SIGNATURA: I 262

Serm. de tẽpore & S.ᵗ P. Fr. Fr.ᶜ Mayron Minorita Doct. Illuminati.

De la Libreria de san Francisco de Borja

25-8. N. 116

116 I 49
262

B. 266

Tabula

[illegible]orum genera. 4. 89 C
Abſoluit eccleſia a vinculo quadrupliciter. 83. B
Abluitur anima p remedia. 4. 42. C
Ab aſſūptiõe eucariſtie excipiũtur 4. 124. B
Actus angelorum tres 56. D
Actus filiorum de quibus mater cõſolatur quatuor 56. D
Actus pñie quibus culpa diluitur ſeptẽ 58. D
Actus neceſſarij ad ablutionem peccati quatuor 80. C
Actus cõtritiõis cõtinet ꝯditates quatuor 81. A
Actus inducẽtes ad pniaz quatuor 80. A
Actus ꝯuerſiõis diui Pauli ſeptuplex 76 A
Actus penitentiales conſumẽtes immũditiã peccati ſeptem 58. D
[illegible]lucerne mõtis figura duplex. 3. B
[illegible]ndreas hũit cõformitatẽ cũ [illegible] quatuor 138 A
Angeli quando. vbi & quales fuerunt creati 170. A
Angeli boni proſtiterũt mali ruerunt 171 A
Angelorum ordines 171. C
Angelorum ordo inter ſe 132. B
Angeli ãmittãtur oẽs & cuſtodiũt 171 D
Angelorum beneficia nouem 112. D
Angelorum miſteria quatuor 115. B
Angeli cuſtodiũt ĩfideles pp quatuor 115 C
Angelorum beneficia multa 115. C
Angeli Michaelis opera quatuor 115. D
Angelorum queſtiones quatuor 115. D
Angelus pm⁹ peccauit pcõ quadruplici 116 A
Angelorum beneficia hominibus facta. 12. 116. D
Angelica natura fuit creata cũ quatuor 114. D
Angelorum nomina quatuor 118 C
Angelorum nomina quatuor 188 D
Angeli in ſcriptura ſacra reperiuntur quatuor 131 A
Angelorum officia quatuor 188. D
Angeli condictiones beato luce conuenientes. 12. 118 D
Angeli cõdictiones aĩe cõuenĩetes. 12. 119 D
[illegible] docuit p ꝑſonas quatuor 72. C
[illegible] bonus in acceſſu & receſſu qualiter ſe [illegible] 147 B
[illegible] malus ante ſuo acceſſu & receſſu qualiter [illegible] 147 B
[illegible]tionis miſteria ſeptem 64. B
[illegible] angelus habuit reſpectus qua[illegible] [illegible] C
Anuntiatio fuit in nazareth facta propter eius proprietates quatuor 64. C
Anũtiationis tempora quatuor 64 D
Anuntiationis hora 163 B
Anuntiationis diei & hore priuilegia multa 164. B
Anuntiationis dies eſt in qua conſumata ſunt miſteria 12. 165. C
Anuntiationis effectus quatuor 65 A
Anũtiationis ſublimia quatuor 65. C
Anuntiationis gaudia quatuor 65. C
Anuntiationis tempus 130. A
Anũtiationis tpus veritates quatuor 130 A
Anuntiationis queſtiones de ſeptima die hora quatuor 130 B
Anuntiationis angelus in qua effigeret figura apperuit 131 D
Anunciationis angelo catholica documẽta quatuor 132. A
Anuntiationis ab angelo ad naturam qualis reuerentia 133. B
Anuntiate marie etas 134 A
Anũtiatiõis angeli locutio qualis fuit 139 A
Anũtiate marie benedictio ſeptuplex 141 B
Anuntiate marie turbationis cauſa quadruplex 142 A
Anuntiationis confirmatur ſolutionis per angelum quadruplex 145. B
Anuntiationis confirmationis [illegible] quadruplex C
Anuntiatio beati Joannis baptiſte [illegible] quatuor 66 B
Aĩa virginis fuit creata pp quatuor 152. B
Anime priuilegia quatuor 108 A
Anima habet cõdictiões angelicas 12 123 A
Anime errores plures poſt abſceſſum a corpore 181 D
Anime errorum exclutio 182 A
Anima dicitur incorruptibilis propter multa 122. D
Anima condictiones 12. habet 119. D
Anima de corpore egrediens emittit ſuſpiria tria 126. B
Anima in naufragio perdit priuilegia quatuor 108 A
Anima nobilitas. 12. 69 A
Anima pauli hũit priuilegia quatuor 77 B
Animi turbatio quadruplex 141 D

UNIVERSIDAD Y PROVA BIBLIOTECA DE ZARAGOZA

Apoſtolorum virtutes .xi. 60 C
Apoſtolorum articuli xii. 211. C
Apoſtoli duo per multa binaria et duo figurantur 191 A.B
Apoſtoli Philippus et Jacobus a cauſa quadruplici commendantur 190 D
Appropinquatio ad xpm multiplex 185 A
Aquile proprietates 155 B
Aquile proprietates beato Johanni euangeliſte conuenientes 31 B
Aqua in calice poſita 220 B
Articulorum fidei declarationes multe 211 C
Articulus primus fidei continet veritates tres documenta duo. 211 C
Articulus ſecundus continet veritates tres documenta duo 213. B
Articulus tertius continet veritates duas documenta quatuor 212. C
Articulus quartus continet veritates quatuor documenta quatuor 212 D
Articulus quintus continet veritatem vnam documenta duo 213 B
Articulus ſextus continet veritatem vnam documenta plura 213. C
Articulus ſeptimus continet veritatem vnam documenta duo 213 D
Articulus octauus continet veritatem vnam documentum vnum 214 D
Articulus nonus continet veritatem vnam documentum vnum 214 A
Articulus decimus continet veritatem vnam documentum vnum 214 A
Articulus vndecimus continet veritates duas documenta duo 214 B
Articulus duodecimus continet veritates duas documenta duo 214 C
Aſſumpta fuit maria virgo in anima et corpore glorificata propter quadrupliciter 100 B
Aſſumptionis marie multa vide in littera. C elleuata et littera. V. Virginis
Aſſumptionis marie interrogate reſponſiones multe 184 B
Aut eſt dictio accipitur in ſacra ſcriptura quadrupliciter 139 D
Aut opponitur cum cauſa ſeptuplici 140 A
Baptiſmi genera quatuor 42 A
Baptiſmi cauſe quatuor 42 A
Baptiſmus ſacramentum a 1 baptiſmis ſimilis comparatur 42 B
Baptiſmi gradus quatuor 42 C
Baptiſmi inſtitutio quadruplex 42 D
Baptiſmi inſtitutio habuit loca quatuor 43 A
Baptiſmi effectus quadruplex 43 B
Baptiſmi effectus quod deletur 43 B
Baptiſmi gratia priuilegia quatuor 43 C
Baptiſmi gratia moriuntur genera tria 43 C
Baptiſmi inſignia quatuor 43 D
Baptiſmi cerimonialia quatuor 43 D
Baptiſmi miracula plura 44 A
Baptizatus fuit xpus baptiſmo quadruplici 45 B
Baptiſmo debemus nos baptizare quadruplici 45 B
Baptiſmi [illegible] 45 D
Baptiſmus accipitur quadrupliciter 46 A
Baptiſmus non iteratur propter quatuor 47 D
Baptiſmi priuilegia quatuor 47 C
Baptiſmi proprietates quatuor 48 A
Baptiſmus eſt ſecunda natiuitas hominis propter multa 45 D
Baptiſmus fuit inſtitutus in monte oliueti propter multa 46 D
Baptiſmus fuit inſtitutus die louis propter quatuor 47 A
Baptiſmi aqua habet proprietates quatuor 48 A
Babtiſmi documenta quatuor 48 C
Baptiſmi ſignacula quatuor 48 C
Babptiſmi miracula quatuor 48 D
Baptiſmi preconia. 5. 49 A
Baptizatus fuit xpus propter 5. 49 C
Baptiſmus xpi quo fuit baptizatus 49 D
Bella ſunt quatuor 26 D
Beatitudines angelis nunciate ſeptem 54 A
Beatitudines figurate per ſtellas ſeptem 54 B
Beatitudines .12. 124 A
Bonorum genera quatuor interiora 192 C
Bona exteriora quatuor 192 [illegible]
Bona gratie quatuor [illegible]
Beneficia nominis chriſti quatuor [illegible]
Beneficia incarnationis duodecim [illegible]
Beniamin conditiones multe [illegible]
Beniamin tribus priuilegia quatuor 74 D
Caſtitas eſt quadruplex 134 B
Caſtitatis radices ſunt quatuor 142 A
Caſtitas militat contra concupiſcentiam quadrupliciter 31 D
Cantare debemus canticum quadruplicem 142 B
Celi empirei proprietates poſſeſſoribus conuenientes quatuor 141 C
Celi dicuntur eſſe .12. 95 C
Celi plurimi manſiones .12. 96 B
Celum aperitur perſonis quatuor 75 D
Circumciſionis chriſti ſacramenta octo 36 C
Circumciſionis diffinitio oſtenditur 37 A
Circumciſionis diffinitio oſtenditur 157 D
Circumciſio excedit [illegible] 157 B
Circumciſionis cauſa 158 A
Circumcidi voluit chriſtus quadruplici cauſa 153 B
Circumciſio fuit inſtituta propter ſex 37 A
Clementis miracula quatuor 136 D
Clerici laborant contra virtutes quatuor 136 C
Clerici debent conari ad virtutes quatuor 136 C
Clerici debent habitare in ciuitatibus quatuor 41 C
Claritatis 8 proprietates appropriantur ſancte Clare 167 D
Conuerſiones reperiuntur quatuor 57 A
Conuerſio perfecta requirit quatuor 78 B
Conuerſio magdalene fuit mirabilis propter quatuor 78 C
Conuerſio beati pauli habuit actus ſex 76 A
Contritio quid ſit oſtenditur multipliciter 80 A
[illegible] 80 A
Contritionis impedimenta 4
Contritionis neceſſitas declaratur quadru[illegible] 81. C
[illegible] 82 B
[illegible]tionis vtilitas patet quatuor 4. 82 A
[illegible] pena maxima quod probatur multi[illegible]
[illegible] conditiones .xi. 64 A
Confeſſio peccatorum probatur multipliciter 208 C
Confeſſionis proprietas figuratur per lineas .xi. 61 A
Corporum genera reperiuntur 4. 108 D
Crucis inuentio 166 C
Corporum genera quatuor 108 D
Caritas Joannis euangeliſte ad chriſtum oſtenditur quadrupliciter 33 C
Caritas inſignita in aliquo 35 C
Conceptionis xpi actus quadruplex 142 D
Conceptionis xpi queſita quatuor 142 A
Confirmatio ſolutionis angeli ad mariam annunciatis quadruplex 145 B
Damnati ſi vellent potius non eſſe quam ſic eſſe 152 C
Defunctis ſi poſſunt abſolui ab eccleſia oſtenditur 133 B
Deſertum intrauerunt ſancti patres propter quatuor 71 C
Demones quam poteſtatem habent nos ducendi ad operandum 171 B
Demones an habeant corpus 171 B
Demonum ordo 171 C
Dionyſius miſit beato Jo. euangeliſte in ſcriptis verba quatuor 31 D
Dies veneris multipliciter priuilegiatur 164 B
Dies ſpirituales octo 36 C
Dictio eſt in ſacra ſcriptura reperta quadruplex 139 A
Diuini amoris ſigna 14 D
Dilectionis ſigna quatuor 55 C
Dilectionis gradus quatuor 78 C
Diuinitatem viderunt homines quatuor 55 D
Dignitas primitatis declaratur in ordinibus quatuor 138 A
Dignitas primitatis fuit exaltata in ordinibus quatuor 138 B
Dignitas primitatis fuit viuificata in ordinibus quatuor vc.xc. 138 D
Dignitas primitatis fuit reſtaurata in ordinibus quatuor 138 D

Dignitatis primitatis reſplẽduit in b. Andrea quincupliciter. 138 D
155 C
Documẽta circa prelationes 89 A
Documẽta circa duos vltios fines 4. 89 B
Documenta circa peccata quatuor 90 B
Doctores i ſcholis gamalielis fuerunt quatuor 54 D
12 A
Domus euertitur octupliciter. 76 D
Duodenarij numeri ꝓprietates. 4.
Dona ſpũs ſancti cõpata opib⁹ dĩ ſe ptem. 125 C
Eccleſia recipit de filijs conſolationem quadrupliciter 56 D
62 B
Effect⁹ gratie in aĩa noſtra. 4. 178 C
Egritudinis cã ⁊ cognitio. 96 D
Eleuatio quid eſt
Eleuata eſt mater domini propter qua tuor 96 D
Eleuati o marie qñ ⁊ q̃lis fuit 97 A B
Eleuatio ei⁹ cũ qbus. vbi per quem locũ ad quem locum fuit 98
Eleuationis marie ſupra oẽs coles figu ratio. 99 B
Eleuata fuit virgo in ſtatu q̃druplici 97 D
Euitatur peccatũ via quadruplici 86 B
12 A
Euertitur domus octupliciter 104 C
Expoſitio ſuper pater noſter 114 D
Expoſitio ſuper AD ſignificat
Euchariſtia ſacramẽtũ cõmendat chriſtum tri pliciter 118 B
Euchariſtia ſacramentũ continet credibilia qua tuor. 118 C
118 D
Euchariſtie documẽta duo 118 D
Euchariſtie virtutes quatuor 119 B
Euchariſtie ſacramẽtũ cauſe. 4. 119 C
Euchariſtie q̃ões quatuor 119 D
Euchariſtie documẽta circa ↄſecratões. 119
Euchariſtie documenta circa modũ conficiendi ⁊ linguam. 120 A
Euchariſtie ſacramentũ quã intẽtionẽ requirit 121 B
oſtenditur virtute quadruplici 121 D
Euchariſtie obſtacula duo
Euchariſtiã ſacramentũ nõ cognoſcere obſtacu la quatuor 122 B
Euchariſtie intelligentiam ĩpediunt obſtacula duo 122 C
Euchariſtiã declarant ſolẽnitates. 4. 122 D
Euchariſtiã ſacramentum figurant ſimilitudies quatuor 123 A
Euchariſtie circũſtantie. 5. 123 B
Euchariſtie loc⁹ fuit cõſecrat⁹ quadrupli citer. 123 D
Euchariſtia fuit inſtituta pp quatuor. 123 D
Euchariſtia ſumitur quadrupliciter 124 A
Euchariſtia recipitur ⁊ ſᵗã cã obligamur quadrupliciter. 124 B
Euchariſtiã ſumere excluduntur genera hoium quatuor. 124 D
Euchariſtiã quotiens ſũmi dʒ oſtẽditur veritati bus quatuor. 124 C
124 C
Euchariſtie dubia quatuor. 124 D
Euchariſtie ſublimia quatuor 125 A
Euchariſtie pͥuilegia quatuor 125 B
Euchariſtie beneficia quatuor 125 B
Euchariſtie digne ſumẽtiũ pmia. 4. 125 B
Familiaritas Joannis euangeliſte ad xp̃m multi plex 53 B
123 A
Felicitas ptes. 12. 88 C
Fines vltimi ſunt duo 123 A
Figure euchariſtie quatuor 8 D
Figure ve. te. de xp̃i natiuitate. 4. 138 C
Figuratũ fuit nomẽ Jeſu q̃druplicter 68 B
Figuratur gratia ſeptupliciter 120 D
Feria q̃rta ſcipimur ieiunare pp miſta 86 C
Firmatur peccatũ i aĩa quadrupliciter 59 C
Floruit virgo. m. virtute q̃druplici 136 B
Floret plat⁹ virtute quadruplici. 69 D
Formoſitas gratie multiplex 129 C
Formidãtia ẽ mors peccato⁹ ꝓpter. 5. 16 B
Fortitudo accipitur q̃druplicter. 16 B
Fortitudine cõmẽdati fuerũt. 4. 16 C
Fortitudinis modi quatuor 16 C
Fortitudinis genera quatuor 16 D
Fortitudine indigem⁹ in bellis. 4. 17 C
Fortitudinis ꝓprietates quatuor 17 D
Fortitudines male quatuor 17
Fortitudinis bone premia quatuor
Fructus cõmendatur propter quatu or. 65
12 64
Fructus patrie
Fructus gratie multiplex
Filij virginis marie magnitudo qua druplex
Filiationis Jeſu chriſti. queſtio du plex
Franciſci virtus quadruplex

Franciſco impreſſum fuit ſignum ſtigmatuʒ mo do quincuplici 111 A
Franciſco data fuerũt ſtigmata propter qua tuor 112 A
Franciſci ſtigmata habuerunt teſtimonia qua tuor 111 C
Franciſci transformatio habuit mirabi lia. 8. 117 B
Frãciſcus recepit vulnera pp rões 8. 118 A
Franciſcus aſſimilatur orationibus ſanctorum ſeptem. 174 D
Fran. ẽ ſimilis xp̃o quo ad duodecim. 175 A
Franciſcus ad xp̃i exemplum ſignatur ſecundum ſeptem ſigilla 176. C
176. B
Franciſci ſapientia. 152. C
Galilea interpretatur quatuor.
Gabriel in ſacra ſcriptura nominatus eſt expli quatuor. 131. D
Gaudiã marie. 7. compata ſtellis 7. 137 D
Gabrielis interpretatio quadruplex. 131 B
Gamalielis ſcola fecit doctores q̃tuor 54 D
Genera preceptorum quatuor 89 A
126 D
Genera mortis quatuor 125 A
Genera mortuorum quatuor 131 B
Genera viatorum quatuor 74 D
Genera vaſorum quatuor 108 D
Genera corpoꝝ reperiunt quatuor
Gratia quid eſt oſtenditur multipli citer 61 D
Gratia quid eſt oſtẽditur multiplicter 68 A
57 D
Gratie plenitudo quadruplex 63 C
Gratie diuine effectus multiplex 61 D
Gratia põitur ĩ aĩa quadrupliciter 61 A
Gratia eſt deſideranda pp bona q̃tuor 62 A
Gratia eſt deſideranda pp bona q̃tuor 61 B
Gratie effectus quatuor
Gratia acquirit ꝑ hominẽ quadrupli citer 62 C
Gratia augetur in nobis quadrupli citer 62 D
Gratia ſeruatur in nobis virtute quadru plici 63 A
Gratia perdita recuperatur in nobis actu qua druplici 65 D
65 B
... ſignia quatuor 63 C
... conferũt nobis 4. 63 D
... documenta quatuor
... infuſa in aiam virginis quadru ... 64 A
Gratia diſtribuitur quadrupliciter 64 A
Gratia eſt figurata in ſcriptura ſeptiplici ter 68 B
68 C
Gratie preciofitas ⁊ q̃ões multe
Gratie formoſitas eſt quadruplex vt oſtendi tur 68 C
Gratie ⁊ aĩe nobilitas oſtenditur quadrupli citer 68 D
69 A
Gratie vtilitas quadruplex 69 B
Gratia acquiritur multipliciter
Gratiam inuenerunt in oculis perſone ſe ptem 69 B
Gratiam amiſſerunt perſone ſeptem pp pec cata ſeptem 69 C
69 D
Gratie ſigna non vera. 5. 70 A
Gratie ſigna vera. 5. 70 A
Gratia priuilegiati quadruplex
Gratias luciferi habuit bea. Jo. baptiſta ſe ptem 70 C
Haberi in ſe q̃tuor medicina in optima 81 C
Hominum in veteri teſtamento quadruplex ge nus ſolẽne 15 D
Hõ iclinaẽ ad diuerſa qntupliciter 184 D
Homo cõtra malas paſſiones ſe habet quadru plicter 51 C
209 A
Hominũ ſtatus quadruplex
Hora conſecrationis hoſtie fuit conſecrata qua druplicter 123 C
Hora completorij fuit conſecrata miſterio qua druplici 123 C
Hora completorij fuit priuilegiata priuilegio quadruplici 130 C
Hoſtia ſacra ẽgrit q̃tuor credenda 118 C
Hoſtiã ſaciam conſequuntur ſocietates qua tuor 188 A
Hoſtie documenta ⁊ in ipſa creduntur qua tuor 118 C
192 A
Humilitas quid eſt 192 B
Humilitas vnde oritur 192 B
Humilitatis gradus 192 C
Humilitas multiplex 192 D
Humilitatis proprietates 193 A
Humilitatis cauſe ⁊ effectus quatuor 193 B
Humilitatis inſignia quatuor 193 C
Humilitatis documenta quatuor 193 B
Humilitatis fomẽta ⁊ motiua 194 A
Humilitatis priuilegia 194 B
Humilitatis exaltationes

Humilitatis inclinationes ꝛ ſolēnia 194 C
Humilitas beati Ludouici aſſimilatur humilitati xp̄i in tribus 101 C
Jacobus maioꝛ poſuit articulū tertiū xii C
Jacobus minoꝛ poſuit articulū nonū x4 A
Jeiunium xp̄s inſtituit propter multa xio D
Jeiuniū valet ad ſeptem xio D
Jeiunamus 40. diebus pp ſeptem xio D
Jeiunium incipit feria 4ª propter multa xii A
Jeiuniū vnde dicitur oſtenditur xii A
Jeiuniū reperitur triplex xii A
Jeiuniū qn̄ debet fieri xii A
Jeiunium in qua etate debet celebrari xii B
Jeiunium ſi poteſt redimi xij B
Jeiunium ſi pōt pro alio fieri xij B
Jeiuniū ſi valet factum in peccato moꝛtali xii B
Jeiunium ſi medicina impeditur xij B
Jeiuniū qui non tenetur facere xij D
In peccato conſideranda ſunt quatuoꝛ 90 A
Indulgentia quid eſt oſtendit̄ multipliciter 89 D
Indulgentia a pena ꝛ culpa non datur pp quatuoꝛ 90 C
Indulgentiarum theſauri, de quibus dant̄ quatuoꝛ 90 C
Indulgentie auctoꝛitas confirmat̄ quadrupliciter 91 A
Indulgentie proficiunt quadrupliciter oſtenditur 91 C
Indulgentie cānt bona quatuoꝛ 91 D
Indulgentie ſonant quadrupliciter 92 A
Indulgentie frequentatio perficit in purgatoꝛio oſtenditur quadrupliciter 92 D
Indulgentie quid reſpiciunt oſtendit̄ 92 D
Indulgentia impedimenta 4. 93 D
Indulgentie quibus proficiunt oſtendit̄ multipliciter 93 D
Indulgentie vbi proficiant oſtenditur multipliciter 94 B
Indulgentie quare proficiant oſtenditur multipliciter. 94 D
Indulgentie proficiunt pp quatuor. 93. D
Indulgentiarum veritates quatuor. 94. A
Indulgentiarum documēta 4. 94. D
Inferni manſiones 4. 126. A
In habet intellectum ſeptiplicem. 244. B
Incarnationis quiditas. 1 B
Incarnationis mirabilia 12. 1 D
Incarnationis beneficia. 12. 1 C
Incarnationis copulationis 4. 1 B
Incarnationes teſtimonia 4. 1 C
Incarnatum fuit verbum quadruplr .1. D
Incarnatum fuit verbum in ciuitate quadruplici. 1 D
Incarnatio celebrata fuit media noctis hora pter quatuoꝛ. 2. A
Incarnationis hore miſteria 4. 2. A
Incarnationis miſteria quatuoꝛ. 2. A
Incarnationis miſterium fuit conſumatum pter quatuoꝛ. 2. B
Incarnationis miſterii ſublimatio mirabilis quadruplex 2. C
Incarnatio fuit decorata quadrupliciter. 2. C
Incarnationis contrarietates quinque. 2. D
Incarnationis dignitates quinque. 3 A
Incarnationis poteſtas in quatuoꝛ. 4 C
Incarnationis verbi poteſtas in quatuoꝛ 6. D
Incarnationis promiſſio quadruplex. 14. C
Incarnationis queſtiones plures. 15. A
Incarnationis neceſſitas ꝛ cauſalitas. 162. B
Incarnationis chriſti que mulier fuit caput. 162. C
Incarnatio a quibus non intelligitur. 163. C
Incarnationis actus quadruplex. 242. A
Incarnationis queſtio quadruplex. 242. A
Joāne euangeliſta fuit de ſtirpe quadruplici 28 C
Joani conueniunt proprietates numeri quadrati quatuoꝛ 29 D
Joannis meritum fuit maius illo petri pp quatuoꝛ 29 A
Joannis virginitas fuit conſecrata matrimonio 29 A
Joannis familiaritas ad chriſtum oſtendit̄ quadrupliciter 29 A
Joannes fuit apoſtolus quem dilexit xp̄s quatuoꝛ 29
Joannem chriſtus honorauit quadrupliciter
Joanni chriſtus fecit actus quatuoꝛ

Joanni xp̄us cōmendauit matrem pre pter quatuor 30 B
Joānis ſublimatio quadruplex 30 C
Joānes adduxit p̄conia quatuor 30 C
Joānes habuit viſiones quatuor 30 B
Joannis notabilia quatuor 30 D
Joānes dr̄ aquila pp̄ter ꝓprietates aquile. 4 31 D
Joānes non fuit principalis inter apoſtolos ꝓpter quatuor 31 C
Joāni in inſula fuerunt demonſtrata quatuor 31 D
Joāni miſſit diuiſio verba. 4. 31 D
Joānis miracula quatuor 32 A
Joānes fuit aſſūptus in corpore ꝛ aīa ſicut virgo maria qḋ oſtenditur quadrupliciter 32 A
Joānes fuit aſſūptus nūq̄ moriturus vt credidit quadrupliciter. 32 B
Joānes non vidit mortem nec corruptionem vt ceteri alij 32 C
Joānes habuit maius priuilegium q̄ virgo maria imo q̄ chriſtus 32 C
Joānes veniet ante iudiciū vniuerſale quod probatur auctoritate quadruplici. 32 D
Joānes fuit de genere q̄druplici 33 A
Joānes fuit vocatꝰ primꝰ a xp̄o pp. 4. 33 A
Joānis virginitas fuit matrimonio conſecrata 33 B
Joāni xp̄s oſtendit familiaritatem in myſteriis quatuor 33 B
Joānis charitas ꝛ dilectio xp̄m oſtenditur erga eſſa quadrupliciter 33 C
Joānis puritas oſtendit̄ ex ſignaculo quadruplici 33 C
Joāni in ſōno ſupra pectus xp̄i reuelata ſunt miſteria quatuor. 33 C
Joannes ſolus in paſſione xp̄i exiſtens vidit redemptionis facta quatuor 33 D
Joānis ſubſtitutio recepit inſignia nobilitatis quatuor 33 D
Joānis gaudium de die reſurrectionis ſit multiplici virtute quadruplici 33 D
Joānis miracula potiſſima quatuor 34 A
Joānis martyrium q̄le fuit oſtendit̄ 34 A
Joānis tranſlatio quō fuit facta oſtēdit̄ 34 B
Joānis imoꝛtalitas oſtēdit̄ ſuum probatur quadrupliciter. 34 B
Joannes claruit gratia i ſtatu. 3. 34 D
Joannes in primo ſtatu ſuam generationem ſanctā fuiſſe oſtēditur. 34 D
Joanni in ſecundo ſtatu vocationis gratia fuit collata priuilegijs quatuoꝛ 35 A
Joanni in tertio ſtatu fuit collata gratia ſue virginitatis cōſecrate. 35 A
Joannis charitas declaratur multipliciter 35 B
Joannis familiaritas quam xp̄s ꝛ oſtendit multipliciter 35 B
Joannis obdormitio in qua vidit diuinam eſſentiam 35 D
Joannes fuit de oꝛdine quadruplici vt oſtenditur 38 A
Joannis aduentus ante iudicium vniuerſale oſtenditur rōne quadruplici 36 A
Joānis poſuit in ſimbolo articulum duplicite 36 A
Joannes nunq̄ eſt moriturus oſtenditur rōne ꝛ auctoritate quadruplici 36 B
Joanni conueniunt myſteria. 3. ꝛ primo q fuit magnus vt apparet ad ſimilitudinem ꝛ ꝓprietatem aquile oſtenditur 153 D
Joannis generatio oſtenditur fuiſſe magne deuotionis 194 B
Joannis meritum fuit maius illo petri quod oſtenditur quadrupliciter. 154 C
Joanni conueniunt proprietates aquile ſeptem. 155 B
Joāni xp̄s non dedit principatum ꝓpter quatuor documenta duo. 155 C
Joannes in ſtatu ſue religationis notabilia reperiunt ſibi quatuor. 155 D
Joannis tranſlatio habuit mirabilia quatuor. 156 A
Joannis imortalitas probatur auctoritate quītuplici. 156 A
Joannis circa eius imortalitatem Theophilus ſcribit mirabilia quatuoꝛ 156 B
Joannes ē aſſumptꝰ ad oꝛdinem ſeraphicum probatur rōne quadruplici 156 C
Joannis baptiſte ānūciatōis ſolēnia quatuoꝛ 66 B
Joannis baptiſte conceptionis priuilegia quatuor. 66 B
Joannis baptiſte anunciationis ſolēnia quatuoꝛ. 195 C

Joannis baptiſte conceptionis priuilegia quatuor. 196. A
Joannis baptiſte natiuitatis mirabilia quatuor. 66 C
Joãnes baptiſta in ſtatu ſue religiõis floruit virtute quadruplici. 66 D
Joannes quando chriſtum baptizauit magnalia quatuor 66 D
Joannes quando xp̃m baptizauit magnalia quatuor 199 A
Joanne xp̃m baptizanti apparuerunt mirabilia tria. 67 A
Joannes habuit habitudines ad xp̃m in baptiſmo quatuor. 67 A
Joannis leges date ad viuẽdum 4. 67 A
Joãnes reddit de chriſto teſtimonia. 4. 67 B
Joannis laudes a xp̃o date. 4. 67 B
Joannes fuit in patria de ordine quadruplici 67 B
Joannes fuit aſſimilatus. rebus. 4. 67 B
Joannes deſcendit ad infernum vbi ſunt manſiones quatuor 67 C
Joannes ſurrexit cũ xp̃o ⁊ ordinibus ſanctorum quatuor. 67 C
Joannis anima fuit collocata in ordine angelorum quod pbatur quadrupliciter 67 D
Joannes fuit gratia priuilegiatus in ſtatu eccleſie militantis 68 A
Joannes baptiſta habet tantam gratiam in regno celeſti quãtam habiturus erat lucifer ſi ſtetiſſet quod oſtendit̃ ex regulis ſeptẽ 70 C
Joannes habuit priuilegia Luciferi ſi ſtetiſſet. iz. 70 C
Joãnes in ſtatu ſue annũciationis fuit dotatus priuilegio quadruplici 71 A
Joannes in ſtatu ſue conceptionis fuit dotatus beneficio quadruplici 71 B
Joannes in ſtatu ſue generationis fuit ſublimitatus miraculo quadruplici 71 B
Joannes fuit de cognatione q̃druplici 71 C
Joannes fugit ad deſertum propter quatuor. 71 C
Joannes in ſtatu ſue conuerſationis floruit virtute quadruplici 71 C
Joannes fuit de proceſſione quadruplici. 71 D
Joannis officiũ quadruplex. 71 D
Joannis dignitas 71 D
Joannis confeſſio. 72 A
Joannis originalis cogitatio habet veritates quatuor. 72 B
Joannes fuit philoſophatus prophetia quadruplici 72 B
Joãnnis angelus cum annũcians docuit diſcipulos quatuor 72 C
Joannis ſanctificatio demonſtratur quadrupliciter 72 D
Joannes habitauit in vtero matris cum priuilegio quadruplici. 72 D
Joannis natiuitas habuit inſignia quatuor 72 D
Joannis quatuor priuilegia 103 D
Joannes vocatur lucerna ardens 104 B
Joannes comparatur quatuor ordinibus eccleſie militantis 104 C
Joannes in ve. te. premunciatus ſub typo quadruplici 194 D
Joannis originis veritates catholice quatuor. 195 B
Joannis ſanctificatio 196 B
Joannis matris occultatio 196 C
Joannis exultatio in vtero matris. 196 D
Joannis cum chriſto contuncelo in vtero ⁊ matris parturitione. 197 A B
Joannis circũciſio vbi fuerunt mirabilia quatuor 197 C
Joannis acceſſus ad deſertum. 198 B
Joannis multe conditiones quas habuit 198 pſitur
Joſeph interpretatio quadruplex. 134 D
Judicij vltimi. tẽ queſita. 126 D
Judicij iudex erit chriſtus probatur ratione duplici 127 A
Judicij iudex quales ⁊ in qua forma apparebit 127 A
Judicij iudex cum quibus ſignis. ⁊ an benignus vel ſeuerus apparebit. 127 [illegible]
Judicij tempus. annus menſis dies hora. [illegible]

Judicij locus experte iudicis ⁊ iudicandorum 128 A
Judicis familia que erit 128 B
Judicij teſtes qui erunt 128 C
Judicium triplex 128. D
Judicij accuſatores ⁊ aduocati 129 B
Judicium de quibus erit 129 A
Judicij ſententia 129 C
Judicij excuſatio 129 C
Karacteris diffinitio 175 D
Karacteris diffinitio 187 B
Karacteris inſignia quatuor 188. D
Karacteris virtutes 188. C
Karitas Joannis euangeliſate ad xp̃um oſtendit quadrupliciter 33 C
Karitatis inſignia in aliquo 35 C
Katerine laudes 137 D
Lapidatus fuit ſtephanus pp quatuor 75 D
Laus beati petri apoſtoli multiplex 73 B
Lance quibus ſol deſcendit xi. 61 A
Libri vite officio oſtenditur multipliciter ⁊ articuli xij. 136 D
Libri vite quis ſcripſit oſtenditur multipliciter 137 A
Libri vite ſcripta vbi oſtẽdunt 137 A
Libri vite ſcripti ſunt tripliciter 137 A
Liber quo fuit ſcriptus oſtendit multiplex 137 A
Liber iſte vbi fuit ſcriptus oſtenditur 137 B
Librũ hũc legunt quatuor 137 B
Liber iſte ẽ clauſus perſonis quatuor 137 B
Liber iſte deletur a peccatoribus 137 C
Liber vite eſt ſignatus ſigillis ſeptem 137 C
Librũ iſtũ non occupant dãnati 137 C
Librũ iſtũ occupantes intrant ciuitatẽ paradiſi 137 C
Liber iſte aperietur in iudicio 137 C
Locus vnde virgo fuit aſſumpta habet proprietates quatuor 98 B
Ludouici c. gemina priuilegia quatuor 102 C
Ludouici virtutes quatuor 101 D
Ludouici dignitas quadruplex 103 A
Ludouici mors habuit quatuor 103 A
Ludouici corona quadruplex 103 B
[illegible] illuminationes quatuor 151 D
[illegible] conueniũt cõditiones angeli xij. 118 D
[illegible] conditiones iz. 70 D
[illegible] deſcriptiones ſpiritui ſancto ⁊ virgini cõ[illegible] ſeptem 150 B
Lucis diffinitio quadruplex 150 B
Lux debet eſſe aĩa pp quatuor 150 C
Luces reperiuntur quatuor 150 D
Luces celi reperiuntur quatuor 151 A
Lux fuit creata pp quatuor 151 B
Lucis proprietates beato Ludouico cõuenientes ſeptem 169 A
Mathias apoſtolus habuit virtutes xi. 60 D
Marie interpretationes plures 135 D
Marie interpretationes quatuor 143 A
Maria virgo cõmendatur a quatuor 61 B
Marie proprietates quatuor 143 A
Maria dicitur ſtella maris pp proprietates decem 143 B
Maria dicitur liber pp multa 106 A
Maria nata fuit ex regibus ſeptẽ 106 C
Maria dicitur ſtella pp quatuor 107 C
Marie ortus ortui ſtelle comparatur pp quatuor 107 D
Marie vita curſui ſtelle cõparatur pp 4. 107 D
Maria ſtelle matutine comparatur propter decem 108 A
Marie interpretatio triplex ⁊ alia 108 B
Marie virtutes quatuor ſtelle cõuenientes 108 D
Maria quando nata fuit die illa deus creauit quatuor 109 B
Maria dicitur ſtella regia pp q̃tuor 109 C
Maria dicitur ſtella ſplẽdida pp q̃tuor 109 D
Maria dicitur ſtella maris propter proprietates. x. 152 A
Maria dicitur ſtella matutina 152 C
Marie gratia ſeptuplex 163 A
Maria habuit dignitates. xij. 164 A
Marie interrogate multorum reſpõſa 184 B
Maria benedicta triplex 185 B
Maria fuit afflicta tripliciter 186 A
Marie virtutes ⁊ virginitas ab ea inuenta 186 B. C
Marie vide multa in littera. V. l. virginis ⁊ littera. E. eleuata.
Marie plures nominantur in ſcriptura 136 B
Marie gaudia ſeptem aſſimilata ſtellis ſeptem 137 D
Magnificat expoſitio 114 D
Magdalene vita duplex 78 A
Magdalena fuit de tribu Juda 78 A
Magdalena habuit interpretationes. priuilegia tribus inde. quatuor 78 A
Magdalene cõfeſ. de xp̃o cõtinet tria 78 B

Magdalene conuerſio habuit 4. 78 B
Magdalene offenſio contra xp̄m quadruplex. 78 C
Magdalena dilexit xp̄m in gradibus dilectionis quatuor. 78 C
Magdalenam dilexit xp̄s in excuſatione quadruplici. 78 D
Magdalene contēplatio habuit adminicula quatuor. 79 A
Magdalena figurata fuit in mulieribus quatuor. 79 A
Magdalene corona quadruplex. 79 B
Magdalēa habuit penitētie ſigna 4. 79 C
Magdalene nomen ꝛ cognomen conuenit eius īterptatio actui cōtritiōis q̄druplici. 79 D
Magdalene nomen ꝛ cognomen interpretatio cōuenit anime ꝯtrite quadrupliciter. 82 C
Magdalene impedimenta ei⁹ contritionis remouentur quatuor. 83 B
Magdalenā ad pniaʒ reducūt act⁹ 4. 83 C
Magdalene circa pedes xp̄i ob'ega 4. 83 A
Magdalene obſequia ſignificant miſteria ad verā pniaʒ cōcurrētia p̄miſſa cōtritiōe 84 A
Magdalena fuit illuminata perfecte perfectiōe quadrupl'ci. 84 B
Magdalene xp̄us oſtendit benignitatem quaquadruplici 84 C
Magdalene xp̄us in ſua reſurrectione dedit cōſolationem quadruplicem 84 C
Mater hʒ cōſolationē d̄ filiū q̄drupl'r 56 D
Matrimonium in ſtatu inocentie fuit ſignum coniunctiōis xp̄i cū eccleſia. 52 D
Matrimonium inter virginem ꝛ Joſeph an fuerit ꝛ quale. 134 C
Manſiones celi. 12. 96. B
Martini in ſtatu ſeculari pfectio oſtenditur virtute quadruplici. 134 C
Martini perfectio in ſtatu conuerſiōis virtus quadruplex. 135 A
Martini pfectio in ſtatu profeſſionis quadruplex. 135 B
Martini pfectio in ſtatu pontificali quadruplex. 135 C
Martini pfectio in ſtatu cōſumatiōis quadruplex. 135 D
Martirium quid ſit. 12. B
Martiriū requirit quatuor. 12. C
Martirij genera quatuor. 12 C
Martirij gradus quatuor 12. D
Martiriū ſubſtinendū eſt pro rebus 4. 13. A
Martiriū ſubſtinēdū ē p veritatib⁹ 4 13. A
martirio preparare ſe debēt q̄tuor 13 B
Martirium fuit in ſtatu quadruplici. 13. C
martiria in ſtatu gratie prima ſexcuplex 13 C
Martir primus ꝛ prothomartir dicitur .b. ſtephanus pp quatuor 13 C
Martirium b. ſtephani fuit ornatū virtutibus quatuor. 13 D
Martiriū b. ſtephani fuit ornatū priuilegijs quatuor. 14 A
Martirij b. ſtephani bn̄ficia 4. 14. A
Martirij b. ſte. dignitates 4. 14. B
Martirij b. ſte. remuneratio q̄druplex. 14 C
Martirij b. ſte. corona quadruplex. 14. D
Martirij b. ſte. lapidatio fuit pp quatuor propter que lapidari debebant talia committentes. 15. A
Martires temporum 4. 15. A
Martiria tēporis gratie ſexcuplex. 15. B
Martir prim⁹ dr̄ b. ſte. pp. 4. rōes. 15. B
Martirij b. ſte. priuilegia 4. 15. C
Martirij b. ſte. beneficia 4. 15. C
Martirij b. ſte. premia multa. 15. D
Medicina dicitur optima pp. 4. 81. D
Medicine artes doctrinā b. luce. appropriata 12. 172. C
Miſeria neceſſaria ad pniaʒ 4. 84 A
Miſericordia dei in euāgeliō in tribus perſonis maxime declarat 88. B
Miſericordia dei in ve. te. in quatuor perſonis oſtenditur. 88. B
Militie ſolemnitas requirit quatuor: 110 B
Militia celeſtis habet 4. 110 C
militie celeſtis ve. te. 6. viſiōes 111 A
Militie noui te. viſiones ſunt ſex 112. [illegible]
Michaelis opera quatuor. 115. B
Mortis diffinitio declaratur quadrupliciter. 114. [illegible]
mors quid ſit 116 [illegible]
Mors que ſit diffinitio oſtenditur. 118. [illegible]
Mors in ſcriptura reperit quadruplex. 101 [illegible]
Mortis proprietates. 12. 114 [illegible]
Mortuorū genera quatuor. 115 [illegible]
Mortuorū remedia 4. [illegible]
Mortuorū remedia proficiunt ad 4. 125. B
Mortuorū remedia quantū proficiant oſtenditur veritatibus quatuor. 125. B
Mortuorū remedia proſunt q̄drupl'r. 125 C
Mortuorū remedia a quibus proſunt oſtenditur. 125 D
Mortuorū remedia proſunt temporibus quatuor. 125. D
Mortuorum remedia proſunt temporibus quatuor. 125 D
Mortuorum remedia proſunt in quibus locis oſtenditur. 126 A
Mortuorum ſuffragium neceſſarium figuratum. 122. A
Mortui quomodo nouerunt ſibi fieri illa remedia oſtendit multipliciter. 126. A
Moriens emittit ſuſpiria tria. 126. B
Mortuorum cōmemoratio oſtenditur quo ad quatuor. 126. B
Mors oſtenditur quadruplici ſepatiōe. 126. C
Mortis conſideratio quadruplex. 126. D
Mortis iudiciū eſt ſeuerū pp quatuor 127. A
Mortis ort⁹ oſtendit quadrupliciter. 127 B
Mors fuit deſtructa quadrupliciter. 127. B
Mors eſt odibilis, perſonis 4. 127. C
Mors eſt amabilis pſonis 4. 127. D
Mors eſt amara propter 4. 183. D
Morientiū queſtiones 4. 127. D
Morientiū ſacramenta 4. 128. A
Morienti facienti viam longam neceſſaria ſunt quatuor. 128. A
Mortuorū receptacula 4. 128. A
Mortuorū quāta ſunt remedia oſtēdit. 128. B
Mortui in purgatorio melius ſtant q̄ in hoc mūdo propter 4. 128. C
Mors hominis oſtendit anime incorruptionem multipliciter. 128. D
Mortuorum queſtiones tres. 129. A
Mortis penam chriſtus aſſumpſit propter peccatum oſtenditur. 129. A
Mors noſtra per chriſti mortem fuit deſtructa oſtenditur. 129. B
[illegible] triplici morte. 129. B
[illegible] quotidie memoranda propter [illegible] 129 B
[illegible] expectanda oſtenditur mul[illegible] 129 C
[illegible] ſſibus eſt formidanda propter quatuor 129 C
mors a iuſto non eſt pertimeſcenda propter quatuor 129. D
morientes quomodo ſe debent habere tripliciter 129 D
mortuis quibus poſſumus ſubuenire 129 D
mortuis debemus ſubuenire quatrupliciter 130 A
mortuis poſſum⁹ ſubuenire quatrupliciter 130 A
mortuorū ſuffragiū qd ē oſtenditur multipliciter. 130 C
mortuis quomodo ſuffragia ſunt vtilia oſtenditur multipliciter. 130 D
mortuoꝝ q̄ñes de eoꝝ ſuffragijs 131 C
mortuorum carceres quatuor 132 A
mortuorū purgatoriū fuit inſtitutum 132 B
mortuorū pene quatuor. 132 B
mortuoꝝ exege qño ꝛ qd valēt oſtenditur. 132 D
mortuoꝝ cerimonie multe. 132 D
mortuos ſepelire ſi ē opus mie oſtenditur multipliciter 133 A
mortui an poſſint abſolui ab eccleſia 133 B
mortui ſuſcitati 5. 102 B
mortuoꝝ ſuſcitatores in ſacra ſcriptura. quinqʒ 102 B
mulieris myſteria. 8. 11 B
mulier euangelica matri xp̄i aſſimilat 11 B
mutationes puelle quando nubent quatuor. 50 A
Natiuitas chriſti quid eſt. ꝛ q̄ eſt quadruplex. 16 A
Natiuitas chriſti beneficia quinqʒ 7 C
Natiuitati chriſti ꝓprietates ortus ſolis tres conueniunt. 8 D
Naſcitur chriſtus generibus perſonarum quatuor 8 C
Natiuitatis chriſti figure ve. te. quatuor 9 A
Natiuitatis chriſti prophetie quatuor 9 B
Natiuitatis chriſti teſtimonia quatuor 9 B
Natiuitatis chriſti queſtiones plures 15 A
Natiuitatis dubium ipſius chriſti. 15 C
Natiuitas ordinata in veteri teſtamento quadrupliciter. 15 D
Natiuitatis tempus dies, hora 18 B
Natiuitatis cā multiplex 19 C

Natiuitas xpi fuit reuelata auctoritate quadruplici 9 C
Natiuitas xpi fuit in nouo teſtamento euangelizata 9 D
Natiuitas xpi fuit celebrata i locis quatuor 9 D
Natiuitas xpi fuit cognominata a ciuitatib9 quatuor 10. A
Natiuitas xpi fuit conſumata tempore quadruplici 10. A
Natiuitas xpi fuit manifeſtata die dominica pp quatuor 10. B
Natus eſt xps hora noctis media propter quatuor 2. A
Natiuitati xpi priuilegia ſingularia quatuor 10. C
Natiuitas xpi ornata fuit miraculis quatuor 10. D
Natiuitatis mirabilitas. 5. C
Natiuitas xpi angelis contulit benefi9. 5. 7. D
Natiuitas xpi eſt in qua fuit acquiſita pax quintuplex 7. D
Natiuitas virginis habuit priuilegia ſeptem 106. B
Natiuitas virginis preceſſit a ſeptem regib9 106. C
Natiuitas Jo. baptiſte mirabilia quatuor 66. C
Nazareth interpretatur quadrupliciter 133. A
Nominis ieſu xpi articuli decem 37. B
Nomen xpi eſt terribile demonibus propter quatuor 37. C
Nomen xpi hz partes plures 38. A
Nominis xpi littere quatuor ſignificantes virtutes quatuor 38 A
Nominis xpi ſignificationes quatuor 38. B
Nomen xpi hz ſignificationem quadruplicem 143 C
Nomen xpi fuit figuratum in veteri teſtamento multipliciter 38. C
Nomen xpi fuit 7 ſcriptum i locis quatuor 38. C
Nomen xpi fuit prenunciatum a perſonis quatuor 38. D
Nomen xpi fuit impoſitum perſonis quatuor 38 D
Nomen xpi fuit appropriatum quadruplr 39. A
Nominis xpi merita quatuor 39. A
Nominis xpi 9 ipſum vitia quatuor 39. B
Nominis xpi beneficia quatuor 39 B
Nominis xpi preconia quatuor 39 C
Nomen datur in caſu quadruplici 102. B
Nomina angelorum quatuor 118. C
Nobilitas marie 7 Joſeph 35. A
Nuptiarum genera ſeptem 50. A
Nuptiis comparatur ſacramentum incarnationis propter quatuor 50. C
Nuptiarum donaria quatuor 50. D
Numeri duodenarii proprietates quatuor 76 D
Numeri quadrati proprietates quatuor 18. D
Obſequia angelorum nouem 112. D
Obſequia marie magdalene multa 84. A
Obligati debitis grad9 ſolatii quatuor 84. D
Obedientie inſignia quatuor 101. D
Offertur res pp quatuor 80. D
Opera que xps retinuit apud ſe quatuor 116. B
Operibus ſpūs ſci deſtruuntur opera diaboli ſeptem 25 C
Opera dei in principio facta comparata operibus ſpūs ſancti ſeptem 25. C
Opera dei in principio facta ſeptem 25. C
Opera ſpūs ſancti ſeptem 25. C
Ordines eccleſie quos xps inſtituit quatuor 91. A
Ordinum ordinatio quadruplex 104. C
Ordo quid eſt 171. C
Ordo angelorum 171. C
Originalis peccati diffinitio oſtenditur quadrupliciter 144 D
Originale peccatorum quid ſit 148. C
Originale qualiter contrahitur oſtenditur quadrupliciter 144 D
Originali homines contrahunt quadruplr 148. D
Originale a quo infligitur oſtenditur quadrupliciter 145. A
Originale cui imponitur oſtenditur quadruplr 145 B
Originalis peccati obſtacula quatuor 145. B
Originale ubi contrahitur 145. C
Originale quando contrahitur 7 eius inſtantis figura quatuor 145. C
Originale diffinitur quadrupliciter 145. C
Originale deletur modis quatuor 148
Originale contrahunt perſone quatuor 145.
Originale perſone exhibent quatuor 149.
Originalis leges de eius contractione quatuor
Originalis peccati quatuor leges de eius contrictione
Originale non incurrit virgo pp quatuor
Pax bone voluntatis datur hominibus propter. 5.
Pax eſt commendabilis pp quatuor

Paupertatis gradus quadruplex. 102. D
Partus virginis miſteria. 8. 13. A
Partus virginis dedit xpo natiuitatem duplicem 13. A
Parturitionis actus quatuor. 143 B
Parturitionis queſtiones quatuor. 143 B
Pauli conuerſionis tractus duplex. 54 C
Pauli ſtatus. 12. 54. D
Pauli genero. 54. D
Paulus fuit doctus in ſcolis gamalielis quatuor. 54. D
Pauli religio quadruplex. 55. A
Paulus fuit conſecutus miſericordiam ratione quadruplici. 55. A
Pauli conuerſio habuit miracula quatuor. 55. A
Pauli baptiſm9 habuit miracula quatuor. 55. B
Pauli conuerſio habuit virtutes quatuor. 55. B
Pauli pena quadruplex. 55. C
Pauli dignitates quatuor. 55. C
Pauli conceptatio priuilegia quatuor 55 D
Pauli mors ſolempnia quatuor 55 D
Paulus poſitus eſt in ordine ſeraphico probatur quadrupliciter. 55. D
Paulo conuenit conuerſiones quatuor. 57. A
Pauli conditiones corporis quatuor. 57. C
Pauli laus multiplex. 73. D
Paulus fuit vas de tribu beniamin. 74. D
Pauli conditiones male multe. 75. D
Pauli conuerſio habuit actus ſeptem. 76. A
Paulus meruit indulgentiam pp quatuor. 76. B
Paulus habuit commendatio quadrupliciter. 76. B
Paul9 fuit ornat9 virtute quadruplici. 76. C
Pauli raptus habuit proconia quatuor. 77. A
Pauli aia habuit priuilegia quatuor. 77. A
Paulus coſcauit ſe ipz quadrupliciter. 77. B
Paulus floruit miraculo quadruplici. 77. C
Pauli 7 petri conſumatio habuit notabilia quatuor.
Petri laus multiplex. 77. C
[illegible] a requirit quatuor. 73. B
[illegible] ſigna quatuor. 79. C
[illegible] 7 ipſa accipit quadruplr. 79. C
[illegible] declarat multiplr. 107. C
[illegible] requirit quatuor. 107. D
[illegible] propter quatuor. 108. C
[illegible] quadrupliciter. 109. B
[illegible] quatuor. 209 D
[illegible] quatuor. 210. A
[illegible] dz habere conditiones quatuor. 210. B
Penitentia eſt recipienda de neceſſitate in caſibus quatuor. 210. B
Pene peccati originalis tres. 61. B
Pene triſtitie declarat quadrupliciter 82. A
Pene purgatorii quatuor. 132. A
Peccati diffinitio 7 comparatur detrimento quadruplici. 85. A
Peccatum nihil eſt quod intelligitur. 5. C
Peccati mortalis magnitudo oſtenditur quadrupliciter. 85. B
Peccati turpitudo declarat quadruplr. 85. C
Peccandi potentia 7 act9 multiplex. 84. D
Peccatum committitur quadrupliciter. 85. D
Peccatum euitat via quadruplici. 86. B
Peccatum firmat quadrupliciter. 86. C
Peccati remedia ne procedat quatuor. 86. D
Peccatorum remedia quatuor. 87. A
Peccati recidiuatio. documenta quatuor. 87. B
Peccatum permittit deus pp quatuor 87. D
Peccatum cedit i bonum electorum quadruplr. 87. D
Peccatorum pena duplex. 90. A
Peccatorum reatus duplex. 90. B
Preceptorum genus quadruplex. 89. A
Principium accipit quadrupliciter. 5. A
Principis conditiones. 86. A
Primitas dignitas declarat i quatuor. 138. A
Primitas fuit exaltata in ordine quadruplici. 138. B
Primitas fuit dehoneſtata i quatuor. 138 D
Primitas fuit renouata in tribus ordinibus. 138. D
Primitas fuit conſumata in. b. andrea ſupra. 138 D
Profeſſio vel crucifixio pp quatuor. 102 A
Profeſſio reperitur quadruplex. 136. A
Pugna reperitur quadruplex. 17. B
Purgatorii tempora quatuor. 132. B
Purificationis cerimonie quatuor. 58. B
Purificationis documenta quatuor. 58. C
Purificationis miſteria virgini conuenientia quatuor. 59. A
Purificatione floruit virgo virtute quadruplici. 59. C
Purificationis ſacramentum recepit virgo propter. quatuor. 60. A
Purificationis ſacramentum recepit virgo in templo 59 C

Puella dĩſpõſata recipit mutatõeſ q̃tuor 50. A
Predicatoris cõditiões. 8. B
Preſens pro futuro accipi declaratur quincu-
pliciter. 244. C
¶ Que ẽ prima tabula poſt naufragiũ. 208. B
Que ẽ ſecũda tabula poſt naufragiũ. 208. B
Queſtiões multe circa cõſectionẽ ſcãl. 219. C
Queſtiones de operatione ſpiritus ſancti in con
ceptione xp̃i. 244. D
Queſtiones de peccato tres. 129. A
Queſtiones de ſuffragijs multe. 131. C
Quadrati numeri ꝓprietates quatuor. 28. D
¶ Reatus peccatoꝝ duplex. 90. B
Religiones tpe xp̃i quatuor. 75. C
Remedia mortuoꝝ valent ad quatuor. 125. C
Res habẽt odio ꝓpter quatuor. 80. C
Riui felicitatis eterne duo. 122. B
Regni xp̃i queſita. 244. B
¶ Sacerdos nouus dicit̃ parens ratione qua-
drupl ici. 187. A
Sacerdotis interpretatio quadruplex. 187 B
Sacerdotis preconia quatuor. 187. C
Sacerdotiꝫ celebratio ſublimat̃ q̃druplr. 188. A
Sacerdotis cõditiões. 12. 188. B
Sacerdotij diffinitio. 188. C
Sacerdotij premitas ꝓpter q̃tuor. 188. C
Sacerdotij ſignaculũ qd eſt. 188. C
Sapientie ſigna quatuor doctoribus appropria
ta duodecim. 159. A
Stultitie ſigna. 12. 159. A
Sãguis xp̃i ab eo fuit effuſus quinquies. 158. C
Sanguinis xp̃i virtus quadruplex. 221. A
Sanctificationis diffinitio declarat̃. 147. C
Sãctificatiõis v̓gis teſtimõia q̃tuor. 147 D
Sanctificata fuit v̓go quadrupliciter cum ſit ſan
ctificatio quadruplex. 147. D
Sanctificata fuit gradu quadruplici cũ ſanctifi
cationis gradus ſint quatuor. 148. A
Sanctificata fuit quadrupliciter. 148. B
Sanctificatiõis ſigna quatuor. 196. B
Sacramẽta veteris te. 2°. 58. A
Sacramẽtoꝝ modi quatuor. 208. D
Sacramẽta inſtituta i hieruſalẽ. q̃tuor. 209 B
Sacramenta cõnexa quatuor. 209. B
Sanctificatiõis v̓gis ſigna quatuor. 151. C
Sanctificatiõis in vtero mr̃is ſigna. 5. 151. C
Sacrilegoꝝ queſtiões multe. 135. C
Senſus ſcripture quadruplex. 142. D
Septa feria eſt priuilegiata priuilegio quadru-
plici. 230. C
Stephanus lapidatus fuit ꝓpter q̃tuor. 25. D
Sedes xp̃i que fuerit quã duplex. 244. A
Stelle polus que dicitur ſtella maris proprieta-
tes decem. 143. B
Stelle matutine proprietates virgini cõuenien-
tes quatuor. 152. C
Stelle apparẽtis magis eſt q̃druplex. 39. D
Stelle magis apparentis figura. 40. A
Stella dicit̃ matutina ꝓpter q̃tuor. 40. A
Stelle refulgentia declarat̃ quatuor. 40. B
Stelle influẽtia quadruplex. 40. C
Stelle motus quadruplex. 40. D
Stelle miracula quatuor. 41. A
Stelle priuilegia quatuor. 41. A
Stelle in corpe natura q̃ ſit q̃lis figura. 109 A
Stelle creationis tẽpus. 109. B
Stelle ſeptem ſunt beatitudines. 7. 74 B
Stelle maris proprietates materie conuenientes
decem. 236. C
Stelle maris. x. virtutes. 237. D
Status ſanctoꝝ ſexcuplex. 222. D
Suffragia dant̃ mortuis a quatuor. 130. A
Suffragioꝝ genera quatuor. 130. C
Suffragia defunctis vtiliora quatuor. 130. D
Suffragioꝝ vtilitas ꝓ officiis ꝓpter 4. 130. D
Suffragia qb' nõ ꝓſunt oñdit̃. 131. C
Suffragia qb' ꝓſunt q̃ multiplr. 131. C
Suffragiũ figuratũ pro mortuis. 132. A
Solẽnitates que fiunt pro defunctis eis ꝓſunt
oſtenditur. 132. D
Spiritus ſancti donoꝝ tractatuſ. 25 C
Spiritus ſancti dona appropriata ſeptem operi
bus dei. 25 C
Spiritus ſancti donis deſtruũtur opera diabo-
li ſeptem. 25.
Spiritus ſancti operationis in conceptione [illegible]
queſita. 244
¶ Trinitas tota fuit operata in maria [illegible]
quadruplici. [illegible]
Tabula prima poſt naufragiũ. [illegible]
Tabula ſecũda poſt naufragium. [illegible]
Tranſgreſſio Eue fuit quadruplex. [illegible]
Tranſgreſſionis Eue oppoſita. 4. [illegible]
Tẽplũ fuit illuſtratũ myſteriis 4. [illegible]
Tempoꝛ illo florere debemus v[illegible]
tuor.

Tempore illo cõtraſecilli gr̃a. 4. 9. D
Tempus triplex. 230. B
Tabula antiquitus vtebant̃ q̃druplr. 190. D
Turbatio anime quadruplex. 244. D
Turbatiõis m̃a salutate ab angelo cauſa qua-
druplex. 242. A
¶ Valoꝝ gr̃a reperiunt̃. 4. 74. B
Vaſa dicunt̃ creature. 4. 74. B
Vas fuit apoſtolus Paulus propter conditio-
nes. 13. 74. C
Vas dicit̃ plenũ modis. 4. 240. B
Ve in ſcriptura ſunt tria. 239. D
Veritas eſt inſtanter p̃dicãda ꝓpter 4. 104. D
Veritas impugnat̃ ꝓpter. 4. 105. B
Veritas nõ defendit̃ ꝓpter 4. 105. C
Verbum quid eſt. 3. C
Verbum in nobis eſt duplex. 3. C
Verbũ diuinũ ⁊ noſtrũ cõueniũt in. 4 3. D
Verbi diuini conditiones excellentiſſime quin-
que. 4. D
Verbi incarnati diffinitio declarat̃. 4. 1. B
Verbi incarnatiõ oñdit̃ v̓itate. 4. 1. D
Verbi incarnati locus quadruplex. 1. D
Verbũ fuit incarnatũ hora media noctis. 11. A
Verbi incarnati hora, fuit conſecrata myſterio
quadruplici. 11. A
Verbi incarnati myſteria quatuor 11. A
Verbi incarnatiõis cã fuit quadruplex. 2. B
Verbum incarnatum fuit ſublimatum miracu-
lo quadruplici. 11. C
Verbum incarnatum fuit decoratum priuilegio
quadruplici. 11. C
Verbi incarnati contrarietates eũ ornantes qua
tuor. 11. D
Verbi incarnati dignitas quadruplex. 3. A
Verbum virginis angelo cõſentientis quadru
pliciter fuit prolatum. 247. A
Virtus intellectualis quadruplex. 136. B
Virtutum gradus. 177. B
Virtutum modi. 4. 192. A
[illegible] facientes fugere eã ad que inclina
[illegible] 192. A
[illegible] veteri te. figurate ſeptẽ. 52. C
[illegible] nouo te. 7. 53. C
[illegible] declarantes feſtum omnium ſanctoꝝ
[illegible] 121. A
[illegible] proprietates b. An. appꝛopriante duo
139. B
Virginitas eſt digna q̃ncupliciter. 233. A
Virginitates cõſecrate. 4. 19. A
Virgines deputati ad xp̃i myſteria. 4. 19. B
Virginitatis iunctura fuit v̓go. 186. C
Virginitas põt accipi quadrupliciter. 233. D
Virginis virginitas fuiſſet diminuta ſi nõ fuiſſet
ꝓſeruata qo declarat̃ q̃druplicitur 146. B
Virgo niſi fuiſſet preſeruata a peccato originali
in maiori fuiſſet detrimento q̃ ſit pena eterna
in inferni. 146. B
Virgo ſi ante mortem filij fuiſſet mortua non fu
iſſet ad paradiſũ trãſlata ꝓpter multa. 146. C
Virgo quomodo fuerit in peccato originali in-
telligitur quadrupliciter. 146. D
Virginis preſeruatio oſtenditur auctoritatibus plu
ribus. 147. A
Virgo illuminat yerarchias. 4. 152. A
Virgo floruit in purificatiõe virtute quadru
plici. 59. C
Virgo debuit eẽ integerrima ratiõe. 4. 233. C
Virgo debuit deſponſari ratione ⁊ cauſa ſeptu
plici. 234. A
Virgo eſt plena ſeptupliciter. 240. C
Virgo fuit benedicta ſeptupliciter. 241. B
Virgo fuit obediens ſecundum conditionem
triplicem. 246. A
Virgis natiuitas habuit ꝓuilegia. 7. 106. B
Virgis natiuitas ꝓceſſit a regib'. 7. 106. C
Virgo dicitur ſtella ꝓpter 4. 107. C
Virgo ſtelle cõparat̃ ꝓpter. 4. 107. D
Virginis vita curſui ſtelle comparatur propter
quatuor. 107. D
Virgo comparatur ſtelle matutine propter pre-
rogatiuas. 108. A
Virginis natiuitas habuit ſanctũ creare qua
tuor. 109. B
Virgo dicitur ſtella regia ꝓpter 4. 109. C
Virgo dicitur ſtella ſplẽdida ꝓpter 4. 109. D
Virginis eleuatio fuit declarata. 4. 96. D
Virgo eleuata fuit ſup manſiones. 12. 99. A
Virginis eleuatiõis diffinitio ⁊ queſtioneſ duo
decim. 96. D
Virginis eleuatio propter teſtimonio ſcripture
quadruplici. 96. D
Virginis eleuatio probatur modo quadru-
plici. 97. B
Virginis eleuatio fuit pronunciata teſtimonio
quadruplici. 97. B
Virginiſ aſſumptio facta fuit miraculis ſolẽnis

quadruplicter. 97. B
Uirginis aſſumptio facta fuit die dominica pro pter quatuor. 97. C
Uirgo aſſumpta fuit in ſtatu triplici probat quadrupliciter. 97. D
Uirgo fuit aſſumpta cũ quatuor. 97. D
Uirgini aſſumpte ſocietates obuiam venientes quatuor. 98. A
Uirgo fuit aſſumpta de valle Joſaphath ratione quadruplici. 98. A
Uirgo aſſumpta tranſiuit proceſſes quadruplices. 98. B
Uirgo eſt exaltata ſuper nouem ordines angelorum. 99. A
Uirginis aſſumptiõis figure nouẽ. 99. B
Uirgini fuerũt collate btitudines.x. 100. A
Uirginis aſſumptio probatur argumento triplici. 100. B
Uirginis aſſumptio pbat ex° triplici. 100. B
Uirginis aſſũptio pbat pcepto triplici. 100. C
Uirginis glorificatio probatur documento a contrariis triplici 100. D
Uirginis glorificatio probatur teſtimonio triplici. 101. A
Uirginis annũciate turbationis tam quadruplex. 142. A
Uirginis marie quatuor documẽta. 142. A
Uirginis filij magnitudo q̃druplex. 144. D
Uirginis humilitas in conſentiendo ãgelo: habuit dignitates quadruplicem. 145. D
Uirginis verbũ angelo conſentientis poteſt cõſiderari quadrupliciter. 146. D
Xp̃s factus eſt quadrupliciter. 4 B
Xp̃s quõ dicit primo genitus marie. 13. B
Xp̃s natus ẽ generib° pſonarũ quatuor. 8. C
Xp̃s incarnatus fuit pp quatuor. 19. D
Xp̃s baptizari voluit pp quatuor. 44. B
Xp̃s fuit noiatus a ciuitate q̃druplici. 44. B
Xp̃s baptizatus fuit pp quatuor. 49. C
Yerarchie quatuor. 74. C
Yerarchie quatuor. 77. C
Ymitantur principiata ſuum principium quadrupliciter. 110. B
Ymitari debemus beatum mathiam in virtutibus duodecim. 60. D
Ymitatores peccatorum quatuor. 158. D

¶ Sermones de laudibus ſanctorũ ⁊ dominicales per totum annuʒ cũ aliquibus tractatib° vtiliſſimis pro predicãdi officio p̃clariſſimi ſacre theologie doctoris illũinati magiſtri Frãciſci d Maxrõis ordinis minorũ feliciter incipiunt.

¶ Sermo primus de laudibus natiuitatis domini noſtri Jeſu chriſti.

Uerbũ caro factũ ẽ. Jo. p̃mo ca. Qz inter cetera ſcripture oracula ꝟbũ propoſitum ſingulariſſime rumiaẽ a fidelibus. Idem ad cõmẽdatiõeʒ ſolẽnitatis inſtantis: ⁊ declaratiõnẽ incarnatiõis xp̃i iſtud verbuʒ conuenienter aſſumpſi. In quo quidẽ verbo ſacratiſſimo incarnati ꝟbi miſteriũ triplicter ẽ aſſumptum. Primo quidẽ oſtẽditur vt ſtupenduʒ miraculũ: qd hʒ arduitatem tranſcendentem cũ p̃mittit verbum caro factũ ẽ: nam ſʒ beatũ Leonẽ vtrãqʒ naturã conueniſſe in vnã pſonã niſi fides credat: ſermo nõ explicat tantũ iſtud miraculũ fuit ſtupendũ: q etiam ſupremo angelo erat ignotũ: vt pteſtatur Dio. de di. no. ca. p̃mo: di. Iſta cõpoſitio inqt diua de ieſu ſm nos ẽ magis archana omni rei. ⁊ inexplicabilis omni ꝟbo ⁊ ignota omni menti: vt etiã ipſe p̃mus angelus quãuis digniſſima creaturarũ eẽt ignorerat: pp qd d tãto miraculo di p̃mo. Regũ. iij. Ecce ego faciã ꝟbũ in iſrael: qd q audierit tinnẽt ambas aures ſuas: qz illud qd factũ ẽ eſt verbũ p qd facta ſunt oia: nõ in merito ſtupẽt aures hoiuʒ. hoc. n. miraculũ a ſeculo nõ ẽ auditũ. Scdo ipſius incarnati ꝟbi miſterium explicat vt archanũ ſtabiliſſimẽtum qd hʒ ſublimitatẽ ypoſtatice imanẽtis cũ ſequitur: ⁊ habitauit in nobis. In nra. n. hũanitate latuit pſona diuinitatis: vñ. be. dio. de di. no. ca. ij. di. q xp̃s conſtituit in eo q natu ram aſſumens: nullã tamẽ plenitudinis paſſus ẽ mutationẽ: de qua in habitu loquit apoſtolus ad co. ij. ca. ſic di. in xp̃o inqt habitatõis plenitudo diuinitatis corporaliter. i. ſubſiſtẽter qz ſub xp̃i hũanitate latebat tota diuinitas triũ pſonarũ vt pbat p̃mo de tri. ca. iij. Tertio ipſius incarnati ꝟbi miſteriũ oſidit: vt ſereniſſimũ ſpectaculũ qd hʒ claritateʒ cherubice illuſtratõis cũ ſubiungit. Et vidim° gloriã eius ⁊c. lʒ enĩ incarnationis miſteriũ dominice ſit incõprehẽſibile p naturã tñ ẽ mãifeſtũ p reuelationẽ diuinã: vñ Dionyſ. in loco p̃allegato di. q cõpoſitio ieſu ex duab° naturis prius ſecundũ ſe erat lateriſſima: nunc aũt manifeſtiſſima nobis p reuelationẽ de q̃ ſpectaculo ſereniſſimo habet. Jo. p̃mo d plenitudine inqt ei° oẽs accepimus grãz pro grã: qz lex p Moyſẽ data eſt: grã ⁊ ꝟitas p ieſuʒ xp̃uʒ facta eſt. Et hec deditione thematis: qz igit incarnatõis miſteriũ in ſermone p̃poſito p ſolẽnitate xp̃i ieſu introduximus iccirco erga illõ miſteriũ mẽte fideli inſiſtẽdo: occurrũt cuilibʒ fideli anime. xiij. cõtẽplatiões

Quarũ. ſ. p̃ma eſt: qd eſt incarnatio ꝟbi dic enĩʒ Aug. p̃mo de trini. ẽ illa ineffabilis vnio humane nature ad pſonã ꝟbi q̃ fuit tanta vt homo fieret deus: ⁊ deus fieret homo. Ubi tamẽ eſt intelligenduʒ q in hac incarnatione benedicta fuerũt q̃tuor ſanctiſſime copulatiões. Et p̃ma fuit parẽtis cũ ꝓle de cui° copula inenarrabili ſacramẽto prophauit Hiere. primo. ſic di. faciet inquit dñs nouũ ſup terrã mulier circũdabit virũ. Iſtud. n. ex hoc fuit nouũ maxime q hõ exñs in vtero eſſet plen° virtute. xp̃s. n. tũc ſic fuit ꝟtuoſus ſicut mõ ẽ in celo. Scda fuit aie cũ carne. qz formato xp̃i corpore ex puriſſimis ſãguinib° virginis deus aiam quã de nihilo creauerat illi corpori cõiũxit: qz ſicut ſcribit Dam. li iij. li. ſniarũ ſuarũ. Caro xp̃i fuit ſacra caro ⁊ aiata caro: ꝟbũ. n. aſſũpſit nõ ſolũ carnẽ ſʒ carnẽ cũ aia. Tertia fuit aie cũ diuinitate i. rõe i iſtãti: qz mox vt aia xp̃i fuit creata fuit beata: ⁊ vidit diuinã eſſentiã i vtero matris vt oſiditur. iij. ſentẽtiarũ. Quarta fuit vnio totius nature hũane xp̃i cũ ſuppoſito verbi in perſona xp̃i. vtraqʒ. n. nã fuit copulata in eandẽ pſonã cuius vnio

p̃ma cõtẽp.

A

nis virtutē verbū dei viui conceditur eſſe fa
ctum: vt oēs catholici tractatores volūt. ſ.
vt verbū q̄tum eſt de ſe eſt inuiſibile dicē
tibus paſtoribꝰ. Uideamꝰ hoc verbuꝫ qđ
factū eſt. Iſta eni eſt illa vnio de qua ber.
di. ꝙ ipa tenet arcē oium vnionū q̄ eſt cir
Scda cōtem ca vnionē triū pſonarū in eadē natura.
Scda cōtēplatio eſt ꝙ iſtud verbū fuit
incarnatū. Qđ catholice fidei v̄itas qua
druplici ꝓbat ꝛ confirmat teſtimonio. Et
primo p patriarcharū oracula: qꝛ Jacob
moriēs cū bñdiceret filios ſuos dixit geñ.
xlix. Non auferet ſceptrū de iuda ꝛ dux đ
femore eiꝰ donec veniat q mittēdus eſt: ꝛ
ipſe erit expectatio gentiū. gētes eni puruꝫ
hoieꝫ expectare nō debebāt: qꝛ maledictus
hō q cōfidit i hoie. Scđo p ꝓphetarū te
ſtimonia confirmat. vñ Iere. v. cōquerēs
de pegrinatione diuina dicit. Quare dñe
quaſi colonꝰ es in terra ꝛc̄. Quare futurꝰ
es quaſi vir vagꝰ quaſi di. Dñe ꝛ qs pōt
iſtiꝰ incarnatiōis myſteriū cape. quo deꝰ
factꝰ eſt hō ſi exercēs offā hūana: vt colo
nus ꝛ viator declinās ad manēdū. Tertio
ꝯfirmat teſtimonio oium euāgeliſtaꝝ: qꝛ
oēs quattuor euāgeliſte circa principiū ſue
doctrine icarnationē v̄bi dei curāt aſtrue
re: vt pꝫ ſicut de illo qđ ē totiꝰ eccleſie ra
dix ꝛ fundamētum. Quarto confirmat p
apoſtoloꝝ documēta inter quos btūs Ja
cobus icarnationē v̄bi pleniſſime ſcribēs
ait. In māſuetudīe ſuſcipite inſitū verbuꝫ
qđ pōt ſaluare aīas v̄ras p̄mo ca. ſicut eni
lignū inſituꝫ trahit ad ſuū modū illud cui
inſerit cū ſit in vno ligno ita verbū aſſum
pſit hūanā naturā in vnitate pſone: ſicut
inſertuꝫ illud facit fructificare mō ſuo: ſic
verbū dei facit naturā humanā mereri ſuf
Tertia cōtem. ficiēter ꝓ toto genere hūano. Tertia ꝯtē
platio ē qualiter verbū fuit incarnatū. Et
dico. ſ. Primo ꝙ filiꝰ dei fuit incarnatꝰ
ſicut pr̄ ꝛ mr̄ vniunt: qꝛ ſicut pr̄ ꝛ mr̄ ſunt
duo in carne vna. ſ. ꝓlis genite: vt hētur
geñ. ii. ita ꝙ vna caro ꝓlis tota producit
ab vtroqꝫ: ſꝫ p̄ncipaliter a pr̄e. Ita pr̄ eter
nus ꝛ v̄go maria ſūt duo i vna pſona. ſ.
xp̄i quē genuerūt. ita quilibet totā naturaꝫ
ſuā: ſꝫ p̄ncipaliter pr̄ principalē naturā. ſ.
diuinā: mr̄ vero humanā: ita ꝙ in vna ꝛ
eadē pſona fuit pr̄is ꝛ mr̄is natura copu
lata. iđ dicit Aug. ꝙ generatio v̄bi de pr̄e
ſine mr̄e fuit eterna. de mr̄e ſine pr̄e fuit tē
poralis ꝛc̄. Scđo fuit icarnatꝰ ſicut aīa ꝛ
corpꝰ ꝯiungunt: qꝛ ſicut aīa ab extrinſeco
adueniēs cū corpe genito a parētibꝰ faciūt
hoiem vnū. ita diuinitas de celis deſcen
dens cū hūanitate: quā v̄go genuit ē vnū
corpꝰ. tñ minꝰ p̄ncipaliter p carnē a v̄gi
ne genitā ſicut parētes vniꝰ ſūt genitores
p ſolā carnē. iđ dicit Athana. i ſymbolo.
ꝙ ſicut aīa rōnalis ꝛ caro vnus eſt hō ita
deꝰ ꝛ hō vnꝰ ē xp̄s pſona: ſed nō natura.
Tertio fuit icarnatꝰ ſicut accidēs ſubſtē
tat in ſuppoſito ſuata tñ natura ſbe ꝓpa
qꝛ ita natura v̄bi naturā hūanā aſſūpſit ſi
cut quoddā veſtimētuꝫ ego induerē. iđ dr̄
apoca. ꝙ v̄bū dei erat veſtitū veſte alba
pp puritatē carnis ſue: ꝛ erat aſpſus ſan
guine pp paſſionē. Quarto fuit icarnatꝰ
ſicut ſpōſus ꝛ ſpōſa copulant: qꝛ ſicut vī
culū mr̄imoniale ē indiſſolubile. ita vnio
v̄bi qua deſpōſauit naturā hūanā ſolui ñ
pōt: ſicut docet Aug. iccirco deꝰ aſſimila
uit regnū celoꝝ hōi regi q fecit nuptias fi
lio ſuo math. xxij. iſte āt nuptie ſm greg.
fuerūt in incarnatiōe v̄bi facte. qñ natura
hūana fuit copulata v̄bo. ꝛ iđ dicit apo.
ꝙ ſacrm̄ mr̄imonij magnū ē: qꝛ ſignat iſtā
btām vnionē ꝛc̄. Quarta cōtēplatio ē i
Quarta cōtem. quo loco fuit verbū incarnatū ꝛ dico: ꝙ i
vtero v̄ginis: qꝛ iuēta ē hñs de ſpū ſancto
math. ij. ca. p āgelos cuſtodiētes eā: vt ait
origeñ. Intelligñ ē tñ p locū icarnatōis
ꝙ xp̄s fuit denoiatꝰ a q̄druplici ciuitate.
Et pº a ciuitate Syō: qꝛ ibi gñatus fuit.
Et iſta fuit ciuitas dđi qua naſcebant re
ges de dauid dſcēdētes. Et qbꝰ ortꝰ ē xp̄s
vt hēt math. p̄mo. iđ ps. dr̄ ex ſyō ſpēs đ
coris eiꝰ. Scđo a ciuitate Nazareth: qꝛ
ibi ꝯceptꝰ ꝛ alitꝰ fuit. iđ bñdictū fuerat p
ꝓphetā: qm̄ nazareꝰ vocabit vt teſtat euā
geliſta: qꝛ ibi icarnatō fuit inchoata. iđ ꝓ
ualuit vt ieſus nazarenꝰ vocaret. ꝛ ſic ſcri
ptum fuit i titulo triūphali. Tertio a ci
uitate Bethleeꝫ quia ibi natꝰ eſt. ſicut [illegible]
pr̄ eiꝰ iuxta illud ꝓpheticū qđ euāge[illegible]

dixit tu bethleē terra iuda nequaq̄ minima
es i p̄ncipibꝰ iuda ꝛc̄. Quarto a ciuitate
hieruſalē qꝛ ibi fuit ſepultꝰ ſicut dicimꝰ
de ſctis: vt ſctūs petrꝰ de rōa: ꝛ ſm iſtā diſti
v. cōtem. ctionē diuina ſcriptura diuerſimode xp̄m
denoiat. Quīta ꝯtēplatio ē i q̄ tpe v̄bū
fuit incarnatū. dr̄ ꝙ in media noctis hora
iuxta illud. ſap. xviij. Dū mediū ſilētiū te
nerēt oīa ꝛc̄. Iſta āt hora fuit quadrupli
ci myſterio cōſecrata: vt pꝫ ſupra i ſmone
p̄cedēti. Et p̄mo myſterio icarnatiōis: qꝛ
lꝫ v̄go vt credit fuerit hora cōpletorij ſalu
tata. tñ ex p̄allegato v̄bo ſap. cōuincit ho
ra noctꝫ media dediſſe cōſenſuꝫ tenēte col
locutōe vſqꝫ ad mediā noctis ptē. Scđo
myſterio natiuitatis ſue: qꝛ in media noctis
hora xp̄s credit eē natꝰ: qꝛ paſtores cuſto
diebāt vigilias noctꝫ ſupra gregē ſuū. luc.
ijº. Et iđ tali hora miſſa celebrat. Tertio
myſterio ſue bñdicte apparitiōis: qꝛ media
noctis hora apparuit diſcipulis ābulās ſupra
mare math. xiiij. ſi tñ quarta vigilia no
ctis ē i media nocte. Quarto miſterio ſue
paſſiōis acerbe: qꝛ media noctis hora cre
dit eiꝰ paſſio fuiſſe inchoata: tūc eniꝫ fuit
captꝰ ligatꝰ ꝛ alapis ceſus: vt ait ſctūs bo
nau. tura. Sicut. n. illa media noctis ho
ra trāſiēs p egyptū interfecit oē p̄mogeni
tum: vt hētur exo. xiij. ca. Similimō ſm
btm̄ Iero. i hora natiuitatis xp̄i fuerūt oēs
ſodomite q erāt i mūdo ſuffocati ꝛ pp iſta
ſacra myſteria hora illa fuit a ſctis pr̄ibus
ad laudē dei ſingulariter deputata. vñ ꝓ
pheta dicit. Media nocte ſurgebā ad ꝯfi
tendū tibi. Sexta ꝯtēplatio ē qbus iſtō
ſacrm̄ icarnatiōis xp̄i declarat. Et ſciēdū
vi. cōtem. ē ꝙ inter cetera ſunt quattuor icarnationis
myſteria. Primū eni fuit Adā xp̄s eniꝫ
ſm apoſtolū ex incarnatiōis myſterio fuit
vocatꝰ ſcđs Adā: vel nouiſſimꝰ Adā: qꝛ
ſicut p̄mꝰ Adā fuit die. vi. formatꝰ de ter
ra imaculata a deo. Ita xp̄s fuit feria. vi.
[illegible] maria v̄gine imaculata genitꝰ ſicut de
[illegible] Andreas apoſtolus ꝯ egeā i diſpu
[illegible] qua fecit cū eo. ꝛ ſicut p̄mꝰ Adā fuit
[illegible] aīam viuentē: ita ſcđs Adā i ſpm̄
[illegible] uificātē: vt teſtat btūs Paulus i
[illegible] Scđm fuit de filio hois. xp̄s. n. i
[illegible] icarnatiōis ſue fuit filiꝰ hois appel
latꝰ: vt ait Dam. nō ꝙ filiꝰ v̄ginis imedia
tꝰ fuerit hō cōis gñis: ſꝫ ēt qꝛ filiꝰ imedia
tus oium p̄mogenitoꝝ ſuoꝝ ab adā iquē
materia de qua fuit formatꝰ illa fuit p̄ſus
ta alabe pcti vt tenēt oēs catholici ꝛ ſpā
liſſime btūs aug. Tertiū fuit đ lapide an
gulari. xp̄s eni ex ſacro ſue icarnatiōis di
ctus fuit lapis āgularis: qꝛ ſicut lapis an
gularis duos pietes ꝯiungit ad inuicē: ita
xp̄s duas naturas in ſe iſepabiliter copu
lauit ꝛ Quartū fuit đ mediator. xp̄s. n. ex
ſacro ſue icarnatiōis dictꝰ fuit mediator
ſicut aplūs tradit ad heb. iij. cap. hic noui
te. mediator ē: qꝛ ſicut media tor ponit ad re
cōciliādū ptes diuerſas. Ita xp̄s icarna
tus ē ad recōciliādū nos cū deo: ꝛ qꝛ cōue
niētiſſimꝰ mediator ē q attīet vtrīqꝫ ptī.
Ita dns pr̄ voluit xp̄ꝫ p icarnatiōis my
ſteriū fieri nr̄i gñis attinētē q eternaliter
ē ꝛ fuerat de gñe diuino ꝛc̄. Septia con.
ē qbꝰ cāis ſacrm̄ icarnatiōis fuit ꝯſuma vij. cōtem:
tū: circa h̄ iducūt q̄ttuor catholice v̄itates.
Quaꝝ p̄ma ē: qꝛ tota trinitas icarnauit
v̄bū: qꝛ vt docet Aug. jº đ tri. pſone diuīe
ſic iſepabiles ſūt ſic iſepabilit opant ꝛ iđ
ꝯcludit ꝙ xp̄i icarnatio a tota trini. fcā ſit
ꝛc̄. Scđa ē ꝙ ſola pſona pr̄is miſit v̄bū
ad icarnādū: qꝛ ſicut ſolꝰ filiꝰ a ſolo pr̄e ē ita
ꝛ a ſolo mitti dbuit. vt ait Aug. pr̄ a nēo
mittit. qꝛ a nullo hꝫ eē: iſta tñ v̄itas dꝫ ac
cipi: qꝛ ſpūs ſan. miſit filiū: i lege yſa. ſps
dñi euāgelizare paupibꝰ miſit me. Tertia
ē ꝙ ſola pſona ſps ſan. p̄miſſa ē tanq̄ ad
diſponēdū offm̄ trinitatis i vtero v̄ginis
añq̄ icarnaret v̄bū dñte Gabriele ad v̄
ginē. Luc. iº ſpūs ſan. ſupueniet in te ꝛc̄.
Quarta ē ꝙ ſola pſona v̄bi fuit icarnata
vt dic̄ Aug. i codē loco dmōſtrās p exēplꝫ
groſſū ſic̄ ſi tres artifices fabricarent vnā
loricā quā vnꝰ idueret: ita ē ꝙ tota. ſ. trini
tas opata ē in icarnatiōe ꝛ tñ ſolus filiꝰ
induit carnē nr̄e mōtalitatē ꝛ h̄ iđ qꝛ pō to
tiꝰ trinitatis erat necr̄ia i icarnatiōe v̄bi
ꝛ iccirco di. angelꝰ ad v̄gineꝫ Luc. iº Nō
erit ipoſſibile ap dđū oē v̄bū ñ ipoſſibile
ꝯuertit cū necr̄io ſic̄ ſcitis. Octaua ꝯtē. viij. cōtem.
ē qbꝰ miraclis hꝰ ſcrm̄ icanatōis fuit ſbli
matū. Et dr̄ ꝙ quadruplici miraclo decōa
tur: Et primū ē de diuia anihilatōe: qꝛ cū

ois creatura ad deū cōparata ſit quaſi ni
hil: igitur in eo ꝙ pater fecit filiū de infi
mis creaturis quaſi naturā ſuā anihila
uit. Cū homo ſit infima creatura omniū
E creaturarum rationabiliū. Secūdū fuit
de diuina diminutione: quia cū eſſet im
menſus ⁊ incircunſcriptus celi ābitu fuit
ī vnius puelle vtero totaliter ⁊ pfecte cō
tentus ſicut ſpera ſolis cōtinetur in ſpecu
lo paruo: ⁊c. Tertiū fuit de ꝟginis ſub
limatione. Sicut magnū miraculū puta
ret ſi vnus homo infirmus poſſet vola
re ſupra totū celum ſicut angelus. ita ma
gnum miraculū reputari debet: ꝙ virgo
genuit: ita perfectū filium ſicut deus pater
cū ipſemet pater ſecundum totum ſuum
conatū ipſū genuerit: vt ait magiſter ſen
tentiarū. Quartū miraculum eſt de hu
mana exaltatione: q2 in aſſūptione verbi:
fuit natura hūana ſic exaltata: vt vn9 ho
mo ſit equalis deo vt habet ab Auguſti.
primo de trini. Quod miraculū certe mi
hi ē valde ſtupēdū. pluſq̄ ſi diceret vnum
hoiem eſſe equalē ſoli. quā equalitatem de
clarās xp̄s ī Johē. Dicit. Ego ⁊ pr̄ vnū
ſumus. Et q2 incarnationis miſteriū pro
pter ſuā virtuoſitatem eſt abſconditū di
cit. apoſ. ad cor. p2io. Nobis inquit predi
camus dei ſapientiā in miſterio abſcōditā
ix. cōtēp. quā de9 pater pdeſtiauit ante ſecula. No
na cōtēplatio eſt. Quibus priuilegijs ē di
uina incarnatio decorata. Dicit ꝙ ppter
priuilegia xp̄i q̄ fuerūt inumerabilia. ſue
benedicte matri quatuor puilegia fuerūt
in incarnatiōe cōdonata. Quorū pmū
fuit. In conceptōe. q2 ipſa concepit filiū
ſine vlla corruptione ꝟginitatis iuxta illō
vaticiniū. Iſa. Ecce virgo ↄcipiet ⁊c. nec
in illa conceptione fuit aliq̄ infectio: q2 ex
puris ſanguinib9 ꝟginis glorioſe fuit xp̄s
F concept9 vt teſtat beatus diony. de di. no.
Secundū fuit in ꝟbi conſeruatione: q2
xp̄s plus habitauit in ſua matre. q̄ alij p
xxxvj. dies vt ait Amb. quia alij ad min9
ante tēpus tale nō ſunt formati. Xp̄us au
tē dante conſenſu virgine beata fuit ſtatī
format9 ⁊ incarnatus vt ait da. 3. li. ſiliar
ſuarū. Tertiū fuit in verbi generatione

q2 ſicut ceteri parti gignuntur de ſubſtan
tia patris ⁊ parti de ſubſtantia matris.
Ita xp̄s. de ſubſtantia. ſ. matris ſm hūani
tatē fuit ſicut de ſubſtantia patris ſ3 diui
nitatem. Et ideo cū ſm ſubſtantialitatē
cauſetur germanitas. tantā germanitatē
habuit xp̄s ad ſolā matrem. quantū nos
habemus ad patrē ⁊ matrem ⁊ maiorem
quāto fuit de puriſſimis partib9. Et ideo
in euangelio veriſſime dicitur mater ei9.
Quartū fuit in eius parturitiōe: q2 ipm
edidit ſine dolore ſic cōceperat ſine corru
ptione: q2 ſēper clauſa manſit ⁊ integra.
Et iō dicit Iſa. vltio. ꝙ virgo benedicta
anteq̄ parturiret peperit: q2 ſine dolore edi
dit. Decia contēplatio eſt qbus contra x. cōtēp.
rietatibus ſacrm icarnationis fuit ornatū
Dicit autem ꝙ ornamentis corporalib9
iuxta ꝙ opponunt dolores cōtrarij: eo ꝙ
oppoſita iuxta ſe poſita magis eluceſcūt.
Ita in ſacro icarnatiōis fuerunt multe cō
trarietates adinuicē. Quarū pma fuit. q2
ibi fuit de ſūmo gñe q̄tū ad diuinitatē
dicente apoſtolo ꝙ cū ī forma dei eſſet. nō
rapi. ar. ē eſſe ſe equa Deo. Et infim9 quā
tū ad hūanitatē q2 eſt de infimo genere eo.
ꝙ infimū gradū tenet in genere rōnabiliū
Vñ beatus Diony. vocat ipſā hūanita
tē deitatē q2 ſemetipſū exinaniuit. Scda B
fuit q2 ibi fuit finitū ⁊ infinitū. q2 ſm diui
nitatē maior ē oibus creaturis ⁊ celi. ſ. ābi
tu in circūſcriptus. ſm hūanitatem ꝟo. in
vtero virginis clauſus. Iccirco tunc iple
ta ē illa ꝓphetia. Verbū breuiatū fecit dñs
ſup terrā. Tertia fuit q2 ibi fuit diues ⁊
paup. q2 tūc ī xp̄o ſ3 deitatē ſunt abſcōditi
oēs theſauri ſapiētie ⁊ ſciētie dei pr̄is ſ3 hu
manitatē vero fuit ſine domo: nat9 pannis
paupib9 inuolutus vñ p̄s. ſimul in vnū di
ues paup. Quarta fuit q2 ibi fuit fortis ⁊ i
firm9. q2 ille q portat oia ꝟbo virtutis ſue:
per quē facta ſunt oia factus ē ita validus
ꝙ mater portabat. Iō dicit Iere. [illegible]
es ſic vir fortis: Iſtis aūt adiūgit [illegible]
trarietas ꝙ ieſus fuit ſimul viator ⁊ [illegible]
henſor: ſm animā vt habetur. iij. ſen[illegible]
rū de qua contrarietate poteſt intel[illegible]
qd̄ habetur in euangelio. Spiritus [illegible]

xi. Cōtē. [illegible]ceptus ē ⁊c. Undecia cōtēplatio ē: q
b9 dignitatib9 fuit ſublimatū ſacrm icar
nationis: dr̄ aūt ꝙ dignitate quadruplici
ſ. Prīa: q2 creatura ſp referebat ad deū
ſiue ad creatorē: deus āt nō referebat ad
creaturā. Nūc āt p icarnatiōē ꝟbi myſteriū
cepit de9 referri ad creaturā: ſiue p hūani
tatē aſſūptā: q2 ſ3 Bre. hō ois creature
aliqd h3: iō p pticipatione. ois creatura
refert ad ipm. Scda fuit hois ſublima
tio: q2 nā hūana ī icarnatiōe ſic fuit ꝟbo
ↄiūcta ꝙ hoies frēs dei extunc appellari
poſſūt. Tertia fuit āgelo2 honorificatō
q2 ſic nobiles barōes honorāt: ſi ſorores
nubūt regi eo2: ita āgeli fuerūt honorati
eo ꝙ brē ꝟgīs aīa q̄ eorum ſoror germa
na erat: q2 ſ. ab eodē pr̄e pducta. ſ. deo: ⁊
ad ei9 ymaginē: fuit ī icarnatiōe ꝟbi diſ
ponſata. Quarta fuit diuine po͂ dēmōſtra
tio: q2 l3 de9 ſuā nimiā potētiā: eo ꝙ oia
de pīma mā formādo demōſtrauit: vt ait
Aug. ſup ge. tñ maior ē ī eo ꝙ aīam ⁊ pri
mā mā3 d nihilo creauerit: q2 plus diſtat
aliqd d nihilo facē q̄ aliqd de aliq° facē.
Et eadē rōe qñ de9 fecit ꝙ hō eēt de9: q2
pl9 diſtat creatura a dō q̄ ab āgelo: imo ī
finitū. Iccirco null9 inētus ē dign9 apif
[illegible]: dcm̄ fuit apo. xj. c. Duodecia cō. ē
xij. Cont. qb9 miraculis iſta natiuitas fuit ornata ⁊ re
ferūt quatuor ſingulariſſima miracula.
Quo2 p^m fuit d tēpli fractiōe. Scdm
d olei emanatiōe. Tertiū d carnaliū ho
minū extictiōe. Quartū d ſybille reuela
tiōe. Et hec oia patēt ī ſmōib9 pcedētib9
bñ ītuēti ⁊c. Decimatertia cōtē. ē q° die ⁊
qua hora fuit māifeſtata iſta bñdcā nati
xiij. Cont. tas. Et dr̄ ꝙ die dñica: illa. n. die xp̄s fuit
nat9: vt p3 ex dcis ſcd'r: hora ꝟo nocti me
[illegible]nat9 ē: vt dcm̄ fuit ſup^a ī pcedētib9 ſ
[illegible]q̄ dies ⁊ q̄ hora fuerit quadruplici
[illegible] ↄſecrate: vt p3 ī pcedētib9 ſmōi
[illegible] in eorum articulis. Rogemus
[illegible]⁊c.
[illegible] de eodē Sermo ſecundus.
[illegible] caro factū ē. Jo. p°. Hoc bre
[illegible] de ꝟbo abbreuiato itelligit
[illegible] tria pdicatori ꝟbo diui ne
[illegible] iunāt. o3. n. pdicator hr̄e
[illegible] illuſtratū p cogitatiōē. Aūc

ctū iflāmatū p dilectionē. Effectū ↄſūa
tū p bōi opis ad īplectionē. Nā pdicator
ſine cogitatiōe n̄ pt docē. Siñ dilectiōe n̄
pt placē: Sine bōi opis ad īplectione. nō
pōt mouē. Pmo g° o3 pdicatorē hr̄e itelle
ctū illuīatū p cogitationē: qd̄ pbat ꝟbi d
ſcriptio cū dr̄ ꝟbū. Verbū. n. cordis ē for
mata cogitatio ⁊ cog° aboa re quā ſcim9
vt dic Aug. vi. d tri. Formata āt cogitatio
⁊ cogni°: ⁊ ſacr ſcriptur ſtudioſa medita
tio illuſtrāt itellectū pdicatoris ſuū qua n̄
luſtratiōe n̄ poterit illuſtrare itellectū audi
torū. Eſſe. n. recipiēs o3 eē denudatū a u^a re
cipiēti qlib3 alios illuiāns ⁊ pficiēs o3
ī ſe pfici ⁊ illuſtrari. Nēo. n. dat qd̄ n̄ h3
vñ pdicatori ſic illuſtrato pōt ad ſras diri
gi illō ꝟbū p̄s Lucerna pedib9 meis ꝟbū
tuū: ꝟbū. n. pdicatoris d3 eē lucerna pedi
b9. ſ. affectōib9 auditoris ad dirigendū ī vi
ā3 moris. Scdo o3 pdicatorē hr̄e affectū
iflāmatū p dilectionē: qd̄ pbat carnis cō
di° cū addit caro. Nēo. n. carnē ſuā odio
hūit. Apoſt. ad phil. v. Charitas āt dile
ctio neceſſaria ē pdicatori: q2 ſm. b. Bre. ī
hōelia. Qui erga aliū charitatē nō h3 p
dicatoris offiñ ſuſcipe nullaten9 d3. Vñ p
dicator exultās p dilectionē pt dicē illud
p̄s. Cor meū ⁊ caro mea exultauerūt ī de
um viuū. Tertio o3 pdicatorē hr̄e affectū
ↄſūatū p bōi opis ad īplectionē: qd̄ pbat
ſci executio: cū ſubdit: factū ē. Qui. n. ſcd
n̄ īplet qd̄ ꝟbo docet: mādatū ſoluit. ⁊ mi
nim9 ē ī regno celo2. Qui āt fecerit ⁊ do
cuerit hic btūs ī ſcō ſuo erit: ⁊ magn9 vo
cabit ī regno celo2. Rogabim9 g° dñs p
nobis carnē factū: vt ipe p ſuā miſico: dias
nobis ↄcedat cogitationē ī itellectu: dile
ctionē ī affectu: ⁊ bōi opis ad īplectionē
ī effectu vt āt hic facili9 impetrem9 ꝟginem
⁊ glioſam deuotiſſime ſalutem9 dicentes.
Aue maria ⁊c. Verbū caro factū ē. Vt
rū vbi ſup^a. Scdm btūm Aug. xiij. d tri
ni. Quāuis de9 p ſuā oī potētiā gen9 hu
manū alio mō q̄ p ꝟbi ſui icarnationē
repare ⁊ ſaluare potuiſſ3. tñ null9 alr̄ mo
dus fuit: ita ↄgru9 ⁊ ↄueniēs reparatōi hūa
ni gñis. ſicut p icarnationē ꝟbi diuini: vt
ſicut hō leſe extrat p ꝟbū ītentū: ⁊ per
culpā ceciderat. p ꝟbū a demone iſpiratū

ſic a culpa reſurgeret .p ꝟbū īcarnatum. Nā hō p̄ſcē reparari nō poterat niſi recu pararet .m̄ētis īnocētiā. Dei amicitiā. Et ſtatus ſui excellētiā. Sui aūt ſtatus ex cellētiā homo recupare n̄ poterat niſi ei⁹ reparator eēt de⁹: q2 ſi eēt pura creatura. tūc hō pure creature tāq̄ ſuo reparatori ſubdi tus fuiſſ3. Et ſic ſui ſtatus excellētiā n̄ re paſſet. Hō ēt dei amicitiā recupare n̄ po terat niſi p ꝯuenientē mediatorem q tanq̄ amicus. In vtrūq3 manū mittere poſſet: ⁊ vtriu ꝯ3 p̄ticeps eēt ꝯformis. Ut ſicut deo equalis p deitatē. Ita hoi ſilis eēt p hūa nitatē: Hō iſtmp mētis īnocētiā recupat nō poterat niſi dimiſſa culpa quā dimitti nō decebat p iuſtitiā diuinā. niſi p ſatiſfa ctionē ꝯdignā. Et q2 p toto gñe hūano. nō niſi de⁹ ſatiſfacē poterat nec ſatiſfacer debeat. niſi hō q peccauerat. Jō ꝯgruētiſ ſimū fuit genus hūanū .p deū hoiem re pari. Uñ ait. Leo papa in ſmōe iſti⁹ ſo lēnitatis vn⁹ ⁊ idē: dei ⁊ hoiu3 mediator niſi eēt ver⁹ de⁹. nō afferret remediu3. Et niſi eēt ver⁹ hō. nō p̄beret exemplū. Q2 g° hō p̄ſcē reparari non poterat niſi recuparet mētis inocentiā: Dei amicitiā. Et ſui ſta tus excellētiā. Et iſta nō poſſūt ꝯuenieter fieri: niſi p icarnationē ꝟbi: vt declaratū ē. Jō p ſalute hūani gñis. Uerbū caro fa ctū ē. In quo qdē ꝟbo. tria exp̄mūt: q̄ ad ſacr̄m diīce icarnatiōis neceſſario reqrū tur. Quoꝝ. P^m ē aſſumētis pſone nobi litatis. Scd3 ē aſſūpte n^e veritas. Tertiū ē vniōis medie īdiſſolubilitas aſſumēs ē pſona deifica: q2 ꝟbū aſſūpta ē vnio ypo ſtatica: q2 ſcrī ē. P^m g° qd reqrit ad ſa cr̄m icarnatiōis diīce ē pſone aſſumentꝭ nobilitas: q̄ ē ꝟbū. Uerbū. n. ē ſa pſona in trinitate deifica: q2 eadē pſona q̄ dr̄ fili us eo q naturalr nat⁹. dr̄ ꝟbū: eo q itelle ctualr dr̄ genitū ⁊ pductū. Eo. n. ꝟbum q° fili⁹ ſ3 Aug. vij. de tri. Euāgeliſta tñ potius vtit hoc noie ꝟbi q̄ noie filij: ad denotādū q gñō diuīa ē oīo itellectual ⁊ i materialr ſine oī corruptiōe. Hoc g° ꝟ bū ē ꝟbū itellectuale: nō imaginabile: ver bū i materiale nō ſenſibile. Eſt. n. ſit du plex ꝟbū in nobis: vt docet Aug. xiij. de tri. Uerbū. ſ. cordis qd latet exterius. Et

ꝟbū oris qd ſonat exteri⁹. Nomē ꝟbo p̄n cipali⁹ ꝟbo mētali qd latet iteri⁹ q̄ ꝟbo vocali qd ſonat exteri⁹ attribuit. Q2 vox exteri⁹ nō dr̄ ꝟbū: niſi q2 ſignificat iterio rē mētis ꝯceptū dicēte Aug° i ſmōe de b. Jo. Baptiſta. Uox ſonus ē ⁊ idex cogi tatiōis. Uerbi tñ diuini ꝓprietatē nō mu tat ꝟbū ſenſibile qd ſonat exteri⁹. S3 ver bū itellectuale qd [illegible] iteri⁹. Nā ꝟbū diuinū increatū [illegible] ꝟbū creatū in quattu or ꝯditiōibus ꝯueniūt: q̄ ꝓprietatē verbi diuini declarāt ⁊ oſtēdūt. P°. n. ꝯue niūt i itelligibili emanatiōe. Scdo i mētali expſſiōe. Tertio i exēplari diſpoſitione. Quarto i corporali manifeſtatiōe. P° nāq3 ꝟbū diuinū: ⁊ ꝟbū mētale ꝯueniūt i itellectuali emanatiōe. Utrūq3. n. ꝟbū in itelligēdo ꝯcipit vtrūq3 i itellectuali pte pducit: q2 ad vtrūq3 act⁹ itellectualr ter miat. Uñ deus p2 p̄t dicere illd ps. Eru ctauit cor meū ꝟbū bonū. Cor dei p̄ris ꝟ bū bonū eructauit q2 eternalr ꝟbū īfini te bonitatꝭ itellectuali emanatiōe gñauit. Scdo ꝯueniūt i expſſiōe. Per vtrūq3. n. ꝟbū res itellecta totalr exp̄mit: Si. n. pl⁹ vel min⁹ p ꝟbū exp̄meret q̄ a dicēte di ceret: ⁊ exp̄meret: dicētis memorie ꝟbum nō adequaret. ac p hoc ipſcctū ꝟbū [illegible] ret: vt docet Aug. xiij. d tri. Cōueniūt. n. totali expſſiōe. Uerbū. n. ē notitia expſſi ua ⁊ declatiua. ex vij. de trini. Uñ d ꝟbo diuino p vt ē expſſiuū ⁊ declaratiuū ꝟita tis ait. b. Jacob⁹ i canonica ſua. Uolūta rie. n. genuit nos ꝟbo ꝟitatis. Q2. n. vtrū q3 ē itelligibile iquātū h3 rōe3 ꝟitatꝭ. Jō ꝟbū diuinū dr̄ ꝟbū ꝟitatis. Q2 ē expſſi uū ⁊ declaratiuū cuiuſlib3 itellectionis. Tertio ꝯueniūt i exēplari diſpōne. Per vtrūq3. n. ꝟbū res fiēda exēplariter [illegible] nit: q2 ſine ꝟbo nulla res artificial[illegible] tur: vt ſicut ſcdm artificialē pduc[illegible] cedit i artifice ipa cognitio. ſic [illegible] no oīa diſpoſita fiēda i ꝟbo. [illegible] ps. Dixit ⁊ facta ſunt. Jdſ[illegible] us pater ab eterno ⁊ eternali[illegible] dixit ⁊ genuit in quo omnia [illegible] enda. De verbo autem diuin[illegible] notitia ſue ſapientia. D iſpo[illegible] tur eccl. i. Fons ſapie ꝟbū [illegible]

tia. Uerbum dei in excelſis eſt fons ſapi entie ꝯquia deus pater per verbum ſicut per fontem ſapientie omnia ſapienter di ſpoſuit in numero pondere ⁊ menſura: ſapie. xj. Et ad hebr. xj. Intelligim⁹ apta ta eē ſecula ꝟbo dei. Quarto ꝯuenit iux ta iterioꝛ mai ſeſtatiōe vtrūq3. n. ꝟbū quodā aſſūpto iduit: vt nobis exteri⁹ māifeſtet. Sicut. n. ꝟbū mētale qñ voce iduit: voce ſentit: nec tñ i vocē ꝯuertit cū voci unit Ita ꝟbū diuinū carne veſtit: ⁊ i carne ſē tit: nec in carnē ꝯuertit cū carni vnitur. De hoc aūt ꝟbo carni iūcto: ⁊ in carne nobis māifeſtato ait. b. Jacob⁹ in canoni ca ſua. In māſuetudie ſuſcipite iſitū ꝟbū Uerbū eni dr̄ iſitū: q2 na^e hūane in vtero virgiali ē iſitū: vt q nō poſſumus [illegible] in acceſſibile cernere i ſe: ſaltē obūbratione3 carnis vnite videam⁹. Uerbū. ſ. i carne: ſolē i nube. Lumē i teſta cereū i lāterna. Ecce g° ꝟbū īcarnatū q̄uo ⁊ ꝟbū nr̄m quodāmō māifeſtatū: ſ3 n̄ pfcē: q2 ꝟbū di uinū ⁊ ꝟbū nr̄m i plib⁹ ſūt diſſimilia q̄ ſilia. Uerbū nāq3 [illegible] ē variabile ⁊ mu tabile: ſ3 ꝟbū diuinū ē oīno iuariabile ⁊ ſtabile. Uerbū nr̄m ē accidēs. S3 ꝟbū di uinū ē ſuppoſitū ⁊ p ſe ſubſiſtēs. Uerbū nr̄m ⁊ gignēte diſtiguit ēentialr. S3 ver bū diuinū a p̄re dicēte nō diſtiguit ēen tialr. ſ3 tñ pſonalr ꝟbo nr̄o ꝯuenit nom̄ geniti: ſ3 nō nom̄ filij. ꝟbo aūt diuio cō uenit veriſſime tā nomē geniti q̄ nom̄ fi lij: q2 ꝟbū diuinū pcedit a p̄ncipio viuē te ⁊ p rōnē vitalē ⁊ ſ3 rōnē ſilitudinis p fcē i eadē na^a ſubſiſtēs q̄ ꝯcludūt pfectio nē ⁊ ꝓpria3 rōnē filij. Uerbū āt nr̄m q̄uis ſit a p̄ncipio vitali: ⁊ p actione3 vitalē: ⁊ ſ3 rōnē ſilitudinis: nō tñ ē eiuſdē na^e: ſpē vel nūero: cū gignēte: nec ēt ſubſiſtens ſed alteri: vt itellectui nr̄o iherēs. Uñ ꝟbum [illegible] i īfinitū deficiēs a ꝟbo diuio alloqn [illegible] ſciaz ⁊ pfectionē ꝟbi pōt dicē illd ps. [illegible] ſcā ē: ſcia tua ex me: ꝯfortata ē: ⁊ [illegible] ro ad eā. Sic g° p° deſcribit ſa [illegible] ice icarnatiōis: quo ad p^e aſſumē [illegible] tatē: q2 ꝟbū. Scdo deſcribitur [illegible] aſſūpte na^e ꝟitatē: q2 caro vbi p ſy [illegible] pōit pars p toto: ps q̄ ē caro p [illegible] Jux illo yſaie. Uidebit oīs ſa

lutare dei. Non tamen dixit verbum: ani ma facta eſt: ſed dixit verbum caro factū eſt. Et hoc ad exp̄mendu3 nature aſſum pte ꝟitatē ⁊ paſſibilitate3: propter quod di. apo. ad Ro. j°. Qd fact⁹ ē ex ſeie dauid ſ3 carnē. xp̄s. n. fact⁹ ē ex ſeie dauid ſ3 car nis corpulētā ſbam: nō āt ſ3 ſcianꝭ ꝯcu piſcētiā. Ubi ſciendū ē q xp̄s fact⁹ ē ſ3 carnē: ſup^a carnē: p̄ter carnē: ⁊ pp carne3. P^rio xp̄s fact⁹ ē ſ3 carnē p carnis aſſū ptionē. Scdo ſup^a carnē p ſcti ſpūs opa tionē. Tertio p̄ter carnē. p carnis icorru ptōe3. Quarto pp carnē pp carnis libatō nē. P^rio dr̄ q xp̄s fact⁹ ē ſ3 carnē: per carnis aſſūptionē: q2 xp̄s fili⁹ dei verā car nē nr̄as ſūpſit de ꝟgie maria: q̄ ē eiuſdem ſpēi cū carne nr̄a: Sic aiā ſua ē eiuſd ſpēi cū carnis [illegible]: q2 qd ē i aſſūptibile ē icura^e vt ait Dama. iij. ſniaꝝ ſuaꝝ. Et iō vere poſſum⁹ dicē de xp̄o illud gen. 37. Caro eni ⁊ ſr nr̄ ē. Scdo xp̄s fact⁹ ē ſup^a car nē p ſcti ſpūs opationē: Caro eni nr̄a foꝛ mata ē opatōe naturali. ſi caro xp̄i fuit foꝛ mata opatōe ſupnaturali. i. opatōe ſpūſſci Uñ dixit angel⁹ ad ꝟginē Spūſſctūs ſu pueniet i te ⁊ virt⁹ altiſſimi obūbrabit ti bi. Iſta obūbratio ē carnis xp̄i formatio: q2 tūc corpus xp̄i opatū eterno lumini co pulabat. Uñ xp̄s potuit dicē illud ſapie. vij. In vētre mr̄is figurat⁹ ſu3 caro. Et ſi gnāter dicit. q figuratus ē caro. nō gñā tus caro: q2 caro xp̄i n̄ fuit gñata ab hoie ſ3 a ſpūſctō: ſicut a ſūmo artifice figurata fuit formata tñ cū opatiōe naturali mr̄is ⁊ ei⁹ opatiōe gñata. Tertio xp̄s factus p̄ter carnē p carnis icorruptionē. Nō ſo lū q2 i morte xp̄i ei⁹ caro nō vidit corru ptionē: vt dr̄ Act. ij. Uey ēi hāc ſingula rē xp̄i natiuitatē nihil de carnis corruptō ne traxit ⁊ ꝯcupiſcētia nihil de peccati le ge manauit. Uñ mūdus eēt ab oī ingna mēto carnis ⁊ ſpūs ſa cori. vij. Quarto xp̄s fact⁹ ē pp carnē pp carnis liberatio nē. Uñ carne carnē liberās ne pdēt quos ꝯdidit. Uñ de ipō ſcribit ad hebr. v. q in dieb⁹ carnis ſue. factus ē oībus obtēpanti bus ſibi cā ſalutis eterne. Sic ergo ſacr̄m diīce icarnatiōis deſcribit. Scdo quo ad na^e aſſūpte veritatē: q2 caro. Tertio

deſcribit quo ad vniōis medie īdiſſolubi
litatē:cū dī fcīn ē. Iſta.n.glioſa factio eſt
na^e hūane cū pſona vbi īdiſſolubil' vnio
vñ cū dī, vbū caro fcīn ē:ē ſenſus vbum
diuinū hūanitati ypoſtatice ē vnitū. Iſta
āt glioſa factio nō pōit aliquā mutatōez
ī pſona aſſumēte ſz in na^a aſſūpta q: iſta
factio:ſiue vnio glioſa ē ī na^a aſſūpta ſub
iectiue ī vbo āt nō ē niſi terminatiue: na^a
.n. aſſūpta fūdat relationē vnionis ad p-
ſonā diuinā vbi ſz vbū terminās iſtā rela
tionē vniōis.nō mutat nec in re abſoluta
nec in re reali relatiua: vt pz in aliis. De
us.n. termiat nouā relationē creat^e ad ipſz
ſine ei^9 mutatōe.q: ſcibile n̄ refert ad ſciaz
niſi q: ſcia refert ad ipz.v.methaph. Sic
ī ppoſito. Eſt g^o ſciēdū q iſta glioſa fa-
ctio q̄ tota ē poſita ex pte na^e aſſūpte. nō
ex pte vbi ſiue p^e aſſumēt niſi termiatiue
hz ſūmā ptātē ī cā oīgiali: Perfcāz pu-
ritatē ī cā materiali: Inſolitā n:uitatē in
cā foāli: Salubērrimā vtilitatē ī cā fina
li: Primo ergo iſta glioſa factio hz ſūmā
ptātē ī cā oīgiali: Cā.n.oīgia l.ſiue effici
ens iſti^9 factōis ē trinitas pſonaꝝ:q: opa
trinitatis ſūt īdiuiſa ad extra. vt dicit.b.
Aug.eo q hūt eādē potētiā opādi. Et iō
oēs tres p^e p eaꝝ potentiā īfinitaz opate
ſūt iſtā bñdictaz īcarnationē.tñ hoc n:n
obſtāte. termiata ē ad ſolā pſonā vbi. Ex
ēplū ſi tres vgīes facerēt vnū īdumētū. ꝛ
tñ vna illaꝝ īdueret ipz.tūc veꝝ ē dicer
q īdumētū fcīn ē ab oib^9 trib^9 illis vir-
gīb^9.cū vna tñ illaꝝ īduta ē illo veſtimē
to Sic ē d xpo q: ſm apoſ.ē ī ſilitudinem
hoīuz factus ꝛ hitu īuētus vt hō: Nam
oēs tres p^e opate ſūt hāc īcarnationē. ſo-
la tñ p^a verbi hitu iſto īduta ē. iō ſpāl' d
xpo ieſu ait.ps. Notū fecit dñs ſalutare
ſuū.ī hac.n.īcarnatōe dē q ē tota trinitas
fecit iſta factōe glioſa p īcarnationē notū
eē ſalutare ſuū.ī.x p̄z de quo dixit ſcīs Si
meō deo loq̄ns: viderūt ocli mei ſalutare
tuū. Et ſz Hieronymū ſup illū locū ps.
Notū fecit dñs ſalutare ſuū: vbicūqz ī ve
teri teſtō ſalutare pōit.ī hebꝛeo habet ie-
ſus. Scōo iſta glioſa factio hz pfcāz pu
ritatē ī cā materiali.q: caro xpi fuit foꝛa-
ta ex puriſſimis ſāguib^9 btē virginis. ſm
Damaſcenū 3°li. ſiliꝰ ſua pꝛcbtā āt virg-
go.pfcāz hūit puritatem vt pote: q: pura
erat fcā q̄ nata.q: ī mris vtero ſāctificata
a ſpūſctō obūbrata plētudie gr̄e decora-
ta ꝛ ſup oēs mlieres bñdcā. Et iō de eius
puritate dicit Anſel. ī li. de ꝯceptu virgina
li. Decebat vt virgo ꝯcipet ea puritate q̄
maioꝛ ſub celo neqt īlligi. De q̄ ſcribit
Luc. tertio. hoc āt totū fcīn vt adīplēt qd
dcīn ē a dño p pphetā dicētē. Ecce vir-
go ꝯcipiet. ꝛ piet filiū ꝛ vocabit nomē ei^9
Emanuel qd ē īterptatū nobiſcū dē. Et
ſūt ab yſaia.vij.c. Tertio iſta factio glio
ſa hz īſolitā nouitatē ī cā foāli qd ē vnio
ypoſtatica na^e hūane cū p^a diuia. Eſt āt
hec factio glioſa.tā īſolita ꝛ noua q n̄ hz
ſibi ſimilē ſimilē ī na^a. Q: hec n̄ ē vnio
accidēt cū ſbo.neqz hec ē vnio na^e cum
forma vel ꝯpoſito. Sz ē vnio na^e aduēti
cie ī ſuppoſito alieō:na^a āt hūana. q̄ de
ſe nata ē ſubſiſtē ī ſuppoſito ꝓpꝛo ſubſiſtit
ī ſuppoſito diuio. Et ſuppoſitū verbi di-
uini termiat dependētiā talis na^e ſic ſe hz
ſba terminādo depēdētiā ꝗritatis. Vñ q:
iſta vnio ē tā īſolita ꝛ tā noua Iō ſcribit
Ier.xj.c. Nouū faciet dñs ſup terrā femia
circūdabit virū. hoc ē xpz. In quo virtu-
te diuia ē vnio iſta tam inſolita ꝛ noua.
Quarto. Iſta glioſa factio habz ſaluberri
mā vtilitatē ī cā finali. Nā dē fact^9 ē hō.
Ad nos ī formanō p ſuā ſapiam. Ad
nos iuſtificanō p ſuā grāz. Ad nos ſcī
ficanō p ſacrālē efficatiā. Ad nos redi-
mēdū p ſalutarē potētiā dicente apto p^a
coꝛit.j. xps fact^9 ē nobis ſapia quo ad p-
mū: iuſt^a quo ad ſcōz: Scīficatio: quo ad
3^m: redēptio quo ad quartū. Dicamus
ergo. vbū caro fcīn ē. Vt āt ex euāgelio
hodierno. ꝛ n̄ aliūde meditādo oſidatur
magis ppo^m Eſt ſciēdū q.b. Io. euāgeli
ſta diuiniſſim^9 ī euāgelio hodierno pōit
qnqz ꝯditōes excellētiſſimas verbi diui
qb^9 ei^9 nobilitas ꝛ ppetas declarat Pa
ē eternitas īterminabilis. Scōa ē pſoali-
tas diſtiguibilis. Tertia ē īfinitas ī[illegible]
hēſibilis. Quarta ē vnitas ī pliſica[illegible]
Quīta ē cālitas illimitabilis. In q̄[illegible]
pmis ꝯditōib^9 Euāgeliſta ſuās m[illegible]
thoꝛicū ppōit quatuoꝛ ppōnes [illegible]

poſterioꝛ īcipit ī ppōne illa ī qua poꝛ ter
miat vt pz īuēti cū dī. In pncipio erat
verbū.q̄ qd quatuoꝛ mōis īelligit. Et oī-
bus iſtis mōis verbi īcarnati eternitas d
clarat. Nā vno mō īelligit cū dī. In
pncipio.p vt pncipiū accipit notiōaliter
p p^e p^a p̄ris. Q: n. ſz Aug. ī. d tri. Pr ī
ē pncipiū toti^9 deitat. Iō dī ī pncipio q:
ī pr̄e erat verbū. Cū.n.eē verbi ſit ī ipſo.
ꝛ ī ipo ē verbū. Sz eē verbi ē ī pr̄e: q: vna
ē eēntia vtriuſqz: ergo p^a verbi ē ī pr̄e ſic
ī pncipio toti^9 deitaꝗ. Scōo mō expōit
p vt pncipiū accipit eēntialiter p tota tri
nitate q:.n. oēs tres p^e vnū ſūt pncipiuz
creaturaꝝ. Iō ī pncipio erat verbū q: in
trinit^e pſonaꝝ erat verbū. Nā verbū ē ſa p^a
ī trinit^e diuia. Tertio mō exponit p vt
pncipiū accipit puatiue. Ita q vocet pri
uatio īitij. Et tūc ē ſſus: In pncipio erat
verbū.ī. ſine īitio erat verbū. Quarto
mō expōit p vt pnci^m accipit poſitiue. p
pncipio ꝛ īitio creaturaꝝ. Et tūc ē ſſus.
In pncipio creaturaꝝ erat verbū: q: tūc
exiſtebat pn^m ꝛ īitiū oīuz creaturaꝝ. Si
eīt dē dī eē ī hoc ꝯtīnuo: q: cocpiſtiī hoc
ꝯtīuo ſuū loco.qd āt ī īitio oīuz coexiſtat
añ. oēs creaturas fuit: ergo ī pncipio erat
vbū: q: añ oēs creaturas erat vbū. Modo
ad ppo^m oib^9 iſtis mōis ꝯcedit eternitas
verbi diui. Siue.n.verbū ſit ī pr̄e a q̄ gi-
gnit. Siue ī trinit^e pſōaꝝ ī q̄ ordiat. Siue
ī eternitate q̄ n̄ īcipit. ſiue añ oīa q̄ crean
tur. Sp verbi eternitas ꝯpꝛobat. De cui^9
eterni^e ait.ps. In eternū dñe verbū tuū p
mānet ī celo. Et yſaie. lxxxvj. verbum dñi
pmanet in eternuz. Scōo oſidit hui^9 vbi a
pr̄e diſtictiōez ī pſōalitaꝗ cū dic. Et vbū
erat apō deū. Hec.n. deō apō neceſſario ī
portat diſtictionē pſōalitat. q: nēo dī exi-
ſtere apō ſemetipz. Et iō h̄ ppoſitio apud
[illegible] ſuā caſuale ſtat p alia p^a q̄ p p^a v
[illegible] p p^a pr̄is: ergo verbū erat ap̄ de
[illegible] q̄ pſōaliter diſtiguit: A q̄ ītel-
[illegible] gignit: ꝛ cū q̄ eternaliter ſocia
[illegible] verbū ē vita eterna apō dicē
[illegible] Io. ī canōica ſua. pꝛio teſtat. d.
[illegible] īitio.qd vidim^9 oclis nr̄is. ꝛ
[illegible] nauerūt d vbo vite ꝛ vobis
[illegible] eternā q̄ erat ap̄ prēm ꝛ ap
paruit nobis. Tertio expmit vbi neceſſita
tē ī ꝯphēſibilē cū dicit euāgeliſta. Et de^9
erat vbū. De^9.n. ſz īmēſitatē īfinitā a
nobis īcōphēſibilis ē. Et videat q̄ſo ſtati
mutat ſuppoſitio hi^9 termi dē. In ſa nā
q: ppōe ſuppōit vt patuit p p^a pſū. Nūc
ī iſta ter^a ſuppōit. n̄ p p^a pr̄is. ſz p eēntia:
q: p^a pr̄is n̄ erat vbū. ſz eēntia q̄ ī pr̄e ē: ē
vbū. Et ſic dēus erat vbū. Q: ſic arguit
Aug. lxxxiij. qōnū qōe. v. Si dē n̄ genuit
ſibi filiū equalē. Aut q: noluit. Aut q: n̄
potuit. Sz n̄ q: noluit: q: tūc īuidus fuit.
Nō q: n̄ potuit: q: tūc īpotēs fuit. Impo^a
āt ꝛ īuidia ſūt a dō penit^9 excludēda. Quar
gēuit ſibi vbū eqle. Sz nihil ē eqle deo.
niſi dē. g dē erat vbū: De cui^9 deitate ait
b. Io. apoca. xix. vocabit nomē ei^9 vbū dī
.ſ. vbū qd ē dē itrāſitiue. ſic dī creatura ſa
lis. Quarto expmit h^9 vbi vnitatē ī pli
ficabilē cū dic hoc.:. vbū ſingulare ꝛ nō
erat aliō: erat ī pncipio ap̄ deū: q: n̄ ſunt:
nec eē pn̄t plura vba ſubſiſtētia ī deitate
eo q vbū adeq̄t totā fecūditatē pductiuā
ī deo pr̄e. Vñ iſtō ē vbū ſingulare ꝛ ipli-
ficabile qd paſtoꝛes vidē deſiderabāt Lu.
ij. videam^9 igit vbū qd fcīn ē q fec dñs
ꝛ oſidit nobis. Aliō.n. tūc viderūt ꝛ aliud
crediderūt: viderūt pueꝝ natū: ꝛ crediderūt
vbū ſingulariter īcarnatū. Quito exp-
mit vbi cālitatē illimitabilē. Ei^9.n. cālitas
n̄ limitat. q: p vbū dē oīa opat. Oīa igit
p ipz fcā ſūt ꝛ ſiñ ipo fcīn ē nihil. vbi pꝛio
oſidit vbi cālitatē ſufficiētē: q: oīa p ipm
fcā ſūt. Scōo oſidit cālitatē ī deficiētē: q:
ſine ipo fcīn ē nihil. j°. ergo oſidit ei^9 cāli
tatē ſufficiētē: q: dē pr̄ oīa fec p vbū. Nō
ſic maioꝛ p mioꝛē: nec ſicut rex p balliuū:
nec ſic p cāz mediatā: vt ſol calefac p radi
um: nec ſic p cāz īſtrālē: vt artifex p īſtru
neqz ſic p cāz foꝛmalē: vt ſuppo^m p foꝛmā
le pncipiū. Sz ſic artifex p ſuā artē diſpo
nētē. pductiuā potētiā hñtē: q: ſm Aug.
vi. de tri. Verbū ē ars oīpotētis dei. plena
oīuz rōnū viuētiū. Vñ vbū diuinū ē ars
diſpoſitiua ꝛ aſſimilatiua ſiue exēplatiua
ꝛ rō pductiua. Q: ſz Aug. lxxxiij. q. Me
li^9 ītērpētamur vbuz: vt ſignificet ad pr̄ez
reſpect^9 ad oīa q̄ p vbum fiunt. opatiua
po^a. Vñ de cālitate ſufficiēte vbi diui. ait

apoſt. ad hebr. p°. Portās oīa v̄bo v̄tutiſ
ſue. Et i ps°. Uerbo dñi celi firmati ſunt
Poſtea addit cālitatē v̄bi ideficiētē: q2 ſi
ne ipo fcm̄ ē nihil. hoc āt ꝑut pōt elici ex
v̄bis. b. Aug. ſup Jo. omel. pª duplr ex
pōit. Uno mō ꝑut nihil accipit̄ negatiue
Alio mō ꝑut accipit̄ ꝑuatiue ꝓ peccato.
P° mō dicit Aug. ꝙ nulla foꝛa: nulla cō
pages: nulla ꝯcordia: nulla qualiſcunqz
ſbaꝛ: pt hec̄ cē: niſi p iſtō v̄bū ⁊ ab iſto v̄bo
De q̄ dcm̄ ē oīa diſpoſuiſti i nūero pon
dere ⁊ mēſura ſapie. xj°. Prout āt accipi
tur ꝑuatiue ꝓ pctō. tunc dz itelligi ſic. ꝙ
pctm̄ qd̄ ē nihil ſine hoc v̄bo fcm̄ ē. Pec
catū. n. duo iportat. vnū mālit̄. ⁊ aliud
foꝛaliter. Importat. n māliter ipi° peccāti
actionē d̄bita circūſtātia ꝑuatā. Et ſic ali
qd ē ⁊ adeo ē. q2 oīs actio q̄ ē a cā ſa. ēt ē
a cā pª. Foꝛaliter āt iportat ꝑuatōez cir
cūſtātie ad bonitatē moꝛalē reqſite. Et
q2 priuatio i ſe nihil ē. Sic pctm̄ foꝛalit̄ i
ſe nihil ē. Nec vt ſic hz cāz efficiētē ſ3 de
ficiētē. ſ. liberꝝ hoīs arbitriū qd̄ deficit in
agēdo. ⁊ iō ſibi iputādū ē pctm̄. ⁊ puniē
dus ē ꝓ pctō. q2 pctm̄ nihil ē foꝛmaliter.
Nō ēiz dz puniri ꝓ bono: q2 bonū ⁊ ens
ꝯuertūt̄. ergo actio q̄ ē qd̄ māle i pctō pu
nit̄. cū ſit ens ⁊ bonū punit̄. ergo ñ p ens
qd̄ ē nihil ⁊ priuatio. vñ q2 pctōꝛ priuat
actū ſuū debita circūſtātia quā deberet
dare actui ſuo: ⁊ ñ dat: puniēdus ē. ⁊ dā
nādus. Sic ēiz pctm̄ ñ ē adeo q nō defi
cit. ⁊ ſic pctm̄ nihil ē. ⁊ ſine hoc v̄bo fcm̄
ē defectiue. ſ. a libero arbitrio. Uñ ſic ñ ē
a deo pp qd̄ ait Anſel. de ꝯcoꝛdia ꝑdeſti
natiōis. Sic oīa facit d̄s q̄ iuſta vel iniu
ſta volūtate fiūt. i. oīa opa nr̄a bona vel
mala. Sed i bōis facit ꝙ ſint. ⁊ ꝙ bona
ſint i malis āt ꝙ ſint. ſ3 nō ꝙ mala ſint.
hec ē dcū. facit actōez ſubſtractā. ſed non
ipſam priuatōe i actōe fūdatā. vñ notā
dū ꝙ pctm̄ dupliciter dr̄ nihil vno mō a
defectu: alio mō ab effectu. P° mō dico
ꝙ foꝛaliter defect° ⁊ priuatio ē. Scdo mō
hz miꝛabilē ānullare peccatoꝛem. vñ ait
Aug. ſup Jo. Omel. 3. Pctm̄ nihil ē. ⁊
nihil fiūt cū peccāt hoīes. q2 hoīes mali
nihil fiūt i ꝯpatiōe entis. Et hoīes cū pec
cāt nulli° fiūt valoꝛis. Quāuis oēs pctōꝛeſ
ꝑ defectū pcti: ꝯtradicāt cālitati v̄bi icar

nati de qb° ait ps. Uerba oris ei° iniqtas
⁊ dol°. Et iō ſtinēdū ē ꝯſiliū ſapiētis eccli.
xxxvij. Añ oīa opa v̄buz verax ſtcedat te
v̄bū. n. neqnā imutat coꝛ. Ex v̄bo oriūt̄
quatuoꝛ ptes bonū: malū: vita: ⁊ moꝛs:
dñatrix āt coꝝ ē ligua aſſidua. Deteſte
mur ḡ v̄bū falſitatꝭ ⁊ veneremur i iſta ſo
lēnitate v̄bū diuinū. qd̄ ē v̄bū v̄itatꝭ. Et
venerādo i p̄nti: ad hoc v̄bū icarnatum
vidēdū tā i eēntia diuina ꝙ i hūana naª
ꝑducat nos q ſiñ ſine viuit ⁊ rgnat. Am.

Ⱶ De eodem ſermo tertius.

Erbū caro fcm̄ ē ⁊ hītauit i nob.
Jo. j°. Qz ſ3 ſmonē ꝓpheticū v̄bū
abbreuiatū fec̄ dñs ſup terrā. Jo. b. Jo.
hāc abbreuiatiōez ſciꝫ i eterni icarnatiōe
v̄bi. breuiter i v̄bo ꝓpoſito itroduc̄ deſcri
bēs cā breuiter i his v̄bis. Et p̄mo vt in
cōphēſibile diuie po° miraculū. cū p̄mitti
tur v̄bū caro fcm̄ ē ⁊c̄. Scdo vt icōpa
bile bñficiū diuie clemētie cū addit. Et hi
tauit i nob. Miraculū āt illd̄ diuie po°
trāſcēdit i itellectū cherubici fulgoꝛiſ. Sz
bñficiū diuie clemētie itēdit affectū ſaphi
ci ardoꝛis. Circa p̄mū. ē ſciēd ꝙ duode
ci. ſ. mirabilia fuert̄ i hac ſacra icarnatiōe
diuit° celebrata. Quoꝝ p̄mū fuit q2 il
le q erat ꝯphēſoꝛ i pātꝛia fact° ē viatoꝛ i ſe j.
mita. q2 xp̄s ſ3 diuinitatē ab eterno exiſtēs pn.
ꝯphēſoꝛ iſup celeſti ierarchia. fact° ē nūc D.
viatoꝛ ſ3 coꝛp°: ꝙuis aīa ei° btā i iſtāti ſue
ꝯceptiōis viderit facie diuinā eēntiā de q̄
miraclō ꝓphetauerat Jer. xiiij. di. Quaſi
colon° fact° es i terra ⁊ q̄ſi viatoꝛ dcliās
ad manēdū. Fuit. n. colon° q2 coluit agꝝ
eccl̄ie militātꝭ. Sz dcliauit ad manēdū q2
i terris viſ° ē ⁊ cū hoīb° ꝯuerſat° ē. Scdz
miraculū fuit q2 ille q erat oīpotēs fact°
ē ifirm°. q2 lz i° nat° ñ aſſūpſit defect° nr̄os
q̄tū ad aīaz vtpote ignoꝛātiā ⁊c̄. tñ aſſū
pſit ibecillitates nr̄as q̄tū ad coꝛp° [illegible]
ipſe creauerit celos d̄ q̄ miraculo [illegible]
uerat Jer. vbi ſupª di. Quaſi [illegible]
vir vag° ⁊ foꝛtꝭ q ñ potes ſalua[illegible]
miraculū fuit q2 ille q erat [illegible]
poſſidēs vniuerſa fact° ē pp [illegible]
egēſ. ita ꝙ v̄go mr̄ ipz i p̄ſepi[illegible]
ñ erat ei loc° i diuerſoꝛio. [illegible]
ait ps. Similli vnū diuer[illegible]
ſuppoſito fuit ditiſſima diui[illegible]

ma hūanitas. Quarm mim fuit ꝙ ille q erat
et°n° ⁊ icōmutabilis fact° ē moꝛtalis ⁊ dſc
[illegible] ita vt hēret vñ ex vno poſſet moꝛi
⁊ ex altero reſurgeꝛ pp nr̄az ſa. de q̄ mira
culo hr̄ Jo. viij. c. vbi dr̄. l. ānos nōdū h.
⁊ abraā vi. dixerūt iudi ad xm qb° tpe ri
dit. Añ di. v. Añq̄ abraā ñ. e. ſū. ſ. q̄tuz
ad eternitatē. Quintū mm fuit ꝙ ille q erat
īmēſus: q̄ñ. ſ. celi cape n. p. ifra coꝛp° v̄gi
nis pui vteri totalr ⁊ ſiñ diminutōe fuit
ꝯcept°: de q̄ mircl° apl's ad eph. dic̄. Qui
cū i. f. d. e. ⁊c̄ ⁊ ſeqt̄. exianiuit. i. exiguū ſe fe
cit. Sexm mirm fuit ꝙ ille q erat icōphēſi
bil' cuiuſqz itellectui create q̄tūcūqz āgli
co fuit fact° ſēſib ilis ⁊ ꝯtractabilis māib°
Ad phi. ij. c. In ſilitudinē ho. fact° ⁊ hitu
iuē vt hō q p° luce i acceſſibilē ihitabat ſ3
apo. d̄ q̄ dr̄. Jo. i cano° ſua ꝙ fuit. Sepm
mira° ꝙ illd̄ myſteriūqd̄ poterāt dmōes
ex puris nālib° cog°ſcē fuit occultatū eiſ
pcāt°. vñ ſ3 Oꝛi. cā dſpōſatōis marie fuit
vt fact3 ſue v̄gitatꝭ diabolo celareꝛ. qd̄ tñ
nātr noſce potat. De q̄ mira° clamat yſa.
xvj. di. Dñe exal. ma. t. vt ñ vi. ⁊ igñ ho.
t. deuo. Octam mira° fuit ꝙ illd̄ ſacrm qd̄
fuit bōis āglis oclatū fuit ſimplicib° paſto
rib° ſueclatū: vt hēt i luc. d̄ paſtoꝛib° q cu
ſtodiebāt vig. noc. ſupª gregē ſuū. De āge
lo loqt̄ apo. ad eph. 3. e. di. Mihi āt ſcōꝝ
mīmo data ē h̄ gr̄a i gē. euāg. inueſti. diui.
xp̄i ⁊ illūiare oēs q̄ ſit diſpēſatio ſacri ab
ſcō. Nonū mira° fuit ꝙ ille q ē i celis ſiñ
mr̄e fact° i terris ſine p̄rē: q2 fuit d̄ puriſſi
ma v̄gīe gn̄at° ex puris ſāguīb° ei° foꝛat°
iuxta illd̄ yſ. Et ecce v̄go ꝯcipiet. Decm
mira° fuit ꝙ i° q ſbſtētat ⁊ ſficit oīa q ſm
apo. poꝛtat oīa v̄bo v̄tutꝭ ſue lacte v̄gīco
[illegible] ſbſtētat° i° q ē btōꝝ cib°. vñ de
[illegible] lactāte dr̄ i luc. Btūs vē. q te po:
[illegible]m mira° fuit ꝙ i° q̄ ſpū ſcō ꝯce
[illegible] maledictōe eue exēpta vt ſiñ
[illegible] ſaluatoꝛē ⁊ cū coꝛpis plēa
[illegible] q̄ mira. fuit yſ. vlti° ꝓphe
[illegible] ñq̄ parturiret pepit. 12m mi
[illegible] i° peccatrice q̄ i adā ꝑ to
[illegible] itate fuit coꝛrupta. nat° fu
[illegible] ꝯcept° ſaluatoꝛ ſine oꝛigīali
[illegible] Au. ſup gen. q2 ñ ſ3 rōnē
[illegible] lētā ſbaz fuit gēit°. De q̄
[illegible] teſtioniū. Jo. bap. Jo. j°.

di. Ecce ag. dī. ñ agn° g° inocēs. Iſta. n. xij
mira° ſue ſt nob figurata p. xij. titulos q̄s
poſuit Moy. ad radices mōtis ſynai qñ
edificauit altar dñō ꝓ ſacrificio pacificoꝝ
Iſtō n. altar fuit xp̄s i q̄ fuit dī ⁊ hoīſ par
ſtoꝛata i c° ꝯſtructōe fuerūt illa. xij. mira° ꝓ
xij. illis titu. vt ibidē pz ⁊c̄. Circa ſ3 p̄n
ci p° ē ſciēd ꝙ. xij. bñfi° fuert i hac abꝛeuia
tōe. nob celit° collata. Pm fuit merm fidei .2.
nr̄e. q2 meritū ⁊ oīs v̄t° q̄to magis ē ar pn.
dua tāto magiſ ē meritoꝛia ⁊ q2 ſūme ar E.
duū ē tñ mirm cre. iō ma° meitoꝛiū. De
q̄ bñficio dr̄ Jo. 6. Hec ē vo. p. mei q mi.
me: vt oīs q vi. ñ. ⁊ cre. i eū ha. vi. eter. ⁊c̄.
Scdz fuit mālfeſtatio dilectōis p̄nc. nul
lo. n. mō alio ꝑ effcm̄ ſuū amoꝛē d̄s potat
mālfeſtar ꝙ dādo ſuū vnigētū ꝯſbālē i q̄
ē tota d̄itaſ ei°. De q̄ bñficio ait. Jo. 3. di.
Sic d̄s dil. mū. vt vnig. ſuū da. vt oīs q
cre. i eū nō peat. Term fuit collatō plētu
dīs diuīe gr̄e. q2 añ xp̄i natitatē totū gen°
hūanū cecū fuit gr̄a multiplici. iuxta illd̄
ꝓpheticū. ñ ē mi° volūtas i nob dic̄ dñs
ſ3 p° ei° bñdcāz natitatē plētudo gr̄e abū
dauit: vñ dr̄. J. i. lex ꝑ moyſē data ē gr̄a ⁊
v̄itas ꝑ ieſū xp̄z. Quarm fuit pctī d̄ſtructō
q2 pctm̄ qd̄ i vet i lege rgnauerat ſ3 apo.
ad ro. ꝑ xp̄i aduētū fuit totalr diſſipatuz.
De iſto bñficio loqt̄ apo. ad ro. De° mi.
ñ. ſuū i ſiñ. car. pctī. Quītū fuit expugna
tio hoſtꝭ āt̄q q tom gen° vīcebat hūanuz
ſecū trahēs i iteritū. q fuit a xp̄o nato dui
ct°. iuxta illd̄ luc. Cū foꝛtꝭ armat° ⁊c̄. De
q̄ bñficio ait leo i ſmōe hodierno. In q̄ cō
flictu ꝓ nob inito. magno ⁊ mira° iuſ eq
tatꝭ certatū ē. Sextū fuit iclīatio maieſtatꝭ
diuie q̄ nob bēigne ꝯdeſcēdit vt dignar̄
i° q erat pr̄ ⁊ dñs fieret fr̄ ⁊ ſu° iuxta illd̄
apli ad heb. 2. dī. ꝙ xp̄s ñ ꝯfūdit̄. nos vo
car frēs dī. Narrabo nom̄ tuū frīb° meiſ
Septimū fuit ſublimatō na° hūane nā. n.
hūana. q̄ oīb° āglis añ erat ſbiecta nūc ꝑ
iſtā ſciꝫ natitatē. ē ſup oēs exaltata trāſcē
dēs oēz celeſtē yerar. ⁊ i ſup celeſti yerar
chia collocata. vñ ſignat̄ dī. b. greg. ꝙ añ
x° aduētū āgli ſoꝛtiebāt ꝙ adoꝛarēt ab hoī
b°: vt pz i Job. 5. Et p° x° icarnatōz talē
adoꝛ. fieri ꝓhi. vt pz apoc. 12. 8m fuit eūō
vetuſtatꝭ ātiq̄. q2 ſ3 pe. i ac. iugū ipoꝛ° ſue.
ipom in. l. ve. illd̄ āt fuit ſblatū i oꝛtu x° de

ſtio loqͭ apo. ad ro. x. finis legis ē xp̄us
ad iuſticiā oī credēti. finis āt ꝑ ꝯſūatōe ac
cipi p̄t: q2 eiꝰ ortu fuit ꝟtualit̄ lex ꝯſūata.
Nonū fuit iſtitutio nouitatꝫ pſcē q̄ ē i no
uo teſtō. q̄ dr̄ lex libertatꝫ. iuxta illud apl̄i
ad ro. Nox p̄ceſſit dies āt ⁊c̄. Iſti' āt noui
dici q ꝯpaꝛ ad legē. ſicͭ ad noctē aurora fu
it i natiuitate. b. Io. bap. ꝫ maīe fuit i xp̄i
natitate: q2 ibi ſtella p̄uia. ſ. lucifer. hic ſol
ſeq̄ns. De iſto bn̄ficio dr̄ apoc. xxi. Et di/
xit q ſedebat i trono. Ecce no. fa. oīa: q2 in
xp̄i natitate fuerūt oīa ſpūaliter renouata.
Decaᵐ fuit redēptio hūani gn̄is. qd̄ fue
rat p tyrānū crudeliſſᵐ captiuatū: q2 eū
nullꝰ poterat redimē niſi offerret p̄ciū to
tū hūanū genꝰ valebat qꝫ n̄ hꝫ aliqua pu
ra creatura. Jccirco natꝰ ē dī filiꝰ. q diues
ē ad offerēdū tm̄. De q̄ bn̄ficio ait. b. pe. i
canō² p̄mo di. Sciētes qꝫ n̄ corruptibili/
bus auro vel argēto redēpti eſtꝫ: ſed p̄cio/
ſo ſāguīe dn̄i nr̄i ieſu xp̄i. Undecimū fuit
Placatio diuīe offēſe. q̄ ſm̄. b. Anſel. i li
bro cur d̄s hō. p aliū placari n̄ poterat. ni
ſi p pueꝛ natū eo qꝫ culpa erat īfinita: q2
īfinite offēſus ⁊ oīs pura creatura ē fini/
ta. De q̄ bn̄ficio. dr̄ ad eph. ij. ip̄e. n. ē paꝛ
nr̄a q̄ fecit vtraqꝫ vnū. Duodecimū fuit
Btitudo extriſeca: q2 ſm̄ theologos ſicut
cēntia diuia ē oīm bt̄ificū potētiaꝝ itri/
ſecaꝝ. ita xp̄i hūanitas potētiaꝝ extriſeca
rū pp̄ hoc dicūt. qꝫ ſi Adam n̄ peccaſſet
xp̄s fuiſſet natꝰ ad reficiēdū potētias exteri
ores De q̄ bn̄ficio ait. Io. x. di. ꝑ me ſiqs
itroiuerit ſaluabit̄ ⁊ igrediet̄ q̄tū ad po/
tētias iteriores ⁊ egrediet̄ q̄tū ad potētias
exteriores. ⁊ paſcua iuēiet. Iſta. xij. bn̄ficia
fuerūt figurata exo. xv. p. xij. fōtes q erāt in
hely qd̄ iterp̄taꝛ p deitatē: q2 ſicͭ ex illis fō
tibꝰ fuerūt reſſocilati filij iſrael i deſto. ita
p iſta. xij. bn̄ficia. reficiūt̄ xp̄icole i hoc mū
do ab illa deitate ⁊ ſicͭ illi fōtes erāt fluē/
tes ita iſta bn̄ficia. Cum igit̄ . xij. mirabi
lia iducāt itellectū nr̄m ad admiratiōem
iccirco ſūt nobis i hac ſolēnitate xp̄i dili/
gēter ꝯſiderāda cū fideli ꝯſideratōe: vt n̄
circa terena: ſed circa celeſtia ſit occupata
mēs nr̄a: vt i nobis illō apoſ. ꝛa corin. 3. i
pleaꝛ. Nos āt reuelata facie ⁊c̄. Itē ꝯſeq̄n
tia. xij. bn̄ficia ſcilicet nr̄m affectū ad ſince/
rā dilectionem niſi ſimꝰ tā īgrati ſicͭ illi q
bus fuit dictū: eduxi vos p deſtū. xl. annis
nec ſūt atrita veſtimēta vr̄a mānā de celo
pluī vobis ⁊ obliti eſtꝫ mei. Debemꝰ igit̄
ardētiſſime ſacrāmi diuīe natiuitatꝫ amare
vt dicamꝰ cū Iere. xv. Inuēti ſūt ſmōes
⁊ comedi eos ſcm̄ ē mihi ꝟbū tuū i gau/
diū: ⁊ i letitiā cordis mei q2 iuocatū ē no
mē tuū ſup me dn̄e d̄s exercituū. Qd̄ mihi
⁊ vobis ꝯcedat xp̄s ieſus dei ⁊ virginis
filius. Amen.

De eodem ſermo quartus

Erbū caro fcm̄ ē Io. p̄mo. Scd̄z
bt̄m Aug. iij. c. d̄ tri. Quāuis deꝰ p
ſuā oīpotētiā genꝰ hūanū alio mō q̄ p ꝟ
bi icarnationē repare ⁊ ſaluaꝛ potuiſſet.
Tn̄ nullꝰ aliꝰ modus fuit ꝯueniētior: vt ſicͭ
hō i eē exierat p ꝟbū icarnatū ⁊ icreatū. ⁊
p culpā ceciderat a demōe. Sic a culpa
reſurgeret p icarnatū. Sui āt ſtatus excel
lētiā hō recupare n̄ poſſet. niſi ei reparator
eēt d̄s: q2 ſi eēt pura creatura: tūc hō pure
creature tāq̄ ſuo reparatori ſubditus fuiſſꝫ
Et ſic ſui ſtatus excellētiā n̄ repaſſꝫ. Eſt
ergo ſciēdū qꝫ iſta glīoſa factō hꝫ quatuor
excellētias. Hꝫ. n. ſūmā potēſtātē i cā origina
li. Perfectā puritatē i cā materiali. Inſo
litā nouitatē i cā formali. Saluberrimaꝫ
vtilitatē i cā finali. Pᵐ pꝫ: q2 cā origi
nalis ſiue efficiēs iſtiꝰ factōis ē trinitas p
ſonaꝝ: q2 opa trinitatis ſūt idiuiſa ad ex/
tra: ut dicit. b. Aug. eo qꝫ hn̄t eādē potētiā
opādi. Et iō oēs tres pᵉ p eaꝝ potētiā ifi
nitā: opate ſūt iſtā bn̄dictā icarnationem:
Tn̄ hoc nō obſtāte: terminata ē ſolū ad ꝑ/
ſonā filij. Exēplū ſi tres ꝟgīes facerēt vnā
iduītū: ⁊ vnā tm̄ iduerēt ipꝫ. Sic de xp̄o
q2 ꝫ apoſtolū i ſiliτudinē hoīuꝫ factꝰ [illegible]
tu icētꝰ vt hō. Scd̄z ēt pꝫ: q2 [illegible]
it fo²ata ex puriſſimis ſāguibꝰ [illegible]
ꝫ Damaſ. li. iij. ſniaꝝ. B[illegible]
ctā hūit puritatē: vtpote q2 [illegible]
q̄ nata: q2 i mr̄is vtero ſc[illegible]
labe peccati origialis pūa[illegible]
grē decorata: ⁊ ſup oēs [illegible]
Et iō d̄ eiꝰ pulchritudie [illegible]
cebat vt ꝟgo ea puritate [illegible]
deo maior negt itelligi. [illegible]
vnio ypoſtatica naꝛ hūane [illegible]

Eſt āt iſta factio tā inſolita ⁊ noua: qꝫ nō
habet ſibi ſimilē totaliter in natura q2 hec
nō ē vnio accidētis cū ſubiecto nec mate/
rie cū forma vel cōpoſito. ideo ſcribit̄ Hie
re. xxxi. ca. Nouū faciet dn̄s ſuper terraꝫ
femina circundabit viꝝ hoc eſt xp̄m in q̄
ꝟtute diuina ē vnio iſta taꝫ inſolita ⁊ no
ua. Quartū pꝫ q2 ex iſta factiōe glīoſa
deus factus eſt homo ad nos informādū
per ſuam ſapientiā: ⁊ redimendum p ſalu
tarem potentiaꝫ. di. apoſtolo prima Cor.
xp̄s factus eſt nobis ſapiētia iuſtitia ⁊ ſan
ctificatio: ⁊ redemptio. Sic ergo ꝟbum ca
ro factuꝫ eſt: in quo verbo tria exprimunt̄
que ad ſacramentum dominice icarnatio
nis neceſſario reqruntur. ſ. Primū aſſu
mentis perſone nobilitas. Secunduꝫ aſſū
pte nature ꝟitas. Tertiuꝫ vnionis medie
indiſſolubilitas. Aſſumēs eſt perſona dei
fica: quia verbum. Aſſumptum eſt pſona
humana: q2 caro. Aſſumptio ē vnio ypo
ſtatica. q2 factum eſt. Primum ergo qd̄
requiritur ē perſone aſſumētis nobilitas:
quia verbum. Verbum eni eſt ſecunda ꝑ/
ſona in trinitate deifica filius. vꝫ. Euāge
liſta tamē potius vtitur nomine verbi q̄
filij ad denotāduꝫ qꝫ generatio eſt omni/
no intellectualis ⁊ imaterialis ſine omni
corum corruptione: vnde deꝰ pater poteſt
dicere illud p̄s. Eructauit cor meum ꝟbū
bonum. Eructauit quādo eternaliter ver
bum infinite bonitatis itellectuali emana
tione generauit. Secunduꝫ aſſumpte natu
re vnitas: quia caro. vbi p ſynecdochē po
nitur pars ꝓ toto pars que eſt caro pro to
to homine. iuxta illud Iſa. videbit oīs ca/
ro ſalutare dei. Nō tamē dixit: verbū ani
ma facta eſt: ⁊ hoc ad exp̄mendum nature
aſſumpte vnitatem ⁊ paſſibilitatē. xp̄s. n.
filius dei verā carnem aſſumpſit de virgi
ne que eſt eiuſdem ſpeciei cū noſtra. iuxtā
illud Geñ. iij. Caro eni ⁊ frater noſter ē
Tertiū: vnionis medie idiſſolubilitas: q2
[illegible] glorioſa factio ē nature humane cum
[illegible] verbi indiſſolubilis vnio: cū dici/
[illegible] caro factum eſt. Eſt ſenſus: ver
[illegible] humanitati ypoſtatice vnitū
[illegible] a ſeculo n̄ eſt audituꝫ quia vtrā
qꝫ naturam: in vnam conueniſſe perſonā
niſi fides credat ſermo n̄ explicat ſm̄ leo/
nem papā. Quia igit̄ icarnati verbi mi/
ſterium in ſermōe propoſito ꝓ ſolēnitate
natiuitatis xp̄i ē itroductum: ideo circa
iſtud miſterium inſiſtenduꝫ mēte deuota
occurrunt contemplatiōes declarāde. Et
omnes iſtas contēplationes habes ſupra
in primo ſermone ⁊ ibi require.

¶ Quintus ſermo. offi.

Loria i altiſſimis dō ⁊ i t̄ra paꝛ 2.
hominibꝰ bōe volūtatis. Luc. offi.
ij. ca. Quia ſm̄ p̄claraꝫ Dañ.
prophetiā duo ſunt officia ſpiri
tuum supernoꝝ. Quoꝝ primum ē deo
aſſiſtere per mentis erectiōem beatificam
Secundum ē nobis miniſtrare p cordis
condeſcenſionē mirificaꝫ: di. Dañ. millia
millium miniſtrabāt ei ⁊c̄. Jccirco beatꝰ
Luc. euā. q incarnationis chriſti ſacramē
ta ſingulariter ꝓpalauit. Iſtō duplex offi
cium i hoc hymno ⁊ cātico angelico itro
ducit di. glīa in altiſſimis deo ⁊c̄. Iſtū. n.
hymnū āgeli i natiuitate xp̄i cātauerūt. In
quo qdēꝫ cātico duo facit: q2 p̄io demō
ſtraꝛ officiū aſſiſtēdi in grarū actiōe cū p̄/
mittit. Gloria i altiſſimis. Scd̄o d̄cla
raꝛ officiū miniſtrādi in bonoꝝ annūcia
tione: cum ſequit̄. Et in terra paꝛ ⁊c̄. Iſta
duo officia fuerūt prefigurata i Geñ. per
illā ſcalā quā vidit Iacob. p quā angeli
aſcendebant ad deū. ſ. ad ſibi aſſiſtendum
Et d̄ſcēdebāt ad nobis miniſtrāduꝫ. Qd̄
āt vidit: dn̄m innixum ſcale: ſignificat qꝫ
ipſemet venit i hūc munduꝫ: ad nobis mi
niſtrandum. vn̄ ait i euāgelio: filiꝰ hoīs n̄
vēit miſtrari ⁊c̄. Et pp̄ hoc fuit vocatꝰ
angelus teſtamēti i zacharia: q2 officiū an
gelicū in ſuuꝫ aſſumpſit. De p̄io officio
angeloꝝ qd̄ eſt deo aſſiſtere p internā ſur
ſuꝫ actionē. Loqtur Io. i Apoc. di. Au/
diui vocē āgeloꝝ multoꝝ dicētiuꝫ alle. De
ſecundo qꝫ eſt nobis miniſtrare p externā fa. po
ꝯdeſcēſionē loqtur Math. di. qꝫ āgeli mi them.
niſtrabāt xp̄o poſt cōſumatā tēptationē. .i.
Circa p̄mā partē thematis. in qua an bn̄fic.
geli ſic deo aſſiſtētes ei gratias referunt d̄
qnqꝫ beneficijs q̄ a nato puero receperūt

pmum beneſi. ſingulariter. Et primũ fuit: qꝛ pnatum pueꝝ fuit eoꝝ natura ſumme nobilitata vꝫ aĩa rationalis que eſt ſoror angeloꝝ: qꝛ ab eodẽ patre genita: qꝛ ad ymaginem pr̃is ſicut angeli facta: minus ab eis diffe rẽs q̃ ſoror a fratre quãtũ ad virtutes: fu it deſpõſata dei filio inſepabili copula in incarnati v̑bi myſterio. lꝫ.n. diuinitas fue rit ſepata ab humanitate in triduo morꝫ nõ tñ ab aĩa. Ideo plus angeli q̃ hoĩes exultabãt: vnde dicit̃ in Apoca. q̧ angli dĩ. Gaudeamus ⁊ exultem⁹ ⁊ dem⁹ glo riã deo: qꝛ venerũt nuptie agni: ⁊ vxor ei⁹ pparauit ſe pp plenitudinẽ ſanctificatiõis aĩe xp̃i quã habuit priuſq̃ vnirent̃ ſimul ⁊c̃. Scd̃ꝫ bñficiũ fuit qꝛ p hũc pueꝝ

ſcd̃um beneſi. fuit eoꝝ yerarchia repata. Et ideo ſicut boni ciues gaudent de reſtauratiõe ciuita tis ſue deſtructe: ⁊ referũt grãs. Sic an geli nato puero ciuitatẽ celeſtẽ quã p ca ſum demonũ diminutã ⁊ depopulatam reparare veniebat: non ſolum ſicut prius: ſꝫ priuſq̃ prius: vt patet in virgine mr̃e: ⁊ in ipſo capite: imo q valorꝫ oĩum prio rũ in vnũtrãſcẽdebãt. Ideo dicit Age us propheta in figura q̧ maior erat futu ra gloria domus dei nouiſſime q̃ prime

Tertiũ bñficiũ eſt: qꝛ pnatũ pueꝝ fu

tertium beneſi. it hoſtiũ ſuoꝝ ſeuitia ſuperata: lꝫ.n. Mi chael ⁊ angeli ei⁹ vicerẽt in celo ⁊ alios inde expellerẽt: tñ ſup terrã plus inualuit draco cũ angelis ſuis vt nõ ſolũ vinceret ſꝫ regnaret in mundo. ſ. victoria habita: ⁊ volẽte Micha. ⁊ angelis ei⁹ gen⁹ hũanũ vinceret̃ deuictũq̧ traheret i īfernũ dõec nat⁹ ẽ q draconẽ fugaret ð mũdo. dĩ. i Jo. Nũc pnceps mũdi eiciet̃ foras ð q̃ victo ria dĩ in Yſai. a. Gloriã meã alteri nõ da bo: ⁊ laudẽ meã ſculptilib⁹. i. demonib⁹ qꝛ eã vſurpauerãt vſq̧ ad xp̃i aduentum ⁊c̃. Quartũ bñficiũ fuit: qꝛ pnatũ pue

quartũ beneſi. rũ fuit eoꝝ cuſtodia roborata. Quid.n. pderat nobis ante hãc natiuitatẽ angelo rũ cuſtodia: cũ oẽs finaliter pderemur. ⁊ qd eis pderat ad beatitudiẽꝫ cũ gaudiũ accidentale nõ acqrerẽt de ſaluatis: ſicut pnatũ pueꝝ poſtea acquiſiuerũt: ideo dicit in yſa. q̧ angeli pacis amare flebãt. Sꝫ pro ſecũda cuſtodia dicit̃ in Luc. Gau diũ erit in celo corã angelis dei ſuper vno peccatore penitentiã agẽte: qꝛ nullo mo do amittitur: ſꝫ ſaluat̃: ideo dicit̃ in yſa. Ecce gloria dñi ſup te orta eſt. Quin tũ bñficiũ fuit: qꝛ pnatũ pueꝝ fuit eoꝝ emiſperiũ aut eccl̃ia. illuſtrata. Sicut. n. ſol illuminat oĩa que ſunt in hoc mundo ſic xp̃us ẽt quantum ad humanitatẽ illu ſtrat oĩa que ſunt in celo. Unde p xp̃i nati uitatẽ tota yerarchia angelica nouã acqſi uit illuminationẽ ⁊ decorẽ qualẽ aĩs nõ habuiſſet cũ a ſuperiorib⁹ in ipſis inferiori bus diuina claritas infundat̃ ſm Diony: Xp̃us aũt ab inſtanti ſue cõceptiõis beã tus vltimate exiſtẽs ſm aĩaꝫ ſtatiꝫ potuit oẽs angelos illuſtrare: ſꝫ forte diſtulit vſ que ad aſcenſionẽ. Unde ſicut gaudẽt ho mines de ortu ſolis: ſic angeli letabãt̃ de natiuitate xp̃i. Unde de incendio quo xp̃s inflamat ⁊ luce quo illuſtrat ãgelos: dĩ in p̃s. Qui facis angelos tuos ſpũs ⁊ mini ſtros tuos ignẽ vrentẽ. Jõ clamabãt an geli i Eze. Bñdicta gl̃ia dñi ð loco ſcõ ſuo

Circa ſcd̃aꝫ ptẽ thematis i qua angli ſunt miniſtrãtes mũera diuina nobiſcũ di cũt. Et in terra pax oĩb⁹ b. vo. Eſt atten dẽdũ q̧ in xp̃i natiuitate fuit hoĩb⁹ qntu plex pax acqſita: ſicut añ multas pugnas habuerãt. Et pmo fuit acqſita pax mona ſtica q̃ eſt vni⁹ ad ſeipũꝫ: in aĩa.n. hũana fuerat ſemp pugna inter intl̃m ⁊ volunta tatẽ: quoꝝ intellectus ẽ magr̃ dirigẽs vo lũtas v̑o ſicut dñа ſperãs in aĩa rõali: qꝛ ſm Anſel. ip̃a ẽ regina in toto aĩe regno. Intellect⁹ g̃ docebat volũtatẽ: vt deo obe diret: vt ſe ſibi ſicut dño hũiliaret ⁊ ſe re putans liberã nolebat deo obedire: ⁊ inde naſcebant̃ oẽs trãſgreſſiões ⁊c. teſta. Uñ ſemp itellect⁹ repugnabat volũtati: ⁊ vo lũtas intellectui. Uñ xp̃s in ſua natiuita te volũtatẽ humiliauit: qꝛ ſemetipſuꝫ exi na niuit formã ſui accipiẽs factus obedi ens deo pr̃i ad phil. ij. ca. Et ſic pacẽ [illegible] ſticã fecit deus aĩe nr̃e exẽplũ humilitatis de qua pace loqñs apl̃us ad gal. [illegible] ctus ſpũs. i. aĩe rõal̃ ẽ pax iſta. ſ. [illegible] tẽtiaꝝ. Secũdo fuit acqſita [illegible]

iiij. cõtem:

[illegible]ſtica: q̃ eſt eoꝝ q habitãt in vna domo qꝛ .n. aĩa ſenſitiua q̃ hꝫ vires ſicut bruta ⁊ itel lectiua q̃ hꝫ vires ſicut angli ſp pugnaue rũt: qꝛ in veteri te. dũ viuebãt carnl̃r: totũ regnũ aĩe dabat̃ virib⁹ ſenſitiuis iniuſte ſicut ſiqs cõſtitueret ſuos pncipari: ⁊ pn cipes ſuire naturaliter. Naturaliter.n. intellectiue ſenſitiuis pncipari debent: iõ nõ erat pax: ſꝫ ipſo nato qꝛ p legẽ ei⁹ do cet̃ vita ſpũalis: fuerũt reducte vires itel lectiue ad ſuũ dñiũ: ⁊ pax fuit i domo illa i qua tũc habitabãt. Sꝫ hãc pacẽ pturbãt q carnaliter viuũt: de qua rixa loqt̃ apl̃s ad gala. v. dĩ. Caro cõcupiſcit aduerſus ſpi ritum ⁊ ſpiritus aduerſus carnem: de pa ce.n. propoſita loquitur ad Hebre. Soli citi ſuate vnitatẽ ſpũs in vinculo pacis: qñ.n. iſte aĩe cõueniũt ẽ vni⁹ ſpũs ad be ne opandũ. Tertio fuit acqſita pax po litica: q̃ eſt eoꝝ q ſunt i eodẽ regno: qꝛ ad l'am in ei⁹ natiuitate fuit tãta habũdãtia pacis: vt deſcriberet̃ vniuerſus orbis: vt dĩ in Luc. iuxta illud p̃s. Orietur in dieb⁹ ei⁹ iuſticia ⁊ habũdãtia pacis ⁊c̃. Iſtã pa cẽ cũ fratre ſuo qlibꝫ dꝫ hẽe ⁊ cuſtodire: qꝛ oẽs ſumus fratres ab eodẽ pr̃e creati: ⁊ de eadem matre eccl̃ia ꝓgeniti: Iſtam pacẽ habuit xp̃s. ẽt cũ inimicis: iuxta illð p̃s. Cũ his q oderunt pacẽ erã pacificus. Per iſtã pacẽ a xp̃o hereditas diuina ꝓmit tit̃ math. v. Bñ pacifici qm̃ filij dei voca bũt̃. qð ſi filij ⁊ heredes ⁊c. Q⁹ fuit acqſi ta pax yerar. q̃ ẽ angeloꝝ ad hoĩes: qꝛ pri⁹ liter eos fuerãt inimicitie: ſic inter ciues ciui tatũ oppoſitarũ quarũ altera erat infern⁹ cui⁹ ciues erãt añ xp̃i aduentũ oẽs hoĩes Altera paradiſus cuius ciues erãt ſoli an geli. Iſta inimicitia fuit pfigurata p inimi citiã q̃ erat inter hieruſalẽ ⁊ babylonẽ: q̃ dĩ ciuitas ꝯfuſiõis. Nato aũt xp̃o: qꝛ hoĩes facti ſunt ciues celeſtis patrie. iõ angli pa cificati: pacẽ nobis pdicauerũt. Olim eni ãgeli pſequebant̃ hoĩes: vt q̃rto. Re. De ſenacherib ⁊ in plaga egypti de pmogeni tis ⁊. ij. Re. vbi dĩ q̧ angel⁹ pcuſſit. lxx. [illegible] viroꝝ. Poſt aũt natiuitatẽ xp̃i lau [illegible] ſupõr dĩ. de demone. q̧ pcep⁹ eſt [illegible] fratrũ nr̃oꝝ i ſtagnũ vbi hoĩes vocant ffes: de q̃ pace loqtur apo. ad eph. dĩ. q̧ xp̃s euãgelizauit pacẽ hijs q ꝓpe. i. anglis ⁊ hijs q lõge. i. hoĩb⁹ q adhuc erãt deo lõginq. Quito acqſita fuit pax the orartica: q̃ ẽ dei cũ ſua creatura: qꝛ inimici tia dura ⁊ iplacabilis fuerat dei ad huma nuꝫ gen⁹ poſt primã hoĩs offẽſaꝫ intantũ vt de⁹ tact⁹ dolore cordis intrinſec⁹ dixit ð hoĩe: penitet me feciſſe hoĩeꝫ. Uñ ꝓpter hoĩeꝫ maledixit terre. vt hꝫ geñ. pꝛio. Ma ledicta terra ⁊c̃. Ideo xp̃s nat⁹: iſtas inimi citias ſoluit i carne ſua quã de v̑gine ſum pſit. vt ait apl̃us ad eph. ⁊ vt ſolidior ami citia remaneret naturã hũanã iſolubiliter deſpõſauit cum deitate. Et quãto hec ini micitia erat crudelior tãto pax erat magis optata cũctis mortalib⁹. iõ dĩ lapis angu laris qꝛ in ſe cõiũxit parietẽ vtriuſq̧ na ture ad pacẽ ꝯfirmandã. Iſta ẽ illa pax de qua dĩ i libro. ſapiẽ. Donũ ⁊ pax ẽ electi dei ⁊c̃. Sꝫ iſta pax nõ denũciat̃ ab anglis niſi hoĩbus bone volũtatis. Ad hoc.n. q̧ hoĩes ſint bone volũtatis: qtuoꝝ reqrunt̃.

Quoꝝ. ſ. primũ ẽ q̧ pctã pterita nr̃e vo luntati diſpliceãt ⁊ abnegent̃ futura: ſicut iob dicebat. Unũ loquut⁹ ſuꝫ qð vtinã nõ dixiſſẽ ⁊ vltra nõ adijtiã. Scd̃m ẽ q̧ vo luntas nr̃a ma'a opa odiat in quocũq̧: ⁊ bona opa diligat qñ videt iuxta illud p̃s. Dilexiſti iuſticiã ⁊c̃. Tertiũ ẽ q̧ volũtas nr̃a hẽat effectũ charitatis ad ꝓximos: qꝛ q diligit frẽm ſuũ in lumie eſt: ⁊ q odit eũ homicida eſt. vt ait Jo. i canonica ſua ⁊c̃.

Quartũ ẽ q̧ volũtas nr̃a diligat plus ce leſtia q̃ terrena: ⁊ plus de ipſis loquat̃ ⁊ tractet ⁊ cogitet cõiter dĩ. Jo. in canonica ſua. Qui diligit mũdũ nõ ẽ charitas pa tris i eo. Quitũ ẽ q̧ hõ magis diligat deũ q̃ ſeipꝫ. dĩ dño i math. Qui odit aĩaꝫ ſuã i hoc mũdo ⁊c̃. Et i actib⁹ dĩ q̧ ſci: nõ di lexerũt aĩas ſuas vſq̧ ad mortẽ. Hoĩbus igit̃ bõe volũtatis qꝫ tuꝫ ad iſtos mõs fuit ab ãgelis ãnũciata pax eterna. Quã no bis cõcedat xp̃s ih̃s dei ⁊ virginis marie filius Amen.

¶ Sermo ſextus.

O Riet̃ vobis timẽtibus nomen meũ ſol iuſticie. malachie. iiij. ca. Quia ſm beatũ dio. de di

uinis nominib⁹ cap.iiij. Sol iſte quē ocu-
lis corporeis cernim⁹ ē euidēs diuine bo
nitatis imago p̄ceteris ſēſibilib⁹ creaturiſ
Jccirco malach: pp̄heta natiuitatē filij dī
deſcribēs futurā ipſā ſub ſolis ſilitudine i
troducit. Et ſm hoc i v̄bo pp̄oſito: xp̄i na
tiuitas dupliciť cōmēdať ſcilicet. Pri̇o
ſiċ memoriale uenerabilis dignitatiſ. Cū
p̄mittiť. Orieť vo. ti. no. me. ⁊c̄. Secundo
vt locale i obfuſcabilis claritatis cum ſeq
tur ſol iuſticie ⁊c̄. De p̄mo: ſic.n. ſol n̄ lu
cet ſibiipſi ſ3 ceteriſ creaturis quas illumi
nat. Sic dei fili⁹ nō fuit ſibiipſi natus. ſed
hoib⁹ quos redemit. Jntelligendū ē tamē
ꝙ xp̄s fuit ſingulariter nat⁹ quatuor gene
ribus pſonaꝝ. ſ. Pri̇o cōiugib⁹ cū ſum-
ma hōeſtate cohitātib⁹: q: Maria ⁊ Jo-
ſeph ibi erant p̄ſentes vt habetur in Luc.
Scd̄o angelis ſpiritualr̄ exultantib⁹. Jō
dixerunt: hodie nat⁹ ē nobis ſaluator mū
di: vt habeť i textu. Tertio paſtorib⁹ ſolli-
cite vigilantib⁹: vt habeť ibidē ꝙ angeli
paſtoribus pri̇o annunciauerunt. di. eis
Annūcio vob̄ gaudiū magnū ⁊c̄. Quar-
to regib⁹ celeſtia cōtēplantibus. q: l3 re-
ges. ſ. magi i epipha. venerūt ad xp̄3: tam̄
ſtella: ſm. b. Aug. illa die p̄mo eis apparu
it dū curſus ſydeꝝ expectabāt: ⁊ cōſili mō
xp̄s hodie naſciť quatuor generib⁹ pſona
ruꝫ. Et p̄mo illis q i ſtatu mr̄imōiali pu
re ⁊ honeſte n̄ ſicut bruta animalia cōuer-
ſāť. q: iſti figurati ſūt p Mariā ⁊ Joſeph
inter quos fuit regula digniſſimi mr̄imo
nij. Secūdo illis q ſunt i ſtatu religionis
⁊ ſiċ hoies mūdi cōmorāť q: ſm. Hiero
ny. i carne p̄ter carnē viuere nō terrena vi
ta ē ſ3 celeſtiſ. Vñ dicit Diony. d̄ btō Joā
ne euāgeliſta ꝙ in hoc mundo manēs ſce
pat vitā angelicā. Tertio illis q ſunt i ſta
tu p̄latōis ſicut viri paſtores q n̄ de ſeipīs
paſcēdis. ſ3 d̄ ouib⁹ ſuis ſollicitanť vñ. b.
Ambro. ſup Luc. Nox naſcētis xp̄i figu
rabat ſcl̄m. Grex ppl̄m: ⁊ paſtores ſacer
dotes ⁊c̄. Quarto naſciť ill' q ſunt i ſtatu
nobilitatis: ⁊ ad celeſtia poti⁹ q̄ ad terrēa
afficiunť ſiċ illi reges q tractabāt celeſtia
⁊ n̄ terrena. Jō xp̄i natiuitas reſpectu illo
rū oīum dī lux in li. Reguꝫ vbi dī: Siċ lux

aurore mane oriēte ſole abſ3 nubib⁹ rutilat
q: illa hora ē ſinglr̄ gaudioſa. Secūdo cō
mēdať xp̄i natiuitas in v̄bo pp̄oſito ſicut
Jochale ⁊c̄. ibi ſol iuſticie. Siċ.n. ſol ē pul
chrius. Jochale q̄d ſit i rebus ſenſibilib⁹:
ſic puer iſte nat⁹: eſt pulchrior q̄ ſit i reb⁹
ſup celeſtib⁹. ipſe.n. ē equalis pulchritudi
nis cū ſpiritu ſctō in quē deſiderāt angeli
pſpicere vt ait Petr⁹ i canonica ſua. Jn
telligēdū eſt tn̄ ꝙ ortus ſolis. habet qua-
tuor pp̄etates. natiuitati xp̄i ꝯueniētes. Qua
rū p̄ma ē. ꝙ male beſtie effugāť: iuxta illō:
Ort⁹ ē ſol ⁊ ꝯgregati ſunt ⁊c̄. Scd̄a eſt ꝙ
hoies aſſecurant vñ ſequit i p̄s. Exibit
homo ad opus ſuū ⁊c̄. Tertia ē ꝙ infirmi
alleuiant. q: ſ3 Aſtrologos. Sol ē plane
ta beniuol⁹ ⁊c̄. Quarta ē ꝙ tunc ſenſus q
etanť. Et iō ſomnus illius hore eſt getiſſi
mus. Sic in xp̄i natiuitate.
Pri̇o dm̄ões cepert exterreri. q: iā ſciē
rāt: ꝙ iſte naſcebať: cui vn⁹ ipſoꝝ dixit in
euāgelio: veniſti an̄ tp̄s torq̄re nos ⁊c̄.
Scd̄o cepert hoies aiari: di. āglo. An
nūcio vobiſ gaudiū magnū qd̄ ērit oī pplo
q: natus eſt vobis hodie ſaluator mundi.
Tertio cepūt infirmi alleuiari. q: ſci p̄res
q erāt i lāguore infirmi i ſcripturis diuis a
ſe editis nouerāt tp̄s ei⁹ ſiċ iudei nouerūt
locū natiuitat' xp̄i. Et iō fuit eis nimia cō
ſolatio ſiċ ē captis: cū fili⁹ regis naſciť q:
redimi ⁊ libari ſperāt. Quarto cepunt ho
mines ⁊ coꝝ ſenſus qetari: q: tūc fuit tāta
abūdātia pacis i terra: vt vniuerſus orbis
vni romano ipio quiete obediret: vt dī i
Luc. ex deſcriptōe vniuerſali tūc facta. Jō
natiuitas ei⁹ eſt bene ortui ſolis cōparata:
vt ꝓ ipſo dicať illud ecc. xxvj. Siċ ſol ori
ens mūdo in altiſſimis deo: ita ſupple xp̄s
ieſus dei fili⁹ nat⁹ ē in hoc mūdo. Q: igiť
de ſolis ortu iuſticie ē ſolēnitas gaudij nr̄i
p̄cipui iccirco circa ei⁹ natiuitatē occurrūt
mēte deuota multa ꝯtēplāda. Quoꝝ p̄
ma cōtēplatio iſta ē. Qualiter bñdicta na
tiuitas fuit i veteri teſtamēto p̄figurata. Ad
cuius euidentiam ē ſciēdū ꝙ i veteri teſta
mento inueniūť quatuor figure preclare ꝙ
xp̄i natiuitate. Quaꝝ p̄ma fuit d̄ flore pul
lulante Jſai. xi. vbi diciť ꝙ virga de radice

de yeſſe. ⁊ flos de radice ei⁹ aſcēdet: Jſta
virga yeſſe fuit illa virgo de progenie da
uid qui fuit filius yeſſe Math. primo. c.
que fuit virga rectiſſima: q: nullius tor-
ſione peccati obliquata. Et de radice hu-
ius virge aſcendit flos ille. cui pulchritu-
do in diuinis appropriatur. ſicut patri for
titudo. vnde apoſtolus ad hebre. primo.
Qui cum ſit ſplēdor glorie ⁊c̄. Jſte. ſ. flos
proceſſit de radice huius virge q: dei fili⁹
fuit ex proprijs virginis ſanguinibus pro
genitus. Secunda fuit de virga vigilāte.
Jere. primo. c. di. virgam vigilantem ego
video. ⁊ ſequitur. bn̄ vidiſti vigilabo ego
ſuper verbo meo vt faciam illud iſta vir
ga vigilans: eſt virgo mater que non ſolū
vnq̄ dormiuit per. peccatum mortale. de
quo ſomno apo. di. Surge qui dormis ⁊
exurge a mortuis. Sed neq3 dormitauit.
per peccati venialis maculam. ⁊ deus pa
ter vigilauit. vt faceret verbum ſuum i ea
ſm illud. Jo. primo verbum caro fcm̄ eſt
Tertia fuit d̄ porta clauſa. Ezech. xliiij.
vidi inquit portam clauſam ab oriente q̄
non aperietur ⁊ homo non tranſibit per
eam: ſed tantum dn̄s deus iſrael ⁊ tamē
erit clauſa in eternum illud ſanctuarium
fuit virginis corpus. qd̄ fuit dn̄o dedica-
tum iuxta illud. p̄s. Sanctificauit taber
naculum ſuum altiſſimus. Jſtius ſctua-
rij porta orientalis fuit clau' a: q: ipſa per
manſit in ortu xp̄i integra ⁊c̄. Quarta fu-
it de petra exciſa dan. iiij. vbi viſus eſt la-
pis abſciſus de monte. i. de virgine ſacra
que fuit cōparata mōti ſyon. propter ma-
gnitudinem ſue virtutis in p̄s. Nunquid
ſyon dicet homo. De iſto monte fuit ab-
ſciſſuꝫ xp̄s ſine manibus. i. de eius corpo-
re fuit formatus ſine humanis operibus.
Et ſequitur in prophetia ꝙ illius lapidis
regnum non diſſipabitur. Secunda cō
templatio eſt qualiter iſta beata natiuitaſ
fuit in veteri teſtamento prophetata cir-
ca quam inducuntur quatuor prophetie.
Quarum prima eſt p̄s. xi. Jn ſole poſu
it tabernaculum ſuum ⁊ ipſe tanquā ſpō
ſus procedens de thalamo ſuo. Taberna-
culum xp̄i eſt eius humanitas in qua ha-

bitauit omnis plenitudo diuinitatis cor-
poraliter. ſm apoſtoluꝫ iſtud tabernacu-
lum poſuit in ſole quando naturā huma
nam aſſumpſit ad diuinitatem: ſed in ſua
natiuitate pceſſit de tabernaculo. i. de vir
ginis vtero. ſicut ſponſus q̄m ſine aliqua
moleſtia matris ⁊ ſponte Aug. in ſermo-
ne de natiuitate virginis. Jſta in letitia
dn̄m parturiuit. Non ſicut alij nati qui
violenter extra ad modum latronum ex-
pelluntur. Secunda pp̄hetia eſt yſa. vij.
c. vbi dicitur. Ecce virgo concipiet ⁊c̄. ⁊
ſequitur. Et vocabitur nomē eius Ema-
nuel quod interp̄tatur nobiſcum de⁹ vel
deitas: q: fructus quem virgo peperit nō
ſolum floruit humanitate preclara. ſed re
ſplenduit diuinitate prefulgida. Tertia
prophetia eſt Jere. xiiij. c. vbi propheta lo
quens ad dn̄m dicit. Quaſi colonus fru-
ctus es in terra ⁊ quaſi viator declinās ad
manendum quare futurus es vir vagus
⁊ vir fortis qui non potes ſaluare. fuit.n
colonus cum in ſua conceptione virginiſ
vteruꝫ fecundauit. Et quaſi viator ⁊c̄. q:
nouem menſibus in virginis vtero habi-
tauit. Fuit quaſi vir vagus: q: in diuer-
ſorio natus. ⁊ vir fortis qui non poteſt ſal
uare q: fuit pannis inuolutus. Quarta p
phetia eſt in. p̄s. xviij. Eructauit vt gigas
ad currendam viam a ſummo celo egreſ-
ſo eius. licet. n. puer natus fuerit puulus
per humanitatem. fuit tamen gigas infi-
nite magnitudinis ſm deitatem. Jſte gi-
gas n̄ coactus a patre. ſed ſponte. fecit du
os curſus. Quoꝝ primus fuit a ſummo
celo egreſſo eius Secundus fuit a monte
oliueti ad dexteram patris eius in aſcen-
ſione ſicut primus fuit in icarnatione ibi
Et occurſus eius vſq3 ad ſummuꝫ eius.
Tertia contemplatio eſt qualiter iſta
benedicta natiuitas fuit in veteri teſtam̄
to prenunciata ad qd̄ declarandum p̄ter
premiſſa inducuntur quatuor teſtimonia
Quorum p̄mum fuit yſa xl. vbi dī Ro-
rate celi deſuper ⁊ nu. plu. iu. aper. ter. ⁊
ger. ſal. Jſte nubes ſunt prime Jerarchie
ſuper celeſtes in quib⁹ deitas habitat. ſ3
multiplicem ſacre ſcripture figuraꝫ. Jſte

Marginalia (left page): C · D · 2. ps themī. · p̄ma cōtēp.

Marginalia (right page): iii Con. · iij. Con.

pluerūt iuſtū. qñ oēs tres pſone p verbū
pariter incarnauerūt. ſm Aug. primo de
trini. Et terra fuit aperta ad germinādū
ſaluatorē. qñ virgo bñdicta pbuit aſcenſū
angelo: q: p cōſenſuʒ aīa opaƭ. Scdʒ fuit
yſa. 55. ca. vbi dicit. Qñ deſcēdit imber
de celo ⁊ nix. ⁊ illuc vltra nō reuertitur. ſʒ
Ƈ infundit terrā ⁊ germinare eā facit: ſic erit
verbū qd egredieƭ de ore meo. nō reuertetƭ
ad me vacuuʒ. ſed faciet quecūqʒ volui ⁊
proſperabitur in his ad que miſi illud ver
bum patris eſt filius virginis matris.

Tertium fuit Jere. tertio creauit domi
nus nouum ſuper terram mulier circun-
dabit virum. Iſtud nouum fuit impletū
quando mater dei pertulit filiū qui erat
dei verbum ⁊ ſapientia ſʒ apoſtolum ⁊c.

Quartum fuit baruch. 3. ca. hic eſt in-
quit deus noſter nō eximabitur alius ad
eum ⁊ ſequitur. poſt hec in terris viſus eſt
⁊ cum hominibus conuerſatus eſt. Tunc
autem cepit cum hominibus ↄuerſari cū
viſibiliter voluit de virgine naſci. Quar
4ª. ta contemplatio eſt qualiter iſta ſacra na-
Cōtē. tiuitas fuit in eodem veteri teſtamento
multipliciter reuelata. quod auctoritate
quadruplici confirmatur auctoritate pa
triarcharum. Ubi enim natiuitas chriſti
non fuiſſet reuelata Jacob non dixiſſet il
lud Non auferetur ſceptrum de iuda ⁊
dux de femore eius donec veniat qui mit-
tendus eſt ⁊ ipſe erit expectatio gentium.
Gen. xlix. Secundo auctoritate pontifi-
D cum dicēte Moyſe. Obſecro domine mit
te quem miſſurus eſt. quod non dixiſſet ni
ſi ⁊ ipſe redemptorem expectaret quem p̄-
nunciauerat Jacob. Tertio auctoritate
prophetarum di. dañ. in tranſlatione. lxx.
interpretum cum venerit ſanctus ſancto-
rum ceſſabit vnctio veſtra. ⁊ etiam in no-
ſtra dañ. 9. vt impleatur viſio ⁊ prophe
cia: vt vngatur ſanctus ſanctorum ⁊ de-
leatur iniquitas terre ⁊ inducatur iuſtitia
ſempiterna quod non dixiſſet. niſi de chri-
ſti natiuitate certificatus fuiſſet Quarto
auctate apoſtoloruʒ dicite Jacobo primo
ca. In manſuetudine ſuſcipite verbum in
ſitū quod ſaluare poteſt animas veſtras

verbum enim diuinum inſitum fuit hu-
mane nature. Quinta contemplatio ē. 5ª.
qualiter iſta felix natiuitas fuit in nouo te Cōtē.
ſtamento euangelizata. Et ſciendum eſt
q quattuor genera perſonarum chriſti or
tum anunciauerūt. Et primo ab angelis
euangelizantibus. ut habetur in luc. tunc
enim fuit iſte hymnus angelicus primo
cātatus. Glia i excelſis dō ⁊c. Scdō aſtel
lis refulgentibus. q: ſtella que regibus ap
paruit eis vt fertur de chriſti ortu locuta
fuit. Tertio a regibus inquirentibus.
quia querendo chriſtum anunciabant xp̄i
ortum. di. ubi eſt qui natus eſt rex iudeo- D
rum. Quarto a poſterioribus enarrā-
tibus. quia omnes qui audierant mirati
ſunt de his que dicta ſunt a poſterioribus
ad ipſos in luc. in qbꝰ principlr notaƭ. q
iſtius ſolemnitatis participes ſunt. ſ. reli-
gioſi deſignati per angelos ſacerdotes p
paſtores. virgines per ſtellas in corrupti-
biles ⁊ ſeculares per reges. Et ideo dicit
angelus in luc. anuntio vobis gau. quod
erit omni populo q: hodie ſaluator mun
di natus eſt ⁊c. Sexta contemplatio ē 6ª
vbi fuit iſta natiuitas celebrata vbi eſt ſciē Cōtē.
dūm. q beatus luc. ⁊ math. notant quat-
tuor lōca. ſ. primo quidem regnum iuda
vbi regnauit dauid: q: iure hereditario il-
lud regnum debitum fuit chriſto ſm hu-
manitatem. ideo dixit gabriel ad virginē
in luc. dabit ei dominus ſedem dauid pa-
tris ſui ⁊c. Secundo. ciuitatem bethlē
in qua natus eſt dauid ⁊ vocatur ciuitas
dauid vt patet prima Re. 6. ca. que quidē
iure hereditario pertinebat marie ⁊ Joſe
ph. luc. 2. ibant omnes vt profiterentur ſin
guli in ſuam ciuitatem: aſcendit autem Jo
ſeph a galilea ⁊c. vnde math. 2. cū natus
eſſet ieſus in bethlem ciuitatem iude. beth
lem quippe domus panis interpretatur.
q: panis angelorum ⁊ hominum ibi naſci
tur. Tertio diuerſorium quia vt fertur
pp nimiam multitudinem gentium non
potuerunt habere hoſpitium cum eſſent
pauperes quāuis de regali ſtirpe. Quar
to preſepium quia virgo puerum pannis
inuolutum reclinauit q: nō habebat in di-

uerſorio locū. in p̄ſepio vt dicitur fuerunt
ibi bos ⁊ aſinus comedētes iuxta prophe
ciā Abacuch di. in medio aialiū dñe co-
gnoſceris. quorū alterū vt fert Joſeph du
xiſſe. dr vt portaret virginē. ſ. grauidā: ⁊
bouē vt ide faceret ſūptus ſuos. Septi-
ma ↄtēplatio ē cui loco fuit iſta natiuitas
7ª. appropriata ⁊ dr in ſacra ſcriptura. q xp̄s
Cōtē. cognominaƭ a quadruplici ciuitate. de qua
rū qualibet dr fuiſſe. ⁊ primo dr fuiſſe de
ciuitate Syō q: ibi ↄgenitus ſic aliqs de
noiaƭ a ciuitate. vñ fuerūt ſui primi ↄge-
nitores in ſyon. n. fuerūt ↄgeniti duodeci
reges ex dauid. ⁊ iō illa ciuitas fuit dauid
appellata. Scdō de ciuitate bethlē iuxta il
lud ↄphericū qd iudi reſpōderūt iudei herodi. i
math. vi. Et tu bethlē terra iuda ⁊c. Ter-
tio de ciuitate nazareth i math. q: ibi edu
catus fuit. vñ in titulo triūphali poſitū fu
it ieſus nazarenus rex iudeorū. vñ ↄphe-
te p̄dixerunt q eſſet nazareus vocādus.
Quarto de ciuita. ierlm i multis ↄphijs
q: ibi ſepultus ē ſolēt. n. ſcti a loco vbi ſe
peliunƭ noiari ſic ſcūs Petrus in roma
ſcūs Jacobus de galicia ⁊c. ſʒ iſtā varia
tionē intelligitur varia teſtimōia in ſacra
ſcriptura de xp̄o. Octaua ↄtēplatio ē
8ª. quo tpe fuit iſta natiuitas cōſumata circa
Cōtē. quā notanƭ quattuor tēpora. Et primo ex
parte mūdi inueteraſcētis. q: p actis quin
qʒ milibus annis ab ortu mūdi circa ſextū
millenariū xp̄s naſciƭ ſic primus Adā. 6.
die fuit formatus de terra imaculata gen.
primo. Scdō ex parte ſolis occurētis q: ſi
cut refert yſidorus. xp̄s fuit i ſolſticio natꝰ
in quolibet. n. cētenario retrocedimus p
vnā diē. vt patet de facto in illo aūt ſolſti
tio terminaƭ curſus ſolis deſcendentis ad
meridiē ⁊ inchoaƭ curſus aſcendentis ad
aqlonē. ſic in xp̄i natiuitate fuit cōſuma-
tus curſus eiꝰ a celo ⁊ inchoatus regreſ-
ſus. ſicut etiā a natiuitate qlibet apropin-
quat ad mortē. Tertio ex pte virginis pa-
rientis q: in. 15. anno virginis bñdicte ange
lus cā ſalutauit. cū eēt duodēnis vt refert
yſid. q: dei filius nō diſtulit incarnationē
quā deſiderauerat eternaliter ex quo virgo
naturaliter eē potuit mater vera q fit i an

no duodecimo. Quarto ex pte ↄphete p̄
uidentis tēpus. n. iſtud fuit reuelatū dañ.
vt habetur. ix. ca. q vſqʒ ad xp̄ʒ ducere nu
merat ebdomadas ſeptuaginta duas que
itelligūtur annorū iuxta illud ezech. quar
to capi. diē pro anno dedi tibi ⁊ tot anni
reperiuntur a tempore danie. vſqʒ ad xp̄i
natiuitatem. Ideo ſacrm iſtius tpis deſi
gnans paulꝰ ad Gal. iiij. c. At vbi venit
plenitudo tēporis miſit deus filium ſuū.

Nona cōtemplatio eſt quo die natiui- 9ª.
tatis xp̄i fuit manifeſtata dr q in die dñi Cōtē.
co dr enim q illa die xp̄us fuit natus vt
colligitur a xp̄i annūciatiōe ex dictis ſctō
rumque quidē dies inuenitur in ſacra ſcri
ptura quadruplici myſterio ↄſecrata. Et
primo myſterio angelice creatōis. illa. n.
die vt ait yſidorus ſub noīe lucis angelos
cōdidit de qua creatiōe hētur gen. pmo
caꝰ ſm ſacro dñice gñationis iō xp̄s volu
it naſci illa die qua fuerūt angeli creati.
Tertio ſacro dominice reſurrectionis. in
hac enim die xp̄s reſurrexit vt pʒ ex euan
geliſtis. Quarto ſacro ſpūalis inflāmatō
nis: q: illa die fuit miſſus ſpūſſanctus: vt
pʒ i act. Ideo pro iſta ſolēnitate ⁊ die in-
ducitur illud ps. Hec dies quam fecit do 10ª
minus exultemus ⁊c. Decima cōtē- Cōtē.
platio eſt qua hora iſta ſolemnitas fuit cē-
lebrata ⁊ dicitur q chriſtus fuit natus in
media nocte: que hora fuit ſāctificata qua
druplici myſterio: Et primo myſterio de-
uote confeſſionis. Illa enim hora ſancti
patres in veteri teſtamento xp̄i ortum pe-
tentes ſurgebant ad laudandum deuʒ di.
ps. Media nocte ſurge. ad confiten. ti. Et
Math. xxv. Media nocte clamor factus
eſt. ſ. angelorum ecce ſponſus venit. i. xp̄s
natus ē. Scdō myſterio deifice icarnatio
nis. Iſta. n. hora dr dei filiuʒ deſcendiſſe d
celis pꝰ i vtero vgis. vñ dr ſap. 18. dū me
diū ſilēniū tenerēt oia ⁊c. ⁊ ſeqƭ oīpotēs
ſmo tuꝰ dñe ⁊c. Tertio myſterio dñice
gñatōis vt colligiƭ ex luc. q: paſtores cuſto
diebāt vigilias noctꝰ ſupꝰ gregē ſuū: ⁊ ita
tʒ eccla. Quarto my. dñice paſſiōis iſta
. n. hora fuit paſſio xp̄i ichoata vt colligiƭ
ex euāgelio tūc ipʒ miſtris ocdēntibꝰ. iō iſta

hoꝛa ſurgit eccleſia ad laudandum deum
iſta eſt illa hoꝛa in qua fuit egyptus ꝑcuſ
xj. ſa: ⁊ filij iſrael liberati vt habetur in exo.
Cōtē. Undecima contemplatio eſt quibus p̄
uilegijs natiuitas xp̄i fuit ſublimata dici
tur ꝙ quatuoꝛ fuerunt priuilegia ex parte
generantis. Quoꝛum primum fuit ꝙ ip
ſa genuit ita nobilem filium ex tpe ſicut
deus pater ab eterno eundem. Idem.n.ē
filius dei patris. ⁊ virginis: vt ait Anſel
mus in de conceptu virginali. Secundū
fuit quod xp̄s habitauit in virgine quan
tum ceteri in ſuis matribus .xlvj. diebus
quibus foꝛmantur natoꝛum coꝛpoꝛa ſm
Aug. vnde oſtendit. qȯ non hoꝛruit mun
diſſimum virginis vterum. q2 .ix. menſib⁹
ibi ſtetit. ſubito.n non ſucceſſiue coꝛp⁹ ei⁹
diuina virtute fuit foꝛmatum cum aīa ce
teri autem non ſic. Tertium fuit. q2 totaꝫ
ſuam ſubſtantiam de virgine xp̄s aſſum
pſit. Sed alij partim a parte: ⁊ partim a
matre ideo dicit .b. Dyo. qȯ de puris vir
ginis ſanguinibus dei filius fuit foꝛmat⁹
Quartum fuit qȯ mater ip̄m peperit ſine
doloꝛe: ⁊ ſine filij vlla coꝛruptione. cū vir
ginitate perfecta: vt teſtatur Aug. in ſer
mone ideo dicit Origenes ſup math. ma
xij. ter eius. cuius eius. qui in celis eſt ſiñ ma
Con. tre. ⁊ in terris eſt ſine patre ⁊c. Duode
cima contemplatio eſt quibus priuilegijs
fuit iſta natiuitas dotata ex parte naſcen
tis dī autem qȯ quatuoꝛ. ⁊ primum fuit
de peccati priuatione: q2 cum ceteri naſcā
tur filij ire nihil in hac ſingulari natiuita
te de lege peccati manauit. vt dic̄ leo. Se
cundum fuit de charitatis illuſtratione.
q2 iſte puer non fuit natus ignotus ſicut
cōiter ceteri: licet habuit plus de ſapia q̄
angeli q2 tantam in terris quātam in ce
lis. Tertium fuit de gr̄e perfectiōe: q2 eius
anima tm̄ habuit de gr̄a qȯ plus habere
nequiuit ⁊c. Quartum de gr̄e conſuma
tione: q2 tunc fuit anima eius ita benedcā
ſicut nunc eſt in patria videndo diuinaꝫ
eſſentiam. ⁊ ideo xp̄s dī ſimul. viatoꝛ ⁊ cō
prehenſoꝛ. comprehenſoꝛ quantū ad aīa:
ſed viatoꝛ quantum ad coꝛpus: q2 nōdūꝫ
loquebatur. quantum ad coꝛp⁹ ſꝫ Greg.
ſuper math. induelt ſignanter apo. ꝙ de⁹
niſi filium ſuum in ſimi. car. p. q2 aliquas
penas peccati aſſumpſit ſine dubio. vnde
ſimilem vocem emiſit ceteris primo plo
rans. vt creditur iuxta illud vagit infans xiij.
⁊c. Decimatertia contēplatio eſt q̄bus Con.
miraculis iſta natiuitas fuit oꝛnata ⁊ re
feruntur inter alia quatuoꝛ miracula ſin
gulariſſima. Quoꝛum primum fuit de tē
pli fractione prenunciatus enim fuerat p
ydola de quodam templo a romanis edi
ficato qȯ duraret donec v̄go pareret. qȯ
illi putantes impoſſibile putauerunt tem
plum perpetuo duraturum. ſed in natiui
tate xp̄i funditus fuit deſtructum. Secun
dum fuit de olei emanatione: q2 tota illa
die dī fons quidam oleuꝫ emanaſſe. Ter
tium fuit de carnalium hominū extinctio
ne: q2 vt refert Hiero. hoꝛa natiuitatꝫ xp̄i
fuerunt extinctiones ſodomite totius mū
di q2 tanta nequitia cum oꝛtu puritatꝫ nō
potuit permanere. Quartum fuit de ſibil
le reuellatione ipſa enim die oſtendit ipe
ratoꝛi arcum celi cum virgine ⁊ filio ſuo
ꝙ dixit eſſe colendum ſicut deum. Ideo
pꝛo iſta ſolēnitate conuenienter aſſumitur Con.
illud p̄s. Notum fecit. dn̄s ⁊c. Decia xiiij.
quarta contēplatio eſt quibus preconijs
iſta natiuitas fuit magnificatata ⁊ ponun
tur h̄ quatuoꝛ preclara preconia. Quoꝛū
primum eſt de noſtre carnis aſſumptione
quando fuit ſm Grego. verbo aſſociato
tunc fuit deitas induta noſtra carne ſicut
habitu. Ideo .b. Greg. dī. Gaude caro
facta verbi ſocia ſicut enim gaudent reli
gioſi. quando induitur habitu ſuo hō no
tabilis qui honoꝛat ſuam religionem. nō
in merito letabantur quando fuit indut⁹
beatus Lodouicus ſic debemus gaudere
de verbi incarnatione. de quo dicit apoſ.
ad philip. exinaniuit ſemetip̄m ⁊c. Secū
dum eſt q2 anime rōnalis fuit deitate de
ſponſata copula inſeparabili iuxta illam
parabolam math. xxij. vbi aſſimul eſt re
gnum ce. homini re. qui fe. nup. fi. ſuo. ſ.
quando aīam rōnaleꝫ imediate ei deſpō
ſauit per ſacr̄m ineffabilis vnionis. Ter
tium fuit q2 natura angelica fuit nobilita

ta ſicut.n. aliqui domicelli dicerentur no
bilitari ſi ſoꝛoꝛ ſua nuberet rēgi ⁊ ei honoꝛ
maxim⁹ reputaretur: ſic angeli qui ſunt fra
tres quaſi aie rōnalis ⁊ ꝙ ab eodē patre
⁊ eius ymaginē ꝓgeniti, vniformiter ⁊ ab
eadē nſe: q2 vtriqꝫ de natura ſpūali fue
runt in hac ſ̄bi copula dignificati. Quar
tum fuit ꝙ natura diuina ineffabiliter fuit
inclinata: vt ita dicā quaſi deus ⁊ ad nihi
lum redigi voluit. qn̄ ſeip̄ꝫ humiliauit: ſi
cut creatura nihil ē ad deum comparata.
Teſte yſa. Ideo dicit apoſ. Exinaniuit ī
ſimilitudinē hoīum factus. Iſtam bñdi
ctā natiuitatē deſcribēs yſa. dicit. Quis
ſuſcitabit ab oriēte iuſtum vocauit euꝫ vt
ſequeretur ſe. Quia xp̄s in ſua oꝛigine ince
pit ad p̄rem redire: vt de ipſo dicatur illud
p̄s. A ſolis oꝛtu vſqꝫ ad occaſum lau. no.
do. Et illud eccle. p̄mo. Oꝛitur ſol ꝑ ei⁹
natiuitate. Et occidet ꝑ eius moꝛte: ⁊ ad
locuꝫ ſuum reuertitur in glīa eius aſcen
dit quando. ſ. in patris glīam introiuit.
ad quam nos perducat Amen.
¶ De eodem ſermo ſeptimus.
Omine mi rex hec eſt mulier ⁊
hic eſt filius eius 4. R. 8. c. Si
cut aūt Greci acceꝛſituꝫ a rege
iſrael ad narrandū magnalia de helyſeo
clamauit verbum pꝛopoſitum. oſtendens
matrem ⁊ filium eius in quibus magiſter
ſuus fuerat mirabilia operat⁹ ita ego vo
catus ab inclito rege iſrael ad annuncian
dum magnalia chriſti in eius natiuitate
preclara dixi oſtendendo matrem ⁊ filiuꝫ
occulis contemplationis interne in quib⁹
fecit mirabilia ſummus. ſ. Domie mi rex
hec eſt mulier ⁊ hic eſt filius eius. Et q2 ī
celebritate natiuitatis xp̄i. reperiunt duo
pᵐ principalia. ſ. Myſterium matris parien
prin. tis ſine integritatis amiſſione. Myſte
2ᵐ rium pꝛolis pꝛocedentꝫ ſine diuinitatꝫ di
prin. minutione. Idcirco quantum ad primum
premittitur hec eſt mulier. Et quantum
ad ſm. ſubſequitur ⁊ hic filius eius.
De primo myſterio. ſ. matris pariēti
inducitur illa parabola ſaluatoꝛis Luc.
xv. que mulier habens dragmas decem ⁊
ſi perdiderit vnam ex illis non ne accen
dit lucernam. ⁊ euertit domum ⁊ querit
diligenter donec inueniat. ⁊ cum inuene
rit conuocat vicinas ⁊ amicas di. cōgra
tulamini mihi: q2 inueni dragmam quā
perdideraꝫ. Iſta mulier euāgelica fuit ma
ter domini benedicta. ſm ſenſum allego
ricum intellecta. que ſub nomine mulie
ris in nouo teſtamento quadrupliciter le
gitur eſſe deſcripta. Primo quidem ſub
nomine mulieris dicitur eſſe cōmendata
di. ei angelo Luc. primo Benedicta tu in
mulieribus. Secūdo ſub eodem nomine
dicitur interrogata di. ei filio Luc. ij. Quid
mihi ⁊ tibi mulier ⁊c. Tertio ſub eodem
nomine dicitur recomandata. Joannis.
xix. dicit ei filio. Mulier ecce filius tuus.
Quarto ſub eodem nomine legitur fecū
data di. apoſtolo Gala. 4. Miſit deus fi
lium ſuum. ſ. factum ex muliere. Et iſta q
dem mulier euangelica introducta in pa
rabola inuenitur habere octo myſteria.
Quoꝛum. Primum fuit q2 ipſa decem
dragmas habuit. Secundum ꝙ vnaꝫ ex
illis perdidit. Tertium ꝙ lucernam accē
dit. Quartum ꝙ domum euertit. Quin
tum ꝙ ipſam dragmam diligenter que
ſiuit. Sextum ꝙ illam tandem inuenit.
Septimum ꝙ amicas ⁊ vicinas conuo
cauit. Octauum ꝙ ipſas ad letitiam in
uitauit. Primum ergo myſteriuꝫ mu
lieris euangelice eſt quod ipſa. x. dragmas
habuit. vnde premittitur in parabola ꝗ
mulier habens. x. dragmas iſte decē dra
gme ſm dicta ſanctoꝛum ſunt decem oꝛ
dines ſpūum beatoꝛum in celeſti patria
ſuboꝛdinatoꝛum. quoꝛum ſunt noueꝫ oꝛ
dines angeloꝛum ⁊ ſanctoꝛum ad iſtos oꝛ
dines aſſumptoꝛum ad reparandum eoꝛū
ruinam. Et .x. dragma eſt ſanctoꝛum. qui
nullum meritum pꝛopꝛiuꝫ habuerunt. ſꝫ
ſolummodo merito paſſionis xp̄i ſunt ſal
uati ſicut paruuli baptizati: vt docet ma
giſter ſniarum. Quia.n. angeli habuerūt
ꝓpꝛium meritum. ideo non fuit dignum
vt iſti aſſumerentur ad aliquem eoꝛū. Et
foꝛte nonnulli adulti non meruerunt tm̄
ſicut infimi angeli: ⁊ ideo nō meruerunt
ad eoꝛum oꝛdinem aſſumi. iſtas autem. x.

dragmas habuit hec mulier benedicta in
eo qđ fuit eternaliter predeſtinata vt pro
tempore eſſet ſuper illos .x. ordines exalta
ta. Et iſtud dupliciter declaratur. ſ. Pri
mo q: ſm beatum Dio. in libro de ange
lica Jera. in ordinibus Jerarchie celeſtis
quicquid perfectionis habent ſuperiores
⁊ inferiores quēadmodū i ordinib9 eccle
ſiaſticis omnis ſacerdos eſt diacon9 ⁊ ſic
deſcendendo. ⁊ ideo dī ꝙ omnes ordines
vocantur angeli cum iſti ſint infimi. Se
cundo declaratur q: ſm beatum yſido. ꝑ
mo de ſu. bo. exponentem eze 28. cum lo
quitur ad luciferum in perſona principis
tiridi. Omnis lapis preciosus operimē
tum tuum. ſardis topatius. iaſpis griſoli
tus onix berillus. zaphirus. carbunculus
⁊ ſmaragdus ibi numerantur nouem or
dines lapidum precioſorum qui deſignāt
nouem ordines angelorum. quos apoſta
ta angelus tanquā ſupremus in ſe habuit
aſtros. Et ideo recte mater domini noſtri
ieſu xp̄i .x. dragmas dī habuiſſe. q: ſup il
los decem ordines extiterat aſſumenda.

2m myſte. Secundum myſterium eſt qđ. ſ. poſtq̄
iſta mulier euangelica. iſtas decem drag
mas ſic habuit. vnam ex illis perdidit. ſ.
decimam in qua ſoli homines includun
tur. vt patuit ſupra. ⁊ hoc teſtať magiſter
ſniarum. iſta autem amiſſio fuit facta quā
do natura humana. ex peccato primorum
parentum fuit perdita. ſicut dupliciter de
claratur. Et primo: q: mox vt natura hu
mana in prothoparentibus fuit infecta iſta
dragma de libro vite fuit delecta. exo. 32.
qui peccauerit mihi delebo eum de libro
meo. Et iſtud peccatum redundauit i om
nes ſm apoſtolum. Secundo declaratur:
q: niſi humana natura fuiſſet poſt iſtud
peccatum per xp̄m reparata nunq̄ fuiſſet
in patria aſſumpta illa decima. dragma.
nouem tamen ibi manentibus ordinibus
angelorum. vnde pro ipſa dragma dī in
ueni ouem quā perdideram. Sed tūc oc
currit difficultas quomodo mř dñi. tunc
illam dragmam perdidit. q: nondū ipſa
erat. Dicitur autem q: lꝫ nondū eſſet inef
fectu exhibita tamen iam erat in mēte di
uina exemplariter precognita cū tota ſua
excellentia ⁊ in illo eſſe decimam dragmā
prehabuit ⁊ poſtea eam amiſit modo iam
dicto. Tertium myſteriuꝫ eſt q: iſta mu
lier poſtq̄ iſtam dragmam perdidit lucer
nam accendit. Illa autem lucerna eſt xp̄i
humanitas de qua dī ad litteram in pš.
131. Illuc pducaꝫ cornu dauid paraui lu
cernam xp̄o meo. Et iterum in alio. pš.
Lucerna pedibus meis verbum tuum.
Et iſta quidem Lucerna tunc fuit accen
ſa. quando xp̄i humanitas. igne diuinita
tis extitit inflammata in eo quod tali hu
manitati verbi diuinitas fuit perſonali
ter vnita que diuinitas in ſcriptura dſcri
bitur ad moduꝫ ignis incendentis: deut.
x. capi. Deus tuus ignis eſt. Sed occurrit
difficultas: quia nō videtur quod hec mu
lier hanc lucernam conſtant ex licinio nře
hūanitatis. ⁊ ex flamma ſuperne diuinita
tis accenderit. tamen ipſa ſolum ad natu
ram humanam cooperata fuit. Cui dice
bat filius Jo. ii. capi. Quid mihi ⁊ tibi ē
mulier q: ſ. ab ea diuinitatem non habe
bat. per quam miracula faciebat. q: ſoluꝫ
licinium humanitatis genuerat ⁊ illi q
ſolum licinium format ex hoc lucernam
non inflāmāt. Tum q: ipſa mater domi
ni non vniuit diuinitatem humanitati. ſi
cut accēdens lucernam coniungit liciniuꝫ
igni: q: talis vnio tranſcendit facultatem
cuiuſcunqꝫ nature create. Et ideo dī. Au
gu. pri. de tri. ꝙ tota trinitas xp̄m incarna
uit. Et ſic hec mulier benedicta non vide
tur accendiſſe lucernam iſtam. Intelligē
dum tamen eſt ꝙ in ſenſibilibus iſtis ali
ter accenditur lucerna ab igne. ⁊ aliter a
vigili muliere. Ab igne quidem ſicut ab
agente principaliter per ſuam virtutem.
A muliere vero ſicut ab agente miniſte
rialiter. non in virtute propria. Et ſic i p
poſito. Ignis diuinitatis incendit iſtam
lucernam principaliter incarnādo. ſꝫ hec
mulier ipſam accendit miniſterialiter di
ſponēdo. ſicut declaratur dupliciter. Pri
mo. q: ille qui materiā igni miniſtrat di

3m myſte.

citur accendere lignum quod igni ſubmit
tit. Et qui mater domini ieſu materiam
igni diuinitatis ſub miniſtrauit. cum na
turam aſſumptibilem a diuinitate gene
rauit. Ideo recte dicitur accendiſſe lucer
nam iſtam. Se. declaratur quia ille qui a
proximat licinium igni ad inflammandū
dicitur lucernam accendere mulier autꝫ
iſta benedicta. licinium noſtre humanita
tis ad flammam diuinitatis approxima
uit cum ipſam humanitatem de potētia
ad actum aut de non eſſe ad eſſe produxit
q: illa que nō ſunt plus diſtant a deo. q̄
illa que exiſtūt actualiter. Et iſta lucerna
ſic accenſa eſt de qua dicitur apoc. xij. ca.
ꝙ lucerna ſuperne ciuitatis eſt agnus.

4m miniſt. Quartum miniſterium eſt ꝙ iſta mu
lier euangelica poſtq̄ hanc lucernam ſic
accendit. totam domum euertit. Iſta ăt
domus eſt totum vniuerſuꝫ. in quo dñs
habitat ſicut pater familias in ſuo domi
cilio. de qua domo dič apoſtolus ad thi.
ij. ca. In magna domo non ſoluꝫ ſunt va
ſa aurea ⁊ argentea: ſed etiam erea ⁊ ficti
lia. Intendens quod in vniuerſo ſicut in
vna magna domo ſunt varij creaturarū
gradus. Sed intelligendum eſt ꝙ aliqua
domus euertitur. ſm octo operationes.
Quarum. Prima eſt quando illud ꝙ
eſt ſuperius ponitur inferius. Secunda
ē qđ illud qđ ē inferius ponitur ſuperius
Tertia eſt quando illud qđ eſt ante po
nitur retro. Quarta eſt quando illud ē
retro ponitur ante. Quinta eſt quando
illud qđ eſt ad dexteram ponitur ad ſini
ſtram. Sexta eſt quando illud quod eſt
ad ſiniſtram ponitur ad dextram. Se
ptima eſt quando illud quod eſt prope po
nitur longe. Octaua eſt quando illud
quod eſt longe ponitur prope. Nunc au
tem ad propoſitum. Iſta mulier benedi
cta. Primo illud quod erat ſuperius po
ſuit inferius: quia cum verbum diuinum
eſſet ſupremum fecit ipſum eſſe infimum:
ex eo quod exinaniuit ſemetipſum vt di
cit apoſtolus ad phi. ſo. carnem ſumen
do de ea. que caro eſt infima: quia de ge
nere corruptibilium naturarum. Secun
do illud quod erat inferius poſuit ſupe
rius: quia cum creatura rationalis ſit in
fima in genere intellectualium creatura
ruꝫ. tamen in virginis vtero ipſa fuit ele
cta vltra celſitudinem creaturarum in eo
ꝙ fuit aſſumpta a verbo quod verbū nuſ
q̄ angelos apprehēdit ſed ſemen abrae ap
prehendit. vt dicit apoſtolus ad heb. 2. ca.
Tertio iſta mulier illud quod erat ante
poſuit poſt. Quia cum in veteri teſtamen
to angelus eſſet prior homine. non ſolum
ordine durationis. ſed etiam dignitatis ⁊
perfectionis. Cuius prioritatis ſignuꝫ fu
it ꝙ angelus a Joſue ſe adorare permiſit:
tamen in nouo teſtamento. per virginem
angelus factus eſt poſterior homine. quia
ſcribitur in apoc. ꝙ exercitus qui ſunt in
celo ſequebantur hominem chriſtum.
Quarto iſta mulier illud quod erat po
ſterius fecit eſſe prius: quia per ipſam. ho
mo qui erat angelo poſterior factus in i
finitum prior in eo ꝙ homo factus eſt de
us eternus dicit de ſeipſo apoc. primo ca.
pi. Ego ſum Alpha. ⁊ o. Quinto iſta mu
lier illud quod erat ad dextram fecit ad ſi
niſtram: quia cum in veteri teſtamento
Judei eſſent ad dextram ſicut electi. poſt
partum virginis facti ſunt ad ſiniſtram
tanq̄ reprobi ſcdm Daň. prophetiam.
Non erit eius populus qui eum negatu
rus eſt. Sexto iſta mulier illud quod erat
ad ſiniſtram poſuit ad dextram. q: cum
gentiles in veteri teſtamento erant ad ſi
niſtram ſicut reprobi. per partum virgi
nis facti ſunt ad dextram tanq̄ electi. ſm
prophetiam yſ. In eum gentes ſperabūt.
Septimo iſta mulier illud quod erat pro
pinquum fecit eſſe remotum. q: cum ma
xima coniunctio ⁊ proximitas ſit cuiuſli
bet nature ad proximum ſuppoſitū: in iſto
virginis partu natura hūana fuit a pro
prio ſuppoſito. i. proprij generis remota i
alieno ſuppoſito ſubſtentificatur vt dice
re poſſit illud. pš. Dñs autem aſſumpſit
me ⁊c̄. Octauo iſta mulier illud qđ erat
remotum fecit eſſe propinquum: q: cum

natura creata ⁊ natura increata diſtent in
infinitum. in iſta verbi copula fuerunt tã
ta coniunctione copulata. vt mutuo ſibi
cõmunicarent ſua ydiomata per ineffabi‑
lem vnionem ideo dicit apoſtolus.xi.ca.
ipſe eſt pax noſtra que fecit vtraq; vnum.
Et ſic patet quomodo hec mulier mirabi
lis totam domum vniuerſi mirabiliter
5.my. euertit. Quintum myſterium eſt: ꝙ iſta
mulier euangelica poſtꝙ̃ totam domum
euertit dragmam perditam diligẽter que
ſiuit Ad hoc autem quod aliquid diligẽ
ter queratur. duo requiruntur. Et primũ
eſt: vt inquirendo nihil per negligentiam
omittatur quia negligentie opponitur di
ligentia. Secundum eſt: vt totus conatus
ad querendum applicetur: quia vbi cona
tus dimittatur: diligentia non perficitur.
Et ſm hoc iſta mulier queſiuit dragmam
perditam per actus meritorios duplici ra
tione. Primo quia circa tales actus nun
ꝙ̃ aliquid omiſit. Cum enim omnis omiſ
ſio ſit ad minus peccatũ veniale: ipſa nun
ꝙ̃ venialiter peccauit: vt habetur in li. de
natura ⁊ gratia. Secundo quia circa ta‑
les actus ſe totaliter exercuit. Alioquin ſi
toto conatu non egiſſet: aliquid omiſiſſet.
Sed occurrit difficultas ⁊ eſt quomodo
per tales actus meritorios dragmam per
ditam queſiuit. Dicendum eſt quod per
tales actus dicitur aliqua res queri: per
quos quis ſatagit deuenire in locum in
quo res perdita recõdita manet: ⁊ ꝑ actus
ſuos meritorios virgo beata ſatagebat ve
nire ad celum empyreum. ĩ quo filius eius
iſtam dragmam repoſuerat in ſua. ſ. aſcen
ſione. Ideo diligenter eam querebat ſm
illud ſapi. In omnib⁹ requiem queſiui
6.my. ⁊c. Sextum myſterium eſt. quod poſt
inquiſitionem dragmam perditam muli‑
er reperit. Et iſta inuentio fuit facta: quã‑
do mater domini fuit in celum aſſumpta
Tunc enim decima dragma ꝑmo fuit ab
ea requiſita: tum qꝛ primo ei occurit aſcen
dẽti ab infimo ordine ad ſupremum cum
iſte ſit infimus ordo omnium ſanctorum.
Tum quia inuenire proprie eſt intus ve‑
nire. Et quia mater domini in ſua aſſum‑
ptione per omnes ordines tranſiuit aſcen
dendo: primo hunc ordinem inuenit: quia
primo ei intus venit: ſm illud eccleſiaſtici
Inueni mihi multam requiem. Se‑ 7.my.
ptimum myſterium eſt: quod poſtꝙ̃ hec
mulier dragmam perditam inuenit: ami‑
cas ⁊ vicinas conuocauit. Iſte autem a‑
mice ſunt beate intelligentie: que fuerunt
in virgine ab infantia ſua conuerſate: ſm
ſniam Orige. Cum tamen ex ſocietate aſſi
dua ſolet oriri amicitia. Vicine autem fue
runt anime ſeparate: quia nature confor‑
mitate fuerunt propinque. Sed iſta mu‑
lier ſcilicet vicinas conuocauit. poſtꝙ̃ fuit
glorificata per virtutem ſpiritus ſancti a
ctiuam: que ſibi fuit data. Qua virtute
omnes ſuperiores ſeu inferiores ad ſe tra‑
hunt: ⁊ in deum ſurſum agunt: vt docet
beatus Dio. de angelica ierar. Et iſto
modo dicitur vbi thema quod filius iſti‑
us mulieris conuocat amicos ⁊ vicinos
reperta oue perdita ideſt angelos ⁊ ſpiri‑
tus a corporibus ſeparatos ⁊c. Octa‑
uum myſterium eſt: ꝙ hec mulier poſtꝙ̃
conuocauit amicas ⁊ vicinas: ipſas inui‑
tauit ad gaudium di. Congratulamini
mihi quia inueni dragmam: quam perdi
deram. Iſta congratulatio declaratur du
pliciter. Et primo quia cum quilibet ſan
ctus in patria gaudeat de felicitate alteri‑
us ſicut de propria. eo ꝙ ibi perfecte im‑
pletur illud preceptum. Diliges proxi‑
mum ⁊c. ſm beatum Auguſti. Et quan‑
to melior eſt quilibet: tanto magis mens
bene ordinata de eius bono gaudet. Ic
circo ſicut mater domini fuit excellentiſſi‑
ma: ita tota ſuperna patria fuit de eius
glorificatiõe ſumme gauiſa. Secundo de
claratur: quia noua felicitas fuit actuali‑
ter acquiſita omnibus ſanctis in aſſum‑
ptione iſtius mulieris: pro eo ꝙ felicitas
ſuperiorꝫ in patria redũdat in inferiores ꝑ
actus yherarchicos: qui ſunt illumina
re ⁊ perficere. Et ideo: quia iſta fuit ſuper
omnes exaltata: ideo fuit omnibus noua
illuminatio ⁊ perfectio acquiſita. Et ideo
non immerito congratulabantur ei vicini
⁊ cognati ſancte Helyſabeth. Luc. pri‑

mo ca. De ſecundo. ſ. myſterio principali
quod eſt precedentis prolis ⁊c. cum ſequi‑
tur. Et hic eſt filius eius introducitur il‑
lud euangelicum oraculum Luce primo
Peperit filium ſuum primogenitum: ⁊
pannis eum inuoluit: ⁊ reclinauit in pre‑
ſepio: quia non erat ei locus in diuerſorio
vbi beatus Lucas euangeliſta intendit a
ſtruere octo myſteria pertinentia ad iſtum
ſacratiſſimum partum. Quorum ꝑmum
eſt de parientis felicitate: cum dicit. Pe‑
perit ⁊ nõ perturiit: quod eſt parere cum
dolore quia chriſti mater ipſum peperit ſi
ne dolore ſicut concepit ſine corruptione:
vt ait Augu. Vnde pro ipſa fuit prophe‑
cia Yſaie. lxvi. Anteꝙ̃ parturiret pepe‑
rit. q. d. ꝙ nõ fuit mater domini ſicut alie
ſ. mulieres: in quibus parturitio preuenit
partum: quia in iſta partus natiuitatis ꝑ‑
uenit parturitiõem paſſionis: quia cũ do
lore alie: iſta cum letitia dominum partu‑
riuit: ſm quod dicit Augu. in ſermone ꝺ
natiuitate beate virginis. De qua letitia
loquitur Yſa. dicens letamini cum iheru
ſalem: ⁊ exultate ĩ ea omnes qui diligitis
eam: gaudete cum ea gaudio vniuerſi:
De qua vniuerſitate pariendi patet. ſicut
loquit apoſtolus ad galathas. io. ca. Fi‑
lioli mei quos iterum parturio ⁊c. Se
2.my. cundum myſterium eſt de parientis vera
maternitate: cum ſequitur. Filium Or
enim mater ⁊ filius dicuntur relatiue: idõ
verus filius infert veram matrem cuius
eſt filius. Et iſta maternitas attenditur ſꝫ
duplicem natiuitatem: quam habuit xp̃s
a matre ſua. Quarum prima dicitur nati
uitas in vtero: de qua habetur Mat. 2. ca
pi. Quod in ea natum eſt: de ſpiritu ſan‑
cto eſt. Secuuda dicitur natiuitas ex vte‑
ro: de qua dicitur Luc. 2. Quod ex ea na
ſcetur: ſanctum vocabitur filius dei. Et
quia propter iſtam duplicem natiuitatem
fuit facta vera mater chriſti: dicitur de ip
ſa Luce. 2. ꝙ mater eius conſeruabat om
nia verba hec conferens in corde ſuo ⁊c:
Tertium myſterium eſt de partus pro
prietate: cum ſequitur. Suum. Iſtud enĩ
vocabulum eſt pronomen poſſeſſiuum: ⁊
ideo deſignat proprietatem. Et iſte partus
magis proprie fuit ſuus. ꝙ̃ partus alicu‑
ius mulieris matri ſue duplici ratione.
Et primo quia in conſubſtantialitate ha‑
buit totalitatem. Cum enim nos ſimus
partim de ſubſtantia patris: ⁊ partim de
ſubſtantia matris iſte fuit totaliter de ſub
ſtantia matris. Ideo dicit. apoſtolus ip‑
ſum factum ex muliere: ⁊ non ex homi‑
ne: Secundo quia non habuit in genera‑
tione ſocietatem: quia ſicut chriſtus fuit
in excelſis de patre ſine matre: ita in terris
de matre ſine patre. Ideo propter germa
nitatem matris ⁊ filii dicit Symeon ani‑
mam matris eſſe filii. Vnde Luce. 2. Et
tuam ipſius inquit animam per tranſibit
gladius. Quartum myſterium eſt de 4.my.
partus principalitate: cum ſequitur.
Primogenitum ⁊c. Ad cuius declara‑
tionem eſt ſciendum quod primitas habet
duplicem habitudinem ſcilicet vnam ex‑
cluſiuam ad anteriora: ſm quam primum
dicitur ante quod nullus. Et aliam inclu
ſiuam ad poſteriora: ſm quam primum
dicitur: eo quod habet ſecundum. Nunc
ad propoſitum filius virginis non dici‑
tur eius primogenitus: quia habuerit ſe‑
cundum: ſed quia ante ipſum non habuit
alium: quo ad habitudinem primam. Et
iſto modo dicitur primogenitus quilibet
vnigenitus. vnde in lege vnigeniti redi‑
mebantur: cum lex non eſſet data niſi de
primogenitorum redemptiõe Et iſto mo
do apoſtolus vnigenitum de patris vo‑
cat eius primogenitum. Ad hebreos. 5.my.
Quintum myſterium eſt de parientis
ſedulitate: cum ſequitur Et pannis eum
inuoluit. Vnde hic accipiuntur duo docu
menta deuotiſſima. Primum eſt quod
beata virgo in ſuo puerperio non habuit
ancillam: que ſibi miniſtraret: quia ipſa
met partum ſuum inuoluit. Secundum
eſt: quia congruum fuit vt digniſſima an‑
cilla partui digniſſimo deſeruiret: ⁊ quia
nulla alia erat ita digna: decuit vt ipſa ma
ter eſſet ibi ſcilicet ancilla: quod predixerat
angelo. Ecce ancilla domini ⁊c. Sex‑ 6.my.
tum myſterium eſt de partus localitate:

cum ſequitur. Et reclinauit eum in preſe
pio: quod fuit locus conueniens virginis
partui non quidem ſm naturam: ſed pro
pter figuram. Primo ſicut preſepium eſt
locus vbi reponitur cibus animalium do
mitorum ⁊ domeſticorum: ita partus vir
ginis eſt cibus manſuetorum ⁊ humilium
in ſacramento eucharistie: ſm deductio
nem beati Aug. Secundo declaratur:
quia ſicut in preſepio reponitur cibus ani
malium irrationabilium: ita virginis par
tus quantum ad ſuam ſubſtantiam corpo
ralem eſt cibus in patria quo reficietur ho
mo vere exterior: quantum ad corporis
ſenſum: ſicut homo interior fructus eius
diuinitate. de qua duplici ſocietate. ſ. ho
minis interioris: ⁊ exterioris dicit ſalua
tor in Jo. Per me ſi quis introierit ſal
uabitur: ⁊ ingredietur ⁊ egredietur: ⁊ pa
ſcua inueniet. Septimum myſterium
7.my. eſt de parientis virginis egeſtate: cum ſe
quitur. Non erat ei locus. Cum enim ve
niſſent ad propriam ciuitatem: non inue
nerunt domicilium vbi pareret virgo p
gnans. Ideo dicit beatus Joannes In p
pria venit: ⁊ ſui eum non receperunt: qr
illi de bethleem cum eſſent eius parentes
ipſum hoſpitare noluerunt. Intelligen
dum autem eſt ꝙ iſta virgo duplici caru
it loco. Et primo loco: in quo iaceret. Et
ideo dicit ꝙ non erat ei locus. Secun
do caruit cunna: in qua ipſum reclinaret.
Et ideo reclinauit ipſum in preſepio. Sed
contra iſtas duas egeſtates habuit duo
remedia beata virgo. Primo contra ege
ſtatem loci: quia peperit ſine dolore. Et ideo
non indiguit loco ſicut alie pro laboris re
conciliatione. Secundum remedium con
tra egeſtatem cunabuli: quia puer natus
vagiebat ſine ſapientie diminutione. Et
8.my. ideo regi poterat ſine cunna ⁊c. Octauum
myſterium eſt de loci humilitate: cum ſe
quitur. In diuerſorio. Diuerſorium enim
eſt locus vilis: ⁊ omnibus communis. In
telligendum tamen eſt ꝙ duo dicuntur de
iſto diuerſorio: que augebant loci humili
tatem. Et primum eſt ꝙ erat ſtabulum iu
mentorum. Unde dicit beatus Augu. ꝙ
partus virginis agnoſcebatur in ſtabulo:
⁊ manifeſtabatur in celo. Secundum eſt
ꝙ in iſto diuerſorio erant bos ⁊ aſinus co
medentes in preſepio: quando reclinatus
eſt chriſtus ſm propheciam Yſa. primo ca.
Cognouit bos poſſeſſorem ſuum: ⁊ aſinus
preſepe domini ſui. Et ſic patet p iſta my
ſteria nouiſſima quomodo xps ſuam ori
ginem triplicem voluit radicare in profun
diſſima humilitate. Et quia paupertas ſan
ctiſſima eſt aliquo modo mater humilita
tis: idcirco ſue matris puerperium voluit
declarare in altiſſima paupertate vt p hanc
nos alliceret ad diuitias ſuperne patrie.
Quas nobis ipſe dei ⁊ virginis filius con
cedat: qui in vnitate perfecta viuit ⁊ regnat
in ſecula ſeculorum. Amen.

primus articulus

De eodem

Paruulus natus eſt nobis ⁊ fili
us datus eſt nobis ⁊ factus eſt
principatus ſuper humerum eius
Yſ. 9. Ad huius auctoritatis
aliquam introductionem ſciendum eſt. ꝙ
propter peccatum primi parentis ſcilicet
addam facta eſt guerra inter deum ⁊ ho
minem Et porta paradiſi clauſa eſt. ⁊ ge
nus humanum exul factum eſt de celeſti
curia ⁊ facta eſt diſcordia ita dura ꝙ non
inueniebatur aliqua creatura in celo nec
in terra nec ſubtus terram: que poſſet face
re iſtam pacem Omnes homines erant
ſerui demonis. Unde arguebat vel argue
re poterat ſic hoſtis antiquus contra pri
mum hominem Adam infinite peccaſti.
quia contra infinitum ideo tanta eſt offen
ſa quantus ille qui offenditur. Sed pec
cando infinitum offendiſti quia deum ⁊
ſic peccatum tuum eſt infinitum. ſatiſface
re non potes de peccato cum ſis finitus.
Et nulla alia creatura a te non debet. qr
non eſt homo: cum homo peccauerit. ⁊

homo debeat ſatiſfacere ⁊ non poteſt vt
dictum eſt. nec etiam creatura poteſt que
ſimiliter eſt finita. Ergo ſuper te domina
bor ⁊ principabor. ⁊ te iuſte diris verberi
bus eternaliter flagellabo. Obmuteſcit
homo. Succumbit homo ⁊ tanquam con
uictus de crimine ad predicta reſpondere
non valens digne damnatur. digne li
gatur. digne ad tribunum deportatur. Et
tanta erat ante chriſti aduentum demo
nis valitudo. ꝙ duabus quaſi manibus
contra genus humanum eſt inſeuiens.
Una ad peccatum impelleret ⁊ non ſine
ret hominem per viam rectitudinis am
bulare Altera ad ſe omnes traheret.
Nam licet aliqui ſancti patres primam
manum euaderent. Secundam nulla
tenus euadere poterant Patres vero an
tiqui conſiderantes ſui ſtatus miſeriam
O quantis deſiderijs quantis ue ſuſpi
rijs. quantiſque ſingultibus. chriſti incar
ne preſentiam affectabant. quot vocibus
quot clamoribus aures diuine miſericor
die penetrabant. Clamat moyſes exo.
ſeptimo. Obſecro domine mitte quem miſ
ſurus es Clamat. dauid. Domine in
clina celos tuos ⁊ deſcende Et alibi Ex
cita potentiam tuam ⁊ veni Et Iſ. lxiiij.
Utinam. diſrumperes celos ⁊ deſcende
res. ⁊c. Clementiſſimus autem deus
cuius natura bonitas. cuius voluntas
pietas. cuius opus miſericordia ⁊ equitas
qui non vult mortem peccatoris: ſed vt
magis conuertatur ⁊ viuat Diſpoſuit hominem
liberare de tirannide ⁊ ſeruitute tam dura
Cum ergo iuxta apoſtolum ad Gal. ve
nit plenitudo temporis adeo deſtinati a
prophetis vaticinati vt patris pietas im
pleretur. miſit deus filium ſuum vnigeni
tum natum ex muliere factum ſub lege: vt
eos qui ſub lege erant redimeret. Unde fe
cit talem rationem contra diabolum. In
finitus ⁊ homo poteſt ⁊ debet pro pecca
to primi parentis ſatiſfacere per te ex datis
Sed ego ſum infinitus ⁊ homo. Infinitus
in quantum deus ⁊ homo quia de virgi
ne natus Ergo ego poſſum ⁊ debeo de
peccato iſto ſatiſfacere Iſtam rationem fa
cit ſaluator In cruce moriens. quando
ſm apoſtolum ad. Col. ſecundo accepit
chyrographum de manu diaboli In quo
ſcripta erat ratio contraria ⁊ affixit illud
cruci Et de iſto ſaluatore diu expectato.
Yſ. inſpiratus ſpiritu ſancto diu ante pre
dixit verba propoſita ſcilicet Paruulus na
tus eſt nobis ⁊c. In quibus quidem ver
bis ſic aliqualiter introductus Yſ. ponit
tria ſigna immenſi amoris que oſtendit deus
pater humano generi. Primum eſt fa
cti criminis pro nobis perpetrati euidentia.
Secundum eſt doni per maximi nobis
dati excellentia. Tertium eſt patibuli
⁊ obrobrij pro nobis ſuſcepti penitentia.
Quantum ad primum vbi dicitur. ꝙ Primum ſignum
deus pater oſtendit primum ſignum ma
gni amoris humano generi quod fuit fa
cti criminis pro nobis perpetrati euidentia
cum dicitur. Paruulus natus eſt nobis.
Unde ſciendum eſt ꝙ quando vnus ho
mo facit pro alio vnum magnum factum
ſignum eſt magni amoris. Unde ſi domi
nus rex francie vellet ſe tantum humilia
re. ꝙ placeret ſibi contrahere parentellam
cum vno pauperculo homine. vnius ville
⁊ accipere filiam eius in vxorem ⁊ facere re
ginam. certe iſtud eſſet magnum factum ⁊
ſignum magni amoris nunquam deberet obli
uiſci ille pauperculus de villa Sic fecit rex
regum ⁊ dominus dominantium. quia
naturam humanam abiectam ⁊ vilem. fi
lio ſuo vnigenito ⁊ nobiliſſimo. ⁊ tante no
bilitatis ſicut ipſe. vniuit ⁊ ſibi inſeperabi
liter copulauit ſicut ſponſam. qui habet
duplicem generationem. vnam a patre eter
nalem aliam a matre temporalem De
qua dicitur Paruulus natus eſt nobis
ſcilicet ad noſtram vtilitatem verus deus
⁊ verus homo. Quantum ad ſecundum 2m. ſignum
vbi deus pater oſtendit ſignum magni amo
ris humano generi. quod fuit doni p maximi
nobis dati cum addit Et filius datus eſt no
bis. Nam hoc ſignum magni amoris eſt. quod

vnius hõ donat alteri vnum magnũ do nũ ſicut centũ milia ducatos. nõ iueniũtur multi tales amici in hac ciuitate. legiẽ in hyſtoriis grecoꝝ. Cũ qdã diceret Demoſtheni de qdam paupe. Ille iſti⁹ dñi amicus ẽ. Cur ergo inqt demoſthenes ille paup ẽ: ſꝫ amicus nõ eſt. qui pꝛinceps fortune nõ eſt. Sic fecit d̃s pr̃ qui non poterat nobis plus dare maioris amoris indiciũ. Vñ Bernar. Cõtraxit ſe maieſtas vt melius qd̃ hẽbat. ſ. ſeipm̃ limo meo cõnecteret: vt pſona vna ſimul ſibi iuicẽ vnirentur d̃s ⁊ limus maieſtas ⁊ infirmitas. Vñ nõ donauit nobis aurũ vel argentũ nec lapides precioſos: ſed theſaurũ icõpabilem ⁊ ieſtimabilẽ. ſ. filium ſuũ ĩ oĩbus ſibi equalẽ: ⁊ tante pfectiõis ſicut ipſe de⁹

3^m ſig^m q: infinite. Quãtũ ad tertiũ vbi de⁹ pr̃ oſtendit ſignum tertiũ magni amoris humano generi: qd̃ fuit patibuli ⁊ obꝛobrij pro nobis ſuſcepti pꝛeeminẽtia cũ ſubdiẽ Et factus ẽ pꝛincipatus ſup humeꝝ eius. Tertium ſignũ amoris eſt. vñ qñ hõ poꝛtat ꝓ alio vnã magnã tribulationẽ vnuꝫ magnũ toꝛmentũ vel penã moꝛtis. Illud eſt pfectiſſimum ſignũ magni amoꝛis q: vt dr̃ in euangelio. Maiorẽ charitatẽ nemo hꝫ ⁊c̃. Nam d̃s pater fecit ꝙ fili⁹ ſu⁹ vnigenitus pro nobis magnã tribulationẽ ⁊ magna toꝛmẽta ſubſtinuit: ⁊ tandeꝫ penã vituperabilem. ſ. crucis. que erat pena latronũ ꝓ nobis paſſus eſt. pꝛincipatus eius ſup humeꝝ eius: q: ſup humeꝝ pꝛoprijs poꝛtauit humiliter patibulũ crucis. Ppter qd̃ ſuſcepit totius militãtis eccl̃ie triũphũ ⁊ pꝛincipatum. ppter qd̃ exaltauit d̃s illum ⁊c̃. vt ait apoſtolus. Sequere de natiuitate vt alibi habes ſupra ⁊c̃.

¶ De eodem.

Natus eſt nobis hodie ſaluatoꝛ Luc. 2°. Circa xp̄i aduentũ ĩ mũdũ tria tempoꝛa ſũt ꝯſideranda.

p^m tps Primũ pmiſſiõis in pr̃iarchis qbus facta eſt repꝛomiſſio de filio dei mittendo Nã dicit deus abꝛaam geñ. xxij. Per me metipſuꝫ iuraui dicit dñs: q: feciſti rem hãc ⁊ nõ pepercisti vnigenito tuo ꝓpter me benedicã tibi. Et infra. Et benedicentur in ſemie tuo oẽs gẽtes. Et id̃ dicit apoſtolus Gal. 3°. Abꝛae dicte ſunt pmiſſiões ⁊ ſemini ei⁹. Et hoc cognouit zacharias qñ dixit Luc. p°. Iuſiurãdũ qd̃ iurauit ad abꝛaã pꝛ̃em nr̃m daturꝝ ſe nobis.

2^m tps Secũdum expectatiõis in ꝓphetis qbus data ẽ ĩfallibilis expectatio. Et ideo dicit dd̃ ps. Expectãs expectaui dñꝫ. Et abacuch 2°. Si moꝛã fecerit expecta eũ: q: veniẽs veniet ⁊ nõ tardabit. Quapp dicit danieli gabriel. Dañ. ix. vir tu es deſiderioꝝ. Tu ergo aiaduerte ſmonẽ ⁊ itellige viſionem. Septuagita ebdomade abꝛeuiate ſũt ſup populũ tuũ: ⁊ ſup vrbẽ tuã ſctã vt ꝯſummetur puaricatio. Et finẽ accipiat pctm̃: ⁊ deleaẽ iniqtas: ⁊ adducaẽ iuſtitia ſempiterna: ⁊ impleaẽ viſio ⁊ ꝓphetia: ⁊ vngaẽ ſanct⁹ ſctõꝝ. De iſtis duob⁹ tpibus plena ſũt oꝛacula pr̃iarchaꝝ ⁊ ꝓphetarum.

3^m tps Tertiũ impletionis in aplĩs. quoꝛum tpe negocio fuit tẽpus ⁊ oppoꝛtunitas. vñ apoſt. Gal. iiij°. At vbi venit plenitudo tpis miſit d̃s filium ſuum natum ex muliere factũ ſub lege vt eos q ſub lege erant redimeret vt adoptionẽ filioꝝ recipem⁹. quaſi dicat. Ille q pmiſſus fuit pr̃iarchis expectat⁹ a ꝓphetis nunc exhibeẽ aplĩs ⁊ nobis. Quapp dicit apoſ. hebꝛ. p°. Multiphariã multiſqꝫ modis olim deus loquens pr̃ibus in ꝓphetis nouiſſime diebus iſtis loquutus ẽ nobis ĩ filio ſuo quẽ conſtituit heredem vniuerſoꝛum per quẽ fecit ⁊ ſecula. Ideo deus veritatis: q nec falli poteſt: nec fallere nouit: vt nos letificaret de promiſſi ⁊ expectati exhibitione. Miſit hodie angelum ſuũ. qui nos letificauit. ⁊ edificauit de impletione promiſſi dicẽs. Natus eſt nobis ⁊c̃. Et ideo annũcio vobis gau. ma. Magnũ quippe pr̃iarchis pp ꝓmiſſionẽ dñi. Magnificẽtie ꝓphetis pp expectationẽ neceſſariã. Magnũ ĩfallanter aplĩs ⁊ nobis: ꝓpter redemptionẽ fiendã oĩuꝫ. De qua dd̃. ps. Redẽptionẽ miſit dñs populo ſuo. mã. ĩ eter. te. ſuum Id̃ recte dicẽ ãgel⁹. Nat⁹ ẽ nob̃ hodie ſaluatoꝛ. In qb⁹ vbis notaẽ q̃tuoꝛ. i°. euidẽtia edite plis in pꝛincipio. Nat⁹ ẽ. 2°. excel'ẽ dcẽ plebis cuꝫ additẽ nob̃. 3°. ꝯgruentia

debiti tempoꝛis cum adiungitur hodie. Quarto efficatia collati muneris. cum concluditur ſaluatoꝛ. De partibus ꝓcede ad placitum. Veritates vel cõſideratiões require in ceteris ſermonibus ſupra. ⁊ inuenies. in habundantia ⁊c̃.

Queſtiones de xp̄i natiuitate.

Solent fieri de xp̄i natiuitate ſepteꝫ qõnes circa ſolẽnitatem illi⁹ diei.

p^a. qõ Quarum pꝛima ẽ. Quare xp̄s tantum tardauit ſuum aduentum in carnẽ. Et aſſignatur tres rõnes. Pꝛima vt ex tarditate cognoſcereẽ quãta fuit grauitas culpe ade. Secunda vt homo cognoſceretur ꝙ per ſe vel per ſua merita nõ poterat ſatiſfacere infinito bono. cum ſic ipſe finita creatura ⁊ culpa eraẽ infinita. Tertia vt cognoſceretur. ꝙ ſolum tpe gr̃e. xp̄s debebat humanũ genus redimere. Et ſic opoꝛtebat ꝙ tempus legis nature. ⁊ temp⁹ legis ſcripture pꝛecederet. ſ. ab Adam vſqꝫ ad moyſem. Et inde vſqꝫ ad chꝛiſtum qd̃ tangit magiſter quarto ſniaꝝ. di. ſa. c. Si vero. Ne homines putarent aliqd̃ tẽpus

[illegible]a qõ gr̃e pꝛeceſſiſſe. Secunda ſi deus poterat aliter mundum ſaluare Et dr̃ ꝙ ſic de potentia abſoluta. ⁊ ſine incarnatiõe verbi. ſed non fuiſſet iuſtum. Naꝫ iuſticie cõpetit quodlibet malum punire ⁊ qdlibet bonum remunerare contra quoſdã ignorantes qui dicunt. bonum factum ĩ moꝛtali peccato nihil valere cum maxie ad ſe ptem valeat. ſed hoc ideo dicunt. q: non ĩtelligunt. Cũ igitur deus ſit regula ⁊ foꝛma iuſticie debuit velle humanum genuſ puniri de pctõ qd̃ fecit. Et q: nulla pura creatura poterat deo ſatiſfacere cõgruuꝫ fuit filium dei incarnari ⁊ ſatiſfacere qd̃

[illegible]qõ ⁊ fecit. Tertia quare deus pr̃ vel ſpũs ſ. non aſſumpſit carnem humanaꝫ ſꝫ tm̃ filius. Et dicitur ꝙ potuiſſent. ſed conuenientius fuit ꝙ ſolus filius incarnaretur. ſ. ne nomen filij ad plures deſcenderet. ⁊ ſic quaternitatẽ vel filioꝝ pluralitatem in illa ſumma ⁊ vera trinitate aliquis auderet ponere.

[illegible]ij. qõ Quarta quare nõ redemit demones ſicut humanã naturã. Et dr̃ ꝙ non fuiſſet conueniens: q: demones peccauerunt in ſpm̃ ſctm̃. qd̃ non remittitur in hoc ſeculo nec in futuro. Qd̃ cõmittitur duobus modis. Pꝛimo per obſtinationem ⁊ deſperationẽ. Obſtinatio ẽ malitia mentis indurata ptinatia per quã hõ fit impenitens. Deſpatio eſt qua quis penitus diffidit de dei bonitate. Et hoc peccatum dr̃ irremiſſibile: q: remitti nõ põt. niſi vix ⁊ cum difficultate ⁊ raro. Glo. ſuper epiſtolam ad ro. In puncto ſolũ moꝛtis remittiẽ nunq̃ ante. tamen põt remitti. q: põt dolere. Secundo pẽcare in ſpm̃ ſanctum eſt ꝓpꝛia malitia peccatum cõmittere cum deliberato aĩo velle in ipſo perſeuerare. Et de eo nunq̃ penitere. Talis. n. eſt obſtinatus ⁊ finaliter in ipenitẽtiaꝫ deſperatus. Sic igiẽ demones peccauerunt. Et ideo pro ipſis non debuit xp̄s deſcendere. Humanum vero genus non peccauit in ſpm̃ ſctm̃. ſed ſolum in patreꝫ ꝓpter debilitatem. Et in filium propter ignoꝛantiam ⁊ cecitatem: q: permiſerunt ſe a demone decipi. Et ideo ꝓpter eius liberationem xp̄s deſcendere debuit.

Quinta vtrum natiuitas xp̄i fuerit nota omnibus angelis ⁊ demonibus. Et diciẽ ꝙ non omnibus angelis: vnde in ei⁹ aſcẽſione di. yſ. lxiij. Quis eſt iſte qui venit de edom tinctis veſtibus de boſdꝛa Edom interpꝛetaẽ ſanguineus ⁊c̃. boſdꝛa interpꝛetatur tribulatio: vel germinans. quod non dixiſſent ſi ſciuiſſent. Demonibus vero nõ fuit nota nec ẽt maioꝛibus. Et ideo dicit vnus eoꝛum. ſ. Lucifer vt creditur math. quarto. Si filius dei es dic vt lapides iſti panes fiant. Et ideo ſacrm̃ incarnationis ſecretum fuit eis: vt non impedirent humani generis redemptionem. Cũ ſolatium ſit miſeris ſocios habere penaꝝ v. qõ.

Sexta ſi poſſet quiſ demonſtrare iudeis verius filium dei incarnatum. Et dicitur ꝙ ſic. Pꝛimo p illud geñ. Non auferetur ſceptrum de iuda ⁊ dux de femoꝛe eius donec veniat qui mittendus eſt. Et ipſe erit expetatio gentium. Ergo ſceptro a iuda remoto ſequitur xp̄m incarnatum ⁊ natum. Secundo habetur per dañ. ꝙ a captiuitate iudeoꝝ ſub dario rege caldeo vj. qõ

B

C

A

rum vſq; ad xp̄m debebāt tranſire ſeptua
ginta ebdomade accipiendo diē pro āno
Et ſic faciūt 140. annos. Cum igr̄ hij ꝛ
plures trāſiuerunt ſequit̄ ꝙ xp̄s iā venit.
Tertio ꝓpter pctm̄ ydolatrie ſteterunt fi
lij iſrael in deſerto. xl. annis ꝛ poſtea i ter
ram ꝓmiſſionis ſicut in propria a deo ſibi
data intrauerūt qd̄ pctm̄ ydolatrie erat ſū
me deo deteſtabile. Cū igitur nūc ſint a
patria illa: a morte xp̄i citra: expulſi ꝛ ꝑua
ſi. nec apparet ſignum reductionis. ſeq̄t
ꝙ ꝓpter maius ꝛ grauius pctm̄ illo re-
gno ꝛ territorio ſint ꝑuati. Sed nullum
pōt dari grauius pctm̄ illo. niſi mors xp̄i
filij dei viui ergo ꝛc̄. Quarto ante aduē-
tum xp̄i iudei hēbant prophetas. ſed poſt
q̄ xp̄m occiderūt nullum habuerunt ꝓpter
eorum pctm̄ ergo ꝛc̄. Luc. xvj. Lex ꝛ ꝓ-
phete vſq; ad Joānem. Et parū īfra. Et
oīs in illud vi; facit. Quinto ante xp̄i ad
uentum multa ſigna ꝛ mirabilia habebāt
a deo. ſed ab inde nullum habuerunt nec
reuelationē ꝓpter eorum pctm̄ ergo ꝛc̄.

7ª qō Septio vtrum xp̄s deus ꝛ hō verus poſ
ſit dici creatura. Et ꝑmo dr̄ ꝙ xp̄s non ē
nec dici dz creatura. Primo ne deuenire
tur in errorē arrij dicētis xp̄m purā crea
turam eſſe. Secūdum q2 qd̄ ē eternū non
dz dici creatura. ſic nec xp̄s cum ſit eternꝰ
Jdeo dicit iudeis. Jo. viij. Anteq̄ abraā
fieret ego ſuz. Tertio quelibet creatura cū
ſit facta. dr̄ filia trinitatis cum opa trini-
tatis ad extra ſint indiuiſa. Et ſic xp̄s eſſz
filius totius trinitat̄. qd̄ ē falſuz. Nā tūc
eēt ſui ip̄ius filius idē xp̄s vel quaternita
tem poneremus in trinitate. qd̄ eēt error
abbatis Joachiz. Et ſic nō dz dici crea-
tura. nec ꝙ creator factus ſit creatura. ſed
nec ecōuerſo. ſed qd̄ ē d̄s ꝛ hō verus. Nec
xp̄s inquātū hō ē creatura. q2 hec ē falſa.
xp̄s ē creatura nec inquātū d̄s. Jgit̄ xp̄s
nullo mō pōt eē creatura. Rogemꝰ: ergo
deum patrem ꝛc̄.

Trū natiuitas xp̄i fuerit natura
lis. Et videtur ꝙ ſic Math. 1º.
Maria pepit filiū ſuuz ꝑmoge
nitum. ꝛ vocauit nomen eius Jeſum. Et
ſic xp̄s fuit genitus a matre. Generatio
aūt ſꝫ yla. li. de trini. eſt opus nature. Er
go xp̄i natiuitas fuit naturalis. Cōtra q2
Gabriel loquēs btē virgini. Luc. pº. di.
Spūſſanctus ſuperueniet i te ꝛ vir. altiſſi.
obū. tibi. Jdeoq; qd̄ na. ex te. ſa. vo. fi. dei.
Operatio aūt virtutis altiſſimi ē ſpūalis er
go ꝛc̄. Circa iſtam qōnem ad declarā
dam xp̄i natiuitatem ſunt nouem articuli
declarādi: Primus de veritate nati- primꝰ articulus
uitatis. Cuius veritas: q2 in nouo teſtam̄
to ē multum manifeſta. ideo de veteri te-
ſtamēto quoꝝ teſtimonia ſolent magis ac
cipi ſunt ad hoc aducenda. Eſt aūt no-
tandū ꝙ in lege veteri ſunt quattuor gn̄a
hoīum ſolēnia. Primum patriarcharꝝ
quorum principales ſunt. Abraā: Jſaac:
ꝛ Jacob. Scdm̄ pōtificum: quoꝝ prīci-
pales ſunt moyſes ꝛ aaron. De aarō cer
tum ē ꝙ fuerit ſūmus pōtifex. Et d̄ moy-
ſe dubiuz eē nō dz: q2 aaron conſecrauit
Unde dauid pſ. Moyſes ꝛ aarō in ſacer
dotibus eius quaſi dicat ſolēniores ſunt.
Tertiū regū quoꝝ ꝑncipales fuerunt.
dauid ꝛ Salomon. Quartū ꝓphetarū
quoꝝ ꝑncipales fuerūt: Jſaias Jeremias
ezechiel ꝛ daniel. Per iſtos quattuor or-
dines ſanctoꝝ patrū fuit xp̄i natiuitas in
veteri teſtō ordinata. Primo fuit a pa-
triarchis certitudinaliter ꝑuiſa. Un̄ Ja-
cob moriens. bn̄dicens filiū dixit gen̄. 49
Non auferet̄ ſceptrū de iuda ꝛ dux de fe
more eius donec veniat q mittēdus eſt. ꝛ
ipſe erit expectatio gentiū. Jn quo notat̄
ꝙ iſta miſſio erat ſibi manifeſta futura. q2
nullus ꝓbus loq̄ns alteri ſumit niſi qd̄ ē
ſibi notū. Et iō iacob hoc teſtimoniū fert
quaſi ꝑnūtiādo. ſꝫ ſicut de ꝓmiſſiōe per ſe
nota. Jō dicit donec veniat ꝛc̄. Nō. n. an
nūciauit. 12. patriarchis aliqd̄ eē vētuꝝ. ſed
ip̄z tanq̄ oībꝰ notum. Ex quo colligit̄ ꝙ
poſtq̄ fcā ē abrae ꝓmiſſio de xp̄o. Un̄ di-
ctū ē ei. xxij. gen̄. Jn ſeie tuo bn̄dicent̄ oēs
gētes terre. Ex tūc oībus de illo gn̄e erat
notū xp̄z de eis eē naſcituꝝ. Et iō dicitur
exo. xl ꝙ primus pōtifex erat ꝓ populo i
his q̄ ad deū ptinēt. Scdo fuit a pōtifi-
cibus īdubitāter credita. Et iō Moyſes
ꝑſupponēs fidem. d. deo. exo. xl. Obſecro

dn̄e mitte quē miſſurus es. vbi aliud ſup
ponit ꝛ aliud petit. Supponit. n. xp̄z qn̄-
q; eē mittēdum. Et petit vt ꝓmiſſum in
dilate ſeruet̄. Tertio fuit a ꝑncipibus fi
ducialiter poſtulata. Et iō dd̄. dubitans
ne ꝓpter multitudinē pctōrum promiſſio
tardaret̄ vel ſuocaret̄. d. pſ. Propter dd̄
ſeruū tuū nō auertas faciē xp̄i tui. Quar
to fuit a ꝓphetis fidel̄r ꝓmiſſā Malach.
3º. Orietur vobis timētibꝰ nomē meum ſol
iuſticie. De quo paꝝ ſupra dicit. Statim
veniet ad tēplum ſctm̄ ſuum dn̄ator quē
vos q̄ritis ꝛ angelus teſtamēti quē vos
vultis. Et ſic pꝫ ꝙ hec natiuitas in veteri
2ꝰ articulus teſtō de futuro fuit certa: ſicut nūc de ꝑte
rito ſtat clara. Secūdus articulꝰ. Quid
ē xp̄i natiuitas. Et dr̄ ſm̄ ſcripturaꝫ ꝙ eſt
quadruplex. Prima ē qua de vtero dei
patris eternaliter ē genitus. ſicut. d. ꝓphe
ta dd̄. pſ. Ex vtero an̄ luciferū genui te in
pſona p̄ris ad filiū. Secunda eſt ſꝫ quā
natus ē ex vtero virgis de qua Math. j.
Quod in ea natū ē de ſpū ſctō ē. d. ange-
lo Joſeph. Tertia ſm̄ quaz natus eſt ex
vtero v̄ginis de qua Luc. pº. Quod na-
ſcet̄ ex te ſctm̄ vocabit̄ filius dei. Quar-
ta ē ſm̄ quā natus ē de ſynagoge vtero ꝑ
noui ſacri regn̄ationē. ſ. qn̄ fuit a Joanne
baptizatus Math. 3º. Uenit ieſus a gali-
lea in iordanē ad Joānē vt baptizaretur
ab eo vbi amb. dicit ꝙ tūc fuit renatꝰ ſa-
cramētis. De qua natiuitate dicit xp̄s ni-
codemo Jo. 3º. Niſi qs renatus fuerit ex
aqua ꝛ ſpū ſctō ñ pōt itroire i regnū dei.
Nūc aūt nō de xp̄i natiuitate eternali de
qua Jſa. 57. Gn̄ationē eius qs enarra-
bit. Nec de ea ſm̄ quā natꝰ ē de ſynago-
ga. Nec de ea ſm̄ quā natus ē i vtero btē
v̄ginis: q2 ſpectāt ad alias ſolēnitates. Sꝫ
de ea ſm̄ quā natꝰ ē de v̄ginis vtero quā
hodie ſolēnizamus ē p̄ñs intētio. Et no
tandū ꝙ iſta natiuitas imitat̄ illā ſꝫ quā
natus ē de vtero dei patris quadruplici-
ter. Primo q2 vtraq; totalis ē: ſicut eīm
filius eternaliter genitꝰ ē de ſubſtātia pa
tris: ꝛ ſubſtātiā ſuā totaliter nō pticulari-
ter hūit a p̄re. Jta tpaliter totā ſubſtātiā
recepit a matre: ſꝫ alij filij partim a p̄re ꝛ
partim a matre ſubſtātiā ſumūt. Jdeo to-
tam germanitatē xp̄s habuit ſolū a m̄re
quā alij filij hn̄t a patre ꝛ a matre. Jdeo
dicit apo. Gal. 4. Miſit deus filiuz ſuū
factum ex muliere. Secundo q2 vtraq;
ſingularis: q2 ſicut xp̄s eſt oīno ſine matre
in excelſis: ita oīno ē ſine p̄re in terris ſm̄
Orig. ſup Math. Tertio q2 vtraq; v̄-
balis. ſicut eīm pr̄ eternus dicēdo gignit
v̄bū. i. filiū ſibi cōſubſtātialē. Sic btā vir
go angelo nūciante v̄bo ꝯcepit filiū. Un̄
de ea dr̄ Neſciens v̄go viꝝ: ꝛ v̄bo ꝯcepit
filium. Quarto q2 vtraq; in ꝯprehenſi-
bilis: nullus eīꝫ itellectus creatus pōt at
tingere ad iſtius natiuitatis ſacr̄m. Jdeo
dicit Leo papa in ſmone natiuitat̄ ꝙ nō
ſolū ad diuinā: ſed ēt ad humanā natiui-
tatem ꝛ gn̄ationē ptinet illud ꝓpheticū.
Gn̄ationem eiꝰ quis enarrabit ꝛc̄.
Tertiꝰ Tertius articulus. Qualiter xp̄s fuit
natꝰ. Et dr̄ ꝙ xp̄i natiuitatē excellentiſſi-
me declarat ꝓpheta pſ. d. Jn ſole poſuit
tabernaculū ſuū. Et ip̄e tanq̄ ſpōſ. ꝓce. d
tha. ſuo. Ubi ꝓpheta ꝑmittit myſterium
carnatiōis i tabernaculi appoſitiōe ꝑmo
Secūdo adiūgit natiuitat̄ ſacrꝫ i ſpūz
ſctm̄ ꝓceſſiōe: q2 ſacrꝫ natiuitat̄ ſine my-
ſterio icarnatiōis bene oñdi non poteſt.
Quantū ad myſteriū icarnatiōis ꝙ no
tat̄ ibi Jn ſole po. tab. ſuū. ſunt tria vidē- Pª pſ ar.
da. Pº quis ē iſte ſol. Scdo qd̄ ē iſtd̄
tabernaculū. Tertio qd̄ ē ꝙ tabernacu-
lū iſtud poſitū ē i ſole. Circa primū di
cit̄ iſte ſol fuit deitas xp̄i. vn̄ Dio. li. 4. d Pᵐ q̄ ſitum
di. no. d. ꝙ iſte ſol viſibilis ē euidēs tritat̄
ymago. qd̄ pꝫ ex dcīs ſuis ꝛ b. aug. Pº
q2 iſte ſol illuiat oīa corpa ſupceleſtia q̄ d
ſui nā ſ̄t opaca ſꝫ cūs. Et ita ditas clarifi
cat oēs ſcōs q ſūt i celo ad modū ſyderū
ip̄z ornātes. Et hoc irradiatiōe yerarca.
eccl. xlij. Sol illuiāns ꝑ oīa reſpexit ꝛ glīa
dn̄i plenā ē opꝰ eiꝰ. 2º. ſol ñ ſolū celeſtia
illuiat ſꝫ ēt terrena ordiat ꝛ ſecūdat. Et
ſic deitas ñ ſolū ſupiora ſꝫ ēt iferiora ꝯcta
diſpōit ꝛ ordiat yſ. vlt°. c°. Ego gn̄atōꝫ cā
eꝫ tribuo. 3º. ſol occulta ꝛ ignota māife
fac̄ ꝛ ſic lux diuia irradiat ad cognoſcēdū
v̄tutes imutabiles: vt d. au. i li°. d v̄a rlig.

Quarto ſol obfuſcat oculos debiles: vñ
oculus noctue non poteſt videre ſolem.
Et ſic oculi creature non poſſunt itelligẽ
claritatem deitatis exo.33.c. Non vide/
bit me homo ⁊ viuet. Et ideo notanduȝ
ꝙ ſicut gratum eſt humano oculo videre
naturalem ſolem.ecc.xj. Dulce lumen ⁊
delectabile eſt oculis videre ſolem. Ita
felicitatis ſanctorum ſtat in viſione deita
tatis ſm Aug.prio de tri. Et ideo ꝑ ſo/
leȝ frequenter in ſacra ſcriptura deſignatꝰ
ƀȝ que ſitum deitas. Circa ƀȝ dꝛ ꝙ ꝑ tabernaculuȝ
intelligitꝰ xp̄i humanitas que per taber/
naculum federis fuit multipliciter figura
ta: vt pȝ hebꝛ.ix.ꝑ totuȝ ſed maxie oñditꝰ
quadrupliciter. Prio qꝛ tabernaculuȝ fe
deris fuit tabernaculuȝ teſtimonij appel
latum. Et ſic xp̄s natus eſt in noſtra hu·
manitate vt teſtimonium perhiberet veri
tati Jo.xviij. Ego in hoc natus ſuȝ ⁊ ad
hoc veni in mundum vt teſtimonium ꝑ/
hibeam veritati. Secundo qꝛ ſicut illud
tabernaculum fuit iunctum ⁊ conſecratũ
oleo unctionis exo.vltimo. Menſe pmo
prima die menſis eriges tabernaculuȝ te
ſtimonij ⁊ parum infra: Et omnia unctio
nis oleo conſecrabilis ut ſint ſancta ſan/
ctorum. Sic xp̄s ſm humanitatem fuit
unctus. xp̄s.n. grece. Latine unctus dꝛ.
p̄s. Unxit te deus tuus oleo letitie p̄con/
ſor. tuis.i.ſuper omnes alias creaturas.
Que unctio in ſacra ſcriptura uocatꝰ da/
tio ſpiritusſancti. Et xp̄o fuit datus non
ad menſuram. Ideo dicit Petrus cor/
nelio ⁊c̃. Actuuȝ.x. Quomodo unxit cuȝ
.ſ.chriſtuȝ deus ſpiritu ſancto ⁊ uirtute.
Tertio qꝛ ſicut tabernaculum fuit diui/
na maieſtate ⁊ gloria repletum exo. ulti.
Operuit nubes tabernaculuȝ teſtimonij
⁊ glia dñi ipleuit illud. Sic xp̄i humani/
tas in inſtanti ſue conceptionis fuit glia
deitatis repleta. fuit.n. xp̄s tunc ita pfcẽ
beatus quantum ad aiam ſicut eſt nunc.
omnes theologos col.pmo. In ip̄o cõ/
placuit omnem plenitudinem diuinitaꝗ
habitare. Quarto qꝛ ſicut in illo taberna
culo fuerunt ſancta ſanctoꝝ collocata ut
pȝ exo. ultimo. Sic deus qui eſt ſanctus
ſcõꝝ in xp̄i humanitate perfectiſſime ha
bitauit co'.ƀo. In quo ſunt omnes the·
ſauri ſapie ⁊ ſcie abſconditi. Et infra i ip̄o
inhabitat omnis plenitudo deitatis cor/
poraliter. Et ſic pȝ quomodo xp̄i huma/
nitas conuenientiſſime dꝛ tabernaculum
federis qꝛ in ea fuit facta confederatio ⁊
recõciliatio humani generis col.ƀo. De
lens qd̃ aduerſus nos erat chyrographuȝ
decreti qd̃ erat contrarium nobis. Et ipȝ
tulit de medio affigens illud cruci.
Circa tertium eſt notandum ꝙ ꝓphe 3m que
ta non dicit a cõtrario in tabernaculo po ſitum
ſuit ſolem. lȝ dicere potuiſſet cum deitas
habitauerit in humanitate. Gal.quar/
to. Miſit deus filium ſuuȝ factum ex mu
liere. Quod clarius dictuȝ fuiſſet quadru
pliciter. Primo qꝛ in facto incarnatio/
nis miniſtratur deitas non ſubſtantifica
tur in humanitate. ſed econuerſo humani/
tas in deitate quaſi vt accidens in ſb̃o vt
pȝ tertio ſniarum dꝛ.ja. Et ideo melius
dꝛ humanitas in deitate q̄ econuerſo. ſi/
cut melius dꝛ lux in ſole. q̄ ſol in luce.
Secundo qꝛ duo coniunguntur quoruȝ
vnum excedit reliquum. Et melius ẽ di/
cere exceſſum in excedente q̄ ecõuerſo. Si
cut meliꝰ dꝛ caput in corpore q̄ corpus i
capite. Rõ eſt qꝛ maius a minori cõtineri
non poteſt vt celum a terra. Et qꝛ deitas
in xp̄o excellit humanitatem in infinitum
Ideo melius eſt dicere humanitas in di/
uinitate q̄ econuerſo. Tertio quãdo duo
coniunguntur quoꝝ vnum eſt preexiſtẽs
⁊ aliud eſt adueniens melius dꝛ aduení/
ens in preexiſtente q̄ econuerſo. Cum il/
lud quod ineſt preſupponat illud cui ineſt
ſed deitas preexiſtit humanitati xp̄i. Er/
go ⁊c̃. Quarto qꝛ in hac vnione eſt cõſen
tire duos modos vel motus oppoſitos.
vnum inclinationis ex parte dei. Alterũ
eleuationis ex parte humanitatis. qꝛ dici
tur eleuata ⁊ aſſumpta. Et primus mo/
tus eſt deorſuȝ. ⁊ ſecundus eſt ſurſuȝ. Et
qꝛ motus ſurſum videtur principalior. ƀȝ
ꝙ eſt ad meliorem terminum. Ideo ab ip
ſo fit denominatio ſicut a principali. Et
qꝛ humana natura eſt aſſumpta ⁊ deus ẽ

inclinatus in hoĩe. Ideo cõuenientius dꝛ
humanitas in deitate. Et ideo bene dixit
propheta. In ſole poſuit tabernaculũ ſuũ
.i.hũanitas in deitate ſubſtantificauit.
Circa ƀam partem iſtius articuli que
agit de xp̄i natiuitate tacta eſt ſequitꝰ. Et
ipſe tanquã ſpõſus proce. de tha. ſuo. Tã
guntꝰ tria.ſ. Primo qs fuit iſte thala/
mus. Secũdo qs fuit ſponſus. Tertio
quomodo proceſſit de thalamo. Circa
primũ dꝛ ꝙ thalamus iſte fuit vterꝰ vir/
ginalis in quo dei filꝰ libenter itrauit. ƀȝ
notãdũ ꝙ thalamꝰ debet hr̃e quatuor ad
hoc ꝙ qs ipm libẽter ihabitet. Primũ
vt ſit firmiter hedificatus: qꝛ nullus liben
ter intrat domũ ruinoſam. Et quãto ma·
ior tanto peius. Scõm vt ſit cõdecẽter
luminoſus: qꝛ in obſcuro nullus letatur.
Tertiũ vt ſit conuenienter mũdatus qꝛ
nullus libẽter cõtaminatꝰ. Amb. in ſmõe
de aduentu dicit. Qd̃ ſuſcepturꝰ ſeniorem
ſer domũ mũdat. Quartũ vt ſit honora·
biliter ornatus: qꝛ domꝰ vacua nõ ſufficit
ad recipiẽdũ nouũ hoſpitez dignũ honoꝛ
Sed thalamꝰ beate virginis. primo fuit
firmiter hedificatꝰ: qꝛ ab origine ſua ita fu
it in gr̃a confirmata: vt nec mortaliter: nec
venialiter peccare potuit: vt ꝓ tanto dꝛ:
propheta p̄s. Deꝰ in medio eiꝰ non com/
mouebitꝰ: adiuuabit eam deꝰ mane dilu/
culo: qꝛ ipſam ↄfirmauit in ſue concepti
onis exordio. Et id̃ non fuit periculũ xp̄o
intranti ſic ẽ aliis q in tali ingreſſu pecca
to moriuntꝰ originali. p°cori.xv. In Adã
omnes moriuntꝰ. Secũdo fuit ſufficien/
ter illuminatꝰ: qꝛ cũ fides ſit lumen aĩe ra
tionalis ipſa fuit fide pleniſſima. Vñ Au
gu. dꝛ. Fide concepit fide ſuſcepit nõ icre/
dula ſermonibꝰ angeli. Amb. ſuper Luc.
Ut audiuit hoc Maria nõ quaſi icredu/
la de oraculo nec quaſi icerta de nũcio. ⁊
parũ infra. Feſtina pregaudio in monta
na precit. Ideo dixit heliſabet Luc. pmo.
Beata que credidiſti. qm̃ pficientꝰ ea que
dicta ſũt tibi a dño. Tertio fuit conue/
niẽter mũdatus: qꝛ ab omni macula cuiuſ
cũqȝ peccati: vt de ipſa dicatꝰ illud ſap.7.
Candor ẽ lucis eterne ⁊ ſpectaculuȝ ſine
macula Cañ.4°. Tota pulchra es amica
mea ⁊ macula nõ ẽ inte. Et ꝓ filio i aſſũ·
ptione hũane nature dicatꝰ. Nihil inq̄na
tũ in illam incurrit. Quarto fuit hono/
rabiliter ornatus: qꝛ btã virgo nõ ſolum
fuit a peccato p̄ſeruata: ſed ẽt donis ſpũa
libꝰ adornata p̄s. Sanctificauit taberna/
culũ ſuũ altiſſimꝰ. Et ideo filiꝰ dei liben
ter ipm inhabitauit ⁊ ipm dilexit. p̄s. Di
lexi decorẽ domꝰ tue ⁊ locũ habitationis
glĩe tue. Cañ.p° Lectulus nrꝰ floribus li
gna domoꝝ nraꝝ cedrina. Et ꝙ xp̄s ipaȝ
libenter ihabitauerit pȝ ex duobꝰ. P°
qꝛ xp̄s incarnatiõs feſtinauit. quantũ ho/
neſte potuit. Et id̃ cũ beata virgo. xv. ẽet
annoꝝ angelo nũciante ipm cõcepit. Et
ideo q̄ cito beata virgo apta ad ↄcipien/
dũ fuit. xp̄s quãtũ valuit de potẽtia ordi/
nata ad ipam venit. Secũdo qꝛ ſicut li/
bẽter ad ipam venit. ſic libentiſſime in ip·
ſam habitauit quadruplici rõne ad hoc
cõcurrente. Prima qꝛ libẽter qs inha
bitat in domo ꝓpria. Nam Berzelai po
tius elegit manere in domo ꝓpria in pa·
ce q̄ in domo regia i pompa ⁊ glia regia
pȝ.2.Re. xix. Veni dicit dd̃ ad Berzelai. vt
requieſcas ſecurus mecũ in hieruſalẽ ⁊c̃.
Et rñdit Obſecro vt reuertar ſeruus tu
us ⁊ moriar in ciuitate mea ⁊ ſepeliar iu·
xta ſepulchrum patris mei ⁊ matris mee.
Secũdo quando domus ẽ pulchre de·
picta: qꝛ picture delectãt viſum ⁊ allici/
unt ad habitãdũ ſicut variã opa taberna
culi determinabant ipm ne populus flue/
ret ad ydolatriã pȝ exo. vlt°. Tertiũ quã
do domus ẽ ſecreta. Nã mortales hoĩes
libenter hitant in locis tumultuoſis ⁊ in/
getis. ſed ecõtra pȝ de iud·th. iudith. viij.
In ſuperioribus domus ſue fecit ſibi ſecre/
tũ hitaculũ. Quarto quãdo domus ẽ ſi
gnata vñ ⁊ rex aſſuerus mãdauit ſub pe·
na vite vt niſi vocatus itraret thalamuȝ
regis. pȝ heſt. 4°. Sed ad ꝓpoſitũ vterꝰ
virgis btẽ. hũit iſtas ↄditiones. P° qꝛ
deo fuit appropriatus. qꝛ pma oĩum mu/
lierũ deo caſtitatẽ vouit. vt dicere poſſȝ il
lud ꝓuerb. viij. Dñs poſſedit me in ini/
tio viarũ ſuaꝝ. antequã q̄cquã faceret a pn

cꝑlo: ab eterno ordinata ſuꝫ. Et ſolꝰ xp̄s
ipſam inhitauit. In cuiꝰ figura ſolus pō-
tifex ſūmus in ſancta ſanctoꝝ ſemel in an
no intrabat pꝫ hebꝛ. ix. Scd̄o qꝛ miris
ꝟtutibꝰ fuit decorata: vt ꝓ ea dicat ſapi-
ens ſap. 7º. Oēm hn̄s virtutē oia ꝓſpici
ens. Tertio qꝛ ſecretiſſima fuit. Nā my
ſteriū incarnationis filij dei . nullus ſcire
potuit. donec per angelū reuelatū fuit io
ſeph. Math. pº. Ioſeph filij dauid noli ti
mere accipe mariā cōiugē tuā. qd̄ enīꝫ in
ea natū eſt de ſpū ſancto ē. Quarto fuit
ſingulariſſima: qꝛ ꝟgo manēs ītegra: ⁊ ſi-
gillo ꝟginitatis ſaluo penitus xp̄m cōce-
pit ⁊ pepit. Et ideo bene dicit de ea. Eze.
44. Et cōuerti me ad viā porte ſanctua
rij exterioris que reſpiciebat ad oriētem ⁊
erat clauſa. Et infra. Princepſqꝫ ipſe ſede
bat in ea. Et id̄ nimirū ſi xp̄s: libenter ipꝫ
inhabitauit. Et ibidē plus alijs morā tra
xit ſaltē per dies. 46. anteq̄ aiaretur ſm
Aug. 4. de tri. Hec aūt ſimul fuit caro. ⁊
aiata caro: ⁊ dei caro. ſꝫ Dama. in. 3º. ſnia
rum ſuaꝝ. Circa ſcd̄m. ſ. qs fuit ſpōſus
Et dī ꝙ dei filius: q fuit in vtero btē vir
ginis deſpōſatus. Nam deſpōſatio ē ſa-
cramēti cōiūctio iſta aūt copula verbi ad
naturā humanā ſacramētalis fuit. ſacꝛm
enī icarnatiōis eſt ſupremū ſacꝛm oium
ſacramētoꝝ ad xp̄m ptinētiū iſta aūt deſ
pōſatio q̈drupliciter declarat̄. Prio
qꝛ ſicut ad ſacꝛm matrimonij pfidē reqri
tur ⁊ ſufficit mutuitas cōſenſus, expꝛſſi ita
in xp̄i incarnatione nō fuit iſta vnio cōſu-
mata donec. b. vir. fuit cōſenſus expꝛeſſus
Luc. pº. Ecce ancilla dn̄i fiat mihi ſecun
dū verbū tuū. Secūdo qꝛ ſicut ad ma
trimoniū requirit̄ diſpitas ortus. qꝛ non
poſſunt de iure matrimonio copulari niſi
diſtantes origie ſanguinis. vt pꝫ p gradꝰ
⁊ lineas. Ita fuit hic. ſ. magna diſtantia
naturarū. qꝛ in nullo ſe habebāt: natura
diuīa. ⁊ hūana. Qd̄ admirās ꝓpheta di.
pſa. Simul in vnum diues ⁊ pauper.
Tertio qꝛ ſicut matrimoniū eſt copu-
la diſſolubilis. ma. io. Itaqꝫ nō ſunt duo
ſed una caro. qd̄ deus ergo cōiūxit. homo
non ſeparet. mat. 7º. Qui aūt dimiſerit

vxorē. excepta cauſa fornicatiōis facit eā
mechari. Ita hec copula eſt omnino in di
ſſolubilis. qꝛ naturā quā deuſ ſemel aſſūp
ſit nūq̄ dimiſit. ſm anſel. li. cur deus hō
yſ. 33º. funiculi eiuſ nō rūpent̄. qꝛ ſolūmō
ibi magnificus eſt dn̄s deus nr̄. Quar
to qꝛ ſicut matrimoniū ē cōiūctio princi-
palis. qꝛ ex ipſo depēdēt cetere neceſſitu-
dines gene. ii. Quāobrē relinquet hō pſꝛeꝫ
⁊ matrē ⁊ adherebit vxori ſue. Et erunt
duo i carne vna. ⁊ idē dicit ſaluatoꝛ mat.
io. Ita iſta copula fuit principaliſſima in
ter oēs q̄ cogitari poſſunt ⁊ id̄. b. d. dic ꝙ
iſta vnio ē maxima ſuper oēalias. excepta
vnione diuinarū pſonarū in reꝝ natura.
lꝫ in diuinis pſonis ſm. yla. li. de tri. non
ſit vnio ſꝫ vnitas. Et ita dei filius dicit̄
fuiſſe i vtero beate virginis taq̄ ſpōſus.
qꝛ nr̄e humanitati quaſi matrimonialiter
copulatus ⁊ coniūctus. Et notādū ꝙ
dei filius i vtero beate virginis fuit qua-
drupliciter deſpōſatus. Pº. cū. b. vir:
qꝛ ſm beatū Aug. ipa prius fuit eius ſpō
ſa q̄ mater. qꝛ aīa deo grata. ſēp ē eiꝰ ſpon
ſa iuxta illud. Deſpōſabo te mihi ⁊c̄.
Et iſta deſponſatio fuit pfecta virgi-
nitas p ꝓpꝛiū ꝯſenſuꝫ lu. pꝛo. Ecce an
cilla domini fiat mihi ⁊c̄. Secūdo cuꝫ
anima ſua ſanctiſſima ut patet. 3º. ſenten
tiaꝝ. qꝛ ut anima ratiōalis fuit vnita ver
bo. talis deſpōſatio fuit facta per conſen-
ſum. anime in inſtanti in quo fuit creata
cum plenitudine ſapie. qꝛ alterius perſo-
ne non videtur ſuffeciſſe conſenſuꝫ ad taꝫ
pfectum matrimoniū. Tertio cuꝫ ſua
mundiſſima carne. qꝛ non ſoluꝫ anima ſꝫ
etiam caro a verbo eſt aſſūpta. Io. pꝛimo
verbum caro factum eſt. Et ad hoc ſuffe
cit conſenſus mentis, ſicut p ſolam volū
tatem corpoꝛa martirum copulantur xp̄o
Quarto cum humanitate pfecta. qꝛ ſe
cundū dam. li. de tri. ipſe aſſūpſit huma-
nitatem perfectam. que reſultat ex anima
⁊ corpoꝛe. Et iſta deſponſatio non māſit
intriduo mortis xp̄i. qꝛ tunc xp̄s non fuit
homo. vt pꝫ. 3. ſentētiaruꝫ. di. 7º. Sed re
parata fuit in reſurrectione. Et ideo. qꝛ xp̄s
fuit i virginis vtero matrimonialiter de

ſponſatus dicitur illo tempoꝛe fuiſſe ſpon
ſus. Circa tertium eſt notandum ꝙ ali
ter procedit de thalamo inimicus ⁊ ali-
ter amicus. Primo enīꝫ de inimici no
ciua preſentia. thalamus conturbatur.
Secundo inimicus in thalamo plaga
tur. quia inſurgunt repēte habitatores cō
tra inimicum. Tertio de thalamo vio
lenter expellitur inimicus. qꝛ eius pꝛeſen-
tiā domeſtici ferre nō poſſūt ⁊c̄. Quar
to de thalamo malignanter egreditur frā
gens ⁊ diſſerpens quantū poteſt. Qui
to ex ingreſſu inimici thalamus macula-
tur Et iſtum modum ſeruant communi
ter egrediētes ex utero materno. Pri
mo enim maternus vterus conturbatur.
qꝛ q̄ cito anima corpoꝛi infunditur inci-
pit fetus matrem moleſtare. Secundo
ibi fetus percutitur plaga letali originalis
culpe. Ita ꝙ ſi ibi moꝛeretur abſqꝫ dubio
eternaliter dampnaretur. Tertio de vte
ro violenter expellitur. quia ſicut natura
per vim expulſiuam expellit nociua ⁊ ſu-
perflua Sic natura expellit fetum, perfe-
ctum materni vteri nociuum ⁊ euomit.
Quarto quaſi malignanter egreditur
aperit enim violenter ⁊ frangit clauſtra
materna. Et ideo pꝛimogenitus in lege di
cebatur aperiens vuluam. quia materna
clauſtra cum ingenti pꝛeſſura diſſoluit.
Quinto egreſſus vituperatur. quia mu
lier in munda remanet ſeptem diebus
a conſoꝛtio viri . ⁊ ab ingreſſu intem-
plum. patet leui vi. iz. Et puer vitu-
peratur labe peccati oꝛiginalis. Et ideo ip
ſum abhominantur . quia ipſum ſuper
omnia deteſtantur. ſed ſponſus oppoſito
modo ſe habet. Primo quia ex pꝛeſentia
ſponſi thalamus iocundatur Cant. pꝛi-
mo lectulus noſter floꝛidus. Secun-
do non ibi plagatur. ſed deoſculando io-
cundatur. Cant. pꝛimo Introduxit me
rex in cellaria ſua exultabimus: ⁊ letabi-
mur. inte. Tertio non expellitur.
ſed ingreditur ⁊ egreditur ad placitum.
Cant. ſecūdo Ne ſuſcitetis neqꝫ euigilare
faciatis dilectam donec ipſa velit.
Quarto manſuete in greditur ⁊ egredit̄

Iudich. iz. Precepit cubicularijs ſuis vt
ſicut placeret illi ingrederet̄ ⁊ egrederet̄.
Quinto egreſſus eiꝰ nō maculat̄ nec tha
lamus eo remanet maculatus ſꝫ letus ⁊
iocundus. quia tota nuptiarum ſolempni
tas eſt ad hunc finem. thobie. 8. Ingreſſa
cubiculū repperit ſcilicet ſponſum ⁊ ſpon
ſam ſaluos ⁊ in columes ſecum pariter
doꝛmientes ⁊ reuerſa nunciauit bonum
nuncium. Et ſic chꝛiſtus dicitur bene ꝓ
ceſſiſſe ab vtero ſicut ſponſus de thala-
mo ſuo. Primo quia ſuum thalamū
non conturbauit quia beata virgo non
ſenſit doloꝛes ſic cetere mulieres ſꝫ. Ber.
yſ. vit. Antequam parturiret peperit ma
ſculum. Secundo quia ibi plagatus
non fuit ſed omnem plenitudinem gratie.
habuit. Ro. pꝛimo Qui pꝛedeſtinatus eſt
filius dei, in virtute. ſm ſpiritum ſancti-
ficationis pꝛimo coꝛ. iſ. Sicut in adam
omnes moꝛiuntur. Ita ⁊ in chꝛiſto om-
nes viuificantur. Tertio non fuit inde
violenter expulſus. ſed ſicut pꝛopꝛia volū
tate fuit incarnatus. ſic fuit natus ſm Au
gu. comparans eius natiuitatem ad moꝛ-
tem. Quarto qꝛ benigne ⁊ nō violēter ꝓ
ceſſit. qꝛ ſicut ſol trāſit p vitrū ſine violen
tia. ſic ⁊ xp̄s trāſiuit per vterum. beate vir
gis ſine violentia virginitatis. vnde can-
tat eccleſia. Et exiuit per clauſam poꝛtam
deus ⁊ homo. lux ⁊ vita. conditoꝛ mundi
Quinto non fuit ibi maculatus nec
thalamus dehoneſtatus ſed multipliciter
magnificatus ⁊ laudatus luc ſecundo.
Annūtio vobis gaudium magnum quod
erit omni populo . quia natus eſt vobis
hodie ſaluatoꝛ qui eſt chꝛiſtus dominus
Et infra Et factum eſt cum angelo mul.
mili. cel. exe. lau. deum . ⁊ di. Gloꝛia in
al. deo ⁊ in terra pax hominibus. ⁊c̄. 4ꝰ
Quartus articulꝰ qn̄ xp̄s fuit natꝰ in articu.
quo ponūt̄ quatuoꝛ pūcta. Primo de De an
anno circa quē ponūt̄ quatuoꝛ veritates no.
notabiles. Prima ꝙ xp̄s fuit natꝰ in. 6
mūdi etate. ſm Aug. 4. de tri. Prima Pria
etas mundi fuit ad Adam vſqꝫ ad noe. vera.
Secūda vſqꝫ ad Abraā. Tertia vſqꝫ
ad dd̄. Quarta vſqꝫ ad trāſmigrationē

babilonis. Quinta vſq3 ad partū virginis. Sexta vero inchoata ē a partu virginis beate. ⁊ erit vſq3 ad occultū tp̄is finem. Et ſic p3 ꝙ natiuitas xp̄i fuit principiū ſexte etatis que correſpondet in homine decrepitati. Prima eīm hominis etas ē infantia. Secunda pueritia. Tertia adoleſcentia. Quarta iuuentus. Quinta ſenectus. Sexta ſeniū vel decrepitas que vltima ē. Et ideo frequenter in ſcriptura dr̄ xp̄s natus in fine ſeculorū. Eph. p̄mo ſm bonū placitū eius qd̄ ꝓpoſuit in eo in diſpenſatiōe plenitudinis temporū inſtaurare oīa in xp̄o. que in celis ⁊ que in terris ſunt. Hebr. ix. Nunc aūt ſemel in cōſumatiōe ſeculoꝝ ad deſtructionē peccati per hoſtiā ſuam apparuit. i. per mortem. Et qꝛ xp̄s natus ē in. 6. etate. d. Augu. ꝙ xp̄s venit in tēpore mūdi inueterati. Et ꝓpter qꝛ res non ſolet nouari niſi quādo ē inueterata. Et ſic xp̄s qui venit ad renouādum mundū debuit naſci in mūdi ſenectute ſm tp̄s. Et ideo rogabat ſapiēs. d. eccl. xxxvj. In noua ſigna ⁊ immuta mirabilia ⁊c. Secunda qꝛ xp̄s fuit natus in. vj. millenario annoꝝ in mundi origine. qd̄ p3 ex numeris veteris teſtamenti. Ex quo p3 ꝙ ſicut primus Adā fuit factus ſexta die de terra immaculata: Ita ſecūdus adā .i. xp̄s de beata v̄gine in. vj. ſeculo extitit natus: vt reparatio tranſgreſſiōis correſponderet in ſeculū quippe ſpaciū mille annorū ꝓprie dr̄ ſm doctores. Tertia qꝛ xp̄s fuit natus in ſeptia ebdomada annorum. ex quo fuit reuelatū myſteriū incarnationis ⁊ paſſionis danieli. p3 dan. ix. Et ꝙ poſt ſeptuaginta duas ebdomadas annorum fuerit ſibi p̄nūciata mors xp̄i. Et aū fuit per qnq3 ebdomadas. l3 vltima nō ſit cōpleta. Et ideo dicūt aliqui hyſtorie ꝙ ꝓpter hoc orta ē hereſis herodianoꝝ qui dicebāt herodē eē xp̄m: qꝛ regnabat in iudea. tp̄e quo ꝓpheta p̄nunciauit, xp̄m eſſe venturū Dan. ix. In quo notant duo ſ3 duos modos ibi cōtentos. Primuz ꝙ ann⁹ natiuitat xp̄i i bethleē fuit ann⁹ quinquageſimus nūero in millenarijs ⁊ ebdomadibus q dicebat ānus iubelei: vt patz Leuit. xxv. ⁊c. Scd̄m ꝙ. vij. ebdomade que ſuperſūt ſignificat ſeptem dona ſpūs ſancti. in qbus perfectiſſime xp̄s fuit nat⁹ vł. ꝓpheta xi. vlt°. Egredietur virga de radice yeſſe ⁊ flos de radice eius aſcendet ⁊ requieſcet ſup eū do. Spūs ſap. ⁊ ſpi ſo. ⁊ conſcie ⁊ pi. ⁊ rep. cuz ſpi. ti dn̄i. Quarta ꝙ xp̄s natus fuit. xiij. āno matris ſue. quē cū cōcepiſſet āno. xij. neceſſe hūit ip̄m parere in. xiij. decurſis. ix. mēſibus ſm Aug. In quo notatur ꝙ in tali etate erat beata agnes. qn̄ fuit p agnū deſpōſata. In qua btā v̄go fuit cū v̄gi. ſecun. Secūdo de menſe vbi notantur quatuor varietates.

Prīa ꝙ xp̄s natus ē in mē. e. x. ſm cōputationem hebreoꝝ: qui ānum incipiūt a martio. exo. xij. Mēſis iſte vobis p̄ncipiū mēſiū p̄mus erit i mēſibus anni. In quo notat ꝙ xp̄s fuit decē menſibus in vtero matris incluſiue. Et ſic in oībus mēſib⁹ āni p̄ter Januariū ⁊ februariū vt verificat i eo illud ſap. vij. Decē mēſiū tp̄e coagulatus ſum in ſanguine. Scd̄a ꝙ xp̄s nat⁹ ē in mēſe. xij. ſm cōputationē latinoꝝ. qꝛ p̄mus mēſis ē Januarius: vt p3 in kalē. romanoꝝ ⁊ ſic decēber ē. xij. mēſis. Iſte aūt numerus cōtinet duplicatū ſenarium. Et ſenarius ſm Aug. ſup gen. ad litteram ē primus numerus perfectus ad denotandū ꝙ xp̄s natus ē in gemina perfectione. ſ. in ſūmo grē ⁊ glīe. vt dicit magiſter. 3. ſniaꝝ. Tertia ꝙ xp̄s natus eſt in 4°. tempore. ſ. in hyeme. Sunt. n. quatuor tēpora āni. ſ. ver: eſtas: autūnus: ⁊ hyems Ad denotandum ꝙ poſt numerū trinarium ſequit quaternarius. i. poſt trinitatez pſonarum ſequitur. 4a creatura. ſ. hō ꝑ quē multiplicatus ē numerus creaturaꝝ ſicut poſt 4m nūerum pōt cōſequi numerando in infinitum vt pro his dicat ꝓpheta. ps. Sapientie eius non eſt numerus: ⁊ quia iſta quarta creatura omniū inferioꝝ ē digniſſima: ⁊ maxime cum verbū ſibi eam vniuit admirās apoſ. di. hebr. j°. Tanto melior angelis effectus quāto differētius p illis nomen hereditauit. Cui. n. aliquando angelorum dixit filius meus es tu ego hodie genui te. Et iterum ego

tro illi in pa. ⁊ ipſe e. m. in f. Et ſi dicatur ꝙ illud tempus ſic ſteriliſſimū facit ad ꝓpoſitum qꝛ ſterilitas terre ſignificat. virginis integritatē ⁊ frigiditas extinctiōe3 totalem concupiſcentie. Quarta ꝙ xp̄s fuit natus in ſolſtitio hiemali ſm Iſido. li°. ethi. Licet nunc celebret p. ix. dies poſt qꝛ reuertit in. 120. ānis p vnū diē ſ3 aſtrologos. Ad denotādū ꝙ ſic ſol tūc ē i vlt° ⁊ infimo ſigno. Ita xp̄s tulit carnē d̄ infimo gñe rōnabiliū philip. 2°. Semetip̄m exinaniuit formā ſerui accipiēs.

De die

Tertio de die. Et dr̄ ꝙ natus fuit die dñica ſ3 Augu. 4. de trini. Et eadē die paſſus qua natus: qꝛ qn̄ feria. 3a. ē dies anūciatiōis. illo āno in die dñica colit feſtū natiuitatis. que dies conſecratur quadruplici miraculo.

Pm̄ fuit angelice creatiōis gen. p°. Dixit deus fiat lux ⁊ fcā ē lux. i. angelica natura ſm Aug. Scd̄m iſrlitice exultationis qn̄. ſ. viderēt egiptios mortuos ſup littus maris: ⁊ cecinerūt carmē. exo. 14. ⁊ 15. ca°. Nā ſm Bxeg. feria. 6. egreſſi erāt d̄ egipto: ⁊ die ſabbati trāſierūt mare: vel die ſabbati fcā ſunt hec duo. Tertium dñice reſurrectiōis: qꝛ die dñico reſurrexit xp̄s: vt teſtant quatuor euāgeliſte. nā paſſus fuit die veneris ⁊. 3°. die reſurrexit.

Quartū ſpūs ſcī miſſiōis. q̄ fcā ē. 50 die a reſurrectiōe incluſiue: vt p3 act. p°. ⁊ 2°. caplis: q̄ miracula hīt attributiōes ad xp̄i natiuitatē. P°. qꝛ ſicut angeli tali die fuerūt creati ita eadē die fuerūt letati. luc. ij°. Facta ē cuz angelo multitudo militie cel. exer. lau. d̄m. ⁊ di. Glia i excel. deo, ⁊c.

Scd̄o qꝛ ſicut filij iſrael letātes cecinerūt. Ita ⁊ paſtores eadē die. Luc. vbi ſupra. Et reuerſi ſūt paſt. lau. ⁊ glo. d̄m i o. q̄ au. ⁊ vi. ſi. di. ē ad illos. Tertio qꝛ ſic̄ i reſurrectiōe fuit reunita hūanitas deitati. Ita ipſa die vnita fuit hūanitas apparētis i carne. Quarto qꝛ ſicut hac die miſſus fuit aplis ſpūſſanctus. Ita ⁊ magis ſ3 illos q dicūt ꝙ ſtella q̄ eis apparuit fuit ſpūſſanctus: vt ꝓ oībus. di. ꝓpheta. ps. Hec dies quā fecit dn̄s exultemus ⁊ le. i ea.

De hora

Quarto de hora. Et dr̄ ꝙ media nocte Luc. 2°. Et paſtores erāt in regiōe eadem vigilātes ⁊ cuſtodiētes vigi. no. ſup gre. ſuū. Et id ēt multū ſolēnizāt illā horā hac nocte. Que hora inuenit q̄druplicit ſolēnizata in ſacra ſcriptura. Prio in occiſiōe p̄mogenitoꝝ egypti exo. ii. Media nocte egrediar in egyptū ⁊ morietur oē p̄mogenitū in terra egypti a p̄mogenito pharaonis q ſedet in ſolio eius ad primogenitū ancille q ē ad molā. Scd̄o i ſcōrū patruz ꝯfeſſione. Nā ſancti p̄res ſurgebāt media nocte ad diuinā laudē. Et ideo p3 ꝙ deus tali hora ꝓphetꝭ loquebat p. Re. 2. vbi vocauit de⁹ Samuelē quatuor vicibus. Id dicit ꝓpheta ps. Media nocte ſurgebā ad ꝯfitendū tibi ⁊c. Tertio in verbi diuini icarnatiōe. qꝛ tali hora verbū diuinū nr̄e carni in v̄ginis vtero ē incarnatū ſm illud ſap. 18. Cū enim quietum ſilentiū tenerēt oīa ⁊ nox in ſuo curſu mediū iter hēret oipotens ſmo tuus dn̄e d̄ regalibus ſedib⁹ venit. Quarto in iudicij ꝓnūciatiōe: qꝛ aliqui dicūt opinatiue ꝙ media nocte xp̄s ad iudicādū ſit ventur⁹ ſm illud Mat. 25. Media aūt nocte clamor factus eſt ⁊c. Et ſic in nr̄o propoſito Primo ſicut iſta hora fuerūt p̄mogenita egyptioꝝ mortua. ſic in xp̄i natiuitate oēs ſodomite fuerūt extincti vt teſtat Hiero. Secūdo ſicut iſta hora ſancti p̄res laudabāt deū. ſic ēt ſalubriter ſtatuit matutinalē horā dn̄o pſolui. Tertio ſicut iſta hora v̄bū diuinū nr̄e hūanitati fuit in vtero. btē vir. copulatum. Sic btā virgo nobis ip̄m iſta hora ex ſacratiſſimo ei⁹ edidit vtero. Quarto ſicut iſta hora: vt opiatur: ſuā maieſtatē manifeſtabit cū potētia veniendi. ſic nunc ſuā humanitatem oſtēdit cum ſingularitate naſcendi.

5. arti.

Quintus articulus vbi xp̄s fuit natus. Et aſſignantur quatuor loca. Primum quantū ad regnum. Et dicitur ꝙ in iudea vbi Ioſeph aſcendit cum maria de galilea vt ibi chriſtus naſceretur. ne forte alienigena putaretur cum eſſet verus iudeus ſecunduz carnem. Scd̄o quantū ad ciuitatē: que fuit bethleez ciuitas dd̄. Ideo di. Luc. 2. Eo ꝙ eēt de domo ⁊ familia dd̄. Tertio quantū ad domū que fuit diuerſoriū.

Quarto quantū ad locū: q: non habuit
reclinatoriū ſ; preſepiū. Primo ḋ regno
dī Michee. v. Et tu bethlee; effrata par
uula es in milibus iuda ex te. n. egredieť dux
q ſit dñator in iſrael. Scḋo de ciuitate
dī Luc. ſo. Ibant oēs vt pfiterenť ſingu
li in ſua; ciuitatē. Aſcendit aūt ⁊ Joſeph
a galilea de ciuitate nazareth in iudea; ci
uitatem dd. que vocať bethleem eo q' eēt
de domo ⁊ familia dd. Tertio de do-
mo dī Math. viij. Uu lpes foueas hñt ⁊
volucres celi nidos ſi. aūt ho. non h; vbi
ca. ſuum reclinet. Quarto de loco dicit
mar. 15. Et pducunt eū in golgata locum
qḋ ē caluarie locus. Eſt tñ notandu; ſm
diuerſos reſpectus q̇ xp̄s nominatus eſt de
quadruplici ciuitate regre in ſexto ſmōe
: ſ. vbū caro factū eſt. ⁊c. cōtemplatiōe. 3ª.
6. arti. ⁊ ibi plene inuenies. Sextus articulus.
Formať in cordē ſermone ſexto. ſ. in qua-
tuor vltimis cōtēplationib⁹ vt tibi meli⁹
7. arti. videbiť ad ppoſitū ⁊c. Septius articu
lus eſt qb⁹ fuit nota. Et dī q̇ quadrupli
ci genere pſonaꝝ. P°. hoibus. nā p eius
ortū tota natura hūana ē in ꝯperabiľr ſub
limata. q: a vbo aſſūpta vt p; ſupra. Se
cundo angelis ad eoꝝ. ſ. ruinā repanda;.
Tertio oib⁹ creaturis: q: ſicut ſ; Gre.
hō cū oibus creaturis participat ſic filius
dei oibus creaturis natus ē. Quarto di
uinis pſonis q: p xp̄m fuit fides trinitať
explicite declarata ⁊ ad ipm finē vltimu;
ordinate reducta. R°. p° q factus ē deo pa
tri ex ſemine dd. ſm carnem. qui predeſti
natus ē filius dei in vtute ſ; ſpū; ſanctifi
cationis ⁊ ſic factus ē vt. d. cū apoſtolo pª
co. 9 c°. oibus oia factus ſū De iſto arti
8. arti. culo require ſupra. Octauus articulus
Ad quid xp̄s fuit natus. Et dī cōiter a ſā-
ctis ⁊ doctorib⁹ theologie q̇ ad recōciliā
dū genus hūanū dō q: ab ipſo p i cōtinē
tiā diſceſſerat. Ad quā recōciliationē fa
ciēdā. xp̄s fuit legatus ſufficiēs duplici rō
ne. Pria q: inueterata inimicitia nō pōt
bene reduci niſi p cōtractū parētele i qua
pax firmeť ⁊ ſolideť Et q: diſcordia ma-
xima erat. ⁊ cōcordia tractanda erat inter
parentes: factū ē cōiugiū iter partes. ſ. hu
manitatis nr̄e q̇ fuit deſpōſata vbo diuo
Et q: hec copula ē oio idiſſolubilis ⁊ i ſe
pabilis. facta ē firma ⁊ ſtabilis pax inter
deū hoie; 2ª q: nullus ē ſufficiēs ad ponē
dū iter di cordes cōcordiā ⁊ pacē. ſ. ſit tñ
vni⁹ ptis pticeps. ſ; ſi pticipat equaľr cū
ābobus. tūc ſufficiēs eſt ⁊ idoneus Et q:
xp̄s fuit de gn̄ere diuo ſm ſupiorē nām.
De gn̄ere hūano ſm iſferiorē. Ideo fuit
aptus ⁊ cōueniēs mediator. Iḋ dicit apo
ſtolus eph. 2°. ipſe. n. eſt pax nr̄a q fec vtra
q; vnū. ⁊ mediū parietē macerie ſoluens:
ſoluēs inimicitias in carne ſua: q: ſicut la-
pis angularis connectit vtrāq; parietem
ita ipſe cōfederauit vtrāq; nām in ſue na
tiuitatis ſacramēto. Iſta aūt cōfederatio
fuit facta in xp̄i ortu. quātū ad ortū in vte
ro beate virginis. qḋ declarat pphetas. p̄s.
d. Miſericordia ⁊ veritas obuiauerūt ſi-
bi. Iu. ⁊ p. o. ſunt veritas de. or. eſt ⁊ Iu:
de celo pſpexit Ad cuius intelligētiā eſt
notādū. q̇ dd. hic deſcribit quatuor verita
tes quaſi quatuor aduocatos in litē gene-
ris humani cū deo ſolēpniſſime cauſidicā
tes in curia ſūmi regis ſicut ſolet cauſidi-
cari inter dñ; ⁊ ſeruu; in curia ipſius dñi
qñ dñs obicit ei crimen leſe maieſtatis.
Ita q̇ iuſticia ⁊ veritas erāt ex pte dei ho
minē ſeruū accuſantes. Miſericordia ⁊ pax
erāt ex pte hois. ipſū excuſātes. Et ſ; iſtos
quatuor aduocatos formātur hic quatuor
paſſus. Primus fuit vitatis di. Prim⁹
hō trāſgrediēdo pceptū dñi ſui peccauit
mortaliter cū oi poſteritate ſua Et i eo q̇
fuit rebellis dō icurrit crimē leſe maieſta
tis. Secūdus fuit Iuſticie di. q. vitas di
cit ⁊ bñ q̇ totū gen⁹ hūanū peccauit mor
taľr ⁊ icurrit crimē leſe maieſtatis Et iḋ
iuſte amittit hereditatem ſuā tanq̄ contu
max. Et ſic debet puniri eternaliter. q: q̄
to offenſus ſublimior tanto pena grauior.
Et q: deus eſt ſūmū bonū ⁊ infinitu; g°
⁊c. Tertius fuit miſericordie. di. Ois
pater naturaliter inclinatur ad miſerēdū
filijs. q: ſunt ymago eius. ⁊ caro. Et cum
homo ſit ymago dei. ⁊ ad ſimilitudinem
eius factus. geñ. p°. faciamus hominē; ad
ymaginē ⁊ ſimilitudinem nr̄am. g° deus

debet eius miſereri. Et tūc fuit ſibi allega-
ta humana infirmitas. Et ſic humanum
genus nō debet dāpnari Et ſi deus miſe
retur oium. ⁊ nihil odit eoꝝ q̇ fecit. ſingu-
lariter homini penitēti debz miſeri. q: ma
gis imitatur ipſum. Quartus fuit pa
cis. di. Nullus bonus princeps debet ci-
uitatē ſuam dimittere diminutam ⁊ in p
fectam: cum ipſam poſſit pficere ⁊ integra
re. Et q: ſuperna ciuitas per ruinā ange-
lorum diminuta fuit Idcirco deus q eſt
optimus princeps d; eā ſm exigentia; cle
mentie re integrare perfectis ſpiritib⁹. Et
q: talis reparatio nō pōt fieri de. angelis
cum pace. Cum inter permanentes ⁊ ruē
tes angelos ſit impar voluntas. Idcirco
cōuenit vt homo reconcilieť ⁊ ciuitas re-
paretur. Ex iſtis quatuor arguentibus ⁊
ſibi apponētibus pependit cauſa in curia
ſummi regis per ānos quinq; milia. q: iu
ſticia erat contra pacem. ⁊ veritas contra
miſericordia;. Quā diſcenſionē aduertēs
diuina poteſtas. nō declinās ad dextera;
nec ad ſiniſtrā. miſit vbum ſuum in carnē
humanā ſm illud pphete. p̄s. Miſit ver
bum ſuum ⁊ ſanauit eos. In qua miſſiōe
iſte quatuor virtutes. conuenerunt in eo.
Et ſic fuit concluſio incepta in xp̄i incar-
natione. ⁊ terminata in eius paſſione. In
qua iſte virtutes ſibi inuicem occurentes
obſculate ſunt. ⁊ pacificate. vt dicit pphe-
25 ta miſericordia ⁊ veritas ⁊c. Ad cuius no
ticiam eſt notandū q̇ in myſterio in car-
nationis conſideranť due vniones ⁊ qua-
tuor extrema. Prima vnio eſt iter aīam ⁊
corpus xp̄i ex quibus cōſtat eius humani-
tas. Scḋa eſt inter totam humanitatem
⁊ diuinitatem ex qbus conſtat xp̄s. Nūc
autē ſingulis extremoꝝ applicantur ſingu
le iſtaꝝ virtutum q: miſericordia applica
tur diuinitati. que ſe ita miſericorditer in
clinauit ad vnionem creature De qua p
pheta. p̄s. Suauis dominus vniuerſis ⁊
miſerationes eius ſuper omnia opera ei⁹
Veritas applicatur humanitati. q: vitas
eſt quedā manifeſtatio vnionis deitatis ⁊
humanitatis pᶜ. Eo. p°. manus nr̄e cōtra
ctauerūt de vbo vite. ⁊ vita manifeſtata ē
⁊ vidimus ⁊ teſtamur ⁊ anunciamus vo-
bis vitā eternā que erat apud prēm ⁊ ap-
paruit nobis. Iuſticia applicať aīe xp̄i. q:
mox vt creata fuit iuſtificata ⁊ iniuſticia
originali nata ſm illud. yſ. 56. cap. iuxta
eſt ſalus mea vt veniat ⁊ iuſticia mea. vt
reueletur Pax applicatur corpori q: in
carne xp̄i primo fuit pax oium ſenſuū per
ſtatū innocētie De quo ſtatu tulit xp̄s nō
poſſe peccāre. Scḋo fuit pax humani ge
neris conſumata ⁊ pfecta phil. 2°. factus
obediēs vſq; ad mortē mortē aūt crucis pp.
qḋ ⁊ deus exaltauit illū ⁊ donauit illi no
mē qḋ ē ſup oē nomē. Ad ppoſitū miſe
ricordia ⁊ vitas obuiauerunt ſibi qñ dei-
tas ⁊ humanitas fuerunt vnite Diciť aūt
obuiari nō p ꝯtrariari ſ; p mutuo occur
rū ſic. di. apoſtolus hebr. 7. melchiſedech
rex ſalē ſacerdos dei ſūmi obuiauit Abra
he regreſſo a ſede regū ⁊ benedixit ei. Iſta
autē cōiunctio dī pprie obuiatio q: qñ
due pſone vna cōſtituta in ſūmo ⁊ alia in
infimo nō poſſunt ſibi obuiaľ niſi infima
aſcendat ⁊ ſuprema deſcendat Et ſic fuit i
ppoſito vñ apo. phil. 2°. Semetipſu; exi
nauiuit formā ſerui accipiens. Ecce vnu;
Et infra pp̄ter qḋ ⁊ deus exaltauit illu;
⁊ de illi. no. qḋ ē ſup oē no. vt in noie ieſu
oē genu flectatur Et ecce ſcḋm. Et ſimili
ter iuſticia ⁊ pax obſculate ſunt. q: anima
chriſti fuit infuſa ſuo corpori ſicut iuſticia
paci ſunt dicta Et ſicut ex cōiunctione cō
uenientis cum conueniente ſequitur dele-
ctatio vt patet in amicorum delectatione
⁊ copulatione Ita ex cōiunctione diſcon
uenientis ſequiť cōtriſtatio ⁊ leſio Et q:
in cōiunctiōe aīarū nr̄aꝝ cū carne ſequiť
leſio animarum. per peccatum originale
ſignum eſt q̇ non eſt conueniens coniun-
ctio quia ſequitur vulnus. Quando autē
iſte felix ſpūs fuit corpori vnitus. nulla fu
it talis leſio ſubſecuta ſed mira delecta-
tio inter puriſſimam carnem ⁊ beatiſſi-
mum ſpiritum chriſti. Et ideo iuſticia
⁊ pax oſculate ſunt. Cāt. 8. Quis: mi
hi det te fratrem meum ſuggentem vbe-
ra matris mee quia a deo vtrunque for-
matum vt inueniam te foris ⁊ deoſcu

ler te. ⁊ iam nemo me deſpiciat. quia nul
lus habet hoc priuilegium Cum ceteras
vniones animaꝝ ⁊ corpoꝝ angeli deſpici
unt propter peccatum Iſtas tamen nulla
rationalis creatura deſpicere potuit. que
fuerunt multipliciter conſecrate. Sed po
teſt queri vtrū iſta fuerint ex eodem gñere
vel ab eodē principio. ſ. corpus ⁊ aia xp̄i
Et reſpondet ꝓpheta ꝙ nō di. ſtatiꝫ ve
ritas de terra orta eſt. i. caro xp̄i originata
eſt de corpore terrēno. b. vir. Et iuſticia de
celo ꝓſpexit. qñ: ſ. aia eius iuſtificata. fuit
de celo corpori infuſa Et notādū ꝙ i iſta
generatione verbi corpus comperaẜ terre
quadruplici ratione Primo qꝛ ſicut cor-
pus primi Ade fuit factū ð terra materia
liter ita corpus xp̄i fuit formatū de ꝟgine
ſubſtancialiter qui eſt ſecundus Adā pri-
mo cor. 15. Primus hō ð terra terrenus
ſecūdus hō de celo celeſtis. Scđo quia
ſicͤ iſta terra nō erat i potētia naturali ad
talis corporis formationē: ſed tm̄ in potē-
tia obiāli vt de ea formareẜ corpus xp̄i qđ
fieri potuit ſolū ꝟtute ſpūs ſcti Luc. p°.
Spūs ſcūs ſup veniet in te. ⁊ vir. al. ob. ti
bi. Tertio qꝛ ſicut terra iſta nō fuit culta
vt inde formareẜ corpus Ade ſed ſine ali
qua ꝓuia diſpoſitione fuit inde formatum
Ita fuit de corpore. b. vir ad formationē
corporis xp̄i Et qꝛ deus cū ſit oīpotēs ta
liū diſpoſitionū nō indiget. Quarto qꝛ
ſicut corpus Ade de terra iſta ꝑ tēpoꝝ ſuc
ceſſionē nō fuit formatū. ſed ſubito ꝟtute
diuina: ſic corpus xp̄i de. b. vir. nō fuit for
matū ſicut corpora alioꝝ: ſꝫ in inſtāti fuit
factus hō pfectus ſicͭ Adā lꝫ non ita ma-
gnus ſm̄ dam̄. Et ſic vere dẜ veritas de
terra orta ē. i. caro xp̄i de. b. vir. facta Oſ
ſūt ꝟitas ꝑꝑ duo Primo quātū ad an-
gelicas apparitiōes diſtinguēdas Ange-
li. n. aliqñ apparuerūt in ſimilitudine car
nis humane. nō tm̄ erat ꝟa caro humana
Et iđ vt xp̄s verus hō oſtēderet caro eiꝰ
veritas appellaẜ. Scđo ad hereſes dia-
bolicas cōfundēdas. multi. n. heretici po-
ſuerūt ꝙ xp̄s nō habuit verā carnē ſꝫ fan
taſticā Et ad hoc cōfirmādū. caro eius in
ſcriptura vocaẜ veritas. Sed qđ ſibi vult
qđ ſeqtur Et iuſticia de celo ꝓſpexit. nō

dicit ꝓſpexit ſed ꝓceſſit. i. reſpexit Ceteri
eniꝫ hoīes hñt aīas de celo ſicut xp̄s: ſed
nullius aīa de celo ꝓſpexit. qꝛ nullū hñt
intuitū. ſed quaſi in cecitatē in corporibus
introducuntur donec poſt magnuꝫ tēpus
ptrāſeat Et pħs dicit ꝙ quādo aīa infun
diẜ eſt ſicut tabula raſa in qua nihil eſt de
pictū: ſꝫ aīa xp̄i ſtatiꝫ: vt fuit creata: fuit be
ata vidēs intuitiue deitatē: vt pꝫ. 3°. ſniaꝝ
di. Et io de celo proſpexit. ideſt ab inſtan
ti ſue creationis deum vidit. Nonus 9ª art.
arti. Cuꝫ qbus xp̄us eſt natus: ⁊ diciẜ ꝙ
cū quoꝫ generibꝰ pſonaꝝ. Prime pſo
ne fuerunt humane. ſ. Maria ⁊ Ioſeph.
Luc. 2°. Et inuenerūt mariā ⁊ Ioſeph.

Secūde fuerūt irratiōales. ſ. bos ⁊ aſi
nus: ⁊ ſic ad hāc natiuitatē ſolemnizādā
notanẜ quatuor aīaꝫ pficientes. Pri-
mo notaẜ puritas in matre incorruptibili
ter pariente. Secundo pietas in nutri-
tio infatigabiliter aſſiſtēte. Tertio ſim
plicitas in aſino ignorante. 4°. ſobrietas
in boue grauiter incedente: vel auſteritas
in aſino tollerāte: ⁊ maturitas i boue tar-
diter operante. Scđo fuerunt perſone an
gelice: qꝛ ſicut dicit Orig. ſup math. Suū
miniſteriū cura mrēꝫ dñi exhibebat cuſto
dia angeloꝝ. ⁊ ideo querit ſup illo verbo
math. pri°. Inuenta eſt in vtero habens
de ſpiritu ſan. d. a qbus inuenta eſt: ⁊ re-
ſpōdet ꝙ ab angelis obſeruātibus ⁊ cuſto
dientibus eā: ⁊ ſinglariter iſtud miniſteriū
crediẜ impēſuꝫ in xp̄i natiuitate: vt angeli
huic partui miniſtrarēt loco miniſterij qđ
ſolet exhiberi a mulieribus: ⁊ ſi dicaẜ ibi
erat Ioſeph. Reſpōdeẜ ꝙ ad viros non
pectat ſeruitiū tale. Tertio fuerunt ibi
pſone dānate: qꝛ prope ꝑmiſſi ſunt venire
demones. qꝛ princeps mūdi huiꝰ. ſ. diabo
lus in virginis cōceptiōe fuerat deluſus:
vt dicit Amb. Ideo partū eiꝰ ſemꝑ habu
it ſuſpectuꝫ: ⁊ ideo nitebaẜ inqñtū poterat
inueſtigaẜ qſ eēt ⁊ vehemēter timebat euꝫ:
Cui poſtea di. math. 8° Quid nob ⁊ tibi
Iheſu fili dei veniſti añ tēpus torqre nos
⁊ ēt docet dīna ſcriptura ꝙ demōes cōue
niūt ad diuina myſteria ad que angeli cō
ueniūt. Iob p°. Quadaꝫ aūt die cum ve-
niſſent filij dei vt aſtarēt coraꝫ dño affuit

inter eos ēt ſathan. Quinto fuerūt etiā
ibi pſone diuine: qꝛ ſicut tota trinitas xp̄ꝫ
incarnauit: ita ipuꝫ de vtero pſentialiter
eduxit: pro eo ꝙ eius egreſſio miraculoſa
fuit: qꝛ ꝑ clauſtra virginea qđ fieri potuit
ſolū ꝟtute diuina. Nā vna obſtitrix fuit
que angelū creauit. ſ. pater Iob 26. Ob-
ſtetricante manu eius eductus eſt coluber
tortuoſus. Alia carne velata ad inſtructa
fuit q. ſ. oīa fecit. ſ. filiꝰ q eſt ſapia pris. de
qua ꝓpheta. p̄s. Oīa i ſapia feciſti. Io. p°.
Oīa ꝑ ipſū facta ſunt. Tertia ꝟtualiter
opata fuit. ſ. ſpūs ſctūs luc. p°. virtus altiſ
ſimi obūbrabit tibi ideoqꝫ qđ naſceẜ ex te
ſa. vo. fi. dei. Quā aſſotiationē deſcribens
ꝓpheta. p̄s. di. Tecū principiū in die ꝟtu
tis tue in ſpl. ſan. ex vte an. lu. ge. te. Ad cu
ius declarationē eſt notādū ꝙ nō pñt eſſe
ꝟba ꝓphete loquētis ad aliquē. qꝛ preter
trinitatē nihil fuit añ lucifeꝝ Et ꝑ ꝯñs añ
luciferꝝ nullū gñerare potuit Oportet. gꝰ
ꝙ ſint ꝟba dei patris loquētis ad filiuꝫ q
ſolus genitus eſt añ luciferꝝ. Hoc ſuppoſi
to ponūtur duo notabilia ad huius dicti
declarationē. Primū qꝛ ſicut igramatica
libus ponunẜ tres pſone quaꝝ pma loq-
tur de ſe ipſa ſic i diuinis pma pſona. ſ. pr̄
loqtur de ſe ipſa. ꝓ eo ꝙ ipſa dẜ eſſe a ſe ⁊
a ſe hꝫ qcqd hꝫ ſꝫ Aug. 15. de tri. Scđa
ē ad quā loqẜ pſona Et ſic i diuinis. 2ª.
ē pſona pſona filij ad quā loqtur pma. qꝛ
pr̄ dicēdo ꝟbū ꝓducit ipſuꝫ ꝟbū. ſ. filiū
ſꝫ Au. ſup. Io. Tertia ē ð q fit ſmo. i. ð
q prima pſona loqẜ ad tertiā Et iſta tertia
dẜ ſpūs ſctūs. qꝛ pr̄ ⁊ filius ipſuꝫ ſpirant,
cōcorditer ꝑ vnā viꝫ ſpiratiuā. ſ. ꝑ amorē.
Et ſic pſone i diuinis ſignificanẜ ꝑ noīa.
qꝛ ꝑ illud ꝓ nomē. ego. qđ ē pſone pme ſi
gnificaẜ. pr̄. Et ꝑ illud ꝓ nomē tu. qđ eſt
ſcđe ſignificaẜ filius. Et ꝑ illud ꝓnomen
ille qđ eſt tertie ſignificaẜ ſpūs ſctūs. De
pmo ꝓnoīe. ſ. ego dẜ yſ. vult Ego q alios
parere facio ipſe nō pariā dicit dñs Ego
q gñeratiōeꝫ cūctis tribuo ſterilis ero. De
ſcđo. ſ. tu mat. p°. Tu es filius meus dile-
ctus in te mihi ꝯplacui heb. p°. Tu in pn
cipio dñe terrā fundaſti Et opa manuuꝫ
tuarum ſunt celi. De tertio. ſ. ille. Io. 16.
Ille arguet mūdū de peccđ. ⁊ de iuſticia

⁊ de iudicio Et infra ille me clarificabit qꝛ
de meo accipiet ⁊ annūciabit vobis. Et pa
rū ſupra. Cū aūt venerit ille ſpūs verita
tis docebit vos oēm ꝟitatē. Scđm nota
bile. ꝙ ꝓnomē quadrupłr accipiẜ i ſacra
ſcriptura. Aliqñ ꝑ diuina eēntia. q eſt
oīum finalis cā. ⁊ effectiua Et ſic accipitur
apōc. p°. Ego ſū alpha. ⁊. o. pncipiū ⁊ fi-
nis. Aliqñ a ꝓprietate pſone patris qꝛ
ipſe ē origo totius deitatis ſm̄. dio. de. di.
no. ca°. 2°. Aliqñ ꝑ pſona ꝟbi. Io. p°. Oīa
ꝑ ipſuꝫ facta ſunt Et i p̄s. pncipiū ꝟboꝝ
tuoꝝ ꝟitas. Io. 8. Principiū q ⁊ loquor
vobis. Aliqñ ꝑ ꝓprietate ⁊ ꝑ pſona ſpūs
ſcti qꝛ eiꝰ pncipiū ē volūtas ꝑ quā deus
oīa creauit apōc. 4. ꝑꝑ volūtatē tuā erāt
⁊ creata ſunt Et ſic pōt itelligi illud geñ.
p°. In pncipio creauit deus celū ⁊ terraꝫ.
qꝛ Augu. exponens illud R°. 11. c°. Ex
ipſo ⁊ ꝑ ipſuꝫ ⁊ in ipſo vltimū applicat ſpi
ritui ſctō Sic ēt pōt itelligi illud. Io. p°.
In principio erat ꝟbū. qꝛ ſicut ꝟbū ꝓceſſit
a pr̄e ita manet in ſpū ſctō Et ꝑ pſona pa
tris pōt i telligi illud ꝓuerb. 8. dñs poſſe
dit me in initio viaꝝ ſuaꝝ anteq̄ qcquaꝫ
faceret a pncipio vbi ſapia icreata loqtur
q ante nullo pncipio eſt niſi a pr̄e Et ſm
iſtas acceptiōes diuerſimode pōt itelligi
applicādo a ſcđaꝫ pſonā q ē ꝟbū Iſtis vi
ſis ad iſtius dicti declarationē ē notādum
ſm Aug. ſup geñ. ad lr̄aꝫ. circa pncipiuꝫ
ꝙ ꝟba diuine ſcripture. pñt quadrupli-
ter exponi Primo qdē ſm dictū hyſtori-
cū. Scđo ſm allegoricū. Tertio ſꝫ tro
pologicū. Quarto ſꝫ anagogicū. Quā-
tū ad pmū q ē lr̄alis illud ꝟbum pōt qua
druplr̄ itelligi. ſ. In die ꝟtutiſ tue Primo ac
cipiēdo ꝑ die dīne eternitatiſ ſicͤ accipit p̄s
d. Ego hodie genui te. Scđo ꝑ die creati
onis mūdi de quo geñ. p°. Factū ē veſpe
⁊ mane dies vnus Tertio ꝑ die icarna
tiōis de quo Gal. 4. At vbi venit plenī
tudo tpis miſit ds filiū ſuū factū ex mulie
re. Quarto ꝑ die natiuitatis. Yſ. 9. Par
uulus natus ē nobis ⁊ filiꝰ datus ē nobis
In his. n. quatuor dieb⁹ fuit dīna ꝟtus
nobis oſtēſa Et iđ dẜ. die ꝟtutiſ tue accipiē
do diē eternitatiſ in quo ꝓpheta duo facit
qꝛ p°. itroduẜ ſacꝫ eterne ꝓceſſiōis Scđo

introducit ſacř in eterne gñatiõis. Quãtũ
ad primũ dicit Tecũ pricipiũ i die vir. tu.
in ſpl. ſan. Dies. n. ỽtutiſ ỽbi ſup oĩa decla
raẽ i pceſſiõe ſpũs ſci. q: infinita ỽtus re
grit ad pducẽdũ. pſonã ifinitã qualis eſt
ſpũſſcũs reſpectu cuiꝰ oĩa opa ỽbi ſũt q̃ſi
nihil. Et q: ỽbũ nõ ſolũ pducit. ſpm ſcm
ſꝫ cũ ipſo pře q ẽ pnci^m oĩuꝫ. Jõ dicit ad
ỽbũ: tecũ pnci^m i die ỽ. tue. Q: tñ ex ſcri
ptura diuiſa relucẽt ſcõꝝ pdeſtiatões eter
ne i ỽbo ſicut i q̃dã ſpeculo. Et pĩ cũ ỽbo
ↄcurrũt ad pductionẽ ſpũſſcti. Jõ dĩ in
ſplẽdo: ibꝰ ſcõꝝ. Quãtũ ad ꝫꝫ. ſ. eterne gña
tõis myſt^m cũ dĩ. Ex vtero añ luci. ge. te.
dĩ q ex vtero natꝰ ẽ filiꝰ: q: ñ creatꝰ ð no
uo vel de nihilo. Sꝫ gẽitꝰ ð ſba pẽis eẽn
tiali. Põt tñ itelligi p vterꝫ ſba diuia:
q: ipſa ẽ oĩuꝫ diuiaꝝ pfectionũ ↄtentiua.
Et iterꝫ dĩ Añ luciferꝫ ge. te. q: lucifer fu
it pductꝰ i pn^o tpis. Et dei filiꝰ ab eter
no. ſicut dĩ puerb. 8. Dñs poſſedit me ini
tio viaruꝫ ſuaꝝ añq̃ qcq̃ faceret a pn^o.
Et dĩ. ibidẽ ſapĩa diuia. Ab eterno ordia
ta ſuꝫ. Et hoc de p^o die. ſ. diuie eternitatꝫ.
Scdõ accipiẽdo diẽ p die creatiõis mun
di in q̃ fuit p^o magnificata ad extra ifinita
ỽtus ỽbi. p qð ſũt oĩa ð nihilo fcã. Jo. p^o
Oĩa p ipꝫ fcã ſũt. ⁊ ſine ipo fcm ẽ nihil: vt
tũc ei dicaẽ. Tecũ princi^m in die vir. tue.
Accipiẽdo princi^m p ipſa deitate q̃ ẽ ime
diate i pſona ỽbi cũ ppꝛietate. Et iõ dĩ.
Tecũ pncip^m in die ỽtutꝫ ỽbi ⁊ nõ ſoluꝫ
p ppꝛietates: ſꝫ p deitatẽ cõem tribꝰ pſo
nis p: oducet omia. q̃ſi dicat ei pr nõ tu
ſolus creaſti oĩa i die ỽtutꝫ tue. immo fuit
tecũ pncip^m p qð tres pſõe creauerũt oĩa
Segẽ i ſplẽdoꝛibꝰ ſcõꝝ: q: pria maïfeſtaꝰ
ỽtutꝫ ỽbi cũ pnci^o diuinitatꝫ fuit i ſplẽdo
ribꝰ ſcõꝝ añ luciferꝫ q̃s creauit. p^o ante
oĩa ſplẽdidos ỽtute ⁊ ſapĩa ſupnãli. Et
q: lucifer ſup oẽs ãgelos fuit a prin^o luci
ſoꝛatꝰ ⁊ factꝰ ne forte qs credẽt ipꝫ ỽbo i
claritate fuiſſe mirificũ addẽ ex vtero ⁊c̃.
In q̃ notãẽ duo priuilia ỽbi diui vltra
luciferꝫ. P^m q: lucifer fuit ð nihilo crea
tus: ⁊ ỽbũ dĩ. ſ. filiꝰ ex ſba pẽis genitꝰ. Jõ
dĩ ex vtero. i. ð ſba pẽcã nõ mioꝛ. 2^m q: lu
cifer nõ hũit nec fuit ad tãtã claritatẽ ſbli

matꝰ i ifinitũ ſicut ỽbũ dĩ Jõ dĩ añ. i. priꝰ
q̃ lucifer gẽui te: lꝫ opatio nulla ſit. ſꝫ ac
cipiꝰ añ ꝫꝫ oꝛdinẽ pfectiõis. 3° accipꝰ diẽ
p die icarnatiõis: vt p ea dicaẽ a pře xp̃i
filio. Tecũ prin^m ⁊c̃. Dies. n. ỽtutis icar
natiõis fuit maioꝛ: q̃ dies creatiõis mũdi
q: q̃to diſtãtia ẽ maioꝛ tãto ỽtꝰ eiꝰ ↄiun
ges ẽ pfectioꝛ. Nũc ãt magis diſtat nã di
uia a creatura i ifinitũ q̃ nã creata a nihi
lo. Et iõ magis mãiſeſta fuit dĩ ỽtꝰ q̃ñ nã
hũana fuit ad celſitudinẽ deitatꝫ eleuata p
aſſũptionẽ carnis. q̃ q̃ñ nã creata fuit de
ducta ð nihilo adeſſe p creatõeꝫ. Et q: hꝰ
ñ potuit fieri niſi ſpĩali opatiõe dĩ. cuiꝰ
gñſtra Luc. p^o Spũſſcũs ſupueĩet i te ⁊ ỽ. a.
obũ. ti. Jõ dĩ filio. Tecũ prin^m i die vir.
tue. Et q: i tali aſſũptõe aĩa q̃ fuit a ỽbo
aſſũpta fuit vltiate gĩficata. Jccirco iſta
aſſũptio fuit i ſplẽdoꝛibꝰ ſcõꝝ fcã radijs
illuſtrãtibꝰ xp̃i aiaꝫ. ſicut ſci i pria illuſtrã
tur. Et q: iſtã claritatẽ ñ hũit xp̃s a ſe. iõ
ſegẽ Ex vtero añ lu. ge. te. Et addit añ lu
ciferꝫ: q: pr ñ ſolũ itelligibiẽr ꝫꝫ ỽtatẽ: ſꝫ
ẽt ꝫꝫ hũanitatẽ: q: aĩa xp̃i fuit creata ſplẽ
didioꝛ q̃ nã luciferi quãtũ ad gr̃aꝫ i ſplẽ
doꝛibꝰ ſcõꝝ. Quarto accipiẽdo diẽ p die
natiuitatꝫ vt p ea dicaẽ eiꝰ hũanitati Tecũ
prin^m i die vir. tue: q: i xp̃i oꝛtu deitas q̃
ↄiũcta fuerat hũanitati. b. vir. cũ ipa fuit
oꝛta de. b. ỽ. vtero ſibi dicaẽ Tecũ prin^m
. i. cũ hũanitate ỽbi deitas ẽ i die ỽtutꝫ tue
D i ãt dies natiuitatꝫ xp̃i dies ỽtutis ỽbi
q: miraculuꝫ ſue potẽtie oſidit q̃ñ clauſo
vtero ſine leſiõe pceſſit. Et q: iſta die vir
tus eiꝰ fuit mãifeſtata oĩbꝰ ſtella ipꝫ pnũ
ciãte magis q veneſt ſꝫ. die. Et tũc ſegẽ i
ſplẽdoꝛibꝰ ſcõꝝ: q: i ſplẽdoꝛibꝰ ſcõꝝ an
geloꝝ laudãtiũ ⁊ dicẽtiuꝫ. Glia i excelſiſ
deo ⁊c̃. Hec dies fuit ſolẽnizata Luc. 2°
Reuerſi ſũt paſtoꝛes laudãtes ⁊ gĩficãtes
dm̃. Et q: poſſꝫ dici q natꝰ eẽt filꝰ hoĩs.
Jõ ipꝫ ↄfitẽẽ pr dauit. Ex vtero a. lu. ge.
te. applicãdo ad eũ hũanitatẽ: q: ille hõ q
fuit natus de vtero. b. vir. ẽm humanita
tẽ pferebaẽ lucifero ẽt ſi permanſiſſꝫ i ſuo
principatu. Et hec ſufficiant quantum ad
ſenſum lr̃alem. quantum ad ſenſum alle
goꝛicum pñt applicari hec ỽba ad btãm

vir. vt ei dicaẽ p die cõceptionis ſue i qua
fuit ſibi data gratia ⁊ virtus gñatiua a
ſpũ ſancto ẽm Daũ. Tecum pꝛicipium i
die vir. tue: q: non ſoluꝫ ipa: ſed ſpſſanctꝰ
cum ea xp̃m gñauit: q: cum ea concurrit
ſpũſſanctus ad coꝛpoꝛis xp̃i generationeꝫ
Jſta autẽ conceptio fuit facta in ſplẽdoꝛi
bus ſanctoꝝ dum in xp̃i cõceptione fuit.
Scdõ ſanctificata. ⁊ donis ſpũſſancti ve
lud ſanctoꝝ ſplendoꝛibus nouiter illuſtra
ta Luc. p^o Spũſſanctus ſupueniet in te ⁊
virtus altiſſimi obũbꝛabit tibi. Et q: ma
ter dñi fuit de ſterili matre nata ỽtute di
uina. Jdeo ſequiẽ ex vtero añ luciferum
ge. te. Quia ẽt eius gr̃a fuit maioꝛ q̃ luci
feri: q: ad maioꝛẽ ⁊ feliciõꝛẽ gĩiam fuerat
poꝛdinata. Quantũ ad ſenſum tropologi
cum q eſt moꝛalis pñt iſta verba referri
ad aĩam pro illo die quo ſe conuertit ad
deum. Cum eĩm ppꝛia virtute non poſ
ſit reſurgere niſi diuina gr̃a adiuuetur Jõ
⁊ dĩ Tecum pꝛincipiũ in dĩ. vir. t. i. cõuer
ſionis virtuoſe ad deum. Et q: in pfecta
conuerſione aĩa per gr̃e infuſioneꝫ ſancti
ficatur. ⁊ donis ſpũſſancti dotaẽ. Jõ ſeq
tur in ſplen. ſan. Et q: ex tali conuerſione
efficiẽ dei filia adoptiua per gr̃am Ro. 8
Accepiſtis ſpm adoptionis filioꝝ in quo
clamamus Abba pater. Et ideo ſibi dici
tur ex vtero ante luc. ge. te. Ex vtero non
diuine nature ſed gr̃e diuine vel clemẽtie
Et q: talis aĩa eſt magis accepta q̃ luci
fer cũ fuerit i puris naturalibꝰ creata Et
q: tunc fuit ſine gratia. Jdeo ſibi dicitur.
ante luciferum nata. Quantuꝫ ad ſenſuꝫ
anagogicum accipiendo diem pro die vl
time gĩficationis xp̃i cum tradiderit re
gnum deo ⁊ patri. pꝛ coꝛi. xv. Poſt diem
iudicij de quo Yſ. 60. Non erit tibi am
plius ſol ad lucendum pro die neqꝫ ſplen
doꝛ lune illuminabit te Jdeo dicit dẽs pr ad
xp̃m Tecum pꝛincipium in die vir. tue.
Tunc enim omnes virtutes xp̃i erunt cõ
ſumate. Et tunc erit deitas que eſt pꝛinci
pium coniuncta cum humanitate xp̃i ad
perficiendũ ſanctoꝝ felicitatẽ interius ⁊ ex
terius vt interius beatificentẽ in eius iucũ
ditate: ⁊ exterius in eius humanitate. Jõ

dicitur Tecum pꝛincipium ſcõm q xp̃us
Jo. x. Jngredietur ⁊ egredietur ⁊ paſcua
inueniet. Et illud tunc erit in ſplendoꝛibꝰ
ſanctoꝛum. quia a xp̃i deitate procedent
ad ſingulos ſanctos ſinguli radij eoꝛum
animas felicitãtes ⁊ illuſtrantes. Et quia
beata virgo de cuius vtero xp̃s proceſſit
erit xp̃o ſumme pꝛoxima. Jdeo eius com
memoꝛat deus pater d. Ex vtero ante luci
ferum genui te. quaſi inducens filiam ad
ipſum iuxta ſe collocandam. quia iuxta
xp̃i pꝛeceptum tunc erit ſcõm humanita
tem ſuper omnem creaturam dignioꝛ q̃
fuiſſet patri pꝛincipatus luciferi ſi permã
ſiſſet quanto eius anima beatioꝛ. Jdeo dĩ
eſt ante luciferum. Dico ergo iſtis pmiſ
ſis q xp̃i natiuitas fuit naturalis ⁊ ſuper
naturalis. Naturalis quantum ad om
nia in quibus beata virgo fuit operata
vt eſſet mater vera. Supernaturalis ve
ro quo ad ſupernaturalia facta ỽtute ſpi
ritusſancti. Et quia in eius natiuitate in
materno fetu non fuit naturalis emiſſio:
q: ſpũſſanctus coꝛpus xp̃i de vtero per
coꝛpus integrum ſupernaturaliter extra
xit. ideo ſupernaturalis fuit. Argumenta
ỽo fcã in prin^o pcedũt vijs ſuis quãtũ ad
diuerſas natiuitates referẽdo. Cuiꝰ nati
uitatis gratia ad gloriã nos perdu. Amẽ.

¶ Jn feſto beati ſtephani: ſmo pꝛimus.

Ecce ego mitto ad vos. pphetaſ
⁊ ſapiẽtes Mat. xxiij. c^o Jſtõ
ỽbũ ad laudẽ bti ſtephani pꝛtho
martyris ſumiẽ. q: in ipſo martyrij ſollẽ
nitas a xp̃o dño ſimplr declaraẽ. Q: cuiꝫ
in ſollẽnitate martyrij iueniẽ. ſ. Sũma
benignitas ex pte dei martyres mittẽtis.
Eũ pmittiẽ. Ecce ego mitto vobis. ſ. ad
inſtruẽdũ ⁊c̃. Nimia crudelitas ex pte
ppꝛij martirij itcrficiẽtis. iõ ſegtur. Ex il
lis occidetis ⁊c̃. Quia igiẽ ỽbũ ppoſi
tũ in q̃ ſollẽnitas martirij declaraẽ. Ad
laudẽ ipſiꝰ pꝛthomartiris ẽ aſſũptuꝫ. Jõ
de martirio gñaliter. Et ð iſtius martiri
ſpãliter ẽ dicendum. De quo ſunt. iꝫ.
articuli declarandi. Q noꝛum.

Pꝛimus ẽ. Quid ẽ martiriũ. Dĩ aũt p̃mus
a moꝛte. q̃ñ qs moꝛiẽ p deo. ſicut ipſe p articu.

nobis mori dignatus ē. Ad iſtud autē
martiriū quattuor reqruntᷓ. Primū. Cer
ta cā ꝓ q̄ moriatᷓ. ſ. ꝓ iuſticia nō ꝓ culpa ꝑ
ꝓpria. iō dī. b. pe. in canonica ſua. Si qd pa
timur ꝓ iuſticia eritis. Nā ſi ꝓ culpa ſua
q̄s moritᷓ. nō ē martir. Scḋo intentio
recta. vt nō ꝓpter aliquā rē tp̄alē vel mū
danā mortē ſubſtineat ſiuſte. ſʒ pp vitam
F eternā. Terti° volūtas nō coacta vt ſpō
te ⁊ nō inuitus moriatᷓ. qꝛ nō ex triſtitia.
aut ex neceſſitate ē meritū ſm apoᵐ ⁊c̄.
Quarto pſona diſtincta. vt ſeipſuʒ nō in
terficiat. qꝛ tales ſm Aug. ſūt ſceleratores
homicide. Primo pp defectū pᵉ condi
tiōis. nō fuit martir moyſes qꝛ mortuus
fuit ꝓ culpa ſua. eo ꝙ fuerat tranſgreſſus
mandatū dn̄i ad aquas ꝯtradictiōis. vt
habetᷓ. p° deutro. Scḋo pp ſm nō fuit
martir Judas machabe⁹. qꝛ pp hūanam
verecūdiā fugiēdā nolēs belliū fugere fuit
interfectus vt legitᷓ in li° machabeorum.
Tertio pp 3ᵐ nō fuit martir oſias ſū
mus pōtifex. qꝛ iterijt in victus. vt habetᷓ
ibidē. Quarto pp 4ᵐ nō fuit martir
Joſias. q ſeipſuʒ i pſequētes legē dei p̄ci
pitauit. vt legitᷓ ſm machabeoꝝ. ij. c°. Iſtaſ
quattuor ꝯditiōes hūit martiriū bti ſteph.
ſ. Certā cām. qꝛ pp fidem xp̄i. Intētionē
rectā. qꝛ nō pp aliquā rē tp̄alem. ſʒ pp vi
tā eternā. Volūtatē nō coactā: qꝛ grat̄ ſe
hoſtibus fidei igerebat. Mūit pſonā diſti
ctā qꝛ nō a ſe ſʒ a iudeis fuit lapidat⁹ ⁊c̄.
2⁹ art. Secūdus articulus ē. Quot ſūt marti
M rij gn̄ari. Et ponuntᷓ eē quattuor. Quoꝝ ū.
Pᵐ ē. Cuius paſſio redūdat in corpe. ⁊
aīa ſicut fuit martiriū dn̄i nr̄i ieſu xp̄i: Cu
ius cruciatus dī magis fuiſſe i carne q̄ in
mēte. Jō dī treno. i. c°. Videte ſi ē do
lor ſilis ⁊c̄. qꝛ lʒ multis martires plus paſ
ſi fuerunt in carne tamen dolor anime
B omnes alios tranſcēdebant. Secunduʒ
ē. Cui⁹ paſſio p̄ciſe ē in aīa. ſicut fuit mar
tiriū v̄gis cui⁹ aīaʒ gladius paſſiōis xᵖ p
trāſiuit. iō fuit maius martiriū q̄ alicui⁹
poſt martiriū xp̄i. in quātū dolor ſubiectū
nobili⁹ penetrauit. de quo martirio Sime
on ꝓphetauit. dī. Ecce poſitus ē hic in rui
nā ⁊c̄. Et tuā aīam ⁊c̄. Tertiū ē. Cui⁹
paſſio ē crucians ſolū corpus. ſicᷓ fuit mar
tiriū. b. ſtephani cui⁹ aīa erſite iucūda de
viſiōe celeſtiū corpus ei⁹ fuit lapidatum:
vt habetur vbi ſupra. In hac martirij ſpē
btūs ſte. dī oēs alios martires p̄ceſſiſſe.
Quartū ē. Cuius paſſio nō ē corp⁹ oc
cidens. aut aīam corpe ſepans. ſʒ p conti
nuā carnis mortificatōꝫ xp̄o crucifigēs iu
xta illō apo¹ dī. Xp̄o ꝯfixus ſuʒ cruci. Et
ſᵒ martirio. b. Jo. euāgeliſta fuit martiri
zatus. dicente ei dn̄o in euāgelio. Et Ja
cobo fr̄i ſuo. Calicē qdē meū bibetis ⁊c̄.
Quē calicē ſolitus erat paſſionē appella
re. Vn̄ Greg. martiriū ipm vocat. De ſᵒ
martirio ſolitus ē loq in euange. dī. Qui
vult venire poſt me. Tertius articul⁹ ē 3⁹ art.
Quot ſūt martirij gradus. Inueniūtᷓ eē
quattuor. Prim⁹ ē ꝓprie' iſantiū q in
odiū fidei occiduntᷓ ſine ꝓpria voluntate
ſicut fuit martiriū inocentiū de qb⁹ dī in
Math. ⁊ in apoc. dī. Vidi ſub altare dei
⁊c̄. ⁊ ſeqtur date ſunt illis ſtole albe. Se
cundus ē ꝓprius iſirmoꝝ. qū nō pñt fuge
re mortē quā vitarēt libēter. vbi deū mor
taliter offenderēt. ⁊ tūc ꝓus eligūt mortez
q̄ talē vitā malā hoc ē q̄ peccare morta
liter. vt habetᷓ de eleazaro. 2. machabeo
rū q magis gl'ioſam mortē q̄ odibilē vi
tā in trāſgreſſiōe diuine legis elegit. Et ō
ſuſanna in daniele ⁊c̄. de q̄ gradu dn̄s in
euāgelio loq̄batᷓ dī. Cū pſequentᷓ vos in
vna ciuitate fugite in aliā loquēs de debi
libus ⁊ iſirmis. Tertius ē ꝓprius pfe
ctoꝝ. qū mortē nō fugiūt. ſʒ expectāt. quā
uis fugere poſſent. ſicut Jacob⁹ expecta
uit pſecutionē herodis. volēs deſcēdere.
donec fuit interēptus ab eis. ⁊ ita fuit Pe
trus. vbi p angelū de carcere fuiſſet libe
ratus ⁊c̄. Quartus ē ꝓprius pfectiſſi
moꝝ. qū nō ſolū mortē nō fugiūt. imo eā
inſecūtur. ſicut Paul⁹ agabo ꝓphete re
ſpōdit. Tibi p̄dicēti pſecutionē in hieꝛlm
futurā dī. ꝙ nō ſolum alligari ſʒ mori in
hieꝛlm paratus erat: ⁊ nō potuit detineri a
fr̄ibus: ſicut clare appꝫ in act. Iſtū gra
dū hūit. b. ſteph. cum eſſet ordinatus ⁊ de
putatus ad cuſtodiam ⁊ eruditionem vi
duarum: vltro ingeſſit ſe ad pugnandum

cū fidē perſequētibus ibidem patet.
4. art. Quartus articulus eſt. Pro quibus
reb⁹ eſt martyriū ſubſtinendū. Et dicitᷓ.
ꝙ pro quattuor rebus. ſ. Primo pro
dō vt eius fides nullatenus abnegetur: ſʒ
defendatur ſicut b. ſte. xp̄i fidē iudeis pu
gnātibus defendebat: ita vt nō poſſent re
A ſiſtere ſpiritui ⁊ ſapiētie q loquebatur vbi
ſupra: de quo ait dn̄s in mat. Qui me con
feſſus fuerit ⁊c̄. Secūdo ſubſtinenduʒ
eſt pro ſeipō: vt magis vnuſqſque eligat
magis vitā amittere q̄ cōtra legē dei fa
ciēdo ſeipm inquiare peccato mortali. ſic
fecerūt illi. v. filij cū m̄re ſua in libro ma
cha. vbi dicit dn̄s i Mat. Nolite timere
eos q occidūt corpus ⁊c̄. Tertio ſubſti
nendū eſt pro ꝓximo ſicut qlibꝫ prelatus
eccleſie pro ſalute oīuʒ ſubditoruʒ ſuoruʒ
Exēplo xp̄i in Jo. Bon⁹ paſtor aīaʒ ſu
am ponit pro oui. ſ. ita ⁊ nos debemus
aīas pro fratribus noſtris ponere.
Quarto eſt ſubſtinendū pro eccleſie li
bertatibus ſicut fecit be. Thomas cantua
rienſis q pro rebus tēporalib⁹ eccleſie glo
rioſum ſubſtiuuit martyriū. qa tāto dicitᷓ
martyr pfectior quāto pro minorib⁹ bōis
eccleſie ſe expoſuit: vt appeat qd feciſſet ꝓ
ſpiritualibus. Sic eniʒ diceretᷓ fidelis ſer
uus q exponeret aīaʒ ſuā morti pro cuſto
dia ſp̄ōſe dn̄i ſui: fidelior tn̄ videretᷓ q nō
ſolū pro ſpōſa: ſed etiā pro ſponſe ornamē
tis ſe exponeret. Spōſa xp̄i eſt eccleſia
⁊ ornamēta eius ſunt illa tēporalia qbus
quaſi ornamentꝭ ornatᷓ. Ideo b. Thomas
fuit fideliſſimus xp̄i martyr de quo mar
tyrio loquitᷓ dn̄s in Luc. qū precepit apo
ſtolis vt tūicas vēderēt. i. vt corpora mor
ti exponāt ⁊ gladios emāt. i. iuriſdictionē
nō ſolum ſpūalē: ſʒ ⁊ tēporalē habeāt cō
ſequēt q̄ dicuntᷓ eſſe figurate in duobus
gladijs ſymōis in euāge. beati Luce.
Quintus articulus eſt. pro qbus ſini
5. arti. bus eſt martyriū ſubſtinedū. vbi ſunt qua
tuor veritates. Quaruʒ. Prima eſt: ꝙ
nō pp euadendā aliquaʒ miſeriā tēpora
lem ⁊ pn̄tem ſicut faciūt illi q ſeipōs oc
cidūt ſicut fecit Saul ne illuderetᷓ a phili
ſteis; ideo dixit ei dyra⁹ dū viueret ⁊ phi
liſteaʒ cōſuleret q̄ factus erat cū ipſo: vt
legitᷓ. i. Re. 31. Scḋa eſt ꝙ nō pp euadē
dā penā eternā p̄ciſe. qꝛ q timet nō eſt p B
fectus in caritate. vt ait Jo. in cano. ſua
c. iiij. qꝛ nō decet martyrem. Tertia eſt
ꝙ nec directe pp ſpeʒ remuneratiōis eter
ne. Nec p euaſionē pene: mortē ſubſtinere
qiua iſte amor non eſt vere amicitie: ſʒ
eſt amor concupiſcētie. vnde dicit ꝙ pro
tali morte deus nullū bonū rependeret:
Ita deberet eā qlibꝫ libēter recipere ſicut
nūc. qꝛ oīs actio que ſpe remunerationis
igitᷓ eſt ſuuliſ ⁊ q̄ ſine tali ſpe eſt libera: iō
dicit Apoca. ꝙ poſiti ſumus in libertate
fratrū dei. filius eniʒ p̄ris pficit volūtatē:
etiā ſi nullus expectet ab eo ⁊c̄. Quar
ta eſt ꝙ ſimplr̄ pp puraʒ charitatē dei ē
martyriū ſubſtinēdum. vn̄ dicit Ricar.
de ara ſponſe. ꝙ ſiqs exiſtēs in charitate
poſſʒ inferni penas accipere: nō eēt ei pe
na. ſʒ gloria. Et iō dicebat Apoſ. ſitus in
charitate ad Ro. viij. quis nos ſeparabit
a charitate xp̄i. tribulatio an anguſtia: an
pſecutio: an fames: an periculum: an inui
dia: an gladius quaſi dicat nō. Beatus
āt Stepha. pp iſtā cāʒ ſuſcepit martyriū
qꝛ erat plenus charitate ⁊ gr̄a que facit di
ligere iſto modo ⁊ non alio. ſ. qꝛ deus eſt
in ſe bonus ⁊ cuilibꝫ proficu⁹ de qua di
lectiōe. ait dn̄s in Jo. vi. Si quis diligit
me ſermo. meū ſeruabit ⁊c̄. Sextus ar 6. arti.
ticulus eſt ꝙ qlibꝫ fidelis debet ſe ad mar
tyriū quadrupliciter p̄eparare. Pri E
mo ad martyriuʒ pietatis ⁊ compaſſiōis
in voluntate. vt mala que in alijs videt.
ipe quaſi ſua reputet. Ex°. apo¹. dī. ad co
rin. Quis iſirmatᷓ ⁊c̄. Secūdo ad mar
tyriū ꝯpunctionis ⁊ pēitētie in mente: vt
peccata preterita. ſ. plāgat: ⁊ futura nō cō
mittat. dī. cū iob. Si erraui tu doce me. ſ.
p penitētiā: ⁊ vltra nō adiciā: accipiendo
ſi pro qꝛ. Tertio ad martyriū mortifi
camur in carne propria. iuxta illud apoſ.
Qui aūt ſunt xp̄i carnē ſuā crucifixerunt:
cum vicijs ⁊ cōcupiſcētijs. Et iterū mor
tificate membra veſtra ⁊c̄. ne. ſ. obediatis
iniq̄tati. Quarto: ad martyriū merorᷓ
in cōtemplatiōe ſue memorie ⁊ recordatie

nis paſſiōis xp̄i dī. Jere. Recordare pau
ptatis mee. ⁊ abſinthij ⁊ fel. ⁊ ſᷓ. Mēorꝫ
mēor ero ⁊c. Jō dicit Paulus xp̄o ꝯfixus
ſum cruci. Iſto martyrio fuit. b. Frāciſ
cus crucifix⁹: vt pꝫ ī ca° de ſtigmatib⁹. Et
huius iſtis martyrijs pponere: vt ſi quādo
oriat̄ tribulatio ſe morti cōſtāter expone
re anteq̄ᷓ fidē dimittere. Et tales hoīes q̄ᷓ
uis vltimo nō moriāt̄ p̄ fide. tn̄ palmam
martyrij nō amittūt: vt legit̄ de. b. Mar
tino ⁊ beato Frācisco ⁊ multis alijs ⁊c.

7ᵘˢ art. Septim⁹ articulus ē. Quis fuit p̄m⁹
martyr. Ubi ē ſciendū q̄ᷓ diuīa ſcriptura
diuidit ſtatum in quatuor ptes. Quarū
Prima ps ē de ſtatu nature in q̄ p̄mus
martyr fuit Abel q occiſus fuit a chaym
in odium dei. eo q̄ᷓ reſpexerat ad munera
D eius. vt habet̄ in lib° gen̄. Scd̄a ps ē de
ſtatu legis ſcripte. I q̄ p̄mus martyr legit̄
abimalech ſacerdos quē occidit rex ſaul
eo q̄ᷓ conſulerat dn̄m p̄ dd. I. re. xxij. ca°
Tertia ē de ſtatu pphetarū in q̄ p̄m⁹ mar
tyr fuit zacharias filius ioiade ſiue bara
chie de his qui in ſacra ſcriptura legunt̄:
q̄ᷓ occidit rex iuda īrra tēplum ⁊ altare. d̄
quo dn̄s in euāgelio loquit̄. Quarta ē d̄
ſtatu grē in q̄ p̄mus martyr fuit Jo. bapti
ſta. Quis apocriſe aliq̄ hic iducant̄: vt ait
Hiero. aliq̄ue ſcripture de zacharia eius
p̄re. de martyrio aūt Joānis habet̄ mar.
E vj° c° In° autē ſtatu gratie ſex° legun
tur p̄ma martyria. Quorum.
Primuꝫ fuit ſanctorum Innocentiuꝫ.
Secunduꝫ fuit beati Joānis baptiſte.
Tertiuꝫ fuit Xp̄i Jeſu.
Quartuꝫ fuit beate Marie virginis.
Quintuꝫ fuit beati Stephani.
Sextuꝫ fuit beati Jacobi apl̄i.
Unde quātum ad hoc pꝫ q̄ᷓ martyriū
bti ſte. fuit penultimū vt ex ſcriptura no.
teſtamēti pꝫ Et iſto modo nō dī fuiſſe pri
mus martyr beatus ſtephanus ⁊c.

8ᵘˢ art. Octauus articulus ē. Quare btūs ſte.
dī pthomartyr. Et dant̄ quatuor rōes.
P° quarꝫ ē. q: p̄m⁹ poſt noui teſti cōfir
mationē fuit. ſ. martyrizatus. teſtm̄ autē
iſtud. vt ait apo. ad hebr. i morꝫ articulo
ꝯfirmat̄. poſt qd̄. btūs ē paſſus. Scd̄a ē. q:

Stephanus q̄re dr̄ prothomartir

p̄m⁹ ex martyrio volauit ad celum ceteri
ū° p⁹ deſcēdebāt ad iferos. vt pꝫ de xp̄o
⁊ Joāne bap.. Tertia ē. q: p̄m⁹ p̄ fide xp̄i
fuit occiſus. ceteri ū° p̄ lege veteri vt io. ⁊c
p̄ter inocētes. q lꝫ fuerit pp̄ xp̄m occiſi n̄
tn̄ pp̄ fidē xp̄i quā ꝯfiterēt. Sic āt. b. ſte.
vt pꝫ in Mat. ⁊ i actib⁹. ſ. quatr p̄ x° ꝯfeſ
ſiōe. ē occiſus ⁊c. Quarta ē. q: bap⁹ ſan
guis. P° i eo efficaciā habuit cū i ipſo ab
ſoluat̄ aīa a pena ⁊ a culpa. ſic bap̄ᵐᵒ flu
mis. Et i oīb⁹ p̄cedētib⁹ iſtō martyriuꝫ
nūq̄ᷓ hūit talē effectū. cū oēs icurrerēt pe
danni pp̄ x̄ᵐ q a q̄ abſolueret̄ nō hūit.
Jō. b. ſte. p̄m⁹ dux fidei fuit ꝯſtitut⁹ ⁊ ſic
fuit p̄ iepte i li° iudicū figurat⁹ q fuit dux
iſraelitici pp̄ⁱ ꝯſtitut⁹ q p̄us cepit cū hoſti
bus dimicare. Sic. b. ſte. factus ē in p̄lia
dux magn⁹: q: ſic p̄m⁹ dimicauit ⁊c.
Nonus articul⁹ ē. Quib⁹ ūtutib⁹ mar 9ᵘˢ art.
tyriū. b. ſte. fuit ornatū. Et dī q̄ᷓ ſᷓ q̄tuor. ſ.
P° ūtute caſtitatꝭ ⁊ mūdicie. Icirco ſig̃ᵐ
fuit ꝯſtitutus cuſtos viduarꝫ mulierꝫ ſcā
rū: vt pꝫ in act. Unū pp̄ ei⁹ puritatē oēs q
erāt in ꝯcilio intuebant̄ vultum ei⁹. q. vul B
tū angeli ſtantꝭ iter eos pp̄ habilitatem ⁊
honeſtatē vt hr̄ i actib⁹ aploꝝ. Scd̄o vir
tute ūitatꝭ ⁊ ſapie pp̄ q̄ᷓ dī plen⁹ ſapia. ⁊
iō ei⁹ ſapie iudei nō poterāt reſiſtere ⁊c.
Tertio ūtute fortitudinis ⁊ ꝯſtātie. vñ dī
in act. plen⁹ fortitudie. q: ſortꝭ ē ſ° q ē im
pauidus ꝯtra bonā mortē ⁊c. Quarto ū
tute benignitatꝭ ⁊ patiētie. q: p̄ſequētibus
nō ſolū pepcit. ſꝫ p̄ ipſis orauit. vt habet̄
i act. iuxta xp̄i p̄ceptū dī. i euāgelio diligi
te inimicos. ve. ⁊ orate p̄ p̄ſequētib⁹ ⁊ calū
niātib⁹ vos. Notādū āt q̄ᷓ i° ſacro tp̄e d̄
bem⁹ iſtꝭ quatuor florere ūtutib⁹. P°:
puritate. ne. ſ. maculem⁹ carnem culus ſo
ror: vel q̄ ipſo tp̄e ūbo fuit vnita. Scd̄o K
ūitate. vt non tpalia. ſꝫ celeſtia p̄ ſapiam
ꝯtēplemus. q: ſapia dei p̄ris i° tp̄e ē nr̄e
fragilitati ꝯiūcta ⁊c. Ter° fortitudie vt
nō timeam⁹ ma² p̄ xp̄o portare. q p̄ nob̄
maxia mūdi p̄ēalia ſuſcepit. Quarto pa
tiētia. q: xp̄s īfirmitates nr̄as ⁊ paupṫates
gratꝭ ſubſtinuit i p̄ſepio. vt pꝫ Luc. ij° c°
L Cōtra p̄mā ūtutē militāt i mūdi de qb⁹
dī apoc. ſoīas canes ⁊ vene. Cōtra ſcꝫ

Auari. q: ſapia mūdi cōtrariat̄ illi que ē
dei: de talib⁹ dī. apo. q̄ᷓ oīs auarus nō hꝫ
hereditatē in regno xp̄i ⁊ dei. Cōtra ter
tiā Accidio'. q ſunt ita remiſſi. vt debiles
in his q̄ dei ſūt vt ſtatiꝫ faſtidiāt de qbus
dī. apo⁹. ad thi. Erit eni tp̄s cū doctrinā
ſanā nō ſubſtinebūt ⁊c. Cōtra quartā
Iracūdi. de qb⁹ ait Jo. in canonica qui
10ᵘˢ arti. odit frēm ſuū homicida ē ⁊c. Decim⁹
articulus ē. Quib⁹ p̄uilegijs. iſtud marty
riū fuit decoratū. Et ponunt̄ quatuor.
Quoꝝ. P^m ē Supnālitū miraculoꝝ.
q: b. ſte. faciebat p̄digia ⁊ ſigna magna i
D populo. vt ſupra dī: iuxta illud mar. vlt°
Signa eos q crediderint hec ſequent̄ ⁊c.
Scd̄m ē. Loci q: in eodē loco ⁊ ciui
tate i qua xp̄s paſſus ē. b. ſte. mortē ſubſti
nuit vt mortē quā ibidē xp̄s ſubſtinuit p̄
nobis ibidē redderet. hic martyr iuxta euā
geliū xp̄i nō cupit ppheta pire extra hie
rufalē. ⁊ ita ē decēs ſolutio qū fit in eodē
loco. Tertiū ē. Tp̄s q: natiuitatꝭ x̄ⁱ. vt
ait Aug. epiſc i ſermone de ipſo dī. Xp̄s
B heri deſcēdit letantibus angelis hodie aſcē
dit ſte. exultātibus illis Et ſic xp̄s loricaꝫ
nr̄e carnis aſſumpſit ad pugnādū cū ho
ſte. Sic ſ° ſancte humilitatis veſtem hūa
nitatis depoſuit regnaturus in pace ⁊c.
Quartū p̄uilegiū ē. ſupceleſtium re
uelationū. q: vidit celos apertos vbi ſu
pra: reuelatis ei archanis ⁊c. Ubi ē no
tādū q̄ᷓ in trib⁹ locis legunt̄ q̄ᷓ celi fuerit
aperti. Et. Primo ezechieli penitēti iu
xta fluuium chobar vbi dat̄ itelligi q̄ᷓ illi
q agunt perfectā p̄niam. de peccatis ſtatiꝫ
euolant. Scd̄o Joāni xp̄m bapzāti in q̄
dat̄ itelligi q̄ᷓ morīētes ſtati pōt bap^m euo
lant ēt ipſi. Tertio ſtephano p̄ xp̄o patiē
ti. vt det̄ itelligi q̄ᷓ martyres ſtatim etiaꝫ
11ᵘˢ ar. euolant ⁊c. Undecimus articulus eſt.
Quib⁹ bñficijs fuit hic martyriū dita
tum. Et reperiunt̄ quatuor. Quoꝝ. Pri
mū ē. Martyrij facilitatio. q: lꝫ xp̄s viaꝫ
martyrij facilitauerit. ſm Aug. in ſmōe
de martyribus dum ipſe p̄ceſſit: tamen
adhuc remanet difficile nō fuit magnum
ſi tantū periculum hoſtium tantus miles
tranſiuit. Ideo ceteri. ad hoc trepidabāt:

ſciētes tantā i p̄tatem. Sed poſtq̄ᷓ beat⁹
ſte. trāſiuit palā plures alij ſunt tutati. q:
nō ē tāta ipitas in milite. vñ multū apo
ſtolos ⁊ ceteros diſcipulos ad martyriuꝫ
alauit. Jō figurat⁹ fuit p̄ ioab. q p̄m⁹ ar
mis cepit hierm. Sicut iſte p̄ gladiū mar
tyrij gl̄iaꝫ ⁊ ciuitatē hierl̄m celeſtē. Se
cūdū fuit fidei ꝯfirmatio. Fides eni xp̄ia
na p̄ ſanguinē martyrij. vt ait Aug. fuit
maxie ꝯfirmata. vñ dicunt̄ teſtes. q: p̄ fi
dei cōfeſſiōe aīaꝫ poſuerūt iuxta ūbū xp̄i
dī. Qui me ꝯfeſſus fuerit ⁊c. Tertium
fuit theſauri p̄ncipalis ꝯgregatio de me
ritis eni martiꝝ venit p̄cipue i^e theſaur⁹
quē i idulgētijs diſpēſat eccl̄ia. vñ beatus
ſte. p̄m⁹ poſt xp̄z theſaurizauit eccl̄iaꝫ dei
auro melius. q̄ᷓ fecerit cōſtātin⁹ de q̄ xp̄s
i euāgelio theſaurizate vob̄ ⁊c. Quar
tuꝫ fuit eccl̄ie illuſtra°. q̄ ſubſecuta fuit in
paulo. q fuit in ei⁹ lapidatiōe p̄cipu⁹. q:
teſtes depoſuerūt veſtimēta ſua ſecus pe
des ei⁹. vñ ſm Aug. p̄cib⁹ btī ſte. fuit tā
tus doctor eccl̄ie dat⁹ q d̄ ſe dicit. Ego ſū
minim⁹ aploꝝ ⁊c. Duodecim⁹ articu
lus ē. Quib⁹ dignitatib⁹ iſtud martiriuꝫ 12ᵘˢ ar:
fuit ſublimatū. Et ponunt̄ quatuor digni
tates. Quarꝫ. P° ē dignitas leuite. q:
b. ſte. fuit appellat⁹ leuita. eo q̄ᷓ ſublimat⁹
dignitate diaconat⁹ ad quē ptinet eucha A
riſtiā miſtrare ſicut ad ſacerdotē cōſecrare
qd̄ qdē miſteriū angelis nō ē ꝯceſſuꝫ. iu
xta illud apl̄i ad hebr. hēmus altare de q̄
edē nō hn̄t ptāᷓ ē q tabernaculo deſeruiūt
⁊ p̄ ꝯſ° min⁹ miſtrare. Scd̄a ē pphetie
q: dī plen⁹ ſp̄ū ſcō. q futura docet. vñ dñſ
ait de eo in¹ Ma. Et q̄ vētura ſūt nūcia
bit vob̄. Tertia ē diſcipuloꝝ q tāto ex
ceſſerūt alios ſanctos ſeqnētes. quāto xp̄i
mediū vicini⁹ p̄ceperūt. ſꝫ Dio. de ange
lica yer². ſic ip̄e exēplificat de ordib⁹ āge
loꝝ. vñ diſcipli i eccl̄ia militāti fuerūt i lo°
cherubin in triumphanti āt. vno tantum
me° a xp̄o diſtarunt ⁊c. Quarta, vir
ginitas fuit angeli. ſicut angeli in hoc mū
do. ſ. miniſtrantes ſemper vident faciem
patris teſte domino in euangelio. Sic
beatus ſtephā. vidit i hoc mūdo faciē di
uinam vt innuit. ei⁹ hiſto². qū vidit ieſuꝫ

ſunt a dextris virtutis dei. q̄ fieri nō potuit ſi eum nō vidiſſet ad eius dexterā ſtare: vt vi. Iſtud eīm priuilegiū nō inuenitur eē ɔceſſum. niſi Jacob q̄ idō ē vocatus iſrael. Et moyſi. qui palam ⁊ nō per enigmata deū videbat vt habet̄ i nūeris. Et Joanni euāgeliſte quādo in cena fuit ei euangeliū ita ſubtiliter reuelatū. Et b. ſte. hic. Et beato paulo in raptu ⁊c̄.

3. arti. Tertiuſdecimus articulus ē. Quibus beatitudinib⁹ fuit iſtud martyriū remūeratum. Et ſi ɔſideremus remuneratiōes dicuntur quatuor. Quaꝝ. Prima ē domus in qua fuit collocatus. Secunda eſt thronum in quo fuit ſublimatus. Tertia ē veſtis qua fuit ornatus. Quarta ē dyadema quo fuit coronatus ⁊ mirabiliter ornatus. Primo dico q̄ eius dom⁹ fuit celū ēpyreum. q̄ dicitur in apoc. dei templū. vbi dī de martirib⁹ q̄ erant ſacerdotes dei. ppetuo i tēplo ei⁹. vn̄ ps. Beati q̄ habitāt i domo tua ⁊c̄. Sz i iſta domo ſūt māſiones plures iuxta verbū domini in Jo. in do. pa. m. māſiōes mlte ſūt. Ubi ſūt quatuor manſiones pncipales. Pma Jerarchia ſupceleſtis vbi reſident tres pſone diuīe ⁊ tres celeſtes q̄rū pma citra ſūmam videt̄. b. ſte. habitator vn̄ dicitur in apoc. Qui vicerit faciā illum colūpnā in templo meo. ⁊ foras nō egredietur quod ē pprium ierarchie ſupreme cui ſps ſemp aſſiſtunt: q̄ ſpūs duarū inferiorum yerar. ſunt adminiſtratorij: vt patet per Dio. ideo vincētibus. i. martirib⁹ videt̄ eē promiſſa. Secūdo thronus fuit de iaſpide ⁊ ſaphyro. talis eſt thronus chriſti. vt vidit ezechiel. qn̄ vidit ſimilitudines pueri in throno. Et in throno xp̄i ſedet beat⁹ ſte. q̄ prius habuit victoriā martyrii. Et xp̄s dicit. Qui vicerit dabo ei ſedere i throno meo. Deus eīm ſedet ſuper cherubin ⁊ ſup thronos. Et idō iſti victores vſq3 ad ſeraphin exaltati ſunt. Tertio veſtimētū quo fuit ornatus fuit album dī ibi. qui vicerit ſic veſtiet̄ veſtimētis albis. Iſte color ē ornamentum ciuium ſupnorū. ideo dī vbi ſupra in apoc. q̄ exercitus q̄ ſunt i celo ſequebant̄ xp̄m in veſtimentis albis q̄ iſte color maxime participat lucem ⁊ regredo tenebras. Ideo ita perficit ſanctos qui ſunt lucidi: ⁊ ita damnatos qui ſunt tenebroſi. Similiter martyrib⁹ date ſūt ſtole albe: q̄ flamma martyrij eoꝝ animas ſunt purgate vbi dī in apoc. q̄ inferiores ppter v̄bum dei date ſunt ſtole albe.

Quarto. Diadema ſeu corōa qua fuit corōat⁹ q̄ fuit multiplex. Pa corōa aurea que debet legitime certātibus premiū ſubſtātiale ⁊c̄. Secūda ē aureola ſicut archa teſti duplici corona fuiſſe ornata.

L

Sz triplex eſt aureola que eſt priuilegiū accidētale. Quaꝝ. Prima ē Doctoꝝ. iſtam habuit bea. Ste. q̄ fuit docter maximus: vt pz in diſputatione.

M

Secunda eſt: Martyrū. Et iſtā habuit. q̄ primus martyr vt patuit. Tertia eſt virginū. Et de iſta etiaz pie credit̄ habuiſſe: q̄ cuſtos viduaꝝ fuit. Tū q̄ xp̄us nō cōſueuit niſi virginibus tanta magnalia reuelare vt pz in ioñane euangeliſtā. ⁊ paulo. quorū utrūq3 dicitur virgo fuiſſe. Nō aūt beato petro tātum. Beato autē Ste. xp̄s maxima reuelauit ut patuit quādo ſibi in via deitatē oſtēdit. Cuius aſpectu ſancti i patria ſunt beati. Quaz nobis concedat xp̄s dei ⁊ virginis filius. Amē.

De eodem ſermo ſecundus.

Lapidas eos qui ad te miſſi ſūt ⁊ c̄. ma. 23. ca. Uerbum ppoitū eſt verbū domini ad ciuitatem yeruſalem conquerētis de in matura morte huius prothomartiris. b Ste. In quo quidē verbo duo oppoſita demōſtrātur. Primū ē. Humana neqtia populi iudaici iniq3 iterficiētis. Cū dicit̄. Lapidas eos ⁊ c̄. ſilicet ſanctos. De qbus loquitur apo. ad hebre.. Lapidati ſunt ⁊ c̄. Secundū eſt diuina clemētia xp̄i ſuum militem pro ſalute occidentiū tranſmittentis Cum ſequitur. Qui ad te miſſi ſunt. ſ. xp̄i diſcipuli quando miſſi fuerunt ut omnes ad nuptias conuocarent ut dicitur in ma

Circa maſtiā iudeorū que fuit in. b. Ste. conſumata inſiſtendo. Sunt de eius martyrio. ſ. plures articuli declarandi. Quorū Primus eſt. Quale fuit eius

Primus articulus.

martyrium. Dicit. b. Luc. in act. q̄ fuit a iudeis lapidatus: q̄ confitebatur dn̄m ieſum xp̄m. Iſtud enim ſupplicium fuit ei contra legem inflictum. Q̄ lex precipiſt tātum quatuor gn̄a hoīum lapidari. Po. ſ. Sacrilegos: vt pz in contactu mōtis ſynay in exo. 19 Achor. fuit a ioſue lapidatus: q̄ de conſecratis dn̄o fuerat furatus Sacrilegium eīm eſt ſacrorum violatio. Secundo blaſſemos vt habet̄ deut. ⁊ leuitici. 24. Tertio in diuinos vt habetur ibidem. Quarto Adulteros. vt pz in leuit. 20. Sz. b. ſte. nō fuit pri⁹ ſacrileg⁹ immo ſacrorum miniſter fidelis. Et ideo primus fuit de ſeptem diaconibus in miniſterium ab apoſtolis electus act. 6. ca°. Secundo non fuit blaſſemus. ſed laudator dei ſemper magnus vt pz. Tertio non fuit in diuinus ſed ſpūſancto plenus vt i⁹ duo patent in act. Quarto nō fuit adulter. imo vt credit̄ v̄go puriſſim⁹ ⁊ ideo fuerit ad regimen ⁊ cuſtodiam viduaꝝ ⁊ mulieꝝ fideliū deputat⁹ ⁊c̄. Et idō illud ſupplicium fuit ei inique inflictum.

Sed quare nō infertur hodie illud ſupplicium. Nec ſacrilegis qui ſymoniaz cōmittunt. Nec adulteris qui fidem pmiſſam frangunt. Nec blaſſemis qui nomen dei polluūt. Nec in diuinis qui opa ſacrilega ēt ſortilegiū faciunt ⁊ alios ad hoc inducunt. Rn̄detur q̄ ideo non fit. q̄ q̄ōlibet iſtorum nūc tp̄is non ſit maius peccatum. q̄ quanto lex euangelica ē perfectior ipſa moſayca: tanto maius peccatum eſt legem euangelicam non obſeruare. Sed hoc ē propter miſericordiā dei declarandā. q̄ xp̄s pepercit mulieri adultere. Aut ppter iniuſticias in iudicibus declarandas. q̄ q̄ōlz illorum eſt mai⁹ peccatum q̄ ſit furtum p quo non obſtante dei miſicordia inducitur mō ſuſpendiū.

arti. Secundus articulus ē videre. Sit. b. ſte. fuit primus martyr vt dī. Et hic dī q̄ in ſcriptura habemus quatuor tempora. Quoꝝ. Primū fuit tempus nature i quo fuit Abel primus martyr: q̄ fuit in odium dei a fratre interfectus. Secūdum fuit tempus legis ſcripte per moyſen in quo primus martyr fuit Abimalech ſacerdos quē occidit ſaul. eo q̄ ɔſulerat dn̄m pro dd. ⁊ deinde omnes ſacerdotes dn̄i. vt legitur ibi. i. Re. xxij. c°. Tertium fuit tempus pphetarū in quo pm⁹ martyr fuit Zacharias filius ioiade: vt habet̄ ex textu ſcripture. quē occidit rex iuda inter templum ⁊ altare. Quartum fuit tempus gr̄e in quo ſeptupliciter martyria inueniuntur Et. Primum fuit martyrium. Innocētium de quo legit̄ i euangelio Mat. Secundū fuit ioānis baptiſte de quo legitur in euangelio marci.

F

Tertium fuit martyrium xp̄i de quo legitur in omnibus euangeliſtis. Quartum fuit beate Marie virginis. de quo Luc. ſm pphetiam Simeonis. Quintum fuit martyrium. b. ſte. De quo dī in actibus. Sextum fuit beati iacobi apoſtoli. de quo dī ibidez. Sed quare btūs ſte. dī prothomartyr. cum ſit ex iſtis penultimus. Hic dant̄ quatuor rōnes. Quaꝝ. Prima eſt: q̄ eius martyrium fuit primum poſt nouū teſtū cōfirmatū teſtamētum eni xp̄i morte cōfirmatum ē. vt apo⁹ ad hebr. ix. c°. Et idō noui teſtamēti mediator eſt vt morte intercedente in redemptione eaꝝ preuaricationū que erāt ſub priori teſtamento ⁊. ⁊ hoc eſt q̄ cetera teſtamenta in morte confirmātur. Secunda ē: q̄ pmus p fide xp̄i mortem ſubſtinuit. Ceteri autem ppter alias cauſas vt pz de io. bap. q̄ ppter herodiadez mortu⁹ ē q̄ dicebat herodi nō lz tibi hre vxorez fratris tui. Et idō paſſio ⁊ tormentū aliquando non facit martyrem: ſed cā quare q̄ fides ē cauſa quare vocātur martyres.

B

Tertia ē: q̄ primus ex martyrio volauerit ad celum q̄ ē priuilegium. ſ. martyrū: q̄ oēs ante xp̄m inuenerunt ianuaz clauſaz paradiſi: ſed aperta fuit ppter paſſionem xp̄i ⁊c̄. Quarta ē: q̄ baptiſmus ſanguinis de quo dī in apoc. in ipſo hūit efficaciam. q̄ baptiſmus liberat taz a pena ſenſus q̄ a pena damni. Tertius articulus eſt. Que fuerunt illius martyrij premia. Et dī q̄ illud martyrium hūit quatuor pmiā in ſua pmitate. Primuz

3⁹ art.

quoꝝ ē ꝙ imediate conſecutus ē principē militie noſtre ī bello periculoſiſſimo. ⁊ iō ei ē magis carus ꝑpea eccľia ſolēnitatem huius ſolēnitati xp̄i imediate adiunxit. q̄ꝛ qui ſequitur eum non ābl̄at in tenebris.

D Scdꝫ ē: qꝛ in acie martyrūꝫ tāq̄ bon⁹ miles. fuit prim⁹ ordinatus ⁊ primus pugnauit ⁊ fuit primus huius militie princeps. Tertiū ē: qꝛ ciuitatem regni celeſtis prim⁹ martyr bello acq̄ſiuit. q̄ aliqs de exercitu ſuo. ⁊ iō factus fuit pꝛīceps regis regni celeſtis. ſicut Joab regis dauid.
Quartū ē ꝙ ciuitatem inferni in qua lucifer regnabat. primo ꝑcuſſit ianuā ei⁹ claudendo. ⁊ ſuis ſucceſſoribus man⁹ luciferis euacuando. Jō data ē ei hereditas lata in terra viuētium. ſicut dauid q̄ ꝑcuſſit goliā ⁊ turbauit philiſteos vn̄ adept⁹ ē regnum p⁹. R̄e. ⁊c̄. Et ita ex p̄io ꝓuſſio hūit pꝛimitatem cū rege. ex 2o fuit ducatū. ex 3o p̄icipatū. Et 4o regnū. qꝛ oēs heredes viuentiū. ſunt heredes regni celoꝝ.
4⁹ art ſicut ioab regis dauid. Quartus articulus ē. Que ſunt illius martyrij bn̄ficia. Et ponūt quatuoꝛ. P̄ᵐ quoꝝ eſt. ꝙ ſicut ſtructura eccľie ⁊ fidei catholice fuit ī
E xp̄i ſanguine fundata. Sic fuit ꝑ ſanguinem martyꝝ ꝯfirmata. Jn cui⁹ figura dicunt oīa ſacra noue legis in ſanguie agni xp̄m p̄figurantis ⁊ tauroꝝ ⁊ arietū ꝓficiebant. Scōm ē ꝙ ꝑ illud martyriū fuit eccľia ineſtimabili theſauro ditata. de q̄ theſauro dant̄ īdulgētie ad penas purgatorij dimittēdas. ſicut alicui ciuitati remittunt̄ exactiones ex merito militū ꝓ ſuo rege moꝛientiū ⁊c̄. Tertiū ē ꝙ ꝑ illō martyriū fuit militia eccľie ad moꝛtē ſuſcipiēdam more elefantis. ex aſpectu ſanguinis aīata. qꝛ exēplum virtut̄ ſibi ꝓpoſitū fideles hoīes imitāt̄ xp̄o teſte. Qui facit ⁊ docet. hic magnus vocabit̄ in regno celoꝝ.
Quartū ē ꝙ ꝑ illud martyrium fuit eccleſia iochali p̄cioſo illuſtrata. Qꝛ ſaulus q̄ poſtea vocat⁹ ē paul⁹. fuit cuſtos veſtimētoꝝ lapidātiū. b. ſte. ex ꝑſecutoꝛ doctoꝛ eccľie fuit: vt pꝫ in act. qꝛ ſm̄ Aug. ſeuiēs plus oībus p̄cib⁹ beti ſte. ⁊ tūc victus fuit paulus. qꝛ eccľiā mirabiliter illuſtrauit

vn̄ de moꝛte bti ſte. fuit īpletuꝫ illud ꝓꝫ. P̄cioſa in ꝯſpectu dn̄i moꝛs ſctōꝝ ei⁹. Et bn̄ fuit p̄cioſa. vn̄ meruit tot ⁊ tanta bn̄ficia. Quintus articulus ē. Que ſūt 5⁹ art
hui⁹ martyrij collata p̄mia. Et dī ꝙ inter alia p̄mia ē ꝙ eius aīa ſctā recto tramite ad celū volauit. ⁊ iō ante ſuū trāſituꝫ celos aptos vidit. Sꝫ intelligēdū ꝙ ī ſacra ſcriptura inenit̄ celū fuiſſe aptū pſōis quatuoꝛ. ſ. P̄o ezechieli penitēti iuxta flumina cobar vbi dat̄ nobis documentū ꝙ illi q̄ de peccatis faciūt verā ꝑfectaꝫ pn̄iam ſtatiꝫ ad celos euolāt. Sꝫ rari īueniunt̄ ⁊c̄. Scdo Joāni xp̄m baptizāti ī iordane vbi dat̄ documētū ꝙ moꝛi ī īnocētia baptiſmali ſtatiꝫ celos euolāt: vt pueri poſt baptiſmū ſtatiꝫ decedētes. Tertio Stephano ꝓ xp̄o moꝛiēti vbi habet̄ ēt documētū ꝙ martyres ſtatiꝫ celos euolāt. Quarto Joāni euangeliſte in iſula pathimos ꝓ xp̄o tribulatiōes patienter tollerāti. vbi hēt documētū ꝙ q̄ in ſuis tribulatiōibus ꝑꝑ xp̄m patiunt̄. ⁊ diu ſubſiſtunt ſtatim celos euolāt. qꝛ in tribulationibus ſuū purgatoriū ꝑficiūt. iuxta illud ꝟbū in patiētia nr̄a po. aīas ve. Sꝫ qꝛ per bap^m vel martyriū nō poſſum⁹ cōmūiter euolare. opꝫ nos ꝑ patiētiā intrare. ſicut ait apo⁹. Nos āt ſalui erimus. ſic tn̄ quaſi ꝑ ignē. Ubi nota: ꝙ gaudiū ⁊ ꝯſolatio huius ſecli. ſm̄ glo. ē īpunita neqtia. vt luxuriari: vagari in ſpectaculis: ebrioſitate īgurgitari turpidine fedari: nil male pati: oīa in reꝝ habūdātia: in pace carnis: in ſecuritate marie mētis agere: ⁊ nō caſtigari: fame aut belli timoꝛe vel moꝛte grauari vel aduerſitate ⁊c̄ Reuera vt di. glo. erga illū q̄ tali fuerit ꝯſolatiōne ⁊ gaudio. potius de⁹ exercet iuſticiā q̄ miſericoꝛdiam. Magna eni miſericoꝛdia ē neqtiā īpunitā nō relinquere. ne gaudiū ſit in ſeculo. ⁊ ne cogat̄ deus in extremo exaīe illū dānare. Jō ꝑꝑ quatuoꝛ cāe ꝑmiſit diuina
B bonitas btm̄ ſte. lapidari. Et. P̄rimo qꝛ vtiles ſūt lapides ad ſtruendū viā carnis luxurioſaꝫ. ⁊ īmūdiciā ſupādam. iōo dī act. iꝫ. ꝑ multas tribulatiōes oꝫ intrare regnū dei. Tribulatiōes eni ſūt. q̄. q̄dam

lapidem. Scdo qꝛ ꝓptimi ſunt ad hedificium ſpūale ꝯſtituēduꝫ Mat. 7. aſſimilant̄ viro ſapiēti q̄ hedificauit do. ſ. ſupra petrā. Tertio qꝛ idonei ſūt ad circūciſionē faciēdā. qꝛ per ipſos circūciſus fuit. b. ſte. ab oī penalitate. ſ. fame ſiti ⁊c̄. exo. io. ſephoꝛa tulit acutiſſimā petram ⁊ circūcidit filium ſuū in ſynagoga. hodie. b. ſte. cū lapidibus circūcidit ⁊c̄. Quarto qꝛ neceſſarij ſūt ad fabricandum coronā celeſtis glie. vn̄ ꝑs. Poſuiſti eni ſup ca. ei⁹ coronā d̄ lapi. p̄cioſo ⁊c. Btūs igit̄ ſte. cōſiderans lapidū vtilitātē ⁊ ſciens ſuggere mel de petra acerbitatem: martyrij ſubſtinuit patient̄. iō dicit btūs Ja. Btūs vir qui ſuffert temptationem. quia cum probatus fu. accipiet coronam. vite q̄ repromiſit deus diligentibus ſe ⁊c. Quam nobis concedat ieſus xp̄us dei ⁊ virginis filius. Amē.

ℭ Sermo tertius de eodem.

Tephanus plenus gr̄a ⁊ foꝛtitudine faciebat ſigna ⁊ ꝓdigia magna in populo act. vij. cap⁹.
Scōm doctrinā. b. Aug. Aliqua opa xp̄i fuerūt mirabilia in q̄bus ſolūmō ē ad
C mirabilis. vt mirabilia ſue ꝑtātis. Aliqua opa xp̄i fuerūt mirabilia in q̄b⁹ a nobis ē imitabilis. vt ꝟtutes. Et hec opa cōicauit oībus fidelibus. P̄a ſolū ſctis ipm ꝑfcē imitantibus. Et qꝛ btūs ſte. fuit xp̄i verus imitatoꝛ. iō cōicauit ei nō ſolū opa mirabilia: ſꝫ imitabilia. Et ſm̄ hoc ſctās b. ſte. in ꝟbo ꝓpoſito de epiſtola accepto. dupliciter cōmendat̄. ſ. P̄rimo quātū ad opa imitabilia. Cū dī. Stephan⁹ plenus gr̄a ⁊ foꝛtitudine. Jſte ſūt ꝟtutes ī q̄bus a nobis ſunt ſcti imitādi. qꝛ de plenitudine xp̄i oēs accipiūt gr̄am pro gr̄a: vt ait btūs Jo. ⁊c. Scdo quātuꝫ ad opa mirabilia. Cū ſequit̄. Faciebat ꝓdi. ⁊ ſigna magna in populo. Jſta ſūt opa mirabilia. de quibus ait dn̄s ī marco vl⁹. di. Signa aūt eos qui crediderint. hec ſequentur: Jn noīe meo demonia eicient linguis loquent̄ nouis ⁊c. Circa opa. b. ſte. imitabilia. q̄ ſunt nobis magis neceſſaria iſiſtere. Eſt ſciendū ꝙ. b. ſte. d̄ foꝛtitudie ſimpliciter cōmendat̄. Jō de foꝛtitudine ad eius laudē ſunt ſeptē articuli declarandi. Quoꝝ. P̄rimus ē. Quid ē foꝛtitudo. p̄mus
Et rūdet̄ ꝙ accipit̄ quadrupliciter in ſcriptura. P̄rimo ꝓ ꝟtute q̄ dat̄ aīe vt poſſit reſiſtere inimicis. lꝫ eos nō vincat: vt ē iſupabilitas. ſicut aliqs dī foꝛtis quē ſupari nō p̄t. ⁊ hec ē ꝟtꝰ ꝑſeuerātie. ꝑ quā aīa rōnalis cū ſuis virib⁹ intellectiuis ī q̄bus ꝯuenit cū angelis reſiſtit aīe ſenſitiue ipſam īpugnanti cū viribus ſuis ſenſitiuis in q̄b⁹ ꝯuenimus cū brutis: vt ſupari nō poſſit. Nā inimicitia ꝯtinua ē inter ꝟtutes intellectuales volētes hoīes ſurſū erigere. ⁊ beſtiales iclinātes deoꝛſum. vt ait apo⁹
D Caro ꝯcupiſcit aduerſus ſpm̄ ⁊c. Secundo mō ꝓ ꝟtute q̄ dat̄ aīe nō ſolū ad reſiſtēdū: ſꝫ ēt ad ſupandū illos inimicos. qꝛ foꝛtioꝛ ē q̄ pōt illos inimicos ſupare. q̄ ille q̄ ſoluꝫ pōt ſe defendere. Et iſta vocatur cōtinentia. qꝛ ꝑ ipſaꝫ paſſiōes ſupat. ſicut ꝑ ꝑſeuerantiā ipas tollerat ⁊c. Tertio mō ꝓ ꝟtute q̄ datur aīe ad difficilia ꝑficienda ſicut in agoniſtis. Nā circa facilia null⁹ laudat̄ de foꝛtitudine aīa auteꝫ multa difficilia hēt aggredi. qꝛ oēs ꝟtutes ſunt circa bonū difficile. Quarto mō ꝓ ꝟtute q̄ datur aīe vt ſecura ad recipiēduꝫ bonā moꝛtē vt di. Ariſto. ꝙ ille p̄ncipaliter ē foꝛtis. q̄ ē īpauidus circa bonā moꝛtē. Et illo mō ꝓprie accipit̄ foꝛtitudo. Et de hac p̄ncipaliter. b. ſte. ꝯmēdat̄. Tū qꝛ circa bonā moꝛtē ſuſcipiendā ꝓ xp̄o p̄m⁹ fuit. Tū qꝛ ꝯtra volētibus eā inferre nō declinauit. Tū qꝛ intrepidus nō dubitauit cū celos aptos videret. Tum qꝛ nō tractidus pro interficientibus exoꝛauit. Jſte quatuoꝛ acceptiōes foꝛtitudinis fuerunt ī veteri teſtamento figurate in quatuoꝛ viris qui fuerunt de foꝛtitudine commendati. ſ. P̄rimus fuit Judas machabeus
E qui inimicis iſraeliticis reſtitit potentiſſime. licet eos non potuerit extirpare. vt legitur in libro machabeoꝛum. ⁊ ita eſt de perſeuerantia. qui ſolum patitur ⁊ non ſuperat paſſiones ⁊cetera.

Secundus fuit Gedeon qui nō ſoluȝ
hoſtibus reſtitit: ſed etiam penitus effuga
uit. vt legitur in libro iudicū. Cui ab an
gelo fuit dictum dñs tecum virorum for
tiſſime q: dominus iuuat omnem contra
vitia pugnantem viriliter. Tertius fu
it Dauid qui difficilia fuit aggreſſus: ⁊ ip
ſe manu fortis interpretatur: q: 1° modo de
fortitudine multipliciter cōmendaꝛ: vt pȝ
in morte goliad: q: arduum eſt contra gi
gantem pugnare ideo ex hoc fuit trāſlatꝰ
ad conſpectum regis vt dareꝛ intelligi.
qđ idem ſpūaliter fit de illis qui difficilia
virtutum aggrediuntur. Quartus fuit
Sanſon qui īpauidus ſe tradidit libere
morti. ad expugnandum inimicos dei.
Sic.b.ſtc. ſe tradidit morti ad animan
dum amicos: q: paſſus difficilis fit ſecu
rio: qñ per militem bonum fit tranſitus.
De ſanſonis fortitudine vide in li°. iudiᵐ
2ᵘˢ arti. 16. Secundus articulus ē. Quot ſunt
modi fortitudinis. que eſt virtus bene di
ſpōnens hoīem circa terrores mortis. Et
dꝛ q ſunt quatuor ſm q ſunt quatuor ge
nera mortis. que reperiūꝛ in ſacra ſcriptu
ra. ſ. Prima ē Mors corporalis. que
fit per ſeparationem anime a corpore ď qua
dicitꝛ eccl.3. Separat amara mors. Se
F cunda ē mors tpalis. q̄ fit p abnegatōem
mundi: vt ingreſſu religionis de qua dici
tur mortui eſtis ⁊c. ad col.3°. q: tales mor
tui ſunt ſeculo. Tertia ē ſpūalis que fit
per ſeparationem a deo. de qua ait domi
nus in euangelio. Dimitte mortuos ſe
pelire mortuos ſuos. Quarta ē eterna
lis de qua dꝛ apoc. q in ſtagꝰ ignis ⁊ ſul
phuris: ⁊ hec ē mors ſecunda. Sic etiaȝ
ſunt quatuor gña fortitudinis. Prima
ē circa terrores corporales mortis reddēſ
hoīem virtuoſum. ſicut miles dꝛ fortis. qñ
potius vult mori in bello q̄ fugere. non
timens tñ mortem quantū actum vitu
pabilē. Sic.b.ſtc. p̄elegit mortem añq̄
fugere xpī confeſſionem ⁊ ſic de alijs mar
tyribus q fuit valde laudabile ēt dato q
vitam aliaȝ non ſparet. Sic de illa mor
te ille eleazarus ſcriba cōmēdaꝛ in libro
machabeoꝝ: q: elegit pñus gloſaȝ mor

tem q̄ odibilem vitam in tranſgreſſiōe le
gis diuine. Et alter machabeus dixit ſe
prius velle mitti in infernuȝ q̄ legem dei
B relinquere. Secunda ē circa mortē tpa
lem quando aliquis nō timens mori oīa
tpalia reliquit: ſicut fecerūt apli quorum
pnceps dixit xpō. Ecce nos relinquimus
oīa ⁊c. de qua loqtur apoꝰ ad hebr. q ſā
cti fortes facti ſunt in bello hꝰ. ſ. mūdi cō
tra ipſos pugnando ⁊c. Tertia ē circa
morteȝ ſpūalem ⁊ hoc ē alijs oppoſita: q:
ſicut in alijs ille qui minus timet eſt for
tior. Sic hic ille qui plus timet ē fortior:
q: magis ē timenda dei offenſa q̄ mors
corporalis: vel tpalis vel eternalis ſcdm
Anſel. Et ad iſtam fortitudineȝ xpūs diſci
pulos īducebat dī. Eſtote for. in bello.
Quarta ē circa mortem eternalem: vt
nullo timeat tñ mortē ⁊ penas eternales
qꝰ ꝓ ipſis vitandis bonū faciat; vel a ma
lo caueat principaliter. ſȝ ꝓpter ſolam di
uinam dilectionē. q: ſm.b. Anſel. q̄uis
qs ſciret ſe dānandum adhuc debēt bene
facere ſi ē fortis hac fortitudine. imo velleȝ
magis dānari de obediēdo q̄ ſaluari nō
obediendo. De illa fortitudine dꝛ i cant.
Fortis ē vt mors dilectio. imo ē ſȝ plures
q̄ mors eterna. q: illam eligerent non ſo
lum hoīes ſancti. ſed ēt hoīes ꝟtuoſi ⁊c.
3ᵘˢ arti. Tertius articulus ē. Que ſunt bella i
qbus virtute fortitudinis idigemꝰ. Dꝛ q̄
in ſacra ſcriptura inueniunꝛ quatuor gña
bellorum in qbus ea indigemus. Pri
mum ē inter malos hoīes ⁊ pſonas diui
nas. vt qñ infideles inſurgūt ad pſequen
dum fidem beatiſſime trinitatis ſicut fuit
tpe Machometi. ⁊ hereticoꝝ. ⁊ erit tēpo
re ante xpi. Et in tpe talis pſecutiōis qlȝ
fidelis debet armari tali fortitudine vt eli
gant magis mori fidem ſeruādo. q̄ viue
re fidem negando. ⁊ ab ipſa diſcedendo.
Sic fecit.b.ſtc. non ſolū illā mortem ele
git. ſȝ ēt ſeipſum regſitus expoſuit. De il
lo bello ait. io. in apoc. q beſtia que aſcē
debat de abyſſo. ſ. añ xpūs datū eſt facē bel
lum cum ſctis. ⁊ vincere eos. ſ. per morteȝ
corporalem. Talem fortitudinē dȝ habe
re qlȝ in deſiderio ſuo mortē vt patiꝛ de

facto. ſicut xpūs ꝓ nobis cū deſiderio mor
tē ptulit. ſȝ qñdo ſubſtinerēt morteȝ ꝓ xpō
D q volunt viuere ſm eiꝰ p̄cepta. Scōm
bellū ē iter Angelos ⁊ demones: q quoti
die iter ſe pugnāt de obtinēdo regnuȝ aīe
nře. ⁊ iō in cogitatiōibus ⁊ affectiōibus i
digemus hac fortitudie: vt demonibꝰ ma
la ſua gerētibus reſiſtamus. ⁊ angelis bo
na ſuggerētibꝰ fideliter obtēpemus. Sȝ
notandū q illud regnū aliqui obtinēt ſo
li angeli. ſ. qñ aīa viuit ſm legē dei. ⁊ tūc
nō pñt mali obtinere. ⁊ tūc aīe nře regnū
nō ē in ptāte demonū. q: ibi angeli pacis
pncipanꝛ qñqȝ ipm obtinēt ſoli demo
nes. ſicut in illis q faciūt ſemꝑ mala de q
bus ait ꝓpheta. Bñ aūt facere neſciant.
Qñqȝ āt obtinēt ipm vterqȝ. ſicut illi qui
ex vna pte faciūt locū. ⁊ ex alia maᵐ. ⁊ tūc
aīe regnū ē ſeditioſuȝ. ⁊ in maxima diſcor
dia. de hoc dicit Helias in. 4. Re. Vſque
quo claudicatis in duas ptes. Qñqȝ autē
obtinēt ipm neutri. ſicut tepidi. q lȝ a ma
lis caueant. tñ bñ facere renuūt. qbus dꝛ
apoc. vt oēs frigidus vel calidꝰ ⁊c. Ter
tiū bellū ē iter partes aīe rōnalis p quas
ſumus ſimiles angelis ⁊ aīales qbus bru
tis aſſimamur. q: qlȝ pars vult regnū aīe
obtinere. ille vt viuamus ſpūaliter iſᵗ ꝟo
carnaliter. ⁊ in aliqbus ſolū dñanꝛ rōna
les. ſicut in viris pfcis q nō curāt niſi ď ce
leſtibꝰ dī. cū apoſtolo. Nřa ꝯuerſatio i ce
lis ē. In alijs āt dñanꝛ ſole aīales. ſicut i
hoībus carnalibꝰ q nō curāt vbi de his
q̄ vidēt ⁊ audiūt. Et iō tales ſūt ſicut be
ſtie. de qbus ait apoꝰ ad cori. aīalis hō nō
pcipit ea q̄ dei ſunt. In alijs dñanꝛ vter
qȝ. ſicut i viris i pfcis. q curant magis de
mūdo q̄ ď deo. In alijs eꝯ° q magis cu
rāt ď deo q̄ de mūdo. ⁊ ſic ſūt iuſti medio
criter. De illo bello loqtur apoꝰ dī. Ca
ro ꝯcupiſcit aduerſus ſpm ⁊c. Sȝ q̄riꝛ.
quare plus p̄ualent aīales q̄ rōnales. cū
ſint maioris ꝟtutis quā iſte. Rñdetur
q: volūtas q̄ regnat in tota aīa eſt cōiter
iniqua ⁊ pars iferior. cū tñ deberet eē op
poſitū. ſicut nō eēt q daret ſup hoīes bru
tis ptātē. De bello āt illo hēꝛ. dañ. vbi ſu
pra dꝛ egrediar vt pliet aduerſuȝ pncipeȝ
pſarū. q credꝛ malus angelus. Sȝ qua
re. Demones cōiter magis p̄ualēt. Dꝛ q
q: incole huiꝰ regni ſūt de pte eoꝝ: q: ꝓni
naturaliter ad malū ſūt. iō dꝛ in yſ. q an
geli pacis amare flebūt. Quartū bellū
ē iter vicia ⁊ ꝟtutes q̄ i aīa nřa pugnat il
lis ſatagentibus ad mala opa. ⁊ iſtis ad
bona ſic declarat Ambꝰ. de ꝯflictu vicio
rū ⁊ ꝟtutū vt caſtitas ꝯtra immūditiā ſupᵃ
ꝯtra hūilitatē. Sȝ talis pugᵃ nō ē i hoī
bus pfectis. q: virtutes pacifice poſſident
regnum iſtud. Nec etiaȝ in peſſimis quia:
vicia totaliter dominantur. licet propter
ꝯſciaȝ repugnēt in eis ⁊ faciāt triſtes oēs
eoꝝ delectatiōes. Scōm ē i mediocribꝰ
q hñt aliqua vicia ⁊ aliquas ꝟtutes: ē iᵃ
pugna. ⁊ ſm magis ⁊ minꝰ. ⁊ iō idigent
fortitudine vt ꝟtutes faciat p̄ualere quā
tūcūqȝ maiores. De illo bello hētur fi
gura geñ. qñ eſau ⁊ iacob in vtero mřis
N pugnabāt: q: qlȝ ꝟtus cū opꝰ vicio in i
teriori pte aīe nře. antequā actus erūpat
exteriꝰ. q. nati. Pᵃ pugna figurata fuit
p illā qua caldei pugnauerūt. qñ tēplum
dei deſtruxerūt ⁊c. 2ᵃ p pugnā q̄ pugna
uerūt filij iſrael. q erāt ſpūales ꝯtra calde
os. q totaliter erāt aīales ⁊c. Tertia per
pugnā q̄ pugnauerūt filij iſrael. i. angeli
dei contra philiſtim. i. contra demones.
Quarta p pugnā qua pugnauerūt fi
lij iſrael ꝯtra amalech. q: ſicut illa victo
ria fuit ꝯſumata p ꝟtutē oōnis. ſic virtu
tes p̄ualēt aduerſus plura vicia p ſubli
mitatem ſurſum actionis in deum ⁊c.
Quartus articulus ē. Ad qđ ordinaꝛ 4ᵘˢ art.
ꝟtus fortitudinis. Et dꝛ q ad ſaluādum
vniuerſitatē hñtem inimicitias: vt pȝ in
ciuitatibꝰ quarū vniuerſitas ſaluari non
pōt. niſi hēret illi milites fortes. q ꝯtra ini
micos mortis piculo exponerēt. vt decla
rat Aug. de romanis in li°. de ciui. dei.
Intelligendū ē tñ q quatuor ſunt ie
rarchie. Quoꝝ. Prima ē ierarchia diui P
naꝝ pſonaꝝ. Scďa ē angelica nouē or
dinum. Tertia ē eccliaſtica ſeptē ordi
num. Quarta ē monaſtica potēſtarum
pſium in aīa nřa. Et qlȝ fuit ſaluata per
ꝟtutē fortitudinis ⁊c. Pᵃ gdeȝ ierarchi

cha.quando lucifer inſurrexit cōtra eam
volens aſcendere ad diuinam equalita-
tem ⁊ regnare.pro deo:vt habetur in yſ.
vbi dixit lucifer Aſcendam in celum ⁊
ero ſimilis altiſſimo .tunc enim per diui-
nam fortitudinem fuit inde eiectus .ideo
dicitur in iob .ſi habes fortitudinem ⁊c.
⁊ ſequitur diſperde ſuperbos. Et alibi di
citur de deo. Nunquid manus eius con
fregit ſuperbum: Secundo fuit ſalua-
ta per eum ierartica angelica.quando mi
chael.⁊ angeli eius preliabantur cū dra
cone:vt habetur in apoca. Et ideo quia
omnes nō fuerunt fortes draco traxit ter-
tiam partem ſtellarum:vt habetur ibidē.
Ideo dicit ps̄.angelis remanentibus be-
nedicite deo omnes angeli eius potentes
virtute. Tertio fuit ſaluata ierartica
eccleſiaſtica: quia enī in pricipio habuit
plures validos inimicos. idō tūc fuerunt
miſſi martyres. tanquā fortiſſimi milites
quoꝝ primꝰ fuit.b.ſte. q pᵒ illud bellū ē
agreſſus:ne alij trepidarent ⁊ ſic eccl̄ia d̄
manibꝰ hoſtiū p eos ſaluata ē. Quarta
.ſ.Monaſtica ſaluat̄ p iſtā v̄tutē fortitu-
dinis.qn̄ aīa valde reſiſtit ſuis inimicis
volētibꝰ eā poſſidē:vt mūdo carni ⁊ diaᵒ.
idō dicit btūs petrus. Aduerſariꝰ vr̄ diaꝰ
⁊c.⁊ ſeqtur. Cui reſiſtite ⁊c. Quintus
articulus ē. Que ſūt ꝓprietates hoīs hn̄
5us art. tis fortitudinē. Et dr̄ ꝙ ſunt quatuor.
Pᵃ ē. Perfectio cognitiōis:qꝛ ſolus
ille cognoſcit quātū bonū ē.bonū v̄tutis.
qꝛ alijs vr̄ modicū.ſed ei vr̄ vtiqꝫ magnū
qꝛ nō ſolū alia.ſed ⁊ vitā ſuā.q̄ ē ſibi ca-
riſſima dexet pp illud bonū. Ad illā forti
tudinē hn̄dā xp̄s aīabat diſcipulos ſuos
di. Nolite timere eos q occidūt corpus
⁊c.ē ſi eā occiderēt foꝝ daret eā p v̄tu-
te .ſcdꝫ ꝙ haberi pōt ex dictis Anſelmi.
Scda ē. Perfectio deteſtatiōis: qꝛ ſo
E lus iſte pcti maculā. deteſtat̄ q̄ntū ē dete
ſtāda.qꝛ pꝰ vult amittere vitā q̄ icurre
re culpā.vt hētur de Suſāna in dan̄.xᵒ.
ē ſi aufferret̄ vita aīe nō peccaret.ſed pl'-
us vr̄ ſicut dꝫ velle oīa elemēta creata
anihilari ſm Anſel.in cur deꝰ hō ⁊c.
Tertia ē. Perfectio dilectiōis.qꝛ mi-
nime diligit ſeipſꝫ.⁊ maxie diligit bonum
dei.ꝙ ē bonū v̄tutis.qꝛ prius vult ſeipſꝫ p-
dere q̄ tale bonū.⁊ idō dicit dn̄s i euāglio
Qui diligit aīam ſuā pdet eam ⁊c. Et.b.
Aug.de ciui.dei.dicit ꝙ radix ciuitatis
diaꝰ.⁊ oīum maloꝝ ē amor ſui. Et fūda
mentū ciuitatis dei.ē dilectio boni diuini
Quarta ē. Perfectio ſupne erectiōis
qꝛ ſemp cadit firmꝰ ⁊ rectus i bono ꝓpo-
ſito. ⁊ i irruētibus aqs tribulationum.⁊
mētis elationū.ſtat nō flexꝰ.⁊ idō ē a phi
loſopho.corpi quadrato aſſimilatꝰ. Et adō
viro ſapiēti.q hedificauit domū ſuā ſupᵃ
firmā petrā ⁊c. Sextus articulus eſt. 6us art.
Que ſunt male fortitudies. Et videt̄ in
ſacra ſcriptura quatuor īter alias. Quaꝝ
Pᵃ ē Fortitudo. Nēbroth. Cuiꝰ re-
gni pncipium fuit babel.⁊ fuit fortitudo
crudelitatis ⁊ duritie:qꝛ fuit validiſſimus.
venator.i.validus oppſſor hoīū.coram
dn̄o vt hodie ſūt tyranni. Scda fuit.
Fortitudo pharaonis.q̄ fuit iniqtatis ⁊
iniuſticie.qꝛ iniuſte populū dei affligit ſi-
cut faciunt. Iudices iniuſti. de pᵒ habetur
gen̄. De ſo hētur exo. Tertio fuit.for-
titudo Senecharib.q̄ fuit rapine.qꝛ filijs
iuda.fortitudine ſua abſtulit ciuitates ſu-
as. vt faciūt vſurarij paupibꝰ hereditates
ſuas.4.re. Quarta fuit . Fortitudo
Nabuchodonoſor. q̄ fuit vanitatis ⁊ ſu-
pbie.de q̄ legit̄ in dan̄.ꝙ dū gl'iaretur de
ſua fortitudine fuit deiectus diuia vltiōe:
ſicut diuino iudicio hoīes d̄ ſuis diuitijs
gl'iantes cōiter deprimunt̄ iuxta illō ps̄.
Vidi ipſum ſuperexaltatū ⁊ eleuatum ⁊c.
Septimus articulus eſt. Que ſunt p̄- 7us art.
mia bone fortitudinis. Et dicitur ꝙ com
muniter ſunt quatuor. Quorum ſcilicet.
Primum eſt. Dignitas incomparabi
lis.qꝛ martyres qui fuerunt fortes digniſ
ſimum locum obtinuerunt in templo dei
⁊ illud fuit altare dei. Et ideo dicit Io.
in apoc.vidi ſub altare dei ⁊c.inter quos
eſt.b.ſte.ſicut primus ⁊c. Secundum ē E
hereditatis in preclabilis vt regnum celi
dat̄ ceteris de gr̄a iſtis autem dat̄ de de
bito di.dn̄o btī qui perſecutionē patiunt̄
ppter iuſtitiā quoniā ipoꝝ eſt regnū ce-

loꝝ. Tertiū ē. Honoris inextiabilis. qꝛ
dn̄s ipos ithronicat ithrono ſuo.ſicut fuit in
throno pr̄is collocatꝰ.ipos honorās.q̄ ad
hoc.tn̄ quātum a patre fuit honoratus.
vnde apoc. Qui vicerit faciam illū ſede-
re in throno meo ⁊c. Quartū eſt. De-
coris inobfuſcabilis.qꝛ ſm Aug.de ciui.
dei.priuillegium decoris eſt martyrum.
qꝛ remanebūt in eorum corpibꝰ cichatri
ces ⁊ ſigna plagarum ſupra corpora alio
rum gl'ificata.⁊ ideo in corpore xp̄i poſt
reſurrectionē ſigna vulnerum remanſerūt
Et idō qꝛ.b.ſte.fuit primus iſtoꝝ illa qua-
tuor premia.primo.poſſidebit preter illaꝫ
felicitatem que ē cōīa oībus ſanctis alijs
Ad q̄ vos perducat xp̄s ieſus dei ⁊ virgi
nis filius. Amen.

¶ In feſto beati Ioannis apl'i ⁊ euange
liſte, Sermo primus.

Ilectꝰ mihi ⁊ ego illi . q paſcit̄
inter lilia.donec aſpirent̄ dies
⁊ inclinent̄ vmbre can̄.2ᵒ.capᵒ.
Quia.b. Io.euāgeliſta priuillegio amo
ris precipui ceteris amplius meruit ho-
norari a dn̄o:vt teſtatur.b. Grego. Iccir
co ad extollenda ipſius preconia conueni
ter aſſumitur verbum illud. In quo q-
dem verbo quadrupliciter deſcribit̄. Et.
Primo. Vt inflamatus virtute chari
tatis inextinguibiliter incendente .ſ. Cum
F premittit̄. Dilectꝰ meꝰ mihi ⁊ ego illi.qꝛ
amor non pōt eſſe iocundus.niſi ſit mu-
tuus.ſm Ricar. Ad perfectam aūt ami-
citiam requiritur mutua reflexio amoris
vt dicit philoſophi. Et idō dicit Ricar.de
tri.ꝙ perfecta charitas eſſe non poteſt ni-
ſi ſit q amorem rependat.⁊ qui impēdat.
Et qꝛ.b. Io.amorem xp̄o impēdebat . idō
quo ad ipm dicit. Dilectus meꝰ mihi.di
cente xp̄o. Ideo xp̄s ei amorem repende-
bat di . Et ego illi . vt vere dicere poteſt
illud can̄.7. Ego dilecto meo.⁊ ad me
cōuerſio eius.primus enī xp̄s dilexit ſuū
diſcipulum ⁊ poſtea diſcipulus magrm.
Et ideo xp̄s.primo premittit ſuam affe-
ctionem. Et ſo ſubiungit diſcipuli cōuer
ſionem.qꝛ dicit in prima canonica ſua.cᵒ.
9ᵒ. Diligamus dominum quoniam ipſe
prior dilexit nos ⁊c. Secundo . Vt de
coratus puritate imaculabiliter renitente
Cum ſubiungitur. Qui paſcitur iter li-
lia. Lilium enim eſt ſignaculum virgini
tatis:vel virginale.eo ꝙ eſt flos.qui ſuū
vigorem maxime cōſumat. Et qꝛ caſtitas
virginalis eſt diſpoſitio optima ad frui-
tionem.ideo dr̄. Qui paſcitur inter lilia.
Vnde qꝛ anima btī Ioānis in medio vi
rium ſenſitiuarum ad iparitatem natura
liter ſtimulat̄ fuit florida puritate candi
data:vt de ipſo di.xp̄s can̄ ij. Sicut lilium
inter ſpinas ſic amica mea inter filias. Di
cuntur enī vires ſenſitiue filie.qꝛ animā
rōnalem cruciat in ſuo ptu.aſſidue cōten
dentes:ſicut proles feminea ſolet eſſe ma
gis cruciatiua q̄ maſculina. Tertio. vt
illuſtratus veritate inobfuſcabiliter radi
ante Cum ſequitur.donec aſpiret dies.
Aſpiratio nāqꝫ dici eſt in aurora in qua
lux eſt.⁊ notitia matutina ⁊ qꝛ btūs Io.i
notitia veſptina: que eſt notitia reꝝ in p
prio genere.vt docet Aug.ſuper gen̄.fuit
exercitatus.donec reuelationes diuie ve
nerūt.que eū ſublimauerunt vſqꝫ ad no-
titiam matutinaꝫ que eſt noticia rerum i
verbo.ſm eundem Aug. Ideo dr̄. Do-
nec aſpiret dies. Exordium matutine no-
titie in preclara reuelatione:vt p vita.b.
Io.dicatur in hoc ſeculo illud gen̄.j. Fa
ctum eſt veſpere ⁊ mane dies vnus.qꝛ ſi-
cut ceteri in hac vita habent tantum no-
titiam veſpertinaꝫ.⁊ i alia matutinā.tan
q̄ in duobus diebus . Sic ille tanquam
in vno die.ſ.veſpere ⁊ mane.i.notitiā veſ
pertinam ⁊ matutinam habuit vt ange-
li in die ſue creationis. Quarto . Vt
preſeruatus a morte ineuitabiliter deni-
grante. Cum poſtponitur . Et inclinētur
vmbre Vmbra enim comparatur morti.
Sicut enim vmbra non eſt niſi priuatio
lucis.ſic mors non eſt niſi priuatio vite.
vnde in ps̄. Si ambulauero i medio vm-
bre mortis non ti.mala quoniam tu me-
cū es. Iſta autem vmbra fuit inclinata.i.
conſumpta quoniam inmortalitas fuit

ei a xp̄o donata.ſm Hiero.in ꝓlogo ſup
io.q̄ ſicut ipſe a corruptiõe carnis fuit ex
traneus:ita a dolore mortis fuit alienus.
Quia v̄o circa cõmendationẽ iſtius ap̄li
ⱥ euãgeliſte v̄ſatur p̄ſ̄s intẽtio iccirco cir
ca decurſũ eius occurrũt.xx. ɔſideratiões
1ª ɔſiº quarum. Prima eſt. De qua ſtirpe fuit
exortus. Dicit̃ aũt q̄ fuit de radice Ieſſe
ortus.ſicut xp̄s De radice beatiſſime an
ne ex qua ꝓdierũt tres rami precioſiſſimi
ſcꝫ Mater dñi:ⱥ due eius ſorores.ſ.ma
ria iacobi ⱥ maria ſalome. De quarum pri
mo genitus fuit xp̄s. De ſc̄da Iacobꝰ mi
nor Symon ⱥ Iudas apoſtoli ⱥ Ioſeph
qui cognominatus ẽ iuſtus:qui fuit diſci
pulus dñi. De tertia Iacobus maior ⱥ io
annes euãgeliſta que fuit tertius ramus ĩ
iſta ꝓgenie. Ut de iſta muliere benedicta
dici poſſit illud math.vii ca°. Arbor bo
na fructus bonos facit. Intelligẽdũ
ẽ tñ q̄ de iſta radice benedicta fuit io.euã
geliſta ɔſecutus priuilegia quattuor.quo
B rum. Primũ eſt q̄ ipſe erat de ſtirpe
regali:eo q̄ cõſanguineus xp̄i germanus
qui factus eſt ei ex ſemine dauid ſm car
nem:ad ro.primo. Et attinebat ſibi .ſ.ex
alia p̄te.ſ.matris. Sc̄m fuit q̄ ipſe
erat de ſtirpe ſacerdotali:eo q̄ cõſangui
neus.b. Io.baptiſte ſicut ⱥ xp̄s. Fuit enĩ
mater ioãnis euãgeliſte cognata heliſabeth
ſicut ⱥ mater xp̄i:que heliſabeth fuit de fi
liabus Aaron vt dicit̃ luc.i.ca°. Ter
tiũ fuit q̄ ipſe habuit duplicẽ germanita
tem ad xp̄m ꝓ eo q̄ mater tantã germa
nitatẽ habuit ad filiũ ſuũ quantã h̄ſit pa
ter ⱥ mater ſimul in aliis.eo q̄ de ſubſtã
tia virginis xp̄s fuit totaliter formatus:ⱥ
iõ tñ fuit ei germanꝰ.b.io.ex p̄te ſolꝰ ma
tris xp̄i ſicut fuiſſet ex parte vtraq̃ ⱥc.
Quartũ fuit q̄ ipſe habuit ſimplicẽ
affinitatẽ ad ſuppoſitũ verbi q̄ ex hoc q̄
ſponſa alicui ſponſe copulat̃ quilibꝫ ger
manus ſpõſe cũ ſponſo affinitate cõiungi
tur ex tali copulatione. Et iõ q̄ xp̄i huma
nitas erat io.germana qñ ipſa humani
tas fuit cũ verbo copulata fuit ɔiungens
totã illã germanitatẽ cũ v̄bo:q̄to maior
ⱥ dignior fuit iſta. Iõ dicit apo.hebre.xi.

q̄ filius dei nõ ɔfundit̃ hoies vocare fra
tres ⱥc. Sc̄a ɔſideratio eſt quo ordie 2ª ɔſiº
fuit ioãnes a xp̄o vocatus. Dicit̃ q̄ a xp̄o
ipſe fuit ſortitus quartũ in vocatiõe locũ
Primus fuit beatꝰ Andreas io.p̄mo A
Sc̄s fuit beatus Petrus vt pꝫ ibidẽ
Tertius fuit beatus Iacobus maior
Math.iiij.ca°. Quartus fuit beatꝰ io
annes euãgeliſta vt pꝫ ibidẽ. Intelligẽ
dũ eſt tñ q̄ quaternarius numerus habet
quattuor ꝓprietates huic ap̄lo ɔuenientes
quarum. Prima ẽ q̄ ẽ numerus quadra
tus ſm Aug.4.de tri. Cũ ceteri quadra
ti ſint ꝑ iſtũ in quo dat̃ intelligi iſtiꝰ ap̄li
ſtabilitas cũ dño ieſu xp̄o:ſicut hõ virtuo
ſus cõparat̃ bono tetragono qui difficul
ter mouet̃ de loco ſuo ꝓpter quã ꝓprieta
tẽ xp̄s fuit vocatus lapis angularis q̄ ſem
per eſt quadratus ⱥ aptus hedificijs ⱥc.
Sc̄a ẽ q̄ iſte numerus ɔtinet in ſe du B
plicatũ binariũ in quo datur intelligi q̄
iſte apoſtolus incarnatiõis myſterium.
in ſcriptura ɔtinuauit in quo iuncte fue
runt due dualitates:dũ humanitas xp̄i q̄
cõſtat ex corpore ⱥ aïa fuit aſſumpta a v̄
bo qd cõſtituitur ex natura cũ ꝓprietate
ⱥc. Tertia ẽ q̄ iſte numerus icludit in
ſuis partibus adequate ſenariũ q̄ eſt pri
mus numerus ꝑfectus ſm aug.ſup gen.
in quo dat̃ itelligi q̄ ſtatus ꝑfectiõis apo
ſtolice:lꝫ nõ ɔfuerit in eo primo ſm ordi
nẽ generationis fuit tñ ſm ordinẽ ꝑfectio
nis ⱥc. Quarta eſt q̄ iſte numerꝰ clau
dit in ſe denariũ q̄ ſi accipiantur oẽs eiꝰ
partes inſimul cũ ſuo toto faciũt denari
um totũ:ſicut docet.b. Hiero. in numero
cãtici graduũ. In quo dat̃ intelligi q̄ ſic
numerus denarius ẽ in v̄tute oium nu
merorum digitorum p̄ncipalis. Ita iſte ioan
nes apoſtolus quo ad ſanctitatẽ fuit in ca
pite oium apoſtolorum xp̄i.alioqn nõ fuiſ
ſet a xp̄o maxime dilectus:ⱥ nõ ẽ ꝑſonarum
acceptor. Et q̄ ſm iſtas ꝓprietates fu
it marie xp̄o ɔformis inducimur ꝓ eo qd
dicit̃ dan.iij.ca°. Spẽs quarti ſimilis eſt
filio dei ⱥc. Tertia cõſideratio ẽ quãto 3ª ɔſiº
merito fuit.b.io.xp̄m ſecutus iſtius autẽ
charitatis magnitudo declarat̃ math.xx.

caꝰ. Cũ ſymon petrus ad xp̄m dicebat.ec
ce nos relinquimus oïa ⱥc.ⱥ ſequit̃.quid
ergo erit nobis ⱥc.ⱥ ſequit̃. Amen dico
vobis ⱥc. Intelligendum eſt tñ q̄ me
ritũ.b.io.in ſequẽdo xp̄m fuit maius me
rito petri:q̄ oñdit̃ q̄druplici rõne: quarum
Prima ẽ:q̄ citius paruiſſet̃ bis autẽ
petrus iã fuerat ꝑ beatũ Andreã predica
tus: ⱥ ꝑ xp̄m cephas appellatꝰ vt hꝫ io.
primo.ⱥ iſta fuit prima vocatio ioannis.
Sc̄a ratio eſt q̄ de maiori genere vt
pote regio ⱥ ſacerdotali q̄uis paup:nunc
aũt hoies ꝑſeruãt facultatibus:ſicut ma
xima bona inter exteriora q̄ deo ⱥ hoibꝰ
ſuppẽdunt̃ hoibus dico virtuoſis. Ter
tia eſt q̄ in etate florida mundũ reliquit.
Nã erat adoleſcẽs vt ait Marcus in qua
etate difficillimũ eſt relinquere mũdũ: eo
q̄ tũc maxime vigẽt paſſiones: ⱥ iõ diffi
cillimũ eſt obtinere ſtatũ v̄tutis. Quar
ta eſt q̄ maiora bona reliquit: petrus q̄p
pe reliquit ſolũ bona fortune vt nauim ⱥ
retia. Ioãnes aũt bona fortune ⱥ nature
q̄ incõparabiliter ſũt maiora. vñ math.
4. dꝛ q̄ relictis ɔtinuo retibus ⱥ patre q̄
maxime ꝑtinent ad bona nature ſecutus ẽ
xp̄m:qd fuit plus dimittere q̄ dimittere
regnũ:q̄to pr̄ ſm naturã eſt magis dili
gendus ⱥc. Quarta ɔſideratio eſt:qua
4ª ɔſiº re btũs io.fuit matrimonio copulatꝰ.di
cit.b. Hiero.in ꝓlogo ſuper ioãnẽ q̄ xp̄s
ipſũ de nuptijs euocauit. Iſte credũt̃ fuiſſe
nuptie in q̄bus xp̄s aquã in vinũ ɔuertit
io.ij. Iſta deſponſatio fuit a deo ordina
ta vt eius virginitas puriſſima fieret ɔſe
crata:q̄ qñ virginitas cũ ſacr̄o ɔiũgitur.
tunc ɔſecrat̃. Intelligendũ ẽ tñ q̄ ſm
iſtũ modũ inueniuntur quattuor virgini
tates conſecrate virginum nominatorum in
ſacra ſcriptura:quarum. Prima fuit v̄gi
ginitas matris xp̄i q̄ fuit deſpõſata v̄go
D diuino ɔſilio ſm.b.ambro.nec ex hoc fuit
v̄ginitas obfuſcata. Sc̄a fuit v̄gini
tas ioſep ſponſi eius qui fuit virgo puriſ
ſimus vt teſtatur beatus aug.de bono cõ
iugali ne iſtud digniſſimũ ſacr̄m mr̄imo
nij claudicaret. Sc̄a fuit virginitas
xp̄i que ſacrata fuit in ſacr̄o incarnatiõis

qd eſt maximũ ſacr̄m ſacramẽtorum oium:
eo q̄ caro humana fuit v̄bo ineffabiliter
deſpõſata ⱥc. Quarta fuit v̄ginitas.b.
Io.euan.que quidẽ fuit matrimonio ad
iuncta ⱥ tñ totaliter incorrupta. Et q̄ vir
ginitas ſic cõſecrata ẽ digniſſima: iõ enĩ
xp̄s ꝑmiſit.b. Io.cõtrahere vt eius virgi
nitas mr̄imonij ſacr̄o ɔſecraretur:ſicut ⱥ
matris ſue. Sicut eñi ſacrꝫ ɔfeſſionis
ꝑficit v̄tutẽ p̄nie:ſic ſacr̄m mr̄imonij ꝑfi
cit v̄tutẽ v̄ginitatis. Iõ btã cecilia que cũ
v̄ginitate fuit deſpõſata ſola intra v̄gi
nes honorat̃ in ſuo officio.ſ. I illo p̄ſ. Fũ
da mẽta.qui p̄s ſingl̄r mr̄i dñi ẽ approꝑ
atus ⱥc. Quinta ɔſideratio ẽ de priui
legio ſue puritatis. Dicit enĩ Gre.q̄ ſpeci 5ª ɔſiº
cialis prerogatiua caſtitatis ampliori dile
ctione ipſum fecit dignũ:q̄ v̄go ẽ electus
a dño:ⱥ v̄go in euũ ꝑmanſit. Intelli
gendũ ẽ tñ q̄ in ſacra ſcriptura inueniunt̃
q̄ttuor v̄gines electi ad myſteria xp̄i. quo
rum. Primus fuit daniel ad xp̄i vati
cinia ꝓnunciãda:fuit enĩ v̄go ɔtinẽtiſſi
mus:ita vt a pluribus putaret̃ eunuchꝰ.
ⱥ ipſe expreſſe de xp̄o ſub hoc noïe vatici
natus fuit dan.ix.ca°. Sc̄s fuit beatꝰ E
Ioãnes baptiſta ad xp̄i teſtimonia iã vi
ſa ⱥ annunciãda vt hꝫ io.p̄mo. Hic venit
in teſtimoniũ ⱥc. Tertius fuit btũs ſte
phanus ad xp̄i cenobia cuſtodiẽda:q̄ mu
lieres ſancte p̄ncipaliter fuerũt ad cuſtodi
am ei cõmiſſe:act.vj.ca°. Quartus fu
it.b. Paulus ad xp̄i documẽta ꝓnuncian
da:fuit.n.doctor gẽtiũ ĩ fide:vt ipſe teſtat̃
in ep̄ſis ſuis. Et ita decebat vt v̄gies pu
riſſimi eẽnt:q̄ eorum myſteriũ erat circa pu
riſſimũ obiectũ. Q̄ v̄o.b.ioãnes iſto
rũ.q̄ttuor ſimul puritatũ hũit rõnes ideo
eius v̄ginitas cõprobat̃ puriſſima multi
pliciter. Et primo q̄ ſicut daniel p̄nũ
ciauit xp̄i vaticinia quo ad eiꝰ aduẽtũ p̄m
ita io.quo ad ſc̄m in apoc. Sc̄o q̄ ſi
cut ioãnes bap.nũciauit teſtimõio de xp̄i
incarnatiõe:ita iſte de xp̄i paſſiõe quã ſo
lus vidit inter diſcipulos donec xp̄s fuit
vulneratꝰ i latere:iõ dicit de ſeipſo.io.19.
Qui vidit te.p̄hi.ⱥc. Tertio q̄ ſic.b.
ſtephanus fuit poſitꝰ ad cuſtodiã mulierũ

ſcāꝝ p apoſtolos. Jta iſte p xp̄ꝫ ad cuſto
diā matris ſue: vt ibidē qd̄ eſt maius ar/
gumētū puritatis. Quarto q2 ſicut pau
lus fuit doctor excellētiſſimus: q2 vas ele
ctionis vt pꝫ. Sic iſte doctor excellentiſſi/
mus qui flucta euāgelij de ipſo ſacro dn̄i
ci pectoris fōte potauit hoc pꝫ q2 diuinoꝝ
ſublimiū incipiēs doctrinā electam ſuper
oēs doctores qui vnq̄. ſ. fuerunt vt teſtať
aug. Jntelligendum eſt inſup q̄ in no
F no te. inueniunť quattuor v̓ginitates cōſe
crate. Quaꝝ. ſ. Prima fuit v̓ginitas
xp̄i que fuit virtuoſa ad pugnā omnis cō
cupiſcētie in nobis refrenādā. Et ſingula
riter dico in nobis q2 xp̄s nō habuit. ſ. talē
pugnā: id̄ io. xv. Sine me nihil poteſtis fa
cere. Scd̄a fuit v̓ginitas mr̄is xp̄i q̄ fu
it ad pugnā ꝯcupiſcētie ꝑueniēdā: ne inſur
geret ſic̄ maioris v̓tutꝭ ē bellū ꝑuenire q̄
ipꝫ cū difficultate vicere: q2 vnq̄ talis pu
gna fuit in ea. Sed nō ſufficeret eius v̓gi/
nitas ad tollendas nr̄as tētationes ſꝫ bn̄
v̓ginitas xp̄i. Et nota q̄ talis pugna nō ē
peccatū: ſed pena peccati originalis ꝛc̄.
Tertia fuit v̓ginitas bn̄ ioānis bapti/
ſte q̄ fuit v̓tuoſa ad pugnam ꝯcupiſcētie
euadēdā p modū fuge. id̄ fugit in deſertū
dum eſſet v. annoꝝ. Quarta fuit virgi
nitas. b. ioānis euan. que fuit v̓tuoſa ad
pugnā cōcupiſcētie ſupandā ſine fuga. Et
id̄ ipſe inter hoies viuēs v̓ginitatē ꝯſerua
uit vbi multiplr̄ v̓ginitas ipugnať. Sꝫ
q2 laudabili9 ē pugās vincere p bellū q̄
p fugā declinare lꝫ aliqñ ſit tutius: id̄ ho
norabilior fuit i hoc v̓ginitas ioānis euā.
q̄ io. bapt. Sexta ꝯſide. ē de ꝑuilegio
6 cōſi. ſue familiaritatis cum xp̄o. Fuit enim oi
bus alijs diſcipulis familiarior xp̄o. Et
hoc fuit ꝓpter ei9 maiorē puritatē iuxta di
ctū ſap̄. ꝓuer. xxij. Qui diligit cordis mū
dicīā ꝓpter grām labioꝝ hēbit amicū re
gem ꝛc̄. Jſta aūt ſpālis familiaritas
fuit declarata q̄druplicit̄. ſ. Primo i
dn̄i trāſfiguratione mat. xvij. ad qd̄ ꝓdi/
giū videndū admiſit tm̄ tres diſcipulos
ſcꝫ petrū iacobū ꝛ ioānem: quoꝝ iſte fuit
B vnus ſicut ſolēt principes iochalia preci
oſa que hn̄t paucis ꝛ familiariſſimis re/
uelare. Scd̄o in puelle ſuſcitatōe luc.
viij. qñ voluit facere iſtud miraculū ſecre
tū nullū admiſit niſi iſtos tres ſicut ꝑnci/
pes qñ volunt manifeſtare qñ peregrināť
tur: ſolēt paucis ſꝫ maxime familiaribus.
reuellare. Tertio in ſua dn̄ica ꝯtriſta/
tiōe math. xxvi. qñ iminēte paſſiōe cepit
tedere ꝛ pauere aſſumēs ſeorſū iſtos tres
tanq̄ magis ꝓbatos ne forte ſcādalizarē
tur ceteri vidētes eū timere mortē. Sicut
ſolent principes ad populum diſſimulare
paſſiones ꝛ ſuas aduerſitates ſuis dilectiſ
manifeſtare ꝛc̄. Quarto in ſua medietate
ꝛ iſtud fuit eiſignū ꝓpriū ꝛ certū: cetera
enī tria fuerūt alijs tribus cōia. Jpſe enī
in ardnis erat mediator inter xp̄m ꝛ alioſ
diſcipulos: ſicut ſolēt familiariſſimi ꝑnci
pi inter ipſū ꝛ eius familiam mediare.
Jſta aūt mediatio ꝓbať io. xiij. qñ nul
lus alioꝝ fuit auſus interrogare de pd̄ōa
ꝓditoris ſed petrus innuit ioāni q̄ interro
garet xp̄m qd̄ ꝛ fecit. Septima ꝯſidera 7 ꝯſi.
tio ē de priuilegio ſue charitatis. dicit enī
btūs Grego. vt inductū eſt ſupra q̄ pri/
uilegio amoris ꝑcipui altius a dn̄o meru
it honorari. Jntelligendū ē tñ q̄ ipſe i
euāgelio ſacro q̄nquies appellatus ē bea
tus ioānes euan. diſcipulus ille quē dili/
gebat ieſus. ſ. Prio in dn̄ice ꝯſecrati/ D
onis myſterio. ſ. in cena qñ diuina eucha
riſtia fuit iſtituta. dicit̄ enī io. xiij. Erat re
cūbens in ſinu eius diſcipulus ille quem
diligebat: in quo dať in te' q̄ ipſe ardebat
charitatꝭ amore ad iſtud digniſſimū ſacra
mētū. Secūdo in miſterio dn̄ice paſſi
onis. Cū vidiſſet in quaꝫ Jeſus in cruce
maēs matrē ꝛ diſcipulū quem dilig.bat.
Jo. xix. Jn quo dať in te' q̄ ipſe ardebat
charitatis amore ad paſſionem dominicā
quā videbat. Viſa enim magis mouēt q̄
audita. Tertio in miſterio dn̄ice reſur
rectiōis q2 maria mag. vēit ad b. Petrū
ꝛ aliū diſcipulū quē diligebat ieſus redi/
ens de ſepulchro. Jo. 2. Jn quo dať intel
ligi q̄ ardebat amore charitatis ad domi
nicam reſurrectionē. Quarto in miſte/
rio dn̄ice apparitionis q2 Jo. 21. ſtante Je
ſu in littore ꝛ diſcipulis exiſtibus in ma/
ri: in qua apparitiōe ceteris ipſuꝫ non co
gnoſcētib9. Joānes ſtati cognouit dn̄m ā
longinquo di. Dominus eſt. Nā ꝓuerbi
um eſt q̄ q bene diligit a lōgiquo cogno/

... Cuius rō eſt naturalis q2 ſpēꝫ dilecti
habitā freq̄nter ad mēoriā reducit: ꝛ talis
ſpēs p actus cōfirmať. Quinto in my/
ſterio dn̄ice pſecutionis. q2 Jo. 21. Cum
dixiſſet dn̄s petro. Sequere me, p̄nūciatio
neꝫ martyrij ſignans qua morte clarifica
turus eſſet deū. Et conuerſus Petrus
vidit illuꝫ diſcipulū quē diligebat Jeſus
ſequentē. Jn quo dať intelligi q̄ ardebat
amore charitatis ad mortē pro xp̄o pferen
dā ꝛc̄. Octaua cōſideratio eſt de ſacra
8 cōſi. mēto ſue obdormitiōis qñ fuit cōſopitus
in ſinu dn̄i Jeſu xp̄i. Jo. 13. Erat ingd i
ſinu ieſu recūbens diſcipulus. ꝛc̄. Ubi
notāduꝫ eſt q̄ xp̄us in hac cena beato ioā
ni euāgeliſte fecit actus quattuor. ſ.
A Primo imediate in ſuo latere colloca
uit. q2 circa finē ſolet maxime dilectio de/
monſtrari. vnde ibidē dicit̄. Cū dilexiſ
ſet ſuos. ꝛc̄. Secundo. cōſumata cena
adhuc ſedēs in ſuo gremio reclinauit ipꝫ
erat īgd recūbēs i ſinu ſuo ꝛc̄. Ter9 poſt
reclinatōeꝫ ſoporē ei imiſit: q2 qñ aīa eſt a
ſenſib9 abſtracta ē ad celeſtes iſtructiones
magis diſpoſita dicente Eliſacet. the. ad
Job 33. p ſomnū deus erudit hoies ꝛc̄.
Quarto poſt obdormitionē eius. ocu/
los appuit ſcꝫ interiores q ſunt clauſi p
peccatū Ade: vt aīa nō videat ſpiritualia
q̄ ex ſua natura videre nata fuit: ſicut vis
exterior corporalis: vnde dicitur numeri
22. Apuit dn̄s oculos Balaā vt videret
angelū ꝛ. 4. Re. vi. Apuit aūt dn̄s ocu/
los pueri helyſei: vt videret militiā celi.
Jſtis aūt quattuor diſpoſitiōibus qua/
ſi ꝑmiſſis ſequūtur q̄ttuor opatiōes quas
xp̄us operatus eſt in iſta anima beata.
B Quia. Prio fuerūt ei ſecreta celeſtia re
uelata. vt intuitiue cerneret q̄ alioſ doceret
certius in poſterum. vn̄ dicit in ꝑma ſua
cano. p9 cap9. Ab initio qd̄ vidimus ꝛ
audiuimus: ꝛ proſpeximus oculis noſtris
de verbo vite annūtiamus vobis. ꝛc̄.
Secūdo iſtoꝝ ſecretoꝝ celeſtiū fuerūt ei
ſimulachra infuſa alioquin deuiꝰ recorda
re nō potuiſſet q2 recordatio fit p ſpēm ſui
obi: pꝫ mirabilr̄ in eius doctrina. vn̄ q
animaꝫ eius vidiſſet intuitiue etiā cōſperi
ſet clare illa ſecreta celeſtia in eius depicta
memoria. ꝛc̄. Tertio fuerunt oia illa
ydola ſuſpenſa vt eis vti nō poterit vſqꝫ
ad aduētū ſpūs ſan. alioqn ſi i illo ligate
nō fuiſſēt: nūq̄ poſtea de reſurrectiōe dn̄i
dubitaſſet ſicut dubitauit. Jo. xx. Quēad
modū dona ſupnaturalia: vt ſapientia ꝛ
gͣ in paruulis eſt ligata vſqꝫ ad tēpus ꝑ/
fectuꝫ adeo ꝛc̄. Quarto fuerūt oia illa re/
ꝑſentatiua relaxata vt eis vteretur libere
ad recordādum qd̄ viderat ꝛ hoc qñ acce
pit donū ſpūſancti. q2 tūc fuit tēpus ꝑdi/
cationis preuiſum a xp̄o. vt dicit iudas in
epiſtola ſua p9 cap9 q̄ inquit vita eterna
que erat apud patrē aparuit nobis. Et q2
i iſto ſacratiſſimo ſonno beat9 ioānes mē
taliter vigilabat ideo dici poterat illud
cant. 5. Ego dormio ꝛ cor meum vigilat
ꝛc̄. Nona conſideratio eſt de ſacramē 9 cōſi.
to ſue adoptiōis qñ v̓bo ſaluatoris factus
fuit filius matris dei di. do. ieſu in cruce.
Mulier ecce filius tuus. deinde dixit diſci
pulo. Ecce mater tua ioānis. 19. ca. Jntel
ligēdū eſt tñ qd̄ illa recōmendatio mutua
fuit ab eo facta. ſ. q̄druplici rōne. Et pri
ma. Ad virginis memoriale cōtinuuꝫ q2 Nō.
ſublata dilecti preſentia naturaliter eius
ſimilitudo delectat. vn̄ propter hoc fuit in
uentuꝫ prio idolū vt teſtatur ſap. ſapie no
no Et q2 btūs ioānes xp̄o ſimilis erat in E
actibus ꝛ pfectiōibus. id̄ in actibus quaſi
ꝓ imagine reliqt eū matri ſue ꝛc̄. Scd̄a
fuit ad virginis diminutū ſolatiū aliqua
liter reſtaurandū ad qd̄ leges humane ad
inuenirūt adoptionē ꝛ arogatōeꝫ nō niſi i
ſolatiū eis. q filijs ſunt orbati. Jta xp̄s in
ſolatiū ſue matris ꝓ filio naturali. quem
amittebat ei dedit filiū adoptiuū. Tercia
fuit. ad virginis debitū obſeq̄ndū. q2 fili9
eſt ad matris obſequꝫ: inde ē qñ ſe ſubtra
hit ſponte ſicut xp̄s opꝫ qd̄ ponat ſuū vica
riū. Et id̄ x9. loco ſui. b. io. iſtituit. vt ma
trē cuſtodiret loco ſui: eiqꝫ miniſtraret: id̄ ſe
qť q̄ ex illa hora accepit eāꝫ diſcipl's i ſuā
ꝛc̄. Quarto fuit ad ꝑficiēdū gratū cōſor
tiū inter virginē ꝛ virginē vt eēt floridus
aſpectus. Et iſta ē rō q̄ aſſignat. b. hiero.
i ſmōe aſſūptiōis. Sed ex omnib9 iſtis fu
it. b. io. q̄trupl'r ſublimatus q2 ipſe primo
fuit fact9 fili9 v̓ginis adopti9 ſic̄ xp̄s. nālis

Et ſic in naturalibus ē miraculū eē filiū
virginis naturalem. eodem modo in po-
liticis ꝙ habeat filium adoptiuum ꝛc.
[I] Scḋo fuit frater ꝟbi quo fuit filius
mri ſue. q2 fr̄nitas nō attēdit̄ niſi i ſ̄itudi
ne ad vnitatē pentū ꝛ ſicut nāle deſideri
uꝫ ē ad ꝓlē ita in ſuo gradu ad fr̄nitatez
ꝛc. Tertio fuit eodē mō filius pr̄is dei
mō ſingulari: q2 nō ē maius filiū eē pr̄is
q̄ fratrē eſſe ꝟbi adoptiue. ꝛ iō cū xp̄s aſ
ſūpſit eū ad ſuā fr̄nitatez eodē mō ad pa-
tris filiationē ꝛc. Quarto q2 fuit affi-
nis ſpūſcti. ꝛ alūpnus. q2 ſicut ex germa
nitate nāli ꝯtrahit̄ affinitas ita ex fr̄nita-
te ciuili. cū illis ac tali facti ſunt germani
Et iō cū germanitas fuerit in fr̄nitatem
ꝛ in ſpūſcm̄. ſed Ri. de tri. aliquā affini-
tatē hūit ſuo mō b. io. ad ſpūſctm̄. ex fra-
ternitate dn̄i ieſu xp̄i gen⁹ eiꝫ xp̄i ſumus
10ª ꝯſi dera° oēs act. xvij. c°. Decia ꝯſideratio ē.
De myſterio ſue inthonatiōis q̄ celebra-
ta fuit in euāgelii deſcriptiōe. Si eīm al
tius intonaſſꝫ tot⁹ mūdus eū cape nō po
tuiſſet. ſꝫ ſctōꝝ teſtionia. eo ꝙ negociat⁹
fuerit circa ꝟbi diuinitatē. Intelligen
dū ē ꝙ btūs Io. itroduxit quatuor p̄co-
nia trāſcēdētia ad ꝟbi diuinitatē ptinen-
[E] tia. Quoꝝ .ſ. P^{m} eſt. de ꝟbi eterna
gn̄atōe. de q̄ fuerat p yſ. dcm̄. Gn̄atōnē
ei⁹ qs enarrabit. ꝛ tn̄ hāc gn̄atōeꝫ narrat
b. io. di. i prīn° erat ꝟbū ꝛc. vn̄ videt̄ itel
ligi ꝙ btūs Io. in hac deſcriptiōe faculta
tē ſctōꝝ p̄cedētiū trāſcēdebat. Scḋm fu
it. De creturaꝝ a ꝟbo emanatiōe. Cū ſe
quir. Oia p ipꝫ fcā ſūt. ꝛ quēadmodum
di. ꝓpheta. ꝟbo dn̄i celi firmati ſūt. Et lꝫ
ad illud p̄coniū attigiſſēt alij ſcti nō tam̄
niſi in facultate ſupnāli ꝛc. Tertiū ē.
De ipi⁹ ꝟbi exēplaritate. Cum ſeqt̄. Qḋ
fcm̄ ē i ipo vita erat: q2 ſicut archa ē i mē
te artificis. ita ſuo mō tot⁹ ille mūd⁹ exē
platus ē in mēte diuina. Ipſe dn̄s ſolus
ē q̄ ad illud exemplar: ſic docet Aug. ad
qḋ p̄coniū ꝯtingere nō ſolū ſcti. ſꝫ ēt ſub-
limes ph̄y. vt recitat Aug. de platōe po
tuiſſent ꝛc. Quartū ē. De iſti⁹ ꝟbi ra
dioſitate qua illuiat oēs vt ꝟitatē cogno
ſcere poſſent ſincerā. ſicut lux ſolis. iō di.
Erat lux ꝟa: q̄ illuiat oēm hoīem veniē
tē i hūc mūdū. Iſtis āt p̄miſſis p̄conijs
ſubiūgit̄ myſteriūꝫ incarnatiōis ſibi diui
nitas reuelatā. ꝛ celitus di. Et ꝟbū caro
fcm̄ ē. Iſtud āt myſteriū qḋ vocauit btūs
Dio. cōpoſitionē ſm noē. ſm Aug. ipm
de tri. vocatuꝫ ē archanuꝫ oī rōni ꝛ igno
tuꝫ oī ꝟbo ēt digniſſimo ꝝ angeloꝝ itelle
ctui ꝛ ieffabile ꝛc. Vndecia ꝯſideratio ē 11ª ꝯſi.
De myſterio ſue viſiōis. Videtur autē ꝙ
btūs Io. vidit deuꝫ p eēntiā in hac mor-
tali vita. ꝛ illud credit̄ fuiſſe in ſōno. ſic
paulus in raptu. q2 nō appet i diuia ſcri-
ptura maior rō de illo q̄ de iſto. Et tam̄
btūs Aug. de btō paulo ꝯcedit. Iſtud
āt ꝯfirmatur quadrupliciter. Et. P° [F]
q2 ei fuit reuelatū myſteriū gn̄atiōis eter
ne quā nullus deguſtare pōt ſine ſuo ter-
mino. ꝛ nullus re⁹ cognoſcit̄ ſine termio
tūc autē gn̄ationis illi⁹ ē ipſa diuinitas
ꝛc. Scḋo q2 ei fuit reuelatuꝫ myſteriū
icarnatiōis qḋ termiatur ad ꝟbi ꝓprieta-
tē ꝛ illa ad diuinitatē ſub ꝓpria ratione.
Tertio ipē di. Io 2. vidim⁹ gl'iaꝫ ei⁹
actus āt beatificus nō pōt bn̄ cognoſci ni
ſi eius ꝯditio ſciat̄. Quarto q2 ipē io.
dixit in pª canonica ſua p° c°. Fidē quam
oculi ſui ꝓſpexerāt ipm ānunciabat ipoſ-
ſibile ē āt articulos fidei vidiſſe q ptinent
ad diuitatē qn ipſa diuinitas fuerit viſa.
q̄ ē ſbum in eis ꝛc. Duodecia ꝯdera- 12ª ꝯſi.
tio ē. de myſterio ſue cōfeſſiōis ꝛc. Vbi ē
itelligēdum ꝙ poſt dn̄i aſcenſionez anq̄
diuiderent̄ apl̄i fuerūt ad ordinādū ſym-
bolum fidei catholice cōgregati in hieru-
ſalē. In quo poſuerūt duodeciꝫ articulos
fidei ſm numeꝝ duodeciꝫ apoſtoloꝝ q fi
dē xp̄i ꝓ tota vniuerſali eccl̄ia ſunt ꝯfeſſi
Et iter eos btūs Ioānes ſicut colūna fu
it: q2 ipſe cuꝫ petro dicebant̄ colūne: vt te
ſtat̄ apo⁹ ad Gala. ij. c°. In qua autez
deſcriptione ſunt quatuor dicenda circa
perſonaꝫ beati Ioannis notabilia. Quo
rum. Primum eſt. Cum in iſtis duo
decim articulis ſicut tres pertinentes ad
tres pſonas diuias. q fuit digreſſi. ꝛ p̄nci
paliū iter oēs ſed petrus deſcribit artic
lū pſone patris. Et Jacobus fratris dn̄i

ſiliū qui ē de ſpū ſancto. Ita Ioānes fi-
lium q erat de filio di. Et in ieſuꝫ xp̄m fili
um eius vnicū dn̄m nr̄m. Et ꝯuenienter
iſte articulus fuit ſibi datus ſicut illi q vi
derat myſteria verbi ꝛc. Scḋm eſt. ꝙ
[B] btūs Ioānes ad aliū gradum apoſtolat⁹
fuit aſſūptus poſt dn̄i reſurrectionē q̄ ante
q2 āte fuerat q̄rt⁹ poſtea ſemꝑ fuit ſcḋs i-
mediate reꝑſitatus poſt b. petrum. vnde
Luc. act. i. numerās oēs apoſtolos poſt xp̄i
aſcenſionem ponit Ioānem 2^{m}. ſicut eniꝫ
fuit tranſlatus petrus. de ſcḋo loco ad pri
mum ita btūs Io. de 4° ad 2^{m}. in q̄ dat̄
intelligi ꝙ i eccl̄ia non ſunt faciēde ꝓmo-
tiones ſm ordinem origis: ſed virtutū ꝛ re
fectiōis ꝛc. Tertium ē ꝙ ipſe ꝯtra po-
tentiſſimum aduerſariū ordinatus fuit in
acie. Iſti enim duodecim apl̄i illas duo-
decim ꝟitates deſcribere ſtatuerūt ad ob
uiandum erroribus quos futuros ꝓuide-
bant in eccl̄ia. Et ſic i actibus ꝯtra hoſtez
peiorem pugnator melior iducitur ꝯtra il
lum erroreꝫ q maxime ipugnare debebat
eccliam vt erroreꝫ arrij ꝯtra quē in ſo ar
ticulo b. Io. aſtruere viſus ē xp̄i deitatez
ꝛ cum p̄re equalitatem. Quartū eſt ꝙ
ceteri apl̄i non fuerūt retardati. Jacobus
ꝛ Andreas ex trāſlatione bti Io. rō autē
huius ē. q2 minimus apoſtolorū fuit i ſub-
limiori gradu. poſt aduētū i ſpūſancti: vt
pꝫ ex ꝟbis xp̄i: ꝛ iō q fuit maximus añ ei⁹
aduentū ꝛc. ꝛ beatus Andreas q fuit ter-
tius non fuit retroactus quāuis btūs io.
13ª ꝯſi° fuerit magis ꝓmotus. Tertiadecia cō
ſideratio eſt. De myſterio ſue ꝓfeſſionis.
Vbi ē intelligēdū ꝙ xp̄s aſcendens in
celum dimiſit quatuor p̄cipales ordies
in eccl̄ia vt refert btūs paul⁹ ad ephe. x.
Quoꝝ .ſ. Primus ē ordo apoſtoloꝝ.
Secundus eſt ordo prophetarum.
[D] Tertius eſt ordo euangeliſtarum.
Quartus eſt ordo doctorum.
Et omnes iſti ordines cōcurrunt in beato
Ioanne ſolo. Fuit eīm primo apoſtolus
vt pꝫ in deſcriptiōe ſcḋi articli. ſo fuit euā
geliſta vt pꝫ i dſcriptiōe tertij articli. 3° fu
it ꝓpheta. vt patuit i apoc. 4° fuit doctor
ſic patuit i deſcriptiōe epl̄arū ꝛ p̄dicatiōe
verbi diuini in quibus epl̄is ēt myſteriū
beate trinitatis euidentius oībus alijs ex
p̄ſſit. i. Tres ſūt q te. dāt i celo pa. ꝟbū ꝛ
ſpūſſanctus. ꝛ hij tres vnum ſunt Io. ij. 14ª ꝯſi dera.
Quartadecia ꝯſideratio ē. De myſte-
rio ſue aſſimilationis. Cum eīm quatuor
euangeliſte ſit ſimilati p quatuor anima-
lia: vt habet ezech. vt ait btūs Greg. ſup
ezechielem. Ita ꝙ primus habuit faciem
hoīs. ſꝫ faciem leonis. tertius faciem bo-
uis. quartus vero faciem aqle volantis.
beatus añt Mat. ſignatus per faciē hoīs
q2 primo deſcribit humanitatem xp̄i.
Secundus Marcus p faciem leonis. q2
deſcribit xp̄i reſurrectionē. Terti⁹ Lucas p
faciem vituli. q2 deſcribit xp̄i ſacerdotiuꝫ.
Quartus Ioānes per facieꝫ aquile: q2 de
ſcribit xp̄i diuinitatem circa quā negocia-
tur. Intelligendū eſt tn̄ ꝙ btūs Ioan-
nes df̄ a uila quadruplici rōne. Et. [I]
Primo rōne q2 aqla habet ſubtilita-
tem in ſuo ſtatu nidificat enim in locis
ſublimib⁹ ꝛ arduis. ideo dr̄ Iob. 3°. Nū
qd ad preceptum tuū eleuabit aquila. ꝛ
ponet in arduis nidū ſuū. Et per iſtū mo
dum b. Io. fuit eleuatus ad ſubtilitatem
deitatis in contemplatione. ꝛ poſuit ni-
dum ſue manſionis in arduis. i. in cōſide-
ratione trinitatis qḋ eſt arduiſſimum i co
gnitione vt patuit in ſua doctrina ꝛc.
Scḋo q2 aqla habet claritatē viſionis
in ſuo aſpectu: vt di. Dio. inde angelica ie
rar°. i. ca° ꝙ aquila in reuerberatis oculiſ
reſpicit ſolem. ideo angeli aquilis cōpara
ti ſunt. ꝛ per illum modum b. Io. vidit de
um vt patuit per eēntiam ita vt oculi ei⁹
ex tanto viſibili excecati non fuerunt ſicut
oculi humani ex aſpectu ſolis. Tertio
q2 aqla hꝫ exemplaritatē in ſuo volatu ꝛ
doctrinā docet enim pullos ſuos volare
ſolicite. vnde deut. 32. ſicut aqla ꝓuocās
ad volandū pulos ſuos ꝛc. Et per illum
modū b. Io. viſus ē i omni doctrina ſua
prouocare fideles ad volatū ꝯtemplatio
nis volitans ſuper eos. ꝛ de ſublimibus
que ſuſcepit ſemper faciens mentionem.
Quarto q2 aquila habet diuturnitatē
in ſuo decurſu: eo ꝙ poſt ſenium renouat̄

vnde ſ̄s renouabitur vt aquile iuuentus tua. Et per illū modū beatus ioannes fuit diuturnior ad litterā oībus aliis apoſtolis: q̄ magis diu vixit. vñ ſenior eū ſe ſcribebat cū oīb⁹ iunior fuiſſz.
15.ꝯſi. Decimaquinta cōſideratio eſt. quare beatus ioānes nō fuit a xp̄o princeps apl'oꝝ cōſtitutus cum p̄ ceteris apud eū fuerit dilectus: qui pſonā nō accipit ſed amat ſm̄ vniuſcuiuſq3 virtutē. Et iō cum ipſe fuerit vt patet ex p̄miſſis inter apoſtolos virtuoſiſſim⁹. ſibi decebat principatus tanq̄ optimo in ciuitate vel cōmunitate ꝛc. Intelligendum eſt tamen q̄ xp̄s noluit ei conferre illum principatum quem commiſit petro ſicut colligigimus ex dictis ſanctorum: quadruplici ratione. Et p̄ma ē q̄ habuit impedimentum etatis: non enim fuit
A decens q̄ iuuenis eſſet caput eccleſie: quia habebat docere ꝛ corrigere. ſicut xp̄s noluit p̄dicare donec habuit. xxx. annos: nec diſcipulos cōuocare. Scd'a eſt q̄ habuit nimiam cōiunctionē cōſanguinitatis cū xp̄o ne forte ſumerēt exemplum vt ſuccederent cognati in eccleſia quia dn̄s ꝓpinquum ſibi ſtatuiſſet: qui dixerat que ē mater mea ꝛ qui ſunt fratres mei ꝛc. Tertia eſt q̄ ipſe erat ſufficienter beneficiatus cū ei dn̄s matrem cōmiſiſſet ſicut beato petro cōmiſit ecclīam Io. xxi. ca°. Quarta ē quia ip'e erat eminenter eleuatus ad contemplationem ſeraphicā. ꝛ cura paſtoralis habet ad inferiora trahere mentē. vnde beatus Dyo. de angelica ierarchia dicit q̄ nullus de ordine ſeraphin ad exteriora mittitur q̄ ad ſuperiora ſunt intenti.

16.ꝯſi. Decimaſexta cōſideratio ē de iudicio ſue imerſionis: q̄ noluit ꝓconſuli iuxta edictum imperiale obedire vt a p̄dicatiōe ceſſaret ꝛ xp̄m negaret iuſſit eū in dolium feruentis olei imergi: d' quo. q. fortiſ athleta victus nō aduſtus exiuit. Ad qd' miraculū ꝛc. ꝓpter qd' putam⁹ eū merito martirio coronatū: q̄ lz in tali ſupplicio nō occubuerit: tñ mortis periculo ſe ſponte obtulit in xp̄i cōfeſſione. Intelligendū ē
B tñ q̄ quattuor inueniunt̄ modi martirioꝝ in diuina ſcriptura. quoꝝ ſcilicet. Primus eſt martiriū qd' eſt in corpore ꝛ aīa: ſicut martiriū xp̄i q in corpe fuit cōfoſſus ꝛ in aīa triſticia ſalutifera ꝓ nobis oppſſus: vt oſndit̄ tertio ſnlaꝝ. Scd's ē i corpore tñ ſicut martiriū. b. ſte. q fuit in corpore attritus ꝛ in aīa letus moriēs cū iam xp̄m cerneret. Tertius ē in aīa tñ. ſicut eſt martiriū mr̄is dn̄i q̄ fuit i paſſiōe dn̄i doloris gladio mirō pl⁹ ſauciata q̄ ſi fuiſſet in corpore paſſa: q̄to enī aīa ē nobilior tāto pena ē grauior ꝛ ſuppliciū aīe nō eſt ſupplicio corpis cōparādū. De cui⁹ martirio ꝓphetizauerat Simeon. luce. ii. Et tuā ipſius aīam ꝛc. Quart⁹ ē in corpe ꝛ aīa ſeorſū: nō ſicut xp̄s totū ſimul. Sz ſicut. b. Io. q fuit p̄io i paſſiōe xp̄i ſicut mater vulneratus in mēte: ꝛ poſtea in doliū merſus. ꝛ q̄tum fuit in ſe ꝓ fide xp̄i fuit p emptus. Qd' aūt. b. Io. euāgeliſta fuerit v'e martir: ꝓbat beat⁹ Gre. q̄ Mat. xx. dn̄s ieſus xp̄s dixit Iac. ꝛ io. Calicē quidem meū bibetis cū loq̄ret̄ ad l'ram d' morte ꝛ martirio ſuo ꝛc.
17.ꝯſi dera. Decimaſeptima cōſideratio ē. De ſupplicio ſue relegationis q̄ p ꝑpetratū miraculū ſi fuit pp hoc morti traditus ſz diuina diſpēſatiōe i exiliū miſſus in inſulā que dr̄ pathmos: vt libere de reuelationibus ibi cōſcriberet i loco ſolitario q erat ꝯueniēs ad diuinas reuelatiōes. In qua inſula fuerūt p̄ncipaliter quattuor demōſtrata. Primū fuit totus decurſus eccl'ie militātis vſq3 ad
B finē vt pz per ordinē libꝛ inuētī q terminatur in deſcriptiōe ſupne hierlm̄. Secūdū fuit ordo iudicii cōſumātis. Tertiū fuit calamitas eternaliter damnatoꝝ.

C Quartū fuit felicitas eternaliter ſaluādoꝝ. Intelligendū ē tñ q̄ ipſo manēte in illo exilio dyoniſius ariopagita miſit ei quattuor v'ba deſcripta q̄ habent̄ in ep̄la q̄ ſic intitulat̄: Ioāni euan. exulāti in pathmos ꝛc. Et p̄mū dictū erat q̄ gaudere deberet ꝛ ñ triſtari: q̄ ipſe erat v'e dilect⁹ a v'o amabili ꝛ a valde amabili. ſ. xp̄o ſic̄ ſerui cōſolant̄ qñ a ſuis dn̄is ſūme diligunt̄. Scd'm dictū erat q̄ ipſe ꝯuerſabat̄ in hoc mūdo īpaſſibilr̄ ꝛ corporaliter ꝛ ſine ꝯtagione: ſicut angeli cuſtodientes hoīes īter hoīes cōuerſant̄. ꝛ iō gaudere debebat. Tertiū dictū erat q̄ ipſe gaudere deberet ꝓ eo q̄ in hoc mūdo inchoauerat gaudiū p̄adiſi delectatiōib⁹ ingiter vacās celeſtib⁹ viſiōibus: ſicut mali i hac vita dū torquent̄ in mēte: iā inchoāt penā iferni. Quartū dictū erat q̄ ei p̄e' ſciebat ex ꝑte dn̄i Futuꝝ igit̄ hoc nō ignoraret q̄ a cuſtodia que ē in pathmos dimitteret ꝛ ad terrā aſye reuerteret̄ ꝛ faceret ibi bonus īgines dei: ꝛ hiis qui ſūt p⁹ ſe traderet. In iſta aūt iſula. b. Io. conſūmauit dn̄s terminū toti diuine ſcripture vt pz apoca. vltio: Veni dn̄e ieſu: vnde ſicut ſacra ſcriptura fuit p moyſē inchoata. Ita fuit p beatū Io. cōſumata ipſo dicente ibidē. Siqs appoſuerit ad hoc ap
18.ꝯſi. ponet ei dn̄s plagas ꝛc. Decimaoctaua ꝯſideratio. De remedio ſue regreſſiōis Fuit enī diuina ꝓuidētia de inſula reductus ad epheſum domitiano perempto vt illam illuſtraret virtutibus ꝛ exemplis.

Intelligendū ē tñ q̄. b. io. poſt ſuū regreſſum floruit q̄druplici genere miraculoꝝ. Et p̄mū ꝯuerſiōe corporꝝ. puluerē enī cōuertit i lapides p̄cioſos: Cratonē philoſophū cōuertit. Virgas ēt cōuerſit in aurū ꝛ gēmas fecit ex lapidibus.

D Scd'm ꝯfractiōe idoloꝝ q̄ tēpla ꝛ idola ſubuertit ſupra naturā p ſolā orationē ꝛc. Tertiū impaſſibilitate venenorum dū bibito mortifero veneno remanſit ileſus ſicut ꝓmiſit ei xp̄s Mar. vltio. Si quis mortiferū biberit nō ei nocebit. q̄ ſi habet̄ in aliquo alioꝝ apl'oꝝ iſtud miraculū. Quartum in ſuſcitatiōe mortuoꝝ. Suſcitauit. n. q̄ttuor mortuos druſianā dū rediret de pathmos: ꝛ duos de veneno defunctos ꝛ iuuenē vnū aliū. Cū tñ p xp̄m nō fuerint niſi tres reſuſcitati ſm̄ illud qd' ꝓmiſerat ioānis. x. ca°.
19.ꝯſi. Decimanona cōſideratio ē. De miraculo ſue trāſlationis: q̄ cū a xp̄o vocatus fuiſſet ei pſonalr̄ apparēte ꝛ ſibi dicente. Veni dilecte mi tps ē vt mecū epuleris cū fratrib⁹ tuis fecit fieri foueā in die reſurrectiōis dominice ꝛ in ipſā expleta p̄dicatiōe ꝛ oratione deſcēdens lumen de celo adueniente xp̄o fuit ſublatus. Intelligendū eſt tñ q̄ i ve. te. inuēti ſūt q̄tuor hoīes q dicūt̄ fuiſſe trāſlati. ſ. Prim⁹ fuit enoch qui ambulauit cū deo ꝛ nō apparuit q̄ trāſtulit eū dn̄s gen. v. ca°. Scd's fuit Helyas q aſcēdit p turbinē i celū. 4. re. ii. ca°. E

Tertius fuit Moyſes cuius corp⁹ fuit trāſlatū: nec inuētū a filiis iſrael deutero. vltimo ca°. Quart⁹ fuit Dauid de quo nō hr̄ ita expreſſe tñ aliq doctores fuerūt hoc opinati: vt refert Hiero. ex v'bo beati Petri di. act. ii. Sepulchrū ei⁹ apd' nos eſt: innuēs q̄ corpus ei⁹ trāſlatū fuerit. Beatus aūt Ioānes nō fuit trāſlatus ſicut dauid: cuius corpus mortuū fuerat i ſepulchro vſq3 ad xp̄i reſurrectionē. Nec ſicut Moyſes q videntibus filiis iſrael fuit mortuus ꝛ ab eis ſepultus. Nec ſicut enoch ꝛ helyas corporaliter q̄ illi nōdum ſunt mortui. Cū ſint ab antixp̄o occidēdi: ante iudiciū ꝛ a xp̄o ſuſcitādi. Viuus autē io. ſicut fuit ad cetū apl'icū a xp̄o euocatus Ita credit̄ ceteroꝝ imortalitatē ꝯſecut⁹. ꝛ iō credit̄ q̄ ſic mr̄ dn̄i i corpe ꝛ aīa fuit aſſūpta: ita beat⁹ io. fuit i vtroq3 glificatus Et iſta ſnīa cōfirmat̄ auctoritate quadruplici. quaꝝ. P̄ma eſt xp̄i dicētis mat. xvi. Filius hoīs venturus ē in gl'ia cū angelis ſuis ꝛc. Et ſeqr̄. Sūt q̄dā dehinc ſtātibus q nō gu. mor. ꝛc. ꝯſtat autē de oīb⁹ q ibi ſtabāt q̄ mortē guſtauerūt ꝛc.

Scd'a eſt eiuſdē dn̄i dicētis Mat. ix. vbi loquēs de aduētu ſue glorie ad iudicādū adiūgit. Amen dico vobis. ſūt quidā dehinc ſtātibus q nō gu. mor. ꝛc. Tertia ē eiuſdē dn̄i di. io. xxi. ca°. vbi cū dn̄s dixiſſet petro. Sequere me ꝓ ſua morte vt ibidē habet̄. Et petrus diceret de ioanne: hic aūt qd. dixit ieſus: ſic eū volo manere donec veniā ad iudiciū ꝛc. Quarta ē diſcipuloꝝ q cū noſcerēt modū rñdēdi ipſius ita opinati ſūt: q̄ ibidē legit̄. Exiit ergo ſermo inter frēs q̄ diſcipulus ille non morit̄. Intelligēdū ē tñ q̄ ille quattuor auctes que ſūt dicte imediate ipſis ꝯſonāt q̄tuor ꝯcluſiōes. Quaꝝ. Prima ē
F q̄. b. io. in ſua trāſlatiōe nō fuit defunct⁹ vt mr̄ dn̄i vt ait Hiero. Scd'a ē q̄ nōdū eſt mortuus nec morit̄ vſq3 ad diem iudicii: quia citra illum dicit. Chriſtus veniens in maieſtate non apparebit. Tertia ē q̄ ipe ñ morit̄ i die iudicii q̄ adhuc

vnde ꝑs renouabitur vt aquile iuuentus
tua. Et per illũ modũ beatus ioannes fu
it diuturnior ad litterã oĩbus aliis apo-
ſtolis: qꝛ magis diu vixit. vñ ſeniorem ſe
15.ꝯſi° ſcribebat cũ oĩb⁹ iunior fuiſſ3. Deciaqn
ta cõſideratio eſt. quare beatus ioãnes nõ
fuit a xp̃o princeps apl'oꝝ cõſtitutus cum
precceteris apud eũ fuerit dilectus: qui ꝑ-
ſonã nõ accipit ſed amat ſm̃ vniuſcuiuſ-
q3 virtutẽ. Et iõ cum ipſe fuerit vt patet
ex pręmiſſis inter apoſtolos virtuoſiſſim⁹.
ſibi decebat principatus tanq̃ optimo in
ciuitate vel cõmunitate ⁊c̃. Intelligen
dum eſt tamen q̇ xp̃s noluit ei conferre
illum principatum quem commiſit petro
ſicut colligigimus ex dictis ſanctorum:
quadruplici ratione. Et p̃ma ẽ qꝛ habu
it impedimentum etatis: non enim fuit
A decens q̇ iuuenis eſſet caput eccleſie: quia
habebat docere ⁊ corrigere. ſicut xp̃s nolu
it predicare donec habuit. xxx. annos: nec
diſcipulos cõuocare. Scd̃a eſt qꝛ habuit
nimiam cõiunctionẽ cõſanguinitatis cu3
xp̃o ne forte ſumerẽt exemplum vt ſucce-
derent cognati in eccleſia quia dñs ꝓpin
quum ſibi ſtatuiſſet: qui dixerat que ẽ ma
ter mea ⁊ qui ſunt fratres mei ⁊c̃. Tertia
eſt qꝛ ipſe erat ſufficienter beneficiatus cũ
ei dñs matrem cõmiſiſſet ſicut beato pe-
tro cõmiſit eccl'iam Jo. xxi. ca° Quarta ẽ
quia ip'e erat eminenter eleuatus ad con
templationem ſeraphicã. ⁊ cura paſtora-
lis habet ad inferiora trahere mentẽ. vn-
de beatus Dyo. de angelica ierarchia di
cit q̇ nullus de ordine ſeraphin ad exteri
ora mittitur qꝛ ad ſuperiora ſunt intenti.
16.ꝯſi° Deciaſexta cõſideratio ẽ de iudicio ſue
imerſionis: qꝛ noluit ꝓconſuli iuxta edi-
ctum imperiale obedire vt a predicatiõe
ceſſaret ⁊ xp̃m negaret iuſſit eũ in dolium
feruentis olei imergi: d̓ quo. q. fortiſ athle
ta vnctus nõ aduſtus exiuit. Ad q̇d mira
culũ ⁊c̃. ꝓpter qd̓ putam⁹ cũ merito mar
tirio coronatũ: qꝛ l3 in tali ſupplicio nõ oc
cubuerit: tñ mortis periculo ſe ſponte ob
tulit in xp̄i cõfeſſione. Intelligendũ ẽ
tñ q̇ quattuor inueniunť modi martirio-
B rũ in diuia ſcriptura. quoꝝ ſcilicet. Pri
mus eſt martiriũ qd̓ eſt in corpore ⁊ aĩa:
ſicut martiriũ xp̄i q in corpe fuit cõfoſſus
⁊ in aĩa triſtitia ſalutifera ꝑ nobis opp̄ſ-
ſus: vt oñdiť tertio ſnlaꝝ. Scd̓s ẽ i cor
pore tñ ſicut martiriũ. b. ſte. q fuit in cor
pore attritus ⁊ in aĩa letus moriẽs cũ ia3
xp̄m cerneret. Tertius ẽ in aĩa tñ. ſicut
eſt martiriũ mr̃is dñi q̃ fuit i paſſiõe dñi
doloris gladio miro pl⁹ ſauciata q̃ ſi fuiſ
ſet in corpore paſſa: q̃to eñi aĩa ẽ nobilior
tãto pena ẽ grauior ⁊ ſuppliciũ aĩe nõ eſt
ſupplicio corpis cõparãdũ. De cui⁹ mar
tirio ꝓphetizauerat Simeon. luce. ii. Et
tuã ipſius aĩam ⁊c̃. Quart⁹ ẽ in corpe
⁊ aĩa ſeorſũ: nõ ſicut xp̃s totã ſimul. S3 ſi
cut. b. Jo. q fuit prio i paſſiõe xp̄i ſicut ma
ter vulneratus in mẽte: ⁊ poſtea in doliũ
merſus. ⁊ q̃tum fuit in ſe ꝑ fide xp̄i fuit ꝑ
emptus. Qd̓ aũt. b. Jo. euãgeliſta fue-
rit v̓e martir: ꝓbat beat⁹ Gre. qꝛ Mat.
xx. dñs ieſus xp̃s dixit Jac. ⁊ io. Calicẽ q
dem meũ bibetis cũ loq̄reť ad lrãm d̓ mor
17.ꝯſi
dera.
te ⁊ martirio ſuo ⁊c̃. Decimaſeptima
cõſideratio ẽ. De ſupplicio ſue relegatio-
nis qꝛ ꝑ ꝑpetratũ miraculũ ñ fuit ꝑp hoc
morti traditus ſ3 diuina diſpẽſatiõe i exi-
liũ miſſus in inſulã que dr̓ pathmos: vt li
brũ de reuelationibus ibi cõſcriberet i lo-
co ſolitario q erat ꝯueniẽs ad diuinas re
uelatiões. In qua inſula fuerũt ꝑncipa
C liter quattuor demõſtrata. Primũ fu
it totus decurſus eccl'ie militãtis vſq3 ad
finẽ vt p3 per ordinẽ libꝛ intuẽti q termi
natur in deſcriptiõe ſupne hieruſalem. Se
cũdũ fuit ordo iudicii cõſumãtis. Ter
tiũ fuit calamitas eternaliter damnatoꝝ.
Quartũ fuit felicitas eternaliter ſalnã
doꝝ. Intelligendũ ẽ tñ q̇ ipſo manẽ
te in illo exilio dyoniſius ariopagita mi-
ſit ei quattuor v̓ba deſcripta q̃ habenť in
epl'a q̃ ſic intitulať: Joãni euan. exulãti in
pathmos ⁊c̃. Et p̃imũ dictũ erat q̇ gau
dere deberet ⁊ ñ triſtari: qꝛ ipſe erat v̓e dile
ct⁹ a v̓o amabili ⁊ a valde amabili. ſ. xp̃o ſicť
ſerui cõſolanť qñ a ſuis dñis ſũme dili-
gunť. Scd̓m dictũ erat q̇ ipſe ꝯuerſa
bať in hoc mũdo ipaſſibilr̃ ⁊ corporaliter
e ſine ꝯtagione: ſicut angeli cuſtodientes
hoĩes inter hoĩes cõuerſanť. ⁊ iõ gaudere
debebat. Tertiũ dictũ erat q̇ ipſe gau

dere deberet ꝑ eo q̇ in hoc mũdo inchoa
uerat gaudiũ p̃adiſi delectatiõib⁹ iugiter
vacãs celeſtib⁹ viſiõibus: ſicut mali i hac
vita dũ torquenť in mẽte: iã inchoãt pe-
nã iferni. Quartũ dictũ erat q̇ ei pre-
nũciat ex p̃te dñi q̇ Quis igiť hoc nõ igno-
raret q̇ a cuſtodia que ẽ in pathmos di-
mitteret ⁊ ad terrã aſye reuerteret ⁊ face-
ret ibi bonas v̓gines dei: ⁊ his qui ſũt p⁹
ſe traderet. In iſta aũt iſula. b. Jo. con
ſummauit dẽs terminũ toti diuine ſcriptu
re vt p3 apoca. vltio: Ueni dñe ieſu: vnde
ſicut ſacra ſcriptura fuit ꝑ moyſẽ inchoa-
ta. Jta fuit ꝑ beatũ Jo. cõſumata ipſo di
ꝯſi° 18 cente ibidẽ. Siq̇s appoſuerit ad hoc ap-
ponet ei dñs plagas ⁊c̃. Decimaocta
ua ꝯſideratio. De remedio ſue regreſſiõis
Fuit enĩ diuina ꝓuidẽtia de inſula redu-
ctus ad epheſum domitiano perempto vt
eccl'iam illuſtraret virtutibus ⁊ exemplis.
Intelligendũ ẽ tñ q̇. b. io. poſt ſuu3 re
greſſum floruit q̃druplici genere miracu-
loꝝ. Et p̃imũ ꝯuerſiõe corpoꝝ. pulue
rẽ enĩ cõuertit i lapides precioſos: Crato
nẽ philoſophũ cõuertit. Uirgas et cõuer
D tit in aurũ ⁊ gẽmas fecit ex lapidibus.
Scd̓m ꝯfractiõe idoloꝝ qꝛ tẽpla ⁊ ido
la ſubuertit ſupra naturã ꝑ ſolã orationez
⁊c̃. Tertiũ impaſſibilitate venenorum
dũ bibito mortifero veneno remanſit inco
lumis ſicut ꝓmiſit ei xp̃s Mar. vltio. Si
quis mortiferũ biberit nõ ei nocebit. q̇ ñ
habeť in aliquo alioꝝ apl'oꝝ iſtud miracu
lũ. Quartum in ſuſcitatiõe mortuoꝝ.
Suſcitauit. n. q̃ttuor mortuos druſianã
dũ rediret de pathmos: ⁊ duos de vene-
no defunctos ⁊ iuuenẽ vnũ aliũ. Cũ tñ ꝑ
xp̄m nõ fuerint niſi tres reſuſcitati ſm̃ il-
lud qd̓ ꝓmiſerat ioãnis. x. ca° Decia
ꝯſi° 19 nona cõſideratio ẽ. De miraculo ſue trã-
ſlationis: qꝛ cũ a xp̃o vocatus fuiſſet ei ꝑ-
ſonalr̃ apparẽte ⁊ ſibi dicente. Ueni dile-
cte mi tp̃s ẽ vt mecũ epuleris cũ fratrib⁹
tuis fecit fieri foueã in die reſurrectiõis do
minice ⁊ in ipſa expleta p̃dicatiõe ⁊ orati
one deſcẽdens lumen de celo aduenientẽ
xp̃o fuit ſublatus. Intelligendũ eſt tñ
q̇ i ve. te. inueniũť q̃tuor hoĩes q dicũť
fuiſſe trãſlati. ſ. Prim⁹ fuit enoch qui
ambulauit cũ deo ⁊ nõ apparuit qꝛ trãſtu
lit eũ dñs gen. v. ca°. Scd̓s fuit Hely
as q aſcẽdit ꝑ turbinẽ i celũ. 4. Re. ii. ca°.
E Tertius fuit Moyſes cuius corp⁹ fu
it trãſlatũ: nec inuentũ a filiis iſrael deute
ro. vltimo ca°. Quart⁹ fuit Dauid de
quo nõ hr̃ ita expreſſe: tñ aliq doctores fu
erũt hoc opinati: vt refert Hiero. ex v̓bo
beati Petri di. act. ii. Sepulchrũ ei⁹ apd̓
nos eſt: innuẽs q̇ corpus ei⁹ trãſlatũ fue-
rit. Beatus aũt Joãnes nõ fuit trãſlatus
ſicut dauid: cuius corpus mortuũ fuerat i
ſepulchro vſq3 ad xp̄i reſurrectionẽ. Nec
ſicut Moyſes q videntibus filiis iſrael fu
it mortuus ⁊ ab eis ſepultus. Nec ſicut
enoch ⁊ helyas corporaliter qꝛ illi nõdu3
ſunt mortui. Cũ ſint ab antixp̃o occidẽdi:
ante iudiciũ ⁊ a xp̃o ſuſcitãdi. Ueruz autẽ
io. ſicut fuit ad celũ aſſūptus a xp̃o euocatus
Jta crediť ceteroꝝ imortalitatẽ ꝯſecut⁹. ⁊
iõ crediť q̇ ſicut mr̃ dñi i corpe ⁊ aĩa fuit aſ
ſũpta: ita beat⁹ io. fuit i vtroq3 glificatus
Et iſta ſnĩa cõfirmať auctoritate quadru-
plici. quaꝝ. Prĩa eſt xp̄i dicẽtis mat.
xvi. Filius hoĩs venturus ẽ in gl'ia cũ an
gelis ſuis ⁊c. Et ſeqtur. Sũt qdã dehinc
ſtãtibus q nõ gu. mor. ⁊c̃. ꝯſtat autẽ de
oĩb⁹ q ibi ſtabãt q̇ mortẽ guſtauerũt ⁊c̃.
Scd̓a eſt eiuſdẽ dñi dicẽtis Mat. ix.
vbi loquẽs de aduẽtu ſue glorie ad iudicã
dũ adiũgit. Amen dico vobis. ſũt quidã
dehinc ſtãtibus q nõ gu. mor. ⁊c̃. Ter-
tia ẽ eiuſdẽ dñi di. io. xxi. ca° vbi cũ dñs di
xiſſet petro. Sequere me ꝑ ſua morte vt
ibidẽ habeť. Et petrus diceret de ioanne:
hic aũt qd̓. dixit ieſus: ſic eũ volo manere
donec veniã ad iudiciũ ⁊c̃. Quarta ẽ
diſcipuloꝝ q eũ noſcerẽt modũ rñdẽdi ip
ſius ita opinati ſũt: qꝛ ibidẽ legiť. Exiit er
go ſermo inter frẽs q̇ diſcipulus ille non
moriť. Intelligẽdũ ẽ tñ q̇ ille quattu-
or auctẽs que ſũt dicte imediate ipſis ꝯſo
nãt q̃tuor ꝯcluſiões. Quaꝝ. Prima ẽ
F q̇. b. io. in ſua trãſlatiõe nõ fuit defunct⁹
vt mr̃ dñi vt ait Hiero. Scd̓a ẽ q̇ nõ-
dũ eſt mortuus nec moriť vſq3 ad diem
iudicii: quia citra illum dicit. Chriſtus ve
niens in maieſtate non apparebit. Ter
tia ẽ qꝛ ipſe ñ morieť i die iudicii qꝛ adhuc

videbit ieſum venientem: ⁊ tñ ipſe nō vi-
debit veniēs niſi reſurrectiōe ꝯſūata. vt hē
tur .j.cori.iij.c°. Quarta ē. Si tunc nō
erit mortuus poſtea nō morietur: q: dicit
apo⁹ ibidē ꝙ nouiſſima hora deſtruetur
mors. tñ q: eſt difficile. de hoc fidem adhi
bere q: beatus Joannes in hoc plus ha-
buit de priuilegio q̄ virgo beata ⁊ ipſemet
xp̄s. lȝ v̄ba euangelij hoc videātur ſona-
re. Jccirco hoc totum ē magis deo ꝯmit-
tendū ipi cuiꝫ nihil ē īpoſſibile. Nota
tamē ꝙ ſtatus ſctōꝝ ſunt quattuor. Et.
M Primus eſt. Cuius caro vidit corru
ptionem ⁊ mortem: ſicut patriarche qui
ſunt mortui ſine v̄ginitate. Secundus
ē. Quoꝝ caro vidit corruptionē: ſȝ non
mortē, ſicut Enoch. qui ſine v̄ginitate trāſ
latus eſt. Nam filios hūit ⁊ viuus trāſla-
tus fuit ⁊c̄. Tertius ē. Quoꝝ caro non
vidit corruptiōem: ſed bene mortem vt ca
ro xp̄i ⁊ marie virginis. Quartus eſt.
Quoꝝ caro non vidit corruptionem nec
mortem. vt caro bti Jo. euangeliſte: q: vir
go. Et viuus ē trāſlatus. Sed ē dubiū
I Quare in hoc btūs euangeliſta Jo. hūit
.ſ. maius priuiliū. q̄ xp̄s ⁊ btā Maria v̄
go. Dicendū ꝙ hoc non ē inconueniēs
ꝙ ſanct⁹ minor ⁊ inferior habeat aliqđ pri
uilegium qđ non hñt ſuperiores. q: talia
priuilegia nō faciunt ad felicitatē eēntialeȝ
vel ꝯſubſtātialem. ſȝ ad accidentalē. vnde
Maria mater xp̄i caruit ordine ſacerdo-
tali. q eſt ſumm⁹ nec eā xp̄s filius eius cō
ſecrauit. ſicut ſanctus petrus ⁊ nos: q̄ po-
tentia in nobis eſt dignitas magna ⁊c̄.
2ª ꝯſi° Uigeſima cōſideratio ē. de p̄ſagio ſue
reſurrectionis. Dixerat eīm quidam ꝙ ſi
cut Enoch. ⁊ Helias ſunt in finē ſecli vē
turi ad conuertendum mundū. ideo viui
ſunt tranſlati. Jta. b. Jo. viuus fuit tranſ
latus vt iudicium preueniat. Quia cum
btūs Aug. ⁊ ceteri ſancti diſtiguant tria
tpa. ſ. Nature. Legis. Et grē. Sed vnus
teſtis aſſūpt⁹ ē tpe legis nature ſic Enoch
Alius tpe legis ſcripte ſicut Helias. Jta
decens eſt vt tpe legis grē. 3⁹ aſſumatꝰ ad
quem magis expectat illa p̄dicatio. Et
ꝯfirmatur illa deductio: q: omnes qui in
ve. teſtamento viuentes tranſlati fuerunt
añ futuꝝ iudicium expectatꝰ. Et nō ē ma
ior rō de vno quā de alio. Jſta aūt ima
gina° ꝯfirmatꝰ quadruplici auctāte diuīe
ſcripture. Quaꝝ. Prima ē ap. c. x. vbi
dicebat ei angel⁹ oꝫ āt te iterū ꝓphetare
regibus ⁊ gentibus. ⁊ ꝑ pulis liguis mul
tis. Et tñ conſtat illud in ſuo regreſſu in
aſia. non fuiſſe ꝯpletum in vna ꝑuula ꝓ-
uincia. ⁊ ideo expectatur adhuc ꝯplēduꝫ
Scđa ē apli pauli ad theſo. 4°. Mortui
q i xp̄o ſūt reſurgēt p̄mi. deīn ait. Nos ſᵉ
qui viuimus. q reſidui ſumus rapiemur
⁊c̄. iſtud aūt non pōt dicere de ſeipſo in ꝑ
ſona ꝓpria cum ipſe ꝑnoſcet ſe non eē reſi
duum in aduentu xp̄i. imo de nūero mor-
tuoꝝ in xp̄o ſȝ ſicut eccl̄ia intelligit ipꝫ eē
locutum ſtigmatibus xp̄i ad mundū intē
ti in ꝑſona. b. Franciſci de illa reſiduita-
te in ꝑſona. b. Jo. euangeliſte ⁊c̄. Tertia
ē ſaluatoris di. Luc. 21. Amen dico vob
non p̄teribit ge. hec do. oīa fiāt ſȝ ſigna fu
tura xp̄i ad iudicium venientis. Conſtat
āt oēm illam gñatōeꝫ eē pteritam q̄ ad
oēm ptranſitum morꝫ p̄ter ipꝫ. Quar
ta ē. Eiuſdem dñi di. Mat. x. Amen di-
co vobis nō ꝯſumabūtur ciuitates iſrael
.ſ. diſcurrendo ꝑ oēs ciuitates iſrael per
actum predicationis donec filius homis
veniat illud āt nō pōt intelligi quo ad p̄-
dicationem apoſtoloꝝ primā. q: in omnē
terram exiuit ſonus eorum ſȝ p̄s. Et ideo
oꝫ ponere ſeām que termietur ad ſȝ aduē
tuꝫ xp̄i: vt itelligatꝰ ꝙ ſicut enoch ⁊ elias
venient tpe ante xp̄i. Jta beatus Joānes
facta pace ante tp̄s xp̄i aductus vt popu
lus reducatur ad deū ſicut beatus Joan-
nes baptiſta fuit miſſus añ primum aduē
tum iſtud tñ non ē certum. Jdeo firmiter
⁊c̄. Jdeo ē firmiter tendēdū ꝙ btūs io.
erit cum xp̄o in iudicio. ſicut iudicās ⁊ nō
ſicut iudicatus. ⁊ cū ipo illuſtriſſime remea
bit ad celum cū eo reuerſurus. ⁊ in perpe
tuū regnaturus. Qđ ēt nobis concedat
ieſus xp̄s dei ⁊ virginis filius: Amen.

¶ In eodē ſeſto: ſermo ſecundus.

Go Joānes vidi ciuitatē ſan-
ctam apocali. xxj. c°. Quſtatus

gratie in via precedit ſtatum glorie in pa
tria. ſm doctrinam ſaluatoris. Jccirco. b.
Jo. euangeliſta in verbo ꝓpoſito dupli-
ter cōmendatur. Et. Primo quantū
ad ſtatū meriti queꝫ habuit in eccl̄ia mili
tante. Cum premittitur. Ego Joannes
qui interpretatꝰ. in quo eſt gratia qua me-
diante qlȝ meretꝰ in via. de qua apo⁹. ait.
Grā dei ſum id ꝙ ſum ⁊c̄. Scđo quā
tum ad ſtatum p̄mij queꝫ habꝫ in eccleſia
triūphāte. Cū ſeqꝰ. Uidi ciuitatē ſcilȝ. i.
celeſtem patriam quādo fuit aſſumpt⁹ ſu
pra ipſam in montem magnum ⁊ altum
ut apoc. de qua ciuitate dī ibi. ꝙ nō eget
neqꝫ ſole: neqꝫ luna ⁊c̄. Circa cōmen-
dationem bti Jo. inſiſtendo quantuꝫ ad
iſtum duplicē ſtatuꝫ inducuntꝰ plures ar-
ticuli: Eius comendationis magnitudi-
arti. nem decorantes. Primus articulus ē
Quale fuit exordium ſue origis. Dī ꝙ
fuit germanus xp̄i conſanguineus p̄mus
ſicut Joannes bapᵃ. ſecundus q: fili⁹ ſa-
lome: que fuit ſoror matris xp̄i. ſi ē Ma-
ria cleophe: vt pȝ per Yſido. li°. ethicoꝝ.
Et ideo colligitur ad eius cōmendatiōeꝫ
Primo ꝙ fuit de gñe patriarcharuꝫ
a quibus habuit fidem veram ⁊c̄. Se-
cundo fuit de genere ꝓphetarum a qui-
bus habuit ſapientiam claram. Tertio
fuit de genere reguꝫ a quibus habuit cle
mentiam innatam. Quarto fuit de ge
nere ſacerdotum a quibus habuit ſactita
tem perfectam. Jdeo de omnibus dicit
ſapiens. Jſti ſunt viri miſericordie. quo-
rum iuſticie obliuionem non acceperunt
2⁹arti. cum ſemine eoꝝ permanent bona ⁊c̄.
Secundus articulus eſt. Quale fuit
meritum ſue vocationis qua fuit vocat⁹
a dño a maris litore ſicut petrus: vt dicitꝰ
in Mat. lȝ āt vocatio petri fuerit prior.
duritione tñ Joānes vocatus fuit prior
pfectiōe quadruplici rōne. P°. q: fuit
ſe iuuis xp̄m in iuuentute. ſicut petrus in
ſenectute magis autē laudatur virtus in
iuuenibus. q̄ in ſenibus. q: ſunt oēs incli
nati ad voluptates. ideo dixit Berzelaus
ad dd. ij. R̄e. Nunqđ vigent ſenſus mei
ad diſcernendum ⁊c̄. ſ. ꝓpter ſenectutem
Secundo q: ſic in prima vocatione ſi-
cut petrus in ſcđa monitiōe fuit cōuerſus
vide andreas ꝑus petrum informauerat
qñ inuenit eum: ⁊ duxit eum ad ieſum: vt
dī in ioanne ⁊c̄. Tertio. Q: petrus re
liquit ſolum bona fortune. ſ. nauim ⁊ re-
tia. ioannes autē non ſolum illa: ſed etiaꝫ
pro xp̄o bona nature. ſ. patrem ſuuꝫ: vt pȝ
in Mat. Quarto q: non ſolum pro-
pter xp̄m dimiſit patrē. quē. ſ. adiuuabat
ſed ēt matrem quā nutriebat: lȝ mater bo
nam habuerit patientiam: vt dicit ioānes 3⁹arti.
os auri ⁊c̄. Tertius articul⁹ ē. Quale
fuit p̄conium ſue deſponſatōis. Fuit eīm
ſua virginitas ſicut Marie ex hoc cōſecra-
ta. q: matrimonio adiuncta. Unde no
tandum ē ꝙ in ſacra ſcriptura. inueniūtꝰ
quattuor virginitates conſecrate. Quarū:
Prima fuit xp̄i. q: fuit informata ſa-
cramento incarnationis ꝙ eſt ſuper om-
nia alia ſacramenta. Scđa fuit Ma-
rie que fuit conſecrata matrimonij ſacra
mento cum ioſeph viro ſuo. Tertia fuit
ioſeph ne matrimonium virginis pona
tur claudicare a ſumma perfectione.
Quarta eſt virginitas ioannis euangeli-
ſte que fuit conſecrata ſacramento matri
monij qđ dñs confirmauit per ſuam p̄-
ſentiā ⁊c̄. Quartus articulus ē. Quā- 4⁹art.
tum fuit priuilegium ſue familiaritatis
ad xp̄m. Et dī ꝙ in quattuor myſterijs
dominus ſingularē familiaritatē oſtēdit.
Et. Primo in myſterio ſue transfigu-
ratōnis q: quando. ſ. voluit ſuam glām
manifeſtare non aſſumpſit niſi petrum ⁊
io. ⁊ iacobum. Secūdo. Jn myſterio reſur-
rectionis quando voluit puellā a mor-
tuis ſuſcitare. tunc non aſſumpſit ſecum
niſi illos tres apoſtolos vt habetur i euā
gelio. Tertio. Jn myſterio ſue oratōis
quando eīm voluit ſecrete orare tpe ſue
paſſionis illos tres tñ ad archanum ſue
orationis admiſit ⁊c̄. Quarto. Jn my
ſterio ſue finalis predicationis in cena.
q: petrus qui preceteris p̄cellebat in cena
non fuit auſus interrogare de proditoris
ꝑſona. niſi mediāte ioāne: vt pȝ in euan-
gelio. ideo appellatus ē in euāgelio diſci

5⁹ art. pulus quē diligebat ieſus. Quintus articulus eſt. Quale fuit priuilegiū ſue charitatis ad ieſum. Et dr̄ q̄ ſue charitatis excellentia que ē virtus precelſa. ex cauſis quatuor maxime declaratur. Primo q: xp̄s plus ceteris ipſum dilexit. vt p3 in euangelio. Sed ipſe diligit vnūquēq3. ſ3 q̄ plus ab eo diligitur. vt dr̄ in ioanne.

E Secundo q: plus de charitate q̄ ceteri locutus eſt: ex habūdātia autem cordis os loquit̄. vt ait dn̄s in euāgelio. Tertio q: plus ceteris charitatē dei erga nos recognouit. vt p3 in canonicis ſuis. Iſta ēt gratitudo ē filia charitatis ⁊c̄. Quarto q: ſpū prophetie plus floruit ceteris ꝓphetarū. iſta autem inſtructio attribuitur ſpūi ſancto qui eſt chraritas que diffuſa ē in cor. no. per ſpm̄ ſctm̄ qui datus eſt nobis. ſm apoᵐ. Sext⁹ articulus ē. Qua-

6⁹ art. le fuit priuilegium ſue puritatis excelſe q̄ quadruplici ſignaculo declaratur. Et.

Primo ex xp̄i familiaritate ſingulari qui mentes virgineas ſingulariter. ſibi ſociat: vt p3 in apoc. vbi dicit̄ virgines enī ſunt ipm̄ ſequunt̄ agnum ⁊c̄.

F Secundum ſignaculum eſt eius imortalitas. vn̄ btūs Hiero. dicit de ipſo q̄ ſicut fuit a dolore mortis alienus. ſic fuit a dolore carnis extraneus. Tertium eſt. Reuelationū ſublimitas. q: archana celeſtia ſol̄ purgatis mentibus aperiuntur iuxta illud beati mundo corde ⁊c̄. Quartum ē. Amoris integritas. q: xp̄3 ſuper omnia dilexit amore conſumante oēm ad modū3 ignis in eo in puritatem: ignis. n. iſte eſt purgatiuus ſūme: vt p3 p dio. de angelica ierar-

7⁹ ar. chia. Septimus articulus eſt. Quale fuit preconium ſue ſacratiſſime obdormitionis quando. ſ. ſuper pectus dn̄i in cena recubuit. In quo ſomno dulciſſimo fuerunt ei. quatuor myſteria reuelata. Et.

Primum fuit. Reuelationis aie xp̄i quā qui videbat intuebatur in ea omnē plenitudinem pulchritudinis eſſe in ipſa depictā. ideo dicit Jo. p°. vidimus gl̄iam

G eius ⁊c̄. Secundum fuit myſterium ſacratiſſime vnionis humanitatis ad verbum quā etiā angeli ignorauerūt. iō que-

rebāt in Iſa. tēpore aſcenſionis quis eſt iſte qui venit de edom ⁊c̄. Tertiū fuit: Mi. ſue ſacratiſſime incarnationis verbi ad naturam humanam. ideo dixit illud ineffabile Jo. j°. Verbū3 caro ⁊c̄. Ad cuius intelligentiam nullus alius potuit attingere ⁊c̄. Quartum fuit. Mi. ſupernaturalis emanationis diuinarum perſonarum ad inuicem ⁊ creaturarum a verbo. ideo dixit omnia per ipſum facta ſunt. Iſta aūt omnia ſine familiaritate ineffabili ei non potuerunt reuelari. q̄ ſatis eſt manifeſtum. Octauus articulus eſt. 8⁹ ar.

Quale fuit eius priuilegium in preſentia dominice paſſionis ſolus enim ip̄ ē inter diſcipulos dn̄i nobis potuit teſtificari. ex his que audierat ⁊ viderat nr̄e redēptōis ſacra. Et. Pᵐ fuit in crucis ſupplicio

Scōm fuit in mortis articulo.

Tertiū fuit in ſanguinis profluuio.

Quartū fuit in aque viue miraculo. Que quatuor intuitus ē oculis ſuis. vt nobis eēt certior teſtis. iō di. in euāglio. Et qui vidit teſtimonium perhibuit ⁊cetera.

Nonus articulus eſt. Quantū fuit ꝓ- 9⁹ ar.

uilegiū ſue ineffabilis ſubſtitutiōis. quādo fuit a xp̄o matri virgini in filium ſubſtitutus. qn̄. ſ. ſtabat iuxta crucem mater eius. In qua ſubſtitutione fuerunt ei data. quatuor inſignia. Quoꝝ. Primum fuit. q: ſcūs fuit v̓ginis filius ex ſingulariſſima gr̄a. ſicut xp̄s erat ei⁹ fili⁹ ex hūana natura p v̓bū xp̄i ſolo ſuo ſermōe oīa efficiētis. iuxta illud ipſe dixit ⁊ facta ſunt. Scōm fuit. q: fact⁹ fuit frater dn̄i pp v̓itatē eternā ⁊ german⁹. ſ. v̓bi eterni ⁊c̄. Tertiū fuit. q: fact⁹ ē fili⁹ dei p̄ris p ſingulariſſimā gr̄am. ſicut xp̄s p naturā3 diuinā. l3 filiatiōe alteri⁹ rōnis ex germanitate quā ad xp̄m hūit. Quartū fuit: q: ſm iſtū reſpectū fuit fact⁹ dn̄s oīu3 angelorum: q: frater illi⁹ q oībus dn̄atur. Et illa ſunt iſignia ceteris nō ꝯceſſa. lic3

10⁹ ar. ſint yꝑbolica ⁊c̄. Decimus articulus ē. Quale fuit ei⁹ priuiliu3 in gaudio dn̄ice reſurrectiōis. In quo ē notādu3 q̄ ipſe floruit in quadruplici actu v̓tuoſo. Et. Primo actu diligētie inqſitiōis

I qn̄ quidē currebat ad monumentū cum petro. ſed ipſe citi⁹ precucurrit non v̓tus p̄iculū ad probandū articulū dn̄ice reſurrectiōis. Scōo actu firme adheſionis p fidē ad reſurrectiōis actū ⁊ argumētu3 qn̄ qn̄ introiuit in monumētū vidit ⁊ credidit firmiter. Quis dn̄m non inuenerat vt teſtat̄ ibidem. Tertio actu certe cognitiōis. q: nullus ali⁹ cognouit xp̄m qn̄ māifeſtauit ſe ad mare tyberiadis. donec dixit Jo. dn̄s eſt. vn̄ di. qui bn̄ amat de lōge noſcit. Quarto actu v̓tuoſe ꝓſecutiōis. qn̄ dn̄m ſequebat̄ inuitātē petrū ad paſſionē volēs ipſam donec audiuit. Sic eum volo manere donec veniā ⁊c̄.

11⁹ ar. Undecimus articulus ē. Quale fuit eius priuilium in operatiōe miraculoꝝ. Et dr̄ q̄ ipſe refulſit in quadruplici gn̄e miraculoꝝ. Et. Primo. In curatiōe

K iſirmoꝝ. q: cū petrō fecit illud miraculū ſollēniſſimum p q̄ iudei fuerūt cōuicti. d̄ illo claudo: vt p3 in act̄. Secundo. In tranſmutatiōe rerū precioſaꝝ ⁊ in reſtitutione: vt p3 in gēmis illoꝝ iuuenu3. ⁊ auro: ſicut mutauit dn̄s in eius nuptiis aquā in vinum. Tertio. in fugatione venenoſoꝝ. vt p3 in poculo ariſtodemi. vt impleret̄ in eo illud dcm̄ a dn̄o. Si mortiferū qd biberint ⁊c̄. Quarto. in ſuſcitatiōe mortuoꝝ. q: quatuor mortuos ſuſcitauit. ſ. duos p poculum iterfectos. Et iuuenem ⁊ druſianā. vnum plus ſuſcitauit q̄ xp̄s iuxta v̓bum xp̄i. Maiora horu3 faciet. Duodecimus articulus ē. Qua-

12⁹ art. le fuit eius martyrium. Et dr̄ q̄ quadruplex eſt martyrium. ſ. Primum in corpore ⁊ aīa. ſicut martyrium xp̄i.

L Secundum ē in aīa ſolu3. ſicut ē martyrium virginis. quando Simeon dixit tuā ipſius aīa3 ⁊c̄. Tertiū ē in corpore tm̄. ſicut illud beati ſtephani. Quartū ē. Nec in corpore nec in anima per mortem. ſed per quotidianam mortificatiōe3 vt ait b. Greg. beatus ioannes fuit martyr. ſo modo. ſicut beata v̓go. q: ibidem preſens fuit. Et etiam quarto modo ſm exēplum. b. Greg. ⁊c̄. Sed nunqd fuit martyr 3°. modo. Dr̄ q̄ ſic ante portā3 latinam. ⁊ in inſula pathmos quātum fuerat ex ſe. Ideo dixerat iacobo fratri ſuo. ⁊ ſibi dn̄s. Calicem quidem meum bibetis ⁊c̄. Et hoc itellexit p martyrium. ⁊ ſicut mr̄ dn̄i p̄ceteris fuit martyr. ſic iſte p eūdē modū: q: aīa patit̄ pluſquā corpus. ſ3 Ri. de arra ſpōſe: pena iferni ſi eēt voluntaria eēt facillima ⁊c̄. Tertiuſdecimus articulus ē. Quale fuit ei⁹ priuilegiū i ſui trāſlatiōe. Et dr̄ q̄ in ſacra ſcriptura iuenit̄ ꝓuiliu3 quadruplicis tranſlatiōis. Quaꝝ trāſlationu3. Pᵃ fuit 13 artl. ade i ſtatu inocētie. 2ᵃ fuit Enoch in ſtatu legis nature. 3ᵃ fuit Helie i ſtatu legis ſcripte. 4ᵃ fuit xp̄i poſt reſurrectionē in ſtatu gr̄e. Iſti⁹ āt trāſlatio non fuit ſic illa xp̄i. q: ioānes añ ſuā trāſlatiōe3 nō habuit corp⁹ incorruptibile. Nec ſicut Enoch ⁊ Helie. q: iſti dr̄r eē in p̄adiſo terreſtri. ioānes aūt vocat⁹ fuit a dn̄o vt eēt cū frib⁹ ſuis. S3 fuit ſic ade i ſtatu innocētie. q fuiſſ3 ſine morte trāſlatus ſi nō peccaſſet. Et ex hoc vt declaret̄ q̄ b. ioā. vixit. q. ſicut i ſtatu inocētie pp ei⁹ nimiā puritatē. Decimuſquart⁹ articulus ē. Quale fuit ei⁹ ꝓuilium i ſua imortalitate. Et hoc vide i p̄cedēti ſmone i articulo. 19°. ad lrām. I. Quintuſdecim⁹ articulus ē. Quale ē ei⁹ ꝓuiliu3 quātū ad ſ3 xp̄i aduēᵐ. Et hoc vide i p̄cedēti ſmōe i arti°. 20. ad lra3. K. Sextuſdecim⁹ articulus ē. Quale ē ei⁹ ꝓuilī3 i finali ꝯſūatōne. Et putat̄ ab aliqbus q̄ nūq̄ moriat̄.

M Et hoc. P° qn̄ agit̄ de morte enoch ⁊ helie in apoc. nō fit mētio de eius morte. 2°. q: a xp̄o. p eo dr̄ i euāglio. Sūt qdā de hic ſtātib⁹ q nō gu. morte. 3°. q: xp̄s dixit. Sic eū volo manere. ⁊ ex q̄ veneris null⁹ moriet̄. 4°. q: ipſe eēt i cōſcia. i. i v̓itate i pena de expectatiōe morꝭ future. ſic dr̄ d̄ lazaro. q̄ reſuſcitat⁹ a xp̄o nūq̄ fuit let⁹ pp mortē futurā. ⁊ ſic ioānes nō eēt

N p̄ſcē btūs. Circa ei⁹ ſ3 ſtatū. ſ. p̄mij. qō ſ3 i celo iſiſtēdo. Dectat̄ q̄ btūs io. h3 felicitatē nouē ordinū angeloꝝ v3. P⁹ ordinis angeloꝝ pp puritatē excellētiſſimā. q: iſtis angelis ſm Hiero. ē cognata v̓ginitas. ⁊ q̄ p̄ceteris purgāt̄. ſ3. b. dio.

Secundo ordinis archangelorum.qꝛ docuit angelos qđ pertinet ad archangelos ſcribens ſeptem angelis ſeptē eccleſiarum. vt pʒ in apoc. Tertio ordinis virtutum ꝓpter miracula ⁊ mirabilia q̄ fecit vt patuit ſupra. Quarto ordinis principatuum:qꝛ principes eccl̃ie.ſ. apl̃os docuit.⁊ illuſtrauit.ſicut faciunt principatus de mundi principibus ⁊c̃. Quinto ordinis ptãtum ad quos pertinet arcere demones:qꝛ fuit ei dictum. Dedi vobis ptãtem calcandi ſupra virtutem inimici ⁊c̃. Sexto ordinis dn̄ationū ad quos pertinet diſtinguere dn̄ationes ⁊ prelationes eccl̃ie in ſorte ſibi commiſſas. ⁊ diſtinxit ad modum ierarchie angelice. Septimo ordinis thronoꝝ in perſcrutatiõe diuinorum iudiciorum.qꝛ audiuit que locuta ſunt ſeptē tonitrua. ſʒ ea non ſcripſerit.ꝓpter malos vbi erant occulta dei iudicia vt colligitur ex apoc. Octauo ordinis cherubin:qꝛ illuminauit ſingulariſſime eccl̃iam ſua doctrina preceteris apoſtolis vt pʒ in euangelio ⁊ epl̃is ſuis.⁊ apoc. vbi fuerunt ei ineffabilia ac mirabilia reuelata. Nono ordinis ſeraphin ꝓpter ſuperhabundans incendium charitatis. Et per ꝯñs omnium alioꝝ habuerit felicitates. vt pʒ per Dio. de angelica ierarchia. Ad quas felicitates nos perducat ſuis meritis ieſus xp̃s. Amen.

¶ De eodem ſermo tertius.

Gratia ⁊ veritas per ieſum xp̄ʒ facta ē ⁊c. Joãnis p̄º. Jſtud verbum creditur fuiſſe Joãnis baptiſte vt ex textus ſerie declarat̃. Qꝛ vero Joãnes interpretatur in quo ē gratia.ſm Hiero.⁊ dictus ioannes euangeliſta inuenit gr̃am ſingulariter in conſpectu dñi noſtri ieſu chriſti. vt narrat textus euangelij.iccirco ad eius laudem declarandam aſſumitur verbum illud. In quo quidem verbo anima beati ioannis ſanctiſſima dupliciter demonſtratur illuſtrata.ſ. Primo quantum ad ſuam ꝑfectionem ſupernaturalem.qꝛ ſupmūdi aliter elleuata. Cuʒ premittitur. Gratia ⁊ veritas ⁊c. Secundo quantum ad ſuam perfectionem naturalem qua fuit primordialiter in eſſe producta.ſine termino formali. Cum ſequitur. Per ieſum xp̄ʒ facta eſt.i.hec anima creata fuit.de quibꝰ perfectionibus duabꝰ inducitur illud io.p̄º. Accepimus gr̃am pro gratia. Accepimus gratiā naturalis perfectionis. ꝓ gratia ſupernaturalis infuſſionis.i.gratiam gratis datam. propter gr̃am gratum facientem quaꝝ vtraqʒ perfectiſſime floruit in beato ioanne euangeliſta. vnde ſanctitatem perfectam ⁊ excellentem.btūs dio. appellat ipſam aīam ſanctā in quadā epl̃a ad ipſum in pathmos directa. ceteri aūt dicunt̃ ꝯſiter corpora ſācta: ſed ille ſingulariter aīa ſacta ꝓpter excellentiam ſanctitatis. Quia gr̃ b.io.comendat̃ ſub nomine gr̃e.iccirco ad eius gratiā declarandam.conſiderandi ſunt ſui ſtatus in quibus inuenitur diuina gr̃a.in eo ſingulariter claruiſſe. Et. Primus fuit ſtatus ſue gn̄ationis naturalis. in quo fuit ei collata gratia. vt naſceretur de ſtirpe regia dauid.in qua ꝓpter xp̄m fuit omnis natio benedicta. ꝙ aūt ipſe fuerit ex illa progenie ꝓbat̃ p iſido.in li.ºtri. vbi deſcribit originem ſuam. In illa aūt progenie fuit vna radix ſanctiſſima.ſ.b. Anna que ꝓpter celſitudinē ſue ſanctitatis vocat̃ a damaſceno laude digna ex qua nouem plante ſanctitatis pullularunt.

A ¶ Prima quaruʒ fuit Maria mater domini primogenita eius.
¶ Secunda fuit Maria cleophe.
¶ Tertia fuit Maria ſalome.
¶ Quarta fuit ſanctus ſanctoꝝ xp̄s.
¶ Quinta fuit Jacobus minor.
¶ Sexta Simon apoſtolus.
¶ Septima Judas apoſtolus.
¶ Octaua Jacobus zebedei.
¶ Nona Joãnes euāgeliſta. Ex Maria cleophe. Jacobus minor. Sed ex Maria ſalome.ioā.natus fuit. Et ſic.b.ioan. euangeliſta habuit p̄º. Auiaʒ ſantā ⁊ matrem ꝯ duas amitas ſanctas.ſʒ altera ſanctiſſima ꝫ.º quatuor conſanguineos ſctōs. ⁊ vnus ſanctus ſctōꝝ. ⁊ vnicum fratrem ſanctum.ſ.ſcm̄ iacobum maiorem. Jſti

progeniei de qua natus fuit conuenit illud dauiticū hec ē generatio querentium dn̄m.querentium faciem dei iacob. Et ꝓ illa gratia.beato Joā.collata.inducit̃ iſtō i.ſc.in figura vbi dicit̃ ꝙ dauid inuenit gratiaʒ corā dn̄o:ꝓ tota ſua ꝓgenie ⁊c̃.

.ſtat. Secūdus ſtatus fuit. Sue primordialis vocationis. In quo fuit ſibi collata.gratia quadruplicis priuilegij.q̄ habuit ſua cōuerſio.ante cōuerſionem.beati Petri. Et. Primo qꝛ fuit vocatꝰ iunior.magis eni ē gratum deo qui incipit ei ſeruire in iuuentute.q̄ꝫ in ſenectute.ſʒ Joãnes erat adoleſcēs ⁊ Petrus antiquus.vt colligit̃ ex euangelio.ꝑmo de Joãne. Adoleſcēs ꝗdam ſequebat̃ eū amictus ſyndone. ꝙ dictū eē creditur de Joãne. De petro aūt dr̄. Cū enim ſenueris altꝰ cinget te.⁊ hoc nō diſtauit multis annis. Scđo qꝛ fuit vocatus Innocentior.maioris.n.gratie eſt aliquem preſeruare a lapſu: q̄ꝫ reparare poſt lapſuʒ. vt pʒ in beata ꝟgine ⁊ magdalena. Cū.n. Jo.fuerit ſemꝑ innocentiſſimus vt habet̃ ex dicto beati. Hierony. Petrꝰ fuit ſenex.ꝙ dat itelligere ſaluator in Joãne quādo dixit ei. Cum eſſes iunior ⁊c̃. Tertio qꝛ eius ꝯuerſio fuit velocior. Petrus aūt ante q̄ꝫ vocaret̃ fuit predicatus a beato Andrea vt habet̃ in Joāne. Sʒ.b. Joā.euāgeliſta.prima vocatōe totaliter fuit cōuerſus vt pʒ in Matth.

Quarto.qꝛ eius conuerſio.fuit difficilior. Petrus eniʒ dimiſit ſola retia. Joānes aūt patrē ⁊ retia.ꝙ fuit pl̃s dimittere q̄ꝫ regnū.qꝛ amātior eſt pater.q̄ꝫ regnum. Ut adoleſcētibus ad dn̄m ſeruire cupientibus daret exēplum virtutis.⁊ ēt parentibus.vt hr̃.Matth.iiij. Et ideo bene figuratus fuit in Noe in ſua innocenti ꝯuerſione.q ꝓpter ſuā innocētiā ſolus inuenit gratiam corā dn̄o.vt habet̃ in geñ.

.ſta. Tertius ſtatus fuit ſue ſcđarie electionis.qñ de nuptijs fuit vocatus ſm Hieronymū. In qbꝰ vt credit̃.xp̄s fecit ꝑmū miraculum in quo ſtatu fuit ei colata gratia virginalis conſecrationis. Ubi eſt ſciēdū ꝙ quatuor virginitates inueniunt̃ ꝯſecrate in diuina ſcriptura.ſcꝭ. ſupra in ꝑcedenti ſermone. Articulo tertio. Et clarius in primo ſermone, huiꝰ feſti. Cōſideratione.iiij.d. Sicut.n.ſacramētum ꝯfeſſionis ꝑficit virtutem penitentie. Sic ſacramētum matrimonij perficit virtutem virginitatis. Et ideo.b. Jo.bene fuit figuratus per Joſeph. cui poſt virginitatem ſeruatam.deus dedit gratiam in conſpectu principis ⁊c̃. Quartus ſtatus fuit. 4ºſta. ſue puriſſime virginitatis. Ubi eſt ſciēdum ꝙ in no.teſtamento inueniūtur quatuor virginitates priuilegiate. Quaꝝ .ſ.

¶ Prima fuit virginis Marie.
¶ Secunda fuit virginitas Chriſti.
¶ Tertia fuit Joannis baptiſte.
¶ Quarta fuit Joannis euangeliſte.

Uirginitas autem Chriſti fuit virtuoſa. ad pugnam concupiſcentie refrenandam. quia in ſe non habuit talem pugnā ſed nos in eius virtute poſſumus in nobis talem pugnam refrenare. Sine me inquit nihil poteſtis facere i Jo.x. Uirginitas autem matris fuit virtuoſa. ad pugnam concupiſcentie preueniendam.ne inſurgeret.ſicut maioris virtutis ē bellum preuenire:q̄ꝫ ipſum cum difficultatem vincere. qꝛ nunquam talis pugna poteſt in ipſa.ſʒ non ſufficeret eius virginitas ad noſtras temptationes tollendas. Uirginitas autem Joānis baptiſte. fuit virtuoſa ad pugnam concupiſcentie.per modum fuge euadendam.ideo circa quinquennium fugit ad deſertum. Ne leui ſalteʒ macularet vitam ⁊c̃. Uirginitas autem Joānis euangeliſte fuit virtuoſa ad pugnā concupiſcentie ſine fuga ſuperādam. Et ideo inter homines ipſe viuens ⁊ Chriſtum ſequens illam in ſe ſeruauit vbi multipliciter puritas impugnatur. quapropter ē ſic laudabilius pugnas vincere q̄ꝫ ipſas per fugam declinare.licet aliud ſit tutius.

Et ideo in hoc fuit laudabilior.⁊ honorabilior virginitas Joannis euangeliſte q̄ꝫ Joannis baptiſte. vt ei propter ſue mentis puritatem conueniat illud ſapientie. Qui diligit cordis mundiciam habebit amicū regē meritoqʒ dicat̃ ei qđ dixit gabriel an.mři xp̄i inueniſti gr̃aʒ apđ dn̄m

5ᵘˢ sta. Quintus status fuit sue ardentissime charitatꝫ. Circa qđ ē itelligēdū ꝙ quatuor īueniunt̄ īsignia charitatꝫ ī aliq̄. quoꝝ.
Pᵐᵘᵐ ē. qñ de dilecto multū loquitur ex habūdātia eiꝫ cordis os loqtur. vt ait xp̄s in euāgelio. Et ita ī amicis: vt patet:
Scđm ē. qñ diligēs. dilecto insepabiliter cōicatur. vt vbi ē thesaurus tuus ibi.
D & cor tuū erit xp̄s ī euāgelio. Tertiū ē. qñ carus ītense cognoscit̄. q2 vulgo dr̄ q diu amat de lōge cognoscit ꝛc. Quartū ē. qñ ꝓ dilecto mors acceptat̄. Maiorē hāc dilectionē nemo hꝫ vt aīam suā ꝛc. vt ait dñs in Jo. Ista aūt insignia charitatꝫ hūit b. io. euāgelista. Et. Primū q2 de dilectiōe semꝑ loquebat̄ ī suis epl̄is vt pꝫ ī eisdē. Scđm vero q2 post resurrectionē xp̄m in littore apparentē sol9 agnouit. Tertiū q2 in passiōe plus xp̄m associauit. ꝛ post fugā oīum cuꝫ matre reuersus fuit solus. vt pꝫ ī euāgelio ꝛc. Quartū q2 querēti dño si poterat bibere ei9 calicē. i. subsinnere eādē mortē: ꝯfestiꝫ r̄ndit ꝙ sic. vt pꝫ ī euāglio. Et iō. b. io. fuit figuratus ꝑ danielē. q erāt vir desideriorū. i. sc: aphicoꝝ īcendioꝝ. sicut ioā. dedit ei grām dañ. p°. c°.
6ᵘˢ sta. Sextus status fuit sue singularissime familiaritatꝫ cum xp̄o. Circa qđ ē itelligēdum ꝙ lꝫ xp̄o. xij. apl̄i fuerūt sēꝑ familiaritate ꝯiuncti. iuxta illđ io. Jā nō dicā vos suos ꝛc. Tñ ī hac. s. familiaritate fuerūt quatuor gradus ſm quatuor mysteria eis a dño reuelata. Qui
Pº ī aliq̄bus secretꝫ admittebant̄ oēs
E vt pꝫ. qñ secreto. xij. discipulis reuelauit mysteriū sue passiōis ī Mat: vt pꝫ. Scđo ī alijs admittebant̄ tm̄ tres vt ī mysterio sue trāsfiguratiōis: vt pe. ia. ꝛ io. Tertio ī alijs tm̄ duo. vt ī mysterio sue resurrectiōis. qñ solus petrus ꝛ io. venerunt ad monumētū q p̄mo īuenerūt ꝟitatē resurrectiōis vt in ioāne. Quarto ī alijs tm̄ vnus. vt ī mysterio īcarnatiōis. q2 soluꝫ io. euāgeliste fuit reuelatū ī cena. sic tenet eccl̄ia. vñ ip̄e erat de cōsilio sūme stricto. Et ista familiaritas fuit maximū signuꝫ duplice dilectiōis ad eū ꝛ ecōuerso. Uñ xp̄s diu fuit figuratus ꝑ illū p̄censam̄t.

cū quo inēit grāꝫ ruth. i. vidēs significātiam. b. io. euāgeliste. q vt aqla solē in reuerberatis oculis ē intuitus diuinitatem.
7ᵘˢ sta. Septim9 status fuit sue felicis obdormitiōis. in q̄ credit̄ vidisse diuinā eēntiaꝫ sine cui9 visione nō potuissꝫ intelligēꝟbi nām quā ī p̄n° sui euangelij sic expressit:
Intelligēdū ē tñ ꝙ quatuor hoīes īueniunt̄ ī sacra scriptura de qbus sit aliqua mētio ꝙ viderūt diuinitatē. Quoꝝ.
¶ Prim9 fuit Moyses.
¶ Secundus fuit Isaias.
¶ Tertius fuit Paulus.
F ¶ Quartus fuit Joānes euangelista.
¶ Sꝫ p̄m9 vidit diuitātē. sic vr̄ res ī ydolo. q2 ſꝫ Aug. de tri. De9 loq̄bat̄ moysi ꝑ subiectā creaturā. ī qua relucet creatoris ymago. iō dixit ei dñs ī nūeris. faciē meaꝫ vidē nō poteris. cū tñ loq̄ret̄ ei facie ad faciē. sic solet loq hō ad amicū suū. Secūdus ſpāꝫ vidit. sicut res appꝫ ī sōno. q2 ſꝫ Hiero. illa visio fuit ymaginaria. sicut in sōno. lꝫ nō solū. Terti9 vidit sicut res vr̄ ī speculo. vñ dr̄. quasi glīaꝫ dñi speculātes. reuelata facie ꝛc. Quart9 vidit. sicut res q̄ vr̄ ī euidēti speculo. Jo. istas alias nō vidit ī sōno. ſꝫ glīaꝫ ꝟbi. dicēs vidim9 glīam ei9. glīam. q. vnigeniti ꝛc:
Uñ post istā visionē. ita alte ꝟbi diuitatē itonuit. ꝙ eū totus mūd9 itelligē nō potuit. ſꝫ Aug. iō bñ dr̄. vidēs deū sic facie ad faciē. Jō fuit figuratus ꝑ moysē ī exo. Cui dcm̄ fuit a dño iuenisti grāꝫ corā me ꝛc.
8ᵘˢ sta. Octauus stat9 fuit sue dure passiōis. Ip̄e eīm ꝟe fuit martyr. sicut ait Greg. ī dialogo. q2 xp̄s ꝓmisit ei in euāgelio ꝙ calicē ei9 biberet. Est tñ itelligēdū ꝙ quatuor sūt martyrij gñā. vt pꝫ ī pcedenti ſmone ī articulo. iz. Et ista. Et ī p°. ſmōe h9: ꝯsideratiōe. i6.
9ᵘˢ sta. Non9 stat9 fuit sue relegatiōis. In q̄ statu fuerūt ei secreta ieffabilia reuelata. vt pꝫ ī apoc. qđ fuit signū amoris p̄cipui. q2 magni pricipes solis suis caris dicūt magnalia. que ī suo regno fiēda disponūt. Est tñ sciēdū ꝙ. b. io. resplēduit quadruplici ꝓuisiō ꝛ dignitate ſꝫ ꝙ fuit de quadruplici ordie.

G Pº de ordine apostoloꝝ. sicut petr9. iō qñ duodeci apl̄i ꝯscripserūt duodeciꝫ articulos fidei. sicut petr9 posuit articulū de mūdi creatiōe. Sic io. de ꝟbi īcarnatiōe. Scđo de ordie euāgelistaꝝ. q2 sicut scripsit xp̄i hūanitatē ꝑꝑ ꝙ hꝫ iter oēs alios euāgelistas faciē homis. Sic ioannes descripsit diuitatē. ꝛ iō hꝫ faciē aqle volātis. Tertio de ordine doctoꝝ. sicut paulus q post paulū multas scripsit epl̄as. ꝙ aliqs apostoloꝝ. Quarto đ ordine ꝓphetaꝝ. sicut ezechielis. q2 ī toto no. test° nō hētur ꝓphetia nisi sua. vñ angelus dixit ei. ꝯseruus tuus sū. ꝛ fr̄uꝫ tuorū hn̄tiū sp̄m ꝓphetie. Decim9 stat9 fu
10ᵘˢ sta. it sue p̄clare ꝯmotiōis. qñ xp̄s ī cruce moriēs ei matrem suā comēdauit. vt eēt coꝝ amboꝝ flor dus aspectus ꝛ grat9 ſꝫ Eustachiū. qñ dixit. Ecce fili9 tu9. ꝛ ecce mr̄ tua. vt̄ dr̄ in ioāne. q̄ qdē actu fuerūt collata btō ioāni vt putāt plerīqꝫ quatuor priuilia admirāda. vt pꝫ ī p̄cedēti ſmone in articulo. ix. Ad istam. H. ꝛc. Unde
11ᵘˢ sta. cimus stat9 fuit sue trāslatiōis. qñ fuit de isto mūdo trāslatus. Circa ꝙ ē itelligendū ꝙ in sacra scriptura inueniunt̄ quatuor trāslatiōes quas q̄re supra in p̄cedēti sermōe ī articulo. iꝫ. ad istaꝫ. H. Duode
12ᵘˢ sta. cimus status fuit sue finalis appitionis. Circa quē statū ē itelligēdū. ꝙ sicut non nulli. b. ioānis deuoti: putāt ꝙ ip̄e veniet añ diē iudicij ad testificādū đ xp̄o sicut enoch ꝛ Helias. qđ rōne quadruplici cōfirmat̄. Et. Pria rō q2 nō iuenit̄ ī sacra scriptura aliqs viuēs trāslatus. de q̄ nō hēat̄ ꝙ ī scriptᵃ sit vētur9. vñ enoch. dicit sap. ꝙ trāslat9 ē vt det gētib9 sapiaꝫ.
I Et de Helia dr̄. xp̄s in euāgelio. Helias qdē vētur9 ē. ꝛ restituet oīa. Et iō cū ioānes sit đ nūero trāslatoꝝ credit̄ eē đ nūero vētūroꝝ. Scđa rō ē. q2 cū ad testioniū xp̄i sit ventur9. vn9 de statu nature sicut enoch. ꝛ ali9 de statu legis. sicut helias. vr̄ nō solū tm̄. ſꝫ magis ꝯueniēs. ꝙ mittat̄ vnus de statu grē in q̄ statu sciunt̄ certius scā xp̄i. nō p̄sumit̄ āt de alio q̄ de ioāne euāgelista. vñ nō fit solū ī ore duorū. ſꝫ habundātius triū stet oē ꝟbum. i.

xp̄s. Tertia rō ē. ꝙ xp̄s loquēs discipulis suis de finali p̄dicatiōe. añ suū aduētū dixit. Amen dico vobis non cōsumabitis ciuitates isrl̄. donec filius hois veniat dans ſꝫ hoc itelligere ꝙ aliqs discipuloꝝ sit vētur9 in ista finali p̄dicatiōe.
Quarta rō ē. q2 angel9 dixit ei ī apoc. oꝫ iteꝝ te euāgelizare gētibus ꝑplis ꝛ regibus multis ꝙ nōdum legimus fuisse cōpletū. cū in sola asia. postea p̄dicauerit.
Intelligēdū ē tñ ꝙ isti q sic btm̄ ioannē expectāt. putāt ꝙ sicut nōdū ē mortu9 ita nūq̄ sit moritur9. Qđ auctoritate quadruplici ꝯfirmare nitūt̄. Et. Pria ē xp̄i in Luc. q qñ loquebat̄ de signis iudicij dixit. His fieri icipientib9 leuate capita vestra. qm̄ appropīquat redēptio vestra ꝙ nō pōt cōuenire illis cuꝫ xp̄o venientib9. sed ꝓ aliquo in hoc mūdo ī eo aduentu veniēte. Scđa ē xp̄i ī Mat. vbi
K ait. Sūt qdam de hic stātibus. q nō gu. mor. donec vi. filium homis venientē in regno suo. Ex quo āt venerit. postea nullus morie. vt ait apo9. istud aūt intelligit eccl̄ia ꝓ ioāne euāgelista ꝛc. Tertia ē xp̄i in ioāne. qñ dixit petro loquens de morte sequere me. ſꝫ đ ioāne dixit. Sic eū volo. ma. do. veniā. ex quo aūt venerit nullus moriet̄. q2 tūc erit vīis resurrectio cōsumata. Quarta ē. Discipuloꝝ iter quos fuit diuulgatū. ꝙ discipulus iste nō moritꝫ. vt hētur in ioāne ꝛc. Sꝫ btūs Aug. nō ē i9 op. in li°. de qōnibus. no. ꝛ ve. testamenti. vñ vr̄ valde difficile aliq̄bus credere ꝙ dñs mortem quā sibi ꝛ matri non pepcit parce debeat ioanni: nulli tamen dubium ꝙ hoc potuit facere Et ꝙ multa priuilegia concessit Joanni. que non concessit sue matri. sicut de dignitate sanctorum ordinuꝫ ꝛc. Isti autem duodecim status. b. Joannis fuerūt figurati per duodecim ordines lapidum p̄ciosorum quibus ornabatur pōtifex intrans scā scōꝝ. vt habetur in leuit. q2 ioan. qui fuit verus pontifex a xp̄o ꝯsecratus cū ornamēto talis hītus in istis duodeci statib9 itrabit cū xp̄o post iudicium ī glīaꝫ btōꝝ. Ad q̄ ꝛc.

¶ In feſto circunciſionis. Domini noſtri ieſu xp̄i: Sermo primus.

Oſtq̄ cōſumati ſunt dies octo vt circunciderētur puer vocatum ē nomen eius ieſus ⁊c̄. luc. 2.c.° Quia ĩ iſta ſacra ſolemnitate in xp̄o duo ſacra myſteria fuerunt cellebrata. Quoꝝ. Primum fuit. Carnis circunciſio in qua fuit vetus teſtm̄ ꝯfirmatum. qꝛ xp̄s ſuſcepit circunciſionem in ſe ablaturus ipſaꝫ in alijs. vt ait Augu.

Scōm fuit. Nois impoſitio quātū ad hoiem in qua fuit nouū teſtm̄ iniciatum: qꝛ ab iſto tpe nominis impoſito que prius fiebat in circunciſione tranſlata fuit ad baptiſmum. vt pꝫ in pauli conuerſione. Ideo complectēs Lucas euāgeliſta ſimul vtrūqꝫ. ſ. miſteriū dicit verbū propoſituꝫ .ſ. Poſtq̄ conſumati ſunt ⁊c̄. Circa primū myſteriū circunciſionis qđ tangitur cum dr̄. Poſtq̄ ꝯſumati ſunt dies octo. Eſt ſciendū ꝙ ſicut poſt octo dies naturales xp̄s fuit circūciſus. ſm legē. Sic poſt octo dies ſpūales que ſunt. 8. ſacra preclariſſima. que fuerunt a die natiuitatis xp̄i

B vſqꝫ hodie conſumata. Quoꝝ. Primum fuit. Qđ xp̄s natus fuit in diuerſorio: ⁊ non in domo ꝓpria: vel parentum. Ad dandum nobis exemplū eximie paupertatis cuius ē. nihil proprium poſſidere vnde in diuerſorium erat locus pauperꝫ qꝛ propria hoſpitia non habebāt. Et hoc voluit xp̄s dicere in euangelio. Vulpes foueas habent ⁊ volucres celi nidos ⁊c̄. Ideo d̄ eo dr̄ in pſalmos. Simul in vnū diues ⁊ pauper. diues quantū ad diuinitatem. ⁊ pauper quantū ad humanitateꝫ.

Secundum ſacrm̄ ē. Qđ xp̄s fuit pannis inuolutus. Ad dandū nobis exemplum humilitatis vt non in ſumptuoſitate ⁊ ſuperfluitate veſtium. quis ſuperbiat fidelis dum recognoſcit dn̄m ſuum indutum vilibus veſtimentis. Iſta humilitas fuit exēplū maioris humilitatis q̄ diuinitatem voluere in pāno humanitatis humillimo. vnde apoˀ. in ſimilitudinem hominum fcūs ⁊ habitu inuentus vt homo ⁊c̄. Tertium ſacrm̄ ē Qđ fuit inp̄ſepio reclinatus. Vt xp̄ianis oſtēderet exemplum penitentie humilitatis ⁊ auſteritatis inlectis. ſed hic figurat euchariſtie myſterium. vbi ſe conſtituit cibum aiarum. qui prius erat cibus angelorum. ideo in figura voluit in preſepio reclinari. Iđ in bethleem. que domus panis interpretatur. voluit naſci. qꝛ ipſe eſt panis viuus q de celo deſcēdit ⁊c̄. Quartū ſacrꝫ fuit. qđ inuentus fuit in medio duorum aialiuꝫ vt impleretur prophetia abachuc. 3. In medio animalium cognoſceris ⁊ ꝑs. Cognouit bos poſſeſſorem ſuum. ⁊ aſinus p̄ſepe dn̄i ſui. iſrael autē non cognouit me vt iudeorum duritiam declararet ⁊ cecitatē ⁊c̄. Quītū ſacrꝫ fuit. qꝛ fuit ab angelo euangelizatus. qꝛ decens erat: vt ſicut myſterium incarnationis eius. prius fuit angelis q̄ hominibus reuelatum. ſic eius fides prius predicaretur per angelos q̄ per homines. iđ dicit angelus in Luc. 2.° Anuncio vobis gaudium magnū ⁊c̄.

Sextum ſacrm̄ ē. qđ fuit a ſtella gentibus denunciatum eadem die. licꝫ magi non venerint niſi. xiij. die propter multaꝫ diſtantiā. Iccirco dicebāt. Vidimus eiˀ ſtellā in oriente. Mat. 2. c.° Tunc fuit impleta prophetia ꝑs. 18. Celi enarrāt gloriam dei. ſ. annunciando natiuitatem xp̄i ⁊c̄. Septimum ſacrm̄ ē. qđ ipſe fuit a paſtoribus annunciatus. qꝛ omnes q audierant mirati ſunt que dcā ſunt a paſtoribus. Vbi datur exemplū paſtoribus eccleſie. ⁊ verbū dei predicantibus q per ipſos figurantur. ſm Amb.° vt ꝑ ip̄m priˀ cognoſcant ⁊ adorent q̄ predicent ⁊c̄.

Octauum ſacrm̄ ē. qꝛ fuit a celi milicia laudatus. qꝛ reparaturus erat ciuitatem eorum. Ideo facta ē cuꝫ angelo multitudo celeſtis exercitus ⁊c̄. Maria auteꝫ vt ait Luc. cōſeruabat omnia verba hec ⁊c̄. dans vobis exemplum cogitandi hoc tempore celeſtia non terrena. Conſumatis iſtis. 8. diebus xp̄s fuit circūciſus ⁊c. Circa quā circūciſionem ſunt declarandi multi articuli. p⁹ arti. Primus articulus ē. Quid ē circūciſio. Dr̄ ꝙ ē cauteriū in carne fcm̄. quo diſtinguitur populˀ

circūciſus a nō circūciſo. In aīa circūciſio nō iprimit caracterē: ſꝫ ĩ carne Vbi ſūt q̄tuor documenta. quoꝝ. ſ. Pᵐ ē. quid ē caracter. Dr̄ ꝙ ē quedā figura ſpūalis. qua diſtinguitur baptizatus a nō baptizato. vn̄ dr̄ ſignaculū. Iſta eīm figura iprimitur in aīa. in inuocatione trinitatis facta ĩ ſacro baptiſmi. Scōm ē ꝙ baptiſmus ſucceſſit circūciſioni duabus de cāis. Et

P° qꝛ maior datur grā in baptiſmo q̄ in circūciſione. qꝛ in baptiſmo abluitur hō ab oī culpa ⁊ pena. Circūciſio āt nō abſoluebat ab oī pēa. Scđo qꝛ baptiſmˀ ē cōior. Circūciſio eni erat remediū maris ⁊ nō femine. baptiſmus aūt vtriuſqꝫ ē remedium. Tertium ē. Circunciſio cōferebat grām. ſed nō oēꝫ. qꝛ grā hꝫ multos effectus. vnus ē expellere peccatum. ⁊ iſte ē priuatus quātū ad illū dr̄ ꝙ circūciſio. p.° ⁊ principaliter cōferebat gratiaꝫ. Alij effectus grē ſunt poſitiui. vt facere aīam dignam vita eterna. prompte eligere opa meritoria. Et quātū ad hoc circūciſio nō cōfert grām. Quartuꝫ ē. quare circūciſio fuit īſtituta. Dicēdū ē ꝙ ꝓpter. 6. cās. quaꝝ Pᵃ ē vt circūciſio exterior eēt ſignum circūciſionis iterioris que fit ꝑ grām. Scđa ē vt populus iudaicus diſtingueretur a populo gentili.

Tertia ē vt ſicut fiebat circūciſio ĩ mēbro in q̄ viget luxuria ita populus circūcideret ſe interius purgando aīam ab omni luxuria. Quarta ē ꝓpter ſacrm̄ fiebat eni circūciſio octaua die cultello lapideo ad deſignandū ꝙ ꝑ xp̄m q erat vera petra circūcidemur ab oī culpa ⁊ pena in reſurrectiōe q̄ fiet in octaua etate. Quita. vt eēt in remedium cōtra origiale peccatum. Sexta vt per obediētiā mandati placeamus ꝑ cuius p̄uaricationē ip̄e. ſ. adā diſplicuerat. Nota ꝙ circūciſio eſt ſacrm̄ legis ve. Nō ꝙ fuerit īſtituta in lege veteri. cū an̄ dationē legis p̄cepta fuerat habrae circūciſio ſꝫ qꝛ currebat tpe legis. ⁊ qꝛ ceſſauit cū lege nec fuit ſupflua circunciſio. qꝛ efficacius mādabat q̄ fides

2ᵃ pars ſed fides cū baptiſmo ſufficit ad delēduꝫ

princi. origiale vt patebit īferius. Circa ſcđꝫ principale. In quo fuit nomē īpoſitū qđ notatur. Cū ſequitur. Et vocatū ē nomē eiˀ ieſus. Vbi nota ꝙ ſunt de iſto noie plures articuli declarandi. Quorum.

Primus articulus ē. A quo fuit ſibi iſtud nomen īpoſitū. Et patꝫ in ſcriptura p⁹ arti. ꝙ a tota trinitate. vn̄ yſ. qn̄ fuit ꝓphetatum de ip̄o dr̄. Rorate celi deſup. ⁊ ſeqr̄. D Ego dn̄s qui voco nomē tuū. Et iteruꝫ ab eodē quis ſuſcitabit ab oriente iuſtum .i. ab exordio no. teſtam̄ti ⁊ vocauit eū. i. ĩpoſuit ſibi nomen. vt ſeq̄retur ſe. ſ. veniendo. vſqꝫ ad celſitudinē dei patris. qꝛ non rapinā arbitratus ē ⁊c. Secūdus articulus ē. qn̄ fuit ei iſtud nomē īpoſitum. 2⁹ arti. Et pꝫ ab eterno. qn̄ deus predeſtinauit filium dei xp̄m in virtute. vt ait apoˀ. ideo dicit yſ. Dn̄e a ſeculo nomē tuū. ⁊ ꝑs. Sit nomē eiˀ bn̄dictū in ſecula. ⁊ an̄ ſolem ꝑmanet nom̄ eiˀ. Tertiˀ articulˀ ē. vbi 3⁹ arti. p° iſtud nomē fuit ſcriptū. Et dr̄ ꝙ in li° vite de quo dicit moy. ſi nō pcis populo huic dele me de li.° vite q̄ ſcripſiſti. Et iđ ait dn̄s in euāgelio. gaudete qꝛ noīa vr̄a ſcripta ſunt in celis. Et dan̄. vidit librum vite in quo oēs electi erāt ſcripti. ⁊ in tradītio aptus ē. ⁊ in capite iſtius libri ſcriptū ē nomē ieſu iuxta illud yſ. in capite libri ſcriptū ē de me ⁊c. Quartus articulus ē. qđ ĩ ve. teſtamēto iſtud nomē fuit 4⁹ art. ꝓphetatum. vn̄ abacuch. ego aūt in dn̄o gaudebo ⁊ exultabo in deo ſalutari meo. Eſdras dixit in pſona dei patris. poſt duos ānos morietur filius meus ieſus ⁊ ꝯuertetur ſeculū. Quintus articulˀ ē. ꝙ iſtđ nomē in ve. teſtō p̄figuratū. p° qui p° di- 5⁹ arti ſtribuit terrā promiſſiōis filijs iſrael fuit vocatus ieſus. ⁊ hic fuit ioſue. qui in figᵃ xp̄i. ſctōs patres extractos de egypto iferni: ⁊ ꝑ deſertū huius mūdi. trāſtulit ad hereditatē terre viuētium. ſo qꝛ iſte q renouauit ſapiam de corde ſuo fuit vocatˀ ieſus ip̄e ē filius ſyrach. vt habetur in eccle. in figᵃ dn̄i q inueteratā legis ſapiaꝫ. ieſus renouauit ĩ no. teſtō. di. in Ma. Audiſtis qꝛ dcm̄ ē antiquis ⁊c. ego āūt dico vobis vbi renouat totā legē. que ad pn̄s vocatur teſtamētuꝫ nouū ⁊c. Sextus ar 6⁹ art.

articulus ē.quare iſtud nomen fuit ei im/
poſitū. Dī q̄ iſtud nomē ē tetragrama/
ton.qui fuit ī patum moyſi. vt hētur in le
uitico. vt iſtud portaret ſacerdos ſcriptū
ſemp in fronte. q̄ nullꝰ poꝫ ſacrificare deo
niſi iſtud nomē p naturam fidē ⁊ confeſ/
ſionem hēat reſeatum in mente. Item
angelus gabriel aliā reddit cām īpoſitio
nis huius nois. dī. Marie vocabis no/
7ꝰ art. mē eius ieſū. ipſe eni ſal.fa.po.ſu.ap.coꝛ
q̄ īterpretatur ſaluator. Septimus ar
ticulꝰ ē. Quibꝰ iſtud nomē fuit reuelatū
Et dico q̄ deus pmo reuelauit ágelo nū/
cianti. 2º angelus vgī. Luc.pºcº Ecce
cōcipies ⁊c.3º.angelus ioſeph in ſōnijs ī
8ꝰ art. Mat.4.vgo ⁊ ioſeph dī populo ī circū
ciſione. vt ī Luc. Octauus articulus ē.
qd iſtud nomē non ē ſumēdum in vanuꝫ
valde eīm impiū ē. tam carum ꝓpianita/
tis nomen pūpēdere.iō conqueriť dñs ī
yſ.tanquā de peiori ſcelere. dī. Tota die
nomē meū blaſfemať. ſpēs eiꝫ blaſfemie
9ꝰ art. eſt peccatū maximū. vt ait dñs in euāglio
q̄ in remiſſibile ⁊c. Nonus articulus
ē.qd iſtud nomen ē deuote īuocandum:
hoc eīm ē placitum deo.iō dī q̄ Enoch
placuit deo.q̄ cepit inuocare nomen dñi.
Et de iſto nomie dī in yſ. Tunc inuocabiť
⁊ dñs exaudiet. Et apoꝰ. in ſcripturaītro
10ꝰ ar. ducit dī. Oīs quicūq; īuocauerit nomen
dñi ſaluus erit ⁊c. Decimus articulꝰ ē
qd iſtd nomē ē hoibꝰ amabile. Et. Pꝛi
mo q̄ vtute huiꝰ nois virtutes maligne
ſpūales fugant: vñ mar. euágeliſta ait ī
noīe meo demonia eiicient ⁊c. Scdo q̄
in eius vtute puerſitates ſpūales remit/
tuntur. vñ Joānes in canonica: remittū/
tur nobis peccata ſm vtutem nois eius
⁊c. Tertio q̄ per eius virtutem oratio
nes noſtre exaudiuntur. vnde ait xp̄s in Io
anne. Si quid petieritis patrem in nomi/
ne meo dabit vobis. Quarto q̄ per v
tutem eius anime deducuntur ad ſalutē
eternam. ideo aiť. bē.pe. in act. q̄ non eſt
aliud nomen datum ſub celo hominibus
11ꝰ art. Undecimus articulus ē. qd iſtud no/
men demonibus eſt terribile. Et. Pꝛi
mo q̄ per iſtud nomen demones hominī
bus ſubiciuntur: que eſt maxima pena ſu
perboꝛum. vt pꝫ in Luc. Secundo q̄
demonia per virtutem iſtius nominis ab
hominibus expelluntur. ideo dixit Jo.x.
cº vidi quēdam eiicientem demonia in no
mine tuo. Tertio q̄ demonia torquen
tur. ideo dixit dmon in Mat. Cur veni/
ſti ieſu nos torquere ⁊c. Duodecimus 12ꝰ a.
articulus ē.qd iſtud nomen eſt omnibus
creaturis venerabile. Ad hebr. dicit apo
ſtolus xp̄s tanto melioꝛ eſt angelis effe/
ctus. quanto differentius nomen pre illis
hereditauit. Et tunc vidit Jo. in apoc.
q̄ ſancti ī patria habebāt nomē eiꝰ ⁊ no
mē pr̄is eius ſcriptū in frontibꝰ ſuis. Itē
apoſtolus in nomine ieſu omne genu fle/
ctatur ⁊c. Ita q̄ fuit magne ꝑtātis vir/
tuoſitatis ⁊ preecioſitatis. Eius ergo me
ritis dei filius. nos benedicat qui viuit ⁊
regnat in ſecula. Amen.

De eodem ſermo ſecundus.

Vocatum eſt nomen eius ieſus.
Luc.pºcº Ad cuius intro/
ductionem eſt intelligenduꝫ q̄
quando aliquod vocabulum imponitur
ad ſignificāduꝫ aliquid quatuoꝛ requirun
tur. Et. Pꝛimo. Actus quo talis vox
ad ſignificandum imponitur. Secun/
do. Modus ſm quē ad ſignificandum ī/
ponitur. Tertio illud cui tale nomen
imponitur ad ſignificandum. Quarto
Vocabulum ipſum q̄ imponitur ad ſi/
gnificandum. Et q̄ in xp̄i circunciſione
fuit nomen ei impoſitū. ſicut hodie ſolet
ei īponi nomen in baptiſmo. ideo in ver/
bo propoſito. iſta quatuoꝛ deſcribuntur.
Et. Pꝛimo actus quo fuit nomen im
poſitum. Cum premittitur. Vocatum ē.
Secundo modus ſm quē imponitur.
q̄ īponitur ad ſignificādū nomē ⁊ alteri/
us cognomen. Cum additur. Nomen.
Tertio perſona ⁊ res cui imponitur.
Cum adiungitur. Eius ⁊c. Quarto
Vocabulum quod imponitur. Cum de/
ſcribitur. ſ. ieſus ⁊c. Iſtud eſt illud no/
men de quo propheta dicit in pſalmos.

71. Sit nomen eius benedictum in ſecu/
la. ⁊ in eternuꝫ permanet nomen eius ⁊c.
Quia vero circa iſtud benedictum no
men eſt ſermo. Idcirco circa eius inueſti/
gationem occurrunt duodecim conſidera
1ª cōſiº tiones. quarum. ſ. Pꝛima conſidera/
tio eſt. Ex quibus partibus iſtud nomen
eſt integratum. Ubi eſt aduertendum. q̄
iſtud nomen eſt biſyllabum Et quelibet
iſtarum ſyllabarum. ex duabus litteris ē
conſtituta. ſicut iſte cui hoc nomen eſt im
poſitum. vt ſicut homo conſtat ex anima
⁊ coꝛpoꝛe tanquā ex duabus partibus in
tegralibus. dicēte athanaſio q̄ xp̄s eſt ho
mo ex anima rationali ⁊ humana carne
ſubſiſtens. Et ſecundum q̄ deus conſti/
tuitur ineſſe perſonali. ex natura ⁊ pro/
prietate tanquam ex duobus principijs
cōſtitutiuis perſone. vbi ſecundum Au/
guſtinum de trinitate. Et ex iſtis duabuſ
naturis ſcilicet diuina ⁊ humana iunctis
tanquam ex duabus ſyllabis. conſtat chri
ſtum eſſe denominatum dī. Athanaſio.
ſicut anima rationalis ⁊ caro vnus eſt
eſt homo. ita deus ⁊ homo. vnus ē chri
ſtus. Unde ſicut in hoc nomine ſunt tres
vniones. vna totalis. ⁊ due partialeſ. Ita
in chꝛiſto intelligūtur per eundem modū
tres vnitates vt vnitas vocis. ſit ſecundū
modum vnitatis ſignificate. ſecundum il
lud propheticum q̄ habetur. 14. zacha.
Erit in diebus illis. dominus vnus. ⁊ no
men eius vnum ⁊cetera.
2ª cōſiº Secunda conſideratio eſt. Per quot
litteras iſtud nomen ſcribitur. Ubi eſt ad
uertendum q̄ iſtud nomen ſcribitur per
quatuoꝛ litteras ſignificāteſ precipue qua
tuoꝛ virtutes verbi in humanitate chri/
ſti ieſu coꝛuſcantes. Quarum ſcilicet.
Pꝛima eſt J. Et iſta ſignificat virtu/
tem iuſtitie que eſt littera ad modum re/
gule recta. Secunda eſt. ⁊ iſta ſignifi/
cat virtutem mie. quia eſt a ſiniſtris clau
ſa quaſi prohibens malum. ⁊ a dextris a/
perta. quaſi elargiens bonum. Tertia
eſt. S. ⁊ ſignificat virtutem humilita/
tis. quia cum ſit alta eſt tamen capite in/
clinata. Quarta eſt. U. ⁊ ſignificat vir
tutem paupertatis. quia eſt totaliter litte
ra clauſa a parte inferioꝛi. ⁊ aperta. a par
te ſuperioꝛi. iuxta dictum euangelicuꝫ no
lite theſaurizare in terra. ſed in celis.
Iſtis quatuoꝛ virtutibus perſona dul
ciſſimi ieſu dī floruiſſe. Et. ſ.
Pꝛimo virtute humilitatis in ſua car
ne. quia ſemetipſum exinaniuit foꝛmam:
ſerui accipiens.
Secundo virtute paupertatis in ſua ꝑ
dicatione. Cum diceba vulpes ⁊c.
Tertio virtute iuſtitie in ſua paſſione.
q̄ tunc pro nobis ſatiſfecit.
Quarto virtute miſericoꝛdie in infer/
ni deſcenſione. quia ſoluit doloꝛes infer
ni. ſecundum apoſtolum Petrum.
Intelligendum eſt tamen q̄ in iſto no
mine benedicto littera tertia. ſ. S. que ca/
put inclinat eſt geminata quando profer/
tur in recto. propter geminam virtutem
per ipſam ſignificataꝫ. ſ. humilitatis ⁊ o/
bedientie. quas in chꝛiſto fuiſſe ſingulari/
ter declarat apoſtolus ad philipen. ſecun
do dī. humiliauit ſemetipſum factus obe
diens ⁊cetera.
Tertia conſideratio eſt. Quid ſignifi/
cat nomen ieſus. Ubi eſt aduertenduꝫ 3ª cōſiº
q̄ ſecundum beatum Hieronymum in
interpretatiōibus ſuis. iſtud nomē ſanctiſ
ſimum hꝫ quatuoꝛ ſignificationes. quaꝝ.
Pꝛima eſt. q̄ dicitur ſalus. ⁊ hoc in
noſtra gloꝛificatione cuꝫ ſit omnibus bea
tificum ſecundum ſuam deitatem in quo
conſiſtit tota noſtra beatitudo. vt habe/
tur Joan. tertio. Secunda eſt. Salu/
taris in ſua ſanctificatione. Et etiam iſta
chꝛiſto conuenit in ſua beatificatione. q̄
anima eius habet plus de beatitudine q̄
aliqua creatura ⁊c. Tertia eſt. Saluta
re ⁊ hoc in ſua annunciatione ſeu conce/
ptione. q̄ per actum ſalutationis. pꝛimo
fuit cōceptus. Quarta eſt. Saluatoꝛ. ⁊
hoc ſibi conuenit. quia in mundi redem/
ptione genus humanū a morte eterna ſal
uauit. ideo eius ordū ꝓnūciās ſctiſſimus
gabꝛiel. dixit Mat. i. Vocabis nomē eiꝰ

Ieſum ipſe ſaluum facit populum ⁊c̃.
4 ꝯſi. Quarta conſideratio ē. Qualiter iſtō
nomen: ſanctiſſimum fuit in ve. teſtamēto
ꝑfiguratum. Ubi eſt intelligēdū ꝙ in ve.
teſtō fuit ſculptum nomē dn̄i. in lamina
aurea. q̄ erat imminēs fronti pōtificis vt
habet̃ Exo. xxxix: qꝛ quatuoꝛ litteris ſcrip-
tū erat ſicut nomen ieſus. ⁊ iſtud nomen
erat dictū Thetagramaton. Quarum.
¶ Prima erat The
D ¶ Secunda tra.
¶ Tertia grama.
¶ Quarta ton.
¶ Et ṗma ſignificat iſte. Scd̄a ē. Tertia
ṗncipiū. Quarta vite. i. iſte ē ṗn^m vite. Et
totū iſtud ſignificat nom̄ dulciſſimū ieſu.
qꝛ ipſe ē ṗncipiū vite ⁊ ſaluatōis. cū ſit ſa-
lus noſtra. ſ. vita eterna. Et iſtud nomen
ieſus ꝑ iſtud nomē Tetagramaton bn̄ fu
it figuratū. Sicut. n. iſtud nomē erat im
minēs fronti pontificis. Sic iſtud nomē
ieſu ſcribit̃ in frōte cuiuſlꝫ q admittit̃ ad
eternū ſacramentuꝫ. vn̄ dī apoc. xxij. ꝙ il-
li q erant ſacerdotes. xp̄i videbant nomen
5. ꝯſi. iſtud ſcriptū in frontibus ſuis. Quin-
ta ꝯſideratio ē. Ubi iſtud nomē inuenitur
ſcriptū. Dī ꝙ in q̄tuoꝛ locis. Et Pri-
E mo in li°. vite. ꝙ eſt ꝑdeſtinatoꝝ. in q̄ ſunt
ſcripta oīum electoꝝ nomina. de quo di-
cebat Moyſes dn̄o aut parce ṗp̄lo huic.
aut dele me de libꝛo tuo quē ſcripſiſti. Et
dn̄s ad eū. nō te delebo de libꝛo meo. ſed
eū q peccabit mihi Exo. xxxi. c. Et qꝛ ieſus
fuit ꝑdeſtinat⁹ fili⁹ dei ẜ apo^m. ioā. ṗmo
iccirco ei⁹ nomē p°. ⁊ ṗncipalr eſt in hoc li
bꝛo ſcriptū vt in ei⁹ p^a intelligat̃ fuiſſe di
ctū illud ꝑs. in capite li. ſcriptū ē ⁊c̃.
Scd̄o inuenit̃ ſcriptū ſolēniter. in titu
lo redēptionis noſtre. qn̄ Pilat⁹ ſcripſit.
titulū triūphalē. vt hꝫ ioā. xix. c. in q̄ ſcrip
tū erat. litteris grecis ⁊ latinis. iſtud no-
mē ſanctiſſimū ſicut ſolet ſignū regis i ei⁹
armis. in qb⁹ pugnat depingi.
Tertio inuenit̃ ſcriptū in cuiuſlꝫ xp̄ia-
ni mēte qn̄. n. puer baptizat̃. caracter i ei⁹
aīa impꝛimit̃ indelebilr ẜ ſcōs: q̄ caractere.
nom̄ ieſu. impꝛimit̃ quē ⁊ ſi ītuitiue poſſꝫ
aliquis cernere. ibi videret ſignatū. Cū in
aīa talis baptizati im̄ꝑmatur ⁊c̃.
Quarto inuenit̃ ſcriptū in ſupna ciui-
tate. qꝛ dicit. b. ioānes apoc. xij. c. in portis
ſupne Hieruſalē nomē agni deſcriptū. qꝛ
nullus illas poꝛtas pōt ingredi niſi inuo-
cet hoc nomē. ⁊ oēs debite inuocantes in-
grediunt̃. Dī. ꝓpheta. Quicūqꝫ inuoca.
no. do. ſal. erit. ioel. ij Sexta ꝯſideratio ē. 6. ꝯſi.
A qbus fuit iſtud nomē ſanctiſſimuꝫ ꝓ-
nūciatū. Ad qđ dīcit ꝙ a q̄tuoꝛ ꝑſonaꝝ gnīi-
bus. ſ. Primo a ſpūalibus ꝑſonis dī.
deo patre eſdre. iij. c. reuelabit̃ fili⁹ meus
ieſus ⁊ ꝯuertetur ſeculū. ⁊ lꝫ iſte liber non
ſit de canone. tn̄. b. Ambꝛo. allegat ipſuꝫ
Scd̄o a ſapiētib⁹ ꝑſonis dicēte ſap. ec- F
cle. xliij. ꝙ abyſſum plātabit dn̄s ieſus.
Tertio a ꝓphetātibus ꝑſonis dī. Aba
chuc. iij. Ego aūt in dn̄o gaudebo ⁊ exul-
tabo in deo. ieſu meo. Quarto ab infi-
delibus ꝑſonis ſicut declarat aug. in li de
ciuitate dei de ſybilla. ſ. Erithea que fecit
verſus quoꝝum pꝛime littere. reddunt cō-
iunctum iſtum titulum. ieſus Chꝛiſtus fi-
lius dei ſaluatoꝛ. Et quia iſtud nomē ſan
ctiſſimum longe ante fuit pꝛenunciatum.
ideo dicitur iſaie. iij. Ecce nomen domi-
ni venit de longinquo ⁊c̃. Septima cō
ſideratio eſt. Quibus iſtud nomen fuit im 7 ꝯſi.
poſitum. Dicitur autem ꝙ fuit impoſitū
a quatuoꝛ hominibus in ſacra ſcriptura.
Quoꝝum. Primus fuit ioſue qui fuit G
pugnatoꝛ foꝛtiſſimus. vnde eccle. xlvj. foꝛ
tis in bello. ieſus naue ⁊c̃. Secundus
fuit ieſus filius ioſadech. ſacerdos ſanctiſ-
ſimus. Tertius fuit ieſus ſydrach qui
fuit doctoꝛ ſacratiſſimus. eccle. xl. Quar
tus fuit ieſus redemptoꝛ mundi qui fuit
ſanctoꝝ ſanctiſſimus. Unde Luc. ṗ° vo-
cab nomē ei⁹ ieſū. Et iſte fuit ꝑ alios tres
figuratus. Primo qꝛ ſicut ioſue chana-
neis extirpatis. introduxit filios iſrael. in
terram pꝛomiſſionis. Ita demonibus de
bellatis. ieſus ſanctos introduxit in here-
ditatem eternam. Secundus quia ſi-
cut Ieſus Ioſadech filius hedificauit ſe-
cundum templuꝫ ꝙ fuit maioꝛi gloꝛia ple
num q̄ primū. ⁊ in quo fuit dei filius pre
ſentatus. ut ibidem habetur.

Ita ieſus ꝯſtruendo eccl̄iaꝫ q̄ fuit gloꝛio
ſioꝛ ſynagoga. Tertio: qꝛ ſicut ille ie-
ſus renouauit ſapientiaꝫ de coꝛde ſuo ita
xp̄us vetuſtatem antiquitati conuertit in
nouitatem ſi. ieſus xp̄s enim fuit pꝛimo
bellatoꝛ foꝛtiſſim⁹ in ſua paſſione ad mo
dum pꝛimi. ieſus ſydrach ⁊c. Quarto
fuit ſacerdos piiſſimus in eucheriſtie in-
ſtitutione. Et quo doctoꝛ ſapientiſſim⁹
ꝯſi. in ſpūſſancti largitione ⁊c. Octaua cō
ſideratio eſt. Qualiter illud nomen fuit
xp̄o appꝛopꝛiatum vbi eſt aduertendum
ꝙ illud nomen benedictum fuit. Pri-
mo pꝛonunciatum ſimpliciter per modū
oꝛaculi. quando ſanctus gabꝛiel dixit vir
gini vocabitur nomen eius ieſus Luc. j°.
⁊c. Scd̄o fuit efficaciter initiatuꝫ ꝑ mo
duꝫ ꝑcepti qn̄. āgel⁹ dixit ioſeph vocabis
no mē eius ieſuꝫ: qꝛ viri ⁊ ſi mulieres hn̄t
auctoꝛitatem imponendi nomina. vt pꝫ
de io. baptiſta. Luc. p°. Innuebant patri
ei⁹ quē vellet vocari ⁊c. Tertio fuit d
facto impoſitum in circūciſione. qꝛ ſicut
nunc in ſacramento baptiſmali nomina
imponuntur. Ita tunc in circunciſiōe vt
hēt Luc. p°. ⁊ ꝓ ⁊c. Quarto fuit illud
nomē a deo ꝯfirmatū p⁹ ſuā moꝛtē ſic p⁹
triūphū militi dignitas ꝯfirmatur. vnde
ad ephe. ij. Quia humiliauit ſe vſqꝫ ad
moꝛtem crucis. ideo deus dedit illi nomē
ꝙ eſt ſuper omne nomen. vt in nomine
ieſu. omne genu flectatur ⁊c. Nona cō
ſideratio eſt. Que ſunt i⁹ ſanctiſſimi nois
ꝯſi. merita. Dicitur autē ꝙ quatuoꝛ ſūt act⁹
meritoꝛij. qui ſunt circa illud nomen ob
ſeruandi. Pꝛimus eſt iſtius nominis
inuocatio. qꝛ quilꝫ xp̄ianus in quolꝫ ſuo
opere debet illud nomen inuocare. ẜ do
cumentum apoſtoli. dī. Omnia quecūqꝫ
facitis ſiue verbo ſiue opere in nomie do
mini ieſu xp̄i facite. Secūdus eſt i⁹ no
minis confeſſio. qꝛ omnis fidelis requiſi-
tus mox id nomen debet confiteri. coꝛaꝫ
quibuſcūqꝫ. vnde angelus philadelphis
offeretur calculum apertum a xp̄o apoc.
3°. c°. Tertius actus eſt iſtius nominis
benedictio qđ nomē dꝫ benedicere omnis
fidelis qui in iſto nomine eſt baptizatus.
vnde pꝛopheta clamat in ꝑs° qui totus
eſt de xp̄o. Sit nomen eius benedictum i
ſecula. ante ſolē permanet nomē eius ⁊c̃.
Quart⁹ act⁹ ē iſti⁹ nois veneratio. qꝛ
quilꝫ fidelis dꝫ illud nomen ineſtimabi-
liter venerari. cū per illud nomen debe-
at ad felicitatem perduci. Et qꝛ iſtud no-
men eſt omnibus venerabile dī. ꝑs. Dn̄e
dn̄s noſter q̄ admirabile eſt nomen tuuꝫ
in vniuerſa terra ⁊c. Decima conſide 10^a ꝯſi.
ratio eſt. Que ſunt contra iſtud nomē vi
cia. Uidetur autē ꝙ contra iſtud nomen
quatruplr cōtingit peccare. ſ. Pꝛimo
ipm̄ negando. vnde apoc. ſo. comendat̃
vnus ep̄s dicente dn̄o. Nomen meū nō
negaſti. vnde Mat. x. dicit ſaluatoꝛ q ne
gauerit nomen meum coꝛam hominibus H
negabo eum coꝛam patre meo ⁊c. Se-
cundo quando in vanum aſſumitur: qꝛ il
lud dicitur nomen dei. vnde exo. xx. Nō
aſſumens nomen dei tui in vanum.
Tertio quando ſub nomine iſto dicit̃
fſm. qꝛ iſtud nomen veritatis pꝛime. vn-
de leuit. xix. Non periurabis in nomine
meo nec pollues nomen dei tui. tunc eꝫ
polluitur quādo in falſum teſtimonium
aſſumitur ⁊c. Quarto quando iſtud
nomen. Blaſſematur. qꝛ lꝫ in quolibꝫ ſit
peccatum. tamen in xp̄iano potiſſime. qꝛ i
iſto ſancto nomine eſt conſecratus. ⁊ iō i
tali eſt ſcelus hoꝛrendum. Unde apo. iſtō
nomen ſanctiſſimum venerans pꝛecipie-
bat dī. thi. j°. c. 6°. Ne detis. ſ. in fratribus
cauſam dei blaſſemandi ⁊c̃. Undecima 11^a ꝯſi.
conſideratio eſt. Que ſunt iſtius nomis
beneficia. Dicenduꝫ eſt autē ꝙ quatuoꝛ
ſunt virtutes nominis xp̄i. Quarum.
Pꝛima eſt ꝙ in virtute iſtius nomi-
nis. Miracula perficiuntur. ẜm pꝛomiſ-
ſum ſaluatoris Mat. vlt°. In noie meo
demonia eicient ſerpentes tollēt ⁊c. vnde I
in pꝛimo ſigno. dixit petrus claudo. In
nomine ieſu xp̄i nazareni ſurge ⁊ ambu-
la. act. 3°. c°. Scd̄a eſt ꝙ In virtute iſti
us nominis. Peccata dimittuntur ſan-
ctus gabꝛiel Mat. ij. Uocabis euꝫ ieſuꝫ
ipſe. n. ſal. fa. populū ſuum a peccatis eo-
rum. pꝛopter ꝙ dicit io. in pꝛima canoni-

ca ſua.c.iij.° Scribo vobis peccata dimit
tū̄per nomen eius ꝛc̄. Tertia eſt. ꝙ in
virtute iſtius noīs. Merita cumulantur:
qꝛ nullus digne ꝓfert illud nomen quin
in illa prolatione efficiatꝰ dignus vita eter
na: ſicut actus de cōdigno meritoꝛiꝰ. Nā
ſicut dicit apoſ. coꝛ. xij.° cap.° ꝙ nemo pōt
dicere dn̄s ieſus niſi in ſpū ſan. oēs enim
actus q̄ eliciuntꝰ a ſpiritu ſan. bn̄ ſunt ſic
meritoꝛij. Quarta ē. ꝙ in virtute iſtiꝰ
F noīs p̄mia eterna largiūtꝰ qꝛ btītudo datꝰ
p illud. ſcꝫ nomen ſicut pronunciauit pro
pheta di. Omnis q̄ inuocauerit nomē do
mini ſaluus erit. Vn̄ dicit Petrus actu.
4.° Quod nō eſt aliud nomē datū ſub cē
lo hōi in quo oporteat nos ſaluos fieri ꝛc̄:
21. cōſi. Duodecima conſideratio eſt. Que ſūt
iſtius nominiſ p̄conia. Dīcitꝰ ꝙ iſtō nomē
C hꝫ conditiones quattuoꝛ. qꝛ. Primo ē
demōibus terribile qꝛ demones iſtud no
men expaueſcentes clamabāt dicentes q̄d
nobis ꝛ tibi fili dō quare veniſti ante tem
pus toꝛquere nos. math. 13.° Secundo
eſt oībus amabile: qꝛ nimis vtile. vnde
paulus iſtius noīs dulcedine p̄uentus ipſꝫ
in ſuis ep̄lis circa q̄ngentas vices dicitur
intermiſiſſe. Tertio. eſt angelis venera
bile di. apo. ad hebre. p.° cap.° ꝙ ieſus tāto
melioꝛ eſt angelis effectus q̄nto differentiꝰ
p̄illis nomē hereditauit. vn̄ ad philip.ꝰ 2.°
dicitꝰ. ꝙ in noīe ieſu omne genu flectatꝰ ce
leſtiū ꝛc̄. Quarto eſt. Mundo admi
rabile: qꝛ fuit apꝰ ꝺbi aſſumptū. di. apoc.
10. ix. ꝙ xp̄s cui hoc nomē eſt impoſitum
eſt deus p oīa bn̄dictus. Et iſtud nomen
poꝛtabāt oēs ſancti q̄ ſunt i patria ſcriptū
in frontibus ſuis. vt habetꝰ apoca. xx. cap.°
videbūt faciē eius ꝛ nomē ſuū ſcriptum
in frontibus ſuis. Ad nos ieſus eē me
re faciat p̄cibus ſue matris ꝛ meritis.
Qui viuit ꝛ regnat in ſecula. Amen.

¶ In feſto Epyphanie dn̄i ieſu xp̄i.
Sermo p̄imus

Vidimus ſtellam eius in oriente
ꝛ venimus adoꝛare eum. math.
ij. ca. Quia feſtū epyfanie di

citꝰ feſtū ſtelle. Idcirco ad eius declaratio
nē aſſumitꝰ ꝺbū propoſitū. ſicut in ierarꝰ
angelica ſm̄ Dio. de angꝰ ierarchia ſunt
duo ſup̄mi oꝛdines. ſ. ſeraphī ꝛ cherubi: ſic
in ierarchia mōaſtica aīe ſunt due ſup̄me
ꝺtutes. ſ. intellectꝰ ꝛ volūtas. Iſtis oībꝰ
riſtes. Nā cherubin vigēt in intellectua
li ſapiētia ꝛ ſeraphin in affectabili amici
cia: ꝛ qꝛ iſti tres reges ad xp̄um venientes
habebāt aias ierarꝰ p̄fectas idcirco eoꝛum
perfectio principaliter attenditꝰ quantum
ad iſtas duas potentias. primo quantum
ad intellectualē virtutē cū p̄mittitꝰ vidi
mus ſtellā eiꝰ ꝛc̄. Videre. n. ptīet ad intel
lectualē potētiā. ideo dicit Io. in cano. ſua
qō vidimꝰ teſtamur. Scdō quātū ad affe
ctiuā volūtatē cū ſeqtꝰ ꝛ venimꝰ adoꝛare
eū. Adoꝛare eniꝫ ptinꝫ ad volūtatē: idō di
citꝰ in p̄s. Adoꝛabimꝰ in loco vbi ſteterūt
pedes eius. i. affectiones eiꝰ. Alr̄ poteſt di
ci ꝙ p̄fectio iſtoꝝ regū ſeu magoꝝ vel eo
rū ſanctitas dupliciter declaratꝰ. Pri
mo quantum ad virtutes vere ſapientie:
que eſt nobiliſſima inter intellectuales iu
xta illud xp̄i bti ocl̄i q̄ vidēt q̄ vos videt
Cum p̄mittitur. Vidimus ſtellaꝫ. Stel
la iſta fuit veritatis magiſtra ꝛc̄. Se
cundo quantū ad virtutem deuote latrie
que eſt perfectiſſima inter moꝛales. Cum
ſequitur. Venimus ado. eum. Sicut eniꝫ
adoꝛari eſt peruerſi idolatri. Sic adoꝛa
re dominum eſt deuota latria. idō. dī p̄s. Dn̄m
deū tuū adoꝛabis ꝛ illi ſoli ſeruies. Qꝛ
igitꝰ p̄ns ſolēnitas ſub noīe ſtelle ē introdu
cta. Ideo circa illam ſtellam ſunt plura
myſteria pertractanda. Quoꝛum. Pri p^m my
mum My. ē. Quale fuit iſtius ſtelle na
tura. Unde ſciendū ē ꝙ in quolibet artifi
cio ad naturā eius cognoſcendam inqui
ritꝰ de de quadruplici cāuſa. Ita hic Et. D
Primo de cā naturali. Vbi aūt ꝙ licꝫ
deus eam creare de nihilo potuerit. ſicut
aīam. tn̄ formauit eā de aliqua poꝛtiōe re
ſeruata de illa nubecula lucida. de qua in
principio formauit ceteras ſtellas. vt no
tatur. 2. ſnīaꝝ. vt ꝯſitem originem cū cete
ris h̄ict. Inquiritur ſ. Scdō de cā foꝛ
mali. De qua dī a q̄buſdā ꝙ nō fuit ve

ra ſtella: ſed ſimilitudine tn̄: contra quos. b:
Greg. in moꝛ. dicit ꝙ ſigna fidei nr̄e ſūt
veriſſima: ideo veritas ſūma per ſigna fi
cticia monſtrari nō dꝫ. ꝛ idō hūit verā foꝛ
mā ſtelle. lꝫ ſꝫ Aug. fuerit ceteris pulchꝛi
oꝛ. Ingritur ꝛ Tertio de cā efficiente
de qua dn̄t aliqui ꝙ myſterio angeloꝝ
fuerit foꝛmata. Cōtra quos Aug. ſuper
geſi. ꝯtra manicheos oſidit ꝙ coꝛpoꝛa ce
leſtia nō potuerunt foꝛmari ꝺtute angeli
ca a p̄nꝰ ꝛ maxime in ſignificando xp̄i na
tiuitatē niſi ab ipō dō ꝛ idō iſtā ſicut alias
ſolus deus ſuis manibꝰ foꝛmauit. 4.°
de cā finali. Et dī ꝙ fuit confirmatio fidei
nr̄e vt d xp̄i icarnatiōe teſtioniū p̄hiberēt
creature ſupcelestes ꝛ angeli ꝛ ſtelle. ſic fa
ctum fuit in paſſione eiꝰ creature celeſtes
ꝛ terreſtres teſtimoniū perhibuerūt. quia
ſol terra lapides. ſm̄. b. Greg. vn̄ d ipſo
p.° teſtificati ſunt angeli. 2.° celi 3.° pater 4.°
demones 5.° vēti 6.° mare 7.° terra 8.° ſol
9.° reſurgētes. 10. hic in carne viuentes. ſ.
ap̄li. Sed q̄d finaliter ſcꝫ fuerit de iꝰ
ſtella. Dicendum ꝙ expleto myſterio
fuit adnihilata: Sed quia de hoc enim
non inuenitur de aliqua creatura incoꝛ
ruptibili aut materia de qua fuerit facta
talis reſolutio fuiſſet res inſolita. ideo di
cūt aliqui ꝙ alicubi ſit reſeruata. ſicut di
citur de ſignis paſſionis xp̄i. Iſta ſtel
la fuit pulchꝛioꝛ ꝛ illuſtrioꝛ ceteris ſtelliſ
celi ſm̄ Aug. ꝛ fuit de ipſa p̄phetatum
in numeris. di. Balaam Orietur ſtella
ex iacob ꝛ conſurget virga ex iſrael. ſ. xp̄s
p̄figuratus p ipſaꝫ. ꝛ p̄cutiet duces moab
m^2 ideſt principes infernales ꝛc̄. Secun
dum Myſterium eſt Que fuit iſtiꝰ ſtel
le figura. Et dicitur ꝙ iſta ſtella figurauit
iſtam ſtellam mariſque deſcenderat inuci
lere. que de ſeipſa dicit. Ego ſum ſtel
la ſplendida ꝛ matutina. Intelligen
dum eſt ꝙ chꝛiſtus per iſtam ſtellam di
citur ſtella matutina quadruplici ratio
ne. Prima qꝛ iſta ſtella eſt omnium
ſtellaruꝫ ſplendidiſſima. ideo vocatur no
mine luciferi p̄imi angeli qui fuit claꝛioꝛ
omnibus aliis ſm̄ Iſ. Ita anima xp̄i fuit
omnium p̄clariſſima ex ſumma ſapien

tia vltra omnem rationalem creaturam
illuſtrata. ſm̄ Augu. ſuper Mat. ꝛc̄.
Secundo quia iſta ſtella eſt ardentiſſi
ma. ꝛ ideo dicitur venus. quia incentiua
amoꝛis quemadmodum xp̄s dilexit nos.
ꝛ lauit nos a peccatis noſtris in ſangui
ne ſuo. vt ait pe. dicente domino Maio
rem charitatem nemo habet ꝛc̄: Ter
tio. quia iſta ſtella eſt humidiſſima ad in
fluendum humoꝛes beniuolos. ſm̄ aſtro
logos. Sic anima xp̄i fuit humiliſſima.
vt patuit in cruce. ꝛ miſericoꝛdiſſima. nō
pro ſua moꝛte. ſed pro noſtra humanita
te ſanguinem ſuum fudit ſm̄ apoſtolum
vnde dicebat iudeis. Miſericoꝛdiam vo
lo ꝛ non ſacrificium ꝛc̄. Quarto quia
iſta ſtella eſt omnium ſtellarum maxima:
vt patet ad ſenſum. Ita ꝛ anima xp̄i eſt
maioꝛ anima que vnquā fuerit creata.
quia ſm̄ Augu. in ſubſtantijs ſpirituali
bus iſta eſt maioꝛ que eſt melioꝛ. ſed ani
ma xp̄i eſt omnium animarum p̄cioſiſ
ſima. vt dicitur tertio ſententiarum ergo
ꝛc̄. Iſta autem ſtella matutina fuit ſi
milima ſtelle q̄ apparuit magis. vt habetꝰ
ex dictis beati Aug. Et ideo ipſa bene fi
gurabat chꝛiſtum qui fuit quaſi ſtella ma
tutina in medio nebule: dum eius anima
fuit circumuelata moꝛtali coꝛpoꝛe. de qua 3^m my
eccli. 5. Tertium myſterium eſt. Quā
ta fuit iſtius ſtelle refulgentia. Dicitur
autem ꝙ eius refulgentia quadrupliciter F
declaratur. Primo quidem ex excel
lentia ſingulari: quia quanto viſibile eſt
excellentius tanto oculis infirmis eſt inui
ſibile. Et ſicut ſe habet oculus noctue ad
lucem ſolis ꝛc̄. p̄pterea oculi noſtri nō
poſſunt attingere ad lucem diuinitatis.
Iſta autem ſtella fuit ita ſplendida. vt ab
oculis infidelium videri non poſſet. ſed
ſolum magis fidelibus apparebat vt pꝫ i
euangelio. Secundo ex illuminatione
naturali. qꝛ ſicut ſol iſte illuminat ſenſum
non tamen intellectum qui eſt ipſo ſenſu
lucidioꝛ in natura. Iſta autem ſtella non
ſolum illuminauit ſenſum regum. ſed
etiam intellectum dum eis natiuitatis re
uelauit ſacramentum ꝛ cetera.

Tertiꝰ ex manifeſtatione obiectali: q̄r lux tanto eſt maior quāto manifeſtat plura ad maiorē diſtantiā ſol .n. ſi niſi pſētia manifeſtat: lux autē̄ iſtiꝰ ſtelle magis manifeſtabat remota. dū ex̄iſtentibus in oriente oſtendebat ea que fiebant circa medium mundi. ideo eſt clarior ſole ꝛc.

Quartꝰ ex remotione ipſius locali. q̄r corpus quanto magis remotum ꝛ illuiare non deſinit tanto eſt magis luminoſū iſta patent ad ſenſum. Iſta autē ſtella nunc a nobis remota illuminare non deſiſtit. q̄r inter cetera miracula nobis oſtēſa fidē preclariſſimā in mentibus noſtris confirmat. Iſta eſt illa ſtella que propter nimiā claritatem oculos herodis exceca uit. ꝛ iudeorū vt de ipſa dicat̄ illud ſapiē. 7. q̄ ſuper omnē ſtellar̄ diſpoſitionē luci compata inuenitur prior.

4. myſte. Quartū myſterium eſt. Qualis fuit iſtiꝰ ſtelle influētia. Et dī q̄ quattuor ſunt modi ſtellarum diſtinctor̄. ſm influentiam beniuolam. Quor̄. Quedam influunt ad dādum ſciam. ſicut mercurius facit homines eſſe ſtudioſos ſm tholomeū. Quedā ad dandum letitiam vt iuppiter. qui dī plaB neta beniuolus. in calore ꝛ humore temperatus ꝛc. Quedam ad dandū magnitudinem. ſicut Mars. q̄r dī. animare milites ad victoriam. vnde prelia dicunt̄ martis ꝛc. Quedam ad dandum triſtitiam. ſicut Saturnus dicitur maliuolus.

Iſta autem ſtella habuit quadruplicē influentiā. Qr. ſ. Primo dedit iſtis regibꝰ magnā ſapiā faciēs eos ſtudioſos ad querendū ꝛ inueniendū. qui eſt ſapia dei patris. ideo niſi habuiſſent ſapiam ſupnaturaliter reuelantem non intellexiſſēt ſignum q̄ videbant. Secundo dedit eis magnam letitiam. q̄r videntes ſtellā poſt exitum ciuitatis gauiſi ſunt gaudio magno valde. Tertio dedit eis magnā animoſitatem. q̄r non timentes mortis piculum confitebantur regem iudeor̄ corā herode paruulum natū. dicentes vbi eſt. qui natus eſt rex iudeorū ꝛc. Quarto dedit iudeis magnā triſtitiā. q̄r videntes apparitionē iſtius ſtelle. herodes turbatus ē. ꝛ omnis yerl'a cū illo. vnde debuiſſent ſūc letari ſicut patres eorū. qui de ſola ſpe ſūme gaudebant. vñ ſicut xp̄s fuit ſignū in reſurrectionem multor̄ bonorū ꝛ in ruina multor̄ malorū vt ait Simeon: ita ſtella iſta fuit in gaudiū bonorū. ꝛ in triſtitiā malorū. Ideo de iſta ſtella impletur illud ſap̄. ſuper omnem diſpoſitionē ſtellarū inuenitur prior. nō ſm durationē. ſed ſm perfectionē. luci cōparata. Sed qualiter iſta ſtella cū eſſet corporalis potuit illos ſpūales influxus cāre. Dī q̄ non per ſe ſed tanq̄ inſtrumētū diuine potentie quēadmodū ignis inferni: vt inſtrumētū diuie iuſtitie affligit demones ꝛ dānatos. Et ve aqua inſtrumentū baptiſmi efficit gr̄am quā figurat vt inſtrumētū diuine clementie ꝛ cetera.

Quintū myſterium eſt. Qualis fuit eius motus. Et dī q̄ in eius motu quattuor notabilia conſiderant̄. Primū eſt. 5. my. Mouentis ſingularitas. q̄r cū nullum inanimatū moueatur a ſeipſo oportuit q̄ moueretur a deo vel ab angelo. Deus aūt ſm Aug. de trini. tales motus facit me- D diantibus angelis. ideo huic aſſignatus fuit vnus angelus. ſicut toti celo deputatur. Et creditur q̄ ſanctus gabriel fuerit. q̄r ille fuit miniſter ꝛ nūcius ſacramētorū ad incarnationē pertinētium vt habetur ex Luca. Secundū eſt. Motus velocitas. q̄r in. xiij. ſ. diebus ſuū curſum pfecit citius q̄ aliqua alia. Sed querit Aug. q̄ͦ ita cito potuit de tam longinq̄ magos perducere ad xp̄m in tam breui tēpore. Et dicunt quidā q̄ prius apparuit q̄ xp̄s fuerit natus. ſed hoc non vz q̄r ſm Aug quando viderunt ſtellā in oriente intellexerunt regem natū. Jō dī q̄ habuerūt dromedarios ita veloces. Aut q̄ ſtelle virtute ita cito irent ſicut ipſa. Tertium motus ppendicularitas. q̄r ſicut cetere ſtelle mouent̄ circulariter. ſic iſta ppendiculariter. q̄r nō in orbe. ſed in aere ꝛ motus omnis rectus videtur omni obliquo nobilior. q̄r vniformior iſto nō dz q̄bus filijs in via iſtius mundi errare p rectā viam iuſtitie non obliquā iniq̄tatis ſequendo ſtellā ſicut magi. i. doctrinā euāgelicā donec ad xp̄m perueniat. Quartum ē motus diuerſitas q̄r in pͣ apparitione mouebatur ab oriente mota in hieruſalem dirigendo in ſa ab aquilone in meridiem. Ab hierl'm in bethlem ducēdo: quia in tribus benianim in qua ē hieruſalem erat ab aquilone. qui tribus iuda in qua bethleem a meridie: vt hī ioſue xv. Iſte curſus ab oriente ad hieruſalem deſignat proceſſum a bono in melius. ꝛ ab aquilone in meridiem de malo in bonum. ſed homines magis vadunt de meridie ad aquilonem. i. de vno bono in malum vel de aquilone in occidentē. i. de malo in peius. Qr ab aq̄lone pandetur omne malum. Jere. De iſta ſtella pōt dici q̄ manebat in ordine ꝛ curſu ſuo ad quem erat ordinata. ſicut dī in liͦ. iudi. de illiſ qui cōtra ſiſſeram pugnauerunt. Sextus ar-

…ꝰ art. ticulus que ſunt iſtꝰ ſtelle miracula. Et dicitur q̄ quattuor. Quorum. ſ. Primū fuit noua appitio ſtelle hactenꝰ non viſe. q̄r miraculum eſt de re inſolita ſm Aug. maiꝰ autē miraculum fuit iſtud q̄ in ſolis ſtatu ſub Joſue aut in retroceſſu ſub Ezechia. quia iſta per angelos mouentes iſtud non niſi per deum. Secundū miraculum fuit ignota occultatio. quando latuit in hieruſalem q̄r nullū corpꝰ illuminoſum poteſt ſe manifeſtare ꝛ occultare niſi ex opꝰ ex̄ns in noſtro emiſperio. ſicut iſta. Tertium miraculum fuit ſixa ſtatio: q̄r nullū corpus celeſte poteſt quieſcere exceptis polis ꝛ illi etiam mouentur dum reuoluuntur iſta aūt ſterilitate ſupra vbi erat puer. Quartum miraculum fuit diſpſitione ſēpiterna. ſi vlla enim ſtella q̄ncunq̄ viſa ſēpiterne diſpitōis ē Iſta autem nūq̄ poſtea fuit viſa. Ideo in regreſſu non per ſtellam. ſed per angelū vt ibidem pz. fuerūt directi. ideo ſicut primo ſtelle ſunt date in ſigna naturalia. ſic iſta inſignū ſupnaturale ē qđ eſt miracu-

7ꝰ art. lum ꝛc. Septimus articulus eſt. Que ſunt iſtiꝰ ſtelle priuilia. ꝛ inueniūtur quattuor. Quorum. Primum ē q̄ iſta ſtella potuit liberum arbitrium determinare qđ non poteſt aliud corpus celeſte. q̄r ſm btm Aug. de ciui. dei. Voluntas nr̄a ē libera ꝛ nulliꝰ creature dñio ſubiecta. Iſta aūt vocē magor̄ determinauit ad requirendum xp̄m. ſed qualiter hoc potuit. Dī q̄ ſicut verba in ſacramento altaris ex diuina diſtributōne non ex propria. ſic hic.

Secundum priuilegium eſt. q̄ puer paruus in ipſa appuit ſm Criſo. Tertium q̄ ſm eundem crux xp̄i in ipſa formata fuit vt magis non ſolum incarnationis. ſed etiam paſſionis ſacra reuelarentur. que omnia ſunt neceſſaria ad ſalutem. Quartum q̄ iſta ſtella occaſum neſciuit occidenti. ſicut omnes alie ad declarandum q̄ fides quā denunciabat nūq̄ pueniet ad occidentem nec nouum teſtamentum quod inchoabat. iuxta p̄miſſum dñi in euangelio. Noui ſquit ꝛ eterni teſtamenti. Ideo de iſta ſtella poteſt dici illud ſapientie. Quaſi ſtella matutina in medio nebule. i. ſolēnitatis dñice que fulget in pſn̄ti eccl'ia. ſed magis fulgebit i patria. Ad quā nos perducat poſt hāc vitā puer ieſus mater de virgine natus maria Amen.

¶ In octaua epiphanie dñi noſtri ieſu xp̄i: Sermo primus.

Venit Jeſus nazareth Galilee ꝛ baptizatus ē a Joaune in iordane ꝛc. Marci. pͦ. cͦ. Quia dñs noſter ieſus xp̄s baptiſmū in ſeipſo ſuſcipere dignatus ē. ideo ad declarādā iſtius diei ſolēnitatē q̄ dī epiphania domini conuenienter aſſumitur verbū illō.

In quo quidem verbo perſona dñi noſtri ieſu xp̄i dupliciter extollitur. Et.

Primo quidem quantū ad myſteriū ſue gn̄ationis. Cum premittitur. Venit ieſus ana gali. Iſta enim ē ciuitas vbi xp̄s fuit genitus. ſm carnem prebente virgine conſenſum: vt dī Luc. 2ͦ. vbi etiam fuit educatus vſq̄ ad. 30. ānos. vel circa donec venit ad baptiſmum: vt habetur Luc. 2ͦ. ꝛ. 3ͦ. c. Secundo introducitur perſona domini noſtri ieſu xp̄i extollēda quantū ad myſterium ſue regenerationiſ

Cum ſequitur. Et baptizatus ē a Joan- ne in iordane. Sicut enī in die natalis fu it natus hominibus. ita fuit hodie rena- tus ſacramentis. vt Aug. in ſermone ho dierno teſtatur. Circa primum myſte- rium ſue generationis. Cuꝫ dr. Venit ſe ſus ⁊c̄. Et intelligendum ꝙ xp̄s dn̄s in ſacra ſcriptura inuenitur cognominatuſ a quadruplici ciuitate. ſ. Primo a ci- uitate Syon. quia ibi progenitus. Syon erat ciuitas dd̄. vbi naſcebant̄ reges q̄ fue rūt xp̄i ꝓgenitores: vt hꝫ Mat. p° naſce- bantur. vnde ps̄. Nūquid ſyon dicet ho mo. ⁊ homo natus eſt in ea. ⁊ ipſe fun. eā altiſ: ibi enim dr xp̄s natus. q2 ibi progeni tus. ſicut rex apulie dr frācigēa. q2 ab an- tiquo progenitus ē de iſta ſtirpe regia.

E

Secundo A ciuitate nazareth. q2 ibi fuit educatus. Cum enim rediret ioſeph de egypto propter timorem archelai re- gis iuda habitauit in nazareth vt imple- retur ꝙ dictum fuerat per prophetas de xp̄o. q2m nazarenus vocabitur Mat. ij° c°. Tertio A ciuitate bethleem. q2 ibi natus ē. vt habetur Luc. ij° c°. Sicut eīm micheę. v. prophetatum fuerat. vbi dicit̄. Et tu bethleem effrata puula es in milib⁹ iuda. ex te enim egredietur qui ſit dn̄ator in iſrael ⁊ egreſſus eius ab inicio a dieb⁹ eternitatis. Quarto A ciuitate hieru ſalem. q2 ibi fuit ſepultus quēadmodum dr beatus petrus de Roma. vnde yſ. 6°. dr. Surge illuminare hieruſalem. q2 ve. lu. tu. ⁊ glīa dn̄i ſuper te or. ē. ⁊ ſequitur ſuper te orietur dn̄s ⁊ glīa eius in te vide bitur. Iſtaꝝ enim quatuor ciuitatum debent eſſe ſpūaliter incole. omnes xp̄ia- ni ⁊ maxime clerici qui ſunt de ſorte xp̄i.

D

Primo enim debent habitare in ciui- tate ſyon. per virtutem puritatis ⁊ caſtio nie. Syon enim interpretatur ſpeculum i quo lꝫ ſpēs rerum ſenſibilium appareant. tamen ip̄m non coinquinant. Sic anima clici que naturaliter eſt ad modum ſpecu li repn̄tantis rerum ſenſibilium imagies non debent ipſam inficere. facere enī de- bent conſilium Hieronymi. in quadam epiſtola ad cuſtodium. ſic di. ꝙ impoſſi- bile eſt in anima hoīs non incurrere cogi tationem ille laudatur ille predicatur bea tus qui vt ſtatim ceperit cogitare interfi cit cogitatus. ⁊ alliđit eos ad petram. Sꝫ proh dolor. quia filij ſyon inclīti reputati ſunt in vaſa teſtea. opus manuum figuli. tre. 4°. Secundo debent habitare in nazareth. per virtutem deuotiōis ⁊ ſacti mōie. Nazareth enim interpretatur ſancti ficatio. Iſta autem virtus ſanctificatiōis debet vigere in clericis proprie. ſicut vir- tus fortitudinis in militibus. quia ſicut milites ſunt ad defenſionem rei publice: inſtituti. Sic clici ad cultum diuinaruꝫ rerum ſunt mancipati. Et ideo in genere .ſ. militum ē ignominoſus miles pauid⁹ ſic in genere clericorum eſt clericus inde- uotus monſtruoſus ⁊c̄. Tertio debēt habitare in ciuitatem bethleem per virtu tem pietatis ⁊ miſericordie. bethleem eīm interpretatur domus panis. talis debet eſſe domus clerici. debet enim eſſe. ſ. do- mus pauperum q2 bona clericorum ſunt bona pauperuꝫ. vnde dicitur Malachie 3°. Infer omnem decimationem in hor- reum meum vt ſit cibus in domo mea. ⁊ ꝓ bate me ſuper hoc dicit dominus. ſi non aperuero vobis catharatas celi. ⁊ effude ro vobis benedictionem vſqꝫ ad habun- dantiam. Iſtum autem cibum pro pau- peribus procurabat quidā ſanctus vir q dicebat. ꝙ proſelitꝭ ⁊ aduenis miniſtra- bat omnem decimationem tob. 1° capi°.

Quarto debent habitare in ciuitate hieruſalem per virtutem pacis ⁊ concor- die: hieruſalem enim interpretatur viſio pacis. Iſtam virtutem debent ſingulari- ter clerici colere. Dum ſunt in ſtudio cō ſtituti. Nam in maliuolam animam nō introibit ſapientia. ſap. p° c°. Iſta vir- tus pacis eſt multū amabilis propter qua tuor cauſas. Et. Primo q2 eſt a cun- ctis mortalib⁹ deſiderata vt pꝫ p Aug. 18. de ciui. dei. vnde heſt. dicitur. iꝫ. ꝙ ve ra pax eſt cunctis optata mortalibus.

Secundo q2 fuit ab angelis ſuper mū dialiter euangelizata. ſ. in xp̄i ortu. vt ha betur Luc. ij° vbi dr. Glīa in ex. deo. ⁊ i

K

ter. pax. ⁊c̄. Tertio q2 fuit apoſtolis a xp̄o ita care commendata. vt in fine. anteq̄ moreretur. ⁊ poſt reſurrectionē. quando eis mater apparuit. vt pꝫ io. 20. Quar to q2 in patria eſt feliciter remunerata di. deo. Mat. 5. bti pacifici. q2m filij dei vo- cabuntur. Circa ij° myſterium 2° regn tionis ꝙ notat̄ cū ſeq̄t̄ baptizat⁹ ē ⁊c̄. iſti ſcđo circa ſacrꝫ baptiſmi. Sūt mīn arti culi declarandi. Et. Primus articu- lus eſt. Quid eſt baptiſmus. Et dr ꝙ eſt remedium contra original̄ peccati lapſuꝫ. Sicut penitētia ſa tabula eſt poſt naufra gium. vt habetur de regul̄. theo°. regula. 2iꝫ°. Intelligendum eſt tamen ꝙ qua tuor requiruntur ad integritatem baptiſ mi. que in principio cuiuſlꝫ operis requi runtur. ſ. Primo. Cauſa efficiens q̄ perſonaliter ſit diſtincta a baptizato: q2 ſi- cut nulla res poteſt gignere ſeipſum: vt docet Auguſti. i° de trini. Ita nec regene rare. Et ideo nulla perſona poteſt bapti- zare ſeipſum. vt notatur in quarto ſentē- tiarum. di. 3a. ⁊ Secundo. Cauſa fina- lis. ſ. vt intendat facere. ꝙ facit eccleſia. Et ideo habens iſtam intentionem bapti zat. quantūcūqꝫ ſit hereticus vel pagan⁹ vt habetur de conſecra. di. quarta. vbi. di citur ꝙ ſiue hereticus ſiue ſciſmaticus ⁊ quantūcunqꝫ facinoroſus baptiſmuꝫ in trinitatis nomine cōferre poteſt. Ter tio. Cauſa materialis. que eſt aqua natu- ralis. ſicut in ſacramento eucariſtie pa- nis ⁊ vinum. vnde dicit Augu. ſuper ioā nem. ꝙ accedit verbū ad elementū. ⁊ fit ſacramentum. Detrahe in quid verbum. ⁊ quid eſt aqua niſi aqua ⁊c̄. Quar- to. Cauſa formalis. que eſt. Ego te bapti zo in nomine patris ⁊ filij ⁊ ſpiritusſan- cti. Iſta forma fuit a xp̄o tradita. Mar. vltimo. quando dixit diſcipulis. Euntes docete oēs gentes baptizantes eos i noīe p̄ris ⁊ filij ⁊ ſpūſſancti. De q̄ qdē ſacro i ducit̄ illud ꝓconiū apli eph. iiij. vn⁹ de⁹ vna fides vnum baptiſma. ⁊c̄.

1 arti.

2 arti. Secundus articulus eſt. Quot ſunt baptiſmatum genera. Et dꝛ ꝙ quatuor. Quorum. Primus eſt. Baptiſmus fluminis animam iniciaus. ſicut fuit ba- ptiſmus Jo. de quo dicitur Mat. 3. ꝙ populus baptizabatur a Joanne in ior- danis flumio. Iſte autem baptiſmus dici tur animam inicians: q2 de ſe gratiaꝫ nō conferebat. vt notatur. iiij° ſer. d. 3a. ⁊c̄.

F

Secundus eſt. Baptiſmus flaminis ſeu luminis aiaꝫ pficiens. ſicut baptiſmus inſtitutus a xp̄o de quo habetur Mar. vl timo. Qui crediderit ⁊ baptizatus fuerit ſal. erit. q2 iſte baptiſmus confert gratiā: vt pꝫ de priuilegiatis ⁊ cetera. Terti- us eſt. Baptiſmus flaminiſ animam ſan ctificans. de quo habetur Luc. 3° c° vbi io annes loquens de xp̄o dicebat ipe bapti- zabit vos in ſpiritu ſancto ⁊ igne.

Quartus eſt. Baptiſmus ſanguinis animam renouans. quando quis morit̄ pro fide. de quo loquitur ſaluator Luc. 12 bap° habeo baptizari. ⁊ coarctor vſqꝫ ꝙ perficiatur. q2 paſſionem deſiderabat. ſo- lus autem baptiſmus fluminis. animam perficiens dicitur ſacramentum. vt habe tur. iiij° ſer. d. pa. Tertius articulus ē. Quare baptiſmus fluminis ad cetera ba ptiſmata cōparatur. Circa quē articuluꝫ p̄ mittunt̄ due v̄itates. Quaꝝ. Prima ē. ꝙ bap⁹ xp̄i comparatur ad baptiſmū ioā nis. ſicut ad illud qd̄ euacuat. q2 aduenie te xp̄i baptiſmate. bap⁹ ioānis ceſſauit. vt habet̄ act. xix. c°. q2m paulus baptizatus fuit poſt baptiſmū ioannis. Secunda ē. ꝙ baptiſm⁹ fluminis comparatur ad ba- ptiſmū ſanguinis. ſicut ad illud. ꝙ neceſ- ſario nō p̄cedit. q2 qui ꝓ fide morit̄: q̄uis non fuerit baptizatus ſaluatur. baptiza- tus in ſanguine ꝓprio vt habet̄ exēplum d btā emerētia⁹ btē agnetis colectanea. Qd̄ aūt ſiñ bap° ſaluat paſſio ſuſcepta pro xp̄o iducit̄ Aug. i. iiij. ſnīaꝝ. d. iiija. Sed bap⁹ q ſolū ē ſacrm ad bapm flamis qua druplicer cōpatur. Et. Aliqꝫ bap⁹ flu mis p̄cedit baptiſmū flamis. ſicut q2m qs fictus accedit ad baptiſmum ⁊ poſtea de fictione conterritur. tunc eniꝫ recipit gra tiam ſpiritusſancti. ⁊ non in baptiſmo. vt notatur. quarto. ſ. Quandoqꝫ baptiſ- mus flamis precedit. q2 ſiquis baptiſmuꝫ flaminis non poteſt cōſequi quocūqꝫ cāu ipeditus ſufficit ei ſola cōtritio ſꝫ regulā

3 arti.

B

beati Cypriani que ponitur in .4. ſ. d.
4. vnde diſcipuli quibus predicauit Pe
trus act. x. prius acceperunt ſpm ſanctuz
ꝙ eſſent baptizati ꝛc. Quãqȝ bapꝰ fla
minis cõcomitat. ꝛ iſtud eſt de cõi lege
niſi quis ponat obicem. ſicut patuit in ba
ptizatis a paulo act. x. qui cũ baptiſmate
receperunt ſpm ſanctum vt docetur ibi
dem. Quãqȝ bapꝰ flaminis non precedit
nec concõitatur. nec ſequitur. ſicut in illo.
qui cum fictione ſua moritur. ſicut habet
4ꝰ art. de ſimone mago: qui fuit baptizatꝰ act.
8. ſed tamen fuit primo fictus. Quar
tus articulus ẽ. Quis iſtorũ baptiſmatũ
ẽ efficatior ad abluendum animaȝ. Et dĩ
ꝙ iſta quartuor baptiſmata ſunt in qua
A drupliei gradu in habitudine ad animã.
Eſt enim. Primus quidam Bapꝰ q
nullam delet culpam. nec penam. ſicut ba
ptiſmus io. quando erat. nec peccata di
mittebat. nec gram conferebat. vt habet
in. 4. ſ. d. 2ª. Secundo quidaȝ delet. ſȝ
non penam. ſicut bapꝰ flaminis. qꝛ ille cõ
comittatur oĩa ſacra noue legis in qbus
conſtat conferri gram ſpũſancti ꝛ tamẽ
in ſacro pnie non remittitur pena. ideo i
ponitur: vt pȝ per Hieronymum ꝛ ha
betur de pnia. di. p. cº. Menſuram.

Tertio quidam delet culpam ꝛ penã
quo ad preterita. ſicut bapꝰ fluminis. vnde
dicit Ambº ſuper epiſtolam ad ro. ꝙ p
ſolam fideȝ ſine gemitu omnia in baptiſ
mo condonantur. ꝛ habetur de conſe. di.
4. cº. ſine pnia. Quarto quidam delet
penam ꝛ culpam non ſolum quo ad pre
terita. ſed etiaȝ quo ad futura. ſicut bapꝰ
ſanguinis. vnde talis baptizatus vnq̃ cul
pam nec penam exſoluet. Unde dicit Au
gu. de vnico baptiſmo ꝙ qui in eccleſia
ſanguinem fundunt. vitam eternam etiã
ſine baptiſmate accipiũt. In tali ãt bapº
omnia ſacra complectuntur. vt dĩ. 4. ſ.
d. quarta. De iſto bapº locutus fuit xp̃s
iacobo ꝛ ioanni. qui tunc dixit eis baptiſ
mo. quo ego baptizo baptizabimini ꝛc.
5ꝰ art. Quintus articulus ẽ. Si anima nr̃a
poteſt ſine baptiſmo ablui a ſordibꝰ ſuis
Et dĩ ꝙ cum anima nr̃a cõiter per ſacra

mentum pnie a ſordibus abluat. tamẽ qꝛ
bapꝰ flaminis ipm ſacrm ſemper debite cõ
cõitatur ſicut ꝛ cetera ſacramenta eccle.
ideo ſine bapº flaminis non fit remiſſio pec
catorum ſaltem mortalium quantum ad
culpam. ſed quantum ad penã. diuiſa cul
pa in fluminis baptiſmate. vbi ſunt quatu
or remedia requirenda. Quoꝝ Pri
B mum ẽ. Effuſio lachrymaꝝ in animi cõ
punctiõe. cum quis recordatur de peccatis
ſuis. dĩ. cum propheta recedete a me ama
re flebo ꝛc. Secundum ẽ. Membroꝝ
attenuatio in corpis mortificatione. ſicut
dicit pſ. poſui veſtimẽtũ meũ ciliciuȝ ꝛ ci
nerẽ tanq̃ panem manducabam. Ter
tium ẽ. elemoſynaꝝ elargitio. in uni e pro
ſecutione. qꝛ ſicut aqua extinguit ignẽ. ita
elemoſyna peccatum. vnde Luc. xi. date
elemoſynam. ꝛ ecce omnia munda ſunt
vobis. Quartum ẽ. Precum multi
plicatio in deuota oratõe ſicut Moyſes
multiplicãdo pces ad dñm meruit veniã
pro totius ppli ſcelere. vt habetur exo. 33.
cº. Per iſta quatuor remedia fuerũt li
C berati in ſacra ſcriptura quatuor magni
reges. Quoꝝ. Primus fuit. Dauid q
diu fleuit. dĩ. mihi fuerunt lachryme mee
panes die ac nocte. Et iterum lauabo p
ſingulas noctes lectum meum. Et idõ fuit
ei dictum tranſlatum ẽ peccatum tuum.

Secundus fuit. Achab qui poſt mul
ta peccata operuit cilicio carnem ſuam. ꝛ
ieiunauit ac dormiuit i ſacco ambulauit
qȝ demiſſo capite. ꝛ ſic fuit miſericordiam
conſecutus: vt habetur. 3. re. 22. capitulo.

Tertius fuit. Nabochadonoſor. Cui
dictum fuit per prophetã conſilium meũ
tibi placeat. o rex. peccata tua elemoſynis
reddime. ꝛ iniquitates tuas in miſericor
dijs pauperum. Dan. 4. ꝛ ſic fuit miſeri
cordiam conſecutus. Quartus fuit.
Sedechias rex qui orauit ad dñm oratio
ne deuotiſſima. q̃ oro in fine ſo p ali. cõ
tinetur ꝛ ſic fuit miſericordiam conſecutꝰ
Cum tamen eſſet peccator omnium pec
catorum maximus ꝛc. Sextus articu
lus ẽ. Quãqȝ ſacramentum baptiſmi fuit 6ꝰ art.
inſtitutum. Et dĩ ꝙ inuenitur baptiſmi

ſacramentum. ĩn quatuor tpa varie pro
latum. Et. Primo fuit inſtitutuȝ qua
ſi ſub rõne preambuli qñ. ſ. ioannes cepit
predicare baptiſmum pnie. vt habetur in
Mat. ꝛ iſte quidem baptiſmus non fuit
niſi quoddã preambulum ad baptiſmum
xp̃i. vt habetur. iiij. ſ. d. ij ª. Secundo
fuit inſtitutus quaſi in rõne myſterij quã
do. ſ. xp̃s fuit baptizatus: vt hẽtur Luc.
3ᵒ qꝛ tunc contulit aqs vĩtutem regñati
uam ſanctificans eas. cum tactu ſue mun
diſſime carnis: vt dicit Ambº ꝛc. Ter
tio fuit inſtitutus in rõne quaſi conſilij. ſ.
quando xp̃s miſit diſcipulos ſuos bapti
re Jo. iiij. qꝛ ex parte baptiſmus nonduȝ
fuerat ſub precepto ſaltem vniuerſali datꝰ

Quarto fuit inſtitutus ſub modo pre
cepti Mar. vltº. quãdo xp̃s dixit apoſto
lis. Euntes in mundum vniuerſum ꝛc. Et
iſta fuit vltima inſtitutio. ꝛ ſic baptiſmꝰ
ante tp̃s ioãnis ſimplr fuit inutilis. qꝛ etiã
nulli conſultum. In tpe ioãnis baptiſte
fuit meritorius non ex ſ. ſed ex fide. Sed i
tpe xp̃i non ſolum ex fide. ſed ex ſ. qꝛ verũ
reputatur fuiſſe ſacramentum. ſed non oĩ
bus neceſſariũ. Poſt aſcenſionem autem
ẽ neceſſariũ ſimplr ad ſalutẽ. Circũci
ſio vo añ xp̃i pdicationẽ fuit euacuata vt
nõ eẽt neceſſaria. lȝ forte vtilis qꝛ ſynago
ga nondum erat ſepulta. poſt xp̃i mortem
ſolum fuit permiſſa. qꝛ xp̃i mors euacua
uit omnia legalia. Sed poſt euangelij di
uulgationem fuit firmiter ꝓhibita. vñ
dicit apoꝰ. ad Gal. 5. Si circumcidimini
xp̃s vt vobis prodeſt. vnde addit ibi pro
baptiſmate. In xp̃o enim ieſu neqȝ circũ
ciſio aliqd neqȝ ꝛc. Septimus articu
7ꝰ art. lus ẽ. Ubi iſtud ſacramentum fuit ordina
tum. Dr̃ ꝙ a quatuor euãgeliſtis notant
quatuor loca inſtitutiõis baptiſmi. Naȝ.
Primo btũs Marchus notat mon
tem tabor. qꝛ credimus eſſe illc mons i q̃
fuit dñs trãſfiguratus. q eſt in galilea ad
quẽ miſit xp̃s. xi. diſcipulos videre poſt re
ſurrectionem. ibi enim dixit eis xp̃s. Eun
tes in mundum ꝛc. Secundo beatus
Mat notat. Montẽ oliueti. qꝛ preceptuȝ
baptiſmi dedit qñ celum aſcẽdit Mat.

Aſcendit autem a monte oliueti act. pº
Tertio notat beatus Lucas. Betha
niam. vnde dicit dñm inde aſſumptum.
Luc. xxiiij. ꝛ ibi dedit pceptum de baptiſ
mo. ipa enim bethania erat in aliqua par
te montis oliueti. vt narrant hyſtorie.
Quarto notat btũs Joannes ciuita
tem hieruſalem in qua venit ad xp̃m Ni
chodemus nocte. quãdo dixit ei. niſi quis
renatus fuerit ex aqua ꝛc. Intelligen
dum ẽ autem ꝙ iſta quatuor loca huic ſa
cramento conueniunt ſpũaliter. Et.
Primo Mons tabor qꝛ ſicut fuit ibi
xp̃us ſplendidus factus corporaliter. ſic
anima fit in baptiſmo ſplendida virtuali
ter per virtutes ꝛ dona que ei infundun
tur. Secundo Mons oliueti qꝛ ſicut
xp̃us inde aſcendit in celuȝ ſic anima eiꝰ
qui moritur in gratia baptiſmali per pec
catum non obnubilata mox volat ad ce
lum. Tertio Bethania qꝛ ſicut xp̃s ibi
lazarum reſuſcitauit a mortuis. Sic in
baptiſmo reſuſcitat animam peremptam
plaga originali. Quarto Hieruſalem
qꝛ dicitur ciuitas pacis: qꝛ in ſacramen
to iſto reconciliatur anima que in ira dei
fuerat concepta. ideo dicit apoſtolus ad
Gal. 3º Omnes q in xp̃o baptizati eſtis
xp̃m induiſtis ꝛc. Octauus articulus
eſt. Qui ſunt iſtius ſacramenti effectus. 8ꝰ art.
Et dicitur ꝙ quatuor. Primus ẽ ca
racter qui imprimitur ſemper quãtũcũqȝ
ficto: vt habetur extra de baptiſmo ꝛ eius
effectu. Secũdus ẽ. Fides infuſa. qꝛ cui F
cunqȝ nõ ficto infundit fides. iiij. ſ. d. 4.
Tertius ẽ gra que dat paruulis p quaȝ
ꝓmerẽt vitã eternã. vt hẽtur. iiij. ſ. d. 5.
Quartus ẽ innocẽtia. qꝛ qcũqȝ bapti
zatur purgat tã alabe pcti originalis q̃
actualis. tã venialis q̃ mortalis vt eius
aĩa ſit in tãtã innocẽtia de pñti in quãta
fuerit creata aĩa ante remiſſa omnĩ culpa
vt hẽtur. iiij. ſ. d. iiij. Illi quatuor effe
ctus ẽ hñt p ordinem indelebilitate. Et.
Primus effectus ẽ idelibilis. qꝛ cara
cter ẽ ſignum oĩo indelebile. & in dãnatiſ
aut degradatis: aut excõicati: aut ſceleſtis
Secundus effectus ẽ indelebilis. niſi

A nobiſcum hereſis. qꝛ nullum aliud peccatū mortale fidē delere pōt. vt notat. 3. ſ. vbi de fide agitur. Tertius effectus delet per quodcūqꝫ peccatū mortale. qꝛ gratia diuina cum aliquo peccato mortali ſtare non poteſt. ſicut nec vita cum morte vt ibidem.

Quartus effectus. ſ. innocentie delet ſolum per peccatum veniale. qꝛ nullus talis ē ſimpliciter innocens vt habet in ꝓphetia. ideo ꝓs iſtud ſacramentum deſiderās ꝛ ſi ſig. dicit. Aſperges me dñe yſopo ꝛ mū

9 art. dabor ꝛc. Nonus articulus eſt. Que ſunt priuilegia gr̄e baptiſmalis. Et dī q̄ habet quatuor priuilegia vltra grām alio rum ſacramentorum. Et. Primum ē

B Anime virginitas. qꝛ poſt regenerationem baptiſmi amiſſa gr̄a per peccatum mortale quāuis anima recōcilietur per grām pn̄ia lez: tn̄ nunquā efficitur virgo. qꝛ quicūqꝫ fuit corrupta. ergo ſolum cū prima gr̄a baptiſmali durat virginitas aīe qua amiſſa nullatenus recuperari poteſt. Secundum ē. Ad permanendum facilitas. quia quādiu hō eſt in gr̄a baptiſmali faciliter in bono perſeuerat. qꝛ fomes peccati per baptiſmum remittitur. qō per peccatū mortale poſtea prouocatur. ꝛ ideo quāto magis per malorum iterationem ab hac gr̄a elongamur. tam minus ydonei ad perſeuerandū efficimur. Tertium eſt. Ad reſiſtendū viuacitas. qꝛ illam armaturā quā maxime hoſtis formidat. ex quo enim ſemel vicit ad ipugnādū inualeſcit. Et iō dicit beatus Jaco. reſiſtite diabolo ꝛ fugiet a vobis ꝛc. Quartū ē. Feſtinata felicitas qꝛ q in gr̄a baptiſmali moriunt a ſolis venialibus purgant. ꝛ flāmam faciliter trāſeunt quā apoſ ad cori. cōpat flāme ligni vel feni. aut ſtipule quaſi rapti trāſeuntes.

Iſte aūt tales aīe. que in gr̄a moriunt ſunt iſte virgines que ſecuntur agnū quocunqꝫ ierit. vt hētur in apoc. Et iō qꝛ talem decorē nullatenus poſſumus recuperare. eo q̄ ſacrm̄ baptiſmi nō eſt licitū iterari multū debem⁹ dolere. ꝛ ab eius elōgatione cauere ꝛc. Intelligendum eſt

D tn̄ q̄. Aliqui moriunt in gr̄a baptiſmali nō obnubilatam per peccatum veniale. nec exercitata per actus meritorios ſicut paruuli. ꝛ ideo hn̄t remiſſā gl̄iaꝫ ꝛ nullā penā ꝛc. Alij in eadē gr̄a obnubilata ꝛ ſi exercitata moriunt q̄ venialr̄ peccauerūt ꝛ ſi egerūt opa meritoria. ꝛ iſti hn̄t remiſſam gl̄iam ꝛ modicā penā. Aliqui in eadeꝫ gr̄a obnubilata ꝛ exercitata moriuntur. qꝛ venialiter peccauerūt ꝛ opa exercuerunt. ꝛ tales habēt magnā gl̄iam ꝛ modicā penam. Aliq in eadem gr̄a nō obnubilata nec exercitata. qꝛ nec venialiter peccauerūt. ꝛ bona opa fecerūt. poſt baptiſmū. Si tn̄ ſūt aliq ī vita iſta rariſſima. ꝛ tales habebunt magnam gl̄iam ꝛ nullā penā. p̄ qbus dicit balaam. 24. numerorū moriatur aīa mea morte iuſtorū ꝛ fiant nouiſſima mea horum ſimilia ꝛc.

10 Decimus articulus ē. Que ſunt iſtius in proceſſibilis ſacramenti inſignia. Et dicitur q̄ ſunt quatuor. Et. Primū ē. permiſſas in proceſſibilis. qꝛ ipm̄ eſt ianua omnium ſacroꝝ vt nullū aliorꝫ aliqd proficiat niſi iſto pmiſſo. vt notatur. 4. ſ. d. 4.

Scōm ē vniuerſalitas interminabilis qꝛ ē omnibus hoībus ꝛ mulieribus cuiuſcūqꝫ etatis ꝛ conditionis cōis. vt habetur. 4. ſ. circa principium. Tertium ē Facilitas in executabilis. qꝛ ſine vlla difficultate iſtud ſacrm̄ gl̄z conſeq poteſt rōne materie cōis. ſ. aque: ē etiā tn̄ modo facilis. vt habet ibidē. Quartū ē neceſſitas ineuitabilis. qꝛ lꝫ ſiñ alijs ſacris ſine illo tamen nullus ſaluari pōt. vnde dī io. 3. Niſi quis renatus fuerit ꝛcetera.

11 art. Undecimus articulus ē. Que ſūt iſti⁹ ſacramenti cerimonialia. Dicedū q̄ ibi reperiuntur quatuor. cerimonie principales. Quarū. Prima ē. De immerſiōe trina q̄ fidem trinitatis deſignat. vt hētur de cōſe. d. 4. c. de trina. ꝛ c. eodē modo. Aut fit ꝑꝑ triduum ſepulture xp̄i. dī. apoſtolo cōſepulti ſumus xp̄o per baptiſmū in morte ꝛc. Scōa ē. De inunctiōe bina. inungit eim ſaliua ꝛ criſmate. quorum vtrūqꝫ fit in ſignum virtutis q̄ dat cōtra inimicū. vt habet de conſe. dī. iiij. c. poſtea ꝛc. Tertia ē. De ꝯditione a materia. qꝛ ſal benedictū in os eī⁹ a ſacerdote mit

titur. vbi ſapīa ꝛ incorruptio deſignatur vt hētur de ꝯſe. dī. 4. c. vt hūc. ꝛ. c. ſal.

Quarta ē. De inſufflatiōe multiplici. que baptizādus ex ſufflat. vt virtus inimici ab eo expellat. ſm̄ b. Aug. de ſymbolo ꝛ de ꝯſe. dī. 4. c. Ecce ſicut noſter. Iſtis aūt premiſſis cerimonijs induit baptizandus veſte cādida in xp̄iano innocētiā deſignāte. vt hētur de ꝯſe. dī. iiij. c. poſt baptiſmū ꝛ ē auctoritas rabani ꝛc. Duode

12 art. cimus articulus ē. Que ſunt iſtius ſacri miracula. Et dī q̄ in ſacra ſcriptura inueniuntur quatuor. ſ. miracula baptizata.

1. Quorū. Primū fuit baptiſmus xp̄i in quo fuerūt tria miracula. primū fuit apertio celi. que deſignat q̄ per baptiſmum ianua celi. p⁹ nobis aperitur ꝛ gl̄ia promittit.

2 Scōm fuit patris ꝓlatio dī. hic eſt filius meus dilectus. que deſignauit adoptionē. quia qlꝫ cū baptizat in dei filiū adoptatur ꝛc. Tertium fuit. Spūſſa. i. eī viſibilis deſcenſio in ſpē columbe. que deſignat q̄ omni baptiſmo debite ſuſcepto mittit inuiſibiliter ſpūſſanctus. De quibus tribus miraculis hētur Mat. 22. c. ꝛ ſabat. 2. c. Scōm baptiſmum miraculoſum fuit baptiſm⁹ eunuchi ethyopis de quo hētur act. 8. quem cū baptizaſſet eum philippus ſpūs rapuit philippum ꝛ amplius non vidit eum eunuchus. Et ideo ibat per viam ſuā gaudens. qꝛ datum fuit ſibi intelligere. q̄ virtus baptiſmi facit euolare. ſicut phylippus fuit ab eo miraculoſe ſublatus. Tertium fuit pauli apoſtoli de quo hētur act. 9. vbi dī q̄ cōfeſtim ante baptiſmū. ceciderunt ab oculis eius tanq̄ ſquame ꝛ viſum recepit. qꝛ null⁹ adultus licite baptizatur. niſi prius illuminetur. vt pꝫ de conſe. dī iiij. c. plurib⁹ ꝛc.

Quartus fuit bap⁹ cornelij cēturiōis in quo per miraculum fuit petro oſtēſum ſacramentum baptiſmi oībus gentibus eſſe cōmune. vt habetur act. xj. Et ſimilr habetur idē de paulo. c. 19. Tertiuſdecimus ē. Quare xp̄s fuit baptizatus. Circa

13 art. qō aſſignant quatuor rōes. Prima ratio eſt. Regulatio legis nature. qꝛ regula iuris naturalis ē. vt vnuſqſqꝫ q ius in alter um ſtatuerit: ipſe eodē iure vtatur. ꝛ

A ſic. qꝛ legē baptiſmi oībus vitam ſtatuit. ipſe eadem lege vti voluit qō decens fuit.

Secunda ratio fuit. Euacuatio legis moſayce. qꝛ ex quo noue legis ſacra in ſe ſuſcepit preteriti legis obligationes abſoluit. cū nouis ſtatutis ſuꝑuenientibus vetera ꝓhibentur. vt hētur in euangelio ꝛc.

Tertia rō ē. Nobilitatio legis euāgelice. qꝛ ſi tn̄ voluit legem moſaycaꝫ ꝛ ſynagogaꝫ quā repudiauit honorare vt circuncisionem in ſe ſuſciperet multo magis voluit honorare legem euangelicam ꝛ eccleſiam quā ſuſcepit in ſponſam accipiendo baptiſmum ꝛc. Quarta rō ē. Sanctificatio aque materialis tactu ſue mundiſſime carnis. ꝛ iſtas rōnes aſſignat auctores in octaua epiphanie. Iſtud autē ſacramentum fuit figuratum in ve. teſtamēto dī. beato petro in canonica ſua. in c. 3. Qō ſicut in diebus noe octo anime ſalue facte ſunt per aquam ſic nos fecit baptiſmus ꝛ aqua baptiſmi. Qō nobis ꝯcedat xp̄s ieſus dei ꝛ virginis fili⁹. Amē.

De eodem ſermo ſecundus

Baptizatus ieſus confeſtim deſcendit de aqua Mat. iij. ca.

Quia ſm̄ doctrinam. b. Aug. de vera relī. vita xp̄i ita fuit totius ꝓfeſſionis exēplar. vt nullus poſſit peccare niſi odiēdo qō ipſe dilexit. aut diligēdo qō ipſe odiuit. Nullus recte agit niſi faciendo q̄ ipſe. ſ. monuit: aut non faciendo q̄ ipſe prohibuit. Idcirco vt ſuo nos exēplo ad ſtatum ſalutis induceret ſacramentum baptiſmi ſine vlla indigentia in ſeipſo recipere voluit. vt prius faceret q̄ doceret. ſecundum illud Luc. in act. Cepit ieſus prius facere q̄ docere. Et ſecundum h̄ xp̄i baptiſmus dupliciter deſcribitur. Et.

Primo quantum ad baptizātis actū tranſeuntem. quo fuit baptizatus. Secundo quantū ad baptizātis fructum cōſequentē. qꝛ cōfeſtim aſcendit de aqua ꝛc.

A vbicunque heresis. q2 nullum aliud pctm̄ mortale fidē delere pōt. vt notat̄ 3°. f. vbi de fide agitur. Tertius effectus delet̄ p quodcunq3 peccatū mortale. q2 gr̄a diuina cum aliquo peccato mortali stare non potest. sicut nec vita cum morte vt ibidem.

Quartus effectus. s. innocentie delet̄ solum p peccatum veniale. q2 nullus talis ē simpliciter innocens vt habet̄ in ꝓphetia. ideo ꝑs istud sacramentum desiderās . i. sig9 dicit. Asperges me dn̄e ysopo ⁊ mūdabor ⁊c.

9' art. Nonus articulus est. Que sunt priuilegia gr̄e baptismalis. Et dī. ꝙ habet quattuor priuilegia vltra gr̄am aliorum sacramentorum. Et. Primum ē Anime virginitas. q2 post regenerationem

B baptismi amissa gr̄a p peccatum mortale quāuis anima recōcilietur p gr̄am pnīa-lem: tn̄ nunquā efficitur virgo. q2 qñcūq3 fuit corrupta. ergo solum cum prima gr̄a baptismali durat virginitas aīe qua amissa nullatenus recuparari potest. Secundum ē. Ad pmanendum facilitas. quia quādiu hō est in gr̄a baptismali faciliter in bono pseuerat. q2 fomes peccati p baptismum remittitur. qd̄ p peccatum mortale postea puocatur. ⁊ ideo quāto magis p malorum iterationem ab hac gr̄a elongamur. tam minus ydonei ad pseuerandū efficimur. Tertium est. Ad resistendū viuacitas. q2 illam armaturā quā maxime hostis formidat. ex quo enim semel vicit ad ipugnādū inualescit. Et iō dicit beatus Jaco. resistite diabolo ⁊ fugiet a vobis ⁊c. Quartū ē. Festinata felicitas q2 q in gr̄a baptismali moriūt̄ a solis venialibus purgant̄. ⁊ flāmam faciliter trāseunt quā apo9 ad cori. cōparat flāme ligni vel feni. aut stipule quasi rapti trāseuntes.

Iste aūt tales aīe. que in gr̄a moriunt̄ sunt iste virgines que sequuntur agnū quocunq3 ierit. vt hētur in apoc. Et iō q2 talem decorē nullatenus possumus recuparare. eo ꝙ sacr̄m baptismi nō est licitum iterari multū debem9 dolere. ⁊ ab eius elōgatione cauere ⁊c. Intelligendum est

D tn̄ ꝙ. Aliqui moriunt̄ in gr̄a baptismali nō obnubilatam p peccatum veniale. nec exercitata p actus meritorios. sicut pueri. ⁊ ideo hn̄t remissā gl̄iam ⁊ nullā penā ⁊c. Alij in eadē gr̄a obnubilata ⁊ n̄ exercitata moriūt̄ qui venialr̄ peccauerūt ⁊ n̄ egerūt opa meritoria. ⁊ tales hn̄t remissam gl̄iam ⁊ modicā penā. Aliqui in eadē gr̄a obnubilata ⁊ exercitata moriuntur. q2 venialiter peccauerūt ⁊ opa exercuerunt. ⁊ tales habēt magnā gl̄iam ⁊ modicā penam. Aliq in eadem gr̄a nō obnubilata nec exercitata. q2 nec venialiter peccauerūt. ⁊ bona opa fecerūt post baptismū. Si tn̄ sūt aliq i vita ista licet rarissima. ⁊ tales habebunt magnam gl̄iam ⁊ nullā penā. p qbus dicit balaam. nu. 23. moriatur aīa mea morte iustorū ⁊ fiant nouissima mea horum similia ⁊c.

10' ar. Decimus articulus ē. Que sunt istius in pcessionibus sacramenti insignia. Et dicitur ꝙ sunt quattuor. Et. Primū ē. primitas in pcessionibus. q2 ipm̄ est ianua aliorum sacrorum vt nullum aliorum aliqd proficiat nisi isto pmio. vt notatur. 4. s. d. 4.

Scōm ē vniuersalitas interminabilis q2 ē omnibus hoibus ⁊ mulieribus cuiuscūq3 etatis ⁊ conditionis cōis. vt habetur. 4. s. circa pncipium. Tertium ē Facilitas in excusabilis. q2 sine vlla difficultate istud sacr̄m. qlz conseq potest rōne materie cōis. s. aque: ē etiā in modo facilis. vt habet̄ ibidē. Quartū ē necessitas ineuitabilis. q2 lz sint alijs sacris. sine illo tamen nullus saluari pōt. vnde dī io. 3°. Nisi quis renatus fuerit ⁊ cetera.

11' art. Undecimus articulus ē. Que sūt istius sacramenti cerimonialia. Dicit ꝙ ibi reperiuntur quattuor cerimonie pncipales. Quarū. Prima ē. De imersiōe trina q̄ fidem trinitatis designat. vt hētur de cōse. d. 4. c°. de trina. ⁊. c°. eodē modo. Aut fit pp triduum sepulture xp̄i. dī. apostolo cōsepulti sumus xp̄o p baptismū in morte ⁊c. Scd̄a ē. De inunctiōe bina. inungit̄ eim salina ⁊ crismate. quorum vtrūq3 fit in signum virtutis q̄ dat̄ ꝯtra inimicū. vt habet̄ de conse. d. iiij. c°. postea ⁊c. Tertia ē. De ꝯditione a materia. q2 sal benedictū in os eius a sacerdote mittitur. vbi sapia ⁊ incorruptio designatur vt hētur de ꝯse. d. 4. c°. vt huic. ⁊. c°. sal.

Quarta ē. De inuestitiōe multiplici. qua baptizādus et sufflat̄ vt demones inimici eius eo expellat̄. sm̄. b. Aug. de symbolo ⁊ de ꝯse. d. 4. c°. Ecce sicut noster. Illo ⁊ de ꝯse. d. 4. c°. Ecce sicut noster. Illo aūt fructu cerimonijs induit̄ baptizandus veste cādida in signo innocētiā designans vt hētur d ꝯse. d. iiij. c°. post baptismū ⁊ ē auctoritas rabani ⁊c.

12' ar. Duodecimus articulus ē. Que sunt istius sacri miracula. Et dī ꝙ in sacra scriptura inueniuntur quattuor. s. miracula baptizatis. Quorū. Primū fuit baptismus xp̄i in quo facta fuerūt tria miracula. primū fuit apertio celi: que designat ꝙ p baptismum ianua celi nobis aperitur ⁊ gl̄ia pmittitur.

L Scōm fuit patris pdicatio dī. hic est filius meus dilectus que designauit ad filium dei baptizat in dei filiū adoptionē. quia qlz cū baptizat in dei filiū adoptatur ⁊c. Tertium fuit. Spūssa. i. cū visibilis descensio in spē columbe. que designat ꝙ ⁊ omni baptismo debite suscepto mittit̄ inuisibiliter spūssanctus. De q̄bus tribus miraculis hētur Mat. 22. c°. ⁊ Luc. 2. c°. Scōm baptismum miraculosum fuit baptism9 eunuchi ethyopis de quo hētur act. 8. quem cū baptizasset cum philippus spūs rapuit philippum ⁊ amplius non vidit eum eunuchus. Et ideo ibat p viam suā gaudens. q2 datum fuit sibi intelligere. ꝙ virtus baptismi fecit euolare. sicut phylippus fuit ab eo miraculose sublatus. Tertium fuit pauli apostoli de quo hētur act. 9. vbi dī ꝙ cōfestim ante baptismū. ceciderunt ab oculis eius tanꝙ squame ⁊ visum recepit. q2 null9 adultus licite baptizatur. nisi pus illuminetur. vt pz de cōse. d. iiij. c°. pluribus ⁊c.

Quartus fuit bap9 cornelij centurionis in quo p miraculum fuit petro ostensum sacramentum baptismi oībus gentibus esse cōmune. vt habetur act. xi. Et similr habetur idē de paulo. c°. 19. Tertiusdecimus ē. Quare xp̄s fuit baptizatus. Circa quod assignant̄ quattuor rōes. Prima ratio est. Regulatio legis nature. q2 regula iuris naturalis ē. vt vnusquisq3 q ius in alium statuerit: ipse eodē iure vtatur. ⁊

A ideo. q2 legē baptismi oībus vitam statuit. ipse eandem legē vti voluit qd̄ decens fuit.

Secunda ratio fuit. Euacuatio legis mosayce. q2 ex quo noue legis sacra in se suscepit pristine legis obligationem absoluit. cū nouis statutis superuenientibus vetera pcidantur. vt hētur in euangelio ⁊c.

Tertia rō ē. Nobilitatio legis euāgelice. q2 si tn̄ voluit legem mosaycam ⁊ synagogam quā repudiauit honorare vt circumcisionem in se susciperet multo magis voluit honorare legem euangelicam ⁊ ecclesiam quā suscepit in sponsam accipiendo baptismum ⁊c. Quarta rō ē. Sanctificatio aque materialis tactu sue mundissime carnis. ⁊ istas rōnes assignat aug9 in octaua epiphanie. Illud autem sacramentum fuit figuratum in ve. testamēto dī. beato petro in canonica sua. iii. c. 3°. Qd̄ sicut in diebus noe octo anime salue facte sunt p aquam sic nos fecit baptismus ⁊ aqua baptismi. Ad̄ nobis ꝯcedat xp̄e iesus dei ⁊ virginis filius. Amē.

De eodem sermo secundus.

Baptizatus iesus confestim descendit de aqua Mat. iij. ca°.

Q2 sm̄ doctrinam. b. Aug. d̄ vera reli. vita xp̄i ita fuit totius pfectionis exemplar. vt nullus possit peccare nisi odiēdo qd̄ ipse dilexit. aut diligēdo qd̄ ipse odiuit. Nullus recte agit nisi faciendo ꝙ ipse. s. monuit: aut non faciendo ꝙ ipse prohibuit. Idcirco vt suo nos exēplo ad statum salutis induceret sacramentum baptismi sine vlla indigentia in seipso recipere voluit. vt prius faceret q̄ doceret. secundum illud Luc. in act. Cepit iesus prius facere q̄ docere. Et secundum h xp̄i baptismus dupliciter describitur. Et. Primo quantum ad baptizātis actū transeuntem. quo fuit baptizatus. Secūdo quantū ad baptizātis fructum cōsequentē. q2 cōfestim ascendit de aqua ⁊c.

Non q xp̄s ex ſuo baptiſmate aliquez fructū nouūz ſibi pcipet. ſed q2 aſcenſus eius pfigurabat eleuationem qua eleuat anima noſtra in ſacramēto baptiſmi a ſtatu infime culpe mortalis ad ſtatum pcelſe gr̄e et vite ſupnaturalis. Iſta āt aſcenſio fuit figurata p illam qua aſcenderunt filij iſrael de egypto tenebroſo deſignāte ſtatum culpe ad deſertum in quo ſignat ſtatus gr̄e. Tum q2 ibi diuina maieſtas. fuit reuelata. Tū q2 fuit ibi lex data. Tū q2 ibi diuinitas adorata. Tum q2 eſca angelorum cōlocata iuxta illud pſalmiſte panem āgelorū mādu cauit homo. De iſta aſcenſione hētur oſee. 2°. Circa iſtam mām. De xp̄i baptiſmate. Cuius hodie memoria agitur ſunt plures articuli ptractādi. Quorum.

1ꝰ artı. Primus articulus ē. Quid ē baptiſmus in gn̄ali. Et df q baptiſmus ē ſacr̄m noue legis. pº ſctificans animā. Qd̄ āt ſit ſacr̄m pz. q2 vt ait Hugo de ſacris. q2 eſt inuiſibilis gr̄e viſibiliſ forma. Sed q ſit ſacr̄m noue legis pz. q2 fuit a xp̄o inſtitutus. vt hētur in Mar. ſicut circunciſio in ve. teſtamēto fuerat colla tāquā remedium contra originale peccatuz. Sic et baptiſmus in no. teſtamēto.

Qd̄ āt ſit pmo ſctificās alaz pz. q2 cetera ſacra ſunt ordie effectuali ipo baptiſmate poſteriora. ideo df ianua ſacrorum quia nō niſi p ipm intrari poteſt ad alia ideo dicit dn̄s in ioāne. Qui non intrat p hoſtiuz etc̄. Iſta ē illa porta quā vidit ezechiel ad orientez poſitā p quā intrabat ad templum: q2 p hoc ſacramentum quilibet intrat templū eccleſie militantis. de quo ait apoſtolus eph. iiij. vnus deꝰ. vna fides vnum baptiſma. Secūdus ar-

2ꝰ art. ticulus ē. Que ſunt illa que requiruntur ad baptiſmū. Et df q ſunt quatuor que ſcire in pcedenti ſmone in pº articulo etc̄.

Tertius articulus ē. Que ſunt baptiſ-

3ꝰ art. mi ſpecies. Et ponuntur a ſanctis quatuor ſpecies. Et ſcilicet.

¶ Primus ē baptiſmus fluminis.
¶ Secundus ē baptiſmus flaminis.
¶ Tertius ē baptiſmus ſanguinis.
¶ Quart ē baptiſmus luminis.

¶ De baptiſmo fluminis df Mar. vlt°. Qui crediderit et baptizatus fuerit ſaluus erit. De baptiſmo flaminis df a ioāne baptiſta in Mat. Iſte ſz baptizabit vos ſpū ſcō. De baptiſmo ſanguinis loquit xp̄s in Luc. baptiſmo habeo baptizari et coartor etc̄. De baptiſmo luminis loquit b. pe i act. °: q dn̄s fide purgauit corda gētiū. ſicut miſſio ſpūſſancti. que fit p inſuſſionē.

Sed pmus baptiſmus. ſ. fluminis habet rōnem ſacramenti. q2 deſignat ablutionem anime a peccato. vnde ſacramentum dicitur ſacre rei ſignum. Baptiſmus autem ſanguinis habet rationem meriti, q2 in ipo conſiſtit actus fortitudinis. Baptiſmus autem flaminis habet rōnem premij. q2 p actum contritionis meretur gām charitatem ſicut meritum contritionis. Sed baptiſmus luminis q eſt in fide habet rōnem myſterij. q2 eſt pſagium viſioniſque eſt in patria di. b. Aug. de tri. q contemplatio eſt merces fidei etc̄. Quar-

tus articulus ē. que ſunt baptiſmi beneficia. Et inueniuntur quatuor gradus. ſm quos ſunt. iiij. gr̄a baptiſmi. Primū 4ꝰ art.

beneficiuz ē. beati luminis. q2 purgat animam ab infidelitate et conſtituit eam. i. fidelitate, ideo df io. j°. hic venit in teſtimoniū .ſ. Io annes baptiſta vt omnes crederēt in xp̄m. Secundum beneficium ē baptiſmi flaminis quod non ſolum liberat ab infidelitate ſed etiā a culpa quāuis nō a pena et conſtituit in gr̄a. Ideo dn̄s i ioanne. Qui credidit in me flumina de vētre eius fluent aque viue. gr̄e viuificantis quod dixit de baptiſmate flaminis vt ibidem hētur. Tertium beneficium ē baptiſmi fluminis. q2 non ſolum liberat a culpa. ſed ēt a pena. et ponit in gr̄a. vnde morientes mox baptizati ſtati euolant. vnde dicit. b. petrꝰ in act. baptizetur vnuſquiſq3 noſtrum in remiſſionem peccatorum. Quartum beneficiuz baptiſmi ſanguinis q ē quadruplex. q2 liberat a culpa et a pena. et ſtatuit in conſummata gl̄ia et dat aureolā vltra omnia alia. De quo loquit xp̄s in Mar. di. Iac. et Ioā. 6ꝰ artı. baptiſmo quo ego etc̄. Intelligendū

ē ſic q in no. te. tm̄ bis apti ſunt celi. ſ. qū xp̄s fuit baptizatus. Et qū ſtephā. fuit lapidatus. vt detur itelligi q baptizati ſluimine et ſanguine ſtatim euolant etc̄.

5ꝰ art. Quintus articulus ē. que ſunt baptiſmi priuilegia. Et dicuntur eſſe quatuor regere ea in pcedenti ſmone i articulo. x.

6ꝰ art. Sextus articulus ē. Que ſunt baptiſmi inſignia. Et dicuntur eē quatuor. Q2. ſ.

Primū ē. Caracteris impſſio quod ē ſignum indelebile quo diſcernitur gl3 baptizatus a non baptizato. de q̄ ſigno loquitur io. in apoc. di. quod cōmitantes xp̄m hēbant nomen eius. et nomen patris eius ſcriptum in frontibus etc̄. Scōm inſigne ē hominis veteris renouatio deſignata p lotionem ideo dicit paulus. q p baptiſmum conſigurati ſumus. vt in nouitate vite ambulemus. Tertium eſt xp̄i reſurrectio. Ideo fit trina imerſio propter triduum mortis xp̄i. vnde apoſtolus ad coloſ. cum ſepulti ſumus p baptiſmum in morte xp̄i vt ſicut reſurrexit. ſic et nos i nouitate vite ambulemus etc̄. Quartum ē ve. teſtamenti pfiguratio iſtud enim ſacramentum fuit pfiguratum in nube et i mari ſicut illa nubes dirigit filios iſtius de pie. Sic et baptiſmus in no. te. dirigit ad eternam viuentium. et ſicut iſte ignis in vet. teſtamēto de nocte. Sic lex ignea euāgelij in no. teſtamento. vt ait Moyſes de qua nube habetur in exo. etc̄.

7ꝰ art. Septimus articulus eſt. Que ſunt baptiſmi mirabilia. Dicit q ſunt quinq3. Quorum. Primū ē. Celi apertio q2 celi apti ſunt ſuper xp̄m. vt pz in Mar. et Mat. Secundum ē. Spūs ſancti viſibilis miſſio. q2 tunc columba deſcendit. Tertium ē. Patris proteſtatio. quia vox patris audita eſt. ibi. etc̄. Quartū ē. Oculorum apertio. vt patuit in apertiōe oculorum pauli in actibus. Quintū ē Spūſſancti inuiſibilis largitio. vt quando baptizati fuerunt diſcipuli a paulo in actibus. Et p pmum detur intelligi. q apit ianuam celeſtis regni. Per ſecūdum q ſpūſſanctus deſcendit in aquam. Per tertium q deus pater mittit filium ſuum ad itelligēdū: vt dicat hic eſt filius meus dilectus. Per quartū q ſpūſſanctus mittit ad aſſcōū. Per qntū q tunc datur domū fidei vt ait non ſit ceca etc̄. 8ꝰ art.

Octauus articulus ē. quare iſtud ſacramentum fuit inſtitutū. Dicitur q fuit inſtitutum quadruplici rōne ſcire in precedenti ſermōe in articulo. 6°. Nonus 9ꝰ art. articulus ē. quare xp̄s fuit baptizatus. Et aſſignantur quatuor rōnes quas ſcire in pcedenti ſermone in articulo. i3. vbi plene inuenies etc̄. Decimus articulus ē. 10ꝰ ar. quo baptiſmo xp̄s fuit baptizatus. Et dicitur q fuit baptizatus quadruplici baptiſmo. Et. Primo baptiſmo. Luminis q2 in pmo inſtāti ſue conceptionis anima iſta beatiſſima fuit beatitudie illuſtrata. et ſuppoſita luci vnita luci: q2 illuminat omnem hominem venientem in hunc mundum. Secundo baptiſmo flaminis: q2 ipſius anima felix fuit ſpūſancto repleta quātum potuit. ideo fuit pphetatum de eo in yſ. Spūs domini ſuper me etc̄.

Tertio baptiſmo fluminis in iordane Sed in qua forma dubiū eſt. q2 non videbatur ei competere forma ioānis. ſed nec forma ſui q in noīe pprio baptizaretur. b. de dubīn

Quarto baptiſmo. Sāguinis in paſſione. ideo fuit de hoc pphetatum in yſ. qs ē iſte de edon inticus veſtibus etc̄. Et in apoc. dr̄ q erat veſtitus veſte ſanguine 11ꝰ artı. aſperſa etc̄. Undecimus articulus eſt. qualiter debemus nos baptizare quotidie. Et dico q quadruplici baptiſmo. q2 Primo baptiſmo luminis vt nō terrena. ſed celeſtia intellectus. noſter conſideret et ea que ſunt fidei firmiſſime credat. vt per iſtud baptizatus reſurgat ad infidelitate ad vitaz qua fidelis viuit de qua dicit apoſtolus q iuſtus ex fide viuit etc̄. q2 ſin̄ fide impoſſibile ē placere deo vt ipſe dicit ad hebre. Et idem in interiorē hominem habitare xp̄m etc̄. Sed pro dolor hodie in multis vr̄ fides annullata. q2 ita parū de celeſtibꝰ curāt ac ſi ea eſſe non credant. q pz. q2 fides ex opibus pbatur vt ait Iac. in canonica ſua. vnde dn̄s p ezechielem incredulli et ſubuerſores etc̄.

Secundo baptiſmo flaminis. vt non tpalia ſed eterna diligamus. q: p baptiſmum cū xp̄o reſurreximus. iō dicit apo9 Si conſurrexiſtis cū xp̄o ꝛc̄. Iſta aūt tpalia tn̄ ſūt appetēda. q: ſi ſūt bona niſi ſm qd. ideo ait io. in canonica ſua. Si qs dili git mundū charitas pa. nō ē in eo. Sz hoīes mundi plus diligunt tpalia ꝙ̄ eterna q: ſūt viſibilia. ideo dicit xp̄s de ſpūſ̄cto loquēs de ioāne quē mūdus non pōt cape. q: nō videt eum pp ſenſualitatem quā ſeqt̄. vn̄ ſi andiūt vocē dn̄i di. P̄m querite regnū dei ꝛc̄. Tertio baptiſmo Fluminis non ſacrali q: iſtud nō ē iterabile. ſed baptiſmo pn̄ali lachrymaꝝ pſluuio. qn̄ intus cogitamus pctā noſtra quibus deum offendimus nos ipſos eciam9 celum amittimus infernum meremur. ꝛ tunc cum dolore affluenter lachrymas amittimus. iuxta illud Iere. Deduc quaſi torrētem lachrymas. p diem ꝛ noctez nō taceat pupilla oculi tui ꝛc̄. Et iterū qs dabit capiti meo aquā ꝛc̄. exemplo pſalmiſ̄a. dicēt̄. lauabo p ſingulas noctes lectū meum. Ideo dicit dn̄s in Mat. bn̄ q lugent. Et iterū beati q nunc fletis. Et ad ꝑpoſitum di. Ve vobis q h̄etis cōſolationes veſtras ꝛc̄. Quarto baptiſmo Sanguinis in recordatiōe paſſionis xp̄i. de quo baptiſmo fuit ꝑphetatū in geñ. d̄ iuda. i. de hoīe conſitēte: lauabit in vino ſtolā ſuam. Ideo dn̄s p Iere. inuitat nos ad ſue paſſionis memoriā di. Recorderis paupertatis ꝛ trāſgreſſionis mee abſinthij ꝛ fel. Ipe quoqz ſap̄. in eccliaſtico dicit gratiam fideiuſſoris tui ne obliuiſcaris dedit enim ꝛc̄. Iſtud aūt ꝑpꝛie ſit in eucharistie ſacro di. dn̄o. hoc facite in meaz cōmemorationē. Et apo9 ad cori. Quotienſcunqz eum manducabitis ꝛc̄. Ideo Io. in apoc. audiuit vnū de ſenioribus. di. ꝙ ſancti lauerūt ſtollas ſuas in ſanguine agni. Ideo cū ipo regnant. Cātantes canticum nouum ſemp. Et dicentes. Sanctus, ſanctus: ſanctus dn̄s deus ſabbaoth ſequentes agnum quocunqz ierit. Et nobis cū illis ꝯcedat dicere xp̄s ieſus dei ꝛ virginis filius. Amen.

¶ Tractatus de baptiſmo eiuſdem doctoris.

D regenerationem xp̄i myſterium contemplandum ſunt. ſ. ſuit queſtio. Vtrum baptiſmus quo xp̄s fuit baptizatus fuerit eiuſdez rationis. cum baptiſmo quo nos baptizamur. Et videtur ꝙ ſic. q: ſm ꝙ Ariſtot. fuit acti. i. dicit ꝙ ieſus cepit facere ꝛ docere. ſed ipe nobis illum baptiſmum quo regeneramur dedit ſub precepto Mar. vltimo. ergo baptiſmum in ſe ſuſcepit.

Sed ꝯtrā. q: ieſus fuit baptizatus baptiſmo Ioannis Mathei. 3°. c. ꝛ tamen iſte baptiſmus fuit alteri9 rōnis a noſtro vt habetur in act. ergo ꝛc̄. Circa iſtaz queſtionem ſunt. iij. articuli declarandi.

pº art. Primus articulus eſt. Quid eſt baptiſm9. Et ſʒ diffinitionē dn̄i ſaluatoris quā dedit Io. 3°. Baptiſmus eſt Natiuitas hominis ſecundaria. ideo loquēs de ipo dominus Nichodemo in preallegato. c°. dicit. Amen amen dico vobis, niſi quis natus fuerit denuo non poteſt videre regnum dei. Et cum dixiſſet ei nichodemus. Et quomodo poteſt homo naſci. cū ſit ſenex nunquid poteſt iterato ventrem matris ſue introire. ꝛ renaſci. Et tūc xp̄s adiunxit. Amen amen dico tibi niſi quis renatus fuerit ex aqua ꝛ ſpū ſancto non poteſt introire regnum dei. Et cum idem Nichodemus dixiſſet. Domine quomodo poſſunt hec fieri: audiuit. Tu es magiſter in iſrael ꝛ hec ignoras. Ex quibus verbis domini ſaluatoris habetur ꝙ baptiſmus eſt renaſci. hoc eſt iterum naſci. Et ſic eſt ſecunda natiuitas hoīs. Intelligendum eſt tamen ꝙ baptiſmus dicitur ſecunda natiuitas quadrupli rationē.

A Et. Primo. q: ſicut homo per natiuitatem ſuam naturalem accipit primo eſſe in natura: ita qlʒ per baptiſmum accipit primo eſſe in gratia. Et ideo ſicut natura precedit gratiam. Ita natiuitas naturalis eſt prima ꝛ baptiſmalis ſecunda. Et ideo baptizati dicuntur non nati. ſed renati.

Scd̄o ſicut in eſſe ſpūali naſcebantur

pueri in ve. teſtamēto p circumciſionem. Ita nūc in nouo p baptiſmum. vnde xp̄s ante fuit circumciſus ꝙ̄ baptizatus. vt patet i Luc. ꝛ ideo ſicut circūciſio in pueris fuit prima natiuitas ſpūalis. Ita ē baptiſm9 ſa natiuitas. Tertio q: cum in ſacro baptiſmi ſit duplex ablutio. vna aīe alia corporis ſicut docet Aug. ſup Io. Ita ē duplex natiuitas ſbi. Ita ꝙ ablutio anime. lʒ ſit prior in intentione ꝙ̄ corporis eſt tamen poſterior in execucione. ſ. ideo ſm ordinem intentionis ablutio cordis ē natiuitas pma. ꝛ ablutio corporis in ſacramento ſenſibili eſt natiuitas ſa ꝛc̄c.

Quarto q: ſicut in noſtra pma natiuitate naſcimur filij ire ſm apoſtolum. q: filij primi ade. Ita in ſa natiuitate naſcimur filij gr̄e. q: filij ſcd̄i ade efficimur. i. xp̄i ſicut docet apoſtolus ro. p°. c°. Et ſicut noſtra prima natiuitas eſt ex noſtro pmo adaz. Ita ſa que eſt baptiſmus eſt ex ſo. ꝛ ideo recte baptiſmus dicitur ſa natiuitas. Et idcirco apoſtolus appellat hoc ſacramentum lauacrum regenerationis. ꝛ renouationis. q: ſicut regenerari eſt iterū gn̄ari. Ita renaſci ē iterum naſci: Et ſic habemus ꝙ baptiſmus ē natiuitas hoīs ſa in qua regn̄amur in eſſe ſpūali ꝛc̄.

2º art. Secundus articulus ē. Quot ſunt baptiſmi modi. Et dr̄ ꝙ in diuina ſcriptura inueniuntur baptiſmi genera quatuor. Quorum. Primus ē baptiſmus fluB minis animam inicians. ſicut fuit baptiſmus ioannis qui animam non conſecrabat. ſed ſolum ad baptiſmum xp̄i diſponebat. ſicut teſtatur ipe Io. di. Ego baptizo in aqua medius veſtrū ſtetit ꝛcetera.

Secūdus eſt baptiſmus fluminis aīaz pficiens. ſicut fuit baptiſm9 xp̄i q nō ſolū diſponebat. imo ꝛ cōſecrabat. de q̇ h̄etur Io. 3°. ꝙ xp̄s baptizabat ꝛ oēs veniebant ad eū ꝛc̄. Tertius ē baptiſmus flaminis aīam ſanctificāſ. ꝛ iſte ē baptiſmus q̇ quis baptizat̄ ſpū ſcō inuiſibilr̄. de q̇ h̄etur act. j. dicēte dn̄o Ioānes qdez vos baptizauit aqua. vos aūt baptizabimini ſpū ſcō non poſt multos hos dies loquens aplis de miſſione ſpūſſancti. Quartus ē baptiſmus ſanguinis aīam coronans. ſicut fuerunt inocentes baptizati in ſanguine ſuo ꝛ loti Mat. ij°. de quo loquēs ſaluator Luc. 12. dicit de ſeipo habeo baptizari ꝛ qūo coartor quouſqz dum pficiatur loquens de effuſione ſanguinis in cruce ꝛ

C Intelligendum ē tn̄ ꝙ iſti baptiſmi gradatim ſe h̄nt in efficatia. Quia. ſ.

Primus baptiſmus fluminis aīaz iniciaus non delebat culpam ex ſua virtute. ſed ſolum diſpoſitiue. ſm ſe. ꝙ autem Ioānes predicauit illum baptiſmum in remiſſionem peccatorum. iſtud ē referendum ad contritionem. ꝛ non ad virtutez ſacri ꝛcc. Secundus baptiſmus fluminis aīam pficiens delebat culpam ex ſua virtute. ſed non penaz. q: ſpūſſanctus nō ſtabat in anima cum culpa mortali. bene autem ſtat cum anima obligata ad penaz peccati pſoluendam tpaliter. vnde in omni contritione in qua eſt baptiſmus fluminis remittitur culpa. ſed non omnino pena ꝛcc. Tertius baptiſmus qui eſt flaminis animaz conſecrans remittit culpā ꝛ penā. q: qcunqz ſit ſic baptizatus a culpa ꝛ pena totaliter abſoluitur vt dicit petrus act. 2°. c°. Quartus baptiſmus. ſ. ſanguinis non ſolum remittit culpam ꝛ penam ſed reddit animam in peccabilem q: ponit eam extra terminos vie. ꝛ iō ille ē efficaciſſimus. q: ſuo fine debito fruſtrari non poteſt de quo loquens ſaluator filijs zebedei dicebat. baptiſmo quo ego baptizo baptizabimini. ꝛ loquitur ad litteram ſm Aug. de ſanguinis effuſione.

Tertius articulus eſt: Que ſunt iſta q̄ 3º arti. requiruntur ad integritatem iſtius ſacramenti. Dicitur autem inter alia quatuor baptiſmi genera. Baptiſmus ſanguinis ꝛ flaminis ꝑpꝛie non dicuntur ſacramenta. ſed baptiſmus fluminis tantuz Et ideo de illo eſt ſolum intentio quo ad pſens. Intelligendum eſt ergo ꝙ quatuor cauſe requiruntur ad integritatem cuiuſlʒ ſacramenti. ſicut h̄ꝫ ex articulis fidei. ſcilicet.

Materia — Efficiens
Forma — Finis

Et ſm hoc iſte quatuor cauſe requirūtur ad iſtius ſacramenti integritatem.

Primo. Cā materialis iſtius ſacri ē. Aqua fontium benedicto ꝑ ab xp̄o quantum ad bn̄ eſſe. ſꝫ omnis aqua naturalis quātum adeſſe. qꝛ in tali materia. xp̄s hoc ſacr̄m inſtituit. vt habetur io. 3°. Secūdo. Cā formalis. ē illa que eſt a xp̄o tradita. Mar. 28. c. Euntes inquit. docete omnes gentes baptizantes eos ꝛc̄. Dicitur tn̄ ꝙ quandoqꝫ in iſta forma fuit diſpenſatum. quādo baptizabant ſolum in nomine xp̄i act. 20. creditur factum ex reuelatione ſpūſſancti ad nomen xp̄i efficacius diuulgandum. Tertio. Cā efficiens quātum adeſſe eſt vir omnis homo cuiuſcūqꝫ ſexus. aut religionis. aut infidelis. qꝛ ſicut ſacramentum eſt cōmuniſſimum. ita requirit miniſtrum cōmuniſſime ſumptum. Et ideo ſcīa beati Cypriani reprehēditur. qꝛ baptizabat. baptizatos ab hereticis. Quarto. Cā finalis vt intendat miniſter facere qḋ facit eccleſia aut qḋ xp̄s inſtituit. quāuis forte non credat. qꝛ ſi intendat ludere aut fingere nihil faceret eo ꝙ baptiſmus hēat finem determinatū vt habetur act. 2. teſtimonio petri apoſtoli. Et quando concurrunt iſta quatuor. tūc ē ſalubris baptiſmus. vnde dicit. b. pe. in prima canonica ſua. c. 3°. ꝙ ſicut in

4us art. archa Noe ſunt ſalue facte octo anime ꝑ aquas. Ita in eccleſia ſaluos facit baptiſmus. Quartus articulus eſt. Quot modis iſtud ſacramentum fuit inſtitutum.

E Et dicitur ꝙ in diuina ſcriptura legimus iſtud ſacramentum fuiſſe inſtitutum modis quatuor. Et. Primo per moduꝫ particularis remedij. qꝛ dicunt aliq ꝙ in ve. teſtō circūciſio eſſet ſolū ꝓ maſculis ꝯtra originale peccatuꝫ nō debuit priuari feminꝰ ſexus remedio ſufficienter. iō dicebāt ꝙ mulieres baptizabātur in illa die qua naſcebātur. vnde dī ezechielis. 16. ca°. ciuitatis ſcē ſub noīe mulieris charitance in die qua nata ē nō ē p̄ciſus vmbilicus eius. ꝛ in aqua nō ē lota in flumine vt ſupponit ꝓphēta. ꝙ mulieres fideliū qn̄ naſcebātur in flumīe lauabātur. Secūdo fuit inſtitutus ꝑ modū cuiuſdā figuralis preambuli. qn̄. ſ. cepit ioānes de deſerto. predicās baptiſmuꝫ p̄nie miſſus a deo: vt hētur Luc. 3°. qꝛ baptiſmus iſte non fuit niſi quoddā preambulum. ad verū xp̄i baptiſmū ꝛ figura eius. ſicut ipſe teſtatur io. 3. c°. Tertio fuit inſtitutus per modum ſalutaris conſilij. ſicut quando xp̄s incepit baptizare. ꝛ diſcipulos ad baptizandum ordinare. vt habetur io. 3°. ꝙ nōdum erat circunciſio euacuata. nec noua lex impoſita. ꝛ ideo tn̄ cadebat ille baptiſmus ſub conſilio. nec etiam legimus ꝙ adhuc forma verborum baptiſmi fuiſſet expreſſa. Quarto fuit inſtitutum per modum vniuerſalis precepti: vtpote euacuata veteri lege. per xp̄i mortem. quādo poſt reſurrectionem xp̄s apparens eis dixit Mar. 15. Qui crediderit ꝛ baptizatus fuerit ſaluus erit. qui vero non crediderit condemnabitur. Nullus autem damnatur niſi pro tranſgreſſione precepti ꝛc̄.

5us art. Quintus articulus eſt. Vbi iſtud ſacramentum fuit inſtitutum. Dicitur autem ꝙ eius inſtitutio per modum precepti fuit principalis. ꝛ iſta ſola fuit in mōte oliueti. ſicut habetur Mar. vlt°. qꝛ quādo xp̄s voluit celum aſcendere. tunc dedit iſtud preceptum. Qui crediderit ꝛc̄. ꝛ ipſe aſcendit de monte oliueti. ſicut docet. b. Luc. act. p°. c°. Intelligendum ē tamen ꝙ iſte mons fuit quadruplici myſterio illuſtratus. Et.

F Primo myſterio orationis. qꝛ in eo xp̄s conſueuerat pernotando orare vſqꝫ ad diluculum. ſicut habetur. io. 8. vnde cum actus orationis ſanctior. ꝙ̄ actus predicationis pro eo ꝙ ad ſuperiora ſic hic reſpectu inferiorꝫ trahit. ideo xp̄s in die in templo docebat. ꝛ nocte in hoc monte orabat. ꝛ ſua oratione plus conſecrauit huc montem ꝙ̄ templum. Secundo myſterio ſue paſſionis in iſto enim monte paſſio domini inchoata fuit pro eo ꝙ fuit ibi xp̄s captus ꝛ ligatus cum illuc facta cena exiſſet ad orandū vt habetur Luc. xxij. ca°. Tertio myſterio aſcenſiōis. qꝛ de loco quo xp̄s aſcēdit in celū fuit mons iſte de q Luc. act. j.

Quarto myſterio dominice regreſſionis: vt prenunciante: vt quando xp̄s veniet ſupra montem iſtuꝫ. vnde aſcendit. vnū zach. propheta loquens de aduentu xp̄i ad iudicium di. c°. 14. ꝙ pedes eius erūt ſtantes: ſupra montem oliueti. vt ibi fiat ſa generatio vt patuit infra iudicium erit. i. iudicium. ſicut fuit prima generatio in ſtatura. i. baptiſmus. Sicut enim baptiſmus eſt prima generatio: ita iudicium erit ſcđa generatio in qua omnes reſurgent di. do mino Mat. 19. In generatione cuꝫ ſederit filius hominis ꝛc̄.

6us art. Sextus articulus ē. Quando iſtud ſacramentum fuit inſtitutum. Dī ꝙ poſt xp̄i reſurrectionem. qn̄ fuit aſcenſurus ad patrem. vt hēt Mat. vlt°. ꝛ Mar. vlt°. Et ſic p3 ꝙ iſtud ſacramentum fuit inſtitutum feria qnta. quando dī regnare iupiter. qui eſt planeta beniuolus. ſic iſtud ſacramentum fuit ſūma xp̄i beniuolentia inſtitutum ad noſtram ſalutem. Intelligendum eſt tamen ꝙ illa dies inuenit̄ in diuina ſcriptura quadruplici myſterio conſecrata. Et.

P Primo myſterio Diuice benedictionis. iſta enim die conſueuerunt adeo benedici oēs creature. que ex aqua fuerūt originate. ſicut habetur geñ. j. ꝛ ideo fuit congruum vt eodē die qua a qua ꝑ genꝰ fuit benedictum in aqua inſtitueret ſacramentuꝫ qḋ ſanctificat omnes qui regñantur ex aqua.

Secundo myſterio diuice oblationis iſta enim die xp̄s fuit in templo oblatus. ꝛ a matre virgine p̄ſētatus. qꝛ quando dies natiuitatis eſt in dñica. purificatio venit feria qnta. ꝛ tamen conſtat ꝙ xp̄s fuit in dñica natus. ſicut feria ſexta. paſſus ꝛ annunciatus ex dictis. b. Aug. in libro de tri. Tertio fuit cōſecrata myſterio diuine conſecrationis. qꝛ xp̄s diuiniſſimus ſacramentum eucharíſtie inſtituit. qnta feria. qꝛ pridie ꝙ̄ pateret. ꝛ paſſus ꝛ ipe paſſus eſt in paraſceue feria ſexta. ſm̄ quatuor euangeliſtas ꝛc̄. Quarto fuit conſecrata myſterio diuice aſcenſionis. qꝛ xp̄s aſcēdit in celum feria qnta. qꝛ feria qnta ē dies. xl. a xp̄i reſurrectōe. ꝛ ideo iſta die xp̄s eſt aſſumptus in celum. ſicut teſtatur Luc. act. p°. dignum enim erat vt ſic in loco ſacro. i. vt in die conſecrato inſtitueret ſacramentum illud per qḋ noſtre anime deo conſecrātur ꝛc̄.

7us art. Septimus articulus eſt. Quare iſtud ſacramentum fuit inſtitutum. Et dī ꝙ quatuor rōnes colligūtur ex diuina ſcriptura. Quarū.

B Prima ē. Ad nouitatem legis oſtēdēdaꝫ. ſicut enim antiqua lex veteribus ſacramentis erat ornata ita decuit vt noua lex. nouis ſacramentis eēt decorata. ꝛ quia cum res abluitur ab aliquo renouat̄. Idcirco ad hominis renouationem inſinuādam inſtitutum ē iſtud ſacramentum baptiſmi in aque ablutiōe. vnde dicit apoſtolus ad Gal. vj°. In xp̄o ieſu neqꝫ circunciſio aliquid valet: neqꝫ preputium ſed noua creatura. Secunda ē. Ad antiquam circūciſionis penalitatem tollendam. cum enim ſacramentum circunciſionis non ſoret remedium contra originale. niſi alteri ſexui vt lex noua que eſt cōiſſima. vīe remediū haberet inſtitutum fuit ſacramentum ꝙ vtriqꝫ ſexui. ꝛ omni etati. ꝛ genti foret commune. cuius vtilitatem deſcribēs apoſtolus ad Gal. 3°. dicit quicunqꝫ in xp̄o baptizati eſtis. chriſtum induiſtis ꝛ ſequitur. non ē maſculus neqꝫ femina. omnes enim vos eſtis vnum in xp̄o ieſu ꝛc̄.

Tertia ratio ē. Ad ianuam regni celeſtis aperiendam. lꝫ enim principale peccatum per circunciſionem in veteri lege deleretur. ſicut nunc per baptiſmū ꝛ gratia quāuis remiſſio confereretur. tamen nullum perducebat ad gl̄iaꝫ: qꝛ adhuc ianua erat clauſa. ꝛ ipſa aperitur per ſacramentum baptiſmi vt quicunqꝫ baptizatꝰ poſſit libere ingredi. vnde dī apoc. 3°. cuidaꝫ baptiſmate conſecrato. licet infirmo. Ecce dedi coram te hoſtium apertum. ꝛc̄.

Quarta ratio ē. Ad euidentiorem ſignificatiōis plenitudinē exprimendaꝫ. qꝛ cum ſacramenta diuina illud ſignificent qḋ efficiūt. tanquā ſignacula ꝛ ſigna. baptiſmus clarius ſignificat ſuum effectum. qui ē ablucre animaꝫ a peccato. ꝙ̄ circunciſio. quia ablatio corporalis ſignificat melius emendationem ſpūalem ꝙ̄ renouatio alicuius

pertinentes ad humanam integritatem.
vnde ſaluator.io.13. interiorem emunda-
tionem per lotionē ſignificās dixit petro
ſi non lauero te. nō hēbis partē mecū ⁊c.
8ᵒ art. Octauus articulus eſt. Quis ē bapti-
ſmi effectus. Dī aūt q ē ꝑma gr̄a bapti-
ſmalis. qꝛ ſacramenta noue legis efficiunt
q ſignificant. ideo cū gr̄am ſignificent effi
ciunt ipſam. vt eam infundendo expellāt
culpam ſibi contrariam ſicut vnum op-
poſitum expellit aliud. ⁊ ita baptiſmalis
gr̄a dicitur res iſtius ſacramenti. In-
telligendum eſt tamen. q quadrupliciter
A contingit illud ſacramentum accipi. ſꝫ ve
ritatem vel apparentiam. Qꝛ. Aliq
ſunt qui non accipiunt ſacramentuꝫ nec
rem ſacri. ſicut cuꝫ aliquis ficte accedit nō
accipit rem ſacramenti: qꝛ peccat morta-
liter. ⁊ cum tali peccato non ſtat gr̄a ba-
ptiſmalis. nec recipit ſacramentum. ſi mi-
niſter non intendit facere q facit eccleſia.
qꝛ intentio eſt de eſſentia ſacramenti. vt
patuit tanq̄ cauſa finalis ⁊c. Aliqui
ſunt q recipiunt ſacramētum ⁊ rem ſacra
mēti ſicut quando baptizandus non po-
nit obicem. nec baptizans in intentione
fraudem facit. qꝛ tunc nullum eſt impedi
tum ex pte agentis. nec ex pte patiētis ⁊c.
Aliqui ſunt q recipiunt ſacrm. ⁊ non
rē ſacramēti. ſicut cuꝫ quis fictus accedit
ad recipiendū q confert eccl̄ia. q̄uis non
credat. ⁊ baptizans idem intendat ꝯferre
ſiue credat ſiue non credat. qꝛ ſm Augu.
non ꝑficitur talis actus in fide ſingularis
ꝑſone. ſed vniuerſalis eccl̄ie ⁊c. Ali-
qui ſunt qui accipiunt rem ſacramenti ⁊
non ſacrm. ſicut veniens ad baptiſmum
cū debita contritione ⁊ deuotione ſi mini
ſter malitioſe non intendit ſacramentum
conferre. tunc non accipit ſacramentum.
qꝛ non ē in cōferente intentio debita. vñ ſi
poſſet conſtare tenerēt ad baptiſmū itera
tamen recipit rē ſacri. vt credit. qꝛ deꝰ nul
luꝫ obligat ad īpoſſibile. ſm Hiero. nec
deus obligauit ſuā potentiā ſacris. Cuiꝰ
arᵐ habemus act̄. iiij. vbi ſpūſſctūs fuit
datus audiētibus ꝑdicationeꝫ petri añq̄
fuiſſent baptizati. vñ dixit idem apoꝰ nū
quid aquā pōt qs prohibere. vt non ba-
ptizentur hij. qui ſpm̄ ſanctum acceperūt
ſicut ⁊ nos. Nonus articulus ē. Qua
9ᵒ art. lis eſt baptiſmi ritus. Dicit q talis ē. vt
nullumodo ſacrm iſtud iterēt. qꝛ ſicut ſēl
ſumptū ē ſalutiferū ita bis ſumptū eēt. ſ.
mortiferū. Intelligendū ē tamen q. 5.
rōnes aſſignant non iterabilitatis iſtiꝰ ſa
cramenti. Quaꝝ. Prima ē. Ex iſtius
B ſacri reuerentia: qꝛ ſi frequēter iteraretur
vileſceret ex frequētia. ſicut vileſcunt quā
tūcūq3 magna. q ſunt aſſueta ſm Aug.
Iſta tamen rō p ſe non videret ſuffice
re. qꝛ ſacrm euchariſtie eſt dignius. ſꝫ. b.
Aug. ⁊ tamē non fit ei in reuerētia cum
frequēter iteretur. niſi quis dicat q ſuper
eadē materia nunquā fit illius iteratio.
Scōa eſt. ex iſtius ſacri ſufficientia. qꝛ
aliqua operatio. non iterat circa aliquā
materiā niſi qꝛ ē īperfecta. ⁊ iſtud q nō ꝑ
ficit prima opatio perficit ſa. ſicut patuit
in ablutione imperfecta. Et ideo qꝛ ī ba-
ptiſmo anima ꝑfecte abluitur. talis ablu
tio non iteratur ⁊c. Tertia ratio eſt. ex
iſtius ſacramēti indulgentia. qꝛ cum iſtud
ſacramētum indulgeat totaliter penam ⁊
culpam omnium peccatorum eſtꝫ incenti
ua ⁊ occaꝰ delinquendi. ſi poſſet iterari
cum nullus timeat niſi penam. Quar
ta rō eſt. ex iſtius ſacramenti cauſa. quia
iſtud ſacramētum. ſicut circūciſio in vete
ri lege ordinatur principaliter ad deletiō
nem peccati originalis. ſed ex habundan-
ti abſterget peccata actualia. quādo inue
nit ipſa. Et ideo qm̄ peccatum originale
nō pōt iterato contrahi. iſtud ſacrm non
dꝫ iterari. Quinta rō eſt. ex iſtius ſacra
mēti effectualitate vel efficacia. qꝛ ī ſacra-
mēto baptiſmi imprimitur caracter qd̄ eſt
ſignum indelebile. ⁊ ideo qꝛ talis effectꝰ
ē ī delebilis. eius cā nō ē iterabilis. vñ dī.
apoꝰ ad hebr. 6ᵒ. Nō rurſum debemꝰ ia-
cere fundamētum pnīe ab opibus mortu
is. ⁊ baptiſmatū īpoſitiōis manᵘᵐ. qꝛ. ſ. fun
damētuꝫ pnīe eſt bapꝰ. ſine quo ſacramē
tum pnīe ē nullum. Decimus articu
lus ē. Que ſunt iſtius ſacri priuilegia. Dī 10ᵒ ar.
aūt q iſtud ſacrm inter cetera no. teſtan

ti ſacramēta habet quatuor priuilegia. Quꝝ.
Primum ē. q iſtud ſacramētuꝫ ē pri
mū. qꝛ per iſtud dat ſingulariter eē ſpūa
le. ſicut per alia bene eē. ⁊ ideo hoc ſacrm
ē ante omnia. lꝫ eni iſtud ſine aliquo alio
ruꝫ poſſit eē tamē nullū alioꝝ. niſi iſto
primo pōt eē. ⁊ ideo eſt regeneratio. ſm
B̄nuſſa eē autem precedit bene eē. Et iō
dicitur baptiſmus. Janua ſacramētorū;
Et ideo xp̄s in ſue manifeſtationis exor-
dio moꝝ voluit baptizari Mat. 3ᵒ cᵒ. Se
cūdū q iſtud ſacrm eſt cōmuniſſimū cete
ra autem ſacramenta determinant ſibi ſe-
xus. vt ordo. aut etates. vt alia. ſꝫ iſtō au-
tem omni etati ⁊ ſexui ē cōmune cum etiā
infantibus moꝝ natis tribuatur. Ter
tium eſt q iſtud ſacramentum eſt ſumme
neceſſariū cetera enim ſacramenta. lꝫ ſint
neceſſaria loco ⁊ tempore ad ſalutem nō
ſemper. ſed pro ſemper. ſicut obligant pec
cata affirmatiua. tamen iſtud omni tem-
pore ⁊ loco ad ſalutem ē neceſſarium. vn-
de obligat ad ſemper. ⁊ pro ſemper. qꝛ ta-
lis non poteſt videre regnum dei niſi fue
rit renatus. ex aqua ⁊ ſpiritu ſancto. Jo. 3.
C cᵒ. Quartum priuilegium eſt q iſtud
ſacramentum eſt efficaciſſimum. qꝛ lꝫ per
virtutem aliorum ſacramentorum remit
tatur culpa ⁊ cōferatur gratia. tamen per
nullum abſoluitur a pena. totaliter. qm̄
talis de peccatis punitur in hoc mun-
do vel in purgatorio. Iſtud autem ſa-
cramētum ita totaliter penā ⁊ culpā dilu
it. vt nō remaneat qs obligatꝰ ad aliquā
penā ī hoc mūdo. nec in futuro. qꝛ ſi ioā-
nes ꝑdicauit bapᵐ pnīe in remiſſionē pec
catoꝝ. multo magis bapꝰ ſuit efficax dīo
11ᵒ art. ad remittēda pcc̄a Mat. p. cᵒ. Undeci
mus articulus ē. Que ſūt iſtiꝰ ſacri ꝓprie
tates. Dī autem q elementū aque circa
qd̄ fit materialiter iſtud ſacrm. hꝫ quatu-
or ꝓprietates repertas in diuina ſcriptura. q̄
D ꝯueniūt huic ſacro. Quaꝝ. Prima ē
Qd̄ aqua hꝫ virtutē abſterſiuam. ſic exp̄i-
mur ad ſenſum. ⁊ iō res deturpate aqua
abluūt. vñ L cuit. 15. vaſa linida ꝑcipiū-
tur aqua lauari ad ſordē abſtergendam.
Iſtā aūt ꝓprietatem hꝫ baptiſmi ſacrꝫ
qꝛ omēꝫ ſordem aīe abſtergit tāꝫ origina
lem q̄ actualē ſi obicē non inueniat ſm ꝑ-
miſſa ⁊c. Scōa ē. q aqua hꝫ virtutem
refrigeratiuam. qꝛ ē eēm frigidū ⁊ humi-
dū. iō hꝫ ſitim extinguere. que ē appetitꝰ
frigidi ⁊ humidi. ex hō de aīa. vñ dī iudi. 7.
q filij iſrael hauriebāt aquā ad refocillan
dū aīam. Et iſtam ꝓprietatē hꝫ baptiſmi
ſacrm. qꝛ caloreꝫ carnalis concupiſcentie
hꝫ refrenare. vt baptizati niſi ponant obi
cē facilius talibꝰ paſſiōibus poſſint reſi-
ſtere. ſicut dī. iiij. ſnīaꝝ. Tertia ē q a-
qua hꝫ virtutem cōtrarij fugatiuā. Uide-
mus enim ad ſenſuꝫ q lꝫ ignis ſit virtuoſi
or aqua. tñ aqua appoſita igni extinguit
ipſum inequali menſura. vñ dicit ſap. ccc.
3. Ignē ardenteꝫ extinguit aqua. Iſtā pro
prietatem hꝫ hoc ſacrm baptiſmi. qꝛ licet
diabolus ſm ſuam naturam ſit potenti-
or anima vt ignis aqua. tamē anima poſt
q̄ eſt baptiſmi ſacramento cōſecrata. ita
preualet aduerſus hoſtem. vt in ea nul-
lam habeat poteſtatem ad obſidendum
ea ſicut prius quemadmodum ſancti exp
ti ſunt in eccleſia primitiua. Quarta ꝓ
prietas eſt q aqua habet virtutem fecun-
datiuā. qꝛ vt ſenſu percipimus ſine humo
re aque terra germinare non pōt vt docꝫ
Aug. ſuper geñ. Et ideo dicebant filij ꝓ
phetarum ad heliſeum. iiij. Re. 2. q qꝛ aq
ierichō peſſime erant. ideo terra erat ſterilꝫ
cum de ſe eſſet optima ⁊c. Iſtam pro-
prietatem habet baptiſmi ſacramentum.
qꝛ donec anima noſtra non ſit ꝑ iſtud ſa
cramentum renata. ſalubrē fructum non
profert alicuius meriti condigni ad vitaꝫ
eternam. qꝛ nondum habet gratiam ba-
ptiſmalem que eſt prima. poſtq̄ autem ē
baptizatus pōt talis fructus germinare
quorum quilꝫ eſt dignum vita eterna.
Et ideo dicit ſaluator Mat. xj. q a dieꝰ E
Jo. baptiſte regnum celoꝝ vim patitur.
qꝛ. ſ. tanquam debitum tempore baptiſmi
datur. Et ideo qꝛ talia merita plures pro
ſūt ī bono q̄ demerita noceāt ī malo. cū
potentior ſit natura boni. ſꝫ. b. dio. vtiliꝰ
ē bapᵐ ī īfantia dari ad multiplicāda me
rita q̄ tardāri ad delenda plura pcc̄a ⁊c.

12ꝰ art. Duodecimus articulus ē. Qualia ſūt
iſtius ſacramenti ſolēnia. Et dōm q̄ pre-
miſſis aliis duabus ſolēnitatibus ad ba-
ptiſmum. ſ. exorciſmo quod fit ad reſilien
das aereas poteſtates. Et cathacuſmo q
fit ad diſponendum. propter fidei virtu-
tes ſecuntur cerimonie quatuor que in ſa
cramento ſeruari debent. Ex quibus col
E ligūtur quatuor documenta. Et. Pri
mum ē ad orientem conuerſio. q̄ iſte qui
baptizabat in primitiua eccla fidem ſu-
ſcipiens conuertebat faciem ad orientem
ſm b. dio. de eccliaſtica ierarchia. in quo
datur intelligi pro eo q̄ oriens ē fons di
uerſus luminis. poſt qd̄ prima illumina-
tio fidei fit in baptiſmo. vnde cum in cete
ris ſacramētis requiritur aliqua deuotio
hic ſufficit ſine obice ſola fides ꝓpter qd̄
eunucho querenti a philippo qs prohibz
me baptizari rn̄dit. Si credis ex toto cor
de. l3 act. 8. c° Secundum ē totalis i-
merſio. Solent enim corpa que baptizā-
tur non ſolum ablui. ſ3 etiam in aqua to
taliter imergi. ſicut corpus xp̄i in ſepul-
chro fuit incluſum cuiuſq; ſepultura figu-
ra ē ſubmerſionis iſtius. ſicut ſcribit apo
ſtolus ad ro. 6° cum ſepulti enim ſumus
cum xp̄o per baptiſmum. vt in nouitate
vite ambulemus. Tertium ē. Trine i
merſionis replicatio. q̄ q baptizatur tri-
bus vicibus imergi ſolet. ſicut xp̄s tribuſ
d iebus latuit in ſepulchro ad exemplum
ione in ventre cethi. latitantis per triduū
Mat. xiij° Quartū ē. Crucis ꝯſigna
tio que fit inuocatione ſancte trinitatis.
q̄ baptiſmus totam ſuam virtutem ꝛ ef
ficaciam habet a paſſione xp̄i pfluente
aqua de xp̄i latere dormiētis in cruce io.
x. Ideo dicit paulus ad ro. vj° q quicū-
q3 baptizati ſumus in xp̄o. in morte ipſi
13ꝰ art. us baptizati ſumꝰ ꝛc. Tertiuſdecimꝰ
articulus ē. Quot ſunt iſtius ſacramenti
ſignacula. Dī autem q̄ anima ſacramen
tum baptiſmi digne ſuſcipiens conſigna
tur quadruplici ſignaculo ſubordinate.
Et. Primo ſignaculo caracteris di-
ſtinguentis. q̄ in ſacramēto baptiſmi. ſ3
b. dio. de eccliaſtica ierarchia. Imprimit
caracter. in anima ꝛ ē indelebilis forma.
Secundo ſignaculo fidei illuminātis
q̄ infunditur ei fides ſupnaturalis. ſicut
notatur in. 4° ſniaꝝ ꝛc. Tertio ſigna
culo gratie acceptum facientis. q̄ eū om
nia ſacramenta noue legis conferant gra
tiam. Gratia baptiſmalis ē poſt effectus
iſtius ſacramenti. Quarto ſignaculo i
nocentie decorantis. q̄ cum bapꝰ ablu-
at omnia peccata. vel ſtatuit perfectam ꝛ
integram innocentiam. Et iſta ſigna-
cula ordine gradato ſe habent quantū ad
remotionem. Primo q̄ perfecta ꝛ in-
tegra innocentia aufertur per peccatum
venialialis culpe. q̄ nullum peccatuz ve
niale vel mortale ſecū patitur integra in-
nocentia. ideo dicebat moyſes domino
exo. 32. c° nullus per ſe eſt innocens apud
te. Secundo gratia remouetur p pec-
catum cuiuſlibet mortalis iniuſtitie. q̄ l3
gratia gratum faciens. non auferatur p
peccatum veniale. tamen totaliter aufer
tur per mortale. ꝛ ideo dd̄. poſtquam la-
pſus fuerat in peccatum mortale. dicebat
redde mihi leticiam ſalu. tui. in pſalmos
ꝛc. Tertio remouetur fides per ſolum
peccatū perfidie. q̄ l3 gr̄a p qd̄cūq3 pecca
tum. ſ. mortale amittatur. tamen fides nō
amittit: quādcūq3 mortaliter pec caſ niſi
ſit pcm̄ ꝯ fidē. q̄ l3 fides ſtare poſſit cū in
iuſticia. non tamen cum pfidia ſibi cōtra-
ria de quibus oſtendit apoꝰ ad thi. p° in fi
delibus nihil ē i mundum. Quarto ca
racter qui ē primum ſignaculum per nul
lū. n. peccatum deleri poteſt. vnde ipſum
vocant theologi ſignum indelebile. alio-
quin ſi poſſet per peccatum deleri. oporte
ret adeius reparationem baptiſmum ite
rari. cuius oppm̄ patuit. Iſtud ſignum ē
iſtud. de quo habetur apoc. 9. q̄ hn̄t ho-
mines a poteſtate demonum erepti i frō-
tibus ſuis in ſuperiori portione rōis ꝛc.
14ꝰ art. Quartuſdecimus articulus ē. Qua-
lia ſunt. vel fuerunt baptiſmi. Miracu-
la dr̄ autē q̄ in xp̄i baptiſmate fuerunt
quatuor miracula. Ex qbus colligūt cir
ca ſacramentum baptiſmi quatuor docu-
menta. quorum. Primū Miraculū

fuit. Celi apertio. dū3 enim xp̄s a ioanne
baptizaretur celi apti ſunt ſup eū Mat.
A 3° Ex quo colligimus documētum q̄ in
ſacro baptiſmi aperitur regenerandis ianua
celi. ita q̄ ſi tūc morientur ſtatī3 euolant
eo q̄ p baptiſmu3 ql3 abſoluatur a pena. ꝛ
a culpa. ſm̄ ſniās. Secundū fuit dei
patris locutio. q̄ audita fuit vox patris
loquētis ꝛ di. hic eſt filius meus dilectꝰ.
Ex quo colligitur documentū q̄ quicūq3
baptizati ſunt filij dei efficiunt p adoptionē3
ſ3 illud qd̄ habetur Io. p° Quotquot aūt
receperunt eum dedit eis poteſtatem filios
dei fieri his ꝛc. Tertium fuit ſpūſſan-
cti apparitio. q̄ in colūbe ſpē. ſpūſſanctus
deſcendit ꝛ manſit ſup xp̄m ibidem. Ex q̄
colligitur documentū q̄ cuicūq3 per ba
ptiſmū regenerato conferuntur dona ſpi
ritusſancti. q̄ ſicut Ioānes baptizauit tā
tum in aqua. ita pnunciauit xp̄i baptiſ-
mu3 futurꝫ in ſpū ſancto. Luc. 3° di. Ego
baptizo vos in aqua. iſte autē baptizabit
vos ſpūſſancto ꝛc. Quartū fuit ſup-
naturalis motio. q̄ poſt vt xp̄s fuit bapti
zatus fuit impulſus ſupnaturaliter ad in
grediendū deſertum. vt dī Mat. 4° q̄
ſtatī3 veniens baptizatus ſpūs impulit eū
in deſertum. Ex quo colligitur documen-
tu3 q̄ illi qui ſunt renati ſacro baptiſmi
inclinantur ſupnaturaliter ad operandū
bonu3. ſm̄ illud apoſtoli qui ſpū dei agū
15ꝰ ar. tur hij filij dei ſunt ad ro. 8. c° Quin-
tuſdecimus articulus ē. Qualia ſunt gr̄e
baptiſmalis pconia. Et dī q̄. 5. Quorū.
Primum ē q̄ gr̄a illa habet coniun-
ctam virginitatē ſp̄ua. q̄ ſicut virginitas
conſtat in nō fuiſſe carne corruptam. Ita
ſpūalis virginitas cōſiſtit in eo. q̄ ē aīa
poſtq̄ renata ē. non fuiſſe infectā. Et iſtō
ſibi non conuenit niſi quādiu conſeruat
gr̄a baptiſmalis. ſine labe peccati morta-
B lis ipſam totā obuenientē. Et iſta virgini-
tas ē multo pcioſior. q̄ corporalis quāto
natura ē magis digna. Quēadmodū vir
ginitas bonum precellit virginitatem bea
toꝝ. Et ſ3 illam dicit. b. Iero. q̄ ſemp
ē angelis cognata virginitas. q̄ natura
eoꝝ nunq̄ fuit peccato infecta. Secun
dū ē q̄ iſta gr̄a habet annexam ſibi ſtabi
litatē3. q̄ q̄ eſt aliqs hoſtis qui timet ni
mium ſupari non audet inuadere il-
lum q nunq̄ fuit ſupatus. ſicut illum qui
qn̄q3 fuit victus cuius expertus ē infirmi-
tatem. inimicus aūt vl̄ propter ſupbiam
ſuā nimiam. ita timet ſupari. vt iniā ſue-
rit patrum antiquoꝝ. vt ſemel victus de
aliquo nunq̄ de eodē temptaret. Et ideo
q̄ exiſtis in gr̄a baptiſmali nōdum fuit ſu
patus. timet ipſu3 hoſtis impugnare. ne
ſubcūbat. ꝛ ita ſtat firmus. vt dicit. b. Ia.
in canonica ſua. Reſiſtite diabolo ꝛ fugi
et a nobis. Tertiū ē q̄ iſta gr̄a habet
ſibi annexam facilitatē. q̄ quicūq3 p pec
catum mortale gr̄am illā amittit pronita
tem ad malum ex actu peccādi acquiſiuit
cu3 ex multis actibus prauī habitus generē
tur inclinantes ad malu3 ꝛ q̄ habēs gra
tiam baptiſmalem taliter non peccauit.
nec p ꝯns acquiſiuit talē inclinationē3 fa
cilius operatur opus bonum ſine reſiſtētia
habitus vicioſi. vel depauatis pp malā
conſuetudinē dī Iere. ſ3. Si mutare pōt
ethiops pellē ſuam aut p dus varietatē
ſuā. ita ꝛ vos poteritis benefacere. cū didi
ceritis malu3. Quartū ē q̄ iſta gratia
habet ſibi annexā3 ſecuritatem pro eo q̄
8ꝰ art. qs poteſt eē certior de gr̄a baptiſmali. ſ3
poſtea non ē ſibi conſcius de peccato mor
tali q̄ de gr̄a pniāli. pp hoc in ſacramen
to baptiſmi. ſine omni contritione infun
ditur gr̄a. dum tn̄ non ponat obicē. In
ſacro verō pnīe atritio. ꝛ contritiō requi
runtur. de quibus non pōt ita certitudia
liter ſciri quando ſunt ſufficientia. ꝛ ideo
beatus Iob. qui gr̄am pmam ſeruauerat:
que nunc ē baptiſmalis de ipſa ſecurus
exiſtis dicebat non reprehēdit me cor meū i
omni vita mea. 27. c° Quintū pconi-
um ē q̄ iſta gr̄a habet felicitatem ſibi an
nexam ꝛ debitam ſpūalem. q̄ ſi virginibꝰ
ꝯpenditur aureola ſm̄ integritatē carnis
concomitāte conſenſu mentis q̄ ꝓpoſi-
tum caſtitatis nunq̄ fregerit multo ma-
gis debetur illis q caſtitatis mentalis ꝛ
ſpūalis ſigillum nūq̄ amiſſerunt. Cum
virginitas anime ſit nobilior ſicut corpo

ptto pctoꝛ. vnde virginitas anime beati Job. de qua dictum fuit. qui tamen non fuit virgo. ſm coꝛpus iuſte pꝛefertur virginitati Jo. euangeliſte qui virgo exiſtens in coꝛpoꝛe in xp̄i paſſiōe dr̄ peccaſſe moꝛtalr̄ ⁊ per conſequens ſpūalem amiſiſſe virginitatem. Et ideo illis magis debetur aureola quātū ad iſtud. Et de iſtis virginibus dr̄ apoc. 3º. ꝙ non inquinauerunt veſtimēta ſua. quibus in baptiſmo fuerant decorati. Et ideo ambulauerunt mecū i albꝭ. qꝛ digni ſunt ⁊c. Sextuſdecimus articulus eſt. Quare xp̄s fuit baptizatꝰ. Di. Ver. autem ꝙ ſolent aſſignari. 5. rōnes. quarum.

Pꝛima vt exemplum nobis daret qꝛ in moꝛalibus magis mouent facta q̄ verba. vnde dicit apoſtolus. j. coꝛi. 4. Non enim in ſermone eſt regnum dei. ſed i virtute. ⁊ ideo xp̄s vt ceteros inclinaret efficacius ad ſacramentum baptiſmi percipiendum voluit ipſe baptizari. Secūda eſt vt equitatem oſtenderet. quia iuſtitie ratio exigit ꝙ quiſqꝫ ius in alterū ſtatuerit ipſe eodem iure vtatur. Et per iſtam rationem condemnauit nathan. dd. 2. R. t. cum pꝛopoſuerit iudicium. Et qꝛ xp̄s iſtā legē pꝛo omnibus inſtituere voluit. iccirco in ſeipſo. ſm equitatis regulā ſumpſit ⁊c. Tertia eſt vt humilitatem doceret qꝛ cum baptizans ſit ſuperioꝛ baptizato tanq̄ patrinus ⁊ pater ſpūalis xp̄s i hoc ꝙ a Jo. ſuſcepit baptiſmū humiliauit ſe. id Joānes baptiſta dicebat illud Mat. 3º. recuſans xp̄i ad ſe humiliationem. Ego a te debeo baptizari. ⁊ tu venis ad me. ⁊ ideo xp̄s ſubiecit ſe ſuo inferioꝛi qđ eſt gradus ſūmus humilitatis ⁊c. Quarta eſt. vt nobis confoꝛmis eſſet. Si enim iudeis voluit ſe confoꝛmari in circumciſione vt non eſſet diſſimilis patribus. multo magis xp̄ianis in baptiſmo. quoꝛū eſt pꝛinceps exercitus. vnde dicit apoſtolus ad hebꝛ. ij. ꝙ xp̄s debuit fratribus per omnia conſimilari vt miſericoꝛs fieret ⁊c. Quinta eſt vt xp̄s ſanctificaret aquas. ſicut enim ſuo ſanguine ſanctificauit crucem ⁊ mundum. Ita ex contactu mundiſſime carnis ſue ſanctificauit aquas. ⁊ tribuit eis virtutem regeneratiuam. Et pꝛo iſta ſanctificatione dr̄ yſa. 12. haurietis aquas de fontibꝰ ſaluatoꝛis. i. a ſaluatoꝛe ſanctificatis.

Decimuſſeptimus articulus ē. Qualiter xp̄s fuit baptizatus. Circa quē articulum ponuntur quatuoꝛ veritates pꝛincipales. Quarum. 17us Pꝛima eſt. Qđ xp̄s nō videtur fuiſſe baptizatus in foꝛma baptiſmi quā tenet moderna eccleſia. qꝛ illa foꝛma fuit inſtituta Mat. vlt. poſt xp̄i reſurrectionem. ⁊ iſta non videbatur io. baptiſta cum ſui baptizati rebaptizarentur.

Secunda eſt. Qđ xp̄s non fuit baptizatꝰ i foꝛma baptiſmi quā tenuit eccleſia pꝛimitiua. qꝛ illa fuit in nomine ieſu xp̄i. habetur act. x. ſicut nūc fit in nomine patris ⁊ filij ⁊ ſpiritusſancti. Et ideo non videtur conueniens ꝙ xp̄s baptizaretur in nomine ieſu xp̄i ⁊c. Tertia eſt. Quod xp̄s non fuit baptizatus in foꝛma baptiſmi ioannis cōi. qꝛ ſicut colligitur ex euangelia. dicunt ſancti cōmuniter qꝛ b. io. baptiſta in nomine venturi baptizabat non eſt autē veriſimile ꝙ xp̄s baptizaretur i nomine ſui ipſius venturi poſtq̄ iā venerat. Unde ſicut requiritur diſtinctio inter baptizantem ⁊ baptizatum vt nullus poſſit baptizare ſeipſum. ita videtur requiri neceſſario inter baptizatum ⁊ eum in quo nomine baptizatur. ſicut inter pꝛincipium a quo ⁊ effectum. Quarta veritas eſt. Qđ xp̄s fuit baptizatus ſub aliqua foꝛma ſpeciali diuinitus reuelata beato ioānı. qꝛ ſi fuiſſet baptizatus ſine vlla foꝛma. tunc fuiſſet pura ablutio. ⁊ non ſacramentum cuius oppoſitū dicit b. Ambꝛo. Et ſi ibi fuit aliqua foꝛma verboꝛū opꝫ ſm pꝛemiſſa ꝙ fuerit ſpecialis cum ſcdm pꝛedicta alie fuerint excluſe que ſūt cōmunes que autem fuerit iſta videtur cōmuniter ignoꝛari. Sed oꝛitur dubiū qꝛ ſi xp̄s non fuit ſm eandem foꝛmam baptizatus vt ceteri xp̄iani. cum circunciſus fuerit ſicut ceteri iudei magis ergo voluit aſſimilari ipſis q̄ nobis. contra pꝛemiſſa nec tunc dedit exemplum. Dr̄ autē ꝙ licꝫ non fuerit eadem foꝛma tranſiēs. fuit tamen euſdem rōnis res ſacri pmanēs

. i. caracter. qꝛ euſdē rōnis creditur infuſus xp̄o ⁊ ceteris xp̄ianis. vt idē ſignū ſit ducis ⁊ exercitus. Et foꝛte caracter fuit aliquis ꝛ exercitus. Et foꝛte caracter ſuit alteritatis rōnis in iudeis. Ad argumētū factū in pꝛincipio qōnis. Di ꝙ mō pꝛedictio rı xp̄s ſuſcepit baptiſmū. q̄ ipm pꝛecepit alijs. aut docuit. Et iſtud ſufficit. imo ſuperhabundat ⁊c.

In feſto ſcē Agnetis v. ⁊ mar.

Uenerūt nuptie agni ⁊ vxoꝛ pꝛeparauit ſe apoc. 19º c. Ad cuius thematis declarationē ē intelligēdū ꝙ quaſi aliqđ matrimoniū contrahitur. Circa puellā que deſpōſatur contingunt quatuoꝛ mutationes. Quarū. i. Pꝛima ē. qꝛ talis puella a pꝛopꝛijs parētibus ſequeſtratur. qꝛ deſinit eſſe in poteſtate parētū. ⁊ incipit eē in poteſtate viri. ſicut docet in diuina ſcriptura numeroꝝ. 3. vbi dr̄ ꝙ puella q̄diu ē in domo pꝛīa votū eius ē in poteſtate pr̄is. Si autē nupta fuerit eſt eiꝰ votū in poteſtate viri: ⁊ nō pr̄is ⁊c. Scōa ē. qꝛ alijs parētibus copulatur. qꝛ ex tali deſpōſatione contrahit affinitatem cū parentibus viri. ita ꝙ cū eis cōtrahere nō valeat ſm aliquos gradus vt docet ſcriptura diuina. leuit. 18. c. homo ad pꝛimam ſui non accedet vt reuelet turpitudinē eius ⁊ infra. Nec accedas ad vxorem eius q tibi affinitate coniungit.

Tertia ē. qꝛ talis puella a pꝛopꝛia nobilitate exſpoliatur. Cuius rō eſt mutatio perſone eo ꝙ a pꝛopꝛijs parentibus ſequeſtratur. vnde ſi filia regis plebeio nubat. nobilitate regia pꝛiuat. vñ ſcribit leuit. 22. ꝙ filia ſacerdotis nupta cuicunqꝫ de populo fuerit. de his q ſanctificata ſūt ⁊ de pꝛimitijs nō veſcet. Quarta ē. qꝛ talis puella ad aliā dignitatē aſſumit. qꝛ viri parentibus copulat. vñ ſi filia ignobilis nubat regi vel filio regis aſſumit ad regiā maieſtatē. ſic patuit i heſt. q̄ rex aſſuerꝰ voluit eē reginā cū eēt de humilibus pētibꝰ nata. Heſt. 2º. Amauit eā rex pluſq̄ oēs mulieres. habuitqꝫ gratiam coꝛā eo ſup oēs mulieres. poſuit diademā regni i capite eiꝰ ⁊c. ⁊ tñ fuit de humili parētela ⁊c. Iſtis autē pꝛemiſſis. q. quatuoꝛ pꝛemiſſis ſequitur vna ratio. que in diuina ſcriptura inuenitur expꝛeſſa. Et ē. Qđ quaſi aliqđ matrimonium contrahitur puella a viri cognatione nuncupatur. vnde yſ. 4. Mulieres ſeptem appꝛehendēt virū vnū in die illa di. panē nrm comedemus ⁊c. Et ſequit tantūmodo inuocetur nomē tuum ſup nos. Et qꝛ in iſto ſacro matrimonio. in quo dei filius beate A. fuit deſpōſatus ſpōſus fuit agnus. Jcirco decuit vt in nuptijs iſtis virgo illa dicer Agnes ab agno. q. cognominata a ſuo ſponſo. Et ideo ad iſtius virginis cōmendationem cognomen eſt declarandum conuenienter aſſumitur verbū iſtud Uenerunt ⁊c. Sed attendendum eſt. ꝙ ad nuptiarum bene eſſe duo requirunt pꝛincipaliter. ſ. Pꝛimo ꝙ perſona ſpōſe ſit pꝛecioſis iocalibꝰ oꝛnata. Secūdo ꝙ perſona ſponſi ſit dignis natalibus illuſtrata. Et qꝛ in pꝛeſenti matrimonio pꝰ pſona ſpōſi fuit illuſtrata nobilibꝰ natalibus. ideo pꝛemittitur. Uenerunt. Iſte quippe agnus eſt eterni dei filius de quo dicitur apoc. 5. Dignus eſt agnus qui occiſus eſt accipere poteſtatem virtutem deitatem ſapiam honoꝛē foꝛtitudinē gloꝛiam ⁊ benedictionē. Scōo qꝛ p pſona ſpōſe . ſ. beate agnetis fuit adoꝛnata pꝛecioſis iocalibus. Et iō ſequitur. Et vxoꝛ eius ⁊c. pꝛo qua vxoꝛe pōt accipi illud apoc. xxj. di. angelo ad. b. ioānē veni oſtēdam tibi ſpōſam vxoꝛē agni. Ubi ē intelligendū ꝙ hic facit dr̄am inter ſpōſaꝫ ⁊ vxoꝛē agni alioqn faceret nugationē. cū dicit ſpōſaꝫ vxoꝛē. Qꝛ ſpōſa dr̄ qñ matrimoniū eſt iniciatū. ſꝫ vxoꝛ qñ ē conſumatū. Matrimoniū autē iniciat p aioꝛum conſenſum. ſꝫ conſumat per coꝛpoꝝ aſſociationē. Hūc autē beatiſſima agnes nō ſolū fuit ſpōſa agni p votū virginitatis emiſſū. ſed et fuit vxoꝛ. qꝛ poſt votū virginitatis coꝛpi xp̄i fuit aſſociata. vñ ſicut refert btūs Ambꝛº. iā coꝛpi meo coꝛpus eius ſociatū ē. ⁊ ſanguis eius oꝛnauit genas meas annulo ſuo ſubarrauit me ⁊c. Circa pꝛimā partē thematis. Eū di. Uenerūt nuptie ⁊c. Eſt intelligēdū ꝙ. 7 nuptie iꝰ agni deſcribūt i ſacra ſcriptura. Et

pe nupe Prime nuptie. ſunt iſte in quibus ma
ter dñi cum ioſeph fuit aſſociata Mat. j.
Cum eēt inquit deſponſata ⁊c. Iſte autē
nuptie dicunt̄ agni non ꝙ ex ipſis fuerit
xp̄i gr̄o in ſe facta. ſed q2 quo ad hoies ex
A ipſis fuit genero honeſta xp̄i. vnde Am
bro. ſup Luc. tangit quinqȝ rōnes quare
iſti agno nuptie celebrate fuerūt. Quarū.
Prima fuit q2 xp̄s ſicut fidelis magiſ
voluit apud infideles ſuā natiuitatē ma
nifeſtare ꝙ. ſ. natus fuerit p ꝓpagationē
q̄ꝫ matris caſtitatē violare ꝙ ſi mater cō
cepiſſet potuiſſet p fornicationē diffama
ri. ſi non deſponſata peperiſſet. vnde di
cit. Maluit aliq̄s de ſuo ortu. q̄ꝫ de ma
tris pudore dubitare. nec putauit ort9 ſui
fidem matris iniurijs aſtruendam ⁊c. vſ
qȝ ad apicem ſecunditas. Secunda fu
it. q2 non docuit vt mulieribus infami
bus mater dñi foret in exēplū. vnde dicit
ſic. Non docuit virginibus ſiniſtra opio
ne vinentibus excuſatiōis velamē relin
qui. ꝙ iſamata mater dñi videretur ⁊c.
Tertia ē. q2 teſtimonium ioſeph ſpōſi
erat ſufficientiſſimū ꝓ virgis caſtitate cū
ipſe nutriret filium quē ſciebat. ſe non ge
nuiſſe. ꝙ non feciſſet. niſi matris caſtitatē
nouiſſet. vnde dicit ſic qm̄ locupletior te
ſtis caſtitatis extitit maritus qui poſſ3 do
lorem iniurie vendicare obprobriū3. ſi co
gnouiſſet violatum ſacramētū. Quar
ta rō eſt. q2 docuit malis hoibus velamē
excuſationis afferi: ne ſe poſſent excuſare.
de xp̄i perſecutione. vnde dicit ſic. Quid
iudeis: quid herodi poſſet aſcribi ſi natū
ex adulterio perſequi videretur. Quin
ta rō eſt. vt diabolus deciperet circa iſtud
myſterium. ſicut primo deceperat qui ptū
innupte virgīs potuiſſet habere ſuſpectū
vnde dicit ꝙ non mediocris cā fuit fallē
di ꝑncipem mundi ⁊c. Secunde nupe
2e nupe ſunt i quibus natura humana fuit v̄bo
copulata. de quibus ſ3 ex pōs bti. 66. in
telligitur qd̄ ſcribitur Mat. xxij. Simile
eſt regnum celorum hoi regi qui fecit nu
ptias filio ſuo ⁊c. Intelligendum ē tn̄
ꝙ ſacr̄m incarnationis xp̄i. de quo nunc
B agit̄ recte nuptijs ꝯparatur rōne quadru
plici. Quarum. ſ. Prima ē q2 vincu
lum matrimoniale eſt vinculū3 vnionis
maximum iter vniones humanas. vnde
excedit vinculum vnionis patris ⁊ mris
cum prole di. ſcriptura gen. 2°. ob q̄ꝫ cām
dimittet homo patrem ⁊ matrem ⁊c. qd̄
dem replicat ſaluator in euangelio. Ita
vinculum vnionis verbi. cum natura hu
mana ſibi deſponſata eſt ſuppremū inter
vincula cuncta creata ꝙ. b. Ber. inducit
di. ꝙ iſta vnio tenet a rōne inter omnes
vniones citra illā qua vniuntur tres ꝑ
ſone in vna natura diuina ⁊c. Secun
da ē. q2 ſicut nuptie fiunt iter pꝛincipes p9
longam diſſenſionem. vt pax poſſit firmi9
reformari. vnde vulgo di ꝙ bella ꝑnci
pum vaticinantur cōnubia. Ita iſta ſa
cra vnio fuit facta ad pacem firmandam
iter deum ⁊ hoies qui fuerāt ad inuicem
diſcordes. ideo dicit ap9 ad ephe. ij°. ꝙ ip
ſe ē pax noſtra que fecit vtraqȝ vnum. ſ.
natura vtraqȝ vnita in eodem ſuppoſito
⁊c. Tertia ē. q2 ſicut Nuptie ꝓcurant̄
affectuoſe ⁊ ſollicite puellis nobilibus a
parentibus ⁊ fratribus. quando habent
deſponſari regibus. q2 in hoc honorant̄.
ditantur ⁊ extolluntur. Ita iſte nuptie fue
runt a ſanctis angelis diligentiſſime ꝓ
curate. ſicut p3 Luc. j°. loquente angelo
ad dñi matrem. Iſti aūt angeli i hac
deſponſatione ſublimati fuerunt. q2 ſunt
frēs germani animarum rōnabilium que
ab eodem patre ſunt ꝓducte. ⁊ eadem ma
tre ſpūali ad eius imagine facte. Et ideo
quando aīa rōnalis xp̄i fuit verbo vnita
tunc ſoror eorum extitit deſponſata ⁊ non
mirum ſi de hoc gaudebant Luc. ij°. facta
ē cum angelo multitudo celeſtis laudan
tium ⁊ di. glīa in altiſſimis ⁊c. Quar
ta ē q2 ſicut in nuptijs ꝑparant̄ cibus pro
ſponſa quanto fieri poteſt delectabilius vt
eius animus alliciat̄ ad ſponſi complacē
tiam. ita in iſta bn̄dicta incarnatione ma
xime vt anima xp̄i fuit verbo deſponſate
p vnionem ypoſtaticam fuit fruitione di
uine eſſentie ⁊ glorioſa perfecta viſione
ſicut dicit propheta dauid. Saciabor cū
apparuerit gloria tua. Tertie nuptie 3e nupe

ſunt in quibus pſona agni fuit manifeſta
ta de quib9 habetur Jo. 2°. c°. die tertia fa
cte ſunt nuptie in chana galilee ⁊c. Iſte aūt
dr̄ nuptie agni. q2 ibi agnus manifeſta
uit gl̄iam ſuam. vt hr̄tur ibidem. In qb9
nuptijs. ſponſa dr̄ fuiſſe Maria magda
lena. ⁊ ſponſus Jo. euangeliſta. Dicit au
tem. b. Hieronymus ꝙ xp̄s vocauit eū
de nuptijs volentem nubere. Nec iſtō
derogat eius virginitati. q2 mater dñi de
dit conſenſum in ſponſum. ſine virgini
tatis diminutione in mente dando cōſen
ſum in matrimoniale vinculū3 ⁊ nō ma
trimonialem actum. Et ſic de beato Joā
ne credi pōt. Imo ceſſit matrimonium iſti
us in virginitatis laudem. q2 virginitas
per ſe ſumpta eſt virtus pura. ſed ſi cōiū
gatur ſacr̄o fit cōſecrata. Intelligēdū
eſt tamen ꝙ in diuina ſcriptura inueniū
tur quatuor v̄ginitates conſecrate. ſicut re
ſupra in ſermo. b. io. euangeliſte ſmone.
Dilectus meus articulo. 5°. Quarte
4e nu nuptie fuerunt ⁊ ſunt ille in quibus aīa fi
delis xp̄o efficitur coniugata. Iſte autem
nuptie fuerunt per incentiuum amorem
xp̄i ſponſi ⁊ anime ſponſe ſe mut° deſide
rantium. de quibus ad litteram loquitur
ioānes i apoc. vlt°. c°. Spōſus ⁊ ſponſa di
cunt veni. ſ. pro reciproco ⁊ intenſo deſide
rio copulandi. Intelligendū3 eſt tamē
ꝙ iſtud matrimonium in ſacr̄o baptiſmi
primo iniciatur. q2 eſt ſacr̄m fidei. vnde
dicit propheta oſee. ij°. Deſponſabo te mi
hi in fide ⁊c. Secundo conſumatur in
diuina euchariſtia vbi corpa ꝯiugū copu
lantur. ſicut dicit dñs in ioanne. vj°. Qui
manducat meam carnem in me manet ⁊
ego in eo. Tertio quādoqȝ repudiatur
propter lapſum peccati mortalis. q2 cau
ſa fornicationis licet repudiare vxorem.
ſicut dicit dominus in euangelio Mat.
xix. Dico autem vobis qd̄ quicunqȝ di
miſerit vxorem ſuam niſi ob fornicatio
nem ⁊ aliam duxerit mecat̄ quaſi dicat
l3 dimittere quando fornicatur. Imo non
l3 eam tenere. ſm ſententiam ſapientum
q̄ꝫ. b. Aug. inducit in li°. retractationum.
⁊ q2 etiam peccatum mortale eſt ſpiritua
lis fornicatio cum ſit auerſio a vero ſpon
ſo ⁊ conuerſio ad bona cōmutabilia cum
quibus anima voluntarie iuncta adulte
ratur. ideo in tali actu anima deſponſata
a xp̄o repudiatur leuit. 20. ſi mecatus fue
rit quis cū3 vxore alterius ⁊ adulteriū ꝑ
petrauerit cum coniuge proximi ſui mor
te moriatur. Quarto reconciliatur. ⁊
hoc per ſacramentum penitentie in quo
anima reuertitur ad verum ſponſum. vn
de talem ſponſam alloquens dominus
Jere. 3°. ca°. dicit. Tu autem fornicata es
cū amatoribus multis verūtamen reuer
tere ad me. Et ego ſuſcipiam te dicit domi
nus. Sed attendendum eſt ꝙ ſolum il
le anime iſtud matrimonium impollutū
ſeruant integrum que permanent in in
nocentia baptiſmali. q2 nunq̄ꝫ ibi interue
nit diuortiū3 peccati mortalis. ⁊ ideo iſte
ſponſe ſecure ſunt. ⁊ in talibus eſt perfe
ctus celibatus ſolum anime in ſua virgi
nitate perditum. que nunq̄ꝫ recuperatur.
ſicut nec baptiſm9 iteratur. Et nulla ani
ma virgo eſt. niſi que permanet in gra
tia baptiſmali. ⁊ iſtud donum eſt ab illo
ſponſo. Et ideo dicit ei ſponſa Jere. 3° pa
ter meus es tu dux virginitatis mee ⁊c. 5e nue
Quinte nuptie agni ſunt ille in quib9
mulier intacta efficitur conſecrata p vir
ginitatis votum ipſa manifeſtata ⁊ tales
ſunt que ſemper concomitatur agnum
virgines eni3 ſunt ⁊ ſecuntur quocunqȝ
ierit. vt habetur apoc. 14. De quibus nu
ptijs accipit eccleſia iſtud dictum apoſto
li. i. cori 12°. Deſpōſaui vos vni viro ⁊c.
Adhec vt mulier aliqua ſit ad iſtas
nuptias ydonea ſumme reqritur. ꝙ i mē
te ⁊ in corpore ſit caſtiſſima. Et beatiſſima
agnes illa virtute floruit. iccirco vna de
principalibus ſponſis agni fuit ⁊ diuina
ꝓuidentia ſic numerata. Intelligēdū
eſt tamen ꝙ iſta virtus caſtitatis militat
contra paſſionem cōcupiſcentie carnalis
quadrupliciter. Primo militant aliq E
ſic contra paſſiones. vt nec ſuperari poſ
ſunt nec ſuperare. donec manent in conti
nua lucta. ⁊ donec ſponte paſſio diſcedat
⁊ tales perſeuerantes dicuntur. quia nec

cadunt nec vincuntur. Math. 24°. qui per
ſeueraverit vſqȝ in finem hic ſaluus erit.
Scḋo. Aliq ſic militāt ꝙ diu pugnant
⁊ tandē vincūt: ſed cū difficultate ⁊ iſti di
cuntur cōtinētes dicēte apl'o. pᵉ cor. 9° ſic
pugno non quaſi aerē verberās. Sȝ caſti-
go corpus meū. ⁊ in Job. 7°. Miliᵃ ē vi
ta hominis ſuper terram.
Tertio aliqui ſic militant ꝙ faciliter il
las paſſiones vincunt faciliter ⁊ confeſtī
ſurgunt ad modum fortium bellatorum
⁊ iſti dicuntur temperati: quia perſeueran
tes vincūt eas vt. pȝ. de Joāne bap. i pue
ritia incipiente: iuxta illud Antra deſerti
teneris ſub ānis ꝛc. Et Samuel p°. R. 12°.
dicit Samuel ego ſenui ⁊ calui ita qḋ con
uerſatus coraȝ vobis ab adoleſcētia mea
vſqȝ ad hāc diem: ecce preſto ſum loquimini
de me coraȝ dn̄o: quaſi dicat ſum ſine ma
cula ꝛc. Quarto. Aliq ſic militant: ꝙ
habēt ita doitas illas paſſiones: vt inſur-
gere nō p̄ſumāt ꝯ iudiciū rōnis: ſicut pp⁹
infirmus q eſt ſubiugatus a fortitudie pri
cipis: ⁊ tales ſūt ipaſſibiles ad modū āge
loꝝ. De qb⁹ ad heb. 11°. ſancti p fidē vicerūt
regna opti ſūt iuſti. adepti ſunt repromiſ
ſiōes obturauerūt ora leonū extinxerūt im
petum ignis effugauerunt aciem gladij
conualuerunt de infirmitate. fortes fa-
cti ſunt in bello. Ideo dicūtur habere vir
tutem eroicam que dicitur diuina ꝙ ha-
bentes magis dr̄ filij dei ꝙ hominum.
ſicut Cyprianus dixit de Ectore: de qua
v̄tute loquitur. b. Dyo. in epiſtola ad Jo
annem euangeliſtam qui eam fuerat con-
ſecutus. Et ſecundum iſtaȝ virtutem eroy
cam beatiſſima Agnes militauit contra
paſſiones concupiſcentie: vt omnino im-
paſſibilis foret dicens diſcede a me pabu-
lum mortis: ⁊ ideo decuit. vt chriſto fie-
ret deſponſata in gratia excellenti: vnde
dicebat. Ipſi ſum deſponſata cui angeli
ſeruiunt ꝛc. Sed attendendum eſt ꝙ
quatuor modis homines male ſe habent
circa iſtas paſſiones. Alii enim diu reſi-
ſtunt: ſed finaliter nō permanēt. Luc. viij.
capi. hi ſunt qui audiunt: deinde venit dia
bolus ⁊ tollit verbū de corde eorum ne cre

dētes ſalui fiāt: ⁊ iſti dicunt in pſeuerātes
quia finaliter non perſeuerant. Alie et
to vincuntur vehementia paſſionis non F
tamen ſine reſiſtentia ⁊ iſti dicuntur incō-
tinentes Gala. v. caro concupiſcit aduer
ſus ſpiritum ⁊ ſpiritus aduerſus carnem
Aliqui autē vt inſurgit paſſio ſequun
tur eam ſine vlla reſiſtentia ⁊ iſti dicūtur
intemperati ex malo habitu. Gal. quinto
Qui talia agūt regnū dī nō cōſequēt ꝛc.
Aliqui autem paſſiones non expectant:
ſed ipſas inſequuntur ⁊ deſiderant: ſicut ſa
piens dicit de ſpectatione expellente virgi
nem ⁊ ſuſpirāte Et tpȝ de ſodomis quan-
do .14. vimqȝ faciebant Loth vehemen-
tiſſime tam prope erant vt infringerent fo-
res ⁊ tales vocantur beſtiales. ⁊ tale vitiū
dicitur beſtialitas: contrariū. ſ. virtuti he-
roice: qꝛ ſicut iſta virtus excedit bonitatē
humanam ⁊ imitatur diuinaȝ. ita iſtud vi
cium tranſcendit vicium hominum ⁊ eti-
am vltra malitiam beſtiarum: pro quo vi
cio poteſt accipi illud eccli. xj. i corde meo
dixi de filijs hominuȝ: vt probaret eos de
us eſſe ſimiles beſtijs ſicut dicitur in libro
Macha. 2°. cap°. 4°. de Menelao: qui ha
bebat animum fere bellue ⁊ crudelis tyrā
ni ꝛc. Sexte nuptie agni ſunt ille in q 6ᵉ nu.
bus ſancta mater eccleſia ſunt chriſto vni-
ta de qua vnione loquitur Apoſto. hebᵒ.
qnto di. dum loqueret de ſacramento ma
trimonij in terreſtri paradiſo inſtituto.
Sacramentum autem hoc magnum eſt.
Ego autem dico in xp̄o ⁊ in eccleſia: quia
ſ. iſta matrimonialis coniunctio que fuit
in paradiſo inſtituta. de qua loquit Apo
ſtolus fuit ſignum vnionis xp̄i cum ecclia
Intelligēdum eſt tamen ꝙ cōnubium
ſtatus in nocentie fuit ſignum coniunctio
nis xp̄i cū ecclia cōiuncti. ratione quarū.
Prima eſt. Quia ſicut in ſtatu inno-
centie nō fuit bigamia: vnde p̄m⁹ bigam⁹ B
fuit lamech maledictus. Ita ⁊ xp̄us nūꝙ
contrahat niſi cum ecclia. Et in ſignuȝ hu
ius nō admittūt bigami ad ordies ſacros
⁊ eccleſiaſticos. Secūda ē qꝛ ſicut i illo
ſtatu erat matrimonium indiſſolubile pro
eo ꝙ verum matrimonium diſſolui non

pōt niſi p mortē alteri⁹ cōiugū ⁊ tūc nul-
lus mortuus fuiſſet ⁊ ita mr̄monū xp̄i ⁊
ecclie ē oīo idiſſolubile. Tᵃ. rō ē qꝛ ſicut ibi
ꝯcepiſſēt mr̄s ſine ſue v̄ginitatꝫ corruptio
ne. Ita nūc ecclia de xp̄o ꝯcipit filios ſpi-
rituali ſine ſue itegritatꝫ remiſſiōe: ꝙ aūt
ſine corruptione cōcepiſſent declarat Au-
gu. de ci. dei ꝛc. Quarta ratio eſt qꝛ ſicut
ibi ſine dolore ⁊ violentia peperiſſent pro
eo ꝙ dolor eſt pena peccati in ptu. gn̄. 3°.
In dolore paries filios tuos. Ita nunc ec
clīa de xp̄o ſpiritualr̄ filios parit delectabi
liter qꝛ per caritatē ꝛc. Quinta ratio ē
qꝛ ſicut in ſtatu innocentie ſemper maſcu-
li fuiſſent ⁊ femine pares pro eo ꝙ oēs cō
traxiſſent ſine bygamia: vt dicit Aug. vbi
ſupra. Ita in generatione xp̄i ⁊ ecclie non
ſunt diſpares maſculi ⁊ femine in merito:
⁊ ſexu ſicut nec in merito qꝛ dicit Apoſto.
ad Galatas tertio neqȝ maſculus nec fe-
mina omnes enim vos vnum eſtis in xp̄o
Jeſu ꝛc. Sexta qꝛ ſicut ibi n̄ fuiſſent ni
ſi predeſtinati: quia ibi nullus fuiſſet dāna
7ᵉ nuᵉ tus. Ita null⁹ h gn̄rat niſi do accept⁹ fuerit
Septime nuptie agni ſunt ille in qui-
b⁹ celeſtis pſia i fine mūdi erit ipi agnoēter
nalit ordiata de qb⁹ loqt ſaluator. mat.
xxij. Simile ē regnū ce. hōi q fecit nup. fi.
ſuo. ꝛc. Iſte quippe nuptie filij regis eter
ni ſunt facte qꝛ totalr celeſtis yerᵃ imo tāꝙ
v̄o ſpōſo ē eternalr cōiugata. Intelli-
gēdum eſt: ꝙ iſta final vnio totius celeſtis iererᵉ
cū agno appellātur nuptie xp̄i qtī rōe:
P°. qꝛ i nuptijs p̄cioſa cibaria p̄parātur
ita h fercula p̄cioſiſſima apponūt. ſ. diui-
na ſuppoſita. qꝛ ſcḋm b. Aug. res qb⁹ ſācti
fruūt. ſunt ille q beatos nos faciūt: ſic pa
ter ⁊ filius ⁊ ſpūs ſan. nec erit ibi aliud
cib⁹ quo fruāt: niſi diuina eſſentia ꝛc.
Secundo quia ſicut in nuptijs cōmen
ſales appoſitis cibarijs corporaliter reficiū
tur. Ita hic iſtis precioſis dapibus ſatu-
rabunt cū. n. infinita ſit fames inte⁹ cāti ⁊
voluntatꝫ vt nō poſſint per aliqḋ bonum
creatū ſaturari: tn̄ iſti p bonū infinitū ſa
turantur: vt di. pp̄ha in pōs. Satiabor
cū ꝛc. Tertio. qꝛ ſicut in nuptijs inebri
ant: vt ſuppōebat Architriclinus i Jo.

2°. Ois hō bonū vinū ponit: ⁊ cū inebriati
fuerint tūc id qḋ deterius ē. Ita illic ſci.
ita erūt diītate abſorti voluptate incōpara
bili: vt q̄ſi ebrij pōꝝ n̄ recordēt niſi aſcē
dēt ſup cor. pſ. Inebriabūt ab vbertate do
m⁹ tue ⁊ torrēte voluptatꝫ tue potabis eos
4°. qꝛ ſicut filij p̄ſn̄te ſpōſo nullactenuȝ in
aliq moleſtāt ſic dī in apoc. xxj. Et abſter
get d⁹ oēȝ lacrimā ab oclīs eoꝝ ⁊ mors
vltra n̄ erit neqȝ luct⁹ nȝ clamor nȝ dolor
erit vltra q pᵃ abiert. ⁊ dixit q ſedebat in
trono. Ecce noua facio oīa. Ita ſci in iſto
cōuiuio nuptiali pp p̄ſn̄tiā ſpōſi oīmoda
carebūt in edia. Iḋ dicebat. ſ. angelus b.
Joāni apoc. 19. Beati q ad cenā nuptiaꝝ
vocati ſunt agni bn̄dicti. Quarum nu-
ptiaꝝ nos participes faciat: ꝛc. Amen.

In feſto ſanctoꝝ Anaſtaſij: ⁊ vincētij.

Hec ē victoria que vicit mūdum
fides nr̄a. pᵃ. io. 5°. c°. Quia
btūs Vincētius. ſcḋm exigentiaȝ
ſui nōis martyrij palmam p̄ce
teris victorie agreſſus ē. Iḋ ad laudem
ipius cōuenienter aumitur iſtud verbum.
Hec ē victoria ꝛc. In quo btūs Joā
nes euāgeliſta. Primo introducit hu
ius cauſam vel formam exēplarēȝ. Cum
premittitur. Hec eſt victoria. Secun-
do huius victorie efficatiam virtualem.
Cum ſubdit. Que vicit Tertio. Hu-
ius victorie cauſam primordialem. Cum
adiūgit. Fides noſtra. P° hi⁹ victo
rie cauſam exaltantem. qꝛ iſtam victori-
am non habuit. b. Vincentius a ſe ſed a
deo qui dat cū vult ⁊ quando placet di-
gnis victoriā. pȝ p°. Macha. x. c°. De io
nata qui fuit maltū honoratus a rege ale
xandro. qꝛ propter eum deuicerat regem
Demetrium. ideo dī vbi ſupra. Et ma-
gnificauit eum rex ⁊ ſcripſit eū inter ami-
cos primos: ⁊ poſuit eum ducē ⁊ prin-
cipem. p̄ncipatus ⁊ reuerſus eſt Jonatas
in Hieruſalem cū pace ⁊ letitia. Se-
cundo hui⁹ victorie efficatiam virtualē.
Hauc efficatiā deſcribit b. Paulus ad
hebre. 11°. c°. d. ſancti p fidem vicerunt re-
gna operati ſunt iuſtitiam adepti ſunt: ⁊
cete. obturauerūt ora leonuȝ extinxerunt

impetum ignis effugauerunt aciem gla-
dij conualuerunt de infirmitate fortes fa
cti ſunt in bello. q: ibidem dicit ſup:a im
poſſibile eſt ſine fide placere deo. Ter
tio hui⁹ victorie cauſam p:imordialem.
Hec eſt iſta via que ducit ad vitaz que ē
cām p:imordialis ⁊ finalis omnium no-
ſtrorum actuum. Aug. Fides ceteris vir
tutibus lum̄ fidei miniſtrat Matt. 9º.cº.
Fides tua te ſaluum fecit. d. ergo hec eſt
victoria que vincit mundum ⁊c̄. Cir-
ca iſtam victoriam ſunt duo principaliter
inquirenda. Et. Primum eſt. Quo
modo hec victoria fuit in ſacra ſcriptura
mirabilr̄ figurata vel exaltata Scd̄z
eſt. Qualiter iſta victoria ē in pſ̄ia mira-
biliter p:emiata ⁊c̄. Quātū ad p:imū
inducuntur plures victorie in veteri te. q
b⁹ beati Vincētij fuit victoria figurata q
bus alie 7 victorie in nouo corrñdent.
B Quaruz. Prima fuit victoria habrae
gen̄.14. qñ vicit. ſcilꝫ chodolamo: regez
elamitaruz ⁊ thadal regem gentium. Et
auraphel regem ſenar. Et arioch regem
ponti. Et liberauit loth nepotem ſuum
obtulitqꝫ pro eo melchiſedech rex ſalem.
ſacrificium ⁊c̄. Iſte habraam qui fuit
pater fidei noſtre. ſm apoſtolum figurat
beatum Vincentium per quē fides xp̄ia-
na fuit ſingulariter in hyſpania generata
Item vicit. Primo. ſ. regem elamita-
rum qui interp:etatur rex ſeculi munda-
na contempnēdo. q: a iuuentute cuncta
que habuit p:o xp̄o reliquid ⁊c̄. Secū
do regem thadal ſeu tubal qui interp:eta
tur appendens. q: appenſio aculey crude
liſſima ipſum a fidei p:opoſito non muta
uit. Tertio regem ſenaar. q dicit̄ rex
fetoris. q: p:opter ſue puritatis caſtimo-
nia fuit leuita. adhuc iuuenis o:dinatus.
Quarto regem ponti. qui dicitur rex
inclinationis quā incurrimus per accidi-
am. quia perſeuerantia boni operis adeo
excluſerat ab eo deſidiam. vt non tantum
fugeret perſequentes. ſed eos inſequi vi-
deretur. vnde dicebat ep̄o valerio qd tu
ſub murmure manſuetorum verborum.
ſuperbum alloqueris exclama potius ⁊
increpa iſtum infidelem xp̄icolam vt con
tricta rabies que ꝯ deum ſuū clamat ip-
ſa vocis auctoritate frangatur Contra
iſtos quattuo: reges debent clerici dimica
re. Ut. Primum vincat per contem-
ptum mundanorum i effectu. aut ſaltem
in affectu. Si quis eīm diligit mundum
non eſt charitas patris in eo. vt ait io. in
canonica pª. cº. ijº. q: omne quod ē in mū-
do aut ꝯcupiſcētia carnis ⁊c̄. Secun-
dum vincunt per patientiam. dum infe-
runtur mala tempo:alia. q: xp̄s cum ma-
lediceretur non male dicebat. Et cum pa
teretur non cōminabatur. vt ait. b pe. in
canonica p:ima. c. ijº. Tertium vincūt
per caſtimoniam non ſolum ab illicitis
actibus. ſed etiam ab illicitis affectibus
⁊ aſpectibus abſtinendo. q: ſicut in trium
phanti eccleſia virgines ſemper agnum
ſecuntur quocunqꝫ ierit ita in eccleſia mi
litante non debent niſi homines caſti eē
de xp̄i ſorte. vnde clerici ſunt hodie p:ole-
nitis ve. teſtamenti quorum pater carna-
litatis victū gladio vidicauit in ſiccimis.
Quartum vincūt per latriam qua eri
gimur circa iſta que ptinent ad cultum
diuinum que eſt potiſſima omnium vir
tutum moralium iſta virtus lꝫ ſit omni-
bus communis tamen clericis eſt magis
p:op:ia. q: mediantibus ipſis miniſtrant̄
illa que pertinent ad cultū diuinū d̄ qua
eſt p:imū mandatum Mat. xxij. c. Dili-
genis dominum de. t. ex to. de hac virtute
eſt p̄ncipiū legis p:eceptum. ſ. dominum
deum tuum ado:abis ⁊c̄. tanto enim ipſa
eſt nobilio: quantum vicium ſibi oppoſi
tum. ſ. ydolatria eſt peio: ⁊cetera.
Secunda victoria fuit Moyſi quan-
do vicit amalech. exo. 17. tenendo virgā 2ª vict.
dei in manu ſua per virtutem orationis
ideo d̄ʀ vbi ſupra quando enim leuabat
manus ad celuz vincebat̄ iſrael. ſed quā
do fatigabatur lauare vincebat amalech
Iſte Moyſes figurat btm̄ Vincen-
tium q: Moyſes interp:etatur aſſumpt⁹
de aqua. ⁊ beatus Vincentius fuit trāſla
tus de aquis. i. de tribulationibus hui⁹
ſeculi ad montem dei o:eb. iuxta illud p̄s.

non me demergat tempeſtas aque nec ab
ſorbeat me p:ofun. neqꝫ vt ſup me pu. oſ.
ſuuz Moyſes vicit Amalech q interp:eta
tur gēs bruta Sanctus iſto. iſte vicit ama
lech. i. brutum. i. datianuz qui brutum cru
delitate circa eum inſaniebat ⁊ hoc p vir
tutem orationis. vnde in eculeo elleuat⁹
dixit in ſublimibus ago:. vnde quādo ta
cebat querebat cur taceret. dixit q tempo
re orationis. vir xp̄ianus cum deo loqui-
tur. Ad iſtam virtutez o:tabatur xp̄s
diſcipulos ſuos tempo:e temptatiōis di.
orate ne intretis in temptationem Mat.
xxvj. cº. Ad hanc debet vnuſquiſqꝫ tem-
po:e temptationis recurrere. q: omnis tē
ptatio inclinat deorſum. oratio autez ele
uat ſurſum: ⁊ contraria contrarijs curan
3ª vict. tur. Tertia victoria fuit ioſue. x. cº. quā
do vicit. 5. reges amo:reorum quando ſte
terunt ſol ⁊ luna ſpacio diei vnius inuo-
cante dominum. Ioſue ⁊ obediente voci
hominis. ⁊ tunc cepit. 5. reges. ſ. regez hie
ruſalem regem hebrō regem therimoth.
regem lachis. ⁊ eglon de quibus dicitur
vbi ſup:a pcuſſitqꝫ ioſue ⁊ interfecit eos
atqꝫ ſuſpendit ſuper 5. ſtipites fuerūtqꝫ
ſuſpenſi vſqꝫ ad veſperum. Iſte Io-
ſue qui interp:etatur ſaluato: eſt. b. Vin
centius qui ſaluauit ſeipſum pro xp̄o me-
ritorie moriendo iuxta illud luc. qui per-
diderit animam ſuam p:opter me ſaluaz
faciet eam. Iſte Ioſue habuit de. 5. regi-
bus amo:reorum victoriam ⁊ beatus. Vi
centius de. 5. ſenſibus co:po:is qui in vi
ta amo:reorum. i. carnalium hominum in
quibus regnant anime. ſ. dominium poſ-
ſidendo. iſtos reges ſubiecit iſrl̄i. i. rationi
que videt deum per carnis mortificatio-
nem. ſm apoſtolum di. Caſtigo corpus
meum ⁊c̄. Iſtos enim. 5. reges debemus
redigere in ſeruitutem rationis. q: iſte ſūt
feneſtre per quas intrat. ſ. mors ad animā
4ª vicª noſtram. ſm Iere. ⁊c̄. Quarta victo-
ria fuit Gedeonis iudic. 7. quando vicit
Madian qui fuit virorum fortiſſim⁹ ap-
pellatus ab angelo. Iudic. 6. Dn̄s tecuz
virorum fortiſſime q hito ſigno roris i-
uellere vicit madian pꝫ ibidem qd̄ ſignū
fuit figura incarnationis filij dei. dicente
propheta p̄o. 7ʟ. mer. 6º. Deſcendet ſicut
pluuia in vellus ⁊ ſic ſtilicidia ⁊c̄. Iſte fu
it. b. Vincentius q ipauidus circa bonaz
mortem fuit que ē p:op:ia fortitudo. Iſte
p:emiſſe ſigno rōnis inuellere. q ſignifi-
cat incarnationē xp̄i in virgine. iuxta illō
p̄s. Deſcendit ſicut pluuia in vellus ⁊c̄.
vicit madian qui interp:etatur iniquitas
q: beatus Vincentius in virtute incarna
tionis xp̄i de qua habuit fidē pleniſſimaz
Iudicem in iniquitatis vicit quatruplici
ter. Et. Primo q: eius minis non cedēs
gratis ſe obtulit ⁊ p:eſentauit. Secun
do q: eius miſtris ſupplicia intulit ⁊ ma-
la multa. Tertio q: ipſum iudicem po
ſtea ingenter vexauit ⁊ mirabilr̄ afflixit.
Quarto q: eius i pietatibus poſt mo:
tem preceſſit ⁊ cetera. Quinta victoria 5ª vicª
eſt Iepte iudic. xj. quando vicit filios
amon qui populus inutilis interp:etatur
Iſte Iepte qui interp:etatur aperiēs fuit
b. Vincentius qui ea que ſunt fidei xp̄ia-
ne aperiendo infidelibus qui circa eū erāt
vicit amon qui interp:etatur populus in
utilis ⁊ ſignificat populum paganorum
per eius p:edicationem ad fidem conuer-
ſorum. q: illi ante conuerſionem erant pe
nitus inutiles ad bene operandum. ſicut
homines mortui. q: dn̄s infideles mor-
tuos appellauit di. vni diſcipulo⁊ Ma.
8. dimittite mortuos ſepelire mortuos.
Sexta victoria fuit Sanſonis iudic. 6ª vicª
xv. quando vicit philiſteos cum maxilla
aſini in qua ortus fuit fons aq̄ viue. Iſte
Sanſon fuit. b. Vin. q: ipſe habuit forti-
tudinem ſolis iuſtitie. i. xp̄i interp:etatur
enim fortitudo ſolis. q: ſicut xp̄us p:o no-
bis mori non timuit. Ita nec iſte. Iſte
eſt Sanſon qui vicit phyliſteos. qui iter-
p:etatur cadentes. i demones. qui ab ar-
che ſuperne curie ceciderūt iuxta illō luc.
x. videbaz ſathanas de celo cadentez qui
ſuperauit perſecutionem ab eis inuiciatā
per datianum ad xp̄ianorum ruynā ⁊c̄.
Septima victoria fuit Dauid. i. Re. 16 7ª viª
c 1. quando interfecit goliaz in funda ⁊ ba
culo accipiens quinqꝫ lumpidiſſimos la-

pides de torente. Iſte dauid. qui īterpre-
tatus vultu decorus fuit. b. Uin. cuius ani
ma fuit decorata virtutibus ⁊ donis ſpi
ritualibus. Iſte dauid vicit golīā q̄ interp̄
tatur trāſmigratio ⁊ ſignificat carnē no
ſtram. que quotidiana corruptione conſu
mitur. Hanc vicit. b. Uin. acceptis. 5. la
pidibus. i. qnq̄ plagis. quas xp̄us in ſuo
corpore ptulit. Sicut enim illis caro xp̄i
fuit atrita. Ita ex conſideratione ip̄arum
caro noſtra ateratur: ⁊ carnis temptatio
nes ex hoc repmātur iuxta illud pª pe. 4°.
c°. xp̄o in carne paſſo. ⁊ vos eadem cogita
tiōe induamini. Et armatura ſingularis
aduerſus hoſtem. eſt cogitatio paſſionis
xp̄i. q̄r dum hoſtis recordatur ſe ſuperatū
fuiſſe illa. adhuc iterū dubitat ſe. ſ. ſupa
ri. Iſtis enim ſeptem victorijs ve. te-
ſtamēti correſpondent alie ſeptem in no. te
ſtamento per quas victoria. b. Uin. non
tātū fuit. exaltata. ſed etiam formaliter de
C clarata. Quarum.

pª vitª no. teſ. Prima fuit victoria xp̄i de qua habe
tur apoc. v. c°. vicit leo de tribu iuda. Sicut
enim xp̄s in patibulo pro nobis extenſus
in cruce. Sic. b. Uin. fuit in eculey ſuppli
cio ſuſpenſus totoq̄ corpore diſſipatus.
Sic ēt xp̄us fuit multipliciter i ſua carne
mirabiliter vulneratus iuxta illud euan-
ge. qui vult venire poſt me ⁊c̄. Crucis
enim ⁊ eculey ſupplicia conueniunt i cor-
poris ſuſpenſionem. ⁊ membrorum diſtē-
ſionem. Secunda victoria fuit. Beate
2ª vic. marie v̄ginis. mr̄is domini d̄ cuius mar
tirio. Luc̄. in euangelio prophetauit. ſi.
vi. Tuam ipſius animam ⁊c̄. Sicut eīm
mater domini fuit in ſua anima gladio
paſſionis xp̄i tranſfuſa. Sic caro. beati
Uin. fuit uſque ad vltimum pene tracta
pectinibus ferreis ideo dicitur vt reuelenꝫ
in meſtis cordibus ⁊ ce. q̄r magnitudo fi-
dei huius ſancti. non niſi per ingētia ſup
3ª vic. plicia potuit reuelari. Tertia victoria
fuit. b. Joannis baptiſte de q̄ legitur ma.
14. Sic̄. n. b. Joānes fuit captus ⁊ vin
culatus. Sic. b. Uin fuit cathenis ⁊ carce
ribus fatigatus. Et ſic ille ad ſui mortem
ex increpatione Herodem incitauit. Ita

iſte ad ſui necem exargutione rigida da
cianum concitauit vt oſtenderet q̄ non
inuictus ſed ſponte pro chriſto mortem
ſuſcepit. Memorās illud euāgelij Mat.
10. Nolite timere. e. q̄ corp⁹ occidūt aīas
autem non poſſunt occidere ⁊c̄. Quar
ta victoria fuit. beati Joannis euangeli- 4ª vi.
ſte. de quo dicitur apoca. p°. cap°. Fui in
inſula que dicitur pathmos ⁊c̄. quia ſicut
iſte fuit in maris inſula exulatus. ſic iſte
in maris vnda precipitatus. Et ſicut ille
in feruentis oley dolium miſſus. Sic iſte
in craticula ſuper carbones aſſatus. Si-
cut. b. Laurentius qui fuit eius collecta-
neus vt fertur. ſed ⁊ con ſanguineus. ita
vt dicere de illo apoſtolus. ipſe autem
ſaluus erit. Sic tamen quaſi per ignem
⁊c̄. Quinta victoria fuit beati ſtepha- 5ª vi.
ni de qua habetur act. 7. Et dicitur q̄ te
ſtes depoſuerunt veſtimēta ⁊c̄. Sic enim
corpus beati ſtephani fuit ſaxis crepitan
tibus conquaſſatum ita corpus. b. Uin.
fuit reſtis penetrantibus ſauciatum. ita
vt dicere poſſet iſtud propheticum cor-
pus meum dedi percutiētibus ⁊c̄. Sex
ta victoria fuit beati pauli de qua habe- 6ª vic
tur. 2ª corrin. xi. vbi ait quinquies qua-
dragena. Sicut enim. bea. paulus fuit
pro chriſto multotiens flagellatus ita iſte
fuit pro xp̄o duriſſime verberatus ſm̄ atte
ſtationem Amb°. ⁊ Math. iuxta illd̄ euā
gelij. Tradēt. n. vos ⁊c̄. Septia vi. fuit
Michael archā. de q̄ hr̄ apo. 12°. vbi dicit
Factū ē prelium magnū i ce°. Quia ſic b.
Michael vicit antiquū hoſtem ipſuz de
celo fugādo. Ita bea. Uincē. de ipſo triū
phauit: ipſuz dacianū tyrānuz de ſolo ec
cleſie militantis effugādo p̄ ſuum ſangui-
nem: q̄r interfectio martyrū paulatim ſa-
than de terra in abyſſum fugauit. donec
tēpore b. Siluestri fuit religatus in abyſ-
ſo: ut habetur 2°. de ci. dei. ideo dicit ibi-
dē ipſi vicerūt eum: vt habet in apoc. xij.
bea. Joannis euāgeliſte. ſ. relegan° ipſuz
in abyſſum ⁊c̄. Circa ſecundam p̄tem
ſermonis eſt intelligēdum q̄ anima bea.
Uincentij ſecūdum illas ſeptenes victori
as fuit ſeptē beatitudinib⁹ que nunciate

fuerunt ſeptem angelis. vij. eccleſiarum in
apoca. p̄mo cap°. vij. ſtelle āgeli ſūt. vij. ec
cleſiar ⁊ candelabrorum ⁊ ſeptē eccleſie
A felicitata. Quar. Prima fuit. Quādo
eius aīa ſe vidit per primā reſurrectionē
in vita felici ppetuata. ideo conuenienter
fuit figuratus p̄ angelum. Epheſi. eccleſie
cui dicitur in apoc. 2°. cap°. vincenti dabo
edere de ligno vite q̄d eſt in paradi° dei
mei ⁊ce. Iſtud lignum vite eſt xp̄s p̄ cui⁹
eſus perpetuat in vita anime ſanctorum
i. paradiſo celeſti ſicut p̄ illud lignū vite p̄
petuantur corpora primorum parentum
interreſtri paradiſo.

Secunda fuit: quando eius anima vi
dit ſe liberatam a plagis ⁊ p̄iculis eterne
dānatiōis. Et ideo cōuenienter figuratus
fuit p̄ angelum eccleſie ſmirne: cui dictū
fuit a poca. 2°. Qui vicerit non ledetur a
morte ſecunda ⁊ cetera.

Tertia fuit quando eius anima vidit
q̄ ſibi fuerūt archana celeſtia ⁊ ſecreta re-
uelata p̄ nāz incōprehēſibilē cōicata: ideo
bene figuratus fuit p̄ angelū eccl'ie p̄gami
Cui dicit apoca. ⁊ vincēti dabo ei māna
abſconditū: ⁊ dabo ei calculū nouū cādi-
dum: ⁊ in calculo nomen nouū ſcriptū: q̄
nemo ſcit niſi q̄ accipit.

Quarta fuit. Qn̄ eius aīa vidit q̄ ſibi
ptās ⁊ auctoritas regni fuit colata ei. Et
ideo bene ſiguratur p̄ angelū eccleſie thia
tire. Cui dicit apoc. 2°. Qui vicerit dabo ei
ptātē ſup gētes ⁊ regna: ⁊ reget eos i vir
ga ferrea: ⁊ tanq̄ vas figuli cōfringentur:
ſicut ⁊ ego accepi a patre meo. Et dabo
ei ſtellaz matutinam: iſta ſtella eſt iuſticia
per quam bene regulantur.

Quinta fuit. Qn̄ hec beata aīa vidit
ſe virtutibus beatificis adornata. Ideo be
ne figurat per angelū eccleſie ſardis. Cui
dicit apoca. 3°. Qui vicerit veſtiet veſtimē
tis albis: ⁊ nō delebo eū de libro vite ⁊ cō
fitebor nomē eius coraz patre meo ⁊ corā
angelis eius. Iſta veſtimēta alba ſicut ha
bet in eodē libro ſunt v̄tutes ſanctorū i pa
tria que ſunt due. ſ. ſapiētia ad cōtemplan
dum in intellectu intuitiue diuinā eſſentiā
Et caritas in affectu ad beatificē amāduz

cam. Sexta fuit. Qn̄ iſta beata anima
vidit ſe in diuino propoſito cōfirmatam:
vt inde non poſſit excidere vbi eſt feliciter
colocata ſicut ceciderūt angeli mali: vt ha
betur in Ezechiele: ideo bene figuratur p̄
angeluz phyladelphie cui dicit apoca. 3°.
Qui vicerit faciā illum colūna in templo
dei mei. ⁊ foras non egredietur ⁊c̄. que eſt
beatitudo ſecuritatis. que ſm̄ Aug. de ci.
dei eſt neceſſaria ad omnem miſeriā exclu
dendā. Septia fuit. Qn̄ iſta beata aīa
vidit ſe ſuper angelos exaltata cum. n.
oēs ſancti ad ordines beatorū aſſumātur.
Nō videnꝫ martyres ⁊ ſpeāt tam victo-
rioſi: ſicut bea. Uin. in inferioribus ordini
bus remanere. Et ordo thronorū maxime
martyrib⁹ hoibus eē p̄miſſus. Iuxta illd̄
euāgelicū. Mathei. v°. Beati q̄ p̄ſecutio-
nē patiūꝫ. Thronus. n. maieſtatē regni dn̄i
gnat. Iuxta illd̄ ps̄. De fru. vē. tui. po. ſu
p̄ ſedē meā. Id cōuenīēter figurat p̄ ange-
lum laudicie. Cum dicit apoc. 9°. Qui vi-
cerit dabo ei ſedere in throno meo: ſicut et
ego vici ⁊ ſedi in throno patris mei.
Iſte thronus eſt ordo thronorum in qui-
b⁹ deus ſedet: ut ait Bernardus ad eu-
geniū. Iſte ſeptē beatitudīes ſunt deſi-
gnate per illas ſeptē ſtellas quas tenebat
xp̄us i dextera ſua: Apoca. p°. Et habebat
i dextera ſua ſtellas. vij. ad liberalr largiē
dū eas hijs q̄ a dextris ei⁹ erūt. Quarū. ſ.

Prima eſt ſacietas que excludit om-
nem egeſtatem que fuit figurata Angelo
epheſi. Ideo dicitur vincenti dabo edere
de ligno vite.

Secunda eſt vita que excludit omnem B
mortem: ⁊ hec fuit promiſſa angelo ſmire
Cui dicitur. Qui vicerit non ledet a mor
te ſecunda.

Tertia eſt: Sapientia ſine errore. Hec
promiſſa fuit angelo pergami. Cui dicit
Uincenti dabo candidum calculum ⁊c̄.

Quarta eſt. Poteſtas ſine infirmitate
que fuit promiſſa angelo. Thiatire cui di
cit. Qui vicerit dabo ei ptātē ſup gētes.

Quinta eſt. Innocentia ſine labe que
fuit promiſſa angelo ſardis cui dicitur
Qui vicerit ueſtietur veſtimentis albis.

Sexta eſt perpetuitas ſine defectione que fuit pmiſſa angelo phyladelphie cui dr̄. Qui vicerit faciã illũ colũnam. ꝛc.

Septima ē. dignitas ſine diminutiõe que fuit pmiſſa angelo laudicie cui dr̄ da bo ei ſedere in throno meo ꝛc̃. Iſtas ſe ptem ſtellas dedit xp̃s de dextera ſua btõ Uincentio. ꝑpter ſeptem victorias quas hũit de tyrãno. ꝑpter quas reportauit a xp̃o. 7. pmiſſas felicitates. Quas no bis concedat xp̃s ieſus dei ꝛ virginis fili us. Amen.

¶ In feſto conuerſionis beati pauli apoſtoli. Sermo primus.

IN lucē ſolẽq3 conuerſus eſt. ꝛ
I ꝛ in aquas plũmas redundauit heſter. 9°. c°. Qꝛ de cõuerſio ne preclara. b. pauli per q̃ vlis eccĩa fuit ſingulariter illuſtrata. nũc agi tur. Iccirco ad eius laudē cõuenienter aſ ſumitur verbum iſtud. In quo quidē verbo iſtius ſacratiſſime cõuerſionis fru ctus geminus demõſtratur. Et. Pri mus eſt fructus veritatis cu3 in ipſo fue
K rit fides xp̃i ſupnaturaliter reuelata: Et ideo pmittitur. In lucem ꝛc. Sicē eim di es ſuccedit nocti: ſic eius illuminatio ſe cuta fuit in fidelitatem iudaicam ꝛ tene broſam vt ipſe dicere poſſit ro. 13. Nox p̃ ceſſit dies ꝛc̃. Secundus eſt fruct⁹ pie tatis. Cum ab ipſo fuit fides xp̃i vliter p̃ dicata. ideo ſeqtur. In aquas plu. redun. Sicut enĩ aqua facit germinare terra3 ſ3 dictum phycum. Sic doctrina. b. pauli apoſtoli fecit fructificare eccleſiam. Et idõ bene fuit prefigurata per illum fontem d̃ quo dixit Moy. in geñ. 20. q irrigabat vniuerſam ſuperficiem terre. Ita doctri na eius vltra predicationes particulares aliorum apoſtolorum fuit ad totam vit3 eccleſiam dilatata. Quia u° ſub ſolis ſignaculo ſerenitas iſtius conuerſionis ē introducta. Iccirco ſub ſolis ſi³ eſt perſo na. b. pau. apoſtoli multipliciter cõmen danda. Intelligendum eſt tamen q ſol in ſuo curſu habet duodecim manſiones per annum in quarum qualibet moratur per vnum menſem. Sic curſus. b. Pau. apoſtoli qui habuit in ſimilitudinem ſo lis ſm beatum dio. illuſtrando vniuerſa lem eccleſiam duodecim ſtatus in quib⁹ colligitur eius vita. Primus fuit ſta p⁹ ſta.
tus ſue gñationis. Fuit aũt de tribu be niamin generatus. ſicut ipemet teſtat̃ ad Ro. xj. Que tribus hũit quatuor puilia:
L Et. Primum fuit. Qd ei fuit ciuitas hieruſalē diſtributa. que ciuitas ē figura ſuperne patrie ſm apoſtolum Gala. 4. Scdm fuit qꝛ iſta tribus fuit ab ydo latris ſegregegata. qñ ieroboam abſtulit x. trib⁹ a domo dauid ꝛ ipas ad ydolatri as traxit. 3. Re. tunc rubē diſceſit ab eo ꝛc̃. Tertium fuit. q fuit ꝓgenies xp̃i con iũcta. i. tribui iuda. vt p3 p Hieronymũ ſuper Mat. ca°. Quartũ ē q̃ i iſta tri bu fuit paſſio ꝛ reſurrectio xp̃i conſuma ta. ꝛ aſcenſio. qꝛ ciuitas hieruſalem ibi fu it. Ideo qꝛ de iſta tribu fuit. b. paulus cõ uenit ei iſta benedictio que data fuit be niamin in geñ. a iacob. d. Beniamin lu pus rapax mane comedet predam ad ve ſperam diuidet eſcas. qꝛ ſm Aug. b. pau. in pncipio ſue vite fuit lupus lacerans ec cleſiam ꝛ diuiſit eſcas ſpũaliter in fine ſa 2⁹ ſta.
nans ipſam eccleſiam ꝛc̃. Secundus ſtatus fuit ſue primordialis eruditionis. fuit enim ad pedes gamalielis doctus de lege. vt ipſemet gloriat̃ teſte Hiero° ad paulinum. Iſta fuit pma ſcilꝫ ſcola ga maliel. de qua ꝓceſſerũt quatuor p̃clari do ctores eccĩe quorũ. Primus fuit Ni
M chodemus q paſſionē xp̃i ſcripſit. ſicut vi dit. Secundus fuit Abibas filius ga malielis qui cum apoſtolo paulo de lege doctus fuit. Tertius fuit btũs ſtepha nus. l3 non habeatur expreſſe. Quart⁹ fuit beatus paulus. qui ſupra coetaneos ſuos proficiebat in ſcientia. Iſte fuit ille gamaliel venerabilis q ſua ſapia apo ſtolos a iudeis tutauit. vt habetur in actĩ.
Tertius ſtatus fuit quaſi primarius 3⁹ ſta.
ſue religionis cum tempore ſue iuuentu tis eſſent tres religiones. ſicut ſunt modo quatuor in eccleſia videlicet.

¶ Herodianorum.
¶ Saduceorum.
¶ Phariſeorum. vt p3 in eccĩaſtico. S3 b. pau. aſſumpſit religionem phariſeoru3 que tũc tpĩs fuit ꝑfectiſſima. Iſti pha riſei vt fertur habebant quatuor ſigna ꝑ
E fectionis. Primum fuit q in fide non errabant. vnde. b. pa. poſt conuerſionem ſuam in concilio iudeorũ exclamauit di. Ego phariſeus ſum in actĩ. Secundu3 fuit qꝛ ꝑcepta de calogi in frõte ſcripta ge rebant ꝛc. Tertium erat q fymbrias pa liorum veſtimentorum ponebant. ſ. acu leos ad recordationem de lege. Quar tum. q orationes ꝓlixas faciebant. vnde b. pa. teſtatur ſe iuxta videndum ſm le gem ꝛ phariſeum ſm emulationem.

Quartus ſtatus fuit ſue inſane emula
4⁹ ſta. tionis. quando ſupramodũ ꝑſequeba tur eccliam dñi ſpirans minarum ꝛ ce dis in diſcipulos dñi. vt habetur in actĩ.

Sed fuit conſecutus miam dñe qua druplici. ſ. Primo qꝛ ignorans fecit
F ipe dicitur. ſ. ideo dei miſericordia3 cõ ſecutus ſum. qꝛ ignorans feci in incredibi litate mea ꝛc. Secundo qꝛ zelum dei ſe habuit putabat ſic faciẽdo placere deo vnde alibi dicit de ſeipſo habundantius emulator eſſe paternarum mearum tra ditionũ. Tertio qꝛ xp̃s diuitias miſeri cordie ſue oſtendere voluit. vt oſtenderet quoniã inclinatus ē ad parcendum ſuis ſupplicibus. q parcit ſuis ꝑſequentibus
M ipſum. vnde alibi dicit ſe ideo miſeriã cõ ſecutum fuiſſe vt in ipſo xp̃us oſtenderet diuitias gre ſue. Quarto qꝛ. b. ſtepha nus ſingulariter pro ipſo orauit quando eius lapidationi interfuit plus omnibus ſeuiens. ſm Aug. vnde cum quē habuit pro ꝑſequente poſtea meruit habere con ſortē ꝛc. Quintus fuit. Status ſue cele
5⁹ ſta. bris conuerſionis. quando acceſſit ad ꝓn cipem ſacerdotum. ꝛ petijt ab eo epiſtolas in damaſcum. vt dr̄ in actĩ. In qua ↄuer ſione quatuor miracula cõcurrerũt. Et.

Primum fuit. Subita illuſtratio. qꝛ circumfuſit. ſic eum lux de celo ſubito co
B pioſa. ꝛ tunc in luce traditur xp̃m apparuiſ ſe. l3 non habeatur expreſſe tñ alibi dicit. Nonne dñm vidi ꝛc. Scdm fuit repẽ tina cecatio. ſicut enĩ viſus nr̄ obtundit̃ a claritate ſolis ita p̃claritate iſtius lucis ni hil videbat actĩ. ij. Tertium fuit diuina allocutio. qñ xp̃s dixit ei. Saule. Saule cur me perſequeris ꝛc. ceteri aũt audiebãt tumultũ vocis non intelligebant ꝛ l3 lu cem viderent non tñ xp̃m vt ibidem hẽt.

Quartum fuit cordis i mutatio q eum prius fuerat contumax ſtati3 obediuit di. D ſic quid vis me facere ꝛc. Sept⁹ ſta 6⁹ ſta.
tus ē ſue ſpũalis regenerationis quãdo fuit in damaſco baptizatus. vbi ſtetit tri bus diebus in orõne. non manducãs nec bibens. donec baptiſmu3 ſuſcepit. Ubi fuerunt alia miracula quatuor. Et. ſ.

Primum fuit de ſua viſione qua vi N
dit q vir quidam noĩe ananias p impo ſitionem manuum reddebat ſibi viſũ ꝛc.

Secundũ de xp̃i appitione qua appu it ananie di. vade ꝛc. ꝛ retinuit viſionē q̃ viderat Saul: nec ipſum timente3 tu taret. Tertium fuit de viſus reſtitutio ne. qꝛ confeſtim ceciderunt ab oculis eius tan q̃ ſquame. ꝛ viſum recipit p verbum ana nie ꝛ ſurgens baptizatus ē vt in actibus dr̄ ꝛc. Quartum fuit de ſpũſſancti ex ſufficiẽte. qꝛ miſſus fuit ad eum. ananias. vt baptizaretur ꝛ impleretur ſpũ ſancto. Et ideo continuo ingreſſus in ſynagogas predicabat ieſum. ſicut ceteri apoſtoli. qñ receperunt donum ſpũſſancti ꝛcetera.

Septimus ſtatus fuit ſue ↄtualis cõ uerſationis. In quo floruit virtute qua 7⁹ ſta.
druplici. Et. Primo ↄtute humilitatis perfecte. l3 enim naturaliter eſſet nobilis genere. vt habetur in actĩ. tamen nõ eru beſcebat. laborare ſuis manibus in humi litate. ſ. ſceno factoria corderum. vt habe tur in actibus. Secundo virtute caſti O
tatis puriſſime fuit ei3 virgo. ſicut io. euã geliſta. qd ipſe inſinuauit loquens de ma teria ↄginum circa illam a dño miam cõ ſecutum. Et alibi loquens de ſtatu matri moniali viduali. ꝛ virginali. di. volo ↄ omnes homines eſſe ſicut meipſum ꝛc̃.

Tertiõ virtute fidei firmiſſime. Cui⁹

signū fuit admirabilis spāliter qñ mor
tuum suscitauit ꝛ magū excecauit ꝛ ser
pentē fugauit in actibus. Quarto vir
tute charitatis incensꝰ q̄ pꝫ in suis epīis
tam ignitis. vt dicit quis me separabit a
8us sta. charitate xp̄i ꝛc. Octauus status est.
Sue penalis persecutionis in qua vt ipse
testatur. singulariter fuit afflictus in. po
n.quadruplici. Et. Primo fuit quī
quies flagellatus. xl. plagis vna. minꝰ.
A Secundo fuit agcitibus ter virgis ce
sus. Tertio fuit semel lapidatus.
Quarto fuit ter naufragium perpe
sus. ppter nomen xp̄i. vt refert corī. Et
pꝰ. hec multipliciter. victus ꝓ xp̄o. vñ cū
agabus ꝓpheta zonam eius accipiens se
ipsum ligasset dixit virū cuius zona hec.
est. sic alligabunt in hierusalem. Et dixit
ego non solū alligari. sed ꝛ mori paratus
sum pro nomine dñi nostri iesu. ꝛ nō po
tuit a fratribus rogantibus retineri. vt ibi
9us sta. dem in act. Nonus status fuit sue sin
gularis promotiōis. In quo claruit qua
druplici dignitate. Et. Primo digni
tate apl̄atus. vnde ait. qui operatus ē pe
tro in apostolatu operatus ē ꝛ mihi inter
gentes ꝛc. Secundo dignitate docto
B ratus. vnde seipsum doctorem gentium i
fide appellat in cuius testimonium petrus
allegat paulum inducens in testimonium
sapientia que data est ei in canonica sua
ꝛc. Tertio dignitate euangeliste alle
gat enim euangelium suū euāgeliū luce
q̄ creditur circuclatum fuisse di. non ego
ab homine accepi illud: neqꝫ didici. sicut.
ceteri. sed per reuelationem iesu xp̄i ꝛc.
Quarto dignitate prophete. qꝛ non so
lum de preteritis. sed de futuris instruxit
ecclesiam prenuncians tempora ante xp̄i
ꝛ malitiam istius temporis futuri di.
10us sta. venient illusores ꝛcetera. Decimus
fuit status sue intellectualis contempla
tionis. In quo fuerunt ei quatuor priuile
gia collata. Quorum. s. Primum fuit
q̄ ipse raptus fuit vsqꝫ ad tertium celum
q̄ est empyreum in quo sancta trinitas
habitat essentialiter. Secundum est
q̄ quando raptus fuit in paradisum au

diuit archana verba. que non lꝫ homini
loqui vt ipse testatur ad cori. Tertiū E
est q̄ ipse vidit diuinam essentiam. si
cut sancti ipsam intuentur in patria. sicut di
cit. b. Aug. facie ad faciem. Quartum
est q̄ ipse vidit totam dispositionem cele
stis curie. ꝛ sicut ipsam vidit. sic beato dio
nysio eam reuelauit. ꝛ fm̄ hoc librum de
celesti ierarchia scripsit vt habemus sup: sō
de sco. Ne magnitudo reuelationū ꝛc.
ꝛ tunc de diuina gratia certificatus fuit.
Undecimus eius status fuit. Sue feli 11us sta.
cis consummationis. In quo occurrunt cō
sideranda quatuor solēnia. Quorum.
Primum fuit. De ipsius separatiōe
a petro quando diuisi fuerunt ab inuicem
di. b. petro. Pax tibi fundamentum eccle
siarum. ꝛ pastor ouium ꝛ agnorum xp̄i. Et
beato petro respondente. vade in pace pre
dicator ꝛ mediator salutis iustorum. vt re D
fert dio. ad thi. qui ibi fuit presens ꝛc.
Secundum fuit de ipsius decollatiōe
qꝛ cum decollatus fuisset vidit xp̄m ꝛ cla
ra voce confessus est ꝛc. Tertium fuit
De ipsius appītione. qꝛ post mortem vi
dit ipsos beatus dio. simul intrantes ro
mam cum in genti glīa. vt ait in eadem
epistola. Quartum fuit. De eius capi
tis reparatione. qꝛ vt ibi refert. cum fuis
set perditum inter alia capita. ꝓpter mul
titudinem interfectorum quidam pastor
videbat singulis noctibus ibi lucem de
scendere ꝛ nunciauit romano patriarche
qui perpendit illud fuisse sancti pauli ca
put ꝛ timens ipm col o apponi: fecit ip
sum poni ad pedes qd̄ miraculose statim
fuit coniunctum cum collo. Duodeci
mus status fuit. Sue finalis glīficatiōis
quando creditur ad ordinem seraphycum
sublimatus qui est ordo angelorum supre
mus qd̄ via deducitur quadruplici. Et.
Primo qꝛ fm̄ doctrinam. b. Anselmi
de quolꝫ ordine aliqui ceciderunt. Se E
cundo qꝛ fm̄. b. Grego. ruina angelorum
fuit reparanda per homines assumendos
ad loca vnde angeli corruerunt ꝛcetera.
Tertio qꝛ fm̄ doctrinam Crisostomi
d laudibus pauli: paucissimi inueniri po

terunt. qui tantā felicitatē fuerint digni
ꝛc. Quarto qꝛ viuens in hoc mundo
duxit vitam seraphycam: propter maxi
mum eius incendium charitatis Sera
phim enim ardentes vel incendentes di
cuntur fm̄. b. dio. de angelica ierarchia.
ꝛ ideo cum ipsis meruit in celestibus fa
ciari. Ideo pro istis omnibus. 12. stati
bus illius inducitur euangelicum. Erūt
signa in sole luna ꝛ stellis Luc. 21. c. Qꝛ si
cut sunt 12. signa in sole sensibili in quibꝰ
perficit cursum suum: sic beato paulo.
fuerunt duodecim status in quibus osten
ditur vita eius gliosa. Ad q̄ ꝛc.

¶ De eodem sermo secundus.

Audiuit archana verba. que nō
lꝫ homini loqui ꝛc. 2. cori. 12.
c. Quia reuelata facie gliaꝫ
domini speculando doctor gen
tium fuerat in eandem imaginem trāsfor
matus a claritate in claritatem a diuino
spū. vt. ij. cori. 3. c. Idcirco ipse beatus
paulus apostolus. Cui in suo raptu he
statico reuelata sunt secreta celestia. vt pꝫ
per. b. dio. de angelica ierarchia. visionis
illius ineffabilis que fuit sibi incōparabi
liter reserata celsitudinem in verbo ꝓpo
sito introducit di. Audiuit ꝛc. Et fm̄ b
Hec celica sursum actio dupliciter de
scribitur in his verbis. s. Primo vt i
ternum oraculum qd̄ habet amenitatem
anagoyce quietantis. Secundo vt su
pernum miraculum qd̄ habet sublimita
tem anagoyce transcendentis. Inter
num oraculum quietans anagoyce. decla
rat archanorum verborum auditus ame
nus. ꝛ delectabilis enim premittitur. Au
diuit ꝛc. Supernum miraculum tran
scendentis anagoyce demōstrat humanorum
eloquiorum vetatio. qꝛ res ineffabilis cū
sequitur. Que non licet homini loqui. Et
vt horum sufficientia declaretur. illud in
ternum oraculum allicit motum concupi
scentie ex sui amenitate ad appetendum
istorum archanorum felicitatem. Sꝫ istō
supernum miraculum erigit motum ira

scibilis ex sui arduitate ad admirandum
eloquiorum impartitatem. Sed d̄ hoc
interno oraculo qd̄ habet suauitatem ana
goyce quietantis. De ipso habetur nume
ri. xxiiij. in figura vbi dixit auditor fmo
num dei qui visionem omnipotentis in
tuitus est. De hoc etiā superno miraculo
q̄ habet sublimitatem anagoyce transcen
dentis habetur. 16. vetati sunt a spiritu sā
cto loqui verbum dei. Circa internum
oraculum est intelligendum q̄ anima bea
ti pauli fuit in hac visione ierarchico ora
culo quadruplici quietata.
¶ Primo oraculo tearchici sup oīa su
pernaturaliter presidentis.
¶ Secundo oraculo seraphyci ardoris.
affectualiter inflammantis.
¶ Tertio oraculo angelici decoris super
naturaliter micantis ꝛc.
¶ Quarto oraculo cherubici splendoris
visibiliter illustrantis
Et vt horum sufficientia declaretur
istis quatuor oraculis correspondent tres
actus ierarchici. ferrem qui sunt quatu
or fm̄ rationem. Quia. Oraculo thearti
ci stuporis respondet actus ierarchicus
qui est perficere. Oraculo seraphyci ar
doris respondet actus seraphycus qui
est inflammare. Oraculo cherubici splen
doris. respondet actus cherubicus qui est
illuminare. Sed oraculo angelici decoris
respondet actus ierarchicus qui est purga
re. De oraculo thearchici stuporis hēt
apoc. 6. audiui primum angelum dicen
tem veni ꝛ vide. De oraculo seraphy F
ci ardoris dicitur ibidem. Audiui secun
dum angelum dicentem veni ꝛ vide ꝛc.
De oraculo cherubici splendoris ha
betur ibidem. Audiui tertium angelum
di veni ꝛ vide ꝛc. De oraculo angelici
decoris ibidē. Audiui quartum angelum
dicentem veni ꝛ vide.
Sed iste auctoritates quantum ad vo
cem. qꝛ sunt penitus vniformes idcirco. ē
intelligendum sicut habetur apoc. 4. Al
terum animalium habebat faciem leonis.
ꝛ ideo designabat stuporem thearchicum.
Alterum faciem humanam. ideo designa

dat amorem ſeraphicum. Alterum faciẽ hominum. ideo deſignabat ſplendorẽ cherubicum. Alterum faciem aquilam. ideo deſignabat volatum angelicum. Circa ſupremum miraculum quod h3 ſublimitatem analoycam tranſcendentẽ. Eſt intelligendum ꝙ anima illa fuit miraculo quadruplici analoyce ſublimata. Pͦ miraculo memoratiui tenoris indelebiliter archana ineffabilia retinentis. Secundo miraculo intellectiui fulgoris archana talia inobfuſcabiliter intuentis.

Tertio miraculo volatiui amoris archana illa ineffabiliter appetentis. Quarto miraculo ſenſitiui nitoris ad ſecreta inſcrutabilia ineffabiliter diſponentis ꝛc.

Et vt horum ſufficientia declaretur. Iſtis quatuor miraculis correſpondẽt quatuor dotes anime conferate inter illas delectationes in patria. Quia. Miraculo memoranti tenoris reſpondet. ſ. tentio firma ꝛc. Miraculo intellectiui fulgoris reſpondet. Viſio clara. Miraculo affectiui amoris. reſpondet dos pure fruitionis. Miraculo ſenſitiui nitoris reſpondet dos delectationis. Et eſt i iſtis ordinata connexio. Quia. Miraculũ memoratiui tenoris. deſeruit ſtupori thearchico. Miraculum intellectiui fulgoris. deſeruit ſplendori cherubico ꝛcetera.

Miraculum affectiui amoris. deſeruit ardori ſeraphico ꝛc. Miraculum ſenſitiui nitoris. deſeruit decori angelico. ꝛc. Et ideo. Dos anime que eſt tentio firma alludit actui ierarchico qui eſt per fidem. Dos anime que eſt viſio clara alludit actui cherubico; qui eſt illuiare. Dos anime que eſt fruitio in pſta alludit actui ſeraphico qui iflamare. Dos anime que eſt delectatio alludit actui angelico qui ẽ purgare. De iſtis quatuor miraculis accipitur illud. ps. 18. Non ſunt loquele: neq3 ſermones. q. non au. vo. eorũ. In omnem terram exi. ſo. eo. ꝛc: In ſole poſuit tabernaculum ſuum ꝛc. Nõ ſunt loquele. neq3 ſermones ꝛc. Ecce miraculum memoratiui tenoris. ad modum auris omnia retinentis ꝛc. In omnem terram exi. ſo. eorum ꝛc. Ecce miraculum intellectiui fulgoris per actum diſtendi intellectualia verba reſonantis. In ſole. po. taber. ſuum. Ecce miraculum ſenſitiui nitoris ſupremum ſenſibile in reuerberaq oculis intuentis. Et ipſe tanq̃ ſponſus proce. de ta. ſuo. Ecce miraculum affectiui amoris in diſſolubiliter diligentis. ꝓpter q̃ dilectionem. b. paulus audiuit illa archana verba q̃ nõ hoi l3 loqui. Quõ ſit vobis pendat ieſus xp̃s ꝗ ꝛ ſigleſiꝰ. Amẽ.

De eodem ſermo ſecundus.

Conuerſus eſt furor tuus ⁊ conſolatus eſt me. yſ. 12. cͦ Nota ꝙ in quatuor actibus recipit mater de filijs conſolationem. Et.

Primo qñ ſunt producti extra ventris hoſtia.

Secundo quando ſunt promoti ad dignitatum officia.

Tertio quando ſunt reperti poſt longa moram ⁊ ſpacia.

Quarto quãdo ſunt reducti ad bonu3 ſtudium de malitia.

Propter primu3 dĩ a io. 16. cͦ Mulier cum parit triſtitiam habet. attamen cũ pepertit non meminit p̃ſſe. propter gaudium ꝛc. Qꝛ propter cu3 anna peperit Samuel exultauit inquit cor meum in dño j. re. 18. cͦ Propter 2m legitur de berſabee recepiſſe magnum gaudium. quando vidit filium Salamonem rege3. vt dĩ 3. re. pͦ Propter tertium non ſaciat oculus matris viſu in filio ſuo. in dilatione vnius diei facta ad filium videndum mille anni ſunt. ideo mater tobie dixit heu m i filij mi: vt quid te miſimus peregrinari. Et ioſeph ⁊ maria que dolentes querebant puerum ieſum quo inuento puto ꝙ gaudiũ fuit imenſũ. Propter quartũ filius ſapiens letificat patrem ⁊ matrem. Multum delectantur matres. quando audiunt filium benedici ventrem ⁊ vbera. propter bonitatem natorum. vñ Luc. Dictum fuit xp̃o beatus venter q te por. ꝛc. Ad propoſitum. ẽ ideo dixit: quia

mater nr̃a ſpiritualis eccleſia que lactat filios quos genuit ꝑ euangeliũ xp̃i vbere de celo pleno delectatur ⁊ gaudet. quãdo eiꝰ
a filij regenerantẽ ꝑ baptizationẽ. Promouẽtur ꝑ canonizationẽ. Reperiũtẽ poſt elõgationẽ. Cõuertuntẽ poſt prauã actione3.

Propter primu3 dicit ꝓpheta in ps. Offerunt ſibi. ſ. eccleſie dona. ſ. exultationis ⁊ gaudij. qꝛ nati ſunt tibi filij. ſ. ꝑ regenerationem. Propter 2m dicit mater eccleſia. luc. 10. Gaudete. qꝛ noĩa vr̃a. i. filiorũ veſtrorũ ſcripta ſunt in celis.

Propter. 3m dicit mater eccleſia Luc. 5. letatus ⁊ cõuocãs vicinas. Congratulamini mihi quia inueni dragmã quã ꝑdiderã. Propter. 4m dicit mater eccleſia filio conuerſo a prauis operibus que mẽ ãĩ dex exſtiterat tribulata ꝓpheta in ps. Conuertiſti planctũ in gaudiũ mihi ꝛc. Et Aug. in homilia ſuper euãgelio illu3 luc. vij. Ibat ieſus in ciuitatẽ ꝛc. Gaudet mẽ vidua de iuuene reſuſcitato ẽ hoibꝰ quotidie ſuſcitatiſ gaudet mẽ eccleſia. Ille qui dẽ mortuus erat corpore Iſti aũt mẽte ꝛc.

In quibus quidem verbis duo breuiter notantẽ. Et pͦ. myſteriũ qõ agitẽ hodierna die. ſ. cõuerſionis ibi in pͦ nͦ cõuerſus eſt. Secũdo gaudiũ qõ capitẽ ab eccleſia matre. ſ. cõſolationis ibi. Et conſolatus es me. Ut pro hijs duobus accedat qõ ſcribitẽ figura. ps 1 6 5 Et ſit ꝓphetia facta eccleſie de conuerſiõe pauli videbis ⁊ aſſlueſ ⁊ mi. ⁊ dila. cor tuũ ꝛc. vſq3 ibi multitudo maris. i. conuerſus fuerit ad te perſecutor tuus. ſ. paulus:

Legimus in ſcriptura quattuor mirabiles conuerſiones que myſterialiter ⁊ figuratiue pñt appropriari conuerſioni pauli. Et pͦ. virge in colubrũ: ẽ qua habetẽ. exo. iiij. cap. Secũdo petre in riuulũ. ẽ qua hẽtur numeri. 2ͦ. ca. Tertio aque in poculũ de qua habetur Ioãnis. 2ͦ. ca.

B Quarto gygãtis in paruulũ: ẽ quo habetur Mathei. 2ͦ. cap. Pro declaratione prime cõuerſionis eſt ſciendũ ꝙ paulus ante cõuerſionem ſuã. fuit virga domans turbãs: cedẽs frangẽs terrens ⁊ ledens. eccleſiam ⁊ filios eius vt non fuit nec eſſet ſimilis illi. Non fuit autem ſimilis virge ⁊ baculo que conſolantur. Audi virgam flagellantem. Saulus adhuc ſpirans minarum ꝛc. Diſperat enim in corde. ſ. anhelans ⁊ ſuſpirans. Viſitabo in virga iniquitates eoru3 ⁊ in verberibꝰ peccata eoꝝ ꝛc. ps 88. Metro. xxij. Audiamus ſaulũ. ſ3 attendamus colubrũ paulũ in quẽ conuerſa eſt virga. hoc de ſerpẽte legitẽ in Gñ. ꝙ erat callidior cunctis aiantibus que creauerat deus ſuper terrã. Sed aduerte ꝙ nõ eſt ita cautus auceps ſicut ſaulus ad capiendũ hoies: nũc rete verborũ nunc exhortando: nunc cõuerſando: nũc conuertẽdo inqt ipſe: nã iudeis iudeus factus ſum vt iudeos lucrifacerẽ. 1. cor. 9. De hac conuerſione habetẽ exo. vbi ſupra proiecit Moyſes virgã in terrã que conuerſa eſt i colubrum. Proſtrauit deus paulũ ⁊ cadens in terra ſurrexit obediens. Dñe inqt quid vis me facere. Nõ fuit igitur hec mutatio humana. ſed dextere excelſi: qõ ipſe confitetur dicens ad gala pͦ cap. Audiſtis inquã cõuerſionẽ meã in iudaiſmo. quali ter ſupra modũ perſequebar eccleſiã dei ⁊ expugnabã illã. Et infra ſequitur Cũ aũt placuit ei qui ſegregauit me ex utero mĩis mee vocare me per grãm ſuã: pugnaui ꝓ eccleſia quã pſecutus fuerã ⁊ pdicaui ieſũ.

Secũdo fuit paulus cõuerſus figuratiue vt ſit petra in riuulũ de quo habetẽ numeri. 20. Fuit aũt hic apoſtolus ante conuerſionẽ ſua3 petra vt pote durus: ſiccus: crudus: ferigineus: infructuoſus. Sed aduertamus hũc eundẽ riuulũ factũ pͦ caritatis. Reuera ſiquiſ ſitit potũ vel r; auſtũ caritatis huc accedat ⁊ ecce plenitudo fontis Io. xviij. Quis nos ſepabit a caritate xi. fames ⁊ ſeytẽ tribulatio an ãguſtia neq3 creatura aliqua poterit nos ſeperare a caritate. xi. Secũdo veritatis Siquis ſitit potũ veritatis huc ꝓperet. Sit ſermo nr̃ ſic ſic: nõ nõ ꝛc. Tertio pietatis Sigs ſitit potũ pietatiſ huc feſtinet. Si. n. xp̃: et cibũ frater tuus cõtriſtatẽ. iã nõ ſ3 mã3 ꝛc.

Quarto caſtitatis. Sigs ſitit potũ caſtitatis hic adiſcat. Caſtigo corpus meum. ꝛc. Quinto ſanctitatis. Sigs ſit t

potuȝ ſanctitatis huic hauriat. Eſtote imi
tatores dei ⁊ hoc.n. ſentite i nobis qḋ i xᵒ
ieſu ⁊c. In die ḡ magno.ſ. cōuerſiōis pau
li ſtabat ieſ.us ⁊ clamabat. Siquis ſitit ⁊c.
haurietȝ aq̄s i gaudio vbi ſupra thema ⁊c.
Huius conuerſionis hic fuit modus.
Percuſſit Moyſes ꝟga bis ſilicē ⁊ egreſ
ſe ſunt aque largiſſime vt biberet popul⁹ ⁊
iumenta numeri. xᵒ.cᵒ. Percuſſit hic ieſuſ
paulū in cōuertēdo ipȝ bis.ſ. per circūful
ſionē lucis. ⁊ p allocutōeȝ vocis his duo
bus mōis pcuſſus paulus ſtati erūpere ce
perūt aque obediētialeſ. Dñe ingt. Quid
vis me facere. De quibus aquis bibit po
pulus.ſ. cetus ⁊ iumēta eius.ſ. populus na
tionū: qḋ totū factū eſt a deo. De cuius
cōuerſione exᵐ capiāt maiores: minores ⁊
ſimplices ⁊ mediocres. Ne ꝟo hō de me
ritis ſuis p̄ſumat vt a ſe deſcendētibus cō
querit. Quis cōuertit petrā in ſtagna
aquarum. Rndet deo. Nō nobis dñe nō
bis: ſed nomini tuo da gloriaȝ. Tertio
fuit paulus figuratiue cōuerſus vt aqua i
pabulū. fuit.n. paulus ante ſuā cōuerſio
nē vt aqua inter liquores.ſ. inſipidus frigi
dus. fetidus. turbidus. fluidus. Aug. ſup
Ioāne. Quid eſt aqua niſi aqua. ⁊ qd eſt
paulus niſi ſaulo ſimuſ. Nō iuſtoꝝ pſecu
tor. Nō bonoꝝ emulator. Nō ſancto
rū deuorator. Nō latronū ſociuſ. Nō
predonū conſcius. Nō paſſuū preſcius
Ait de ſeipſo. Audiſtis cōuerſationē meā
in iudaiſmo At vbi dominus ſup aquaȝ
itonuit ⁊ factus ē paulus hūilis p̄dicator
q cōuerſus ē i vinū optimū ſuauiſſimū de
lectabile ⁊ ſaporatiuum. Dicta pauli vt eſ
ſent dulciora qngentis vicib⁹ in ep̄lis ſuiſ
notat nomē dñi nr̄i ieſu xp̄i. vt eſſent ſau
cib⁹ dulcioris ſimilis actui quē fecit heli
ſeus māch ď aq̄s amariſſimis i q̄b⁹ poſuit
lignū que ſtatiȝ in dulcedinē ꝯuerſe ſunt.
iiij R. Modus aūt cōuerſionis huius
fuit q: impletis ydriis aqua iuſſu dñi ſta
tiȝ in vinū cōuerſe ſunt. ſic ipletis potētijſ
pauli ꝟtutibus ⁊ gr̄a dei ſtatiȝ vinū opti
mū apparuit Hanc inſipiditatem adhuc
durare cogitās. Anania dicebat Domi
ne audiui a multis de viro hoc ⁊c. Cuius
cōuerſionē innuit dñs di. vas electionis
eſt mihi iſte ⁊c. Pro cōcordantia accedat
qḋ ſcribit. Io. xviij. Conuerſus.ſ. paulus
fecit vas alterū.ſ. ep̄larū ab apoſtolis ac
ceptis. q: ille fuerūt interfectōis alligatio
nis. Iſte aūt fuerūt p̄dicatiōis iformatōiſ.
Quarto fuit paulus cōuerſus vt gigas
in paruulū exēplificat loquēdo ď qua hē
tur in Math. niſi cōuerſi fueritis ⁊ efficia
mini ſicut puulus iſte ⁊c. Terribile erat vi
dere paulū ante cōuerſionē pſequētē ⁊ ac
cenſuȝ aduerſus xp̄i diſcipuloſ. Nec mi
videt cū.ſ. Moſtē ſuᵐ hoieȝ cū pſona ma
gna ⁊ facie terribili Moſtē ſuᵐ hoieȝ cū p
lixa barba. cui⁹ grandes ſunt oculi Mo
ſtem ſuᵐ hominem cum ſcopata frōte
caluo vt vetuli. Moſtem ſuperbuȝ ho
minē cū extracta ſpata ad incidēdū facili.
Puto chriſtianellos in fugā ſicut lepo
res ante canē vt qlibet dicere valueret. In
inferno ꝓtege me donec ptrāſeat furor tu
us.ſ. pauli. In cuius figura dr̄ q goliaſ
terribilis fortis ⁊ gigas mirabiliter arma
tus exibat ď caſtris philiſteorū ⁊ exprobra
bat nomē dei iſrael px pᵒ R. Sed reſpōdet
ſpūs ſcūs cuilibet catoᶜ timētī in p̄s. De
celo auditū feci iudiciū terra tremuit ⁊ qe
uit qn̄.ſ. ſaulus eſt factus paulus ⁊ gigas
ſupbus factus ē puulus ⁊ humilis: vn̄ in
oib⁹ epiſtolis ſe ſeruū nōiat ⁊ indigᵐ mi
niſtrū pᵃ. cor. 15. cᵒ. Ego aūt ſum minim⁹
apoſtoloꝝ q nō ſuȝ dignus vocari apoſto
lus. qm̄ pſecutus ſuȝ eccleſiā dei. lege autē
actus apoſtoloꝝ cᵒ. viij. xx. ⁊. xv. vbi multa
hn̄tur de cōfeſſione ꝓp̄a vocatiōis ſue ⁊ i
merita xp̄i vbi multa recitat de ſuis de fe
ctibus. Iō ducēti cū vēto ſupbie dñs ex
pādit rethe pedibus ſuis ⁊ cōuertit euȝ re
trorſuȝ trenoꝝ. 3ᵒ. ⁊c. Qḋ mihi cōcedat ⁊
vob ieſus x⁹ dei ⁊ ꝟgis marie fili⁹ Am̄.

In feſto purificationis ꝟgis marie ſermo.

Poſtq̄ ipleti ſunt dies purgatio
nis marie ſm̄ legē Moyſi tule
rūt ieſū i hieruſalē vt ſiſterēt eū
dño Luc. 2. cᵒ. In celeſti Ie
rarᵃ. de gr̄a leuniunē q̄ttuor gradus pleni
tudis. Quoꝝ. p̄m⁹ ē ſȝ cōtinenſ̄ exigen
tiā. ⁊ ď illo ſunt plene aie ſcōꝝ gr̄a diuina. E

q: data ē eis felicitas ſȝ exigētiā meritoꝝ
De q̄ plenitudine dr̄ i p̄s. 15. Ad iplebis
me leticia cū vultu tuo. Secūdus ē ſȝ
7 cōtinētis ſufficiētiā ⁊ ſic ſunt plene volūta
tes oiuȝ āgeloꝝ diūa gr̄a q: ſm̄ ſufficiētiā
nāliū donoꝝ acceperunt magnā felicitatē
vt dic illḋ ꝓphericū i p̄s 83. Repleti ſu
muſ mane mīa tua exultabimus ⁊ delecta
ti ſumus ⁊c. Tertius ē ſȝ cōtinenſ̄ ex
cellētiā vltra quā nihil pōt plus ꝯtinere. ⁊
iſto mō ē plena oī gr̄a aīa ꝟgis q̄tuȝ pōt
cape q: nullius angeli capacitas ſic fuit
ad iplecta. De qua plēitudie ait Gabriel
Luc. pᵒ. Aue gr̄a plena. Quartuſ ē ſȝ
cōtinētis redūdātiā ſicut aīa xp̄i aqua flu
it fons gr̄e ad vniuerſā eccliaȝ Io. pᵒ.
De plenitudie eius accepimus gratiam
Nunc ad ꝓpoſituȝ. Quādocunq̄ʒ ali
quod vas eſt ſm̄ ſuā excellentiā repletum
impoſſibile eſt illud inclinari ad aliquā p
teȝ qn redundet. Et q̄a mater dñi ple
na eſt iſto mō gr̄a. iō deuotē p̄cib⁹ eſt icli
nāda vt ſup nos citi⁹ redūdet gr̄a quā ſpe
rādo ſalutē dicētes Aue. ⁊c. Poſtq̄
iplet ſunt ⁊c. Duo ſacr̄a fuerūt inſtituta
in ve. teſta. circa pueꝝ puulū eiuſdē mulie
ris. Et p̄mū fuit ſacr̄m purgatiōis pti
nēs ad mrēȝ. Secūdū fuit ſacr̄m obla
tionis ptinēs ad ꝓle ꝓcedentē. Ita q pri
mū fuit iſtitutū ad rememorādū mā̄ſionē
⁊ auerſionē q̄ fuit i padiſo. Ex q̄ ſeqtur q
q̄libet mulier cōcipit ⁊ parit i peccō ⁊ mul
ta in ꝗnamēta incurrit ⁊ iō ad tollēda inq
namēta fuit iſtituta purgatio puerpij ⁊c.
Scōm ſacrȝ fuit iſtitutū ad cōmeorā
dā liberationē q̄ fuit facta in egypto qn̄ p
miſſis 8ᵒ plagis nono fuerunt oīa primo
genita interfecta. ⁊ p illā plagā fuerūt filii
iſrael liberati. Et iō Moyſes ſcificauit oē
p̄mogenitū. exo. 5. Et iō illud ſacr̄m fuit i
ſtitutum vt ſemp p̄mogenita offerrerētur
dño. ⁊ illud eſt ſacr̄m oblatiōis de q̄ dixit
euāgeliſta vbi ſupra. Oē maſculinū ad a
piens vuluā ſcūm dño vocabit. Intelli
gendū ē tn̄ q illḋ ꝟbū aliq accipiūt puer
ſe flectētes ad lubricitatē carnis. Aliq ac
cipiūt ⁊ intelligunt recte ipȝ dirigētes ad
apertionem perturitionis. Quelibet eniȝ
mulier qn̄ parit puerum ventri apitur ⁊
iō ad aptionē vteri mr̄is refert hoc quod
dicitur Ad aperiens vuluam.
Iſtius autē aptionis duo ſunt ſigna.
Primū ē q ſȝ btū Aug. de ciui. dei
li. xiiij. ca. 16. virgo pōt cōcipe q: ſic clau
ſa pōt mēſtruū emittere ita p eādē viā ſemē
ſuſcipe tn̄ nullo mō parere q: i primo ptu
clauſtra vteri violētur frāgunt. Secun
duȝ ē q: in ptu ē dolor vehemētiſſim⁹ pp
violētiā egreſſus naſcētis ⁊ precipue i ptu
parturientis nāliter. ⁊ iō in ſcriptura dr̄ p
mogenitus apire vuluā mr̄is ſue. q: ptus
eſt materni vteri violentia ſingularis.
Duo.n. ſunt ſacr̄a ad illā ſolēnitatē p
tinētia. Primū ē purificatōiſ q̄ mr̄ dñi
dr̄ purificata. Scōm eſt oblatiōis q̄ dr̄
xp̄i hūitas i tēplo p̄ntata. Tn̄ q: illḋ feſtū
virgini appropriat. Iō circa ſacȝ purifica
tionis nunc eſt inſiſtendum. Circa qḋ
occurrunt quattuor cōſiderationes.
Quarum prima eſt de iſtius ſacri inſti
tutione. Scd̄a de iſtius ſacri illatione.
Tertia de iſtius ſacri ſignificatione. iiij. ď
iſtius ſacramenti ſuſceptione.
Quantū ad primū de iſtius ſacri iſtitu
tione intelligēdum eſt q fuit ſc̄a in veteri
lege. leuitici 12. vbi dicitur Mulier ſi ſu
ſcepto ſemine pepererit maſculum immu
dacrit ſeptem diebus ⁊c. Sciendum ē
tamē q in iſtius ſacri inſtitutione poſuit
legiſlator quattuor precepta cerimonialia
Quorum.ſ. primum eſt de ſeptē dieruȝ ſe
paratione. q: ibi dicitur q ſeptē diebus ta
lis mulier poſt ptum ſuum repu'abatur
immunda Et. Octaua die circūcidet puer
poſt talem conſummationem ⁊c. Secun B
dum eſt de aliorum dierum purificatione
q: idem dicitur q poſt 7. dies illius ſepe
rationis habet ſtare. 33. diebus in ſanguī
ne ſue purificationis ⁊ ſic pficiebant 4ᵒ.
dies in q̄b⁹ ſanctuariū ingredi nō debe
bat: nec aliquod ſanctū tangere audebat
Tertiū eſt de eius ꝓfeſſiōe: q: poſt. xl.
dies debebat venire ad hoſtiū tēpli ſanctua
rii ⁊ offerre agnū agniculū cuȝ filio ſuo.
Quartū ē de ei⁹ oblatōe: q: ſi erat diues
debebat offerre agnū agniculū ⁊ pullum

potuz ſanctitatis huic hauriat. Eſtote imi
tatores dei ⁊ hoc.n. ſentite i uobis qḋ i xͦ
ieſu ⁊c. In die ḡ magno.ſ. cōuerſiōis pau
li ſtabat ieſus ⁊ clamabat. Si quis ſitit ⁊c.
hauriet aq̄s i gaudio vbi ſupra thema ⁊c.

Huius conuerſionis hic fuit modus.
Percuſſit Moyſes ỽga bis ſilicē ⁊ egreſ
ſe ſunt aque largiſſime vt biberet popul⁹ ⁊
iumenta numeri xͦ.cͦ. Percuſſit hic ieſus
paulū in cōuertēdo ip̄z bis.ſ. per circūful
ſionē lucis. ⁊ p allocutiōez vocis his duo
bus mōis pcuſſus paulus ſtati crūpere ce
perūt aque obediētiales. Dn̄e inqt. Quid
vis me facere. De quibus aquis bibit po
pulus.ſ. ebre⁹ ⁊ iumēta eius.ſ. populus na
tionū: qḋ totū factū eſt a deo. De cuius
cōuerſione ex̄m capiāt maiores: minores ⁊
ſimplices ⁊ mediocres. Ne ỽo hō de me
ritis ſuis p̄ſumat vt a ſe deſcendētibus cō
querit. Quis cōuertit petrā in ſtagna
aquarum. Reſpōdet deo. Nō nobis dn̄e nō
bis: ſed nomini tuo da gloriaz. Tertio
fuit paulus figuratiue cōuerſus vt aqua i
vinū. Fuit.n. paulus ante ſuā cōuerſio
nē vt aqua inter liquores.ſ. inſipidus frigi
dus. fetidus. turbidus ⁊ luidus. Aug. ſup
Joāne. Quid eſt aqua niſi aqua. ⁊ qd eſt
paulus niſi ſaulo ſimil. Nō iuſtoꝝ pſecu
tor. Nō bonoꝝ emulator. Nō ſancto
rū deuorator. Nō latronū ſocius Nō
predonū conſcius. Nō paſſuū preſcius
Ait de ſeipſo. Audiſtis cōuerſationē meā
in iudaiſmo. At vbi dominus ſup aquaz
itonuit ⁊ factus ē paulus hūilis p̄dicator
q cōuerſus ē i vinū optimū ſuauiſſimū de
lectabile ⁊ ſaporatiuum. Dicta pauli vt eſ
ſent dulciora qngentis vicib⁹ in ep̄lis ſuis
notat nomē dn̄i nr̄i ieſu xp̄i. vt eſſent ſau
cib⁹ dulcioris ſimilis actui quē fecit heli
ſeus mach ḋ aq̄s amariſſimis i qb⁹ poſuit
lignū que ſtatiz in dulcedinē ꝯuerſe ſunt.
iiij Re. Modus aūt cōuerſionis huius
fuit q: impletis ydriis aqua iuſſu dn̄i ſta
tiz in vinū cōuerſe ſunt. ſic ipletis potētiis
pauli ỽtutibus ⁊ grā dei ſtatiz vinū opti
mū apparuit. Hanc inſipiditatem adhuc
durare cogitās. Anania dicebat Domi
ne audiui a multis de viro hoc ⁊c. Cuius

cōuerſionē innuit dn̄s di. vas electionis
eſt mihi iſte ⁊c. Pro cōcordantia accedat
qḋ ſcribit. Jo. xviij. Conuerſus.ſ. paulus
fecit vas alterū.ſ. ep̄larū ab apoſtolis ac
ceptis. q: ille fuerūt interfectiōis alligatio
nis. Iſte aūt fuerūt p̄dicatiōis iformatōis.

Quarto fuit paulus cōuerſus vt gigas
in paruulū exēplificat loquēdo ḋ qua hē
tur in Math. niſi cōuerſi fueritis ⁊ efficia
mini ſicut puulus iſte ⁊c. Terribile erat vi
dere paulū ante cōuerſionē pſequētē ⁊ ac
cenſuz aduerſus xp̄i diſcipulos. Nec mir̄
videt cū.ſ. Poſtē ſu̅m hoiez cū pſona ma
gna ⁊ facie terribili Poſtē ſu̅m hoiez cū p
lixa barba. cui⁹ grandes ſunt oculi Po
ſtem ſu̅m hominem cum ſcopata frōte
caluo vt vetuli. Poſtem ſuperbuz ho
minē cū extracta ſpata ad incidēdū facili. D

Puto chriſtiancillos in fugā ſicut lepo
res ante canē vt qlibet dicere valueret. In
inferno ꝓtege me donec ptrāſeat furor ti
us.ſ. pauli. In cuius figura dr̄ q goliās
terribilis fortis ⁊ gigas mirabiliter arma
tus exibat ḋ caſtris philiſteorū ⁊ exprobra
bat nomē dei iſrael p̄s pͦ. Re. Sed reſpōdet
ſpūs ſcūs cuilibet catoꝛ. timēti in p̄s. De
celo auditū feci iudiciū terra tremuit ⁊ ge
uit qn̄.ſ. ſaulus eſt factus paulus ⁊ gigas
ſupbus factus ē puulus ⁊ humilis: vn̄ in
oib⁹ epiſtolis ſe ſeruū nolat ⁊ indig̅m mi
niſtrū pͣ. cor. xv. cͦ. Ego aūt ſum minim⁹
apoſtoloꝝ q nō ſuz dignus vocari apoſto
lus. qm̄ pſecutus ſuz eccleſiā dei. lege autē
actus apoſtoloꝝ cͦ. viij. xx. ⁊. xxv. vbi multa
hn̄tur de cōfeſſione ꝓp̄a vocatiōis ſue ⁊ i
merita xp̄i vbi multa recitat de ſuis de fe
ctibus. Jō ducēti cū vēto ſupbie dn̄s ex
pādit rethe pedibus ſuis ⁊ cōuertit cuz re
trorſuz treno x. 3ͦ. ⁊c. Qḋ mihi cōcedat ⁊
vob ieſus x⁹ dei ⁊ ỽgis marie fili⁹ Amē.

In feſto purificationis ỽgis marie ſermo.

Poſtq̄ ipleti ſunt dies purgatio
nis marie ſm̄ legē Moyſi tule
rūt ieſū i hieruſalē vt ſiſterēt eū
dn̄o Luc. 2. cͦ. In celeſti Je
rar̄a. de grā lucmunt q̄tuor gradus pleni
tudis. Quoꝝ p̄m⁹ ē ſ̄z cōtinenti exigen
tiā. ⁊ ḋ illo ſunt plene aie ſcōꝝ grā diuina. E

q: data ē eis felicitas ſ̄z exigētiā meritoꝝ
De q̄ plenitudine dr̄ i p̄s. 15. Ad iplebis
me leticia cū vultu tuo. Secūdus ē ſ̄z
F cōtinētis ſufficiētiā ⁊ ſic ſunt plene volūta
tes oiuz āgeloꝝ diuina grā q: ſm̄ ſufficiētiā
nālitū donorū acceperunt magnā felicitatē
vt dic illḋ ꝓphēticū i p̄s 83. Repleti ſu
mus mane miā tua exultabimus ⁊ delecta
ti ſumus ⁊c. Tertius ē ſ̄z cōtinenti ex
cellētiā vltra quā nihil pōt plus ꝯtinere. ⁊
iſto mō ē plena oi grā aia ỽgis q̄tuz pōt
cape q: nullius angeli capacitas ſic fuit
ad iplecta. De qua plēitudie ait Gabriel
Luc. pͦ. Aue grā plena. Quartus ē ſ̄z
cōtinētis redūdātiā ſicut aia xp̄i aqua flu
it fons grē ad vniuerſā eccliaz Jo. pͦ.
De plenitudie eius accepimus gratiam

Nunc ad ꝓpoſituz. Quādocunq3 ali
quod vas eſt ſm̄ ſuā excellentiā repletum
impoſſibile eſt illud inclinari ad aliquā p
tez qn redundet. Et qa mater dn̄i ple
na eſt iſto mō grā. iō deuotis pcib⁹ eſt icli
nāda vt ſup nos citi⁹ redūdet grā quā ipe
trādo ſalutē dicētes Aue. ⁊c. Poſtq̄
iplēti ſunt ⁊c. Duo ſacra fuerūt inſtituta
in ve. teſta. circa puer puulū eiuſdē mulie
ris. Et p̄mū fuit ſacrm̄ purgatiōis pti
nēs ad m̄rez. Secūdū fuit ſacrm̄ obla
tionis ptinēs ad ꝓle ꝓcedentē. Ita q pri
mū fuit iſtitutū ad rememorādū māſionē
⁊ auerſionē q̄ fuit i padiſo. Ex q̄ ſeqtur q
q̄libet mulier cōcipit ⁊ parit i pccō ⁊ mul
ta in qnamēta incurrit ⁊ iō ad tollēda inq
namēta fuit iſtituta purgatio puerpii ⁊c.
Scḋm ſacrz fuit iſtitutū ad cōmēorā
dā liberationē q̄ fuit facta in egypto qn̄ p
miſſis 8ͦ plagis nono fuerunt oia primo
genita interfecta. ꝑ illā plagā fuerūt filii
iſrael liberati. Et iō Moyſes ſcificauit oē
p̄mogenitū. exo. 5. Et iō illud ſacrm̄ fuit i
ſtitutum vt ſemp p̄mogenita offerrerētur
dn̄o. ⁊ illud eſt ſacrm̄ oblatiōis de q̄ dixit
euāgeliſta vbi ſupra. Q ē maſculinū ad a
pieus vuluā ſcūm dn̄o vocabit. Intelli
gendū ē tn̄ q illḋ ỽbū aliq accipiūt puer
ſe flectētes ad lubricitatē carnis. Aliq ac
cipiūt ⁊ intelligunt recte ip̄z dirigētes ad
apitionem perturitionis. Quelibet enīz

mulier qn̄ parit puerum veneri apitur ⁊
iō ad aptionē vteri m̄ris refert hoc quod
dicitur Ad aperiens vuluam.

Iſtius autē aptionis duo ſunt ſigna.
Primū ē q ſ̄z btū Aug. de ciui. dei
li. xiiij. ca. 16. virgo pōt cōcipe q: ſic clau
ſa pōt mēſtruū emittere ita p eādē viā ſemē
ſuſcipe tn̄ nullo mō parere q: i prio ptu
clauſtra vteri violētur frāgunt Secun
duz ē q: in ptu ē dolor vehemētiſſim⁹ pp
violētiā egreſſus naſcētis ⁊ pcipue i ptu
parturentis nāliter. ⁊ iō in ſcriptura dr̄ p̄
mogenitus apire vuluā m̄ris ſue. q: ptus
eſt materni vteri violentia ſingularis.

Duo.n. ſunt ſacra ad illā ſolēnitatē p
tinētia. Primū ē purificatōis q̄ m̄r dn̄i
dr̄ purificata. Scḋm eſt oblatiōis q̄ dr̄
xp̄i hūitas i tēplo p̄ntata. Tn̄ q: illḋ feſtū
virgini appropriat. Jō circa ſacz purifica
tionis nunc eſt inſiſtendum. Circa qḋ
occurrunt quattuor cōſiderationes

Quarum prima eſt de iſtius ſacri inſti
tutione. Scḋa de iſtius ſacri illatione.
Tertia de iſtius ſacri ſignificatione. iiij. ḋ
iſtius ſacramenti ſuſceptione.

Quantū ad primū de iſtius ſacri iſtitu
tione intelligēdum eſt q fuit ſcā in veteri
lege. leuitici 12. vbi dicitur Mulier ſi ſu
ſcepto ſemine pepererit maſculum inmu
dacrit ſeptem diebus ⁊c. Sciendum ē
tamē q in iſtius ſacri inſtitutione poſuit
legiſlator quattuor precepta cerimonialia
Quorum.ſ. primum eſt de ſeptē dierū ſe
peratione. q: ibi dicitur q ſeptē diebus ta
lis mulier poſt ptum ſuum reputabatur
immunda Et. Octaua die circūcidet puer
poſt talem conſumationem ⁊c. Secun
dum eſt de aliorum dierum purificatione
q: idem dicitur q poſt 7. dies illius ſepe
rationis habet ſtare. 33. diebus in ſāguī
ne ſue purificationis ⁊ ſic pficiebant 4ͦ
dies in qb⁹ ſanctuariū ingredi nō debe
bat nec aliquod ſanctū tangere audebat B

Tertiū eſt de eius ꝓfeſſiōe: q: poſt. xl.
dies debebat venire ad hoſtiū tēpli ſanctua
rii ⁊ offerre agnū agniculū cuz filio ſuo.

Quartū ē de ei⁹ oblatōe: q: ſi erat diues
debebat offerre agnū agniculū ⁊ pullum

columbe ſiue turturē. Si erat pauper vbi
non poteſt agnum habere debebat offerre
par turturum: aut duos pullos columba
rum. Et iſta oīa habentur. leuiti. 12. 7c.
Quantum ad ſecundā conſiderationē
2ª cõſi. eſt intelligendū φ in illatione iſtius ſacri
clare ꝓphetauit Moyſes φ v̄go erat pa
ritura ſine virili ſemine. Et ſic cū iſtius ſa
cri inſtitutione infert virginis ptū: cum
dicit Si ſuſcepto ſemine pepererit maſculū
īm munda erit ſeptē diebus 7c. Intelli
gendū eſt tamen φ q̄tū ad iſtius declara
tionem in diuina ſcriptura inueniuntur
quattuor documēta que oſtēdūt ꝓpoſitū
A iſtud. Quorū primū eſt φ qñ aliqs le
giſlator ſtatuit aliquā legē 7 iſti legi appo
nit conditionem per hoc dat intelligere φ
caſus illius legis quandoqʒ euēiet ſine il
la conditionē. x. alioquin illa cõditio fru
ſtra eſſet appoſita. exm. exo. 21. vbi deus de
dit legem: φ ſiqs occideret ꝓximū ſuum
cū illa cõditione φ hoc fecerit p induſtriā
ab altari inqt meo euelle eū. Iſta cõditio
appoſita dat intelligere φ ſiqͥs eēt occiſus
7 nõ per induſtriā ille qui fecerit non erit
euellendus ſic ab altari: vt ibi p̄ʒ. Nūc
ad ꝓpoſitum deus ſtatuit illaʒ legem cū
illa conditione ſi ſuſcepto ſemine inqt pe
perit maſculū. Ergo dedit intelligere φ
mulier erat paritura qñqʒ maſculum nõ
ſuſcepto ſemine. 7c. Secundū eſt. Qñ
aliqs facit pactuʒ cū aliquo cū aliqua cõ
ditione appoſita ē ſignū φ cogitat φ ca
ſus illius pacti euenire dʒ vel põt ſine tali
conditiõe: alioqn fruſtra illaʒ apponeret:
vt David 2º R°. ca. iij. fecit pacē 7 pactū
cū Abner ſub hac conditione φ redderet
vxorem ſuā 7 ibi dedit intelligere φ aliter
poterat euenire factū pacti: vñ dixit ei. vl
tra nõ videbis faciem meam. Et ideo illa
lex facit quoddā pactum cõditionatuʒ qd̄
pepigit dñs cū filijs iſrael. Iſta cõditio q̄
dedit intelligere φ mulier erat paritura
maſculū ſine ſcie. Tertiū eſt. Qd̄ qñcū
que aliqs promittit aliqd alicui ſub de
terminata conditiõe fruſtra poneret illaʒ
conditioneʒ niſi cogitaret illam poſſe eue
nire ſine tali conditione: ideo Caleph pro
miſit filiā ſuaʒ Axaʒ cum illa conditione
φ ſiqs caperet ciuitatē quam expugnabat
Joſue. xv. φ notuʒ erat φ poterat dare ſi
ne tali cõditione ideo appoſuit cõditionē
Et q2 lex diuina fuerat quedā ꝓmiſſio di
uina ſic patrib9 facta: illud debuit habere:
7 obſeruare 7c. Quartū eſt φ qñcūqʒ
aliqs iurat aliqd ſine cõditione: nõ dat ali
q̄ ſuſpitionē φ debeat aliter euenire q̄tū
eſt ex pte ſua: ſicut dñs ſine omni conditio
ne abrahe iurauit terrā ꝓmiſſiõis pro ſe
mine ſuo. Gen. xij. Qñ aūt iurat ſub con
ditiõe ſignū eſt φ ipſe intēdit aliter facere
aut dat itelligere φ hoc aliter fieri poteſt
q̄tuʒ eſt ex pte ſua ſi cõditio nõ eueniat: ſi
cut dñs iurauit David regnū ſempiter
nuʒ pro filijs cū cõditiõe dicēs. Si cuſto
dierint filij tui teſtamentū meū 7c. ps. 131.
Et ideo q2 lex diuina nõ fuit mādatū ni
ſi qddā diuinū in eo φ illam legē dedit φ
mulier ſuſcepto ſemie 7c. ſine ſemine tali
aliter parere nõ põt. Sic homo non põt
videt ſine oculis. Et ideo ſiqs dicit hõ vi
det ſi apiat oculos: aut vadat ſi transferat
pedē videt eē ridiculū: q2 aliter eē nõ põt
Quātū ad tertiā cõſiderationē viden
dum eſt de huiuſmodi ſcri inſtitutiõe vel 3ª cõſi.
ſignificatione. Ubi eſt intelligendū φ ſʒ
ſenſuʒ hiſtoricū decubās in puerperio im
munda eſt. Nam aīa peccatrix que conci
pit peccatū cõſentiendo perpit pficiendo.
De quo cõceptu 7 ptu īfeliciſſimo Jaco.
in canonica ſua ca. p°. ait. Cõcupia: cū cõ
cepit parit peccatum: peccatū aūt cū con
ſumatū fuerit generat morteʒ. Iſta talis
mulier poſt illuʒ partū īmūdiſſimū 7 do
loſuʒ cõuertit ſe ad ſeipſam 7 intelligens
peccatū propriū: debet p̄mo ſeptē diebus
conſumare ſuaʒ imundiciā q ſunt ſeptem
actus penitētiales qbus culpa abſtergit. B
Et p̄mus eſt culpe recordatio: ſicut di
cebat ſanctus Ezechiel. Recogitabo tibi
omnes annos meos 7c.
Secūdus ē cõſideratio ꝓfunda vt mē
te cõſideret φ malū fecit: eo φ maieſtatē
diuinā offendit. Ideo dicebat David in
ps. iniqtatē meā ego cognoſco.
Tertia eſt deteſtatio mali: vt ſibi pec

catū diſpliceat. de qb9 ibidē ait. Iniqtatē
odio habui 7 abhominat9 ſuʒ 7c. Quar
tus ē pfecta renūciatio pcci 7 ſatiſfacio vt
nūq̄ ꝓponat ad ppetrata redire: nec de
lectet i ppetrat: ſic illi delectātur cū male
fecerit 7 exultāt i rebus peſſimis ſapia te
ſte. 7c Quintus eſt lamētatio gemebun
dā vt lugeat 7 ploret ꝓ culpa cõmiſſa p̄s
laboraui in gemitu meo 7c. Sextus ē re
miſſionis expectatio: vt nõ deſpet de diua
miā q̄ ē maior oī culpa: ſic deſpauit cayn
qñ dixit. Maior eſt mea iniqtas q̄ vt ve
niā merear 7c. Septimus ē remiſſiõis
exoratio. vñ rogare dʒ 7 nõ ceſſare pro re
miſſiõe tātoꝝ pctōꝝ nr̄oꝝ: q2 miſtus ē dñs
ſerui illi9: q2 pcidēs rogabat eū dicēs. pa
tiētiā habe in me: 7 oīa reddā tibi. Dimi
ſit eū 7 oē debitū: ut teſtat dñs i euāgelio
Iſtis aūt cõſumatis vij. dieb9. i. actibus ꝑ
tuoſis qb9 i mūdicia pcti cõſumit. iſta mu
lier. i. aīa peccatrix dʒ octaua die circūcide
re puerꝝ quē pepit turbidū 7 fordidū. Iſta
aūt circuncīſio fit p ſacrm cõfeſſiõis i qua
pcidit pccm ſic i circumciſiõe carnis. d̄ qua
mēng circūciſiõe di. ꝓpheta. Illa die cir
cūcidet dñs cor tuū 7 aīaʒ tuā. Sʒ poſt il
lā mūdatiõeʒ ſeptē dieꝝ dīc lex φ illa mu
lier: dʒ remanere i ſua purificatiõe. 33. die
bus q ſignificāt xpi ieſu vitā: q2 iuxta. 33.
oēs dies ſiē docemur i euāgelio. Sic aīa
poſtq̄ ē a pccō mundata nõ põt eſſe i bo
no pfecta niſi imitādo ea q̄ xp̄s ſuit opat9
in ſua vita: vt ait Aug. de vera reli. 7 tan
deʒ in fine illius vite ꝓcedenq p illos. 33.
dies talis aīa offert ſacerdoti nr̄o. ſ. xp̄o q
eſt ſacerdos 7c. ad hoſtiū tabernaculi. i. ad
introitū padiſi duos pullos colūbaꝝ q ſi
gnificāt ſanguinē alarūʒ fecundiſſimaꝝ. i.
fructus pomaꝝ. ſ. volūtas 7 itellectus frui
cionē 7 viſionē i qb9 ꝯſiſtit eēntialiter pa
trie felicitas 7 tūc eſt illa mulier in taber
naculo intromiſſa 7c. Quātū ad quar
tā cõſiderationē ſunt qnqʒ cõſideratiões
4ª cõſi. pſcrutāde. Quaꝝ p̄ma ē. Qd̄ mater dñi
illud ſacrm in ſe ſuſcepit. q2 dicit Luc. 2°.
φ in executiõe illius ſacri pfecerūt oīa ſm
legē Moyſi 7 dñi. Intelligēdū eſt tñ
C φ in receptione illius ſacri fuerūt quattuor
mysteria celebrata. Et primū myſte
rium fuit. ſ. diuine reuelationis q̄ fuit facta
ſymeoni dupliciter. vno mõ. qñ dñʒ roga
uit vt eū dimitteret ire ad pres ſuos. Et re
ſpõſū accepit nõ viſuꝝ ſe mortē 7c. Alio
mõ qñ fuit ſibi reuelatū vt veniret i tēplū
venit inqt in ſpū in tēplū Luc 2°. Iſtis
aūt duabus reuelatiõib9 p̄miſſis fecit duo
officia. Primo q2 xp̄ʒ in vlnis ſuſcepit. Se
cundo cāticū cecinit Nūc dimittis 7c. mo
re ſcõꝝ patrū q qñ receperāt magnas
gr̄as canebāt noua 7c. Iſtud vero reſpõ
ſuʒ qd̄ accepit a dño ſiue a ſpū ſcõ credit
fuiſſe vt cū gaudio recederet 7 gaudiū ſcis
patribus fieret i limbo: q2 ipſe fuit p̄mus q
eis nunciauit ſaluatorē veniſſe in mundū
q̄uis. Jo. baptiſta illud nunciauerit 7 po
ſtea deſcenderet ſʒ itētionē Gx. Secun
duʒ miſteriuʒ fuit humane admirationis
q2 i Jo. di. φ pr̄ 7 mater admirātes ſuper
hijs q̄. d. de illo. Sed quare admirabātur
cū admiratio ꝓcedat ex nouitate. 7 illa nõ
erāt eis noua q2 iā erāt eis notificata p an
gelos 7 paſtores 7 magos. Dicit φ nõ
niſi tunc viderāt p̄conia ptinentia ad ſal
uationem iudeoꝝ. di. angelo. Ipſe. n. ſal
uum faciet populuʒ ſuum a peccatis eoꝝ
Nunc autem ceperunt audire p̄coniuʒ de
ſaluatione gentium: qd̄ erat iudeis mirꝝ:
cum dñs ab initio populuʒ iſraeliticū ele
giſſet 7c. Tertium myſterium fuit diuo
ne benedictionis. bñdixit eis ꝓ gete admi
rationis: Et dixit ad matrem eius. Ecce
hic poſitus eſt in ruinā ſublimium Et etiā
in reſurrectionē iuſtoꝝ ſiue humiliū. 7 in
ſignum cui ꝯdicet Luc. 2. ca. Cuʒ hec
ad illos diceret ceperunt phariſei 7 legiſ
piti grauiter obſiſtere. os eius opprimere
vñ ſemper cõtradixerunt xp̄o. Et tuā ipſi
us aīam pertranſibit gladius. Iſtud fuit
factuʒ in hora paſſionis xp̄i in qua mater
dñi fuit in aīa martir effecta 7c. Quar
tum miſterium eſt ſacre confeſſionis quia
in hac hora ſuperueniēs vidua. confitebā
tur dño 7 loquebat d̄ illo oībus q expecta
bant redēptionem iſrael cum eſſet prophe
tiſſa Anna in exemplum viduis 7c. Se 2ª cõt.
cunda ꝯtemplatio eſt qua aliter mater dñi

illud sacr̄m ſuſcepit. Ubi eſt intelligēdū
q̄ duo erāt mōi recipiēdi illō ſacr̄z. vn⁹
erat ꝓ diuitib⁹: alius erat pro paupib⁹.
Diuites.n.explet͂.vij.dieb⁹ debebant ad
hoſtiū tabernacli teſtimonij venire ꝛ ibi
offerre ag^m agni^m ꝛ pullū colūbe ꝛ turtu
rē ꝛ iſta offerre ꝓ eo mat͂. Paup̄ vero
debebat offerre duas turtures aut duos
pullos colūbarum. vnū in holocauſtum
aliū ꝓ p̄cto. ꝛ ſic mūdabat̄. Sed mr̄ dn̄i
voluit offerre p̄ m^m paupu̾z. q̄ꝛ ei⁹ obla°.
erat paupu̾z mulieꝝ. Intelligēdū eſt
tn̄ q̄ ex illo 2° itelligim⁹ mr̄ez dn̄i floru
iſſe 4ᵒ v̄tute.ſ.ꝛ. P°. volūtarie paup̄tat͂
B Et iſtud declarat̄ p̄miſſo 4ᵒ p̄ambulo. ꝛ
Pri° notādū q̄ erāt pluſq̄.xxvij.dies.
q̄ magi ei auꝝ obtulerūt
Scd̄o.q̄ꝛ nō eſt veriſile q̄ reges tā ma
gnifici de q̄buſ di. ꝓpħa q̄ꝛ reges tarſis ꝛ
inſule mu.offe. q̄ modicū auꝝ obtulerūt
cū ita illū regē tā magnificū exiſtimarēt.
Tertio. q̄ tn̄ auꝝ ita cito ita fuerit ꝓ
digaliter expēſu̾z cū ꝓdigalitas ſit vitiū
qd̄ lōge erat a v̄gie maria q̄ꝛ viuebat in
ſūma liberalitate. Quarto. q̄ꝛ illud au
ru̾z nō fuerat cupiditate reſeruatū. q̄ꝛ in
die purificatiōis nō inuenit agniculū vt
emeret. alioq̄n legē nō adimpleſſet: cuius
oppoſitū di. Luc. euangeli. Et tūc ſeqtur
ꝓpoſitū q̄ maria illud auꝝ diſtribuerat
paupib⁹ ꝛ egenis volūtarie ꝛc̄. Secū
do floruit v̄tute humilitat͂ q̄ꝛ oblationez
humilē elegit in ſua purificatiōe cum ſub
limiorē eligere potuiſſet p̄ſeruādo aurum
qd̄ ſibi fuerat oblatū ꝛc̄. Tertio floruit
v̄tute pietat͂: q̄ꝛ voluit tn̄ auꝝ paup̄ib⁹
erogare: cū p̄tez potuerit retinere. ꝛc̄
Quarto v̄tute liberalitat͂: vt p̄ꝫ ex di
3ᵃ cōtē. ct͂ ſup̄ius. cū tn̄ auꝝ erogauerit paup̄ib⁹
Tertia cōtēplatio eſt. Q̄ñ mr̄ dn̄i illō
ſacr̄m ſuſcepit ꝛc̄. Et dr̄ q̄ xl°. die a natiui
tate: qd̄ p̄ꝫ p̄ legē mu ſaicā. ꝛ ex euāgelio.
Et ē ſciēdū q̄ ille nūerus. xl. inuenit̄ i di
uina ſcriptura quadrupliciter cōſecratum
Et p̄mo q̄ꝛ. xl. dieb⁹ ieiunās Moyſes ſte
tit vt reciperet legē ſeq̄ſtratus. Exo. xliiij. ꝛ
deutero. x°c. Secūdo q̄ꝛ xl. diebus fuit
Helyas ad mōtē dei v̄tute angelica ibi
p̄ductus. Tertio. q̄ꝛ. xl. diebus ieiunāſ
dn̄s fuit ad baptiſmū p̄ductus. Quar
to. q̄ꝛ. xl. diebus p̄manēs cū diſcipulis fuit
ad celū poſt ſuā reſurrectionē aſſumptus
Et eodē nūero fuit populus iſraeliticus
pane celeſti paſtus. deutero. xxix. c.
Quadragenari⁹.n. numerus ē ꝯpoſit⁹
ex denario ꝛ quaternario. Et q̄ꝛ in obſ
uatione decē p̄ceptoꝝ cōſiſtit humana p̄
fectio cū quarta v̄tute cardinali: iō iſte nu
mer⁹ eſt miſteriatꝰ in ſacris celeberrimus
ꝛc̄. Iſta aūt purificatio fuit celebrata in
die iouis. q̄ dies in ſacra ſcriptura inueni
tur 4ᵒ. miſterio conſecrata. vt p̄ꝫ in ſmo
ne de corp̄e x̄ᵗ. Memoriā fec̄ ꝛc̄. In ſcd̄a
cōſideratiōe littera b quere ſupra.
Quarta cōtēplatio eſt. Ubi mr̄ ſacr̄m 4ᵃ cōtē.
ſuſcepit. Et dr̄ q̄ in illo tēplo qd̄ fuit edifi
catū p̄ Zorobobel ex p̄cepto dn̄i. ꝛ manu
Agey ꝓphe ꝓmittent͂ ex p̄ſona dn̄i: q̄
illud tēplū glorificaret pp̄ls pluſq̄ tēplū
qd̄ p̄ceſſerat Salomonis. Intellig^m ē
tn̄ q̄ illud tēplū fuit illuſtratum 4ᵒ my A
ſterio. Et p°. q̄ꝛ in illo tēplo fuit edu
cata anna ꝓphetiſſa q̄ ibi fuerat añ nati
uitatē ei⁹. Luc. 2°c. Secūdo fuit voto
v̄gis v̄ginitas cōſecrata. q̄ꝛ ſicut dicūt ſā
cti votū illud emiſerat añq̄ nupta eſſet.
Tertio fuit ibidē deſpōſata. q̄ꝛ di Au
gu. q̄ eā ſuſcepit de tēplo ꝛ tūc fuit certifi
cata p̄ reuelationē qd̄ Ioſeph ſecū ſerua
ret p̄petuā v̄ginitatē ꝛc̄. Quarto fuit
lege purificatiōis dedicatū qñ obtulit fi
liū ſuū. Et p̄ hāc oblationē hoc tēplū fu
it ſūme illuſtratuz ex hac dignitate q̄ nū
q̄ñ fuit ſic tēplū Salomonis di. Ageus
ꝓpheta q in nullo derelictus eſt: q̄ꝛ vidit
dn̄z ſuū in gl̄ia ſua. Nōne q̄ſi hoc nō ſit
in oculis veſtris ꝛ ſeqtur. q̄ꝛ adhuc modi
cuz ꝛ ego. nota totā auctoritatē. In iſto
tēplo. p°b. Ioānis ba. fuit ānunciatus.
Secundo xp̄us p̄ſentatus. Unde Ma
lach. ꝓphetauit. 3.c. Ecce ego mitto ange
lu̾z meu̾z. Tertio xp̄us ibi predicauit:
ꝛ ſemp̄ docuit: vt ipſe teſtat̄. Math. xxv.
Et q̄ꝛ nunq̄ talia ſigna fuerunt in tēplo
Salomonis. iō Ageus dixit. 2°. q̄ glorio
ſior erit domus iſta ꝛc. Quinta cōtē. 5ᵃ c.

platio eſt. Quare mr̄ dn̄i illud ſacr̄m ſu
ſcepit. Dicit̄ q̄ nō ſuſcepit in ſe ita q̄ ad
ipſu̾z eēt obligata: q̄ꝛ q̄ñcūq̄ꝫ aliqua lex
dat̄ ſub cōditiōe illa lex nō obligat niſi il
las p̄ſonas quas cōtingit cōditio illa: q̄a
ad alias nō p̄tinet lex. nunc āt lex purifica
tiōis fuit cōdicionata dicēte Moyſe. mu
lier ſi ſuſcepto ſemie ꝛc̄. Et illa cōditio ñ
fuit in v̄gie bñdicta. ꝛ iō ad hoc ſacr̄m nō
fuit obligata. Intelligēdu̾z eſt tn̄ q̄ q̄
tuor v̄e rōnes accipiunt̄ ex dictꝭ ſanctoꝝ
p̄p̄ quas mater x̄ᵗ illud ſacr̄m ſuſcepit q̄
uis obligata nō eſſet. Prima rō ē ad
ſue v̄ginitatis ſacr̄ꝫ occultādū legit̄ fuiſſe
deſpōſata Ūñ ab hac purificatiōe ſe ex
cuſare nō potuiſſet niſi ſacr̄m ſue v̄gini
tatꝭ manifeſtaſſet. Secunda rō ē ad
B p̄bēdū obediētie documētu̾z. q̄ꝛ legi cui ñ
tenebat̄ mr̄ dn̄i ſe ſubdidit multo magis
oñdit q̄tu̾z dꝫ p̄ere legi q̄libꝫ q̄ ē obliga
tus ꝛ p̄p̄ hāc cāꝫ xp̄s fuit fact⁹ ſub lege vt
ait apoſto. Tertia rō eſt. Ad oñdēdū
humilitat͂ ex^m: q̄ꝛ ſicut bonaꝝ mētiu̾z eſt
cognoſcere culpā vbi culpa nō eſt. ita fu
it humilitas mr̄is dn̄i vt pro p̄cto offerret
hoſtiā. ꝛ tn̄ peccatū nullu̾z hēbat ſe tāq̄
peccatricē ſacerdoti p̄ſētās: ꝛ hoc p̄p̄ hūi
litatē. Quarta rō eſt. Ad legē Moy
ſi venerādā. Sicut.n. xp̄us in ſua circunci
ſiōe ſacr̄m circunciſiōis extulit. ita mr̄
dn̄i in ſua purificatiōe ſacr̄m purificatio
nis marie honorauit. q. deus ei⁹ legis eſ
ſet in obſeruatiōibus q̄tu̾z ad v̄itatē pro
pheticā ad iplēdā. q̄ꝛ ꝓphetatu̾z fuit per
ageū ꝛ Malachiā q̄ꝛ deus filiu̾z ſuū miſ
ſurus erat ad tēplu̾z. vñ ad tēplu̾z ſalua
toꝛ noſter oīa p̄ficiebat q̄ de ipō erāt ſcri
pta p̄ ꝓphetas ueridicos. vñ dicebat Lu
ce vlt° oꝫ iplēri ea q̄ ſcripta ſunt i lege: ac
ꝓphet͂ ꝛ pſalis de filio hoīs ꝛc̄. Qui dei
ꝛ v̄gis filius nos ad vitā p̄ducat eternā.
¶ In feſto ſancti Mathie ap̄li ſermo i.
Ecidit ſoꝛs ſup̄ Mathiā ꝛ ānu
meratus eſt cuꝫ xi. ap̄lis act. ij. c.
Q̄ꝛ ſꝫ p̄clarā Dauid ꝓphetiaꝫ
vt p̄ teſtimoniu̾z Petri apoſto
li expātus traditiōis erat in alteru̾z trāſſe
rēdus. iō b. Lucas euāge hui⁹ trāſlatiōis
formā in v̄bo propoſito introducit dicēs
Cecidit ꝛc. Et ſm̄ hoc huius tranſla
tionis forma dupliciter deſcribitur in ver
bis iſtis. Et p°. vt ſerenum ſpectaculū qd̄
habet claritatē in offuſcabilem. Cū p̄mit
titur Cecidit ſoꝛs ſup̄ mathiā. q̄ꝛ ſm̄ bt̄i
dionyſium de angelica Ierarchia iſta ſoꝛs
mathie fuit radius Lucis theārtice indi
cans mathiā preeligendum de qua ſorte
dicit̄ p°. Re: io Cecidit ſoꝛs ſup̄ tribum be
niamin. Sicut n. ille fuit nouiſſimus pa
triarchaꝝ. ſic iſte vltimus apoſtoloꝝ ꝛc.
Secundo vt ſupremum faſtigium qd̄
habet dignitatem inappreciabilem. Cum
ſequitur Annumeratus eſt: q̄ꝛ ordo apo
ſtolorum in militāti eccleſia eſt ſupremus
eo q̄ xp̄s eſt ei magis vicinus de quo nu
mero dicitur apoca. 7. Audiui numeru̾z
ſignatorum ꝛc. Iſti ſignati erant xi. apo
ſtoli quibus collata erat poteſtas ſignoꝝ
Math. vltimo Euntes ꝛc. Circa pri C
mum eſt notandum q̄ ſeptem occaſioni
bus mitti dicuntur ſortes in ſacra ſcriptu
ra. Quarum prima eſt ad extollendum re
gale ſoliū. i. Re. x. Quod de ſaul ꝛc. Se
cunda eſt ad conſequendum ſacerdotale
miſterium Luc. p° de zacharia. Tertia
eſt ad diuidendum hereditatis funiculu̾z
Ioſue 13. ca. Quarta eſt ad diſtribuen
dum gratum ſpolium. p̄s. diuiſerunt ſibi.
Quinta ad augmentandum collegiu̾z
prouer. 1°. Sorte mitte. Sexta eſt ad di
ſcernendum diuinum ſacrificiu̾z leuiti. 16.
Septima eſt ad inquirendum diuinu̾z
iudicium Io. p°. Soꝛs ḡ. beati Mathie
fuit miſſa prima occaſione. q̄ꝛ apoſtoli re
ges erant ſuper. 12. thronos ſedentes Luc.
2°. capi. Et ſecunda ſimiliter q̄ꝛ fuerūt pō
tifices mathei. 16. Quodcunque ligaueris
ꝛc. Et 3ᵃ. quia ſorte dimiſerunt ſibi ad p̄
dicandum iuxta preceptum chriſti totam
terram mundi Math. vltimo. Et in
omnem terram exiuit ſonus eoꝝ. Et 4ᵃ
q̄ꝛ dignitas apoſtolica qua iuda fuit ſpo
liatus mathie fuit diſtributa. Et 5ᵃ q̄ꝛ ad
perficiendum numeꝝ apoſtoloꝝ q fuit p̄
figuratus p̄ numeꝝ. 12. ꝓphetaꝝ ꝛ patriar
charū. Et 6ᵃ. q̄ꝛ oēs apoſtoli p̄ter Ioānē

illud ſacrm̃ ſuſcepit. Ubi eſt intelligẽdũ q duo erãt mõi recipiẽdi illõ ſacrũ. vn⁹ erat ꝓ diuitib⁹: alius erat pro paupib⁹. Diuites.n.cõpletis.vij.dieb⁹ debebant ad hoſtiũ tabernacli teſtimonij venire ⁊ ibi offerre ag^m agni^m ⁊ pullũ colũbe ⁊ turturẽ ⁊ iſta offerre ꝓ eo mag̃. Paup vero debebat offerre duas turtures aut duos pullos colũbarum. vnũ in holocauſtum aliũ ꝓ pctõ. ⁊ ſic mũdabat̃. Sed mr̃ dñi voluit offerre p m^m paupũ. q: ei⁹ obla°. erat paupũ mulier. Intelligẽdũ eſt tñ q ex illo 2° itelligim⁹ mrẽ dñi floruiſſe 4ᵉ ṽtute.ſ.⁊. P°: volũtarie paupta̧t̃ Et iſtud declarat̃ p̃miſſo 4ᵉ p̃ambulo.⁊

B

Pri° notãdũ q erãt pluſq̃.xxvij.dies. q magi ei aur obtulerũt

Scdõ.q: nõ eſt veriſile q reges tã magnifici de qbuſ di.pp̃ha q: reges tarſis ⁊ inſule mu.offe. q modicũ aur obtulerũt cũ ita illũ regẽ tã magnificũ exiſtimarẽt.

Tertio. q tñ aur ita cito ita fuerit ꝓdigaliter expẽſũ cũ ꝓdigalitas ſit vitiũ qð lõgo erat a ṽgie maria q: viuebat in ſũma liberalitate. Quarto.q: illud aurũ nõ fuerat cupiditate reſeruatũ. q: in die purificatiõis nõ inuenit agniculũ vt emeret. alioqn legẽ nõ adimpleſſet: cuiuſ oppoſitũ di. Luc.euangeli. Et tũc ſeqtur ꝓpoſitũ q maria illud aur diſtribuerat paupib⁹ ⁊ egenis volũtarie ⁊c̃. Secũdo floruit ṽtute humilitat̃ q: oblationem humilẽ elegit in ſua purificatiõe cum ſublimiorẽ eligere potuiſſet p̃ſeruãdo aurum qð ſibi fuerat oblatũ ⁊c̃. Tertio floruit ṽtute pietat̃: q: voluit tñ aur paupib⁹ erogare: cũ ptẽ potuerit retinere.⁊c̃

Quarto ṽtute liberalitat̃: vt pz ex dictis ſupius. cũ tñ aur erogauerit paupib⁹

3ᵃ cõtẽ. Tertia cõtẽplatio eſt. Qñ mr̃ dñi illõ ſacrm̃ ſuſcepit ⁊c̃. Et dr̃ q xl° die a natiuitate: qð pz p legẽ muſaicã. ⁊ ex euãgelio. Et ẽ ſciẽdũ q ille nũerus.xl. inuenit̃ i diuina ſcriptura quadrupliciter cõſecratum Et p̃mo q: xl.dieb⁹ ieiunãs Moyſes ſtetit vt reciperet legẽ ſcẽſtratus. Exo.xliiij. ⁊ deutero.x°c. Secũdo q: xl. diebus fuit Helyas ad mõtẽ dei ṽtute angelica ibi pductus. Tertio. q: xl. diebus ieiunãs dñs fuit ad baptiſmũ pductus. Quarto. q: xl. diebus pmanẽs cũ diſcipuliſ fuit ad celũ poſt ſuã reſurrectionẽ aſſumptus Et eodẽ nũero fuit populus iſraeliticus pane celeſti paſtus. deutero.xxix.c.

Quadragenari⁹.n. numerus ẽ ꝯpoſit⁹ ex denario ⁊ quaternario. Et q: in obſeruatione decẽ p̃ceptorum cõſiſtit humana pfectio cũ quarta ṽtute cardinali: iõ iſte numer⁹ eſt miſterialr in ſacris celeberrimus ⁊c̃. Iſta aũt purificatio fuit celebrata in die iouis. q̃ dies in ſacra ſcriptura inuenitur 4ᵉ. miſterio conſecrata. vt pz in ſmone de corpe x̃ᵢ. Memoriã fec̃ ⁊c̃. In ſcda cõſideratiõe littera b quere ſupra.

4ᵃ cõti Quarta cõtẽplatio eſt. Ubi mr̃ ſacrm̃ ſuſcepit. Et dr̃ q in illo tẽplo qð fuit edificatũ p Zorobobel ex p̃cepto dñi. ⁊ manu Agey ꝓp̃he ꝓmittent̃ ex pſona dñi: q illud tẽplũ glorificaret pp̃s pluſq̃ tẽplũ qð p̃ceſſerat Salomonis. Intellig^m ẽ tñ q illud tẽplũ fuit illuſtratum 4ᵉ myſterio. Et p°: q: in illo tẽplo fuit educata anna ꝓphetiſſa q̃ ibi fuerat añ natiuitatẽ ei⁹. Luc.3°c. Secũdo fuit voto ṽgis ṽginitas cõſecrata. q: ſicut dicũt ſãcti votũ illud emiſerat añq̃ nupta eſſet.

A

Tertio fuit ibidẽ deſpõſata. q: di Augu. q eã ſuſcepit de tẽplo ⁊ tũc fuit certificata p reuelationẽ qð Ioſeph ſecũ ſeruaret ppetuã ṽginitatẽ ⁊c̃. Quarto fuit lege purificatiõis dedicatũ qñ obtulit filiũ ſuũ. Et p hãc oblationẽ hoc tẽplũ fuit ſũme illuſtratũ ex hac dignitate q nũquã fuit ſic tẽplũ Salomonis di. Ageus ꝓpheta q in nullo derelictus eſt: q: vidit dñz ſuũ in gl̃ia ſua. Nõne q̃ſi hoc nõ ſit in oculis veſtris ⁊ ſeqtur. q: adhuc modicũ ⁊ ego. nota totã auctoritatẽ. In iſto tẽplo. p°b. Ioãnis ba. fuit ãnunciatus.

Secundo x̃pus p̃ſentatus. Unde Malach. ꝓphetauit.3.c. Ecce ego mitto angelũ meũ. Tertio x̃pus ibi predicauit: ⁊ ſemp docuit: vt ipſe teſtat̃. Math.xxv. Et q: nunq̃ talia ſigna fuerunt in tẽplo Salomonis. iõ Ageus dixit.2°: q glorioſior erit domus iſta ⁊ce. Quinta cõtẽ- 5.ᵃ

platio eſt. Quare mr̃ dñi illud ſacrm̃ ſuſcepit. Dicit̃ q nõ ſuſcepit in ſe ita q ad ipſũ eẽt obligata: q: q̃ñcũq; aliqua lex dat̃ ſub cõditiõe illa lex nõ obligat niſi illas pſonas quas cõtingit cõditio illa: ga ad alias nõ ptinet lex. nunc aũt lex purificatiõis fuit cõdicionata dicẽte Moyſe. mulier ſi ſuſcepto ſemie ⁊c̃. Et illa cõditio ñ fuit in ṽgie bñdicta. ⁊ iõ ad hoc ſacrm̃ nõ fuit obligata. Intelligẽdũ eſt tñ q q̃tuor ṽe rõnes accipiunt̃ ex dicti̧ ſanctorũ pp quas mater x̃ᵢ illud ſacrm̃ ſuſcepit q̃uis obligata nõ eſſet. Prima rõ ẽ ad ſue ṽginitatis ſacrũ occultãdũ legit̃ fuiſſe deſpõſata Uñ ab hac purificatiõe ſe excuſare nõ potuiſſet niſi ſacrm̃ ſue ṽginitat̃ manifeſtaſſet. Secunda rõ ẽ ad

B

p̃bẽdũ obediẽtie documẽtũ. q: legi cui ñ tenebat̃ mr̃ dñi ſe ſubdidit multo magis oñdit q̃tũ dz pere legi qlibz q ẽ obligatus ⁊ pp hãc cãz x̃ps fuit fact⁹ ſub lege vt ait apoſto. Tertia rõ eſt. Ad oñdẽdũ humilitat̃ ex^m: q: ſicut bonarum mẽtiũ eſt cognoſcere culpã vbi culpa nõ eſt. ita fuit humilitas mr̃is dñi vt pro pctõ offerret hoſtiã. ⁊ tñ peccatũ nullũ hẽbat ſe tãq̃ peccatricẽ ſacerdoti p̃ſẽtãs: ⁊ hoc pp humilitatẽ. Quarta rõ eſt. Ad legẽ Moyſi venerãdã. Sicut.n.x̃pus in ſua circunciſiõe ſacrm̃ circunciſiõis extulit. ita mat dñi in ſua purificatiõe ſacrm̃ purificationis marie honorauit.q. deus ei⁹ legis eſſet in obſeruatiõibus q̃tũ ad ṽitatẽ propheticã ad iplẽdã. q: ꝓphetatũ fuit per agcũ ⁊ Malachiã q: deus filiũ ſuũ miſſurus erat ad tẽpluz. vñ ad tẽpluz ſaluator noſter oĩa pficiebat q̃ de ĩpõ erãt ſcripta p ꝓphetas ueridicos. vñ dicebat Luce vlt° oz iplẽri ea q̃ ſcripta ſunt i lege: ac ꝓphet̃ ⁊ pſalis de filio hoĩs ⁊c̃. Qui dei ⁊ ṽgis filius nos ad vitã pducat eternã.

¶ In feſto ſancti Mathie apli ſermo i.

Ecidit ſors ſup Mathiã ⁊ ãnumeratus eſt cũ xi. aplis act ij.c. Q: ſz p̃clarã Dauid ꝓphetiaz vt p teſtimoniũ Petri apoſtoli ep̃atus traditiõis erat in alterũ trãſferẽdus. iõ b. Lucas euãge hui⁹ trãſlatiõiſ formã in ṽbo propoſito introducit dicẽs Cecidit ⁊c. Et ſm hoc huius tranſlationis forma dupliciter deſcribitur in verbis iſtis. Et p°. vt ſerenum ſpectaculũ qð habet claritatẽ in offuſcabilem. Cũ p̃mittitur Cecidit ſors ſup mathiã. q: ſm btũ dionyſium de angelica Ierarchia iſta ſors mathie fuit radius Lucis thetrartice indicans mathiã preeligendum de qua ſorte dicit̃ p°. R:ſo Cecidit ſors ſup tribum beniamin. Sicut n. ille fuit nouiſſimus patriarcharum. ſic iſte vltimus apoſtolorũ ⁊c.

Secundo vt ſupremum faſtigium qð habet dignitatem inappreciabilem. Cum ſequitur Annumeratus eſt: q: ordo apoſtolorum in militãti eccleſia eſt ſupremus eo q x̃ps eſt ei magis vicinus de quo numero dicitur apoca.7. Audiui numeruz ſignatorum ⁊c. Iſti ſignati erant xi. apoſtoli quibus collata erat poteſtas ſignorum Math. vltimo Euntes ⁊c. Circa primum eſt notandum q ſeptem occaſionibus mitti dicuntur ſortes in ſacra ſcriptura. Quarum prima eſt ad extollendum regale ſoliũ. i. Re.x. Quod de ſaul ⁊c. Secunda eſt ad conſequendum ſacerdotale miſterium Luc. p° de zacharia. Tertia eſt ad diuidendum hereditatis funiculuz Ioſue 13. ca. Quarta eſt ad diſtribuendum gratum ſpolium. p̃s. diuiſerunt ſibi.

C

Quinta ad augmentandum collegiuz prouer. 1° Sorte mitte. Sexta eſt ad diſcernendum diuinum ſacrificiuz leuiti.16.

Septima eſt ad inquirendum diuinuz iudicium Io.p°. Sors g̃. beati Mathie fuit miſſa prima occaſione. q: apoſtoli reges erant ſuper.12. thronos ſedentes Luc. 2°capi. Et ſecunda ſimiliter q: fuerũt põtifices mathei.16. Quodcunque ligaueris ⁊c. Et 3ᵃ. quia ſorte dimiſerunt ſibi ad p̃dicandum iuxta preceptum chriſti totam terram mundi Mah. vltimo. Et in omnem terram exiuit ſonus eorũ. Et 4ᵃ q: dignitas apoſtolica qua iuda fuit ſpoliatus mathie fuit diſtributa. Et 5ᵃ q: ad perficiendum numerum apoſtolorum q fuit p̃figuratus p numerũ.12. ꝓphetarum ⁊ patriarcharũ. Et 6ᵃ. q: oẽs apoſtoli p̃ter Ioãnẽ

dicauit martyrio ſacrificati. Et Septia qꝛ dixerūt vbi thema. Tū dñe noſti corda oīuʒ ꝛc. Circa 2m. ē notādū ꝙ btūs mathias fuit numerat⁹ cū xj. aplis ſꝫ xj. vtu
D tes q̄ floꝛuerūt i ipis. Quia p̄io petrus floꝛuit v̄tute v̄itatꝫ ꝛ ſapie qꝛ v̄itas xp̄i q̄ eſt dei v̄t⁹ ꝛ ſapia ſibi fuit ſupnaturaliter reuelata math. 16. vbi dr btūs es ſymon bariona: qꝛ caro ꝛ ſāguis ꝛc. Scdo andreas floꝛuit v̄tute puritatꝫ ꝛ inocētie qua fuit ſic ſūe a xp̄o atract⁹ p teſtimōiuʒ Jo. baptiſte di. de eo. Ecce agnus dei Jo. p°. atractio v̄bo ſit a ſimili. Tertio Jacob⁹ maioꝛ v̄tute foꝛtitudiſ ꝛ cōſtātie qꝛ audita paſſiōe xp̄i poſtulauit regnū ipſi⁹ ꝓmptū ſe redēs ad moꝛtē ꝓ x°. Math. 10. 4°. Jo. v̄tute caritatꝫ itēſe: qꝛ erat recūbēs in ſinu ieſu diſcipulus ille quē diligebat Jo. 13. Amoꝛ āt nō ē iocūdus ſꝫ Richar. niſi ſit mutuus ꝛc. Quito Symō v̄tute obediētie ſic. n. iterp̄taſ vt de eo dicaſ qd̄ dēʒ fuit de fideli habraā 20. xi. Fuit. n. ſymon pſ multaꝝ gētiuʒ i fide Jd̄ merito vocaſ habraā. Sexto iudas. ſ. v̄tute iuſtitie: qꝛ iuſtitiā diuine vltionis terribilē i ſua epiſtola p̄dicauit ꝫ icredulos exēplo x¹ vt pꝫ ibi vt cōꝑetat ſibi illd̄ Math. 5. bti q eſuriūt ꝛ ſitiūt iuſticiā. Septio philippus v̄tute ſpei firme: qꝛ ſꝑabat diuā viſionē ſibi ſufficere ad btitudinē dicēs Jo. 13. ca. Dñe oñ de nob pſꝫ ꝛc. Octauo Jacob⁹ minoꝛ v̄tute patiētie vñ pp māſuetudinē ꝛ modeſtiā ſuā frater dñi dicebaſ galathaſ p°. aliū āt apoſtoloꝝ mihi neieʒ uiſi Jacobū fratrē dñi. Nono Bartholame⁹ v̄tute pacis ꝛ cōcoꝛdie: qꝛ iterp̄taſ fili⁹ ſuſpēſiōis. ſ. tribulationū q ſuſpēdit aq̄s ſupꝛa firmamētū gñ. p°. paⁱfici āt filij dī dicūt Mat. 5. bti pacifici. X° mathe⁹ v̄tute ſūme pauptatꝫ: qꝛ cū eēt reb⁹ ꝛ curis tpalib⁹ pl⁹ ceteris iplicat⁹ p°. v̄bo vocatus oīa relinq̄ns ſecut⁹ ē xp̄ꝫ Math. 2°. Xi⁹ Thomas v̄tute coſtātie Jd̄ dixit Jo. xi. ſuis cōdiſcipulis. Eamus ꝛ moꝛiāur cū illo. Nec obſtat dubiū reſurrectiōis: q q̄to qs difficili⁹ cōuertiſ tāto tardi⁹ auertiſ cū bñ recepti ita ſint male retentiua ꝛ econuerſo. Btūs igitur mathias fuit annumeratus p°. cū petro p v̄tutē ſapie qꝛ ſꝫ btm̄ dyo. Jp̄e fuit diuo radio illuſtrat⁹. de q̄ radio dicit ſapie. Sexto Lādoꝛē ei⁹ admirabiſ oculus ꝛc. Scdo cū andrea p v̄tutē in-
E nocētie Jd̄ fuit cōbinat⁹ cū Joſeph iuſto q fuit denoiat⁹ ab illo p̄io Joſeph pſiarcha q fuit plenus puritate Jd̄ dicit decoꝛus aſpectu gñ. 49. c. Tertio cū Jacobo zebedei p v̄tutē fidei clare. qꝛ fuit aſſūptus i teſtē dñice reſurrectiōis. actuū p°. ca. Quarto cū Jo. p v̄tutē caritatꝫ ardētiſſime. qꝛ donū grē ptiet ad caritatē. Dic Aug. otri. ꝙ ſpes. ſ. q ꝓcedit p mōꝫ caritatꝫ emanat quō datū, non quō natū. Mathias āt iterp̄taſ donat⁹ ꝛc. Jd̄ dat⁹ fuit adeo ꝛ ñ natus. Quito cū ſymōe p v̄tutē obediētie: qꝛ fuit de nūero ſeptuaginta duoꝝ diſcipuloꝝ q ſbiecti erāt apl'is act. 5°. c. Sexto cū iuda p v̄t. iuſtitie qꝛ nō ſolū fuit iuſtus ſꝫ iuſtoꝝ p̄ elect⁹ actuū p°. c. ꝛc. Septio cū philippo p v̄tutē ſpei firme qꝛ fuit cōbinatus cū barnaba q iterp̄taſ fili⁹ cōſolatiōis quā iduit ſpes Ro. 12. ſpe gaudētes Octauo cum Jacobo alphey. p v̄tutē patiētie: qꝛ ip̄e fuit iter alios q ceſi ꝓ xp̄o ibāt gaudētes a cōſpectu concilij act. 5°. Nono cū Bartholameo p v̄tutē pacis ꝛ cōcoꝛdie qꝛ nō fuit elect⁹ in diſcoꝛdia. vñ ꝛ hijs cui erat elect⁹ magis ꝓfecit abnegādo terrena q̄ adhuc poſſidebat actu. 4°. X° cū matheo p v̄tutē pauptatꝫ qꝛ opoꝛtuit ꝙ eēt oppoſit⁹ iude i cui⁹ locū ſucceſſit q fuerat fur ꝛ loculos hñs Jo. 12. Xi° cū thoma p v̄tutē cōſtātie: qꝛ legiſ d̄ eo ꝙ̄ lapidationē ſic ſte. cōſtāter ſubſtinuit. q̄uis foꝛte ſicut ꝛ paulus i ip̄a nō fuerit cōſumat⁹: qꝛ alibi legiſ crucifixus. Huic btm̄ virū mō ſingulari d̄bemus imitari. Et p°. p v̄tutem ſapie in ſupª de qb⁹ ē ſapia cōtēplemur nō infima iuxta illd̄. 1. coꝛ. 2. Sapia loqmur iter pfectos ꝛc. Scdo p v̄tutē puritatꝫ inocentie. Et qm̄ excidim⁹ ab inocētia baptiſmali ſic ꝑmi penites a naturali. Jd̄ datū ē nobis ſacm̄ cōfeſſiōis ſic 2ª tabula poſt naufragiū ſꝫ Jeronimū de qua Jaco. v. ꝯfitemini alterutrū ꝛc. Jſta cōfeſſio p°. dꝫ eē. ſ. deuota cū reuerētia pficiaſ. ꝛ ꝯficeaſ

qꝛ nō homini inquātū homo ſed inq̄tuʒ miniſter dei. Secunda oꝛdinata vt p̄ce-
F ptū diuinū pficiaſ nō pp timoꝛē. aut appetitū hoīuʒ qꝛ ſacꝛa noue legis nō oꝛdinanſ ad deū imediate ꝛc. Tertio volūtaria qꝛ volūtas eſt radix meriti ꝛc.
Quarto. verecūda qꝛ de actib⁹ turpib⁹ ꝛ vituꝑabilib⁹. iō ñ dꝫ abſcōdi ꝛ celāri.
Quinto feſtina. qꝛ ſerotinū nō vꝫ plene volūtariū iuxta illud Amb° neſcit tarda molimia ſp̄us ſan. gr̄a. Sexto frequēs. qꝛ quotiēs iteraſ peccatū ſtatī confiteaſ. Septio. qꝛ ſemel ſaltē in āno pp eccl'ie p̄ceptū p̄us v̄o pp moꝛtꝫ piculum.
Octauo. Amara qꝛ peccata fuerūt cū delectatiōe cōmiſſa ꝛc. Nono. Apta qꝛ oculta deus manifeſtabit ſm̄ euāngliū
Decimo. Integra. qꝛ ſacꝛa diuina nō recipiunt diuiſionē. Undecima. Compleċtiua. i. ſatiſfactoꝛia. qꝛ h̄ regrit iuſtiª.
Jſte. xi. ꝓprietates cōfeſſiōis figuranſ p illas xi. lineas qb⁹ deſcēdit ſol in cura tiōe Ezechie. q̄ ſanationē peccatoꝝ figurant ꝛc. Deſcēſus autē ſolis diuā ꝓpiciationē p illas xj. lineas. P̄io p v̄tutē fidei vt ea credamus q̄ naturaliter itelligere nō poſſum⁹: ſic ſunt articuli trinitatꝫ icarnatōis. qꝛ ſine fide ipoſſibile ē placere deo ad hebreos xi. ca. Scdo p v̄tutē caritatꝫ vt diligam⁹ deū pp ſe ꝛ ſup oīa ꝛ ꝓximos ſic nos ipſos. qꝛ q diligit ꝓximuʒ i lūine mānet. Jo. 2ª Terᵒ p v̄tutē obediētie vt ñ ſolū p̄cepta q̄ ſunt d̄ neceſſitate ſalutꝫ. ſꝫ āt cōſilia q̄ ad ſalutē ꝓficiūt obſuemus: qꝛ melioꝛ ē obediētia ꝙ̄ ſacrificiū. 1. Re. xv. ca. Quarto p v̄tutē iuſtiᶜ vt puniam⁹ coꝛpa nr̄a i qb⁹ pccauim⁹ qꝛ regula iuſtiᶜ exigit: vt p q̄ hō peccat p hec ꝛ toꝛqueaſ ſap. 1. vñ apoſtol⁹ col. 3. Moꝛtificate coꝛpa. vr̄a ꝛc. Quito p v̄tutē ſpei firme vt ſpeʒ nr̄aʒ nō figam⁹ i trāſitoꝛijs ſꝫ i eternis iuxta illd̄ p̄s Nolite ſpare i iniqtate ꝛc. Sexto p v̄tutē paciētie vt mala eq̄nimiter tollerēus illata nob hūanitus vel celit⁹ qꝛ Math. v. i patiētia vr̄a poſſidebitis aīas vr̄as. Septio p v̄tutē pacis ꝛ cōcoꝛdie vt caueam⁹ a cōtētiōib⁹ ꝛ iurgijs et rācoꝛib⁹ ꝛ rixis qꝛ i pace vocauit nos dñs p°. coꝛ. vij. ca. Octauo p v̄tutē pauptatꝫ excelſe vt tpalia cōtēnamus pp celeſtia q̄ nob ſunt ꝓmiſſa Math. v. bti pauꝑes ſpū ꝛc. Nono p v̄tutē cōſtātie vt pugnem⁹ v̄iliter ꝫ dēmōes qꝛ nō coꝛonabiſ niſi q legitie certauerit. 2. thi. 2ª Jo°. per v̄tu. caſtitatꝫ ꝛ mūdicie qꝛ bti mūd coꝛde qꝛ ip̄i deū videbūt. Xi°. p v̄tu. puritatꝫ ꝛ inocētie qꝛ bti ſimplices qm̄ ipſoꝝ ē regnū celoꝝ. [illegible] ma. 2. ca. Jſte xj. v̄t. ſūt ſiaſ gñ. 46. p illas xi. bñdictiōes q̄ date fuerūt xi. pſiarchis. qꝛ Dan nō fuit bñdict⁹ ſꝫ maledict⁹ ſic coluber. ꝛ d̄ſignat maledictiōeꝫ inde ſcariotis: qꝛ ſic illi xj. recepti ſunt i ſinu abrahe bñdicti a Jacob p̄e coꝝ. Jta iſtis v̄tutib⁹ habitꝫ fideles recipiunt i ſinu xp̄i meritis glioſi apoſtoli mathie vbi fulgebunt ſic ſol i regno p̄ris coꝝ math. 13 c° Ad qd̄ regnū nos ꝑducat xp̄s dei ꝛ v̄gis fili⁹. Amē.

Ave maria gr̄a plena dñs tecuꝫ bñdicta tu i mulierib⁹. ꝛc. Luc. p°. ca. Quia v̄go mr̄ dei tātā i ſe ꝯtinet grē plētitudinē vt i nob illā redūdet ſic ſcūs gabriel i ſuis ſmōib⁹ teſtaſ. Jdcirco ꝓ ſp̄us ſci gr̄a ipetrāda i q̄libet ſmōis exoꝛdio eſt ei angelica ſalutatio offerēda vt dicā. Aue ꝛc. Et qꝛ celeſtis nunci⁹ hāc ſalutationē deuotiſſimā i ſue annūciatōis oraculo aſſūpſit. Jdcirco
ꝓ illius annunciatiōis ſolēnitate declarāda aſſumiſ cōiter v̄bū illd̄. In q̄ grē v̄bo mr̄ dñi q̄druppliciter ꝯmendaſ. Et p°.
Sicut pſona q̄ fuit a penis oꝛigialib⁹ ꝑſeruata. Cū ꝑmittiſ Aue e ſine ve. merito noīe eue mutato vt dicit Sx. Tria. n. ſunt ve. q̄ ſunt p̄ēa pcci oꝛigialis. Et p̄imuʒ ē cōcipe cū coꝛruptiōe parientꝫ. Secundū ē cū cōtagiōe ꝓlis. Tertiū ē parere cū doloꝛe ꝛ violētia mr̄is. P̄o q
B b⁹ pōt itelligi illd̄ ꝙ agla i apoc. clamabat dicēs. ve. ve ve hitātib⁹ i terra. P̄o altera penaruʒ dicit Jere. xv. ve mihi mr̄ mea q̄re gēnuiſti me qꝛ. ſ. i ei⁹ ꝯceptiōe fuerat plaga. ſ. oꝛigialis pcci occiſus i aīa. Et qꝛ mr̄ dñi bñdcā nec ꝯcepit cū ſui coꝛruptione nec genuit cū ꝓlis cōtagiōe: nec pepit cū violētia ꝛ doloꝛe. Jd̄ merito diciſ ei ab angelo. Aue. i. ſine tali ve. Scdo cōmēdaſ ſic illa q̄ fuit donis ſupnaturalibus decoꝛata. Cū ſequr gr̄a plena. Jllo. n. eſt

bonū ſupnaturale qđ gdē i ſua plēitudīe
haberi nō pōt ſine multꝭ altjs donis ſup-
naturalib⁹. Illđ āt donū habuit mr dn̄i
bn̄dicta. Pˀio i ſua cōceptiōe habūdā
ter. Scđo i filij icarnatiōe q: iter ꝫ fuit
ſcificata ſuphabūdāter iuxta illud ſap̄.16.
Bt̄a ſup gr̄a mulier ſcā: q: gr̄a quā acce
pit 2ª ſcificatiōe fuit p gr̄az quā accepa[illegible] i
pˀma. ꝛ iđ ſequit. Mulier ſcā ꝛ pudo[illegible]
q: mulier i 2ª ſcificatiōe nō amiſit relig[illegible]
ſitatē ſcimōialē in q̄ fuerat educata nec pu
dorē virginalē in q̄ p votū fuerat cōſecra
ta ꝛc. Tertio ꝯmēdaṫ Sicut illa q̄ fuit
dinis ſcolarib⁹ dedicata. Cū ſeqṫ. Dn̄s
tecū. Chriſti icolatus fuit ꝓlōgat⁹ i ỽgie
x. mēſiū tpe vt teſtaṫ ſapie. 7. q: i oib⁹ mē
ſib⁹ anni fuit in vtero ỽgis p̄ter Januariū
ꝛ februariū. Cū mor poſt cōſenſum āgelo
datū ſuerit in illa pfectus hō. vt dic Jo.
damaſcenus. ꝛ tn̄ alij ſm Aug. differunt
plus q̄ p vnū mēſez formari. Idcirco di
cere ei poterat de⁹ pꝫ illđ p̄s. 1x°. Tecū pˀn
cipiū: ſ. ỽbū p qđ fecit oīa i die ỽtutꝭ tue. i.
annunciatiōis. in q̄ dic fuit ſibi collata ỽ
tus gn̄atiua ỽbi p ˀpm ſcm̄ vt dic magr̄ i
3° li. ſniaꝝ c°. 20. vn̄ dixit ei angelus, Luc.
p°. Sp̄ūs. ſ. ſupueniet in te ꝛc. Quarto
cōmēdaṫ. Sicut illa q̄ fuit finalibus feli-
citatibus illuſtrata. Cū ſequiṫ bn̄dcā tu i
mulieribus ꝛc. Tūc. n. fuit ſup oēs mulie
res bn̄dcā. qn̄ letātib⁹ angeꝭ ꝛ laudāſib⁹
fuit ſup choros angeloꝝ exaltata. Et tunc
potuit ỽ dicere illđ Luc. p° Quia reſpexit
hūilitatē ācille ſue Ecce. n. ꝛ hoc btāz me
ꝛc. Iđ q̄ ad iſtū ſtatum bn̄ fuit figurata p
Joel q̄ iterp̄taṫ aſcēdēs de q̄ dꝫ iudicū 5°.
bn̄dcā iael iter mulieres. bn̄dcā i taberna-
culo ſuo. i. in celo q: lꝫ multū laudeṫ in ter
ris. tn̄ multo plus laudaṫ in excelſis. Q:
ỽo i ānūciatiōe āgelica fuit tpe gr̄e i choa
tū. Idcirco cē ipſā gr̄ā ſiſtēdo p q̄ mr̄ dn̄i
nr̄i ore angelico cōmēdaṫ occurrūt duode
cī ꝫ cōſideratiōes de gr̄a vidēde. Quaꝝ
prima ē Quid eſt gr̄a. Scđa eſt. Quātū
eſt a nob̄ deſiderāda. Tertia ē. Quid fa
cit gr̄a in aīa. Quarta ē. Qualiter a no
b̄is acqriṫ. Quinta ē Qualiter in nob̄
augeṫ. Sexta ē. Qualiter in nob̄ cōſer-
naṫ. Septia eſt. Qualiter amiſſa recu-
paṫ. Octaua eſt. Que ſunt ſigna dīne
gr̄e. Nona eſt Quales ſunt eius fruct⁹
Xª eſt. Qualia ſunt īpedimēta gr̄e. Xjª
eſt. Quotiēs fuit ỽgini infuſa. 12ª eſt. Ad
quē gradū gratie aīa ỽgis fuit exaltata.

Prima cōſideratio ē. Quid ē gr̄a. Di
cit āt Aug. in li. de tri. Qđ gr̄a eſt excellē
tius dei donū qđ ſolū diuidit iter filios re
gni eterni. ꝛ pditōis eterne. Sic. n. militia
cuiuſlibet pˀncipis diſtinguiṫ a militia ſui
hoſtis p ſolū illi⁹ pˀncipis ſignū Ita gr̄a ē
ſignū in aīa nr̄a p qđ pfecte diſcerniṫ qs
ſit đ militia regis eterni vel đ militia ho-
ſtis ei⁹ q ē rex ſup oēs filios ſupbie ſic dꝫ.
Job 41. Intelligēdū ē tn̄ q gr̄a poniṫ i
aīa ſꝫ 4ᵒʳ mōꝫ vt ſcriptura dīna teſtaṫ. ſ.
Pˀio p mōꝫ indumēti hōeſtātis. q: ſicut
ỽecūdia ē videre vnā puellā nobiliſſimis
ortā natalib⁹ nudā ꝛ i medio viroꝝ ſolē-
niū. Ita eſt videre aīaꝫ carētē dīna gr̄a in
medio āgeloꝝ eā cuſtodiētiū q̄ nuditateꝫ
ip̄⁹ ꝯcernāt. Iđ đ aīa q̄ tali veſti° caret dꝫ
ezechiˀ 16. Trāſiui p te ꝛ vidi te ꝛ eras cō
fuſiōe plena. Iſtā cōfuſionē nō tīet aīa
in cōſpectu dei ꝛ āgeloꝝ in pccō indurata
ſic mereṫ q: ſeip̄az nō cōſiderat. ꝛ nudā eē
in ꝯſpectu dei ꝛ angeloꝝ nō cogitat. Cui
diciṫ p Jere. a dn̄o. Frōs meretricis ſcā ē
tibi noluiſti erubeſcere ꝛc. Sed qn̄ hꝫ
gr̄az tūc eſt adinſtar ỽgis veſtita cādidis
veſtimētis ỽtutib⁹ ſuis. Iđ diciṫ apoca.
19. Qđ ſpōſa agni q̄lis ē aīa exn̄s in gr̄a
datū ē illi vt copiat ſe biſſino ſplēdēti ꝛ cā
dido. ſeqtur q ille biſſus ē ſcōꝝ iuſtifica-
tio q̄ nō niſi p gr̄az fieri pōt. Et ſic gr̄a po
niṫ in aīa ꝛc Scđo p mōꝫ lucis mani-
feſtanṫ ꝛ oſtendenṫ q: ſic luna qn̄ eſt totali
ter opaca nō videṫ nec cognoſciṫ a nr̄o ſen
ſu. nec aliq̄ res poſita in obſcuro q̄tuꝫ ad
viſuꝫ. Ita aīa nr̄a q̄ ē ſine gr̄a ē adeo ſpūa
liter incognita: ſicut dictū ē in fiˀ. Math.
25. ỽgibus fatuiˀ i illa parabola ſaluato
ris. Amē dico vobis neſcio vos. Qn̄ aūt
eſt tanq̄ familiaris ꝛ nota ꝛ tunc ei diciṫ a
dn̄o illđ exo. 33. Noui te ex noīe ꝛ inueni-
ſti gratiā corā me ꝛc. Diciṫ 3° p modū
pulchritudis decoranṫ. q: ſic aliq̄ domicella

diciṫ tota diffōrmis q: caret aliq̄ cōditiōe
ex ꝓprietate ſibi debita corpali vel morali
Ita aīa qn̄ caret gratia eſt tota diffōrmis
q: ſm Gre. oēs ỽtutes q̄ ſunt in aīa ſine
gratia ſunt iformes ꝛ coꝝ act⁹ vn̄ đ aīa ſe
ſpōte gratia ſpoliāꝫ diciṫ a dn̄o yſ. 47.
Denudaſti turpitudinē tuā Qn̄ āt hꝫ gra
tiā tūc eſt ita pulcra ꝛ clara vt videṫ ip̄a eē
vas delectabile. Et tūc diciṫ ei a dn̄o illđ
cātici. 4. Tota pulchra es aīca mea ꝛ ma
cula nō ē in te. ſ. pcci mortalis qđ cū đi gra
tia ſtare nō pōt. Quarto p mōꝫ ſanitaṫ
corpis qetanṫ nō cōcitāte a ꝯrietate. Sic.
n. hō ſanus nō incitaṫ a ꝯrietate humoꝝ
ip̄ꝫ moleſtātiū. Ita ēt in gratia aīa nō in-
qetaṫ iugiṫ ab ipugnatōib⁹ paſſionū ip̄aꝫ
vexātiū. Sꝫ qn̄ caret gratia tūc exn̄s qua-
ſi iſirma moleſtat⁹ multipliciter a paſſiōi
bus ip̄aꝫ vexātibus ad mōꝫ febriuꝫ vt po
te abtra ꝛ ꝯcupiſcentia ꝛc. De q̄ infirmita
te dicit apoſtolus ad cor. i. c° xi. Iḋ. ter vos
multi infirmi ꝛ ibecilles: ꝛ dormiūt multi
qn̄. ſ. indigne recipiūt euchariſtiā. Sꝫ qn̄
aduenit gratia tūc aīa efficiṫ ſana vn̄ aīe ſe
diſponēti ad gr̄az dic dn̄s ieſus. 8. c° Tūc
erūpēt quaſi mane lumē tuū ꝛ ſanitas tua
citi⁹ orieṫ. Et iđ q: iſte iiij. ſimilitudies
declarāt gr̄az eē excellētius dei donū ꝛ ſū
me deſiderabile. iđ dic ſap̄ gratiā ꝛ ſpēm
deſiderabit oculus. ſ. aīe rōnalis q nouit
excellētiā iſtius doni ꝛc. Secunda cōſi
2ª cōſi. deratio eſt. Quātum dei gratia ē a nobis
deſiderāda. Iſti⁹ āt excellētis doni de-
ſiderabilitatē declarant quattuor bonoꝝ
gn̄ā deſiderabiliū. Quoꝝ primū eſt bo
noꝝ tpaliū. Scđꝫ eſt bonoꝝ naturaliū
Tertiū ē bonoꝝ ſupnaturaliū. Quar
tū eſt bonoꝝ eternaliū. Circa bona tpa
lia quales ſunt diuitie amicitie ꝛ honores
Eſt ſciendū q magis oibus gratia ē de
ſiderabilis vt pꝫ in apoſtolis ꝛ i alijs hoi
b⁹ ſcis q ꝓ dīna gratia obtinēda. xp̄o vo
cāte oīa tpalia relinquerūt dicēte Petro
Math. 19. Ecce nos reliquimus oīa ꝛc.
Circa bona naturalia qualia ſunt cor-
pus ꝛ aīa magis oib⁹ ē deſiderabilis gr̄a:
q: ſci martyres tradiderūt corpa ſua pp di
uinā gr̄aꝫ a. pluſ. n. ē eligēdū ſꝫ Aug. p° del
cto mori q̄ offenſo viuēti iđ dicebat dn̄s
in Math. xi. ſuis. Nolite timere eos q oc
cidūt corpus. aīaꝫ āt nō poſſunt occidere
q. ſ. nō pn̄t eā gr̄a pˀuare. Nō ſolū āt gr̄a ē
plus diligēda q̄ corpus ſꝫ ēt plus q̄ aīa.
q: pˀus vellet qlibet iuſtus aīaꝫ ſuā cōtere
re q̄ dīnā gratiā aīa exn̄te ſꝫ rectā regulā
vel rōnē. q: ſi aīa ei⁹ debēt anichilari ſic ꝛ
corp⁹ interfici poſſet pˀus deberet velle aīaꝫ
anichilari q̄ mortaliter peccare p qđ gr̄a
pdiṫ vt pꝫ per anſel. in li. cur deus hō. vn̄
apoſto. Nō. n. facio aīaꝫ meā p̄cioſiorē q̄
me. q. d. Si me totū expono ꝓ dīna gratia
obtinēda q ſuꝫ melior q̄ aīa multo magiſ
exponē debeo ip̄aꝫ. Circa bona ſupnatu
ralia q̄ dnṫ eē ſpūalia magis ē gr̄a deſide
rāda oib⁹ ỽtutib⁹ cardinalib⁹ moralibus
ꝛ theologicis ſimul ſumptꝭ. q: ſic illa cete-
ra ſine gr̄a ſunt inutilia vt declarat apl̄s ex
intētōe. i. cor. 13. ꝛ illa ſine alijs ē optima.
Circa bōa eternalia q̄ cōſiſtūt in felici
tate eterna q̄lia ſunt fruitio ꝛ viſio dīne eſ
ſentie gratia adhuc videṫ amabilior oib⁹.
q: qlibꝫ ſcūs q ē in pˀria pˀus vellet eē in in
ferno vt multis videṫ poſſe extrahi ex di-
ctis bti anſel. cū dīna gratia q̄ eē in padi
ſo ſine ip̄i⁹ gratia vel i mortali culpa cū to
ta illa felicitate quā hꝫ. Propṫ qđ Elea-
zarus ſcriba in lege dei doctiſſimus prius
volebat in infernū deſcēdere q̄ legē dīnā
trāſgrediēdo ei⁹ gratiā dimitteret vt hꝫ̄tur
2°. machabeoꝝ. 6. Et iđ q: gratia dei ē bo
nū qđ ē ſup oīa bona creata deſiderabile.
Idcirco dic apl̄s. Ro. vj. Gratia dei vita
eterna. q: hꝫ rōnē vltimi finis deſiderabi-
lis. Et q: tn̄ bonū ē gratia. valde ē miſe-
rabile q ꝓ mīma delectatione pcci mor
talis ip̄aꝫ qs volūtarie pdat. Terª cō 3ª cōſi.
ſideratio ē. Quid faē gratia dei in aīa nr̄a
Et diciṫ q ſꝫ dīne ſcripture teſtimōia q̄t
tuor facit in aīa inſignes effectus. ſ. Pri
mus ē q: hꝫ ip̄am viuificare a morte. q: ſi-
cut corpus viuit p aīam. ita aīa p gratiā ꝛ
iđ ſicut diſcedēte aīa corpus moriṫ ita di
ſcedēte gratia aīa moriṫ vn̄ ſcriptura vo
cat mortuū hominē ſine gratia ꝛ cū gra
tia viuū. vn̄ in apoca. diciṫ ei q exciderat
a gratia. Nō hēs q viuas ꝛ mortuus es.

Et iō oīa opa que facit aīa ſine gr̄a ſunt
moꝛtua ⁊c̄. Secūdus eſt. qꝛ gr̄a habet
aīam a ſomno excitare. illi. n. q ſunt in
gr̄a in diuina ſcriptura dicunt vigilātes
⁊ illi q ſunt ſine gr̄a doꝛmiētes. Sic enī
doꝛmiētes nō negociant niſi circa ſōnia
q̄ ſunt figmēta. Ita hoīes ſine gr̄a circa fig-
menta ſenſibilia ⁊ vanitates huius mun
di q̄ delectāt ad modū ſomni nō ſaluātis.
iuxta illud pſ. Doꝛmierūt ſomnū ſuū ⁊
nihil inue. o. viri di. ſuaꝝ in manib⁹ ſuis.
Quia tn̄ aīa exn̄s in gr̄a lʒ ſit in mundo
cōſopita: eſt tn̄ vigilās ad eterna. Iō dicit
cātic. v. Ego doꝛmio: ⁊ coꝛ meū vigilat ⁊c̄
Tertius. Quia gr̄a hʒ aīam munire
ad modū armature. vn̄ apl's ipaʒ arma-
ture cōparat: ſic. n. hō metuēs ⁊ inermis
nō pōt hoſti reſiſtere. ⁊ ēt inimicū ſupare.
Ita hō ſin̄ gr̄a qn ſemp inuētatiōe ſucū-
bat. Et ſicut hō q̄n̄ eſt armatus pōt ſuo
hoſti reſiſtere ⁊ ēt inimicū ſupare. Ita xpi-
ſtiās in gr̄a pōt facilr̄ inimicū ſupare apo
ſto. ephe. vi. de tali armatura dicit apoſt.
Induite vos arma. dei vt po. ſtaſ aduer:
ſuſ. diaboli ⁊c̄. hoc di. Aug. i li. de li. ar.
Quartus eſt. Quia gratia hʒ animaʒ
fecūdare: ſicut. n. terra eſt ſterilis niſi iri-
get aqua. Ita aīa nr̄a niſi roret gr̄a. qd-
qd enī agit aīa exn̄s ſine gr̄a totū eſt in-
fructuoſuʒ ad vitā eternā: qn̄ aūt hʒ gr̄aʒ
eſt ita fecunda: vt ſingula ei⁹ opa ſint me-
ritoꝛia ⁊ cōdigna vita eterna. 2ª coꝛ. ri.
Potēs. ē. aūt de⁹ oēʒ gr̄am hab. ⁊ ſa. in
vobis. vt in oībus oēm ſufficientiā hn̄tes
habūdetis in oē opus bonū. Cetera aūt bona
nō ſūt ſimplr̄ bona cū ſint infoꝛmia ⁊c̄.
Quarta conſideratiō eſt. Qualiter di
uina gratia a nobis acquirit. Dicitur ꝙ
4ª ɔſi. acquiritur per hominem quadruplicitcr.
Et pmo p cōcreatōeʒ: ſicut in pmis pen
tib⁹ quoꝝ aīe mox vt create fuerūt gr̄a ⁊
B oꝛiginali iuſticia illuſtrate fuerūt dicit iuxta
illud ſapie. xvii. Dn̄s creauit hoīeʒ ⁊c̄. ⁊
ſ ſe ve. eū vtute. Secundo p interiorē
ſanctificationē ſicut de Iere. ⁊ de io. bap.
pdicat ſcriptura di. ꝙ fuerūt i vtero mrīs
ſanctificati. de Iere. dicitur Iere. pmo
Dn̄s ab vtero vocauit me. De vētre ma
tris mee recoꝛdatus ē nois mei. Et de Io
anne di ibidē. Añq̄ᵭ exires de vētre ſan-
ctificauit te ⁊ ce. Tertio p baptiſmalē
regenerationē ⁊ iſte eſt modus cōis: qꝛ ſic
in baptiſmo culpa oꝛiginals diluit: ita di
uina gr̄a ɔfert dicēte dn̄o. Io. iii. Niſi qs
renatus fuerit ex aqua ⁊ ſpū ſan. nō intra
bit i regnū dei ⁊c. vbi cōiungit baptiſm⁹
fluminis cum baptiſmo flāminis.
Quarto p penalē conſumationē: ſicut
ēt ſi nō fuerit baptizatus baptiſmo ſan-
guinis qn̄ qs interficit in odiū dei ⁊ tūc
baptizat in ſanguie ſuo niſi ponat obicē
ſicut fuit de inocētibus. Si tn̄ circūciſio-
nis viʒ baptiſmus euacuauerat ſiq circū
ciſi nō erāt qꝛ in oībus iſtis baptiſm⁹ flā
minis repit: ⁊ in oībus iſtis gr̄a nō naſcit
ab intrinſeco: ſed infundit ab extrinſeco qꝛ
lex p Moyſeʒ data eſt. Gratia ⁊ veritas
p Ieſuʒ xp̄m facta eſt Io. pº cap.
Quinta cōſideratio eſt. Qualiter diui
na gr̄a in nobis augeat. Dicit āt ꝙ auge
tur quadruplicitcr. Et pmo. p bonoꝝ ope
ruʒ exercitationē qꝛ ſm Augu. Caritas
meret augeri vt aucta mereat pfici: mere
ri ū̄o nulli cōuenit niſi p bonos actus.
Sciut. n. vtutes moꝛales augēt p act⁹ vtu
ales effectie ita vtutes theologicas merito
rie: ⁊ iō i gr̄a ſp ē pfect⁹ ad melioꝛa q ſe
cuſtodit a lapſu: ſi non ſemper ad maioꝛa
opa. tn̄ a maioꝛi caritate impata ⁊c̄.
Secūdo p ſacroꝝ diuinoꝝ frēqntatio
nē ⁊ ſpecialiter in ſacramēto conſeſſiōis ⁊
eucariſtie q̄ digne ſumētib⁹ cōfert ſan 5ª cō.
ctificationē. vt teſtat Diony. 3º cap. de ce
leſti. yer. E generaliter i omni ſacra ē
to cōfert gr̄a: ſi ſacramēta accipiant cum
gr̄a. augent ipſam ⁊c̄. Tertio per ſacra
mētoꝝ ipetrationē. qꝛ ſicut ſancti ipetrāt
nobis veniā. vt habet exm̄ de mulꝗ in di- E
uina ſcriptura. Ita ēt ⁊ cū veniā gr̄am.
ſicut habet exm̄ 2º machabeoꝝ vltimo de
ler ⁊ oīa intercedentibus pro populo.
Quarto p angeloꝝ interceſſionem.
qn̄ deſiderāt nos pfici: donec attingam⁹
ad illuʒ gradū meriti. ad quē ſumus pre
deſtinati ꝓpter eoꝝ repandā ruinam.
Sicut ſanctus Michael dicitur ſtare pro
filijs populi ſancti treuoꝝum duodecimo
Et quia gratiam non ſolum acqrere poſ

ſumus ſʒ etiā eius augmētū. Iō df Io.
pº. De plenitudine ei⁹ oēs nos accipim⁹
6ª ɔſi. gr̄aʒ pro gr̄a ad merēdā ſuppadītā. Sex
ta cōſideratio ē. Qualiter gr̄a ɔſeruat in
nobis. Et df ꝙ cōſeruat i nobis cū adiu-
toꝛio dei vtute q̄druplici. Et pmo coope
D rāte vtute auſteritatis. ſ. moꝛtificātis. qꝛ tēta
tio q̄ nos ad caſuʒ icitat imitat imediate
paſſiōe iclināte. Moꝛtificatio aūt carnis
hʒ moꝛtificare paſſiōes ⁊ domare q̄ vigēt
i mēbꝛis coꝛpoꝛis. Iō apoſtolus pª coꝝ. 9.
c. Caſtigo coꝛp⁹ meū ⁊c̄. Scdō coope
rāte vtute vitatis cōſiderātis. qꝛ qn̄ aliqs
nō cōſiderat actus ſuos vt itelligat q̄ agit
cito labit ſicut offendit pedib⁹ nō cōſide
rās greſſus ſuos. Iō dic paulus. i. coꝝ. x.
c. Qui ſe exiſtimat ſtare videat ne cadat. i.
diligēter cōſideret ſuos actus. qꝛ hō q bn̄
greſſus ſuos ɔſiderat nō offendit. Ter
tio coopante vtute puritatis purgātis qꝛ
ſicut in vaſe argēteo paulatīʒ rubigo con
trahit. qn̄ macula nō abſtergit ſtatim. ita
paulatīʒ ſhit i aīa nr̄a. qꝛ nō abſtergit qn̄
cūqʒ accidat venialis macula. qꝛ qn̄ pur-
gari negligit ſucceſſiue venit ad rubiginē
peccati moꝛtalis qd nō ita cito auffert. qꝛ
ſic dicit btūs frāciſchus. Si diabolus pōt
hr̄e capillū de hoīe cito facit creſcere i tra-
bē. ⁊ iō q vult in diuina gr̄a pſiſtere debʒ p
ſacrm ɔfeſſionis ⁊ actū cōtritiōis peccata
frequēter abſtergere. ⁊ moꝛ vt ɔſcia leſa fue
rit ſe purgat iuxta cōſiliū ſapiē. i pue. Au
fer rubiginē de argēto ⁊ egredietur vas pu-
riſſimū ⁊c̄. Quarto coopante vtute hu
militatis ſubiciētis. qꝛ ſʒ grego. i moꝛa. hu
militas ē oīum vtutū cuſtos. vn̄ qn̄ aliqs
ſupbit de bonis ſibi celitus datis. adeo in
tentationē dimittit. Et qꝛ ſine diuino auxi-
lio nullus vt ait apoſtolus tētationi reſi-
ſtere pōt. idcirco cadit ⁊ a gr̄a excidit. In-
ter aūt oēs illas vtutes efficaciſſima ē pu
ri coꝛdis cuſtodia. vnde puer. xº Omni cu
ſtodia ſua coꝛ tuū: qn̄ ex ipo vita pcedit
Et puer. 22. Qui diligit coꝛdis mūdiciaʒ
pp labioꝝ cuſtodiā hēbit amicū regē. i. p
manebit i aicitia: qd ē eē i gr̄a ſūmi regis.
7ª cō. Septima ɔſideratio ē. Qualiter diuina
gr̄a p pccm amiſſa recupat. Et df ꝙ recu
pat a nob actu. 4ᵗ. Et pº actu. ſ. recoꝛda
tionis de illo actu quo eſt ſibi coſciuſ gr̄aʒ E
amiſiſſe. pſ. memoꝛ fui dierū antiquoꝝ. i.
actuū meoꝝ in vetuſtate peccati ppetra-
toꝝ. Secūdo actu deteſtationis vt malū
d q̄ recoꝛdat ſibi diſpliceat tāq̄ᵭ abhoiabile
⁊ ſibi dānoſuʒ iuxta illō pſ. Oēʒ viā iniq
tatis odio habui. Tertio actu renūctatiōis
vt oī tali actui firmo ꝓpoſito renūciet in
futurū ne ſic cāis redeat ad vomitū: vt di
cit btūs petrus pª. canonica ſua. Quarto
actu cōtritiōis vt triſticiā hēat de malo p
petrato. Triſticia. n. ſʒ Aug. ē paſ. ɔſeqns
actū nolēdi. Et iō q̄nto plus qs hēt de a-
ctu voluntatis ɔ pccʒ. tāto plus hēt d paſſio
ne triſt. Et illa eſt attritio q̄ ſʒ doc. theo
logos ē ſufficiēs diſpō ad gr̄aʒ de cōgruo
pcipiēdā. Iſtis āt pmiſſis īfūdit a deo act⁹
cōtritiōis cū gr̄a dicēte pſalmiſta. Coꝛ cō
tritū ⁊ hūiliatū ne deſpicias: qꝛ talib⁹ ꝑ
uijs actibus ptinet īfūdē gr̄as. ad diuā mi
ſericoꝛdiā ⁊ nō ad iuſtitiā. Et iō ſapie. x. cō
iungēs gr̄aʒ cū mīa dicit. Gr̄a ⁊ mīa ē i
ſcōs eius. ⁊ reſpectus ē i electos illius ⁊c̄.
Octaua cōſideratio ē. Que ſunt ſigna
diue gr̄e. Dico āt ꝙ d cōi lege nullus pōt 8ª cōſi
eē d gr̄a certus iuxta illō eccli. 9. Nēo ſcit
vtrū ſit dign⁹ odio vel amoꝛe. ⁊ apoſto. i.
coꝝ. 4º. Nihil. n. cōſcius ſuʒ. Sed in hoc
non iuſtificat⁹ ſum. Intelligim̄ ē tn̄ ꝙ d hoc
dant. 4. ſigna ꝓbabilia i ſcrip. Pri-
mū ē i affectu qn̄ hō. ſ. letat ⁊ exultat ſpūli F
letitia i diuinis reb⁹. ſigm̄ ē ꝙ ipe ē i gr̄a dei
pſ. Signatū ē ſup nos lumē vult⁹ tui dn̄e
. i. ſigm̄ datū ē de tuo. ſ. lūine ꝙ dediſti leti
tiā i coꝛde meo ſic deduxerūt doctoꝛes āti
q. Scdm̄ ē i effectu qꝛ q facit bōa opa ⁊
ſm bonā itētionē directa ſigm̄ ē ꝙ ipſe ſit
in diua gr̄a ſi pſeuerat dicēs Math. x. 5.
Attēdite a falſis ꝓphetꝭ ⁊c̄. Et ſeqtur a
fructib⁹ eoꝝ cognoſcetis eos. i. ab opib⁹ ſuis.
Terciū ē i auditu. Quia q libēter audit
vba diua ⁊ cū affectu ſine q̄rela ſigm̄ ē ꝙ
ipſe ſit i gr̄a dei. Io. viii. Qui ē ex deo vba
deo audit ⁊c̄. hic notat btūs Gre. ſignuʒ
i quo pōt agnoſci qs vnde ſcit. Quar
tū ē in affatu. qꝛ q loqtur cū affectu dc̄ vba
diua ſigm̄ ē ꝙ ipſe ſit i eius gr̄a. Quia ſm

ſmlaꝫ ſaluatoris in euāgelio. Bonus hō de bono theſauro pfert bonū.ſ.cordis ſui Et iudeis dixit ꝓgenies viparū. Quomō poteſtis bōa loq cū ſitis mali. Et Mat.xij. Ex abundātia cordis os loqtur. Sequitur ex ꝟbis tuis iuſtificaberis ⁊ ex verbis tuis ꝯdēnaberis ⁊ iō qꝛ vna ⁊ eadē gr̄a. hꝫ ſigna plura d.apls.i.cor.12°. Diuiſiōes gr̄aꝝ ſunt q̄tuꝫ ad plura ſigna q̄ ibi nūerāt ⁊c.

Nona cōſideratio. Quales ſunt fruct⁹
9ª cō. gr̄e. Ubi eſt aduertēdū ꝙ ſicut arbor ſilueſtris ſibi ipſi relicta facit fructus inſipidos Si.n.ei inſerat ramuſculus arboris dōeſtice facit fructus domeſticos. Ita aīa noſtra ſi in puris naturalib⁹ dimittat fruct⁹ ei⁹ ſunt inſipidi: qꝛ ad felicitatē non ꝓficiunt cū p ſolū liberū arbitriū nō poſſum⁹ gr̄aꝫ mereri errāte pelagio. Si tn̄ ei gr̄e ramuſculus inſerat faciet optimos ⁊ ſaluberrimos fructus. Intelligendū ē tn̄ ꝙ aliq fructus ſm quadruplicē gradū laudant. Quoꝝ pmus eſt. Qui hꝫ in ſe amenitatē in ſapore.
B Secūdus eſt: q hꝫ nō ſoluꝫ amenitateꝫ: ſꝫ etiā fugat infirmitatem ⁊ magnā cōfert ſanitatem. Tertius eſt q nō ſolū confert ſanitatem ſꝫ ēt imortalitatē ⁊c. Quartus eſt q nō ſolum confert imortalitateꝫ ſꝫ ⁊ felicitatē. Fructus aūt gr̄e qui ſunt actus meritorii a caritate eliciti vel impati conferunt nobis.

P°. amenitatem qꝛ oēs fiunt ſm inclinationem amoris: ⁊ non timoris vt docet Jo. in cano. ſua. Caritas.n.foras mittit timoreꝫ. Secundo nō ſolū amenitatē: ſꝫ ſanitatem: qꝛ talia opa frequentata cū diligentia excludūt ab aīa oēꝫ egritudinē tētatiōis ⁊ paſſionis: tūc.n. nō dat loc⁹ diabolo ad tētāduꝫ iuxta apl'i cōſiliū. Tertio nō ſolū ſanitatē: ſꝫ ēt imortalitatē dicēte dn̄o i Joāne. Siqs ſermonē meū ſuauerit mortē nō guſtabit in eternū que in Apoc. dicit. Mors 2ª ⁊c. Quarto nō ſolū imortalitatē ſed ⁊ felicitatē qꝛ qlibet taliū actuuꝫ meret felicitatē de condigno ſić docto. affirmāt ſi.n.vn⁹ fract⁹ eēt ita p̄cioſ⁹ qd de ꝯdig° ide poſſet emi vnū regnū terrenū eēt cū ſūma diligētia cuſtodiēdus. q̄to plus illi act⁹ q de cōdig° emūt.ſ. regnuꝫ eternū. Et iō tales fruct⁹ dōem⁹ cū ſūma diligētia appetet ⁊ hic: qꝛ fruct⁹ gr̄e eſt p̄cioſior cunctꝭ opib⁹ ⁊ oīa q̄ cōſiderant nō valēt huic cōparari. teſte Sapiē. vn̄ in pſ. Gratiā ⁊ gloriā dabit dn̄s qꝛ.ſ.p fructū gr̄e acqrit felicitas glorie. Et iō dicit Apoſ. ꝙ optimū ē gr̄a ſtabilire cor ⁊c. Decima cōſideratio eſt. q̄lia ſunt gr̄e īpedimēta. Unde intelligēdū eſt xª cōſ. ꝙ quatuor ſunt detrimēta que ꝯ gr̄aꝫ ſūt

Primū eſt peccatoꝝ mortaliuꝫ q̄ habent gr̄aꝫ totaliter eradicare de aīa. Et iō
D dicunt peccata mortalia qꝛ interficiūt animaꝫ que viuit p gr̄aꝫ ipſam auferēdo ſicut auferit aīa a corpore in morte. de quo dicit Apoſ.ij. Ro.vj. Stipēdia.ſ.peccati mors ⁊ ſubdit cāꝫ. Gr̄a aūt dei vita eterna: quā.ſ.gr̄aꝫ peccata auferunt. Secundū detrimētuꝫ eſt peccatoꝝ venialiuꝫ p que gr̄a dei nō tollit: ſꝫ obumbrat ſicut veſtꝭ cādida p maculas aliquā deformitatē hn̄s: ⁊ ipoꝝ multiplicatio ē diſpoſitio ad totalē ipſius veſtꝭ cōſumptionē. Ideo ep̄o ſardis q pp venialiuꝫ multiplicationē ad mortē appropinquabat dī apoc.iij. Eſto vigilās ꝯfirma q̄ moritura ſunt ⁊ ꝓinde q talia pc̄ta vitat nitunt. hēs pauca noīa q n̄ inquinauert veſtimēta ſua ābulabūt mecuꝫ i albis qꝛ digni ſūt. 3ᵐ nocumētū ē puatō actuū bonoꝝ q hn̄t gr̄aꝫ ꝯſopire qn̄ aīa q̄ recipit gr̄aꝫ n̄ opat meritorie ſꝫ ipaꝫ: ſꝫ marceſcit ignauia ꝯ q̄s dī.b.amb. ſup Lucā. Neſcit tarda molimia ſpūs ſ. gr̄a. Et Gre. Amor dī nūq̄ eſt ocioſus opatur.n. magna ſi ē: ſi āt negligit opari amor n̄ ē: vn̄ illi ep̄o Laud° q illam gr̄aꝫ recepat ⁊ ſꝫ ipaꝫ opari negligit. dī a dn̄o apoc.iij. Utinā calidus eēs aut frigidus: ſꝫ qꝛ tepidus es: incipiā te euomere de ore meo: ſic.n. tepid⁹ ē remiſſe actiuus: ita hō tepidus dr q inteſe n̄ opat bonū. 4ᵐ dtri. ē vitioꝝ mortaliū ⁊ maloꝝ hitiuū aggregatoꝝ q hn̄t gr̄aꝫ ipugnare: qꝛ qn̄ mali hūores ſunt acqſiti i nobis p iuſionem gr̄e n̄ ſtati amittūt cū hō p⁹ ꝯtritionē adhuc ad malū remāeat incliat⁹: ⁊ iō iª vīnꝭ p diſciplinā rigidā extirpēt n̄ pmittūt hoīeꝫ in gr̄a qeſcet ⁊ iō i pſona īfirmoꝝ dī. apls. Ro. 7°. Infelix ego hō qs li. me de cor. mortꝭ hui⁹ ⁊ ſeqt gr̄a dī p ieſū x̄ᵐ.

xi. cōſ. Xiª cōſi°. ē. q̄tiēs gr̄a fuit iſuſa i aīa virginis: dī ꝙ lꝫ forte i multꝭ actib⁹ meritorijs fuerit augumētata: tn̄ i ea credit q̄tuor
A vicib⁹ fuiſſe iſuſa ſolēnit. Et p°. i ei⁹ ꝯceptione qꝛ i vtēo mr̄is gr̄a dī fuit ei iſuſa cū ib fuerit ſcificata vt ſci docent multo plus ꝙ ille de q̄ dī Luc.p°. Et ſpiritu ſcō adhuc replebit ex vtero mr̄is ſue vt p ei⁹ icolatū i vtero ꝟgis illō ꝓpheticū itelligat ſcificauit tabernaculū ſuū ⁊c. Et bernardus ait fuit ꝓculdubio mr̄ dn̄i an̄ ſcā q̄ nata ⁊c. Scdō i ꝟbi icarnatiōe: qꝛ tūc ſpūs ſcūs vēit i ipaꝫ: ꝟtutē.n. ꝟbi gn̄atiuā tribuēs ut ait daniel q aduētus nō itelligit ſine gr̄e iſuſiōe. Et hec dī ſcificatō 2ª de q̄ dī Lu. p°. Spūs ſcūs ſupueniet i te ⁊c. T°. i cātici reuelatiōe. ſić.n. legim⁹ zacheriā ſpū ſcō fuiſſe ipletū qn̄ ꝓphetauit cāticū ſuū ⁊ helijabeth qn̄ emiſit clamorē ſuū Lu. p°. Ita putam⁹ mr̄eꝫ dn̄i ſpu ſcō fuiſſe repletā qn̄ ꝓphetauit cāticū ſuū dicēs. Magnificat aīa mea dn̄ꝫ ⁊c. vt ibidē hēt. 4°. credit fuiſſe.ſ. i ſpūs ſci miſſiōe d̄ q̄ hēt actuū 2°. ipa.n. tūc fuit ſociata oī diſcipliā ⁊ aliis qb⁹ ſpūs.ſ. an̄ ꝓmiſſus fuit miſſ⁹ actꝭ p°. c°. Nec ē credibile ꝙ tāto dono n̄ fuerit pticeps bt̄ā ꝟgo Jō dixit ei āgelus Lu. 1°. puidēs gr̄e plēitudinē ad quā erat exaltāda. Ne timeas
xiiª cō. maria iueniſti gr̄aꝫ apd dn̄ꝫ. Xijª cōſideratio ē. Ad quē gradū gr̄e aīa ꝟgis fuit exaltata. Dīcēdū āt ꝙ gr̄a diuina icreata ē ⁊ diſtributa. Et hoc i aliqb⁹ nō ē nāe adeq̄ta
B tn̄ ſꝫ ꝓportionē nāe cōmēſata fuit. vt i angelis: qꝛ lꝫ qlibꝫ eoꝝ potuiſſꝫ pl⁹ cape d̄ gr̄a q̄ ſuſcepit tn̄ ſić fuerūt pfectiores i nālib⁹ ita fuerūt excellētiores i gratuitꝭ vt notat 2°. ſniaꝝ i aliqb⁹ nō ē gr̄a capacitati nāe adequata nec ſꝫ gradū nature ꝓportiōata ſić cōiter ē i ſcīs. qlibꝫ.n. aīa q̄cūqꝫ ē i pt̄a plus ē capax d̄ gr̄a cū oēs ſint vni⁹ nature ⁊ tn̄ ſūt iēqles i ea. T°. i aliq̄ ipa gr̄a credit capacitati natur adequata nō tn̄ ſꝫ excellētiā ſimplr̄ ſūmā ſić i mr̄e dn̄i bn̄dcā qꝛ ipa de gr̄a hūit q̄tuꝫ cape potuit vt ait btūs Jero. Et iō dc̄a fuit ſimplr̄ gr̄a plēa ſić vas dī plenū qn̄ plus cape neqt nō tn̄ gr̄aꝫ ſimplicit ſūmā qꝛ citra aīam x̄i. 4°. ē ipa gr̄a i aliquo nō ſolū capacitati nature adeq̄ta ſꝫ vt i ſe ſūme pfc̄a. ſić i aīa x̄pi q̄ hūit de gr̄a q̄tū cape potuit ⁊ i gr̄a oēm aliā creaturā exceſſit Jo p°. Uidim⁹ gliaꝫ ei⁹ gloriam quaſi vnigeniti a patre plenū gratie ⁊ veritatis. nō ſolū ad ſufficiētiā ſꝫ ad redundantiā. Ad quam ⁊c.

¶ De eadem ſermo ſecundus.

Annunciaui ⁊ locut⁹ ſuꝫ ⁊c pˢ 39. Qꝛ de ſmonib⁹ āñūciationis gabrielis ē pn̄s lectio. Idcirco ad dclarationē hui⁹ ſolēnitatꝭ cōiter accipit ꝟbū ꝓpoſitū. In q̄ qdē ꝟbo i pſona eiuſdē archāgeli dauid loquēs itētionē ipſius. dupliciter dſcribit Prio vt itellectualiter declaratiua. Cū pmittit. Annūciaui. Annūciatio.n. ē act⁹ rōis. 2°. vt ſenſibiliter māifeſtatiua cū addit locut⁹ ſū. Locutō.n. ē ſēſibilis ꝓlatio qꝛ āgelus locut⁹ fuit ꝟgini nō ſolū itellectualiter voce ēt ſenſibiliter ſić dicit yſa. 4°. Loqmini ad cor hieruſalē. Ecce q̄tū ad locutionē itellectualē ⁊ ad uocare eā. ecce q̄tū aduocalē q̄rū pma fuit ad aīaꝫ ꝟgis itima. 2ª fuit q̄tū ad corpus extriſeca. Qua igit de ꝟgīe ē pn̄s ſolēnitas. Idcirco eē ipaꝫ meditāti occurrunt octo ꝯſideratōes. Quaꝝ pª ē. Qualis fuit illa ānunciatio. 2ª ē p quē fuit illa ānūciatō dclata. 3ª. ē vbi illa ānunciatio fuit fc̄a. 4ª ē i q̄ tpe fuit dclata. 5ª ē. Qui fuerūt illi⁹ ānunciatiōis effectus. 6ª ē Qualia fuerūt ei⁹ ſublimia. 7ª ē Qualia fuerunt ei⁹ miracula. 8ª ē. Qualia fuerūt eius gaudia. Pria igit cōſideratio eſt. pª cōſ.
qualis fuit illa ānunciatio. Et dōꝫ ē ꝙ ēē ipaꝫ btūs Lucas d̄ ſcribit. vij. miſteria. C

Priuꝫ fuit d̄ āgeli ſalutatiōe. Cū dixit Aue gr̄a plēa. Nūci⁹ qdē malus n̄ ꝓnūciat ſalutatiōnē. pᵐ my ſꝫ bonus Jō ſpēs.i. diabolus miſſus ad pmā mulierē nō ſalutauit C eā. Scdōꝫ fuit d̄ ꝟgis turbatiōe q̄ qdē turbatio nō fuit amoris ſꝫ tioris. qꝛ mos ē boni āgeli vt i pncipio terreat ⁊ i fine cōplaceat vn̄ damaſ. Sić oīs ꝟtus bōa: ſić ſu⁹ act⁹ bōus. Et iō ſeqt. Turbata ē i ſmōe eius.ſ.āgeli. 3ᵐ fuit de ꝟgis ꝯſideratione qꝛ cogitabat q̄lis eēt illa ſalutatō. Simile aūt huic hēt qn̄ xᵐ pepit vt dī Luc.2°. qd ꝯſuabat oīa ꝟba hec ꝯferēs i corde ſuo. ⁊ qn̄ x̄pꝫ repit i tēplo qd fuit ſignū ſapie ⁊c. Quartū fuit de angeli cōfortatiōe dicēs.

Ne timeas. Et crede ꝙ ēt factū eſt idem
Zacharie de io. bapti. . Quintū fuit de
ṽgis inq̄ſitiõe. Non.n dubitauit de di·
cto vel de facto ſicut Zacharias. ſʒ tm̄ de
modo pp zelū virginitatꝫ que ex verbis
angeli videbatᷣ euacuari. Qḋ aūt dicitur
non cognoſco.i.non cognoſciturā me ꝓ
pono ⁊ ce. Septiꝫ fuit de angeli reſpõ
ſione. Cū ſeqtur. Reſpondēs aūt angel⁹
dixit ei: in qua reſpõſione docuit ṽginem
de articulo incarnatiõis ⁊c. Septimū
fuit defiinali cõcluſione cū ponitᷣ poſtea.
Ecce ancilla dñi fiat mihi ſm verbū tuū
Sicut.n. Eua voluit eſſe dea: ita illa an·
cilla vbi pſectio obediētie demonſtratᷣ.
2ª cõſi Secunda cõſideratio eſt p̄ quē fuit
hec anūciatio delata. Conſtat aūt ꝙ ſm
lucā p°. p Gabrielē ſm aūt Hierony·
muꝫ. Gabriel interpretatᷣ foꝛtitudo dei.
Et ideo cõuenienter miſſus fuit ad tractā·
dum ṽbi incarnationē: q2 in hoc ſtupen·
do miraculo plus fuit magnificata diui
na potentia q̄ in mūdi fabꝛicatione. In·
telligendum eſt tamē ꝙ iſte angelus ī iſta
ſalutatione habuit reſpectū ad quattuoꝛ ꝑ
D ſonas. Et pꝛimo Ad pſonā mittentē
⁊ illa fuit appꝛopꝛiata patri ad quē ptinet
mittē ⁊ nõ mitti vt dicit Aug. de tri. ⁊c.
Secūdo ad perſonā denunciatā grãꝫ re
cipientē que fuit pſona virginis mrīs. Jō
fuit miſſus a deo. ad virginē. luce pꝛimo.
Tertio ad perſonā pꝛeuolātem que fu
it pſona ṽbi que angelū pꝛecucurrit. vn·
de dicit Aug Quod pceſſit ſuum nūcium
dñs Jō dicit angelus dñs tecū: q2 iaꝫ ve·
nerat ⁊c. Quarto ad pſonā ſubſequen
tē que fuit pſona ſpūs ſci qui fuit angelus
ſubſecutus ad virginē ſanctificādā. Jō di
cit de illo in futuro. Spūs ſctūs ſupueniet
in te vñ pp iſta dñ cõuenit gabrieli qḋ di
ctum fuit nathan.i. R. 3. Ingredere q2 vir
3ª cõſi. foꝛtis es ⁊ bona nunciās ⁊c. Tertia cõ
ſideratio eſt vbi iſta annunciatio fuit facta.
lucas dic ꝙ i ciuitate nazareth. Iſta ciuitaſ
E hʒ q̄druplices inter pꝛtatiões huic ſacto cõ
uenientes ſʒ Jero^m. Quaꝝ pꝛima eſt floꝛi
ditas Et illa īterp̄tatio cõuenit huic ſacto.
q2 tūc floꝛuit virga illa de radice yeſſe de
qua dr̄ yſa. xi° Egredietᷣ ṽga ⁊c. q2 ſicut
flos erūpit de ſubtiliſſima virge materia.
Ita x̄p̄s erupit de ſubtiliſſimis ⁊ puriſſimis
ſanguinibus virginis. Secunda eſt q2
interpꝛetatᷣ mundicia ⁊ illa cõuenit ei. q2
ſm. b. anſelmum mundata fuit virgo ſe·
cunda ſanctificatione vel mundatione.
Pꝛima fuit in ſui cõceptione. Se·
cunda in ṽbi annūciatione. Tertia in qua
non ab imundicia. ſʒ ſicut angeli dicitur
purgari pp excellentē puritatis gradum.
Dicūt autem ꝙ in pꝛima ſanctificatione
vel purgatione ꝑuitas in ea fuit cõſopita
Sed in ſecūda fuit tota extincta oīs ꝑui
tas actualis ⁊ potētialis ⁊c. Tertia in
terpꝛetatᷣ vnctio. ⁊ illa etiā ei conuenit. q2
cū vnctio dicatᷣ ſanctificatio in illa annun
ciatiõe fuit virgo ſecūdo ſanctificata ſancti
ficatione perfecta de qua loquitur lucas
vbi ſupra. Spūs ſctūs ſupueniet in te vir
tus ⁊c. Quarto interpꝛetatᷣ Conſecra·
tio ⁊ illa etiā cõuenit ei q2 ſicut tēplū ſala·
monis fuit cõſecratum ex eo ꝙ gloꝛia dñi
habitauit ibi: vt dr̄ 3° R. Ita virginis vterus
fuit cõſecratus pro tēplo totius deitatꝫ ex
verbi incarnatione iuxta illud p̄s. ſanctifi
cauit tabernaculum ſuū altiſſimus Jō de
illa ciuitate dicebat mathana. io. pꝛimo.
A nazareth pōt aliqḋ boni eſſe. q2. ſ. ei bo·
na cõueniunt ſm ſignificationē. Iſta eniꝫ
eſt ciuitas in qua x̄p̄s fuit educatus vſqꝫ ad
3. annos luce 3° c°. Quarta conſidera·
tio eſt in quo tēpoꝛe illa annunciatio fuit 4ª c
allata. Dicitur aūt. Qḋ quattuoꝛ ſunt tē
poꝛa de quibus queri ſolet. ſ. Annus men l
ſiſ Dies. ⁊. hoꝛa. Pꝛimo queritᷣ de an·
no. Dicitur ꝙ vi. millenario annoꝛum a
mūdi creatione. Sicut.n. in vj. die foꝛma
uit deus hoīeꝫ ad ymaginē ſuā ⁊ ſimilitu
dinē impſſam. Ita illo ſenario foꝛmauit il
lū hominē q ē ymago dei ⁊ eius ſimilitu·
do expꝛeſſa ſm apoſtolū. Et ſicut illo die
fuit hõ lapſuſ ſic illo millenario reparat⁹
In illo autē āno agebatᷣ. Septuageſi·
ma ſcḋa gñratio ab adā. ſicut ille hõ. 72°.
diſcipulos habuit. Secundo autē Si
queratur de mēſe in quo illa annunciatio
fuit facta. Dicitur ꝙ in menſe pꝛimo quo

illa ānunciatio fuit facta. Dicitᷣ ꝙ in mē
ſe pꝛimo quo egreſſi ſunt filii iſrael de egy
pto. de quo exo. Menſ iſte pꝛincipiū men
ſium eſt Iſte fuit menſis marcij in quo q·
dem menſe dñs habitauit in colūpna nu
bis vt dirigeret filios iſrael per deſertum
ſicut recte hodie deitas pri^m habitauit in
mente humanitatis nube ⁊ velamine ad
dirigendum populum x̄p̄ianum per hu·
ius mundi deſertum. Tertio ſi queratᷣ
de die. Dicitᷣ ꝙ ea die qua fuit dominus
paſſus eadem die fuit annunciatus per an
gelum: vt dicit Augu. de tri. In iſto etiā
die dicitur mundus fuiſſe creatus. Et illa
die in egypto agnus ſanctificatus vt dicitᷣ
exo. Et iſta quattuoꝛ miſteria ſunt mutuo
correſpondentia: vt myſterium creationis
alludit ānunciatiõis: q2 pꝛima dies noui
teſtamenti ſicut veteris. Et myſteriū imo
lationis miſterio paſſionis. Curſus autē
vj circularis x̄p̄i ad modum ſolis d̄ ſignatur
in eiuſdem diei inchoatiõe ⁊ conſumatio
ne. Quantum ad diem ſeptimane illa
fuit dies veneris que fuit ſolēnizata miſte
rio 4ᵒ. Et pꝛima q2 in hoc die fuit homo
factus ad imaginem dei. Geneſis pꝛimo
x̄p̄s eadem die incarnatus. Tertio. a
tribus regibus adoꝛatus. Et quarto fuit
mundus redemptus ꝑ paſſionem eius ⁊
crucifixionem. Quarto ſi queratur d̄ ho
ra. Dicunt doctoꝛes ꝙ hoꝛa completoꝛij
fuit mater domini ab angelo ſalutata.
Creditur autem ꝙ illa deuotiſſima collo
cutio cū angelo vſqꝫ ad mediam noctem
durauit. q2 cum virgo dedit conſenſuꝫ cõ
cepit verbum q2 de ſedibus regalibus di·
citur exiuiſſe media nocte vt teſtatur ſap^e.
Et hoc eſt quod apoſtolus ad Ro. ait. At
vbi plenitudo tempoꝛis venit ⁊ miſit filiū
5ª ꝯſi. ſuum deus ⁊c. Quinta conſideratio eſt
Qui fuerunt illius annunciationis effe·
ctus Dicitᷣ ꝙ fuerunt quattuoꝛ. Quoꝝ
pꝛimus fuit coꝛpoꝛis x̄p̄i repentina foꝛma
A tio ex puris ſanguinibus virginis ſm dio
nyſi. Secundus fuit anime x̄p̄i creatio.
q2 foꝛmato x̄p̄i coꝛpoꝛe tota trinitas crea·
uit aiam nobiliſſimam ⁊ oībus chariſma
tibus ſpūalibus adoꝛnatā cū ſumma ſapiē
tia ſicut in pꝛimis angelis. Tertius fuit
iſtius coꝛpoꝛis in aīa vnio ſine omni labe
cum.n. alie aīe inquinari ſolent a coꝛpori
bus ſicut coꝛpus a ſoꝛdido veſtimento: ſʒ
x̄p̄i aīa ab omni ſoꝛde imunis fuit.
Quartus fuit anime gloꝛificatio. q2 ip
ſius anima ab inſtāti ſue creationis fuit
beata ⁊ munda ⁊ coniuncta continue cuꝫ
diuinitate vt dicitur ſententiarum ⁊c.
Iſtis pꝛemiſſis poteſt addi effectus qn
tus qui dicitᷣ ſuper admirabilis qñ in eo·
dem inſtanti totā illam humanitatem ꝑ·
ſona verbi aſſumpſit induens veſtimenta
noſtre carnis. de qua apoſtolus ad hebre·
os 2°. Nuſq̄ angelos appꝛehendit domi·
nus ſed ſemen abꝛahe. Iſta autem indui·
tio fuit figurata Ezechielis. 23. Sole nu
be tegam q2 nubes noſtre humanitatis in
incarnatione verbi fuit tegumentum diui vj ꝯſi.
nitatis. ſicut aīa coꝛpoꝛe tegitur. Sex·
ta conſideratio eſt. Qualia fuerunt illius
annunciationis ſublimia. dicitᷣ autē ꝙ cel
ſitudo illius ſolēnitatis excedit alias ſolē·
nitates ad x̄^m pertinētes ⁊ ipſaſ dignificat
vt declaratur in quatuoꝛ pꝛecipuis ſolēni
tatibus. Quaꝝ pꝛima eſt ſolēnitas dñice
incarnationis: cuius fuit ſūma dignitas.
q2 puer qui naſcebatur erat deus. non fuit B
autem deus niſi per myſterium incarnati
onis qḋ hodie fuit completum. Secun·
da eſt dominice reſurrectionis in qua ſo·
lus homo reſurrexit. qui non reſurrexiſſet
niſi humanitas huic verbo fuiſſet unita.
Tertia eſt dñice aſcenſionis in qua aſ
ſumptus eſt in celum localiter ſed eius hu
manitas fuit hodie eleuata ad diuinum
ſuppoſitum ſupernaturaliter: que eleua·
tio fuit maioꝛ: q2 magis eleuatur ⁊ hono·
ratur pontifex qñ ad ſummum pontifica·
tum: q̄ quando localiter inthꝛonizatur.
Quarta eſt ſpūs ſancti miſſio quaꝫ ſo
lēnitatem illa pꝛecellit quia ſicut tunc fuit
miſſus ſpiritus ſanctus ita nunc filius
qui eſt equalis ſed magis mirabiliter iſte.
q2 iſte aſſumpſit ignē in linguaꝝ diuerſita
te. ille ṽo naturā hūanā ī pſone vnitatē.
vñ de illa ſolēnitate pōt dici illud leuitici
Pꝛimus dies erit vobis celeberrim⁹ iſte ꝑmi⁹

dies eſt incarnationis xp̄i quo fuit primū ſacrm̄ꝰ fidei xp̄iane qḋ eſt ſumme celebritatis inter oia aliaſcīa.

7ª ꝯſi° Septima conſideratio eſt Qualia fuerunt illius annunciationis miracula. circa quā ponūt quattuoꝛ ſingularia que reddunt admirabilem illam ſolēnitatem.

C Primū eſt ꝙ natura ſupꝛema fuit ſūme humilitatis in hoc ꝙ ſuſc̄pit. ſ. habitū humanitatis: ſicut filius regis ſe humiliat qn̄ aſſumit habitum religionis. de quo ad philippen. tertio humiliauit ſemetipſum in ſimilitudinem hoīum factus ⁊ habitu inuentus vt hō ⁊c. E Secundū eſt ꝙ natura infima fuit ſumme exaltata: qꝛ humanitas que tenet infimū gradū intelligibiliū fuit ſublimata vltra oēm creaturam ita vt homo fieret equalis deo ⁊ tātū habuit de bono quātū eſt ſimul in patre filio ⁊ ſpiritu ſcō ſm̄ Aug. de tri. Tertiū fuit ꝙ ꝑſona infinita fuit exigua facta dum ſcōm ſuā magnitudinē in coꝛpoꝛe de virgine foꝛmato fuit contenta ſm̄ illud apoſtoli. Qḋ in xp̄o ieſu habitauit omnis plenitudo deitatis coꝛpoꝛaliter. Ideo dicitur ꝙ ſemetipſum exinaniuit .i. exiguū fecit ⁊c. Quartum eſt. Quod res minima facta eſt infinita: dum quem celi capere nō poterāt: nec celi celoꝝ ambitus ſm̄ Salomonem virgo integre ꝑtulit in ſuo coꝛpoꝛe ⁊ gremio Et de iſtis mirabilibꝰ dicitur Iere. Nouum faciet dn̄s ſuper terrā femina circumdabit virum .i. hoīem ꝑfectum ⁊ virtuoſuꝫ Quia tot virtutes habuit xp̄s in vtero. ſ. matris quot nūc hꝫ in dextera dei p̄ris ⁊c.

8ª ꝯſi° Octaua conſideratio eſt Qualia fuerūt illius annunciationis gaudia. Dicitur ꝙ quattuoꝛ. D Et primum fuit in Ierarchia ſupercelеſti diuinarum perſonarū qꝛ ſicut quilibet rex ſolēnizat qn̄ eius filius cōtrahit matrimonium. ſic deus pater ineffabileꝫ ſolēnitatem fecit qn̄ in verbi copula eius filius cum natura humana ſicut cum puella incoꝛrupta contraxit. Et ideo dicitur in euangelio. Simile eſt regnum celoꝛum homini regi qui fecit nuptias filio ſuo.

Secundū fuit in Ierarchia celeſti in qua letati ſunt ineffabiliter āgeli. qꝛ a ſua creatione citra nūquā fuerūt ita honoꝛati. qꝛ ſicut ſerui letantur cum ſoꝛoꝛ contrahit cū dn̄o ſuo: vt hētur heſter de populo iudeorum exaltato pro heſter cum rege aſſuero contrahente. Sic angeli ſci qn̄ aīa xp̄i fuit vnita ⁊ deſponſata verbo tanꝙ creaturarum pulcherrima fuit exaltata ⁊ ſublimata. Eſt aīa ſoꝛoꝛ germana angeloꝝ qꝛ ab eodem patre ad eius ymaginē cōfoꝛmiſ genita. ⁊ de eadem. q. matre qꝛ de ſpūali natura ⁊c. Tertiuꝫ fuit in Ierarchia ſubceleſti in qua fuit pax reddita: qꝛ diſcoꝛdia fuerat inter deuꝫ ⁊ hoīem per. 5. milia annoꝝ: ſed illa dies fuit factus mediatoꝛ xp̄s qui in ſemetipſo ſoluens inimicitias pacē tractare cepit quā in moꝛte conſummauit ⁊ ille fuit ꝯuenientiſſimus mediatoꝛ: qꝛ de ꝓgenie vtriuſqꝫ parentis. Ideo dicit lapis angularis qꝛ vtrumqꝫ parietem cōiunxit ⁊ ideo a nobis pax eſſet ſumme deſideranda. pꝰ qꝛ xp̄s in hoc mundo veniens tanquaꝫ legatus tractans de pace ipſam pacē fecit. Et ideo qui pacem turbant eius mediatorē non recipiunt. Secūdo qꝛ xp̄s ex hoc mundo recedens pacem nobis legando reliquit. ⁊ ideo qui pacem renuunt eius coheredes non ſunt dicēte dn̄o Math. 5. btī pacifici qm̄ filij dei vocabunt. ꝙ ſi filij heredes ⁊c. Quartum gaudium fuit in Ierarchia ſub tereſtri que erat i ſinu abrahe vbi erant aīe ſepꝛ aate a coꝛpoꝛibus inter quas fuit ſolēnitas. qꝛ nunꝙ aliqua anima viderat clare diuinam eſſentiam vſqꝫ hodie ꝙ fuit creata xp̄i anima in conſummata gloꝛia. ſic poteſt letari vna ſoꝛoꝛ de anima ſoꝛoꝛis quādo fuerit ad felicitatē ſublimata. Fuerūt āt ſci patres certificati ò illa die per reuelationem diuinam. ſicut dicitur in euangelio Io. Abꝛaam pater veſter exultauit vt videret ⁊c. Ideo pro illa die poteſt induci illud regum. Hec dies boni nūcij ē in qua bonus nūcius Gabriel virginem benedictam ſalutauit. Salute qua mediante eius meriti nobis concedat xp̄s ieſus dei ⁊ virginis filius Qui viuit in ſecula ſeculoꝛum. Amen.

In feſto .b. Ioānis bapti. Sermo p̄mus.

Inter natos mulierum non ſurrexit maioꝛ Ioāne baptiſta. Qui autem minoꝛ eſt in regno celoꝝ maioꝛ eſt illo Math. xj. Qn̄ aliquis laudat ſeipſum non bene creditur ſue laudi. vn̄ dicit Salomon. laudet te os alienū ⁊ nō tuū extraneus ⁊ nō labia tua Et alibi pꝛouer. 77. Laus in pꝛopꝛio oꝛe ſoꝛdeſcit. Debet ergo laudari ab alio ⁊ maxime a bono nā laudari a nobis hoc mō pudendum eſt. Nā ſm̄ Aug. pudēdū eſt illis velle placere quos nolis imitari ⁊ alibi. Nō eſt ſpecioſa laus in oꝛe peccatoꝛis ⁊ maxime laus humana eſt contēnēda. qꝛ in laude pꝛecipitiū eſt vt dicit btūs Franciſcus ſed vera laus eſt illa. Nō. n. q ſe cōmendat pꝛobatus eſt ⁊c. Cōmendat aūt in veteri teſtamento ſingulariter quattuoꝛ. ſ. Noe. Moyſes dauid ⁊ iob. De Noe. gn̄. 7. Dixit ſibi deus. Te enim vidi iuſtum corā me ex oībus gentibus. De dauid ſic dicit. Inueni hoīem ſꝫ coꝛ meū De Moyſe aūt dicit numeri. 12. Siquis inter vos fuerit ꝓpheta dn̄i in viſione apparebo ei: vel per ſomniū loquar ad eū. ac ſeruus meus Moyſes qui in omni domo ſua fideliſſimus eſt: De Iob dicit. Nunquid cōſideraſti ſeruū meum Iob loquēs ad ſathan quod non ſit ſimilis ei in terra. vir ſimplex ⁊ rectus ac timens deū. i. recedēs a malo. In nouo āt teſtamēto dic̄ dn̄s ad Natanael. hic eſt vere iſraelita in q̄ dolus nō eſt. Et dīcō paulo. Tu es vas electionis. Et centurioni. Nō inueni tātā fidē in iſrael. Et dīcō Petro Tu es ſymon bariona. Quātūcūqꝫ iſtos multū cōmendauit btūs. Io. dicēs in v̄bo ꝓpoſito. Amē amē dico vobis. Inter natos mulieꝝ ⁊c. Iccirco ad venerādā magnitudinē ſolēnitatis eius cōuenienter aſſumit verbū illḋ.

In quo qdē v̄bo btūs Ioānes deſcribit dupliciter. Et p̄mo. vt glorioſe ſublimatus. Cū p̄mittit Inter natos mulierū nō ſurrexit maioꝛ. Secūdo vt virtuoſe illuminatus Cū ſequit Ioāne baptiſta.

Quātū ad primū ò eius magnitudine ait angelus gabriel dicēs Erit. n. magnus corā dn̄o Luc pꝰ. Qui aūt eſt minoꝛ in regno celoꝛum maioꝛ eſt illo in pꝛopꝛia reputatiōe. De qua humilitate ait ſaluatoꝛ. Qui maioꝛ eſt in vobis fiat ſicut minoꝛ. De ſecūdo autē dicitur Ioānes eſt nomē eius Io. pꝰ ca. Quia ergo circa magnitudinē ſanctitatis eius teſtimoniū xp̄i pꝛeſens. Iccirco ad declarāduꝫ illam magnitudinē occurrūt duodeci ꝯſideratōēs.

Quarum Prima eſt De myſterio ſue annunciationis. In qua notātur quattuoꝛ ſolēnia: Quoꝛum primum eſt ex parte ꝑſone annūciātis: p̄ꝯ ſi. Quia ſm̄ beatū Aug. magna fuit gloꝛia. qꝛ ab eodeꝫ angelo nūciatus fuit. b. Ioannes bapti. a quo xp̄s luce. pꝰ. Stans quidem a dextris altaris incenſi apparuit ei angelus ⁊c. A Secundum fuit ex parte loci conuenientis: quia illa annunciatio facta fuit in loco ſanctiſſimo qui dicebatur ſancta ſanctoꝛum vbi ſtabat ſolus pontifex vbi erat archa teſtamenti ⁊ tabula ⁊ mana ⁊ cherubin. ⁊ pꝛopiciatoꝛium in quo dominus Moyſi apparuerat. ibi enim erat altare incenſi. Itē erat ibi zacharias luce. pꝰ ca.

Tertium fuit ex parte tempoꝛis excellentis. qꝛ illum locum ſolus pontifex intrabat ſemel in anno tantum ⁊ illud tempus ſacratiſſimuꝫ reputabat ⁊c. Quartum fuit ex pte miraculi ſubſequentꝫ. qꝛ zacharias eo ꝙ fuit incredulus ſermonibus angeli effectus fuit mutus luce. pꝰ ca.

2ª ꝯſi° Scōa cōſideratio ē de myſterio ſue cōceptiōis. In q̄ notant q̄ttuoꝛ p̄uilegia. Et primū fuit. Quia ꝑ miraculū fuit gnātus nō. n. fuerat ꝑntibꝰ filius. eo ꝙ mater erat ſterilis ⁊ ambo ꝓceſſiſſent in diebus ſuis luc. pꝰ Illa ḡ. tāto fuit maioꝛ q̄to actoꝛ fuit ſublimioꝛ. ſ. deus q ſuppleuit ꝙ natura nō potuit ⁊c. F Scōm fuit qꝛ i vtero m̄ris fuit a plaga pcci oꝛiginalis purgatus cuꝫ tn̄ ceteris de cōi lege nullū dec̄ ibi remediū. vn̄ ſi i m̄ris vtero deceſſiſſet ad ſinum habrae euolaſſet: cū ceteri vadāt coīter ad īfernū q taliter moꝛiunt ꝓpter qḋ Iere. pꝰ. dicit. Anꝙ exires de vētre ſcīficaui te.

Tertiū fuit Qn̄ in vtero matris fuit diuina gr̄a illuſtratus. vn̄ licet ceteri ſint in vtero matris filij ire ſm̄ apoſtolū iſte fuit filiꝰ gr̄e dono. ſ. ſp̄us ſ. quē ibi accepit dicēte gabꝛiele luc. pꝰ ca Spū ſcō replebitur .i.

vtero matris ſue. Quartum fuit qꝛ in
vtero matris fuit letificatꝰ cū ceteris in q̄
dā triſtitia ibi maneant cuius ſignū eſt qꝛ
cū exeūt cōfeſti plorāt.tñ iſte fuit letificatꝰ
in pn̄tia ſaluatoris ſibi diuinitꝰ reuelata
3ª ꝯſi° Luce.p°. Ecce.n.vt facta ē vox ſalutatio
nis ⁊c. Tertia cōſideratio eſt de miſte
rio ſue natiuitatꝭ. In qua notātur quattu
or mirabilia. Quoꝝ primū fuit d̄ ſingu B
lari puritāe qꝛ lꝫ ceteri naſcātur cū plaga
peccati originalis iuxta illā legē. Nemo
mundus a ſorde nec infans cuius vnius
diei vita eſt ſuper terrā ⁊c.tñ iſte natus eſt
mundus qꝛ in vtero matris purgatus.

Secundum fuit de ꝓphetia heliſabeth
qꝛ ſm Ambro.ſup Lucā mater ꝑ ꝓphe
tiā didicit qđ nō didicerat a marito. vn
de in circunciſione vocātibꝰ eū noīe pr̄is
ſui zachariā dixit mater nequaq̄ ſed voca
bitur Ioānes ⁊c. Tertio fuit de ꝓphe
tia zacharie q repletus eſt ſpū ſancto ⁊ ꝓ
phetauit dicēs benedictus dominus deus
iſrael hec omnia Luce.1°.capi.

Quartum fuit de recuperatione loque
le.Mox.n.vt filii nomē ſcripſit apertum eſt
os eius ⁊c.vbi ſupra.I illa natiuitate credi
tur fuiſſe virgo maria pn̄s.qꝛ poſt ſex men
ſes venit ⁊ tribus menſibus ibi māſit vt
hētur in Luca. vñ Ambro.ſuper Lucam
Diſcite ſancte mulieres ſedulitatē quam
cognatis pregnātibus exhibeatis.ſ.in illa
maria ⁊c. Iſta natiuitas fuit gaudij ⁊ ti
moris.qꝛ cōgratulabantur ei ⁊c.⁊ factus
eſt timor ⁊c. Quia naturalr̄ i aurora diei
boni gaudēt ⁊ mali timēt.dicēte btō Io.
q male agit odit lucē. Ita in aurora noui
teſtamēti mali timuerūt ⁊ boni gauiſi.⁊ ita
erit in ſignis iudicij Iuxta illud euāgelij
his autē fieri incipiētibus leuate capita.
vr̄a Fuit aūt natiuitas btī Io.in aurora no
ui teſtamēti. Quia ſic in aurora ſtella ma
tutina p̄nunciat ſolis ortū. Ita Io.pcenū
4ª ꝯſi° ciauit xp̄m.

Quarta cōſideratio eſt de myſterio ſue
religionis. Cum.n.eſſet puerilis etatis q̄
eta ꝫ eſt inter.5.⁊.7.ānos fugiens corru
ptionem mundi petiit deſertū vbi quaſi.
xxv.annis duxit vitā heremiticam dicēte

euāgeliſta ꝙ puer erat in deſerto vſqꝫ ad
diem oſtēſionis ſue ad iſrael. In quo ſta
tu floruit quadruplici virtute. Primo
virtute paupertatis ⁊ indigentie.qꝛ mun
dum penitus abnegauit cum eſſet filius
pontificis ⁊ pōtifex ex genere eſſe debe Io
bat.⁊ de ſtirpe regia.per cognationē eius
cum maria. Secundo virtute puritatis
⁊ innocentie quia in pueritia fugit ne leui
ſaltem maculare vitam famine poſſet ⁊c.

Tertio virtute auſteritatis ⁊ pn̄ie.qꝛ eiꝰ
indumentum erat cilicium de pilis came
lorum. Eſca vero mel ſilueſtre cum locu
ſtis:vnde dicit ſaluator venit Ioānes nō
manducans neqꝫ bibens. Quarto vir
tute humilitatis ⁊ ſubiectionis.qꝛ non ſo
lū ſe nō parificabat ſuperiori qui ē minor
humilitatis gradus.quando reſpondit.
Non ſum ego xp̄s ſed etiā nec equalis eū
dixit neqꝫ helyas cum tamen in ſpiritu ⁊
virtute equaretur ſibi teſtimonio xp̄i ⁊
angeli ſed nec etiam inferiori cum dixit ſe
non eſſe prophetam.cum tamen eſſet plus
q̄ propheta ⁊ iſte eſt ſumme humilitatis
gradus. Contra illos qui non ſolum vo
lunt eſſe inferioribus equales ſicut lucifer
qui noluit ſubiici.ſed ſicut ipſe extolli vt
ait apoſtolus petrus. In iſto deſerto clā
mauit duas preconizationes.vna fuit de
xp̄i aduentu. Secunda fuit de mundi cō
temptu. De p°. Iſa. Ego vox clamantis
in deſerto. De 2ª omnis caro fenum ⁊ oīs
gloria eius quaſi flos agri ⁊c.

Quinta conſideratio eſt de myſterio 5ª ꝯſi°
ſue reuelationis Quando poſt.31m.annū
etatis ſue exiuit de deſerto ad predicandū
pn̄iam i remiſſionem peccatorum Luce.
3°. In qua miſſione notantur quattuor
magnalia. Et primū eſt ꝙ tunc xp̄i ſignū
accepit:ſicut ipſe teſtatur.io.p°. Ego neſcie
bam eum:ſed qui miſit me baptizare dixit
mihi Sup quē videris ſpiritū deſcenden
tem Ipſe eſt ⁊c. Secundum eſt ꝙ xp̄m
ante ſignum cognoſcit.vnde quando vidit
chriſtum venientem ad ſuum baptiſmum
dixit: Ecce agnus dei ⁊c.ēt ſpū ſcō reuelā
te:qꝛ nō putat ipſū ꝑ aū vidiſſe xp̄m ⁊c.

Tertiū ex reuerentia renuit baptizare

dicens. Ego a te debeo baptizari:⁊ tu ve
nis ad me.⁊ dominus ad eum. Sine mō
ſic oꝫ impleri oēꝫ iuſticiā. Quartū eſt:qꝛ
ſignū datū accepit qñ xm baptizauit: tūc
ſacta ſunt tria miracula. Et primū fuit.qꝛ
celū fuit apertum ⁊ ſpūs ſ.deſcēdit in ſpetie
colūbe. Secundū fuit:qꝛ vox pr̄is audi
ta eſt h̄ filius meus dilectus in q̄ mihi bñ
complacui ⁊c̄. Tertiū fuit qꝛ vis regña
tiua collata eſt a qs ex cōtactu carnis xp̄i
ſm Ambro. Intelligendum eſt tñ ꝙ ſm
p̄dcā.beatus Io.habuit ad xp̄ꝫ quattuor
habitudines. Prima fuit ſuppoſitiōis
qꝛ fuit eius patrinus per batiſmum. Se
cūda fuit ſuppoſitiōis:qꝛ fuit eius filiolꝰ
in batiſmate flāminis. Tertia fuit q̄ſi e
quiperātie qꝛ fuit eius cōſanguineꝰ. Drā
eni helyſabet fuit conſaguinea germana
btē vginis. Quarta fuit oñ diſquerātie
qꝛ.q.de diuerſ nationibus fuit.n.xp̄s de
maritimis ⁊ ioanes de montanis vt colli
git ex dcis euāgeli. ⁊c̄.

Secunda cōſideratio eſt de miſterio ſue
6ª ꝯſi° predicatiōis quā ichoauit eo mō q° xp̄s
dixit. Primū agite. In qua predicandē
quatuor manifeſtauit gētibꝰ venientibus
ad ſuā p̄dicationē ⁊ baptiſmū in qua de
dit quatuor leges ad viuendū. Prio
phariſeis dixit. Facite fructus dignos pe
nitētie.⁊ ne velitꝭ dic inter vos prēm ha
bemus habraaꝫ.i.nolite gloriari de ſubli
mitate ſtatus vr̄i.qꝛ iſti erāt religioſi.ma
th.iij. Scdo dixit turbis quaſi burgēſi
bus ⁊ mercatoribꝰ.Luc.iij.Qui hꝫ duas
tunicas det vnā nō hñti. Tertio publi
cāis.i.officialibus impatoris a re pub.di
cens priuſq̄ ꝯſtitutū eſt nobis nō faciatis
i.ꝑter ſtatuta legalia ⁊c̄. Quarto militi
bꝰ dixit. Neminē cōcutiatꝭ. Luc.iij. Iſta
rū aūt quatuor regulaꝝ. Prima fuit pe
nitētie. Secūda miſericordie. Tertia iuſti
tie. Quarta clemētie ꝑ quas ſaluant̄ iſti
ſtatus quatuor. Ideo de beato Io.iplet̄
illud qđ dixit. Dictū eſt Zabucl. Ipſe
p̄ibit añ illū. Et qđ dixit pater eius. Tu
puer propheta ⁊c̄.

vij.ꝯſi. Septima cōſideratio. De miſterio ſue
cōfeſſiōis.in qua teſtificatus eſt de xp̄o q̄

tuor teſtimonia. Quoꝝ primū eſt de xi
ſublimitate. Luc.iij. Cū dicit:poſt me vē
turus eſt ⁊c̄. Secūdū eſt de xi benignita
te cū dixit Io.iij.. Ecce agnꝰ dei. Ter
tiū eſt de eiꝰ bonitate cū dixit Io.p°mo.
Nō pōt hō accipe q̄cq̄ niſi dūs fuerit eū
co. Quartū fuit de eius diuinitate ibiđ
qñ dicit.q de ſurſū venit ſup oēs ē. iſta
aūt duo teſtimōia dixit qñ eiꝰ diſcipuli in
uidebāt multꝭ publicantis xi diſcipulis ⁊c̄.
Sed dñs repēdens vicē ptulit de ipſo te
ſtimonia quatuor laudis. Quoꝝ prim
eſt de eius pfecta ſāctitate: cū dixit ꝙ erat
lucerna lucēs. Io.v.c.. Secūdū fuit de
eiꝰ ingēti hūilitate cū dixit. A diebus Io
baptiſte regnū celoꝝ.viꝫ patit̄ Tertiū
eſt de eius p̄clara nouitate.cū ait. Ois lex
⁊ ꝓphete vſqꝫ ad Ioannē. Quartū eſt
de magna eiꝰ equitate.cū dixit. Venit ad
vos Ioānes ba. in via iuſticie.

Octaua cōſideratio eſt de myſterio ſue 8ª ꝯſi°
cōſumatiōis in quo fuit pro iuſticia decol
ꝉus.qꝛ nō timuit regē de inceſtu arguere.
vnde colligitur ꝙ beatus Io.fuit de 4
ordine ſanctoꝝ q ſingulr̄.in pr̄ia coronāt̄
Nā p° fuit de ordine vginū qbus debet̄
corona floꝝ qꝛ eius caro nō vidit corru
ptionē. Secūdo fuit de ordine doctorū:
qbus debet̄ corona ſtellaꝝ: qꝛ ſciaꝫ ſalutꝭ
dedit. Luc.p°. Ad dandā ſciaꝫ ⁊c̄. Ter E
tio fuit de ordine pōtificū qbus debet̄ co
rona aurea.qꝛ.ſ.ſacra ſolēniter miſtrauit.

Quarto fuit de ordine martyrū qbus
debet̄ corona lapidea de lapide p̄cioſo.qꝛ
pro zelo iuſtie occubuit. Io cōſumatus in
breui expleuit tpa vite ſm ſapientem. Sꝫ
ipſe in euāgelio fuit quatuor aſſimilatus
ſ. Primo lucerne. Io. v.que accēſa ad
ueniente ſole ceſſat lucere. Sicut accedēte
doctrina xi ceſſauit doctrina Ioānis.

Secūdo Helye Luc.p°. cuius vbuꝫ
ſicut facula ardebat.ſic beatus Io.fuit ſic
facula ꝑ amorē.ideo dicit̄ amicus ſpōſi
⁊c̄. Tertio voci. Io.p°.que manifeſtat v
bum:ſic ⁊ beatus Io.ſaluatorē nunciauit
venturū: Quarto angelo propter donū
virginitatꝭ vt pꝫ Math.q̄nto c.

Nona cōſideratio eſt de myſterio ſue 9ª ꝯſi°

deſcenſionis.q2 in eius cõſumatione eius
aïa non euolauit ad celũ:ſed deſcendit ad
E infernum in quo dicunt eſſe quattuoꝛ mã
ſiones. Et pꝛima eſt infernus inferioꝛ
vbi ſunt dãnati. Secũda eſt lymb⁹ vbi
ſunt puuli cũ peccato originali. Tertia
eſt purgatoꝛiũ vbi ſunt illi qui venire de-
bent ad ſalutẽ ⁊ ſunt cũ grã imperfecta vl
q3 quo veniãt ad gloꝛiã. Quarta ẽ ſinus
habꝛae vbi ſancti patres erãt in afflictiõe
ſine diuina viſione. Et ad illũ locũ fuit eius
aïa poꝛtata ab angelis ſicut aïa lazari.⁊ i
illo loco pnunciauit ſaluatoꝛis aduentũ3.
ad infernum ſanctis patribus ſcdm ꝙ ex-
ponit.b. Aug.ſup illo vbo Tu es q̃ ven-
turus es ⁊c. Quia ſicut btũs Jo.fuit pcur-
ſoꝛ xp̃i in hoc mundo.ita fuit in inferno
vbi cu3 magno gaudio ⁊ deſiderio ab eis
expectabatur.

x^a cõſi° X^a conſideratio eſt de myſterio ſue re-
uerſiõis.Fuit.n.inde reuerſus cũ x°.die
reſurrectionis diluculo poſt triẽniũ ſicut
xp̃s poſt triduũ.vñ cũ xp̃o rediit cum quat
tuoꝛ ſcõꝛum oꝛdinib⁹.ſ.patriarchaꝝ. Sic
habꝛaã creditur fuiſſe pmus in oꝛdine pꝛiar
charum.q2 plus in diuina ſcriptura ceteris
cõmẽdatur: Pꝛofetaꝝ Moyſes in oꝛdine p
phetaꝝ. Regũ. Dauid in oꝛdine regũ põ
tificũ vel ſacer Melchiſedech in oꝛdine ſa
cerdotũ. Ita btũs Jo.creditur fuiſſe prin
ceps in oꝛdine pphetaꝝ.q2 xp̃i teſtimonio
ceteros pphetas excellit:q oꝛdo fuit ſacra
tiſſimus ⁊ maxime deo cõiũctus ⁊c. vt p3
in veteri teſtamento.

xj.cõſi° Xj^a.cõſideratio eſt de myſterio ſue aſcẽ
ſionis qñ aſcendit cũ xp̃o in celũ. Intelli-
gendu3 eſt tamen. Quod cum xp̃o militia
quadruplex aſcendit.ſ. Pꝛimo ſcõꝛũ ãge-
loꝝ aſſiſtentiũ.q2 obuiã ei venerũt. Se-
cundo angeloꝝ miniſtrãtiũ.q expleto myſte
rio i ſinu habꝛae euacuato iã regreſſi ſunt.
Tertio ſcõꝛum reſurgentiũ qui xp̃o a
ſcendenti crediti ſunt vt recitat Jeronim⁹
in epiſtola ad paulinũ ⁊ euſtochium.
Quarto fuit ſanctarum aïarũ iã gloꝛi-
ficatarum in inferno viſione ſue deitatis
per ieſum. Et illa ſocietate creditur aïa bti
Jo.p°fuiſſe.q2 in meritis maxima ſecũdũ
teſtimonia ſaluatoꝛis inducta. Nec putatur
tunc ſurrexiſſe q2 caput eius creditur eſſe
in ſancto ſilueſtro de Roma.

xij^a cõſi Xij^a cõſideratio eſt de myſterio ſue glo
rificationis. Circa quam occurrunt quat-
tuoꝛ qõnes. Et pꝛima queſtio eſt. Quõ fu
it gloꝛificatus. Et dicitur ꝙ in ſua heredi
tate eſt collocatus.x.die poſt xp̃i aſcenſio-
nem.ſ.ſabbato ante miſſionẽ.ſ.ſ. vt colligi
tur ex ſcripturis apoca.q2 pma die reſedit
in oꝛdine ſimplicium ſcõꝛum non meritis
propꝛijs ſed meritis paſſionis xp̃i ſaluato
ris ⁊ reliquit ibi eos qui ad illum oꝛdinẽ
erant pdeſtinati. Secunda die reſedit in
oꝛdine angeloꝝ. Tertia die in oꝛdine ar-
changeloꝝ. Quarta die in oꝛdine thro-
noꝛu3. Eodem mõ cum xp̃o qui nono oꝛ
dine fuit ſupꝛemus. Iſte vero tertio die fu
it collocatus in ſuo oꝛdine ⁊c. Et re in die a B
ſcenſionis de reſiduis. Secunda qõ eſt
vbi fuit collatus. Et dicitur ꝙ in ſupꝛemo
oꝛdine angeloꝛum.q2 cum oꝛdines ſcõꝛu3
aſſumãtur ad oꝛdines angeloꝛu3 ſupꝛemi
ſancti de quoꝝ numero fuit ille vt patuit
ad ſupꝛemum oꝛdinẽ aſſumuntur. Iſtud
aũt quadrupliciter declaratur. Et p°. q2 de
quolibet oꝛdine aliqui ceciderunt vt colli
gitur ex dictis beati Aug. Secundo q2
ſcdm btũ Gre.oꝛdines angelici nõ pñt ni-
ſi p hoïes reparari ⁊ p hoc op3 ad quẽlibet
oꝛdinem aliquos ſanctos hoïes aſſumi.
Tertio qui ſecundũ celſitudinem ſancti
tatis que habetur in hac vita habetur cel
ſitudo felicitatis in alia. Et idõ creditur ꝙ xp̃s
poſuit btũ Joãnẽ in ſupꝛemo oꝛdine an-
geloꝝ vt colligitur ex dictis bti Aug. Quar
to q2 xp̃s ipſum cõparauit lucerne ardẽti.
Et ſcdm btũ dionyſiu3 de angelica Jerar
chia ſupꝛemus oꝛdo ſeraphin qui eſt ſupꝛe
mus dicuntur incendẽtes ⁊ adhuc oꝛdinem
creditur aſſumptus ⁊c. Tertia qõ eſt. 3^a qõ
In qua ſede fuit inthꝛonizatus. Et dicũt
qdã ꝙ in ſede pꝛimi angeli qui fuit lucifer
licet hoc non ſit certum.quod declaratur.
Tum q2 caſus illius angeli non potuit re
parari per xp̃m.q2 ſecundu3 apoſtolũ ad he
breos p°. Sedet ad dexterã maieſtatis in
excelſis. Nec per btãm virginem:q2 ſcõꝛu

Jero^m. Ipſa excedit oẽs angelos. Nec p
alium ſcdm ipſo Joãne maioꝛẽ vel mino
rem.q2 inter natos mulieꝝ ⁊c. Nec p equa
lem q2 in celeſti Jerarchia ſinguli a ſingu
lis illuminãtur ſcdm btũ dio.de angelica
Jerarchia ⁊ ſic eſt in eis imparitas.
4^a qõ Quarta qõ eſt Quibus felicitatib⁹ fuit
dotatus ibi. Et dicitur coĩter ꝙ illis quas lu
cifer habuiſſet ſi ſtetiſſet vt colligitur ex dictis
bti Aug. Ipſe habuiſſet claꝛioꝛẽ dei viſio
nem ſicut deo fuiſſet maxime ppinquus
Tertio imediatius diuinas influentias ac
cepiſſet.⁊ mediante illo oẽs alij. Tertio
fuiſſet oĩum pꝛinceps.ſicut pꝛimus Jerar
cha poſt deũ. Quarto fuiſſet oĩu3 doctoꝛ
⁊ magr vt daret ex dictis illuminationi
bus. Quinto habuiſſet i ſe pfectiões oĩu3
angeloꝝ ⁊ oꝛdinũ vt dicit yſido.de ſũmo
bono ⁊c. Ergo has felicitates habuit btũs
Jo.bap.ſi ponatur in ſede illi⁹ angeli. Cui⁹
meritis ⁊ pcib⁹ nos ad illas ſedes pducẽ di
gnetur xp̃s ieſus dei ⁊ virginis filius. Amẽ.

¶ De eodem Sermo ſecundus.

Accepimus grãa3 pro grã Jo.p°
ca. Quia ſcdm doctrinã bti Jero
nymi Joãnes interpꝛetatur grã
dñi. Iccirco ad cõmẽdationem
Joannis conuenienter accipitur verbum
illõ Accipimus ⁊c. Sed q2 btũs Jo.bap.
fuit pꝛimus ſctũs tpe grẽ natus.qõ tẽpus
fuit in incarnatione xp̃i inchoatũ ⁊ in ei⁹
paſſione cõſumatũ.ideo ad laudẽ ipſi⁹ cõ
uenienter eſt acceptũ vbũ illud ppoſitũ.
Sed btũs Jo.bap.dupliciter cõmendatur
in hoc vbo. Et p°. qñtũ ad virtutẽ qua flo
ruit in ſtatu eccleſie militãtis. Cũ pmittit
Accepimus grãm.i.in natiuitate q̃ eſt pte
rita. S°. qñtũ ad ſtatũ q fulget i ſtatu eccle
triũphãtis cũ ſequitur. p grã Iſtud noĩ ec
cleſia inchoata grã ẽ pp ſupne glĩe patriã
cõſumatã.ideo dicitur grã p grã.pro qbus
duabus pfectiõibus ſpũalibus inducitur il-
lud ps. Gratiã ⁊ gloꝛiã dabit dñs.ſ.p^m
in ſtatu vie.⁊ 2^m in ſtatu patrie. Circa
grãm a qua btũs Jo.bap.cõmendatur idu
cuntur nõnulle qõnes de grã p tractũde.
Et pꝛima qõ eſt. Quid eſt grã. Et eſt dicẽ
dum ꝙ eſt vita ſpũalis aïe rõnalis. Sicut
enim anima dãt eſſe coꝛpoꝛi ex ſua pñtia.
⁊ ex ſua abſentia moꝛitur. Sic pñte grã aïa
viuit ⁊ abſẽte moꝛitur. Et ideo in ſacra ſcri-
ptura viuẽtes ſunt qui ſunt in grã ⁊ moꝛ
tui qui ſunt in culpa dicente dño in apo-
calipſis de hiis qui videntur eſſe in ſtatu
grẽ ⁊ non ſunt. Nomen habes ꝙ viuas ⁊
moꝛtuus es. Quod aũt grã ſit vita aïe p
bo p apoſtolũ dicentẽ. Gratia dei ſu3 id
qõ ſum. Eſſe aũt ⁊ viuere ſunt idem. Et
ideo que nõ viuũt nõ eſſe dicũtur. Scdo
hoc idem pbatur.q2 vita ⁊ moꝛs ſunt cõ-
traria.grã ⁊ culpa moꝛtalis hñt cõtrarie-
tate3. S3 culpa ẽ moꝛs aïe vt ait Jerony
mus. Igitur grã eſt vita.qõ pꝛobatur.quia
ſicut egritudo eſt triſtabilis ita ſanctitas eſt
delectabilis p locu3 ab oppoſitis. Sed
eſt attendendum ꝙ grã inuenitur in ſacra
ſcriptura ad declarationẽ ſue nature ſeptu
pliciter figurata. Nã pma aſſimilatur aque
viue refocillãte:q2 ſicut aqua hab3 ſitis ar
doꝛẽ extinguere ita grã h3 mẽtes ſitientiũ
refocillare tã.n.ſitibundus ẽ appetitus nr
vt non poſſit quietari in hoc mundo cum
ſemp plus appetat naturaliter. Quia iſta
nõ ſufficiũt ei ſicut nec terra ad implendũ
celũ mariue ſe vt p3 de alexandro qñ audi
uit opinionẽ demetrij de infinitate mun-
doꝛum doluit q2 nõ poterat ſubiugare ni
ſi vnum. Gratia autem refocillat illũ ap
petitum in nobis q2 hoïes a deo accepti ſi
ue in gratia conſtituti ſunt vita cõtenti di
cente apoſtolo habẽtes veſtimenta quibus
tegamur hiis contenti ſumus. Ideo dicit
ſaluatoꝛ ni Joãne. Qui biberit ex hac aq
ſ.grẽ quã ego dabo nõ ei ſitiet i eternũ ⁊c.
Secundo aſſimilatur flãme ardẽti. q2
ſicut flãma cõſũat oẽ3 rubiginem auri ⁊
purgat ipſum ab omni macula. Sic gra-
tia quando anima inflammatur que au-
ro pꝛopter excellentem ſue nature perfecti
onem comperatur purgationi eius inqui-
nato. In cuius figura fuit pꝛeceptu3 in le
uitico: vt quandocunque vas auri eſſet cõ
taminatum purgaretur per flãmã. Ter
tio aſſimilatur luci refulgenti q2 ſicut lux
eſt cã cognitiõis mutue in amicos.ita grã
reddit aïa3 vnicã ⁊ familiarẽ xp̃o vt aĩas

que non ſunt in gr̃a: ſicut illas que ſunt i
tenebris pc̄itus nō cognoſcit vt hr̄tur in
Mathꝫo qn̄ dicet illiſ qui mortui erūt in
culpa. ꝙ nunq̄ noui vos. Idō dicit̃ i Ma
theo q facit veritatē venit ad lucē .i. ad glo
riarum qꝛ iuſte opatur. Quarto aſſimi
latur vento refrigerāti. qꝛ ſicut ſpūs dat re
frigeriū ardoribus corpis. Sic gr̃a habꝫ
refocillare ardores mentis q ſunt ſm̄ cōcu
piſcentiā nr̃az ne extinguāt aīam. vn̄ aīa q̄
eſt in gr̃a nō ſentit taliter iſta incēdia. Idō
hr̄tur in figura. 4. R. Qđ in ſpū aure tenu
is veniebat dn̄s ad helyā. Quinto aſſi
milatur homini ſano bn̄ diſpoſito. qꝛ qui
exhibenr ſanus iudicat de ſaporibus vt nō
placeant amára nec diſpliceant dulcia. Et
ita q̃tum ad iudiciū homo deo gratus iu
dicat delectabilia optima. s. ſpūalia ⁊ tuſi
ma triſtia. s. corpalia ⁊ opoſito mō exñs i
culpa ſicut hō exer vnde q ſunt i gr̃a vo
cant̃ ſani ⁊ nō q ſunt in culpa dicēte dn̄o
in euangelio. Nō habēt opus q ſani ſunt
medico. ſed q male. Non. n. veni iudicare
iuſtos ſed peccatores. Sexto aſſimilatur
veſtimento coopienti qꝛ ſicut veſtimentū
hꝫ honeſtare corpus ne ꝯfundat̃. Ita gr̃a
aīam ſicut q̄nādā puellā nobiliſſimā: qꝛ q̄
to nobilior tāto verecūdior ſi nuda appa
ret quātūcūqꝫ eſſet pulcra in naturalibuſ
appet aūt nuda aīa qn̄ cernit̃ ab angelis ſi
ne gr̃a vn̄ cuidā aīe inuerecūde ⁊ expolia
te dicebat dn̄s in apocalip. tertio Suadeo
tibi vt veſtiaris veſtimētis albis. s. gr̃e ne
appcat confuſio nuditat̃ tue ⁊c. Septi
mo vero aſſimilatur armature p̄tegēti qꝛ
ſicut ſine armatura nullus exñs i p̄lio pōt
reſiſtere inimicis. ſic ſine gr̃a poſtq̄ pdidit
eā pōt reſiſtere tētatiōibus lꝫ tn̄ aл̄ ſcđm
doctrinā bti āſelmi. Et idō inimici p°ſemp
accedūt ad ipāꝫ gr̃aꝫ aufferēdā vt poſſint
ducere hoieꝫ quocūqꝫ velint. Idō dic̃ apl's
Accipite armaturā dī vt p. ſt. adv. i. dia.
Secūda qō eſt. Quāta eſt p̄cioſitas gr̃e
2ª. qō. Et dicit̃ Qđ cū ſint quattuor gnā bonoꝝ
Quere ſupius in ſermone q incipit. Aue
maria in ſecūda cōſideratione ad lraꝫ D.
De pulcritudine grē 3ª qō. Tertia qō eſt. Quāta ē gr̃e formoſitas
Dicēdū eſt ꝙ quattuor ſunt creata a deo

ſecundū ordinē decoris admirāda. a
Primum eſt Sol ab inferiori q ē pul
chrior nobis viſibilibus oibus. Scđm
eſt celū empyreū qđ trāſcēdit pulchritudi
nē ſolis ſic̃ ſol pulchritudinē ceteraꝝ ſtel
laruꝫ ⁊c. Tertiū ē aīa rōnalis q̄ trāſcēdit
pulchritudinē ſolis qn̄ vr̃ in ſua natura
pluſq̄ celū empyreū ſolē. ⁊c. Quartuꝫ
eſt natura angelica cui° decor excedit aīaꝫ
ſicut ſol lunā. Sed gr̃a ē pulchrior ſole in
ſua natura ſi reſpiciat̃. qꝛ ſicut oculus no
ctue reſpicit ſtellas ⁊ nō pōt reſpicere ſo
lē pp nimiā eius claritatē. Sic nec oculuſ
nr̄ pōt cernere naturā gratie pp puſillani
mitatē ſuā. vn̄ cū ſol ſit obſcurior aīa ipāꝫ
illuſtrare neqt. Sed bn̄ gr̃a q̄ eſt pulchri
or celo empyreo. qꝛ celū empyreū ſecūdū
Tōs ornabit̃ corporibus bt̄orūꝫ. ⁊ corpa ab
aīabus ⁊ aīe a gr̃a q̄ eſt pulchrior aīa rō
nali. qꝛ aīa ſine gr̃a difformis eſt ⁊ cū gr̃a
formoſiſſima vt pꝫ in cān. ⁊ eſt pulchrior
angelica natura ⁊ minius āgel° pulchrior
eſt q̄ lucifer. qꝛ diuiſi ſunt ſicut lux a tene
bris gn̄. p° Et tn̄ ſecundū naturā pulchri
or erat lucifer oibus aliis. igit̃ gr̃a trāſcen
dit aīaꝫ nr̄am in pulchritudine: cū natu
ralia remāſerint ſplendida. Igit̃ p gr̃a ac
cipit̃ illud ſapie. hec ſpecioſior eſt ſole. Sꝫ
ad intelligendū aīe pulchritudinē aliqua ſi mik
puella diceretur pulchra ſi pp ſuā pulchri
tudinē cū pua dote vellet eā aliqs diues
aſſumere in vxorē. Sed pulchrior ſi cū nul
la dote ſed pulcherria ſi eā emeret. Tanta
aūt eſt ſpecioſitas aīe gr̃a plene ꝙ rex eter
nus eā cōcupiſcit ⁊ deſponſat cōfederādo
ei totū ſuū regnū p dote. Idō dic̃ ei pphe
ta. Audi filia ⁊ vide ⁊c. Et pro eius deco
re dicit ſap. Pulchritudinē cādoris eius
admirabitur oculus.
Quarta qō eſt. Quāta eſt gr̃e nobilitaſ 4ª qō.
Dicit̃ ꝙ magna nobilitas eſt eſſe de ſan
guine regio ⁊ maior eē de cognatiōe deo
rum. Aīa aūt nr̃a ſecūdū naturā nō ſolū
eſt conſanguinea. ideo reges. pſarū ad ex
cellētiā ſue nobilitatis vocabāt ſe conſan
guineos deoꝝ. Sed ſoror deoꝝ. i. angelo
rum hoc tn̄ nō eſt niſi aīa nr̃a ſit in gr̃a.
qꝛ tunc ſunt eiuſdē matris ſupne patrie ciū

ciues. Dicit. n. apoſtolus. Qđ illa q̄ ſur
ſum eſt hieruſalē eſt mater nr̃a. Ubi ē
intelligendū ꝙ tres ſunt nobilitatiſ gradus
B aīe. Primus quoꝝ eſt. ꝙ ſit ſoror āge
loꝝ: ſed maior eſt ꝙ ſit filia dei. p gr̃aꝫ. n.
fit ꝙ ſit filia regis eterni qꝛ ſcđm apoſtolū
Oēs aīe in gr̃a exñtes ſunt heredes regni.
coheredes autē xp̄i. Qđ ſi heredes ⁊ filie.
qꝛ vt ait ſaluator. ſeruus nō manet in dn̄o
ſed filius. Secundus eſt ⁊ maioris nobi
litatiſ ꝙ ſit ſoror xp̄i q eſt verus deus. p gr̃aꝫ
idō xp̄s in canti. aīam exñtem in gr̃a vocat
ſororē ſuā. qꝛ ambo ſugunt vbera felicitat̃
eterne matris. Tertius gradus eſt ꝙ per
gr̃am efficiatur mr̃ dei ſpūaliter. qꝛ ſicut
mater dn̄i in corpe ſuo concipiēdo vbum
eſt facta mater dn̄i. Ita aīa nr̃a. qn̄ eſt in
gr̃a ipſum hꝫ in mēte ꝯceptū vt ait. s. apo
ſtolus. Filioli mei quos iteruꝫ parturio. Idō
de exñtibus in gr̃a xp̄s dicit in euangelio
Quicunqꝫ fecerit voluntateꝫ patris mei q
in celis eſt ipſe pater meus ⁊c.
5ª qō. Quinta qō eſt. Quāta eſt gr̃e vtilitas.
Dicit̃ aūt ꝙ quattuor ſunt maneries vti
litatis. Et prima eſt monaſtica q̄ agit de
C regimine aīe in ſuis potētijs vbi maxima
vtilitas eſt pax Cum. n. ibi ſit bellū conti
nuum inter ſenſitiuas quibus imitamur
bruta ⁊ intellectiuas qbus imitamur an
gelos maxima vtilitas eſt ibi ponere pacē
ſicut in bello inteſtino. Iſta aūt pax fit per
gr̃am quo tenet illas virtutes ſenſitiuas
ſubiugataſ intellectiuis dicēte apoſtolo ꝙ
gr̃a xp̄i liberat a pugna pcī ⁊c. Secū
da eſt circa yconomicā q̄ agit de regimine
domus in qua maxima vtilitas eſt augmē
tatio diuitiaꝝ q̄ fit p gr̃am. qꝛ in quolibet
actu meritorio qlibet gradus deo lucrat̃
tn̄ de felicitate ſupne patrie vbi ſunt vere
diuitie ꝙ ſoluꝫ illud ſufficeret ſibi ad eſſe
btm̄. Et idō valde eſt vtile in gr̃a pmanere
⁊c. Tertia eſt circa politicā in qua ma
xia vtilas ē liberatio a captiuitate. ⁊ reſti
tutio hereditatis propꝛie hoc autē fit per
gr̃am qn̄ exñs in culpa pc̄is erat captiu°
inimici quia ſi tūc moreretur eſſet ppetuo
carceri obligatus. Per gr̃am aūt ab illa
ſeruitute liberatur. vn̄ habet̃ Io. 4 Et he

reditas regni celeſtis ei data in baptiſma
te reſtituitur. licet ipām nōdum habeat: vt
ait apoſtolus. Quarta eſt circa ycono
micam in qua maxima vtilitas eſt amici
cie que quidē perficit̃ p gr̃am qꝛ: vt mox in
gr̃a aliqs ponit̃ ita efficiunt̃ oēs āgeli cor
diales ⁊ amici vt tn̄ exultent de eius bo
no ſicut de pprio. dicente dn̄o in euāgelio
Gaudium eſt angelis dei ſuper vno pec
catore penitentiā agente Ideo vtilitatem
tantā cernens ſapiēs dicit. O ptimū ē gr̃a
ſtabilire cor. ⁊c.
Sexta qō eſt. Qualiter illa gr̃a pōt acq
ri. Dicit̃ aūt ꝙ ſicut corpus accipit vitaꝫ 6ª qō.
dupliciter. s. Primo per primordialem
creationem qn̄ aīa creata ſibi p° infundit̃
Secūdo per ſpiritualem reſurrectionem
qn̄ amiſſa ſibi aīa amittitur. Ita aīa acci
pit gr̃am que eſt vita eius. s. Primo per
creationem primā qn̄ primo gr̃a infundit̃
in baptiſmo qꝛ ibi nunq̄ fuerat. Secun
do per reſurrectionem qn̄ p ſacrm̄ peniten D
tie gratia que fuerat. s. amiſſa recuperatur
ſicut aīa tranſiens de morte ad vitā. Et de
prima acquiſitione loquebat̃ dn̄s in euāge
lio niſi quis renatus fuerit ⁊c. De ſecūda
ait dn̄s in Math de filio prodigo p peni
tentiā cōuerſo. frater tuus ⁊c. Sed attē
dendum eſt ꝙ ſeptem pſone deſcribuntur
in ſacra ſcriptura ſeptupliciter inueneruut F
gr̃aꝫ in oculis dn̄i. s. Prima eſt Mater
dn̄i que inuenit gratiā per viā humilitat̃
⁊ obediētie qꝛ reſpexit humilitatē in Luc.
Ideo Gabriel retulit ei inueniſti. n. gratiā
apud dn̄m ⁊c. Secūda eſt pſona pauli
cui fuit dictū. ſufficit tibi gr̃a mea ⁊c. ⁊ i
uenit eā per viā caritatis ⁊ amicitie: qꝛ xp̄z
diligebat ſuper oia amore ardētiſſimo di
cens ipē. Quis me ſeparabit a caritate xp̄i
⁊c. Tertia perſona eſt Noe. de quo di
citur gn̄. ꝙ inuenit gr̃am corā dn̄o ⁊ hoc
p viā puritatis ⁊ innocentie. qꝛ ſolus fuit
inuentus ſine labe peccati carnalis tempo
re diluuij vt fertur vixit. C. annis virgo lꝫ
tertius innuat de quingentis vſqꝫ ad gene
ratione filioꝝ. Quarta pſona fuit ha
brae q̄ inēnit gr̃aꝫ corā dn̄o i valle mābre
per viam veritatis ⁊ beneficientie. quia

trinitas ſibi apparens cepit ſuum ſeruitiũ gratum. Quinta fuit perſona Loth que inuenit gratiam per viam honeſtatis mũdicie: vt habetur in gñ. quando ſubuerſe ſunt ciuitates. Unde de ipo creditur fuiſſe locutus beatus petrus quando incitãs nos ad hoſpitalitatem dixit. per hanc aũt gdam placuerũt angelis hoſpitio ſuſceptis. q2 nullus alius legitur ĩ ſcriptura angelos recepiſſe hoſpitio ꝛc. Sexta fuit ꝑſona moyſi: cui fuit dictũ a domino in lege noui teſtamẽti ex nomine inueniſti gratiaȝ coram me. ꝛ hoc per viã benignitatis ꝛ patiẽtie. Septima fuit pſona ffrancees qui inuenit gratiaȝ corã domino: vt habetur in numeris. ꝛ hoc per viã equitatis ꝛ iuſtitie. q2 interfecit ſacrilegos ꝛ delinquẽtes vt habetur ibidẽ. Et nos per eaſdeȝ vias poſſumus habere gratiaȝ vt dicam⁹ domino illud pſalmi. vias tuas demonſtra mihi ꝛcetera.

7ª qõ Septima queſtio eſt Qualiter iſta gr̃a poteſt amitti. Dicitur autẽ ꝙ cõtrariũ gratie eſt peccatũ mortale. ſicut eni quelbȝ plaga mortalis per ſe aufert vitã in corpore. Ita peccatũ ꝛ culpa in mente. q2 ſicut mors corporis nõ põt ſtare cũ eius vita. Ita nec mors aĩe q̃ eſt peccatum mortale cũ gratia viuificante. Jõ dicit beatus Iacobus ꝙ concupiſcẽtia cũ cõcepit parit peccatũ. ꝛ peccatũ cũ ꝯſumatũ fuerit gñat mortem. Sed attendendum eſt ꝙ ſeptupliciter inuenitur gratia diuina ab aliquibus fuiſſe amiſſa.

E Et primo per peccatuȝ elationis ꝛ ſuperbie: vt patuit in lucifero q2 voluit equari deo. vt habetur in yſ. nõ deſcendet ad inferna. Secundo per peccatũ temeritatis ꝛ inobedientie: ſicut in adã qui trangreſſus eſt preceptuȝ ter: fuit expulſus de paradiſo ꝛ tũc fuit expoliatus gratuitis ꝛ vulneratus i naturalib⁹ ꝛc. Tertio per peccatũ malignitatis ꝛ inuidie: ſicut in Caym qui ex inuidia fratrẽ occidit eo ꝙ domin⁹ nõ acceptauerat eius ſacrificia: ſicut fratris. ꝛ ideo a deo fuit maledictus. Ita fuit illa fera peſſima que deuorauit Joſeph gñ. Quarto per peccatũ guloſitatis ꝛ intemperantie: ſicut per vnã lentis cibationẽ vendit dignitatẽ primogeniture ſue. ꝛ ideo amiſit dilectionẽ paternam ꝛ fuit vocatus edon in geñ. Quinto per peccatum cupiditatis ꝛ auaritie: vt ĩ ſaul qñ ꝯ ꝓceptũ dñi cõſeruauit diuitias amalech. ꝛ ideo fuit reprobat⁹ a deo. Sexto per peccatum carnalitatis ꝛ immundicie vt in Salomone qui cum fuiſſet deo gratus in iuuentute factus eſt ei odioſus in ſenectute propter illud vitiũ vt patet in prophetia achie. Septimo per peccatum idolatrie vt patuit in ieroboan qui poſt acceptũ a deo regnum conuertit ſe ad cultus ydoloruȝ. ꝛ ideo adducitur in exemplum omnium malorum regũ. Ad illud autem peccatum reducuntur ſortilegia que fuerunt in lege dĩ expreſſe reprobata. Et per iſtas ſepteȝ vias homines communiter amittunt gratiaȝ dei vt pȝ. Iſte ſunt ſeptem vie malorum de quibus ſapiens in prouerbijs loquitur vbi expreſſe dicit. de bonis hominibus prohibe pedem tuum a ſemitis eorum.

Octaua queſtio eſt. Que ſunt ſigna hominis exñtis in gratia. 8ª qõ Dicitur ꝙ certum ſignum haberi non poteſt vtrum homo ſit ĩ gratia vel culpa. q2 eccle. dicitur: Nemo ſcit vtruȝ ſit dign⁹ odio vel amore. Sed attendendum eſt ꝙ ad cognoſcendum vt homo ſit in gratia inducunt quinqȝ ſigna. Quorum.

n Primum eſt quando conſcientia in nullo ſemetipȝ accuſet tunc inuenitur homo eſſe ſine peccato mortali. Secundũ eſt reuelatio ſecretorum. deus enim illis quos non diligit nõ videtur reuelare ſua ſecreta ꝛc. Tertium eſt prophetia de futuro q2 qui ſunt ĩ peccato mortali hijs non eſt ſpiritus prophetie apocalipſi. Quartum eſt poteſtas ſupra demones: q2 qui ſunt in peccato mortali ſunt in ſeruitute ipſorum ꝛc.

Quintum eſt poſſe facere miracula: q2 in illis ſanctitas comprobatur dicente domino. Nemo poteſt facere niſi nomine meo ſigna. ſ. miraculorum. Sed primuȝ ſignum eſt ſophiſticum: q2 quandoqȝ mali homines ſe reputant innocentes vt heretici. iõ dicebat apl̃s. Nihil mihi ꝯſci⁹

ſum: ſȝ in hoc non iuſtificatus ſum. Secundum ſignum eſt idem: q2 deus ſecreta ſua reuelauit phõi. in gñ. Et nabucodonoſor in daniel. Tertium ſignum etiã q2 balaaȝ prophetauit in numeris ꝛ cayphas ĩ Joane. Quartum etiaȝ q2 multis expellentibus demonia ꝛ idem de operantibus in nomine eius. Sed alia quinqȝ ſigna nõ ſophyſtica apponuntur

B Quoꝝ primũ eſt. Qu'a conſcia non eſt erronea. ꝛ non eſt ſupra conſcientiam de aliquo peccato qui cõfiteatur ꝛ peniteat. Jõ dicit apoſtolus pro tali ſigno. fides noſtra hec eſt teſtimonium conſcientie noſtre ꝛc.

Secundũ eſt letitia ſpiritualis in corde quando anima exultat ĩtaliter in omnibus bonis ſpiritualib⁹. Jõ dicit ĩ illud p̃s. Signatũ eſt ſup nos lumẽ vult⁹ tui domine ꝛc. i. ſignum habemus tue gratie dediſti leticiã ĩ corde meo. Et illud ſignũ inducit magr̃ Alexãder de ales ꝛc. Tertiuȝ eſt triſtitia pfecta. Quando quis hẽt diſplicentiam in omni malo: taȝ ꝓprio q̃ aliẽo. Et iõ dcm̃ fuit in eze. Signa cos q dolẽt ꝛ gemũt ſup oĩbus iniqtatibus iſrl̃ ꝛc. Quartum eſt Auditio verbi diuini voluntaria dicẽte Jo. qui ex deo eſt verba dei audit. Et hoc ſignum inducit ſignãter btũs Bre. Quintũ eſt tribulatio diuinitus inflicta. qñ aliqſ tribulatur ſine ſuis demeritis ſic Job dicẽte ꝓpheta. Cũ ipſo ſum in tribulatione. vñ ſap̃. Quẽ diligit dñs corrigit ꝛ flagellat ꝛc. Sed iſtis ſignis nõ indget deus nec ãgelus nec aĩa ſepata. nec dẽmõ. vtrũ aĩa ſit in gr̃a intellectualiter cognoſcunt.

9ª qõ. Nona qõ ẽ. Quãtã gr̃aȝ habuit btũſ Jo. bap. in ſtatu eccleſie militãtis Dicit ꝙ quattuor inueniũtur in nouo teſtõ gr̃a priuilegiati.

E Et ꝑma fuit gr̃a xp̃i ſecundũ deitatẽ q2 tãtã gratiã ꝛ caritatẽ habuit q̃tã p̃r ab eterno ei coĩcat. De qua gr̃a habetur in io. vidimus gloriã eius. Scd̃a fuit gratia eius ſcd̃m humanitatẽ: q2 maiorẽ vt dicunt plurimi doctores pie loquendo q̃ deus non potuit ercare maiorẽ q̃ fuit gratia aĩe xp̃i de quo dicitur in Joãne De plenitudine eius accipiũt vniuerſi ꝛc.

Tertia fuit gratia aĩe virginis que nõ fuit tãta q̃tã creare potuit. q2 maior fuit illa iuc ꝓ iis. Sed tãta q̃tã recipe potuit vt vltra nequeat ſcificari: ſicut nec aqua feruida calefieri vltra poſſit lȝ ferrũ poſſit eẽe calidius. iõ dicit. Gratia plena in luca q2 ẽ tota eius capacitas ad ipleta. Quarta fuit gratia Jo. bap. q2 lȝ de gr̃a plus recipe potuerit tñ plus recepit q̃ ali⁹. dicẽte dño in euãgelio. Inter natos mulieꝝ nõ ſurrexit maior Joãne bap. ſ. in gratia ꝛ ꝑ cõſequens nec equalis. q2 ſcõȝ btm̃ dionyſiũ duo nõ erãt equales in patria ꝛc. Sed ẽ attendẽdũ ꝙ gratia. b. Jo. bap. nõ ſolũ eſt priuilegiata rõne ſue quãtitatꝫ ſȝ rõne ſue ſanctificatiõis. Cũ. n. aĩa ſcificatoꝝ in vtero ſit gratie feſtina tñ ẽm gradus q2 aĩa xp̄i habuit gratiã in inſtãti ſue creationis p⁹ aĩa virginis poſt primũ inſtãs cito ſcõȝ antiquos e2 modicũ in originali culpa ſtetit

A Aĩa aũt Jo. bap. in mẽſe. Sexto qñ helyſabeth ſimul cũ filio ipleta eſt ſpũ ſcõ vt hẽtur in luc. Ceteri aũt añ natiuitatẽ in fine. Jõ dicit Iere. Antẽq̃ exires de vẽtre ſanctificaui te ꝛc. Sed nõ eſt obmitẽdũ q̃. duo ſunt tp̃a ipedite etatis. q2 hõ in eis nõ vtitur rõne. ſ. Añ natiuitatẽ iu vtero matris ꝛ poſt natiuitatẽ in pueritia. Aliqui ſancti fuerunt q neutro tp̃e habuerũt gratiã. nec vſi ſunt ipſa ſicut btũs Martinus qui fuit cathecuminus vſqȝ ad 18. annos. Aliq in altero tp̃e. ſ. extra hoc habuerunt gratiaȝ: ſed in neutro vſi ſunt ipſa ſic Jeremia ꝛ ceteri ſcificati: q2 rõne non vtebant ſic ceteri inueniũtur ſed Jo. bap. ſuꝑ omnes alios fuit ĩ hoc q2 vtroqȝ tp̃e floruit gratia ꝛ fuit vſus ipſa. Primo quidẽ in matris vtero exultauit. Scd̃o qñ puer exñs: vt pȝ in vita ſua ad deſertũ tranſiuit cũ pueritia a qnquẽnio ſepiat vbi reuelatiões ꝛ cõſolationes ãgelicas ꝛ admirabiles hũit. vt colligit ex euaãgelio ꝛc.

Xª queſtio eſt. Quantam gratiam habet beatus Jo. baptiſte nunc in regno eccleſie triumphantis. xª qõ. Dicitur q̃ tantam q̃tam lucifer erat habiturus. Ad qd̃ declarandum inducuntur ſeptem regule. 140

Quaꝝ. ſ. ꝑma ẽ xp̃i in euãgelio dicẽte

Quod inter natos mulierum ꝛc. intelli-
B gendo de magnitudine meriti ꝛ gratie. q2
de aliis intelligi nequit. Secūda regula
eſt beati Aug. dicentis. Quod ſcdȝ magni
tudinem gr̄e in via erit magnitudo glorie
in pr̄ia ꝛ cdȝ q̄titatē meriti erit q̄titas p̄
mij. Tertia regula eſt bti diony. de an
gelica Jerer^a. q2 ſicut in celeſti Jerarchia
ſunt pfectiones x^o vniformiores ꝛ vicinio-
res ita in eccleſiaſtica vt apoſtoli q̄ diſci-
puli ꝛ diſcipuli q̄ nos. Quarta regu-
la ē bti Jeronymi ad cuſtochiū q̄ mr̄ dn̄i
trāſcēdit oēȝ ordinē āgeloꝝ. Quita ē dio
ny. de angelica Jerarchia in Jerarchia
oēs ſunt ordinati mutuo de tali ordine ꝛ
per cōſequēs ipares ſcdm felicitatē.

Sexta eſt eiuſdē q̄ nō ē fas de alio ſcō
hoc dicere. Septima ē q̄ eo ordine quo
angeli ruerūt aſſumūtur hoīes ad felicita
tē pp recuperādā ruinā ſcdm Gre. ꝛ Am
bro. Cū igiť nullus maior inter natos mu
lierū ꝛc. ſit in hac vita p primā regulā ſeq
tur igiť nec in patria. p ſcdaȝ igiť ē maior
oībus p quartā igiť in ſede luciferi. p ſepti
mā cuȝ ſit eminētiſſima ꝛ p aliquē hoīem
recuperanda. Nec valȝ dicere q̄ illa ſit mu
tatio dn̄i p qntā Nec dicere q̄ btūs Joā
nes ſit ſup eā p ſextā. Nec dicere q̄ aliqs
ſit futurus maior p tertiā. fuit aūt addēda
regula bti Jſidori. Octaua: ſ. q̄ felicitaſ
luciferi trāſcēdebat felicitatē oīum alioꝝ
Sed ad primam regulam ſaluatoris de
dn̄o ꝛ ei^o mr̄e. q̄ fuerūt nati d mulierib^9.
Dicēdū q̄ lȝ ſint nati de mulierib^9 nō ſu
rexerūt: q2 nunq̄ ceciderūt ſic oēs alij ſal-
tē in culpa originali. Sed aliter induci
tur: tēta qd ex p̄miſſis ſeptē regulis. q2 feli
citas luciferi fuit acqſita p aliquē hoīeȝ ex
ſeptima regula non autem potuit p btiſſi-
mā v̄ginē p. 5. nec p aliū minorē Joāne
bap. p 7. nec p eq̄lē p 8. nec p ſupiorē p̄te
ritū ex prima. nec p futuꝝ ex tertia igiť per
ipſum ex. 8. ꝛ ſcda. ꝛ quarta regulis. Sȝ
attende q̄ ſi lucifer in ſua felicitate ſtetiſſet
habuiſſet multa priuilegia q̄ habuit btūs
E Jo. loco eius ſubſtituto. Quoꝝ primū eſt
Quod clarius erat viſurus diuinā eēntiā
q̄ aliqs alius. q2 ſicut hēbat pfectiorē na-
turā ita intellectū ꝛ ſapiāȝ. Jō diciť ſapiē
tiſſim^9 in ezechiele. Ecce gd tu ſapiētiores
daniele ꝛc. Jō btūs Jo. oībus alijs pba
tur videre diuinā eſſentiā. q2 in loco eius
ꝛc. Secundum eſt q̄ ardētius erat ama
turus ipſum q2 pfectiores angeli in natu-
ra fuerūt pfectiores in gratia ſm doctoreſ
ꝛ ſanctos. vnde in ezechiele diciť ambulaſ
ſe in medio lapidū ignitorū. i. ſaraphicho
rum ſpirituū. ꝛ in iſtis eſt ſumma dilectio
ꝛ pfecta felicitas in patria ꝛc. Tertium
eſt q̄ erat archani cōſilij. eo q̄ admittebať
ad cōſiliū archanū trinitatis eq2 multi alio
rum reuellabať. ꝛ vt reuelaret alijs multa
q2 hoc eſt ſup̄mi angeli officiū vt pȝ p dio
ny. de angelica Jerarchia. Quartū eſt
q̄ ipſe erat futurus familiator virginis p
ordinem yerarticham quem erat habitu-
rus ad ipſam. Et ex hoc cōcluditur q̄ bea
tus Joannes eſt ei familiarior omnibus
ſanctis. Quintum eſt q̄ ipſe erat pul-
chrior omnibus alijs. ꝛ Jdeo lucifer ap-
pellatus ad ſimilitudinem ſtelle excedē-
tis alias poſt ſolem ꝛ lunam. Sic ille poſt
chriſtum. ꝛ virginem. Sextum eſt q̄
ipſe erat ſimillimus deo quia erat factus
ad ſimilitudinem trinitatis ꝛ ornamenta
diuina maxime habens ſicut miles portāſ
regis arma. Jdeo in ezechiele. Tu ſigna-
culū ꝛc. vbi notanť ab iſidoro q̄ttuor imi
tatiōes gradus gr̄e poſt imaginē expīlaȝ.

Septimum de loco. q2 ſicut fuit creat^9
in nobiliſſimo loco. ſ. celo empyreo. ſic in
nobiliſſima pte illius celi collocatus fuit
q2 ſm Diony. Seraphini de quoꝝ ordi-
ne fuiſſet ſunt imediate circa deum.

Octauū eſt de duratione: q2 ſicut per
durationē regis vel principis inſinuanť
durationes omnium ſubditoruȝ vt pȝ in
hiſtorijs. Cum diciť regnāte tali ꝛ tali p̄n
cipe ſic ſ^a rio euum illius angeli erat men
ſura oīum aliorū: ſicut poſuerunt pħi de
motu celi reſpectu aliorū. Jdeo ezechiel
ipſe eſt principium viarum dei ꝛc. No-
num eſt q̄ erat futurus pr̄ oīum aliorum
ſicut apl's diciť. pr̄ coꝝ quos ad fidē con-
uertit. ſ. ſpūali generatiōe ex affectu p̄rno ꝛ
incēdio ſeraphico: ſic in angelis ad deū cō-

uerſio per ſuperiores: vt patet de angelica
Jerarchia. Sȝ illa cōuerſio nō erat a ma:
ſicut nec purgatio: ſed ad ſimilitudinē ꝛc.
Decimū eſt q̄ ipſe fuit oīuȝ magr̄ q2 oēs
hēbat illuminare. ꝛ idō dr̄ cherubim in eze
chiele. ij^m eſt q̄ ipſe fuit princeps: q2 ſu
mus in quolibet ordine eſt yerar viſis. ix^m
ē q̄ fuit oīum pontifex ſȝ q̄ oēs ſci ſunt
ſacerdotes: vt hētur in apoca. Jdeo Jerar
che ſingulorum ordinum ſunt pōtifices ſcdm
deductionem bti diony. de angelica
Jerarchia. iȝ^m eſt q̄ ipſe habuit vniti-
ue perfectiones oīum alioꝝ inferiorum ꝛ
virtutes oēs ordinū q̄ deſignanť p nouē
ordines lapidum preciosorum in ezechiele qñ
dicitur oīs lapis precioſus operimentū tuū
vt inducit yſido. cui concordat diony. de
angelica Jerarchia. Et idō q2 btūs Jo. ba
ptiſta eſt in loco eius in patria. oīa iſta ſibi
attributa ſunt. Jō eius aīa pōt feliciſſima
dici. Et dicere illud ſapie. Jn me oīs gr̄a
ꝛ virtutis. Jn me oīs ſpes vite ꝛ veritatis
Tranſite ad me oēs qui concupiſcitis me
ꝛ a generationibus meis ad iplemini pti
cipādo p̄dictas felicitates. Qd mihi ꝛ vo
bis ꝯcedat xp̄s ieſus dei ꝛ v̄gis filiꝰ. Am̄
De eodem Sermo tertius.

Omnes ē nomē eius ꝛc. luc. p°
capi. Jn hoc quidem miraculo
celitus reuelato ꝛ humanitꝰ cō
ſcripto bti Joānis ſanctitas du
pliciter cōmendať E primo vt archanūȝ
ſignaculuȝ eius aīe theoſophyce pfectiuū
Cū p̄mittiť. Joannes eſt. i. q̄tuȝ ad habi
tudinem gratie in habitantem. Secun
do vt ſolēne ſpectaculum eius ſacrū theo
phyce declaratuȝ. Cū ſequiť Nomen eiꝰ
Quia ex fame celebritate oritur aliqs
nolatus. de qbus duobus inducitur illud
exo. 33. dictum Moyſi a domino. Noui
te ex nomine ꝛ ex fama. ſ. celebritate colla-
F ta ꝛ inueniſti gr̄am corā me ex charitatis
plenitudine integrata. Circa plenitu-
nem eius gratie ꝛ negociationem p° con
ſiderandum eſt btūm Joannem q̄tum ad
ſtatum ſue annunciationis in quo fuit 4°
priuilegio decoratus. Et Primum eſt q2
per Gabrielem archangelum fuit annun
ciatus ſicut xp̄s vt patet Luce. p°. ꝛ 2°. ca-
pitulis. Secundum eſt: q2 in ſui annun-
ciatione fuit aſſimilatus helye q2 ſicut he
lyas venturus eſt ante ſecundum aduen-
tum vt conuertat corda patrum in filios:
ſic Jo. ante primū aduentum venit ad pa
randum dn̄o plebem pfectā vt dicitur in
luce. Tertium eſt pp locum vbi fuit an-
nunciatus. q2 in templo dei ꝛ a dextris al
taris incenſi qui locus creditur ſancta ſan
ctorum Luce. Quartum pp tempus in
quo fuit annunciatus. q2 tantum ſemel in
anno intrabat pontifex ſancta ſanctorum
que hora ꝛ locus erant ſanctiſſima: vt pȝ
in leuitico.

Secundo conſiderandum eſt btūm Jo. 2° pri°
q̄tum ad ſtatum ſue cōceptionis Jn quo
fuit dotatus beneficio quadruplici. ſ. Pri
mo beneficio ſanctificationis quo fuit in
matris vtero a peccato originali purgatꝰ
vnde de ipſo accipit eccleſia illud Jere. p°
priuſq̄ te formarem in vtero noui te Jere.
Scdo fuit beneficiū actionis. q2 fuit ple
nus ſpiritu ſancto ex vtero matris ſue iux-
ta promiſſum archāgeli Luce. p°. Ter
tio beneficio ſpūalis cognitionis. q2 exiſ
in vtero matris ſue fuit ſapia diuina reue
lata tota. i. chriſtus: ad cuius p̄ſentiam non
exultaſſet in vtero niſi cognouiſſet euȝ. Cū
amari nequeant incognita ſecundū Aug.
Quarto beneficio ſpiritualis exultatiōis
q2 qñ audiuit v̄ginem eius matrem ſalutā
tem clamauit mater dicēs. vnde mihi hoc
vt veniat mr̄ dn̄i mei ad me ꝛc.
Tertio conſiderandum eſt quātum ad B
ſtatum ſue generationis. Jn quo fuit qua
druplici miraculo ſublimatus. Et p°. q2
mater ſterilis generauit ſpū ſancto coope-
rante: cum hoc nequeat: ſicut nec in virg.-
ne fieri potuit per naturā licet alio mō ꝛc.
Secūdo q2 helyſabeth prophetauit qñ
nomē nati pueri indicauit q̄ audire a ma
rito muto non poterat: cum dixit nequaq̄
ſed vocabitur Joannes Luc. p° ca.
Tertio q2 lingue ligate fuit vinculum
diſſolutū in ſcriptura huius ſci noīs aptū
eſt os zacharie ꝛc. Luc. p° ca. Quarto
q2 zacharie fuit myſteriū reuelatū. q̄ erat

adhuc angelis abſcōditus. vt patet in ſuo
cātico. Juſiurandū ⁊ infra per viſcera mi
ſericordie dei nr̄i ⁊c. Quarto cōſiderā-
4ª ꝯſi° dus eſt q̄ntum ad ſtatū ſue cognatiōis in
quo fuit illuſtratus cognatiōe quadrupli
ci. Primo cognatiōe patriarchaꝝ. q2
fuit de genere habrae Yſaac ⁊ Jacob ⁊ le
ui q quattuor fuerūt principiū patriarcha
rum vt patet ex diſcurſu ſacre ſcripture.

Secundo cognatione ꝓphetaꝝ: q2 de
eius tribu fuerūt Jeremias ⁊ ceteri ꝓphe
te maiores ⁊c. Tertio cognatiōe ſacer-
dotū: q2 pr̄ eius de genere habrae ⁊ ma-
ter eius de filiabus Aaron ⁊c. Quarto
cognatiōe regali. q2 mater eius fuit cogna
ta btē virginis q̄ erat de domo dauid: vt di
citur in luca. vñ ex genere debebat eſſe ſā-
ctus q2 ſi radix ſcā ⁊ rami ſcd'm aplz ⁊c.

Quinta cōſideratio eſt quātū ad ſtatū
5ª ꝯſi° ſue ſolitudinis ad quā inueniunt ſcī pr̄es
cōfugiſſe rōne quadruplici. Et p° ad fugiē
das mundanas abhominationes. pp hoc
D dixerūt filij iſrael. pharaoni. exo. nequaq̄ in
hac terra egyptioꝝ ymolabimus deo nr̄o
ſed ibimus viā triū dieꝝ in ſolitudine. Se
cūdo ad intuendū viſiones diuinas ſicut
cū minaſſet Moyſes gregē ad interiora
deſerti vidit viſiones a remotis ruby. exo.

Tertio ad audiendas dīnas locutiōes
vt patet de helya ꝓpheta qui iuit p deſer
tum xl. diebus ⁊ xl. noctibus donec pue-
nit ad montē dei oreb in exo. Quarto
ad ſuperādas. ſ. demonū tentatiōes vt pz
de x° i Math. Ductus eſt ieſus ⁊c. Et
pro eiſdem cāis aīa debet fugere ad deſer-
tum religionis ⁊ pnīe.

6ª ꝯſi° Sexta cōſideratio ē q̄ntum ad ſtatū ſue
conuerſationis in quo floruit virtute qua
druplici. Et p° humilitatis profunde vt dr̄
in euangelio Joānis qn̄ iudei miſerūt ad
E eū ſacerdotes. ⁊ leuitas vt interrogarēt eū.
tu qs es? vbi ipe ſubiicit nō xp̄o ſuperiori nec
helye equali ſed prophete minori qui eſt in
fimus humilitatis gradus. Secundo vir
tute. ſ. auſteritatis dure de qua maxime cō
mendat a dn̄o in euangelio vt pz de victu
eius ⁊ veſtitu. Tertio virtute caritatis
p ⁊c. Jō dicit in euāgelio. Amicus ſpon

ſi gaudio gaudet pp vocem eius ⁊ in hoc
gaudium meū pfectū eſt. Quarto vir-
tute predicationis clare ⁊ increpationis ſe
uere: q2 increpabat herodē de adulterio ⁊
predicādo baptizabat populū venientē ad
flumē iordanis. Et q̄tum ad has virtutes
vocatur lucerna ardens ⁊ lucens.

Septima cōſideratio eſt. ſ. Quātū ad 7ª ꝯſi°
ſtatum ſue pfeſſionis. Jn quo fuit pfeſſio
ne quadruplici ſublimatus. Et p° pfeſſio
ne Nazareoꝝ quibus i lege bndictio fuit
data. Jō fuit dcm̄ pr̄i de eo luce p° vinum
⁊ ſi cerā n̄ bibet. q2 ad iſtū ordinē nō ptine
bat ⁊c. Secundo pfeſſione ꝓphetarū.
Jō vocat a deo in Math. ꝓpheta ⁊ plu
q̄ ꝓpheta. q2 vltra oēs ꝓphetas illud qd
ꝓphetauit digito demōſtrauit. Jō pz dic
de eo in cantī. Tu puer ꝓpheta altiſſimi.

Tertio pfeſſione euangeliſta ⁊c. q2 mul F
tis ſermonibus exhortabat populū ⁊ euā
gelizabat ieſum luce. 3°. Quarto pfeſſio
ne pōtificum: q2 ad ſolos pontifices ptinet
ſtare in ſancta ſcōꝝ. Jſti aūt ſoli fuit da
tum miniſtrare ſacrm̄ baptiſmi in ſcā ſan
ctorū que eſt xp̄s ſecūdum ꝓphetam.

Octaua cōſideratio eſt q̄tū ad ſtatū ſui
officij. Jn quo fuit quadruplici officio d 8ª ꝯſi°
coratus. ſ. Primo officio āgeli. q2 pater
tanq̄ angelum miſit eū añ filiū ſuū. vt dr̄
in malachia. Ecce ego mitto angelum ⁊c. B
qd ad litterā intelligit de eo ſcd'm expoſi-
tionem xp̄i i euāgelio. Secūdo officio p̄
dicationis. q2 de ipſo dicit in yſ. Ego vox
clamātis in deſerto ⁊c. Et per hoc nos eri
gens ad celeſtia nō abſtrahit a terrenis.

Tertio officio precurſoris denūciādo ad
uentum magni regis. Jō dicit angelus in
luc. Jpſe p̄cedet ante te in ſpū ⁊ virtute he-
lye. q2 ſicut helyas precedit aduentū xp̄i. ſe
cūdū ita. Joānes p^m. Quarto officio te-
ſtis. q2 de xp̄o plenū teſtimoniū dedit. Jō
dr̄ Jo. p°. hic venit in teſtimoniū.

Nona cōſideratio eſt Quātū ad ſtatū
ſue dignitatis in q̄ fuit dignitate q̄druplici 9ª ꝯſi°
ſublimatus. Primo dignitate ierarti-
cha. ſic. n. ſolus pz ſcd'm diony. dr̄ ierarti
ca in ſupceleſti Jererchia. ex eo q hz p̄n-
cipatū ad diuinas pſonas. Sic aliquo mō

tus Jo. i baptizādo xp̄m accepit p̄ncipatū
i eo vt fieret ei9 pſinus. Jō mirat9 rapt iā
tā dignitatē dixit xp̄o. Ego debeo a te ba-
ptizari. Scdō dignitate ierarticha quia
corda multoꝝ filioꝝ iſrael cōuertit ad do
minum deū pr̄m ſuoꝝ. Jere. Parate do
mino plebē pfectā que pparatio eſt ierar-
ticha purgatio ⁊c. Tertio dignitate mo
naſticali: q2 in regno aīe ſue habuit pfectum
imperium: q2 ab inſtāti ſue natiuitatis carē
rebelliōe viriū aīaliū nō habuit nec decli
nauit i pccm̄ mortale. Quarto dignita-
te patriarchali. q2 ſic habraā pr̄ fuit multaꝝ
gētiū p generationē naturalē: ſic iſte p ge
nerationē ſpiritualem in penitētia ⁊ bapti
ſmte. Et iō tāto dignior eſt iſte pr̄iarcha-
10ª ꝯſi° tus q̄to ſpiritualia corporalib9 p̄ferunt.

Decima conſideratio eſt. Quantū ad F
ſtatum ſue predicatiōis in quo docuit bo-
na que ſunt facienda. Math. iij. Penitē
tiā agite. ⁊ que ſunt mala fugiēda. Jbidē
que ſunt ſuppli^a metuēda dī. genimina vi
perarū ⁊c. Et que premia expectanda ibi:
11ª ꝯſi° cuius ventilabrum. Math. 3° c.

Undecima conſideratio eſt. Quantum
ad ſtatū ſue cōfeſſionis in quo cōfeſſus ē.
p° xp̄i humanitatē ꝯ errorem manicheo-
rum. io. p°. Poſt me venit vir q ante me
factus eſt. Secundo xp̄i paſſionē ꝯ er-
rorem laminarum. de qbus loquitur Au
gu. de origine hereſum dicēs in Joanne.
Jllum oz creſcere. me aūt minui. ſ. ille in
cruce pextenſionē: ⁊ me minui in decolla
tione. Tertio x^i diuītatē ꝯ errorē arianoꝝ
dī. Jo. p°. qui de celo venit ſuper omnes
eſt. Quarto pſonarum diſtinctionem ꝯ
errorem ſabellianoꝝ. Sūr dicit pater dili
ſilium ⁊c. ibedem. Ad quam perſonarum
viſionē nos pducat dei virginis fili9 Amē.

¶ Sermo de eodem quartus

Jlle erat lucerna ardēs ⁊ lucēs.
Jo. v. c. Ad propoſiti verbi intel
ligentiam eſt ſciendum q ante lu
cem ſolis lucerna accēdit in do
mo vt per ipſum operantes dirigant ad p̄
parationem operis. Jta Joannes Ba-
ptiſta ante aduentū xp̄i fuit miſſus in hūc
mundum illuminare illos qui in tenebris
ſedebant ⁊ in vmbra mortis. Luc. p̄mo.

Et ideo cum a xp̄o ſit appellatus lucerna.
Ad ei9 laudem declarandā conueniēter
aſſumitur verbum iſtud in quo bea. Joan
nes inducitur dupliciter. ſ. Primo vt in-
flāmatus ardore ſeraphico. Cū dr̄ lucerna
ardēs. Scdō vt illuſtratus fulgore cheru
bico. Cū ſequitur. ⁊ lucēs. Primo igit̄ ꝯmē
dat vt inflāmatus ardore ſeraphyco in ſe
raphycis. n. ſpiritibus viget ordo charitatis
ſicut i cherubicis fulgor veritatis ſcd'm diony.
de angelica Jererchia q ſunt ſupmi ordi-
nes ſcd'm ipſum. Scdō ſub lucerne ſimi
litudine cōmēdat in vbo ꝓpoſito. Jō cē
illius lucerne p̄conia inſiſtēdo occurrūt cō
ſiderationes plures de ipſo. 1ª ꝯſi°

Quaꝝ Prima cōſideratio eſt de eius
originali cognatiōe. Circa quā inducunt
vba Gabrielis luce. p°. Ecce helyſabeth
erat cognata virginis marie. Cognati xp̄e K
ſcd'm grāmaticos ſunt filij fratꝝ. Et tūc ex
iſtis vbis eliciūtur quattuor veritates. Pri
ma eſt q pz. mr̄is dei ⁊ pr̄ ſcē helyſabeth
fuerūt fratres. ⁊ mr̄ dn̄i ⁊ heliſabeth con
ſanguinee germane. Et xp̄s ⁊ Jo. bapti.
cōſanguinei ſecūdi. Scda veritas eſt q mr̄
dn̄i ⁊ maria ſalome fuerūt ſorores germa
ne. filij ſalome. ſ. Jacobus zebedei ⁊ Jo.
euāgeliſta fuerūt cōſanguinei ſecūdi Joā
nis bap. ſicut xp̄i. Tertia veritas eſt q xp̄s
fuit de tribu iuda q̄ fuit trib9 regia. ⁊ btūs
Jo. fuit de tribu leui q̄ fuit ſacerdotalis ſe
quit̄ q Jo. aūt fuit de vtraq3 tribu vt p
regiā tribū attineret xp̄o. Aut xp̄s de vtra
q3 vt p ſacerdotalem attineret Jo. Et hoc
dicitur ſci. Cū xp̄s fuerit cōiūctus Joāni i
gñeratiōe. ⁊ xp̄s fuerit de ꝓgenie dd̄ de q̄
dr̄. 2. re. ne egrediaris nobiſcū ipleb3 ne ex
tinguam9 lucernā in iſrael. Quarta veritas
ē q mr̄ Jacobi germana virginis filij ei9
. ſ. Symō Judas. Jacob9 minor fuerunt
ſcdi cōſanguinei Jo. baptiſte ſic ⁊ xp̄s ⁊c.

Scda cōſideratio ē d ei9 ꝓphetali ꝓ- 2ª cōſi.
noſticatione q2 ſic ſolus inter ſcōs noui te-
ſtamēti fuit i veteri teſtō ꝓphetatus ſingſr
Et p^a ꝓphetia ponit balaā q dixit i nu
meris. Orietur ſtella ex Jacob ⁊ cōſurget vir
ga ex iſrael ⁊ pcutiet duces Moab q figu
rāt p̄ncipes tenebraꝝ quos xp̄s deſtruxit.
cui9 ortus ſic ſol ſtelle matutine p̄ceſſit Jo.

Et in eius ortu homines gaudere ceperũt
ꝛ demones tremere tãquã victi ꝛc.
Secunda prophetia fuit yſaie dicenti.
Quod audiuit vocẽ clamantis in deſerto.
Iſta vox fuit b. Jo. vt ipſemet pluries d̃ ſe
ipſo teſtat̃ dicẽs. Ego vox clamãtis in de
ſerto ꝛc. Quia ſecundum Aug. Sicut vox
eſt veiculum verbi ad aures hominũ. ſic
Joãnes ẽ xp̃i. Tertia prophetia fuit ma
lachie 3°. Ecce ego mitto angelum meum
ꝛc. Quod verbuꝫ xp̃s exponit de Jo. bap.
qui dicitur angelus: aut q: vitã tam an/
gelicam per excellens celibatum poſtea ele
git aut q: xp̃m annunciauit.
Quarta prophetia eſt malachie 4°. Ec
ce ego mitto vobis helyam prophetaꝫ vt
conuertat corda ꝛc. Orietur vobis timen/
tibus ſol iuſtitie nomen meum. Dicitur
autem beatus Jo. helyas ſecundum teſti/
monium ieſu xp̃i in euangelio q: eius ſpi/
ritum habuit dicente angelo Luc. p°. Ip
ſe precedet illuꝫ in ſpũ ꝛ virtute helye ꝛc.
3ª ꝯſi°. Tertia conſideratio eſt de angelica ei⁹
annunciatione fuit enim Joanes ſicut ꝛ
xp̃s per Gabrielem archangelum annun
ciatus vt dicit lucas ꝛ beatus Aug. ꝙ ma
gne fuiſſe glorie atteſtat̃ Iteꝫ inuenitur in
ſacra ſcriptura angelum quatuor diſcipu
los docuiſſe primo. n. Docuit danielem
de xp̃i reſurrectione vt pꝫ danielis xiiij.
Secundo zachariam de xp̃i ſub ſecutiõe
qualiter venturus erat poſt Joannem.
M Tertio docuit virginem de xp̃i incarna
tione vt habetur in luca de iſtis duobus.
Quarto docuit Joſeph de xp̃i tranſla/
tione de iudea in egyptum ꝛ ecõuerſo. vt
innuit diony. de angelica Jerarchia Iſte
etiam angelus creditur docuiſſe paſtores
de xp̃i natiuitate. Et ideo pp multa talia
putat̃ agnus iſte fuiſſe q fuit xp̃o vt viator
ad cuſtodiã deputatus. Etiã ẽ nobiliſſim⁹
miniſtrãtiũ angelorum Et etiã mater dñi
fuit annunciata ab illo angelo. Ideo dici
tur danielis 9°. ca. Ecce vir Gabriel pro
pter magnitudinẽ virtutis.
4ª ꝯſi°. Quarta conſideratio eſt de eius ſancti/
ficatione. fuit enim ſanctificatus in matris
vtero dicente angelo luce. p°. Spiritu ſan
cto replebit̃. Et nota ꝙ in ſacra ſcriptu
ra inueniũtur quattuor ſigna ſanctificatio
nis in vtero. Primum eſt angelica an
nunciatio. Et illud ſignuꝫ fuit in yſaac: A
ſanſone. in xp̃o ꝛ in virgine maria.
Secundum eſt diuina pronominatio.
Quia ſecundum Ambro. habent hoc ſan
ctorum merita vt a deo nomẽ accipiant. ꝛ
illud fuit in ſanſone. Iſaac ꝛ Joſia ꝛ xp̃o
Tertium ſignum accelerata diſcretio
quod ſignum fuit in ſamuele puero Jere
mia Joſia ꝛ xp̃o vt patet ex ſcriptura.
Quartũ ſignuꝫ eſt ſupernaturalis opa
tio: quod ſignum fuit in yſaac ſanſone ꝛ ſa
muele ꝛ xp̃o q: ex matribus ſterilibus ſu
pernaturaliter gñati. Iſta quattuor ſi/
gna fuerunt in propoſito. Et ideo dicitur
ſanctificatus in vtero. vnde de eo exñte in
vtero ſue matris poteſt dici illud lucerna
ſplendens ſuper candelabrum.
[Q]uinta conſideratio eſt de ipſa conce/ 5ª ꝯſi.
ptione. Fuit ipſe conceptus in matre vir/
tute ſpiritus ſancti ſicut xp̃us licet aliter. q:
mater eius ſterilis erat. ꝛ ideo eius conce
ptio ducitur ab angelo in exemplum vir/
gini luce. 2°. Sed notandum eſt ꝙ ali
qui habitant in vtero matris tñ ſine gra/ B
tia ꝛ notitia vt nos propter peccatum ori/
ginale. Aliqui cum gratia ſine ſcia vt ce/
teri ſanctificati quemadmodum baptizati
Aliqui cum gratia ſcia ꝛ gloria: vt xp̃s
vnde beatus Jo. habuit in vtero quattu/
or priuilegia. Naꝫ p°. fuit a peccato origi
nali purgatus. Secundo gratia infor/
matus. Tertio xp̃m agnouit. Quarto
exultauit ꝛ excitauit matrem ad gaudium
vt patet in luc. vnde pro ſtatu eius in vte/
ro q: exſt quaſi vox dicitur illud prouerbio
rum vltimo. Non extinguetur in nocte lu
cerna eius.
Sexta cõſideratio eſt de eius natiuitate
in qua quattuor in ſignia dicuntur. 6ª ꝯ
Quorum. ſ. primum eſt de helyſabeth
prophetatione. Quia ſecundum Ambro.
Reuelãte ſpiritu ſancto didicit quod nõ
didicerat a marito muto. Secundum eſt
de lingue reſolutione quãdo pater ſcripſit
nomẽ illud q: ſtatim reſolutũ eſt vinculũ C

lingue eius vt dicit Lucas. Tertiũ eſt
de vicinorum admiratione vt pꝫ ibidem.
Quartum eſt de multoꝝ exultatione q:
multi in natiuitate eius gaudebãt. Sic
enĩ aues i ortu auroꝛe exultãt. ſic uſqꝫ ho
die viri ꝯtemplatiui in ortu ꝛ natiuitate
beati Joannis q fuit auroꝛa reſpectu ſo/
lis iuſtitie. ſ. xp̃i. Ideo ꝓ eius natiuitate
ꝙ lucerna iſta fuit manifeſta inducit̃ illud
euangelicũ. Nemo accẽdit lucernã ꝛc.
7ª ꝯſi. Septima ꝯſideratio eſt de eius ꝯfeſſio
ne. Octaua ꝯſideratio eſt de ei⁹ ꝯſumma
tione. Vide d̃ iſtis duobus in ſmone p°.
ſeptima ꝛ octaua ꝯſiderationibus.
Nona ꝯſideratio eſt de eius p̄dicatiõe
vide in p° ſmone ꝯſideratione 6ª. vbi de
dit regulã q̃draplici ſtatui. vide alias con
ſiderationes ſupra in ſmonibus p̄ceden
tibus ſcd̃m ꝙ tibi libuerit plures accipe.
¶ In feſto apſtoꝝ petri ꝛ pauli ſermo.
[P]etrus ꝛ Joãnes aſcẽdebãt i tẽ
plum actuũ 3° c°. Sicut in ſtatu
eccłie ſurgẽtis apd̃ iudeos Pe
trus ꝛ Jo. fuerũt principales a
poſtoli dicente Paulo ꝙ tũc videbãtur
colũna eſſe. Sic in ſtatu eccleſie ꝓficientis
apud gentiles Petrus ꝛ Pa. Et iõ mr̃
eccleſia ſub nominibus iſtoruꝫ duaꝝ co/
lũnaꝝ illos duos prĩcipales noſtros pro
eoꝝ ſolẽnitate ꝯmẽdabiles dupliciter in
troducit dicens. Petr⁹ ꝛ Joãnes ꝛc.
Vbi eoꝝ cõmẽdatio oſtendit̃. Primo
q̃tum ad ſtatuꝫ eccleſie militãtis. Cũ pre
mittit̃. Petrus ꝛ Joãnes aſcendebãt. i.
ſcd̃m Aug. in augumento virtutuꝫ quoti
die in hac vita creſcebãt qd̃ augumentum
fuit figuratũ p illum aſcenſuꝫ quẽ fecerũt
diſcipuli ad monteꝫ cũ xp̃o in Mat. i. ad
virtutẽ pfectionis euangelice ꝛc. Se/
cundo q° ad ſtatuꝫ eccleſie triũphantis.
Cum ſequit̃ in templũ. De q° templo
dicitur in apoc. Quod ſancti erãt ſacerdo
tes in templo dei ꝛ ſuient ei in templo ei⁹
die ac nocte ꝛc. Circa primã partẽ eſt
notandũ. ꝙ primo datur intelligi cõmen
datio primi apłi. ſ. Petri. Cũ premittit̃
Petrus. Vbi eius laus multipliciter col
ligitur ſi ſcd̃m ſtatus diuerſoꝝ temporuꝫ
eius virtuoſa opa ponderẽtur. Prĩo D
quantũ ad ſtatũ ſue vocationis i quo flo
ruit virtute perfecte obedientie. Qui a p°
verbo vocatus cũ Andrea fratre eius re
lictis oibus. ſ. rethe ꝛ naui ſecuti ſunt redẽ
ptorẽ quẽ nõ viderãt ad huc. ſ mirabilia
facientẽ vt pꝫ in Mat. ideo illa obediẽtia
fuit pfecta q: feſtina ꝛ nõ coacta. ſꝫ mere
gratuita mera ſola informatione ſimplici
premiſſa ſint germãi. ſ. Andree vt habet̃
in Joãne ꝯ illos q nolũt obedire niſi cuꝫ
cõminationibus ꝛ penis ꝛ penitentiis.
Et iõ Samuel primo R. peccatũ inobe/
dientie peccato ydolatrie ꝯparauit. Se
cundo q̃tũ ad ſtatũ ſue electionis in quo
fuit electus a dño in apoſtolũ ꝛ p̃ncipem
alioꝝ in Joãne qñ vocauit eũ. Cepha. i.
caput eccłie añ vocatũ Symonẽ. i. filiuꝫ
obediẽtie. Sic enĩ interp̃tat̃. Et filius Jo
hanna. i. pulchritudis diuine. vbi datur
intelligi p̃io. ꝙ hoies hũiles ꝛ nõ ſuper/
bi obediẽtes ꝛ mũdi corde ad ſtatũ p̄latio No
nis debent aſſumi ꝛ nõ imundi. Secun
do ꝙ aſſumptus ad p̄lationẽ eccłie dꝫ no
mẽ mutare ad deſignãdũ ꝙ dꝫ mutari in
virũ alteꝝ vt dicit̃ de Saľ p° R. Ter/
tio q̃tuꝫ ad ſtatũ ſue religiõis q: dimiſſis
oĩbus ſecut⁹ eſt xp̃m. In quo floruit vir/
tute ſũme paupertatis q̃ ꝯſiſtit in volũtaria
renũciatiõe oĩuꝫ tpaliũ tam in ꝓpo q̃ in
cõi. Iõ dicit dñs in Mat. Ecce nos reli
quim⁹ oĩa ꝛ ſecuti ſumus te: Sup quo
verbo dicit Greg. in moralib⁹. Grãdis
fiducia Petr⁹ piſcator erat ꝛc. Iõ dicit̃
Mat. 5°. Beati pauperes ſpũ ꝛc. Iſtud
g° regnũ nullus hẽ põt niſi p̃io ſit paup
vel a paupib⁹ emat illud. Quarto q̃
tũ ad ſtatũ ſue ꝯfeſſiõis in quo floruit ṽtu
te fidei p̄clare qñ q̃rẽti dño a diſcipulis.
Quẽ dicũt hoies eſſe filiũ hoĩs Reſpõdit
Petr⁹. Tu es xp̃s fili⁹ dei viui. In quo/
oẽs articuli fidei virtualiter ꝯtinẽtur ideo
bñdixit illi dñs dicẽs. Benedictus es Sy
mõ ꝛc. Quito q̃tũ ad ſtatũ glorificatio
nis in q̃ floruit virtute ꝯtẽplationis p̄cel/
ſe q̃ facit amare celeſtia. Iõ illoruꝫ amore
allectus dicit. Dñe bonũ eſt nos hic eſſe
Mat. 17. ꝯ hoies carnales ꝛ aiales q ne

ſciūt amare ⁊ deſiderare niſi tꝑalia ⁊ car
nalia ad modū fabricitātiū contraria ap
petentiū ſicut filij iſrael māna faſtidiētiuꝫ
numeri .2.ca. Sexto quātum ad ſtatum
paſſionis xp̄i In qua prima hora plus de
bito de ſe cōfidēs dicit. Etiā ſi opoꝛtuerit
me mori tecū nō te negabo. In ſecūda pl⁹
debito pſumēs ꝓhibēte dn̄o abſcidit au
riculā ſeruo illi. Et in 3ª.fuit cū ceteris fu
giens. In quarta in trina negatiōe xp̄i coꝛ
ruens. Sed in ſexta ad aſpectum dn̄i vere
penitēs qꝛ egreſſus foras fleuit amare lu
ce .22. ꝯ hoies in malitia obduratos. De
qbus dicit. Coꝛ durū male ſe habebit in
nouiſſimo In ezechiele. ꝙ ſunt duri ⁊ in
domabili coꝛde. Septimo quātum ad
ſtatum reſurrectionis in quo primo inuē
tus eſt cum ſumma diligentia qn̄ cucurrit
cū ſolo io. ad monumētū ⁊ in illud introi
uit. Secundo receptus eſt ad grām qn̄
angelus dixit mulieribus. Ite dicite diſci
pulis eius ⁊ Petro. vbi Gre. petrū vo
cat ex noie ne deſperet ex negatione ne ab
illoꝝ cōſoꝛtio vel ꝓꝑ lapſum ſe putaret
exclusum. Tertio ſingulariter viſitatus
dn̄ica pn̄tia. vn̄ dicitur in luc. Quod erāt
dicentes xi. quod ſurrexit dominus vere ⁊
apparuit ſymoni. Quarto plenus cōfi
dentia qn̄ videns dn̄m poſuit ſe ad mare
⁊c. Octauo quātū ad ſtatū ſue vnctiōis
ſpūs ſancti in pen̄. vbi primo fuit confir
matus ne poſtea peccaret moꝛtalr vn̄ q̄ p̄
ꝰs vnius mulieris voce ꝑcuſſus dum mo
ri timuit vitam negauit. poſtea vires prin
cipum ceſus ſpꝛeuit vt ait Gre. ſecūdo di
tatus preconijs in pꝛedicatione quia vna
die tria milia conuertit. vt dicitur in acti.
Tertio dotat⁹ linguis ⁊ interp̄tatōe ſcri
pturarum: qꝛ loquebantur variis linguis
apoſtoli ⁊c. Quarto decoꝛatus miracu
lis. in infirmoꝛum curatione. qꝛ ad vmbrā
illius ſanabantur infirmi in act. De iſtis
duobus aperte dicitur. Non ſ quātū
ad ſtatū ſue pſonalis paſſiōis qn̄ miſit he
rodes manus vt affligeret quoſdā de ec
cleſia. In quo ſtatu fuit per angelum diui
no auxilio liberatus. licet ꝓpter hoc a pꝛe
dicatione non ceſſauerit vt in acti. X°

quātum ad ſtatum pꝛime conſultationis
eccleſie in quo fuit ſymbolus articuloꝛuꝫ
fidei per xi. apoſtolos compilatus vbi flo
ruit virtute ſapientie. qꝛ primus articulus
de diuinitate in quo omnes alij continen
tur dicitur poſuiſſe. Undecimo quan
tum ad ſtatum ſue inthronizationis i quo
floꝛuit auctoꝛitate ſupꝛema: cum antiochie
principis filium .13. annis iā moꝛtuū ſuſci
tauit: qua de cā inthronizatus a populo
tūc pꝛio publice auctoꝛitatem ſuā exercuit
quā ei dn̄s commiſit Jo. 3. dicens Symō
Joānis diligis me pl⁹ hijs ⁊c.

Duodecimo quantū ad ſtatum ſue con
firmationis vel conſumationis in quo flo
ruit coꝛonatus martyrio ſimul cuꝫ paulo
apoſtolo poſtquā per nerone per epiſtolā
pylati ad claudiū de moꝛte ac reſurrectio
ne xp̄i certum reddiderunt poſtq̄ ſymonē
magū decertauerunt. ꝓꝑ qd̄ egreſſa ſn̄ia d
decapitatione pauli ꝓꝑ eius nobilitateꝫ ⁊
de crucifixione Petri cū ingenti compaſ
ſione ſalutantes ſe diuiſi ſunt ab inuicē vt
patet in epiſtola dio. ad tytū ⁊c. Secūdo
dat intelligi laus ſecūdi apl̄i pauli. Cum
ſequitur Joannes. ſ. euangeliſta per queꝫ
dat intelligi paulus ꝓꝑ eadē eccl̄ie priuile
gia que participant. Et primum priuilegi
uꝫ fuit matris dn̄i. qꝛ ſicut fuit in cruce cō
miſſa Joanni ad cuſtodiendum. Sic pau B
lo ad pꝛedicandum cōtra ſabellianos qui
aſſerebant foꝛtuitu reperiſſe puulū. vn̄ ad
galatas. 4°. ait factum ex muliere ⁊c. Et
Ro. p°. factus ex ſemine dd̄ ſecundum car
nem ⁊c. Secunduꝫ priuilegium eſt. De
verbi incarnatione qꝛ ſicut Joāni doꝛmiē
ti fuit hoc myſterium reuelatū in ſinu xp̄i
ſingulariter ita vt diceret verbum caro fa
ctum eſt ⁊c. Ita paulo xp̄m pſequēti vt di
ceret ad epheſi. Qui cuꝫ in foꝛma dei eſſet
nō rapinā arbitratus eſt ⁊c. Tertiuꝫ pri
uilegiū eſt de virginitate puriſſima. qꝛ ſi
cut Joannes. ſic paulus dicitur fuiſſe vir
go puriſſimus. vnde cuꝫ loqueretur de ſta
tu coniugali viduali ⁊ virginali dixit. vo
lo autem omnes homines eſſe ſicut meip
ſum. Quartum priuilegium eſt De in
coꝛruptibilitate. qꝛ ſicut venenum non po

terat nocere beato Joanni ꝓꝑ abundātiā
puritatis Sic nec btō paulo: vt pꝫ i actib⁹
⁊c. Quintū priuilegium eſt de doctri
na. qꝛ ſic eccleſia plus fuit illuminata do
ctrina per ioannem q̄ per aliquē q vide
runt xp̄m. Sic per paulum ideo dicit do
ctoꝛ gentium in fide ⁊c. Sextum priui
legiū eſt de reuelatione diuina. Sicut. n.
ioanni ſtatus totius eccleſie fuit reuelatus
qn̄ fuit in inſula pathmos ſpiritu illumi
natus. Sic paulus vidit ⁊ audiuit archa
na que non licet homini loqui qn̄ fuit ra
ptus vt patet ad coꝛ. ⁊c. Septimū pri
uilegium fuit de eleuatione in celum. qꝛ ſi
cut ioānes fuit ſublimatus in celū: vt patet
in apoc. vt videret magnalia dei. Sic pau
lus fuit vſqꝫ ad celū empyreū qd̄ eſt ſupra
firmamētū eleuat⁹ vt pꝫ ibidē. Octauū
priuilegiū eſt de viſione nuda diuinitatis
qꝛ ſicut putatur ioānes vidiſſe diuinā eēn
tiā qn̄ fuit ei verbi incarnatio reuelata tūc
enim neceſſario vidit verbū in quo ē ois
plenitudo diuinitatis. alioquin incarnati
onem eius cognoſcere non potuiſſet. Sic
btūs paulus ſecunduꝫ doctrinā btī Aug.
in raptu vidit diuinā eſſentiā. Nonuꝫ
priuilegiū eſt de familiaritate xp̄i: qꝛ ſicut
btūs Jo. fuit ſingulariter familiaris in vi
ta Sic poſt aſcenſionem in pathmos plu
ries apparuit. Ita ēt paulo vt pꝫ in acti.
vnde xp̄s poſt ſuā aſcenſionē nulli diſcipu
loꝛum apperuiſſe trā legitur ſicut btō pau
lo ⁊c. Decimum priuilegiū eſt caritas
ſponſi. Quia ſic btō Jo. plus ceteris xp̄m
videntibus locutus fuit de caritate oſten
dens ſecundum xp̄i doctrinā ex verbis illō
qd̄ habebat in coꝛde. Sic btūs paulus ca
ritatem extulit plus oibus pꝫ ad coꝛ. xp̄o
dicens. Si linguis. hoīum loquar ⁊ ange
loꝝ ⁊c. Et ad Ro. quis nos ſeparabit a ca
ritate xp̄i ⁊c. Circa ſecūdam ꝑtem the
mathis in quo deſcribit eoꝛum commēda
tionē q̄tum ad ſtatum eccleſie triumphan
tis. Cum ſequitur in templū. ſ. celeſtis pa
trie. de quo in ps. Dn̄s in templo ſancto
ſuo. dn̄s in celo ſedes eius. Notanduꝫ
ꝙ illud ſequit ad horaꝫ oꝛōnis nonā. In
iſta hoꝛa nona eſt nonus angeloꝝ oꝛdo q

eſt ſeraphyn ad quē vt creditur iſti apoſto
li aſcenderunt. Dicuntur autem nouē oꝛ
dines angeloꝛum nouē hoꝛe q̄ in ipſis ſe
cundum oꝛdinem reſplendet ſol iuſtitie:
ſicut in nouē hoꝛis varie ſunt illuminatio
nes vt ait dionyſius de āgelica Jerarchia
Quod autem iſti duo apoſtoli aſcenderit
ad nonā iſtarum hoꝛarum. ſ. ſeraphin pꝛo
batur. qꝛ de quolibet oꝛdine ceciderunt. ⁊
ideo opꝫ ſecundū anſel. vt de ſupꝛemo oꝛ
dine eccleſie. ſ. apoſtoloꝛum reparetur oꝛ
do ſupꝛemus eoꝛum Iſta autem hoꝛa di
citur oꝛationis. qꝛ illi de illo oꝛdine ſemꝑ
oꝛant cantantes ⁊ dicentes ſanctus ſanct⁹
ſanctus dominus deus ſabaoth. Sic fuit
ysaie reuelatum. Ad illud templum nos cō
ducat dei ⁊ filius v̄ginis xp̄s ieſus. Amē.

¶ In feſto ꝯmemoꝛationis ſcī pauli apo
ſtoli Sermo primus.

Vas electiōis mihi ē ille vt poꝛ
tet nomē meū coꝛā gentibus ⁊c.
actuuꝫ. 9°. ca. Quia ſecundū do
ctrinā btī dionyſi de diuinis no
minibus. Omnis creatura ſecunduꝫ gra
dum ſue entitatis eſt quoddā receptaculū
diuine bonitatis: ſe per oia diffundentis
copioſe ſecundum vniuſcuiuſque capacita
tem. Iccirco cuꝫ ratio receptaculi ſit ratio
vaſis omnis creatura poteſt dici vas bo
nitatis diuine. Intelligendum eſt tam̄
ꝙ i magna ⁊ ſolēni domo inueniunt quat
tuoꝛ genera vaſoꝛum ſicut ſcribit apoſto
lus 2°. ad coꝛ. 2°. ca. Quia ſcilicet Alia ſunt
fictilia. Alia lignea. Alia argentea. Alia
aurea. Et quia totum vniuerſum eſt ſicut A
vna magna domus in qua paterfamilias
eſt dominus: vt ſcribitur Math. 20. Id
circo in iſto vniuerſo ſunt quattuoꝛ gene
ra creaturarum quaſi quattuoꝛ vaſoꝛum
genera que diſtinguit Gre. ſuper Math.
Quedam creature ſunt exiſtentes ſolum
vt coꝛpoꝛa inanimata. ⁊ illa ſunt quaſi va
ſa fictilia. quia tenent infimum gradum in
genere creaturarum ſeu ſubſtantiarum ſi
cut terra in oꝛdine elementoꝛum.
Quedā ſunt q̄ nō ſolū ſunt exiſtes ſꝫ ēt

viuẽtes vt aīalia vegetabilia ⁊ illa ſũt.q. vaſa lig.ª q2 ſicut lignũ p̃ferť terr.ita iª iſtiſ.
Quedam ſunt que non ſolum ſunt vi uentes:ſed etiam ſentientes vt animalia bruta ⁊ illa ſunt.q. vaſa argentea.q2 clari tatē cognitiõis in aliquo gradu pticipāt ⁊ hec ſunt p̃cioſiora oībus inaīatiſ ⁊ vege tabilibuſ ⁊ viuentibus ⁊c. Quedaꝫ ſunt que nõ ſolũ ſunt viuentes ſed intelligẽtes ſicut hoīes. Et illa ſunt vaſa aurea.q2 ſi cut auruꝫ maxime pticipat colorē ⁊ luceꝫ ſolis. Ita ille creature maxime imitan tur naturaꝫ diuinitatis:cum ſint ad ima ginē trinitatis vt hẽtur gñ.pº. Et i illi9 figurā Moyſes exo.25.fecit duos cheru byn aureos vt oſtenderet ſubtilitatē intel lectualis nature. Et ꝫ oīs intellectualis natura ſit.q.vas aureum.nõ tamē oīs ta lis creatura eſt vas electiõis. Quia taliũ vaſoruꝫ quedā ſunt facta ad honorē:ſicut electi q ſunt vaſa diuie miſericordie. Que daꝫ in ɔtumeliā q ſunt vaſa diuine ire vt reprobi:vt hẽtur in loco p̃allato. Et q2 in conuerſione beati Pauli q erat vas di uine iracundie voluit dñs trāſſerre de nu mero reproborũ:ad numeꝝ electorum vt eſſet vas diuine miſericordie. Iccirco verbum propoſitum ananie dñs protu lit dicenſ vas electionis ⁊c. Ad cuius intelligentiā ē aduertendũ ꝙ ſcd̃m regu lā datā a beato Dyoni. in 3º de eccliaſti ca ierarchia Diuina eſt p̃us in ſe pticipa re ꝙ̃ aliis diſtribuere. Iſta aũt regula

B q̄druplicíter declaratur Quia ſcilꝫ i ierar chia ſupercelesti in q̇ pfectiones ierarchi cas q̇s hꝫ filius p̃us a p̃re recepit ꝙ̃ ipſas cõiter ſpũi ſcõ ſcd̃m ordinē originis vt pꝫ p beatũ Aug. de 3º tabernaculo a deo.
Secũdo in ierarchia celeſti in qua ordi nes ſu ploꝛes p̃us pticipāt ierarchicaſ per fectiones a dõ ꝙ̃ ipās inferioribus diſtri buant vt patet in libro d̃ celeſti ierarchia per totum. Tertio.in ierarchia ſub ce leſti in qua ierarchia pficiẽs sacr̃m eucha riſtie.q2 p̃us ſumit corp9 diuinũ ꝙ̃ ipꝫ ce teris diſtribuat. Et in hoc oñdit ꝙ nulluſ p̄ſumere dꝫ diuina diſtribuere niſi prius pdicerit ipa percipe ſicut ſcribit btũs Dy oni.in eccleſiaſtica ierarchia. Quarto in mũdi machina ſſibili q2 cũ ſcd̃m btũm Dyoni in q̇rto d̃ diuinis noib9 Ꝺia cor pora celeſtia accipiũt claritatē a ſole ⁊ p̃i us opꝫ ꝙ talia corpa lumē ſolis in ſe pci piāt. Et ſcd̃o iſerioꝛib9 pticipẽt vt cõicēt. Et ideo ſcribitur gñ.pº.ꝙ dñs poſuit ſtel las in firmamẽto vt p̃ius lucerẽt poſtea il luminarent. Et ſecundum illam regulā ſic declaratam doctor gentium in verbo propoſito ore diuino dupliciter commen datur. Et primo vt in ſe participans diuina cariſmata q2 vas electionis.q2 vaſ habet rationeꝫ ſuſceptiui proprie. ſecũdo vt aliis diſtribuens diuina preconia. q2 miniſter p̄dicationis vt portet nomē meũ coram gentibus vt quo ad primum intel ligatur quaſi lucẽs. Et quo ad ſecundũ quaſi illuminãs. De qbus duobus indu citur in figura illud exo.16. vbi fuit prece ptũ ſummo ſacerdoti vt ſumeret vnũ vas ⁊ impleret manna ⁊ reponeret corã dño in generationes ſuas. Iſtud autem vas d̃ quo nobis eſt ſ° fuit manna repletum in actu ſue ſupernaturalis illuſtrationis:ſed fuit coram domino repoſitum in genera tiones multas in actu ſue predicationiſ q̃ ceteros ducebat ad dominum Jeſuꝫ chri ſtum. Quia vero ſub vaſis figura Pa ulus apoſtolus fuit a domino commen datus. Jcirco circa illius vaſis miſteriuꝫ occurrunt.iꝫ.conſiderationes. Quaꝝ pª ɔſi prima eſt. de qua materia fuit illud vas

formatum. Ubi eſt aduertenduꝫ.ꝙ ad B hoc ꝙ vas ſit preciosum requiritur ꝙ ſit de bona.ſ.materia.ſ.precioſa iõ Moyſes fecit vaſa tabernaculi de auro puriſſimo ⁊ etiam Salomon vaſa templi vt dicitur tertio R. iſtud autem vas de quo loqui mur fuit formatum ſecundum carnem de optima materia q2 de ſemine patriarcha rum ex quibus eſt xp̃s ſecundum corpuſ ⁊ ſingulariter de tribu Beniamin.ſicut ipſe teſtatur ad Ro.xi.cº. Que quidem tri bus habuit quattuor priuilegia inter oẽs tribus iſrael. Quorum primuꝫ eſt ꝙ fuit de regia dignitate. Primus enim rex iſrael fuit de tribu Beniamin vt habetur

pº. R. 9.ca. Secundum eſt ꝙ fuit de re gia affinitate:q2 reges Juda vt plurimuꝫ accipiebāt vxores de hieruſalem vt patet 3.R.4. Et ideo dicit beatus Jeronymuſ Quod tribus Juda ⁊ beniamin erant cõ iũcte ⁊c. Tertium eſt ꝙ fuit de regia fi delitate.q2 cum quattuor tribus recederẽt a domo dd̃ tempore roboaꝫ vt dicit 3º R. 12.ſola trib9 beniamin ⁊ Juda adheſerũt tribui regie licet ſub vno noie numerẽtur vnde Achymas ſilonites non promiſit ex pte domini niſi.x.tribubus Jeroboaꝫ eiuſdē.xi.ca. Et ex hoc ɔſecutũ eſt quartũ p̃uilegiũ. Quartum eſt ꝙ euaſit lapſuꝫ idolatrie que facta fuit per Jeroboã vt di citur in eodem li.xi.ca. Ex quibus colligit beatum paulũ fuiſſe xp̃o affinē vel cõſan guineum:q2 fuerunt de duabus generatio nibus valde coniunctis. Jgnoratur tamē gradus. Intelligenduꝫ eſt tamen ꝙ in illa tribu fuerunt.ſ. Primo bellatores fortiſſimi vt habetur iudicum,ſecundo qñ illa tribus oẽs alias ſuperauerat vt patet pº.R.2ºca. fuerunt ad pugnandum cõtra

F Joab preceteris electi. Secundo con templatores altiſſimi ideo dicit pphꝫta in p̃s in quo agitur de donis ſpiritus ſancti ibi beniamin i mentis exceſſu. vnde colligi tur cõcomitantia que eſt inter militiam ⁊ ſapientiā. Et illas duas conditiones ha buit in ſe ſubſtantialiter ille glorioſus apo ſtolus. Quia fuit primo pro fide xp̃i pu gnator fideliſſimus, vnde cuꝫ agabus pro pheta ligaſſet ſeipſuꝫ zona pauli dixit act. xi. vir cuius zona hec eſt ⁊c. Ipſe vero re ſpondit ſtrenue ꝙ non ſoluꝫ ligari ſꝫ etiā mori paratus erat pro nomine dñi noſtri ieſu xp̃i ⁊ detinentibus illum ne iret non acquieuerat ⁊c. Tertio fuit cõtemplator altiſſimus iugiter habitans in excelſis. vñ dicit ad philip.3º. Noſtra autem conuer ſatio in celis eſt. Ideo conuenit ſibi illa be nedictio que data fuit beniamin gñ.49. Beniamin lupus rapax mane rapiet pre dam ⁊ ad veſperaꝫ diuidet eſcas.q2 in p̃n cipio ſue etatis eccleſiam perſequebatur ⁊ in fine ipſa reficiebat:vt exponit Aug. ⁊c. De illa tribu fuerũt primi martyres eccle ſie.ſ. Innocentes quos ploraſſe Rachel dicitur Math.2º ſecundum vnam expoſi tionem beati Jero. vnde ex hijs omnibus patet. Quod illud vas fuerit de optima materia formatum.

Secunda cõſideratio eſt. Sub quo ar 2ª ɔſi tifice fuit illud vas formatum. Et dicitur cõmuniter.⁊ verum eſt ꝙ precioſum vas excellenti artifici appropriatur. Artifex cu ius doctrina illõ vas fuit formatũ fuit ſan ctiſſimus.ſ.ille Gamaliel qui erat prote ctor apoſtolorum in ſynagoga vt habetur in actu. Ad cuius pedes fuit eruditus pau lus de lege diuina:vt ipſe proteſtatur act. 22. Intelligendum tamen eſt ꝙ in illa felici.ſ.ſcola.ſ. Gamalielis fuerũt inſtru cti quattuor preclari doctores noui teſta menti. Quorum primum fuit euangelice legis ſpecialiſſimus teſtificator.ſ. beatus ſtephanuſ prothomartyr qui dicitur pauli fuiſſe germanus conſanguineus qui cuꝫ eo in illa ſcola nutritus fuit. Et quia a lege diſceſſerat ab eo perſecutus eſt. Sed tamē ipſe paulus dicitur beati ſtephani precib9 miſericordiam conſecutus vt dicit beatus Aug. Quod beatus ſtephanus illum quē habuit in terris perſecutorem in celis me ruit habere conſortem ⁊c. Secundus fuit euangelice legis puriſſimus obſerua tor.ſ.ſanctus abibas qui vixit in virgini tate ⁊ nutritus cum paulo vt legimus de iuuentute beati pauli teſte Gamaliele.

Terti9 fuit legis euangelice animoſus emulator.ſ.beatus nichodemus qui venie bat ad ieſum nocte. vnde cum ieſum defen deret,ſecundum legem fuit blaſſematus in Joanne. Quartus fuit legis euan gelice vniuerſaliſſimus predicator qui pau lus ceterorum apoſtolorum predicatio fu it quaſi particularis in regiõibus forte eis diſtributis.ſicut teſtatur Criſoſtomus de laudibus pauli. Intelligendum eſt ta men ꝙ illa benedicta ſcola habuit vnam conditionem excellẽteꝫ pp quam mire fru ctificauit.ſ.legem ⁊ regulam puritatis. bea tus enim ſtephanus propter venuſtatem ſue honeſtatis fuit factus mulieribus pre latus:vt dicit act.primo. Et ſanctus abi

vas fuit virgo integerrimus. Et apoſto/
lus paulus dicitur fuiſſe puriſſimus vir
go. Et de nichodemo credit verisimiliter
ad oſtendendum ꝙ ꝟtus caſtigatis ē illa
que maxime fructificat in ſapiā vnde ſa/
lomon dicitur eccleſiaſtici ꝙ voluit ſe
ſeparare a voluptatibus carnis vt ſuū ani
mum transferret ad ſapientiam.
3ª ꝯſi. Tertia conſideratio eſt. Ad quā formā
illud vas fuit figuratum. vaſa aūt poſtꝗ̄
fabricata ſunt in groſſo ſolent diuerſimo/
de figurari ſecundū voluntatem artificis.
Intelligendū eſt tamen ꝙ tempore xp̄i.
fuerunt quattuor religiones ⁊ ſynagoge
ſub quibus regulabantur viri diuerſimo
E de religioſi. Et prima fuit herodianorum
qui inſiſtebant diuine ſcripture auctoritati
dicentes herodē eſſe xp̄m pro eo ꝙ regna
uit eo tempore quo Daniel prophetauit
xp̄m eſſe. ſ. venturum. Secunda fuit ſa
duceorum qui inſiſtebant auſteritati vn/
de propter rigorem penitentie fuerunt ſic
vocati ſm magiſtrū hiſtoriaꝝ. Tertia
fuit eorum qui inſiſtebant paupertati vn
de nihil poſſidebāt vt dicit idē magiſter.
Quarta fuit phariſeoꝝ qui inſiſtebant
ſanctitati vnde portabant in fronte eſeoꝝ
legem ſcriptā diuinorum preceptorum ⁊
in brachio vt recordarentur eorum ſemper
⁊ illud vocabatur phylateria ⁊ in fim/
brijs ponebant aculeos quibus ſtimularē
tur ad proſequendū diuina mandata di
cente dn̄o in euāgelio. Dilatāt fymbrias
ſuas ⁊c. Et de illorum religione fuit ſan/
ctus paulus poſtꝗ̄ fuit nutritus in ſcola
predicta vt ipſe teſtaſ ad philip. 3º. Sꝫ
attendendum eſt ꝙ oēs alij ordines erra/
bant in fide. qꝛ ſcilicet Primo herodiani
ponebant xp̄m vnum tyrranū contra teſti
monia oīum ꝓphetarum. Secūdo Sa
ducei negabant reſurrectionē vt dicitur in
euangelio. Tertio Eſey ponebant ꝙ oē
iuramentum erat periurium ſecundū Jo
ſephum. Quarto phariſei confitebanē
totam legem veteris teſtamenti. Et iō bea
tus paulus ſicut bone indolis adoleſcens
iſtam religionem tanꝗ̄ meliorem elegit:
alioquin ſi iſta ſecta fuiſſet erronea nunꝗ̄

apoſtolus dixiſſet poſt ſuā cōuerſionē pha
riſeus ſum ⁊ filius phariſeorum act. 23. tūc
peccaſſet notabiliter in confitendo hereſiꝫ
Et ideo qꝛ nunꝗ̄ a fide diſceſſerat adhuc
vas electionis erat ⁊c.
4ª ꝯſi. Quarta conſideratio eſt. Qualiter il/
lud vas fuit confractum. Contingit enim
quandoqꝫ ꝙ poſtꝗ̄ vas erit bene forma
tum ab artifice confringatur a ſeipſo ſi ca/
dat ab alto. Ita ſi illud vas a gamaliele tu
it optime formatum ⁊ depuratum ⁊ depi/
ctum: qꝛ fuit preceteris ſapientie ſublima/
tum. fuit a ſeipſo cōfractum dicente eo ad
galat. pº proficiebā i iudayſmo preceteris.
Intelligendum eſt tamen ꝙ quattuor
A fuerunt euerſiones que illud vas impule/
runt ad caſum. Et primo fuit ſui magiſtri
contumacia effrenata licet enim videret ꝙ
ſuus magiſter gamaliel xp̄i diſcipulos de
fenderet vt habetur in act. non ſolum aſſen
tiret: ſed etiam ad oppoſitum in ceteris di
ſcipulis gamalielis in xp̄m credentibus ⁊
ſua bonitate ⁊ humilitate ⁊ ipſo reſidente
ex ſua ſublimitate ceteros contēpnebat.
Secunda fuit ſui ipſius preſumptio in
debita ſicut enim omnes homines errant
eo ꝙ oīa ſcire exiſtimant. ⁊ ideo veritatem
inquirere contēnunt: ſicut ille cernens qd̄
alios in ſapientia excedebat ad veritatem
fidei xp̄iane in prophetijs contenta aſpice
re nō dignabatur. Tertia fuit ipſius ſta
tus immoderata reputatio. Sunt eniꝫ ali
qui qui ſe tantum reputant ꝙ non credūt
aliquem defectum in ſe cadere poſſe. Ita
iſte religionem phariſeorum quam ſuſce/
perat ita certiſſimam putabat ꝙ exiſtima/
bat ipſam non poſſe errare: nec ſe in ipſa ꝑ
ſeuerando in defectum poſſe cadere. Et qꝛ
videbat ꝙ illa religio communiter in chri
ſtum non credebat. Idcirco credere renue/
bat. Quarta fuit ſue doctrine dilectio
inordinata quia ſicut aliqui ſuam doctri/
nā ita inordinate diligūt ꝙ nihil aliud au
dire volūt. ⁊ ex hoc ſponte errant. Ita iſte
doctrinam iudaicam dilexit quod propter
nimium eius zeluꝫ errauit. vnde dicit ad
galat. pº. Abundantius quidem emula/
tor exiſs paternarū mearū traditionū ⁊c.

5ª ꝯſi. Quinta cōſideratio eſt. Qualiter iſtud
vas fuit reparatum. Quando eniꝫ precio/
ſa vaſa fracta ſunt ſolent cum diligentia
reparari. Iſtius autem reparatio facta fu
it in ſua conuerſione act. 9. In qua q̄/
dem conuerſione notantur ſeptem actus:
quos deus conuenienter in peccatoꝝ cō
uerſione vult ꝙ oſtendat. Quorum pri/
B mum eſt. ꝙ ſe peccatorem totaliter cogno
ſcebat delicta intendendo ⁊ cōſiderando.
Et ideo dicitur ꝙ circumfulſit euꝫ lux de
celo ⁊c. Secundus eſt ꝙ peccator paue
ſcat confitendo non ſolum penam quam
propter peccata meruit: ſed etiam quantaꝫ
gloriam amiſit. Et ideo ſequitur ꝙ in ter/
ra fuit. ſ. proſtratus tremēs ac ſtupens act.
9º cº. Tertius eſt ꝙ peccator penam
eternam timeat. ⁊ ideo ibi ſequitur. Sau/
le ſaule quid me perſequeris ⁊c. Quar/
tus eſt ꝙ peccator confortetur ne deſperet
Et ideo chriſtus ſibi apparuit vt ibidem
dicitur. Quintus eſt ꝙ peccator cito pe
niteat. Et ideo ibi dicit. Dn̄e quid vis me
facere. Sextus eſt vt peccator erudiatur
vt ſe cuſtodire ſciat ⁊ operari. Et ideo ſe/
quitur ſurge ⁊ vade in ciuitatem ⁊ ibi di/
cetur tibi quid te oporteat facere ⁊c.
Septimus eſt ꝙ peccator excecetur ne
mala aſpiciat. Et ideo dicitur ibi. Surre/
xit autem ſaulus de terra apertiſqꝫ ocu/
lis nihil videbat. ſ. corruptibilis a mundo
ſecundum illud quod ſcribitur ad thy 2º.
Siquis ſe mundauerit ab iſtis erit vas
ſanctificatum in nomine domini ⁊c.
Sexta conſideratio eſt. Qualiter illud
6ª ꝯſi. vas fuerit purificatum. Oportet eniꝫ vas
poſtꝗ̄ reparatū fuerit purificari. Ita poſt
ꝗ̄ vas electionis fuit reparatum in ſua
conuerſione decuit vt purificaretur in ba
ptiſmi regeneratione. In qua fuerunt
E quattuor miracula perpetrata. Et pᵐ fuit
diuina reuelatio qꝛ xp̄s apparuit ananie
⁊ apparuit ſibi myſterium per reuelatio
nem actuum. nono capiº. Secundum
fuit oculorum apertio: qꝛ vt impoſuit ma
num ſtatim ſquame ceciderunt ⁊ lumen
recepit. Tertium fuit ſancti ſpiritus in
fuſio: qꝛ ibi dixit ananias dominus miſit

me vt lumen recipias ⁊ implearis ſpiritu
ſancto. Quartum fuit peccatorum ſuo
rum plenaria remiſſio. qꝛ in baptiſmo flu
minis omnia peccata diluuntur vt teſta/
tur Petrus act. 2º. Iſtam autem indul/
gentiā cōſecutus eſt quadruplici ratione.
Quarum prima fuit. quia mala opera/
batur ignorans vnde dicit pº. thi. Ideo
miſericordiam conſecutus ſum. quia igno
rans feci in incredulitate mea Secun/
da fuit: quia bonum perſequebatur qua/
ſi pro bono zelans. ſ. pro legis obſeruatio
ne. vnde dicebat act. xvj. ca. Exiſtimabaꝫ
D me aduerſum nomen ieſu agere debe/
re. Tertia fuit. quia chriſtus talem ma
nifeſtauit veritatem ſue fidei. vnde dice
bat diſcipulis quis perſequebatur nos
ante. nunc autem euangelizat ad galat. pº.
Quarta fuit quia chriſtus in eo abūdan
tius ſue clementie bonitatem manifeſta/
uit. vnde dicitur ad thi. pº. Ideo miſericor
diam conſecutus ſum vt in me oſtende/
ret chriſtus omnem patientiam ad infor/
mationem eorum qui credituri ſunt illi
⁊c. Intelligendum eſt tamen quod
circa eius baptiſmum notantur due ve/
ritates. Quarum Prima fuit com/
punctio carnis. qꝛ ſtetit tribus diebus ſine
cibo ⁊ potu ⁊c. Secunda fuit oratio de
uota dicente domino de eo. Ecce enim
orat vt pro ipſo ſic emendato dicatur il/
lud prouer. 25. Auſer rubiginē de argen
to ⁊ egredietur vas puriſſimum ⁊c.
Septima cōſideratio ē. Qualiter illud vij ꝯſi.
vas fuit ꝓbatū Sicut. n. vaſa p̄cioſa: poſtꝗ̄
fuerint purgata ꝑ ignē. Ita vas electiōis
fuit ꝓbatū in multiplici camino tribula/
tionis ſecūdū ꝙ chriſtus ei ꝓmiſit act. 4.
Ego enim oſtendam ei quanta oportet
eum pro nomine meo pati. Intelligen
dum eſt tamen ꝙ ille apoſtolus fuit qua/
drupliciter examinatus. Et primo vincu/
lis ⁊ carceribus. Sicut enim alios alli/ E
gauerat ⁊ carceri mancipauerat. Ita fuit
multipliciter carceratus captus vincula/
tus ⁊ compeditus. vt patet in act. ⁊c.
Secundo plagis ⁊ verberibus: quia ſicut ali/
os cedebat ⁊ flagellauerat. ita ipſe fuit ꝟ

gis ceſus ⁊ quinquies plagatus: vt refert ad cor. Tertio periculis ⁊ terroribus qꝛ ſicut alios terruerat cõminando ſpirãs minarum ⁊ cedis in diſcipulos dñi. Ita fuit in mirabilibus periculis ⁊ terroribus in terra ⁊ in mari vt ibidem dicitur.

Quarto mortis dãnationibus quia ſicut ipſe eccleſiam deuaſtabat. ⁊ ipſo fauente fuit ſanctus ſtephanus oppreſſus lapidibus ita ipſe fuit ſemel lapidatus ſed virtute diuina ſaluatus: vt habetur act. 14. Ideo dicitur eccli. 17. vaſa figuli probat fornax ⁊ hoĩes iuſtos tẽtatio tribulatiõis.

8ª ꝯſi. Octaua conſideratio eſt Qualiter illud vas fuit adornatum. Nã poſtq̃ vaſa precioſa ſunt probata ſolent ornari lapidibus precioſis. Iſtud autem vas electionis fuit ſingulariter ornatum virtute quadruplici ſcilicet Primo virtute auſteritatis corp⁹ caſtigantis: qꝛ in fame ſiti ⁊ frigore ⁊ nuditate domino ſeruiebat vt dicit̃. pº cor. 11º. vnde 1º cor. 9. Caſtigo corpus meum ⁊c.

Secundo virtute humilitatis ſubiicientis: qꝛ cũ eſſet maximus in doctrina ⁊ meritis ſeipſum minimum reputabat oĩum aliorum. Ideo enim inquit. Ego ſum minimus ⁊c. Et huic adiuncta fuit v̄tus paupertatis oĩa abnegantis. Ideo dicebat. i. thi. 6. habentes alimenta ⁊ quibus tegamur hiis contenti ſumus. Tertio virtute pietatis miſerentis: qꝛ tanta miſeratiõe mouebatur. ad aĩarũ ſalutem. vt ſicut mater eos continue parturiret dicebat. Filioli mei quos iterum parturio donec in vobis ꝑfectus formetur xp̃s ad galat. 4º c. Et qꝛ penas ſentiebat oĩum ex abundãtia pietatis dicebat 2. cor. xj. Quis infirmatur ⁊ ego nõ infirmor ⁊c. Quarto virtute charitatis ipſum ad modum arboris totaliter accenſi inflãmantis. De qua dicitur Ex abundantia cordis os loquitur. Ideo ſemꝑ de xº loquebatur vñ dicebat ad Ro. 8. Quis me ſeparabit a charitate xp̄i ⁊ poſt pauca. Certus ſuʒ ꝙ neqʒ mors neqʒ vita ⁊c. Ex quo loco colligit̃. ꝙ ipſe iam fuerat in gr̃a confirmatus ſicut ceteri apoſtoli in receptione ſpũs ſancti alioquin certus non fuiſſet ſi peccare potuiſſet

Nona conſideratio eſt Qualiter iſtud vas fuerit annumeratum. 9ª ꝯſi. vaſa enĩ ornata precioſis margaritis ſolent in teſauris regum annumerari cũ ceteris. Et iſto mõ fuit illud vas electionis annumeratuʒ cũ precioſis eccleſie vaſis eterni regis. ſ. apl'is vnde dicit beatus Bre. Quod ipſe meruit thronũ 12m. poſſidere loquendo de illis thronis quos xp̃s. xij. apoſtolis promiſit Luc. 22º Iſta autem annumeratio ẽ difficilis ad intelligendum: cum ſint 12 apoſtoli preter ipſum niſi amoueret̃ vnus apoſtolus. Cum ſanctus mathias aſſ pro iuda fuerat electus anteq̃ ille conuerſus. ⁊ ideo ĩpoſſibile eſt. niſi ꝙ aut numerus thronoꝝ ſit multiplicatus ⁊ tũc non erũt 12m. ſʒ 13m. Aut ꝙ duo ſint in vno throno: vt puta petrus ⁊ paulus. ⁊ tunc eadem ratione omnes. Aut ꝙ ſinguli in 12 thronis ⁊ tunc ita bene 13. ſicut 12. Et ſm hoc intelligi poteſt quod ipſe poſſedit thronum. 12m. Et quilibet ď ordine apoſtolorum ſi fuiſſent. E. propter quattuor proprietates duodenarij numeri. Quarum prima eſt. Quod duodenarius numerus ẽ prim⁹ B abundans qꝛ primus cuius ptes aliquote reddunt plus quã ſuum totum ⁊ illa apoſtolorum perfectio fuit prima: qꝛ redundauit in mundum inter omnes ordines ſanctorum iuxta dictum dominicũ. Alij laborauerunt: ⁊ vos in labores eorum introiſtis. Secunda eſt ꝙ duodenarius numerus conſtat ex pº. numero perfecto bis ſumpto qui eſt ſenarius ſicut declarat beatus Aug. ſuper gñ. ad litteram. In quo datur intelligi ꝙ in apoſtolis fuit geminata perfectio preceptorum ⁊ conſilioruʒ xp̄i

Tertia eſt qꝛ duodenarius numerus cõſtat ex ternario ⁊ quaternario ſuper ſe reductos: vt quater tria. ⁊ ter quater. In quo ſignificatur ꝙ apoſtolica perfectio cõſtat in tribus virtutib⁹ theologicis ⁊ quattuor cardinalibus ⁊c. Quarta ẽ. Quia duodenarius numerus eſt primus numerus compoſitus ex plurib⁹ numeris ita ꝙ numerus articulatus eo ꝙ ſimplex ꝑtinet ad diuinitatem numerus autem vndenarius qui eſt primus compoſitus pertinet

ad xm qui cõſtat ex diuinitate ꝯiũcta humanitati ſecundum dignitatem nature create. Numerus autem duodenarius ad apoſtolorum dignitatem qui eſt immediate poſt chriſtum ſecundum beatum diony. ⁊ ſic beatus paulus fuit in throno 12º. ſignato per duodenarium numerum ſecundum illud ad galat. 2º Qui operatus eſt Petro in apoſtolatũ operatus eſt mihi inter gentes ⁊c.

xª ꝯſi. Xª conſideratio eſt. Qualiter iſtud vas fuit repletum. Solent enim vaſa precioſa aliquibus precioſis repleri. ſed nullum rationale vas in hac vita creaturis repleri poteſt de communi lege quia citra deum nullum ens poteſt quietare appetitum rationalem. Iſtud autem vas electionis repletum fuit ſingulari priuilegio quando raptum fuit vſque ad tertium celum. Et in illo raptu quattuor preconia ſunt notanda. B Quorum ſcilicet primũ eſt. Quod in illo raptu. vidit deum per eſſentiam ſicut vident ſancti in vita eterna vt docet expreſſe beatus Auguſtinus:

Secundum eſt de eius auditione. quia audiuit ſecreta. inenarrabilia ſicut ſcribitur in preallegato ca. Quia audiuit archana verba que non licet homini loqui.

Tertium eſt de ipſius inflammatione Quia ſicut intelligentia ipſius fuit beatifice illuminata. ita eius voluntas fuit beatifice inflammata vt beatifice diligeret: ſicut beatifice cernebat. ⁊ clare ſecundum cõmunia dicta. Cum talis dilectio talem viſionem ſequatur. Quartum eſt de ipſius memorie retentione. quia illius viſionis fuit poſtea non immemor cum de ipſo poſtea loqueretur vt patuit ſupra vnde oportebat omnium viſorum in eo ſpecies remanſiſſe depictas. Et per hoc inducitur dionyſius de diuinis nominibus dicens. ꝙ qui vidiſſet animam pauli vidiſſet totam celeſtem patriam ſecunduʒ ꝙ eſt ordinata: ſicut in quodam ſpeculo ſpirituali. Ex quibus colliguntur quattuor priuilegia fuiſſe in eius anima.

Quorum ſcilicet primum eſt. Quia ei⁹ anima fuerit inobfuſcabiliter decorata qꝛ intelligibilibus ſpẽb⁹ totius celeſtis curie aſſimilata ſic aula in qua ďpicta ſunt optima facta. Secundum eſt ꝙ ipſa fuit immobiliter quietata: quia vnita. ſ. vltimo fini citra quod nullum humanum quieſcit ſecundum beatum Aug. primo confeſſionum. Tertium eſt ꝙ ipſa fuit infatigabiliter ſociata: qꝛ licet noſter appetitus ꝑ aliquod bonum finitum non poſſit ſatiari tamen bonum infinitum ipſum ſatiat ⁊ eius capacitatem tranſcendit qꝛ tunc bonum habebit pro fruitionis obiecto ⁊c.

Quartum eſt ꝙ fuit indubitanter certificata: qꝛ illa que ſunt fidei noſtre vidit intuitiue ⁊ ſic certitudinaliter cognouit: cuʒ omnis intuitiua noticia ſit euidentiſſima. Et idcirco de credibilibus certificatuſ dicebat Thi. 2º. Scio cui credidi. ⁊ certus ſum ⁊ cetera.

Vndecima conſideratio eſt. Qualiter illud vas fuit communicatum. ſolent enĩ xjª ꝯſi. vaſa poſtq̃ repleta ſunt communicari. ⁊ ad illum finem omne vas repletur. Iſtud autem electionis vas fuit communicatuʒ quadrupliciter. Primo per actum ſecrete reuelationis. qꝛ illa que in celo vidit. beatus diony. Ieronymo reuelauit ⁊ publicauit archane. ⁊ per hec tota vniuerſalis eccleſia noticiam celeſtium ordinum ſumpſit. vnde dicit diony. de diuinis nominibus ꝙ paulus erat communis ſol ſibi ⁊ Ieronymo ſuo magiſtro. immo dicit ꝙ eſt ſol mundi. Secundo per actuʒ publice ꝑdicationis: qꝛ infra triginta annos: vt teſtatur Criſo. de laudibus pauli ab occidente in oriens perueniens hiſpanie euangelium predicauit ⁊c. Tertio per actum ſublimis deſcriptionis qꝛ doctrinã fidei xp̄iane ita deſcripſit ſubtiliter vt eius documenta licet in ſe clara tamen difficilia ea magis apoſtoli reputabat vnde dicit in ſecunda canonica ſua 3º ca. Quod eius epiſtole que deſcripte fuerũt ſecundum datam ei ſapientiã a deo continent aliqua difficilia intellectus. Quarto per actum exemplaris conuerſationis qꝛ in moralibus plus mouent facta q̃ verba. Ideo cum nonnulli ſibi detraherẽt di

centes ꝙ eius epiſtole graues erant ⁊ for-
tes. potentia autē rationis infinita 2ª cor.
10. dicit. Quales ſumus per epiſtolam:
verbo abſentes tales ꝫ inquit ⁊ preſentes in
facto. Intelligendum eſt tamen Quod
in tali cōmunicatione legit̄ floruiſſe quat
tuor miraculorū generibus. ſ. Primo de-
E mones fugādo act. xix. ca. Secundo ſer-
pentes cohercēdo ibidem. 24. qm̄ viperam
illeſus excuſſit in ignem. Tertio egritu-
dines ſanando per pſonalē manuū ipo
ſitionem oīm. i. egritudinē ſanabat: vt ibi
dem dicit̄. Quarto mortuos ſuſcitando.
qꝛ dū ſermonem protraheret mortuum ſu
ſcitauit ſibi oblatū act. 20. Ideo dicit ad
Ro. 15. Non audeo dicere aliquid eorū
que per me nō efficit xp̄s in virtute ſignorꝫ
⁊ prodigiorum que ipſe btūs paulus apo
ſtolus fecit.

xij. ꝯſi. Duodecima conſideratio eſt Qualiter
illud vas fuit oblatum. Solent enim va
ſa preciosa offerri magnis principibus in
aliquo repoſitorio vnde extrahuntur. ele
uato operculo eius. Et per illum modū
fuit vas electiōis ab eccleſia militāte obla
tum xp̄o in ſua decollatione capite eleua-
to tanꝙ operculo corporis quod erat re-
poſitorium illius vaſis quo ad animā In
illa autē oblatione narrat. b. diony. quat
tuor notabilia in epiſtola ad titum de trā
ſitu apoſtolorum. Quorum primū eſt de
ipſorum ſeparatione. Quando enim ſepa
rati fuerunt in biuio vt Petrus duceret̄
ad crucem que erat pena ignobiliū. ⁊ pau
lus ad decollationem, qꝛ erat nobilis dicit
ꝙ ligauerunt colūnas mundi ⁊ data ſibi
mutuo pace dixit petro paulus. pax tibi
fundamentum eccleſiarum ⁊ paſtor omniū
D xp̄i. Et petrus ad paulū dixit vade in pa
ce predicator bonorum ⁊ meditatio ſalu
iuſtorum. Et cum ſeperaſſent eos. Ego in
quit diony. ſecutus ſum magiſtrum meū
paulum ⁊c. Secundum notabile eſt de
pauli decollatione. Quando enim fuit de
collatus caput eius dominum ieſum cla-
ra voce expreſſit vt ibidem habetur. dicit̄
tamen cōmuniter ꝙ illa expreſſio fuit tri-
na. ⁊ ꝙ caput tres ſaltus fecit cum trina
expreſſione ⁊ in quolibet loco ortus fuit
vnus fons ⁊c. Tertium notabile eſt de
eius apparitione. qꝛ eadē hora vidit diony.
vt ipſe refert ambos apoſtolos vrbem in
gredientes coronatos manu ad manum
cum ingēti lumine ⁊ gloria. ⁊ beatus pau
lus apparēs neroni ſicut promiſit exterru
it eum terribiliter. Quartum notabi-
le fuit de pauli capitis reuelatione qꝛ pro
iectum in foſſa fuerat ⁊ ideo non repertū
ſed cum rex precepiſſet foueam purgari fu
it in agrum proiectum cum alijs purga-
mentis: ⁊ quidam paſtor ponens ſuper ba
culum ſuum uidebat cunctis noctibus lu
men ſuper illud deſcendere ⁊ nunciauit
patriarche cum clericis ⁊ dicentibus om-
nibus caput eſt pauli tūc portabant illud
iungere corpori ſuo quod patriarcha pro-
hibuit credens alicuius alterius martyris
eſſe tanto corpori coniungeret̄. Sed poſue
runt caput ad pedes. ⁊ tunc per miracu-
lum caput fuit collo coniunctum. De
illo autem felici trāſitu loquebatur ad thi.
4°. Tempus mee reſolutionis inſtat ⁊c.

Decima tertia cōſideratio eſt. In quo xiij ꝯſi.
loco fuit illud vas electiōis repoſitum. ſo
lent enim preciosa vaſa poſtquā ſunt obla
ta principibus reponi in eorum theſauris
⁊ quanto precioſiora in locis reponuntur
dignioribus. Et ideo qꝛ illud vas inter ce
tera vaſa militantis eccleſie fuit precioſiſ-
ſimum. Ideo fuit vt creditur in ordine ſe-
raphyn repoſitum. Cuius ſunt quattuor
ſigna ſcilicet Primum eſt puritas ſincer E
ra. Secundum eſt claritas ſerena. Ter
tium eſt viuacitas motiua. Quartū eſt
charitas inflammatiua. Que omnes ſunt
ſeraphyn proprietates: vt dicitur. 7. cele-
ſtis Ierarchie. Et illa in ipſo perfecte flo-
ruerūt: vt patet manifeſte in epiſtolis ſuis
vt ei conueniat quod ſcribitur eccleſiaſti.
ci. 43. Vaſa caſtrorum in excelſis collo-
cantur. Quod etiam nobis concedat chri-
ſtus ieſus Amen.

¶ In feſto ſancte marie magdalene Ser-
mo primus.

Maria optimam partem elegit
que non auferetur ab ea ineter-
num ⁊c. Luce iiij. ca. In hoc
verbo ad laudem marie magda
lene duo proponuntur in verbis propoſi
tis. Primo vita contemplatiua qua
K floruit in hac vita. ibi maria optimā ⁊c.
que vita contemplatiua melior eſt ꝙ acti
ua ſecundum Aug. quia illa vacat circa
deum iſta circa proximum. de qua vita cō
templatiua ſcribitur in Ioāne ꝙ chriſtus
orans pro reſuſcitatione lazari eleuatis
oculis ſuſpexit in celum. vnde nihil aliud
eſt vita contemplatiua ꝙ ad celum oculo
rum eleuatio. Secundo ponitur vita bea
tifica qua floruit in patria ibi. Non aufe-
retur ab ea. que vita eſt immortalis ⁊ in-
corruptibilis. qꝛ ibi mors vltra non erit.
qꝛ prima abierunt. Circa ſolēnitatem
huius diei occurrūt ſeptē conſiderationes.

pª ꝯſi. Quarū ſcilicet prima ē de eius natura
li propagatione. Circa quam eſt ſciendū
Quod ipſa fuit de tribu Iuda. vnde re-
fert hiſtoria vite ſue ꝙ ipſa fuit de genere
regali. Sola enim tribus Iuda erat tri-
bus regalis: vt patet in veteri teſtamento.
Que tribus fuit dotata quadruplici priui
legio inter alia. que quidem priuilegia cō
F ueniunt beate marie magdalene. Primū
fuit ꝙ chriſtus fuit de ea natus Math. i.
Iudas ponitur in quarto gradu genera-
tionis cum dicitur. Iacob genuit Iudam
⁊ fratres ei⁹ in trāſmigratiōe babylonis.
Sic xp̄s ꝑ fidē natus fuit in mēte illius do
mine: quando eum per fidem cognouit p°
⁊ cum cognouit in ciuitate eius ſuper oēs
mulieres. quas conuertit predicando cum
martha ſorore ſua. vnde ad litteram eādē
confeſſionem fecerunt quam petrus: cum
chriſtus interrogaret. Credis hoc. ſ. ꝙ ego
ſum reſurrectio ⁊ vita. Rndit pro ſe ⁊ ſo-
rore ſua ſicut beatus Petrus pro ſe ⁊ apo
ſtolis ſuis. Ego credidi qꝛ tu es chriſtus fi
lius dei viui. vnde primo fuit confeſſa ve
ram chriſti humanitatem contra illos he
reticos qui dixerunt xp̄m ſuſcepiſſe carnē
fantaſticam vt faciunt angeli cum appa-
rent. Cum tamen fuerit prophetatum xp̄ꝫ
naſci de ſemine dd ſecundum carnem.
Secundo fuit confeſſa equalem cum pa
tre deitatem dicens filius dei viui qui eſt
deus ſicut filius hominis eſt homo. con-
tra arium qui dixit filiū minorem patre.
Tertio fuit confeſſa mundi redempto-
rem ⁊ ſaluatorē quando dixit qui in hūc
mundum veniſti contra illos qui dicunt
nos poſſe ſaluari proprijs meritis. de qua
confeſſione in pſ. Confeſſio eius ſuper ce
lum ⁊ terram quia eccleſia tam militās ꝙ
triumphans confitet̄ has tres veritates.
Secundū priuilegium eſt ꝙ ex ea reges
eligebantur. officium enim regis propriū
eſt defenſare. Sic illa domina fuit ⁊ eſt de
fenſatrix contra diabolum ad confidendū
de diuina miſericordia. imo ꝓ eo ꝙ xp̄us
eiecit de ea. 7. demonia eſt nobis confidē
dum de venia peccatorum. ⁊ ob hoc xp̄us
fuit ei familiaris vt ſuo exemplo peccato-
res non deſperent de venia. Ideo ſuo mo
do eſt in aduocata eligenda pro peccatori-
bus ſicut regia pro pauperibus apud regē
intercedit. Tertium priuilegium eſt ꝙ
eius ſors fuit in parte auſtrali. ioſue. 15. q
pars eſt fecundior propter ſolis pñtiā. Sic
magdalena poſt conuerſionē ſuam fuit in
opib⁹ vtuoſis fecūdiſſima xp̄ꝫ ſemꝑ vel fre
quenter ſequēdo ⁊ ſibi de bonis ſuis mini
ſtrādo Luce. 8. Mulieres alique que erāt
curate ab ſpiritib⁹ immūdis eū ſequebant̄.
ſ. maria magdalena ⁊ ioāna ⁊ multe alie.
⁊ miniſtrabat ei de facultatibus ſuis: ⁊ tan
dem pro xp̄o oia vendidit ⁊ ad pedes apo
ſtolorum poſuit. vñ potuit dicere ſic ⁊ pe
trus. Ecce nos reliquimus oia ⁊ ſecuti ſu
mus ⁊c. Quartum priuilegium eſt Qd̄
ciuitas hieruſalē ſibi in ſortem accidit que
erat ciuitas regalis. interpretatur autem
viſio pacis in qua fuit recepta maria mag
dalena ad quā vidit eam aſcendere cum
choris angelorū martha iacēs infirma.

Secunda conſideratio eſt de ſua con 2ª ꝯſi.
uerſione Vbi quattuor declarantur ad ꝑ
fectam conuerſionem ſeu contritionem re
qſita. Et primū fuit verecūdia ſiue cō
fuſio. Secūda fuit in ea dolor ⁊ cōtritio
Tertia fuit in ea deuota ſupplicatio. B

Quarta fuit in ea operis ſatiſſatio.
Primo fuit in ea verecunda confuſio
Jdeo ſtans ſecus retro pedes dñi lachry-
mis ꝛc. Nõ reſpexit eũ in faciẽ. de q̃ dicit
eſdre 9°. Deus meus cõfundor ꝛ erubeſco
eleuare faciem meã ad te. Certe debet pluſ
homo confundi corã deo ꝛ angelis de pec
catis q̃ corã hõibus. Secũdo fuit do-
lor ꝛ cõtritio. Doluit enim tã qꝛ mentem
fedauit q̃ mortem incurrit tũ qꝛ deteriorẽ
ancillã ſe fecit tũ qꝛ deũ offendit. de qua
contritione dicitur q̃ cepit rigare pedes
eius ꝛc. habũdantia lachrymarum ſignũ
contritionis fuit. de qua contritione habe
tur in p̃s. Cor contritũ ꝛ humiliatum ꝛc.
Tertio deuota ſupplicatio fuit: ſic dñs
orans miſericordiã eſt conſecutus. hec ſup
plicatio patet in oſculo. Quarto ope-
ris ſatiſfacio: qꝛ non ſufficit orare niſi hõ
opere ſatiſfaciat. ſicut non ſufficit alicui re
conciliari niſi ſatiſfaciat de dãno dato. ꝛ
ideo vnguento vngebat pedes ꝛ tergebat.
Tergere enim ſecundum Gre. eſt paupe
ribus pie ſubuenire. ita q̃ in quattuor in
quibus peccat conſueuit deum offendere
ipſa ſatiſfecit. Quia p° offendit in va-
nis aſpectibus propter quod lachrymabã
tur. Secũdo i cunctiſ crinibus. Jõ capil
lis tergebat pedeſ ieſu. Tertio in v̾bis
turpibus. ideo oſculabatur. Quarto in
vagis diſcurſibus. Jdeo ſecus pedes dñi
ſedebat cupide audiens verbum illius.
Et pro omnibus iſtis tamen vocatur Ma
ria. i. amarũ mare. qꝛ in tantum fuit ama
ricata vt peccata quantũ ad penam ꝛ cul
pam fuerunt ei indulta. vnde xp̃s ei dixit.
Remittuntur tibi peccata tua.
3ª ↄſi Tertia cõſideratio eſt de dilectione ip
ſius ad xp̃m. vbi oſtendit ſe diligere xp̃m
in quattuor gradibus dilectionis. Quo-
rum primum eſt fugere omnem offenſam
dilecti iuxta illud p̃s. qui diligitis deum
odite malum. ſic ꝛ ipſa poſt conuerſionẽ
ſuam odiuit omne malum. ſic q̃ creditur
q̃ nunquaꝫ peccaſſet mortalr. Jn cuius ſi
gnũ xp̃s dixit ei. vade ꝛ amplius noli pec
care. Secundus eſt compati dilecto in
caſu neceſſitatiſ. ſic ꝛ ipſa ſecuta eſt chriſtũ
tempore paſſionis vna cum chriſti matre
ꝛ ſororibus matris chriſti ꝛc. Tertius
eſt laudes dilecti predicare. Sic ꝛ ipſa ſe-
minauit verbi ſemina in toto regno mar-
ſilie vnde conuertit principeꝫ marſilie cuꝫ
vxorem ſuſcitauit a mortuis: propter quod
fere totam prouinciam ad fidem chriſti cõ
uertit. Nota hiſtoriam ꝛc. Quartus
eſt deſiderare honorem dilecti ꝛ gloriam:
Sicut ipſa deſiderauit gloriã reſurrectio
nis chriſti, ꝑpter quod recedentibus diſci
pulis non recedebat. ſed amore eius ſuc-
cenſa ardebat deſiderio ſecundum Gre.
propter eius nimium amorem primo ſibi
apparuit. de quo deſiderio ſcribitur in p̃s.
Quemadmoduꝫ deſiderat ceruus ad fon
tes aquarum ꝛc.
Quarta conſideratio eſt de dilectione 4ª ↄſi
chriſti ad eam quod patuit in excuſatio-
ne quadruplici. Quarum primo ad
martham quando accuſauit eam de ocio-
ſitate quando dixit. Domine non eſt tibi
cure q̃ ſoror mea reliquit me ſola mini-
ſtrare. dic ergo illi ꝛc. Tunc chriſtus eius
factus eſt aduocatus ꝛc. ſecundum Aug.
tunc excuſans eaꝫ chriſtus duo dixit. vnũ
ex parte marthe dicens. Martha martha
ſollicita es ꝛc. Aliud ex parte marie di-
cens optimam ꝛc. Secundo excuſat eaꝫ
apud ſymonem leproſum qui accuſauit
eam de immundicia quando dixit hic ſi eſ
ſet propheta ſciret que ꝛ qualis ꝛc. Tunc
excuſans eam dixit vnum ex parte ſymo-
nis arguens eum de negligentia. Aliud
ex parte marie collaudans eam de amici-
tia dicens. Dimiſſa ſunt ei peccata multa
quoniam dilexit multum. Tertio excu-
ſauit eam apud iudam qui accuſauit eam
de prodigalitate quando dixit. vt quid ꝑ-
ditio iſta vnguenti vbi duo dixit in excu-
ſando. vnum ex parte apoſtolorum. Naꝫ
pauperes ſemper habebitis vobiſcum.
Aliud ex parte marie di. Quod habuit
hec fecit. Mittens enim vnguentum hoc
in corpus meum ad ſepeliendum me fecit
ideſt figuram ſepulture mee ſeu paſſionis
que imminet. Quarto excuſauit eam
apud patrem de duobus.

Primum de obmiſſis. Secundo de
cõmiſſis. Quia ſcðm apoſtolũ deus inter
cedet pro nobis Ro. 8. Si deus ꝓ nobis
quis cõtra nos. Et infra. Deus eſt qui iu
ſtificat: quis eſt qui condẽnet ꝛc.
5ª ↄſi Quinta cõſideratio eſt de eius contẽ-
platione. Ubi eſt ſciendũ q̃ quattuor ſunt
adminicula cõtemplationis. Quoꝝ pri
mum eſt angeloruꝫ ſocietas. vñ ſcðm dio.
Omne qd̾ hẽmus a deo hẽmus per mini
ſteriũ angeloꝝ. vñ ſicut ſuperiores illuſtrãt
B inferiores ſic inferiores illuminãt eccleſia-
ſticã Jerarchiã. Et ipſa fuit ſtipata agmi
nibus angeloꝝ portãtium ꝛ eleuantiũ eaꝫ
ſepties in die in ſeptem horis canonicis.
Secundũ eſt loci ſolitudo quã ſancti pa
tres petebãt ad dñm exorãdo. ſpũs dñi in
locis ſolitariis ait btũs Frãciſchus orãs
in mõte aluerne. Tertium eſt ciboꝝ ꝑ
citas. qꝛ nemo põt bene reficere mentem ꝛ
ventrem. qꝛ nemo põt ſeruire duobus do
minis. Et magdalenã nõ legimus aliqd
cõmediſſe in triginta annis niſi ſpũalem re
fectionẽ. nec hoc eſt deo impoſſibile: vt pꝫ
de Henoc ꝛ helyã q fere vixerunt in pa-
radiſo. 5. milia annoꝝ ſine pane. Et ideo
panem angelorũ mãducauit hõ: qꝛ. ſ. btã
maria magdalena nihil aliud erat in illo
monte: vt pꝫ in hiſtoria ſua. Quartuꝫ ad
miniculũ eſt libẽter audire verbũ dei. Sic
ipſa fuit ſemp ad pedes Jeſu audiẽs v̾bũ
dei. nec ob hoc reſpondit aliquid marthe
de ea cõquerenti: qꝛ tunc erat abſorta au-
diendo ꝛ attendendo maria verbis dñi.
Jdeo dicit in p̃s. Jgnitũ eloquiũ tuũ ꝛc.
6ª ↄſi Sexta conſideratio eſt. vbi fuit figura-
ta. Et dicit q̃ in quattuor mulieribus ve-
teris teſtamẽti quas ſcriptura reprehẽdit.
C Et p° per berſabee que ↄmiſit peccatũ car
nis cũ ipſo dauid: quam ipſe dñs hñs eam
poſtmodũ in vxorem amauit eã ſuper oẽs
alias mulieres ꝛ vxores ſuas. ꝛ in tñ vt
ſalomonẽ filiũ eius conſtitueret regem vt
pꝫ. 3. Re. Berſabee interp̃tatur puteus ſa-
turitatis. Et magdalena cecidit in puteuꝫ
peccatoꝝ. hãc xp̃s poſt modũ amauit val
de ꝛ poſt matrẽ ſuã plus inter oẽs mulie-
res. vñ eius amore ibat ad domũ marthe.
ꝛ amore eius marthã ſanauit a fluxu ſan
guinis ſcðm Ambro. Et ſuſcitauit lazarũ
fratrẽ eius ꝛc. Secundo fuit figurata
ꝑ Raab que nata in yericho ſuſcepit ex-
ploratores miſſos per Joſue Et per eam
domus patris ſui eſt ſaluata: vt dicit ioſ.
Raab interpretatur latitudo que eſt cari-
tas ſancte magdalene qua dilexit xp̃m.
Exploratores ſunt apoſtoli quibus ſedu-
lo proprijs manibus miniſtrabat. vnde fu
it deuota beati Petri apoſtoli qꝛ poſt cõ-
uerſionem ſuam beato maximino vt filiaꝫ
deuote cõmendauit per eam ſalua facta ẽ
domus patris ſui: qꝛ per conuerſioneꝫ ſuã
conuerſus eſt lazarus ꝛc. ꝛ martha ſanata
vnde hiſtorie ſonant eos poſt btãꝫ magda
lenã eſſe conuerſos ꝛc. Tertio fuit figu
rata per Thamar d̾ qua geniti ſunt iudas
phares ꝛ zarã. gñ. ꝛc. Thamar hñit duoſ
filios de iuda ſocero ſuo. ꝛ habuit pro ar-
rabone ſui concubitus anulum ꝛ armil-
laꝫ ꝛ baculum per quem liberata eſt ab in
cendio ignis. Thamar interpretatur ama
ra vel cõmutata hec fuit magdalena q̃ fuit
amara per contritionem. habuit palmaꝫ
ꝑ pſeuerantiã. ꝛ anulũ ꝑ fidẽ quã cõfeſ
ſa eſt. baculũ ꝑ crucẽ quam amplexata ẽ
in mẽte eã portãdo. Quarto fuit figura
ta ꝑ Ruth moabitẽ q̃. ſ. ſpicas ordei colle
git q̃s cũ excuſſiſſet inuenit. 3. modios ꝛc.
applica figurã. De hijs quattuor habetur
expreſſe in generatione xp̃i ꝛc.
Septima conſideratio eſt. Qualis
corona fuit ſibi data. Et dicitur q̃ habuit 7ª ↄſi
quadruplicem coronã. Et p° coronã lapi-
deã rõne martyrij: qꝛ gladiata gladio mor
tis xp̃i. fuit etiã martyr ꝑ amaricationeꝫ
peccatorum quãdo in mente habuit. vnde D
p̃s. Poſuiſti dñe in capite ei⁹ coronã d̾ la
pide precioſo. Secũdo coronã aureã q̃ da
tur doctorib⁹. vñ in auro notatur ſapĩa ſe
cundum Gre. ꝛ ipſa docuit ſapĩaꝫ ꝛ ſciaꝫ
fidei xp̃iane. De qua corona dicitur eccle
ſiaſti. Corona aurea ſuper caput eius ꝛc.
Tertio coronã floream que datur vir-
ginibus. non q̃ eſſet virgo: ſed poſt cõuer
ſionem ſuam puritatem altiſſimam men-
tis ꝛ corporis habuit. De qua ſapĩa coro

nemus nos roſis antequam marceſcant
ideſt puritate mentis ⁊ corporis. Quar
to Coronã argenteã que debetur victori
bus ⁊ martyribus quia vicit mũdũ renuẽ
do nobilitati ⁊ facultatibus. De qua apo
ſtolus. Non coronabitur niſi q legittime
certauerit. Sed iſta certauit inceſſanter ꝑ
30. annos in deſerto vacans orõnibus ⁊
meditationibus diuinis. Ideo merito de
bet coronari Gloria. ſ. eterna. Adq̃ nos
ꝑducat xp̃s ieſus dei ⁊ ꝟginis fili⁹. Amẽ

❡ De eadem Sermo ſecundus.

Magna eſt velud mare contritio
tua trenoꝝ 2° ca. Btũs Gre.
ſuꝑ luc. dicit ſic. Cogitãti mihi
de marie penitẽtia flere magis
libet q̃ aliq̃d dicere. Cuius inquit vel ſa
xeum pectus. ille huius peccatricis lachry
me ad exẽpluz penitẽdi nõ emolliãt. Cõſi
derauit. n. q̃d fecit ⁊ noluit moderare q̃d
faceret ſuꝑ cõuiuãtes ingreſſa eſt nõ iuſſa
venit inter epulas lachrymas obtulit. Di
ſcite inquit diuinis Gre. quo dolore ar
debat que flere inter epulas nõ erubeſcit
In quo quidem oraculo diuiniſſimus.
Gre. prefigit ante mentis nr̃e oculum cõ
tritionem beate marie magdalene tanquã
penitendi exemplũ ⁊ menſurã. Et q̄ exẽ
plum ⁊ menſura debet continere omnia
exemplata ⁊ menſurata Idcirco btẽ ma
rie magdalene recte dici põt illud verbum
ꝓpheticũ. Magna eſt velud ⁊c. Sicut
enim mare cõtinet oẽs aquas originaliter
Ita amaritudo illius mulieris penitẽtis
cõtinet oẽs nr̃as penitẽtias exẽplariter.

Intelligendũ eſt tamẽ ꝙ ad perfectaz
penitentiã quattuor in figura requirũtur.
Quorũ primũ eſt vt penitẽtia ſit vniuerſa
liter dilatata. penitẽtia enim particularis
⁊ diuiſa non dicit̃ ſalubris. Sicut curatio
corporis nõ dicitur ſalutifera: ſi aliqua pars
remanet egrota. Iõ dicebat ezechias de
oibus preteritis vniuerſaliter penitẽtiaz
agens yſ. 38. Recogitabo tibi oẽs annos
meos in amaritudine aie mee. Secũduz
eſt vt penitentia ſit internaliter profunda.
q̄ ſicut medicamentũ qd̃ ſolũ in ſuꝑficie
conſiſtit dicit̃ ſubſanare ⁊ nõ ſalubriter cu
rare. Ita penitentia que in ꝓfundo aie nõ
intimatur nõ eſt ſalubris. Ideo clamat ꝓ
pheta dd̃ i ps. Saluũ me fac de⁹: qm̃ intra
uerunt aque vſq; ad aiam meã. Aque. n.
penitentiales nõ ſunt ſalutifere donec ad
intrinſeca aie fuerint ingreſſe ⁊c. Ter
tium eſt vt penitẽtia ſit penaliter applica
ta. q̄ ſicut in vulneribus vt dicit cato dũ
ſanatur dolor eſt medicina doloris. Ita in
moralib⁹ pene ſunt quedã medicine Qui
ergo vult ꝑfecte penitere ſufficienter puni
at ſeipſum: ſicut ꝓpheta dd̃ dicebat. Quo
niam ego in flagella paratus ſum ⁊ dolor
meus in conſpectu meo ſemꝑ. Quartuz
eſt vt penitẽtia ſit affectualiter accepta: q̄
ſicut nos videmus in ciuilibus ꝙ nullus
reputat ſatiſfacionem placatã illam que ẽ
violenter extorta: ſed illam que eſt liberali
ter oblata. Ita in theologicis q̃to penitẽ
tia eſt magis voluntaria tãto eſt magis ſa
tiſfactoria. Et ideo dicunt ſancti ꝙ modi
cum de penitentia plus ꝓficit in hac vita
q̃ multa in purgatorio: q̄ illa pena nõ eſt
volũtarie aſſumpta ſed violenter inflicta:
Et ideo dicitur Iudic̃. 5°. Qui ſponte ob
tuliſtis animas veſtras benedicite domi
no ⁊c. Iſta ſunt quattuor penitentie inſi
gnia que marie magdalene in verbo pro
poſito attribuuntur. Et primo aſcribitur
ꝙ ipſa fuit dilatata vniuerſaliter q̄ ma
gna. Res enim q̃to maior tanto commu
nior ⁊ vniuerſalior ⁊ pluribus communi
cari poterit. Ideo dicitur eſdre. quarto ꝙ
magna eſt veritas quam inuocat omnis
terra. Secũdo ꝙ ei aſcribitur ꝙ ipa fuit
profundata internaliter in illa penitentia:
Quia velut mare. Sicut enim in diuina
ſcriptura attribuitur celo ſublimitas: ita
mari profunditas. vnde mare propter ſuã
profunditatẽ dicit̃ abyſſus Ion. 2°. Abyſ
ſus inquit vallauit me ⁊c. Tertio ei aſcri
bitur ꝙ fuit applicata penaliter. q̄ contri
tio. Actus enim contritionis eſt penaliſ
ſim⁹ q̄ ab intimis procedens oia exteriora
conturbat dicente Ierē. 23. Contritum
eſt cor meuz in me° mei contremuerũt oia
oſſa mea ⁊c. Quarto ei aſcribitur ꝙ fu
it acceptata affectualit̃ q̄ Tua Ille. n. ope

rationes que alicui violenter infliguntur
non ſunt vere ſue: q̄ ab eis nõ vituperatur
nec laudatur: ſed ille que voluntarie eliciũ
tur dicũtur vere ſue q̄ ei imputãtur ad lau
dem vel ad vituperium que non conſecũ
tur niſi actum proprium. Et ideo q̄ opus
redemptionis humane fuit voluntarie a
xp̃o elicitum. Ideo dicit̃ opus proprie ſuũ
Et ideo abachuc 3°. Dñe opus tuum in
medio annorum viuifica illud. Et cum
inter ceteros ſanctos hec mulier xp̃i aman
tiſſima de actu contritionis commendat̃
a ſanctis Idcirco circa actum cõtritionis
nr̃e conſiderationis oculum conuertendo
Primo oportet conſiderare actũ cõtritio
nis ſecundũ ſc. ad ipſum realiter elicẽdũ.
Secundo ſecundũ applicationẽ ad peni
tentiam marie magdalene vt ipſam exem
plariter imitemur. Quãtum ad primaz
partem primo inſiſtendũ eſt circa contri
tionis quidditatem. quem actuz debemus
ad remiſſionem peccatorum elicere. Se
cundo circa contritionis qualitatẽ vt cer
namus qualiter illud debemus ꝑficere ⁊c.

Quantum ad primũ quid eſt contritio
Dicit btũs Aug. 14. de trini. 15. Qd̃ ſicut
dolor qui eſt offenſio aie ſenſitiue eſt paſ
ſio de relicta ex actu diuiſionis contra cor
pus. Ita triſtitia quã vocat dolorẽ aie eſt
paſſio derelicta ex actu nolitiõis cõtra ani
mam. vñ dicit ꝙ triſtitia eſt diſſenſio ani
mi ab hijs rebus que nobis nolentibus ac
ciderũt. Ad declarationez aũt huius di
cti quattuor preambula premittuntur.

Primũ eſt ꝙ i volũtate nr̃a ſunt duo
actus cõtrarij. ſ. volẽdi ⁊ nolẽdi. Quo
rum primũ eſt ad bonũ ꝓſequendũ. Et ſe
cundũ ad malũ fugiẽdum Sicut. n. in in
tellectu eſt actus affirmandi ꝓp verum. ⁊
actus negandi ꝓp falſum. Ita apud volũ
tatem velle ꝓp bonũ. Et nolle ꝓp maluz
Actus aũt volendi ꝑ modũ ſe habet ten
dentis in obiectũ. ⁊ actus nolẽdi ꝑ modũ
fugientis ab obiecto. Et quia naturalis in
clinatio voluntatis eſt ad bonũ ꝓſequen
dum ⁊ malũ fugiẽdũ Idcirco iſti duo act⁹
contrarij dati ſunt voluntati ꝓ quibus di
cebat ſalomon. 3. R. 3. vel eccliaſt. 3°. Da
bis ſeruo tuo cor docile vt ſciat diſcernere
inter bonũ ⁊ malum. ſ. ad eligenduz ⁊ ad
fugiendũ ⁊c. Secundũ eſt ꝙ illos du
os actus volũtatis contrarios conſequũt̃
in volũtate due contrarie paſſiones. quia
actum volendi ſequitur delectatio. Actuz
nolendi ſequit̃ triſtitia. vñ ſecundũ Aug.
Sicut triſtitia ẽ de illis rebus que nobis
nolentibus eueniunt Ita delectatio econ
trario. Quod aũt actum nolendi ſequat̃
triſtitia naturaliter habetur. i. macha. 4°.
ca. vbi dicit̃ Quod lyſias conſternatus eſt
aio ⁊ deficiebat. q̄ nõ qualia voluit talia
facta ſunt. Et quod actum volendi ſequa
tur delectatio. dicitur in ps. Exultent in
quit ⁊ letentur qui volunt iuſtitiã tuam.

Tertium eſt. qd̃ q̃to maior eſt actus vo
lendi in voluntate: tãto delectatio eſt ma
ior. Et quãto maior actus nolẽdi tãto ma
ior conſequitur triſtitia. Cuius ſignuz eſt
q̄ inequalib⁹ bonis aliqui inequaliter de
lectantur: ſmꝙ inequaliter deſiderant il
la bona ⁊ in malis equalibus inequaliter
triſtantur ſecundum quod in equaliter
odiunt illa mala. Et ideo ſicut felicitas eſt
ſumme volitiua. Ita in ea eſt ſumma de
lectatio. Et ſicut miſeria eſt ſumme nolita
ita in ea eſt ſumma triſtitia ſecundum bea
tum Augu. Et q̄ actum amoris inten
ſum ſequitur intenſa delectatio. Sic actũ
odij triſtitia Ideo dicit ſponſa can. 2°.
Sub vmbra illius quem deſideraueram
ſedi ⁊ fructus eius dulcis gutturi meo ⁊c.

Quartum preambulum eſt ꝙ maior
voluptas que poſſit eſſe in homine vel in
hominis voluntate eſt gaudium. Et ma
ior anxietas eſt triſtitia: quia. nulla voluꝑ
tas poteſt eſſe ſine gaudio: nec aliqua an
xietas ſine triſtitia: cum ſit afflictiua: cuius
eſt ſignum q̄ res voluptuoſa ſine gaudio
ſumpta non allicit: nec res quantumcun
que afflictiua ſine triſtitia moleſtat. Ideo
dicit ſapiens prouer. 17. Quod animus
gaudens etatem facit floridam. Spiritus
triſtis deſiccat oſſa. Iſtis vero premiſ
ſis preambulis eſt cõſiderandum ꝙ ſunt
quattuor actus in anima noſtra q reqrũ
tur neceſſario ad ablutionẽ pcc̃i mortalis. pm̃ act⁹

Quorum primus eſt actus recordationis
A patrati ſceleris: nullus autē vnq̄ de pec-
cato penitet niſi peccatum perpetratū ad
memoriā reuocet. vnde ſcribitur epo ephe
ſi apoc. i. Quod lapſus fuerat. memor eſto
vnde excideris ⁊ penitētiam age. Attē
dendum eſt tamen ꝙ in illo actu recorda
tionis debet nobis occurrere: ⁊ diligenter
conſiderātibus occurrit peccatū ſub qua-
druplici rōe. ſ. Primo vt ꝑemptiuū diui
ne gratie: q: in eius aduentu aīa ſpoliatur
ſpūalibus donis. Secundum vt lucra-
tiuum infinite pene q: pena cōdigna pec
cati mortalis eſt gehēna inextinguibilis.

Tertio vt amiſſiuum glorie. q: nullus
exñs in peccato mortali habet hereditatē
in regno dei ⁊c. Quarto et eſt maius
omnium vt offenſiuum maieſtatis diuine
q: altiſſimus odio habet peccatores ſcōm
ſapientis documentum. Et ideo ꝓp illā
quadruplicem malitiam q̄ peccatū ipor-
tat volūtas que eſt tali ſauciata plaga. nā
peccatū ſi quod eſt. eſt in volūtate ſecūdū
Aug. clamat ad memoriā dum deſiderat
penitentiam recordare paupertatis mee ⁊
tranſgreſſionis abſinthij ⁊ fellis. Paup-
tatis inq̄: q: diuina gratia ſum ſpoliatus
Tranſgreſſionis: q: per me fuit diuina in-
dignatio prouocata. Abſinthij: q: per ta-
lem actum dulcedo glorie fuit miſſa.
Et fellis: q: per ipſum amaritudo pene ꝑ
petue fuit promiſſa. Et ſequitur ibi treno
rum 3°. Memoria memor ero ⁊ tabeſcet
in me aīa mea nulla. n. memoria vel intel
ligentia illa quattuor in patrato ſcelere di
ligenter conſiderat que non tabeſcat ⁊c

Secūdus actus eſt oditōis ꝑpetrati cri
2°act9 minis: q: niſi peccatum ad memoriā redu
ctum diſpliceret: nullus de tali peccato pe
niteret. vñ ſanctus Job penitētiam agēs
dicebat Job. 4 Tedet aiam meā vite mee
dimittā me aduerſū eloquium meum. lo
quar in amaritudine anime mee. ⁊ dicam
deo noli me condēnare ⁊c. Attende ta
men ꝙ res ſolet odiri quadrupliciter. Et
B p°. feda: ſicut homo honeſtus deteſtat ſor-
didum indumētū. Secūdo anxia ſicut
beſtie odiunt aculeum. Tertio q: onero
ſa: ſicut mercenarius horret magnum pon
dus ⁊c. Quarto nociua q: medicus ab
horret cibum mortiferum q̄uis ſit dulcis ⁊
naute cātum ſyrrenarū. Et iſtis quattuor
rōnibus peccatum qđ ad memoriā reduci
tur per penitentiam habet. cauſam odibi-
lem. Et primo q: fedum. habet. n. ymagi-
nem dei in anima relucentem denigrare.
vñ peccatoribus trenorum. iiij. Denigra-
ta eſt ſuper carbones facies eorum ⁊ yma-
go trinitatis in eorum mentibus refulgēs
prius. Secundo q: anxium ſynderēſis
enim ſicut quidam aculeus ſemper pūgit
animam exñtis in peccato mortali vt eā
quieſcere non permittat. Ideo in ps. con-
uerſus ſum in erumpna mea dum confrin
gitur ſpina. i. aculeus. ſ. ſtimulus cōſciētie
⁊c. Tertio q: onerosum. Ita. n. aggra
uat animam vt ipſam proſternat ne reſur
gere valeat vnq̄ viribus ſuis poſtquā cor
ruit. vñ in p°s. Quoniā iniquitates mee
ſuper greſſe ſunt ſuper caput meum ⁊ ſicut
onus graue grauate ſunt ſuper me ⁊c.

Quarto q: nociuum. ſicut enim toxi-
cum cum dulcedine interficit corpus. Ita
peccatum cum dulcedine occidit animam
que mors eſt vltimum nocumentum. vn-
de iacobus in canonica prima peccatū cū
conſumatum fuerit generat mortē. Et iō
concurrentibus iſtis quattuor conditioni
bus in memoria ſatis poteſt voluntas ra
tionabiliter ipſum odire vt intuenti poteſt
patere ⁊c.

Tertius actus attritionis patrati pec- 3° ac
caminis. Sicut enim odiū ſequitur recor
dationem mali. ita triſtitia ſequitur illam
oditionem. Declaratū enim fuit ꝙ ſicut
delectatio naturaliter ſequitur actum vo-
lendi. ita triſtitia actū nolēdi qui eſt odiū.
Iſta autem triſtitia de malo nolito vocat
attritio. ⁊ de illo actu attritionis ſequitur
actus contritionis reſpectu peccati recorda
ti ⁊ oditi. Dicunt doctores ꝙ peccatori
cuilibet pertinent quattuor conſideranda
Primum eſt ꝙ illa attritio non meretur
remiſſionem peccati mortalis de cōdigno C
q: ex puris naturalibus nullus poteſt re-
ſurgere a morte anime ſicut nec a morte

corporis que eſt minor. Quilibet autē ex
puris naturalibus pōt eē attritus. Et cō
ſtat ꝙ culpa mortalis eſt mors aīe. g° ⁊c.
Scdm eſt ꝙ illa attritio nō meref infu
ſionē gr̄e de cōdigno. q: nullus actus na-
turalis eſt de ſe cōdignus dono ſupnatu-
rali: cū in hac errauerit pelagius. Actus
aūt attritiōis eſt actus naturalis liberi ar
bitrij. ergo non pōt eſſe condignus dono
gr̄e qđ eſt ſupnaturale. Tertiū eſt ꝙ
iſta attritio meref remiſſionē culpe. de cō
gruo. q: nō cōgruit ꝙ aliq̄s ad īpoſſibile
obligef. ſ3 īpoſſibile eſt alicui mereri remiſ
ſionē talis culpe de cōdigno: ergo ad tale
meritū nō debuit obligari: ſed ad meritū
de cōgruo. ⁊ illud nō pōt eſſe niſi attritio.
⁊c. Quartū eſt ꝙ illa attritio meretur
infuſionē gr̄e de cōgruo. q: cuilibet beni
uolo dño dz ſufficere ad eius capiēdā be-
niuolētiā: ſi ſeruus offerrat ei obſequium
qđ pōt l3 eius gr̄e nō ſit cōdignū. Et iō q:
creatura nō pōt ex puris naturalib9 plus
deo offerre citra primū niſi actū ꝯtritiōis
Nota deus de cōgruo illū acceptet ꝑ ſuā beniuo
dubiū. lentiā l3 nō ſit ei cōdignus. Et ſi dicaf
q̄d eſt mereri de cōgruo ⁊ de cōdigno. Di
citur ꝙ mereri de cōgruo ē qñ q̄s nō dat
q̄tū valet ꝓmiū. Sed qñ q̄s aliquo obſe-
quio meretur alterius amorē vel meritū
qđ maius vel melius eſt obſequio Mere
ri de cōdigno eſt qñ quis intēdit obſequi
um equale merito. ⁊c.

4°act9 Quartus actus cōtritionis eſt cōmiſſe
turpitudinis. q: ſic attritiō ſequitur oditio
nē. Ita cōtritio ſequit attritionē ꝓ eo ꝙ il
lud qđ ē ſupra naturā p̄ſupponit illud qđ
eſt ſcōm naturā. Et actus cōtritiōis ē ſup
naturalis aliquo mō: cū act9 attritiōis ſit
mere naturalis De illo actu ꝯtritiōis oꝫ
hic ꝯſiderare quattuor ꝟitates theologicas.
D Quarū p̄ma ē. ꝙ actus attritiōis ⁊ contri-
tiōis ſunt idē eēntialf. q̄ñ actus attritio
nis mereaf gr̄am de cōgruo. nō meref āt
eā ꝓ p° inſtāti quo elicif. q: tūc ita cito q
libet eēt in gr̄a. ⁊ ſic attritio nō ꝑuenerit
cōtritionē: ſed mereaf eam poſt certā men
ſurā a deo p̄fixā: ſcōm ꝙ attritio ē intēſior
vel remiſſior: ⁊ tūc attritio ſit cōtritio ꝑ ſo
lā gr̄e cōiūctionē. ſic eadē ē plenitudo hoīs
in tenebris ⁊ in luce. exñtis. ſed qñ ē in te
nebris nō delectatur niſi ponaf in lumine
⁊c. Secunda ꝟitas eſt ꝙ actus attritio
nis ⁊ ꝯtritionis differūt accidētalf ſic ocu
lus hoīs dormiētis q̄ eſt ſine viſiōe. ⁊ ocu
lus vigilātis q̄ ē cū viſione adiūctus. Ita
attritio eſt gr̄a adhuc priuata. S3 cōtritio
qñ eſt gr̄e ſociata. Et iō ſicut dñs nō h3 ac
ceptū idē ſeruitiū ꝙ facit ei ſeruus qñ eſt ī
gr̄a ei9 ⁊ nō in eius gr̄a. Ita eſt de actu at
tritionis ⁊ cōtritionis. q: reſpexit deus ad
abel ⁊ ad munera ei9 ad Caym āt ⁊ ad mu F
nera eius non aſpexit gñ. 4. Tertia ve
ritas eſt ꝙ actus iſte contritionis meref re
miſſionē mortalis culpe ⁊ infuſionē gr̄e
nō ſolū de cōgruo ſ3 de cōdigno. q: quicū
q3 pōt mereri de cōdigno illud qđ ē mai9
pōt multo magis illđ qđ eſt minus: cū ibi
minor dignitas req̄raf. Actus aūt aīe in
gr̄a exñtis meretur de cōdigno gloriā. g°
multo magis gr̄am ⁊ culpe carētiā q̄ ſunt
ordinata ad btitudinē tāq̄ ad finē. Quar
ta ꝟitas ē. Qđ actus cōtritiōis nō ē cōdi-
gnus tātis p̄mijs ex natura ſua: ſed ex ſola
ordinatiōe dīna q: nulla natura inferior
pōt eſſe cōdigna ſupiori ſe. S3 ſpūalia cor
poralibus non pñt cōpari. Et iō q: nāli-
ter actus cōtritiōis eſt īferior actu btifico
⁊ gr̄a nō pōt eſſe alteri cōdigna ex ſua na-
tura ſed ex inſtitutiōe dīna. Sicut ſi rex ali
q̄s inſtitueret vt p̄ciū equi eēt marcha au
ri tūc p̄ciū illud eſſet cōdignū ex inſtitutio
ne regia nō a natura: cum vnus equus ſit
melior oī auro. Et q: illū actū h3 acceptū
ſup oē ſacrificiū. Iō dicebat azarias ī oīo
ne ſua dañ. 3°. nō eſt in corpe hoc ſacrificiū Scda
ſed ī aīa cōtrita ⁊ in ſpū hūiliato ſuſcipia ps pñ-
mus dñe inq̄t ate. ⁊c. Circa ſecūdā ſer cipalis
monis ꝑticulā inſiſtendo occurrūt q̄ttuor
cōſiderationes. Quarū p̄ma ē Qualis ē ei9
neceſſitas. Scda ē Qualis eſt ei9 opor
tunitas. Tertia eſt Qualis eſt eius con- E
gruitas. Quarta ē Qualis eſt eius vti
litas. Quātū ad primū de cōtritiōis ne
ceſſitate. Dī āt ꝙ illđ ē ſimplr neceſſariū ſi
ne quo finis neceſſarius hēri nō pōt. Sicut
medicina vel ſanitas nullo mō hēri pōt.

Sed qꝛ felicitas que ē finis vltimus hoīs
nō pōt hꝛi ſine contritione: cū hoīes ꝑ pec
catum ipſaꝫ amittāt. ⁊ pctm̄ amittere nō
pn̄t niſi ꝑ cōtritionē. ergo ē ſūme neceſſa
ria. Ipſi⁹ aūt neceſſitas declaraꝛ quadru
pliciter. Et p° in ſacīo regenerationis ſiue
battiſmi: qd̄ ſacramētum regenerationis
eſt ſumme neceſſariū inter oīa ſacīa. dicē.
Jo. 3°. Niſi qs renatus fuerit. ⁊c. tn̄ cōtri
rio ē ad ſalutē magis neceſſaria. qꝛ nullus
adult⁹ recte ꝑ baptiſmū ſine cōtritiōe pōt
ſaluari. qꝛ ſi fictus accedit ad ſacīꝫ ſi ſuſci
pit. qꝛ res ſacīi nō ſuſcipit ſi obicē ponat:
poſtea vero ſola cōtritio ipm̄ ſaluat. Et ſi
ſacīm baptiſmi ſuſcipe nō poſſit ſola cō
tritio ipſum purgat. ⁊c.
 Secūdo i ſacīo
ꝯfeſſionis: qꝛ ſacīm penitētie eſt poſt ſacīꝫ
baptiſmi ſūme neceſſariū ad ſalutē. cū dn̄s
dicat luce. 13. Niſi penitētiā egeritꝭ ſimul
oēs peribitꝭ. Et tn̄ cōtritio ē magis neceſ
ſaria ad ſalutem: ꝙ illud ſacīm. cū illud ſi
ne cōtritiōe nihil ꝓficiat. Et tn̄ in caſu ne
ceſſitatis ſola contritio ſufficit ſine illo ſa
cīo ꝓmoaū illud cōfert grāꝫ qn̄ ꝓuenit ⁊c.
Tertio i ſacīo cōionis qd̄ eſt ad neceſſi
tatē ſalutis tpībus ⁊ locis determinatis
Cū de⁹ dicat Jo. 6. Niſi mādücaueritis
carnē filij hoīs. Et tn̄ ꝯtritio eſt āplius
neceſſaria. qꝛ ſine determinatione loci vel
tpis impāta eſt. in oībus alijs excuſat ipoſ
ſibilitas vel in oportunitas. In contri
tione aūt nulla cadit excuſatio. qd̄ ſi pec
cator ſine ipſa moꝛiaꝛ neceſſario dānatur
Et rō tāte altitudinis ſacīi huius ꝓcipue
eſt. qꝛ ſemꝑ cōtritio eſt in poteſtate volūta
tis nr̄e ꝓuia attritiōe ⁊c. Quarto in mi
ſterio nr̄e redēptiōis qd̄ fuit ſūme neceſſa
riū ad hūanā ſalutē dicēte caypha ꝑ ſpūꝫ
ꝓphetie ſibi ad hoꝛā traditū Jo. xi. Expe
dit vt vnus hō moꝛiaꝛ ꝓ ꝓplo ⁊c. Et tn̄ i
illo ſacīo actus cōtritionis aīe xp̄i q̄ fuit i
cruce ꝯtritus de pctīs nr̄is maxie dr̄ fuiſſe
ſalubꝛis. qꝛ paſſio aīe ē foꝛtioꝛ ꝙ paſſio coꝛ
pis. ⁊ ad merēdū efficacioꝛ indulgētiā ꝙ
paſſio coꝛpis. Qd̄ aūt xp̄s fuerit cōtri
tus hētur mar. 16. Triſtis eſt aīa mea vſqꝫ
ad moꝛtē. ⁊ illa triſtitia de pctīs nr̄is fuit.
Fuit etiā ſumma grā q̄ eſt cōtritio ꝑfecta

Et a virtute illius cōtritiōis xp̄i hn̄t ꝟtu
tē oēs vie cōtritiōis ad delēdū pctā. vn̄ di
cit xp̄s yſa. 61. Spūs dn̄i ſuꝑ me ⁊c. ſeq
tur miſit me vt ſanarē contritos coꝛde ⁊c.
Quātū ad cōtritiōis oportunitatē eſt 2ª pars
aduertendū ꝙ medicina eſt valde optima
qn̄ ē vallata circūſtātiis quadruplici. ⁊ p°
Qn̄ eſt facillima. qꝛ aliq̄ medicine ſunt ita
difficiles ꝙ hoīes ꝑ eligerēt infirmari ⁊ qn̄ꝫ
moꝛi: quēadmodū dicit Math. v. Qd̄ il
la mulier quam xp̄s curauit fuerat multa
a medicis ꝑpeſſa ⁊c. Scd̄o qn̄ eſt celeri
ma qꝛ diutine cure nō ſolū grauāt infirmū
ſed attediāt medicū. ſic dicit ſap. eccli. 4°.
langor ꝓlixioꝛ grauat. ſ. medicū. Ter°
qn̄ ē integerrima: qꝛ qn̄ ſanaꝛ vnū mēbꝝ
alio in langoꝛe remanēte totū coꝛpus infir
mū remanet. ⁊ iō nō ē medicina optima.
Et iō xp̄s illū cecū quē illuminauit coꝛpa
liter voluit illuminare mētaliter. Jo. 9. ne
videreꝛ cura ꝑtialis ꝟn̄ dicūt ſcī ꝙ xp̄us
nunꝙ curauit aliquē i coꝛpe qn̄ ipſū ꝓus
curauerit in aīa ⁊c. Quarto medicina
eſt optima qn̄ eſt ſaluberima. Sūt. n. non
nulle medicine q̄ lꝫ moꝛbū ꝓſcindāt: tn̄ ſta
tim ſanitatē ꝑfectā nō cōferūt. ⁊ iō medici
na tūc eſt optima qn̄ ipā ſumpta mox ſani
tatis eſt redditiua. ſic fuit illa medicina q̄
mūdatus fuit naamaꝫ a lepꝛa. vbi dicit ꝙ
reſtituta eſt caro eius ſic caro pueri. 4. Re.
13° ca. Nūc aūt iſta medicina cōtritio
nis q̄ inſtituta ē ad curādā plagā pctī moꝛ
talis. Eſt. ſ. pꝛimo facillima: qꝛ ſicut dicit
Aug. in lib. de li. ar. Nihil ē tā in poteſta
te volūtatis ſic actus eius: cuius ſignū eſt.
qꝛ lꝫ aliqua creatura poſſit nos cōpellere
ad remanēdū vel ipedire ad eūduꝫ. Nul
la tn̄ creatura pōt nos ipedire aut cōpelle
re ad volendū vel nolēdū. Et qꝛ actū vo
lendi ſequiꝛ attritio. ⁊ ita cōtritio. Et iō
nil eſt tā in nr̄a poteſtate ſicut cōtritio. Et
ſic illa medicina eſt facillima. Secundo
eſt celerrima. qꝛ non tardat per hoꝛaꝫ: vel
momentum ſed in eodem inſtāti quo ap
plicatur ſanat: ſicut ſol emittit radiū ſuuꝫ
ſubito ⁊ in inſtanti. Tertio ipſa eſt inte
gerrima. qꝛ impoſſibile eſt vnum vulnus
peccati moꝛtalis ꝑ cōtritionem ſanari qn̄

B

oīa ſanentur: cū diuina indulgētia nō ſit di
uiſa ⁊c. Quarto qꝛ ē ſaluberrima: qꝛ nō
ſolū plagā curat: ſed ⁊ grāꝫ q̄ ē vita ⁊ per
fecta ſanitas aīe inducit. ⁊ demū in poſterꝫ
a peccatis pꝛeſeruat. Jō dicit p°s. Sanat
contritos coꝛde ⁊ alligat contritiōes eoꝝ.
Sanat contritos coꝛde ꝙtum ad peccato
rum purgationē. ⁊ alligat. contritiones eo
rum quātuꝫ ad peccatoꝝ ꝓſeruationē ⁊c.
3ª pars Quantū ad congruitatem contritiōis
eſt aduertendum ꝙ contritio que eſt inſti
tuta ꝑ penitentiam peccati moꝛtalis eſt pe
na congruentiſſima: qꝛ ſicut maxima infir
mitas indiget maxima cura. ita maxima
culpa remittit ſecūdū iuſtitiā diſtributiuā
maximā penā. vnde deutero. 25. Pꝛo mē
ſura peccati erit plagarum modus. ⁊ quia
peccatū moꝛtale eſt maxima culpa in quo
. ſ. offendiꝛ maieſtas infinita. Jō pꝛo pꝛin
cipali pena eſt inſtituta ei. ſ. cōtritio que ē
maxima pena. Qd̄ aūt contritio ſit pe
naruꝫ maxima pꝛobaꝛ. qꝛ includit triſtitiā
attritionis: que quidē triſtitia dicꝛ eſſe pe
na penarum. Iſtius aūt pene magnitu
C do declaratur quadrupliciter. Et p° qꝛ
ſumit. ſ. originem in inferno. Pena eniꝫ
demonum eſt maxima: cū peccatum ange
li fuerit maximū: vt teſtaꝛ diuina ſcriptu
ra in ezechiele ⁊ maxime culpe debeꝛ ma
xima pena. ⁊ tamen pena ſenſus que eſt in
demonibus non eſt niſi triſtitia. nō. n. pn̄t
ab igne calefieri vel cōburi: cum ſint ſpūs
nec doloꝛe ſenſibili immutari: cū ſint itelle
ctus ſeparati: nec patiuntur in natura vel
intellectu: ſed ſolum in voluntate qua pec
cauerunt in qua nō pōt eſſe aliquod affli
ctiuum niſi ſit triſtitia. ⁊c. Secundo ſu
mit originem in purgatoꝛio. qꝛ ſicut docet
btūs Aug. In iſto mundo non eſt aliqua
pena ita magna ſicut illa de purgatoꝛio q̄
infligiꝛ aīabus ſeperatis a coꝛpoꝛe. ille au
tem nō pn̄t pati ab igne in ſua. eſſentia cū
ipſe ſint i materiales. ⁊ ignis in agendo i
eas non poſſit inducere aliquā qualitateꝫ
coꝛpeam: ſed affligunꝛ i voluntate ⁊ nō in
intellectu. qꝛ in ipſo non poniꝛ aliqua paſ
ſio afflictiua. ⁊ ſic in voluntate cuius pe
na eſt triſtitia ⁊c. Tertio ſumit originē

in hac vita. qꝛ in iſta vita cū ſit. ſ. vltimuꝫ
⁊ maximū ſuplicīū moꝛs contingit ꝙ ali
qui eligunt moꝛtē vt fugiāt triſtitiā cū tn̄
ad vitādum moꝛtē maioꝛē penā acceptēt.
Illud aūt declaraꝛ in illis q interficiūt ſe
ipſos. ꝑ triſtitia aūt moꝛtē ſibi ꝓcurrāt vt
aliquā euadāt triſtitiaꝫ: ſicut pꝫ de ſaul. vt
triſtitiā illuſionis fugeret. 1. Re. 31. ca. ⁊c.
Quar° ſumit originē i ꝑadiſo. qꝛ ſic ait
Ricardus de ſcō victoꝛe. Si pena inferni
aſſumi pōt cū amoꝛe ⁊ volūtate nō eēt pe
na. Ita pōt argui ꝙ ſi felicitas ꝑadiſi pōt
eſſe cū triſtitia ⁊ diſplicētia nō eſſet gloꝛia
cū nullum violentū aut diſplicēs delecta
bile eē poſſit. Et iō triſtitia eſt maxima pe
na que tantā felicitatē abſoꝛbere pōt: quā
abſoꝛbere nō potuit maxima xp̄i ⁊ crudeliſ
ſima paſſio: lꝫ enim triſtareꝛ nō tn̄ de obie
cto btīfico. Et pp̄ hoc illa maxia pena fu
it iſtituta cōueniētiſſime a deo ꝓ tali cul
pa ⁊ tāta. ⁊ ita decēs ē. vt tali pena iflicta
de⁹ pctōri fiat placatus ex quo penā debi
tam ſubſtinet. Jō dicꝛ in p°s. Coꝛ cōtri
tum ⁊ humiliatū deus non deſpicies ⁊c.
Quantum ad quartū. Que eſt cōtritio
nis vtilitas eſt auertēdum ꝙ actus cōtri 4ª pars
tionis eſt peccatoꝛibus ſūme ꝟtuoſus ſiue
fructuoſus ſicut actus remiſſionis ſūme ē
vtilis debitoꝛibus. Iſtius aūt actus vti
litas quadrupliciter declaratur Et p° qꝛ
per ipſuꝫ eterna pena totaliter dimittitur. D
Quāto enim eſt maioꝛ pena condēnatio
nis: tanto maioꝛ eſt actus ſolutionis ⁊ re
demptiōis. ⁊ ideo cū pena inferni illata cō
tra pctm̄ moꝛtale ſit infinita. infinite vtili
tatis ē actus quo illa pena totaliter dimit
titur. iſte eſt actus contritionis. per vnicuꝫ
eniꝫ actū cōtritionis pena inferni eterna q̄
ꝓ oībus pctīs erat debita totaliter ē dimiſ
ſa ⁊c. Secūdo qꝛ ꝑ ipm̄ pena purgato
rii maxie diminuiꝛ. lꝫ. n. in actu ꝯtritiōis
pena iferni totaliꝛ dimittaꝛ. tn̄ ad penā tē
poꝛalē purgatoꝛij aīa obligaꝛ: ſi cōtritio ſi
ſit tāta ꝙ ſatiſfaciat ad totū euacuādū. pēa
autē purgatoꝛij diminuitur ꝑ penā huius
mundi. qꝛ triſtitia eſt pena penarum vt
patuit. Iſta tamen frequētata. maxime di
minuit iſtam penam ⁊ totaliter anihilat.

Tertio p ipſaȝ gr̃a diuina ſemp augeť.
q2 ſcd̃m btm̃ Aug. caritas ſemp meretˀ au
geri vt aucta mereať pfici. Itaqlibet actꝰ
elicitus ꝛ potētia caritate informata:duȝ
tm̃ ſit meritorius mereť caritatꝭ augmētuȝ.
ꝛ p cõſeqũeñs glie q̃ aũt oio ſunt ideȝ:aut
ſunt adequate. actꝰ aũt cõtritiõis nũq̃ꝫ eli
citur niſi a potētia elicitiua in q̃ eſt. gͦ. qli
bet actus auget gr̃aȝ ꝛ facit deo eſſe gratũ
maxime ꝛ dilectũ:qd̄ debēt hoies ſup oia
bona deſiderare ꝛc. Quarto q2 p ipſaȝ
gloria eterna ſemp accumulať. q2 primus
actus contritionis meretur de congruo il
lam felicitatē eternā ſi actus p gr̃am ꝛ cari
tatē ſit formatiue. ꝛ qlibet ſequēs ipȝ mere
tur illius felicitatis augmētũ ſcd̃m aliquē
gradũ. p quo plura merita hñt maiorem
gloriā. ꝛ ſic cũ hñs quēlibet illoꝝ graduũ
eſſet pfecte btũs. ſic minimus gradus cari
tatis gratificat. Et id̄ qlibet actus cõtritio
nis tm̃ valet q̃ꝫtũ regnũ eternũ ſcd̃m ali-
quē gradũ:cũ ei rependať de cõdigno vñ
ſicut vigilia que ē triſtitia añ feſtũ leticie
ponitur Ita triſtitia añ felicitateȝ induciť
ſcd̃m illud ezechielis. vij. Egreſſa ē triſti-
tia. floruit v̇ga. q2 p illius cõtritiõis receſ-
ſum aia remanet florida tota gratioſa ꝛ fi
naliter btitudine cãdida.

Circa ſecundā ptē p̃ncipalē inſiſtendo
circa actũ cõtritiõis ad penitētiā illius ſcē
Scđa Ubi. ſ. aduertēdũ eſt q maria magdalena
ps p̃n- fuit noiata ꝛ cognoiata noibus conueniē
cipalis tibus actui contritiõis. Iſtud aũt nomen
maria hȝ ſcd̃m Ierom̃ quattuor interp̃-
tatiões. Quaꝝ. ſ. p̃ma eſt Quia ſũma ma-
ria. i. maris collectio ſcd̃m illud gñ. i. ca.
D Congregationes inqt aquaꝝ appellauit
maria. Ubi ſciēdũ eſt q deus creauit ele-
mētũ aque raꝝ. ꝛ ex oi pte terre diſpſum.
Et poſtea dixit. Congregenť aq̃ q̃ ſub ce
lo ſunt in locũ vnũ vt appeat arida. Et
tunc illā cõgregationē aquaꝝ appellauit
maria. Et p illũ modũ aia nr̃a qñ ex-
tra ſcipſaȝ ꝛ diſpſa p ſenſibilia occupans
vniuerſam ſupficiē terre. tũc nõ põt eē cõ-
trita. q2 actus cõtritiõis eſt de interioribꝰ
culpis q̃ latēt in aia qbus intenta eſſe non
põt dũ ſit extra ſeipſaȝ. ꝛ qñ in locũ vnuȝ
congregātur ꝛ ad ſe regrediunť infra pro-
prium locũ tũc ſuas cernēs maculas qbꝰ
inquinať cõtrita ꝛ ptcrita efficiť maria.
Sic hec ſcā glorioſa poſtq̃ꝫ a mundi põpis
ad ſe fuit cõuerſa fuit ſca pfecte cõtrita ꝛc.

Secunda eſt ſtella maris. Cuius talis
eſt ſitus in celo q circa ipſaȝ q̃ diciť ſtella
maris. ideſt polum articũ voluũtur ſemp
ſepteȝ ſtelle pp quas illa regio diciť ſeptē
trionalis. Et ſcd̃m illũ modũ fit aia cõtri
ta p reuelationē ſeptē v̇tutũ que cõtrarian
tur ſeptē peccatis mortalibus q2 oppoſita
iuxta ſe poſita magis relucēſcũt. Et ideo
ſcribitur littera nigra in carta alba. Et id̄
aia cũ recogitat illaꝝ v̇tutuȝ pulchritudi
nem deteſtatur peccatorũ oppoſitoꝝ mor-
talium turpitudinē:ꝛ ſic efficitur cõtrita.
Et q2 p illuȝ modũ conuerſa fuit hec mu
lier dicitur Math. 15. q iſta eſt maria de
qua xp̃s eiecit vij. demonia. i. ſeptē peccata
mortalia ſecundũ btm̃ Aug. ꝛc. Tertia
eſt illuminata. Nulli aũt põt aduenire cõ
tritio niſi per illuminationē. Natura lu-
minis enim eſt vt res pulchra q̃ꝫto plus il
luminatur tanto plus decoratur ꝛ res tur
pis econtrario. vt pȝ in abhominabilibus
que ſi clarificenť faciunt euertere ſenſum.
Et ideo cuȝ peccata de ſui natura ſint tur
piſſima vt teſtať diuina ſcriptura. q̃ꝫto ma
gis notitia aie clarificať:tanto plus pecca
torum turpitudo percipiť. Et inde eſt q ſa
pientes verecundãtur de multis de qui-
bus ſtulti non percipiunt nec erubeſcunt.
Cum tamen erubeſcentia nõ ſit niſi de tur
pi. ꝛ ſic generatur cõtritio: Et vlterius na
tura lucis eſt vt illa que in tenebris appa-
rent pulchra quandoqȝ facit apparere tur
pia vt apparet in vermiculis:ꝛ in aliqui-
bus lignis putridis nocte lucentibus.

Per hunc moduȝ lux ſpũalis qua aia
illuſtratur facit peccata abhominari que i
tenebris paſſionum apparebant placabi-
lia ꝛc. Quarta eſt mare amarum. Iſta
autē amaritudo maris cãtur ex hoc q ra-
dij ſolis cõtinue cõtingentes ſupficiē illiꝰ
aque extrahere hñt inde vaporē ſubtilē cũ
dulcedine:ꝛ hũorē groſſuȝ ꝛ terreſtrē qui
remanēt faciunt amarum quaſi deſiccãdo

Et p illũ modũ radij ſolis q̃ ſũt attractꝰ
ſpũs ſci q̃ cõtinue cõtingũt mētē eiuſdeȝ
hois bonis iſpiratiõibꝰ dicēte aplo. Nẽo
põt dicere dñs ieſus niſi in ſpũ ſcõ q̃ quo
tidie extrahit hutꝰ mũdi ꝛ carnis dulcedi
nem de aia nr̃a. q2 quãto plus tales iſpira
tiones multiplicãtur. tãto ea q̃ ſunt in mũ
do minus dulcia ſunt. ꝛ cũ illa dulcedo ē
penitus ſepata. tũc ſequiť amaritudo pfe
cta de pctis. q2 q̃ꝫdiu manet dulcedo mun
di in aia nõ põt in ea amaritudo penitētie
eſſe. cũ iſta ſunt ɔ̃ria Iõ diciť. i. Re. pͦ. q cũ
eēt ãna amaro aio orabat dñȝ flēs largiter
q2 fletus cõpunctionis nõ põt pcedere niſi
de radice tenere amaritudinis. Nõ ſolum
aũt illius glorioſiſſime ſcē nomē:ſed ēt co-
gnomē cõuenit aie penitēti ſeu ɔtrite ſcd̃ȝ
eiuſ quadruplicē interp̃tationē quã ponit
E Iero. in interp̃tatiõibꝰ ſuis. Pr̃ia ē q
magdalena interpretatur magnifica. Ma
gnificētia aũt eſt v̇tus aie q̃ cõſiſtit in ma-
gnitudine ſumptuũ ꝛ donoꝝ. Nũc autē
tria ſunt bonoꝝ genera. ſ. fortune q̃ ſunt
minima. Et ſunt extra nos. Alia bõa cor
poris q̃ ſunt cē nos q̃ ſunt maiora. Alia
bona aie q̃ ſunt itra nos q̃ ſunt maxia. ꝛc.
Aia. n. cõtrita eſt magnifica. q2 liberaliter
cõdonat nõ ſolũ bona fortune pctã elemo
ſynis redimēdo ſic dedit cõſiliũ dañ. 4.
nabuchodo di. Peccata tua elemoſynis
redime. ꝛ bona corpis carnē macerando.
Sed ꝛ bona aie affectiões iracũdie totalr
remittēdo:ſicut dic̃ dñs in Math. Si di-
miſeritis hoibus pctã coꝝ ꝛc. Scđo in
terp̃tať p̃munita. Ille. n. q̃ p̃epat ſe ad
actũ cõuerſiõis q̃ fit p cõtritionē dȝ ſe di
ſponere ad pugnã tētationis vt talis aia
ſit p̃munita. ſic cũ qs detineť violēter ſub
dñio crudelis tyrãni ꝛ diſponit rebellare
vt de captiuitate exeat oȝ ipȝ ſe fortiſſime
diſponere ad reſiſtēdũ. ꝛ tũc facit maxime
ſuũ conatũ. vñ dicit ſap. accedēs ad ſerui-
tutē dei p̃epa aiam ad tentationē eccliſi
2ͦ ca. Tertio interp̃tať Turris. Aia.
n. cõtrita ad modũ turris debet. eſſe firma
ne a ſuo p̃poſito auertať. q2 ſi poſt p actã
penitētia reuertať ad vomitũ in duplo di-
ſplicet. ꝛ flagellũ iteraf:vñ ſic egrotus to-
taliter dũ ſanať a ɔ̃rijs cauere dȝ ne recidi
uet. Sic ꝛ talis aia cauere debet recidiuũ.
pp qd̄ diciť ad hebreos. vj. Qd̄ ipoſſibile ē
eos q̃ ſemel illuminati ſunt:vt poſtea p̃la
pſi rurſus renouari ad penitētiã q2 illd̄ nõ
põt fieri niſi p v̇tutē diuã. Quarto in
terp̃tatur Defenſatrix. Nulla. n. ē ſpēalis
aicutia q̃ ita poſſit aiam defendere a pctõ
ſicut cõtritio frequētata. q2 triſtitia nõ ſo-
luȝ repellit tētationē ſibi cõtrariã. ſed ꝛ cõ
tingēteȝ ſm dicta philoſophoꝝ. vñ exꝑi
mur q manēs triſtis nõ põt in aliq̃ alia
re delectari. q2 vitia ꝛ tētationes aiaȝ deci
piunt p modũ delectatiõis. vñ ad repellē
da talia eſt ɔtritio ſũme ydonea. Sic pue
riles tētationes maxie p timores repellun
tur. vñ dr̃ eccleſiaſti. xj. Melior eſt ira vel
triſticia riſu. q2 p triſtitiã malus corrigitur
animuſ delinquēs: Et id̄ q2 illa ſcã mulier
oibus cõtritiſ fuit exēplar fidelibuſ ɔueniē
ter fuit appellata Magdalena. Cui xp̃us
pͦ appuit in ſua reſurrectione marci vlti
mo. Sed q2 ſcd̃m doctrinã btĩ Aug. li.
de quãtitate aie magis eſt curandũ de re-
bus q̃ꝫ de noibus. Idcirco ſcã illius mulie
ris ſunt p̃fũnde cogitãda qualiter in eius
contritione fuerit ordinata:qd̄ dſcribiť. lu
ce. 7. Rogabat ieſum qdã phariſeus ꝛc.
Et ſequiť ecce mulier q̃ erat i ciuitate pec
catrix ꝛc. In illo aũt proceſſu remouet
euãgeliſta ab illa ſcã muliere quattuor ipe
dimēta q̃ obſiſtũt ɔtritioni. Cũ dicit. ecce
mulier q̃ erat in ciuitate peccatrix. Pri
mũ. n. ipedimētũ ē. Conſcia idurata. Sũt
enim alique aie dure i tm̃ ſicut ſaxa vt nul
la cõpunctiõe aut iſpiratiõe valeãt imuta
ri. Sic fuerũt iudei ab initio dure ceruicis
qbuſ diciť i ezechiele. Auferã cor lapideũ
de carne vr̃a ꝛ dabo vobiſ cor carneũ. Et
tales nõ ſunt idonei ad contritionē:ſed ad
eternã reprobationē. q2 diciť eccli. pͦ ca.
Cor durꝝ male hēbit in nouiſſimo. Et il-
lud ipedimētũ remouet euãgeliſta ab illa
ſcã:cũ dic̃:Mulier ꝛc. Mulieres. n. hñt
cor magis ductile. ꝛ faciliꝰ ad pn̄iam tra
huntˀ q̃ꝫ viri. hñt ēt cor mobile. ꝛ hoc ex cor
poris diſpõne:ſic̃ infantes Et id̄ rariꝰ iue
niuntˀ idurate:ſȝ magis benigne. pp qd̄ dic̃

ſap. Ubi ñ ẽ mulier ĩgemiſcit eger. Scd̃ȝ
impedimẽtũ ẽ cõſuetudo firmata. Cõſue
tudo.n. diutina peccãdi ita firmat hitum
malũ vt v̄tat ĩ neceſſitatẽ peccãdi. ⁊ ĩpoſſi
bilitatẽ cõtcrẽdi qñ cõſumate ⁊ pfcc ẽ ra
dicata ſic̃ cib⁹ malus cũ poſſit ñ ſumi. poſt
q̄ eſt ſumptus neceſſario nocet. Et quẽad
mõȝ egritudĩes inueterate dicunt ĩcurabi
les. Jõ dr̃ Jere. 13°. Si ẽ põt mutare ethioſ
pellẽ ſuã aut pdus varietatẽ ſuã: ita ⁊ vos
bñfacere poterit̃ cũ didiceritis male ⁊c.
Et illõ ĩpedimẽtũ remouet. Cũ dic̃ erat
ĩ p̄terito ĩperfcõ. Que. ſ. erat nõdũ. n. erat
viciũ inueteratũ: ſic ĩ illiſ. quos pctã dimit
tũt. q: 50. annis vixit ĩ maria pnĩa poſtq̄
fuit ad deũ cõuerſa. Terᵐ ĩpedimẽtũ eſt
diſcẽſio ꝓuocata qñ. ſ. ẽ pugna ĩter rõnẽ
⁊ paſſionẽ. ⁊ ĩter vires ſenſitiuas ⁊ ĩtellecti
uas ꝯ bellũ ĩteſtinũ. de quo apl̃s dic̃. Nã
caro cõcupiſcit aduerſus ſpũȝ ⁊ ſpũs ad
uerſus carnẽ. hec ſibi ĩuicẽ aduerſant̃ vt ñ
quecunqȝ vultis illa faciat̃ ad galat. 5.
Jſtud aũt ĩpedimẽtũ remouet. Cũ dicit
ĩ ciuitate. ſ. hyeruſalẽ q̃ dr̃ viſio pacis. qñ.
n. aĩa ẽ placata ⁊ riſſa paſſionum ẽ ſedata
tũc ẽ ad cõtritionẽ ydonea. q: paſſiões ĩci
tãt ad ꝯrias delectatiões. Quartuȝ ĩpe
dimẽtũ ẽ innocẽtia exiſtiata q: qñ aliq̃ſ cũ
pctõr ſit ap̃iſtimãt ſe ſtã opinione ĩnocentẽ
tũc ñ põt ad pnĩaȝ flecti. Sic̃ ĩfirm⁹ ñ vult
recipe medicinã. qñ exiſtimat ſe ñ eẽ egro
tuȝ: vt pȝ ĩ freneticiſ. Et ita fatu⁹ q: ſe repu
tat ſapientẽ refutat diſciplinã. ⁊ de iſtis dr̃
Jere. 2. Dixiſti inocẽs ⁊ abſqȝ pctõ ego ſũ
ꝓptcra ego tecũ ĩ iudicio cõtẽdã. Et q: in
diuino iudicio. oñdeſ abhoiabilis. ſequit̃ q̄
vilis facta eſ. Et illõ ĩpedimẽtũ auſert cũ
dic̃ pctõ: q: ñ reputabat ſe ĩnocẽtẽ. Jſtiſ
aũt excluſis ĩpedimẽtis euacuata põit q̃t
tuor act⁹ illi⁹ mulieris ad pfectã pnĩaȝ re
ducẽtes. Quoꝝ. ſ. p̄m⁹ ẽ act⁹ diligẽtiſſi
me inueſtigatiõis vt cognouit ĩnq̃t q: xp̄us
accubuit ĩ domo phariſei. Jſti⁹ ẽ notitia ñ
hũiſſet niſi viã ⁊ ꝓceſſuȝ xp̄i diligẽter inue
ſtigaſſet. Et p illũ mõȝ volẽteſ verã pnĩaȝ
facere debẽt diligẽter agere vt ſollicite req
rãt p quã viã meli⁹ poſſit miaȝ inuenire: ſicut
illi q ſunt a gr̃a alicui⁹ p̃ncipis terreni de

lecti quẽadmodũ ſemey cũ ꝓuocaſſet regẽ
dd̃ ad irã. diligẽter q̃ſiuit qualr̃ ei⁹ gr̃am
inueniret. 4. Re. xix. ca. Scd̃us fuit actus
cõuenientis p̃parationis poſtq̄ inuenit qd̃ q̃re
bat ſufficiẽter p̃parauit ſe ad faciẽdũ qd̃ in
tẽdebat. Et iõ ſequit̃ q: attulit alabaſtꝝ
vnguẽti vt nõ veniret vacua ſȝ ad obſequȝ
p̃parata. ſicut ĩ lege ſcriptũ erat. Nõ appe
bis vacuus ĩ cõſpectu regis ⁊ meo. Et p
illũ modũ dȝ face q vult vere penitere. ex
quo nouit modũ q̃. penitẽdũ ẽ oȝ ſe ad il
lũ ſollicite p̃parare offerẽdo vnguẽtuȝ ala
baſtri. i. volũtat̃ bonũ ꝓpoſitũ ꝯtinent̃.
volũtas. n. ſic̃ alabaſtrũ ẽ vas p̄cioſũ qd̃
eſt gr̃e cõtentiuũ. ⁊ ꝓpoſitũ bonũ ẽ vnguẽ
tũ ſuauiſſimũ ĩ q̃. de⁹ ſũme delectat̃. q̄uis
nõ pficiat. vñ dictũ fuit ad dd̃. ore diuo. 2.
Re. viij. Q: cogitaſti edificare tẽplum noi
meo bñ feciſti. hoc. tñ ipſe mẽte p̃tractãs atamẽ
tu nõ edificabis ⁊c. Terti⁹ fuit act⁹ eru
beſcẽtis occultatiõis. poſtq̄ ẽ p̃parata vẽit
faciẽ xp̄i erubuit cõſcia ſibi d̃ pctis. Et iõ
ſicut ꝯcedũt nõ audẽt ĩ faciẽ reſpicẽ ſed q̃
runt ſe occultare. Et p hoc dicũt ſapiẽtes
q: natura itendẽs ſe occultare ſanguinẽ ad
faciẽ mittit cũ erubeſcit. Et iõ hec cũ veniſ
ſet ſtetit retro vultum xp̄i non ſubſtinens.
Et p 2ᵐ modũ q vult verã pnĩaȝ age
re dȝ ĩ cõſpectu dei oĩa ꝓſpiciẽtis vehemẽ
ter erubeſcere. q: verecũdia ẽ paſſio quã in
currit aſpectus de aliq̃ turpe marie ĩ cõſpe
ctu honeſtoꝝ. Et q: feditas pcti ẽ turpiſſi
ma p̃ñtia vultus diui hõeſtiſſima dȝ pctõr
deũ p̄ẽitet vehemẽter erubeſcẽ. iõ aie pccatri
ciſ que. ſine verecundia venit ad penitentiã
⁊ ad p̃ſentiam dei dicitur. Jere. 3°. frõs
mulieris meretricis facta es mihi ⁊ erube
ſcere noluiſti ⁊c. Quartus fuit actus
humiliationis inclinãtis. Poſtq̄. n. eru
buit ſemetipſaȝ hũiliauit. Et dicit euãgeli
ſta q: poſuit ſe ſecus pedes dñi hũiliter ꝓ
ſternẽdo. Et p illũ mõȝ q vult pfecte peni
tere dȝ ſeipſuȝ ꝓfunde hũiliare. q: ꝯtria cõ
trarijs curant̃ q: oẽ pctm̃ ꝓcedit ex ſupbia
q: nullus peccat mortaliter niſi ex inobe
diẽtia ⁊ ꝯtumacia diuinoꝝ p̃ceptoꝝ. Jlle
autẽ ſunt ſpẽs ſupbie ⁊ paſſiões ⁊ ꝓles.
vñ numeroꝝ. 15. Aĩa q̃ p ſupbiã peccaue

rit pibit de pplo ſuo: qm̃ rebellis fuit ad
uerſus deuȝ. Et cõſummatis iſtis quattuor
actibus ad verã pnĩaȝ diſponẽtibus De
ſcribit euãgeliſta ordinatiſſime q̃ttuor ob
ſeq̃a q̃ illa venerabilis mulier exhibuit cẽ
pedes dñi. Et p̄mum fuit pedum ablu
tio. lachrymis ĩnq̃t lauit pedes eius. Se
cundum fuit abſterſio. Jõ ibidẽ dr̃. Et ca
pillis ſuis tergebat. Tertium fuit pedũ
deoſculaᵒ vbi dicit̃: Et oſculabat̃ pedes
eius. Quartum fuit peduȝ inunctio ibi.
Et vnxit vnguento ⁊c. Et illa q̃ttuor ob
ſeq̃a ſignificãt quattuor myſteria q̃ in vera
pnĩa p̃eunt vera contritione ſequuntur.
Quoꝝ p̄mũ eſt confeſſio pura q̃ ſigni
ficatur p actum ablutionis. q: cõfeſſio pu
ra ſordes mẽtis abluit: ſicut aqua mũdat
inquinamenta carnis. Jõ dicit̃ in ps. Con
fitebor aduerſum me in iuſtitiaȝ meã dño:
⁊ tu remiſiſti iniq̃tatem pcti mei ⁊c. Et q:
in ꝓ fluuio lachrymaꝝ nõ ſolum pctã re
mittuntur. ſed etiã elogant̃. Jõ ſequit̃. ve
rũtamẽ in diluuio aquaꝝ multaꝝ ad deũ
non approximabunt ⁊c. Secunduȝ eſt
ſatiſfactio pfecta de peccatis iam confeſſis
illa ſignificat̃ p actum abſterſionis. q: licet
p actum confeſſionis abluat̃ a culpa. ita
p ſatiſfactioneȝ que fit in pnĩa dimittitur
pena ⁊ abſtergitur. vñ prouer. 2. vulnus ⁊
liuor vulneris. i. opa leſiua ⁊ anxia ſatiſfa
ctiõis abſterget mala. i. penas ad quas aĩa
remanet obligata pſoluẽdo in alio mũdo
durius ſi nõ vult in iſto. Tertium eſt re
conciliatio conſumãda poſt perfectã ſatiſ
factionem. ⁊ illa ſignificatur per actũ oſcu
lationis. qui igitur mutuo reconciliãt ſe oſ
culari ſolent. Scribit̃ enĩȝ. 2. Re. 13. Nã rex
dauid qñ reconciliauit ſibi abſalon oſcula
tus eſt cum. ⁊ ita poſt plenã ſatiſfactionẽ
aĩa deo reconciliatur. Nã ſi corpus more
retur conſeſtiȝ aſſumeretur ⁊c. Quartũ
eſt conſolatio amena. q: poſt actuȝ ſatiſfa
ctionis eſt delectatio ſincera. Jſta ſignifi
catur per actum vnctionis q̃ eſt delectatio
⁊ illud ẽ. de natura oĩs actus v̄tuoſi vt di
mittat delectatiões poſt triſtitiã cũ ſit diffi
cilis ſic̃. actus malus dimittit triſtitiã poſt
delectationẽ. Et iõ datur vna regula in

diuĩa ſcriptura q: angelus bonus appens:
in p̃n. turbat. ⁊ in fine ꝯgrat: ſicut hẽtur da
nielis. 2°. Malus aũt angelus in p̃ncipio
delectat ⁊ in fine offendit: ſicut in paradiſo
etiaȝ. Et qm̃ pfecte reconciliatus cuȝ xp̄o
iugiter delectatur. Jõ dicit̃ apoca. 3°. Sto
ad hoſtium. ⁊ ſi quis apꝑuerit mihi intra
bo ⁊ cenabo cum illo ⁊ ipſe mecuȝ. Jſta
autẽȝ vehementi delectatione alterata fuit
hec ſacra mulier que tãq̄ ſpũ aliter inebria
ta nullaȝ verecundiã in cõſpectu hoĩum
patiebat̃ oĩa pctã ſua non ſecretãdo: ſȝ pu
blicãdo in cõſpectu cõuiuãtium ingrediẽs
aliquã domũ ſine licẽtia irruens quaſi im
portuna bñficio. ſicut dicit Aug. in ſermo
ne. Hac iḡo peracta penitentia hec mulier
fuit ſanctiſſima. Jdcirco introducit̃ ab euã
geliſta vt perfectione quadruplici illumi
nata. ſ. Primo vt ardentiſſime diligentẽ.
q: quãto plus peccauit tanto plus ei xp̄s
dimiſit. ⁊ tanto plus chriſtus eam dilexit.
⁊ ipſa chriſtum. ſecundum parabolam xp̄i
de ipſa ad phariſeum Luce. vij. vnde chri
ſtus illi ſubſumit: dimiſſa ſunt ei peccata
multa quoniam dilexit multum. Secun
do vt altiſſime contemplantem. q: dum ſo
ror eius martha intenta eſſet vite actiue.
iſta contemplatiue. martha inquit ſatage
bat circa frequens myniſterium. Maria
autem ſedens ad pedes domini ⁊ audiuit
verbum illius. Nec mirum: q: magnitu
do dilectionis inducit neceſſario celſitudi
nem cõtemplatiõis. q: q̃to res plus ama
tur. tãto frequẽtius ad memoriã ⁊ cõſidera
tionẽ reducit̃. Et iõ q: eius vita erat ſic in
contemplatione ſublimata dicit de ea ſal
uator Luce 4. Maria optimam partem
elegit. idest ſummam que nõ auferetur ab
ea. Tertio vt clementiſſime miniſtran
tem. ſequebatur enim poſtea chriſtuȝ ⁊ mi
niſtrabat ei de facultatibus ſuis: vt habe
tur mar. 15. Et ipſa vltra omnes alias ſe
quentes chriſtum appropinquante paſſio
ne corpus chriſti recreauit ⁊ cõfortauit vn
gẽdo quod iam diſſolui incipiebat ob hor
rorẽ mortis imminentis vt habetur mar.
xvi. vnde dixit dominus inde arguenti ip
ſam. bonum opus operata eſt in me ⁊c.

Quarto vt fideliſſime pſeueraſſet ſpe . n.
paſſionis a xp̃o ⁊ a ſua matre nũq̃ diſceſ
ſit. cũ oẽs apl̃i fugiſſent. ⁊ vltra oẽs tpe re
ſurrectionis ſepulchrũ frequẽtabat plorãſ
⁊ ſuũ dñm q̃rens: vt dicit euãgeliſta Joã
nes ꝙ cum Petrus ⁊ alij cucurriſſent ad
monumẽtũ nunciãte ea abierũt iterꝫ ad ſe
metipſos. maria autẽ ſtabat foris plorãs.
Et q2 ſapia increata q̃ eſt xp̃s dic̃ ꝓuer. 8.
Ego diligẽtes me diligo. Idcirco ꝟſavice
euãgeliſta itroducit ſcõꝫ quadruplicẽ beni
gnitatẽ xp̃m ad iſtã ſcãꝫ mulierẽ ſe hũiſſe.

A Primo. n. vt liberaliter indulgẽtẽ luc.
vij. qñ dixit ei pacta illa pnia remittunt̃ ti
bi pctã tua. Et illã remiſſionẽ itelligimus
nõ ſolũ q̃ ad culpã. ſed et quo ad penã. ita
ꝙ ſi ſtatiꝫ mortua fuiſſet cõfeſtim ſine pur
gatorio ad ſinuꝫ abrahe euolaſſet vbi erãt
tunc ſcti. Cui9 dicti rõ ẽ: q2 cũꝫ culpa oĩs
ſufficiẽter remittat̃ p cõfeſſionẽ. ⁊ cõtritio
nẽ ⁊ ipa pus fuẽit ſufficiẽter ꝯtrita. Et xp̃s
q ituet oĩa mẽtalier ꝯfeſſa ſequit̃ ꝙ nõ ſo
lũ ei tunc pctã dimiſit: ſꝫ etiã ſalutẽ eternã
donauit. Et iõ ibidẽ. fides tua te ſaluã fe
cit: vade ⁊c. Scdõ vt ipſam dulciter ex
cuſantẽ qñ accuſata fuit a ſorore ſua. luce.
4. martha martha. ⁊c. Et ſequit̃ Maria
optimã ptẽ. ⁊c. vbi dic̃ Aug. Quõ nõ pu
tam9 eã timuiſſe ne diceret ei dñs. Surge
⁊ adiuua ſororẽ tuã. Excuſata inqt ẽ ſedit
ſecurior ⁊c. Tertio vt efficaciter ꝓtegẽ
tẽ. Cũ. n. fremerẽt i ea qdã diſcipli pp fra
ctionẽ alabaſtri p̃cioſi vnguẽti dixit eis ie
ſus oñdẽs ꝙ gratiſſimũ ei9 fecit obſequm
mar. 14. Amẽ dico vobis vbicũqꝫ p̃dica
tũ fuerit euãgeliũ iſtõ ⁊c. Quar° vt eã
indicibiliter ꝯſolãtẽ iſacro ſue reſurrectio
nis. vt oñdit̃ quadruplici rõne. Et pª ẽ ꝙ
M añ oẽs ſibi appuit mar. 15. Surgẽs ieſus
p° mane appuit p° marie magdalene.
Scdã q2 ipaꝫ more ſolito cuꝫ allocut9
fuit: vt qd ñ cognoſcebat vidẽdo cognoſce
ret audiẽdo qñ dixit maria noli me tãgere.
mar. 10. Terª ẽ: q2 ſe palpãdo pbuit. l3. n.
tũc ei dixerit noli me tãgere. tñ Math. 28
c ti3 alia appitiõe dĩ ꝙ ipa ⁊ altera maria
tenuerunt pedes ei9. Quarta ẽ q2 ei offi
ciũꝫ angeli cõmiſit qñ dixit vade ad fres
meos ⁊ dic eis aſcẽdo ⁊c. Jo. 20. vñ ipſa ga
uiſa gaudio duplice reſurrectionis ⁊ p̃conia
ſue aſcenſionis p̃mo apl̃is nunciauit vt ibi
dẽ habetur. Ad quod gaudium xp̃s. ⁊c.

¶ De eadem Sermo tertius.

Remittunt̃ tibi pctã tua luc. vij.
ca. Quia ſic ex teſtimonio ſa
crẽ ſcripture didicimus ꝙ rei q
magnis debitꝫ ſunt obligati hñt
N quadruplicẽ ſolacij gradꝫ. Quoꝝ pri
m9 ẽ qñ debitũ curialiter exigit̃ nõ cũ opp̃ſ
ſione ⁊ violẽtia. ſicut ille q tenẽs ſuffoca
bat cuꝫ di. Redde quod debes. Et q2 ſta
tiꝫ nõ ſoluerit miſit eũ i carcerẽ luce. xviij. c.
Scdõs ẽ qñ debitũ differt. ſic rogabat il
le dicẽs pacientiã habe i me ⁊c. luce. xviij.
Aug. dic̃ ꝙ nõ poſtulabat niſi dilationẽ.
Terti9 ẽ qñ debitũ diminuit̃ ſic pp̃ls iſ
rael. rogabat roboã vt alleuiaret eoꝝ iugũ
tributoꝝ ad qd obligauerat eos ſalomon
3. Re. xviij. ca. Quartus ẽ qñ debituꝫ to
tuꝫ dimittit̃ ſic illõ luce. xviij. ca. Miſtus
eſt dñs ſerui illi9 ⁊ oẽ debitũ dimiſit ei. ⁊
hec eſt ſumma gr̃a q̃ creditori poſſit fieri.
Et iõ q2 maria magdalena erat multꝫ
debitꝫ obligata gratiſſimũ pnie obtulit ob
ſequiũ xp̃o vt dicit euãgeliuꝫ hodiernũ. pp
qd de tali obſeqo abundãter remunerata
a xp̃o audiuit. Remittunt̃ tibi pctã tua qd
figuratuꝫ fuit. 2° Re. xix. vbi dĩ ꝙ dd mari
mã offenſaꝫ ꝓ modico obſeqo dimiſit ſe
mey ⁊c. Scdõꝫ g̃ p̃miſſa in hoc ꝟbo tria
cõmẽdabilia ad pſonã huius mulieris pti
nẽtia deſcribunt̃. Et p° idulgẽtia cõmi
ſſi ſceleris ⁊ hoc cũ dr̃ Remittunt̃ ⁊c. Se
cũdo beniuolẽtiã collati muneris. q2 tibi:
Ter° ſarcinã depoſiti põderis q2 pctã
tua ⁊c. Primũ cõmẽdabile ẽ idulgen
tia cõmiſſi ſceleris: cuꝫ dr̃ Remittunt̃ de
hoc põt accipi illõ luce. 7. Dimittunt̃ ei
pctã multa: qm̃ dilexit multũ. Sic ignis ẽ
cõſumptiu9 macule i vaſe argẽteo. Ita flã
ma caritat ẽ cõſumptiua pcti aĩe ꝓuer. x. j.
Caritas opit multitudinẽ pctõꝝ petri 4°.
Scdm̃ cõmẽdabile ẽ beniuolẽtia colla
ti muneris ⁊c. Et hoc ibi cũ dĩ. Tibi. Ca
ſus datiuus ſiue donatiu9 ſignat liberalita
tẽ vt xp̃s poſtq̃ dimiſit culpã dedit ei grãꝫ

ſicut de collatiõe gr̃e plenitudis fuit ꝟbis
expreſſiuꝫ arguit̃ p eundẽ cam dicẽte ãgelo
luce. p° ꝟtus altiſſimi obumbrabit tibi ⁊c.
Tertiũ ꝯmẽdabile ẽ ſarcina ⁊c. ibi pctã
tua. Multũ. n. ꝯmẽdabile ẽ qñ graue põ
dus deponit̃. ſꝫ multo magis põdus pcti
qd adeo graue erat qd totuꝫ hũanuꝫ gen9
nõ ſufficiebat ad portãdũ donec illõ graua
mẽ dpoſitũ a xp̃o fuit. Jo. p°. Ecce agn9 dĩ
ecce q tollit pctã mũdi: q2 pctã nr̃a ipe ptu
lit ſup lignũ. u. p. m. iuſti° viuam9 cui9 li.
ſa. ſumus. ⁊c. Quia g̃. hic de pctõꝝ ſit
mẽtio dicam9 de remiſſiõe pctõꝝ. Oc
currunt. n. decẽ cõſiderões cc iſtã materiã.
Prima quaꝝ eſt. Quid eſt pctm̃. Dr̃
ſcdm̃ ſacrã ſcripturã. ꝙ pctm̃ ẽ diue maie
ſtatis offenſa dicẽte apoſtolo philip. 3° ca.
Vt ſitis electos oꝫ eẽ ſine offenſa. i. ſine pctõ.
Notãduꝫ ꝙ pctm̃ i ſcriptura cõpat̃
quadruplici detrimẽto. Et p° detrimẽto
macule de turpantis. quia ſicut macula ſci
licet nobiliori ſubo imprimit̃. tãto magis
pp ipaꝫ tale ſubiectũ vilificat̃. ſic lepra ma
gis de hõeſtat pncipẽ q̃ ruſticũ. Ita pctm̃
q̃to nobiliori nature iprimit̃ tãto plus p
illud inficit̃. vñ pctm̃ qd i appetitu ſenſiti
uo veniale ẽ. i itellectiuo ẽ mortale ⁊ qd in
appetitu humano ẽ remiſſibile i ãgelo fuit
iremiſſibile. Jdeo dĩ de ſalamone eccleſiaſti
ci. 49. Dediſti maculã in glĩa tua. q2 cuꝫ
eẽt pnceps. p̃clariſſim9 plus ipꝫ q̃ aliũ d
turpauit. Scdõ detrimẽto plage ſautiãt̃
q2 ſic plaga ifert corpi ꝯtinuã ſtiulationẽ
doloris. Ita pctm̃ aĩe aſſiduã pũctionẽ re
morſus. vñ Aug. ſup Math. di: it. Qd ſicut
mali i die iudicij cruciabunt̃ i manifeſto.
Ita nunc cruciant̃ i occulto. q2 illa plaga
nõ eſt curabilis p naturã. Jere. 30. Inſana
bilis fractura tua peſſima plaga tua ⁊c.
Tertio detrimẽto egritudinis moleſtã
tis. q2 ſicut egritudo ita de prauat naturã
vt ſemp appetat nociua ⁊ ꝯria. Ita pctm̃
deprauat aĩaꝫ vt ſemp mortifera appetat
vñ cũ voluptates ſint ei mortifere. ⁊ dlitie
ſpũales ſalutifere aĩa p9 obnoxiã plus i il
lis q̃ in iſtis põt dlectari: ſic qdã dimittẽ
tes fonteꝫ aq̃ viue foderunt ſibi ciſternas
diſſipatas vbi q̃ſierũt aquã corruptã. de
qbus cõquerit̃ Jere. xxviij. dĩ. de Joram
h ẽ illa egritudo peſſima d q̃ dr̃. 2. pali. 20.
Reliq̃runt fontẽ aq̃ viue ⁊ foderũt ſibi ci
ſternas diſſipatas q̃ cõtinere nõ valẽt aq̃
⁊c. Tu aũt egrotabis peſſimo lãgore vteri
donec egrediãtur vitalia tua paulatiꝫ p ſin
gulos dies. Quar° de trimẽto morꝫ ter
minãtis. q2 ſicut ex ſepatõe. ſ. aĩe a corpe
morit̃ corp9. Ita ex ſepatiõe dĩ ab aĩa mo
rit̃ aĩa. Et iõ tãto ẽ peior mors aĩe quã cor
poris quãto deus ẽ melior ipa aĩa. De9 aũt
nõ ſepat̃ ab ipa aĩa niſi p mortale pctm̃.
ẏſ. lix. Iniqtates vr̃e diuiſerunt inter vos
⁊ deum noſtrum ⁊c.
Scdã cõſiderõ ẽ. Quãtũ malũ ẽ pctm̃ 2ª ꝯſi°
mortale. oñdit̃ aũt magnitudo ei9 ex q̃tuor
. ſ. Primo reſpiciẽdo ad celſitudinẽ ſummi
opificis. q2 quãto maior ẽ dignitas pſone
q̃ offendit̃. tãto maior ẽ culpa. Sꝫ q2 p pec
catũ i honorat̃ de9 q ifinite excedit digni
tatẽ cuiuſcũqꝫ creature. Jõ ei9 offenſa ẽ in L
finita. Et ſic pctm̃ ẽ ifinitũ malũ ita dbet̃
infinita pena ꝓ eo. vñ ezechielis. Aĩa q̃
peccauerit ipa morit̃. ſ. eternalit̃. Scdõ
reſpiciẽdo ad magnitudinẽ vniuerſi mor
bi ſic dicit anſelmus i libro. Cur de9 hõ
ꝓ ſaluãdo toto vniuerſo. xp̃s fact9 ẽ hõ.
Et iõ nullus dberet peccare mortalr̃ ⁊ tñ
in malis: cũ minus malũ ſit eligẽdũ. ⁊ mi
nus malum ſit annihilatio toti9 vniuerſi
quã peccare mortaliter. ⁊ tanto ſit in malo
vniuerſi annihilatio quanta eſt entitas in
bono maior erit malitia peccati quã anihi
latio vniuerſi. Jõ xp̃s luce. 16. facilius ẽ. i.
minus malum celum ⁊ terrã tranſire ideſt
anihilare. quã de lege vnum apicẽ cadere
q2 q in vno offendit factus ẽ oĩuꝫ reus ⁊c.
Tertio reſpiciendo ad redẽptionẽ gene
ris humani. q2 ſecundum magnitudinem
obligationis eſt mẽſura redemptionis cũ
ſolutio illa ſit debito adequata. Nunc aũt
pro redẽptiõe vnius peccati Adẽ neceſſa
rium fuit infinitum precciũ dare ſcilicet dei
filium ita ꝙ pro minori precio ſatiſfieri nõ
potuit. ſicut dicit Leo papa. Jdeo illud d
bitum erat infinitum. Jdeo deus pr̃ intro
ducitur ſicut eloquens michee. 6. Nunqd
dabo filium meum primogenitũ ꝓ ſcelere
tuo fructum ventris mei pro peccato tuo

quaſi dicat imo pro alienis pctis ꝛc.
Quarto reſpiciēdo ad ſitudinē ſitus ꝯ
moſi. q2 pħi nō fuerūt certi de i mortalita
te aīe ꝛ poſuerūt ꝟtutem fortitudis i eo q
ꝑelegit mortē actui vitioſo. vñ poſuerunt
pctm̄ mai⁹ malū ꝙ mortē abſqʒ ſpe reſur
rectiōis. vñ ſci libēti⁹ expoſuerūt ſe eterno
ſupplicio ꝙ mortali pctō. Et iō mortuo in
pctō mortali daᷓ pena eterna. ꝛ nequaquā
punit vltra cōdignitꝫ. vñ machabeoꝝ 6.
Eleazar⁹ doctor legis diue ꝑclariſſim⁹ re
ſpōdit. ſ. ꝑus velle mitti i īfernū ꝙ trāſgre
di legē dei. hec cōſiderō iducit ad ꝑhorren
dū pctm̄ qđ ē vm̄ malū ꝛ ad cōmēdādā di
nā iuſtitiā q̄ vni pctō mortali dat penam
eternā cōdignā ꝛc.

3ᵃ ꝯſi° Tertia cōſiderō ē. Quāta ē turpitu
do pcti. Et hec dclaraᷓ via q̄druplici. Et
. ſ. ꝑmo reſpiciēdo ad diuinaꝝ imitationū ꝑ
uationē. vñ dicit Aug. Qđ qñ hō peccat
D mortalr deleᷓ quodāmō ymago di ſeu tri
nitaſ ab aīa. vñ ſic diceret puella ad yma
ginē alicui⁹ ſpōſi fcā. ſi deleta illa ymagiē
fieret ad formā bruti. Iō dic p⁹s. ď pctō ꝑ
mi hoīs hō cū i honore eēt nō intellexit. cō
paratus ē iumentis ꝛ ſimilis factus eſt illis.
Scđo reſpiciēdo ad diuinoꝝ iudicioꝝ rep
heſiōeꝫ. q2 ſic claudēs feneſtrā pōit obicē ra
diis ſolis. Ita peccās radiis diue grē. Et
iō ſic nulla dom⁹ pōt eē plēa radiis lucis
ꝑuata. Ita nec aīa p pctm̄ obtenebrata. q2
ſicut lux ē cā plēitudis. Ita tenebra ē cā tur
pitudis. Iō turpitudinē pcti dñs cōparat
tenebre. Math. vi. vide lumē qđ i te eſt. i.
qđ appet intus. ſ tenebre ſint. i. pctm̄ ꝛc.
Tertio reſpiciēdo ad donoꝝ ſpūaliū
exſpoliationē. q2 cū de⁹ i baptiſmo aīaꝫ or
net ſpūalib⁹ bōis: p pctm̄ ſtatiꝫ oīb⁹ expo
liaᷓ. Iō ſic turpe erat figurā regis nudare
ꝛ ſuis ornamētis ſpoliare. Ita ꝛ aīaꝫ ſpolia
re ornamētis ſpūalib⁹. Iō ď tali aīa dᷓ eze
chezier. 4°. Trāſiui p te. eras nuda ꝛ cōfu
ſiōe plena ꝛ abieci te ſic abiicitᷓ mulier in
ꝟecūda: ꝛ ſic pꝫ aīe turpitudo ꝛc. Quar
to reſpiciēdo ad figurā vilitū īductoꝝ. q2 ex
q̄ aīa cecidit p pctm̄ ñ pōt reſiſtē ſubgeſtio
nib⁹ inimici. ꝛ iō occurrūt ei fantaſmata
turpia ꝛ ymaginatiōes reꝝ turpium ſenſi
bilium q̄ iprimūᷓ ei ad modum pictura
rū. Iō ſicut deturpaᷓ dom⁹ qñ turpibus
imagib⁹ pingiᷓ. Ita aīa qñ p pctm̄ macu
laᷓ. Iō dᷓ trenorum . iiii. facies eorum ſu
p carbōes denigrate. i. imagis ps ſupior. q2
ꝑus fuerat ꝟtutib⁹ ꝛ donis ornate. Iſti⁹
āt turpitudis cōſiderō iducē nos ad pcti ab
hoīationē qđ tā vile ē vt aīaꝫ ipo deturpa
tā ſps āgelici deteſtenᷓ q ei intuitiue cernūt
ſic oculi nři rē fedā deteſtanᷓ. ꝛ imūdā iſa.
33. q āgeli pacis ſic vidētes aīas deturpa
tas amare flebāt. Quarta cōſiderō eſt. 4ᵃ ꝯſi
Qualr pctm̄ cōmittiᷓ. Et dᷓ q q̄druplir.
Et dclaraᷓ hoc q̄druplr. Primo p viā iuſtiᷓ
ſicut cōtingit i regētib⁹. Cū. n. in nob ſint
aliq̄ ꝟtutes itellectuales ſcđꝫ q̄s aſſimila A
mur āgelis. Et aliq̄ aīales i qb⁹ aſſilamur
brutis ꝛ iter iſtas occurrēte aliq̄ bono dlecta
bili fit aliqua diſcordia. q2 virtutes aīales
deſiderāt illđ ꝓſeq. eo q videaᷓ corpi expe
diēs. Intellectuales ꝟo dicūt illđ fugiēdū
q2 retrahit a deo. volūtas aūt cū ſit dñā i
toto regno aīe. ꝛ corā ea iſta qđ vētileᷓ hꝫ
illā determinare. ꝛ ꝓ pte viriū ſenſitiuaꝝ
aduocata ē prudētia carnis. ď q̄ dicit apl's.
Qđ ē mortifera. Pro pte āt itellectualiū
prudētia ſpī q̄ ſcđꝫ eādē ē vita pax ꝛ pietaſ
ꝛc. Prudentia carnis aliquando dicit q
bona delectabilia proſequenda ſunt. quia
adhoc facta ſūt. Alia ꝟo dic q ē magis in
tēdēdū legi diue ꝙ alicui dlectatōi corpee
Qñ āt volūtas ē iniuſta determīat ꝓ
pte ꝑma. ꝛ tūc pctm̄ ꝯmittiᷓ p⁹ in diliberato
cōſenſu. ſic āt cōtingit iniuſtū ꝑncipē cor
rūpi munerib⁹. ſic volūtatē oīb⁹ oblecta
tiōīb⁹ q a ſēſu ſibi oblaᷓ. Et q2 p mōꝫ iu
ſti⁹. pctm̄ iniq ꝑncipis ꝯmittiᷓ. Iō ſcriptu
ra oēꝫ pctōrē appellat iniuſtū. 2. thi. 2. Iu
ſtis nō ē ipoſita lex q̄ dirigit grā. ſꝫ iiuſtiᷓ
. i. pctōrib⁹ ꝛc. Scđo p viā fraudulētie
ſicut ꝯtingit negociātib⁹. q2 ſic fraudulēti
mercatores qñ volūt vēdere vilia ꝓ ꝑcio
ſis: vt auricalcū ꝓ auro. Inſupficie deau
rāt ea occultātes vilia. Ita imagina⁰ offert
intellectui bōa ſenſibilia deſup colorata ꝛ
ñ māifeſtāt diuā offenſā ꝛ turpitudinē ma
li in eis latētē. ꝛ tūc volūtas ſe ad illa bōa
cōuertit ꝛ acceptat ea nō ꝯſiderās mala in

eis occulta. q2 ſcđꝫ dio. de. di. no. Nullus
opaᷓ aliqđ malū aſpiciēs ꝛ tūc pctm̄ ꝯmit
tiᷓ ꝛ tunc nec voluntas decipiᷓ niſi ſpon
te. q2 nō pmittit totū ꝓfundari in ingrēdo
malū vt oñdat q ibi lateat venenū. ſꝫ di
mittit eū i cōſiderōe ſupficiei. ſic hō nimis
allect⁹ ad aſpectū pulchri vitri nō vult q i
graᷓ ď ei⁹ ſapor: vel an ibi ſit venenū. Et
q2 pctūꝫ p mōꝫ fraudelētie ꝯmittiᷓ dicit
apl's. 2. cor. 4. Dico ne ſic ſpēs ſeduxit euā
aſtutia ſua. Ita ſēſus nři corrūpanᷓ a ſim
plicitate q̄ ē in xpo ieſu Sic. n. ſpēs vene
noſus ē ita appetit⁹ ſēſitiu⁹ ē ꝟſus itelle
ctiuū. Ter⁹ via ē p mōꝫ iteſtine pugᷓ. q2
paſſiōes ſēſitiue q̄ iure nāli i ciuitate aīe ď
bēt ſubiici. iſurgūt ꝯ vires rōis qb⁹ debeᷓ
ꝑncipat⁹. ſicut ſolet inſurgē vulgus ꝯ ꝑnci
pē in ciuitatib⁹. Inter q̄s ꝑncipalr ſūt. ira
ꝯcupia. timor ꝛ auaritia. Et qñ eis nō reſi
ſtiᷓ a ꝟib⁹ ſenſitiuis ꝛ intellectiuis tūc ꝑua
lēt ꝛ ꝯſumiᷓ pctūꝫ ſcđꝫ cōſumationē cōcu
pie aut ire. Et illa pugna dᷓ lex mēbroꝝ. ď
qua apoſtolus ro. vii. video aliā legē in mē
bris meis repugnātē legi mētis mee ꝛc.
Sꝫ intelligēdū ē q iſte paſſiōes inſurgē
tes qñ nullā hñt reſiſtētiā: ſic in oīb⁹ ꝑpra
uatis ꝛ beſtialib⁹ qñqꝫ puā ſicut in oīb⁹ ñ
tpatis totalr qñqꝫ magnā: ſꝫ finalr nō pōt
vincere ſicut in cōtinētib⁹. Quoꝝ ꝑſonaꝫ
aſſumit apl's ro. vii. c. Nō qđ volo hoc fa
cio bonū: ſꝫ qđ nolo malum hoc facio ꝛc.
Quarto p mōꝫ obſidiōis. ſ. circūpoſite
q2 debem⁹ imaginari totū iſtū mūdū nos
circūſtātē iugiter expugnare caſtrū aīe nře
dicēte Io. in can. ſua. 2. Oē qđ ē in mūdo
aut ē cōcupia ꝛc. q̄ oīa aīe inimicāᷓ. tūc āt
pctūꝫ ꝯmittiᷓ. qñ ex ſenſibiliū rex incitati
one cōſentiᷓ malo. Sꝫ nō. q cōtingit ci
uitatē munitiſſimā ſic ē aīa expugnari du
plr. Et p⁹. q2 aut porte male cuſtodiunᷓ ꝛ
ingrediunᷓ inimici. ꝛ hoc ē qñ ſenſus exte
riores nimis apiunᷓ reb⁹ ſēſibilib⁹. Intra
uit mors p feneſtras n̄ras Iere. viiii. ca.
Scđo q2 ciues p intraneos ſuos tradūᷓ
hoc cōtingit in illis q hñt hitus vitioſos q
b⁹ inclinaᷓ hō ad illa naturalia ꝓſeq̄nda
q̄ ſunt hoſtilia. Et iō q2 ſic ſcđꝫ doctrinaꝫ
apli nos circūdaᷓ pctm̄. dixit dñs ad caym.
Si male egeris. ſ. in cuſtodia aīe tue ſtatiꝫ
peccatum in foribus aderit gñ. 4. ꝛc. 5ᵃ ꝯſi°
Quinta cōſiderō ē. Qualr pctūꝫ cuitaᷓ
ne cōmittaᷓ. Eſt āt intelligēduꝫ q qñ bel
lū mortale inſurgit ꝯ aliquā multitudinē
hꝫ quadruplicē viā ad euadēdū mortem. B
Prima. n. via ē hoſtes inuadēdo. q2 ſūt
nōnulli milites ita ſtrenui q aggreſſus hō
minū ñ expectāt. Exēplū de Iuda macha
beo ꝛ ſřib⁹ ei⁹ q añꝙ hoſtes ad eos veni
rēt aggrediebanᷓ eos. ꝛ ſic eos vincebāt. ꝛ
tales multū timenᷓ ab hoſtib⁹. Ita ē i aīa
Nā ſunt multi ita pfecti q nō expectāt in
ſultus paſſionū. ſꝫ ſic carnē domāt q nō re
ſurgūt motus. ſicut euroici ꝛ iſti ex morib⁹
videnᷓ filii dei. Et ſicut demōes primeſcūt
xpꝫ Math. viii. di. veniſti añ tps torqre
nos ꝛc. Ita demōes ptimeſcūt tētare vi
ros pfectos ꝛ euroicos a qb⁹ vincunᷓ. vñ
fuit ſnīa āiquoꝝ viroꝝ ꝛ doctoꝝ q dmō
victus ab aliq̄ nō audet eū plus tētare de
eodē gñere criminis ꝛc. Scđa via ē ho
ſtib⁹ reſiſtēdo. q2 qñ ꝑmo inuadūt ſic Io
ſue cū filiis iſrael reſtitit amalech. veniēti
ꝯ eū vt dᷓ in exo. xvii. ꝛ p iſtū moduꝫ re
ſiſtunt tētatiōīb⁹ paſſionū hoīes tempati
ꝛ q̄to ꝟib⁹ pugnāt citius vincūt. ꝛ tāto
reſiſtētes minus timēt. q2 ipis timorē incu
tiūt ꝛ minus infeſtanᷓ. q2 hoſtes nō timēt
remiſſos bellatores: ſꝫ magis eos inſequū
tur io. 2. in cano. iiii. c°. Reſiſtite diabolo ꝛ
fugiet a vobis ꝛc. Iſta āt reſiſtētia ꝟtute
orōnis pficiᷓ: ſicut orāte Moyſe vincebaᷓ
amalech. q2 orō eſt ſingulare refugiū intē
tatione. Tertia via eſt ab hoſtib⁹ fugiē
do. qñ. n. hō videt q nō ſufficit hoſtib⁹ re
ſiſtere ſi vult vitā ſuare. dꝫ ab hoſtib⁹ fuge
re ſicut fugiebat dauid a facie ſaulis. i. re. 2.
in multis locis. Et p hūc moduꝫ illi qui ſen
tiunt ſe ita infirmos q nō pñt tentationi
bus reſiſtere debēt. opportunitatem peccādi
ſicut picula mortis fugere. ꝛ ſe a vanitatib⁹
ſeq̄ſtrare ꝛ nō ſe inter ſiciendi inimicis ige
rere. ſic iezabel vltro ſe ingerebat yeu occi
dendū. 4°. re. ix. Et p hūc modū ſequētes
ſe ingerunᷓ ſpectaculis a fatib⁹ ꝛ iocis n u
lioꝝ ꝯ q̄s pe. 2ᵃ. cano. 1° c°. Fugite iugit ei⁹ q̄
i mūdo eſt cōcupie corruptionē 4ᵃ via ē

Ad alcos ꝑ auxilio obtinẽdo fugere. q꞉ ſi
cut gabaonite fugerunt ad ioſ cananeis ī
pugnātibus eos ioſ.19. Jta ꝑ illū modū
q̄ illi tẽtatiōib⁹ neq̄unt reſiſtere ꝑ ſe debēt
ad celeſtia cōtẽplāda recurrere q̄ ſunt alca
aie. ſic terrena inimica. ⁊ ꝑ hoc eiciūt ſenſi
bilia inimica aie q̄ aīa iugiter īpugnāt. co
ꝙ eis totaliter ſunt ꝯria. ſic intrātib⁹ filijſ
iſrael. terrā ꝓmiſſionis chananey ſunt ex
pulſi extra terrā ꝓmiſſiōis. vñ q꞉ medita
tio diuinoꝝ ē ſpāle ꝯ meditatiōem terrenoꝝ
refugiū dić Jero. Ama ſtudiū ſcripturaꝝ
⁊ carnis vitia nō amabis. vñ apl's aduer
ſus hoſtes ſpūales occupatiōibus nōs ar
mat eph. 6. Induite vos armaturā dī vt
poſſitis reſiſtere aduerſus iſidias diaboli.
Et iſtis adiūgiť qnta via. ſ. recurrẽdo ad
dñm ſic ſuus recurrit ad dñm ſuū qñ ipu
gnať vt defendať ab hoſtibus. Jta ⁊ nos
exẽplo apli. 2. cor. 10. Ne magnitudo reue
lationū extollat me dat⁹ ē mihi ſtimulus
carnis q̄ meū corp⁹ affliget. Et ſequiť ꝑꝑ
qḋ ter dñm rogaui vt auferreť a me. Et di
xit mihi. ſuffić tibi gr̄a mea ſaule tāq̄ dñi.

vj. ꝯſi. Sexta ꝯſiderō ē. Qualiter pctm̄ obfir
mať. Et ē itelligẽdū. Qḋ q̄druplici mō
pctm̄ firmať. ſ. primo ꝑ ꝓmitiuā ipreſſio
nē ſic hō qñ ab iſantia aſſueſcit ad peccan
dū. q꞉ dić Aug. p°. de ci. dei. ipreſſiōes q̄ fi
unt i pria iuuẽtute vix deleri pñt. vñ tob.
1. docuit filiū a iuuẽtute ſua. timere deū
⁊ recedere ab oī pctō. q꞉ piculū ē i mora ꝓ
uer. 23. Noli ſubtrahẽ a puero diſciplinā.
Si. n. pcuſſeris cū v̄ga nō morieť. Et ſeq
tur. Tu v̄ga eū pcuť aīaȝ ei⁹ ab iferno li
beraſ. q꞉ piculū ē i mora. Scḋo ꝑ dilatā
ꝯuerſationē q꞉ ſic vuln⁹ cui mox nō appo
niť remediū fit icurrabile. Jta plaga aie ſi
celeriter nō curať vt dić Gre. pctm̄ qḋ ꝑ
pniāȝ nō diluiť mox ſuo pōdere ad aliud
trahit. ⁊c. Jō eccli. 5. Ne tardes ꝯuerti ad
dñȝ ⁊ ne differas ḋ die i diē q꞉ q̄to maior
eſt mora tāto maior ē ſarcina. q꞉ dić btūs
Frāciſcus. Qḋ ſi diabolus pōt accipe ca
pillū ḋ vno hoīe fać i eo trabē creſcere. ⁊c.
Tertio ꝑ repẽtinā recidiuationē. q꞉ ſić
aliqs licz cito cōuertať ide ſtatiȝ poſt ꝯuer
ſionē ꝓlabiť: ſic ſymō magus q̄ ſtatiȝ p⁹
infidelitatꝪ diluſſionē ꝓlapſus ē i hereſiȝ vt
dić Aug. vinca. ſ. ꝑꝑ qḋ ei⁹ pctm̄ fuit ob
firmatū ⁊ nunq̄ deletū. ſić plage p⁹ cura
tionē renouate cito putreſcūt. Jſti ſunt ſe
mē qḋ cecidit i petrā vel viā i qua nō per
manēt effectus contritionis Math. 13. ca.
Quar° ꝑ quotidianā trāſgreſſionē: q꞉ ſi
cut ex actib⁹ bonis generať virtutis habi
tus. Jta ex malis vitioſus. ⁊ iſti iclinanť
ad malū ſić graue deorſuȝ. ita vt hō vix re
ſiſtere poſſit. vñ talis hitus vitioſus ñ ſta
ti corrūpiť ſȝ ꝑmāet ⁊ q̄ſi neceſſitat hoieȝ
ad peccāduȝ. ſić i poteſtate nr̄a ē cibuȝ ſu
mere. ſȝ eo ſumpto nō ē i poteſtate nr̄a vt
noceat vel ꝓficiat. Jta ē de mēte de praua
ta ꝑ hitus vitioſos. vñ vix poſſum⁹ facere
ꝙ a pctō diſcedat ⁊ opeť bonū. vñ Mat.
7. Nō pōt arbor bōa fructus malos facē
nec arbor mala fructus bonos facere.

Septia ꝯſiderō ē. Qualiter pctm̄ obfir 7ᵃ ꝯſ.
matuȝ radicatur. vñ occurrunt q̄ttuor re
media ne ꝓcedat. Et ꝓmum eſt. ſić i diſci
plinis. vñ qñ itellectus ē ductus ⁊ q̄ſi idi
ſciplinabilis paulatiȝ deduciť a facilibus
ad difficilia q̄ pri⁹ ñ poſſet cape: vt pȝ i ea
dē ſcia ⁊ i diuerſis. Jta pctm̄ qñ ꝑ multoſ
malos hitus ē radicatuȝ dȝ hō deduci ꝑ
leuia donec ſucceſſiue ꝑueniat ad ardua.
ſicut docet diony. de eccliaſtica Jerar. di
cēs ꝙ debemus ad ſūma ab iſimis deueni
re ꝑ media i actibus v̄tuoſis. q꞉ opa natu
re nō ſunt repẽtina ⁊ iō curaťꝪ ab īfirmita
te nō ſtatim ē ſolidus cibus admiſtrādus.
1. cor. 3. Quaſi puulis in xp̄o dedi lac. voꝑ
nō eſcā. q꞉ pfectior ē ſolidus cib⁹ vt dr̄ ſbi
dē. Scḋo ſicut i mechanicis: vt qñ ali
qua ligna ſunt difficilia ⁊ tortuoſa ad recti
ficāduȝ plicanť ad ptēȝ oppoſitā donec re
ducanť ad mediuȝ. Jta dȝ eē in moralib⁹
vt qñ aliqs inclinatus ē nimis ad vnā de
lectationē debet niti ad triſtitiā oppoſitaȝ
donec reducaſ ad regulā rectā. ⁊ iſte ē velo
ciſſimus modus. q꞉ opatiōes ſunt ꝯrie ta
les marie. illuȝ moduȝ docet Aug. quē ēt
tenet apoſtolus. 2. cor. vij. di. Si cōtriſtaui
vos i aliq̄ nō me penitet. ⁊c. Ter° ſić in
ciuilib⁹ i qb⁹ legiſlatores adeo graues pe
nas iponunt vt triſtitia pene excedat de

lectationem que in legis tranſgreſſione fit
ꝙ ſi eſſet equalis nō ſufficeret ad cohiben
dū. Nā aīi vires nature ſunt rebelles. ita
ꝙ ſubijci nō pñt debent penis fortiſſimis
affligi. ita ꝙ triſtitia pcci delectationē exce
dat. Et hūc modū eradicādi pctm̄ tenuit
deus in veteri teſtō penas intimādo vt hē
tur deutero. quaſi ꝑ totū. Quarto ſić in
medicinalibus: vt qñ aliqḋ mēbrū eſt inſa
nabile ne ab ipſo totū corpus inficiať ab
ſcindať. Jta i aīa qñ vires ſunt ita de pra
uate in nobis ꝙ ſunt totaliter incurabi
les debent a nobis abſcindi totaliter vt ab
eis aīa rōnalis totaliter ſeparetur abnegā
do totuȝ actū eis in quo delectari poſſent.
Et hoc fuit remediū ſcōꝝ patrū fugiētiū
ad deſertū. ⁊ illū modū induxit nobis xp̄s
Math. 5. ca. dicens. Si oculus tuus ſcan
daliȝat te erue eū ⁊ proijce abs te.

8ᵃ ꝯſi. Octaua cōſideratio eſt. Qualiter pctm̄
a deo remittatur. Et ꝙ q̄tum ad culpā fa
ciliima eſt remiſſio. q꞉ in cōtritione. ſecun
dum illud ps. Cor cōtritū ⁊ hūiliatuȝ ⁊c.
Et huius affirmatio hētur. 2. Re. 12. vbi dr̄
ꝙ dd̄ ſtati cū dixit peccaui dixit ei nathan
ꝓpheta ex pte dei. dñs trāſtulit pctm̄ tuū.
Quātū ergo ad penā peccati ad quā rema
net obligatio dura. poſt grē iſuſionē ſunt
quatuor remedia. Quoꝝ. ſ. Primū eſt la
chrymarū effuſio in amara contritione ⁊
cōpunctione. q꞉ ſicut aqua lauat exteriores
ſordes. ita lachryma q̄ originatur a radice
mētalis cōpunctiōis lauat interiores ſor
des peccati. Jſta ablutio ꝓuenit ex triſtitia
pcti q̄ eſt cōtraria delectatiōi q̄ fit in illo.
q꞉ cōtraria ꝯrijs curāť. ps Laboraui i ge
mitu meo ⁊c. Et iteꝝ Exaudiuit dñs vo
cē fletus mei ⁊c. Jſtud fuit remediū pētri
petri poſt. ſ. tertiā negationē Luc. 22. Qui
egreſſus foras fleuit amare. Scḋm eſt
penitētie executio in carnis maceratione q꞉
ſicut dicit Gre. ſcḋm q̄titatē culpe dȝ eē
magnitudo pene vt ſint digni fructus pe
nitētie deutero. 25. ꝓ mēſura pcti erit pla
garū mōus. vñ ſiqs penitētiā ſibi adequa
tā pficeret ſtatiȝ euolaret poſt mortē. q꞉ nō
cōſurget dd̄. tribulatio i idipſuȝ. nau. p°. c°.
Tertiū eſt amoris accenſio in caritatis
inflāmatione. q꞉ ignis purgatio ē rubiginis
vaſoꝝ. Jō fuit ꝓceptū nūeri. 31. ca. ꝙ oīa
q̄ trāſire poterat ꝑ flāmā ignis purgareňť
qñ eēnt cōtamiata. Jta ꝑ caritatꝪ ardorē
purgāť pctā aie ꝓuer. 10. vniuerſa delicta
opit caritas. ⁊ p². pe. 4. ca. Quartū re
mediū ē pietatꝪ exhibitio i miſericordie cō
deſcēſione. q꞉ miſericordiā faciētes iuenīūt
miſericordiā aū dñm ſcḋm Math. 5°. btī
miſericordes. Et qm̄ illud eſt ſingulare re
mediū ad placandam irā dei in vltionem
peccati ideo dan. cernens ſnīaȝ diuc vltio
nis ſupra regē dñm ſuum daniel. 4°. ca.
Cōſiliū meuȝ placeat tibi rex. peccata tua
elemoſynis redime ⁊ iniq̄tates tuas in mi
ſericordias pauperū ⁊c. Hec quatuor
remedia habuit maria magdalena. Et p°.
q꞉ lachrymas ſic copioſe effudit vt ex illis
rigaret pedes dñi. Secundo ardore ca
ritatis ignite cōcaluit. Jdeo dicitur Luc.
vij. Quoniam dilexit multū. Et Gre. di
cit ꝙ diligebat ardentius q̄ apoſtoli.
Tertio opertb⁹ miſericordie circa xp̄m
floruit. q꞉ xp̄o de facultatibus continue mi
niſtrabat ſuis Math. vltimo. Et circa ſe
pulturam ſuam ſumme ſollicita fuit. vnde
Raphel numerās miſericordias Lobie
poſuit inter eas ſepulchrum mortuoꝝ.
Quarto corpus ſuum duriſſimis peni
tentijs afflixit. q꞉ poſtq̄ venit marſiliā cuȝ
ſororibus dñe noſtre ⁊ lazaro fratre ſuo q̄
fuit primus ep̄s marſilie maximino mar
tha poſt regis marſilie cōuerſionē ⁊ infi
nita eius glorioſa acta āſcēdit antrum ſpe
lunce aſpitateȝ vbi cūctis mortalib⁹ igno
ta pluſq̄ 30. annis vſqȝ ad felicē ꝯſumati
onē pſeuerauit. Jō bñ dictū fuit de ea. Re
mittunť ei pccā multa q꞉ dilexit multū ⁊c.
Nona cōſideratio ē. Qualiter peccatū 9ᵃ ꝯſi.
poſt remiſſionē a recidiuo preſeruabitur.
Circa quod occurrunt quattuor docu
mēta diue ſcripture. Quoꝝ primū ē ꝑ
ſollicitā obſeruationē. q꞉ qñ aliqs ex negli
gētia ſua pdit fortilicīū ſuū ſi eū recupaſ
poterit diligenter cuſtodit illud ne iteꝝ de
cipiaſ. Cū igiť aīa. ſ. nr̄a ſit quoddā in
expugnabile fortilicīū ſi bñ cuſtodiať nun
q̄ ſupari poterit. ꝓuer. 4° omni cuſtodia

ſerua coꝛ tuū. Ex ipſo vita ꝓcedit ⁊c. Si.
n. ꝑiculū vite ē cuſtodiētib⁹ caſtrū diligē
tius cuſtodiūt ꝑꝑ ꝑiculū qḋ iminet. Iſta
cuſtodia fit ꝑ frequētatiōez pure cōfeſſio-
nis: ſicꝫ cū īcēdit aliq̄ ciuitas volēs domū
ſuā defendere apiculo ignis ſtatī cū aliq̄
ſintilla ſup domū ſuā cadit extinguit illā
ne ſi multe tales cōgregrate fuerit exurgat
flāma. Ita hō aīaꝫ ſollicite cuſtodiēs mox
vt ſentit aliquā ſintillā. remoꝛſumq̄ pcti
ad cōfeſſionē recurrrat ſcḋm illud apli pᵃ
coꝛ.x. Qui ſe exiſtiat ſtare videat ne cadat
i. ſollicite ⁊ diligēter cuſtodiat ſe. Scḋꝫ ē
ꝑ initialē trepidationē: q꞉ q̄ nimis cōfidūt
frequenter ex ſua fiducia tardati cadūt: ſicꝫ
pꝫ ḋ goliad a facie dd. p⁰. Re.17. q̄ āt timēt
magis ſe cuſtodiūt 20.2. Noli alta ſape ſꝫ
time. Iō timēs ſepe debꝫ recurrere ad diuī
auxiliū ⁊c. Tertiū ē ꝑ aſſiduā ī bōis opi
b⁹ occupationē. q꞉ eadē potētia limitata ñ
pōt pluribus eſſe intēta. Et iō qñ occupa
tur circa hōeſta nō daꝛ locus euagādi circa illi
cita. ſicꝫ ī naturalib⁹ qñ aer ē bñ cōuerſus
ad radios ſolis nō pōt īfrigidari a radijs
lūe. Iō Iero. dicꝫ: Semp aliq̄d boni faci-
to ⁊c. q꞉ diabolus qñ inuenit hoīez ocio-
ſuꝫ ſemp dat ſibi negociuꝫ. Iō eccliaſtici
33. Multa mala docuit ocioſitas. Iō luc.
18. Opꝫ ſemp oꝛare ⁊ nūquā deficere. q꞉ ēt
lꝫ boni actus faciāt ad cuſtodiā aīe maxie
tñ actus oꝛōnis deuote ⁊c. vñ Dio. Oꝛō
elevat aīaꝫ. ſicꝫ turris quāto altioꝛ tāto ſecu
rioꝛ. nā facit vt deuꝫ ad ſe trahat de ſūmo
⁊ tñ trahēdo ad deū aſcēdit vt aſcēdēs ſca
lā ad ſe trahere videꝛ ⁊ tñ trahēs ſtāte ſca
la eleuaꝛ. ⁊ hoc ēt apparuit in bea. frāciſco
⁊ alijs multꝭ ſcīs q̄ ī oꝛōne a terra ſunt ele
uati. Quartū ē ꝑ rigidā coꝛꝑaliū viriū
ſubiugationē. q꞉ natura ſeruoꝛ eſt ꝙ niſi
rigide ſubijciātuꝛ ⁊ affligentꝛ ſunt rebelleſ
⁊ cōtumaces. Iō ꝓuer. 29. Qui delicate a
pueritia nutrit ſeruū ſuū poſtea inueniet eū
cōtumacē. Vires aūt beſtialeſ ſunt a natu
ra ſeruituti dedite ⁊ ſi rigide nō domentꝛ
vel eis dñetur rebellāt. q̄ vero rigide dñā
tur nō moleſtaꝛ ab eis. Iō apl's. p⁰. coꝛ. 9⁰.
ca. Ego ſic pugno nō q̄ſi aerē reuerberās:
ſed caſtigo coꝛpus meū ⁊ in ſeruitutē redi-
go ne foꝛte ⁊c. Iſtis ergo cōſilijs obſer-
uatis q̄libet pōt cū diuino auxilio a pctō
ꝓſeruari. q꞉ nō patitur nos deus tētari ſu
ꝑa illud qḋ poſſumus ſuſtinere: ſed facit cū
tentatione ꝓuentum pᵃ. coꝛ. 10. Sꝫ ca
ſus ille ē ſūme foꝛmidādus duplici de cā.
ſ. Primo. Quia facilius ē ſeruare re-
ctitudinē hitam q̄ amiſſaꝫ recuꝑare.
Secundo q꞉ in duplo diſplicet flagitiū
iteratū deo. Melius. n. eſt viā ꝟitatis nō
cognoſcere q̄ poſt agnitā retrocedere. vñ
apoſtolus ad hebꝛ. 6⁰. dicit terribile ꝟbū:
Impoſſibile inq̄t eſt qḋ ſoli deo eſt poſſi-
bile eos q̄ ſemel illuminati ſunt rurſuꝫ re
nouari ad penitentiaꝫ ⁊c.

Decima cōſideratio eſt. Quare de⁹ pec
catum permittit. Circa quam occurrit
quattuoꝛ rationes. Quarū. ſ. Prima eſt
radicata in celſitudine diuine ꝓuidētie q̄
deus ſcḋm Aug. nouit de tanto malo ma
ximū bonū elicere. q꞉ lapſum luciferi oꝛdi
nauit ad hoīs creationē qḋ fuit ſūmū mi-
raculoꝛuꝫ diuinoꝛū. ⁊ lapſum hoīs ad xp̄i
incarnationem Iō ait Gre. O felix culpa
que talē ac tm̄ meruit hēre redēptoꝛē. Nō
eſt magnū in artifice ſi de bona materia fa
cit bonū artificiū. ſed ſi de mala. Eſt ſci
endū ꝙ diuina pꝛouidentia oꝛdinauit pec
catū quadrupliciter cōſumari in bonū ele
ctoꝛum. Et p⁰. ad extollēdā eoꝛ laudē
q꞉ ſi oēm creaturā rōnalē feciſſet īpeccabi-
lē nullus ſcūs eſſet laudabilis ex eo ꝙ non
peccaſſet. q꞉ nullus laudaꝛ de illis que nō
ſunt in ſua poteſtate. Nō. n. laudaꝛ mutuſ
ſi ſilet. ſed eloquēs dū tacet qñ eſt tacēdū.
Iō dicit Gre. in moꝛa. Deus naturā ſū-
moꝛū ſpirituū bonā cōdidit: ſed mutabilē
vt q̄ ſtare nollēt ruerēt. ⁊ q̄ ſtarēt maioꝛis
meritis eēnt quāto mutationis ſue motuꝫ
volūtatis ſue ſtudio ꝗuiſſent. vñ b. ḋ gr̄a
⁊ li. ar. In eo aūt abuſus eſt grāꝫ ꝙ illaꝫ
cum accepiſſet ad gloꝛiā cōuertit ſibi ī cō
tumaciā iuxta teſtimoniū ſcripture dicen-
tis. hō cū in honoꝛe eſſet nō intellexit: ꝯpa
tus eſt iumētis inſipiētib⁹ ⁊ ſimilis factuſ
eſt illis Soli. n. hoī inter aīantia datū eſt
poſſe peccare ob ꝓrogatiuā liberi arb. Da
tū ē aūt vt nō ꝓinde peccaret. ſꝫ vt gloꝛio

ſioꝛ appereret. Si nō peccaret. cū peccare po
teſt. Quis nāq̄ eo gloꝛioſioꝛ eſſe poterat
q̄ ſi de eo ſcriptura dicet. Quis eſt hic ⁊
laudabimus eū. vñ ita laudādus fecit eniꝫ
mirabilia in vita ſua. Qui potuit trāſgre
di ⁊ nō eſt trāſgreſſus ⁊ facere mala ⁊ non
fecit ⁊c. Itaq̄ quādiu ſine pctō fuit inno-
centiā ſeruauit amiſit cū peccauerit. pecca-
uit aūt. q꞉ liberum ei fuit: nec tñ fuit culpa
dātis ſed abutentis. q꞉ ipſam facultatē cō
uertit in viuꝫ peccandi quā accepat ad glo
riā nō peccādi. Nā ſi peccauit ex poſſe qḋ
accepit nō tñ q꞉ potuit. ſꝫ q꞉ voluit. nec. n.
p̄uaricante diabolo ⁊ angeliſ eius ⁊ alij
ꝓuaricati ſunt. nō q꞉ nō potuerūt. ſꝫ q꞉ no
luerūt. pctī nāq̄ lapſus nō dono aſcribē-
dus ē peccātis: ſed vitio volūtatis. hec ber-
nardus. Scḋo ad augēdū eoꝛ honoꝛeꝫ
q꞉ honoꝛatius poſſidet regnū q̄ hꝫ illud ꝑ
ꝟtutē ſue acq̄ſitionis quā ꝑ ſolā electionē
dū tñ iuſte. q꞉ hꝫ a ſe qḋ alter hꝫ ab alio.
Si aūt ſci fuiſſent īpeccabiles ſola datiōe
hūiſſent regnū eternū ſi militātes ꝯ pccā.
Iō dicit xp̄s Math. xj. A dieb⁹ Io. bap.
regnum celoꝛ. vīꝫ patiꝛ ⁊ violēti rapiunt
illud. Iſtius aūt honoꝛis ē ſignū. q꞉ ſci co
ronanꝛ: vt dꝛ apoc. Nā ſcḋm apoſtolum
Non coꝛonabiꝛ niſi q̄ legitime certauerit
⁊ hec pugna nō ē niſi ꝯ pctm̄ ⁊c. Ter⁰
ad cōfirmādū eoꝛ ꝟtutē. q꞉ hūilitas ē de
coꝛ ⁊ cuſtos oīum ꝟtutū ſcḋm Gre. ī mo
ra. Pctōruꝫ aūt pugna daꝛ ſcīs ⁊ inter-
dū ꝑmittiꝛ vt ruāt: vt hūilitas cōſeruetꝛ ī
eis vt dicꝫ apoſtolus de ſe ad coꝛ. 12. Dat⁹
eſt mihi ſtimulus ⁊c. ne magnitudo reuela
tionū ⁊c. Nō crediꝛ ibi fuiſſe caſus moꝛ
talis in paulo ⁊c. Quarto ad ꝑficiēdū
eoꝛ decoꝛē. videm⁹. n. ī ſēſibilib⁹ ꝙ īterdū
eſt vtile vt res aliq̄ dſtruaꝛ. vt meli⁹ ⁊ pul
chrius poſtea repꝛꝛ. Ita de⁹ ꝑmittit aliq̄ñ
ſcōs ruere vt foꝛtioꝛes reſurgāt ⁊ pulchrio
res appareant. Ideo dicitur dañ. xi. ḋ eru
ditis ruent vt confirmentur ⁊ eligantur ⁊
dealbentur vſq̄ ad tempus p̄finitum.

Primo eniꝫ magdalena ruit ⁊ poſtea
fuit conſolata electa decore ſanctitatis ⁊
dealbata nitoꝛe puritatis ⁊ conſumata
nitoꝛe penitentie. Scḋa ratio principa
lis eſt quātuꝫ ad decimā ꝯſiderationē q̄ ē
radicata in rectitudine diuine iuſtitie. q꞉ cū
deus ſit iuſtiſſimus eius iuſtitia non decla
ratur ſine peccato ⁊ virtute. Cum iuſtitia
habeat duplicem partem. vnam. ſ. qua eſt
punitiua maloꝛuꝫ. Et aliam que eſt remu
neratiua bonoꝛum. Et pꝛima ſine peccato
eſſe non poteſt. licet dominus ſuperabun-
det in remunerando ⁊ non in puniendo.
vnde de vtero. 5. Deus viſitans iniqui-
tates patruꝫ in filios in tertiam ⁊ quartā
generationem ⁊ faciens miſericoꝛdiam ī
multa maioꝛa hijs qui diligunt ipſuꝫ Ad
hoc reſpōdet diony. ꝙ nulla eſſet compa-
ratio pene inferni ⁊ gloꝛie paradiſi q꞉ ſunt
diuerſarū ſpērū. 7. phi. Tertia ratio eſt
radicata in multitudine miſericoꝛdie diui
ne. q꞉ ſi peccatum non eſſet diuina miſeri-
coꝛdia declarari non poſſet in effectu: cum
miſericoꝛdia ſit circa miſeriam. ⁊ miſeria
non ſit ſine peccato ſicut nec ars medicine
ſine egritudine declarari non poteſt. Nec
virtus foꝛtitudinis ſine periculo moꝛtis
⁊ tamen decens eſt vt vbi magna virtus
magnificis operibus declaretur Deus
enim in diuina ſcriptura de miſericoꝛdia
commendatur vt patet in ps. ⁊ multis lo
cis. Iſtam miſericoꝛdiam maxime decla-
rauit in nouo teſtamento vt patet in quat
tuoꝛ perſonis ſcilicet. Chananea. publica-
no latrone ⁊ maria magdalena q꞉ facili-
ter illis peccata dimiſit. In veteri autem
teſtamento. in alijs quattuoꝛ ſcilicet in da-
uid In achab In nabuchadonoſoꝛ. ⁊ in
ſedechia ⁊c. Quarta ratio eſt radicata
in ſanctoꝛum gloꝛ ia. q꞉ ſecundum Augu-
ſtinum li. de. ciui. dei. vnum contrarioꝛum in
noteſcit per aliud. Si enim egritudo non
eſſet non eſſet euidens ſanitatis iocundi-
tas. ⁊ ita de moꝛte ⁊ vita. ⁊ ideo ex ſuppli
cio peccatoꝛum innoteſcit gloꝛia ſancto-
rum. Item ſicut ſanctoꝛum concupiſcibi-
lis delectabitur in mutua gloꝛia ita eoꝛuꝫ
iraſcibilis in pena peccatoꝛum ſecundum
illud ps. Letabitur iuſtus cum viderit vin
dictam. ⁊c. Item ſicut ſancti in hoc mun-
do de peccatis fecerunt penitētiā ꝑfectam
Ita maria magdalēa. ḋ q̄ dicꝛ btūs Gre.

Cogitanti mihi de Marie magda. pñia
flere magis libet ꝙ aliqd dicere: pro qua
pñia hʒ in pña gliaʒ ꝓ q̃ pñiali cõfeſſiõe
Grego. Maria inter epulas non erubu
it. vñ eccleſiaſtici. 4.° Eſt cõfuſio adducẽs
ad peccatũ: ſicut q peccata celat in confeſ
ſione. Et eſt cõfeſſio ducens ad gloriaʒ. ſ.
eternã. Ad quã nos pducat Jeſus xp̃us
dei ꝛ ỽginis filius. Amen.

¶ In vincula ſancti Petri. ſmo.

Quodcũqʒ ligaueris ſup terraʒ
erit ligatũ ꝛ in celis. Et quod-
cũqʒ ſolueris ſup terrã erit ſolu
tuʒ ꝛ in celis. ꝛc. Mat. xvj. cap.

Duos fines vltimos eſſe in fine ſeculi
F futuros oſtẽdit bea. Aug. xxj. ꝛ. xxij. de ci.
dei. Quoꝝ vnꝰ erit dãnatoꝝ. ſ. pena eter
na. Aliꝰ vero bonoꝝ. ſ. glia ſempiterna.
Ad quos fines ſunt due vie ꝯrie in euã
gelio a xp̃o deſcripte cũ duabus portis. ma
thei. vij. Lata eſt via que ducit ad pditio
nẽ ꝛ multi gradiunẽ p eã. Et arta eſt via
ꝛ anguſta que ducit ad vitã ꝛ pauci ſunt
q incedãt ꝛ intrẽt p eã. Circa qđ eſt intelli
gẽduʒ ꝙ iſti duo fines tanꝙ due cõcluſio
nes finales ſubſequũẽ ex q̃ttuor ꝯrietatibꝰ
deſcriptis in ſacra pagina tanꝙ ex q̃ttuor
pmiſſis. Quaꝝ pma ꝯrietas eſt electio
nis ꝛ reprobatiõis ſm pdeſtinationẽ ꝛ pre
ſciam diſtinctaꝝ. De qua ꝯrietate loquiẽ
apls. Ro. xj. de Jacob electo ꝛ Eſau re-
probato dicẽs. Cũ nondũ nati eſſent: aut
quidꝙ boni vel mali egiſſent Jacob dile-
xit eſau aũt odio habuit. Secũda cõ-
trarietas eſt meriti ꝛ trãſgreſſiõis. de qua
geñ. 4 Qñ dñs dixit Caym. Nonne ſi
bñ egeris recipies: ſi aũt male ſtati in fori
bus peccatũ aderit ꝛc. Tertia ꝯrietas ẽ
pcepti ꝛ ꝓhibitiõis de q̃ hẽtur deutero. 5.
vbi poſtꝙ moyſes annunciauit diuina pre
cepta. ꝛ ꝓhibitiones. i. mãdata tã affirma
tiua ꝙ negatiua. dixit. Nõ declinabitis ad
dexterã vel ad ſiniſtrã. Preceptũ aũt di-
ciẽ ad dexterã qđ reſpicit bonũ faciendũ.
Ad ſiniſtrã vero qđ reſpicit malũ vitan
duʒ ꝛ rati de ꝓhibitiõis. ꝛ circa nullũ il-
loꝝ eſt declinãduʒ. Quarta cõtrarie-
tas eſt benedictionis De qua deu. xj. Ec
ce propono tibi hodie benedictionẽ ꝛ ma
ledictionẽ. benedictionẽ pro obediẽtibus
ꝛ maledictionẽ ꝓ cõtumacibꝰ. Et pcepit il
li dñs vt poneret bñdictio ſup mõtẽ gari
ʒim ꝛ maledictio ſup mõtem ebal. Ita ꝙ
ſex tribus debeãt eſſe ſup p°. monte. ꝛ alie
ſex ſup 2°. monte. ſed due ad maledicẽdum
nõ obſeruãtibus legẽ alie ſex ad bñdicẽdũ
obſeruãtibus legẽ. Iſtarũ aũt quattu
or cõtrarietatũ ſic in ſacra pagĩa deſcripta
rum quattuor extrema ad modũ quattuor
premiſſarum inferũt finẽ ſaluationis eter
ne. ſ. Electio meritũ. preceptum bñdictio.
Alia aũt quattuor extrema inferũt finẽ dã
nationis ſempiterne. ſ. Reprobatio. De-
meritum prohibitio. ꝛ maledictio. De q-
bus duobus finibus tanꝙ ab hijs premiſ
ſis illatis loquitur xp̃s Math. 25. p°. Ele
ctis dicens venite bñdicti pr̃s mei ꝛc. Et
recitat eoꝝ merita. Et dicit reprobis. Di
ſcedite a me maledicti ꝛc. Sʒ aduerten-
dum ꝙ iſti duo fines deducti ita reſpiciũt
duas virtutes pclaras in p°. principe vni-
uerſi. ſ. Juſticiã ꝛ miſericordiã per quas
exercet regnuʒ vniuerſi. Et iđ dicit ꝓphe
ta in. 8. p°s. 100. Miam ꝛ iudicium cãta
bo tibi ꝛc. Et q2 principatus in bonis hoi
bus nõ ſunt niſi q̃dã imitationes pncipa-
tus dei ſcđm apoſtolũ. Jdeo iſte due ỽtu
tes debẽt in quolibet pncipe ſingulariter
refulgere. ꝓuer. 20. Miſericordia ꝛ ỽitas
cuſtodiũt regeʒ. Et ſecundũ illas duas ỽ
tutes in principe pemĩnẽtes opʒ eſſe i quo
libet bono principe duas auctoritates vnã
ad abſoluẽdũ p quã exerceat miſericordiã
Et aliã ad ligãdũ p quã exerceat iuſtitiã.
Qua pp cũ principatus quẽ cõmiſit btõ
Petro apoſtolo ipſe xp̃s fuerit excellẽtiſſi
mus iñ tota eccleſia militãte: cuius fuit in
ſtitutus Jerarchia: Jdcirco decuit vt xp̃s
ei iſtas duas auctoritates cõferret p q̃s il
las duas ỽtutes pncipales pfectiſſime pfice
ret ꝛ impleret. Et hoc eſt ꝙ verba ꝓpoſi
ta manifeſtant Cũ dicit Quodcũqʒ liga-
ueris ſup terrã. ꝛc. In quibus qdeʒ ỽ
bis duo ꝓ miſericordia btõ Petro colla-
ta xp̃s euidẽter expreſſit. Quarũ pmuʒ
fuit de auctoritate ptinente ad ſecuritatis

officium. Cum premittit. Qđcunqʒ liga-
ueris ſup terram. Secundũ fuit de au
ctoritate ptinẽte ad pietatis bñficium.
Cum ſubdit. Qđcunqʒ ſolueris ꝛc. Et il
lam duplicẽ auctoritatem cõicauit xp̃us
non ſolũ btõ petro tanꝙ pricipi ſummo
yerarchie eccl̃ie totius: ſed ẽt ceteris apo-
ſtolis tanꝙ eis ſubordinatis di. Mat. 18
Qđcunqʒ ligaueris ſuper terrã ꝛc. Ex
quo ſaluatoris dicto pñt accipi quattuor
D documẽta. Quorũ. Primum ẽ. Qđ
in eccleſiaſtica yerarchia. lʒ obligatio pce
dat abſolutionem ordine executiõis tamẽ
abſolutio pcedit obligationem ordine in
tentionis. q2 illa que ſunt priora in inten-
tione ſunt poſteriora in executiõe. ſicut pʒ
in ordine finis ꝛ eorũ que ſunt ad finem.
Sicut ſanitas prior ẽ medicina in intẽtio
ne. ſed ẽ poſterior in executiõe. Vñ abſo-
lutio hmõi cõparaẽ ad obligationẽ. ſic ſa
nitas ad medicinã ꝓpter ꝙ ſaluator hic
pponit obligationẽ tãꝙ illud ꝙ ẽ ad finẽ.
ꝛ poſtponit abſolutioneʒ. ſicut finem di.
Qđcũqʒ ligaueris ꝛc. Scđm docũ-
tum ẽ ꝙ ois princeps eccl̃ie dʒ eſſe ꝓnior
ad abſoluẽdũ ꝙ ad obligandum vel con
dẽnandum. q2 principalius dʒ intendere
finem ꝙ illa que ſunt ad finem. ſicut medi
cus prius intẽdit ſanitatẽ ꝙ medicinam.
Cuius rõ ẽ. q2 ois princeps ſubordinatꝰ
dʒ ſe voluntati ſũmi principis ordinare.
Sed xp̃s exñs oium princeps ꝛ dñs fuit
pronior ad abſoluẽdum ꝙ in obligando:
q2 cum in veteri lege eẽnt quattuor genera
E pceptorum. ſ.
Moralium
Cerimonialium
Judicialium
Sacramentalium. Jpſe a tribus gene
ribus pceptorum nos abſoluit. ꝛ ſoluʒ ad
primũ nos obligauit. Et cũ in illo gene-
re eẽnt. x. pcepta oia ad duo reduxit. ſ. Ad
dilectionem dei ꝛ proximi di. Jn his duo
bus mandatis tota lex pendet ꝛ prophe.
Mat. xxij. Et illud documentuʒ mi
litat ꝯ platos qui ſunt prõptiſſimi ad pce
pta multiplicãda. ꝛ ad vincula iponẽda.
Tardi autem ad remedia abſolutiõis in-
dulgenda de qbus dicit dñs. Mat. xxiij.
c°. alligãt. n. onera grauia ꝛ iportabili a ꝛ
imponunt humeris hoium. digito autẽʒ
ſuo nolunt ea mouere. Contra tales pla
tos dñs in codeʒ loco duas maledictões
interminat dicens. Primo ſic ve vo
bis ſcribe ꝛ pharisei ypocrite qui clauditis
regnum celoruʒ ante hoies. ipſi nec in-
tratis nec intrare pmittitis ꝛc. Scđo
ſic ve vobis ſcribe ꝛ phariſei q decimaſ
mentam ꝛ ciminum ꝛ reliquiſtis que ſũt
grauiora legis. ſ. Judicium miſericordiaʒ
ꝛ fidem: Tertiũ documentũ eſt ꝙ ois
princeps eccleſiaſticus dʒ eſſe pronior ad re
munerandũ ꝙ ad puniendũ: q2 deus cuiꝰ
imaginem gerit ſicut ipſe eſt ſuphabũdãs
in remuneratione ita ẽ pcus in punitiõe.
vnde de utero. 5. ſcribitur. Ego dñs emu
lator reddens iniqtatem patrum in filios
vſqʒ in tertiam ꝛ quartam gñationem. ꝛ
faciens miſericordiã in multa milia hijs
qui diligunt me. Et ſic pʒ ꝙ quaſi plus i
proportionabiliter intendit miſericordiam
ꝙ vindictam. Et illud documentũ mi
litat ꝯ platos qui ſunt prõptiſſimi ad pe-
nas infligẽdas. ꝛ tardiſſimi ad relaxatio-
nes concedẽdas quoꝝ exemplar gerebat
menelaus de quo di ꝙ cum factus eẽt ſũ-
mus ſacerdos venit nihil quidẽ hñs di-
gnum ſacerdotij ſed crudelis tyrãni ꝛ fere
bellue iram gerens. ij. machabeoꝝ. 4. c°.
Quartũ documentum eſt. ꝙ ois prin-
ceps dʒ eſſe ſerotinus in iudicia iaculan-
do ꝛ non pceps in ſnias feſtinando: q2 in
voluntarijs debet eẽ in ꝓſecutione vltio
nis ſicut volũtarius in ꝓſecutione retri-
butiõis. vnde ipſe deus cuius ſimilitudineʒ
gerit eſt patiens in expectãdo ꝛ non repen
tinus in pronunciãdo ꝓpter h̃ ſcribitur
eccl̃ia. viij. de diuina patientia ꝛ longani
mitate. q2 non ſtatim cõtra iniquos ꝓfert
ſniam. idcirco filij hoium abſqʒ vllo ter
rore ppetratur malitia. ſ. abutentes diui-
na patientia ꝛc. Et illud argumentuʒ
militat contra platos qui cõfeſtim ꝛ ſine
deliberatione ꝛ abſqʒ maturitate proce-
dunt ad ſnias fulminandas cõtradicẽtes
diuine longanimitati qui peccatores pe-

ſtēter expectat quibus di. Ro. 2. An igno
ras q patientia dei ad pniaȝ te aducit. an
diuitias patientie ⁊ longanimitatis eius
contemnis ſcdm duritiam cordis tui the
ſaurizas tibi iram in die reuelationis illi
us diei. ſ. iudicij. Sed ex iſtis documen
tis accipiuntur due viridice diſcipline. Et
Prima eſt. Qd in regimine eccleſiaſtice
yerarchie pene ſunt reſtringende. ⁊ gratie
ampliande. qꝛ inſtitutor iſtiue yerarchie ē
affectans ad gratias multiplicandas. ⁊ ad
penas non inferēdas. vnde dicit ſapiens.
deus mortem non fecit: nec letatur in per
ditione dormientiū. Creauit eniȝ omnia
vt eſſent ſanabiles fecit nationes orbis ter
rarum. Scda eſt qꝛ in ordine eccleſiaſti
ce yerarchie plus eſt cōmendandus prin
ceps de miſericordia q̄ꝫ de iuſticia vt ab
inuicem ſepantur. qꝛ inferiores principes
pᵒ duci q̄tū poſſunt inuoltis debēt eē cō
formes. qꝛ ſummus princeps de miſericor
dia pluſquā de iuſticia ſūme cōmendatur
p̄s. 145. Suauis dn̄s ⁊ miſerationes eius
ſuper omnia opera eius. Qꝛ vero cir
ca duplicem auctoritatē collatā a xp̄o btō
petro apoſtolo ſcdm declarationes p̄miſ
ſas eſt itentio verbi ſup:apoſiti circa aucto
ritatem ligādi que pertinet ad iuſticiaȝ. ⁊
circa auctoritatē abſoluendi que pertinet
ad miſericordiam. Et ſcda auctoritas eſt
hic p̄ncipaliter intēta. Jccirco dimiſſa au
ctoritate ligādi circa auctoritatem ſoluen
di ſolum modo eſt inſiſtendum. Vbi tn̄
eſt intelligendum ſcdm documentū ſancto
rum qꝰ quatuor ſunt genera abſolutionū
que inueniuntur in eccleſia militante vel
in officijs eccleſie militantis. Quaruȝ. ſ.
Prime ſunt que fiunt in iudicijs: velu
ti cum qs excōicatus ſepultura eccleſiaſti
ca priuatur recurrit ad principem eccleſie
de quibus dr̄ in p̄s. 101. Dominus de celo
ad terram aſpexit vt audiret gemitus com
peditorum ⁊ ſolueret filios interemptorū:
qꝛ in illa abſolutione auctoritas diuina ex
primitur ⁊ nullus rediens ad gremiuȝ ec
cleſie eſt abijciendus. Scde ſunt abſo
lutiones que fiunt in penitentijs qn̄ quis
a deo illuminatus conuertitur ad confitē

dum peccata ſua de quibus in p̄s. dn̄s ſol
uit cōpeditos. dn̄s illuminat cecos. qꝛ i iſta
abſolutiōe ſemp auctoritas diuina expri
mit. Tertie abſolutiones que fiūt i ſuf
fragijs qn̄ ab eccl'ia aīe defūctorū precibꝰ
abſoluunt. de qbus videt loq ſapiens ec
cleſiaſtici. xxviij. Depcanti peccata ſoluē
tur. ſ. eius p quo orat. Vnde accipit do
cumentū q ille abſolutiones nō fiūt p ec
cleſie auctoritatē ſꝫ p deprecationē ſupra
defunctos. qꝛ nō hn̄t iuriſditionē ſup eos.
Quarte ſūt abſolutiōes q̄ fiunt in idul
gētijs cum auctoritate eccleſie exiſtētibus
in gr̄a ⁊ facientibus aliqua bona opera i
dulgentie conceduntur. de quibus eccleſia
ſtici. 31. ſicut in ſereno glacies. ita peccata
tua ſoluentur per hunc modum peccata
non dimittuntur niſi in ſerenitate gr̄e quā
tum ad culpam. qꝛ ibi non inueniunt quā
tum ad penam ſolum. Et qꝛ in p̄nti ſolē
nitate indulgētia btī. ſ. pr̄is nr̄i Franciſci
fuit diuinitus ordinata. Jdō erga quartaȝ
abſolutionem que fit in indulgētijs nunc
eſt negociandum. De qbus indulgētijs p
ractando. Primo oȝ pertractare cir
ta indulgentie qdditatem. Scdo circa
eius proprietatē. Quātum ad primam
epartem videndum eſt. quid ſit indulgen
tia. Dicitur autem ſcdm diuine ſcripture
teſtimonium ⁊ auctoritatem q indulgen
tia ē remiſſio peccatorum quoad illa que
poſt ſuſceptum penitentie ſacr̄m remanēt
d̄ peccatis. Qd indulgētia ſit remiſſio pec
catorum probatur per hoc qd dicit apoſto
lus. j. cori. vij. Que autem ſcribo vobis ſe
cundum indulgētiam ſcribo nō ſcdm im
perium loquens de actu matrimoniali q
ad fornicationem vitandam fit. Qd ver
buȝ ptractans Grēg. dicit. Quod ſi in ta
li actu peccatum non eſſet. apoſtolus ibi i
dulgentiam non dediſſet ſupponens q in
dulgentia non poteſt eſſe niſi de peccato.
Qd vero indulgentia ſit d̄ illis que rema
nent ſuſcepto ſacramento penitentie pba
tur per hoc q ſcdm conſuetudinem decē
tiſſimam eccleſie indulgentia non datur
niſi vere penitentibus ⁊ confeſſis. Jdeo
dicitur yſa. 61. Sp̄s domini ſuper me ad

annunciandum manſuetis miſit me vt me
derer contritos corde ⁊ predicarem capti
uis indulgentiam. Quia ſunt duo ge
nera hominum qui ſunt idonei ad benefi
cium indulgentie recipiendum. ſ. Illi qui
in hoc mundo poſt penitentiam ſunt. Jdō
dicit vt mederer contritos corde. Et illi q
ſunt incluſi in purgatorio aliquo modo.
Et idō adiungit vt predicarem captiuis pe
nitentiam. Sicq3 xp̄s fecit quando deſcē
dit ad infernum omnes penas purgatorij
ſoluit. ſicut dicit Pe. act. 2ᵒ. hunc ſuſcita
uit deus a mortuis ſolutis inferni dolori
bus. Intelligendum tn̄ eſt ad iſtiꝰ diſ
finitionis declarationem. q quatuor ſūt i
peccato conſideranda. Primū ē actua
lis culpa qua peccatur. de qua dicit Jo. in
canonica ſua. cᵒ jᵒ. Concupiſcētia parit pec
catum ⁊c. Scdm eſt habitualis macu
la derelicta ex actu peccati inclinans ad
malum de quo dicit Joā. viij. Qui facit
peccatum ſeruus eſt peccati. qꝛ. ſ. fuit malo
habitui ip̄m ad malum inclinanti. Ter
tium eſt reatus ad penam qui remanet a
ctu malo tranſeunte de quo luce. vij. poſt
quā culpa per contritionem fuerit deleta
dixit magdalene. Remittūtur tibi peccata
tua. Quartum eſt reſpectus ad diuinā
offenſam qua deus prouocatur ⁊ qua de
us hēt odio peccatores: vt ait ſapiens quā
offenſaȝ deus placauit. de q̄ Jo. bap. dixit
Ecce agnus dei qui tollit peccata mundi
⁊c. Sed nūc ad propoſitū indulgentia nō
eſt remiſſio peccatoruȝ quantū ad actua
lem culpam. qꝛ cum illa ſit totaliter tranſ
acta totaliter eſt deleta. Nec quantuȝ ad
habitualem maculam. quia per vnicum
actum indulgentia acquiritur ⁊ tamen ha
bitualis macula vno actu non eradicatur
vt docet experientia. qꝛ remanet pronitas
ad malum nec quantum ad diuinam offē
ſam. qꝛ ante indulgentiam illa remiſſa eſt
in actu. ſ. contritionis vel in ſacramento
confeſſionis dicente p̄s. Dixi confitebor
⁊c. Et ideo ſequitur q indulgentia ſolum
eſt remiſſio peccatorum quantum ad pe
nam. vnde illi qui penam peccatoruȝ ſuo

rum timebant dicebant Judith. viij. Jn
dulgentiam ipſius fuſis lachrymis poſtu
lemus. Intelligendum eſt tamen q pena
peccatorum eſt duplex. Et ita duplex rea
tus ad penam. Primꝰ reatus eſt ad
penam eternam ad quam obligatur pec
cator ante penitentiam ⁊ ad illam penaȝ
tollēdā vel dimittēdā non ē idulgentia or
dinata. qꝛ illi q ad penā eternā ſunt obliga
ti nō ſūt idonei ad recipiēdū talē idulgētiā
cū ſint in pctō mortali. Scdus reatus
eſt ad penam temporalem que ſuſcipitur
in hoc mundo in confeſſionis ſacramēto.
aut que infligitur in purgatorio. Et ad li
teram ad vnam illarum penarum rema
net obligatus peccator poſt confeſſionem
⁊ tamen talis pene temporalis inquātum
per penitentiaȝ mutata eſt pena eterna in
temporalem ſunt indulgentie de quibus
nunc eſt ſermo. non de pena peccati eter
na. vnde qui eſt reus eterni delicti non ha
bet alicubi remiſſionē vt dicitur Math.
3ᵒ ca. Sed attendendum eſt. Quod ex
iſtis dictis accipiuntur ſeptem documen
ta. Et primum eſt. Quod in peccato ſunt
duo. ſ. culpa que reſpicit diuinā offenſaȝ.
Et pena que reſpicit illius iuſtitiam. Sic
ſacramentum penitentie reſpicit directe
culpam que eſt dei offenſa. Ita benefici
um indulgentie reſpicit penam. quia per
illud ſacramentum deo reconciliamur ⁊
penam recipimus. Et per illud benefici
um iam deo reconciliati penam diminui
mus aut totaliter euacuamus ſecundum
premiſſa. Secundum documentum eſt
q in foro penitentiali per ſacramentuȝ pe
nitentie nulla poteſt eſſe abſolutio a pena
⁊ a culpa virtute illius ſacramenti. quia
directe illud ſacramentum non reſpicit
niſi culpam que in confeſſione panditur.
⁊ illius eſt proprie materia eius vltra quā
nullum ſacramentum ſe extendit.
Tertium documentum eſt q licet in
ſacramento penitentie non fiat pene abſo
lutio fit tamen pene tranſactio. quia cum
pctōr ante hoc ſacramentū erat obligatuſ
ad penā eternā p oībus pctis ſuis poſtea

tiẽter expectat quibus di. Ro.2. An igno
ras q patientia dei ad pniaꝫ te adducit. an
diuitias patientie ⁊ longanimitatis eius
contemnis ſcd̃m duritiam cordis tui the⸗
ſaurizas tibi iram in die reuelationis illi
us dici.ſ.iudicij. Sed ex iſtis documen
tis accipiuntur due viridice diſcipline. Et
Prima eſt. Q̃d in regimine eccleſiaſtice
yerarchie pene ſunt reſtringende. ⁊ gratie
ampliande. q2 inſtitutor iſtius yerarchie ẽ
affectatus ad gratias multiplicandas. ⁊ ad
penas non inferẽdas. vnde dicit ſapiens.
deus mortem non fecit: nec letatur in per⸗
ditione dormientiuꝫ. Creauit eniꝫ omnia
vt eſſent ſanabiles fecit nationes orbis ter
rarum. Scd̃a eſt q2 in ordine eccleſiaſti
ce yerarchie plus eſt cõmendandus prin⸗
ceps de miſericordia q̃ꝫ de iuſticia vt ab
inuicem ſepantur. q2 inferiores principes
p⁹duci q̃tũ poſſunt inuoluis debẽt eẽ cõ
formes. q2 ſummus princeps de miſericor
dia pluſquã de iuſticia ſũme cõmendatur
p̃s.143. Suauis dñs ⁊ miſerationes eius
ſuper omnia opera eius. Q2 vero cir⸗
ca duplicem auctoritatẽ collatã a xp̃o btõ
petro apoſtolo ſcd̃m declarationes p̃miſ⸗
ſas eſt itentio verbi ſup2apoſiti circa aucto
ritatem ligãdi que pertinet ad iuſticiaꝫ. ⁊
circa auctoritatẽ abſoluendi que pertinet
ad miſericordiam. Et ſcd̃a auctoritas eſt
hic p̃ncipaliter intẽta. Idcirco dimiſſa au
ctoritate ligãdi circa auctoritatem ſoluen
di ſolum modo eſt inſiſtendum. Ubi tñ
eſt intelligendum ſcd̃m documentũ ſancto
rum q quatuor ſunt genera abſolutionũ
que inueniuntur in eccleſia militante vel
in officijs eccleſie militantis. Quaruꝫ.ſ.
Prime ſunt que fiunt in iudicijs: velu
ti cum qs excõicatus ſepultura eccleſiaſti
ca priuatur recurrit ad principem eccleſie
de quibus dr̃ in p̃s. 101. Dominus de celo
ad terram aſpexit vt audiret gemitus com
peditorum ⁊ ſolueret filios interemptorũ:
q2 in illa abſolutione auctoritas diuina ex
primitur ⁊ nullus rediens ad gremiuꝫ ec
cleſie eſt abijciendus. Scd̃e ſunt abſo⸗
lutiones que fiunt in penitentijs qñ quis
a deo illuminatus conuertitur ad confitẽ
dum peccata ſua de quibus in p̃s. dñs ſol
uit cõpeditos. dñs illuminat cecos. q2 i iſta
abſolutiõe ſemp auctoritas diuina expri⸗
mit̃. Tertie abſolutiones que fiũt i ſuf
fragijs qñ ab eccl̃ia ale defũctorũ precib⁹
abſoluunt̃. de qbus videt̃ loq ſapiens ec⸗
cleſiaſtici. xxviij. Depcanti peccata ſolueñ
tur.ſ.eius p quo orat. Unde accipit̃ do⸗
cumentũ q ille abſolutiones nõ fiũt p ec⸗
cleſie auctoritatẽ ſꝫ p deprecationẽ ſupra
defunctos. q2 nõ hñt iuriſditionẽ ſup eos.
Quarte ſũt abſolutiões q̃ fiunt in indul⸗
gẽtijs cum auctoritate eccleſie exiſtẽtibus
in gr̃a ⁊ facientibus aliqua bona opera i
dulgẽtie conceduntur. de quibus eccleſia
ſtici. 3. ſicut in ſerenio glacies. it a peccata
tua ſoluentur per hunc modum peccata
non dimittuntur niſi in ſerenitate gr̃e quã
tum ad culpam. q2 ibi non inueniunt̃ quã
tum ad penam ſolum. Et q2 in p̃ſti ſolẽ⸗
nitate indulgẽtia bti.ſ. p̃ris nr̃i Franciſci
fuit diuinitus ordinata. Idõ erga quartaꝫ
abſolutionem que fit in indulgẽtijs nunc
eſt negociandum. De qbus indulgẽtijs p
ractando. Primo oꝫ pertractare cir⸗
ca indulgentie qdditatem. Scd̃o circa
eius proprietatẽ. Quãtum ad primam
epartem videndum eſt. quid ſit indulgen⸗
tia. Dicitur autem ſcd̃m diuine ſcripture
teſtimonium ⁊ auctoritatem q indulgen⸗
tia ẽ remiſſio peccatorum quoad illa que
poſt ſuſceptum penitentie ſacr̃m remanẽt
d̃ peccatis. Q̃d indulgẽtia ſit remiſſio pec
catorum probatur per hoc q̃d dicit apoſto
lus. j. cori. vij. Que autem ſcribo vobis ſe
cundum indulgẽtiam ſcribo nõ ſcd̃m im⸗
perium loquens de actu matrimoniali q
ad fornicationem vitandam fit. Q̃d ver⸗
buꝫ ptractans Grego. dicit. Quod ſi in ta
li actu peccatum non eſſet. apoſtolus ibi i⸗
dulgentiam non dediſſet ſupponens q in
dulgentia non poteſt eſſe niſi de peccato.
Q̃d vero indulgentia ſit d̃ illis que rema
nent ſuſcepto ſacramento penitentie pba
tur per hoc q ſcd̃m conſuetudinem decẽ⸗
tiſſimam eccleſie indulgentia non datur
niſi vere penitentibus ⁊ confeſſis. Ideo
dicitur yſa. 61. Sp̃us domini ſuper me ad

annunciandum manſuetis miſit me vt me
derer contritos corde ⁊ predicarem capti⸗
uis indulgentiam. Quia ſunt duo ge⸗
nera hominum qui ſunt idonei ad benefi
cium indulgentie recipiendum.ſ. Illi qui
in hoc mundo poſt penitentiam ſunt. Idõ
dicit vt mederer contritos corde. Et illi q
ſunt incluſi in purgatorio aliquo modo.
Et idõ adiungit vt predicarem captiuis pe
nitentiam. Sicqꝫ xp̃s fecit quando deſcẽ⸗
dit ad infernum omnes penas purgatorij
ſoluit. ſicut dicit Pe. act. 3. hunc ſuſcita⸗
uit deus a mortuis ſolutis inferni dolori⸗
bus. Intelligendum tñ eſt ad iſti⁹ diſ⸗
finitionis declarationem. q quatuor ſũt i
peccato conſideranda. Primũ ẽ actua
lis culpa qua peccatur. de qua dicit Jo. in
canonica ſua. c⁰ j⁰. Concupiſcẽtia parit pec
catum ⁊c. Scd̃m eſt habitualis macu⸗
la derelicta ex actu peccati inclinans ad
malum de quo dicit Joã. viij. Qui facit
peccatum ſeruus eſt peccati. q2.ſ. fuit malo
habitui ip̃m ad malum inclinanti. Ter
tium eſt reatus ad penam qui remanet a⸗
ctu malo tranſeunte de quo luce. vij. poſt
quã culpa per contritionem fuerit deleta
dixit magdalene. Remittũtur tibi peccata
tua. Quartum eſt reſpectus ad diuinã
offenſam qua deus prouocatur ⁊ qua de⸗
us hẽt odio peccatores: vt ait ſapiens quã
offenſaꝫ deus placauit. de q̃ Jo. bap. dixit
Ecce agnus dei qui tollit peccata mundi
⁊c. Sed nũc ad propoſitũ indulgentia nõ
eſt remiſſio peccatoruꝫ quantũ ad actua⸗
lem culpam. q2 cum illa ſit totaliter tranſ
acta totaliter eſt deleta. Nec quantuꝫ ad
habitualem maculam. quia per vnicum
actum indulgentia acquiritur ⁊ tamen ha
bitualis macula vno actu non eradicatur
vt docet experientia. q2 remanet pronitas
ad malum nec quantum ad diuinam offẽ
ſam. q2 ante indulgentiam illa remiſſa eſt
in actu.ſ. contritionis vel in ſacramento
confeſſionis dicente p̃s. Dixi confitebor
⁊c. Et ideo ſequitur q indulgentia ſolum
eſt remiſſio peccatorum quantum ad pe⸗
nam. vnde illi qui penam peccatoruꝫ ſuo
rum timebant dicebant Judith. viij. In
dulgentiam ipſius fuſis lachrymis poſtu
lemus. Intelligendum eſt tamen q pena
peccatorum eſt duplex. Et ita duplex rea
tus ad penam. Prim⁹ reatus eſt ad
penam eternam ad quam obligatur pec⸗
cator ante penitentiam ⁊ ad illam penaꝫ
tollẽdã vel dimittẽdã non ẽ idulgentia or
dinata. q2 illi q ad penã eternã ſunt obliga
ti nõ ſũt idonei ad recipiẽdũ talẽ idulgẽtiã
cũ ſint in pctõ mortali. Scd̃us reatus
eſt ad penam temporalem que ſuſcipitur
in hoc mundo in confeſſionis ſacramẽto.
aut que infligitur in purgatorio. Et ad li⸗
teram ad vnam illarum penarum rema
net obligatus peccator poſt confeſſionem
⁊ tamen talis pene temporalis inquãtum
per penitentiaꝫ mutata eſt pena eterna in
temporalem ſunt indulgentie de quibus
nunc eſt ſermo. non de pena peccati eter⸗
na. vnde qui eſt reus eterni delicti non ha
bet alicubi remiſſionẽ vt dicitur Math.
3⁰ ca. Sed attendendum eſt. Quod ex
iſtis dictis accipiuntur ſeptem documen⸗
ta. Et primum eſt. Quod in peccato ſunt
duo.ſ. culpa que reſpicit diuinã offenſaꝫ.
Et pena que reſpicit illius iuſtitiam. Sic
ſacramentum penitentie reſpicit directe
culpam que eſt dei offenſa. Ita benefici⸗
um indulgentie reſpicit penam. quia per
illud ſacramentum deo reconciliamur ⁊
penam recipimus. Et per illud benefici⸗
um iam deo reconciliati penam diminui
mus aut totaliter euacuamus ſecundum
premiſſa. Secundum documentum eſt
q in foro penitentiali per ſacramentuꝫ pe
nitentie nulla poteſt eſſe abſolutio a pena
⁊ a culpa virtute illius ſacramenti. quia
directe illud ſacramentum non reſpicit
niſi culpam que in confeſſione panditur.
⁊ illius eſt proprie materia eius vltra quã
nullum ſacramentum ſe extendit.

Tertium documentum eſt q licet in
ſacramento penitentie non fiat pene abſo
lutio fit tamen pene tranſactio. quia cum
pctõr ante hoc ſacramentũ erat obligatus
ad penã eternã p oĩbus pctĩs ſuis poſtea

transfertur illa pena eterna in temporalē quaſi per modum cuiuſdam compōnis cuius arbiter eſt ſacerdos vt notatur .iiij. ſniarum ꝛc. Quartum documentum eſt ꝙ nulla poteſt eſſe indulgentia data a pena ⁊ a culpa. q̄ꝛ ſicut penitentia directe reſpicit culpā. Ita indulgentia adequate reſpicit penam. Et illud documentū confirmatur. Tū q̄ꝛ eccleſia nunq̄ vtitur illa forma. Et ſi dicatur ꝙ locus ab auctoritate nō tenet negatiue. Dicitur ꝙ imo in eccleſiaſtica Ierar°. q̄ꝛ dicit cᵐ ꝙ ſacri canones nō concedūt ꝙ ſcōꝝ patrum ſtudio nō eſt ſancitū. Tū q̄ꝛ illa forma nō inuenitur tradita in ſacra theolo° aut in diuina .ſ. ſcriptura in quo tenet locus ab auctoritate negatiue. vnde di. diony. de di. no. c. i. ꝙ nō eſt audendum aliquid dicere vel cogitare deſup ſubſtātiali nobis occulta deitate preterq̄ nobis de ſacra ſcriptura de deo diuinitus ſunt expreſſa ꝛc. Tum q̄ꝛ illa forma vt detur pctōꝝ indulgētia a pena ⁊ a culpa videtur militare ꝯ eccleſiam. tunc. n. videtur euacuari ſacr̄z confeſſionis vt non ſit de neceſſitate ſalutis. cū indulgentia tam a pena q̄ a culpa poſſit diluere. Cum tamen Iaco. apoſtolus dicat. Cōfitemini alterutrum pctā veſtra vt ſaluemini. Tum q̄ꝛ illa forma videtur militare ꝯ theologos. q̄ꝛ ſcōm hāc doctrinā ponit̄. Q̄ꝺ oīa ſacr̄a noue legis hn̄t virtutem cauſatiuam grē. ⁊ p ꝯn̄s expulſiuā culpe. vt dicitur .iiij. ſniarum. Et ideo cū indulgentia ſubſequatur ſacr̄z penitentie nihil facit circa culpam q̄ iaꝫ eſt deleta ⁊ ablata.

2ᵃ ps ſermonis Circa ſecundam ptē principaleꝫ huius ſermonis in qua agitur de indulgentie ꝑprietate. Eſt circa duo pncipaliter inſiſtēdum. Et p° circa indulgētie originē ſecundo circa indulgentie vtilitatem.

C Circa primū eſt notādū Q̄ꝺ quattuor ſunt principales teſauri eccleſie vn̄ iſte indulgētie emanare dicunt̄. Primus ē teſaurus abſconditus ex ſuperhabundantia meriti paſſionis xp̄i. q̄ꝛ illud meritum ſufficiebat ad infinitos hoīes redimēdos ſeu mundos cū eſſet infiniti ſuppoſiti. ⁊ iō de ſuperhabundanti eius merito indulgētie conferunt̄. Iſte tñ modus non eſt euidens ex diuina ſcriptura. q̄ꝛ inferior non habet auctoritatē in bonis ſuperioris. Sicut xp̄s dixit non eſt diſcipulus ſup magiſtrum ſuū Io. 13. Et iō cum apoſtolus q eſt princeps eccl̄ie q eſt inferior xp̄o nō hꝫ auctoritatē ſupra meritū paſſionis xp̄i niſi fuiſſet ei cōmiſſum. ⁊ illud non habetur explicite niſi pie credatur. Secundus theſaurus eſt ſanctiſſime dei genitricis marie que cum nunq̄ peccauerit nec mortaliter nec venialiter. tamen multos dolores ſubſtinuit ⁊ ſpāliter in chriſti morte vt dicit̄ luce. 2. Tuā ipſius aīam ptranſiuit gladius. ⁊ de ſuperhabūdantia illius teſauri dicuntur ille indulgentie .ſ. erogari. Et illud tamē non eſt perſpicuuꝫ. q̄ꝛ ſicut mater dn̄i fuit plena grā: ⁊ ſicut habuit excellentiſſima merita. ita habuit excellētiſſima p̄conia vel p̄mia. ⁊ ita eſt plena nūc glīa. Et iō cū ſcōꝫ exigētiā ſuoꝝ meritoꝝ ſit ſup excellēter p̄miata ⁊ glificata videt̄ ſufficiēter ſoluta vt nō fiat ei iniuria. Et iō non remanet ei aliquid ad ſoluendum ꝙ non ei finaliter p ſoluatur ꝛc.

Tertius theſaurus eſt ſanctiſſimorum martyrum. Quoꝝ ſanguis ꝓ xp̄o fuſus fuit. plus enim meruerunt q̄ ſuffecit eis neceſſarium ad ſalutem. Et de tali ſupfluo ſumit̄ illud. vn̄ indulgētie dant̄. Et iſtud ē minus clarū q̄ꝛ licet talis mors fuerit vltra neceſſarium ad ſalutem. nō tamen ad tantam felicitatem perueniſſent: ſicut fecerunt propter ipſoꝛꝫ ſanguinis effuſionē. vnde apoca. 6. dicitur ꝙ acceperūt ſtolas albas que preponderant omnibus paſſionibus ſuis. ⁊ ideo non videtur reſiduum remanere. cuꝫ eis pleniſſime ſit ſatiſfactuꝫ ꝛc. Quartus eſt theſaurus ſanctorum confeſſorum quorum fuerunt illa ſublimia merita ꝙ longe eis minora ſuffeciſſent ad ſalutem. Et ideo de eoꝛꝫ reliquis ceteris peccatoribus prouidentur indulgentie. Et illudē minus apparens. q̄ꝛ ille qui plus remuneratur. q̄ meretur. nō habet vllum reſiduum vt alteri rependatur eo ꝙ totᵐ. eius meritum eſt adequatum ⁊

pluſq̄ adequatum. ſic autem eſt de confeſſoribus de quibus dicit ſaluator. Luc. 6° ca. menſuram bonaꝫ ⁊ confertā ⁊ coagitatam ⁊ ſuper effluentem dabunt in ſinu eorum. Ideo videtur eſſe dicendum ꝙ ille indulgentie que ſic dantur ab eccleſia p modum auctoritatis: procedunt ex illa poteſtate quam xp̄s dedit beato petro quando dixit ei. Quodcunque ligaueris ſuper terram ꝛc. Et illud poteſt cōfirmari quadruplici ratione. Quarum .ſ. prima eſt talis.

D Quando aliquis princeps committit vicario ſuo plenitudinem poteſtatis vniuerſaliter nullā ponens in commiſſione ſua exceptionem ille poteſt ſecundum formam cōmiſſionis ſibi facte in omni materia relaxare ⁊ reſtringere. cuꝫ habeat poteſtatem vniuerſaliter ſibi cōmiſſaꝫ ⁊ nullatenus coartatam. Sic autem cōmiſſa fuit poteſtas beato Petro diſtributiue dicens. Quodcunq̄ꝫ ligaueris ꝛc. nulla facta exceptiōe. ⁊ ſic poterat circa relaxationem pene. ſicut poterat circa relaxationeꝫ culpe ꝛc. Secunda ratio eſt Quia quicunq̄ꝫ princeps cōmittit alicui quod maius eſt: videtur etiam committere qꝺ minus eſt circa eandem materiam ⁊ cauſaꝫ. vt ille qui poteſt quod maius ē. poteſt qꝺ. minus eſt circa eandem materiam. vt q poteſt ſententiare poteſt inquirere. Sꝫ circa cauſas peccatorum maius eſt abſoluere a culpa q̄ a pena. ergo cum princeps eccleſiaſticus habeat plenam poteſtateꝫ abſoluendi a culpa. multo magis a pena q̄ eſt minus malum. Cuius ſignum eſt. q̄ꝛ redditur pēa pro culpa ab eo qui ſemper dat minora mala pro maioribus bonis. ſicut maiora bona pro minoribus ꝛc.

Tertia ratio eſt. Quia cuicūq̄ꝫ cōmittitur relaxatio maioris pene circa eundem proceſſum videtur ꝙ non ſit negāda relaxatio minoris pene. ſicut qui accipit a principe poteſtatem dimittendi mortē bene videtur accipere poteſtatem dimittendi mutilationem vel exulationem. Sed xp̄s poteſtatem ſeu plenitudinem poteſtatis dedit eccleſie remittendi obligationeꝫ ad penam eternam: vt patet in abſolutione peccati mortalis. ergo multo magis ad penaꝫ temporalē purgatorij q̄ inferni ꝛc.

Quarta rō eſt. Quia omnis princeps iuſtitie dꝫ eſſe promptior ad remittendum q̄ ad puniendum. dicēte ezechiele. 18. Non eſt voluntatis mee mors impij: ſed magis vt conuertatur ⁊ viuat ꝛc. Nunc autem videmus ꝙ pncipes illa ad que ſunt promptiores facilius committunt. ergo cum chriſtus commiſerit eccleſie poteſtatem alligandi ad penam. multo magis abſoluendi ab eadem pena. ⁊ illud non eſt niſi indulgentia. Dico ergo ꝙ ſucceſſor. b. pe. de plenitudine poteſtatis commiſſe. b. Petro hꝫ auctoritatē dādi indulgētiā. q̄ꝛ quicūq̄ꝫ hꝫ ptāteꝫ ſup antecedēs. habet illam ſup conſequens qꝺ nō ſequitur niſi ex illo antecedēte. ſicut ſi mors nō poſſet euenire niſi preuia infirmitate vel egritudine quicunq̄ꝫ poſſet tollere omnē egritudinē poteſt tollere oēm infirmitatē ⁊ mortem. vnde cuꝫ in ciuilibus actio naſciatur ex obligatione. quicunq̄ꝫ eniꝫ pōt tollere obligationem poteſt tollere omnē actionem. Et ideo cum pena ſit conſequēs ad culpam ſicut actio ad obligationē. Cū igitur eccleſia acceperit omnem plenitudinem poteſtatis ad tollendaꝫ miniſterialiter culpam non videtur carere poteſtate ad dimittendum penam. Et quia circa ea que ſunt fidei dictis diuine ſcripture tanq̄ regule ⁊ lumini eſt aſſentienduꝫ ſecundū diony. de di. no. Ideo inducitur auctoritas xp̄i. Io. 20. di. Quorum remiſeritis peccata ꝛc. Nunc auteꝫ in foro penitentiali licet quis habeat poteſtateꝫ remittendi peccata quantum ad culpaꝫ eo modo quo remittuntur ibi. non tamen videtur remittēdi niſi quantum ad penā q̄ꝛ ſi poteſt remittere quantum ad culpam poſſet ipſum ita iniunctū in peccato mortali detinere. Et ideo illius detentio ſolū videtur ſonare ad penam. Nullus auteꝫ poteſt penam remittere niſi qui poteſt caꝫ dimittere. Circa iſtius ſermonis ſecūdam particulam inſiſtendo erga iſtarum indulgentiarum vtilitatem occurrunt .x. conſiderationes. Et prima eſt. Quod iſte

indulgentie proficiunt. ⁊ per conſequens
non ſunt vacue. Secunda eſt quid profi
ciunt. Tertia eſt. Quantum proficiunt.
Quarta eſt. Quotiens proficiunt.
Quinta eſt Qualiter proficiunt. Sex
ta eſt a quibus proficiunt. Septima eſt
quibus proficiunt. Octaua eſt Quãdo
proficiunt. Nona eſt vbi proficiunt.
Decima eſt. Quare proficiunt.

Quantum ad primam conſideratio
pª ɔſiº nem. Qꝺ ille indulgentie proficiunt oſtẽ
ditur per quattuor vias. Prima via
eſt ⁊ ſumitur ex auctoritate dominica. qꝛ
ipſe dñs dedit indulgentiam quãdo dixit
magdalene. Remittunt̃ tibi peccata tua
A tamen cum prius perfecta contritione ve
niſſet ad xp̄um. in qua contritione culpa
remittitur. Et ideo dixit xp̄s. dimiſſa ſunt
ei peccata multa quoniam dilexit multũ.
poſtea addidit quando ſibi licentiam de
dit recedendi. remittũtur tibi peccata. qꝺ
non poteſt intelligi quantum ad culpam.
qꝛ iam dixerat. dimiſſa ſunt ei peccata ⁊c.
Et ideo oportet ꝙ intelligatur quantum
ad penam. ⁊ hec eſt indulgentia. Et ſi di
catur ꝙ ſolus xp̄s poteſt hoc facere. Nõ
valet. qꝛ ipſe promiſit apoſtolis. Jo. Ope
ra que ego facio ⁊ quilibet veſtrum faciet
⁊ maiora ⁊c. Secunda via ſumitur ex
auctoritate apoſtolica. qꝛ non habet ma
iorem auctoritatem princeps temporalium
in temporalibus q̃ princeps ſpiritualis
in ſpiritualibus: cum maiori principatui
maior auctoritas cõmittatur. Nunc au
tem princeps temporalis poteſt remittere
omnẽ penam temporalem. ergo princeps
ſpiritualis multo plus: cuz ei plenaria po
teſtas ſit ei commiſſa: cum dixit xp̄s Pe
tro. paſce oues meas. Jo. 21. caº. Ter
tia via eſt ⁊ ſumitur ex actoritate eccleſia
ſtica. qꝛ ſaluator. Math. xvj. ca. Deſcri
bens eccleſie fundamenta dixit. ſuper hanc
petraz hedificabo eccleſiam meam. ⁊ por
te inferi non preualebunt aduerſus eam.
vnde habetur ꝙ eccleſia vincit portas in
ferni. ⁊ non videtur ꝙ inferni inferioris.
Cum nulla virtus eccleſiaſtica ad illas ſe
extendat. Et ſic videtur ꝙ intelligitur de
purgatorio. ſ. Quod virtus eccleſiaſtica il
las portas vincat quod non poteſt intel
ligi niſi quantum ad ſuffragia. vel quan
tum ad indulgentiam. Suffragia autem
non videntur habere locum. quia nõ ha
bent efficatiam per modum auctoritatis:
ſed per modum deprecationis. vbi autem
eſt ſola deprecatio ibi non eſt victoria: ſi
cut hic dicitur de portis inferni ⁊c.

Quarta via ſumitur ex auctoritate euã
gelica. qꝛ xp̄us promiſit implicite ꝙ nun
q̃ deficeret fides eccleſie. Luce. 22. Quãdo
dixit Petro. Ego autem pro te rogabo
vt non deficiat fides tua. quod dictum in
telligitur in perſona totius eccleſie ⁊ non
ſingularis perſone. quia poſt illud dictũ
Petrus perdidit fidem cum xp̄m ter ne
gauit. vt ibidem dicit euangelium. Et qꝛ
indulgentie date ſunt abinitio ſecundum
fidem eccleſie. Jdeo de vtilitate indulgen
tiarum nullatenꝰ eſt dubitandum.

Secunda cõſideratio eſt. Quid ille in 2ª ɔſiº
dulgentie proficiunt. Dico ꝙ ex iſtis in
dulgentijs proueniunt quattuor bona.

Et primum bonum eſt augmentatio
gratie. qꝛ cum ſupponant hominem eſſe
in caritate opera talia meritoria merẽtur
gratie augmentum. qꝛ ſecundum Augu. A
Caritas meretur augeri. tales autem in
dulgentie non habentur niſi per opera
meritoria de natura ſua. ideo lucrum in
dulgentie non poteſt fieri ſine augmento
gratie ⁊c. Secundum bonum eſt accu
mulatio glorie. qꝛ cũ nullꝰ poſſit lucrari
indulgentiam niſi per fidez. ⁊ fides eſt cui
promittitur viſio diuine eſſentie ex. pº de
tri. Jdeo cuz indulgentie lucrũ augmen
tetur. neceſſario dona felicitatis eterne in
debito augmentantur. Tertium bonũ
eſt remiſſio pene in hac vita. qꝛ cum ſacer
dos ſapiens venienti ad penitẽtie ſacra
mentum imponat penitentiam ſm̃ men
ſurã peccati. dicẽte domino in lege Moy
ſi deutero. 25. Qꝺ ſecundum q̃titatez de
licti erit plagarum modus. Et ideo cum
tales penitentie date ſint in penam pecca
ti q̃tum lucratur de indulgentia tantum
tollit̃ de illis penis. Et quia indulgentie

vt patuit ſunt ad auferendum penam. vn
de ſi ſacerdos iniunxit. x. dies de peniten
tia. x. dies de indulgentia euacuant illam
penam q̃tum ad neceſſitatem: non q̃tuz
ad vtilitatem. vnde in collationibus in
dulgentiarum ſolet dici decem dies de in
iunctis penitentijs miſericorditer relaxa
mus. Quartum bonum eſt. Remiſſio
pene in alia vita. ſ. in purgatorio. qꝛ ibi te
netur illa regula de qua habetur apoc. 18.
Quãtũ glorificauit ſe ⁊ in delictis fuit tã
tum date ei tormentum ⁊ luctum. Nunc
autem quãtũcunqz alicui beneficium ali
quid remiſſum eſt in aliqua cõmunitate
ab illo qui habet plenitudinem poteſtatis
in illa cõmunitate per idem eſt ac ſi ſoluiſ
Nõ ſet. Sed ſi quis penitentiam ſibi iniunctã
ſoluiſſet in eccleſia ſecundum exigentiam
ſuorum peccatorum nulli dubiũ eſt ꝙ ite
rum in purgatorio non puniretur cuz nõ
reſurgat. duplex tribulatio in idipſum ſe
cundum propheticum dictum. Ergo eo
dem modo ſi in eccleſia eſt remiſſum per
indulgentiã. qꝺ erat puniendum.

3ª ɔſiº Tertia conſideratio eſt. Quantum il
le indulgentie proficiunt. Dicitur autem
in. 4º lº ſententiaruz ꝙ indulgentie tãtũ
valent quantum ſonant. i. quantum expri
mitur in forma conceſſionis earum.

Jntelligendum eſt tamen. ꝙ indulgẽ
B tie cõmuniter date ſolent quadrupliciter
ſonare. Et primo reſpiciũt ad determina
tum tempus ſcd̃m menſuram. ſ. dieruz: vt
cũ dantur. xl. dies de indulgentia. Secun
do modo ſcd̃m determinatum tp̄s ſcd̃m
numeruz annorum: vt cum dantur. xl. an
ni de indulgentia. Tertio modo reſpiciũt
certam portionẽ peccatorum. vt cum me
dietas vel ps peccatorum relaxat̃. Quar
to modo reſpiciendo ad totum ſimpliciter
vt cum datur remiſſio peccatorum olum
ſcd̃m plenariã indulgentiam. De primo
modo. ſi indulgentie ſonant ad numeruz
dierum ſunt ſic intelligende. Quod ſi ali
cui ſunt iniuncti. x. dies de penitentia pro
ſuis peccatis in foro confeſſionis: ꝙ per
x. dies de indulgentijs remittuntur illi.
Quia ita ſonant verba dictarum littera
rum forme in quibus conceditur indulgẽ
tia. Cum dicit. x. dies de iniunctis penitẽ
tijs miſericorditer relaxamus ſibi. Et ſi
tales non ſunt iniuncti tunc tantum aufer
tur de pena purgatorij quantum per il
lam penitentiam ſi facta perfeciſſet ſibi in
iuncta ſublatum fuiſſet. quia indulgentia
tantum remittit de pena quantum de pe
na ſonat. ⁊ illa pena que eſt ſemel remiſſa
non debet eſſe iterum punita. De ſecun
do modo. Si indulgentie ſonant ad nu
merũ annorũ eſt intelligendũ ꝙ tm̃ valẽt
q̃tũ valeret perſolutio penitentiarum in
iunctarum ad vnum annum. Et ſi dica
tur qd intelligimus per vnũ annum aut
per vnam diẽ de penitentia cui correſpõ
det annus vel dies de indulgentia. Dici
tur ꝙ in primitiua eccleſia cõputati erant
dies tales ſecundum arbitrium ſacerdo
tis. vt tali die infligeretur tanta pena quã
tam poterat portare ſine detrimento ſalu
tis in abſtinentijs ⁊ flagellis. quia dicit
Aug. ꝙ corpus noſtrum non eſt dãnan
dum: ſed ſanandum. De tertio modo
ſi indulgentie ſonent ad quantitatem pe
caminum quo ad penam. vt dimidiam
partem. tunc tantum valent quantum pe
nitentia ſufficiens valeret facta pro tan
torum peccatorum quantitate. quia in ta
li indulgentia remittitur media pars pe
nitentiarum iniunctarum ſibi vel iniun
gendarum ſecundum arbitrium ſapientis
ſacerdotis quod eſt finis ſuus. per idez eſt
ac ſi fuiſſet ſolutum. Et ideo de illa por
tione non habebit penam in hoc ſeculo.
nec in futuro. quia deus vt patuit debi
tũ bis nõ exigit. De quarto modo ſi in
dulgentie ſonant quantum ad totum cu
mulum peccatorum vt penam remittant
ſecundum formam indulgentiarum ple
ne tunc omne debitum auferetur vt nul
lus reatus pene remaneat pro iſto ſeculo.
quia ab eo pena remittitur ſibi quantum
in hoc ſeculo poteſt vniuerſaliter ſol
uere vt patuit ⁊ ligare. nec etiam in futu
ro ſeculo. quia illud quod eſt plene re

miſſum ab inferiori principe in ſuo prin-
cipatu vbi eſt plena poteſtas ſibi com-
miſſa a ſuperiori non debet vlterius exigi
a ſuo principe committente in principa-
tu ſuperiori: alioquin obuiaret ſue com-
miſſioni. Et ideo cum talis pena ſit to-
taliter dimiſſa in hoc mundo per illum
cui eſt poteſtas commiſſa. tale debitū nō
eſt in futuro ſeculo a deo exigendum: ſi-
cut dictat ratio naturalis. Sed tunc ſo-
q̄ō let talis queſtio fieri. Si tales qui cum
plenitudine talis indulgentie. ſ. moriun-
tur nullo peccato appoſito. ſtatī euolāt.
Dicitur ꝙ ſic. quia nullum impedimen-
tum eſt aſcendendi in celum. ex quo quis
moritur in gratia. poſtquam chriſtuſ pre-
parauit viam per ſolutionē debite pene.
vnde anime poſt ſufficientem purgatio-
nem confeſtim euolāt iuxta illud p̄s. Tor-
rentem pertranſiuit anima mea. ergo cum
illud quod eſt remiſſum per idem ſit ac ſi
eſſet ſolutum. alioquin inanis eſt ſolutio
vel remiſſio. iſti confeſtim euolant. Et iō
dixit chriſtus Petro ſignanter. Math.
15. Tibi dabo claues regni celorum ꝛc.
Quando enim quis habet claues confe-
ſtim poteſt introducere. nec per alium mo
dum inuenitur. per quem poſſit ſedes pe
tri celum claudere vel aparire. qꝛ peracta
penitentia hic vel ibi ſine ipſo quiſque
ingreditur.

4ª ꝯſi° Quarta conſideratio eſt. Quotiens il-
le indulgentie proficiunt. Dicitur autem
ꝙ ſicut ſacramentum penitentie eſt itera-
bile. dicente ſapiente prouer. 24. Septies
in die cadit iuſtus ꝛ reſurgit. Que reſur-
rectio non fit niſi per penitentiam. Ita be
neficium indulgentie eſt iterabile ꝛ frequē
tabile. quia ſicut poteſt iterari culpa ꝛ fre
quentari. ita pena conſequens ipſam. Et
ideo ſicut penitentia frequentatur ad emē
dandam culpam ꝛ indulgentia iteratur
ad delendum penam ꝛ etiam dirimendā
conſequentem ipſam. Intelligendum
eſt tamen ꝙ quattuor modis poteſt intel-
ligi ꝙ iſtarum indulgentiarum frequen-
tatio proficiat ad penas purgatorij pro-
pter quas hodie principaliter intendun-
tur. Et primo modo vt qui lucratur E
vnam diem de indulgentia habeat. ſcili-
cet vnam diem refrigerij cum erit in pur
gatorio Et ita de vno anno ꝛc. Secū
do modo vt qui lucratur vnum annum
de indulgentia per vnum annum eius pe
na in purgatorio breuietur. Et ita de vna
die. ꝛc. Tertio modo: vt qui lucratur
vnam diem vel vnum annum de indul-
gentia tantum habeat de refrigerio ī pur
gatorio quantum de pena habuiſſet ſi pe-
nitentiam tantam in hoc mundo feciſſet.

Quarto modo: vt ſi lucratur vnum
diem vel vnum annum de tali indulgen-
tia. tantum breuiter de eius pena: quoniā
in penitentia fuiſſet ſi penitentiam redem-
ptam per indulgentiam perfeciſſet: quia
vt patuit. indulgentie ad penitentias in-
iunctas vel iniungendas directe reſpiciūt.
Sed primus modus non videtur eſſe con
ueniens. quia anime nō detinentur ī pur-
gatorio niſi ad ſoluendum penam ſibi de
terminatā. Et ideo pena illa terminata
anime ſtatim euolant. ꝛ ideo non videtur
ibi tale refrigerium. quia pro tempore illo
quo non puniuntur deberent eſſe beate.
Ideo talis dilatio felicitatis preter penā
videtur eſſe iniuſta. Nec ſecundus mo
dus valet. quia ille cuius auctoritas non
extenditur ad aliam vitam non vide-
tur poſſe prefigere tempus pene qđ exigi-
tur in alia vita. Cum nullus princeps ex
tra ſuum principatum poſſit aliquid ſta-
tuere. princeps autem eccleſie non videtur
habere iuriſdictionem extra p̄ſentē vitā. Et
iō videtur ꝙ nō poſſit illi tēpus limitare.

Nec tertius modus valet. quia tale re
frigerium non admittitur in purgatorio
ne ibi vltra debitum ſancti reſincantur.
nec eſſet perfecta talis indulgentia cum ta
li refrigerio eſſet pena dāni que ponitur
maxima. Nec quartus modus. quia non
ſunt equales penitentie huius vite ad pe-
naſ illas ſecundum Aug. Et ideo non
poteſt ibi fieri bona cōmēſuratio. Iō vide
tur eſſe dicendum. Si quis diligenter re
ſpiciat ad premium ꝙ tantum diminui-
tur de pena purgatorij per vnam diem

aut per annum de indulgentia quantum
breuiatum fuiſſet ſi talis per annum aut
per diem penitentiam hanc egiſſet. quia
indulgentie reſpiciunt penam peccati ſe-
cundum ꝙ imponitur ab eccleſia. ꝛ illud
poteſt ab eccleſia remitti. ꝛ cum eſſet remiſ
ſum non remittitur in alio mundo. Et
quia certum eſt quantum de pena purga-
torij diminuit vnus annus penitentie.
Ideo incertum eſt quantum diminuat
vnus annus indulgentie. vnde accipitur
documentum ꝙ certius eſt lucrari indul
gentiam ſecundum quantitatem culpa-
rum. tertiam: vel quartam vel mediam:
per quantitatem temporis q̄ꝫ. vt mille vel
C. ānorum. quia ibi eſt certitudo de certa
parte temporis purgatorij de media vel
de tertia: hic autem de nulla. Et quia in
talibus beneficiis ſpiritualibus homines
ſunt minimū conquerendi ſolertes. Et iō
dicitur Luce. 16. filij huius ſeculi pruden-
tiores ſunt filijs lucis in generatiōe ſua ꝛc.

5ª ꝯſi° Quinta conſideratio eſt. Qualiter
indulgentie proficiunt. Dicitur ꝙ profi-
ciunt eo modo quo penitentie hic iniun-
cte quando perficiuntur. quia eo modo
proficit alicui remiſſio debiti quo proficit
ipſius ſatiſfactio. vt amplius illud debi-
tum nunquam repetatur. vnde qui per-
ficit penitentiam debitam facit ſatiſfactio
nem. Et qui habet indulgentiam habet
eiuſdem debiti remiſſionem de quo dici-
tur in p̄s. Remitte mihi vt refrigerer pri
uſquam abeam ꝛ amp̄ non ero. quia ſci-
licet iſta remiſſio fit in hac vita quamuis
profutura. Intelligendum eſt tamen
ꝙ ſacramentum penitentie contingit qua
drupliciter terminari ꝙ ſubſequitur in-
dulgentia peccatorum. Et primo quando
a ſacerdote nulla iniungitur penitentia.
ſicut chriſtus dixit mulieri adultere Io. 8.
D vade ꝛ amplius noli peccare. Et illud cō
tingit quando quis confitetur in puncto
mortis. quia nullam poteſt in hoc mundo
perficere penitentiam. Secundo quan-
do a ſacerdote imponitur maior peniten-
tia quam debeat propter ignorantiam ſa
cerdotis ponderantis quod non eſt pon-
derandum. ſicut dicitur de phariſeis qui
decimant mentam ꝛ ciminum ꝛc.
Tertio quando a ſacerdote imponi-
tur minor penitentia q̄ꝫ debeatur. vt con-
tingit propter voluntatem penitentis. ſi-
cut illi qui alligant honera grauia ꝛ digi
to ſuo. no. ea. mouere Quarto quan-
do a ſacerdote imponitur pena adequa-
ta peccatis confeſſis. ꝛ illud contingit ex
diſcretiōe ſacerdotis inter lepraꝫ ꝛ lepraꝫ di
ſcernētis ſapiēter vt hētur in lege Moy-
ſi ꝛ obediētia penitētis. Nūc ad ꝓpoſitū
p°. q̄ſi nulla daꝛ p̄nia tota indulgentia ſe-
quēs reſpicit tm̄ penā purgatorij. ꝛ ſic ibi
non habet auctoritatem eccleſia militans.
cuꝫ pena non ſit hic remiſſa. nec ibi remit
ti poteſt. Secundo quando penitentia
excederet ſi illa per indulgentiam remit-
tatur tunc conſtat ꝙ in purgatorio nō re-
petitur. quia iam eſt ſuperhabundanter
remiſſa. ꝛ ſi non remittetur non punire-
tur quantum eſt hic. quia ibi eſt iudicium
equiſſimum loquendo ſecundum propor-
tionem. Tertio quando penitentia defi-
cit tunc illud quod deficiet ſupplebitur in
purgatorio. quia ſemper curia ſuperior eſt
iuſta ꝛ reſecat ſuperflua. ꝛ ſupplet dimi-
nuta in punitione. ibi eſt curia ſuperior de
tota indulgentia de iniunctis penitencijs
euacuabit quicquid ibi exigeretur de illis
ſi non complerentur. De reliquo autem
quod iniungi debuiſſet ſi non fuit hic in
iunctum quomodo erit hic remiſſum. ꝛ ſi
hic non remittetur quō ibi non exigetur.
Quarto quādo penitentia eſt adequa
ta culparum clarum eſt ꝙ ſi tota remitti-
tur hic legittime tunc nullo modo exigit-
qꝛ debitum remiſſum a nullo iuſte exigi
poteſt. Et ideo ſcđum premiſſa vt illiſſi-
mus modus adipiſcendi indulgentiam ꝓ
purgatorio eſſe videtur vt vnuſquiſque
penitentiam ſufficientem hic acceptaret
ꝛ poſt acceptam per indulgentiam redi-
meret. Et illud ſonat modus antiquus cō
ferendi indulgentiam de penitentijs ſi-
bi iniunctis.
Sexta cōſideratio eſt. A quibus ille in- 6ª ꝯſi.
dulgentie ꝓficiunt. Dī ꝙ iſte īdulgētie

ſunt vtiles quando conferuntur ab illis q
conferendi vel dandi habent auctoritatē
a aliter minime valent. Intelligendū eſt
tamē ꝙ in eccleſia fuerūt a principio quat
tuor ordines diſtincti.ſ. Primus incipi
endo ab infimis fuit ordo diaconorū. de
quo fuit beatus Stephanus cū aliis. vj.
de quibus habetur. act. vj. Secundus
fuit preſbyterorum. de quibus dixit xp̄us.
Luc. xxij. Hoc facite in meā commemora
tionem quando dedit eis poteſtatem cōfi
ciendi corpus ſuum. Tertius fuit epiſco
porum: quibus xp̄s dixit. Quodcūqz liga
ueritꝭ ⁊c̄. q2 epiſcopi ſucceſſerūt apoſtolis.
Quartus fuit ſūmorum pontificum.
quorum primus fuit beatus Petrus cui
dictum fuit. Quodcūqz ligaueris. ⁊c̄. Et
illos quattuor ordies diſtinguit Diony.
de angelica ierar. Primus aūt non fa
cit ad propoſitum. q2 nulla auctoritas ab
ſoluendi atqz ligandi diaconybus eſt con
ceſſa niſi ſolis ſacerdotibus miniſtrare. Sz
circa tres alios ordines ponuntur quattu
or catholica documenta. Et primum eſt
B ꝙ ſicut ſacerdotib⁹ fuit collata auctoritas
abſoluendi a culpa quando fuit promul
gatum ſacramentum penitentie. Jo. xx.
Quorum remiſeritis peccata remittuntur
eis. ita auctoritas abſoluendi a pena quan
do dixit. Quorū retinueritis retēta erūt.
vt fuit oſtenſum. Et cōfirmatur. q2 maior
poteſtas data eſt eis. ſ. abſolutio a culpa:
vt patuit: tum q2 pōt obligare ad penaz.
Et lex diuina eſt promptior ad abſoluen
dum q̄ ad ligandum. Secundum eſt ꝙ
ſicut poteſtas abſoluendi a culpa fuit ſa
cerdotibus limitata. vt nō poſſit niſi circa
limitata peccata abſoluere. ita poteſtas
abſoluendi a pena per modum indulgen
tie fuit limitata per ſuperiores. vt non poſ
ſint per ſe idulgētias dare: ne forte vileſcāt
⁊ facilitas indulgētie ſit occaſio culpe. vñ
niſi fuiſſet iuris poſitio limitata: illa pote
ſtas videretur. quilibz ſacerdos poſſe ab
ſoluere: ſicut ſūmus ierarcha: qđ eſt plus
q̄ quecunqz indulgentia. Tertium eſt.
ꝙ talis indulgētia ⁊ poteſtas in epiſcopis
nō eſt ligata. ſed tñ determinata. vt non
poſſint ſimul niſi. xl. dies cōferre qui potu
iſſent alias ſine determinatione. Cum ita
dixerit eis. ſ. quodcunque ligaueritꝭ ⁊c̄. in
apl. ſicut in ſummo pontifice Petro.
Quodcūqz ligaueris ⁊c̄. Quartum eſt
ꝙ talis poteſtas eſt in ſummo pōtifice ide
terminata. q2 nec termino fuit colata a xp̄o
vt patuit. ita ꝙ nullus alius pōt cuz limi
tare tanq̄ totius eccleſie paſtorē. Jo. xxj.
Et ideo poteſt plenam indulgētiam ⁊ de
terminatam: ſicut ei videtur quibuſcunqz
conferre capacibus.
7ª ꝯſi Septima conſideratio eſt. Quibus iſte
indulgentie proficiunt. Dicitur ꝙ nō va
lent niſi illis qui ſunt idonei ad ipſas reci
piendas: dicente domino eis quibus con
ceſſa fuit hec auctoritas. Si fuerit ibi fili⁹
pacis requieſcet ſuper euz pax veſtra. ſin au
E tem ad vos reuertetur. Intelligenduz
eſt tñ ꝙ quattuor īpedimēta inueniuntur
ne indulgentie proficiant alicui. q̄tūcūqz
recte fuerint date. Primum eſt defe
ctus credendi. quando quis non habet fi
dem ꝙ talia proficiant. q2 dicit Augu. de
doctrina xp̄iana primo. ꝙ xp̄us dedit cla
ues eccleſie. vt q nō crederet in ea ſibi dimit
ti peccata non dimittanꝛ ei. ⁊ q crederet in
dulgentiam perciperet ⁊c. Secundum
eſt defectus acceptandi ſ. quando quis nō
eſt in diuina gratia. quia tunc eſt obliga
tus ad penam eternam circa quam non
cadit indulgentia: cum ſit inremiſſibilis
quamdiu eſt in mortali culpa. tunc enim
non valet indulgentia. quia indulgentia
ſequitur culpe delectionem ⁊c. Tertiū
eſt defectus communicandi. quia quando
cunque eſt aliquis excommunicatus pro
eo ꝙ eſt ab eccleſia preciſus non eſt capax
indulgentie: cum non ſit in eccleſie gre
mio conſtitutus. ⁊ ideo ſicut membrū mor
tuum non ſuſcipit beneficium corporis.
ita iſti non recipiunt beneficia eccleſie.
Quartum eſt defectus confeſſionis ⁊
contritionis. quia quando datur indulgē
tia vere penitentibus ⁊ confeſſis tunc quā
tumcunque peniterent vere ⁊ veram con
tritionem haberent cum gratia niſi ſacra
mentum confeſſionis ſub cuius conditio

ne talis datur indulgentia percipiant vel
recipiant. in cuius figura ante peccatorum
expiationem fiebat confeſſio omnium ini
quitatum filiorum iſrahel. Leuiti. xvj.
Intelligendum eſt tamen ꝙ confeſſio
peccatorum preuia cōmuniter videtur ne
ceſſaria ad percipiendum indulgentiam.
quia nulla indulgentia habet locum de de
bito remittendo vbi debitum non eſt adiu
dicatum: ⁊ ꝙ non conſtet deberi non po
ſtuletur abſolute remitti. Iſta adiudicatio
debiti in eccleſia non fit ante penitentie ſa
cramentum. vnde ante ipſum nullus obli
gatur ad penam in hac vita. ergo non ca
dit talis eccleſie remiſſio donec peccata fu
erint per eccleſiam iudicata. Et ob hoc vi
detur dari indulgentia vere penitentibus
⁊ confeſſis ⁊c̄.
8ª ꝯſi Octaua conſideratio eſt. Quando pro
ficiunt iſte indulgentie. Dicitur autem ꝙ
proficiunt eo tempore cum homo poteſt
mereri cum propter opera meritoria ſem
per aſſignentur. De quo tempore dicitur
Mathei. ix. Me autem oportet operari:
ꝙ opera eius qui miſit me donec tempus
eſt. Et quia alio tempore talia non pro
ficiunt. Ideo ſequitur. venit nox in qua
nemo poteſt operari. ⁊c̄. Intelligendū
eſt tamen ꝙ circa iſtam conſiderationem
D occurrunt quattuor veritates. Quarum p̄
ma eſt. ꝙ tales indulgentie proſunt exiſtē
tibus in hac vita. quia ipſi ſunt in plena iu
riſdictione eccleſie. Et ideo ſicut eccleſia
poteſt eos ad penam obligare: ita a pena
abſoluere ⁊c. Secunda veritas eſt ꝙ
non proſunt exiſtentibus in alio mundo.
quia illi ſunt extra iuriſdictionem eccle
ſie. cum ſint extra terminos vie. vnde chri
ſtus non dedit poteſtatem eccleſie ligan
di atque ſoluendi niſi ſuper terram ⁊c.
Tertia veritas eſt. ꝙ proſunt pro iſta
vita. quia per tales indulgentias remitti
tur penitentia quam hic perficere oporte
ret: ſicut patet ex earum forma. cum dētur
ex iniunctis penitētijs.
Quarta veritas eſt ꝙ proſunt pro alia
vita quando dantur exiſtentibus in hac
vita. q2 illud quod eſt remiſſum legitime
in curia inferiori. non poteſt legitime exi
gi in curia ſuperiori. Et cum dantur iſte
indulgentie remittuntur pene debite in ec
cleſia exiſtente ab eo qui in eccleſia accepit
plenitudinem poteſtatis. Sed ex iſtis ve
ritatibus accipiuntur duo catholica do
cumenta. Primum eſt. ꝙ nullus prela
tus poteſt concedere indulgentias iam
defunctis. quia non ſunt ſub eius iuriſ
dictione. Secundum eſt ꝙ nullus po
teſt lucrari indulgentiam pro ſuis prede
ceſſoribus defunctis. quia illi non ſunt
ſub auctoritate indulgentias conferentis.
cuius ſignum eſt. q2 circa mortuorum ſub
ſidia eccleſia. non vtitur modo poteſtatis
ſed humilitate ſupplicationiſ. vt dicit bea
tus dionyſius.
Nona conſideratio eſt vbi proficiunt 9ª ꝯſi
iſte indulgentie. Dicitur ꝙ quattuor loca
diſtinguit ſacra ſcriptura vbi conueniunt
merita ponderari. Primus locus eſt
iſtius mundi de quo dicitur in p̄s. Sta E
tuiſti in loco ſpacioſo pedes meos. quia
hic datur ſpacium ad bene operandum.
Secūdus locus eſt purgatorij de quo
dicitur Job. 28. auro locus ei⁹ in quo cō
flatur. quia ille non eſt niſi ad purgan
dum electos. Terti⁹ locus eſt infer
ni. de quo dicitur deutero. xxxij. capi. dici
tur in loco horroris ⁊ vaſte ſolitudinis i
figura. quia licet ibi ſint multi. tamen nō
ſunt aliquo ordine vel amo[r] federati.
Quartus locus eſt paradyſi. de quo
Exo. xxxiij. Eſt locus apud me cum do
minus voluit Moyſi ſuam eſſentiam re
uelare. Nunc autem ad propoſitum
ſecundum illa quattuor loca hic ponun
tur quattuor documenta. Quorum ſcili
cet. Primum eſt. Quod iſte indulgen
tie non proſunt exiſtentibus in paradiſo.
quia vt patuit directe reſpiciunt penas.
Ibi aūt nulla eſt pena. imo felicitas ſum
ma: nō quin merita in actibus bonis qui
b⁹ adiūgiꝛ indulgētia ibi ꝓficiāt. q2 idul
gētie introitū illi⁹ felicitatꝭ accelerant. ſz ex
quo ibi ſūt nulla taliū idigēt ꝓ quo ſtatu

dixit dominus Moyſi. Ego oſtendam tibi omne bonuꝫ ꝛc. Secundū eſt Q̄ð nihil p̄ſunt exiſtibus in inferno·q̄ꝛ ſi ibi proficerent tantum poſſent multiplicari. ꝙ ipſi poſſent a penis liberari. Cuius oppoſitum dixit xp̄s. Aut quā dabit homo cōmutationem p̄ro aīa ſua. Non tamen videtur inconueniens ſi pro illo ſtatu hic ꝓficiant ſicut pro ſtatu purgatorij. Quia ſiquis perficiat penitentiam pro peccatis p̄teritis ꝛ poſtea dānetur ꝑ peccatuꝫ ſu peruenienſ non punitur in inferno ꝓ peccatis p̄teritis. de quibus ſufficienteꝛ penam portauit: ſicut dicit̄ in p̄s. Deus nō punit bis in idipſum. Ita eadem ratione ſi lucratus fuiſſet de illis penis indulgentias. vnde ſiquis poſt plenam indulgentiam peccaret vnico peccato quo dānaret̄ non puniretur in inferno niſi de illo. ſecū dum p̄miſſa ꝛc. Tertium documentum eſt. Quod iſte indulgentie non proficiunt in purgatorio exiſtibus. quia pena que ē eis limitata ꝑ ſupiorē iudicē nō pōt ꝑ inferiorē diminui vel tolli. ex q̄ q̄s morit̄ ad certā penā in purgatorio dānat̄ diuino iudicio ꝛ non hūano. Et ideo videtur ꝙ non poſſit ipſum a tali pena liberare quis ſua auctoritate niſi fuerit abſolutus prius ꝛ tunc proficiunt pro purgatorio ꝛ non in purgatorio. Quartuꝫ documentum eſt. Quod indulgentie iſte ſolum proficiunt in hoc mundo. quia dantur ſecundum auctoritatem militantis eccleſie. que non eſt niſi in hoc mundo. nec eiꝰ auctoritas directe ſe extendit ad aliud ſeculum niſi quantum in hoc mundo re-

qð mittitur vt fuit oſtenſum. Intelligendum eſt tamen ꝙ ſolet fieri queſtio. Si p̄nceps eccleſie militantis poſſet purgatorium totaliter euacuare. quia ibi videtur eſſe quedam portio militantis eccleſie. q̄ꝛ non ſunt i termino. Et illud non obſtat. quia nō ſunt in ſtatu merendi aut demerendi. Tum quia illud poteſt dupliciter intelligi. Aut quantum ad penas de p̄terito iniunctas. ꝛ ſic non videtur. q̄ꝛ ille ſunt iniuncte auctoritate diuina ꝛ non tolluntur humana. Aut quantum ad iniungendas. ꝛ tunc poſſet diuinuꝫ iudiciū p̄uenire ſoluendo. nec deus iterato requirat qui dedit talem poteſtatem ſuper terram. vt ſi ſtatueret. quicunq̄ʒ vltimo momento ſue vite eſſet in ſtatu gratie ꝙ eo ipſo conſequatur plenam indulgentiam. tunc cum nullus deſcendat ad purgatorium niſi in gratia conſtitutus ꝛ tūc hic eēt plenarie abſolutus ꝛ ſic nunq̄ȝ vllus deſcenderet ad purgatorium ſꝫ confeſtim euolaret quod eſt mirum. licet appareat verum ex dicto chriſti aſſumpto .ſ. Quodcunq̄ʒ ligaueris ꝛc.

Decima conſideratio eſt. Quare iſte indulgentie proficiunt. Dicitur autem ꝙ ꝓficiunt ſecundum ꝙ eſt ordinatum a deo ad ſupportandam humanam fragilitateꝫ ꝛ infirmitatem ꝛ ad declarandam diuinā benignitatem. de quibus dicitur ſap̄. xj. Miſereris omniuꝫ. quoniam omnia potes. Et iterum parcis omnibus. quia tua ſunt omnia qui amas animas. Intelligendum eſt tamen ꝙ circa iſtam conſiderationem occurrunt quattuor documenta. Quorum Primuꝫ eſt. Quod tales indulgentie non proficiunt quando dantur pro rebus illicitis: vt ſi quis daret indulgentiam euntibus ad iniuſtum belluꝫ aut ad inhoneſtum lucrum vel locum. immo nocent tam conferenti q̄ȝ ſuſcipienti peccātibus mortaliter ꝛ committentibus ſacrilegium. quia ſacra auctoritas a chriſto collata applicatur licitis ꝛ non illicitis vnde cor. io. Quod poteſtatem dederat ei dominus non ad deſtructionem fidelium. ſed ad hedificationem.

Secundum eſt Quod tales indulgentie proficiunt quando dantur pro bonis operibus: vt pro peregrinatione vel pro elimoſynis. q̄ꝛ cui licitū ē remittere penaſ licitum eſt recipere ſatiſſationem quantūcunq̄ʒ paruam. Et ideo cum ibi fiat aliqua ſatiſfactio proficit pluſquam ſi fieret nulla. quia in tali bono opere non ſolum remittitur pena. ſed augetur gloria.

Tertium documentum eſt. Quod tales indulgentie de bonis meritorijs non proficiunt ſecundum exceſſum talis meriti. vnde quandocunq̄ʒ datur maior indulgentia pro minori merito non proficit ad diminuendam penam per modum talem ex merito opis: ſed auctoritate dātiſ ꝛ per idem tunc proſunt minus bonis ſicut magis bonis. Quartum eſt Q̄ð iſte indulgentie proficiunt abſolute date: quā uis nō ſint alicui bono operi adiuncte. q̄ꝛ habens plenam poteſtatem in cōmunitate poteſt ibi debitum ſine aliqua ſolutione relaxare ſicut quodcunq̄ʒ p̄ciuꝫ recipere. Alioquin indulgentie date in mortis articulo non valerent ꝛc. Sed remanet dubiuꝫ ex p̄miſſis. Quia ſicut penitētia de p̄teritis peccatis mortalibꝰ facta in ſtatu culpe ſecundum aliquos ꝓficit. Ita videtur ꝙ indulgentia que datur ad remiſſionem talis pene in tali ſtatu poſſit proficere ſi daretur abſolute pro quocunq̄ʒ ſtatu ab eccleſia que non ſoluꝫ bonis ſed etiam malis multiplicia beneficia p̄ſtat ſcd̄m illud qð dicitur. Qui ſolem ſuum facit oriri ſuper bonos ꝛ maloſ ꝛc. Qui nobis concedat hic in p̄ſti gratiam. ꝛ in futuro gloriam. Amen:

¶ In feſto aſſumptionis marie virginis. Sermo primus.

Leuata eſt magnificentia tua ſuper celos ꝛc. p̄s. 8°. Quia magnificentia regia conſiſtit in larga diſtributione donorum. ꝛ dona ſupernaturalia fuerunt a rege regum virgini marie largiſſime diſtributa cōuenienter dicitur de ipſa magnificentia diuina ꝙ eleuata eſt ꝛc. Et ſcd̄m hoc huiuſmodi magnificentie aſſumptio ipſius marie virginis dupliciter deſcribitur in his verbis. Et. ſ. Primo quātum ad ſoliuꝫ in quo fuit inchoata. Cuꝫ p̄mittit̄. Eleuata. ſ. de valle huius miſerie. Omne. n. qð eleuatur in imo ſtetit ꝛc. Scd̄o quantum ad terminū ad quē fuit exaltata. Cū ſequitur ſuper celos ꝛc. De quibus duobus dicit̄ Iob. 20. Ad p̄ceptuꝫ tuum eleuabitur aquila. ſ. mater dn̄i ꝑꝑ ſublimitatem ſui volatus quantū ad primuꝫ. Et ponet in arduis nidum ſuum. ſ. in ſublimitatibus celoruꝫ quātuꝫ ad ſecundum.

Circa primum eſt intelligendum ꝙ cū dicitur eleuata eſt. Iſta eleuatio fuit p°. i ſtatu patriarcharum ſubtiliter figurata ꝑ illum aſcenſum quꝰ aſcendit habraā ð egypto cum ſara ſponſa ſua: ꝛ venit ad terram promiſſionis in loco vbi prius ſixerat tabernaculum. Iſte habraā qui dictuſ fuit pater multaꝝ gentium ſignificat xp̄ꝫ a quo omnes gentes regenerationis gr̄āꝫ acceperūt ſcd̄m illud Io. Niſi quis renatus fuerit ex aqua ꝛc. Iſte aſcendit de egypto huius ſeculi cum ſara ſponſa que ſigurat matrem dn̄i. Tum q̄ꝛ ſicut illa cōcepit angelo nunciante ſic ꝛ maria. Tum q̄ꝛ cum eſſet ſterilis vt hētur in gn̄. concepit v̄tute ſp̄ūs ſancti. Tum q̄ꝛ genuit filiū quē pater eius duxit ad imolandum cum illa ſara. ſ. cum virgine matre noſtra xp̄s aſcendit. quādo ipſam in celum aſſumpſit vbi ē terra promiſſionis vbi prius erat tabernaculum. quia a mundi conſtitutione p̄parauit digniſſimum habitaculuꝫ matri ſue iuxta illud io. In domo patris mei manſiones multe ſunt ꝛc. Secundo in ſtatu pontificum ſpiritualiter ſignata numeri ſecundo vbi dicitur. Eleuabitur tabernaculum teſtimonij per officia leuitarum quando filij iſrael per deſertum venerunt ad terram promiſſionis. Iſtud tabernaculum erat ſimilitudo matris domini. Tum ſicut in illo repoſitum erat ſancta ſanctorum. ſic in virgine erat repoſitum ſecundum Dan. ille qui eſt ſanctus ſanctorum. Tum quia ſicut in illo erat archa federis. ſic in virgine humanitas chriſti in qua humana natura. fuit ineffabiliter confederata. illud tabernaculum eleuauerunt leuite. ſ. angeli qui in tabernaculo celeſti deſeruiunt in ſua aſſumptiōe. iuxta illud. Sāctificati ſunt ergo ſacerdotes ꝛ leuite. Tertio fuit in ſtatu regum ardenter deſiderata. vnde dð clamat Surge domine in requiem tuam tu ꝛ archa ſanctificationis tue ꝛc. Iſta archa eſt mater domini de qua dicitur apoca. viſa eſt archa teſtamenti eius in templo

eius. Iſta ſurrexit in requieꝫ domini quādo aſſumpta eſt ad dexteram filij. vnde dicitur in cant. veni de libano ſoror mea ſponſa. i. de ſtatu innocentie in quo ſtetit ī hac vita. Coronaberis ſcilicet corona aurea. propter ſanctitatem. quia illa debetur omnibus ſanctis in apoca. Corona aureola propter virginitatem vbi eius perſonā figuratur in tabula de lignis ſeptiꝫ imputrebilibus qui habebant aureolam ꝛc. Corona lapidea in eius martyrio cuius animam gladius pertranſiuit. Corona ſtellea propter doctrine veritatem. qꝛ de myſterio verbi informauit luce ꝛ Io. ſcd̄m Ieronymum. De qua corona dicitur Danie. Qui ad iuſtitiam erudiunt plurimos. Quarto fuit in ſtatu prophetarum certitudinaliter pronunciata. yſ. 40. Leuabit dominus ſignum ꝛ congregabit profugos iſrael. Iſtud ſignum pronunciabat matrem domini. quia illud ſignum fuit in ſyon ſublimatum dicit yſ. Sic mater domini fuit ſublimata in ciuitate ſpeculationis diuine. fuit etiam ad gentes exaltatum. Sic mater domini ad agilitatem gentium eſt aſſumpta fuit ſuper montem caliginoſum vt dicit yſa. ſic mater domini eſt aſſumpta ad terrendos demones illius montis habitatores. Et quando hoc ſignum fuit eleuatum per aſſumptionem congregati ſunt profugi. quia peccatores ſunt deo reconciliati iuxta illud ezechielis. Congregabo vos de nationibus ꝛc. Circa ſecundum principale eſt intelligendum. Quod ſicut poteſt colligi ex dictis beati Ambroſij in exameron. cum dictis ceterorum doctorum. ix. ſunt celi diſtincti virtute diuina mi-
F rifice fabricati. Quorum primum dicitur Celum aereum. Et ſupra illud fuit mater domini eleuata per virtutem humilitatis. Sicut enim hoc celum ē ceteris infimius. ſic virtus humilitatis fecit matrem domini ancillam ſe dicere cum eſſet domina. vnde dixit Luce. i° Reſpexit humilitatem ancille ſue. ꝛ iterum. Ecce ancilla domini. Secundum eſt celuꝫ olympium de natura ignis ſupra qd̄ fuit. ſ. eleuata per virtutem liberalitatis. Sicut enim illud celum conſumit terreſtria in corpora ſubtilia conuertendo. Sic liberalitas conſumit temporalia in ſpiritualia commutādo. Hac virtute floruit mater domini. quia illas oblationes trium magorum ſtatim pauperibus pie creditur erogaſſe. iuxta conſilium filij di. omni petenti te tribue. Tertium eſt celum lune ſupra quod fuit hodie eleuata per virtutem ꝟginitatis. ſicut. n. luna propter. ſuam influentiam frigidam extinguit inordinatum calorem. Sic virginitas omne incendiū carnalitatis. ideo virgo in cant. dicitur pulchra vt luna ꝛc. Quartum eſt Celum mercurij ſupra qd̄ fuit eleuata per virtutem patientie. Sicut eniꝫ mercurius dominatur aquis ſecundum ptolomeum. Sic virtus patientie tribulationibus ipſas ſcilicet vincendo. de quibus in p̄s. Aſſumpſit me de aquis multis. hanc habuit mater domini quando fuit de regno fugata. vnde regredi nō eſt dedignata propter ſalutem eorum. vt habetur in Math. Quintum eſt celum veneris ſupra quod fuit eleuata per virtutem caritatis. Sicut enim venus cauſa amicitiam ſic caritas eſt amicitia pura ꝛ amicitie cauſa. Hanc caritatem habuit mater domini vltra omnem puram creaturam. Ideo de ea dicitur in cant. Aque multe non potuerunt extinguere caritatem. Sextum eſt celum ſolis ſupra qd̄ fuit eleuata per virtutem ſapientie. Sicut enim ſol illuminat ad videndum ſenſibilia. ſic ſapientia illuſtrat ad cognoſcendum intelligibilia. hanc ſapientiam habuit mater domini. quia conſeruabat omnia verba hec conferens in corde ſuo. vt patet in Luc. de ſupercaeleſtibus.

Septimum eſt celum martis ſupra quod fuit eleuata per virtutem magnanimitatis Mors enim inducit ad actum fortitudinis quam habuit mater domini tempore paſſionis dum apoſtolis fugientibus ipſa iuxta crucem remanſit. ꝛ tunc

fides noſtra dicitur in ipſa ſola matre domini remanſiſſe ꝛc. Octauum eſt celum Iouis ſupra quod fuit eleuata per virtutem temperantie. quia ſicut Iuppiter eſt in qualitate temperatiſſimꝰ. ſic mater domini fuit in ſenſibus temperatiſſima. quia ſumme intellectualibus dedita. vnde de ipſa dicitur in Luc. Optimam partem elegit ſibi maria que. ꝛc.

Nonum eſt celum ſaturni ſupra quod fuit eleuata per virtutem paupertatis. Sicut enim ſaturnus ē maliuolus omnibus iſtis inferioribus. Sic mater domini per virtutem paupertatis omnia iſta inferiora contempſit. vnde filiuꝫ pannis inuolutum in preſepio reclinauit. quia non erat ei locus in diuerſorio.

Decimum eſt celum firmamentum ſupra quod fuit eleuata per virtutem miſericordie. Sicut enim hoc celum habet influentiam generalem ad omnia inferiora Sic mater domini per ſuam miſericordiam influit tam iuſtis quam peccatoribus remedia. vnde in pſalmo. Miſericordia eius plena eſt omnis terra illa. ſcilicet de qua dicitur in pſalmo. Benedixiſti domine terrā tuam. Et yſ. aperiatur terra ꝛc. Undecimum eſt celum criſtallinum ſupra quod fuit exaltata per virtutem perſeuerantie. Motus enim illius celi eſt ſumme diuturnus ſecundum ptolomeum. Sic mater domini. quia ſola ab inſtanti ſue natiuitatis vſqꝫ ad finem preter filium fuit ſine peccato. Ideo dicitur in actibus. Quod apoſtoli erant perſeuerantes cum maria matre ieſu. licet non tantum ipſi quantum ipſa ꝛc.

Duodecimuꝫ eſt celum empyreum ſupra quod fuit eleuata per virtutem beatitudinis ꝛ glorie. quia ſicut hoc celum eſt maius in gloria ſeculi huius omni alioꝝ celoꝝ. Sic maior eſt felicitas ꝟginis quā omnium aliorum ſanctorum. vnde mulieri dicenti chriſto in Luc. Beatus venter qui te por. ꝛc. Chriſtus cōfirmauit dicens. Quinymo ꝛc.

Quod autem ſuper omnes aſcenderit ꝓbatur. quia aſcendens ſedet ad dexteram filij. De qua dicit apoſtolus.

Quod aſcendit ſuper omnes celos vt adimpleret omnia ꝛ cetera.

Circa illud vltimum celum eſt intel- C
ligendum. Quod in ipſo ſunt ix. manſiones. Et primo eſt eleuata ſupra primam in qua ſunt ſancti ſine ſuis proprijs meritis. ſed merito paſſionis chriſti. Et mater domini plus habuit de meritis quam aliqua creatura. Ideo dicitur gratia plena.

Secundo eleuata eſt ſupra ſecundam que eſt angelorum ꝛ ſanctorum ad illum ordinem aſſumptorum. quia iſti mittuntur ab archangelis quod non decet virginē cū dignior ſit. Tertio ſupra tertiā q̄ eſt archangelorum ꝛ ſanctorum. quia iſti per virtutem perficiuntur quibus ſacra virgo eſt perfectior in donis ſpiritualibus ꝛ alijs ꝛc. Quarto ſupra quartam que eſt virtutum. quia virtutes reguntur a principatibus. Mater autem domini per neminem regitur. Cum ipſa ſit regina omnium. Quinto ſupra quintam que eſt principatuū. quia principatus conferūtur per poteſtates ſicut principantes firmius diuinas illuminationes recipiunt. Mater autem chriſti fuit plus quam in gratia confirmata ꝛc. Sexto ſupra ſextam que eſt poteſtatum. quia iſti ſunt ſubiecti dominationibus. Mater autem domini nulli debuit eſſe ſubiecta. quia nobilior eſt in gratia. Septimo ſupra ſeptimam que eſt dominationum. quia dominationes thronorum iudicijs regulantur. Mater autem domini a nemine regulatur. quia ipſa eſt prima regula morum. Octauo ſupra octauam que eſt thronorum. quia iſti a cherubin illuſtrantur. Mater autem domini plus fuit ſapientia plena ipſis. Cum ipſam totam concepiſſet ſapientiam ſcilicet chriſtum.

Nono ſupra nonam que eſt cherubin. quia iſti a ſeraphin inflammantur. Mater autem domini plus habuit de caritate quam ſeraphyn pro quanto fuit plus deo coniuncta.

Decīo ſupra decimā que ē ſeraphyn
q2 maior fuit virginis humilitas q̄ ſup-
bia luciferi qui ab huiuſmodi ſublimitate
ordinis corruit. vnde virtutis bonū exce-
dit peccati malum ſm btūi dionyſiū ₰c.
Undecimo ſupra vndecimā que eſt ye-
rarchie ſupcelestis in qua btūs dionyſius
ponit ſolas perſonas diuinas. Et iō ad
hanc non aſcendit niſi xp̄s ad cuius dexte
ram eſt mater ſed nō equaliter. Et iō cū3
non aſcenderit ad duodecimā nec reman
ſerit in decima. o3 q̄ ponatur in vndecia
manſione. Iſte duodecim māſiones fi-
gurate ſunt in apoc. p duodecim fundamē
ta ciuitatis hieruſalem ex. ſt. ordinibus la
pidum p̄cioſiorum vbi. xi^m. fundamentū
erat iacintus qui eſt coloris celeſtis deſi-
gnatus per virginitatem ꝑpter celi incor
ruptibilitatem. Quā vndecimam manſio
nem poſſidet virgo benedicta in patria.
Cuius meritis grām mereamur in p̄-
ſenti ₇ in futuro gl̄ia3. Ad quā ₰c. Amē.

De eadem. Sermo ſcds.

D preceptum tuum elleuabit
aquila ₇ ponet in arduis nidū
·39· ſuum Iob. xxxix°. Quia ſm
hieronymū mater dn̄i in ſua aſſumptiōe
fuit ſuper omnes alios ſanctos exaltata.
Sicut ſuper omnes alias aues volat aquila
Iccirco ad declarationē3 preſatc feſtiuitatꝫ
cōuenienter verbum ꝑpoſitum eſt aſſum
ptum. In quo quidem verbo dei geni
tricꝫ dupliciter introducitur cōmendanda.
Et. ſ. Primo vt'a terrenis infimitati-
bus exaltata. Cum p̄mittitur. Ad p̄ceptū
tuum el. aquila. Scdō vt in celeſtibus
ſublimitatibus collocata. Cu3 ſeqtur. Et
ponet in arduis ₰c. ſ. in ſummis ſublimi-
tatibus que ſunt difficiles ad aſcendendū
De quibus duabus ſolēnitatibus induci
tur illud p̄s. Eleuata eſt magnificētia tua
quantū ad primū. Super celos quantum
ad ſm. Dī enim mater dn̄i magnificē
tia dei. q2 ſuorū donorum deus magnitu
dinem maxime in ea demonſtrauit. Ma-
gnificentia enim conſiſtit in ſumptuū ma
gnitudinem. Q2 igitur de eleuatiōe ſā
cte dei genitricis eſt iſta ſolēnitas. Iccirco
circa ipſam duodecim q̄ōnes formantur.
Quarum.
Prima qō eſt. Quid ē eleuatio. Et dī p^a qō
citur q̄ eleuatio eſt alicuius tranſlatio de
loco inferiori ad locu3 ſuperiorem ſicut dī
citur eleuata gl̄ia domini in ezechiele ſup
terram. S3 iſta tranſlatio q̄nq3 fit virtu-
te propria. ſicut xp̄i aſcēſione. Aliqū vir
tute aliena. vt in virginis aſſumptione.
Iō prima dī aſcenſio. ſcda dī aſſumptio.
Iō de iſta ſca aſſumptione inducitur il
lud p̄ſagium qō hētur geñ. vij. vbi dicitur
q̄ aque eleuauerunt archam in ſublimi a
terra. Iſta autē archa fuit mater domi
ni benedicta. q2 ſicut in illa fuit recondita
.ſ. omniu3 viuentium eſca. ſic in virginis
fuit p̄paratus cibus omniū exiſtentium in
gr̄a xp̄i qui de ipſo ait Io. vj. Caro mea ve
re eſt cibus. Et ſicut per archam fuit totus
mundus a naufragio liberatus in diluuio
ſic per ꝟginem cognoſcetur ſaluatus a fi-
nali incēdio. Iſtam archā eleuauerunt aq̄
in ſublimi in ſua aſſumptione. i. populi ce
leſtis yerarchie. q2 aque multe popl̄i mul-
ti. ſunt vt dī in apoc. S3 quedā aliorum a
quarū. iſtam archam ſit eleuatum quedā
aſcenderunt de abyſſo quedam de celo te-
ſte ſcriptura. q2 non ſolū illi qui in aſcen-
ſione exierunt obuiam xp̄o. ſ3 illi qui aſcē-
derunt cum eo de inferno ꝟginem eleua-
uerunt in ſublimi ₰c.
Secunda qō. Si mater domini fuit 2^a qō
eleuata. Et dī q̄ nullus fidelis dubitat d̄
hoc. vt p3 ex pñti ſolēnitate. Et confirma A
tur iſta veritas ex quadruplici teſtimonio
ſacre ſcripture. Et. Primum eſt cañt.
3°. vbi ſapiens p̄uidens illam eleuationē3
querit in pſona angelorum quaſi admirā
tium ₇ dicentium. Que eſt iſta que aſcen-
dit per deſertum ſicut virgula fumi ex aro
matibus mirrhe ₇ thuris. Sicut eni3 vir
gula talis fumi ſine violentia aſcendit ad
regionem ignis ſicut ad proprium locu3.
Sic mater dn̄i eleuabatur ad celum em-
pyreum qō propter eius ſplendorem maxi
mum dī igneum tanq̄ ad locu3 ſue ſcitati

maxime conſonum. Secundū eſt cañt. 5.
vbi dicitur. Que eſt iſta q̄ ꝓgreditur qua
ſi aurora conſurgens pulchra vt luna ₰c.
Dicitur enim in ſua aſſumptione quaſi
aurora. q2 cū p ipſam tota celeſtis curia il
luminet ſcdm diony. de angelica Ierar^a.
p̄ncipiū illius claritatis fuit in ei⁹ aſſum
ptione tanq̄ aurora. Eſt aūt pulcra vt lu
na. q2 totam ſuā claritatē recipit a ſole iu-
ſtitie. Sed ē electa vt ſol. q2 ſimilata xp̄o.
Sed terribilis vt caſtrorū acies ordinata
hoſtibus. q2 iccirco fuit tranſlata vt eius
precibus a fidelibus ſuperenē. Tertiū eſt
canti. 7. vbi dicit. Que eſt iſta que aſcen
dit de deſerto delicijs affluēs inuiſſa ſup
dilectū ſuū. q2 btā virgo aſcendēs de hoc
mundo deſerto innixa ſup xp̄m in fuit glori
ficata anq̄ aſſumpta. ₇ iō delicijs affluēs
₰c. Quartū eſt apoc. 12°. vbi dicit. Si-
gnum magnū appuit in celo mulier ami
cta ſole. q2 ꝟgo imediate tunc iuxta ſolem
diuinitatis fuit collocata ₇ luna ſub pedi
b⁹ ei⁹. Ita tota ierarchia celeſtis a ſole iu
ſtitie illuſtrata. Et i capite ei⁹ corona ſtel
larum 12. ideſt duodeci3 felicitatib⁹ quas
tūc mater dn̄i acquiſiuit: quas enumerat
beatus anſel. de ſimilitudinibus ₰c.
3^a qō Tertia qō eſt. Qualiter mr̄ dn̄i fuit ele
uata. Dicit q̄ inter ceteras ſimilitudines
fuit eleuata ad mō3 aqle quadrupliciter.
Et p°. q2 ſicut aqla eleuata dī reſpicere ſo
lē in reuerberatis oculis ſuper oīa aīalia.
Ita mater dn̄i ſola in celū aſſumpta reſpi
cit diuinitatē quātū a pura creatura ē vi
B ſibilit̄ ₇ plus. Scdō q2 ſicut aqla tm̄ aſcē
dit donec calorē ſolis nō poteſt ſuſtinere.
Sic mater dn̄i tm̄ fuit glorificata donec
plus cape non potuit. ₇ iō ſic ſola fuit gr̄a
plena. Tertio. q2 ſicut aqla euolās col
locat nidū ſuu3 in arduo loco vt nullus
adire poſſit: vt patuit in verbo thematis.
Sic mater dn̄i collocauit nidū māſionis
ſue in tā arduo loco vt nulla pura creatu
ra ad ipſum vnq̄ aſcendere potuerit. teſte
btō Iero°. Quarto q̄ ſicut aqla dicit
euolare vſq3 ſup tertiū interſtitiū appro-
pinquās vſq3 ad ignē. Sic mr̄ dn̄i vſque
ad tertiā ierarchiā ad ignē deitatꝫ fuit ap-
proximata. Iō dixit ſap̄ ꝓuer. 3°. Qō diffi
cilis eſt via. ſ. aqle in celo. i. in aere. q2 i ac
ceſſibilis ē ꝟginis altitudo i loco vbi col
locata dicitur. ſ. ad dexteram filij. 4^a qō
Quarta qō eſt. Si iſta eleuatio fuit in
ſacra ſcriptura figurata. Et dī q̄ ſic qua-
druplici fi^a Et p^a fuit de fonte padyſi.
Scda de nube tabernaculi. de qua dicit
numeri. x. Tertia fuit de archa teſtamēti
.i. paralyp. 15°. ca. Quarta fuit de virga
Moyſi. exo. xiiij. Iſtas figuras regre
in ſermone ſequēti q incipit. Erit in nouiſ
ſimis diebus. ₇ ſunt p̄me quattuor figure
ibi poſite ₰c. 5^a qō
Quinta qō eſt. Si iſta eleuatio fuit in
ſacra ſcriptura ꝓnunciata. Et dicit q̄ ſic:
vt quadruplici teſtimonio d̄claraē. Et p°. C
fuit a ſcis deſiderata. vñ ait in p̄s. Surge
dn̄e in requiē tuā tu ₇ archa ſcificationis
tue. Dicit aūt dn̄a archa ſcificatōis diue.
q2 p ei⁹ i hītationē fuit. 2° plene ſcificata
₰c. Scdō fuit a ꝓphetis ꝓnunciata. vñ
yſ. 2°. Erit in nouiſſimis diebus preparatus
mōs domus dn̄i. i. mr̄ ei⁹ in qua fuit he
dificata humanitas xp̄i q̄ eſt tēplu3 diuinita
tis ſcdm apoſ. in ꝟtice mōtiu3. i. angelorū
iuxta illud p̄s. Montes. i. angeli in circui
tu eius ₇ eleuabit ſup oēs colles ideſt ſan
ctos ₇ fluēt ad eū oēs gētes pp vniuerſa-
le refugiū mr̄is xp̄i. Tertio fuit a vidē
tib⁹ enarrata. vñ yſ. xi Leuabit dn̄s ſig^m i
nationes ₇ cōgregabit ꝓfugos iſrael. Il-
lud ſignum fuit ꝟgo bñdicta in cuius aīa
tanq̄ in vexillo fuerūt oīa in ſigna regis
altiſſimi picta ₰c. Quarto fuit a regibus
aſſimilata vt patet 3°. R. 2°. De ingreſſu
berſabee ad regem ſalomonem.
6^a qō Sexta qō eſt. Quo tempore fuit mater
dn̄i exaltata. Dicendū qō in 50. anno p̄
terminendo quattuor annos infantie qui
bus viuitur ſine vſu rōnis cōiter. q2 12°.
anno vt referunt hiſtorie fuit ei angelus
miſſus ₇ triginta tribus annis vixit cu3 x°
₇ nouem annis poſt paſſionem. ₇ ſic in ſū
ma iſantia numeret vſq3 ad 50^m. annū.
Iſte annus dicitur iubileus a ſumma leti
tia. a quo quidem anno fuerunt quattu-
or priuilegia populo fidelium collata.

Quotum primum eſt. Quia in eo iugiter feſtiuitas celebratur cũ ſonitu tubaruʒ qua rum vſus erat in iubileo. Scdm eſt. qz debita remittebanť. Tertium eſt. qz here ditates recuperabantur. Quartũ eſt. qz libertates reddebanť eis q in ſeruitute fue rant. Sic in tpe. ſ. virginalis aſſumptõis. Primo fuit mirabilis ſolẽnitas in celis facta. Si enim angeli gaudent de conuer ſiõe vnius pctõris qͣto magis gauiſi ſunt angeli de illa aſſumptione. Scdo fue runt debita relaxata. qz ſicut xp̃us eſt ad uocatus nr̃ pro peccatis nr̃is apud pr̃eʒ vt ait. io. aduocatuʒ hẽmus apud pr̃em xp̃ʒ iuſtuʒ ⁊ ipſe eſt ꝓpiciatio ꝓ pctis noſtris.

D Ita virgo ꝓ nobis apud xp̃m vt ait Ber nardus. Securũ acceſſum hẽs hõ apud deũ. vbi hẽs mr̃em ante filiũ ⁊ filiũ ante pr̃em. Mater oſtẽdit filio pectus ⁊ vbera filius oſtẽdit pr̃i latus ⁊ vulnera. nulla po terit. ergo eſſe repulſa vbi ſunt tot ħñtes ca ritatis inſignia. Tertio fuit hereditas reddita. qz tota. ſ. hereditas pr̃ie nobis fuit collata dũ mater dñi que ẽ ſoror nr̃a fuit regina totius celeſtis regni effecta ⁊c.

Quarto fuerunt libertates donate. qz iugũ inimicoꝝ. fuit eius precibus a nobis ſublatum. ſic precibus regine heſter intrã tis ad regem aſſuerũ. Iſte fuit ille annus qñ miſſus fuit ieſus predicare annum pla

7ª qõ cabilem dño. yſ. 61°.

Septia qõ eſt. Quo die fuit mr̃ dñi ele uata. Dr̃ aũt ſʒ ꝙ colligiť a ſcis ꝙ i die dñico. Que dieſ fuit ſcificata ſup oẽs alioſ pp quattuor. Et p°. qz illa die fuerunt an geli creati. Scdo. qz illa die fuit xp̃s na tus. Tertio. qz illa die xp̃s reſurrexit. Et

E Quarto. qz illa die fuit miſſus ſp̃us ſcũs: vt patet in act. Et idẽ nõ eſt mirandũ ſi pp tot tãta ſolẽnia cultus ſabbati ad diẽ dñi cuʒ eſt mutatus. vt ſit nobis illa dies val de venerãda qua mr̃ dñi eſt aſſumpta. In qua fuerũt angeli nouiter illuminati per aĩam virginis ſicut tũc creati. Et ſicut na tiuitatẽ xp̃i illa die annunciauerũt. ſic cũ laudauerũt illa die ex nouo munimine ſu ſceptio. Et ſicut xp̃s ab inferis tũc rediit ad mũduʒ. Sic cũ mr̃ aſcendit nũc de mũdo ad celuʒ. Et ſicut illa die ſpiritus ſanctus apoſtolos inflammauit. ſic nunc angelos anima virginis ſecundum actus yerarti cos. b. dionyſij. Ideo illa dies dr̃ celeber rima lem. xviij. ca.

Octaua qõ eſt. In quo ſtatu fuit mr̃ dñi eleuata. Et diciť ꝙ quattuor inueniũ tur ſtatus ſcdm ꝙ fuit diuinitus inſtitutũ vt aliqs eleuareť. Quoꝝ. ſ. prim⁹ fuit in ſtatu innocẽtie. In q̃ fuerũt eleuati enoch ⁊ helyas adhuc viuentes vita mortali vt crediť. Scds fuit i ſtatu gr̃e de lege cõi in quo aſcendũt aĩe ſepate teſtimonio xp̃i. 8ª q õ

Tertius fuit in eodẽ ſtatu de gr̃a ſin gulari iã reſurrectiõe ↄſumata. ſic xp̃s. Et iſto mõ crediť de btã ɣgine quã xp̃s mox reſuſcitauit ⁊ ſecũ i corpe ⁊ aĩa tulit. Qd̃ ꝓbať multipliciter. Primo qz xp̃s dr̃ a ſcis filius ɣginis. Et ipſa dr̃ teotocon ſcdm Iero. ⁊ dam. Nulliuſ aũt eſt fili⁹ aĩe ſepate. nec ipſa. ſ. mr̃ cũ gñere nõ poſſit. F

Scdo qz aĩe ſepate retardanť a gl̃ia pp inclinationẽ ad corpus. vt dicit theo¹. ⁊ tñ plus hñt de gl̃ia quã angeli qui nullate nus retardanť. Tertio qz illa gr̃a ſcis q cũ xp̃o ſurrexerunt videtur eſſe conceſſa. Si enim in puluerẽ rediiſſet ſine pctõ ſe cũdam mortem pſoluiſſet. cũ dñs nõ pu niat bis in idipſum. argue ergo a minori.

Quarto ſcdm Ber. Sicut filius oſten dit ꝓ nobis pr̃i lat⁹ ⁊ vulnera. ſic mr̃ filio pectus ⁊ vbera. vñ dicit btũs Iero. ꝙ ei⁹ mauſoleũ fuit vacuũ reptũ. Et ideo Io. in apoc. deſcribit eã. velut mulierẽ. qd̃ nõ cõuenit aĩe ſeparate. Et Aug. taʒ precioſũ theſauꝝ. ſ. corpus virginis dignuʒ eſt acci pere celum q̃ terram ſuũ habere.

9ª qõ Nona qõ eſt. Cum quibus virgo btã eſt aſſumpta. Et dicitur ꝙ ſpãliter. Pri mo cõmitantibus ap̃lis qui oẽs eius ſe B pulture interfuerunt ⁊ omnes cum plu ribus diſcipulis predicauerunt ibidem vt inducit Diony. de di. n. loquẽs ad thimo. Nos vt noſti ⁊ ipſe ⁊ multi ſcõꝝ nr̃oꝝ fratrum conuenimus ad viſionem corpo ris vite principis ꝙ deum ſuſcepit. Aderat

autem ⁊ frater dñi Iacobus ⁊ petruſ ſum me ⁊ pronocatiuaʒ theologoruʒ ſumitas poſt iuſtum eſt. poſt viſionem vt vniuerſi ierarchi laudarent. ſicut vnus quiſqʒ erat ſufficiens infinite virtutis bonitatem the arice infirmitatis ⁊ ſpecialiter demiſſi mus Iero. ⁊c. Secundo cum ſan ctis de hoc mundo euolantibus. quolibet enim die creduntur aliqui euolare vt il li qui nouiter ſunt decedentes ſunt bapti zati. Tertio cum ſanctis d̃ purgatorio aſcendentibus: ſicut ſingulis diebus cre duntur aliqui euolare. ⁊ crediť ꝙ eis fue rit. facta aliqua ſpecialis gratia ſicut in re ſurrectiõe xp̃i ⁊c. Quarto cũ ãgelis mi niſtrantibus qui ſtant in hoc mundo qui cũ ſuis cuſtodiis redibãt ⁊c. Et nota ꝙ quattuor ſocietates nobiles ei obuiam ve

D nerunt. Et prima fuit perſonaꝝ diuinaꝝ ierarchie ſup celeſtis beatiſſime trinitatis q̃ in ſepabiliter comitãtur ſcoʒ aug. d̃ tri.

Scdã fuit xp̃i. qz ipſa intra erat ſup dile ctum ſuum v t patuit ſupra. Tertia fuit ſanctorum angeloꝝ aſſiſtẽtiuʒ. qz ſi thro ni ⁊ dñationes occurrerunt btõ Marti no: vt cãtat eccl̃ia. multo magis matri vir gini xp̃i matri. Quarta fuit aĩaꝝ bea tarum ⁊ corpoꝝ gloꝛificatoꝝ cũ xp̃o aſcẽ dentium in die aſcenſionis. qz iſti comitã tur vbiqʒ xp̃ʒ ſcdm Iero. Et idẽ vidit Io. in apoc. Qd̃ cũ xp̃o ſtãt ſcticũ letitia ine narabili cãtantes cãticum nouum.

xª qõ Decima qõ ẽ de quo loco maria fuit aſſumpta. Et dr̃ ꝙ de valle Ioſaphat. qz ibi fuit ſepulta vt teſtatur btũs Iero. i me dio. Iſta ẽ illa vallis in qua iudicãdi ſunt viui ⁊ mortui vt habetur Iohelis 3°. ca. Oẽs congregabo in vale Ioſaphat ⁊ ibi diſceptabo cũ eis. Sicut enim iudex mul torum cãs determinaturus conuocat oẽs ad domũ maioris ⁊ nobilioris pp hono reʒ eius vt pʒ danielis. de domo Ioachiʒ. Ita xp̃us volens mr̃eʒ ſuã gloꝛificare oẽs coadunabit vt fiat ſepulchrum radix yeſſe gloꝛioſum vt dicit yſ. Iſte aũt locus fu it conueniens aſſumptioni mr̃is eius qua drupliei rõne. Et prima eſt. qz in principio illius vallis fuit hieruſalem ſita in cuius fine fuit xp̃s ſepultus vt ſepulchrũ matris ⁊ filij non diſtarent. ſicut Ioſeph ⁊ Ra I chel ⁊c. Scdã eſt. qz ex vno latere iſtius vallis eſt mõs oliueti de quo xp̃us aſcen dit in celum. vt ait euangeliſta de monte oliueti. In pede autem huius montis fu it inchoata eius aſſumptio: ſicut in eius v tice chriſti aſcenſio. quia ſoluſ chriſtus pre eminet virgini in patria ⁊c. Tertia ra tio eſt. quia ex latere illius vallis mons ſion eſt collocatus. In quo vidit Ioan nes in apoc. ſ. agnum ſtanteʒ ⁊ cum eo ⁊c. Habens nomen eius ⁊ nomen patris ei⁹ ⁊c. Et cantabant ⁊c. Quod fuit impletuʒ in aſſumptione matris chriſti quãdo chri ſtus cum celeſti curia venit obuiam eius matri ⁊c. Quarta ratio eſt qz illa val lis eſt coniuncta cum monte ſynai: vt col ligitur ex dictis apoſtoli dicentis. Quod hieruſalem coniungitur cum ipſo monte in quo fuit lex Moyſi data que fuit in vir gine conſumata.

Undecima queſtio eſt. Per quem lo cum fuit mater domini eleuata. Dicitur autem ꝙ ſicut chriſtus ſuper omnes celoſ ſecundum apoſtolum Sic beata virgo. vnde cum decem ſint celi ſecundum theo logos omnes pertranſiuit beata virgo re tinens virtutem cuiuſlibet ⁊ eorum pro prietates. Et primo enim tranſiuit or bem lune inferiorem: quia ſicut luna cõ tra ſolem ſemper eſt clara ⁊ ex parte oppo ſita ſemper eſt obſcura. Ita ſuperior por tio anime virginis cõtra ſolem iuſtitie di recta eſt plena gloria ⁊ inferior qua de no bis procurat miſericordiam ⁊c. xjª qõ

Secũdo tranſiuit celũ mercurij. quia ſicut mercurius. teſte ptolomeo influit ad ſcientiam. ſic mater domini doctores ſan ctos inſtruxit. vt luc. Ignacium dionyſi um dorotheum. ⁊ Ioannem.

Tertio tranſiuit celum veneris. quia ſi cut venus influit ad amicitiam ⁊ amoreʒ teſte ptolomeo. Sic mater domini im petrat nobis charitatem ⁊ gratiam ⁊c. ex cedens omnes alios ſanctos in pulchritu

dine.ſicut illa ſtella oĩs alias. Quarto
tranſiuit celum ſolis.q: ſicut ſol illuminat
corpa ſupceleſtia. Ita mr̃ dñi poſt xp̃um
oĩbus ſcis radios ſue lucis cõicat. Quoꝝ
vtrumqꝫ ꝓbatur p diony. ꝛc. Quinto
trãſiuit celũ marti.q: ſicut marſ influit ad
victorias alans bellatores. Sic mr̃ dñi in
uocata in temptationibus inimici vincendi
v̓tutẽ largit̃. teſte eccl̃ia. Sexta trãſiuit
celũ iouis q influit ad beniuolẽtiã ſic fuit
dictũ deuenere. Septimo trãſiuit celũ
ſaturni q iſluit ad triſtitiã.eo q d̓r plãeta
maliuolus.q: in cõuerſione pctõꝝ q infi
niti ſunt matriſ xp̃i pcibus cõuertunt̃. In
fluit eis triſtitiã ꝛ diſplicẽtiã de pctis.i.cõ
tritiõe:ſic pie m̃r filios corrigẽs. Octa
uo tranſiuit firmamẽtũ.q: ſic in illo celo
ſunt ſtelle fixe. Ita ornatus oĩum ſcõꝝum
ſunt deſcripti in v̓gine:ſicut oĩum ange
loꝝ in lucifero.teſtibus Iſidoro.ꝛ diony.
Nono trãſiuit celũ criſtallinũ qđ dicit̃
primũ mobile.q: ſic illud ꝑmo voluit̃ vt
alios celos voluat.ſic p actũ ierarchicũ a
xp̃o v̓go p° ad deuꝫ cõuertit̃ ꝛ ſucceſſiue
oĩs alios ad ipꝫ cõuertit. Decimo trã
ſiuit celũ empyreũ reſidẽs in eius ſupiori
pte cũ xp̃o. q: ſicut illud dicit̃ influere ma
xime ad hominũ vitã. Sic mater dñi ad
fidẽ ꝛ gratiaꝫ p quas anima viuit. Iđ ꝓ
ipſa bene dicitur ps. Eleuata eſt magnifi
centia dñi ſup celos ꝛc.

xij^a q° Duodecima queſtio eſt. Ad quẽ locum
fuit mater domini eleuata. Et dicit̃ q ad
celum empyreum. vt patuit. Sed in
dicto celo ſunt.xij.mãſiones. Quere in p̃
dicto ſermone. Eleuata eſt magnificẽtia
in fine ad litterã E ꝛ ibi plenarie inueni
es. Rogamus ergo ꝛc.

De eadem ſermo tertius

Erit in nouiſſimis diebus mõs
preparatus domus dei in verti
ce montiũ ꝛ eleuabitur ſup col
les ꝛ fluent ad eũ oĩs gẽtes ꝛc. Yſ.ii.ca.
Sicut quõdã in monte moria q eſt locus
viſiõis in archa vrnã yebuſei.fuit dñi edi
ficata p regem Salomonẽ. Sic in nouo
te.in monte ſyon que eſt mater dñi.iuxta
illud ps. Nũcqđ ſyon dicet homo.fuit do
mus dñi .i.humanitas xp̃i i qua habitat
plenitudo diuinitatis corporaliter ſm apo
ſtolũ in archa vteri v̓ginalis ſupnatura
liter fabricata. Idcirco ꝓpheta egregius
diuino radio illuſtratus huius mõtis exal
tationẽ.i.beate virginis aſſumptioneꝫ in
verbo ꝓpoſito anagogice intellecto deſcri
bit. In quo qdẽ verbo mater dñi quadru
pliciter introducitur. Et ꝑmo vt a vetu
ſtate peccati vniuerſaliter ſegregata. Cuꝫ
ꝑmittitur. Erit in no.di.i.in ꝑn° noui te.
In qbus dieb̓ prima nouitas fuit q na
tura humana in ſacra virgine p manſit ſi
ne omni.ſ.labe peccati. Ideo dicit. Erit.
q: vbicũqꝫ eſt peccatum ibi eſt nõ eſſe. de
qua nouitate accipit̃ illud agey. ij. Ma
gna erit gloria huius nouiſſime domus
magis q̃ prime. Iſta domus nouiſſima
eſt eccleſia militãs. cuius gloria eſt maior
q̃ p°. i.ſinagoge.q: ſine peccato omni vi
uet ſicut fuit mater dñi ꝑuilegiũ retroacti
ſceleris penitus nulli eſt cõceſſum ꝛc.

Quarto.introducitur mater dei in gra
tia ſupnaturali ꝯſummata. Cũ ſequitur p̃pa
ratus mõs dom̓ dei in v̓tice mõtiũ.i.in
gratia ornatus ſup celſitudinẽ oĩum ſan
ctoꝝ. de qbus dicit̃ in ps. Fundamenta
eius in mõtibus ſanctis.q: oĩs ſancti quã
tum ad pfectionẽ gr̃e ſub pedibus v̓ginis
conſtituti. Tertio introducit̃ mater dĩ
vt gloria paradiſi ſupmundialiter exalta
ta. Cuꝫ ſequit̃. Et eleuabit̃ ſup colles.i.
ſanctos angelos.d qbus dicit̃ gene. 49.
ca. Donec veniat deſiderium collium eter
noꝝ accipiẽdo eternitatẽ ꝓ euo. de qbus
dicit̃ abachuc 3°. Incuruati ſunt colles
mundi ab itineribus eternitatis eius qñ.ſ.
aſcẽdebat ad filij eternitatẽ pticipãdã ꝛc.

Quarto introducit̃ mr̃ dei vt ad ꝓtectio
nẽ ppl̃i ſupmiſericorditer inclinata. Cũ ſi
nit̃. Et fluẽt ad eũ oĩs gẽtes.ſ.ꝯfidẽtes de
ipſius patrocinijs. de qbus h̃etur yſ.60.
Ambulabũt gẽtes in luie tuo ꝛ reges in
ſplẽdore ortus tui.q: nõ ſolũ gẽtes vide
bũt:ſꝫ ẽt reges pſte bñficijs huius v̓ginis
illuſtrant̃. Circa tertiũ qđ eſt ad ꝓpo
ſitũ eſt ſciendũ q ſcđm.b.dio. de angelica
Ierer^a noue ſunt ordies colliũ.i.angeloꝝ

ſupra quos eſt mater domini hodie exal
tata. Et p° ſupra colles angelorum ex cel
ſitudine puritatis imaculabilis.q: prior
eis fuit quibus ſcđm Iero. ſemp eſt cogna
ta virginitas. vnde de ea d̓r in cãt. Tota
pulchra es amica mea ꝛ macula nõ eſt in te.

Scđo ſupra colles archangeloꝝ ex cel
ſitudine auctoritatis irrefragabilis.q: ſicut
archangeli angelis principantur. Sic ma
ter dñi hꝫ ſup archãgelos principatum.q:
princeps pacis d̓r filius eius in yſ. Idem
dicit diony. vbi ſupra. Tertio ſupra col
les v̓tutum ex celſitudine miraculoꝝ.q: p
eos v̓tutes ꝛ mirabilia ſunt ꝛ ipſa eſt ma
ter illius de quo dĩ Io.p°. Omnia p ipm
facta ſunt. Et iđ decuit vt ei daretur ma
ior virtus q̃ iſtis angelis. Quarto ſu
pra colles principatuũ ex celſitudine ſpũa
lium ornamentorum ſcđm q principatus
ierarchici deſcribunt̃ p .b.dio. vñ i cãt.ſi
bi d̓r Quõ pulchri ſunt greſſus tui i calcia
mentis que ſunt ſpũalia ornamẽta ſi^a ꝑn
cipis. Quinto ſupra colles poteſtatum
ex celſitudine dignitatis coertionis demo
nuꝫ qđ ptinet ad poteſtates.q: d̓r in cãt.
de ea q eſt terribilis vt caſtrorꝫ acies or
dinata.ſ.ab inimicis qui ab ipſa pluſquã
ab alijs ſunt fugati ꝛc. Sexto ſupra col
les dñationũ ex celſitudine dignitatis in
compabilis que ptinet ad dñationẽ. vñ
q: genuit i^m cui dicitur in ps. Tecum ꝑn
cipium. ꝛ p ꝯñs mater dignior ipſos.

Septimo ſupra colles thronoꝝ excelſi
tudine equitatis indeflexibilis.q: in thro
nis iſtis ſedet deus qñ iudicat iudicia ſua
occulta ſcđm Ber. ad Euge. Ideo de v̓
ginis equitate d̓r in ps. Sedes tua in ſe
culum ſeculi ꝛc. Octauo ſupra colles
Cherubyn ex celſitudine ſapie inoffuſca
bilis.q: ipſa cõcepit prius mente q̃ corpe
ſcđm bũ leonẽ ille qui eſt dei virtus ꝛ ſa
pientia ꝛc. Nono ſupra colles Sera
phyn ex celſitudine caritatis inextinguibi
lis.q: iſti ſunt lapides igniti vt dĩ in eze
chiele. Iđ de ipſius equitate dĩ pone me
vt ſignaculũ ſupra cor tuũ ꝛc. Sꝫ iſtis.9.
ordinibus colliũ correſpondent.iij.figu
re q̃ in ſacra ſcriptura de virginis aſſum
ptione declarant̃. Quarũ.ſ. Prima eſt đ
fonte paradiſi gñ.2°. Fons aſcendebat
de terra ad irrigandũ vniuerſam ſuperfi
ciem terre. Qui inde diuiditur in quattu
or capita. Iſte fons dicitur virgo beatiſſi
ma de qua dicitur heſter.vj. Fons paruus
.ſ.humilitatem creuit in fluuiũ magnum
maxime.ſ.pietatis ꝛ in lucẽ pp ſui puritatem
tem in ſoleqꝫ conuerſus eſt pp filij gene
rationẽ. Iſte fons aſcendebat de terra.ſ.
militantis eccleſie in ſua aſſumptione ad
irrigandũ padiſum.q: non ſolum viato
ribus ſed etiã cõprehenſoribus p ipſaꝫ lu
mina diffundunt̃. ſcđm ordinem queꝫ de
ſcribit.b.diony. de angelica ierar^a. vbi di
cit q inferiores a ſuperioribus illuſtrantur.
Qui inde diuiditur in quattuor capita.i.
in quattuor yerarchias ei ſubditas q̃ irri
gantur ab ipſa.ſ.ꝛ in tres celeſtes ꝛ vnaꝫ
ſuperceleſtem quas refrigerat vt patet ſu
pra ꝛc. Scđa figura eſt de archa dilu
uij gñ.vi°. Iſta archa quam fabricauit 2ª ſiº
noe qui interpretat̃ quieſcens ad habitan
dum in ea eſt mater dei quã fabricauit ille
de quo dicit̃ gñ.i. q requieuit die.vij.ꝛc.
vt inhabitaret in ea carnem nrãm aſſu
mendo iuxta illud. Luc.p°: Spũs ſcũs ſu
perueniet in te ꝛc. Et illud tunc fuit verifi
catum. In ſole poſuit tabernaculum ſuũ
Iſta archa fuit eleuata in ſeculum a ter
ra qñ fuit in celum aſſumpta vt verificare
tur illud ps. Eleuata eſt magnificẽtia tua
ꝛc. Item per illã archã tempore generalis
diluuij humanum genus eſt liberatũ ſic p
iſtã tpe vñis naufragij redẽptũ iuxta illud
apl̃i ad galat. At vbi vẽit plẽitudo tps ꝛc.

Tertia figura ẽ de v̓ga Moyſi exo. 3ª ſiº
xiiij. vbi dicitur leua virgam tuam ꝛ extẽ
de manum ſupra mare ꝛc. Et ſequitur vt
ingrediantur, filij iſrael per mare ꝛc. Iſta
v̓ga ſic eleuata fuit mater dei qñ fuit in ce
lum aſſumpta qua eleuata fuit diuiſuꝫ.i.
reſeruatũ mare diue imenſitatis fidelibus
q: ipſa eſt mr̃ illius de qua dĩ apoc. q hꝫ
clauẽ dd ꝛc. Ut filij iſrael ingrediant̃ per
mediũ huius maris p qđ intelligo fruitio
nem beatiſſimã q̃ intima dilectio delico.
Per illã v̓gam fuit pharao flagellatus

Amalech debellatus. Moyſes ſublimatus. Aaron confirmatus. Et p illam vgi nem actiui exoyci. cōfortant contēplatiui ⁊ moſayci ſublimant. Infideles egyptij flagellant amalech. i. mundū expugnant.

4ª fª Quarta figura eſt. De nube tabernaculi numerorum. 4. vbi dicitur. Eleuata eſt nubes de tabernaculo federis. ſ. maria mater dñi de eccleſia militante exaltata ⁊ tūc dicitur ibi. pfecti ſunt filij iſrael. per turmas ſuas in deſertum ſym. ⁊ recubuit nubes in ſolitudine pharam. Iſta nubes eleuata eſt mater dñi aſſumpta de eccleſia pñtis tpis. qꝛ xp̄us in morte pepegit fedus ⁊ tunc proficiſcuntur filij iſrael. i. videntes deū per fidē de deſerto ſym. qḋ interpretatur tentatio. ⁊ ſignificat miſeriā huius vite ⁊ pergant ad ſolitudinē pharam que interpretatur frugifer vbi mater dei aſſumpta quietatur quaſi in fructibus paradiſi. Sꝫ dicitur ꝙ requieuit i ſolitudine. qꝛ nullus alius ad eius celſitudinē aſſumitur. Iſta aūt nubes continebat diuinā pñtiā in cō mutabilem angelicam cuſtodiā nobis pro merendo in cōmutabiliter. Dirigit in itineribus per ea que demonſtrat in ſua conuerſatione ⁊ ꝓtegit ab hoſtibus quos fugauit in ſua conſumatione ⁊c.

5ª fª Quinta figura eſt De archa teſtamēti .i. palip. 15. vbi dicit. Quō vniuerſus iſrael deducebat archā federis dñi cū iubilo de domo obededon in domū dd. q̄ eſt ſyon. Iſta archa eſt mater dñi. qꝛ ſic in archa veteris teſtamenti ibi fuit repoſitum māna quo fuerunt nutriti filij iſrael in egypto. Sic in beata virgine q̄ eſt archa noui teſtamenti fuit repoſitum ille qui dicit de ſe ipſo Io. p°. Ego ſum panis viuus.

Iſtaꝫ archā deducebat oīs iſrael. i. exercitus videntium deū cum iubilo in ſua aſſumptione de domo obededon. qui interp̄tatur ſeruiens ⁊ ſignificat ſtatum vie ad ciuitatem dd q̄ eſt ſyon q̄ interpretat ſpecula. qꝛ ibi in celo ſunt ſancti reuelata facie ad faciem deum ſpeculantes ⁊ in eādē imaginem transformantur.

6ª fª Sexta figura eſt. De ſolio tēpli yſ. 6°. vbi dicit. vidi dñum ſedentē ſup ſoliūꝫ ⁊ eleuatum. ⁊ plena erat domus maieſtate eius. ⁊ ea que ſub ipſo erāt replebāt tēpliū.

Iſtud ſolium fuit mř dei in qua ſapia dei requieuit iuxta illud yſ. 61. Et preparabitur in miſericordia ſoliū eius. i. in vgi ne ſacra. que eſt regina miſericordie. hoc aūt ſoliū erat excelſum ex ſummitate perfectionis ⁊ eleuatū ex ſolēnitate aſſumptionis. Et plena erat domus patrie maieſtate eius. qꝛ regia dignitate fulgebat in oculis ſanctorum oīum. iuxta illud. Aſtitit regia a dextris tuis. Et ea q̄ ſub ipſo erant re. tem. iuxta illud Mat. 22. Replete ſunt nuptie ⁊c. Et ſequit ſeraphyn ſtabāt ſuper illud ſex ale vni. ⁊ ſex ale alteri ⁊ duabus velabat faciem eius ⁊ duabus pedes eius ⁊ duabus volabant. Quia ſpūs ſeraphyci: qī voluntatē ⁊ intellectuꝫ dirigūt ad diuinam eſſentiam tunc velant faciem eius. ⁊ tunc dicuntur ſtare ſuper ſoliū. Et illa eſt mater dñi qꝛ. p ſuas potentias vltra eius ſubtilitatem vſqꝫ ad diuinam eſſentiam attingunt. Sed quando voluntatem ⁊ intellectum ad ſeipſos conuertunt. tunc duabus alis velant corpus eius. Sꝫ quādo voluntatem. ⁊ intellectum ad creata diuertunt tunc velant pedes eius.

Septima figura eſt de matre regis pacifici. ſ. ſalomonis. 3. R. 3°. vbi dicitur. Venit berſabee ad regem ſalomonē. ⁊ ſurrexit rex in occurſum eius ⁊ adorauit eam poſituſqꝫ eſt thronus matris regis. ſeditqꝫ ad dexteraꝫ eius. Iſta mater regis ſalomonis qui dicitur rex paſificus eſt mater dñi q̄ vere genuit regē pacis. vt dř. ephē. 2. Ipſe .n. eſt pax noſtra ⁊c. Iſta venit ad regem filium ſuum que aſſumpta fuit in celum ⁊ occurrit in occurſum eius. quando in eius aſſumptione pie credit perſonaliter affuiſſe ſecundum illud cāt. 9. Que eſt iſta que aſcendit de deſerto vſqꝫ ibi. Et innixa ſuper dilectū ſuum. Et adorauit eam. mřnū exhibēdo honorem iuxta illud honora patrem tuum ⁊ matrem tuam poſituſqꝫ eſt thronus matris regis ⁊ ſedet ad dexteram eius ſicut ipſe ad dexteram patris. i. io. 2°. Aduocatum habemus in celis ⁊c. 7ª fª

Sic mater domini aduocata noſtra eſt apud filium ſuum ſecundum illud Bernardi. Securū ad ceſſuꝫ o homo habes ad deū.

8ª fª Octaua figura ē de ipſa genitrice agni luc. i. vbi dicit. Exurgens maria cuꝫ feſtinatione abijt in mōtana. ⁊ intrauit domū zacharie qui interpretatur memorans dominum. ⁊ deſignat celeſtem patriaꝫ vbi dñs iugiter mēoratur ⁊ ſalutauit heliſab: th. i. eccleſiam triūphantem vbi eſt diua ſaturitas iuxta illud qḋ heliſabeth interpretat. Et ſequitur verbū heliſabeth. Beata que credidiſti perficient in te q̄ dicta ſunt tibi. qḋ fuit adimpletum in hac hora ⁊c.

Nona figura ē de muliere celeſti apoc. 12. vbi dicitur. Signum magnū appuit i celo. Mulier amicta ſole ⁊ luna ſub pedibus eius. ⁊ in capite eius corona ſtellarū. 12. Signum magnum apparuit in celo qñ mater dñi fuit aſſumpta vltra celſitudinē oīum angelorum iuxta illud Iere. leuate ſignum in ſyon. Iſta mulier tunc amicta fuit ſole celeſtis yerarchie. qꝛ a verbo ſicut luna a ſole recipitur claritatem. Et in capite eius corona ſtellarum 12. que ſunt. 12. beatitudines in hac hora ſibi collate quas ſecundum enumerationem beati Anſelmi de ſimilitudinibus ponit. Quarum prima eſt pulchritudo ſine deformitate. qꝛ fulgebunt iuſti ſicut ſol in regno patris eorum.

A Scdā eſt ſanitas ſine infirmitate. Tertia eſt libertas ſine ſeruitute. Quarta eſt voluptas ſine in honeſtate. Quinta eſt longeuitas ſine corruptione. Sexta eſt ſapia ſine errore. Septima eſt amicitia ſine lite. Octaua eſt concordia ſine diſcenſione. Nona honor ſine ſuperbia. Decima potās ſine iniuſtitia. Vndecima ſecuritas ſine timore. Et duodecima gaudiū ſine triſtitia. Ad qḋ gaudiū nos pducat ieſus xp̄s meritis ſue matris. Amē.

¶ De eadem Sermo ~~tertius~~. 4

Stitit regia a dextris tuis i veſtitu deaurato ⁊c. i pš. 44°. i vbi s aſſūpta Virgo dei genetrix hodie i celū aſſumpta introducitur quadrupliciter admiranda. Et. ſ. primo vt pñtata celi palatio. Scdō vt plata celi collegio. Tertio vt locata in celo ſolio. Quarto vt ornata celi pallio. Primū pōit ſtatus pñtialis ibi aſtitit. Scōm oñdit gradus implis ibi Regina. Tertium demonſtrāt locus coequalis ibi. ſ. A dextris. Quartum māifeſtat ornatus feſtiualis ibi i veſtitu ⁊c.

Circa primū eſt ſciēdū. Qḋ triplex cā ē quare vgo maria fuit celeſti cōciſtorio pñtata. ſ. in ſcōꝝ ordinib⁹. Primo vt fruat bonis celeſtibus integraliter. Scdō vt i petret ꝛ. i ciuibus generaliter. Tertio vt aduocet pro peccatoribus miſericorditer.

Primo ergo vt fruat ⁊c. Et hoc q̄tū ad duplicē ſtolā. ſ. aīe ⁊ corpis vñ qꝫ btā vgo fuerit hodie glorificata in aīa ⁊ corpe ꝓbat a ſcis qntupliciter. Primo igit B ꝓbat p ar^m tripliciter ſ. argumēto ſue pfectiōis. Argumēto nře reſtaurati ōis Argumēto dñice reſurrectiōis. Prīo argu° ſue pfectionis. Cum. n. maria fuerit gřa plena. Luc. p°. ergo ſicut habuit perfectam gratiam ita perfectam gloriam. vñ Aug. Exequabit. n. gliam gře. i. gřam pfectiōis glie btitudinis. vñ Aug. ait. Si merito marie p̄ oībus mulierib⁹ donata ē gřa. eidē mortue erit minuenda. abſit. qꝛ ſi mors aliquorum ſcōꝝ ē pcioſa mors marie ē pcioſiſſima. Scdō ꝓbat argu° nře reſtaurationis. Sic. n. vterqꝫ ſexus de padyſo fuit electus ad oſtēdendū in vtroqꝫ hoīe plenā dānationē. Sic decuit vt vterqꝫ ſexus in padiſum reduceret ad oñdendū in vtroqꝫ hoīe plenā reſtaurationē. vñ Au. letet m^a vt dignū ē letitia inenarrabili glorificata in aīa ⁊ corpe in filio ꝓprio ⁊ p filiū ꝓprium ⁊ cū filio ꝓprio. Tertio argu° dñice reſurrectionis. Et eſt rō apli. i. cor. ꝺi. Si de libano eſt illa portiūcula carnis q̄ de virgine xp̄us aſſumpſit maria vero reliqua que remanſit vñ erit glō. ſup Marchum. Cum quedam ps virginis glorificata ſit in filio non eſt credendum ꝙ altera data ſit in ſepulchro corruptioni.

Scdō ꝓbat pfecta virginis glorificat° p ex^m. Et hoc tripliciter: ſ. In reb⁹ mūdanis. In ꝯſuetudinib⁹ hūanis. In miraculis diuīs. Prīo oñdit in reb⁹ mūdanis. vid: mus. n. ꝙ fons ex eodem foramine non emittit dulcem ⁊ amaram aquam. C

Coequabit zacharie 4°.

Sic non decuit vt ex eadem carne naſce-
retur dei filius ⁊ immundus. vñ Dꝛi. Si
pars eſt cum deo ⁊ pars ē cū verme. quō
illō ſacratiſſimum corpus de q̄ xp̄s carnē
aſſumpſit naturam cōditiōis humane nō
tradidit corruptiōi. Corpus aūt eius tra-
didit vermibus. qꝛ ſentire non valeo. dice-
re ꝓtineſco corpus abſq3 ambiguitate ſol
uendū eſt in morte. poſt mortē putreda. p⁹
putredinē vermis. poſt vermem abiectiſſi
mus puluis. qō de maria nullatenus de-
beo credere. qꝛ talem exiſtere pellit procul
munus gr̄e. Scōo oſtendit̄ in conſue-
tudinibus humanis. Nam ſicut patrem
miſericordie ad miſerandū peccatoribus
maxime mouent latus ⁊ vulnera. Ita mo
uent filiū pectus ⁊ vbera matris. ergo iſta
maxima motiua mřie debent eē in aduoca
ta noſtra: ſed nō eēnt niſi eſſet glorificata
ī anima ⁊ corpore. vnde b. hō ſecurum ac
ceſſum habes ad deūm ⁊c. Tertio oſtē-
ditur in diuinis miraculis. ⁊ hoc ꝓſequit̄
Aug. ſic di. deus diligit diuina voluntas
ſola ergo gr̄a inter trepidantium ignium
flāmas non ſolū corpora puerorū ſeruare
illeſa. Uerum ēt veſtimenta marie inuſta
cui abnegit̄ in maria propria qō elegit in
ueſte. ſ. aliena. Cum enim ſic concupiſcen
tia ignis cuius effectus eſt incineratio cor
poris vbi ignis erat extinctus nō debʒ ſe-
qui incinerationis effectus. Tertio oſtē-
ditur perfecta glorificatio virgīs per pre-
ceptū. Et hoc tripliciter. ſ. Precepto mo
rali. Precepto iudiciali. Precepto cerio
niali. Primo precepto morali exo. 20.
Honora patrem tuum ⁊ matrem. Cū igi
tur xp̄s non venerit legem ſoluere ſʒ adim
plere quātum ad moralia ad ipm ptinet
ſecundum legem matris honorem adim-
plere vt ſicut eam ſeruauit a culpa naſcen
do ⁊ pariendo. ſic a pena moriēdo. Sʒ
dices nūquid ſatis honorauit beatificādo
aīam eius? Rñdeo ꝙ non. Qꝛ ſicut natu-
ram quā accepit a patre honorauit ⁊ ho
norari voluit. io. xiiij. Uos vocat̄ me ma
giſter ⁊ domine ⁊c. Ita naturam quā ac
cepit a matre ergo plus honorare ⁊ hono
rari velle debet matris corp⁹ q̄ ſancti ali

E

cuius alterius. Sed conſtat ꝙ non hono-
ratur in terris: ſicut corpus multorum ſā
ctorum. ergo honoratur in celis. Et hec ē
rō beati Bernardi. Secundo oſtendi-
tur precepto iudiciali in corpore canonis
vbi di. Qō ſemel deo conſecratum eſt ad
humanos vſus transferre non lʒ. Sed de
corpore virginis dicit p̄s. Sanctificauit ta
bernaculum ſuum altiſſimus ⁊c. ergo nō
debet humanis vſibus contractari. vnde
Augu. Thronus dei tabernaculū ē. Tha
lamum ſpūs ſancti dignum ē ibi eſſe vbi
alius eſt tam preciſum theſaurum digni
us eſt celo ſeruare q̄ terre. Dicit etiā lex
imperialis. Quod eodem priuilegio gau
det imperator ⁊ imperatrix. Cum igitur
imperator celi ⁊ terre xp̄s hoc priuilegiū
habuit ꝙ eius corpus incineratum nō fu-
it. teſte p̄s. Ergo imperatrix maria non fu
it incinerata. ſed in corpore glorificata.

Tertio oſtenditur. ſ. precepto cerimo-
niali. Cum enim archa teſtamenti que v̓
ginis fructus fuit. qꝛ archa nouorum conten
tiua ex precepto exo. xxvj. fuit intus ⁊ ex-
tra tota deaurata. ergo ⁊ beata virgo ex
eodē precepto eſt in corpore ⁊ anima glo
rificata. vnde p̄s. Surge domine in requi
em tuam tu ⁊ archa ſanctificationis tue.

Quarto oſtenditur perfecta virginis
glorificatio per documentum. ⁊ hoc tri-
pliciter. ſ.

¶ Documento a contrarijs.
¶ Documento a ſimili.
¶ Documento a virtute predominatōis.

Primo oſtenditur a documento a cō-
trarijs ſic. Que maxime diſtant maximā
habent contrarietatem. xp̄s autem benedi
xit terram de qua traxit originem quantū
ad humanam naturā iuxta illud p̄s. Be
nedixiſti domine terram tuam. Et maledi
xit terram de qua alij traxerunt originē
geñ. ij. Maledicta terra ⁊c. quantum er-
go diſtat terra benedicta a maledicta tan-
tum marie corpus diſtat ab alijs corpori
bus ergo eſt glorificatum. Secūdo oſtē
ditur argumento a ſimili ſic. Omne ſimi-
le attrahit ſuum ſimile. vnde Boetius.
Omnis diuerſitas eſt diſtractiua. Simili

D

tudo autem eſt attractiua. vbi ergo eſt ma
ior ſimilitudo ibi eſt maior attractio. ergo
quantum ad corpus ⁊ animam maria ad
celum p⁹ filiū eſt ſimul tracta. vnde aug.
Caro iheſu eſt caro marie. multo ſpālius
q̄ ioſeph. vide qō dī in geñ. Caro enim ⁊
frater noſter es. ergo natura matris eſt fi-
lij conueniens eſt non ſolum quantū ad
mentem: ſed etiam quantum ad corpus ⁊
animam ſecum recipere. vnde Aug. Quā
tuʒ intueor tm̄ intelligo. maria anima cla
re fruitur xp̄o poſſidere in xp̄o corpus ge-
nuit. ſ. filij cur non corpus per qō illud ve
re genuit credo. Tertio oſtenditur ar-
gumento a virtute predicationis ſumpto
ſic. vnūqōq3 fertur ſecundum naturam
p̄dñātōis. Si ergo in maria prediāt̄ gr̄a
que hēt ſenſum eleuare potius fert̄ ſcōm
naturam predñationis. Si ergo in maria
p̄dñatur gr̄a que hēt ſenſum eleuare poti⁹
fertur corpus eius ex virtute gr̄e q̄ deco-
rum remaneat ex conditione nature. vnde
Aug. Cuncta que de maria legimus dixi
mus qꝛ natura nō ſeruātia non cognoſci-
mus in maria integritate plus potuiſſe gra
tiam q̄ naturā dicere non dubitamus.

Quinto oſtenditur perfecta v̓gīs glori
ficatio p teſtimoniū. Et hoc tripliciter. ſ.
Primo teſtimonio ꝓphetalis ſcripture.
Secundo teſtimonio vlīs fame. Tertio
teſtimonio notabilis ſepulture. Prio

E

oſtēditur teſtimonio ꝓphetalis ſcripture:
Unde prouer. vlt⁹ ꝓphetatur de ea vbi a
gitur de muliere forti ꝙ ſpolijs non indi-
gebat. Spolia appellat mulieris corpus
iuxta illud apl̄i. Nolumus expoliari ſed
ſupueſtiri. Ibi loquit̄ de oī corpore ꝙ ſa-
piens dicat de maria declarat vbi dicit.
Qō Moyſes miratur i rubo ⁊ igne. Ge-
deon in uellere ⁊ rore. hoc vidit aperte ſalo
mon in muliere forti. Apertius Iere. in
muliere ⁊ viro. Aptiſſime yſ. in v̓gine ⁊
deo. Si igit̄ maria ſcōm ſalomonē nō idi-
get ſpolijs induta eſt neceſſario corpis in-
dumento. Seqtur fortitudo ⁊ decor indu
mentum eius byſſus ⁊ purpura habet .n.
maria quatuor dotes corpis glorificati ſa
ctas in verbis p̄miſſis. Qꝛ. ſ. in fortitudi-

ne notatur īpaſſibilitas: In decore clari-
tas. In byſſo ſubtilitas. In purpura agili
tas Ergo maria nō indiget ſpolijs corpo
ris. ſed nō hēt in terris. ḡ in celis. Ter-
tio oſtēditur teſtimonio vlīs fame. Qō eni
in toto ⁊ vlīter eſt famoſum īpoſſibile eſt
oīo eē falſum ſcōm philoſophū de ſōno ⁊
vigilia. Cū ergo fides vlīs ⁊ fama oīum
ſit ꝙ maria in corpore ē in celo ergo ē im
poſſibile ꝙ hoc ſit falſum oīno. Tertio
oſtēditur teſtimonio notabilis ſepulture
marie. Qꝛ legimus de ioanne miniſtro ei⁹
ꝙ ſepulchrum eius ſit corpore vacuū. Et
per hoc argumentum Aug. ꝓbat glorifi-
catum in vtroq3 Ioānem. ſ. in anima ⁊
in corpore. vnde dicit de eo. hic gr̄am re-
ſurrectiōis conſecutus ē cum conſtaret eū
ſepultum: nec inueniretur ſepultus. Si igi
tur xp̄s hoc fecit de diſcipulo. qd de mře
p quā ſcā eſt repatio. Si hoc fecit ioanni
rōne continentie ⁊ caſtitatis. qd de exem-
plari forma pudicitie ⁊ puritatis. Si hoc
fecit ioāni rōne dilectōis qd ēt matri quā
tm̄ dilexit vt plus de ea doleret in paſſiōe
crucis q̄ de paſſione ſue amariſſime mort̄
Aſtat ergo maria vultui diuino, vt fruat̄
bonis celeſtibus integraliter. vnde p̄s. Ma
ne. ſ. aſtabo tibi ⁊ videbo. Per mane vide
re intelligitur ꝙ maria ſit beatificata in
anima. qꝛ viſio eſt tota merces anime ſm
Aug. Et per ſtare localiter intelligitur ꝙ
in corpore quod proprie eſt locabile. Eſt
igitur ad dexteram filij collocata. Un-
de ait ille verſificator egregius. Tranſit
de ethera v̓go puerpera v̓ga yeſſe nō ſine
corpore ſed ſine tempore tendit adeſſe ⁊c.
Quod nobis preſtare dignetur ieſus xp̄s
dei filius meritis ſue matris. Amen.

¶ In feſto beati Ludouici ordinis minorum. Sermo primus.

h Umiliauit ſemetipʒ factus obe-
diens vſq3 ad mortem ⁊c. phi'r.
2°. c°. Sicut dei filius q cum i for
ma dei eēt nō rapinā arbitratus ē ſe eſſe
equalem deo ſemetipm exinaniuit ⁊c. vbi
thema. Sic ad ei⁹ imitationē ſingulariſ-

ſimam inter oēs ſanctos btūs Ludouic⁹ pontifex yerarcha cū in forma principum mūdi eēt non rapinā arbitrari potuit eſſe ſe equalem ſcdm nobilitatē cuilibʒ quātū cūqʒ ſūma propter clariſſimā gētis frācorum pro ſapiā. Et tamē ſemetipm exinaniuit in ſilitudinem hoīum pauperū factus ⁊ hītu inuentus vt pauper hō. talez enim hītum portabat ſm qualitatem ⁊ quantitatez: qualem nos frēs minores portam⁹. Jō ad cōmendationem eius illud verbuʒ cōueniēter aſſumitur qđ dictū fuit de filio regis eterni. Sicut enim filius v̄gis ſemetipm exinaniuit in humillime v̄gis vtero. Sic ille in religionis humillimo gremio ſemetipm ſuper oēs humiliauit. Et ſcđm hoc in v̄bo propoſito eius p̄clariſſima ſctas dupliciter cōmendatur. Et pmo quātum ad excellentiā v̄tutis qua floruit in ſtatu eccleſie militantis. Cū p̄mittit humiliauit ſemetipm ⁊c. Secundo quantuʒ ad eminentiā felicitatis que fulget in ſtatu eccleſie triūphantis. Cum ſequitur. Propter qđ deus exaltauit illum. Primo .n. cōmendatur de v̄tute quā hūit in via. qꝛ humiliauit ſemetipm. Humilitas enim ē cuſtos oīum virtutem ſcdm Greg. Jdeo xp̄s eaʒ nobis pro lectiōe ꝓpoſuit Mat. xj. dicente. Diſcite a me qꝛ mitis ſuʒ ⁊ humilis corde ⁊c. Sciendum ē aūt ꝙ iſte ſanctus non fuit hūiliatus ab alio ſicꝰ rex Jeroboam fuit hūiliatus a rege abiam .3. Re. Sed hūiliauit ſemetipm ſicut rex dd. añ archā dñi .2. Re. Jtē hūiliauit ſe ad humilitatē xp̄i tripliciter. Pᵒ cū xp̄s eēt de ſupmo ordine ſupceleſtis ierarchie diuinarū pſonarū inter ſpūs rōnales intrauit nō in medio angelorū ordine mūdi ſed solum in ſua incarnatiōe. Sic nec cū eēt de ſupremo ordine mūdi .ſ. ordinis regalis aſſumpſit infimū ⁊ minimū ordinem totius eccl̄ie .ſ. minorū in ſua cōuerſione ⁊c. Secundo cū xp̄s eēt ditiſſimus in ſua eternitate iuxta illud apl̄i in ipſo ſūt oēs theſauri ⁊c. ſcūs fuit ſūme paup in ſua natiuitate vt pʒ in Luc. Sic ille ſcūs ludouicus in ſua ꝓfeſſione trāſiuit ď ſūma vbertate diuitiarū ad ſūmā paupt̄atē minoꝝ ꝗ̄ vltra

oēs alias regulas oīa abnegat in cōi ⁊ in ſpāli. Jdeo de eius ſūma hūilitate pōt dici illud ꝓuer. xv. Añ gl̄iam p̄cedet humilitatio. Sic eīm xp̄s iō fuit ſuper oēs glorificatus: qꝛ plus ſe hūiliauit vt ait apoſtol⁹. Sic iſte quanto in terris fuit hūilior. tāto nunc in celis eſt glorioſior. Tertio xp̄s nō ſolum ſe hūiliauit: ſed factus fuit obediens ⁊c. Obediētia enim ē filia ſpāliſſima humilitatis: ſicut inobediētia peſſima ē proles ſupbie. Et iō ſupbia pmi angeli pepit inobediētiam pmi hoīs: vt hētur in geñ. Sciendum ē tamen ꝙ obediētia hēt quatuor īſignia ad ſui declarationem .ſ. Primum ē qꝛ eſt voluntaria ſicut dr̄ de dd ꝙ in toto corde pfecit p̄cepta dñi vt pʒ in iiijᵒ Re. Scdm ē ꝙ ſit ardua ſicut obedientia abrahe: qꝛ duruʒ erat mactare filiū. Et iō ſingulariter de obediētia cōmendat̄. Tertium ꝙ ſit feſtina vt ſi ſit obedientia amaſie q ꝓpter tarditatem obediētie pdidit principatum vt pʒ .2. Re.

Quartū ē ꝙ ſit deuota: ſicut obediētia matris dñi que fuit cōmutata p inobediētiam eue: vt ait Augu. Jſta quatuor hūit obediētia btī Lo. Et. Primo fuit voluntaria. Et iō nulla contrarietate patris aut aliorum potuit diuelli a ꝓpoſito obedientie: cū tamen multipliciter fuerit attentatum. Secundo fuit feſtina. qꝛ nō expectauit ſicut ceteri annuʒ: ſed pma die voluit ꝓmittere eam. ⁊ vt infirmus fieret in manu dñi pape. Tertio fuit ardua: qꝛ magis ē arduum obedire illis quib⁹ conſueuerat p̄cipere ꝗ̄ alijs. Quarto fuit deuota qꝛ ante longo tempore aptata: cuius ſignum erat hītus ꝗ̄ diu latenter portauerat. Jdeo in hac virtute fuit ꝯformis xp̄o qui didicit ex his que paſſus eſt obedientiā: vt dr̄ ad hebreos tertio non ſolum fuit obediēs: ſed vſqʒ ad morte. Ubi ē ſciendum ꝙ in ſcriptura inueniunt̄ quatuor gn̄a mortis. Quarum .ſ. Prima eſt corporalis: de qua ſap. 4. Juſtus ſi morte p̄occupatus fuerit. Scđa ē ſpūalis ď qua ſapie .3ᵒ. Non tanget illos idest iuſtos tormentum mortis. Et apoc .3ᵒ. Nomen habes ꝙ viuas ⁊ mortuus es. Et in euan

A

B

gelio. Dimitte mortuos ſepelire mortuiſ ſuos. Tertia ē eternalis que dr̄ mors ſcđa in apoc. Quarta eſt mors ſecularis vel ciuilis de qua apoſtolus: Mortui .n. eſtis ⁊ vita noſtra ⁊c. Et iterū morimur ⁊ ecce viuimus ⁊c. Beatus igit̄ Lo. fuit obediēs vſqʒ ad mortē non eternalē. qꝛ reſurrexit prima reſurrectione in qua nō habet ptem mors ſcđa. Nec vſqʒ ad mortem ſpūalem: qꝛ vt fertur de eo. Nunꝗ̄ fuit ſibi conſcius de peccato mortali: ſʒ vſqʒ ad mortem ſecularē vel ciuilē que fit p exilium ⁊ abnegationem oīum mundanorum. Exul enim fuit amādo de qua inducitur illud apl̄i contiᵉ mortis ꝓpter gloriā meam frēs. qꝛ illa mors ad glorificationē ſui fuit ⁊c. Jtem non ſolū vſqʒ ad mortem: ſʒ vſqʒ ad mortem crucis. Jſta mors crucis fuit mutatio vite pſtis in ſtatu regule btī Frāciſci. Dr̄ autē illa ꝓfeſſio crucifixio ꝓpter quatuor. Primo qꝛ fuit p crucis ſtigmata conſignata in pmo duce. Secundo qꝛ fuit per crucis miraculū demōſtrata vt patuit de cruce de ore btī frāciſci ꝓcedēte. Tertio qꝛ fuit p crucez xp̄i mirifice aſſumpta que fuit vita ipſi⁹ dicente dño. Qui vult venire poſt me ⁊c. ⁊ ſequitur tollat crucē ſuam. Huic cruci innititur regula btī frāciſci. qꝛ vitam eternā obſeruātib⁹ ꝓmittit ⁊c. Quarto qꝛ fuit cruci conformis hītu inſignita vt pʒ de hītibus fratrū minorū qbus cōformem gerebat btūs lodouicus. vnde ſtatus pmitiuus fuit per btīn franciſcū. Et medi⁹ per btīn antonium conſignatus. Sic iſte ſtatus nouiſſimus per btīn lodo. ad claudendū ora oīum gratulantiū. Jdeo canebat Michi aūt abſit gloriari niſi in cruce dñi ieſu xp̄i ⁊c. Scđo cōmēdatur de felicitate quā nō hēt in patria. Cū ſequitur. Et dñs exaltauit illū ⁊c. Sicut enī lucifer exaltauit ſemetipm ⁊ dñs hūiliauit euʒ: vt hētur ⁊ yſa. Sic illum humiliātē ſeipſum exaltauit. vnde iter oēs gradus hūilitatis ei⁹ fertur de ipſo ꝙ ſemel dū pōtifex exiſtens miſſam audiret. ⁊ oībus pax daret̄ obmiſſo quodam exiſtente lepꝛoſo ipſemet ad tpm p̄cepit p̄emiſſa genuflexiōne oſculū ei de

notiſſime porrexit. Jdem fecit in eccleſia fratrū exiſtens in habitu ſeculari quantū ad exterius: portans tñ habitum interius. ⁊ hoc in loco minorū brioꝛole. Jdeo conuenit ſibi illud luce. Qui ſe humiliat exaltabitur. vñ non ſolū exinaniuit ſe: ſʒ ďs dedit illi nomen qđ eſt ſup oē nomen .ſ. qñ trāſtulit ipſuʒ in patria. Jn ſacra ſcriptura ſolet dari nomen in caſu quadruplici .ſ. Primo in circūciſiōe luce. pᵒ. De Joanne bap. Scđo in ſacramento regenerationis: ſicut in baptiſmo. vt patet de paulo in actibus. Tertio ſub ſilitudine electionis: vt pʒ qñ Petrus fuit a xp̄o in apoſtolatū electus ⁊c. Quarto in felicitate glorificatiōis vt hētur in apoc. vbi dicit̄. vincenti dabo nomen nouum qđ nemo nouit niſi qui accipit. Jſtud nomen dedit beato Joanni qñ ipſum aſſumpſit. Et ideo querentibus nobis qđ eſt nomen eius. Reſpōdere pōt illud qđ dictū fuit Jacob i geñ. ab angelo. Cur queris nomē meum qđ ē admirabile. Et non ſolum dedit ſibi nomen quod eſt ſuper oē nomen ⁊c. Jn ſacra ſcriptura hētur plurimi nominati ſm magnitudinem miraculorū. Maximum aūt miraculū fuit ⁊ ē reſuſcitatio mortuorum. qꝛ ꝓductio aīe eſt nobilior oībus aliis productiōibus citra angelos. ⁊ in reſurrectiōe inducit̄ humanitas q̄ ē maior aīa ſola: ſicut totum ſua parte. Jn ſacra ſcriptura non inueniuntur niſi qnqʒ mortuorum ſuſcitatores. Quorum. Primus fuit helyas qui ſuſcitauit vnū in vita ſua. Secundus fuit helyſeus qui ſuſcitauit vnum in vita ſua. ⁊ vnum poſt ſuaʒ mortē ⁊c. Tertius fuit xp̄s q ſuſcitauit tres mortuos. Quartus fuit btūs petrus q ſuſcitauit vnum. Quintus fuit paulus qui ſuſcitauit vnū: vt pʒ in act. ⁊ ſic ſunt tñ ibi octo mortui ſuſcitati. Jſte aūt ſcūs lodouicus ſuſcitauit tot vt pʒ per teſtimoniū eccl̄ie q̄ nūꝗ̄ errare pōt. ⁊ i hoc ďdit illi nomē qđ ē ſup oē nomē. qꝛ ď nullo alio añ legim⁹. Jō ꝯuēit ei illud ſaluatoris in Joanne. Qui credit i me opa q̄ ego facio ipſe faciet ⁊ maiora horum faciet. Circa iſta duo metaphorice loqndo ad declarandū

C

D

eius ſanctitatem eſt nobis ſctūs iſte ſeptu-
pliciter cōmendandus et cōtemplandus.
1ª 2tē. Et prima cōtemplatio eſt. quātū ad ſtatū
ſue ſingularis generationis. In qua cōſi-
dero priuilegia quattuor. Quorum primum
eſt qm̄ fuit de genere ſanctorum ex pte patris
qr de genere ſancti lodouici regis etc.
E Scōm eſt. qr fuit de genere ſctōrum ex
pte mr̄is. qr noſtris temporibus nulla de
aliquo genere regio fuit canonizata niſi
ſancta helizabeth. de cuius ſtirpe mater btī
Lodouici fuit. Tertium eſt. qr tali tpe
fuit natus vt fieret primogenitus charulo
ſubtracto in multis fratribus ideo decen
ter dño fuit ꝯſecratus vt Samuel. Quar
tum fuit de loco natiuitatis in terra quā
dñs ſanctificauit precteris mūdi locis il-
lis ſanctis qui viderunt faciem xp̄i. corpo
ralibus oculis. In regione ſiquidem ſue
natiuitatis inueniuntur ſeptem de quibus
fit mentio in ſacra ſcriptura vidiſſe xp̄m. ſ.
lazarus cū duabus ſororib9. Et due ſoro
res matris dñi. Et theophilus. et ceci nā
tus. et ideo de eius mirabili generatione et
natiuitate poteſt dici illud ps. Hec eſt ge
neratio querentium dominum etc.
2ª 2tē. Scōa contēplatio eſt. Quantum ad ſta
tum ſue primordialis conuerſionis in quo
floruit decore puritatis et innocentie.
Sciendum eſt aūt q ſicut in ſole ſunt
alique pprietates tm̄: vt incorruptibilitas.
Alique virtualiter tm̄ vt calor. Alique ſi
mul. formaliter et virtualiter ſicut clari-
tas. Alique modo neutro ſed tm̄ apparen
ter vt rubedo in mane. Sic ſunt aliqui
hoīes q hn̄t puritatem et innocētiam tm̄
formaliter q cū in ſe ſint puri nullum tm̄
aliū purgant. ſicut exemplificat btūs dio.
de angelica ierarchia de monachis in he-
F remo conſtitutis. Aliq virtualiter et nō for
maliter. ſicut illi q illa docent et nō ſeruāt
ſicut dr̄ i Math. Aliq nec formaliter nec
virtualiter ſicut pharisei q tm̄ apparenter iō
dicuntur a dño ſepulchra dealbata. Alij
formaliter et virtualiter: ſicut dr̄ de matre
dñi vt ait btūs diony. qr non ſolū in ſe et
de ſe erat pura ſed omnem mentem ſui
intuitu: ſicut ſol ad puritatem mirabiliter

deducebat. Ad cuius exemplū habuit pu
ritatem formalē btūs Lodouicus. qr nun
quā peccauit mortaliter ſicut primus Lo
douicus rex. Et habuit ꝟtualē. qr in ſolo
eius aſpectu aīa cum intuentis purgabatur
quantumcunq3 prona ad malum. Ideo
de eius decore inducitur illud ſapientie de
ſole pulchritudinem candoris eius admi
rabitur oculus. qr ſicut ſol ſuam cōicat
pulchritudinē ſic et iſte etc.
Tertia contēplatio eſt. Quantū ad ſta 3ª 2tē.
tum ſue religionis et captionis quā ſponte
ſubijt pp pīīs redēptionē. In qua floruit
ꝟtute quadruplici. Primo. ſ. ꝟtute auſteri-
tatis. qr cū infirmitate oculorum grauaretur p
ſſtem cū eo iacentē fuit viſus q tota nocte
iacebat pſtratus i terra quā vſq3 ad mor
tē ſeruauit iuxta illud apl̄i. Caſtigo corp9
meū et i ſeruitutē redigo etc. Scōo ꝟtute B
benignitatis et paciētie. qr vt medicus ſuus
audiuit ab eo. qū corpus xp̄i eleuabatur ſem
p eū deprecabatur: vt cuz vnq̄ de vinculis li
beraret. qr videbatur ſibi fuiſſe cū boni exē
plo pauli vincti. etc. Tertio ꝟtute caſtita
tis et mūdicie. Nota ſ de muliere aducta
et de corpe capto nō ō aīa iuxta illud ſap.
Tota pulchra es aīca mea etc. Quarto
ꝟtute pietatis et miſicordie. Nā qū nō hē-
bat qd paupib9 dare ſeipz penitus exhibe
bat ex°btī Martini recolēs xp̄i ꝟbū. ſ. btī
mi ſericordes quoniam etc.
Quarta cōtēplatio ē. Quātū ad ſtatuz 4ª 2tē.
ſue cōuerſiōis q̄ nō fuit ō malo i bonū ſicut
pauli cōuerſio ſz de bono i meli9 ſ. ſicut il
la Andree pcedēs de diſcipulatu Joānis
bap. ad apoſtolatū xp̄i. Et in hoc floruit ꝟ
tute paupertatis euāgelice. Cui9 pm9 gradus A
eſt dimittere pte bonorum: ſicut zacheus i luc.
Scōs ē dimittere oīa ſicut petrus et An
dreas. Terti9 ē dimittere nō ſolū res. ſz
parentes. vt Jac. et Joannes. Quar-
tus eſt dimittere non ſolum iſta: ſed etiaz
ſeipſum et ſublimes dignitates ſicut bea-
tus Lodoui. dignitatem regiam reſigna
uit. Et ideo dicitur hanc virtutem plus
ceteris habuiſſe quanto plus proximo di-
miſit. Et ideo iſta potuit dici paupertas
altiſſima: de qua dicit aplus q abūdauit

in diuitijs ſimplicitatis. qr ſimplicitas
religionis eius ē xp̄i paupertate ditata etc.
5ª 2tē. Quīta cōtēplatio ē q̄tū ad ſtatū ſue p
feſſiōis In q̄ reperitur claruiſſe quadrupli
ci dignitate. ſ. Primo dignitate ꝟginea. qr
B ꝟginitatē nō ſolū corporis: ſz ēt mētis vſq3
ad mortē illibatā ſeruauit. In cuius teſti
moniū in morte ei9 videbatur pluribus q̄ſi
vna roſa rubea ex ei9 ore ſacratiſſimo pul
lulare. Iō ipſe eſt de numero illorum qui ſe
quuntur agnū quocūq3 ierit. Scōo di-
gnitate doctorum. fuit. n. ab infantia vir ſa-
cre ſcripture nō litterarum ſecularium intētus
ita vt poſtea fieret egregius pdicator iuxta
illud dan. Qui docti fuerint fulgebūt ſicut
ſplēdor firmamēti etc. Tertio dignita
te pōtificatus. Dīna. n. diſpēſatiōe lz fili9
tanti regis fuit pontifex ordinatus lz inui
tus papa cū ad hoc ꝯpelleret vt ſibi ꝯue
niat illd ps. Tu es ſacerdos ineternū ſcōz
ordinē mel. qr in pria illud ſacerdotiū nō
amiſit cū ille caracter indelebilium ſit.
Quar° dignitate aplo⁊ q̄rū ſtatus ꝯſiſtebat
i duob9 ſcōz euāgelice pfectiōis celſitudinez
qū ad cōſilia altiſſime paupertatis. et illa ca-
rēt epī. et iō nō ſunt pfecte apl̄i ſcōz Bx.
i paſtorali. Plenitudine vīlla carēt religio
ſi. ſ. ſūme paupertatis. et iō nō ſunt apl̄i. Sed
btūs lodo. inquantū pōtifex hūit ſcōm. Et
inquātū fr̄ minor hūit primū. Iō eſt ō ordi
ne aploꝝ xp̄i. ſicut et paulus q de ſeipſo dicit
Ego ſum minimus apoſtolorum etc.
6ª 2tē. Sexta ꝯtēplatio eſt quātū ad ſtatū ſue
cōſumatiōis. qr in eodē loco penitus et q̄
tū ad domū vbi fuit natus ibi fuit defun-
ctus ad modū circuli q terminatur vbi inci
pit. In quo itelligitur pfectio ſue vite. qr fi-
gura circularis eſt pfectiſſima. Et iō deus
ad modū figure circularis pduxit orbem.
Et iō huic ſcō conuenit illa figura eccſici.
C Oritur ſol. i. hō pclare ꝟtutis et occidit. qr
huic mūdo ſubtrahitur et ad locū ſuū reuer
tit. ſ. p modū circuli etc. Scōm fuit ō ob
ſequio veneratiōis. i. qū fuit ab angelis huic
ſciētibus a loco mortis vſq3 ad ſepultu-
rā quaſi p. iz. leucas aſſociatus cernēti-
bus p mōtes multes vt fert a fidelib9 ſcōz
illā figurā. 2. Re. filij iſrael. ideſt angeli de

ducebāt archā federis dñi. ſ. illud ſacratiſ-
ſimū corpus in iubilo etc. Term fuit ō
loco cōditionis. qr ante diu fuerat viſuz p
quēdā virū fidelē deo deuotū multotiens
ſenſibiliter q qlibet nocte deſcēdebat lux
de celo cū maxima pecunie multitudine
ad eccliaz ibi cōſtruēdā. et tūc hec viſio fu
it intellecta ab oībus q hic ſctūs cepit mi-
raculis coruſcare ibidē vt recte de hoc lo-
co dicerant. qui ante aperitionis huius
myſterium ignorabāt vt de eo poſſit acci-
pi illud gñ. vere dñs eſt in loco iſto et ego
neſciebā. Quartū fuit de miraculo ap-
paritionis. qr cū ſepultus eſſet appuit ſtās
ante altare in pontificabilibus et benedi-
cens oībus quaſi vnus de magnatib9 ibi
aſtantibus et alijs oſtendere volentibus lz
videre non poſſent ad imitationē helyſei
cuius corpus mortuū pphetauit.
Septima contēplatio eſt quātū ad ſta 7ª 2tē.
tum ſue glorificationis in quo floruit co-
rona quadruplici coronatus. Et p° coro-
na aurea que debetur confeſſoribus. vn-
de hētur in apoc. Viginti ꝯfitētes agnū hē- D
bāt coronas aureas in capitibus ſuis.
Scōo corona aureola q̄ debetur virgini-
bus in cuius figura archa q̄ erat de lignis
imputribilibus nō ſolum hēbant coronā
aureā. ſed aureolā: vt habetur in leui.
Tertio corona gēmea q̄ debetur ſctīs epīs
vt pz ēt in leui. de illis pontificibus. vnde
primus lapis nomē accepit etc. Quarto
corona ſtellea q̄ debetur doctorib9 iuxta
illud dan. pallegatū. Erunt. q. ſtelle in p
petuas eternitates vn̄ aīa eius ſignata eſt
per illam mulierem apoc. xij. In cuius ca
pite erat corona ſtellarum duodecim que
ſunt duodecim felicitates eius quas enu-
merat beatus Aug. in lib. de ſimilitudini
bus quas vide in ſermone de aſſumptio-
ne qui incipit. Erit in nouiſſimis diebus
in fine ſcilicet figura noua. Ad quas feli-
citates nos perducat chriſtus meritis bea
ti lodouici. Amen.

¶ In feſto de collationis beati Joannis
baptiſte Sermo primus.

Oruit in plateis ꝟitas et equitas
nō potuit ingredi etc. yſa. 59. ca.

Verbum illud videtur eſſe.ſ.lugētes ⁊ do
lentis. yſaias enim ſctūs amaricato ſpū cū
videret ſubuerti iuſtitiā ī rebus humanis
inter multa que lachrimabiliter deplora
uit ſubiunxit hec verba. Corruit in plateiſ
⁊c. In quibus verbis duos miſerabiles
deplorat aduentus.ſ. Prio ruinā verita
tis. Cū di. Corruit in plateis v̄itas. Se
cundo repulſam equitas Cum di. Et eq
ſitas non potuit ingredi. Primo rui
nam veritatis deſcribit .ſ. quātū ad caſuz
qꝛ corruit veritas. Et quantum ad publi
cum.qꝛ.ſ.corruit in plateis.i.publice.mi
rabile eſt enim ꝙ corruit v̄itas.ſed miſera
bile eſt.qꝛ corruit in plateis. Quod enim
corruat habuit impugnatores. Quod vere
corruat in plateis non habuit defenſores.

Poſſunt enim v̄ba iſta eleganter con
uenire ſpectaculo hodierno.ſicut enim vo
cat Aug. Non feſtum .ſed ſpectaculū.ho
die inquit crudele ſpectaculum ante ocu
los nr̄os cōſtitutū eſt caput Ioānis.bap.
in diſco crudelitatis pp odiū v̄itatis.

Duo enim nōri pñt in verbis propoſi
tis videlicet. Primo btī Ioānis decolla
tio. Secundo impij herodis obſtinatio.
Ad ioānis decollationem pertinet quod
premittitur. Corruit in plateis veritas
⁊c. Ad herodis obſtinationem perti
net quod ſequitur. Et equitas non po
teſt ingredi. veritas ergo corruit quando
veritatis predicator ⁊ teſtis decollatus fu
it. Equitas autem non potuit ingredi qñ
induratum cor luxurioſi herodis equiſſi
ma pſuaſione nō potuit penetrari. ⁊ hoc ī
plateis ideſt publice a nullo cōuiuātiū de
fenſionē nō accepit. De quibus duobus
Aug. in omeli. Odiuz inqt pepit.ſ. veri
tas nec potuit equo aīo tolerari qd̄ ſctūs
monebat.qꝛ vtiqꝫ ſalutē eoꝝ qrebat quoſ
C amonebat ⁊c. Dicā ergo plāgēti aīo cū
ppha. Corruit in plateis v̄itas. Atten
dendū eſt aūt diligēter. Qualis v̄itas cor
ruit in plateis. Corruit.n.ſcilꝫ v̄itas dota
ta pͥuilegijs. v̄itas magnificata pconijs.
Veritas cōmullata meritis. Talis.n. v̄i
tas corruit hodie in plateis. Siquidē hu

ius hoīs.ſ. Ex pͥuilegijs erat veritas ſua
doctrina tenenda . Ex pconijs libenter
audienda ⁊ credenda. Ex meritis vero di
ligenda ⁊ ſuſcipienda. videbimus autem
contrariū accidiſſe quando pͥuilegia fa
cta ſunt in conculcationem . preconia in
obliuionem . ⁊ merita in deſpectionem .
Corruit ergo primo veritas dotata pͥui
legijs. habuit enim iſte veritatis predica
tor quattuor pͥuilegia ſuper alios homi
nes.ſ. Angelice annunciationis . mirabi
lis conceptionis. Copioſe ſanctificatiōis
Solemnis natiuitatis. Primum ergo
fuit pͥuilegium angelice annunciationis
de quo Luc. primo vbi dicitur ꝙ ab eo
dem angelo nunciatus eſt ioannes a quo
⁊ xp̄s.ſ.a gabriele. Et ſicut dicit Ber. pl⁹
habet in hac parte quam chriſtus ſcilicet
Locū ſecuriorē. Tempus ſanctius. Mi
raculum apertius. Primo in loco ſe
F curiori fuit ioannes annunciatus . quia
xp̄s in thalamo ⁊ ioannes in templo iter
ſancta ſanctorum . Secundo tempore
ſanctiori fuit annunciatus. quia ioannes
in ſolēniſſimo feſto.ſ. diuine propiciatiōis
quando ſolus pontifex ſemel in anno in
grediebatur in ſancta ſanctorum . omnis
populus currebat ad templum . Ter
tio fuit annunciatus miraculo apertiori .
quia cum zacharias de verbo angeli du
bitaret eſt factus mutus vſqꝫ in diez quo
hec omnia complerentur. Secundum
pͥuilegium fuit mirabilis conceptionis.
erat enim in matre naturalis ſterilitas ⁊
taz in patre quam in matre ſicut enim vir
tutis longeuitas propter quod filium ha
bere non poterant propter impedimentū
nature. Et hec duo impedimenta tangit
euangeliſta cum dicit Luc. p⁰.c⁰. Nō erat
eis filius eo ꝙ heliſabeth ſterilis erat. ⁊ p
ceſſiſſent in diebus ſuis ambo . Et tamen
potentia generandi in vtroqꝫ erat mor
tua ⁊ in vtroqꝫ diuina miſericordia reui
ſcit. Miraculoſe ergo conceptus fuit non
tamen taz excellenti miraculo ſicut xp̄us.
Qꝛ vt dicit anſelm⁹. aliud ē uām vel etatē
aliā vicio debilitatā ſanare ⁊ ad op⁹ ſuuz

reuocare: qd̄ fecit in helyſabeth. Aliud in
audita ⁊ incogitatā penitus virtutē natu
re cōferre: qd̄ fecit dñs in maria vt deum
cōciperet ⁊ hoīem ſine virili ſemine gnāret
In hoc g⁰ plus hūit xp̄s. Tertium pri
uilegiū fuit copioſe ſanctificatiōis. de quo
dicit angelus luc p⁰. Spū ſancto adhuc re
plebitur ex vtero matris ſue ⁊c. Signan
ter aūt dicit replebit nō ſanctificabit vt i
telligat in hac repletiōe non ſolū a culpa
originali purgatus: ſed inſup copioſa grā
ſuperfuſus. Factū ē hoc in momento ſaluta
tiōis qua v̄go ſalutauit heliſabeth Luc.
j. Ecce vt facti ē vox ſalutatiōis tue in auri
bus meis exultauit in gaudio infans ī vte
ro meo. Quartū pͥuilegiū fuit ſolēnis
natiuitatis de qua dicitū ē ⁊ in natiuitate
eius multi gaudebūt. Fuit aūt ſolēniſſi
ma natiuitas illa taz pñtia regine q̄ regis
⁊ gaudio totius cognatiōis. Regina.i.btā
virgo pñs erat ⁊ ſuſcitebat obſequio pcnis
Ieſus aūt rex pñs erat in vtero virginis ob
ſequētis. Tandē audierūt vicini ⁊ cogna
ti.qꝛ magnificauit dñs miſericordiā ſuam
cū illa ⁊ cōgratulabāt ei. Reuera ex tātis
pͥuilegijs debuit eē veritas huius hoīs
veneranda.ſ.herodi. Sed quantūcūqꝫ fue
rit pͥuilegiata: tamē hodie corruit veritas
D in plateis. Facta ſunt ergo pͥuilegia ī cō
culcationem. Unde ipletum ē in eo illud
dauī. In tpe illo pſternet veritas ī terrā.
pꝫ ergo quō ſingula pͥuilegia facta ſunt
in cōculcationez. Nā bonus angelus nū
ciauit malus interfici pſuaſit. fuit enim mi
rabiliter cōceptus. fuit miſerabiliter decol
latus per grām ſanctificantē cōnexus ē ⁊
cōiūctus capiti ſpūali: ſed hoc priuatus ē
capite materiali. In natiuitate ei⁹ multi
gaudebūt. ⁊ in morte eius multi lugebūt
quando corruit veritas in plateis ⁊ eqtas
nō potuit ingredi . Item corruit veritas
magnificata pconijs laudum ex qbus ſua
doctrina ⁊ veritas erat libēter audiēda ⁊
credēda. Inueniūt aūt ſctūs iſte in ſcriptu
ra multa hāc pconia. ⁊ hoc ſumpta ſilitudi
ne in qualibet dīa creaturarū. Qd̄ patet
ſic. Inter nās pure corpales excedit ignea

vel luminoſa natura. Inter naturas pure
ſpūales excedit natura angelica. Inter na
turas cōpoſitas ex vtraqꝫ excedit huma
na. Inter naturas hoīs hoīes prerogati
ua cognitionis excellit ppheta. Vocat
aūt ſcriptura ioānem. Primo.ſ. ignē ar
dentem ⁊ lucentem. Et hoc pp̄ter zeluz re
ctitudinis ioānis. j⁰. Ille erat lucerna ar B
dens ⁊ lucēs. Ardens interius p dilectio
nem ⁊ lucens exterius p predicationē . Ar
dere ſcm̄ eſt. lucere vanū. ardere ⁊ lucere p
fectū. vel ſic oꝫ eni oē zelum inflāmari cha
ritate: ſed diſcretū veritat̄ lucē . Vocat ſo
cūm hoīem p affectum māſuetudinis ioā.
p⁰. Fuit hō miſſus a deo. Hō ē aīal mā
ſuetum natura vt dicit phs. Natura enim
hēt arma vel ad īpugnandum vel ad re
pugnandum. Non cornibus ſupbie. Nō
calcibus violentie. Non dentibus crude
litatis. Nō vnguibus rapacitatis. Nō ve
neno malignitatis talis fuit ioānes . vnde
ſuper eius māſuetudinē dñs ſuſpirans ait
Helias iā venit ⁊ fecerūt in eo quodcun
qꝫ voluerunt Mat. xvij. Vocat 3⁰ euz p
phetam. ⁊ hoc propter excellentiaz cogni
tionis Luc. p⁰. Tu puer propheta altiſſi
mi vocaberis. Et dñs addidit ꝙ ipſe erat
ppheta ⁊ plus q̄ ppheta. Que enim p
phete a remotis viderunt ipſe digito de
mōſtrauit. Vocat quarto angelum. ⁊ hoc
pp̄ter mūditiam angelice puritatis ſeu p
pter officium legatiōis malachie. 3 . Ecce
ego mitto angelum meū ⁊c. Ueritas ergo
doctrine ioānis non ſolum ex pͥuilegijs
erat veneranda: ſed ex preconijs tantarum
laudū libenter audiēda ⁊ credēda . Sed ſi
cut pͥuilegia ſunt facta in conculcationē.
Ita preconia ſunt facta in obliuionē. vn
de impletū ē in eo illud yſa. p⁰ Facta ē ve
ritas in obliuionē. ⁊ qui receſſit a malo p̄
dicatore patuit . Uenerunt enim ſingula
pconia in obliuionē. Lucerna per extinctio
nē. Homo manſuetus per oppreſſionem.
Propheta p ihonorationē. Angel⁹ p mi
norationem iuxta illud ps. Minuiſti eum
paulo minus ab angelis.i. pdicatoribus .
Scōꝫ ꝙ ipſe dixerit de ſe Io. 3⁰. Illum oꝫ

creſcere. me aũt minui. Jo. aũt minutus ẽ
in capite. ⁊ xp̃s creuit in cruce ⁊c. Ter
tio veritas coꝛruit cumulata meritꝭ. Nõ
enim ſolũ habuit priuilegia gratiaꝝ ⁊ p̃
conia laudũ. Sed etiã diues fuit in meritꝭ
opũ: ⁊ hoc pꝫ in omni differẽtia oꝛdinum
A Sũt enĩ quattuoꝛ oꝛdines in eccleſia. ſ.

¶ Confeſſoꝛum.
¶ Virginum.
¶ Apoſtoloꝛum.
¶ Et martirum.

Inter cõfeſſoꝛes nullus pꝛcloꝛ inuictu.
aſperioꝛ in veſtitu. nullus ſecretioꝛ in col
latu. Et talia ptinent ad cõfeſſoꝛes. ſ. pci
tas victus ⁊c. De victu Joãnis hẽs Jo.
viij. Quod eſca eius erãt locuſta ⁊ mel ſil
ueſtre vel coctũ vel ſapoꝛoſum balneatuꝫ.
De veſtitu ſimiĺr q̇ erat veſtitus de pilis
cameloꝝ. De incolatu q̇ erat in deſerto.
Et ſi queras quãto tẽpoꝛe hãc penitentiã
fecerit. Scire debes q̇ quinquennis intrau
it heremuꝫ. ⁊. xxv. annis extitit heremita
in deſerto. Inter virgines nullus virgini
oꝛ. b. Totã cõſpice ſectã nazareoꝝ. nulluꝫ
floꝛidioꝛẽ inuenies. fuit. n. ſolliciſſimus
talẽ cuſtodire teſaurum. ideo ſibi cura fuit
fugere lẽocinia ſenſũ ſpectacula vanitatũ
ne leui ſaltem pꝛoclamare vitã fame poſ
ſet. ꝓpter qđ fuit dignus xp̃m baptizare ⁊
nudũ beatis manibus cõtractare. Inter
apoſtolos diues in meritis. Naꝫ cũ apli
ſeruierũt xp̃o in acquiſitiõe ppłoꝝ. Joan
nes nõ ſolũ in hoc: ſꝫ ẽt ipſoꝝ apoſtoloꝝ.
Ipſe nanq̄ ſuos apoſtolos diſcipulos
Petrũ. ſ. ⁊ Andreã ⁊ Philippũ ad Je
ſum miſit: ⁊ illi inherere docuit. Miſſus
ergo fuit Joãnes apte aũ parare dño viã
perfectam intranti eccleſiam apoſtoloꝝ.
nec aperte poteſt parare domino viam
mundũ intrãti. Inter martyres. n. hodie
locũ inuenit: ita vt alij dicere dicant mar
tyres fidei hic vero caſtitatis. qꝛ pꝛo caſti
tate iuſſus eſt moꝛi. Ideo cãtat eccleſia de
eo pꝛepotens martyr. Erat ergo veritas
doctrine Joãnis ex meritꝭ diligenda ⁊ ſu
ſcipiẽda. Sed ſicut pꝛiuilegia in cõculca
tionem. p̃conia in obliuionẽ. Ita merita
facta ſunt hodie in deſpectionẽ. Erat. n.

Herodes vnus de illis. Ad Ro. 2°. Qui
non acqeſcũt pietati: credũt aũt iniqtati.
Deſpecta ẽ fuerũt in cõfeſſoꝛe merita pe
nitẽtie. in vgine merita innocẽtie in aplo
merita iuſt⁊ ⁊ i martyrẽ merita pſeuerãtie
opuꝫ: ⁊ ſic hodie coꝛruit veritas in plateis Moꝛa
ſ. veritas dotata pꝛiuilegijs gratiaꝝ ma liter
gnificata p̃conijs laudũ. cumulata meritꝭ
pꝛotectionum. Moꝛaliter aũt hẽmus in
hoc ſpectaculo. Quid imitemur. quid de
teſtemur. In Joãne imitemur conſtãtiã
annũciãdi veritatẽ. In herode deteſtemur
maliciã impugnãdi: ſed in eiꝰ pꝛincipium
qui adeꝛãt negligẽtiam defenſandi verita
tem. Quantum ad pꝛimũ eſt notandũ
q̇ veritas conſtãter eſt pꝛedicãda: Et hoc
pp quattuoꝛ rõnes.

¶ Pꝛia qꝛ ṽitatꝭ periculoſa eſt abſcõſio.
¶ Secũdo qꝛ fructuoſa eſt manifeſtatio.
¶ Tertio qꝛ glorioſa eſt perſecutio.
¶ Quarto qꝛ indubioſa eſt vltio.

Pꝛimo dico q̇ veritatis piculoſa eſt
abſconſio non ſolũ illis qbus abſcondit:
ſed abſcondenti. p̃s. Non abſcondi miſeri
coꝛdiã ⁊ veritatẽ tuã a cõcilio tuo. Tu aũt
dñe ne longe facias miſerationes tuas a
me. quaſi dicat. longe deberes facere miſe
rationes tuas a me ſi abſcondiſſem verita
tem tuã a concilio multo: ſed veritateꝫ ⁊
ſalutare tuũ dixi. Ber. Nõ lꝫ tacere cui ex
officio incũbit pꝛedicare ⁊ peccãtes argue
re. ve ergo pꝛedicatoꝛibus abſcondentibꝰ
veritatem. i. coꝛ. ix. ve mihi ſi non euãge
lizauero. vtinam eſſent multi Joãnes q
non abſconderent veritatem. pꝛecipue pꝛi
cipibus ⁊ pꝛelatis. nulloꝛum. n. iniuria
magis in eccleſia nocet quam iniuria pꝛe
latoꝛum Gre. Nemo amplius in eccleſia
nocet q̄ qui peruerſe agens nomen vel oꝛ
dinem ſanctitatis tenet delinquentem re
darguere hoc pꝛeſumit nullus ⁊ in exem
plum trahitur culpa vehementer vel extra
hitur vel extenditur qñ pp reuerentiã oꝛ
dinis peccatoꝛ hõ honoꝛatur. Item ⁊ po Scdo
ſtea ſcire debent pꝛelati q̇ tot moꝛtibus dĩ
gni ſunt. quot ad ſubditos ſuos perditio
nis exᵃ tranſmittunt. Secundo dico q̇
fructuoſa eſt veritatis manifeſtatio ſic. n.

dicit dñs Jſa. lv. verbũ qđ egredietur de oꝛe C
meo nõ reuertetur vacuũ ad me. Ac. n. ille
cui p̃dicas ṽitatẽ audiuit. tũc aũt nõ. Si
te audierit lucratus es fratrem tuum. ⁊ ſic ẽ fru
ctuoſa ad lucrũ aĩe. Frequenter. n. cũ ve
ritas de terra oꝛitur Juſt itia de celo ꝓſpe
xit p gr̃e infuſionẽ. ⁊ ſic miſericoꝛdia ⁊ ve
ritas obuiauerũt ſibi. Miſericoꝛdia ex pte
dei iuſtificãtis. Et veritas ex pte hominis
annunciantis. Si ṽo te nõ audiet nihilo
minus veritas tibi fructuoſa erit. ſ. ad me
ritum ꝓpꝛium. ⁊ hoc eſt qđ dicitur eccle
ſiaſtici. 6. ⁊. 8. volatilia ad ſibi ſimilia cõ
ueniunt. ⁊ ṽitas ad eos qui illã operãtur
reuertetur. Quid pꝛofuit herodi veritatis
p̃dicatio. nihilominus tñ ſi nõ conuertit
audientem. coꝛonauit confidentem.

5°. Tertio dico q̇ gloꝛioſa eſt veritatis ꝑ
ſecutio. Gloꝛioſum eſt. n. ꝓ veritate pati.
Et hoc. qꝛ cõfiguratur xp̃o. q in. mundũ di
cit ſe veniſſe ad hoc. Jo. 18. Ego ad hoc na
tus ſum ⁊ in munduꝫ veni vt teſtimoniũ
pꝛohibeã veritati. Et iõ magis gloꝛioſuꝫ
eſt cũ veritate deijci q̄ cũ falſitate magni
ficari. 2. macha. 7. ceteri fr̃es vna cum ma
tre ſe hoꝛtabantur moꝛi foꝛtiter. dicentes
dñs aſpiciet veritatẽ ⁊ conſolabitur in no
bis. i. conſolabitur nos eterna ꝯſolatione.
Gloꝛioſa eſt ergo. pſecutio veritatis ex ꝑ
te ſubſanãtium nõ inferientium. Quar
4°. to dico q̇ indubitata eſt veritatis vltio. ſi
ne vindicta ad hoc vlciſcetur dñs in contẽ
ptoꝛes veritatis p̃s. Diligite dñꝫ oẽs ſci
eius qm̃ veritatẽ requiret dñs ⁊ retribuet
ha. fu. ſuperbiã. Requiret aũt voluntatem
qualiter audita ſuſcepta opere ipleta ſit: il
lis aũt q vel audire noluerunt. vel audi
ta recipere contẽpſerunt vel receptã opere
implere neglexerunt retribuet habundan
ter Ro. i. Reuelabitur ira dei de celo ſup
oẽm impietatẽ ⁊ iniuſtitiã hoĩum qui ve
ritatẽ dei in iniuſtitia detinent. Sic ergo imi
temur Joãnem in conſtantia denuncian
di veritatem ⁊ deteſtemur in herode neq
tiam impugnandi veritatẽ. Sed eſt no
tandũ q̇ ſunt quattuoꝛ rõnes. ipugnandi
veritatem. pp quattuoꝛ enim mouent ꝑ
uerſi ad impugnandũ veritatem agnitã. ſ.

Pꝛimo pp naturã diſſimilẽ. ſicut enĩ ſi
militudo conciliat amoꝛem. Ita diſſimili
tudo gnãt odium. vnde hoĩem veritatꝭ hõ
vanitatis impugnat. Sapiens ſapie. 2°.
Etiã grauis eſt nobis ad videndum qm̃
diſſimilis a nobis vita eius. ⁊ in veritate
ſunt vie illius. quaſi dicat ſi eſſent in falſi
tate ſicut ſunt nr̃e vie diligeremus eum
Ber. vitioſus vitioſoꝛum cõſoꝛtia non re
fugit. ⁊ vbi oẽs fetent vnius minime fetoꝛ
ſentitur. Qui. n. auarus auarum. luxurio
ſus luxurioſum erubuit ⁊ vere in bõis nõ
placet vox ſi diſplicet facies ⁊c. Secun
do pp naturã manifeſtationis. veritas. n.
in modũ lucis eſt occultoꝝ manifeſtatiua.
⁊ per ꝯñs turpiũ denudatiua. ergo ⁊ vitu
patiua. ergo q male agit odit lucẽ: qđ di
cit apoſto. ad Ro. io. Ego inimicus factꝰ
ſum vobis verum loquẽs quaſi dicat: qꝛ
dixi verum Inimicus factus ſum ſi dixiſ
ſem ſicut adulatoꝛes factus ſum amicus.

Ita eſt, hodie adulatoꝛes ſunt in ami
citia nõ veritatis annunciatoꝛes. Tulius
in li°. de amicitia. Sic habẽdũ eſt in amici
tia nullam peſtẽ eſſe maioꝛẽ q̄ adulatio
nem blãdicię aſſentationẽ. hoc vitiuꝫ. n.
oium eſt mentientiũ atqꝫ fallãtiũ loquen
tium ad voluntatẽ oia nihil ad ṽitatem.
Recitat Seneca: Quomõ magnus alexã
der ſubſanauit amicos adulatoꝛes. Cũ. n.
ſagitta vulneratus eſſet in bello ⁊ tandem
reſpꝛeſſo ſanguine ſicci vulneris doloꝛem
ſentiret. oẽs inquit iurant me eſſe Jouis fi
lium. Sed vulnus hoc hoĩem me eſſe di
cunt. Tertio pp naturã reuerberatõis.
Sicut enim veritas eſt manifeſtatiua oſtẽ
dendo. Sic eſt reuerberatiua ⁊ pungitiua
coꝛripiendo ⁊ arguendo. Et qꝛ hõ peruer
ſus ſicut herodes non poteſt ſubſtinere pũ
cturas arguitionis in maleficijs armatur
contra veritatis doctoꝛem ſeuit occidere
necare ⁊ extinguere feſtinat: hoc eſt qđ di
cit dñs iudeis Jo. 8. Quid me queritis in
terficere hoĩem q vera locutus ſum vobis
Dic Ber. Mirabilis inſania. Iraſcimur
ſananti q non iraſcimur vulnerãti. Sanãs
enim pꝛedicatoꝛ. vulnerãs eſt dyabolus.
vñ Aug. de ci. dei putamus gloꝛiam va

ꝟitatis nullis, cedere viribus virtutis. ad perniciẽ vtiq; enĩ cui tã magnum vitiũ dãnatur. In victus eſt hic morbus nõ malo medici ſed egroti. Quarto ꝑꝑ naturã directionis. veritas enim dirigit ⁊ mouet in bonũ de ſui natura ꝑs. Dirige me i veritate tua ⁊ doce me ⁊c. Et qꝛ dirigere nõ põt in bonũ ex̃ſis niſi faciat relinq̃re bonũ appẽns. ⁊ niſi tollat oẽs cõſolationes carnis ⁊ gaudia cõſueta. Jdõ hõ ꝑuerſus exiſtimãdo nimis ꝑcioſa q̃ relicturꝰ ẽ ⁊ nimis difficilia ad q̃ dirigẽdus eſt odit ꝟitatẽ. qꝛ nõ vult ꝑdere voluptatẽ. Seneca Vides vbi poſita ſit felicitas. Sȝ ad illã ꝑuenire nõ audes. qd te ĩpediat dicã. Magna hec exiſtimas q̃ de relicturus es. hoc idẽ dici põt de volẽtibꝰ intrare religionẽ. vidẽt. n. vbi poſita ſit ſalus: ſȝ ad illã ꝑuenire nõ audẽt. Quid eos ĩpediat pȝ. Magna exiſtimãt q̃ relicturi ſunt. Sic igĩ deteſtemur in herode maliciã ĩpugnãdi ꝟitatem. vlterius deteſtemur in cetu ꝑncipũ negligẽtiã defendẽdi ꝟitatẽ. Cũ. n. viderẽt i oculis ſuis illũ magnũ ꝓphetã decollari nullus fuit locutus ꝓ eo. nullus fuit q defenderet ꝟitatẽ. Sciẽdum eſt ꝙ ſunt quatuor ĩpedimẽta defenſionis ꝟitatis. videlȝ primo metus terrene poteſtatis q repͥmit nõ ſolũ a ꝟitate tuẽda ⁊ defenſanda. ſȝ ẽt dicẽda. Exᵐ de ceco a natiuitate Joannis 9. Dicunt iudei. hic eſt filius veſter quem vos dicitis. qꝛ cecus natus eſt. quõ gᵒ nũc videt. Rñderũt parentes. Scimꝰ. qꝛ hic ẽ filius noſter quõ aũt nũc videat neſcimus ⁊c. Et ſequiẽ hoc aũt dicebãt. qꝛ timebant iudeos. nã talis metus cecidit ſup eos. Et idõ dicere poterat illud apl̃i. Nõ. n. poſſumus aliq̃d aduerſum ꝟitatẽ: ſȝ ꝓ ꝟitate.

Scdõ queſtus mũdane cupiditatis. 2. thi. 6. Qui ꝟitate ꝑuati ſunt exiſtimant q̃ſtum eſſe pietatẽ. Hinc ẽ ꝙ ꝑnceps ⁊ tribuni galilee ſub herode hẽbant officia lucratiua ⁊ q̃ſtuoſa maluerũt ſtudere cupiditati q̃ aſſiſtere ꝟitati. Tertio appetitus voluptatiſ. vñ. i. pe. de q̃buſdã dicit. Multi ſequũtur eoꝝ luxurias ꝑ quos via ꝟitatis blaſphemaẽ. De hijs tribꝰ ĩpedimẽtis defenſãdi ꝟitatẽ hẽmus moraliter. Eſdre 3ᵒ. ca. De illis tribus iuuenibus q philoſophati ſunt qd fortius eſſet in mũdo. vnus dixit ꝙ fortior eſſet rex. Aliꝰ ꝙ fortius eẽt vinum. ⁊ tertius ꝙ fortius eſſent mulieres ſed ſuper omnia vicit. ſ. veritas ⁊c.

Preferre enim veritati regem hoc reſpicit metum terrene poteſtatis. Preferre vinum hoc reſpicit abundantie temporalis queſtum cupiditatis. Preferre mulierem reſpicit appetitum voluptatis. propterea tamen ſentẽtiauit ꝙ ꝟitas fortior eſſet ⁊ omnibus preualeret. Quarto ambiguum ſimilitudinarie felicitatis. Similitudo enim dicit Aug. eſt mater falſitatis ⁊ hec decepit conuiuantes. Credebant. n. ꝙ iuramentũ quod interuenerat olo eſſet. ſ. dandum caput ioãnis. Et ſi hoc faceret herodes piũ ⁊ non impium reputabãt. qꝛ ad hoc credebant ipſuȝ eſſe obligatuȝ. vñ conuenit eis illud galat. iij. O inſenſati quis vos faſcinauit non obedire veritati. Faſcinium vocat preſtigium quos quis decipitur ambiguo ſimilitudinarie veritatis. Sic ergo veritas que conſtanter predicatur corruit dum a plibus impugnatur.

Et in plateis duȝ a nullo defenſatur. Et hoc eſt ꝙ ꝟitas taceẽ ꝑꝑ ſupradicta quatuor. vnde ſequitur ꝙ ex hoc mundus deſtruitur iuſtitia non exercetur. Mali regnant ⁊ boni deprimuntur. Et hoc accidit. quia veritas tacetur. Mendacia enarrantur ⁊ per ꝯñs creduntur ⁊ eis fides adhibeẽ. Et deus cũ ſit ꝟitas totaliter negatur ⁊ blaſphemaẽ. Dicamꝰ igĩ ſemꝑ ꝟitatẽ. Quã nobis cõcedat ieſus xp̃s. Amẽ.

¶ In feſto natiuitatis virginis Marie. Sermo primus.

Liber generationis ieſu chriſti filij dauid ⁊c. Math. pᵒ ca. Sicut xp̃s fuit liber i mẽſis ꝟginis vtero ſpiritus ſancti miraculo vmbraculo exaratus qui iuxta vaticinium yſ. 29. tam ſcientibus litteras q̃ ignorantibus propter ſuaȝ vtilitatem eſt occultus. Ita mater domini fuit liber in matris ſterilis vtero dei digito deſcriptus iuxta illud deutero. 31. vbi dicitur ꝙ liber poſitus eſt in latere arche. Iſta archa fuit anna beatiſſima mater mr̃is dñi que fuit archa celi liber incluſus fuit in ipſa. Cuius libri natiuitatem euangeliſta in verbo propoſito dupliciter introducit. Et pᵒ quantum ad diuinaȝ productionem qua mater domini fuit de matre ſterili diuina virtute ſupernaturaliter generata. Cum premittitur liber. ge. ieſu xp̃i. Sicut eniȝ ipſa genuit chriſtum. ſic ipſa a chriſto. licet aliter fuerit ineſſe producta vt de ipſa dicatur illud gñ. x. Hic liber generationis adã. i. xp̃i q ẽ nouiſſimꝰ adã ſm doctrinã apl̃i. Qꝛ ſicͭ pͥmus adã fuit principiũ generatiõis corpalis. Sic iſte gñeratiõis ſpũalis. Di i adũ liber generatiõis eiꝰ mĩ nõ ſolum. qꝛ ab ipſa fuit genitus. ſed qꝛ ipſe fuit genitor eius iuxta illud ꝑs. Homo natus eſt in ea. Et ipſe fundauit eam altiſſimus ⁊c. Scdõ quantum ad humanaȝ generationẽ qua mater domini fuit a ſanctis patribus naturaliter propagata. Cuȝ ſequitur filij dauid filij habraam. Nõ enĩ chriſtus fuit filius iſtorum niſi. quia mater eius fuit de eorum ſtirpe progenita iuxta illud apoſtoli Ro. i. dicentis. Qui factus eſt ei ex ſeie dd̃. ſecundum carnẽ quã accepit de virgine matre. Dicit ergo liber generationis ieſu chriſti ⁊c. Circa primum eſt intelligendum ꝙ iſte liber fuit in veteri teſtamẽto. Primo ſubtiliter figuratus. vnde ezechielis. 2ᵒ. Ecce manus miſſa ad me In qua erat inuolutus liber: ⁊ expãdit illum coram me qui erat ſcriptus intus ⁊ foris. Et ſcripte erant in eo lamentationes ⁊ carmen ⁊ ve. Iſta manus miſſa fuit chriſtus qui eſt ſecundum apoſtolum dei virtus ⁊ ſapientia per quam deus pater omnia fabricauit. vnde Jo. pᵒ. Omnia per ipſum facta ſunt. De qua manu dĩ in yſ. 4ᵒ. Manus mea fundauit terrã Iſta manus fuit miſſa ad redimenduȝ genus humanum iuxta illud apoſtoli galat. 4. Miſit deus filium ſuuȝ ⁊c. In illa manu erat inuolutus liber ille in quo fuit veritas increata deſcripta mater. ſ. domini. qꝛ in ipſa fuit inuolutus chriſtus iuxta illud Jere. 33. Femina circundabit virum. Iſte liber fuit expanſus in ſua natiuitate. i. in humano genere reuelatus. Iſte liber erat ſcriptus intus ⁊ foris. quia verbum eternum quod eſt veritas prima non ſoluȝ fuit conceptus intus in eius mẽte. ſed etiã fuit incarnatus foris in eius corpore. In quo libro erant ſcripte lamentationes dolorum de morte filij. Carmina gaudiorũ de eius reſurrectione. Et ve. i. maledictiones demoniorum ab ipſo exterminatoruȝ iuxta illam maledictionem primi colubri in geñ. Ipſa conteret caput tuum. ſ. maria. Secundo iſte liber fuit in nouo teſtamento certitudinaliter declaratus. vnde apoc. 5. vidi in dextera ſedentis ſuper thronum librum ſcriptum intus ⁊ foris. ſignatum ſigillis ſeptem. Iſte liber qui erat in dextera ſedentis ſuper thronum fuit mater dñi q̃ fuit in ſua aſcenſione eleuata ad dexteram filij reſidentis ſuper thronũ deitatis iuxta illud ꝑs. Aſtitit regina a dextris tuis ⁊c. Sed ille liber erat ſcriptus intus ⁊ foris. ⁊c. Quia vt ait beatus Leo. Diuinam humanamq; ꝓlem prius concepit mente q̃ corpore. Sed erat ſignatus ſigillis. 7. qꝛ. 7. ſunt priuilegia q̃bus eius ſacra natiuitas fuit celitus decorata. Quorum. ſ. primum fuit. Quia ſicut xp̃i natiuitas fuit per gabrielem archangelum nũciata. ſic per eundem vt pie creditur iſta natiuitas predicata. qꝛ ſi beato Joãni baptiſte fuit hoc priuilegium conceſſum. multo magis matri domini conſonum. Scdõȝ eſt ꝙ ſicut xp̃s fuit virtute ſpiritus ſci ſupernaturaliter genitꝰ. Lucͤ pᵒ. Sic mater dñi fuit ſpũs ſci ꝟtute generata. Cũ eiꝰ mr̃ ſterilis ⁊ vi generãdi careret lȝ aliter. Tertiũ ẽ. qꝛ in ſua natiuitate ab oĩ labe pcti fuit totaliter deputata. ⁊ hoc. qꝛ vnq̃ aliqõ pctm̃ cõtrarit. aut qꝛ in cõtracto nõ ꝑmãſit. ſecus aũt fuit de alijs ſcis q poſt morã fuerũt purgati. vñ dicͭ btũs Anſel. i liᵒ. Cur deus hõ. q decuit illa ꝟgo ea puritate nitere q̃ ne cuit maior intelligi. Quartũ eſt q ab oĩ pctõ tã actuali q̃ veniali ⁊ mortali fuit penitus elõgata. ita ꝙ ex quo fuit nata nullum tale potuit cõmittere. qꝛ hec gr̃a fuit angelis cõfirmatis collata ⁊c. Quintũ eſt Qd̃ i gr̃a ſpũs ſci vbertate eſt

P

a

confirmata. ab inſtanti enim ſue natiuitatꝭ
plus habuit de gratia q̃ aliqua creatura
pura. Ideo fuit appellata gratia plena in
Luc. Sextum fuit ꝙ in gratia xp̄i fuit
inſepabiliter conſignata. q: ab inſtāti ſue
natiuitatis non potuit ab ipa excidere: cū
etiā fuerit hoc apl'is cōceſſum poſt aduen
tum ſpiritus ſci q̄ in v̄gine plenius requie
uit ⁊c. Septimū eſt ꝙ eius natiuitas
fuit nole aurore notata. q: ſicut in aurora
ſtella naſcitur. ante ſolē. ſic in nouo teſta-
mento virgo nata eſt ante filiū. Iō ꝓphe
tauit balaā in numeris 24. Orietur ſtella
ex Iacob ꝓꝑ ortum v̄ginis. ⁊ exurget hō
ex iſrael ꝓꝑ ortum filij eius ⁊ percutiet duces
moab. i. principes inferni ⁊c. Iſta. 7. ſigil
la vt ait ioānes. nemo erat dignus ſoluere
niſi agnus. q: illa ſeptem priuilegia nō po
tuit alius conferre virgini niſi xp̄us ei⁹ fi-
lius. Sequit̄ filij dō. filij habraā. ſ. me-
diāte matre q̄ quidē fuit de ſanguine pꝛi
archarum traducta fideliter. ꝓꝑ qd̄ ſequit̄
filij habraā. Circa quorum primū eſt
intelligendū ꝙ mater dei fuit progenita a
ſeptem regibus fidelibus. Quorum prim⁹
fuit dauid a quo hūit dignitatē bēigne cle
mentie. q: ꝓpheta cōmemorat ſingulari-
ter miſericordias dñi fideliſ in ps. ꝓꝑ hāc
dignitatē bn̄ fuit virgo filia regis dō q: ꝑ
ipſam ſumus oēs miſericordiā conſecuti
Ideo dicit̄ regina miſericordie. vn̄ ps mi-
ſericordia dñi plena eſt terra. illas de qua
ait Iſa. apiatur terra ⁊ germiēt ſaluatorē
Iſta. ſ. miſericordia eſt illa virtus ꝑ quā
pctā redimere poſſumus iuxta conſilium
danī dicentis. pctā tua elemoſynis redime
⁊c. Scd̄us fuit ſalomon a quo habuit
dignitatem tranquille pacis vt hētur. 3°.
Re. Secundū quā virtutem fuit btā virgo
filia eius. q: in ipſa fuit generata pax vl'is
generis humani cū deo: dum ibi fuerunt
facta vtraq: vnū ſcdm dictū apl'i. Et ꝑ il-
lam v̄tutē poſſumus lucrari hereditatem
paradyſi iuxta illud Beati pacifici qm̄ filij
dei ⁊c. Qd̄ ſi filij ⁊ heredes ſm apo.

Tertius fuit Abias a quo hūit ſpē fir
mā: de quo 1°. palip. dicitur. Quod cōfor-
tatus eſt. q: ſperauit in dn̄o deo patrū ſuo
rum. Huius filia fuit v̄go nō ſolum cor-
poraliter ſed etiā ſpiritualiter ꝓꝑ quā bea
titudinē firmam ſibi promiſſam ſpans dic̄
luce. 1°. Btām me dicent oēs generatiões.
Iſta eſt v̄tus ꝑ quā huius mundi aduer-
ſa faciliter tolerantur. vn̄ apoſtolus. vocat
eam galeā. quaſi ab hoſtibus ꝓtegentem.

Quartuz fuit Aſa. a quo habuit credu
litatem rectam. Iſte enim vicit ethiopes
qui figurāt demones ꝓꝑ fiduciā quā hūit
in domo patrum ſuoꝝ: vt pꝫ 2°. palip.

Huius filia fuit recte btā v̄go. q: recte
credidit angelo nunciāti certitudinaliter.
vn̄ clamauit heliſabeth. btā que credidiſti
⁊c. Per illā v̄tutem habemus vitam
ſpūalem. vnde apoſtolus ait ꝙ iuſtus ex fi
de viuit. Et xp̄us infideles appellauit. ſ.
mortuos: dicēte dimittite mortuoſ ſepelire
mortuos ſuos ⁊c. Quintus fuit Ioſa-
phat a quo hūit dignitatem legis diuine
Iſte. n. rex felix nō ſolum legē dei in ſe ſer-
uauit. ſed etiā ſeruādam populo doceri ⁊
cōmoueri pcepit vt pꝫ ibidē. Huius autē
bene fuit filia mater dn̄i. q: legē diuinam
⁊ in qbus nō tenebatur pfectiſſime obſer-
uauit vt pꝫ in purificatione. Et iō dic̄ lu-
cas ꝙ ipſa ⁊ Ioſeph pfecerūt oīa ſm legē
dn̄i. ꝑ iſtā dignitatē poſſumus aquirere ꝑ
fectam libertatē q̄ eſt ſeruitus ſolius dei.
vn̄ btūs Iacob legē euāgelicā ⁊ legē pfe
cte libertatꝭ noīat dī. Qui āt ꝓſpexerit i le
ge ⁊c. Sextus fuit ezechias a quo. hūit
dignitatē ſūme diligētie. De quo dr̄ ſup̄.
Qd̄ diligēter q̄ ſciuit dn̄m deū patrū ſuo
rū i toto corde ſuo ⁊c. Hui⁹ filia fui v̄go
maria q̄ exurgēs abiit i mōtana cū feſtina
tione vbi dic̄. b. Ambro. Neſcit tarda mo
limina ſpūs ſci gr̄a. ꝑ hāc v̄tutē ſolā poſſu
mus iplere. illud pceptū deutero. Diliges
dn̄m deū tuū ⁊c. Sꝫ quō pn̄t hec pficere
negligētes qb⁹. dr̄ apoc. vtinā calidus aut
frigidus es. Septimus fuit Ioſias a
quo hūit dignitatē inocētie pure. q: i ſua
puericia vt dr̄ ibidē cepit q̄rere dn̄m deū
pꝛum ſuoꝝ ſine macula pſeuerans adhuc
octo ānoꝝ. huius filia fuit v̄go regia cui⁹
innocētia oēꝫ inocētiā eoꝝ q fuerūt creati
in ſtatu inocētie pręauit. q: illa ꝯfirmata

⁊ non illi. Et q: hanc dignitatem amiſſi-
mus datū eſt nobis ſacm̄ pnīe ſicut ſcd̄a
tabula poſt naufragiū ꝑ quā illā aliquali
ter recuperare poſſumus Qd̄ ſub ſequitur
filius habraā. Circa qd̄ eſt intelligēdū
ꝙ mr̄ dn̄i fuit ꝓgenita a. 7. pr̄ibus prioꝛi
bus a qbus hūit ſeptē ſacras ſolēnitates.
Primus fuit enoch ad cuius imitationē
hūit ſolēnitatē fidelitatis ⁊ glie. ſicut enim
Enoch. quia cum deo ambulauit viuens
fuit ad celeſtē pꝛiaꝫ tranſlatus vt hētur in
gn̄. ſic mr̄ dn̄i. q: xp̄m genuit vt pie credit̄
viuens ad celeſtē gloꝛiam euolauit. Et ſic
iſte teſtim̄ habuit placuiſſe deo ſcdm apl'uꝫ
ſic hec plus enim creatura. Secundus
fuit noe cuius figura fuit btā v̄go ad cui⁹
ymaginē habuit ſolēnitatē v̄ginitatis ſic̄
enim ipſe vixit cētū annis v̄go ⁊ ſolus in
uentus fuit i diluuio imaculatus a tarmiſ
pctōꝛuꝫ vt habet̄ ibidē ſic btā v̄go ſola ꝑ
manſit puriſſima i puerꝑio dicēte ſibi an
gelo nunciāte cuꝫ pmiſerat. Qnō fiet iſtud
⁊c. Spūs aūt ſcūs ſupueniet i te Ad hāc
v̄tutē nos oꝫ accedere ſi deū deſideramuſ
videre. q: vt dicit Matheus btī mundo
corde ⁊c. Terti⁹ fuit heber cuius fi^a^ fuit
mr̄ dn̄i hn̄s ab ipſo ſolēnitateꝫ victorie de
inimicis vt vere dicat̄ heber. i. victrix ſicut
dicit̄ heber victoꝛ. ꝑ ipſam. n. fuerunt ho-
ſtes humani generis debellati qn̄ volūta
rie obtulit filiū ſuū cuius ei⁹ paſſione ꝓtri
terit gladiata. vn̄ dr̄ in cāticis. Terribilis
vt caſtroꝝ acies oꝛdinata. Ad iſtā victoriā
nos hoꝛtat̄ angelus apoc. dī. vincenti da-
bo edere de ligno vite. Et cōueniēter. q: ꝑ
lignū crucis ad talē victoriā aiamur.

Quartus fuit habraā cuius fi^a^ ꝑ fidem
verā. q: ſicut habraā fuit pr̄ fidei nr̄e ſcdm
apoſtolum. q: credidit deo. ſic mr̄ dn̄i fuit
mr̄ fidei nr̄e. q: obm̄ fidei nr̄e gēuit ⁊. q: to
ta fides eccleſie in ipſa tp̄e paſſionis pmā-
ſit. Ad hāc v̄tutem nos hoꝛtatur paulus
apoſtolus. q: ſine fide ipoſſibile ē placere
deo. q̄re ſine iſta v̄tute oīa opa nr̄a ſūt ina
nia. Quintus fuit Iſaac cuius figura
extitit mater dn̄i hn̄s ab eo ſolēnitatē obe
diētie pfciſſime. Sic̄. n. Iſaac fuit obediēs
patri ipſum imolare volēti. q: cū eſſet. 30.
annoꝛum ſcdm Ioſephum patri reſiſtere
potuiſſet. ſic xp̄us fuit obediens deo patri
cum haberet oīa in ſua poteſtate in morte
tradens aīam ſuaꝫ. per hanc virtutem vt
apoſtolus ait. multi ſunt iuſtificati ſicut ꝑ
vnius inobediētiā multi iniuſti facti ſunt.

Sextus fuit Iacob a quo ipſa habuit
humilitatem profundiſſimam. ſicut enim
per humilitatem Iacob vicit ſuperbum.
Eſau dn̄m cum inuocās ſicut mater dn̄i
ꝑ humilitatē ſummā inclinauit ad ſe diui
nam excellentiam. Et ꝙ hec fuerit occaſio
diuine deſcenſionis in ipſam inſinuat cuꝫ
dixit. Quia reſpexit humilitatem ancille
ſue ⁊c. Non commemoꝛans virginitatem
aut aliquam perfectionem. Et ad hāc vir
tutem ſaluatoꝛ in Matheo dulciter nos
inuitat dī. Diſcite a me. q: mitis ſuꝫ ⁊ hu
milis corde ⁊c. Septimus fuit Iudas
de eius tribu fuit mater domini a quo ha-
buit ſolēnitatem nobilitatis. Iſta enim fu
it tribus nobiliſſima. q: regia. vnde in be-
nedictione Iude fuit dictum. Non aufe-
retur ſceptrum de Iuda. Et ce. in gn̄. Iō
mater domini in canticis figura pꝛincipis
appellatur. Ad iſtam ſolēnitatem perue-
nient qui veſtigia matris domini ſequun
tur in patria vbi omnes diuinis confeſſio
nibus vacant. ⁊ ideo iudei vocantur. bea
ti igitur qui habitant in tua domo tua do
mine in ſecula ſeculoꝛum laudabunt te in
ps. Ad quam ſolēnitatem nos perducat
pꝛecib⁹. ⁊ meritis virginis ſue matris xp̄i
benedicte vbi filius qui viuit ⁊c.

¶ De eadem Sermo ſecundus.

Orietur ſtella ex Iacob ⁊ cōſur
get virga ex iſrael ⁊c. Numero-
rum. 24. c. Quia vero mater do
mini ſtella maris eſt nuncupa-
ta ſecundum Iero. Ideo pro eius ortu cō
uenienter aſſumitur verbum pꝛopoſitum.
In quo quidem verbo eius felix natiui-
tas introducitur dupliciter. ſ. Primo vt
clara ⁊ inobfuſcabilis. quia ad moduꝫ ſtel
le. Secundo vt recta ⁊ inobliquabilis.
quia ad modum virge. quia egreditur

virga de radice ieſſe &c. Circa natiui-
tatem iſtā p̄o ut fuit clara & inobfuſcabilis
occurrunt. 5. articuli declarandi. Quorū
primus eſt.
¶ Quare mater domini dicitur ſtella.
¶ Secundus eſt. Quare eius natiuitas
ortus ſtelle.
¶ Tertius eſt quare eius vita motui ſtel-
le comparat̃.
¶ Quartus eſt quare dr̃ ſtella matutina.
p̄mus arti. ¶ Quintus eſt Quare dicit̃ ſtella maris.
Circa primum articulum eſt intelligē-
dum Quod mater dn̄i dicitur ſtella. q2 ſi-
cut ſtella habet ſimplicitatem in ſua eſſen-
C tia: cum nō ſit compoſita ex contrarijs ele-
mētis ſicut iſta inferior. Ita in virgine nō
fuit contrarietas ſicut in alijs in quib9 ca
ro concupiſcit aduerſus ſpūm ſcōum apo
ſtolum: ſed hoc nunq̄ fuit in virgine: cū
non peccauerit etiā venialiter ſecundum
Aug. de natura & gratia. Cum de pecca-
tis agitur nullam de matre dn̄i volo face
re mentionem Secunda ratio eſt. q2 ſi
cut ſtella habet impaſſibilitatem in ſua na
tura. q2 non recipit peregrinas impreſſio-
nes vt calefactionē &c. Ita mater xp̄i fuit
impaſſibilis vt non potuerit non ſolū nō
vinci in tentationibus: ſed etiā nec potuit
tentari delectatione vel conſenſu ſed tan-
tum ſubgeſtione ſicut xp̄us in qua tenta-
tione non eſt paſſio ſicut in alijs quibus
alij omnes tentantur ſecundum Grego
riū &c. Tertia ratio eſt. q2 ſicut ſtella ha
bet incorruptibilitatem in ſba. ita mater
xp̄i impeccabilitatem in aīa. vn̄ nec potuit
peccare venialiter. Ita in gratia confirma
ta fuit. ſicut nec a naturali pont poſt ſuam
confirmationem. nec ſancti poſt ſuam glo
rificationem. Et ideo dicit̃ in canticis. pul
chra es amica mea & macula non eſt in te
& hoc eſt ſingulare priuilegium vt dicitur
in 3°. ſententiarum. Quarta ratio eſt q2
ſicut habet ſpecioſitatem in ortu & figura.
quia eſt capaciſſima a deo. Et ideo factus
eſt mundus illius figure. Ita anima virgi
nis fuit ſpecialiter ſperica. q2 ſumme capa
ciſſima in gratia poſt chriſtum ſecundum
Ierony. & per ꝯſ̄ſs in gloria. vnde licet di
ſcipuli repleti fuerint ſpirit ſancto. Ipſa
tamen erat gratia plena. Luce. i. Ipſa
ergo eſt ſtella inter micantes plyades poſi
ta Iob. 15 Quia vna eſt principalis ſicut
mater chriſti.

2° art. Circa ſecundum articulum eſt ſciendū
Quod mater domini ortui ſtelle compara
tur propter quattuor rationes. Et prima
eſt. q2 origo cuiuſlibet ſtelle eſt & fuit mira
D culoſa. q2 a potentia dei facta. Ita ſ. mater
xp̄i fuit concepta ſecundum Danielem.

Secunda eſt. q2 origo ſtelle eſt ſ. lumino
ſa. q2 licet ſtelle de ſe non habeant lumen
ſecundum Diony. de di. no. tamen in iſtā
ti creationis fuerunt a ſole illuminate.

Sic virgo beata a xp̄o. q2 licet de ſe nata
ſit obſcura ſicut alij. tamen confeſtim fuit
a ſole iuſtitie illuſtrata gratia vt ait Ber.

Tertia eſt. q2 ſicut quelibet ſtella fuit ſta
tim ſita in firmamento. ſtatim fuit ibi poſi-
ta ſicut in libro vite fuit ſcripta mater xp̄i
de quo libro in iuſti delentur & iuſti ſcri-
buntur vt patet in p̄s. Quarta ratio ē.
Quelibet ſtella orta fuit in die 4ª gn̄. ſ. cū
ſole & luna Ita mater domini fuit nata in
4°. tpe Q2 quadruplex fuit tēpus. ſ. In-
nocentie. Nature legis ſcripte. Et gratie.
In cuius exordio nata eſt beatiſſima vir-
go que eſt illa ſtella de numero ſtellarum
que dederunt lumen in cuſtodijs ſuis.
Ipſa enim dedit lumen in cuſtodijs vt di
citur in baruch.

Circa tertium articulum eſt ſciendum
q2 vita virginis comperatur curſui ſtelle 3° art.
ratione quadruplici. Quarum prima ē. q2
ſtella currit regulariter. q2 in directo curſu
nunq̄ flectitur ad dexteram nec ad ſini-
ſtrā ſicut animalia. Sic mater xp̄i nec ad
dexteram peccando per ignorantiam. nec
ad ſiniſtram per maliciam &c. Secunda
ratio eſt. q2 ſtella currit velociter. nullum
enim mobile eſt in iſtis inferioribus quod
ita cito moueri poſſit ſicut ſtella. Sic
mater xp̄i velociſſime cucurrit. q2 ad apicē
perfectionis peruenit in 12°. anno. qn̄ 2° in
verbi conceptione ſanctificata fuit. &c.

Tertia eſt q2 ſtella currit inceſſabiliter
Sic mater xp̄i nunq̄ ſtetit nec vnq̄ retro
ceſſit. ſed ſemp iuit d̄ bono in melius. Iu
xta illud p̄s. Ibunt de virtute in virtutem

Quarta ratio eſt. q2 ſtella currit circu-
lariter. omnes enim motus corporum ſu-
perceleſtium ſunt circulares. Motus au
tem circularis eſt ab eodem puncto in idē
punctum. Sic mater dei in eadem gratia
inchoauit. ſ. in gratia ſanctificationis & in
eadem feliciter conſumauit. Et illum mo
dū currendi ſeruant ſolum illi qui finiūt
in gratia ba ptiſmali. Iſta eſt de numero
illarū ſtellarū de qbus dicitur in apo. 9.
Clauduntur ſub ſignaculo. q2 ſecundum
4° art. Aug. virgo clauſa fuit ante ptum & p9 p-
tum & figurata per portam ezechielis &c.

Circa quartum articulum eſt intelligē
dum quod mater domini cōparatur ſtelle
B matutine pp eius proprietates. Quarum
Prima eſt q2 iſta ſtella eſt pulcherrima om
nium viſibilium a nobis poſt ſolem. Et
ideo lucifer dicitur ad inſtar pulcherrimi
primi angeli. Et iſto modo fuit pulchra
virginis anima. Ideo dicitur in canticis
q2 eſt pulcherrima mulierum. Secunda
eſt q2 iſta ſtella ē optima omnium ſtellarū
quia habet ſummam beniuolentiam & in
fluentiam. vnde influit ad amicitiam ge-
nerandam ſicut mars ad bella. ex quibus
ſequitur pax que eſt cunctis optata morta
libus. Et ideo dicitur venus. Ita mater
domini poſuit amicitiam inter nos & tri-
nitatem exiſtens omnium mediatrix. Et
ideo fuit figurata per heſter que filios iſra
el & regem aſſuerum pacificauit: vt habe-
tur 2°. ca. &c. Tertia ē. quia eſt omnium
ſtellarum maxima quo ad nos. Ita ma-
ter domini ē maxima omnium ſanctorū
& fuit in virtute & merito. De qua magni
tudine loquitur gabriel. Luce. i. Erit ma
gnus &c. Et ſic illa. Quarta ē q2 ē om-
nium ſtellarum radioſiſſima. quia magis
illuminat celum & terram q̄ aliqua alia-
rum. Ita ſcilicet mater domini plus de
Luce recepit a chriſto & communicauit
mundo cum etiam omnes ſanctos illumi
net in patria. & ſimiliter magis eccleſiam
militantem. vnde Ieronymus ſola ipſa
interimit vniuerſam hereticam prauita-
tem. Quinta ratio ē q2 iſta ſtella regnat
ſexta feria. Ideo dies illa dicitur dies ve-
neris ſicut luna in die lune. Ita virgo ma
ria regnum ſuum accepit in die veneris.
quia tali die fuit verbum incarnatum ſe-
dum Aug. de trini. Sicut enim tunc fuit
facta mater regis omnium ita & regina.

Sexta eſt. quia iſte ſtella immediate ſu-
bijcit̃ ſoli exñs ſupra lunam & mercurium
Ita mater chriſti eſt immediate ſub ſole
iuſtitie &c. Septima eſt. quia ipſa in-
fra nouem annos perficit curſum ſuum
ſecundum. ſ. aſtro. & ſecundum Iſidorum
in li°. ethi. Ita mater domini per nouem
annos perficit curſum vite ſue ab eo tem-
pore quo fuit a chriſto redempta in cruce
vt habetur in hiſto. Octaua eſt q2 ipſa
p̄ceſſit ſolē i p̄ncipio diei. vn̄ orit̃ i aurora
Iō d̄r ſtella matutina. Ita & mater dn̄i
ſuo ortu preceſſit ortum filij ſui qui dicitur
ſol iuſtitie. vnde virginis natiuitas fuit no
ui teſtamenti aurora. Ideo dicitur de ea il
lud 2°. Re. 23. Sicut lux aurore mane orien-
te ſole abſque nubibus rutilat. Nona
eſt q2 ipſa ſequitur ſolis occaſum quando
que. vnde dicitur vulgo bubulca. eo quod
tunc ceſſant arare bubulci cū apparet d̄ ſe
ro. Sic mater xp̄i fuit ſecuta occaſum chri
ſti cum 54. annis vixerit in hoc mundo.
ſ. 12. ante chriſtum triginta tribus annis
cum chriſto. & nouem poſt chriſtum &c. E

Decima eſt q2 ipſa habet tria nomina.
Primo enim dicitur ſtella matutina
que eſt lucifer. Secundo venus. Ter-
tio heſperus. Ita mar ie eſt triplex inter-
pretatio. Prima enim dicitur ſtella in qua
lucet iuſtitia que ſtelle a prophetis eſt cō-
parata. Secunda eſt qd̄ dicitur Ma-
ris ſumma. quia miſerationis copia aut
quia mare. i. pelagus in ea. infinitum fuit.

Tertia q2 ſ. ipſa eſt amaritudinis id
eſt amaram penitentiam influens. Ideo
quia mater domini ſtelle aſſimilat̃ re-
cte dicitur de ea eccleſiaſtici. 50. Quaſi

ſtella matutina in medio nebule ideſt in
ſuo ortu primo in medio ſynagoge.

Circa quintũ articulũ eſt notandũ ꝙ
hec ſtella hẽt tres ꝟtutes p̃claras. Quarꝫ.

Prima habet domũ ſupra naturam
duriſſimã in ſuo attractu. Ubi eſt ſcien
dũ ꝙ inter oĩa lapis eſt durior. vñ durior ẽ
ferro. ferrũ enĩ ꝟtute ignis põt aliqualiter
molliri. lapis aũt nunꝙ̃ ꝫ poſſit cõminui
ſeu frãgi. lapis enĩ adamas inter oẽs lapi
des eſt durior. vnde ezechiel. 3º. Ecce dedi
frõtem tuã duriorẽ frõtibus eorꝫ vt ada
mantẽ ⁊ ſilicẽ dedi faciẽ tuã. Hanc autẽ
ꝓprietatẽ habuit ꝟgo maria. Quid ẽ. n.
durius corde hũano qd̃ exiſtis in peccatis
nõ vult ad pñiaꝫ emolliri zacha. 3º. Au
res ſuas aggrauauerũt ne audirẽt legem
⁊ cor ſuũ poſuerunt vt adamantem. Ui
demus interdum ꝙ homines diuerſiſſimi
qui nec deum timent nec homines reuerẽ
tur per deuotionem ad ꝟginem aliquali
ter emolliuntur ⁊ tales raro flectuntur per
viam rigiditatis ⁊ iuſtitie ſed bene per vi
am bonitatis ⁊ clementie. Ipſa virgo eſt
clemens vnde ezechiel. xxxvj. Auferã cor
lapideum d̃ carne veſtra ⁊ dabo vobiſ cor
carneum. Ipſa eſt ſtella que manens ĩ cur
ſu ſuo ſ. miſericordie ⁊ benignitatis aduer
ſus ſyrſam pugnat. Syrſata interpreta
tur gaudij exhibitio ⁊ ſignificat peccatorẽ
cuius habet duriciem emollire ⁊c. Ter
tio habet virtutem fortiſſimam in ſuo at
tractu. fuit enim opĩo quorũdam famoſiſ
ſima ꝙ ſtelle habebant virtutem attracti
uam. dicebant ꝙ terra ꝓpter ſuam ponde
roſitatem non poterat ſtare in medio de
ſe. Ideo ponebant in vnaqueqꝫ parte celi
ſtellas ipſam terram attrahentes vt non
magis declinet ad vnam partem ꝙ̃ ad ali
am. Ex illa opinione famoſa poterit fieri
applicatio ꝫ non ſit vera. Iſto modo poſ
ſumus dicere ꝙ hanc virtutem attracti
uam habuit virgo. Lucifer enim qui ẽ re
legatus in inferno cum ſatellitibus ſuis
cum ſuo conatu nos nititur trahere in in
fernum. Ideo maxime indigemus attra
ctore ad oppoſitum. Hec autem ꝟgo btã
ꝙ̃ ſcdꝫ Ber. pro nobis peccatoribus retra
hendo ad oppoſitum ſcilicet ad deum ſi
cut aduocata ſuppliciter intercedit iuxta
illud Eya ergo aduocata noſtra ⁊c. Et d̃
hoc eſt maxime ſollicita non ſolum ex eiꝰ
obedientia ſed etiam ex iuſticia. Gratitu
do enim eſt quedam ſpẽs iuſticie. conſtat
autem ꝙ totum honorem ſue ſublimita
tem quã habuit propter peccatores habu
it. ad hoc enim naſci voluit de ea finaliter
vt ipſe peccatores redimeret. Et ideo cã
tatur in hymno. Qui pro nobis natus tu
lit eſſe tuus. Dicas ergo obſecro ꝙ ſoror
mea ſis vt viuat anima mea ob gratiam
tui ⁊c. Quarto hꝫ naturã ſupra naturã
grauiſſimã iter oĩa mixta ꝫ eiꝫ adamas ſi
ue magnetes leuet ferrũ quod eſt corpus
grauiſſimum ſemper tendens deorſum ꝓ
pter terram in eo predominantem. Hoc
tamen nõ eſt niſi ex virtute ſibi data a ſtel
la maris. Hanc virtutem habuit beata ꝟ
go. Applica ſicut ſcis. Et proprietates ali
as de illa ſtella require in ſermone illo de
nomine beate virginis. Qui incipit. Que
ſtio eſt de facto. Quare iſta virgo que erat
xp̃m paritura appellata eſt maria. vbi mul
ta inuenies de mã iſta. Rogemus ergo ⁊c.

De eadem. Sermo tertius.

Orietur ſtella ex iacob ⁊ exurget
virgo ex iſrael ⁊c. nũerorũ. 24.
cº In verbo iſto propoſito nati
uitatis virginis benedicta intro
ducitur dupliciter. Primo in modũ
ſyderis naſcentis. Cum premittitur. Ori
etur ſtella ex Iacob ⁊c. Scd̃o in modũ
virgule exurgentis. Cum additur ⁊ con
ſurget. Circa primum modum inſiſtẽ pᵐ ſacꝫ
do occurrunt ſeptem ſacramenta de ortu
illius ſtelle conſideranda. Quorum.

Primum eſt. Qualis eſt in corpe ſtel
le natura. Dicitur ꝙ deus a principio cre
auit quattuor corporum genera. Et que
dam fuerunt corruptibilia ⁊ maculabilia
ſicut corpora quatuor elementorum. Que
dam corruptibilia ſed imaculabilia ſicut:
radios lucis habentes trinam dimenſio
nem: que licet poſſit deſtrui non tamen in
fici vt ſol. Quedam incorruptibilia: ſꝫ mu
tabilia vt corpus lune que licet non poſ
ſit deſtrui. tamen bene poteſt quaſi per ni
gredinem maculari ⁊c. Quedam incorru
ptibilia ⁊ imaculabilia ſicut ſtelle que nec
deſtrui poſſunt nec maculari. Et ideo na
tura ſtelle eſt vt ſit corpus incorruptibile
⁊ immaculabile. vnde dĩ in dañ. Qd̃ qui
ad iuſticiam erudiunt multos fulgebunt
quaſi ſtelle in perpetuas eternitates. Si
mili modo inuenies in ſanctis quatuor ge
nera corporum. Quia ſicut quedam ſunt
maculabilia ⁊ corruptibilia. ſic illorum q
non fuerunt in gratia confirmati. qr po
tuerunt corrumpi per peccatum mortale
⁊ veniale ſicut beatus petrus. Quedam
corruptibilia ſed imaculabilia ſicut corpꝰ
ade in ſtatu innocentie vbi potuit corrum
pi ſed non maculari per veniale. vt nota
tur ibi ſcd̃m ſententiam Aug. qr tunc re
manſiſſet in innocentia cum peccato ⁊c.
Quedam incorruptibilia ſed maculabi
lia ſicut corpus beati Io. baptiſte ⁊ cetero
rum confirmatorum in gratia qui potue
runt per peccatum veniale maculari: ſed
non per mortale corrumpi. Quedam ima
culabilia ⁊ incorruptibilia ſicut corpus ꝟ
ginis ⁊ xp̃i ſolum. qr nec maculari per ve
niale. nec corrumpi per mortale potuerũt:
ſicut dictum fuit de ſtella. Ideo pro iſtis
corporibus ſacris occurrit quod habet gen̄.
pº. vbi dĩ ꝙ deus poſuit ſtellas in firmamẽ
2ᵐ ſac. to propter ipſorum incõmutabilium ⁊c.

Secundũ ſacrꝫ eſt. Qualis ẽ ſtelle fi
gura. Df ꝙ ſtelle ſũt fixe ĩ firmamẽto ſunt
figure circularis ad modũ rote nõ ſpice vt
cõmuniter creditur ad modum pile quod
probatur quadrupliciter. Et. Primo
ex firmamenti opacitate quo celat celum
E empyreum quod non videtur ſi eſſet dya
fanum ⁊c. Secundo ex ſtelle infuſione
que ſi eſſet ſpica non apperet cum induce
retur infra corpus opacum ⁊ non attinge
ret eius ſuperficiem niſi in puncto ⁊c.

Tertio ex ſtelle p̃eminentia. qr tunc fa
ceret diſtare ſperam ſaturni ⁊ eſſet ibi va
cuum aut medium condenſabiliter ⁊ rare
factibile ⁊c. Quarto ſi ponatur circula
ris tota eius rota poterit ſuperficiei firma
menti adequari. Sed natura figure circu
laris eſt vt quando protrahitur ibi incipi
at vbi terminari debet quod non conue
nit alicui alteri figure. Et ideo eſt intelli
gendum ꝙ in ſacra ſcriptura inueniũtur
quatuor genera perſonarum. Et quedam
ſine gratia ſunt orte ⁊ eodem modo conſu
mate ſicut pharao. qui natus fuit cum pec
cato originali ⁊ mortuus eſt cum peccato
mortali actuali. Quedam cum gratia ſũt
orte ⁊ ſine gratia conſumate. Sicut pleri
qꝫ putant de ſanſone qui fuit ſanctificatꝰ F
in vtero matris angelo nunciante ſed fina
liter interfecit ſeipſum. Quedam ſine gra
tia ſunt orte ⁊ in gratia conſumate. vt d̃d̃
qui fuit in vtero matris cum peccatis cõ
ceptꝰ. vt teſtaꝫ ⁊ finalr̃ ſaluatꝰ. Quedã ſũt
ĩ gratia orte ⁊ ĩ gratia conſumate ſicut ma
ter domini que nata fuit ſanctificata ⁊ in
morte ſancta. vnde ſicut dicit Leo ꝙ alie
num eſt a xp̃i natiuitate illud eſt dictum.
Nemo mundus a ſorde nec infans cuius
eſt vnius diei vita ſuper terram. Et ita ĩ
illa de peccati. Et ideo ortus virgis meri
to ſtelle comparatur: quia in eadem qua
fuit orta in qua ⁊ conſumata. Ideo pro
cuius ortu dicitur Heſter. cº. j. Noua lux
oriri viſa eſt quia ſine peccati tenebra fuit
orta. Ideo dicitur de ea in eccleſiaſtico ꝙ
eſt qua ſtella in medio nebule ideſt in vte
ro matris. quia fuit ſic ſanctificata.

Tertium ſacramentum eſt. Quando 3ᵐ ſac.
ſtelle fuerunt create. Et dicitur ꝙ feria q̃r
ta ꝙ quando deus in principio creauit om
nia in ſex diebus vt habetur gen̄. pº quia
primo creauit ſolem. ſcd̃o lunam. tertio
ſtellas. quarto poſuit eas in firmamento
quod fecerat ſcd̃a die. vnde dicitur gen̄.
pº. Fiant luminaria ⁊c. Sed in die qua
nata fuit mater domini fuerunt facta iſta
quattuor opera principaliter. Primo
fuit ſol creatus. quia illa materia de qua
fuit formatus ſol iuſtcie fuit cum virgine
edita cum ex teſtimonio ſanctorum fuit
formatus ex puris virginis ſanguinibus.
Et ideo fuit iſte ſol materialiter ortus ⁊c.

Secundo fuit creata luna. quia beata

anna cuius corpus fuit maculabile ꝑ pec
catum veniale.ſed incorruptibile per mor
tale fuit facta mater virginis. Dies enim
iſta quarta non fuit creata quo ad mām ſꝫ
ſpecies eius. Ita nunc beata anna fuit ſcd̃
me perfecta lꝫ non p° ſancta ꝛc. Ter
tio fuit creata ſtella. q꞉ mater domini edi
ta beata maria fuit ꝛc. Quarto fuit in
celo firmata. q꞉ ſic fuit inſtatu gratie indiſ
ſolubiliter ꝯfirmata. vt poſtea nulluꝫ peri
culum cadendi habuerit. Ideo dictum fu
it geñ.p° de illa ſtella ꝙ luceret in firma
mento cunctis diebus ꝛc.

4^m ſa. Quartum ſacramentū eſt. Quare ma
ter domini dicta eſt ſtella regia. Et dicit
ꝙ quadruplici rōne. Et. Prima eſt.
q꞉ ſtella iſta eſt illa que direxit magos in
ſua itineratione ne errarent ducens eos
B ad chriſtum. Sic mater domini dirigit
fideles in ſua peregrinatione ne errent a
tramite veritatis. vnde dicit Hiero. ꝙ ip
ſa interemit oēm prauitatem hereticam.
Secunda ē q꞉ ſicut ipſa ſtella in ceteris
hominibus propinquior. q꞉ in aere. Ita v̓
go ad ſuccurrendum noſtris neceſſitatib⁹
familiaribus condeſcendit q̄ꝫ ceteri ſancti
ſm̄ beatum Ber. Tertia ē. q꞉ ſicut il
la ſtella hominibus crudelibus ſicut hie
ſolymitanis cum herode xp̄m occidere cu
pientibus fuit occultata. ita miſericordia
matris xp̄i ſolis illis ē denegata. quia dicit
beatus Iaco. Iudicium ſine miſericordia
fiet ei qui non fecit miſericordiā. Quar
ta q꞉ ſicut iſta ſtella xp̄m finaliter demon
ſtrauit. ſic illa oñdet ipſum in patria. Et
ad ipſam clamat eccleſia dicens. Et ieſuꝫ
benedictum fructum ventris tui. vnde ꝓ
eo pōt accipi illud Mat.2°. Videntes ſtel
lam gauiſi ſunt gaudio magno ꝛc. q꞉ ſū
ma conſolatio peccatorum ē cum aſpiciūt
auxilium virginis benedicte ꝛc.

5^m ſac. Quintuꝫ ſacramentū ē. Quare mater
domini dr̄ ſtella ſplendida. Et dr̄ ꝙ qua
druplici rōne. Quarum. Prima ē cor
pus ſplendidum. ſicut ē aurum ē apacum
C niſi illuſtretur a corpore luminoſo. Sic
mater dn̄i de ſe quādo fuit creata. ci⁹ aīa
obſcuritatem peccati originalis cōtraxiſſꝫ
niſi lumine ſpūs ſancti preuenta fuiſſet. vt
patet in.3° ſententiarum. Secunda eſt
q꞉ ſicut ſtelle q̄ꝫ cito fuerunt create tam ci
to fuerunt a ſole illuſtrate. Sic anima v̓
ginis in p° inſtanti ſue creationis pie cre
ditur fuiſſe ſanctificata ꝛc. Tertia ē q꞉
ſicut ſplendor ſtelle nunq̄ꝫ variatur nec ob
ſcuratur. Sic v̓ginis ſanctificatio nunq̄ꝫ
fuit obſcurata aliqua peccati macula.

Quarta q꞉ ſicut ſplendor ſtelle qui ad
nos venit quandoqꝫ remittitur quādoqꝫ
propter vaporum interpoſitiōem totali
ter aufertur. Sic ducatus v̓ginis quandoqꝫ
nobis remittitur per vapores veniali
um qñqꝫ aufertur ꝑꝑ groſſiciē mortaliuꝫ
Ideo conuenit ſibi qd̓ habetur apoc. Ego
ſum genus ꝛ radix dauid ſtella ſplendida
ꝛ matutina.

Sextum ſacrm̄ ꝛ ſeptimum require in
ſermone de creatione anime virginis ma
rie qui icipit, Dixit deus fiat lux vbi que
ritur quare dicitur ſtella matutina. Et qua
re dr̄ ſtella maris. ſ. in ſeptimo ꝛ octauo
myſterio. Et ibidem plenarie inuenies.
Rogemus ergo dei filium vt meritis ſue
matris hic in pn̄ti nobis concedat gratiam
ꝛ in futuro gloriam. Amen.

In feſto ſacrorum ſtigmatum beati frā ciſci. Sermo primus.

Tu ſignaculū ſilitudīs plen⁹ ſa
pia ꝛ pfect⁹ decore i delitiis pa
diſi dei fuiſti ꝛc. ezechiel xxviij.
c° charissimi. Sic lucifer in pri
cipio ſue creatiōis fuit deo ſimillimus in
tota multitudie angeloꝝ vt docet btūs Iſi
do. in p° li de ſūmo bono. Sic beat⁹ fran
ciſcus circa finē ſue ſpūalis creatiōis fuit
xp̄o ſimillimus in tota vniuerſitate ſcōꝝ.
Et ſicut v̓bum ꝓpoſitū ad lrām de lucife
ro fuit ꝓlatū ꝓ ſtatu ſue felicitatis ienar
rabilis quā hūit ante ſuā ſubuerſionē. Cō
ſequēter aſſumit ꝓ xp̄i ſignifero franciſco
ꝓ ſtatu ſue ſanctitatis incōparabilis quā
hūit p⁹ ſuā ꝯuerſionē. Nec obſtat ſi ſci lu
cifero comparant. ꝓ ſtatu ſue creationis q꞉ E
ſupbi comparant ſibi pro ſtatu ſue ſubuerſi
onis q꞉ diuina ſcriptura vtrūqꝫ ſtatū di
ſtinguēs recte qñqꝫ ipſuꝫ extollit vt admi

rabilē. Qñqꝫ ipſum deicit vt execrabilem
exemplū ezechielis. xxviij. Tu cherubin
exiſtens ꝛ ꝓtegens. poſui te in monte ſctō
dei in medio lapidū ignitoꝝ. i. ſpūum ſe
raphicoꝝ ambulaſti pfectus in viis tuis
a die cōditionis tue donec inuenta ē iniq
tas in te. Exemplū ſm̄ Iſa. xliij. Quō ce
cidiſti lucifer qui mane oriebaris. Et ideo
quantum ad ſtatum ſue creationis v̓bum
ꝓpoſitum intelligendo recte conuenit no
ſtro ꝓpoſito. In quo quidēꝫ verbo ſic in
tellecto xp̄i ſignifer glorioſus franciſcus q̄
druppliciter cōmendat. Et. Primo vt
thearticis ſtuporibus ſupnaturaliter trāſ
formatus. Cum premittit. Tu ſignaculū
ſimilitudinis. ſ. diuine. Ideo dr̄ ſibi a xp̄o
cant. viij. pone me vt ſignaculū ſuper cor
tuū ꝛ ſignū in manu tua. q꞉ fortꝭ ē vt mors
dilectio. Iſtius aūt franciſci fuit dilectio
fortior morte q꞉ ipſe fuit illius ſignaculi ex
pſſus quā mors delere non potuit. q꞉ pluſ
illa ſacra ſigna tempore mortꝭ fuerūt ma
nifeſta q̄ꝫ ante. Scdō cherubicis ſplen
doribus ſupnaturaliter illuſtratus. Cum
ſubiungit plenus ſapia ꝛ pfectus decore.
Cherubin enim interp̄tatur plenitudo ſa
pientie ꝛ imaculata pictura ſm̄ Hiero. in
iterp̄tatiōibus hebreoꝝ. Iccirco ſibi cōue
nit ꝙ ſcribit ezechiel. xxviij. Et tu ſapiētī
or es Dan. ꝛ oē ſecretū non ē aſconditūꝫ
a te cuius ſapia ſingulariter claruit, qñ il
lum doctorem theologicū ſic de qōnibus
difficilibus tā ſupnaturaliter illuſtrauit
archam diuine ſapie patefaciens miro
modo ꝛc. Tertio vt ſeraphicis ardori
bus ſupnaturaliter inflāmatus. Cū addi
tur in deliciis padiſi dei fuiſti. Seraphin
iterpretatur ardor vel incendiū amoris ſꝫ
Hiero. vt ſupra in qbus cōſiſtit perfectiſ
ſima pticipatio padiſi ſm̄ Dio. de ange
lica yerarchia. c. vij. Iccirco de eius ſur
ſum actionibus quibus erat inceſſanter in
tentus dr̄ illud cant. 4. Emiſſiōes tue pa
diſus. Dicuntur autem ſeraphin ſurſum
actiōes ꝛ emiſſiōes. q꞉ ſicut ꝯtemplatio ſu
pceleſtium in ſe concipit ſic dilectio ad ſu
perceleſtia ꝑ quoſdā mirabiles radios ſe
ptēdit. Quarto vt yerarchicis valorib⁹
ſupmūdialiter adaptatus. Cū ꝓponitur
ois lapis p̄cioſus opimentum eius lapis
eni p̄cioſus deſignat perfectiōes yerarchi
cas p̄cioſiſſimas ſcdꝫ btm̄ Dio. vbi ſupra
in hoc loco. vnde dr̄ ezechiel. xxviij. Nā
ille angelus de quo fuit ſermo prius hūit
nouem ordines lapidum p̄cioſoꝝ. Quod
exponens btūs Iſido. in li. p° de ſummo
bono dicit ꝙ illi nouē lapides deſignant
ix. ordies angeloꝝ q꞉ pricipio lucifero fue
runt ſubiecti quoꝝ oium pfectiones luci
fer in ſe hēbat iuxta ſnīam bti Dio. de an
gelica yerarchia c° xi°. vbi dr̄ ꝙ oēs ſupi
ores angeli hñt pfectiōes oium iferiorum
ꝛ nō econuerſo. Et q꞉ glorioſus frāciſcus
fuit ſeraphicis pfectiōibus mirabiliter in
flāmatus. vt pꝫ in vita ſua. Iccirco ſcdm̄
deductionē factam ſpūs eius fuit. ix. lapi
dū p̄cioſiorum ordinibus adornatus. ſicut
ſpūs illius ordinis hñtes ſuā perfectionē
primā ꝛ ſinguloꝝ eiuſdem ordinis ſibi eis
ſubditorum ꝛc. Quia igit̄ glorioſus fran
ciſcus ſilitudinis ſignaculo fuit principali
ter in p̄allegato v̓bo introductus. Idō cir
ca ſilitudinis ſignaculū inſiſtendo occur
runt nobis octo ſeraphice cōſiderationes
ſeu cōtēplationes. Prima quarum ē.
Quid eſt ſimilitudinis ſignaculum. Di pa pa
cit btūs Iſido. de ſūmo bo. ꝙ quadrupli
citer imitant̄ ſuū principium principiata.
Vnaut ſcdm̄ imaginēꝫ expſſaꝝ. Aut ſꝫ ſili
tudinis ſignaculum. Aut ſm̄ imaginem i
preſſam. Aut ſcdm̄ participationis veſti
gium. Primus autem ꝛ infimus gra
dus imitationis diuine eſt ſm̄ pticipatio
nis veſtigiū. Ois enim creatura habet in
ſe veſtigiū creatoris: vt docet Aug ſuper
geñ. ita ꝙ creator pōt per ipſum cognoſci:
ſicut homo remote cognoſcitur per ſuum
veſtigium. Secundus gradus ē ꝑ ſuaꝫ
imaginem impreſſam que inuenitur i aīa
rationali in qua eſt depicta imago trinita
tis. imo ſicut in tabulis vt docet Aug. in
xi. de tri. Tertius gradus ē ſcdm̄ ſimili
tudinis ſignaculum. qd̓ inuenit̄ in angelo
qui perfectius imitatur deum: q̄ꝫ aīa rati
onalis vt docet Iſido. p° o. d̓ ſūmo bono
ꝛc. Quart⁹ grad⁹ ē ſm̄ imaginē expſſā q̄

inuenitur in ſolo verbo qui dicitur ſplendoꝛ glorie ⁊ figura pſ̄is vt habeẽ ad hebꝛe. pᵒ. Jō pꝫ ꝙ ſcōm diffinitionē btī Jſido. ꝺ ſummo bo. ſignaculū ſimilitudinis ē imago qua angeli imitanẽ deum vltra ſimilitudinem aīe rōnalis ad ipſum. vñ ſicͤ rex cognoſcitur remote in vexillo: ſic deus in oībus creaturis. Et ſicͤ in depicto Jdolo. ſic in aīa rōnali facta ad imaginem eius. ⁊ ſicut melius in ſimilliſmo filio vnigenito. ſicut pater in vbo: vt dicit btūs diony. de di. no. c. 4. Quod angelus eſt ſpeculuꝫ purum ſuſcipiens plenitudinem pulchritudinis qua deo confoꝛmatur. Jō dī Job. ix. Quod deus claudit ſtellas. i. angelos ſub ſignaculo. qꝛ p ipſum ſignaculum conuertit ipſos. Jſte gᵒ ſunt ſtelle de qbus dicit Judicū. v. ꝙ dimicauerūt aduerſus ſyſarā. i. diabolū ꝯ quē de celo dimicatū ē ⁊c.

2ª ptē. Secunda contēplatio eſt. Qꝺ illud ſignaculum ſilitudinis fuit in aīa btī fran. impreſſum dum inter hoīes viuens imitatoꝛ fuit puritatis angelice vt dī in vita ſua. Et qꝛ ſignaculum ſilitudinis maxime relucet in ſpiritibus ſeraphicis quo ad ipoꝛum yerarchicas perfectiones. Jō eſt itelligendum ꝙ btūs diony. de angelica yerarchia ca. vij. Attribuit ſpiritibus ſeraphicis. Que in aīa btī franciſci floꝛuerunt pfectiſſime. Et pᵒ hn̄t ſeraphin ſurſuꝫ virtutem attractiuaꝫ. qꝛ ceteros ſpūs ad deū erigunt. Secundo virtutem aſſimilatiuā qꝛ ceteros ſpūs faciūt ſibi ꝙ pluſ poſſūt eē confoꝛmes. Tertio vtutem inflāmatiuā qꝛ ad diuinuꝫ amoꝛem feruenter incitant. Quarto virtutem illuminatiuā. qꝛ ceteris oꝛgana diuina reuelant. Sed aīa glorioſi franciſci habuit. ſ. primo virtutē attractiuam in exemplari conuerſatione. videbatur enim hoībus intuētibus ipſum hō alterius ſeculi. quippe qꝛ mēte ⁊ facie ſemper intentus in deū oēs ſurſum trahebat vt hētur in eius legenda. Scdō vtutē aſſimilatiuam in pꝛolis generatione. ſicut. n. coꝛpoꝛa coꝛruptibilia naturaliter inclinantur ad generandum ſibi ſimilia vt eoꝛum perfectio ſpecifica conſeruetur. Sic glorioſus ille yerarchicus fuit ſeraphice intentus ad generandum ſimiles vt perfectio euangelica quam aſſumpſerat per regulā amitteret poſt ip ſum. ⁊ illa aſſimilatione maxime claruit in beatis Antonio ⁊ Lodouico. ⁊ alijs fratribus ſanctis innumerabilibus ⁊c. Tertio virtutem illuminatiuaꝫ in archanoꝝ diuinoꝝ reuelatione vt patuit in lumine quo ſocios ſic illuſtrauit. qꝛ coꝛum conſcias ſibi mutuo denudauit. qꝛ non minus ſenſerunt claritatem tā coꝛdis ꝙ coꝛpis. dum, ex virtute mirandi luminis alterius conſcia nuda fuit.

Quarto habuit virtutem inflāmatiuā Totus enim vt quidā carbo ignitus diuini amoꝛis erat ſuccenſus. Cuius ſignū fuit. qꝛ ſic inflāmauit abbatem ꝓ quo oꝛabat vt ſupra ſemet vlis eſtatice poneret, eū: Et qſi manu pꝛotenſa illum hoīem palpauit in antro. Et iō. qꝛ talia nō habuit, btūſ Franciſcus a natura pꝛopꝛia: ſed aſſumptione diuina qua eiꝰ ſpūs fuit ad pfectionem ſeraphicā ſublimatus. conuenit igiẽ ei illud qꝺ hētur agey. 2ᵒ. Aſſumā te ſerue mi. ⁊ ponā te ſicut ſignaculū. qꝛ te elegi dicit dñs exercituum ⁊c.

Tertia contemplatio eſt ꝙ illud ſilitudinis ſignaculum fuit in coꝛpe btī frāciſci mirabiliter expreſſum. 3ª ptē. Jntelligendū eſt tñ ꝙ ſicͤ ſpūs ſeraphici hn̄t ſilitudinis ſignaculum. qꝛ ſunt deo. ſ. naturaliter cōfoꝛmati. hn̄t ſignaculum ſimilitudinis. qꝛ ſunt p amoꝛis incendium in xᵐ crucifixum, traſfoꝛmati. Cum ergo amoꝛ trāſfoꝛmet amātem in amatum vt docet dioy. de angelica Jerar. ca. 7ᵒ. Spiritus ipſi ſeraphici chriſto creduntur crucifixi. vt in ipſis relucent ſtigmata ſaluatoꝛis intelligitur ſecundum illud beati Jgnacij pꝛeconium qꝺ recitat. b. diony. de di. no. ca. x. Amoꝛ meus crucifixus eſt xᵒ. Et ideo quia talia ſtigmata fuerunt in glorioſo Frāciſco coꝛpoꝛaliter impꝛeſſa ſicut apparebant in ſpiritu ſeraphyco ſibi apparente. Jccirco dicitur ſimilitudinis ſignaculum in eius coꝛpoꝛe impꝛeſſum. Et ideo tam ſtupendum miraculum quaſi pꝛeuidens yſ. dicit

vj. Volauit ad me vnus de ſeraphin. ⁊ in manu eius calculus. Jſte calculus fuit incendiū ad vigoꝛandū quo aīa btī Fran. in apparitione felici fuit incenſa, poſtꝙ deuicerat paſſiōes iuxta illud apoc. 2. Vincenti dabo calculū candidū ⁊ in calculo nomē nouū qꝺ nemo nouit niſi q accipit. Et iō in iſta apparitiōe qꝛ fuerunt illa archana reuelata que nō lꝫ hoībꝰ loqui. ⁊ iō nulli fuerunt apta niſi calculū recipienti.

4ª ptē. Quarta cōtemplatio eſt. Qualiter illꝺ ſilitudinis ſignaculū fuit in coꝛpoꝛe beati Franciſci expꝛeſſum. Dī. n. quintupliciter.

Pꝛimo ꝙ quodā modo cōi ⁊ ſingulari: qꝛ lꝫ cōis regula ſit diuine ſapīe vt diuina miracula fiant myſterio angeloꝛuꝫ: vt docet Aug. 2. de tri. tñ fuit ſingulariſſimū pꝛiuilegiū. ꝙ de oꝛdine ſeraphin āgeli ad illud miraculū mitterētur: qꝛ ſcōm. b. dio. de angelica yerarchia illi de cōi lege, nūꝙ mittunẽ. ſed ſemꝑ deo aſſiſtunt. hoc autē dī qꝛ cum oꝛaret in latere montis aluerne vidit ſubito de ſummitate celoꝝ vnuꝫ, ſeraphin celerrime ad ſe deſcēdentē ⁊c. Secundo modo delectabili ⁊ cum triſtitia. qꝛ delectabatur quidē in gratioſo aſpectu: ſꝫ crucis affixio cōpaſſiui doloꝛis ipius aīaꝫ ptranſibat dū inter alias crucifixus apparuit. Jdeo dī ꝙ mixtū merroꝛ gaudiū coꝛ eius incurrit. Tertio mō effabili ⁊ ineffabili. qꝛ aliqua ſibi dixit, tā archana ꝙ nō lꝫ hoībus loq vt dī in legenda. ⁊ aliqua dixit ꝙ poſtea reualata dicunẽ ab eo. Quoꝝ vnū fuit ꝙ iſte oꝛdo durabit vſqꝫ ad fineꝫ mūdi. Jtem ꝙ qlꝫ pſequēs oꝛdinē ſuum mala moꝛte moꝛieẽ. Jtē ꝙ in die trāſitus ſui ſcūs Fran. hēt ptātem extrahēdi aīas ſuoꝝ deuotoꝝ de purgatoꝛio. Secūdo ꝙ multas ⁊ quaſi ipoꝛtabiles tribulatōes ſuſtineret. oēs tñ frēs patiēter poꝛtabūt. Nā legiẽ. Qꝺ cū ſcūs frāciſcus pcareẽ deū ꝓ filijs tale reſpōſum a dño poꝛtauit. Quid o paup omūcio conturbaris. an ego ſuper religionē iſtā ſic te paſtoꝛeꝫ inſtitui vt me neſcias pꝛīcipalē eē ptonum. hoīem ſimplicē ad hoc te cōſtitui: vt ꝙ fecero nō huāne induſtrie: ſed diuine grē aſcribanẽ. Ego vocaui ſeruabo ⁊ papā. ⁊ alijs deficientibus alios ſubꝛogabo ita vt ſi nati nō fuerint faciā illos naſci. Et quātiſcūqꝫ fuerit ipulſibus paupcula hec cōcuſſa religio ſalua ſemꝑ meo munere pmanebit. Tertio ꝙ nullus ſub hitu manens vnꝙ peribit. Quarto mō ſupnaturali ⁊ nō naturali: vt aliq in diſplicitate dicunẽ. pꝛopter vehemētem crucifixiōis dñice imaginationem: qꝛ nō p nature vtutē: aut igenij artē. ſed p admirādā ſpūs dei vtutē. vt dī in legēda. Quinto modo viſibili ⁊ inuiſibili. qꝛ diſparēs viſio mirabilem in coꝛde eius reliquit, ardoꝛē: ſed in carne nō minus mirabilē impꝛeſſit effigiem. qꝛ apparere ceperunt ſigna. vt pꝫ in vita p quē modum. Jdeo iſta felix appartio btī fuit figurata per illā qua yſ. Vidit dñm ſedētem ſuper ſolium ⁊c. Vbi dī ꝙ ſeraphin ſubter illꝺ ſex ale vni ⁊ ſex ale alteri. vt hētur yſa. vj. tunc volauit vnus de ſeraphin ad ꝓphetam ſicut ad ſanctū franciſcū ad eum conſignandum.

Quinta cōtemplatio eſt vbi illꝺ ſignaculum fuit in coꝛpoꝛe beati franciſci indutum. 5ª ptē. Dicitur autem in monte excelſo ſeoꝛſum qui dī mons aluerne in quo monte apparent fractiones rupium que dicuntur ſiſſe fuiſſe tempoꝛe moꝛtis xpī: vt diciẽ ſanctis patribus reuelatum fuiſſe. de qua ſciſſione habetur Jo. xxvij. Et ideo pꝛopter paſſionis xpī ibi idem ſignaculum tāꝫ ſtupendum miraculum erat debitum illi loco. Jn quo quidem loco beatus franciſcus libentius erat ſenſum actionibus intētus. Jccirco quantum ad locum fuit i ſcriptura dicitur figuratum. Et pꝛimo in monte ſynai. Sicut enim ibi fuit lex timoꝛis in tabulis lapideis digito dei viui. vt habetur deutero. 9. data ⁊ deſcripta. Sic in monte iſto alumno fuit deſcripta lex amoꝛis in tabulis carneis beati franciſci digito dei viui ⁊c. Secundo fuit figurata in monte taboꝛ. Sicut enim xp̄s fuit ibi transfiguratus vt habetur Math. xvij. Sic in iſto. ſ. monte. b. fran. fuit tranſfiguratus in xp̄m crucifixum.

Sexta contemplatio eſt. Quando illꝺ ſignaculum fuit in coꝛpoꝛe beati franciſci 6ª ptē.

ſcdm dictū bō frē

cop:eſſum. Dicitur autem ꝙ ad cõmen-
E dationem huius miraculi notantur quat-
tuoꝛ tpa. Et. Pꝛimũ eſt circa feſtũ ſcẽ
crucis: qꝛ in oi miraculo ſcẽ crucis virtus
ſancte crucis exiſtit demonſtrata ⁊ exaltata
Scdm fuit tps. pl' angeloꝛum: quaꝫ vt
ſanctus franciſcus ↄſueuerat facere in iſto
monte ab hoibus ſequeſtratus ⁊ intentus
ſolis celeſtibus. Et ideo in illo tpe ad ſili-
tudinem angeloꝛum ſublimuꝫ .ſ. ſeraphy
coꝛum ſpũum meruit transfoꝛmari. Ter
tium fuit tempus. xviij. annoꝛum a ſua cõ
uerſione: qꝛ ſicut ab inceptione paſſionis
xp̃i nocte vſqꝫ ad crucifixionem eius fue-
runt. xviij. hoꝛe: vt colligitur ex numero
euangeliſtarum ſimiliter beatus franciſc⁹
a' ſua conuerſione circa eius confeſſionem
fuerunt anni. xviij. ſicut xp̃s hoꝛa fuit cru-
cifixus. Quartum fuit tempus duoꝛuꝫ
annoꝛum vſqꝫ ad eius moꝛtem. quia ſicut
xp̃s poſt duas hoꝛas in cruce a ſua crucifi
xione moꝛtuus eſt .ſ. hoꝛa nona cum fuiſſꝫ
hoꝛa. vj. crucifixus vt habetur Mat. xxvj.
⁊ Mar. xv. ⁊ Luce. xxiij. vt frater Bona
uentura fuit interpꝛetatus. Et iſto modo
poſt duos annos. b. f. a ſua confeſſione tra
didit ſpũm deo patri. Iccirco pꝛo illo tpe
conuenit. b. franciſcho illud aplĩ ad gala:
4°c°. Xp̃o confixus ſum cruci: ſed apoſto-
lus ſolum mentaliter. b. fran. coꝛpaliter.

Septima cõtemplatio eſt. A quib⁹ fu
7ª pt° it illud ſilitudinis ſignaculum teſtificatũ.
Dĩ aũt ꝙ in ſacra ſcriptura inueniuntur
quatuoꝛ teſtimonia iſtius conſignationis
Et. Pꝛimũ fuit zacharie. 13°c°. vbi dĩ
D ſic. Que ſunt iſte plage in medio manuuꝫ
tuarũ. Et ſequitur. His plagatus ſum ĩ
domo eoꝝ qui diligebant me q̃ſi in pſona
bti fran. rñdenſ ad ꝓpoſitam qõneꝫ. Si-
cut xp̃s fuit plagatus in domo eoꝝ q ipꝫ
oderant: vt ipſe teſtaẽ in Joanne. Odio
habuerunt me gratis. Sic ego in domo
coꝛũ q me diligebant. Et iõ fuit verifica-
tum qð in codẽ. c°. dĩ ꝙ cõfixerunt cum pẽ
⁊ mater ſua. i. xp̃s ⁊ triumphans eccleſia.
qꝛ per myſterium angeloꝛum iſtius fuit fa
cta confixio. vnde videbatur de ipõ loqui
ꝓpheta ad lram. Secundum teſtimo-
nium fuit bti Simeonis Luce. 2°. qñ vir-
gini dixit. Et tuam ipſius aiam pertranſi
bit gladius vt reuelenẽ ex multis coꝛdib⁹
cogitationes. Iſte cogitationes tunc ad lit
teram fuerunt reuelate ex multis coꝛdib⁹
.i. pluribus affectibus. qꝛ crucis afflictionẽ
btũs franciſcus in mente gerebat. fuit ĩ ei⁹
coꝛpoꝛe manifeſta. alias non fuit ſic crucis
cogitatio manifeſtata vel reuelata. Ter
tium teſtimoniũ eſt bti pauli ad gala. vj.
Mihi aũt abſit gloꝛiari niſi in cruce dñi
noſtri ieſu xp̃i. Et ſequiẽ. Ego. n. ſtig. dñi
noſtri ieſu xp̃i in coꝛpoꝛe meo poꝛto qð nõ
videtur dixiſſe in ſua perſona. qꝛ licet fue-
rit a xp̃o cõfixus mente nõ tamen coꝛpoꝛe
Et iõ dicit pꝛinceps eccle ſũmus põtifex
ꝙ paulus ferebat teſtimonium btõ frãciſ
co. Cui atteſtãte paulo nemo de cetero dꝫ
ei eẽ moleſtus quam xp̃s ſtigmatibus ſuis
conſignauit ⁊c. Quartum teſtimoniuꝫ
fuit bti ioan. in apoc. vij. dĩ. vidi alterum
angelum aſcẽdentem ab oꝛtu ſolis haben
tem ſignum dei viui. Iſte angelus nõ vi-
detur alius q̃. b. fran. qꝛ in libꝛo illo acci-
piuntur angeli pꝛo hoibus ſanctis. vnde
ſeptem angeli ſeptẽ ecciiarum ibi vocanẽ
ſeptem ſancti epĩ ad quos ſcribebat. Ipſe
enim habuit ab oꝛtu ſolis ſignum dei viui
qꝛ mane oꝛiente ſole fuit ad lram cõſigna
tus. Iſtis autem teſtimonijs apponitur
auctoꝛitas eccleſie pꝛopter quam alius te
ſtatur ſe credere contra epiſtolam funda-
menti. Quia dñs Alexander papa qui
Nota publice dum populo pꝛedicaret pꝛeſente
domino Bonauentura ⁊ multis alijs fra
tribus aſſeruit ſe illa ſacra ſtigmata oculiſ
pꝛopꝛijs aſpexiſſe qui etiam ſcribit omni-
bus pꝛelatis eccleſie de teſtimonijs hoꝛum
ſignoꝛum ſicut bulla teſtatur. Additur ⁊
teſtimonium eoꝛum qui in eius tranſlati-
one coꝛpus eius contractauerunt: vt patꝫ
in legenda.

8 pt° Octaua contemplatio eſt. Quare illð
ſimilitudinis ſignaculum fuit in coꝛpoꝛe
beati franciſci expꝛeſſum Circa quam
contemplationem occurrunt quinqꝫ ratio
E nes ⁊ cauſe. Pꝛima quarum eſt paſ-
ſionis dominice memoꝛiale vt ipſum re-

centi memoꝛia teneremus. Sicut enĩ ma-
gnifici reges ⁊ ſcholares excellentes depi-
gi conſueuerunt facere ad memoꝛiam fu-
turoꝛum hominum. Et vt opus ſtabilius
fit quando fit ſcriptura ⁊ ſculptura. Sic
rex magnificus victoꝛioſiſſim⁹ crucis tri-
umphum in beato franciſco: ſicut in quo-
dam lapide in ſupꝛeme ciuitatis hedificio
collocando ⁊ iam collocato in ſtructura
militantis eccleſie ſculpſit illam victoꝛiaꝫ
vt ciues eccleſie aſpicientes ad beatũ fran
ciſcum de felici illa victoꝛia recoꝛdarentur
cum gratiarum actione ⁊ deuotione iuxta
conſilium ſapientis eccleſiaſti. xxix. Gra-
tiam fideiuſſoꝛis ne obliuiſcaris: dedit
enim pro te animam ſuam. Secũda ra
tiõ eſt directio xp̃i militie. Sicut enim qui-
libet pꝛinceps oꝛdinat vnum militem ſtrẽ
nuum qui poꝛtet ſuũ vexillũ vt eũ ſecure
ſequatur exercitus. Sic xp̃s qui eſt pꝛin-
ceps noſtre militie oꝛdinauit illum mili-
tem ſtrenuum qui iam Tertio pꝛo ip
ſo congreſſus eſt moꝛtis periculum apud
eius inimicos tanq̃ ſcutum vt ſecure po-
pulus fideliuꝫ occurrat poſt ipſum. conſti
tuit tam in altam ⁊ arduam viam. Se-
cutus fuit xp̃m ꝙ cum nullus ſequi poſſe
meret niſi in manibus illius cerneret ve-
xillum victoꝛioſiſſimum ducis noſtri Jõ
pꝛo illo ſigno inducitur illud yſa. xj. Leua
bit dominus ſignum in nationibus ⁊ con
gregabit diſperſos iſrael. quod recte fuit
factum quando militia xp̃iana xp̃i ſignife
ro fuit multifoꝛmiter adunata. Tertia
ratio fuit confirmatio diſtricte regule: qꝛ
tale priuilegium non habet rigoꝛem niſi
ſit ſummi pontificis bulla roboꝛatum. Et
regula fuit ſingulariſſima vt omni obſer
uanti ipſam pꝛomittat vitam eternam. qꝛ
hoc qui eam recipit pꝛomittit. Iccirco vt
firmitatem incalumniabilem haberet de-
cuit vt ſingulariter xp̃i ſummi pontificis
bulla roboꝛaret. Et ideo Nicolaus papa
in capitulo exijt. extra de verboꝛum ſigni
ficatione. Quod huic regule nemo debet
eſſe moleſtus: quam xp̃s ſue paſſionis ſtig
matibus confirmauit. Ideo illa regula fu
it figurata Heſter. viij. per illas litteras
quas rex aſſuerus ſignauit anulo ſuo qui
bus populus fidelium fuit liberatus a ſer
uitute ⁊ perſecutione ſuperbi hoſtis amã.
Sic per iſtam regulam innumerabiles
diuerſimode liberantur a poteſtate diabo
li. Quarta ratio eſt pꝛiuilegium ſingu-
laris perſone illius. Cum enim inueniam
B tur tria. ſ. genera martyrum in ſacra ſcri-
ptura. Quoꝛum. ſ. Pꝛimum eſt in coꝛ
poꝛe vt martyrum beati ſtephani. qꝛ. ſ. in
mente gaudebat. Secundum eſt in mẽ
te vt martyrum virginis marie in paſſio-
ne filij. Et Joan. euangeliſte: quem xp̃i-
ſtus pꝛenunciauit futurum martyrem. qꝛ
calicem bibiturum pꝛedixit vt teſtatur gre
go. in dialogo. Tertium tam in coꝛpo
re q̃ in anima ſicut martyrium xp̃i lꝫ ma
gis ſcdm animam. vt notatur in. iij. ſ.
His tribus modis beatus franciſcus
martyrium ſubſtinuit: Pꝛimo enim
paſſus eſt in mente cum virgine cauſa paſ
ſionis chꝛiſti ruminando ⁊ memoꝛando
eius moꝛtem. Secundo cum chꝛiſto in
coꝛpoꝛe vt fertur. Tertio cum ſtepha-
no. quia licet vt alter Simon crucis ſup-
plicium tollens fuit angariatus. vt patet
tamen fuit dulciter attractus.
Quinta ratio eſt oꝛnatus celeſtis pa-
trie. Sicut enim eccleſia militans fuit ſa-
cris ſtigmatibus tanq̃ pꝛecioſis iocali-
bus adoꝛnata. Sic eccleſia triumphalis
poſt xp̃i reſurrectionem erit eiuſdem deco
rata. qꝛ ſcdm beatum Augu. de ciui. dei
cycatrices martyrum ibi remanebunt ad
honoꝛem ⁊ decoꝛem. Sicut chꝛiſti vulne-
ra non fuerunt clauſa poſt reſurrectioneꝫ
vt habetur Joan. xx. Sic ſtigmata q̃ coꝛ-
pus ſancti Franciſci mirabiliter illuſtrãt
non auferrent ab ipſo ſed remanebit eius
perſona ſuis pꝛiuilegijs non mutata ratio
ne conſimili. Ideo verbum beati Joan-
nis in pꝛima canonica. c°3°. Cum chꝛiſt⁹
appꝛebit ſiles ei erim⁹. Ita ĩ ceteris verifi-
caẽ quãtũ ad aiaꝫ. Sꝫ ĩ. b. Fran. erat verũ
quantũ ad anima ⁊ coꝛp⁹. qꝛ eius p̃dicta
ſtigmata poſt iudiciũ viſ remanebunt ⁊c.

Sicut enim regum conſuetudo eſt vt ali quis eorum miles. Primo debet arma ipſorum vniformiter pertracta portare. ſic xp̄s tanq̄ ſuum ſigniferum iſtum inſti tuit non ſolum in via ſed etiam in patria portabit. Ad q̄ nos pducat qui viuit.

¶ In feſto ſctōꝝ angeloꝝ tractatus

Angelis ſuis deus mandauit d te vt cuſtodiant te in omnibus vijs tuis ⁊c̄. in p̄s. 90. Verbum proprium aſſumptum de pſal miſta ad cōmendationem angelorum fuit Et excitat nos ad eorum dilectionem ⁊ di uinam laudem ⁊ grarum actionem. De⁹ enim propter pietatem ſuaȝ deputauit an gelicam dignitatem ad adiuuandum no ſtram infirmitatem. Deſcribuntur ăt an geli beati in verbo propoſito quantum ad tria. ſ. Primo quantum ad officium. Secundo quantum ad iniunctum my ſterium. Tertium quantum ad impen ſum obſequium. Ita q̄ in officio extollit canonica dignitas. Cum dī angelis ſuis ⁊c̄. Angelus eniȝ ſm Greg. nomen ē of ficij Naȝ angelus idem eſt q̄ nuncius nō parue ⁊ exigue dignitatis. eſt enim nūcius dei. vnde Aug. de tri. habēs inquit de⁹ nū cios. i. angelos. Non enim que neſcit an nunciēt. ſed bonorum eoꝝ eſt eiuſdeȝ opi bus conſulere in voluntate. In iniuncto myſterio erit diuina pietas. Cum dicitur Mandauit de te. Magne pietatis ⁊ dē gnitatis indicium eſt deputare tales mini ſtros humane infirmitati ſcire quibus nul la vita eſt poſſeſſio ſm Hiero. In impen ſo beneficio exprimitur humana vtilitas. Cum ſubiungitur. vt cuſtodiant te in om nibus vijs tuis. De quibus cuſtodib⁹ dī yſa. lxj. Super muros tuos hieruſalē con ſtitui cuſtodes. Unde Greg. in mora. Ne qȝ enim tuta poteſt eē humana infirmitas inter tot ⁊ tanta hoſtis illius inſidias niſi ſanctorum angelorum muniretur auxilio. vnde Ber. ſuper illo verbo angelis ſuis dicit hoc verbum. Magnam tibi debȝ cō ferre reuerentiam deuotionem ⁊ fiduciaȝ pro cuſtodia igitur caute ambula. vbiqȝ ſunt angeli in quouis angulo reuerentiā exhibe angelo tuo. Dicit ergo angelis ſu is ⁊c̄. Ne aūt contingat eſſe ingratos de diuinis beneficijs ⁊ angelorum preſidijs. Dicamus aliquid de angelicis myſterijs ⁊ collatis beneficijs. Angeli ſcti diuino im perio multiplicia nobis impendūt benefi cia⁊ conferunt obſequia. Que omnia ad nouem reduci poſſunt iuxta nouenarium ordinem angelorum. Et. Primo ma lis obſiſtunt. Scdo aduerſarios repel lūt. Tertio nos in pctīs lapſos reſurgēt ſtimulāt. Quarto pro nobis grāȝ cha riſmata impetrant. Quinto virtutum exercitia nos confortant. Sexto docu menta nobis exhibent ⁊ myſterioꝝ. Se ptimo mentem noſtram ad ſancta deſide ria eleuant futura reuellant ⁊ iflammāt.

Octauo oīa opera noſtra bōa ante cō ſpectum diuine maieſtatis perferunt.

A Nono electos ad regna celeſtia intro ducunt ⁊c̄. Primo ergo angeli malis ⁊ peccatis obſiſtunt ⁊ impedimenta appo nunt, frequenter. Tum ex natura cor rupta. Tum ex prauitate contracta. Tum ex malitia concepta labimur in multipli cia ⁊ enormia peccata: niſi ſācti angeli ob uiarent nobis ⁊ impedimenta apponerēt Quod optime figuratum eſt numerorum xxij. vbi dī. Quod cum balaaȝ iret ad ma ledicendum populo domini ſedens ſuper aſinam ſtetit angelus in viam contra ba laam euaginatum gladium habens: queȝ cernens aſina auertit ſe de itinere ⁊ ibat p agrum quam cum verberaret balaam vt eam ad viam reduceret ſtetit angelus in angulis duarum maceriarum quibus vi nee cingebantur: quem videns aſina iun xit ſe parieti ⁊ attriuit pedem ſedentis. ⁊ il le reuerberabat eam. ⁊ iterum angelus an guſto loco vbi nec ad dexteram neqȝ ad ſiniſtram poterat declinare obuius ſtetit. Cumqȝ aſina videret angelum ſtanteȝ ce cidit ſub pedibus ſedentis: q iratus cepit fuſte tundere laterea eius. Aperuitqȝ deus os aſine ⁊ locuta eſt. Quid tibi feci cur p cutis me. Ecce iam tertio reſpondit balaā

Filia balaaȝ

hiſt⁹ aſine balaaȝ

q̄ cōmeruiſti ⁊ illuſiſti mihi vtinā hērem gladium vt te percuterē. Rn̄dit aſina. Nō ne aīal tuū ſum cui ſedere cōſueuiſti vſqȝ in p̄ſentem diē. Dic q̄ſo. q̄d vnq̄ ſimile feci tibi. At ille ait. Nunq̄. Protinus dn̄s aperuit oculos balaā ⁊ vidit angelū ſtantē in via euaginato gladio. adorauitqȝ eū p nus in terrā. Cui angelus. Cur. 3° verbe raſti aſinā tuā. ego veni vt aduerſer tibi. q̄ puerſa ē via tua mihiqȝ ꝯtria. Breuiter q̄ tuȝ ad ꝓpoſitū ſufficit. Per balaā ſpūs d ſignat. p aſinā cui inſedet caro vel ſenſuali tas cui ſpūs ineſt. Balaā ē ꝓpoſitū vel cō ceptū pctīn. ſed eius votū aīal cui p̄ſidet i pedit. q̄ aſina angelū vidit. quē mēs hūa na nō vidit. Caro. n. pleruqȝ p moleſtias ſpiritui p̄cipitāti rebellat vt malū cōceptū nō pficiat. Nā vt dicit Aug. li° de ci. dei. Cū in aīa concupia ferueat frigeſcat i cor pe atqȝ ita virū in modū laſciuie liberū li bido nō ſeruit: atqȝ ſenſualitatis ſuo flagel lo menti indicat ſic q̄ ipſa eā p̄ſidens non videbit: q dicit ei veni vt aduerſer tibi. q̄ puerſa eſt via tua mihiqȝ ꝯtria. Felix ē ad uerſarius q in malis aduerſat. Et iō opti mū ē cōſilium ſalutis Math. 5. Eſto cō ſentiens aduerſario tuo. cito cū es in via cū eo. ⁊ q̄re ne forte aduerſari⁹ tradat te iu dici ⁊ iudex tradat te miſtro ⁊ i carcerem mittaris. Amē dico tibi. Nō exibis īde do nec credas nouiſſimuȝ q̄drātē. Aduerſari⁹ iſte bōus āgelus ē q i malis nob obſiſtit. ⁊ iō ei ꝯſentīr debem⁹ ne tradat nos iudi ci idēſt xp̄o iudicāti vel in morte vel in fine. Angeli q nos cuſtodiunt poſtmodū nos accuſabūt. ⁊ iudex nos tradet miſtro. i. dia bolo tortori ⁊ tradet te in carcerē inferna lē. Amē dico tibi nō exibis inde donec red das nouiſſimū quadrantē: vt nihil rema neat ipunitū vſqȝ ad minimū pctīn. Si aūt qdā curioſe ingrat quō aſina locuta eſt. ⁊ quō deus apuit os eius. Dico q̄ deus nō ꝯtulit ſibi officiū loq̄le nec ſimpliciter nec ad tp̄s vt aliq dixerūt. Sed vt dicūt orige nes ⁊ Aug. Angelus mouebat organa ei⁹ ⁊ palatū lingue. ⁊ formauit illa vba. Sicut diabolus ſerpētē q loq̄bat eue ⁊c̄. Quare nō terrebat balaā videre rē tā inſolitā Rn̄ deo q̄ nimia cupiditate cecatus ferebatur ad accipiendū munera q̄ balath ꝓmiſerat velut dicit Aug. aſſuetus erat mōſtris cū eſſet incātator ⁊c̄. Scdo angeli reſiſtūt ad uerſarijs ⁊ repellūt hoſtilia tentata. Naȝ Scdo vt dicit apls ad eph. 6°. Nō ē nobis col luctatio aduerſus carnē ⁊ ſanguinē ſupplici lu: ſed aduerſus pncipes ⁊ potātes ⁊ mū di rectores tenebraꝝ haꝝ aduerſus ſpūa lia neqcie in celeſtib⁹. Et btūs pe. p̄ can. v. Aduerſarius vr̄ diabolus ⁊c̄. cui nulla ptās ſup terrā pōt compari: vt dicitur in Job. Mō diabolus ipugnat nos p vio lentias tribulationū. mō p blādicias dele ctationū. Mō p aſtutias ⁊ fraudulentas illuſionū ⁊ deceptionū. mō p curioſitates mō p vanitates. Cōtra igitur hoſtes tam callidos tam potētes humana fragilitas nequaq̄ ſtare pōt niſi haberet ſanctos an gelos adiutores q eorum ſeuitiā coercent. ⁊ eorum repellunt ipugnationes. Grās igitur deo qui nobis dedit tales pugiles. ſt⁹ Hoc optime figuratum ē dan. 6. vbi dici tur. Miſit dn̄s angeluȝ ſuū ⁊ cōcluſit ora leonum ⁊ non me cōtaminauerunt. Leo nes vt dictum ē ſunt demones q multas crudelitates vt leones ipugnant ⁊ appe tunt quotidie deuorare. ps. Ne tradas be ſtijs ſup. infernalibus aīas confitentes ti bi ⁊c̄. Sed dn̄s mittit angelicas ptātes q eorum coerceant rabiem. q̄ nō noceāt. vel non tantuȝ noceant q̄tum appetunt. hoc eſt ora leonum concludere. Hij ſunt no ſtri cuſtodes ⁊ noſtri protectores: q̄ ſemp ⁊ vbiqȝ aſſiſtunt ⁊ non patiuntur nos le di niſi velimus. propter qō dicebat illa ſan cta Judith. 13. viuit dn̄s. Qm̄ cuſtodiuit me angelus hinc. ſ. illuc euertere ibi morā tem. Inde huc redeuntem. ⁊ non permiſit me conquinari. Tertio in pctīn lapſos Tertio ſtimulat vt exeāt ad pnīe lamenta. Sicut enim dicit ſaluator. Jo. 8. Qui facit pctīn ſeruus eſt peccati. ideo voluntas q̄diu eſt ſub peccato ⁊ eſt in peccato affixa non pōt deteſtari pctīn. nec pōt p ſe ſibi placere bo num. ideo indiget excitante ⁊ ſtimulante. Deus igitur ex ſua miſericordia qui non continet in ira ſua ſuas miſericordias pe.

ſuos angelos facit nos excitari. vnde iacē
tes in peccatis excitant ⁊ ſtimulant vt re-
ſurgant. vide inquiūt miſ ⁊ conſidera vbi
iaces. Quomodo corrupiſti naturam tuā.
Quomodo deformaſti pulchritudinem
tuā qua eras formata ad imaginē eterne
pulchritudinis. Repuliſti a te ſpūm ſcīm
factus es proſtibulum demonum. priuaſti
te eternis premijs. obligaſti te eternis ſup
plicijs. Surge igitur ⁊ redi ad penitentiā
⁊c. Hoc figuratum eſt gñ. xvj vbi dicitur
ꝙ agar fugit a facie dñe ſue ſarr. Occurrit
6º ei angelus dñi ⁊ dixit ei. vnde venis ⁊ aut
quo vadis reuertere ad dominā tuā ⁊ hu
miliare ſub manu illius. Agar que inter-
pretatur aduena eſt aīa noſtra que dꝫ eſſe
in hoc mūdo peregrina. Sarra q̄ interpre
tatur princeps eſt eterna ſapīa cui mēs nr̄a
dꝫ eſſe ſubiecta. Cui angelus dñi ait trāſ-
grediēti diuina mādata ⁊ refugit a facie dñe
⁊ dic reuertere ad dominā tuā ideſt eternā
ſapiam. ⁊ humiliare ſub manu illius reco
gnoſcēdo culpā ⁊ petēdo veniā. hoc eſt fi
guratum act. xiiº vbi dicitur. ꝙ petro in car
cere compedito angelus dñi aſſuit. ⁊ lu-
mē refulſit i habitaculo carceris. percuſſoqꝫ
latere petri excitauit eū di. Surge ⁊c. Et
ceciderunt cathene de manu eius. Lumen
refulget in habitaculo carceris qñ pecca-
tori vinculis peccati compedito ⁊ tenebris
obnubilato infundit gratiā ⁊ radium ſue
illuminationis. Angelus aſſiſtit ⁊ latus
peccatoris pcutit excitando eum ad gemi-
tum contritionis ⁊ dicit. Surge velociter
p peccati deſertionem. ⁊ tunc cadunt ca-
thene de manibus eius per abſolutionem
⁊ bone operationis reſtitutionem. Quar
4º to qñ indigemus ad reſurgendum a culpa
⁊ faciendū pniaꝫ auxilio grē dei apud deū
pro nobis interpellāt ⁊ īpetrant nobis gra
tiarum chariſmata. Sancti eniꝫ angeli ſe-
cundum diony. ſunt i veſtibulo circa deū
⁊ ſemper deo aſſiſtunt nos in illo exilio re
ligati ⁊ facie dei excluſi nō poſſumus hēre
ad deū acceſſū. Jō ipſi orāt deū p nobis.
⁊ qñ vidēt deū cōtra pctōres iratū. placāt
eius iram iplorant miſericordiā ⁊ impe
trant gratiam. Quod optime figuratū eſt
zacha. pº vbi dicit ꝙ angelus dixit. Dñe
deus exercituum vſqꝫ nō miſereberis hie-
ruſalem ⁊ vrbium iuda quibus iratus es.
Et ſequitur. Et reſpondit dñs angelo ver
ba bona ⁊ conſolatoria. Et quid reſpon-
dit angelus. Fortaſſe dixit voluntas quo
vſqꝫ nō miſereberis iuda ⁊ vrbium eius.
.i. q̄diu durabit tua ira quaſi dicat placa-
re dñe deſinat ira tua: fac cum peccatori-
bus miſericordiam. Et reſpondit dñs ad
angelum verba bona ⁊ conſolatoria. vn-
de ſequitur poſtea reuertar ad hieruſa-
lem in miſericordijs. Si igitur angeli me
diatores ſunt pro nobis. ⁊ deum interpel-
lant. non obturemus aut obfirmemus fa-
cies nr̄as. Et ſi deus conuertitur ad nos
in miſericordia. ⁊ remittit nobis offenſas
⁊ recipit in gratiā nos. Et nos conuerta-
mur ad deum per humilem obīam.
Quinto nos corroborant. confortant ⁊ 5º
promouent ad virtutum exercitia: Huma
na eniꝫ fragilitas vix auderet aggredi du
as perfectionis vias que videntur eſſe ſu-
pra naturam ⁊ facultatem humanam niſi
haberet auxilia ⁊ adiutoria angelica quō
auderet aggredi viam perpetue continen-
tie. viam perfecte obedientie. totum mun-
dum. ⁊ que ſunt mundi relinquere pp deū
quō auderet ſe morti exponere pp deū niſi
āgeli dei adiuuarēt ⁊ ꝯfortarēt eū. vtiqꝫ ſi
auderet. ⁊ ſi auderet nō pſeueraret. Sꝫ de
us puidit nob iſtos adiutores fortiſſimos
qō figuratū ē. tobie. v. vbi dicit ꝙ cū tobi fiª to-
as pr̄ vellet mittere filiū ſuū ad gabellum bie
cognatum ſuū. Rn̄dit filius ꝙ neſciebat
viā. Reſpondit ei pr̄ ſuus pge ⁊ inq̄re ali
quē fidelem virꝫ q pgat tecū. ⁊ egreſſus in
uenit iuuenē ſtantem pcīctū ad ambu
landum. ⁊ ignorās ꝙ angelus dei eſſet ſa-
lutauit eū ⁊ querēs ſi noſcet viā q̄ ducit
in rages ciuitate medorū. Rn̄dit. noui ⁊
oia itinera eius frequenter ambulaui: quē
cū filius introduxiſſet ad prēm queſiuit pr̄
ab angelo. nunqd poteris pducere filium
meū ad gabellū in rages ciuitate medoꝝ.
Cui rn̄dit angelus. Ego ducā ⁊ reducā ſa
nū ad te eū. In oibꝰ his nihil aliō ſigni-
ficat niſi ꝙ āgeli nos i viā pfectionis diri

gūt. ipſi ducūt ⁊ reducūt. Nullus gº dꝫ ti
mere nullꝰ dꝫ formidare aut trepidare cū
hēat tales duces ⁊ tales adiutores vt ſūt āge
li. Sexto nobis exhibēt ſalutaria docu
6º menta ⁊ reuelant miſteria rerum fienda-
rum ⁊ producendaꝝ. cum ſancti angeli ip
ſarum rōnes ⁊ cās in verbo vident quia
ipſi continue dei faciē contēplant Math.
8. angeli eorum ſemp vidēt faciē patris.
Quid eſt ergo ꝙ non videant qui viden-
tem oia vident. Dicit Gre. Ipſi etiaꝫ de
futuris ad ſalutem ſpectantibus primo re-
cipiunt illuminationes. Nos autem ab
illis edocemur ⁊ inſtruimur qui nobis re
ceptas illuminationes refundunt cōſequē
ter quo animā que illis in intellectualita-
te ſimilis eſt que immortalis ⁊ incorrupti
bilis ē. ⁊ corpus quod agrauat animā cor
rumpitur ⁊ deprimit terrena inhabitādo
ſenſum multa cogitantem. Ad iſta inui-
ſibilia contuēda non ſumus idonei. Et iō
dñs prouidit nobis miniſtros qui nos in
ſtruant ⁊ reuelent miſteria ⁊ refundāt di-
uinas illuminationes. vn̄ omnes prophe-
tice reuelationes fere facte ſunt medianti-
bus angelis. lex etiaꝫ miſterio angelico ſu
it ordinata. qꝛ vt dicit apoſtolus galat. 3º.
Ordinata fuit per angelum in manu me-
diatoris hoc etiaꝫ pꝫ in oibus prophetijs.
zacharias dicit angelus qui loquebat ad
me. Et Jo. dicit apoc. xx. miſit dñs angelū
ſuum oſtendere ſeruis ſuis que opꝫ fieri ci
to. Non dubito etiam quin angeli ſtuden
tibus aſſiſtāt maxime ſtudentibus ſapien
tie ⁊ multa eis reuelant qui digni ſunt.
Sed debet fortaſſe aliquorum curioſitas
querere. Et cuꝫ angeli ſunt omnino intel
lectuales. hō autē ſenſualis nō niſi mediā
tibus ſenſibus ⁊ imagine cognitionem re
cipere poteſt. Et mediantibus fantaſmati
bus que naturalia ſunt obiecta repñtātia
que dicitur eſſe ppria obiecta itellectus ſm
viā inferiorē. quō pōt ab angelo doceri.
quō pōt reuelatōes ſuſcipe. Dico ꝙ tribꝰ
mōis ⁊ ſine aſſumpto corpe. qꝛ i aſſumpto
corpe facile ē videre. ſ. Sēſibiliter. Imagi
nabiliter. ⁊ itellectualr. Sēſibiliter qñ. ſ. i
uiſibiles ſonos vel aliquas formas viſibi
les format i aere a qbꝰ itellectus hūanus
ſenſu inter nūcio dūc i alicuiꝰ cognitionē.
Imaginaliter immittēdo ſe ſpūi nr̄o. i. fan
taſie ſcōm Ag. pōt. n. angelus ibi formare
ymagines. ſicꝰ format i aere. pōt et ſpēs in
ymaginatiua exiſtēs cōmouēdo hūores ⁊
ſpūs ordinare vt i fantaſmatica deſcribant
oēs figure ⁊ voces qcūqꝫ formant ex paſ-
ſione ſenſus. vn̄ pōt oēs figuras geometri
cas ibi deſcribere. ⁊ ſic docet hoiēs geome
triā. Intellectualiter vō p quādā applica
tionē ſui ſuo mō cū intelligibilia vt tāq̄ a
ſpeculo in ſpeculū ex intellectu angelico re
ſultās ſpēs i hūano itellectu formet. Hꝰ ſic
triplicē mōꝫ pōit. Gre. xviij. moralū di
cēs. Tripliciter loquit angelus hoi. ſ. ſpē
bus ſenſibilibꝰ in corpeū ſenſuꝫ ipreſſis ſi
ue in ſpūꝫ. ſiue ſecretiori mō i ipa mēte. p
priū aūt oīm itellectus dicitur eſſe fantaſ-
mata i cognitiōe reꝝ tēporaliū ⁊ ſcdꝫ viā
inferiorē. Nā vt dicit Aug. ix. de tri. c. 2º.
Mens ſic corpearū reꝝ notitiā per ſenſus
corpi colligit ita i corporeaꝝ p ſemetipāꝫ
qñ ē in corpea ⁊c. Septio angeli mētē
nr̄am eleuāt. ⁊ nr̄a inflāmāt deſideria. le- 7º
tificāt ⁊ ingerūt ſpūalia ſolacia. Nos. n. ſu
mus tepidi. ⁊ ipſi ardēt diuina dilectiōe ps.
Qui facis angelos tuos ſpūs ⁊ mi. t. ignē
vrentē. Jō mirabiliter mētē nr̄am eleuāt
⁊ inflāmāt ad amorē eternoꝝ apoc. xi. Sub
ſtulit me angelus in ſpū in mōtē magnuꝫ
⁊ altū ⁊ oſtendit mihi ciuitatē ſcām hieru
ſalem. In montē ſubſtulit qñ mentē in in
fimis iacentem ſeu ad infima inclinatā ad
amorem ſupernorum erigit. ⁊ gaudia illiꝰ
ciuitatis oſtendit: cum ſuum deſideriuꝫ ac
cendit. Ulterius qꝛ in iſta peregrinatione
inter tot anguſtias deficeremus eīo niſi
aliqua conſolatiōe bonorum celeſtium re
ſpiraremus. Et ideo ipſi conſolātur ⁊ affe
runt nobis gaudia ⁊ ſpūales conſolatio-
nes nobis conferunt. vnde angelus rapha
el ſic ſalutauit tobiam. tob. v. Gaudium
tibi ſit. forti animo eſto. In proximo
eſt vt a deo cureris: Angelus nihilo-
minus annunciauit gaudium natiuita-
tis paſtoribus ſaluatoris di. Annuncio
vobis gaudium magnū quod erit omni

populo ꝛc. Angelus annunciauit gaudiũ reſurrectiõis mulieribus Mar. vlt°. Nolite inq̄t timere. Scio eni ꝙ xp̄m q̄ritis. Surrexit nõ ē hic ꝛc.

Octauo in cõſpectu dei pſerũt oĩa bo-
8°. na opa ꝛ merita nõ q̄n deus nouerit̃. q꞉ nullũ ei latet ſecretum. SƷ q꞉ deus vult ꝛ ita ordinauit vt ea q̄ ipſe dñs voluit nos bona facere ab angelis ſibi offerant̃ vt ſic nobis cõferat gr̃arũ augmẽta. ꝛ vt opera nr̃a ſunt in cõſpectu dei accepta. ꝓpꝫ hoc ſcriptum eſt tobie. xij. vbi dr̃ ꝙ angelus raphael dixit tobie. Qñ orabas cum lachrymis ꝛ ſepeliebas mortuos ego obtuli orõnem tuam corã dño. Exẽplũ habemus act᷒. x. de cornelio qui erat vir religioſus ꝛ timens deũ. Cui dixit angelus. Cornelii orõnes tue ꝛ elemoſyne tue in memoriam aſcenderunt in cõſpectu dei ꝛ per approbationem ꝛ acceptationem ꝛ p dignã remunerationẽ. Multũ ergo debem᷒ conari ad bona qñ tales aduocatos habemus ꝛ tales. ſ. nuncios qui ſtatim ea referunt in cõſpectu dei ꝛ ſcribunt̃ in li°. vite.

Nono ipſi perducũt electos ad eterna
9°. ꝓmia ſiue regna celeſtia. Et narrat Greg. in dialogo in puncto ſepationis aĩe a corpore abſolutis ꝛ deficiẽtib᷒ corporis ſenſibus angeli boni ꝛ mali adueniũt q oĩa bona ꝛ mala ad memoriã reuocant. ita ꝙ ſtatim qꝫ videt oĩa ſua bona ꝛ mala opa ꝛ merita ꝛ demerita. Hic ē angelus bon᷒ bona allegans ꝛ recitãs. Inde ãgelus malus accuſans ꝛ oĩa mala ad memoriaꝫ reuocans ꝛ ſiq̄dem mala bonis ꝓponderẽt vtpote ſi morat̃ in culpa mortali ſtati aĩa tradat̃ tortoribus q eam recludãt in carcere inferni cruciãdã in ſecula ſeculorum. Si decedat cũ charitate tamen cũ aliquo purgabili boni ãgeli deducũt eã i purgatorio qua purgata deducũt eaꝫ in paradiſum. Si autem decedat in tanta charitate vt oẽm cõſumpſit eruginẽ peccatoruꝫ ita ꝙ nihil purgabile ſecũ hẽat ſtatim ſcti angeli deferunt eã in regnũ celeſte vbi diuina viſione ꝑpetuũ fruetur ꝛc. Hui᷒ habemus exẽplũ luce. xvj. de diuite epulone ꝛ de lazaro mendico vbi dr̃ ꝙ mortuus ē diues ꝛ ſepultus ē in inferno. Mortuus ē lazarus pauper ꝛ portatus ē ab angelis in ſinu abrahe. Sinus autem abrahe ſcd̃ꝫ Augu. eſt ſecretus locus vbi aĩe requieſcũt ſepate. Sinus enim cõi noĩe appellat̃ ſecretum ꝛc. Hoc figuratum eſt exo. xxxiij. c°. Mittã inquit dñs pcurſorem tuũ angelũ vt eijciat chananeũ ꝛ intres terrã fluentẽ lac ꝛ mel. Per terrã ꝓmiſſionis q̄ fluit lac ꝛ mel intelligit̃ patria celeſtis in qua erit felicitas cognitiõis que itelligitur per lac. ꝛ ſuauitas delectatiõis ſui ꝑfruitionis que intelligitur per mel. Ad hanc terram ꝓmiſſionis angeli aĩas ꝛ ſpũs ſanctoruꝫ repulſis hoſtibus introducunt. Iõ cantamus in obſequio mortuorũ. In paradiſũ deducãt te angeli. Quod nobis concedat ieſus xp̄s. Amen.

¶ Tractatus de angelis ſcd̃m Franciſcũ de matrone.

Irca materiã de angelis plures. ſ. octo cõtemplationes occurrunt. Quarum. Prima
eſt. Qua die fuerunt creati. p^a ꝯte.
Dr̃ ꝙ prima die. ſ. dñico ſcd̃m beatũ Augu. ſuper illud In principio creauit deus celum ꝛ terrã. Sed eſt intelligenduꝫ ꝙ cũ natura angelica fuerũt q̄tuor creata. ſ.

¶ Primo celum empyreum.

¶ Secundo materia prima.

¶ Tertio tempus.

¶ Quarto lux illa de qua dr̃ geñ. p°. fiat lux. ꝛ facta eſt lux. De primo ꝙ fuit creatum celum empyreum quod ē nobiliſſimũ ſup oĩa corpa qđ ꝓbatur. Quia corpora quãto ſũt ſupiora tãto ſunt nobiliora. vñ nobilior ē aqua q̄ terra aer q̄ aq̄ ꝛ ignis q̄ aer. Sic natura ãgelica ē nobilior i donis naturalibus q̄ aliqua creatura. q꞉ natura mere ſpũalis ē nobilior natura mere corporali vt ignis. ꝑtim corpalis. ꝑtim ſpũalis vt hõ. Ex hoc cõcludit̃ ꝙ minor angelus eſt nobilior ꝛ melior nobiliſſima aĩa. vñ doctores dicũt ꝙ aĩa ṽgis glioſe ē minor in donis naturalibus q̄ mior angelus lꝫ in donis gr̃e ꝛ glorie excedat oẽs De hac pulchritudie ſumit̃ i figura illud apoc. xij. Mulier amicta ſole natura angelica que ſoli compat̃ ꝓp ſplẽdorẽ naturaliũ ſibi dataꝝ a deo luna ſub pedibus eius eſt natura hũana mutabilis ſic̃ luna q̄ vñ eſt ſub pedibus angeloꝝ. q꞉ minor ē in quattuor donis nature. Corona duodecim ſtellaꝝ in capite angeloꝝ ſunt duodecim excellẽtie q̄ fuerũt i lucifero q fuit caput oĩum angeloꝝ. Scd̃o fuit creata ꝓma materia informis q̄ dr̃ iformis ꝓp carẽtiã oĩs forme ſcd̃ꝫ Aug. ſup illud. Creauit deus celũ ꝛ terrã Celũ inq̄t ē natura angelica iformis qđ nõ põt itelligi niſi de carentia gratuitoꝝ. vñ naturalia habuerũt qđ ꝓbat̃ dupliciter. Et p° q꞉ ſi fuiſſent creati in ſtatu gr̃e ſic̃ ex culpa ſtatiꝫ corruerũt: ſic ex gr̃a ad ſtatũ gl̃ie oẽs fuiſſent aſſumpti: qđ nõ ē verũ i reprobis ſpiritib᷒. Scd̃o q꞉ ſic̃ creditorẽ decet mutuare pecuniã nõ ſimul. ſed p ꝑtes. Sic ꝺ iure dñi. largitorẽ oĩum nõ dare ſimul oĩa tã naturalia quã gratuita. SƷ ꝑtes exẽplo declarat̃ ſic. Sicut rex nõ facit aliquẽ de camera ſua niſi pri᷒ expt᷒ fuerit ꝓbitatẽ talis. Sic deus noluit iducere ãgelos in naturis ſuis ꝛ ꝺ gr̃a ſua niſi fuiſſent ꝓbati pri᷒ qualiter in nãlib᷒ ſe hẽrent. Tertio fuit creatũ tẽpus qđ diuidit̃ i noctẽ ꝛ diẽ p diẽ q̄ ē clara ꝛ lucida figurat̃ ſtatus gl̃ie ad quem exaltati ſunt ſci angeli poſtq̄ fuerũt deo grati de naturalib᷒ ſibi dati. p noctẽ q̄ ē obſcura ꝛ tenebroſa figurat̃ ſtat᷒ culpe ad queꝫ deiecti ſunt ſpũs reprobi poſtq̄ fuerũt deo grati de naturalib᷒ datis. Intelligẽdum tñ eſt ꝙ p quattuor ſtat᷒ ad ſtatũ gl̃ie aſcẽderũt. Et prim᷒ fuit. Quõ creati ſũt i natura lib᷒ donis. Scd̃s fuit quõ ꝺ naturalibus gr̃as deo egerũt. Terti᷒ quõ fuit eis gr̃a collata. Quart᷒ quõ fuit eis collata gl̃ia. de q̄ aſcẽſu ſcribit̃ i pſ. In lumine tuo videbim᷒ lumẽ. vñ de lũine gr̃e ad lumẽ gl̃ie ſũt trãſlati p noctẽ obſcurã ꝛ horribilẽ ſignificat̃ ſtatus dãnatiõis eterne ad quẽ reprobi ſpũs corruerũt Iuxta illud Iſa. 14. Quõ cecidiſti lucifer q vt mane oriebaris corruiſti i terrã q vulnerabas gẽtes. tu. n. terrã diſꝑſiſti tu ꝑpꝫ tuũ occidiſti. Quar°. creauit lucẽ ꝑti obſcurã ꝛ ꝑtiꝫ lucidã. vñ minor erat luce ſolari ꝛ maior lũari. hec lux

figurat noticiã collatã eis ꝺ deo i ſtatu vie q̄ ꝑtiꝫ erat obſcura ꝛ ꝑti clara. vñ clarior erat q̄ noticia quã hẽm᷒ de deo nec tñ deũ videbãt p eſſẽtiã. q꞉ tũc fuiſſent btĩ iuxta illõ Aug. ꝙ viſio dei ē tota merces. Et io. 17. hec ē vita eterna vt cognoſcãt te deum ꝛ quẽ miſiſti ieſuꝫ xp̄ꝫ. De q̄ i fiᵃ apoc. 5. Nẽo poterat nec i celo nec in terra apire librum. nec aſpicere illum.

Scd̃a ꝯtẽpla° ē. Que ſũt ãgeloꝝ myſteria. Dr̃ ãt ꝙ quattuor. Et pmũ ē illu 2ᵃ ꝯtẽ. minare. vñ ſup ordines ſƷ dio. inferiores illuminãtur a ſupiorib᷒: ſic̃ diſcipli a doctoribus. De q̄ dr̃ dañ. 8. Qđ qdã ãgelus B pcepit gabrieli tãq̄ iferiori ꝙ danieli viſionẽ oſtẽderet de futuris. SƷ q̄rit̃. Qua illuminatiõe illũinant. Dr̃ ꝙ veſpertina q̄ ceſſabit in die iudicij iuxta illud p° ad Cor. 13. Cũ venerit qđ ꝑfectũ ē tũc euacuabit̃ qđ ex ꝑte ē oẽm principatũ ꝛ ṽtutẽ ꝛ tradiderit regnũ deo pr̃i ꝛc. Scd̃m ē celũ mouere. vñ naturales dicũt ꝛ theologi. Qđ numerus itelligẽtiaꝝ mouentiũ orbes eq̄tur numero orbiũ. Qđ ãt celos moueãt ꝓbat̃ dupliciter. Q꞉ aut celũ mouet̃ a deo imediate: qđ nõ eſt veꝝ. Q꞉ de᷒ nihil opat̃ qđ poſſit creature cõicari nec a ṽtute ſua. Scd̃m ſic̃ ignis fert̃ ſurſum a forma 2°. vel ſua. q꞉ i die iudicij qeſcere ꝛ violẽter. ꝙ theologi negãt. g°. mouet̃ ab intelligentia.

Tertiũ miſteriũ eſt. Qđ deus p angelos mirabilia opat̃. vñ miracula ſcẽ꞉ ꝛ finalis reſurrectio p angelos fiet. de q̄. Io. 5. Angelus aũt dñi ſcd̃m tp̄s deſcẽdebat in piſcinã ꝛ mouebat̃ aqua. ꝛ ſanabat̃ vnus a quacunqꝫ ifirmitate detineret̃. Sic. b. Ioãnes rogabat p manus angeloꝝ ꝓcioſos lapides reſtaurari. Quartũ miſteriũ eſt ꝙ deus p angelos toti mũdo adminiſtrat: ſic ꝙ cuilibꝫ regno vnus angelus ꝓncipat̃. vñ dañ. x. Princeps regni pſaꝝ reſtitit mihi. xx. vna dieb᷒. ꝛ nũc reuertor vt ꝓlier aduerſus pſaꝝ ꝓncipẽ. Et paulopoſt cũ egrederet̃ appuit princeps grecoꝝ. igit̃ cuilibet regno vnus angelus ꝓfigit̃ tãquã princeps. Ex q̄ colligit̃ ꝙ cuilibꝫ ꝓuincie ꝓficit̃ vnus angelus cuilibꝫ ciuitati ꝛ cuilibet caſtro de negocijs cõib᷒ quãtũ poſſi

vſue ē curaꝫ hñſ. Ex q̄ ꝯcludit ꝙ archiepō
⁊ epō ⁊ ſacerdoti parochiano ꝑeſt vnus āge
lꝰ curā hñs d̾ coibꝰ negocijs ad ſalutē aīa
rū ꝑtinētibus. Scdō ꝓbat ſic. Nō ſi de
us cuilibet officio coi non ꝑficeret angelū
oīa coīa negocia demones īpedirēt. Sꝫ q̄
dubiū re cuſtodiūt infideles cū ſciāt īpos eē obſti
natos. Dr ꝙ pp quattuor Primo iſpi
rant eis xpianā fidē. 2º ne tñ peccent. Ter
tio ne poſſint ſe excuſare in die iudicij de
A doctore fidei. Quarto in ſignū ſūme dei
clemētie q̄ ſolē ſue bonitatꝭ facit oriri ſup
iuſtos ⁊ iniuſtos ⁊c.

Tertia cōtēplatio eſt. Quot ſunt ſctōꝝ
3ª ꝯtē. angeloꝝ beneficia. Dī aūt ꝙ ad quattuor
reducunt. ſ. Primū eſt ꝙ nos ab angu
ſtijs liberant. Sꝫ dupliciter. pº a carceri
bus vt patuit in Petro in act. quem an
B gelus liberauit de manu herodis. Secun
doa penurijs vt patuit i daū. cui āgelus
cibū miniſtrauit cū eēt in lacu leonū tollens
cabauch p capillos. Terº qꝛ a demōibꝰ
liberāt. ⁊ hoc dupr. Prio a pena vñ ſta
tim natū pueꝝ extinguēt niſi ſctūs āgelus
eis ꝓhiberet: vt patuit in tobia viro ſarre
alios viros extinguēs ipſe remāſit ⁊ ipa i
munes. Scdō a culpa. vñ ad pctā nos cō
pellerēt infinita quō diabolus miſit in cor
iude vt xpm traderet alijs aplis intacti re
manentibus iuxta illud. Symon Satha
nas expetiuit nos ⁊c. Scdm eſt in ſpira
re. Et hoc dupliciter. Primū eſt illumia
re ſicut xps Joānē p angelū illuminauit
iuxta illud apoc. y. xpi quē dedit illi y. pa
lam facere ſuis ſuis loquens per angelū
ſeruo ſuo Joāni exēpla patēt ꝙ plurima
in ꝓphetis ⁊ ſcripturis. Tertium eſt in
flāmare qui facit āgelos ſuos ſpūs flāmā
ignis ⁊c. Quartū eſt orōnes deo pñta
re ⁊ ꝓ nobis orare vt patuit de orōne To
bie ⁊ ſarre nā dixit ſibi āgelus. Qñ orabas
tu ⁊ nurus tua ſarra ego obtuli orōnē tuā
dño iuxta illud apoc. ſtetit angelus iuxta
arā tēpli habens thuribulum ⁊c.

4ª ꝯtē. Quarta cōtēplatio eſt. Que ſunt beati
Michaelis opa. Et dī ꝙ quattuor. Pri
C mū eſt ꝙ interficiet anī xpꝫ iuxta illud daū.
12. Tūc ſurget michael princeps q̄ ſtat ꝓ
filijs vris. Et illud zacharie. 14. Egredie
tur dñs ⁊ ꝓliabit ꝯ gētes illas ⁊ ſtabūt pe
des eius in mōte oliuaꝝ. Scdm eſt in die
iudicij tubicinare iuxta illud apli in voce
archangeli ⁊ i tuba dei deſcēdet de celo. ⁊
mortui q̄ in xpo ſunt reſurgēt pmi. Terꝫ
eſt aīas pñtare iuxta illud. Archāgele mi
chael cōſtitui te principē ſup oēs aīas ſuſci
piēdas. Quartū eſt crucis inſignia i die
iudicij apportare iuxta illō hoc ſignū cru
cis erit in celo cum dominus ad iudican
dum venerit.

Quinta cōtēplatio eſt. qꝛ querunt d̾ an 5ª ꝯtē
gelis quattuor qōnes. Quaꝝ. ſ. Pria eſt.
Si oēs mittunt. Et dr ꝙ nō Regre i dio D
nyſio ⁊c. Scda eſt. Si merent in guber
natione hūani generis. Dicit ꝙ ſic. qꝛ gau
diū eſt angelis dei ſup vno pctōre pniam
agente. Et paulus dicit ꝙ ꝓ quolibet ſal
uato pro pdicatione ſua creſcit ſibi gau
diū vt dicūt ſci. Sed ꝯ. qꝛ dānati in infer
no nō demerent. Igit p cōtrariū nec an
geli merent. Rñdeo ꝙ merent gaudiū ac
cidentale nō eſſentiale ⁊c. Tertia qō eſt.
Si angeli dolent de dānatione ſuoꝝ cu
ſtoditoꝝ. Et dicit ꝙ nō. qꝛ gaudēt in ſum
mo. igit in nullo triſtātur nec de nº. Itē ipi
gaudent de diuina iuſticia. Sed dānatio cu
ſtoditoꝝ eſt actus diue iuſtitie gº de dāna
tiōe cuſtoditoꝝ nō ſolū nō dolēt. imo gau
dēt iuxta illō. letabit iuſtus cū viderit vin
dictā ⁊c. Sed ꝯ. qꝛ quē ſuſcitauit Joānes
vidit flētes angelos diſcipuloꝝ ſuoꝝ. Itē
mors ⁊ vita ſunt ꝯtraria gaudere ⁊ triſtari
ſunt ꝯria. Sed gaudēt de vita pctōꝝ ergo
triſtant de morte. Rñdeo ꝙ in nullo tri
ſtātur ſed appent nobis triſtes ꝓ quāto ꝑ
uant illo gaudio q̄ gaudēt d̾ ſalute illoꝝ.

Quarta qō eſt. Que eſt illa pugna de
qua ſcribit apoc. Michael ⁊ angeli eius ꝓ
liabant cū dracone. ⁊ draco pugnabat ⁊
angeli eius ⁊ nō ꝑualuerūt. nec locus eoꝝ
⁊c. Dicit ꝙ duplex fuit ibi pugna. Quaꝝ
prima ſūpſit initiū a lucifero. ſic nūc īpel
lit hoīes ad peccādū: ſic īpulſit ſcōs ange
los ad cōſentiendū ſibi: ſed mirabiliter re
ſtiterūt. Scda pugna ſumpſit initiū ab an
gelo michaele. videns. n. ꝙ taliter delique

rit ꝙ in morte dignus erat. ⁊ ꝙ in celo hita
re cū ſuis angelis nō deberet. expellit eū
viriliter ⁊ in iſtū aerē caliginoſū ſꝫ aplꝫ
deiecit. lꝫ aliter reſtiterit lucifer eis q̄ntū po
tuit ſed nō ꝑualuit. nec locus eius eſt am
plius inuentus in celo.

Sexta cōtēplatio eſt. Quo pctō pecca
6ª ꝯtē uit angelus primus. Dicitur ꝙ quadrupli
ci pctō. Et primo peccato ſupbie ⁊ preſum
ptionis videns ſe eſſe nobiliſſimū in donis
naturalibus nō dedit honorem deo: ſꝫ ina
E niter gloriatus eſt in ſe ipſo. vñ aplis glo
riantibus de poteſtate ſuper demones eis
data xps dixit videbam Sathanā pp hu
iuſmodi inanē gloriā quaſi fulgur de ce
lo cadentem. De qua ſupbia dī ſap. Ini
tium oīs pcti ſupbia. Scdō peccato aua
ritie ⁊ ābitionis vidēs ſe pulcherrimū ſup
oēm creaturā quā deus cōdiderat oībꝰ cō
cupiuit ꝑeſſe ſeipſuꝫ reputās dignū: ad qō
attigiſſet ſi ſtetiſſet ſcdm Anſelmū. Sꝫ qꝛ
ſine meritis ex ꝓpria auctoritate cōcupiuit
De quo Iſaie. 14. ca. Aſcēdā i celū ⁊ ſimi
lis ero altiſſimo. ⁊ inde ſup aſtra celi exal
tabo ſolium meuꝫ. Tertio pctō inuidie
⁊ emulationis. vñ inuidia eſt triſtitia de ap
ꝑenti proſpitate alterius. Sꝫ dyabolus tri
ſtatus eſt. qꝛ deus oibus ꝑerat. ⁊ nulli ſub
erat. Igit inuidit. De qua inuidia dicit ſa
piēs. Inuidia dyaboli intrauit mors in or
bē terraꝝ. Et Seneca. vbi ꝓſpitas ibi inui
dia. Sola miſeria caret inuidia. Et iteruꝫ
ſap. Emulante illū inuidia pauci facti ſūt
eccleſiaſtici. 48. ca. Quarto pctō ire ⁊
indignatiōis. vidēs. n. ſe deiectū de padiſo
. ſ. voluptatis aſcendit eius malitia vſque
ad odiū dei. de quo hētur i Job. Ille erat
homicida ab initio ⁊ i veritate non ſtetit.
ſed dubiū ē. Si diu māſerūt in ſtatu inno
centie. Dicunt quidam ꝙ a principio au
rore vſqꝫ ad creationē lucis. vbi dicit gñ.
7ª ꝯtē Nō diuiſit lucem a tenebris ⁊c.

Septima contēplatio eſt. In qua d̾ ſpi
ritibus reprobis plures qōnes occurrunt.
Quaꝝ. ſ. prima eſt vtrū cognoſcāt cogita
D tiones nras. Dicitur ꝙ nō 3º. re. 8. Dici
tur. Tu ſolus noſti corda filioꝝ hoīuꝫ. Et
ſancti dicūt ꝙ illabi mētibus nris eſt ſoli
deo ꝓprium. Ubi notādū eſt ꝙ quattu
or ſunt q̄ retinet deꝰ opa faciēda. Et pri
mum eſt opus creationis. Scdm eſt iu
ſtificationis. Tertium eſt glorificatōis.
Quartum eſt cognitio cogitationis. F
Sed contra. qꝛ demones de cogitationibꝰ
nris nos accuſant. Igitur eas cognoſcūt
dicitur ꝙ cogitationē nudā nullo mō co
gnoſcere pñt. nec de ea accuſabūt ſed con
ſcia ꝓpria accuſabit. ſi quas vo cogitatio
nes cognoſcūt: cognoſcūt p ſigna: vt p mo
tū cordis aut vba aut ſigna aut opa. ⁊ hoc
poteſt bene eſſe ꝙ hijs modis cognoſcūt.

Scda qō eſt vtrum poſſint cogitatōes
immittere. dicitur ꝙ non. qꝛ ſi poſſent liberū
arbitriū cogere tunc nō peccaremus. Itē
ad cayn dictum fuit in gñ. Uerūtamē ap
petitus tuus ſubter te erit ⁊ tu dñaberis il
lius. ſed cōtra. qꝛ de iuda dicit Jo. 13. Cū
dyabolus iam miſiſſet in cor eius ⁊c. Er
go pñt immittere cogitationes ⁊ affectio
nes. Dicitur ꝙ non pñt nos cogere. ad
cogitationes vel affectiones. ſed ſolū miniſ
ſtrare vel inſtigare. Tertia qō eſt. Si in
ter demones eſt prelatio. Dicitur ꝙ ſic.
qꝛ Job penultº. dicitur. Ipſe eſt rex ſup
omnes filios ſuperbie. Item in Math. ſu
per illo. Ite maledicti in ignem eternuꝫ q̄
paratus eſt dyabolo ⁊ angelis eius. dici P
tur enim ratione ſubiectionis ſecundum
glō. ſed contra. ſi eſſet ibi prelatio eſſet ibi p
naturam aut per violentiam, aut de iure.
Non per naturam. qꝛ in die iudicij prela
tio inter eos non ceſſaret. Nec per violen
tiam, quia tūc ſemper eſſent diſcordes: cū
tñ ſūme concordēt ꝯ hoīeꝫ īpugnādo. nec
de iure. qꝛ ſemp ꝑciperēt ꝯ deū i quo nō ē
obediēdus. Itē ſuitus introducta ē p pecca
tū vt dicūt theologi. Quarto ſi ē ſeruitꝰ
inter eos. tūc lucifer cū ſit ſūmus pctōr deꝫ
oibus ſubijci cuiuꝫ ꝯriū dic Job Rñdeo
ꝙ ſicut multi latrones principi latronum
ſe voluntarie ſubijciunt vt in vnum con
ueniāt in rapina. Sic demones lucifero ſe
voluntarie ſubijciunt vt in vnum conue
niant contra hominem vt impugnent. vñ
eadē ꝑlatio eſt inter demōes aſſumpta vo
lūtarie ſicut inter angelos de iure diuino

atione pre eminentie naturalis vt dĩne cõ
4ª qõ ſtitutionis. Quarta qõ ẽ vtꝝ demões
deſcẽderint ad inferos. Dr ꝙ nõ ſed ſunt
recluſi in iſto aere caligioſo ſecunduȝ apo
ſtolum ad hebre. x°. vbi dicitur. Sic ambu
laſtis ſecundum principem aeris qui nũc
operatur in filios diffidentie. Idem dicit
Aug. ſup hemeodion. Sed occurrunt
tria dubia. Et primũ eſt. Qualiter in iſto
aere ſint incluſi a deo. Dicit ꝙ pp duo. Et
primũ eſt ad temtandũ electos. Scdm
eſt ad ſuã miſeriã ⁊ diuinã miſericordiã oſtẽ
dendã q ſubſtinet vaſa ire in multa pactẽ
tia. Tertiũ eſt. Si ibi puniuntur pena
ignis. Dicit ꝙ nõ. Tũ qꝛ nõ poſſent poſt
ignis afflictioneȝ temtare. Tum qꝛ ille de
mõ dixit veniſti ante tpˢ torquere nos ⁊c.
Tertiũ dubiũ eſt. Si oẽs temtãt. Dr ꝙ
nõ imo creduntur aliq alas torq̃re. Quin
5ª qõ ta qõ ẽ. Si demões ludificãt ſenſus nr̃os
Rñdetur tripliciter. vno modo ꝙ demon
mouet fantaſma ⁊ offert illud fantaſie inte
riori forti oblatione. ⁊ ſup illud fantaſma
cõuertit fortiſſime v̾tus interior. qꝛ videt
homini ꝙ videat caprã vbera ſugentẽ. vñ
Aug. in li°. de tri. dicit de quodã ꝙ tanta
cõuerſione monebat ſup ſpẽȝ mulieris cu
iuſdã ꝙ videbat ei carnaliter copulari etiã
vigilãdo ⁊ cũ hoc imutat ſpũȝ vt ſibi vide
tur ſignũ. Qd aũt ſpẽs ab interiori ꝓce
dat eſt qꝛ nunquã ludificat niſi circa ſpẽs
quas hõ hȝ in viſu. vñ cecũ ñ ludificat cir
ca ſpẽȝ coloris. Scdˢ modus eſt mutatio
ne organi. qñ humor ſanguineus vel va
por igneus deſcendit ad oculos tũc exterio
ra videntur ſanguinea vel ignea. Tertius
modus ſumitur ex pte obiecti. vñ ex diſpõ
ne cãdele vel paleaꝝ. vñ aliqñ palee vidẽ
tur ſerpẽtes. Quartus modus aſſignat
qꝛ ſpẽs ipedit p demones ne veniãt ad vi
ſum. ⁊ ſic pñtia nõ videt.
Sexta qõ eſt Vtꝝ demões cõtinue ſint
6ª qõ peiores. Et videt ꝙ ſic ſm illud. Supᵃ eo
rum q te oderunt aſcẽdit ſemp. Et expõit
glõ. de demonibus. Qui quãto plus affli
guntur tãto plus odiũt deum vt videt. Sed
poſt diẽ iudicii plus affligentur. vt dicunt
ſancti. ergo magis tunc peiorabunt. Sed
contra. qꝛ ſancti angeli nõ erunt meliores
ergo demones nõ pñt eſſe peiores p locuȝ
a contrariis ⁊c. Dicit ꝙ ſunt peiores reſpe
ctu hoiuȝ qbus inuidẽt. nõ aũt reſpectu dei
qꝛ in principio ſue auerſionis tantum auer
ſi ſunt a deo quãtũ potuerũt auerti. Sicut
angeli dei non ſunt meliores reſpectu dei.
ſed p miniſterium nobis ipenſuȝ. qꝛ nõ cre
ſcit eis viſio diua. pp hoc ſi ſunt meliores
reſpectu nr̃i. qꝛ de miniſterio nobis ipenſo
creſcit eis gaudiũ accidentale.
Octaua contẽplatio. Quot ſunt benefi Nõ.
cia angelorum. Dicit ꝙ tredecim ſunt.
Primũ. n. eſt. celuȝ mouere vt vitã ha
bemus probatio vt ſupra qõne ſecunda.
Scdm eſt totũ mundũ regere tã fideles
quã infideles ꝓbatio vt ſupra eadẽ ꝯtẽpla
tione. Tertiũ eſt a carceribus liberare
iuxta illud act. Nunc ſcio vere qꝛ ⁊c.
Quartuȝ eſt famelicos recreare vt pȝ
de dañ. ⁊ helia q pane ⁊ aqua iuenit ſub
neritiũ. Quintũ ẽ demões refrenare ne
extinguant puerũ quã cito eſt genitus. ſicẽ
extingerunt ſeptem viros ſarre: vt pȝ tob.
Sextum eſt demones ipugnare ne ad
pctm̃ impellãt. Exᵐ de Iuda ⁊c.
Septimuȝ eſt illuminare ſicut Ioãnes
in apoc. ad cognoſcendũ ſecreta eccliẽ ⁊c.
Octauum eſt inflãmare iuxta illud pˢ.
Qui facit ãgelos ſuos ſpˢ ⁊ flamaȝ ignis.
Nonũ eſt in pſecutione ⁊ tribulatione
fidei cconfortare. Exᵐ de beato Lauren
tio. video ante te iuuenẽ pulcherrimũ ⁊c.
Decimũ eſt in infirmitate conſolare ſicẽ
Raphael Tobiã. Exᵐ de btõ Franciſco
cum eſſet pre nimio dolore grauatus aſſu
it angelus dñi cum cythara ⁊c.
Undecimum eſt pñtare orationes no
ſtras ⁊ opera oĩa ante deum. Exᵐ de To
bia ⁊ ſarra. Duodecimũ ẽ orare ꝓ nobis
deuotiſſime iuxta illõ. Stetit ãgelus iuxta
arã ⁊c. Tertiũ decimũ ẽ pñtare orões
nr̃as an̄ deũ. ⁊ portãt i purgatoriũ quos
frequẽter cõſolant. nec dimittũt donec ſunt
in patria vt quilibet animaȝ ſibi cõmiſſaȝ
cuſtodiunt donec pñtent eam in vita eter
na hec omnia deus nouit qui cuncta ꝓut
placet ordinat ⁊ diſponit ⁊c. Amen.

❡ In feſto ſancti Franciſci ⁊ põt eſſe pro
feſto ſtigmatũ eiuſdem. Sermo primus

Quid ſũt iſte plage in medio ma
nuũ tuaꝝ. his ⁊ dicȝ plagis pla
gatus ſuȝ in domo eoꝝ q dili
gebãt me ⁊c. zacha. xiii°. c°. Qꝛ fa
cti nouitas iducit admirationẽ. ⁊ admira
tio qñ ẽ de bono add[...] delectationẽ. iõ
pplˢ audiẽs nouitatẽ doctrine xp̃i admi
rabãt ſup doctrina eius ⁊ exultabãt eiꝰ ad
mirationẽ Luc. xxiiii. c°. In reſurrectione
xp̃i diſcipuli admirabãt p̃gaudio. ⁊ allata
exultatio ſollicitat inqſitionẽ exo. xvi. vbi
dixerũt filii iſrael. Mañ. i. qd eſt hoc. Et
ſollicita inqſitio q̃rit determinationẽ ⁊ rñ
ſionẽ Luce. 2. Rñdit ieſus matri q̃rẽti qd
feciſti nobis ſic. Neſciris ꝙ in his q̃ pr̃is
mei ſũt oꝫ me eẽ. Et ideo cõſignatio qua
btũs frã. fuit xp̃o ſignatus vniuerſali eccle
ſie ſũmã adducit admirationem. Et talis
admiratio exultationẽ. Et illa exultatio i
qſitionẽ. Et talis inqſitio ꝓducta ẽ ad fi
nalẽ determinationẽ. qꝛ in ceteris ſcĩs fa
ctũ ẽ in teſtimoniũ ſctitatis coꝝ decretuȝ
canonizatõis. Ita p̃ter decretũ canoniza
tiõis btĩ frã. ſtat decretũ iſtiꝰ canonizatio
nis. ſ. plagaꝝ. Et ſcdm p̃miſſa hoc v̾bũ eſt
totius eccleſie militãtꝭ pp nouitatẽ miracu
li ⁊ admirationẽ iducte q̃renꝭ a btõ frã.
Que ſũt iſte plage ⁊c̃. Ubi. ſ. Primo
p̃mittit qõ difficilis ad ſoluẽdũ ibi. Que
ſũt iſte plage ⁊c̃. Scdõ ſubſeqt rñſio q̃
ẽ difficilis ad itelligendũ ibi. His plaga
tus ſuȝ in domo eorum q me diligebant.
Sciẽdũ ẽ tñ ꝙ in inqſitiõe difficili in
troducit hic ſcũs. Et primo vt vexillis re
galibꝰ decoratus. qꝛ hũit plagas in medio
manuũ ſuaꝝ ⁊c. Scdõ vt ſyderibus ſera
phicis iflãmatus: qꝛ in domo. ſ. amicoꝝ
ſuoꝝ iſti ſunt illi [...] igniti ſeraphi
ci in medio quoꝝ ãbulauit p̃muꝰ angelus
añ lapſũ. vt dr̃ in ezech. xxviii. Circa hanc
qõnẽ notãdũ ẽ. Qd qõ. De qd ẽ qõ ꝺ cã.
Et iõ hec qõ ẽ q̃druplex ſcdm q̃tuor gña
cãruȝ. Qꝛ qñqȝ q̃rit de cã efficiẽte p qd. ſi
cut illud Ioan. 9. ca° Quid peccauit hic
an parentes eiꝰ vt iſte cecꝰ naſceret. ptũ enĩ
ẽ cã pene effectiua: vt dr̃ de ceco reſtituto
⁊c. Qñqȝ q̃rit de cã mãli ſcdõ ꝙ dixit ie
ſus iudeis Mat. ix. Quid cogitatꝭ mala i
cordibꝰ vr̃is ⁊c. Qñqȝ q̃rit de cã formali
ſm illud Luce. xviii. Quid vis vt faciam
tibi petẽti lucẽ q̃ ẽ forma oculi. Qñqȝ q̃rit
de cã finali ſm illud luce. xvi. Quid faciã
qꝛ dñs meꝰ aufert a me villicationẽ. Et ſȝ
hos quatuor mõs põt itelligi hec qõ. Sꝫ q̃
rit de cã efficiẽte. Quid ſũt ille plage ⁊c. i.
a quo ſũt cãte effectiue. Rñdet ꝙ fuit ap
ꝑitio ſeraphica. In q̃ appitiõe notãt plu
ra mirabilia. Et ſpãliter octo. Et Pri N
mũ mirabile fuit viſio noua dũ enĩ ora
ret i mõte aluerne vidit ſeraphyn volatu
celerrio de celoꝝ ſublimitate ad ſe venire.
Que viſio fuit noua. qꝛ cũ ſint nouẽ ordi
nes angelorũ miſtrãtiũ q ſũt de media ⁊ i
fima yerarchia. Et tres aſſiſtẽtiũ ſcdm di
ſtinctionẽ illã Dañ. vii. Millia miliũ mi
ſtrabãt ei ⁊c. Et iſti aſſiſtẽtes p̃cipue duo
ſup̃mi. ſ. cherubin ⁊ ſeraphin ad nos non
mittũt ſm Diony. ſȝ deo ſemp aſſiſtunt
vt dr̃. vii. de angelica yerarchia niſi forte
ex ſpãliſſima gr̃a. ſicut in hac felici appitio
ne. vñ colligit ꝙ res fuit multũ cara. vt ꝓ
eo dicat illud Iſa. vi. volauit ad me vnꝰ
de ſeraphin. qꝛ in ſcriptura nõ legit alias
ꝙ fuerit miſſus. Scdm mirabile fuit.
Alarũ pluralitas miſticia. qꝛ iſte ſeraphin
hẽbat ſex alas tã ſplẽdidas q̃ ignitas. Et
pp reuelationẽ quã hũit in hoc ꝑpenditur
ipm ſeraphin eẽ. qꝛ ceteris angelis iſte nũe
rus alarũ nõ aſcribit in ſcriptura. Iſte aũt
ſex ale ſunt tres binarii ſuarũ actionũ ſera
phicarũ ꝑtinẽtes ſcdȝ itellectũ ⁊ volũtatẽ
qbus ſoli in deũ ferunt. Dr̃ ibi ꝙ duabꝰ
alis velabãt faciẽ maieſtatꝭ dñi dũ itelle
ctũ ⁊ volũtatẽ ad deitatẽ in ſe cõtuẽdam.
Et duabꝰ pedes eiꝰ dũ itellectũ ⁊ volũta
teᵐ iclinant ad diuinã magnificẽtiã i crea
tura inferiori capeſcẽdã in qua relucet ve
ſtimentũ trinitatꝭ ⁊c. Et duabꝰ ſiliter ve
labãt totũ corpꝰ dñi illas v̾tutes reflectũt
ſupra ſe in qua cernũt imaginẽ. imo ſilitu
dinẽ trinitatꝭ ſȝ illud Ezech. xxviii. Tu ſi
gnaculũ ſilitudinis ⁊c. Tertiũ mirabi
le ẽ crucifixio iſolita. qꝛ ſeraphin in medio

ſex alaꝝ appebat crucifixus cuꝫ tñ crucis
paſſio nullaten⁹ cōuenit ſpiritib⁹ ſeraphi
cis. ⁊ de hoc mirabaſ ſcūs frā. Hec aūt cru
cifixio declaraſ p btm̄ ignatiū q dic̄ amoꝛ
me⁹ crucifixus ē in cruce xp̄o. vbi oſidit q̄
oēs q xp̄m intime diligebāt crucifi ſūt ſm
illud apl̄i xp̄o cōfixus ſuꝫ cruci. q: ſpūs ſe
raphici ſūme diligūt xp̄m. Jdō i eius moꝛ
te ſpūaliter ſpāliter fuerūt crucifixi. Et q:
ip̄m nūc attēte reſpiciūt. ſic in ei⁹ imaginē
trāſformanſ cui⁹ plage nōdū credūſ eē de
lete eo q̄ māſerūt poſt reſurrectionē. vñ q
ſtim: cerneret ſeraphin cerneret in eis ſtig
mata xp̄i ſa rōi intellectualr ſicut ſcribitr in
btō fra. Qn vtū mirabile fuit allocu
tio ar carchana q̄ ē ꝫ ſibi appuit aliq̄ v̄ba
ei dixit q̄ nūq̄ alicui viuēti voluit reuella
re. Vñ dicit Bonauē. Credēdū ſane ē tā
archana fuiſſe illa ſeraphica eloqa q̄ nō li
ceret hoib⁹ loq ea. ſicut apl̄s fuit rapt⁹ vſ
qꝫ ad tertiū celū ⁊ ibi audiuit archana q̄
nō lꝫ hoi loq. ij. coꝛ. xij. c°. Quintū mi
rabile fuit cōiūctio ꝯrioꝝ. q: ſicut in paſſi
one xp̄i ponunſ duo ꝯria. ſic intētiſſime
vnita vt ſūmū gaudiū cū eēt in ei⁹ aīa; tñ
btā. Et ſūma triſtitia de ingēti offenſa ita
vt iſta pena ponaſ in nobis ſūme ſalutife
ra. Jta in illa ſalutifera appitōe meroꝛ ⁊
gaudiū intēſiue fuerūt in aīa ei⁹ vnita. Le
tabaſ qdē i gratioſo aſpectu ſaphice pul
chritudinis: ſꝫ crucis affixio cōpaſſiōis do
loris incēdio ipſi⁹ aīam ptrāſibat. Et iſta
viſio fuit talis ſicut illa Joānis apl̄i cō
meſtio q̄ erat amara ſimul ⁊ dulcis apoc.
lo. c°. Sextū mirabile ē pſona infinita.
q: pſona illi⁹ appenſ fuit ipſemet xp̄s: ſic
hēſ in deſcriptiōe illius q ſub ſpē ſeraph.
appebat. Dī eni xp̄s vere ſeraph eo mōq̄
docet dio. de āgelica ierar. cū oēs ſpūs ce
leſtes āgelicos vocari. q: ſumūt nomē in
ſini ordis p eo q̄ ſupioꝛes hn̄t pfectiōes
oīum inferioꝝ. Xp̄s āt hꝫ in aīa ſua oēs
pfectiōes ordis ſeraphici appuit eniꝫ xp̄s
ſub tali ſpē ad oſtendendum q̄ talis tranſ
formatio ex nimio ardoꝛis incēdio fiebat.
Seraphin eni ſm dio. ſignificat amoꝛis i
cēdiū ⁊c. Septimū mirabile ē impſ
ſio repētina. q: ſubito dū hec viſio fiēt diſ
pulit cū clamoꝛe valido ⁊ doloꝛe acerbiſſi
mo: vt ſerē in fractura carnis. Et in carne
ei⁹ xp̄i vulnera renouata fuerūt eo mō quo
añ viderat in appente ſeraphin: vt ꝓ tūc
dicere potuerit illō ad Gala. vi. Ego ſti
gmata dñi ieſu in coꝛpoꝛe meo poꝛto ⁊c.
Octauū mirabile fuit ſecreta reuelatō
vñ cū alias oīa diuina ſibi reuelata celaſ
ꝯſueuerat illō reuelauit cū ingēti tremoꝛe
dñice ei frē illuminato qñ ip̄ꝫ vidit ita ſiu
pefactū q̄ nō ſolū pp ip̄ꝫ: ſꝫ pp alios ei
pādebanſ archana diuina. ⁊ ip̄m monuit
pncipaliter q: res erat ita maīfeſta q̄ nul
laten⁹ poterat diu celari. Jſte ſūt ille pla
ge q̄ nullo mō fuerūt curate medicamē. yſ.
i°. ca°. q: plage xp̄i ſicut icurabiles erant.
poſt reſurrectionē remāſerūt ⁊ durabunt B
vſqꝫ ad diē iudicij ſm Ber. ⁊ poſtea non
occurriſ ipſas delendi. Jta ille pmāſerūt
occulte in vita ⁊ in moꝛte manifeſte. Nec
crediſ q̄ in reſurrectiōe aboleāſ quēadmo
dū vł eē intētio btī Aug. de ci. dei de cy
catrib⁹ martyꝝ ⁊c. Si hec qō q̄rat d̄ cā
māli dī q̄ ſicut cā mālis crucifixiōis apl̄i
cū dicit xp̄o cōfixus ſuꝫ cruci. fuit eius aīo
ita cā crucifixiōis iſti⁹ f[...]a caro. q: i car
neis mēbꝛis fuit realit[...]plagat⁹ vt xp̄s.
Et ſic apl̄s fuit crucifix⁹ tm̄ in mēte. Jta
iſte ⁊ i mēte ⁊ i carne. vñ btī fuit figurat⁹
btūs frā. p illū librū ſcriptū intus ⁊ foꝛis
apoc. v. q: paſſiōis xp̄i myſteria p° fuerūt
itus i aīa exarata. poſtea foꝛis i carne de
ſcripta. ⁊ ſicut ille liber fuit ſeptē ſignacu
lis exoꝛnat⁹. ita iſte fuit ſeptē appitiōib⁹
crucis decoꝛat⁹: vt hēſ i legēda. Si. n. hec
qō q̄rat de cā foꝛmali. Dī q̄ cā exēplaris
ē crucifixio q̄ crucifixus ē xp̄s q: ſicut xp̄s i
manib⁹ ⁊ pedib⁹ fuit ferreis clauis ꝯfoſſus
ſm illō p̄s. Foderūt manus meas ⁊ pedes
meos. Jta ſilitudo clauoꝝ erat i pedibus
⁊ māib⁹ nigra ſic ferꝝ eoꝝ capitib⁹ pmi
nētib⁹ ab iteriori pte manuū ⁊ iferiori pe
dū eoꝝ a coib⁹ exiſtib⁹ ex aduerſo oblōgiſ
⁊ q̄ſi ꝑcuſſis. Erāt. n. q̄ſi nerui ꝯcti ⁊ du
ri q dū a pte q̄libꝫ pmerēſ ad ptē oppoſi
tā reſultabāt. dextrū v̄o lat⁹ q̄ſi lācea trāſ
fixū rubꝛa cicatrice obductū ſepe ſanguinē
emanabat: q̄ ſtigmata Alex. papa ppꝛijs

oculis vidit: vt bulla v̄itatem ꝯfirmat. Et
iō q: ad ſilitudinē xp̄i ſic fuit crucifixus ⁊
trāſfixus ꝯpetit ei illō dañ. Spēs xp̄i
mitis ē filio dī. Prim⁹. n. ſcō ꝝ q ſcripſerūt
regulas fuit btūs Aug. Scōs bñdictus.
Terti⁹ Ber. Sꝫ quart⁹ btūs frā. ſilis filio
dei i ſtigmatib⁹. Si qō q̄rit d̄ cā finali
i. Qr alm⁹ frāciſc⁹ hūit hec. ſ. vulnera. Dī
A co q̄ aſſignāſ octo rōnes. Quaꝝ. Pri
ma ē ad ꝯfirmādū catholice fidei oraculū
q̄ nō i ſapia hoiuꝫ. ſꝫ. i v̄tute dei fuit p mi
racula ꝯfirmata. Nā mirāda ſūt cā cōfir
mādi qñ ſūt magis ſicut illō nulla v̄tute
potuit fieri niſi diua. lꝫ plura alia fiant p
āgelos. Jllō āt nō potuit fieri nec p imagi
natiōnē nec p naturā. nec p artē. nec p fa
cultatē āgelicā. q: null⁹ illoꝝ pōt attigere
niſi ad effect⁹ quoꝝ ſūt ſites in natura: vt
pꝫ. 3. de tri. Et qñ ſūt euidētia ſic illō fuit
pape ⁊ cardialib⁹ ⁊ alijs mulṫ ſpāliter p
palatū. Et qñ ſūt iſolita ſic ho: miraculū
q: retroactis tpib⁹ a ſeculis nūq̄ fuerat au
ditū ſeu viſū. Et qñ ſunt diuturna ſic hic
q: durauit p totā ſuā vitā ⁊ ēt poſt moꝛtē
⁊c. Scōa rō fuit ad reuelādum occulti
coꝛdis latibulū. q: lꝫ oīa nuda ⁊ apta ſint
oculis ei⁹ ad oſidēdū alijs ſcōꝝ v̄tutē la
tētē māifeſtat ea p extriſeca ſigna. Jn tēp
tatiōe abꝛahe fuit dcm̄. nūc cognoui. i. co
gnoſcere feci q̄ times deū. ſic exponit Au
gu. Et iō q: totū illius ſcti ſtudiū vel ſtipē
diū circa crucē dñi v̄ſabaſ iceſſāter voluit
de⁹ p crucis paſſionē ⁊ cauteriū māifeſta
re coꝛdis affectū ſcōꝫ q̄ ſimeone dcm̄ fuit
v̄gini luce. i°. Et tuā ipſi⁹ ⁊c. Tertia rō
ē ad pbādū meriti pmiū. q: ſic p q̄ qs pec
cat p hec ⁊ toꝛqēſ. Et iō dꝫ ſm diuā iuſti
ciā ſm illō ſap. xi. Jta p q̄ qs meruit dꝫ re
mūnerari ſꝫ diuā clemētiā. Et iō q: btūs
frā. circa paſſionē xp̄i ⁊ crucē fuerat ſpāli
ter mulṫ meditatōib⁹ aſſiduis ⁊ gemitib⁹
fuit dignū vt q fuerat miro crucis amoꝛe
ꝯuētus mirādo fieret crucis honoꝛe mirifi
cus. Sic. n. fuit honoꝛat⁹ ſicut milites qñ
eis veſtimēta regaīa danſ i ſignū fidelita
tis i mēſe. Quarta rō fuit ad ꝯſumādū
optatū martyriū. Cū eni iā triduo iuiſſet
v̄ſus ptes ifideliū ad moꝛtē p xp̄o ſumen
dā ⁊ diuo nutu quo ſuabaſ ad hoc moꝛta
liū moꝛtē q̄rēs nō iueniret voluit de⁹ mar
tyriū optatū in crucis ſuppliciū geſtū coꝛ
pāliter cōicare: vt cōueniat illud ad gala.
vi. Mihi āt abſit gl̄iari. Quīta rō fuit
ad renouādū dñice paſſiōis ſpectaculum.
Sicut. n. victoꝛie ſolēnes magnaꝝ pſona
rū fiue rex ꝯſueuerūt depigi ne obliuiōi tra
daſ. Jta de⁹ pr̄ victoꝛiā filij ſui regis eter
ni ſolēniſſimā vidēs obliuiōi fere traditā
i hoc mūdo voluit eā ne dareſ obliuioni
nō ſolū depigere i aīa. ſꝫ in carne ſculpere
q̄ſi iducēs nos i hac ſculptura gſaꝫ fideliu i
foꝛis ne obliuiſcaris. dedit eni p te aīam
ſuā ⁊ coꝛp⁹ crucifigi eccli. xxix. c°. Sexta
rō fuit ad oſidēdū diue acceptatiōis bene
placitū. q: cū añ hoc ſacrꝫ imiſſu fuiſſet
ei⁹ mēti p diuū miraculū q̄ i tertia aptōe
libri euāgelici ei oſideret qd acceptiſſimū
deo ē. Et ſp paſſio dñi occurriſſet. Jntelle
xit q̄ ꝯtēplatio dñice paſſiōis erat deo ac
ceptiſſima iō tota libꝛi ibi itēdebat. ⁊ vt de
us māifeſtaret cūctꝫ fidelib⁹ q̄tū ſit ei gra
ta ꝯtēplatio dñice paſſiōis voluit illō pla
citū tā celebꝛi miraculo ꝯfirmare idicens
nobis ſcō illō oraculū Jere. trenoꝝ Re
coꝛdare paupta̅ mee ⁊ trāſgreſſiōis abſin
thij ⁊ fellis: vt vniuerſi fideliū dicāt i coꝛ
de ſuo. Memoꝛia mēoꝛ ero ⁊c. Septima
rō fuit ad ꝯfirmādū regule pncipiū. q: qñ
oſidiſ aliqō puilegiū qō ē magnū ⁊ nouū
ſi teneāſ hoies adhibere fidē niſi ſit ſigil
lis regis vel pape ꝯſignatū. Et q: pncipiū
hu⁹ regule erat magnū ex eo q̄ pmittiſ ob
ſer uātib⁹ vita eterna. Et nouū q: iſolita
fuerat hacten⁹ oīoda abdicatio taꝫ i p̄pō
q̄ i cōi. Jō ſūm⁹ pōtifex ⁊ rex xp̄s voluit
ſua ppa bulla ꝯſignare i coꝛpe iſtitutoꝛis
ei⁹ vt nulli oīo hoiuꝫ eā ipugnare liceat. ſm
illō teſtāte paulo. Nec ē nēo de cetero mo
leſt⁹ eē dꝫ q̄ xp̄s ſuis ſacris ſtigmatib⁹ no
tabiliter inſigniuit. Octaua rō ē fuit ad
aīandū religiōis exercitū. q: qñ exercit⁹ ē i
bello arduiſſimo. maxia ꝯfoꝛtatio ē qñ vi
dēt añ ſe ſignū regis ſigniferi cū regali ve
xillo ⁊ qñ vidēt ſuū ducē armaturis regis
munitū. Et iō volēs xp̄s exercitū nr̄ꝫ ꝯfoꝛ
tare pmiſit nob illū ſignifeꝝ vt ſciam⁹ v̄e
q̄ ip̄ꝫ nobis tutiſſimū ⁊ ducē veꝝ nr̄ꝫ ar
mis ſue victoꝛie illuſtrant illi⁹ miliṫ nobi

litatem ⁊ ſtrenuitatẽ vt fidelitatẽ declarãs
vt nullus formidare poſſet aciei cõiũgi. vñ
bene ſignat̃ p illũ angelũ habentẽ ſignuʒ
dei viui apoc. 7. q ꝑduxit exercitũ imẽſuʒ
ante ↄſpectũ dei. Ad quẽ nos ꝑducat dei
⁊ virginis filius ieſus chriſtus. Amen.

¶ In feſto ſancti Luce apoſtoli ⁊ euangeliſte Sermo primus.

Ego ſuʒ Raphael ãgelus vnuſ
de ſeptẽ q aſtamus ante dñʒ ⁊c.
Tobie xij. ca. Ad explicationem
huiuſ v̾bi eſt intelligẽdũ. Qȝ in
diuina ſcriptura annumerãdo libꝛ tertiũ eſ
dre inueniunt̃ quattuor noĩa angelorum.
Quoꝝ.ſ. Primus eſt michael. Scðs ẽ
gabriel. Tertius ẽ Raphael. Quartuſ B
eſt vriel. De pº dicit̃ in apoc. De ſcðo in
dañ. ⁊ luce pº. De tertio tob. De quarto
eſdre 3º ca. Scðm vnã trãſlationẽ. Et iſti
quattuor angeli ſcðʒ quattuor officia diſtin
cti ſunt. Et primuſ ſcðm ſui noĩs interpreta
tionẽ fuit doctor ſapientiſſimꝰ. q̃ ſcðʒ btm̃
Iero. michael interp̃tat̃. Quis vt deꝰ ab
eo ꝙ eſt admirari ceperunt hoĩes phõpha
ri pº meth̾. Et xp̃us interrogando doce
bat ⁊c. Scðs fuit miles fortiſſimuſ. q̃ ſcðʒ
eũdẽ gabriel interp̃tat̃ fortitudo dei. Forti
tudo aũt eſt v̾tus militum ⁊c. Tertiꝰ fu
it medicus doctiſſimus. q̃ ſcðʒ eundẽ Ra
phael interpretat̃ medicina dei. ⁊ ipſe fuit
miſſus ad medicãdũ tob ⁊c. Quartꝰ fu
it ſacerdos ſciſſimus. q̃ ſcðm eũdẽ vriel in
terp̃tat̃ diuus ignis q̃ mediãte ſacerdotes
veteris teſti vniuerſa ſacrificia offerebant:
vt pʒ multiplicit̃ in leui. Sʒ nos attendẽ
do ad ſuas p̃cioſiſſimas opatiões. Micha
el fuit princeps preclariſſimus. q̃ michael
⁊ angeli eius preliant̃ cũ dracone apoc. xº
Gabriel fuit nuncius glorioſiſſimuſ. q̃ in
carnati v̾bi miſterium euãgelizauit vt hẽ
tur luce pº. Raphael fuit ſocius fideliſſimꝰ
q̃ iuuenẽ illũ fideliter in Rages ciuitatẽ
duxit ⁊ poſtea ad patrem ſanũ ⁊ incolumẽ
reduxit vt hẽtur tob. xº. Vriel fuit p̃co v̾aciſ
ſimus. q̃ penã mortis xp̃i annunciauit vt
hẽtur 3º eſdre. Et iõ ſcðm noĩs interp̃tatio
nẽ ⁊ actuʒ Raphael hũit officiũ medici.
Idcirco ad cõmẽdationem bti luce q fuit
medicus vt teſtat̃ apoſtolus cõuenienter
aſſumit̃ v̾bũ illud. Ego ſuʒ Raphael ⁊c.

Sed ad diuiſionẽ iſtius thematiſ eſt ad
uertendũ. Qȝ duo modi ãgeloꝝ repiunt̃ ſi
ue ſpũs btõꝝ ſcðʒ p̃clarã viſionẽ danie
lis pphe. Quoꝝ qdã dicuntur aſſiſtẽtes:
Quidã dñtur miniſtrãtes. De qbꝰ duobꝰ
dr dañ. vij. Milia miliũ miniſtrabãt ei. ⁊
decies centena milia aſſiſtebant ei. Et iſta
duo miſteria angelorum bñ fuerũt ſignata
gñ. xo. in ſcala Iacob in qua angeli deſcẽ
debãt. ſ. ad diuinã eſſentiã ↄtẽplãdã. Et alii
deſcendebãt hoĩbus. ſ. adminiſtrãdũ. Et ſʒ
hoc btũs lucas itroducit̃ dupliciter i hijs
v̾bis. Nã primo vt hñs officiũ ſpũs mi
niſtrant̃. Cũ p̃mit̃. Ego ſũ Raphael an
gelus. Raphael. n. angelus ſuũ officiũ ꝑ
fecte circa tobiã exercuit. Et iterꝝ angelus
eſt nomẽ ſpũs miniſtrãtis. Scðo vt hñs
officiũ ſpũs. ſ. aſſiſtẽtis. Cũ ſequit̃ vnus
dr ſeptẽ. q aſtamus añ deũ. Septẽ. n. ſpũs
ſunt i cõſpectu thrõi eiꝰ apoc. pº ca. Hũit
enim. b. luc. offm̃ eiꝰ dõ. q̃ claruit duplici
vita. ſ. actiuã ⁊ cõtẽplatiua vt pʒ manifeſtet i
actibus. Et iõ quãtũ ad vitã actiuã hũit
offm̃ miniſtrant̃. Et q̃tũ ad ↄtẽplatiuã hũit
officiũ aſſiſtenꝗ. Et pp illã cãʒ btũs Lu
cas nõ ſolũ fuit filius Raphaelis: ſʒ et Ga
brielis. q dic̃ de ſeipõ. Ego ſũ gabriel q aſto
añ deũ. Ego ſũ gabriel. Ecce offm̃ miniſtrã
di in q̃ diuina fortitudo manifeſtat̃ q aſto añ
deũ. Ecce offm̃ aſſiſtẽtis ⁊c. Qr igit̃ in v̾
bo pꝓpoſito btũs Lucas ſub angeli noĩe ẽ C
introductus. Idcirco ipſiꝰ laudibꝰ iſiſten
do colligunt̃ duodecim ↄditiões ãgeli ad
pſonã bti Luce ptinẽtes. Quaꝝ. ſ. prima
eſt. Qȝ angelus hʒ generoſitatẽ in ſuo or
tu omes eniʒ angeli ſunt filij regis eterni.
quia ab ipſo immediate ad ipſius ymagi
nem ſunt producti. Ideo dicitur Iob 38.
vbi cras cum me laudarent aſtra celi. i. fi
lij mei angeli enim ad litteraʒ ſunt omnes
filij dei. Secunda eſt ꝙ angelus habet
ſpecioſitatem in ſuo aſpectu. eſt enim crea
tura pulcherrima creaturarum a deo in eẽ
pductaꝝ. tm̃. n. trãſcendit pulchritudinẽ
ſoliſ q ipʒ intime videret ⁊ intuitiue q̃to ſol
tranſcendit pulchritudinem terre ⁊ plus

⁊ in comparabiliter. vnde tanq̃ in ſpecu
lo relucent diuina ⁊ inferiora. Et iõ diony.
de di. no. vocat angelos ſpeculum ſplen
didiſſimum. Tertia eſt. Quod angelus
hʒ fortitudinẽ in ſuo actu. vnus vnde an
gelus voluit totum firmamentum. Et ſin
guli ſingulos celos vt docetur xº ſniarum
vnde dauid dicit in p̃s. Benedicite dñm
oẽs angeli eius potentes virtute ⁊c.

Quarta eſt. Quod hʒ imortalitatẽ in
ſuo ſtatu. Sunt eniʒ angeli oẽs imortales
non quidem ex ꝓpria natura ſed ex volun
tate diuina. vñ ſtatum imortalem ſanctoꝝ
poſt reſurrectionem compat ſaluator an
gelis Math. xx. dicens. Neque nubent in
reſurrectione neqȝ nubentur ſed erunt ſic
angeli dei. Quinta eſt. Quod angelus
habet amenitatẽ in ſuo cãtu. q̃ iugiter lau
dat deum indicibili melodia vt habetur i
apocrhñt enim cãtus dulciſſiõs: vt teſtat̃
diony. de angelica yerar. vñ yſ. 6º ca. Vi
di duos ſeraphyn clamãtia ſcũs ſcũs ſcũs
dñs ⁊c. Sexta eſt ꝙ angelus habet in
uiſibilitatem in ſuo contuitu potẽtia enim
nulla ſenſitiua põt eum attingere pp ſuaʒ
eminentiã. vñ abſconditur a brutis quem
admodũ celeſtia corpora a tactu vel gu
ſtu non pñt pcipi ſed a ſolo viſu: vnde res
q̃to ſublimiores ſunt tanto ſunt a poten
tijs infimis remotiores. Ideo dicit pꝓphe
ta in p̃s. Qui facit angelos ſuos ſpũs. ⁊
mi. ſ. igneʒ mittentem. Igitur in ſpera ſua
eſt inuiſibilis. nec videtur niſi in aliena na
tura nec ſpiritus põt videri pro voto ⁊c.

Septima eſt ꝙ angelus habet limpidi
tatem in ſuo viſu. q̃ videt illud obm̃ fa
cie ad faciẽ qȝ ẽ tranſcẽdens oẽʒ creaturã
p naturã ſiue intellectualẽ ſiue ſpũalem ſi
ue ſenſibilem. ſicut eniʒ compatur oculus
noctue ad lucẽ ſolis. ſic oĩs itellectus crea
tus ad diuinã eſſentiã quã angeli ſemper
intuentur. Ideo dicitur Math. 18. Quod
angeli in celo ſemper vident fa. pa.

Octaua eſt. Quod angelus habet ſta
bilitatem in ſuo gradu. q̃ licet a principio
cadere potuerit ſicut ceteri. nõ tamen ceci
derunt: ſed ſtabiles fuerunt ſm Grego. in
moralibus. Ita confirmati ſunt ꝙ nullo
modo a ſua pfectiõe ruẽ poſſint. Et cũ deꝰ
ſub lucis noĩe creaſſet angelos vt aſſerit
Iſido. liº ethi. poſtea diuiſit lucẽ a tenebris
reiectis alijs obſtinatis illos confirmauit.
Nona ẽ ꝙ angelus hʒ v̾itatẽ in ſuo affatu
q̃ ſi bonus angelus poſſet mẽtiri tũc veri
tas diuine ſapie q̃ miſterio ãgeloꝝ fuit re
uelata nõ eſſet certa: cũ tñ ſaluator dicat in
euanº. Donec tranſeat celũ ⁊ terra ⁊c. vñ
quidã angelus dixit Danieli: vt doceret
ip ſumque in ſcriptura ſcã expreſſa ſunt.

Decia eſt. Quod angelus hʒ bonitatẽ
in ſuo influxu. q̃ ſicut malus angelus in
principio placet tranſfigurans ſe in ange
lũ lucis ſcðm apoſtolũ ⁊ tandẽ nocet. Ita
iʒ bonus in pñº terreat in fine tñ delectat
vt pʒ in angelo v̾ginẽ ſalutãte. ⁊ in dyaº
ieſũ tentãte p blãdicias. vñ malus ãglus
cõpat̃ pctõ in fine ſauciãti. Et bonus v̾tu
ti in infine getanti. vñ. circa pñm̃ in liº ma
cha. rogabãt dñm vt angelũ bonũ mitte
ret ad eoꝝ protectionẽ. Vndecia eſt. Qȝ
hʒ angelus amicitiã in ſuo affectu. q̃ an
geli diligunt hoĩes cũ circa eoꝝ cuſtodiã
ſint. tã diligentes ſicut ſui conciues ſcðum
btm̃ Gre. ſup Math. vnde vocat ipſos
frẽs queadmodũ in apoc. xiiº. Cãtabãt ꝓ
deiectione inimici humani generis dñtes
pꝓiectus ẽ accuſator fratꝝ nroꝝ. Duo
decima ẽ. Qȝ angelus hʒ dignitatẽ i ſuo
cultu. quia ſicut ſumma dignitas eſt mini
ſtrare in tẽplo eccl̃ie militãtis. Ita ſũma
dignitas ẽ miniſtrare in alia vita in tẽplo
eccl̃ie triũphãtis: cuius tẽpli ãgeli ſunt mi
niſtri: vt hẽtur apoc. 8. Qȝ alius angelus
ſtetit añ altare hñs thuribulũ aureũ i ma
nu ſua. vñ ſic ſacerdotes in eccl̃ia militãte
regibus p̃ferunt̃ vt hẽtur 4º re. Ita ange
li oĩbus in triũphali eccl̃ia exiſtibus. Iſte
duodecim. ſ. cõditiões angeloꝝ ſpãliter in A
ueniunt̃ i pº bti Luce vt merito poſſit an
gelo compari. Et pº btũs Lucas hũit ge
neroſitatẽ in ſuo ortu. q̃ ipſe fuit vnus d il
lis. 72. diſcipulis. q̃s imediate genuit xp̃s
ſic ãgeli imediate i eẽ reali talia dõ. ita iſti i
in eẽ ſpũali vñ ſcðʒ dio. de ãgelica yerar.
Iſti hũerunt p̃uilegia q̃ hñt angeli q ime
diate deo aſſiſtũt. Qua pp ieſus ſuoſ diſci

pulos immediate appellat filios. Jo.13.ca.
Scḋo hĩt ſpecioſitatē i ſuo aſpectu.q2 in
angelo tanq̃ i ſpeculo relucēt archana di
uine ſapie. Ita in illo relucēt ſacra fidei ca
tholice q̃ vidiſſet aīa ei9. Si.n.illa ime
diate nō hũiſſet inſerta diligēter nō valuiſ
ſet in euā.° ſuo ſcribere.q2 ex habūdātia cor
dis os loquit̄ Math.xi.ca. Ter° hĩt
fortitudinē in ſuo actu.q2 ſibi appropriat̄
deſcriptio dñice paſſionis.ſic Marcho re
ſurrectōis ⁊ ioāni icarnatōis ⁊ Mat.ei9
generatōis.vñ inter q̃ttuor euāgeliſtas boui
aſſimilat̄ qđ eſt aial ꝑ°laticiū in paſſione
aũt dñica ꝟtus fortitudīs declarat̄.q2 ille
eſt principaliter.fortis q̃ ē ipauidus circa
actū mortis ⁊c. Quarto hĩt imortalita
tē in ſuo ſtatu.q2 pmāſit ſine crimie:vt ſcri
bit Jero.in li°illuſtriū viroꝝ ſine quo aīa
mori nō pōt iuxta dictuz ſaluatoris. Qui
credit i me nō morieẗ ineternū. ⁊c. Qui
to hĩt amenitatē in ſuo cātu.q2 delectabi
liora carmina nobis cecinit q̃ aliqs euan
geliſta eo q̃ ꝟginis gaudia q̃ ab ipſa didi
cerat ſolertius explicauit: vt pz in āgeli an
nūciatione ⁊ ceteris ſaluatoris alijs ſmoꝝ
diſs q̃ alij ſiluerūt. vñ ipſe ē vnus d' illis
quattuor aialib9 q̃ clamāt die ac nocte añ
thronū dei: vt hẽtur apoc.6°ca. Sexto
hĩt inuiſibilitatē in ſuo cōtuitu.q2 archa
na diue ſapie q̃ ipſe nobis i ſuo euāgelio
reuelauit q̃ ſunt fundamēta fidei catholi
ce icognoſcibilia p naturā.Nō.n.ſunt na
turaliter nota facta ſz ſupnaturaliter reue
lata.vñ dic̄ apl's.Qui loquit̄ ſapiaz dei in
miſterio abſcōditaz:quā nēo principū hu
ius ſeculi cognouit ⁊c. Septio hĩt li
piditatē i ſuo viſu.q2 poſt ſuā reſurrectōez
xp̄m i fractiōe pāis illico recognouit:cui9
ſpēs i itinē fuerat ei occultata quēadmōz
marie magdalene.donec fuit vocata ex noie.
Et iō btūs lucas deſcribit i figura cheru
bin q̃ bouis ē ſi⁹ i tēplo:vt hẽtur i ezechie
le. Octauo hĩt ſtabilitatē i ſuo gradu.
q2 iſepabiliter ⁊ imutabiliter inunerabili
bus adheſit aplo paulo i euāgelij diuulga
tione ceteris dimittētib9 eū:vt pz i actib9
⁊c. Nono hĩt ꝟitatē i ſuo affatu.q2.ſ.
tota ei9 doctria fuit i ſcriptura caſt.cui fal
ſum ſubeē nō pōt ſz Aug.expſſe vñ ſolū
ipſe ſcripſit duos libros noui teſti.ſ.euglm
⁊ act9 apoſtoloꝝ ceteri ſūt vnū. Ipſe.n.fuit
vnus de illis.qb9 dictū fuit. Eritis mihi
teſtes i hyeruſalē ⁊ in oi Judea ⁊ Sama
ria vſqz ad vltimū vt pz i actib9 p°. De
cio hĩt bōitatē ſuo iſiuxu.q2 ſacre diuiniſſi
me cene in quo fuit ſūma benignitas de
clarata diligētiſſime i ſuo euā° expoſuit vt
pz luce.xx°ca. Undecio hĩt aicitiā i ſuo
affatu:q2 fuit amātiſſimus ⁊ familiariſſim9
ꝟgini marie.⁊ q̃ſi ei9 diſcipulus ab ipa ha
buiſſe credit̄ illa miſteria pmordioꝝ xp̄i in
qb9 alij euāgeẗ penitus ſiluerūt:vt pz luce
p° ⁊ 2°.Capl'is. Duodecio hĩt dignita
tē i ſuo cultu.q2 dr̄ fuiſſe ep̄s alexādrinus ⁊
eccliaz ſibi cōmiſſaz cū ſūma ordinatōe re
gebat ordinauit pſbyteros ⁊ ep̄os iſtruens
eos vt pz i theophylo. Iſtas duodeciz
2ditiōes dz hr̄e aīa fidelis ad iſtar āgeli cu
ius ē ſoror germana.q2 ab eodē pgēita. Et
ad eius ymaginē ſic āgelus pducta.lz cor
ruptibili corpi iūcta. Et p° dz hr̄e genero
ſitatē i ſuo ortu.q2 poſtq̃ ē corpi iūcta niſi
fiat p ſacrm regeneratiōis dei filia ſaluari
nō pōt.dicēte dño i Joāne. Niſi qs rena
tus fuerit ex aq̃ ⁊ ſpū ſcō ⁊c. Scḋo dz
hr̄e ſpecioſitatē i ſuo aſpectu.q2 ſic āgelus
eſt nature ſpecularis.ita ⁊ aīa oia repñtās
q̃ ſunt i ſua cogitatōe q̃ cernēt eā.ſic ſeipaz
videt.⁊ iō dz cogitare hōeſta ⁊ pulchra.q2
ſic nullus hō libēter aſpicit ad ſpeculū i q̃
ſordid9 repñtat̄. Ita nullus ſps ad aiaz
villib9 ſorditā ymagib9:ſz puris.vñ dic̄ p
pħa d' iſtis aſpectib9 imūdis mūdi ſūt ocu
li tui vt nō videāt malū ⁊c. Ter° dz hr̄e
.ſ.fortitudinē i ſuo actu.q2 tēptatiōib9 nō
dz ſuccūbere. eo q̃ debilis ē hoſtis q̃ nō
vicit niſi volētē.vñ qñ aīa ē aſſuefacta vi
ci a tēptatiōib9 difficile ē eis reſiſterer.qñ
aũt conat̄ vt vicat facile reſiſtit:vt dic̄.b.
Jo.i cañ.ſua appropiquate deo ⁊ appro
pinq̃bit nob. Et reſiſtere diabolo ⁊ fugiet
a nob. Quarto dz hr̄e imortalitatē i ſuo
ſtatu.q2 petm̄ qđ occidit aiaz dz plus dete
ſtari ⁊ horrere q̃ ſui anihilatonē. imo q̃
anihilatōe toti9 mūdi aut dāpnationē i
ferni ſic dicebat eleazarus i li° macha.6°.
ſe velle pius mitti i iferno q̃ peccare mor
taliter. vñ nimia ē aie iſania qñ pp nimiā
2placētiā q̃ nō horret q̃ vitarēt ſcti poti9
q̃ ſuā eternā penā ⁊ qlz q̃ eēt aīa iuſta ⁊c.

Quito. dz habere amenitatē i ſuo cātu.q2
in oib9 q̃ videt i vita iſta. dz laudare deū
ſic pħa qđ.iuitabat oēs creaturas ad lau
dē diuinā.vñ aīa deuota laudib9 diuinis vaca
re dz eē tamē ſollicite. Et ille cāt9 amētiſſi
mi9 i aurib9 dei dr̄ Ber. Nō chorus.ſed cor.
Nō clamor:ſz amor cantat i aure dei. Ad
iſtū cātū mouet nos apoſ.dr̄.i pſal. ⁊ ymnis
ſpūalib9 cantētes dño in cordibus veſtris
Sexto. dz hr̄e iuiſibilitatē i ſuo 2tuitu
q2 nō dz qdq̃ bōi facere eo fine vt ab hoi
b9 videat̄.ſz pp diuinū 2uitū:ne ſit ſic vna
de fatuis ꝟgib9.ſz vna d' prudētib9 dr̄. dñſ
Mat.vi. Attēdite ne iuſticiā vr̄az faciatiſ
corā hoib9 ⁊c. Sep° dz hr̄e ſimplicitatē
i ſuo viſu.q2 diuinis cōtēplatōib9 dz inītē (?)
qb9 oculus iterior clarificat̄ ⁊ nō mūdanis
cogitatōib9 q̃ hñt obnubilare oculoꝝ ſpū
aliū claritatē. vñ clamabat ꝑ̄l. dolēs q̃ co
gnouiſſet mūdana añ diuinoꝝ 2tēplationē
Ue mihi.q2 vir polut9 labijs ē° ſū ⁊ i me°
pp' poluta labia hñtis e° hito ⁊ regē dñz
exercituū.ego vidi oculis meis. Et eo mō
diſplicet deguſtāti diuina.q2 aſpic̄ ad terrēa
q̃ ſūt ſordida ⁊ poluta. Octa° dz hr̄e ſta
bilitatē i ſuo gradu.q2 tēptatiōib9 agitta
ta p inimicos.lz a vacillatōe cauē ñ poſſit
tñ a caſu pcti mortalis cauere pōt. vñ dr̄.
apo9. Qui ſe exiſtiat ſtare videat ne cadat
⁊c. Nono dz hr̄e ꝟitatē i ſuo affatu.q2 ea
q̃ ſūt fidei catholice dz ſimplr credē ⁊ firmi
ter cōfiteri. Et illa ē locutio intellectualis.
credulitas firma ⁊ tūc vera ē.cū eſt de re
gulis qbus falſuz ſubeēe nō pōt. Iſtā ꝟi
tatē nō vidēt hr̄e aīe q̃ nō curant de alijs
in nullo niſi de hijs q̃ vidēt.q.nō ſpantes
aliā vitaz.de qbus apoc. dr̄. q̃ pene incre
duloꝝ ſunt iſtigatio ignis ⁊ ſulphuris ⁊c.
Deci° dz hr̄e bonitatē in ſuo iſiuxu .q2
ois aīa bona q̃ hz tā corpalia q̃ ſpūalia.
dz ceteris cōicare debite. ſic āgelis in acti
bus archangeli bōa recepta alijs cōicant.
Iſta cōicatō bonoꝝ ſpūaliū ſit magis ex°
q̃ ꝟbo.q2 magis mouēt ſcā q̃ dicta. vñ ſal
uator. luceat lux vr̄a corā hoibus ⁊c.
Undeci° dz hr̄e amicitiā in ſuo affatu.
nō ſolū ad deū q̃ eſt eius pr̄ ⁊ angelos q̃
ſunt ei9 fratres.ſz ad ceteras creaturas .⁊
aīas q̃ ſunt ei ſorores. Oēs.n.aīe ſūt ab eo
dē pr̄e pcreate eo q̃ parētes iproductione
aīe nihil faciūt. Et iō ille aīe q̃ aicitiā mu
tuā nō hñt:ñ vidēt filie dei.ſz diabo'. vñ
ſaluator dicebat iudeis q̃ pacē odiebāt.iux
ta pphꝫ dictū. Uos ex pr̄e diab° eſtis ⁊c.
Duodec° dz hr̄e dignitatē in ſuo cultu
q2 aīa plus dz eē deuota diuinis laudib9:
⁊ ſuitijs q̃ aliqb9 reb9 trāſitorijs. ſicut ſā
cti q̃ ſunt in patria nunq̃ ceſſāt a laude di
uīa. nec unq̃ de tēplo laudis diuine exeūt
iuxta illud apoc. Qui vicerit faciā iū colū
nā in tēplo dei mei ⁊ foras nō egredietur
āpli9. Et pp illū cultū diuinū oēs ſci erūt ſa
cerdotes dei ⁊ agni. teſte ioāne i apoc. vñ
dicebat.b. Aug.q̃ oia i qb9 yerar° eccle
ſiaſtica imitat̄ celeſtē p̄ria ē diuinū offiñ.cui
deuotiſſime ē iſiſtēdū vt hic i ppetuū laude
mus viuētem in ſecula ſeculorum. Amē.

¶ In feſto oiuz ſcōꝝ ſmo.

Vidi turbā magnā quā dinūera
re nemo poterat ⁊c.apoc.7°ca.
Quia ſcōz clarā danielis pphe
tiā ſblimitas duos therarchie pn
cipatus declarat̄ ex ſolēnitate exercit9 ſub
ipſo militātis Jerarchie. Iō btūs Jo.euā
geliſta ſeraphycis ſenſuz actiōib9 icoſſan
ter itētus celſitudinē eterni ducis ex ſolē
nitate celeſtis exercitus nobis reuelare di
ſponēs illi9 celebritatē militie in ꝟbo ppo
ſito introducit dr̄. vidi turbā ⁊c. Intelli
gēdū ē q̃ ad ſolēnitatē militie quattuor iſi
gnia reqrunt̄. Et pmū ē vt multitudo ta
lis militie ſit ex multis ⁊ diuerſis pluralita
tibus inumerabiliter cōgregata q̃ ad nos
q2 ſi pp paucitatē poſſz facilit̄ nūerari nū
q̃ nobilitatē ducis declararet. Iō dr̄ in p
uer.14. In multitudine ppli dignitas re
gis ⁊ i paucitate plebis ignominia princi
pis. Scḋm eſt.q̃ talis multitudo ſit ex va
rijs natiōibus ⁊ regionibus vir congrega
ta.q2 pnceps nō hñs ptātē cōgregādi exer
citū niſi in paucis regiōibus nō ē mōar
cha. Idē ē d' mōarcha regni celeſtis. vñ dr̄
in euā° Math.8. Multi venient ab orien
te ⁊ occidēte ⁊c. Tertiū ē vt ſit ordinata
agminibus ante faciē principis vnanimi
ter preſentata.quia ordo partiuz exercitus
adinuicem eſt propter ordinem toti9 exer
citus ad ducē ſecūdū aſſ.ideo dicit̄ Job

xij. Eiuſ ſederem ſicut rex quaſi circūſtāte me exercitu erā merentiū cōſolator ⁊c.

Quartum eſt. ꝙ talis multitudo ſit ve xillis regalibus conſignata vniformiter. q2 oēs de eadē militia debēt dirigi ſub eo dem ſigno. Ideo dicit apoc. viij. Nō per angelum hñtem ſignū dei viui fuerint oēs dei ſerui q de eius familia ſunt in fronti bus cōſignati. Et vt iſtoꝝ inſigniū ſuffici entia declaretur eſt ſciendum ꝙ multitu do exercitus ex diuerſis ꝓuincijs q̄ſi in numerabiliter ↄgregata declarat ꝑncipis potētiam metuendā. multitudo qdē ex va rijs regionibus vnilr cōgregata declarat principis magnificentiā admirandam. q2 ex hoc cōuincitur eſſe monarcha. ſz multi tudo monarcha cōiungit ex ordinatis ag minibus. añ faciem principis vnanimiter ꝑſentata declarat principis ſapientiā in eo ꝙ ſcit bene ordinare ſuā militiā cōmendā dam. Sed multitudo vexillis regalibus vniformiter inſignita declarat ꝑncipis cle mentiā venerādam. in eo ꝙ ſuū ſignū ſuis ſubditis cōicat. ⁊ illa quattuor. ſ. Potētia Magnificētia: Sapientia: ⁊ Clementia ſunt ꝑncipis decentiſſima ornamenta.

¶ Quorum. ſ. Primum reſplēduit in dd.
¶ Secundū claruit in Ioſia.
¶ Tertium refulſit in Salomone.
¶ Quartum emicuit in Ezechia. vt pz ēt in libro R. Qui fuerunt magni principes in iſrahel.

Nunc ad propoſitū redden do iſta quattuor inſignia ad ſolemnitatem cuiuſlibet militie ꝑtinentia ad ſolemnita tem celeſtis militie exercitus ꝑtinere Be. Io. euangeliſta in ꝟbo propoſito ordina tiſſime nobis demōſtrat. vz ꝑmo. ꝙ celeſtis militie multitudo eſt ex diuerſis pluralita tibus mirabiliter cōgregata. Cum premit titur. Uidi turbā magnā ⁊c. Iſta eſt enim innumerabilis multitudo. de qua dictum eſt ad Abrahaam geñ. xv. Suſpice celum nūera ſtellas ſi potes. Iſte ſtelle ſunt ſan cti q poſiti ſunt in ornamēto celi empyrei ſicē ſtelle viſibiles poſite ſunt in ornamento firmamēti ſz Theologos. Scdo ꝙ celeſtis militia eſt ex diuerſis regionibus cōgrega ta. Cum ſeqtur. Ex oībus gentibus ⁊ po pulis ⁊ tribubus ⁊ linguis. Ad principis magnificentiam demonſtrandā. iſta eſt illa multitudo de qua dr. act. ij°. Erāt habitan tes Ieruſalem viri religioſi ex omni natio ne que ſub celo eſt. Iſti viri religioſi ſunt oēs q redēpti ſunt ⁊ aſſumpti ad ordines angeloꝝ. Iuxta illud Mat. xxij. Erunt in reſurrectione ſicut angeli dei in celo. Iſti habitāt in Ieruſalē que eſt celeſtis patria ſm apſtm. doctrinam apli ad gal. iiij°. di. q̄ ſurſum eſt Ieruſalem libera eſt que eſt ma ter noſtra. Tertio ꝙ celeſtis militia eſt or dinata agminib⁹ ante faciē ꝑncipis vna nimiter ꝑſentata. Cū ſequit. Stātes ante thronum in cōſpectu agni. que qdē preſen tatio fuit. exo. xix. Fuit figurata qñ Moy ſes adduxit populū Iſrael in occurſum dī de loco caſtroꝝ vbi dicitur. ꝙ ſteterūt ad radices mōtiſ Synai. Iſte Moyſes lator antique legis eſt figura dñi q eſt legiſfer nr̄ iuxta preclarā ꝓphetiam q eduxit iſrael. ſ. populum dñi ad videndū deum in patria de loco caſtroꝝ huius eccleſie militātis in occurſum dei qñ eos tranſtulit ad eccliam triūphantē que ē in patria vbi deus videt ⁊ tunc ſteterunt ad radices montis ſynai que eſt Ierarchie ſuper celeſtis. quia ad illam nulla creatura fuit aſſumpta: ſed ſo lus Moyſes. i. xp̄s illum montē aſcendit. Quar°. demōſtrat Be. Io. ꝙ celeſtis mili tia ē vexillis regalib⁹ vniformit̄ ↄſignata. Cum ſeqtur. Amicti ſtolis albis ⁊ palme in manibus eoꝝ. Ideo illa militia fuit fi gurata. Io. xij. Per illam turbā que acce ptis palmaꝝ ramis xp̄o obuiā ꝓceſſit. de qua dicit apoc. xix. Quod exercitus q ſūt in celo ſequebantur eum in veſtimentis al bis amicti biſſo albo ⁊ cādido que ſunt in ſignia paradyſi ⁊c. Uult igit B. Io. euā geliſta ad declarationē ſanctoꝝ oīm ſolēi tatē ex qbus extat multitudo celeſtis exer citus. Uidi turbā magnā. Circa quēſt ſciē dum. ꝙ in ſacra ſcriptura inueniūtur. xij. viſiones celebritatē illius multitudis ana gorice declarantes. Quarum ſex ſunt in ve. teſta. ſub velamine occultate. Et alie ſex in nouo te. cum ingenti luce declarate.
Quaꝝ prima eſt viſio ſcale Iacob. de qua pª viſio

habetur gñ. xxviij. vbi dicit ꝙ Iacob vi dit ſcalā ſtantē ſup terrā ⁊ cacumē eius tā gens celū: angelos quoqz aſcēdentes ⁊ de ſcendentes per eā ⁊ dominum innixū ſcale ⁊c. Iſta ſcala eſt angelica ierar(chi)a q̄ ex diuerſis ordinibus angeloꝝ eſt gradata mirifice: vt pz ꝑ dionyſiū de angelica ier(archi)a q̄ qdē ē ſu per terrā q̄tū ad ſitū inferius. ſ. ſup eccleſia ſtica ier(archi)a q militat ſup terrā. q2 infimus angeloꝝ eſt ſublimior viatore vt teſtat ſal uator luce. 7. de Ioāne bap. Qui aūt eſt minor in regno celoꝝ maior eſt illo. Sed cacumē eius celeſtis diuinitatis lumē at tingit. q2 ſcdm btm dionyſiū vbi ſupra ſup mi angeli ſunt circa deū. Per illā ſcalam aſcendūt ſicut angeli ꝑ actū cōtēplatiōis quo in deū feruntur Et deſcendit quo ad actū miniſtratiōis quo qdē ad dirigēdū hoies tranſmittūtur. Sed huic ſcale inni xus erat dñs. q2 in ꝑſona eſt ſuſcipiēs an geli officiū deſcendit miſſus a pre in mun dum ſicut inferiores angeli trāſmittunt ad miſtrandū nobis. iuxta illud euāgelicū. fili lius hoīs nō venit miniſtrari ſed miniſtra re. Iſta autē ſcala hz. 6. gradus q ſunt ſex ordines duaꝝ inferioꝝ Ierarchiaꝝ quaꝝ angeli ſcdm dio(nyſiu)m mittunt ⁊ remittunt ꝑ iſtā ſcalā. Et inter illos. vj. gradus eſt or do thronoꝝ in qbus ſedet dñs qñ iudicat ſua iudicia ſcdm Gre. in mor. Et idō in hu iuſmodi. ſi(gur)a throni ſalomōs hēbāt ſex gra dus. Q2 ꝟo ſm. b. diony. eccliā militans imitat q̄tū pōt triūphātem. Idō illa ſcala dz eē i ecclia vt i eius ier(archi)a. ſimpliciter ſbe ſcala iacob ad iſtar ſpirituū ſupnoꝝ. aut a ſcendamus in deū ꝑ deuotionē. aut deſcē damus ad proximum ꝑ cōpaſſionē exem plo xp̄i de quo ait apl̄s ad ephe. 4. ca. Qui aſcendit ipſe eſt qui deſcendit ⁊c. Sed ꝓh dolor ſcala mūdane ochogarchie eſt erecta in nr̄a ier(archi)a ꝑ quā aſcendunt vſqz ad celos ꝑ ſupbiā. ⁊ deſcēdūt vſqz ad abyſ ſos ꝑ auaritiā. Abyſſus. n. eſt infime terre Et ideo ſequitur. Turbati ſunt ⁊ moti ſūt ſicut ebrius in ꝑs. xvj.

2ª vi° Secūda viſio ē de ſōno Ioſeph. gñ. 37. Uidi ꝑ ſomniū. q. ſolē ⁊ lunā ⁊ ſtellas. xj. adorare me iſte. Ioſeph q a pr̄e plus cūctis fratribus amabat eſt xp̄s ieſus q cunctis hoī bus q ei⁹ fr̄es ſunt. q2 nō cōfundit fratres ſuos vocare ſz aplm ad hebreos plus ama bat a deo patre. ipſe. n. eſt filius accreſcens iuxta illud Io. bap. dicētis opz illum cre ſcere ⁊c. Hic vidit ſolē ⁊ lunā. i. aiam ſuā btām q eſt finis totius luminis in p̄ria ad i ſtar ſolis illuminātis totā ierarchiā cele ſtē ſm dio. Et carnē de ꝟgine ſumptā: q̄ i ſtar lune ab aia ineffaqiliter illuſtrat Et ſtellas. xj. ideſt. xj. ordines ſpūum btōꝝ in patria primus ſte ordo eorum qui ſunt ſi ne ſuis meritis ſaluati per gratiam paſſio nis xp̄i q decimū ordinē faciūt ſub angelis iuxta ꝑabolā in euā°. de x. drāgmis. Scd°s eſt ordo angeloꝝ ⁊ eoꝝ q ad illū ordinē ex meritis ꝓprijs ſunt aſſumpti. Terti⁹ ē or do archāgeloꝝ ⁊ illoꝝ q ad ordinē illorū ex meritis ſunt ſuſcepti. Quartus eſt or do ꝑncipatuū ⁊ eoꝝ q ad ipm ordinē ex me ritis ſunt recepti. Quintus ē ordo ꝑtātum ⁊ ipſoꝝ q ad ꝑdictū ordinem ex merit̄ ſunt aſſumpti. Sextus eſt ordo ꝟtutū ⁊ ipoꝝ q ad ſupradictū ordinē ex meritis ſunt ſu ſcepti. Septim⁹ ē ordo dñationū ⁊ illoꝝ q ad ipm ordinē ex merit̄ volabūt. Octa uus eſt ordo thronoꝝ ⁊ illoꝝ q ad ꝑfatum ordinē ex meritis ſunt accepti. Nonus or do eſt cherubin ⁊ illoꝝ q ad ſupradictū or dinē ex meritis ſunt trāſlati. Decim⁹ eſt ordo ſeraphi ⁊ illoꝝ q ad ipm ordinē ex me ritis ſunt aſſumpti. q2 ſicut de quolibet or ne iucrūt: ſic ozvt ad ſingulos ordies aſſu mant ſz anſel. Undecimus ēt ordo i ſcalā ſup oēs eſt mr̄ dñi ſz Iero. ⁊ ecclia cātat. Exaltata eſt ſcā dei genitrix ſup choros an geloꝝ ⁊c. Iſte ſunt. xj. ſtelle clariſſime in ce lo empyreo fixe de qb⁹ di baruch. 4. Stel le clare dederūt lumē in cuſtodijs ſuis vo cate ſunt. ⁊ dixerūt adſum⁹ ⁊ luxerūt ei in iocunditate q fecit illā. Qd nō pōt itelligi de ſtellis firmamēti. q2 illas vidit ſe adora re dei fili⁹. iuxta illud qd vidit. Io. i apoc. q2 vidit oēs ſcōs adorare in ſecula ſeculoꝝ Amē. Iſta aūt adoratio ꝑtinet ad vir tutē latrie. cui ſimiliter clerici dbēt eē itēti ⁊ libēter ⁊ reuerēter ea q̄ ad ꝑtinēt ad di uinū cultū ꝑficere. q2 trib⁹ leui de qua ſpūa

liter fuit i lege Moyſi diuino cultui mã-
cipata ⁊ pp hec ſola ꝑuilegiata. Sȝ vt ap
paret hodie magis ſeruiunt latrie veneris:
vt ipleat i eis illud euãgelicũ publicani . ⁊
3ᵃ viſio de rubo peccãtores p̄cedẽt vos in regno celoꝝ. Terᵃ
viſio ē de Rubo Moyſi De q̃ exo.iii.ca.
Ubi dꝭ vadã ⁊ videbo hanc viſionem ma
gnã q̃re nõ cõburat rubus ⁊c. Que viſio
põt quadrupliciter expõi vt ad ꝓpoſitũ
applicet. Pͥo iſtorice. In quo ſcḋm duo
ſunt cõſiderãda i hac viſiõe. Pͥo rubi hu
militas q̃ ab igne nõ ꝯcẽ ſumit. rubus.n.inter
minimas arbores minima. Scḋo ignis ſub-
tilitas. qꝛ ex rubo nõ aliter. qꝛ tũc rub⁹ cõ-
ſumeret ⁊c. Scḋo tropologice. qꝛ tũc ru
bus ſignat aiaȝ nr̃aȝ q̃ ē infima i cognitio
ne itellectualiũ ſic materia ꝓma i gnē ſen
ſibiliũ: iſte rub⁹ ardet ⁊ nõ cõburit. qꝛ aia
diligẽs deũ ſup oia dȝ ſpũs ſci igne ſuccẽ
di ſine ſui cõſumptiõe. de q̃ gdē igne cõſer
uãte dꝭ Iere. trenoꝝ pͦ ca. De excelſo mi
ſit ignẽ in oſſib⁹ meis ⁊ erudiuit me. qꝛ eru
ditio v̓tutũ ⁊ v̓itatis ſine illuſtratiõe a no
bis hꝛi nõ põt. Et iõ itellectus q vult ad
diſcere illũ ignē dȝ ſup oia deſiderare.

Tertio allegorice. Et tũc ille rub⁹ ē hũa
nitas q̃ ē natura xp̄ia: ſȝ ad ſũmitatē ignis
diuinitatis aſſumpta de quo igne hẽtur de-
utero. iiii. De⁹ tu⁹ ignis cõſumẽs ē. ⁊ pp
hãc viſionē ignis cũ rubo dꝭ i ps. Ignitũ
eloquiũ tuũ. i. v̓bũ tuũ genitũ vehemen-
ter. qꝛ iſta tenet archã ⁊ vnitionē diuã pſo
naꝝ in eſſẽtia ſȝ Ber. Quarto anagogi-
ce ⁊ tũc ad ꝓpoſitũ iſte rub⁹ ē vnica mul
titudo aiaruȝ nr̃aruȝ pp affinitatē q̃ hñt
ad angelos q gdē rubus ſcõȝ apl̃in ē cha
ritate inflãmatus ⁊ in pr̃ia btificatus. Et
iõ ſpũs illi ſunt illi lapides ignitt. de quo-
rũ locis fuit eiect⁹ lucifer: vt hẽtur ezechi
elis. xxviii. vbi dꝭ eieci te de monte ſcõ dei
de medio lapidũ ignitoꝝ. Iſte ē ille btifi-
cus ignis pficiẽs ⁊ nõ nocẽs de quo dicit
Iſa. 3i. Ignis dei i ſyõ. ⁊ camin⁹ ei⁹ i hye
ruſalē q̃ dꝭ viſio pacis. Iſti ſacratiſſimo
igni ꝯriat. ſ. Pͥo ignis abũdãs ⁊ ſupbia
Ignis multiplex quibus fuerunt cõſumpti ꝑncipes miſſi ab
achab ad heliã 4ᵒ. R̃e. i. Secũdo ignis rã
coris ⁊ iracũdie quo fuit cõſumptus cho-
reus ſol petrus. ignis malignitatis ⁊ inui-
die. de quo hẽtur i leuitico. Tertio ignis
carnalitaꝫ ⁊ imũdicie q deuorauit ſodo
4ᵃ viſio de ſolio mitas gñ. xix. Quarᵒ ignis cupiditaꝫ ⁊
auaritie q cruciat diuitē i īferno luc. 16. cͦ.
Quarta viſio ē d ſolio ſublimi yſ. vi.
Uidi dñm ſedentē ſup ſoliũ excelſuȝ ⁊ ele
uatuȝ: ⁊ plena erat tota domus maieſtate
eius. Iſtud ſoliũ in quo ſedet dñs ē celum
empyreũ de quo ait dñs in yſ. lxvi. Celuȝ
mihi ſedes eſt ⁊ diuinitas ſimpliciter ibi req
eſcit. qḋ celũ eſt excelſuȝ ⁊ eleuatũ ſup oia
domꝰ corpa. imo ſcḋm aſtrologos ibi ē. x. ſpa. Et
plena erat domus maieſtate eius. hec do-
mus eſt aula padiſi. de qua in ps. Letatus
ſum in his q̃ dicta ſunt mihi in domo dñi
ibimus Et bti q hitant i domũ tua dñe.
Et iterꝝ laus ei⁹ i eccl̃ia ſcõꝝ. Iſta domus
erat plẽa maieſtate dĩ. qꝛ de plẽitudie felici
taꝫ diue ſci ſȝ capacitates ſue volũtaꝫ q̃ eſt
.q. ifinita plene recipiũt ſm dio. ⁊ ea q̃ ſub
ipo erãt replebãt teplũ qꝛ erit plẽa qñ thrõi
ruẽtiũ erũt elecꝫ hoib⁹ ornati. qꝛ nullus lo
cus i illis nuptiis vacu⁹ remãebit ſm xᵗ pa
bolã Mat. 22. iplete ſũt nuptie diſcũbẽtiũ.
ſeraphin ſup illḋ. qꝛ ſupiori pte celi ē ordo
ſeraphycus collocatus ſȝ dioᵐ vbi ſupra.
Sexale v ui ⁊ ſex ale alteri. Et duab⁹ vela
bant faciem eius. qḋ eſt dũ illi ſpũs btĩ in-
tellectũ ⁊ volũtatē q̃ ſunt due ale cõtẽpla
tionis erigũt ſe ad diuã eſſẽtiã intuendaȝ.
Et duabus pedes eius dũ deſcendunt ad
cõſiderationē creaturaꝝ in qbus ſȝ Aug.
ſup gñ. ad lraȝ relucet veſtigiũ trinitaꝫ. Et
duabus vellabãt ⁊c. Dũ reuertũtur p eaſ
dē potẽtias ad ſemetipſos in qbus eſt tri-
nitatis ſignaculũ iuxta illḋ ezechielis. Tu
ſigna[illegible]lũ ſilitudinis ⁊c. Et clamabant al
ter ad alterꝝ. ſ. ſ. ſ. ⁊c. Qꝛ ſcḋm dio. ſupiores
illius ordinis reuelãt inferiorib⁹ archana
ſcē trinitaꝫ in qbus ſcitas vna inuenit tri
plici mõ. ſ. In pr̃e ſcificãte ⁊ nõ ſcificato.
In filio ſicut in ſcificato ⁊ ſcificãte. ſ. ſpũs
cũ ſcitatem accipat ad intra caȝ nõ cõicat.
Dñs de⁹ ſabbaoth. i. celeſtis exercit⁹ oiuȝ
btõꝝ. Plena eſt ois terra glĩa ei⁹. qꝛ nõ
ſolum aie q̃ ſunt celeſtiũ ſpũȝ ſed etiã cor-
pa ſcõꝝ q̃ ſunt de natura terreſtriũ alia-

liũ felicitate pr̃ie replebunt. ⁊ ſequit ve mi
hi. qꝛ tacui. qꝛ pollutus in labiis ego ſum.
Et in me° ppl̃i polluta labia hñtis ego
hito. ⁊ regem exercituũ ego vidi oculis ꝓ
priis qḋ fuit v̓bũ magne cõtritionis ⁊ eſt
verbuȝ ꝑtinẽs ad fidelē cultũ vel ad reli-
gioſum deuotũ qñ exñs in cõtẽplati one
celeſtiũ ſumit: ſicut yſ. diuas imiſſiones, ve
mihi. qꝛ tacui inquit. ſ. vt nõ pãderē celeri
ter p cõpaſſionē pctã mea. qꝛ vir pollutus
labiis ego ſum. i. affectionibus mẽtis ⁊ co
gitatiõibus terrenis cordis. Et tñ iſtis nõ
obſtantibus regē exercituũ ego vidi ocu-
lis ꝓpriis. i. eius benignas influẽtias rece
pi. Diuinoꝝ.n. cõtẽplatio extollit ex iſto
loco ⁊ incitat ad pctõꝝ contritionē. Iõ
ſtatim ſequit. Uolauit ad me vnus de ſe-
raphin cũ calculo quē forfice tulerat de al
tari. ⁊ tetigit labia mea dicẽs. Ecce aufert
iniquitas tua ⁊ peccatũ tuũ mundabit. qꝛ
poſt cõtritionē ex ꝯtẽplatione celeſtiũ acq
5ᵃ viſio ſita ſequitur plena remiſſio peccatorum.
Quinta viſio eſt de thau. ezechielis ix.
ca. Ubi ait deus ad miniſtros ſuos. Oēm
ſup quē videritis ſignũ thau. ne interficia
tis ⁊c. Iſtḋ ſignũ eſt ſignũ crucis inpſc-
ctis quo quidē ſigno eſt tota militia cele-
ſtis curie cõſignata. Iõ apoc. ix. p̄cipit mi
litie infernali ne ledãt hoies q hñt hoc ſi-
gnũ in frõtibus ſuis. Sed illud ſignũ hẽt
xp̄s pfecte ad modũ thau. qꝛ meritũ crucis
eſt in illo formaliter ⁊ virtualiter in ceteris
virtualiter tñ. Sȝ ideo totus celeſtis exer
citus hoc ſigno cõſignat. qꝛ p crucis my-
ſterium ad illã militiaȝ ſunt aſſumpti. Iõ
dicit apoc. 7. Qḋ iſti ſunt qui lauerũt ſto
las ſuas i ſanguine agni. Iſti ſoli ſic ſigna
ti adeo p̄cipiunt nõ interfici. qꝛ in ſolis il-
lis nõ hȝ ptē mors ſcḋa que eſt infernalis
dãnatio. vñ apoc. 28. Btũs qui hȝ ptē in
reſurrectione prima. In his.n. ſcḋa mors
locũ nõ hȝ. ſed erũt ſacerdotes dei ⁊ agni.
Et regnabũt cũ xᵒ mille annis. i. ꝑpetuo
ſm Aug. de ci. dei. Iſtud ſignũ debemus
p carnis macerationē in frõtibus nr̃is per
amarã pniaȝ pctõrum noſtroꝝ hr̃e. qꝛ hoc
ſigno nunc conſignãtur penitẽtes iuxta il-
lud ezechielis ix. ſigno thau. ſup frontem
virorꝝ dolentiũ. ⁊ gemẽtiũ ſup oibus iniq
tatibus iſrael.

Sexta viſio eſt d antiquo dierũ dan.
vii. Ubi ait. Aſpiciẽbã in viſione mea do
nec throni poſiti ſunt ⁊ antiquus dierum
veſtimentũ eius cãdidũ ſicut nix ⁊ capilli
capitis. q. lana alba ⁊ munda ⁊ thronus 6ᵃ viᵒ.
eius ſicut flãma ignis fluuius igneus ra-
pidus qui egrediebat a facie eius mille mi
lia miniſtrabãt ei. ⁊ decies cẽtena millia aſ
ſiſtebãt ei. Et ſequit Aſpiciebã in viſione
noctꝫ. ⁊ ecce in nubib⁹ celi filius hoĩs veniẽ
bat. ⁊ vſqꝫ antiquũ puenit. ⁊ i ꝯſpectu ei⁹
obtulerũt eũ. ⁊ dedit ei poteſtatē honorȝ
⁊ regnũ ⁊ ois populus ⁊ trib⁹ ⁊ lingue ſer
uiũt ei. ptãs eius potãs eterna que nõ au
feretur. ⁊ regnũ eius qḋ nõ corrumpetur.
Iſte antiquus dierꝝ eſt pſona dei pr̃is qui
non ſoluȝ eſt monarcha in toto vniuerſo
cui plene dñatur ⁊ nõ ſolũ yerarcha in ec
cleſia militãte que ab ipſo effectu pateı no
regulatur. Sed etiã tetrarcha in ſupercele
ſti yerar. qꝛ pſone diue ab ipſo ſicut a pri-
mo principio originant. Iſte aũt dꝭ anti
quus dierꝝ. qꝛ b. ylari⁹ de tri. attribuit eter
nitatem pr̃i. ſicut ſpẽm ꝓli ⁊ viſum nume
ni. Throni enim ei appoſiti ſunt. quia ſin-
gulariter duo ordines angeloꝝ ⁊ ſcõꝝ cũ
eis aſſumptoꝝ. ſ. ordo thronorũ in qbus
ſedet ad ſuoꝝ iudicioꝝ caliginē declaran-
dã ſcḋm b. Gre. ⁊ ordo cherubin in qbus
reſidet ad ſuoꝝ archanoꝝ celſitudinē reue
landã. ⁊ iõ i primis reſidet ſic iudex eqtatis
In ſecundis ſic doctor v̓itatis de q̃ in ps.
Qui ſedes ſup cherubyn. iſti ergo throni
appoſiti ſunt ⁊ antiquus i eis ſedet. iſte an
tiquus pp eternitatē hȝ in ſe duos. ſ. fon-
tes pfectionũ ſpũaliũ ex qbus manãt duo
riui felicitatis in oẽs ſcõs. Quoꝝ primus
primus eſt iniffuſcabilis fulgor decoris ex
quo obiectiue ois itellect⁹ ibi btificat de q̃
fulgore dꝭ tãq̃ de iaceſſibili p nãȝ yſ. lxiiii.
Oculus nõ vidit de⁹ abſqꝫ te. Scḋuſ ē i
extinguibilis ardor amoris ex q̃ ꝓcedit flu
uius felicitat i volũtate. Pͥus nõtur in P
colore albedinis q maxͤ ꝑticipat nãȝ lucis.
Scḋs de ſignat i ſubã ignis p quē caritas
denotat. Iõ pp primum dñtur capilli ⁊

veſtimenta cādida. ꝛ pp ſecūdū fluuius
ꝛ ſedes igniti. Iſte eſt ille fluuius de quo
dicit in ps. Inebriabunt ab vbertate do
m⁹ tue ꝛ torrēte voluptat̄ tue potabiſ eos.
Iſte torrēs ē act⁹ fruitōis q̄ ſci ſunt dei pa
tria formaliter Et ſequit m'lia miliū mi.
ei. idest innumerabilia a nobis milia ſcōꝫ
b. Gre. q̄ ſunt angeloꝝ miniſtrātiū de ſe
ptē inferioribus ordinib⁹. Et decies cētena
milia aſſi. ei. q̄tū ad cherubin ꝛ ſeraphin q̄
ſolū aſſiſtunt ſcōm dem̄ dio. Et throni q̄
ſunt de ſuprema yer^a. Et ſequit Aſpiciebā
pūſionē pdictā de filio hois. q̄ ptinet ad a
ſcenſionē incarnationē ꝛ glorificationē xp̄i
In viſione noctis. i. in enigmate horruit
ſpūs meus. Si aūt illius pp̄he ſpūs hor
ruit q̄ adeo inducit in teſtimonium ſciſſi
mis ezechielis. xiiii. q̄tū dꝫ horrere ſps nr̄
malanīa q̄ſi ꝯſideram⁹ bōa celeſtia Pri̇o
debent culpā horrere ppetrati ſceleris qua
tātū deū offendimus. Scdō iacturā a
miſimus q: p pctm̄ mortale padiſum ami
ſimus. Tertio plagā inflicti vulneris
qua aīaꝫ nr̄am p pctm̄ leſimus. Quar⁹
cenſurā cōdēnati funeris qua mortē illaꝫ
incurrimus. Iſta ſunt illa quattuor ſup ad
dita de q̄bus ſapiēs eccli aſtici dicit. 26. c.
A tribus ptimuit cor meuꝫ. ꝛ in 4°. facies
mea. erubuit. Iſte quartus horror ē ō quo
habet iob. x. Vbi ſempitern⁹ horror ihitat
Sed in nouo teſtō inuenies alias. 6. viſio
Viſio- nes celeſtis milit̄ ſolēnitatē declarantes.
nes ſio. Quaꝝ. ſ. prima vio eſt apoc. iiij. De ſede
rc. dei vt ait Ioānes di. Poſt hoc vidi ho
ſtiū aptū in in celo. q: Ianua celi non fuit
A apta niſi ꝯſumat̄ figuris ve. te. Ecce ſedes
poſita erat ꝛ in ſede ſedens. ille eſt pnceps
illius militie xp̄s q̄ ſedet ad dextram maie
ſtatis in ex celſus vt dicit ad hebre. i. Ipſe
enim ſedet in ſolio regie maieſtatis ſue ad
imperandū vniuerſaliter. Iō dicit ei a pr̄e
in ps. Sede a dextris meis. Scdō ſedet i
ſolio paterne pceritatis ad regendū hanc
. ſ. miliciam affectualiter. iō dic dio. q gau
dēt oēs moto pr̄e q̄ motus eſt pī ꝛ affectu
ſm expōnēꝫ ibidē. Tertio ſedet in ſolio
iudiciarie ptātis ad iudicādū equaliter de
meritis ſcōꝛuꝫ iuxta illud ps. Duo hec au

diui. q: tibi ptās ꝛ miſericordia. q: tu reddes
vniciuq; iuxta opa ſua. Quarto ſedet
in ſolio magiſtralis auctoritatis ad docen
dum ſupernaturaliter. q: illuminationes
a pr̄e ſibi traditas analoyce ſanctis colcat
iuxta illud Io. venit hora cū iā nō in pro
uerbijs loquar ꝛc. Et ſequit ꝛ q̄ ſedebat
ſilis erat lapidibus Iaſpidis ꝛ ſaphiri q̄.
confortant viſum. q: ex viſione ſoli⁹ hui⁹
non obtundunt oculi papilla., vt patet in
euan°. Et iris erat in circuitu ſedis ꝛ ſup
thronos. xxiiii. Seniores qui ſunt. xxiiij
Prophete veteris teſti. ſ. Samuel dauid.
Nathan. Gad. Oēs ſunt in p°. re. Ache
as qui pphetauit ad Ieroboā regni ſalo
monis. 3°. re. xi. Sextus Ioſias qui pro
nunciauit ioſaphat habiturum victoriam
de aman. Elyas. Elyſeus. Yſaias. Iere
mias. Ezechiel. Daniel. Oſee cū reliquiſ
xi. pphetis minoribus vſq; ad mathiaꝫ
qui eſt vltimus: ꝛ ſic ſunt. xxiiij. Et ſequit
q habebant in capitibus ſuis coronas au
reas pp premium ſubſtātiale. ꝛ de throno
procedebant fulgura maledictionū. ſ. ꝛ vo
ces increpationum ꝛ tonitrua cōminatio
num que per iſtos pphetas fuerunt pla
ta in veteri teſtō. Et ſeptē lāpades ardētes
ante thronum q̄ ſunt ſeptem ſpūs dei. pvel
accipiendo p illis ſeptē ordinibus aſſiſten
tib⁹ de quoꝝ numero Raphael eſt vnus
vt habetur in tobia., Aut pro. 7. ſ. ſtatib⁹
qui ſunt miſſi a deo i terrā militātis eccle.
¶ Quorū primus ſtatus fuit apoſtoloꝝ.
¶ Secundus diſcipulorum.
¶ Tertius pontificum.
¶ Quartus doctorum.
¶ Quintus martyrum.
¶ Sextus confeſſor.
¶ Septimus virginū. iuxta illā figurā p
uer. ix. ca. Sapia edificauit ſibi domū. ſ. ec
clie. Excidit colūnas. vij. Et ſequit. ꝛ erat
mare vitreū añ thronū. q: mediū qd̄ ē in
ter ſcōs ꝛ xp̄ꝫ in patria. eſt totū pſpicuū. ꝛ
quattuor aīalia ſunt quattuor euageliſte. ſ.
Matheus hꝫ faciē hoīs. q: deſcribit xp̄i
hūitatē. Marchus leonis. q: deſcribit xp̄i
regnū ꝛ reſurrectionē. Lucas bouis. q: de
ſcribit ſacerdotiū ꝛ mortē ꝛc. Ioānes aq

le. q: verſatur circa xp̄i diuinitatē. Et illa
aīalia erant plena oculis. q: doctrina euā
gelica ē plena myſterijs. Et requiē nō hē
bant clamātia ſcūs ſcūs ſcūs dn̄s deus q̄
eſt ꝛ q̄ erat ꝛ q̄ venturus eſt oipotens ꝛc.
2ª viſio Secūda viſio noui te. eſt de archa teſti
apoc. xi°. ca. Vbi dicit q aptū ē tēplū dei
in celo ꝛ viſa eſt archa teſti in tēplo eius.
Iſta archa eſt xp̄i hūanitas i qua hitat xp̄i
oīs plenitudine diuinitatis corpaliter. ſcōm
apoſtolū ad colo. 2. In illa archa noui teſti
ſunt abſcōditi oēs theſauri ſapīe ꝛ ſcīe dei
vbi dicit q viſa eſt in tēplo dei celi apto
hoſtio poſt ſuā aſcenſionē. q: in eius aſpe
ctu oēs aīe btificātur ſicut in obo pulcher
rimo iuxta illud malachie. Vobis timenti
bus deū orietur nomē meū. oriet ſol iuſti^c. Et
ſequit q tūc ſignū magnū appuit in celo.
Mulier amicta ſole ꝛc. Iſta eſt mr̄ eccl'ia
que pregit ꝛ illuſtrat a pſatoſole ꝛ hanc
xp̄s deſponſauit ſibi formatā de dextro la
tere ſicut de adā euā. Cuius eccle duplex
ſtatus deſcribitur. Et p° ſtatus quē hēbit
in patria. q: vbi erit amicta ſole. q: ſicut ſol
ſupponitur terre ad illuminandū eā ꝛ in
flamādū. Sic xp̄s ſuppoſitus eſt eccle to
ti triūphāti ad yerarchicoꝝ actuū ſibi radi
os diffundēs ſm dio^n. Et luna ſub pedi
bus eius idest eccl'ia militās. q̄ ab eodē ſo
le lꝫ difformiter ꝛ mirabilr. q: luna accipit
claritatē a ſole. Et in capite ei⁹ corona ſtel
larū duodecim q̄ ſunt duodecim pclare fe
licitates ptēs: quas enumerat. b. Anſel. de
B ſimilitudinibus. Quarū pria eſt pulchri
tudo ſine deformitate. q: fulgebūt iuſti ſicꝫ
ſol i regno pīs coꝝ. Scda ē agilitas ſine
mole ꝛ grauitate. quia aſſument penas vt
aquile iuxta ppheticū dictū. Tertia forti
tudo ſine infirmitate. q: vt dī q̄libet poſſet
voluere celū. q: mutabūt fortitudinē ſꝫ eū
dē ppb̄aꝫ. Quarta libertas ſine ſeruitu
te. q: regnabūt ſup terram vt dī in apoc.
Quinta ſanitas ſine paſſione. q: neq; lu
ctus neq; dolor erit vltra i apoc. Sexta
longeuitas ſine morte. q: mors vltra non
erit vt ibidē. Septia ſapia ſine errore. q:
oculo ad oculū videbūt i yſa. Octaua cō
cordia ſine lite. q: illa ciuitas dī pacifica. ꝛ

rex pacificat⁹ ibidē. Nona honor ſine ſu
pbia. q: heredes dei. coheredes aūt xp̄i ſm
apoſtolū. Decia potās ſine iniuſticia. q:
tunc inducetur iuſtitia ſempiterna in dan.
Vndecia ſecuritas ſine metu. q: q̄ timet
nō eſt pfectus in caritate. Io. Duodeci
ma gaudiū ſine fletu. ꝛ gaudiū coꝝ nemo
tollet ab eis Io'. Iſta autēꝫ mulier q̄tum
ad ſtatū huius vite hñs in vtero xp̄ꝫ quo ē
grauida. parit ipm̄ i mētibus nr̄is cum cir
cuitu q̄ puenit ex nr̄a reſiſtentia iuxta illō
ad galat. x. ca. Filioli quos ego parturio do
nec pfecte formet xp̄s in vobis q̄ raptus ē
ad deū ꝛ ad thronū eius. Hāc mulierē p
ſequitur drago magnus ꝛ ruffus. idest dia
bolus q̄ hꝫ ſeptē capita idest ſeptē peccata
mortalia Et. x. cornua q̄ ſunt decē trāſgreſ
ſiones pceptoꝝ ꝛ trahebat tertiā ptē ſtella
rū celi idest angeloꝝ a celo cū eo caletuꝫ.
Et fugit mulier in ſolitudine. q: nō pōt fu
gere pſecutionē draconis niſi ſint ſepata a
mundo p quo in euā°. dn̄s voluit pꝛeꝫ ro
gare. Et ſequitur factū eſt pliū i celo. Mi
chael ꝛ exercitus eius pugnabat cū draco
ne nō in celo eccle triūphātis. q: ab ea eie
ctus fuerat a priū° ſed in celo eccle milita
tis. De q̄ celo dic dn̄s in euā°. Qui doctor
q̄ mādatū ſoluit ē minimus in regno celoꝝ
q: draco nūc eccl'ias ſubuertere aſſiſtēte ei
q̄ nūc factus eſt pnceps eccle ſic tūc erat
ſynagoge: vt ſci colligūt ex hoc loco: ſꝫ nō
pualuit draco. q: ſcā eccl'ia vſq; ifinē pſeue
rabat iuxta illud pmiſſuꝫ xp̄i Petro di.
Ego te rogaui petre vt n̄ deficiat fides tua.
Tertia viſio ē apoc. 14., ō mōte ſyon q 3ª vi°
interpretat ſpicula de quo dī in ps. Dn̄e
qs hitabit i tabernaculo tuo ꝛ ſupra mōtē
illū ſtabat agnus ille q ē pnceps toti⁹ mi
litie. ſ. xp̄s de q̄ in apoc. dignus ē agnus q̄
occiſus ē ꝛc. Ille hitat ſupra. q: ē caput to
tius eccle triūphātis. ꝛ cū eo. 144. milia
. i. oīs multitudo collecta ex. xii. Tribubus
pāalib⁹ apłoꝝ. xii. q̄ nūerus ptinet ad celeſtē
multitudinē. q̄ ē i. xii. māſiōib⁹ feliciter ordi
nata: vt infra patebit. Et illi hēbāt nomē
ei⁹ ꝛ nomē pr̄is ei⁹ ſcriptū i frōtib⁹ ſuis. ꝛ
ſi q̄rit. qd̄ erat nomen illud. Dī vno mō
ſcōꝫ vetus teſtm̄ qd̄ ē nomē dn̄i. ſ. tetagra

maton. q2 illis ōdebat ſcriptū ſup frōtē ſacer dotis itrātis tabernaculū. Oēs āt ſcī ſunt ſacerdotes dei. q2 ſeruiunt in tēplo ei9 die ac nocte vt dr̄ in apoc. Iſtud āt nomē cō ſtabat ex quattuor lr̄is quaꝝ prima ſignat iſte. Scda eſt. Tertia pncipiū. Quar ta vite. Sed alio mō ſcōꝝ no. tm̄ dr̄ qꝫ ē nomē ignotū iuxta illud apoc. vincēti da bo nomen nouū qd̄ nemo nouit niſi q acci pit. Et ſequit. Et cātabāt cāticū nouū an ſedē dei. q2 cōpleta reſurrectione innoua bitur laus diua ex glīa ſupaddita corpali. Et nemo poterat dicere cāticuꝫ niſi iſti. q2 oēs illi q cū iſtis nō numerabunt erūt in blaſfemia ſempiterna: vt pꝫ in apoc. Iſti dicūtur empti de terra. q2 xp̄i ſanguine redē pti ſunt oēs electi. Jō dicet in apoc. Rede miſti nos de ſanguine tuo ꝛc.

4ª vi°. Quarta viſio eſt de equatione ꝛ celi ap tiōe apoc. xix. Ubi ait Joānes. vidi celū ap tuꝫ. ꝛ ecce equus albus. ꝛ q ſedebat ſup eū vocabat fidelis ꝛ verax. Iſte equus albus ē xp̄i hūanitas pclariſſima ex puris ſangui nibus virginis gnāta. albedo. n. marie ꝑnci pat lucē. Dicit aūt equus. q2 a deitate ſic a ſeſſore dirigebat. Jō q ſedebat ſup eū p aſſumptionē vocabat v̄bū dei incarnatū. Et. veſtitus erat veſte aſpſa ſanguine ideſt ſua corpe ita rubricata in paſſiōe. Et exer citus q ſunt in celo ſequebant eū in eqs al bis. ideſt oēs ſcti poſt reſurrectionē i corpi bus glorificatis. de qbus dr̄ ibi. Q̄d btūs eſt q ptēꝫ hꝫ in reſurrectione pria. In his eniꝫ 2ª. mors nō hꝫ ptē. Et iſti oēs erant veſtiti veſtibus albis q̄ ſunt ornamēta ſpā lia. ꝛ ſpūalia ptinentia ad itellectū pp illu minationē albedinis ſic ibi hētur de biſſo ꝛ purpura: ſic ſunt ſcōꝝ v̄tutes. Et ſequit qꝫ angelus exiuit de celo vocans aues. i. de mones ad deuorādū carnes tribunoꝝ ꝛc.

5ª vi°. Q2 pctōres potētes pacīēter tormēta tole rabūt ꝛc. Quinta viſio ē de ciuitate pa dyſi apoc. xi. ca. Ubi ait btūs Jo. Uidi celū nouū ꝛ terrā nouaꝫ. q2 poſt diē iudicij erit lux lucis. ſic lux ſolis. Et lux ſolis ſeptupli citer clarior: vt dicit yſ. 30. ca. Et ſtabat lu na in occidēte ꝛ ſol i oriēte ſcdꝫ theologos imobiles cū toto firmamēto. q2 iam amplius an gelus p̄uenient in ſcta ſeculoꝝ. Q̄d ipſe nō erit amplius. Et ſequit in apoc. Et celuꝫ ꝛ terra abierūt. i. ſꝫ diſpōneꝫ: nō ſcdꝫ ſbāꝫ vt ait diony. Q2 vt dic Bte. Celū ꝛ ter ra p eā quā nūc hñt figurā trāſibūt. ſꝫ p eēn tiā ſine fine ſubſiſtēt. q2 oīa deducent ad ſta tū meliorē ꝛ nobiliorē. Et Aug. de ci. dei Figura hui9 ſeculi pterijt nō natura ꝛ ma re. Jā nō eſt. i. quātū ad priorē corruptibi litatē. Sequit. Uidi ciuitatē ſcām hyeruſa lē nouā deſcēdētē de celo ꝛc. Iſta ē vniuer ſitas ciuiū ſupnoꝝ nobiliſſima q parant ꝛ ornant felicitatib9 cū xp̄o ad iudiciū veniēt ſcdm illud inde apli in cano. ſua. Et veniet dñs cū ſcīs in nubibus facere iudiciū. Et ſequit. Audiui vocē ō throno di. Ecce ta bernaculū dei cū hoībus ꝛ habitabit cum eis. Et ſequit qꝫ ciuitas hēbat. xij. portas q̄ ſunt duodeciꝫ articuli fidei ſine q9 nemo pōt itrare hāc ciuitatē: vt ibidē dr̄ de ſacre dulis. ꝛ noīa apoſtoloꝝ i eis. ꝛ agni. q2 ab aplīs de x°. fuerūt collecti articuli duodeci ꝛ ciuitas hēbat duodeci fundamēta ex lapi dib9 pcioſis q̄ ſunt duodeci manſiōes i celo empyreo. Pria eſt ſcōꝝ q ſunt in celo nō ſuis meritis ꝓprijs ſed paſſionis xp̄i meri to vt puuli baptizati tn̄ infra āgelos vt ſu pra patuit. Et nouē ſunt angeloꝝ ꝛ cū eis hītantiū i nouē ordinib9. Undecia ē btē v̄ ginis q̄ oēs excellit. Duodecia mañſio ē ye rarchie ſupceleſtis i qua nō ſunt niſi tres p ſone diue. Et ciuitas illa nō eget ſole neqꝫ luna. q2 claritas dei illūinat eā ſpūaliter. ꝛ lucerna ei9 eſt agnus corpaliter. nec itra bat aliqd iniqtatū in eā p corruptionē car nis nec faciēs mēdaciū p fraudulētias mē tis. ſed tm̄ ſcripti in li° vite agni p indelebi lē grām. aut ſaltē ſcripti p pńaꝫ verā. q2 p pctūꝫ mortale qlibet de libro illo delebitur eccl. 32. Dixit moyſes aut pce populo huic Aut dele me de libro vite quē. ſcripſiſti ꝛc.

Sexta viſio eſt de flumio throni apoc. 6ª vi°.
vlt. vbi ait btūs Joānes Oſtēdit mihi an gelus flumē aque vite tanquā criſtallū p cedentē de ſede dei ꝛ agni. Iſte fluuius ē fe licitas intellectiua. q2 ſplēdida ſicut fluui9 Sed ignis dr̄ in dan. hoc eſt felicitas voli tiua. q2 vtraqꝫ dr̄ fluuius. q2 iudeo cōtinue

influit. Jō dicitur in li° ſapie. Ego ſapia effundā flumina. Iſte fluuius pcedebat de ſede dei ꝛ agni ideſt de diuina eētia obiecti ua in qua tres pſone ineffabiliter ſicut i lo co ſuo reſident naturaliter. Et ex vtraqꝫ p te fluminis lignū vite eſt xp̄s q nō ſolū eſt ibi. vbi ille fluuius ouit eſſentialiter: ſed etiā ibi vbi terrā finaliter. i. in mētibus ſcōꝝ iux ta illud Jo. In illa die vos cognoſcetis. q2 vos i me. ꝛ ego i vobis. Illud eſt lignum vite de quo ait ſapiēs loquendo de ſapia i genitiꝫ lignū vite eſt hīs qui apprehēderint eā. Sed illud lignuꝫ vite pferet duodecim fructus q faciūt. xij. potētias aīa v̄ificārū in patria. Quaꝝ prima eſt luminoſitas i xp̄o ad ſatiādū viſum cuius primū obiectū dr̄ lux. Scda eſt in xp̄o vocis amenitas ad ſatiandū auditū. q2 ad amenitatē vocis ſue ſunt mortui ſuſcitati ſcdm apoſtolū ad the ſſa. 3° ca. Tertia eſt in ipſo guſtu ſuaui tas ad ſatiandū guſtuꝫ p impreſſionē ali cuius qualitatis v̄tualiter cōtinētis oēꝫ ſa porē vt dicit qdā doctor. Quarta ē acu9 odoratus delectabilitatis p vaporē infuſū organi odoꝝ. Quinta eſt tactus lenitas. q2 nulla erit ibi qualitas inficiēs aliqē vio lentiā tactui. Jō dicit ſupra. neqꝫ cadet ſu p illos ſol ita vt nō ſolū potētie intellectiue ſꝫ etiā ſenſitiue ſint i plenitudine quietate ꝛc. Sexta delectabit in ipſo v̄tus yma ginatiua. q2 ſpēs nobiliſſime infundētur vt ex ymaginatiōe mala nō poſſint ꝯtriſtari. Septima v̄tus cōcupiſcibilis. q2 obiē ſuū delectabile hēbit in xp̄o p obiectū. Octaua v̄tus iraſcibilis q2 ſūme arduū erit qd̄ attinget. q2 eſt p naturā ipoſſibile. Nona memoria q̄tū ad itellectiuā aīam q2 in ipſa erūt memorabilia. ſūme placita a xp̄o infuſa. Et iō dicit in apoc. qꝫ primo malorum non recordabuntur. Decia po tentia inferior adñs q̄ cognoſcit in xp̄o tā q̄ in ſpeculo clariſſime oīa inferiora. Un decima potētia ſupior q̄ cōtēplabit in ipſo oīa. i. ſupiora. Duodecima volūtas q̄ in ipſo pfruet deitate btīfica ꝛc. Folia aūt li gni huius erūt ad ſanitatē gentiū iſtaꝝ. q2 v̄tutes q̄ ab ipſo fluūt curabūt oēm mor talē infirmitatē. Et ſequit qꝫ oē maledictū nō erit āplius. Et ſerui ſunt dei. ꝛ ſedes dei ꝛ agni illi erūt. ꝛ ſerui ēt ei die a nocte ꝛ vi debunt faciē eius ꝛ nomē eius ſcriptū i frō tib9 ſuis. ꝛ nox vltra nō erit. Et nō egebūt lūīne lune nec ſolis atqꝫ ſtellaꝝ. q2 claritas dei illuminabit illos. Et regnabūt in ſecula ſeculoꝝ in gaudio ꝛ pace. Q̄d nobis cōce dat xp̄s ieſus dei ꝛ v̄ginis fili9. Qui viuit ꝛ regnat in ſecula ſeculoꝝ. Amen.

¶ In cōmemoratione omnium defuncto rum. Sermo primus.

Dominus mortificat ꝛ viuificat ō ducit ad inferos ꝛ reducit p°. re. 2° ca. In v̄bo ꝓpoſito deſcribit ſta tus hoīs morientis q̄tū ad quat uor conditiones. i.

¶ Primo q̄tuꝫ ad egreſſum
¶ Secundo quantum ad progreſſum.
¶ Tertio quantum ad ingreſſum.
¶ Quarto quātum ad regreſſum.

Primo quātū ad ei9 egreſſum deſcribit. Cū dr̄ Dominus mortificat. corp9. n. ſi mor tificat niſi p hoc qꝫ aīa ab ipſo egredit. vñ dr̄ gñ 35. c. Q̄d egrediēte aīa pdolore mor tua eſt rachel. Scdo q̄tū ad ei9 pgreſſuꝫ Cū ſequit viuificat. Tūc. n. aīa viuificat qñ in glīa cōfirmat. ſic angeli boni quātuꝫ fuerūt ad deū cōuerſi Jō dic ꝓpha i p̄s. Si ambulauero i medio vmbre mortis nō ti mebo mala. q. t. me. ca. Tertio q̄tū ad ei9 ingreſſuꝫ. Cū addit ꝛ deducet ad inferos. ad tēps. i. dimittēdo i purga° eos q de pctīs nō plene ſatiſfecerunt vt qlibet coꝝ dicere poſſit illud p̄s. Dolores inferni circūdede rūt me. Quarto quo ad ei9 regreſſuꝫ. Cū poſtponit. Et reducet. i. poſt ſatiſfactioneꝫ aſſumendo ad padiſum. vñ deutero. 30. di citur. Reducet te deus tuus de captiuitate tua. q2 ſic ponuntur in captiuitate. ſicut de bitores donec debitum ſoluant. Eſt igi tur circa mortis tranſitum intentio verbi ꝓpoſiti. Idcirco occurrūt circa mortis trā ſitum. xij. conſiderationes. Quaꝝ Prima p9 art. eſt. Quid eſt mors. Dicit autem Diony. Q̄d mors nō ē alicui9 rei cōſūptio ſꝫ cōiū ctoꝝ ſeparatio. Iſta aūt diffinit° q̄druplici ter declarat. Primo q2 ſꝫ dicta ſcdm hō

cõſtat ex anima ⁊ corpore: ſicut ex materia ⁊ forma. Et tñ ſepata aīa a corpore remanet idē corpus nūero ſicut docet Ambro. de ſacris de corpore xpī. ⁊ aīa nō deſtruit ⁊c. E Scđo q: ſcđm dcā artiſtaꝝ hō eēntialiter non conſtat niſi ex aīa rōnali cum prima materia. Quoꝝ vtrūqꝫ ē incorruptibile. Et iō qñ ſepantur nullus eoꝝ conſumit. Tertio q: ſcđm dcā phorum. aīa ītellectiua ē ab extrinſeco. Et iō ſicut aduenit corpi iam genito: ita ſepatur ipſo iam nō corrupto ⁊c. Quarto q: ſꝫ dcā theologoꝝ. Mors hoīs diſtiguit a morte bruti. q: ſm dtū' Greg. in dialog. Spūs brutoꝝ carne tegit ⁊ cum carne morit. Spūs ſꝫ hoīs carne tegit. ſed cum carne nō moritur. Iſta diſtīo morꝫ militat ꝯ illos qui ad modum beſtiaꝝ viuentes aliā non putāt eē vitam. de quibus dī eccli. 3°. Dixi ī corde meo de filijs hoīum ne putaret eos dominꝰ ſimiles eē beſtijs. vñ q: mors ē cōtītoꝝ ſepatio. hinc dicit ſap. eccli. vlt°. Reuertat puluis in terrā ſuā vñ erat ⁊ ſpūs redeat ad deū q dedit illū ⁊c

2a ꝯſi° Scđa ꝯſideratio ē. Que ſunt ꝓprietates mortis. dī āt ꝙ ſunt. 12.

❡ Prima ē certitudo indubitabilis.
❡ Scđa dubietas incertificabilis ⁊c.
❡ Tertia eſt velocitas ītertranſibilis.
F ❡ Quarta eſt finalitas imperlongabilis.

Hec ⁊ alie patebūt inferius. Primo dico qđ mors ē certitudo indubitabilis. q: ſtatutum ē hoī ſemel mori apl's ad hebre. Iſta āt certitudo tollit ex hoc ꝙ videmus hoc euenire hoībus. vñ ij. R. xiiij. Omnes morimur ⁊ quaſi aque dilabit ſuper terrā non reuertentes. Scđa eſt dubietas incertificabilis. q: lꝫ quilibet ſciat ſe eē moriturum nullus cōiter ſcit quando morietur ꝓpter hoc dicebat yſaac eſau filio ſuo geñ. xxvij. Uides ꝙ ignorem diem mortꝭ mee. Et Aug. Nihil certius morte: nihil incertius hora mortꝭ. Tertia eſt velocitas ītertrāſibilis. q: ſicut nullus pōt ita velociter fugere vmbrā qn ipſa velocius ſequat eum. Ita eſt de morte. vnde Iob. viij. c°. Dies mei ſicut vmbra ſunt ſuper terram. Quarta eſt finalitas implongabilis. q: nulla cauſa dies mortꝭ pertrāſiri poteſt ꝓ ſicut tāꝗ citatio peremptoria. Iđ dicit iob xiiij. Breues dies hoīs ſunt. cōſtituiſti terminos eius q preteriri non poterūt ⁊c.

Quinta eſt voracitas irremediabilis. q: a voragine mortꝭ nullus reuertit q nunciet nobis q̄ ibi agant. Ideo deduicē epulōe dī in euangelio ꝙ rogabat patrē abraam vt mitteret lazarum ad fratres ſuos vt annunciaret. vide luce. xvj. Ideo dī Iob vij. Memento q: ventus ē vita mea ⁊ nō reuertetur oculus meus vt videat bona. nec aſpiciet me homo ⁊c. Sexta ē ineuitabilitas indeclinabilis. q: impoſſibile eſt per quācunqꝫ viam declinare mortꝭ iudicium nec prece nec ſorte nec timore nec ꝓmiſſione aut adulatione. vnde. B. in libꝰ qui dī cartula. Nulli mors impia parcit tam iuuenes rapit ꝙ ſenes. nullus miſeret per nullam fortem poteris depellere mortem non parcit ſerui nec etati nō parcit honori: ſed falce ſua omnes vt herbam ſecat. q: xpūs nec ſibi nec pꝰ filio ſuo pepecit ꝓpter qđ dicit ꝓpha ī ps. Quis ē homo q viuet ⁊ nō videbit mortē ⁊ eruat aīam ſuam de manu inferi. q. d. nullus ⁊c. Septima eſt terribilitas incompabilis. q: oēs alij terrores mēſurant p iſtū. vñ qī hō timet ignē ē ſed ꝑcipuū certe ꝑꝑ mortē q dī vltimū terribilium hoī infideli. q: dubitat totaliter annullari ⁊ peccator dānari. Ideo ꝓuer. 2° dicit ſap. Sicut rugitus leonis terror regis ⁊ ſeqtur pro mortis piculo qui prouocat eum peccat in aīam ſuam.

Octaua ē ſecuritas iperturbabilis. q: fideles ⁊ iuſti ſunt de morte ſecuriſſimi: q: in melius mutabuntur. Ideo dicebat xp̄s Mat. iiij. Nolite timere eos qui occidūt corpus ⁊c. Nona eſt amaritudo ienarrabilis quam mors habet ad infidelem ⁊ peccatores. vnde peccator rex Amalech dicebat. j. R. xv. Ad mortem appropinquas ſauli ſiccine ſepat amara mors iuxta qđ dicit ſap. eccli. xlj. O mors ꝙ amara eſt memoria tua hoī iniuſto ⁊c. Decima eſt dulcedo infatigabilis exo. vij. Sicut mercenarius deſiderat diem ſue retributionis ita homo ſanctus expectat cum deſiderio

horam ſue reſolutionis in qua oīa ſua merita retribuūtur. vñ apl's. Cupio diſſolui ⁊ eē cū xp̄o. Et iob. vij. Militia ē hoīs ſuper terram ⁊ ſicut mercenarius dies eius iuxta qđ dicit ſap. eccli. xlj. O mors bonū ē iudicium tuū hoī indigēti. ī paupi voluntarie: ⁊ cui ē cura de oībus q: ſ. diligēter ſeruant nocturna mūdi. Un°ª ē pēalitas irremediabilis. q: illd vltimū ſupplicīū ē tāꝗ terminus ⁊ mēſura oium penaꝝ huiꝰ mūdi. vñ tanꝗ maxia pena pctōꝝ maxie continuate fuit hoī itimata geñ. 2°c°. Qua cūqꝫ hora comederis morte morieris.

Duodecima ē vtilitas iappretiabilis. q: nō niſi ipſa mediāte nō poſſumus puenire ad viſionē deitatꝭ que ē ſūmū bonuꝫ noſtruꝫ ſcđm Aug. vñ exo. 33. Faciē meā videre nō poteritis. Non eni videbit me hō ⁊ viuet. Iđ dicit apl's ad philip. j. mihi viuere xp̄s ē ⁊ mori lucrū ⁊c. Iſte autē duodecim mortis ꝓprietates ſūt. 12. regule noſtrā vitā dirigentes. Cū igit de morte recordamur ſunt tanꝗ duodecī lapides ꝑcioſi in pectore poſiti vt p illud itelligamus illō qđ ſcribit eccli. 7. In omnibus opibus tuis memorare nouiſſima tua ⁊ ī eternū non peccabis.

3ª ꝯſi° Tertia ꝯſideratio ē. quot ſūt gña mortuorum. Ad qđ dicit Aug. in li°. de cura agēda pro mortuis ꝙ ſūt quatuor. ſ. Aliq ſunt valde boni. ⁊ iſti ſunt q decedunt in grā ⁊ gloria. Aliqui ſunt valde mali. ⁊ iſti ſunt qui decedunt ſine grā ⁊ cum actuali culpa. Aliqui ſunt mediocres boni. ⁊ iſti ſunt q decedunt in grā ⁊ non in gloria. A Aliqui ſūt mediocres mali q ſine grā decedunt ⁊ ſine actuali culpa. Et q: oīs qui ē in grā eſt bonus. Et q ſine grā eſt malꝰ. Et ſcđm hoc valde boni in paradiſo. Et valde mali in inferno. Et mediocriter boni in purgatorio: Et mediocriter mali in limbo. de ipſis vltimis ⁊ de damnatis dī in ps. Collocauit me ī obſcuris ſicut mortuos ſeculi. de duobus alijs dicit apl's ad colo. Mortui eni eſtis ⁊ vita veſtra abſcōdita eſt cū xp̄o in gloria.

4ª ꝯſi° Quarta cōſideratio ē. Que ſunt mortuoꝝ remedia. dicit Augu. in epiſtola ad Bonifaciū. Qđ aīe defunctorum quadrupliciter ſoluunt a pena. Quia aut oblationibus ſacerdotū ⁊ illud remediū eſt de bōis que ſunt ſup nos ⁊c. Aut oronibus ſcōꝝ ⁊ illud eſt de bonis que ſunt itra nos ⁊c. Aut elemoſynis caroꝝ. ⁊ illud ē de bōis q ſunt extra ſiue infra nos. Aut ieiunijs cognatorū. ⁊ illud ē de illis que ſunt circa nos. Et. B Primus eſt actus charitatis ſpei ⁊ fidei que ſunt v̄tutes theologice. ⁊ illud ē ꝑſtantiſſimum remediū. Secundus ē actus latrie que ē ſupma īter v̄tutes morales. ⁊ iſtud adhuc ē magis ꝑſtantiuꝫ in miſſa cum ibi concurrat actus charitatis ⁊ actus latrie. Tertius miſericordie que ē de inferioribꝰ moralibꝰ ⁊c. Quartus ē actus tēꝑantie que ē de infimis v̄tutibus moralibus eo ꝙ ſunt circa paſſiōes beſtiales. Et q: illa ꝓficiunt pro mortuis miſit iudas machabeus oblatiōes ꝓ pctis mortuoꝝ: vt hētur. 2. machabeoꝝ. 12.

Quinta cōſideratio ē. Ad qđ iſta remedia ꝓficiunt. dī aūt ꝙ ad quatuor. Et 5ª ꝯſi° ſ. Primo ꝓficiūt ad penā purgatorij ꝑcauēdā: vt ſi ante mortē orōnes ieiunia ⁊ elemoſine multiplicāt: vt hēt yſa. lviij. D Ante ibit faciē tuā iuſtitia tua ⁊ gloria domini colliget te. Scđo ꝓſunt ad illā penā mitigandā qñ ſunt ita pua ꝙ non pñt eā tollere ⁊ totaliter anullare. Tertio ꝓſunt ad penā abbreuiādā qñ ſunt ita pauca ꝙ nō pñt eā totaliter reſcidere nec annullare ⁊c. Quarto ꝓſunt ad ipſuꝫ totaliter auferendā. vt qñ ſunt ita intenſa ⁊ multa ꝙ merēt penā vltiate auferre. ⁊ ꝓ talibus dicit dñs oſee. 13. De manu mortis liberaui eos. ō morte redimā eos q ſūt ſ. in pena purgatorij ⁊c.

Sexta cōſideratio ē. Quātū ꝓſūt mortuis iſta remedia. Hic ponunt quatuor 6ª ꝯſi° veritates theologice. Quaꝝ. Prima ē. Qđ magis ꝓſūt illa ſuffragia mortuis ꝙ aliqua vtilitas tpalis poſſit in hoc mūdo. q: illa pena ē oībus penis tpalibꝰ acerbior. iđ ſm Aug. illud remediū ē vtilius E ⁊c. Scđa ē ꝙ ipendere talia remedia ē opus ſūme miſericordie. quāto eni calamitas ē grauior. tāto miſeratio ē floridior ⁊c.

ſte dño in euãgelio. Tertia eſt negare mortuis talia ſuffragia ẽ ſũme crudelitaꝭ opus. qꝛ quãto afflictio ẽ maior tãto ĩcompaſſio ẽ crudelior. Quarta ẽ ꝙ talia facere ſuffragia plus ꝓſunt faciẽtibꝰ digne ꝙ̃ illis ꝓ quibꝰ fiũt. qꝛ illi ſolũ tꝑaliter ad penã. iſtis aũt ad grãm ⁊ gloriam. ſicut elemoſyna ꝓdeſt paupi tꝑaliter ⁊ faciẽti eternaliter. Intelligẽdũ eſt tñ ꝙ illi q ſunt in purgatorio lꝫ credant̃ hr̃e penam ſenſus. Aliqui tñ hñt maiorẽ ibi ꝙ̃ aliq q ſunt ĩ inferno. tñ conſideratꝭ oĩbus hñt ꝓſperitatis eẽ ꝙ̃ illi q de hoc mundo ⁊c̃. Primo qꝛ ipſi ſunt cõfirmati in grã pro q̃ nõ amittenda ſunt ſupplicia tolerãda. Secundo qꝛ ſunt certificati de glã. Tertio quia ſunt affecti iuſtitia. Quarto quia ſũt inflammati charitate pfecta. Cuꝫ qua pena inferni erit amena. vt dicit Hugo de ara ſponſa. qꝛ fortis ẽ vt mors dilectio dura vt infernus emulatio in canti. viiiº. Jõ eccliaſ. iiij. Laudaui magis mortuos ꝙ̃ viuẽtes.

7ª ꝯſi° Septima conſideratio ẽ. Qualiter iſta remedia mortuis ꝓſunt. In qua conſideratiõe ponũt̃ alie quatuor ꝟitates. Quarꝫ.

Prima ẽ. Qꝺ ſuffragia fcã cõiter plꝰ

E proſunt illis q plus hñt de grã. qꝛ iuſtitia diſtributiua ꝺ oĩbus plus ꝯfert in politia melioribus. Scḋa ẽ ꝙ fcã pticulariter plus ꝓſunt illis ꝓ qbus pticulariter fiũt qꝛ meritum tñ alicuius nõ ꝓdeſt alteri niſi ex intẽtiõe merentiſ. Tertia ẽ. Qꝺ ꝙ̃to ſuffragia ſunt cõiora tãto ſunt vtiliora: vt bonũ cõe ꝓfert̃ bono pticulari. vñ iudic. xviij. Melius ẽ vnũ bonuꝫ vnius tribus ꝙ̃ ſingularis pſone. Quarta ẽ. qꝛ quãto illa ſuffragia ſunt ſingulariora: tãto ſũt illis ꝓ qbus fiunt vtiliora ceteris paribus qꝛ bonũ ꝯtrũ qꝺ hic ipẽdit̃ ẽ limitatuꝫ. ⁊ iõ nullũ tale ẽ ita ſufficiens ad plura ſicut ad vnuꝫ. vñ ſi xp̃a fuiſſet purus hõ nõ ſatiſfeciſſet ꝓ oĩbus lꝫ forte ꝓ vno. vñ dicit apſs ad Ro. v. Qꝺ xp̃s ꝓ nobis mortuus ẽ. nec aliq̃ alia pura creatura. qꝛ bonũ eius fuiſſꝫ limitatũ nec ad plura ſe extẽ. differ ⁊c̃.

8ª ꝯſi° Octaua cõſideratio ẽ. Quibus ꝓſunt illa ſuffragia. Ad hoc dicit Aug. in liº de cura ꝓ mortuis agenda. qꝛ nulli ꝓficiunt niſi illiſ q ſibi meruit in hac vita vt ei ꝓficiat. Et iõ nõ ꝓſunt valde bonis. qꝛ nõ indigẽt. nec valde malis. qꝛ eis ꝓdeſſe nõ pñt. Nec mediocriter malis. qꝛ hñt ſolum penã dãni: ſed ſoluꝫ ꝓſunt mediocriter bõis qꝛ ſunt mẽbra corpis miſtici. Et ſic pꝫ cui ꝓſunt. Primo nõ ꝓſunt valde bonis q ſunt in padiſo. qꝛ miſeri bris ſubuenire nõ pñt. vñ Aug. ad ianuarium. ꝙ iniuriã facit martyri q orat ꝓ martyre. Scḋo nõ ꝓſũt valde malis q ſunt ĩ iferno. qꝛ de ipſis nõ ẽ memoria in cõſpectu dei ſm̃ illud ꝓphe. Quoꝝ nõ es memor amplius ⁊ ipſi de manu tua repulſi ſunt.

F Tertio nõ mediocriter malis. qꝛ illi ſolum puniũt̃ pena dãni q̃ eſt carẽtia viſionis diuine iõ nullatenꝰ pñt releuari niſi bñficarent̃ p diuinã potẽtiã. Quarto proſunt illis q ſũt mediocriter boni q̃ ſũt in purgatorio. qꝛ nõ ẽ defectus ipoꝝ qn talia ſuffragia ꝓſint illis cũ ſint mẽbra corpis miſtici xp̃i. Nec ex pte n̄ ſacrũ vnũ mẽbroꝝ poſſit alteri ſubuenire ſm̃ apoſtolũ. Intelligendũ tñ ꝙ cũ ignoranter orat̃ pro illo q eſt in inferno totũ bonũ reuertit̃ ad faciẽtem ſm̃ illud euãgelicũ. Ad vos reuertet̃ pax vr̃a ſi ibi nõ fuerit pacis filius. Quando aũt ſciẽter qs oraret ꝓ tali peccaret. ſicut btũs Greg. ꝓ traiano impatore oraſſe dr̃ fuiſſe pcuſſus. qꝛ illis non ẽ cõpatiẽdũ. ſed maledicendũ. qꝛ ſemp deũ blaſſemat. Qñ aũt pro illo q ẽ in padiſo ſciẽter orat qs peccat. qꝛ quaſi miſer reputat̃. Qñ ꝟo ignorat multũ ꝓdeſt orãti. qꝛ videt affectũ orantiſ in verbo ⁊ curat repẽdere. Jõ dr̃ ij. macha. xij. ꝙ ſcã ⁊ ſalubris ẽ cogitatio ꝓ defunctis exorare vt a peccatis ſoluantur.

9ª ꝯſi° Nona ꝯſideratio ẽ. A quibus proſunt dr̃ cõiter ꝙ ſolum a bonis qui ſunt in grã q ẽt ſunt mẽbra xp̃i. Et ideo qꝛ vnum mẽbrũ põt alteri ſubuenire ⁊c̃ de hoc vide in tractatu de ſuffragiis articulo. v.

10ª ꝯſi° Decima ꝯſideratio ẽ. Qñ illa ꝓficiũt. dr̃ ꝙ eo tpe quo aĩa ẽ in purgatorio. Eſt tñ ſciendũ. Qꝺ tpa purgatorij ſunt quatuor. Primũ ẽ tp̃s innocẽtie in quo erãt in inferno tres mãſiones vacues. Sinus abrahe purgatoriũ ⁊ limbus. qꝛ in iſtis nõ erãt hoĩes. 4ª vero plena. ſ. infernus. qꝛ ibi ſunt demones. Scḋm fuit tp̃s inſtitie

G

tie in quo fuerũt oẽs hitare. ſ. ſancti pres in ſinu abrahe. Imꝑfecti in purgatorio p̃uuli in limbo. ꝑdices in inferno habitabãt ⁊c̃. Tertium fuit tp̃s grẽ in quo tres inhabitant̃. Vniformis tñ ſinus abrahe per xp̃m fuit euacuatus totaliter. Quartũ ẽ tp̃s glorie futurũ poſt iudiciũ in quo ceſſabit purgatoriũ. Et due tñ inhabitabuntur. vnde in apoc. xxj. ꝙ mors vltra nõ erit neqꝫ luctus in electiſ. Intelligendũ tñ ꝙ nunc oẽs hoĩes hñt priuilegiũ ꝙ p purgatoriũ trãſeunt ad padiſum. tũc aũt. ſ. ante xp̃m ſancti deſcendebant ad ſinũ abrahe. eo ꝙ ianua celi erat clauſa que fuit apta p xp̃m ⁊c̃.

11ª ꝯſi° Vndecima ꝯſideratio ẽ. Vbi iſta proficiunt. Et dicit Aug. de ci. dei ꝙ ille locꝰ ẽ ignotus. tamẽ eccleſia tenet ꝙ in iferno eſt ibi ſint quatuor mãſiones. Prima infernus. ſ. inferior vbi ſunt demões ⁊ dãnati. Scḋa ẽ limbus vbi ſũt puuli nõ

H baptizati. Tertia eſt purgatorium vbi ſunt imperfecti. Quarta eſt ſinus abrahe vbi olim erãt ſcĩ. Et limbus ẽ ſupra infernũ. purgatoriũ ſupra limbũ. qꝛ ſunt in grã. nõ illi ꝙ̃uis ſint in pena. Nota autẽ ꝙ illi q ſunt ĩ purgatorio magis eligerẽt cũ grã penã purgatorij. imo qꝺ plus ẽ penã ſenſus iferni ꝙ̃ ſine ea ſtatũ limbi. Sinus abrahe ſupra oẽs. Itẽ ĩ iferno ⁊ ĩ limbo miniſtrãt demones: qꝛ oẽs tales ſunt in ira dei. In purgatorio aũt ⁊ oli ſinu abrahe angeli cũ illi ſint in grã. vñ dr̃ luce. 16. Qꝺ lazarus portatis eſt ab angelis bonis in ſinum abrahe ⁊c̃.

12ª ꝯſi° Duodecima ꝯſideratio ẽ. Quo nouerũt illa ſuffragia mortui. Vbi ponunt̃ due ꝟitates chatolice. Prima ẽ. Qꝺ nouerũt illa p narrationẽ alioꝝ q moriũt̃: qui narrãt eis de ſtatu mũdi ⁊ de ptibus. ⁊ q̃ ibi bona fiũt pro eis ⁊c̃. Scḋa ẽ ꝙ nouerũt reuelatiõe ſcõꝝ angelorum q ſepe ad

I cõfortationẽ eoꝝ ⁊ ſuffragia ꝓ eis fcã eis nunciãt vt magis cõſolent̃ de approximatiõe liberatiõis eoꝝ. Nota ꝙ triplex eſt mors. ſ. nãlis ꝓdeſtinata. Et caſualis. Naturalis. ſ. mors ẽ extinctio caloris naturalis ⁊ ꝯſũptio rꝺalis humiditaꝭ q̃ qdẽ aeq ſita ẽ ex ſpermate vtriuſqꝫ pentꝭ tpe noſtre ꝯceptiõis ſicut videmꝰ lumẽ extingui pp olei defectũ. Mors aũt ꝓdeſtinata ẽ quam creator bñdictus ⁊ ſublimis ꝓfixit cuilibꝫ hoĩum de qua dr̃ in ps. Poſuiſti terminos eius q pteriri nõ poterũt. Et hec duo gña mortiſ nõ põt tollere medicina ⁊c̃. Mors 3ª q̃ ẽ caſualis tollit̃ p remediũ medicine exhibitũ p viã rõnis. Et ita vita hoĩs bñficio medicine ꝯſeruat̃ vſqꝫ ad ꝓfinitũ terminũ. Nota ſo qd ẽ vita. Eſt exiſtia corporis p alimẽtũ. vel vita ẽ actus ꝓcedens a corde mediãtibꝰ ſpiritibus ⁊ a calore nãli vel vita ẽ influxus ꝓcedẽs a pmo terre ⁊ ſempiterno. Nota ꝙ aĩa in exitu de corpore tria emittit ſuſpiria. Primum ẽ. Qꝺ cognoſcit ſe offendiſſe ſummũ creatorẽ. Scḋm ẽ. Qꝺ corpus eius cuius fuit ſocia tanto tpe deſerit ⁊c̃. Tertiũ ẽ. Qꝺ neſcit quo vadat: nec cũ qbus inceda t ⁊c̃. K

Nos igitur iſta tria ꝯſiderãtes hic ſtudeamus acqrere grãm vt in tali trãſitu accedamus ad glĩam. Quã nobis concedat xp̃s ieſus dei ⁊ virginis filius.

De eodem. Sermo ſecundus.

Dominus mortificat ⁊ viuificat ⁊c̃. j. R. ijº. cº. Qꝛ ſꝫ doctrinã btĩ Aug. ijº cº de ecclia. yerarꝰ. poſt ſcõꝝ ordinũ declarationem. Sequitur tractatus fideliũ defũctoꝝ. Jõ ſcta mater eccleſia poſt ſolẽnitatẽ oĩum ſanctorũ. mortuoꝝ cõmemorationẽ inducitur. Jõ pro illa memoria declaranda aſſumit̃ verbũ illud. Dominus mortificat ⁊c̃. In quo quidẽ ſermõe ꝯmemoratio defunctoꝝ declaratur quantuꝫ ad corruptẽle ſtatum. Primo q̃ ad curſuꝫ ſui egreſſus. Secũdo q̃ ad curſuꝫ ſui progreſſus. 3. quo ad curſũ ſui ingreſſus. 4. q̃ ad curſum ſui regreſſus. L Egreſſus aũt fideliũ eſt in aĩe ſeparatõne. Tunc eniꝫ aĩa egredit̃ ſicut educta de terreno habitaculo. Progreſſus aũt eoꝝ perficit̃ in cõſummatiõe gratie qꝛ ſicut angeli boni qñ fuerũt ad deuꝫ ꝯuerſi in auerſiõe maloꝝ ſunt in gratia ꝯfirmati. Sic iſti pꝰ aĩe ſeparationem mox in gratia cõfirmantur: ne vltra peccare poſſint. Ingreſſus aũt eorum inducitur in purgatorij detruſione qꝛ de cõi curſu penis tẽporalibus obligantur. Sed receſſus eoꝝ reſirmat̃ in eorum

reuerſiõe.qñ cõpleta pñia co℞ euolãt. Jõ
q̃tuʒ ad co℞ egreſſum ꝑmittiẽ. Dñs mor
tificat talẽ.ſ.in aia ſua a ſocietate ſepando
Sed q̃tum ad co℞ ꝓgreſſum ſequiẽ. Et vi
uificat.i.in gr̃a confirmaẽ. De qbus duo
bus in greſſibus inducit in teſtimoniuʒ il
lud btĩ pe.in canonica ſua 3°.ca.vi.xp̃s ꝓ
nobis paſſus eſt:vt nos offerat deo mortifi
catos qdẽ carne vi.aũt ſpũ ⁊c. Carnis.n.
mortificatio eſt in aie ſeparatione. Sʒ ſp̃s
viuificatio eſt in gratie cõfirmatione qõ ẽ
pulchrius iochale qõ angeli hñerunt ꝑter
ſuã btitudinẽ. vnde vere tũc dĩ imortalis.
Et q̃tum ad co℞ ingreſſuʒ ſequiẽ. Dedu
cit ad iferos ibi enim creditẽ eẽ locus pur
gatorij quẽ ingrediũtẽ. Quarto q̃tum
ad co℞ regreſſum q finiẽ. Cũ ſequiẽ. Et re
ducit. De quib⁹ duobus incurſibus indu
citur illud p̃s. Si aſcendero in celũ tu illic
es ecce q̃tuʒ ad finalẽ regreſſum. Si deſcẽ
dero in infernũ ades. Ecce penalẽ ingreſ
ſuʒ. Jſte eſt ille infernus. De quo dĩ i p̃s.
Uerũtamẽ deus reddimet aiaʒ meã de ma
nu inferi:cũ acceperit me. Quia g° de mor
tuis fideliũ pñs memoria agitur. Jdcirco
memoriã mortuo℞ meditãdo.ſ. Juxta con
ſilium ſapientis occurrunt no ↄis cõſidera
tiones duodecim pertractam.

p^a ↄſi° Quarum.ſ. Prima ↄſiderõ eſt. Quid
eſt mors. Dicit aũt ſcd̃m dio^m de angeli
ca ier^a 2°.ca.q mors nõ eſt alicuius rei cõ
ſumptio. Sʒ eſt cõiũcto℞ ſepa°. Et i hoc
dĩt mors hoiũ a morte iumẽto℞.q aia
hois ſepaẽ ⁊ aia bruti i corpe moriẽ:ſic do
cet btũs Gre.in iiii° dialogo℞. ⁊ iõ mors
hois quadruplici ſepatione oſtẽdiẽ. Et p^a
A eſt. Qñ hõ ſpoliaẽ veſte vetuſtate cõſum
pta aia.n. induiẽ carne ſicẽ veſtimẽto velo
citer veteraſcente. Jõ dĩ Job. 13°.ca Qua
ſi putredo cõſumẽdus ſuʒ ⁊ quaſi veſtimẽ
tũ qõ cõediẽ a tinea. Scd̃a ſeparatio eſt.
Qñ exuiẽ armatura victoria cõſumpta.q
q̃diu hõ carne tegiẽ certat cũ hoſte validiſ
ſimo.⁊ hoc certamẽ nunq̃ cõſumaẽ donec
armatura hec deponaẽ. Et q iſta armatu
ra vt plurimũ ipedit milites ne poſſit pu
gnare. Jõ dĩ apl̃s Ro.vi. Nõ exhibeãuſ
mẽbra nr̃a arma in iniquitaẽ pctõ:ſʒ arma
iuſtiẽ deo ⁊c. Tertia ẽ. Qñ egrediẽ ð ſuo
tabernaculo poſtq̃ cecidit ruina:q ſicẽ do
mus lutea eſt ruinoſa. Sic hitaculũ nr̃i cor
pis faciliter ſoluitur. Jõ dĩ iob. 4°.ca. Qõ
hoies q hitant domos luteas ↄſumentẽ ve
lut a tinea:vbi dĩ. Gre.luteas domoſ hita
mus:cũ in terram corpa nr̃a ſubſiſtimus.
Quarta ſepatio ẽ. Qñ exit de ergaſtulo
poſtq̃ cõpleuit ſuã penã.aia vtiẽ corpe ſicẽ
captiuus vtiẽ carcere vt poſuit plato. vñ tã
tũ poſuit libertatẽ poſt ſepationẽ. Qõ qdã
ei⁹ diſcipulus ſe interfecit:vt poſſet videre
illius ſtatus pulchritudinẽ ſcd̃m q recitat
Aug.de ci.dei.vñ aia ꝓphete cognoſcens
ſe icluſaʒ i illo carcere ait in p̃s. Educ dñe
cuſtodia aiaʒ meã ideſt de carcere ad cõfiten
dũ noi tuo. Me ingt expectãt iuſti donec
re.m. Et illã ſepationẽ ſic aſſimilatã dẽcri
pſit ſapiẽs eccẽ.12. Dicẽs. Memẽto creato
ris tui antequã reuertaẽ puluis i terrã ſuã.
vñ erat ⁊ ſps redeat ad deũ q̃ fecit illũ ⁊c.
2ª ↄſi° Scd̃a cõſideratio eſt. Quot ſunt gña
mortis. Et dicitur q ſunt quatuor. Qua
rum.ſ. Prima eſt corpis q̃ cãtur ex ſepa
B tione aie a corpe ⁊c. Scd̃a eſt aie que cã
tur ex ſeparatione gratie ab ipſa. Sicut.n.
anima viuificat corpus. Sic gratia ani
mam. Tertia eſt mors temporalis que
cauſatur ex ſeperatione hominis a ſtatu
ſeculi. tales enim vt religioſi reputantur
mortui ⁊c. Quarta eſt mors eter
nalis que cauſatur ex ſeparatione glorie
eterne a qua anima ſeparatur per peccatũ
quia illa vita dicitur eterna. Nota q pri
ma mors eſt a nobis ad memoriam repe
tenda.quia eius memoria maxime cohibʒ
hominem a peccatis ⁊ animat ad virtutes
vnde dicitur eccl.vii. Jn omnibus operi
bus tuiſ memorare nouiſſima tua ⁊ in eter
num non peccabis. Secunda mors eſt a
nobis ſuper omnia deteſtanda.quia non
inducitur niſi per peccatum mortale:quo i
eſt peius ſcd̃ʒ ſe.quã eterna dãna°. vñ clea
zarus doctor optimus dicit ſe magis pmit
ti velle eẽ in inferno quã diuinam legem
trãſgredi:vt habetur 2° macha.6°ca. De
illa morte ait btũs Jaco.i cano.ſuap° ca.
Pctm̃ cũ cõſumatũ fuerit generat morẽ

Tertia mors ẽ a nobis affectualiter ve
neranda.q oẽs q iſta morte moriuntẽ eo ip
ſo reges celi ↄſtituũtẽ:vt hẽtur Mat.v.c.
de relinq̃ntibus mũdũ. vbi dĩ btĩ paupe
res ſpũ.qm̃ ipſo℞ ẽ regnum celo℞. de qua
morte ait apl̃s col.3°. Mortui enĩ eſtis, ⁊
vita vr̃a abſcõdita ẽ cũ xp̃o ⁊c. Quar
ta mors ẽ ſemp ꝑtimeſcenda. q ſola illa
ẽ a qua nullus ꝑpetuo reſurgere põt. De
illa loqtur Jo.apo.xx.vi. infernũ ⁊ mors
miſſi ſũt in ſtagnũ ignis ⁊ ſulphuris. hec
ẽ mors ſcd̃a. Et i dieb⁹ ille q̃rent morteʒ ⁊
non inuenient.⁊ fugiet mors ab eis ⁊c.
3ª ↄſi° Tertia ↄſideratio ẽ.quã ſeuerũ ẽ mor
tis iudiciũ. Ad ſciendũ ẽ q quatuor ſunt il
la q̃ declarãt q ſit ſeuerũ. Et. Primũ
E ẽ.qõ illud iudiciũ ẽ vniuerſale.nullus enĩ
excipiẽ a ſnĩa mortis lata ↄ ꝑmũ hoieʒ ſʒ
Aug. vñ xp̃s nec ſibi nec mri in hac pep
ci. Jõ dixit dauid.p°.lx.xiiij. Oẽs mori
mur ⁊ q̃ſi a[qua] dilabimur ſup terrã que
nõ reuertuntẽ. Scd̃m duruʒ ẽ.qõ illud
iudiciũ eſt equale.q ſi oẽs moreremur in
vltima etate vel in prima videreẽ eẽ ſnĩa
equa. Sed q tã iuuenes q̃ ſenes tã bonos
q̃ malos.imo vt plurimũ meliores ledit
citius vĩ iniuſtũ iudiciũ eius.pp qõ dicit
ſapi.eccli.xlj. Moriẽ doctus. ꝑitus indo
ctus. Tertiũ durũ eſt.q illud iudiciuʒ
eſt irreuocabile.q nullus põt a tali ſentẽ
tia appellari ꝓpter iudicis ſũmitateʒ:nec
ipſe vult indulgere cuiq̃:vt docet Aug.i
q̃ſtioib⁹ noti ⁊ ve.te. ꝓpter qõ dicit apl̃s ad
hebr.13. Quod ſtatutũ ẽ oĩbus hoĩbus ſe
mel mori. Quartũ durũ ẽ.qõ illud iu
diciũ ẽ accelerabile.q hois ẽ breuis vita.
ſicut vmbra ⁊ mors velocius appropinq̃t
q̃ ſagitta mediũ tranſire valeat. Jdeo di
citur eccli.xlj. memor eſto qm̃ mors non
tardat. Sed oĩa illa arguat incertitudo.q
lʒ nihil ſit certius morte.tñ nihil ẽ incerti⁹
hora mortiſ ſʒ L er.ita vt null⁹ ſibi vale
at ꝓuidere. vñ dĩ gen.27. Qõ Jſaac igno
rabat diẽ mortiſ ſue ⁊c.
Quarta ↄſideratio ẽ. vñ mors fuit ex
4ª ↄſi° orta. Circa qõ iducitur quatuor ↄ̃itates.
Et. Pria ẽ.qõ mors nõ ẽ iducta a dõ
D creãte.q oĩs creatura dei bona ẽ. vt dicit
dio.de di.no°.c°.iiij. ⁊ gen.p°.dĩ vidit de⁹
cũcta q̃ fecerat ⁊ erãt valde bona. Jõ dĩ
ſapie p°. De⁹ mortẽ nõ fecit.nec letaẽ in ꝑ
ditiõe morientiũ. Scd̃a ẽ.qõ mors pria
orta fuit a diabolo inuidẽte.q videbat ho
mines aſcẽdere ad locũ.vñ exciderat. ⁊ q
ſolatiũ ẽ miſeris ſocios hr̃e pena℞. Jõ dĩ
ſap.2°. deus creauit hoieʒ in exterminatiõem
inuidia aũt diaboli mors itroiuit orbẽ terra
rũ ⁊c. Scd̃a ẽ.qõ mors orta ẽ a mulie
re ſupbiẽte.q ipſa credens ſerpentiſ ſermo
nibus voluit eẽ dea. vñ dicit apl̃s. Quod
mulier fuit ſeducta in ꝑuaricatiõe ⁊ nõ vir
Jõ dicẽ eccliaſ.xxvj. a muliere initiũ pec
cati. ⁊ ꝑ illã oẽs morimur. Qõ ſi nr̃i cleri
ci ↄſiderarẽt magis ab ea℞ aſpectib⁹ ⁊ cõ
ſortijs ſe elõgarẽt.q meli⁹ ẽ cõmorari leo
ni ⁊ draconi:vt ibidẽ dĩ. Quarta eſt.
qõ mors vitio orta fuit ab hoie iobediẽn
te.q nõ timuit ꝑcepta dei ↄtire ne mole
ſtaret euã ſciẽs q ↄ̃ba ſerpentiſ nõ erãt ↄ̃a.
Jõ dicit apoſtolus Ro.v. Qõ vni⁹ hois
delicto mors regnauit ⁊c.
Quinta ↄſideratio ẽ. vñ mors fuit de 5ª ↄſi°
ſtructa. Et dĩ q mors xp̃i noſtrã mortem
ſcd̃m q̃druplicẽ modũ deſtruxit. Et. Pri
mo ꝑ modũ placatiõis. Sicut enĩ vehemẽ
ter irat⁹ nõ placaẽ niſi in magna vindicta E
Sic iracũdia dei pr̃is placari nõ potuit
vt nr̃e morti ſnĩam reuocaret donec mor
tu⁹ fuit ille hõ q ceteris hoĩbus ꝑpõdera
bat. vñ ſoluit inimicitias i carne ſua vt di
cit apoſtol⁹ ad ephe.2°.c° Scd̃o ꝑ mõʒ
ſatiſfactiõis.q tũc fit ꝑfecta ſatiſfactio qñ
offert illud qõ ẽ magis gratũ offẽſo q̃ fue
rit diſplicẽs ſibi offẽſa. Et hoc fecit xp̃s in
cruce offerẽs deo ſemetipʒ ꝑ modũ holo
cauſti. Jõ dicit ap⁹ ad hebr.ix.c°. Quod
xp̃s obtulit ſemetipʒ ꝑ ſpm̃ ſcm̃ deo. Ter
tio ꝑ mõʒ redẽptiõis.q tũc ꝑficẽ al qs re
dĩt:cũ daẽ aliqd illi ↄ̃ualẽs. Jta dedit xp̃s
vitã ſuã ꝓ nobis q̃ lõge erat melior oĩbus
alijs. Jõ dicit oſe.13. De morte redimã
vos ⁊c. Quarto ꝑ mõm dãnatiõis.q
ſi ille q iniuſte rapit aliẽa iuſte dãnaẽ ad
ꝑdẽdũ ꝓpria. Sic diabol⁹ fuit iuſte dam
natus ad ꝑdendũ hoies iuſte poſſeſſos.q
tractãs xp̃i mortẽ voluit hr̃e eũ in q̃ nihil

uris debeat ſʒ illō io. xiiij. venit eīʒ princeps
mūdi huiꝰ ⁊ i me nō hʒ qcq̄. Jō xp̄s ſua mor
te mortē dſtruēs ⁊ īfernū vl.p oſee pphaʒ
c.iij. Ero.ſ. mors tua, o mors morſus tu
us ero inferne. Jdeo docʒ btūs Anſel. de
ordinibus paſſiōeʒ xp̄i i mortis articulo i
uocādā. nec puto ꝙ aliquis tunc fideli mē
te ⁊ cōpuncto corde paſſionē xp̄i īuocans
poſſit dānari.

6ª ꝯſi° Sexta cōſideratio ē. Qui ſunt illi qui
bus mors eſt odibilis. ⁊ dr̄ ꝙ quatuor ſūt
F hoīuʒ genera ſingulariter.ſ. Primo ſu
pbis ⁊ arrogātibus. q2 in morte ſic ſubito
eijciuntur. ideo dr̄ eccliaſt. 10. Quid ſuper
bis terra ⁊ cinis ⁊ ad ſublimū arrogantiā
deprimendam idē ait. Hodie ē rex ⁊ cras
morieē. Scdo immūdis ⁊ carnalibus. q2
tunc omnis voluptas habet terminuʒ ſu
um ⁊ vertitur in ſupplicium. Jdeo p vili
tate taliuʒ hoīum in voluptate decul de
cedētiuʒ dr̄ eccliaſtici. x. c°. Muſce moriē
tes pdunt ſuauitateʒ vnguenti.ſ. hoīes lu
brici delectabilis voluptatis amatores ex
tinguunē in morte. Tertio auaris ⁊ tē
poralibus dediti q nō curāt niſi de rebus
tpalibus: q2 in morte oʒ eos oīa dimittere
dicente Job in pſona talium. Nudus e
greſſus ſuʒ de vtero matris mee ⁊ nudus
reuertar illuc. Jccirco ad exēplum talium
dr̄ luce. xvj. Mortuus ē diues ⁊ ſe. ⁊c.
Quarto īfidelibus ⁊ īcredulis q putāt
ꝙ aīa ſimul in corpe moriaē. ⁊ ad nihil re
dītes putreſcunt. iō talibus q videnē in il
la vita tm̄ ſpare dr̄ ſap. 2 c°. Exiguuʒ ⁊ cū
tedio eſt tp̄s vite nr̄e ⁊ nō eſt q agnitus ſit
regreſſus ab īferis: q2 ex nihilo facti ſumꝰ
⁊ poſt hoc erimꝰ tanq̄ nō fuerimꝰ. q2 exti
ctus ciniſ erit corpus nrm ⁊ ſpūs noſter dif
fundeē tanq̄ mollis aer. hoc cogitauerunt
⁊ ꝯſiderauerunt. ⁊ excecati ſunt a malitia
eoꝝ. Jccirco p oībus iſtis dr̄ eccliaſtici. xi. O
mors q̄ amara ē memoria tua hoī iniuſto
⁊ pacem hñti cuʒ ſubſtātia ſua.
Septima ꝯſideratio ē. Qui ſunt illi q
7ª ꝯſi° bus mors ē amabilis. dr̄ ꝙ ſunt q̄tuor ge
nera hoīum q deſiderāt morteʒ tanq̄ eis
G amabileʒ. Primo eſt amabilis p xp̄o
voluntarie mendicātibꝰ q2 illud qō tm̄ de

ſiderāt poſt morteʒ acquirūt.ſ. regnum celo
ruʒ dicente dn̄o Mat. v. Beati pauperes ſpū
qm̄ ipſoꝝ eſt regnum celoꝝ. Jō dr̄ eccliaſ.
xlj. O mors bonuʒ eſt iudiciuʒ tuum hoī
idigenti. Scdo eſt amabilis p xp̄o la
borātibus quotidie laborātibꝰ. q2 in mor
te ꝯſequunē mercedē ſuā: ſicut mercenarij
expectāt dieʒ ſue retributiōis. Jō dr̄ Job
7. Breues dies hoīs ſunt ⁊c. Uſqʒ donec
optata veniat ſicut mercenarij dies eius.
Tertio eſt amabilis hoībus firmiter cir
ca ea q̄ ſunt fidei credentibꝰ. q2 fides nr̄a
docet nunc ſumus in captiuitate. ⁊ tunc 5ª ꝯſi
liberabimur a ſeruitute in ſpē glorie filio
rū dei. ſicut illi qui tranſeūt de captiuita
te ad patriā. Jō dr̄ ad cori. v. Scim̄ ſi ter H
reſtris domus nr̄a huius hītationis diſſol
uāē hedificationē hēmus ex deo hēmꝰ do
mū nō manu fcām in celis. Quarto ē
amabilis hoībus gaudia celeſtia deſiderā
tibus: q2 oculus non vidit nec auris audi
uit ⁊c. j. cori. 4. Jō dicebat apls. Cupio diſ
ſolui ⁊ eē cum xp̄o: q2 ſibi viuere
xp̄s erat ⁊ mori lucꝝ. vn̄ p oībus iſtis dr̄
ſap. 3° c°. Juſtoꝝ aīe in manu dei ſunt. ⁊c.
Sed ſʒ b. Aug. ſup gen. Aliq ipſe deſide
rabāt mortē: vt q ſeipſas interfecit pp de
ſperatōʒ. Et talis mors dr̄ neqſſima eccli.
xxvij. ca°.
Octaua cōſideratio ē. que ſūt moriēti 8ª ꝯſi°
um qōnes. Dr̄ āt ꝙ ſicut inuenīē allega
tū a btō Anſel. in li° de oratiōibus qn̄ frē eſt
i morꝫ articulo frēs ei aſſiſtenꝫ debēt ſibi
plures facere qōnes q̄ ad q̄tuor reducunē.
Et. Prīa ē. Si credit ea q̄ ſūt fidei xp̄i I
ane ꝯiſſima ſicut ſcā docet eccliā. Quo rn̄
dente. Credo. Scda qō fiat. Si gaudet
ꝙ morieē in fide catholica ⁊ ita de charita
te. Quo rn̄dēte. Gaudeo. Fiat ei.ſ. Ter
tia qō. Si dolet. q2 deū offendit ⁊ ſi cogno
ſcit ſe multū deum offendiſſe. Quo rn̄den
te. Sic fiat ei.ſ. Quarta qō. Si pmittit
deo dante firmiter de cōmiſſis ſatiſfacere
⁊ deum vlterius nō offēdere. Quo rn̄dē
te. Sic interrogans dʒ vlterius addere vt
tam ſpeʒ ſuam ponat in paſſione dñica. ⁊
ipſam obijciat ei obuianti qbus expletis
non eſt de eius ſalute formidandum. quia

eoꝝ creditur ad ſufficiam. oxe autem cō
feſſio fit ad ſalutē. vn̄ p talibus q ſic mo
riunē in ꝯa pnia ⁊ ſapia. dr̄ in ps. Nō vi
debit interitum cū viderit ſapiētes morien
tes. q2 tales nō intereunt ſʒ reſurgunt. Et
dicunē recte ſapiētes: q2 qōnes optias ꝯiſ
ſime diſſoluētes ⁊c.
9ª ꝯſi° Nona cōſideratio ē. que ſūt moriētiū
ſacra. Dr̄ āt ꝙ q̄tuor ſūt myſteria q̄ circa
morientes. pficiunē in eccliaſtica ſācrarꝰ.ſ.
¶ Primū ſacrm ē cōfeſſio pnalis.
¶ Scdm myſteriū cōicatio ſacralis.
¶ Tertium eſt vnctionis finalis.
¶ Quartū eſt recōmendationis ſpūalis.
A Quibus aīa recōmādaē xp̄o ⁊ angelis eiꝰ
Et illa quatuor requirunē. ſcdm illa q̄tuor
q̄ ſūt neceſſaria hoī volēti ⁊ debēti facere
longā viām ⁊ ſūme piculoſam. Ad quaʒ
faciendā quatuor neceſſario requiruntur.ſ.
Primo ꝙ ſit a magnis pōderibus exo
neratꝰ. q2 viator cū magno pōdere nō pōt
viā ſuā faciliter expedire. Et iō premittiē.
Cōfeſſio pctōꝝ in qua ſarcia pctōꝝ. locū
deorſum appetētiū mox grauitū deponiē.
Scdo ꝙ hō ſit cibis ſufficiēter ſubſtē
tatus ne fame nimia deficiat in via. Et iō
daē ei diuina eucha² in cuiꝰ fortitudine p
uenīē ad mōtē dei oreb. q interptaē ardor
ſicut helyas ſine fame ābulauit in fortitu
dine cibi illiꝰ. xl. diebꝰ ⁊. xl. noctibꝰ. 3. Re.
xix. c° 3° ꝙ hō ſit armis pugnabilibꝰ circū
datus ne facile pateat hoſtiū ictibꝰ aut la
tronū. Et iō ſeqtur extrema vnctio i qua
armis crucis ſingula mēbra armanē. que
ſūt arma terribilia inimicis ⁊c. Quar
to ꝙ hō ſit cū ſocijs fidelibus comitatus.
q2 hoſtiū nō poſſʒ multitudinē toſſerare. Et
hic cū ſequīē recōmādatio i qua ſctis ⁊ an
gelis cōmittiē cōmēdanda ⁊ cuſtodiēda.
Et pro tali morte dicebat balaam nume
ri. 23. Moriaē aīa mea .ſ. morte iuſtorum.
⁊ fiant nouiſſima mea horum ſilia.
Decima ꝯſideratio ē. qualia ſūt mor
10ª ꝯſi° tuorum receptacula apud inferos. Dr̄ aūt
ꝙ quatuor. Et. Primū dr̄ ſinus abra
he aū xp̄i mortē fuerāt ſancti ve. teſtamēti
B ⁊ ibi fuit repoſitus lazarus: vt hētur luce.
xvj. ca°. Scdm eſt locus purgatorij ad

quē deſcendūt illi q de pctis pfectam peni
tētiam nō egerūt ſm btm̄ Greg. de quo i
telligiē ad lrām verbū thematis.ſ. Deꝰ de
ducit ⁊c. Tertiū locus lymbi ad quem
vadunt puuli q ſolū ſūt i originali defūcti
vbi nō puniunē niſi pena ſenſus: vt pʒ. 4.
ſnīaꝝ. Quartū ē locus inferni vbi nul
la ē redēptio. de quo loco dr̄ p reprobox
dānatiōe in ps. Sicut oues in iferno po
ſiti ſūt. mors depaſcet eos: vt mori nō poſ
ſint. Et de iſtis dr̄ apoc. xiiij. In diebus
illis homines querēt mortē ⁊ nō inuenīēt
deſiderabunt mori ⁊ mors fugiet ab eis.
Primam aūt partem xp̄s ad inferos de
ſcendēs totaliter euacuauit. Scdam autē
lʒ euacuauerit eam tunc. tamen tota die
aīabus deſcendentibus repletur. Tertiaʒ
aūt ⁊ quartam. Ad illas nunq̄ deſcendit
nec vllū bñficium eis miſit. q2 vtraqʒ ſūt
in peccato mortali. lʒ tertij ſunt in origina
li ⁊ quarti ſunt in actuali. Et pro iſtis dr̄ i
ps. Mors peccatoꝝ peſſima ⁊c.
Undecima cōſideratio eſt. Quot ⁊ quā
ta ſunt mortuoruʒ remedia. Et dicitur ꝙ
quedam figmenta que fiunt circa defūctoſ 11ª ꝯſi°
non ſunt remedia dicente beato Aug. de
ciui. dei p°. Sic proinde iſta omnia. Cura
tio funerum. Conditio ſepulture ⁊ pom
pa magis ſunt viuentium ſolatia q̄ defū
ctoꝝ ſubſidia ⁊c. Jdeo dicitur ꝙ quatu
or ſunt mortuorum remediaē. Et. Pri
mum eſt oblatio ſacralis q̄ fit in miſſaruʒ C
celebratione. Scdm eſt oratio ſpūalis
qui fit ex fidelium deuotione. Tertiuʒ
ē elemoſyna q̄ ptinet ad ꝯtutem miſericor
die. Quartū eſt ieiuniū qō ptinet ad ꝯ
tutē abſtinētie. Primū āt remediū da
tur de bonis eccliē. Scdm de bonis aīe
Tertiū de bonis fortūe. Quartuʒ
de bonis nature ⁊ grē. Jō dicit Greg. in
epla ad bonifaciū. Qō aīe fideliū defūcto
rū q̄tuor mōis ſoluūē.ſ. Aut ſacerdotum
oblatiōibꝰ. Aut ſcōꝝ oblatiōibꝰ. Aut ca
rorū elemoſynis. Aut cognatoꝝ ieiunio.
Jō dr̄. ij. machab. xij. c. Qō vir fortiſſimꝰ
iudas collatōe fcā miſit hieroſolymā duo
decī mi. dragmas argēti offerri ibi ⁊c.
Duodecia ꝯſideratio ē. qō ſūt mortuo

rũ gl'ia. Querc hãc ↄſideratiõẽ in p̃cedẽ-
ti ſm̃ de i 3ᵃ ↄſideratiõe eiuſdẽ ⁊c. Et nota
ꝙ illi de padiſo nõ indigẽt remedio. q2 ſũt
beati. Illi autem de inferno non poſſunt
iuuari remedio: q2 ſũt a deo excõicati. Et
iõ ſuffragia que fiunt ꝑ illis ſunt grãꝝ
actiones. Sed illa que fiunt ꝑ illis q ſũt
in inferno: ſunt. ſ. viuoꝝ conſolationes: vt
habet. 3ᵒ c. Cum in arte. Illi aũt de lym
bo non poſſunt adiuuari per ſuffragia: q2
non puniunt̃ niſi pena damni que eſt carẽ
tia viſionis diue: ⁊ illa non põt remitti
niſi deus oſtenderet ſe eis. ⁊ ideo i emanẽt
in ſtatu ſuo. Pro illis aũt de pur gatorio
ſunt ſuffragia facienda. de quibus eccliaſ.
4. Laudaui magis mortuos q̃ viuentes
q2 melior eſt ſtatus purgatorij q̃ ſtat⁹ hu-
ius mundi ꝓpter quatuor inter alia. Et.
Primum eſt. q2 ipſi ſunt confirmati i
gr'a quo ſuppoſito oĩs pena eſſet tolerabi
bilis in hoc mũdo viris fidelibus. Se-
cundum ẽ. q2 penam ſubſtinent cum mira
patientia. eo ꝙ hñt affectiones rectas: que
quidem virtus omnem penam facit ſua-
uem iuxta illud euang. In patientia vr̃a
poſſedebitis animas veſtras ⁊c. Terti
um eſt. q2 ſupplicium recipiunt cum beni-
uolentia propter charitatem quam habẽt
inextinguibilem: qua virtute premiſſa di-
cit Ricardus de s̃ra ſponſe. Qd̃ ſupplicitũ
inferni non eſſet pena. Quartum eſt ꝙ
ſunt certificati de futura gloria. ⁊ illõ quaſi
annullat eorum tormenta ſicut merces co-
pioſa facit mercenarium firmiter operari
⁊ fideliter. Quod nobis cõcedat xp̃s ieſus
dei ⁊ virginis filius. Amen.

De eodem. Sermo tertius.

Mortui eſtis ⁊ vita noſtra abſcõ-
dita ẽ cum xp̃o ⁊c. col. 3ᵒ cᵒ. Ver
bũ illõ ol. ſit ap'z pauli militãtẽ
eccliam informant̃ litaliter intel-
lectum. ⁊ myſtice cõſideratũ eſt cuilibꝫ ca
tholicã eccliam p̃ſitantem que ẽ in purga
torio dulciter alloquens. Et ſm̃ hoc qlibꝫ
fidelis eccliam dupliciter alloqtur in ver-
bis iſtis. Primo vt cõdoleat õ pena actua

liter inflicta. Cũ dĩ mortui eſtis. ſ. morte
pene ſenſibilis de qua dĩ in exo. Aufferte
a me mortem iſtam. Secũdo vt cõgaudet
de gloria finaliter reſeruata. Cum ſequit̃:
Et vita noſtra abſcõdita eſt cum xp̃o. de
qua gloria apoſtolus vbi thema dic̃. Cũ
xp̃s apparuerit vita noſtra. tunc ⁊ vos ap-
parebit̃ cum ipſo in gloria. Tũc cãtabũt il
lud p̃s. Aĩa noſtra erepta eſt de laqo ve-
nantium. laqueus contritus eſt ⁊ nos li-
berati ſumus. Circa p̃mam ptem the-
matis. De qua nunc p̃ncipaliter agit̃ ſũt
plures articuli declarandi.
Primus eſt. Quid eſt mors. Et dicit pᵒ arti.
btũs dio. de angelica yerarᵃ. Qd̃ mors ñ
eſt cuiuſq̃ corruptio: ſed aĩe a corpe ſepa-
tio. Quod cõfirmatur ſingulariter õ mor
te xp̃i dicenti illud p̃s. Qm̃ non dereliqui
ſti aiam meam in inferno ⁊c. vt pꝫ p expo
ſitionem bti petri in actibus. Rõ autẽ in-
corruptionis in morte hoĩs eſt imortalitas
aĩe: qd̃ euidenter educitur õ ſcripturis no.
⁊ ve. teſti ⁊c. Tum q2 ſapie 3ᵒ dĩ. Iuſtorum
aĩe in manu dei ſunt ⁊c. ex quo accipit̃ rõ
imortalitatis in aĩa q̃ a corpe nõ depẽdet:
cuius experimẽtũ ẽ. q2 remiſſa virtute cor-
poris aĩa perfectius opatur ad intra. Tuꝫ
q2 eccli. 12 dĩ. Reuertatur puluis ad terrã
ſuam vnde erat ⁊ ſpũs ad deum qui fecit
illum. Ex quo accipit̃ rõ. Qd̃ ſolus deus
qui dedit ſpũm põt eum deſtruere cuꝫ to-
ta natura inferior non ſit ſufficiens ad ip-
ſam ꝑducere propter non cõtinentiam ꝓ
malem. In nouo aũt teſtõ hẽtur Mat. x.
Nolite timere eos qui occidunt corp⁹ ⁊c.
Cui adiungitur rõ. b. Aug. de vera reli.
di. Quod nullum cõmutabile poteſt iudi
care ſꝫ ſe. de in incõmutabilibus. Anima
autem noſtra attingit ad principia q̃ ſunt
incõmutabilia. lꝫ non per rõnes: ſed per fi
dem. vnde apoſtolus dicit ad cori. Qua-
ſi in hoc tm̃ in xp̃o ſperantes ſumus.
Secundus articulus eſt. Quod mors ẽ
pena nobis ex pctõ inflicta: vt pꝫ gn̄. 2ᵒ di. 2ᵒ arti.
dño pᵒ hoi. Quacunqꝫ die comederis ex
eo morte morieris. ſ. de ligno ſciẽtie bo-
ni ⁊ mali. Quod verbum pro tota ſua po
ſteritate ſcõm Aug. fuit intellectum in

liᵒ. de ci. dei. Et ſequitur. In ſudore vul-
tus tui veſceris pane tuo ⁊c. Et ſequitur.
Donec reuertaris in terram de qua ſum-
ptus es ⁊cetera. Item ſapi. 2ᵒ. dicit. Deus
creauit hominem inexterminabilem. Inuidia
autem diaboli mors intrauit in orbeꝫ ter
rarum. In nouo auteꝫ teſtõ dĩ Ro. v. Si
cut enĩ vni⁹ delicto mors regnauit p vnũ
multo magis regnabit vita per vnum. ſ. p
xp̃m ⁊c. Sed hic ſunt aliqua notabilia p-
tractanda. Et. Primum eſt quare ꝓ-
pter peccatum patris inflicta eſt mors fi-
lijs contra legem ⁊ propheam ezechielem.
Filius non portabit iniquitatem patris.
Secundum eſt quare pro vno peccato
inflicta eſt tanta pena. Tertium eſt qua
re iſtud peccatum tranſfunditur in nos ſi-
ne cõmiſſiõe aut diuina creatiõe. Circa
primũ ẽ dicendum. Qd̃ ſicut illud peccatuꝫ
fuit in adam actualiter. ſic eſt in nobis ori-
ginaliter. Et ideo punimur pro nr̃o reatu
Circa ſm̃ dicendum eſt. Qd̃ maior eſt
mors ſꝫa vnius q̃ prima omnium. ⁊ tamẽ
pro quolꝫ peccato mortali incurrit̃ mors
ſꝫa in vno. q2 maior eſt malitia talis pecca
ti q̃ afflictio pene eterne: ſicut docet An-
ſelmus. Circa tertium dicendum ẽ qd̃
illud peccatum in nobis materialiter i no-
bis non eſt niſi carentia originalis iuſticie
⁊ ideo non tranſfunditur in nobis niſi ꝑ-
uatiue. q2 deus non creat illam.
3ᵒ arti Tertius articulus eſt. Qd̃ pena mortis
fuit propter peccatum a xp̃o aſſumpta ⁊ ñ
ſibi inflicta. Qd̃ autem fuerit ab ipſo aſſũ-
pta gratanter probatur Mat. x. ⁊ xx. caᵒ
M vbi dĩ. Ecce aſcendimus hieroſolymam
⁊ filius hominis tradetur ⁊c. vbi ſequitur
obiurgatio patris renitentis. ⁊ Io. x. Ego
ſum paſtor bonus ⁊c. Et xp̃s poteſtatẽ ha
beo ponendi animam meam ⁊c. Sed ꝙ
propter peccatum mortem aſſumpſerit ꝓ-
batur. i pe. 2. vbi dĩ. Peccata noſtra ipſe
pertulit in corpe ſuo ſuper lignum ⁊c. Itẽ
ad hebre. x. dĩ. Quod xp̃s mortuus eſt ad
multorum exhaurienda peccata. Et alibi
dicit apoſtolus. Quod mortuus eſt ꝓpter
delicta noſtra. Item Io. apoc. xj. Dilexit
nos ⁊ lauit nos a pctĩs nr̃is a ſanguine ſuo

⁊c. Sed quare xp̃s aſſumpſit penam iſtas
pro peccato qd̃ non cõmiſit iuxta illud pe.
in canonica. Qui peccatum non fecit. Di
cendum ꝙ ipſemet reſpondet in Ioanne
di. Qd̃ propter charitatem quam ad nos
habuit maiorem inquit charitateꝫ ⁊c. Et
apoſtolus etiam ait. Qd̃ propter nimiam
charitatem ſuam qua dilexit nos deus mi
ſit filium ⁊c.
Quartus articulus ẽ. qd̃ mors noſtra 4ᵒ ar.
fuit per mortem xp̃i deſtructa qd̃ ꝓbatur
per apoſtolum pᵃ cor. xv. vbi dĩ. Abſorta
eſt mors in victoria. ſ. xp̃i. Et iterum ibidẽ
Sicut per hominem mors. ſic per hominẽ
reſurrectio mortuorum. Et alibi nouiſſi-
me omnium inimica deſtruetur mors. ſ. p
mortem xp̃i. Sed quare morimur ſi mors
eſt deſtructa. b. Aug. de ci. dei ponit tres
ſpẽs mortis. ſ. Quedam eſt corporalis per
quam anima diſcendit a corpore. Quedã
eſt ſpũalis qua diſcedit deus ab aĩa. Que
daꝫ eſt ghehenalis qua punitur pena eter
na. Et illa dĩ in apoc. mors ſꝫa in apoc. di
cit Aug. Qd̃ omnes ille illas mortes de⁹
fuit cõminatus ade. Xp̃s autem per pri-
mam liberauit nos a duplici ſequẽte. Et
ideo in iiᵒ de tri. ipſe declarat qualiter ſim
plaꝫ mortis ſue equipolleat noſtro duplo
q2 vero ſcõm apoſtolum per mortem xp̃i
reſurrectio finalis celebratur. Iccirco de-
ſtruxit ⁊ mortem primam.
Quintus articulus eſt. quod mors iſta 5ᵒ arti.
eſt a nobis quotidie cõmemoranda. vnde
ſap. monebat filium ſuum iuxta illõ eccli.
vij. Memorare nouiſſima tua ⁊c. In quo
rum conſideratione occurrit eternum ſup
plicium quod per peccatum acquiritur. q2
vermis eorum non extinguetur in eternũ.
Et eternum exilium q2 peccatori ꝓmittit̃
in apoc. foris canes ⁊ venefici. Et perpe-
tuum vinculum quo peccator in carcere
vincitur iuxta illud p̃s. Conuertant̃ pecca
tores in infernum ⁊c. Et omne remediuꝫ
qd̃ ab ipſo excluditur: q2 veniet nox quan
do nemo poterit operari. ⁊ futurum iudi-
cium in quo iudex iraſcetur dicendo. Di-
ſcedite a me maledicti ⁊c. in Mat. Iõ dĩ
eccli. xxxiiij. Memor eſto qm̃ mors non tar-

dabit. Ecce quomodo mors ē a nobis cō-
tinue memoranda ꝛc.

6ᵘˢ art. Sextus articulus eſt. qȝ mors iſta eſt
a nobis ſollicite expectanda. vt quilibȝ qñ
venerit ſit paratus. Sicut enim nihil eſt
certius morte. Sic nil eſt incertius hora
mortis. Ideo dicebat dñs Mat. xxiiij. Et
A vos eſtote parati: q: qua hora nō putatis filiꝰ
hois veniet. ſ. ad aïam expetēdā: ꝛ rōnem
exigēdā ſm expoſitionem bti Greg. De
qua ſollicita expectatiōe Mat. xȝ. dñs diſ
cipulos monebat di. Vigilate q: neſcitis
qua hora dñs vēiet ſero. i. in ſenectute an
media nocte. i. in medio iuuenilis vite an
gallicātu. i. i adoleſcētia. An mane. i. i pue
ritia: ne forte inueniat vos dormientes ſō
no pcti mortalis a quo ſōno apls excitat
dicēs. Exurge q dormis ꝛ exurge a mor-
tuis ꝛ illu. te xps p infuſionē gratie: quam
q hñt dñr vigilare pp opatōes vitales ꝛc.
7ᵘˢ ar. 7ꝰ ar. ē. Qȝ iſta mors ē a peccatoribꝰ for-
midāda. q: timor puenit ex mali expecta-
tione mala aūt infinita ſūt peccatoribꝰ in
morte parata. q: pſfamilias qui ē dñs vi-
nee ideſt militantis eccle tunc malos male
pdet: vt dicit xps in euangelio. Ideo dicit
ecclia. xlj. O mors q̃ amara ē mēoria tua:
B q: i meꝰ mortis occurrit hoi iniuſto. Pᵒ aie
neglecte pditio. Ideo iſernus ꝛ pditio di
cunt inſatiabilia puer. Scdo corpis for-
dinate amati corruptio iuxta illud apli.
Qui ſeminat in carne de carne metet cor-
ruptionē. Tertio mundi ſubſecuti ablatio
iuxta illud Jo. Mūdus trāſijt ꝛ cōcupi-
ſcētia eius ꝛc. Quarto voluptatis āplexate
cōſūmatio. q: quantum fuit in delitijs tm̄
dabit ꝛ tormētū: vt dr in apoc. Quito pe
ne eterne inchoatō. q: hij ibunt in suppli-
ciū eternum: vt dr in Matth. xxv. cᵒ. Iſti
ſunt qnqȝ lapides cum quibus fuit goliat
ideſt peccator interfectus. j. R. Iſti gᵒ pec
catori dicitur mors vltimū terribilium iu
xta illud ezechiel. vbi dr q aſirij ideſt de-
mones qui tollunt robuſtos dederūt terro
rem ſuum in terra viuentium.
Octauus articulus ē. Qȝ illa mors ſi
8ᵘˢ art. eſt a iuſto exñte in gratia ptimeſcenda. q:
talis in morte nullum malum expectat ni

ſi pnſam breuem. Iō dr eccla. xlj. O mors
bonū ē iudicium tuū hoi indigenti. Iſti
indigentes ſunt pauperes euangelici qui
mundi omnia reliquerunt propria. De q
bus dicit apoſtolus ſicut egentes multos
autem locupletantes. Et ad hebre. Angu
ſtiati egentes afflicti. Iſti nō debent mor-
tem timere ppter. 5. Primo q: per talem
exitum a morte continua liberantur ſm il
lud apli quotidie morior. Et Grego. ait.
Ipſe enim quotidianus defectus corrupti
onis ꝛc. Secundo q: in hac vita in ſecuri
tate nō quietantur iuxta illud. Qui ſe exi-
ſtiat ſtare videat ne cadat. Tertio q: in ta
li morte xps ad ipm deſcendit iuxta illud
quod promiſit in Ioā. Si enim abiero ꝛ
parauero vobis locum. iterum veniam ꝛ
accipiam vos ad meipſum ꝛc. Quarto q:
xps ſecum ipſum ad patriam reducit. Iō
dicit apoſtolus. Cupio diſſolui ꝛ eſſe cum
xpo. Quinto q: tunc ei xps illud qȝ ſemp
deſiderat beatifice oſtendit dicens in ioā-
ne. Venit hora cum iam non in prouerbi-
is loquar vobis. Ideo dicit Io. in cano-
ca ſua. perfecta charitas foras mittit timo
rem. Et ſic pȝ. Qȝ mors non eſt a iuſto p
timeſcenda. E
Nonus articulus eſt. Qualiter nos debe- 9ᵘˢ art.
mus habere ad mortuos. Vbi eſt ſciendū.
Qȝ mortui aut ſunt in padiſo. ꝛ iſtos de-
bemus honorare ꝛ venerari. iuxta illud
Iob. v. voca ſi eſt q tibi reſpondeat, ad ali
quē ſcōrum conuertere. Iō Io. in apoc.
cecidit ante pedes angeli q loquebat ſecū.
Aut ſunt in inferno. ꝛ illos debemus ma
ledicere ꝛ deteſtari: ſicut ꝛ demones cū q-
bus habitant. ideo dicit iudas apoſtolus D
in canonica ue illis qui in viam caym abi
erunt. Aut ſunt in lymbo vt pueri qui ſi-
ne baptiſmo deceſſerunt. ꝛ pro iſtis nō de
bemus intercedere. q: nihil prodeſſet: cum
ſint filij ire ꝛ extra meritum meriti ꝛ deme
riti ꝛ ſolum penam damni patiantur. nec
poſſunt liberari. Aut ſunt in purgatorio
ꝛ illos debemus diligere ꝛ eis miſereri: q:
ſunt in afflictione ꝛ pena de qua pena lo-
quitur luce. xȝ. dicens. Seruus qui cogno
uit voluntatem domini ſui ꝛ non fecit va

pulabit plagis multis. Et qui non cogno
uit voluntatem domini ſui ꝛ non fecit va-
pulabit plagis paucis.
10ᵘˢ ar. Decimus articulus eſt. Qȝ nos poſſumꝰ
ſubuenire illis q ſunt in purgatorio: quod
probatur auctoritatibus noui ꝛ veteris te
ſtamēti. Tum q: 2º macabeorum. xij. dicitur
Qȝ vir fortiſ. iudas mi. xer. xij. milia ꝛc. Tū
E q: j. corin. xv. dicit apoſtolus poſt baptiſ-
mum q fit pro mortuis: per quem probat
mortuorum reſurrectionem ille eſt baptiſ
mus flaminis quem recipimus in oratio-
ne directa pro mortuis. conſtat autē q ni-
hil tale oȝ facere pro illis: qui ſunt in infer
no: aut in paradiſo ꝛc.
11ᵘˢ art. Vndecimus articulus eſt. Qȝ nos de
bemus mortuis ſubuenire. ſ. Tum q: pre
ceptum moſaycum de dilectione ꝛ ſubuē
tione mutua ſe extendit ad omnes proxi-
mos ſub lege ſub qua ſunt mortui. Tū q:
F mādatum euangelicū ſe extēdit ad oēs q
ſūt in ecclia: cuius ſunt ps illi q ſūt in pur
gatorio. Iō dicit apls. Qȝ ſicut mēbra ſi-
bi inuicē ſubueniūt ſic oēs illi qbus xps ē
caput debent ſibi mutuo ſubuenire. Con-
ſtat aūt q tales ſūt mēbra xpi. Iō in pſōa
eorum ipſa. de nobis cōqrit dicens. Exiſti-
matus ſum cū deſcēdētibus in lacū. q: ita
mihi parum ſubuenitur ſicut illis de in
firmo factus ſum ſicut hō ſine adiutorio i
12ᵘˢ art. ter mortuos liber ꝛc.
Duodecimus articulus eſt. Qualiter
poſſumus eis ſubuenire. Et dr q quatu-
or modis. Et. Primo p ſacrificiorum
dīniſſimā euchariſtiā. vñ apoc. x. Iſti ſunt
B qui venerūt de tribulatiōe magna. ſ. pur-
gatorij ꝛ lauerūt ſtolas ſuas in ſanguine
agni. ſ. q pcipit in altari q dr ſacrū eucha
riſtie. Scdo p orōnum aſſiduitatē. vñ
Iaco. ſue canonice. vᵒ cᵒ. Orō fidei ſalua-
bit infirmū ꝛc ſ. illam penā ſubſtinentem
ꝛc. Tertio p elemoſynarum benignita-
tē. vnde ps. in talium pſona dr. Aſtitit. ſ.
viator a dextris patris ſ. purgationē reci
pientis ꝛ hoc p beneficiū vt ſaluos faceret
a pſe. aïam meā ꝛc. Quarto p ieiunio
rū aſpitatem. vñ danieli dictum eſt x.ᵒ cᵒ.

Ex quo poſuiſti cor tuum vt affligeres cor
tuum pro filijs iſrael. i. pro illis qui ſunt i
captiuitate purgatorij exaudita ſunt vba
tua ꝛc. Si autem eis ſic ſuccurremus viᵒ.
ipi p nobis ſuccurrent. qñ erūt in patria.
Iō cōſulit nobis a dño luce. xvj. dr. Fa-
cite vobis amicos de māmona iniqtatis
vt cū defeceritis recipiant vos in eterna ta-
bernacula ꝛc. Ad quā nos deducat xp̄us
ieſus dei ꝛ virginis filius meritis ſue mřis
virginis marie. Cui eſt honor in ſecula ſecu
lorum. Amen.

Tractatus de ſuffragijs defunctorum Secundum eundem.

Veritur vtrū ſuffragia q̄ fiunt in
eccleſia p defunctis pſint eis.
Et vr q non. Q: in lege diuina
antiqua nulla lex ſiue orō fuit i
ſtituta niſi p viuis vt cōſtat in exo. leuiti
co ꝛ deutero. cū plus indigerēt mortui ve
teris teſti q̄ noui. Sed ↄ q: auctoritas ec-
cleſie maior ē auctoritate illius ſcripture:
ſicut ſcribit btūs Aug. ↄ epłam fundamē
ti ꝛc. Circa iſtā qōnē ſūt duodecim ar
ticuli p ordinem declarandi. Quorum.
Primꝰ ē. quid eſt ſuffragiū defūctorum.
Scdꝰ ē quot ſunt ſuffragiorum genera in
eccleſia.
Tertius ē. Si iſta ſuffragia ſint defun-
ctis vtilia.
Quartus eſt. quibus non proſunt illa
ſuffragia.
Quintus ē. qbus pſunt illa ſuffragia.
Sextus ē. Vbi ē locus purgatorij.
Septimus ē. qñ purgatoriū fuit iſtitutū
Octauus ē. Vtrū ſolēnitates que fiūt
in ſepulturis pſint defunctis.
Nonus ē. ſi cerimonie q̄ fiūt pſint de-
functis.
Decimus eſt. ſi ſepelire mortuos ē opꝰ
miſericordie.
Vndecimus eſt. ſi pena purgatorij eſt
maior inteſiue illa iferni. Duodecimꝰ
ē. Si dānati de inferno pp tale ſuppliciū

dabit. Ecce quomodo mors ē a nobis cō-
tinue memoranda ꝛc.

6ᵘ art. Sextus articulus eſt. qȯ mors iſta eſt
a nobis ſollicite expectanda. vt quilibꝫ qñ
venerit ſit paratus. Sicut enim nihil eſt
certius morte. Sic nil eſt incertius hora
morꝶ. Ideo dicebat dñs Mat. xxiiij. Et
A vos eſtote pati: qꝛ qua hora nō putatꝭ filiꝰ
hoīs veniet. ſ. ad aīam expetēdā: ꝛ rōnem
exigēdā ſm expoſitionem bti Greg. De
qua ſollicita expectatiōe Mat. iꝫ. dñs diſ-
cipulos monebat di. Uigilate qꝛ neſcitis
qua hora dñs vēiet ſero. i. in ſenectute an
media nocte. i. in medio iuuenilis vite an
gallicātu. i. i adoleſcētia. An mane. i. ī pue-
ritia: ne forte inueniat vos dormientes ſō-
no pcti mortalis a quo ſōno apl's excitat
dicēs. Exurge q dormis ꝛ exurge a mor-
tuis ꝛ illu. te xp̄s p infuſionē gratie: quam
q hñt diu vigilare pp opatōes vitales ꝛc̄

7ᵘ ar. 7ᵘ ar. ē. Qȯ iſta mors ē a peccatorib' for-
midāda. qꝛ timor ꝓuenit ex mali expecta-
tione mala aūt infinita ſūt peccatorib' in
morte parata. qꝛ pŕfamilias qui ē dñs vi-
nee ideſt militantꝭ ecclie tunc malos male
pdet: vt dicit xp̄s in euangelio. Ideo dicit
ecclia. xlj. O mors q̄ꝫ amara ē mēoria tua:
B qꝛ ī meᵒ morꝶ occurrit hoī iniuſto. Pᵒ aīe
neglecte pditio. Ideo iſernus ꝛ pditio di-
cunt inſatiabilia ꝓuer. Scdō corpis inor-
dinate amati corruptio iuxta illud apli.
Qui ſeminat in carne de carne metet cor-
ruptionē. Tertio mundi ſubſecuti ablatio
iuxta illud Jo. Mūdus trāſijt ꝛ cōcupi-
ſcētia eius ꝛc. Quarto voluptatꝭ āplexate
cōſūmatio. qꝛ quantum fuit in delitijs tm̄
dabit ꝛ tormētū: vt d' in apoc. Quīto pe-
ne eterne inchoatō. qꝛ hij ibunt in suppli-
ciū eternum: vt dr in Matth. xxv. cᵒ. Iſti
ſunt qnqꝫ lapides cum quibus fuit goliat
ideſt peccator interfectus. j. Re. Iſti gᵒ pec-
catori dicitur mors vltimū terribilium iu-
xta illud ezechiel. vbi dr ꝙ aſirij ideſt de-
mones qui tollunt robuſtos dederūt terro-
rem ſuum in terra viuentium.

Octauus articulus ē. Qȯ iſta mors ſi
8ᵘ art. eſt a iuſto exñte in gratia ꝑtimeſcenda. qꝛ
talis in morte nullum malum expectat ni-
ſi pnſam breuem. iō dr eccliā. xlj. O mors
bonū ē iudicium tuū hoi indigenti. Iſti
indigentes ſunt pauperes euangelici qui
E mundi omnia reliquerunt propria. De q-
bus dicit apoſtolus ſicut egentes multos
autem locupletantes. Et ad hebre. Angu-
ſtiati egentes afflicti. Iſti nō debent mor-
tem timere ꝓpter. 5. Primo qꝛ per talem
exitum a morte continua liberantur ſm il-
lud apli quotidie morior. Et Grego. ait.
Ipſe enim quotidianus defectus corrupti-
onis ꝛc. Secundo qꝛ in hac vita in ſecuri-
tate nō quietantur iuxta illud. Qui ſe exi-
ſtiat ſtare videat ne cadat. Tertio qꝛ in ta-
li morte xp̄s ad ipm deſcendit iuxta illud
quod promiſit in Joā. Si enim abiero ꝛ
parauero vobis locum. iterum veniam ꝛ
accipiam vos ad meipſum ꝛc. Quarto qꝛ
xp̄s ſecum ipſum ad patriam reducit. Iō
dicit apoſtolus. Cupio diſſolui ꝛ eſſe cum
xp̄o. Quinto qꝛ tunc ei xp̄s illud qȯ ſemꝑ
deſiderat beatifice oſtendit dicens in ioā-
ne. Uenit hora cum iam non in prouerbi-
is loquar vobis. Ideo dicit Jo. in cano-
ca ſua. perfecta charitas foras mittit timo-
rem. Et ſic pꝫ. Qȯ mors non eſt a iuſto ꝑ-
timeſcenda.

9ᵘ art. Nonus articulus eſt. Qualiter nos debe-
mus habere ad mortuos. Ubi eſt ſciendū.
Qȯ mortui aut ſunt in padiſo. ꝛ iſtos de-
bemus honorare ꝛ venerari. iuxta illud
Job. v. voca ſi eſt q tibi reſpondeat, ad ali-
quē ſcōrum conuertere. Iō Jo. in apoc.
cecidit ante pedes angeli q loquebaꝶ ſecū.
Aut ſunt in inferno. ꝛ illos debemus ma-
D ledicere ꝛ deteſtari: ſicut ꝛ demones cū q-
bus habitant. ideo dicit iudas apoſtolus
in canonica ue illis qui in viam cayꝫ abi-
erunt. Aut ſunt in lymbo vt pueri qui ſi-
ne baptiſmo deceſſerunt. ꝛ pro iſtis nō de-
bemus intercedere. qꝛ nihil prodeſſet: cum
ſint filij ire ꝛ extra meritum meriti ꝛ deme-
riti ꝛ ſolum penam damni patiantur. nec
poſſunt liberari. Aut ſunt in purgatorio
ꝛ illos debemus diligeꝶ ꝛ eis miſereri: qꝛ
ſunt in afflictione ꝛ pena de qua pena lo-
quitur luce. iꝫ. dicens. Seruus qui cogno-
uit voluntatem domini ſui ꝛ non fecit va-

pulabit plagis multis. Et qui non cogno-
uit voluntatem domini ſui ꝛ non fecit va-
pulabit plagis paucis.

10ᵘ ar. Decimus articulus eſt. Qȯ nos poſſumꝰ
ſubuenire illis q ſunt in purgatorio: quod
probatur auctoritatibus noui ꝛ veteris te-
ſtamēti. Tum qꝛ ſo macabeoꝝ. ii. dicitur
Qȯ vir forti. iudaſ mi. xer. ii. milia ꝛc. Tū
E qꝛ. j. corri. xv. dicit apoſtolus poſt baptiſ-
mum q fit pro mortuis: per quem probat
mortuorum reſurrectionem ille eſt baptiſ-
mus flaminis quem recipimus in oratio-
ne directa pro mortuis. conſtat autē ꝙ ni-
hil tale oꝫ facere pro illis: qui ſunt in infer-
no: aut in paradiſo ꝛc̄.

11ᵘ art. Undecimus articulus eſt. Qȯ nos de-
bemus mortuis ſubuenire. ſ. Tum qꝛ pre-
ceptum moſaycum de dilectione ꝛ ſubuē-
tione mutua ſe extendit ad omnes proxi-
mos ſub lege ſub qua ſunt mortui. Tū qꝛ
F mādatum euangelicū ſe extēdit ad oēs q
ſūt in ecclia: cuius ſunt ps illi q ſūt in pur-
gatorio. Iō dicit apl's. Qȯ ſicut mēbra ſi-
bi inuicē ſubueniūt ſic oēs illi qbus xp̄s ē
caput debent ſibi mutuo ſubuenire. Con-
ſtat aūt ꝙ tales ſūt mēbra xp̄i. Iō in pſōa
eoꝝ pſa. de nobis cōqrit dicens. Exiſti-
matus ſum cū deſcēdētibus in lacū. qꝛ ita
mihi parum ſubuenitur ſicut illis de in-
firmo factus ſum ſicut hō ſine adiutorio i-
ter mortuos liber ꝛc̄.

12ᵘ art. Duodecimus articulus eſt. Qualiter
poſſumus eis ſubuenire. Et dr ꝙ quatu-
or modis. Et. Primo ꝑ ſacrificiorum
dīniſſimā eucharistiā. vñ apoc. x. Iſti ſunt
B qui venerūt de tribulatiōe magna. ſ. pur-
gatorij ꝛ lauerūt ſtolas ſuas in ſanguine
agni. ſ. q pcipiꝶ in altari q dr ſacrꝫ eucha-
riſtie. Scdō p oronum aſſiduitatē. vñ
Jaco. ſue canonice. vᵒ cᵒ O io fidei ſalua-
bit infirmū ꝛc̄ ſ. illam penā ſubſtinentem
ꝛc̄. Tertio p elemoſynaꝝ benignita-
tē. vnde ps. in talium pſona di. Aſtitit. ſ.
viator a dextris patris ſ. purgationē reci-
pientꝭ ꝛ hoc p beneficiuꝫ vt ſaluos faceret
a pſe. aīam meā ꝛc̄. Quarto p ieiunio-
rū aſpitatem. vñ danieli dictum eſt. xᵒ cᵒ
Ex quo poſuiſti cor tuum vt affligeres cor
tuum pro filijs iſrael. i. pro illis qui ſunt i
captiuitate purgatorij exaudita ſunt v̄ba
tua ꝛc̄. Si autem eis ſic ſuccurremus vi°.
ipi ꝑ nobis ſuccurrent. qñ erūt in patria.
Iō cōſuliꝶ nobis a dño luce. xvi. di. Fa-
cite vobis amicos de māmona iniqtatis
vt cū defeceriꝶ recipiant vos in eterna ta-
bernacula ꝛc̄. Ad quā nos deducat xp̄us
ieſus dei ꝛ v̄ginis filius meritis ſue mr̄is
v̄ginis marie. Cui eſt honor in ſecula ſecu-
lorum. Amen.

¶ Tractatus de ſuffragijs defunctorum
Secundum eundem.

Uerꝶ vtrū ſuffragia q̄ fiunt in
eccleſia ꝑ defunctis ꝓſint eis.
Et vꝶ ꝙ non. Qꝛ in lege diuina
antiqua nulla lex ſiue orō fuit i-
ſtituta niſi ꝓ viuis vt cōſtat in exo. leuiti-
co ꝛ de vtero. cū plus indigerēt mortui ve-
teris teſti q̄ꝫ noui. Sed ꝯ qꝛ auctoritas ec-
cleſie maior ē auctoritate illius ſcripture:
ſicut ſcribit btūs Aug. ꝯ epl'am fundamē-
ti ꝛc̄. Circa iſtā qōnē ſūt duodecim ar-
ticuli ꝑ ordinem declarandi. Quorum.
¶ Primꝰ ē. quid eſt ſuffragiū defūctoꝝ.
¶ Scd's ē quot ſunt ſuffragioꝝ genera in
eccleſia.
¶ Tertius ē. Si iſta ſuffragia ſint defun-
ctis vtilia.
¶ Quartus eſt. quibus non proſunt illa
ſuffragia.
¶ Quintus ē. qbus ꝓſunt illa ſuffragia.
¶ Sextus ē. Ubi ē locus purgatorij.
¶ Septimuſ ē. qñ purgatoriū fuit iſtitutū
¶ Octauus ē. Utrū ſolēnitates que fiūt
in ſepulturis ꝓſint defunctis.
¶ Nonus ē. ſi cerimonie q̄ fiūt ꝓſint de-
functis.
¶ Decimus eſt. ſi ſepelire mortuos ē opꝰ
miſericordie.
¶ Undecimus eſt. ſi pena purgatorij eſt
maior inteſiue illa iferni. ¶ Duodecimꝰ
ē. Si dānati de inferno pp tale ſuppliciū

magis vellent non eſſe ꝙ̃ ſic eſſe. Circa
primum.ſ. Quid eſt ſuffragium defuncto/
rum. Dicitur autem ꝙ a quatuoꝛ partibꝰ
defuncti pñt habere ſubſidium vt patebit
Et pꝛio a miſeratione diuinarꝫ perſonarꝫ
beatiſſime trinitaṫ.qꝛ q cuꝫ pietate doꝛmi
tionem receperunt hñt diuinam repoſitā
gratiam.ij.machabeoꝝ.xij.c.Secundo ab
interceſſione ſanctoꝝ angeloꝛum.qꝛ ſi ſā
cti angeli letanṫ in punitione eoꝝ qui ſūt
in dei viuenṫ iracundia: vt habeṫ apoc.
xiiij.c.multo magis de abſolutione eoꝛum
qui ſunt in diuina gratia ⁊ quales ſunt il/
li de purgatoꝛio ⁊c.Tertio ab interuentio
ne ſanctoꝛum.qꝛ ſancti in patria letantur
de illis qui ſunt in diuina iracūdia ꝙ pu
niantur multo magis letantur de illis q
ſunt in diuina gratia vt eripiantur.vt ha
betur apoc.vj.ibi vſqꝫquo dñe ſanctus
⁊ vere non iudicas ⁊ vindicas ſangui/
nem noſtrum de his qui habitant in ter/
ra. Quarto a ſupplicatione fidelium.qꝛ ſi
oblationes ve.te.ꝓficiebant defuncṫ i gra
tia. vt habetur.ij.machabeoꝝ.xij. multo
magis no.te.qꝛ melioꝛes ſunt:vt habetur
hebꝛe.iiij.c. Iſtis autem p̄miſſis dꝛ ꝙ ſuf
fragium eſt vt hic intēditur ſubſidium qđ
ab ipſis fidelibus moꝛtuis impeditur i ec/
clia.ſ.militante ⁊c.

Secundus articulus eſt. Quot ſūt ſuf
2ᵘˢ arti. fragioꝛum gña in eccleſia dei. Et diciṫ ꝙ
quatuoꝛ.

¶ Primum eſt oblatio.
¶ Secundum eſt oꝛatio.
¶ Tertium eſt elemoſyna.
¶ Quartum eſt ieiunium.

F Unde Aug. ad benefaciendū dicit. Qđ
anime defunctoꝛuꝫ quatuoꝛ modis abſol
uantur.ſ. Aut oblationibus ſacerdotum.
Aut pꝛecibus ſanctoꝝ que fiunt in eclia.
Aut elemoſynis carorum. Aut ieiuniis
cognatoꝛum. Iterum Aug. dicit in enche
ridion. Qđ ſacrificiū ⁊ elemoſyne pꝛoſunt
defuncṫ. Item diony. in liᵒ de ecclia. yerar
chia ponit ſuffragia oblationis ⁊ oꝛonis
Sed queriṫ qđ ſit efficatius pꝛo defuncṫ.
Dꝛ āt ꝙ ceteris paribus illud qđ ē pꝛio/
ris ꝟtuṫ. Et iđ pꝛimo poniṫ oꝛo q̄ videṫ
actus charitaṫ. Scđo oblatio que pertinet
ad latriā. Tertio elemoſyna q̄ ptinet ad
miſericoꝛdiā ⁊ liberalitatē. Quarto ieiuni
um qđ videṫ ptinere ad tēperantiā. Sed
qꝛ in celebratione duo occurrunt. iđ videṫ
efficaciſſimū ſuffragiū.ſ.elemoſyna ⁊ oꝛo.

Tertius articulus ē. Si iſta ſuffragia 3ᵘˢ arti.
ſint defuncṫ vtilia. Dꝛ aūt ꝙ ſic atteſtāte
ecclia: vt hētur.cᵒ mathe.q.2. capiṫ multi ⁊
4. ſupꝛa dixi. Sed aliq heretici dicūt. Qđ
hoc adinuenit ecclia ꝓpter auaritiā. Et iđo
adduciṫ auctoꝛitas dio. de ecclia. yera. 7
cᵒ. Et Hiero. cᵒ đ marthe.q.2.⁊.c. In pñti
Idē Aug. dicit in li. de cura. pꝛo moꝛtuis
hñda ad bōifaciū. Sꝫ heretici illos docto
res nō recipiūt. Ideo arguiṫ ꝯ eos p rōes
Pꝛima ē. qꝛ ſi ābo moꝛianṫ iuſtiſſimus ſi
mul ⁊ peccatoꝛ maximꝰ: ſed ꝯuerſus nō ē
iuſtū ⁊ cōgruū ē ꝙ eque cito euolēt. Secū
do qꝛ fruſtra conareṫ aliqs ad pctā vitan/
da: cū in fine ei oīa totaliter reuertanṫ dū
tñ cōteraṫ. Tertio qꝛ diuina iuſticia nō di
mittit aliqđ malū impunitū. ſicut nec bo/
nū irremuneratū. ⁊ tñ multoꝝ peccata nō
puniunṫ hic q ſaluanṫ nec in pñia ita pa
rū puniunṫ: cū illuc nihil intret coinqna
tū. nec ibi iterū ſit locus pene: ſꝫ gaudij ſē/
piterni. Quarto qꝛ nulli peccatoꝛi diminu
ereṫ gloꝛia de pctīs de quibꝰ penituit tūc
eſſet ibi pena eterna ꝓ peccatis q̄ ſūt facta
venialia. ⁊ iđ oꝫ ꝙ alibi puniantṫ. Sꝫ
iſte rōnes nō concludunt. qꝛ ſi qs baptiza
tur baptiſmo fluminis ſtatī euolat. Et iſti
ponūt ꝙ baptiſmus flumīs ⁊ finalis peni
tentia ſit equalis ꝟtuṫ. Igiṫ oēs rationes
cōcludunt ꝯ baptizatos baptiſmo fluminis:
vt pꝫ p ſe. Iđ iduciṫ ꝯ eos auctoꝛitas ſacre
ſcripture ⁊ machabeoꝝ.12. vbi dꝛ ꝙ ſcā ⁊
ſalubꝛis ē cogitatio pꝛo defuncṫ exoꝛare.
Dicūt tñ heretici. Qđ iſte liber nō ē đ ca/
none ſacre ſcripture: ſed ē apocrifus. ſꝫ vo
luntarie poniṫ ab ecclia pp illas auctoꝛita
tes. Iđ induciṫ auctoꝛitates libꝛoꝝ no. te
ſti quos recipiūt. Pꝛima quoꝝ ē Mat.
iiiiᵒ. qñ xp̄s pnūciauit ei q nō ꝯſētit cito ad
uerſario ſuo dū ē i via. i. ſynderiſi murmu
rāti in malo aut āgelo decertāti ad oppᵐᵒ
ꝙ iudex tradet cū exactoꝛi ꝙ miſtra ⁊ mi/

ſter mittanṫ in carcerē ⁊ non exhibit inde
donec ſoluat minimū quadrātē. qđ nō pōt
intelligi de carcere iſtius mūdi. qꝛ ibi ñ po/
nūṫ oēs tales nec de carcere inferni. qꝛ ibi
nunq̄ ſoluet nouiſſimus quadrans pene
debite. ⁊ qꝛ ab illo carcere exibit qs qn per
ſoluerit minimū quadrātem: vt dat intellige
re illud donec ergo erit in purgatoꝛio.

Scđa ē alia auctoꝛitas ſaluatoꝛis i alio
loco euāgelij Mat.xviij. Qđ ille q nō fu
it miſertus cōſerui ſui fuit traditus exacto
ribus donec redderet vniuerſum debitum.
Sed inſtaṫ tūc. qꝛ in geñ. dꝛ. Qđ coruꝰ nō
reuertebaṫ donec deſiccarenṫ aq̄. ⁊ tamen
poſtea non ē reuerſus. Tū et Ioſep non
cognouit ꝟginē. i. matrē dñi donec pepit
filiū ſuū pꝛimogenitū Matt. j. Et tñ ipſe
arguiṫ ꝙ poſtea ſupple cognouerit: vt inq
unt heretici: qꝛ nec ante nec poſt cognouit
eam. Iđ pꝫ ex iſtis auctoꝛitatibꝰ ꝙ illa di
ctio donec qñqꝫ includit p̄cedētem ⁊ ſeq̄n
tē affirmationē: ſicut geñ. xlix. Nō auferē
tur ſceptrū de iuda donec veniat q mitten
dus ē. qꝛ ablatū fuit ſceptrū quādo venit.
Qñqꝫ includit affirmationē ſequētē ⁊ nō
p̄cedentē: ſicut in actibus p̄allegaṫ patuit.
Ita diceret in ꝓpoſito ꝙ nō exibit donec
reddat vniuerſum debitū ꝙ nō concludit
ꝓpter hoc exitum. Sed ꝯ ꝙ ſaltē includit
redditionē vniuerſi debiti q̄ nūq̄ fuit i in
ferno. tūc enim iniuſte detinereṫ vltra. ⁊ ſic
oꝫ ꝙ auctoꝛitas intelligaṫ de purgatoꝛio
⁊c. Tertia auctoꝛitas ē Mat. 12. cᵒ. vbi
dꝛ. Qđ q peccauerit in ſpiritū ſcīm nō remit/
tetur ei nec in hoc ſeculo nec in futuro. Ex
illo dicto elicit Augu. xx. de ciui. dei. Qđ
aliqua remiſſio ē in hoc ſeculo ⁊ aliqua in
futuro. alioqn fruſtra fuiſſet appoſitū nec
in futuro. cōſtat aūt ꝙ talis remiſſio non
fit in paradiſo nec in inferno. ergo in purga
toꝛio ⁊c. Quarta auctoꝛitas ē luce. cᵒ 12.
vbi dꝛ ꝙ ſeruus ille q cognoit volūtatem
dñi ſui ⁊ nō fecit plagis vapulabit multiṡ.
⁊ q nō cognouit ⁊ nō fecit plagis vapula
bit paucis. Iſta āt cenſura nō pōt intelligi
de plagis huius mundi. qꝛ frequēter cer/
nimus oppoſitū: nec de plagis inferni. qꝛ
ibi q̄libet plagabiṫ plagis multis ⁊ infiniṫ
⁊ nō paucis. nec i padiſo. qꝛ ibi nullus va
pulabit igiṫ i purgatoꝛio. Quīta aucto
ritas eſt apoſtoli. j. coꝛ. xv. talis. Si moꝛ
tui non reſurgunt vt quid baptizamur ꝓ
moꝛtuis. quid aūt apoſtolus intelligat per
illuꝫ baptiſmū aut flaminiſ in oꝛatiōe aut
fluminis infletu. certum tamen habet qđ
baptiſmus talis exhibeṫ pꝛo moꝛtuis: nō
pꝛo dānatis nec pꝛo ſaluatis ergo pꝛo pur
gandis. Sexta auctoꝛitas eſt apl̄i. j. coꝛ
rin. iij. Si cuius opus arſerit detrimen/
tum patietur ipſe tamen ſaluꝰ erit. Sicut
tamen quaſi per ignē per huius mundi:
quod nō poteſt intelligi de igne materia/
li: ſicut exponunt heretici. qꝛ per illū ignē
non tranſeunt omnes imperfecti: de qui/
bus ibi loquitur. nec de igne inferni. qꝛ
ille neminē ſaluat. nec padiſi: vt per ſe pꝫ
ergo purgatoꝛij. Septīa auctoꝛitas ē bea
ti pe. actus. ij. de reſurrectione xp̄i teſtificāſ
Quod deus ſuſcitauit eū a moꝛtuis ſoluṫ
doloꝛibus inferni. quia ibi ſunt eterni nec
doloꝛes qui eſſent in limbo: quia ibi nul/
la eſt redemptio. nec eos qui eſſent in ſinu
abꝛahe. quia illi erant in magna conſola
tione: vt patet in pabola ſaluatoꝛis de la
zaro quo doloꝛe de purgatoꝛio. Octaua
auctoꝛitas eſt apoc. v. vbi diciṫ ꝙ nemo in
uentus eſt dignus. nec in celo nec in terra.
ne c ſubtus terrā: apire libꝛū. Ex quo col
ligiṫ ꝙ aliqui ſunt digni in aliquo illoꝛuꝫ
locoꝛum. alioquin fruſtra in iſtis locis fu
iſſent requiſiti. oēs autem digni ſunt i gra
tia. ſed ſubtus terram non ſunt in gratia
niſi illi de purgatoꝛio. qꝛ illis qui ſunt in
inferno non clamat angelus: cum cōſtet ip
ſos eſſe indignos ⁊c. Nona auctoꝛitas ē
apoc. v. vbi Ioānes audiuit eos qui erāt
in celo in terra ⁊ ſubtus terram benedicē/
tes deum conſtat aūt ꝙ ſubtus terrā illi q
ſunt in inferno ſemper ipſum blaſfemant
vt habetur apoc. xv. ⁊ nunquā benedicun
tur ergo benedicentes ſubtus terram ſunt
illi de purgatoꝛio.

Quartus articulus ē. Quibus nō pꝛo 4ᵘˢ ar.
ſunt illa ſuffragia. Diciṫ ꝙ cū quattuoꝛ
ſint genera defunctoꝝ illis qui ſunt i pa/
diſo non pꝛoſunt. qꝛ non indigent talibus A

[illegible]orijs teſte btõ Aug. de cura agēda p
mortuis circa pncipiū. Nec illis q ſūt i i-
ferno īferiori. qꝛ tā mala ſūt eoꝝ vicia: vt
adiuuari talibꝰ nō ſīt digni: vt idē Aug.
teſtaꝛ. Nec illis de limbo: cū .n. pena eoꝝ
ſit ſola carētia viſiōis diuīe, nō pōt minui:
niſi ex viſiōe diuina. Nec illis q erāt antiq
tus in ſinu abrahe: qꝛ vt patuit illi erāt in
gaudio. Sꝫ tm̄ illis de purgatorio: vt pꝫ
ex ſufficiēti diuiſiōe. Sꝫ occurrit dubiū
dubiū prima ſi ꝓſint illis q faciūt illa ſuffragia. Dī q
opus miſericordie exhibitum īdigēti ꝓdeſt
egeno tpaliter. ſꝫ largiēti ꝓdeſt eternaliter:
Ita in ꝓpoſito cū iſti ſint in ſūma īdigen
tia: ſi cū hoc fiat ex charitate ⁊ in gr̃a ⁊c̃.
2ᵐ du. Scḋa dubitatio ē. Si ſuffragia fcā pro
dānatꝭ ⁊ ſaluatꝭ ꝓſūt eternaliter facientibꝰ.
Dī q aut ſciūt eos eē ſaluatos vel dāna-
tos. Aut firmiter putāt. Et tunc obeſſent
qꝛ iniuriā facerent ſaluatꝭ: vt pꝫ ex p̄dictꝭ ⁊ ꝯ
ordinationē diuinā: ſi orarēt ꝓ dānatis.
Aut putāt eos eē in purgatorio. ⁊ tunc ſi
ſint in purgatorio ꝓſunt ſimpliciter facie
ti: qꝛ ē opus pietatꝭ. Si aūt ſint in īferno.
dī q opus pietatꝭ eſt virtus ſuffragij ad
ipm̄ reuertiē: cū nō ſit recipiēs dignꝰ. iux-
ta illud ex euāgelijs. Si ibi nō fuerit filiuſ
pacis ad vos reuertet pax vr̃a. Si aūt ſūt
in padiſo ꝓſunt ſibi. ſ. duobꝰ mōis p̄dcis.
Et qꝛ ſaluatꝰ obligaꝛ ad orādū ꝓ ſuffra-
3ᵐ du. gāte. ⁊ pie crediꝛ q faciat. Sꝫ q̄riꝛ. Si oī
bꝰ de purgatorio ꝓſint equaliter. dī āt q
ſi ſint ſuffragia ſpālia ꝓ aliqbus fcā ſpāli
ter ꝓſūt tm̄ illis. qꝛ nullū meritū alicuiꝫ
ꝓdeſt alteri niſi ſcḋꝫ mētez facientꝭ. Et ita
vī itentio Aug. in li° ḋ cura agēda p mor
tuis. Si āt ſint gnālia, ꝓſunt melioribꝰ ſm̄
iuſticiā diſtributiuā. vn̄ Aug. vbi ſupra di
cit. Qḋ ſicut meruerūt hic ita recipiūt ibi.
4ᵐ du. Quarta dubitatio ē. Si in q̄libꝫ miſſa
vel vigilia ſūt oēs pticipes. dī āt q ſic in
quātū q q̄libet miſſa ē bonū cōe. nō autē
īquātū ē bonū ſpāle ⁊c̃
5ᵐ du. Quinta dubitatio ē. Si p̄latꝰ pōt ſuf-
fragia ſubditi ordinare. Ad q̄s vlut dī q
nō lꝫ poſſit eū obligare ad talia ſuffragia.
qꝛ nūq̄ meritū alicuiꝰ ꝓdeſt alicui ꝯ intē
tionē merētꝭ. Et ꝯfirmaꝛ qꝛ obediētia hūa
na nō vī alicuius meriti ⁊c̃.
Quītus articulus ē. A qbus ꝓſint iſta 5ᵘˢ art.
ſuffragia. dī āt q quattuor ſūt gn̄a viuoꝝ.
Qꝛ qdā ſūt in gr̃a baptiſmali poſtq̄ nō
peccauerit mortalr̄. Quidā ſūt in gr̃a pnīa
li: ſicut illi q cōuerſi ſūt ⁊c̃. Quidā ſunt in
culpa mortali actualr̄ ſūt mali ⁊c̃. Quidā
ſūt in culpa originali actualr̄ ſicut īfideles.
Primꝰ āt ſupradictꝭ ꝓſūt ſuffragia. qꝛ
oēs ſūt in gr̃a taliū āt ſūt actꝰ meritorij tā
ꝓ ſe q̄ ꝓ alijs: vt hētur Jo. x. Sꝫ ab vlti
mis ſupradictꝭ nō valēt. qꝛ nulla īfidelium
actio ē ſatiſfactio ꝓ ſeipſis q multo minꝰ
ꝓ alijs: vt hētur ad tit. i°. Infidelibꝰ āt ⁊c̃.
Sꝫ de tertijs ē dubiū. dicunt tn̄ aliq q ſi
qꝛ eoꝝ opa ſūt mortua. Sꝫ ꝯ qꝛ mortua ꝓ
ſūt ad bōa tpalia pene aut purgatorij ſūt
tpales. qꝛ tūc in tali ſtatu hō pōt ſatiſface
re ꝓ ſeipſo vt hētur a mgr̃o. Joanne ſcoto
4. ſ. c° de pnīa. q° ⁊ ꝓ alio. Jō nō vī icō
uenies ſi ſuffragia fcā ab iſtis ꝓſunt ipſis
defūctꝭ.
pᵐ du. Sed oriꝛ dubiū. Si ſuffragia facta ab
vna pſona tn̄ valeāt quātū ab alia. dī
q ſi ſūt eq̄lia ſemp ꝓſūt meliori fcā a me-
lioribꝰ qꝛ magis meritoria. Si aūt nō ſūt
pia plꝰ pn̄t ꝓdeſſe deteriori. qꝛ mali hoīes
tpalia pn̄t ꝓmereri.
2ᵐ duᵐ Scḋm dubiū ē. ſi ſacerdos exiſtēs ī pctō
mortali ⁊ celebrat ꝓ aliq̄ viuo ꝓdeſt eī. dī
q nō. qꝛ actus pcti mortalis nō ē merito- Nō.
riꝰ tn̄ fides eiꝰ q fecit eū celebrare ignoſcēs
ꝓderit: nō tn̄ ſi ſciret.
3ᵐ du. Tertiū dubiū ē. ſi ſuffragia q̄ fiūt pro
nō capacibꝰ. ſ. pro dānatꝭ ſint inutilia. dī
aūt q nō: ſed ꝓſūt facientibus: vt habetur
Mat. x. ⁊ luce. x. ſi ibi fuerit filiꝰ pacis.
4ᵐ du. Quartū dubiū ē. ſi ꝓdeſt tm̄ vnū ſuf-
fragiū fcm̄ ꝓ duobꝰ ſicut ſi fieret ꝓ vno.
dicunt qdā q ſic pp ſpūalr̄ cōicabilita-
tē. Et cōfirmaꝛ illa ſnīa. qꝛ ſicut tpalia ſūt
participabilia: ſic ⁊ ſpūalia ſūt cōicabilia ſꝫ
ſe tota: ſicut aīa ē tota in q̄libꝫ pte corpis
ſicut ī toto. ⁊ ſicut ſcia ſi cōicaꝛ nō ſuſcipit
diuiſionē. Ita ē in ꝓpoſito de orone. Sꝫ
ꝯ hoc arguit doctor nr̄ in q̄libeto. q. 20. qꝛ
oē ſuffragiū ē bonū limitatū ⁊ diuiſuꝫ cuiꝰ
cū minus ⁊ nullū bonū limitatū pōt eſſe

equalis ſuauitatis ad plura ⁊ ad vnū: ergo hoc cōuc
niat ... limitatiōe vt eq̄-
liter cōicaꝛ pſonis. Itē eadē rōne qua pōt
duobus pōt ⁊ tribus prodeſſe. ⁊ ſic in infi
nitū: ergo nō eſt dare rōnem magis ī vno q̄
in alio. Et ſic finitū ſuffragiū hēret infinituꝫ
valorē ⁊ vigorē. Itē qualibet die poſſent
liberari tot aīe quot ſūt in purgatorio: cū
oīa ſuffragia totius eccl̃ie videaꝛ ſufficē-
re ꝓ vnica aīa ēt quātūcūqꝫ peccatrice. ⁊
ſic ſuffragia purgarēt purgatoriū. Itē fru
ſtra ordinaſſet eccl̃ia ſuffragia ſpālia: ſi tn̄
ꝓdeſſent cōia. Et iſta vī intētio Aug. de
cura mortuoꝝ. Et Greg. ad bonifaciū.
Nec valēt exēpla ad oppoſitū. qꝛ vna aīa
nō pōt cōicari duobꝰ corporibus vt vna ſci
entia duobus mentibus ⁊c̃.
5ᵐ du. Quintū dubiū. ſi ſacerdos exiſtēs in pec
cato mortali celebret ꝓ aīa alicuius defū
cti ſi talis miſſa ſibi ꝓdeſt. dicit magiſter
Alanus q ſic. Nō rōne dicentis. ſed iſtitu-
entꝭ. ſ. eccl̃ie q̄ ordinauit q miſſa ꝓſit defūctꝭ
6ᵘˢ art. Sextus articulus ē. Ubi ē locus pur-
gatorij. dicūt qdā q in hoc mūdo. qꝛ vbi
fit maleficiū ibi dꝫ puniri ſcḋm regulā ſa-
pientꝭ dicētis p q̄ hō peccat p hec ⁊ torqꝛ.
Sed ꝯ hoc arguiꝛ. qꝛ eadē rōne de īferno
q poniꝛ a doctoribꝰ eſſe in centro terre: ſi-
Nota hō dn̄ cut padiſus ī vltīa mūdi circūferētia. qꝛ ſi
cut padiſus ē ſūmus locus nobiliſſimus:
ſicut īfernus viliſſimus. Sed in illo cētro
ponunꝛ quattuor carceres ſubordinati.
¶ Primꝰ dī īfernꝰ in quo ſūt dānati.
¶ Scḋs eſt limbus vbi ſunt paruuli.
¶ Tertius ē purgatoriū vbi ſūt imꝑfecti.
¶ Quartus eſt ſinus abrahe ī quo añ ꝑt
mortē erant oēs ſcti. Et illa quattuor loca
ponē in. 4. ſnīaꝝ tractatu de reſurrectiōe
Ordo āt illoꝝ locoꝝ ꝓbaꝛ. qꝛ deteriores
ſunt q ſūt in culpa actuali q̄ originali. ⁊
īferiores ſūt q in īferno cruciaꝛ. Et meli
ores ſūt illi q ſūt in gr̃a q̄ illi q ſunt ī cul
pa. Et illi q ſūt in gr̃a q̄ illi q ſūt in pc̃a.
Sed iſtaꝛ qꝛ ſm̄ btm̄ Greg. Aliqꝫ inueni
ſūt aliq q in hoc mūdo patiunꝛ purgato-
riū ſuū. dicendum ē. q illud nō eſt de lege
cōi. ſicut q enoch ⁊ helyas ſint in padiſo
trāſlati. Sed Aug. dicit in li° de ci. dei q
locus purgatorij ē ignotus niſi fiat notus
reuelatiōe diuina ⁊ inſpiratiōe āgelica. Et dī
q ille locꝰ dī fuiſſe eccl̃ie reuelatū cū ipſa
oret ermi a porta īferi. Sed nūqd exeūt ta-
les aīe ad q̄rēdū ſuffragia. dī q nō de cōi
lege. lꝫ hoc aliqꝫ referaꝛ ex diſpēſatiōe di-
uina. qꝛ ibi detinenꝛ ſicut in carcere ⁊c̃.
Septimus articulus ē. qn̄ fuit iſtitutuꝫ 7ᵘˢ ar.
purgatoriū. dī q ſicut īfernus ꝯſideratur
qnqꝫ tpibus. ſ. Primo tpe īnocētie:
tūc eni hitabaꝛ a demonibꝰ q corruerūt
vt hētur in yſa. Scḋo tpe legis nature
⁊ tūc tā a demonibus q̄ a malis hoībus
hitabaꝛ. Tertio tpe legis ſcripte. ⁊ tūc
eodē mō. Quarto tpe gr̃e. ⁊ tūc codeꝫ
mō. Quīto tpe reſurrectiōis extreme. ⁊
tūc corporibus ⁊ ſpiritibus. nūc autē ange-
lis ⁊ aīabus inhitaꝛ. Ita ſūt limbus q̄dru-
plici tpe. qꝛ nō fuit hitatus tpe īnocentie:
ſed ſic in oībus alijs tpibus. quia in alijs
erat ſemp neceſſariū remediū ꝯ originale
pctm̄. Purgatoriū āt tn̄ triplici tpe fuit
inhitatuꝫ. ſ. tpe nature. qꝛ rō naturalis dī
tat q tūc fieret pnīa ſicut nūc cōpleta non
fiebat āt ī ſinu abrahe. qꝛ ibi erat vt patuit
letitia. Scḋo tpe legis ſcripte. qꝛ fruſtra
iudas machabeꝰ miſiſſet oblationē ꝓ pec
catis mortuoꝝ. Tertio tpe gr̃e vt ſuit
ſupra declaratū. nec poſt reſurrectionē hi-
tabiꝛ: qꝛ nō erit fletus neqꝫ dolor apoc. 21.
Sinus āt abrahe niſi duobus tpibus. ſ. tē
pore nature ⁊ legis ſcripte: qꝛ tunc ibi de-
ſcēdebāt ſancti pr̃es. Et nō tpe gr̃e cuꝫ p
xp̄m fuerit ſpoliatus: vt aīt Greg. ⁊c̃.
Octauus articulus ē. Si pena purga 8ᵘˢ art.
gatorij eſt intēſior illa inferni ⁊ q̄ omnis
pena huius mundi. Et dicitur q quattuor
ſunt pene que adinuicē cōparantur. ſ. pe
na iſtius mundi pena purgatorij. pena lī-
bi. pena inferni. pena enim purgatorij dī
maior intenſiue omni pena huius mūdi
ſenſibilis. Et inducitur vulgo. ſ. auctori-
tas. b. Aug. ad hoc qꝛ ignis iſtiꝰ mūdi re-
ſpectu illius eſt ſicut ignis pictus in piete.
Et ꝯfirmatur. qꝛ ibi agit vt inſtrumentū
diuine iuſticie in animam. Et natura quā
to nobilior tāto magis ſētit ſuppliciū. Et
iterꝫ ꝯfirmaꝛ. qꝛ maior pc̃a impōiꝛ ab eccl̃ia

pro vno peccato mortali. ⁊ tamen magis
ſatiſfacit modicum de pena aſſumpta. quã
multum de inflicta. Sed pena lymbi vide
tur maior pena purgatorij. q2 illi ſunt oĩ
ſpe ſalutis priuati. Et iſtis mitigat penaȝ
ſpes ſalutis certa. Pena aũt inferni eſt pe
ior pena lymbi. q2 addit ad ipſaȝ penã ſen
ſus. Sed occurrit dubitatio. Si in inferno
eſt maior pena dãni quã ſenſus. Dr̃ q̈ ſic
q2 magis obuiat felicitati. Cũ pẽa aũt dã
ni eſt btĩtudo incõpoſſibilis. nõ aũt cum
pẽa ſenſus, vt patuit in morte xp̃i cui9 aĩa
ſemp fuit btã ⁊c. Jtẽ ſcĩ pelegerunt penã
ſenſus quã penã dãni: vt pbat̃ p Anſel. ⁊
intelligo penam ſenſus illatam, vel infli-
ctã ipſi aĩe p ignẽ tãquã p inſtrumẽtũ diue
iuſtitie. Sed pena dãni eſt carẽtia eterna-
lis diue viſionis quã illi q ſunt in lym-
bo ⁊ in inferno hñt. Sed orit̃ dubiuȝ. Si
pena ſenſus in purgatorio eſt intenſior quã
in inferno. Dicit̃ aũt q̈ ſic. q2 eternitas il
lius facit ipſam eſſe intolerabilẽ. illud aũt
penitus eſt ignotũ. Tertia dubitatio eſt.
Si illis de purgatorio placet q̈ ſic puniã
tur. Dr̃ q̈ ſic cũ ſint in grã cõfirmati ⁊ ſic
nõ poſſent male velle. ⁊ idõ conformãt vo
luntatẽ ſuã voluntati diue ⁊ accipiunt pe
nã in patientia ⁊ ideo alleuiat̃ eis. q2 ſcõm
Ric. de ara ſponſe Si pena inferni eſſet
voluntaria nõ eſſet pena. Quarta du-
bitatio eſt. Si dãnati vellent magis non
eſſe quã ſic eſſe ppetuo. Dicit̃ aũt. Qd vo
Dñ° luntas eoȝ põt cõſiderari quadrupliciter
.ſ. Aut ſ3 iclinationẽ innatã. ⁊ ſic nõ pñt
nõ eſſe appetere: qlĩſ eſt inclinatio ad eſſen
A dum ſcõm Aug. de ci. dei. Aut ſcdȝ paſſio
nem illatã triſtitie. ⁊ illo modo ſicut hoĩes
d: ſperati ſic appetunt nõ eſſe. Quõ intel-
ligit̃ illd apoc. Deſiderabũt mori ⁊ mors
fugiet ab eis ⁊c. Aut ſcõm obſtinationẽ in
flictã ſcdȝ quã ꝯdicũt volũtati diue ⁊ ſem
p. ⁊ ſic vellẽt nõ eſſe. ⁊ deus vult oppoſitũ
iuxta illud p̃s. Supbia eoȝ q te oderunt
aſcendit ſemp. Aut ſcõm rõnẽ rectã ⁊ ſic
deberẽt velle magis annihilari quã eſſe in
pctõ mortali. Aliter dicitur a magro ſnĩa
rum in. iiij. di. 2ª. Sed ꝯ q2 ſupbitur q̈ bo
nũ erat ei ſi natus nõ fuiſſet hõ ille: vt ait

dñs Mat. xxiij. tñ q2 hoĩes dãnati deſidera
bũt. ſ. mori ⁊ fugiet mors ab eis apoc. ix. c°
Jõ dicit̃ Qd volũtas põt cõſiderari qua
drupliciter: vt aparet ſupra imediate. Sed
remãet dubiũ qd de facto voluit ſiue actu
elicito. Dicendũ eſt. Qd nõ eſſe ex paſſio
ne doloris ⁊ obſtinationis. auctoritas aũt
Aug. intelligitur ſcõm inclinationẽ natu-
ralem ꝯ quã eſt motus violẽtus. Ad argu
mentũ aũt magri ſniaȝ dr̃ q̈ locus ab au
ctoritate non tenet negatiue: vt rex non po
teſt expugnare caſtrũ. nec miles. ſufficit
q̈ aliꝯſit facta mẽtio. De hijs aũt diffici
le eſt iudicare q2 hec nõ ſubiacẽt rõni nec
cognitioni hũane niſi ſcdȝ q̈ ex dictis ſan
ctoruȝ poteſt lucidari.

Nonus articulus eſt de ſolẽnitatib9 q 9 art.
fiunt in funeribus. vtrũ proſint defunctis.
Dr̃ ſcõm Aug. de ci. dei. Qd põpa exequia
rũ curatio funeris. cõductio ſepulture ma M
gis ſunt viuoȝ ſolatia q̃ defunctoȝ ſubſi
dia: vt ait idẽ de cura agẽda p mortuis.
Sed occurrit dubitatio. prima. Si tales pª du°
ſumptus fiant a parentibus nõ p iactãtiã: ſed
vt inde paupes eccle ſubſtetent̃ ſi pſunt.
Dr̃ tũc q̈ ſic ſic cetera opa caritat̃. Scda
dubitatio ẽ. Si locus ſepulture pdeſt. Di
cit btũs Aug. vbi ſupra q̈ nõ p ſe ſed bñ
meritis ſcõȝ ibidẽ ſepultoȝ ⁊ ſuffragioꝝ
q ibi fiunt. Tertia dubitatio eſt ſi parẽtũ
põpa obeſt talibus. Dr̃ q̈ non. q2 pr̃ non
portat iniqtatẽ filij nec ecõuerſo: vt dr̃ i ze
chiele. 18. Si tñ talia qs dũ viueret ordina
ret tũc obeſſet etiã ſi poſtea nõ fierẽt: vtpu
ta q̈ iuxta tale corpus poneret̃. Quar-
ta qd eſt. Si eius fore facta nõ emẽdet̃ ſi ei
obeſt. Dicitur q̈ nõ. dũ tñ viuens fecerit
qd potuit. q2 illd nõ ẽ malũ ſuũ. ſ3 parẽtũ
⁊ filioȝ ſupviuẽtiũ: vt inducit̃ auctoritas
in p̃alegato ezechielis xviij. ca.

Decimus articulus eſt de cerimonijs 10 art.
que fiunt ab eccleſia in iſtis ſolẽnitatibus
defunctoruȝ. Si proſunt ⁊c. Dicit̃ aũt q̈
tales cerimonie ſunt ab eccleſia rõnabili-
ter inſtitute ad deſignãdũ ſpũalia vt p3 p
btũ diony. de eccleſiaſtica yerª. ca. vij. Ta
les aũt cerimonie ſunt. ſ. Cãpanaȝ pulſa- C
tio. Cereoȝ illuminatio. Aque benedi-

ctio aſperſio. Incenſi thurificatio. Crucis ſi
gnatio. Que oĩa ptinent ad virtutẽ latrie.
Vñ pſunt ex fide opantiũ talia q ibi fiũt.
Sed occurrunt dubitationes quattuor
Quaȝ prima eſt Si talia vẽdentes cõmit
tunt ſepal vel ꝯtrahũt ſimoniã q ẽ vẽditio
reȝ ſpũaliũ qualia ſunt iſta vt hẽtur in 4.
ſniaȝ. Scda dubitatio eſt. Si emẽtes
ſpũalia ſymoniã cõmittũt. Dr̃ q̈ ſic. Q2
emẽtes ſpũalia ſunt ſymoniaci vt hẽtur
de ziezia dicta a ziezi. iiij. re. 5°. ca. Sicut
ſymonia dicta a ſymone mago act. 8°. ca.
Tertia dubitatio eſt. Si l3 aliquo mõ p
talib9 aliqd accipe. Dr̃ q̈ eo mõ quo apli
recipiebãt ſubſtẽtationẽ vite p eccliã repa
randa ⁊c. dñte apoſtolo. Si ſpũalia vobis
ſeminamus nõ eſt magnũ ſi metimus vr̃a
ſpũalia nõ tñ ex pacto. Quarta dubitatio
eſt. Quare tales ceremonie pſunt defun-
ctis cũ ſint ſolum ſigna ſenſibilia. Dicitur
q̈ oĩa talia ſigna ptinẽt ad virtutẽ latrie
vt hẽtur ab Aug. de ci. dei. ⁊ talis ꝟtus ẽ
meritoria valde ⁊c.

11 art. Undecimus articulus eſt. Si ſepelire
mortuos eſt opus miſericordie. Dr̃ aũt q̈
ſic. qñ ibi nõ ſit aliqs q hoc velit facere ſi-
cut hẽtur exᵐ de tobia tob 2°. Si aũt aliquis
eſſet p̃tio ad illud faciẽdũ nõ eſt opus miſi
D cordie. Sed ꝯ illud arguit̃. Primo ſic.
Quod de ſe eſt opus miſericordie: ſemper
eſt opus miſericordie cum hoc ſibi conue-
niat ex gñe. ſicut dicitur de malo ex gñe.
Scdo ſic ex pfectu eccle eſſet ſubtratum
vnum opus miſericordie eo qñ prompte
ſepultura exhibetur Ter° ſic. q2 vnũs
actus meritorius nõ impedit alium: cum
inter virtutes non ſit pugna ſicut inter vi
tia. Quarto ſic oᵐ p3 in opibus miſicor
die inductiue. l3. n. ſit alius qui velit elemo
ſynam dare non eſt pp hoc minus merito
ria dãti. Jta eſt d ſepultura. Jdeo dico q̈
eſt ſemper opus miſicordie: cũ hoc ſibi cõ
ueniat ex genere q̃tum ad ſimplicem ſepul
turam que impẽditur a laycis. Sed quan
tum ad ſolẽnitatem que impẽditur a cleri
cis eſt opus latrie. q2 in talibus reſidet cul
tus diuinus. Sed occurrit dubiũ. ſi ſepelli-
re mortuos pro precio ſit ſymonia. Dicit̃

q̈ nõ inquãtum eſt miſericordia. vñ quis
poteſt conducere ſepeliẽtes ſicut ⁊ infirmis
ſeruientes: nõ tamẽ vt eſt actus latrie. q2 vt
patuit contra tales verſatur ziezia ⁊ ſymo
nia. Et q2 iſta eſt rõ corporalis pene ſi cũ
ſolẽnitate eccliaſtica fiat vt p3 p dio de ec-
cleſia. yer° ca. vij. Jdem habet̃ canone. i. q.
q. 1. ca. Queſta poſtq̃ precio. Tamen p-
prie loquendo hoc cõmittunt clerici ziezia
⁊ layci ſymoniam ⁊c.
Duodecimus articulus eſt. Si illi qui 12 art.
iam ſunt defuncti pñt abſolui ab ecclª mili
tanti. Dicitur q̈ ſic ſicut patet auctorita
te eccle in illis q moriunt̃ excõicati. Sed
ꝯ q2 ſnĩa lata ab eo qui non eſt ſuus iudex
nõ v3. Militans aũt ecclia non h3 iuriſdi
ctionem ordinariaȝ niſi in illis qui ſunt de
foro ſuo. Jdeo dico q̈ ecclia abſoluit ſibi
ſubditos a vinculo quadruplici. Primo. B
ſ. a vinculo peccati originalis p miniſteriũ
baptizantiuȝ. Scdo a vinculo culpe actu
alis p miniſteriũ ſacerdotũ in foro pniali ab
ſoluentium. Tertio a vinculo pene dãni
cũ iudex abſoluit excõicatos qui ſunt pri-
uati beneficijs eccle. Quarto a vinculo
pene ſenſus cum confert indulgentiam tũc
remittit penas inflictas vel infligendas.
Primo mõ nõ põt abſoluere aliquem de
functum. q2 eſt extra viã ⁊ contra origina-
le peccm̃ nullum eſt remedium. Scdo eti-
am modo non põt. q2 oẽs de inferno ſunt
excõicati a deo ⁊ illi de lymbo. Ter-
tio aũt modo. ſ. illi de purgatorio ſunt ab
ſoluti ab eo ⁊ ſunt in gratia eius ſicut illi
de paradiſo. Quarto etiam modo non
pñt vt videtur aliquibus qua indulgentie
que dantur ſecundum auctoritatem iuriſ-
dictionis militantis eccleſie non ſe exten-
dunt vltra eccleſiam illam. Dicunt tamẽ
alij q̈ eccleſie iuriſdictio ad purgatorium
ſe extendit tamen eſt commune dictum.
q2 illi non pñt mereri nec obedire valent
q2 ſunt extra terminos vie. Sed tũc occur-
rit dubitatio. Prima qualiter indulgen-
tie pñt prodeſſe illis qui ſunt in purgato-
rio. Dicitur q̈ q̃diu fuerũt in eccleſia mi-
litante potuerunt abſolui modo iaȝ dicto
Et illud quod fuit hic indultum illic non

reperitur. Secunda eſt, quare eccleſia ſtatuit q excommunicati poſt mortē abſol-
R uantur. Dicitur autem q ſi tales in fine fuerunt contriti p deū fuerunt abſoluti. Sacerdos autem per tales coniecturas talis contritionis aut certitudinem ipſum reconciliat eccleſie vt fideles poſſint orare p eo qui non deberent ſi vere eſſet excōmunicatus. ſicut dicitur in foro penitentiali. q ſacerdos per contritionem a deo iuſtificatum non abſoluit: ſed abſolutum oſtendit ꝛ cetc.

3.art. Tertius decim9 articulus eſt. Si applicans ſacra eccleſie corporibus defunctorū ſit cēſendus hereticus vt pote qui cadauer hominis cōfirmaret. Dicitur q aut talis intelligit tali corpori conferre dyabolicum figmentum. Aut intelligit ei conferre verū eccleſie ſacramentum. Si intelligit ei conferre diabolicum figmentum quod ad inuenit ſerpens tortuoſus ad inficiendum eccleſie ſacramenta. ſicut quidam idolatria ad inuenit latriam inficiendam. Sic talis non videtur hereticus ſed ſolū ſortilegus. Quod autē ſortilegi non ſint heretici ſem-
D per probatur per teſtimonium Augu. de tri. qui eos vituperat non ſicut hereticos: ſed ſicut homines malos. Item patet extra de ſortilegijs. q2 eis non imponitur pena hereticorum vt patet in c°. In tabulis. Et in ca. Ex tuorum. ꝛ in ca. Uerum eſt. Itē iſti non videntur heretici. q2 ipſi nullā falſitatem eſſe dicunt: cum hoc ſit verū q diabolus talia figmenta ordinauit mediātib9 quibus artes magice exercentur vt patet p Aug. de ſortilegijs 3°. de tri. Nulla autē hereſis poteſt eſſe ſine errore: ſed quādoqz error ſine hereſi: vt ait Aug. de origine hereſum circa principium. Itē ſacrilegi ſimplices non ſunt heretici: cum heretici non dicant niſi q falſam gingunt opinionem vt ait Aug. in yponoſticō qđ ſacrilegi puri non faciunt. Iſti autem videntur puri ſacrilegi. q2 circa ſacra male operantur licet circa ipſa non male opinentur ꝛc. Item ille qui intendit baptizare baptizatū errat contra baptiſmum. ꝛ finaliter errat ꝛ hereticus iudicatur. Qui aūt non intendit ipſum baptizare iterū ſi baptizatus eſt. nō errat ſed tm̄ lauare nunqȝ talis eſſet hereticus. q2 nullum falſum intendit. ita iſti qui non intendunt in propoſito verba ſacra proferre. Sed inſtatur q2 ſymoniaci dicuntur heretici. ꝛ tamen de ſacris nō male opinentur: licet contra ſacra male operentur. Quod autē ſunt heretici probatur per diony. li°. ethi. ꝛ per Aug. de origine hereſum. ꝛ per dam. de hereſibus ibi extra de ſymonia ꝛ quotiens appellat ſymoniā hereſim. Ite ca. p°. q. p°. ſ. preſbiter idē dicit. Itē in. 4. ſniarum. xxvj. di. dicitur. Qđ non eſt dubitandum ſymoniacos eſſe hereticos. Tum q2 excoicati dicuntur heretici. ꝛ tamen nullam vt in pluribus credunt falſitatem. Quod autem ſymoniaci dicantur heretici habetur. c. iiij. q. i. ſ. Quod autem. vbi dicitur q heretici dicuntur non ſolum qui ab eccleſia ſunt proiecti ſed etiā anathematizati.

R: Ad primam inſtantiā dicitur. Quod aliqui ſunt ſymoniaci qui nihil male credentes volunt peruerſa affectione errare ſpūalia putantes q non ſit erronea. Et tales proprie non ſunt heretici vt patuit. q2 non errāt in fide. Alij ſunt heretici qui exiſtimāt dona dei pecunia comparanda ſicut ſymon magus vt habetur act. 8. Et tales errāt ꝛ ſunt heretici ſicut ille. Et de talib9 pñt intelligi auctoritates ꝑalegate. Ad ſecundum de illis excoicatis qui vinculum excoicationis fatentur ꝛ contra ipſum nō errāt non ſunt heretici reputati. Sed bñ illi q vinculum excoicationis non reputāt aut contra ipſum dubitant: cum per apoſtolos ſit eccleſie datus ille gladius. Et ita diſtingui pōt de ſciſmaticis ꝛ ſortilegus. q2 adulter non eſt ſciſmaticus: ſed qui dicit adulterium non eſſe pctm̄. Circa ſcdm membrum iſtius articuli ſi talis applicās ſic ſacra eccleſie non intendit conferre figmēta ſed ſacra abſqȝ dubio eſt cēſendus hereticus. q2 male ſentiēs de ſacramētis eccleſie eſt hereticus vt habetur extra de hereticis. q2 ille eſt hereticus q aliter de ſacramentis ſentit eccliē q̄ eccleſia doceat in ca. Abolenda. Item vuldenſis iter alia aſſignant heretici qui ſacrm̄ ordinis conferūt ſerui

mulierū faciētes mulieres ſacerdotiſſas. Et q2 vt corpora mortua ſint in capacia ꝛc. ſacrorū ſacdotū. Itē nullus pōt aliqđ intendere niſi illud pre intelligat: cum intendere ſit actus volūtatis ſicut electio. Et iō ſi intendit conferre ſacrm̄ verum tali corpi intendit q ſibi conferretur ꝛ ſic hꝫ errorē in fide. Itē btūs cyprianus martyr in q. ſ. q intēdebat cōferre ſacrū baptiſmi iā baptizati ab hereticis excuſatur ab hereſi. q2 nō affirmauit ſniam in ſuā. aliter fuiſſet hereticus vt ibidem notat. Et multo magis in propoſito. Sꝫ occurrit dubitatio. q2 hereticus poteſt intendere illud qđ intendit eccleſia. Illud non credo vt notat in. 4. ſententiarum. Corpi mortuo credo q nō poſſit conferri. Dico q illa inſtantia videtur multum hereſim excuſare ſi intendit verū ſacramentum in conferre credo q ei poſſit cōferre. Iſte autē articulus indigeret diligentiori inueſtigatione. Iſta tamen pro nunc ſufficiant. Alias declarabitur lucidius. Quod nobis concedat xp̄us ieſus dei ꝛ virginis filius. Amen.

In feſto ſancti Martini epiſcopi ꝛ confeſſoris. Sermo.

Ecce vir Gabriel ꝛc. Dan. ix. c°. Quia ſcdm ſniam beati Gre. in moralib9. Militie dignitas circa virtutē fortitudinis pcipue exercetur. Idcirco btūs Gabriel archangelus qui fortitudo dei interpretatur miles magnanimus precipue nūcupatus ēſt. Et q2 btūs Martinus non ſolum militia corporali ꝛ temporali ſed etiā ſpūali magnanimiter floruit. Ideo ſub noīe Gabrielis archangeli in verbo propoſito introducitur cōmendandus. Et ideo dupliciter cōmendatur. Primo q̄tum ad ſtatum virtuoſum quem dudum habuit in eccleſia militanti. Cum dicitur Ecce vir quia vir a virtute dicitur ꝛc. Secundo quantum ad ſtatū glorioſum quem nunc tenet in eccleſia triumphanti Cum ſequitur gabriel ꝛc. Qui eſt vnus de duobus in ſuperna patria honorifice collocatus ꝛc.

De p°. ſ. ſanctitate virtuoſa quam habuit beatus Martinus in hac vita accipitur illud oraculum zacha. 6. Ecce vir oriens nomen eius. Sicut enim in oriente ſol dicitur carus. q2 rubicundus. ſic in btō Martino ſol xp̄us iuſtitie ſecundum oraculum malachie. dominus ieſus habitans fuit rubicundus propter memoriam paſſionis ei9 quam ſemper gerebat in pectore ad inſtar beati Ioannis euangeliſte qui vidit illū qui vocabatur fidelis ꝛ verax xp̄um veſtitum veſte aſperſa ſanguine apoc. xix. Unde beatus Martinus q memoria paſſionis crucis xp̄i ſigno confidens dicebat tyranno frementi. Ego ſigno crucis nō clypeo protect9 aut galea hoſtium cuneos penetrabo ſecurus. De ſecundo. ſ. felicitate glorioſa quam nūc habet in patria accipitur illud oraculum. luce primo quando Gabriel angelus apparuit zacharie ſtanti a dextris altaris incenſi. Iſte Michael archangelus iuſtitie eſt beatus Martinus. qui ſicut Gabriel dicitur fortitudo dei. ſic in beato Martino fuit fortitudo ad mortem pro chriſto impauide ſuſtinendam. Ille fortis dicitur principaliter qui circa bonam mortem eſt in pauidus: vt patet p ar. in ethicis. vnde demōi pſecutionē ſibi cōminanti dixit. Dominus mihi adiutor eſt non timebo quid faciat mihi homo ꝛc. Et lathroni rñdit ſe nunqȝ ita ſecurum fuiſſe. Iſte Gabriel angelus qui fuit diuinus nuncius ad veritatem euangelicam predicandam apparuit zacharie qui interpretatur memorans dominum ꝛ ſignificat hominem contemplatiuum: cui de ſupercelеſtibus cogitanti aparuit beatus Martinus ſtans a dextris altaris incenſi ideſt chriſtus qui ſtat ante thronum dei patris: ſicut erat illud altare aureum quaſi quoddam propiciatorium noſtrum ſicut in canonica ſua ait Ioannes. Sed quomodo beatus Martinus fuit tantum ſublimatus cum chriſtus ſit ſuper omnes angelos. quia omnes ſancti ſunt in patria

ad dexteram xpi. Et ideo xpo filijs zebe
dei querentibus. vt vnus eſſet ad dexterã
xpi. alter ad ſiniſtrã in regno eius. Reſpõdit
Neſcitis quid petatis. q2 ad ſiniſtrã erunt fi
lii de iferno ſm Joãnem oſauri. Circa
ſanctitatẽ vero ꝟtuoſam quã btũs Mar
tinus habuit in hac vita ſunt plures arti
culi ptractãdi. Et ſ.

p⁹ art. Primus articulus ẽ. Que fuit eius ꝑ
fectio in ſtatu ſue ſecularis conuerſatiõis
Ubi ẽ notandum q in illo ſtatu floruit q̃
a drupliciꝟtute. ſ. Primo ꝟtute humilita
tis inſupabilis. q2 nõ ſolum maiori ꝛ eq̃li
ſed minori. i. ſeruo ſe ſubijciebat. quod eſt
vltimũ humilitatis genus. Jõ btũs Mar
tinus meruit regnare in illo regno in quo
humilimus hoium conſtitui debet dãſi. 4
Illud ẽ regnum aie in quo ſola humilitas
dñatur. q2 oium virtutum decor ꝛ cuſtos
ꝛ ſola humilitas ſm Grego. in mora.

Secundo virtute puritatis imaculabi
lis. q2 virgo integerrimus ꝛ liber ab illo
vitio quo illud hoium genus iplicari ſolz
Et ſi virginitatem ſeruare eſt arduum in
ſtatu regulari. multo magis in ſtatu ſecu
lari ꝛ maxime in militari. vbi maior eſt li
bertas ad malũ. Jdeo de ipſius cauſe pu
ritate loq̃batur ſponſus in cañ. dicens. Si
cut lilium iter ſpinas ſic amica mea inter
filias ꝛc. Tertio virtute pietatis incom
pabilis. q2 non ſolum pietatẽ q̃ cadit ſub
pcepto de qua hẽtur luce. xj. vbi dicit. Nõ
ſubeſt dare elemoſynam: ſed etiam illaz q̃
cadit ſub conſilio de qua hẽtur luce. xj. de
paupere vidua que de hiſque pertinebãt
ad ſuam neceſſitatem in gazofilacium ꝓij
ciebat. Sic ꝛ beatus Martinus. vt patet
in diuiſione mantelli ꝛc. Quarto vir
tute charitatis indiſſolubilis q2 multa cu
ra erat illi erca cõmilationes. Nam fru
galitatem laudari in eo non eſt neceſſe. ꝛ
talem virtutem omnia delicta que in ſecu
lari conuerſatione accidere poterant fue
runt abſorta iuxta illud prouer. x. Uniuer
ſa delicta operit charitas. Sed eſt intelli
B gendum q primo per virtutem humilita
tis habuit conformitatem cum xpo q ſe
metipſum exinaniuit ad philip. 2.º q2 non
ſolum deo patri ſe ſubdidit: ſed etiam an
gelis naturam inferiorem aſſumendo ꝛc.
Secundo p virtutem puritatis cum Joan
ne baptiſta. q2 in infantia gr̃a puritatis ad
deſertuz confugit: vt habetur in luca. Me
lem ſaltem ꝛc. vt cantat eccl̃ia. Unde bea
tus Aug. comparat matrimonium aliq̃
he eius virginitati tanq̃ excellentiori ꝛc.
Tertio per virtutem pietatis cum apo
ſtolo petro qui iccirco cadere eſt permiſſus
vt percepta venia poſtq̃ amare fleuit di
ſcere indulgere. Jſta enim virtus ſumme
principi eccleſie cõgruebat in cuius ſignũ
ſcdm Ambroſium rex apum non habet
aculeum. Et principes ꝛ reges oleo vngũ
tur in ſignum pietatis. Quarto per vir
tutem charitatis cum ioanne euangeliſta
C quem ſumme diligebat ieſus: vt habetur
in Joanne q2 principium quo diligimur
a xpo eſt charitas ꝛc. Contra primam vir
tutem laborat clericalis conuerſatio per
fauſtum ſuperbie que non ſolum preeſt in
ferioribus: ſed etiam equalibus ꝛ tandem
ſuperioribus. Quilibet enim appetit luci
feram ſuperbiam qui voluit non ſolũ deo
eq̃ri ſed preferri iuxta illud apoſtoli. Qui
aduerſatur ꝛ extollitur ſupra oẽ id quo di
citur deus ꝛc. ꝛ ita exponit Jſidorus. De
cuius ſcilicet ſuperbia dicitur yſaie. xiiij.
Quomodo cecidiſti de celo lucifer ꝛc. Et
ſequitur verumtamen ad infernum deſcẽ
des ad fundamenta loci. ille enim eſt loc⁹
ſuperborum. Contra ſecundam virtu
tem etiam laborat clericalis conuerſatio
per carnalitatem immundicie.

¶ Primo qdẽ in vilibus cõceptibus.
¶ Secundo in imundis affectibus.
¶ Tertio in turpibus affectibus.
¶ Quarto in inhoneſtis geſtibus.
¶ Quinto in indecentib⁹ aſpectibus.

Ex quibus fit tota clerici conuerſatio con
tagioſa. Jccirco iſti excludũtur a conſor
D tio ciuitatis ſuperne apoc. vltimo. vbi dr̃
q ciuitatem illam non intrat aliqd immun
dum ꝛc. Sz quando in clerico compoſiti
actus inueniuntur tunc ei diuina viſio ꝓ
mittitur iuxta illud beati mundo corde.
Cõtra tertiã laborat p auaritiã q̃ hodie

maxime retrahit clericos ab operibus pie
tatis: cuz tñ eccleſie bona ſint pauperibus
cõia. ſicut habetur in actibus. Nõ res tem
porales offerebant ante pedes apoſtoloꝝ
vt diuiderent eas ꝑ ut vnicuiq3 opus erat.
Et iſto modo habuit eccleſia bona a prin
cipio temporalia. Sed q2 phariſei qui erãt
auari tunc deridebant xp̃um. ſic ꝛ iſti con
tẽnunt ipſum cum in fratribus ſuis pau
peribus iſta non cõicant. Jſta enim auari
tia hz duas peſſimas filias in eccleſia dei.
ſ. zezsiam de qua dicitur 4. R. Et ſymo
niam de qua dicit in act. Sed peior eſt ꝫie
zia. q2 peius eſt bonum vendere ſeu odire
q̃ indebite amare. Et iõ petrus plus pec
caſſet ſi xp̃m vẽdidiſſet q̃ ſymõ ſi e miſſet.
Cõtra q̃rtã ꝟtutẽ laborãt p odiũ ꝛ inimi
citiam de quo dicitur prouer. x.º Odium
ſuſcitat rixam. Jſte rixe habent turbare pa
cem in omni vniuerſitate que quidem pax
eſt cunctis optata mortalibus heſter 13.º Et
per angelos fuit in terram delata in luca.
Et per xp̃um fuit nobis care commenda
ta. Et ideo pacifici dicuntur filij hyeruſa
lem ſicut diſcoli babilonis de quibus dici
tur apoc. Quod fumus tortorum aſcẽdet.
Sed contra dicitur de hyeruſalem. Quod
non eget ſole neq3 luna. vnde ſecundum
Aug. de ciuita. dei pax eſt tranquillitas or
dinis. ſic rixa confuſio. Beati ergo pacifi
ci Math. 5.º c.º

2⁹ art. Secūdus articulus eſt. Quanta fuit
eius perfectio in ſtatu ſue ſpiritualis con
uerſionis. Ubi ẽ ſciẽdũ. Nõ in eccl̃ia q̃dru
D plicter conuerſatio celebrat. Prima ẽ ab
infidelitate ad fidẽ. ſic fuit ꝯuerſio bti pau
li in actibus. Scd̃a eſt a culpa ad gratiã
ſic fuit ꝯuerſa maria magdalena. Tertia
eſt a ſtatu ſeculari ad ſtatũ clericalẽ: ſic fuit
cõuerſio apoſtoloꝝ in ſua vocatiõe. q2 tũc
ceperũt xp̃o miniſtrare. de qua vocatiõe le
git in Math. ꝛ ceteris euangeliſtis ꝛc.

Quarta a ſtatu clericali ad ſtatũ regula
rẽ. ſic ꝯuerſio apoſtoloꝝ in ſua electiõe lu
ce. vj. ca. Q2 tunc fuerũt ad religionẽ ſup
mã aſſumpti. Sic btũs martinus ꝯ ꝯuer
ſus. Et p̃io a paganiſmo ad fidẽ vt pz in
bap.º Et in hoc fuit paulo ꝯformis Scd̃o
a culpa ad gr̃am. q2 lz credat ipſuz nõ pec
caſſe mortaliter poſt bapm tñ venialiter. q̃
re indiguit modica cõuerſiõe. Et iõ q̃tuz
ad hoc fuit cõformis magdalene q̃tuz ad
terminũ ad quẽ ꝛ nõ q̃tũ ad terminũ a q̃.
Tertio ſtatu ſeculari ad clericalem qñ p
btũ ylariũ fuit clericus ꝛ exorciſta ordina
tus. Quarto a ſtatu clericali ad monacha
lẽ. ꝛ in iſtis duabus cõuerſionib⁹ hũit cõ
formitatẽ cũ apl̃is vocatis ꝛ electis. Due p
me ꝯuerſiones cadunt ſub p̃cepto. Et due
alie ſub cõſilio. Jn prima aũt cõuerſione
fuerũt ſibi infuſe ꝟtutes ſupnaturales q̃
cõferunt in bap.º de qbus loquit apl̃s pª
cor. 13. Jn ſcd̃a aũt fuerũt ei collata dona
ſp̃s ſci q̃ ꝯferunt in bap.º flãmis. q2 pnia3
cõcomitant d qbus hẽtur yſ. xj. Jn tertia
ꝟo fuerũt ei diſtributi fruct⁹ ſp̃us ſci quos
enumerat apoſtolus ad galat. 5. Q2 iſti
ornãt ſtatũ clericalẽ quos ita itẽdit apoſto
lus iſtruere p̃ncipaliter. Jn quarta fuerũt
ei. coicate btitudies de qb⁹ loqtur Mat.
5. Q2 ſtatus religionis btitudini maxime
a propinquat pp quietã ꝯtẽplationẽ. dire
ctã fructionẽ q̃ in tali ſtatu viget p. ſe. que
ſtrationem a mundo.

3⁹ art. Tertius articulus eſt. Quãta fuit eius
pfectio q̃tũ ad ſtatũ ſue regularis ꝓfeſſio
nis. Et dicitur q in illo ſtatu claruit qua
drupliciꝟ virtute. Et primo virtute auſteri
tatis macerantis vt pz in eius legẽda qñ
habitauit in inſula. q2 audiuerat xp̃m dixiſſe
in euã.º ve vobis q hẽtis cõſolationes ve
ſtras. Scd̃o virtute paupertatis ex ſpoliã
tis. q2 illa eſt pfectio vltimata que ſeperat
ſtatum illũ ab oi alio ſtatu. ꝛ ex hoc cõclu
ditur eſſe pfectior. Jõ fuit factus cõformis
xp̃o dicẽti. vulpes foueas hñt ꝛ volucres
celi nidos. filius aũt hois nõ hz vbi caput
ſuũ reclinet. Tertio virtute patientie to
lerãtis in perſecutionibus hereticoꝝ ipſuz
multipliciter pſequentiũ vt pz in vita ſua
q2 ſciebat dñm dicentem. Jn patiẽtia vr̃a
poſſidebitis aias vr̃as. Quarto ꝟtute lõ
ganimitatis ꝛ pſeuerantie. q2 vſq3 ad octo
ginta annos ꝛ plus in dei ſeruitio cum
augmẽto continuo pmanſit. q2 dñs i euã
gelio dixit. Qui pſeuerauerit vſq3 in finẽ

hic ſaluus erit ꝛc. Per primã virtutẽ fuit figuratus in helya qui ſub cinericio pane ꝛ vaſe aque .xl. diebus ꝛ xl. noctibus ambulauit vſqꝫ ad montẽ dei. 4. Re. Per ſcdaꝫ in Jeremia qui dicit de ſeipſo trenoꝝ 3°. Ego vir vidẽs paupertatẽ ꝛc. Per tertiã in Moyſe de quo dicitur numeri .12°. Qd erat vir mitiſſimus ſup terrã bti. n. mites qm poſſidebũt terrã Math. 5°. Per quartã in abraã de quo dr gñ. 15. Qd mortuus eſt in ſenectute bona ꝛc.

iiij. ar. Quartus articulus eſt Quãta fuit ei⁹ pfectio. in ſtatu ſue pontificalis plationis. Dĩ ꝙ fuit quadruplici ꝟtute illuſtratus.

A Et. ſ. Primo dignitate patriarche ſpũaliter generãtis. qꝛ fuit abbas ꝛ pr multoꝝ monachoꝝ qd eſt officiũ patriarche. qꝛ ſicut illi erant patres corpoꝝ. Sic iſte aiarũ ꝛc.

Scdo dignitate pphete veraciter pnunciantis. qꝛ obitũ ſuũ longe añ preſciuit. vñ hũit duplicem ſpiritũ helye quem fuit aſſecutus heliſeus p annũciationẽ futuroꝝ. ꝛ operationẽ miraculoꝝ. qꝛ tres. ſ. mortuos ſuſcitauit ſicut xp̃s vt daret intelligi ꝙ p mortẽ xp̃i ſumus a triplici morte liberati ſcilꝫ corpali ſpũali ꝛ gehẽnali. Ter° dignitate põtificis excellẽter adminiſtrãtis. qꝛ pluribus annis epãtum turoñ. ineffabili pudentia gubernauit vt merito poſſit de ſeipſo dicere illud qd dicitur in Joãne de xp̃o. Ego ſum paſtor bonus. Quarto dignitate doctoris fideliter inſtruentis. Tuꝫ qꝛ paganos plures ad fidẽ ꝯuertit. Tũ qꝛ hereſi ariane potentiſſime reſiſtit vt de ipſo dicatur illud daniel qui ad iuſticiam erudiunt plurimos quaſi ſtelle in perpetuas eternitates ꝛcete. Et illud. Qui fecerit ꝛ docuerit ꝛc. In prima dignitate fuit prefiguratus in iſrael. quia ſicut ille manibus cancellatis ſuis filijs benedixit moriens. Sic iſte eleuatis manibus pro diſcipulis in morte orauit ꝛc. In ſecũda dignitate fuit prefiguratus p heliſeuꝫ. qꝛ ſicut ille duplicẽ helye ſpũm aſſecutus fuit vt hẽtur in 4°. Re. Sic iſte pphetie ſpũꝫ hũit vt pꝫ. In tertia dignitate fuit prefiguratus per omniã pontificẽ. qꝛ ſicut p eius pietatẽ leges cuſtodiebantur optime in ſynagoga vt hẽtur .2. macha. 3°. ca. Sic p huius ſanctitatẽ lex euangelica ab eccleſia in turoñ tẽpore ſuo optĩe ſeruabatur ꝛc. In quarta aũt dignitate fuit pfiguratus p eſdram doctorẽ. qꝛ ſicut ille vt hẽtur in eſdra docuit iudeos legẽ moſaycã. Sic ille xp̃ianis pdicauit fructiferã legẽ euãgelicã iuxta illud apli ad thy. Teſtificor corã deo ꝛc.

5⁹ ar. Quintus articulus eſt. Quãta fuit eius pfectio. In ſtatu finali ſue cõſumationis.

B Et dicitur ꝙ ſua ꝯſumatio fuit. Primo pplis lamẽtabilis. qꝛ ſicut piũ eſt gaudere martino ita piũ erat flere martinũ. Scdo ſanctis venerabilis. qꝛ fuit eis mirabiliter ꝛ magnifice reuelata. vt pꝫ i vita eius de ambroſio ꝛ ſeuerino. Tertio demonibus terribilis. qꝛ in ei⁹ morte fuerũt deuicti vt ait idẽ ſeuerinus coloñ. Quar° ãgelis mirabilis pp nouũ collegã. Jd auditi ſũt ãgeli iubilãtes a pfecto epo ꝛ eius archidiacono vt de eius aĩa dicatur illud puer. vltio. Ridebit in nouiſſimo die ꝛc. Eſt tñ intelligẽdũ ꝙ btũs Gabriel hꝫ triplicẽ virtutẽ in ſacra ſcriptura. Primo. ſ. ꝟtutẽ illuminandi intellectũ vt pꝫ in daniele. Scdo

C in flamãdi affectũ vt pꝫ in luce p° de matre dñi. Tertio cãdi miracula vt pꝫ luce primo in zacharia ꝛc. Per primã hꝫ felicitatẽ cherubin. Per ſecundã felicitatẽ Seraphin. Per tertiã felicitatẽ virtutuꝫ. Que oĩa patẽt ꝛ pñt btõ Martino applicari p bñ intelligentẽ pdicatorẽ. Rogem⁹ igitur dñꝫ nrũ ieſuꝫ xp̃ꝫ vt meritis bti martini in pñti cõferat gratiã ꝛ in futuro gloriam. Ad quam ꝛc. Amen.

In feſto ſancti clemẽtis Sermo.

Diuua illos q mecũ laborauerunt in euã°. cũ clemẽte ꝛ ceteris coadiutoribus meis quoꝝ noĩa ſcripta ſũt i li°. vite ꝛc. Ad philip. 4°. ca. Qꝛ ſꝫ doctrinã bti Aug. ſup ioãnẽ duas vitas ſibi diuinitus pdicatas ꝛ ꝯmẽdatas voluit eccĩa. Quaꝝ vna ẽ i laborе huius vite. Alia in regno celeſtis pñe. Idcirco apls laudẽ bti clemẽtis annũciare diſponẽs in ꝟbo ppoſito eius pfectionẽ du-

plicĩter introducit. Et p°. q̃tũ ad exercitationẽ virtuoſaꝫ quã hũit in ſtatu eccĩe militãtis. Cũ pmittit. Adiuua. Scdo q̃tũ ad remunerationẽ quã hũit in ſtatu eccĩe triũphãtis. Cũ ſequitur Cũ clemẽte. Et ponitur deſcriptio beatifica ibi. Quoꝝ noĩa. Btũs igitur clemẽs ſcdm primã pfectionem floruit ꝟtutibus in ver° eccleſiaſtica ſicut roſa vernans. Sed q̃tũ ad ſcdam claruit i celeſti ver° vt ſtella micans. Circa commendationẽ eius inſiſtendo q̃tũ ad ſtatũ eccĩe militãtis eſt intelligẽdũ ꝙ btũs clemens in eccleſia ver° floruit ꝟtutibus quãtũ ad eius quadruplicẽ ſtatũ. Primo qdẽ q̃tũ ad ſtatũ ſue pfeſſionis. Floruit. n. in pfeſſione quadruplici pfectiſſime Qꝛ pmo fuit de pfeſſione apoſtoloꝝ. qꝛ illã regulã quã fecerunt apli in act. de reꝝ coĩcatione legitur in quadã ſua epiſtola quã miſit duodecim aplis acceptaſſe. Jſta fuit apoſtoloꝝ regula nõ formaliter ſed ꝟtualiter. qꝛ. ſ. ab eis fuit data diſcipulis. regula aũt apoſtoloꝝ imediate fuit p xp̃ꝫ data vt nõ hẽrent nec in pprio nec in coĩ vt patuit de facto i ipſo. vulpes foueas hñt luce 9°. ca. Et pcipit ꝟbo Math. x. Nolite poſſidere au. ꝛc. In qbus excludunt oĩa q̃ poſſident qd ꝟbũ dictũ fuit ſimpliciter. Nõ poſſidere aũt in pprio. ſed poſſidere in coĩ ẽ ſcdꝫ qd. Talis aũt pfeſſio directe xp̃m ſequẽtiũ eſt regula nr̃a. Scdo fuit de ordĩe euãgeliſtaꝝ ſiue pfeſſione. qꝛ cũ paulo euãm pdicauit publicauit ac i mẽtib⁹ multoꝝ ꝯſcripſit vt pꝫ vbi thã. Tertio fuit de ordine paſtoruꝫ. qꝛ poſt petrũ fuit quartus paſtor eccĩe totius militãtis vt merito d ipo dicatur illud dañ. Spẽs quarti ſilis eſt filio hoĩs ꝛ dei i noĩe ieſu cũ ipſo ꝯuenientẽs. Je ̃us aũt interptatur ſaluator. Opus aũt ſaluatoris fuit op⁹ clemẽtie. Quarto fuit de ordĩe doctoꝝ. Jpe eniꝫ eccĩaꝫ inter ceteros cũ dio° doctrinis catholicis illuſtrauit q fuerũt duo pmi doctores pcipui vt eis ꝯueniat illud pphetice hij ſunt due oliue ꝛ duo cãdelabra lucẽtia añ dñꝫ. Primũ pp ſcitatẽ. Scdꝫ pp doctrine ꝟitatẽ ꝛ claritatẽ q tãto ceteris pfulſerunt q̃to magis pmo fonti appropinquauerũt ꝛc. Jſte ſunt ille quattuor pfeſſiones de qbus aĩt apls ephe. 4° Jpe dedit quoſdã apoſtolos quoſdã euãgeliſtas. alios aũt paſtores ꝛ doctores. Jd p iſto ſtatu laborãti dr btõ clemẽti illud ſap. bonoꝝ

D laboꝝ glorioſus eſt fructus. Et ẽ ſciẽdũ. Qd iſtis quattuor pfeſſionib⁹ rñdent i patria quattuor ordĩes ſpirituũ btõꝝ. ſ. Primo ordini apoſtoloꝝ ordo ſeraphycus. qꝛ cẽ xp̃ꝫ aſſiſtẽtiũ ꝛ amore flagrãtiũ. Scdo ordini euãgeliſtaꝝ ordo cherubicus. qꝛ xp̃ꝫ dei ſapiaꝫ plene deſcripſerũt. In doctrina eniꝫ euãgelica plenitudo oĩs ſapie cõtinetur

Tertio ordini paſtoꝝ ordo archãgeloꝝ q curã hñt p ãgeloꝝ miniſtrationẽ de oib⁹ onibus eccĩe militãtis. Quarto ordini doctoꝝ ordo angeloꝝ diuina annũciãt vel ecõuerſo: qꝛ ãgeli ſũt paſtores Scdo quãtũ ad ſtatũ ſue pdicationis btũs clemẽs flo-

E ruit ꝟtute quadruplici intellectuali. Et primo ꝟtute ſapie. idõ dirigebat hoĩes quãtũ ad illa q̃ ptinẽt ad diuinitatẽ. Scdo ꝟtute ſcie. ꝛ idõ dirigebat hoĩes quãtũ ad illa q̃ ptinẽt ad xp̃i hũanitatẽ. Tertio ꝟtute itellect⁹. ꝛ idõ dirigebat hoĩes i hijs q̃ ptinẽt ad trinitatẽ. Quarto ꝟtute cõſilij ꝛ idõ dirigebat in hijs q̃ ptinẽt ad eccĩe ciuilitatẽ Jſta ſunt quattuor dona ſpũs ſci ad itellectũ ptinẽtia yſ. 9. De illo labore predicationis loquitur apoſtolus thi. 5. Qui bene preſunt preſbyteri duplici honore ſunt digni maxime q laborant in verbo ꝛ doctrina. Tertio quantum ad ſtatuꝫ ſue 3⁹ ſtat⁹ plationis floruit ꝟtute quadruplici. Et primo virtute ſanctitatis ꝛ innocẽtie. Et ideo fuit a btõ Petro aſſumptus ad ſacerdotiũ ſicut ille qui ſanctior erat ceteris alioquin

F btũs Petrus erraſſet ipſum preferendo. Scdo virtute humilitatis ꝛ obedientie qꝛ mortuo btõ Petro ceſſit lino ex nimia humilitate declinans faſtigium dignitatis Et ne in poſterum talis ſubſtitutio traheretur in abuſum bonum commune bono ſpũali preponderans cuius oppoſitum fit hodie renuit prelationem eccleſie ꝛc.

Tertio virtute pietatis ꝛ clementie p quam erat acceptus non ſolum fidelibus: ſed etiam infidelibus de qua dicit apoſtolus. Pietas ad omnia valet.

Quarto virtute lenitatis ⁊ paciẽtie. iō
ductus in exilium dixit. Nō meis meritis
⁊c. Ad virtutẽ ſanctitatis ⁊ innocẽtie
debent conari clerici. q: ipſi miniſtrãt in tẽ
plo dei. In tẽplo aũt veteri nō ſoluꝫ mini
ſtrare ſed ⁊ intrare ꝓhibebantur hoīes in
B quiãti niſi prius lauarent veſtimenta ſua
vt patet in leuit. Multo ergo magis in no
uo q̄to ciꝰ contenta ſunt ſanctiora niſi laue
rint cõſciam ſuã. Sed prodolor plus ītra
mus q̄ ceteri inquinati qui non miniſtrãt
Et iō raro ſumus ſicut illi ſacerdotes de q
bus dicitur in malachia ꝙ polluerunt no
men dñi. ⁊ iō ſequitur. Non eſt voluntas
mea in vobis ⁊c. Ad ꝟtutẽ ſecũdã. ſ. hu
militatis ⁊ obediẽtie deñt clerici conari ad
e exemplũ angeloꝝ de quoruꝫ ordine ſunt.
q: ſicut illi in tabernaculo dei deſeruiunt
ita dicit apoſtolus ꝙ ſimpliciter dꝫ hr̄e
velatum caput in eccleſia pp angelos glo:
ideſt pp altaris miniſtros: ſicut enim ma
li angeli per ſupbiã fuerũt obſtinati. ita bo
ni ꝑ humilitatẽ cõfirmati dum ſubeſſe ma
gis q̄ preeſſe voluerunt. Iō dicit Aug. in
liꝰ de ci. dei. Q̄ ꝺ principiũ ciuitatis dei fuit
cõtemptus ſui vſqꝫ ad honorẽ dei. ⁊ econ
trario in ciuitate dyaboli. Sed prodolor
in clericis eſt hodie maior ſupbia ⁊ iactan
tia q̄ ī laicis ita vt videãtur tranſiſſe de re
gno dei ad regnuꝫ eius de quo dr̄ in Job
Ipē rex eſt ſup oēs filios ſuperbie. iſtiꝰ aũt
principatus nō eſt politicus ſed tyrannicus
curat de malo ⁊ non de bono ſubditorũ.
Ad tertiam virtutem. ſ. pietatis ⁊ clemen
tie debẽt etiã clerici conari. Iō apoſtolus
paulus illi qui ordinat ſacerdotẽ dicit exer
ce teipſum ad opa pietatis. Et illud fuit cõ
ſilium danielis ad regeꝫ dicentis. peccata
tua elemoſynis redime. Sed prodolor ho
die implet̃ in paupibꝰ pabola ſaluatoris
de vulnerato ⁊ ſamaritano ſacerdote ⁊ le
uita ⁊c. Ad quartã virtutem. ſ. benignita
tis ⁊ clementie debent maxime clerici ſtu
dere. q: ipſi ſingulariter inſiſtunt circa inq
ſitionem veritatis. Ita maxime ſubuertit
iudicium rõnis ⁊ īpedit ab hac inqſitione
⁊ liberas potentias aīe rõnalis inducit in
ſeruitutẽ vt liber ⁊ recte opari nō poſſint

⁊ ideo ꝓ libertate huic ſeruituti oppoſita
dicit xp̄us diſcipulis ſuis in luca in paciẽ
tia veſtra poſſidebitis aīas vr̄as ⁊c.

Quarto q̄tum ad ſtatum ſue cõſuma- 4ᵘˢ ſta.
tionis claruit miraculo quadruplici. ſ.
Primo miraculo apiẽtis. q̄ñ vidit agnũ
ſtantem de ſub cuius pede fons viuus ⁊c.
Scḋo cetus angelici obſequẽtis. q̄ñ per
angelos fuit in mari conſtructo tẽplo mar
moreo collocatus ⁊c. Tertio miraculo
maris retrocedentis. q̄ñ mare ꝑ ſingulos D
annos diuidebatur ⁊c. Quarto miracu-
lo pueri remanentis quem mater poſt an-
nı circulum reperit incolumẽ. Ita ꝙ. ſ. pri
mo miraculo fuit conformis btõ Joanni
euãgeliſte q vidit ſupra monteꝫ ſyon agnũ
ſtantem ⁊c. Scḋo fuit cõformis xp̄o cuiꝰ
ſepulchrũ cuſtodiebãt angeli ſed plus hic
fecerũt. Tertio fuit cõformis Moyſi cu
ius miſterio fuit mare diuiſum ⁊c Quar
to fuit ꝯformis helye q ſuſcitauit filiũ vni
cum matris ſue. De labore aũt quẽ habuit
in hoc ſtatu inducit̃ illud ſapie. Modicuꝫ
laboraui ⁊ inueni multã requiẽ. ſ. felicitatis
eterne. Sed de labore quẽ habuit q̄tuꝫ ad
ſtatum ſue prelationis conuenit illi illa ad
monitio quaꝫ fecit apoſtolus thi. 4. c. dī. 1ᵃ ps
Tu vero vigila ⁊c. Circa cõmendationẽ pncipa
.b. clementis inſiſtendo quãtũ ad ſtatũ ec- lis
cleſie triumphantis ſequitur. Quoꝝ noīa
ſunt ſcripta in libro vite ſunt plures articu
li declarandi.

Primus articulus eſt. Quis eſt ille li pᵘˢ art.
ber vite in quo fuit btūs clemẽs ſcriptus
Dicitur ꝙ eſt verbuꝫ diuinũ qḋ ſꝫ Aug.
eſt ars oīum factibilium plena ratione vi
uentium. Sicut enim in liᵒ omnes ꝟtutes
ſcribuntur. Sic oēs veritates tã create q̄ ī
create ſunt in illo liᵒ ſcripte. Iō dicit apo-
ſtolus ad colo. Scḋa qḋ in hoc libro ſunt
oēs ſcie ⁊ ſapie dei theſauri abſconditi qua
ſi in quodã libro reconditi. Iō poſt laudes
ſapiẽtie eternaliter genite que eſt verbum
ſubdit hec oīa liber vite ⁊ teſtamẽtũ altiſſi
mi ⁊ agnitio veritatis. Et refertur hoc ad
illud qḋ pmittit̃. Ego ex ore altiſſimi pro
dij eccleſiaſtici 24. ca.

Secundus articulus eſt. Quis ſcripſit 2ᵘˢ art

habent librum. Et dicitur ꝙ deus pr̄ fuit
eius ſcriptor Nam ſcriptor veritates quas
hꝫ in memoria in liᵒ inducit. ſic dñs pater
oēs ꝟitates quas hꝫ in ſua fecunda memo
ria verbo colocat. ⁊ ſicut ſcriptor in libro ꝓ
trahit caracteres ⁊ ſigna. Sic exemplaria
rerum a pr̄e inducuntur in verbũ. q: ſcḋm
Aug. de tri. Uerbũ diuinum naſcitur de
oībus que ſunt in fecunda memoria pr̄na.
Iō de huiuſmodi libri deſcriptione dī in
pſona patris in p̄s. Eructauit cor meum
verbum bonum idest memoria verbum ꝑ
fectiſſimum. Et ſequitur lingua mea cha
lamus ſcribe ⁊c. Q: ꝑ actum dicendi ſcri-
bitur illud ꝟbum ſcḋꝫ Aug. Ideo quaſi
A ꝑ linguã velociter ſcribentẽ. q: in pſo inſtã
ti ſne durationis totũ illum librũ ſcripſit.

Tertius articulus eſt. Que ſunt illa q̄
tertius ſunt in hoc libro ſcripta. Et dī ꝙ ille liber
articu. hꝫ duas ptes. In quarum prima ſunt ſcri
pte oēs ꝟitates eternoꝝ. In ſecunda ſunt
ſcripte ꝟitates oīum tꝑalium. Et vtraqꝫ
ps eſt cõſcripta digito dei patris ſicut vtra
qꝫ tabula Moyſi fuit codẽ digito exara-
ta. Quaꝝ prima erat de eternis. Scḋa ꝺ
cõmutabilibus. In ſecunda aũt pte illius
libri ſunt ſcripta nomina oīum predeſtina
torum. Et pᵒ in capite eſt ſcriptum nomẽ
xp̄i qui fuit predeſtinatus filius dei ſcḋꝫ hu
manitatẽ. q: ſcḋm diuinitatem nomẽ eius
⁊ ceteraꝝ pſonaꝝ diuinaꝝ ſunt in prima
pte libri. Iō dicit̃ in p̄s In capite libri ſcri
ptum eſt de me ⁊c. Et poſtea nomen ma-
tris ⁊ apoſtoloꝝ ⁊ oīum doctoꝝ de quibꝰ
dr̄ in p̄s. In liᵒ tuᵒ oēs ſcribentur.

Quartus articulꝰ ē. qualiter ſunt iſta
in libro illo ſcripta: Dicitur ꝙ quedã ſunt
quartꝰ ſcripta ibi totaliter delebiliter: ſicut ſunt
articu. noīa reproboꝝ q̄ñqꝫ in gratia exiſtẽtium
de qbus dicitur in p̄s. Deleant̃ de libro
viuentiũ ⁊c. Quedã ſunt ibi ſcripta dele-
bilit̃ ſm potentiã abſolutaꝫ ſed indelebili
ter ſꝫ potentiaꝫ ordiatnã ſicut ſunt nomia
pdeſtinatoꝝ: de qbꝰ dicit̃ dani. xij. In die
bus illis ſaluabit̃ populus tuus q fuerit
inuẽtus ſcriptus in libro vite ⁊c.

Quintus articulus eſt. q̄ñ ille liber fu
it ſcriptus. Et dicit̃ ꝙ nō habet ex tẽpore

q: tũc verbũ diuinũ fuiſſet mutatũ. Et ite
rũ dicit ſaluator in Joāne. Clarifica me
pater apud te claritate quã habui priuſq̄
mundus fieret. ⁊ ideo in apoc. dicit̃ ꝙ nul
lus intrabit ciuitatẽ ſupnaꝫ niſi q ſcriptus
ſit in libro vite. ſ. agnus qui occiſus eſt ab
origine mundi idest ab eterno. vnde mun
dus fuit originatus.

Sextus articulus eſt. vbi iſte liber fuit sextus
ſcriptus. Et dicitur ꝙ non in terra. q: ibi articu.
ſcribuntur qui recedunt a deo. Iuxta illḋ
Recedentes a te in terra ſcribentur idest in
centro terre. vbi infernus eſſe dicitur. ſed
in celo. Iō dicit dominus de ſanctis ſuis
in luca. Gaudete q: nomina veſtra ſcripta
ſunt in celis. non quidem in celis creatis:
ſed in celeſti Jerarchia. De qua dicitur in
yſ. Celum ſedes mihi eſt. q: alij celi ex tem
pore ſunt creati.

Septimus articulus eſt. Qui ſunt illi ſeptius
qui in hoc libro pñt legere. Et dicitur pri articu.
mo ꝙ perſone diuine. q: cognoſcunt que-
cunqꝫ relucent in verbo q̄tum ſunt cogno
ſcibilia ⁊c. Secundo humanitas xp̄i q̄
ibi tantum intelligit quantum poteſt intel
ligere creatura licet non tantum quantuꝫ
deitas intelligit. Tertio ſpiritus beati
qui ſunt ſecundũ Aug. ii. de ci. dei cogni-
tione vel notitia matutina cognoſcunt ibi
oīa creata ⁊c. Quarto ſpiritus viato-
res. q: ſcḋm Aug. nulla mutabilium ve
ritas poteſt a nobis percipi in luce icõmu
tabili vt ipſe probat primo de natura celi:
Et ideo oportet vt talia oīa in luce verbi
intelligamus. Iō dicitur Jo. primo. Erat
lux vera que illuminat oēm hoīem veniẽ
tem ⁊c. Et iō Jo. in apoc. vidit librũ ſcri
ptum intus ⁊ foris qui tam ab interioribꝰ
q̄ ab exterioribus idest tam a viatoribus
quã a triumphantibus aliquomō legitur.

Octauus articulus eſt. Quibus ille li
ber eſt clauſus. Et dicitur ꝙ pᵒ oībus dã
natis. Et ideo dī in yſ. D ſie exaltetur. ſ.
manus tua vt non videant. Scḋo oībus
malis. Ideo dicit̃ apoc. Signa ⁊ noli ſcri
bere. Tertio etiã bonis. ideo dicit dñs
apoſtolus in act. Nō eſt veſtrum noſcere
tẽpora vel momenta. Quarto angelis

Ideo dicit̃ i Math. De die ⁊ hora nemo ſcit nec angeli. Ideo ille eſt liber ſignatus de quo dicit yſ. quod quantum ad aliqua tã ſciẽtibus ꝙ neſciẽtibus eſt occultus ⁊c.

Non⁹ articu. Nonus articulus eſt. Quod de illo libro delentur totaliter peccatores. ſ. mortaliter peccantes. Ideo Moyſes dixit. Domine aut pce populo huic. aut dele me de

B libro tuo quem ſcripſiſti. Reſpondit dominus. Non delebo te: ſed eum qui peccauerit. Et apoc. 3°. Qui vicerit non delebo nomẽ eius de libro vite ac ſi dicat. victus nõ tu delebitur.

Deci⁹ articu. Decimus articulus ẽ. Quod iſte liber eſt ſignatus. vij. ſigillis. i. ſeptem. ſ. ſacramentis ſanctiſſimis. ſ. in incarnatione. Et ideo dicit Io. in apoc. Quod vidit librũ ſcriptum intus ⁊ foris. ſ. quantum ad diuinitatem ⁊ humanitatem repletum myſte-

C rijs. ſignatum ſigillis ſeptem ideſt ſeptẽ articulis fidei pertinentibus ad xp̃i humanitatem. Aut. vij. ſacramentis eccleſie ſub quibus tanꝗ ſub ſigillis ſenſibilib⁹ xp̃s latet q ẽ liber vite ſignatus.

xj⁹ art. Undecimus articulus eſt. Quod illi q non ſunt ſcripti in libro illo ſunt dãnati eterno ſupplicio. Ideo dicitur in apoc. ꝙ qui nõ eſt inuentus ſcriptus in libro hoc

D miſſus eſt in ſtagnũ ignis ⁊c. Et dicit ꝙ illi hoĩes nõ egerũt pñiam de pctis ſuis: ſꝫ blaſphemauerũt nomen dei hñtis ptãtem ſuper has plagas ⁊c.

xij⁹ art. Duodecimus articulus eſt. Qꝺ illi q ſcripti ſunt in hoc libro ſoli intrabũt ciuitatẽ padiſi vt dr̃ in apoc. vñ ait Io. p°. In ci-

E uitatẽ ſupni nõ intrabãt ꝯquinatus nec faciens mendacium.

13⁹ art. Tercius decimus articulus ẽ. Qꝺ ille liber apietur in iudi° ad iudicãdũ de ſingulis. q: i ipſo manifeſtabunt̃ opa ſingulorꝫ. Iõ dr̃ i dañ. ꝙ iudex i iudicio ſedet ⁊ libri apti ſunt. ⁊ ali⁹ liber q eſt liber vite. vt ait Io. i apoc. Alij q̃ppe libri ſunt ꝯſciẽtie ſin-

F gulorꝫ. Et q erũt ſcripti i li° vite pducent̃ ad pñiaꝫ padiſi. Qꝺ nobis concedat ieſus xp̃s dei ⁊ virginis filius. Amen.

De ſancta chatarina

Non eſt talis mulier ſup terrã in aſpectu ⁊ in pulchritudie ⁊ i ſenſu v̾borꝫ. Iudith. xj. Hec ſunt v̾ba ſpiritus ſancti hãc ſacratiſſimam virginem multiplicit̾ commẽdantis. Sed potiſſime de quattuor.

Primo de ſũma dignitate. ibi. Nõ ẽ talis mulier ſuper terrã. Nõ. n. dic̃ iſtã vel illam ſed excipit omnem.

B Scđo de dei gratioſitate. ibi. in aſpectu.

Tertio de puritate. ibi. ⁊ i pulchritudie.

Quarto de ſagacitate. ibi. ⁊ i ſenſu v̾borũ. Et ſic elegãter dic̃. Nõ ẽ talis ⁊c. Et hoc q: marie puritatẽ dilexit. Nẽo. n. tã cupidus auro vel argento q̃tũ iſta puritate vt. merito de ipſa dicatꝫ. Iudith. 15. Tu glia ieruſm tu letitia iſrael tu honorificentia populi nr̃i. q: feciſti v̾rualiter. ⁊ cõfortatũ ẽ cor tuũ eo ꝙ caſtitatẽ amaueris ⁊ poſt virũ tuũ alterꝫ neſcieris ⁊ iõ manus dñi cõfortauit te ⁊ iõ eris bñdicta ineternũ. Quapp i ſua legẽda repitur ꝙ angeli locuti ſũt ei ſex vicib⁹ eidẽ appendo ⁊ cõſolati ſũt eã:

Primo. qñ poſita fuit i carcere ⁊ ꝯgregati ſunt pℏi vt diſputarẽt cũ ea. Cui apparẽs angelus dixit. Cõſtãter age grata deo: q: nõ ſolũ ab his vinci nõ poteris: ſꝫ ipſos victos ad palmã adduces martirij.

Scđo. qñ poſita fuit i obſcuro carcere ⁊ p biduũ nihil miniſtratũ ẽ ei. Sꝫ venit angelus i forma colũbe: ⁊ lumẽ reſulxit: ⁊ fetorẽ i odorẽ cõmutãs cibũ de celo p dies xij. portauit. Quod vidẽs regina ⁊ porphirius admirãtes ꝯuerſi ſunt: ⁊ ad palmã martirij pducti.

Tertio. quando trahebatur de carceribus ⁊ debebat duci ad rotas chriſtus cum multitudine angelorum ſibi apparuit confortans eam.

Quarto. qñ inter rotas oñium exorauit. Uenit angelus dñi diſſipãs rotarꝫ machinã ⁊ multos iterfecit. Quito qñ decapitari debuit ⁊ p de ſe memoriã fãciẽtib⁹ exorauit. Audiũ angelũ dicẽtẽ. veni electa mea. nã ⁊ his q paſſionẽ tuã celebrauerint optata p̃ſidia de celis ꝓmitto. Sexto. qñ fuit decapitata venerũt angeli ⁊ portauerunt corpus eius ſup montẽ ſynay: Et

ſic deus contulit ei ſex priuilegia que nulla alia virgo habuit.

Primum. q: de collo eius exiuit lac.

Scđm. q: de corpore eius manat oleũ.

Tertiũ. q: angeli tumulauerunt eam.

Quartum. q: in monte ſynay. i. in loco digniſſimo.

Quin^m. q: iuxta mortẽ xp̃s ſibi appuit.

Sextum. q: monachi honeſtiſſimi cuſtodiunt corpus eius. Merito ergo dicitur. Non fuit talis mulier ⁊c. Amen.

In feſto ſancti Andree apoſtoli.

Unus ex duob⁹ q ſecuti ſũt ieſuꝫ erat Andreas, Io. p°. ca. In iſtis v̾bis ſcũs Andreas cõmẽdatur.

Primo vt pfectus v̾tute mõaſticha. per quã qlibet ordiat̃ ad ſe ipꝫ. cũ pmittit̃. vn⁹.

Scđo vt pfect⁹ v̾tute politicha. p quã qlibet ordinat̃ ad ꝓximũ cõ ſequr. ex duobus. Tertio vt pfectus v̾tute euãgelica p quã qlibet ordinat̃ ad dñꝫ. cũ addit̃. q ſecuti ſũt ieſum. Quarto vt pfect⁹ v̾tute yerarticha. p quã qlibet ordinat̃ ad finẽ vltimũ. cũ cõcludit̃. erat Andreas. q iterp̃tatur decorus in ſtatõe. ſ. felicitatꝫ eterne. Circa igit̃ pfectiõeꝫ mõaſticã inſiſtẽdo q̃ deſignat̃ in vnitate notant̃ quatuor ꝓprieta-

A tes vnitatis q̃ ſunt recollecte a ſcõ diony°. li° de diuinis noĩbus ca. vlti°. que conueniũt ſcõ Andree. Pria. q: vnitas hꝫ ꝓmitatẽ in p̃ceſſibilẽ. q: ẽ vnũ pmũ pnci^m.

Scđa. q: hꝫ itranſitatẽ i excluſibilẽ. q: d̃ eſſentia cuiuſlibet ẽ vnũ. Tertia. q: hẽt q̃titatẽ indiuiſibilẽ q: ſic pũctus ẽ i q̃titate cõtinua. ita vnitas i q̃titate diſcreta.

Quarta. q: hꝫ coitatẽ iterminabilẽ. q: cõuertit̃ cũ ente. Et ſꝫ diony^m in oĩbus repitur. In iſtis quattuor ſignis vnitatis floruit ſcũs Andreas vt vere dicat̃ vnus. Habuit enim p° vnitatem in p̃ceſſibilẽ in ordine apl'atus. ſic ſcũs ſtephanus in ordine martyrꝫ pꝫ Io. p°. ca. Q: pmo fuit vocatus q̃ petrus vel ſaltẽ xp̃ꝫ ſecut⁹. Et iõ

B ad ei⁹ laudẽ de pmitate ſũt. 5. miſteria declarãda. Primũ ẽ. quãta ẽ dignitas pmitatis. Et dr̃ ꝙ i ordie q̃druplici declarat̃.

Primo in ordie diuinarꝫ pſonarꝫ. vbi pria pſona ẽ ipſius pris. alie vero pſone ꝓcedũt ab eo. ipſe v̾o a nullo. Athanaſi⁹. pr a nul-

C lo ẽ fact⁹: nec creat⁹: nec genitus. Et ex hoc hꝫ auctoritatẽ vt mittat filiũ ⁊ ſpm ſcm̃. ⁊ ipſe a nullo. vt dic̃ Aug. de tri. Scđo i ordine angelorꝫ. vbi fuit creatus lucifer primus. Iob 48°. ca. Ipſe eſt pncipiũ viarũ dei. Et ex hoc fuit ei collata dignitas i ordinibus pncipãdi in oĩbus creatis. pꝫ p yſidorꝫ. li° de ſũmo bono. Tertio in ordie viſibiliũ creaturarꝫ. q: de⁹ creaturas vniuerſa iter oĩa viſibilia p° creauit lucẽ. vt eẽt pria creatura. vt pꝫ. gñ. p°. ca. Dixit deus fiat lux. ⁊ huic cõpetit marie dignitas vnitatis. q: ſꝫ diony^m li° de ãgelica yerarchia p lucẽ marie demõſtrant̃ viſibiliũ rerꝫ varietates ſm cõformitates. Quarto i ordine primorꝫ dierꝫ. q: ſic i veteri teſtõ vltimũ dic̃. ſ. ſabatum deus marie ſcificauit ſic in nouo teſtõ primũ dic̃. ſ. dñicã marie dignificauit. Regre ſupra car. iſa. Q: igit̃ ordo apoſtolorꝫ fuit nobilior q̃ ordo ſenſibiliũ creaturarꝫ aut dierꝫ. ⁊ ita imediate poſt xp̃m in nouo teſtõ. ſic ordo ãgelorꝫ ⁊ dierꝫ poſt ordinẽ diuinarꝫ pſonarꝫ iuenit̃. Idcirco ſcũs Andreas fuit marie dignitatꝫ q i tãto ordie prim⁹ extitit. Et iõ iudic. vlti°. ca. p yepte fuit cõgrue figuratus q qdẽ prim⁹ cepit cũ hoſtibus dimicare. ⁊ obtinuit principatũ in populo iſrael. Et ſic ſcũs Andreas in ordine apoſtolorꝫ. Scđm myſteriũ primitatis eſt videre in qbus iſta primitas fuit exaltata. Et dr̃ ꝙ i quadruplici or-

D dine ſcõrꝫ veteris teſti. Primo in ordie patriarcharum. quorꝫ prim⁹ fuit abel. ad cuius munera reſpexit deus gñ. 4. ca. Secundo in ordine ꝓphetarꝫ. quorꝫ prim⁹ fuit henoc. dicente iuda in ſua canonica. ꝓphetauit autem primus de eis ab adam henoc dicens. Ecce veniet dominus in ſanctis milibus ſuis. ⁊ ante eum nullus legitur prophetaſſe. Tertio in ordine ſacerdotum quorum primus fuit melchiſedech. gñ. xj. ca. Ante quem nullus legitur fuiſſe ſacerdos dei altiſſimi.

Quarto in ordine pontificum. quorum primus fuit Aaron. Leui. xviij. capi.

Ante quem nullus legitur fuiſſe ſacerdos conſecratus pontifex. Dicit autem φ hec dignitas primitatis in iſtis ſanctis extitit exaltata. quia ſicut per hominem indignum dignitaſ debilitatur ⁊ perditur. ſic p
C hominem dignum dignitas roboratur ⁊ acquiritur. De primo patet. pri. Re. 2°. ca. In ely ſacerdote. propter cuius peccatum ſacerdotale priuilegium tranſiuit ad Samuelem. De 2° patet exemplum in dauid. propter cuius merita ſucceſſio regum iuda ex genere fuit ſibi conceſſa patet in tertio ⁊ quarto. Reg. per totum. Habuit autem ſanctus. Andreas primo conformitatem cum abel. Cuius munera fidei acceptauit deus. Naz de fide cõmendatur ſcus Andreas preceteris apoſtolis. Secundo ſanctus Andreas habuit conformitatem cuz henoc. q2 in ſua paſſione conteſtatus eſt ſe deũ vidiſſe. Tertio cum melchiſedech. q obtulit panez ⁊ vinum. gñ. 14. ca. Et ſanctus Andreas offerebat ſub ſpeciebus panis ⁊ vini quotidie euchariſtie ſacramentum. Quarto cum aaron pontifice. quia ſicut ipe ordinauit ſacerdotes poſt ſe. Et ſanctus Andreas ordinauit ſacerdotes. qui omnem eccleſiam achaie officiaret ⁊ ſubſtineret vt dicat de eo in figura illõ. pri. Re. xix. ca. Primus veni de omni domo ioſeph in occurſum domini mei regis. q2 ſanctus Andreas de vniuerſo iſrael p̃mus venit ad xp̃m. Tertiũ myſteriũ p̃mitatis eſt videre. In qbus iſta primitas fuit inchoata ⁊ viſificata. Et dicendũ φ i quattuor ordinib9 veteris teſti fuit viſificata ⁊
D ichoata. Primo in ordie agricolarum. quorum primus fuit adam zachi. 13. ca. Non ſuz propheta: homo agricola ego ſum. qm̃ adam exemplum meum ab adoleſcentia mea. Secũdo in ordine primo genitorũ quorũ primus fuit chayz gñ. 4°. ca. Adaz cognouit euã que cõcepit ⁊ peperit chayz.

Tertio in ordine bigamorum quorũ primus fuit lamech. gñ. 4. ca. Duas duceus vxores. ſ. adad ⁊ ſelam. Quarto in ordine tyrampnorum. quorum primus fuit nẽbroth. gñ. 10. ca. Iſte icepit potens eſſe in terra ⁊ robuſtiſſimus venator coram domino. i. hominum oppreſſor.

C Primo quidem iſta primitas fuit dehoneſtata per peccatum in obie.
C Secundo per peccatum in vidie.
C Tertio per peccatum luxurie.
C Quarto per peccatum rapine.

In primo peccato conueniunt tranſgreſſores diuinorum preceptorum. De quibus dicitur φ non intrabunt in terram viuentium. Numeri. 14. ca. Quia non obedierunt voci dñi. In ſecundo conueniunt inuidi qui dolent de bono aliorum. De quibus iuda in cañ. ſua ve q abulauerũt i via chayz ⁊ in errore balaam mercedem effuſi ſunt. In tertio conueniunt luxurici. apoc. 21. ca. Omne inquinatum ⁊ facies abhominationem non intrabit in ſupernã ciuitatem. In quarto conueniunt omnes homines iniuſti. ⁊ auari. de quibus p̃s. xxxvi. Metro. xxxij. Iniuſti punientur ⁊ ſemẽ impiorum peribit. Idem in eodẽ p̃s. Metro. xxxviij. Vidi impiuz ſuper exaltatum ⁊ eleuatum ſicut cedros libani. ⁊ tranſiui ⁊ ecce non erat queſiui eum. ⁊ non eſt inuentus locus eius. Quartum myſterium primitatis eſt videre. In quibus fuit hec primitas renouata. Et dr̃ φ in quattuor ordinib9 noui teſti. Primo qdẽ i ordine euangeliſtarum. quorũ p̃mus fuit ſcus Matheus.

Scd̃s ẽ ordo diſcipulorum. quorum p̃mus fuit natanael. quẽ adduxit philippus ad ieſũ anteq̃ oẽs apli eẽnt vocati. pz. Io. p°. ca. Tertius eſt ordo mrum. quorum p̃mus fuit ſcus ſtephanus. pz. act. 7°. ca. Quartuſ ẽ ordo doctorum. quorum p̃mus fuit ſcus paulus q2 nullus añ ipm legit de fide diſputaſſe. act. ix. ca. Affirmãs qm̃ hic eſt xp̃s.

Quintũ myſteriũ p̃mitatis eſt videre q̃liter iſta dignitas fuit in ſcõ Andrea cõſumata. Et dr̃ φ multipl'r. Primo q̃tum ad p̃mitatẽ ſue volũtatis. q2 p̃mo fuit ↄuerſus de diſcipulatu ioãnis bap. ad xp̃z q̃ aliquis aliorum. Et p° cõuertit ſcm̃ petrũ ⁊ duxit eũ ad ieſũ. pz. Io. p°. c°. Scd̃o q̃tũ ad miniſteriũ ſue vocatõis. q2 xp̃s vocãs ſuos diſcipulos. p° vocauit Petrũ ⁊ Andreã Math. iiij. ca. Qui relictis retibus ⁊ naui ſecuti ſũt eũ. Tertio q̃tũ ad miniſterium

ſue reſponſionis. q2 volẽte xp̃o panes multiplicare. ſꝫ p° dicẽte. vñ emēmus panes vt manducent hi. ſcus Andreas p° aſſignauit modũ dicẽs eſt puer vnus hic. q hꝫ ⁊c. Io. vj. ca. Quarto q̃tuz ad miſteriũ ſue mediatõis. qñ gẽtes venerũt dicẽtes philippo, volumus ieſuz videre. ⁊ ipſe dixit andree: andreas poſtea dixit xp̃o pz. Io. xij. ca.

Quinto q̃tũ ad miſteriũ ſue cõſumationis. q2 duo primi q prio reddiderũt eũdez modũ mortis quã p nobis xp̃s ſuſcepit: fuerũt iſti duo fr̃es. ſ. Petrus ⁊ Andreas q̃ dicerẽt cũ Thõa. Io. xi°. ca. Eam9 ⁊ nos ⁊ moriamur cũ illo. ſ. i cruce cui9 ⁊c. Amẽ.

C In feſto ſancti Andree apli ſermo ſcd̃s.

Nus ex duobus q ſequuti ſunt dñz erat Andreas frater ſymonis Petri Ioãnis p°. ca. Quã cariſſimi iſtud oraculum fuit ab iſam de btõ Andrea intellectũ. Id ad eius laudem cõuenienter eſt aſſumptũ. In quo perſona iſtius apoſtoli eſt quadrupliciter introducta.

Primo vt ſeraphicis ardorib9 iflãmata cũ dr̃ vnus ex duobus. Dualitas. n. in ſcriptura ẽ nota charitatis ſꝫ Gre. ſup lucã. Q2 minus q̃ inter duos charitas hẽri non põt. Et id binos diſcipulos ſuos dominus miſit ad p̃dicãdũ. q2 duo ſunt caritatis p̃cepta Dei. ſ. dilectio ⁊ pximi. Id ſps ſcus. bis datus ẽ in terra. Semel pp dilectiõez pximi Io. 2°. ca. Et ſemel i celis pp dilectionẽ dei. Actuũ. 2°. ca. Et repleti ſũt oẽs ſpũ ſcõ. Et iſta eſt ſnia Auguſtini li° de doctrina chriſtiana.

Scd̃o vt yerarchias honoribus ſublimata cũ ſequit. Qui ſequuti ſũt dñz. Iſta eſt. n. dignitas celeſtis militie vt ſuũ principẽ quocũq3 ierit ſequãtur ſm Ieronymũ. Quia ſic docet alibi ordo p̃tũ exercit9 ad inuicẽ eſt pp ordinẽ totius exercitus adiuicez. Id dr̃ apoc. 14. ca. Hij ſequunt agnũ quocũq3 ierit. Et ibidẽ ca. xix. Qd̃ q ſunt in celo ſequebantur xp̃m in equis albis veſtiti biſſo candido.

Tertio vt cherubicis ſplendoribus decorata. cum addit. Erat Andreas. q2 Andreas ſm Iero. interp̃tat decorus inſtructione. Decor aũt eſt attributũ pfectionis cherubice ſic valor pfectionis ſeraphice. Q2 appropriata filio ↄueniũt cherubin ſic appropriata ſpũi ſcõ ipſis ſeraphicis ſpiritibus. Decor autem appropriat filio ſm yllariuz li°. de tri. attribuens ſpẽm pri ſecundum eternitatem filio.

Quarto vt yerarchis ſuperiorib9 trãſformata cũ ad iũgit frater ſymõis petri. Iſta qppe fraternitas ẽ germanitas. nota qdẽ que germanitas inuenit p°. Inter duas perſonas. Cũ. n. ex cõſbalitate pſonali In perſonis charitas oriatur germanitas multo mirabilius inter duas pſonas ex cõſbalitate totali. Q2 ⁊ fili9 ẽ ex ſbã pr̃is ⁊ vtriuſq3 ſpũs ſcus. Sic hic de pte ſbe de qua firma germanitate dic̃ Ricar. de trinitate φ ſps ſcus procedit a pr̃e ⁊ filio. Q2 ſi ab altero tãtũ imagis eẽt illi9 germanus q̃ alteri9 a quo nõ pcederet cũ eo cõueniret ſic i creaturis. Filius eſt germanior pr̃i q̃ fratri. q2 rami q cõueniũt in radice ſunt intimiores radici q̃ ſibi ipſis. Q2 g° ſub vnitatis vocabulo pſona btĩ Andree eſt introducta i principio ſermõis. Id ab vnitatis pprietatibus eſt cõmendãda. Sũt aũt. ii. pprietates vnitatis vt p btm̃ dionyſiũ li°. de diuinis noibus ca. 14.

Prima ẽ. q2 ẽ principiũ numeri. Sic. n. ſbã ẽ p̃a in ordine oium p̃dicamentorum. A
Ita eſt vnitas in ordine oium numerorum Et hãc cõditiõnẽ hũit. b. an. q2 ſic btũs ſtephanus fuit primus in ordine martyrum: Ita btũs Andreas fuit prim9 i ordie apoſtolorum. Et id dr̃ pthoapoſtolus ſic. b. ſtephanus pthomartir. De primitate autez ſui apoſtolatus dicit Io. p°. ca. Vbi notat prim9 iter aplos vocatos a xp̃o ⁊ Math. 4. ca. Petr9 ⁊ Andreas fuerũt p̃mi ſꝫ in ioãne pz quõ. b. an. p̃m9 vẽit ad xp̃z: vt ſic Ruben fuit p̃mogenit9 iter. 12. patriarchas Ita. b. an. Inter. 12. Apoſtolos. vñ ſibi cõpetit bñdictio ruben. geneſis. 49. ca. Ruben p̃mogenitus meus prior in donis: maior in in pio. Quia ſic conſtãtino maioris aſcribit habũdãtia meriti q2 primus imperator credidit. Ita. b. an. qui primus apoſto

lorum ad xp̄m venit.

Scd'a eſt q̄ vnitas hȝ dignitatē in p̄cia bilē. q̄ ipſa dicit p̄fectum ſimpliciter ſecundum deſcriptionem Anſelmi: ymo ꝫ vltе/rius inuenitur maxime in deo in quo nihil ē niſi ſūme dignū vt dicit hilarius li°. de tri. Et hāc cōditionē hūit. b. an. ſ. dignitatē in p̄ciabilē. Q2 ſicut i eccle. triūphāte ordo ſeraphicus ē digniſſimus ꝫ ſūme deo propinquus. Ita ſcdm diony. in eccl. militante ordo apoſtoloꝝ cuius iſte fuit primo ge/nitus. vñ dicitur q̄ ſicut deus influit radios ſue bonitatis in oībus mediātibus ſeraphicis ſpūbus Ita hic xp̄s mediantib9 aplis. Et. 12. apli creduntur in ordine ſera/phico collocari. Quia ſecundum meritū in via eſt ordo in patria. Dignitatē iſtius ordinis p̄cellens deſcribit apoſtolus p̄ponens cum p̄phetis hepħ. 2°. ca. Supra fundamentum apoſtoloꝝ ꝫ prophetarū. Et enumerās dignitatē eccle militantis dicens heph. iiij. ca. Et ipſe quidem dedit quoſdā apoſtolos: quoſdā aūt prophetas Alios vo euāgeliſtas. Et xp̄s dicit Mat. v. ca. Vos eſtis lux mundi.

Tertia eſt. q̄ hȝ fecunditatē inexhauri/bilem. Quia ſicut rami p̄cedunt a radice. Ita omnes numeri ab vnitate ꝫ in infinitum germinatur ſcdm Aug. li°. de ciuit. dei. Et ſic eius fecunditas cum ſit in finita exinaniri non poteſt. ꝫ hanc fecunditatē habuit. b. an. in exauribilem. q̄ ſicut rubē primogenitus patriarchaꝝ genuit carnaliter vnam tribum in ſynagoga. Ita. b. an. primogenitus apoſtolorum genuit ſpūaliter vnā tribū in eccl'ia. Quia a p̄cipio. 12. apli ſorte deſcenderūt ad. 12. partes mundi ad p̄dicandum In quibus. 12. tribus eccl'ie fuerunt ſpiritualiter progenite. Ideo oībus fidelibus achaye. que fuit eius trib9 poterat dicere. b. an. prime cor. 4°. ca. In xp̄o ieſu p euangelium ego vos genui.

Quarta eſt. q̄ habet cauſalitatē interminabilem. q̄ numeratiōes in infinitū ab vnitate dependunt ſicut compoſitum a materia ꝫ a forma tanq̄ a ſuis cauſis intrinſecis. Et hanc conditionem habuit. b. an. Quia ipſe miniſterialiter produxit illum effectū in vniuerſali eccleſia. quia loco patris fuit. quia cōuerterit petrum germanū ſuum ꝫ adduxit eum ad ieſum: patet Jo. p°. ca. Dicens inuenimus meſſiam quod eſt interpretatum xp̄us. ꝫ ideo ſicut a marias habuit aureolam de conuerſione pauli. ita. b. an. de conuerſione Petri.

Quinta proprietas eſt. quia habet ſimplicitatem in reſolubilem. q̄ ſicut reſolutio omnium compoſitorum ſtat vltimate ad vltimam materiam. ita reſolutio omnium numeroꝝ ſtat vltimate ad vnitatem. q̄ vnum in compoſitione eſt vltimum in reſolutione ꝫ hanc conditionem habuit. b. an. quia nō miſcuit in ſe duas leges. ſ. Nouam ꝫ veterem. ſed relicta obſeruantia antique legis. noue adheſit legi non duplici corde ſicut heretici quidam dicebant: legē cum euangelio obſeruandam: patet actuum. xv. ca. Quidam deſcendentes de Judea docebant fratres. quia niſi circumcidamini ſecundum morem Moyſi non poteſtis ſalui fieri. vbi. b. an. cum ceteris apoſtolis eos ibidem dāpnauit. quinta p̄p̄ric.

Sexta proprietas eſt. quia habet minitabilem in diuiſibilem. Quia ſicut pūctus ē minimū i gn̄ere q̄ntitatis cōtinue ita vnitas eſt minimum in genere q̄ntitatis diſcrete: ꝫ penitus in partibilis. Et hanc conditionem habuit. b. an. q̄ ipſe fuit minimus omnium. vnde propter eius tractabilitatē veniebant ad eum qui chriſtū videre volebant ſicut ad philippum. patet Jo. 12. ca. Volumus ieſum videre. venit philippus ꝫ dicit Andree: Andreas rurſum ꝫ philippus dixerunt ieſu. vbi introducitur tanq̄ mediator gentiū ad chriſtū: hec eſt illa minimitas d' qua expoſuit qdā illō Mat. xi. ca. Qui minor ē i regno celoꝝ eſt maior Joāne baptiſta. ſ. in p̄p̄ria reputatiōe. ſexta p̄p̄ric.

Septima proprietas eſt. Quia habet communitatem in limitabilem que inuenitur in omnibus entibus. quia conuertitur cum ente. vnde dicit dionyſius q̄ omnia vno participant. Et hanc conditionē habuit. b. an: Quia eius doctrina non ſolum fuit extenſa ad achayam quam ipſe conuertit ſed etiam ad multas alias mundi partes. ſeptīa p̄p̄ric. Multi enim doctores greci prodierunt ab illo qui vniuerſalem eccleſiam il/luminarunt. Nam fuit vnus de illis de q̄bus propheta ps. 18. Metro. iiij. Dicens In omnem terram exiuit ſonus eorum: ꝫ in fines or. te. verba eorum.

octaua p̄p̄ric Octaua p̄p̄rietas eſt. quia habuit intraneytatem in excluſibilem. quia ipſe eſt de eſſe cuiuſlibet numeri ſicut pars integralis eſt de eſſe ſui totius. Et hanc conditionē habuit. b. an. quia ſingularem familiaritatem habuit cum xp̄o cuius ſignum fuit. q̄ philippus volens loqui cū chriſto de gētium conuerſione prius dixit Andree tanquam mediatori. patet vbi ſupra. de ſua intraneytate dicitur apoc. 3. ca. Ecce ego ſto ad hoſtium ꝫ pulſo ſi quis audierit vocem meam.

nona p̄p̄ric. Nona proprietas eſt. quia habet conformitatem aſſimilabilem. quia omnis ſimilitudo fundatur ſuper aliqua vnitate vt dicitur. v°. metha. ſicut diſſimilitudo ſuper aliquam pluralitatem. Et hanc conditionem habuit. b. an. quia ſicut xp̄s fuit ſimul viator ꝫ comprehenſor beatitudinis videns diuinam eſſentiam ab inſtanti ſue conceptionis. Ita in hac vita. b. an. dum eſſet in cruce ante mortem dixit. Jam regē meum video. vñ in hoc fuit xp̄o conformis Jō ſibi merito cōpetit illud prime Jo. 3. c°. Cum apparuerit ſimiles ei erimus.

decima p̄p̄ric. Decia eſt. q̄ hȝ ſtabilitatē i declinabilē Q2 q̄diu res manet vna ſtat incorrupta. vñ res naturales ſi diuidant faciliter corrūpūtur. eo q̄ p̄dūt ſuā vnitatē vt pȝ ad ſenſū ꝫ hāc cōditōeȝ hūit. b. an. q̄ ſi deſcēdit d' ſtatu diſcipulat9 ioā. ad ſtatū i feriorē ſȝ aſcēdit ad ſublimiorē. ſ. ad aplatū x' poſtq̄ audiuit Jo. teſtantem de agno dei Joannis p°. ca. ecce agnus dei.

vndeci. p̄p̄ricta Vndecia ē. q̄ hȝ pacē in p̄turbabilē. q̄ vbicūq3 ē vnitas nō p̄t eē diuiſio nec p cōſ̄s ꝫrietas. ꝫ hāc cōditionē hūit. b. an. q̄ turbis cōcurrētibus pro eo ꝫ egeā ſuaſit pacē ꝫ quietauit ſeditionem dicens. Nolite cōuertere pacem domini noſtri ieſu xp̄i in ſe dictionem diaboli. Nam fuit vnus de here ditantibus pacem q̄bus dixit xp̄s Jo. xiiij. ca. Pacem relinquo vobis pacem meam do vobis. q̄ de eo ꝫ de cōſortijs dicit actuum. iiij. ca. Multitudinis aūt credentium erat cor vnum ꝫ anima vna.

Duodecima eſt. q̄ hȝ finē in p̄traſibilē. q̄ vltima vnitas cōſtituit quēlȝ numerū in ſpē ſua. Et ſi appoſitio ſoli9 vnitatis vltie variet ſpēȝ i numeris vt dr̄. 8. Methaphiſice. Et hāc cōditionē hūit. b. an. q̄ eodē ſine quo xp̄s cōſumatus affectuoſiſſime laudans ꝫ deſiderās crucis ſuppliciū ꝫ dixit. O bōa crux diu deſiderata ꝫ iā cōcupiſcēti animo preparata ſecurus ꝫ gaudēs venio ad te. Iſta autem vltimitas dicitur in per tranſibilis. quia ſicut ante chriſti mortem: mors crucis fuit ſumme ignominioſa. ita poſt chriſti paſſionem facta eſt fidelibus ſume glorioſa galat. iiij. ca. Mihi autem ab ſit gloriari niſi i cruce domini noſtri ieſu xp̄i p quē mihi mundus crucifixus eſt ꝫ ego mundo. duode. p̄p̄ric

Iſtas aūt p̄p̄rietas dȝ hēre q̄libet fidelis ꝫ maxime clericus i ſemetipſo ſi vult eſſe p̄fectus ad exēplar. b. an. Et p° p̄p̄rietatē in p̄ceſſibilē. q̄ nō debet expectare vltimū terminū vite ad merendū ſicut fecit rex ſedechias. iiij. R̄. xxv. ca. Sed in principio iuuentutis dȝ florere v̄tutib9 ſicut rex ioſias q cū eſſet anno x. 8. cepit querere dn̄ȝ deū i toto corde ſuo. pȝ. iiij. R̄. 22. ca. Et id̄ gr̄a baptiſmalis dȝ eſſe chariſſima ipſam habentibus propter quattuor.

Primo. quia nunquam recuperatur: ſed gratia penitentialis ſic ꝫ frequenter.

Secundo. quia omnis virginitas anime admittitur: ꝫ ideo nunquam fit ſic ydonea ad deſponſandum chriſto ſicut prius.

Tertio. quia hoſtis non terretur ſed animatur ex quo ſemel vicit. Quarto. quia non ita fortiter reſiſtitur cum. mali actus inducant promptitudinem ad malū. ideo in figura iſtius puritatis miniſtri tabernaculi quales ſunt clerici precedebant populum. patet ioſue. 3. ca. Tollite archā dixit Joſue ad ſacerdotes federis ꝫ p̄cedite populum: quia clerici debent prius florere virtutibus q̄ laici propter duo.

¶ Primo. quia deſeruiunt deo.

¶ Secundo propter exemplum.

Secundo debet hře dignitatem inſpecia bilem. q2 cū in nobis ſit duo genera viriū Ita qd̄ p iferiores aſſimilamur beſtiis vt p viſuz. auditū ⁊c. Et p ſupiores ãgelis: vt p ſapiaz. ſciaz: ⁊ itellectū. Et pp hoc q vi uunt ſʒ i feriores ſunt ſimiles brutis. Et q viuunt ſm ſupiores aſſimilantur angelis. Idō clerici ſpāliſſime vitare debēt beſtialē vilitatē prime cor. 2°. Aialis hō non pcipit ea q̄ ſunt ſpūs dei. Et ſeq debēt dignitatē angelicā ⁊ idō ſʒ quoſdā miniſtri altaris ap plicãtur ãgeli prime cor. xj. Debet mulier velamē hře ſupra caput ſuū ⁊ pp angelos. Sic. n. angeli ſunt miniſtri eccłie triūphã tis. Ita ⁊ clerici eccłie militãtis. Una pp dr heb. 13. ca. habemus altare d' quo edere ptãtez nō habēt qui tabernaculo deſuiūt.

Tertio debet hře fecūditatē in exauribi lē. q2 ſine intermiſſiōe dʒ actus nitidiſſimos germinare iuxta illud Jo. 15. ca. Ego ſuʒ vitis vera Math. 12. ca. Bōus hō de the ſauro cordis ſui pfert bona vba. Et notā dū q̄ qtuor genera arbor reperimur. Pri mo q̄dã ſp malos fruct⁹ faciētes yſaias. v. ca. Expectata ē vt faceret vuas fec̄ āt labru ſcas. Scdō q̄dā nūq̄ fructificātes ſic ſteri lis ficus luc. 13. ca. Ecce anni. 5. ſūt ex q̄ ve nio q̄rens fructū i ficulnea hac ⁊ nō in ve nio. ſuccide g° illā vt qd ēt terrā occupat. Tertio q̄dā nō ſemp: ſʒ q̄ndoqʒ fructificā tes ſic ficus cui maledixit dn̄s ⁊ ſtatiʒ aruit q2 nō inuenit ibi fructū cū tēpus eēt ficuum Math. 21. ca. Quarto q̄dā ſemp fructificãt bonū fructū vt lignū vite apoc. 22. ca. Affe rēs fructū p mēſes ſingulos. Et ita cōſide ra qtuor genera clericor quor ſoluʒ vlti mi ſunt bñdicti: q2 ſemper bonis intenti.

Quarto dbet hře cãlitatē intermiabilē. q2 ſic de⁹ ē cā oiuʒ exēplaris i inuerabilis bonor q̄ fiūt ab aliis ad eius ymitationē. q2 naturalr oia bonū appetūt ⁊ ipʒ quātū poſſunt imitāt. Sapie. 4. ca. O quā pulcra eſt caſta generatio cū claritatē ⁊ pax iſra. Cū pſens eſt imitant illā ⁊ deſiderāt eā cū ſe eduxerit. Et talib⁹ debet aureola oium bonor oper qbus fuit exēplū de qua exē plaritate dicit dn̄s Math. v°. ca. Luceat lux vr̄a corā hoibus vt videamini ab eis.

Quinto debet hře ſimplicitatē i reſolu bilē vt nō intēdat duplici corde. Jaco. p° c°. Uir duplex aio icōſtãs ē i oibus vijs ſuis Et illi via duplici incedūt q volūt deo ſer uire ⁊ mamōe q̄ fieri nullo mō pōt Ma. vj. ca. Nemo pōt duobus dominis ſuire: qb⁹ dic̄ helias. 3°. Reg. xviij. ca. Uſqʒ quo claudicatis i duas ptes ſi domi⁹ eſt de⁹ ſeq mini eū: ſi āt balaā ſeqmini illuʒ. Q2 non pt qs ſeruire deo ⁊ mūdo ſm̄e Jo. 2. c°. Si quis diligit mūdū nō ē charitas pr̄is i eo.

Sexto debet hře minimitatē i diuiſibi lē. Q2 vtute hūilitatis debet pcteris flore re q̄ hoiez facit minimū i cōſpectu ſui ⁊ max̄ i cōſpectu dei luc. 18. ca. Qui ſe hūi liat exaltabit ⁊ Math. xviij. ca. Niſi cuer ſi fueritis ⁊ efficiamini ſic paruuli nō itrabi tis i regnū celor. Iſta vtus ē cuſtos oium vtutū p cui⁹ cuſtodiā nō pfectā nō potue rūt ſci ſupare q̄dā vitia ſicut nec filij iſrael mimos inimicos: debellaqʒ maiorib⁹ eccl. 32. ca. Gēma carbūculi i ornamēto auri.

Septimo debet hře cōitatē illuminabi lē p liberalitatē. Q2 bona clericor ſunt bo na pauper ſm caſſiodor ⁊ idō poſſidenda ſic coia ⁊ nō ppa prime canonice Jo. 3. c°. Qui viderit frēʒ ſuū neceſſitatē hře ⁊ clau ſerit viſcera ſua ab eo quō caritas dei ma net i eo. Nā pp talē coicationē dictū fuit. malachie. 3. ca. Inferre oēʒ decimā in hor reum meum vt ſit cibus in domo mea.

Octauo debet hře intraneitatē in exclu ſibilē. Q2 opa meritoria ſic debet abſcōde re vt nō intēdat ad humanū fauorē vel lau dē iuxta illud Math. vj. ca. Attēdite ne fa ciatis iuſtitiā vr̄am corā hoibus vt videa mini ab eis. Ideo dicitur Math. vj°. ca. Tu aūt cū oraueris intra cubiculuʒ tuum ⁊ clauſo hoſtio ora patrem tuum.

Nono debet habere cōformitatem aſſi milabilem. q2 ſicut xp̄us fuit viator ⁊ com phenſor ita clericus debet fulgere vita acti ua que eſt viatoris. Et cōtēplatiua que eſt quaſi comprehenſoris ſcdē cor. 3. ca. Nos vero omnes reuelata facie gloriam do mini ſpeculantes in eadem ymagine tranſ formamur.

Decimo debet habere ſtabilitatē inde

clinabilē. q2 nō debet recedere de ſtatu ſupi ori ad iferiorē ſic apoſtate pverbior. 6. ca. Hō apoſtata vir inutilis g̃dit ore puerſo innuit oculis terret pede ore loqtur puo cor de machinat malū ⁊ oi tpe iurgia ſemiat.

Undecimo debet habere pacē i pturba bilem ſapie. p°. ca. In maliuolā aiam nō introibit ſapia dn̄i Ma. v. ca. Bti paci fici qm̄ filij dei vocabunt. Qui aūt inſtant litigijs peccāt ꝯ naturalē iclinationē hoīs ad veram pacem que cunctis eſt propoſita mortalibus heſter. 13°. ca. Abſqʒ vllo ter rore vitā ſilentio tranſfigētes optata cūctis mortalibus pace fruent. Ideo dicit Aug. de tri. dei. "deſiderium felicitatis ineſſe no bis a natura. ſ. pax quia nulli obeſt.

Duodecimo debet habere finalitatem in pertrāſibilem in virtute pſeuerātie luce. 9. ca. Nemo mittens manum ad aratrum ⁊ aſpiciēs retro aptus ē regno dei Math. x. ca. Qui aūt pſeuerauerit vſqʒ in finem hic ſaluus erit. Sʒ cauere debet ne ponat maculam in gloria ſua ſicut ſalomon: vt cū bene inceperit male finiat ſed ſicut Joſeph qui tunicā thalarem habuit que ſecunduʒ Gre. bonum opus deſignabat vſqʒ ad cō ſummationem ⁊ ideo. q2 clerico conueniunt quando perfectus eſt vnitatis proprietates in ſignes de quolibet tali dicitur eccl. vij. ca. Uirum de mille vnum reperi de quo dicit apoſtolus eph. iiij. ca. Occurremus omnes in vnitatē fidei ⁊ agnitionis filij dei in vir pfectū Cui⁹ vnitatis g°. ⁊c. Amē

Ⅽ In feſto beati ambroſij ⁊ poteſt fieri in feſto omnium doctorum Sermo.

Docti fulgebunt ſicut ſplendor firmamenti ⁊ qui ad iuſtitiam erudiunt multos quaſi ſtelle in perpetuas eternitates. dan. 12. Circa illud verbuʒ Jerony. in epiſtola ad paulinū de doctoribus eccleſie militantis dicit ſcđm hebraycam veritatem q̄ eruditi celo ⁊ ſtel lis in fine viſionis ſacratiſſime cōparãtur. Et quia btūs h̄ doctor ſancte matris ec cleſie floruit ſplendore ſapie ideo ad eius p̄ conium extollendum conuenienter aſſumi tur verbum propoſitum docti ⁊c. In quo quidem verbo eius aia eſt quadrupliciter deſcripta.

Ⅽ Et primo vt cherubicis ſplendoribus illuſtrata.

Ⅽ Scdō vt thronicis valoribus ꝯfirmata.

Ⅽ Ter° vt ſeraphicis ardorib⁹ iflāmata.

Ⅽ Quarto vt agelicis tenoribus ſtabilita.

Primū tangitur cū dicitur Docti fulge būt docere. n. eſt actus illorum ſpirituum qui ſunt de ordie cherubin ſic ſcribit Ber. ad Euge. ſm enim. b. dionyſium de ange lica Jerer° Cherubin deſignāt ſcie plenitu dinem in hebreo. Secundum tangitur cuʒ ſubiungitur. Sicut ſplendor firmamē ti. Iſti angeli dicunt throni. q2 ſunt ſedes dei ad diſcernendum ſua iudicia ſecundū dionyſium ibidem. Tertium tangitur cum additur. Et qui ad iuſtitiam erudiūt multos. Juſtitia enim eſt pfectio volitiui amoris. ſicut ſapientia intellectui fulgoris Seraphicum interpretatio incendiū amo ris ſecundum dionyſium ibidem Unde ſi cut cōmunicatio ſapientie fit actū yerarti cū qui eſt illuminare ita communicatio iu ſtitie per actum ſeraphicum qui eſt inflama re. Quartuʒ oſtenditur, cū dicitur. qua ſi ſtelle in perpetuas eternitates. quia ſicut fuerunt ordinate ſtelle ad illuminandum terram vt habet. gn̄. p° ſic angeli iſti oēs ſunt ordi ad directionem ⁊ cuſtodiaʒ alicu ius partis terre. i. circa illos qui verſant in terra. Sic anime doctorum ad illuminan dum illos qui verſantur in terra iuxta il lud iudicum. v. ſtelle manentes in ordine ſuo contra ſyſaram pugnauerūt. Dicit er go thema. Docti fulgebunt ⁊c. Eſt ſciē dum q̄ nullum celum eſt totaliter ſplendi dum niſi empireum. q̄ proprie dicitur fir mamentum. ⁊ ſtabiliſſimuʒ alioquin. ſi de aliquo alio intellexiſſet. ſ. de celo ſtellato cuius non eſt ſplendor niſi in ſtellis fruſtra addidiſſet per copulam. Et qui ad iuſtitiā erudiūt plurimos. Eſt igitur intelligen dum q̄ celum ſtellatum habet decem inſi gnes proprietates. iſtis beatis doctoribus ſimpliciter cōuenientes que debent in quo libet fideli fulgere.

K Quarum pꝛima eſt. ꝙ celū empyreuȝ
habet antiquitatem in ſuo oꝛtu.q꞉ licet alij
celi fuerūt ſecunda die creati:vt dicitur ge
neſis pꝛimo. Illud tamen fuit pꝛima die
creatum.ſcilicet in dominica in qua ſecun
dum Bedam fuerunt ſimul quatuoꝛ cre
ata ſcilicet iſtud celuȝ.Materia pꝛima no
mine terre deſignata. Tempus quod per
diem ſignificatur.ꝛ natura angelica q̄ deſi
gnatur nomine lucis ſicut iſta habentur
per oꝛdinem.geneſis pꝛimo. Sic iſte do-
ctoꝛ mane cepit lucere bonis operibus ſci-
licet in pueritia. vnde fuit de numero illo
rum pueroꝛum.de quibus dicitur in daā.
ꝙ elegit rex pueros in q̄bus nulla eſſet ma
cula vt ſtarent ante faciē regis.ſcilicet eter
ni pꝛopter inocentie puritatem ſeu venu-
ſtatem ꝛ iſta eſt laudabilis antiquitas pꝛo
qua dictum fuit Danieli a ſenioꝛibus. ſe-
de inte° nři.q꞉ deus dedit ſibi honoꝛē ſene
ctutis.daā. 13. Iſtam pꝛopꝛietatem de
bet habere quilibet fidelis. vt ab infantia
ſua deuȝ timere diſcat.ſicut puer ieſus cre
ſcebat ꝛ cōfoꝛtabaꝛ ſapientia gratia ꝛ eta-
te apud deum ꝛ homines. luc.

ſecūda pꝛoꝛie. Secunda pꝛopꝛietas. ꝙ habet imobili
tatem in ſtatu ſuo.quia ſecundum opinio
nem philoſophoꝛum octaua ſpera eſt pꝛi^m
mobile.ſꝫ ſecundū opinionem aſtrologoꝝ
dicitur criſtalinum ſecundum vero ſniaȝ
theologoꝛum ꝛ ſanctoꝝum celum empyre
um dicit p^m mobile ꝛ fixum cuȝ melioꝛ ſit
diſpoſitio rei ingēte q̄ꝑ imotu ceteris pa-
ribus. Ideo neceſſarium eſt ꝙ optimum
coꝛpus ſit in optima diſpoſitiōe.ideo iſtud
celum dicitur firmiſſimū habitaculū.2°.p
ali.6. Iſtam pꝛopꝛietatem habuit iſte
ſanctus.ſcilicet imobilitatem bone cōuer-
ſationis nō ſolū in ſe: ſed etiam in alijs te-
nēdā docuit vſqꝫ ad conſumationē ꝙ op⁹
ſignificatur per tunicam talarē ioſep quā
fecit ſibi iacob.vnde yſa.20.Nō faciet do-
minus a volare.ſcilicet doctoꝛem tuuȝ bre
uiter ꝛ videbunt oculi tui paſtoꝛem tuum
q꞉ iſte doctoꝛ non auolauit. q꞉ in doctrina
q̄ꝑ icepit pſeuerauit uſqꝫ ad cōſumationē.

tertia ꝓꝓeta. Tertia pꝛopꝛietas eſt ꝙ habet ſubtili-
tatem in ſuo exceſſu.q꞉ eſt ſupꝛemum ſecū
dum ſituȝ.eccleſia.xxiiij.Ego in altiſſimis
habito ꝛ thꝛonus meus in colūna nubis.
Thꝛonus ille ē celū empyreū.q꞉ ſicut dñs
eſt ſummus ſpiritus ſecundum oꝛdinē pe-
titionis ſm̄ Augu. ita celum empyreum
eſt ſupꝛemum coꝛpus ſm̄ oꝛdinem ſitus.

Hanc pꝛopꝛietateȝ habuit iſte ſanctus
q꞉ per ſanctā cōuerſationem celos tāgebat
vt ſecretas reuelationes acciperet. vnde de
vterono. xxxiij. Iſti ſunt qui in celeſtibus
habitant ꝛc. Et ad Philipen.3°. noſtra
autem conuerſatio in celis eſt. Iſtā aūt
pꝛopꝛietatem debet habere quilibet fidelis. L
clericus.Naȝ duo ſunt actus quibus ani
ma noſtra in celum leuatur.ſ.Contempla
tio ꝛ oꝛatio. De oꝛatione dicit Diony.
ꝙ ſicut exiſtentes in naui. cum mittuntur
ad ſe cum fune trahere rupem que eſt in lit
toꝛe.magis ipſi trahuntur ad littus. Ita
eſt de virtute oꝛationis. q꞉ nō deū ad nos
ſed nos ad deū trahimur:ac ſi p catenā la-
queoſam de celo pendentem, ipſam mu-
tatis manibus trahere niteremur magis
nos ipſos traheremur in celum ꝛ non ce-
lum ad nos. Sic eſt in pꝛopoſito de oꝛa
tione. Et illum vocat Dionyſius. Surſū
actio de talibus ſic aſcendentibus dicit yſ.
40 Qui ſunt hij qui vt nubes volant:ꝛ
q.columbe ad feneſtras ſuas. Sicut.n.nu
bes a ſolis radijs:ſic anima a chꝛiſto tra-
hitur.iuxta illud. Ego ſi exaltatus fuero
ꝛc. Et ſicut columba cum ſimplicitate
ſua petit loca alta. Sic iſti ſine curioſita-
te currunt ad manſiones perpetuas.ſꝫ ma
li non ſic aſcendunt.immo tanquam gra-
ue naturaliter deoꝛſum tendunt.quia ſen-
ſus ꝛ cogitatio coꝛdis humani pꝛona ſunt
ad malum ab adoleſcentia ſua. Geneſis
octauo. Unde ſicut graue nunquam ceſſat
cadere niſi cum violenter detineꝛ. ita iſti
nō ceſſant a malo niſi cum non poſſunt.
pſalmus filij hoīuȝ vſquequo graui coꝛde

quarta ꝓꝓetas Quarta pꝛopꝛietas eſt.ꝙ habet ſpecio-
ſitatem in aſpectu. quia eſt lucidū ſicut ſol
de cuius pulchꝛitudīe dicit eccliaſtici.43.
Altitudinis firmamentum pulcritudo ei⁹
ſpecies celi in uiſiōe gloꝛie.quia in illo ce
lo eſt viſio beata. Iſtam pꝛopꝛietatem

habuit hic doctoꝛ.q꞉ ꝟtute floꝛuit caſtitatꝫ.
Uñ Gre.exponēs illud ioel cōputruerūt
iumenta ſtercoꝛ ſuo idest carnales hoīes
in fetoꝛe luxurie vitā ſuā finiūt. Sꝫ nō ſic
de iſto ſcō.īmo ab īfantia ſua caſtitatē ſer
uauit attendens illud ſapien.x°.O q̄ pul-
cra eſt caſta gnātio cum claritate. Hec ā t
caſtitas habet in floꝛe quadruplicē radicē.

A Pꝛimo puritas in cogitatu.q̄bus pꝛo
mittiꝛ viſio diuinitatꝫ.Mat.iiij.De tali-
b⁹ di. Hiero. Ille laudaꝛ.ille p̄dicaꝛ bea
tus.q vt ſtatī icepit cogitare.iterficit cogi
tatus ꝛ allidet eos ad penam ꝛc.

Scda ē puritas i cōſenſu:q꞉ ſcdꝫ Aug.
īpoſſibile eſt vt quin viſis tangamur ꝛ ne
intellect⁹ circa vilia occupeꝛ ſūma prudē
tia eſt auertere voluntatem ꝛ cōſenſum ab
illicitis que oſtēduntur etiā per intellectū

Tertia eſt puritas in affectu. q꞉ ex abū
dantia coꝛdis os loquitur ꝛ coꝛrumpunt
bonos moꝛes colloquia mala.

Quarta ē puritas in aſpectu.q꞉ ſi ocu-
lus interioꝛ eſt mundus nece⁹ exterioꝛ eſt
pudicus ꝛ oculus ipudicus in pudici coꝛ
dis eſt nuncius.vnde dominus in euange
lio.ſi oculus tuus fuerit ſimplex.totū coꝛ-
p⁹ tuū lucidū erit.Ex iſtis radicibus opti-
mis cōſurgit odoꝛ floꝛid⁹ caſtitatꝫ ieffectu.

quinta ꝓꝓetas Quinta pꝛopꝛietas eſt.ꝙ habet ameni-
tatem in contentu. Nam ſicut dicūt phī
cum coꝛpoꝛa celeſtia ſint ſolidiſſima in re
uolutione gignunt mirabilem concentuȝ
Et ſecundum illam opinionem optimus
concentus gignitur a celo empyreo. Hāc
opinionem recitat Ambꝛo.in exameron.
di.ꝙ ipſi poſuerunt illuȝ ſo^m non percipi
a nobis.q꞉ in natū eſt nobis ipſum audiꝛ
ab initio. de illo dicit Iob.xxxviij. Quis
narrabit nobis oꝛdinem ꝛ concentū celo-
rum ꝛc. In illo etiam celo eſt cōcētus ſan
ctoꝛum ꝛ angeloꝛum qui nunq̄ꝑ ſilent: vt
in apoca.dicitur. Hanc pꝛopꝛietatem ha
buit ille doctoꝛ. ipſe.n. fecit cantoꝛes ſtare
circa altare ꝛ in oꝛe coꝝ dulces fecit mo-
dulos. Ad illum cantum inuitat nos.yſa.
xxxij di. Cātate dño ꝛ bñ pſallite illi ꝛc:
Ubi debem⁹ cātare cātū quadruplicē.ſ.
Pꝛimo cantum confeſſiōis. iuxta il-
lud p̄s. Confiteboꝛ tibi in toto coꝛde meo:
narrabo oīa mirabilia tua ꝛc.

Secūdo.cāticū gratiaꝝ actionis.p̄s.
Cōfiteboꝛ tibi in toto coꝛde meo.qm̄ audi
ſti oīa ꝟba oꝛis mei.

Tertio.cāticuȝ obſecratiōis.p̄s.Canta B
bo dño qui bona tribuit mihi.

Quarto cāticū exultatiōis.p̄s.Cantate
dño canticuȝ nouū. laus ei⁹ in ecclia ſan-
ctoꝝ. Sꝫ mali quatuoꝛ malis cōtrarijs
maledicūt.ſ.Mēdacijs.Blaſfemijs.De
tractionibus.Sermonibus vanis ꝛc.

Sexta ꝓꝓetas Sexta ꝓpꝛietas eſt ꝙ habet nobilitatē
in gradu.q꞉ ſicut natura angelica eſt nobi
liſſima in ſpiritualibus. ſic illud celum in
coꝛpoꝛalibus.q꞉ eſt a ſenſu remotiſſimum
eſt.n.ſpa.x^a.ꝛ vlt^a.vñ eētia q̄ꝑto ſūt īfimio
ra tāto ignobiliora. ita coꝛpoꝛa celeſtia q̄ꝑ
to ſupioꝛa tāto nobilioꝛa. Hāc ῾ꝓpꝛie-
tatē hūit hic doctoꝛ.q꞉ ſm̄ ꝟtuteȝ nobilis
erat q̄ꝑ nobilitatē dꝫ hēre q̄lꝫ religioſus. ſi
tm̄ gn̄is ꝛ parentū ſꝫ ꝟtutū ꝛ moꝝ d̄ qua
eccli.Beata terra cuius rex nobilis eſt. i^a
nobilitas moꝝ dꝫ ꝯſiſtere in ꝟtute eroyca
q̄ hoīeȝ filiū dei facit. Ad cuius intc^m ē
ſciēdū ꝙ pſeuerās ē i^e q paſſiōi reſiſtit cō-
cupiſcētie ꝛ in re nec vicit nec vicit.ſꝫ ſp in
agone ꝯtēdit vꝛ aliquociēs cū difficultate
vicit.ſꝫ eā faciliter ſupat tēpatus.Eroyc⁹
ꝟo eas totaliter ſuppeditat.vt eaꝝ iſultus
nō ſentiat.vñ q꞉ talis ꝟtus modū excedit
hūanū.tales magis dicūꝛ filij dei q̄ꝑ hoīs
vñ p̄s.E° dixi dij eſtis ꝛ filij excelſi oēs
Sꝫ mali hoīes ſequūꝛ appetitiuos ſenſus
quibus deſcēdūt in īfirmitatē brutoꝝ. iu
xta illud p̄s.hō cū in honoꝛe eēt nō intel-
lexit ꝛc. Sunt.n. aliqui ſimiles canibus
q꞉ rabidi. Aliq ſcoꝛpionib⁹. q꞉ venenoſi
ꝛ ſic fraudulēti q p° ſigūt ꝛ poſtea pūgūt
vt ſcoꝛpio. Aliq bufonib⁹.q꞉ auari eo ꝙ nō
ſufficit terra ad cōedēdū. vñ eccleſiaſtes.3.
dixi i cōde meo d̄ filijs hoīuȝ vt pꝛobaret eos
dē ſiles eē beſtijs.q꞉ ad moduȝ beſtiaꝝ vi-
uūt. Septia ꝓpꝛietas eſt ꝙ hꝫ beniuolē ſepima ꝓꝓetas
tiā in ſuo īfluxu.q꞉ ſic arguūt doc. antiq.
q꞉ ſicꝫ illō celū ē max^m mobile. ita ē ꝓfū
diſſimū ꝟtute. dicit ḡ maxie īfluētie ſup
coꝛpoꝛa. Iſtam pꝛopꝛietatē habuit iſte ſan
ctus doctoꝛ.q꞉ radios ſue claritatꝫ ad vni-
uerſa diffundit ſm̄ Diony.de diui.no.

nibus ca. 4° Sed ad conuertendum non ſolum peccatores fideles. ſed infideles.

Iſtam proprietatem debet habere quilibet fidelis. ſ. vt beniuolentiam inſinuat ad inſtar quatuor planetarum celi.

Quorum primus eſt, Jupiter qui influit ad liberalitatem quia dicitur a Joue de quo legitur quod fuit rex liberaliſſimus ꝛc.

Secundus eſt Mars qui influit ad ſtrenuitatem. quia dicitur a Marte qui fuit bellator maximus. ꝛc.

Tertius eſt Venus qui influit ad caritatem. quia ſub venere continetur peregrinus via amor ꝛ amicitia. quia eſt omnibus amicis ſcḋm theologos auctoritates.

Quartus ē Mercurius qui influit ad virtutem. quia ſcḋm aſtrologos facit homines eſſe ſtudioſos. Sic nos debemus. ſ.

Primo in ſtare ad liberalitatem per elymoſinarum elargitionē. quia vt dicit Tob. elemoſina a morte liberat. ꝛ ipſa ē que purgat peccata ꝛ facit inuenire vitam eternā.

Secundo. ad ſtrenuitatem pauperes. ſ. confortando. iuxta illud Job. xxix. ca. Cum ſederem. q. rex circumſtante me exercitu eram tamen merentium conſolator.

Tertio ad caritatem. quia ſcḋm Auguſtinum de trinitate. ipſa ſola eſt que diuidit in filios regni ꝛ perditionis.

Quarto ad virtutē. quia veritas a viciis purgat ꝛ a malis liberat. Sed mali ſunt ſicut Saturnus qui habet maliuolas influentias qui inducit ſterilitatem tonitrua ꝛ peſtes ꝛ ſimilia. ꝛ ſic tales ſeminant diſcordias crudelitas ꝛc. quia peruerſi de difficili corriguntur ꝛ cetera.

octaua ꝑꝑetaſ

Octaua proprietas eſt. quod habet magnitudinem in ſuo ambitu. quia ſi minima ſtella eſt maior tota terra: cum firmamentum ſit in infinitum maius. ſtella ergo ꝛc. Ex ruth 3°. O iſrahel quam magna eſt domus dei ꝛ ingens locus eius poſſeſſionis magnus ꝛ non habet conſumationem. Hanc proprietatem habuit hic ſanctus doctor. quia magnitudo vaſis cognoſcitur ſecundum magnitudinem contenti. Et ille ꝛ quilibet beatus eſt maioris capacitatis quam celum quia celum ipſum deum capere non pōt: vt dicit Salomon: ſed ſecundum Augu. libro de quantitate anime. omnia que anima cogitat infra quantitatem anime continentur. ergo cum anima iſtius doctoris de deo ſepius cogitauerit. ergo ꝛc. Sed Gregorius in ſermone. Corda noſtra ſunt vaſa in quibus reponimus que cogitamus.

nona ꝑꝑetaſ

Nona proprietas eſt. quod habet ſubtilitatem in ſuo tranſitu. quia dicitur quod illud celū habet quatuor dotes corporis glorioſi: ꝛ conditiones iſtorum corporum ipſum nō frangit ſed penetrāt. iuxta illud hebreo. p°. Habentes pontificem magnum qui penetrat celum. ſ. ieſum xp̄m ꝛ non dixit perforauit. vnde corpora beata penetrando illud celū non frangunt ꝛc. Iſtā proprietatem habuit iſte ſanctus ſubtiliter penetrando que ſunt celum empyreum naturaliter yꝰ ſupernaturaliter corruſcantes. Unde quatuor ſenſus ſcripture ſacre quatuor doctoribus cōparant ꝛ appropriant. ſ.

Senſus iſtoricus Jeronymo.

Senſus alegoricus Ambroſio.

Senſus tropologicus Gregorio.

Senſus anagogicus Auguſtino.

De quibus dicitur yſa. xxxiij. Ubi litteratus. Ubi ſcriba. Ubi verba legis ponderans. Ubi doctus ꝛc.

dcima ꝑꝑetaſ

Decima proprietas eſt quod habet claritatem in ſuo circuitu. quia eſt ſpericum ꝛ illa figura eſt perfectiſſima ꝛ cōtinētiſſima. hoc celū circuiuit. ſapia eccl. 34. Gyrum celi circuiui ſola quod nō verificatur de alio aliquo celo. quia nullum aliud corpus circundatur ſolo deo: ſed ab illo omnia continentur. propter etiam integritatem perfectam. Iſtā proprietatem habuit integraliter hic ſanctus doctor. quia non ſolum ſufficit vera virtus vt quis ſit perfectus. yꝰ oportet quod habeat omnes cum ſint connexe ꝛc. Quas nobis concedat xp̄us ieſus dei virginis filius amē.

De nomine beate marie virginis ſermo.

Queſtio eſt de facto. Quare iſta virgo que erat xp̄o pituita. fuit appellata Maria. Cui quoniam ſcḋm Jeronimū dicitur quod Maria interpretatur. ſ.

Primo. ſtella maris.

Secundo. ſumma maris.

Tertio. mare amarum.

Quarto. illuminās vel illuminatur.

Nunc igitur iſtas interpretationes ad propoſitū applicādo. Sciēdum eſt quod mater dei habuit iſtas quatuor miſterialiter in quadruplici eius ſolēnitate noui te. Ipſa nāque fuit. ſcilicet.

Primo ſtella maris in ſolemnitate ſue natiuitatis. quia ſicut quelibet ſtella cū de natura ſua ſit opac. ſed dio. tn̄ ſtatim: cū fuit creata: fuit a ſole illuminata. Ita mater dn̄i licet ex modo ſue generationis fuerit. ſ. nata opaca obſcuritate peccati originalis. tn̄ vt mox fuit in vtero nata. fuit a ſole iuſticie ſanctificata. vt pro ipſa ad litterā intelligatur illa prophetia. numero xx. xxiiij. c. Orietur ſtella ex Jacob. Sicut enim ſtella naſcitur ſine macula. ita virgo maria nata fuit ſine originali peccati plaga ꝛc.

Secundo. mater dn̄i fuit ſūma maris in ſolēnitate ſue annunciationis accipiēdo ſummam pro menſura. quia in verbi conceptione ſim: qui erat imenſus ꝛ incircūſcriptus: in ſuo claudēs vtero. fecit terminatū ꝛ circūſcriptum: ipm ſumādo. i. circūſcriptiue cōmenſurādo. di. ei an°. Luce. p°. Ecce concipies in vtero ꝛ paries ꝛc. Et ſequitur. hic erit magnus ꝛ filius altiſſimi vo. ꝛ infra. ꝛ regni eius non erit finis. Quod nō ſolum eſt intelligendū ſcḋm durationē: ſed etiā ſcḋm magnitudinem ꝛc.

Tertio. mater dn̄i fuit mare amarū in dominica paſſione. quia ſicut eius aīa in xp̄i annunciatiōe fuit letificata ita in eius paſſione fuit indicibiliter amaricata dicente ſibi Symeone. Luc ij. Ecce poſitus eſt hic in ruinā ꝛ reſurrectiōes multorum ꝛ inſignum ꝛc.

Quarto. mr̄ dn̄i fuit Illūinās vel illūinata in ſolēnitate ſue aſſūptionis. quia tūc. ſed Jeronymū fuit ſup oēs choros exaltata ꝛ ſublimata. vn̄ quia ſed Diony. In celeſti ierarchia ſuperiores illuminant inferiores. ipſa tūc fuit facta illūinatrix oium ſpirituū beatorum: vt ſibi dici poſſit illud pſ. lxxv. Illuminās tu: mirabiliter a mōtibus eternis. Quia videlz hāc virtutē illuminatiuā non habuit mater dn̄i alicūde: ſed a mōtibus eternis. i. a ſupremis ſuppoſitis beatiſſime trinitatis a quibus imediate illūinantur ꝛc. Quia circa natiuitatem dn̄e ꝛ eius cōceptionē eſt pn̄s negociū. ideo inſiſtendo circa eius primam interpretationē que pertinet ad illam ſolēnitatē. videndum eſt. Quare mater dn̄i dicitur ſtella maris. Secundo inueſtigande ſunt eius virtutes quomō ei cōueniant ꝛc.

Circa igitur primā ptē ē notādū quod iſta ſtella maris q̄ dr̄ polus. artichus in qua figura figitur axis. hz. x. ꝓprietates mr̄i dn̄i. ſ. virgini marie cōuenientiſſime ꝛ excellētiſſime cōuenientes. Quarum Prima eſt. Quod hz ſtabilitatē in ſuo ſitu. oēs aūt alie ſtelle q̄ ſunt in nr̄o emiſpio trāſeūt de loco ad locum paulatim grādo. iſta aūt ſtat ſemp in eodē loco imobiliter fixa. iō dr̄ cardo. Omnis. n. motus circularis fit circa aliquod imobile illud aūt dr̄ cardo. vn̄ dī. de motore p°. iob. xx. Cc cardines celi pambulabat. Iſtā aūt ꝓprietatē hūit mr̄ dn̄i tā in ſtatu vie q̄ in ſtatu patrie. In ſtatu aūt vie. q: vt mox fuit ſcificata, fuit in grā imobilr cōfirmata vt nūq̄ hūerit in ſe motū pcti mortalis. aut venialis ſed Aug. in de natura ꝛ grā. dī. Cum de pctis agitur ꝛc. Un̄ ſed eūdem ipa ſola citra xp̄m ſic ſtella in hac pte pmāſit ꝛc. Scḋo hūit iſtā ꝓprietatē in patria. q: aīe aliorum ſcōrū ex naturali iclinatiōe quā hūt ad corpora ſua ſed apoſtolū mouentur motu deſiderij ad reſūmēdū corpora ſua. ꝛ iō nō ſunt vltimate quietate ab imobilitate. Aīa aūt virginis btiſſima. q: cū corpore ſuo ē glificata: vt determinat Aug. in ſermone de aſſumptione eius eſt pfecte quietata vt vltra non moriatur vel moueatur. ſic erūt ſci poſt iudiciū de quibus dr̄ apoc. 3°. Qui vicerit faciā illum colūpnā in tēplo dei mei ꝛ foras nō egredietur āplius. Ad iſtius aūt ꝓprietatis pſeueratōem dz conari hōis deuota aīa vt ſit in bono ꝓpoſito ſibi diuinitus infuſuro immobilis ꝛ firma. ꝛ nō mutabilis vt dimittat in cepta bona. ſic hoīes inſipiētes q quotidie mutāt ſuas affectiones. de qua dr̄ eccl. 27. hō ſapiēs manet in ſapia ſicut ſol. ſtultus vero ſic luna mutatur. Secunda proprietas eſt quod iſta ſtella hz volubilitatem in

ꝑma ꝑꝑtie.

ꝑꝑtie.

ſuo circuitu.qꝛ lꝫ nõ trãſeat ď loco ad locũ
ſicut aꝫ ſtelle.tñ voluitꝰ infra ambitũ ſuũ
cũ ſit fixa in firmamẽto.ideo ad reuolutio
nem firmamenti reuoluitꝰ. vnde nõ eſt in
telligendũ ille cardo vt nõ voluatur oio
vt dicitꝰ ꝓuerbioꝝ. xxvi. c. ꝙ ſicut hoſtiuꝫ
vertitur in cardine ſuo.qꝛ cardo eſt ab ho
ſtio ſeperatus ⁊ nõ voluitur hoſtio reuo
luto.ille aũt cardo eſt cõiunctus firmamẽ
to. ⁊ ideo voluitꝰ ad reuolutionẽ eius.

Iſtaꝫ aũt ꝓprietatem obtinet nunc ĩ pa
tria mater dñi.qꝛ lꝫ in ſua felicitate ſit. vt
patuit ĩmobiliter collocata.tñ ex magnitu
dine ſue clemẽtie ſe benigne cõuertit.quaſi
ſe reuoluendo ad quãcũqꝫ partẽ fuerit in
uocata ſm auctoritatem Ber.ideo pro eiꝰ
cõdeſcenſione benigna dicitꝰ. ꝓuerbio.vltꝰ
Lex clementie in lingua eius. Et ibidem
manũ ſuam apperuit in opi. ⁊ palmas ſu
as extẽdit ad pauperes. Unde regina
qñ eſt benigna libe..ter ſe conuertit ad om
nes miſeroꝝ petitiões. Ita mater dñi re
gnãs in excelſis ſe conuertit ad oẽs partes
in quibꝰ a miſeris fuerit conuocata. Et iõ
illud auxiliũ nõ habuerunt ſancti patres
vt.te.eo ꝙ nũ eſſet in celis regina. Et ideo
pro ſuo tẽpoꝛe dixit. Sapiẽs eccle.xxv. vbi nõ
eſt mulier ingemiſcit egẽs.qꝛ mulieres ſũt
magis pij cordis ⁊ p ipſas ſolet plerumqꝫ
miſerationes principum impetrari ⁊c.

Iſtam ꝓprietatem debꝫ habere queli
bet aĩa viri pij deuotione cõiuncta. ſ. vt
benigne ſubueniat oibus ſicut põt. Luc. vi.
Omni petẽti te tribue. vbi oſtẽdit ſaluatoꝛ
ꝙ clemẽtia hoĩs xpiani dꝫ eſſe vniuerſalis
cũ premittitꝰ. Omni petẽti.iuxta illud apli
Operemur bonũ ad oẽs. Secũdo ꝙ dꝫ
eſſe liberalis.cũ additꝰ te tribue.ſ. ſponte.
ſm illud apli. Ylarẽ datoꝛeꝫ ⁊c.

3ª ꝓpe Tertia ꝓprietas eſt ꝙ iſta ſtella hꝫ ſem
piternitatẽ in ſuo aſpectu. Cũ.n.alie ſtelle
ſint ſempiterne appitiõis ⁊ alique ſempi
terne ocultatiõis ꝓ quãto: alique videntꝰ
omni nocte: ⁊ alique nõ nocte.vt ille q̃ ſũt
oppoſiti emiſperij determinate ⁊ alie que
qñqꝫ apparent qñqꝫ nõ: ⁊ alique que ap
parent in tota nocte.ſed nõ omni hora no
ctis eque diſtanter apparẽt oibus niſi ob
ſtaculum nubiũ ſit interpoſitum. vt pꝫ ad
ſenſum. Iſtã aũt proprietatẽ attribuitur
beate virgini. qꝛ lꝫ aliq ſancti appareãt p
effectum oibus inuocantibus ſe ⁊ non om
nes vt qbus nõ eſt datũ facere miracula.
tñ hoc eſt ꝓpriũ matri dñi benedicte om
nibus inuocãtibus eã deuote.ſi nõ ſit nu
bes interpoſita vicioꝝ. vel ſit ſempiterne
apparitionis p effectuꝫ ſubuẽtionis in nõ
cte huius mũdi ⁊ in omni hora vniformi
ter huius noctis. vñ dĩ ď ea ꝓuer.xxxi. ꝙ
de nocte ſurrexit. ⁊ ꝙ de nocte nõ extiguitꝰ
lucerna eius. Iſta aũt ſurrectio noctis ſigni
ficat ſollicitudinẽ aſſiduaꝫ quã illa mulier
habet tpe noctꝭ huius ſeculi.qꝛ ad ꝓbendũ
beneficia ſemꝑ inuigilat eaꝫ inuocãtibꝰ
iõ ſequitꝰ. Dedit ꝓdam domeſticis ſuis. ⁊
cibaria ãcillis ſuis. Ratio aũt tãte ſollici
tudinis in hac muliere pro nobis eſt. quia
res quãto carius eſt empta: tãto carius eſt
dilecta. ⁊ qꝛ nos ſumꝰ empti ſanguĩe ipiꝰ
q carioꝛ erat virgini q̃ ipſa ſibi.ideo cariꝰ
nos cõplexatꝰ q̃ ſi nos ꝓprio ſanguine re
demiſſet.

Quarta ꝓprietas eſt ꝙ hꝫ ſubtilitateꝫ quarta
in ſuo exceſſu.qꝛ ipſa eſt altiſſima oiuꝫ ſtel ꝓpꝛieta
larum que ſunt in emiſperio noſtro cuius
altitudinis ſignũ eſt. qꝛ ſol aſcendens ⁊ de
ſcendẽs inter duo ſolſtitia p circulũ anni.
quãto plus appropinquat ad illã ſtellaꝫ.
tãto magis dicitꝰ aſcendere. ⁊ quãto plus
diſtat tanto plus dicitꝰ deſcendere. Et ita
eſt de luna ⁊ ceteris planetꝭ. Iſtã aũt ꝓ
prietateꝫ attribuit be. Ierony. matri dñi
in celeſti patria.qꝛ ſicut iſta ſtella ẽ ſup om
nes alias ĩ firmamẽto electa.ita mater do
mini fuit ſup oẽs choros angeloꝝ exalta
ta. vt dicere poſſit illud eccli. xxiiij. Ego in
altiſſimis habito ⁊ thronus meus in colũ
na nubis. Tota enim celeſtis ierarchia eſt di
ſpoſita ſm Diony. ad modũ colũne. cuiꝰ
baſis eſt iẽfima aſtille yerarchie. ⁊ capi
tellum ſupꝛema. Et qꝛ thronus virginis
ſup illam fuit collocatus. ideo dicitꝰ thro
nus meus in colũna nubis. Quia vo
hanc ꝓprietatem non põt habere anima
virgini deuota in eſſe naturali: vt ſit in tanta
ſublimitate localiter. qꝛ ſm Ber. Aĩa eſt

melius vbi amat q̃ vbi animat. Cuius
ratio eſt. qꝛ amoꝛ eſt tendẽtia ſpũalis amã
tis in amatũ: ⁊ iõ cũ motus magis ſapiat
naturã termini ad quẽ q̃ a q̃: iccirco amoꝛ
magis eſt in amato q̃ in amante: ⁊ magis
ei coniungitꝰ ⁊ ſm hoc dicit apoſ. illud ad
phil: 3º. Noſtra cõuerſatio in celis eſt. qꝛ
cõſideramus celeſtia.

quinta ꝓpꝛietas Quinta ꝓprietas eſt. qꝛ hꝫ medietateꝫ
in ſuo ſitu. qꝛ eſt ita ĩ medio noſtri emiſpij
ſeu firmamẽti fixa ſicut cẽtrũ in medio cir
culi. nã cũ oꝛizon ſit circulꝰ diuidẽs duo
emiſperia omnes linee ducte ab iſta ſtel
la vſqꝫ ad illuꝫ oꝛizontẽ eoꝝ.quibꝰ eſt ſpe
ra recta ſũt equales. ſicut eſt de cẽtro noꝛ
circuli: vt patet intelligentꝭ ⁊c. Iſtã pro
prietatẽ hꝫ recte mater dñi in medio para
diſi. qꝛ ſicut illa ſtella eſt in medio mundi
firmamenti. Ita xp̃us creditur eſſe in me
dio celi emiſperij vt poſſit ab oibꝰ ſanctis
totaliter videri. vñ dicitꝰ ĩ apoca. ꝙ in me
dio ciuitatꝭ illius ẽ lignũ vite: ⁊ qꝛ mr dñi
eſt iuxta filium ſuũ collocata ad dexteram
eius: iccirco in medio celi dicitꝰ coꝛpalitꝰ
ſituata. ſicut hec ſtella in medio firmamen
ti. vñ vbi eſt mater gratie. ibi eſt fons miſe
ricoꝛdie: ⁊ inde oẽs haurimꝰ. vñ ꝑs. xlvij.
Suſcepimus deus miſericoꝛdiã tuã in me
dio tẽpli tui. Iſtam aũt medietatẽ ſerua
re dꝫ anima que eſt virgini deuota: vt ſit
pacificata a litigijs: ⁊ tumultibus mun
di quantum poteſt ſegregata: alioquin vo
tis diuinis non poteſt eſſe intẽta ſicut erat
illa mulier. quarto regum. iiij. Cui cum
diceret Heliſeus. nunqd habes negocia
vt loquar regi vel principi militie ꝓ te.
Reſpondit in medio populi mei habito
⁊ cetera

ſexta ꝓpꝛietas Sexta ꝓprietas eſt ꝙ habet diuinitatẽ
in ſuo gradu (ẽ.n. minima ſtellaꝝ notabi
lium que ſunt in firmamento quo ad no
ſtrum) viſuꝫ cuꝫ ſit principaliſſima. eo ꝙ
celi diſpoſitiões mẽſurat ⁊ regulat. iõ di
cta eſt cardo: ⁊ inde virtutes cardinales di
cuntꝰ. Iſtã aũt ꝓprietatem habuit mater
dñi. lꝫ in quãtitate virtutũ fuerit principa
liſſima ⁊ maxima creaturaꝝ poſt animaꝫ
xp̃i. tñ per profundiſſimam humilitatem
minimam ĩ ſuis ⁊ alioꝝ oculꝭ videbatꝰ. de cu
ius humilitatis ſupabundãtiaꝫ habemꝰ
ĩ ſcriptura vnum teſtimoniũ ⁊ vnũ ſignũ.
Teſtimoniũ eſt ipſe ſpũs ſan. per os ꝓpꝛiꝰ
virginis aſſignãs rationẽ quare fuit eleua
ta ad xp̃i maternitatẽ. qꝛ reſpexit hu
militatem ancille ſue ⁊c. Luce pº. Signũ
eſt qꝛ cũ prebuiſſet. ſ. conſenſum angelo. ⁊
iam mater dñi facta fuiſſet dixit. Ecce an
cilla dñi ⁊c. Moꝛis aũt eſt humiliũ ſe co
gnoſcere ⁊ nũcupare ſm titulũ ſui inferio
rem. cũ aũt eẽt mater ⁊ ſpõſa ſoꝛoꝛ ⁊ filia
⁊ ancilla ceteris oibus tacitis hoc ſolum
expreſſit. Ecce ancilla ⁊c. Iſtã aũt ꝓprie
tatẽ ſingulareꝫ debet imitari illi q huic v̾
gini placere deſiderant. qꝛ illud eſt ſignuꝫ
ꝑ qđ aliqs magnã gloꝛiã acqſiunt. ⁊ iõ ma
ter dñi benedicta gloꝛiã tante maternitatꝭ
acquiſiuit p ſignũ humilitatꝭ. vt patuit. iõ
cũ minima cõplacẽtia ipſa reſpicit in quo
cũqꝫ gradu adherente. vt ei dicatꝰ illud iu
dith. ix. Supbi ab initio tibi non placuerũt
ſꝫ ⁊ humiliũ ⁊ manſuetoꝛum ſemper tibi
placuit deprecatio.

Septima proprietas ẽ. quia habet inuiſi ſeptima
bilitatem in ſuo contuitu dicitur communi ꝓpꝛietas
ter. ꝙ illa ſtella que dicitur. tramontana
non eſt vere polus. quia percipitur ad ſen
ſum. quod facit aliqueꝫ modicum circulũ
ſed quia eſt inter ſtellas viſui noſtro dig
ſcibilis maxime propinqua polo. ideo per
ipſam circunloquimur polum qui eſt no
bis inviſus. Sic illa vt communiter dicitꝰ
nõ videtur. Iſta propꝛietas fuit ĩ matre
domini que per ſolicitudinis virtutem.
Illa fuit ab aſpectibus hominum ſeque
ſtrata. vt eſſet communiter inuiſa. Iſtius au
tem occultationis fuerunt duo ſigna no
tabilia. Et pꝛimum eſt quando fuit ab an
gelo ſalutata. fuit in loco ſolitario abſcon
dita reperta. Luce pꝛimo. Et ingreſſus an
gelus ad eam: ſcilicet in penetralibus vbi
conſueuerat ſtare ſecundum Ambroſium

Secundum eſt. quia quando habuit ex
officio in publicum procedere. vtpote in
viſitatione ſancte Heliſabeth cum feſtina
tione tranſiuit per publicum quia conſpe
ctum multitudinis non ambulat ⁊c.

Octaua ꝓprietas eſt.qꝛ hũit rectitudinem in aſpectu.ſm.n.aſtrologos ſpera celi aliis eſt obliqua.alijs eſt recta.oẽs gentes q̃ hñt capud directũ ad polũ eis eſt recta.alijs obliqua. Ita qui capud mentis ḋ nonone directũ hñt ad ꝟginẽ pgunt directe ad celũ.ceteri ꝟo tenẽt.viã obliq̃ . Sic enim xp̃s eſt via ad pſem. Sic mr ẽ via ad filium ſm Bernardum.

nona ꝓprie. Nona ꝓprietas ẽ ꝙ ipſa hꝫ fortitudinẽ in atractu.qꝛ ſm opinionẽ veterũ aſtrologoꝝ ſtelle atrahẽtes tenẽt terrã imobilẽ ita ꝙ polus artichus ſubſtẽtat ipſaꝫ ne flectatur. Et antartichus.ne nimis feratur ſurſum ſm ꝙ dr ꝙ duo ad amãtes tenẽt archam ferrã machometi in aere: Cũ igr oẽs fideles militãtis eccl'ie ad ratione antiquo trahantur deorſum niſi dña mũdi ⁊ ſtella maris ſubſtentarẽtur oẽs mergerentur in inferni ꝓfundũ. vñ de ea legit̃ in apoc.in fiᵉ ḋ illa muliere q̃ dracõeꝫ potuit ſupare.

Decia ꝓprie. Decia ꝓprietas ẽ ꝙ ipſa hũit dominiũ ſup adamãtẽ qꝛ dat ſibi ꝟtutẽ atrahendi ferrũ.iõ nõ atrahit illud niſi ꝯ ſtellã illaꝫ in directũ. Ita mr̃ dñi hẽt dñiuꝫ ſup lapides.i.ſup corda.ſ.lapidea ptõꝝ vt ipſos cõuertat ad pniaꝫ iuxta illḋ ꝓpheticũ ezechielis. Auferã cor lapideũ de carne veſtra. Et dabo vob̃ cor carneũ.atqꝫ domeſticum. Quod vobis concedat xp̃us ieſus, dñ ⁊ filius virginis meritis ipſius matris. Qui viuit ⁊ regnat per infinita ſecula ſeculorum. Amen.

De eodem feſto conceptionis virginis marie ſermo ſecundus.

Abſit iſtam rem facere. vt inferamus crimẽ glorie nr̃e ⁊c. pᶦ.machabeoꝝ.ix.c. Quia Sanctiſſima mater dei ẽ glĩa xp̃ianorũ. vñ fuit figurata. Judith.xv.p iſtam cui dicit̃. In gloria Jeruſalẽ in letitia iſrahel in honorificẽtia ppli nr̃i ⁊c. Idcirco illi q a crie cã leſe maieſtatꝫ diuine excuſare cupiũt cõueniẽter verbum illud aſſumunt di. Abſit iſtaꝫ rem.qꝛ vero circa crimen originalis culpe eſt p̃ſens excuſatio.idcirco circa ipꝫ occurrunt plures conſiderationes.quarum.ſ.

Prima eſt. Quid eſt originale peccatum .circa quã ponunt̃ quatuor ꝟitates.

Prima quaꝝ eſt.ꝙ originale peccatuꝫ non ſit aliqua hois cauſa ſicut cetera peccata.qꝛ Jacob ⁊ Eſau nõdum ꝗcquã fecerant boni vel mali. vt teſtat̃ apoſ.in vtero matris ⁊ tñ cõſtat ꝙ ibi peccatũ originale habuerũt.

Secunda eſt ꝙ peccatũ non eſt aliqua macula poſitiua in aĩa.qꝛ ois forma ſpũalis in aĩa pficit eaꝫ cũ qualitatẽ corporalẽ excedat niſi forte ſit actus vel habitus vitioſus ⁊c.

Tertia eſt ꝙ nõ ẽ in carne infectio morbida.qꝛ ſicut nulla iuſticia eſt in corpore formaliter.ita nec culpa ſm deductionem Augu.⁊ Anſel.de cõceptu virginali.

Quarta eſt ꝙ peccatũ originale nõ eſt ſolius iuſticie originalis carẽtia:qꝛ ſi deus crearet vnum hoĩeꝫ in puris naturalibus careret originali iuſticia que eſt donũ ſpirituale ſm Augu. ⁊ nõ haberet peccatum originale. Iſtis p̃miſſis ponit̃ ꝟitas affirmatiua ꝙ peccatuꝫ originale eſt reatus ad penã dãni ꝓueniẽs ex culpa actuali ꝓmi parent̃ i oẽs q.propagantur ab eo .ſicut ſi aliqs ex ebrietate incurrat leprã oẽs de ſtirpe erũt leproſi. Et confirmat̃ iſta ſententia.qꝛ ſicut ſe habet peccatũ actuale ad penã ſenſus.ſic peccatũ originale ad penam dãni; ſed peccatũ actuale tranſeunte malo actu nõ ponit̃ niſi reatus ad penam ſenſus.vt [illegible] arat̃ in.ij.ſniãr uꝫ.ergo peccatũ originale nõ erit niſi reatus ad penaꝫ damni.

Secunda conſideratio eſt.qualiter peccatum originale contrahit̃.que difficultas quadrupl'r declarat̃. Primo. in reb⁹ ſenſibilibus . qꝛ ſic corpus ꝙ induit̃ ſordido veſtimento inquinat̃ ab eo. Sicut ſps rationalis qñ induit̃ corpore infecto qꝛ p ꝯcupiſcẽtiã genito dicit̃ maculari. vñ bea. Grego. ait in mora.ꝙ domos luteas habitamus quãdiu viuimus ⁊ ſubſiſtimus. ⁊ ſicut q tetigerit picem inquinabitur ab ea vt dicit ſapiẽs. Sic aĩa ex contactu corporis maculatur. Secundo in rebus regu [secũda cõſide⁹]

[illegible]

Quarta cõſideratio eſt. Cui peccatum originale imponit̃. Circa q̃ declarat̃ qua...

[illegible]

[tertia conſi⁹] [quarta conſi⁹] [quinta conſi⁹]

punitur pena. pp peccatũ ꝙ non pôt vitare. Dicitur ꝙ pena priuatiua qualis ẽ pena dãni. q̃nq̃ infligitur iuſte pro quo qs vitare nõ pôt ſicut pꝫ de irregularitate in ſpurio.

ſexta conſi°. Sexta conſiderõ eſt. Ubi illud peccatũ originale ɔ̃hitur. Dicit aũt ꝙ i vtero mr̃is quilibet ɔ̃hit pctm̃ originale. vñ. dd. in ps. In iniquitatibꝰ ɔceptus ſuꝫ ⁊c. Intelligendum eſt tñ. ꝙ inueniunt quatuor leges in ſacra ſcriptura de ingreſſu in aliqd̃ tabernaculũ.

F Prima eſt q̃n qs nõ contaminat p ingreſſũ tabernaculi ɔtaminari. ſic hẽtur leui. 13. de oibꝰ q̃ iſerebãtur i domo leproſa ⁊c. Scd̃a ẽ. q̃n. ſ. domus mũda p ïgreſſuꝫ in mũdi cõtaminatur. ſic fuit pcꝑm̃ i leuitico. vt leproſi manerent extra caſtra ne inficerent alios ⁊c Tertia eſt. q̃n res nõ ſacra. p domũ ſacrã cõſecretur ſic dicit xp̃s in euan°õ auro tẽpli ꝙ p tẽplũ erat ſacrũ Math. 23. ca. Quarta eſt. q̃n rex intrat domũ ſcificat domũ. ſicut habet Leui. 18. Qõ ſacerdos cũ ſanguine ſanctuariũ expiabat. Sed ad ꝓpoſitũ. Prima lex hꝫ locũ in nr̃a generatiõe pmordiali in q̃ aĩa q̃ adeo creat mũda cõtaminat. qꝛ corpus ingreditur infectũ ⁊c. Scd̃a lex hꝫ locũ finali iudi° ⁊ i reſurrectõe i q̃ corpora ſcõꝝ p diuinã pſonã reparata ſcificabũtur p ingreſſũ aĩaꝝ btãꝝ. ⁊ redũdabit in ipſaꝫ felicitas coꝝ. vt pꝫ. 4. ſniaꝝ ⁊c. Tertia lex hꝫ locũ in ſacro incarnatiõis in quo hũanitas xp̃i cõſecrat. qꝛ in v̓bo ſubſtãtificat. lꝫ videat illi hũanitas domus tñ deus cõtinet ⁊ nõ cõtinet ⁊c. Quarta lex hꝫ locũ in xp̃i cõceptione i qua fuit cõſecrata. ſ. v̓go. p h̃ ꝙ xp̃s hitauit in ipſa. Luc. p°. ca. ⁊c.

ſeptia conſi°. Septima ɔſiderõ eſt. Q̃n illud pctm̃ originale ɔ̃hit. Dĩ aũt ꝙ i p° inſtãti cõceptionis hũane. vñ dĩ Iob. 13. Quis pôt facere mundũ de in mũdo cõceptũ ſemine. ⁊c.

Intelligendũ ẽ tñ ꝙ illud inſtãs diuiditur in quatuor ſigna ordinis nature vel originis. In quorũ. Primo corpus organizatũ gñerat: cũ eſſe forme ſubſtãtialis in inſtãti fiat. Scd̃o Aĩa rationalis adeo

G creatur. qꝛ ordine nature materia procedit ſuã formã ⁊c. Tertio Aĩa rõnalis talis corpori vnitur. ⁊ infundit poſt creationẽ. qꝛ cutuſlibꝫ forme eẽ p̃cedit natura ſuo ieẽ.

Quarto. Aĩa ɔ̃hit pctm̃ originale ex tali cõiunctiõe ſicut clericus irregularitatem ex mulieris corrupte deſpõſatione. Iſta tñ intelliguntur de coi lege. qꝛ vbi priuilegium datur ius cõe non hꝫ locum.

octaua conſi°. Octaua conſiderõ eſt. Qualiter pctm̃ originale deluit. Circa q̃ inducunt quatuor mõi auctoritate ſacre ſcripture ɔfirmati.

Quorũ primꝰ ẽ. p ſupnalẽ ſcificatiõeꝫ i vtero matris vt pꝫ in yſ. 49. Dñs ab vtero vocauit me. Et in Iere. Ante q̃ exires de vulua ſcificaui te Iere. p°. ⁊c.

H Scd̃o eſt. Per baptiſmalẽ regenerationẽ ſic appuit i diſcipulis a paulo baptizatis act. 19. Qui cõfeſtĩ acceperũt ſpũs ſcĩ gratiã.

Tertius eſt. Per cordis cõtritionẽ. ſicut patuit act. iiij. q̃n Petro p̃dicãte gẽtibꝰ adhuc pctm̃ originale hñtibus ſpũs ſctũs cecidit ſup oẽs q audiebãt v̓bũ anteq̃ baptizarent. q tñ nõ habitat cũ aliquo pctõ mortali ⁊c. Quartus. p ſanguinis effuſionẽ. vt patuit i btĩs emerẽtiana ⁊ inocẽtibꝰ ſi tñ circũciſio xp̃i euacuat circũciſionẽ vt dicit Aug.

nona conſi°. Nona conſiderõ eſt. Qui fuerũt illi q pctm̃ originale cõmiſerũt. Dĩ aũt ꝙ a quatuor ſunt ɔmiſſuꝫ illõ pctm̃. Prio a dia° pmordialiter. qꝛ iuidia dyaꝭ mors intrauit i orbẽ terraꝝ ſap. 2. Scd̃o a ſerpẽte miſterialiter. qꝛ dyabolus loq̃bat in illo tñ i excuſatiõe ſua rõnabilr̃ dixit. ſerpẽs decepit

I me ⁊c. Tertio ab eua minꝰ principalr̃. qꝛ ipſa peccauit p ignorãtiã. adã aũt ex certa malitia. vñ dĩt apoſtolus. i thi. 2. ꝙ eua ſuit ſeducta in p̃uaricatione ⁊ non vir ⁊c.

Quarto ab adã magis p̃ncipaliter. qꝛ ex ipõ ſolo dicũt qdã ɔ̃hi pctm̃ originale dato ꝙ eua nõ peccaſſet. Et ſi ipſa ſola peccaſſet dĩit ꝙ nõ ɔ̃hꝛemꝰ iuxta illud apoſ. ad ro. p vnũ hoĩeꝫ mors introiuit in mũdum. ⁊ per alium .2°. mortuoꝝ.

dcima conſi°. Decima eſt. Qui fuerũt q pctm̃ originale ɔ̃ierũt. Circa q̃ reperiunt quatuor leges. Quaꝝ. ſ. Prima eſt generalis. coꝝ q in vtero matris ɔ̃ierũt. ⁊ in ipõ mũdati nõ fuerũt. qꝛ ſacꝫ baptiſmi p qd̃ ab

K hoc purgamur in vtero matris ɔferre nõ pôt. vt hẽtur i. iiij. Sniaꝝ. Scd̃a ẽ ſpẽalis coꝝ q i vtero mr̃is ɔ̃hunt. ⁊ poſtea ſcificantur ⁊ mũdati ſunt. ſicut de Io. bap. luc. p°. ſpũ ſcõ replebit ex vtero matris ſue. ꝙ priuilegiũ dicit Der. paucĩſſimis eẽ cõceſſuꝫ.

Tertia lex eſt ſingularis eius q nõ ɔ̃hit nec ɔ̃hꝛe aptus fuit. ſicut xp̃s q ex vtero ſue generatiõis fuit remotus a lege pcti. nõ p ꝯcupiſceñtie ꝓpagatiõe. ⁊ id dicit Au. ſup ps. L. qꝛ ipſe ſolus fuit agnus innocẽs. qꝛ ſeminali ex ꝓpagatiõe venit. de qua generales clamat dd. Ecce in iniquitatibus cõceptus ſuꝫ ⁊c. Quarta lex fuit ſingularis eiꝰ q̃ fuit apta nata ɔ̃hꝛe ex vtero mr̃is ſue ex natura ſue generatiõis. ſꝫ priuilegiata fuit. ⁊ pſeruata ne ɔ̃hꝛet. qꝛ btã v̓go p modũ pcti fuit cõcepta ⁊c.

vndc. conſi°. Undecia cõſiderõ eſt. Qualiter mr̃ dñi fuit pſeruata. ne ɔtraheret pctm̃ originale. Dicit aũt ꝙ quadruplicter cõtingit legiſlatorẽ derogare legi a ſe cõdite.

L Et primo. aut legẽ totaliter auferẽdo. ſicut lex ceremoniaꝝ. q̃ fuit data. de vtero. xxiiij. ca. Fuit penitus reuocata. math. v. ca.

Secundo. aut legẽ ad tẽpus ſuſpendendo ſicut lex de circũciſione data habrahe fuit ſuſpenſa in deſerto manentibus filijs iſrael. Ioſue quinto.

Tertio. aut in lege pro ſpeciali caſu diſpenſando ſicut dicit deus diſpẽſaſſe in lege furti. Exo. xi. ca.

Quarto. aut ɔ̃ legeꝫ priuilegiũ cõcedendo ſicut ɔ̃ legẽ datã. geñ. iij. ſicut de ſeiũeratione corpuꝫ humanoꝝ dedit priuilegiuꝫ Enoch ⁊ Helye. vt habet geñ. v. ⁊. iiij. Re. ij. capi. ⁊c.

Primo modo nõ fuit mater xp̃i preſeruata. qꝛ tunc poſt ipſaꝫ nullus alius peccatum originale cõtraheret nec contraxiſſet.

Scd̃o mõ. qꝛ tũc cũ ipſa nullus naſcens ɔ̃hꝛet. ſed tertio vel q̃rto mõ. qꝛ ſi cũ ipſa fuit diſpenſatũ aut priuilegiũ fuit ei cõceſſuꝫ ne ɔ̃hꝛet nõ cõtraxit. ſicut ſi ppª diſpenſaret cũ eo q adhuc ẽ i vtero i legitime cõceptus nõ naſceret irregularis. Aut ſi imperator daret amico p̃uilegiũ vt filius naſciturus ex concubina naſceretur legitimus.

12. ɔſi°. Duodecima conſideratio eſt. Quod ſi mater domini non fuiſſet ſic preſeruata eiꝰ virginitas fuiſſet diminuta. Et h̃ quadrupliciter declaratur.

A Et p°. qꝛ ſicut aĩa ẽ melior corpore. Ita v̓ginitas aĩe p̃cedit v̓ginitatẽ corporis quẽ admodũ v̓ginitas corporis hũani p̃cellit v̓ginitatẽ bruti: ſꝫ tũc mater xp̃i non habuiſſet aĩe v̓ginitatẽ. qꝛ ipa corrũpit p pctm̃ mortale ſicut corpus p actũ carnis. ⁊ ſic ſolo corpore v̓go fuiſſet. ⁊ nõ ſimpliciter. ſꝫ ſꝫ qd.

Scd̃o. qꝛ v̓ginitas angeloꝝ q̃ ſpũalis ẽ de qua loqtur Iero. ad euſtochiũ. ꝙ ſemp eſt angelis cognata v̓ginitas. cõſiſtit in h̃ ꝙ nũq̃ corrupti fuerũt. ⁊ idõ ſi aĩa v̓ginis aliq̃n corrupta fuiſſet nõ eẽt mõ par cum angelis ⁊ v̓ginitate angelica ⁊c. Tertio qualiter cũq̃ꝫ corruptio p̃habita fuiſſet ſublata anteq̃ reuerſa fuiſſet dignitas v̓ginea ſicut pꝰ reſurrectionẽ futurũ erit ita integrũ ⁊ ab oĩ corruptiõe corpꝰ btẽ marie magdalene. ſicut corpus btẽ agathe. ⁊ tñ non hẽbit aureolã v̓ginitatis pp̃ p̃teritũ. Quarto qꝛ ſi ſolũ aliqſ dĩ p̃cõe ex pctõ ꝙ hꝫ de p̃ſñti ſꝫ ẽt de p̃terito pctõ. alioqn ſi poſſꝫ v̓ificari p oĩbꝰ ſꝫ illõ Io. i can p°. Si dixerimꝰ ꝙ pctm̃ nõ hẽmus ⁊c. cũ q̃ſꝫ aliqs ſit ſine pctõ p̃ñte. ⁊ idõ cũ p̃teritũ nõ ſit in p̃ñte noſtra: nec diuina deus nõ poſſet facere btãꝫ v̓ginẽ oĩo ſine peccato. Iſte rõnes confirmãtur duplici ſaluatoris actu. Prio. qꝛ voluit ſedere ſupra pullũ ſupra quẽ nullus hõ ſedit Mar. xi. Scd̃o. qꝛ fuit ſepultꝰ in ſepulcro in quo nondum q̃ſq̃ꝫ poſitus fuerat. luc. 23. ca. Et multo plus creditur elegiſſe ad habitaculum virginem in qua nũq̃ dyabolus habitaſſet ipſa in peccato originali manente ⁊c.

13. ɔſi°. Tertia decima conſideratio eſt. Si mater domini non fuiſſet a peccato originali preſeruata. ipſa fuiſſet maiori detrimento affecta q̃ ſit pena inferni eterna. Et illud

B quod tam metuendum eſt ei inferre quadrupliciter declaratur.

Et primo. quia cum deus ſicut quilibet legiſlator ſit fauorabilior ad abſoluendum q̃ ad puniẽdũ. ⁊ ipẽ dat penã eternã p pctõ mortali in inſtanti habito maius malum

eẜ eſſe peccatum mortale in inſtanti. ꝙ illa pena. cū dei ſemꝑ minus malū ꝓ ma‑ioritate [illegible] bono. Scḋo. q̄ pena ſenſus in inferno eſt minor pena dāni. q̄ minus bonū priuat. ⁊ q̄ beatitudo eſt cō‑poſitū cū pena ſenſus. ſic q̄ ſaluatoris teſti‑monio inducit q̄ [illegible] ē pena dāni. Et iō cū pro illo inſtanti peccati originalis debeat pena dāni. ipſa eſt minus malū. ⁊ p cōſequens pena ſenſus. Tertio. q̄ hoīes [illegible] prius vellent eſſe in inferno ꝙ in ira dei i inſtanti [illegible] ſicut habetur exem‑plum in libro machabeoꝝ de Eleazaro q dixit ſe velle prius mitti in infernum ꝙ [illegible] legem dei. cū tñ poſt inſtans tranſ‑greſſionis penitere potuiſſet. Quarto. q̄ illi q ſunt in patria prius vellent in in‑fernum cadere ꝙ in diuinā iracundiā. q̄ in inferno [illegible] cū pena dāni ⁊ ſenſus eſ‑ſe cū gratia ⁊ nō in ira dei. ⁊ aliogn volun‑tate haberent inordinatā. eo q̄ deo pre‑cipiente nō cogerent̄ ſubire penā eter‑nā. Iſte rōnes cōfirmant̄ p b. Augu. p eo q̄ᷓ nulla creatura poterat redimere pecca‑tum. [illegible] deus homo eo q̄ ma‑[illegible] ꝙ aliqḋ peccatū creatū ⁊c.

Quarta decima conſi° eſt. q̄ ſi mater

quarta dei [illegible] fuiſſet mortua non
decima fuiſſet in paradiſum tranſlata. q̄ aū mor‑
conſi°. [illegible] nō erit aper. Itē xp̄s nō fuiſ‑

primo genitus mortuorum cōtra Ioānē [illegible] dicit̄ q̄ aīa eius fuiſſet tranſlata ad [illegible] ſic aīa Lazari vbi multas cōſolationes habuiſſet. Sed quare fuiſſet ei [illegible] cū fuerit nobis ex peccato in [illegible] aūt q̄ beata ꝟgo hūit mul‑tas penas [illegible] ſine ipſo peccato. Di‑cit̄ aūt q̄ [illegible] erat. q̄ precīū redē‑ptionis [illegible] erat ſolutum q° ipſa fuerat preſeruata [illegible] ⁊ ceteri liberati quēadmo‑dū pſeruat̄ vel redēptus ab aliquo malo [illegible] precio adhuc teneret̄ i ergaſtulo donec precium eſſet ſolutum.

Quinta decima conſi° eſt q̄ iſta pſerua‑

quinta tio nō eſt contra dictū doctorū ſanctorū
decima q̄ rōnes facte a doctoribus videlꝫ de ra‑
conſi°. tionibus ſeminalib⁹ ⁊ cōcupiſcētia ⁊ ꝓpaga‑

tione nō cōcludebāt niſi de conceptiōe ꝓ‑

ut accipit̄ ꝓ ſeminis effuſiōe nō p ſicut [illegible] cū tūc n° ſit ſibi propagatio. In‑telligendum eſt [illegible] ſanctifici vel genitrix [illegible]. Et primo. aut [illegible] peccato ⁊ in ſequēti tempore ſub gratia ſi‑cut fuit Io. baptiſta. Scḋo q̄ [illegible] p [illegible] ſub peccato ⁊ in [illegible] ſub gratia ſicut ac‑ſi [illegible] forma corrumpit̄ ⁊ i [illegible].

Tertio. aut q̄ fuerit p [illegible] peccato ⁊ in alio ſub gratia ſicut [illegible] ſequit̄ [illegible] per [illegible] ⁊c. Quarto. aut q̄ in [illegible] duratiōis [illegible] ſignis natu‑re fuerit ſub culpa ⁊ gratia ſicut ſi nō daꝫ fuiſſet ab eterno [illegible] (concedit) habuiſſet nō [illegible] ⁊c. Et ſimi‑liter [illegible] ⁊ de [illegible] aute. Sed prima [illegible] vir‑ginē [illegible] ad [illegible] ⁊ minus [illegible] ſecū‑da. q̄ vt [illegible] poſteriori p⁹ ne ⁊ tertiū gratia [illegible] ꝓdu‑ci pōt. Et tertia. q̄ inter duo yſtantia ſemꝑ cadit tēp⁹ mediū. ⁊ ſic nō fuiſſet ei⁹ aīa in gratia nec in culpa. nec duo alia rā‑dū īmediate ſubſequētur ſicut nec eſſe me‑rita. Sed quarta declarat̄. q̄ ſicut de die in die aer hodie genitus eodē yſtanti quo gignit̄ illuminat̄: ſꝫ tñ q̄ de ſe non eſt luci‑dus. ſed a ſole prius natura eſt ſub tenebra ꝙ ſub luce. Ita aīa ꝟginis eſt illuſtrata a ſole iuſticie. Sꝫ cōtra illud arguit̄. Quia priuatiue oppoſita nō ſunt cōpoſſibilia i eo‑dem yſtanti durationis ⁊ idem eſt de con‑tradictorijs. Dicit̄ aūt q̄ cōtradictoria ⁊ cō‑traria priuatiua poſſūt [illegible] eodē tempore ſimul ſecundū aliud ⁊ [illegible] ſignū natu‑ſicut exemplificatū fuit in [illegible] eternitate.

Sexta decima conſi° eſt q̄ iſta pſerua‑ (9⁹ ꝯſi°

tio eſt ſm dicta ſanctoꝝ inducta. vt in plu‑ribus auctoritatibus cōprobatur.

Quaꝝ prima eſt. Auguſti. de natura ⁊ gratia circa [illegible] vbi dicit̄. Cū de pecca‑tis agitur nullam de Maria volo pror‑ſus facere mētionē. Sibi. n. collata eſt gratia ad vincendū ex vtraqꝫ parte peccatū eo q̄

concipere meruit quē ꝯſtat nullū habuiſſe pctīm ⁊ dato q̄ de pct s act. alibus illa au‑ctoritas intelligeret̄ q̄ tñ adueniat aliaſ hētur ꝓpoſitū. q̄ pctīm originale cū ſit mortale eſt deteſtabilius ipſis ⁊c. Itē in ducunt̄ ſex auctoritates Aug. i ſermōe aſſumptio‑nis ꝟginis. Quaꝝ prima eſt. q̄ vbi ſcri‑ptura diuina nō cōmemorat de ꝟgine maria. ingrendū ē rōne q̄ ꝯueniat veritati ſitqꝫ ipſa veritas autētica ſine qua nō ē. nec va‑let auctoritas ⁊c. Scḋa ē q̄ i merito ma‑ria excipit̄ a regulis gñeralib⁹ ꝙ h Aug. tāta ſua gr̄a attulit dignitas. prerogatiua. n. ꝓmeruit h ſingularis ſcitas q̄ in ſuſceptiōe filij dei. effecta eſt digna ⁊c. Tertia ab obprobrio hūane ꝯditōis a quo xp̄s excipit̄ rōnabile ē vt maria excipiat̄ ⁊c. Quar‑ta ē q̄ illud corp⁹ ſacratiſſimū de quo xp̄s carnē aſſumpſit eſcā ꝟmibus traditū eſſe ſentire non valeo. ⁊ dīc̄ primeſco ex q̄ ſeq‑tur. ꝓpōm. q̄ deteſtabilior ē corruptio mē‑tis. ꝙ corporis ⁊c. Quinta eſt q̄ ſi null⁹ eccleſiaſticoꝝ dubitaret de prāte xp̄i q̄ poſ‑ſit ꝑpetuū ſine i corruptiōe m̄rē ꝯſeruare cui dubitādus ē voluiſſe donare q̄ attinet ad magnā ꝟginitatis gl̄iā ex q̄ infert a mi‑nori ꝓpoſitū ⁊c. Sexta eſt q̄ niſa cor‑ruptiōe ſeq debuit mariā ꝙ tanta pfudit gr̄a vt integraliter viuēſ ſoluꝫ genuerit inte‑grā vitā. q̄ rō magis cōcludit ꝓpoſitum. Itē ad idē due auctoritates in quodā ſer‑mone de natiuitate faciunt ad ꝓpoſitum.

Quarum Prima ē q̄ Mor vt virgo in mundū p generationē venit pfecte ois boni ꝟtute reſplenduit ⁊c. Scḋa eſt q̄ puella iſta de peccatrice nata ꝓpagine. ſibi to ꝟſa vice maledictiōis eue. facta eſt bñdi‑cta. q̄ nō pt itelligi de natiuitate ex vtero q̄ tūc nō fuit ſm aliquem ſcificata. Itē adducuntur alie due auctoritates Aug.

Quaꝝ prima ē li°. v°. ꝯ iulianū. vbi dī q̄ xp̄s nullū pctīm fecit maior effīs. q̄ nō hūit pctīm originale puer effīs. pfecto pctīm maior feciſſet ſi in parētibus hūiſſet. Nā nullus eſt hoīum preter ipm q pctīm non fecerit grauioris etatis acceſſu. q̄ nullus ē pter ipſū hoīū q pctīm nō hūerit in ſan‑ctis etatis exortu. Scḋa hētur in li° de

v. hereſibus. hereſi 3°. Sic ait in p⁹ xp̄i ſi potui ingnari cū eā facerē potui ingnari cū ex ea naſceret. quoꝝ vtrūqꝫ eſt ipoſſibi‑le. Itē due auctoritates amſel. Quaꝝ prima eſt ad epōs anglie. ſic non eſt verus amator ꝟginis q celebrare reſpuit effectū redēptionis. ſiue feſtū cōceptionis ei⁹. in q̄ qdē feſto dicunt̄ qdā q̄ qdeꝫ ſenāt exp̄ſſe. ipſa in pctō originali nō fuiſſe conceptam.

Scḋa eſt in ſermōe ei⁹ quē fecit de cōce‑ptione q̄ dic̄. q̄ ſicut palaciū luteū quādo depingit̄ ē qdē de ſe turpe ſꝫ pulchrū ab extrinſeco. Ita m̄ dei in ſua cōceptiōe de ſe fuit obſcura. ſꝫ a deo fuit dōis ſupnālib⁹ depicta. que dōa pticipare velit nobcū. amē.

De eodē feſto ꝯceptionis Sermo tertius.

Candor eſt lucis eterne. ⁊ ſpecu‑lū ſine macula ⁊c. ſapie. vij. ca. Sic lux ſenſibilis. tāq̄ pulcherri‑ma creaturaꝝ corporaliū i pn° vete. teſti añ oēs creaturā corporeā lex fuit diſtincte ꝓducta. Sic in no. teſti exordio. aīa ſacratiſſime virginis que ē vera lux in tellectualis tanq̄ ſpecialiſſima omnium creaturarū intellectualiū in ſua conceptiōe cuius hodie memoriā agim⁹ fuit p° creata ita vt coordinationem rerum ſenſibilium que fuit in ſynagoga alludat ordo rerum intellectualium q ſecutus eſt in eccleſia. ⁊ iccirco eccleſie ſurgētis diluculū. preclariſ‑ſimū cernēs ſapiens in cōceptione virgis poſt ſynagoge crepuſculū orirī: ſic admirās hui⁹ tāte luminis claritatē dicit. Cādor ē lucis eterne ⁊c. Et ſm hoc cōceptio ſacra‑tiſſime virginis dupliciter deſcribit̄ in his verbis. Et primo quātū ad cōſumatio‑nem collati numeris quo fuit ſanctifica‑ta. Cū premittit̄. Candor lucis eterne ⁊c.

Secundo quātū ad cōſumptionē con‑trahibilis ſceleris quo fuit a peccato origi‑nali purgata aut preſeruata. Cum ſeqtur ⁊ ſpeculū ſine macula ⁊c. De ipſius ple‑na ſanctificatiōe illud oraculū ſapiens ec‑cli. xl3. adducit̄. pulcritudinē cādoris eius admirabit̄ oculus. In quo qdē ꝟbo ſan‑ctificatio virginis introducit̄.

Primo. vt ſerenū ſpectaculū qḋ habet
ſuauitatē anagogice ꝗtātis. cū premittit.
pulchritudinē candoris eius. ſicut enī pul
chritudo cādoris corporalis viſuz delectat
corporalē. eo ꝙ pfectiſſime ſaluat ibi ratio
lucis. Sic iſta plēa ſanctificatio ſumme de
lectat intēm. qꝛ in ipa ſaluat perfecte ratio
lucis ſpūalis que dicit gratia ꝛce.

Secundo introducitur vt ſuper nū mira
culū qḋ habz ſublimitatē anagogice tran
ſcendētis. Cū ſeqtur. Admirabit oculus.
Nouitas enī ꝫ eſt admirationis principiū.
ſ3 Aug. ſup io. Jḋ itellectꝰ creatꝰ admira
tur dū ſingulari priuilegio retroactis ſecu
lis nō conceſſo. mr dñi in matris vtero ple
ne ſanctificat. de ipſius a peccato plena ſe
patiōe introducit illud oraculum ſapientꝫ
cant. iiij. Pulchra es amica mea ꝛ macu
la nō eſt in te. In quo ꝗdem ſermone

Primo virgis vere ſplēdida pfectio
pmittit. Cum dicit. Tota pulchra es ꝛc.
ſicut enim ab eterno fuit virgo preordina
ta ad plenā gratiā ſic fuit deſtinata ad pfe
ctaꝫ naturā. qꝛ capacitas gfe eſt ſ3 pfectio
neꝫ nature.

Secūdo iſtius nature ab originali pec
cato elongatio ſupponit. Cū ſequit. ꝛ ma
cula non eſt in te. ſ. peccati originalis qḋ
in conceptione contrahit ꝛc. Circa primā
partē in qua agitur. de virginis plena ſan
ctificatione ſunt plures articuli declaran
di. Quorum.

Primus eſt. Quid eſt ſanctificatio. ꝛ
pmus articu. dico. ꝙ ſanctificatio eſt miſſio ſpūs ſan. a
patre ꝛ filio ad animā ſanctificandā inuiſi
biliter. ſicut fuit miſſus filius a patre ad re
dimēdum mundum viſibiliter. Qḋ ꝓbat
qꝛ lꝫ ſctitas ſit cōis tribus pſonis. iuxta il
lud Yſa. Sanctus ſctūs ſanctus dñs deꝰ
ꝛc. tñ ſpūi ſancto appropriat ſingulr. qꝛ ſicut
pater hꝫ mōm nature ꝛ mōm intelligētie fi
lius. Sic ſpūs ſanctus habet modū vo
luntatis. Qꝛ igit ſanctitas non eſt pfectio
A nature nec intelligentie: ideo erit volunta
tis ꝛ ſic erit a ſpiritu ſcō ſanctificatio ve
ra. qꝛ ab ipſo ſicut a fonte ſanctitatis ema
nat oīs ſanctitas creata. Jḋ eius ſanctifi
catio: eſt eius ſumma pfectio. qꝛ in ipſa tri

buit donū infinite virtutꝫ. ideo dicit apoſ.
roma. v. Caritas diffuſa eſt in cordibꝰ ve
ſtris p ſpūm ſanctum q datus eſt vobis: ca
ritas 𝔳o dicitur ſanctitas. qꝛ ſm Augu.
Jpſa ſola eſt que diuidit inter filios dei
ꝛ pditionis. Jdeo oēs ipſam habētes di
cunt ſancti. Et ipſa habet p ſpūm ſanctū
ideo dicit in ps. Lux ſanctificationis or
ta eſt iuſto ꝛ rectis corde leticia. ſ. ſpūs ſan
cti q eſt a caritate.

Secundus articulus eſt. qḋ mater dñi ſcōus articu.
fuit ſanctificata. numeri. 17. in virga Aa
ron que de tabernaculo ſublato inuenta ē
floruiſſe. iſta virga Aaron fuit mater di q
ad litterā fuit de ſtirpe Aaron. quia cogna
ta helizabeth. Luce pº que propter ſancti
ficationis plenitudinem in tabernaculo.
i. in matris vtero gēmis argenteis idest
𝔳tutibus refulgētibꝰ dr floruiſſe. Scōo B
qꝛ eiꝰ ſctificatatio fuit p yſ. 40. pnūciata.
Egredietur virga de radice yeſſe. illa vir
ga ē linea generatōis regie q i yeſſe fuit ra
dicata. ꝛ flos de radice huiꝰ 𝔳ge aſcēdet. i.
mr dñi. ꝛ reqeuit ſup eā ſpſ dñi. ꝛc. vbi enu
merat. 7. dona ſpūs ſci qbus plene fuit ſci
ficata. Terº fuit. qꝛ eius ſcificatio p iere.
i. ca. reuelata. vbi dr. Quid tu vides ierª.
Reſpōdit. 𝔳gā vigilantē ego video. i. virgi
nē ſcificatā in vtero. iſta ē illa 𝔳ga de qua
dr i Math. vigilate ꝛ orate ꝛc. Et apoc.
Eſto vigilās. ꝛ cōfirma cetera ꝛc. Bn vi
diſti ait dominꝰ. qꝛ ego vigilabo ſup 𝔳bo
meo. i. ſup fiº meo vt faciā illḋ. de q factōe
dr io. pº Verbū caro factū ē. vñ ſic fuit re
uelata 𝔳bi factio poſt vigiliā 𝔳gē. ſic xpi in
carnatio poſt mřis ſcificationē ē ſubſecuta
ꝛc. Quarto. qꝛ n. ſcificatio fuit p gabrie
lē archāgelū nūciata luce pº. Spūs ſctūs
ſuperueniet. Et iō ō ipſiꝰ ſcificatiōe noua dr
heſter. 8. ca. Mardocheus loqtur in figu
ra di. iudeis. i. credētibus. Noua lux oriri
viſa ē ꝛc.

Tertius articulus ē. Qualiter fuit ſcifi tertius articu.
cata. Ubi ē notādū ꝙ quadruplex ē ſcifica
tio. Et prima vniuerſalis q aīa ſcificat
ꝛ nō ꝯfirmat qn poſſit a gfa cadere p ptm
mortale pōt tñ in gfa pmanere. Et illa ſci
ficatio cōfert in baptiſmo. ꝛ ceteris ſacris

de q loqtur apoſ. i. cor. 6. Scificati eſtis in
C no e dñi ꝛc. Scōa eſt ſpēalis q aīa ſcifi
catur ꝛ etiā cōfirmat. ita vt nō poſſit cade
re a gfa p ptm mortale lꝫ ptā venialia fi
ex cludātur Sic fuerūt ſcificati apli in rece
ptiōe ſpūs ſci. de q ſcificatiōe loqtur. io. 13.
xps di. Ego rogabo prēꝫ ꝛce. Et ſeqtur. vt
maneat nobiſcū i eternū. Ex quo hētur ex
pſſe ꝙ poſtea nō peccauerūt mortaliter. ſꝫ
ꝙ venialiter pꝫ gal. 2. de petro qñ fuit reprē
hēſus a paulo ꝛc. Tertia ē ſingularis. q
aīa ſcificatur ꝛ cōfirmat ita vt nec mortalr
nec venialiter poſſit peccare. Et illa fuit ſo
li 𝔳gini i hac vita collata de q loqtur ps.
Fluminis i petus letificat ciuitatem dei cū
ſeqtur ſcificauit tabernaculū ſuū altiſſimꝰ.
Jſta ē omis in maculata. q in fiª viſa ē deo
offerri. de vte. xvij. ca. Quarta ē pluſq
ſingularis. qꝛ nō ſolū aīa ſcificat. vt nullo
mō peccare poſſit. ſꝫ ex nimia etiā ſuphabū
dātia illa ſcificatio redūdat in alios. Jſta
ſcificatōe fuit aīa xpi decorata. ꝛ ab illa ſcifi
cat nolat oīs nra ſcitas. Et de illa dr Jo.
pº De plēitudie eiꝰ. oēs nos accipimꝰ. pp
3m. ſcribit ap. 7. ꝓpoſui p luce hēc illā. ꝛc.

quartꝰ articu. Quartus articulus ē. Quātū fuit ſcifi
cata. Et ponunt hic qtuor gradus ſcifica
tionis. Quoꝝ primus ē. q eſt acapacita
te nature. ſ. diminuta. ꝛ in ꝓportionata na
ture. Et iſta ſcificati ſūt ceteri ſci. qꝛ talibus
potuiſſet plus cōferre de gfa lꝫ habūdant
fuerit eis collata nec eēt ſꝫ ꝓportionē nāe.
qꝛ nō ſemp nobiliores in nā hūerūt habū
dātiorē pfectionē ſcitatis. Et de illo gradu
loqtur apoſ. i. cor. 12. di. Alijs dat p ſpūm
ſº ſcie ꝛc. Seqtur h oīa opatur vnus atqꝫ
D idē ſpūs. Scōs gradus ē ſcificatio q eſt
accipacitate nature diminuta. ſed ſꝫ nām
ꝓporcionata ſicut i angelis q habūdātiorez
qdē ſcitatē poſſent recipere ſi eis adeo iſun
deret. ſꝫ h hñt ſꝫ ꝓportionē nature. qꝛ q p
fectiores ſunt i naturalibꝰ maiorē pfectōez
hñt in gratuitis ſm doctrinā theo. de quo
gradu ſcificatōis hētur in ps. Qui facit an
gelos ſuos ſpūs. i. ignitos in cēdio caritatꝫ
ꝛ ſubtiles in genio intellectualis ſꝫ pfectio
nē ſue nature. qꝛ ad deū ſe cōuertūt quātū
natura potuit. ꝛ nullū īpedimētū hñt ꝛc.

Tertius gradus ſcificationis ē. q eſt ca
pacitati nature a dequata. ſꝫ nō ſimpliciter
in ſe cōſumata. ſicut ſcificatio 𝔳ginis q de
gfa ſcificationis a deo recipit ſꝫ nature ca
pacitatē. ita vt plus ſcificari nō pōt alioqn
nō fuiſſet gfa plena. ſi tota eius capacitas
non fuit a dequata. ideo dicitur ab angelo
luc. i. Aue gratia plena. vbi Jero. ceteris p
ptes datur marie autem ſe tota gratie ple
nitudo in fundit ꝙ eſt intelligendū ſcđm
ad ſui capacitatē ꝛc. Quartus gradus
ſanctificationis eſt. que non ſolum capa
citati nature adequata eſt. ſed eſt in ſe ſim
pliciter conſumata ita vt maior creari non
poſſit in vniuerſo. ſicut ſanctificatio xpi ani
me de qua ait Jo. baptiſta. 3. ca. di Non
enim datus eſt ſpiritus ad menſurā filio.
quia. ſ. conſumate. propter. 3m. gradum ſap.
vij. Super omnem ſtellarum. i. angeloruꝫ
ꝛ ſanctorum diſpōnem luci cōperata. ſ. vir
go ſanctificata inuenitur prior.

Quintus articulus eſt. Quotiens vir quītus articu.
go fuit ſanctificata Dico ꝙ quatuor ſcilꝫ.

Primo. Jn eterna dei predeſtina
tione. qꝛ ſicut ab eterno predeſtinauit filiuꝫ
ſuum in carnari ſic preordinauit eius geni
tricē ſanctificari plene iuxta illḋ apli ro. i.
Qui predeſtinatus eſt filius dei in virtute.
Et ibi fuit oppoſitus mōus executionis. qꝛ
i iſta executione fuit illud ꝙ pº fuit anima
le. ꝛ 2º. ꝙ eſt ſpirituale. Sic ibi modo op
poſito prius eue preuaricatione ſanctifi
catio. ſicut finis ſemper in intentione prece
dit. De qua ſanctificatione loquitur apoſ.
ro. viij. quātū autem predeſtinauit confor
mes fieri ymagini filij Secūdo fuit ſci E
ficata in ſua ſacra conceptione de qua expſ
ſe nō habetur in ſacra ſcriptura. ſed argui
tur a minori de Jeremia. in ve. teſtō q ſci
ficatus fuit in vtero matris Jere. pº. Et d
Jo. bapti. in no. de quo dicitur Luc. i. ſpi
ritu ſancto replebitur ex vtero ꝛc.

Tertio fuit ſanctificata in ſacra verbi
in carnatione. quia ipſum prius concepit
mente ꝙ corpore vt ait leo in ſermone de
qua ſanctificatiōe ad literā loquitur Ga
briel archangelus Luce. i. di. ſpiritus ſan
ctus ſuperueniet ꝛcete.

Quarto. fuit ſanctificata i ſua bea. aſſum
ptione. q2 ſicut in ꝟbi cõceptiõe ſpūs ſan.
ſupuenit ad gratiā pſudendā. ſic in aſſum
ptione ad gloriā cõſumādā. de qua ſancti-
ficatione loqtur pe. in ca. ſua. ca. p°. di. cuā
gelizauerūt aūt nobis ſpiritu ſan. miſſo de
celis. ꝛc. Et ſequit i quē deſiderāt angeli ꝓ
ſpicere. q2. ſ. in ei⁹ aſpectu beatificant. ſed
plus beata ꝟgo. q2 ſicut ſm totā eius capa
citatē recepit eius grāz. ſic adequate ſāctifi
cationē iſtā vltimā. De qua ſanctificatiõe
fuit p° ꝓphetatū. yſ. 3° vbi dicit. Erit ſcʒ
lux lune quaſi lux ſolis. i. ꝟgis in qua ful-
get ſpūs ſan. i. eſſentialis lucis cū ſole iuſticie. ſ.
Je. ſu chriſto. ꝛc.

2ª ps ſmonis Circa ſecūdā ptē ſmonis in qua agit
de ꝟgis a peccato originali pſeruatiõe ſūt
plures articuli declarādi.

pmus. articu. Quoꝝ. ſ. primus. Quid eſt peccatū ori
ginale. Et dr ꝙ nõ eſt aliqs malus act⁹.
cum inſit ante oēʒ actū. Nec ē aliqs hītus
vicioſus. q2 cū hītu vicioſo eſt cõpoſibilis
grā. Nec aliqua infectio carnis morbide.
q2 pctm̄ nõ eſt formaliter niſi i aīa. Nec ē
ſola carēcia originalis iuſtitie q̄ fuit donū
ſupnaturale. q2 ſi de⁹ crearet ſine ꝓpagine
vnū hominē i puris naturalibus careret
illa iuſtitia. Sed pctm̄ illud eſt reat⁹ obli-
D. gationis quo ex peccato p̄ hois filiis eius
obligātur ad mortē eternā. q qdē reatus ē
in aīa rõnali. iō fuit dictū ade gñ. 2. quacū
qʒ hora comederis ex eo morte morieris.
nõ ꝙ tūc in eis fuerit mors ſʒ mortis reat⁹.
Sʒ q̄liter ē iuſtū tale reatū extēdi ad pue
ros. cū in lege fuerit ꝓhibitum. ne filij oc-
cidātur ꝓ pctis pentū nec ecõuerſo. ꝛ i ꝓ
phetis. vt ait ezechiel. 18. ca. filius non por
tabit iniqtatē pris. Ad oppoſitū ē in le-
ge dixit Moyſes de domino. ꝙ eſt viſitās
iniqtates patrum in filios ꝛc. Et in Jere.
pres vſi comederunt vuas acerbas ꝛ den
tes filioꝝ obſtupeſcūt. Jō duo pª intelligūt
q̄tū ad pctm̄ actuale. ꝛ penā eternā. duo ꝟo
ſeq̄ntia q̄tū ad originale ꝛ penā tp̄alem ꝛc.

ſcōus articu. Scōs articulus eſt. Qualiter pctm̄ ori
giale ꝯhitur. Et dico ꝙ nõ ꝯhit ex carnis
infectione. ita ꝙ caro i primat aīe aliquā i
fectõeʒ. nec aliq̄d ē maculā. q2 nihil vale p̄t
cāre in ſpūʒ. Nec ex aīe cõſenſione. q2 an
oēʒ actuʒ ꝯhitur. nec ex pentis creatiõe. q2
nõ eſt naturalis effectus. Nec ex dīna crea
tione. q2 deus nõ creat. Sed ex ſnīe late in
curſione q̄ incurrit aīa ex vniõe cuʒ carne
ꝓpagata ex ſemine ad eos q ꝯhūt. ſicut ſi ali
qs ꝯheret matrimoniū cū muliere meretri
ce. ex ſtatuto eccľie ipō facto ſnīam excõmu
nicationis icurrit. Sic ſnīa lata fuit ꝯ oēʒ
ſpiritū q carnem propagatā ſibi deſpõſaret.
Et iō aīa cū carni vnit ꝯhit illū reatū. vñ
ꝯhimus pctm̄ originale. Sic ꝯhit aīa pctm̄
irregularitatis. ex hoc ꝙ vnit corpi in legi-
time generato. ex ſnīa eccľie de quo ait ſcri
ptura. Nēo mūdus a ſorde. nec iſans ꝛc.
In cui⁹ figura fuit lata ſnīa ꝯ oēs filios
iſrael. qui deſpõſarēt ſibi mulieres chāna
neas. Sed h̄ ſunt duo dubia difficilia.
Et primū ē. quō aīa ex tali ꝯtu efficit
rea cū ipſa nõ faciat nec ꝯſentiat. Dicit ꝙ
eſt. n. cõſenſus naturalis inclinatiõis. ꝛ ꝙ dubiū.
talis vnio cāatur ab aīa ſicut relatio a ſuo fun
damēto. ꝛ termino. ꝛ dato ꝙ nõ eſſet ſuffi-
ciēs ille cõſenſus. Scōm dubiū eſt. Qua R.
liter caro. q̄ p baptiſmū ē abluta illū rea-
tū cõfundit. Dr ꝙ rõ baptiſmatis ꝛ pur-
gatio tota trāſit ad aīam remanēte corpe
ſicut prius ꝛce.

Tertius articulus eſt. Qualiter pctm̄ tertius
originale diluitur. Et dr qō q̄drupliciter. articu.
ſ. Primo p ſupnalē ſanctificationē ſic in
Jere. prius q̄ te formarē ꝛc. Secūdo p
baptiſmalē regenerationē. ſicut in eunucho
quē baptizauit philippus. in actibus.
Tertio p cordis cõtritionē. ſicut i illis q
bus p̄dicāte petro ante baptiſmum cecidit
ſpūs ſcūs. q nõ eſt cõpoſſibilis pctō origia
li ꝛc. Quarto p. ſanguinis effuſionē. q2
in ſanguine fit baptiſmus ſicut fuit in inno-
centibus. q ꝓ xp̄o fuerūt occiſi. Sicut ēi circū
ciſio xp̄i q̄ circūciſiõeʒ eoꝝ preceſſit euacua
uit vim circūciſionis. ſicut baptiſmus xp̄i in
tulit viʒ regeneratiuā aqs de qbus hētur.
Math. p°.

Quartus articulus eſt. Qui fuerūt illi quart⁹
q pctm̄ originale cõmiſerūt. Ubi quatuor articu.
cõtinētur ꝟitates. Quaꝝ. ſ. prima eſt ꝙ
nullus nat⁹ ex ſemine ꝓthopentū illō pctm̄ F
cõmiſit q2 oīs cõmiſſio eſt voluntaria illud
aūt pctm̄ an oēʒ actū voluntatis inē iō dr
in ezechiele. pres comederūt ꝛc. Scōa ē
ꝙ eua cõmiſit illud pctm̄ minus principa
liter. q2 fuit ſeducta ꝛ nõ adā. ꝛ iō ipſa pec
cauit p ignorantiā. adā vero ex malitia iux
ta illud thi. 2. ca. ꝛc. Tertia ē ꝙ adā cõ-
miſit illud pctm̄ magis p̄ncipaliter. q2 plus
peccauit iō dr. ro. v. ſicut p vnū hoiem pctm̄
introiuit in mūdū ꝛc. Quarta eſt ꝙ lu-
cifer nõ cõmiſit pctm̄ originale cõformiter
q2 lʒ pctm̄ alioꝝ aliquo mō originē habue
rit ab ipō tñ qlibet alioꝝ peccauit ꝓpa cõ
miſſiõe nõ pſiſtēdo. vt pʒ in canonica iude
vbi dr angelos vero q nõ ſeruauerunt ꝛc.

qntus articu. Quintus articulus eſt. Qui fuerūt illi
q ꝯtrerūt pctm̄ originale. Et ponunt hic
quatuor ꝟitates. ſiue quatuor leges ꝯ con
tractionē pcti originalis. Et prima eſt
generalis. ſ. ꝙ de lege coi. qcūqʒ de matre
cõcipiunt i mr̄e ꝯhūt originale nec q̄ diu
ſunt in mr̄e ab ipſo mūdant. q2 ſacrā eccľie
talibus nõ cõferunt in quoꝝ p° pctm̄ origi
nale diluit. De qua lege loqtur p̄s. Ecce i
iniqtatibus cõceptus ſum ꝛc. Et poſt ba-
ptiſmū. Aſperges me dñe yſopo. ꝛc.
A Scōa eſt ſpēalis. ꝙ aliq in mr̄e ꝯhunt
ꝛ in matre ab originali mundi fiūt. ſicut dr
de oībus quoꝝ cõceptio p angelū fuit anū
ciata vt yſaac. ꝛ ſanſon i teſtō veteri. Et io.
in no. q2 xp̄s. nõ ē de lege illa d qua loqtur
iob. di. Quis põt facere mundū de in mū
do ꝛc. Rñdet. tu q ſolus es. q2 talis purga
tio nõ poteſt fieri niſi a deo im mediate. ꝛc.
Tertia lex eſt ſingularis eoꝝ q i mr̄e nõ
ꝯhunt ſʒ in ipſa mūdi fiūt ſicut dīt aliq de
btā ꝟgine. q2 vt dīt in p° inſtanti ſue cõce-
ptionis fuit ſpū ſcō p̄uēta ne ꝯheret. Jō d
ipſa hētur in figura gñ. xxiiij. ꝙ ipſa ē q̄ʒ
p̄parauit filio dñi mei. i. x°. ante. n. p̄para-
uit eā domi⁹ q̄ʒ ſordida eēt. Quarta lex
eſt ſup ſingularis eius. ſ. q in mr̄e nõ ꝯhit.
nec ꝯhere potuit ſicut fide tenemus de xp̄o.
ꝛ hoc eſt ei⁹ priuilegiū vltra ꝟginē. q2 illa
quātū erat ex ſe ꝯtrixiſſet. xp̄s aūt nõ. de q̄ lege
loqtur apoſ. ro. 8. di. de⁹ filiū ſuū miſit ꝛc.
Circa ſcōam legē q̄ ad ꝟginē ptinet i du
cunt. iʒ. cõcluſiones. q̄ ex dictis magni do
ctoris eliciuntur.

Et prima eſt: ꝙ mr̄ dñi contraxit pctm̄ prima ꝯcli°
originale q̄tū fuit ex pte ſui ſicut oīs crea
tura ē nihil quātū eſt ex pte ſui. iuxta illud
p̄s. Ecce vos ex nihilo eſtis oēs niſi precue
niat a diuina ꝟtute creatrice. Sic mr̄ dñi
fuit p̄uēta a ꝟtute ſpūs ſan. ipſaʒ pſeruāte B
ꝙ aūt illo mō cõtraxerit pʒ q2 eius aīa car
ni ex Adā ꝓpagāte vnita fuit. ꝛ cecidiſſet
in penā latā a lege niſi fuiſſet p̄uilegiata d
qua põt intelligi illud apľi. ro. 3. oēs i adā
peccauerūt ꝛ eget gratia dei. Et oʒ expõi
i illō apoſ. Qui vult oēs hoies ſaluos fieri. ſecūda cõcľſio
Secūda concluſio eſt. ꝙ ſi contraxiſſet
tale peccatū in maius maluʒ incurriſſet q̄
ſit pena dānandoꝝ eterna. loq̄ndo d pena
ſenſus tantum. q2 ſicut deus dat maius bo
nuʒ pro minori electis. ſic reprobis minus
malū pro maiori. iuxta illud p°. ſap. Miſe
reris oīum deus. ſʒ pro quocūqʒ peccato
mortali infligit penā eternā. ergo ꝛce. Tū
ſm Anſel. pro cõſeruatiõe totius vniuerſi
nõ eſt cõmittēdū pctm̄. ſ. mortale. ergo ma
ius malū eſt peccatū mortale q̄ ſit bonum
totius vniuerſi. maius aūt bonū eſt vniuer
ſum q̄ ſit ma^m pena eterna q̄ ordinat ad
tp̄ʒ. ergo ſi mr̄ dñi peccatū aliquod cõtra
xiſſet mortale. maius malū q̄ʒ pena ſit in-
ferni eterna incurriſſet.
Tertia cõcluſio eſt. ꝙ deus potuit eā tertia
pſeruare ne cõtraheret. q2 qcūqʒ legiſlator ꝯcluſio
tulit ſnīaʒ ex quo ſequit reatus in illos q
cõtrafaciūt ſicut in illos q cū infidelibus
cõtrahūt. põt tñ aliquē priuilegiare vt nõ
incurrat talē reatū ſi cõtrahat. ſicut pʒ ꝙ
fuit priuilegiatus dd qñ comedit panes ꝓ
pois. p° R. Deus aūt nõ ſicut iudex. ſed ſi
cut legiſlator tulit hāc ſnīam. vt oīs aīa q̄
vnitur carni ab Adam ꝓpagata incurrit
peccatū originale. ergo potuit nõ ſolū ma
trem dñi: ſed quācūqʒ aliā priuilegiare. quarta
Quarta cõcluſio eſt. ꝙ ſi ſilius potuit h̄ ꝯcluſio
facere. q2 deus. decuit. Tū q2 ſm Anſel. in
lib°. Cur deus homo. decuit vt ꝟgo q̄ x^m
cõceptura erat niteret ea puritate qua ſub
deo. ſ. neqt maior itelligi. ſub deo aūt ē pu
ritas angelica que nūquā fuit infecta. ergo
nec virginis nā. Tū q2 nec debet vt abū-

dātioꝛ gratia cōſtrarẽ ei in quo inuenitur aliqua macula quā ei que fuit ſemꝑ ſine macula. iō ſingulariter x° placēt ꝟgines. vt hꝫ in apoca. lꝫ alij hẽe poſſint equalem aut maioꝛē mentꝭ puritatē in ꝑſenti: ſꝫ abūdātioꝛ gr̄a collata fuit ꝟgini q̄ angel̄. vt tenet eccleſia. ergo cū ipſi ſemꝑ fuerūt ſine macula ꝟgo nunq̄ debuit eē infecta.

Quinta cōſi° ē. q ſi decuit hoc ꝯfacto ita fuit. Tū qꝛ xp̄s ꝯdit pcc̄m de honoꝛe matris. ergo cū ipſe fecerit q docebat. vt habet in act. honorauit matrē ſuā vt nō contraheret maculā. qꝛ ipiū eſt. vt qs differat induere mrēꝫ ne nuda ꝓdeat. Tū qꝛ xp̄s fuit mediatoꝛ ꝑfectiſſim⁹: ſꝫ ꝑfectioꝛ ē ille q offenſaꝫ ꝑſeruat. Jō dicit Augu. Cum de peccatꝭ agitur. ꝛc.

Sexta conſi° eſt. q quāuis ꝟgo origiale nō ꝯtrerit. Ad huc redēptiōe x' indiguiſſet. ſicut patriarche ꝛ ꝓphete. q poſtq̄ originale ꝑ circūciſionē dimiſſuꝫ fuit: ꝛ deletū fuit. tñ neceſſaria x' paſſio. qꝛ i ꝟtute ei⁹ vt a deo ꝑuiſa circunciſio a peccato purgabat. ꝛ ſic ſāctificatio fuit ꝟgini collata in ꝟtute paſſiōis xp̄i. Jtē indigebāt oēs paſſione. ita vt apireẽ ianua. q ēt a peccato mūdatus erat. ſ. clauſa. Sꝫ a quo fuit redēpta ſi peccatū ñ habuit. ꝛc. Dicit q ab eo qd ꝯtrxiſſet ſi nō fuiſſet ꝟtus paſſiōis xp̄i q eā ꝑſeruauit. ſicut in apoca. ſancti dicūẽ a morte eterna redempti. ꝛc.

Septima ꝯſi° eſt. q dato q nullū peccatū habuerit: tñ in aliquā penā peccati originalis incidit: ſicut in mortē ꝛ infirmitatē. qꝛ pēa iuenit̄ iflicta i ſacra ſcriptura.

Aut ꝓ pcō cōmiſſo ſicut mors Caym.

Aut pro peccato ꝯtcto. ſic mors Abel.

Aut ꝓ nec peccato cōtracto: nec cōmiſſo: ſicut mors filioꝝ Jerobobel. Jude. ix. c. ꝛ lepra filioꝝ ꝫiezi. 4. Re. ſic in ꝓpoſito. qꝛ puniūẽ parentes in filijs ſic in aliquo ſui.

Octaua ꝯſi° ē. q aliqb⁹ pēis hui⁹ peccati libera fuit: vt a pronitate peccādi ꝛ ꝯfectū ꝟtutꝭ. qꝛ ſicut originalis iuſticia tāq̄ꝫ ſupnaturale don̄m in ſtatu inocētie actib⁹ ꝑſeruabat. Sic ſanctificatio ꝟgis ipſaꝫ ꝑfectā in nobiliori ſtatu q̄ ſit ſtatus inocētie ſubſiſtebat. Vñ in ei⁹ figura dictū fuit ſpēti: ip̄a cōteret caput tuū. qd ſ. eua nō potuit cōterere in ſtatu inocētie.

Nona ꝯſi° ē. q nō ē neceſſe hoc credeẽ q nō ē in ſacra ſcriptura explicatū: ſic. xij. articulis fidei. Tuꝫ qꝛ ñ ē ab aplis traditū ſicut iſte articulus. Deſcēdit ad iferos: tū qꝛ nō eſt ab eccl̄ia ꝯclaratū. ſic ē q ſp̄us. ſ. ꝓcedit a pr̄e ꝛ fi°: qꝛ iſtis trib⁹ mōis ad credēdū aliquid obligamur

Decia ꝯſi° eſt. q nō ē neceſſariuꝫ oppoſitū tenere. qꝛ hoc nō ē i ſcriptura euidēter negat̄m. nec ab aplis reprobatū: nec ab eccl̄ia ꝓhibitū. Et ſi dr̄ q ſci h negāt. dr̄ q nō ē neceſſariū imo affirmāt nec ēt oīa dicta a ſcis obligāt ad credēdū. vt pꝫ ꝯ cypriano martyre ñ bapt. Et ꝯ Aug. ꝗ poſuit mrēꝫ dn̄i coloꝛē ꝟgineū aſſiſſe i ſm̄e ꝛc.

Undecima ꝯſi° ē. q hoc eſt piū credere ſicut ñ hēm⁹ certitudinē in ſcriptura de aſſumptiōe ꝟgis in coꝛpe. ꝛ tñ mēs credit: dato q nō eēt. vñ Hierony. di. i homel. Nō cōdēpnamus erroꝛē. q ꝯ odio iudeoꝝ ꝛ fidei pietate ꝓcedit. pium tñ ē a tribuere mrī dei quicquid pōt ſalua fide credi. magis pium eſt credere q̄ diſcredere ꝛc.

Duodecia ꝯſiderō ē. Qꝫ nō ē ipſā h ipugnare Tū qꝛ doctores q h negāt faciūt ad magis ꝯclarādū redēptiōis xp̄i neceſſitatem in ꝟgine ſi pctm̄ habuit. Tum. qꝛ ad diſtinguēdū priuilegium. q ſolū xp̄s habuit ſi ꝟgo contrariu. licet alij permouentur. ꝑp matrem dn̄i honorandam. Que quidem pia conceptio vel cōtractio fuit explicita per illam q̄ habebant angeli ad inuicem in daniele vbi dicitur princeps perſonarum reſtitit mihi ꝛc.

Tertia decia ꝯſi° ē. Qꝫ quātūcūqꝫ ſit ꝯ iſtis ſolēnitatib⁹ ſolēnitas hodierna nō ē refferēda ad effectū cōceptiōis. ſꝫ ad effectū ſcificatiōis. Tū qꝛ cōceptio fuit naturalis ꝛ ſcificatio fuit ſupnaturalis. ꝛ de nullo effectū nature fit i ſcriptura ſolēnitas. Tū. qꝛ ꝑ ei⁹ cōceptionē fuit aīa ei⁹ felix vnita cū carne. ꝛ ꝑ ſcificatiōeꝫ vnita cū deitate ad q̄ oīs ſollēnitas ordinat̄ iuxta illud de vte. Mihi feſta celebrabit. vt ꝑ feſta tp̄alia q h agimus. ꝑuentamus ad eterna gaudia. Qui nobis cōcedat. Amen.

Sexta conſi°

Septia conſi°

Octaua conſi°

Nona conſi°

Decima conſi°

Undec. conſi°

Duodec. conſi°

Ter° dec. conſi°

De creatione anime virginis Sermo.

Dixit de⁹ fiat lux ꝛ facta ē lux ꝛc. gn̄. p°. Qꝛ illō ē p̄m ꝟbū q i vet̄ leḡ inueniẽ deus dixiſſe i tota ſacra ſcriptura. ꝛ iō ſic p̄mū ꝟbū diuine locutiōis dictū ē ad lucē creādā. Jta p̄mū ꝟbū euāgelice ꝑdicatiōis ad lucē creādā. i. ad grām in petrādaꝫ ꝛ iccirco ex° bti dionyſij in p̄n° ce. Jerar. traditi in nr̄i ſermōis p̄n° xp̄m inuocates vt p̄m lum̄ qd illūīnat oēm hoīeꝫ nobis coicet. genitricē lucis deuotiſſime ſalutemus di. Aue ꝛc. Dixit deus fiat lux ꝛc. Sic in p̄n° no. teſti lux fuit p° creata vt hꝫ gn̄. p°. tāquā creaturaꝝ ſenſibiliū ſpecioſiſſima. ita i p̄ncipio no. teſti aīa btē ꝟginis fuit p° creata. tāquā oīuꝫ creaturaꝝ irrationabiliū ſereniſſima citra aīam xp̄i. Jta vt ordo reruꝫ ſenſibiliū ve. te. alludat ordini reꝝ intellectualiū no. te. Et iccirco qꝛ p̄ns ſollēnitas ē ꝯ illius lucis ſcōe creatiōe. Jō ad p̄ntis ſollēnitatis declaratiōeꝫ cōuenienter a ſumit̄ ꝟbū illō di. Dixit de⁹ fiat lux ꝛc. Jn q quidē ꝟbo ſerenitas ꝟginalis cōceptiōis declarat̄ ꝑ lucē. ſꝫ qm̄ dignitas alicui⁹ opatiōis duplici via mōſtratur vno mō ex ſublimitate p̄ncipij ꝟtualr ꝓducētis ſic opationis creatiōe q mūdū creauit ꝯclarat̄ dignitas ex i finitate die ꝟtutꝭ. alio mō ex nobilitate termini formr̄ emanātꝭ ſicut opationis generatione q deuꝫ ꝟbū ꝓduxit eternaliter ex ifinita ꝑfectione ꝟbi ꝓducti ſic in ꝓpoſito nobilitas act⁹ creationis. qua ſciſſima aīa ꝟginis fuit creata duplicter ꝯclarat̄. Prio ex dignitate p̄ncipij ꝓducti. cū p̄mittit̄. dixit de⁹ ꝛc. Scōo ex dignitate termini ꝓducti. cū ſeqtur ꝛ facta ē lux. Sic. n. in artificialib⁹ ſollēnitas opis ꝯclarat̄. Aut qꝛ ē ab optio artifice eliciita. Aut qꝛ ad optiuꝫ opariū ordinata. ſic eſt i ꝓpoſito. De iſtis āt laudib⁹ in ſignis i ducit̄ illō oraculū tob. iꝫ. luce ſplēdida fulgebit. ecce dignitas termini ꝓducti. qꝛ aīa i° fuit mox illūīnata gr̄a. Et oēs fines terre adorabūt te. Ecce dignitas p̄ncipij producti qꝛ ſolo ſūmo bono vꝛr debetur latria. Qꝛ igr̄ p̄ns ſolēnitas i ꝟbo ꝓpoſito ſub luē ſignaculo ē i ducta. Jccirco ad laudē illi⁹ lucis nūc create. ſ. aīe ꝟgis bn̄dicti ſūt ſepteꝫ lucis miſteria declarāda.

Quoꝝ. ſ. Primū ē qd ē lux. Circa q ē ſciēdū q lux ex ſacra ſcriptura hꝫ q̄tuoꝛ deſcriptiōes ꝟgis aīe decētiſſime ꝯuenientes Quaꝝ p̄ria ē q lux ē creaturaꝝ ſenſibiliū p°. qꝛ p° fuit creata. vt hꝫ tur gn̄. i. Jſta. n. ꝯſcriptio cōuenit aīe btiſſime ꝟgis. qꝛ lꝫ ſi fuerit p° creaturaꝝ itellectuām i executiōe fuit tñ p° i agētis i ten̄ q fuitei⁹ eterna ꝑdeſtinatio p̄m. n. fuit ꝑdeſtiata q̄ aliq creatura aliq citra aiaꝫ xp̄i. qꝛ ꝓrioꝛ vlt° fini. Jō ſibi cōuenit illō q hꝫ tur ꝓue. viij. ca. Ab eterno ordiata ſū. i. ꝑdeſtinata. nōduꝫ erāt abyſſi. i. añq̄ demōes eēnt ad dānatiōnē deputati vel ꝑſciti. Nec duꝫ fōtes aqꝝ erupāt. i. nōdū ſci āgeli fuerāt ad glīaꝫ ꝑdeſtinati ꝛc. Scōa ꝯſcriptio ē. q lux ē oīuꝫ creaturaꝝ ſenſibiliū pulcherria. ꝛ alioꝝ manifeſtatiua. qꝛ rō luc ē māifeſtatiua cū rō pulchritudīs ſit māifeſtatiua tūc. n. res pulchra ē cū ſuū valoꝛē māifeſtat. Q ē. n. q arguit̄ a lūie māifeſtat̄ ad coꝛ. v. Jſta alia deſcriptio. ꝯuēit aīe ſacratiſſime ꝟgis qꝛ ſm̄ anſel. Jn tñ decuit vt illa ꝟgo nitet ea puritate q maioꝛ ſub ꝯo neqt itelligi. Jō ſibi ꝯuenit illō eccl. iꝫ. pulchritudieꝫ caloꝛis eius. admirabit̄ oculus. ſ. angelicus. cernēs creaturā pulchrioꝛē q nūquā creata fuiſſet. nouitas quippe admirationeꝫ inducit ꝛc Tertia ꝯſcriptio ē. q lux ē oīuꝫ creaturaꝝ ſenſibiliū nobiliſſima. qꝛ ē obiectū nobiliſſime ꝑſo̲ ſenſitiue ſic dīna eſſētia nobiliſſime cognitiue. qd āt potētia viſiua ſit nobiliſſima. pꝫ. qꝛ ip̄a ſola p̄t attingere i coꝛruptibilia. vt ait Gre. ſup Jo. Jſta āt ꝯſcriptio ꝯuēit mrī xp̄i q ſi tñ fuit nobilis. qꝛ ꝯ ſtirpe regia ꝛ ſacerdotali ꝯſcēdēs. qꝛ fuit cognata helijſabeth vt pꝫ i luc. p°. ſꝫ ēt fuit affinis vel cōſāguinea oīuꝫ ꝑſonaꝝ btiſſime trinitatꝭ. fuit. n. ꝟbū eternū ꝯ ipſius puriſſimis ſāguinib⁹ genitus ꝑ dio. de di. no. ꝛ mater aliquā affinitatē ſingularē hꝫ cū p̄re ꝛ. ſ. ſ. qꝛ ſꝫ Ricar. de tri. iter ꝑſonas diuinas eſt ſumma germanitas ꝑſōaꝝ aūt germanaꝝ nulla p̄t eē alicui⁹ ꝯſāguinea qn cetere ſint affines. iō ſic ꝟgo ꝯtxit affinitatē cū ꝑſona filij ſic neceſſario cū ꝑſona p̄ris ꝛ. ſ. ſ. Jdcirco illō ꝯuēit ꝟgi ſap. 8. generoſitatē illi⁹ glificat ꝯtubernium dei. qꝛ lꝫ eius nobilitas fuerit a regibus declarata tamen

Ex diuinarum perſonarum affinitate fuit ſumme glorificata.

Quarta deſcriptio eſt. q lux eſt creaturarum ſenſibiliū maxia. q2 celo empyreo coextēſa qd ſi eſt maximū corpus continens vniuerſum. vt hȝ 2.° ſnia2. in quo ēt non inuenitur aliqua ſenſibilis qualitas cum ſit maximū corpus. Iſta aūt deſcriptio cōuenit aie ṽgis ꝛ ēt corpori. q2 magnitudo cuiuſlibȝ receptaculi declaraꝰ ex hꝰ q̄ cōtinenꝰ in ipſo. vt declarat Augu. de quātitate aie. Nūc aūt in corpore ṽgis bndicte fuit ſine omni ſui diminutiōe filius dī receptuſ cū tota ſua firmitate. lȝ prius in aia ſm b. Leonē. iō dicit recte maria magis cōtētiua q̄ totū celū empyreuȝ ſic de ipſa teſtaꝰ eccliaſticus di. quē celi cape nō poterāt tuo gremio cōtuliſti. iō ſibi conuenit illud eccliaſtici. 43°. Uas ad mirabile opus excelſi. Uas qdē ad mirabile ē firmamētū. q2 cōtentiuū oīuȝ viſibiliū. ſed mirabilius eſt empyreū. q2 cōtentiuū oīuȝ tā viſibiliū. q̄ in viſibiliū. ſed mirabiliſſimꝰ fuit vterit ṽginis. q2 cōtinuit eu in finitum.

a Iſte q̄tuor dſcriptōes ſunt cuiuſȝ fidelis clerici ad ymitatiōem ṽginis decētiſſime cōuenictes. q2 q̄lȝ aia dȝ eē. Primo oiuȝ creaturarum pa. ſ. p innocentiā. q2 ſic bigami nō ſunt ad ecclaſticos ordines ꝛ bñficia ꝛ puilegia clichalia ydonei. nec ad ordies eorū pmouēdi. Ita illi q matrimoniū qd fit in baptizate aie cū xpo poſtea ṽo violauerūt p pctm mortale ne trāſirēt ad ſcdas nuptias ſunt adhuc ſic ydonei. ſic inve. teſtō nazarei abvberibꝰ mutr2 erant conſecrati dño. Sed pro dolor hodie oēs ſumus bigami y° etiā cōtegami. ſicut notat. b. Hieronyr. iō dicit nob p pphetā. Quare vilis facta es nimis iterās vias tuas. Iere. ij. c.

Secūdo. dȝ eē oiuȝ creaturarum pulcherrima p caſtimoniā. q2 ſi in palatijs regum terenorum nō admittuꝰ miniſtri niſi q ſunt ſine macula. vt habeꝰ dan. p°. multo miꝰ in ecclia que eſt palatiuȝ regis eterni non ſunt admittēdi miniſtri leproſi. iō dī apoc. vlt° Foris canes venefici ꝛ ipudici ꝛc.

Tertio dȝ eē oiuȝ taliū creaturarum nobiliſſima. q2 a pře eterno pducta ad eius ymaginem tanq̄ filia: ꝛ lȝ ſit nobiliſſimis orta natalibꝰ. tñ innobilitaꝰ ſi deſpōſatur p peccatū mortale in nobiliſſimo belzebu ſicut filia regis cōtrahēs cū ipurio grauis. talis autem nobilis eſt aia ſordida. vt habeꝰ i ezechiele. ꝛ iō ſequiꝰ ipſaȝ grādis interitus. vt illi pȝ. ꝛ iactura minia.

Quarto. dȝ eē oīum creaturarum maxima vt i ſua capacitate cōtineatꝰ maximiora ſ. bona ſpiritualia nō ſicut aliqui q nō putāt bona eē alia. niſi viſibilia. q2 circa ipa ponūt oēs ſuos affectus. ſicut epycurij. de quo dī in li. ſapien. excecauit eos malitia ipſorum. Quia igiꝰ iſte quatuor deſcriptiōes ita luci ꝯuint ſingulariter pro ṽgine benedicta inducitꝰ illud gen. p°. Uidit deus lucem quod eſſet bona ꝛ diuiſit lucem a tenebris. q2 primo iſtā lucē. ſ. aiaȝ ṽginis bndicte creauit tāq̄ ceterarum aiarū excellētiſſia ꝛ cōſcīā a tenebris p gr̄aȝ ſeq̄ſtrauit ꝛc.

Secundū lucis myſteriū eſt qn̄ lux fuit creata. Circa qd eſt intelligēdū: q lux fuit creata in die prima. que fuit dies dñica ſicut dies ſabbatū. ē. dies .7. vt hȝ gen p°. — ſecūdū myſte.

Iſta āt die fuerūt quatuor luci ꝯcreata. ſ.

Primo. Natura angelica.

Secundo. celum empyreum.

Tertio. Prima materia.

Quarto. tempus.

Ut inducit venerabiꝰ Beda. Iſta āt quatuor fuerūt aliquo mō cōcreata aie ṽgis in no. te. tāq̄ pclariſſime luci. ſ. P°. natura angelica. q2 poꝰ p quas angelꝰ fuit creatus ad ymaginē dei fuerūt iſti aie cōcreate. vt ipſa eſſet merito ſoror angelorum. q2 ab eodē pře ꝛ de eadē materia ad ymaginem eiꝰ facta ꝛc. — b Secūdo natura celi empyrei. q2 eiꝰ corpꝰ ſacratiſſimū ita fertꝰ fulgidū factū. vt doctor egregiꝰ ipſaȝ cernēs putauerit ſe diuinitatē vidiſſe niſi fides ipȝ aliter docuiſſet ꝛc.

Tertio. natura prime materie. quia iſta portio materie que eque in mundi principio adverbi aſſumptionem fuit preordinata que nūc fuit ſub puriſſimis ſanguinibꝰ virginis collocata. vt ex ipſis formaretur ſacratiſſimum corpus xpi. vt habetur per Dama. tertio ſententiarum.

[illegible]

ſequiꝰ aliud ſapien. vij. c. [illegible]

[illegible]

dicit Ieroni. q̄ angelis ſemp eſt cognata virginitas. Tertio maxime delectat di uinū aſpectū: q2 oculus diuinus ē ipſa puritas in abſtracto. et non ſolū ipſū delectat: ſed etiā ad concupiſcēdū inclinat. Idō dicit ꝓpħa ps. xliiii. Mac°. 13° Et cōcupiſcet rex decorē tuū. Et ipſam ꝯmendat. C. aīt. iiii. Tota pulchra es amica mea ⁊ macula nō ē in te. Secūdū de puritatis fulgore cū ſequitur. ⁊ macula nō ē in te. q.d. q̄ generatio pulchra ⁊ caſta nō valet: niſi ſit cū claritate. Et idō notādum q̄ duplici via ſeruat᷑ puritas. Primo p viam euidentē certā ⁊ manifeſtam: ⁊ iſta ē clara et certa. ſ. fugiēdo cōſortium pſonarū impudicarū. ꝓuer. 5°. fauus diſtillās labia meretricis ⁊ nitidius oleo guttur eius nouiſſima aūt illius amara quaſi abſinthium ⁊ accuta quaſi gladius biceps. i. hñs duo capita. p°. Cor. 15°. corrūpunt bonos mores colloquia mala. Secundo per viam tenebroſam ⁊ ſuſpectā. ſ. volentium ꝑtendere puritatē ſolū i aſpectu ⁊ appētia nō attēdentes ad ueritatē. Eccleſiaſtici. xi. malitia hore obliuionem facit luxurie magne ⁊ in fine homis denudatio opum illius. Idez ca. 13. Qui tetigerit picē coinquinabit᷑ ab ea. ⁊ q coicatur ſupbo induet ſupbiā. Et q2 intētio ſapientis eſt cōmendare caſtam generationem cū claritate: dicit ſapie 8°. habebo pp hanc claritatem: addit᷑ ⁊ honorē apud ſeniores. Tertiū de pħēnitate puritatis. Memoria enim eorū que relinquunt᷑ p propagationem finē habent. Memoria uero abel in benedictione integritatis fuit perpetua. Ideo ſtatus uirginitatis dicitur celibatus propter ſui pħēnitatē. Et notādū q̄ mēoria caſtitatis ꝓbat᷑ imortalis. quadruplici rōe. Prīa q2 omnia corpora qbus repugnat generatio: ſūt incorruptibilia ⁊ ſempiterna. patet in corporibus ſupceleſtib⁹. Et pp hoc v̄ginitatis ſtatus vocat᷑ celibatus. Secunda quia omnia corpora quibus indita ē generatio ſunt corruptibilia. q2 non poſſunt in ſuo indiuiduo conſeruari ⁊ perpetuari. p3. x°. li°. de aīa commentatorē. 3°. q2 omnes creature rationales quibus eſt generalis uirginitas: vt ſunt angeli ⁊ anime intellectiue: ſunt imortales. Quarta q2 poſt reſurrectionē quando erimus imortales erimus etiam virgines quātū ad corporis integritatē cū deus non reſuſcitet diminute. Math. xxii in reſurrectione neq3 nubēt: neq3 nubent᷑ ſed erunt ſicut angeli dei in celo. ſ. pp conſumatā virginitatem. Quartū de puritatis ueritate. Et notandū q̄ puritas habet duplicem ueritatem. Unā interiorē que ē in ordinatione ad diuinū itellectum. Aliā exteriorē que eſt in ordine ad creatum intellectum. p° eſt ſoli deo cognita et conſiſtit in quadruplici actu. prim⁹ eſt ymaginari. Secundus honeſta contemplari. tertius honeſta eligere. quartus honeſta deſiderare. Secunda uero hoibus cognita etiam conſiſtit in quadruplici actu. primus ē honeſtus geſtus. ſecundus honeſtus aſpectus Tertius. honeſtus affatus. quartus honeſtus effatus. ex iſtis iudicant homines probabiliter puritatem interiorem non demōſtratiue. q2 hoies iudicāt que foris ſunt. deꝰ autē intuetur cor. p̄. Re. 16. Quintum de puritatis imitabilitate. Licet omnis uirtus trahat ad ſui ymitationē modo tamen ſingulari uirtus caſtitatis ē ſui ipſius multiplicatiua: quod p3. quadruplici rōne. p° q2 caſtitas habet vim allectiuā pro eo quia oib⁹ placet. vt p3 ſupra. ⁊ quod oib⁹ placet oēs conant᷑ hēre. Secunda q2 hēt viz oſtēſiuā. pro eo q2 oppoſita iuxta ſe poſita clarius elucescunt. et idō decor puritatis oſtendit quātus ſit error turpitudis ſibi oppoſite. Tertia q2 habet vim conſeruatiuā. p eo q̄ vniuſcuiuſq3 rei conſeruatio ⁊ ſaluatio conſiſtit in eius integritate. ⁊ virtus caſtitatis eſt ad itegritatis cuſtodiā. Idō ſicut naturalis inclinatio ē ad unitatē ⁊ itegritatē. ita ē ēt ad puritatꝭ ymitationē. Quarta. q2 hēt vim extractiuā. eo q2 celibatus ē virtus q̄ſi trāſcēdēs ſenſibilē vitā ⁊ q̄ſi ſequēs angelicā. ⁊ ideo admirabilis valde et ideo cū ponit᷑ in ex^m. inſpicit᷑ diligenter et p ꝯñs attrahit᷑ ad ipſius imitationem.

Sextum de puritatis obſtabilitate. Res enim que multū diligit᷑ qñcunq3 ſubtrahitur: deſideratur. et cū pſona [illegible] virtut e

adoꝛnata mūdo ſubtrahitur .ab oībus de
ſiderat. Eſt.n.notādū ꝙ pſōa q̄ v̄tute pu
ritatis ē venuſtata ſe ſubtrahit ex hac vita
q̄druplici rōne. P^a qꝛ ē acceptabilis il
li cui maxie ꝯplacet i v̄itate.et iō feſtīat ta
lē pſonā ad ſe uocare. Sicut pncipes q̄ aſi
ſtere ſibi volūt illos qb⁹ afficiūt.p̄.R.16.
dixit ſaul ad yſay.ſtet dauid i ꝯſpectu mo.
inuenit.n.gr̄az i oculis meis. 2^a qꝛ mun
dus ē ſibi triſtabilis ex eo qꝛ plen⁹ ignaui
tis ⁊ ſoꝛdib⁹.qb⁹ aīa pura ſolet aliq̄n ig/
nari.2^e pe.2° Juſtū loth oppꝛeſſū anepha
doꝝ iniuria ⁊ a luxurioſa ꝯuerſatōe eri/
puit.aſpectu enī ⁊ auditu iuſtus erat hitās
apud eos q̄ de die i diē aīam iuſtā iniqs
opib⁹ cruciabāt.3^a qꝛ puritas i hoc mun
do piclitat̄ i eo qꝛ oīa ſenſibilia iclināt ad
coꝛruptōez ꝯtagij.2^e Coꝛ.xi^o. Timeo aūt
ne ſicut ſ̄pēs euā ſeduxit aſtutia ſua:ita coꝛ
rūpant̄ ſenſus vr̄i:⁊ excidāt a ſimplicitate
q̄ ē in xp̄o.4^a.qꝛ iſte mūdus cū ſit ſoꝛdib⁹
plen⁹ p̄uat̄ pſōa ſic illuſtri:qꝛ nō ē dign⁹
ſocietate pſonaꝝ in cōtamiataꝝ.iō d.ap⁹
hebꝛ.xi^o. Nō ſublate ſunt pſone qbu⁹ di/
gnus nō erat mūdus. ¶ Septimū de pu
ritatis nobilitate. Et ē notādū ꝙ i pꝛia po
nit̄ una coꝛōa aurea q̄ ē p̄miū ſubſtāciale:
Et triplex aureola que ptinet ad p̄miū ac
cidētale.p̄ma debet̄ virgib⁹:qꝛ victoꝛiam
habuerūt de mūdi blandicijs ⁊ carnis.2^a
marterib⁹ qꝛ victoꝛiā hūerūt de hoſtiuz ſe/
uitiis.3^a doctoꝛib⁹.qꝛ victoꝛiā habuerūt d̄
inimici aſtutijs. Et ſicqꝛ v̄ginitas ē i celꝰ co
rona:ita nō ſolū q^m ad aureā:ſ3 ēt q^m ad
aureolā:vt dr̄.Sap.c.5°.iō accipiēt regnū
decoꝛis ⁊ dyadema ſpeciei de manu dei
ſui. 8^m de puritatis ſubſtātialitate. Et
notādū ꝙ quadruplex btitudo iuenit̄ i cer
taminib⁹ caſtitatis. P^a qn̄ inſurgētibus
paſſionib⁹ ꝯcupiſcētie aīus trahit̄ ad ꝯſē
ſū. Et iſte ꝯſenſus vocat̄ coinquinatō:qꝛ in
ducit ꝯſēſū coinquinatiuū. 2^a qn̄ inſurgēti
bus paſſionib⁹ aīus trahit̄ ad delectatio/
nē. Et iſte ꝯſenſus uocat̄ maculatiuus.qꝛ
inducit maculā venialis pcī.3^a qn̄ inſur/
gētib⁹ paſſionib⁹ aīus trahit̄ ad ſimplicē
ſuggeſtionē Et iſte ꝯſenſus vocat̄ acceſ/
ſio:q̄ nō inclinat ad aliquā maculā.qꝛ nō

eſt conſēſus:qꝛ ſūt illi p̄mi mot⁹ de qb⁹
.d.magr̄.2° ſniaꝝ ꝙ nō ſūt i nr̄a ptāte.4^a
qn̄ aliqs aīus ita tenet ſubiectas paſſiōes
ꝯcupiſcētie:vt iſurgere nequeāt ad ꝓuo
cādū aīuz.et iſte ē ſuprem⁹ gradus purita
tis p modū cuiuſdā paſſibilitatis. Qui⁹
alloq̄t xp̄s.d.apoc.2°. vincēti dabo māna
abſcōditū.⁊ dabo illi calculū cādidū:⁊ in
calculo nomē nouū ſcriptū ꝙ nemo ſcit ni
ſi q̄ accip̄. Qd̄ nobiſ ꝯcedere ⁊c̄.amē am̄.

De eodē ſermo quartus.

Quila grādis magnaꝝ alaꝝ lō
go mēbꝛoꝝ ductū plēa plumis:
⁊ varietate vēit ad libanū ⁊ tulit
medulā cedri:⁊ ſumitatē frōdiū eius euul
ſit:⁊ trāſpoꝛtauit eā in terrā chanaā i vrbē
negociatoꝝ poſuit illā.eze.17.c^o. ¶ Quia
v^o circa deſcriptōez euāgliſtaꝝ ſcāz eze.i.c.
pfacies quatuoꝛ aīaliū.⁊ iteratā p.b.ioā.a
poc̄.4. Ipſe ioannes deſcribi q̄ſi hr̄is fa/
ciē aqle volātis. Idcirco ad extollēdā lau
dē eius p̄cōia aſſūpta ē pabola iſta. Intel
ligēdū ē iḡ ꝙ in hac figura tāgit ꝓpha iſti
us aqle decem miſteria ꝯñia btī io.pſone. p^m mi
Quorum ſit3. ſteriū.

Primū miſteriū ē:De iſtius aqle ma B
gnitudine. Cū p̄mittit̄. Aqla grādis. Et
illa ꝓp̄etas ꝯuenit.b.io.nō loquēdo.ſ.de
magnitudine moꝛ.ſed de magnitu^e v̄tutis.
De qua magnitudine dixit angel^s gabꝛiel
p io^e.baptiſta Erit.n.magn⁹ coꝛam do^o.
Luc.p^o.et itex i eodē c^o de ſaluatoꝛe hic
erit magn⁹ ⁊ fili⁹ altiſſimi. Iſtā āt ma
gnitudinē hūit.b.io.euāgeliſta.qꝛ i oꝛdine
apſoꝝ.q̄ ē maxius fuit vna colūna:⁊ illaꝝ
colūnaꝝ magnitudinē exp̄imēs apoc̄.2.
coꝛ.xi.dicit ſic.eſtio nihil me feciſſe a ma/
gnis apſis ⁊c̄. Secūdū miſteriū de illi⁹ 2^m mi.
aqle latitudine.qꝛ dicit ꝙ fuit magnaruz
alaꝝ. Iſte ale mag^e ſignt̄ illas magnas cō
tēplatōes:quas hūit i^e apo.qꝛ de maxis re
bus ⁊ tranſcēdētib⁹ capacitatē itellectus
creati.dicit.n.btūs grego.ſup eze. ꝙ ſicut
facies ad notitiam ptinet.ita pēna ad cōtē
platōnē.⁊ qꝛ pēne aīaliū quatuoꝛ ſūt idē
ꝙ ale ipſoꝝ:ut habet̄ eze.i.c. Iō magni
tu^o illarū alaꝝ ē magnitudo diuinaꝝ cō
tēplationū ſingl'r refulgētiū i iſto apſo.

3^m mi. Tertiū mi.ē De illius aqle lōgitudie
qꝛ dicit ꝙ fuit longo mēbꝛoꝝ ductu.q̄ q̄
dem lōgitudo figurat diuturnitatē uite.q̄
hūit ille apo.i v̄tutū opatōe et iſta diutur
nitas declarat̄ i ſua canonica.2^a qꝛ tm̄ i.3^a
ſe deſcribit ſenioꝛē.q.referēdo ſe ad alios
apoſtolos qb⁹ oībus vixiſſe diui⁹ phibet̄.
ſecūdū illud ꝓuer.3.c^o.lōgitudo dieꝝ i de
4^m mi ſtrea eius ⁊c.

Quartū mi.eſt de illi⁹ aqle plenitudie
qꝛ dicit ꝙ erat plēa plūis:⁊ i^a plēitudo plūa
rū ſignificat abūdātiā diuiarū reuelatōuz
multiplicatarū in mēte h⁹ apoſtoli.ut pꝫ
i apoc̄.vbi dicit btūs Jero.ꝙ tot ſūt ſacra
quot ſunt v̄ba ⁊c̄.

5^m mi. Quintum miſterium eſt. De illius
aqle multitudine.qꝛ dicit ꝙ erat plena va
rietate q̄ varietas ſignat donoꝝ ſpūaliuz
multiformitatē ⁊ ſup naturaliū cariſma
tum qb⁹ aīa hui⁹ apoſtoli fuit ſingulari
ter adoꝛnata vt patebit.

6^m mi. Sextū mi.ē de illius aqle ad volatōez
qꝛ dicit ꝙ venit ad liberādū q̄ liberādus
ſignificat x^m qꝛ iterp̄tat̄ cādida^o.ſecūdum
vtriuſqꝫ nature ꝓprietatē repte i ipſa.
P^o. qdē q̄tū ad diuinitatē qꝛ liban⁹ ſm̄
Jero.interp̄etat̄ cādoꝛ.et diuinitas v̄bi.v̄
bū āt ſ3 ſuā diuinitatē dicit̄ cādoꝛ lucis e/
terne ſap̄.7.c^o. 2° dicit̄ x⁹ liban⁹ q̄tū ad
ſuā hūanitatē.qꝛ liban⁹ interp̄etat̄ candi/
datio .p i nocentie venuſtatē. Ad illū q̄
mirabilē libanum.venit illa aquila ma
gnifica qn̄ fuit ei xp̄i incarnatio reuelata
qꝛ act⁹ illius reuelationis ſequebat̄ actum
intentiue dulcedinis quo amās tendit in
amatū ⁊c.

Septi Septimum miſterium eſt. de illi⁹ aqui
mū mi le acceptōe.qꝛ dicit ꝙ tulit.ſ.medulā cedri
ſteriū. q̄ quidē cedrus ſignificat ſuppoſitū v̄bi ex
altatū in libano.i.iunctū cū hūanitate in
xp̄o. Iſta cedrus cōſtat ex diuinitate ſub re
latiua ꝓprietate ſicut cedrus ex medula ſb
coꝛtice. Iſta ergo aquila tulit medulā ce
dri.dū p reuelationē ſupnaturalē accipit
notitiam diuinitatis v̄bi in ſua intelli^a et
p⁹ca eā reponit in ſua memoꝛia.

8^m mi Octauū mi.ē de illius aqle euulſiōe:qꝛ
ſteriū. dicit ꝙ ſumitatē frōdiū eius euulſit. Iſte
ſumitates frōdiū ſunt floꝛes ipſorum ⁊ iſti
floꝛes ſignificāt reuelatōes diuinas q̄ ſunt
in verbo.ſ.gn̄o paſſiua.⁊ actiua ſpira^o:
qa dici dionyſi. de ſancta theolog.ꝙ pul
latōes diuine nature.i.origines ſunt ſicut
floꝛes.et illos floꝛes.b.io.euulſit.qn̄ p no
titiā abſtractiuā a v̄bo illos floꝛes accepit.
Abſtractio.n.ē q̄ſi q̄dā itellectualis euu/
ſio uirtutis agnite ab obiecto.illi⁹ āt euul
ſionis ſignum extitit qꝛ miſterium trinita
tis clarius ceteris expꝛeſſit di.in.p^o ca^a.ſua 9^m mi
Tres ſunt q̄ teſtioniū dāt in ce^o ⁊c̄. ſteriū.
Nonū Mi.ē de illi⁹ aqle tranſpoꝛtatōe
qꝛ dicit quod medulā cedri q̄ tulit:tranſ
poꝛtauit in terrā chanaā. Iſta āt trāſpoꝛta
tio tunc fuit facta abtō.io.qn̄ ipſe illā no
titiā diuinitatis v̄bi q̄ ipſe potauit doꝛmi
ens in pectoꝛe xp̄i manifeſtauit in deſcrip
tōe ſymboli apoſtolici exp̄imēs pſonā fi
lij vt infra patebit .et illa ad lr̄az fuit facta
in yeruſalē i qua deſcriptus ſymbol⁹ apo
ſtoloꝛū in p̄mo cōſilio de quo hētur i a
ctibus ⁊c̄.

Decimum miſterium ē de illius aqle fi Deci
nali repoſitōe.qꝛ dicit ꝙ medulā cedri q̄ mū mi
tranſpoꝛtauit:poſuit in vrbe negociatoꝝ
q̄ ſignificat multitudinē gētium negotiis
ſecularib⁹ deditaꝝ in qbus medulā cedri
ideſt diuinitatem beatus Joannes finali
ter poſuit quia poſt deſcriptionem ſym
boli .in aſya ſcripſit euangelium per ꝙ di
uinitatem ipſam maxime gentibus mani
feſtauit vt patet maxime in eius pꝛincipio.

Quia vero ad extollenda pꝛeconia.be.
ioan.aſſumpta eſt illa figura. Idcirco ei⁹
laudibus inſiſtendo. occurrunt.22. conſi
derationes Quarum.

Pꝛima eſt Deuotio ſue generationis
et dicitur quod fuit pꝛopagatus de inclita
radice yeſſe:ſicut ⁊ Chriſtus ex parte anne
ex qua pꝛodierunt quatuoꝛ pꝛecioſi rami
ſcilicet Mater domini Maria Jacobi.
Maria ſalome. De quarum pꝛima fuit
natus Chriſtus De ſecunda ſcilicet Jaco
bus minoꝛ Simon ⁊ Judas apoſtoli .et
Joſeph q̄ cognomiatus eſt iuſtus De ter
tia v^o. Jacob⁹ maioꝛ ⁊ Joā.euangeliſta q̄

fuit xp̄s ramus in illa progenie. Intelligē
dū eſt tñ ꝙ ex illa ꝓgenie.b. Joānes fuit
cōſecutus quattuor priuilegia. Quorū
primū fuit ꝙ fuit cōſanguineus german⁹
xp̄i ⁊ ꝑ conſequēs dei ⁊ illa germanitas
ex hoc ꝓbať. q: matres amboꝝ fuerunt
filie eiuſdē mr̄is.ſ. Anne. Secundūz
ꝙ illa germanitas Joānis ad xp̄uz nō fu
it ſimplex:ſed dupla ſicut ſi fuiſſent germa
ni tam ex pte pr̄is ꝙ̄ ex pte mr̄is.q: tantaz
germanitatē habuit xp̄us ad matrē ſuam
benedictā in cōſubſtācialitate quātam ha
bent alij ad vtrunqz parētē. Tertiū ē ꝙ
illa germanitas nō fuit ꝑ modū exuperan
tie ſed quaſi diſꝗpātie.q: xp̄s fuit cōſubſtā
tialis ſe toto.q: totaliter a maria ꝟgīe ma
tre ꝓceſſit. Quartū eſt.ꝙ ex illa germa
nitate ſane intelligendo beatus Jo.cōtra
xit affinitatē aliquā cuz ꝑſona pr̄is ⁊ ſpūs
ſan.q: inter ꝑſonas diuinas eſt germāitaſ
veriſſima. idō cū quacūqz vna diuinarum
ꝑſonaꝝ hz germanitatē alti.ſ.videť hře
affinitatē. Et ē ſciēdū ꝙ illa germāitaſ ad
iuuabat beatū Jo.ad ꝑfecti⁹ diligēdū xp̄z
ſecūda conſi° Secunda cōſideratio eſt. De ordie ſue
vocatiōis qua fuit vocatus ad xp̄i diſcipu
latū ⁊ ad ordinē apoſtolatus in quo quar
tum locū ſortitus eſt. Primus fuit An
dreas. Secūdus Petrus. Tertius Jaco
bus maior. Quartus Joānes euangeliſta
vt patet Jo.p°.c.et idō pōt de eo dici illud
daniel.3°.ſpēs q̄rti ſimilis eſt filio dei.
tertia conſi° Tertia conſi° eſt. De merito ſue proſe
cutiōis.q̄nto merito beatus Jo. fuit xp̄uz
ſecutus.ꝙ meritū declarať mathei xix.q̄n
querēti Petro pro oib⁹ aplis. Ecce nos re
linquimus oia ⁊ ſe.ſ.te.qd ergo erit nobis.
Rn̄dit ei dn̄s. Amen dico vobis ꝙ vos
q ſecuti eſtis me.⁊c. Notādū eſt tñ ꝙ me
ritū beati Joānis inſequēti xp̄z argumen
tať maius eē merito beati Petri quadru
plici ratiōe. Et prima eſt.q: citius vēit
ad xp̄m Petrus vero ꝑ Andreā ante,fue
rat p̄dicatus ꝙ̄ ꝑ xp̄m fuerit vocatus illa
fuit pria exortatio.ſ. Joannis vocatio que
inueniať ad ip̄m facta in diuina ſcriptura
Secūda ē.q: Joānes fuit,de maiori,ge
nere. vt pote d̄ ſtirpe regia.de qua fuit xp̄s
cuius erat germanus cōſanguineus ⁊c.
Tertia ratio eſt.q: in etate florida mū
dum reliqt. Erat.n.adoleſcēs. vt teſtatur
marchus in qua etate difficillimū eſt relin
quere mundū: eo ꝙ maxie tūc paſſiōes vi
gent. ⁊c. Quarta eſt.q: Joan.magna
bona reliqt. Petrus.n.ſolū reliqt bona
fortune. vt nauē ⁊ retia.io.aūt bona natuř
vň diciť. relictis Jo.retib⁹ ⁊ pr̄e q maxie
ꝑtinet ad bona nature ſecutus eſt xp̄m.
Quarta cōſi° eſt. De matrimonio ſue quarta cōſide.
deſponſatiōis:poſtquā enim fuit a xp̄o vo
catus fuit matrimonio deſpoſatus:⁊ de il
lis nuptijs ſine corruptione abſtractus vt
dicit Jero.in prologo ſup. Joan. Iſte
nuptie credunť fuiſſe in qb⁹ domis aquā
mutauit in vinū:q: nuſꝗ̄ legim⁹ alibi xp̄z
interfuiſſe nuptijs. Et nōnulli arbitranť.
mariā magdalenā ibi fuiſſiſſe ſponſā. ⁊ ꝑ
hoc fuiſſe auerſā.q: ſpōſus fuit ſibi ablat⁹
lz illud ſatis ſit apocrifuz. Et illa bti Jo.
deſpōſatio crediť fuiſſe ordinata a xp̄o vt
eius virgitas conſacreť:q: ſtati cū ꝟgitas
cōiungitur cū ſacro:cōſecratur ꝑ ipſū. In
telligēdū ē tñ ꝙ i diuina ſcriptura ſm illū
modū.quatuor ꝟgitates inueniunť cōſecra
te. vt pz in p̄cedenti ſermone.in articulo:⁊
ſta tū.3°.ad litteram.
Quinta cōſideratio ē. De ꝑ̄cōio ſue pu Quinta cōſideratō
ritatis q: dicit btūs grego. ꝙ ſpēali p̄roga
tiua caſtitatis amplior ipſū fecit dig^m di
lectione.q: ꝟgo eſt elect⁹ a deo:⁊ ꝟgo i eū
ꝑmāſit.⁊c. Intelligēdū ē āt ꝙ i ve.teſtō
fuerūt quatuor ꝟgitates ↄmēdate.
Prima fuit Abel. Scōa fuit Noe. 3ª
fuit Jeremie.quarta fuit Danielis. Pª
quia florida.ſa q: diu cōſeruata.3ª.q: a xp̄o
ordinata.quarta q: renumeratiōib⁹ habū
dantiſſime renumerata. Et ſic iſtis quatu
or mōis ꝟgitas. Jo.euangeliſte fui cōmē
data. Sed in no.teſtō inueniunť quatuor
ꝟginitates uenate, Quarū pria fuit Io
ſeph.q: fuit ad matris pudicitiā ordinata.
Secūda fuit ioānis baptiſte :q: data fu
it ei.xp̄i ꝓnūciatio. Tertia fuit.b.ſte.q:
pudicitia ſcāꝝ mulierū fuit ei cōmiſſa.
Quarta fuit.b.pauli.q: fuit doctria clariſ
ſima illuſtrata. Nunc aūt celibat⁹.b.ioā.

illo quadruplici mō fuit veneratus vt pz.
Sexta cōſideratio ē. De priuilegio ſue
6ª ↄſi° familiaritatis:q: fuit xp̄o familiarior ce
teris apoſtolis. ⁊ illud fuit ꝓꝑ habūdātio
rē puritatē. Iſta āt familiaritas fuit q̄dru
plr declarata vt pz in precedēti ſermone.in
ſexto ſtatu ad litterā. Septima cōſi° ē.
De faſtigio ſue caritatis qua x^m p̄ceteris
diligebat. Et illius potuit eē cā ſm natu
vij.ↄſi° turā ꝓcedēdo.q: illa etas in qua fuit vo
catus.ſ.adoleſcentia ē ꝓnior ad dilectatio
nē. Intelligendū eſt tñ ꝙ illius dilectio
nis ſuphabundātis quatuor fuerūt ſigna
ſcꝫ re in p̄cedēti ſermone in ſtatu.5°ad lraz
Octaua ↄſi° ē. De miſterio ſue obdor Octaua cōſideratio
mitionis qñ.ſ.fuit ſopitus in ſinu dn̄i no
ſtri yeſu xp̄i. Intelligēdū ē tñ ꝙ xp̄us
fecit in cena quatuor actus circa ꝑſonam
.b.io.euangeliſte. ſcꝫ re in ſermone precedē
ti q icipit dilect⁹ meus in 8ª cōſi°ne:ad lraz
Nona cōſi° ē. De ſacro ſue adoptionis Nona cōſideratio
qñ ꝟbo ſaluatoris fuit ſcūs filius matris
xp̄i .dn̄e et dn̄o ieſu. Mulier ecce filius
tuus ⁊c. Intelligendū ē tñ ꝙ illa mutua
re comēdatio facta fuit quadruplici rōne.
ſcꝫ re in ſupradcō ſermōe. Dilectus meus i
9ª cōſideratōe ad lram.
Decima cōſideratio ē.de pre conio ſue
Decima cōſideratio intonationis.in deſcriptōne.ſ.euangelij d̄
moſtrato i quo ſic intonauit.ꝙ ſi altiuſ in
tonaſſet totus mundus eū capere nō po
tuiſſet. Intelligēdū ē tamen ꝙ inde
ſcriptione illius euangelij.b.io.tranſcēdit
alios euangeliſtas in quatuor ſcꝫ re i p̄dcō
ſermone .dilectus ⁊c.in.10ª cōſideratione
ad lram. Undecima cōſideratio ē.de ꝓ
xj.ↄſi° digio ſue viſionis cū dr ioānē euāgeliſtam
deū uidiſſe:qñ fuerūt ei reuelata ſecreta ce
leſtia. Intelligēdū ē tñ ꝙ in ſacra ſcriptu
ra inueniunť tm̄ quatuor hoies vidiſſe de
um. Quorū. Primus fuit Adam in
ſtatu inocētie ⁊c. Secūdus fuit Moy
ſes. Tertius fuit yſaias de quo: di
cit auguſtinus ꝙ a iudeis ideo fuit ſectus
quia dixit ſe vidiſſe deum. Quartus
fuit paulus de quo dicit.b.aug. ſup gn̄.ad
lram.12°. Cur non credim⁹ tāto apo°.do
ctori gētiū^m rapto vſqz ad illam excellētiſ
ſimā viſionem intellectualē:voluerit deuſ
demōſtrare vitā in qua p⁹ hanc vitā viuē 12.cōſi°
dū ē in eternū.q d.ymo.
Duodecima cōſi° eſt.de Articulo ſue
cōfeſſiōis qñ fuerūt.xij.apoſtoli cōgregati
poſt aſcēſionē dn̄i vt fidē catholicā deſcri
berēt. Et tūc fecerūt ſymbolū in quo fue
rūt poſiti.xij.articuli iuxta nūerū apoſto:
⁊ illud fuit p^m ↄcilū ſolēne militātis eccľie
celebratū in yeruſalem.
Tertiadecima cōſi°.eſt.de faſtigio ſue ꝓ
feſſionis. In quo ↄſiderať d̄ quo ordie fuit 13.ↄſi°
reputatus. Ad ꝙ̄ dignitatē fuit aſſumpt⁹
Intelligēdum ē ꝙ xp̄s in celū aſcēdens
diuiſit in eccľia.5.ordines ⁊ dignitates vt
teſtatur paulus ad ep̄h.quarto ſcꝫ re in ſu
pradicto ſmone.ſ.dilectus ⁊c,in .13. cōſi
deratione ad litteram.
Quartadecima cōſi° eſt.de p̄ſagio ſue a
ſimilatōnis. Cū.n. quatuor euangeliſte 14ª.cōſideratio
ſint aſimilati ꝑ quatuor aialia ſicut docet
.b.grego.ſup eze. Primū .n.hēt faciem
hois. 2^m leonis.3^m bouis.⁊ qrtū aqle vo
lātis:vt pz in eodē ca°. Intelligēdū ē āt
ꝙ ꝑ aqlā intelligitur btūs io.euangeliſta.
Ubi ē ſciēdū ꝙ aqla hēt ſeptē ꝓprieta
tes btō io.apo°.⁊ euangeliſte ſingľ cōue
niētes. Quarū. Prima ē ꝙ hēt lipidita
tē in ſuo cōtuitu. Aqla enim in reuerbe
ratis oculis reſpicit ſolis rotā.hāc huit.b.
io.eo ꝙ tā luculēter intuitus ē diuinitatē
verbi ⁊c. Secūda ē ꝙ hēt ſolēnitatē in
ſuo volatu q: ſup oēs alias aues volat.⁊
ſuum nidū colocat. Ita habuit.b.io.eo ꝙ
fuit negociatus circa altiſſima miſteria.ꝓ
cipue altiſſime trinitatis. Tertia ē ꝙ hēt
arduitatē in ſuo in collatu.q: facit nidum
ſuū in locis dificillimis ad eūduz. Et ita
beatus io.q: negociatus fuit circa dificilli
ma videlicet circa incarnationē.
Quarta eſt q: hz velocitatē in ſuo vola
tu .q: velocius volat ceteris auibus. Ita
habuit.b.io.eo ꝙ in breuiſſimo ſpatio ſcri
pture ſue infinita ꝑ tranſeat ſm ꝟtutē ⁊c.
Quinta ē q: habet nouitatē i ſuo actu
q: renouatur ne poſſit ſeneſcere. Ita hūit
b.io.eo ꝙ vetuſtatē iudeorū abiciens.ma
xime i ſuo euangelio nouitatem mādatoꝝ

amons ſtatuere viſas fuit ꝛc. Sexta eſt
q2 hēt extraritatē in ſuo effectū q2 docet vo
lare ſuos pullos: ꝛ ſup eos volitat: Jta.b.
io.eo ꝙ volitans actibus contēplationis
ſup alios ſenſum trahere conabat.
Septima ē q2 hēt in certitudinē in ſuo
tranſitu. q2 via aqle tranſeuntis de loco
ad locū eſt penitus in certa. Hāc habuit
b.io.eo ꝙ licet tranſitus eius fuerit notuſ
tñ qd factū ſit de ei9 corpe difficile ē inueni
re ꝛc. xv.a conſi9 ē de obſtaculo ſue re
xv.ↄſi. tardationis. Cū enim fuerit magis dile
ctus inter apoſtolos id ſcđm rectā rōnē
ſibi debet principatus apoſtolorū. Et tñ
nō fuit factus princeps apoſtolorū: ſed pe
trus. Ubi ē notādū ꝙ xp̄us obmiſit ei
cōferre principatum quadruplici rōne vt
patet in precedenti ſermone. ſ. dilectus ꝛc.
in. xv. cōſideratione. Sȝ ex illis q̄tuor rōi
bus accipiuntur quatuor documenta.
Quorum. Pm̄ eſt ꝙ iuuenes non ſunt
aſſumendi ad ſtatū p̄lationis q̄tūcūq3 p
fci: ꝛ in aliis ſufficiētes. Secūdū ē ꝙ p̄
lati nō debēt rōne ↄſanguinitatis inclina
ri ad dandū ecc9ia beneficia. Tertiū eſt
ꝙ illis qui ſunt ſufficienter beneficiati nō
xvi.aↄſi9 ſunt cōferenda vlteriora beneficia eo ꝙ de
bent contētari. Sextadecima conſi9 eſt ð
iudicio ſue in merſionis quia eni nolu it ꝓ
conſuli iuxta edictū imperiale obedire. vt
negaret xp̄m ꝛ a predicatione ceſſaret: iuſ
ſus ē in dolium feruētis olei mergi. ð quo nō
aduſtus ſed vnctus exiuit vt teſtaf eius ſo
lēnitas que legit ante portā latinā. Et i il
lo miraculo cōceditur coronā martirij me
ruiſſe quia meritū martirij cōſiſtit in ↄſcien
Nō. ſu mētis. ꝛ non in paſſione corpis aliogn
q inuictus occideret eēt martir. Et id q2 ſe
expoſuit ſponte morti quāuis diuino mi
raculo fuerit reſeruatus. tamē merito mar
tirij non fuit priuatus. Jntelligendū eſt
tñ ꝙ in diuina ſcriptura q̄tuor modi mar
tirij inueniuntur vt pȝ in ſermōe p̄allega
to. ſ. dilectus meus in articulo. ix. ad iſtam
xvii.ↄ ſide. xvii cōſideratio eſt de exilio ſue relega
tionis: q̄ñ fuit deportat9 in pathmos. vt
ibi vacaret diuinis reuelatōibus: vt pȝ in
apoc. per totum. Jntelligēdū ē tamē ꝙ i

ſtatu illo relegationis quatuor notabilia
circa ipſum euenerunt. Pm̄ fuit ꝙ in
illo ſtatu mirabilia ſcripſit ſcribendo libꝝ
apoc. vbi dicit. b. Jero. ꝙ ille liber tot hȝ
miſteria quot verba: vñ dīt doctores ꝙ
oia eccl'e ventura ſunt ibi ſcripta ꝛc.
Secundum fuit ꝙ in hoc ſtatu mira
biliora audiuit non .n. ſcripſit oia que au
diuit. ſȝ i mēte ſua ſignauerit vniuerſa vñ
fuit ei dictū apoc. x. ca9 ſigna q̄ locuta ſūt.
ſunt ſeptē tonitrua: ꝛ noli ſcribere ea ꝛc.
Tertiū ꝙ in hoc ſtatu eſt: q2 mirabiliſſi
ma vidit q2 vidit xp̄m ꝛ angelos ꝛ totam
celeſtem patriā illuminatā ſole diuinita
tis q̄ cernere nō potuiſſet niſi illā lucē di
uinitatis vidiſſet. Quartum ē ꝙ ipſe in
hoc ſtatu totam diuinā ſcripturā finiuit:
ita vt nō credāt aliq doctores alicui litere
apponere aliqd canoni vltra libꝝ apoc. et
pp hoc credunt beatū io. dixiſſe vltimo ca
pitulo. Siquis appoſuerit ad hec appōet
deus ſuper illū plagas ſcriptas in li9 iſto
ꝛc. Decimaoctaua cōſi9 ē de gau9 ſue re xviij. conſi.
uerſionis q̄ñ .n. rediit de inſula. tunc ſcā
fuit in epheſo magna exultatio occurren
tium ꝛ cantantium benedictus q venit in
nomine domini. Et illa letitia fuit du
plicata quando per ipſum druſiana fuit
reſuſcitata per tres horas a clamante po
pulo vnus eſt deus quē predicat io. ꝛc.
Jntelligendum eſt ꝙ poſt ſuum regreſ
ſum de exilio. perficiens curſum ſue predi
cationis tēpore longo. floruit quadruplici
genere miraculorum vt pȝ in ſermone q i
cipit dilectus ꝛc. in. xviij. conſideratione.
Decimanona conſi9 eſt. de miraculo
ſue tranſlationis q9 fuit vocat9 a xp̄o mō xix. cō ſide.
ſingulariſſimo de quo dicit beatus Jero
nimus in prologo ſup ioannē. Hic ē ioā
nes qui ſciens ſuperueniſſe diem receſſus
ſui conuocatis diſcipulis. ſ. in epheſo per
multa ſignorū experientia proponēs xp̄ȝ. de
ſcendens in defoſſū ſepulture ſue locum fa
cta orōe poſitus ē ad patres ſuos: tā extra
neus inquit a dolore mortis q̄ a corrup
tione carnis inuenitur alienus. Sed eſt
attēdendum ꝙ circa tranſlationeȝ b. io.
fuerunt quatuor mirabilia celebrata.

Quorū ſcilicet. Primū eſt de xp̄i ap
.R. paritione. q2 anteq̄ diſcipulos cōuocaret
ei apparuit xp̄s cum. xi. apoſtolis q iā oēs
erant cū xp̄o p mortē ꝛ vocauit cū di. veni
dilecte mi tp̄s eſt vt epuleris cū fratribus
tuis ad cui9 conſpectū incitata eſt aīa eius
eternorum deſide9. vñ poſtea dixit viſus tu
us concupiſcentias in me generauit eter
nas ꝛc. Secundū fuit de lucis apparitio
ne: q2 poſtq̄ in defoſſum locū deſcēdit vt
dicit iero. lux apparuit miranda. occultans
ipſius corpus ꝛ per ſpatiū triū horarū ſte
tit ꝛc. Tertiū fuit ð corporis diſpitōe: q2
poſtq̄ lux illa diſceſſit nullus mortalium:
corp9 illud ſāctiſſimū vidit vbicūq3 fuerit
tranſlatuȝ. Quartum fuit de māne ſcatu
ritione. q2 poſt diſpitōem illi9 corporis ſci
ſum ſcaturiuit māna de illa foſſa. Sȝ oc
currit dubiū vbi fuerit. b. io. tranſlatus. et
dicit ad padiſuȝ celeſtem ſicut dō. ꝛc.
xx.ↄſi. Uigeſima conſide9 eſt de argumento
ſue reuerſionis. Dīt āt aliqui ꝙ ſicut an
iudiciū ē venturus ad p̄nuntiādū xp̄i aduē
tum vnus de tempore lege nature. Ali9
de tempore lege ſcripte: vt Enoch ꝛ He
lias. ita cōuenit ꝙ veniat vnus p̄curſor ð
tempore grē. Et ad hoc nō inuenitur ſilis
b. ioā. euangeliſte q ſic fuit tranſlatus in
gratia ſicut illi in lege ſcripta ꝛ moſaica: ꝛ
naturali ꝛc. Et iſta ſententia confirmatur
quadruplici ratione ꝛ auctoritate. ſꝫ re ſu
pra in aliis ſupradictis ſermonibus vbi
iſta gratia tractatur ꝛc.
Uigeſimaprima conſideratio ē De ful
xxi.ↄſi. cimento ſue immortalitatis de qua loquēſ
b. Jeronimus ſuper ioannem dicit ꝙ hic
ioannes facta oratione poſit9 ē ad patreſ.
vt dictum eſt ſupra. Et notandum quod
ſunt. x. auctoritates in ſacra ſcriptura ꝓ
bantes eius immortalitatem. Quarum.
Prima eſt math. 16. ca. Amen dico vo
F. bis ſunt quidam de hic ſtantibus qui nō
guſtabūt mortē ꝛc. ſed conſtat qd omnes
illi q ibi erant ſunt mortui ergo ꝛc.
Secunda ē mar. 14. ca9. di. eodē domino
Amē d9 vobis ſunt q̄dam de hic ſta. qui
nō gu. mor. donſ videant regnū dei ꝛc.
Tertia eſt luc. xi. ca. di. d9 āt vobis ve
re ſūt aliq hic ſtantes q nō gu. mor. donē
videant regnum dei ꝛc.
Quarta eſt luc. vigeſimoquinto capi
tulo di. do9 Amen dico vobis ꝙ non pre
teribit gñō hec donec oia fiant. et loquiſ ð
ſignis iudicij ꝛc. Quinta ē io. xi. ca. vbi
cum dixiſſet dominus petro. ſequere me: ꝛ
petrus dixit de io. hic autē qd. dixit āt do
minus ſic cum volo manere donec veniā
Jntelligendum eſt tamen ꝙ theophi
lus in gloſa ſup ioā. ſcribit quatuor mira
bilia circa illam materiam. Primum
ē Q8. b. io. nōdum ē mortuus: ſed moritu
rus in fine mundi: q2 oē ꝙ naſcitur moriſ
Secundum eſt qd in fine mundi dȝ marti
rio coronari pro Chriſto. Tertium eſt
quod ipſe cum helia debet predicare con
tra antixp̄m.
Quartum ē qd antixp̄s illos duos occi
det in medio platee yeruſalem. ¶ Jſtis p̄
miſſis oportet vnā ð quatuor vijs eligere
Quarum.
Prima eſt ꝙ ipſe ſit in anima ꝛ corpo
re glorificatus vltimate ꝛ per conſequens
ſubito mortu9 ꝛ reſuſcitatus ſicut virgo
Maria. Secunda via ē ꝙ ipſe fuerit trāſ
latus ad paradiſum terreſtre: ſine morte
ſicut helias: ꝛ ꝙ ſit moriturus in fine mū
di cum eis. Tertia via q̄ ipſe ſit tranſla
tus ad paradiſum celeſteȝ viuus. ſed tamē
moriturus mira celeritate cū illis q ibūt
cum xp̄o obuiam in aera. Jſta tamē mors
corporis glorificati erit miraculoſa. q2 per
diuinam poteſtatē corp9 q̄cūq3 glorifica
tum pōt mori.
Quarta via eſt ꝙ ipſe ſit vltimate glo
rificatus ꝛ nunq̄ moriturus. Jſta autem
via vr: ut alias dixi nimis dura propter
xp̄m ꝛ ipſius matrem. Jdeo prima via vi
detur clarior. licet tertia ſit magis conſona
auctoritatib9 preallegatis.
Uigeſimaſecunda conſideratio eſt. De
documento ſue felicitatis: qua glorificatuſ xxij.
eſt ſublimiter ſecundum celſitudinem ſuo
rum meritorum vt ad ordinem ſeraphy
cum ſpirituum beatorum credatur eſſe aſ
ſumptus. et illud declaratur quadrupli
ci ratione.

Prima eſt. Quia xp̄s eū ſūme dilexit.
ideo vocat⁹ ē diſcipulus ille quē diligebat
ieſus ⁊ ordo ſeraphicus ē maxime a xp̄o di
lectus.q: ſibi eſt magis coniunctus.idō de/
cuit vt dilectum diſcipulum ibi collocarēt.
Scōa eſt.q:.b.ioānes xp̄z in tenſiſſime
diligebat.q: eloga de eius dilectiōe frequē
tabat.⁊c. Tertia eſt.q: ſupm̄o ordini in
eccl.militāti. reſpondet ſupremus in eccl̄ia
triumphāte.cū excellentia p̄miorꝫ ſit ſcd̄m
excellentiam meritorꝫ. Et q: ordo apoſtolo
rū fuit ſup̄mus in eccl.ierar.ideo oēs apl̄i
ad illū ordinē videnē eē aſſumpti in q̄ or/
dine iſte nō fuit d̄ minimis.vt eſt oſtenſuz.
Quarta eſt.q: multi angeli de illo ordi
ne corruerunt.⁊ ideo oꝫ vt tot electi aſſumā
tur ad illū ordinē ⁊ nō magnus numerus
electorꝫ eſt q̄ excedat vt credit.b. Jo.in p/
fectione. Et nō ſolū ad ordinē ſeraphycū
creditur fuiſſe aſſumptus.ſed ad ſupiorem
ptez illius ordinis cū de ſupiorib⁹ illius or
dinis ſpūs fuerint lapſi.⁊ intra excellentiſſi
mos ſcōs ille non in merito credat vnus.
Vñ.b. Jo.eſt de numero illorꝫ de qb⁹ dic
ſaluator ad lāz.Ubi ſuz e°.⁊ miniſter me
us ⁊ vt videat claritatē meam q̄ꝫ dedit mi/
hi pr. Jo.vi.ca. Cuius claritatis nos ptici
pes faciat ieſus xp̄s meritis beati Joannis
euāgeliſte. Qui viuit ⁊ regnat per infini/
ta ſecula ſeculorum. Amen.

¶ In feſto ſancti Joannis euangeliſte.

Ve eius: vie pulchre ⁊ oēs ſemite
illi⁹ pacifice.pūer.3.ca. In iſtis
v̄bis.b. Jo.ꝯmēdat multiplicit.
Primo auita laudabili:ibi. vie ei⁹.nā
alia via a virtute nō eſt via ſed devium.
Scōo a mūditia· in extimabili .ibi. vie
pulchre. Tertio a ſcitate mirabili.ibi.⁊
oēs ſemite illi⁹ pacifice.i.hōeſte dō accepte.
Circa primū ē notādū qd̄.b. Jo.euan.
nobis multipliciter cōmēdat.q: pluraliter
dr vie ei⁹ vie pulcre. Nā ſcd̄m vitā ſuā no
tant.xviij.ſigna pp̄ que vita eius fuit lau/
dabilis ⁊ accepta deo. Quorꝫ ſex hūit qñ
mrem dn̄i cuſtodiuit. Alia ſex tp̄e ſui exilij
Et alia ſex tēpore ſue trāſlationis. Et ſcd̄z
iſtos tres ſtatus oſtenſus fuit nobis in tri/
bus temporibus inſequentibus.

Primo tp̄e legis nature i forma arcus
gn̄.ix.ca. Arcū meū ponā in nubib⁹ ⁊ erit
ſignuz federis inter me ⁊ inter terram.
Scōo tp̄e legis ſcripture in forma colū
pne exo^i.13.ca. Columpna nubis per diem.
Tertio tp̄e legis gr̄e i forma angeli mi
rifice apparētis apoc.21.c°. Uēit ad me vn⁹
ex ſeptē angelis hn̄tis phialas plenas ſeptē
plagis nouiſſimis ⁊ locutus ē mecū dicēs
Ueni oſīdaz tibi ſponſam vxorem agni.
In p°. ſtatu fuit oſtenſus vt ſignū pcōres
confortādo. In.2°.cos ꝯſolādo: vt colūpna
protegendo. In.3°.penitentiādo ⁊ a pctīs
defendēdo. Sed quātū ad tp̄us quo.b. Jo.
mrem dn̄i cuſtodiuit ſex ſigna hūit pp̄ q̄ vi
ta ſua fuit laudabilis. ⁊ deo accepta.
Primū fuit.q: ſup pectus dn̄i in cena
recubuit.idō eccl^a.in ei⁹ honore dic. iſte eſt
Jo.qui ſupra pectus dn̄i in cena recubuit.
Scd̄m fuit.q: xp̄s ei in eadē cena ſecre/
ta ſua reuelauit.ideo dic eccleſia btūs apo
ſtolus cui reuelata ſunt ſecreta celeſtia:
Tertiū.q: v̄go electus fuit ab ip̄o. Uo
lebat.n.nubere.i.diſpoſuerat.ſꝫ xp̄s de nu/
ptijs eū extraxit ⁊ apl̄z fecit ſꝫ Jero^m ⁊ idō
ſingularē v̄ginitatē hūit. Quartū.q: pp̄
ſuā ſingularē v̄ginitatē mrēz dn̄i fuit ꝯmiſ
ſuz. Qd̄ nulli alteri apoſtolorꝫ cōceſſuz eſt
Jo.xix.ca. Dic diſcipulo ecce mr̄ tua.
Quintū.q: oēs diſcipli i paſſione dn̄i fu
gierūt p̄ter Jo.euāgeliſtā. Sꝫ dicūt aliq̄ q̄ꝫ
ꝑ tp̄e fuit ſepatus lꝫ modico tp̄e. Sex^m
eſt.q: mr̄ dn̄i ſuas neceſſitates vt filio ſuo
⁊ dicebat ⁊ oſīdebat.⁊ idō in iſtis ſignis oſt
ſus ē nobis b· Jo.in forma arcus quē oſtē
dit deus noe in ſignū pacis cū hoīe. Et no
tādūz q̄ꝫ in arcu federis ſunt q̄tuor colores
Ad denotādū q̄ꝫ cū q̄tuor generib⁹ hoīuz
pacem fecit.
Prio ē i arcu color liuidus ⁊ ſignificat
mūdos corde. Scōo ē color viridis ⁊ ſi
gnificat mites. Ter° ē color croce⁹ ⁊ ſigni
ficat hūiles. Quarto ē color rubeus ⁊ ſi/
gnificat caritatē hn̄tes. Et idō.b. Jo.i arcu
figuratū fuit coloris crocei.i.hūilis.q: hūi
liter ⁊ reuerēter v̄gini de ſeruiuit. Fuit co
loris liuidi.i.mūdi corde.q: tranqllus in
ſupplicādo ſibi. Fuit coloris viridis.i.mitis.

q: puriſſime acceptus erat ei: Fuit coloris
rubei.i.caritatiuis.q: caritatiue lamētaba
tur paſſionē xp̄i.⁊ idō q̄rētes hr̄e pacē aſpi/
ciāt arcū.i.b. Jo.de q̄ dici pōt q̄ꝫ^m ad iſtud
nō eſt inuentus ſimilis illi. Qua pp̄ recte
dicitur.vie eius: vie pulchre.
Scōo in ſtatu exilij hūit alia ſex ſigna
pp̄ que i ꝯſpectu dei tot⁹ fuit ꝯmēdabilis.
Primū.q: mirabiliter fuit fortis i ſua
pſecutiōe ⁊ patiēs.vn̄ dic actuū.v.c°. Obe
dire deo oꝫ magis q̄ꝫ hoībus. Scōꝫ.q: fu
it in fide feruēs i doliū feruētis olei miſſus
de q̄ nō aduſtus ſꝫ illeſus exiuit. Ter^m
q: in exiliū miſſus quodā die dn̄ico raptus
in ſpū futura ⁊ p̄terita ⁊ p̄ſītia de⁹ ſibi re/
uelauit. Quartū.q: multos mortuos ſu
ſcitauit. Primum de druſiana.⁊ de illo q̄
portabat ad ſepulturā. Et de illis q̄ bibe/
rūt venenū.vide i legēda ei⁹. Quito.q:
bibēs venenū nullā leſſionē aut dolorē ſen
ſit. Sextū.q: multa miracula fecit nō ſolū
ipſe ſꝫ veſtimēta ſua poſita ſup venenatos
⁊ mortuos ſtatīz ſurrexerūt pꝫ i ei⁹ legēda
Qua pp̄ ſibi cōpetit q̄ꝫ ſcribit baruch.vis
prudētie qs oſīdit illi.q̄ſi dicat ſecreta cele
ſtia quis reuelauit ei.⁊ idō.b. Jo.tp̄e legis
ſcripture mōſtratū ē i colūpna ignis filijs
iſrael trāſito mare.i.fidelib⁹ tranſito mare
vitiorꝫ. Que colūpna habuit quatuor.
¶ Primo.q: in aſpectu mirabilis.
¶ Secundo.q: in caritate ſingularis.
¶ Tertio.q: in protectione ſollicita.
¶ Quarto.q: in ſignificatione magna
Et a ſimili.b. Jo. Primo ē mirabi
lis i cōſpectu dei vn̄ ⁊ ſecretari⁹ ei⁹ fuit in
humanis actib⁹ ⁊ futura ſecreta preuidit.
Scōo i caritate fuit ſollicit⁹ p̄dicādo ābu
lādo ⁊ ſcribēdo. Tertio ſollicit⁹ i ptectōe
.ſ.nitide puritatꝫ.vn̄ ⁊ v̄go elect⁹ ē ⁊ p̄ma
ſit. Quarto ſignificatiōe.i.reputatōe ma
gn⁹ vt d̄ eo dicat eccl·xliiij.c. Nō.n. iuēt⁹
eſt ſimilis illi vt d̄ eo dic de⁹ illō. yſ.lxiiij.c.
Dedi te i lucē gētiū vt ſis ſalus mea vſqꝫ
ad extre^m terre.idō recte di.vie ei⁹ vie pl̄cre.
Ter°. i ſtatu q̄ trāſlat⁹ fuit hūit alia ſex.
Primū.q: reuelatū fuit ſibi dies ⁊ ho
ra mortis ſue: Scd̄m.q: xp̄s apparuit ſi
bi an̄ mōtē ſuā aut trāſlationē. Ter^m.q:

miſſa fuit lux de celo q̄ opperuit eū totū:⁊
cū illa credit receſiſſe ⁊ paradiſuz terreſtre
intraſſe.⁊ ibidē trāſlatū viuere ſic ponūt
aliqui dicentes qd̄ xp̄s in finali iudicio de
bet habere completum teſtimonium.
¶ Primo de lege nature enoch.
¶ Secundo de lege ſcripture heliam.
Tertio de lege gr̄e ad cōplemētū ſcd̄m
Joānē euāgliſtā. Qd̄ vr ſonare textus euā
glicus Jo.21.c. Sic eū volo māere donec ve
niā. Et hoc vr ſentire Aug. exponēs v̄bū
allegatū. Nō tn̄ aſſero ſꝫ recito qd̄ iuenio.
Quartū.q: nō ē mortu⁹ ſꝫ adhuc ē vi
uus vt ſupra tactū ē. Idō dixit xp̄s.ſic eū vo
lo manere ⁊c. Quintū.q: nō ē inuētū i ſe
pulcro ei⁹ niſi māna qd̄ ſcaturire cernitur.
Sextū ē q̄ꝫ ſepulcrū ei⁹ ⁊ māna adhuc
faciūt miracula multa ⁊ magna.⁊ idō rogat
eccl̄ia militās dicēs cū pp̄ha p̄s.66.metro
p° De⁹ miſeat nr̄i ⁊ bn̄dicat nob̄ illūinet
vultū ſuū ſup nos ⁊ miſereat nob̄. Et ſeq
tur vt cognoſcam⁹ i terrā viā tuā.i.btūz Jo.
euāgliſtā ſic ſublatū et illū imitemur i oīb⁹
gētib⁹ ſalutare tuū.ſ.xp̄z quē p̄dicauit.⁊ idō
recte ſequit .⁊ oēs ſemite illi⁹ pacifice. Hāc
magnitudinē.b. Jo.oſīdit i vna viſiōe mi
rabili.quā ipſe vidit apoc.18.c.dicens. Ui
di angelū deſcēdētē de celo hn̄tē ptātē ma
gnā ⁊ terra illūinata ē a gl̄a ei⁹: Adaptavt
noſti. Et notādū q̄ꝫ.b. Jo.pp̄ ſuā magnitu
dinē opat. Prio i lūinaria ſoli radiāti
pp̄ ſapie claritatē. Scōo iter elementa
igni ardēti pp̄ ardētiſſimā caritatē. Ter°
iter aīalia leoni rugiēti pp̄ p̄dicatiōis vtili
tatē. Quar°. iter volatilia aqle volāti
pp̄ ꝯtēplatōis ſubtilitatē. Qui° iter me
talla auro fulgēti pp̄ obie ꝓmptitudinez.
Sexto iter i aīata carbūculo lucēti pp̄
patiētie ſoliditatē. Septio iter terre na
ſcētia lilio albeſcēti pp̄ puriſſimā v̄gitatez
vt vere ſibi dicat Sapie.7.c. Cādor ē luc̄
eterne ⁊ ſpeculuz ſine macula. Bene ergo
dicitur vie eius vie pulchre. cuius pulchri
tudinem nobis tribuat xp̄s. Amen.

¶ De circūciſione domini.

Vocatū ē nomē ei⁹ ieſus luc.2.c°.
Claret q̄ꝫ iſtud euāgeliū aliō nō
ꝯtinet niſi i poſitiō noīs iſti⁹ bn̄dicti pueri

nati hodie ſunt octo dies. Ubi notãduz ꝙ noïa in ponunť ſcðm ꝓprietatẽ rei. ið diť phs.4.methaphy. Noïa ĩ ponunť reb⁹ ſʒ ſignificatões ꝛ ꝓprietatẽ illi⁹. Et ið diť ibi dẽ. Qui nõ bñ diffinit.i.nõ cognoſcit rẽ diſ finitiue nõ in ponit ei nomẽ.qꝛ nõ erit ei no tum ſi bene in poſuerit. Qua propter deus tantã gr̃az contulit rationali creature ꝛ in telligẽtiã vt noïa ſingulis reb⁹ ſʒ ei⁹ ſignifi catũ in poneret. Jð diť magr̃ ſniaꝝ li°.2.di. 13. Adã cognouit oẽs creaturas ꝛ oĩa aïa lia qbus oïb⁹ in poſuit nomẽ gñ.2.c. O ẽ .n. ꝙ vocauit adã ipʒ ẽ nom̃ ei⁹. appellauit qʒ adã noïbus ſuis cũcta aïantia vniuerſa volatilia celi ꝛ oẽſ beſtias terre. vnde phs p° methaphy. Nouina ĩ poſita ſunt conue niẽtia reb⁹ diffinĩẽdis nã claret ĩ noïb⁹ coĩ bus ꝛ generalib⁹ Jð hõ vocať rõnalis. qꝛ ſolus iter cetera aïantia viť rõne phs. vij. Polithicoꝝ nullũ aïal viť rõne niſi hõ. Ouidius ĩ pn° primi libri. Terra feras ce pit volucres hiſtabilis acꝫ ſancti⁹ his aïa mẽtiſqʒ capati⁹ alte. Claret ĩ noïe ceſaris. Qui vocatus ẽ ceſar. qꝛ ceſus fuit deuentre mr̃is. Uel qꝛ interfecit vndecies cẽtena mi lia de inimicis ſuis iperio ſuo. vñ ceteri im patores vocati ſũt ceſares. pʒ p Aug. ð ci. li. xviij. c. 2. Et octauianus vocat⁹ ẽ Aug. qꝛ multũ auxit impiũ ſuos inimicos debel lãdo Uñ ceteri impatores vocati ſũt augu ſti pʒ Aug. ð ci. li. 5. c. 21. Pʒ ẽt in petro. Qui dict⁹ ẽ a petra Math. xvj. ca. Tu es petrus ꝛ ſup hãc petrã hedificabo eccliam meã. Et qꝛ de⁹ pr̃ vidit ab eterno qð fili⁹ ſuus ꝛ nõ ali⁹ debuit redimere populũ ſuũ Jð in tpali eius natiuitate ꝓuidit eidẽ de noïe in ponẽdo ſm ꝓprietatẽ ꝛ effectũ rei. Nã ieſus ſaluator iterptať. Et hoc ẽ ꝙ diť euãgliſta. vocatũ eſt nomẽ ei⁹ ieſus. Hec aũt noïs ĩ poſitio fiebat Jn circũciſione q̃ in ve. teſtõ figurã gerebat noue legiſ baptiſ mi. Et ið circa hãc circũciſionem tria ſunt videnda. Primũ tpis quãtitaſ ꝛ con gruẽtia ibi. poſt ꝙ con. ſũt. Scðʒ circũ ciſiõis qditas ꝛ eẽntia ibi vt cir. p. Ter⁹ noïs in poſiti dignitas ꝛ magnificẽtia. ibi vocatũ ẽ nomẽ ei⁹ ieſus ab angelo. ꝛc.

Circa primũ notãdũ qð .8. die a natiui tate puer circũcidẽbať ꝛ ĥ aſſi q̃druplici rõ ne. Primã ponit Rabi Moyſes q fuit magnus phs ꝛ theologus. ſʒ iudeus. dicẽs qð citra octauã diẽ ẽ tãte teneritudinis ꝙ tãgere eũ eẽt piculũ mortis. Et ið differe bãt vſqʒ ad octauũ diẽ. Scðaʒ põit vgo de ſancto vic. Et habetur. iiij. ſniaruʒ di. p. dicẽs ꝙ octaua dies figurat diẽ reſurrecti onis q erit poſt vitã pñtẽ. q̃ currit ꝛ fluit ĩ ſeptẽ dieb⁹ ſeptimane. pficiẽdo ſeptẽ etates Et in octaua pficiť. viij. etas in q̃ poſt re ſurrectionẽ dabiť gl̃ia. Tertia ſumiť ex di ctis ſcðꝝ. Qui dicũt qð iſti. viij. dies ſigni ficãt. viij. fruct⁹ quos aïa btã hẽbit in pñia.

Primus erit vita ſine morte.

Scðus ſalus ſine timore.

Terti⁹ ſatietas ſine faſtidio

Quartus ſecuritas ſine dubitatione.

Quintus habundantia ſine carentia.

Sextus pax ſine guerra.

Septimus honor ſine inuidia.

Octau⁹ gl̃ia ſine fine. Qui fruct⁹ nũe rant ab Aug. de ci. li°. 22. ca. vltio. Quarta eſt ſpũalis. Qꝛ iſti. viij. Dies ſignificãt. 8. Gradus in penitentia.

Primus cognitio peccati:

Secundus pudor euiſdem:

Tertius propoſitum dimittendi

Quartus timor iudicij.

Quintus contritio.

Sextus confeſſio:

Septimus ſatiſfatio.

Octauus ĩ fuſſio gratie ꝛ doni ſpũalis.

Circa ſcðm pncipale notãdũ ẽ. Quid ẽ circũciſio. Dr̃ ꝙ ẽ cauteriũ ĩ carne factũ vñ cognoſciť popul⁹ circũciſus a nõ circũciſo ꝛ nõ ĩ primiť ĩ aïa ſʒ ĩ carne. vñ q̃tuor di ſcutiũtur. Primũ qd ẽ caracter. ꝛ dr̃ ꝙ ẽ figura ſpũalis qua diſtigniť baptizat⁹ a ñ baptizato. vñ dr̃ ſignaculũ q̃ figura ĩ pmiť ĩ aïa ĩ vocato noïe altiſſime trinitaţ ĩ ſacro baptiſmi ſcã. Scðʒ ꝙ baptiſm⁹ ſucceſſit circũciſiõi duab⁹ de cauſis. Prĩo. qꝛ ma ior dať gr̃a ĩ baptiſmo quã ĩ circũciſiõe. qꝛ in baptiſmo abluiť hõ ab oï culpa ꝛ pena Circũciſio ṽo nõ abſoluebat ab oï pena.

Scðo. qꝛ baptiſm⁹ ẽ color. qꝛ vtriuſqꝫ ſe xus. ſʒ circũciſio erat tm̃ maris ꝛ nõ femie.

Tertio ꝙ circũciſio ꝯfert gr̃az ſʒ nõ oẽz. qꝛ gr̃a hʒ multos effect⁹. Primuſ. ẽ expel lere pctm̃ ꝛ tũc dr̃ ṗuatiuus. ꝛ tũc dr̃ circũ ciſionẽ ꝯferre gr̃az ṗuatõis. ſ. pcti originaliſ. Scðs ẽ effect⁹ poſitiu⁹ vt faciť aïaʒ digna vita eterna. Tertius ẽ pdõte aliciẽ ad opa miſericordie meritoria. Et q̃tũ ad iſta duo ꝛ ſimilia circũciſio ñ ꝯfert gr̃az. Quartũ. qꝛ circũciſio fuit ĩ ſtituta pp ſex. Primũ vt circũciſio exterior eẽt ſignũ iteriorꝭ ꝙ fit p gr̃az. Scðʒ vt popul⁹ iudeoꝝ cognoſcereť a populo gẽtili. Tertiũ vt ſic circũciſio fie bat ĩ mẽbris in q̃ viget luxuria ita popul⁹ cir. ĩcideret ſe iteri⁹ auitio luxurie ꝛ mũda ret. Quartũ pp ſacrʒ fiebat. n. circũci⁹ .8. die cultro lapideo ĩ ſignũ ꝙ p xp̃ʒ q ẽ ṽa petra circũcidemur ab oï culpa ꝛ pena iu gñrali reſurrectiõe q̃ fiet ĩ octaua. Etate. ſ. gl̃ie. Qui⁹ ẽ vt eẽt remediũ ꝯ origiale pctm̃ Sextũ vt p obiã mãdati placeat dõ p cui⁹ ṗuaricationẽ ipe adã diſplicuerat. Eſt etiã nõdũ ꝙ circũciſio ẽ ſacrʒ veteris legis ñ ꝙ fuerit ĩ ſtituta ĩ lege. qꝛ añ dationẽ legis p̃cepta fuit habrae: ſʒ. qꝛ currebat tpe legis. Et cũ lege ceſſauit. Nec fuit ſupflua tũc cir cũciſio. qꝛ efficati⁹ mũdabat quã diu fides Sʒ fides nũc ĩ baptiſmo ſufficit ad delẽdũ origiale pctm̃. Alia dať diffinicio ꝙ circũ ciſio ẽ ĩ ciſio mbri q̃ vir a muliere diſcerniť ſʒ duplex eſt circũciſio ſʒ hugo. de ſcõ vic. li. p°. de ſacris. parte. 12. c. 2. ſ. corporalis. ꝛ ſpũalis. Circa corporalẽ ẽ notãdũ ꝙ lex ẽ triplex. ſ. nãe: ſcripture. ꝛ gr̃e. Et in q̃lʒ de⁹ ordinauit ꝛ dedit remediũ ꝯ origiale pctm̃ Ut ex dono dei ꝛ gr̃a poſſent hoïes puenĩ re aduitã eternã. Nã p° in lege nãe fuerũt ordinata aliq̃ ſacrificia q̃ fuerũt a deo ſcis pluribus in ſpirata. pʒ. gñ. 4. ca. Abel dõ offerebat de primogenitis gregis ſui, etiaʒ noe poſt diluuiũ vt egreſſus fuit de archa hedificauit altare dñõ in q̃ ſacrificia obtu lit de aïantibus mũdis. pʒ gñ. viij. c.

Scðo ĩ lege ſcripture fuit data circũciſio habrae ꝛ populo ſuo ꝓ maſculis ꝛ decima tio ꝓ feminis pʒ gñ. 17. c. Tertio in lege gr̃e dat⁹ ẽ baptiſm⁹ q ẽ maioris ṽtutis ꝛ efficatie quã aliqð aliud remedius. Et q̃m̃ circũciſio euacuabat pctm̃ originale ꝛ gr̃az in fundebat ĩ lege ſcripta ſic nũc baptiſmuſ in lege gr̃e. tñ baptiſm⁹ multũ virtuoſius ꝛ efficatius opať. Qꝛ p° vt di. it magr̃. li. 4. d. p°. c. v. Et cũ eo ceteri doctores theo Circũciſio nõ apiebat ianuam pađiſi ſicut baptiſmus marci vltimo. ca. Qui credi derit ꝛ baptizat⁹ fuerit ſalu⁹ erit. Scðo cir cũciſio lʒ pctm̃ origiale euacuauerit. ꝛ gr̃az iu funderit non tñ ſe extẽdebat ad opa me ritoria ſic baptiſmus. Tertio moriẽs cir cunciſus nõ ſtatiʒ volabat ad vitã eternã: ſed ad ſinũ habrae. i. ad quietẽ ſcðꝝ pr̃um: Sed moriẽs baptizatus: ſtatiʒ volabat ad vitã eternã. Solũ in vno cõueniebãt circũ ciſio ꝛ baptiſmus ꝛ cõueniũt. ſ. qꝛ ſic nou baptizatus vadit ad in fernũ. Jta non cir cũciſus ibat ad infernuʒ ꝛ eꝯ pʒ. 3° ſniaꝝ. d. 13°. Et li. 4. d. p. Sʒ q̃ritur hic. Si circũ ciſio ꝛ baptiſmus pctm̃ tollunt ꝛ remedia recte ſunt ꝯ pctm̃ ꝛ ꝯferũt gr̃az. q̃re xp̃s vo luit baptizari ꝛ prius circũcidi. Qꝛ ne duʒ ꝙ pctm̃ hũit. ſʒ qꝛ fuit plenus gr̃a ab inſtã ti ſue cõceptionis. Nõ debuit ergo circũci di neqʒ baptizari. Et dr̃ ꝙ xp̃s voluit ba ptizari ꝛ circũcidi pp quatuor. Primo vt videatur verã carnẽ aſſumpſiſſe. qꝛ ſps car nẽ ꝛ oſſa nõ hñt luc. xxiiij. Et hoc ꝯ valen tinũ dicentẽ ꝙ xp̃s corpus ſuũ de celo tulit Et ꝯ appolinariũ dicentem corpus xp̄i fo re cõſbalem diuitati ꝙ falſuʒ eſt Quia di uinitas non habet corpus neqʒ ſanguinẽ.

Secundo vt approbaret circunciſionẽ eſſe bonam ſicut a deo inſtitutam.

Tertio vt oñderet ſe eẽ ð gñere habrae:

Quarto vt oſtenderet ꝙ non venerat legem ſoluere ſed ad implere Math. v. ca.

Circa circumciſionem vero ſpiritualem eſt notandum ꝙ cum homo conſtet ex du plici ſubſtantia corpore ꝛ anima intellecti ua oportet ꝙ quelibet pars circũcidatur. Et ſicut caro circumcidebatur in veteri le ge ad auferendũ p̃ccatuʒ originale ꝛ mor tem ſic oportet vt circũcidamur corcia ad aufferendum peccatum veniale ꝛ mortale Jdeo dicit xp̃s Math. xv. ca. De corde exe unt cogitationes male. homi° adulteria: fornicationes furta falſa teſtimonia blaſſe mie. Et iſta oportet ſpiritualiter circũcidi

iuxta illō apoſtoli iſi.19.ca° Multi ſe ca
ſtrauerunt pp regnū celorum. Et notādū
ꝙ xp̄s ſanguinē effudit quīqȝ ꝓ hūano
generi. Primo ſanguinē effudit ī circūci
ſione ꝓ inocētibus ⁊ pueris: Ipſe innocēſ
⁊ īfantulus. Secūdo ī orōe ꝓpſecutis mā
tiribus: ipſe verus martir. Tertio ī flagel
latōe ꝓ confeſſoribus: ipſe verus cōfeſſor.
Quarto in pa°ne ꝓ oībus redimendis
ipſe verus redēptor. Quinto in lateris a
pitione ꝓ oīum ſacroꝝ roboratōe ipſe ſa
cramentorū inſtitutor vt ꝯficeꝛ qd̄ p̄dixit
in actib⁹ apoſtoloꝝ opȝ īpleri ſcripturas.
Circa tertium pricipale. notādū ꝙ digni
tas ⁊ magnificē tia hui⁹ nois yħu ē altiſ
ſima de qua dicit petrus actuȝ quarto ca°
Notū ſit oībus: q̄ꝛ ī noīe yħu xp̄i nazare
ni quē vos crucifixiſtis in hoc iſte aſtat co
ram vobis ſanus. Et notādū ꝙ quator
fuerunt vt legiꝛ noīati iſto altiſſimo noīe.
Primū fuit ieſus anante filius: vir plebe
us ⁊ ruralis d̄ quo dicit Ioſephus.xx°.an
tiquitatum ⁊ de bello iudaico: Et beatus
Ambroſius memorat in ſuo cōpēdio con
tra ioſephū. Qui p̄dixit futurū excidiū ie
ruſalē ⁊ populi ꝑ quadriēnium ante. Et
poſt triēnium ab inceptione guerre ī illa ꝑ
te muri ciuitatis ꝑ quā romani intrauerāt
ierusalē a fundibularijs mortuus occubu
it. Qui ex euētu fuit verus vaticinator.
Secundus fuit yħs naue. Qui alio no
mine dicitur ioſue ſucceſſor Moyſi q̄ fuit
magnus p̄liator: Cuius p̄cib⁹ legiꝛ ſol tar
daſſe curſuȝ ſuū ꝑ ſpaciū vnius diei: patȝ
ioſue.10.ca°. de quo diciꝛ eccleſia.xlvj.ca°
Fortis ī bello ieſus naue ſucceſſor moyſi ī
ꝓphetis q̄ fuit magnus ſ̄m nomen ſuuȝ
maximus in ſalute electorū dei īpugnare
in ſurgentes hoſtes vt conſequereꝛ heri
ditatem iſrael. Qui ex occurſu fuit fortis p̄
liator. Tertius fuit ieſus filius ioſedech
qui fuit ſūmus ſacerdos antiq̄ legis ⁊ pro
populo deuotus orator. Zach.3 ca. oſtēdit
mihi ſacerdotē magnū ieſū ſtātem corā an
gelo dn̄i ⁊ ſatan ſtabat adextris eius vt ad
uerſareꝛ ei. ſ. in oratione. Idē.vj.ca. facies
coronā ⁊ pones in capite ieſu filij ioſedech
ſacerdotis magni ⁊ loqueris ad eos dicēs
hec dicit dn̄s exercituū. Ecce vir oriēs no
mē eius qui in dignitate fuit dign⁹ orator.
Quartus fuit ieſus q̄ vocaꝛ xp̄us hodie
circūciſus qui ex effectu cognoſciꝛ ver⁹ re
demptor dei ⁊ hoīum dignus mediator.
Cuius mediationis ⁊c̄. amē

De ſancto gregorio vel alio doctore.

Idi q̄ꝛ tantū p̄cederet ſapia ſtul
tiam quātū differt lux a tenebriſ
eccl̄i.8o. Quia ſecūdū doctrinā
b. pauli ad Ro.12. Sic ī vno cor
pore multa mēbra habemuſ oīa āt mēbra
nō eundē actū h̄nt. Ita multi vnū corpus
ſum⁹ in xp̄o ſinguli aūt alter alterius mē
bra. habenteſ aūt donationes (ſecūdū gra
tiam que data eſt nobis) differentes ſiue
prophetiam ſecūdū rōnem fidei ſiue mini
ſterium ī miniſtrādo ſiue q̄ docet in doctrīa
Ex q̄bus v̄bis colligitur qd̄ ſicut in corpo
re xp̄i vero fuerunt membra corporalia di
ſtincta ad diuerſa miſteria ⁊ officia ordina
ta. Ita ī corpore xp̄i miſtico ꝙ eſt eccl̄ia mi
litās ſunt diuerſa mēbra ſpūalia ad diuer
ſa miſteria ⁊ officia ordiata. et q̄ꝛ ī corpore
xp̄i vero ſicut in alijs corporib⁹ oculi e
rāt ductores ⁊ directiui aliorū mēbrorum
idcirco doctores militantis eccleſie qui fue
rūt ⁊ ſunt duces directiui populi chriſtia
ni in corpore xp̄i miſtico recte tenent locū
oculorum. Et ideo cuilibet iſtorum appro
priari pōt tħa propoſitum vt dicat: vidi
quia tantum ⁊c̄. Eſt tamen notanduȝ ꝙ
cum quatuor ſint doctores principales ec
cleſie ſcilicet gregorius ambroſius: Augu
ſtinus: Ieronimus. et quatuor ſunt ſenſus
quibus exponitur ſacra ſcriptura ſcilicet
yſtoricus: vel līalis. Allegoricus vel mo
ralis: Anagogicus vel figuralis: et tropo
logicus vel intellectualis: ſicut dicit Au
guſtinus ſup gn̄. ad līam circa principiuȝ:
Senſus iſtoricus appropriatur beato ie
ronymo: Allegoricus Ambroſio: Ana
gogicus auguſtino: et tropologicuſ grego
rio: et q̄ꝛ per ſenſū tropologicū diſtingui
m⁹ inter prudētiā ⁊ ſtultitiā: ideo poſſum⁹
v̄ba ꝓpoſita. b. greg. appropriari: vt dicit
vidi q̄ꝛ tm̄. et ſcđȝ hoc doctrīa. b. gregorij
dupliciter commendatur:

Primo q̄dē vt veritatis oſtēſiua ꝑ ſa
piētiā ⁊ lucē ibi vidi. q̄ꝛ tm̄. p̄. ſa. ſtul.
Scđo vt falſitatis expulſiua ꝑ ſtultitiā
⁊ tenebrā: ibi ꝙ᷑ differt lux ate. Sic. n. lux
dirigit ⁊ regulat corporalē oculū ita ſapia
dirigit ⁊ regulat itellectū. Et ſicut tenebre
impediūt ⁊ obnubilant hoīs greſſum. Ita
ſtultitia impedit ⁊ obfuſcat ciuilē ꝓgreſſuȝ
vt ꝓ hiſ dicaꝛ qd̄ ſeq̄ꝛ iuxta thema. Sapiē
tis oculi in capite ei⁹ ſtult⁹ ī tenebris ābu
lat. dicē ḡ. b. g. vidi. q̄ꝛ tm̄ differt. circa ꝙ.
¶ Pri̊o vidēdū q̄ ſūt ſigna hoīs ſapieng.
¶ Secundo que ſunt ſigna hoīs ſtulti.
Circa primū occurrūt.12. ꝯſiderōnes q̄
bus hō cōuinciꝛ eē ſapiēs Accipiēdo hic
ſapiaȝ largo mō ſic accipit dīna ſcriptura
in libris ſapientialibus. Prima matu
ritas moderata in geſtibuſ. q̄ꝛ opa ſapieng
elicimus ſcđm rectā rōnem. ⁊ ad rōnē ꝑti
net moderationē ⁊ modū. ſ. regulādo exte
riores paſſiōes ⁊ opationes. que modera
tio maxime cōgnoſciꝛ in vultu p°. vulgo
dī. in facie hoīs ſecreta volūtas oſtēditur
eccl.8.ca. Sapia hoīs lucet in vultu eius.
Scđa grauitas ī morib⁹. q̄ꝛ hoīes ſapiē
tes cū diſcretōe incedūt ī diuinis ⁊ exercēt
ſuas opatiōes eccl.xix. Amictus corporis
⁊ riſus dentiū ⁊ in greſſus enūciat de illo
. ſ. ꝙ nō ſunt p̄cipites. Et in dīna ſcriptura
duplex ſignū hēᷣur. Primum. q̄ꝛ in lege.
vbi datur p̄ceptū deutero.22. Non arabis
cū boue ſimul ⁊ aſino Dicūt coīter docto
res ꝓhibitā eē copulam ſapiētis ⁊ ſtulti.
Quia bos pp ſuā grauitatem deſignat ſa
piētiā. Et aſinus pp ſuā ſtoliditatē ſignifi
cat ſtultitiā. Scđm q̄ꝛ in no. teſtō p° cor.ix.
Apoſtolus docet remanendū eſſe hoīeȝ ſa
piētem in doctrina laborantē. Et inducit
illud Moyſi deutero.25. Nō alligabis os
boui triturāti. Iō dicit fact⁹ ſuȝ infirmis
infirm⁹ vt ī firmos lucrifacerē. ⁊ oīb⁹ oīa
factus ſū. vt oēs facerē ſaluos ⁊. q̄ꝛ boſ pp
ſuā grauitatē ſignificat ſapientem dicitur
ezechiel.10. Vidi ⁊ ecce quatuor rote. Et ī
fra quatuor autem facies habebat. Et faci
ēs vna: facies cherub. Et facies ſecunda
facies hominis. Et in tertio facies leonis.
Et in quarto facies aquile. ita ꝙ cherub
accipiꝛ ibi ꝓ boue ſicꝫ pȝ ezechiel. p° facies
hoīs ⁊ facies leonis a dextris ipſoꝝ. facies
aūt bouis aſiniſtris ipoꝝ quatuor. Et ſcđȝ
dionyſiū li°. de angelica ierarchia. Cherub
interpretaꝛ plenitudo ſcīe. In ḡ grauitate ḡ°.
bouis recte ſapientia denotatur.
Tertia ſenſualitas naturalis vel paſſio
q̄etata. Q̄ꝛ hoīes q̄ſi ſunt ſtabiles in ꝓpoſi
to indicanꝛ ſapiētes cui⁹ ſignū ē q̄ꝛ ꝓpoſi
tū coꝝ firmaꝛ a recta rōne ſcđm quā regu
lanꝛ. Et q̄ꝛ regula recte rōnis nō ē mutabi
lis iō de facili nō mutanꝛ ⁊ ſunt duo teſti
monia propphetarum ad propoſitum.
Primū q̄ꝛ ī naliſ⁹ dī ꝙ aīa ſedēdo ⁊
quieſcēdo fit prudens. Nā prudētes q̄etas
habēt opationes. Scđm q̄ꝛ dī ī moralib⁹
ꝙ ſapiēs eſt ad modū tetragoniſſimi. ſ. cor
poris quadrati. Q̄ꝛ ſtabilius ſtat ī loco ſuo
⁊ difficilius inde mouetur eccl.xxvij. Hō
ſctūs in ſapia manet ſicut ſol. Quia ſic ſol
ſemper vniformiter lucet quātum eſt ex ſe
ita homo ſapiens vniformiter conuerſa
tur. Quia regulaꝛ a ratione. Et vniformi
tas idem eſt ꝙ regularitas.
Quarta triſtitia māifeſtata. q̄ꝛ hoīes ſa
piētes raro letitiā pretendūt in faciē. Et iō
licet legamus xp̄m fleuiſſe ⁊ triſtitiā oſten
diſſe nunq̄ tamen legimus ipuȝ rixiſſe vel
ſenſibilē letitiā oſtēdiſſe. Et ſunt due rōes
Prima ē Aug. li°. xiiij. de ci. dei Triſtitia
eſt de reb⁹ hijs q̄ nobis nolētibus accidūt
tā mala q̄ bona ī hoc mundo ⁊ oīa mala
ſunt a ſapiente nolita. Et iō coīter conco
mitatur triſtitia. Scđa eſt. q̄ꝛ hō ſapiens
coīter ē ad interiora itētuſ de q̄b⁹ ē ſapia
Et iō nō pōt eē ad exteriora in tētus vt in
trinſece delecteꝛ in eis. Q̄ꝛ ſic experiētia do
cet potētie ſe in pediūt in ſuis oppoſitioni
bus. Iō dicit ſapiens eccl. vij. Cor ſapien
tū vbi triſtitia eſt. ⁊ cor ſtultoꝝ vbi letitia.
Quinta cōſciliatio ſollicita. q̄ꝛ cū ī acti
bus hūanis ſint multe aduerſitates ⁊ ꝯtrie
tates ex q̄bus difficile ē cognoſcere q̄d agē
dū neceſſe eſt multa ꝑſcrutari cōſilia. ſicut
dicit dauid ſalamōi tertij regū.2. vt intelli
gas vniuerſa q̄ facis ⁊ quocūqȝ te verteris
Quia ſapia eſt habitus actuū humanorum
ꝯſideratiuus vt accipiꝛ hic ꝓuerbioꝝ.14.

Callidi ē ītelligere viā ſuā. Et accipit hic
Sexta callid⁹ p̄ut diſtīguit ꝯ ſtultū. p̄vo ſapiēte.
Sexta. conſultatio exq̄ſita. Nullus pōt
p ſe ipſum ſolum recipe ad oia. Qꝛ intelle
ctus noſter habet virtutem limitatā. ꝛ qꝛ
in agibilibus ſunt multa particularia con
ſideranda. Ideo neceſſariuȝ eſt vt in ardu
is apluribus conſilium habere prouerbio
rum. xº. Conſilium cuſtodiet te ꝛ pruden-
tia ſeruabit te. Et idem ca. xj. Ubi non eſt
gubernatoꝛ populus corruet ſalus autem
vbi multa conſilia. Idem ca. xv. Diſſipan
tur cogitationes vbi non eſt conſilium. vbi
vero ſunt plures conſiliarij confirmantur
ſed requirere conſilium tantum nō ſufficit
ſapienti niſi ſequantur duo actus. Prius
conſilij perfecta auditio. Quia multi non
audiunt quod non delectat p̄uerbiorum.
xij. Qui ſapiens eſt audit conſilia. Scōs
conſilij perfecta executio. Quia multi audi
unt ſed minime ad implent prouerbioꝝ.
13. Qui agunt cuncta cum conſilio regūtur
ſapia. Et infra. Qui cuȝ ſapientibus gra-
ditur ſapiens erit
ſeptia Septima. p̄uidētia āticipata qꝛ ad pru
dentē nō ſolū ſpectat recoꝛdari preterita ꝛ
oꝛdinare p̄ſentia: verū ēt p̄uidere futura ſi
cut fecit deus qui eſt fons ſapie dicēte apo
ſtolo eph. pº. Elegit nos ante mundi con-
ſtitutionem vt eſſemus ſci ꝛ in maculati in
conſpectu eius. Ro. viij. Preſciuit ꝛ pre-
deſtinauit cōfoꝛmes fieri ymaginis filij ſui
Nam ante mundi conſtitutionem oꝛdina-
uit oia fienda. Et ſunt due rationes.
Prima. qꝛ ſecundum Grego. ſuper luc.
Minus iacula feriunt que preuidentur ꝛ
nos. tollerabilius mundi mala ſuſcipimus
ſi contra hec per prouidentie clipeum mu-
nimur. Criſoſtom⁹ ſuper Mathe. Tribu
latio cum ſuperuenerit expectantibus no-
bis leuioꝛ inuenitur q̄ ipſa futura ſi repen
tina veniſſet. Secunda ratio eſt. Quia
ſicut contra mala que pre conſideramus
ponimus ip̄edimēta ne eueniant ita ad bo
na q̄ p̄ cōſideramus optinēda p̄ponim⁹ ad
iutoꝛia vt p̄ſpera ſuccedāt ſm̄ parabolam
ſaluatoꝛis luc. 14. Quis ex vobis volens
turrim hedificare non prius ſedens compu
tat ſumptus qui neceſſarij ſunt ad perficiē
dū. Aut quis rex iturus committere bellum
aduerſus alium regem ꝛ non ſedens pri-
us computat ſi poſſet cum decem milibus
occurrere ei qui cum viginti milibus ve-
nit ad ſe. Et hoc quantum de prouidentia
circa bonum ꝛ circa malum. Et ideo ocu
li poſiti ſunt in ſupꝛema parte hominis ſci
licet in capite. ſ. vt per eos longe ante ſe
cernant. Quanto enim potentia viſi-
ua eſt altioꝛ tanto magis in longum pro-
tenditur. Et ita homo quanto ſapientioꝛ
tanto habet longioꝛem prouidentiam ad
futura remota.
Octaua eſt humilitas radicata. Radix octaua
humilitatis eſt ſe ipſum cognoſcere. vul-
go dicitur q̄ ſuperbus ſe non congnoſcit.
Et quia ſapiens ſe cognoſcit non ſuper-
bit prouer. xij. Ubi fuerit ſuperbia ibi erit
ꝛ contumelia. Ubi autem humilitas ibi ꝛ
ſapientia. Et cōfirmatur pº. quia ſuperbia
procedit ex falſa extimatione proprie iactā
tie. Scdo ex extimatiōe aliene ſubiacētie.
Nona. locutio oꝛdinata. oꝛdinata enim nona
loquutio ꝛ regulata regulatam ꝛ oꝛdina
tam mentem ſignificat. quia ſecundum phi
loſophū pº per Iermias voces ſunt ſigna
earum que ſunt in anima paſſionum note
ꝛ ad hoc ſunt ſermones inuenti vt preſto
fiant mutuo voluntatis inditia prouerbio
rum. xvj. Coꝛ ſapientis erudiet os eius. ꝛ
labijs illius addet gratiam ex regulatione
coꝛdis regulatur os. Et confirmatur pº.
per ſapientem prouerbioꝛum. 10. In labijs
ſapientis inuenitur ſapiētia ꝛ virga in doꝛ
ſo eius qui indiget coꝛde. Secundo per
eundē prouer. xv. Labia ſapientū diſſemi-
nabit ſciam coꝛ ſtultoꝝ diſſimile erit.
Decima. taciturnitas moderata coīter decima
ſapiētes paꝝ loquūtur. ꝛ ſunt due ratiōes
Prima qꝛ ſapiens non operat̄ niſi cum
deliberatione rationis. ꝛ in multiloquio nō
pōt eē deliberatio prouer. xvij. Qui mode
ratur ſermones ſuos doctus ꝛ prudens eſt
ꝛ pretioſi ſpiritus vir eruditus. ꝛ ſequit̄.
Stultus quoque ſi tacuerit ſapiens repu
tabitur. ꝛ ſi compreſſerit labia ſua intelli-
gens. Secunda quia ſapiens eſt intentus

ad internas conſiderationes ꝛ ideo raro
ad extra ſermones producūt prouerbio. xj.
Uir prudens tacebit.
vnde. Undecima. clauſa cuſtodia. Sapiens
ſeruat in coꝛde ideo dicit propheta yſaias.
xxiiij ca. Secretum meū mihi. ꝛ ſunt due
rationes. Prima. qꝛ ſapiens nouit q̄ in
ſcrutabile ſit coꝛ hoīs. ꝛ ideo dubitat vtꝝ
ſecretū ſit quod alicui reuelauerit. michee.
vij. Nolite credere amico: ꝛ noli confide-
re te i duce. Ab ea que doꝛmit in ſinu tuo
cuſtodi clauſtra oꝛis tui. Secunda. quia il
la que habet homo in eius poteſtate ſunt
ad manifeſtandū. ꝛ ex quo ſemel p̄tulerit
impoſſibile eſt reuocare prouer. 12. ca. Ho-
mo verſutus. i. aſtutus celat ſcientiam. ꝛ p
tali clauſura dicitur prouerbioꝛum. x. Sa-
pientes abſcondūt ſciam.
duode. Duodecima. diſſimulatio oculta. qꝛ ſa
piens diſſimulat de iniurijs factis. iō dicit̄
p̄. Re. 10. Filij belial dixerūt: nū ſaluare po
terit iſte ꝛ deſpexerūt eum. i. ſaulem ꝛ non
detulerunt ei munera. ille vero diſſimula-
bat ſe audire ꝛ fuit ſapientiſſimus p̄uer. xij.
Qui diſſimulat iniurias callidus eſt.
tertia decima Tertiadecima. patientia de in iuria equa
nimiter tollerata ſapiēs eſt patiēs. Math.
v. Beati mites q̄m ipſi poſſidebunt terrā.
Et ibidem bti pacifici q̄m filij dei vocabū
tur. ꝛ rō eſt duplex. Prima. qꝛ ſapiēs no
uit. qꝛ ex in pacientia ſecunt̄ duo mala vnū
in terius. Aliud exterius. Exterius. ſ. affli
ctionem in appetitu ſenſitiuo. ꝛ interius in
intellectiuo. ſ. turbationeȝ mentis. Sapiēs
vero licet exterius affligatur non tñ inte-
rius. Quia voluntas eius talia mala eq̄-
nimiter poꝛtat p̄uer. 16. Melioꝛ eſt patiēs
viro foꝛti ꝛ qui dn̄atur aīo ſuo expugnato
re vrbium. Scda rō. qꝛ ſapiēti notū eſt q̄
melius ē pati vnū malū q̄ plura. Nō au
tem in patiens incitatur ad rep̄ēdendū ma
lum pro malo ꝛ tunc foꝛtius incitat aduer
ſarium ad iterandum malum pº illatum.
p̄uer. 14. In paciens operabitur ſtultitiā.
Quia in patiens eſt q̄ſi demens ꝛ ſtultus.
prouer. ſupra. qui patiens eſt multa guber
natur ſapientia. et qui in patiens eſt exal-
tabit iuſtitiam ſuā ꝛ hoc de ſignis ſapiētie.
Circa ſecundum eſt videre etiam trede
cim ſigna ſtultitie ex quibus conuincitur
aliquem eſſe fatuum. D
Primū eſt mutabilitas variata quā-
do homo variat̄ a propoſito ſtatim argui
tur ſtultus ꝛ fatuus eccl. 27. Stultus vt
luna mutat̄. ꝛ ē rō duplex. Pria. qꝛ tales
regulant̄ ꝛ mouent̄ admodū aſtroꝝ erati-
coꝝ q̄ nō mouent̄ p ſapiam q̄ eſt regulatiua
actuū hūanoꝝ. Scda. qꝛ ſic variant̄
pariȝ diuerſimode de reb⁹ hūanis oppinā
tur paſſim. ꝛ tales non ſunt firmi in ratio-
ne ſicut illos non dicimus firmos in ſcien-
tia qui quotidie mutant oppiniones.
Scdȝ ē nimia leticia. Et ē rō. qꝛ letitia
exterioꝛ de qua ſermo ē p̄uenit ex ītēt one
animi ad bona ſenſibilia exterioꝛa. Et ideo
multū letus nō pōt eē attētus circa īterioꝛa
in q̄bus ꝯſiſtit ſapia eccl. vij. Coꝛ ſtultoꝝ
vbi letitia. Et confirmatur dupliciter.
Primo qꝛ talē ꝯſequitur triſtitia p̄uer. 14.
Riſus doloꝛe miſcebit̄. ꝛ extrema gaudij
luctus occupat. Scdo qꝛ talis letitia nō
ē de bono exiſtēte ſȝ a parēte ꝛ p ꝯñs fallē
te eccl. 2. Riſuȝ dputaui erroꝛē ꝛ gaudio di
xi qd fruſtra d cepis. Sȝ querit̄. q̄re hoīes
magis ridēt de his q̄ ptinent ad ſtultitiaȝ
q̄ de his q̄ ptinent ad ſapiaȝ. Et ſunt due
rōnes cōparādo ad inuicē ꝟtutes. ſ. intelle
ctiuā ad ſenſitiuā. Prima qꝛ iſte ꝟtutes
hñt intrinſecā ꝛ cōſimilē vnionē. ꝛ ex tali
vniōe q̄ ſunt radicaliter idē p̄ueniunt ſe in
pediūt mutuo i ſuis opatiōib⁹. [illegible]
radix nō pōt eq̄liter nutrire pfecte duas ra
mos ſic vnū. Uñ experimur qd vna illaꝝ
potētiarū intēditur in ſua opatione ꝛ alia
remittitur. Nunc aūt riſus nobis p̄uenit
ex delectatione ſenſitiua que ſurgit ex per-
fectione operationis ſenſitiue. Et quia in
ridiculoſis nō pōt rō delectari p eo q̄ ſūt
ꝯ oꝛdinē rōnis relinqtur ad opandū ſola
potentia ſenſitiua. Et tunc intenditur ad
ſuā operationē ꝛ ſequitur delectatio ꝛ iſta
delectatio intenſa parit riſum. Scda rō
qꝛ iſte ꝟtutes hñt ad inuicē contrarietatem
ꝛ oppoſitum ſicut dicit apoſ. Ro. viij. Di
ſtinguēs interioꝛē ꝛ exterioꝛē ꝛ oſtēdēs ini
micitiā dicēs. vanitati. n. creatura ſubiecta

eſt non volens ſed ꝓp eum qui ſubicit eaʒ
in ſpe.q2 ⁊ ipſa creatura liberabitur a ſeruí
tute corruptióis in libertatem glorie filio/
rum dei. Nunc aũt.q2 naturale eſt vt vnꝰ
inimicus letetur de irriſione ⁊ confuſione
alterius ⁊ in fatuitatibus fit cõtumelia ra
tioni ideo tunc homo exterior prorũpit in
letitiã ſenſualẽ ⁊ tunc generat riſuʒ. Eſt tñ
notandũ ex hoc ꝙ cõmuniter hoies rident
de his que ſunt cõtra ordinẽ ratióis argui
tur ꝙ multitudo hoium eſt ſtulta eccl.p°.
Stultorum in finitus eſt numerus.q2 triſti
tia ſm rationẽ reprimere deberet letitiam
cõtra rationẽ.
tertiuʒ ſignuʒ Tertium ſignum eſt loquacitas imo/
derata.loquaces.n.ſtulti reputant̃. Et ſũt
due rationes. Prima.q2 loquunt̃ ſine
ratione ⁊ deliberatione ⁊ iõ cõtra ordineʒ
ſapie.prouer.x. In multiloquio nõ deerat
pctm̃. Scda ratio.q2 loquax videt̃ ſemꝑ
ad exteriora intentus de qbus loquitur ⁊
nõ curat de itrinſecis de qbus eſt ſapia ꝓ
uer.xxix. Stultus totum ſpm̃ ſuum ꝓfert.
quar^m ſignuʒ Quartũ ſignum eſt preſumptio temera
ria certiſſimuʒ ſignum ſtultitie eſt ſe crede
re ſapientem ⁊ eſt ratio . quia ſtultitia eſt
quedã ignorãtia ſicut ſapia quedã notitia.
Et ille ignorãtiſſimus eſt qui ita ignorat ſe
ipſuʒ vt iudicet ſe oppoſitũ eius ꝙ eſt. Qd
[illegible]mat̃.duplici auctoritate. Prima p[illegible]
[illegible]vj. Vidiſti hoiem ſapientẽ.ſibi v[illegible]
[illegible]s illo ſpem habebat ſtultus.
[illegible]a ibidẽ infra:ſapientior ſibi pig[illegible]
videt̃ ſeptẽ viris loquentibus ſententias
qntum ſignuʒ Quintũ ſignũ eſt elatio eleuata hõ en[illegible]
glorioſus a ſapientibus preſumit̃ eſſe ſtul/
tus. Q2 cuʒ ſapia de qua hic loquimur cõ
ſiſtet in recta rex extimatõe. Iſte exiſtimat
rectum bonũ illud qd eſt prauum vel va
cuum.q2 vacuitas dr̃ auacuitate. Et ideo
dr̃ inaniter gloriari ſicut ſophiſte. Qui ma
gis apparere ꝙ exiſtere appetũt ideo dicit
Marchus cato Nec te colaudes nec te cul
paueris ipſe. Hoc faciunt ſtulti quos glo
ria vexat inanis. Et ideo dicit apoſtolus
cum ſe ipſum multuʒ cõmendaſſet ſcde cor.
xij. Factꝰ ſũ inſipiẽs laudãs.vos me coe
giſtis. Iſtud non latet in clericis cũ tanta
pompa non ꝓbet̃ in altis nec tanta iactã/
tia. Qui non ad veritatis inqſitionẽ ſʒ ad
fame acqſitionẽ pretendũt:ↄ̃ quos dicit ꝓ/
pheta Iere.ix. Non glorieẽ ſapiens in ſa/
pia ſua ⁊ fortis in fortitudine ſua ⁊ diues
in diuitijs ſuis ſed in hoc glorietur qui glo
riatur ſcire noſſe me.q2 ego ſuʒ dominus.
q2 recta hec eſt gloriatio clericoꝝ. Nã ois
doctrina clericalis ſcie ad hoc determinata
eſt.ideo dicit apoſ.prime cor.x°. Non eniʒ
iudicaui ſcire me aliquid inter vos niſi ie
ſum xp̃m ⁊ hunc crucifixum.
Sextum ſignum eſt audacia effrenata. ſextum ſignuʒ
q2 nimis audax in piculis eſt fatuus ⁊ te/
merarius cõmuniter reputatur. Q2 pericu
lum non conſiderat. ⁊ confirmatur dupli/
ci ratione. Prima habetur ꝓuer.28. Qui
confidit in corde ſuo ſtultus eſt . Scda rõ
eccl. viij. Cũ audace non eas in via ne for/
te grauet mala ſua in te ſm volũtatem ſuã
vadit.⁊ ſimul cũ ſtultitia ſua peries. Et in
fra pax. Cum audace non eas in deſertuʒ
qm̃ nihil eſt ante illum ſanguis. ⁊ vbi non
eſt adiutorium elidet te. Quibus addit̃ ter
tium teſtimonium ꝓuer.xvij. Expedit ma
gis vrſe occurrere raptis fetibꝰ ꝙ fatuo cõ
fidẽti ſibi in ſtultitia ſua. Et ſicut pʒ ſignũ
in oibus mundanis q ꝓp mundana ꝑcipi
tãter ſe in periculis mergunt Iob.12. Au/
daces prouocant deum cuʒ ipſe dederit in
manus eorum oia.
Septimum ſignum eſt iudicium ſine d ſeptimũ ſignuʒ
[illegible]atione vel conſultum. Quia qui ſine
deliberatione ⁊ audientia ptium iudicant
ſimplices ⁊ ſtulti iudicãtur. Actus.n. prudẽ
tie eſt cuʒ conſilio iudacare ꝓuer.xxix. Vi
diſti hoiem velocẽ ad loquenduʒ ſtultitia
magis ſperãda eſt ꝙ illius correctio. Et de
oppoſito dicit̃ pax ſupra Rex q iudicat in
ꝟitate tronus eius in eternum firmabit̃ ꝓ
uer.viij. Qui prius reſpõdet ꝙ audiat ſtul
tum ſe eſſe demonſtrat ⁊ ↄ̃fuſione dignũ.
Octauum ſignum eſt cõſiderõ breuiata octauũ ſignuʒ
Quia non cõſiderans futura ſtultus repu
tatur. Et ſunt due rationes. Prima q2
prudentia eſt mater ꝓuidentie. Et ideo q
non habet prudentiam non hʒ ꝓuidentiã
luc.viij. Ceteris in parabolis vt videntes

non videant ꝑs.lʒ.mer°.lʒ. Oculos hñt
⁊ non videbunt. Scda ratio q2 ſicut i cu
ſtodia caſtrorũ per ſpeculatores plurima
vitantur pericula ſic in cuſtodia aie p ſapiẽ
tiam.ſapie.viij. Signa demonſtrant an/
te quã fiant ⁊ euẽtus temporum ⁊ ſeculoꝝ.
Nonũ ſignum eſt ſpeculatio nõ funda
nonuʒ ſignuʒ ta.q2 qui iudicat de ſupficialibus ſtultus
iudicat̃.q2 prudens querit qualis eſt res in
ſe ⁊ de radice in trinſeca iudicat. Et confir
matur.q2 ſcdm paripatheticos ſimilitudo
eſt mater falſitatis. Et iõ ſimilia ſunt dece/
ptiua lʒ ſuperficialiter ſimilia boni.iõ di/
cit ꝓpheta i ꝑs. Quã magnificata ſũt opa
tua dñe nimis profunde facte ſunt cogita/
tiones tue. Vir inſipiẽs nõ cognoſcet ⁊ ſtul
tus nõ intelliget hec. ⁊ hoc ſignum reperi/
tur ſepe in hoibus.q2 ſm diony li. de diui
nis no. Oia mala ſunt qdã bona apparẽ
tia ſed in profundo occultant ſuũ venenũ
pʒ de comeſtoribus potatoribus luxurioſis
⁊c. Nã in ſupficie apparet delectatio ſed in
fine ſeruat̃ mortifera egritudo prime.cor.2.
Animalis aũt hõ nõ percipit ea q̃ ſunt ſps
dĩ. ſtultitia.n. ĩẽ illi ⁊ nõ põt itelligere ea.
dcimũ ſignuʒ Decimũ ſignum eſt cõtentio frequẽtata
Contentioſi coiter reputant̃ fatui. Et rõ ẽ
duplex. Prima.q2 cõtentio cum hoibus
ſtultis eſt fatua exutraqʒ parte q2 ſine rõne.
Scda rõ.q2 cõtentio cũ hoibus pruden
tibus arguit habitum ↄ̃ prudentiã ⁊ iſte ha
bitus eſt ſtultitia. Iſtud claret in cõtentio
ſis in qbus eſt iugis alteratio inter vires
aiales ⁊ intellectuales de qbꝰ apoſ.galat.
v. Hec enim ſibi inuicem aduerſantur vt
non quecũqʒ vultis illa faciatis.
vnde. ſignuʒ Undecimum ſignũ eſt vagatio inqeta
hõ vagus ⁊ in qetus vel in ſtabilis ſtultus
iudicat̃. Et ſunt due rõnes. Prima pʒ
ꝑ oppoſitũ.q2 ſicut hõ qetus dr̃ tranqllus
⁊ prudens ⁊ ſtabilis ſic ꝑ ↄ̃ſis vagus ⁊ in
qetus ſtultus iudicat̃. Scda rõ.q2 ſicut
dictũ eſt. Aia ſedendo ⁊ quieſcẽdo fit pru/
dens.⁊ vagus eſt in cõtinuo motu ⁊ iõ nõ
põt intendere ad prudentiã. vñ iudicat̃ ſtul
tus ꝓuer.14. Inuijs ſuis reputabit̃ ſtultꝰ
⁊ ſuper eum erit vir bonus.
12. ſig^m Duodecimum ſignum eſt credulitas f[illegible]
ſtinata. Nã q cito credit vulgo dr̃ ſimplex
.i.ſtultus ⁊ ſunt due rõnes. Prima.q2
prudentia q̃ eſt recta rõ agibiliũ dictat ali/
quid credendũ. Scda rõ.q2 qui cito cre
dit de facili decipitur. prudens aũt nõ ſic d
cipitur ꝓuer.14. Innocens credit oi ꝟbo.
Aſtutus autem cõſiderat greſſus ſuos. Et
accipitur ibi innocẽs ꝓ ſtulto. ⁊ aſtutus ꝑ
ſapiente eccl.xix. Non omni ꝟbo credas.
Tertiũ decimuʒ ſignũ eſt in petuoſitas ter^m de. ſignuʒ
tumultuoſa qui cuʒ in petu ⁊ tumultu opa
tur ſtultum iudicat̃. ⁊ ſunt due rõnes.
Prima.q2 prudens opat̃ opatione re/
cte ſcdm rectã rõnem. ⁊ iõ menſuratas ⁊ ꝑ
ↄ̃ſis nõ cum i petu. Scda rõ.q2 opatio
nes letitate a paſſióibus.ſ.ↄcupiſcẽ vel ire
ſunt tumultuoſe ⁊ in petuoſe niſi refrenen/
tur a recta rõne eccl.21. Fatuus in riſu exal/
tat vocem ſuam. Vir aũt ſapiẽs vix tacite
ridebit. Et confirmat̃ duplici teſtimonio.
Primo ꝓuer.17. Hõ ſtultus plaudet
manibus cũ ſpopõderit ꝓ amico. quaſi di
cat ꝙ opat̃ cũ in petu. Scdo ꝓuerbio.9.
Muliere ſtulta ⁊ clamoroſa. ⁊ infra pax.
Sedet in foribus domꝰ ſue ſup ſellã in ex
celſo vrbis loco vt vocaret tranſeũtes. Et
ideo dr̃ ꝙ aie pctõꝝ deſcendũt. vbi eſt tu/
multus clamor ⁊ fletus Math.13. Mittet
filius hois angelos: ⁊ ſeqtur Mittẽt eos
qui opant̃ iniqtatem in caminuʒ ignis:ibi
erit fletus ⁊ ſtridor dẽtiũ ⁊ aie iuſtoꝝ dicũ
tur qeſcere in pace ſapie tertio iuſtoruʒ aie
in manu dei ſunt ⁊ non tãget illos tormẽ
tum mortis ⁊ pax infra illi aũt ſunt in pa
ce. Que recte habetur in vita beata apoc.
21. Mors vltra nõ erit nec luctus:neqʒ cla
mor nec dolor erit vltra. Cuius vite nos
participes faciat xp̃s. Amen.

De anunciatione virginis

Ecce ancilla dñi fiat mihi ſm ꝟ/
bum tuum luc.p° vt ex doctoruʒ
dictis ⁊ ſacre ſcripture teſtimõio
In pria hois creatõe fuit ei ꝓpo
ſita triplex iuſtitia ꝙ i deũ referre debebat.
Prima fuit cordialis amoris Aug.de
li°.de moribus. Eccleſie iuſtitia eſt amor
ſoli amato ſeruiens.
Secunda fuit rectitudinis mẽtalis An/

ſel.li.de conceptu virginali. Juſtitia eſt rectitudo voluntatis pp ſe ſeruata.

Tertia.fuit obie ſalutaris.p.re.15. Nũq̃d vult dñus holocauſta ⁊ victimas ⁊ nõ potius vt obediatur voci dñi. melior ē.n. obia victime ⁊ auſcultař magis q̃ offerre adipē arietũ. Qꝛ p primã iuſtitiã hõ debat referri in deũ:qm̃ ad ei⁹ ſilitudinē factus erat.eccl.13.Oē aial diligit ſibi ſimile ſic ⁊ ois hõ ꝓximũ ſibi:ois caro ad ſimilem ſibi cõiungeť ⁊ ois hõ ſimili ſibi ſociabitur. Per ſecundaꝫ ſimiliter qm̃ ad eius ymaginē creatus fuerat.ps. Rect⁹ dñs deus nř ⁊ nõ eſt iniquitas in eo.eccl.vij. Deus fecit hoieꝫ rectũ. Per tertiã ſimilř fiē creatura ĩ creatorē.ps.Nõ ne deo ſubiecta eſt aĩa mea ab ipſo.n.ſalutare meuꝫ: Et.ps 99.mel⁹.3°. Ipſe fecit nos ⁊ nõ ipſi nos. Nos aũt populus ei⁹ ⁊ oues paſcue ei⁹. Qua pp dedit de⁹ primis parẽtibus illud donũ excellẽtiſſimũ ⁊ ſupnãle.ſ.originalis iuſtitie ĩ pria coꝝ creatiõe. Nõ tñ q̃ pſone priuate ſꝫ tãq̃ pricipiũ toti⁹ hũane nãe. Et cũ ꝯditiõe q̄ ſi ipaꝫ iuſtitiã admitterẽt oẽs poſteri coꝝ admitterẽt. Que iuſti^a ĩ trib⁹ ꝯſiſtit. Pri^m q̄ caro ſubiciebař aĩe pp ꝓpiq̄orē ſilitudinē q̃ hẽbat ad diuiã bonitatē ⁊ ex hoc ſurgebat iuſti^a moris. Scõꝫ q̄ aĩa erat obediẽs rõni pp diuine ymaginis ꝯformitatē ⁊ ex hoc ſurgebat iuſti^a rectitudinis. Tertiũ q̄ rõ erat obediẽs deo pp depẽdẽtiã q̃ hẽbat ⁊ hꝫ ab ipſo. ⁊ ex hoc ſurgebat iuſtitia obie. vñ allegař ſupra.p.re.xv. Melior eſt obia q̃ victime Anſel.li°.de caſu dya^l.ca.ix.Dicē hõ conditus fuit in originali iuſtitia vel rectitudine ad hoc q̄ vellet q̄ debuit. Et dicit idē in eodē ca.13. Juſtũ ē aliq̃d additũ voluntati primi hois ⁊ angeli q̄ tẽperat illã vt velit q̄ velle oportebat ⁊ expedit. ⁊ ibidē dic̄ ca.xvj. Ad iuſtitiã ſemel acceptã accipiẽs ſp teneť ſiue habeat ſiue nõ habeat illã. Et qꝛ hõ ſemel pdidit ipſaꝫ pp peccm̃ primi parẽtis remãſit debitor ipſi⁹ iuſtitie Q̄m̃ peccm̃ originale vt dicũt doctores eſt carẽtia originalis iuſtitie cũ debito hñdi. Qð dbitũ nõ valẽtes pſoluere oẽs debebamus in inferno captiuari. Sꝫ notãdũ ē q̄ tota hũana natura nõ peccauit.qꝛ nec hũanitas xp̄i:nec humanitas btē ỽginis.etiã. qꝛ pena nõ debeť alicui niſi pp peccãꝫ.iſtis .ſ.xp̄o ⁊ btē ỽgini nõ debebať pena pti q̃ pena ꝯſiſtit ĩ trib⁹. Primo ĩ pena dãni. Que eſt carentia viſionis diue ⁊ expulſionis de padiſo. Scdo in pena ſenſus que eſt reatus ⁊ p peſſio tormẽtoꝝ in inferno.

Tertio in pena.ſ.remorſus cõſcie:qui remorſus p ꝓphaꝫ vocař ỽmis.yſaias viſimo.vermis eoꝝ nõ morieť.Et iõ ꝯueniens erat hũanitatē iſtoꝝ btificari. Sed cũ nõ eſſet cõueniẽs btitudinē eẽ pticularioꝛem morte iõ fič p vnũ.ſ.primũ hoieꝫ oẽs fuerũt dãnati. Sic p vnũ ĩnocẽtē cõueniẽs fuit vt oẽs poſſent btificari.ro.v. Si enim vni⁹ delicto multi mortui ſunt multo magis gratia dei ⁊ donũ in gr̃a vnius hois ieſu xp̄i in plures habũdauit. ⁊ paꝝ infra Si.n.vni⁹ delicto regnauit mors p vnũ multo magis habũdãtia gr̃e ⁊ donatiõis ⁊ iuſtitie accipiẽtes ĩ vita regnabũt p vnũ ieſum xp̄ꝫ. ⁊ ſeq̃tur infra. Sic.n.p inobdiã vnius hois peccatores cõſtituti ſunt multi ita ⁊ p vni⁹ obiaꝫ.iuſti ꝯſtituenť multi lex.n.ſub intrauit vt habũdaret delictuꝫ. vbi aũt habũdauit delictũ ſup habundauit ⁊ gr̃a.vt ſicut regnauit peccm̃ in mortē ita ⁊ in gr̃a regnet p iuſtitiã in vitã eternã per ieſuꝫ xp̄m dñm noſtrum. Unde ex tũc determinauit deus hominem redimere in qua redemptione fuit ipſa prima iuſtitia renouata tripliciter.

Prima amorř.qꝛ vt dicit Anſel.li.cur deus hõ. Hõ nõ debebat ad gr̃am recipi niſi ſufficiẽter p ceõ ſatiſfeciſſet. ⁊ qꝛ hoc facere non valebat de pſe.qꝛ ſatiſfatio debebat eē infinite bonitatis ſicut peccãꝫ fuerat infinite offenſiõis ⁊ malitie:ſtat q̄ ſolus deus poterat a quo ipſa iuſtitia nõ exigebat cũ ipſe deus nõ eſſet debitor:ſed hõ. Quare deus p ſuã infinitã miſericordiã voluit in hac ſacratiſſima nocte reuolutis annis hũanã naturã in vnitatē ſui ſuppoſiti aſſumere vt ſic in vno hoie eſſet potẽtia diuina ad redimẽdũ ⁊ debitor hõ ad ſatiſfaciẽdũ. Jõ dicitur propter nimiã charitatē ſuam qua dilexit nos deus filium ſuum miſit.

Scda.rectitudinis.qꝛ erat in fallibilis veritatis Jo.p°. Uidimus gloriam eius. Et paꝝ infra.plenũ gratie ⁊ veritatis.idē xiiij. Ego ſum via veritas ⁊ vita.

Tertia.obie phili.2°:humiliauit ſemet ipſum factus obediẽs v ſqꝫ ad mortē. ⁊ qꝛ quãtũ ad vtrũqꝫ ſexum iſta redẽptio apparuit. Nã ꝓ ſexu maſculino ĩ pſona xp̄i dř eccl.7°. Uirum de muliere vnũ reperi.

Et pro ſexu feminino in pſona.b.virginis .dř yē.31. Nouũ faciet dñs ſup terrã femina circũdabit viꝝ. In iſta g°ſacratiſſima anũtiatiõe cõuenit iſta triplex iuſtitia.

Prima amoris in miſſiõe angeli gabrielis ad btãꝫ ỽginē. Qꝛ tũc apparuit amor dei ad humanã naturam. Secunda rectitudinis in diſputatiõe.b.virginis cũ angelo. Tertio obie in benedicto conſenſu.b. virginis quando dixit ecce ancilla dñi.⁊c.

De anunciatione beate virginis.

A Ue gr̃a plena dñs tecũ luc.p°c. Tres artes invenio in toto orbe generales. Prima eſt hominum. que eſt vana miſera ⁊ tẽporalis Que circa tria verſař.ſ.opes:honores:⁊ voluptates. Jõ dicit glo.ſup.ps. 118.ſ. In quo corrigit adoleſcentior viam ſuã. Sic inquit.tria ſolẽt hoies affectare. opes.ſ.honores:⁊ voluptates. Opes auari.honores ſupbi:voluptates: luxurioſi ⁊ guloſi. Que tria nõ ſatiſfaciũt. Primo qꝛ deficiũt ⁊ antiquãtur. Criſo.ſup Matheũ. Cũ cetera vitia ſeneſcunt ſola auaritia iuueneſcit. Secũdo.qꝛ vana ſunt ⁊ derelinquunt Aug.li.p°.de cõtẽptu mũdi. ca.3. Cur tã ceci ⁊ abſqꝫ rõne ſumus.mũdi pompas ⁊ diuitias totis viribus cõcupiſcẽtes que vana ſũt ⁊ q̄ pcius ē cũ hijs magis indigeas te derelinquunt.

Tertio.qꝛ p turbant ⁊ affligũt:ſene.li. de remedijs fortuitoꝝ. Iſte quem tu felicem cunctis admirantibus credis.ſepe dolet:ſepe ſuſpirat. Scda eſt demonũ:que eſt mala ⁊ mortalis. Que ēt verſař circa. 3^a.ſcilꝫ mortem.penam.⁊ diſcordiam. De primo tam ſpiritualĩ quaꝫ temporalĩ morte operatus eſt demon in primis parentibus.gñ.3.ca. De.2°. Job.p°.ca. Non ne valaſti eum ac domum eius vniuerſam qꝫ ſubſtantiam eius per circuitum: operibus manuum eius benedixiſti. ⁊ poſſeſſio eius creuit in terra. Sed extende paululum manum tuam ⁊ tange cuncta que poſſidet.niſi in faciem benedixerit tibi ⁊c.hoc idem dicit ibidem.2°.ca. Jdeo diciť apoc. 2°ca. Eſto fidelis vſque ad mortem ⁊ dabo tibi coronam vite. De.3°.bernar.ſuper canticam ſermone ſeptimo. hoſtis ille antiquus ſolus pater eſt diſcordie ʒizanie ⁊ diſſenſionis. quam primo in celo poſſuit in primis parentibus procurauit. ⁊ ſequitur. Non ceſſat hic nobis procurare vt a pace ſumma ſcilicet chriſti recedentes damnemur

Tertia eſt trinitatis diuinarum perſonarum. Que etiam circa tria verſatur. vitam.pacem.⁊ gloriam. de primo Jo.xviij. ca. Ego cognoſco oues meas ⁊ cognoſcũt me mee. ⁊ ego vitam eternam do eis. De 2°. Ad ephesios.2.ca. Ipſe eſt pax nõſtra qui fecit vtraque vnum. De quo.ps. Saciabor cum apparuerit gloria tua. Hec autem tria perdidit genus humanum ex demerito primorum parentum. Quod cõſiderans beatiſſima trinitas conſilium fecerunt ad inuicem in celo.ſ.pater filius ⁊ ſpiritus ſanctus.in quo tres propoſite fuerunt concluſiones. B

Quarum prima eſt.an genus humanũ eſſet recuperandum. Et huic obſtabat iuſtitia.d.per prophetam.ps.47. Metro. duodecimo ⁊ vltimo. homo cuꝫ in honore eſſet non intellexit.ĩ.per lapſum cecidit Comparatus eſt iumentis inſipientibus ⁊ ſimilis factus eſt illis. Et ideo non meretur recuperationem. ſed ſicut ingratus per inobedientiam mortem eternam. ⁊ a deo in perpetuum ſeparari promeruit. Ex oppoſito ſtabat miſericordia ⁊ pax vt patet ex meditatiõibus ber. ⁊ ex dictis Anſelmi li.2. Cur deus hõ.d.hõ ex ignorãtia ⁊ fragilitate peccauit:pꝫ p magř 3.2. ſnlaꝝ

diſti.xx.ca.ı.Et cum peccaſſet doluit ergo
ſibi erat remittendum.ꝛ recuperandum.
Secundo homo fuit factus vt deo ſer
uiret.patet.ı.ſententiarum diſti.ꝑ.ca.3.
Ergo recuperandus erat. Aliter deo ſerui
re non poterat ꝛ angeli reſtaurari non fuiſ
ſent.Et dei miſericordia potentia.pax:bo
nitas:ꝛ ſapientia:cognita non fuiſſent.Et
ideo homo recuperandus erat.Que cõclu
ſio inter patrem ꝛ ſpiritum ſanctum verte
batur.Quam ipſe diuine perſone filio cõ
miſſerunt.Cui ſapientia attribuitur.Qui
vna cum ipſis diuinis perſonis tractauit ꝛ
ſtatuit vt genus humanum reddimeretur
poſt ꝙ per ignorantiaꝫ ſeductum peccauit
ꝛ de peccato dolebat. Sed quare.ꝛ ſi ho
mo erat ſaluandus.Debuit ſaluari.vel li
bere vel per ſatiſfactioneꝫ:Et videt̃ quod
libere.Quia magis dei potentia benigni
tas ꝛ miſericordia in hoc clareſcẽt.Sed iu
ſtitia dicit oppoſitum alegans ſummam
iuſtitiã eſſe in deo ꝛ ſic eſt homo reddimen
dus per ſatiſfactionem.Et iſtud dicit dñs
bon auentura ſuper.iij. Sententiarum di.
xx.queſtio.ı.Et per magiſtrũ hẽtur ibidẽ.
Secunda.quod cũ creatura nulla poſſꝫ
de hoc deo ſatiſfacere. et eſt impoſſibilis
de ꝑſe quõ ꝑ ſatiſfationẽ hõ eſt reddimen
dus.Qua ꝑꝑ diffinitum eſt vt vna de tri
bus perſonis diuinis homini vniretur.in
vna perſona ita vt ibi eſſet deus qui poſſꝫ.
ꝛ hõ qui debet deo per mortem ſatiſfacere
Et hec eſt ſententia Anſelmi ꝛ domini bo
nauẽture.vbi ſupra.cauſas autem quare fi
lius qui eſt media perſona in trinitate de
buit carneꝫ ſummere:vt genus humanũ
reddimeret vide in.3°.ſniaꝝ diſti.pᵃ.ca.ı.
D Sed querit̃ de qua domina dbuit car
nẽ ſũmere filius dei.Et dicit̃ de ea.que cẽt
tota pulchra ꝛ abſqꝫ macula.Et aſſigna
te ſunt xiᵐ In conſpectu diuine maieſtatiſ
de quibus.x.fuerunt repudiate.
Prima fuit eua.q̃ fuit formoſa ꝛ pul
chra mulier.ſed repudiata fuit.qꝛ guloſa.
Scd̃a fuit Sara.ſed repudiata fuit.qꝛ
crudelis in agar ancilla habrae.
Tertia fuit rebecha.ſed fuit repudiata
quia inuida.

Quarta fuit lya.ſꝫ repudiata.quia lip
pis erat oculis.
Quinta fuit rachelis.ſed repudiata ,qꝛ
furatrix ꝛ latra.
Sexta fuit Anna matris Samuelis.
ſed repudiata quia ſterilis.
Septima fuit berſabee.ſed repudiata.
quia meretrix .
Octaua fuit ſuſãna.ſed.repudiata.quia
vanaglorioſa.
Nona fuit iudith.ſed repudiata.quia
homicidiaria.
Deciᵃ fuit heſter.ſꝫ ꝛpudiata.qꝛ timida.
Undecima ꝛ vltima fuit.b.virgo ma
ria:In oibus ꝛ ſuper oīa puriſſima ꝛ in oī
bus virtutibus ſingulariſſima. Que poſi
ta in conſpectu altiſſime trinitatis reperta
eſt i omnibus que ſpectant ad perfectioneꝫ
vnius domine pleniſſime cõpleta.vt me
rito de ipſa dicatur ſapientie.vij.ca. Can
dor lucis eterne ꝛ ſpeculum ſine macula.
Canticorum.4.ca.Tota pulchra es ami
ca mea ꝛ macula non eſt in te. Et ideo ta
xatus fuit vt ad ipſam angelus mitteretur
qui p° hec virgini nunciaret. Secundo
edocta per angelum ſpũs ſanctus totam
repleret. Tertio quod filius dei abſqꝫ
virili ſemine de ea carnem aſſummeret.Et
ideo Gabriel purpura indutus . Corona
florea coronatus lilium puritatis manu te
nens ad virginem hora cõplectorij veniẽs.
Quam orantem inueniens reuerenter ſa
lutauit.d. Aue gratia plena dominus te
cum.in q̃bus verbis videamus.
Pri° qualiter maria ꝑ ãgelũ nũciat̃.
Scd̃o q̃lr dei fili⁹ de maria icarnat̃.
E Tertio quibus gratijs ꝛ dignitatibus
magnificat̃. Circa primum notandum
eſt.Q̃ dõ cũ beata virgo eſſet annorũ.ſ.ꝛ d̃
mandato dei eſſet deſponſata Joſeph ve
nit nazareth ad domum parentum. Que
vna dierum cum ſola in camera eſſet ꝛ de
um celi deuotiſſime exoraret. vnam maxi
mam conſolationem ꝛ preter ſolitam ſen
ſit.Nam in ipſa conſideratione exiſtente.
Circa horam completorij lux ſplendidiſſi
ma apparuit que totã cameram illuxit.
Et ecce ſtatim angelus dñi affuit qui ei

deuotiſſime ſalutando dixit. Aue gratia
plena.ꝛc.Dixit aue quod idem eſt ꝙ ſine
ve.idẽſt ſine peccato. Quia ſine peccato
mortali veniali ꝛ originali fuit.dĩ maria.ſ.
maris ſtella. mũdi domina .celi porta.pa
radiſi regina.ꝛ angelorum corona.dĩ gra
tia plena. Que ſecundum Bernardum ſu
per miſſus eſt Luce.p°.ca. Maria plena
fuit ſeptupliciter.
¶ Primo i mente.gratia deitatis.
¶ Secundo in corde.gratia puritatis:
¶ Tertio in anima.gratia caritatis.
¶ Quarto in ore.gratia affabilitatis.
¶ Quinto in opere.gratia largitatis.
¶ Sexto in corpore.gratia virginitatis.
¶ Septimo in cõuerſatione.gratia humi
litatis.Bene ergo dicit angelus.gratia ple
na.de cuius gratie plenitudinem capiunt
vniuerſi. Augu. in ſermone natiuitatis.
ſ.captiui redemptionem: angeli letitiam:
triſtes conſolationeꝫ.peccatores veniam.
Juſti gratiaꝫ. tota trinitas gloriam.ꝛ fili
us dei carnis ſubſtantiam. Dominus te
cum.Et vere. Primo in ſua conceptio
ne.Qꝛ ab originali peccato ipſam preſer
uauit. Secundo in vita ꝛ conuerſatiõe.
Quia ipſam donis ſpiritus ſancti dota
uit. Tertio in aſſumptione.quia ipſaꝫ
ſuper choros angelorum exaltauit.
Quarto in remuneratione.Quia ipſaꝫ
in anima ꝛ corpore ſuper ſanctos corona
uit:vt pie creditur a fidelibus. Benedicta
tu:fuit enĩ benedicta ſuper omnes.vbi no
tanduꝫ quod mulier in lege tripliciter ma
ledicta erat.Uel.quia ſterilis erat.Uel.qꝛ
in peccato concipiebat.Uel.quia in dolo
re parturiebat.ſed hec fuit benedicta .
Primo.quia non ſolum hominem ſed
deum concepit.ꝛ ideo fecundiſſima.
Secundo.quia non ſolum ſine peccato.
ſed etiam in plenitudine gratie fuit habun
dãtiſſima. Tertio.quia non tantum ſi
ne dolore.ſed cum gloria letiſſima. Ideo
dicit Bernardus ſuper miſſus eſt.Tu ſo
la mater dei:tu ſola abſque peccato fuiſti.
Tu ſola mater ꝛ virgo abſqꝫ dolore chri
ſtum vnicum filium tuum dominum no
ſtrum peperiſti.propter que.d. Angelus.

Aue gratia plena. Que talia ꝛ tanta au
diens admirata tacuit. Et cogitabat quo
modo poterat hoc fieri. Quia virginitatẽ
deo ſeruare promiſerat. Ac etiam ſecun
dum Bernar.vbi ſupra:ſe dignam matrẽ
eſſe non reputabat.Jõ tacuit.Et tunc an
gelus eam confortans dixit. Ne timeas
maᵃ inueniſti enim gratiam apud deum
ecce concipies ꝛc.Et maria dixit:quomo
do fiet iſtud quoniam virum non cogno
co.ꝛ nec cognoſcere de creui.Et ait ange
lus:ſpiritus ſanctus ſuperueniet in te ꝛ ꝟ
tus altiſſimi obumbrabit tibi.ꝛc.Et ſic pa
tet primũ.ſ.quomodo ab angelo nuntiat̃.
Circa ſecundum eſt notandum quod
beata virgo fuit cum angelo a completo
rij vſque ad mediam noctem in diſputa
tione ꝛ colloquio diuine incarnationis ꝛ
tunc videns omnia deo placere.ꝛ ſibi om
nia poſſibilia eſſe.d.Ecce ancilla domini
fiat mihi ſecundum verbuꝫ tuum. Quod
fuit initium noſtre ſalutis.Sed queritur:
quomodo.ꝛ dicitur quod q̃ cito fide credi
dit ꝛ ore dixit.Ecce ãcilla domini. ꝙ fuit
formatum corpus xp̄i integrum ꝛ perfe
ctum de carne ꝛ ſanguine beate virginis
in vtero eius ſpiritus ſancti virtute ꝛ ani
ma a deo de nouo creata:illo tunc vnita
fuit illi corpori:ꝛ diuinitas in eodem mo
mento.eis fuit vnita.patet per magiſtrum
In tertio ſententiarum diſti.ıᵃ.ca.vltio.
Et ſunt verba Auguſtini li°. de fide ad
petrum.ꝛ tunc fuit verum dicere quod in
corpore beate virginis fuit chriſtus.deus.
ꝛ homo verus. ſecundum Auguſtinum
ꝛ magiſtrum vbi ſupra:ꝛ ſic patet ſecun
dũ ſcilicet quomodo filius dei icarnat⁹ ẽ.
Circa tertium notãdum ꝙ in hac ſan
ctiſſima incarnatione.operata eſt tota tri
nitas.lꝫ tantum perſona filij fuerit incar
nata ſecundum magiſtrum li°.3°.diſti.pᵃ.
ca.vltimo. Et notandum ꝙ chriſtus iſte
ſecundum ꝙ deus verus ꝛ homo verus.
hodie de maria incarnatus:eſt liber ille
intus ꝛ foris ſcriptus:ſeptem ſigilliſ ſigna
tus:quem ioannes in ſpiritu vidit Apoc.
v.ca.Ubi ſic dicit.Et vidi in dextera ſedẽ
tis ſuper Thronum:librum ſcriptum in

diſti.x.ca.ɩ. Et cum peccaſſet doluit ergo
ſibi erat remittendum. ⁊ recuperandum.
Secundo homo fuit factus vt deo ſer
uiret. patet.ɩ. ſententiarum diſti.p̃.ca.3.
Ergo recuperandus erat. Aliter deo ſerui
re non poterat ⁊ angeli reſtaurari non fuiſ
ſent. Et dei miſericordia potentia. par:bo
nitas: ⁊ ſapientia: cognita non fuiſſent. Et
ideo homo recuperandus erat. Que cõclu
ſio inter patrem ⁊ ſpiritum ſanctum verte
batur. Quam ipſe diuine perſone filio cõ
miſerunt. Cui ſapientia attribuitur. Qui
vna cum ipſis diuinis perſonis taxauit ⁊
ſtatuit vt genus humanum reddimeretur
poſt q̄ per ignorantiaʒ ſeductum peccauit
⁊ de peccato dolebat. Sed quare. ⁊ ſi ho
mo erat ſaluandus. Debuit ſaluari. vel li
bere vel per ſatiſfactioneʒ: Et videt quod
libere. Quia magis dei potentia benigni
tas ⁊ miſericordia in hoc clareſcẽt. Sed iu
ſtitia dicit oppoſitum alegans ſummam
iuſtitiã eſſe in deo ⁊ ſic eſt homo reddimen
dus per ſatiſſactionem. Et iſtud dicit dñs
bonauentura ſuper.iij. Sententiarum di.
ɩ.ª queſtio.ɩ. Et per magiſtrũ hẽtur ibidẽ.
Secunda. quod cũ creatura nulla poſſʒ
de hoc deo ſatiſfacere. et eſt impoſſibilis
de p̃ſe quõ p ſatiſſationẽ hõ eſt reddimen
dus. Qua pp diffinitum eſt vt vna de tri
bus perſonis diuinis homini vniretur. in
vna perſona ita vt ibi eſſet deus qui poſſʒ.
⁊ hõ qui debet deo per mortem ſatiſfacere
Et hec eſt ſententia Anſelmi ⁊ domini bo
nauẽture. vbi ſupra. cauſas autem quare fi
lius qui eſt media perſona in trinitate de
buit carneʒ ſummere: vt genus humanũ
reddimeret vide in.3°. ſnia⁊ diſti.p°.ca.ɩ.
D Sed querit de qua domina dbuit car
nẽ ſũmere filius dei. Et dicit de ea. que cẽt
tota pulchra ⁊ abſqʒ macula. Et aſſigna
te ſunt xi^m In conſpectu diuine maieſtatiſ
de quibus.x. fuerunt repudiate.
Prima fuit eua. q̃ fuit formoſa ⁊ pul
chra mulier. ſed repudiata fuit. q: guloſa.
Scda fuit Sara. ſed repudiata fuit. q:
crudelis in agar ancilla habrae.
Tertia fuit rebecha. ſed fuit repudiata
quia inuida.

Quarta fuit lya. ſʒ repudiata. quia lip
pis erat oculis.
Quinta fuit rachelis. ſed repudiata, q:
furatrix ⁊ latra.
Sexta fuit Anna matris Samuelis.
ſed repudiata quia ſterilis.
Septima fuit berſabee. ſed repudiata.
quia meretrix.
Octaua fuit ſuſãna. ſed. repudiata. quia
vanaglorioſa.
Nona fuit iudith. ſed repudiata. quia
homicidiaria.
Decĩª fuit heſter. ſʒ ꝛpudiata. q: timida.
Undecima ⁊ vltima fuit. b. virgo ma
ria: In oĩbus ⁊ ſuper oĩa puriſſima ⁊ in oĩ
bus virtutibus ſingulariſſima. Que poſi
ta in conſpectu altiſſime trinitatis reperta
eſt i omnibus que ſpectant ad perfectioneʒ
vnius domine pleniſſime cõpleta. vt me
rito de ipſa dicatur ſapientie. vij. ca. Can
dor lucis eterne ⁊ ſpeculum ſine macula.
Canticorum. 4. ca. Tota pulchra es ami
ca mea ⁊ macula non eſt in te. Et ideo ta
xatus fuit vt ad ipſam angelus mitteretur
qui p° hec virgini nunciaret. Secundo
edocta per angelum ſpũs ſanctus totam
repleret. Tertio quod filius dei abſqʒ
virili ſemine de ea carnem aſſummeret. Et
ideo Gabriel purpura indutus. Corona
florea coronatus lilium puritatis manu te
nens ad virginem hora cõplectorij veniẽs.
Quam orantem inueniens reuerenter ſa
lutauit. d. Aue gratia plena dominus te
cum. in q̃bus verbis videamus.
Pri° qualiter maria p ãgelũ nũciat.
Scdo q̃liter dei fili⁹ de maria icarnat. E
Tertio quibus gratijs ⁊ dignitatibus
magnificat. Circa primum notandum
eſt. Q̃ dcũ beata virgo eſſet annorũ.ɩ:. ⁊ d
mandato dei eſſet deſponſata Joſeph ve
nit nazareth ad domum parentum. Que
vna dierum cum ſola in camera eſſet ⁊ de
um celi deuotiſſime exoraret. vnam maxi
mam conſolationem ⁊ preter ſolitam ſen
ſit. Nam in ipſa conſideratione exiſtente.
Circa horam completorij lux ſplendidiſſi
ma apparuit que totã cameram illuxit.
Et ecce ſtatim angelus dñi affuit qui ei

deuotiſſime ſalutando dixit. Aue gratia
plena. ⁊c. Dixit aue quod idem eſt ꝙ ſine
ve. id eſt ſine peccato. Quia ſine peccato
mortali veniali ⁊ originali fuit. dĩ maria. i.
maris ſtella. mũdi domina. celi porta. pa
radiſi regina. ⁊ angelorum corona. dĩ gra
tia plena. Que ſecundum Bernardum ſu
per miſſus eſt Luce. p°. ca. Maria plena
fuit ſeptupliciter.
¶ Primo i mente. gratia deitatis.
¶ Secundo in corde. gratia puritatis.
¶ Tertio in anima. gratia caritatis.
¶ Quarto in ore. gratia affabilitatis.
¶ Quinto in opere. gratia largitatis.
¶ Sexto in corpore. gratia virginitatis.
¶ Septimo in cõuerſatione. gratia humi
litatis. Bene ergo dicit angelus. gratia ple
na. de cuius gratie plenitudinem capiunt
vniuerſi. Augu. in ſermone natiuitatis.
ſ. captiui redemptionem: angeli letitiam:
triſtes conſolationeʒ. peccatores veniam.
Juſti gratiaʒ. tota trinitas gloriam. ⁊ fili
us dei carnis ſubſtantiam. Dominus te
cum. Et vere. Primo in ſua conceptio
ne. Q: ab originali peccato ipſam preſer
uauit. Secundo in vita ⁊ conuerſatiõe.
Quia ipſam donis ſpiritus ſancti dota
uit. Tertio in aſſumptione. quia ipſaʒ
ſuper choros angelorum exaltauit.
Quarto in remuneratione. Quia ipſaʒ
in anima ⁊ corpore ſuper ſanctos corona
uit: vt pie creditur a fidelibus. Benedicta
tu: fuit eniʒ benedicta ſuper omnes. vbi no
tanduʒ quod mulier in lege tripliciter ma
ledicta erat. Uel. quia ſterilis erat. Uel. q:
in peccato concipiebat. Uel. quia in dolo
re parturiebat. ſed hec fuit benedicta.
Primo. quia non ſolum hominem ſed
deum concepit. ⁊ ideo fecundiſſima.
Secundo. quia non ſolum ſine peccato.
ſed etiam in plenitudine gratie fuit habun
dantiſſima. Tertio. quia non tantum ſi
ne dolore. ſed cum gloria letiſſima. Jdeo
dicit Bernardus ſuper miſſus eſt. Tu ſo
la mater dei: tu ſola abſque peccato fuiſti.
Tu ſola mater ⁊ virgo abſqʒ dolore chri
ſtum vnicum filium tuum dominum no
ſtrum peperiſti. propter que. d. Angelus.

Aue gratia plena. Que talia ⁊ tanta au
diens admirata tacuit. Et cogitabat quo
modo poterat hoc fieri. Quia virginitatẽ
deo ſeruare promiſerat. Ac etiam ſecun
dum Bernar. vbi ſupra: ſe dignam matrẽ
eſſe non reputabat. Jõ tacuit. Et tunc an
gelus eam confortans dixit. Ne timeas
maª inueniſti enim gratiam apud deum
ecce concipies ⁊c. Et maria dixit: quomo
do fiet iſtud quoniam virum non cogno
co. ⁊ nec cognoſcere de creui. Et ait ange
lus: ſpiritus ſanctus ſuperueniet in te ⁊ ṽ
tus altiſſimi obumbrabit tibi. ⁊c. Et ſic pa
tet primũ. ſ. quomodo ab angelo nunciat.
Circa ſecundum eſt notandum quod
beata virgo fuit cum angelo a completo
rij vſque ad mediam noctem in diſputa
tione ⁊ colloquio diuine incarnationis ⁊
tunc videns omnia deo placere. ⁊ ſibi om
nia poſſibilia eſſe. d. Ecce ancilla domini
fiat mihi ſecundum verbuʒ tuum. Quod
fuit initium noſtre ſalutis. Sed queritur:
quomodo. ⁊ dicitur quod q̄ cito fide credi
dit ⁊ ore dixit. Ecce ãcilla domini. ꝙ fuit
formatum corpus xp̃i integrum ⁊ perfe
ctum de carne ⁊ ſanguine beate virginis
in vtero eius ſpiritus ſancti virtute ⁊ ani
ma a deo de nouo creata: illo tunc vnita
fuit illi corpori: ⁊ diuinitas in eodem mo
mento. eis fuit vnita. patet per magiſtrum
In tertio ſententiarum diſti. xª. ca. vltio.
Et ſunt verba Auguſtini li°. de fide ad
petrum. ⁊ tunc fuit verum dicere quod in
corpore beate virginis fuit chriſtus. deus.
⁊ homo verus. ſecundum Auguſtinum
⁊ magiſtrum vbi ſupra: ⁊ ſic patet ſecun
dũ ſcilicet quomodo filius dei icarnat⁹ ẽ.
Circa tertium notãdum ꝙ in hac ſan
ctiſſima incarnatione. operata eſt tota tri
nitas. lʒ tantum perſona filij fuerit incar
nata ſecundum magiſtrum li°. 3°. diſti. p°.
ca. vltimo. Et notandum ꝙ chriſtus iſte
ſecundum ꝙ deus verus ⁊ homo verus.
hodie de maria incarnatus: eſt liber ille
intus ⁊ foris ſcriptus: ſeptem ſigilliſ ſigna
tus: quem ioannes in ſpiritu vidit Apoc.
v. ca. Ubi ſic dicit. Et vidi in dextera ſedẽ
tis ſuper Thronum: librum ſcriptum in

tus ⁊ foris ſignatum ſigillis ſeptem quem nemo dignus inuentus eſt apire. Niſi hec btā virgo que a deo electa eſt digna ipſuȝ recipere. Intus ſcript⁹ quo ad diuinitatē ⁊ foris quo ad humanitatem. Sed que ſunt ſepteȝ ſigilla videamus.

¶ Primū ē diuitatꝭ humanitatiſqȝ vnio.
¶ Secundum eorum conſideratio.
¶ Tertium ipſarum operatio.
¶ Quartum coniunctio.
¶ Quintum ipſarum menſuratio.
¶ Sextum ipſarum proportio.
¶ Septimum ipſarum aperitio.

¶ In prio ſigillo deficit grāmatica cū ſua ſcriptura ⁊ loquella. In ſecundo retoricha cū ſuis diſtinctionibus ⁊ coloribus. In tertio logica cū ſuo diſtinguere ac argumētare. In quarto ariſmetricha ſuo viſu ⁊ calculatione. In quinto geometria cū ſuis mēſuris ⁊ notitijs. In sex° muſicha cū melodiis ⁊ ꝯſonātijs. In ſeptimo aſtrologia cū ſuo ꝓuidē ⁊ iudicaf.

Circa primū notādū qȝ grāmatica. nequit intelligere. vnū idē verbū eſſe actiuū ⁊ paſſiuū neutrū ⁊ deponēs: ſȝ i hac ſacratiſſima incarnatione vnū ꝟbū eſt actiuū p qꝫ facta ſunt oīa Io. p°. ca. Oīa p ipſuȝ facta ſunt. Idēqȝ eſt paſſiuū Io. vbi. ſupra. verbū caro factū eſt. Idēqȝ eſt neutrū qn̄ in ſepulchro qeuit. Idēqȝ deponēs qn̄ in reſurrectiōe oēs noſtraſ miſerias depoſuit vt alanus. Exceptiuā actionē ꝟbū pſis excipit: dū deludit rōneȝ: dū nāȝ ſcipit cālē dictionē ab vtroque recipit actioqȝ paſſionē i hoc ꝟbo ꝯcipit. Circa ſcdȝ notādū qꝫ retoricha nūqꝫ intellexit: qꝫ vnus ⁊ ideȝ nobilis ſit ⁊ vilis diues ⁊ paup iuſtus ⁊ pctōr. ſȝ in hac ſacratiſſima incarnatiōe: repta ſunt. Ver. Nemo xp̄o nobilior nemo eo vilior: nemo maior nemo minor: nemo ditior nemo paupior. Nota qȝ xp̄us non dr̄ pctōr. qꝛ peccauerit. Sȝ qꝛ carnē ſimilē carni pcti tulit. Ro. v. ca. Miſit deus filiū ſuū in ſimilitudinē carnis pcti. vel qꝛ ſicut pctōr iudicatus ⁊ mortuus ē ꝓnobis. alanus. Peregrinat a nā nois poſitio: dum iudei trāſcit iura hois cōditio: nouus troppus i figura noua ſit trāſlatio nouus color in iūctura noua ſit cōſtructio. Circa tertium notandū: qꝫ logica nūqꝫ intellexit ex duabus diuerſis oīmode vnuȝ fieri ſalua vtriuſqȝ natura ⁊ proprietate. Idō ſic arguit. Eſt deus. g° nō eſt hō: ⁊ econuerſo. Sed in hac ſacratiſſima incarnatione fuit xp̄us dūs ⁊ hō. Et idō fides ſic arguit. xp̄s ē de⁹ igitur eſt hō. Alanus. Intra locoe locum neſcit locus a ꝯtrris ſuū locū ex ſtupeſcit exceptuȝ ab alijs. Sic ex linguis obmuteſcit fallitur in ꝓpalis. ⁊ ex ſuis erubeſcit logica falatijs. Circa quartū notandū qꝫ arimetricha. nunqꝫ cognouit aliqd vnuȝ exiſtens fore diuerſuȝ. ſed hic eſt vnus in pſona ⁊ diuiſus in natura: Alanus. Duȝ ab vno nō recedit: alteratur vnitas dū i vnū ſe cōcedit vnitur alteritas indiuiſum ideȝ cedit in idē diuerſitas: ſuū tn̄ nō excedit limitē ſimplicitas. Circa quintum notādū qꝫ geometria nō cognouit maiorē mēſurā claudi ſub minori. ſȝ in hac ſacratiſſima incarnatione eternū capitur ſub tēporale ⁊ infinitū p finitū. Alanus. Sue artis inceſura geometria fallitur: dum in mēſuras ſub mēſura terrenoꝝ ſiſtitur indirectū cui natura circuli cōuertitur. ſperā claudit q̄dratura. ⁊ ſub ipa claudit. Circa ſextū notādū qꝫ muſica nūqꝫ cōcordauit i ꝓportione finitū cū infinito. Sȝ ſacratiſſima h̄ incarnatio melodioſe ꝯpoſuit. Idō dixerūt angli lectiſſime decātādo. Luc. ii. ca. Gloria in altiſſimis deo. ⁊ in terra pax hoībus bone voluntatis. Alanus. Dū factoris ⁊ facture mira ſit cōiunctio. qs ſit modus ligature qs ordo que rō: q̄ ſint vincula q̄ iūcture. q gumphi: q̄ vnio: ſtupet ſua fractoiure muſica proportio. Circa ſeptimuȝ notādū qꝫ aſtrologia neqt ſolē eclipſari ⁊ nō obſcurari. Sȝ in hac ſacratiſſima icarnatione ſol diuitatis eclipſatus ē p obūm hūanitatꝭ ⁊ nō ē obſcurat⁹ ſȝ i ſuo fulgore p māſit. Alanus. Solis lum̄ nube tectū ſe nubis velamine p ſe clarū fret obꝫ nec hȝ in lumine noſtrū ꝟgit in defectum ſol ortus in virgine in effectum dans effectū lumē incaligine. Et ſic ſeptē liberales artes: legere intelligereqȝ nequerūt hūc librum bn̄dictū ſpūs ſcti gr̄a in vtero virginali receptuȝ. Qō viderat ꝓpheta. di. Iſay°. xix. ca. Erit vobis viſio ſicut viſio libri ſigna-

ti quē cū dederit ſcienti litteras dicere lege iſtū. Reſpōdebit nō poſſuȝ. ſignatus eſt. n. .i. ſigillis ſeptē ſicut dictū eſt. ex quo pȝ qꝫ ad iſtū librū nō attingūt mūdane ſcie. Idō dicit ꝓpha. vbi ſupra. Peribit. n. ſapiētia a ſapientibus eius ⁊ intellectus prudētiuȝ ei⁹ abſcondetur. ⁊ notādum qȝ vbi mundane ſcie nō attingūt: ſimplices catholici ꝯplexāt. Nā piſcator Petrus hoc cognouit Mathe. dicēs. Tu es chriſtus filius dei viui hoc idē cognouit campſor Matheus ⁊ mercator Frāciſcus de qbus ⁊ ſimilibus dicit xp̄s Math. xo. ca. Cōfiteor tibi i pr̄ dn̄e celi ⁊ terre. qꝛ abſcōdiſti hec a ſapiētib⁹ ⁊ prudētib⁹ ⁊ reuelaſti ea puulis.

Sed circa tertiū mēbrū. ſ. qb⁹ dignitatib⁹ ⁊c. Eſt notandū qꝫ. b. ꝟgo. xii^m^ grās a deo recepit. quas nullus vnqꝫ habuit.

¶ Prio deus ipſaȝ ab oī pctō p̄ſeruauit.
¶ Scdō mr̄ dei oīpotētis eſſe promeruit.
¶ Tertio de ſpiritu ſancto filium cōcepit.
¶ Quarto principium noſtre ſalutis fuit.
¶ Quinto x^m^ in vtero ſuo nouem menſibus enutriuit.
A ¶ Sexto abſqȝ pena ⁊ dolore filiū pepit.
¶ Septimo ꝟgo poſt partū ⁊ abſqȝ macula remanſit.
¶ Octauo mr̄ abſqȝ hoīe ⁊ pr̄e hūno fuit.
¶ Nono in ſe reſpiciētiū libidies extinxit.
¶ Decimo angeloꝝ regina. ⁊ maris ſtella ⁊ mundi domina fuit.
¶ Undecimo omnes ad eam clamātes ſaluat ⁊ exaudit.
¶ Duodecio ſup oēs choros angeloꝝ ad dexterā dei eā filius ſuus coronauit. quaȝ ſic dignificatā Io. vidit. d. Apoc. xii. ca. Signū magnū apparuit in celo: mulier amicta ſole ⁊ luna ſub pedib⁹ ei⁹. ⁊ i capite ei⁹ corōa ſtellaꝝ. xii^m^. Recte g° ⁊ bn̄ dicē āgel⁹ Aue ⁊c. Sȝ p cōcluſiōe huius ſolēnitatis videamus vt^m^ deus potuerit vniri hūane nāe. ⁊ dr̄ qȝ nō pp 3^a^. Prio. qꝛ nō ſunt ꝓportionabilia. Scdō. qꝛ plus diſtāt qꝫ duo ꝯtria. Tertio nō videt cō uenientēs vt creator ſiat creatura. Ad primū dr̄ qȝ plus pōt deus facere qꝫ nos intelligere: ⁊ ſic apō deū ē ꝓportionatū ⁊ cōueniēs: qȝ apud nos vr̄ oppoſitū qȝ ꝯtragit pp debilitatē ſenſus igit. ⁊c. Ad ſcdȝ dr̄ qȝ deus pōt oē qꝫ ſibi nō ē ipoſſibile. Luc. p°. ca. Nō erit ipoſſibile apō deū oē ꝟbū. Ad tertiū dr̄ qȝ ſic cecus nō pt iudicare de coloribus. ſic nec hō q̄ dei ſunt. Mathei. xvj. ca. Non ſapis q̄ dei ſunt. ⁊ idō iſte articulus de icarnatiōe ꝟbi dȝ nob̄ eē credibilis p fidē. qꝛ ſȝ G. ſup. Io. Fides nullū hȝ meritū vbi hūana rō pbet experimētū. ⁊ idō dic̄ Aug. hoc rōne nō debemus q̄rere ſȝ fide firmiter tenere. qꝛ iuſtus ex fide viuit Abacch. ii. Marci. vltimo c. Qui crediderit ⁊ baptizatus fuerit ſaluus erit. cuius nos ⁊c. Amen.

¶ De annunciatione beate virginis.

Rim⁹ dies erit celeberrim⁹ leui. xx. c. Qꝛ dies anūciatiōis. b. ꝟgis dr̄ fuiſſe p̄mus dies in q̄ fact⁹ ⁊ terminatus ē mūdus. ſ. dies. xxv. marcij vt pȝ ex qbuſdā Iſtorijs: ſic ē ⁊ prima dies in q̄ mūdus ē renouat⁹. pp qꝫ recte dr̄. Primus dies erit celeberrim⁹ ⁊ cōuenienter aſſūmit ad comēdationē hui⁹ feſtiuitatꝭ i q̄ excellētia iſti⁹ feſtiuitatꝭ reſpectu aliaꝝ dupli̇r declarat. Prio qꝫ^m^ ad ordinē durationis ſȝ quē flores p̄cedūt folia cū dr̄ p̄mus dies. Scdō qꝫ^m^ ad ordinē pfectionis ſȝ quē fruct⁹ p̄cedūt flores cū ſequitur erit celeberrimus. ſic. n. hec feſtiuitas ē prīa: ita ē celeberrima ⁊ digniſſima: p cui⁹ ſi^a^ aducit illud. gn̄. p°. ca. Factū ē veſpe ⁊ mane die ſext⁹. Iſte die ſext⁹ ē dies veneris in q̄ fuit xp̄s anūciat⁹. ſic ⁊ crucifixus ſic dic̄ Aug. d̄ ciui. dei qȝ eadē die xp̄s fuit paſſus q̄ fuit anūciatus. In iſta aūt die vt colligit ex diuerſis hiſtoriis ad declarandū ei⁹ ſolēnitatē. colligimur duodeciȝ ſolēnia facta ⁊ cōſūmata in ſacra ſcriptura.

Primū fuit de hoīs creatiōe. qꝛ tali die fuit adā de limo terre formatus.

Scdȝ de mulieris formatiōe. qꝛ eadem die fuit mulier de coſta ade formata vt pȝ gn̄. ii°. ca. Tertiū. qꝛ tali die prim⁹ martir ⁊ ꝟgo fuit coronat⁹. ſ. abel ſȝ Aug. li. d̄ qō nib⁹ noui ac ve. teſti. Quar^m^. qꝛ tali die melchiſedech: obtulit panē ⁊ vinū i ſacrificiū i ſi^a^ dn̄i nr̄i ieſu xp̄i. q fact⁹ ē nob̄ ſacerdos in eternū. ſm ordinem melchiſedech.

offerens in crucē carnem ſuam ⁊ ſangui-
nem. Quintum.q2 tali die habraam fi
lium ſuum voluit ymolare .propter diui
num mandatum.patet.gn̄.22°.ca.

Sextū.quia tali die angelus fuit miſ
ſus ad virginem vt colligimus.

Septimū.quia tali die chriſtus fuit paſ
ſus. Marci.xv.ca. Erat paraſceuem qđ
eſt ante ſabatum.

Octauum.quia latro eo die miſericor
diam conſequutus eſt.

Nonum.quia tali die Joannes bapti
ſta natus eſt: vt patet in ordine calēdarij.
quia ſub eadem littera currit.b. virginis
anūciatio.⁊ natiuitas bti Joānis baptiſ.

Decimum.quia tali die gladius dolo
ris per tranſiuit animam beate virginis
in paſſione eius filij. De quo dixerat Si
meon Luc.2°.capi.

Undecimum.quia tali die beatus Pe
trus fuit miraculoſe per angelum a vin-
culis abſolutus.quāuis in ordine calenda
rij feſtum ſit mutatum.

Duodecimum eſt.quia tali die beatus
Jacobus fuit ab herode interfectus. Iſta
autem duodecim ſolēnia ſunt quaſi duo-
decim hore iſtius diei. Et notandum qđ
iſta dies fuit integrata ex veſpere ⁊ mane
vt patet.gn̄.p°.ca. Factum eſt veſpere ⁊
mane dies ſextus.Factum eſt veſpere per
miſterium incarnationis. Et mane per mi
ſterium natiuitatis.dieſ ſextus. Q2 primꝰ
dies fuit anūciatio Iſmaelis.gn̄.xv°.ca.
¶ Scđs fuit anūciatio yſaac ibidē.17.c.
¶ Tertiꝰ fuit anūtia° ſāſōis iudicū.14.c
¶ Quartus fuit anunciatio beate virgi-
nis. vt patet in legenda ſue natiuitatis. li
cet non habeatur expreſſe per ſcripturam
¶ Quintus fuit Joannes baptiſta. vt pa.
tet Luc primo.capi.

¶ Sextus fuit anunciatio chriſti vt patet
ibidē.⁊ ideo bene dicitur dies ſextus. Eſt
etiam notandum ꝙ veſpere iſtius diei ſa-
cratiſſimi fuit honoratū multiplici honor.

Primo.quia iſta hora mater domini
fuit repleta gratia. Jđ dicit Angelus.luc.
p°. Aue gratia plena. Secundo virgi-
nalis admirationis.vbi ſupra.quomō fiet
iſtud.quoniam virum non cognoſco.

Tertio.ſpiritualis comeſtionis . quia
iſta hora.chriſtus conſecrans ſuum corpꝰ
ſuos diſcipulos ſpiritualiter refecit. Luc.
22°.ca. Quarto ſpiritualis potationis
cum ſacramentum ſui ſanguinis ſimili-
ter ſuis diſcipulis dedit .patet vbi ſupra.

Quinto.altiſſime ordinationis.q2 tunc
ordinauit duodecim apoſtolos ſacerdo-
tes ⁊ confeſſores.patet . Luc.vbi ſupra.

Sexto ſacratiſſime venditionis . patet
Mathei.xxvj. Sicut enim mors chriſti
fuit ſacramentum noſtre reſurrectionis.ſic
eius venditio fuit ſacramentum noſtre re-
demptionis. Septimo ſancte ablutio
nis.quia ea hora lauit chriſtus pedes di-
ſcipulorū vt.dr̄. Joānis.13.ca. Qui lotus
eſt non indiget niſi vt pedes lauet prebens
humilitatis exemplū:cum eſſet dominus
⁊ magiſter. Octauo ſacre reuelationis.
quia Joāni euangeliſte ſecreta ineffabilia
in ſuo ſinu recumbenti reuellauit patet in
Apoc. Nono ſacratiſſime allocutiōis
predicans vltimam predicationē. In qua
maxime eis recōmiſſit charitatem.

Decimo ſacramēto orationis. quia ea
dem hora orauit ad patrem in monte oli-
ueti.patet. Luc.22.ca. Undecimo ſacra-
mento ſue turbationis.quia tunc in cepit
pauere ⁊ tedere de morte. Cernens horri
bilem paſſionem iminere. Duodeci-
mo.ſanctiſſime ſue paſſiōis.quia licet ho-
ra nona eius paſſio fuerit conſumata : ta-
men iſta hora fuit incepta. Terciodeci-
mo.ſacramento ſue conditionis quia iſta
hora ſuum corpus poſitum fuit in ſepul-
chro.⁊ ideo reprehendit dominus ſuos di
ſcipulos.qui hanc horam non contempla
bant.d. Mathei.xxvj.ca. Non potuiſtis
vna hora vigilare mecum. Et ideo ordina
uit eccleſia.vt hac hora ſalutaretur virgo
maria.licet propter multa:potiſſime pro-
pter iſta predicta.⁊ in particulari aſſignan
tur quatuor rationes. Prima propter
beneficium dominice incarnationis reco-
lendum.de quo habetur Jeremia.p°.ca.
Uigillabo ego ait dominus ſuper verbo
meo vt faciā illud, de q̇. Joannis p°.ca.

Verbum caro factū eſt ⁊ habitauit in no
bis. Secunda ad ſalutis noſtre pericu-
la precauenda. Mathei.xxvi.ca. Uigila
te ⁊ orate ſcilicet iſta hora vt non intretis
in temptationē. Tertia ad noſtre mor
tis vincula pertimeſcenda. Mathei.2.
ca. Suſtinite hic ⁊ vigilate mecum.

Quarta ad dominice paſſionis ſupli-
cia deploranda. Mathei.xxvi.ca. Triſtis
eſt anima mea vſque ad mortem. Et ideo.
quia iſta hora eſt tot ſacramentis digni-
cata ſancti patres multum venerandam
protulerunt. Hic eſt ille dies de quo dici-
tur.4.° Regum. vij.ca. Hec dies boni nū
tij eſt de terra longinqua: Bonus nunti-
us gabriel: de terra longinqua ď celo bea
te virgini deſtinatus a deo.ſ.iſta hora.di-
citur autem bonus. Primo ratiōe ſui
perſonalis perfectionis.q2 cōfirmatus in
gratia. Secundo ratione ſue alte lega-
tionis. Luc.p°.ca. Miſſus eſt angelus ga
briel a deo. Tertio ratione cōmiſſionis
vt ſcilicet filius dei incarnaretur. vt ſupra
Aue gratia plena dominus tecum. Et in
fra: ſpiritus ſanctus ſuperueniet inte ⁊ vir
tus altiſſimi obumbrabit tibi. Ideo que ⁊
ꝙ naſcetur ex te ſanctum vocabitur filius
dei. Quarto ratiōe nobilitationis mul
tum nobilitatur qui contrahit cum rege.
maxime cum imperatore.⁊ angelus con-
traxit cum deo.quando verbum aſſumpſit
animam rationalem:que eſt ſoror angelo
rum ab eodem patre ad ymaginem dei.⁊
de eadem matre ſcilicet ſpirituali natura.

Circa ſecundum principale.ſ.prioritа
te perfectionis.qua iſta ſolēnitas precedit
omnes alias in dignitate ad ducitur illud
Numeri. xxviij. Prima dies venera-
bilis erit ⁊ ſancta:omne opus ſeruile non
facietis in ea. Iſta prima dies eſt anuncia
tionis pn̄tis. Nam cum ſeptem ſint articu
li pertinentes ad humanitatem chriſti.

Primus eſt iſte. Qui conceptus eſt ď ſpi
ritu ſancto.in iſto ſeptemnario. Et figura
tur per primam diem ſeptimane ſicut eſt
hodie . Dicitur autem iſta dies prima ve
nerabilis.quia trāſcēdit idignitate omnes
alias ſolēnitates ad chriſtum pertinentes.

Primo quidem ſue natiuitatis. Nati
uitas enim non eſt magna ſolēnitas niſi
propter incarnationem hodiernam.quia
ſi iſta nō preceſſiſſet deus homo natus nō
fuiſſet. Secundo tranſcendit circunci-
ſionem. In qua fuit nominatus nomine ꝑ
tinente ad humanitatem:hodie autem no
minatur omnibus nominibus pertinenti
bus ad diuinitatem ⁊ humanitatem.

Tertio tranſcendit ſolēnitatem epyfa-
nie.quia tunc oſtendit regibus ſolam hu-
manitatem.ſed hodie exiſtens in vtero vir
ginali oſtendit angelis homo factus ſuā
diuinitatem. Quarto tranſcendit ſolē
nitatem regenerationis chriſti quando fu
it a Joanne baptizatus. Quia maius eſt
ſacramentum incarnationis quam regene
rōnis vel baptiſmatis quanto filius natu
ralis eſt potētior adoptiuo. Quinto trā
ſcendit ſolēnitatem oblationis. Quando
fuit preſentatus in templo.quia ſantior fu
it vterus virginalis:ꝙ templum ſalomo-
nis. Sexto tranſcendit ſolēnitatem trāſ
figurationis . quia ibi fuit ſolum corpus
ſenſitiuum illuſtratuſ. In incarnatione au
tem anima fuit illuſtrata intellectualiter
ſine omni comparatione lumine ſublimio
ri. Septimo tranſcendit ſolēnitatē cō
ſecrationis ſui corporis ⁊ ſanguinis in ce-
na. Quia in conſecratione panis ⁊ calicis
non fuit diuinitas verbi ex vi verborum:
ſed ſolum ex concomitantia. In anuncia-
tione autem fuit diuinitas ex vi incarna-
tionis ⁊ verborum benedictione vt alibi
patet. Octauo tranſcendit ſolēnitatem
humane redemptionis que fuit celebrata
in morte chriſti.quia mors iſta non fuiſſet
ſufficiens pro redemptione humani ge-
neris niſi diuinitas illi carni prefuiſſet in
carnata: vt dicit beatus Anſelmus in li°.
cur deus homo. Nono tranſcendit ſo-
lēnitatem infernalis expoliationis facta
in ſabbato ſancto. Quia in infernum non
deſcendit niſi anima cum diuinitate re-
manente corpore inſepulchro cum diuini
tate. Et in beate virginis vtero fuit ho-
die diuinitas cum corpore ⁊ anima.

Decimo tranſcendit ſolēnitatem reſu-

rectionis. quia in reſurrectione fuit vnita anima cum corpore ⁊ diuinitas cum humanitate. Iſta autem vnitas eſt nobilior. quia habet extrema nobiliora. (L) Undecimo tranſcendit ſolēnitatem aſcenſionis. quia ſicut tunc aſcendit ad dexteram patris quaſi localiter ita nunc ꝑſonaliter cum humanitas fuit aſſumpta ad vnitatem perſone. (R) Duodecimo tranſcendit ſolēnitatē ſpiritus ſancti. Quando ſpiritus ſanctus fuit miſſus in ſigno ſenſibili in die pentecoſtes. Qui non fuit deus ſuppoſitaliter. Nunc autem in ſigno ſenſibili fuit miſſus filius qui fuit deus perſonaliter. ⁊ ideo quia ſic tranſcendit iſta ſolēnitas alias ſolēnitates: recte dicitur venerabilis ⁊ ſancta. Iſte eſt ille dies de quo dicitur ad litteraꝫ. Malachie. 5. ca. Quis poterit cogitare diem aduentus eius ſcilicet in virginem quod eſt miſterium nobis incomprehenſibile per naturam. Iſte dies habet duodecim horas: iuxta illud. Io. xi. Non ne duodecim hore ſunt diei. Iſte duodecim hore ſunt duodecim ſacramenta. que ſunt hodie conſūmata.

Primum ſuperne conſultationis. quādo tres. perſone conſilium inter ſe inierunt. qualiter poſſent iacturam lapſum humani generis reuocare. Et inuenerunt quod non congrue niſi ſecunda perſona angelo nunciante carnem ſūmeret de virgine. Quod quidem conſilium inter diuinas perſonas fuit ab eterno habitum ſed hodie conſūmatum. De quo conſilio dicitur ſapientie. 1. ca. Quis nouit conſilium domini aut quis conſiliarius eius fuit.

Secundum ſingularis electionis. qua fuit ſanctus gabriel inter milia milium. ⁊ tres decies centena milia vt patet Danielis. vij. capi. Electus ad perficiendum diuinam legationem. Et conuenienter iuxta ſui nominis interpretationem Gabriel idest fortitudo dei. Et diuina fortitudo in iſta icarnatiōe maxime fuit declarata magis quam in mundi creatione. quia maius eſt facere de homine deum aut econuerſo quam de nihilo creare mundum. Sicut maior eſt diſtantia extremorū. De qua electione dicit propheta. ps. 87. Metro. xix. Exaltaui electum de plebe mea.

Tertium diuine accelerationis. quia licet angelus aſſecutus fuerit diuinum imperium: tamen velocius deus peruenit ad virginem. ſed preuenit nuntium ſuum deus citius volans quam angelus. Eo quia virgo prius concepit deum mente ꝙ corpore vel ventre. Ideo dicit propheta. ps. xviij°. Metro. vi. Exultauit vt gigas ad currendā viaꝫ a ſūmo celo egreſſio eius.

Quartum angelice ſalutationis in qua mutauit nomen eue. dicens aue. Quia ſicut eua. per ſuperbiam mundum interemit. Sic maria per gratiam mundum viuificauit. illa vt eſſet dea. hec vt eſſet ancilla. ⁊ ſicut illa per ſuam inſipientiam fuit a ſerpente ſeducta credens. Sic iſta per ſuam ſapientiaꝫ fuit ab angelo edocta querens. Et ideo ſicut illa credente ſerpentem exaltauit. Sic iſta querente ſerpentem oppreſſit. gñ. Ipſa conteret caput tuum.

Quintum virginalis perturbationis ſcilicet cum fuit ſalutata orta fuit turbatio propter duo. p°. Ex ſubita apparitione. q2 naturaliter infert turbationem in principio ⁊ terrorem. Marci. xvj. capi. Viderūt iuuenem ſedentem in dextris. coopertū ſtola candida: ⁊ obſtupuerunt. Scdō ex inſolita ſalutatione. quia dicit: aue gratia plena: reputans ſe in dignam tanti meriti. Ideo dicit quomodo fiet iſtud. Cui⁹ turbationis figuram geſſit commotio aquarum piſcine facta per angelum. Ioan. v°. capi. Angelus autem domini ſecundum tempus deſcendebat in piſcinam ⁊ mouebatur aqua.

Sextum virginalis inclinationis qua conſenſum prebuit. vnde dicit helliſabeth. Luc. 1°. capi. Beata que crediſti quoniam perficientur ea que dicta ſunt tibi a domino.

Septimum ſue ſecunde ſanctificationis. Qua fuit ſanctificata in verbi conceptione. Dicente angelo. ſpiritus ſanctus ſuperueniet in te. (S)

Prima quidem eius ſanctificatio fuit in vtero matris perfecta. Secunda fuit in angeli annunciatione: magis perfecta. Signum autem huius ſanctificationis. fuit fulgur progrediens ab eius facie chriſto poſito in eius ventre. Ita vt eius claritas in reſpicientibus pronitatem mali extingueret. vt dicūt ſancti de qua ſanctificatione. habetur in figura primi parali. ſecundo. ca. de ſecunda vnctione regis ſalamonis. Quia ſicut in ſecunda vnctione regis factus eſt rex omnium filiorum iſrael. Ita beata virgo in ſecunda ſanctificatione fuit facta regina omnium deum videntium. eo quia mater regis eorum.

Octauum ſupernaturalis formationis. quia ſecundum damaſcenum: corpus chriſti in vtero virginis non fuit formatus ſeminaliter ſed ſupernaturaliter virtute diuina. Sed notandum quod fuerūt ibi quatuor opera mirabilia.

Primo. quia perſona ſpiritus ſancti preueniens oēs ſanguines virginis elegit.

Secundo ipſos electos vniuit.

Tertio in honeſtiſſimo loco repoſuit.

Quarto corpus chriſti inde formauit. Sicut dicit beatus Dionyſius. Nota quod chriſtus fuit ex puriſſimis ſanguinibus beate virginis generatus. vt apoſtolus dicit Romanos primo capi. Qui factus eſt ei ex ſemine dd ſecundum carnem. Quia beata virgo de ſemine dd generata erat.

Nonum naturalis generationis. Quia beata virgo naturaliter egit cooperante ſpiritu ſancto: vt eſſet vera mater licet deus totum potuiſſet feciſſe. Notandum tamen qd beata virgo: preceteris habuit quatuor priuilegia.

Primū. quia ſicut mulieres cum hominibus generant: ⁊ tanto magis nobilitantur quanto cum nobilioribus ⁊ dignioribus. Et ſic beata virgo cum tota trinitate concurrit.

Secundum ex parte geniti. Quia ſicut alij filij partim ſunt ex parte patris ⁊ partim ex parte matris. Sic filius beate virginis fuit totaliter de ſubſtātia matris ſecundum humanitatem. ſicut totaliter de ſubſtantia patris ſecundum diuinitatem.

Tertium ex parte germanitatis. Nam germanitas ſumitur penes conſubſtantialitatem. Et tantam germanitatem habuit beata vir. cum filio. quantam habent ſimul pater ⁊ mater cum filio. quia tantum recepit filius de ſubſtantia beate vir. quantum recipit alius filius de ſubſtantia vtriuſque parentis.

Quartum ex parte prolis. Quia non genuit puram creaturam: ſed illam eandem quam deus pater genuit eternaliter. Ideo beata virgo appellata eſt theotoſhon. i. mater dei. vnde apoſtolus ad Galat. 4°. capi. At vbi venit plenitudo temporis miſit deus filium ſuum factum ex muliere: factum ſub lege vt eos qui ſub lege erant redimeret.

Decimum vterine habitationis de qua require

Undecimum ſuper mundialis creationis. Quia tunc fuit creata eius anima ſanctiſſima tanquam omnium creaturarum preclariſſima. In cuius creationis inſtanti fuerunt quatuor mirabilia opera.

¶ Primum ipſius anime creatio.

¶ Secundum anime create ſanctificatio.

¶ Tertium ſanctificate glorificatio. Quia ſtatim vidit diuinam eſſentiam ſicut nunc videt.

¶ Quartum Ierarchiarum ſublimatio. Quia mox potuit illuminare omnes angelos ſicut illuminat nunc. Idō dicit apoſtolus Romanos. p°. capi. Adam fuit factus in animam viuentem. ita nouiſſimus in ſpiritum viuificantem.

Duodecimum ineffabilis vnionis: que fuit quatruplex.

Prima. quia ſecundum ordinem nature: ſunt vnita anime cum corpore i vna vnione.

Secunda vnio eſt diuinitas cum aīa.

Tertia diuinitas cum cum corpore.

Quarta diuinitas cum tota humanitate: que ſunt facta in eodem inſtanti in vtero virginis ⁊ in hoc conſiſtit ſacramentū incarnationis. quod eſt ſuper omi

alia alia ſacramenta. ⁊ ſic patet duodecim
hore huius diei. De quibus horis ⁊ die di
cit propheta. pſ. 116. Metro. 22. A domi
no factum eſt iſtud ⁊ eſt mirabile in ocu
lis noſtris. Hec dies quam fecit dominus
exultemus ⁊ letemur in ea. in cuius gau
dium ⁊ cetera. Amen.

¶ De inuentione crucis.

Apparebit ſignum filij hominis
in celo Mathei. xxiiij. ca. Quia
in preclara ſaluifere crucis in
uentione chriſti vexillum fuit fi
delibus reuelatum. Ideo pro de claratio
ne huius ſolenitatis: aſſumitur iſtud ver
bum. Apparebit ⁊c. In quo reuelatur mi
ſterium crucis xpi. Primo quidem iſto
rice: p°. quantum ad diem iudicij iudicij.
Quo tempore iſtud ſignum reuelabitur
omnibus ſicut ſignum magni regis cum
virtute magna ⁊ maieſtate ad iudicium ve
nientis. patet ubi Thema. Eſt tamen pri
mo notandum q ad exercitum angelorū:
venientium cum chriſto ad iudicium per
tinet dirigi illo vexillo ſicut ſolet exerci
tus regis dirigi ſigno eius. Et ideo dicit
henoch in epiſtola iude. Ecce veniet do
minus cum militibus ſuis facere iudiciū.

Secundo reuelabitur ad electum popu
lum confortandum ſicut ſolent in bello cō
fortari tyrones i periculis conſtituti: qn vi
dent ſui regis ſignum cum auxilio proue
nire. vnde enumeratis ſignis iudicij dixit
ieſus diſcipulis ſuis. Luc. xxi. Leuate ca
pita veſtra quoniam appropinquat redē
ptio veſtra. ſcilicet hijs fieri incipientibus.

Tertio reuelabitur. ad reproborum exer
citum exterminandum. ſicut exterminan
tur: ⁊ conteruntur inimici deuicti quando
vident vexillum regis aduerſarij potenter
venire. In cuius figura exteriti ſunt phili
ſtey. videntes archam dei pro ſigno con
tra ſe venientem. primi regum. xiiij. capi.
Que quidem archa fuit figura crucis ſecū
dum apoſtolum. Quarto reuelabitur
ad dominium demonum diſcipandum.
Sicut ſolet rex iuſtus ſuum ſignum pre
mittere ad exterminandum malos: pᵉ ad
Corinthios. xv. ca. Cū tradiderit regnū
deo ⁊ patri. cum euacuauerit omnem prin
cipatum ⁊ poteſtatem: ⁊ virtutem. In cu
ius figura. d. dominus ad noe. gn. ix. capi.
Arcum meum ponam in nubibus: ⁊ erit
ſignum federis inter me ⁊ terram. Secū
do tropologice. quantum ad animam no
ſtram. vt intelligatur ſignum crucis appa
rere in celo quando impreſſum fulget in
anima noſtra. Que eſt de natura celeſti.
Sicut corpus de natura tereſtri. vnde Au
guſtinus exponens illud verbum. In prin
cipio creauit deus celum ⁊ terram: idest na
turam corporalem ⁊ ſpiritualem. vnde ci
mo de ciui. dei: facta eſt de natura celeſti.
quia eiuſdem ſubſtātie cum angelis. vnde
plato ad ſimilitudinem celi diuiſit animā
in duos circulos principales. Et alter vi
delicet illorum in ſeptem: vt primus cir
culus indiuiſus reſpondeat firmamento:
Secundus qui diuiditur in ſeptē: rñdeat
orbibus planetarū. Sic anima noſtra ha
bet duos circulos. ſ. intellectum ⁊ volun
tatem per quos indeum reducitur. vnde
proceſſit per modum circuli. qui terminat
vbi incipitur. circulus etiam voluntatis re
manet in diuiſus. ⁊ in illo apparet ſignum
crucis quando voluntas noſtra non gra
natur: nec delectatur in rebus corruptibi
libus. ⁊ carnalibus. ſed in ſola chriſti di
lectione. Sicut apoſtolus quando dicit ad
galatas. vi Mihi abſit gloriari niſi in
cruce domini noſtri ieſu chriſti. Circulus
intellectualis diuiditur in ſeptem circulos
ductiuos indeum. Primus eſt creduli
tas certa. per quam reducimur ad illum a
quo incipimus. idcirco apparet ſignum
crucis: quando firmiter credimus quod il
lud eſt in quo fuit chriſtus cōfixus pro no
ſtra redemptione. Quia mors noſtra non
poterat expiari niſi per mortem eius cuius
vita erat melior tota humana natura: ſecū
dum Anſelmum. vnde dicitur ſapientie.
xiiij. Benedictum eſt lignum per q fit iu
ſtitia. Secundus eſt humiliatio pro
funda. per quem reducimur circulariter ad
noſtrū principium deū: cōterēdo ſupbiam

ipſius exemplo Apoſ. ad phili. 2. Humilia
uit ſemetipſum pro nobis factus obediens
vſqꝫ ad mortem Judith. ix. Humilium ⁊
manſuetorum ſemper tibi placuit de pre
catio. Tertius. continua memoria per
quam reducimur. ſ. quando paſſionis chri
ſti memoriā ſolicitamus. Illa. n. paſſio no
ſtra omnium peccata deleuit. cirographū
noſtre obligationis deſtraxit grego. in pre
fatione mortem noſtram moriendo de
ſtruxit ⁊ vitam reſurgendo reparauit. eccl.
xxix. gratiam fide iuſſoris ne obliuiſcaris d
dit enim pro te animam ſuam.

Quartus. ſpes firma per quam reduci
mur. ſ. quando totam ſpem ponimus in do
minica paſſione ita quod non noſtris me
ritis ſed paſſionis chriſti venimus ad ſalu
tem Anſelmus Redemtionem in morte do
cet obicere iudicanti xpi crucem ro. manos
octauo ca. ſpe ſalui facti ſummus.

Quintus. certa confidentia per quam re
ducimur. ſ. qn aīa ſe totam cōmittit deo
vnde credit omnia aduerſa ſuperare. ſicut
ſancta iudith confidens in deo deuicit ho
loferniem. vnde dicitur iudith. ix. Fac dn̄e
vt gladio ſuo proprio eius ſuperbia ampu
tetur. ⁊ parum infra. da mihi in animo cō
ſtantiam vt contempnam illū ⁊ virtutem
eius vt euertā illum. ſic confidens. d. beatus
martinus. Ego non galea vel lorica. prote
ctus ſed ſigno crucis munitus hoſtium cu
neos penetrabo ſecurus. Sextus. cogni
tio grata per quam reducimur. ſ. quādo ani
ma recognoſcit beneficia paſſionis ⁊ crucis
chriſti. Quia proprio filio ſuo non peper
cit deus. ſed pro nobis omnibus tradidit il
lum phili. iiij. ca. Cum gratiarum actione
petitiones veſtre innoteſcant apud deum. ad
Ephesios. v. ca. gratias agentes ſemp pro
omnibus in nomine domini noſtri ieſu xpi
deo ⁊ patri. pᵉ Teſalo. v. Sine intermiſ
ſione orate. in omnibus gratias agite. 7 9.
Fidelis cōtemplatio per quam reducimur
. ſ. quando oblitis terrenis amat celeſtia: ⁊
illa ſemper contemplantur ſicut faciebat
beatus franciſcus qui tantum meditatus
eſt ⁊ contemplatus dominicam paſſionem
q meruit crucifigi. vnde dicitur galat. vi.
Mihi abſit ab ſit gloriari niſi in cruce dn̄i
noſtri ieſu chriſti. in cuius laudem dicitur.
Sic traſformat cor amantis in id q ama
tur vt per membra foris virtus prorumpat
amoris. in cuius figura d. deus ad Moy
ſem numeri. xxi. fac ſerpentem eneum. ⁊ po
ne eum pro ſigno qui percuſſus aſpexerit eū
viuet. quaſi dicēs per iſtos circulos anima
reducetur ad intellectum crucis. vnde me
rito viuet vera vita. Jo. p°. quod factum
eſt in ipſo vita erat. Sic igitur apparuit ſi
gnum filij hominis in celo anime noſtre: ſi
predicte circulationes erunt in mētibus no
ſtris. De iſto ſigno dicit dominus eze. ix.
Signa thau ſuper frontes virorum gemē
tium ⁊ dolentium ⁊ ſequitur quod non ſi A
gnati erant dāpnati. Tertio allegorice.
Circa militantem eccleſiam vt intelligant
ſignum crucis in celo militantis eccleſie ap
parere de qua eccleſia. d. grego. ſuper ma
theū. Regnum celorum preſentis temporis ec
cleſia dicitur in quo regno ſunt duo circu
li principales. Primus eſt credendorum
qui non diuiditur in circulos ſicut firma
mentum. ſed ad inſtar ipſius habet duode
cim ſigna. ſ. duodecim articulos fidei. In
iſto celo apparet ſignum crucis. Quia vt
creditur beatus Andreas poſuit ibi vnum
articulum de cruce Secundus circulus
eſt agendorum qui diuiditur in ſeptem cir
culos. ſ. ſacramentorum eccleſie in quibus
apparet ſignum crucis. Quia ſolēnitates
illorum ſacramentorum cum ſigno crucis
miniſtrantur ⁊ in virtute paſſionis xpi ha
bent efficatiam in cuius figura dicitur apoc.

In celo apparuit ſignum magnum ⁊ mi
rabile. Magnum. quia ad omnia miſteria
ſe extendit. mirabile. quia per eius virtutē
creatur gratia in ſacramentis que quidem
creatio eſt opus mirabile eccl. 43° ca. vas
admirabile opus excelſi. Quarto anago B
gice quantum ad ſupernam patriam vt di
catur hoc ſignum in celo apparere. ſ. in ec
cleſia triumphante in qua omnes ibi erūt
ſicut angeli Mathei. xx. ca. In reſurrectio
ne illa neqꝫ nubēt neqꝫ nubentur ſed erūt
omnes ſicut angeli dei in celo. In illo au
tem celo ſunt duo circuli pncipales vnus

in mobilis.ſ.celum empyreum ⁊ ſignificat Ierarchiam ſupercelestem propter ſubſtã tiam in cõmutabilem. In qua eſt ſola tri nitas diuinarum perſonarum. ſecundum dionyſium de angelica ierarchia. In quo celo apparebit ſignum crucis. In x°.q2 in illo fuit exaltatus. ad phili.2°. Propter ꝙ deus exaltauit illum.⁊c. Secundus eſt mobilis qui eſt ierarchia celeſtis.pp ſuam mutabilitatem. ⁊ diuiditur in nouem cir circulos ſicut ſub celo empireo ſunt nouez circuli mutabiles.q2 inceſſanter mouentur in deum. In quolibet illoꝝ circulorum ap parebit ſignum crucis. Quia ad quẽlibet circulum aſſũmentur aĩe ꝑ crucem xp̄i re dẽpte. Sicut de quolibet ordine ceciderũt angeli. Iſte aĩe habebunt ſignum crucis in frontibus ſuis.quia ab angelis ad hoc deputatis ſignabuntur.apoc.vij.ca. Vidi alterum angelum aſcendentem ab ortu ſo lis.⁊ clamauit quattuor angelis.⁊ ſequit̃. quo ad vſq3 ſignemus ſeruos dei noſtri ĩ frontibus eorum. Iſti ſunt illi ſignati qui cantabant canticum nouũ ante ſedem dei ⁊ agni dicẽtes apoc.v.ca. Redemiſti nos deus in ſanguine tuo: ex omni tribu: po pulo ⁊ natione:⁊ feciſti nos deo noſtro re gnum. Cuius nos participes faciat ſua miſericordia. Amen.

De ſancta clara.

Alia eſt claritas ſolis alia clari tas lune ⁊ alia claritas ſtellaruz ſtella.n.a ſtella differt in clari tate.pᵉ ad corinth.xv. Q2 beata clara a claritate fuit denominata reuela tione diuina. Ideo ad extollendaz eius cla ritatem conuenienter aſſũmitur:iſtud ver bum. In quo beatus paulus de felicitate ſanctorum qui ſunt in patria ſub nomine claritatis loquitur.ſed notandũz quod in paradiſo ſunt quattuor gradus felicitatis.

Quorum primus eſt ſm̃ nature redun dantiã ſicut felicitas aĩe xp̄i:que reddũdat in oẽs ſanctos. Secũdus ad nature ha bundantiam ſicut felicitas btẽ virginis.q̃ licet non tantum redundet tam habundat quantum poteſt de felicitate recipere ſ3 po tentiam ordinatam. Tertius ad nature ſufficientiam.ſicut felicitas ſanctorum an gelorum qui licet non habeant tantam ha bundantiam quin plus capere poſſent cũ ſint capatiores pluſq̃ homines.tamẽ qui libet habet ſecundum ſufficientiorem na turam maiorem gloriam. Quartus ad nature continentiam:ſicut felicitas ſancto rum. Qui non ſm̃ maiorem perfectionem in naturalibus.ſed ſolum ſm̃ continentiã meritorum habent plus de felicitate eter na vel minus. Nunc autem ad propoſitũ apoſto. volẽs nos inſtruere de iſto quarto gradu felicitatis.dicit alia eſt claritas ſo lis.ſ.quantum ad primum .i.deſt xp̄i. Cui⁹ felicitas redundat in omnes beatos ſicut ſol redundat in oĩa corpora ſupercelestia ſm̃ beatuz dionyſium li°.4. De diuinis nominibus. de quo ſole dicit propheta Malachie.3°.ca. Vobis timentibus de um orietur ſol iuſtitie. Alia claritas lune quantum ad ſm̃ ſcilicet.b.virginis. Que in mediate illuminatur a x°:ſicut luna a ſo le. De qua dicũt angeli admirantes. Can ticorum vj.ca. Que eſt iſta que progredi tur quaſi aurora conſurgens.pulchra vt luna. Alia claritas ſtellarum.quantuz ad tertium.ſ.ſanctorum angelorum. Qui di cunt̃ ſtelle.quia ſicut ſtelle date ſunt ad or namentuz celi materialis ita angeli ad or namentum celi ſpiritualis. Iudicum.v.c. Stelle manentes in ordine ⁊ curſu ſuo ad uerſus ſyſaram pugnauerunt. baruch.3°. Stelle dederunt lumen in cuſtodijs ſuis ⁊ letate ſunt. Stella a ſtella differt in clarita te. Quantum ad quartũ .i.deſt vna anima beata differt ab alia.quia ſicut in ſtellis eſt maior ⁊ minor claritas.⁊ in angelis maior ⁊ minor felicitas. Sic eſt in ſanctis ſm̃ exi gentiam meritorum de quibus ſtellis di ctum eſt habrae.gñ.xv.ca. Suſpice celum ⁊ numera ſtellas:ſi potes. Sic erit ſemẽ tu um:⁊ qm̃ ad laudem beate clare ſub noĩe claritatis eius preconium eſt introductuz: notabim⁹ octo ꝓprietates claritatis bea te clare cõuenientes. Prima.q2 habet primitatẽ in ſuo exortu.q2 in mũdi creatio

ne:p°:fuit producta in ordine ſex dierum. Quia in prima die fuit lux creata.gñ.p°.c. Dixit deus fiat lux ⁊ facta eſt lux:q̃ idem ẽ cuz claritate. Et iſta proprietas fuit in btã clara:q̃ in primeua etate florere cepit vir tutibus ab infantia:que eſt etas prima.iõ d̃ ea dicit eccl̃ᵃ. Sacra ſpirat infantia ma gni regis connubia. ⁊ talium eſt deo gra tiſſimum obſequium qui primum florem ſue iuuentutis deo offerunt.dicente ꝓpħa p̃s.8. Metro.2° Ex ore infantium ⁊ lactẽ tium perfeciſti laudem. Secunda.q2 h3 velocitatem in ſuo motu.licet.n.motus ce li ſit velociſſimus.tñ claritatis diffuſio eſt magis feſtina cum fiat in inſtanti vel in tẽ pore ĩ pceptibili. qđ declarat deus Math. 24.ca. Sicut fulgur exit in oriente ⁊ paret vſq3 in occidentem ita erit aduentus filij hominis. Iſta proprietas fuit in btã virgi gine clara:pro eo qđ votum in ſpiratũ ad eo.per verba bti franciſci non obſtantibus quibuſcũq3 obſtaculis non prolõgauit ſ3 ſtatim vouit ⁊ votum ſeruauit.exemplo il lius de qua luc.p°:exurgens maria habijt in mõtanã cum feſtinatione. vbi ambroſi us. Neſcit tarda molimina ſp̄s ſancti grã:

Tertia.q2 h3 velocitatem in ſuo tranſi tu. Nam tranſiens per corpora dyapho na:non frangitur nec diuiditur ſed ad mo dum ſpiritus penetrat.p3 d̃ radio ſolis in trãte ꝑ vitruz.vnde dicit ꝓpheta.p̃s.xviij. Metro.vij. Nõ eſt q ui ſe abſcondat a ca lore eius. Iſta proprietas fuit in btã clara. In eo quod ipſa actibus deuotiſſimarum orationum ⁊ contemplationum celum pe netrabat. patet in reuelationibus ſibi factis vt.d.cum apoſtolo.2ᵉ. Cor.3°.ca. Nos vero omnes reuelata facie gloriam do mini ſpeculantes in eãdem ymaginẽ trãſ formamur a claritate ĩ claritatẽ tãq̃ a ſp̄ũ dñi. Quarta.q2 h3 puritatẽ in ſuo ↄtra ctu.q2 licet claritas lucis cũ reb⁹ ſordidis ad iũgatur.tñ ipſa in ſe nullatenus inqna tur:q̃ eſt ↄ naturã ceteraꝝ reꝝ corꝑaliũ.d. ſapiẽte eccl.13.ca. Qui tetigit picẽ inquina bit̃ ab ea. Iſta ꝓprietas fuit in btã clara:q̃ ſeruãs celibatũ ſuũ in domo paterna:nul latenus a cõtagijs mũdanoꝝ qb⁹ erat ad ſiſcta fuit quoinqnata. Ad hãc ãt ↄtutẽ ſeruãdã ↄ delectationes q̃ ſolent aĩuz cõ turbare exẽplũ ſue rigidiſſime vite prebẽs ſororib⁹ ĩ numere auſteritatib⁹ in cibo:po tu:lecto:⁊ veſtitu.d.cũ apoſtolo pᵉ. Cori. ix.ca. Caſtigo corpus meum ⁊ in ſeruitutẽ redigo. Ne forte cũ alijs predicauerim ip ſe reprobus efficiar. Quinta.q2 habet e uidentiaz in ſuo effectu.quia omne quod in tenebris ⁊ obſcuritate latet clarificat ⁊ oſtendit.quia qui male agit odit lucem. Io.v°.ca. Iſta proprietas fuit in beata clara. Quia licet de ſua intentione merita ſua occultauerit quantum potuerit. q2 tñ de natura boni eſt vt ſe ipſum diffundat: non potuit ſic occultare.quin extra clariſſi carent ſue ſanctitatis ſigna. Et euidenter in mundo clareſcerent. Mathei.5°. Ne mo accendit lucernam ⁊ ponit eã ſub mo dio ſed ſuper candelabrum vt luceat omni bus qui in domo ſunt. Sexta.quia ha bet complacẽtiam in ſuo effectu. Quia vi ſus cum claritate naturaliter delectatur. Sicut in ſuo perfectiſſimo obiecto.eccl.xj. ca. Dulce eſt lumen ⁊ delectabile eſt ocu lis videre ſolem:de cuius oppoſitum dicit Tobias: Tobie.5°. Quale gaudium mi hi erit qui in tenebris ſedeo ⁊ lumen celi non video. Iſta proprietas fuit in bea ta clara. Quia licet duriſſima pro chriſto ſuſciperet ⁊ faceret:tamen omnia ex amo re erant ei dulciſſima propter quem amo rem.vt dicit vgo de ſancto viatore li°.de ara ſponſe.vt ſi dolor inferni cum amore poſſet aſſũmi non eſſet pena ⁊ iõ de ip̃a d̃ ꝙ quãto plus erat abſtinentijs attenuata tanto plus exhibebat affectus illares ⁊ feſti uos.2ᵉ.ad Cor.ix: Illarem enim datorez diligit deus.

Septima.quia habet vtilitatem in ſuo vſu: Quia ſine claritate nemo ſit operari aliquid ⁊ ideo omnis operans requirit lu cez. Io.9°.capi. Me oportet operari opa eius qui miſit me donec dies eſt.venit aũt nox:quando nemo poteſt operari. Idem capitulo 12°. Ambulate dum lucẽ habetis vt non tenebre vos comprehendant:⁊ qui ambulat in tenebris neſcit quo vadat.

Iſta proprietas fuit in btā clara in eo
quia ceteras virgines docuit ⁊ illumina-
uit qualiter agere deberent prebens exem-
plum. Math. 5°. Sic luceat lux veſtra co
ram hominibus vt videant bona veſtra
opa ⁊ glorificent patrem veſtrum qui in
celis eſt. Octaua quia habent virtutē
propriam in ſuo fructu. in eo ꝙ oibus cor
poribus ſupercelestibus influentibus ſcḋm
gregorium fructificat terra. Ideo deus in
fluendo: Sua bon aincreaturis: dicit pa-
ter luminū. eo ꝙ mediantibus luminibus
ſue gratie fructificare omnia facit. Iſta ꝓ
prietas fuit in beata clara. Quia fuit ⁊ ē
fecundiſſima: ingignendo filias: vt patet
ad ſenſum: vt dicere poſſit illud. Eccli. 24.
capitulo: Ego quaſi vitis fructificaui ſua
uitatem odoris: ⁊ flores mei fructus hono
ris ⁊ honeſtatis: Cuius nos inducat ⁊c.
Amē Amen.

De ſancto Ludouico archiepō.

Luce ſplendida fulgebis ⁊ om-
nes fines terre adorabunt te
Thobie. 13°. capitulo. Diuino e-
nim miraculo fit vt nomen ali-
cui imponatur ſecundum conditionē vir
tutis: quā habet vel habere debet: patet
de Iſaach. Qui riſus interpretatur. Et iō
dixit mater eius gṅ. 21°. Riſum fecit mihi
deus: quicunq₃ audierit corridebit mihi.
Et reuera gaudiū ⁊ riſus fuit patri: quā-
do debuit ipſum deo imolare ariete pro
eo occiſo. patet gṅ. 22 capitulo. ⁊ de. ioā
ne bap. Qui. in quo eſt gratia interpretatur.
Qui etiam gratia ⁊ gaudiū fuit parētibꝰ
⁊ patrie: vnde. d. luc. primo. Quis putas
puer iſti erit. ⁊ iō dixit āgelꝰ zacharie: luce.
ſupra. vxor tua heliſabet pariet tibi filiū: ⁊
vocabis nomē eiꝰ ioānē: ⁊ erit tibi gaudiū
⁊ exultatio: ⁊ multi i natiuitate eiꝰ gaude-
būt ⁊ de. 1°. dixit āgelꝰ ioſeph. Mathei. ꝓ
mo capitulo Maria pariet tibi filium. ⁊
vocabis nomen eius ieſum: ipſe enim ſal-
uum faciet poppulum ſuum a peccatis eo
rum: q: ieſus ſaluator interpretatur. In
hoc concordat phus qui dixit in primo ꝑ
yhermenias. voces ſunt note earum que

ſunt in anima paſſionū. patet etiam clari
us in duodecim lapidibus quos portabat
aaron in fronte ſecundum duodecim tri
buum vbi dicunt doctores quando aliqs
de tribubus grauiter peccabat: veniebant
tribus ſucceſſiue ante aaron. Et quando
tribus de qua nullus peccauerat erat ante
eum. lapidis in quo era nomen ſuum ſcrip
tum dabat lucidos radios. Quando autē
veniebat tribus: de qua quis peccauerat il
le lapis in quo erat ſcriptum nomen eius
nō dabat lucem. Et ſic deprehendebatur
peccator: Adapta ⁊c.

¶ Et quia ludouicus ſcḋm ethimologiam
nominis dicitur q̄ſi lux dominica. vnde i
lucis proprietatem commēdari poteſt: vn-
de ⁊ conuenienter: aſſumptum eſt verbū
propoſitum. luce ſplendida ⁊c.

¶ Quod quidem quadrupliciter poteſt in
telligi.

Primo vt ſit verbum xp̄i alloquentis
domum ⁊ ſtirpem regiam franchorum: q̄
per hunc ſanctum fuit mire illuſtrata: di-
centis: luce ſplendida fulgebis: Et quia
etiam in iſto ſancto fuit multū honorata
Ideo dictum eſt ei: et omnes fines terre a
dorabunt te: Primo dico quod maie
ſtas regia fuit illuminata. Quia multum
dubitatur a multis. vtrum poſſidens re-
gnum vel regimen ex iuſtitia teneat.

Sed hic ſanctus hunc dubium peni-
tus āmouit dum regnum quod retinere
noluit alteri dedit. Si autē in iuſte dediſ-
ſet vtiq₃ ſanctus non fuiſſet. Scḋo dico
quod maieſtas regia fuit per hunc ſanctū
multum venerata. quia non ſolū ſubiecti.
verum etiā q̄tticunq₃ remoti emulis iſta
domus in eius mēbro digniſſimo venera
tur in omni parte fideliū. Ita vt huic ge-
neri. d. Iſayas pħa. c. 60. Adorabunt ve
ſtigia pedum tuorū oēs qui detrahebant
tibi. Scḋo vt ſit verbum xp̄i aloquētis
Ciuitatem marſilie. d. luce ſplendida ⁊c.
Quia ipſa fuit in numerabilibus miracu
lis ex preſentia huiꝰ ſancti illuſtrata. Et iō
recte ſequitur. Qḋ oēs fi. terre ado. te. Q:
de vniuerſis fideliū partibꝰ venerunt ado
rare ad hāc ciuitatē ſcā₃ hūc ſcṁ regrētes.

Tertio vt ſit verbum chriſti aloquen-
tis religionē beati Franciſci que fuit per
hunc ſanctum copioſiſſime decorata. di-
cens. luce ſplendida fulgebis ⁊c. Si. n. iſte
ſtatus non eſſet perfectionis hic ſanctus in
eo nō ad ſanctitatis faſtigiū nō veniſſet: ⁊
poſtea fuit in eo multipliciter honorata.
q: ſicut dn̄s ieſus xp̄s cū ſit regis eterni fi
lius in eo qḋ ſemetipſū exinaniuit aſſum
mendo habitū nr̄e humanitatis ſ₃ apoſto
lum noſtrā naturā ineffabiliter ſublimauit
ita hic ſanctus cū eſſet filius inclici regis
ierusalem ⁊ ſicilie. In eo qḋ ſemetipſum
humiliauit aſſumens hitū franciſcine pau
pertatis: ipſam religionem mirabiliter ho
norauit. ⁊ nobilitauit: vt de ipſo dicat ꝙ d
xp̄o dr̄ phili. 2°. humiliauit ſemetipſū fa-
ctus obediens vſq₃ ad mortē: mortē autē
crucis. ſ. pn̄ie ⁊ auſteritatis: obedientie ⁊
paupertatis: pp qḋ ⁊ deus exaltauit illum ⁊
dedit illi nomen qḋ eſt ſup omne nomen.

Quarto vt ſit verbum xp̄i aloquentis
ꝑſonā bti ludouici di. Luce ſplen. ⁊c. Ubi
dn̄s duo facit. Primum. q: repromit-
tit decor noſtre felicitatis. ibi. luce ſplen. de
qua pulchritudine. dr̄ Mathei. 13. ca. Iu
ſti fulgebunt ſicut ſol in regno patris eorū.

Secundo repromittit honor noſtre feli
citatis. ibi. ⁊ oēs fines terre adorabūt te. actꝰ
enim adorationis ē actꝰ ſupremi honoris
Et ideo deo exibetur pro ſummo honore.
pro quo honore iſti ſcō a ꝑſonis regalibꝰ
ymo a ſex ſuis fratribus exibito: cōuenit ei
ꝙ dictū fuit iude. gṅ. 49. ca. Iuda te lau
dabunt fratres tui ⁊ infra. adorabūt te filij
patris tui. dicit ergo luce ſplēdida ⁊c. Q:
vero ex lucis ſimilitudine inchoata eſt laus
bti ludouici. Iō circa lucem inſiſtendo.

¶ Primo videbimus de lucis ꝓprietate.

¶ Secundo de lucis virtute.

Circa primum inueniuntur. ſeptem lu
cis proprietates huic ſcō cōuenientes.

Prima. quia habet ꝓprietatē in ſuo
ortu q: ſicut artifex valens opari ante diē
lucē querit. Et ſic deus in principio crea-
turarū p°. ꝓduxit lucē. gṅ. p°. ca. Dixit de
us fiat lux ⁊ facta eſt lux. Et ſicut fuit pma
creaturarū ſenſibilium. ſic iſta ꝓprietas cō

uenit btō ludouico. qui nō ſolū qḋ fuerit
primogenitus regis de filijs viuis. ⁊ ideo
erat ſibi regnū debitū: ſed etiā in eo qḋ in
ſua prima a etate virtutibus florere cepit.
⁊ in ſcia clareſcere ſupra puerorū naturā:
vt infra ſeptenniū oīum liberaliū artium
carperet fructū: vt dicere poſſit illḋ ſapiē-
tie. 8. Puer erā ingenioſus: ⁊ ſortitus ſū
aīam bonā. Iſtā puritatem in tanta perfe
ctione dicitur habuiſſe. vt grām baptiſma
lem q̄ a principio habuit vſq₃ ad mortem
ſeruauerit. ⁊ ꝑ ꝯñs iſta gratia baptiſmalis
ꝑ reſpectum ad grām penitentialē: ꝑ quā
coīter ceteri ſaluant. h₃ quattuor priuilegia
precioſa. Primū eſt dignitatis in ordi
ne. q: ſicut ſacramentum baptiſmi eſt effi-
catius ⁊ dignius ſacramento pn̄ie. ita grā
que conuenit in baptiſmo in ordine ad ipā
videtur magis digna. Secundum feli
citatis in operatione. q: cū in quolibet pec
cato mortali ac quiratur inclinatio ad ma
lum: ⁊ per ꝯñs difficultas ad bonum. Ille
qui hab₃ grā₃ tali difficultate caret ſ₃ hic
ſanctus eſt ille qui nunq̄ peccauit mortali
ter poſt baptiſmū. q: tunc amiſiſſet grā₃
baptiſmalem. Et hoc ſignū. q: actus virtu
tum ſemper faciebat cum letitia.

Tertium eſt ſecuritas in cōſcia. q: qui
poſt baptiſmum deum mortaliter offēdūt
neſciunt ſi legiptimā penitudinem habēt.
Et iō nō ſunt ſecuri de diuina grā. Cū cō
tritio ſit in certa. illi autem qui ꝑ manent
in gratia baptiſmali. q: deum ex tunc mor
taliter non offendūt. ⁊ baptiſmus nō req-
rit neceſſario contritionē. Iō ſtant ſecuri.

Quartum eſt virginitatis in aīa. Nā
ſi virginitas carnis eſt tantum deo grata.
ſicut docet ſcriptura in xp̄o ⁊ mater eius
ſanctiſſima. Multo magis eſt ei cara vir-
ginitas aīe. q: perfectior. Et iō integritas
mentis eſt melior ſicut vas de auro q̄ de
terra vel ligno. Nunc autē dicitur caro vir
ginea quando nō fuit corrupta. ex quo fu
it nata. ⁊ ſic anima dr̄ virginea. qn̄ poſt ba
ptiſmū nō fuit corrupta ꝑ pctm̄ mortale.
Et q: talis grā in mediate adeo habetur.
Ideo dicit ipſe ſanctus: Iere. 3°. pater me
us dux virginitatis mee tu es.

Iſta proprietas fuit in btā clara in eo quia ceteras virgines docuit ⁊ illuminauit qualiter agere deberent prebens exemplum. Math. 5°. Sic luceat lux veſtra coram hominibus vt videant bona veſtra opa ⁊ glorificent patrem veſtrum qui in celis eſt. Octaua quia habent virtutē propriam in ſuo fructu. in eo ꝙ oibus corporibus ſupercelestibus influentibus ſm gregorium fructificat terra. Ideo deus in fluendo: Sua bon aincreaturis: dicit̃ pater luminū. eo ꝙ mediantibus luminibus ſue gratie fructificare omnia facit. Iſta ꝓprietas fuit in beata clara. Quia fuit ⁊ ē fecundiſſima: in gignendo filias: vt patet ad ſenſum: vt dicere poſſit illud. Eccli. 24 capitulo: Ego quaſi vitis fructificaui ſuauitatem odoris: ⁊ flores mei fructus honoris ⁊ honeſtatis: Cuius nos inducat ⁊cet. Amē Amen.

De ſancto Ludouico archiepō.

Luce ſplendida fulgebis ⁊ omnes fines terre adorabunt te Thobie. 13°. capitulo. Diuino enim miraculo fit vt nomen alicui imponatur ſecundum conditionē virtutis: quā habet vel habere debet: patet de Iſaach. Qui riſus interpretatur. Et iō dixit mater eius gn̄. 21°. Riſum fecit mihi deus: quicunq̄ audierit corridebit mihi. Et reuera gaudiū ⁊ riſus fuit patri: quādo debuit ipſum deo imolare ariete pro eo occiſo. patet gn̄. 22 capitulo. ⁊ de. ioāne bap. Qui. in quo eſt gratia interpretat̃. Qui etiam gratia ⁊ gaudiū fuit parētibꝰ ⁊ patrie: vnde. d. luc. primo. Quis putas puer iſti erit. ⁊ iō dixit āgelꝰ zacharie: luce. ſupra. vxor tua heliſabet pariet tibi filiū: ⁊ vocabis nomē eiꝰ ioānē: ⁊ erit tibi gaudiū ⁊ exultatio: ⁊ multi i natiuitate eiꝰ gaudebūt ⁊c. 10°. dixit āgelꝰ ioſeph. Mathei. pmo capitulo Maria pariet tibi filium. ⁊ vocabis nomen eius ieſum: ipſe enim ſaluum faciet poppulum ſuum a peccatis eorum: quia ieſus ſaluator interpretatur. In hoc concordat phus qui dixit in primo perihermenias. voces ſunt note earum que ſunt in anima paſſionū. patet etiam clarius in duodecim lapidibus quos portabat aaron in fronte ſecundum duodecim tribuum vbi dicunt doctores quando aliq̄s de tribubus grauiter peccabat: veniebant tribus ſucceſſiue ante aaron. Et quando tribus de qua nullus peccauerat erat ante eum. lapidis in quo era nomen ſuum ſcriptum dabat lucidos radios. Quando autē veniebat tribus: de qua quis peccauerat ille lapis in quo erat ſcriptum nomen eius nō dabat lucem. Et ſic deprehendebatur peccator: Adapta ⁊c.

¶ Et quia ludouicus ſm ethimologiam nominis dicitur q̄ſi lux dominica. vnde i lucis proprietatem commēdari poteſt: vnde ⁊ conuenienter aſſumptum eſt verbū propoſitum. luce ſplendida ⁊c.

¶ Quod quidem quadrupliciter poteſt intelligi.

Primo vt ſit verbum xp̄i alloquentis domum ⁊ ſtirpem regiam franchorum: q̄ per hunc ſanctum fuit mire illuſtrata: dicentis: luce ſplendida fulgebis: Et quia etiam in iſto ſancto fuit multū honorata Ideo dictum eſt ei: et omnes fines terre adorabunt te: Primo dico quod maieſtas regia fuit illuminata. Quia multum dubitatur a multis. vtrum poſſidens regnum vel regimen ex iuſtitia teneat.

Sed hic ſanctus hunc dubium penitus āmouit dum regnum quod retinere noluit alteri dedit. Si autē iniuſte dediſſet vtiq̄ ſanctus non fuiſſet. Scđo dico quod maieſtas regia fuit per hunc ſanctū multum venerata. quia non ſolū ſubiecti. verum etiā q̄tūcunq̄ remoti emulis iſta domus in eius mēbro digniſſimo veneratur in omni parte fideliū. Ita vt huic generi. d. Iſayas pħa. c. 60. Adorabunt veſtigia pedum tuorū oēs qui d̄trahebant tibi. Scđo vt ſit verbum xp̄i aloquētis Ciuitatem marſilie. d. luce ſplendida ⁊c. Quia ipſa fuit in numerabilibus miraculis ex preſentia huiꝰ ſancti illuſtrata. Et iō recte ſequitur. Qđ oēs fi. terre ado. te. Quia de vniuerſis fideliū partibꝰ venerunt adorare ad hāc ciuitatē ſcāȝ hūc ſcm̄ regrētes.

Tertio vt ſit verbum chriſti aloquentis religionē beati Franciſci que fuit per hunc ſanctum copioſiſſime decorata. dicens. luce ſplendida fulgebis ⁊c. Si. n. iſte ſtatus non eſſet perfectionis hic ſanctus in eo nō ad ſanctitatis faſtigiū nō veniſſet: ⁊ poſtea fuit in eo multipliciter honorata. quia ſicut dn̄s ieſus xp̄s cū ſit regis eterni filius in eo qđ ſemetipſuȝ exinaniuit aſſumendo habitū nr̄e humanitatis ſȝ apoſtolum noſtrā naturā ineffabiliter ſublimauit ita hic ſanctus cū eſſet filius incliti regis Ieruſalem ⁊ ſicilie. In eo qđ ſemetipſum humiliauit aſſumens hītū franciſcine paupertatis: ipſam religionem mirabiliter honorauit. ⁊ nobilitauit: vt de ipſo dicat̃ ꝙ ꝺ xp̄o dr̄ phili. 2°. humiliauit ſemetipſuȝ factus obediens vſq̄ ad mortē: mortē autē crucis. ſ. pnīe ⁊ auſteritatis: obedientie ⁊ pauptatis: ꝓp qđ ⁊ deus exaltauit illum ⁊ dedit illi nomen qđ eſt ſup omne nomen.

Quarto vt ſit verbum xp̄i aloquentis pſonā bti ludouici di. Luce ſplen. ⁊c. Vbi dn̄s duo facit. Primum. quia repromittit decor noſtre felicitatis. ibi. luce ſplen. de qua pulchritudine. dr̄ Mathei. 13. ca. Iuſti fulgebunt ſicut ſol in regno patris eoꝝ.

Secundo repromittit honor noſtre felicitatis. ibi. ⁊ oēs fines terre adorabūt te. actꝰ enim adorationis ē actꝰ ſupremi honoris Et ideo deo exibetur pro ſummo honore. pro quo honore iſti ſcō a pſonis regalibꝰ ymo a ſex ſuis fratribus exibito: cōuenit ei ꝙ dictū fuit iude. gn̄. 49. ca. Iuda te laudabunt fratres tui ⁊ infra. adorabūt te filij patris tui. dicit ergo luce ſplēdida ⁊c. Quia vero ex lucis ſimilitudine inchoata eſt laus bti ludouici. Iō circa lucem inſiſtendo.

¶ Primo videbimus de lucis ꝓprietate.

¶ Secundo de lucis virtute.

Circa primum inueniuntur. ſeptem lucis proprietates huic ſcō cōuenientes.

Prima. quia habet ꝓprietatē in ſuo ortu quia ſicut artifex valens opari ante diē lucē querit. Et ſic deus in principio creaturaꝝ pᵒ ꝓduxit lucē. gn̄. pᵒ. ca. Dixit deus fiat lux ⁊ facta eſt lux. Et ſicut fuit pⁱma creaturaꝝ ſenſibilium. ſic iſta ꝓprietas cōuenit btō ludouico. qui nō ſolū qđ fuerit primogenitus regis de filijs viuis. ⁊ ideo erat ſibi regnū debitū: ſed etiā in eo qđ in ſua primeua etate virtutibus florere cepit. ⁊ in ſcia clareſcere ſupra pueroꝝ naturaȝ: vt infra ſeptenniū oīum liberaliuȝ artium carperet fructū: vt dicere poſſit illđ ſapiētie. 8. Puer eraȝ ingenioſus: ⁊ ſortitus ſū aīam bonā. Iſtā puritatem in tanta perfectione dicitur habuiſſe. vt grām baptiſmalem q̄ a principio habuit vſq̄ ad mortem ſeruauerit. ⁊ ꝑ ꝯñs iſta gratia baptiſmalis ꝑ reſpectum ad grām penitentialē: ꝑ quā coiter ceteri ſaluant̃. hȝ quattuor priuilegia precioſa. Primū eſt dignitatis in ordine. quia ſicut ſacramentum baptiſmi eſt efficatius ⁊ dignius ſacramento pnīe. ita grā que conuenit in baptiſmo in ordine ad ipſȝ videtur magis digna. Secundum felicitatis in operatione. quia cū in quolibet peccato mortali acquiratur inclinatio ad malum: ⁊ per ꝯñs difficultas ad bonum. Ille qui habȝ grāȝ tali difficultate caret ſȝ hic ſanctus eſt ille qui nunq̄ peccauit mortaliter poſt baptiſmuȝ. quia tunc amiſiſſet grāȝ baptiſmalem. Et hoc ſignū. quia actus virtutum ſemper faciebat cum letitia.

Tertium eſt ſecuritas in cōſcīa. quia qui poſt baptiſmum deum mortaliter offēdūt neſciunt ſi legiptimā penitudinem habēt. Et iō nō ſunt ſecuri de diuina grā. Cū cōtritio ſit in certa. illi autem qui ꝑmanent in gratia baptiſmali. quia deum ex tunc mortaliter non offendūt. ⁊ baptiſmus nō requirit neceſſario contritionē. Iō ſtant ſecuri.

Quartum eſt virginitatis in aīa. Nam ſi virginitas carnis eſt tantum deo grata. ſicut docet ſcriptura in xp̄o ⁊ mater eius ſanctiſſima. Multo magis eſt ei cara virginitas aīe. quia perfectior. Et iō integritas mentis eſt melior ſicut vas de auro q̄ de terra vel ligno. Nunc autē dicitur caro virginea quando nō fuit corrupta. ex quo fuit nata. ⁊ ſic anima dr̄ virginea. qn̄ poſt baptiſmū nō fuit corrupta ꝑ pctm̄ mortale. Et quia talis grā inmediate adeo habetur. Ideo dicit ipſe ſanctus: Iere. 3°. pater meus dux virginitatis mee tu es.

Secunda. qꝛ habet pulchritudinem in ſuo aſpectu. Et qꝛ pulchrioꝛ res que ſit in mundo eſt rota ſolis propter eius claritatem. eccl. 43. ca. Pulchritudinem candoris eius admirabitur oculus. Habet etiam demonſtrare aliarum reꝝ pulchritudinem. cum remota luce non appareat alicuius pulchritudo. que proprietates floruerunt. In iſto ſancto. Nam caſtitatis celibatum. ita perfecte cuſtodiuit vt non ſolum in ſe ſed ⁊ in reſpicientibus honeſtatẽ induceret ⁊ inclinaret vt pro tanto dicatur ſapientie. iiii. ca. O quam pulchra eſt caſta generatio cum claritate: cum pñs eſt imitãtur illam ⁊ deſiderant eam cum ſe aduxerit ⁊ in perpetuum coronata triumphat. Qꝛ dicit Auguſti. li. de ciuitate. Quod nullus eſt tam depratiatus quod totum ſenſum honeſtatis amiſerit. Tertia. qꝛ habet puritatem in ſuo contactu. qꝛ licet tangat corpora inquinatiua: non tamen inquinatur ab eis. Sicut de aliis corporibus. d. ſapiens. eccl. 13. Qui tetigerit picem inquinabitur ab ea. ⁊ qui cõmunicauerit ſuperbo induet ſuperbiaʒ. ſed lux ſolis licet cum in mundiſſimis miſceatur. non tamẽ inquinatur ab illis. Iſta ꝓprietas maxime i beato ludouico floruit. Quia licet in delitiis mundanis nutritus fuerit: tamen animam ſuam ſeruauit in in munem vt de eo dicatᷓ ſapiens. eccl. 31. ca. Qui potuit trãſgredi ⁊ non eſt tranſgreſſus: facere mala ⁊ non fecit. Quarta. qꝛ habet velocitateʒ in ſuo curſu. Quia lucis radius trãſit in tempore in perceptibili ſm quod dicunt perſpectiui. Uel ſecundũ phm in iſtanti. qꝛ non eſt aliquis corporis motus ita velox. cuʒ celum velociſſime moueatur. quod declarat dominus. d. Math. xxiiii. Sicut fulgur exit ab oriente ⁊ paret vſqʒ in occidenteʒ ita erit aduẽtus filii hominis: ⁊ accipitur hic fulgur pro claritate. Iſta proprietate floruit beatus ludouicus. quia velociter ꝑfecit curſum ſuũ. Qꝛ iuuenis incepit ꝓmo a primeuo etatis ſue: ⁊ iuuenis curſuʒ ſuũ ꝑfecit vt de eo dicatᷓ. ſapie. iiii. Cõſũmatꝰ in breui expleuit tpa multa. placita. n. erat aĩa illius deo. pp hoc ꝓperauit educere illum de medio iniqtatũ. Quinta. qꝛ hʒ ſubtilitatẽ i ſuo trãſitu. Nã radiꝰ ſolis trãſit ⁊ penetrat: corpora diaphona. ſine diuiſione. aut fractione. pʒ nõ ſolũ in criſtallo ⁊ vitro: verũ in aq̃ igne ⁊ aere q̃ ſunt eleſta: ⁊ tranſeunt celos inferiores ⁊ penetrãt. cum ſolis radii illuminant mundum vt pro tanto dicat ſapiens ſapiẽtie. vii. Multiplex ſubtilis diſertus nobilis: inquo inquinatus. Iſta ꝓprietas fuit in beato ludouico. qꝛ fuit tante actiuitatis: ⁊ acutiſſimi ingenii vt ſubtilitates altiſſimas theologie diſcuteret: ⁊ apperiret. Ita vt eius ſciẽtia potius videretur diuinitus in fuſa q̃ humanitus acquiſita: vt pro eo dicat ſapiens: ſapientie. viii. ca. Iuuenis ⁊ acutus inueniar in iudicio. ⁊ in conſpectu potentium admirabilis ero ⁊ facies principum mirabuntur me. Sexta. qꝛ habet cõmunitatẽ in ſuo effectu. quia omnibus vniuerſaliter cõmunicatur. ⁊ cum ſit res p̃cioſiſſima nũq̃ venditur vel emitur aut diuiditᷓ: nec minus participatur. Ideo de ſe dicẽ. eccl. xlii. ca. Sol illuminans ꝑ oĩa reſpexit. Iſta ꝓprietas fuit in btõ ludouico. Quia virtute pietatis ita comuniſ erat pauperibuſ: vt infatigabiliter ſua ⁊ ſe eorũ obſequiis ſe mãciparet. ſciebat enim illud eſſe apoſtoli. prime ad thimotheuʒ. iiii. Pietas ad omnia vtilis eſt. Septima. qꝛ habet nobilitatẽ in ſuo gradu. Eſt enim nobilioꝛ qualitas ſenſibilis que ſit in vniuerſo ꝓ eo ꝙ ẽ obiectum perfectiſſimum potentie ſenſitiue vt puta viſus. Que inter ceteras potentias ſe licitabitur in patria. Luc. 10. ca. beati oculi qui vident que vos videtis: dico enim vobis quod multi prophete ⁊ reges voluerũt videre q̃ vos videtis ⁊ non viderunt. Iſtã ꝓprietatẽ hũit btũs ludouicus. q ſm carnẽ ex pte pr̃is de nobiliſſimo gñre regũ frãchoꝝ traxit originẽ. vñ natꝰ ẽt ſctũs ludouicus rex. ex pte mr̃is fuit d̃ nobiliſſimo genere regũ vngarie. vñ fuit ſcã heliſabeth. q̃ regna ſunt altiſſima nobilitate. ⁊ ꝯſecrata ſcitate: fuit etiã initiatũ illud regnũ vngarie. a ſanctiſſimis ꝑſonis. Quia primuſ rex ibidẽ fuit ſãctus ſtephanus. Scdõs ſctũs ladiſlaus. Tertius ſanctus henricus. ⁊

cuʒ tante fuerit celſitudinis non tamen eſt dedignatus in infima ſe collocare multitudine pauperum. ſ. fratrum minoꝝ. vt in tãta multitudine de ipſo dicatᷓ. Iudithũ 8°. c. Unus ex eis quaſi filius regis.

Circa ſecũdã partẽ inſiſtẽdo. ſ. de lucis virtute. Dicitur qd̃ eſt multiplex. Quia primo hʒ virtutẽ aſſecuratiuam: nã homines ſunt multum timidi in nocte propter carẽtiam lucis. vnde rex Salomon ꝓpter timoreʒ in nocte: cuſtodiri faciebat lectum ſuum. Cantico. 3°. c. Lectulum Salomõis ſexagita fortes ambiũt ex fortiſſimis Iſrael oẽs tenẽtes gladios: ⁊ ita reddit cãm pp timores nocturnos. Ideo dicit propheta. ps̃. Exibit homo ad opus ſuum ⁊ ad operationem vſque ad veſperam. Hanc ꝟtutẽ hũit btũs Ludo. qꝛ cũ deuita cõi ⁊ ſtatꝰ religioſoꝝ ⁊ ꝑlatoꝝ multi vacilarẽt iſte oẽs aſſecurauit dũ vitã cõmunẽ habituʒ religiõis: ⁊ officiũ prelationis in ſe aſſũpſit: ⁊ portauit. 2ᵒ. paralipomenon. xx. Credite dño deo veſtro ⁊ ſecuri eritis: credite ⁊ prophetis eius. i. ſanctis ⁊ cuncta vobis
a venient proſpera. Secundo hʒ virtutẽ expulſiuã beſtiarũ. vñ dicẽ ꝓpħa. ps̃. Poſuiſti tenebras ⁊ facta ẽ nox. In ipſa ptrãſibũt oẽſ beſtie ſilue catuli leonũ rugiẽteſ vt rapiant ⁊ querant a deo eſcã ſibi: ortus eſt ſol: ⁊ cõgregati ſunt: ⁊ in cubilibus ſuis collocabũtur: ⁊ nõ ſolum lux terret beſtias: ſʒ etiã hoies malos. Iob. xxiiii. Si ſubito apparuerit aurora arbitrantur vmbra morꝫ ⁊ ſic in tenebris quaſi in luce ambulant. Hanc ꝟtutẽ habuit bea. Ludoui. qꝛ ſicut xp̃s per miracula ſue reſurrectionis induxit terrorẽ incredulis. vt teſtãtur euangeliſte. Sic b. Ludouicus per potẽtiã miraculorũ exterruit infideles. Actuũ. v. c. Ut ãt audierũt hos ſermones magiſtratus tẽpli ⁊ principes ſacerdotũ ambigebãt de illis: qd nã fieret. Tertio. hʒ viʒ letificatiuã. qꝛ ſine luce nõ põt homo eſſe letus. Thoᶜ. v. c. Quale gaudiũ mihi erit q in tenebris ſedeo: ⁊ lumen celi nõ video. qꝛ in lumine ẽ intenſa delectatio. Eccleſia. xi. Dulce eſt lumen ⁊ delecabile eſt oculis videre ſoleʒ. Hanc virtuteʒ habuit b. Ludoui. in coruſcatione miraculorum ex qbus nõ ſolũ letificauit ſanctam matrem eccleſiam ⁊ religionẽ: ſed ẽt ſingulariter domum regiam francoꝝ vt ei competat qd̃ de pueris dicitur. Danielis. 3°. c. Tunc hii tres. ſ. eccleſia: religio: ⁊ domus frãcoꝝ: quaſi ex vno ore laudabant ⁊ glorificabant dominum.

Quarto. hʒ vim cõtriſtatiuam. qꝛ ſicut oculus ſanus letificatur ad lucẽ. Sic oculus eger triſtatur. pʒ in debilitate oculorũ veſpertilionis: ⁊ noctue propter viſus debilitatẽ. Hanc virtutẽ habuit. b. ludouicus y oculos habentes ſanos ⁊ ſanas mẽtes habentes letificat: ⁊ malos habentes oculos. ſ. pctõres contriſtat. d. cũ apoſtolo ſecunde ad cor. vii. c. Si contriſtaui vos ñ me penitet. Quinto. hʒ viʒ manifeſtatiuã. Nã q̃ i tenebris ſunt occulta: in luce ſũt manifeſta. ⁊ ſine luce nihil clareſcit. Ephesios v. ca. Oĩa ãt q̃ arguũtur a lumĩe mãifeſtãtur. oẽ. n. qd̃ mãifeſtatᷓ lumẽ ẽ. Hãc ꝟtutẽ hũit btũs ludo. i ſua doctrina ⁊ p̄dicatiõe. qꝛ ꝑ clarã ſapiaʒ manifeſtabat occulta pcõrũ tũſiõe penitudinis ꝓuer. xiiii. Teſtis fidelis nõ mẽtietᷓ. Et ifra. liberat aĩas teſtis fidelis. Sexto hʒ viʒ obfuſcatiuã. qꝛ lux ẽ excellẽtiſſimũ viſibile. ⁊ iõ viſũ obfuſcat pʒ d̃ reſpiciẽte rotã ſolis. eccl. xliii. Sol exurẽs mõtes radios igneos ex ſufflãs ⁊ refulgẽs radiis ſuis obcecat oclos. Hãc ꝟtutẽ hũit. b. ludo. i eo ꝙ tã excellẽtiſſima ⁊ ſplẽdida ꝟtutũ opa faceret vt multos ſcõs i merito trãſcẽderet vt ex ꝓfũda hũilitate cũ ꝓpħa dicat. ps̃. Ego ſum ꝟmis ⁊ nõ hõ obprobriũ hominuʒ ⁊ abiectio plebis. Cũ tãtus ⁊ talis eẽt. Septio hʒ viʒ gñratiuã oĩa. n. q̃ i terra fructificãt. germinãt ꝟtute ſolis. Qui ſuã ifluẽtiã defert ꝑ lucẽ. ⁊ vbi nõ lucet ſol nõ germinat terra. Math. v°. Solẽ ſuũ oriri facẽ ſuꝑ bonoſ ⁊ malos. hãc ꝟtutẽ hũit btũs ludo. Qui pp deuotionẽ miraculoꝝ a ſe factoꝝ. multos filios deo i religiõe fecũdauit ⁊ gñerauit. vt iõa religio. d. bti ludo. cũ habraã. gñ. 12. Bñ ſit mihi pp te ⁊ viuit aĩa mea. i. fama ob grãʒ tui ⁊ de his oibꝰ dicẽ btũs luda. ecclie ſcẽ di cũ ꝓpħa. pſ. Hec ẽ gñeratio q̃rẽtiũ dñʒ q̃rẽtiũ faciẽ dei iacob. cuiꝰ q̃ſitiõiʒ nos ⁊c. A. m.

¶ De angelis.

Laudate eũ omnes ãgeli eius ⁊c.
propheta ĩ pſa.148. Metro.2. Uo
lendo loqui de angelis. P° lo
quendũ eſt de eis quantum ad
eorum creationẽ. Secũdo quãtũ ad coꝝ
caſum ſeu cõfirmationẽ. Tertio quantũ
ad cõfirmatoꝝ ordinationẽ. Circa p̃mũ
occurrunt octo conſiderationes.
prima conſi°. Prima eſt qñ angeli fuerũt creati. Di
cendũ eſt ꝙ nõ in tempore. q: nõdũ erat tẽ
pus ſed fuerunt iſta quatuor creata ſimul.
natura angelica que ſpiritualis eſt. Celũ
empyreũ. materia prima quatuor elemẽto
ruꝫ ex qb⁹ facta ſunt oĩa corporalia. Et tẽ
pus. ⁊ de iſtis intelligitur illud eccl. xviij.
Qui viuit in eternuꝫ creauit omnia ſimul
.i. corporaleꝫ ⁊ ſpiritualẽ naturã. Nec ob
ſtat illud eccl. p°. Prima oium creata eſt
ſapia. q: intelligitur de natura angelica ꝗ̃
primo creata eſt non tempore ſed dignita
ſecũda conſi° te. Secunda cõſideratio eſt vbi angeli
fuerunt creati. Dicendũ ꝙ in celo empy
reo ſꝫm bedã: qd̓ eſt celũ ſplendidũ ⁊ igneũ
non calore ſed ſplendore. Iſtud celũ empy
reum factum eſt ſimul cum angelis in quo
⁊ ipſi facti ſunt nec eſt illud celum qd̓ vide
mus in quo ſunt ſtelle qd̓ dr̃ firmamẽtuꝫ.
q: illud nõ fuit factum ſimul cũ angelis ĩ
principio ſed ſcd̓a die vt dr̃ gñ. p°. Nec
huic ſnĩe. ſ. ꝙ angeli facti ſunt in celo empi
reo obſtat illud yſa. xiiij. dicẽs. Aſcendaꝫ
in celum ⁊ ſuper aſtra dei exaltabo ſoliuꝫ
meum ſedebo in monte teſtim in lateri
bus aquilonis aſcendam ſuper altitudi
nem nubiũ ⁊ ero ſimilis altiſſimo ⁊c. quia
celum ibi accipiẽ ꝓ equalitate dei ad quã
lucifer volebat aſcendere. Tertia conſi
tertia conſi°. deratio eſt quales facti ſunt angeli a prin
cipio. Dicendũ ꝙ quatuor fuerunt eis da
ta. P° ſimplicitas ĩ eſſẽtia q: nõ ſunt diui
ſibiles nec materiales. Scd̓o diſcretio in
ſubſiſtentia. q: ſingulares ⁊ perſonales.
Tertio itelligẽtia cũ ſapĩa. q: habuerũt
intellectuꝫ memoriã ⁊ voluntatẽ ſeu dile
ctionem. 4°. Libertas ĩ arbitrio. q: potu
erunt ad bonũ ſiue malum ſine corruptio
ne ⁊ violẽtia ĩclinari. 5°. vite ĩmortalitas
quia ſunt incorruptibiles ꝑ naturã.
Sexto nature bõitas quã nõ ex virtuti
bus ſed in ſua creatione acceperũt in qua
bonitate oẽs fuerunt creati equales.
quarta conſi°. Quarta eſt ſi fuerũt vniformes in pri
cipio ſue creationis. Dr̃ tamen ꝙ in aliqui
bus fuerunt vniformes. ⁊ in aliquibus di
formes. vniformes fuerunt. q: oẽs ſpiritꝰ
in mortales ſunt. ſed in tribus e ãt diffor
mes. Primo q: alij alijs in eſſentia erãt
ſubtiliores. Scd̓o q: erãt alij alijs ĩ ſapia.
ꝑſpicatiores. Tertio. q: erãt alij alijs in
libtate honorabiliores. nec minor libtas ar
bitrium auferebat alicui quin liberum ar
bitrium haberent vt poſſent bonum ⁊ ma
lum libere operari. Quinta ẽ. quã ſciaꝫ
in principio ſue creationis habuerũt. Di
cendum ꝙ ipſi ſciebant.
¶ Primo q facti erant.
¶ Secundo a quo facti erant.
¶ Tertio cum quo facti erant.
¶ Quarto ſciebant aliqualiter quid appe
tendũ ⁊ quid fugiendum ex quadam inꝑ
fecta notitia dei. ⁊ ſe inuicem diligebãt ſed
nõ meritorie diligebãt. Sexta eſt vtruꝫ
perfecti vel imperfecti fuerunt angeli crea
ti. Dicitur ꝙ ly perfecti accipitur triplici
ter. Prĩa ſꝫm tp̃s: ſ. ꝙ hꝫ qcq̃d tp̃s reqrit.
⁊ iſto modo angeli ante lapſum fuerũt ꝑ
fecti. 2°. ſꝫ naturam. ſ. ꝙ habeat quicquid
requiritur ſue nature glorificate. ⁊ hoc mõ
fuerunt angeli poſt confirmationem ⁊ an
te non ⁊ hoc modo ſunt perfecti qui ſunt
ſancti in patria. Tertio perfectum ſimpli
citer. ſ. ꝙ hꝫ oẽm perfectioneꝫ. ⁊ quicquid
aliud hꝫ perfectionẽ habet ab ipſo. ⁊ hoc
modo eſt perfectus ſolus deus. Septi
ma eſt ſi angeli mali fuerunt preſcij ſui ca
ſus. ⁊ boni ſue confirmationis. Dr̃ ꝙ bo
ni aliquam preſciam ſue confirmationis
habuerunt. ſed mali ſuum caſum nõ pre
ſciuerũt. vel dñdũ ⁊ forte melius. ꝙ neuter
ſuum euentũ preſciuit. Octaua eſt ſi in
ter creationem angelorum ⁊ confirmatio
nem bonorum ⁊ auerſionẽ maloꝝ fuit ali
qua mora. Dr̃ aũt ꝙ nõ ſed ſtatiꝫ quo fue
rũt creati boni fuerunt ꝯuerſi ⁊ ꝯfirmati.

Mali autem auerſi ⁊ puniti: ſed bene fu
it aliqua mora: ſed multum breuis inter
creationem angelorum ⁊ auerſionem ⁊ cõ
uerſionẽ. Circa ſcd̓m. ſ. circa cõuerſionẽ
bonoꝝ ⁊ auerſionẽ maloꝝ occurrũt qua
tuor conſiderationes.
Prima eſt qualiter aliq angeloꝝ per
prima conſi° manſerunt ⁊ aliq corruerũt. Dicẽdũ ẽ ꝙ mor
angelicis ſpiritib⁹ creatĩ. ⁊ ĩ ſua natura nõ
in alia ſtatib⁹ aliq coꝝ permanẽt dĩ gr̃a nõ
cooperãte q̃ iuſtificat ipſos. q: ipſi nõ erãt
ſed cooperãte ſine qua creatura ꝑficere ne
quit. deo ꝑ charitatẽ adheſerũt qua adhe
ſione ꝯfirmati ſunt ⁊ btificati in tm̃ ꝙ ma
le agere nequeũt. ⁊ ꝓp hoc ſꝫ btm̃ Gre.
liberꝫ arbitriũ nõ perdiderũt. Alij ãt a deo
ſe per odiũ auerterũt qua auerſiõe fci ſunt
dãnati ⁊ mali ⁊ totaliter dãnati ĩ tantũ ꝙ
nunq̃ bñ agere pñt. Et nõ minus liberuꝫ
arbitriũ ꝑdiderunt. nec valet excuſatio ſi
dicat ꝙ ipſi culpabiles nõ fuerunt cũ eis
deus ſuã grãm operãtẽ ſine qua nemo ꝑfi
cere põt. nõ donaret. q: ⁊ ſi ꝑficere ſine ea
nõ valebãt: poterãt tñ illi ĩ ſue nature pu
ritate ꝑſiſtere: nec deũ odire tandẽ dei gra
tiã expectare. quã de⁹ penitus ꝯdonaſſet.
ſecũda conſi° Secunda cõſideratio eſt de ruina ma
loꝝ. vbi ſciendũ ẽ ꝙ maloꝝ angeloꝝ ruẽ
tiũ aliqs maior alijs. nec eo maior inter re
manẽtes q dr̃ lucifer elatus ſuperbia iſta
tus inuidia. ait yſa. xiiij. Aſcẽdam in celuꝫ
exponã ſedẽ meã in aqlone ⁊ ſilis ero altiſ
ſimo. Qui ſtatim cũ ſuis ſequacibus inter
quos ⁊ de maiorib⁹ ⁊ de minoribus erãt
in iſtum caliginoſum aerẽ deiectus ẽ. non
dimiſſus ſtare in celo. q locus amenus eſt
nec in terra ne nos nimis moleſtaret. ſed in
aere ipſe ⁊ ſequaces ſui deiecti ſunt. ⁊ ibi
dimiſſi vt nos exercitarent. Nihilominus
eoꝝ aliqui ⁊ forte alternatim in infernuꝫ
ad animas maloꝝ cruciandas deſcendũt.
Ipſe vero lucifer primum adaꝫ tẽptando
in paradiſo. poſtea xp̃ꝫ in deſerto tẽptauit
a quo deuictus. eiect⁹ eſt in inferno ⁊ dr̃ li
gatus vſqꝫ ad tempora antixp̃i. quo tem
pore ſoluendus eſt ⁊ ad tẽptandum hoĩes
vires maximas recepturus. Poſtq̃. ſ. im
pleti fuerint mille ãni de qb⁹ dr̃ ĩ apoc. 2.
Uidi angelũ deſcendentem de celo haben
tem clauem abiſſi ⁊ catenã magnã in ma
nu ſua ⁊ apprehendit draconem ſerpenteꝫ
antiquũ qui eſt diabolus ⁊ ſatanas ⁊ liga
uit eum annos mille ⁊ miſit eũ in abiſſuꝫ
⁊ clamauit ⁊ ſignauit ſuper illũ vt nõ ſedu
cat amplius gentes donec conſumentẽ an
ni mille ⁊ poſt hec oꝫ illum ſolui modico.
Et ſciẽdũ. ꝙ ſicut ĩ bonis anglis ⁊ hoĩb⁹
vſqꝫ ad finem mundi poſt quẽ euacuabit
oĩs prelatio. qa alij alijs preſunt. ita eſt in
demonib⁹ prelatio vſqꝫ ad tempus illud. ſ.
fineꝫ mũdi ⁊ alij alijs ſunt maiores. ſꝫ ma
iores de maioribus vicijs temptant. ⁊ mi
nores de minoribus. Sed cum aliqs eoꝝ
a ſcõ viro ĩ alicui⁹ vitij tẽptatione deuicitẽ
amplius temptandi de illo vitio non ha
bet poteſtatẽ. Multum ergo lucrantẽ ſan
cti hoĩes vitioꝝ tẽptationibus reſiſtendo
ex quo de iſto vitio amplius nõ tẽptantur
⁊ auferuntẽ a diaboli poteſtate.
Tertia conſiderõ eſt quam poteſtatem tertia conſi°.
demones hñt ducendi nos ad operandũ.
Dicendum ꝙ ex ſubtilitate nature vel ex
temporꝫ longa experientia vel ex reuelatio
ne bonoꝝ angelorum quã deus aliquan
do permittit fieri faciunt opera mirabilia
in tantum ꝙ videntur creare. vt patet ĩ ar
tibus magicis. quas per ipſos ad maloruꝫ
excidium ⁊ bonoꝝ exercitiũ deo permitten
te operantẽ. Nã magi pharaonis ſerpẽtes
creare videbantur. nec tamen in veritate
creabant. quia hoc ſolius dei eſt. ſed rõnes
ſeminales per ipſum deum in materijs cõ
creatas. per ſui ingenij ſubtilitatem aſſu
mentes. ⁊ alijs elementis rarioribus vel
ſpiſſioribus vt expedit commiſcentes vide
bantur creare ſerpentes. nec non alias fa
cere operationes ⁊ hoc deo permittẽte vt
dictum eſt. quia ſciniphes magi pharao
nis facere nequiuerunt. quia deus hoc de
monibus non permittit propter quod ma
gi vidẽtes ſciniphes a deo factos ꝑ Moy
ſen dixerunt exo. viij. Digitus dei eſt hic.
Quarta conſideratio eſt. ſi angeli vel de quarta conſi°.
mones habent corpus. Et dicit Auguſti
nus ſuper Gen. ꝙ omnes angeli habent
corpus de ſubtiliſſimo aere quibus ad agẽ

Quam non autem ad patiendū habiles erāt
que corpora adhuc remanēt in angelis bo
nis. In malis autem. q2 eiecti ſunt in ae-
rem groſſiorem. groſſiora corpora inde aſ-
ſumpſerunt in quibus a ſuperioribus ꝛ a-
ctiuioribus elemētis cuiuſmodi ſunt ignis
ꝛ aer pati poſſunt. Alia opinio ꝛ moder-
norum doctorum eſt. angelos eſſe in corpo
reos. ſed cum ad noſtrum miſteriuꝫ in ſpe
cie viſibili ꝛ corporea aliquando veniunt.
Hoc eſt. quia corpus deo preparante aſſu-
munt per iſtum medū deus pluribus ſan
ctis apparuit. ꝛ tamen deum patet eſſe in
corporeum. nec vnquam alicui ſecundum
eſſentiam ſuam apparuiſſe que inuiſibilis
ꝛ in materialis eſt. quia deum nemo vi-
dit vnquam vt habetur in. Jo. p°.

Circa tertium. ſ. de ordinibus angelo-
rum occurrunt ſeptem conſiderationes.

Prima eſt. quid eſt ordo angelorum
Dicendum eſt quod ordo angelorum eſt
multitudo celeſtium ſpirituum qui in ali-
quo munere gratie aſſimilantur ſicut in
naturalium donorum participatione con-
ueniunt. Secūda eſt. qui ſint ordines an
gelorū. Dicitur ꝙ tota multitudo angelo
rum diſtinguitur in tres partes ſiue ordi-
nes. vt in eis ſimilitudo trinitatiſ exprima
tur. Prima ierarchi eſt trium ordinū
ſcilicet. Seraphin. Cherubin. Throni.

Secunda. dñanationum. principatuuꝫ
poteſtatuum. Tertia: virtutum: archan
gelorum: ꝛ angelorum. Et notandum ꝙ
hec nomina. non ad eorum ſed ad noſtram
notitiam angelis ſcōm munera gratiarum
ſunt impoſita. vnde ſuperiori ordini impo
ſitum eſt nomen a ſuperiori virtute. ſ. cha-
ritate. vnde ſeraphin interpretatur ardor.

Secundo ordini impoſitum eſt nomen
a ſecunda virtute. Interpretatur enim che
rubin. plenitudo ſcientie. ꝛ ſic de alijs ſupe
rioribus. Throni dicuntur ſedes dei. q2 ſe-
cundum beatum Gregorium tanta dei
gratia implentur. ꝙ in eis ſedere deus di-
citur ꝛ per eos iudicia diſcernūtur. Dña-
tiones dicuntur. quia principatus ꝛ pote-
ſtates tranſcēdūt. Principatus dicunt. q2
ſuis ſubditis que ſunt agenda diſponunt
ꝛ agēdo diuina miſteria principant. Po
teſtates dicuntur. Quia aduerſarias virtu
tes ſpeciali officio expellunt. Virtutes vo
cantur ſigna ꝛ miracula ſpecialiter facien-
tes. Archāgeli dicuntur qui ad maiora nū
cianda mittuntur. Angeli qui ad minora.
Iſtas gratias. licet alij alijs habeant excel
lentius. nec tamen taliter quin omnes ar-
deāt charitate ꝛ polleant ſcia ꝛ ſic de alijs.
Nec eſt putandum ꝙ ſuperiores in oībus
donis preceteris non polleant. q2 non dicā
tur Cherubin ſcientiam habere excellen-
tius ꝙ ſeraphin: ſed econuerſo. vnde nō eſt
facienda comparatio alicuius ordinis ad
ſuperiores ordines ſed ad inferiores quos
in omnibus donis precedunt precipue in
iſto cuius vocabulum tenent. quod eſt ex-
cellentius omnibus ſequentibus donis.

Tertia conſideratio eſt. ſi erant iſti ordi
nes a principio creationis angelorum. Di
cendum ꝙ non habebant adhuc charita-
tem dei propter quam ſit ordo ſeraphin.
nec ſcientiam propter quam ſit ordo cheru-
bin ꝛ ſic de alijs. Nec obſtat ꝙ apoſtolus
Ephe. vi. aſſignat in reprobis duos ordi-
nes. d. Non eſt nobis colluctatio aduerſus
principes ꝛ poteſtates ꝛ aduerſus mundi
rectores tenebrarum harum cōtra ſpiritua
lia nequitie in celeſtibus. quia hoc non di-
cit ꝙ in illis ordinibus ſint vel fuerint. ſed
quia fuiſſent ſi perſtitiſſent cum ſue nature
ſubtilitate. ꝛ ſui ingenij perſpicacitate. eis
ordo ꝛ nomen ꝛ gratia a quibus ordo dici
tur ꝛ nomen ordinis aſſignatus fuiſſet.

Quarta conſideratio eſt. ſi omnes ange
li eiuſdem ordinis ſunt equales. Dicendū
ꝙ ſicut in ordine apoſtolorum alter altero
eſt excellentior: ſic in vno ordine angelorūꝫ
alij alios excedunt. Lucifer enim de ſupe-
riori ordine erat ꝛ tamen ſi ſuperſtitiſſet ali
os eiuſdem ordinis exceſſiſſet. Quinta
quo ad extra mittendos. vtrum. ſ. omnes
mittantur. Dicendum eſt ꝙ angeli ſupre-
me Ierarchie innuunt voluntatem dei il-
lis de media ierarchia. Et illi de media il-
lis de infima ꝛ illi de infima nobis. Ita ꝙ
illi ſupremi ab aſpectu dei nunquam rece-
dunt ſecunduꝫ dionyſium iuxta illud dañ.

vij. Decies centena milia aſſiſtebant ei.
Nec obſtat illud yſa. vi. Volauit ad me
vnus de ſeraphin. Exponit dionyſi. ꝙ iſto
nomine vocabatur. propter officium quod
gerebat. ſcilicet. quia venit incendere ꝛ in
flāmare Iſaiam caritate. quia ſupremi me
dijs: ꝛ medij infimis ꝛ infimi nobis mini-
ſtrant ꝛ nunciant. Omnes enim ſecunduꝫ
apoſtolū ad hebre. primo ſunt adminiſtra
tores ſpiritus. Nec hoc obſtat. q2 ex ſpecia-
li conceſſione ꝛ gratia de maioribus ſunt
miſſi quandoque extra. Michael eniꝫ qui
interpretatur vt deus. Gabriel qui inter-
pretatur fortitudo dei. ꝛ Raphael qui in-
terpretatur dei medicina de maioribus eſſe
dicuntur. ꝛ tamen ad extra quandoqꝫ ſunt
miſſi vt patet multipliciter in ſcriptura.

Sexta conſideratio eſt. de cuſtodia quā
habent angeli de nobis. vbi ſciendum eſt.
ꝙ quilibet homo habet vnum angeluꝫ bo
num pro cuſtodia ſui ꝛ vnum malum pro
exercitio. quia licet omnes angeli nos cu-
ſtodiant tamen ille qui eſt alicui ſpecialiter
deputatus habet de eo curam ſpecialem.
Et ſimiliter eſt de demonibus ad expugnā
dum. Et notandum ꝙ oportet vnum an-
gelū cuſtodire plures hoīes ſiſ vel viciſſiꝫ
vel ſucceſſiue. q2 maior eſt numerus homi-
num ꝙ angelorum bonorum ꝛ per ꝯñs cū
ſolum homines electi aſcendere dēbeant ad
numerum angelorum ꝛ per ꝯñs numerus
omnium hominum eſt maior ꝙ numerus
omnium angelorum cum numerus bono-
rum excedet numerum malorum. Sic ergo
intelligit. Primo ꝙ vnus angelus ſimul
cuſtodiat plures homines. nec propter hoc
tollitur quin quilibet homo habeat ange-
lum ſpecialem. ſicut licet vnus abbas de-
tur pluribus monachis. quilibet tamē mo
nachus dicitur habere ſuum ſpecialeꝫ ab
batem. Secundo ꝙ vnus angelus cuſto
diat vnum hominem tantum. Et illo mor
tuo datur alteri homini ad cuſtodiam. q2
poteſt eſſe ꝙ plures vel tot ſunt angeli bo-
ni vel mali quaꝫ omnes homines in eodē
tempore viuentes. Septima eſt ſi ange-
li proficiant in cognitione. Dicēdum eſt ꝙ
illi quibus datum eſt vacare miſterio trini
tatis non proficiunt. quia ſecundum Gre
gorium. quid eſt quod neſciunt qui viden-
dentem omnia vident. Illi autem qui nō
vacant trinitatis miſterio. ſicut ſunt mino
res angeli proficiunt in cognitione vt pa-
tet de miſterio incarnationis. ꝙ angeli mi
nores non perfecte intellexerunt vſque ad
aſcenſionem ꝛ apoſtolorum predicationē
ſ. ibi icarnationē iuxta illō apli ad Eph. 3.
d. que ſit diſpenſatio ſacramenti aſconditi
a ſeculis in deo qui creauit omnia vt inno
teſcant principatibus ꝛ poteſtatibus cele-
ſtibus per eccleſiam multiformis ſapiētia
dei ſ3 prefinitioneꝫ ſeculorum. Super que
dicit Aug. angelice dignitates prefatum
miſterium complete non intellexerunt do-
nec compleretur paſſio chriſti. ꝛ apoſtolo-
rum predicatio per gentes eſt dilatata. qd
Iero. dicit intelligendum eſſe de angelicis
dignitatibus inferioribus que non vacant
miſterio trinitatis vt dictum eſt. Qui iſta
voluerit videre probata ad ſecundum li-
brum ſententiarum recurrat. di. 2ª. ꝛ ꝯñter
vbi magr tractat de āgelica natura. Amē.

Sermo de angelis

Erunt ſicut angeli dei in celis.
Math p°. capi. Qui vult bene
loqui ꝛ intelligere linguaciū ali
quod oportet cum conuerſari cū
loquentibus tali linguagio aliter non poſ-
ſet ſcire linguagium illud. Ideo in Jo. di
citur quomodo hic litteras ſit cum non di
dicerit. Chariſſimi linguagiū angelorꝫ eſt
verbum dei. Iſto enim linguagio vtuntur
in celo deum laudando. ps. 148. Metro.
2°. Laudate eum omnes angeli eius. Et
per ipſos deus loquitur ꝛ dicit nobis vo-
luntatem ſuam Apoc. p°. Significauit de
us que oportet fieri cito loquens per ange
lum ſuum ſeruo ſuo Joanni. Et ideo qui
vult loqui vtiliter ꝛ intelligere verbuꝫ dei
debet conuerſari cum angelis Modus au
tem conuerſandi cum eis eſt ſanctam ad ſu
periora affectionem. ꝛ deuotam orationeꝫ.
Et ideo in principio noſtri ſermonis eleua
bimus mētes nr̄as ad ſanctos angelos ꝛ
loco orationis reginā angelorꝫ deuote ſa-
lutabimus. d. Aue maria. ꝛ cetera.

Erunt ſicut angeli in celis. vbi ſupra: ¶ Scitur cõiter ⁊ vidimus frequenter ꝙ ꝑſone ſimilis conditionis ſunt eiuſdem cohabitatiõis ⁊ diſſimilis conditionis non ſunt eiuſdem habitationis. Nã pariſius ſcholares diuerſarum facultatum ſeu conditionũ vt artiſte ⁊ legiſte: bõi ſcholares ⁊ mali nõ habitãt libẽter ĩ eodẽ hoſpitio. Nõ cõhabitabit lupus cũ agno: ſic nec peccator cũ iuſto. Deus etiã nõ libẽter habitat in corpore ſubdito peccatis. q: deus ⁊ peccatuꝫ nõ ſunt ſimilis cõditiõis: que cõuentio ẽ xp̄i ad belial. Ratio vniuerſalis ad omia iſta eſt. q: vnũ quodqꝫ naturaliter trahit ad ſuũ ſimile ⁊ fugit ſuũ diſſimile. Eſt igitur verũ ꝙ ꝑſone ſimilis cõditionis libenter ſunt eiuſdẽ cohabitatiõis. modo ita ẽ ſm̃ Grego. in homelia de decem virginibus: ꝙ bone ꝑſone ⁊ ſancte in hoc mundo habent conditiones ſimiles angelis: qḋ ſic oſtẽditur ꝑ ipſuꝫ. Naꝫ nouẽ ſunt ordines angeloruꝫ teſtãte ſacro eloqo. Dicim⁹. n. vt pꝫ in miſſa: in ꝑfationibus: angelos: archangelos: virtutes: poteſtates: principatus: dominationes: thronos. cherubin. ⁊ ſeraphin. Et nota ꝙ ad quẽlibꝫ iſtorum ordinum aliq hoies ſunt deputati ⁊ cõtinue aſſumunt̃ ſm̃ diuerſas conditiões ſeu ꝑfectiones hoium diuerſorum angeloruꝫ diuerſoruꝫ ordinum aſſimilantiũ. Quidaꝫ eniꝫ hoies ſunt q cuſtodiunt ſe ipſos fideliter a peccato mortali: ⁊ non ſoluꝫ ſe ipſos cuſtodiũt: ſed ⁊ alios quos ſciunt peccare corrigunt ⁊ inſtruunt: exiſtentes etiã in periculo excitant ne labant̃: hanc cõditionẽ hñt cum angelis: qbus etiam hoc officiũ eſt cõmiſſum: ⁊ ideo in ipſoruꝫ ordine locabuntur: ⁊ cõtinue tales conditiões habentes collocantur. Unde Hieronymus ſinguli habemus ſingulos angelos. quorum officiũ eſt excitare nos: ne per peccatum cadamus. Iõ dicitur. Reuerſus eſt angelus qui loquebatur in me: quaſi virum q ſuſcitat̃ de ſomno. Itẽ ſunt alii ꝑfectõres: q oia relinquerunt ꝓp xp̄m: vt intelligant ⁊ doceãt verbuꝫ dei: ⁊ tales habẽt cõditiões ſimiles archangelis: qbus hoc officium ẽ cõmiſſum: vt annuncient alta miſteria fidei ⁊ hii in iſtorum ordine locabuntur. vnde de archangelis ⁊ de talibus. Malachie. 2°. Legem requirent ex ore eius: q: angelus dñi exercituuꝫ eſt. Itẽ quidam ſunt ita ꝑfecti ⁊ diuites in fide ⁊ operibus ꝙ faciunt in vita ſua miracula curant diuerſas infirmitates ⁊ tales habent cõditiones ſimiles virtutibus qbus ſpecialiter eſt cõmiſſuꝫ: vt diuerſa faciant miracula ⁊ curent diuerſas infirmitates ⁊ langores. Unde Thobie. 3. Miſſus eſt angelus ſanctus Raphael vt curaret eos. ſ. Thobiã ⁊ Sarram. Et iſti ĩ iſtorum ordine locabuntur. Item quidã ſunt ita feruidi ⁊ deuoti in oratiõe ⁊ continua contẽplatione: vt etiã veniam impetrẽt peccatoribus ⁊ demones expellant ab obſeſſis corporibus. Et hii ſimilitudinẽ habent cum poteſtatibus: quibus eſt cõmiſſum vt imperent demonibus ⁊ ipſorum choerceant poteſtatem. vnde Dan. vi. Deus me⁹ miſit angelum ſuuꝫ ⁊ ꝯcluſit ora leonũ. ⁊c. Et tales in iſtorum ordine locabũtur. Itẽ ſunt qdam q in puritate conſcientie ⁊ ſanctitate vite: etiam ceteros bonos tranſcendunt. Et hii habẽt ſimilem conditionem principatibus precedentes virtutes ⁊ poteſtates in ꝑfectiõe. Unde dicitur exo. xxxii. Angelus meus precedet te. Et hii in principatus ordine locabuntur. Item ſunt aliq q cunctis vitiis dñantur habentes plenã de ſe ipſis poſſeſſionem. corpus eniꝫ in talibus nõ videtur reſiſtere rationi. Et tales habent cõditionẽ ſimilem cũ dñationibus qui inferioribus quodã modo dñatur: vñ dicitur Iudicũ 2°. Aſcendit angelus domini de Galgalis ad locum flentiũ ⁊ ait. Eduxi vos de Egypto ⁊ introduxi in terram pro qua iuraui patrib⁹ veſtris. Et iſti in dñationum ordine locabuntur. Itẽ ſunt alii qui in conſcientia ſua continue deum portant. ita vt nihil cogitare vel agere velint. niſi quod eſt placitum legi diuine. Et hii habent conditionem ſimilem cuꝫ thronis in quibus deus reſidet. Unde dicitur Apoca. vii. Angeli ſtabãt in circuitu throni. Et hii in thronorum ordine locabũtur. Itẽ ſunt aliqui ita ſapientia diuina repleti ⁊ claritate. ꝙ nullus poteſt cum eis con

uerſari. quĩ non illuminent. Et tales habent ſimilem conditionem cum cherubin qui dicuntur plenitudo ſcientie vt dicitur actuũ. xii. Angelus dñi aſtitit ⁊ lumen refulſit in habitaculo carceris. Et hii in cherubin ordine reponentur. Item ſunt alii ita ardentes in dilectione dei. ꝙ nullum ſaporem inueniunt niſi in deo: ⁊ ſemper volunt cõtẽplari diuina. Et hii ſunt ſimiles ſeraphin. qui ardẽtes dicuntur ⁊ per deſiderium in deum eleuantur. vt dicitur Iudicum. iii. Angelus dñi pariter in flãma aſcendit. Et iſti in ſeraphin ordine locabũtur. Sed heu ⁊ ve illis qui nullaꝫ iſtarum habent cõditionem. ſed ve illis ad huc magis. q nec habent nec ſe nõ habere dolent. Habemus ergo duo. Primum eſt. ꝙ perſone ſimilis conditionis libenter cohabitant ſimul. Secundum eſt. ꝙ bone ꝑſone in mundo iſto habent conditiones ſimiles cum angelis. Et ideo ſequitur ꝙ in alio mundo erunt ſicut angeli dei. Et hoc dicunt verba propoſita p°. ſ. Erunt ſicut angeli dei in celis. vbi angelorum tangitur triplex perfectio.

¶ Prima ꝙ ipſi ſunt in clara cognitiõe. ibi. angeli.

¶ Secunda. ꝙ ipſi ſunt de apertiſſima poteſtate: ibi. dei.

¶ Tertia. ꝙ ipſi ſũt de ꝑfecto ope: ibi. ĩ celis

Iſtas aũt tres perfectiones ꝓmittit deus hic: q angelis in ipſorum choris ſociabuntur. q: ipſi replebuntur veritate.

Sicut angeli. ipſi erunt perfecti in charitate dei. Ipſi nos adducent in ſecuritate in celis. Nam in mundo iſto ab angelis aliquid vtilitatis habere debemus. Et ideo nota ſm̃ Dionyſium. ꝙ ſm̃ eorũ triplicem cõditionem ⁊ perfectionem tria in nobis bona ⁊ vtilia operantur. ſ. illuminando, purgando: ⁊ perficiendo. Et ꝑ ipſorum ſapientiam: amicitiam ⁊ potẽtiã. Sꝫ quantum ad primum ſm̃ Augu. eſt aduertendum ꝙ in angelis eſt duplex cognitio: ſ. matutina ⁊ veſpertina. Ueſpertina ẽ naturalis cognitio eorum q: naturaliter ſũt ſubſtantie cognitiue: eo ꝙ ſpirituales ⁊ immunes a materia. Omnes enim ſunt ad miniſtratorii ſpiritus carentes pedib⁹ ⁊ manibus. ⁊c. Spiritus carnem ⁊ oſſa nõ habet: in luca. Tales autem ſunt naturaliter cognitiui. q: omnis intelligentia ſcit etiã qḋ eſt ſupra ſe ⁊ infra ſe: vt inquit auctor de cauſis: vnde angeli iſta cognitione ſciunt verba ⁊ opera noſtra. ſed ñ cogitatiões cordis. q: ſolus deus intuetur cor. Neqꝫ etiaꝫ futura contingentia ſicut diem iudicii. De die illa nemo ſcit: neqꝫ angeli. ⁊c. dicitur ĩ euangelio. Alia cognitio eſt cognitio matutina. ⁊ iſta eſt in eis perfectior. qua cognoſcunt res in verbo ⁊ ipſam eſſentiam diuinam. q: cognoſcunt ſicut volunt ⁊ qcqd volunt. angeli in celis ſemper vident faciẽ patris. Mathei. xiiii. c. Unde ⁊ iſta cognitione poſſunt cognoſcere cogitatiões cordis per reuelationem. Sed vide quare iſte cognitiones poſſunt ſimul eſſe. Ratio eſt: Quia ſunt ordinate naturaliter ad beatitudinem. Sed nota ꝙ multi habent cognitionem ⁊ ſenſum naturalem. quem non ordinant ad beatitudinem. Imo habent ſenſum ita ordinatum ⁊ occupatum circa temporalia. ꝙ nullam aliã cognitioneꝫ de deo vel ſaltem de ſalute anime habere poſſũt. Tales ſimiles ſunt talpe. que quam diu ẽ ſub terra optime ſcit ſe regere ſed ſuper terram ſtati ſuum regimen amittit. Sic iſti ad negotia ⁊ tractatus mundiales optime ſciunt ſe regere ⁊ omnem cautellam inuenire. Sed ponatis eos extra. tũc petatis eos de deo de conſcientia ſua quomodo debẽt confiteri. deum diligere: ⁊ huiuſmodi tantum ſciunt ſicut vna beſtia. Sed ſancte ꝑſone: totam ſuam ſcientiam ⁊ ſenſum naturalem ordinant ad beatitudinem et ad ſeruitium chriſti ſicut angeli. Angeli acceſſerunt ⁊ miniſtrabant ei. Mathei. iiii. Quo modo autem angeli ſuam cognitioneꝫ ad beatitudinem ordinent in primo opere. qḋ circa nos exercent clare patet. Nam tenebras errorum a nobis expellentes de ſacris fidei articulis nos illuminant. Et de hoc habetur figura. Geneſis. xxviii. Uidit Iacob ſcalam in ſomnis ſtantem ſuper terrã: ⁊ cacumen eius tangens celum ⁊ dominũ innixum ſcale ⁊ angelos aſcendentes ⁊ de

ſcendētes. Jacob luctator ſignificat hominem in lucta fidei exiſtētem. Et mundi luctator ꝗ̄diu eſt in lucta: nō reportat triumphū. Sed poſt luctam. ſic homo quamdiu in mundo non reportat perfectum triumphū d̄ diabolo: qui ſemꝑ nitit̄ nos tēptare: ſed poſt mortem reportabimus perfectam victoriam. Geñ. xxxii. Luctabatur cum eo vſqꝫ mane. ſ. vſqꝫ ad ortum ſolis iuſticie. Iſte vidit ſcalam. i. fidem qua aſcendimus ⁊ ad deum acceſſum habemus. Tot autē gradus ſunt in hac ſcala quot ſunt fidei articuli. hanc vidit Jacob. quia fidelis. nam fidelis credit eis que nobis de fide per angelos reuelata ſunt: hec autem ſcala ſtat ſuper terram. qꝛ fides eſt de hiis que naturali ratione attingi non poſſunt aliter nō eēt fides. vel ſaltem non haberet meritum vt dicit Gregorius. Fides non habet meritū vbi humana ratio perhibet experimentū. Cacumen eius tangebat celum ⁊ non vltra celum tranſibat. qꝛ fides in patria euacuabitur per hanc ſcalam. Angeli aſcendētes ⁊ deſcendentes. angeli enim aſcēdunt portantes orationes noſtras ⁊ bona opera coram deo. Et deſcendunt ad nos: miſteria fidei ⁊ gratie que vident in deo nobis reuellando. Nam per hoc ad nos mittunt̄ vt illuminent nos in fide: ⁊ in hijs que ad noſtram ſalutem pertinent. Unde ſi quis de fide temptatur. vel de hiis que ad ſuaꝫ pertinent ſalutem deuote roget deum vt ſibi mittat angelos ad eum confortanduꝫ ne a fide totaliter euellatur. q ſi deuote fecerit. ſtatim ſibi mittentur. vt di. yſa. xviij. Angeli veloces ad gētē euulſaꝫ. Seq̄t̄. cū eleuatum fuerit ſignum in nationibus videbitis ⁊ clangorem tube audietis. Gens euulſa ſunt qui de fide temptantur. Sꝫ nota q arbor quando ſcinduntur rami circa eam: non propter hoc moritur: ſed magis in altum creſcit. qꝛ minus dilatatur: ſꝫ qn̄ euellūtur radices neceſſario moritur. Sic homo eſt arbor. Mathei. viij. Uideo homines velut arbores: nūc autem homo aliquando temptatur tribulatione. qꝛ ſcindū-tur rami ſui. bona temporalia amittit: moriuntur amici filii ⁊ filie: ⁊ propter hoc nō moritur per deſperationem. ſed frequēter ꝑ dſcēpta terrenorum. qꝛ ſibi remanēt radices fidei. Creſcit ſi bene in fide ē fundatus ſed quando temptatur de fide periculū eſt ne totaliter euellatur. ⁊ idō tali velociter mittuntur angeli ad confirmandum ipſum in fide. yſ. 54. dicit. Paupercula tēpeſtate cōuulſa. Seq̄t̄ fundabo te in ſaphiro: Sꝫ nota q ſaphirus lapis eſt habens celeſteꝫ colorem. ⁊ ſignificat fidem que eſt de celeſtibus: Item venenoſa interficit: maxime araneam in pixide. Nam ſi lapis ponat̄ in orificio aranea non poterit exire: ſed ibi morietur. Sic fides veneno peccati ⁊ temptationis applicata: hec eſt victoria que vicit mundum fides noſtra. Ideo dicit fundabo te in ſaphiro. i. confirmabo te in xp̄iana fide. ⁊ hoc maxie in fine mundi. ſ. in die iudicij. Nam vſqꝫ tunc totum erit abſcōditum. ſed tunc totum erit manifeſtum: ⁊ hoc eſt q dicit. Cum eleuatum fuerit. ⁊c. Nota q per ſignuꝫ cognoſcitur taberna ⁊ per vexillum rex. ſic per crucem articulus paſſionis. hoc ēt eleuabit̄. qꝛ Michael oſtendet in die iudicij crucem fulgenteꝫ ſicut dicit Criſo ⁊ apoc. Uidi alterum angelum ab ortu ſolis habentem ſignum: ⁊ alij angeli portabunt alia ſigna. ſ. crucem: clauos lanceam. ⁊ xp̄us erat cum eis reddēs vnicuiqꝫ ſm̄ merita. Math. xvi. Filius hoīs venturus eſt in gloria patris cum angelis ſuis. ⁊ tunc reddet vnicuiqꝫ ſm̄ opera ſua. Sequitur ⁊ clangorem tube audient. quia ipſe dominus: ⁊ in voce archangeli. ⁊ in tuba dei deſcendet de celo ⁊ tunc dicet malis. Ite maledicti in ignē eter. Math. xxv. O q̄ terribilis tuba. qꝛ tunc dicent montibus. Cadete ſuper nos. ⁊c. Sed hec cariſſimi debemus aduertere ⁊ timere ſicut dicit Hierony. Siue manducem. ſiue bibā ſemper videtur reſonare in auribus meis. ⁊c. qꝛ tunc ſic de facili non cademus in peccatum. ⁊ ad hoc nos iuuēt angeli ex proprio officio. Et ideo ſequit̄ ſm̄ q ſunt. ſ. de ma-

gna poteſtate dei. Circa q eſt aduertendus q cuſtodia nobilis domus: ⁊ debiliſſime ab hoſtibus obſeſſa. non libenter traditur niſi potentibus cuſtodibus. qꝛ cum fortis armatus. ⁊c. Domus autem nobilis eſt conſcientia noſtra. regia domus eſt vbi xp̄s remanere debet. ſed in conſcientia noſtra reſidere debet rex chriſtus per gratiam. ſꝫ hec domus eſt debilis valde. quia ſolo impudico aſpectu a diabolo capitur. Item eſt obſeſſa. Job. xix. Obſederūt in giro tabernaculum meum. Hanc autem domuꝫ deus cuſtodit. angelorum tradit. vt dicitur in pſalmo. Angelis ſuis deus mādauit de te. ⁊c. Sequitur ergo q ſunt fortiſſimi angeli ⁊ potentiſſimi q patet i ope q circa nos exercent. nam tunc gaudent cum in ſtatu penitentie nos vidēt. ut dicitur in euang°. Gaudiū eſt āgelis ſup uno peccatore ⁊c. Et ut iſtud gaudium obtineat fortiſſime pugnāt ſicut. d. apoc. xii. Factū eſt p̄liū magnū i celo mihael ⁊c. uſqꝫ nō p̄ualuerūt. Per celū intelligo cōſciāꝫ ubi deus quieſcit ſicut in celo. pſ. dn̄s in celo ſedes eius. Et ratio hui9 eſt. qꝛ de celo nihil nouim9 niſi per ſtellas. ſic de conſcientia niſi per bona opera. prelīū in hoc celo eſt turbatio conſciētie tue p cōſenſum in peccatum q qdē eſt deſtructio ſtellarum hoc eſt bonorum operum. Unde dicitur paulo ante in codē capitulo. Quod draco habebat capita ſeptem cornua decem. et in capitibus ſuis ſepteꝫ diademata. ⁊ cauda ſua trahebat tertiam partem ſtellarum celi ⁊ miſit eas in terram. ſeptem capita ſunt ſeptem peccata mortalia de quibus draco temptat ſed iſta capita deſtruuntur: ſtatim draco moritur in conſcīa ⁊ anima ab eo liberatur. Ubi ē aduertendum. quod iſta capita non deſtruuntur niſi inſpiciendo ad decem precepta dei. ſepteꝫ diademata ſunt ſeptem uictorie quas frequenter diabolus habet de ſepteꝫ peccatis mortalibus in quibus homines uincit. vnde cauda que regit pudenda eſt deceptio que tegendo vilitatem peccati trahit tertiam partem ſtellarum. i. bonarum operationum. qꝛ bona opera facta i peccato mortali ſunt perdita. vt elemoſina facta propter inanē gloriam Sequitur tertiū vbi oſtenditur q ipſi ſunt de perfecto opere. qꝛ adducunt nos ad ſecuritatem. ⁊ hoc cum dicitur in celis: Et hic eſt aduertēduꝫ q celum eſt iſtius virtutis q ligat elementa terram in aquam. aquam in aerem aerem in ignem ⁊ trahit vnum quodque ad locum ſuum naturalem ⁊ ſibi conuenientem. Sic recte eſt de angelis. ligant enim animas cum deo ⁊ hoc probatur. quia dicit bernardus ſermone ſuper cāti. Diſcurrit angelus medius inter dilectum ⁊ dilectam. inter ſponſum ⁊ ſpōſam. refert huic dona. refert huic vota. excitat illaꝫ placat iſtum. Item ducunt animas ad locum naturalem. ſcilicet ad principium ſue originis conducendo ad celum. Secunda ad Cor. quinto. Quoniam ſicut terreſtris domus noſtra huius habitationis. ⁊c. vſq ue in celis. Ad quod celum nos perducat. ⁊c. Amen.

¶ De ſancto Franciſco ſermo

c Onuerſus vidi in medio ſepteꝫ candelabrorum ſimilem filio hominis. Apoca primo. c. Conuerſus propheta Zacharias leuauit oculos ſuos ⁊ vidit quatuor quadrigas egredientes de medio duorum montium. Zacharie ſexto capitulo. Iſte quatuor quadrige ſignificant quatuor ordines in eccleſia precipuos de medio duorum montium egredientes. Nam in ſe claudunt ſcripturarum obſeruantiam vtriuſque vite. ſ. actiue ⁊ contemplatiue: vtriuſque hominis inocentiam: ⁊ iuſticiam ⁊ vtriuſque teſtamenti. ſ. vete. ⁊ noui. harꝫ aūt quadrigaꝝ quatuor ſunt aurige prudētiſſime. ſ. 4. ordinuꝫ p̄mates.

Baſilius: Benedictus Augu. ⁊ franciſcus
Qui figurati ſunt in ſcriptura p quatuor pue
ros deambulātes ī fornace illeſos. Danielis.
iii.c. Et ī iſtis quatuor. Quartus figurabat
btūꝫ.f. p q̄ accedit qd̄ ſcribit Agei.ii.c. In
dieb⁹ illis aſſumā te zorobabel ſerue me⁹
dic̄ dn̄s ⁊ ponā te vt ſignaculū. q̄ ego ele
gi te. de q̄ puero dixit nabuchdonoſor dāie
lis.3.ca. Spēs 4ⁱ ſilis eſt filio dei. fuit etiā
ſimilis aq̄le volāti pp celſitudinē cōtēpla
tiōis. Jō.b. Jo. ſpū pphetico irradiatus
ptulit.d. cōuerſus ⁊c. In qbus v̄bis ītro
ducit btm̄ frāciſcū vt ſequeſtratū a mūdo
⁊ in abdicatione terrena p ſedulitatē ſpe-
culationis. ibi. cōuerſus vidi ⁊c. vt cōſum
matū in bono in exercitatione pfecta p p
prietatē meditatiōis. ibi. in medio ſeptē cā
delabrorum: vt cōfiguratū xp̄o in aſimilatio
ne expreſſa p conformitatē crucifixiōis. ibi.
ſimilē filio hoīs ⁊c. Circa primū tūc cō
uerſus vidi. quaſi. d. aperte. iſte pfectiōis
eſt vita bti frāciſci. q ſic eſt elongatus a ſe-
culo: ſequeſtratus a mūdo. q̄ nō poſſum
xp̄m contēplari niſi auertā viſum meum
a terrenis. ⁊ totaliter ad ip̄ꝫ ſicut ad quod
dā celum ſpūale me cōuertā cū pp̄ha qui
dicit Zacharie.ii.ca. Cōuerſus vidi virum
⁊ erat in manu eius funiculus menſorum. vi-
gens caſtitate. i. tenens funiculū ⁊ offerēs
nobis cordā fringens. Funiculus corda ē
beati franciſci ad refrenādum corpus pro-
priū. hoc funiculo mēſuſ ē iudeā ⁊ ieruſalē.
ideſt viros iuſtos actionis ⁊ contemplati-
onis qui fuerūt in hac religione. Si vis le
gere in libro pfectiōis. Uide b. f. q fuit ille
liber quē vidit eze.ii.ca. Uidi inqt ⁊ ecce
manus miſſa eſt ad me in qua erat liber in
volutus. qui erat ſcriptus intus ⁊ foris.
vere. b. franciſcus fuit liber cōmendāde re
ligionis ⁊ vere pfectionis. ſcriptus intus p
virtutum varietatē ⁊ foris p ſtigmatū im
preſſionē. In iſto liº erant ſcripte lamenta
tiones peccātoribus ⁊ reprobis cōtumacibus
p̄dicate. carmē conuerſorum ⁊ penitētiū diuina
grā: cooperāte. ⁊ ve. i. eterne dānatiōis pro
dānatorum tenacitate. ſed pro dolor multi
ſunt qui nolunt auerti a crimie vt videāt
celeſtia. ſed cū preſbiteris inueteratis ī die
bus malis auerterunt ſenſuꝫ ſuum. ⁊ decli
nauerūt oculos ſuos ne viderēt celū ⁊ nō
recordarent iudiciorū iuſtorum. Danielis vl
timo.ca. Circa ſecundū notādū: q̄ pro
prietas medii naturalis eſt participare na-
turā extremorum. Et btūs Jo. vidit btm̄ frā
ciſcū in medio ſeptē cādelabrorum aureorum tā
q̄ ſi ſuā pfectionē ſumeret ⁊ ſecūdū aliqd
virtutū cōformis vtriuſqꝫ fieret. Per
ſeptē candelabra aurea intelligo vniuerſi-
tatē ſcōrum q̄ ſeptē ſcōrum ordinibus diſtigūt.
¶ Primum cādelabrū ſignificat chorum āgelorum.
¶ Secundum prophetarum.
¶ Tertium patriarcharum.
¶ Quartum apoſtolorum.
¶ Quintum martirum.
¶ Sextum confeſſorum.
¶ Septimnm virginum.
¶ Qui ordines dicunt ſeptem pp ſui per
fectionē. q̄ ī ſeptēnario dierum v̄tit oīs ordo
ſꝫ dicūtur cādelabra. pp illuſtrationē mū
di. aurea. pp dilectionē dei. ⁊ vidit eū moy
ſes ſic firmamētū ī medio aquarum. i. tēptati
onū. gn̄. pº c. Et ioſue vidit eū ſic ſolē ī me
dio celi pp v̄tutū efficaciā. Joſue. iiii. c. Et
dd̄ vidit cum predicantem in medio eccleſie.
pp doctrie ſolicitudinē. p̄s. In medio eccleſie
laudabūt te. Et ezechiel vidit eū ſic ſplēdo
rē ī medio aīaliū. pp vite refulgētiā. eze. pº.
ca. Et Jo. euan: vidit eū tāq̄ alterum filiuꝫ
hoīs ī medio ſcōrum oīuꝫ pp pfectiōis emi-
nētiā. apoc. pº c. Cōuerſus vidi ſimilē filio
hoīs veſtitū podere ⁊ pcinctuꝫ ad mamil-
las zona aurea. vere btūs frā. fuit cōfirma
tus ī ope bono In meº cādelabrū. i. oīuꝫ
ſcōrum. q̄ habuit cū anglis itegritatē inocētie.
cū ptarchis felicitatē obie. Cū pphis ſpꝫ
pdicētie. cū aplis copiā paupitatis ⁊ idigētie.
Cū martirib⁹ ſoliditatē patiētie. cū cōfeſſo
rib⁹ auſteritatē pnie. cū v̄ginib⁹ ſinceritā-
tē pudicitie. He ſunt ſeptē mulieres q̄ ap
prehenderūt virū vnū. Et ſeptē lucerne ſup
cādellabrum vnū. zacha. iiii. c. Uidi ⁊ ecce cā
dellabrū aureū totū. ⁊ lampas ei⁹ ſuper ca
put ipſi⁹: ⁊ ſeptē lucerne ornātes celū ⁊ ſe-
ptē ſtelle in dextera. apoc. pº. ca. In dextera
ſua ſeptē ſtellas. Circa tertiū notādū q̄
oēs ſancti accedūt ad deū. ſicut mali ab eo
recedunt. ⁊ ſꝫ Aug. liº. viii. de trini. Ac-
ceſſus ad deū nō fit paſſibus ſed affectib⁹
Et in quātum ſcūs accedit ad deum fit ei
ſimilis. ſed btūs Franciſcus ſigilla xp̄i in
ſua carne ferens xp̄o ſimilis factus eſt. q̄
nō ſolum vulneratus fuit ſicut aliqui fuiſ
ſe dicuntur. ſed cū xp̄o corporaliter ⁊ reali
ter fuit crucifixus. Charitas enim ſm dio-
nyſium li. de diuinis nominibus hꝫ virtu
tutem mutatiuā: ⁊ cōformatiuā amātis in
id qd̄ amatur. hinc d. Sic trāſformat cor
amantis in id qd̄ amatur. vt per mēbrū ſo
ris virtus prorumpat amoris. vt merito ſi
bi competat illud. gn̄. pº. ca. Faciamus ho-
minē ad ymaginem: ⁊ ſimilitudinē nr̄aꝫ.
Sed magis moraliter videamus hanc ſi-
militudinem. d. Apoc. pº. ca. Qd̄ iſte quē
vidit Joānes euangeliſta erat veſtitus po
dere ⁊ pcinctus ad mamillas zona aurea.
capud autē eius ⁊ capilli erant candidi tā
q̄ lana ⁊ tanq̄ nix. ⁊ oculi eius tanq̄ flā
ma ignis. ⁊ pedes eius ſimiles auricalco.
ſicut in camino ardēti ⁊ vox illius tanq̄
vox aquarum multarum. ⁊ habebat in dextera
ſua ſtellas [illegible]m. ⁊ d̄ ore eius gladius ac-
cutus ex [illegible] parte exibat. ⁊ facies eius
ſicut ſol lucens in virtute ſua: ⁊ cum vidiſ
ſet cecidit ad pedes eius tanq̄ mortuus: ⁊
ponet dextera ſua ſuper eum dicens noli ti
mere ego ſum primus ⁊ nouiſſimus viuēs
⁊ fui mortuus. ⁊ ecce ſum viuens in ſecu-
la ſeculorum. ⁊ habeo claues mortis ⁊ in
ferni. ⁊ in iſtis deſcribitur ſimilitudo bea
ti fraāciſci ad xp̄m. Et primo quantuꝫ
ad fundamentum perfectionis qd̄ eſt ppo
ſitum perſeuerandi. Et figuratur in veſte
poderis: podere. n. eſt veſtis que extenditur
vſqꝫ ad extremū corporis ⁊ ſignificat per-
ſeuerantiam. que extenditur vſqꝫ ad finem
vite. Statim. n. beatus franciſcus in prin-
pio ſue conuerſionis: veſtiuit ſe podere. q
pppoſuit vſqꝫ in finē perſeuerare. Similis
illi qui hedificauit domum ſuam ſupra pe
tram. Mathei. vii. ca. Secundo quan
tum ad ligamentum dilectionis cū d. qd̄
erat pcintus ad mamillas zona aurea. Au
rum. n. eſt ſupremum omnium metalorꝫ
⁊ ſic caritas eſt corona oīum virtutum. zo
na ſtringat omnes veſtes. ⁊ ita caritas oēs
virtutes. q̄ eſt vinculū pfectionis Colo.
3º. ca. Et erat zona circa mamillas: ideſt
circa cor. q̄ caritas eſt de corde puro ⁊ con
ſcia bona. ⁊ fide non ficta. pᵉ ad thimo. pº.
ca. Tertio quantuꝫ ad ſinceritatem con
ſcientie. Ideo dicit q̄ caput eius ⁊ capilli
erant cādidi tanq̄ lana ⁊ ſicut nix. Caput
hoīs eſt mēs eius: capilli deſcendentes. ſūt
cogitationes a mente deſcendētes. ſicut ⁊
riuullus a fonte. ⁊ tūc caput hoīs ⁊ capilli
ſunt candidi ſicut nix ⁊ lana. Cum mens
eſt nitida ⁊ munda. ⁊ cogitationes ſunt pu
re. Qualis fuit beat⁹ franciſcus qui ad ſta
tum innocentie fuit reſtitutus. Quarto
quantum ad ſublimitatem intelligentie.
Enim ſequitur oculi eius velut flamma
ignis. oculi hoīs eſt ſuperioris rōnis pfe-
ctio. qua intendit diuinis cōſiliis. Inferio
ris: quando intendit humanis diſpēdiis.
ignis inter omnia elemēta eſt altiſſimus ⁊
magis acutus: ⁊ penetratiuus. Et ita ocu
li beati franciſci fuerunt vt flāma ignis pe
netrātes non ſolū ſecreta hoīs ſed etiā ar-
chana dei. Preuidebat eni ⁊ predicebat
futura ⁊ ſecreta penetrabat miſteria vt me
rito ſibi cōpetat illud. Luc. pº. c. Prophe
ta altiſſimi vocaberis. Quinto quātū ad
patientiā in tribulationibus. cum ſequitur
pedes eius ſimiles auricalcho. ideſt affecti
ones. Quoniā ſicut pedibus corpus gradi
tur ſic anima affectionibus mouetur. ⁊ ſi-
cut auricalcum magis ducitur: magis lu-
cet ⁊ nullatenus rubiginem contrahit. ſic
beatus franciſcus in camino aduerſitatis
exiſtens. ſed patiēs extitit. Et dicitur quod
lucebat. Sicut in camino ignis. ⁊ ſic bea-
tus franciſcus pp ſuam patientiā fulget ī
celo. Ideo dicit Aug. de ciui. dei. Quod
ſancti fulgebunt in celo vt aurum. Jō can
tat eccleſia Fulgebūt iuſti ſicut ſol ī cōſpe
ctu dei. Sexto quantū ad efficaciā ora
tionis ibi vox eius tanq̄ vox aquarū mul
tarum. Clamor cordis ē ſicut vox. que ſonat
in aure dei. p̄s. 3. Metro. 4. voce mea ad
dominum clamaui ⁊ exaudiuit me de mō
te ſācto ſuo. ⁊c. Et hec vox aquas multas
educit de oculis carnis gratioſe influxiōis

de theſauris cordis. Talis fuit btūs fräci-
ſcus. Quis poſſet enarrare lachrymas. ſu-
ſpiria: ꝛ gemitus: vt cariſmata gratiaꝝ ſibi
a largo datore influxaꝝ v̄tute oꝛonis do-
nata. Ergo vox aquaꝝ multaꝝ. vt de ipō
dicat illud pimi Regū. p°c. Amaro aīo
oꝛauit deū flens largiter. Septimo qm
ad intentionē ſue gētis. ibi. hēbat in dexte-
ra ſua ſtellas ſeptē p quas itelligo vniuer
ſitatē ſcōꝝ fratruz ſui ordinis. q: ſicut ſtel
le ſunt remote a terra. ꝛ in celo ſcite ad de-
coꝛem. Sic aīe ſcōꝝ fratrum minoꝝ ſunt
a terrenis affectibus aliene ꝛ in celo p cō-
templationem fixe i exemplū alijs attribu
te. 2ᶜ. thi m. 2°. ca. Omnia ſuſtineo pp ele-
ctoſ vt ipſi ſalutem cōſequātur. 2ᶜ. Coꝛ. p°
Spes nr̄a firma ē pro nobis. ſciētes qm̄ ſicut
ſocij paſſionū eſtis ſic eritis ꝛ cōſolationū.

Octauo qm ad feruoꝛem veteris ac no
ue legis predicationis. ibi. De oꝛe eius gla
dius accutus exutraqꝫ pte exibat. q: btūs
franciſcus viſus fuit cū duobus enſibus
in moduz crucis in oꝛe. ad denotādum. q
p̄dicatio ſua. ꝛ ſermo ſuus ſcindebat adex-
tris. ne proſpera deciperet. a ſiniſtris. ne ad
uerſa frangerent. deoꝛſum: ne terrena deci
perēt ſeuſū vt ad celeſtia ꝛ ad dīna alliciāt
Jere' p°. ca. Ecce dedi verba mea in oꝛe
tuo vt euellas ꝛ dſtruas: ꝛ hedifices ꝛ plā
tas. Viu⁹ eſt ſermo dei ꝛ efficax penetrabi
lio: omni gladio. ad hebꝛeos. iiij. ca.

Nono qm ad exēplarem cōuerſationē.
ibi. facies eius ſicut ſol lucēs in v̄tute ſua
q: eius ꝯuerſatio clarunt petōꝛibus: vt exē
plar ad aīaudū: exo. 25. ca. Fac ſiē exēplar
q tibi in mōte mōſtratum eſt: pficiētibus
vt lux ad ſequendū. yſaias. xviij. ca. Sicut
lux meridiana clara eſt. Eccleſiaſtes. xi.
Dulce lumē ꝛ delectabile eſt videre ſolez.

Decimo qm ad imitationē ꝛ mutatio
nē praue cōuerſationis in bonā. ibi. ꝛ cum
vidiſſez cecidi ad pedes eius tanq̄ moꝛtu
us: ad līam. multi videntes btm̄ frāciſcum
crucifixum coꝛpoꝛe ꝛ moꝛtuū mundo cade
bant ad pedes eius: mūdum ꝛ q̄ illius ſūt
ꝯtēnēdo: ymitātes ſtatū hūilitatꝭ ei⁹ vt me
rito poſſit ipe. b. frā. illō xp̄o dicē: p̄mi regū
xxiiij. ca. Tu regnabis ſup iſrael. ꝛ ego ero

tibi ſecundus ſcilicet ad reuocādus pecca-
toꝛes. Undecimo quantum ad confoꝛ-
tandum in via dei puſillanimes. ibi. ꝛ po-
ſuit dextera ſua ſuper eum dicens. Noli ti
mere. Marci. vj. ca. Nolite timere confidi
te ego ſum. ꝛ beatus franciſcus dicit. ſpe-
ra in deo ꝛ fac bonitatem ꝛ paſceris in
diuitijs eius. Et illud. p̄s. Jacta cogi-
tatum tuum in domino. ꝛ ipſe te enutriet.
ꝛ non dabit in eternum fluctuationem iu
ſto. Duodecimo. quantum ad conſu-
mationem felicitatis. ibi. ego pꝛimus ꝛ no
uiſſimus ꝛ fui moꝛtuus ꝛ ecce ſum viuens
In quibus verbis cōmēdaꝛ q̄truplicíter.

Pꝛimo a regule inſtitutione. ibi. ego
ſum pꝛimus. ex nouiſſimus. q. ſ. euāgeliū
xp̄i pure ꝛ ad lraz iure hereditario: meis
ſrib⁹ de relig. d. Regula ꝛ vita fratrū mi
noꝝ hec eſt. ſ. dn̄i nr̄i ieſu xp̄i ſcm̄ euāgeliū
obſeruare: nouiſſimus. q: non eſt ſalus ni-
ſi in obſeruatione ſacra ſancti euangelij.
actuum 4°. capi. Nec enim nomen eſt ali
ud ſub celo datum hominibus in quo op-
teat nos ſaluos fieri. Secundo. a crucis
chriſti repꝛeſētatione. ibi. vi[illegible] fui moꝛ-
tuus. quaſi. d. beatus franci[illegible]uēs ſuz
in celo cum chriſto: cum quo fui moꝛtuus
in mundo ꝛ crucifixus. Tertio. a regu-
le ipſius conſeruatione. ibi. ꝛ ecce ſum vi-
uēs in ſecla ſe. q: regula beati frāciſci vſqꝫ
ad finem mundi durabit. Quarto. a coꝛ
poꝛe chriſti ꝯmunicatiōe. ibi. ꝛ habeo cla
ues moꝛtis ꝛ inferni. ad litteram. multi
ſuis meritis ſunt reſuſcitati ꝛ anime coꝛuz
de inferno liberate. vnde ſibi competit illō
ezechielis. xxviij. ca. Tu ſignaculum ſimi
litudinis plenus ſapientia ꝛ perfectus. cu-
ius figuram geſſit Juda machabeus pal-
me malachie. 3. ca. Qui fuit ſimilis leonis
in operibus ſuis illius dico leonis de quo
Apoc. v. capi. Uicit leo de tribu iuda ra
dix dd. Cuius victorie. Amē Amē Am̄.

¶ De ſancto franciſco.

Tu ſignaculum ſimilitudinis ple
nus ſapientia et perfectus deco-
re in delitijs padiſi dei fuiſti ois
lapis pcioſus ope imentum
tuum eze. xxviij. ca. Sicut pꝛimus angel⁹

a ſue celſitudinis arce cecidit. yſa. xiiij. ca.
Quomodo cecidiſti lucifer d celo qui ma
ne oꝛiebaris coꝛruiſti in terram qui vulne-
rabas gentes qui dicebas in coꝛde tuo in
celum aſcendam ꝛ ſuper aſtra dei exalta-
bo ſoliuz meum. Et concludit. ſimilis ero
altiſſimo. ꝛ hoc propter ſuam ſuperbiam.
Sic beatus franciſcus per ſuam humilita
tem ad celſam refulgentiam throni aſſum
ptus eſt ſecundum viſionem celitus reue-
latam beato Joanni Apoc. p°. capi. Con
uerſus vidi ſeptem candelabꝛa aurea eſt in
medio ſeptem candelabꝛoꝛum aureoꝛum
ſimilem filio hominis. Et ideo ver-
bum aſſumptum q dirigebatur in laudez
ꝛ cōmendationez luciferi pꝛo ſtatu ſue cre
ationis digne aſſumitur in honoꝛem hu-
milis franciſci vt ſibi dicatur. Tu ſignacu
lum ſimilitudinis ꝛc Uel ſic. Sicut enim
angelus oꝛiens ſignum in ſe dei viui ge-
rebat Apoc. vii. capi. Uidi alterum ange-
lum aſcendentem ab oꝛtu ſolis habentem
ſignum dei viui. Sic beatus franciſcus ſi-
gnuz crucis dei viui baiulabat factus chri
ſto crucifixo confoꝛmis. Ita vt ei conuenie
ter dicatur. Tu ſignaculum ſimilitudinis
ꝛc. Et ſecūduz hoc. b. fran. quadruplicíter
cōmendatur. Pꝛimo vt ſacris ſtigmati
bus ſupernaturaliter tranſfoꝛmatus.

Scdō vt ſpūalib⁹ virtutibus ſpeciali̾
adoꝛnatus. Tertio. vt amenis ſurſuz a
xtionibus ſublimatus. Quarto. vt feli-
cibus finaliter pꝛemiatus. Pꝛimo. ſtig
matum ſupernaturalez confoꝛmationem.
pꝛobat ſimilitudinis ſignaculum. ibi. Tu
ſignaculum. Secundo virtutum ſpiri-
tualem perfectionē. pꝛobat ſapie ꝛ decoris
ſpeculū. ibi plenus ſapia ꝛ pfectus decoꝛe.

Tertio. ſurſuz actionū ſupnaturalē ſub
limationē pbat dlitiaꝝ padiſi oꝛaculū. ibi
In delitijs paradiſi di fuiſti. Quarto. fe
licitatē ꝛ finalē pmiationē dclarat lapidū
pꝛetioſoꝝ miraculū. ibi. ois lapis p̄tioſus
opimētū tuū. De quo di apoc. v. ca. Uidi
idextera ſedētis ſup thronū līm ſcriptū it⁹
ꝛ foꝛis: ſignatū ſigillis ſeptē. Iſte liber mi
ſtice deſignat btm̄. f. q digito dei viui ad ſi
militudinē crucifixi ſupnaturalr̄ fuit d ſcri
ptus vt de tali. dſcriptiōe dicaꝛ. Exo. 8°.

ca. Digitus dei ē hic. Iſte liber erat ſcript⁹
intus ꝛ foꝛis. Pꝛio q: pulcher i mte. gal.
2. ca. Xp̄o cōfixus ſuz cruci. Scdō exteri
us in coꝛpe vt dic lucas. 24. c. Palpate
ꝛ videte. qa e° ipe ſū. vt recte dicat xp̄o illō
cāt. 8. c. Pōne me ſic ſignaclū ſup coꝛ tuū
q: foꝛtis ē vt moꝛs dilectio tua. Et lib iſte
erat ſignatus ſigillis ſeptē. Quare. b. f. fu-
it ſeptē ſignaculis ad xp̄i ſimilitudinē dco-
rat⁹ vt recte dicaꝛ ſignaculū ſilitudis ei⁹.

Pꝛio. fuit dcoꝛat⁹ ſigno crucis i oꝛe ſuo
Ut vidit ff ſiluetter trina vice. pꝫ i. 3. ca.
Legēde magne d iſtitutiōe religiōis. Nā
tota ciuitas aſiſij adracōe videbaꝛ circūda
ri. ꝛ a. b. f. hñte crucez aureā in oꝛe ꝓtēdētē
a celo vſqꝫ ad terrā fugabaꝛ. Jō dic btūs
Andreas egce o ſi ſcires miſteriū crucis.

Scdō. fuit dcoꝛat⁹ ſigno thau i frōte ſic
ffi pacifico fuit diuit⁹ reuelatū vt d i legē
da p oct. diē. Qui meruit magnū thau vi
dere i frōte frāciſci. qō mira varietate faciē
ei⁹ dcoꝛabat ꝓ uē. vlt°. c. Decoꝛ idumētū
eius. Tertio. fuit dcoꝛat⁹ ſigno crucis ſi
ue vulneriſ i lateꝛ. Jō d i ca. De ſtigmati
b⁹. Dextrū q̄qꝫ latus q lancea trāſfixū ru
bꝛa cicatrice obductū erat q̄ ſepe ſacrū ſan
guinē effūdēs tūicā ꝛ femoꝛalia i fūdebat
gal. vj. c. Ego. n. ſtigmata dn̄i ieſu in coꝛ-
pe mō poꝛto. Quāto. fuit dcoꝛat⁹ ſacris ſtig
matib⁹ i duab⁹ manib⁹ ꝛ duob⁹ pedib⁹.
vñ d ubi ſupꝛa. apparēte ſibi ſpū ſeraphy
co in mōte aluēne ſtatī i manib⁹ ei⁹ ꝛ pe
dib⁹ appere cepunt ſigna clauoꝝ quē ad-
mo m xp̄i ſibi appent ꝯſpexerat. Iſtis ſeptē
ſignaclis fuit. b. f. ad exēplar xp̄i mirifice ꝯ
ſignat⁹. Et p° gdē ſig° thau. qō ē ſignū
pnie. q: lꝫ ipſe tūc pnia nō egeret exēm tñ
pnie demōſtrauit ꝛ foꝛmā pnie p̄mit⁹ p̄di
cauit. Math. 3. c. Pniaz agite appꝛopin
q̄bit. n. regnū celoꝝ. eze. ix. c. Signa thau
ſup frōtes viroꝝ gemētiū ꝛ dolētiū ſuper
cūctis abhoīatiōib⁹ q̄ fiūt. Scdō. ſig° cru
cis in coꝛpe phili. 3. c. Hūiliauit ſemetipꝫ
fact⁹ obediēſ vſqꝫ ad moꝛtē mōtē āt crucis.

Tertio. de ſig° crucis i manib⁹ ꝛ pedib⁹
Luc. 23. c. Uidete man⁹ más ꝛ pedes mōs
q: ego ipſe ſuz. Quarto d ſig° crucis i la
tere dextro. Jo. xix. c. Unus militū lancea
latus dn̄i apuit. ꝛ. ca. 2. Affer manū tuaz

De ſancto franciſco

& mitte i lat⁹ meū, ⁊ noli eē icredul⁹ ſʒ fidelis. Hinc bti dr̄.b.f. ſignaculū ſilitudis xp̄i. Sʒ iſtis ſeptē ſignis qbus.b.f. fuit ad xp̄i exēm ſignat⁹ alludūt. 7. miracula q̄ fuerūt fcā ⁊ oſtenſa.b. Jo.i apitiōe ſeptē ſigilloꝝ libri ſcripti it⁹ ⁊ foris pſigurātis.btm̄.f.de qb⁹ dr̄. Prīo.apoc. vi.c. Et cū appuiſſʒ Agnus vnū de ſigilli .ſ. pmū ecce equ⁹ alb⁹ ⁊ q ſedebat ſup eū hēbat arcū ⁊ data ē ei corōa ⁊ exiuit vincēs vt vinceret. Hoc miraculū hui⁹ viſiōis īpletū ē i bti. f. cōuerſiōe. Nā equus alb⁹ fuit ei⁹ caro pp cādorē puritaꝭ ſedēs ſ ſ eū erat btā ei⁹ aīa. Que ſenſibus dn̄abaf.d.cū apoſ.p̄e Cor.ix. Caſtigo corpus meū ⁊ i ſeruitutē redigo. hic hēbat arcū dīne cognitiōis. quo mediāte iſrael.i. vidēs deū ōbellauit amorreū.i. carnalitatis ſpūſ amorreus īterp̄taf amarus. Huic aſſeſſori data eſt corōa. q̄ ſupauit amorreū.pʒ vbi ſupra. v.c. Juſta victoriā detētatiōe carnis. Nota quō domabat exteriores ſenſus ⁊ familiaritatē mulieꝝ ſentiēs retributionē corōe cū apſo.d.2e. Thi. iiii. In reliq̄ rpoſita ē mihi corōa iuſtī q̄ reddet mihi dn̄s i illa die iuſt⁹ iudex. Iſte amorreus vincif Prīo p carnis purificationē. vt pʒ ō btā vir. Scdo p carnis mortificatiōnē. vt pʒ i hylariōe Tertio p carnis elleuatiōnē. apoc. xi. cp. Duxit me in ſpū i mōtē magnū ⁊ altū. vt pʒ i Jo. euā. Quarto p dīne legis emulatiōnē. vt pʒ in paulo. q fuerūt q̄tuor v̄gines excellētes ⁊ p̄clariſſimi. Scdo dr̄ vbi ſupra. ⁊ cū appuiſſet. 2m. ſigillū exiuit equ⁹ ruffuſ ⁊ qui ſedebat ſr̄ eū datū ē ei vt ſumēt pacē ō terra. equ⁹ ruffuſ: opes terrene. ſedēs ſr̄ eū aīa frāciſci. q i hītu ſectari eſſ pp ſpūſ paupertatis oēs villipēdif. pʒ i legēda mag².c.2. De pecunia data ſacerdoti vēditis pānis ⁊ equo in ciuitate fuginei.d.cum apoſtolo phili.3 ca. O ia arbitratus ſum vt ſtercora. Et iō datuʒ eſt ſeſſori vt ſumeret pacem ōterra.i. amitteret pacem terrenaʒ cū patre amicis ⁊ tēporalibus oibus. Intelligens dictū xp̄i Math. io. ca. Non veni pacem mittere in terram ſed gladium.

Tertio dicitur ibidem. Et cū apperuiſſet ſigillum tertiū exiuit equus niger. ⁊ q ſedebat ſuper eum habebat ſtateram i manu ſua. Qō verificatū eſt in mortificatione corporis beati franciſci. Equus niger caro mortificata. Seſſor ſpiritus rationalis corpus gubernans hn̄s in manu ſtateram iuſtitie ⁊ equitatis monaſtice Per quā regūtur vires corporis vt ſubiciantur viribus rōnis ⁊ aīe. vide de carnis mortificatione quintum cam. p totum. Ideo dr̄e poterat corpus eius. Apoc. p°. ca. Cecidi ad pedes eius. ſ. anime per mortificationem tanq̄ mortuus. Quarto dicitur ibidem. ⁊ cū apperuiſſet ſigillū. 4m. Exiuit equus pallidus. Et qui ſedebat ſuper eum nomen illi mors ⁊ infernus. Quod impletū ē in franciſci p̄dicatiōe. Equus pallidus peccatores ſuper quē ſedens clamabat.b. franciſcus. In ſua p̄dicatione per cōminatione mortis eterne. Ideo.d. in regula ſua a nunciando vitia ⁊ virtutes. penā ⁊ gloriā. Et pʒ in ipſo de gedeone p̄bēdario in legenda magna. ca. xi. Circa principiū. mors ſedebat ſuper equum ⁊ infernus ſequebatur eum. Quod demoſtrans.b.f. ſ. morteʒ pctōꝝ peſſimā quā ſeq̄tur infernuſ p penā. multos cōuertebat. implens mādatū dn̄i ſecunde Thimo. iiij. capi. Tu vero vigila in oībuſ labora opus fac euanᵉ miniſteriū tuū ipſe ſobriuſ eſto. Quinto dicitur ibidem. ⁊ cum apperuiſſet ſigillum. 5m. vidit ſub altare dei aīas interfectoꝝ pp v̄bū dī ⁊ date ſunt illis ſtole albe. qō impletū eſt i btō frāciſco in deſiderio martyrij. Nā trina vice non ſine mogno agone ad infidelium partes tranſiuit vt palmaʒ martyrij cōſequeref. Qua in re lʒ gladius perſecutoris aīam nō abſtulit iſi palmā martyrij non amiſit Nā totū martyrij meritum eē conſtat in electione volūtaria. Que libera eſt in voluntate noſtra. vnde effectum martyrij ſicut mater domini promeruit. Non quidem per torturam carnis ſed per incendium mentis. Sexto dicitur ibidē. ⁊ cum apperuiſſet. ſextuʒ ſigilluʒ terremotus factus eſt magnus ⁊ ſol factus ē niger tāq̄ ſaccus cilicinus ⁊ luna facta eſt ſicut ſanguis ⁊ ſtelle ceciderūt ſuper terrā. quod impletum eſt in deuota contēplatiōe.b. frāciſci. Cū enim dīna beneficia meditaretur ⁊ maxime circa incarnationē ⁊ paſſionem verſaretur. Primo ſol.i. diuinitas facta ē nigra.i. fuit hūata. formam ſerui accipiens ſaccū noſtre carnis induēs. Et luna.i. humana natura in paſſiōe facta eſt. ſicut ſanguis per mortem crucis. ⁊ ſtelle ceciderunt ſuper terram:i. apoſ. per defectuʒ fidei. Et tunc terremotus fact⁹ eſt magnus.i. liquefacta eſt anima.b. franciſci ex cōpaſſione dominice paſſionis. Et ideo ſequitur paꝝ infra.ſ. in principio. 7. ca. Qō vidit angelum hn̄tem ſignum dei viui.i. btm̄ franciſcum qui pp memoriā huius paſſionis fuit ſacris ſtigmatibus ſignatus. Septimo dicitur i principio. 8. ca. Cū apperuiſſet ſigillum ſeptimū factū eſt ſilentiū in celo ⁊ vidit ſeptē āgelos in ɔſpectu dei ⁊ date ſunt eis ſeptē tube. Qō impletū eſt in inſtitutione regule. Nā ō cetero nō fiet regula cum ſint quatuor ſʒ ſilētiuʒ erit in eccleſia vt nō fiat regula noua. ſeptē tube ſeptē angelorum ſunt ſeptem preconia regule ⁊ doctrine.b. fran. Que totius noui teſti doctrinā proclamauerunt. Continenf.n.

Primo in regula.b.f. precepta dn̄ica.

Secundo conſilia euangelica

Tertio charitas pauli.

Quarto obedientia petri:

Quinto humilitas iacobi.

Sexto puritas Joannis.

Septimo paupertas voluntaria vt rece ſint ille ſeptēʒ ſpice quas vidit pharao. Que totum regnum egypti habūdare fecerunt.i. eccleſiā militatē virtutibus. Circa ſecundum principale. ſ. vt ſpiritualibus virtutib⁹ ſpecialiter adornatus. ibi. plen⁹ ſapia ⁊ perfectus decore. Ubi notandum q̄ q̄dam ſunt v̄tutes intellectuales q̄ pficiūt rōnē. ⁊ q̄dā morales q̄ pficiūt volūtatem. Et iō q̄m ad intellectuales dr̄ plenus ſapia. Et quantū ad morales dr̄ ⁊ pfectuſ decore. Decor.n. ſm Augu. de ciuitate ptinet ad iuſtitiā q̄ quidē eſt preclariſſima virtutum moralium vt.d. phs. v. Ethicoruʒ. De pfectione virtutum intellectualiū dicitur in figura. eccl. ix. ca. Ciuitas parua ⁊ pauci in ea viri venit ɔ eaʒ rex magnus ⁊ vallauit eā percircuitum ⁊ extruxit munitiōes ⁊ pfecta eſt obſidio. inuentus quoqʒ eſt in ea vir pauper ⁊ ſapiēs q liberauit p ſapiam ⁊ nullus eſt recordatus de inceps hois illius paupis. Iſta parua ciuitas eſt eccleſia militās. In qua ſūt pauci viri electi. Math. 2. ca. Multi ſunt vocati pauci vero electi. Contra quā venit rex potēs. ſ. hoſtis antiquus. qui eſt rex. Job. 41. c. Super oēs filios ſupbie. ſ. ad expugnādū eaʒ. Eph̄. vi. c. Nō ē nobis colluctatio aduerſus carnē ⁊ ſanguinē ſʒ aduerſuſ pncipes ⁊ ptātes ⁊ aduerſus mūdi rectores tenebraꝝ haꝝ. Et vir paup inuentus eſt in ea. ſ. b.f. ſapiēs. De cuius ſapia dr̄ i legēda magna ca. de intelligentia ſcripturaꝝ. Quō rn̄dit ſubtiliter cuidā magro in theo². Iſte p ſapiaʒ ſuā liberauit vrbē. vt pʒ in viſione de lateranēſi eccl̄ia. Et de expulſiōe demonū de ciuitate aretij. pʒ in legēda magna. c. vi. De humilitate ⁊ ob̄ia ⁊ cōdeſcenſionibus dīnis ad nutū circa finē. Et nullus ē recordatus hois huius. Quia bn̄ficia cito obliuiſcunf. De pfectione v̄tutū moraliū q̄ pficiunt volūtatē habef fi² ō tyro. Eze. 27. c. Dixit dn̄s o tyre tu dixiſti perfecti decoris ego ſum ⁊ in corde maris ſita. Ita pōt dr̄e aīa bti frāciſci. Perfecti decoris ego ſum. Iſte eſt decor v̄tutuʒ moraliū q̄ adornant aīaʒ.b. frāciſci. Juxta illō. apoc. c. xix. Datum eſt ei vt induat ſe biſſino ſplēdēti ⁊ cādido. Iſtius pfectiōis ſunt q̄tuor gradus.

Primus perſeuerātia. q̄ nō vincif a paſſionibus ſed tantum reſiſtit.

Scōs cōtinētia. que vincit cū moleſtia.

Tertius tēperātia q delectabiliter vicit.

Quartus eroyca. cōtra quā paſſiōes nō q̄unt inſurgere ſicut in intelligētijs. Et iō dr̄ dīna v̄tus. vij. Ethicoꝝ. His perfectionibus floruit.b.f. ſingulariter. in corde maris ſita. ſ. aīa.b.f. in medio eius q dr̄ ſubſtātie pellagus infinitus ſm damaſm. ⁊ hoc p potentiā volitiuā q̄ trāſit de obiecto ad intellectū. Tertio introducif.b.f. vt ſurſum actionibus ſup mundialiter ſublimatus. ibi. in delitijs paradiſi dei fuiſti. ⁊ ſicut colligif ex dictis bti dionyſij ⁊ cōmētoꝝ ſuorū ſeptē notātur ſurſum actiones qb⁹ ſancti

hominee extolluntur ad ſuperna per doctri
nā ſacre ſcripture. Prima vocat theo/
ſophyca. qua aīa perficitur ſapīa ſicut ap/
pollo. Secunda vocat theoſica. que eri
git p purgationē a rebus ſenſibilibus. vn̄
theophargis dr̄ principium purgationis.
Tertia dr̄ theologica. Qua mens ele
uatur a terrenis. Quarta dr̄ ſimbolica.
Qua ex figuris ſenſibilib⁹ erigitur aīa ad
intellectualia. Sic fuit illuſtratus ezechiel.
Quinta dr̄ anagogica. q̄ fit per illapſus
immediate. Sicut dicitur pphetia dauid
reuelata. Sexta dr̄ cherubica. Qua ex
plenitudine ſapīe quis aſcendit ad indagi/
nem charitatis: ſicut Thomas q poſt con
grutionē veritatis cōfeſſus eſt. Septīa
dicit ſeraphica. Qua ex plenitudine amo/
ris aſcēdit qs ad diuinā cognitionem. ſicut
Jo. euan. cui poſt charitatis incendiū fue
runt dī magnalia reuelata. Sicut autē frā
ciſcus fuit ſublimatus. Primo ſurſū a
ctiōe theoſophica: Qz licet per doctrinam
ſacrarum ſcripturarum nō habuerit peritiā. ⁊c.
Scdo ſurſum actione theophyca. quia
ſicut paulo: ſic dr̄ xp̄s ei apparuiſſe. Et in
ſecunda apparitione. ſ. impreſſione ſacro/
rum ſtigmatum ei ineffabilia reuelaſſe.
Tertio ſurſum actione theologica. Et
ideo Jo. bap. in deſerto conuerſatus fuit. ⁊
aſimili. b. f. in eremo transformatus.
Quarto ſurſum actiōe ſimbolica. Mi
ſterio angelico. qz ex ſenſibus de regula in
tellexit inuiſione. Quinto ſurſum actiōe
anagogica. Qua crebris in deum rapiebat
exceſſibus. vt pz in legēda mag². 10. c. Jux
ta principium qñ iuit p burgum ſancti ſe/
pulchri i ruentibus in ſe turbis raptus cō/
templatione: olo nō ſenſit. Sexto ſurſuz
actione cherubica. Quia in ſua inchoatio
ne flāma celeſtis deſiderii i eo fuit accēſa.
Septimo ſurſum actiōe ſeraphica. qua
ſuis pfectis ardoribus celeſtiū deſideriorū
ſuccenſus ad archana diuine ſapīe ē pductus.
Sed iſta ſurſum actio vt pz in textu diony
ſij de angelica Jerarchia hz duodeciz pro
prietates nobiliſſimas. Quarum prima eſt i
ceſſabilitas. qz ſine interruptione ɔtinuat.
Scda calliditas. qz nō a mixtu cōmixtio
nem contrarij ſicut tepiditas pp hās ſucce
ſiones. Tertia Acuties. qz nō ſolū ſ̄rio
depurātur ſed in v̄tute propria incendunt
ſicut acuta. Quarta ſuperuiditas. qz ſu
per oēm affectū ⁊ feruorē naturalē ex ſua
ſupnaturalitate trāſfertur. Quinta inci
miditas. qz vbi ſapīa fortis ſtat: affect⁹ ſuo
intrat. qz mouetur ad oīa. Sexta inſis
tibilitas. qz iſte v̄tutis eſt oīm ipminens
illā formā vt nullus inferior poſſit talē po
tentiā ad ſe cōuertere q efficit ſtetere.
Septima actiuitas. Qz cū oē bonū ſit
ſui cōicatiuū talia incēdia in alios generat
qualiter ipſum eſt formaliter in ſe.
Octaua exēplaritas. qz ad ſui imitatōez
ceteros allicit ⁊ inclinat. Nona purga
bilitas. qz ſicut holocauſtum purgat ab oī
diſſimilitudine quos inflamat. Decia
inextinguibilitas. qz lux nō pōt extingui i
illuminabiliter immediate lumini princi
palis a proximato. vbi luminoſitas i fon
te deſtrueretur q ē impoſſibile. Undeci⁹
vniformitas. qz magis ſic ſe hūt appropin
quat vt extrahat a minoritate rex īferiorum
Duodecia claritas q̄ cōtinetur in v̄tu
te pfectionis diuini inferiorum de quorum nu/
mero eſt cherubica illuminatio q̄ eſt pſe/
cutiua ipſius obſcuritatis. ⁊ manifeſtatiua
ſine circūuelatione ſui obiecti. Que pprie
tates cōueniūt. b. f. ſurſuz actionē. vt d̄ iſo
dicat. yſ. 51. ca. Ponet deſertū ei⁹ q̄ſi de
litias ⁊ ſolitudinē eius q̄ſi ortū dn̄i. Pro
pter circum actiones quas expertus eſt in
huiuſmodi deſerto habitās. Quarto in
troducit. b. f. vt beatificis felicitatibus ſina
liter premiatus. ibi. oīs lapis p̄cioſus ope
rimentum tuum. Ubi notandum q Eze
chiel in loco iſto numerat nouē ordines la
pidum precioſorum qbus ornatur princeps
tyri p quē intelligit luciferū alloq. qz ſz
bīm Iſi. p° de ſūmo bono. Perfectiōes
oīum ordinū angelorum hūit p hos lapides
deſignatorum p ſtatu nature inſtitute ⁊ ſic.
b. f. pticipabit pfectiones oīum ordinum
ſpūum btōrum p ſtatu gl'e cōſumate iō di/
citur Et omnis lapis precioſus operimē
tum tuum Primo. n. oſtendit pfectio
nem ⁊ ornamētum angelorum quorum eſt di/

uina eloquentia nunciare: Per ſuā fru/
ctuoſam predicationē. De qua ſatis. pz in
legenda per totum. Scdo habuit ornamē
tuz archāgelorum. qz non ſolū p ſemetipſum
nunciauit diuina eloquia. verum etiā per fres
ſuos ad omnes mundi ptes in modū cru
cis eos dirigēs. Tertio habuit ornamē
tum virtutum. qz fuit potentiſſimus in mi
raculis. vide in legenda per totum. ⁊ ordi
ni virtutum ineſt miracula facere.
Quarto habuit ornamentum principa
tuum quibus ineſt purgare. Hāc virtutē
habuit btūs. f. ſuos purgans p correctōez
illuminās p predicationē. ⁊ edificans p exē
plum. Quinto hūit ornamētum pote/
ſtatuum. quibus ineſt dmonibus impare.
Hāc autem virtutem habuit. b. f. pz in ur/
batione ciuium de aretio. Uide in legēda
magna. ca. vj. Circa finem. ⁊ de demonio
cum pulueruari electo. vide ſupra. c. v. Cir
ca principium. Sexto ornamentum do
minationum. quibus ineſt dominium p
uinciarum terrarum ⁊ caſtrorum. Et. b. franci
ſcus omne dn̄ium ſup terrā funditus ab
negauit vt pz in regula. ⁊ ideo dn̄ationem
in celo promeruit Math. v. c. Beati pau
peres ſpū quoniam ipſorum eſt regnum ce
lorum. Septimo ornamentuz throno
rum. In quibus dn̄s ſedet iudicās iuditia
ſua. Hanc virtutem habuit. b. f. ⁊ per diui
norum iuditiorum cognitionem ⁊ pronū
ciationem ⁊ effectum. pz in legenda mag²
capitu. nono circa medium de gedeone pre
bendario. Octauo ornamentum cheru
bin. quibus ineſt ſūma claritas intelligen
tie. Hāc virtutem habuit b. f. Uide ſupra
ca. ix. De milite cui predixit mortē. ⁊ quō
ſubtiliter reſpondit viro religioſo de qōni
bus theo° ſcriis. Nono ornamētum ſe
raphicū. Quibus ineſt ardor ſūme chari/
tatis. Quā virtutē habuit. b. f. pz ſupra ca.
ix. De feruore charitatis. circa mediuz quō
ſubuenit nautis plurib⁹ diebus de elemo
ſina ſibi facta. Et ideo ad ſimilitudinē illi⁹
ſeraphin meruit trāſformari. De quib⁹ fe
licitatibus dr̄ de. b. f. eccl. v. ca. Quaſi vas
auri ſolidum ornatū omni lapide precioſo
vt. p°. b. f. dicat vas auri q^m ad beatitudi
nem celeſtialem q̄ dr̄ aurea. Scdo orna
tum omnium lapidum precioſorum pp felici
tates accidētales quas habuit ſm nouē or
dines lapidum precioſorum. Ad cuius cō/
ſortium ⁊c.

Sermo de ſancto luca.

Ego ſum raphael angelus vnus
ex ſeptem qui aſtamus ante dn̄m.
Tobie. 12. ca. Qz ſm doctrinā btī
Jeronimi. Raphael interpretat
medicina dei. ⁊ beatus Lucas fuit medi/
cus deo acceptiſſimus, Colō. 4°. capi. Sa
lutat vos lucas medicus chariſſimus Je
circo ad eius laudem aſſumitur verbum
iſtud. In quo eius perſona venerabilis du
pliciter cōmendatur ſecundum duos ordi/
nes angelorum diſtinctos. Quorum vnus
dicitur miniſtrantium: ⁊ alius aſſiſtentiū.
Que duo officia habuit. b. lu. in hac vita.
Primum quidem quo ad actum euā
gelice predicationis.
Secundum vero quo ad actum xerar/
tice contemplationis.
Primum notandum cum dicit: Ego
ſum Raphael angelus. Hebr. p°. capi.
Non ne omnes ſunt adminiſtratores ſpi/
ritus in miniſterium miſſi.
Secundum notandum cum ſequitur.
vnus ex ſeptem qui aſtam⁹ ante dominū.
fuit enim. b. l. vnus de ſeptem notarijs. q
diuinitate ſpiritu ſancto ſcripſerunt nouū
teſtamentum ⁊ qui viderunt chriſtum in
carne. Si quidem quatuor euangeliſte ⁊
tres apoſtoli ſcilicet Petrus Jacob⁹ ⁊ Ju
das. Paulus eniz non adheſit chriſto in
carne. Et quia iſti chriſto inerant aſſiſten/
tes recte ſunt figurati in ſeptez ſtellis quas
chriſtus tenebat in dextera ſua. patet apoc.
primo capi. Et habebat in dextera ſua ſep
tem ſtellas. Nam iſtis ſtellis micanti/
bus in ſalutari doctrina nos iſtius ſecu/
li fuit illuminata. Quia ergo beatus. L.

verbo prepoſito ſicut raphael angelus vt
ſpiritualis medicus comendatur. Iccirco
ad declarandum ſui officij dignitatē itro·
ducunť duodeciȝ artis medicine documēta.
Primū.ꝙ medicuȝ cognoſcat quid ſit
ſanitas ⁊ egritudo.q2 intentio medicine eſt
fugare egritudinē ⁊ itroducere ſanitatē. Sa
nitas corporis eſt paſſionum equalitas ⁊ pro
portio pueniens ex humoꝝ pportione. ⁊ i
firmitas prouenit ex eoꝝ alteratione q ſūt
colera ſanguis fleuma ⁊ melēconia. Et ita
quatuor notiſſime paſſiōes ſe hñt ad aīam
.ſ. ira. cōcupiſcētia timor ⁊ triſticia. Quarū
paſſionū adequatio p ſedationē introduci
tur ſpūalis ſanitas. quod cognoſcens b. l.
d. Luc. v. ca. Non egent qui ſani ſunt me
dico ſed qui male hñt. Secundū eſt ꝙ
medicus debet cauſas ſanitatis ⁊ infirmi-
tatis inueſtigare. Nā manēte radice nō ex
tirpatur herba nociua. Et preciſa radice a
reſcunt arboris rami. Cauſa ⁊ origo corpo
ralium egritudinum eſt habundātia quatu
or qualitatum que ſunt caliditas frigidi·
tas ſiccitas ⁊ humiditas. Que dñantur in
quatuor pnominatis humoribus. Iſto au
tem modo opȝ vt ſpūalis medicus inueſti
get ſpūalis egritudinis cauſā ⁊ radicē que
ſunt quatuor qualitates q̄ predñanť i qua
tuor paſſionibus que ſunt radix et cā ſpūa
lis infirmitatis. ſ. p ſuperhabūdantiā hūi
ditatis concupiſcētie vel caliditatis iracū
die vel frigiditatiſ timoris. aut ſiccitatis tri
ſticie. ⁊ ſic inquirere a qua qualitate radicē
debeat preſcindere. Hoc cognouit dñs. d.
phyſicis. Luc. 13. ca. Hanc autē filiā habrae
quā alligauit ſatanas ecce decem ⁊ octo an
nis non oportuit abſolui a uinculo iſto die
ſabbati. vñ cuilibet medico male perito, dr.
Luc. iiij. ca. Medice cura te ipſum.
Tertium.ꝙ cognita radice egritudinis
debet eam medicus per contraria extirpare.
Quia contraria nō corrumpūtur niſi a cō
trarijs p naturā. Quod etiaȝ debet facere
ſpūalis medicus ſm Gregoriū ſup Math.
⁊ allegat ſentētiā ſaluatoris. d. celeſtis me-
dicus ſingulis quibuſqȝ vitijs obuiantia
adhibet medicamēta. Nā ſicut arte medici
ne calida frigidis ⁊ frigida calidis curātur.

Ita ⁊ dñs noſter contraria appoſuit me-
dicamēta peccatis, vt lubricis cōtinētiā, tenaci-
bus largitatem: iracundis manſuetudineȝ:
elatis preciperet humilitatem. qđ cognouit
apoſtolus quādo. d. hebre. 12. ca. Omnis
autem diſciplina in pñti quidem videť nō
eſſe gaudij ſed meroris. poſtea autē fructū
pacatiſſimum exercitatis per eam reddit iu
ſticie. Ideo dicit p. cor. ix. ca. Caſtigo cor-
pus meum ⁊ in ſeruitutem redigo ne forte
cum alijs predicauerim ipſe reprobus effi-
ciar. que redactio in ſeruituteȝ eſt domatio
paſſionum per contrarietatem.
Quartum.ꝙ poſt inductam ſanitatem
debet eam ab egritudine conſeruare. Quia
ad eandem curam ptinet in eſſe producere
⁊ in eſſe conſeruare. Et ideo quia medici e
ſanitatem inducere eiuſdem eſſe videtur eā
habitam ab egritudine conſeruare. Iſta au
tem conſeruatio fit quadrupliciter.
¶ Primo per ſanoꝝ ciborum comeſtionē.
¶ Scđo p cōuenientiū potum bibitionē.
¶ Tertio p nociuoꝝ cibo potuqȝ euitatōeȝ.
¶ Quarto p puri aeris reſpirationem. Si
cut docent phy. Et ita ſpiritualis ſanitas
conſeruatur qñ qs ſe pcipit eſſe ſanum.
Primo quidē honeſta cōmedēdo per
modū maſticatiōis ⁊ ruminationis in ſua
imaginatiōe. Scđo ſana. i. honeſta bibē-
do in ſua intellectuali conſideratione.
Tertio a nociuis cauendo in ſua locutio
ne. q2 corrumpunt bonos mores colloquia
mala. p. cor. xvj. c. Quarto honeſta aſpi
rando in ſua affectione. 2. cor vij. ca. Mū
demus nos ab omni inquinamento carnis
⁊ ſpiritus perficientes ſanctificationem in
timore dei. De iſtis quatuor loqtur. b. Ie-
ronimus in epl'a ad euſtachiū. d. ille vere p
dicať btūs q vt ſtatim ceperit cogitare al-
lidit cogitatū ſuū ad petrā. Quibus ad iū
gitur exercitiū ꝙ ſm phos eſt ſanitatis cō
ſeruatiuū. Et ita ſpūaliter bonoruȝ opum
exercitatio Iero. ſemp aliqđ bōi facito ut
dyabolus inueniat te ocioſum. Hinc huiuſ
piger fuit reprobatus. Math. xxv. Serue
male ⁊ piger ſciebas. q2 meto vbi nō ſemi-
no. ⁊ colligo vbi nō ſparſi. Et parū infra.
Tollite itaqȝ ab eo talentū. Quintū ꝙ

ſtatiȝ vt apparet infirmitas dȝ medicus ad
hibere remedium ⁊ nō expectare egritudi-
nis curſum. phs. n. dicit paruus error i pn
cipio magnus in fine. ⁊ infirmitates inue-
terate cū difficultate curanť. Fluuius eniȝ
in origine ſtatim diuertitur ⁊ cum ſucere-
uerit totum euertit. Iac. p°. ca. Unuſquiſ
qȝ tentatur a concupiſcētia ſua abſtractus
⁊ allectus: deinde concupiſcentia cum con
ceperit parit pctm: pctm vero cū cōſuma-
tum fuerit generat mortem. vñ btūs fran.
dicebat fribus ſuis. Si diabolus pōt po-
nere capillum in hoie ſtatim facit in trabeȝ
creſcere. Sextum ꝙ medicus dȝ ſigna
egritudinis querere. ſ. pulſum: aquā ⁊c.
Sed notādum ꝙ quatuor ſigna ſunt pn
cipaliter. Primum. qñ qs cibum ſibi
ꝯpetentē ſumere nō pōt. q2 natura eſt gra
uata. Secundū. qñ pōt ſumere ſed non
retinere. q2 natura eſt dbilitata. Tertiū
qñ ſumit ⁊ retinet. ſed nō digerit. Quia na
tura eſt proſtrata. Quartum. qñ nō pōt
niſi nociua appetere. q2 natura eſt lexa ⁊ vi
tiata. Sic ſpūalis medicus debet ſigna q̄
rere. quia pctm latens in anima nō cogno
ſcitur. Prauum eſt cor hois ⁊ inſcrutabi
le quis cognoſcet illud. ſȝ quatuor ſigna d
monſtrāt. Primum. qñ non pōt cibū
cōpetentē ſibi ſumere. qui eſt ſalutaris do-
ctrina. Math. 4°. ca. Nō in ſolo pane vi
uit hō. Scđm. qñ ſumptuȝ reicit. Luc.
viij. ca. Hi ſunt qui audiunt deinde venit
diabolus ⁊ tollit vbum de corde eoruȝ ne
credentes ſalui fiant. Tertium. qñ ſum
ptum ⁊ retentum non digerit. Luc. ſupra.
Hi ſunt qui audierunt ⁊ a ſolicitudinibuſ
⁊ diuitijs ⁊ voluptatibus euntes ſuffocan
tur. Quartuȝ. qñ contraria appetit. yē.
v. ca. Ue qui dicitis bonum malum: ⁊ ma
lum bonum ponentes tenebras lucē: ⁊ lu-
cem tenebras. Septimum ꝙ medicus d
bet exquirere ſigna ſanitatis. q2 ſanitas eſt
qualitas intrinſeca. Et ſunt ſigna qua-
tuor. Primū eſt habere appetitū ⁊ ap-
petere cibum hora congrua. Scđm eſt
cum ſapore bene comedere. Tertiuȝ eſt
bene digerere. Quartum eſt debita pur
gatio ventris. Et eo modo ſunt quatuor

ſigna ſpūalis ſanitatis in aīa. Primum
eſt cibum ſalutaris doctrine ardenter ap-
petere. ps. xlij. met°. 2. Sitiuit aīa mea ad de
um fōtem viuū. Secundum eſt cuȝ ſua
uitate guſtare. ps. 124. metro vij. Quā dul
cia faucibꝰ meis eloqa tua ſup mel ori mō
Cāt. ij°. c. Fructus enim dulcis gutturi me.
Tertium eſt. qñ bene digerit. Luc. xv.
ca. In ſe autem reuerſus. d. Quanti merce
narij in domo patris mei h; abundāt pani
bus ego autēȝ hic fame pereo. Quartū
eſt debita purgatio. prouer. xv. c. Per mi-
ſericordiam ⁊ fidem purganť peccata.
Octauuȝ ꝙ medicus nō bene pōt egri
tudinis ſine pena curare quod declaratur
quadrupliciter. Primo in febribuſ qua
rum medicina eſt arta dieta. Secundo i
tumoribus quorū medicina eſt inciſio vio
lenta. Tertio in vulneribus quarū me-
dicina ē abſterſio noſſia. Quarto i poti-
tionibus quarū medicina eſt ſcirupus vel
tiriacha amariſſima. Et ſic oīs egritudo
ſpūalis curatur per temporales penas. ad
Ro. viij. exiſtimo enim ꝙ nō ſunt condigne
paſſiones huiuſ temporis ad futurā gloriā
que reuelabitur in nobis. Nonū ꝙ me
dicus debet corpus infirmi artificioſe pur
gare. quod fit quadrupliciter.
¶ Primo euomendo per prouocationē.
¶ Secundo emittendo per potionē.
¶ Tertio a mittendo per diminutionem.
¶ Quarto cauterio per abſciſionem. Et
ſic purgatur ſpūaliter. Primo euomēdo
p verā ꝯfeſſionē. Iac. v. ca. Cōfitemini al
terutrū pctā vſa ⁊ orate p inuicē vt ſalue
mini. Scđo emittēdo p verā cōtritionē
ps. Dixi cōfitebor aduerſum me i iuſticiaȝ
meā dñe ⁊ tu remiſiſti i pietatem pcti mei.
Tertio amittēdo p elemoſinaꝝ largiti
onē. eccl. 3. ca. Ignē ardētē extinguit aq̄ ⁊
elemoſina reſiſtit pctis. Quarto cauterio
. i. p iciſionē p ieiuniū ofonē flagellationē
Galat. v. ca. Qui xpi ſunt carnē ſuā cruci
fixerūt cū vitijs ⁊ cōcupiſcētijs. p quoꝝ cō
corꝰ dr Malachie. 3. ca. Et ſedebit cōflās
⁊ emūdās argētū ⁊ purgabit filios leui. ⁊
colabit eos quaſi auꝝ ⁊ q̄ſi argētuȝ ⁊ erūt
dño offerētes ſacrificia iuſta. Decimū ꝙ

Medicus debet ſucceſſiue remedia adhibe re in egrotãte ⁊ nõ repente. Sic ſpũaliter debent pctõres induci ad pniam gradatiꝫ in cuiꝰ figura dr̃.2. Re.3°.ca. q̃ domus ſaul erat decreſcens ⁊ domus dauid ꝓficiẽs in de. d. apoſtolus.pᵉ. Coꝛ.2.ca. Nõ in pſuaſionibus hũane ſapie verbis ſed in oſtẽſione gr̃e. ⁊.ca.3°.d. Tãquã paruulis in xp̃o lac potũ vobis dedi ñ eſcã. Undecim̃ q̃ medicus dꝫ ſigna mortis ꝓuidere ⁊ egrotãti indicare. vt egrotus ſe ꝑparet: ⁊ diſponat Sic ſpũalis medicus dꝫ ꝓdicere preſagia mortis pctõribus vt valeant ſe diſponere. Sũt aũt q̃tuoꝛ ſigͣ ſpũalia. Prĩuꝫ eſt.qñ infirmus nõ ſentit.qꝛ tũc nã eſt moꝛtificata. Scd̃m.qñ nõ erubeſcit. Terciũ qñ nõ cognoſcit. Quartũ.qñ eſt freneticus. Et ſic ẽ ſpũaliter i pctõribꝰ. Primũ ẽ.qñ ñ curat de ſpũalibꝰ. Scd̃ꝫ.qñ nõ cõfundit correptus. Tertiũ.qñ deſpicit ſe corrigẽtẽ. Quartũ.qñ ꝑſupponit ſpũalia tpalibꝰ. Ezc.viij.c. Cũ vniuerſa hec deteſtãda fuerit morte morieť ſanguis eiꝰ i ipo erit. Duodecim̃ qꝛ medicꝰ dꝫ ſigͣ vite anũciaꝛ. vñ egrotꝰ citiꝰ libaꝛ ⁊ ſũt q̃tuoꝛ.

Primũ ẽ.qñ egritudo remittit. Scd̃ꝫ qñ nã iuuaꝛ. Tertiũ.qñ mã egritudĩs digeriť. Quar̃.qñ cã egritudĩs expelliť. ſiliter ſũt q̃tuoꝛ ſigͣ vite ſpũalis in pctõꝛe pẽitẽte. Primũ ẽ.qñ pctõꝛ cedit ptõ. Scd̃m qñ volũtas firmaꝛ i ceſſiõe. Tertiũ.qñ ꝯſiderat offẽſã i quẽ offẽdit. Quartũ.qñ ſtatꝰ peti oĩo ſibi diſplicet Ezechiel.18. Si ipiꝰ egerit pniaꝫ ab oĩbꝰ pctis ſuis q̃ opatꝰ ẽ.oĩuꝫ iniq̃tatũ eiꝰ q̃s opatꝰ ẽ ñ recoꝛdaboꝛ i iuſtiͣ ſua q̃ opatus ẽ viuet. In cuiꝰ figura.d.apl's. Coꝛ.pᵉ.13.ca. Cũ eſſe paruuluꝫ loq̃bar vt paruulus ſapiebã vt paruulus cogitabã vt paruulus.qñ aũt factꝰ ſum vir euacuaui q̃ erãt paruuli. Iſta 12ᵐ documẽta docet nos ſpũalis medicus.b.lucas i ſuis ſcripturis pp̃ q̃.d.ſapiens.eccl. 38.c. Honoꝛa medicũ pp̃ neceſſitatẽ enim illũ creauit altiſſimꝰ.ſ.ad nr̃aꝫ vtilitatẽ ⁊c.

Sermo in feſto omnium ſanctorum.

Videns ieſus turbas aſcendit in monteꝫ. Math. v.ca. Apl's.d. Eph.3. Flecto genua mã ad patrẽ dñi nr̃i ieſu xp̃i. Ex q̃ oĩs pr̃nitas i celo ⁊ i terra noĩaꝛ vt det vobis ſꝫ diuitias glie ſue v̓tutẽ corroborari p ſpũꝫ eius in interioꝛi hoĩe hitare xp̃m p fideꝫ in coꝛdibus vr̃is in charitate radicati ⁊ fundati vt poſſitis cõprehendere cũ oĩbus ſcis q̃ ſit latitudo ⁊ longitudo ſublimitas ⁊ ꝓfundũ.ſ.dei. Ex q̃bus verbis.pꝫ q̃ ſci i celo ꝯprehẽdunt ⁊ intuitiue ⁊ pfecte cognoſcũt dei latitudinẽ .qua oĩa rplet ſua maieſtate dei lõgitudinẽ:qua oĩa precedit ſua, eternitate. Dei ſubtilitatẽ:qua oĩa excedit ſua dignitate. Et dei profunditatẽ qua oĩa penetrat ſua ſubtilitate. Hãc aũt vniuerſitateꝫ ſcõꝝ oĩum ſic deũ cõprehẽdentiũ poſſumꝰ reducere ad triplicẽ choꝛum.ſ.ſcõꝝ virginũ pudicitia virentiũ. Scõꝝ pr̃iarcharum cultũ dei fundãtiũ. Scõꝛuꝫ xp̃m ꝑfecte imitãtium. Et in quolibet choꝛo ẽ triplex oꝛdo. Et triplex ꝓnceps ipſos choꝛos regẽtes. Et ſic in vniuerſo ſunt nouem oꝛdines. ⁊.9.ſcõꝝ principes iuxta.8.btitudines in hodierno euãᵒ noĩtas. Primꝰ choꝛus eſt ſcõꝛuꝫ virginum pp̃ reuerẽtia.b.v̓ginis. Que eſt nõ tm̃ virginũ verũ etiam oĩum ſcõꝝ coꝛona gloꝛia ⁊ principiſſa. In quo ſunt tres oꝛdines. Primus ẽ ſcõrum virginum q̃ i carne ⁊ ꝓter carnẽ viuẽtes vitã celeſtẽ ⁊ nõ terrenã duxerũt. De q̃bꝰ dr̃ in euãᵒ: Bti mũdo coꝛde qm̃ ipi deũ videbũt. Mũditia.n. coꝛdis ꝯtinet eñtialiter effectũ v̓ginitaꝫ. Talis vere ẽ btũs. qꝛ coꝛdis mũditia ꝯiũgit vltio fini. ꝓuer. 22. Qui diligit coꝛdis mũditiã pp̃ grãꝫ labioꝝ ſuoꝝ hẽbit amicũ regẽ. Et iõ q̃rit ꝓpheta.ps.23. Mctᵒ.3.d. Quis aſcẽdet i mõtem dñi aut q̃s ſtabit in loco ſcõ eius.ſ.ad uidendũ ꝓmã v̓itatẽ ⁊ diligẽdũ ſũmã bõitatem. Et r̃ndet cũ ſequiť. Mctᵒ ſequenti. Innocẽs manibus ⁊ mũdo coꝛde q̃ nõ accepit in vano aiam ſuã nec iurauit i dolo ꝓximo ſuo. ⁊ tales deũ videbũt recte hic ꝑ meritũ.ibi.p ꝓmiũ.qꝛ q̃to mũditia oculi eſt purioꝛ:tãto potentia viſiua ẽ virtualioꝛ ⁊ limpidioꝛ. Scd̃s eſt ſcõꝝ angelorum. Quoꝝ eſt pacẽ ⁊ trãquillitatẽ ꝓcurare. de q̃bus dr̃ in euãᵒ. bti pacifici qm̃ filij dei vocabũtur:ipſi angli dicũtur pacifici.qꝛ ad pacẽ faciẽdã ferẽdã ⁊ ꝯſeruandã in vigilanti diligentius. Et iõ in xp̃i natiuitate

poſſe diuinum ꝓcontum intulerũt cãtãdo letiſſime. Gloꝛia in excelſis deo:⁊ in terra pax hoĩbus bone voluntatis. Luc.2.capi. De cuius oppoſito triſtãtur. ye.33. Angeli pacis amare flebũt.ſ.cũ viderint diſcoꝛdias. Et qꝛ filius dei venit in hũc mũdũ vt pacẽ faceret inter dm̃ ⁊ hoĩem inter angelũ ⁊ hoĩem inter hoĩem ⁊ hoĩem:iõ ipſi angeli ⁊ q̃libet q̃ tale affectum exercet filiꝰ dei vocaꝛ. Tertius eſt ſcõꝝ innocentiuꝫ. Quoꝝ iſtã innocentiã p mititatẽ ⁊ mãſuetudinẽ demõſtraꝛ de q̃bus in euãᵒ dicitur. Bti mites qm̃ ipſi poſſidẽbũt terrã. Mitis ẽ ille ſm gloſaꝫ quẽ amaritudo nõ efficit rãcoꝛ vel ira nõ decidit:nõ nocet alteri nec nocere intendit. Qd̃ recte cõpetit innocẽtibus. Nã innocẽs quaſi nullus nocẽs dr̃. De q̃bus ꝓpha.ps.xxxvj. Mctᵒ.xiᵒ. Mãſueti aũt hereditabunt terrã.⁊ q̃ ſit illa denotat .d.ps Poꝛtio mea dñe ſit in terrã viuentium. Iſtũ choꝝ regit ⁊ gubernat regina v̓ginũ. Que ſuo exẽplo oẽm in mũditiã ⁊ carnis in pudicitiã ſpernunt bti.qꝛ ipſa eſt q̃ neſciuit thoꝝ in delicto hẽbit fructũ i reſpectione aĩam ſcãꝝ.ſap.3. Prerogatiua aũt huius choꝛi eſt pre oĩbus ſcis.qꝛ ſecunť agnuꝫ quocũqꝫ ierit. Apoc.xiiij. Qui igiť volunt in iſto choꝛo xp̃m ſequi debent triplicẽ ſtatum habere

Primo puritatis ⁊ mũditie cũ v̓ginibꝰ.
Secũdo trãquillitatꝭ ⁊ ꝯcoꝛdie cũ ãglis.
Tertio mãſuetudinis ⁊ inocẽtie cũ innocentibus. Et iõ ab iſto choꝛo excluduntur.
Primo luxurioſi munditiã inficienteſ.
Scd̃o cõtumelioſi ꝯcoꝛdiã diſrũpẽtes.
Tertio malitioſi innocẽtiã opprimẽtes.

Scd̃us choꝛus eſt pr̃iarcharũ q̃bus i fuit pietas ⁊ mĩa. Et ꝓphaꝝ q̃bꝰ i fuit v̓itaſ ⁊ iuſtiͣ. ⁊ anachoꝛitaꝝ q̃bꝰ i fuit auſteritaſ ⁊ pniã. Prius eſt oꝛdo pr̃iarchaꝝ.q̃ fuerũt viri religioſi i vita ſua pfes ꝓphaꝝ ⁊ aploꝝ.hoſpitalitate ꝓcipui:fide ꝓclari.obedia ꝓmpti.⁊ i ꝓmiſſiõibꝰ v̓ilimi. quẽ oꝛdinẽ regit ſũmꝰ pr̃iarchaꝝ abraã.pr̃ fidei nr̃e.gñ. xvᵒ. Credidit habraã deo ⁊ reputatũ ẽ illi ad iuſtitiã. De q̃bus in euãᵒ dr̃.bti miſericoꝛdes qm̃ ipſi miſericoꝛdiã ꝯſequẽť. Sꝫ duplex eſt miſericoꝛdia. Pria q̃ ſub venit alterius indigẽtie: que minuẽdo penaꝫ in indigẽtiã ꝓximi mereť ꝓprie pene diminutionẽ. Scd̃a ẽ i ꝯpaſſiõe alteriꝰ miſericoꝛdie.q̃ cõpatiť infirmitatibus ⁊ idigẽtijs viſceroſa ꝯpaſſiõe. vbi nõ põt manuꝫ adiutricẽ poꝛrigẽ.eccl.29. Cõclude eleẽoſinã i coꝛde paupis ⁊ hec ꝓ te exoꝛabit ⁊ liberabit ab oĩ malo. ⁊ qꝛ ſci pr̃iarᵉ ⁊ ꝓphe ⁊ anachoꝛite fuerũt viri miſicoꝛdie ⁊ pietaꝭ iõ miſicoꝛdiã ſũt ꝯſecuti i diminutiõe pene ⁊ adeptiõe glie. ꝓuer.22. Qui ꝓnus eſt ad miſicoꝛdiã bñdiceť ð panibꝰ.n.ſuis dedit paupibꝰ. Scd̃s oꝛdo iſtiꝰ choꝛi ẽ ꝓphaꝝ cũ q̃bꝰ locutꝰ ẽ deꝰ q̃ ⁊ aſſidua meditatione moꝛtꝭ itrepidi fueꝛt. ⁊ i perſecutiõe ſtrenui. Math.23. Ierlz Ierlz q̃ occidis ꝓphas ⁊ lapidas eos q̃ ad te miſſi ſũt q̃tiẽs volui ꝯgregare filios tuos.ſ.p eos. ⁊ noluiſti:ſꝫ ꝑſecuta es eos. ⁊ iõ.d.euañ.bti q̃ pſecutiõeꝫ patiũtur pp̃ iuſtitiã qm̃ ipoꝝ ẽ regᵐ celoꝝ ⁊ iõ.d.b.p.mᶜ.pe.3°. Si q̃d patimini pp̃ iuſtitiã bti . timoꝛẽ aũt eoꝝ ne timueritꝭ vt ñ ꝯturbẽini. ⁊c. Et qꝛ i hac vita iuſtitiã ſũt ſecuti.iõ i pr̃ia eadẽ ſũt remũerati.ſap̃ v. Accipiẽt iuſti regnũ decoꝛis ⁊ diadema ſpẽ de manu dñi. Iſtũ regit ꝓpha dauid de q̃.d. Iero.i ꝓlogo ſr̃ yſay.q̃ ñ ſolũ ꝓpha ſꝫ ⁊ euãgeͣ dñdus ẽ. Ita eñi vniuerſa xˡ acta ceteraqꝫ cũ iuſtiͣ ad loq̃ndũ ꝓſecutꝰ ẽ. vt ñ putes eũ ð futuro vaticiari ſꝫ de pr̃iti hiſtoriã texuiſſe. Tertiꝰ oꝛdo iſtiꝰ choꝛi ſunt anachoꝛite.q̃ ciboꝝ diuitias ſpnẽtes põpas ſcli calcãtes multꭓ v̓tutibꝰ ⁊ ꝓdigijs floꝛuiſſe ꝓbãť. Iſtũ oꝛdinẽ regit Io.bap.q̃ viã dño ꝑparauit i herẽo.luc.pᵒ. Ipe ꝓcedet añ illũ i ſpũ ⁊ v̓tute helye.ad hũc oꝛdinẽ reducũť oẽs regulares mũdũ pp̃ xᵐ relinquẽtes ⁊ ad heremũ religiõiſ cõuolãtes,ꝓpa ⁊ alioꝝ crimia ð ploꝛãtes Ioeť.2. Intervestibulũ ⁊ altaꝛ ploꝛabãt ſacerdoteſ miniſtri dñi dicẽtes.pce dñe pce populo tuo math.v.c. bti q̃ lugẽt qm̃ ipi ꝯſolabũť. Uiri ãt religioſi anacoriti quinqꝫ de cauſis ploꝛãt.

Prima pp̃ peccata ꝓpa.
Scd̃a pp̃ pctã aliena.
Tertia ꝓ in colatu huius miſerie.
Quarto pro dubio ⁊ periculo perpetue pene.

Quinto pro collatione eterne glorie. Et ſic ꝓ contrario cōſolabuntur. Primo pp ꝓpriorū peccatorū remiſſionem. Secūdo pp ꝓximorū ſaluationē. Tertio pp exilii liberationē. Quarto pp gehēne euaſionē

Quinto pp future glorie adeptionem.

Et ideo quilibet eorum xp̄o .d.cū propheta.ps. Secundū multitudinem doloꝝ meoꝝ in corde mō.conſolationes tue letificauerūt animā meā. Qui enim volūt iſtū chorum ſeq̄ ⁊ xp̄m in ip̄o imitari oportet triplicē uirtutē hr̄e Prima cū pſtar chis pietatis ⁊ miſericordie. Secūda cū ꝓphetis veritaꝗ ⁊ iuſtitie. Tertia cū anachoritis auſteritatis ⁊ pnīe. Et ideo ab iſto choro excludūt. Primo ipi ⁊ duri. Eccleſiaſtici tertio capi. Cor durū male ſe hēbit in extremo. vbi bernardus. Cor durū ē quod nec ꝯpūctione ſcinditur nec pietate mollitur nec precibus mouetur. ingratum eſt ad beneficia iuerecūduz ad turpia in pauidum ad pericula ſeuuz ad iudicia Quid eſt hoc cor quod nec deum timet nec hoīes reueret. Scd̄o falſi detractores ⁊ inuidi Hierony. in ep̄la ad Nepotianū. Caue ne aliis detrahas: nec alios audias detractores: qm̄ cuncta que aduerſus alias loq̄ris propria ſnīa iudicaberis. Tertio.cōmeſtores ⁊ pōpatici philip.3°. Quoꝝ finis interitus quoꝝ deus venter eſt ⁊ glīa in cōfuſione eoꝝ qui terrena ſapiunt. Terti⁹ chorus eſt ſanctoꝝ apoſtoloꝝ: martyrū ⁊ confeſſoꝛuz. qꝛ doctoꝛes cōpꝛehendunt ſub confeſſoꝛibus. Primus oꝛdo iſtius chori eſt apoſtoloꝝ q̄ fuerunt euangelice paupertatis ſectatoꝛes digniſſimi: de q̄bus in euangelio. Beati paupes ſpiritu qm̄ ipſorum eſt regnum celoꝝ. Nō dixit xp̄us ſimplr̄ ⁊ abſolute. Beati paupes: ſ3 cum determinatiōe.ſ. ſpū: qm̄ non oēs pauperes beatificant. Eſt.n. paupꝑtas triplex. Pria voluntaria. que eſt laudabil .ſ. xp̄i apoſtoruz ⁊ pauperū. De q̄bus Mathei.xix. Si vis pfectus eſſe vade. ⁊ vende oīa que habes ⁊ da pauperibus ⁊ habebis theſauruz in celo: ⁊ veni ſequere me. Secunda coacta.ſ. paupꝑuz: que eſt tollerabilis. De qua d. Thobias filio ſuo. Thobie.4. Quomō poteris: ita eſto miſericoꝛs.q.d. de paupꝑtate tua bene fac. ideo ſequit. Si exiguū tibi fuerit: etiā exiguuz libenter impertire.

Tertia ſimulata: que eſt deteſtabilis q̄ eſt cū ipocriſi. Mathei.xxiii. Ue vobis ſcribe ⁊ phariſei ypocrite q̄ decimatis mentā ⁊ anetū ⁊ cimunū ⁊ reliq̄ſtis que grauioꝛa ſunt. Legē: iudiciuz. ⁊ miſericoꝛdiā: ⁊ fidez. Et infra ypocrite q̄ mundatis qd̄ deforis eſt calicis. intus aūt pleni eſtis rapina ⁊ immundicia. De pꝛima .ſ. laudabili dicit Iac.2°. Nonne deus elegit paupes i hoc mundo diuites in fide: ⁊ heredes regni qd̄ repꝛomiſit deus diligentibus ſe. Beati ergo paupes ſpiritu ⁊ vere beati qm̄ paupertas. tria bona facit. Pꝛimo. facit hominem habilē ad ſequendū xp̄m. Ideo ꝓ ſe ⁊ ſimilibus. d.p. Mathei.xix. Ecce nos relinquimus oīa: ⁊ ſecuti ſumus te. Quid ergo erit nobis.. Secundo facit hominez abilē ad intrandū in paradiſuz. pꝫ a ſuo cōtrario. Mathei.xix. Facilius eſt camelluz p foꝛamen acus tranſire quā diuitez intrare in regnū celoꝝ. Qd̄ nō intelligit de omnib⁹ diuitibus: ſed de poſſidētibus p inoꝛdinatū affectū. Tertio facit hoīez abilē ad emendū regnū eternū. Math.xix. Ois q̄ reliquerit domū vel fratres: aut ſoroꝛes: aut pꝛez: aut mrēz: aut vxoꝛē aut filios: aut agros pp nomen meū centupluz accipiet: ⁊ vitā eternā poſſidebit. Ubi Augu. in perſona xp̄i.d. Uenale aliq̄d habeo. paupꝑtate regnū. laboꝛe requiē. vtilitate gloꝛiā: moꝛte vitā. Iſtū oꝛdinez regit xp̄s q̄ paupꝑtatez regiā apoſtoloꝝ ⁊ verbo docuit exēplo mōſtrauit. verbo. Mathei.xix. Si vis pfectus eſſe vade ⁊ vende oīa que habes ⁊ da pauperibus: ⁊ habebis theſaurū in celo: ⁊ veni ſequere me. Exēplo. Luc.ix. Uulpes foueas hn̄t ⁊ volucres celi nidos. filius autē hoīs nō hꝫ vbi caput ſuū reclinet.

Secundus oꝛdo iſtius choꝛi eſt ſanctoꝝ martyrū q̄ plantauerūt eccliam ſanguine ſuo. in q̄bus viguit ardētiſſima caritas. qꝛ maioꝛē caritatē nemo hꝫ: vt aīam ſuā ponat qs pꝛo amicis ſuis. Io.xv. de q̄bus in euāgelio. Beati eritis cū maledixerint vobis hoīes ⁊ pſecuti vos fuerint ⁊ dixerint. Omne malum aduerſum vos mentiētes pp me.i. in odiū mei. Ideo ſequitur. Gaudete ⁊ exultate: qm̄ merces veſtra copioſa ē i celis. De q̄ mercede. di. dn̄s ad habraā gn̄.xv. Noli tiere habraā. Ego ꝓtectoꝛ tuus ſū. ⁊ merces tua mag⁹ nimis. Id̄ Aug: loquens de mercede ſanctoꝛum xxii. libro de ciui. dei. ca. vltimo. Replicās verbū pꝛophe. gn̄. c.xvii. Ego ero illoꝛum deus ⁊ ipi erūt mihi plebs d. vbi ego ero. vn̄ ſatietur ego ero quecunque ab hominibus deſiderāt .ſ. vita ⁊ ſalus: victus ⁊ copia: gloꝛia ⁊ honoꝛ: pax ⁊ oīa bona: Et ſic intelligitur illd̄ apoſtoli. roma.xi. In ipſo ſunt oīa. qꝛ ipſe erit finis deſiderioꝛum noſtroꝛuz: qui ſine fine videbitur ⁊ ſine fatigatiōe laudabitur. Iſtum oꝛdinem regit bea. Stephanus pꝛothomartyr plenus gratia ⁊ foꝛtitudine faciebat pꝛodigia ⁊ ſigna magna in populo. Actuum.vi. Tertius oꝛdo iſtius choꝛi eſt ſanctoꝛum confeſſoꝛum ⁊ doctoꝛuz. hii ſunt viri ſancti: quoꝛuz doctrina fulget eccleſia: vt ſol ⁊ luna. qui in ſe habuerunt lucidam veritatem. De q̄bus in euangelio. Beati qui eſuriunt ⁊ ſitiunt iuſtitiam. qm̄ ipſi ſaturabuntur. Iuſtitiam ſitire ⁊ eſurire eſt cū coꝛdis deſiderio alios docere. Sācti vero confeſſoꝛes ⁊ doctoꝛes per veritatem ſacre ſcripture cum magno coꝛdis deſiderio viam iuſtitie alios docuerunt. Nam per eoꝛum doctrinam clare nouimus reddere vnicuiq3 qd̄ ſuum eſt.

Pꝛimo. deo cui tria debemus.ſ. laudē gloꝛiam ⁊ honoꝛem.

Secundo. pꝛoximo. cui tria debemus.ſ. amoꝛem male ablatum ⁊ famam.

Tertio. pꝛopꝛio coꝛpoꝛi. cui tria debem⁹ ſ. munditiam coꝛdi. cuſtodiam oꝛi. diſciplinam carni. Et ſancti doctoꝛes qui ſic iuſtitiam eſurierunt in docēdo dicūtur beati. qm̄ ipſi ſaturabuntur. Nam eoꝛum eſuries ſaturabitur tripliciter.

¶ Pꝛimo. in intellectu viſione.

¶ Secundo. in affectu fruitione.

¶ Tertio. in coꝛpoꝛe gloꝛificatione.

¶ Iſtum oꝛdinem regit beatus Auguſti⁹ qui inter doctoꝛes eleuatum habuit intellectum. ⁊ pꝛecipue circa trinitatem diuinarum perſonarum. Sic ergo in iſto choꝛo ſunt apoſtoli: martyres ⁊ confeſſoꝛes de q̄bus ſ pe.p.2 Uos aūt genus electum regale ſacerdotium gens ſancta ppl̄s acquiſitionis. Qui ergo volunt in iſto choꝛo intrare opoꝛtet eos conſiſtere in triplici ſtatu.

¶ Pꝛimo euāgelice paupertatis cū apl̄is.

¶ Secūdo. feruide caritatis cū martirib⁹.

¶ Tertio lucide veritatis cum confeſſoꝛibus. Et ideo ibidem non intrabunt.

¶ Pꝛimo diuites ſuperbi

¶ Secundo cupidi auari

¶ Tertio. mēdaces falſi. Iſti ſunt ergo nouem ſanctoꝛum oꝛdines qui cum xp̄o exultant ad quoꝛum conſoꝛtium: vt nos alliciant. b. Anſelmus ſic. d. Ama vnum bonum in quo ſunt omnia bona ⁊ ſufficit: deſidera ſimplex bonum ⁊ ſatis eſt qd̄ eſt omne bonum. Quid. n. amas caro mea: quid deſideras anima mea. ibi. eſt quid qd amatis quid quid deſideratis. Si delectat pulchꝛitudo fulgebunt iuſti ſicut ſol in regno patris eoꝛum. Si velocitas aut foꝛtitudo coꝛpoꝛis cui nihil poſſit reſiſtere erunt omnis ſicut angeli dei. ſi longa ⁊ ſalubꝛis vita. ibi. ē ſana eternitas ⁊ eterna ſuauitas. qꝛ iuſti i ppetuū viuēt ſi ſatietas ſatiabunt cū apparuerit glīa tua dn̄e. ſi melodia. ibi. ſūt angeloꝛum choꝛi qui cōcinunt ſine fine dō ſi ebꝛietas inebꝛiabunt abūdantia domus dn̄i. ſi quelibet non in munda ſed munda voluptas toꝛrente voluptatis ſue potabit eos deus: ſi ſapīa ipſa dei ſapīa oſtendet ſe eis. ſi concoꝛdia omnibus illis erit vna voluntas: ſi poteſtas omnipotentes erunt ſic ꝙ poterunt illud quod volēt per ipſuz deum: ſi honoꝛ ⁊ diuitie deus ſeruos ſuos bonos ⁊ fideles ſupꝛa multa bona ſua ꝯſtituet eos. ymmo filii dei vocabūt. ⁊ erūt vbi erit filius. ibi. ipſi heredes quidez dei coheredes autez xp̄i. ſi vera ſecuritas certe. Ita erunt certi ꝙ iſta nunquā amittent ſicut certi erunt ſe non ſua poteſtate hec amiſſuros gaudium vero quale ⁊ quantum eſt. vbi tale ac tantum bonum eſt. qui nobis ⁊c.: Amen.

¶ Sermo de moꝛtuis

Vidi moꝛtuos magnos ⁊ puſillos
ſtãtes in cõſpectu throni. apoc.
20. capi. Sacra ſciẽtia diuinitus
inſpirata ⁊ naturalꝭ philoſophia
humanitus inuenta in vna conueniunt ve
ritate: que eſt ex cogitatione mirabilium ef
fectuuꝫ ſurgimus ad cauſas eoꝛumdẽ dili
gentius inquirendas. Et ideo d. pħs i pº.
methaphꝭ. ꝙ examirari ceperunt hoies phi
loſophari. Et ꝓpħa. p̄s. 118º. Metro. pº.
di. Mirabilia teſtimonia tua. i. opa. ideo
ſcrutata eſt anima mea. Declaratio ſmo
num. i. illuminat ⁊ intellectũ dat paruulis.
Et ratio eſt. qꝛ in cognitione noſtra ab im
perfecto pꝛocedimus ad perfectum. Ex iſta
ergo veritate per vtranqꝫ ſcientiam appꝛo
bata ſumitur illud cõmune dictum. ſ. Q̃o
ſtupoꝛ admirationis materiã ſuſcitat que
ſtionis. Sed inter cetera opera que deus
fecit ab initio hominem creauit. qui quan
tum ad eius duplicem ſtatum fuit opꝰ mi
rabile ⁊ ſtupendum. quãtum. n. ad ſtatum
nature integre fuit pꝛoculdubio opus mi
rabile: ⁊ ſtupendum pꝛo eo potiſſime. qꝛ ad
imaginem dei factus: clara ſcientia pꝛedi
ctus delitijs inexplicabilibus potitus ⁊ om
nium creaturarum: ⁊ reptilium dominus
conſtitutus. Qua pꝛopter ſtupefactus pꝛo
pħa ex tot pꝛerogatiuis ⁊ excellentijs mo
tus eſt ad querenduꝫ. di. p̄s. viij. metro. v.
Quid ẽ homo ꝙ memoꝛ es eiꝰ: aut fi. ho.
quo viſi. eum. ſ. foꝛmando eum in pꝛopꝛia
ſimilitudine. Et ſequitur. Minuiſti eum
paulominus ab angelis. ſ. ipſum illuſtran
do plenitudine ſcientie: gloꝛia ⁊ honoꝛe co
ronaſti eum. ſ. collocando ipſum in paradi
ſi dulcedine ⁊ conſtituiſti eum ſuper opera
manuum tuarum ſ. ipſum extollendo. i. do
mini celſitudine. Et qꝛ tantiꝭ beneficij exti
tit ingratus in magnã decidit calamitatẽ.
Quod conſiderans idem pꝛopheta di. p̄s.
Homo cum in honoꝛe eſſet non intellexit.
Comparatus eſt iumentis inſipientibus: ⁊
ſimilis factus eſt illis ſ. Quando tanta di
gnitas fuit multiplici vitio deturpata. Tã
ta mentis ſerenitas fuit ignoꝛantie nubilo
offuſcata. Tanta delitioſitas fuit penali te
dio agrauata. Et tanta domini ſublimitas
fuit moꝛtis excidio iclinata. Et qꝛ iſta duo
ſic contraria vicinitatem maximam habue
runt. Quia poſt breuem moꝛulam de ſum
ma gloꝛie ſublimitate tranſiuit ad tantam
miſeriam ⁊ calamitatẽ. Ideo ſanctus Iob
ſtupefactus. De ipſo. d. Iob. xiiij. capi.
Homo cuꝫ moꝛtuus fuerit denudatus: at
que conſumptus. vbi queſo eſt. Termini
enim ſunt hic oppoſiti a pꝛimis. Que q̃
ſtio de terminis ita mutatis a pꝛimis fuit
multum dubitabilis ⁊ pꝛotenſa apud anti
quos. Qui fuit pꝛopter quatuoꝛ terminos
quos continet quibus quatuoꝛ opiniones
eronee quas habebant antiqui de moꝛte
hominis coꝛreſpondẽt. Pꝛima opinio
erronea fuit Platonis. quam recitat Au
gu. libro. x. de ciui. ca. iij. Qui cum ſuis ſe
quacibus ponit animam tranſire de coꝛpo
re in coꝛpus. Et animam humanam reſol
ui aliquando ad coꝛpoꝛa animalium. ⁊ id
in queſtione ponitur. Homo cum moꝛtuꝰ
fuerit. Difficultas magna oꝛitur vbi eſt.

Secunda fuit Auerois. qui cuꝫ ſuis ſe
quacibus poſuit vnum intellectum in om
nibus: ⁊ ſm hoc non potuit ſaluare quali
ter poſt hanc vitaꝫ diuerſis meritis diuer
ſa pꝛemia reſponderent. ⁊ ideo cum in que
ſtione ſequitur denudatus atqꝫ cõſumptꝰ
carne moꝛtali. in qua. ſ. quilibet poteſt me
reri. Oꝛitur difficultas. ſ. vbi eſt. ⁊ quale ſi
bi gaudiũ coꝛreſpondet. Tertia fuit epi
curij ⁊ ſaduceoꝛum. qui non credebant re
ſurrectionem. ſed dicunt animam cum coꝛ
poꝛe moꝛi. Ideo cum in queſtione ponitur
atque conſumptus. Oꝛitur difficultas. vbi
queſo eſt. Quarta fuit quoꝛũdam qui di
xerunt eccleſiam non poſſe iuuare dẽfũctos
Et ideo negant purgatoꝛium poſt hanc vi
tam. ⁊ qꝛ aliqui decedunt in caritate qbus
debetur regnum paradiſi: ⁊ tamen nõ ſũt
totaliter purgati ⁊ perfecti. vnde ſtatiꝫ nõ
poſſunt intrare illam ciuitatẽ celeſtẽ Hye
ruſalem: in qua nihil coinquinatũ intrare
poteſt. patet apoca. xxi ca. Nec etiam me
rentur perpetuo recludi in carcere inferna
li cum ſint in gratia. Ideo pꝛopter tales di
citur in fine queſtionis. vbi queſo eſt.
Hanc itaqꝫ queſtionẽ ⁊ erroꝛes circa eam

contingentes. b. Io. euãge: diuinoꝛum con
ſcius ſecretoꝛum in verbis pꝛopoſitis ſol
uit. d. Vidi moꝛtuos. ma. ⁊ pu. In qua ſo
lutione ponitur. Pꝛimo. repugnantia
terminoꝝ: vt excludat pꝛimus error Pla
tonis de animarum circulationeꝫ. Ibi vi
di moꝛtuos. Secundo. aſſeritur differẽ
tia meritoꝛum. vt deſtruatur ſecundus er
roꝛ Auerois de vna oĩum informatione.
ibi. ma. ⁊ pu. Tertio. deſinentia repelli
tur moꝛtuoꝝ. vt euellatur. Tertius erroꝛ
Epicuri ⁊ ſaduceoꝛuꝫ de anime coꝛruptio
ne. ibi. ſtantes. ꝙ. n. omnino eſt coꝛruptuꝫ
nullo modo ſtat. Quarto. indigentia ex
pꝛimitur ſuffragioꝛum. Contra 4m erroꝛẽ
ſ. eoꝛum qui dicunt eccliaꝫ non poſſe iuua
re defunctos ⁊ purgatoꝛij negationem. ibi
in conſpectu throni. Nam illi qui mouent
in circuitu throni. ſicut. d. b. Diony. liº. de
angelica yerar. ſunt diũ feliciter contẽplan
tes. Sed qui ſtant in conſpectu thꝛoni ſũt
miſericoꝛdiam expectantes. In iſtis itaqꝫ
verbis ſic ad noſtrum pꝛopoſitum adapta
tis. Pꝛimo matris eccleſie compaſſio
deſcribitur cum aſpicitur tempoꝛale ſuppli
cium filioꝛum. ibi. vidi moꝛtuos. Secũ
do. humane vite electio contenditur. dum
omne generale exidiuꝫ vniuerſo pꝛedicit.
ibi. ma. ⁊ pu. Tertio mẽtis noſtre tepi
datio inuitur dum penale exilium conſpici
tur purgandoꝛum. ibi ſtantes. ſcilicet in ex
ilio purgatoꝛij. Quarto. nobis magna
conſolatio opponitur dum attenditur ſub
ſidium electoꝛum. ibi. in conſpectu agni. ſ.
miſericoꝛdie. ⁊ gratie. vbi omnes electi ad
uocant pꝛo ipſis. Hebꝛeoꝛum quarto ca.
Adeamus ergo cum fiducia ad thꝛonum
gratie. vt miſericoꝛdiã conſequamur ⁊ gra
tiam inueniamus in auxilio opoꝛtuno.

Sed notandum ꝙ noſtra intentio non
eſt loqui de moꝛtuis qui ſunt in inferno.
qa de quolibet eoꝛum. d. ſcã mater eccleſia
per pꝛophetam. p̄s. Obliuioni datus ſum
tanquam moꝛtuus a coꝛde. Nec de hiis
qui ſunt in paradiſo. quia dicit Gregoꝛiꝰ
ſuper pꝛimo Iob. vij. cap. Nec aſpiciet me
viſus hominis. viſus eſt miſericoꝛdia redẽ
ptoꝛis que poſt moꝛtem neminem liberat
quem ante moꝛtem gratia aduenianm non
refoꝛmat. Eſt itaqꝫ pꝛeſens intẽtio de illis
moꝛtuis loqui ſolum qui in purgatoꝛij tẽ
poꝛaliter emendantur. de qbus ſancta ma
ter eccleſia dicit. Vidi moꝛtuos. ⁊ ce. ſ. ocu
lo compaſſionis ⁊ in perſona eccleſie. dicit
pꝛopheta Baruch. 3º. c. Dñe omnipotẽs
dñs yſrꝭ audi nunc oꝛationem moꝛtuoꝛum
yſrꝭ. ⁊ filioꝛum ipſoꝛum. qꝛ peccauerũt añ
te. In quibꝰ verbis ſancta mater eccleſia.

Pꝛimo. diuinam captat beniuolentiã
ex ſumme dignitatis pꝛeconio. ibi. Domi
ne omnipotens deus yſrael. Secundo.
in menſam flagitat clementiam cum ſum
me humilitatis ſuſpirio. ibi. Audi nũc oꝛa
tionẽ. Tertio. extremã allegat indigẽtiã
quaſi non poſſit pꝛopꝛio auxiliari ſubſidio
ibi. moꝛ. iſ. ⁊. fi. ip. Quarto. declarat pꝛõ
ptam eſſe iuſtitiam qua tanto puniuntur
ſupplicio. ibi. quia peccauerũt ante te. Au
ctoꝛitates ꝓſecutionem omitto cauſa breui
tatis. ſed vna figura adducitur ad pꝛopoſi
tum que habetur ſecundi Regum. xiiij. c.
Ubi dicitur ꝙ poſtq̃ Abſolõ occidit fra
trem ſuum Amon pꝛopter inceſtum ſoꝛo
ris ſue ⁊ Dauid fuiſſet eum longo tempo
re perſecutus. Ioab miſit techuaꝫ ⁊ voca
uit mulierem ſapientem. vt ipſa mediante
ad patris gratiam filium reuocaret. Et
inſtruxit eam dicens. Lugere te ſimula ⁊
indue te veſte lugubri. ⁊ ne vngaris oleo:
ſꝫ ſis q̃ſi mulier plurimo iam tempoꝛe lu
gens moꝛtuum ⁊ ingredieris ad regem. ⁊c.
vſque. ibi. que non reuertuntur. Sed
notandum ꝙ Ioab interpꝛetatur de pa
tre vel ex patre ⁊ ſignificat ſpiritum ſanctũ.

Qui cum ſit conſolatoꝛ poteſt dici pater
oꝛphanoꝛum. ⁊ pꝛinceps viduarum. The
uca interpꝛetatur Iuba vel Bucina: vel
Sonitus: Et ſignificat ſanctam eccleſiam
que patiens eſt dum mala pꝛeſentis vite e
quanimiter tollerat ſemetipſam macerans
per pꝛedicationem omnes ad celeſtem pa
triam vocat. Dauid manu foꝛtis inter
pꝛetatur. ⁊ decorus aſpectu. ⁊ ſignificat

deum patrem a fortitudine manus ſue in
preſenti electos ſuos protegit ⁊ ad aſpe-
ctum ſue pulchritudinis introducit.
Et ponitur in iſta figura ex parte ſan-
cte matris eccleſie. Primo digne pre
paratio, perfecte ſanctitatis. ibi. lugere te
ſimula ⁊ induere veſte lugubri ⁊ ne unga
ris oleo ut ſis q̄ſi mulier tam plurimo tem
pore lugēs mortuū ⁊ igredieris ad regē ⁊
loq̄ris ad eū ſermones huiuſcemodi. Secū
do grata ſupplicatio vere hūilitatis. ibi. ita
q₃: cū igreſſa fuiſſet mulier thecuites ad re
gem cecidit coram eo ſup terram ⁊ adora
uit ⁊ dixit ſerua me rex. Tertio prudens ex
plicatio ꝓprie neceſſitatis. ibi. heu mulier
vidua ego ſum. mortuus eſt. n. vir meus ⁊
ācille tue erāt duo filii q rixati ſūt ad ꝟ̄ſuꝫ
ſe i agro nullus que erat qui eos ꝓhibere
poſſet ⁊ percuſſit alter alterū ⁊ iterfecit eū
⁊ ecce cōſurgens vniuerſa cognatio aduer
ſum ancillā tuā. dixit trade eū q ꝑcuſſit fra
trem ſuū vt occidamus eū pro aīa fratris
ſui quē interfecit ⁊ deleamus heredem ⁊ q̄
runt extinguere ſcintillam meā q̄ relicta eſt
vt non ſupſit viro mō nomē ⁊ reliq̄e ſup
terram. Quarto cōgrua adaptatio noſtre
vilitatis. ibi. quare cogitaſti huiuſcemodi
rem cōtra populum dei. ⁊ locut⁹ ē rex ver-
bum iſtud vt peccet ⁊ non reducat eiectum
ſuum. omēs morimur ⁊ quaſi aqua dilaba
mur in terram que non reuertuntur.
Circa primum p ioab intelligitur ſpūs
.ſ. qui ſanctā eccleſiam iſtruit. d. lugere te ſi
mula ⁊c. Et inſtruit eam pro tanto q₂ ſicut
dicit. Gre. iiii. li° moralium. ca°. xiiii. Ut
ad precem ſine macula facies lauetur ante
orationis tempora ſemper d₃ ſolicite con-
ſpici quidq̄d pōt in oratione reprobari.
Sunt autem quatuor exꝑte orōnē faciē-
tis pp q̄ pōt orō reprobari. Primū ē
ſi non ſit humilitas in mō. Et iō ſpūs ſcūs
eccleſiam ortatur. di. lugere te ſimula ⁊c.
Uſq₃ mortuū. Iſte luctus ſācte matris ec
cleſie quem aſſerit hodie ꝓ fidelibus videt
ſimulatus pp vicinitatem ymo pp impoſ
ſibilitatem quā h₃ cum gaudio precedēte.
Iuxta illud Ro. xii. ca. Gaudere cum gau
dentibus ⁊ flere cum flentibus. Perſēnis
gauiſa eſt mater eccl̄ia cū omnibus ſanctiſ
⁊ hodie velle flere cum flentibus. videtur
luctus ſimulatus. Secundum ſi non ſit
benignitas in voto: ⁊ ideo ortatur ſpiritus
ſanctus. vt aſſumat habitum viduitatis q̄
ē teſtis amoris ad ſponſum. d. In due. te.
ve. lugu. ⁊c. Tertium ſi nō ſit indigētia
rei poſtulande. ⁊ ideo ortat ſpūs ſcūs vt ec
cleſia abiiciat a ſe omnes carnales dilectatio
nes. d. ⁊ ne. vn. oleo ⁊c. Quartum ſi nō
ſit cōfidentia apud eum quē rogat. ⁊ ideo
dat ei anulum fidelitatis. di. ⁊ ſic ingre. ad
re. ⁊c. Uſq₃ ſermones huiuſcemodi. Hec
autem oīa libenter facit ſcā mater eccleſia
vt ꝓ filiis poſſit veniā ipetrare. Circa
ſcōm. ſ. vere humilitatis grata ſupplica°.
Eſt notandū q̄ apud deū. tantū eſt grata
⁊ accepta alicuius deprecatio. quātum eſt
ei grata offerentis cōuerſatio. gn̄. iiii. capi.
Reſpexit deo. ad abel. ſ. p°. Et ad munera
eius. ſ. ſo. vnde Gre. in paſtoralis. Talis
requirendus eſt ad orandum qui ſit idone
us ad deprecandū. q₂ cum his qui diſpli-
cet ad intercedendum mētis irati iudicis
animus ad deteriora prouocatur. Hoc au
tem eccleſia cum confidentia facere nō po-
tuiſſet ſi conſilium Ioab. i. ſpiritus ſci nō
audiuiſſet Gre. 4. li°. dialogorum. c. 14. Diſ
fidit mens accipere quod per orationeꝫ pe
tit: que profecto remiſit vel ſeſe feciſſe quod
diuinitus audit. Et notandum q̄ tanta eſt
matris ad filios dilectio naturalis vt in-
terdum ſi pater iratus percutiat: mater ſu-
per eum ſe proiicit: ⁊ ictus quos filius reci
peret mater in ſe ipſa recipit. Et ſic aī
mili hodie ſancta mater eccleſia. ſ. vniuer-
ſitas fidelium ſe affligit ſic vt motus pater
miſericordia ⁊ pietate ceſſet percutere fili-
os eccleſie qui ſunt ſcilicet fidelium anime
qui in purgatorio ſunt. Circa tertium.
ſcilicet prudens explicatio proprie neceſſita
tis. ibi. heu mulier. ⁊c. Eſt notādum quod
ſancta mater eccleſia allegat quatuor pro
ſuis filiis in purgatorio exiſtentibus con-
tra quatuor que patiuntur in comoda.
Primo. quia fideles videntur capti-
ui dum in purgatorio detinentur. Et
ideo allegat eccleſia. di. heu. mu. vi. eg.

ſum ⁊ mor. eſt vir meus. q. d. Ecce q̄le ꝑtiū
ꝓ eis datū ē. q₂ vir me⁹. i. xp̄s ieſus ꝓ eis
eſt mortuus ⁊ ego facta ſum vidua pp eos.
hāc allegationē facit cū offert dō ſacrificiū.
vn̄ Gre. ſup p°. ibo ⁊c. uaxiiii. Siqs ve-
nit ad me. d. ſingulariter ad oblationē paſ
ſionis filius reparatur. Precium aūt con-
ſueuit dupl'r reſutari: vel q₂ alias debitum.
vel q₂ valori rei in adequatū. Iſtud autem
ꝓtiū fuit indebitū. ⁊ iō ſūme gratioſitatis.
Gre. li°. xvii. mora. c. xviii. Dn̄s noſter ꝓ
nobis ſoluit mortē indebitā: vt nob̄ mors
debita nō noceret. Et iſtud debitū nō ſo[m]
adequatū verū ēt exceſſiuū. Nā gutta v[a]
ſanguinis ieſu xp̄i ſatiſfeciſſet pro mille mun
dis redimēdis. Et nihilominus tanta fuit
habūdās ⁊ copioſa redēptio. Un̄ ꝓpheta
ps. 136°. metro. 7°. Apud dn̄m miſericor-
dia ⁊ copioſa apud eū redēptio. Bernar.
Non ſolū gutta ſꝫ ſanguis vnda p ſex par
tes corpis eius emanarūt. Scdo. q₂ re
putant ſupati. q̄diu ñ coronāt. vn̄ eccl̄ia
allegat. d. ⁊ ancille. t. r. du. fi. ⁊c. Ubi notā-
dū q̄ ſancta mr̄ eccl̄ia. cuius figurā tenuit
pro iſta muliere illa fecundiſſima rebecha.
que duos filios habuit. ſ. Iacob ⁊ Eſau.
quoꝝ alter poteſtatē alterius tenuit quē ⁊
pſ dn̄ꝫ alterius fecit. Hii duo figurāt ho
minē iteriorē ⁊ ſpiritualē ⁊ exteriorē ⁊ car
nalē. Et hii cōtinuo rixādo nec eſt q̄ diui-
dere poſſit qū hic q ſꝫ carnē natus ē pſeq̄
bat illū q ſm ſpūm: non ſoluꝫ in diuerſis
ſuppoſitis: ſꝫ in eodē ſuppoſito. Gala. v.
c. Caro cōcupiſcit aduerſus ſpūm. ſpūs āt
aduerſus carnē. Modo āt eccl̄ia rogat ꝓ
filio ſuo. ſ. vniuerſitate fidelium. q̄ credit
fratrē ſuū. i. ꝓpriū corporis ꝑ peniaꝫ mor
tificaſſe. Tali. n. victorie eſt vita eterna in
p̄miū repromiſſa. Col. viii. c. Si ſpiritu fa
cta carnis mortificaueritis viuetis. Petit
ḡ eccl̄ia pro filio ſuo coronā vite. q₂ in iſta
rixa victor extitit ⁊ fratrē ſuū. ſ. corpus car
nale ꝑ penitētiā edomauit ⁊ mortificauit.
Tertio. q₂ extimātur cōdamnati: dum
grauiter cruciantur. vnde. d. ⁊ ecce conſen
ſum ⁊ cogna. ⁊c. Eſt notādū q̄ non ē mi-
ruꝫ ſi vniuerſa cognatio fidelium reputat
dānatos exiſtentes in purgatorio: ſi eoruꝫ
penā conſiderat: Quia ſicut dicit Augu.
libro de vera penitētia. Ille ignis ⁊ ſi eter
nus nō ſit. tn̄ miro modo grauis eſt. Exce
dit. n. omnē penā quā vnq̄ paſſus eſt aliq̄ſ
in hac vita. Nunq̄ in carne inuēta eſt tan
ta pena. lꝫ mirabilia tormēta paſſi ſūt mar
tires Et cōtra iſtos allegat mater eccl̄ia q̄
ſcripta eſt pro filio ſuo firma ſtipulatio: Et
notandū q̄ ſtipulatio ſꝫ iura eſt promiſſio
facta premiſſa interrogatione. Iſtud autē
vocabulū ſtipulatio dicitur eſſe ſumptum
ex eo. q₂ antiquitus quādo aliqui duo vole-
bant inter ſe aliquē cōtractuꝫ firmare ⁊ ꝑ
petuo roborare ſtipulā iter ſe diuidebāt ⁊
i ꝑpetuū rei memoriā illi⁹ ſtipule mediā ꝑ
tē q̄libꝫ retinebat. Deus itaq₃ oīpotēs cū
ſancta matre eccl̄ia fecit pactuꝫ quando eā
filio ſuo dſpōſauit: q̄ ipſa perpetuo regna
ret: ⁊ q̄ filii ſui hereditarent in regno dn̄i
noſtri ieſu xp̄i. Et ſuper hoc ſcripſit nomē
eius in libro vite: ⁊ firmauit hoc firma ſti-
pulatiōe. vnde ſancte eccleſie dedit gratiā
⁊ ſibi retinuit gloriam. Et ideo allegat ec-
cleſia per mulierem ſibi eſſe datā gratiam
d. noluint. extin. ſim. ſ. gratie que relicta eſt
mihi ſuper terrā inquantū docet filios de-
functos matris interceſſionibus non iuua
ri. Et perconſequens volunt interficere he
redem. vt non ſupſit no. vi modo. ſ. domi-
no ieſu xp̄o. De quo nomine dicitur. yſ.
lxv. c. Seruos ſuos vocabit alio nomine:
in quo q benedictus eſt ſup terrā: benedice
tur alio nomie in deo. Amen.
Quarto. q₂ arbitrantur deſperati. quia
tantū retardātur: ⁊ allegat eccl̄ia q̄ data ē
bone fidei iuſſio. q₂ dicit rex. Ego iubeo ꝓ
te ⁊ vi. do. q₂ nō ca. deca. fi. tu. ſu. ter. Hāc
fidei iuſſionem quatuor conditiones com
mēdant: Primo ſpōdētis ſublimatas
cuius verbum non debet mutari. q₂ dicit
rex. ⁊ ce. Ecce quam nobileꝫ fidei iuſſorem
habet eccl̄ia in hac parte. Secundo iu-
ris auctoritas. quam non licet abrogari.
Ego inquit iubeo pro te. ⁊ce. id eſt me ipſuꝫ
ſtatuo aduocatum. Tertio. iuramenti
ſolēnitas. qō non licet violari. viuet ingd
dominus. ⁊ ce. Iſta ſolēnitas iuramēti nō
ē niſi pacti promiſſi inmobilitas. Quar

ro. totalis [illegible]mitas quam non licet conſiderari. qꝛ non ca. d. ca. ꝛc. q. d. licet illa bona tūc retardentur tamen ego promiſſum complebo Luc. xi. ca Et capillus de capite veſtro nō peribit ꝙ erit qſi. d. apoſtolus Phili. 3. ca. Reformabit corpus humilitatis noſtre cōfiguratū corpori claritaſ ſue.

Quarto ꝛ vltimo cōcludiſ in hac figura noſtre vtilitatis cōgrua ad aptatio. qa mulier illa ſapiens cōuertit figurā huiuſmodi ſermonis ad noſtrā vtilitatē. d. oēs mori. ꝛc. In quibus verbis mater eccleſia filios ſuos in peregrinatiōe vite pñtis poſitos ſollicitos reddere volens ꝛ ſciēs. qa ad hoc eſt vtile iugis memoria mortis. dñte Jero°. faciliter contēnit oīa qui ſe ſemꝑ cogitat morituꝝ. reducit ad memoriā illaꝫ ſñiam pꝑ q̄ꝑ peccatum primi parentis pariter oēs incurrerunt. d. oēs mori. ꝛc. Ubi quatuoꝛ facit. Primo ſñiaꝫ magne latitudinis ꝛ generalitatis. Quia comprehēdit vniuerſoꝝ ſine exceptione. ibi. oēs.

Secundo ſñiam dure amaritudinis ꝛ calamitatis. qꝛ cōflictiua peccatorum ſine extimatione. ibi. morimur. Tertio ſentētiā ſumme rectitudinis ꝛ equitatis. qꝛ cōſumptiua ſingulorū ſine retardatione. ibi. ꝛ q̄ſi aqua. di. ſu ter. Quarto ſentētiaꝫ alte fortitudinis ꝛ auctoritatis. qꝛ terminatiua meritoꝝ ſine reuocatione. ibi. que nō reuertitur. Circa primum. ſ. ſententie generalitatem eſt notandum ꝙ iſta generalitas debet noſtrā comprimere ſuperbiā. qꝛ nullus eximitur. qꝛ oēs. Propoſitio autem vniuerſalis nō terminaſ niſi in oībuſ niſi in aliquo ſingulari inſtantia detur. ſed in nullo dari poteſt. qꝛ nullū excipit potētie dignitas. qꝛ hodie eſt rex ꝛ cras moriſ hō. eccl. 10. ca. Rex hodie eſt. ꝛ cras moriſ cū enim morietur hō hereditabit ſerpētes.

Non iuuat ſcie claritas. eccl. 2. ca. Moritur datus pariter ꝛ in doctus Nec fortitudinis validitas Job. xi. ca. Iſte moriſ robuſtus. Nec perſone proſperitas. iob ſupra moriſ diues ꝛ felix. ꝛ alius moritur in amaritudine aie ſue. Et tamen ſimul oēs dormient in puluere ꝛ vermes cooperient eos. Et quantum ad mortem nulla eſt differentia inter diues ꝛ pauperes albos vel nigros ꝛc. Dicente Auguſtino. nudi naſcimur oēs nudati morimur nulla eſt diſtinctio inter cadauera mortuorum. ꝛ certe niſi. qꝛ forte grauius fetent corpora diuitū pꝑ habundātiā. ꝛ qꝛ non pōt dari inſtantia qn oēs cōprehendat ſñia generalis dicit propheta. d. pſ. Quis eſt homo qui viuet ꝛ nō videbit mortem. quaſi dicat nullus.

Scdo acerbitas ſñie amaritudinis ꝛ calamitatis debet nr̄aꝫ cōprimere laſciuiā ꝛ ortari ad cōtinentie ꝑparatū. dicit. n. morimur. Mors enim eſt vltimum terribiliūꝫ ꝛ maxime illis quibus poteſt multum nocere. ſ. peccatoribus qui dicūt. eccl. 41°. ca. O mors q̄ꝫ amara eſt memoria tua hoi pacē hñti in ſubſtantijs ſuis viro quieto ꝛ cuius vie directe ſunt in oibus ꝛ adhuc valenti accipere cibum. Et rō eſt. qꝛ ſeparat coniūcta quatuoꝛ.

Primo animam a corpore.

Secundo mentem a diuitijs.

Tertio carnem a delitijs.

Quarto vitā mundanam a carnalibus amicis: ꝛ facta hac ſeperatione tali modo diuidit iſtas partes.

Primo aiaꝫ tradidit igni ꝛ demōib⁹.

Secundo corpus putredini ꝛ vermib⁹.

Tertio delitias parentibus.

Quarto lucrū amicis carnalib⁹. Quas ſepatiōes ſentiēs ille pinguiſſimus agug. ꝑ. R. xv. c. Siccine ſepat amara mors. ber. O hō cur te ipſum cōtinue nō ꝑparas cogitās te morituꝝ quē ſcis d̄ neceſſitate morituꝝ. Diſtingue qualiter oculi vertenſ in capite vene rūpenſ in corpore ꝛ ipſum cor ſcindeſ in dolore. Sed multi hāc memoriā nō faciūt. qꝛ credūt eā in delicijs fugere ꝛ euadere. Huius figura poniſ. Judit. iiij. c. Ubi dī ꝙ ſiſara fugiēs barach ſe pſequētem ad morē ꝑuenit ad iael. vxorē aber cinei. q̄ dixit ei. Intra ad me dñe mi ne timeas ꝛ recipiēs eū operuit pallio ꝛ apperuit vtrē lactis dedit ſibi bibere. Poſtea tulit clauum tabernaculi aſſumenſ pariter malleum ꝛ abſconſe cū ſilētio poſuit ſupra tipus capitis ſiſare dormientis percuſſumqꝫ malleo, defixit in cerebrū vſqꝫ ad terram q̄

[illegible] mortis ſoporis defecit ꝛ mortuus. ē. Siſara interpretaſ exclusio gaudij. Barach. interpretaſ fulgur vel ꝑcutiēs. Jael interpretaſ aſcēdēſ. Applica vt libet. Gre. vi. Moralia. ca. vltimo. Nihil ita ſic adeo compescit deſideria carnalia. valet ꝙ vnus quiſq̄ hoc ꝙ diligit viuū quale ſit mortuū penſet ꝛ ſic cōgnoſcitur ſeparatio aie ꝛ corporis [illegible] ſñiam q̄ habꝫ nr̄am cōprimere laſciuiā. Tertio cōtinuitas ſñie retardationis recte ſñie dꝫ nr̄am arguere inſipientiā. Scriptū eſt quaſi aquā dilabimur ſuꝑ terrā. Re vera talis eſt noſter defectus qualis eſt aque fluxus q̄ ſemꝑ tēdit ad ima. Aug. nihil ē aliud pñtis vite ſpatiū niſi qdā curſus ad mortē. In quo nemo vel paululum ſtare vel tardius ire ꝑmittiſ. ſꝫ enim aliqñ nobis videaſ ꝙ hoies i honore hui⁹ mūdi cū gradu ſublimi currāt tardius ad mortem q̄ꝫ ceteri ſimplices q habūdant diuitiis fruunſ delitijs ꝛ oīa eis ſuccedūt ad votum: tñ ad mortē ꝑueniūt eos ſecūdū. Huius figura poniſ. Jō. xx. ca. Currebāt duo ſimul ꝛ ille alius diſcipulus ꝑcurrit cici⁹ Petro ꝛ venit. Primus ad monumentū ꝛ cū ſe inclinaſſet vidit linteamina poſita. non tñ introiuit. venit ergo ſimō Petruſ ſequēs eū. Et introiuit in monumentū. applica. Sed notandū ꝙ ꝑꝑ bona tꝑalia nō debemus arbitrari qd ad mortem tardius veniamus. quia recte ſicut homines nauigantes ſiue dormiant ſiue vigilent: vel labant fluxu aque ducuntur. ſic reuera fluxu mortalitatis ducimur inceſſanter Gregorius li°. viij. Moralium. capi. ix. Qꝛ tēpus deficiens in deſinenter conſumitur ad finem nr̄i itineris ꝛ geſcēdo ꝑuenimus ꝛ ꝑ curſum nr̄i tranſitus etiā dormientes ſumus. Quarto ſñie extremitaſ ꝛ in reuocabilitas dꝫ noſtrā pigritiā excutere ꝛ ortari ad bñ operādū. qꝛ nullus inde regrediſ vn̄. d. q̄ nō reuertunſ. nullus enim de coi lege poſt morē reuertiſ ad meritorie operandū. Et idō peccatores deſiderāt viuere ne i illo ſtatu mortis ſñia feriantſ. qꝛ ſicut dicit Gre li°. 8. Moraliū. c. xiiij. Quēcūqꝫ ſemel culpa ad penā ꝑtrahit miſericordia vlteri⁹ ad veniā nō reducit. Et ibidē ex pōit illud. eccl. xi°. ca. Si ceciderit lignū ad auſtrū aut ad aquilonē. In quocūqꝫ loco ceciderit. ibi erit. Et ideo valde metuendus eſt iſte tranſitus a quo non eſt regreſſus: in quocunque enim ſtatu quemcūqꝫ inuenerit ſuus nouiſſimus dies. In hoc eum comprendet ſtrictiſſimus iudex. vnde ſcribitur. vbi te inuenero ibi te iudicabo. i. ſecundum ſtatum in quo erit. Rogabimus ergo ꝛc. Amen.

Sermo de domina

Que eſt iſta que aſcendit de deſerto delitijs affluens in nixa ſuper dilectum ſuum. Cant. viij°. De magnis reb⁹ ſiūt magne qōnes: ꝛ magni ſapientes diſputāt eas. ꝛ quia aſſumptio beate virginis fuit mirabilis ꝛ i ſolita ſapiēs Salomon ſub queſtione ſoluēda. d. que eſt iſta ꝛc. In qua queſtione fac̄ tres concluſiones. Prima eſt ſui aſcenſus. qui eſt ꝟtuoſus. ibi. que ē iſta q̄. a. d̄. d. Scda eſt ſui ornatus. qui eſt ꝓcioſus. ibi. deli. affl. Tertia eſt ſui geſtus. qui ē glorioſus. ibi. innix. ſuper. di. ſuum. Reſpōſiones autem ad queſtiōeꝫ ſunt. viij. valētes quatuoꝛ de veteri teſtamento: ꝛ quatuoꝛ de nouo. Et propter reuerentiam non determināt relinquentes eam maiori arbitrio determinandam ſcilicet deo. ꝛc.

Primo reſpondet angelus qui eam anunciauit. d. ꝙ eſſet mater domini qui vitam eius cuſtodiuit ꝛ ſciuit eam gratia plenam. Secundo reſponderunt patriarche. a quibus corporaliter deſcendit. quibus fuerat promiſſa ꝛ ipſam ſanctam cōgnouerunt. In cuius ſignum ſe ſanctificabant in ſuo matrimonio lauantes ſe ꝛ ſua veſtimenta ante ꝛ poſt.

Tertio reſponderunt pontifices ꝛ ſacerdotes. Qui in eius ꝛ filij ſui figuram omnia ſacrificia faciebant ſecundum ꝙ videbant in eis multas perfectiones ſancti

tatis multiplicando ⁊ diuerſificando ſacri
ficia. Quarto. reſponderūt prophete.
q2 oēs ꝓphetie ⁊ laudes applaudebāt ad
eā: ⁊ ad filium. Quinto. Reſponderūt
apl̄i q cū ea fuerunt cōuerſati. q2 in ordīe
aplo2 ipſa fuit prima apoſtoliſſa. Secū
da fuit Magdalena. Tertia Martha.
Sexto. Rñderūt martyres q̄ i ciuitate
ſua celeſti Hieruſalē portauerunt vexillū
ſui mrīj. ſ. in aīa ſicꝫ ꝓphetatū ei fuerat. Et
ideo ſicut dies veneris venerat̄ pp̄ marty
riū xp̄i in eius paſſione: Sic dies ſabbati
virgini aſſignatur pp̄ eius tranſgladiatio
nem. Septimo. Reſponderunt cōfeſſo
res q ſanctitatē eius ⁊ gloriā cōtēplati ſūt
cū gaudio ⁊ eius exemplo mundū vicerūt
⁊ diabolū. Octauo. Reſpōderūt vir
gines. Qua2 ipſa eſt regina. que ei9 amo
re virginitatem ſeruauerunt.
Et primo dicunt angeli q ipſa eſt finis
⁊ terminus eorum reſtaurationis.
Secundo. patriarchē. di. q ipſa eſt fun
damentū ⁊ origo omnis beatitudinis.
Tertio. Pontifices ⁊ ſacerdotes. d. q
ipſa eſt regula ſancte conuerſationis.
Quarto. Prophē. di. q ipſa eſt ſpecu
lū ⁊ exēplar clare reuellationis.
Quinto. apoſtoli. d. q ipſa eſt alpha ⁊
o xp̄iane religionis.
Sexto. martyres. di. q ip̄a eſt remediū
⁊ medicina humane afflictionis.
Septimo. confeſſores. di. q ipſa eſt mā
na diuine contēplationis.
Octauo. virgines. di. q ipſa eſt lilium
⁊ roſa virginitatis perfectionis.
Sed vltimo ipſa trinitas. di. q ipſa eſt
imperatrix. ⁊ dn̄a vniuerſalis creationis.
Quod audiēs Salomon admirans dicit.
Cāti. vj. Pulchra es ⁊ ſuauis ⁊ decora fi
lia yeruſalem terribilis vt caſtrorum acies
ordinata. Dictum ſuum probant angeli.
tripl̄r. Primo ex parte nature. ipſa enim
uoluit. ⁊ angeli uoluerunt q ipſa ſemper
eſſet perfecta. Cantico. quarto. Tota pul
chra es amica mea ⁊ macula non eſt in te.
Secundo. ex parte gr̄e ſanctificationis.
Augu. li° de natura ⁊ gr̄a. Cū de peccatis
agitur nullā fieri prorſus volo de virgine

mentionē. Tertio ex parte gr̄e ſuperabū
dantis. Luc. p°. Aue gratia plena. Ber
dus Puto q copioſior ſanctificationis gra
tia in ipſā deſcenderit q̄ nō ſolū eius ſcīfi
caret ortum ſed ⁊ vitā de inceps ab oī peccō
cuſtodiret immunem. Itē ꝓbant angli
dictum ſuū. Primo ex parte nature ſic.
Quia p° inuenitur hō q h3 potentiam ⁊
inclinationem ad bonū ⁊ ad malum indif
ferenter vt adā. qui libere poterat vtrūqꝫ.
Primo in bonum. q2 nō hēbat corpus
inclinās ad malū. Cū nō hēret fomitē pcī
originalis. Scd̄o in malū. q2 nō hēbat
adiutorium gr̄e cōfirmātis in bonum.
Scd̄o inuenit̄ hō q h3 maiorē inclina
tionē ad malū q̄ ad bonū. ſicꝫ nup baptiza
tus in quo remanet radix ⁊ fomes in corde
⁊ ideo data ſunt ſibi multa remedia ad reſi
ſtendū. ſ. ſacramēta eccl̄ie ⁊ meritū paſſio
nis xp̄i. Tertio inuenitur hō q h3 maio
rem inclinationē ad bonū quā ad malum.
Sicut ſanctificatus in vtero. Sicut Jo. bap
tiſta. Jere. ꝓpheta: Sanſon: ⁊ multi alij.
Et hoc eſt. q2 fomes pcī originalis in eorū
carne fuit ſopita. Et erāt pleni gr̄a inclinā
te ad bonū tm̄. ⁊ q2 fomes pcī nō plene fu
it ſopita in eis potuerunt peccare veniali
ter ſed mortaliter non. Quarto inuenit̄
hō q nō ſolum h3 potentiā ad malū ve2
etiā h3 neceſſitatem. Sicut non baptizat9.
Et hoc. q2 regnat in corde eius fomes pcī
inclinās ad malum. nec refrenatur aliquo
adiutorio ſacramenti vel paſſionis xp̄i.
Op3 ergo vt detur vltimus modus q ſit
aliqua pura creatura q̄ habeat non ſolū po
tentiam non peccandi ſed etiam neceſſitatē.
Et iſta fuit. b. virgo inqua non ſolum q fo
mes peccati fuerit extinctus ſed etiam fuit
eradicatus. ⁊ ideo nullam pronitatem ha
buit ad peccādū. q2 fuit gratia plena: dn̄s te.
Aug. in ſermone de natiuitate. bea. virgi
nis. Ceteris per partes maria autem in ſe
tota continuit gratie plenitudo. ⁊ ſic patet
quomodo habuit ſuam perfectionem quo
ad naturam corporis purgati ab originali
pcō. Scd̄o ex p̄te aīe purgate ꝓbāt ſic.
Primo. q2 inuenitur hō qui nō potuit
peccare venialiter ſ3 mortaliter q fuit adā ⁊

eua. Secundo inuenitur hō qui non
potuit peccare mortaliter. ſ3 venialiter qui
fuit Jo. bap. ⁊ Jeremias. Tertio inenit̄
hō q pōt peccare mortaliter ⁊ venialiter.
q fuit lapſus poſt baptiſmū. Reſtat quar
tus q nō poſſit peccare venialiter nec mor
taliter q̄ fuit btā vgo ⁊ eius fili9. Recte g°
eſt i ſūmo apice pſectiōis. Tertio ex p̄te
gr̄e ꝓbant ſic. Prīo: ſic illi q magis ap
ꝓpīquāt ad x̄m q ē fons gr̄e magis recipiūt
d̄ gr̄a. ſ3 talis appropinq̄tio fit tripliciter.
¶ Prima fit cognitione. vt ieremias.
¶ Scd̄a cognitōe ⁊ dmōſtratōe. vt Jo. ba.
¶ Tertia cognitōe ⁊ dmōſtratōe ⁊ porta
tione. vt. b. vgo. Prīa cognitio. ſ. iere
mie fuit clariſſima ⁊ clari9 alijs ꝓphis di
xit: ⁊ hoc q2 magis de gr̄a recepit. fuit. n. in
vtero matris ſanctificatus. Jere. p°. Pri
uſq̄ te formarē i vtero noui te ⁊ añq̄ exireſ
de vulua ſcificaui te. ⁊ ꝓphā3 ingētib9 de
di te. Scd̄o. cognitio ⁊ demōſtratio Jo.
baptiſte āplioꝛi gr̄a meruit habūdare. ⁊ iō
de futuro pdixit ⁊ d̄ p̄ſiti mōſtrauit. d. Jo.
p°. ca. Ecce agnus dei. ec. q toll. pec. m. hic
eſt de quo dixi. poſt me venit vir q ante
me factus ē. q2 prior me erat. ⁊ iō d̄ eo. d.
dn̄s: Math. xj. Inter natos mulie2 nō
ſurrexit maior Jo. bap. Tertio. cognitio ⁊
dſatio ⁊ portatio btē vgi nō fuit q2 multū
hēt d̄ gr̄a. ſ3 q2 fontē gr̄e i ſe cōtulit. ⁊ iō in
ei9 laudē deuote. d. eccl̄ia. quē celi cape nō
poterāt tuo gremio cōtuliſti. Scd̄o ſic
exēplariter. D̄i. n. aphys ⁊ bene q illa ele
menta q̄ ſunt altiora ſunt nobiliora. q̄ ma
gis ſunt ꝓxima luci. vt aqua q̄ terra. ⁊ aer
q̄ aqua ⁊ ignis q̄ aer. Et ſic ſcī illi q ma
gis appropinquant ad diuinitatē dei: plus
hñt de btitudine. ſed. b. vir. trāſcendit om
nes angelos: ⁊ ſcōs vt tenet chatolica fides.
Jō plus h3 de btitudine. ⁊ magis pticipat
d̄ gr̄a dīna2 pſona2. ⁊ iō. d. eccl̄ia. Exalta
ta ē ſcā dī genetrix ſr̄ choros āgelo2 ad ce
leſtia regna. ⁊ ſic ꝓbāt āgli dcm̄ ſuū. S3 q̄
rit̄. Cū qb9 veſtimētis fuit aſſūpta. Et dī q
induta erat radijs ex ipſa ꝓcedētibus. ⁊ ſic
pp̄ claritatē nō potuit corpus eius videri.
Que claritas in muliere fuit materia que
rendi. vñ ſalomon q̄rit. d. que eſt iſta ⁊c.

Patriarche probāt dcm̄ ſuū ēt tripliciter.
Primo ſic. oīs bñdictio ſup hoīes ⁊ mu
lieres: aut daī in morte: aut in vita. Pri
mo in vita oīs mulier erat maledicta. q2 ſi
erat ſecūda pp̄ āmiſſionē virginitatꝫ. gn̄. 3.
Multiplicabo erūnas tuas ⁊ cōcept9 tuos.
in dolore pariet filios. Et ſi ifecūda erat ē t
maledicta pp̄ carētiā poſteritatꝫ. S3 exſpe
ctabātvnā q̄ eſſet mater: ⁊ vgo: q̄ hanc ma
ledictionē mutaret. dn̄es. De9 fec̄ hoīe3
ſine pr̄e ⁊ ſine mr̄e. v3 adā: ⁊ fecit hoīem d̄
patre ſine mr̄e vt eua. Et fecit hoīe3 d̄ pr̄e
⁊ mr̄e vt abel. Faciet etiā neceſſario hoīe3
de matre ſine pr̄e: qd̄ erit xp̄s. ⁊ ſic maledi
ctio in bñdictione cōplētabit̄. ⁊ iō. d. Aug.
In ſermone de natiuitate virginis. Male
dictio eue in benedictōe cōmutatur marie.
Scd̄o. in morte. nota eſt hoīs ⁊ mulieris
maledictio. 2°. Re. xiiij. Oēs morimur ⁊ q̄ſi
aqua dilabimur ſup terrā. Hebr. ix. Sta
tutum eſt hoībus ſemel mori. eccl. x. Quid
ſuperbit terra ⁊ cinis. Et ad mortē curri
mus cum orrore demonum cū dolore ſen
ſuum: ⁊ cū ſubiectione vermium. btā autē
vgo hāc maledictionē in benedictionē cō
mutauit. vt ſine orrore trāſiret: ⁊ dolorē eua
deret: ⁊ corruptionē nō ſentiret. Tertio
poſt mortē fuit benedicta. Gloria enī3 an
gelo2 nō eſt talis nec tanta q pp̄ eā augu
mentet̄ gloria alio2. Nec ſufficit ad ꝯple
mentū gl̄ie paradiſi: ſed per aduentū. b. vir
ginis fuit augumentata gl̄ia btō2 ⁊ cōple
ta gl̄ia celeſtis. Eo q2 i paradiſo erat ſol ſi
ne luna. Rex ſine regina: ſponſus ſine ſpō
ſa ⁊ ſic patet paradiſus erat diminuta: nec
poterat pſici p aliā purā creaturā. ergo ſup
oēs bñdicta. Pōtifices ⁊ ſacerdotes pro
bant dictū ſuum tripliciter. Primo ſic.
oīs ſanctitas aut fuit ante eā: aut cū ea: aut
poſt eā. ſanctitas aūt. b. vgis fuit ſupra ſā
ctitatem pcedentium cōcomitantiū: ⁊ ſub
ſequentium. Primo de precedentibus
probatur ſic. Dicunt qdā q in adā remā
ſit q̄dam pticula non in fecta nec fermēta
ta. Que per generationē trāſiuit ad. b. vir.
⁊ tranſmiſſa eſt in ea. Et de illa fuit forma
ta caro xp̄i. ⁊ ex hoc ſcīm eſt quod ſcī pa
tres: ⁊ ſancte perſone hoc non ignorantes

ſanctificabāt ſe ratione illius ſanctitatis.
Et inde ſperabant redēptionem habere di/
uina gratia cooperante. Quod ē termina
tum in.b.virgine.

Secundo de commitantibus ſic. Nul/
lus alius ſanctus fuit ita completus virtu
tibus ſicut ipſa. Nam ſanctitas eius redū
dabat in alios ⁊ in alias.patet in ſalutatio
ne ſancte heliſabeth. Quia ſanctitas ſua
tranſiuit per corpus ſancte heliſabeth.⁊ re
pleuit aīaꝫ.vnde exultauit īfans in vtero
matris. ⁊ de illo redundauit in matrem
Ideo.d. Luc. p°. Beata que credidiſti
quoniam perficiētur i te ea que dicta ſunt
tibi a domino. Et ſupra parum.ecce vt
facta eſt vox ſalutationis tue in auri//
bus meis exultauit in gaudio infans in
vtero meo.⁊ ideo ſicut anima xp̄i in iſtan/
ti ſue creationis fuit plena gratia:⁊ ſancti/
tate ſic anima.b.virginis in iſtanti cum ſa
cta fuit mr̄ xp̄i plena fuit gratia. Luc.p°.
Aue gratia plena.

Tertio de ſubſequētibus ſic. Ipſa fuit
mediatrix inter deū ⁊ hoīem.⁊ nullus re/
cipit ſanctitatē niſi ꝑ ipſam. Jo.p°. De ple
nitudine eius nos oēs accepimus.qꝛ xp̄s ē
fons ſanctitatis.⁊ ip̄a riuulus.ceteri ſancti
ſunt vrne ⁊ vaſa. Nō eni poſſunt hꝯ gra
tiā a fonte niſi ꝑ riuulū.qꝛ de ꝑ ſe attinge/
re nō poſſunt. Jo.p°. Accepimus grāꝫ ꝓ
gratia. Prophete probant dictum ſuum
tripliciter ſic. Omnis cognitio aut eſt pro
phye:aut phye . aut nature . cognitio au/
tem b.virginis fuit ſuper omnes.

Primo qꝛ ꝓphye ꝓphetaruꝫ fuerunt
de xp̄o venturo.⁊ io.bap' oīum ꝓphetaꝝ
maximus xp̄m venturꝝ ꝑdixit.⁊ adeſſe mō
ſtrauit digito.d. Jo.p°. Ecce agnus.⁊cete.
Btā aūt ꝟgo oīum ſapiētiſſima.ipſū por
tauit peperit ⁊ lactauit.manibus cōtrecta
uit.⁊ omnibus demōſtrauit.d. Jo.xix. Ec
ce homo fuit enim terminus omnium ſcri
pturarum.⁊ complementum.

Secundo ſuper intellectum omnium
phyloſophoꝝ.qꝛ nō potuerūt cognoſcere
ꝙ deꝰ fieret hō ⁊ ecōuerſo.ſic arguētes. In
finite diſtātes nō poſſunt vniri:ſed creator
⁊ creatura infinite diſtāt.ergo ⁊c. Sed btā
ꝟgo arguit ꝯ.d. Deus nō facit aliqd icō
plete vel ſine ꝑfectione.⁊ illud ſolū eſt cō/
pletum cuius finis ⁊ principiū vniunt ſicͭ
pꝫ in figura circuli. Sed deus eſt oīuꝫ pri/
cipium ⁊ hō eſt finis.ergo hꝫ̄t vniri. Cuiꝰ
vnionis ipſa fuit maxima cā. Tertio.ſu
ꝑ intellectum nature q̄ intelligere nō pōt
ꝙ ꝟgo ſit mater.⁊ arguit ſic. Duo ꝯtraria
non poſſunt ſimul eſſe. Sed maternitas ⁊
virginitas ſunt contraria.ergo ⁊c. Beata
autem virgo arguit contra.d.ꝙ verꝫ ē ni/
ſi habeant vnum pacificāſ. Nā elementa
cūꝫ ſint contraria poſſunt eſſe ſimul in cor
pore mixto. Sic dn̄s in virtute vere exiſtēs
qui eſt lux pacificans maternitatē ⁊ virgi/
nitatem poſuit in maria eſſe ſimul ſpiritꝰ
ſancti operatione. Jō.d. Angelus.luc.p°.
Spiritꝰ ſanctus ſuperueniet in te.⁊ vir.ad.
ob.vn.⁊c.ꝙ.n.ex te.naſcetur ſanctum vo/
cabitur filius dei. Et ſic.b.virgo aſtēceſſit
intellectum nature. Apoſtoli probāt di/
ctum ſuū tripliciter.d.in ipſa incepit chri/
ſtiana religio ⁊ fides ⁊ in.b.vir.fuit conſer
uata ⁊ conſumata. Primo enim b.vir
go fuit inchoatiua catolice fidei. Sicut.n.
aurora eſt terminus ⁊ finis noctis ⁊ princi
pium diei. Sic.b.virgo fuit terminus ve/
teris legis ⁊ principiū noue. Sed q̄rit hic
quare non offeruntur nunc animalia in ſa
crificio. Et dī ꝙ.b.virgo ꝓ nobis obtulit
filium ſuū q plus placet deo ꝙ̄ oīa aīalia
mundi. Math.xvii. Hic eſt filius meus di
lectus in quo mihi bene cōplacui ipſuꝫ au
dite. Et ideo.d.apoſtolus hebꝝ.ix. Si enī
ſāguis yrchoꝝ aut vituloꝝ:⁊ cinis vitule
aſperſus inquinatos ſcificat ad emūdatio
nem carnis:quanto magis ſanguis chriſti
qui per ſpiritum ſanctum ſemetipſū obtu/
lit:īmaculatum deo emundabit conſcien/
tiam noſtram ab operibus mortuis ad ſer
uiendum dei viuenti .q.d.magis. ⁊ ideo
eſt magis potens ad optinendum gratiam
⁊ veniam pro peccatis ꝙ̄ aliquod ſacrifici
um veteris teſtamenti. Cuius finis fuit.b.
vir. Secundo fuit inchoatiua diei gra
tie. Sicut enim interpellatis victus fuit

ſigna in nocte ſic aſſimili facta ſunt ſigna
noctis tranſeuntis ſeculi . Et ſicut cantici
noctis ſeculi cantauerunt patriarche.
Medium noctis prophete. Matutinū ſa
cerdotes ⁊ leuite. Laudes reges ⁊ iudices.
Preco fuit Jo.baptiſta. Aurora vero q̄
ſolē parit ē.b. virgo. Et ita ipſa fuit prin/
cipium diei gratie. In qua ipſa lex gratie
fuit reſeruata tempore paſſionis xp̄i. Quo
tempore nullus remanſit fidelis ipſa exce/
pta. In cuius preconium.d.eccleſia. Sola
ſine exemplo placuit virgo chriſto.⁊ ſic ec
cleſia propter hoc ordinauit vt ter cum ſo/
no campane ſalutetur.b.virgo in ꝓncipio
noctis cuiꝰ finis ipſa fuit. ⁊ ter in aurora
In principio diei. Cuius principium ipſa
fuit. Tertio.fuit inchoatiua predicatio
nis legis gratie. Luc.2°. Maria autem cō
ſeruabat omnia verba hec conferens in cor
de ſuo. Jo.2°. Quecunqꝫ dixerit vobis fa/
cite.⁊ beatus Lucas euange.ſciuit miſſio/
nem angeli adeo:⁊ multa alia que.b.vir/
go reuelauit ſibi. Et ſic animauit fideles ⁊
confudit hereticos.⁊ ideo.d. eccleſia. gau/
de maria virgo cunctas hereſes ſola inte/
remiſti. Martyres probant dictum ſu
um tripliciter.d.

Primo mundana afflictio aut eſt ex pe
nuriis :aut ex iniuriis :aut ē ex paſſionibꝰ
⁊ ſupliciis. Beata autem virgo a princi//
pio vſqꝫ ad finem vite ſue fuit paſſa penu
rias paupertates immo ⁊ perſecutiones.

Nam filium ſuum in publico peperit
⁊ in preſepio reclinauit.in egyptum fugit.
Manibus propriis ſibi tunicam fecit. Et
victum proprium manibus ſuis lucraba/
tur . ⁊ in paſſione verbum proprium filio
dedit. Nam chriſtus ad hoſpitium mar/
the declinauit.quia beata virgo pauperi/
ma fuit. Theſaurum regum pauperibus
diſtribuit. Et ſic patet quomodo vitam te
nuēꝫ duxit. Si ergo te opprimunt inopie
reſpice reginam celi ⁊ terre ⁊ erit tibi reme
dium patientie.

Secundo.afflicta fuit in corpore. Non
ne ioſeph voluit eam occulte dimittere.
Non ne cum grandi dolore filium requi/
ſiuit. Luc.2°. Ego ⁊ pater tuus dolentes
querebamus te. Marche.iii°. Ecce mater
tua ⁊ fratres tui foris ſtant querentes te.
Nunquam legitur quod chriſtus fecerit
vnam curialitatem matri niſi in fine quan
do pendens in cruce eam recommiſit ioan
ni euangeliſte. ⁊ ideo poteſt dici quod ſem
per fuit afflicta in mundo.vt ſemper leta/
retur in futurum.vt de ea ⁊ ſimilibus.d.
chriſtus. Joan.xvi.°. Triſtitia veſtra ver/
tetur in gaudium.

Tertio.afflicta fuit in mente maxime.
quia quando filium ſuum obtulit in tem/
plo a Simeone audiuit. Luc.2°. Ecce po
ſitus eſt hic in ruinam .⁊cete . Sequitur.
et tuam ipſius animam pertranſibit gla/
dius.⁊ ex tunc nunquam habuit animaꝫ
letam. Cum certa facta fuerit de paſſio/
ne filii .⁊ in ſuper paſſiones pregnantis ⁊
parturientis quas euaſit, in puerperio re/
nouata ſunt ei in dominica paſſione.

Et notandum ſecundum philoſophum
quod pocius eligenda eſt mors quam por
tare dolores pregnantis ⁊ perturientis.
Et ideo dicere potuit cum filio .Ma
thei.xxvi° .Triſtis eſt anima mea vſ/
que ad mortem. Treñ.primo .O uos om/
nes qui tranſitis per viam attendite ⁊ vi/
dete ſi eſt dolor .ſicut dolor meus. Con/
feſſores probant dictuꝫ ſuum tripliciter.d.
quod in ea fuit ſanctitatis fundamentum.
Honeſtatis incrementum . ⁊ charitatis
complementum .

Primo.ſanctitatis fundamentum ſci/
licet humilitatis. Nam ſi humilitas fuit
in dauid : ⁊ in magdalena neceſſaria fuit
eis propter delicta eorum.⁊ ſi fuit in Jo.
baptiſta merito fuit. quia.d.ſe eſſe preco/
nem. Sed beata virgo fuit ſine crimine ⁊
preconio cum mater domini eſſet electa.
⁊ tanta humilitas in ea eſſet.vt ſumme in
fima creaturarum rationabilium ſe expri/
meret.d. Luc.primo. Ecce ancilla domi/
ni. vnde ⁊ ſemper ⁊ cum reuerentia lo/
quebatur filio attendens illud . eccle.3°.
Quanto maior es humilia te in omnibꝰ.

Secundo.honeſtatis incrementum.

Primo in lingua. vix enim loquebaẗ. Nec inuenit̃ ꝙ locuta fuerit niſi quinqȝ vicibus. Bis cū angelo. Bis cū filio. ⁊ ſemel cū miniſtris. vel ad plus ſepties.

Scd̄o in geſtu. Nō enim repit eam angelus in platea. Non in foro vel triuio ſȝ in domo ⁊ orantem. qꝛ ſemper aut orabat: aut operabatur. ſed qd faciebat poſtq̄ mr̄ dn̄i fuit electa. Et quid poſt filij aſcenſionē ſi aū talia exercebat. Et dī ꝙ ī camera ſemper erat in contēplatione. In qua Jo. euā. venerabiliter ſeruiebat ⁊ reuerenter.

Tertio in conuerſatione. Nā ſemꝑ aut cum filio: aut cū apl̄is vel cum helisabeth: aut cū angelo commorabatur. vt dīc poſſet cum apoſtolis .philypen. 3°. Noſtra autē cōuerſatio in celis eſt. Tertio charitatis complementū. qꝛ pro vtilitate mūdi filiū ſuū obtulit paſſioni. qū ipſū pſentauit ſimeoni. Sciens ꝙ niſi per filium nō poterat fieri redēptio generis humani. Et ideo plus fuit gauiſa de morte filij mentaliter q̄ cōtriſtata corporaliter. Virgines ꝓbant dictum ſuum tripliciter. d. ⁊ bene. qꝛ prior. qꝛ purior. ⁊ qꝛ firmior. Primo quia prior. Nā tempore legis omnes mulieres matrimonio tradebātur. ⁊ ſic ꝟginitaẗ matrimonio poſt ponebaẗ. In vētrix autē virginitaẗ fuit. b. virgo ⁊ laudanda. qꝛ prior.

Secundo. qꝛ purior quo ad corpus ⁊ q̇ ad mentem ⁊ quo ad incorruptionem vtriuſqȝ hominis. Nunq̄ enim ſenſit vel leuiter motum carnis: aut mentis. fuit ſanctificata ⁊ ab originali purgata vt. d. Augu. li° de nā ⁊ grā. Cum nulla alia creatura ſe excuſare poſſit a primis motibus q nō ſūt in nr̄a ptāte vt. d. magiſter ſniaꝝ ī ſcd̄o. ex habūdātia. n. grē interioris reddūdabat quedā conuerſatio honeſtiſſima exteri⁹. ita vt aliquos ⁊ aliquas caſtas faceret.

Tertio. qꝛ firmior. Nā tm̄ mundiciā dilexit vt ꝓ aliqua re corporali aut mētali nō comutaret. ⁊ ideo ab angelo ſollicita queſiuit quomodo generaret ſine violentia ſue firmiſſime mundicie. ⁊ qꝛ ipoſſibile erat vt ſuū cōſenſum alicui hoi cōſentiret. d. luc. p°. Quō fiet iſtō qm̄ virꝝ nō cognoſco. q. d. cui cōſenſuȝ poſſem pſtare. Sed queritur quare ergo deſponſari conſenſit. ⁊ dicūt ſcī ꝙ diuina diſpenſatione hoc factū eſt pp infamie dedecus precauendū. ⁊ vt illud ſacrȝ incarnationis dei dya° celaretur. Et vt inde fides augeretur. Vltimo deus trinitas auditis rōnibus. d. ſalomoni. R fidēs ad qōnē ꝙ ipſa eſt digna corona vt ſit imperatrix in celo ⁊ in purgatorio ⁊ in inferno. Qꝛ ad oēs iſtas ptes ſentitur eius auxiliū Aug. in ſermone de nati. bte ꝟginis. d. O beata ꝟgo fecundū oēm captiuū tuum de peccatis aſcenſum: ⁊ dn̄a mūdus ſue fidei obſidem fecit. Et concludit. ſentiāt oēs tuum iuuamē quicūqȝ celebrāt tuā cōmemorationē. Figurata in heſter q̄ obtinuit pro populo ſuo grāꝫ ⁊ ſuſpendiū aman hoſtis iudeoꝝ. pȝ heſter. ix. Cuius honorē ⁊ exaltationē vidēs. b. Jo. d. apoc. xij. Sig^m^ magnū apparuit ī celo mulier amicta ſole ⁊ luna ſub pedib⁹ ei⁹ ⁊ in capite eius corona ſtellaꝝ duodecim. Et iō poſſumus nos reſpōdere ſalomoni q̄renti. que eſt iſta ⁊c. ꝙ ipſa eſt regina celoꝝ dn̄a angeloꝝ ad vocatrix pctōꝝ ⁊ imperatrix o^m^ creaturaꝝ cuius grē nos participes faciāt. Amen.

De ſacerdote nouo.

Sto mihi parēs ⁊ ſacerdos. Judic. 17. Iſtud ꝟbū lȝ literaliter fuit Michee. ad leuita de bethleē ipſuȝ ad ſacerdotale miſteriū inuitantis. Tn̄ pōt eē ꝟbum xp̄i ad vnūquēqȝ diaconē bn̄ diſpoſitū ad ſacerdotale ſacrificiū exortātis. Et ſm̄ hoc ſacerdotale officiū in iſtis verbis dupliciter deſcribitur.

Prio qdē vt hn̄s ptātē auctoritatis inſupabilis. ibi. Eſto mihi parēs: ꝑ ꝑſōa xp̄i.

Scd̄o vt hn̄s ſublimitatē dignitatis icompabilis. ibi. ſacerdos. Mag^e^ qdē auctoritatis ē eē parētē. i. patronū. ſȝ maioris ē eē xp̄i ſacerdotē ⁊ miſtrū. ⁊ ꝓ mag^a^ dignitate attribuiẗ ſcīs in pria. apoc. xx. Ipſi erūt ſacerdotes xp̄i ⁊ dei. qꝛ g° ſacerdotij dignitas ⁊ auctoritas ē hic dſcripta: iō. Prio inſiſtēdū ē circa auctoritatē ſacerdotalē. Scd̄o circa dignitatē. q^m^ ad pmū ꝙ notaẗ cum dī. eſto mihi parēs. Eſt notādū ꝙ q̄tuor ꝑſone inueniunẗ in dina ſcriptura qb⁹ xp̄s dīc potuit. eſto mihi parēs. Pria fuit

iſta beatiſſima mr̄. que ipȝ vere pepit. vn̄ ſibi cauit eccl̄ia. Salue ſcā parēs. Scd̄a fuit Joſeph. q fuit eius baiulus ad modū pr̄is vn̄ ꝓ ipſo. ⁊. b. vir. dī luc. 2. Remāſit puer ieſus in ieruſalē ⁊ nō cognouerūt parētes ei⁹. Ter^a^ fuit iuſtus ſymeon. qui fuit xp̄i patrinus ī eo ꝙ ipȝ in tēplo pſītauit. Sic vocaẗ patrinꝰ q itromittūt ī eccl̄iaꝫ aliquē nouiter. iō d̄ eo. d. euā. luc 2. Et vēit ī ſpū in tēplū. ſeqtur. ⁊ ipſe accepit eū ī vulnas ſuas ⁊ bn̄dixit deū. ⁊ dixit. nūc dimictis ſeruum tuū ⁊c. Quarta fuit. Jo. bap. qui fuit xp̄i patrinus in eo ꝙ xp̄m baptizauit. Mar. p°. In dieb⁹ illis venit ieſus a nazareth. galilee ⁊ baptizat⁹ eſt in iordane a iohē. qꝛ ī ſacro baptiſmi ꝙ dī regnr̄atio acqriẗ ſingulariter ſpūalis cognatio ſcd̄ū q̄ baptizās dī pt̄inus ⁊ baptizat⁹ filiolus. Et ſm̄ iſtas q̄tuor ꝑſonas accipiūtur. q̄tuor rōnes. qb⁹ xp̄s pōt dīc cuilibet nouo ſacerdoti. Eſto mihi parēs. Pria rō. qꝛ ſps ſcūs cōtulit. b. vir. ꝟtutē generatiuā vt ex puriſſimis ei⁹ ſāguinib⁹ fieret xp̄i caro. ita ꝟtus dina daẗ ſacerdoti vt p ꝟba ſacramētalia ex puriſſima frumēti ſbīa cōſecraẗ xp̄i corpus. Et iō ſicut. b. ꝟgo fuit xp̄i parēs qꝛ ſibi dedit eē naturale. Ita ſacerdos ſuo mō. qꝛ dedit ei eē ſacramētale. Iſta aūt deductio q̄druplicit̃ dclaraẗ. Prio. qꝛ ſicut opante. b. vir. ſāguis ꝟginalis ī corp⁹ xp̄i veꝝ ꝯuertiẗ. Ita opante ſacerdote pāis ī corpus xp̄i veꝝ cōuertiẗ. ⁊ ſicut. b. ꝟgo ꝓ tūc in ſuo vtero xp̄i corp⁹ pfecit. Ita nūc ī altari ſacerdos corp⁹ xp̄i ꝯficit. Scd̄o. qꝛ ſicut. ibi. virtus ſpūs ſcī: opata ē pncipaliter ⁊ virtus virginalis miniſterialiter. Ita ī ſcō virt⁹ dei opatur. ad trāſſbandū pricipaliter ⁊ ꝟtus verboꝝ ſacerdotaliū inſtrumētaliter.

Tertio. qꝛ ſicut. ibi. ſubito ⁊ ſine mora fuit facta ſanguinis in carnē conuerſio ſm̄ dam. 3°. ſniarum. Ita in ſacramento fit inſtanti tranſſbatio. vt nō ſoluȝ opatio ſit ſimilis ſed etiā modus operandi. Quarto. qꝛ non fuit maius mirabile ſanguinem in verā carnem ſbito conuertere q̄ panem in corpuſ xp̄i. imo videẗ minus difficile. qꝛ maior eſt diſtantia iter iſta. Et ideo nō minoris admirationis ē iſta cōſecratio ſacerdotalis q̄ fuerit generatio ꝟginalis. vn̄ ſicut illa laudatur: ex eo ꝙ. ibi. deus gigniẗ. Ita iſta: ex hoc ꝙ deus hic ꝯſecratur. Scd̄a. qꝛ ſicut ſcūs Joſeph dicitur parens xp̄i. qꝛ ipſum nutriuit. ſedule miniſtrando. vt pȝ ex euāglis. Ita ſolius ſacerdotis eſt officiū xp̄o immediate miniſtrare. qꝛ oēs alij eccleſiaſtici ordines mediāte ſacerdotio reducūtur in xp̄m. Eſt tn̄ notandum ꝙ in miniſterio ſacerdotali conſumitur eucha^a^ per modum cibi. ſed non conuertitur cibus in cibatum. imo econuerſo cibans in cibum. ⁊ ſic ſacerdos ſūmens dum in xp̄m cōuertitur per moduȝ nutrimenti: ſe habet ad eū. ⁊ ſic videtur nutritius. Tertia. qꝛ ſicut ſanctus ſymeon poteſt dici xp̄i fuiſſe patrinus. qꝛ xp̄m in templo detulit ⁊ retulit oſtēdendo: ⁊ alijs manifeſtando. Ita ſacerdotis officiū ē xp̄m in manibus ſuis deferre ī eccleſia. ⁊ ſoli ſacerdoti licitum eſt corpus xp̄i proprijs manibus contractare. ⁊ ſic poteſt dici ſacerdos xp̄i patrinus dum ipſum manibus proprijs reponit in ſacrario ex officio. Quarta. qꝛ ſicut Jo. baptiſta per quem xp̄s renatus eſt ſacramentis. ſm̄ ambroſium. fuit xp̄i patrinus. qꝛ xp̄m regenerauit in baptiſmo. Ita qlibet ſacerdos ſuo modo poteſt dici xp̄i patrinus in eo ꝙ ipſum in eucha^e^ ſacramento conſecrat dans ei eſſe ſacramentale miniſterialiter. Nec mirum ſi ſacerdotes poſſunt dici chriſti parentes. vt quilibet eorum. d. Eſto mihi parens. quia homines ſancti ſunt de quibus. d. ſaluator Math. xij. Quicunque fecerit voluntatem patris mei qui in celis eſt ipſe meus frater. ſoror ⁊ mater eſt. Circa ſecundam partem. i. ſacerdotis dignitatē eſt notandum ꝙ iſtud nomen ſacerdos habet interpretationeȝ quadruplicem ⁊ ethymologiam dictis diuine ſcripture conuenientem. Primo enim ſacerdos diciẗ ſacratus domini. Quia ſcilicet a domino conſecratur dum ei in conſecratione ſacerdotali caracter imprimitur. Queȝ caracterē vocat. b. diony. ſcūm ſignum. Eſt etiā notandū ꝙ caracter iſte q dī ornatus ſpūalis decorat mirabiliter aīam ſacerdotis. quoniam q intuitiue videret ipſum pꝛe exiſten

tem in fronte anime.i.in ſuperiori vel emi nentiori portione.mirabiliter videret illam illo caractere decoratam. Qui caracter hȝ quadruplicem v'rtutem anexam.

Prima eſt ad conficiendũ.qꝛ ois hñs hunc caracterem hȝ poteſtatem cõſecrãdi corpus xp̄i. Et nõ hñs non põt.qꝛ iprimi tur tñ in ordine ſacerdotali· iõ nullus põt conficere niſi ſacerdos. Scõa eſt ad abſoluendũ.qꝛ virtute huius caracteris ſolus ſacerdos in foro pniali põt abſoluere a peccatis.qꝛ ſolis ſacerdotibus dictũ fuit. Io. 2°. Quorum remiſeritis pctã remittuntur eis. Tertia ad obligandũ.qꝛ cũ in foro pniali ſacerdos hcãt auctoritatẽ mutandi penam eternã in penam tpalem.iõ.d.eidẽ ſaluator ſupra. Quoꝝ retinueritis retenta ſunt.ſ.quantum ad penam. Quarta ad benedicendũ . qꝛ quicquid ſacerdos bñdicit eſt benedictuȝ virtute caracteris huius. Ideo dr.gñ.xiiii. Melchiſedech rex ſcilȝ et ſacerdos dei altiſſimi bñdixit h abrae. Qui nõ feciſſet niſi virtute ordinis ſacerdotalis ptãtem habuiſſet. Scõa ethymo eſt ſacrans diſȝ.qꝛ in ſacramẽto euchaꝛ cõſecratio ſacerdotalis terminat ad xp̄m. Et ex tãta dignitate accipiuntur quatuor iſti ſacerdotij preconia. Primuȝ ꝙ dignitas ſacerdotalis trãſcendit oẽm temporalẽ dignitatem i mundana politia.qꝛ cũ dignitas regia in temporalibus ſit ſuprema. dignitas ſacerdotalis eſt ſuper eã. Cuius ſignũ eſt qꝛ in veteri lege reges ſubiciebãtur ſacerdotibus. Et p ſacerdotes reges cõſtituebãtur.pȝ de ſaule.p̄. R.x. Dixit ſamuel ad vniuerſum iſrael.ecce audiui vocem veſtraȝ.iuxta oia q̃ locuti eſtis ad me ꝛ cõſtitui ſup vos regeȝ.ꝛ de dd̃ p̄ R.xvj. Tulit ergo ſamuel cornu olei ꝛ vnxit dauid in medio frũ eius ꝛ directus eſt ſpiritus dñi i dauid a die illa. Et tñ regia dignitas nõ eſt mutata cũ ſacerdotiũ ſit melioratũ ſicut ꝛ lex.dicẽte apoſtolo heb̄ꝛ xviij. Umbram hñs futuroꝝ bonoꝝ lex:nõ ipſam ymaginẽ reꝝ. Et infra. Aufert primũ.ſ.ſacrificiuȝ vt ſequẽs ſtatuat:ſtatuat.ſ.melius.vide hoc capitulum apli ꝛ precedẽs circa materiã.

Scõum.ꝙ dignitas ſacerdotalis trãſcẽdit oẽm dignitatẽ ſpũalem in ſubceleſti ierarchia.qꝛ cũ eps ſit ordo ſupremus ꝛ maxime proximus deo inter ordines ꝛ dignitates eccleſiaſticas ſm b.diony lĩ.de eccleſiaſtica ierar. Tñ eps eſt dignior in q̃tum ſacerdos quã in qm eps.qꝛ in quantũ eps nõ habet dignitatem niſi ſupra corpus xp̄i miſticum qd̃ eſt eccl̃ia in cõferendis ordinibus. In quãtũ aũt eſt ſacerdos hȝ poteſtatem ſupra corpus xp̄i verum Et ideo ſicut hoc corpus ẽ venerabilius. Ita iſtud officiũ dignius. ꝛ ꝯfirmatur.qꝛ eucharĩſtia eſt finis om ſcõꝝ ꝛ ordinũ.ſm.b.diony. li°ſupra. Et pȝ.qꝛ cũ ordines celebrant cõſumatio ſit i miſſa. Epatus aũt reſpicit ordines. ꝛ ſacerdotium euchariſtiam.

Tertiũ.ꝙ dignitas ſacerdotalis trãſcẽdit oẽȝ dignitatẽ ſpũalẽ i celeſti yerar.qꝛ poteſtas yerarticã ſpirituuȝ bt̃oꝝ nõ ſe extendit vltra fines celeſtis yerarchie. Poteſtas aũt ſacerdotalis attingit vſqȝ ad fines yerarchie ſup celeſtis. Dum pſona q̃ hic cõſecratur eſt in ſuperceleſti ierarchia vt pſona media collocata. ꝛ ꝯfirmat deductio. Quia ſicut corpus xp̄i verũ rõne vnionis ypoſtatice excedit corpus xp̄i miſticuȝ. Ita ꝛ totã celeſtem ierarchiã.circa quã verſantur dignitates angelice. Iõ pp iſtum exceſſum.d.apoſtolus.hebr.xiij. Habemus altare de quo edere non hñt ptãteȝ q taber nacululo deſeruiũt. Quartũ ꝙ dignitas ſacerdotalis attingit ad ſupremã dignitatem yerar ſuperceleſtis.qꝛ ſicut laudat mr̃ xp̄i ineffabiliter ſublimata eo ꝙ eundeȝ filium ꝛ tante dignitatis genuit tẽporaliter quem pater celeſtis genuerat eternaliter. Ita quilibet ſacerdos noui teſtamenti ſuo modo laudari poteſt.qꝛ illud idem verbuȝ qd̃ pater genuerat eternaliter. Ideȝ hic cõſecrauit ꝛ conſecrat temporaliter. Et ideo eius actio ratione termini aliquo modo ẽ dignitatis infinite.ꝛ ideo pro eis intelligitur illud preceptum.exo.22°. Dijs non detrahes. ꝛ principi populi tui non maledices. Tertia ethymologia ẽ.ſacra dans. Quia ipſe eſt proprius miniſter ſcõꝝ noue legis in quibus gr̃a ꝯtinetur. Et iõ dat ſacra. Et notandũ ꝙ ſeptẽ ſacramẽta ſunt

noue legis que a ſacerdotibus miniſtrant.

Primũ baptiſmus.qꝛ niſi neceſſitas ſit ab alio miniſtrari nõ debet. Scõȝ pnĩa quia nullus alius abſoluere poteſt.

Tertiũ euchariſtia. Quã nullus preſumere debet miniſtrare preter q̃ ſacerdos.

Quartum matrimoniũ. quod lȝ poſſit fieri ſine foro eccleſie tñ nõ dȝ etiã ſine ſacerdote. Quintum extrema vnctio.qui conferre non poteſt niſi ſacerdos. Iac.v°. Infirmatur quis in vobis introducat preſbiteros eccle:ꝛ orent ſuper euȝ vngẽtes eũ oleo in noĩe dñi. Et ſic dicit ſacerdos quaſi ſacra dans.qꝛ quinqȝ ſcã in quibus cõfertur gr̃a adminiſtrat. Alia aũt duo ſcilicet confirmationeȝ ꝛ ordinẽ miniſtrat eps. Et ideo.qꝛ pp miniſterium ſcõꝝ iſtud officiũ eſt ſũme vtile hoibus.d.michee.vbi thema. Nunc ſcio qꝛ benefaciat mihi deus habenti leuitici generis ſacerdotẽ.

Quarta ethymologia ẽ.ſacris dicatꝰ: quia ſacerdos dedicatur ꝛ ꝯſecratur vt ſit ſacris deditus ꝛ non ſecularibus. Eſt tñ notandum ꝙ ſacerdos eſt ſacris datus ſingulariter in celebratione diuine euchariſ. que celebratio ſublimatur ſollẽnitate q̃druplici. Prima qdem diuinaꝝ pſonaꝝ. quia ſicut tota trinitas xp̄m incarnauit vt.d. Aug.p°.de trinitate. Sic tota trinitas xp̄m cõſecrauit. Quãuis ſola verbis pſona ſit hic ꝯſecrata ſicut ibi icarnata. Opa autem trinitatis ſunt idiuiſa.qꝛ diue pſone ſunt.vbi operãtur. Ideo hic eſt ſũma ſolẽnitas ex pñtia diuinaꝝ pſonaꝝ. Scõa ẽ ex pñtia ſcõꝝ angeloꝝ.qui ibi aſſociant corpus xp̄i dicẽte Grego.in omelia paſce. Quis fideliũ dubiũ hẽre poſſit ad ſacerdotis vocẽ celum apiri ꝛ angeloꝝ choros adeẽ in illo diuino miſterio. Tertia eſt expreſentia btõrum aiarũ.dicit.n. Ieronimus ꝯ vigilantium.qd̃ aie ſcõꝝ quoꝝ reliquie ſũt in eccl̃ia cõmitant xp̄m in hunc mundum quotidie veniẽtem.qui non ſit coiter niſi i altari.ꝛ ſic.d.ꝙ ſciunt honores qui eis deſeruitur. Quarta ẽ expñtia.b.ṽginis q̃ filium ſuum hic crededa eſt ſociare.ex quo ceteri ſancti ip̄m nõ deſerunt. Et ip̄a eſt regina virginuȝ de quibus. Apoc.xiiij. Hij ſunt qui cũ mulieribꝰ nõ ſunt quoinquinati virgines.n.ſunt ꝛ ſequuntur agnũ quocunque ierit. ꝛ ſi iſtud eſt virginum priuilegium beata virgo non debet eo carere. que quatuor ſolẽnitates inducunt nobis quatuor monitiones.

Prima . quod fideles debent in ſummaȝ reuerẽtiã hr̃e ſacerdotes ſicut.d.b.frã ciſcus.preſbiteroſqȝ monuit precũtis reuereri. Quia ipſi ſunt tantarum rerum ad miniſtratores.

Secunda . quod fideles cum magna reuerentia ꝛ timore debent audire miſſas propter reuerentiam diuinarum ꝛ ſanctarum perſonarum.

Tertia . quod ſacerdotes debent cum mira contritione ꝛ deuotione ad iſtud miſterium accedere.p°.Cor.xj. Qui .n. manducat ꝛ bibit indigne iudicium ſibi manducat ꝛ bibit.

Quarta. ꝙ ſacerdotes debent libenter frequentare iſtud miſterium. Quia.d. beaꝰ dionyſius.li°.de eccleſiaſtica yerarchia ꝙ dignis iſtud miſteriuȝ confert ſanctificationem. Cuius nos ꝛc. Amen.

¶ Sermo de ſacerdote nouo.

Interroga ſacerdotes legẽ. Aggey.2. Scõm ſniam Ieronymi ad paulinum officiũ ſacerdotis eſt quia interrogatus de lege: reſpõdere debet. ꝛ ideo in hoc verbo prophetico ſacerdotalis perfectio eſt,dupliciter deſcripta.

Primo vt illuſtrata veritate ſapientie in obfuſcabiliter refulgentis.quia interroga. Nullus enim dubius querit certificari circa difficilia niſi a ſapientibus. De vtero.32°. Interroga patrem tuum ꝛ anunciabit tibi maiores tuos ꝛ dicẽt tibi:

Secundo. vt decorata equitate iuſtitie in obfuſcabiliter regulantis. Quia legem. Lex enim diuina eſt quedam rectiſſima regula vt dicit Auguſtinus libro de vera religione. Ideo dicitur de leui qui fuit patriarcha ſacerdotum veteris teſtamenti.

Lex veritatis fuit in ore eius. Malachie.
2°. Quia vero circa ſacerdotale officiuʒ ver
ſat̄ ſermo noſter. id ō eo ſūt. xij. miſteria cō
tēplanda. Primuʒ. qd eſt ſacramentū.
Et dicit̄ q̄ eſt ordo primus in omni yerar
chia ſm ordineʒ dignitatis qd̄ declaratur
quadrupliciter. Primo. i humana po-
litia. Antiq. n. philoſophi in ciuitatibus
diſtribuentes aliqd ſm ordinem a natura
inducti prepoſuerunt ſacerdotes. Quia na
turalis ratio dictabat. q̄ primum oportet
vnumquēqʒ bene eſſe ordinatū ad deuʒ q̄
fit p̄ ſacerdotis officiū. vt pʒ p°. politicoꝝ

Secundo. in ecclīaſtica yerarchia. Quia
in diſtributione ecclīaſticoꝝ ordinum. Iſte
ceteris anteponitur imediate poſt ep̄os. pʒ
p̄ Dionij li° de ecclīaſtica yerar^a ad hebreos
v°. Omnis nāqʒ pontifex ex oībus aſſumpt⁹
pro hoībus conſtituit̄ in hijs que ſunt ad
deum. Tertio. in celeſti yerarchia. vbi
primi angeli q̄ deo aſſiſtunt imediate ſunt
ſibi loco ſacerdotum. Qui imediate per ſe
ip̄os ad deum accedunt pro populo orare
vt dicit. Diony. lib° de angelica yerarch^a
Et ideo dicit apl̄us ad hebre. p°. Omnes
ſunt adminiſtratores ſp̄s i miniſteriū miſ-
ſi pp̄ eos qui hereditatem capiunt ſalutis.

Quarto. inſupceleſti yerarchia que eſt
thearrychia. in qua ſunt tantū tres perſone
diuine. Quaꝝ 2^a habet dignitatē ſacerdo-
talem. ſ. pſona filij. Quia perſona patris ē
cōſecrans. ⁊ modo cōſecrata pſona filij eſt
conſecrans ⁊ conſecrata. Perſona ſp̄us ſā
cti eſt conſecrata ⁊ non conſecrans. Et iō
q̄ perſona ſecūda hʒ q̄ ſit cōſecrās ⁊ cōſe
crata di. pp̄ha. p̄s. 109. metro. v. Iurauit
dn̄s ⁊ nō pēitebit eū. tu es ſacerdos iter
nū ſʒ ordinē melchiſedech. Et iō q̄ iſte or
do inſupceleſti yerarchia eſt p̄mus. dicit̄
Joſue. vj. q̄ ſacerdotes p̄cedebāt populuʒ
cuʒ arca teſtamenti dn̄i. vt. ſ. oſtenderet po
pulo viā terre p̄miſſionis. Et aſſimili de-
bent ſacerdotes euangelice legis cū archa
ſacraꝝ ſcripturaꝝ ⁊ fide p̄cedere pp̄^m xp̄ia
num ad terrā viuentium. quā petebat pro-
pheta d. p̄s. Portio mea dn̄e ſit in terra
viuentium. Secundum. Quid eſt ſacer
dotū ſignaculum. ⁊ dicit̄ q̄ eſt caracter in
anima ſacerdotis a deo impreſſus cum or
dinatur in calicis oblatione. q̄ xp̄s dando
calicem ſuis diſcipulis ordinauit eos ſacer
dotes. Marci. xiiij. Eſt tn̄ notādū q̄ iſtud
ſignaculum hʒ quatuor preclara inſignia.
Primum eſt decoris inoffuſcabilis. Quare
ornat alaʒ ſpiritualiter. q̄ fuit figuratū in
lamia aurea que fuit appoſita capiti ſacer
dotis ſtantis ante angeluʒ dei. zacha. 3°.
Ponite cidarā ſup̄ caput eius.

Secundum. eſt valoris ipreciabilis. q̄
iſtud ſignū nō pōt comparari alicui rei tē-
porali p̄pter eius valoreʒ. ideo increpātur
ſymoniaci circa hunc ordinem. 4°. ſniarū
diſtin. xxv. Tertiū eſt vigoris inſepabi
lis. Quia hʒ vim tranſſbandi paneʒ in ve
rum corpus xp̄i: ⁊ vinū in ſanguinem ei⁹.
In quo ſacramento tranſcendit potentiaʒ
rationalis creature. pʒ. 4°. ſniaꝝ. diſtin. ix.

Quartū. eſt tenoris indelebilis. q̄ non
pōt dleri aliquo ſcelere vel peccato. hic ca
racter. Nec etiaʒ in inferno quāuis degra
datus. Et ideo notādū q̄ ſi ſacerdos mor-
tuus reſurgeret: ſacerdos eſſet ſine noua or
dinatione. pʒ. 4°. ſniaꝝ. Ideo dicit. yſa. vl-
timo. Videbūt gl̄iam meā ⁊ ponā in eis ſi
gnū. Tertiū. q̄ eſt ſacerdotis officiū. Et
dicitur q̄ eſt officium angeloꝝ. Sicut eniʒ
angeli in celeſti yerarchia deo miniſtrant ⁊
aſſiſtūt. Sic ſacerdotes in eccl̄iaſtica yerar
chia. vt multipliciter pʒ in ſacra ſcriptura
Ideo dicitur Malachie. 2°. Labia ſacer-
dotis cuſtodiūt ſcientiā ⁊ legeʒ exquirent ex
ore eius. q̄ angelus dn̄i exercituum eſt.
Eſt tamen notanduʒ q̄ quatuor angeli ſi
ſignanter nominātur in ſacra ſcriptura.

Primus eſt michael cuius officiuum
eſt pro fidelibus decertare. Apoca. xij. Fa
ctum eſt prelium magnum in celo micha-
el ⁊ angeli preliabantur cū dracone ⁊ dra
co pugnabat ⁊ angeli eius ⁊ nō preualue-
runt: neqʒ locus eoꝝ inuētus eſt amplius
in celo ⁊ proiectus eſt ille draco magn⁹ ſer
pens antiquus qui vocatus eſt diabolus.

Secundus eſt Raphael. Cuius officiū
eſt populū ſanare. Qui tobiā antiquū a ce
citate ⁊ vxoreʒ Tobie iuuenis a demonio
liberauit. pʒ Tobie. viij. ⁊ vltimo cap.

Tertius eſt vriel cuius officium eſt fu-
tura annunciare: vt pro bonis opibus annū-
ciare vitā eternā ⁊ pro malis ſuppliciū eter
num. mathei. xxv. Ibunt hij in ſuppliciuʒ
eternū. iuſti aūt in vitam eternam.

Quartus eſt gabriel. Cuius officiū eſt
fidei miſteria declarare. pʒ. luce. p° vbi de
fide incarnationis mariam ⁊ totaʒ eccl̄iam
inſtruxit. Iſta quatuor officia cuilibʒ ſacer
doti. ⁊ maxime curato iniūcta ſunt. Quia
primo debet habere officium michaelis. ſ.
populum ſibi creditum defenſare. Jo. x.
Bonus paſtor aīam ſuam dat pro ouib⁹
ſuis. Secundo. raphaelis. ſ. populū ſa-
nantē p̄ deuotaʒ ſacramentoꝝ adminiſtra
tionem. Jacobi vlt°. Infirmat̄ quis i vo
bis introducat p̄ſbiteros eccl̄ie ⁊ orent ſup̄
eum vngentes oleo in nōie dn̄i. ⁊ oratio fi
dei ſaluabit. infirmum ⁊ alleuiabit eum
dn̄s ⁊ ſi in peccatis ſit remittet̄ ei. Ter°.
vrielis. ſ. futura predicendo. ſ. penā ⁊ glo-
riam luce. x. Deſignauit dn̄s ⁊ alios ſe-
ptuaginta duos ⁊ miſit illos in omnem ci
uitatem ⁊ locum quo erat ipſe venturus.
Et parū infra. In quācūqʒ ciuitatem intra
ueritis ⁊ ſuſceperint vos māducate que ap
ponunt̄ vobis: ⁊ curate infirmos q̄ in illa
ſunt ⁊ dicite illis. appropinquabit in vos
regnum dei. Quarto: Gabrielis. ſ. de
fide informādo. mar. vlt°. Euntes in mū
dum vniuerſum predicate euangeliū om-
ni creature. q̄ crediderit ⁊ baptizatus fue-
rit ſaluus erit: q̄ vero nō crediderit condē-
nabitur. Jo. 3°. Niſi qs renatus fuerit ex
aqua ⁊ ſpiritu. ſancto non pōt introire in re
gnum dei. Quarta. quanta eſt ſacerdo
tis dignitas. Et dicit̄ q̄ i celeſti yerarchia
ordo ſeraphicus eſt digniſſimus ſm Dio-
ny. lib° de angelica yerarchia. Et ſi. ſacer
dotalis dignitas. pʒ 4°. ſniaꝝ. diſtin. xxv.
Et pōt oſtēdi quadrupliciter. Primo.
ex habitudine ad ordines inferiores. q̄ ep̄s
conferens ordines ſacros incipit ab ordini
bus infimis vſqʒ ad ſupremos gradatim.
Et vltimo tanq̄ indignior in ſacerdotio
conſumatur. Secundo ex habitudie ad
ordines ſupiores. ſ. ep̄atum ⁊ archiepatum
q̄ nō eſt dignior ſacerdos q̄ ep̄s. ſed econ-
uerſo. In quātū precipue ep̄us. in eo. n. q̄ ē
ep̄s habet poteſtatem ſuper eccl̄iam milita
teʒ in conferendo ordies ſacros. Et in hoc
ſolū excedit ep̄s ſacerdotē: ſed vt ſacerdos
hʒ poteſtatē ſupra corpus xp̄i verū cōſecrā
do euchariſtiā. pʒ quarto ſniaꝝ diſti. xxiij.
Et in hoc ſacerdos excedit ep̄uʒ. Tert°.
ex ordine ſacramentoꝝ. q̄ illa dignitas vl
ordo q̄ verſat̄ circa nobilius vel dignius
ſacramentuʒ eſt maior. Sed pōtificalis di-
gnitas v̄ſat̄ circa ordines: ⁊ ſacerdotal̄ cir
ca euchariſtiā. ergo maior. pʒ p̄ Dionyſiū
li° de angelica yerarchia. c. 3°. Quarto.
ex ordine ſacramentoꝝ. q̄ xp̄s tanq̄ caput
eccl̄ie, debuit poni in ſupremo gradu ordine. de⁹
aūt pr̄ cōſecrauit eū in ſacerdotē. eſt. n. ipſe
noſter ſacerdos ⁊ hoſtia. pp̄ quē cōparans
Petrus hāc dignitatē regie maieſtati. d.
p^a. petr°. Vos aūt genus electū: regale ſa-
cerdotiū: gēs ſancta: populus acquiſitionis.

Quintū. q̄ta ē ſacerdotal̄ poteſtas. ⁊ di
q̄ ē infinita. q̄ ſi vniuerſa ſanctoꝝ virtus infi-
nita nō ſufficeret ad cōficiendū euchariſtie
ſacr̄m. Sʒ notādū q̄ ſacerdotal̄ p̄tās declara
tur ſm quadruplicē gradū. Primo po
teſtas ſacerdotal̄ eſt maior q̄ p̄tās demonū
Qui qdē hn̄t p̄tātē incōparabilē. Job. xli.
Nō eſt p̄tās ſup̄ terrā que comparetur ei.
Qui mittūt claudet celū propter peccata.
Et ſacerdos pōt aperire per p̄nie ſacramē-
tum. Et ideo datur ei poteſtas clauiū in or
dinatione cū charactere ſacerdotali dū ab
ep̄o ordinatur. pʒ. 4°. ſniaꝝ diſti. xix.

Scd̄o eſt maior p̄tāte angeloꝝ. Quāuiſ
enim vnus angelus poſſit mouere celū ſʒ
ſcd̄s. 2°. ſniaꝝ diſti. Nō tn̄ poſſet vnū ce-
lum ad terrā trahere ⁊ tā cito ſicut radius
mittitur a ſole. Sacerdos aūt in ſuo miſte
rio trāſfert veꝝ corpus xp̄i glorioſum de ce
lo empireo ad altare ⁊ ita cito ſicut radius
procedit a ſole ⁊ magis. patet. 4°. ſniaruʒ
diſti. iʒ. Et eſt quid maius ducere xp̄m ad
altare q̄ trahere vnū celū. Tertio ē ma
ior poteſtate archāgelorum. Poſſunt eniʒ
archāgeli angelos mittere ſm dio^m li. de
angelica ierarchia. Sed ſacerdos celebran
do diuina: diuinā maieſtatem trahit ad al
tare cū comitiua angeloꝝ archāgelorum.

tino multoꝝ ſcõꝝum: ⁊ ſcãruꝫ ſm Gre. in
omelia paſchali. Et pꝫ. 4°. ſniaꝝ diſti. xi.
Quis fideliũ dubiũ habeꝭ poſſit in ipſa im
molatiõis hora in vocẽ ſacerdotis celum
apiri: ⁊ angeloꝝ choꝛos adeſſe: ⁊ eodẽ mo
mẽto in celũ raptũ ſacrm miniſterio ang
loꝝ. hec Grego. Quarto. ptãs ſacerdo
talis eſt ſicut ptãs diuinaꝝ pſonaꝝ. q: tãta
ỽtus requiꝛit intranſſbatiatõe q̃ta in mũdi
creatone: vt pꝫ in allegata diſtin. Et apls
extollẽs hãc ptãteꝫ. d. hebꝛeo. iꝫ. Habem⁹
altare de quo edere non hñt ptãtẽ qui ta
bernaculo deſeruiũt. i. angeli.

Sextũ. quãta debet eſſe ſacerdotis puri
tas. ⁊ dicit q ſumma. in cuius ſignũ lauãt
acceſſuri ad altare, vt. d. Diony. lib° de an
gelica yerarchia, c. 3°. Et dicit ibi etiam q
ſumma purgatio eſt eis neceſſaria. q: deus
videt q ei ſecreta coꝛdis patent. Sed ma
xime debet habere ſacerdos quadruplicẽꝫ
gradũ humilitat. Primus in cogitatu.
vñ Diony. ſupꝛa. Accedentes ad heucari
ſtiam purgãdi ſunt a lenioribꝰ fantaſijs.
Et ſequit. Poſtes inquam ſoꝛdidis cogita
tionibus ad hoc ſacrm digne nõ veniũt.

Secũdus. in aſpectu. vt. ſ. inhoneſte nõ
aſpiciãt. Ideo di. aplus pᶜ corin. xi. Debet
mulier velamẽ hẽre ſup caput pp angelos.
i. pp altaris miniſtros. quibus nõ lꝫ talia aſ
picere. Tertius. in affatu. q: illo oꝛe de
quo ỽba ineffabilia ꝓcedunt. ſ. cõſecratio
nis nõ dꝫ aliqd dhoneſtari ỽbo turpi. qꝛ
de eodẽ fonte non emanat aqua dulcis ⁊
amara. pᶜ. coꝛ. xv. Corrũpunt bonos mo
res colloqa mala. ⁊ iõ diſſolutus locutoꝛ i
ſacerdotio cõſtitutus dicere põt illud. yſa.
vj. Ve mihi. q: vir pollut⁹ labijs ego ſuꝫ.

Quartus. effectu. Nã panis propoſitio
nis erat illicitus inqnato cũ mulieribus.
p¹ R. 2°. Dixit ſacerdos achimelech ad da
uid. Habeo panẽ ſanctũ ſi mundi ſunt pu
eri: maxime a mulieribus. ſ. ſumant. Et mĩ
to magis corpus xp̃i q eſt panis vite. Jo.
vj. Et q: talis puritas non habeꝭ niſi a dõ
dicit Malach. 3°. Purgabit filios leui ⁊
colabit eos quaſi aurũ ⁊ quaſi argentũ. ⁊
erũt dño offerẽtes ſacrificia iuſta. Sepᵐ.
Quanta dꝫ eſſe ſacerdotũ veritas. Et dicit
q cum veritas ſit quedaꝫ lux ſpiritualis.

ſm ꝓphetaꝫ pſ. 42°. metro. 3°. d. Emitte lu
cẽ tuã ⁊ ỽitatẽ tuã ipſa me deduxerunt: ⁊
adduxerunt in montẽ ſanctũ tuũ ⁊ in tab
nacula tua. Sic ſacerdotalis oꝛdo ſm dio
ny. li°. de angelica yerarchia. c. v. eſt illũia
tiuus: ⁊ lucidus. Ideo in cũctis ſacerdotib⁹
dꝫ eſſe ỽitas pura. ⁊ ideo notãdũ q fides
catholica que eſt veritas pura in quolibet
ſacerdote debet fulgere quadruplr.

Primo. vt ipſum fidei veritatẽ diſtin
cte cognoſcat. q: lꝫ ſimplicibus fidelibus
ſufficiat. que ſunt fidei credeꝭ ſufficiat vt te
net eccłia. Non tñ ſacerdotibus ſufficit. ſꝫ
explicite tenenꝭ ſcire articulos fidei. ⁊ ideo
eis dicit. Oſee. iiij. Quia tu ſciẽtiã repuli
ſti: repellã te ne ſacerdotio fungaris mihi ⁊
oblitus es legẽ dei tui: obliuiſcar filioꝛum
tuoꝛuꝫ: ⁊ ego. Secundo. vt ipſam fir
miter credat. q: niſi credant nõ intelligũt:
yſaie. vij. Si nõ credideris nõ permãebis.

Tertio. vt ardenter ꝓ ipſa pugnet ipu
gnãdo ſoꝛtilegia ⁊ augaria. ſicut fecit ma
tathias. d. pᶜ. Mach. 2°. Et ſi oẽs gẽteꝭ
regi antiocho obediunt. vt diſcedat vnuſ
quiſqꝫ a uia pꝛum ſuoꝝ ⁊ ſeruitute: ⁊ conſen
tiant mãdatis eius. ego tñ ⁊ filij mei ⁊ fra
tres mei obediemus legi pꝛum nroꝝ ꝓpi
tius ſit nobis deus: nõ eſt nobis vtile relin
quere legem ⁊ iuſtitias dei. ⁊ propꝛiaꝝ in
fra. Et zelatus: ẽ legẽ ſicut fecit Finees fili
us zambꝛi: Quarto. vt ipãꝫ fideliter do
ceat. q: teneneꝭ ex debito de fide inſtrueꝭ po
pulũ ſibi cõmiſſuꝫ. Cuius figuram tenuit
Ezechias q reduxit populũ ad cultũ dei d
ſtructa ydolatria. de quo dicit quarti. R.
xviij. Fecẽ q bonũ erat coꝛã dño iuxta oia
que fecerat Dauid pꝛ ei⁹. ipſe diſſipauit ex
celſa ⁊ contriuit ſtatuas ⁊ ſuccidit lucos ꝯ
fregitqꝫ ſerpentẽ eneũ quẽ fecerat moyſes.

Octᵐ. q̃ta dꝫ eẽ ſacerdotũ caritas. ⁊ dĩ
ſicut oꝛdo ſeraphycus in eccłia triũphante
ẽ ſupͣmus. Sic in eccłia militãte oꝛdo ſacer
dotaꝭ ẽ ſupͣm⁹. Et iõ ſic oꝛdo ſeraphicuſ ar
det caritate. ſic ⁊ ſacerdotaliſ ardere dꝫ. Et
notãdũ ſm Augu. lib. de doctrina xp̃iana
q quatuoꝛ tenemur ex caritate diligere.
¶ Primo. deũ q ſupꝛa nos eſt.
¶ Secũdo nrꝭ aius q eſt intra nos.
¶ Tertio. noſtrũ coꝛpus qd eſt circa nos.

¶ Quarto. noſter ꝓxim⁹ q eſt iuxta nos.
¶ Primo. ſacerdos ⁊ ſup oĩa debet dili
gere deũ. vt de multis beneficijs ſit gratus
dicite Grego. ſup Math. Cuꝫ. n. augenꝭ
dona ratiões etiã creſcũt donoꝝ. Secũ
do. aĩam ſuã. vt ipſaꝫ nõ ledat alicui⁹ ſoꝛdĩ
peccati. ſꝫ multi cũ caractere ſacerdotũ: ſuſci
piunt caracterẽ beſtie. Apoca. iꝫ. Faciẽt
vt quicũqꝫ non adoꝛauerit ymagineꝫ beſtie
occidaꝭ: ⁊ faciet oẽs puſillos ⁊ magnos di
uites: ⁊ paupes: liberos ⁊ ſuos habeꝭ cha
racterẽ. Tertio. ſuũ coꝛp⁹. vt ipſuꝫ ſer
uet imaculatũ. pᶜ coꝛ. vj°. Neſcitis q: coꝛpo
ra veſtra tẽplũ ſunt ſpũs ſcti. ⁊ q maculãt
coꝛpus inde deũ expellunt. pᶜ. coꝛ. 3°. Qui
vulnerat tẽplũ diſpdet eũ deus. Quar
to. ſuũ ꝓximũ. qi bonus paſtoꝛ aĩam ſuaꝫ
dat pro ouibus ſuis. Jo. xx. Nonũ q̃
ta dꝫ eſſe ſacerdotis eqtas. ⁊ dicit q eqtas
ẽ ỽtus: que dꝫ dirigere in iuditio. ⁊ q: ſacer
dotes dñt ſuare eqtatẽ iuſtitie in foꝛo peni
tentie. q: iudices ſunt aĩaꝝ ſm illud moꝛa
le dictũ. Iuſte iudica ꝓximũ tuũ. i. de ꝓxi
mo tuo. Jo. vj. Nolite iudicare ſm facieꝫ
ſꝫ iuſtum iudiciũ iudicate. Eſt notandum
q ſacerdos in tali iudicio dꝫ agere ſm pa
rabolã ſaluatoꝛis. Luce. xx. vbi dicit q ſa
maritanus appꝛopians vulnerato alliga
uit vulnera eius infundens oleũ ⁊ vinuꝫ.
Similiter ſacerdos debet vulneribus pec
catoꝛis infundere. Primo. vinũ incre
pationis exꝛimendo diuinã iuſticiam.

Secundo. oleum ſuauis conſolationis
enumerando diuinã benignitateꝫ.

Tertio. vinũ diuine cõminationis ſi re
cidiuauerit in peccatis. Quarto. oleuꝫ
eterne retributiõis ſi perſeuerauerit. Et q:
iſta ad ſacerdotẽ ſpectãt dicit dominus le
pꝛoſo. luce. v°. Vade oſtende te ſacerdoti.
ſed notandum ſm Gregoꝛium libꝛo pa
ſtoꝛaliũ. Neceſſe eſt vt manus munda eſſe
ſtudeat que ſoꝛdes lauat ⁊ ideo miniſtran
tes ſacramenta in peccato moꝛtali peccant
moꝛtaliter. patet quarto ſententiarum. di
ſtinctione. viij. capitulo. de penitẽtia.

Decimum. Quanta debet eſſe ſacerdo
tis pietas. ⁊ dicitur q iſtud declarat apo
ſtolus prime Thimo. quarto. Exerce autẽ
te ipſum ad pietatem. quia ad omnia v'ilis
eſt. Sed notandum q quatuoꝛ ſunt opera
pietatis. circa que ſacerdos ſe exercere dꝫ.

Primuꝫ eſt ſacramentoꝛum diuinoꝛũ
ſpontanea adminiſtratio pꝛetio vel pꝛecio
nullo interueniente. Mat. 10°. Gratis ac
cepiſtis, gratis date. Secundum ſuffra
gioꝛum ſpiritualium voluntaria cõmuni
catio. q: ſi in talibus occurreret pꝛecium le
pꝛam Giezi ſibi adaptaret. de qua dicitur
quarti Regum quinto. Accepiſti argentũ
⁊ accepiſti veſtes: vt emas oliueta ⁊ vineaſ
oues ⁊ boues: ſeruos ⁊ ancillas. dixit He
liſeus ad giezi. Sed ⁊ lepꝛa Naaman ad
herebit tibi ⁊ ſemini tuo. que peioꝛ eſſet he
reſi Symonis. de qua actuũ viij. Cum vi
diſſet Symon q: per impoſitionem man⁹
apoſtoloꝛum daretur ſpiritus ſanctus ob
tulit eis pecuniã dicens. Date mihi ⁊ hãc
poteſtatem: vt cuicunqꝫ impoſuero man⁹
accipiat ſpiritum ſãctuꝫ. ⁊ dixit ei Petr⁹
Pecunia tua tecum ſit in perditione.

Tertium infirmoꝛum ſedula viſitatio.
q: tempoꝛe infirmitatis ſunt introducendi
Jac. vltimo. Infirmatur quis in vobis. ⁊
cetera. Require ſupꝛa miſterio tertio diui
ſione ſecunda. pede ſecundo. Ideo in perſo
na ſacerdotis. di. apoſtolus ſecunde coꝛin.
vndecimo. Quis infirmaꝭ ⁊ ego nõ infir
moꝛ. Quarto moꝛtuoꝝ viſcera ſepellitio.
q: eccłiaſtica ſepultura oꝛdinata ẽ pp ſpeꝫ
future reſurrectionis. vt tãgit Diony. lib°
de eccłiaſtica ierar. ſꝫ dubiũ ẽ ne aliq ſacer
dotes ỽgra pietate careãt ſic ille q viſo vul
nerato abijt. luc. x. Vndecᵐ. q̃ta dꝫ eſſe
ſacerdotũ ſãctitas. ⁊ dĩ q ſi ſacerdotes q co
medere debebãt pães ꝓpoſitiõis: hẽbãt eſſe
ſãcti. vt pꝫ p¹ R. 21. Regre ſupꝛa miſterio
6°. pede. quarto. multo magis chatolici ſa
cerdotes quotidie angelicũ panẽ ſumẽtes
ſ. xp̃ꝫ in eucariſtie ſacramẽtũ. de quo Jo.
vj. Ego ſum panis viuus qui de celo de
ſcẽdi. Sed notãdũ q ſacerdotes ve. teſta.
q̃druplr ſanctificanꝭ. Pri° q̃tũ ad vnctio
nẽ. exo. xxix. Tolle vitulũ de armẽto. ⁊ cete.
Et parũ infra. Oleum vnctionis fundens
ſuper caput eius atque hoc ritu conſecra
bitur.

Secũdo. q̃tᵐ ad cibationẽ. qꝛ eoꝝ cibaria dicebãtur ſancta vt dꝛ in leuiticis.

Tertio. quantũ ad induitionẽ. qꝛ veſtis ſacerdotalis dicebaꝛ ſancta. exo'. xxviii. Faciesqꝫ veſtem ſanctã aaron fratri tuo in gloriam ⁊ decorem. Quarto. quãtuꝫ ad habitationẽ. qꝛ ſoli ſacerdotes ingrediebanꝛ ſancta ſanctoꝝ in tabernaculo federis. numeri. Et ſic ſacerdotes noue legis ſpũaliter debent ſanctificari. Primo. q̃tũ ad vnctionẽ vt ſpiritu ſancto repleantur.

Scdo. quantũ ad cibationem vt amenitatibus celeſtibus pfruãtur. Tertio. qᵐ ad induitionẽ vt honeſtis moꝛibus decoꝛẽtur. Quarto. qᵐ ad habitationem. qꝛ ſicut celeſtia tractant ita ⁊ celeſteꝫ habitationem habere debent. Phylipẽ. 3°. Nr̃a aũt conuerſatio in celis eſt. Jõ dꝛ eis. exo'. xix. Sacerdotes quoqꝫ qui accedunt ad dñm ſanctificentur ne percutiã eos. pᵉ. Coꝛ. vltimo. Itaqꝫ q̃cũqꝫ mãducauerit panẽ hunc vel biberit calicem dñi indigne, reus erit coꝛpoꝛis ⁊ ſanguinis domini.

Duodecimũ. quãta eſt honoꝝ ſacerdotum felicitas. Et dicitur ꝙ ſicut ſunt ſacerdotes in ecclia militante: ꝙ ſic erũt in triũphãte. apoc. vij. Sunt ante thronuꝫ dei. ſ. ſacerdotes ⁊ ſeruiũt ei die ac nocte in templo eius. Et notandũ eſt qd̕ in eoꝝ felicitate notãtur quatuoꝛ inſignia. Primũ dignitas incõperabilis. Quã extollens petrus. d. pᵉ. pe. 2°. Vos aũt genus electũ: regale ſacerdotium gens ſcã: populus acquiſitionis. Scdm claritas in obfuſcabilis. qꝛ loti ſunt in ſanguine agni. ⁊ ideo clariſſimi. Apoc. p°. Qui dilexit nos: ⁊ lauit nos a pctīs noſtris in ſanguine ſuo ⁊ fecit nos regnũ ⁊ ſacerdotes deo: ⁊ patri ſuo.

Tertiũ. iocunditas inenarabilis. apoc. v. Cantabant canticum nouum dicentes. dignus es dñe accipere librum ⁊ ſoluere ſignacula eius. Et parum infra ⁊ feciſti nos deo noſtro regnum ⁊ ſacerdotes ⁊ regnabimus ſuper terram. Quartum. ſecuritas immoꝛtalitatis. Apoc. vlt°. Nox vltra non erit: ⁊ nõ egẽt lumine lucerne neqꝫ lumine ſolis quoniam dominus deus illuminabit illos ⁊ regnabũt ĩ ſecula ſeculoꝝ.

Idẽ ca. 2°. In hijs ſcda moꝛs nõ hꝫ ptãteꝫ ſꝫ erũt ſacerdotes dei ⁊ chriſti ⁊ regnabunt cum illo mille annis. i. perpetuo ſecũdũ ꝙ exponit Aug. 2°. de ciuitate dei. Ad quas.

De apoſtolis phılippo ⁊ Jacobo.

Ac tibi duas tubas argẽteas ductiles qbus ↄuocare poſſis multitudinẽ. numeri. 10. ca. Sciẽduꝫ ꝙ antiqtus tubis vtebãꝛ ĩ q̃tuoꝛ. ſ. in bellis aggrediẽdis in pplis cõuocandis in caſtris mouẽdis. In feſtis ſolẽnizãdis. De hijs q̃tuoꝛ dꝛ nũeri. 10. Jõ qꝛ filiꝰ dei venerat in mũdum ad iſta quatuoꝛ. ſ.

Ad expugnandum hoſtes fidei.

Ad conuocãdũ populũ ad cultum dei.

Ad mouendum caſtra p vĩã charitatꝭ.

Ad premium feſti eterne iocunditatis.

Merito igiꝛ vti voluit tubiſ. i. aplis ⁊ apłicis viris ĩtra quas tubas duo fuerũt phılippus ⁊ Jacobus de qbus ait pꝛ filio v̾ba ꝑpoſita: fac tibi duas tubas argenteas ductiles qbus cõuocare poſſis multitudinẽ. In qbus qdẽ v̾bis iſti duo p̃cioſi apli comẽdanꝛ a q̃tuoꝛ ſꝫ q̃druplex gẽus cãe. ſ.

Ab efficiente.

A materia.

A foꝛma.

Et a fine.

Primo ab efficiẽte. ibi. fac tibi. vbi notatur in ipſis officij auctoꝛitas.

pᵐ pⁱᵉ Secundo a materia. ibi. tubas argenteas. In quo notaꝛ ĩ ipis eloquẽtie claritaſ in tuba ſonus terribilis admouẽdũ affectũ in argẽto ſonus. lenis ⁊ facilis ad docẽdũ intellectũ. Tertio a foꝛma. qꝛ duaſ ductiles. In q̄ notaꝛ ĩ ipſis vite ſctãſ ĩdualitate gemina charitas: qua bonũ inchoet. inductilitate pacientie firmitas que inchoatuꝫ ↄtinuet. 4°. A fine. ibi. qbus ↄuocare poſſis multitudinẽ. In q̄ notaꝛ ipſoꝝ vtilitas ⁊ vtilitatis generalitas deſignaꝛ. nã in cõuocatione virtutis fidei vtilitas in multitudine vtilitatis generalitas deſignatur. Hec eniꝫ ſunt quatuoꝛ que perficiunt ⁊ cõmendabilẽ reddunt predicatoꝛẽ. auctoꝛitas ꝓꝑ officiũ. eloquentia propter documentum

ſanctitas propter exẽplum: vtilitas. pp meritũ ⁊ p̃miũ eternũ.

pꝛᵐ Quantũ ad tertiũ pꝛincipale. vbi duo p̃cioſi apli cõmendanꝛ a foꝛma. qꝛ duas ductiles in quo notaꝛ in ipſis ſanctitas. Eſt ſciendũ ꝙ iſte numerus duoꝝ caritatẽ ſignificat. qꝛ dicit Grego. ꝙ dñs miſit ad p̃dicandũ binos apoſtolos: ad denotandũ ꝙ minus q̃ inter duos caritas hĩ nõ põt. nemo. n. ad ſe ipſum caritatẽ hꝫ: ſꝫ p caritatẽ in alterũ tẽdit: vt caritas eſſe poſſit. Jõ iſti duo apli in vita ⁊ in moꝛte pfecta caritate cõiuncti fuerunt. vñ bñ miſtice dſignanꝛ ⁊

Per duo lũinaria magna. geñ. 2°. ca.

Per duos pullos colũbaꝝ. leui. v°. c.

Per duos cherubin. yſaie. vj. c.

Per duas oliuas. zacharie. 4°. c.

Per duas colũnas. tcꝛi R. vij. c.

Per duo cãdelabra. Apoca. 2°. c.

Quia ĩ luminaribꝰ illuminatio claritatis: in pullis albaꝰ puritatis: in cherbin cognitio v̾itatis. in oliuis cõpaſſio pietatis: In colũnis ſuppoꝛtatio penalitatꝭ. In candelabris hedificatio ſanctitatis.

Primũ Primo igiꝛ dico ꝙ iſti duo apli deſignanꝛ p duo luminaria magna. de qbꝰ dicꝛ in figura. geñ. 2°. c. Fecit deus duo luminaria magna. vbi duo ponunꝛ. ſ. ex pte efficientis nobilitaſ. ibi. Fecit deus. ex pte effectus bonitas. ibi. Duo: ecce caritas. qꝛ minꝰ q̃ inter duos caritas eẽ nõ põt. ſꝫ Gregᵐ Ecce ſocietas amoꝛoſa: ⁊ gratioſa: in qua fulgebat caritas ad deũ: ⁊ ad proximũ magna. Ecce ſanctitas. qꝛ fuerũt magni ſanctitate: ⁊ v̾tute: ⁊ pfectiõe: ſꝫ mõ ſunt. Magni gloꝛificatiõe. luminaria. Ecce claritas: fuerunt. n. clari ⁊ luminoſi propter ſuam ſcientiaꝫ. qꝛ lꝫ ante aduentum ſpiritus ſancti fuerint homines idiote: tamen poſt fuerunt illuminati in fide ⁊ omni ſcientia neceſſaria ad ſalutẽ: ⁊ alios illuminauerunt.

Scdũ Secundo. dico ꝙ iſti duo apoſtoli deſignanꝛ per duos pullos columbarum. de quibꝰ dicitur in figura. Leui. v. c. Anima que peccauerit. ⁊c. Et ſequiꝛ offerat duos turtures: vel duos pullos columbarum. In turture enim que habet planctum pro cantu: ſignificatur contritio. In pullis columbarum: qui non habẽt fel: ſignificaꝛ innocẽtia ⁊ puritas: ꝙ autē iſti duo apli habuerunt iſtã puritatẽ. pꝫ ex hoc qꝛ fuerunt apli xp̃i ⁊ tenuerũt vitã euãgelicã. qꝛ vt dicꝛ. Luce. vj. c. Relictis oibꝰ ſecuti ſunt eũ. i. xp̃m. ⁊ optime. dicit. Relictis oibus que ſ. poterant aĩas dturpare eoꝝ que ſunt. ſ. ſupbia. auaritia. luxuria. Sciebãt. n. illud verũ eẽ quod dicitur. Eccleſi. 2°. Qui tetigerit picẽ coinqnabiꝛ ab ea.

Tertio. dico ꝙ iſti duo apli deſignanꝛ p duo cherubin. de qbus dicꝛ in figura. exodi. xxv. Facies duos cherubin aureoſ. ⁊c. Cherubin interp̃taꝛ plenitudo ſciẽtie ⁊ dſignat apl'os plenos veritate ſcientia: ⁊ ſapiẽtia. Cherubin. n. ſunt in ſup̃ma ierarchia angeloꝝ qui imediatiſſime ⁊ intime aſpiciunt diuinã eſſentiã: ⁊ p illos reuelaꝛ ipſa eſſẽtia aliis: quare deſcribunꝛ aliati ſex aliis in yſaia. Sic. n. iſti beati apli fuerunt pleni veritate ſcientia ⁊ ſapientia cognoſcendo deũ xp̃m ⁊ hoieꝫ: ⁊ eius veritatẽ ⁊ doctrinã hñtes ſex alias. duas reſpectu dei. Dilectionis. ſ. ⁊ cognitionis: duas. reſpectu ſui. ſ. cognoſcẽdo bona nature: in qbus creauit eoſ ad imaginẽ ⁊ ſimilitudinẽ ſuã. ⁊ bona gratie. in quibꝰ recreauit p paſſionem. tertiuꝫ

Quarto. dico ꝙ iſti duo apli dſignanꝛ p duas oliuas: de qbus dicꝛ in figura. zacharie. 4°. c. Ecce due oliue ⁊ duo candelabra adextris lãpadis: ⁊ alia a ſiniſtris. ⁊c. Exponē: iſte due oliue ſunt iſti duo apli: ⁊ comparanꝛ: oliue oleũ enim habet naturam condituri ſapoꝛis: ⁊ leniturĩ dulcoꝛis: due ergo oliue ſignificant in iſtis duobus apoſtolis: duas ſpecies pietatis. ſ. coꝛpoꝛalis ⁊ ſpiritualis: ſicut enim oleũ ſupernatat aliiſ liquoꝛibꝰ ſic pietas in iſtis. De pietate coꝛpoꝛali. pꝫ qꝛ pauperibus omnia relinq̃rũt ⁊ dederunt ſm conſiliũ xp̃i. De ſpirituali: patet. Si reſpicias vitã coꝛuꝫ quomodo cõſolabanꝛ dſolatos: ⁊ inſtruebant indoctoſ. quartũ

Quĩto. dico ꝙ iſti duo apoſto. dſignãꝛ p duas colũnas: de quibus dicitur in figura. tertij R. vij. Decem ⁊ octo cubitoꝛum altitudine: ⁊ duodecim cubitoꝛum latitudine aderat colũna vtraque: duo quoqꝫ capitella fecit: que ponerentur ſuper capita co-

lumnarum. ⁊ ſequitur. Statui duas colū
nas in porticu tēpli. expone. Tēplū iſtud
eſt regnū celorum: porticus eſt eccl̃ia mili
tans in qua ſunt due colūne. i. iſti duo apo
ſtoli altitudo. x. ⁊. viij. cubitoꝝ ſignificat ꝙ
iſti duo apl̃i ſemper erigebant̃ verſus celū
p. x. precepta legis. ⁊. octo virtutes. qb⁹ de
bentur octo beatitudines. de qbus dicitur
Math. v. Beati pauperes ſpiritu: quoni
am ipſorū eſt regnum celoꝝ. videas oēs ſi
cut continētur ibi. ſ. v. c. Linea. xij. cubito
rum latitudinis ſignificat. xij. articulos di
uinitatis ⁊ humanitatis xp̃i. quos iſti firmi
ter crediderant. ⁊ dicunt̃ colūne. q: ſicut co
lumne ſuſtinent domum. ita iſti eccl̃iam: ⁊
ſicut columne multum laborant. ſuſtinen
do: ſic iſti ſuſtinendo fidem xp̃i multos la
bores habuerunt ⁊ ſuſtinuerunt in ꝑſecutio
nibus: in aſꝑitatibus: ⁊ in tormentis. ſed ſi
cut caput vbi ſunt qnque ſenſus hꝫ regere
totum corpus. ita duo capitella erāt in co
lumnis. que qdem capitella ſignificant in
iſtis apl̃is duas virtutes. ſ. temperantiaꝫ ⁊
pacientiam. ita ꝙ tēperantia eſt neceſſaria
in proſperis. ⁊ paciētia in aduerſis. Et iſte
due colūne erant fortes. q: erēe. ſic iſti apl̃i
fuerūt fortes. ꝙ nec proſperis nec aduerſis
potuerunt frāgi. Et de hac fortitudine cō
tra omne malum. vide in vita eorum.

ſextum Sexto. dico ꝙ iſti duo apl̃i dſignant̃ ꝑ
duo candelabra. de qbus dicit̃ apoca. 2°.
Dabo duobus teſtibus meis ⁊ propheta
bunt amicti ſaccis. Hij duo oliue ſunt ⁊
duo candelabra lucentia in conſpectu dn̄i
terre ſi qs voluerit eis nocere. ignis exibit
de ore eoꝝ ⁊ deuorabit inimicos eoꝝ. ⁊ ſe
quitur. Hij hn̄t poteſtatem claudere celuꝫ
nubibus ne pluant. ⁊ ſequitur. ⁊ percutere
terram omni plaga. expone ⁊ nota ꝑfectio
nem magne ſanctitatis in iſtis duob⁹ apo
ſtolis in hoc ꝙ vocantur teſtes laudantur
de veritate. vnde ad litteram: iſti fuerūt te
ſtes vite xp̃i ⁊ mortis. ⁊ reſurrectiōis. ⁊ do
ctrine euangelice. in hoc ꝙ dicit. propheta
bunt laudantur de magna ſapientia ⁊ co
gnoſcibilitate. vnde in lege. prophete vo
cabantur videntes deum. vnde ad litterā.
Iſti viderunt ſecreta dei ⁊ reuellauerūt ea
dando conſilia populis: quomodo declina
rent a malo. ⁊ facerent bonuꝫ. in hoc ꝙ di
cit. Amicti ſaccis. laudant̃ de humilitate
contra diabolum. de paupertate cōtra mū
dum. de auſteritate contra carnem. in hoc
ꝙ dicit due oliue laudantur de pinguedie
⁊ dulcedine deuotionis mētalis ⁊ oratio
nis vocalis. In hoc ꝙ dicit. Duo cande
labra lucentia. laudant̃ de honeſta cōuerſa
tione. ita ꝙ conuerſatio eoꝝ lucebat ⁊ da
bat exēplum oībus eos aſpicientibus. ⁊ be
ne vocant̃ candelabra. Videtis. n. ꝙ cāde
la ponit̃ ſup candelabrum. vn̄ de candela
bris dicitur 2ᵒ. paralipomenon. 4°. c. Sa
lomon fecit cādelabra ex auro puriſſimo cū
lucernis ſuis. vt lucerent añ oraculū in pe
de candelabri tripartito. ſignificat̃ fides tri
nitatis. ꝙ iſti glorioſi apl̃i ita fortiter ha
buerunt ꝙ pro ea morti ſe expoſuerunt. In
haſtili cādellabri ſignificat̃ ſpes. vn̄ in ſpe
remunerationis eterne opabant̃ opa virtu
oſa. In auro puriſſimo i quo ſignificatur
puritas mentis ⁊ operū ipſoꝝ ꝑꝑ xp̃m Lu
cerne que erant ſup haſtis ſignificāt ꝙ opa
bona debent eſſe publica. Candellabra n.
apl̃oꝝ erant ſeptē. vt dicitur zacharie. iiij.
c. Que ſunt. vij. opa miſericordie corpalia
vl̃ ſpūalia facta in caritate. ſꝫ in hoc ꝙ di.
Si qs voluerit eis nocere. ignis exibit de
ore ipſoꝝ. laudant̃ de amore quē habebāt
ad inuicē. iuxta cōſiliū xp̃i. Diligite inimi
cos veſtros. ⁊ ille ignis ſic cōburebat eos ꝙ
eos nō cōſumebat. qnimo efficiebant̃ ami
ci. In hoc ꝙ dicit. ꝙ hn̄t poteſtatē claudē
celū. laudant̃ de ſanctitate vel dignitate ſa
cerdotali. q: ipſi habebant poteſtatē ligan
di: atqꝫ ſoluendi. Ipſis. n. fuit dictū illud.
Quodcūqꝫ ligaueritis ſup terrā erit ligatū
⁊ in celis. ⁊ qdcūqꝫ ſolueritis ſup terram
erit ſolutū ⁊ in celis. In hoc ꝙ di. ꝙ habꝫ
poteſtatē ꝑcutere terram. ſignificatur pote
ſtas iudicialis. quā habebunt in die iudicij
ipſis. n. dictū fuit. Sedebitis ſup ſedes iu
dicantes xij. tribus iſrl̃. de ſanctitate potes
ſatis inuenire in vita eorum. Amen.

De virtute humilitatis ſermo.

Diſcite a me. q: mitis ſum ⁊ humi
lis corde ⁊ inuenietis requiē ani
mabus vr̃is. Math. xv. c. Quia
vero xp̃s pridie q̄ pateretur dedit precipue
hūilitatis exemplū in eo ꝙ diſcipuloꝝ pe
des lauit. Ideo ad declarationē hui⁹ ſolē
nitatis cōuenienter aſſumitur verbū iſtud
in quo ſaluator noſter duo facit.

Primo. inducit virtutis meritū adopan
duꝫ. cum dicit. Diſcite a me. q: mitis ſum ⁊
humilis corde. vnde ad philipen. ij. c. Se
metipſum exinaniuit formā ſerui accipiens.

Secundo. promittit virtutis premiū ad
ꝑcipiendū. cū ſeqtur. Et inuenietis requiē
aīab⁹ veſtris. vn̄ dicit̃ apoca. xiiij. c. Amo
do iā dicit ſpūs. vt requieſcant a laboribus
ſuis. q: ergo humilitatis virtus eſt illa ſm
b. Augu. in ſermone de plurib⁹ martirib⁹
in qua debemus dn̄uꝫ precipue imitari. idō
circa iſtā virtutē ſunt. xij. articuli dclarādi.

Quoꝝ primum eſt. Quid ē humilitas.
Et dicit̃ ꝙ quatuor ſunt mōi virtutū.

Quoꝝ prio. ꝙ aliq ſūt ad bonū ꝓſeqn
pꝛ m⁹ articu dū. vt pietas. q: bonū facere querit. Se
cundo. alique ſunt ad malū fugiēdū. vt ca
ſtitas. q: malū vitare intendit. Tertio.
alie ad vtrūqꝫ. vt equitas. q: ꝑ hāc ſubiecti
a malo tuent̃ ⁊ ad bonū ꝓducunt̃. Iuxta
dictū ꝓphe. ps. xxxiij. metro. xiiij. Declina
te a malo ⁊ fac bonū. Quarto. ſunt alie
ad neutrum. vt paciētia. q: nō conſentit in
actus ſequendi aut fugiendi. ſed in actu tā
tum patiendi maluꝫ. Nunc aūt humilitas
non eſt ad proſequendum bonum. nec ad
fugiendum malum ſe extendit. ſed reſiſten
dum circa honores ad quos animus homi
nis eſt nimis pronus. ſicut ſuperbia eſt vi
tium talia proſequens. vnde quatuor ſunt
v̄tutes tales fugiētes ea ad q̄ ſumus ꝓni.

Prima eſt paupertas voluntaria qua
dimittuntur facultates.

Secunda eſt continentia ratiōalis qua
abſtinentur voluptates.

Tertia eſt. abſtinentia qua reprimūtur
guſtus delectationes.

Quarta eſt. humilitas qua paruipen
duntur honores. vnde dicitur ſecundo Re.
vj. Cum Michol filia Saul argueret da
uit de contemptu ſui honoris. quia luſerat
ante archaꝫ federis domini. Reſpondit.
Ludam ⁊ vilior fiam plus q̄ factus ſum
⁊ ero humilis in oculis meis. Et ideo di
cit ps. xv. metro. primo. Domine nō eſt ex
altatum cor meū neqꝫ elati ſunt oculi mei
neqꝫ ambulaui in magnis neqꝫ in mirabi
libus ſuper me.

Secūdus articulus eſt. vn̄ oritur humi ſecūd⁹ articu.
litas. Dicit̃ aūt ꝙ ſicut ſupbia orit̃ ex ſtulti
tia. pro eo ꝙ idō ſupb⁹ glubet ē. q: neſcit no
ſce ſuos defectus. ita hūilitas orit̃ ex ꝓuſpē
dētia. q: prudēs cū dn̄ ⁊ recte iudicet in agi
bilibus nouit proprios defectus ⁊ ſic tenet
ſe in hūilitate. vn̄ dicit̃ ꝓuer. 9. Vbi hūili
tas. ibi ⁊ ſapia. Sꝫ attendēdū ē ꝙ hō ſapi
ens hꝫ quadruplicē actū. ex quo cauſat̃ in
eo virtus iſta humilitatis. Prim⁹ eſt ꝙ
ſuos dfectus ſapiēter cognoſcēdo recogitat
q: prudēs nō errat. Secundus eſt. q: ex
talibus dfectib⁹ ipſe ſe indignū honore iu
dicat. q: nouit ꝙ honor ē v̄tutiſ p̄miū. ⁊ iu
dicat nō eē ſibi dbitū. Tertius ē. ꝙ talē
honorē nō affectat niſi ſit ſibi cōueniēs bo
num. quia nullus affectat non ſibi conue
niens bonum. Iſte autē iudicat iſtud nō
eſſe ſibi conueniens bonum igitur non ap
petit. Quartus actus ē. q: talem hono
rē recuſat. q: eſt ei diſcōueniēs ſicut cōtra
riū ⁊ omne tale eſt nociuū. Et ſi dicat̃ ꝙ
hoc ꝑtinet ad viciosuꝫ ⁊ nō ad virtuoſum
cui eſt cōueniēs virtus. q: honor ē teſtis v̄
tutis occurrit illud yſa. lxiiij. Quaſi pan
nus mēſtruate omnes iuſtitie.

Tertius articulus eſt. quot ſunt hūili tertius articu.
tatis gradus. ⁊ ponunt̃ duo. Prim⁹
quo ad defectus conſiderationem.

Secundus quo ad honoris declinatio
neꝫ. Primus gradus qui eſt quo ad deffe
ctus conſiderationem conſiſtit in quatuor

Primus eſt. ſuos defectus recognoſce
re in intellectu. ſicut di. propheta. ps. xxxiij
metro. iiij. Quoniam iniquitatem meam
ego cognoſco ⁊ peccatum contra me ⁊c.

Secundus eſt ipſos deteſtari in affectu
poſt notitiam. ſicut dicit ideꝫ propheta. ps.
xxi°. Metro. quarto. Ego autem ſum
vermis ⁊ non homo: hobrobrium homi

niſ ⁊ abiectio plebiſ: Et idē. Iniq̄tatē odio
habui ⁊ abominatus ſum. Tertius eſt
ipſos nō occultare in effectu: ſicut idē pro
pheta dicit. p̄s. 31. metro. v. Delictū meū
cognitum tibi feci: ⁊ in iuſticias meas non
abſcondi. Quartus eſt. ipſos manifeſta
re ī affatu: vt ait idē propheta. p̄s. 31. me
tro. vj. Dixi confitebor in iuſticiam meam
dño ⁊ tu remiſiſti impietatē peccati mei.
p̄s. 37. metro. xix. Quoniam iniquitatem
annunciabo: ⁊ cogitabo pro peccato meo.

Secundus gradus iſtius virtutis po
nitur: quo ad honores: dclinationē q̄ conſi
ſtit in in quatuor. Primus eſt honorē
non deſiderare ſicut deſiderant pompatici
⁊ ambicioſi: vel phariſei q̄ optabant primꝰ
accubitus in menſa ⁊ vocari ab hoībꝰ ra
bi: vt dicitur in euangelio. Mathei. xxiij. c

Secundus eſt honorē fugere ſicut xp̄s
fecit q̄ñ iudei volebant eum facere regem
q̄ fugit in montem. ſicut etiā xp̄i diſcipuli
ſ. Barnabas ⁊ Paulꝰ vt habetur Actu.
xiiij. quando pro miraculo facto recuſabāt
honorem dicentes. Et nos mortales ſumꝰ
ſimiles vobis homines annunciantes vo
bis ab hijs vanis conuerti ad dominū vi
uum. Tertius eſt dedecus ⁊ in honorē
ſuſtinere: ſicut apl̄i. Actuū. v. q̄ ibant ga
udentes a conſpectu concilij. q̄ñ digni ha
biti ſunt pro nomine ieſu contumeliam
pati. Quartus eſt in honorē ⁊ vilipen
dium querere. ſicut ipſe dñs: pro quo dicit
ꝓpheta. p̄s. lxxxiij. metro. xi. Elegi abiectꝰ
eſſe in domo dei mei magis q̄ȝ habitare in
tabernaculis peccatoꝝ. ideſt in ſinagoga.
de quo luce. xviij°. Ecce aſcendimus hie
roſolimā ⁊ cōſumabūtur oīa que ſcripta
ſunt per prophetas de filio hoīs. tradet̄. n.
gentibus ⁊ illudetur ⁊ flagellabitur ⁊ con
ſpuetur: ⁊ poſtq̄ȝ flagellauerint occidēt eū.

quartꝰ articu. Quartus articulus. quot ſunt humilita
tis maneries: ⁊ dicitur ꝙ diſtinguntur ſicut
diſtinguntur honores qui exhibentur: vel
bonis interioribus: vel exterioribus. Bo
na aūt interiora ſunt quatuor. Primo.
ſunt potentie naturales: de quibus eſt hu
militas cū quis concedat ꝙ per propriū
ingenium non pōt quis noſce ſe ipſum.

dupliciter: q̄ ignoro īgreſſū ⁊ egreſſū meū
Secundo. ſunt virtutes intellectuales
de quibus eſt humilitas cū q̄s cogitat ꝙ
p̄ nullā ſcientiam poſſet perfecte ſcire vnū
milij granum. Tertio. ſunt virtutes mo
rales: de quibus eſt humilitas cum q̄s co
gitat ꝙ oēs denigrantur p̄ vnū defectum
ſicut diſſonantiam: p̄ vnicā vocem: ⁊ tales
nullus inuenit̄ ſine aliquo defectu. Quar
to. ſunt virtutes ⁊ paſſiones ſupernatura
les: ⁊ de talibus ē hūilitas cū q̄s cogitat.
ꝙ talia a ſe nō hȝ nec d̄ talibꝰ ē deo gratꝰ vt
dmeret. Sed bona exteriora ſunt quatuor.

Primo. bōa corporis vt fortitudo ⁊ pul
chritudo de quibus nō eſt gloriādum. q̄
corpus nr̄m eſt corruptibile. Scd̄o. bo
na generis de quibus non eſt gloriādū. q̄
omnes proceſſimus a primis agricolis.

Tertio bona dignitatum d̄ quibus nō
eſt gloriandū. q̄ illa videnī eſſe cōia bōis
⁊ malis. Quarto. ſunt bona diuitiaꝝ d̄
quibus nō eſt gloriandum. q̄ illa ſunt mi
nima bona ⁊ cōmunia quanto magis ex
teriora Et quia contingit circa omia illa
ſuperbire. Ideo circa omnia iſta humili
tas eſt obſeruanda. Sicut dicit ſapiens ec
cle. 3° ca. Quāto maior es hūilia te ī oībꝰ.

Quintus articulus eſt que ſunt humi
litatis proprietates. ⁊ ponuntur quatuor. qntus articu.

Prima ē. ꝙ illa virtus ē cōmuniſſima
q̄ ſicut in omni virtute cōtingit ſupbire ita
⁊ humiliter agere q̄uis in ſuperbiendo nō
ſit vera virtus. Scd̄a eſt ꝙ illa virtus
eſt acceptiſſima q̄ cum in alijs virtutibus
ſit odium inter virtutes: ⁊ vitium oppoſi
tum ſicut crudeles odiūt mitē: ⁊ auari libe
ralem: luxurioſi caſtum: tñ hic ſuperbi dili
gunt humilem magis q̄ȝ ſuperbum:

Tertia ꝙ illa virtus eſt ſecuriſſima q̄
tenet affectum hoīs in infimo ſicut ſuper
bia in ſummo. ⁊ iō q̄ de infimo nō poteſt
quis cadere: ideo poteſt ſecurus p̄manere:
ſicut in ſenſibilibus nō periclitat̄ cadere ni
ſi qui ſtat in alto. Quarta eſt. ꝙ humili
tas eſt virtus ſūme neceſſaria q̄ ſȝ Gre.
in dialogo. ipſa eſt cuſtos omnium virtutū
Quod deꝰ permittit in perfectis viris nō
nullos defectus. vt ex ipſiſ accipiant humi

litatis occaſionē ad virtutem cuſtodiendā
ſicut exemplificat de illo ſancto q̄ a ritiu cō
tinere non poterat ſe. Et induxit ad hoc ꝙ
filij iſrael debellatis cananeis qui erāt for
tiores non potuerunt expugnare phyliſte
os qui erant infirmiores. vt animaduer
terent illos non virtutibus ſuperaſſe pro
prijs. vt habetur. p°. ſ̄c. xi.

Sextus articulus eſt. que ſunt humili
tatis cauſe. ⁊ ponuntur quatuor.

ſextus articu. Quarum prima eſt timor domini. quia
ſicut Audacia inducit ſuperbiā. ita timor
domini inducit humilitatem. vnde homi
nes timorati non ſunt elati. eccl. p°. capi.
Timor domini expellit peccatū.

Secunda eſt paruipenſio ſui. quia ſicut
homines qui ſe ipſos exiſtimant honores
ſibi appropriant. ſic qui non ſe exiſtimant:
de honoribꝰ nō curāt q̄ debētur hoībꝰ ma
gnis Math. 23. c. Qui ſe hūiliauerit exalta
bit. Tertia ē exiſtimatio proximi. q̄ ille
qui alium exiſtimat ſe ipūȝ hūiliat aliū di
gnum honore iudicat. Luc. xiiij°. ca. Non
diſcumbas in primo loco ne forte hono
ratior te ſic inuitatus ab eo. Et in hoc ꝙ ei
defert ſe ipſum humiliat. ſicut ſuperbi ali
os paruipendunt. Et propter iſtas duas
cauſas. dicit Apoſto. ad phyli. 2°. In hu
militate ſuperiores inuicem arbitrantes. ⁊
illa arbitratio prouenit ex eo ꝙ quis con
temnit ſe ipſum. ⁊ exiſtimat alium.

Quarta eſt contemptus mundi. quia il
le qui contēpnit mundum: non curat de il
lis ad q̄ mundus eſt intentus que ſunt eiꝰ
pompe ⁊ honores. vnde. Io. xv. ca. Si fuiſ
ſetis de hoc mundo mundus quod ſuum
erat diligeret. ſed q̄ non eſtis de hoc mun
do propterea odit vos mundus. ⁊ iterum.
Io. in canonica ſua dicit ꝙ quicquid ī mū
do eſt: aut eſt concupiſcentia carnis aut cō
cupiſcentia oculorum: aut ſuperbia vite.
¶ Quorum primū militat cōtra caſtitatē,
¶ Secundum contra paupertatem.
¶ Tertium contra humilitatem.

Septimus articulus eſt. qui ſunt humi
ſeptimus articu. litatis effectus. ⁊ ponuntur quatuor.
Primus eſt indulgētia. q̄ offenſus pla
cari non pōt niſi p̄ humilitatem offenden

tis. Ideo dicebat angelus ad agar. gn̄. xvj.
Reuertere ad dominam tuam ⁊ humi
liare ſub manu eius. Secūdus eſt obia.
quia obia facit eſſe ſubiectum ſuperiori: hu
militas autem portat ſubiectionem: nō ſo
lum ad ſuperiorem ſed etiam ad equalem.
⁊ inferiorem ſecundum triplicem eiꝰ gra
dum vt vult apoſtolus ad phi. 2. ca. Humi
liauit ſemetipſum formā ſerui accipiens.
Quēadmodum inobia eſt filia ſuperbie.
vt dicitur in lege numeri. xv. ca. Animā p̄
ſuperbiam peccans ſiue peregrinus ſiue ci
uis peribit de populo ſuo. ⁊ hoc eſt. q̄ eſt
rebellis contra deum. Tertius eſt patia
quia ſicut homo ſuperbus cito prouocatur
ad iram cum ei reſiſtitur eo ꝙ ſuperiorem
ſe reputat. Ita humilis firmatur ad patiaȝ
eo ꝙ ſe reputat inferiorē. Et ideo ſic humi
litati filij iſrael patienter portabant iugum
philiſtinoꝝ. vt hētur in li° iudicū. ⁊ ſic da
uid iniurias portabat ſemei. 2°. R. xvi. ca.
Egredere egredere vir ſanguinū ⁊ vir be
lial reddidit tēr dominus vniuerſū ſangui
nem dom ſaul q̄ñ inuaſiſti regnū pro eo
⁊ dedit dominus regnum pro eo in manu
abſalon filij tui. Et ecce premunt te mala.

Quartus eſt pax. q̄ ſicut dicit ſapiens
prouer. xiij. Inter ſuperbos ſemper iurgia
ſunt pro eo ꝙ vnus appetit ſuper alium
extolli. Et ideo inter humiles eſt pax quia
vnus appetit alteri ſubici ſecundū illud apo
ſtoli. Ro. xij. Honorem inuicem preuenien
tes: modeſti: humiles. ⁊ iſte ſunt quatuor
humilitatis filie.

Octauus articulus eſt: que ſunt humi
litatis ſigna cum ſit virtus in corde latens octauꝰ
⁊ dicitur ꝙ quatuor. Primum eſt in articus.
geſtu quando quis compoſite inclinatur.
quia ſignum ſuperbie eſt nimis erectus in
cedere quaſi geſtiat eleuari. ſicut dicit̄ yſa.
3. Cōtra filias ſion que egrediebantur extē
to collo eleuate. ex nutibus occuloꝝ ibant
⁊ pedibus. compoſito gradu incedebat.

Secundū eſt in affactu. q̄ ad humiles
pertinet loqui cum modeſtia: ſicut ſuperbi
locuntur grandia: ſecundum illud prophe
ticum, p̄s. xi. Metro. x. Qui dixerunt lin
guā noſtram magnificabimus labia noſtra

a nobis ſunt. Tertium eſt in habitu. quia ſicut ſignum ſuperbie eſt veſtiri precioſe patet math. 23. c. dilatant. n. philaterias ſuas et magnificant fimbrias etc. Ita ſignum humilitatis eſt veſtiri humiliter ad abiectionem. Sicut rex Niniue volens ſe humiliare abiecit a ſe veſtimentum ſuum et induct⁹ eſt ſacco. Jone. 3. c. In Niniue ex ore regis et principum eius dicens homines et iumenta et boues et pecora non guſtent quicquam: et aquam non bibant et operiantur ſaccis. homines et iumenta et clament ad dominum.

Quartum ſignum humilitatis eſt in effectu quando quis exercet opera humilia. Sicut chriſtus lauit pedes diſcipulorum ſuorum in cena Jo. 13. Iſta quatuor ſigna habuit Achab rex in ſua conuerſione. 3. Re. xxi. Ubi dicitur quod ambulauit demiſſo capite. quantum ad ſignum geſtus. Et inductus eſt ſacco quantum ad ſignum amictus. et dormiuit in cinere quantum ad ſignum effectus. Et ſcidit veſtimenta ſua vbi creditur fuiſſe dicta verba humilia quantum ad ſignum affatus. Et ibidem dicitur quod deus reuocauit ſententiam mortis latam contra ipſum dicens. Helye. Nonne vidiſti Achab humiliatum coram me.

nonus articu.

Nonus articulus. que ſunt humilitatis figmenta. et ponuntur quatuor. Primum quando quis pretendit ſignum humilitatis propter ſuperbiam. quia omnes appetunt humilem exaltare. ſecundum illud Ecle. xi. Sapientia humiliati exaltauit caput eius. Et ideo vt exaltentur tales humiliantur. Secundum eſt. quando quis pretendit talia ſigna propter inanem gloriam. quia humiles laudantur. ideo ipſe vult laudari tanquam humilis. cum ſit vere ſuperbus. ſicut de ypocritis dicit dominus in euangelio. Math. vi. c. Exterminant enim facies ſuas vt appareant hominibus ieiunantes. Idem. xxiij. Omnia opera ſua faciunt vt videantur ab hominibus. Tertium eſt. quando quis pretendit talia ſigna humilitatis propter auaritiam. quia per talem modum temporalia acquirunt et non conſumunt. et talis non eſt humilis: ſed auarus cum actus morales ſpecificentur a fine. Ideo dixit Heliſeus 4. Regum. v. Accepiſti argentum et veſtes. et ſequitur. ſed et lepra naaman adherebit tibi et ſemini tuo in ſempiternum et egreſſus eſt ab eo leproſus quaſi nix et Judas propter auaritiam chriſtum vendidit. dicens. Mathei. xxv. Quid vultis mihi dare et ego eum etc. Et vno modo ponit beatus Augu. de ci. dei quod Romani ſubiugauerunt omnes virtutes ſuperbie. Quartum figmentum eſt. quando quis pretendit talia ſigna humilitatis propter fraudulentiam. quia ſub humilitatis ſpecie contingit decipere alium. pro eo quod homo humilis reputatur virtuoſus: et ſic creditur ei. Unde ſapiens Ecle. xix. Eſt qui nequiter ſe humiliat. interiora autem eius plena ſunt dolo.

decimus articu.

Decimus articulus eſt. que ſunt humilitatis fomenta. et dicitur quod quatuor.

Primum eſt paupertas. Quia ſicut diuitie habent extollere. ita paupertas ad yma declinare. vnde quia contra naturam eſt pauperis ſuperbire dicit ſapiens. Ecle. xxv. quod anima eius odiuit pauperem ſuperbum. quia dicit. tres ſpecies odiuit anima mea et agrauor valde animo illorum. pauperem ſuperbum. diuitem mendacem. et ſenem fatuum et inſenſatum. Secundum eſt. corporalis tribulatio. quia homo dum affligitur naturaliter humiliatur. ſicut in proſperitate eleuatur. ideo dicitur ecle. 2. quod ſicut igne probatur aurum et argentum. homines vero camino tribulationis. Tertium eſt mentalis temptatio. Quia ideo deus immittit temptationes ſcientie. vt cuſtodiantur in humilitate. vnde dicit Apoſ. 2ª ad corin. xij. Dat⁹ mihi ſtimulus carnis mee angelus ſathane qui me colophizet. i. ſtimulet et affligat. ne magnitudo reuelationum extollat me. et paulo infra. Uirtus in infirmitate perficitur.

Quartum fomentum eſt diuerſorum euentuum conſideratio. quia futura ignorantur et euentus contrariantur. Ideo dicit ſapiens. prouer. xxvij. Ne glorieris ignorans in craſtinum quid futura pariat dies.

vndeci. articu.

Undecimus articulus eſt que ſunt humilitatis motiua que prebent cuilibet cauſam humiliandi in iſta vita mortali: et ponuntur inter alia quatuor. Primum eſt quod homo eſt limus a ſua prima creatione. quia deus creauit hominem de terra que eſt ignobiliſſimum elementum: vt ſciret ſe eſſe infimum in genere omnium creaturarum rationabilium et non ſuperbum. ſecundum illud eccle. x. Quid ſuperbis terra et cinis. Secundum eſt. quod homo eſt fedus in ſua naturali generatione que prouenit ex humani ſeminis feditate pro qua dicitur homo putredo: et filius hominis vermis: vt dicitur Job. xxv. Quia ſicut vermes generantur ex putredine. ita homo generatur ex corruptione. Tertium eſt. quod homo eſt fumus in ſua duratione pro eo quod tranſit de iſta vita velociter ſicut fumus ſecundum illud propheticum. pſalmo. Metro. iiij. Quia defecerunt ſicut fumus dies mei. et in vita illa non debet querere talia Jaco. iiij. ca. Que eſt vita vapor eſt ad modicum apparens. Quartum motiuum eſt. quod homo eſt fimus in ſua conſumatione. Mors. n. funeſta reſoluit corpus humanum in horrendas corruptiones ſecundum illud. eccl. x. Cum morietur homo hereditabit beſtias ſerpentes et vermes et ſic non ſuperbire etc.

12. arti.

Duodecimus articulus eſt. que ſunt humilitatis priuilegia. et ponuntur quatuor.

Quorum primum eſt quod illa virtus. ſ. humilitas eſt nobiliſſima. quia eſt virtus angelica Cum. n. virtutes morales non ſint communiter in angelis vt fortitudo et temperantia. Iſta tamen eſt in angelis. quia oppoſita circa idem habent repugnantiam. Et quia in malis angelis fuit ſuperbia ſic in bonis humilitas.

Secundum eſt quod iſta virtus eſt pulcherrima cuius ſignum eſt quod oculus diuinus libenter reſpicit ipſam. Tum quia vnus propheta dicit pſalmo. iij. Metro. iiij. Quia excelſus dominus et humilia reſpicit. Tum quia alibi: Ad quem reſpiciam niſi ad humilem et trementem verba mea. et Et ideo dicitur pulcherrima. quia delectat viſum. Tertium eſt quia ipſa eſt virtus optima. quia tam in moralibus quam in naturalibus peius meliori opponitur: quia adimit maius bonum. humilitas autem opponitur ſuperbie que dicitur peſſimum vitium. vnde dicit Aug. quod nullum eſt vitium cui magis reſiſtat lex diuina quam ſuperbia. Quartum priuilegium eſt quod illa virtus eſt prima. quia ſicut ſuperbia fuit primum vitium a quo ſumpſit initium omnis perditio vt ſcribitur thobie. iiij. Iſtud autem fuit in primo angelo cum fuit per ſuperbiam auerſus a deo, et ita principium omnis ſaluationis fuit humilitas cum ſanctus michael et angeli eius contradicentes diabolo per humilitatem fuerunt ad deum conuerſi. vnde ſic ſuperbia fuit primum peccatum. Ita humilitas eſt virtus prima. vnde dicitur iudit. ix. Superbi non tibi placuerunt ab initio. ſed mundi. ſed humilium ſemper et manſuetorum tibi placuit deprecatio.

13. art.

Tertius decimus articulus eſt. que ſunt humilitatis beneficia. et ponuntur inter cetera quatuor. Primum eſt diuinarum perſonarum habitatio. quia dominus habitat in eis. vnde dicitur yſa. lvij. Deus in excelſo habitat et cum contrito et humili ſpiritu vt viuificet ſpiritum humilem. Secundum eſt diuinorum donorum largitio que copioſe ſolummodo humilibus dantur. quia Jacobi. iiij. Deus ſuperbis reſiſtit: humilibus autem dat gratiam.

Tertium eſt peccatorum noſtrorum remiſſio. Tum quia dicit propheta. pſalmo xxiiij. Metro. xix. Uide humilitatem meam et dimitte omnia peccata mea. Idem. pſalmo. xlvij. Metro. xviij. Cor contritum et humiliatum deus non deſpicies. Quartum eſt. bonorum operum acceptatio. quia nulla opera meritoria ſunt accepta. ſed ipſa humilitas facit ea acceptabilia ſicut ſcribitur in daniele. In ſpiritu humilitatis [illegible] animo contrito ſuſcipimur a te et ſi[illegible]crificium noſtrum acceptabile in conſpectu tuo.

14. art.

Decimus quartus articulus eſt. que ſunt humilitatis exaltationes. Et dicitur quod in quatuor ſtatibus contingit homines exaltari per humilitatem:

Primo in mundi politia. quia naturalis ratio dictat: qua gubernatur talis pluralitas quod ſicut ſuperbi ſunt humiliandi. Ita humiles exaltandi. vnde prouer. xviij. Ante quam conteratur exaltatur cor hominis. et ante quam glorificetur humiliatur. Secundo in ſubceleſti ierarchia que eſt eccleſia. quia in eccleſiaſtico ordine debent ſuperbi abiici. et humiles exaltari. ſecundum illud ſaluatoris documentum. luc. 18. Omnis qui ſe exaltat humiliabitur et qui ſe humiliat exaltabitur. Tertio. in ſuper celeſti ierarchia que dicitur angelica. quia ibi aſſumentur ad ſupiora qui habent corda humilia. ſicut ibi corruerunt a ſuperioribus magis ſuperbi ſecundum illud virginis verbum. Luc. primo. Depoſuit potentes de ſede et exaltauit humiles. Ideo Math. xviij. Qui ſe humiliauerit ſicut paruulus iſte hic maior eſt in regno celorum. Quarto. in ſupra celeſti ierarchia. quia domin⁹ noſter ieſus chriſtus ex humilitate fuit exaltatus ſicut fuit inclinatus. vnde dicit Apoſtolus ad phyli. 2. Humiliauit ſemetipſum fact⁹ obediens vſque ad mortem propter quod deus exaltauit illum et dedit illi nomen quod eſt ſuper omne nomen.

Quintus articu. Quintus articulus eſt que ſint humilitatis inclinationes. Et dicitur q humilitas eſt inclinatiua quadrupliciter. qꝛ deus inclinauit filium ſuum quadrupliciter.

Primo inclinauit eum ad ierarchiā celeſtem. qꝛ cum ab initio ſuperbientibus malis angelis boni angeli fuerunt humiliati: dei filius fuit ad eos inclinatos in eo q fuit ad eos poſt ſuam conuerſionē in viſibiliter miſſus per nouam illuminationē que fuit promiſſionem verbi: ſicut noua inflāmatio promiſſionem. ſ. Secundo inclinauit eum ad ierarchiam ſub celeſtem. qa virtus humilitatis attraxit ad virginē verbum: cum ipſa dicat. Luc. p°. Quia reſpe. humi. anci. ſue. ⁊c. Tertio inclinauit eū ad carcerem ſub terreſtrem quo ad locū q dicitur ſinus habrae ſiue limbus ſanctorū patrum. vt dicitur in ſimbo° apoſtolorū deſcendit ad inferos. quia ad illum locū deſcendit poſt ſuam mortem. ex maiori humilitate cum potuiſſet vinctos diſſoluere ſolo verbo: ſicut rex miniſtrum.

Quarto inclinauit eum ad miſeriā ſub terreſtrem quo ad purgatorium vt illorū penas remitteret ſecundum illud Apo. pe tri. Solutis doloribus inferni. qꝛ ſicut deſcendere ad terram fuit humilitas. ad infernum ſuperiorem. ſ. limbum fuit maior. ⁊ maxima ad hūc inferiorē. ſ. purgatoriū. qꝛ dic apo. q deſcēdit ad inferiores ptes terre.

xvi. ar. Decimus ſextus articulus eſt: que ſunt humilitatis ſollemnia. Et dicitur q attenduntur quo ad ſolēnitates perſonarū que ſunt note in ſcriptura de humilitate.

Quarū prima eſt. Moyſes. qꝛ cū grandis eſſet effectus negauit ſe eſſe filium filie pharaonis malleus affligi cum populo dei q̄ temporalis peccati iocunditatem habere maiores diuitias eſtimans theſauro egyptiorum improperio chriſti aſpiciebat enim in remunerationem ſecundū apo ad hebr. xi. De quo dicit ſcriptura: q erat vir mitiſſimus ſuper terrā que mitiras ſoror eſt virtutis humilitatis. Secunda perſona fuit dauid qui cum peccauerit mox ſe humiliabat ⁊ ſemper ſe ipſum deſpiciebat dicens. ii. Re. vltimo ca. Ego ſum qui peccaui ego qui iniq̄ egi. ſꝫ iſti qui oues ſunt quid fecerūt auertatur obſecro manus tua contra me ⁊ contra domum patris mei ⁊ i ps. xi. Metro. vi. Ego ſum vermis ⁊ non homo obprobrium hominum ⁊ abiectio plebis. Tertia fuit Jo. baptiſta qui cū eſſet plus q̄ propheta phariſeis de ipſo querentibus humiliter reſpondit in Joanne p°. ca. Dicens. ego vox clamantis in deſerto. vbi ſancti notant ſuam humilitatem: quia nomē propheticū recuſauit. Quarta perſona fuit Mater domini benedicta que dixit Angelo nunciāti. Luc. p°. ca. Ecce ancilla domini fiat mihi ſecundum verbū tuum. In quo notauerunt ſancti ſigna mire humilitatis vt alibi patet. Et quia iſte quatuor perſone ſunt in ſcriptura pre omnibus aliis ſolēniſſime cōmēdate. Ideo in eis commendatur ⁊ declaratur ſolēnitas huius virtutis tamen ſuper additur humilitas chriſti que fuit omnium virtutum exemplar. quia humiliauit ſe vt ſupra ad mortem ⁊ hec humilitas fuit maxima quā nobis cōcedat ieſus chriſtus marie filius. Amen.

Sermo in feſto beati Joānis baptiſte.

Fuit homo miſſus a deo cui nomen erat Joānes. p°. ca. Circa decurſum vite beati Jo. baptiſte ⁊ eius laudis preconium occurrunt. 30. conſiderationes

Prima conſideratio eſt de eius pronunciatione. Circa q notandum q beatus Joānes fuit in veteri teſtamento ſub quadruplici typo prenūciatus. prima conſi°. Primo ſub typo vocis pro clamantis. yſa. 40. Vox clamantis in deſerto parate viam domini. Iſta enim vox ſecundum litteralem ſenſum fuit beatus Jo. qui in deſerto predicauit chriſtum eſſe venturum. Et diſpoſuit ad eius aduentum. ⁊ ideo dictus fuit vox. quia vehiculum verbi incarnati. ſicut noſtra vox eſt vehiculum verbi cogitati ſecundum Augu. ſuper Jo. vnde Jo. reſpondens phariſeis dixit. ego vox clamantis i deſerto Jo. p°. Secundo ſub typo preconis euangelizantis yſa. xl. Super montem excelſum aſcende tu qui euangelizas ſion: exalta in fortitudine vocem tuam. Et q beatus Jo. ad litteram fuit iſte preco: probatur. quia aduentum ſaluatoris euangelizauit ieruſalem ⁊ ciuitatibus iude concurrentibus ad ipſius populis. Math. 3. Tūc exibant ad eum yeroſolima ⁊ omnis iudea ⁊ omnis regio circa iordanem ⁊ baptizabant̄ in iordane ab eo confitentes peccata ſua. Tertio ſub typo helie precurrentis dicente dño Mala. iiii. Ecce ego mittam vobis heliā prophetam ante q̄ veniat dies domini. Dies domini accipitur dupliciter in diuina ſcriptura. Aut pro die aduentus domini in carnem. ⁊ tunc accipitur helias pro Joāne baptiſta de quo Luc. p°. c. Ipſe precedet ante illum in ſpiritu ⁊ virtute helie. Aut pro die aduentus. 2i. ſ. ad iudicium ⁊ tunc accipitur helias pro perſona helie prophete veteris teſtamenti. De quo Math. xi. Helias cum venerit reſtituet omnia. Quia ſicut Jo. preceſſit primum ſaluatoris aduentum. Ita helias precedet. ſecundum. ⁊ quod illa prophetia intelligatur ſecundum aliquem ſenſum de beato Joāne ipſe ſaluator inſinuat. Math. xi. Dico vobis helias venit ⁊ fecerunt in eo quecunq̄ voluerunt. Quarto ſub typo angeli nuncupatus Malachie. 3. Ecce ego mitto angelum meum. ſequitur. ⁊ angelus teſtamenti quem vos vultis. Iſtorum duorū angelorum. Secundus fuit xp̄s qui angelus teſtamenti fuit dictus. Primus fuit beatus Joannes baptiſta. qui preiuit ante faciem domini parare vias eius. ⁊ q ille fuerit primus ad litteram teſtatur dominus Luc. i. Hic eſt de quo ſcriptum eſt. Ecce ego mitto angelum meum ⁊c. Qui preueniet ſecundum. Luc. p°. ca. Precedes ante faciem dñi. ſ. xp̄i. angeli parare vias eius.

Sed occurrunt difficultates. Prima qꝛ talis prenunciatio figuratiua nō videt̄ fuiſſe priuilegiū bti ioānis. vltra ceteros ſanctos. cum doctores noſtri alios ſanctos ſepe laudantes applicent ipſas figuras veteris teſtamenti. Dicitur autem q verum ē ſoliter ſecundum ſenſum Allego. ſed de Joāne eſt verum ſecundū ſenſum litalē.

Secunda difficultas quare dicitur Angelus cū fuerit purus homo. Dicitur q duplici rōne. Prima. qꝛ officium angeli dicit̄ eſſe a nūtiare. Angelus. n. interpretatur nuntius. Et ille prenunciauit xp̄i aduentum. Scda ratio. qꝛ viuens inter hoies fuit imitator puritatis angelice. Hec rō ponitur in ſermone aſſump. b. vir. In carne preter carnem viuere nō terrena vita eſt ſed celeſtis. vt infra patet.

Secunda cōſideratio eſt. de eius origine quo ad tribum. Ubi notandū q ſicut xp̄s fuit de tribu regia. Ita ioānes de tribu leuitica que erat ſacerdotalis ⁊ nobiliſſima poſt tribū regiā. Et circa hoc notant̄ quatuor catholice veritates. Prima. q pr eius fuit non ſolum de tribu leui ſed etiā de ſtirpe Aaron de qua erant oēs ſacerdotes incenſum offerentes vt pꝫ in leuitico ⁊ numeri. xviii. Et ideo. Luc. i°. Fuit in diebus herodis regis iudea. ſacerdos quidā. ⁊c. Scda eſt. q mater eius fuit de eadē ſtirpe ſacerdotali. qꝛ dicit q vxor eius helizabeth fuit de filiabus Aaron. Et ita ioānes fuit de ſtirpe ſacerdoli ex vtroq̄ parente. Tertia q mater ioānis baptiſte fuit cōſanguinea germana virginis glorioſe. q angelus ſic eā vocat in euang°. Luc. p°. Et ecce heliſabeth cognata tua. Cognati dicuntur illi qui ex duobus fratribus vel [illegible] duabus ſororibus ſunt geniti: ſm expoſitionē gramaticorū: q̄uis aliter accipiātur in diuina ſcriptura. Quarta q xp̄s fuit cōſanguineus ſecundus beati ioānis bapt. Luc. p°. ca. Et ecce heliſabeth cognata tua ⁊ [illegible] concepit filium in ſenectute ſua. qꝛ filii germanorū vel germanarū ſic vulgo vocant̄. Iſta tn̄ ꝯſanguinitas expoſitet germane: in eo q totā germanitatē habebat [illegible] ad ſuā matrem bñdictā p quā attinebat ioānni bapt. quātū hēt ceteri ſimul ad pr [illegible] ⁊ ad matrē rōne totalis. Sed occurrit difficultas quō xp̄s ⁊ ioānes erant conſanguinei cū non eſſent de eadē tribu ſm apo ad heb. ⁊ in lege ſcriptū erat ne tribus [illegible] inuicē miſcerent̄. Dicit̄ q in hoc [illegible] diſpēſatū q ad tribū regiā ⁊ ſacer[illegible] lē. vt pꝫ ex teſti° vtriuſq̄ teſti. Primo

veteri teſtõ accipit aarõ vxorẽ heli filiam aiadab ſororẽ Naaſon de tribu iuda. ex q̃ proceſſerũt oẽs ſacerdotes exo.vi.c. Scdõ in teſtõ nouo. q2 mr̃ bñdicta xp̃i ex parte patris fuit de tribu Iuda. ⁊ ex pte mrĩs ð tribu leui. Cũ helizabeth eſſet ei9 cognata. ⁊ ipſa fuit Ioſeph nupta qui erat ð domo dauid. luc.p°.ca.

tertia conſi°. Tertia cõſiderõ eſt. de eius anũtiatiõe p angelũ. Circa quã cõſiderãdũ q eius anũtiatio fuit quadruplici ptile° ſublimata. Primũ fuit ex pte pſone anũciãtiſ. q2 ab eodẽ angelo a quo xp̃s. vñ angelus zac° dicẽti. vñ hoc ſciã. Rñdit. ego ſuz gabriel. ⁊c. luc.p°.ca. Et q2 tãto nũtio nõ credidit mox plaga mutatis puſſus fuit. vñ addidit angelus erit tacẽs ⁊ nõ poteris loq vſq3 i diẽ quo hec fiãt ⁊c. Scdm fuit ex pte loci in quo fuit anũciatus. q2 credit fuiſſe anũciatus i loco ſacratiſſimo q dicebat ſcã ſcõꝝ q ð erat ĩfra tẽplũ ſacratiſſimũ ſctuari
ũz i quo erat archa teſti exo.xxvi. Et null9 in tp̃z niſi pontifex i troiret. ⁊ hoc arguitur dupliciter. Tũ q2 ſolus itrauit cũ ad alia tẽpli loca ſimul amicterent plures ſacerdotes. Tũ q2 vices miniſterij ſacerdotalis ſortiẽ diuidebãtur p annos q2m ad ſolis põtificis q ſimul plures eẽ nõ poterãt. Et hic dẽ ſorte exiit vt incẽſuz poneret. Ingreſſus teplũ dñi. Tertiũ fuit ex pte tpis i quo fuit anũciatus. q2 cũ ſemel dñi i anno põtifex intraret lo̅m ſtãcẽz apo.ad hebr.ix.c.⁊ exo.3. Sicut ille locus erat ſcĩſſimus. Ita eadẽ hõra fuit diẽi ⁊ hora illa ſcĩſſima. de q̃.luc. ꝑ ois multitudo pplĩ ⁊c. Hora incẽſi.
Quartũ ex pte pſone cui ſcã fuit anũtiatio illa. q2 digniſſima oium pſonaꝝ veteriſ teſti erat ſũmus ſacerdos q p° pferebatur pncipi. de vitro.xvij. Et.2.Re. Ex.m de ſamuele p operationẽ ad ſaulẽ.p°.regũ. Iſte aũt zacharias cui fuit hic anũtiatio ſcã arguit fuiſſe ſũmus põtifex: Tũ q2 ſolus intrauit ſcã ſcõꝝ. tum q2 eius ſacerdotiũ fuit deſcriptũ ſimul cũ rege luce p°. fuit i dieb9 herodis regis ſacerdos qdã noie zacharias ex quo hẽtur documentũ q bt̃õ Ioãni ſore legis diue debebat ſũmuz ſacerdotiũ.

q2 tunc ſimul ſacerdotes pðit ſz p ſucceſſionẽ. vt pz multiplicitur in li.mñi exi. Scdm dum tñ q hec anũciatio nõ ſolũ fuit pui legiata ex pte anũtiãs. ⁊ tpis ⁊ loci ⁊ ci9 cui fuit ſcã. Sz etiã ex pte modi anũtiationis. q2 lz plures alij vt yſmael. Iſaac. ⁊ ſãſon fuerĩt anũciati p angelũ null9 tñ ita mõ ſublimi. vñ i hac anũciatiõe fuit btũſ Io. ſeptẽpliciter cõmendatus. Primo vt gaudioſus i ſuo ortu. iõ dẽ ⁊ erit tibi gaudiũ ⁊ exultatio ⁊ multi i natiuitate ei9 gaudebunt. Luc.p°.ca. Scdõ vt virtuoſus i ſuo gradu cũ ſeqt. ⁊.n.magnus corã dño.
Tertio cõſecratus legis miſterio. q2 ſeqtur vinũ ⁊ ſiceraã nõ bibet. Hic.n.erat ritus nazareoꝝ q ſm legẽ erãt dño cõſecrati Numeri.vj. Quarto vt ſctificatus i matris vtero cũ ſeqt. ⁊ ſpũ.ſ. replebit adhuc ex vtero matris ſue. luc.p.ca. Quĩto vt fructuoſus i pdicationis officio cũ ſequit. Et multos filioꝝ ⁊c. Sexto vt vigoroſus in ſuo pambulo: quo fuit xp̃i pcurſor cũ ſeqtur. ⁊ ipſe pcedet añ illũ in ſpũ ⁊ virtute helie. Septio vt copioſus i ſuo miſterio cũ ſeqtur. vt cõuertat corda prum i filios: ⁊ icredulos ad prudẽtiã iuſtoꝝ paraf dño plebẽ pfectã. Iſta aũt pparatio fuit ei9 ſcdula a miniſtratio i ſua ꝑuta pdicatione.
Sed occurrũt difficultates. Pria ẽ quare btũs Io. ſingulariter fuit cõpatus helie. Dñ q ipſe erat ad modũ helie ſũma charitatis totus acceñſus. vñ fuit a xp̃o ð ardore charitatis cõmẽdatus ad modũ helie ſeu in ſilitudinẽ helie. Scda difficultas. q̃re dẽ vt cõuertat corda prum i filios. Dñ q cũ tp̃ibus illis iudei de generarẽt a fide ſcõrum prum: ⁊ a pria deuotiõe coꝝ i tp̃z btũs Ioãnes p ſuã pdicationẽ cõuertit deuotionẽ ⁊ fidem ſcõꝝ pñarchaꝝ in ipſos filios eos ad corda filia inducẽdo: ⁊ ſic cõuertit corda prum in filios vt talia corda filij hẽrent qualia hñerunt pres ipſoꝝ. Tertia difficultas de zacharie oõne p qua dixit angelus. Ne timeas zacharia qm̃ exaudita eſt oſo tua. Dñ ab aliqbus q tunc orabat p prole ſuſcipiẽda. qð nõ videt. q2 angelus copulatiue ad iunxit. Et helizabeth

vxor tua pariet tibi filium: copulatiua autem additio ſicut coniungit voces. Ita diſiungit ſignificata vt ad aliud videatur ptineret quod ſequit. Ideo dicit melius q illa deprecatio non fuit ð aliquo pertinẽte ad bona fortune qualis eſt ꝓles ſed de re alicuius ſupnaturalis boni. q2 decebat vt bona pcipua dedicarent pcipuo bono. Et q2 pſtantiſſimuz bonũ apud ſanctos patres erat xp̃i aduentuſ ſũme deſiderat°. Ideo credit q tunc p xp̃i miſſione feſtinãter precaretur deuotiſſime. ⁊ ideo dixit ei angelus qui miſterium incarnationis xp̃i in breui erat tractaturus exaudita eſt ⁊c.

q°cõſidera° Quarta conſiderõ eſt de eius cõceptione a matre ſterili ſupernaturali virtute. Ubi ſciendũ q quatuor ſunt ipedimẽta ne femina naturaliter concipiatur.
Primũ eſt. viri infecunditas. q2 ſunt aliqui qui ex nimia frigiditate generare nõ poſſunt. Secũdũ eſt mulieris ſterilitas q2 ſunt aliquae quae non poſſunt cõcipere ex naturali nimia debilitate. Tertium eſt mulieris antiquitas. q. vltra quinquageſimum annũ de cõmuni lege mulieres nõ concipiunt. Ideo dicit ſarra. geñ.xviij°. Poſtq̃ conſenui ⁊ dñs meus vetulus eſt voluptati operam dabo. q. d. Fruſtra fieret q̃ potẽtiã nature. Quartum eſt. viri decrepitas. q2 licet antiqui hoies poſſint gignere ex iuuenibus mulieribus non tamẽ ſi ſunt ambo cõmuniter p:ouecti. ſm Aug. de ciui. dei de cethura nouiſſima habrahe vxore. In conceptionis ioãnis baptiſte fuerant tria ipedimẽta: ⁊ p cõns tria miracula. Primum ipedimentũ fuit de matris ſterilitate: de qua ãgelus. luc.p°. Hic menſis eſt ſextus illi que vocatur ſterilis.
Secundũ de matris antiquitate: dicẽte angelo. luc.p°. Ipſa concepit filium in ſenectute ſua. Tertium de patris vetuſtate: quã inducit lucas p°. Non erat illis filius ⁊ ambo proceſſerant in diebus ſuis. ⁊ in hoc triplici miraculo fuit aſſimilata cõceptio Ioãnis conceptioni Iſaac patriarche qui fuit conceptus de ſterili matre. gñ. xvij. Et quando fuit conceptus pater ſuus erat centum annorum ⁊ mater eius nonaginta. geñ.xvij. Putas ne centenario nam ſequitur. filius ⁊ ſarra nonagenaria pariet.

Quinta conſideratio eſt de eius ſanctificatione. q2 cito ſanctificatus fuit poſt ſuam conceptionem dicente Angelo ſpiritu ſancto replebitur adhuc ex vtero matris ſue Conſtat autem q ſpiritus. ſ. alicui nõ datur ſine gratia que eſt idem cum charitate ⁊ in ſeperabilis ab ea. ⁊ quando ſpiritus. ſ. datur per infuſionem charitas ſimiliter datur: dicente Apo. ad Romanos. v. Charitas dei diffuſa eſt in cordibus veſtris per ſpiritum. ſ. qui datus eſt vobis. Ubicunque autem eſt gratie infuſio. ibi. ẽ ſanctificatio. Ubi eſt ſciendum q quatuor ſigna ſanctificationis inueniuntur in ſacra ſcriptura. quinta conſi°.
Primum eſt. diuina prenominatio. ⁊ illud fuit in Iſaac geñ.xvij. Sarra vxor tua pariet tibi filium vocabiſque nomen eius yſaac ca i benedicturus ſum erit que innationes: ⁊ reges populorum orientur ex eo.
Secundum angelica anũtiatio ſicut in ſanſone. iudic.3. Erat autem vir quidam de ſarra ⁊ ð ſtirpe dan nomine manue habens vxorem ſterilẽ cui apparuit angelus domini ⁊ dixit ad eam ſterilis eſt abſque liberis ſed concipies ⁊ paries filium.
Tertium miraculoſa conceptio vt in ſamuele. p°. Re.2°. Dominus autem concluſerat vuluam anne affligebat quoque eam emula eius ⁊ vehementer angebat in tantum vt exprobaret quod concluſiſſet dominus vuluam eiuſdem. Ego ſum mulier illa que ſteti coram te hic orans dominum pro puero iſto oraui ⁊ dedit mihi dominus petitionem meam quam poſtulaui eum.
Quartũ feſtinata deuotio ſicut in Ioſia. 2°. paralipo.xxxiiij. Poſtquam conuerſatus eſt manaſſes orauit dominum deum ſuum ⁊ egit penitentiam valde coram deo patrum ſuorum deprecatuſque eſt eum ⁊ obſecrauit inſtanter ⁊ exaudiuit orationem eius.

Primum ſignum fuit in Joāne q2 ipſe fuit a dn̄o prenominatus. q2 nō ſolū ab angelo annunciatus fuit pr̄: ſed ſpiritu ſan. dictante mrī nom̄ ipſius claruit. luce p° .c.

Secundū etiā ſignū fuit in eo. q2 p angelū Gabrielē fuit ānunciatus eodē .c.

Tertiū etiā ſignū fuit q2 ſupnaturaliter cōceptus de parētibus infecundis eodē .c.

Quartū etiā ſignū habuit. q2 fuit deuotione pređuctus in etate. ſ. annoꝝ quinque ꝛ in vtero mrīs. vt infra patebit. Sed occurrūt quatuor difficultates. Prima ē ſi fuit ſanctificatus in primo inſtāti ſue conceptiōis. Dicit̄ ꝙ nō q2 ipſe cōtraxit maculā peccati originalis in primo inſtāti ſue cōceptiōis ſm oēs: ꝛ in eodē inſtāti non ſe cōpaciūt grā ꝛ originalis culpa. Secūda difficultas qn̄ fuit ſanctificatus. Dicit̄ ꝙ hora ſue ſanctificatiōis non eſt nobis nota quāuis ſit ſatis clarū ꝙ ante fuit ſanctificatus in vtero mrīs q̄ perueniret ad menſez ſeptimū. q2 in menſe ſexto exultauit in vtero replectus ſpiritu ſan. vt patebit infra.

ſexta ꝯſidera° Sexta cōſideratio eſt: de mrīs occultatiōe q̄ poſtq̄ cōcepit occultauit ſe mēſibus qnq3 dicens. c. ſupradicto. Quia ſic fecit mihi dn̄s in die qua reſpexit auferre obprobriū meū inter hoīes. Iſtius aūt occultatiōis pōt quadruplex ratio aſſignari.

Prima. q2 iſtā occultationē fecit ad verecūdiā fugiēdā. q2 dn̄t aliq ꝙ erubeſcebat q2 in ſenectute cōceperat quaſi dādo opaz voluptati. ſicut dicebat Sarra. geſi. xviij. Poſtq̄ dn̄s meus vetulus eſt ꝛ ego ſenui voluptati opaz dabo. Secunda ratio eſt. ad [illegible] gliam ðtegendā. q2 oībus notum erat q illa cōceptio naturalis eē nō poterat. Et [illegible] videri poſſet ꝙ oſtenſio ſui fuiſſz quedā oſtentatio pro meriti miraculi. ꝛ iſtaz rationē velet tāgere euangeliſta. cū dicit. Quia ſic fecit mihi dn̄s. ꝛc. quaſi diceret. Quia dn̄s me honorificauit auferendo obprobriū meū nō decet. ꝙ ego me ipſaz oſtētando honorificē. Tertia ratio eſt. ad diuinā grām recog° ſcēdā. q2 pſōe ſolitarie ſē magis in [illegible] ipſis recolecte. vt poſſint deo grās agere de beneficijs ſibi collatis. Iuxta illud. [illegible] thei. vj. Tu autem cum orauerís intra cubiculuz tuum. ꝛ c. Quarta ratio eſt. ad ſolēnitatem virginis augmētandā. q2 preſentiebat ſpiritu ſan. ꝙ mater xp̄i ad ipſam viſitandam erat ventura ꝛ iō volebat eſſe occultata vſque ad eius aduētum. vt eius manifeſtatio: tunc tēporis eēt magis gaudioſa. Sicut iocalia que aliqn̄ diu occultantur poſtea cum maiori gaudio videntur. ꝛ illam rationem tangit euangeliſta. cum dicit. ꝙ occultabat ſe menſibus quinque. quia in ſexto mēſe virgo ad ipſaz peruenit: ꝛ tunc ſancta heliſabeth ſe ipſam totaliter manifeſtauit.

Septia ꝯſi° ē. de ioānis exultatiōe in matris vtero ad preſentiam domini ſaluatoris. de qua Luce primo. Habijt in montana cum feſtinatiōe. ꝛ cete°. In qua exultatione Euangeliſta narrat quatuor operationes ordinate. Prima fuit. virginis allocutio grata. q2 intrauit in domum zacharie ꝛ ſalutauit Heliſabeth. que ſalutatio feſtina declarat nobis in virgine exemplum benignitatiſ in mēſe qua pſone beniuole ſolent preuenire alios inſalutando. ſꝫ illud apoſtoli ad Roma. xij. Honore inuicem preuenientes. Secunda fuit ipſius Heliſabeth auditio intēta qua dulciter auſcultauit virginis ſalutationem deuotam ideo ſubdit. Et factum eſt: vt audiuit ſalutationem Marie heliſabeth. ꝛ ce. ſeptīa ꝯſide.

Tertia fuit. beati Joānis reuelatio clara. q2 ad auditum ſue mrīs fuit puero adhuc in vtero clauſo reuelata xp̄i pñtia. Q2 cū actus exultationis ſit actus voluntatis neceſſario requirit actū preuie cognitionis. ꝛ non potuit exultare niſi reuelatio preceſſiſſet. Quarta operatio fuit. ipſi° Joānis exultatio deuota. q2 ſeqtur. Exultauit infans in vtero eius. Nō ꝙ ipſe audiuerit illā ſalutationē corporaliter cū organa ad audiendum non haberet diſpōſita. ſed ad matris auditū fuit ei infuſa exultatio ſupnaturalis. Ex iſtis premiſſis opationibus ſequitur ꝙ repleta eſt heliſabeth ſpiritu. ſ. ꝛ exclamauit voce magna. Ubi duo notātur. Primū eſt ſpiritus ſan. infuſio plena. Repleta eſt ſpiritu ſan. q2 ſpūs ſanctus perfecte fuit ſibi tunc collatus. Secūdo na-

-tura [illegible] ſpūs ſan. redundantia mira q2 ſicut vas quādo eſt ſuperplenū non pōt cōtinere quin reſūdet. Ita q2 ſuperabundātia ſpūs ſan. quaſi redūdans exclamauit voce magna. Sicut enim ſupabunde dolētes nō poſſunt continere ſe a clamore triſticie. Ita ſupabunde gaudētes non poſſunt ſe continere a clamore letitie. Unde in iſto clamore poſuit quatuor dicta heliſabeth.

Primū fuit. debite veneratiōis in laudes virginis ꝛ filij eius. cū premittit. Benedicta tu in mulieribus ꝛ benedictus fructus ventris tui. ꝛc. Secundū fuit. congrue humilitatis in ſe ipſa. cum ſequitur. ꝛ vnō hoc mihi vt veniat mater domini mei ad me. quaſi diceret ꝙ non erat digna tātu mereri honorē. Tertiū dictum fuit. veritatis narrationis in ſecunda perſona. cuꝫ ſequit̄. Ecce vt facta eſt vox ſalutationis tue in auribus meis exultauit. ꝛc. Quartum dictum fuit. duplicis prophetationis. ſ. de preterito ꝛ de futuro in ipſa virgine ſacra. cuꝫ ſequitur. Et beata que credidiſti: quoniā perficiēt̄ in te que dicta ſunt tibi a dn̄o. quantū ad preteritū dicit. Beata q̄ credidiſti. quantū ad futurū. quoniā perficientur in te. ꝛ ce. Sed occurrunt difficultates due. Prima eſt. Si beat. Joānes exiſtens in vtero matris ſenſit xp̄m aliquo ſenſu corporali. Dicit̄ ꝙ nō videt̄. quia organa ſenſuūz corporaliū ante natiuitatem fuerunt impedita. ꝛ ideo quādo dicitur vētris obſtruſo recubans cubili. ſenſeras regem thalamo manentē. videtur eſſe intelligendū de ſenſu experimentalis notitie pertinente ad animā intellectiuam. Secunda difficultas. quo ſenſu potuit pcipe heliſabeth exultationē infantis in vtero ſuo. Dicit̄ ꝙ non aliquo ſenſu corporali cum nullus motus corporalis in vtero matris ſit ſignum exultationis fetus. [illegible] videt̄ ꝙ ſenſu mentali ꝛ prophetico.

octaua cōſid° Octaua conſideratio eſt. de Joānis aſſociatione cuꝫ xp̄o vtroqꝫ exiſtente in vtero per tres menſes. manſit aūt maria apud heliſabeth quaſi menſi° tribus. Luce. p°. c. Dicit aūt quaſi. q2 nō ðcu iquātū maria tardauit venire a Nazareth in domum zacharie poſt angelicam ſalutationem. vn̄ illa aſſociatio fuit integrata q2 ꝯſortio quadruplici. quatuor ſanctiſſimaꝝ perſonaꝝ ſibi inuicem prebentium inenarrabiles cōſolationes. Prima fuit. perſona xp̄i in vtero virginis iaꝫ quieſcēs. Secūda fuit. perſona Joānis bapti. iaꝫ in vtero matris creſcēs. Tertia fuit. perſona dei genitricis verbū continēs. Quarta fuit. perſona heliſabeth precurſorem xp̄i ferens. Et ſm hec iſtis tribus menſibus credunt̄ fuiſſe quatuor cōicationes delectationum ſpiritualium inter iſtas ſacras perſonas.

Quarum prima fuit. inter xp̄m ꝛ ſuam benedictā matrē que ipſum ſentiebat non ſolum corporaliter: ſed etiā mentaliter ſibi viſceraliter influentem diuinas immiſſiōes. pꝫ in cantico virginis. cum dicit. Exurientes impleuit bonis. Et iterum. Exultauit ſpūs meus. ꝛc. Secunda cōicatio fuit. inter Joānem ꝛ ſuaꝫ genitricem. que fetus ſui nō ſolū corporales. ſed etiā mētales ſentiebat ſurſuꝫ actiones in deuꝫ. vnde ſenſit eius exultationē ſpiritualem quā habuit ī exultatione virginis benedicte. Secunda cōicatio fuit. inter xp̄m ꝛ Joānez q ei° preſentiam ſpiritualiter ſentiebat. Et p cōſequēs xp̄s q2 vtero matris tenebat hūc ipſū illuminabat ꝛ perficiebat: vt eius perfectio redundaret in matreꝫ. Quarta cōicatio fuit. inter matrem dn̄i ꝛ heliſabeth: iſta aūt non erat immediate intellectualis: ſed ſenſibilis ꝛ vocalis p quā tribus menſib° vacauerunt nō mūdanis verbis. ꝛ inanibus ſed diuinis laudibus ꝛ collocutionibus: [illegible] a ſe ꝛ a ſuis cōceptibus cōcitabant. [illegible] accipit̄ documentū ꝙ beata dei genitrix interfuit in natiuitate b. Joānis. q2 in menſe ſexto ab eius cōceptione ſuſcepit ſalutationem angelicam: Luce p°. Et ſtatim habijt in montana: ꝛ manſit ibi menſibus tribus ꝛ ſic fuerunt completi nouem menſes in quorum fine eſt tempus partus.

Nona conſideratio eſt. de eius parturitione. Luce p°. Heliſabeth impletum eſt tempus pariendi. ꝛ peperit filiū. Ubi notandum ꝙ iſta impletio poteſt intelligi quatuor modis. Uno modo incipiendo a nona ꝯſidera°

conceptione b. Joānis a qua impleti ſunt
nouem menſes vſqꝫ ad eius natiuitatē ſm
cōeꝫ curſum in partubus mulierū. ⁊ ita in
telligit euangeliſta ad litterā. ꝙ impletū
eſt tēpus pariendi ⁊c. Alio mō incipiēdo
ab incarnatione xp̄i. qꝛ preordinatū erat a
deo. ꝙ b. Joānes naſcereē ex vtero matris
tribus mēſibus poſtq̄ xp̄s fuit incarnatus
⁊ ita impletū eſt tēpus pariēdi ſm preordi
nationē diuinā. Tertio modo. pōt intelli
gi iſta impletio. qꝛ preordinatū erat a deo:
vt bea. Joānes naſcereē ſex mēſibus ante
xp̄m: ⁊ ita fuit tēpus pariendi preordinatū
impletū. Quarto mō. pōt intelligi. qꝛ pre
ordinatū erat a deo vt reuoluto circulo na
tiuitatis Jo. baptiſte. ſequereē natiuitas
xp̄i ſex menſes. vnde natiuitas vtriuſqꝫ vi
dereē ⁊ p annū mediū ſicut alie capita
les ſollemnitates totius anni. Unde ſcien
duꝫ ꝙ ſicut xp̄s fuit natus in ſolſticio hye
mali vltra qđ ſol nō pōt deſcēdere ſꝫ cōeꝫ
doctrinā ſanctoꝝ. Ita eadē ratiōe beatus
Joānes fuit natus in ſolſticio eſtiuali vl
tra qđ ſol non pōt aſcendere. ⁊ ſm hoc in
telligiē illud vbū. Joānis. terō. c. Illum
opꝫ creſcere: me aūt minui. qꝛ a natiuitate
xp̄i dies creſcebāt: ſed a natiuitate Joānis
decreſcebāt. Eſt etiā ſciendū ꝙ be. Joānes
fuit natus feria ſexta. ſicut xp̄s eodē die fuit
incarnatus. Sic ꝙ nuncius incarnationis
natus. ⁊ illa dies eſt ſacratiſſima. qꝛ altiſ
ſimo omnium ſacramētorū. ſ. incarnatiōis
fuit ꝯſecrata ꝙ ſit natiuitas iª fuit tali die
probatur. quia xp̄s tali die fuit incarnatus
ex Auguſtino. 4°. de trinitate. ⁊ eadem
die qua incarnatio celebraē tali die ⁊ nati
uitas Jo. baptiſte in ordine ſeptimāe. Tū
qꝛ xp̄s nat⁹ eſt i die dn̄ico ⁊ quandocum
qꝫ xp̄iſti natiuitas celebratur tali die nati
uitas Joānis p̄cedit in feria ſexta.

decima conſi°

Decima cōſideratio eſt. de Joānis cir
cumciſione. de qua diciē. luce p°. Factum
eſt in die. viij. Uenerūt circūcidere puerū.
⁊c. Ubi eſt ſciendū ꝙ in die circūciſionis
ipſius fuerūt quatuor miracula. Primū
eſt ꝙ nūcupatio Joānis fuit matri ipſius
diuinitus reuelata: qꝛ cū in circūciſione in
qua cum imponebaē nomen puero volue
runt hūc puerū noiare noie patris ſui za
chariā. Reſpōdens mater eius dixit. Luce
p°. Nequaq̄ ſed vocabitur Joānes. vnd
Ambro. dicit ꝙ heliſabeth p reuelationeꝫ
didicit qđ non didicerat a marito. Se
cundum miraculuꝫ fuit ꝙ Zacharie patri
ſuo fuit loq̄la reſtituta qua caruerat a die
annunciationis ſaltem p nouē menſes. quia
innuebāt pri ei⁹ quē vellet vocari eū ⁊ po
ſtulans pugillarem ſcripſit dicēs. Joānes
eſt nomē eius. ⁊ mirati ſunt vniuerſi. Ap
tuꝫ eſt aūt illico os eiuſ ⁊ lingua eius ⁊ lo
quebaē bn̄dicens deū. Tertiū miracu
lum. ꝙ ipſi zacharie fuit xp̄i incarnatio per
ſpiritū ꝓpheticū de futuro reuelata ꝑ mo
dum preteriti. Tū qꝛ incarnatio ſicut dicit
Benedictus dn̄s deus iſrē. qꝛ viſitauit ⁊
fecit redēptionē plebis ſue. Et erexit cornu
⁊c. Tū qꝛ in eodē cātico adiūxit. Ius iurā
dum qđ iurauit ad habraam prem noſtruꝫ
daturum ſe nobis. Quartū miraculuꝫ
ꝙ ipſi zacharie fuit p ſpirituꝫ ꝓphetie de
futuro beati Jo. baptiſte cōuerſatio inſpi
rata. Tū qꝛ in eodē cap°. dicit. Tu puer ꝓ
pheta altiſſimi vocaberis p̄ib. n. ante faciē
dn̄i parare vias eius. Tuꝫ qꝛ adiunxit illu
minare his q in tenebris ⁊ in vmbra mortē
ſedent ad dirigendos pedes noſtros in viā
pacis. Eſt autem ſciendū ꝙ in enarratiōe
mirabiliū que acciderunt in hac circūciſio
ne narrat euangeliſta ſex mirabilia vel no
tabilia. Primū eſt. ꝙ nemo erat in co
gnatiōe parentū: qui hoc nomine vocareē
ex quo oſtendebatur ꝙ eius generatio ma
gis erat ſm ſpiritū q̄ ſm carnē.

Secundū notabile ꝙ audito hoc nomi
ne a patre ſcribente ad huc muto. [illegible]
ſunt vniuerſi quaſi. ſ. ꝑpenderunt ꝙ [illegible]
ſpiritu pater ⁊ mater loquebantur.

Tertiuꝫ notabile. ꝙ factus eſt timor ſu
per oēs vicinos eorum. non quidem ſerui
lis [illegible] nullus eſſet terror: ſed inititat
vt ex diuinis beneficijs ſibi collatis incita
rentur ad deum finaliter timendum.

Quartū notabile. ꝙ ſuper omnia mon
tana iudee diuulgabantur omnia verba h̄
in quibus. ſ. montanis beatus Joānes fue
rat natus. ſicut ſolent noua notabilia celeri
ter diuulgari. ⁊ illa fuerunt notabilia que
a creatione mundi in natiuitate alicuius

hominis decimo in circunciſione acciderunt

Quintum notabile. ꝙ omnes qui au
dierunt poſuerunt in corde ſuo dicentes.
Quis putas puer iſte erit. quaſi arguentes
a maiori. Si tanta mirabilia acciderunt
in iſtius pueri inchoatiōe quāta putaueriſ
eſſe illa que eueniēt in ſue etatis perfectio
ne. Septimum notabile. ⁊ enim manus
domini erat cum illo. idē virtus dei om
nipotentis erat ad perficiendum miracula
que in eius ortu indies multiplicabantur.

vndecⁱª conſi°.

Undecima conſideratio. de ipſius nūc
upatione. quia fuit Joannes nūcupatus qđ
quidem eſt nomen hebreū ſm Hieronym
⁊ habet quatuor interpretatiōes ſm eun
dem que conueniunt beato Joāni.

Primo enim interpretatur in quo eſt gra
tia. ⁊ hoc conuenit beato Joāni. quia cum
ſancti diſtinguunt tria tempora. ſ. tempus
nature: tempus legis ſcripte: ⁊ tempus gra
tie. Iſto tēp⁹ diciē incepiſſe ab omni Joāne b.

Secundo. interpretatur i n quo eſt gra
tia. ⁊ hoc conuenit Joāni. qꝛ gratia noui
teſtamenti pro qua dicitur Joānis primo.
Gratia ⁊ veritas per ieſum xp̄m facta eſt.
ſingulariter fuit in eo infuſa ⁊ ita interna
liter radicata: vt ab ipſa nunq̄ excideret ip
que principales ſanctos noui teſtamēti om
nes. ſ. apoſtolos excelliſſe videtur.

Tertia interpretatio. cui donatum eſt.
⁊ illa etiam conuenit ſibi. quia dono ſpiri
tus ſan. etiam in vtero matris copioſe ſu
ſcepit. Inter que dona ſpiritus ſan. ꝓphe
tie ab apo. numeratur alia dona in apoca.
ſcribitur eū dixit. Angelus ab inicio ſe
ſit cum ſpiritu prophetie. quem ſpiritū ha
buiſſe in vtero matris teſtatur Ambroſius
ſuper Lucam. Quarto. interpretatur
cui donatio a dn̄o facta eſt. ⁊ hoc conuenit
ſibi. qꝛ ipſe non ſolū fuit perfecte ſanctifica
tus ſed etiam vt creditur in gratia cōfirma
tus ſicut apoſtoli in perceptione ſpūs ſancti
ſm cōia dicta doctoꝝ ⁊ ſanctoꝝ: vt ex tūc
non poſſet peccare mortaliter. vnde ſic di
ctum fuit de apoſtolis. Repleti ſunt om
nes ſpiritu ſancto. ita de illo dictū eſt. Spi
ritu ſancto ripleb itur ad huc ex vtero ma
tris ſue. Et hec confirmatio denotat ꝙ do
natio ſibi facta eſt a domino. quia donatio
propter ſumpta eſt rei datio irreuocabilis

Duodecima conſideratio eſt. de iſtius xij cōſi°
pueri acceſſione ad deſertum. vnde luce p°.
dicit puer creſcebat ⁊ cōfortabatur ſpiritu
⁊ erat in deſertis. Ex quo habetur quadru
plex documentum.

Primū. ꝙ ille felix puer in etate pueri
li augebatur corporaliter: qꝛ puer creſcebat
quaſi experiencie ſingularē modum ſui cor
poralis augmenti.

Secūdū. ꝙ ille felix puer in etate puerili
fugit ad deſertū celeriter. qꝛ erat in deſertis

Tertium. quia ille felix puer ne leui pec
cato pollueret mundo abdicauit.

Quartum. ꝙ ille felix puer intrauit de
ſertum in etate quinque annoꝝ. qꝛ cuꝫ etas
infantie terminet ad quintum annum. ſ.
ad primum luſtrum ⁊ in ipſo anno etas pu
eritie incipiat in principio huius etatis: vt
patuit. voluit cōfugere ad deſertum. Quā
quidem tranſlationē fecit quadruplici ra
tione. Prima. ad mundi renunciatio
nem initiandam. quia cum multi ſancti no
ui teſtamenti in puerili etate conſtituti ad
mundi renunciationem totalem aſpirauc
runt. vt patuit in Martino ⁊ benedicto ⁊
Nicolao. Iſte primus hanc renūciationē
inchoauit cuius ex° ceteri fuerunt vocati.

Secunda ratio. ad virginitatem corpo
ris perfecte ſeruandam. Nam iuuentus ⁊
etas lubrica. eccleſiaſti. xi. c. Adoleſcentia ⁊
voluptas vana ſunt. quia cum mundi con
uerſatio in puerili etate incipiat decli nare
ad incendium libidinis ſm dictum ſapien
tis. eccleſiaſti. 13°. Qui tetigerit picem [illegible]
quinabitur ab ea. Ideo ad ſeruandā ſuā
virginitatem celibatum ſic delectatus [illegible]
dum expediuerat heremum.

Tertia ratio. ad virginitatē [illegible] in
tegre cuſtodiendaꝫ. quia cuꝫ ex [illegible] hu
minum conuerſatiōe ſic impoſſibile homi
nem cauere ſaltem peccata venialia que di
ſponunt ad anime corruptioneꝫ. [illegible] ad ta
les maculas fugiendas in ſolitudinem ſe
tranſtulit in primitiua etate. Ideo [illegible] ec
cleſia. Antra deſerti teneris ſub annis. Ci
uium turmas fugiens petiſti [illegible] ſaltē
maculare vitam famine poſſes.

Quarta ratio. ad paupertatē volunta

riam ⁊ altiſſimã cõmẽdandã.q2 cum agẽs
vitã ſolitariam in deſerto nullaȝ poſſet ha
bere rez temporaliuȝ diuiſionẽ aut colonẽ
in aliquo talis eſt in paupertatis virtute ter
mio. q2 cũ nullo diuidit nec colcat illa bo
na circa quorum carentiã cõſiſtit paupertas
vera ⁊ ſibi cõprobat vera paupertas Math.
viij.ca. Vulpes foueas hñt ⁊ volucres celi
nidos filij aũt hõis ñ hȝ vbi caput reclinet.
Decima tertia ↄſideratio eſt.de tẽpore
habitationis ipſius in deſerto.q2 dicit euã
13.ↄſi°. geliſta. Luc.j°.q erat in deſertis vſqȝ in
diẽ oſtenſiõis ſue ad iſrael. Sed occurrũt
ſex difficultates. Prima que fuit illa di
es oſtẽſiõis ſue ad iſrael. Dĩ q illa dies ẽ
qua dr̃.luc.3.ca. Factũ ẽ v̄buꝫ dñi ſu
p ioãnẽ zachar̃.filiũ in deſerto ⁊ venit in
oẽm regionẽ iordanis p̄dicãs bapt̃m pnie
in remiſſionem petõꝝ.q2 tunc fuit populo
iſraelitico manifeſtatus. Scda diffi.que
fuit dies iſtius reuelatiõis ⁊ aduẽtus in re
gionẽ iordanis. Dr̃ q illa dies fuit ãno
quintodecimo.imperij tiberij ceſaris q annus
credit̃ fuiſſe triceſi⁹ a natiuitate ſaluatoris.
Tertia diffi.ſi ex iſtis hẽri põt q̃m̃ fuit
rit in deſerto. Dr̃ q ſic.ſ.viginti quinqȝ an
nis. q2 annus triceſſimus ſaluatoris.fuit et
triceſſimus ioãnis cũ ĩ codẽ ãno fuerit ãbo
nati. Et iõ triceſſimo etatis ſue anno de de
ſerto exiit et. 5.anno illuc iuit.⁊ p3 ſic
vigintiquinqȝ ãnis.ibi.fuit. Quarta diffi.
Quare tñ.ibi.fuerit. Dĩ q nõ decuit ide
recedere donec inciperet xp̃m p̄nuntiare. Et
nõ decuit q officiũ p̄dicationis ⁊ doctrine
p̄ſumeret exercere añq̃ etatẽ pfectã.ſ.trigi
ta annoꝝ hẽret.q2 ipſe dñs officiũ p̄dicati
onis nõ aſſumpſit donec triginta annos p
fecte hñit.luc.3.ca. Quinta diffi.ſi beatus
Ioãnes cõſcius ſuis parẽtibus ĩ deſerto p
mãſit. Dr̃ q nõ apparet in cõuenieñs. q2
fuga ei⁹ ⁊ mãſio parẽtes ei⁹ nõ latuit. Tũ
q2 ſpũ ꝓphetie hẽbãt. Tũ q2 eius virtutes
nõ ipedire.ſȝ augmentare ⁊ ꝓmouere ſa
ta gebãt.niſi forte dicat̃.q ſic xp̃s inicijs pa
rẽtib⁹ remãſit in tẽplo. Ita ille ignorãtib⁹
genitoribus p mãſit in deſerto vt eſſet ma
gis ſolitarius. Sexta diffi. Si ĩ iſtis vi
gintiquinqȝ annis fuit btũs Ioãnes viſita

tus ab aliquo in deſerto. Dĩ q in ſcriptu
ra nõ hẽtur talis viſitatio nec apparet ne
ceſſitas eũ in vita ſua humano auxilio ĝ
ri ad victum neceſſaria nõ egeret ſicut nec
fere aliquꝫ vt infra patebit. Et apparet. q2
heremitica vita in pfectiori gradu pficit̃ur.
q̃ñ ei ſolatium humanũ ptimet. Sicut p3 in
paulo primo heremita q triginta annis ſi
ne hoium cõſortio vixiſſe phibet̃. Vñ in
diuina ſcriptura repeciunt̃ quatuor here
mi cultores q fuerũt ſingulariter in mira
culis potẽtes. Primus fuit Moyſes q
in deſerto hñit ſuas reuelatiões in mõtib⁹
ſacris oreb ⁊ ſinay:vt hẽtur p totũ exodus
leuiticũ ⁊ librũ numerorum. Scdus fuit
Helias cuius habitatio fuit in ſolitudine
montis carmeli vt habetur in.3°.R.xviij.
Tertius fuit Heliſeus cuius habitatio
fuit in eodeȝ mõtis deſerto. vt.4.R.iiij.
Quartus fuit Ioãnes bap̃.cuius habi
tatio fuit in deſertis.vñ accipitur argumẽ
tum q vita ſolitaria ẽ ſumme deo accepta
eo q maxime contẽplatiua. Iſti.n.qui ſo
li inueniuntur in diuina ſcriptura cõmuni
ter in ſolitudine ↄmorãtes fuerũt notabili
ter ĩ diuinis miraculis ⁊ mirabilib⁹ p̃cceteris
priuilegiati. Et ſi dicat̃ q Io. nullũ mira
bile fecit vt dĩc euãge̾.Dĩ q circa ipꝫ fue
rũt maxima miracula ⁊ nobiliſſima facta.
Decima quarta ↄſiderõ ẽ de ipſi⁹ exitu
de deſerto q nõ fuit ex ꝓprio ꝓpoſito:ſȝ a 14.ↄſi.
diuino p̃cepto ſibi ſupnaturalĩ reuelato. Et
hocẽ q dĩc luc.3.c. Factũ ẽ v̄bũ dñi ſuper
Io.zachar̃ filiũ ĩ deſto:⁊ vẽit ĩ oẽȝ regio
nẽ iordanis.⁊ñc. vẽit ĩcitat⁹ a ꝓphetico
oraculo.q2 ſciebat eẽ ſcriptũ ẽ ſe ipſo yſa.
xl. Vox clamãtis ĩ deſto. vñ accipit̃ ar̃m̃ q
ipſe p̃ius p̄dicauit exiſs ĩ deſto veniẽtibus
ad ſe ꝗ̃ ipe vẽiret ad alios. Vñ ſcien̄ q
ipſe fuit iuſſus a deo exire ẽ deſto ꝗ̃damodo
ci rõne. Prĩa fuit ad ↄferẽdũ baptiſmi
lauacrũ.luc.3. Q2 vẽit p̄dicãs bapti̾m pnie
in remiſſionẽ petõꝝ ⁊ Marci p°.Nõ q ille
baptiſmus ex vĩ ſua peñ ad aboleret niſi
ex cõtritiõe ↄcoſtãte. Scda rõ ẽ ad pnie
lamẽtũ exitãdũ.q2 inducebat ñ ſolũ ad ba
ptiſmi regñeratiõeȝ ſȝ ẽt ad petõꝝ ↄfeſſio
nẽ Mar.p°. Et luc.3. Baptizabant̃ ↄfi

tentes peccata ſua. Tertia rõ eſt. ad xp̃i
aduentũ p̄nuntiandũ. vnde dicebat. Ma
thei.3°. Ego baptizo vos aqua q poſt me
venturus eſt baptizabit vos in ſpiritu ſan
cto. Quarta ratio. ad eius cõuerſatiõis
meritũ exẽplandũ. q2 ẽm euãgelicũ dictũ.
mat.v.c. Nemo accẽdit lucernã:⁊ põit illã
ſub modio:ſed ſup candelabruȝ: vt luceat
oĩbus q in domo ſunt.
xv.ↄſi° Quinta decima conſideratio eſt.de xp̃i
baptizatione facta a Ioãne. Mar.3°.ca°.
Venit Ieſus in Gallilea in iordanem ad
Ioannẽ vt baptizaret̃ ab eo.⁊ mathei p°.
Venit Ieſus a nazaret galilee ⁊ baptizat⁹
eſt in iordane a Ioãne. Unde in illo bap°.
legimus quatuor miracula ꝑpetrata.
Primũ fuit de celi apitione. q2 dũ xp̃s
baptizabat celi apti ſunt ſup eũ. Luce.3°.
Factũ eſt aũt dũ baptizaret̃ oĩs populus.
⁊ Ieſu baptizato ⁊ orãte aptũ eſt celũ. ex
quo accipit̃ documentũ.q illi q moriunt̃
ſtati poſt baptiſmũ ↄfeſti euolãt ad padiſũ
Secundũ fuit. de dei p̃ris teſtificatiõe
q2 vox de celo audita eſt. Hic eſt fili⁹ me
us dilectus in quo mihi bñ cõplacui.
Tertiũ.fuit de ſpiritu ſan.apparitione.
de q̃ luce.3°. Deſcẽdit ſp̄s ſan.corporali ſpe
cie.ſicut columba in ipſuȝ.⁊ Mat.3°.q vidit
ſpũȝ ſ. diſcẽdẽtẽ ſic columbã ⁊ manẽtẽ ſup ſe.
Quartuȝ fuit.de xp̃i manifeſtatiõe. q2
cũ Ioãnes ba.nõ poſſet xp̃m noſcere ẽȝ fa
ciem quẽ nunq̃ viderat ex quo natus erat
corporaliter.tñ fuit ei ſupnaturaliter reue
latus duplici mõ. Uno mõ p ſpũȝ. q2 qñ
venit ad eius bap̃m̃: ꝓhibebat ipſum Ioã
nes dicẽs. Ego a te debeo baptizare: ⁊ tu
venis ad me. Unde p3 q tũc cognoſcebat
ipſum eſſe xp̃m. Alio mõ p ſignũ datuȝ.
q2 dicebat Ioãnes p°.c. Vidi ſpũm deſcen
dentẽ quaſi columbã de celo ⁊ manentẽ ſu
p eũ:⁊ ego neſciebã eũ.ſ.ẽm faciẽ.ſed q mĩ
ſit me baptizare in aqua.ille mihi dixit ſu
per quẽ videris ſpũȝ deſcendentẽ ⁊ manẽ
tẽ ſup eũ.hic eſt q baptizat in ſpiritu ſan.
⁊ ego vidi:⁊ teſtimoniũ phibui.q2 hic ẽ fili
us dei. Sȝ occurrit difficultas ĩ qua forma
baptizauit ioãnes xp̃m. Dicit̃ q nõ ĩ noĩe
venturi. q2 tunc baptizaſſet in nomine ipſi

us xp̃i.⁊ iõ illa forma ñ ſibi ↄpetebat.⁊ iõ
forte nullã formã ibi tenuit: ſȝ ſolũ̾ ipleuit
p̃ceptuȝ xp̃i:vt ipſum baptizaret corporali
ablutione. Aut forte aliqua dixit que ſunt
nobis ignota. Vñ ſciendũ eſt q in iſto ba
ptiſmo quatuor notabilia ſũmunt̃.
Primum eſt.de xp̃i humilitate.q2 vo
luit baptizari a ſuo ſubdito ſiue inferiori ⁊
hoc reputat̃ humilitas in pñcipe qñ vult
militari a ſuo ſubiecto.⁊ q maius ſignum
humilitat̃ eſt cũ ille baptiſmus daret̃ pro
pnia in remiſſionẽ peccatoꝝ nõ dedigna
tus eſt ille q ſine peccato erat ſe exhibere in
remiſſionẽ peccatoꝝ. Secundũ documẽ
tũ eſt:de Ioãnis humilitate cõuenienti.q2
Ioãnes recuſauit p°hãc dignitatẽ: vt xp̃s
baptizaret ⁊ fieret eius quaſi pater ſpũalis
dicẽs.ſic ego a te debeo baptizari.⁊ tu vẽis
ad me quaſi diceret:non ſum dignus q te
baptizem:ſed a te debeo baptizari. Et fa
ct⁹ ẽ ↄpater v̄gis ſic hĩ in ſacrificijs.
Tertiũ documẽtũ.eſt de xp̃i equitate:q2 dĩ
in codẽ ca° q xp̃s reſpõdit ſine mõ:ſic im
plere nos decet oẽm iuſticiam.
Quartũ documẽtũ eſt.de Ioãnis obia
q2 mox vt xp̃i rõem audiuit ⁊ voluntatem
firmatã vidit.nõ plus ei reſtitit:ſed ſtatim
dimiſit eũ facere q voluit. vnde ſequit̃ q
tunc eum dimiſit. Ex quo concluditur q
fuit ei patrinus.
Decima ſexta.cõſi°.eſt.de Ioãnis exem xvj°ↄſi
plari cõuerſatiõe toti mũdo ſpãliter q̃tuȝ deratio
ad virtutẽ auſteritatis. Unde notandum
q in quatuor reb⁹ ↄſiſtit virtus auſteritatis
¶ Primo.in hijs que ptinẽt ad cibũ.
¶ Secundo.in hijs q̃ ptinẽt ad potũ.
¶ Tertio.in hijs q̃ ptinẽt ad veſtitum.
¶ Quarto.in hijs q̃ ptinẽt ad ſtratum.
Quia in hijs quatuor cõſueuit caro ho
minis recreari. Et ideo q militant firenue
cõtra carnẽ cõſueuerũt in iſtis quatuor af
fligere corp⁹ ſuũ ad calcãdas ipſius corpo
ris paſſiones. Nunc.b. Ioãnes tenuit v̄
tutẽ auſteritatis. Primo in cibo.q2 cibus
eius erãt locuſta ⁊ mellis ſiluestre. Marci.
p°.ca. Secũdo.in potu.q2 erat aqua pu
ra. Vñ cãtat eccl̃ia. Cui latex auſtũ [illegible]
paſtũ mella locuſtis. Tertio.in veſtitu.

ex vestimentuȝ eius erat ciliciũ de pilis ca
meloꝝ cõtextũ. Math. 3°. Erat Joannes
vestitus de pilis cameloꝝ ⁊ zona pellicea
circa lũbos eius. que. s. erat ad stringenduȝ
ciliciũ vt carni ꝓpinquus adhereret. Quar
to. in stratu. q: lectus ei⁹ erat solũ antra ⁊
saxa. quia erat in deserto solitarie habitans
ſm illud de quo canit eccl̃ia. antra deserti.

17 cõsi° Decima septima consideratio est. de ip
sius feruẽtissima p̃dicatiõe. q: fuit feruẽtis
simus p̃dicator: ⁊ vt d̃ns suã p̃dicationem
autenticaret: ab eodẽ themate voluit inci
pere p̃dicationẽ suã. vñ qlibȝ dixit. Agite
peniam. Mar. 3°. ⁊. 4°. c. vñ in sua p̃dica
tiõe dedit quatuo: regulas quatuo: mane
rieb⁹ gẽtiũ ad ipsuȝ o:dinate veniẽtiũ.

Primi fuerũt religiosi. s. pharisei q ve
niẽtes ad ei⁹ baptismũ petebãt ab eo qd fa
cerent vt salui fierẽt. qb⁹ dedit hãc regulã.
ꝙ s. facerent dignos fructus pnie ⁊ ne glo
riarẽt quasi supbiẽtes de statu suo. mat. 3°.
Videns aũt multos pharyseoꝝ ⁊ saduceoꝝ
q. s. erãt religiosi veniẽtes ad baptm suũ di
xit. Progenies vipaꝝ qs ostẽdit vobis fu
gere a ventura ira. Secũdi fuerũt popu
lares oẽs q veniẽtes ad ei⁹ bapm dicebãt
qd facerent: qb⁹ ipse dedit hãc regulã vt ex
ercerẽt op a misericordie culpaꝝ. vñ luc. 3°.
dr ꝙ iterrogabãt eũ turbe qd facerẽt. Rñ
sus dicebat. ꝙ q hȝ duas tũicas dẽt ñ hñti
⁊ q hȝ escas silr faciat. Tertij fuerũt pu
blicani publicoꝝ negocioꝝ executores ⁊ ex
actores iuriũ impialiũ dicti a pu. E clare:
vel a re pu. qbus ipse dedit hãc regulã: ꝙ ni
hil facerẽt amplius nisi ꝙ eis erat cõstitu
tũ. ⁊ illa regula põt intelligi dupl̃r. Uel q̃
tũ ad iudices impiales. ⁊ tũc erat ia regla
ꝙ nihil aliud facerẽt q̃ ꝙ erat eis ꝯstitutũ
p leges q̃ erãt ꝯstitutiões impiales. Alio
mõ põt intelligi q̃tũ ad exactores fiscales.
⁊ tũc erat s̃nia huius regule. nihil aliud q̃
qd cõstitutũ est nobis faciat. i. nullã exacti
onẽ nouã. ⁊ in istitut ꝓprijs nõ inuẽta pro
curret. pȝ luc. 3°. Quarti fuerũt milites:
qb⁹ ipe dedit regulã triptitã. P° indicens
eis ꝙ nulli facerẽt violẽtiã. Scdo. ꝙ nul
li facerẽt iniusticiã. Tertio. ꝙ eẽnt cõtẽti
stipendijs suis: aut supple redditib⁹ suis. pȝ
luce. 3°. Vñ in sua p̃dicatione habuit qua
druplicem moduȝ procedendi. Primo
p viã rep̃hẽsiõis. vñ dicebat. Genima vi
paꝝ qs ostẽdit vobis fugere a vẽtura ira.
Secundo. p viã cõminatiõis de penis
eternis peccatoribus infligẽdis. Mat. 3°.
Iaȝ n. securis ad radicẽ arbo:is posita est:
Omis arbo: q̃ nõ facit fructuȝ bonũ excidet
⁊ in ignẽ mittet. Tertio. p viã exortatio
nis incitãdo ad bona opa. luce. 3°. Multa
qdẽ ⁊ alia exortãs euãgelizabat. Quar
to. p viã ꝓmissionis ꝓmittẽdo celestẽ p̃miũ
operarijs bõis. mat. 3°. ⁊ Luce. 3°. Cui⁹ ven
tilabrũ in manu ei⁹ loquẽs de xp̃o: ⁊ purga
bit areã suã ⁊ ꝯgregabit triticũ i horreũ suũ
paleas aũt igni in extinguibili.

Decima octaua cõsi° est. de testimonij 18a cõsidera°
platiõe erga xm. Nã multa testimonia p
tulit de xp̃o. Primũ ẽ. q post me ventu
rus est ante me factus est: q: prio: me erat.
Secũdũ est. de plenitudine ei⁹ oẽs acce
pimus gratiam pro gratia. Tertiũ est:
lex p Moysen. data ẽ. gr̃a ⁊ v̾itas p iesuȝ
xp̃m facta est. Quartũ est. Nemo vidit
deũ vnq̃ nisi filius hoĩs q ẽ in sinu pr̃is.
Sȝ occurrunt quatuo: difficultates.

Prima est. quare dicit in primo testio
de xp̃o. Ante me factus ẽ. Dicit ꝙ loqtur
de hũilitate nõ prio:itate durationis. sȝ po
ritate posterio:itatis. ſm quã loqt apos. pa
ad thimo. p°. Jesus xp̃s venit in hũc mun
dũ. vt peccatores saluos faceret. quoꝝ pri
mus ego suȝ. i. potissim⁹. Secũda diffi.
est. quare dicit in 2°. testi° ꝙ de plenitudie
ei⁹ oẽs accepim⁹. ⁊c. dicit ꝙ gr̃a fuit i tãta
plenitudie in aĩa xp̃i ꝙ inde redũdauit in
oĩa mẽbra ei⁹ q accepunt gr̃as acceptatio
nis diuine p gr̃a felicitat eterne. q dr gra
tia cõsũmata. Tertia difficultas. quare
dicit in 3°. testi° lex p moysen. ⁊c. Dicit ꝙ
lex Moysi ſm dicta apostoli: non poterat
impiũ iustificare nec p ꝯsis gr̃aȝ sua v̾tute
cõferre. Lex aũt xp̃i nõ solũ a peccato iusti
ficat. sȝ et gr̃as efficacit̾ ip̾trat. Quar
ta difficultas. quare dicit in 4°. testi°. Deũ
nemo vidit. ⁊c. dicit ꝙ lȝ forte aliq vidisset
deũ p eẽntiã sic de Moyse ⁊ Helya dicit:
tñ null⁹ vidit ipsuȝ visiõe adequata ⁊ pfe

cta respectu talis obiecti ſm quẽ modũ di
cit apos. pa ad Thim. vj. ꝙ deũ nullus ho
minũ vidit: sed nec videre põt. ꝙ nõ põt in
telligi nisi de visiõe adequata. q: de visiõe
simplici cõstat ꝙ videt in p̃ria sicuti ẽ. ſm
Joãnẽ in cano. sua.

19a cõsidera° Decima nona cõsideratio ẽ. de q̃stiõi
bus sibi factis. vbi est notãdũ. ꝙ. b. Joãni
fuerũt facte quatuo: questiões. secundum
quatuo: opiniones. Prima opinio fu
it. ꝙ ipse erat xp̃us. quia eo tempo:e venit
quo Daniel prophetauerat xm esse ventu
rũ. Et pp sublimitatẽ sanctitatis sup oẽs
alios sãctos p̃teritos. Et sublimitas sancti
tatis eius fidẽ faciebat. iõ q̃rũt. Iudei. io.
p°. c. Tu q es. si ipse ẽ xp̃s. ⁊ cõfessus est: ⁊
nõ negauit. Et rñdit. q: nõ suȝ ego xp̃s.

Secũda opinio fuit. ꝙ ipse eẽt helyas
sicut dicit de Helya. Eccl̃a. xlviij. Surre
xit Helyas ꝓpha. quasi ignis est v̾bũ ei⁹
quasi facula ardebat. Et iõ sequit si ipẽ eẽt
Helyas. ⁊ dicit ꝙ nõ. s. ſm ꝑsonã: sȝ bñ ſȝ
spũm. Tertia opinio. ꝙ ipẽ eẽt vnus de
ꝓphetis prio:ib⁹. q: venerat ad p̃nuncian
dũ xp̃i aduẽtũ. Et iõ querit. Si erat ꝓpha
⁊ dicit ꝙ nõ. s. talis qualẽ ipsi putabant.

Quarta opinio fuit. q: ipse non erat
hõi⁹ hõsed demoniacus dicẽte saluato:e.
luce. vi. Uenit Joannes nõ mãducans: ⁊
dicitis demoniuȝ hȝ. Et iõ querebãt: qs es
tu: vt rñsum dem⁹ hijs q miserũt nos: qd
dicis de te ipso quasi p modũ cõtentus. Et
rñs dixit. Ego vox clamãtis ⁊c. Unde isti
q missi fuerãt erant ex pharyseis. ⁊ iõ emu
labãt volẽtes videri pfectio:es. Et pp hoc
inuidebãt ei⁹ baptismo. Et iõ q̃rit cõseq̃n
ter. Quid ergo baptizas si tu nõ es xp̃s. ⁊cetera.
Rñdit. Ego baptizo in aqua. i. nõ est ma
gnũ. si ego ministro corpori ablutionẽ ba
ptismi ex precepto superio:is mei q est medi
us. i. mediato: inter deũ ⁊ vos: quẽ vos ne
vigesi. cõsi° scitis. s. xp̃ȝ q stetit in hoc mihi p̃cipiẽdũ.

Uigesima consideratio est. de Joãnis
responsione ad questionẽ ortã inter discipu
los xp̃i ⁊ suos: de parificatiõe. s. baptismi
Joãnis ⁊ xp̃i: de qua habetur Joannis. 2°.
Ad quam respondet per octo rationes.

Prima: rõ est ista. Ille q accipit pfecti
onem sue vite. ⁊ sue cõuersatõis ab aliquo
est inferio: eo. Sed ego ⁊ qcũqȝ alius non
possumus a nobis ipsis qcq̃ accipe perfe
ctionis nisi fuerit datũ nobis a xp̃o q ẽ de
celo. ergo ⁊c. Et illa rõ tangit cũ dr nõ pt
hõ accipere qcquã ⁊c. Scda rõ. ille q p̄
mittitur ab aliquẽ ad p̃nunciãdum ei⁹ ad
uentuȝ est mino: illo sic nũtius ẽ mino: il
lo q misit ipsuȝ. Ego sum huiusmodi. er
go ⁊ce. Et hec rõ tãgitur cũ dicit. ipsi vos
mihi testimoniũ phibetis ⁊c. Tertia rõ
qñcũqȝ fit aliqua sollẽnitas nuptialis illa
sollẽnitas principalius respicit sponsum q
hȝ sponsã q̃ amicũ spõsi q gaudet ad vo
cẽ sponsi. sȝ in sollẽnitate triũphãtis eccle
xp̃s est sponsus q sibi illã celestẽ p̃riam de
sponsauit. Et ego sum illius spõsi amicus:
Ergo sollẽnitas celestis ipsuȝ respicit p̃nci
palius Et hanc rõnẽ tãgit cũ dic. Qui hȝ
sponsam spõsus ẽ ⁊c. Quarta rõ ẽ. ille
q pcedit ad augmẽtũ ẽ melio: illo q pce
dit ad decrementũ. Sȝ illum opo:tet cre
scere me aũt minui. ergo ⁊c. Mino: istius
rõnis pbat p btũ Aug. sup mathe. dicẽ
tem ꝙ btũs Joãnes fuit iminutus i capite
⁊ xp̃s crescit i cruce pp. n. reuerentiã corpo
ri xp̃i fuit p̄o:dinatum ad eo p̃fe vt nõ mu
tilaret nec frãgeret. Jo. xix. ca. ergo ⁊c.
Os nõ cõminuetis ex eo. Jtẽ ibidẽ vi
debunt in queȝ trãsfixerũt. Quinta rõ.
Ille cui⁹ o:igo principalis ẽ de celo ẽ ma
io: illo cuius o:igo principalis est d̾ terra.
Sed o:igo principalis xp̃i de celo. ⁊ mea ẽ
de terra. ergo ⁊c. Et hanc ponit cuȝ dicit.
Qui de terra est de terra loquitur. Qui de
sursum venit super omnes est.

Sexta ratio. Ille est p̃stantio: doctor
qui testatur hoc quod vidit ⁊ audiuit im
mediate quam econtra. sed habuit per re
uelationem vel per relationem ab alio. sed
christus est huiusmodi. ergo ⁊ ce. Hanc
rationem tangit cum dicit. Qui vidit ⁊ au
diuit testatur hec ⁊ testimonium eius ne
mo accipit ⁊c.

Septima rõ. ille qui vere testificatur se
esse verum deum est p̃stantio: omnibus
alijs. Sȝ q accipit xp̃i testim credit i co:de
suo ipsum eẽ veꝝ deuȝ. ergo oẽs alios ipse

tranſcendit. Et hanc rationem tangit cuȝ dicit. Qui aūt accepit ei⁹ teſtimoniū ſignauit.i.in corde ſuo.q2 deus verax eſt. quem. n. miſit deus verba dei loquitur.ꝛc.

Octaua ratio. Ille cui datus ē ſpūs ad menſurā non dȝ cōparari illi cui nō dedit deus ſpūm ad mēſurā.i.non ſ̄m aliquam portionē determinatā aliquoꝝ donoꝝ ſup naturaliū.ſed deus non dedit ſpūm ad mē ſurā filio.ergo.ꝛc. Et hāc ratōe tāgit'eū di cit. Non.n.ad mēſurā dat deus ſpūm.ſ fi.⁹

xxi^a ꝯſideratio Uigeſima prima cōſideratio eſt.de filii dei oſtenſione.q2 ipſe indicauit filiū dei di gito ad oculū.ꝛ hoc duab⁹ vicib⁹. Io.p.⁹

Primo quādo xp̄s venit ad ei⁹ baptiſmū dicit in codē.c°. Altera die vidit Ioānes yeſū venientē ad ſe ꝛ ait. Ecce agnus dei ecce q tollit pc̄ta mūdi. Iſtud tollere ſi gnificat duo.ſ. Auferre ꝛ portare. vn̄ iſte agnus vno modo tollit auferendo.vnde ſi bi dicit Oſee.xiiij. Omnem aufert iniqui tem. Alio modo pferēdo in ſemetipſo.ꝛ iſto modo dicit yſa. 53°. Ipſe multorum peccata tulit. Secundo.dixit idē verbū in codē.c°. q altera die iterū ſtabat Ioannes ꝛ ex diſcipulis eius duo.ꝛ reſpiciēs Ieſum dixit. Ecce agnus dei. vnde xp̄s dicit agnus dei in quatuor locis in diuina ſcriptura.

¶ Primo yſa.53. Quaſi agnus corā tondente.ꝛ cetera.

¶ Secundo.yſ.xvi. Emitte agnū dn̄e.ꝛc.

¶ Tertio.apoca.v°. Uidi ꝛ ecce in medio throni quaſi agnum. Et pax inſa.ꝛ.xxv°. Seniores ceciderūt corā agno.ꝛcetera.

¶ Quarto.apoca.14.vidi ꝛ ecce agn⁹.ꝛc.

Sed occurrit dubiū.quare dicit agnus ſȝ ſimilitudinē maxime inter alia animalia. Dicit q ꝓpter q̄nqȝ agni proprietates.

¶ Prima.ē inocentia.leui.xiiii°. Occidere agnū imolatū anicul⁹ i holocauſtū dn̄i.

¶ Secunda pacientia.

¶ Tertia.mititas.

¶ Quarta.mutuitas. De hiis trib⁹ dicit.

x.ꝯſi°. Sapien.53°.ca.Sicut ouis ad occiſiōeȝ du cet pp paciētiā ꝛ quaſi agnū corā tendente ſe obmuteſcet ꝛ non aperiet os ſuum.

¶ Quinta.q eſt aial imolaticiū.exo.xij vbi ponit figura xp̄i imolatio agni paſcal. Tollat vnus q̄ſqȝ agnū p familias.ꝛ erit agnus abſqȝ macula.ꝛc.imolabit eū.ꝛc.

Uigeſima ſecunda conſideratio eſt. de ipſius cōparatione facta a xp̄o. ceteris omnibus precellens.vnde ſuit cōparatus du pliciter. Uno modo.particulariter in ordine prophetarum.ꝛ ſic fuit ſuperpoſitus oib⁹ ꝓphetis dicente dn̄o.mat.xi.qd exiſtis in deſertuȝ videre prophetā. Etiam dico vobis ꝛ plus q̄ ꝓphetā. Alio mō vniuerſaliter inordine oium ſanctoꝝ tanq̄ oiuȝ altiſſimus.Mathei.xi. Dico vobis. Non ſurrexit maior inter natos mulieꝝ Ioānes baptiſta. Qui aūt minor eſt in regno celorum maior eſt eo. Sed occurrit dubiū.q2 inter natos mulieꝝ dicit fuiſſe xp̄s q ē maior Ioāne ba. Dicunt aliq q ſaluator loquebat de mulieribus corruptis. ſed quia nullus cōmuniter ſe ipſum laudat. Ideo ſaluator de ſe tacet. Sed etiā remanet alia dubi.q2 mater fuit nata de mulier corrupta ꝛ tn̄ ſ̄m Hieronymū ipſa fuit maior Ioāne ba.:nulli dubiū ē. Dicūt q nullus ſurgit niſi q cecidit.ꝛ q2 virgo nō cecidit p lapſum venialis origialiſ aut mortalis:.iō nō ſurrexit. Et ex iſto teſtimonio ſaluatoris videtur q non ꝯtraxerit origiale. Alia dubi.quare adiunxit ſaluator.qui autem minor eſt in regno celoꝝ.ꝛc Dicitur quod iſtud pōt itelligi quatuor modis. Uno mō accipiēdo regnū celoꝝ pro celeſti patria. ꝛ tunc eſt ſenſus q minor angelus qui tunc erat in patria erat maior quantū ad ſtatuȝ quē Ioānes habebat in via ſicut infimus homo eſt ſupius nobiliſſimo iumento.

Secundo.accipiendo regnū celorū pro preſenti pſ̄ia ꝛ referendo dictū ad humilitatē b. Ioānis Et tunc eſt ſenſus q ille q erat minime pfectus in eccleſia erat maior Ioāne.ba.in reputatiōe propria quam eēt be.ioānes.in ſua. Terti° mō accipiēdo regnū celoꝝ pro preſenti ecc̄ia ꝛ referendo dc̄m ad humilitatē xp̄i:ꝛ tunc eſt ſenſus q xp̄s qui erat oib⁹ humilior erat beato ioā. maior. Quarto mō. accipiendo regnū celoꝝ pro pſenti eccl̄ia ꝛ referendo dc̄m ad pfectionem virginis marie. Et tunc ē ſenſus q ille ſextus qui eſt minor in regno celoꝝ eſt maior illo in aliquo ſui ſuppoſito.

23° cō ſidera.° Uigeſima tertia conſideratio eſt. de ei⁹ detētiōe ab Herode vbi q̄tuor fuerūt facta.

¶ Primo.fecit eum capi.

¶ Secundo.fecit eum ligari.

¶ Tertio.poſuit eum in carcere.

¶ Quarto.q voluit eum occidere.

¶ Unde eſt notandū q in veritatis pſecutione quadruplici modo ſe contingunt homines habere. Primo.a facie tribulationis aliq cadūt a ſuo propoſito ꝛ iſti ſūt mali q a veritate ceciderūt ꝯpulſi impulſi.

Secundo.alij a facie tribulationis fugiunt dubitantes ne ſuccūbant ꝛ a veritate excidant. Et iſti ſunt boni quāuis impfecti q2 pfecta caritas foras emittit timorē.ſecūdum Ioannem quarto cap.⁹

Tertio.alii qui tribulationem non fugiunt ſed in ipſa preſiſtunt expectātes ipaȝ afflictionē. Et iſti ſunt pfecti.q2 nō timēt.

Quarto ſunt aliqui qui tribulationem non expectant ſed ipſam inueſtigāt vt ad ipam poſſint atingere ſicut ſaluator iudeis obuiam proceſſit.ꝛ tales ſunt perfectiſſimi eo q non ſolum perſecutioneȝ tollerant.ſȝ etiam ipſam deſiderāt. Et illo modo ſe habuit ioānes.q accedens ad herodē Mar. vi.c.d. Nō lȝ tibi hēre vxorem fratris tui.

24.cō ſidera° Uigeſima quarta conſiderō eſt.de miſſione diſcipulorum ioānis ad xp̄ȝ: Math. xi.ca. Quia miſſit duos de diſcipulis ſuis ad xp̄m dicens. Tu es qui venturus es an alium expectamus. Et illa qō fuit valde mirabilis quadruplici rōne. Primo.q2 ipſum in vtero matris cognouit ſpiritu ꝓphetico q ipſe erat xp̄s. Scōo.q2 ipſuȝ ꝓcurrēdo p̄dicauerat eē ventuꝝ. Tertio. q2 i iordāe baptizauerat. Quarto.q ipſȝ digito oſtenderat ꝛ mirabiles de eo laudes pretulerat. Et ideo ad declarationem huius dicti ſunt quatuor modi dicendi.

Primus eſt beati Gre.in ii. Dialogorum q ſpūs prophetie nō eſt pmanēs ſed tranſiens ꝛ ipſo trāſeunte remanet ꝓpha carens illa viſione ſine cognitione ſibi ſupnaturaliter reuelata. Et illo modo beatus Ioānes q ſpū ꝓphetico nouerat xp̄m trāſeunte illo ſpiritu ad ſe ipſum reuerſus potuit habere illud dubium. Iſtud nō videtur conſonū.q2 btūs ioānes nō ſolū nouerat xp̄m per ꝓphetie actum tranſeuntem. ſed etiā p fidei habitum pmanētem ſicut ceteri qbus prenunciauerat ipſuȝ. Scōs modus dicendi eſt beati Ambroſij q dicit q ioānes non dubitauit:ſed ex dilectione dulcedinis xp̄i ſic voluit colloqui cuȝ xp̄o mediantibus duobus diſcipulis ſicut mr ex teneritudine affectionis materne ſolet querere a filio nūquid tu es filius meus.in nullo dubitans de eius filiatione.

Tertius modus eſt beati Aug.qui dic q iſti duo diſcipuli dubitabāt de fide xp̄i. Et ideo btūs ioānes volens eos certificare de ipſa fide miſit eos ad xp̄m:vt hāc qōnem faciendo certificarent non ſolum per eius reſponſum.ſed etiam per miracula.ꝛ ideo dixit.euntes renuntiate ioāni que audiſtis ꝛ vidiſtis. Ceci vident. Claudi ābulant ꝛc. Et iſte modus eſt magis litteralis.

Quartus eſt.expreſſe btī Gre.qui exponens iſtum teſtū dicit.q beatus ioānes nō dubitauit de aduentu xp̄i in hūc mundum nec hoc queſiuit.ſed de deſcenſu eius ad infernum. vtrū per ſemetipſum ad infernum deſcenderet an alium illuc mitteret pro liberandis patribus ſanctis:vt ipſe ioānes qui ad inferos cito iturus erat prenunciaret illis eius aduentum.ſicut prenuntiauerat ipſum in mundum hunc.ideo dicebat Tu es qui venturus es an alium expectamus.ꝛ iſte modus importat maius miſterium.q2 tangit fidei articulum.

Uigeſima quinta conſideratio eſt. De ipſius cōmendatione a chriſto ſingulariter ſub ſimilitudine lucerne ardentis ꝛ lucentis dicente ioāne.v.capi. Uos miſiſtis ad ioānem. Et ſequitur.ille erat lucerna ardens ꝛ lucēs. Ex q̄ dicto accipiūtur q̄tuor catholica documenta. Primū eſt.qō beatus ioānes fuit a ſerarticis perfectionibus diminutus.quia dicitur lucerna ꝛ nō lux.qualis enim eſt lucerna per participationem talis eſt lux per eſſentiam.ſ.clara. Cuius ſignum eſt.q2 lux obſcurari nō poteſt.lucerna vero tranſire poteſt de claritate xxv.cō ſiderō

ad tenebras. Et ideo chriſtus dictus fuit
lux.quia talis per eſſentiam.Ioannis p°.
Erat lux vera. Ioannes vero erat lucer/
na licet ipſe non erat lux.vbi ſupra. Non
erat ille lux. Sed vt teſtimonium perhi/
beret de ipſo.

Secundum documentum ꝙ beatus io
annes fuit ſeraphicis ardoribus inflamma
tus cum dicitur ardens.Spiritus enim ſe
raphici ſunt incendio diuini amoris accen
ſi ſecundum diony.de celeſti ierarchia.

Tertium documentum ꝙ fuit cherubi
cis ſplendoribus illuſtratus. quia dicitur
lucens ſpiritus enim cherubici ſunt diuini
fulgoris radio mirifice illuſtrati ſecunduꝫ
diony.vbi ſupra.capi.viij.

Quartum documentum ꝙ ſaluator p
prius cõmendauit Ioannẽ de perfectione
dilectionis.ꝙ̃ de perfectione cognitionis
cuꝫ premiſit.ardens.ꝛ poſtea lucens. quia
erat ſingulariter ad modũ helie iſlãmatus.

Uigeſima ſexta conſideratio eſt. de ſi/
gnorum carentia.quia ipſe non fecit ſigna
xxxvi cõ nec miracula ſicut fecerunt Apoſtoli ſicut
ſiderõ. habetur Ioannis.10. Quia ioannes qui/
dem ſignum fecit nullum. Sed oritur dif/
ficultas.quare.b. Ioannes nulluꝫ fecit mi
raculum. Dicitur ꝙ ſicut chriſtus ex ſua
humilitate ꝛ benignitate detulit beato io/
anni vt nollet predicare publice quam diu
ipſe predicauit.ſed expectauit donec fuit po
ſitus in carcere.Math.iiij°.Et Mar.p°.
Ita conueniens fuit vt beatus ioannes de
ferret chriſto ne miranda faceret ipſo pre
ſente in hoc mundo. Et iſtius reuerentie
ſunt quatuor exẽpla in rebus mundi.

Primum quidem in politicis ſubor/
dinabilibus in quibus dicitur ꝙ aduenien
te principe ceſſat magiſtratus.

Secundum eſt in eccleſiaſticis ſubalter
nationibus in quibus celebrante pontifice
ſummo.ꝛ cuꝫ miro ornatu mitrato nullus
inferior pontifex auderet cum ornata mi/
tra apparere.

Tertium exempluꝫ eſt in humanis per/
fectionibus.quia videmus ꝙ anima ſenſi
tiua in homine non habet quaſdam natu/
rales induſtrias ꝛ vertutes extimatiuas quas
habet in brutis pro eo ꝙ eſt ſociata anime
intellectiue que poteſt illis omnibus pro/
uidere.ꝛ ideo ceſſat anima ſẽſitiua:anima
intellectiua ſibi aſſociata in talibus vigẽte.

Quartum exemplum eſt in corporibus
ſupracceleſtibus.vbi omnia luminaria lu/
cent de nocte ſed aduenĩẽte ſole omnia ceſ
ſant lucere ex habundantia claritatis ſola
ris.vnde ſi aliqua ſtella ſeu planeta cõcur/
rat cum ſole:ſtelle ſeu planete claritas non
percipitur.ſic Ioannes ſe habuit ad chri/
ſtum ſicut ſtella matutina ad ſolem.

Uigeſima ſeptima conſideratio eſt.de
ipſius decollatione facta per herodem de
qua Mar.vj.Unde eſt notandum ꝙ ſecũ
dum Aug.in mirabilibus ſacre ſcripture
quatuor ſunt inſignia in quibus conſiſtit
perfecta iuſtitia.

¶ Primum eſt ſacerdotium.
¶ Secundum eſt martirium.
¶ Tertium eſt virginitas.
¶ Quartum eſt doctrina.
¶ Iſtud quartuꝫ non ponit.ibi.ſed cõmu
niter ponitur a doctoribus inter illa inſi/
gnia quibus promeretur Aureola ipſa ſa/
lutaris doctrina. Et ſecundum illa quatu
or inſignia inuenitur quadruplex corona
in diuina ſcriptura.

Prima quidem aurea que debetur ſa
cerdotibus exo.xxv.ca. Facies quoqꝫ coro
nam auream.

Secunda de lapide precioſo que debe/
tur martiribus.ps.20.Metro.3°. Poſui
ſti in capite eius coronaꝫ de lapide p̃cioſo.

Tertia eſt roſarum que debetur virgi/
nibus.cantico.fulcite me floribus.

Quarta ſtellarum que debetur docto/
ribus apoc.12.ca. In capite eius coronam
ſtellarum.12. Et ſecundum illud danielis.
xij. Fulgebunt docti ſicut ſplendor firma/
menti.ꝛ qui ad iuſtitiam erudiunt pluri/
mos quaſi ſtelle in perpetuas eternitates.

Et illa quatuor inſignia fuerunt inuen/
ta in Abel ſecundum Aug. vbi ſupra.

Primo ipſe fuit ſacerdos ſanctus in
hoc ꝙ ſacrificium digne obtulit.gñ.iiij.

Secundo martir in eo ꝙ in odium di/
uini miraculi interfectus fuit cum inſam/
maſſet dominus munera eius.codeꝫ capi.
ſecundum aliam tranſlationem.

Tertio fuit virgo.q2 nunq̃ incarnaleꝫ
copulam conſenſit ſicut de eius virginita/
te perhibet Aug.vbi ſupra. Quarto fu
it doctor q2 dicit hiſtoria ſuper.gñ.ꝙ ideo
fuit interfectus cõcitato ꝛ ꝓuocato Cayn
dum ſimul irent in agro.q2 ipſum dirigẽ/
do redarguebat de peccato ſuo. Et iõ hac
quadruplici corona fuit illuſtratus.

Nunc ad propoſitum ioannes baptiſta
fuit ad inſtar abel.ꝛ ideo habuit iſta qua/
tuor inſignia. Primo fuit ſacerdos in
eo ꝙ baptiſmuꝫ lauacri miniſtrauit quaſi
dans ſacra.ꝛ ipſe fuit de gñere ſacerdotali.

Secundo fuit martir.q2 pro veritate de
collationem ſuſtinuit ab herode.

Tertio fuit virgo.q2 in celibatu ſubli/
mi perſeuerauit. Quarto fuit doctor.
q2 ſolẽniſſime chriſtum euangelizauit. Et
ideo ſunt ſibi debite date iſte corone.

Uigeſima octaua conſideratio eſt.de ip
ſius relegatione in infernum quo ad illuꝫ
locum qui dicitur ſinus habrae cum cete/
ris ſanctis patribus ſecundũ illud Iacobi
gñ.xxxvij.ca.Deſcendam lugens filiuꝫ me
um in infernum. Sed occurrunt quatu/
or difficultates. Prima eſt.quare bea/
tus ioannes deſcendit ad illum locum.

Dicitur ꝙ rõ cõmunis omnium deſcen/
dentium ad illum locum erat.Q2 pretium
redemptionis humane nondum ſolutum
erat. Ratio autem ſpecialis in iſto fuit
ſecundum Gregorium ſupra Math.vt ſi
cut prenunciauerat chriſti aduentum i hoc
mundo. Ita prenuntiaret eum in inferno
eſſe venturum poſt ipſuꝫ. Secunda dif
ficultas.quando beatus Ioannes ad infer
num deſcendit: Dicitur ꝙ ſtatim vt fuit
mortuus.q2 ſicut habetur ex dictis euange
licis xp̃s non incepit publice predicare do/
nec beatus ioannes fuit detenctus in carce
re. Et ſic circa principium predicationis
chriſti fuit detenctus.ꝛ per ↄ̃ñs ſi detẽctio
non fuerit multum moroſa.ſequitur ꝙ ſa
tis circa illud principium ad infernum de/
ſcendit. Si autem eius detentio fuit mo/
roſa tũc oꝫ eius deſcenſuꝫ plus ꝓlongare.

Tertia difficultas per quantum tem/
pus Ioannes predicationis officium in in
ferno exercuit. Dicitur quod ſi breuis
fuit eius detenctio circa triennium.ibi.pre
dicauit chriſti aduentum ſcilicet vſqꝫ ad
chriſti deſcenſum ad inferos. Poſſet ta/
men cõmuniter cogitari ſi beati Ioannis
detẽctio fuit prolixa ſicut videntur innue
re euangelica dicta.quod ſicut per ſex men
ſes fuit natus ante chriſtum.ꝛ quaſi per
ſex menſes prenunciauerit ipſum in hoc
mundo quod ita per ſex menſes prenuncia
uerit ipſum in infernum. vnde dicitur in
euangelio nicodemi quod inter ceteros
Adam pater requirebat diligenter de chri
ſti aduentu ſicut in quibuſdam codicibus
inuenitur quamuis hoc ſit apocrifum.

Quarta difficultas.quando inde exi/
uit. Dicitur quod in die reſurrectio/
nis domini qua die chriſtus expoliauit in
fernum.iuxta illud Oſee.13. O mors ero
mors tua:morſus tuus ero in ferne. Un
de eſt notandum ꝙ quatuor perſone repe/
riuntur in euangelio que ad inferos potue
rũt phibere teſti^m^ de aduẽtu xp̃i i iferñ:

Prima perſona fuit Simeon,qui pre
ueniens chriſti mortem per xxij. Annos
longo tempore potuit teſtificari illum quẽ
viderat.Luc.2°. Homo erat in ieruſalem
cui nomen erat Simeon ꝛ homo iſte iu/
ſtus ꝛ timoratus.

Secunda perſona fuit Ioſeph ſpon/
ſus virginis qui creditur obiiſſe poſtquam
ſaluator habuit duodecim annos quãuis
hoc nõ ſit expreſſum in diuinis ſcripturis.

Tertia pſona fuit btũs Lazarus q cũ
eſſet xp̃i diſcipulus ad iferos añ eius paſſio
nẽ ductus ẽ.Io.xi.c. Potuit teſtificare ꝟi
tatẽ quã viderat. Quarta pſona fuit ioã
nes bap^a^.cuius teſti^m^ fuit ſolẽnius q̃to p̃/
claritas eius virtutis fuit manifeſta omni
bus intuentibus beatiſſimã alam eius cor
ruſcantẽ.ꝛ ideo de ipſo ſolo faciũt ſci men
tionẽ ꝙ in inferno fuerit precurſor chriſti.

Uigeſima nona ↄſiderõ ẽ.de ei⁹ aſſũptĩ
one i celũ.ad cui⁹ declaratonẽ p̃mittũtur xxix. cõ ſidera.
q̃tuor p̃ambula. Primum ꝙ btũs ioã/
nes rediens ab inferis non creditur fuiſſe

de numero ſanctorum illoꝝ qui cum xp̄o ſurrexerunt. q: de illis ſtat argumentum ꝙ in corpore ⁊ anima ſunt glorificati. cuius oppoſitum conſtat de beati ioānis corpore cuius venerande reliquie ſunt in terris. q: caput eius dicitur eē in ſancto ſiluestro de roma. Secundum preambulum. ꝙ anima beati ioānis poſt regreſſum ab inferis fuit q̄draginta dieb⁹ in hoc mundo. q: tot diebus xp̄s pſeuerauit poſt ſuaʒ reſurrectionem cum diſcipulis ſuis. act. p°. capi.

Tertiuʒ p̄ambulū. ꝙ iſtis quadraginta diebus dicitur permanſiſſe cuʒ ceteris ſanctis in paradiſo terreſtri: q: ille locus videbatur cōuenientior omnibus ſanctis iam clarificatis q̄uis iſtud non ſit autenticū ex canone ſacro. Quartum preambulum. ꝙ toto iſto tempore anima Joannis fuit perfecte beata in contemplatione diuinitatis quia beatitudo non eſt actus rapti trāſiens. ſed immobiliter permanēs. Et ideo ſemel beatus nunq̄ efficietur non beatus ſecundum Aug. Ex hijs ergo ſequitur ꝙ ipſe fuit aſſumptus in die aſſcenſionis xp̄i.

Sed occurrit diffi. quare non ſolēnizamus in tranſitu beati ioannis. ſicut ſolēnizamus in tranſitu ceterorum ſanctoruʒ notabiliter. Dicitur ꝙ ceteri ſancti in ſuo tranſitu aſcenderunt in celum. ⁊ ille deſcendit in infernum vt patuit. ⁊ iterum iſte non fuit ſtatim glorificatus.

xxx. cōſidera°

Trigeſima conſideratio eſt. De ipſius mirabili collocatione in celum facta a chriſto. in celum aſcendente. ⁊ cuilibet ſanctorum locum ſibi debitum diſtribuente. ⁊ ꝙ ipſe fuit collocatus in throno luciferi. q̄a multa licet mortalibus probare que non licet ipſis determinare. ⁊ ad hoc probandū quatuor preambula premictuntur.

Primum ꝙ. quando celum empyreuʒ fuit creatum: fuerunt in eo determinate certe manſiones ab eo diſpoſite ſecundum p̄finitum numerum electorum. De quibus manſionibus. Jo. xiiij°. In domo patris mei manſiones multe ſunt. Et iſte manſiones vocantur ſedes.

Secundum ꝙ omnes manſiones fuerunt plene angelis ſanctis in ſingulis manſionibus collocatis. vnde beda. Celuʒ empyreum mox vt fuit creatum: fuit ſanctis angelis repletum. ſecundum illud implete ſunt nuptie diſcumbentium.

Tertium ꝙ. alique iſtaruʒ manſionuʒ fuerunt euacuate per ruinam quorundaʒ angelorum: ſecundum illud quod dicitur Apoc. xij. ꝙ cauda draconis traxit tertiaʒ partem ſtellarum celi ⁊ miſit eas in terrā.

Quartum preambulū ꝙ ille ſedes que fuerunt euacuate a ſpiritibus malis per luciferum ſunt ad implende per glorificationem hominum electorum a xp̄o: ſecundum ꝙ dicitur in cantico Moyſi de vtero. 32. capi°. Metro. xj. Conſtituit terminos populorum. i. numerum hominuʒ electorum iuxta, numerum filiorum iſrael. ſ. dei. i. angelorum lapſorum vt dicit alia tranſlatio. Ponuntur autem ⁊ alia quatuor preambula magis propinqua.

Primum eſt. ꝙ lucifer fuit in ſuppremo throno omnium angelorum a principio collocatus. q: ſibi fuit dictum ezechielis. xxviij. Tu ſignaculum ſimilitudinis plenus ſapientia. ⁊ perfectus decore in delicijs paradiſi dei fuiſti: omnis lapis precioſus ornamentuʒ tuum. ſardius. Topatius ⁊ iaſpis chriſolitus ⁊ onix ⁊ beryllus. Saphyrus ⁊ carbunculus ⁊ ſmaraldus. Aurū opus quoq3 decoris tui ⁊ foramina tua in die qua conditus eſt preparata ſunt. Tu cherub extentus: ⁊ protegens ⁊ poſui te in monte ſancto dei i me° lapidum ignitoruʒ ambulaſti donec inuenta eſt iniquitas in te. vbi deſignatur ꝙ nouem ordines angelorum ſibi fuerunt ſubiecti ſecūdum Iſidorum libro de ſummo bono. io.

Secundum ꝙ de illa manſione lucifer fuit expulſus yſa. xiiij. Quomodo cecidiſti lucifer de celo qui mane oriebaris corruiſti in terram qui vulnerabas gentes. qui dicebas in corde tuo in celum conſcendam ſuper aſtra dei exaltabo ſolium meum ſedebo in monte teſti in lateribus aquilonis aſcendam ſuper altitudinem nubium ſimilis ero altiſſimo ⁊cete.

Tertium ꝙ aliquis ſanctus eſt ad illaʒ ſedem. vnde corruit lucifer. aſſumptus vel

aſſumendus: alioquin remaneret vacua.

Et confirmatur duplici ratione. Tuʒ quia paulus ad Roma. xi. Loquēs de electione gentium: ⁊ reprobatione Judeoruʒ ſupponit iſtam regulam. Quod q̄ſcunq3 aliquis ramus a felicitate excidetur aliquis loco eius inſeritur. Nam ſic eſt textus. ſi aliqui ex ramis fracti ſunt tu autem cum oleaſter eſſes inſertus es in illis ⁊ ſocius radicis ⁊ pinguedinis oliue factus es.

Tum q: Jo. apoc. 3. Dictum fuit. Tene ꝙ habes vt nemo accipiat coronam tuam. vnde videtur accipi documētum. Q̄ ſi aliquis ammitteret gloriam que ſibi eſt preparata opporteret ꝙ alius ſubſtitueretur ne numerus electorum variaretur.

Quartum preambulum ꝙ ille ſanctus qui eſt ad iſtam ſedem aſſumptus vel aſſummendus eſt ſanctorum omnium eximius. q: cum ſancti aſſummantur inter ordines angelorum ſicut conciues. ſecundum Grego. ſuper Math. talis ē ordo Jerarchicus inter ſanctos qualis eſt inter angelos. Et ideo ſicut lucifer ſi ſtetiſſet fuiſſet omnium angelorum ſuppremus. Ita ille aſſummendus debet eſſe omnium ſanctoruʒ ſummus. Iſtis autem premiſſis ſequitur concluſio manifeſta ex dicto ſaluatoris. Math. xj. capi. Inter natos mulieruʒ non ſurrexit maior ioanne baptiſta. Si ergo beatus ioannes fuit ſanctorum eximius ſibi debetur ille thronus. Sed contra dicitur quadrupli. Tū primo. q: diceretur ꝙ virgo Maria que eſt omnium perfectiſſima in hac ſede fuit collocata. Secunda via eſt ſi dicatur ꝙ licet inter natos mulierum non ſurrexit maior: forte tamen ſurrexit equalis. Tertia via ſi dicatur ꝙ beatus ioannes fuit maioris meriti q̄ fuiſſet lucifer. Et ideo fuit amplius ſublimandus. Quarta via. quia licet tunc nō ſurrexiſſet maior: tamen non dixit ſaluator q̄n maior ſurrecturus eſſet fuit enim de preterito loquutus licet non de futuro. Et tunc illi ille thronus eſſet ſeruandus.

Contra primam viam eſt dictum beati Jeronimi ad paulam ⁊ euſtochium: ꝙ ipſa ſuper exceſſit omnia merita angelorum: ⁊ per ꝯſ̄s tranſuolauit omnia premia ipſoruʒ. Et ideo canit eccleſia. Exaltata eſt ſancta dei genitrix ſuper choros angelorum ad celeſtia regna. Confirmatur per beatum Gregorium qui dicit in perſona omnium ſanctorum. Illic regina omnium tranſcendit culmen ordinum.

Contra ſecundaʒ viam eſt dictum beati Dionyſij de angelica ierar°. vbi intēdit oſtendere: ꝙ ſinguli angeli in celeſti Jerarchia aut illuminant alios: aut illuminantur ab alijs mediate vel inmediate. Et ſicut cum illuminans ſit ſuperius illuminato nō eſt inuenire ibi duos totaliter pares.

Contra tertiam viam eſt dictum eiuſdem Jeronimi. vbi ſupra ꝙ non eſt fas credere de aliquo alio ſanctorum ſcilicet preter virginem benedictam ꝙ aliquis tranſcenderit merita omnium angelorum. Et ſic iſte non potuit aſcendere vltra iſtam ſedem Vt per hoc intelligatur illud prophete. p̄s. 102. Metro. 10. Terminum poſuiſti quem non tranſgredientur.

Contra quartam viam eſt beatus dionyſius de eccleſiaſtica Jerarchia. quod apoſtoli ſunt perfectionis duces ceteris ſequentibus eos. Et ſic cum duces ſint meliores in communitate optima, non eſt expectandum quod poſteriores excedant meritum apoſtolorum. Iſtis ergo preſuppoſitis eliciuntur due concluſiones.

Prima eſt. ꝙ beatus Joannes eſt Jerarcha omnium angelorum in celeſti patria. Quia in tali gradu eſt conſtitutus ſecundum premiſſa in quali fuiſſet lucifer ſi permanſiſſet. Ipſe autem fuiſſet princeps omnium ſi ſe conuertiſſet ad bonum ſecūdum Iſidorum de ſummo bono. Et per conſequens beatus Jo. tenet locum eius vt per hoc dicit propheta. p̄s. 107. Metro. xvj. Dilexit maledictionem ⁊ veniet ei ⁊ noluit benedictionem ⁊ elongabitur ab eo ſcilicet lucifero ⁊ eodem. p̄s. Epiſcopatus eius accipiet alter. ſ. b. Jo.

Secunda concluſio quod ipſe eſt ierarcha omnium ſanctorum in ordinibus angelicis conſtitutorum. quia in tali gradu eſt quilibet ſanctus in quo fuiſſet: ſi permā-

ſiſſet: preuaricator angelus ſi ſe conuertiſ-
ſet ad bonum. Sed omnes illi angeli
fuiſſent lucifero ſub ordinati.ergo ⁊cetera.

Ex illa magnificentia ſequuntur octo
priuilegia.

Primum eſt.ꝙ ipſe eſt omnibus aliis
potentior.⁊ ideo habet omnes alios regere.
qꝛ cum ierarchatus ſit ſacer principatus.
ſecundum dionyſium omnis principatus
eſt quidam poteſtatus.Et ideo omnis prin
ceps quanto maior tanto potentior. Jſte
autem princeps eſt in celeſti Jerarchia
maximus.ergo eſt potentiſſimus. Cuius
poteſtatis ſignũ eſt.Quia ipſe poteſt mitte
re alios cum ſuperioris ſit mittere infe-
riorem ſecundum Dionyſium de angeli-
cha ierarchia.

Secundum ꝙ ipſe eſt omnibus aliis ſu
perior.Et ideo habet omnes ſurſum age-
re in deum.qꝛ ſecundum dionyſium. vbi
ſupra in celeſti Jerarchia ſuperiores ha-
bent virtutem ſurſum actiuam ſibi ſub-
iectorum ad eleuandum ipſos ſupra ſemet
ipſos ideſt ſupra ſuam facultatem intrin-
ſece virtutis.

Tertium ꝙ ipſe eſt omnibus aliis di-
gnior.⁊ ideo habet a ceteris venerari.quia
cum principatus ſit quedam dignitas.Jn
quolibet ordine ille qui eſt princeps princi
pum eſt dignior omnibus aliis principan
tibus.Talis autẽ eſt ille qui principatur
in ordine ſuppremo cum ſit Jerarcha om-
nium vnus.

Quartuꝫ ꝙ ipſe eſt omnibus aliis pul
chrior.⁊ ideo habet totam illam eccleſia-
ſticam decorare. Cum enim pulchritudo
ſpiritualis conſurgat ex ſpiritualibus orna
mentis ſicut corporalis ex corporalibus:p
cioſiſſimi ornatus inueniuntur in illo qui
eſt ceterorum ierarcha cum ipſe tranſcen-
dat ceteros in ſpiritualibus bonis. ſecun-
dum dionyſium.vbi ſupra quemadmodũ
ſcribentes libros ponunt in capite littera-
rum pulchriorem.

Quintum ꝙ ipſe eſt omnibus aliis pu
rior.quia ſpiritus quanto fuerit ab infimis
eleuatus:tanto eſt magis ab iſtis depura-
tus.Et ideo cum ierarcha ſummus ſit ab
infimis elongatiſſimus oportet ꝙ ipſe ſit
puriſſimus.vnde habet omnes inferiores
purgare per primum actum ierarchicum
quem ponit Dionyſius. vbi ſupra.

Sextum priuilegium. ꝙ ipſe eſt omni-
bus aliis ſplendidior in lumine vere ſapiẽ
tie.⁊ ideo habet alios illuminare: reuelan
do eis occulta miſteria ⁊ inueſtigabilia ſa
cramenta diuina.Cum enim ſuperiores ſu
os inferiores illuminent per actus ierarti-
chos ſecundum beatum dionyſium vbi ſu
pra. Jlle qui eſt ſuppremus omniuꝫ :opor
tet ꝙ ſit omnium illuminatiuus:

Septimum eſt.ꝙ ipſe eſt omnibus ali-
is ardentior in flamma ſincere dilectionis.
Et ideo habet alios incendere.quia cum
ſpiritus ſeraphici ſint aliorum incentiui vt
habetur in libro Celeſtis ierarchie.vij.ca.
Jlle qui eſt in hoc ordine ſuppremus ẽ ma
xime omnium incentiuus.talis autẽ eſt q
eſt ierarcha qui eſt princeps ordinis huiꝰ.

Octauum priuilegium.ꝙ ipſe eſt om-
nibus aliis completior.Et ideo habet ali
os perficere ſecundum dionyſium vbi ſu-
pra. Jn ordinibus angelicis ſuperior ha-
bet perfectionis quicquid habet inferior ⁊
vltra.⁊ ideo ierarcha omnium cum ſit om
nibus ſuperior continet in ſe omnium per
fectiões ⁊ vltra.Sꝫ occurrũt difficultates.

Prima eſt . quia ſecundum Jerony-
mum non eſt fas vt aliquis homo excedat
merita omnium angelorum. Si autem
homo eſſet ierarcha tunc manifeſte exce-
deret ſecunduꝫ premiſſa. Dicitur quod
iſtud dictum debet intelligi tam de ange-
lis ruentibus ſi permanſiſſent quam de p-
manentibus qui permanſerunt. Et ſicut
nullus citra virginem excedit meritum
quod lucifer habuiſſet:alioquin ſi nullus
excederet angelos qui remanſerunt nun-
quam repararetur ruina luciferi.

Secunda difficultas.quia reuelatio di-
citur fuiſſe facta de quodam alio ſancto.

Dicitur ꝙ per illa que dicta ſunt non

fuit intentio mea preiudicare laudi alteri-
us ſancti cum iſtud ſit nobis totaliter in-
certum tamen probabiliter dicta ſunt om-
nia.⁊ non determinate.

xxxj.cõſidera: Trigeſima prima conſideratio ſcilicet
quantum gratiam habuit beatus ioannes
in ſtatu eccleſie militantis.Et dicitur qđ
gratia eſt quadruplex in nouo teſtamen-
to priuilegiata.

Prima fuit gratia infinita que fuit ip
ſius chriſti ſm diuinitatem. Quia tantam
gratiam ⁊ charitatem dominatam habuit
pater ab eterno eius cõmunicauit. Jo.pº.
capi. Vidimus gloriam eius gloriam qua
ſi vnigeniti a patre plenum gratie ⁊ ve-
ritatis.

Secunda fuit non infinita ſed tanta
quanta potuit communicari que fuit ipſi-
us chriſti ſm humanitatem.quia vt dicũt
pie pleriqꝫ doctores.maiorem gratiam de
us non potuit creare quam ſit gratia aĩe
chriſti. Jo.pº.capº. De plenitudine eius
accipiuntur cuncti.⁊ gratiam pro gratia.

Tertia fuit.Non tanta quanta potuit
in tali anima recipi.que fuit anima beate
virginis que non tanta fuit quanta creari
potuit ſed quanta recipere potuit.vt vl-
tra nequeat ſanctificari ſicut nec aqua fer-
ventiſſima calefieri poteſt ⁊ feruere ignitiſſi
mum non poteſt igniri ⁊ calefieri magis
Jdeo dicitur Luc.primo capitulo. Aue
gratia plena.quia eius capacitas tota eſt
ad impleta tñ non fuit tanta gratia anime
beate virginis quanta anime chriſti.

Quarta fuit.Non tanta ſꝫ maior om-
nibus aliis poſt primas que fuit gratia ani
me Jo.ba.quia licet plus potuerit de gra-
tia recipere tamen pluſquam alij re
cepit dicente domino Math.vndecimo.
capitulo. Jnter natos mulierum non ſur
rexit maior. Jo.b.ſcilicet i gratia. ⁊ per cõ
quens nec equalis. quia ſecundum dio-
nyſium. Duo nõ erunt equales in patria
Et notandum ꝙ gratia beati Jo.non ſo-
lum eſt priuilegiata ratione quantitatis.
ſed etiam ratione feſtinationis . quia licet
omnium ſanctificatorum in vtero ſit gra-
tia feſtina tamen ſm gradus.

Primo.quia anima chriſti habuit gra
tiam in inſtanti ſue creationis.

Secundo. quia anima beate virginis
poſt primum inſtans ſed cito ſm antiquos
doc.quia ſꝫ eos modicum in originali cul
pa ſtetit tamen verius dicitur pro nullo i-
ſtanti fuiſſe ſed a deo fuiſſe ab originali p-
ſeruatam.

Tertio anima beati. Jo.in ventre ſꝫ lõ
ge ante natiuitatem habuit gratiaꝫ ſcilicet
quando heliſabeth ſimul cum filio imple-
ta eſt ſpiritu ſancto. Luc.primo capitulo.
Vt audiuit ſalutationem Marie heliſa-
beth.⁊cetera.

Quarto : quia anima ieremie in ven-
tre ſed paululum ante ortum.ideo ſibi di-
citur Jere.primo capitulo. Antequaꝫ exi
res de ventre ſanctificaui te. ⁊cetera. Eſt
etiam notandum quod duo ſunt tempo-
ra impedite rationis ſcilicet ante natiuita-
tem ⁊ poſt natiuitatem in pueritia in qui
bus non vtitur homo ratione. Aliqui ſan
cti ſunt qui neutro tempore habuerũt gra
tiam.nec ea vſi ſunt ſicut beatus Marti-
nus qui fuit cathecuminus vſqꝫ ad annũ
decimũ octauũ. Aliqui ſunt qui habuerũt
in altero ſcilicet Jeremias qui ante ortuꝫ
ſanctificatus fuit ⁊ gratiam habuit vt di-
ctum eſt ſupra. Aliqui qui in altero ſcili-
cet in infantia ſcilicet.bea. Nicolaus qui
ſtatim ortus ieiunauit quarta ⁊ ſexta feria
ſed beatus Joannes ſuper alios floruit in
hac duplici etate.

Primo floruit gratia . ⁊ fuit vſus ip-
ſa in matris vtero.vbi exultauit cum preſ-
entia ſaluatoris ſenſit . vnde dicere potu-
it . Luc.primo capitulo. Exultauit ſpiri-
tus meus in deo ſaluatori meo.

Secundo gratia floruit ⁊ vſus eſt ea in
infantia . quando in pueritia deſertum pe
tijt vt colligitur ex euangelio ſcilicet in
quinquienio . vbi ⁊ merito reuelationes
⁊ conſolatiões angelicas ad mirabiles ha
buit vt colligitur ex euangelicis ⁊cetera.
Finis Amen.

Incipit tractatus ſuper pater noſter:

Uoluntas dei ſanctificatio veſtra,
prima ad Theſalo.4°. ca°. Nõ
poteſt bene ſeruiri pſone niſi ſcia/
tur eius volũtas:ſic nec deo. Jdõ
Paulus vocatus ad xp̃i officium ſtatim
queſiuit. Actuũ.ix.c. Dñe quid me vis fa
cere. Jdeo volẽtibus ſeruire deo:conſulit.
Ephe.v°. Nolite fieri imprudentes:ſed in
telligentes que ſit volũtas dei. Quia ergo
non poteſt ſeruiri deo niſi prius ſciatur ei⁹
voluntas. Jdeo vt melius ſibi ſeruire va·
leamus. Apoſtolus in verbo preallegato ei⁹
voluntatem nobis inſinuat dicens. Uolũ
tas dei ſanctificatio veſtra. vbi duo incidũ
tur propter que obediendum eſt voluntati
diuine. Primo. qꝛ eſt quedam regula ad
noſtrum intellectum elleuandũ ⁊ affectũ
dirigendum. Et hoc tangitur cum premit
titur volũtas dei. Eccleſi.vij. Inueni qd̃
fecerat deus hominem rectum.⁊ ipſe ſe in/
finitis miſcuit queſtionibus. Ita ꝙ oẽs ꝑ
peccatum hãc rectitudinem perdiderunt.
Marhei.vij. Periit ſanctus de terra.⁊ re
ctus i hominibus non eſt. Ratio eſt. Nõ
eſt rectus ſagittarius niſi recte ſignũ ad qd̃
trahit aſpiciat. vnde eſt ꝙ ipſe quandoqꝫ
claudit vnum oculum:vt alium melius fi·
gat i ſign^m. Sig^m aũt ad qd̃ ſemꝑ in om
ni tractu debem⁹ trahere nobis. yſai.c.lv.
oſidit di. Erit dñs nominatus in ſignũ.
Jdeo ad iſtud ſignum debemus ſemꝑ ocu
los dirigere.⁊ omnia in gloriam eius face
re. Sed deus propter peccatũ oculos pec
catoris ab iſto ſigno auertit. Quia ſm̃ Au
gu. Peccatũ eſt auerſio a bono incõmu
tabili. In cuius figura dicitur p°. R.xviij.
cap°. Non rectis oculis reſpiciebat Saul
Dauid. Et ſubdit. Inuaſerat ſpiritus ma
lus Saul. Unde in hoc peccator ſimilis ẽ
aſpidi. de quo legitur:ꝙ non directe tendit
ad terminum.qꝛ non habet oculos recte in
fronte:ſed extranſuerſo in temporib⁹. Sic
peccator. qꝛ oculum cordis in intentionem
tranſuerſam habet ad mundana. Jdeo in
ſuis opib⁹ nunq̃ recte tẽdit ad deũ. Jndi
gem⁹ ergo regula dirigẽte. Hec aũt regu

la eſt voluntas diuina. qꝛ ſm̃ Augu. Jpſa
ẽ regula toti⁹ creature. Hanc autem regu
am in perſona cuiuſlibet peccatoris pete/
bat. prima p°. dicens in ps. Eripe me de
inimicis meis deus me⁹:domine ad te cõ/
fugi doce me facere volũtatem tuã: qꝛ de
us meus es tu. Spiritus tuus bonus ꝺdu
cet me in terrã rectam. Nota ꝙ iſta aucto
ritas tangit quatuor que facit nobis volũ/
tas dei. Et que facere debet qui ad eã vult
dirigere. Primum eſt. liberaꝛ a pericu
lo. ibi. Eripe me de inimicis meis de⁹ me/
us. Non poteſt homo melius liberari de
carcere hoſtis q̃ ſoluendo cathenas ⁊ vin
culum frangendo quibus tenebatur liga/
tus. In figura huius. Angelus liberans
Petrum de Herodis carcere. fecit cadere
cathenas de manibus eius. Tunc Petr⁹
dixit. Nũc ſcio vere. qꝛ miſit dñs angelũ:⁊
liberauit me de manu herodis. actuum in
actibus apoſtolorum. ⁊c. Cathene autem
quibus peccator vincitur in carcere demo
nis ſunt peccata. Prouerbiorum. v. Iniq
tates ſue capiunt impium ⁊ funibus pecca
torum ſuorum aſtringitur. Modo peccata
ſoluuntur in confeſſione. Jdeo deus pecca
torẽ eripit ab hoſte vt dicat regrãtiando il
lud pſa^e. Eripuit me de inimicis meis
fortiſſimis. Sed nota ꝙ ſicut liberatus de
carcere in memoria miraculi chatenam af/
fert ad eccleſiam ſuſpendens coram ſancto
qui eum liberauit ⁊ faciẽs oblationem. ſic
in ſignũ vere liberationis a demone vicu
la peccatorum quibus ligatus fuiſti:modo
debes portare ad eccleſiam appendere corã
deo vel eius vicario in confeſſione ⁊ te of/
ferre ad ſatiſfactionem. Sequitur ad te cõ
fugi. Non enim ſufficit eripi ab hoſte. ſed
oportet longe fugere. alioquin homo nõ ẽ
in tuto. Sicut enim auis qui iam tenuit.⁊
momordit predam ſi euadit:acrius eam in
ſequit̃. Et ſicut preda poſtq̃ ſenſit morſũ
canem citius fugit. Sic demon qui ſemel
momordit ⁊ tenuit animam per peccatum
quando euadit per penitentiam auidius
eam inſequitur ⁊ conatur capere. Jdeo nõ
debet anime ſufficere ꝙ euaſit:ſed debet lõ
ge fugere:maxime poſtq̃ ſenſit morſum de

monis. Et de hoc habetur figura. p°. R. j°.
cap°. Niſus eſt Saul ſpẽ dd̃ cõfigere in
pariete: declinauit dauid.fugit: ⁊ ſaluatus
eſt. Unde legitur de elephante ꝙ fugiens
venatorẽ ſciens cauſam ſue inſecutionis
eſſe pulchritudinem ſuorum dentium. de
quib⁹ ẽbur dentes ſuos frangendo deturr
pat. ⁊ ſic deturpatos: ⁊ fractos venatori
oſtendit. Mox venator ceſſat eũ perſequi.
Sic venator inferni quoſdã inſequitur pec
cato luxurie propter pulchritudinẽ corpo
ris alios peccato auaritie:alios vero pecca
to ſuperbie: primi debent corpus frangere
per penitentiam. Secundi auaritiam ꝑ lar
gitatem. Tertij ſuperbiam per humilitatẽ
relinquendo illud quod in nobis demonij
placet. Et de hoc figuratur. ſcd̃o macha.
De mathatia ⁊ filijs eius qui relinquerũt
quecunqꝫ habebant in ciuitate ⁊ fugierũt
ad mõtem. Dicitur de ceruo ꝙ continuãſ
fugã ⁊ curſum canes euadit. Sed ſiſtens
in latratu canum in quo delectatur:quan/
doqꝫ ita capitur cantu canum. quod obli/
tus fugere capitur:⁊ occiditur. Sic perſo/
na fugiens peccatum quandoqꝫ in cantu
ſiſtit ⁊ verbis ⁊ actionibus ꝙ capitur ⁊ oc·
ciditur adhuc a demonibus ſpiritualiter
per peccatum. Tertio. dirigens debꝫ bo
nam viam oſtendere. ibi doce me facere vo/
luntatem tuam. Uadẽs enim viam ignotã
eget doctore ⁊ ductore:ac tutore. Uia autẽ
celi nobis ignota eſt. Jdeo indigemus do
ctore ⁊ tutore. ſ. deo. de quo eccle. xliij. Do
cet ⁊ erudit quaſi paſtor gregem ſuum. Sꝫ
nota ꝙ paſtor ouem errantem: primo diri/
gibus reuocat verbo clamando. Et niſi ver
bum ſufficiat virgam. ⁊ baculum adhibet
verberando. Sic deus viꝫ celi: primo do
cet: verbis ſcripture: clamando. predicẽdo.
Sed quia quaſi ſpernunt verba. deus ad/
dit verbera ſcilicet morbos: perſecutiones: ⁊
flagella diuerſa. Unde grego. Nulla noce
bit aduerſitas ſi nulla dominetur iniquitas.
Exemplum in natura. pſitacus docetur lo
qui ſi. uti. homo ſi habet caput ita durũ
ꝙ nunq̃ bene loquitur niſi caput eius ba/
culo ferreo verberetur. Sic quidam ha/
bẽt corda adeo dura ꝙ nunq̃ loquũtur ra

tionabiliter de ſalute. niſi primo morbo ꝑ
ſecutionis verberetur. Et de hoc figura da
nielis. 4°. Nenabuchdonoſor rege cui cõ
ſuluit daniel. Peccata tua elemoſinis re
dime. qui ſpreuit donec electus eſt de reg°.
⁊ cum feris demoratus eſt ⁊ fenum quaſi
bos comedit. Tunc ait. Oculos meos ad
celũ leuaui. ⁊ ſenſus meus redditus eſt mi
hi ⁊ altiſſimo benedixi. In ps. Diſciplina
tua ipſa me docebit. ergo doce me facere
voluntatem tuam. Non enim auis perti/
git ad predam cantando:garriendo:ſed for/
te aues plus garientes minus volant. Ap
plica ſic ad regnum intratur non loquẽdo
ſed operãdo. Non enĩ qui dicit mihi dñe
dñe intrabit in regnum celorum. ſed qui
fecerit voluntatem patris mei qui in celis
eſt. Quarto. dirigens. debet ad bonum
portum ducere. ibi. Spiritus tuus bonus
deducet me in terram rectam. Terra illa
dicitur recta in qua redditur cuilibet quod
ſuum eſt. aditur quod meruit. Sic fit in pa
radiſo. Apocha. ſecũdo. Merces tua me/
cum eſt: reddere vnicuiqꝫ ſecundum opera
ſua. Non ſic in mundo: vbi ſepe plus dat
minus merito in indigno. Amoſ. 3°. Ne/
ſcierunt facere rectum. Ratio eſt. Quia q
ſoluendo mercedem attendit ad genus: ve
ſtem: ad pulchritudinem corporalem ope/
rari non ad opus: ſepe plus dat ⁊ minus
merito. Sic facit mundus dando honores
⁊ bona mundana. Jdeo mundus dicitur
michee. 3°. Omnia recta per vertitis. Sꝫ
tu ſolutor mercedis celi deus. non attẽdis
genus veſtem: nec aliquod impertinens
⁊c. Mathei. ſecundo. Non eſt tibi cura de
aliquo: ſed ſolum ad penitentie meritũ re/
ſpicis. Jdeo iuſte retribuis. Prouerbiorũ
13°. Iuxta opera manuum ſuarum retribu
et ei. Jdeo dicit ps. Juſtitie domini recte
letificantes corda. ⁊ cete. Magna leticia
cordibus pauperum chriſti. quia expectant
mercedẽ i regno celi de q̃ dic̃ Augu. nulli
negabit̃ digno nulli ꝯferet̃ i digno Ter°.
volũtas dĩ ẽ ſpeculũ admũdificãdũ ꝙ ma
nifeſtatur cũ additur ſanctificatio veſtra.
pſona volens videre ⁊ tollere a ſe omnem
maculam in quibuſdam partibus. opo/

ris ſicut in manibus pedib⁹ ⁊ ceteris non
tamen vbiqʒ. Ocul⁹ enĩʒ qui non videt ſe
non videt maculam in ſe nec in partibus ſi
bi nimis propinquis ſicut in facie. qꝛ illas
non videt. Speculum ſi ſit verum oſtẽdit
oculo omnem maculam. ⁊ ſp̃s oculi ⁊ pti
uʒ ſibi propinquarum. Sic perſona volẽſ
videre ⁊ tollere a ſe omnem maculam pec
cati debet ſe reſpicere in ſpeculo vero. pſo
na enim quãtumcũqʒ prudẽs ⁊ cauta ma
culam ſeu deffectum non videt in ſe nec in
perſonis ſibi propinquis propter amoꝛeʒ
In perſonis aũt lõge diſtantibus propter
odiuʒ uel ſaltẽ propter in differentiaʒ bñ
uidet deffectũ. Et de hoc figura ẽ .p̃mi R̃e.3.
Hely cui⁹ oculi caligauerũt non poterat
uidere lucernaʒ domini. donec extingueret̃
Ita quidaʒ non uidentes caliginem ocu
loꝝ ſuoꝛum oportet ꝙ ſe reſpiciant in ſpe
culo: Et d̃ hoc figura exodi. xxxviii. Moy
ſes demandato dei fecit labium eneum de
ſpeculis. in quib⁹ miniſtri tabernaculi ma
culas ſuas videbãt. vt eas abſtergerent ſpe
culum verum quod ſine omni palliatione
oſtendit cuilibet ſuas maculas voluntas
dei eſt. Ideo iſtud ſpeculum petebat da
uid dicens. Unam petij a domino hanc re
quiram. vt videam volũtatẽ domini meie
Sed iſtud ſpeculum perfecte nobis oſtẽdi
tur. Mathei. vj. In dominica oratione. ſ.
pater noſter. Circa quod ſecunduʒ Augu
ſtinum eſt aduertendum ꝙ oratio domini
ca pro nobis perfectiſſima eſt. quia in ipſa
continetur quicquid a deo peti poſſum⁹
⁊ quicquid nobis deus dare vult. Sed pre
cipue a nobis deſiderandus eſt dei honoꝛ
⁊ reuerentia quod in p̄ma petitione tãgi
tur. Sanctificetur nomen tuum. Sed ad
ſufficientem declarationem totius oratio
nis predicte eſt notandum ꝙ hec ſacra ora
tio prima ſui diuiſione diuidi poteſt in du
as partes ſecundum ꝙ duo ſolidem princi
paliter petimus.
Nam p̄mo petimus bona nobis dari
Secundo. petimus mala a nobis remo
ueri.
Prima. ibi. Adueniat regnum tuũ
Secunda ibi.
Dimitte nobis debita noſtra.
Prima adhuc in tres ſecundum ꝙ tria
bona dari petimus.
Primum eſt ⁊ maximum bonũ quod
petimus eſt bonũ gloꝛie quod petitur ibi.
Adueniat regnum tuum.
Secundum. bonum eſt gratie qđ peti
mus ibi. fiat voluntas tua.
Tertium eſt. bonum terrenũ quod peti
mus pro ſuſtentatione vite. ibi.
Panem noſtrum quotidianuʒ da no
bis hodie. ⁊ cete. Non enĩʒ poſſumus pri
ra bona petere: niſi terrena ad ſuſtentandũ
bona gratie ad merendum: ⁊ bona gloꝛie
ad fruendum.
Secũda pars. in qua mala a nobis re
moueri petimus etiam diuiditur in partes
tres ſecundum etiaʒ ꝙ ſunt tria que a no
bis ammoueri poſtulamus.
Primum eſt. peccata preterita que peti
mus condonari. ibi.
Dimitte nobis debita noſtra. ⁊ cete.
Secundum eſt. peccata futura que peti
mus: ⁊ debẽt vitari. ibi.
Et ne nos inducas in temtationem.
Tertium eſt. pena pro peccatis debita
quaʒ petimus relaxar. ibi.
Sed libera nos a malo. Ecce ꝙ iſta
oratio continet omnia nobis neceſſaria bo
na que volumus habere: ⁊ mala quibus
volumus carere.
Primo ergo petimus honoꝛem ⁊ reue
rentiam diuini nominis. Sanctificetur
nomen tuum. ideſt ſancte ⁊ reuerenter lo
quamur de deo. Hoſtium enim camere
diui debet eſſe mundum. maxime ſuprius
quia ſi hoſtium eſſet fedatuʒ: dominus nõ
libenter per illud intrãret. Sʒ hoſtiuʒ coꝛ
dis noſtri: quod eſt camera domini: eſt os.
Et ideo cũ omnes partes coꝛpoꝛis noſtri
debeant eſſe munde: magis tamen os ſupe
rius loquendo de deo. ſcilicet ⁊ de ſanctis
eius. alioquin chꝛiſtus non libenter intre
ret cameram ſuam coꝛ. ſcilicet tuum p̄ ho

ſtium fedatum quod eſt os immundum.
Sicut enim apis deferens mel non intrat
domum ſuam inueniens in eius hoſtio te
lam aranee venenoſam. Sic chꝛiſtus
mel diuinitatis deferens non intrat perſo
nam: in cuius hoſtio. ideſt oꝛe inuenit ver
ba blaſſemie venenoſa: mendacia ⁊ detra
ctoꝛia. Debet igitur labium eſſe ſanctuʒ in
loquendo. Leuiti. viij. Labiuʒ altaris cũ
dari ſanctificauit. Et nota ꝙ ſecundum
ſanctos Iudas ſuſpenſus crepuit medius:
⁊ effuſa ſunt. viſcera eius ⁊ hoc ne ſtercoꝛa
exirent per os. ideſt anima p̃cti fece macu
lata quo chꝛiſtum licet proditioſe fuerit oſ
culatus. Et per os tuum exit ſtercus blaſſe
mie ⁊ omnis immundicie. Exemplum. In
Brabantia nobilis quidam nocte paraſce
ues vadens ad matutinas tranſiuit per ta
bernam in qua erãt iuuenes ludẽtes ⁊ chꝛi
ſtum blaſſemantes voluit. ſed vltra tranſi
uit. ⁊ dum proceſſiſſet vidit populum in
gentẽ in platea hominem extraneum totũ
plagatum: totum cruentatum ⁊ occiſuʒ ab
illis de taberna: vt aſſiſtẽtibus viſum fuit.
Ingreſſus nobilis tabernã cũ minis iuue
nes illos dure redarguit. q atõiti negãt ho
minem ad ſe ingreſſum: ⁊ ſe nullum vidiſ
ſe nec aliquem verberaſſe. Qui moꝛ ſurgẽ
tes cum illo nobili querunt hominẽʒ moꝛ
tuum ⁊ nihil inueniunt. Tunc in ſe reuerſi
perpendunt hominem illum fuiſſe chꝛiſtũ
quem ſuis blaſſemijs cruentabant. Quo
viſo tabernarius qui erat vſurarius: omia
plene reſtituit. ⁊ dimidium bonoꝛum ſuo
rũ dans pauperibus ſancte obijt. ergo ſan
ctum ⁊ terribile nomen eius. Ad philipen
ſes ſecundo. In nomine Ieſu omne genu
flectatur celeſtium terreſtriuʒ ⁊ infernoꝝ.
Secundo. petimus bonum gloꝛie. ibi.
ſecũda petitio Adueniat regnum tuum. Mathei. vi.
dicitur Ubi eſt theſaurus tuus. ibi ⁊ coꝛ tu
um erit. Peccatoꝛes autem theſaurizant
in terra. Ideo coꝛum coꝛ ⁊ deſiderium eſt
in terra ditari. Sed ſancti theſaurizant in
celo ⁊ prudentius. Ratio eſt. Mercatoꝛes
mare tranſituri in quo ſunt multa peri
cula. Non poꝛtant ſecum pecuniam: ſed
emunt merces ab eis qui bona ſua habẽt
vltra mare poꝛtantes certas litteras quas
cum attingerint vltra mare oſtẽdũt moꝛ
eis dantur merces quas emerunt. Nunc
autem pauperes chꝛiſti habent ſuas mer
ces ⁊ theſaurum in eccleſia. Luce ſexto.
Beati pauperes quoniam ipſoꝛ eſt regnũ
celoꝛum. Et ideo ſancti cum tranſeunt ma
re. hoc eſt periculũ huius mundi non poꝛ
tant ſecum theſaurum bonoꝛum tempoꝛa
lium: ſed dando pauperibus comperãt ſi
bi theſaurum in celo poꝛtantes ſecum cer
tas litteras euangelij dicentis. Da paupe
ribus ⁊ habebis theſaurus in celo. Math.
xix. Et ideo iuſte ſancti ⁊ boni viri.
quia iam ſuum theſaurum habent in celo
quod iam emerunt petunt. Adueniat
regnum. tuum: ⁊ hoc ſecure petunt ſperan
tes dulciſſimam chꝛiſti inuitationem dicẽ
tis. Mathei vigeſimo quinto capitulo.
Uenite benedicti patres mei poſſidere re
gnum. ⁊ cetera.
Tertio. petimus bona virtutum ⁊ gra tertia
tie. ibi. Fiat voluntas tua ſicut in celo ⁊ in petitio.
terra. Circa quod eſt aduertendum ꝙ ſan
cti in patria. ita obediunt ⁊ ſequuntur vo
luntatem diuinam vna cum angelis ꝙ ni
hil omnino faciunt voluntatis pꝛopꝛie.
Modo petimus ita eſſe in nobis quod q
dem eſt neceſſarium ad vitandum pecca
tum. Cuius ratio eſt. Uidemus enim ꝙ
nubes a ſole eleuata a terra ⁊ aqua quam
diu ſequitur motum ⁊ virtutem ſolis non
cadit: ſed aſcendit ſurſum: ſed quando ſe
quitur ſuam pꝛopꝛiam conditionem re
frigeratur: ſit grauis ⁊ conuerſa in niuem
vel pluuiam cadit ⁊ mixta terre ſit lutum:
quod quidem ſibi accidit ex loco. ſcilicet
medio in triſtitio aeris. Sic recte perſona
a deo eleuata a terra cupiditatis ⁊ aqua vo
luptatis quamdiu ſequitur motuʒ ⁊ virtu
tem diuine voluntatis non cadit in pecca
tum: ſed aſcendit ſurſum verſus gloꝛiã. ꝙ
in p̄s dicit. In voluntate tua deduxiſti me

⁊ cum gloria ſuſcepiſti me. Econtra pſo-
nã ſequens propriam voluntatem ⁊ mo-
tuȝ. Primo refrigeratur a dei amore. De
inde fit grauis ⁊ ponderoſa in dei ſeruitio
⁊ ſic cadit in lutum peccati. Et ſic quando
qȝ accidit paulo qui ad ephe ſios. ꝛ°. ait
Conuerſati ſumus in deſiderijs quaſi facie-
tes voluntatem carnis. Sed hoc ſepe con-
tingit ex loco ⁊ ſocietate quam perſona fre
quentat. Ad vitandũ igiẗ caſũ pcĩ petim⁹:
fiat volũtas tua. exẽplo xp̃i dicẽtis Ma-
thei. xxvi°. Nõ mea voluntas ſed tua fiat.

Quarto petimus bona temporalia ſu-
ſtentationi neceſſaria non ſuperflua. Pa-
nem noſtrum quotidianum da nobis ho-
die. Et hic petimus panem qui ordinatur
ad neceſſitatem ⁊ non alium cibum qui ſe
pe queritur ⁊ procuratur propter volupta
tem ⁊ ad ſuperfluitatẽ. Docemur ergo pe
tere neceſſaria nõ ſuperflua. Ratio eſt. In
firmus. n. modicam habens virtutem de-
bet cibum temperate ſummere. ⁊ ſoluȝ ad
ſuſtentationem alioquin virtus non ſuffi-
cit cibum conuertere ⁊ dirigere ⁊ tunc ex
nimio cibo ⁊ ex ſuperflua indigeſtione ge-
neratur apoſtema: ⁊ morbi inflatiui. ⁊ ſic
recte eſt ad propoſitum. q: hodie quaſi qui
bus modicum habet de prudentia in vten
do ⁊ diſpenſando temporalia cadunt in a
poſtema: ⁊ in tumorem grauiſſimi pecca-
ti. Debemus ergo ea vti ⁊ ſummere ſolũ
ad neceſſitatem. exemplo Salomonis pro-
uerbiorꝫ. 3. Mendicitatẽ ⁊ diuitias ne de-
deris mihi. ſed tantum tribue victui meo
neceſſaria. Superfluitas enim diuitiarum
inflat cor generat apoſtema ſuperbie ⁊ con
temptus pauperuȝ. Ideo perſona tali apo
ſtemate ſentiens ſe grauatam debet facere
ſicut animal. de quo legitur ꝙ ſentiens ſe
agrauatum apoſtemate confricat ſe ad ar-
borem donec rupto apoſtemate ſanies de-
fluat. Sic recte talis perſona debet ſe con-
fricare ad arborẽ crucis ad paupertateȝ. ſ.
⁊ nuditatem quã xp̃s in mundo ⁊ in cruce
ſuſtinuit. vt vȝ ſanies diuitiarum fluat in
elymoſinas pauperum. petimus ergo vi
ctum neceſſarium ⁊ non ſupfluũ ꝙ ſi facie
mus obtinebimus. Scd̃o ad corꝑ. Pa
nem ad manducandum preſtabit.

Quinto petimus veniã de pctĩs preteri
tis. Dimitte nobis debita nr̃a. Sicut ⁊ nos
dimittimus ⁊c. Math. vi. Si. n. nõ dimi-
ſeritis hoibus. nec pr̃ veſter dimittet vobis
peccata veſtra. Non enim debet veniam
petere a patre perſona que vellet eius fili-
um occidiſſe. Sȝ omnes filij dei ſumus ꝑ
gratiam. ⁊ ideo inuicem fratres. Odium
autem eſt homicidium ſpũale. Io. 3°. Qui
odit frem ſuũ homicida eſt. Nõ ergo di-
gnus venia prĩſ q nõ dimittit frĩ ex corde.
vnde Math. xviij. Pẽitur de ſeruo tradi-
to tortoribus ſic dicit ibi xp̃s. ſic pr̃ vr̃ faci
et vobis: ſi nõ dimiſeritis vnus quiſqȝ frĩ
ſuo de cordibus veſtris. Ita ꝙ qbet ſeſius
rãcorẽ cordis ad minus teneẗ dimictere ⁊
ſigna recõciliatiõis oſidere inimico: ſȝ nõ
tenetur dimittere dãna: maxime ſi offendẽs
habet. vñ poſſit reſtituere qð ſi facit mereẗ
intenſiſſime ⁊ de hoc exẽpluȝ manifeſtum:
Nobilis qdã frem ſuũ a quodã ruſtico oc
ciſum ãmiſit qui ex dolore quaſi pegre ꝑ-
fectus eſt. Qui cum iter faceret cũ magno
comitatu homicidã ſolũ i agro īuenit. q ex
tracto gladio cũ vellet eũ occidere. Ille in-
terrã ꝓſtract⁹ clamauit. O ſiẽ nobiliſſime
miſerere mei amore xp̃i ieſu q tui miſertuſ
eſt ⁊ oẽȝ mundũ ſua morte redemit. Mox
nobilis ꝯuſus in lachrymas manũ retraxit
Sed ne hoc ignauie reputaretur a ſotijs.
Iterum manus extendit in proſtratum.
Iterum reus ob remiſſionem pdõum mi
ſericordiaȝ petens. Secundo manum de
poſuit. Tertio increpatus a ſotijs. Ite-
rum manuȝ vt ipſum interficeret leuauit.

Et reus ob euaſionem anguſtie. quam
omnis caro mali in futuro iudicio per-
peſſura eſt miſerere mei. Reſpondit no-
bilis: mente ⁊ genere. Ego mortem mei
fratris tibi indulgeo. Sed quid poſtea.
Mox eadeȝ die eccliaȝ intrans pro miſſa
audienda coram ymagine crucifixi ter ge-
nua flectens viſus eſt a quodã ſancto viro
ad ſingulas genuflexiones nobilis crucifi
xus inclinare caput. Vocans aũt ſanctus
nobilem ad partem: interrogauit quis eẽt.
cui ille. Miles ſum in terra mea. Et ſan-

ct⁹. Dicas chariſſime ⁊ nihil celes. l q̃ ma
gis confidis miſericordiã dei meruiſſe. cui
ille ait. Miles ſum in ſeculo deditus nihil
apud deũ merui niſi forſitan hodie ⁊ factũ
retulit. Tunc ſanctus narrans ei qð vide-
rat hortatus eſt eũ ad bonuȝ. Maluȝ ẽ igi
tur vindictam expetere maxime turbatiõe
durante. Unde Tharentinus ille nobiliſ-
ſimus phs inueniens vilicũ qui ſua male
diſpenſauerat ait. Uindictã de te ſumme-
rem niſi tibi iratus eſſem. Maluit. n. ipu-
nituȝ dimittere ꝙ per irã nimiũ punire.

xta ctitio Sexto. petimus preſeruare a malis fu-
turis. Et ne nos inducas in temptationeȝ.
Et nota ꝙ non dicit: ne tentemur: ſed ne in
ducamur in tẽptationẽ. pſona. n. non eſt in
periculo ſumerſionis niſi inducatur intra
aquam. Sic etiã niſi inducaẗ qs intra tem
ptationẽ per peccatũ. Et hec eſt ratio: qua-
re multe pſone nõ curant tẽptatiões vitaẗ.
q: cõfidunt in magnas tẽptationes q̃ſi nõ
poſſe induci. ſed bene voluit tẽptationẽ cir-
cuire appropinquado. ⁊c. Sed attendant
ꝙ periculoſum eſt valde perſone habẽti ca
put debile ire prope ripaȝ aque profunde
⁊ nimis appropinquare. q: perſona aliqȝ
ſtupet ⁊ turbaẗ imaginatio: in tantum ꝙ
pes deficit ⁊ ſic in aquam cadit ⁊ ſubmer
gitur. Nunc autem omnes habem⁹ caput
debile ⁊ infirmuȝ contra peccatum. Yſaie
primo. Omne caput languidũ. ⁊ c ꝛ. Ideo
non eſt bonum peccato appropinquare co-
gitando. ⁊ ce. Turbatio tantuȝ aliquando
inualeſcit. ꝙ ſtupefacit perſonam. Turbaẗ
tunc ratio: ⁊ ſic totũ ſubmergitur. Et con
tra ſic appropinquantes. dicitur Ioãnis
xj. Inducet ſuper eos mala. de quibus exi-
re non poterunt.

pe- o. Septimo. petimus leberari a penis: ⁊
miſerijs quas patimur propter peccata. ſȝ
libera nos a malo. Poſtquaȝ enim febris
reliquit infirmum adhuc remanent re-
liquie morbi ſcilicet amaritudo guſtus:
debilitas pedum: ⁊ diu ſtat antequam re-
cuperet priſtinum guſtum ⁊ fortitudinem.
Sic recte. ad propoſitum. perſona poſtquã
dimiſit peccata adhuc habet guſtum inſi-
pidũ ad ſpiritualia. Manus ⁊ pedes debi
les ad opera meritoria. Et de hoc habetur
figura ſcdi Re᷑. nono. Super eſt filius Io
hatã debilis pedibus. ſ. miſiboſeth. q: de
manib⁹ nutricis iuuenis ceciderat. Et ab
iſta debilitate petimus liberari a deo. de
quo dicitur ſapientie. xix. Tu es qui libe-
ras ab omni malo. Sȝ quomodo hoc po
teſt fieri. Ecce. Nam pſona recuperat gu-
ſtum ⁊ fortitudinem poſt morbum ſumen
do cibum leuem ⁊ confortatiuum ſimili-
mum nature: non groſſum: naturam ſuffo-
cantem. Cibi aũt groſſi anime ſunt verba
diſſoluta delicie. ⁊c. Dilata te. Caro eniȝ
concupiſcit aduerſus ſpiritum ad Galat.
v. Unde iſta ſpiritum non fortificãt ſed de
bilitant. econtra deuotio. oratio. ieiuniuȝ.
vba ſancta. miſſe ⁊c. Unde de perſona ta
lia frequentante dicitur ad Roma. viij°.
Creatura liberabitur a ſeruitute corruptio
nis in libertatẽ glorie filiorum dei ad quã
nos perducat. Amen.

Incipit tractatus de penitentia.

Enitentiam agite appropinqua
bit eniȝ regnum celorũ Math.
4°. capi. Quia beatus ioannes
conuocans populum ad bap[tiſmu]m
fluminis idem verbum aſſũmit. quaſi pro
temathe Math. 3°. capitu. Et iterum ſal-
uator noſter inuitans populum ad ba-
ptiſmum flaminis. idem verbum reaſſum
mit Math. iiij°. capi. Iccirco ſancta ma-
ter eccleſia ſanctorum patrum ſequens ve
ſtigia. Iſto ſacro tempore vocat fideles ad
lamentum penitentie. vt ex perſona eccle-
ſie verbum a nobis ꝓlatum proponatur.
cum dicimus. Penitentiã agite. In quo
quidem verbo ⁊ diuino oraculo.

Primo. aliquid precipitur. ſ. peniten-
tiam agere.

Secũdo. aliqd̃ ꝓmittiẗ. ſ. regnũ celorꝫ.
poſſidere. ⁊c. Preceptũ nãqȝ ptinet ad
meritum qð in viam eligitur. Promiſſuȝ
vero ad premium qð in patria recipitur.
Et ſm illa duo preceptum b indiget gra
tia cooperante. Et promiſſum gloria bea
tificante. De peccato autȝ ꝙ hic inducit.

Cum premittitur. Penitentiam a-
gite. Loquitur chriſtus: expreſſe ſub for-
ma precepti. Luce. xiij. di. Niſi penitenti-
am egeritis ſimul omnes peribitis. Un-
de acqritur argumentum ꝙ actum penitē-
tie deus non proponit per modum conſilij
ſed per modum ſimplicis precepti ꝙ patet
quia eterna dānatio que hic non petenti-
bus cōminatur: non debetur alicui niſi pro-
pter tranſgreſſionem precepti. De promiſ-
ſione que exprimitur. Cū additur. Appro-
pinquabit regnum celorum. habetur dani.
ſecundo. Suſcitabit inquit deus regnum:
qḋ ineternum non diſſipabitur. et illud re-
gnum de lege communi ingredi non poſ-
ſunt niſi preceptum de hoc dictum perfici-
unt. ſ. Penitentiam agite. ⁊c. Et ideo ſub-
dit dani. Et regnum eius populo alteri nō
tradetur. quia vero ſtatꝰ vite preſentis ita
eſt circa meritum quod nondum circa pre-
mium. Jccirco ad preſens. Circa primam
partem thematis que eſt. Penitentiam
agite. Eſt inſiſtendum. Circa ꝙ ante omia
eſt ſciendū ꝙ penitentia accipitur quadru-
pliciter. Quia primo modo accipiť pro v-
tute. qꝛ vnuſquiſqꝫ ſe punit de peccatis et ex-
ercet debitam ſui ipſius vindictam ſm exi-
gentiam culpe cōmiſſe. et illud pertinet ad
iuſticiam diſtributiuam cuius eſt mala pu-
nire et bona remunerare. Et iſto modo loq-
tur de penitentia. Luce. 3°. Facite fructus
dignos penitentie. Quos fructus explicat
beatus Gregorius di. ꝙ ſm quantitatem
culpe debet eſſe accerbitas pene aſſumpte.

Secundo modo accipitur pro actu. ſm
ꝙ actus penitendi eſt diſplicentia cōmiſſi
mali qualicunqꝫ. ſiue bene ſiue male: hereti-
ci ſiue dānati. Dānati. n. penitere: dicūť p-
pter ſupplicium inflictum de qua infructu-
oſa penitentia. dicitur ſapien. v. Turbabū-
tur timore orribili. d. intra ſe. penitētiā agē-
tes. et pre anguſtia ſpiritus gementes. Et ḋ
Juda proditore. dicitur in euangelio ꝙ pe-
penitētia ductus laqueo ſe ſuſpendit. ⁊ce.

Tertio modo dicitur penitentia pro
ſtatu. ſ. religionis vel religioſorum. qui di-
cuntur in pnīa permanere. Et ſic videtur
penitentia accipi. luce. 3°. c Ubi dicitur ꝙ
iſte Joannes in omnem regionem iorda-
nis predicans baptiſmum penitentie. Jſte
baptiſmus non erat vetus baptiſmus: nec
moralis. nec verum ſacramentum. ſed qui-
dam actus diſponens ad chriſtianam reli-
gionem aſſumendaꝫ in illo. et ce.

Quarto modo accipitur pro ſacramen-
to ſecundum ꝙ cōmendatur cuꝫ baptiſmo
et eucharistia baptiſmum ſequens et eucha-
riſtia precedens. Et iſto modo videtur lo-
qui apoſtolus prima corinthi. di. ꝙ ſecun-
dum deum triſtitia eſt penitentia in ſalu-
tem ſtabilem. operatur. eoꝙ contritio pre-
uenit illud ſacramentum. quia tamē in iſto
ſacro tempore xlᵉ intentio fidelium circa ſa-
cramentum penitentie verſatur precipue.
Jccirco. Circa illud ſacramentū noſtra in-
tentio eſt firmanda. Et ſecundum hoc ſunt
hic precipue quatuor facienda.

Et primo. inſiſtamus circa iſtius ſacra-
menti diffinitionem. vt appareat quid ſit.

Secūdo. circa eius inſtitutionem: vt vi-
deamus a quo ſit principaliter.

Terº. circa eiꝰ ſuſceptioē videať cuiꝰ ē.

Quarto. circa eius perfectionē vt decla-
retur propter quid eſt.

Quantum ad primum eſt ſciendum ꝙ
diffinitio huius ſacramenti habetur in li-
bro de regulis theologie. capº. 109. qui li-
ber aſcribitur beato clementi. vbi dicitur.
quod ſicut baptiſmus eſt remedium cōtra
originale peccatum. Jta ſacramentum pe-
nitentie eſt ſecunda tabula poſt naufragi-
um. Cuius diffinitionis declaratio ſunt
quatuor inueſtiganda.

Et primo. quid eſt illud naufragium qḋ
precedit iſtam tabulam penitentie.

Secundo. qualiter iſta tabula ſequitur
poſt naufragium.

Tertio. que ſit iſta prima tabula que ſe-
quitur illud naufragium.

Quarto. qualiter penitentia eſt ſecūda
tabula. Quantum ad primam particu-
lam huius diffinitionis. Quid ſit illud na-
ufragium. Dicitur ꝙ prima ratio naufra-
gij precedentis tabulam eſt primum pecca-
tum mortale qḋ cōmittitur poſt ſuſceptum
baptiſmum. qꝛ pctm̄ illud ſpēaliter naufra-
gium appellatur. eo ꝙ ſicut in naufragijs
deſtruiť integritas nauis. Jta in peccato

corrumpitur virginitas anime que eſt inte-
gritas illius. quia ſicut i muliere ſemel cor-
rupta non poteſt virginitas repari. ita nec
poſt tale peccatum gratia baptiſmalis. que
tunc amittitur recuperari. omnis enim gra-
tia poſtea data eſt penitentialis. non tamen
baptiſmalis. quia homo non poteſt ampli-
us rebaptizari. ſed penitentiam facere.

Jſta integritas mentis. tanto eſt ſuperi-
or integritate carnis. quanto anima preeſt
corpori. ſicut enim virginitas hominis pre-
fertur virginitati bruti. ſic natura humana
nature brutorum. Et ideo ſicut aureola da-
bitur virginitati carnis. multo magis aīe.
Dič. n. beatus Auguſtinus de ciuitate dei
ꝙ pauci reperiuntur illius felicitatis digˡ.
vt. ſ. ꝙ retineāt iſtam virginitatem. Et iḋ
dicit. Cum maxima diligentia eſt cauendū
ab inocentia cadere in mortale peccatum.

Jntelligendum eſt tamen ꝙ anima que
eſt in ſtatu baptiſmalis gratie candidata.
habet quatuor priuilegia.

Quorum primum eſt. ꝙ ipſa habet ſecu-
ritatem in ſuo ſtatu. ꝙ ſine baptiſmo obti-
nere non poteſt. Unde dum mortaliter nō
peccat eſt ſecura de diuina gratia.

Secundum eſt. ꝙ habet facilitatem in
ſuo actu. quia cum ſit ſine vicijs acquiſitis
nondum habet pronitatem malaꝫ ad mul-
tiplicanda pcā. et iḋ faciliter operať bonū.

Tertium eſt. ꝙ habet velocitatem i ſuo
curſu. quia penas purgatorij velociter trā-
ſit. cum non habeat purgari niſi a veniali-
bus peccatis. que ſecundum apoſtolum. ſi-
cut palea comburuntur.

Quartum eſt. ꝙ habet amenitatem in
ſuo affatu. quia ſicut in ſtatu inocentie vbi
nō erat peccatū aliqḋ erat delectabiliter bn̄
facere. ita et in baptizato habente gratiam
baptiſmaleꝫ. et ideo mō hic appropinquat
gratia originali iuſticie cum ſit in anima in-
nocente. Et iſta quatuor priuilegia amit-
tit in naufragio peccati mortalis. ſecunduꝫ
Auguſtinum. vbi ſupra. Quia ſicut poſt
naufragium homo.

Primo. non habet ſecuritatem de ſuo
ſtatu in aliquo ligno. Jta et anima poſt ba-
ptiſmum minime eſt ſecura.

Secundo. homo non habet facilitateꝫ
in ſuo actu. quia cum difficultate magna
poteſt venire ad portuꝫ. ita homo poſt pec-
catum acquirit in anima pronitatē ad pec-
cādū. et iḋ cū difficltate ē habiť ad reſiſtēm.

Tertio. homo in naufragio non habet
velocitatē i ſuo trāſitu velocius. n. cū naui
veniret ad portum. Jta poſt peccati lapſuꝫ
anima tardius tranſit penas et purgatoriū
quia peccata mortalia grauiſſime puniūť.

Quarto. in naufragio habetur triſtitia
magna. eo ꝙ cum magna pena aliquis ſol-
uatur poſt peccati. ſ. mortalis lapſum cuꝫ
magna pena. anima poteſt venire ad ſalu-
tem: et hoc propter originalis iuſtitie diſtā-
tiam que ei delectabilia reddebat omnia.
Et propter iſta lapſus iſte. recte naufragiū
dici poteſt. Quantum ad ſecunncdam p-
ticulam. ſ. qualiter tabula penitentie ſequi-
tur illud naufragiū. Dicitur ꝙ lꝫ nulla ta-
bula ſeperata ſit homini neceſſaria ante na-
ufraginm vt in ea ſaluetur. ita poſt baptiſ-
mum ante peccatum mortale non ſtatim
poſt ſacramentum penitentie eſt de neceſſi-
tate ſalutis. qꝛ peccata vēialia ꝗ p̄cedūt ho-
minē: dānari nō pſſt. ſꝫ ſtatim iſto naufra-
gio: vt dictū eſt facto illud ſacrꝫ ē de neceſ-
tate ſaluť. qꝛ nō aliḋ eſt rmediū hōi poſt. ſ.
naufragiuꝫ. quo ſine aliquo ligno diuiſo
ſaluari poſſit. Quātū ad tertiā pticulā. ꝗ
ſit pª tabula poſt illḋ naufragiū neceſſa-
ria. Dr ꝙ pnīa. ſ. iterior. ꝗ cōſiſtit i atritio-
ne et cōtritiōe. qꝛ illḋ ē pm refugiū. poſt ta-
le lapſuꝫ. qꝛ ſꝫ Aug. ſine iteriori pnīa nm
pōt dimitti pctm̄. et iſta eſt pnīa mentalis.
pnīa qꝫ ſpūal. Quātū ad quartā pticulā.
ꝗ. ſ. ē ſcḋa tabula. dicitur ꝙ ē pnīa exterior
dr aūt ſcḋa tabula. qꝛ non vꝫ ad ſalutē ni-
ſi cū pnīa. pª niſi enim qs mēte pēiteat fru-
ſtra ore cōfiteť. ꝗ vocalis cōfeſſio dr exteri-
or pnīa. et qꝛ hꝰ pnīa poſt naufragiū dr 2ª
tabula et hinc ē quod ſacrm pnīe qḋ ꝯſiſtit
in confeſſione vocali recte dr ſcḋa tabula
poſt naufragiū. Cū ſint due tabl'e ad nau-
fragiū et pnīaꝫ ptinētes. Jſte āt due tabule
fuerūt figurate i lege p duas tabulas legis
antiq. ꝗ dicte ſūt tabl'e teſti. de qbꝰ dr exo.
xx. Qꝛ ſic pª tabula erat reſpectu bonorum
ſpālium vel ſupnāliū. ita 2ª tabl'a rſpectu nā-
liū. Jta hec pª ē i ſpūalibꝰ et 2ª i ſēſibilibꝰ.

Intelligendum eſt tñ. ꝙ quatuoꝛ ſunt
que requirunť ad iſtius ſacramenti integri
taté. vt ᵭclarať in li°. iiij. ſacre theologie. ſ.

℄ Cauſa efficiens.
℄ Cauſa materialis.
℄ Cauſa formalis.
℄ Cauſa finalis.

℄ Cauſa efficiens iſtius ſacramenti quātū
ad miſteriū eſt ſacerdos rite cōſecratus. qꝛ
nullus carens tali oꝛdine. pōt illud ſacra-
mentū cōferre. qꝛ ſolum illi oꝛdini date ſūt
claues ligandi ⁊ ſoluendi. Unde confeſſio
facta layco in moꝛtis articulo ꝓpter defe
ctum ſacerdotis nō eſt ſacramentū. ſed hu
militas. Si aūt per modū ſacramenti in
tenderetur magis obeſſet ꝙ̄ prodeſſet.

Cauſa aūt materialis eſt omne pecca-
tū: taȝ obmiſſionis ꝙ̄ cōmiſſionis: tā ve-
niale ꝙ̄ moꝛtale: tā cogitatuȝ ꝙ̄ cōſumatū
vnde merita non ſunt huius ſacramēti ma
teria cū de ipſis non ſit penitētia faciēda.

Cauſa formalis eſt. Abſoluo te quan-
tū ad omne abſolubile. qꝛ ſic ab aplīs tradi
ta inuenitur. Sigᵐ aūt trinitatis diciť pti
nere adbene eſſe ſm illa que inueniuntur
tradita a beato petro. Cauſa vero finaľ
eſt intentio debita. ſm ꝙ intentio requiriť
in omni ſacramento. vt. ſ. conferens inten
dat facere qd̓ facit eccl̄ia. qꝛ ſacramenta ſʒ
b. Augu. nō habent virtuté in fide vnius
perſone. ſed in fide vniuerſalis eccl̄ie. ⁊c̄.

Circa tertiā partem in ſermonis nego
3ª pars cian dū eſt circa illius ſacramēti inſtitutio-
pncipł nem. vbi quinque ſunt videnda.
pª parſ ℄ Primo. a quo ſit inſtitutum.
℄ Secundo. quibus ſit inſtitutum.
℄ Tertio. qñ fuit inſtitutum.
℄ Quarto. quare fuit inſtitutum.
℄ Quinto. vbi fuit inſtitutum.

℄ Quantū ad primū. ſ. a quo fuit inſtitu-
tuȝ. Dicendū ꝙ de cōfeſſiōe peccātoꝝ mētio
nē faciūt ſcripture i locis māifeſtis. Et pꝛio
i pſ. 31°. Dixi ꝯfitebor aduerſū me i iuſticiā
meā dño. Iſta aūt ꝯfeſſio ñ ptinet ad ſacrȝ
penitentie. qꝛ nō fiebat homini: ſed ſoli dō.

Scdo dañ. ix. diciť ꝙ dañ in oꝛe confite
bať peccata ſua ⁊ populi ſui nec illud perti
nebat ad cōfeſſioné ſacramētalez . qꝛ in hac
ſolum peccata populi ⁊ venialia confiteri
debet. Tertio. eccleſiaſticus dic. nō con
fundaris cōfiteri peccata tua. ⁊ illa confeſ-
ſio nō erat ſacramentalis. qꝛ ibi videť eſſe
intētio eiꝰ de ꝯfeſſiōe publica q̄ fit zelo ꝟi
tatis ⁊ hūilitatis. Quarto btūs Math. 3°.
c°. ſcribit dī. de baptiſmo Ioānis. qꝛ tūc exi
bat oīs hieroſolima: ⁊ oīs iudea: oīſqȝ re-
gio circa ioꝛdané: ⁊ baptizabanť ab eo in
ioꝛdane confitētes peccata ſua. Et illa con
feſſio non erat ſacramentalis: ſʒ ſicut ba-
ptiſmus eius erat quoddaȝ pꝛeambulū ad
baptiſmuȝ xp̄i. Ita ſua confeſſio erat p̄am
bula ad vere penitentie ſacramentū. De
hijs pꝛemiſſis teſtimōijs nullus ꝟe ptine-
bat ad vere penitentie ſacramentū. lʒ illud
figurarent. Iacobꝰ ét in cano. ſua. c. v. dī.
Confitemini alterutrū peccata veſtra. Et
Io. in pꝛima ſua cano. ibi. Si confitemini
peccata veſtra fidelis ⁊ iuſtus eſt vt remit
tat vobis. Nec tñ p hoc qs credere debet.
ꝙ iſti apoˡ. illō ſacramētū inſtituerīt. ſed tā
tum pꝛedicauerunt ſicut ſacramentuȝ ba-
ptiſmi. qꝛ lex per moyſen data eſt. gr̄a ⁊ ve
ritas per ieſum xp̄m facta eſt. io. p°. qꝛ facta
eſt lex noua cum omnibus ſacris ſuis. ſecūda

Quantum ad ſecundum queſitum. ſ. pars
Quibus illud ſacramentum inſtitutuȝ eſt.
Dicitur ꝙ oībus ᵭ cōi lege qꝛ omnes ſūt
peccatoꝛes. Iuxta illud. i. ioannis. Si dixi
mus ⁊c̄. Et iacobus in multis offendimꝰ
omnes ⁊ non eſt remedium contra pecca-
tum poſt baptiſmum niſi iſtud. Ideo dicit
xp̄s. Luc. 13. ca. Niſi penitentiam egeritis
omnes ſimul peribitis. Intelligendum ta
men eſt. ꝙ in ſacra ſcriptura quatuoꝛ mo-
di ſunt ſanctoꝛum quantum ſpectat ad ꝓ-
ponendum. Et pꝛimus eſt. quia quedā
complectunť omnem ſexum ⁊ etatem ſicut
ſacramentum baptiſmi quod obligat vtrū
qȝ ſexum ⁊ omnem etateȝ. vt docet Aug.
de fide ad petrum Secundus eſt. qꝛ que
dam complectuntur omnem etatem ſʒ nō
ſexum ſicut erat in lege veteri circūciſio q̄
non niſi maſculis debebatur. illis tamen ſe
cundum omnem etatem vt legitur. gñ. 17.
ca. Tertius eſt. illoꝛum qui complectun
tur vtrunqȝ ſexuȝ. ſed non etaté ſicut ſacrȝ

diuine inſtitutum eſt vniuerſaliter pꝛo vi-
ris ⁊ mulieribus. tñ nullis de neceſſitate ᵭ
betur vſqȝ ad annos diſcretiōis. qꝛ hoc ſa
cramentū eſt remedium cōtra actuale pec-
catuȝ tñ. quod nō cōmittitur donec diſcre
tio habeatur ⁊c̄. Quartus modus eſt.
illoꝝ q non cōplectunť vtrunqȝ ſexuȝ: nec
omnem etatem ſicut ſacramentum oꝛdinis
ſoluȝ pꝛo hoībus ⁊ in etate perfecta conſtitu
tis: ſicut pȝ per 2ᵐ membꝛuȝ quibꝰ hoc ſa-
cramentū fuit inſtitutū. ⁊c̄. Sed aduertē
duȝ eſt ꝙ inuenitur quadruplex ſtatus ho-
minuȝ quantū ſpectat ad pꝛopoſitum.

Et pꝛimus ſtatus eſt in quo potuerunt
peccare moꝛtalr̄. ⁊ nō venialr̄ ſicut in ſtatu
innocentie. vł aūt peccatum fuiſſe moꝛtale.
qꝛ ibi peccatum nō poterat cōmitti: niſi ex
certa malitia cū ibi nō eſſet ignoꝛantia: ſed
gratia accepta cū oꝛiginali iuſtitia ⁊ ibi nō
debuit eſſe ſacramentuȝ. qꝛ peccatum moꝛ
tale illud obruebat totaliter. Secūdus
fuit ſtatus in quo poterant peccare veniali
ter ⁊ non moꝛtaliter ſicut ſtatus apoſtoloꝝ
poſt cōfirmationé ſpūs ſan. tūc illud ſacra
mentū erat neceſſariū. vnde b. Io. in cano
nica ſua in loco pꝛeallegato ꝯfeſſionez pec
catoꝝ ſibiipſi indicit. tñ talibus hoc ſacra-
mētuȝ nō omnino erat de neceſſitate ſalu
tis. vt periclitarentur ſine eo ⁊c̄. Terti-
us ſtatus fuit in quo poteſt peccari moꝛta
liter ⁊ venialiter ſicꝫ eſt ſtatus coiter creden
tiū ⁊ i hoc ſtatu hoc ſacrm̄ ē de neceſſitate
ſalutis. vnde ſimoni moꝛtaliter peccanti.
dixit petrus actuuȝ. viij. Penitentiā age
a neq̄tia tua. Quartus ſtatus ē. in quo
tertia nec moꝛtaliter nec venialiter peccari pōt ſi
pars. cut fuit ſtatus. in quo fuit mater domini
⁊ eius filius ⁊ hoc ſacramentū ad illos nul
latenus pertinebat. Ideo dicit Azarias in
oꝛatiōe ſua. Danie. 3°. Tu dñe iuſtoꝝ nō
poſuiſti pniam iuſtis hijs qui tibi nō pec-
cauerunt. Quantū ad tertium queſituȝ
Quādo. ſ. illud ſacramentuȝ ſit inſtitutuȝ.
Eſt aduertenduȝ ꝙ in euāgelio quatuoꝛ tē
poꝛa nominanť. in q̄bus chꝛiſtus tradidit
quadruplicé poteſtatem.

Pꝛima. fuit vniuerſaľ ⁊ publica ſicut.
illam quam tradidit. b. Petro. Mathei
xvj. c. Quodcūqȝ ligaueris ſuper terrā
Secunda. fuit particularis ⁊ publica ſi
cut ibidē. Quecūqȝ ligaueritis. ſicut enim
epiſcopi hñt poteſtaté particularé ⁊ publi
caȝ ſub romano pōtifice. ita alij. ſ. apoſtoli
dei habuerūt ſub petro. Tertia. fuit po
teſtas caritatis in foꝛo pꝛiuato. Et illam po
teſtaté tradidit xp̄s aplīs. qñ ipſos in ſacer
dotes oꝛdinauit: qꝛ poteſtas ligādi ⁊ ſoluē-
di oꝛdini ſacerdotali ē annexa ⁊ illa ptāſ fuit
collocata ꝓ oībꝰ ſacerdotalibꝰ: qñ xp̄s inſti
tuit euchariᶜ ſacrȝ. qꝛ tūc dixit. Hec facite
in meā cōmemoꝛationē. Luce. xxj.

Quarta fuit poteſtas iuriſdictionis pꝛi
uate ⁊ non publice ꝙ̄ xp̄s dedit ad relaxā-
dū ⁊ dimittendū peccata. Io. xx. Quoꝛuȝ
remiſeritis peccata. ⁊c̄. Et in illo ꝟbo dici
tur ſacramentū pnie inſtitutū. qꝛ in eo dať
auctoꝛitas dimittendi peccata. Si auteȝ
querať que dies erat illa. Diciť ꝙ fuit in
die dñica reſurrectōis inſtitutū. ſicut die il
la. xp̄s fuit a moꝛtuis reſuſcitatus. ita i hoc
ſacramēto aīa a moꝛte ſpirituali ſuſcitatur
dū trāſit de peccato moꝛtali ad gratiā quā
conſtituit illud ſacramētū. ⁊c̄. quarta

Quantū ad quartū punctū. Ubi illud pars
ſacramētū fuit inſtitutū. Diciť ꝙ in Hie
ruſalē. qꝛ ibi appꝛuit xp̄s aplīs qñ dixit eis
verba in quibus inſtituit hoc ſacramentū.

Intelligendū eſt tñ ꝙ in hoc loco fuerīt
inſtituta q̄tuoꝛ ſacramēta p̄ter ꝯnctioné ad
inuicē. Quoꝝ. ſ. pꝛimū eſt ſacramētū ba
ptiſmi. qꝛ lʒ marci vlt°. fuerit data foꝛma
baptiſmi i mōte galilee. vltᵐ tñ p̄ceptū de
baptiſmo datū fuit marci vlt°. añ aſcenſio
neȝ i medtate in monte oliueti qui eſt iuxta
Hieruſalez vnde luce vlt°. diciť ꝙ locu-
tus eſt cum eis pꝛi°. poſtea duxit eos foꝛas
Hieruſalē. Secundū. fuit ſacramētum
euchariſtie. qꝛ in Hieruſalē fuit facta cena
in qua xp̄s inſtituit euchariſtiā ſicut quatu
oꝛ euangeliſte teſtanť. Tertiū fuit ſacra
mentū oꝛdinis. qꝛ chꝛiſtus dixit eis in eodē
loco vbi cenabat poꝛrigens eis calicem bi
bite ex hoc oēs. In qua q̄dē oblationé di-
citur caracter infundi ſacerdotalis . qꝛ tunc
dixit . Hoc facite in meā cōmemoꝛationē
Luce. xxj. Quartū. fuit ſacramētū peni

ētie. qꝛ ibi ꝺictū fuit. Jo. xx. Quoꝝ rmiſeri tis. ꝛc. Et hn̄t illa ſacramenta connexio nem. qꝛ nullus pōt recipere ſacramentum pnīe. niſi prius baptizeť. qꝛ baptiſmus ē ia nua ſacramētoꝝ. vn̄ primo ordinať poſt baptiſmū. vt patuit. Nec ſacramentuꝫ eu chariſtie pōt ꝺigne ſūmi ſine pnīa. nec pōt pfici niſi prehabito ſacramēto ordīs. Et iō qꝛ ſic cōnexa fuerunt conuenīēter in eodeꝫ loco inſtituta. iſte eſt ille locus pnīe ꝙ non potuit ille eſau ſpūaliter inuenire. ꝛc. vt ha beť heb. xij. c. qꝛ nō atter⁹. ſed turbat⁹ erat.

Quantū ad qntū punctū. Quare. ſ. il lud ſacramētū fuit inſtitutū introducūtur

quintū pūctū

huius ſacramēti inſtituendi qnqꝫ cōditio nes. Et prima eſt. ꝙ pnīa eſt ad pecca toꝝ patrocinīū acquirendum. ſic̄. n. nō vi demus ꝙ in cauſis ciuilibus hoīes cōiter indigent patrocinijs: vel iudicibus q ſint virtuť periti. vt penas viris poſſit euitare ꝛ tales oꝫ ordinate in ſuas cauſas pcede re. Ita i ſpūalib⁹ multo magis. ꝛ iō expe diens eſt ſacerdoti peccata ſua reuelare q ad ea vitanda ſanū cōſiliū ꝺare poſſit pp ꝙ eligendus eſt ſacerdos doctus q ſciat ꝛ poſſit inteř lepraꝫ ꝛ lepraꝫ ꝺiſcernere. quia illō ē ei⁹ officiū. vt habeť in li° leui. p totū.

Secūda ratio fuit ad peccatoꝝ purga tionē faciendā. ſicut eniꝫ qſi ſumptus eſt ci bus venenoſus niſi euomatur ledit coꝛ ſuf focat hominē ꝛ moriť homo. Ideo vomi tus ē opt^m remediū vt cōuenīēter aliter cu rari nō valeat. Ita cuꝫ peccatū ſit aīe moꝛ tiferū venenū cū intrauerit ad eā cōuenīē tiſſime curať per vomitū q fit pleniſſime i cōfeſſione. vnde ꝺe illis q quotidie pecca ta ſua iterant cū ſpe cōfeſſionis ꝺicit Pe trus ſcōa cano. c. 3. Canis reuerſus ad vo mitū ꝛ ſus lota i voluptabro luti.

Tertia ratio fuit Ad peccatorū mul titudinem precauendā qꝛ cū ſit ꝺifficillimū pctā ppia qnātūcūqꝫ turpia ꝗ nā abhoret ꝺetegere ꝛ alteri reuelare. cū qlibet cogitet ꝙ alteri oportet ꝺe neceſſitate reuelare ſic ſacerdoti. timet ea ppetrare ſic̄ i manifeſto turpia naturaliter refugimus facere. Vn̄ pphēta ꝺō. q. p modum cōminatiōis ſibi ipſi interdicens peccatum ꝺi. Tn̄ iniqtatē meā ego cognoſco ꝛ c. Quarta ratio fu it. Ad medicinam ppꝛiam recipiendam qꝛ pena eſt ꝗdam medicina ſpiritualis. ꝛ per ipſam īfirmitas aīe noſtre curatur. ſecundū Augu. Illa aūt infirmitas non curatur p ꝓꝛie. niſi p medicinam cōtrariam. Et ideo ſicut peccata p̄ magna ꝺelectatione ꝺeglu ciuntur ita opꝫ. vt p magnam penam cura cuentur. Nulla aūt pena ipoui potuit con tra peccata. quā illa. quod patet qꝛ hoīnes frequēter exponūť ſe ꝺāpnationi eterne pri us quam velint ſua turpia reuelare. Unde ibi ꝺolor. eſt medicina ꝺoloris. Unde ſal uator noſter p modum medicine inducēs ait Luc. v. Nō egent q ſani ſunt medico. ſꝫ q male hn̄t. Jō ꝺic̄ Math. ix. Nō veni vocare iuſtos: ſed peccatores. ꝛ cete.

Quinta ratio eſt. ad placandū ꝺiuinaꝫ iracūdiā que cōcitať p peccatū. qꝛ nullus actus eſt ita placatiuus ſicut actus humili taťť extreme. vn̄ q volūt iras hoīuꝫ placaꝛ ſolēt ſe ꝺeiicere ꝛ humiliare ſe villificando: vnde fuī Benedab volētes placare regeꝫ iſrť poſuerūt ſaccos in lūbis ſuis ꝛ funicu los in capitibus ſuis: qa actus ille in quo hō nō ſolū vult vilitatē ſuā recognoſcere: ſed etiā manifeſtare eſt ſūme hūilitať ꝛ ab iectionis. Etiā eſt cōuenīētiſſim⁹. Et ideo b. pe. loquens ꝺe illo ſacramento in cano. ſua p^a ꝺicit ꝙ ꝺeus nō vult aliquē pire. ſꝫ ad pnīam puenire ne peat. Circa tertiaꝫ

3^a pᵉ pncipł

ptē ſmōis negociādū eſt circa illi⁹ ſacri ſu ſceptionē. Et quātū ad hᶜ ſunt alia qnque inueſtiganda.

Quoꝝ primum eſt. quot modis poteſt illud ſacramentum ſuſcipi,

¶ Secundū eſt. qualiter ꝺꝫ ſuſcipi.

¶ Tertiū eſt. quomodo ꝺꝫ ſuſcipi.

¶ Quartū eſt. quotiēs ꝺꝫ ſuſcipi.

¶ Quintū quomodo ſeruať iā ſuſceptuꝫ.

¶ Quātū ad pmū. ꝯuenit penitētē ꝙ^m ad iſtud ſacrm̄ ſe hr̄e quadrupliciter.

Primo modo. vt recipiat ſacrm̄ ꝛ reꝫ ſacri ſicut qſi accipit cū bona cōtritiōe ꝛ ac cipit illud ſacramentuꝫ in ſancte trinitatis noīe abſoluiť ꝛ reꝫ ſacri. qꝛ ſupple gratia que ꝺiciť res illius ſacramēti infundiť.

Secundo. vt recipiat ſacramentū ꝛ nō

ſacramēti: vt qs fictus aut ſine cōtritione accipit. tn̄c eniꝫ ſacramētaliter abſoluiť ꝛ ta men ei gratia non infundiť: ſꝫ acquiriť ibi cul pa ꝛ peccat mortaliter. qꝛ oīs q accipit. vel accedit ad ſacramētū ꝯ naturā illi⁹ ſacra menti cōmittit ſacrilegium.

Tertio mō. vt accipiat rē ſacri ꝛ nō ſa cramentū: ſicut ille q accedit ad illū. q non pōt euꝫ abſoluere credens ipſuꝫ eſſe qualis nō eſt ex ignorantia inuincibili. vt pote ſi aliquiſ non ſacerdos: ꝛ tn̄ fungereť officio talis. ꝛc. recipiet grāꝫ ꝛ abſolutionē ſine ſa cramēto. qꝛ ꝺeus ad impoſſibile nullū ob ligat. ſꝫ Hiero^m. Quarto mō vt nō ac cipiat ſacrm̄ nec rē ſacri: ſic̄ cū q fictus va dit ad nō hn̄teꝫ ptātēꝫ: talis ñ recipit grāꝫ cū obicē pōat. nec ſacrꝫ cū nō ad ꝺebitā p ſonā que miſteriū cōferre nō pōt. Sic cū illa quatuor in ſacro baptiſmi ꝛ euchariſtᵉ ꝺiſtinguim⁹. ꝛ iſta atqꝫ ſecūda infructuoa eſt pnīa: qꝛ ſicut illa iude ꝺe qua ꝺr Mat. xxij. ꝙ pnīa ꝺuctus retulit. xxx. argēteos

Quātū ad 2^m pūctū eſt. aduertendū ꝙ illud ſacrꝫ accipi ꝺꝫ mō cōdito nato. ſꝫ ꝗ drupl̄icē cōditionē ꝛ qualitatē. qꝛ cōfeſſio pn̄ialis ꝺꝫ eſſe.

Primo. amara amaritudine triſtitie. qꝛ ſic culpa p ꝺelectationē cōmittiť. ita p triſtitiā tāq̄ p oppo^m pena ꝺiluiť. vn̄ i pſo na hoīs penitentis ꝺi. Jere. 3°. Repleuit me amaritudinib⁹ inebriauit me abſinthio.

Secundo. ꝺꝫ eſſe ſana ꝛ plena ne palli entur: neqꝫ circōuelleniť rectā ſꝫ agrauenť. qꝛ ſicut bonaꝝ mēci^m eſt illi culpā agnoſce re vbi culpa nō eſt. ſm̄ Grego. ita ꝛ culpā reputare ſicut faciebat ille q ꝺicebat. Iniq tates mee ſupgreſſe ſunt caput meum.

Tertio. ꝺebet eſſe veneranda: qꝛ natura lis erubeſcentia eſt ꝺe omni re turpi: vt in

ſecūda pt̄io

primis parētibus patuit. qꝛ mox: vt turpia perceperunt ꝛ erubeſcere ceperunt. ꝛc.

Sed nullus pōt eſſe atrictus niſi ꝺe turpi tudine ſuoꝝ peccatoruꝫ erubeſcat ꝛ ꝺoleat vnde ꝺicit Jere in perſona hominis peni tentis. Cōfuſus ſuꝫ ꝛ erubui vnde ſuſtinui obpꝛopꝛiuꝫ adoleſcentie mee. Jero. 3° ꝛc.

Quarto. ꝺebet eſſe integra ꝛ perfecta ꝛ non ſolum omnia peccata ſed etiam circū ſtantias peccatorum agrauantes: propoſſe exprimat. qꝛ ꝺeus nunq̄ fecit aliqd impfe cte. vn̄ treno. 2° ꝺiciť anime penitēti effūꝺ. ſic̄ aqua coꝛ tuū ante cōſpectū ꝺei.

Quantū ad tertiū punctū. Intelligen

tertiū pūctū.

duꝫ eſt. ꝙ illud ſacrm̄ ꝺebꝫ accipi cū quatu or cōditionibus ſpūm perficientib⁹.

Quia primo accedens ad pnīam ꝺebꝫ habere propoſitū obediendi. qa ex quo ali quis in aliqua cauſa elligiť aliquē iudiceſ preceptis iudicis ꝺebꝫ parere. vn̄ ꝺe vteř. xvij. q ſupbierit nolens parere ſacerdotis imperio moriť. Naꝫ peccatū mortale cō mittit q ſacerdoti in hijs que ptinent ad ſa crꝫ non obedit ſꝫ rectā regulā ratiōis. ꝛc.

Secundo. ꝺebet habere propoſitum nō peccandi. qꝛ nullus recipit veniam ꝺe pctis q perpetrare intendit. tales. n. ſimiles ſunt illis. quib⁹ ꝺiciť. 2. pe. 3°. Canis reuerſus ad vomitū. ꝛc.

Tertio. ꝺebet habere propoſitum non ſolum ꝺimittendi peccata: ſed etiam age ndi bona. quia minus eſt mala non age re niſi qs ſtudeat bonis opibus inſudare. ſm̄ Grego. Quarto. ꝺebet habere pro poſitū ſatiſfaciendi. qꝛ ſatiſfactio eſt vna ps penitētie vt aīt ps. Qm̄ in flagella parat⁹

quartū pūctū

ſum. Quātū ad quartū punctū. Quo tiens illud ſacrꝫ ē ſuſcipiendū. Dr aūt ꝙ quatuor ſunt cāſ in qbus ꝺe neceſſitate ſa lutis eſt ad ſacrm̄ penie recurrēdū.

Quoꝝ prim⁹ ē. in ꝺie euchariſtie ſūmē de. qꝛ neceſſariū eſt ꝙ aīa ſit purgatiſſima. ſm̄. b. Diony. ꝺe ange. yerar^a. vn̄ p illo ſa cro ꝺi. apoſ. pbꝫ āt ſeipꝫ hō. ꝛc. Iſta āt p batio fit qñ cōſcia ꝺiligēter ꝺiſcutiť. ꝛ p cō feſſionē purgať. Scōus ē. in ꝓcepti trāſ greſſiōe. qꝛ ſtatiꝫ. ſ. vt aīa hꝫ cōſciaꝫ ꝺ pec cato mortali: ꝺꝫ ad pnīaꝫ recurreř: aliter pi culo ꝺānatiōis eterne ſe ꝺiſponit: qꝛ ſi ſic ſu to moreref: ſtatim ꝺānatus eſſet. Et ideo ta lis periculoſa expectatio non videtur ſine mortali peccato. Et propter hoc ꝺicit gre gorius ꝙ peccatum quod per penitentiam non ꝺiluitur: mox ſuo pondere ad aliud rahit. ꝛcetera.

Tertius eſt. in mortis articuli expectatione quando eſt in mortis articulo qualitercūq3 ad illud ſacramētu3 tanq̄ neceſſariu3 debet recurrere anteq̄ ſibi vltimū tempus pnie ſibi claudat. eccli. xvij. Ante mortem cōfitere peccata tua. ꝛ q2 talis finalis pnia eſt nimis dubia ſemp ſanus ꝛ viuēs confiteberis dño. Quartus eſt. in anni circulatione. q2 nullo p̄dictoꝝ caſu exiſtēte ante circulū anni. q2libet tenet ſua peccata ↄfiteri. q2 nō min⁹ obligāt p̄cepta noue legis q̄ antiq́ ꝛ in illa tenebant q ptinebāt ad peccatoꝝ emēdationē p ſingulos ānos implere emēdationem peccatoris. vt p3 in leui. ꝛ de vtero. ꝛc. Quantū ad qntū pūctu3. ſ. qualiter illud ſacramētū ſuſceptu3 d3 ſaluari. Et intelligendū eſt ꝙ hōi p ſacramētū pnie a mortuis reſuſcitato d3 occurrere illud v̄bū apl̄i p² ad corin. xviij. Qui ſe exiſtimat ſtare videat ne cadat. S3 attēdēdū eſt ꝙ caſus talis dānabilior ē q̄drupliciratiōe. Prima eſt. q2 culpa ē tanto deteſtabilior q̄n cāuſ ſublimior ꝛ frequētior. vnde ꝛ pe. 3°. Canis reuerſus. ꝛc.

Secūda eſt. q2 pena potētior: quāto. n. peccatu3 magis cauſat tāto maiori pena pūitur. vt p3 in iuribꝰ ciuilibus ꝛ canonicis. vñ tñ dicit de vtero. xxv. Augebit dñs plagas tuas. Tertia ē. q2 vita ē inferior. ex tunc pōt minus reſiſtere. iō inimicus poteſt eū ſuperare ꝛ ſic tota die ſtat in miſeria ꝛ ſeruitute ſubiecti ſui. Quarta eſt. quia indulgentia eſt difficilior poſt iſtam renouationem. vt p3 in ciuilibus: ꝛ canonicis extra. de qua difficultate di. apoſto. vij. ad hebre. Impoſſibile eſt eos q ſemel ſunt illuminati. ꝛc. ꝛ ſeq̄tur. Rurſus renouari ad pniā3. ꝙ nobis cōcedat xp̄s ieſus dei ꝛ virginis filius. q cū patre ꝛ ſpiritu ſancto viuit ꝛ regnat. Amen.

¶ Incipiūt q̄dā pulchra d̄ ieiunio ſ3 iura.

Eiuniu3. vt ait Augu. Purgat mentē ſubleuat ſenſum Carnem ſpūi ſubicit. Cor contritū facit ꝛ humiliatū. Concupie nebulas diſpergit vbi libidinū ardores extinguit. ꝛ caſtitat⁹ lumen accendit.

Quis p° ieiuniū inſtituit. Dicit ꝙ b. Petrus ab vniuerſo populo celebrari cōſtituit. vt colligit ex geſtis ipſius. prima q̄ſtio.

Secūda dubitatio eſt. Ad q̄d valet ieiuniu3. D° ꝙ valet ad ſeptē neceſſaria nobis. ſecūda q̄ſtio. Et primo. ad culpā expellendā. mathei. xv. Hoc genus demonioꝝ nō eicitur niſi in ieiunio ꝛ oratione. Secundo. ad gratiā ꝓmerendā ꝛ procurandā3. vt p3 in apl̄is q ieiunantes meruerunt habere ſpiritum ſan. in pentecoſ. Tertio. ad veniā3 promerēdā. exēplū de niniuiti. Ion. 3° ca.

Quarto. ad penā euitādā. ex^m de heſtē. que ieiunauit tribus dieb⁹. poſtea ingreſſa eſt ad regē ꝛ reuocauit ſniā3 latā ꝫ iudeos. heſter. 4°. Quīto. ad cordis ꝛ corporis medicinā obtinendā. ex^m in dañ. cu3 ſocijs eius q noluerunt comedere de cibis regijs. ꝛ cete. dañ. p°. Sexto. ad victoriā exequendā: ꝛ ſpiritualē ꝛ corporalē. ex^m in filijs iſr̄ q poſt ieiuniū vicerunt filios Beniamin. exēplum de ſpūali in xp̄o qui poſt ieiuniū vicit dya^m. Mathei. 4°. cap.

Septimo. ad animā3 illuminandā. exēplum in dañ. qui poſtquam ieiunauit vidit viſiones dei. danielis quarto. Exemplum in Anna prophetiſſa. Exemplum in Paulo qui poſt ieiunium raptus fuit vſq3 ad tertium celum ꝛ vidit: ꝛ audiuit archana dei act. ix. Sic ſpiritualiter perſona ieiunans illas gratias promerebitur.

Tertia dubitatio eſt. Quare ieiunamus. xl. dieb⁹. Reſpōdeo ꝙ pp octo cāſ. tertia q̄ſtio.

Et primo. q2 corpus noſtrum compoſitum eſt. ex quatuor elementis in quo debemus motus ſenſuales reſtringere quater decies. propter leges quatuor euangelioꝝ ꝛ obſeruantiam. x. preceptorum.

Secundo. quia. xl. diebus inundauit diluuium quod deleuit omnem carnē. Ita et nos. quater decies debemus ieiunare vt ois vitioſa carnalitas in nobis ſubmergat.

Tertio. q2. xl. annis filij iſrael ſteterunt in deſerto an̄q̄ intrarent terrā ꝓmiſſiōis. Ita ꝛ nos ieiunamus vt ingrediamur terrā viſionis diuie. Quarto. q2. xl. diebus Moyſes ieiunauit bis cum debuit legem accipere. Ita ꝛ nos. vt lex di̇na i cordibus nr̄is inſcribat. Quinto. q2. xl. dieb⁹ helyas ieiunauit ꝛ poſtea aſcendit i mōtē. ita ꝛ nos ſi volumus aſcendere in montem domini ꝛc. Sexto. q2. xl. dies fuerūt dati niniuitis ad penitendū. Ita ꝛ nobis dati ſunt. Septio. q2. xl. dieb⁹ xp̄s ieiunauit ꝛ tēptatorē vicit. ita ꝛ nos vt diabolū ſuperemus. Octauo. q2. xl. horis xp̄s ſtetit mortuus. ꝛ tot dieb⁹ poſt reſurrectionē ſtetit cū apl̄is an̄ q̄ celū aſcēderet. Ita ꝛ nos tot dieb⁹ ſltr moriamur pctō. Et ad ſtatu3 glie aſcēdamus. Nono. xl. dieb⁹ purgabat mulier. Et nos ſltr in xl°. die purgati eē debemus. Quarta dubitatio ē. Quare ieiuniū icipit feria quarta ꝛc. Rñdeo ꝙ

quarta q̄ſtio pp duo. Primo. q2 xp̄s natus die dñica. Incepit ieiunare. quarta feria trigeſſimi p̄mi āni etatis ſue. ſ. ſtati poſt bap^m. Scd̄o q2 tali die voluit vēdi ad mortē nature. ꝛ nos tali die debemus vēdere ꝓpoſitū ad mortē culpe. Et hec ē rō q̄re multi quarta feria ieiunāt. ꝛ a carnibus abſtinēt. Notādū ꝙ ieiuniū ē pcimonia vict⁹. ꝛ abſtinētia ciboꝝ. Vñ d̄r ieiuniū. Rñdeo ꝙ a q̄dā in teſtino qd̄ vocat ieiuniū. quia ſemp eſt

quinta q̄ſtio vacuū. Notādū ꝙ ieiunium eſt triplex.

Primo q̄dē. Generale ꝛ magnū. vt ab iniq̄tatib⁹ ꝛ voluptatib⁹ ſcl̄i. Et illud ē pfectu3. ꝛ tale elegit dñs de conſecra. di. v.

Scd̄o ē ieiuniū cuiuſcūq3 diei. ꝛ cuiuſcūq3 rei A cibis ſm p̄ viā volūtatē ꝛ nō ſm ſtatutū ſcriptū vel cōſuetudinariū. ſm ꝙ aliq̄s abſtinet a ſupfluo cibo. Et plies nō cōedit in die. ꝛ vocatur moderata refectō. ꝛ hec duo oi tēpore ſeruāda ſunt. Tertio ieiuniū eſt abſtinētia victus ſ3 ordinatōe3 eccl̄ie ſiue ſcripto ſiue ↄſuetudiarie aprobata. ꝛ ſic d̄r ſubtractō prādij. i. ſemel tm̄ i die cōedere. Sexto q̄ritur. q̄n ē ieiunādu3.

Et rñdeo. Quedā eni ieiunia ſunt idita

ſexta q̄ſtio ab eccl̄ia ꝛ neceſſaria vt q̄tuor tpa: tota quadrageſima. oiu3 apl̄oꝝ vigilie. In vigilia natiuitatis dñi. bt̄i ioānis bap^e. aſſūptonis dñe. ꝛce. Quedā ſūt indita ab eccl̄ia. ſ3 ñ neceſſaria. vt ſexta feria. ꝛ ſabbo. q2 ſi cēnt neceſſitatis nō l3 mutare. ſ3 l3 cōedere carnes die veneris ſi natiuitas dñi venerit tali die niſi ex voto vel obſeruātia regulari cēnt aſtricti. In rogatiōib⁹ i vigilijs pen̄. ꝛ i vigilijs ꝛ dieb⁹ qb⁹ coiter ieiunat d̄ cōſuetudine approbata. Itē i aduētu ꝛ i mult̄ alijs vt p3. Quedā āt ſunt volūtaria. ꝛ neceſſaria ad q̄ voto vel ꝓpoſi° hoies ſe aſtrigūt vel p ſacerdotē. vel p iura ex magnitu^e delicti. Quedā aūt ſūt totaliter volūtaria ꝛ ñ neceſſaria ꝛ tale pōt fieri omni die. ꝛ tpe ꝛ die dñica ex deuotiōe. Si q̄s ieiunat rōne ſebati ꝛ ſacrilegij ſanādoꝝ peccat ꝛ excolcari d3. q̄ō Et ſciēdū eſt ꝙ oēs q ſunt ſanc mētis ꝛ doli capaces cū peccare poſſint ꝛ pctā deflere tenent ieiunare. q̄ō S3 i q̄ etate tenentur ieiunare. Dico ꝙ mulier in xij. ſ. ānis. ꝛ maſculus in etate quatuordeci3 annoꝝ. S3 q̄rit vtrū vxor teneat frāgere ieiuniū ex p̄cepto mārti. Rñdeo ꝙ ſi ieiuniū eſt in dictū ab eccl̄ia ꝙ nō. Si āt ē volūtariū p̄t ꝛ tenet. Querit vtrū ieiunia poſſint reddimi pecunia vel aliq́ mō. q̄ō Dico ꝙ indita ab eccl̄ia reddimi non pſſt niſi cā vel neceſſitas ſit an̄ ieiunāte. Sed volūtaria ieiunia reddimi pſſt. auctoritate ſuperioris. ꝛ nō pſſt cōmutare. Querit vtrum vnus poſſit ieiunare pro alio. Dico ꝙ q̄ō ſic. q2 ieiunium viui liberat mortuum.

Querit vtrū ieiuniū valeat factū i pctō mortali. Dico ꝙ nō ad vitā eternā ſ3 tñ q̄ō ad diſpoſitionē gr̄e recupādā val3. Queritur vtrū medicina ſūpta ꝓ infirmitate re q̄ō mouēda vel euitāda frāgat ieiuniu3. Dico ꝙ nō l3 ꝓ ſanitate cōſeruāda ſic. Querit vtrū bibēs ante prādiū ſoluat ieiunium. Dico ꝙ ſic pp cōſuetudine3. q̄ō eccl̄ie. Querit vtrum comedētes carnes in locis nō conſuetis. ſ. ciuitatibus caſtris vel villis die ſabati peccēt. Dico ꝙ ſic. de conſecra. di. v. Queritur vtrum quis vouit in vigilia alicuius ſancti vt puta in q̄ō vigilia. b. franciſci nō comedere pane3 poſtea vel ante vouit die veneris. vel die ſabbati nō comedere niſi panē ꝛ aqua3. Accidit ꝙ vigilia venit illa die. Querit ad qd̄ votū tenetur. An ad primum vel ad ſecundum p ſoluendū vel ad vtrūq3. Dico ꝙ aut i vouēdo ſecūdo nō recolit de p° ꝛ ſi recordatus fuiſſet nō excepiſſet. Tūc te

netur tantum ad primum. Aut recoluit
ſed non exceptiſſet. Et ſi recoluiſſet non
exceptiſſet. Et tunc dico ꝙ ſi poteſt perſol-
uat vtrunqꝫ. Quia que ſine conditione
vouentur ſine conditione ſoluuntur. Aut
non poteſt vtrūqꝫ perſoluere. ⁊ tunc dico
ꝙ ſolum tenetur ad primum. ⁊ non ad ſe-
qõ cundum. Queritur. que perſone exci-
piuntur a ieiunio. Dico quod omnes
opreſſi laboribus. Mendicantes ſi non
habent ad ſufficientia. In īfirmitate labo
rantes: peregrinantes: pregnantes. ⁊ lactā
tes. vbi eſſet periculū ⁊cete. Vide in quar
to ſententiarum.

¶ Tractatus de articulis fidei.

Circa articulos fidei. Sciendum
eſt ꝙ in exordio ſurgentis eccleſie.
Duodecim apoſtoli congregati
conſcripſerunt duodecim arti-
culos fidei in primo concilio de quo habe
tur act. xv°. Cuius prima diffinitio data
fuit per Petrum. Et vltima per Iaco-
bum. In quibꝰ duodecim articuli cōtinē
tur principales fidei catholice veritates.
Qui articuli continētur in ſymbolo qui di
citur. Credo. Ita ꝙ.

Primus articu. petrus — Primum articulum deſcribit beatus
Petrus tanquam princeps apoſtolo-
rum omnium di. Credo in vnum deum
patrem omnipotentem creatorem celi ⁊
terre. In quo articulo continentur tres
catholice veritates.

Quarum prima eſt. de diuina vnitate
cum dicitur. Credo in vnum deum ⁊cete.

Secunda eſt. de diuina omnipoten-
tia. cum dicitur. Patrem omnipotentē.

Tertia eſt. De mundi creatione. cum
dicit. Creatorē celi ⁊ terre. Et iſte tres vita
tes ſunt diſtincte. Qꝛ Phyloſophi credi-
derunt deū ꝯmuniter: ſed non poſuerunt
eum omnipotentem vt fides catholica do
cet. vt poſſet producere ſibi equalem in
omni perfectiōe. Et iterum aliqui heretici
dixerunt ſic eſſe omnipotentem. Sed non
creatorem celi ⁊ terre. Quia omnia corru-
ptibilia a deo malo eſſe dixerunt. Sed at
tendendum eſt ꝙ iſtas tres veritates dixit
.b. petrus Ad delendum tres hereticas pra
uitates. quas ſpiritus ſanctus preuiderat
futuras ſicut patet per bea. Augu. in libro
de origine hereſum. Ita ꝙ.

Prima veritas que eſt de diuina vni
tate eſt contra errorem manicheoꝝ. qui po
ſuerunt duos deos vnum bonum alium
malum dicentes quod a bono deo ſunt
omnia ſpiritualia. Et a malo ſunt omnia
corruptibilia. Contra quos clamat. b. pe.
di. Credo in vnum deum ⁊ce.

Secunda veritas que eſt de diuina om
nipotentia eſt contra errorem Arianorum
qui negauerunt deum patrem ita eſſe om
nipotentem quod poſſet producere fili-
um ſibi equalem. vnde poſuerunt filium
minorem patre. ⁊ ideo beatus Ylarius in
li° ſuo determinate per totum ipſos per
ſequitur per omnipotentiam diuine perfe
ctōis. qꝛ inſufficiens eſſet ſi ſibi equalē pro
ducere nō poſſet. Contra hos dicit. b. Pe
trus. Patrem omnipotentem ⁊ce.

Tertia veritas eſt. de mundi creatio-
ne contra hereſim ſaturnorum poſuerunt
enim ſeptem angelos preter preſcientiam
dei patris creaſſe huiuſmodi vniuerſa ſi-
cut refert Augu de origine hereſum.
Ideo dicit. bea. pe. Creatorem celi ⁊ terre:

Intelligendum eſt tamen quod in illo
articulo poſſunt accipi. 3ª moralia docu-
menta iuxta tres creditas veritates. per homi
nes qui hāc fidem profitentur.

Quarum prima eſt. vt imitent diui-
nam vnitatem in pacis federatione ſi-
cut. n: diſcenſio eſt principium diſpoſitōis
⁊ multiplicis contrarietatis. Ita pax eſt
mater vnitatis ⁊ conformitatis ⁊ quie-
tis di. apoſtolus ad Ephe. iiii°. Seruate
vnitatē in vincolo pacis. Et ideo diui
nam vnitatem imitantur qui pacem: ⁊
concordiā ponuntur īter fideles de quibus
Math. v°. Beati pacifici ⁊ce. Illi autem
qui machinantur ad diſcenſiones ⁊ rixas
faciendas. Iſti ſunt ſimiles manicheis qui
diuine vnitati contrariantur perniciofis

erroribus ita iſti cōtradicunt diuine male
ſtati. peſſimis moribus de quibus apoſto-
lus Romanos. x°. propter quod in excuſa
bilis es o homo omnis qui iudicas in quo
enim iudicas alterum te ipſū condēpnas.
⁊ infra. Hijs autem qui ſunt ex contempti
one ⁊ qui non acquieſcunt veritati cre-
dunt autem iniquitati ira ⁊ indignatio tri
bulatio ⁊ anguſtia. ira ⁊ indignatio ꝙtum
ad diuinā offenſam. ⁊ tribulatio maxima
ꝙtum ad penam. Secundum documē-
tum eſt vt imitemur diuinam oīpotētiā in
temptationis ſuperatione. qꝛ ſicut dñs per
ſuam oīpotentiam poteſt quācūqꝫ virtutē
ſibi contrariam ſine difficultate ſuperuin
cere cum ſit virtutis infinite: ita homo vir
tuoſus ad excellentes operationes virtutis
exercere ſine omni moleſtia ⁊ difficultate ſi
bi ſubicit inſurgentes quaſcunqꝫ tempta
tiones Et ratio eſt. qꝛ talis a principio vi-
riliter dimicādo cōtra paſſiōes domat eas.
Et ideo ſicut fera domata cito cōpeſcitur
⁊ ita paſſiones cum mira facilitate ſedan-
tur quando autem quis non domat paſſio
nes a principio. Sed debet reſiſtit talis nō
poteſt diuinam potentiam ymitare. qꝛ eiꝰ
paſſiones ſunt fere in domite ⁊ non acqui
eſcunt voluntati. vnde in pſona hominis
in perfecti dī Ro. vi. Non ꝙ volo bonū
hoc ago. ſed ꝙ nolo malum hoc ago. Si
autem aliquis dicat ꝙ non poſſit reſiſtere
temptationibus. contra illum eſt imitatio
diuine omnipotentie in comparatione ad
intra. ſic. n. diuina omnipotentia eſt in pro
ductione filij adequata ⁊ nō ſuperata. ita
ſemper noſtra temptatio eſt noſtre virtuti
cōmēſerata. i. cor. x. Fidelis autē deus eſt
qui non patitur nos temptari ſupra illud
quod poteſtis portare ⁊c.

Tertium documentum eſt vt imitemur
efficaciam in bonorum occupationē ⁊ exe
cutionē opū. quia potiſſima cauſa conden
di mūdum fuit vt ad honorē dei bona ope
ra fierent vt dicit Augu. xi. de ciuitate dei.
di. a platone. Ita iuſtiſſima cauſa operan-
di aſſidue ſecundum virtutem vt a bono
hoīe bona opera fiant ne ſit enim eius bo
nitas circa ocioſa. ſicut dicit iac. 2. i canoni
ca fides ſine operibus mortua eſt cum res
ſint propter operatiōes. iac. 3. Quis ſapiēs
⁊ diſciplinatus oſtēdat inter vos ex bona
operatione conuerſationem ſuam ⁊c.

Secundum articulū deſcribit. b. ioan- ſcdus articu.
nes euangeliſta. qui poſt dictum petri ad
iunxit. Et in ieſum chriſtum filiū eius vni
cum dominum noſtrum. Et conuenienter ioãnis euãge
deſcriptio huius articuli fuit ſibi data cui
maieſtas verbi fuerat in cena reuelata. vt
perſonam eius explicaret in. 2. articulo fi-
dei chriſtiane. qui poſtea dixit. In princi-
pio erat verbum. ⁊cete. Et in illo arti-
culo ponit duas creditas veritates.

Et prima eſt de perſonali chriſti diſtin
ctione. Cum dicit. ⁊ in ieſum chriſtum fili
um eius vnicum nullus filiꝰ poteſt eſſe idē
cum ſuo patre perſonaliter.

Secunda eſt de filij vnitate ⁊ diuiſi o-
ne. Cum adiungit. vnicum dominum no-
ſtrum. Iſte autem veritates ſunt diui-
ſe. Quia multi heretici confitentur in di-
uinis filium a patre eſſe diſtinctum ⁊ ta-
men non confitentur vnicum filium. ſicut
patet per Auguſtinū de origine hereſiū.

Iſtas veritates dixit beatus Ioannes
ad a bolendas duas hereſes.

Quarum prima fuit. Sabellianorum
qui confundebant perſonas diuinas di-
cendo patrem ⁊ filium eſſe vnam perſonā
ſecundum rem. diſtinctam ſolum ſecundū
appellationem contra quos dicit. Ioan-
nes. Et ieſum chriſtum filium eius ⁊c.

Secunda fuit ad elidendum duplicem
errorem.

Primum fuit ſaptianorum. qui poſue
runt non ſolum chriſtum ſed etiam ſeth. fu
iſſe filium dei. vnde filij eius vocati ſunt fi
lij dei in ſcriptura gene. ſexto. capitulo.
Et errorem melchiſedechianorum qui po
ſuerunt melchiſedech filium dei propter
hoc quod dicit apoſtolus quod eſt ſine a-
nologia. Adhuc dicit Ioannes contra il-
los. Vnicum dominum noſtrum ⁊ce.

Sed attendendum eſt quod circa illū
articulum poſſunt accipi duo moralia do
cumenta. Quorum.

Primum eſt. de filii adoptiõe. q: ſic xpus ẽ fil. dei nãlis. ita ⁊ nos ſum⁹ filii ei⁹ per adoptionẽ di. apoſ. ro. viij. Accepiſtis ſpũz adoptiõis in q̃ clamam⁹ Abba pr. Et infra ipſe. n. ſpũs teſtimoniũ reddit ſpũi nr̃o q ſum⁹ filii dei. Et iõ ſic fili⁹ ſrẽ dz diligere prem ſuũ intimabit ⁊ non ſeruilr. Ita bona opa debem⁹ pficere i diuis p̃cept̃ ſi in tiore ſui li q hz penã ſz Jo. in cano. ſua. ſz amore fi liali q hz dilectionẽ magnã. Sũt tñ nõnul li degñes filii q amoꝛ ⁊ timore diuio poſt poſitis cũ effrenata audacia trãſgredi pcc^a dñi puipẽdũt. de qb⁹ dñs cõquerit̃ nõ in merito. Mala^c. p^o. d. fili⁹ honorat prẽz ſuũ ⁊ ſu⁹ dom̃ timebit. Si g̃ ego pr̃ ſuz. vbi ẽ honoꝛ me⁹. ſi dñs. vbi ẽ timoꝛ me⁹. d. dñs exercituũ. ⁊c. Scdũz doc^m ẽ. de plitate euitãdo. q: ſic fides ſra euitat pluralitatez in diuis: ne ſit diuia gño in moderata: ſm Aug. Ita eſt de iſtis inferioꝛib⁹ vitãda eſt pluralitas opationũ ⁊ occupationũ diſtra hẽtiũ aiaz nr̃az ab vniõe ↄtẽplatiõis eter ne: q: qñ hõ dñi vnũ intẽdit: pfecti⁹ opat̃ p eo q ois ſrtus vnita: foꝛtioꝛ eſt ſeipſa diui ſa. Et iõ religioſi ⁊ clerici ad ſtatũ pfectiõis vocati: vt pfectius exerceantur circa vnum actũ dñt ſẽp eẽ intẽti. vñ dñs diſcernẽs i ter ſta^m ſecularẽ ⁊ rgularẽ. d. luc. x. martha mar. ẽẽ multa es occu. poꝛo vnũ ẽ neceſſa riũ. Circa vnuz g̃ debemus occupari: q: vnitas vite ↄtẽplatiue regularibus eſt d̃ ne ceſſitate ſalutis quam vnitatez pleriq3 abi ciẽtes duab⁹ quaſi viis ingrediunt̃ cõtra dicẽte apſo. 2^a. ad Timo. 2°. c. Nemo mili tãs deo iplicat ſe negotiis ſecularib⁹. Naz videm⁹ ad ſenſuz q raro aliqs artifex intẽ tus plurib⁹ gñerib⁹ artiũ ſimul ditat̃: nec in variis ſentẽtiis inuenit̃ raro i aliquo p

tertius articu.

fectus. ⁊c. Jõ dic̃. ſapiẽs. eccli. xi^o. fili ne in multis ſint actus tui. Tertiũ ar. deſcribit b. Jaco. ff Jo euan. q appllat̃ Jacobus

Jacobi minoris

minoꝛ ⁊ Jacob⁹ zebedei. di. Qui cõceptus eſt de ſpiritu ſan. natus ex maria ſrgine. Jn q̃ poſuit duas diſcretas ſritates. Pria ẽ d̃ xp̃i cõceptiõe. ibi. Qui cõcept⁹ ẽ de ſpu ſctõ. Scda ẽ d̃ ei⁹ bñdicta natiuitate cũ ad iũgit. Nat⁹ ex maria ſrgie. Iſtaz aũt veri tatũ diſtinctio dclarat̃. q: alia ſolẽtas ſit in eccla de xp̃i cõceptiõe. alia de eius nati uitate. Per iſtas aũt duas veritates excłu dit duas peſſimas hereſes futuras. ſ.

Primã veritatem cõceptiõis ↄ hereſiz neſtorianoꝝ q neſtoꝛius. vt di. Aug. de ori gine hereſiũ cũ eẽt cõſtãtinopolitan⁹ epũs ſi mſez di ſrginẽ eẽ: ſz tñ dic̃ hoĩs alterã faci ens pſonã carnis. alterã deitat̃ ↄ quẽ Hie rony. nõ ſolũ xpotothõ. ſz ẽt theotocon. i. dei gẽitricem ipaz fatet̃ ſcribẽs ad paulã ⁊ euſtochiũ. Et iõ. b. Jacob⁹ referẽs iſtũ ar^m ad dictũ. b. Joãnis pcedẽs di. filiũ ei⁹ dicit q. ſ. fili⁹ dei cõceptus ẽ de ſpũ. ſ. intẽdẽs di gitũ quaſi ↄ neſtoꝛiũ. Scdãdam verita tẽ deſcribit ↄ hereſiz valentinoꝛuz q dixe rũt filiũ dei de natura celi coꝛp⁹ aſſumpſiſ ſe ⁊ p ſrginẽ qñ p fiſtulã tranſiſſe: ⁊ nõ na tur partũ exiuiſſe. ↄ quos di. Jacob⁹. Na tus ex maria ſrgie. Sz attẽdẽn^m q in dſcri ptiõe iſti⁹ articuli accidit vnũ notabile. q cũ aũ dñicã reſurrectionẽ ⁊ miſſionẽ ſpũs ſan. p euangeliſtas ſẽmp fuerit p̃poſitus Ja cob⁹ Joãni: tñ h̃ fuit b. Joãnes aũ latus: ita q aũ Joãnẽ fuit q̃rtus apoſtolus. h̃ ẽt ſcdũs. Ex quo accipiunt̃ quatuoꝛ moralia documẽta. Primũ ẽ. q in eccliaſticis p motiõib⁹ nõ eſt reſpiciẽdũ ad nobilitatẽ. q: cũ illi eſſent germani ⁊ eque nobiles. ⁊ nullus nobilitate poterat alteri pferri. tamẽ vnus alteri p̃poſitus fuit. Scdm ẽ q nõ eſt deſpiciẽdũ ad etatẽ: q: lz Joãnes fuerit poſterioꝛ: tñ p dictũ ſpũſ. ſ. fuit alteri p̃lat⁹

Tertiũ ẽ. q nõ ẽ reſpiciẽdũ ad oꝛdinez: ſicut fit i qbuſdã religiõib⁹ reſpicit̃ ad eũ q pri^o intrat. q: lz Jacobus fuerit 3⁹ inuo catiõe: ⁊ Joãnes 4⁹: tñ poſt cõfirmationẽ ſpũs. ſ. fuit ſcdũs. Quartũ ẽ. q ſẽper re ſpiciẽdũ ẽ ad ſrtutẽ: q: videt apli pſes reue latiões ioãni factas i cena ⁊ donũ ſpũs. ſ. magiſ accepat. iõ factus fuit pꝛioꝛ aliis. ⁊c.

quartus articu: andree

Quartũ articuluz. Deſcribit. b. Andre as. d. Paſſus ſub põtio Pilato. Crucifi xus. moꝛtuus ⁊ ſepultus. Jn quo articulo deſcribit quatuoꝛ creditas veritates.

Quaꝝ prima eſt. De xp̃i paſſiõe p vt aũ crucifixionẽ fuit flagellatus: illuſus: ⁊ a lapis ceſus. Et ſpinis coꝛonatus ⁊ hoc no tatur cũ dicit̃. Paſſus. ⁊ c.

Secunda eſt. de xp̃i crucifixione. ibi. Crucifixus.

Tertia eſt. de moꝛte. ibi. ⁊ moꝛtuus.

Quarta eſt. de ſepultura. ibi. ⁊ ſepultus.

Et q iſte ſritates ſint diſtincte. pbatur q: hoꝛa matutinali fuit paſſus vſq3 ad ter tiam. hoꝛa ſexta. fuit crucifixus. Hoꝛa no na moꝛtuus. Et hoꝛa completoꝛii ſepul tus. Has aũt quatuoꝛ veritates dſcribit b. Andreas ↄ quatuoꝛ prauitates herecti cas. Et primo fuit hẽmioꝝ qui dicunt xp̃uz fuiſſe impaſſibilẽ: nec paſſuz eẽ oio in ſe niſi ſz apparentiã ſicut notat dam. c^o. de hereſib⁹. ⁊c. Scdãda. fuit Sergianoꝝ q ſgi⁹ dixit. tñ ſrbũ p^r fuiſſe crucifixũ: vt ha bet̃ in eo. li^o. Tertia. fuit agareoꝝ: q di xerũt xp̃m nõ poſſe moꝛi: q: fuit genitus ſi ne coꝛruptione. Quarta fuit boꝛdianiſta ruz q dixerũt q oia q̃ facta fuerũt ↄ xp̃uz eſſe fantaſtica: ⁊ oio nõ fuiſſe ſra: nec vere ſepultus. ⁊c. Sz attendendũ eſt q circa iſtas quatuoꝛ ſritates accipiũt̃ quatuoꝛ do cumẽta moꝛalia. Primũ ẽ q ois q cre dit xp̃i paſſionẽ dz i aduerſitatib⁹ ad paciẽ tiã aiari: ſi. n. filius dei rex glie eterni iniuſte patiẽſ tantã hũit patiẽtiã quãto magis pec catoꝛ: q: ipẽ peccatũ nõ fecit: nec inuẽtus ẽ. dolus in oꝛe ei⁹ q cũ malediceret̃ nõ male dicebat cũ pateret̃ nõ cõminabat̃: q aũt in aduerſis ꝓrũpunt in ipacientiã hñt dupli cẽ penã cũ ira ſit cã triſtitie q̃ eſt pena p̃ca rũ ⁊ iõ iracundi ſunt in ↄtinua pena: q aũt patiẽter tollerãt minuũt ſuam penã: q: ſm Aug de ci. di. Sicut noli^o parit triſtitiã: ita voli^o parit delectationez que expellit nõ ſo lũ oppoſitã: ſz ẽt cõtingẽtẽ triſtitiã: in patiẽ tia aũt eſt voli^o: ſicut in ipatiẽtia noli^o: vñ ex h^o ſaluatoꝛ ait. Jn patiẽtia veſtra poſſi debitis aias veſtras. Secundũ eſt. q ois credẽs xp̃i paſſionem dz aiari ad pniam: q: ſi xp̃s p nobis expiãdis elegit duriſſi^m ſpõte qd inueniri põt cuz tñ minim^m ſuppli ciũ ſuffeciſſet ad nos deo recõciliãdũ ⁊ re dimẽdũ ita qlibz pro ꝓpꝛio peccato dz aſ ſumere pniaz ↄguẽ ⁊ ↄdignã ad puniẽ^m. ⁊ expiãdũ pfectius ꝓpꝛia peccata: ſicut facie bat paul⁹ q dicebat p moꝛtificationẽ iein ii coꝛpoꝛe: noſtro ſemp circũferentes. ſcdã ad coꝛin. 4°. Nã q pro peccatis pniaz ſubit no lueris nõ vult affectari affictiõe iuſtitie: ſed magis cõmodi. Cũ iuſtitia velit pnaz p culpa repẽdere. ⁊ iõ in ſeipſz ſicut vellet in alio: ⁊ illi q hoc noluũt nõ ſunt bñ contriti. cũ cõtritio ſit op⁹ iuſtitie. Tertiũ docu mẽtũ ẽ. q credẽs xp̃i moꝛtẽ dz aiari ad mo riẽdũ in h^o mũdo. q: moꝛtuus in hoc mun do. nõ hz aliqd agere. ita deo dicatus non hz aliqd mundanũ facere. vñ apoſ. Exiſti mate uos moꝛtuos peccato viuentes ãt dõ

Quartũ documẽtũ ẽ. q credẽtes xp̃m ſepultũ debẽt claudi intra locũ ꝓpꝛiũ ⁊ ſi dz deo dicatus eſſe vagus. quia cui placet dom⁹ ſua nõ multũ vagat̃. ⁊ ſicut locatũ niſi violẽter ipediat̃ ſp mouet̃ ad locũ ſuũ ſic dz dуotus ad clauſtrũ. q: ſm phm. Lo cus hz locatũ cõſeruare ⁊ ſicut clauſtrũ re ligioſuz cõſeruat ſic. cõſcia hz aiaz imacu latã cuſtodire. Sapiẽ. viij. Intrãs dom⁹ meã ↄqeſcã cũ illa. Nõ. n. hz amaritudinẽ cõuerſa^o illius nec tedi^m conuictus illius ſed letitiã ⁊ gaudiũ. ⁊ iuxta. pſ. Hec requi es mea in ſeculuz ſcli h̃ habitabo qñ. ⁊c.

Quintũ articuluz deſcribit. b. Philip p⁹ di. Deſcẽdit ad inferos. Et in illo arti^o vnica ſritas continet̃ q̃ nõ habet̃ explicite ex ſcriptura ſicut alie veritates illi⁹ ſymbli niſi foꝛte accipiat̃ illud qd di. apoſto. ad ephe. 4°. xp̃s primũ deſcẽdit ad iferioꝛes p tes terre. vbi. ſ. eſt infernus. ſz dictũ zach^e ix. ⁊ oſee. iz. ⁊ pſ lxvij. Supioꝛes ſro ptes terre ſunt vbi nos ſumus. Jſtã ãt ſritatẽ di cit ↄ prauitatẽ inominatoꝝ. de qb⁹ di. Au gu. de oꝛigine hereſiuz q dicũt xp̃m deſcen diſſe ad inferos ⁊ eduxiſſe ⁊ tũc incredulos credidiſſe. q nõ di. b. Philippus. x^o ſcrip^a Math. ↄdicit. Ex qua ſritate accipiuntur duo documẽta. Primuz eſt. q quãto aliqs eſt magis altus: tãto dz eẽ magis cõ deſcenſiuus. q: ſi filius dei nobis cõdeſcen dendo nõ ſoluz voluit ad iſtuz mũduz de ſcendere. ſz ẽt pro aiabus vſq3 ad infernuz ire. g̃ ⁊c. Secundum documẽtum eſt q quantumcunq3 hoĩes ſint ſublimes nõ de bent dedignari humilia reſpicere. ſicut xp̃s fecit ⁊ ꝑtiã docuit. luce. xiiii vbi dicit̃ vade ⁊ recumbe in nouiſſimo loco ⁊c.

quintus articu. philippi

ſeptus articu. Thomas

Sextum articulū. deſcribit. b. Thomas di. Tertia die reſurrexit a mortuis. Et conuenienter deſcribit illum articulum. quia in illo dubitauit. ⁊ certificatus fuit plene: ſicut habetur. Joannis. xx. Unde accipitur documentum ꝙ circa illam materiā: circa quam committitur culpa. debet fieri emenda: ſicut iſte apoſtolus in fide in qua dubitauit prius. ſicut qui peccant contra honoris elationem deberet emēdam facere per honoris deiectionem. Et qui circa delectationem emendare debet circa vitationem earum ſecundum illud. Sapientie. vndecimo. Per que peccat quis per hec ⁊ torquetur. Hunc autem articulum deſcribit apoſtolus contra errorem Euticiorum qui vticius vt refert papa Gregorius xiiij°. mo. exiſtens conſtantinopolitane eccleſie patriarcha aſſeruit. poſt reſurrectionē xp̄m carnem aſſumpſiſſe fantaſticā non ad vere reſurgendum: ſed ad diſcipulos inſtruendū de veritate reſurrectionis. Contra quem Gregorius miſſus a papa antequam eſſet ſummus pontifex preſente Tiberio imperatore conſtantinopoli. ſic arguit. Nulla veritas confirmatur per illud ꝙ non eſt veruȝ imo magis oritur dubietas: ſed veritas fidei confirmatur per illud ꝙ chriſtus diſcipulis apparuit. ⁊ eos de reſurrectiōe ſua iformauit. Ergo iſte apparitiōes fuerūt vere ⁊ nō fantaſtice. Qua rōne euticius ſupatus cōceſſit aut eiꝰ libellus combureretur ⁊ ſic conuerſus fuit qua de cauſa vterque eorum infirmitatem mortalem incurrit ſed beatus Gregorius fuit liberatus ⁊ euticius ut ibi habetur bene conuerſus fuit mortuus. Ratio fundamētalis Euticii fuit. quia apoſtolus dicit. Quod caro ⁊ ſanguis regnuȝ dei non poſſidebunt. Cui reſpondet Gregoriꝰ. quod ſcriptura aliquando accipit carnem pro natura ſic eſt hic. Nunc os de oſſibus meis ⁊ caro de carne mea ut dicitur geneſis ſecundo capitulo. Aliquando ſecūdum culpam ſic illud geneſis. ſexto. Non permanebit ſpiritus meus in homine in eternum qꝛ caro eſt. Et illo modo loquitur apoſtolus. ⁊ cetera. Juxta hoc accipitur documentum vnum morale. quia ſicut criſtus accelerauit ſuam reſurrectionem. ita debeȝ homo quando ſcit ſe eſſe in peccato accelerare per cōfeſſionē exire de peccato. quia iſto ſacramento anima ſuſcitatur. de ſepulcro diaboli ad vitam eternam ne dicatur ſibi illud ꝙ de negligentibus ⁊ differentibus dicitur Joelis. Cōputruerunt iumenta in ſtercore ſuo. ⁊c.

ſeptimus articu. bartolamei.

Septimum articulum. deſcribit b. Bartolomeus di. Aſcendit ad celos ſedet ad dexteram dei. ⁊ cetera. Jn quo eſt vna veritas totalis aut due partiales vt vna referatur ad motum quo aſcendit ad celum. ⁊ altera ad ſitum. quia ſedet ad dexteram di patris. Et ideo potuiſſent poni in articulo reſurrectiōis due veritates. ⁊ prima ſit de reſurrectione. quia ſurrexit alta de tempore. quia tertia die. Jſtam aūt totaleȝ veritatē hic deſcribit apoſ. contra hereſim Euſtolitaꝝ. q dicunt xp̄m poſt reſurrectioneȝ ſuā corpus reliqſſe ⁊ cuȝ nuda deitate aſcēdiſſe ſcōm Augu. de origine hereſum.

Secundam autem partem illius articuli ponit contra errorem ſeluclanorum. qui dicunt chriſtum cuȝ humanitate aſcendiſſe. ſed eam in ſole reliquiſſe. iuxta illud. p̄s. Jn ſole poſuit tabernaculum ſuum. Contra quos di. apoſ. Sedet ad dexteram dei patris. Sed circa hec ſunt duo documēta. Et primū eſt. ꝙ deo dedicati debent ſurſum aſcendere ꝑ diuinaꝝ ſcripturarum continuā lectionē. qꝛ talis lectio eſt ſurſuȝ lactiua ſcōm Diony. de angeliꝰ yerarchia

Secundū ꝙ tales dēbent ſurſuȝ aſcēdere ꝑ diuinoꝝ contēplationē ſicut enī deuotus lector ſurſuȝ fertur. ita deuotus contemplator ſurſum videatur ſm illud phili. 3°: Noſtra cōuerſatio in celis ē. ⁊c.

octauus articu. mathei

Octauū articuluȝ ponit bea. Matheus di. Jnde venturus ē iudicare viuos ⁊ mortuos. in quo eſt vna veritas de finali iudicio quā deſcribit beatus Matheus cōtra errorem origenianoꝝ qui origenes dixit ſȝ Augu. de ciui. dei. ꝙ in finali iudicio poſt quā mali erunt condēnati: rogabunt electi pro ipſis. ita ꝙ oēs finaliter ſaluabunē iuxta illud homines. i. iuſtos ⁊ iumēta. i. peccatores ſaluabiſ dñe. ⁊c. Contra decretū. ⁊ ſententiam ſaluatoris. mathei. xxv. Jbunt hii in ſupplicium eternum. Sed notādū ē ꝙ ex hoc poteſt accipi morale documētum ſilȝ ꝙ quilȝ debet ſuos actus moderare ſic etiā deberet i publico examinari. qꝛ tūc oīa publicabūtur ſicut dicit ſibilla Erithea. ac tus in quā occulti quos nūc tegis tūc vnꝰ qſque loquetur ſecreta ſic dicit aug. de eadem de ciue. dei de qua die dicit apoſtolus. Dies domini magnus ⁊ manifeſtus in igne reuelabitur. Uniuſcuiuſqȝ opus manifeſtum erit. Mathei x. c. Nihil opertuȝ qđ non reuelletur ⁊ occultum qđ non ſciatur. Luce. xij. c. Que in tenebris dixiſtis in lumie dicenē. Et quod i aure locuti eſtis i cubilibus. predicabitur in tectis. ⁊c.

nonus articu. iacobi mino.

Nonum articuluȝ. deſcribit beatus Jacobus minor. qui dictus eſt alphei frater ſimonis ⁊ iude ⁊ nepos matris xp̄i ex altera ſorore dicta Cleophe qui dixit. Credo in ſpiritum ſanctum. Jn quo continetur vna ꝟitas credita de perſona ſpiritus ſancti. Contra quem militat hereſis donatiſtarū qui poſuerunt ſpirituȝ ſanctuȝ minorem filio ſicut ariani filiuȝ minoreȝ patre. vt narrat Auguſtinus de ori. hereſum. Juxta ꝙ accipitur documentuȝ ꝙ qui credit ſpiritū ſanctuȝ debet ad libertatem ⁊ pietatem eſſe promptiſſimus. qꝛ procedit per moduȝ doni ſecundum Auguſtinum qnto de trinitate. ⁊ Apſto. ſecunda corinthi. tertio. Ubi ſpiritus domini. ibi libertas. Qui autem ſunt auari in ſeruitutem māmone traditi nō videntur eſſe participes ſpiritus ſancti

Jntelligendum eſt tamen ꝙ Apoſtolus deſcribens hunc articulum. Factus fuit per omnes apoſtolos epiſcopus ieroſolimitanus a denotanduȝ ꝙ idoneus miniſter eccleſie debet inſtitui per viam ſpiritus ſancti non per viam pecunie ⁊ inuentionis humane.

decimus articu. ſimōis

Decimum articulum. deſcribit beatus Symon qui dictus eſt cananeus frater illus Jacobi ⁊ cōſanguineus domini ſaluatoris di. Sanctam eccleſiam catholicā

Jn quo vnica credita veritas contineē ſcilicet d eccleſie vnitate ſumpta i ſui generalitate ex auctoritate quam ſcribit contra errorem Nouatianorum qui nouatianus ſecundum Auguſtinum de origie hereſuȝ Sciſma in hereſim conuertens auctoritatem negauit eccleſie catholice. vnde fertur ſeipſum epiſcopum ordinaſſe. contra apoſtolum di. Nemo aſſummit honorem ſibi ſed qui vocatur a deo tanquaȝ Aaron. hebre. quinto. Sicut chriſtus non ſemetipſm glorificauit. vt pontifex fieret. ſed deus pater. Joan. xij. Pater clarifica nomen tuū venit ergo vox de celo ⁊ clarificaui ⁊ iterū clarificabo. Juxta quem articulum accipitur vnum documentum. ſcilicet ꝙ auctoritati eccleſie in omnibus eſt credendum ⁊ obediendum. alias non ſolum ſciſmaticus: ſed hereticus cenſeatur. Sciendum tamen eſt quod illi qui non obediunt tamen obediendum eſſe credunt. ſunt ſciſmatici non heretici.

vndec. articu. iudas

Undecimum articulum. Deſcribit beatus Judas frater Jacobi qui ſcribit vltimam epiſtolam canonicam dicens. Sanctorum communionem remiſſionem peccatorum. Ju quo ponit duas creditas veritates.

Et prima eſt. de ſacramento eucariſtie cum dicit. Sanctorum communionem ita enim vocatum fuit a principio illud ſacramentum. vt patet per Dionyſium de angelica yerarchia.

Secunda eſt. de ſacramento penitentie cum addit. Remiſſionem peccatorum. Quas deſcribit contra duas hereſes.

Prima fuit cathafrigaruȝ qui vterqȝ ſexui coniunxerunt conſecrationem illius ſacramenti ⁊ omnibus credentibus in deum contra quos dicit Apoſtolus ille. Sanctorum communionem. quaſi dicat ꝙ non omnium eſt conſecrare: ſed eorum ſolū qui ſunt ſanctificati ꝑ ſacri ordinis ſuſceptionem. quia non quilibet. ſed ſanctus debet conſecrare. ⁊ cete.

Scđa fuit. Carinoruȝ qui bigamos ad

pniſam nõ recipiũt. ſʒ Aug. vbi ſupra. Ex quibus accipiuntur duo documenta.

Primũ eſt ꝙ ſacrm euchari ad ſui frequẽtationẽ reqrit hoies deificos ꝛ pfectos ad ſui cõſecrationẽ ꝛ frequẽtationẽ. qꝛ diẽ ſcõꝝ cõmunionẽ. Scõm eſt ꝙ ſacrʒ pnie ſemꝑ dʒ iũgi ſacro euchariſtie ſicꝫ diẽ apſus. qꝛ hec duo ſacra b. Iudas. in codẽ articulo adiũxit cuius rõ eſt. qꝛ p ſacrm pnie mũdaẽ cõſcia: vt efficiaẽ digꝰ eucharꝫ ſacꝫo. pꝫ. coꝛ. xi. Qui enim mãducat ꝛ bibit indigne iudiciũ ſibi manducat ꝛ bibit nõ diiudicanſ corpus dñi ꝛc.

12^m articulum mathie

Duodecimũ articulũ deſcribit. b. mathias. d. Carnis reſurrectõeʒ ꝛ vitã eternã: In quo cõtinenẽ due credẽe veritates.

Et prima eſt de viĩ reſurrectione.

Scõa ð eterna glorificatiõe. Primã deſcribit ꝯ erroꝛeʒ ſaduceoꝝ. q negãt reſurrectiõeʒ vt habeẽ math. 22. ꝛ act. 23. De muliere q̃ hũit. vij. viros dĩ. in reſurrectiõe. ꝗ eiꝰ erit de. 7. viris vxoꝛ. Scõaʒ deſcribit ꝯ hereſim bernicianoꝝ q ponũt felicitateʒ futurã in voluptatibus carnis ꝯ ſniam ſaluatoꝛis Math. 22. Vbi dĩ. Neqʒ nubẽt neqʒ nubenẽ. ſʒ erũt ſicꝫ angeli dei in celo.

Sed circa hoc accipiuntur duo chatolica documẽta. Et primũ eſt ꝙ corpꝰ nrʒ reſurrecturũ ſꝑamus i ſꝫ glĩa. Jõ dʒ cuſtodiri cũ magna reuerẽtia vt nõ inqnẽ quẽ admodũ cuſtodiri ſolent regũ veſtimẽta cũ diligẽtia. vñ apoſtolus ad Ro. 3. In mũdi hoies cõtumelijs afficiunt corpora ſua in ſemetipſiſ. Secundum eſt. qꝛ futurã vitã eſſe credimus. ſempiternã. ideo debemus totum ſpacium pñtis vite ad ipſam comparare. quaſi momentum vnius hoꝛe qꝛ plus excedit vitam noſtram q̃ mille milia anni milleſimã partem vnius momenti. 2ꝫ. pe. 3º. capitu. Vnus dies ſicut mille anni apð dominum ꝛ mille anni ſicut vnꝰ dies. Inſanus ergo iudicatur ille qui tantam diuturnitatem pro tam breui momento ꝛ tantam felicitatem pro taʒ breui ꝛ putrida conſolatione perdere vult ſʒ viriliter cum ſapiẽte dicamus illud. eccl. 2º. capi. Riſum ſcilicet mundi reputaui errorem. gaudio. ſ. mundão dixi ꝙ fruſtra decipieris. cuius veri gaudij nos participes faciat deus. ꝛc. Amen.

Expoſitio ſuper magnificat.

Magnificat aĩa mea dñʒ. luc. pº. c. Hoc eſt canticũ letitie ꝙ beatiſſima ṽgo ad dei magnificentiã decantauit. Et iõ pº vt dulciſſima filia ad laudãdũ deũ excitat ſuaʒ ardentiſſimã affectionẽ cũ diẽ. magnificat aĩa mea dñʒ ꝛ exultauit ſpũs meꝰ ꝛc. Scõo vt deuotiſſima famula explicat ſue laudis efficaciſſimã rõnẽ cũ dicit. Qꝛ reſpexit hu an. ſue. ꝛc. Et qꝛ fecit mihi magna qui potẽs eſt. ꝛc.

Tertio vt diſcretiſſima ſcĩa cõſiderauit diuine laudis ãpliſſimã mãm ꝛ rõnẽ cõem q̃rtũ ad oẽs ibi. Et miſericoꝛdia eiꝰ ꝛc. Cõſiderãs pº opus i carnatiõis eẽ ðclaratiuũ diuine pietatis ꝑ releuationẽ hois lapſi: Magnificat deũ in ipſo ꝑ plenitudinem pietaꝫ dicẽs. magnificat. Cõſiderãs. 2º ipʒ opus eſſe declaratiuũ diue pñtis ꝑ deiectionẽ inimici magnificat deũ i ipõ ꝑ celſitudinẽ pñtis dicẽs. fecꝫ po. i. bra. Cõſiderãs 3º ipʒ opus eſſe declaratiuũ diue largitatis ꝑ diffuſionẽ doni magnificat deũ i ipſo ꝑ ãplitudinẽ largitaꝫ dicẽs. Eſuriẽtes i ple. bo. Cõſiderãs 4º ipſuʒ opus eẽ ðclaratiuũ diue ṽitatiſ ꝑ ad ipletionẽ promiſſi magnificat deũ i ipſo ꝑ rectitudinẽ ṽitatis dicẽs. Suſcepit iſrael ꝛc. Magnificat aĩa mea dñʒ. Hoc ẽ exoꝛdiũ cãtici ṽginalis. In q̃ beã ṽgo duo facit. Prio exprimit ſue ardẽtiſſime charitaꝫ affcm dicẽs. Magnificat aĩa mea ꝛc. Scõo i nuit ſue gratiſſime laudatiõis obm. ibi. dñʒ. d. eni magnificat. Exꝑmit eni hic ſue ardẽtiſſime deuotiõis affcm. que ortũ hʒ ex conſideratione bñficij ſingularis. vñ gloſa tãto munere me dñs ſublimauit vt nullo offiꝰ lingue poſſiʒ explicare. Sʒ totũ animi interioꝛis affcm i agẽdis gratiaꝝ laudimꝰ offero totũ qð viuo totuʒ qð ſentio totũ qð diſcerno in eiꝰ magnitudine cõtẽplãda i eiꝰ pceptis obſeruãdis ipẽdo: qꝛ eni ipſe deus altiſſimus magnificauit eam per beneficiũ gratie ſingularis ꝯ poſſimus ſibi dicere illð Judit. 13 capi. Benedictus dominus qui fecit celum ꝛ terram. Et parum infra. quia

primus versus

nomen tuũ hodie ita magnificauit vt nõ deficiat laus tua de oꝛe hominum. Jõ maria dominum magnificat. Huius autem magnificentie ratio poteſt multipliciter aſſignari. Magnificandus eſt enim deus.

Primo propter ſublimitatem excellentie incomperabilis in ipſo enim eſt regalis excellentia ꝛ in extimabilis Tobie. 13. c. Magnus es domine in eternum ꝛ in omnia ſecula regnum tuum. pſalẽ. 32. ca. Magnificatus eſt dominus qui habitat in excelſo. 2ꝫ. Rꝫ. vij. ca. Magnificatus es domine deus. qꝛ non eſt ſimilis tui.

Scõo ꝑ immenſitatem potentie inſuperabilis quam hʒ in preualẽdo. exodi. xv. ca. Cantemus dño glorioſe enim honorificatus eſt equum ꝛ aſcenſoꝛeʒ proiecit i mare. ꝛ infra. dextera tua dñe magnificata ẽ in foꝛtitudine. ps. 23. Metro. viij. Dñs foꝛtis ꝛ potens dñs. p. in prelio. iere. 10. capi. Magnus es tu ꝛ magnum nomen tuuʒ.

Tertio ꝑ profunditatem ſapie ꝛ in pſcrutabilis quã habet in cognoſcendo. luc. vij. ca. Accepit aũt omnis timoꝛ ꝛ magnificauit dñm dicens. qꝛ propheta magnus ſurrexit in nobis in ipſo. n. eſt altitudo ſapientie. ps. i lxvj. Metro. v. Magnus dñs noſter ꝛ magna virtus eius ꝛ ſapie eiꝰ nõ eſt numerus que ſignificatur per ſalomonẽ de quo in figura dicitur. 3ꝫ. Rꝫ. 10. ca. Magnus eſt rex ſalomon ſup omnes reges terre diuitijs ꝛ ſapiẽtia ꝛ omnis terra deſiderabat vultum ſalomonis vt audirent ſapiam eius quaʒ dederat deus i coꝛde eius.

Quarto ꝑ benignitatẽ clemẽtie in enarabilis quã habet in miſerãdo. Apoc. xv. ca. Quis non timebit te domine ꝛ magnificabit nomen tuum. qꝛ ſolus pius es. iõ propheta. ps. 33. metro. iiij. Ex qui ſiui dominum ꝛ exaudiuit me ꝛ ex oibus tribu. me. eri. me. Numeri. iiij. ca Magnificetur foꝛtitudo domini ſicut iuraſti domine deus patiens ꝛ multe miſericoꝛdie auferens iniquitateʒ ꝛ ſcelera. eccle. xvij. Magna mĩa dei ꝛ propitiatio eius conuertentibus ad ſe

Quinto propter veracitateʒ ſnie in permutabilis quam habet in ad implendo 2ꝫ. Rꝫ. 7 cap. Domine deus verbum quod locutus es ſuſcita in ſempiternum ꝛ fac ſicut loquutus es ꝛ magnificeẽ nomen tuũ in ipſo eniʒ eſt in mutabilitas veritatis. Numeri. 23. capi. Non eſt deus quaſi homo vt mentiatur nec vt filius hominis vt muteẽ dĩ. n. ꝛ nõ faciet loquutus eſt ꝛ nõ ad implebit. Ro. 3. ca. Eſt autem deus verax oĩs autem homo mendax ſicut ſcriptum eſt vt iuſtificeris in ſermõibus tuis ꝛ vincas cũ iudicaris.

Sexto ꝑ arduitatẽ efficientie ad mirabilis quam hʒ in efficiendo deutero. 32 capi. Date magnificentiam deo nr̃o dei pfecta ſunt opa ꝛ oẽs vie eiꝰ iudicia. Math. xv. ca. Videntes mutos loquẽtes: claudos ambulantes: cecos videntes magnificabãt deum iſrael. Ipſe eſt enim de quo Job. v. c. Qui fecꝫ magꝫ ꝛ iſcrutabilia abſqʒ nũero.

Septimo ꝑ equitateʒ iuſtitie in declarabilis quam habet in retribuendo ꝑ qð dicitur danielis. iiij. ca. Laudo ꝛ gloꝛifico ꝛ magnifico regem celi. qꝛ oĩa opa eius vera ꝛ omnes vie eius iuditia. In ipſo eniʒ eſt rectitudo iuſtitie inflexibilis. Jõ ſapie. xvij. ca. Magna ſunt iudicia tua dñe ꝛ inenarabilia verba tua. ps. 10. Metro. viſio. Juſtus dominus ꝛ iuſtitiã dilexit eqtateʒ uidit vultus eius. Idem. ps. i xxxiij. Metro. pº. Juſtus es domine ꝛ rectũ iuditiuʒ tuum. Et exultauit ſpũs meus in deo ſalutari meo. Luc. pº. In hoc verſiculo. 2ꝫ cãtici virginalis exprimitur. b. virgo exultatio ſue mentis. que oꝛtum habet ex nobilitate bñficij iã ſuſcepti. ideo dicit ibideʒ glo. Sola illius memoꝛia me delectat a quo ſalus preparatur eterna illius diuinitate letoꝛ ex cuius tẽpoꝛali conceptione mea caro letaẽ. In iſto ṽſiculo. b. virgo duo facꝫ.

secundus versus

Primo enim indicat mentalis exultationis ſuauitatẽ. ibi exultauit ſpũs meus.

Secundo explicat exultationiſ materie congruitatem. ibi. in deo. ſa. meo. Erat eni deus ſue exultationis materia. iuxta illud. ps. 34. Metro. 10. Anima mea exultauit in dño ꝛ delectabitur ſuper ſalutari ſuo. dicit ergo. Exultauit ſpiritus meus. Sʒ quare exultas o virgo benedicta. Reſpondet.

Prio ꝑ copioſitate ſuſcepte gr̃e. ꝑ. Rꝫ.

x.c. Letata ſũ i ſalutari tuo. Jdõ dd̃ i p̃s. ſc. Cantabo dño qui bona tribuit mihi ⁊ pſa lam nomini dñi altiſſimi. fuit enim ſingu lariter gratia plena. luc. p°. ca. Aue gra. p.

Secũdo ꝓ fecunditate nature virginee yſ. 35. ca. Letabitur deſerta ⁊ in via ⁊ exul tabit ſolitudo ⁊ floꝛebit quaſi lilium germi nans germinabit exultabit letabũda ⁊ lau dans. Gloꝛia libani data eſt ei ⁊c. Deſer ta ⁊ in via beatiſſima virgo pp receſſus ab humanis amplexibus ⁊ floꝛuit quaſi liliũ pꝛo virginitatis pꝛopoſitũ germinabit per letabunda pardum.

Tertio pꝛo ſuauitate diuine pñtie. yſ. ſꝛ. ca. Exulta ⁊ lauda habitatio ſyon. qꝛ ma gnus in medio tui ſanctus iſrael Abachuc 3. ca. Ego autem in dño gaudebo ⁊ exulta bo in deo ieſu mõ. Ad hãc exultationeȝ in uitat eã zacha. ix. Exulta ſatiſfilia ſyon iu bila filia ieruſalem ⁊c. Et ideo ipſa poteſt dicere il'ud cum pꝛopheta p̃s. lxxxiij. met° x°. Coꝛ meum ⁊ caro mea exultauerunt in deum viuum. Et infra metro 3°. Paſſer inuenit ſibi domum paſſer xp̃s p̃s. Fact⁹ ſum ſicut paſſer ſolitarius domo. b. virgi nis ſapie. viij. ca. Sapientia edificauit ſi bi domum. Fuit beata pꝛe omnibus ⁊ be nedicta Judith. 13. c. Bñdicta es filia adoſ no deo ex celſo pꝛo oibus mulieribus ſup terram. Luc. p°. ca. Benedicta tu in mulie ribus. ⁊ infra. Ecce. n. ex hoc beataȝ me di cent omnes generationes.

Quarto pꝛo laudabilitate optẽte victo rie. quia nõ potuit poſt ſanctificationeȝ in clinari ad aliquod pctm̃. yſa. xli. ca. Tritu rabis montes ⁊ cõminues ⁊ colles quaſi puluerem pones ventilabilis ⁊ ventus tol let ⁊ turbo diſperget eos. Et tu exultabe ris in domino ⁊ in ſcõ iſrael letaberis. Jp ſa enī contriuit inſidias diaboli. Bernar dus ſuper miſſus eſt. Jpſa pꝛocuĩdubio ca put contriuit venenatum quo omnimodã ſuggeſtionem maligni tam de carnis illece bꝛis q̃ de mẽtis ſupbia reducit ad nihiliũ.

Quinto ꝑ terminabilitate humane mi ſerie ſecundum vaticinium ꝓphete. p̃s. 20. Metro. vltimo. Cum auerterit dñs capti uitatem plebis ſue exultabit iacob ⁊ letabi tur iſrael. i. beata virgo vita actiua ⁊ con templatiua. ioãnes. viij. ca. Abrahã pater veſter exultauit vt videret diem meum: vi dit ⁊ gauiſus eſt ſapientie. xix. ca. Tanquã agni exultauerũt magnificantes te domie qui liberaſti eos Math. 1° ſca°. Jpſe enim ſaluum faciet populum ſuum a pctis eoꝝ.

Sexto pꝛo copioſitate pꝛomiſſe gloꝛie. Luc. vj. ca. Gaudete ⁊ exultate quoniam merces veſtra copioſa eſt in celis. Erat eni exultanda. Bernardus vbi ſupꝛa. Quãtũ in terris pꝛeceteris adepta eſt gratie plenitu do tantum in celis optinuit pꝛemium glĩe ſingularis. Reſpexit humilitateȝ ancille ſue ⁊c. Jn hoc tertio verſiculo recognoſcit beata virgo circa ſe diuine miſerationis ef fectum. ⁊ hoc dupliciter. tertius verſus

Primo ex parte dei effectus clementie ibi reſpexit.

Secundo ex parte ſui effectus reueren tie pꝛofundiſſime ibi humilitatem.

Primũ ẽ exultatiuũ pietatis dominice.

Scõm eſt iudicatiuũ ſctitatis ꝟginee di cens ergo reſp. humanitate an. Sed ad qd ⁊ pp qd te reſpexit o btã ꝟgo. Et notandũ ꝙ reſpectus diuine maieſtatis ⁊ miſeratio nis eſt pꝛopter multa.

Pꝛio ad fecũdãdũ ꝑ bñficiũ grẽ ſic pe tebat ꝓpha. p̃s. Reſpice de celo ⁊ vide ⁊ viſita vineã iſtam. Scdo ad gubernan dum per pꝛeſidiũ cuſtodie pꝛopheta in p̃s. Deus ne elongeris a me deus meus in au xiliũ meũ reſpice. Tertio ad illuminan dum ꝑ radiũ ſapie. eccl. xlij. ca. Sol illu minãs ꝑ oia reſpexit. Quarto ad rectifi candum in rectitudine vie ꝓpha in p̃s. Re ſpice in ſeruos tuos dñe ⁊ i opa tua dirige.

Quinto ad releuandum de miſeria. p̃s. Dñs de celo in terrã aſpexit vt audi ret gemitus cõpeditoꝝ ⁊ ſolueret filios in terremptoꝝ. Sexto ad exaltandũ in pña eccl. xj. ca. Oculus dñi reſpexit illũ. Et qꝛ hec oia cõſecuta eſt. b. ꝟgo dixit. Reſpexit hũilitatem ⁊c. Sed qd mereſ hõ reſpectu diuine clemẽtie. Df qd pp multa. Pꝛio ꝑ aſpꝛitatẽ pnie. luc. xx. c. Cõuerſus dñs reſpe xit petrũ yſaie. xlvj. ca. Ad quẽ aſpiciã aſ trementem ꝟba mea ⁊ contritos coꝛde.

Scdo pp hũilitatẽ obẽe. vñ ꝓpha i p̃s. Ex celſus dñs ⁊ hũilia reſpicit i celo ⁊ i terra Judith. vj. ca. Dñe deus rex celi ⁊ terre in tuere ſupbiã eoꝝ ⁊ reſpice ad hũilitatẽ nr̃az vt dicit ꝓpha i p̃s. Reſpexit i oꝛone hũili um ⁊ nõ ſpreuit p̃ces eoꝝ. Tertio pp d lectatiõeȝ idigẽtie dd̃ i p̃s. Oculi ei⁹ i pau perẽ reſpiciũt. Jdẽ ꝓpha i p̃s. Reſpice in me ⁊ miſerere mei. Quarto pp ꝟitatẽ iu ſtitie. gñ. iiij. c. Reſpexit dñs ad abel ⁊ ad munera ei⁹. qꝛ df. eccl. xxxiiij. c. Dona inimi coꝝ nõ ꝓbat altiſſimus nec reſpexit i obla tionibus iniquoꝝ. nec i multitudine ſacrifi cioꝝ eoꝝ ꝓpitiabiẽ pctis. Sexto pp fir mitatẽ amicitie eccl. iiij. c. Oſa dei ⁊ mu nera ẽ in ſcõs ⁊c. Et q: hec oia fuerũt i btã ꝟgine iõ dicit. Reſpexit. Qꝛ fecit ⁊c.

quart⁹ verſus Jn hoc quarto ꝟſiculo recognoſcit. b. ꝟgo bñficiũ ſibi exibitũ nõ ſibi aſcribendo ſȝ di ne bonitati ⁊ pñti dicẽs. Qꝛ fecit mihi ma gna q. p. eſt. ſã. n. ei⁹. Ubi glo. Qꝛ mihi di gnatus ẽ magna facere nihil meis meritis attribuo ſȝ meã magnitudinẽ ad illũ refe ro q eſſentialiter potẽs ẽ. qui de puis ⁊ i fir mis magnos facit ⁊ foꝛtes ⁊ facit duo.

Pꝛio bñficiũ ſue fecũditatis attribuit diue bonitati ⁊ potẽtie. ibi. Qꝛ fec. mi. m. q. p. eſt. Scdo regratiaẽ diue clemẽtie. ibi ⁊ ſcũm. nom̃ eius. Hec aũt ſunt q̃tuoꝛ.

Pꝛimũ ſctificatio i vtero materno Jere. p°. c. Pꝛiuſq̃ te foꝛmarẽ in vtero noui te. ⁊ añq̃ exires de vẽtre ſctificaui te Bernar dus ſnit ꝓculdubio mr̄ dñi añ ſcã q̃ nata p̃s. Sctificauit tabernaculũ ſuũ altiſſimus vt cõpetat ſibi qd de Moyſe df eccl. xlv°. ca. Scõȝ fec eũ ⁊ elegit eũ ex omni carne.

Scõȝ ꝯceptio filij in vtero ꝓpꝛio Jere. 31. ca. Nouũ fecit dñs ſup terrã. femina cir cũdabit viꝝ. qꝛ eius vtez elegit fili⁹ dei in tabernaculũ ſuũ. eccl. xxiiij. ca. Qui creauit me requieuit in tabernaculo meo. Et iſra Exulta ⁊ lauda hitatio ſyon. qꝛ magnus in medio tui ſcũs iſrael: p̃s. lxxxxvij. met°. p°. Cãtate dño cãticũ nouũ. qꝛ mirabilia fec.

Tertiũ amplificatio meriti i exercitatio ne meritoꝛia. gñ. xvij. c. Faciã te creſcere in gentẽ magnã dictũ ẽ habꝛae. qd ꝯpetit btẽ virgini de qua ꝓuer. vltĩo. ca. Multe filie cõgregauit ſibi diuitias tu ſupgreſſa es vniuerſas. Quartũ dilatatio p̃conij in mũdo iſto ſȝ illõ ꝙ dictũ ẽ dd̃ p. parali pemonon. xvij. ca. Fui tecũ quocũq; ꝑ exi ſti. Interfeci oẽs inimicos tuos coꝛã te fecı qȝ tibi nomẽ q̃ſi vnius magnatoꝝ q cole bant i terra. Ruth. viii°. c. Faciat dñs hãc mulierẽ ſicut fecit rachel ⁊ lyã vt ſit exẽpliũ ꝟtutis. Et infra hẽat celebꝛe nomẽ. Et mi ſericoꝛdia eius. Jn iſto. 5. ꝟſiculo in q. b. virgo duo facit. Pꝛimo explicat dulce dinẽ pietatis ex pte dei miſerẽtis ibi. Et mi ſicoꝛdia ei⁹ a ꝓgenie i progenies. Scdo indicat aptitudinẽ cõgruitatis ex pte hois ſuſcipiẽtis. ibi. timẽtibus eũ. Cõſiderãs eni btã ꝟgo dulcedinẽ diue pietatis in ope in carnatiõis oſtẽſaȝ dicit. Et miſicoꝛdia ei⁹ quintus verſus Uere de⁹ ẽ de miſicoꝛdia colẽdus ⁊ colau dãdus. qꝛ effectũ miſicoꝛdie ſue multiplici ter mãifeſtauit. Jdõ dic ꝓpha. p̃s. lxxxviij. Metro. p°. Miſicoꝛdias dñi in eternũ cã tabo. ⁊ pꝛeſr loqtur miſicoꝛdias pp mul tiplices effect⁹ ei⁹. Pꝛimus ẽ redẽptio ꝑditoꝝ exodi. xv. ca. Dux fuiſti i miſicoꝛ dia tua populo tuo quẽ redemiſti. luc. p°. c. Ad faciendã miſicoꝛdiã cũ pꝛibus nr̃is ⁊ memorari. Et ephe. 2. ca. Deus q diues ẽ i miſicoꝛdia pp nimiã charitatẽ qua dilexit nos cum eſſemus moꝛtui pctis viuificauit nos in xp̃o. Quart⁹ reuocatio pctõꝝ. Ro. ix. ca. Uocabo nõ plebẽ meã: plebem meã. ⁊ nõ dilectã meã. dilectã meã ⁊ nõ mi ſericoꝛdiã cõſecuti. miſericoꝛdiã cõſecuti: q vocatio eſt ad pniam Metro. p°. capitu. Nõ veni vocare iuſtos. ſed peccatoꝛes ad penitentiam. Tertius ſubſtentatio ad uerſoꝛum Tre. 3. capi°. Miſericoꝛdie dñi. qꝛ nõ ſumus cõſũpti. qꝛ nõ defecerũt miſa tiones eius. Quartus expectatio ꝑ uſo ruȝ. ſapie. xi. ca. Miſerijs oium dñe. qꝛ oia potes ⁊ diſſimulas pctã hoium pp pniaȝ. tertia petitio.

Quint⁹ redẽptio conuerſoꝝ. luc. xv. ca. Surgẽs venit ad pꝛeȝ ſuũ. Cũ aũt adhuc lõge eẽt vidit eũ pr̄ ei⁹ ⁊ miſicoꝛdia mot⁹ cecidit ſup collũ ei⁹ ⁊ oſculatus ẽ eũ Jere. 3. ca. Reuertere ad me ⁊ cõuertar ad vos.

Sextus remiſſio delictoꝝ. eccl. xvij. ca. Quã mag° miſicoꝛdia dĩ ⁊ ꝓpitiatio ipi⁹ ꝯuertẽtib⁹ ad ſe ꝓpha i p̃s. Q̃m tu dñe ſu auis ⁊ mitis ⁊ mĩte mĩe oib⁹ iuocatib⁹ te.

Septimum. cõmunicatio donoꝝ oſee. ij. ca. Sponſabo te mihi in iuſticia ⁊ iudicio ⁊ miſericordia ⁊ miſeratiõibꝰ ⁊ ſpõſabo te mihi in fidem ⁊ ſcies. q: ego dñs eccl. xxxvjº. capi. Miſerere deus oĩum ⁊ reſpice nos.

Octauum. protectio in firmoꝝ. ps. Miſericordia mea ⁊ refugiũ meum ſuſceptor meus ⁊ liberator meus.

Nonum. conſolatio afflictorum. ij. cor. pº. ca. Benedictus deus pr dñi nři ieſu xpi q cõſolatꝰ nos in omni tribulatione noſtra.

Decimũ. glorificatio electoꝝ. ps. Miſericordia edificabitur in celis preparabitur veritas tua in eis. Cum ergo tantũ ſit effectus diuine miſericordie cõgrue magnificauit eũ btã virgo dicẽs. Et miſericordia eius ⁊c. Oſtenſa aũt dulcedo expte dei miſerentis. Nũc oſtẽdit aptitudinem exparte hominis ſuſcipiẽtis. rº. dicit. timẽtibus eũ. ipſe eni3 miſeretꝰ.

Primo. reuertentibus per amaritudinem pñie. yſa. v. ca. Derelinquat impius viam ſuam ⁊ vir iniquus cogitationes ſuas ⁊ reuertatꝰ ad dñm ⁊ miſerebitur eiꝰ ⁊ ad deũ noſtru3 qm̃ multus eſt ad ignoſcendum.

Secundo. confitentibus pp magnitudinem erubeſcentie. pũerbiorum. xxviij. ca. Qui abſconderit peccata ſua non dirigetur. qui autem confeſſus fuerit ⁊ reliquerit ea miſericordiam conſequetur.

Tertio. ſatiſfacientibus pp teneritudinem iuſtitie. Tobie. ig. ca. Cõuertimini peccatores ⁊ facite iuſtitiam.

Quarto. obedientibus pp ſubiectione3 reuerentie: deutero. 32. ca. Iudicabit deus populum ſuũ ⁊ in ſeruis ſuis miſerebitur. ps. Et miſericordia eius ab eterno vſq3 in eternũ ſup timẽtes eũ. Itẽ. ps. Quõ miſeretꝰ pr filioꝝ miſertus eſt dñs ſup timentes ſe quoniã ipſe cognouit figmentum noſtru3.

Quinto. confidentibus pp certitudinẽ fiducie. dõ in ps. Beñplacitũ ẽ dño ſup timẽtes eũ ⁊ in eis q ſperãt ſup miſericordia eiuſ.

Sexto. diligentibus pp teneritudinem amicitie deutero. v. ca. Ego dominus deꝰ tuus emulator faciens miſericordiã in multa milia diligentibus me.

Septimo. compatientibus pp dulcedinẽ clementie Math. v. c. Beati miſericordes quoniam ipſi miſericordia cõſequentꝰ.

Octauo. ſubſtinentibus pp longitudinem pſeuerantie Marci. viij. c. Miſereor ſup turbã. q: ecce iam triduo ſubſtinẽt me.

Nono. indigentibus pp certitudinem in opie. ps. Reſpice in me ⁊ miſerere mei. da iperium tuum puero tuo ⁊ ſaluum fac filium ancille tue.

Decimo. indulgentibus pp relaxationẽ iniurie Math. xviij. Serue neq̃ omne debitum dimiſi tibi qm̃ rogaſti me: nõ ne ergo oportuit ⁊ te miſereri conſerui tui ſicut ⁊ ego tui miſertus ſu3. Idem. vj. capi. Si demiſeritis hoĩbus peccata eoꝝ ⁊ pr veſter celeſtis dimittet vobis peccata veſtra. ⁊ quia iſta excitat timor. ideo. b. virgo dicit. ⁊ miſericordia eius a progenie in progenies timentibus eũ. Fecit potentiam ⁊c. In hoc ſexto verſiculo. b. virgo magnificat deum pp beneficium incarnationis ſecundu3 q eſt declaratiuum diuine poteſtatis. Supplicat aũt celſitudinem poteſtatis paterne. ſeptimꝰ verſus

Primo p comparationem ad filiu3 cũ dicit. fecit potentiam in. b. ſuo. i. potenter p filiũ ſuũ egit: vel filio cõmunicauit potentiã vel potẽtiã manifeſtauit i icarnatõe filij.

Secundo pp cõparationem ad ꝯtrium. i. ad diabolum. ibi. diſperſit ſuper bos mẽte cordis ſui. d. ergo fecit potentiã. Rõnabiliter aũt magnificat deum rõne potẽtie.

Primo. q: miſerabilis eccl. xliij. c. Ipſe eſt omnipotens ſup oĩa opa ſua terribilis dñs ⁊ magnus vehementer ⁊ mirabilis poª eius. Eſt autẽ admirabilis pp q̃tuor.

Primo. quia inſuperabilis. p̃. pal. vltimo. capi. Dicit dauid. tua eſt dñe magnificentia ⁊ poª ⁊ gloria atq3 victoria ⁊ tibi laus: cũcta. n. q̃ i celo ſũt ⁊ i terra tua ſunt.

Secũdo. q: in cõparabilis. ij. per ali. 20. ca. Dixit ioſaphat Domine deus patru3 noſtrorum tues deus in celo ⁊ dñaris cũctis regnis gentiũ in manu tua ẽ fortitudo ⁊ poª nec quiſquam poteſt tibi reſiſtere.

Tertio. q: in enarrabilis. ps. 104. Metro. 2º. Quis loquetur potentias dñi auditas faciet omnes laudes eius. eccl. iiij. capi. Magna eſt potentia dei ſoliuſ ⁊c. Unde i ps. Ut notã faceret filijs hominũ potẽtiã ſuam ⁊ gloriam magnificentiam regni ſui.

Quarto. q: i ter minabilis. Danielis. 3. ca. Regnum tuũ regnũ ſempiternũ ⁊ poteſtas eiꝰ i gñeratiõe ⁊ gñerõnẽ. Idẽ. c. 7. Poteſtas eiꝰ poteſtas eterna q̃ ñ auferetꝰ ⁊ regnũ eius qõ nõ corrumpetꝰ. hanc potẽtiam admirabilem oſtendit dñs multipliciter.

Primo in pductione vniuerſoꝝ. ſapie. xj. ca. Nõ eni3 erat impoſſibilis oĩpotens manus tua q̃ creauit orbem terrarum ex materia inuiſa ephe. 3. c. Ei autẽ qui potens eſt oĩa facere ſuphabũdãter quã petimus aut intelligimus. q: intellectuſ noſter non capit ⁊c.

Scdõ in diſpõne pductoꝝ ſapie. xij. c. Tu aũt dñator virtutis cũ trãquilitate iudicas ⁊ cũ magna reuerẽtia diſpõis nos. ſubeſt. n. tibi gña. ps. Preparãs montẽ in ꝟtute tua accinꝰ potentia q cõturbas pfundũ maris ſonum fluctuu3 eius.

Tertio. in repatione de pditoꝝ. heb. xj. ca. d. õ habraã arbitrãs. q: ⁊ a mortuis potens eſt ſuſcitare dñs Math. 4. c. Potẽs eſt deus de lapidibꝰ iſtiſ ſuſcitare filios habrae actuũ. 20. ca. Potẽs eſt deus dare hereditatem in ſanctificatis ſuis.

Quarto in gubernatione famuloꝝ hebre. 2. ca. Potẽs eſt deus ⁊ eos q tẽptãtur auxiliari. ⁊ danielis. 3. c. Ecce deus nr quẽ colimus potẽs ẽ nos eripe dcamino ignis ardẽtis ⁊ dmanibus tuis o rex liberare.

Quinto in debellatiõe aduerſoꝝ. ps. 23. Metro. viij. Dñs fortis ⁊ potẽs dñs potẽs i plio. ſapie. 10. c. Certamẽ forte dedit illi vt vinceret. Danie. 3. ca. Qui oſtẽdũt ſeruis tuis mala cõfundantꝰ i oĩpotẽtia tua ⁊ robur eoꝝ cõteratꝰ. Sexto i cõculcatiõe ſupboꝝ. yſa. x. c. Detraxit q̃ñ potẽs i ſublimi reſundẽtꝰ. Danie. iiij. c. Ego nabuchdonoſor laudabo. ⁊ glificabo regẽ celi. q: oĩa opa eiꝰ vera ſũt ⁊ oẽs vie eiꝰ iudicia. ⁊ iſtã in ſupbia põt hũiliare. Septio i relaxatiõe dilictoꝝ marci. 2. ca. Quis põt dimittere pctã niſi ſolus deus. Math. ix. ca. Ut ãt ſciatis. q: filꝰ hoĩs h3 ptãtẽ i terra dimittẽdi pctã ait paralitico. ſurge q: fides tua te ſaluũ fecit. dimittere pctã ẽ actꝰ poᵉ infinite. ⁊ nõ fit niſi p grã3 quã ſolus deuſ creat.

Octauo in multiplicatiõe bñficioꝝ. pº. cor. xi. ca. Potẽs ẽ aũt dñs oẽm grãm habũdare ⁊ facere in vobis Et iõ gcq dpmiſit põt i plere. Ro. iiij. c. Pleniſſime ſciẽs q: quecũq3 pmiſit dñs potẽs eſt ⁊ facere.

Nono in cõdẽnatione ipſoꝝ. Et iõ ſcẽ mãdãdũ. luc. 12. c. Potiuſ hũc timete q põt aĩam ⁊ corpus pdere ingehẽna3. eccl. pº. c. Unꝰ ẽ altiſſimꝰ creator oĩu3 oĩpotens rex potẽs. ⁊ iſtẽ. ſedẽs ſup thronũ ⁊ dñanſ deꝰ.

Decimo in exaltatiõe electoꝝ. ps. 10 vj. Metro. ix. Saluauit eos pp nomẽ ſuũ vt notã faceret potẽtiã ſuã. danielis. 3. c. Nõ eſt alius deꝰ q poſſit ita ſaluare. pme petri ca. 50. Humiliamini ſub potẽti manu dei vt vos exaltet in tpe viſitatiõis. Hãc potẽtiã q̃rebat pphã dicẽs i ps. lxxviij. Metº 3. Excita potẽtiã tuã ⁊ veni vt ſaluos facias nos. qõ factũ fuit i incarnatiõe filij dei.

Scdõ q: triũphãti apoc. xvij. ca. Hi. ſ. decẽ reges prenoiati cũ agno pugnabũt ⁊ agnus vincet illos qm̃ dñs dñoꝝ eſt ⁊ rex regũ. Iõ dic. b. ꝟgo fecit potẽtiã i bra. ſuo ⁊c. i. i filio ſuo icarnato q dr brachiũ pñe ꝟtutis. yſa. liij. c. Brachiũ dñi cui reuelatũ ẽ. ⁊ dr q quatuor. Prio pphyca pñũtiatiõe reuelatũ. ps. lix. Metro. 20. Donec annũtie3 brachiũ dñi generatiõi q̃ vẽtura ẽ. Scdõ gratuita icarnatione manifeſtũ yſa. 52. ca. Parauit dñs brachiũ ſuũ i oculis oĩu3 gẽtiũ. Tertio hũana redẽptione exercitatũ ps. lxxv. Metro. xiiij. Redemiſti i brachio tuo populũ tuũ filios iacob ⁊ ioſeph. Quarto ardua ſublimatiõe glificatũ. eccl. xxxvi. ca. Glorifica manũ ⁊ brachiũ dextrũ. Que glia marie manifeſtabitꝰ i iudicio yſa. 30. caº. Audita faciet dñs gliã3 vocis ſue ⁊ terrorẽ brachij ſui oſtendet hoc etiã brachiũ. Eſt pº cõfirmatiuũ in firmoꝝ. ps. lxxxvij. Metro. 21 Manus. n. mea auxiliabitꝰ ei ⁊ brachiũ meũ cõfortabit eũ. Et ps. Scdm magnitudinẽ brachij tui poſſide filios mortificatoꝝ. Eſt 2. ſupatiuũ aduerſoꝝ. ps. In brachio ꝟtutꝰ tue dpoſuiſti aduerſarios meos yſa. iiij. ca. Ecce dñſ in fortitudine veniet ⁊ brachiũ eius dñabitꝰ exo. xv. c. Irruat ſup eos formido ⁊ pauor i magnitudie brachij tui. Eſt 3º. liberatiuũ

oppressiorum de utero.v.c. Memento q
seruieris in egypto et eduxit te deus tuus i
manu forti et brachio extento.ps.i ff.me
tro.io. Qui percussit egyptū cū primogenitis
eorum q eduxit israel d med' eorū i manu po
tēti et brachio excelso. Est 4.° cōgregatiuū
dispsorum ysa.xl.ca. In brachio suo cōgrega
uit agnos.s.ad gloriam de qua dr i ps. Cō
grega nos de nationibus rc. Itē pphe i
ps. Saluauit sibi dextera eius et brachium
scm eius.huic brachio deus pr potētiā coi
cauit. Jō.d.v.bndicta. Fecit potētiā. De
posuit rc. Iste est septimus vsiculus. In q
septimus versus .b.vir.magnificat deū ex cōsideratiōe ptā
tis quā exercet in depsiōne supborum et exal
tatiōe hūiliū.iō dicit.deposuit. Et fac duo
Prio declarat dinā potētiā vt hūiliati
uā sublimiū.ibi.deposuit.po.de se. Scdo
vt clarificatiua hūiliuz. ibi et exultauit hūi
les. Circa hoc vltimū ē notādū q ad exal
tationē glie disponūt opa vtuosa.eccl.4.°
ca. Facultates et vtutes exaltāt cor.s3 spūa
liter. Prio austeritas penitētie.eccl.xi.
ca. Est hō marcidus egēs recupatiōe plus
deficiens vtute et habundās paupertate.et in
fra oculus dni respexit illū i bono et erexit
illū ad hūilitatez ipsius et exaltauit caput
eius. Scdo claritas sapie puer.iiij.ca°.
In oi pōsiōe tua acqre prudentiā et accipe
illā et exaltabit te. Idē ca°.lij. Ecce itelliget
seruus me'. Tertio vitas iustitie. eccl.
20.c.q opat terrā i altabit aceruū frugū et
q opat iustitiā ipe exaltabit firmitas patiē
tie.eccl.xv.c. Firmabit in illo et nō flectet
et cōtinebit illū et nō cōfundet et exaltabit
illū apd proximos suos. Quarto assidui
tas violētie.ps.lix. Metro.2. A finib' ter
re ad te clamaui dū anxiaret cor meū i pe
tra exaltasti me: Quinto psūdītas re
uerēne.luc.xviij.c. Oēs q se exaltat hūilia
bit q et se humiliat exaltabit. Jō.b.vir.di.
et exaltauit humiles. Esurientes ipleuit rc.
octauus versus Iste est octauus vsiculus in q.b.vir.ma
gnificat deū ex cōsideratiōe dine largitat;
que ostēdit i diffusiōe doni. Et facit duo.
Prio explicat largitatē magnificentie
expte dei ifluētie.ibi.ipleuit bonis. Scdo
indicat ydoneitatē expte hois appētentis.
ibi.esurientes. Cōsidat p° affluētiā largita
tis.et merito.qr ipse replet aiam. Prio
claritate sapie q̄tū ad itellectiuā.eccl.xvij.
ca. Sēsum ipleuit cor illorū et mala et bo
na ostēdit illis. Idē.c.xv. Impleuit eū spū
sapie et intellectus.exo.13.ca. Ecce vocaui
ex noie beseleel de tribu iuda et impleui eū
spū dei sapia et intelligētia et scia in oi ope
ad ex cogitandū. Scdo suauitate letitie
q̄tū ad effectiuā.ps.lxi. Metro.vi. Sicut
adipe et pinguedine repleat aia mea et la
bijs exultatiōis laudabit os meū.eccl.xxiiij.
ca. Trāsite ad me oēs q cōcupiscitis me et a
generationib' meis iplemini spūs.n.me'
sup mel dulcis. Tertio bonitate iustitie
q̄tū ad opatiuā.ysa.33.ca. Implebit syon
iudicio et iustitia et erit fides in tpibus suis
Quarto generositate loquele q̄tū ad in
terpretatiuā.ps.lxxix. Metro.ix. Dilata
os tuū et iplebo illud.act.p°.c. Repleti sūt
oēs spū scō et ceperūt loq. Quito copio
sitate gie quātū ad totā aiam puer.3°.ca.
Honora dnz de tua sbā et d' primitijs oium
frugū tuarum da paupib' et implebunt orrea
tua saturitate.ps.104. Metro.xvij. Apis
ti manū tuā et iples oē al bndictiōe.puer.
viij.ca. In vijs iustitie ābulabo i medio se
mitarum iudicij vt ditē diligētes me et thesau
ros eorum repleā.eccl.p°. Oēm domū illi' i
plebit a generatiōib' et receptacula athesa
uris illius. Sexto pciositate glie q̄tū ad
totā naturā.ps.lxiiij. Metro.v. Replebi
mur i bōis dom' tue scm ē tēplū tuū mira
bile in eqtate. Itē ps. Ad iplebis me leti
tia cū vultu tuo delectatiōes i dextera tua
vsq3 i finē. Hāc largitatē cōmēdās.b.vir.
dic. Esurientes ipleuit rc. Illos.s.q esuriūt
et sitiunt iustitiā de qb' Math.v.c. Bti q
esuriūt et sitiūt iustitiā qm ipsi saturabunt
ps.105. Metro.ix. Aiaz esurietē satiauit
bonis. Suscepit israel rc. Iste ē nonus vsi
nonus versus culus in q.b.vir.magnificat deū ex cōside
rōne dine pmissionis et vitatis q ostēdit
in ad ipletiōe pmissi.et facit duo. Prio
explicat et declarat dine pmissiōis ad iple
tionem iā factā.ibi.suscepit israel.p.suum.
Scdo manifestat huius pmissionis im
pletionē pteritā.ibi.sic loquut' ē ad.p.no

rote

stros rc. Primū est declaratiuū vitatis.
Scdm est insinuatiuū pietatis. Qd eni
impleuit pmissum vitatis fuit.qd aūt su
it dignatus pmittere pietatis fuit magnifi
cans aūt.b.vir.dnm in ope icarnatiōis ex
cōsiderōne psiice vitatis.dicēs. Suscepit
israel rc. Notādum q deus suscepit aiam
multipliciter. Prio ad purificādū imū
dā.ps.iov. Metro.xvij°. Suscepit eos de
via iniqtatis eorum. Itē ps.lvij. Metro.vl
timo. Adiutor meus tibi psallā.qr de' su
sceptor meus es deus me' misricordia mea
i.s.ad purgādum. Scdo ad viuificandū
mortuaz.ps.l3i. Metro.iiij. Suscipe me
scdm eloqum tuū et viuam.qr pctm aiam
occidit. Tertio ad liberādū oppressam
sapie.2.ca. Si est verus dei filius suscipiet
illū et liberabit eū de manu ōtrarioz.ps.xxix.
Metro p°. Exaltabo te dne qm suscepisti
me nec delectasti inimicos meos sup me.
Quarto ad rectificandū ingnaraz.eccl.
iiij. Sapia filijs suis vitā inspirat.et ifra q
tenuerit illā vitā hereditabit et q introhibit
bndicet deus. Quinto ad cōsolādū affli
ctā ps.lvij. Metr°.xix. Fact' es susceptor
meus et refugiū meū i die tribulatiōis mee
Itē ps. In vmbra alarū tuarum spabūt do
nec trāseat iniqtas. Sexto ad defensādū
infirmā. Iere.p°.c. Ne timeas a facie eorum
qr ego tecū sum vt eruā te dic dns nā et ipe
deus meus salutaris meus susceptor me'
nō emigrabo. Itē in ps.dedisti ptectionē
salutis tue et dextera tua suscepit me. Se
ptimo ad recōciliādū aduersā Iere 3.c. For
nicata es cū amatorib' multis tn reuerte
re ad me dic dns et suscipiā te. Octauo
ad satiandū famelicam act.vij.c. D sie le
su accipe spm meū.ezechie.20.c. In odorē
suauitatis suscipiā vos cū eduxero vos de
pplis et cōgregauero vos de terris inqbus
dispersi estis et scificabor in vobis.et cū ad
hāc gliaz educit aia tota satiat.ps. Satia
bor cū apparuerit glia tua. Ad cuius ptici
patiōe ordinata ē icarnatio filii dei. Jō
dicit.b.vir. Suscepit. Et notādū q de' su
scipit aiaz pp q̄tuor. Prio pp pulchri
tudinē innocētie decorātis.ps. Me aūt pp
innocētiā suscepisti et ōfirmasti me i ōspe
ctu tuo in eternū. Scdo pp amaritudinē
pñe amaricātis.dan.3.ca. In aio ōtrito et
spū hūilitatis suscipiamur dne a te sic i ho
locausto arietū et thaurorum. Ter° pp mā
suetudinē clemētie miserātis.ps.i lxvi.me
tro vi. Suscipiēs māsuetos dns hūilians
āt pctōres vsq3 ad terrā. Quarto pp for
titudinē ōstātie roborātis.ps. Fortitudinē
meā ad te custodiā.qr deus susceptor meus
es deus meus misericordia eius preueniet
me.et ideo beata virgo dicit Suscepit isra
el pu.suum rcc. Cuius rc Amen.

Tractatus de corpore xpi.

Memoriā fecit mirabiliū suorum mi
sericors et miserator dns escam
dedit timentibus se.ps.xi. Tria
sunt preconiā de qb' solēt pnci
pes cōmendari.pncipaliter.s. Primū ē
potētia.qr pncipatus nō est nisi qdā ciui
lis potestas.vn puer.xiiij. In multitudie
ppli dignitas regis et in paucitate plebis
ignominia pncipis. Scdz ē clemētia pn
cipis.qr ptās sine clemētia vtit vex pnci
pem i tyrānū.iō dixit ille rex maximus ar
thaxerses.hester.13. Cū gētibus plūmis in
parem vt vniuersuz orbē.mee ditiōi subiu
gassem nequaq̄ volui magnitudie po' ab
uti.s3 clemētia et lenitate subditos guber
nare. Tertiū est magnificātia q ē vt' cō
ueniēs solis pncipibus.ideo dr hester p°.
q impator assuerus fecit cenā magnā pn
cipibus suis.et eā fecit habundāter et prece
pit oia ministrari fm q magnificētia regia
dignum erat. Et qr christus dns ē prin
ceps omnium.et rex regum:et dominus do
minantium apoc.i. Iccirco potest excellen
ter ab hoc triplici preconio ōmendari. Et
specialiter in dignissimo eucharistie sacro.
Primo nanq3 ostendit in eo suam po
tentiam.qr non est maioris virtutis mun
dum de nullo creare q̄ substantiam totaz
panis in suum corpus subiecto conuertere
in corruptibile. Et ideo premittitur in ver
bo proposito. Memoriaz fecit rcc. Opera
enim mirabilia declarāt diuinā potētiā p
quibus propheta in ps.138. Confitebor ti
bi domine.quia mirabiliter magnificatus
es.et mirabilia opa tua et anima.m.co ni.

Scđo xp̄s in eo ſuam clementiam oſtē-
dit. q: ibi ſemetipſū totū dedit. tā idignis
ꝙ dignis. ⁊ iđ ſequitur. Miſericors ⁊ mi
ſerator dn̄s de qua clementia dicit prophe
ta. ps. 70. Suauis dn̄s vniuerſis ⁊ miſera
tiones eius ſuper omnia opera eius ⁊c.

Tertio oſtēdit illi ſūme ſuā magnificen
tiā. q: ibi ſtatuit dare vnū ferculū ꝙ hȝ i ſe
plus de ꝓcioſitate ꝙ valeat totū ſuū regnū
Iđ ſubiūgit. Eſcā dedit timētibus ſe. vnđ
idē ꝓpħa in ſeptē ps. iſtā diuāȝ magnificē
tiā extollēdo dicit. Oculi omniū i te ſpant
dn̄e ⁊ tu das illis eſcā in tp̄e oportuno. Et
q: apertio manus in pncipe deſignat ma-
gnificentiā. adiūgit. Aperis manū tuā ⁊ in
ples oē aial benedictione. Q: ergo ſollēni
tas pn̄s eſt circa eucharistie ſacȝ. Jdcirco
ad illi⁹ ſacri miſteriū declarādū occurrūt
q̄tuor ɔſiderationes ſeu cōtemplationes.

¶ Quaꝝ. ſ. p̄ma ē đ iſti⁹ ſacramēti entitate.

¶ Secunda eſt. de ipſius vnitate.

¶ Tertia eſt de eius veritate.

¶ Quarta eſt de eius bonitate.

prima ɔtēpla. ¶ Quantū ad p̄mā contēplationē. que eſt
đ illi⁹ ſacri entitate eſt itelligēdū ꝙ ſic dicē
btūs Bre. in omē paſchali. In hoc ſacro
Aliud eſt ꝙ cernit. ⁊ aliud ꝙ credit. Illud
ꝙ cernit eſt ſp̄es panis ⁊ vini i hoſtia ⁊ ca
lice. Sed illud ꝙ credit eſt ꝟitas carnis ⁊
ſanguis xp̄i. Intelligēdū ē tn̄ ꝙ ſub ſpē
panis q̄ videt i hoſtia q̄tuor eē credūtur.
Q. ſ. Prio credit ibi eē corpus xp̄i ex vi
ꝟborū. q: verba ɔſecrationis de ſolo corpe
faciunt mētionē. Scđo eſt ibi ſanguis
xp̄i. ex cōcomitantia i mediata. q: ſāguis in
mediate diſpōit corpus ad vitā. Tertio
eſt ibi aia xp̄i ex cōcoitantia ꝓpinqua. q a
lȝ aia ñ viuificaret niſi ſāguine mediāte tn̄
ptinet ad eandeȝ naturā. ⁊ iđ ɔcoitātia ſpȝ
ꝓpinque. Quarto eſt ibi diuinitas ver
bi ex ɔcoitātia remota. q: lȝ ditas cū tribus
p̄cedētibus faciat vnū ſuppoſitū nō tn̄ pti
net ad eandem naturā. Sed ex iſtis acci
piunt duo catholica documēta. Pri᷑
eſt ꝙ ſanguis xp̄i nō ſolū eſt i calice ſic ali-
qui ymaginātur. ⁊ corpus tn̄ in hoſtia. y⁹
totus ſanguis xp̄i eſt vere in hoſtia. q: ex q̄
reſurrexit ſanguis ſuus nō fuit niſi iſra cor
pus. Scđm eſt ꝙ talis inſtitutio eſt in ec
clīa moderna. Et ſi enī in p̄mitiua ecclīa ſa
crm̄ hoc ſub eadē ſpē miſtrabat populo tn̄
q: circa ſp̄es vini multa pericula acciderūt
effuſionis. inſtitutū eſt. vt ſub ſpē panis tm̄
populo coīcetur. q: ſub vtraqȝ ſpē tāȝ cor
pus ꝙ ſanguis ſuſcipit. Intelligēdū ē tn̄
ꝙ in calice credunt eē illa eadē q̄tuor q̄ di
cta ſunt lȝ alio ordine. Q: primo eſt ibi
ſanguis ex ꝟtute ꝟboꝝ ꝓ eo ꝙ ꝟba conſe
crationis calicis de ſolo ſanguine faciūt mē
tioneȝ. Scđo credit corpus xp̄i ibi eē ex
concoitātia in mediata. q: eſt ibi corpus in
mediate receptū. Ter⁹ credit eē ibi aia
ex cōcoitātia ꝓpinqua. q: ptinet ad eandē
naturā humanā ⁊c. Quarto credit eē
ibi diuitas ex ɔcoitantia remota. q: nō pti
net ad eādē naturā ꝙuis bn̄ ad idē ſuppoſi
tū. Sȝ hic accipiunt duo alia documēta.

Primū eſt ꝙ cū ſit aliud ꝙ cernit ocu
lis corporis. ⁊ aliud ꝙ credit oculis mētis
In hoc ſacro oro nō ē dirigenda ad illud
ꝙ cernit. ſȝ tm̄ ad illud ꝙ credit. q: illud ē
dignum adoratiōe ⁊c. Scđm eſt ꝙ ꝟba
cōſecrationis ſecrete proferunt a ſacerdote.
Añ eleuationē nō dȝ appl⁹ adorari. q: nūdum cōſtat ibi eſſe corpus xp̄i pp periculū
ydolatrie. Q: autē illa quatuor q̄ dicta
ſunt in hoc ſacro digniſſimo ſint probat p
btm̄ Ambroſiū in li° de ſacris qui dicit ꝙ illa
q̄ fuerūt in vtero ꝟginis inueniunt in illo
digniſſimo ſacro. Quod ꝟo illa fuerint in
vtero ꝟginis pbat p anſel. in li° de ɔceptu
ꝟginali. Et illa quatuor ſaluator oſidit ibi
eſſe. Io. v. dicens. Ego ſum panis viuus q
de celo deſcendi. Per hoc enim ꝙ dic pa
nis dat itelligere corpus. q: ibi dicit. Caro
mea vere ē cibus. Per hoc ꝙ dicit viuus
dat itelligere animā p q̄ corpus viuificat.
Et q: aia ſine ſanguine corpus nō pōt vi-
uificare. Ideo ſubiungit. ⁊ ſanguis. Dicit
aūt. Qui de celo deſcendi pp diuinitatem.

Sed circa iſta dicta accipiunt quatuor
veritates. Quaꝝ prima eſt ꝙ in hoc ſa-
cramēto ꝓprie non videt xp̄s oculo corpo
rali. q: aliud eſt ibi ꝙ cernit. ⁊ aliud ꝙ cre-
ditur ſȝ Brego. Et hoc iđ. q: ſi ibi xp̄s cer
neretur. idem eſſet ꝙ cernitur ⁊ creditur.

Ratio autē quare nō cernitur ibi xp̄s ē. q:
accidentia que ibi cernuntur non ſunt i cor
pore xp̄i ſic in ſubiecto. Scđa veritas ē
quod licet ibi ꝓprie non videat xp̄s tn̄ nō
errant fideles qui dicunt ſe videre xp̄m in
manibus ſacerdotis. q: nullus errat cuius
verba poſſunt verificari eo modo quo ve-
rificatur diuina ſcriptura in qua dr ꝙ ali-
qui viderūt deū oculo corporali ſic Moy
ſes vidit dn̄m cernendo corporaliter rubū
exodi. 3. Non ꝙ videret ibi diuinitatē. ſed
q: diuinitas aſſiſtebat illi rubo. Et ita cor-
pus xp̄i ſuo modo aſſiſtit ſpeciebꝰ q̄ i hoc
ſacramento cernunt. Tertia veritas ē
quod ſi btūs Petrus celebraſſet miſſaȝ in
triduo mortis xp̄i. cū in cena ſacerdos fu-
erat ordinatus. Tunc in oſtia non fuiſſent
credita niſi duo. ſ. corpus xp̄i ⁊ diuitas ei⁹
q: tunc caro xp̄i erat mortua. ⁊ tunc aia eū
non cōcoitabatur. nec ſanguis. q: iam erat
effuſus ſuper terram. ⁊ corpus i ſepulchro
⁊ aia in inferno. Et iđ cum ſanguis ⁊ aia
nō ſint in oſtia niſi p cōcoitātiā tūc ibi nō
fuiſſent. Tn̄ q: diuitas remāſit i morte vni
ta cū corpore. ideo fuiſſet ibi ex tali concoi
tātia. Quarta veritas eſt. quod ſi btūs
Jacobus qui miſſam ordinauit p⁹ dixiſſet
miſſaȝ in hoc triduo tunc in calice nō fuiſ
ſet niſi ſanguis. quia nō ē ibi corpus ⁊ aia
niſi p concoitantiam ⁊ tunc corpus erat a
ſanguine ſeperatum. ⁊ aia ſimiliter ſeperata.
Nec diuinitas fuiſſet ibi ſic vnita ſāguini
ſicut carni. q: nō remāſiſſet coicatio ydio-
matū que prouenit ex tali vnione. vt hētur
p⁹ de tri. vñ nō erat veꝝ dīe tunc hoc ſan
guine demoſtrato. iſte ſanguis ē de⁹ ſic pp
ſepulturam corporis dicim⁹ deū eſſe ſepul
tuȝ. ⁊ non in cruce remāſiſſe. ſicut remāſit
ibi ſanguis. Et rō eſt. q: corpus eſt princi
palis ps: ⁊ nō ſanguis hois. Intelligēdū
tamē eſt ꝙ qn̄ ſacerdos defert corpus dn̄i
ad coicādū fidelē dicit. Credis hoc eē cor
pus dn̄i de virgīe natuȝ et in cruce paſſuȝ
Reſpondit. vtiqȝ. tūc et ſacerdos iterogās
⁊ fidelis profitēs dȝ dirigere intentionem
ſuam ad illud ꝙ creditur. ⁊ nō ad illud ꝙ
cernitur. q: tunc vtrunqȝ crederet cum illō
ꝙ cernitur non ſit corpus xp̄i ſm̄ b. Bre.

Intelligendū eſt in ſup ꝙ ſimplices ꝑ-
ſoni ſunt niſi inſtruant ad dirigendū ſuū in
tentum in illud ꝙ cernit. Et tucius vide-
retur dīe. ſ. credis hoc eſſe corpus xp̄i. ⁊ tūc
bene poſſet ferri intentio ad illud ꝙ cer-
nitur. q: in ſpēbus illis quas cernimus eſt
vere corpus xp̄i tn̄ qn̄ quis dirigit intentio
nem ſuā ad fidem eccleſie in tantum nullū
videtur periculū. Sed remanet ad huc
dubiū. Si ſanguis eſt venerandus. in ali-
quibus reliquijs que ſunt preter euchariſti
am. Dicunt aliq ꝙ non. q: xp̄s totū ſan
ſanguinem reaſumpſit. tn̄ non videt in cō
ueniens ſi aliqua eius portio remāſit. cum
tanto ſanguine corpus glorificatum nō in
digeret. ⁊ ideo venerari poteſt. Scđo du
bitatur. Si talis ſanguis eſt venerandus
ſicut in euchariſtia. Dicitur ꝙ nō. q: ta
lis ſanguis non eſt vnitus diuinitati ſicut
nec in triduo mortis xp̄i. Unde ſicut intri-
duo nullus debuit adorare calicem ſȝ latri
am eo ꝙ non erat ibi deitas. Ita nec ſan-
guinem illuȝ q eſt ſeperatus a corpore xp̄i.
Tn̄ quia ſanguis in euchariſtia eſt ibi con
iunctus. iđ calicis ſacrm̄ ſicut hoſtiam ado
ramus ſm̄ latriam.

Circa ſecundam cōtemplationem q̄ eſt ſecūda ɔtēpl⁹
de illius ſacramēti vnitate. Eſt ad ꝟtendū
ꝙ vnitas illius ſacramēti nō eſt vnitas ſim
plicitatis ſed vnitas integritatis cuȝ in eo
ſm̄ premi⁹ cōtineantur aliqua infinite di-
ſtantia ſibi inuicem. Intelligendum eſt
tamen ꝙ ſicut quatuor cauſe ſolēt requiri
in quolibet naturali effectu.

¶ Materialis.

¶ Efficiens.

¶ Formalis.

¶ Finalis.

¶ Ita ad integritateȝ illius ſacramēti qua
tuor cōcurrūt. Ita ꝙ materia illius ſacri
eſt panis in oſtia ⁊ vinum in calice. forma
autem verba conſecrationis. Efficiens eſt
ſacerdos ordinatus. loquendo de efficiente
miſteriali. q: principale cōſtat eſſe deū veꝝ.
Finis autem eſt intentio debita proferen-
tis Et q: iſta quatuor ibi requirunt cū al
tero eoꝝ deficiēte ibi nihil fiat. Idcirco di
citur in li° de regulis thome regula. ſ. i iȝ⁹

ꝙ adhuc ꝙ panis cõuertať in corpus xpi. teneť ꝙ in pane ſit materia. In verbis forma. In agente miſteriali intentio. ⁊ in pͥncipali ordinatio. Et ſm iſta quatuor occurrũt hic quatuor conſiderationes.

¶ Prima eſt de cauſa efficiente.

¶ Secunda de cauſa materiali.

¶ Tertia de cauſa formali.

¶ Quarta de cauſa finali.

¶ Quantum ad cauſam efficientem miſterialem de qua nũc hic loquimur nullus habet poteſtatem illud altiſſimum facꝫ cõficiendi niſi ſacerdos ordinatus per epm. qꝛ paulus apoſtolus cũ ordinaſſet titũ epꝫ ex hoc dedit ſibi auctoritatem ordinãdi ſacerdotes vi. ibi. i. thi. Huiꝰ rei grã te reliqmus crete. vt conſtituas presbiteros. ꝙ fruſtra factum fuiſſet ſi ſine epo ſacerdos ordinari potuiſſet. Ex quo excluditur error valdenſiũ. qꝛ conſecrationem huius ſacři omni fideli. ⁊ vtriuſqꝫ ſexui cõcedebant. Sed circa illam cauſam efficientem ſolent fieri quatuor queſtiones. Quarum prima ẽ ſi ſacerdos hereticus poteſt cõficere. Et dicitur ꝙ ſic. qꝛ illud ſacramentum fit in fide eccleſie. ⁊ nõ in fide vnius ſingularis pſone ſm beatum Aug. vnde licet diſcredat euchariſtiam conficit nihilominus eam propter predictam cauſam. Secũda qõ eſt ſi ſacerdos ſciſmaticus vere conficiat. Dicitur ꝙ ſic multo magis. qꝛ ſi ex contumatia ad xpm non impeditur illud ſacramentuꝫ in ſacerdote malo nec ex cõtumatia ad eccleſiam. Tertia queſtio eſt. ſi ſacerdos irregularis põt conficere. Dicitur ꝙ ſic. qꝛ irregularitas ẽ pẽa iuris hũani. Et auctoritas ⁊ poteſtas conficiendi eſt iuris diuini. ⁊ illa non poteſt iſtam auferre. ſicut nec iꝰs humanum poteſt auferre ius diuinũ.

Quarta queſtio eſt ſi ſacerdos degradatꝰ poteſt conficere. Et dicitur ꝙ non de iure licet tamen de facto. Oppoſitum videtur. qꝛ character ſacerdotalis in quo cõſiſtit poteſtas conficiendi eſt indelebilis alioquin ſi deleatur per degradationem ⁊ talis ſacerdos abſolueretur a pena degradationis poſſet iterum ordinari: cum tamẽ non ſit iterabile ordinis ſacramentũ ⁊ tũc verba degradationis de ablatione poteſtatis eſſent refferenda ad poteſtatem ordinatam. ⁊ non ad poteſtatem abſolutã. Unde ſi dominus papa preciperet vni degradato ꝙ celebraret ſine viteriori ordĩe putaretur ꝙ conficeret. quia ſacramentum ordinis eſt a deo inſtitutum ⁊ pena degradationis ab humano iure. Sꝫ remanet dubiũ. Si ſacerdos malus celebrans eſt audiendus. Dicendum eſt ꝙ ſi conſtaret ipſum eſſe in peccato mortali ꝙ non. qꝛ celebrando peccat mortaliter. ⁊ ideo non eſt ei conſentiẽduꝫ in tali actu. Sed quia contritio cordis interior eſt oculta ⁊ repentina ideo pp peccata manifeſta nõ eſt cauendum niſi de ſcandalo dubitetur.

Secunda dubitatio eſt. Si ſacerdos excõmunicatus eſt audiendus. Dicitur ꝙ non. quia contritio oculta penam iuris extrinſecam inflictam non poteſt euacuare: Corpus enim xpi ſic eſt venerãdum in manu ſua ſicut in manu alterius. quia ita verum corpus chriſti conficitur a malo ſicut a bono miniſtro. Quantum ad cauſam materialem illius ſacramenti.

¶ Primo videdũ ẽ de materia in hoſtia:

¶ Secundo de materia in calice..

¶ Circa primum eſt ſciendum ꝙ materia illius ſacramenti eſt panis triticeus. Unde ſi cõficeretur in pane ordei ſiue ſpelte nihil fieret. quia vnius ſacramẽti vna eſt materia in ſpecie. Sed nullus poteſt baptizare in vino vel aceto. Iſti autem panes differunt in ſpecie ſicut ſemina ex quibꝰ fiũt. Unde materiam illius ſacramenti. zacha. ix. ca. Nobis pulcherrime indicat cum dicit loquens de eccleſia illo ſacramento venuſtata. Quid bonũ eius. ⁊ quid pulchrũ niſi frumentum electorum. ⁊ vinum germinans virgines. Sicut circa illaꝫ materiam accipiuntur quatuor documenta.

Quorum primum eſt ꝙ chriſtus conſecrauit illud ſacramentum conſtituens in azimis. vt declaratur. Primo auctoritate veteris teſtamenti. quia ſcribitur exodi. xii. ꝙ deus precepit comedi paſca cum azimis. Et chriſtus comedens paſcha in cena in azimis inſtituit illud ſacramentum. Et

confirmať. quia tuꝫ Leui. xxiii. c. ꝙ. xiiii. die menſis primi quo. ſ. chriſtus cenauit ad veſperam paſcha domini eſt. Et ſic paſcha comeſtum tunc cuꝫ azimus comedebatur. Tum quia Math. xxiij. Habetur ibidem. Dicunt tamen greci ꝙ in vtroqꝫ textu habetur ꝙ in craſtinũ. ſ. xv. die incipiebat ſolẽnitas azimoꝝ. ⁊ ideo cuꝫ chriſtus xiiij. die conſecerit nõ ꝯfecit niſi infermentato.

Iſtud tamen dato ꝙ fuerit faciliter excluditur. quia chriſtus propter iminentem paſſiõem preocupauit comedere paſcha ꝙ xvᵃ. die comedebatur ⁊ tunc obſeruauit ritum legalem. Sed auctoritate noui teſtamenti illa veritas magis roboratur. Tum qꝛ Math. xv. Dicitur ꝙ prima die azimorum parauerunt diſcipuli paſcha. Tum quia Luc. xxj. Dicitur ꝙ venit dies azimorum quod dicitur paſcha. quando deſcribitur tẽpus cene ⁊ ſic videtur chriſtum feciſſe pro quo tempore prohibitum erat eſſe fermentum in lege. Dicunt tamen greci ꝙ beatus Marchus eſt ad oppoſitum qui dicit ꝙ erat paſcha ⁊ azimũ poſt biduum ⁊ addunt quod in hoc alios euangeliſtas corexit. Iſtud tamen non eſt ad propoſitum. qꝛ ꝙ dicit beatus Marchus poſt biduum tunc chriſtus erat in domo Symonis leproſis. ⁊ nondum tamen vſqꝫ ad biduum ſequebatur cena. Sed beatus Jo. xviij. caᵒ. Dicit ꝙ in die paſſionis chriſti iudei non introierunt pretorium vt non contaminarenť ſed manducarent paſcha. Ex quo habetur ꝙ chriſtus cenam preoccupauit propter imminentem paſſionẽ ⁊ tunc comedit paſcha ſicut preceptum erat in lege cum azimis. quia non fuit preceptum quin azima poſſent accipere. ante ſolẽnitatem azimorum. ſicut fuit prohibitum eſſe fermantatum poſt. Iſta omnia confirmãtur. quia chriſtus ſumpſit fermentum in euangelio in mala ſignificatiõe ſemper. Attendite in quid a fermento phariſeorum quod eſt ypocriſis Mathe. xvj. Et mar. viij. Et Luc. xiᵒ. Tum quia apoſtolus paulus eodem modo loquens .i. Corinthios. nono. dixit. Non infermento veteri neqꝫ infermento malitie. ⁊ nequitie ſed in azimis ſinceritatis ⁊ veritatis.

Secundum documentum eſt quod lingua latina vere conficit in azimis. Quia dicit beatus Cyprianus martyr quod in hoc ſacramento nihil aliud facimus niſi quod chriſtus fecit qui vt patuit i azimis conſecrauit.

Tertium documentum eſt. quod eccleſia greca vere conficit infermentato. quia azimum: ⁊ fermentatum, non differunt eſſentialiter. Et vtrunqꝫ eſt vera illius ſacramenti materia. Unde latini euchariſtiam grecorum adorant. Quis ipſi turpiter errent noſtram non adorando.

Quartum documentum eſt. Quod latini conuenientius conficiunt in azimis quam greci infermentato. quia magis cõformantur chriſto: dicente beato Joanne in canonica ſua. Quod qui dicit ſe in illo manere debet ſicut ille ambulauit ⁊ ipſe. ſ. ambulare. Omnis autem qui ſummit hoc ſacramentum in illo dicitur manere ſicut dicitur Jo. ſexto capitulo.

Circa materiam calicis. Dicitur quod materia iſtius ſacramenti eſt vinum de vite. vnde ſi quis conficeret in alio liquore vt puta. in vino malogranatoruꝫ vel pomorum nihil faceret. Quia vnius ſacramenti, vna eſt proprie materia ſecundum ſpeciem: vt ſupra patuit. Et ideo in hac materia chriſtus hoc ſacramentũ inſtituens vi. Math. xxvj. Offerens calicem conſecratum. Non bibam a modo de hoc geniminie uitis ⁊cete. Sed circa hanc materiaꝫ accipiuntur quatuor documenta.

Primum eſt quod chriſtus in calice conſecrationis aquam miſcuit. Quia tali vino mixto propter ſobrietatem creditur vſus fuiſſe. Et adhuc eſt auctoritas beati Cypriani martiris ꝗ recitat btũs Aug. iiij. de doctria xpiana. vbi dicitur ꝙ chriſtus calicem mixtum obtulit ⁊cete.

Secundum ꝙ nullus debet conficere ſine aqua. Quia ad illud propoſituꝫ dicit beatus Cyprianus ꝙ non aliud facimus in illo ſacramento quam illud ꝙ chriſtus fecit. Luc. xx. Hoc facite in meam commemorationem. ⁊ce.

Tertium eſt ꝙ illa aqua mixta non
ē de neceſſitate ſacri. ſꝫ de ꝯgruitate: vn̄ ſine
ea poſſꝫ ſacerdos ꝯficē ꝺ potētia abſoluta.
ꝗuis nō ꝺ potentia ordinata. qꝛ ſic panis
in oſtia ē propꝛia materia ita vinū in calice.
Quartū ē. ꝙ illa aqua ſignificat incor
porationē eccleſie i ſanguie xp̄i dedicata qꝛ
dī i apoc. ꝙ ſūt populi quēadmoᵐ i huiuſ
mōi ꝯiūctōis ſignū delatere xp̄i dormientꝭ
ſōpno mōtꝭ in cruce exiuit ſāguis et aqua.
io. 19. cᵒ. Sꝫ ſolēt hic fieri due queſtioēs.

queſtio Quarum prima eſt. ſi aqua mixta cum
vino trāſubſtāciaē cuꝫ ipſo vino in ſangui
ne xp̄i. Diciē ꝙ ſi aqua eſt virtute vini an
te ꝟba cōſecrationis reſoluta in vinuꝫ trā
ſubſtantiaē tota iſta materia in ſanguinem
xp̄i. qꝛ iā ē vinū ꝛ ꝯſtat ꝙ vinū trāſbſtātiaē
totū ſic totus panis. Si āt nōdū ē tota re
ſoluta: tunc nō tranſubſtantiaē. qꝛ nullū ſa
cramentū habet efficatiā niſi ſupra materi
am ꝓpꝛiam. materia aūt propꝛia illius ſa
cramenti nō eſt aqua. ſed vinuꝫ. ꝛ tunc re
mā3t ipſa aqua ſpetiebꝰ vini circūfula. ꝛc.

queſtio Secūda queſtio eſt. ꝙ ſacerdos poſt ſū
ptionem dominici ſanguinis non eſt ieiu
nus cuꝫ aquam mixtā ſumpſerit. Utrum
in vno caſu vel alio alio poſſit celebrare
ſecundo. Dicitur quod illa modica aqua
non impedit celebrationē ſecūdam. qꝛ cito
eſt reſoluta. Et tunc accipiunē hic duo ſalu
berrima documēta. Quoꝝ primū eſt ꝙ
parum de aqua debet miſceri in calice. vt
poſſit cito reſolui in vinuꝫ. aut vinuꝫ ꝟtu
tē habere qꝺ valeat cito aquā reſolueē. ꝛc.
Secunduꝫ eſt. ꝙ ſi ſacerdos ex reuerren
tia ante celebrationē os ſuuꝫ lauans modi
cum ꝑter intētionem degluciat de aqua. ſi
ꝓhibetur ꝓpter hoc celebrare. qꝛ talia faci
liter reſoluunē.

Quantū ad cauſaꝫ formalem eſt viden
e3 for· dum. Et primo. quantū ad formā ꝟborum
malis. in oſtia. Dicitur ꝙ ſunt quatuor expꝛeſſa.
ſ corpus: anima. ſanguis: ꝛ deitas entitateꝫ
illius ſacramenti perficiunt. Iſta ſunt qua
tuor ꝟba ꝑ que oſtia ꝯſecratur. qꝛ. ſ.
Primū eſt ꝓnomē demōſtratiuum.
ſcilicet hoc.
Secundum eſt verbuꝫ ſubſtātiuū. ſ. eſt.

Tertiū eſt nomē ſubſtantiuum. ſ. corpꝰ.
Quartū eſt ꝓnomen poſſeſſiuū. ſ. meū
Iſtam aūt formā cōſecrationis tradidit
xp̄s. Mathei. xxvi. ꝛ Mar. xviij. ꝛ Luce
xx. c. Sed quantū ad iſtaꝫ formā accipiū
tur hic quatuor catholica documenta.
Quoꝝ primū eſt ꝙ iſta conſecratio ſm
formaꝫ facta fuit in lingua hebraica qꝛ ſm
illam xp̄s loquebaē. Secundū eſt ꝙ illa
conſecratio in lingua greca fuit facta vt eſt
dictū. qꝛ poſt hebreos greci conuerſi ſunt.
vt habeē in actī. de viduis grecoꝝ.
Tertium eſt. ꝙ deinde fuit facta in lin
gua latina. qꝛ beatus Petrus ſic eā roma
nis tradidit. Unde in iſtis tribus linguis
ſcriptus fuit titulus crucis. ſicut dī. Augu.
de ci. dei. Et cōfirmatur. qꝛ Matheus ſcri
pſit in lingua hebraica. Lucas in in greca
Marchus in latina. Ioānes vero noſtraꝫ
formā expꝛeſſit. ꝛce.
Quartum eſt. ꝙ illa cōſecratio fieri po
teſt in omni lingua eadeꝫ ratione quo ꝛ in
iſtis. vnde apli habētes donū linguarum
potuerūt formā tribueē. Sed ad hoc rema
net dubiū. qꝛ in canone tradito eccle a. b.
Petro ponitur vnuꝫ ꝟbum. ſ. illa cōiun
ctio enim. ꝛ ſic nō ſunt quatuor ꝟba ſoluꝫ:
Diciē ꝙ illa coniunctio nō pertinet ad
formā cōſecrationis: ſed tm̄ continuat ꝑce
dentia. vnde ſi obmittatur adhuc conſecra
retur quāuis obmittēs ſciēter peccaret mor
taliter. Secundū dubium eſt. Si ꝑ illa
ꝟba fieri poſſet cōſecratio nī alio pꝛemiſſo
Dicit doctor ſubtiliſ ꝙ nō. qꝛ vt ſic abſolu
te dicta ac pꝛolata: dant ſenſum: ac ſi cōfici
ens vellet cōficere corpus ſuū propꝛium ſi
cut ꝛ xp̄s expꝛeſſit ea. Et ideo dicit. ꝙ ſunt
neceſſaria ꝟba pꝛeambula ꝑ que ſignificeē
ſacerdos hoc dicere non in perſona ꝓpꝛia:
ſed chriſti recitantis. Et illud fit ab illo lo
co. vt nobis corpus ꝛ ſanguis dulciſſimi fi
lij tui.
Circa conſecrationem calicis eſt ſciēdū. Circa
ꝙ ſicut per quinque vulnera ſanguis exi licem.
uit de corpore xp̄i principaliter ſic habetur
in Ioāne. Ita ꝑ quinque ꝟba fit conſecra
tio iſta. ita ꝙ.
¶ Primū eſt pronomen demoſtratiuum.

Hic non immerito aduerbialiter: ſed pro
nominaliter ſicut in oſtia. hoc. ꝛc.
¶ Secundū ē ꝟbum ſubſtantiuū. ſ. eſt.
¶ Tertiuꝫ eſt nomē ſubſtātiuū in recto. ſ.
Calix.
¶ Quartū eſt nomen ſubſtantiuū in obli
quo. ſ. ſanguinis.
¶ Quintum eſt pronomen poſſeſſiuum. ſ.
mei. Iſta forma habetur in tex. Math.
xxvi. Marc. xiij. ꝛ Luc. xxij. c. Tamen ſicē
iacet in miſſali noſtro ad litterā non habeē
ab aliquo euangeliſta. Sed. b. Petrus il
lam formaꝫ eccle tradidit. ꝛc. Sed aduer
tendū eſt. ꝙ poſt verba illa ꝯſecrationis ca
licis ponuntur in canonica. b. Petri qua
tuor verba que deſignāt virtutem ſanguis
xp̄i. Primum. deſignat. virtutem quā
habet ad dedicationem noui te. qꝺ in eius
ſanguine fuit dedicatum ſm apoſto. ad he
bꝛ. ꝛ ideo dicit no. ꝛ ve. teſtamenti.
Secundū. deſignat ꝟtuteꝫ quam habet
ad cōfirmationē fidei xp̄iane que in xp̄i ſā
guine eſt radicata. iō addit. miſteriuꝫ fidei.
Tertium deſignat virtutem quā habet
ad redēptionem generis humani. ideo dī.
ꝙ pro vobis ꝛ multis effundetur.
Quartum. deſignat ꝟtuteꝫ quā habet
ad ablutionem peccati. ideo diciē in remiſ
ſionē peccatoꝝ ſm illud ꝙ ſcribitur apoc.
vij. Iſti ſunt qui venerunt ex magna tribu
latione ꝛ lauerunt ſtolas ſuas in ſanguine
agni. ꝛc. De iſtis autem quatuor vtrum ꝑ
tineant ad formaꝫ conſecrationis magiſtri
doctores dubitauerūt. ꝛ ideo nō ē tutū de
terminare ſe ad qnqꝫ verba pꝛecedentia in
conſecrando: qꝛ tunc nihil faceret ſi aliqua
illaꝝ pertineant. ſicut nec ille q cōficere in
tenderet per mediam partē verboꝝ. In ta
libus aūt dubijs tutiſſimū eſt tenere inten
tionem ſuam in generali ad inētionē eccle
lꝫ intuitū appareat rationabile ꝙ illa ꝟba
nō ſunt ꝺ forma: ſed ſolū. quinqꝫ et pᵃ. ſicē i
oſtia quatuor alia. Quantū ad cauſam
finaleꝫ. Dicitur ꝙ finis nunc ē accipiē pro
conſecrantis intentione. vt intendat facere
qꝺ fecit xp̄s ieſuſ. Et qꝺ facit eccla. qꝛ dixit
Hoc facite in meā cōmemorationē. Sꝫ
circa iſtum finem accipiuntur quatuor ca
tholice veritates. Quaꝝ pꝛima eſt. ꝙ ad
ꝯficiendum illud ſacramentum. nō tenetur
intentio actualis. qꝛ ſm Hierony. Deus
nullum obligat ad impoſſibile. Non ē aūt
in poteſtate noſtra non ſubito diſtrahi qñ
proferuntur conſecrationis verba. vt experi
mur. ꝛ ille qui eſt ad illa diſtractꝰ non pōt
actualiter illa cogitare: nec perconſequens
intendere. Secunda ꝟitas eſt. ꝙ nec ſuf
ficit intentio. ſ. habitualis. qꝛ cum illa rema
neat in homine dormiente: ſicut ꝛ habitus
tunc homo dormiens poſſet conficere ꝟba
debita proferendo. Tertia veritas eſt ꝙ
ad conſecrationem teneē ꝛ ſufficit intentio
ꝟtualis. vt. ſ. intendat quādo ſe mouet ad
celebrandum conficere ꝛ tranſeunte illa ac
tuali intētione diſpoſitio debita ex ipſa mo
ueat inferiores potentias ad exequendum
illa que ſunt rei neceſſaria ſicut vadens ad
eccleſiaꝫ mouetur ad eā ꝗtūcunqꝫ nō ſem
per de itinere agitet ꝛc. Quarta veritas
eſt ꝙ ad illam cōſecrationē nō requiriē in
intentio ſpiritualis aut ꝯficiēs intēdat ſpē
ale ꝑꝑ ꝙ illud ſacm̄ ē inſtitutū ſm diony.
de eccleſiaſtica ierarchia. 3. ca. Uñ ſi inten
dit cōſecrare vere cōficit ꝗuis mortaliꝑ pec
cet. Cui dicit dominus per pſm. xlix. Qua
re tu enarras iuſtitias meas. ꝛ aſſummis
teſtamentum meum per os tuum ꝛcet.
Circa tertiam conſiderationem que eſt 3ᵃ ꝯſi.
De huius ſacramenti veritate. Eſt ſcien
dum ꝙ huius ſacramenti veritas eſt cer
tentiſſima. Cum pꝛeceteris ſacramentis in
ſcriptura veritas ſit expꝛeſſa tamen eſt ocu
lis nr̄is valde oculta pꝛeceteris eccle ſacris.
Et adhuc inducitur ratio ꝛ exemplum.
Ratio. qꝛ propter ſuam ſubtilitatem trā
ſcendit intentionem noſtram: ꝛ ideo nō eſt
intelligibile ſibi proportionatum. Exem
plum ad propoſitum. qꝛ ſicut ſe habet ocu
lus noctue ad lucem ſolis. Ita itellectꝰ nr̄
ad manifeſtiſſima nature ſꝫ Ariſto. Et qꝛ
ſm illud ſacramentum eſt occultiſſimum
nobis. Iccirco ſancti multū ſūt conati ad
ipſꝫ declarādum vt euacuarent dubia que
circa illam materiam exceecant inſpiciētes
Circa illud faciendum occurrunt quatuor
conſiderationes.

¶ Quarum pꝛima eſt de illius ſacramenti conuerſione.
¶ Secunda eſt de eius extenſione
¶ Tertia eſt de eius localitate.
¶ Quarta eſt. de eius impaſſibilitate.
¶ Quantū ad pꝛimā ſunt quatuoꝛ obſtacula inſipientium excecatiua.

Pꝛimuꝫ eſt. qꝛ aliq̄ non poſſunt videre quomō ſb̄a panis coꝛruptibilis poſſit conuerti in coꝛpus xp̄i incoꝛruptibile. Sed huic obſtaculo occurrit cōſideratio. b. Ambroſij in libꝛo de ſacris. q̄ volens oſtendere ꝙ deus pōt conuertere quodlꝫ in quolibꝫ ꝑ ſuā oīpotētiā ꝑ multa exempla diuine ſcripture. Ut q̄n mulier de viri coſta ſubito fuit facta. Et q̄n virga Moyſi in ſerpentē ſubito fuit mutata. Et cōfirmatꝰ illō ꝑ rationem. qꝛ plus diſtat ens ⁊ nō ens q̄ duo entia diſtent abinuiceꝫ ſm̄ diſtantiā eſſentialem. Sed deus ſm̄ oēꝫ fideꝫ pōt de nihilo aliq̄d facere. ergo multo magis vnū ens ex alio ente quocūqꝫ. Secundum obſtaculuꝫ eſt. qꝛ infideles non poſſunt itelligere q̄uis credāt ꝙ ex aliquo p̄t fieri qlibꝫ quō aliq̄d cōuertatꝰ in p̄exiſ ſic coꝛpus xp̄i p̄exiſtit huic conuerſioni. Sed huic obſtaculo occurrit cōſideratio. b. Augu. in li. cōfeſſionum. q̄ dicit in ꝑſona xp̄i. Manducabis me ⁊ non ego mutaboꝛ in te. ſꝫ mutaberis in me. In ſumptione cibi coꝛpoꝛalis ita eſt ꝙ q̄n cibus ſūmitꝰ conuertitꝰ in p̄exiſ ſuppoͫ. Et ideo non eſt mirū ſi in ꝓpoſito diuina v̄tute fiat cōuerſio in p̄exiſ ꝑ diuinā potētiaꝫ. ⁊c. Tertiū obſtaculuꝫ eſt ꝙ inſipientes non credunt niſi qō ꝑcipiunt ſenſu ⁊ ideo cū xp̄s hic nō ſenſu ꝑcipiatur ibi eſſe ab eis nō creditur. Sed huic obſtaculo occurrit conſideratio Grego. in dialogo vbi loquēs Petro diſcipulo ſuo q̄ mirabatur aīam exeuntem de coꝛpoꝛe non videbat in moꝛte. Nunq̄d ait. qꝛ aīam meā non vides me ex aleꝫ eſſe credis. Si ḡ aīa dicitꝰ eſſe in nobis ex talibus actibus quos ꝑcipimus. Ita dicimus coꝛpus xp̄i eſſe in hoſtia ꝙ ꝑcipitꝰ ex actibus eius viuificantibus eos q̄ digne ſūmunt. ⁊c. Quartū obſtaculū ē. ꝙ ignoꝛantes non capiūt quomō facta cōuerſione panis in coꝛpus xp̄i accidētia panis poſſint ibi remanere ſine ſb̄o cum per naturam ſb̄a alicui inherere non ſit poſſibile. Sed huic obſtaculo occurrit conſideratio. b. Hilarij in libᵒ de tri. q̄ dicit ꝙ deꝰ pōt plura facere q̄ itellectꝰ noſter itelligere. Et ideo cū intellectus poſſit intelligere accidens ſine ſb̄o. ymo etiaꝫ ſenſus videt accidentia nunq̄ videndo ſb̄aꝫ. ergo multo magis v̄tus diuina pōt vnū ab alio ſequeſtrare. Et cōfirmatur illa deductio ꝑ rationeꝫ. qꝛ iccirco dicitꝰ ꝙ intellectus pōt multa ſequeſtrare que non poteſt ſenſus. quia eſt potentia magis in materialis ⁊ ſpiritualis. Sed potentia diuina eſt adhuc magis in materialis q̄ intellectiua noſtra: ergo eſt magis ſequeſtratiua. vt poſſit iſta adinuicem ſeparare. 2ª ꝯſ.

Quantum ad ſecundam conſiderationem, de iſtius ſacramenti extenſione occurrunt duo obſtacula.

Quoꝛum pꝛimum eſt. qꝛ non poſſunt infideles hoīes intelligere quomō coꝛpꝰ xp̄i ita magnum poſſit eſſe infra tam paruam hoſtiā totū contentū. Cū ymaginatio non capiat maius infra: minus coꝛpus totaliter contineri. Sed huic obſtaculo occurrit conſideratio Augu. in libᵒ de quātitate aīe q̄ pꝛobat aīaꝫ maioꝛē eſſe q̄ coꝛpus. qꝛ totam magnitudinem mundi infra ſe cogitare pōt. ⁊ ita infra ſe continere. Et ſic cuꝫ aīa ſit maioꝛ coꝛpoꝛe. tota eſt infra coꝛpus modo conſimili coꝛpus xp̄i cum ſit maius hoſtia totū eſt infra ipſam nō coartatū. ſed ita magnū ⁊ ꝑfcm̄ ſicut ē i celo. Quēadmoᵐ viſio cum ſit in pupilla oculi in ea maximi mōtes videntur. Secunduꝫ obſtaculum eſt. ꝙ nō poſſunt intelligere tardi. cuꝫ hoſtia fractione frāgatur quin coꝛpꝰ infra eam exiſtens frangatur ⁊ diuiditꝰ ſicut ad diuiſionē cuiuſlibet coꝛpoꝛis. ſeqtur diuiꝰ ſue virtutis. ⁊c. Sed huic obſtaculo occurrit conſideratio beati Augu. in libꝛo ꝺ ſpiritu ⁊ anima qui pꝛobat ꝙ aīa eſt tota in qualibet parte coꝛpoꝛis ⁊ non diuiditur ſm̄ diuiſionem coꝛpoꝛis. Et ita. qꝛ coꝛpus xp̄i eſt totum in qualibet parte hoſtie

⁊ eius particula. ipſa diuiſa non diuiditur ſed totum remanet in qualibet particula. quēadmodū cū vna ſola ymago appeat in ſpeculo. ⁊ tamen quātumcūqꝫ ſpeculū frāgatur nō diuiditur ymago. ſed remanet in qualibet particula integra. Et ſic cū hoſtia diuiditur in plures partes. vt inde cōicētur fideles q̄libet integre accipit coꝛpus xp̄i. Intelligēdū eſt ḡ ꝙ quatuoꝛ ſunt que hn̄t eſſe in aliquo vniformiter. ſ.

Pꝛimo. deus in vniuerſo. qꝛ habet eē totus in qualibet mundi particula cum nō habeat p̄tes ⁊ oīa eius diuinitate ſunt plena ſm̄ quācūqꝫ fidem ⁊ ritū. vnde pagani dicebant omnia plena iouis ⁊ recitatur in liᵒ. de trini. ⁊cete.

Secūdo angelus in coꝛpoꝛe aſſumpto. quia non poteſt eſſe ſecundum aliam ⁊ aliam partem cū partes non habeat in alia ⁊ alia parte coꝛpoꝛis aſſumpti. ſed eſt ſecūdum totum in qualibet particula.

Tertio anima rationalis in coꝛpoꝛe oꝛganico. quia cum ſit ſpiritualiſ ſubſtantia ⁊ indiuiſibilis tota eſt in qualibet p̄te coꝛpoꝛis non in maioꝛi maioꝛ. nec in minoꝛi minoꝛ ſicut dicit Augu. Quarto ſicut habet coꝛpus xp̄i in hoc ſacramento. eſſe. ita vt ſicut tota anima eſt in qualibet parte coꝛpoꝛis. Ita coꝛpus chꝛiſti eſt in qualibet parte hoſtie. Et per iſtum modum ſoluuntur dubia de euchariſtia.

Quando enim dicunt. quomodo coꝛpus magnum in tam paruo coꝛpoꝛe poteſt contineri. Dicitur ꝙ habet ibi eſſe modo ſpirituali quemadmodum deus cum ſit infinite magnitudinis totum tamen continetur infra celum: ymo totꝰ in qualibet minima creatura. Et cum dicitur. quomodo nō diuiditur ex fractione hoſtie. Dicitꝰ ꝙ habet eſſe modo ſpirituali ſicut angeluſ in aſſumpto coꝛpoꝛe. ⁊ ideo licet ſcindatur illud coꝛpus ⁊ diuiditur non tamen diuiditur angelus ſicut nec ex fractione hoſtie coꝛpus chꝛiſti.

Quantum ad tertiam conſiderationem
3ª ꝯſi. de illius ſacramēti localitate occurrūt quatuoꝛ obſtacula ignoꝛantiū impeditiua ab illius ſacramenti cognitione: Quoꝛum pꝛimum. qꝛ nō poteſt talis intelligere xp̄m ad altare de celo deſcendentem niſi celum deſerat cum tamen dicat Auguſtinus ꝙ donec finiatur ſeculum ſurſum eſt dominus. Sed huic obſtaculo occurrit conſideratio Oꝛigeñ. ſuper Math. qui dicit ꝙ dei filius veniens in virginem totus remāſit apud patrem ⁊ non dimidius apud patrē ⁊ dimidius eſſet in virgine ⁊ totus deſcendit in virginem ⁊ non dimidius. ſicut veritas quam mente conſpicimus cum eaꝫ docemus tota remanet apud nos ⁊ tota tranſit inde in adiſcentem. Sic eſt in pꝛopoſito de chꝛiſti coꝛpoꝛe benedicto. ꝙ eſt in ſacramento ſicut virtus in anima.

Secundum obſtaculum eſt. ꝙ inſipientes non poſſunt capere quomodo in tam breui momento ſicut verba conſecrationis pꝛoferuntur. chꝛiſtus poſſit tranſire de celo empyreo ad altare ꝙ ineſtimabiliter diſtat:

Sed huic obſtaculo occurrit conſideratio beati Auguſtini ſuper geneſim ad litteram. qui dicit. ꝙ ſubito cum oculus noſter aperitur viſibile quantumcunque diſtās tranſitu velociſſimo tranſit vſque ad oculum. vt non citius videantur ſidera pꝛoxima q̄ diſtantia. ⁊ ideo non eſt mirandum ſi coꝛpus chꝛiſti virtute diuina tranſit ſubito in tanta diſtantia. Cum ſol in inſtanti mittit radios ſuos aboꝛiente in occidens. ⁊ econuerſo. Cum etiam agens quanto ſit maioꝛis v̄tutis velocius mouetꝰ poſſit. ⁊c.

Tertium obſtaculum eſt. quia non poſſunt intelligere caliginem pacientes. quomodo vnum coꝛpus poſſit eſſe in diuerſis locis: Cum coꝛpus chꝛiſti ſit in tot altaribus ⁊ tantum diſtantibus. Sed huic obſtaculo occurrit conſideratio Ugonis in libꝛo de ſacramentis. qui ponit in deo idem coꝛpus non poſſe eſſe in diuerſis locis ſimul. quia deus conditoꝛ nature taleꝫ coꝛpoꝛibus dedit legem. Et ideo quilibet legis latoꝛ cum poſſit diſpenſare in lege quam ipſe ſtatuit. ymo oppoſitum oꝛdinare. Ideo deus hic poteſt in toto vniuerſo quod condidit.

Quartum obſtaculum eſt.q2.ſ.inhertes
non poſſunt cogitare quō duo corpora poſ
ſunt ſimul eſſe in eodē loco. vt corpus xp̄i
ſit infra dimẽſiones hoſtie niſi forte ponan
tur ibi in aliqua cōcauitate. Sed huic ob-
ſtaculo occurrit dam̄.conſideratio in ſentē
tijs.qui ꝑ̄nit ignem ferro intimarū. Cum
ignis ſit corpuſ valde ſubtile ꝛ ferrū ita du
rum. Ita corpus xp̄i cū ſit corpus ſubtili⁹
igne per dotē ſubtilitatis ſue reſurrectōis
poterit melius talib⁹ intimari. Nec debet
ymaginari ꝙ ſit in aliqua concauitate. qa
ſi oſtia eēt concaua in illa cōcauitate non
eſſet corpus xp̄i.ſicut in concauitatibus cor
poris noſtri non eſt aīa intellectiua. Et vl
terius oīa iſta magis patent ſi recuratur
ad modos eſſendi in aliquo qui dati ſunt
in p̄cedenti conſideratione. ſm̄ quos dici
pñt eſſe in eodē loco ſicut angelus ꝛ ſuum
corus ꝛ vinum in diuerſis. vt tota anima
in diuerſis membris Quantū ad quar
tam conſiderationem. de illius ſacri ipaſſi
bilitate occurrunt duo obſtacula que retar
dant minus intelligētē ab illiuſ itelligētia.

Quoꝝ primū eſt.q2 non pñt intellige-
re ꝙ corpus xp̄i nō patiatur cum hoſtia frā
gitur ꝛ videtur ꝛ alteratur. Huic obſtacu-
lo occurrit conſiderō ſapientis apoſ.2.cor.
xi. Ubi dixit ꝙ ipſe ſathanas transfigurat
ſe in angelum lucis. Iſta trāſfiguratio pōt
fieri per aſſumptionem corporis lumino-
ſi ꝛ de cor.i.ꝛ tunc ſi tale corpus ſindaſ vel
diuidatur.aut quōcūq3 patiaſ.ex hoc nul-
latenus angelus bonuſ vel malus patitur.
Ita nec corpus xp̄i ſub oſtia ꝛcete.

Secundum obſtaculum eſt.q2 non poſ
ſunt percipere quin corpus xp̄i ex frequen-
ti ſumptione conſumatur ſucceſiue. ſicut ꝛ
ipſe ſpecies conſummuntur. Sed huic
obſtaculo occurrit conſideratiō ſapientis
eccleſiaſtici.12.capitu. Ubi loquens de con
ſumptione corporis humani. ꝛ aīa non cō
ſumptibili dicit Reuertatur puluis. vnde
venit.ꝛ ſpiritus reddeat ad deu3 qui dedit
illum. Sicut enim cum hō cōedeſ alcone
aīa nō cōſumitur ſed ſolū corpus. Ita dū
oſtia ſumiſ a ſacerdote.xp̄i corpus nō cōſu
mitur.ſed ſpēs panis. Unde ſicut corpore
hoīs corrupto aīa itegra ſeparaſ.ita corru
ptione facta eē ſpēs deſinit eſſe corpus xp̄i
in loco. vñ btūs Andreas dicebat Ergo
ꝙ agnus ille poſtq̄ a fidelibus eſt cōeſtus
remanet integer.atq3 viu⁹ ꝛc.

Circa quartā ꝯſiderōnē q̄ ē de illi⁹ ſacri
bōitate occurrūt quatuor ꝯſiderōnes ex q̄
bus declaraſ iſtius ſacramenti bonitas.

¶ Quaꝝ p̄ma ē dē illius ſacri celebratōe
¶ Secunda eſt de eius inſtitutione.
¶ Tertia eſt de eius ſumptione
¶ Quarta eſt de eius perfectione.

¶ Quantum ad primā cōſideratōe3 de illi
us ſacri celebratione. Eſt intelligendū ꝙ il
lud eſt celeberimū ſup oīa ſacramēta no.
teſtamenti.īō eius officium celebratio vo-
catur in hoc enim officio eccleſia militans
triumphantem eccleſiam maxime ymita-
tur.quia ſicut in hac vita ſunt adminiſte-
ria ſacerdotis ſex ordines inſtituti. Ita in
celeſti ierarchia ſunt iſtituti. vi.ordines an
gelorum miniſtrantium chriſto. Tres pri-
mi ordines .ſ.ſupremi non ſunt miniſtran
tes.ſed aſſiſtentes ſecundum dionyſiu3 de
angelica ierarchia. Et ideo quantum
ad illam conſiderationem.

¶ Primo inſiſtendu3 eſt circa illius ſacra
menti ſolēnitatem.
¶ Secundo circa eius ſimilitudines.
¶ Quantum ad primum eſt ſciendum ꝙ
ſunt quatuor ſolēnitates iſtam ſolemnita-
tem declarantes.

Quarum ſcilicet prima eſt penitētia di
uinarum perſonarum. Eſt enim trinitas
pñs huic conſecrationi modo ſingulari ra
tione tanti miraculi quod non poteſt ef-
fici niſi a tribus perſonis diuinis modo
mirabili.quia ſicut pater ꝛ filius ſunt vnū
principium ſpiritus ſancti. Sic trinitas eſt
principium creature ex.5°.de tri.ꝛc.

Secunda ſolēnitas eſt ex pñtia ſancto-
rum angelorum.quia ſancti doctores non
dubitant ibi eſſe pñtia angelorum de celo
aduenientium. vnde dicit beatus Grego-
rius in omel.paſchali, Quis fideliū dubi-
um habere poſſit in ipſa modica hora ce-
lum aperiri ꝛ angelorum chorus ad vo-
cem ſacerdotis adeſſe. ꝛcete.

Tertia ſolemnitas eſt ex penitētia ſan
ctarum animaru3.q2 ſicut angeli. ſic ſancti
chriſtu3 concōitanſ Ideo di.b. Herony.
cōtra Iulianū. Sanctoꝝ reliqas reprobā
tē:ꝙ aīe ſanctoꝝ in hoc mūdo cōcomitāſ
chriſtum. Quocūq3 fuerit inducens illud
apoca. Hi ſequunſ agnū quocūq3 ierit.
Et ideo cū vere veniat ad illud ſacramen
tu3 ipſu3 ſequuntur eū ibi ergo ꝛc.

Quarta ſolēnitas eſt. pñia matris xp̄i
que eſt regina virginū.ꝛ ſicut di.b. Hiero
ny. vbi ſupra. illud officiū aſſociandi xp̄m
fuit priuilegiū virginū. dicit.n. virgies ſūt
ꝛ ſequūſ agnū quocūq3 ierit apoc.xiiii. Et
q2 mater dñi cū ceteris virginibus marie
habet hoc priuilegiū maxime ei conuenit
hoc officiū. Circa ſcdā3 particulā illius
conſiderationis que eſt de ſimilitudinibus
eſt ſciendū ꝙ illud ſacr̄m fuit quadrupli
ter in diuina ſcriptura p̄figuratu3.

Et primo in ſacrificio melchiſedech.ge
ne.xiiii.q2 ſicut ille offerebat ſacrificium in
pane ſic xp̄s ſub ſpecie panis ꝛ vini iſtituit
hoc ſacramentū. Iō di. ꝓpheta. Tu es ſa-
cerdos ieternū ſ3 ordinē melchiſadech.ꝛc.

Secundo fuit figuratū in māna deſer-
ti exo.xvi.q2 ſicut ille cib⁹ fuit idignis abho-
minabilis.di.aīa noſtra nauſeat. Et digni
ſūme delectabilis.q2 di.ſapien.ꝙ habebat
omnē ſuauitatē. Ita iſte cibus eſt indignis
mirabiliter noxi⁹ ꝛ dignis ſūme ꝓficuuſ q2
di. Diony.tertio de eccñaſtica yerarchia
ꝙ cōfert iuſtis i ſctificationē: ſicut indigīs
cōdēnationē: vt iude. dicit in Ioāne. poſt
bucellā ſtati3 intrauit in eū ſathanas: ſ3 tñ
in illa bucella fuit corp⁹ xp̄i.ꝛc.

Tertio. fuit figuratū in ymolatiōe agni
exo.xii°.q2 ſicut ibi.ſ. agnus fuit ymolatus
pro ſalute popli iſraelitici. Ita hic agnus
pro ſalute populi xp̄iani. Io.vi.

Quarto. fuit figuratū i panib⁹ ꝓpoīs
exo.xxv.q2 ſicut illi panes nō quotidie mi
niſtrabanſ niſi a ſacerdotibus. ita euchari
ſtiā quotidie ſūmere nō conuenit: niſi ſo-
lis ſacerdotib⁹: ꝛ ſicut tempore neceſſitatis
fuerunt miniſtrati illi panes ceteris prere-
qſita corporis puritate: ſicut dixit Abima
lech ſacerdos ipſi dauid in p°.ꝛ̄. Si mūda
ſunt vaſa pueroꝝ: maxie a mulieribus an
teq̄ daret eis illos panes. Ita hoc ſacr3 in
ceteris articulis miniſtraſ fidelibus cōiter
ſed ante omnia reqritur in eis cordis ꝛ cor
poris puritate ſm̄ Diony. vbi ſupra.

Sed ex iſtiſ dictiſ accipiuntur duo vtil⁹
documenta. Et primū eſt ꝙ ille q accedit
ad illud altiſſimū ſacr̄m d3 accedere cum
ſumma p̄paratiōis diligentia.q2 tāta ſunt
ſolemnia. Secundum eſt.ꝙ illi qui aſſi
ſtunt debent aſſiſtere cū ſumma reuerentia
q2 tāta dicunſ de hoc ſacramento p̄conia.

Quantū ad ſecundā cōſiderationē. De ſecūda
illius ſacramenti inſtitutōe occurrūt qua ꝯſiera:
tuor inqrenda.

¶ Et primū eſt. Qualiter illud ſacramen
tum fuit inſtitutum.
¶ Secūdum eſt. Qñ fuit inſtitutū.
¶ Tertium eſt. Ubi fuit inſtitutū.
¶ Quartū eſt. Quare fuit iſtitutū.

¶ Quantū ad primū eſt ſciendu3 ꝙ fuit a
dño inſtitutū qntuplici circumſtātia modi
ficāte ſicut habeſ in canone beati Petri.

Quaꝝ prima fuit. Oculoꝝ eleuatio el-
leuatis inquit oculis in celu3.ex quo accipi
tur documentū.ꝙ illi q accipiūt hoc ſacra
mētū debēt habeſ oculos.mentiſ eleuatos i
deū ꝛ non in inferno depreſſos.ꝛc.

Secunda fuit.gratiaꝝ actio tibi inquit
deo patri gratias agēs. Ex quo accipiſ do
cumentū.ꝙ circa illud ſacramētū ꝯſantes
debent eſſe deo grati de beneficio tā ineſti
mabili. Tertia fuit.benedictio benedi-
xit inqt. Ex quo accipiſ documentū: ꝙ ab
aliqbus xp̄s benedicendo conſecrauit.ꝛ fa
cta cōſecratiōe dixit. Hoc eſt corpus meū
ꝛ ſic nō cōfecit p verba p que nos conficī-
mus. ſm̄ Inocentiū. tñ ad oppo^m videtur
Ambro.ꝛ Cyprianus martir q dixit ꝙ ea
de3 facimus ꝛ nō alia q̄ qd xp̄s fecit.ꝛc.

Quarta circūſtātia fuit panis diuiſio.
Fregit inqd. Ex quo acci⁹ documentū ꝙ
ſi xp̄s tēpore quo habuit corpus paſſibile ꝛ
mortale.ꝛ tale quale habuit ōdit aplis. fre
gitq3 ſpecies panis ſine ſui corporis leſiōe
ꝙ multo magis poſt ſuā reſurrectionē cu3
habeat corpus impaſſibile vel paniſ ex tali
lum ſpecieru3 qualēcūq3 atritione.ꝛc.

Quinta circūſtantia fuit. Liberalis cōſi
atio. Dedit inqd diſcipulis ſuis. Ex quo
accipitur documentum ꝙ illud ſacramen-
tū. cū ſūma liberalitate eſt miniſtrandū di
cente dn̄o. Gratis accepiſtis ⁊ grat dat qꝛ
ut patuit fuit cū ſūma liberalitate colatuꝫ
Unde ſymonia circa illud ſacramētuꝫ eſt
valde deteſtabilis: q̄to excelentius eſt do-
nū dei debem⁹ velle ſine pecunia miſtrare
di. petro. apo. act. viii. illi ſymoni mago pe
cunia tua tecū ſit in perditiōe. qꝛ exiſtima-
ſti donū dei peccūia cōperari. De ſecū
da particula illius cōſiderationis. ſ. Quādo
illud ſacramētū fuit inſtitutū. ⁊ conſtat ꝙ
in cena domini q̄ qnta feria facta fuit añ
paraſceuē vt quattuor euangeliſte teſtātur

Intelligendū eſt tamen ꝙ illa dies inue
nitur in ſacra ſcriptura. quadruplici miſte-
rio cōſecrata. Et. Primo. miſterio creatio
nis auiū. qꝛ illa die fuerūt aues create ⁊ a
deo formate. ſic habetur. gñ. i. Ex quo da
tur intelligi ꝙ homines q habent alas con
templationis ſm. b. grego. ſup Eze. ſūt ydo
nei ad pcipiendū illud ſacramentū. Secū
do fuit cōſecrata miſterio creationis piſciū
qꝛ eod die fuerūt piſces a deo in mare crea
ti. qꝛ piſces in amaritudine mari viuentes
ſignificāt hoīes in amaritudīe cordis ⁊ cō-
tritionis pmanentes q ſunt ydonei ad illō
ſacramētū pcipiendum. Tertio. fuit cōſe
crata miſterio dominice oblationis. qꝛ feria
qnta fuit xp̄s a matre in templo oblat⁹ cū
fuerit in die dñico natus vt alibi patet.
Et ita ſacerdos offert xp̄m in hoc ſacramē
to inuiſibiliter ſicut mater tūc obtulit viſi-
biliter ⁊c. Quarto. fuit conſecrata miſte
rio dñice aſcenſionis qꝛ illa die fuit in celuꝫ
aſſūptus ut habetur ex appoſtoloꝝ actib⁹.
Et idem dicit in omelia paſchali beat. gg..

Sed quid de hora. Dicitur ꝙ iſtud ſa-
cramētum fuit hora cōpletorii inſtitutum
qꝛ veſpe facto in cena diſcubuit. Mat. 26.
ca Et illa ſuper hora inuenitur quadru
plici miſterio cōſecrata. Primo miſte
rio mūdialis creationis. iſta eīꝫ hora dicūt
aliqui ⁊ credunt ꝙ mūdus fuerit creatus
qꝛ pro pmo die dñica ſcribitur. gñ. i. Fac
tum eſt veſpere ⁊ mane dies primus idest
incipiendo a veſpera ſecūdū Augu. 4°
tri. Secūdo fuit cōſecrata miſterio paſ-
chalis comeſtionis qꝛ illa hora fuit celebratū
paſcha in egipto ut hētur in exo. vt veritas
reſponderet figure. Tertio fuit cōſecra
ta miſterio Angelice anūciationis. illa ē ho
ra vt credit angeluꝫ virginem ſalutaſſe. Et
ideo ſecūdū traditionē patrū illa hora a fi
delibus mater domini in eccleſia ſalutatur
⁊ ce. Quarto fuit cōſecrata miſterio do-
minice ſepulture. Iſta enīꝫ hora. ſ. corpus
xp̄i fuit clauſū in ſepulcro. vt hētur ex ordi
ne euāgelico ſic in hoc ſacramēto ē xp̄i cor
pus infra ſpecies occultatuꝫ. ⁊c. De ter
tia parte illi⁹ cōſecrationis ſ. Ubi illud ſa
cramētū fuerit inſtitutū. Cōſtat ꝙ fuit in-
ſtitutū in ciuitate yeruſalē. in qua xp̄s cena
uit teſtimonio quattuor euangeliſtarum.

Sed attendēdū eſt ꝙ in hoc loco fuerūt
inſtituta quattuor ſacramēta que habēt ad
inuicē cōnexionē. Quoꝝ primū. eſt ſacra
mentum baptiſmi. Mathei. 28. Euntes do
cete omnes gentes baptizantes. ⁊c.

Secundum eſt ſacramentum oꝛdinis.
qꝛ in cena xp̄s oꝛdinauit apoſtolos ſacerdo
tes dans eis poteſtatē cōficiendi. di. Quo
tienſcūqꝫ feceritis in meam cōmemoꝛatio
nem. Luce. xxii. Tertium eſt ſacramen-
tum penitentie. quādo Jo. xx. dixit. Quo
rum remiſeritis peccata remittūtur eis. ⁊c.

Quartum eſt ſacramentum eucbariſtie
vt patuit in cena domini: ⁊ illud habet oꝛ-
dinem ad precedētia. qꝛ ꝓpter delicta quot
tidiana non debet illud celebrari ſine peni-
tentie ſacramento. ad minus certo tēpoꝛe
nec illud poteſt confiteri: niſi per ſacramē-
tum oꝛdinis: nec oꝛdo poteſt ſuſcipi niſi ab
homine baptizato. De quarta particu-
la. Quare illud ſacramentum fuit inſtitu
tum. dicendum eſt ꝙ apoſto. pꝛima coꝛin.
xi. Aſſignās rationē illius inſtitutiōis dic
Quotienſcūqꝫ ma. par ē hūc ⁊ calicē bibe:
moꝛtem domini anunciabit donec veniat.

Sed aduertendum eſt ꝙ in diuina ſcri
ptura quatuoꝛ aſſignantur ſpeciales ratio-
nes. Quarum pꝛima eſt. Ad fidē catho
licam extollendam. qꝛ cum iſtius ſit de bo°
⁊ difficili quāto difficilioꝛ tanto laudabilis

or. ⁊ qꝛ illud eſt arduum ad credendum di
gnificat fidem credentes ⁊ eius exaltat me-
ritūꝫ. ⁊c. Secunda eſt ad memoꝛiā de ꝓ
teritis retinendam vt non obliuiſcamur tā
toꝝ beneficioꝝ. quoꝝꝫ illud ſacramentuꝫ
eſt ſignum memoꝛatiue. ⁊ ideo dicitur pri°
coꝛin. xi. Hoc facite quotienſcūqꝫ ſumitis
in meam cōmemoꝛationē. ⁊c. Tertia ē.
ad ſpeꝫ de fut° confiꝛmandā. qꝛ ſpes pꝛoximi
boni maxime confirmat per araꝫ. illud aūt
ſacramentū eſt pignus ⁊ ara future beati-
tudinis q̄ expectamus: vnde nō eſt ſignuꝫ
ſolū memoꝛatiuum: ſed etiam pꝛonoſticuꝫ
ſm diony. de eccliaſtica yerar°. Quarta
ratio fuit. Ad caritatem nobis intendem
dam. quia naturaliter qlibet iclinatur ad
diligendum quemlibet ſe diligentem. Et
ideo chriſtus: vt nos ad caritatem ⁊ eiuſ di
lectionem maxime incitaret in hoc ſacra-
mento voluit ſuam dilectionem maximā
demonſtrare: in quo non ſua: ſed nobis tra-
didit ſemetipſuꝫ: ⁊ illud eſt ſacramentū qō
maxime tenet eccliaꝫ in ſanctitate ⁊ purita
te: vt docet dioniſi⁹ de eccleſiaſtica yerar-
chia. Quantum ad tertiam conſiderati
onem. ſ. de illius ſacri ſuſceptione quatu-
oꝛ ſunt videnda. ſ.

Primo. quot modis ſūmitur.

Secundo. qui ſunt ad mittendi.

Tertio. qui ſunt excludendi.

Quarto. quotiens eſt ſūmēdum.

Quantum ad pꝛimā particulā eſt intelli
genduꝫ ꝙ ſm documenta apoſ. pꝛima coꝛ.
xi. c. Iſtud ſacrm pōt quatuoꝛ modis ſum
mi. qꝛ. ſ. Primo ſumit ab aliquib⁹ nec
ſacramētaliter. nec ſpūaliter ſic ab illis qb⁹
vel q ſpēb⁹ illis vtunt: ſicut cōis cibus ad
ſacietatē ⁊ ebrietatem. de quib⁹ dic apoſto.
Alius quidem eſurit ali⁹ autē hebrius eſt.

Secundo. aliq ſūmunt ſacramentaliter
ſed nō ſpiritualiter ſicut illi qui ſummunt
in peccato moꝛtali: de quibus dicit apoſto.
lus. Qui enim manducat ⁊ bibit indigne
iudiciū ſibi manducat ⁊ bibit. ⁊c.

Tertio. aliqui ſūmunt ſpiritualiter: ſed
non ſacramentaliter: ſicut illi qui fide ⁊ de-
uotiōe ad illud flagitāt ſacramentuꝫ exiſtē
tes in gratia: ſed ꝓpter aliquod impedimē
tum nō poſſet ipſuꝫ recipere. de quibus di.
Augu. Crede ⁊ mādūcaſti. Quarto. ali
qui ſūmunt ſacramentaliter ⁊ ſpiritualiter
ſicut illi qui cum debita pꝛeparatione de ſa
cto ipſum percipiunt. de quibus dicit ideꝫ
apoſto. Pꝛobet aūt ſeipſum homo ⁊ ſic de
illo pane edat ⁊ calice bibat. ⁊c.

De ſecunda particula eſt intelligendū
ꝙ ad illud ſacrm obligantur fideles ſecun-
dum quadruplicem gradum. qꝛ Primo
aliqui obligantur ſolum ad credendum ⁊
amanduꝫ ſicut illi qui taliter ſtant inter in
fideles: vt nullo modo poſſint habere copi
am de eo: ⁊ ſm Hieronymum ad impoſſi
bile nemo obligatur: ⁊ Augu. di. ꝙ ſeruū
pigrum dominus non damnaret. ſi ea que
fieri poterat nullo modo imparet.

Secundo aliqui obligantur nō ſolū ad
credendum ⁊ diligendū: ſed etiā ad venerā
dum: ſicut inter fideles qlibet nō impedit⁹
in diebus dominicis ad minus ad eccliam
vadat ⁊ miſſam audiat obligat⁹. qꝛ de ſab
bati obligatione pꝛeceptum in iſtum cultū
eſt tranſlatum. ⁊c. Tertio. aliq obligan
tur nō ſoluꝫ ad venerandū: ſꝫ ⁊ ad aſſumē
dū: ſicut omnis perfecte etatis circa domi-
nicam reſurrectionē: ⁊ eo tēpoꝛe hoc ſacrm
inſtitutum fuit. vt patuit.

Quarto. aliqui obligantur non ſolum
ad venerandum ⁊ ſummendum: ſed etiam
ad conficiendum ſicut omnes ſacerdotes
non impediti i ſolemnitatibus magnis.
Illi enīꝫ qui nunq̄ celebrant tenent occio
ſam diuinam poteſtatem quibus in vite
accedentibus ad illud iocūdiſſimum ſacra
mētum dicitur Joelis. vii. c. Nō eſt qui in
cedat ad altare meū gratuitate. ⁊c.

De tertia particula eſt intelligendum.
ꝙ beatus Dionyſius in pꝛealegato capitu.
de eccleſiaſtica yerarchia. Poſuit quatuoꝛ
genera pſonaꝝ que in pꝛimitiua ecclia ab
h° ſacro excludunt. Et pꝛimo cathecu
mini q nō erāt renati ex fonte baptiſmali.

Secundo. Eurgini. i. apoſtate qui ab
hoc ſacramēto fuerunt alienati.

Tertio. temptationibus vexati

Quarto. ab iſtis purgati ſꝫ nōdū perfe-
cte. Iſtis autem excluſis di. ꝙ admittebā-
tur vere digniſſime deo vacans et rebus
ſenſibilib⁹ ſolū i natur neceſſitatib⁹ vtēs.

Sed remanet du^m ſi miniſtrans quaſi
tercĭqȝ circa illud ſacr̄m in peccato morta
li: peccat mortaliter. Dicit̄ q̄ non: vt pote
ſubdyaconus. ſeu dyaconus. q2 tunc diuiſo
illud nō eſt explicite ꝓhibitū. Sc̄da du
bitatio eſt. Si q̄s indigne ſūmēs ſic peccat
mortaliter. D̄i q̄ ſic. q2 illa ē determinatio
apoſto. p^a. cor. xi. Qui eni mādūcat ꝛ bi. i
di. iu. ſi. mā. ꝛ. bi. Tertia dubitatio ē. ſi
ꝯſecrās idigne ſemꝑ peccet mortaliter. D̄r
q̄ ſic ꝑ locū a minori. q2 plus ē corp⁹ ꝯfice
re q̄ ipſuȝ ſūmere cū illud ſit oīuȝ. hoc ſo
lū ſacerdotū. Quarta dubitatio ē. cū ſȝ
premiſſa oīs indigne celebrās cōmittit du
plex peccatū mortale. in quo grauius pec
cat vel in cōſecrādo. vel in ſūmendo. Dici
tur q̄ cū peccm̄ illud proueniat ex irreuerē
tia quāto eſt maior dignitas: tāto maior irr
reuerētia. Et ideo cum dignius ſit cōficere.
videt̄ tūc magis peccare. De tali cōque
rit̄ dn̄s ꝑ p̄s. Quare tu enarras iuſtitias
meas ꝑ os tuū ꝛ aſſūmis teſti^m meū ꝑ os
tuū ꝛc. De quarta particula. ſ. quotiēs
ſūmi debet. quatuor veritates occurrunt.

Prima eſt q̄ nō debet in die frequen
ter iterari ſine neceſſitatis cā colter. q̄a ex
frequētia nimia ſolet oriri cōtemptus.

Secunda eſt q̄ ab hac regula. Natiui
tas domini eſt excepta. q̄a tunc ſine aliqua
neceſſitate poſſunt dici tres miſſe ſȝ beati
Grego. Tertia veritas eſt q̄ cum neceſ
ſitate poſſunt dici due miſſe in die alijs tē
poribus. vt̄ qn̄ propter inopiā ſacerdotuȝ
vnus ſacerdos ad ſeruiendum duabus pa
rochijs. Aut qn̄ venit magna pſona que
nō pōt eſſe ſinē miſſa. vt. ſ. notat̄ in 4° ſen
tētiaꝝ. Quarta veritas eſt q̄ nunq̄ lȝ
iterari niſi in p̄cedenti celebratiōe ſe obſer
uauerit a purificatiōe vini ꝛ aqua. q2 tunc
nō eēt ieiunus. ꝛ nulli ſi ieiuno lȝ accedere
ad hoc ſacr̄m. Sed remanet dubitatio. Si
quotidie ſūmere euchariſtiā ſit ꝯueniens.
Unde reſpondens Augu. dicit Quotidie
ſūmere: nec laudo nec vitupo. vt̄ dicūt do
ctores q̄ ſi ex tali freq̄ntia augeat̄ deuotio ē
iterāda. Si aūt diminueret̄ eſt dimittēda.

Secūda dubitatio eſt. Si xp̄s ōdit illō
ſacr̄ȝ ante aliū cibū. Dicit̄ q̄ nō: imo po
cenā. vt habet̄ mathei. xxvi. ꝛ Luce. xxij. et
Hoc aūt fecit. vt ſacr̄m datū vltima hora
arctius i cor corddib⁹ imprimeret. vȝ Gre.

Tertia dubitatio eſt. quare mutatus eſt
iſte modus. Dicit̄ ab Augu. q̄ placuit ſpi
ritu ſancto. vt in honore tanti ſacramenti
ante oēs alios cibos illud in os fideliū in
traret. Quarta dubitatio eſt Si in pericu
lo mortis illud q̄libet debet recipere ꝛ regre
re ſacr̄m. Dicit̄ q̄ ſic. q2 eſt viaticū in trāſi
tu. qd̄ ſm̄ Ambro. ꝑducit aīam vſqȝ ad vi
te portū. Unde fuit bene ꝑ illuȝ panē ſub
cinericiū figuratū. in cuius v̄tute ambula
uit Helyas vſqȝ ad montē dei oreb. xl. die
bus ꝛ. xl. noctibus. iiij. Re. xix. ca.

Quantū ad quartā cōſiderationē. que
eſt de illius ſacri pfectiōe tria ſunt vidēda.

¶ Primo que ſunt illius ſacri ſublimia.

¶ Secundo que ſunt eius priuilegia.

¶ Tertio que ſunt eius beneficia.

De prima particula eſt ſciendū q̄ ſub
limitas illius ſacramētiex pte cauſe quadru
plici declarat̄. Et p° ex parte cauſe effi
ciētis miſterialis. q2 eandē cām principalē
efficientē h̄nt oīa ſacra. q2 ordo ſacdotalis
eſt digniſſimuȝ. lȝ eni beatus diony. ponat
epiſcopatū. vt includit ſacerdotiū eſſe ordi
nē maxime deo ꝓximū in lib° de eccleſiaſti
ca yerarchia. tn̄ ſacerdotiū ꝑ ſe acceptum
vt diſtinguit̄ ꝯ epiſcopatū eſt incōparabi
liter dignius epiſcopatu. q2 plus eſt ꝯſecra
re xp̄ȝ q̄ cōſecrare quēcūqȝ aliū. Nobiliſſi
mus aūt actus epiſcopalis in quantū talis
eſt cōferre ordines in quib⁹ hoīes conſecrā
tur. hic aūt cōſecratur ille q̄ eſt verus deus.
Et iō beatus franciſcus admirans illā ex
cellētiſſimā dignitatē p̄ſbyterorū monuit
p̄cunctis revereri. ꝛ ex tāti ordinis reuerē
tia tenuit eſſe ſacerdos ꝛc.

Secundo declarat̄ illa ſolēnitas ex pte
cauſe materialis. Circa quā ſicut oīa alia
ſacramenta v̄ſantur circa corpus xp̄i miſti
cuȝ. Ita illud in mediate circa corpus xp̄i
veruȝ qd̄ hic conſecrat̄. Et ita ſicut corpus
xp̄i verū eſt digniſſimū vltra miſticū ita ꝛ
hoc ſacr̄m quēadmoduȝ theo^a p̄fert̄ cete
ris diſciplinis. q2 ē ē digniſſi^m ſubie^m v̄ſat̄.

Tertio declarat̄ ex parte cauſe formalis

S.F.

q2 illa forma in q̄ excedit̄ nobiliſſima cre
atura. oportet ut ſit nobiliſſima. ſic homo
excedit bruta. ꝑ illud ſoluȝ in quo natura
humana ē nobiliſſima. ꝑ illud aūt ſacr̄m
ſolum hoīes precellunt angelos. ſm̄ apo
ſtolum ad hebre. 13.° Habemus altare. de
quo edere non habēt poteſtatē. q̄ deſeruiūt
tabernaculo corporis. Quarto declaratur
ex pte cauſe finalis. q2 cū finis ſēp ſit meli
or hijs q̄ ſūt ad finē. Iſtud aūt ſacramētū
ē finis oīuȝ ſpūaliū pfectionū ſicut decla
rat. b. dyo. 3. c. De eccleſiaſtica; Ierar^a. vn̄
dat iſtud ſignū. Cū cetera ſolēniter celebrē
tur ꝯſumatio fit i miſſa vt pȝ i ſacris ordi
b⁹. De ſcd̄a pticula. vȝ q̄ ſūt. q̄tuor p̄ui
legia illi⁹ ſacramenti. Quoꝝ primū ē de
illius ſacri figura. q2 ſacra noue legis ſigni
ficāt gratiam directe: illud autē habet de di
recto ſuā ſignificatiōeȝ. ꝛ glaȝ. q2 dicit. b.
dyo. c. i. De eccleſiaſtica Ierar^a q̄ ſic noti
tia diuinarū ſcripturarū ē nobis ymago futu
re ꝯtēplatiōis in patria. Ita ſūptio digniſ
ſime euchariſtie ymitatio illius fruitionis
btīfice q̄ ſatiabimur cū appuerit ei⁹ gl̄a. Iō
dicit ſaluator. lu. 22. Non mādūcabo illud
donec ipleat̄ in regno dei. Secūdū pri
uilegiū ē. De illi⁹ ſacramēti natura. q2 cum
permanētia habeāt pfectiorē naturā quā
ſucceſſiua. cetera aūt ſacramenta habent na
turā ſucceſſiuā cū trāſeāt cū vſu. illō aūt ē ꝑ
manēs cū tā diu ꝑmaneat ſacramtū iſtō q̄
diu ſpē s durare poſſūt. vt notat̄ in 4.°. lib.
ſniarꝰ. Tertiū priuilegiū ē. De illius
ſacramti veritate. q2 i ceteris inuenitur ſacra
mētū ſine re ſacramēti. vt cū quis accedit ſi
cte. hic aūt res ſacramēti ē cū ſacramēto q̄
tūcūqȝ quis fictus cōficiat q2 vere corpus
xp̄i ē ibi vt patuit. vnde illud ē verius q2
ſēp efficit qd̄ figurat. Quartū priuilegi
um ē De illi⁹ ſacramti cauſalitate. q2 cete
ra ſacramēta hāt cauſalitatē reſpectu vnius
grē inherētis. illud reſpectu duplicis gratie
ſilȝ iherētis ꝛ ſubſiſtētis q2 ita cōfert. ymo
perfecti⁹ q̄ cetera ſacramēta grāȝ. ꝛ iterum
ibi efficit cōuerſionē in verū corpus xp̄i ꝛ
ideo ꝑ ſingularia priuilegia excedit omia
alia ſacramēta. Et ideo di. beat. dyo. 3. de
eccl. yerarchia q̄ euchariſtia ē perfectioꝝ
fectiōuȝ ſpiritualiū ꝛ non ē vltra ipāȝ lau
dādum aliquod ſacramētū. De tertia
particula. Que ſūt illi⁹ ſacramēti bñficia.
Et eſt ſciēdū q̄ ſūt 4. Quorū primū ē.
Gratiarū augmētatio q2 cū requirat ho
minē in grā exiſtētē. grāȝ primā nō donat
ſed ipāȝ datā augmētat. Et ideo dicit̄ eu
chariſtia. i. bona gr̄a q2 perficit grāȝ collatā
ſicut di. dyo. in ca. p̄allegato. Secūdū ē.
Uite cōſeruatio ſic̄ eni alimētū corporis ha
bet vitā corporis cōſeruare. ita illud ſacra
mētū cū ſit cibus anime habet grāȝ cōſer
uare que ē vita ipſius anime. ꝛ ideo datū ē
ſub ſimilitudine cibi ꝛ pot⁹ vn̄ io. vi. Niſi
manducaueritis carneȝ filij hoīs ꝛ biberi
tis ei⁹ ſanguinē nō habebitꝭ vitā in vobis
Et iterū q̄ mādūcat me viuit ꝓpter me ꝛc.

Tertiū ē peccatorū remiſſio. q2 hēt oīa
peccata venilia delere. ſic agrauare morta
lia qn̄ iuenit ea vt notatur in quarto ſētētī
arū. Et ideo ſaluator iſtituēs illō ſacram
tū poſt formā cōſecratiōis adiūxit. In re
miſſiōem peccatorū. Quartū bñfitiū ē
p̄miorū ꝓmiſſio q2 ſaluator noſter Io. vj.
ca°. certitudinaliter ꝓmiſit quattuor pre
mia digne ſummentibus ipſum.

Et primum fuit. reſurrectio certa. Euȝ
in q̄d. Reſuſcitabo eū in nouiſſimo die ꝛc.

Secundum eſt in mortalitas ſempiter
na. Hic in quid panis ſi quis ex eo mādu
cauerit non morietur in eternū ꝛc.

Tertium eſt ſocietas preclara. vnde ait
Qui manducat carnem meam ꝛc. ꝛ ſequi
tur in me manet ꝛc.

Quartum eſt ſacietas perfecta. vnde ac
cedentibus digne ad ipſum dicit ideȝ. Qui
venit ad me non eſuriet neqȝ ſitiet vnquā.
Cuius ſacietatis nos participes faciat xp̄s
ieſus dei filius. Amen.

¶ Tractatus de ſeptem donis ſpūs ſancti.

In principio creauit deus celuȝ
ꝛ terram. ꝛc. gn̄. p°. ca. Nota
q̄ ſicut deus maiorem munduȝ
creauit per opera ſeptem dierū
Sic etiam minorem mundum. i. hoīeȝ per
vij. dies operatus eſt filius dei. vt per ipſuȝ

ſanctum ſoluuntur ſeptem opera ꝺiaboli.
Et iꝺeo pͥma ꝺie fecit lucem ꝺeus.i.q̄ꝺam nebulam luciꝺam.gñ.i. Fiat lux. ⁊ hoc eſt pͥmum opus qꝺ ſpūs ſanctus p⁹ facit in anima. Ante ſi quiꝺem aꝺuentum ſpūs ſancti in animam ſunt nebule ſup faciem abiſſi.i.coꝛꝺis humani. Unꝺe ꝺe peccatoꝛibus ꝺicitur.ſapie.vij. Una cathena tenebrarum omnes erant colligati. Peccatoꝛes enim ꝺe peccatis faciunt vnam cathenam. vt.ſ.ꝺe peccato cogitationis i peccatum conſenſus. ⁊ ꝺe conſenſu in locutionem. ⁊ ꝺe locutione in operationē. ⁊ ꝺe opatiōe in conſuetuꝺinē. ⁊ tanꝺem i cōtemptum ⁊ ꝺeſperationem. Seꝺ per aꝺuentū ſpiritus ſancti cathena illa tenebrarū ꝺiſſoluit ⁊ noua lux introꝺucit. iuꝺit.5. Irruit ſpiritus ſcūs in ſanſonem. ⁊ ſicut ſolent arboꝛes aꝺ ignem conſūmi. Ita vincula qbus anima ligatur i.pctā ꝺeſtruunt ⁊ ꝺiſſipantur. per aꝺuentum ſpiritus ſancti. Hoc autem facit ſpūs ſanctus p ꝺonum timoꝛis quoꝺ eſt funꝺamentum oīs boni ſpūalis ſicut enī euerſo .ſ.funꝺamēto euertitur ꝺomus. Ita niſi timoꝛ ꝺñi tenuerit te cito euertet ꝺomus tua. vñ eccle.v. Qui ſine timoꝛe eſt ⁊c. Timoꝛ enim facit q̄ꝺam illuminationē. lꝫ nō plenam in aīa Sicut enim luna purgat ferruꝫ. ⁊ ſplenꝺiꝺū reꝺꝺit ⁊ mola cutellum. ſic timoꝛ purgāꝺo aīam illuminat ipſam aꝺ cognitionē ꝓpꝛie fragilitatis ⁊ veritatis peccati. ⁊ ſummitatis ſeu ſerenitatis iuꝺicii. eccl.2°. Qui timetis ꝺñm ꝺiligite illū. ⁊ illuminabit coꝛꝺa veſtrum. Seꝺ ſicut ille qui nimis limat ferrum vel acuit cutellū ꝺeſtruit cutellū ſic nimius timoꝛ in anima curuat animaꝫ. qꝛ qui nimis emulgit elicit ſanguinē. Per hoc autem pͥmum opus ſpūs ſci ꝺeſtruitur pͥmum opus ꝺiaboli in aīa.ſ.ſupbia. Mens enim illuminata ex cognitiōe. ⁊ cōſiꝺeratione ꝓpꝛie fragilitatis ⁊ vilitatꝫ pcti ⁊ potentie ꝺiuine hūiliatur ⁊ illuminatur ſicut timens pcuti ꝺemittit capuꝺ. i.pe.vlt°. humiliamur ſub potēti manu ꝺei. iō eccl. p°. Timoꝛ ꝺñi expꝫ eſt peccati.
ſecūda die Secunda ꝺie fecit ꝺeus firmamentum. ⁊ gñ.i. Fecit firmamētum in meꝺio aquaꝝ

Hoc eſt ſecunꝺū opus qꝺ facit ſpūs ſanctus in aīa. Nā ipſa inſtabilis ē ante aꝺuētū ſpūs ſancti. ⁊ i aꝺuerſis vētis mouet. mō enim aꝺuerſitatibus ꝺepꝛimitur. mō pꝛoſperitatibus eleuatur treñ.i. pctm̄ peccauit ieruſalem pꝛopterea inſtabilis facta ē. Seꝺ ſpūs ſanctus aꝺueniens eam ſtabilit ⁊ confirmat hebꝛe.2. Optimum eſt gratia ſtabilire coꝛ. Hanc confirmationē pꝛecabat pſ. ꝺi. Spū pͥncipali confirma coꝛ meum ꝺeus. Et in miſſa ꝺ ſpiritu ſancto petit pͥncipaliter hanc confirmationem ſacro ſancta mater eccleſia. ꝺi. Confirma hoc ꝺeus quoꝺ operatus es in nobis ⁊c. Hoc autē ſecunꝺum opus facit ſpūs ſcūs in aīa per ſecunꝺum ꝺonū.ſ. per ꝺonū pietatis. eccl. 3°. Ignē arꝺentē extinguit aqua. ⁊ elya reſiſtit peccatis. ⁊ ꝺeus ꝓſpectoꝛ eſt. qui reꝺꝺet. ⁊c. Et eccl. vij. Non te pigeat viſitare infirmum ex opibus enim pietatis in ꝺilectione ꝺei firmaberis. Seꝺ nota q̄ non ſolum eſt opus pietatis aꝺ pꝛoximum. ſeꝺ etiā aꝺ ſe ipſum miſerere aīe tue ⁊ placens ꝺeo. ⁊ qui ſibi neq̄ eſt. cui bonus erit. In habentibus enim coꝛ lapiꝺeum. non ē locus ꝺoctoꝛis nec metus timoꝛis iꝺeo auferam a vobis coꝛ lapiꝺeum ⁊ ꝺabo vobis coꝛ carneum. i.ꝺulce benignum. ⁊ compaſſiuū. ⁊ faciā vt in pꝛeceptis meis ābuletis. que ſunt. Quꝺ tibi non uis fieri alteri ne feceris. vñ pſ. Flauit ſpiritus tu⁹. ſ.ſpū ſcūs ⁊ fluent aque.ſ.compaſſiōis. Per hoc ꝺonum ſpūs ſci in aīa ꝺiſſipat ſecunꝺum opus ꝺiaboli.ſ. Inuiꝺia q̄ gauꝺet ꝺe alieno malo. ⁊ triſtatur ꝺe alieno bono. ⁊ iꝺeo reꝺucet eos ꝺeus aꝺ iuſtum metū.ſ. aꝺ infernum coꝛ ibi cruciabitur malis. ⁊ bonis quibus noluit gauꝺere pꝛiuabitur. ⁊ in ꝓperiū ⁊ in contumeliā hereꝺitabit malus.
Tertia ꝺie pꝛoꝺuxit ꝺeus erbam virentem. ⁊ hoc eſt tertium opus quoꝺ facit.ſ.s. tertia
in anima. Ante ēnī aꝺuentus ſpūs ſancti die
in anima. ipſa eſt quaſi ſicut erba. vel arboꝛ moꝛtua. ⁊ ariꝺa ⁊ ſine humoꝛe gratie. ⁊ ꝓ ꝯñs ſine fructu. iō nō eſt apta niſi incēꝺio infernali. qꝛ oīs arboꝛ que non facit fructū exciꝺetur ⁊ in ignem mittitur ⁊ arꝺet. Seꝺ aꝺueniente ſpiritu ſancto viuificatur reꝺꝺit

et gratia humoꝛis. yſa. xliiij. Effunꝺā ſpiritum meum ſuper ſanctum tuū. ⁊ beneꝺictionem meam ſuper ſtirpē tuā. ⁊ germinabit inter erbas quaſi ſalices iuxta pꝛeterfluētes aquas. ⁊ ſic aīa fit arboꝛ fructifera cuius folia ſunt bona vba fructus bona opera oꝺoꝛ vero bona fama. Talis arboꝛ erat illa anima que ꝺicebat. Ego ſicut oliua fructificaui in ꝺomo ꝺñi. Oliua enī in ſe pinguis eſt ⁊ in aliis meꝺicinalis Sic anima ꝺꝫ habere in ſe pingueꝺinem ꝺeuotionis. ⁊ alios ſubſtentare ⁊ ſanare verbis ⁊ exemplis conſolatoꝛiis. vt ſint folia meꝺicinalia ⁊ fructus eius in cibum. eccl. xlvij. ca°.
Per hoc autem tertium ꝺonum ſpiritus ſancti ſoluit tertiū opus ꝺiaboli. Hoc autem tertium opus facit ſpūs ſanctus in aīa ſ. Donum ſcie. que ꝺocet hoīem gſo⁹ conuerſari in meꝺio nationis pꝛaue ⁊ ſe amabilem exhibere. ⁊ inrepꝛehenſibilem oībus qꝺ ſpecialiter fit p māſuetuꝺineꝫ ⁊ paetientiam. iꝺeo aꝺ galat. 5°. Fructus autem charitatis eſt gauꝺium. pax. patia. lōganimitas. ⁊ bonitas. Per hoc autem tertium ꝺonū ſpūs ſci. ſoluitur tertium opus ꝺiaboli in aīa.ſ. Ira que hoīem impeꝺit ne aliis fructificet per exemplū cōuerſationem eius oꝺibilem reꝺenꝺo ꝓuer. xviij°. Spūꝫ aꝺ naſcenꝺū facile quis poterit ſubſanare. eccl. xlviij Nam arꝺoꝛem iracūꝺie refrigerat ros.ſ. gratie. galat. vj. Uos qui ſpirituales eſtis ⁊cte.
quarta die Quarta ꝺie fecit ꝺeus luminaria. Solem lunam ⁊ ſtellas. que quotiꝺie curſuꝫ ſuum perficiūt. Et p hoc itelligit continuitas perſeuerantie in bono. Ante enim aꝺuentum ſpūs ſancti licet homo bonū ꝓpoſitum concipiat. ⁊ aliqua ꝺe genere bonoꝝ faciat ſtatim ꝺeficit. ⁊ īfirmat manus poſt ſerum. ⁊ aꝺmoꝺū tēptationis i pulſu. reꝺꝺit ſe victū. Seꝺ aꝺueniente ſpū ſcō fortificat ⁊ roboꝛat. ⁊ que pͥus erāt impoꝛtabilia tūc viꝺent leuia. exemplū eſt ꝺe btō petro q. ante receptionē ſpūs ſci aꝺ verbum ancille ꝺū moꝛi timuit vitā negauit ſeꝺ poſtea virtute iꝺutus exalto ꝓ xpo moꝛi leue reputauit. Nec p aliquā tēptationē a bono ꝓpoſito auerti potuit. Iō ꝺꝛ ꝺe aīa ſancta

Iere. 2°. In ꝺeſiꝺerio ſuo attraxit ventū.ſ. ſpūs ſci ꝺonū qꝺ ē amoꝛ. nullus auertet eā. ſ. nulla tēptatio. De iſtis viris ſpūalib⁹ ꝺꝛ iuꝺith. vij. Stelle manētes in oꝛꝺine ⁊ curſu ſuo aꝺuerſus ſyſaram pugnauerūt.ſ. aꝺuerſus ꝺiabolum. Milites ſic oꝛꝺinati hoꝛribilioꝛes ſunt ꝺemonibus. vt caſtroꝝ acies oꝛꝺinata. Ita iuꝺith. xiiij. Irruit ſpūs in ſanſonē. ⁊ lacerauit leonē.i. ꝺiabolū q ceꝺū infruſtra ꝺeſerperat ⁊c. Hoc autē opus facit in in aīa ſpūs ſcūs. ⁊ eius ꝺonū .ſ. foꝛtituꝺinis q enī ſperāt i ꝺño imitabūt foꝛtituꝺinē.ſ. carnalē in ſpūalē. ⁊ ꝯcurrent ⁊ laboꝛabūt. ⁊ nō ꝺeficiet. Sꝫ ꝺe foꝛtib⁹ in ſeruicio ꝺiaboli ꝺic Iere. fact⁹ ē ꝺecurſus eius malus. ⁊ foꝛtituꝺo eoꝝ ꝺifficilis q.ſ. ſunt ꝺebiles i ſeruitio ꝺei. eccl. v. Ne ſeq̄ris in foꝛtituꝺine cōcupiſcētias coꝛꝺis tui.
Per hoc ꝺonū quartū ſpūs ſci ꝺſtruitur i aīa q̄rtū op⁹ ꝺia¹.ſ. acciꝺia q̄ eneruat vires hoīs ⁊ facit laboꝛem in pꝛeceptum.
Quinta ꝺie. fecit ꝺeus piſces ⁊ aues p
aues q̄ meꝺitātibus alis volāt itelligūt cō quinta
tēplatiui. q ꝺſiꝺerio eternoꝝ ⁊ ꝯtēptu mū die
ꝺanoꝝ a terra ſe eleuāt. Per piſces q meꝺitātibus penul'ſ in aq̄ natāt ⁊ nō ſubmergūtur boni ꝺiuites q ſūt in aq̄ tpalis affluentie ⁊ tñ i ea nō ſubmergunt p nimium amoꝛē ꝺ qb⁹ ꝺic pſ. Diuitie ſi affluāt nolite coꝛ appōere lꝫ.n. ſe nō ſepent coꝛpe ſepant tñ mēte. Nō enī oēs piſces ſūt i muꝺi nec oēs ꝺiuites repꝛobanꝺi. Illi.n. q aꝺ moꝺū piſciū natāt p opa mīe ſūt munꝺi. ſꝫ illi q ſic anguille ſe abſcōꝺunt i luto ſūt immūꝺi ꝺe qb⁹ ꝺꝛ thi. vj. Qui volūt ꝺiuites fieri inciꝺūt i laqueuꝫ. ⁊ tēptationē ꝺia¹ ⁊ in ꝺeſiꝺeria pꝛaua mergūt. Hoc ē. v. op⁹ qꝺ facit ſpūs ſcūs in aīa. Añ aꝺuētū ſpūs ſci coꝛ aꝺ terrena ꝺepꝛimebat pp nimiū amoꝛē. vñ ꝺe pctōꝛibus ꝺic. pſ. oculos ſuos ſtatuerūt ꝺeclinare in terrā. qꝛ vbi.ſ. amoꝛ ibi oculus. Sꝫ aꝺueniēte ſpū ſcō coꝛ ꝺe terrenis aꝺ celeſtia eleuat ezechielis p°. Cū eleuaretur cherubin.ſ. ꝺe terrenis eleuabant pariter ⁊ rote.i. Uiri perfecti volubiles aꝺ moꝺum rotarum. ex paruituꝺine obiecte. Spiritus enim vite erat in rotis ⁊ce.

Hoc autem opus facit ſpūs in nobis
per ſpiritus ſancti donū.ſ. cōſilij ꝯſiliū āt
eſt. vade ⁊ vende oīa que habes ⁊ da pau-
peribus ⁊c. Per hoc aūt donū ſpiritus
ſancti in anima deſtruitur. 5ᵐ opus diabo
li.ſ. Auaritia que eſt ydolorum ſeruitus.
Vbi eſt ſpūs dn̄i ibi libertas ad cor.3.ca°.
Sexta autem die deus fecit hoīem ad
Sexta die. Ymaginem ⁊ ſimilitudinem ſuā.gn̄.i. Fa
ciamus ⁊c. Nunc enī hō ſine anima in ſe
ymaginem ⁊ ſimilitudinem dei gerit ⁊ ex
primit.qn̄ ad eternoꝝ cōtemplationē ſe cō
uertit. Hoc autē eſt. viᵐ.opus quod facit
ſpiritus ſanctus in aīa.elleuat aūt ipſam
ad cōtemplandum eterna ⁊ hoc per donū
ſpūs ſancti.ſ.intellectus. Eſt enim intelle-
ctus donum interius.⁊ ſuperius. i.cor.2°.
Quod oculus nō vidit ⁊c. Vſq; ibi.di.ſe.
Sequitur aūt nobis reuelauit pſpūz ſcūz.
Spiritus enim oīa ſcrutatur.i.facit ſcruta
ri profunda.vt dicit 2.cor.3. Nos reuelata
facie gloriam dn̄i ſpeculantes in eādē yma
ginē transformamur a claritate in clarita-
tem tanq̄ a ſpū dn̄i ⁊c. Per hoc opus
viᵐ deſtruitur ſextum opus dyaboli i aīa
noſtra.ſ.luxuria que maxime i hoīe yma-
ginem dei depꝛauat. Hoc enim peccatum
aſſimilat hoīem brutis.que ſunt ſine intel
lectu.vt dicitur in p̄s. Hō cum in honore
eſſet.⁊c. Contra tales dicitur in p̄s. Noli
te fieri ſicut equus ⁊ mulus ⁊c. Spiritus
enim ſcūs nō cōpatitur ſecū hoc peccatuz
ymo ipſum deſtruit ⁊ diſſoluit.gn̄.6. Nō
permanebit ſpūs meus in hoīe in eternū
q2 caro eſt.i.carnāliter viuit maxime i pcō
carnis in quo hō totus efficitur caro.iob.
xxxiiii. Si direxerit ad doᵐ cor ſuum p ſer
uorem deſiderij.ſpūm illius ⁊ flatum illius
ad ſe trahet oīs carnalitas ſimul ⁊ hō i ci
nerez reuertetur. Ex propꝛia fragilitatis ⁊
carnalitatis ꝯſideratione vt humilian° ſe.
Septima die requieuit deus ab omni ope
ſeptima die re q̄d fecerat.hec enim cōſumatio poſt la-
borem preteritoꝝ eſt ſeptimū qō facit ſpūs
ſanctus in aīa.q2 poſt laborem actiōis va
cat ad cōtēplationē quietis.apoc.13. a mō
dicit ſpūs vt requieſcāt a laboribus ſuis.
Hec aūt requies hētur p donū ſapie in

quo iā p̄guſtatur cena eterne beatitudinis
vbi erit requies. yſa.32. Huiuſmodi autē
dulcedinez facit ſentire ſpiritus ſcūs.ſapie.
12. O q̄ bonus ⁊ ſuauis eſt ſpūs tuus dn̄e
in nobis.⁊ eccl.xxiiij. Spūs meus ſup mel
dulcis.⁊ hereditas mea ſup mel ⁊ fauū hu
ius aūt hereditatis pignus eſt ſpūs ſanct°
hebre.p°. Signati eſtis ſpū qō pignus qui
habet in maiori quiete.expectat ꝓmiſſionē
q̄ eſt eterne hereditatis lz pfecte nō quieſ-
cat ⁊c. Per hoc aūt donum deſtruitur
ſeptimum opus diaboli.ſ. Gula.q2 guſta
to ſpū ſancto omnis caro ⁊ ſapores mun-
di inſipidi fiunt.q aūt hunc saporē bibit ⁊
dulcedinem eius ſapit.d̄ nihilo curat quo
uſq; pocto pleno bibat in regno dei. Sic
ergo apparet quomō ſpūs ſanctus mittit
ad curandum. Et quō.vij. donis.i.ſeptem
diebus creat oīa que ſunt neceſſaria homi
ni. Et quō per illa.vij.dona.vii.opa dia
boli in anima diſſipantur. Spiritus.n. ſan
ctus adueniens in aīa creationem operat
q2 facit de nihilo aliquid.hō enim peccan-
do fit nihil.q2 a vero ente ad terram ſe ver
tit ſiue ad terrena que de ſe non ſunt Iere.
iiij. Aſpexi terrā ⁊ ecce vacua erat ⁊ nihil.
⁊ p̄s Ad nihilum redactus eſt malignus i
cōſpectu eius.lz in aſpectu hominis aliqd
videatur.⁊ iō dicit. Ecce factus es ⁊ non
eris in perpetuum 1ª ad.cor.13. Si charita-
tē nō habuero nihil ſum.ſic igitur apparet
modus per quez mittitur ſpiritus ſanctus
ad creandum quem nobis concedat qui
viuit ⁊c. Amen.

Tractatus de vltimo iuditio.

E vltimo dei iuditio mihi con-
ſiderāti occurrūt p ordinez duo
decī i q̄rēda vz.ſex expte iudicis
Et ſex expte iudicādorum. Ex
parte iudicis querendum eſt.ſ.
¶ Primo quis erit iudex.
¶ Secundo quando iudicabit.
¶ Tertio vbi iudicabit.
¶ Quarto que erit eius familia.
¶ Quinto qui erunt teſtes ſnie.
¶ Sexto qui ſunt iudicandi.

¶ Septimo de quibus ſunt iudicandi.
¶ Octauo qui erunt accuſantes.
¶ Nono qui erūt teſtes delicti.
¶ Decimo ſi erunt ibi aduocati.
¶ Vndecimo que erit accuſatio.
¶ Duodecimo que erit ſnīa.
¶ Quantum ad primum eſt dō qō iudex
vltimi iuditij erit xp̄s ieſus.ſ.ſcōa pſona in
trinitate. Et obmiſſis multis rōnibus hoc
ꝓbātib° in no.teſta.ponā duas rōes.aug.
de ci.dei. viſio fundatas ſupra vetus teſta
mentū. Quaꝝ prima rō eſt.⁊ fundat ſu
p illud yſa.xlviij. Ego ſuz primus ⁊ nouiſ
ſimus ⁊ ero in ſempiternum.manus enim
mea fundauit terrā ⁊ dextera mea firmauit
celū.vocabo eos ⁊ ſtabūt ſimul.⁊ cōgrega
bunt oēs vt audiāt ⁊c.⁊ infra. Nunc dn̄s
meus miſit me.⁊ ſpūs eius. Hoc.n.ſz for
mā ſcriā.d. d̄ re futura vtēs tpe p̄terito p
futuro.ſed alibi ꝓpria dicit. Sic ouis ad
occiſionē ductus eſt. Nō enim ait. Ducet
ſed p eo q futuꝝ erat p̄teriti tpis poſuit v̄
bum ſicut alibi facit ſepe. Scōa rō fun-
datur ſup dictum zachař ꝓphe. ⁊ hoc pro
bat.ſ.valde euidēter di. Oīpotētē miſit oī
potens.i.dn̄s pr miſit filiū.⁊ plures alias
rōnes fecit Aug.hoc ꝓbantes.ſ.q xp̄s ie-
ſus dz viuos ⁊ mortuos iudicare. Hoc
habito occurrunt tria conſiderare.
¶ Et primo ſi xp̄s veniet glorioſus an nō.
¶ Scōo ſi veniet cum ſignis paſſiōis ei°.
¶ Tertio ſi veniet benignus vel ſeuerus.
¶ Quantum ad primū eſt notandū q ſic
dr Math.xvj.filius hoīs venturus ē cuz
glīa patris ſui.cū angelis ſuis.⁊ tunc red-
det vnicuiq; ſz opa ſua. Vidi dicit Hiero
nymus ꝓuocatis aūt diſcipulis.vt ab ne-
garent ſe.⁊ tollerent crucez ſuam. Gran-
dis ſit terror audientiū. Iccirco triſtib° le-
ta ſubcedūt. Et dicit filius hoīs vēturus ē
in gloria pr̄is ſui cum angelis ſuis. Si ti-
mes mortem audi gloriam, triumphantis.
⁊ vere crucis audi ⁊ conſidera angelorum
miſteria q.d.nunc filius hoīs venit.ſed nō
in gloria Non enī decebat cū in glīa cō
ſtitutum peccata nr̄a portare ⁊ ignominiā
crucis tunc autem veniet glorioſus ⁊ diſci
pulos ſuos faciet vt ſint conformes glo-

rie ſue. Item Criſo. Non enim dixit
in tali gloria in qua eſt pater ne alteritas
te glorie ſuſpicemus.ſed ait.in gloria pr̄is
vt eadem gloria oſtendatur. Si aūt gloria
vna eſt manifeſtum eſt q ſubſtantia vna ē
Quid eſt ergo timens petre mortē audiēs
q2 tunc me videbitis in gloria ⁊c.⁊ vos.
Sed contra illaz concluſionem arguitur
ſic. Ex aſpectu glorie ſurgit fruitio.ſed cuz
xp̄z viſurus ſit oīs oculus iuxta illō apoc.
videbit eum oīs oculus ⁊c.tūnc ſi veniet i
gloria oēs fruent.⁊ p ꝯñs non timebit.pz
per illud q ſubdit ibidem.⁊ qui eum pu-
pugerunt plangent ⁊c. Reſpōdeo ⁊ d° q
dānati non fruētur illa glīa ſed magis do
lebunt de ea iuxta glō.ſuper eodē v̄bo.di.
q non tam dolebit de ipſo tormento q̄ q2
repellentur a tali conſortio.vel forte ita ter
rebuntur.vt nō videant dictam gloriā q
non credo. Quantum ad ſecundū. In
qua forma apparebit xp̄s vz ſi cum ſignis ſecūdo
paſſiōis an nō. Dico q apparebit ſim-
pliciter vt deus. ergo non portabit ſigna
ſeruitutis cuiuſmodi ſunt ſigna paſſiōis cū
in eis xp̄s aſſumpſerit formā ſerui.⁊ ſūme
ſe humiliauerit iuxta illud apl̄i ad philip.
2.humiliauit ſemetipſum ⁊c. Reſpōdeo
⁊ dico q illa ſigna non pretendūt ſeruitutē
ſed glīam ⁊ triumphum. vnde. Cri. ſuper
Math. dicit q crux illa.⁊ cicatrices ille
erunt ſolis radijs lucidiores.⁊ idem ait.
Conſidera q̄ta ſit virtus crucis.ſol obſcu
rabitur.⁊ luna non dabit lumen ſuum.vt
diſcas q luna tunc erit lucidior.⁊ ſole cla
rior. Et ratio reddit.q2 vbi ſunt ſigna cau
ſe magis apparet effectus.ſed cicatrices ſūt
ſigna paſſionis.que eſt cauſa exaltationis
⁊ dn̄ationis xp̄i iuxta q infert oppoſituz
auctoritas allegata dicens pp q ⁊ deus
exaltauit illum. Item ad hebre. Exaudi-
tus eſt pro ſua reuerentia. Quantuz ad
tertium vtrum xp̄s veniat ad iudicium ſe-
uerus vel benignus. Dico q bonis ap tertio
parebit benignus. ⁊ malis ſeuerus. vnde
Math.xv. dicet bonis venite benedicti pa
tris mei ⁊c Malis vero dicet. Ite maledi
cti ⁊c. Sed quō vtriq;.cum benignitas
non ſeperetur a iudicē. Dicēdū q mali

Hoc autem opus facit ſpūs in nobis
per ſpiritus ſancti donuz.ſ. cōſilij ꝯſiliū āt
eſt. vade ꝛ vende oīa que habes ꝛ da pau-
peribus ꝛc. Per hoc aūt donuz ſpiritus
ſancti in anima deſtruitur. vᵐ opus diabo
li.ſ. Auaritia que eſt ydolorum ſeruitus.
Vbi eſt ſpūs dn̄i ibi libertas ad cor.3.caᵒ.

Sexta autem die deus fecit hoīem ad
Sexta die, Ymaginem ꝛ ſimilitudinem ſuā.gn̄.i. Fa
ciamus ꝛc. Nunc eniz hō ſine anima in ſe
ymaginem ꝛ ſimilitudinem dei gerit ꝛ ex
primit.qn̄ ad eternoꝝ cōtemplationē ſe cō
uertit. Hoc autē eſt.viᵐ.opus quod fac
ſpiritus ſanctus in aīa.eleuat aūt ipſam
ad cōtemplandum eterna ꝛ hoc per donū
ſpūs ſancti.ſ.intellectus. Eſt enim intelle-
ctus donum interius.ꝛ ſuperius. i.cor.iᵒ.
Quod oculus nō vidit ꝛc. Vſqꝫ ibi. di.ſe.
Sequitur aūt nobis reuelauit pſpūꝫ ſcūꝫ.
Spiritus enim oīa ſcrutatur i.facit ſcruta
ri profunda. vt dicit̄ .2.cor.3. Nos reuelata
facie gloriam dn̄i ſpeculantes in eādē yma
ginē transformamur a claritate in clarita-
tem tanq̄ a ſpū dn̄i ꝛc. Per hoc opus
vjᵐ deſtruitur ſextum opus dyaboli i aīa
noſtra.ſ.luxuria que maxime i hoīe yma-
ginem dei deprauat. Hoc enim peccatum
aſſimilat hoīem brutis.que ſunt ſine intel
lectu. vt dicitur in p̄s. Hō cum in honore
eſſet.ꝛc. Contra tales dicitur in p̄s. Noli
te fieri ſicut equus ꝛ mulus ꝛc. Spiritus
enim ſcūs nō cōpatitur ſecū hoc peccatuꝫ
ymo ipſum deſtruit ꝛ diſſoluit.gn̄.6. Nō
permanebit ſpūs meus in hoīe in eternū
q꞉ caro eſt.i.carnaliter viuit maxime i pcō
carnis in quo hō totus efficitur caro. iob.
xxxiiij. Si direxerit ad doᵐ cor ſuum p ſer
uorem deſiderij.ſpūm illius ꝛ flatum illius
ad ſe trahet oīs carnalitas ſimul ꝛ hō i ci
nerez reuertetur. Ex propria fragilitatis ꝛ
carnalitatis ꝯſideratione vt humiliatᵒ ſe.

Septima die requieuit deus ab omni ope
ſeptīa die re q d fecerat. hec enim cōſumatio poſt la-
borem preteritoꝝ eſt ſeptimū qd̄ facit ſpūs
ſanctus in aīa.q꞉ poſt laborem actiōis va
cat ad cōtēplationē quietis.apoc.13. a mō
dicit ſpūs vt requieſcāt a laboribus ſuis.
Hec aūt requies hētur p donū ſapie in
quo iā p̄guſtatur cena eterne beatitudinis
vbi erit requies. yſa.32. Huiuſmodi autē
dulcedinez facit ſentire ſpiritus ſcūs. ſapie.
12. O q̄ bonus ꝛ ſuauis eſt ſpūs tuus dn̄e
in nobis.ꝛ eccl.xxiiij. Spūs meus ſup mel
dulcis.ꝛ hereditas mea ſup mel ꝛ fauū hu
ius aūt hereditatis pignus eſt ſpūs ſanctᵒ
hebre.pᵒ. Signati eſtis ſpū qd̄ pignus qui
habet in maiori quiete.expectat ꝓmiſſionē
q̄ eſt eterne hereditatis lꝫ pfecte nō quieſ-
cat ꝛc. Per hoc aūt donum deſtruitur
ſeptimum opus diaboli.ſ. Gula.q꞉ guſta
to ſpū ſancto omnis caro ꝛ ſapores mun-
di inſipidi fiunt.q aūt hunc ſaporē bibit ꝛ
dulcedinem eius ſapit.d̄ nihilo curat quo
uſqꝫ pocto pleno bibat in regno dei. Sic
ergo apparet quomō ſpūs ſanctus mittit̄
ad curandum. Et quō.vij. donis.i.ſeptem
diebus creat oīa que ſunt neceſſaria homi
ni. Et quō per illa.vij.dona.vij.opa dia
boli in anima diſſipantur. Spiritus.n. ſan
ctus adueniens in aīa creationem operat̄
q꞉ facit de nihilo aliquid.hō enim peccan-
do fit nihil.q꞉ a vero ente ad terram ſe ver
tit ſiue ad terrena que de ſe non ſunt Iere.
iiij. Aſpexi terrā ꝛ ecce vacua erat ꝛ nihil.
ꝛ p̄s Ad nihilum redactus eſt malignus i
cōſpectu eius.lꝫ in aſpectu hominis aliqd
videatur.ꝛ id̄ dicit̄. Ecce factus es ꝛ non
eris in perpetuum iᵃ ad.cor.13. Si charita-
tē nō habuero nihil ſum. ſic igitur apparet
modus per queꝫ mittitur ſpiritus ſanctus
ad creandum quem nobis concedat qui
viuit ꝛc. Amen.

Tractatus de vltimo iuditio.

E vltimo dei iuditio mihi con-
ſiderāti occurrūt p ordinez duo
deciꝫ i qrēda vꝫ.ſex ex pte iudicis
Et ſex ex pte iudicādorum. Ex
parte iudicis querendum eſt.ſ.
Primo quis erit iudex.
Secundo quando iudicabit.
Tertio vbi iudicabit.
Quarto que erit eius familia.
Quinto qui erunt teſtes ſnie.
Sexto qui ſunt iudicandi.

Septimo de quibus ſunt iudicandi.
Octauo qui erunt accuſantes.
Nono qui erūt teſtes delicti.
Decimo ſi erunt ibi aduocati.
Vndecimo que erit accuſatio.
Duodecimo que erit ſnia.
Quantum ad primum eſt dd̄ qd̄ iudex
vltimi iuditij erit xp̄s ieſus.ſ. ſcđa pſona in
trinitate. Et obmiſſis multis rōnibus hoc
ꝓbātibᵒ in no. teſta.ponā duas rōes. aug.
de ci.dei. vltio fundatas ſupra vetus teſta
mentū. Quaꝝ prima rō eſt.ꝛ fundat̄ ſu
p illud yſa.xlviij. Ego ſuꝫ primus ꝛ nouiſ
ſimus ꝛ ero in ſempiternum. manus enim
mea fundauit terrā ꝛ dextera mea firmauit
celū. vocabo eos ꝛ ſtabūt ſimul.ꝛ cōgrega
buntᵗ oēs vt audiāt ꝛc.ꝛ infra. Nunc dn̄s
meus miſit me.ꝛ ſpūs eius. Hoc.n.ſꝫ for
mā ſcriṗ.d. d̄ re futura vtēs tpe p̄terito p
futuro.ſed alibi ꝓpha dicit. Sic ouis ad
occiſionē ductus eſt. Nō enim ait. Ducet̄
ſed p eo q futuꝝ erat p̄teriti tpis poſuit v̄
bum ſicut alibi facit ſepe. Scđa rō fun-
datur ſup dictum zacharᶜ ꝓpt̄e. ꝛ hoc pro
bat.ſ.valde euidēter di. O ipotētē miſit oī
potens.i.dn̄s pr̄ miſit filiū.ꝛ plures alias
rōnes fecit Aug. hoc ꝓbantes.ſ.q xp̄s ie-
ſus dꝫ viuos ꝛ mortuos iudicare. Hoc
habito occurrunt tria conſiderare.
Et primo ſi xp̄s veniet glorioſus an nō:
Scđo ſi veniet cum ſignis paſſiōis eiᵒ.
Tertio ſi veniet benignus vel ſeuerus.
Quantum ad primū eſt notandū q ſic
dr̄ Math.xvj. filius hoīs venturus ē cuꝫ
gl̄ia patris ſui.cū angelis ſuis.ꝛ tunc red-
det vnicuiqꝫ ſꝫ opa ſua. Vidi dicit Hiero
nymus ꝓuocatis aūt diſcipulis. vt ab ne-
garent ſe.ꝛ tollerent crucez ſuam. Gran-
dis ſit terror audientiū. Idcirco triſtibᵒ le-
ta ſubcedūt. Et dicit filius hoīs vēturus ē
in gloria pr̄is ſui cum angelis ſuis. Si ti-
mes mortem audi gloriam. triumphantis.
ꝛ vere crucis audi ꝛ conſidera angelorum
miſteria q.d. nunc filius hoīs venit. ſed nō
in gloria Non eniꝫ decebat cū in gl̄ia cō
ſtitutum peccata nr̄a portare ꝛ ignominiā
crucis tunc autem veniet glorioſus ꝛ diſci
pulos ſuos faciet vt ſint conformes glo-
rie ſue. Item Criſo. Non enim dixit
in tali gloria in qua eſt pater ne alterita-
te glorie ſuſpicemus. ſed ait. in gloria pr̄is
vt eadem gloria oſtendatur. Si aūt gloria
vna eſt manifeſtum eſt q ſubſtantia vna ē
Quid eſt ergo timens petre mortē audiēs
q꞉ tunc me videbitis in gloria ꝛc.ꝛ vos.

Sed contra illaꝫ concluſionem arguitur
ſic. Ex aſpectu glorie ſurgit fruitio. ſed cuꝫ
xp̄ꝫ viſurus ſit oīs oculus iuxta illd̄ apoc.
videbit eum oīs oculus ꝛc. tūc ſi veniet i
gloria oēs fruent̄.ꝛ p ꝯn̄s non timebit.pꝫ
per illud q ſubdit ibidem.ꝛ qui eum pu-
pugerunt plangent ꝛc. Reſpōdeo ꝛ dᵒ q
dānati non fruētur illa gl̄ia ſed magis do
lebunt de ea iuxta glō. ſuper eodē v̄bo.di.
q non tam dolebit de ipſo tormento q̄ q꞉
repellentur a tali conſortio. vel forte ita ter
rebuntur. vt nō videant dictam gloriā q
non credo. Quantum ad ſecundū. In
qua forma apparebit xp̄s vꝫ ſi cum ſignis ſecūdo
paſſiōis an nō. Dico q apparebit ſim-
pliciter vt deus. ergo non portabit ſigna
ſeruitutis cuiuſmodi ſunt ſigna paſſiōis cū
in eis xp̄s aſſumpſerit formā ſerui.ꝛ ſūme
ſe humiliauerit iuxta illud apl̄i ad philip.
2. humiliauit ſemetipſum ꝛc. Reſpōdeo
ꝛ dico q illa ſigna non pretendūt ſeruitutē
ſed gl̄iam ꝛ triumphum. vnde. Cri. ſuper
Math. dicit q crux illa.ꝛ cicatrices ille
erunt ſolis radijs lucidiores. ꝛ idem ait.
Conſidera q̄ta ſit virtus crucis. ſol obſcu
rabitur.ꝛ luna non dabit lumen ſuum. vt
diſcas q luna tunc erit lucidior.ꝛ ſole cla
rior. Et ratio reddit̄.q꞉ vbi ſunt ſigna cau
ſe magiſ apparet effectus. ſed cicatrices ſūt
ſigna paſſionis. que eſt cauſa exaltationis
ꝛ dānationis xp̄i iuxta q infert oppoſituꝫ
auctoritas allegata dicens pp q ꝛ deus
exaltauit illum. Item ad hebre. Exaudi-
tus eſt pro ſua reuerentia. Quantuꝫ ad
tertium vtrum xp̄s veniat ad iudicium ſe-
uerus vel benignus. Dico q bonis ap tertio
parebit benignus. ꝛ malis ſeuerus. vnde
Math.xv. dicet bonis venite benedicti pa
tris mei ꝛc Malis vero dicet. Ite maledi
cti ꝛc. Sed quō vtriqꝫ. cum benignitas
non ſeperetur a iudicē. Dicēdū q mali

magis ſcient eam contra ſe q̄ pro ſe cum
ſumme dolebunt de tali to bono quo ſen-
tient ſe eſſe perpetuo priuatos.

2° prin cipalis Quantum ad ſcd̄m principale. quādo
.ſ. veniet xp̄s ad iudicium. Dicendū eſt
adhuc volendo tute reſpōdere. cum Aug.
20 de ci. dei ꝙ ſi neceſſarium eſſet hoc ſcire
dominus diſcipulis non dixiſſet. Non eſt
veſtrum noſce tempora vel momenta. que
pater poſuit in ſua poteſtate. Sed volē
do per aliquas coniecturas circumloqui.
de hoc iudicio occurrunt tria conſiderāda.
¶ Et primo qua hora dominus ad iudi[ciu]m.
veniet.
¶ Secundo quo die ⁊ quo menſe veniet.
¶ Tertio quo anno ⁊c.
¶ Quātū ad primū dī ꝙ media nocte ve
niet. iuxta illud Math. Media nocte cla-
mor factus eſt ecce ſpōſus venit. Ubi dicit
Jeronymus. Traditio iudeorum eſt xp̄m
media nocte venturum in ſimilitudine egi
pti temporis quando paſcha celebratum
eſt. ⁊ exterminator venit. ⁊ dominus ſuper
tabernacula trāſiit ſanguine poſtes noſtra
rum frōtium conſecrate ſunt. vnde reor ⁊
traditionem apoſtolicam permāſiſſe. vt die
vigiliarū paſche añ noctis mediū dimittere po
pulum dimittere non liceat expectātes chri-
ſti aduentum ſecuritate preſumpta poſtq̄
illud tempus feſti cuncti agant diez. vnde
p̄s. Media nocte ſurgebam ad confitendū
tibi. vbi glō. dies domini. i. aduentus do-
mini. qui dicitur dies. nō pro tempore diei
ſed q: tunc oīa erunt aperta. vt patet exte
ſtu q: implicaret apoſtolus dicens ꝙ dies
veniret de nocte. ⁊c.

ſcd̄a cōſide. Quantum ad ſecundum. ſ. quo die veni
et. Dicendum ꝙ veniet. xxiiij. die mar-
cij. Et hoc probat̄ tripliciter.

Et primo. q: ſicut iudei arguunt horaz
ex celebratione paſche. ⁊ tranſitu ſup taber
nacula in egypto. ita ego arguo diē cuz ta
le paſcha. ⁊ talis tranſitus fuerit illa dies.
ſ. 24ª. die marcij. Secūdo. q: tali die iu
dicatus fuit xp̄s in iuſte ſecundum Augu.
20. de ciuita. dei. ergo eadem die videtur cō
ueniens ꝙ veniat. iudicaturus mundū iu

ſte. ⁊cetera.

Tertio. quia figura. ⁊ motus circu-
laris ⁊ operatio ſecundum geometricos ē
perfectiſſima. q: finit. vbi incipit. Sed dei
operatio quecunq3 eſt perfectiſſima. q: dei
perfecta ſunt opera. ergo eſt circularis ⁊ fi
niens vbi incipit ſi finiri debeat. Sed mū
dus incepit tali die. ſ. xxiiij. marcij ergo ibi
debet finire. Et ſic ex hoc patet eti-
am de menſe. ſ. ꝙ tali menſe mundus fine
re debet. ⁊ xp̄s ad iudicandū venire. ⁊cete.

Quantum ad tertiuz. ſ. quo anno. Di tertia ↄ̄ſider[atio]
co ꝙ ſi non tranſiiſſet ſextus milenarius an
norum a mundi creatione forte haberē opi
nionem cum Aug. 20. de ciuitate dei. vij.
capi. Ubi videtur opinari ꝙ debet venire
antixp̄s octauo milenario. Unde verba
Augu. ſunt hec. pertractans illud Apoc.
20. Uidi angelum deſcendentez de celo ha
bentem clauem abiſſi. ⁊ chatenam in ma-
nu ſua. ⁊ tenuit draconem illum ſerpentez
antiquum qui cognominatus eſt dyabo-
lus ⁊ ſathanas ⁊ alligauit illum mille an
nis. ⁊ miſſit illum in abiſſum ⁊ clauſit ⁊ ſi
gnauit ſuper eum vt non ſeduceret gentes
donec conſumentur mille anni. Ubi dicit
Aug. hic enim poteſtatem habet seducen-
di. ⁊ poſſidendi qui fuerant liberati cohi-
buit atq3 frenauit ⁊c. Mile anni. vt mihi
occurrit duobus modis pōt intelligi. Aut
q: in vltimis annis mile illa res agetur.
⁊ in ſexto milenario annorum tanq̄ ſexto die
cuius nunc ſpacia poſteriora voluuntur ſe
cuturo. Deinde ſabbatū. ꝙ non habet ve-
ſperam requie. ſ. ſanctorum que nō h3 finē
vt huiuſmodi milenarii tanq̄ diez nouiſſi
mā partem. que remanebit vſq3 ad termi-
num ſeculi mile. ſ annos appellauerit. eo
modo quo ps ſignatur a toº. Aut certe mi
le anni pro annis omnib⁹ huius ſeculi po
ſuit. vt perfecto numero vocaretur tempo
ris plenitudo.

Quantum ad tertium principale. vbi 3ª pars p[ri]ncip[alis]
iudicabitur tria breuiter ſunt iudicanda. ſ.
¶ Primo vbi ſtabit iudex.
¶ Secundo vbi ſtabunt mali iudicandi.
¶ Tertio vbi ſtabunt boni acceptandi.

¶ Quantum ad primum eſt dōz ꝙ chri-
ſtus iudex ſtabit in aere ſupra montem oli
ueti. Quia ibi a diſcipulis viſus eſt quam
do aſcendit. ſed ſic debet venire ſicut aſcen-
dit. iuxta illud act. primo. Uiri galilei qd
ſtatis ⁊ce. Uſq3 ibi. Sic veniet. Quod au
tem ieſus aſcenderit de monte oliueti pa-
tet eodem caº. cum dicit. Tūc reuerſi ſunt
yeroſolimam a monte qui vocatur oliue-
ti. Hoc etiam confirmat gloſa rabani.
Cum dicit de monte. ſ. oliuarum aſcen-
dit chriſtus. vbi chriſti morte ſathanas eſt
confuſus. Iſtam concluſionem aſſerit
glō ſuper illo verbo Joelis. tertio. Con-
gregabo omnes gentes. ⁊ deducam eas in
valle Joſaphath. vbi glō. Hic quidam
intelligunt ꝙ in vale que eſt in latere mō-
tis oliueti. deſcenſurus eſt dominus ad
iudicium. ꝙ friuolum eſt. Nō in terra. ſed
in ſpacio huius aeris ſedebit. contra mon-
tem oliueti de quo aſcendit.

ſcd̄o Quantum ad ſecundum. Ubi ſtabunt
mali iudicandi. Dicenduz quod in va
le Joſaphath Joelis tertio. Congregabo
in quid omnes gentes. ⁊ educaz eos in va
le Joſaphath ⁊ diſceptabo cum illis.

Sed hoc non intelligitur de bonis. quia
erunt in aere vt patebit ergo hoc intelligi-
tur de malis. Item magiſter hiſtoria-
rum vt recitat. Hieronymus dicit. In
vale Joſaphath iudicabitur omnis ho-
mo iudicantibus angelis illos. Sed
contra non videtur ꝙ in tam parua vale
poſſit ſtare tanta multitudo. Sed re-
ſpondeo ꝙ ille qui poteſt homines de pul
uere ſuſcitare poteſt multos in vna valli-
cula collocare. vel aliter. Sicut dicit Hie
ronymus poterunt ſtare in locis circunſtā
tibus vt iudicem uideāt illi quorum val-
lis non eſt capax.

tertio Quantum ad tertiuz. vbi ſtabūt boni.
Dicitur ꝙ ſtabunt in aere. ⁊ obuiam chri
ſto. iuxta illud apl̄i pª. theſalo. 4. Mortui
qui in chriſto ſunt reſurgent primi deinde
nos qui viuimus qui reliquimur ſimul ra
piemur. cum illis in nubibus obuiaz chri
ſto in aera ⁊cete. Quem paſſum pertra-
ctans Auguſtinus in libº. de ciuitate dei
libº. 20. capitu. 20. Dicit ſic. ſ. Queri ſolet.
verum illi quos viuentes in venturus eſt
dominus ieſus chriſtus quorum perſonas
atq3 illos qui tunc ſecum viuebunt tranſfi
gurabit amplius nunquam morituri ſint aſt ip
ſo temporis puncto quo cum reſurgenti-
bus rapientibus nubibus obuiam chriſto
in aera. ad in mortalitatem per mortem
mira celeritate tranſibunt. Neq3 eniz dicē
dū ē fieri non poſſe. vt duz per aera in ſub
lime portantur in illo ſpacio commorian-
tur ⁊ reuiuiſcant. Item glō ſuper eo-
dem paſſu. dicit. deinde nos qui viuimus.
qui relinquimur. i. illi de nobis qui viui
erimus. ⁊ reſidui cuz chriſto rapiemur ab
angelis ſimul cum illis. qui nos preceſſerūt
ad requiem in nubibus. quia nubes ſuſci-
pient eos vt chriſtum in aſcenſione nubes
ſuſcepit Ideo glō ſuper illo verbo Joe-
lis tertio. Congregabo omnes gentes
⁊cete. Dicit in valle Joſaphath. ſ. ad iu-
dicium domini. ad ꝙ congregabuntur non
ſolum iudei. qui credere noluerunt. ſed eti
am omnes impii. qui ab inicio mundi fue
runt iſti autem non aſcendēt in valle iudi
cis. i. dānationis. ſed eleuabuntur in nubi-
bus obuiam chriſto ⁊ce.

Quantum ad quartum principale ſcil3
Que erit familia iudicis iudicantis.

Dicendum eſt ꝙ ſicut habent domini quartū p[ri]ncip[ale]
temporales triplicem familiam. ſic ipſe ha
bebit ſcilicet.
¶ Primo minorem ad ſententiam pre-
parantem.
¶ Secundo maiorem in ſententia aſſi-
ſtentem.
¶ Tertio minimam ſantentiam exequen
tem.

Primo dico ꝙ chriſtus iuſtus iudex
in iudicio vltimo habebit familiam mino
rem ſicut angelos de quibus dicitur dani.
ſeptimo. Milia milium miniſtrabāt ei ⁊c.
Et Auguſtinus de ciuitate dei liº. 20. caº.
20. Dicit ꝙ hec congregatio per miniſteri
um angelorū fiet de quibus dicitur in p̄s.
Congregate illi ſanctos eius ⁊ cetera.

Secundo habebit familiam malorem .ſ. illos qui in ſententia aſſiſtent de quibus vbi ſupra. Et decies centena milia aſſiſtebant ei. Et Augu. de ciuitate dei. Deſcendet cum āgelis alios euocabit de ſupernis locis ad faciendum iudicium ⁊cete.

Tertio ēt habebit inimicos q ſententiā exequentur. ⁊ hij erunt demones qui malos ſecum ad infernum deducent. Unde Augu. lib°. 20. de ciuitate dei capi. vij. De dyabolo loquens ait. Nam ſeducere gentes nunc ⁊ ſecum trahere in eternam penā poteſt. Poſſunt etiam tales executores eē boni angeli. vnde Augu. ſeperabunt impios apijs per bonos angelos. quia officia vindicte poſſunt implere boni. bono animo. Sed officia miſericordie non poſſunt implere mali angeli. i. diaboli ⁊ce.

quintū p̄ncipᵉ Quantum ad quintum principale .ſ. qui erunt teſtes ſententie iudicis. Dicendum eſt quod triplex genus teſtiuz erit ibi. ſcilicet.

Primo vniuerſitas angelorum de quibus dicitur Math. xv. Cum venerit filius hominis in ſede maieſtatis ſue. ⁊ omnes angeli cum eo.

Secundo vniuerſitas beatorum de quibus etiam. vbi ſupra. Cum venerit filius hominis ⁊c. Et ſequitur. Sedebitis ⁊ vos ſuper ſedes duodecim ⁊cete. Et non ſolum duodecim vt dictum eſt. ſed

Tertio vniuerſitas ſanctorum ſecundum Auguſtinum. 20. de ciuitate dei. ca°. v. Qui verbum predictum pertractās ait. Nec quoniam ſuper duodecim ſedes ſeſſuros eſſe ait duodecim homines ſolos cū illo vindicaturos putare debemus duodenario numero vniuerſa. quedam ſignata iudicantium multitudo propter duas partes numeri ſeptemnarij. que ſignat plerunque vniuerſitas que due partes in tres ⁊ in quatuor multiplicitate duodecim faciunt. Nam ⁊ quater ter. Et ter quatuor duodecim faciunt. Item zacha. xiiij. Ueniet dominus omneſqz ſancti cum eo ⁊cete.

Quarto vniuerſitas populorum. vnde Math. xv. vbi ſupra. Congregabūtur āte eum omnes gentes ⁊c.

6° p̄nci paliter Quantum ad ſextum principale .ſ. qui erunt teſtes delicti. Dico ꝙ erunt in triplici differentia.

Quia primus erit ſupra ſe. ſ. deus qui omnia intuetur qui ait Iere. xxix. De ſe ipſo. Ego iudex ⁊ teſtis dicit dominus.

Secundus erit intra ſe. ſ. propria conſcientia. vnde Auguſtinus. Quis quis iudicem times preſentem conſcientiam corrige ſenſus enim teſtimonium conſcientie tue eſt. dabit enim teſtimonium de operibus noſtris bonis conſcientia. iuxta illud apoc. i. Corin. i. Nam gloria noſtra hec eſt teſtimonium conſcientie noſtre ⁊cetera.

Tertius erit iuxta ſe. ſ. angelus cuſtos. iuxta illud Iob. xx°. Reuelabunt celi iniquitatem eius. Item Cri. ſuper Mathe. omē. xxv. Omnes angeli aderunt teſtantes ⁊ ipſi quantum ad miniſtrauerint miſſi a domino ad hominum ſalutem.

Quantum ad ſeptimum qui ſunt iudicandi. Dico ꝙ iudiciū tripliciter accipit. ſ.

Primo modo pro dānatione ⁊ illo modo accipit ſaluator. Io. v. ca. di. Amen amen dico vobis. Quia qui verbum meum audit ⁊ credit ei qui me miſit habet vitam eternam. ⁊ in iudicium non veniet ſed tranſibit de morte ad vitam. ꝙ verbum p tractans Augu. in libro de ciuitate dei li°. xx. capi. v. ait. Ecce hic dicit fideles ſuos ad iudicium non venire. quomodo ergo p iudicium ſeparabuntur a malis ⁊ ad eius dextram ſtabunt niſi qr hoc loco iudicium poſuit pro dānatione. in tale quippe iudicium non venient. quia audierunt verbū eius. ⁊ credunt ei. qui miſit eum. illo iuditio iudicabuntur mali. vnde yſa. liiij. capi. Omnem linguam reſiſtentem tibi iuditio iudicabis. ⁊cetera.

Secundo modo pro ſententie promulgatione. ⁊ illo modo accipitur illud apoſtoli; Surgite mortui venite ad iuditiuz. ſ. ad promulgationem ſententie. ideo iſto iuditio iudicabunt nō omnes dei. Ad omnes enim malos dicetur Ite maledicti in ignē eternum. ⁊ bonis econtra. Uenite benedicti. Sed non ad beatos. quia nō diceretur venite hijs qui iam venerunt. nec percipite his qui iam perceperunt. Sed ſancti qui iam perceperunt gloriam in iuditio illam tenebunt. cum hec ſit vita eterna. vt cognoſcant te deuz ⁊ q̄ miſiſti ieſum chriſtū Io. xvij. capi. Et ideo non accipient. quia iam acceperunt. ſicut nec venient. Quia iam venerunt. In dānatis autem non ſic. quia aliqui ibunt ad penam in qua nunq̄ fuerūt ⁊ aliq reddibūt ad penā qui ad ea ſaltē quo ad locum vocati fuerāt ad iuditiū Idō bene dicitur his qui de nouo vadunt ⁊ his qui iterum reddeunt. Ite maledicti ⁊c.

Tertio modo accipitur iudicium. non pro actu iudicandi. ſed pro effectu. ſ. iudicij ſ. pro retributione que eſt duplex. ſ. in malis pena. ⁊ in bonis gratia de qua ſaluator loquitur in Ioanne di. Filius quidem hominis venturus eſt in gloria patris cuz angelis ſuis. ⁊ tūc reddet vnicuiqz iuxta opera ſua. Iſtō iudicio iudicabunt etiaz omnes angeli. Unde apoſtolus prima corin. vj°. Neſcitis quia angelos iudicabim⁹ ꝙ nō poteſt itelligi nec de p̄mo modo iudicij nec de ſecundo. vt ex iam dictis patet. ergo de tertio. quia omnis creatura rationalis vel habebit penam vel gloriam que eſt effectus iudicij. ⁊ illo modo accipitur iudicium in tertio membro.

Quantuz ad octauuz. ſ. de quibus debz iudicare. Et ſciendum ꝙ. ſ. Aliqui accipient iudicium damnationis de multis malis ſine vllis bonis. Et hij accipiunt iudicium ſine miſericordia. De quo di. Iacobus in canonica. ſecundo cap°. Iudicium ſine miſericordia fiet illi qui non fecit miſericordiam. ⁊ cete. Aliqui accipient iudiciū damnationis de multis malis. cum aliquibus bonis. Et iſti accipient iudicium illud cum miſericordia. de quo ſaluator ait Luce quarto capitulo. Amen dico vobis ꝙ remiſſius Tyro ⁊ ſidoni in die iudicij. Aliqui accipient iudicium de multis bonis ſine vllis malis. ⁊ hij accipient gloriā ſine defectu.

Quantum ad nonum priuilegium. ſ.

Qui erunt teſtes delicti ſiue accuſatores. Et eſt ſciendum ꝙ erunt ibi. 3. accuſatores ſiue teſtes. Quorum ſcilicet primus erit diabolus. Unde Auguſtinus preſto tūc erit diabo⁹ recitās v̄ba nr̄e p̄feſſiōis ⁊ obiciens nobis quecūqz fecim⁹ ⁊ i q° loco ⁊ in qua hora. ⁊ quid boni tunc facere debuimus. Tunc etiā dicturus eſt ille aduerſarius. Equiſſime iudex iudica illum eſſe meum ob culpaz qui tuus volūtate eſſe noluit per gratiam. tuus eſt per naturam ſed meus eſt per miſeriam. tuus ob paſſionem meus perſuaſione ille fuit tibi in obediens ⁊ mihi obediens. ergo iuſte ⁊ equiſſime iudex iudica hunc meum eſſe vt cum diabolo iuſte dānetur.

Secundus accuſator eſt proprium ſcelus. vnde. ſap̄. ca. Ueniet incogitationem peccatorum ſuorum. ⁊ traducēt illos ex aduerſo iniquitates eorum ⁊cete. Item Ber. Tunc eloquentia ſimul cū opera dicent. Tu nos egiſti opera tua ſumus non te deſeremus ſed ſemper tecum erimus. ⁊ tecum ad iudicium pergemus. ⁊ ſic peccatorem oīa. eius crimina eum accuſabūt.

Tertius accuſator erit totus mundus. vnde Cri. In illa die nihil eſt ꝙ reſpēdeamus. vbi celum terra. aqua. ſol. ⁊ luna dies ⁊ noctes ⁊ totus mundus ſtabit aduerſum nos in teſtimonium peccatorum noſtrorum. etiam ſi omnia tacerent ipſe tamē cogitationes noſtre ⁊ opera ſtabunt aduerſum nos. ante deum fortiter accuſantes.

Quantum ad decimum priuilegium. ſ. Si erūt pro nobis aduocati tempore iudicij. ⁊ ce. Dicendum ꝙ non ſi diſcurimus per illos qui poſſunt eſſe. ſ. Quia primo. non angeli. Si enim aliquis angelus deberet eſſe ille qui eſt cuſtos anime noſtre eſſet ſed hic non erit. imo erit teſtis contrarius contra peccatorem. Secundo. non beati. quia erunt: vt dictum eſt teſtes cōtrarij cōtra peccatorez. Tertio. nō iudex ipſe chriſtus. qr nullo iure iudex videri dz eē aduocatus. Quarto. nō damnati. qr ſunt inimici dei ⁊ ideo non habent bonum aduocare pro aliquo coram tali iudice. qr non

grauditur aduocatus qui oditur. ymo ex hoc iudex pocius prouocatur: taliſ etiaz ad uocando de regat ſecūdum iura cauſe ⁊c.

Quantum ad vndecimum principale.

vndeci. cōſide° Que ſcilicet erit ſententia. Dicendum eſt ꝙ iuſti habebunt illud vbi eſt omne bonum ſ. vitam eternam. Mali autem illud vbi eſt omne malum ſcilicet penam eternam. Math. xxv°. Ibunt hii ſcilicet mali in ſupplicium eternum. Iuſti vero in vitam eternam. Sed notanduz eſt ꝙ malorum duplex eſt pena inter aliquas ſcilz.

Prima eſt ignis eternus. iuxta illud Math. xxv. Ite maledicti in ignem eternum ⁊ cetera.

Secunda eſt tenebra perpetua.

Tertia eſt fletus infinitus de quibus duobus ſimul habetur Math. xx. capitu. Mittite cum in tenebras exteriores ibi erit fletus ⁊ ſtridor dentiuz. Qui de cecitate gaudeāt illic oculi doleant qui circa illicitas concupiſcentias verſabantur quatenus ſingula membra ſupplicio ſubiaceantur. que hic ſingulis quibuſcunqz vicijs ſubiecta ſeruiebant.

Quantum ad duodecimū ꝙ ē vltimū ſcilicet. Si erit ibi aliqua excuſatio. Di-

duode. cōſide° cendum ꝙ non. Quia nullus ſe excuſat de crimine obiecto niſi peccatum abſcondendo. vel iudicem fallendo. vel verbis blandiendo. ſed ibi illa eſſe non poterunt propter tria.

Nam primo peccatum iudici non poterit occultari. qz vt ait apl's hebre. iiii. Omnia nuda ⁊ apta ſunt oculis eius. Et Hieronymus ait. aderit dies illa in qua facta noſtra quaſi in quadam tabula picta demonſtrabuntur.

Secundo iudex non poterit falli. quia ipſe eſt ille de quo dicitur ꝙ nouit in tenebris conſtituta. Unde leo papa. Iſta eſt ſententia ſcilicet ſummi iudicis. Iſte tremendus aſpectu cui per rarum eſt omne ſolidum ⁊ apertum omne ſecretum. ⁊ muta reſpondent. ſilentium confitetur. ⁊ ſine voce mens loquitur ⁊ce.

Tertio nec blandimentis poterit flecti nari. qz vt dic. ps. 94. Iudicat populos in equitate. Item etiam Auguſtinus. Expectatur dies iudicij. vbi aderit ille iudex equiſſimus. qui nullius potentis perſonarum accipiet. Itez Bernardus. Ueniet dies illa in qua plus valebūt pura corda ꝙ̄ aſtuta verba. Et plus conſciētia bona quā marſupia plena. Ibi enim erit iudex q nō falletur verbis. nec flectetur donis. Et in tantum apparebit turbatus ille iudex ſcilicet chriſtus ꝙ etiam iuſti timebunt. Sed illius audita voce benigna. ſ. Uenite benedicti patris ⁊cete. Tunc gratulabuntur in infinitum. Quod nobis concedat ieſus chriſtus. Amen.

¶ Tractatus ſuper miſſus eſt.

In menſe autem ſexto miſſus eſt angelus gabriel. Luc. p°. capitu. Quia inſtante deuotiſſimo tempore aduentus domini ⁊ ſaluatoris noſtri ieſu chriſti conſueuerunt mentes fidelium aſpirare ad laudes ſac anſſime matris eius. Idcirco in preſenti aliis occupationibus reſecatis ad hiſtoriam anunciationis angelice que hoc tempore legitur ad laudem virginis ſupradicte perurgens animum diſpoſui auxiliante eius filio lectionem hanc iuxta modicitatem ingenij mei more ſolito commendare. Nūc igitur ad propoſitum accedendo eſt notandum ꝙ in hac lectione duo principaliter deſcribuntur.

Primo quidem euangeliſte narratio quaſi loco prohemij vſque ad locum illuz incluſiue. Ingreſſus angelus ad eaz dixit.

Secundo deſcribitur angeli ⁊ virginis mutua collocutio quaſi loco tractatus ab eo loco. vbi dicitur. Aue gratia plena vſque ad illū locū ⁊ diſceſſit angelus ab ea.

Circa primam partem ſunt duodecim miſteria conſideranda.

Primum de temporis oportunitate. ibi. In menſe autem ſexto.

Secunduz de nuntij ſingularitate. ibi. miſſus eſt angelus gabriel.

Tertiū de miſſionis auctoritate. ibi. a dō

Quartum de ciuitatis congruitate. ibi. in ciuitatem galilee.

Quintum de ciuitatis proprietate. ibi. cui nomen nazareth.

Sextū d' puelle integritate. ibi. ad vīginē.

Septimum de iſtius virginis ſocietate. ibi. deſponſatam viro.

Octauum de iſtius ſponſi vocalitate. ibi. cui nomen erat Ioſeph.

Nonum de vtriuſqz coniugis nobilitate. ibi. de domo dauid.

Decimum de iſtius ſponſe vocalitate ibi. ⁊ nomen virginis marie.

Undecimum de iſtius angeli introductione. ibi. ⁊ ingreſſus angelus.

Duodeciuz de āgli locutiōe. ibi dixit.

Primum miſterium eſt de temporis oportunitate cum premittitur. in mēſe autem ſexto. Et dicitur iſte menſis ſext⁹ non quidem in anno ſed iſtius anuntiationis in numero menſium paganorum iſte menſis erat tertius. Et in numero iudeorum erat primus. Sed dicitur ad litteram menſis. vj. a conceptione beati. Io. bap. de qua in principio capituli facta eſt mentio. Et ideo dicit angelus ad virginem parum inſra. ⁊ hic menſis eſt. vj. illi que vocatur ſterilis. De qua eſt intentio euāgeliſte aſtruere quatuor credituras veritates. Prima ꝙ inter conceptionē Io. bap. ⁊ xp̄i fluxerūt. vj. menſes. qz dicit in mēſe āt. vj. refferēs hoc ad tp̄s cōceptionis ſancte helisabeth. i. menſtrualitate precedens. Scda ꝙ inter tēpus cōceptionis dn̄i ⁊ natiuitatē btī Io. fluxerunt tres mēſes. qz. ix. mēſes ponunē coiter inter cuiuſlibet cōceptionē ⁊ natiuitatē. Et iſta manſio btī Io. i vtero materno hūit ſex mēſes an̄ xp̄i cōceptionē. poſtea tres. Tertia ꝙ a natiuitate btī Io. vſqz ad natiuitatez xp̄i fluxerūt ſex mēſes. qz cū nouē ſint menſes hītationis hūane. i vtero mr̄no ſicē xp̄s hūit tres ante Io. natiuitatem ita hūit. vj. poſt ipſam. Quarta ꝙ xp̄i hītatio i vtero mr̄is fuit cōmēſurata in hītatiōi aliorū hoīum naturaliter cōceptorū vt oſtēdit ꝙ xp̄s verā carnē de ſua mr̄e ſumebat. In cuius vtero augmentū ſucceſſiuum ſumebat in de curſu nouem menſium pp integram cōſubſtātialitatē pfectā xp̄i ad ſuam. beatam matrem in tanti temporis augumento. Id dicit apoſtolus galat. iiii. ca. Factū ex muliere factum ſub lege. Iſte etiam mēſis dē q̄ hic loquit̄ euangeliſta cū dicit. In menſe aūt ſexto eſt mēſis martii q̄ ad nos. q menſis fuit illuſtris. De quo require ſupra in ſermone annunciat. dn̄icē incipiēs. Annunciaui ⁊ locutus ſum ⁊ conſideratione quarta. Et ideo cū iſte menſis ſit ita ſolemniter illuſtrat⁹ ⁊ ſup alios menſes volēs oſtēdere ſicut etiaz temporis oportunitatem. ſ. in menſe ⁊ quo. ſ. in marcio. Et ſi dicat̄ quomodo p menſem ſextum intelligatur menſis martij. Reſpōdet̄ ꝙ cōceptio beati Io. bap. ad quā reducit̄ iſte numerus ſenalis facta fuerat die. xxiiij. menſis ſeptembris. vt probat̄ ex eius natiuitate cōparata ad eius conceptionē. ſicut cōparat̄ natiuitas xp̄i ⁊ eius matris ad ſuas conceptiones ⁊ ideo p menſem ſextū dat intelligere marcium a conceptione beati Io. ſic numerādo Sed notandum ꝙ habita certitudine de menſe fuerunt quatuor queſtiones de breuiori tempore. Prima de ſeptimana ſ. qua ſeptimana iſti⁹ mēſis fcā fuit iſta anūtiatio. Et d' ꝙ incipiēdo quālibet ſeptimanā a dn̄ica ſicē docet lex dina. gn̄. p°. c. Factū ē veſpe ⁊ mane dies vnus. ⁊ tūc currente. b. p dn̄ica. vt pbat̄ ex ordie chalēdarij. Iſta anūtiatio fuit fcā i 3ª ſeptiāma marcij. vt pz ex dictis ſci Aug. iiii°. li°. de tri. Ad denotādū ꝙ xp̄s icarnat⁹ ē i 3° tp̄e qd dr̄ tp̄s eē grē. Eſt. n. triplex tp̄s. Primū nature qd durauit ab adā vſqz ad moyſē.

Secundū ſcripture qd durauit a Moyſe vſqz ad chriſtum.

Tertiū gratie qd durabit a xp̄o vſqz ad finē mūdi. Cū. n. ſm Augu. vbi ſupra. tria tēpora diſtinguat diuina ſcriptura. ſ. pmū ante legē qd dicit̄ tēpus nature. Secundū. ſub lege qd dicit̄ tempus legis ſcripte

Tertiū. poſt legē qd dicit̄ tēpus grē in quo xp̄s fuit incarnatus ſicut in tertia ſeptimana mēſis martij. Secunda queſtio d' die. ſ. q̄ die ſeptimane facta fuit hec anūtiatō Et dicitur cōiter ꝙ feria ſexta. Quia eadē dies anunciationis que ⁊ paſſiōis dr̄ fuiſſe. ſicut pbatur per dicta Augu. vbi

ſupra quamuis pro ſe iſta nota ſufficiãt ta
men cõmunis ſententia ita habet. Que ſex
ta feria q̃druplici priuilegio eſt ſublimata.
Primuz, qꝛ iſta die fuit primus homo
factus de terra in maculata. Ita ⁊ ſecun-
dus ea die de virgine in temerata ſecundũ
deductionem beati Andree ad egeam.
Secundum. qꝛ populus hebreo. a ſerui
tute egiptie liberatus. quia feria. x. ad ve
ſperũ credimus ymolaſſe paſcha ⁊ ſabbato
trãſiſſe mare Rubrũ ſcdm dicta btĩ Bre.
⁊ ſexta feria receſſiſſe poſt paſcha cellebrarũ.
Tertium. qꝛ feria. vi. fuit xp̃s a magis
veneratus. Conſtat enim. ipſum natum fu
iſſe die dominica. Et per ↄ̃ñs in .13. die ſe
quenti cellebratur epiphania in ſexta feria
qua die fuit veneratus.
Quartum: quia tali die fuit mortuus
⁊ ſepultus. vt patet Jo. xx. ca°. Tertia q̃
ſtio. ⁊ de die menſis ẽ dicit̃ ꝙ. xxv. die mẽ
ſis. qꝛ tunc dicitur eſſe. 8. chalendas aprilis
Quo die ſecundum Auguſtinum vbi ſu-
pra xp̃s fuit anũciatus ⁊ paſſus. ⁊ iſta dieſ
creditur a nonnullis eſſe illuſtrata de illo
ſublimi miraculo quo deus munduz crea
uit. Quia tali die qualis eſt. xxv. die men-
ſis marcij mundus fuit creatus. ⁊ non po
teſt intelligi niſi de prima die qua mundi
creatio fuit in cepta. qua. ſ. deus creauit an
gelos ⁊ lucem colorem corporalem. Quia
in ſex diebus fuit profecta creatio mundi ⁊
non in vna die tantum. Et iſtud miracu-
lum fuit ad propoſitum. quia iſta die fuit
anima chriſti non ſolum creata ad ſimili-
tudinem angelorum. ſed illuminata vltra
perfectionem ipſorum.
Quarta queſtio de hora. ⁊ dicitur com
muniter ꝙ hora completorij. qua dies a-
ueſperaſcit ſicut fuit declaratum ſuper. gñ.
Quamuis non ſit clarum per ſcripturas.
hoc etiam dicit. d. Bonauẽtura de balneo
regio. hoc etiam tenet ritus eccleſie in plu-
ribus partibus pulſando aue maria illa
hora. ſ. completorij. Que hora eſt quadru-
plici honore illuſtrata.
Primo. quia hac hora fuit ſol creatus
quia in die creationis premittitur veſpere
ante mane ſecundum quandam opinio-
nem ſuper gñ. recitatam. vt ibi dicitur fa-
ctuz eſt veſpere ⁊ mane dies. xlix. ⁊ iſtud
fuit conueniẽs vt ea hora qua fuit forma
tus ſol lucis corporee ex prima materia for
maretur etiã ſol iuſtitie ex virgine illibata.
Secundus. quia hac hora fuit chriſtus
conſecratus in ſacramento eucharìſtie ce-
nante xp̃o in veſpe. vt pz Math. xxvj. ca.
Terti⁹. qꝛ agnus paſchalis hac hora fu
it ymolat⁹. pz exo. xii. c. In ritu paſce ⁊ mã
ducatus ⁊ fuit fig᷑ p̃cedẽtis mãducatiõis.
Quartus. qꝛ hac hora fuit chriſtus ſe-
pultus ⁊ lamentatus. patet Math. xxvij.
capi. Et ideo iſta hora eſt nobis inter cete-
ras deuotiſſima. Sed occurrit difficultas.
qꝛ dicitur ſapientie. xviij. capi. Cum enim
quietum ſilẽtium contineret omnia ⁊ nox
in ſuo curſu medium iter haberet omnipo
tens ſermo tuus domine de celo a regali-
bus proſiliuit. Ex quo dicto accipitur q̃d
chriſtus fuit incarnatus in media nocte. ⁊
ſic cum hora anunciationis prebente virgi
gine cõſenſum dei filius fuerit incarnatus
ſecundum dicta ſcõrum videt̃ ꝙ iſta anun
tiatio nõ fuit facta hora cõpletorij ſed ho-
ra noctis media q̃ dr̃ hora matutina. ⁊ dr̃
ſm̃ iſtam opinionẽ ꝙ hec annũtiatio fuit
incepta hora cõpletorij. ⁊ hora matutinali
fuit icarnatio cellebrata. ⁊ ſic. oz dici ꝙ lo-
cutio angli cũ v̾gine venerãda durauit ab
hora cõpletorij vſqz ad mediã noctẽ. ⁊ ſuf
ficit breuitate ſcribere v̾boꝝ ſniam ſicut in
multis exẽplis ſacre ſcripture hẽmus. ꝙ il
la q̃ lõgiſſimo tp̃e ſunt patrata breuiſſima
pagina ſunt deſcripta. Alij dicũt ꝙ pª ho
ra fuit anũtiat⁹ ⁊ hora tertia fuit ↄceptus
Sic illa hora p̃mus hõ fuit p̄ductus. Sed
hec opinio nõ videt̃ bñ poſſe ſaluari in au
ctoritate ſupra dcã. Cũ mediũ ſilẽtiũ ⁊c.
In q̃ videt̃ ꝙ i media noctis hora fili⁹ dĩ
venit in v̾ginẽ ⁊ tũc fuit icarnatus ⁊ cõce
pt⁹. forte dicet̃ ꝙ illa auctoritas itelligit̃ d̃
aduẽtu ex vtero v̾ginis in mũdũ ⁊ nõ i vte
rũ v̾ginis ex ſinu p̃ris. Et dr̃ ꝙ auctoritas
videt̃ ſonare oppoᵐ. qꝛ dr̃ de celo a regali
bus ſedibus venit. i. a ſedib⁹ trinitat̃ ⁊ for
te diceretur ꝙ vterus v̾ginis fuit ſedes filij
dei. de iſtis opinionib⁹ tollite quã vult ⁊c.

Secundum miſterium de nuntij ſingu
laritate. cum ſequitur. miſſus eſt ãgelus ga
briel. Eſt notandũ ꝙ angelus tenebraruz
aliquando transfigurat ſe in angelum lu-
cis 2ª. cor. xi. ca. Sathanas transfigurat ſe
in angelum lucis. Ad intelligentiam iſtius
dicti eſt notandum ꝙ omnia nomina an-
gelica in diuina ſcriptura expreſſa ſanctis
patribus reuelata terminantur in. l. ad de
notandum vltimatam coniunctionem q̃
ſancti angeli habent cũ deo in vnione bea
tifica. Iſtud enim nomen el in hebreo
idem ſignificat ꝙ deus in latino. Et notã
dum ꝙ quatuor nomina angeloruz repe-
riuntur in ſcriptura ſacra.
Primum michael. Qd interpretatur
quis vt deus quaſi per moduz adminiſtrã
tis vel operantis ſecundum exceſſum. Et
iſtud nomen habetur dañ. 10. ca. Michael
vnus de principibus primus venit in ad-
iutorium meum.
Secundum eſt raphael ꝙ interpretatur
medicina dei ⁊ habetur Tobie. 12. ca. Ego
ſum raphael angelus vnus ex ſeptem qui
aſtamus ante dominum.
Tertium eſt vriel ꝙ interpretatur a-
gnus dei ⁊ dei incẽdium ꝙ eſt abur quod
eſt ignis. Et iſtud nomen non. inuenitur in
ſcriptura canonica tamen ponitur in ter-
tio eſdre. quem reperitur beatus Amb.
allegaſſe. Et beatus Hieronymus iſtud
nomen ponit in ſuis interpretationibus
⁊ papias.
Quartum eſt Gabriel ꝙ interpretatur
fortitudo dei de quo dañ. viij. ca. Gabri-
el fac intelligere iſtam viſionem. Et no-
tandum de iſto nuntio. quia primo conue
niens fuit deo mittenti qui eſt rex reguz ⁊
dominus dominantium apoc. xvij°. capi.
Et ideo dicit̃. p̃s. 103. Metro. v. Qui fa-
cis angelos tuos ſpiritus ⁊ miniſtros tu-
os ignem vrentem. Secundo fuit conue
niens virgini ſuſcipienti. eo qꝛ primo vir-
ginitatem vouerat. Et ſic angelicam in
terra inchoauerat vitam Jeronymus ſu-
per lucã. Bene angelus ad virginem mit-
titur. qꝛ angelis ſemper eſt cognata virgi-
nitas. in carne enim eſſe ⁊ preter carnez vi
uere angelica vita eſt non humana. Et no
tandum ꝙ iſte nuntius venit ad anuntian
dum diuinum miſterium ſcrutinium: con
ſilium: ſtudium ⁊ modum. vnde iſte nun-
tius diuinitus nõ quicũqz ſed ille de quo
prouer. xxv. ca. Anima ſicienti aqua frigi-
da nuncius bonus de terra longinqua ve-
re longinqua quia de terra viuentium ad
terrã morientium verba vite portauit. vt
ſibi dicatur. Jo. vi. capi. Verba vite eterne
habes ⁊ fuit aqua frigida anime ſicienti.
Quia ſitientibus ſalutem fontem aque vi
ue nuntiauit Jo. iiij. ca. Aquam quã ego
dabo ei fiet in. eo fons aque ſaliẽtis in vi
tam eternam. Iſtud autem nomen gabriel
habet quadruplicem interpretationem ſꝫ
beatum Jero. Prima fortitudo dei q̃
huic anuntiationi conuenit. quia cõceptio
facta in anuntiatione beate virginis nõ fu
it facta virtute humana ſicut cetere anun-
tiationes ſed virtute diuina ꝙ poteſt duo
bus modis intelligi. Primo ꝙ virtus
que eſt in deo formaliter peregit hanc cõ-
ceptionem. Secundo ꝙ virtus a deo i
fuſa cauſaliter in virgine iſtud opus perfe
cerit. Et iſto modo dicit damaſcenus i ſuo.
Tertio ſentẽtiarum. Qd ſpiritus ſanctus
contulit ſancte dei genetrici virtutem con
ceptiuã verbi ſm̃ illud promiſſum angeli.
Spũs ſcĩs ſuperueniet in te. quantum ad
primum modum. ⁊ virtus altiſſimi obum
brabit tibi quantum ad. ſecundum Quã-
uis melius intelligatur hoc factum fuiſſe
per virtutem diuinam aſſiſtentem virgini
q̃ per inſiſtentem formaliter in corpore vir
ginis. Secunda eſt. virtus mea deus. q̃
etiam huic anunciationi conuenit. qꝛ ma-
gis videtur fuiſſe oſtenſa dei fortitudo ⁊
oĩpotentia in iſta anũciatiõe q̃ in mundi
creatione. eo qꝛ plus diſtãt deus ⁊ hõ quã
vniuerſuz ⁊ nihil. eo qꝛ ibi ẽ infinita diſtã
tia poſitiua ⁊ hic finita pp̃ finitatẽ poſitiue
entitatis. Jõ plus eſt facere de hoie deũ q̃
ꝙ nihil ſit ens. Et tñ hõ fuit factus deus
in miſterio icarnationis. Sic illud qd̾ erat
nihil fuit factũ vniuerſum miraculo crea
tionis. vñ pro reuellatione iſtius miſterij
dicit̃ dañ. 10. c. Verbũ reuelatuz ẽ danieli.

⁊ fortitudo magna. Tertia eſt confortauit me deus ⁊ conuenit etiam huic. q: ſacramentum incarnationis eſt archanū ob rationi ⁊ ignotum omni meriti ⁊ inenarrabile omni verbo etiam ſummo ſeraph. ſicut dicit beatus diony. li. de di. no. ca. 3°. Et ideo ſacratiſſimus gabriel ad aprehendendam tantam celſitudinem ſacramenti tranſcendentis ipſius intellectum indiguit fortitudine diuina. vt dicat cum propheta ps. 116°. Metro. xiiij. fortitudo mea ⁊ laus mea dominus ⁊ factus eſt mihi in ſalutē.

Quarta eſt confortatio mea deus ⁊ cōuenit etiam huic. q: ſicut iſtud ſacramentum ineffabile tranſcendit mentem angeli eam multo magis tranſcendit mentem humanam. Et q: hoc habebat adiſcere beata virgo angelo docente. Idcirco v̄go adhuc ignara celeſtis arcani indiguit diuina virtute ipſius mentem confortante. vt poſſet percipere tam altiſſimum ſacramentum. Ideo dicit Gregorius ſuper lucā. Confortatum eſt cor virginis in quo diuina miſteria angelo nunciante ſuſcepit. ſ. ipſa virgo. Sed queritur. Primo vtrum iſtud nomen gabriel ſit nomen perſone vel officij. ⁊ dicunt aliqui. Quod officij tantum ſicut angelus. quia miſſus aut archangelus. quia princeps angelorum. Iſtud tamen non videtur conueniens. quia beatus Auguſtinus dicit. 4°. de trini. Q̄d ab eodem angelo fuit anunciata natiuitas beati Joannis baptiſte ⁊ chriſti. quod non haberetur ex textu niſi gabriel eſſet nomen perſone. Queritur Secundo. vtrum iſte angelus fuit de ſupremis medijs aut de infimis Et dicitur ſecundum Bernarduz q̄d magis videtur fuiſſe de ſupremis cum miſſus fuerit ad tam altum negotium pertractandum. Et ſolēniores nuntij ſolent mitti ad ſolēniora per tractanda negotia. Et iſtud fuit maius negotium quod vnquam fecerit deus ſecundum Auguſtinum. 13. de trini. ergo ⁊c. Et Gregori⁹ i omelia. Ad mariam virginem non quilibet angelus. ſed gabriel archangelus mittitur. Ad hoc quippe miſterium ſummum angelum venire dignum fuit qui ſummum omniū nunciauit. Queritur Tertio. in qua effigie iſte angelus apparuit. Et dicit Criſo. ſuper Math. q̄ in effigie humana. d. Non autem angelus poſt partum anunciat virgini ne nimium ex inde turbaretur. Et ideo ante conceptionem illam alloquitur non in ſomnis ymo viſibiliter aſſiſtit. Naz quia ſi valde magnam relationem accipiēs agebat ante rei euentum viſione ſolemni illa. Et ſic patet q̄ in ſpecie humana ⁊ viſibili apparuit ⁊ locutus eſt virgini. Queritur quarto. Quare in vigilia apparuit virgini ⁊ Joſeph in ſomnis. Et dicitur. Quia oportebat q̄ virgo conſenſum daret. Joſeph autem ſuffecit ille conſenſus quem habuit poſt ſompnum in exequendo viſa angeli. Queritur. v. Quare zacharia in vigilia apparuit ⁊ Joſeph in ſompnis. Et dicitur. quia zacharias non habebat tantam fidem ſicut Joſeph virgo autem bene tantam ſicut Joſeph. ſed oportebat q̄ conſentiret ⁊ verbo exprimeret Et notandum q̄ iſte gabriel dicitur feciſſe quadruplicem anunciationem exemplificādo apoſteriori.

Primam quidem anunciationem domini. vt patet hic.

Secundam Jo. baptiſte. vt patet in principio iſtius capituli.

Tertiā beate virginis ad ſanctaz annā.

Quartam eiuſdem ad ſuum patrem ſanctum Joachī. Iſte autem due vltime non probantur in ſacra ſcriptura. Sed argumentantur ex hoc. quia maior fuit connexio miſteriorūz que fuerunt in generatione ſancta dei genitricis ad miſteria generationis chriſti. quam connexio miſteriorūz Jo. baptiſte ⁊ chriſti. Et ideo cum ex iſta connexione hic fuerit idem angelus multo magis in illa. Eſt etiam notandum q̄ hic gabriel inuenitur in quatuor locis ſacre ſcripture nominatus expreſſe.

Primo. dan. viij. ca. Gabriel fac intelligere iſtam viſionem in quo loco prenunciauit ante x̄pm ſine manu cōterendum.

Scd̄o eiuſdē. ix. ca. Ecce vir gabriel quē videram in viſione a principio cito volās tetigit me i t̄pe ſacrificij veſpertini ⁊ docuit

907

me in quo loco pnūciauit x̄pm occidēdū ⁊ ab eius populo abnegādū. Tertio. luc. p°. ca. Ego ſuz gabriel q̄ aſto ante deū. In quo loco pnūciauit Jo. bap. p̄curſorē ante x̄pz. Quarto. vbi thema. Miſſus ē angelus gabriel i quo loco pnūciauit x̄pm in v̄gine cōcipiendū. Et notādū q̄ angeli grece malaoth latine. nūcij dicunt. Angelus eſt nomē officij ſpūs nomē nature. Angeloꝝ quidā ſunt aſſiſtētes ⁊ quidā miniſtrantes Dan. vij. c. Milia miliū miniſtrabāt ei ⁊ decies centena milia aſſiſtebant ei. Illi q̄ miniſtrant de coi lege mittuntur. Alij ad cuſtodiā pſone. Jeronimus Magna dignitas animaruz. vt vnaqueq3 ab ortu natiuitatis ſue habeat angelū ad ſuā cuſtodiā delegatū. Alij ad cuſtodiā ciuitat. yſa. lxij. ca. Sup muros tuos ieruſalē cōſtitui cuſtodes. Alij ad cuſtodiā regni. vt dan. x. c. Princeps regni perſaꝝ reſiſtit mihi. Aſſiſtentes v̄o pro magnis ⁊ arduis negotijs aliq̄do trāſmittunt. ſicut p3 hic d̄ gabriele.

tertiuz miſte^m

Tertiū miſteriū de mittētis auctoritate ſ. a deo, ſ. inmediate. q: colter angeli ab archangelis tranſmittuntur ⁊ archangeli a principatibus inmediate. ⁊ ſic deinceps ſm btūm dionyſium libro de angelica ierarchia. Et ſm Gregorium in mora. Ex iſta aūt inmediatione accipiuntur. 4. chatolica argumenta. Primū q̄ iſte angelus videt eſſe deo inmediatus. q: talis eſt ordo in perfectiōibus angeloꝝ. Pro eo q̄ inferiores mittunt p ſupiores ſm diony^m li°. de angelica Jerar^a. Cuius rō eſt. quia ordo diuine ſapiētie requirit vt vltima diſponantur per media ⁊ illa per ſuprema. ⁊ ideo cum iſte fuerit inmediate a deo miſſus videtur q̄ in ordine ſeraphico qui eſt ei inmediatus ſit ipſi locus. Scd̄m q̄ iſte angelus videtur eſſe ſimpliciter omniū ſupremus. q: cuz omnes angeli ſint inmediate ſubordinati vſq3 ad primū quem appellat bea. dionyſius ſūmum ſeraph. libro de di. no. ſolus ſupremus eſt deo inmediatus. quia a ſupremo vſq3 ad nouiſſimum ſubordinate extendit claritatis ſue radium celeſtis pater. Tertius q̄d iſte angelus eſt Jerarcha in ordine ſeraphi. quia cum ſit de illo ordine ex precedenti miſterio ille eſt Jerarcha in quolibet ordine qui in quolibet ordine eſt ſuppremus. Niſi forte dicatur q̄ nullus angelus in hoc ordine eſt ierarcha. Quia nullus attingit ad tantam perfectionem quantam lucifer habuiſſet in illo ordine. Et ideo illa dignitas erat forte homini reſeruata.

Quartum q̄ iſte angelus videtur Jerarcha vniuerſalis in tota Jerarchia celeſti fuiſſe. Quia cum ordo ſuppremus ſeraphi principetur omnibus alijs ordinibus vt patet per diony. li°. de angelica Jerarchia. Ille qui principatur in ſuppremo ordine omnibus ſimpliciter principatur. Iſta tamen argumenta non concludunt euidenter niſi primo ſuppoſito vt angeloruz merita ſint nobis ignota. Sed propter intenſam affectionem pure mentis ad chriſti preconia iſtum celeſtem nuntium quez valemus alijs nō preiudicādo nec determinādo efferimus. Sed primo queritur Tobie. ii. capi. dicitur. Nunc miſit me dominus vt curarem te. ⁊ ſic eadem ratione diceretur ſuppremus. quia inmediate a deo miſſus. Et dicitur quod quandoq3 dominus dicitur ſuperior angelis vt videtur dicere beatus Auguſtinus. nec eſt ibi tantum argumentum q̄ illa miſſio inmediate fuerit a deo facta propter iſtius miſterij incomparabilem celſitudinem. Queritur 2°. ſecundum beatum dionyſium libro de angelica Jerarchia. Illi de ordine ſeraph non mittuntur ad exteriora officia vt declarat ex intentione expreſſa. Et dicit q̄ iſtud eſt verum de lege cōmuni non tamen eſt contra eoruz dignitatem. ſed ex priuilegio ſpeciali quandoq3 mittuntur. Cum perſona verbi que i infinituz eſt eis nobilior fuerit in hoc miſterio miſſa. Queritur tertio volēs b. Gre. in mora. oſtendere q̄ archāgli angelis p̄ſint inducit illud zacha. 2. c. Angelus qui loquebatur in me egrediebatur ⁊ alius angelus egrediebatur foras in occurſum eius ⁊ dixit ad eum. Curre ⁊ loquere ad puerum iſtum. Ex quo dicto accipit.

Grego. ꝙ ille angelus qui alteri iperabat archãgelus erat. Et ſm iſtũ modũ argumẽ tũ põt deduci ꝙ .b. Gabriel habuit archã gelũ ſuperiorẽ qui ei imperauit. d. Fac intelli gere hanc viſionẽ. vt habeẽ Dan. viij. Et dicẽ ꝙ verba imperatiua aliqñ accipiun tur ꝑ modũ optatiuũ ſicut di. ꝓpheta ꝑs. lxx. Metro. iiij. Fac cũ ſeruo tuo ſm miſericordiã tuã. ⁊ ꝑs. lxxxiij. Metr°. vii°. Fac mecum ſignum in bonum. Et iſto modo põt intelligi in ꝓpoſito. Queritur quarto Dan. vij. c. Diſtinguntẽ duo modi angelorum. ſ. aſſiſtentiũ ⁊ miniſtrantiũ. cũ dici tur. Milie milia. ⁊c. In principio precedẽ tis colũne illi qui ſunt aſſiſtentes ſemꝑ po nuntẽ nobiliores. Et tñ ſanctus Gabriel ponitur vnus de miniſtrantibus cũ fuerit ſepe miſſus. Et dicitur ſm ſimiliſa. ꝙ iſtud nõ fuit ex ordine: ſed ex ſingulari diſpenſa tione ſicut ſaluator accipit officiũ miniſtrã tiũ. d. Luc. xxij. c. Ego autẽ in medio veſtrũ ſum ſicut qui miniſtrat. Et notandũ q̃ di cit a deo in ſingulari. De vtero. vj. c. Au di iſrael dñs deus tuus deus vnus eſt. Yſẽ xxxij. c. Videte ꝙ ego ſum ſolus ⁊ non ſit alius deus pꝛeter me. Atanaſius in ſymbo lo. Et tñ non tres dij: ſed vnus eſt deus.

Quartum miſterium. de ciuitatis. ibi. in ciuitate galilee. Notandũ ꝙ hec ciuitas ꝯgrue dicitur ſituata in galilea que fuit cõ finium iudeoꝝ ⁊ gentiliũ. q̃ ille nũciaba tur venturus qui tanq̃ lapis angularis du os parietes cõiungeret. ſ. iudeos ⁊ gentiles ⁊ ipſos i cõfeſſione ſui nõis adunaret. Joã nis vero ba. ecõtra. q̃ cõceptus eſt in iu dea ⁊ mortuus eſt in galilea. Galilea eni fuit regio feliciſſima. ibi. n. dñs incarnat⁹ eſt. Inde maior pars apoſtoloꝝ vocata eſt Actu. ij. c. Non ne iſti q̃ loquũtur galilei ſunt. Et notandũ ꝙ galilea quadrupliciter in terpꝛetatur ad conuenientiã incarnatiõis.

Primo. galilea rota iterpꝛetatur q̃ cõ uenit miſterio incarnatiõis in qua rota di tatis fuit vnita quadrato noſtre humilita tis. Unde quidã doctor dicit. In hac verbi copula. fallit oĩs regula. Nã circulus qua dratur cũ deitas humanatur. Circulus ſi gnificat deitatem. q̃ figura circularis non habet principium nec finẽ. Unde qdã phs diffinitẽs. ſ. mercuri⁹ triſmegiſtus libro diffinitionum. Quid eſt deus. d. Deus eſt cir culus cuius centrum eſt vbique circumfe rentia nuſquam. Quadratus eſt huma na natura i. ex quatuor elementis compoſi ta que in quolibz angulo finitur. Et tũc cir culus fuit quadrat⁹ qñ deus fuit hũanat⁹.

Secundo interpꝛetatur volubilis. ⁊ cõ uenit. q̃ in quolibet motu naturali coniũ gitur finis cum ſuo principio. vt pꝫ in ce°. Similiter ad ꝓpoſitũ. Prima natura . ſ. diuina que eſt principium omnium cuꝫ vltima. ſ. humana in genere intellectualiũ eſt copulata. Ideo. d. dio. de di. no. ꝙ in iſto miſterio naturam extremitatez reduxit ad ſuum principium. Tertio iterpꝛetatur tranſmigrans ⁊ conuenit. q̃ in hoc natura humana tranſmigrauit ad ſuppoſitũ alte ne nature. ſ. diuine ad hebreos. 2. c. Nuſq̃ ãgelos appꝛehendit ſed ſemẽ habrae appꝛe hendit. vnde debuit per omnia fratrib⁹ aſ ſimilari. Quarto interpꝛetatẽ trãſmigra tio mea. ⁊ conuenit. Quia filius dei ſe ipſũ exinaniuit formam ſerui accipiens. Jo. p°. ca. Verbũ caro factum eſt ⁊ habitauit in nobis. In q̃ factione natura humana fuit exaltata ⁊. diuina inclinata. Et ideo filius dei dictus eſt viator Jere. xiiij. ca°. Quare quaſi colonus futurus es in terra ⁊ q̃ſi via tor declinans ad manendum. ſed occurrũt difficultates. Primo. quare dixerũt iu dei nicodemo Jo. vij. ca. Scrutare ⁊ vide q̃ ꝓpheta a galilea non ſurgit. ⁊ ſic nõ fu it conſonum ſcripturis vt iſtud miſteriũ fieret ibi. ⁊ dicẽ ꝙ fuerunt in hoc excecati extimantes omnẽ regionem pꝛeter iudeã perpetuo a diuinis beneficiis eſſe repellen dam. Secundo quare dixerunt phariſei Jo. vij. c. Nũq̃d a galilea xp̃s venit. Nõ ne ſcriptura dicit. q̃ ex ſemine dauid ⁊ de bethleẽ caſtello. vbi erat dauid venit xp̃s. Et dẽ. q̃ in hoc decipiebantẽ. q̃ putabãt xp̃m a nazareth natum. vbi fuerat educat⁹ cuꝫ tñ natus eſſet in bethleẽ. vt pꝫ. luce. 2. ca. Notãdum autem ꝙ ſi iudei attẽdiſſent

mente. ſana ⁊ fideli. Non autem obſtinata ⁊ dura poterant declarari per. vaticinium ꝓphe. d. yſa ix. c. Terra zabulon ⁊ terra neptalim ⁊ a grauata eſt via maris tranſ iordanem galilee gẽtium populus qui am bulabat in tenebris vidit lucem magnam habitantibus in regione vmbre mortis lux orta eſt eis. Quaꝫ pꝛophetiam adducit euã geliſta Math. iiij. capi.

Quintum miſterium de ciuitatis pro prietate. ibi. cui nomen nazareth. Hec eſt illa ciuitas pꝛeclara in qua xp̃i incarnatio cellebrata eſt. Et notãdum ꝙ nazareth qua drupliciter interpꝛetatur ad pꝛopoſituꝫ.

Primo interpꝛetatur flos. Ad pꝛopo ſitum flos gignitur ex ſubtiliſſimis humo ribus virgule. ⁊ xp̃s fuit generatus ex pu riſſimis ſanguinibus. bea. virginis ſecun dum diony. 3°. ca. ii. de diui. no. yſa. xi. ca. Egredieẽ virga de radice ieſſe pro virgine intemerata ⁊ flos de radice eius aſcendet pro ipſius feliciſſima pꝛole.

Secundo interpꝛetatur ſanctitas. ad ꝓ poſitum licet beata virgo fuerit ſanctifica ta in vtero materno vt alias dictũ eſt. Re quire ſupꝛa in ſermonibus de domina. Ta men ſanctificatio pꝛima non fuit ita plena ſicut ſecunda quando xp̃m concepit de qua dicit angelus. Luc. p°. Aue gratia plena. ⁊ parum infra. Spiritus ſanctus ſuperue niet in te ⁊ v̾tus altiſſimi obumbrabit tibi.

Tertio interpꝛetatur cõſecratio. Ad ꝓ poſitum res dicitur ſacra quando per ali quod ſacramentum dicatur deo. Et iſta ci uitas fuit deo dicata per ſacramentuꝫ ſue altiſſime incarnatiõis qui fuit digniſſimũ inter omnia pertinentia ad perſonam chri ſti ſecundum tempus. Eo modo quo ſacra mentuꝫ dicitur ſacrum ſecretũ. Et iſto mo do iſta ciuitas fuit ſacratiſſima. q̃ ſummo ſacramento ſancta.

Quarto interpꝛetatur vnctio. Ad pro poſitum fuit enim tunc illa vnctio cellebra ta de qua Dan. ix. capi. Deleatur iniqui tas ⁊ adducatur iuſtitia ſempiterna. ⁊ im pleatur viſio ⁊ pꝛophetia ⁊ vngatur ſan ctus ſanctoꝛum. Et chriſtus fuit vnctus in hac ciuitate. Quia in pꝛimo inſtanti ſue cõ ceptionis ſpiritu ſancto ſine menſura fuit repletus dicente petro. Act. 10. capitu. Je ſum a nazareth quomodo vnxit deus ſpi ritu ſancto ⁊ virtute.

Quinto interpꝛetatur mundicia. Ad ꝓ poſitũ. Et de puritate .b. virginis. d. An ſelmus li°. de conceptu virginali. Tanta puritate nituit qua maior ſub deo nequit intelligi dempta. ſ. chriſti. Sed querẽ hic. Cum tanta puritate niteret quid. eſt ꝙ di citur Math. p°. capi. Antequam conue nirẽt i vẽta ẽ in vtero hñs d̾ ſp̃s ſ. Qui fue runt inventores. Et dicitur ꝙ ab angelis eam obſeruantibus ad honorem eius qui naſciturus erat ex ea. Et notanduꝫ ꝙ chri ſtus dicitur fuiſſe de ſimplici ciuitate ſe cundum diuerſas pꝛophetias de quibus require ſupꝛa in ſermonibus de natiuitate chriſti. Inter quas nazareth obtinuit pꝛin cipatum pꝛopter quatuor.

Primo quia in ſolẽnitate palmarum a populo inde vocatus eſt Math. xi. capi. Hic eſt ieſus pꝛopheta a nazareth galilee.

Secundo. q̃ in nocte captionis ſue om nes vocauerunt eum nazarenum Jo. xviij. capi. Quem queritis. illi autem dixerunt ieſum nazarenum.

Tertio. q̃ in titulo triumphali poſuit pilatus. Jo. xix. capi. Scripſit autez ⁊ titu lum pillatus. ⁊ poſuit ſuper crucem erat autem ſcriptũ. ieſus nazarenus rex iudeoꝝ.

Quarto. quia credentes in chriſto in ꝑ mitiua eccleſia vocabantur nazarei. act. xxiiij. capitu. Auctorem ſeditionis ſecte na zareorum qui etiam templum conatus eſt violare.

Sextum miſterium de puelle integrita te ad virginem. ⁊ queritur vtrum angelus accedens ad virginem debuerit genua fle ctere. Et videtur ꝙ non. quia nobilior nõ debet minori. ymo potius econuerſo. Et quia angelus eſt nobilior femina. ergo ⁊c. sextum miſte^m

Sed dicitur ꝙ ſic nouerat ex impoſitio ne diuina ipſam futuram matrem domi ni. Et pꝛopter dominum ſuum ipſaꝫ tene batur reuereri. Bernardus Audeo dicere ſine humilitate d̾o nec marie virginitas pla cuiſſet melius eſt enim virginem non eſſe

quam. de virginitate habita ſuperbire.
Decuit enim vt illa que angelo nunciāte
concipiebat mundi ſaluatorem foret inte-
gerrima virgo ⁊ cōgruum fuit quadrupli-
ci ratione

Prima ad primariā hominis originē
imitandam inſtatu innocencie Ut ſicut p̄-
mus adam fuit formatus de terra in macu
lata ⁊ virgine. ita ſecundus adam. i. xp̄s p̄
ma cor. xv. primus homo de terra terrenꝰ.
ſecundus homo de celo celeſtis

Secunda ad labem peccati tegendam.
licet. n. congrua fuit filij dei in carnatio ad
ſuſcipiendum noſtras paſſiones penales
Nullatenus congruum fuit ut ſuſciperet
noſtras culpas carnales. Et qꝛ actus car-
nis non fit ſine peccato ideo ibi fuit neceſ-
ſaria indulgentia in actu matrimoniali ꝙ
ſi contractatur ſine peccato non tamen ſi-
ne turpitudine patet de legali immundicia
Et ideo fuit conueniens vt dei filius con-
ciperetur de v̄gine abſqꝫ carnis cōtagiōe.

Tertia ad nouitatem miraculoſam per
ficiendam. Quia decuit ut perſona ſuper-
naturalis ſupernaturaliter conciperetur
et modo miraculoſo. Ut a nouitate mira-
culi legis nouitas inciperet. Et ideo bea-
tus diony. loquens de iſto miſterio in liꝰ
de di. no. d. Quod ipſum eſt omnibus no-
uis magis nouum Quarta ad v̄tutem
pudicicie multiplicandā. Quia ſi dei filiꝰ
non fuiſſet de uirgine generatus affectus
ad puritatem et uirginitatem cuſtodiēdā
nō fuiſſet in fidelibus ita multiplicatus nec
ita nobis conſtaret quantum ſit deo gratis
v̄tus caſtitatis: Et execrabilis turpitudo i
mundicie. propter cuius deteſtationem fili
us dei deuiauit a cōmuni uia nature No
tādum autem ꝙ virginitas

Primo aſſimilatur colori albo et luci-
do de cuius laude dicit ciprianus. virgi-
nes in hoc mundo ſunt flores eccleſiaſtici.
germina eccleſiaſtice fertilitatiſ. decus eccle
ſiaſtice ſanctitatiſ ⁊ ſpetioſitatiſ. ⁊ illuſtrioꝛ
portio gregis xp̄i.

Secundo potius exauditur virgo q̄ꝫ po
luta patet de beata lucia ⁊ matre.

Tertio deus reuelat ſua ſecreta potiꝰ
virgini q̄ꝫ deſponſato patet de Joanne ⁊
petro. Quarto i patria ſequuntur agnum.
patet Apoc. xiiij. capi.

Quinto cantāt canticum quam nullꝰ
alius. poteſt cantare. patet ibidem. 14. C
Eſt etiam notandum ꝙ virginitas poteſt
accipi quatuoꝛ modis.

Primo pro integritate corporis tan-
tum ⁊ iſtomodo eſt bonum corporis ⁊ nō
anime. Et in uenitur in brutis ſicut in ra-
tionabilibus Et ideo non pertinet ad vir
tutem ſm augᵐ de ciui. dei. Scdō pro in
tegritate mētis quantum ad propoſitū per
petue virginitatis ⁊ ſic eſt virtus anime
que ad mitti non poteſt violenter quātum
cunqꝫ corpus violetur. Sicut determinat
auguſtinus ubi ſupra

Tertio pro in corruptione mentis quan
tum ad pctīꝫ mortale. Et iſto mō illa ani
ma dicitur virgo que nunquam peccauit
mortaliter. ſicut caro virginea que nūquā
fuit corrupta corporalit̄ ſicut Joānis ba-
ptiſte ⁊ euangeliſte. ⁊ multorum aliorum
ſanctoꝝ ſeruatoꝝ i gratia batiſmali Inter
quos claruit btūs lodouicꝰ archiepiſcopꝰ.

Quarto pro i corruptione mentis quā
tum ad peccatum veniale. Et iſte modus
eſt in ſpiritibus angelicis ⁊. non in alijs
ſanctis. . pᶜ. io. pᵒ. cᵒ. Si dixerimus ꝙ pec-
catum non habemus ipſos nos ſeducimꝰ
et veritas in nobis non eſt. Et hec quadru
plex virgitas fuit in beata v̄gine poſt filiū
ſuum Auguſtinus liᵒ. de natura ⁊ gratia.
Cum de peccatis agitur nullam prorſus ſi
eri uolo mentionem. Et iſtud. d. eſſe priui
legium eius inter omnes ſanctos. et eſt ſu
premus virginitatis gradus. Et dicunt ali
qui ꝙ ſicut virginitas anime eſt optabili-
or corporis virginitate quemadmodum v̄
ginitas humana prefertur virginitati bru
torum ex nobilitate ſubiecti. quod multo
magis ſit in ea requiſita virginitas ſpiri-
tualis quam corporalis. ⁊ iſtud dictum eſt
ſatis conſonum ad oſtendendum ꝙ ipſa
non habuit plagam originalis peccati vel
culpe. Sed queritur qualis etatis erat
beata virgo quando fuit a nunciata. Et
dicitur ꝙ de hoc non habetur explicitum

per ſcripturam. tamen ſecundum relicta a
prioribus ſunt due vie.

Prima dicentium quod erat annoꝝ
xiiij. Quia tunc natura mulieris comple-
ta ē ad portandū perfectum partum. vt p
les non ſit defectuoſa et etate nimis feſti-
nata. Corpus autem dominicum debuit
eſſe completiſſimum.

Secunda via eſt dicentium ꝙ fuit an-
norum duodecim. quia tunc mulier inci-
pit habere aptitudinem ad generandum.
Et chriſtus dominus accelerabat antiore
talamum ſibi acceptiſſimū ſiē. vt poſt nati
uitatem accelerabat. ad paſſionem. Luc.
duodecimo capitu. d. Baptiſmo autē ha
beo baptizari ⁊ quomodo creatoꝛ viſque
dum perficiatur ⁊ iſta via videtur eſſe ma-
gis pia.

Primo quia corpus quanto magis iu
uenile tanto magis habet puram carnem
vt gignatur proles.

Secundo quia ipſa optata copula fuit
ex deſiderio accelarata. ſapientie. xviij. ca.
Omnipotens venit in mediam exterminij
terram proſiliuit.

Septimum miſterium de iſtius virgi-
ſeptiᵐ nis ſocietate. ibi. deſponſatam viro. Et ſi
miſteᵐ queratur que fuit neceſſitas vt deſponſare
tur virgo ſemper māſura. Aſſignātur. vii.
rationes. Prima aduitandum matris
ipſius in familiā. Primo ſecundum Am
broſium ſuper Luc. qui ſciebat ipſe domi
nus teneram eſſe virginis verecundiam.
Et lubricam famam pudoris. i. velociter
diſcurentem. Secundo. d. ipſe ꝙ malu-
it dominus de ſuo ortu q̄ de matris du-
bitare pudore. Nec putauit ortus ſui fidem
matris iniurijs aſtruendam. ⁊ iſta fuit in
menſa domini reuerentia ad ſuam matrē
vt preeligeret homines opinari ipſuꝫ na
tum ex corruptione q̄ꝫ matrem diffamari
de pudoris oſtenſione. Tertio idem di
cit. quod videretur culpaꝫ obumbrare vo
luiſſe mendatio in nupta pregnans.

Quarto ideꝫ dicit. Seruatur ſancte ma
rie ſicut pudore integritas ita inviolabilis
opinione ſecunditas. Secūda ratio ad
ſimulatā excuſationē excludendam quam
habuiſſent in poſteruꝫ virgines in fames.
Et eſt ambr. dicentis. Nec decuit virgini-
bus ſiniſtra opinione viuentibus velamē
excuſationis relinqui ꝙ in famata quoque
mater domini haberetur. Tertia ad ex
ceptionem maliuolam euitandam vt inde
inimici ⁊ perſecutores velamen ſue mali-
tie non acciperent. vnde dicit. quid enīꝫ iu
deis quid herodi poſſit aſcribi ſi natum ex
adulterio viderentur perſequi. Cum par-
tum in nupte lege damnetur. Et eſt ambr.
vbi ſupra. Quarta ad decipiendum ho-
ſtis aſtutiam. ⁊ eſt origenis. d. que fuit ne-
ceſſitas vt deſponſaret̄ niſi quatenus hoc
ſacramentum diabolo celaretur. ⁊ ille ma-
lignus aduerſus virginem deſponſatam
fraudis ſue commenta nulla prorſus in ueni
ret. quam rationem ſequens Ambroſius.
vbi ſupra dicit. Non mediocris ratio fuit
fallēdi principē mundi qui cū cerneret de-
ſponſatam partum non potuit habere ſu-
ſpectum. Sꝫ quirit̄ pᵒ quō iſta rō potu
it eē valida. Cū angelus ex puris naturali
bus poſſit faciliter de ventre in notitiā om
nium ſenſibilium. Et in demonibus ſplen
dida naturalia remāſerunt ſꝫ dionyᵐ. quō
ergo v̄ginitas matris q̄ fuit corporalis in
tegritas latere principem mūdi potuit. Et
dicitur ꝙ licet noſſe potuiſſet ſi fuiſſet per
miſſus. ſed fuit impeditus. aut immediate a
deo. aut ab angelis eius cuſtodiētibus eā.
ne ad ipſam ſic familiaritr appropinqua
re valeret. Secundo queritur. eodem mo
do potuiſſet impediri ſi non eſſet deſpon-
ſata. ſ. per diuinam potentiam. Et neſciret
diabolus. vnde hoc eſſet. Et dicitur ꝙ per
notitiam argumentatiuam nouerat dya-
bolus virginis ſanctitatem. ⁊ ſi cōcepiſſet
ſine ſponſo ſtatim ſuſpectum habuiſſet par
tum de celo eſſe. Talem autem deductio-
nem facere poterat ſine appropinquatione a
qua impediebatur per āgelos vt eſt dictū.
Et notandum ꝙ caſtitas eſt quadruplex.

Prima matrimonialis. cū quis matri
monialiter alteri coniungit̄ dimiſſa carna
li copula. ⁊ ſeqtur xp̄m per ingreſſum reli-
gionis ſicut fecerunt quidam apoſtoli qui
relinquentes omnia ſequebantur chriſtuꝫ.

Secunda vidualis mortuo altero coniugum perſeuerat in caſtitate.

Tertia eſt voti ſanctimonialis. ⁊ hec cum quis vouit caſtitatem ⁊ ſeruat.

Quarta eſt vteri. Et dicitur virginalis que omnes intuenti probatur fuiſſe in beata virgine.

Quinta ratio ad virginis pudiciciam comprobandam teſtimonio ſponſi cum illa familiariter ⁊ inſeparabiliter conuerſantis Ambroſius vbi ſupra. Quin etiam locupletior teſtis pudoris maritus adhibetur qui poſſet dolore iniuria vindicare obobrium ſi non agnoſceret ſacramentuz.

Sexta ad ſedulitatem virginis perficiendam. quia mulieres non poſſunt ſine ſocietate virorum ſecure ⁊ honeſte incedere per Regiones. Et fugere tribulationes. Eſt enim ſecuriſſima ſocietas viri. Ideo dicit Ambroſius vbi ſupra. Ideo deſponſata eſt vt curam videretur gerere Joſeph ſiue in egyptum iens ſiue inde denuo rediēs.

Septima ad ipſius matris virginitatem conſecrandam. Tunc enim virtus cōſecratur quando cum ſacramento adiungitur. Cum conſecratio non ſit niſi adiunctio cum ſacramento. Et quia ſacramentum matrimonij eſt verum ſacramentum ſignificans coniunctionem chriſti cum eccleſia ſecundum apoſtolum. Ideo virginitas que erat virtus matris tunc fuit conſecrata quando fuit cum hoc ſacramento cōiuncta. Hanc rationem non tangit Ambroſius. Sed primo queritur vtrum inter virginem ⁊ Joſeph fuit verum matrimonium. Et dicitur ꝙ ſic per doctores. ⁊ patet quarto ſententiarum. Quia verum matrimonium contrahitur in mutuo conſenſu coniugū. qui dicitur fuiſſe inter eos. Et ideo coniuges ſunt ab angelo appellati Math. primo cap. Joſeph fili dauid noli timere accipere mariam coniugem tuā.

Secundo queritur quomodo potuit inter iſtos coniuges talis conſenſus eſſe cum propoſito ꝟginitatis perpetue. Et dicitur ꝙ fuit conſenſus in vnionem ſacramentalem ⁊ non in copulam carnalem. Stante imobiliter vtraqꝫ parte ꝓpoſito virginali.

Tertio queritur talis conſenſus videt eſſe ſolum ad cohabitationem honeſtam ſicut eſt fratris ⁊ ſororis habitatio. Et ſic nō apparet verum matrimonium. Et dicitur ꝙ conſenſus ad ſolam habitationem non faceret verum matrimonium ſed conſenſus in mutuam poteſtatem corporum.

Quarto queritur. Ad quid ſit talis conſenſus poteſtatis mutue corporum cum actus iſtius poteſtatis totaliter abnegetur. Et dicitur ꝙ non niſi ad verum ſacramentum perficiendum ex tali conſenſu ſine contagione. nec eſt occioſum poſſe in nobis. Sic deus multa poſſet ⁊ poteſt q̄ nō vult.

Octauum miſterium de iſtius ſpōſi vocalitate. ibi cui nomen erat Joſeph. Iſtud nomen ſecundum Jero. habet quadruplicem interpretationem. octauū miſte[m]

Primo enim interpretat dominus ſiue ex habundantia eniz ſue iuſticie ita fuit domino apropriatus vt pater eius diceretur. Luc. i°. capitulo. Ecce pater tuus. ⁊ ego. Secundo interpretatur dominus iuſtificatus. Sicut enim mater ſanctificata eſt vt dominum pareret ſic ⁊ iſte vt dominum nutrimentum pareret vt pater Luc. 3. capi. Jeſus erat incipiens quaſi annorum. 30. Et putabatur filius Joſeph.

Tertio interpretatur augumentum in ceteris deſponſationibus virginum de cōmuni lege fit diminutio integritatis in ꝓpoſito copule carnalis. Et in iſta fuit augumentum. quia virginitatis propoſitum virgo confirmauit puritatis affectum occurrente obiecto ⁊ materia caſtitatis.

Quarto interpretatur appoſitio. In ceteris deſponſationibus communiter a ſpōſo auffertur integritatis propoſituz. in iſtis a ſponſo non fuit moleſtatum propoſituz: ymo confirmatum puritatis veſtigium. Math. p°. ca. Joſeph accepit coniugez ſuam. ⁊ non cognoſcebat eam. Et notandū ꝙ in iſta ſacratiſſima copula fuerunt quatuor actus ad eius integritatis perfectam cuſtodiam. Primus fuit votum virginis in tēplo d̄ virginitate ſeruāda. Antequā Joſeph inde tulerit eā. Et in iiij°. ſniarūz declarat ꝙ gratius ē deo cū talis puritas

ſeruare cum voto q̄ ſine voto.

Secūdus ꝙ Joſeph virginitatem perpetuam domino cuſtodire ꝓpoſuit. Et ideo dicit euangeliſta math. p°. c°. Joſeph autē vir eius cum eſſet iuſtus ⁊ nollet eam traducere. i. carnaliter cognoſcere ſecundum auguſtinuz. Qui traducere vocat generare Et ꝟginitatem Joſeph perpetuam aſſerit auguſtinus in. i°. de ſancta virginitate vt eſſet dignus ſponſus .b. ꝟg.

Tertius ꝙ iſte propoſitum ꝟginitatis in reuocabiliter fuit firmatum diuina volūtate. Et reuelatū ꝟgini. Alias nō prebuiſſet conſenſuz dando poteſtatem corporis ſui alteri. ſ. Joſeph. niſi cognouiſſet ipſum in propoſito virginitatis firmiſſimum.

Quartus ꝙ votum virginis fuit reuelatum ipſi Joſeph diuinitus. ⁊ ideo virginem deſponſauit. quia non intendebat cōtrahere cum muliere que ſuum propoſitū poſſet infringere. ⁊ iſtis viſis vtroq̄ iſtorum ſanctorum coniugum prebuerunt in ſe inuicem conſenſum. Nimiruz ſine vllo preiudicio eorum integerrime puritatis. A deo precordinate vt eſſet grata ſocietas ⁊ floridos aſpectus ſecundum Hieronymū

Nonum miſterium de vtriuſqꝫ coniugis nobilitate. ibi. de domo dauid. Iſtud probatur quadruplici veritate. nonuz miſte[m]

Quarum prima ꝙ Joſeph fuit de domo dauid. i. de ſtirpe regali per rectam lineam ⁊ e ſemine dauid. ⁊ ideo ſacer euangeliſta deducit lineam rectam regum a dauid vſqꝫ ad Joſeph virum marie Math. p°. c. Liber generationis ieſu xp̄i filii dd̄ ⁊c.

Secunda ꝙ mater domini fuit de eadem ſtirpe regia ſm carnem de recta linea procreata. Nā ex lege quilibet cogebat accipere coniugem. de ſua ſtirpe. Ob quā cāz debuit Joſeph. b. virginem habere. Iſtud tangit Hierony. ſup Math. Tertia ꝙ xp̄s fuit de regia ſtirpe dauid ꝓductus totaliter ſic ille q eſt d̄ ſtirpe regia ex vtroqꝫ parēte ne nobilitas claudicaret in eo. q2 tñ tū ſuſcepit de ſubſtātia a ſola mr̄e. ꝙ[m] alij ab vtroqꝫ parentū. Ro. p°. ca. Qui factus eſt ex ſemine dauid ſꝫ carnē. Quarta q2 ꝑauus nobilitat ꝓgenies a pſonis q̄ a pſona. Prius. n. fuit nobilis ꝓgenies dauid ex eo ꝙ eius pſona ad reg[m] fuit aſſumpta Scdo pſona ꝟbi deo promittente. ps. 131. Metro. xi. Jurauit dn̄s dauid ꝟitatē ⁊ nō fruſtrabit eū de fructu vētris tui ponā ſuꝑ ſedē tuā. ſ. xp̄m ꝑꝑ quē fuit ineffabiliter exaltata. quāuis multū añ eſſet nobilis ī celebri antiqtate pr̄iarcharꝫ ⁊ multorū ſcōꝝ. Et notandū ꝙ nobilitas iſtius generis q̄druplici via demonſtrat. Prima. q2 regia dignitas a deo fuit collata ipſi dauid. ps. lxxvij. Metro. lxxvi. Elegit dauid ſeruuz ſuū ⁊ ſuſtulit eū de gregibus ouiū de poſt fetantes accepit eū. Itē ps. lxxxvii. Metro. 20. In veni dauid ſeruū meū oleo ſcō meo vnxi eū. Scda. q2 dignitas regia fuit ei iurata a deo. ps. 131. Metro. xi°. Jurauit dn̄s dauid ꝟitatē ⁊c. paulo ſupra.

Tertia. q2 dignitas regia fuit ei ꝑpetuata. ps. lxxxvij. Metro. xxxvi. Tronus eius ſicut ſol in cōſpectu meo ⁊ ſic luna pfecta ī eternū ⁊ teſtis ī celo fidelis. Quarta. q2 hoc regimē ⁊ dignitas regia a ſemie dauid nūq̄ auferet. nec minuetur. Dan. 2. c. Suſcitabit deus celi regnum qd̄ in eternū nō diſſipabit ⁊ regnū eius populo alteri nō tradetur. q2 rex ſuper reges regnabit. apoc. xix. ca. Rex regum ⁊ dominus dominātiū eſt. Et notandum ꝙ ex aſſumptione humane nature xp̄i ad copulationem verbi per modum matrimonij ſecundum dicta ſanctorum. Natura humana ⁊ angelica fuit nobilitata pre maxime. Sicut ſi domicella infimi generis copularetur filio regis. eius generatio eſſet nobiliſſima. Nūc aūt caro xp̄i eſt ſoror noſtre carnis. q2 ab eodem ꝓthoplauſtro. Similiter iſta alma anima ē ſoror angelorum. q2 ab eodem patre creata. ⁊ ad ymaginem dei ſimul facta. Et ideo quando anima fuit aſſumpta a verbo natura angelica fuit nobilitata. ſicut in aſſumptione carnis noſtra natura. Sed queritur primo quomodo generatio iſtius virginis pertinet directe ad regiam lineam cum numeratio euangeliſte ad ipſam non extēdatur vt dictum eſt ſupra. Et dicitur ꝙ credatur ipſa fuiſſe cognata germana ipſius Joſeph. q2 iſte gradus fuit licitus p° ſꝫ legez

que intendebat propinquorum coniunctionem. ⁊ tunc anathan a quo dirigitur linea regia vſq₃ ad xp̄m Math. p°. ca°. Duos filios creditur habuiſſe. ſ. Jacob ex quo natus eſt Joſeph. Et Joachim ex quo nata ē beata virgo vt dicunt ſanctarum yſtorie ſed pretermiſit euangeliſta deducere mariā per Jochim. q² ſecundum Hieronymum non eſt mos ſcripturarum generationes texere mulierum. Secundo quare. deducitur per euangeliſtam ꝙ Joſeph fuit de betleem. luc. 2. ca. Aſcendit autem Joſeph a galilea de ciuitate nazareth in iudeam ciuitatem dauid que vocatur betleez eo ꝙ eſſet de domo ⁊ familia dauid. Et ſic non videtur ꝙ eſſent de domo ita propinqua.

Et dicitur Jacob fuiſſe primogenitus mathā. ⁊ Joachim ſecundo genitus. qui Joachim creditur accepiſſe vxorem de nazareth. ſ. annam. Ratione cuius habuit incolatū in nazareth. ⁊ ideo ibi fuit nata. b. virgo ratione matris exiſtens exparte patris de betleem ſecundum premiſſa.

Tertia ſi iſta virgo beatiſſima fuit d̄ ſtirpe regia. vt patet quomodo ſācta eliſabeth mater. b. Jo. bap. fuit eius cognota. ſ. conſanguinea. q² dicitur. Luc. p°. ca. Ecce heliſabeth cognata. Cum ipſa fuerit de filiabus aaron ⁊ non de tribu iuda. Et dicitur ꝙ ſancta anna mater domine fuit d̄ tribu leui ⁊ ſic de filiabus aaron ſicut heliſabeth vt eſſet ſoror patris aut matris. ⁊ tunc mater domini fuit de ſtirpe regia ex patre. Et de ſacerdotali ex matre. Dicit zacharias ꝓpheta econuerſo fuit de ſtirpe ſacerdotali ex patre ioiade. ⁊ de regia ex matre ioſabeth filia regis iuda. vt patet in. 4. Regum nā tribus regia ⁊ ſacerdotalis interdum miſcebantur. Quarto queritur. d. apoſtolus. hebr. vij. ca. Manifeſtum eſt ꝙ ex iuda ortus ſit dominus noſter in qua tribu nihil de ſacerdotibus Moyſes locutus ē.

Et in iſto capitulo oſtendit apoſtolus ꝙ ſacerdotium legis ad xp̄m non pertinebat ex genere. Ex quo patet ꝙ non fuit ex aliqua parte de tribu ſacerdotali. Et dicitur ꝙ illi qui erant de tribu ſacerdotali ſolum a matre nihil iuris habebant in ſacerdotio ſicut nec zacharias propheta ex parte in regno. Et ideo ad chriſtum illud ſacerdotium ex genere non pertinebat. ⁊ ſi dicatur ꝙ ſolum ex matre chriſtus fuit de ſtirpe regia ⁊ ſic ratiōe predicta nihil iuris habebat in regno. Dicitur ꝙ mater domini tenuit conſubſtantialitatem vtriuſque parentis. vt ſupra tactum eſt. Et ſic deuenit per dignitatem regiam ad chriſtum. quantum potuit pater ⁊ mater in ceteris. Non ſic autem ſancta anna ad virginem. quia preualuit ſubſtantialitas patris ipſam trahens ad tribum regiam.

Decimum miſterium. de iſtius ſponſe vocalitate. ibi. ⁊ nomen virginis marie. Maria eſt magiſtra virginitatis. area charitatis. regula humilitatis. Janua ſuperne felicitatis. archa totius trinitatis. Maria eſt manſuetudo afflictis. altitudo directis. Rectitudo deuijs. introductio excluſis. a pertio cunctis. Maria eſt mamilla conſolationis. arma protectionis. Regula directionis. incendium dilectionis. aula cōtemplationis. Jſtud nomen conuenit matri domini propter ſeptem eius interpretationes. Jnterpretatur enim primo illuminata. Et conuenit ei propter ſanctificationem īmaterno vtero. in inſtanti ſit illuminatio. Si enim beatus Joan. bapti. exiſtens in vtero materno cognouit preſentiam ſaluatoris exiſtentem in alio vtero ex lumine ſibi in fuſo per locum a minori credē dum eſt genetricem dei futuram in vtero mr̄is illuminatiōes propheticas habuiſſe. Jdeo putant nonnulli ꝙ in inſtanti ſue ſanctificationis fuerunt ei reuelata miſteria incarnationis filij dei ⁊ paſſionis. Tamen iſtud dictum videtur ſuper habundare. quia tunc fruſtra fuiſſet in hac anunciatione per angelum ſic illuſtrata. dcimū miſte^m

Secundo interpretatur illuminatrix. ⁊ conuenit ei per actum ſue eruditionis. vnde docuit apoſtolos ⁊ euangeliſtas. ⁊ potiſſime. Jo. euangeliſtam de incarnationis miſterijs. Et bea. Luc. de ſacris yſtorijs. vt patet in exordio euangelij ſui.

Tertio interpretatur ſmirina maris ſecundum papiam. ſ. canticum eorum qui ſunt in mari. ⁊ conuenit propter leticiam in anunciatione. quia per medulationem dulciſſimi cantus. d. angelus. Aue gratia plena dominus tecum. qd̄ canticum predictum eſt per quatuor genera perſonarū ante tempus.

Primo a patriarchis. gn̄. xl viiij. capi. Non auferetur ſceptrum de iuda. ⁊c.

Secundo a prophetis. yſa. vij. capitu. Ecce virgo concipiet ⁊c. ⁊ capitulo nono Egredietur virga de radice ieſſe ⁊c.

Tertio a ſibillis patet de tiburtina que octauiano imperatori. d. Hec eſt ara celi ⁊ ideo ipſum adora.

Quarto a poetis dicente marone. Jam redit ⁊ virgo redeunt ſaturnia regna

Quarto interpretatur ſtella maris Nā ſicut ſtella maris que vulgo tramōtana dicitur nauigantes dirigit influctibus marinis. Jta mater domini fideles cuſtodit in pellago fluctuante huius mundi. Jdeo dicit quidam. O maria virgo pia ſtella maris nominaris. ⁊ eccleſia dicit. Aue maris ſtella dei mater alma. ⁊c.

Quinto interpretatur illuminans. ⁊ cōuenit propter ſtatum ſue exaltationis. ideo dicit eccleſia exaltata eſt ſancta dei genitrix ſuper choros angelorum ad celeſtia regna ſecundum Hieronymum. ⁊ ſecundū beatum diony. Superiores angeli illumināt inferiores. ⁊ ſic cum ipſa ſit ſuper oēs honoratiſſima ſic latiſſime īferiores letificat.

Sexto interpretatur mater amoris ⁊ conuenit propter actum ſue conceptionis in qua continuit in ſe illum amatorem. Qui propter nimiam charitatem ſuam ad hoīes voluit incarnari. Apoſtolus. Propter nimiam charitatem ſuam qua dilexit nos deus miſit filium ſuum ⁊c.

Septimo interpretatur domina. ⁊ conuenit. q² genuit dominum. ⁊ ideo fuit eius mater cum relatio maternitatis conſequatur actum vere generationis in muliere. ⁊ ſicut fuit mater regis omnium: Jta eſt domina omnium ſubditorum illius regni. ⁊ ꝯfirmatur iſta deductio quia magni reges ſui regni conſortium appropriant vxoribus ſicut claret. heſter. xvj. ca. Vbi magnus rex artharerſes conſortem regni ſui appellabat reginā heſter. Ex quo ꝯſortio omnes q ſūt de tali regno habent reginam pro domini ſicut regem pro domino. applica. Jdeo dicit eccleſia. O glorioſa domina excelſa ſupra ſidera ⁊c. ⁊ alibi. aut regina celorū aut domina angelorum ⁊c. Et notandum ꝙ in ſacra ſcriptura. vii. mulieres reperiuntur que vocate ſunt marie.

Prima maria fuit ſoror Moyſi. Que ſupernaturali illuſtratiōe ꝓphetauit exo. xv. ca. Cantemus dn̄o glorioſe ⁊c. Cuius illuſtrationis claritas habūdātiori plenitudie. pꝫ in matre domini. d. magnificat anima mea dominum.

Scd̄a maria ſoror lazari. q̄ ardētiſſime xp̄m dilexit. luc. vij. ca. Dimittunt ei pctā multa qm̄ dilexit multū. Cuius dilectōis feruor ſpiritualiter nō carnaliter. pꝫ in matre dn̄i cant. 2. c. Ordinauit ī me charitatē.

Tertia maria mater Jacobi. que opera miſericordie ſollicitauit mar. xvi. capi°. Maria Jacobi ⁊ ſalomone emerunt aromata vt venientes vngerent ieſum ⁊ valde mane. Cuius ſollicitudinis preſentiarū fuit mater domini. luc. 2. ca. Fili quid feciſti nobis ſic. ego ⁊ pater tuus dolentes querebamus te

Quarta maria vxor zebedei que ſecūdū Joannem os aurei in ſermone vocat vere pacifica. q² filium pacis genuit. Cuius pacis ſummū gradū tenuit mater domini dn̄ filium nobis protulit qui pacem inter deum ⁊ hominem promeruit.

Quinta maria mater Jo. p°. Marchi. Que fuit in oratione aſſidua. act. 12°. ca. pꝫ Cuius orationis nō minoris efficatie fuit mater domini. luc. 2. ca. Maria autem cōſeruabat oīa v̄ba hec cōferēs in corde ſuo.

Sexta maria deuota pauli. Que multum pro fidelibus laborauit. Romanos vltimo capitulo. Salutate mariam que multum laborauit in nobis. Cuius laboris ⁊ profectus non minus perfecit mater domini. Et ideo propter opus dicere pot. ſ in cant. Manus mee diſtalauerunt mirrā.

Septima fuit ipſa mr̄ dn̄i q̄ fuit pfectiſſima ī v̄tute hūilitatis. luc. p°. Ecce ācilla

domini. Et quia vltra omnes alias crea-
turas ſe humiliauit vltra omnes. ymmo ſu-
per omnes alias creaturas deus ipſam bea
tificauit. Luc. vbi ſupra. Ecce enim ex hoc
beatam me dicent omnes generationes.
Et quia inter ceteras interpretationes qua
druplici ſolēnizatur ab eccleſia. vnde can-
tat omni die. d. aue maris ſtella. Jccirco ad
eius cōuenientiam notandum videamus
proprietatem iſtius ſtelle. & ſunt io. p°. quia
habet ſublimitatē in ſuo exceſſu. Eſt enim
altiſſima omnium ſtellarum que ſunt ī no
ſtro emiſperio, ꝙ patet ex duobus,

Primo. q2 quanto ſol ad iſtam ſtellā
in zodiacho plus appropinquat tāto plus
dicitur aſcendere. Et idem dicitur de luna
& ceteris planetis. Secundo. quia in re
ceſſu ſolis ab hac ſtella. quanto plus diſtat
ab eo tanto magis dicitur deſcēdere donec
perueniat a ſolſtitio eſtiuali vſq3 ad ſolſti-
cium yemale hanc proprietatem attribuit
beatus Hieronymus matri domini in ce
leſti patria. quia ſicut hec ſtella in firmamē
to ſuper omnes eſt elleuata. Ita mater xp̄i
in celo ſuper omnes ſanctos eſt exaltata. &
ad dexteram filij collocata. p̄s. xliiij. Me-
tro. xj. Aſtitit regina a dextris tuis inueſti-
tu de aurato circūdata varitate. Jtē eccl.
24. ca. Ego in altiſſimis habito & tronus
meus in colūna nubis. Tota enī celeſtis
Jerarchia eſt diſpoſita ad modum colūne
Cuius baſis eſt yerarchia infima. Aſtile
yerarchia media. & capitellum Jerarchia
ſuppema ſecundum beatum dionyſium.
Jn cuius ſummitate collocata eſt. beata vir
go. Ad cuius altitudinem ſi non corpore
tamen mente contemplando aſcendere de
bemus. vt cum apoſtolo. d. philippē. No
ſtra autem conuerſatio in celis eſt.

Secunda. q2 habet medietatem in ſuo ſi
tu. q2 eſt in medio noſtri emiſperij. Sicut
centrum in medio circuli. Cum enim ori-
zon ſit circulus diuidens duo emiſperia
omnes linee ducte ab iſta ſtella vſq3 ad ori
zontem eorum quibus eſt ſpera recta ſunt
equales. Sicut eſt de centro reſpectu circu-
li in cuius medio eſt. Hanc proprietatem
habet mater domini. quia ſicut hec ſtella ē
in medio noſtri emiſperij. Jta xp̄s creditur
eſſe in medio celi empirei. vt ibi a ſanctis
melius poſſit intueri. gn̄. 2. ca. Lignum vi
te in medio paradiſi. Et quia mater domi
ni eſt iuxta filium collocata vt pote ad dex
teram eius tertii regum. 2. capitu. Poſitus
que eſt tronus matri regis que ſedit ad dex
teram eius. verum vbi eſt, mater gratie. ibi
eſt fons miſericordie. vnde omnes aurire
poſſumus. p̄s. xlvj. Metro. viij. Suſcepi
mus miſericordiam tuam in medio templi
tui. Ad quam deuote ſupplicantes om-
nes, recurrere debemus vt ipſa. d. filio. 4.
regum. iiij. capi. Jn medio populi mei ha
bito ſ. per deuotionem. Tertia. q2 hʒ i
mobilitatem in ſuo ſtatu. Omnes. n. ſtelle
de noſtro emiſperio circulariter mouentur
d loco ad locū in peregre ipſa pmanente ī
eodē loco fixa. Et ideo dicitur cardo. Qꝛ is
enim motus circularis fit circa aliquod
mobile. Et illud dicitur cardo Job. 22. ca.
Cur cardines celi per ambulant.

Quarta. q2 habet nobilitatē in ſuo cir
cuitu. quia licet non tranſeat de loco ad lo
cum currendo ſicut alie tamen voluit ifra
ambitum ſuū cū ſit fixa in firmamēto quā
do voluitur firmamentū voluitur ipſa. Si
cut ad reuolutionem rote voluit clauus fi
ſus in centro rote. Jſtam proprietatem ha-
bet mater domini in patria licet. n. in felici
tate ſua vt dictum eſt ſit immobiliter col-
locata. Tamen ex magnitudine ſue clemē-
tie ſe benigne conuertit. ad quamcūq3 par
tem fuerit in vocata. prouer. vltimo. capi.
Manum ſuam apperuit in opi & palmas
ſuas extendit ap pauperem. hanc proprie-
tatem debet ymitari quelibet aīa deuota.
beate vir. vt vocata per indigentes miſeri
corditer ſe conuertat Math. v. Beati mi-
ſericordes quoniam miſericordiam conſe-
quentur. Quinto. q2 habet ſempiterni-
tatem in ſuo aſpectu. Sunt enī alique ſtel
le ſempiterne apparitionis, & alique ſempi
terne occultationis ſecundum aſtrologos
propter proximitatem ad polos mundi. ſ.
articum & antarticū. Sed iſta ſtella d qua
fit ſermo non tantum ꝙ videatur omni no
cte ſed etiā omni hora noctis. Et ſimiliter

videntur ille que parum diſtant ab ea.
Jſtam proprietatem habet beata virgo
Eſto ꝙ ceteri ſancti appareant per effectū
ſui auxilij quandoq3 in vocātibus ſe. Sē
per beata virgo quādocūq3 inuocat adeſt
ſecundum Bernar. Jdeo dicit. Sileat a lau
dibus eius deſiſtat qui ipſam in vocatam
ſenſerit in ſuis eam neceſſitatibus defuiſſe.
Et q2 ſancti veteris teſtamenti tali patro-
cinio caruerunt. d. ſapiens. eccl. xxxvj. ca°.
Ubi non eſt mulier ingemiſſit eger. Ra-
tio autem ſue miſerationis erga nos eſt du
plex. Prima. quia care nos emit. ſ. ſan-
guine filij ſui quem plus diligebat quā ſe
ipſam. Secunda. quia ſuā felicitatē pp
nos habuit cum propter peccatores dei fi-
lius de ipſa naſci voluerit. Sexta. quia
habet minimitatē in ſuo aſpectu. licet enī
in ſe ſit multū magna. Tamē quo ad nos
eſt quaſi minima ſtella reſpectu notabiliū
ſtellarum quia vix videtur propter par-
uitatem. Jſtam proprietatem habet mater
domini que ſecundum quantitatem virtu
tis licet fuerit pre maxima poſt filiū ſuū.
Tamen propter humilitatē fuit minima.
Cuius humilitatis in ſcriptura noſtra ha
betur vnum teſtimonium & vnum ſignū.
Teſtimonium. quia ſpūs ſanctus per os
ipſius reddit rationem. q2 digna fuit eē ma
ter domini. Luc. p°. c. d. Quia reſpexit hu-
militatem ancille ſue ecce enī ex hoc bea.
me. d. om. g. Signum quia cum prebuiſſet
aſſenſum & mater domini iam facta poſſeſ
ſiue non more potentum terre. d. Ecce regi
na mundi. Ecce mater dei. ecce mater regis
eterni. Sed more humilium & manſueto-
rum. d. Ecce ancilla domini. Hanc pro-
prietatem imitari debent qui huic regine
placere deſiderant. Qui preuidens vidit.
d. filio eius Judith. ix. c. Superbi tibi nō
placuerunt a principio ſed humiliū & mā
ſuetorum ſemper tibi placuit deprecatio.

Septima. q2 habet inuiſibilitatē in ſuo
aſpectu. Dicitur enim ꝙ illa ſtella quam
tramontanam vocamus non eſt vere po-
lus. patet enim ad ſenſum ꝙ vere mouetur
quia modicum circulum facit. Sed maxi-
me eſt propinqua polo. vnde recipit nomē
propter inuiſibilitatem poli ipſius. Jſtam
proprietatem habuit mater domini per vir
tutem ſolitudinis que neceſſaria eſt contē-
planti. ita fuit aſpectibus hominum ſeque
ſtrata vt eſſet communiter inuiſa cuius oc
cultationis ſunt duo nobiliſſima ſigna.

Primum. quia quando fuit ab angelo
ſalutata non in publico ſed in abſcondito
fuit inuenta. vnde hic dicitur ingreſſus an
gelus ad eam. vbi Ambroſius. ſ. in pene-
tralibus. Secundum. quia quādo ha
buit ex officio ad publicū procedere vt po
te in uiſitatione heliſabeth cum feſtinatio-
ne tranſiuit. Sicut in diſplicentibus feſti-
nat quilibet quantum poteſt ideo dicitur
in preſenti. ca. habijt in montana cum feſti
natione. Jſtam proprietatem debent imi-
tari maxime religioſi quorum ſtatus eſt in
vita contemplatiua. ſapientie. viij. ca. Jn
trans in domum meam cum quieſcam cū
illa Math. vj. ca. Ne videaris hominibus
ieiunans. ſed Patri tuo qui eſt in abſcon-
dito & pater tuus qui vidit te in abſcondi-
to reddet tibi.

Octaua quia habet rectitudinem ī ſuo
aſpectu. Quia cum ſpera celi aliquibus ſit
recta aliquibus obliqua. Jllis ſolis eſt re
cta qui habent caput erectum ad iſtam ſtel
lam & omnibus alijs eſt obliqua. Et ideo
qui non habent recte caput ad iſtam ſtellā
celum eſt eis obliquum. ſicut dicunt aſtro
logi. Jſtam proprietatem habet bea. vir-
go nam qui caput habent erectum verſus
eam per veram fidem & puram deuotio-
nem. Jllis ſpera celi eſt recta. Quia re-
cto itinere gradiuntur ad celum. Et econ-
uerſo alijs. Danie. ix. capitulo. Aduerte-
runt ſenſum ſuum & declinauerunt ocu-
los ſuos vt non viderent celum neque re
cordarentur iudiciorum iuſtorum. p̄s. Sta
tuerunt declinare oculos ſuos in terram.
Ex iſta proprietate accipitur documentū
quod homines qui habent rectam inten-
tionem finaliter ſaluabuntur. Quia ver-
ſus paradiſum habent rectum aſpectum.
Quod figuratum eſt per feneſtram arche
noe. quam ipſe apperiens intromiſit colū
bam. geñ. octauo capitulo.

Nona habet ſcintillationem in ſuo cõ-
tuitu. Ideo planete dicuntur non ſcintil-
lare quia ſunt prope ſecundum phõs ꝛ ſtel
le firmamenti ſcintillant. quia ſunt longe.
ꝛ ideo tremit viſus ꝛ non poteſt eas ſtabi
liter attingere. Sed quaſi interumpatur a-
ctus videndi ſecundum perypatheticos.
Et quia iſta ſtella eſt altiſſima ꝛ ſumme di
ſtans a plana ſuperficie terre quem admo-
dum punctus medius centri ſperici plus
diſtat a ſole. Ideo magis videtur ex tali
diſtantia ſcintillare. Iſtam proprietatem
habet beata virgo. Quia miſteria que fũt
in ea perfecta a tota trinitate ſunt ita ſub-
limia. Ut pote incarnatio ꝛ generatio ver
bi quod viſus noſtre generationis non ad
ea attingere poteſt. Et ideo tremit ꝛ quaſi
interumpitur prouerbiorum. xv. capitulo.
Sicut qui mel comedit ꝛ non eſt ei bonuꝫ
ita curioſus ſcrutator maieſtatis opprime
tur a gloria.

Decima. quia habet ſetemplicitateꝫ in
ſuo ambitu. quia circa illam ſemper ver-
tuntur. vij. ſtelle notabiles que a vulgo di-
cuntur currus breuis ſecundum vero aſtro
logos vocantur vrſa minor. ꝛ propter iſtas
vij. ſtellas tota illa plaga que eſt huic ſtel-
le vicina. dicitur ſeptemtrionalis. vnde di
cit deus Jacob. geñ. xxviij. capitulo Dila
taberis ad orientem ꝛ occidentem ſeptem-
trionem ꝛ meridiem. Iſtam proprietatem
habuit mater domini in ſua dilatatiõe du
pliciter in hac vita.

Primo propter. vij. dona ſpiritus ſan
cti quibus beata virgo quaſi circulariter
fuit illuſtrata pluſquam alia creatura ſicut
predixit propheta. yſa. xi°. capitu. Egredie
tur virga de radice ieſſe ꝛ flos de radice
eius aſcendet ꝛ requieſcet ſuper eum ſpiri-
tus dñi ſpiritus ſapie ꝛ intellectus ſpiri-
tus conſilij ꝛ fortitudinis ſpiritus ſcientie
ꝛ pietatis ꝛ replebit eum ſpiritus timo-
ris domini. Iſta. vij. dona quaſi. vij. ſtelle
decorauerunt beatam virginem quando
dixit illi angelus. Spiritus ſanctus ſuper
ueniet in te ꝛ virtus al. ob. tri. Luc. p°. ca.

Secundo propter. vij. gaudia principa
lia que habuit. bea. vir. de ſuo filio.

¶ Primum in angeli annuntiatione
¶ Secundum in eius natiuitate.
¶ Tertium in regum adoratione.
¶ Quartum in chriſti reſurrectione.
¶ Quintum in eius aſcenſione.
¶ Sextum in ſpiritus ſancti miſſione.
¶ Septimum in propria aſſumptione.
¶ Iſte ſunt. vij. ſtelle de quibus. Apoca.
primo capitu. dicitur. Et habebat in dexte
ra ſua. vij. ſtellas moraliter .i. vij. gaudia a
tota trinitate determinata pro virgine glo
rioſa iam memorata. Item videndum eſt
que ſunt iſtius ſtelle virtutes. Et dicitur
ꝙ ſunt decem.

Prima quarum eſt. quia iſta ſtella ha
bet virtutem ꝛ dominium ſupra naturam
duriſſimam. quia duriſſimum omniuꝫ cor
porum dicitur eſſe lapis. Non enim poteſt
mollificari ſicut ferrum prius enim incine
ratur. ꝛ inter omnes lapides duriſſimus
eſt adamas ſiue calamita ezechielis. 3. ca°.
Domus iſrael attrita fronte ꝛ duro corde:
ꝛ ſequitur. ecce dedi frontem tuam durio-
rem frontibus eorum. ꝛ vt adamantem ꝛ
ſilicem dedi faciem tuam. Super iſtam du
riſſimam petram habet dominiuꝫ iſta ſtel
la que dicitur ſtella maris. quia dat ei vim
ferri attractiuam. Cuius ſignum eſt. quia
hic lapis ferrum attrahens ſemper conuer
tit ipſum verſus iſtam ſtellam. Iſta virtus
eſt in beata virgie. quia habet dominiũ ſu
pra corda duriſſima hominum obſtinato-
rum in malo. Qui frequenter flectuntur
dulcedine deuotionis ad ipſam. vt patet
in multis exemplis. Et ideo poteſt dicere
ezechielis. 13°. Auferam cor lapideum de
carne veſtra ꝛ dabo vobis cor carneum.
De quibus dicit deus ob reuerentiaꝫ ma
tris ſue. ezechielis. viij. capitulo. Si impi
us egerit penitentiam ab omnibus pec-
catis ſuis que operat⁹ eſt. ꝛ cuſtodierit vni
uerſa precepta mea ꝛ fecerit iudicium ꝛ iu-
ſtitiam vita viuet. ꝛ non morietur omniũ
iniquitatum eius non recordabor.

Secundo quia habet dominium ſupra
naturam grauiſſimam ferri. qđ eſt grauiſ-
ſimum. Eo quia ſibi dominatur terra ele-
mentum inclinans deorſuꝫ. qđ autem do-

minetur dictum eſt ſupra. Nam ferrum
non verteretur ſemper verſus ſtellam ni-
ſi ſtella aliquod dominium haberet in fer-
rum. ꝛ ſi dicatur ꝙ adamas ꝛ polus ſunt
cauſa. Reſpondetur ꝙ adamas eſt cau-
ſa particularis ꝛ polus eſt cauſa vniuerſa-
lis. Iſta virtus eſt in beata virgine con-
uertendo corda humana ad pietatem ab
impietatib⁹ ſuis. que corda ſunt grauia du
plici ratione.

Primo. quia inclinata deorſum .i. ma
lum geñ. vi. capitulo. Senſus ꝛ cogitatio
cordis humani ad malum prona ſunt ab
adoleſcentia ſua.

Secundo. quia ſunt difficilia ad motuꝫ
ſurſum dicente propheta. ps. iiij°. Metro.
3. Filii hominum vſqꝫ quo graui corde.
Sed dicit beata virgo cum ſuo filio Jo.
xij. capitulo: Ego ſi exaltatus fuero a terra
omnia traam ad me ipſum.

Tertia. quia habet frigiditatem in ſuo
influxu ꝛ iſtius frigiditatis ſunt duo ſigna.

Primum. quia regiones proximiores
iſtius ſtelle ſunt magis frigide. vt alema-
nia magna quam affricha.

Secundum. quia ventus qui peruenit
a regione iſtius ſtelle eſt magis frigidus
quaꝫ proueniens aliunde eccleſiaſtici. 43.
capitulo. Frigidus ventus aquilo flauit
ꝛ gellauit criſtallus ab aquis. Et ideo in
eſtate quando eſt aer ſuccenſus ſolis ardori
bus ſũmum remedium eſt iſte ventus.
Iſta virtus eſt in beata virg. quia ardoreꝫ
concupiſcentie noſtre mentis refrigerat ꝛ
extinguit dupliciter.

Primo eius puritatem mente deuota
cogitando. quia ſecundum Auguſtinum
libro de ciuitate. Nullus eſt ita deprauа-
tus qđ totum ſenſum amiſerit honeſta-
tis. Cant. iiij. capitulo. O quam pulchra
eſt caſta generatio cum claritate.

Secundo eius auxilium implorãdo di
cens Alchidius in lib°. de aſtris quod to-
ta armonia concurrit ad cauſationem eti-
aꝫ minimi indiuidui. Ita ꝙ omnis ſtella
ſemper influit. Ita quilibet ſanctus in pa-
tria habet approprìatam virtuteꝫ. Et ſic im
plorando auxilium in beata virgine cau-
ſant effectum. Ideo de ſe dicit. eccleſiaſtici.
xxiiij. Ego mater pulchre dilec. ti. ꝛ. ma. ꝛ.
ſancte ſpei. ꝛ eccl. xxiiij. Venite ad me om-
nes qui concupiſcitis me ꝛ a generationi-
bus meis ad implemini.

Quarta. quia habet ſerenitatem in
ſuo afflactu. quia ſpirante vento iſtius ſtel
le ſerenuꝫ facit. prouerbiorum. xxv. capitu.
Ventus aquilonis diſſipat pluuias.
Iſta virtus eſt in beata virg. Quia deſta
te turbata propter peccatum ipſa ſpirante
.i. orante nobis redditur gratioſa Hiero-
nymus inde cunctis datur venia: oſee. x°.
capitulo. Dicite ſorori veſtre miſericordi-
am conſecratam. Bernar. O homo ſecu-
rum habes acceſſum ad deum. vbi habes
matrem ante filium ꝛ filium ante patrem
mater oſtendit filio pectus ꝛ vbera. ꝛ filius
patri latus ꝛ vulnera. nulla ibi poterit
eſſe repulſa. vbi tot occurrunt charitatis
inſignia.

Quinta. quia habet ſanitatem in ſuo
effectu. Quia aer iſtius ſtelle eſt ſereniſſi-
mus ꝛ ſaniſſimus ꝛ ſunt duo ſigna.

Primum. quia regiones iſtius ſtelle
ſicut ſũt ei viciniores ita dicunt̃ ſaniores.

Secundum. quia tempora in quibus
flat ventus aquilonaris dicuntur ſaniora.
Iſta virtus eſt in beata virg. Nam ante
ortum eius. quia remoti adeo infirmi era-
mus. ſed ipſa flante .i. parturiente partus
eius factus eſt nobis ſaniſſimus. yſa. 53.
capitulo. Vere langores noſtros ipſe tulit
ꝛ dolores noſtros ipſe portauit. Ideo dicit
chriſtus Math. ix°. capitulo. Non egent
qui ſani ſunt medico ſed qui male habent.

Sexta. quia habet puritatem in actu.
Quia aura eius eſt puriſſima. Et ſunt
duo ſigna.

Primum. quia ſpirante auſtro piſces
et carnes corrumpuntur citius. Sed ſpi-
rante aquilone diutius conſeruantur.

Secundum. ſpirante auſtro loca fetida
maxime exalant fetores. ꝛ ſpirante aquilo
ne reprimuntur. Iſta virtus ē in. bea. vir.
tradunt ſancti qui eam viderunt. Nullus
quantumcũqꝫ ad inhoneſtatem inclina-

mus poterat eam videre quin ſtatim per aſpectum virginis talis turpitudo ſeperaſtur. Cuius ratio eſt. quia feditas appoſita iuxta decorem magis cadit in habominationem. yſa. vj. ca. Ve quia vir polutus labijs ego ſum, et in medio populi poluta labia habentis habito et regem dominum exercituum vidi oculis meis. Nam polutionem propriam non fuiſſet abhominatus niſi vidiſſet decorem deitatis.

Septima quia habet fecunditatem in ſuo effectu. Nā regiones ei ꝓpinque ſunt fecundiſſime et probatur dupliciter.

Primo quia iſta regio eſt maxime hominum generatiua.

Secundo quia in illa regione eſt maxime generatio precioſorum et potiſſime auri Job. xxvij capi°. Ab aquilone aurum venit. Iſta virtus eſt in beata vir. fuit enim fecundiſſima ſuper fecunditates. Genuit enim vnum hominem qui regenerauit omnes homines prime pe. p°. capi. Qui regenerauit nos in ſpem viuam per reſurrectionem ex mortuis. ſapientie. vij. capi. Omne aurum in comparatione illius arena ē exigua et tanquam lutum extimabitur argentum in conſpectu illius.

Octaua quia habet pulchritudinem in ſuo aſpectu et ſunt duo ſigna.

Primum. quia homines regionis illius ſunt albi et decori aſpectu.

Secundo. quia animalia in illa regione ſunt multū alba. vt vrſi. equi. lepores et vulpes. et albedo eſt color pulcherrimus. Iſta virtus eſt in beata vir. Nam qui magis appropinquāt ſibi per fidem et deuotionem decorantur venuſtate virtutum. quia dicitur cant. vj. Pulchra vt luna electa. vt ſol. et. iiij. ca. Tota pulchra es amica mea et macula non eſt in te.

Nona quia habet fortitudinem in ſuo conatu. quia hēbet vim congelatiuam et ꝓ ꝯſiis compaginatiuam membrorum. ex frigiditate. et iſta compago eſt cauſa fortitudinis in corpore organico ꝙ probatur dupliciter. Primo quia dicitur i arte phiſonomie ꝙ homines aquilonares ſunt fortes ſimiles vrſis propter propinquitatem ſtelle. Secundo dicitur in eadem ſcientia. ꝙ homines meridionales ſunt ita debiles propter diſtantiam a polo et ab iſta ſtella. Iſta virtus eſt in beata vir. quia fideles ſuos fortificat cant. vi. ca. Terribilis vt caſtrorum acies ordinata.

Decima. quia regulat nauigātes. nam cognita iſta ſtella per ad adamantem et ferrum in circulo cognoſcūt homines in qua plaga orbis ſunt aere quantumcunque nebuloſo vt poſſint dicere. yſa. lx. ca. Habitantibus in regione vmbre mortis lux orta eſt eis. Iſta virtus eſt in beata vir. quia hominibus peregrinantibus in via mundi oſtendit. vbi ſunt et in qua plaga vt nō errent in via peccati vel erroris Hieronymus. quia cunctas hereſes ſola interemiſti in vniuerſo mundo. vt. d. ſibi propheta. yſa. lx. capi. Ambulabunt gentes in lumine tuo et reges in ſplendore ortus tui. iō per eā in terra ābulabūt hoīes in ſaluatōe.

Vndecimum miſterium de iſtius angeli introceſſione. ibi. et ingreſſus angelus ad eam. Dicit quidam doctor. O quam honeſta viſitatio vtilis et iocunda. Nam quid honeſtius q̄ ꝙ virgo ingrediatur ad virginem. Quod vtilius munus q̄ offerre ſibi donorum plenitudinem. quid iocundius q̄ viſitare ad ſaluandum perditum hominem. Ex quo actu accipiūtur quatuor chatolica documenta.

vndeᵐ miſteᵐ

Primum ꝙ hec alma et regia virgo diligebat incluſionem. ideo dicitur ingreſſus angelus. Non enim reperit eam in platea aut in foro. Et bene quia locus clauſus eſt locus orationis Math. vi. capi. Tu autem cum oraueris intra cubiculum tuum et clauſo hoſtio ora patrem tuum qui videt in abſcondito et reddet tibi mercedem tuam. Sicut Judith. manebat clauſa. vt patet eiuſdem. viij. ca. Scdꝫ ꝙ diligebat ſolitudinē. Nā vita ſolitaria ē apta cōtēplatiōi. Iō ab angelo ſola inuēta eſt. Et ideo chriſtus volens exaudiri in ſua oratione non ſolum a turbis verum etiam a diſcipulis receſſit. Luc. xx°. capi. Orate ne intretis in temptationem et ipſe auulſus eſt ab eis quantum iactus eſt lapidis. Iō. d. b.

Antonius abbas arſenio et machario. nō eſt hic locus gētis. ſ. patras vadamus et c.

Secundum ꝙ vita clauſtralis que habet incluſionem et ſolitudinē reſpectu mundi eſt ſimilis conuerſationi angelice q ſemper vacant circa diuina. Jeronymus de aſſump. In carne preter carnem viuere non humana. ſed angelicha vita eſt.

Quartum ꝙ vita clauſtralis eſt ſimilis conuerſationi beatifice. Licet enim ſancti ſint beati in patria tamen quandoque mittuntur huc. patet de ſancta agnete que ſuis parentibus apparuit. Et de multis. ſic clauſi contemplatiui interdum ſed raro de celis pro aliquali conſolatione et exemplo dando. Sed queritur quid faciebat virgo quando ab angelo fuit ſalutata. Et dicitur ſecundum quandam reuelationem factā ſancte heliſabeth. Quod beata virgo cum litteras didiciſſet cum aliis virginibus in templo ſub diſciplina ſcē āne prophetiſſe legebat yſaiam prophetam in. vij. capitu°. Vbi dicitur. Ecce virgo concipiet et pariet filium et c. Et tunc intellexit ꝙ quedam virgo dei filium erat conceptura et paritura. Et ſic deſiderabat tantum viuere vt poſſet illius virginis eſſe ancilla. et ſic dum iſta tractaret angelus aduenit. Sicut heunuco eandem prophetiam legēti apparuit philippus act. viij. capi.

Duodecimum miſterium de angeli locutione. ibi. dixit. Et notandum ꝙ angelus non poteſt mentiri cum ſit confirmatus in gratia. et ideo cum quis credit angelum debet credere que dicit vera eſſe et nō reſiſtere ſicut zacharias propter quod mutitatem incurrit. Circa declarationem huius miſterij notandum ꝙ quadrupliciter dictio habetur in ſacra ſcriptura.

Primo verbi ſupernaturalis. gē. p°. capi. Dixit deus fiat lux. Quam dictionē refert Auguſtinus ad verbi generationem eternam vt fuit oſtenſum.

Secunda verbi intellectualis ſecundū quam vnus angelus loquitur alteri angelo. et ad inuicē inter animas ſeparatas. ſ. p°. zacharie. ij. capi. Curre et loquere ad puerū iſtum. De ſecundo. yſa. vj. capitu. Duo ſeraphin clamabant alter ad alterum. Omnis autem clamor eſt locutio.

Tertia eſt imaginalis ſecundum quam angelus loquitur in ſomnis Math. ij. ca. Angelus domini apparuit in ſomnis Joſeph dicens ſurge et tolle puerum et matrē eius et fuge in egyptum. Jo. ſecundo capitulo. Defuncto herode. ecce angelus domini apparuit in ſomnis Joſeph in egypto. d. Reuertere in iudeam defuncti ſunt enim qui querebant animam pueri.

Quarta vocalis que ſenſu auditus percipitur. De qua dicitur. act. 10. capitulo. De cornelio q vidit in viſu manifeſte in hora nona angelum dei introeuntem ad ſe et dicentem ſibi et c. Nunc ad propoſitum dictio Gabrielis conſtat ꝙ non fuit. ibi ſupernaturalis. quia illud verbum non eſt dicibile niſi ſolo eterno patri ſecūdum dionyſium lib°. de diui. no. Nec fuit dictio intellectualis vt creditur. quia licet angelus eſſet natus loqui intellectualiter. Tamen beata virgo de lege cōmuni pro ſtatu iſto non erat diſpoſita habere auditionem intellectualem cum intelligere ſit per conuerſionem ad fantaſmata niſi ſicut ceteri viatores. Nec videtur fuiſſe viſio imaginaria quia illa non requirit talem preſentiam corporalem qualis fuit oſtenſa per ingreſſum angeli. et ideo relinquitur ꝙ fuit dictio vocalis ad ſenſum particularem auditus. Sicut ipſa reſponſio virginis erat vocalis. Et fuit congruum vt in iſta beatiſſima collocutione eſſet verborum conformitas inter colloquentes. Sed queritur primo. Iſta dictio vocalis. et auditio vocalis ſibi oppoſita ſunt ignobiliſſime inter premiſſas. et tamen iſta collocutio videtur fuiſſe maxime venerabilis inter omnes collocutiones diuine ſcripture. Et dicitur ꝙ licet iſta collocutio ſit maxime materialis ē tamen certiſſima. quia auditio ſibi oppoſita eſt notitia intuitiua. Et talis certitudo magis fuit conueniens in propoſito quam gradus nobilitatis.

Secundo queritur ſi auditio virginis fuit tantum vocalis et non intellectualis vt eſt dictum. Tunc beata virgo non intel

lexit que dicebantur ab angelo. ⁊ ſic aſſenſum voluntatis dare non potuit. ⁊ dicitur ꝙ ipſa optime intellexit verba uocalia angeli ad ſe loquentis eo modo quo fantaſmata in paſſa mouent intellectum poſſibilem ad intelligendum exaudito verboꝝ. Non tamen illa motio dicitur intellectualis locutio. Nec paſſio auditus ſibi oppoꝰ.

Tertio queritur in qua lingua locutus eſt angelus verba iſta. Et dicitur ꝙ in lingua hebrai a. quia illam ſolam bea. virg. didicerat. ⁊ in eadem nutriuit filium ſuum ad loquendum in ſua infantia. Et ideo nimirum. iſta lingua eſt omnium ſacratiſſima. Quarto queritur quomodo angelus potuit ſibi loqui linguam hebraicam cum non haberet organum corporalem ⁊ cum ſit natura ſpiritualis. Et dicitur ꝙ angelus non apparuit ſibi in propria natura ſecundum quam eſt inuiſibilis corporaliter. Sed in aſſumpto corpore in ſpecie viri. Sicut idem gabriel apparuit danieli tamen ſic diſpoſitus ex venuſto aſpectu. ſ. facie rutilās ⁊ veſte coruſcans vt nullam beate virgini ſuſpitionē ingerere potuiſſet ⁊c. Sequitur ſecunda pars iſtius lectiōis ⁊c. Circa ſecundam partē₃ principalem. ſ. de angeli ⁊ b. vir. mutua collocutione notantur ſex particule.

Prima de angeli inceptione ibi Aue gratia plena dominus tecum. be. tu in mu.

Secunda de virginis alteratione ibi q̄ cum audiſſet turbata eſt ⁊c.

Tertia de angeli replicatione ibi ⁊ ait angelus ei ne timeas. ⁊c.

Quarta de virginis interogatione. ibi dixit autem maria ad angelum quomodo fiet. ⁊cetera.

Quinta de angeli ſolutione. ibi. reſpondens angelus. ⁊ cetera.

Sexta de. virginis conceſſione. ibi. dixit autem maria. ⁊cetera.

prima partic⁹ Circa primam partem. ſ. de angeli inceptione quomodo incepit iſtam collocutionem que continet quatuor miſteria.

pri nū miſte^m Primū₃ de angeli ſalutatione cum dicitur aue. qḋ ē verbu₃ ſalutationis. Et notandum quomodo iudei fingentes ſe xp̄m ſalutare. d. Aue rex iudeorū Math. xxvij. capi. aliquando eſt littera. i. Prima alphabeti. aliquando ſillaba. aliquando eſt dictio. vt ibi a domino factu₃ eſt iſtud. pſa. lis. Metro. ⁊c. Et notandum quādo iſtud verbum a. quando eſt dictio ⁊ ſillaba accipitur quatuor modis in ſcriptura.

Primo vt ſit nota cauſationis vt i ſupra vbi ſupra. Eſt enim ibi nota cauſe efficientis. Secundo modo vt ſit nota largitionis ſicut in tertio regum. 2. capi. d. Adonias berſabee tranſlatum eſt regnum ⁊ factum eſt fratris mei a domino enim conſtitutu₃ eſt. Tertio modo vt ſit nota inceptionis ſicut cant. vj. ca. Auerte oculos tuos a me. Auerſio enim deſignat viſionis detractionem. Ad propoſitum iſtud. A. poſitum in ſalutatiōe poteſt intelligi iſtis quatuor modis. Primo vt ſit nota cauſationis vt intelligatur aue. i. a maledictione. quia maledictio fuit cauſa felicitatis. b. virg. Ex eo quia propter peccatores redimēdos filius dei ex ipſa voluit incarnari. vt maxima culpa a de ſiat maxima felicitas. b vir. vnde dicit ei eccleſia frequenter. Sumēs per te preces qui pro nobis natus tulit eſſe tuus.

Scḋo vt ſit nota largitionis. iuxta apoſto. Ro. iiij. capi. vbi habundauit delictu₃ ibi habundauit ⁊ gratia. Iḋ dicit Ierony. ſuper Math. qui a ꝓpter peccatores venerat de peccatricibus naſcens omniu₃ peccata deleret. ⁊ ideo. b. virgo pp aue parentum occaſionaliter meruit talem habere filium. Tertio vt ſit nota inchoationis Tēpus legis reſpectu ad tempus gratie fuit tempus maledictionis. Et ſic tēpus gratie incepit a tempore legis ſicut dies a nocte in incarnatione verbi. Ideo dicit angelus aue. quaſi dicat hic incipit gratia ⁊ finit maledictio Auguſti. in ſermone Male dictio eue in benedictione mutatur marie.

Quarto vt ſit nota remotionis. aue. i. ſine ve. quia eua cum ſuis ſequacibus habuit tria ve que terminauit aquilla apoca. vij. capi. Ue ve. ve habitantibus in terra.

Primū fuit. quia cū corruptione cōcepit.

Secundum. quia cum langore portauit.

Tertium quia cū dolore peperit a quibus

tribus ve fuit immunis. b. vir.

Primo quia cōcepit ſine corruptione.

Scḋo quia cōceptū portauit ſine afflictiōe.

Tertio peperit ſine dolore. y a vltio ca. Anteꝙ parturiret peperit. Et notandum ꝙ in iſto aue mutatum fuit nomen eue ab angelo modo contrario litteras ordinando quod factum eſt cauſa ſeptuplici.

Prima quia ſicut eua corruit per ſtultitiam credens ſerpenti in preuaricatione ſeducenti. Ita maria erecta per ſapiam incorruptione credidit angelo. vt i ra patebit diſſerens cum angelo. Secunda quia eua cecidit per ſuperbiam Cum deitatem petijt. Ita maria inclinata per humilitatem veram ancillam domini ſe cognouit. d. ecce ancilla domini ⁊c. Tertia quia eua per inobedientiam tranſgreſſa eſt. Ita maria per obediam mater domini facta eſt. fiat mihi ſecundu₃ verbum tuum. Quarta. quia eua raucoratur a ſerpēti credidit. Ita maria benigniſſime angelo credidit. Iḋ helizabeth exclamauit. vbi thema. ⁊ beata que credidiſti ⁊c. Quinta. quia ſicut eua cecidit per incontinentiam. Ita maria erecta eſt per cōtinentiam. d. Quomodo fiet iſtud quoniā viru₃ nō cognoſco. Sexta. quia ſicut eua fuit principium ⁊ cauſa mortis. Ita maria eſt principium ⁊ cauſa vite. Io. i. ca. Ego ſu₃ reſurrectio ⁊ vita. Septima. quia ſicut ſerpentem credendo exaltauit. Ita maria contēpnādo diſſipabit Auguſti. in ſermōe natiuitatis vir. b. Aue inquit angelus ad eam gratia plena dominus tecum. Impleta eſt g⁰ maria gratia ⁊ eua euacuata eſt a culpa maledictio eue in benedictione mutatur marie. De iſta muliere dicit dominus ad ſerpentem. gē. 3°. ca. Ipſa conteret caput tuum. ⁊ nomen eue a contrario angelus mutauit aue ꝑte litteras ⁊ dicit eua. Sed queritur iſtud aue fuit prolatum ab angelo locutiōe intellectuali aut ſenſibili. Et dicitur Sicut apparitio angeli fuit corporalis. Ita ⁊ locutio fuit vocalis. lic₃ enī₃ intellectualis locutio ſit altior non tamen ita conueniens ꝓ ſtatu in quo erat. b. vir.

ſecūdū miſt^m Secundum miſterium de virginis comendatione. ibi. gratia plena. Comendatio eſt laus: laus vero ſermo elucidans magnitudinem virtutis. Gratia vero virtus ſuppꝛema. ⁊ ideo iſta comendatio fuit ſupꝛema ⁊ alta. ⁊ dicit plena. quadrupliciter dicitur vas plenum. Primo ſecundu₃ ſue capacitatis augumentum. quia habet de cōtēto non quantu₃ poteſt capere ſed quātum cōgruit eius capacitati vt patet in naui onerata ⁊ plena mercantiis non quantum poteſt ſed quantu₃ debet propter periculum maris. ⁊ in curru onerato ⁊ pleno non quantum p t ſed quantum debet pro labore bouum. Secundo ſecundum ſue capacitatis ſufficientiam vt patet in omni menſura quando vas eſt plenum vſq₃ ad ſignum tunc habet ad ſufficientiā pro illa menſura. Tertio ſecundum ſuam totalem continentiam. ⁊ ſic eſt plenu₃ vas quando plus capare non poteſt.

Quarto ſecundum ſue capacitatis redundantiam. vt puta quando vas eſt plenum quantum capere non poteſt quando totum ſuperfluum extra emittit. De cuius contrario dicitur eccl p°. capi. Omnia flumina intrant in mare ⁊ mare non redundat. Nunc ad propoſitu₃ quatuor ſunt gradus ſpirituum creatorum. qui dicuntur vaſa in ordine ad gratiam diuinam cuius ſūt receptacula.

Primus gradus eſt de ſanctis animabus que replentur gratia ſecundum ſue capacitatis congruentiam. Quia habent de gratia quantum congruit ſed nō quantu₃ capere poſſunt. ſecundum iſtum modū dicitur act. vi. ca. Stephanus plenus gratia ⁊c. ⁊ . corin. ii. capi. Sufficit tibi gratia mea.

Secundus gradus eſt de ſanctis angelis qui repleti ſunt ſecundum ſue capacitatis ſufficientiam. Sic ꝙ illi qui ſunt natura perfectiores ſunt potentiores in gr̄a.

Tertius gradus habetur i virgine glorioſa que fuit repleta gratia ſecūdū ſuā totalē cōtinētiā vt plus cape nō poſſet Iero. Ceteris p ptes marie āt totius gr̄e i ſe habuit plenitudinē. ⁊ ideo. dicitur plena.

Quartus gradus fuit i ſacratiſſima aīa xp̄i que fuit plena ſecundum ſue capacitatis redundantiā. quia redundat in tota eccl̄ia.

Jo.pᵒ.capi. De plenitudine eius nos omnes accepimus ⁊ gratiam pro gratia. Notandum circa tertiam repletionem ꝙ vas illud ꝙ eſt plenum quantum capere poteſt nō pōt ita leuiter īclinari qn ſtatiʒ emittet de ſua repletione. ⁊ iſto modo beata virgo cum ſit plena gratia non poteſt ita parum inclinari ad preces clamantium quin ſtatim redundet in nos ſuam gratiaʒ ⁊ potiſſime eſt plena beata virgo.

¶ Et primo candore virginali:
¶ Odore virtuali.
¶ Splendore ſapientiali.
¶ Dulcore clementiali.
¶ Uigore conſtantiali.
¶ Amore ſeraphicali.
Herede imperiali.

De primo ſapientie ſeptimo capi. Candor eſt lucis eterne ⁊ ſpeculum ſine macula. De ſecundo cant. primo capi. Dum eſſet rex in a cubitu ſuo nardus mea dedit odorem ſuum. De tertio abacuch tertio capi. Splendor eius vt lux erit cornua in manibus eius. De quarto dicit eccleſia. O clemens o pia o dulcis maria. De qnto prouerbiorum. 31. ca. Fortitudo ⁊ decor indumentum eius vltimo capi. Mulieręʒ fortem quis inueniet cant. vi. capitu. Terribilis vt caſtrorum acies ordinata. De ſexto vgo libro de cōiugio beate virginis. quia in corde eius amor ſpiritus ſancti miracula faciebat. De ſeptimo Auguſtinus filius dei ad implet mētem ad implet ⁊ vētrem. Sed primo queritur. Angelus ꝓmo protulit aue gratia plena. Poſtea dicit ſpiritus ſanctus ſuperueniet inte. Iſte aduentus ſpiritus ſancti. Non fit ſine gratie in fuſione. Et ſic non fuit plena in prima prolatione quando dicit Aue gratia plena ſecundum ſuam totaʒ capacitatem. Et dicitur ante ſecundum ſuam ſanctificationem fuit plena gratia ſecundum ſue capacitatis continentiam. ⁊ poſtea ſecundū ſuam totalem continentiam. quia pro illo primo tempore ſecundum premiſſa fuit dictum aue ⁊cete.

Secundo queritur. quia mater domini fuit cum alijs quibꝰ datus fuit ſpiritus ſanctus in pentecoſtē. ⁊ ſic videtur ipſam accepiſſe. ⁊ per ꝯſis creuiſſe in gratia que ē donum precipue ſpiritus ſancti. Quomodo ergo plena quando audiuit gratia plena. ⁊ quando audiuit ſpiritus ſanctus ſuperueniet inte ⁊ virtꝰ altiſſimi obūbrabit. t. Et dicitur licet forte ſpiritus ſanctus non fuerit ei datus ſecundum affectionem habitualem. Tunc eo quia vltimate fuit gratificata in ſecunda ſanctificatione. Tamen bene ſecundum appoſitionem actualem que nihil auxit ī gratia. qꝛ vltimate erat aucta.

Tertium miſterium de diuinali coniūctione. ibi. dominus tecum. Iſta dictio tecum eſt nota coniunctionis. non dicit inte ſed tecum: vt non in habitatione ſed magis cooperationem ſignificare videretur. Quam tota trinitas in incarnationis miſterio ſancte dei genetrici fuit cooperata. quod tecum ſignificatur pro illo dicente Petro vado piſcari. Reſponderūt alij diſcipuli Jo.pᵒ.capi. Uenimus ⁊ nos tecuʒ Eſt tamen notandum ꝙ tota trinitas ſingulariter ⁊ miraculoſe fuit operata in beata virgine quadruplici operatione quam perficere non potuiſſet per ſemetipſaʒ ſine tali miraculoſo concurſu. tertiuʒ miſteriū

Prima operatio fuit corporis xp̄i conceptio. Conſtat enim xp̄ʒ conceptum ex puriſſimis ſanguinibus. b. vir. ſecundum dionyſ. li. de di. no. quod fieri non potuit per virtutem virginalem. Sed operante deo in. b. virgi. talem materiam miniſtrando vt transferendo ad locum generationis ibi reciperetur in vaſe in quo ſolet corpus humanum formari. que receptio dicitur eſſe proprie conceptio. quia talis tranſlatio ⁊ receptio de cōmuni lege non fuit ſine pollutione. ⁊ ideo miraculum fuit ad vitandum talem contagionem. Secunda fuit generatio corporis xp̄i poſtq̄ materia illa fuit in loco conuenienti repoſita. quia potentia generatiua mulieris non ſufficit ad formationem humani corporis niſi concurrēte virtute ſeminis humani hominis. vbi loco illius virtutis interuenit ſpūs. ſ. v̄tus.

Tertia fuit corporis xp̄i augmentatio in ipſo vtero. Quia ex quo xp̄s fuit cōceptus

naturaliter beata virgo potuiſſet ſibi miniſtrare materiam alimenti ſicut alie matres fetibꝰ ſuis. Et aīa chriſti glorioſiſſima tam in ſuſa corpori ſuo poſſʒ ex tali mā illō corpuſculum vegetare tamen ad moderandum illud augmentum ne procederet ultra debitum terminum quantitatis eo quia chriſtus plus ſicut in vtero matris quam exacti fuit in ea virtus ſpiritus ſācti.

Quarta fuit ex hiuio corporis chriſti per partum. quia licet virgo ſupernaturalē conceptionem potuiſſet parere per naturā. Non tamen permanēs v̄go cum perfecta integritate. ⁊ ideo ad hoc vt chriſti corpus exiret de virgine ipſa integra permanente non potuit fieri niſi concurrente virtute ſpiritus ſancti cum ipſa beata v̄gine actu miraculoſo: ⁊ propter iſtum concurſum quadruplicem quo fuit a domino adiuta [illegible] et angelus. Dominus tecū. iuxta illud pſe. 109. [illegible]. Tecum principium in die virtutis tue. Quia virtus primi principij fuit cum beata virgīe in die iſtius benedicte incarnationis in qua eius v̄tus fuit mirabiliter executa ſecundum premiſſa

Sed queritur primo. prima enim cā cōcurrit [illegible] cuiuſlibet ſecunda cauſe ſecundū regulam theologorum ⁊ ideo nō videtur fuiſſe miraculum quod cōcurrerit in iſtis actibus cum beata virgīe. Et dicit quod in ceteris actionibus communiter concurrit prima cauſa per modum agentis vniuerſalis. hic autem concurrit non ſolū per modum agentis vniuerſalis ſed etiam per modum agēns particularis ⁊ hoc fuit miraculum vt ſupleret vicem ſecūde cauſe.

Secundo queritur. quomodo concurrebat per modū cauſe particularis ipſa prima cauſa ⁊ quare. Et dicitur quia deficiebat altera cauſarum particularium ⁊ ideo ſupplebat vicem deficientis. quia ad hoīs generationem naturaliter non ſufficit mulier ſine viro. Sicut in generatione diei non ſufficit aer ſine ſole ⁊ ideo ſi deus faceret diem ſine ſole in aere tunc ageret per modum cauſe particularis ſupplendo vicē ſolis ſic ī propoſito formauit corpus chriſti ſine homine.

Quartum miſterium de ſingulari benedictione. ibi benedicta tu in mulieribus. Non dicit benedicta tu ſuper mulieres. qꝛ tunc eſſet clarum quod dicit ſed in mulieribus ad de notādum miſterium. Eſt tamē notandum quod iſta dictio. In habet in diuina ſcriptura ſeptemplicē intellectum.

Primus eſt nota cauſalitatis. ſicut fuit promiſſum habre gē. 22. cᵒ. In ſemine tuo benedicentur omnes gentes quia. ſ. ſemen habrae fuit cauſa benedictionis omnibus gentibus. ſ. in xp̄o ſicut dicit apoſtolus. Et iſto modo poteſt intelligi benedicta tu in mulieribus. qꝛ ipſa fuit cauſa benedictionis omnibus mulieribus. quemadmoduʒ eua fuit cauſa maledictionis. Auguſtinus in ſermone. Maledictio eue mutatur ī benedictionē marie.

Secundus eſt nota effectualitatis. Sicut dicit ſanctus Raphael Thobie vj. ca. Accipies virginem cum timore domini vt in ſemine habrae benedictionem conſequaris in filijs. Quemadmodum patres ſolēt benedicere filios. Et ſecundum iſtum moduʒ. b. vir. eſt benedicta in mulieribus. ſ. in ſacris virginibus quarum ipſa eſt mater virtutis. ſicut laudatur doctor in optimis diſcipulis.

Tertius eſt nota remotionis. ſapientie. viij. capi. Cum eſſem magis bonus perueni ad corpus in coinquinatum id eſt non coinquinatum. vt ſit ſenſus benedicta tu in mulieribus. ſ. preter ceteras mulieres que ita ſunt maledictioni eue ſubiecte vt nulla poſſit concipere ſine maledictione corruptionis nec parere ſine maledictione afflictionis. Sed beata virgo ſecundum Auguſtinuʒ. in letitia dominū parturiuit.

Quartus eſt nota appoſitionis. Apoca. xvij. capitulo. Mulier erat circundata purpura ⁊ coccino ⁊ in aurata auro. Et eſt ſenſus in mulieribus. ſ. vltra mulieres alias. Auguſtinus. O femina ſuper feminas benedicta.

Quintus eſt nota ſingularitatis. primi regum. 18ᵒ. capitulo. Quis in omnibus ſicut dauid fidelis ingrediens ⁊ egrediens ⁊ pergens ad imperium regis. ⁊ ſic eſt ſenſus

in mulieribus. i. ſingulari modo inter cetera mulieres. quia ex ſingularitate ſunt mater et virgo.

Sextus eſt nota mediationis. geñ. 13°. capitulo. Ne ſit iurgium inter me et te. 4ᵗ. Re. iiij°. capitu. In medio populi mei ego habito. Et eſt ſenſus benedicta tu in mulieribus. i. medio mulierum. quia. ſ. omnes mulieres ſunt benedicte propter iſtam benedictiſſimam. tanquam a medio. Sicut deus poſuit cor in medio animalis ad influendum vitam omnibus membris et ſolem in medio planetarum ad illuminandum vniuerſa.

Septimus eſt nota intimitatis Jo. xiiij. capitulo. Ego in patre meo et vos in me et ego in vobis. Et eſt ſenſus in mulieribus . i. in intimis mulierum precordiis vbi percipiunt tant⁹ honoris beneficium vt ſit relatio ad maternitatem filij dei ſublimantis. et hec potiſſima cauſa . quia mulieres venerant ab hominibus. In cuius figura tantum honorauit virgam zacha. xi capi. Tuli virgam meam que vocabatur decus et abſcidi eam vt irritum facerem fedus meum quod percuſſi cum omnibus populis.

Sed queritur primo. quare in ſalutatione angelica non perficitur illa ſalutatio q̄ frequentat eccleſia. In qua adiungitur et benedictus fructus ventris tui. Et dicitur ꝙ iſtud appoſuit ſancta heliſabeth. quando fuit a bea. vir. ſalutata. Et vtraqȝ pars ſalutatio ſed ab angelo inchoata et a ſancta heliſabeth perfecta. et ſic hec oratio eſt deuotiſſima.

Secundo queritur. que portio. iſtius ſalutationis fuit precipua ab angelo vel ab heliſabeth prolata. Et dicitur de appoſito ſancte heliſabeth. continet laudes chriſti. Et ſalutatio angeli continet laudes ipſius bea. vir. Et ideo quanto perfectius eſt laudare filium quam eius matrem. Tā to portio ſecunda eſt melior. Et ſi dicitur ꝙ ab excellentiore perſona debent eſſe laudes ſublimiores. Dicitur ꝙ laus ſancte heliſabeth debet referri ad perſonam ſpiritus . ſ. qui in ipſa loquebatur.

Circa ſecundam particulam que eſt de virginis alteratione ibi que cum audiſſet turbata eſt notantur duo miſteria. ſecūda pticu^a

Primum eſt de bea. vir. turbatione. ibi que cum au. tur. eſt in ſer. e. Et ſi dicatur ꝙ angelica ſalutatio nō perficit ei materiam turbationis cum eſſet grata. Ideo fruſtra fuit turbata. Et dicitur ꝙ non fuit turbata turbatione iſte. Quia hic nullum erat turbationis obiectum. nec odibile. Sed turbata. i. alterata et in admiratione ſuſpenſa. quia angelus in ſalutatione ita laudabat eam. Audit tacens ex moleſtia turbatur ex verecundia. cogitat ex diſcreta prudentia. Et ſit autem notandum ꝙ quattuor ſunt animi perturbationes quas deſcribit beatus Auguſtinus lib° de ciuitate dei. primū miſte^m

Prima eſt metus. homo in timore poſitus non poteſt eſſe mente quietus. pe. xx. Metro. v. Timor et tremor venerunt ſuper me. et contemperunt me tenebre.

Secunda cupido. Nam cupidus non poteſt eſſe in oratione regulatus Math. vi. capitulo. Vbi eſt theſaurus tuus ibi eſt et cor tuum.

Tertia eſt gaudium . Quia homines gaudioſi non ſunt in ſe recollecti. Et ideo riſus qui eſt nota gaudij eſt etiā nota ſtultitie. prouerbiorum. xiiij. capitu. Extrema gaudij luctus occupat.

Quarta eſt dolor. quia homo in dolore poſitus non eſt compos ſue mentis. primi. Re. p°. capitu. Mulier infelix ego ſum nimis ex multitudine doloris et meroris mei. Ad propoſitum bea. vir.

Primo non fuit turbata ratione doloris. quia ibi nullum triſtabile.

Secundo nec propter gaudium interius. quia non eſt diffuſiuum ſicut de ſenſibilibus. et ideo non eſt turbatiuum.

Tertio nec propter concupiſcentiam. quia concupiſcentia caſtiſſimarum reſpectu obiectorum eſt directiua.

Quarto nec metus vel timor. quia perfecta charitas qualis fuit in bea. vir. foras mittit timorem prime. Jo. iiij. capitu. Niſi forte quis dicit. Quod metus virginea ex

ſtatu ſue innocentie eſt formidoloſa. Et ideo repentina et alta allocutio fecit eam pauidam ante conſiderationem profundam. Et ideo dicit angelus. Ne timeas ec. i. nō ſis alterata ex admiratione. Iſtis premiſſis vt clare ſtat ortus iſtius turbationis . Eſt notandum ꝙ quattuor fuerūt cauſe ſubordinate ex quibus orta fuit hec turbatio.

Prima fuit nouitatis repreſentatio. quia iſta ſalutatio fuit ei noua et incogitata. Eū cogitaret de famulatu ſe humiliando. et audiret de maternitate deum generando. ecce concipies in vtero et paries fi.

Secunda fuit vehemens attentio ex nouitate audita. Ideo dicit. Quomodo fiet iſtud quoniam virum non co.

Tertia fuit profunda admiratio ex nouitate inconſueta. Spiritus ſanctus ſuperue. in te. et vir. al. ob. t. Nam in eclipſi ſolari admiratur natura.

Quarta fuit ſubita ſtupefactio in tam varia mutatione. Quod naſcetur ex te ſanctum vo. fi. d. Nam admiratio rei tranſcendentis gignit ſtuporem. ex quibus dictis ſecuta fuit turbatio in anima bea. vir. per modum ſtuporis. Stupefatio eniȝ mouet mentem vt non ſit in ſe ſedata. Ideo dicitur. Que cum au. tur. eſt in ſermone eius et co. q. eſ. iſta ſalutatio. vel quia laudes de ſe nō libenter audiebat. Quia erat ad humilitatem prona.

Secundum miſterium de bea. vir. conſideratione. ibi. cogitabat. q. eſ. illa ſal . In quo notatur bea. vir. prudentia. et confirmatur. Luc. 2°. capitulo. In quo viſis miraculis factis in chriſti natiuitate dicitur de bea. vir. Maria autē conſeruabat omnia verba hec conferenſ in corde ſuo. ex quo eliciuntur quattuor deuota documenta. ſecūdū miſte^m

Primum eſt ꝙ bea. vir. fuit multum meditatiua cogitabat qualis eſſet iſta ſalu. ec. Et iſtud eſt primum ſignum ſapientie. Quia frequens meditatio circa diuina generat ſapientiam. Sicut frequens meditatio circa humanā prudentiam. Cum frequentia actuum circa ſuum obiectum generet habitum.

Secundum ꝙ erat multum rationatiua. quia dicitur. vbi ſupra. erat conferens in corde ſuo. Iſta enim collatio fit per rationis diſcurſum inueſtigando que conſiderantur. Et iſtud eſt ſecundum ſignum ſapientie. quia frequens meditatio non eſt virtuoſa niſi ſit adiuncta rebus ſuperioribus de quibus eſt ſapientia.

Tertium ꝙ erat multum memoratiua vbi ſupra conſeruabat omnia. Conſeruare enim pertinet ad memoriam. Et iſtud ē tertium ſapientie. Quia vt patet homines ſapientes ſunt meditatiui. et quelibet meditatio actualis dimittit diſpoſitionē in memoria per quam fit recordatio.

Quartum ꝙ fuit multum affectiua. quia feruentiſſima et puriſſima dilectione ferebatur ad diuina. vt ſupra. Conferens in corde ſuo. Cor enim in ſcriptura ſacra habetur pro effectu Iudicum primo capitu. Cor meuȝ diligit principes iſrael. Et iſtud eſt quartum ſignum ſapie. quia bona cernere. et non diligere eſt inſipientis. Et notandum ꝙ bea. vir. licet multum habundauerit in verbis mentalibus ſecundum premiſſa fuit tamen parciſſima in verbis vocalibus. vnde ad ſalutationem angeli non ſtatim prorupit in reſponſionem vocalem ſecundum communem modum. Sed i mente cogitabat. quid qualis eſſet iſta ſalutatio. Conſtat enim ꝙ homines meditatiui parum locuntur. Et econuerſo Et hoc. quia operatio exterior impedit interiorem et econuerſo.

Circa tertiam particulam de angeli replicatione ibi. et ait angelus ei. Ne timeas ſunt. v. miſteria. tertia partic^a

Primum de angeli confortatione confortauit enim bea. vir. ſtupe factam. d. Ne timeas ec. q. d. ꝙ rationabiliter non debet timere aſſignando rationem. di. In veniſti enim gratiam apud deum. et hic fuit. b. vir. de diuina gratia certificata per angelum qui non poteſt mentiri. quia confirmatus in gratia. Et notandum ꝙ ex deductione angeli eliciuntur duo catholica documenta. primū miſte^m

Primum ſi aliquis eſſet certificatus ſicut fuit hic mater domini. Non deberet timere ſed ſecurriſſimus eſſe. quia per iſtud medium voluit angelus hic excludere omnem timorem.

Secundum ꝙ certificatus de tali gratia non debet triſtari ſed gaudere ſimpliciter. Quia ſecundum idem medium per quod angelus excludit timorem potuiſſet ⁊ triſtitiam repuliſſe. ſi dixiſſet ne triſteris maria.

Sed queritur primo quare. di. Inueniſti gratiam cum ipſam nunquam amiſiſſet. Et dicitur ꝙ gratia quam amiſerat eua maria inuenit. quia ſicut ammiſſio gratie per euam fuit cauſa vniuerſalis damnationis. Sic inuentio gratie per mariam fuit cauſa vniuerſalis ſaluationis.

Secundo queritur ſi iſta inuentio gratie eſt deſiderabiliſſimum bonum iſtius vite. Et dicitur ꝙ ſic. quia cum gratia conſtituat amicum. Hic intelligitur eſſe maximum bonum eſſe deo acceptum. quod bonum contulit deus Moyſi. di. exodi. 33°. capitulo. Noui te ex nomine. ⁊ inueniſti gratiam coram me. Ita ꝙ eſſe in gratia dei eſt ſummum deſideriorum.

Tertio queritur quid eſt optabilius menti fideli. Aut eſſe in gratia dei. aut eſſe in gloria dei. Et dicitur. eſſe in gratia conſiſtit in hoc ꝙ eſt diligi a deo. Eſſe vero in gloria in hoc ꝙ eſt deum beatifice diligere. Melius autem videtur a deo diligi quam deum diligere qualitercumque. Et ideo melius videtur deo eſſe acceptum quam eſſe beatum.

Quarto queritur. quia acceptatio diuina eſt in ipſa gratia in ordine ad vitam eternã. ⁊ ille dꝛ deo gratus qui pro vita eterna eſt ſibi acceptus. Romanos octauo capitulo. Quos predeſtinauit hos ⁊ vocauit ⁊ quos vocauit hos ⁊ iuſtificauit. ſ. ad vitam eternam. Et ideo cum vita eterna ſit finis talis acceptationis multo melior videtur ipſa vita eterna quam gratia.

Et dicitur. Quod ſicut pater acceptat filium in ſe. prius quantum ad hereditatem ſuam Ita deus prius acceptat hominem in ſe quam pro vita eterna. Et ideo licet ſecunda acceptatio ordinetur ad vitam eternam non tamen prima: ſecundum quod currit argumentum. Sed volens loqui de bea. virg. plena gratia debet habere tria. ſ. ſapientiam propheticam loquelam euangelicam ⁊ vitam angelicam. De iſtis procede vt ſcis.

Secundum miſterium de angeli promiſſione. ibi. ecce concipies in. v. ⁊ pa. fi. ⁊c. Quod miſterium cõtinet duas [illegible]. ſecūdū miſſale

Prima de conceptiõe. In qua fuerũt quatuor actus.

Primus fuit materie deciſio. ſ. de qua fuit corpus chriſti formatum. quia ex puriſſimis ſanguinibus bea. virg. ſecundum dionyſium lib°. de diui. no. Et ſic oportuit ꝙ illi ſanguines a locis proprijs decidentur.

Secundus fuit iſtius materie collocatio in loco conuenienti humane generationi intra bea. vir. corpus. quia in vtero eſt ſita illa cellula in qua debet humanum corpus formari.

Tertius fuit corporis chriſti de illa materia formatio ſic locata in loco generationis. quia ex quo materia eſt in tali loco eſt nata organizari vt ſit in potentia propinqua ad animam ſuſcipiendam.

Quartus fuit anime chriſti infuſio in corpus ſic formatum. Quia ex quo corpus eſt ſic ſufficienter organizatum regulariter deus infundit animam intellectiuam.

Sed primo queritur vtrum iſte quatuor operationes fuerunt ſimul facte. Et dꝛ ꝙ materie deciſio. et eiꝰ collocatio nõ fuerũt facte ſimul. qꝛ tũc idẽ ſimul corpus fuiſſet ĩ duobꝰ locis. Niſi forte qs dicat. Quõ ꝑ diuinam potentiam tranſlatio localis poteſt fieri in inſtanti. Sicut abacuh in inſtanti fuit in iudea ⁊ in babilone. Danie. xiiij°. capitulo. Et per eandem potentiam poteſt fieri vt idem corpus ſit ſimul in diuerſis locis. Cetere autem due operationes ſcilicet corporis formatio ⁊ anime infuſio. Quia mox vt corpus eſt organizatum anima in funditur potuerunt eſſe facte ſimul. Quando autem

ſit cõparatio inter duas operationes non ſunt ſimul. Quia forma organizationis ⁊ forma ſanguinis que fuit materia corporis xp̄i ſunt in compoſſibiles forme.

Secundo queritur. vtrum oĩa iſta quatuor fuerunt facta in eodẽ momẽto. Et dicitur communiter ꝙ ſic. Quia iſta fuit in carnationis hora. Et dicit Damaſce. Quod ſimul fuit caro ⁊ animata caro ⁊ aĩata dei caro. Quia mox vt fuerũt producta iſta fuerunt verbo vnita. Et ſic actus vnionis inmediate fuit conſecutus iſtas quatuor operationes.

Tertio q̃rit. vtrum omnia iſta fuerunt in hora anuntiationis facta. Quia tunc. b. vir. fuiſſet eadẽ hora ita pregnans ſicut mulier que habet fetum in vtero formatũ perfecte ⁊ animatum tale tunc fuerit corpus xp̄i. Dicunt aliqui ꝙ corpus xp̄i non fuit formatum tante quãtitatis ſicut cetera corpora vt illud miraculũ occultaretur ad tẽpus. Et dicitur ꝙ iſtud dictum nõ aparet conſonum. Quia fuit formatum in celula. b. vir. ſicut in fiſcella que non fuit minor ceteris mulieribus. Et ideo dicit ꝙ corpus cuiuſlibet eſt ita modicũ cũ animatur ꝙ ꝑ ſe nõ faceret tumorem in utero matris perceptibilem. Sed propter humores creſcentes in mulieris vtero intumeſcit corpus illud virtute ſeminis humani. Et a talibus humoribus fuit ita ſegregatus uterus. b. vir. ꝙ nõ intumuit ita repente moderante ſpiritu. ſ. agregationem illorum humorũ virtute diuina.

Quarto queritur Quia ſecundum premiſſa fetus iſte glorioſus perfecte formatus plus fuit in vtero matris quam aliquis alius. Cum per. 9. menſes fuerit ibi homo perfectus ⁊ ſic veniſſet ad maiorem tumorẽ vterus. b. virginis per prolixius augumentum. Et dicitur ꝙ iſtud augumentum fuit contemperatum diuina virtute vt perueniret ad aliorum fetuum cõformitatem. b. virg. partus ſicut ſupra d' generatione humorum eſt tactum. Sed remanet dubiũ. Utrum in omnibus iſtis beata. vir. fuit actiue cooperata. Et dicunt communiter doctores theologie. Quod ipſa vere fuit mater chriſti. Et quidquid faciunt cetere matres ad prolis ſue generationem vt ſint vere matres totum ipſa fecit. Item queritur quid fecit beata virgo. Si cetere matres cooperantur actiue ad ſue prolis formationem. Et dicunt aliqui quod non. Sed ſolum miniſtrant materiam: tota vero actiuitas eſt in ſemine patris. Iſtud tamen non videtur rationabile. Quia cum anime viri ⁊ mulieris ſint eiuſdem rationis. Eo quod conſtituunt formaliter in diuiduum eiuſdem ſpeciei oportet quod habeant potentias eiuſdem rationis. Et ideo cum potẽtia generatiua pertineat ad animam vegetatiuam ſicut anima uegetatiua eſt vtrobique eiuſdem rationis. Ita potentia generatiua eiuſdem rationis. Potentia autem actiua ⁊ paſſiua non ſunt eiuſdem rationis.

Secunda de parturitione. In iſto ſacratiſſimo partu conſiderantur quatuor actus.

Primus. fetus maturatio que facta fuit virtute aĩe vegitatiue chriſti eius corpus vegetantis ⁊ augumentantis donec veniret ad vltimatam in vtero perfectionem que eſt maturitas fetus.

Secundus. fetus expulſio que fuit per virtutem expulſiuam anime virginis facta que ſemper eſt ad expellendum omne maturum in corpore.

Tertius. fetus egreſſio. Et iſta fuit totaliter ſupernaturalis. quia tamen fuit egreſſus clauſo beate virgi. vtero. ibi oportuit duo corpora eſſe ſimul in eodem loco. Et ideo cum ad iſtud nõ attingat virtus creata ibi non videtur aliquid feciſſe nec anima prolis nec parentis actiue.

Quartus. fetus ſeparatio cum prefuerit adiunctus cum materia iſta ſeparatur non videtur fuiſſe facta miſterio alicuius obſtetricis. ſ. quia ibi ſola beata virg. talium ignota in nuit euangeliſta. Et ideo videtur virtus diuina talem ſeparationem feciſſe vt iſta ſeparatio fieret ſine dolore.

Sed queritur primo. Si iſte partus fuit effuſus ſine omni dolore. Et dicitur ꝙ ſic ſecundum illud. yſa. vltimo capitulo. Ante quam parturiret peperit. i. ante quã

dolores partus ſentiret peperit. Sicut.n. conceptus fuit ſine libidine. Ita eius partus debuit eſſe ſine omni dolore.

Secundo queritur Quomodo potuit fieri ſine dolore reuolutio partus in vtero. cum talis commotio naturaliter inſligat dolorem. Et dicitur quod in eſſentialiter ordinatis ꝛ realiter diſtictis. Deus poteſt facere prius ſine poſteriori. Et ideo cum dolor ſit effectus leſionis in carne poſſet facere leſionem ſine omni dolore. Et circa quācunque comotionem.

Tertio queritur Quod licet egreſſio corporis chriſti ex vtero virginali clauſo fuerit facta ſola diuina uirtute cum parere ſit fetum emittere. Tunc beata virgo non peperit ſed ſola diuina virtus. Et dicitur. Quod non videtur inconueniens ſi virtus creata concurrat ad miraculum preueniente diuina virtute ad remouendum impedimētum.

Quarto queritur. Si beata virgo fuit vera mater ex iſto partu. Et dicitur quod non videtur fuiſſe mater niſi ex preuia generatione natiuitatis in utero. Quia cum maternitas ſit res ꝯſis actum generationis ipſo completo ſtatim influit. Ideo dicit ſācta heliſabeth chriſto ad huc manēte i vtero virginali. Luce. primo capitulo Unde hoc mihi vt veniat mater domini mei ad me.

tertiuȝ miſte^m Tertium miſterium de chriſti nuncupatione ibi. et uocabis nomen eius ieſum. Quod nomen non ſolum beata virgo ſed etiam ipſi Ioſeph fuit predictuȝ. Math. primo capitulo dicit angelus Ioſeph de beata virgine. pariet autem filium et vocabis nomen eius Ieſum. Et notandum ꝙ nomen iſtud ſanctiſſimum quadruplicem habet ſignificationem.

Prima ſaluator. Et cōuenit paſſioni. Quia tunc ſaluauit genus humanum per mortem ſuam. hebr. nono capitulo. Noui teſtamenti mediator eſt vt morte intercedente in redemptione earum preuaricationum que erant ſub priori teſtamento.

Secunda ſalutaris. Et conuenit in carnationi. Quia peractum ſalutationis conceptus fuit. et in primo inſtanti ſue conceptionis anima ſua fuit beata.

Tertia ſalus et cōuenit ſue eterne generationi quia ex ipſa habet nō ſolum quod ſit beatus ſed etiā quod ſit ipſa beatitudo. Et idem eſt hic ſalus et beatitudo ſicut idē eſt ſaluare et beatificare.

Quarta ſalutare. Et conuenit noſtre beatificationi. In qua ipſe ieſus eſt obiectum nře interioris beatitudis dupliciter

Primo interioris ſecūdum ſuā deitatē

Secunda et exterioris ſecundū ſuam humanitatem. Io. x. c°. Ingredietur ꝛ egredietur ꝛ paſcua inueniet. De hoc nomine poteſt dici illud Pſalmi. R. xviij. c°. Celebre factum eſt nomen eius nimis.

Quartum miſterium de iſtius filij comendatione ibi. hic erit magnus. et fi. al. vo. Quod miſteriū cōtinet duas ueritates quartū miſte^m

Prima ď comendatione abſoluta. ibi. hic erit magnus. ꝛ notādum quod quinqȝ modis dicitur aliquis magnus.

Primo ſecundum poteſtatem. ſicut dictum eſt dauid ſecundi. R. vii°. capitulo. Feci tibi nomen grande iuxta nomen magnorum qui ſunt in terra.

Secundo ſecundum dignitatem. ſicut dicitur de habraam eccle. xliiij. capi. Habraam magnus pater multitudinis gētiū.

Tertio ſecundum facultatem Iob. p°. capi. Eratqȝ vir ille. ſ. Iob magnus inter omnes orientales. Quarto ſm ſolēnitatem. ſicut dr̄ de Moyſe exo. xj. ca°. Fuitqȝ Moyſes vir magnus valde in terra egypti corā ſeruis pharaonis ꝛ omni populo.

Quinto ſecundum veritatem. Sicut dicitur de Io. bap. luc. p°. ca. Erit eniȝ magnus corā dňo vinum ꝛ ſiceram nō bibet Ad ppoſitū filius bea. vir. fuit magnus.

Primo ſecundū poteſtatem. Athanaſius in ſimbolo. Oīpotens pater oīpotens filius. ſapie. viij. ca. Oīpotens ſermo tuus dňe de celis a regalibus ſedibus venit.

Scđo ſm dignitatem. apoc. xix ca. Rex regum ꝛ dňs dňantiū. Et ſm dignitatem pontificalē. hebr. iiij. ca. Hńdicentes pontificē magnū. q̄ penetrauit celos ieſū fi^m dí.

Tertio ſȝ facultatē ſpūalis theſauri col. ij. c. In quo ſunt oēs theſauri ſapie. dei abſcōditi. Quarto ſm ſolēnitatē. luc. vij. c. ꝓpha magnus ſurrexit i nobis. Quinto ſm ꝟitatē. hebr. p°. ca. Tāto melior angelis effectus q̄to differētius pre illis nomē hereditauit. vbi Aug. in ſpūalibus hoc ē maius qđ eſt melius. Scđa veritas ē de comēdatione reſpectiua ibi. ꝛ filius al. vo. Ex iſta veritate excutif documētum ꝯ neſtorianos. Qui dicūt ꝙ. b. vir. nō ſolū fuit xpotocon. i. genetrix xp̄i ſȝ etiā fuit theotecon. i. genetrix dei. q̄ cū dixiſſet angelus. Ecce concipies ꝛ pa. fi. ꝛ vo. no. eius. i. adiunxit. hic erit ma. ꝛ. fi. al. ꝛ ſic pȝ ꝙ idē numero fili⁹ eſt queȝ peperit. b. vir. ꝛ quē genuit altiſſimus. Sed p° queritur quō pōt eſſe idem numero filius dei p̄ris. ꝛ filius. b. vir. matris. Cū generatio paterna ſit terminata ad deitatē. ꝛ materna ad humanitateȝ. Et dicitur ꝙ licet diſtincte nature ſint termini iſtarum generationū. q̄ tū vtraqȝ iſtaruȝ naturaruȝ generatio eſt in eodē ſuppoſito. Iđ iſtud ſuppoſitum p vtrāqȝ naturā dr̄ generari Scđo queritur ſi eadē filiatio xp̄i eſt ad. b. vir. ꝛ ad deum patrem. Et dicitur ꝙ cuȝ vna ſit eterna ꝛ alia tēporalis pro eo ꝙ ab eterno filius patris. ꝛ ex tēpore filius matris eſt non poteſt capere ratio ꝙ filiatio ſit vna lȝ filius ſit vnicus.

quintū miſt.^m Quintū miſteriū de iſtius filij ꝓmotione ibi. Dabit illi dňs. d. ſe. d. p. ſ. Et continet tres chatolicas veritates.

¶ Prīa de regia maieſt. ibi. ſedē dđ. p. e.

¶ Scđa de regni proprietate ibi. ꝛ regnabit in domo Iacob in eternum.

¶ Tertia de ipſius regni vie perpetuitate. Et regni eius nō erit fi. Sed queritur primo que fuit iſta ſedes dđ danda xp̄o. Et dicitur ꝙ fuit poteſtas regia cōferenda ipſi xp̄o vt homini q fuit de domo dđ ſȝ rectā lineā ꝓgenitus. Sicut debef filio regis dignitas regia in regnis in qbus reges ex genere prodeunt. Scđo queritur quō iſta ſedes que fuit iuriſdictio regni tēporalis fuit xp̄o data. cum ipſe recuſauerit fugiēdo regnum. terrenum. d. Io. xviij. ca. Regnum meum non eſt. de hoc mundo. Et dicitur licet ius habuerit in iſto regno mundano. tamen illud ius exercere noluit.

¶ Quia venit primo iudicari.

¶ Secundo venit iudicare.

Tertio queritur. q̄ regnum ꝙ iure debetur ſȝ nondum ex parte habetur. ꝛ ideo ſi pro ſecundo aduentu differtur tunc verbum angeli nonduȝ fuit ad impletum. Et dicitur ſicut dauid fuit vere rex ex quo fuit vnctus dicente ſamuele. p. R. xv. ca°. Scidit dominus regnum iſrael ad te hodie ꝛ tradidit illud proximo tuo meliori te. Non tamen regnauit dauid niſi mortuo ſaule. Ita chriſtus fuit rex ab origine vnctus gratia ꝛ virtute. act. 2. capitu. Ieſum nazarenum virum approbatum a deo in vobis virtutibus ꝛ. prodigiis ꝛ ſignis que fecit deus per illum in medio veſtri vnct⁹ dico in regem ꝛ ſacerdotem. Tamē regnare diſtulit vſque ad ſecundum aduentum mortuo. ſ. antechriſto. Quarto queritur Iſta maieſtas regia ſecundum quam expectatur regnaturus in ſecundo aduentu nō videtur eſſe eiuſdem rationis cuȝ illa quā habuit. ꝛ ſic nec eius ſedes. Et dicitur licet non ſit eiuſdeȝ ſpeciei tamen poteſt dici dauid. quia ipſi promiſſa in ſemine ſuo.

Quinto queritur. Quomodo regnabit in eternum. Cum iſta domus ſit deſitura. Et dicitur licet ſit deſitura ſecunduȝ curſum naturalis propagationis non tamen ſecundum remunerationem finalis reſurrectionis in electis illius generis in quibus regnabit chriſtus perpetuo.

Sexto queritur. Secundum predictuȝ modum non ſolum regnabit in domo iacob. ſed etiam in omnibus electis. Et dicitur ꝙ prophete. xij. apoſtoli. mater domini ꝛ Io. bapti. fuerunt de iſta domo. Sed principalis inter eos erit xp̄s. Sicut dicif francorum rex quāuis in pluribus nationibus maioribus ipſa francia regnet.

Quarta particula de bea. vir. interogatione ibi. Dixit autem ma. ad an. quomodo fi. i. q. ve. nō. co. In qua bea. vir. tria facit quarta ꝑticu^a

Primum. q̄ verbū auditū angeli verum ſupponit. d. fiet iſtud.

Scđm. q̄ iſto ſuppoſito tāꝙ ꝟo modū quō pficietur iſtud queſiuit. d. quomodo.

Tertium aſſignat rationem quare. di.
quoniá virũ nõ cognoſco vt oſtenderet ꝙ
iſta dubitatio de modo ⁊ non defacto rati
onabilis erat cum dixiſſet concipies ⁊ pa‑
ries .fi. ⁊ in ea ſemper manebat virginita
tis integrum propoſitum. Cuȝ quo adhuc
ignorabat quomodo poſſet habere filium
promiſſum. Et notandum ꝙ cauſa iſtius
queſtionis hic poſita a beata virg. non eſ‑
ſet multum euidens ſi ibi poneretur iſtud
verbum cognoſco pro preſenti tempore.
quia licet ſit aliqua virgo in preſenti nõ ta
men repugnat ei infuturum habere partuȝ
per naturam. ⁊ hic partus in futurum pro
mittebatur Et ideo oportet dicere ꝙ li. co
gnoſco accipitur pro tempore futuro. i. nõ
cognoſcam. quia certificata erat per diui‑
nam reuelationem ꝙ ipſa ⁊ ſponſus eius
Joſeph permanerent perpetuo in virgini‑
tate. Sed notandum ꝙ iſta ſumptio pre‑
ſentis temporis pro futuro declaratur qn‑
tupliciter in ſacra ſcriptura.

Primo numeri. xvi. capi°. Ubi datan
⁊ abiron dixerunt Moyſi. Non veni‑
mus. i. non veniemus cum ad conſilium
vocarentur.

Secundo ſecundi machab. vij. capitu.
Ubi adoleſcens ſciēs martiriũ dixit. Nõ
obedio precepto regis ſed precepto legis ⁊
ſanitates perficio.

Tertio luc. 13. capi°. Ubi miſit chriſtus
herodi. di. Ecce demonia eiicio ⁊ ſanita‑
tes perficio hodie ⁊ cras. ⁊ die 3ª cõſumor.

Quarto apoca. primo capi°. Ecce venit
cum nubibus.

Quinto apoch. vltimo capi°. Ecce ve‑
nio cito. d. dominus ⁊ clarum eſt ꝙ accipi
tur hic preſens pro futuro. ⁊ ſimiliter acci‑
pitur in propoſito. Quomodo fiet iſtud. q.
vi. n. co. i. non cognoſcam.

Quinta particula de angeli reſponſio‑
quinta pticuª ne ibi. ⁊ reſpondens angelus. di. ei. In qua
notantur duo miſteria.

Primum de angeli ad queſtionem. be
primuȝ miſteᵐ ate vir. ſolutiõe. ⁊ aſſignat duplicē modũ.

Primus per ſpiritus ſancti operatio‑
neȝ ibi ſpiritus ſanctus ſuperue. in te. ſ. ad
cooperandum iſtud.

Secundus per totius trinitatis ab om‑
ni infectionis preſeruatione. ibi. ⁊ virtus
altiſſimi obumbrabit tibi. ⁊ iſti duo. modi
reſpondendi dati fuerunt ab angelo duo‑
bus motiuis quos habuit bta. vir. in iſta
felici dubitatione.

Primum motiuũ fuit. quia iſta conce
ptio fieri nõ poſſet ſolis mulieris cauſatio
ne. Ideo dicit ſpiritus. ſ. ſuperu. in te. q. di.
Tu non eris ſola. quia tecum erit concur‑
rens virtus infinita ſpiritus. ſ.

Secunduȝ. quia iſta conceptio fieri poſ
ſet ſine carnis concupiſcentia. Ideo dicit
⁊ virtus al. ob. ti. Sicut enim vmbra con
fert ardoris obumbratio. Sic diuina
protectio hic cuſtodiuit beata vir. a concu‑
piſcentia inflamante.

Sed primo queritur quare di. hic ange
lus ſpiritus. ſ. ſuperue. in te. ⁊ non dicit de
patre vel de filio. Cum deitatis opera ad
extra ſint indiuiſa. Et tota trinitas xp̄m
incarnauit ſecundum beatum Auguſti‑
num primo de trinitate. Et dicitur ꝙ licet
nulla productio ad extra ſpiritui ſancto ſit
attributa tamen bene inueniuntur aliqua a‑
propriata. Sicut in perfectionibus intrin
ſecaruȝ. Charitas appropriatur ſpiritui ſan
cto. ſicut ſapientia filio. ⁊ quia magis iſtud
miſteriũ. ſ. actus incarnationis ex ſumma
dei charitate proceſſit. ideo ſpiritui ſancto
conuenienter appropriatur.

Scdo queritur qre magis iſtud miſte‑
rium fuit appropriatuȝ ſpiritui ſancto quã
filio. Cum filius fuerit incarnatus ⁊ non
ſpiritus ſ. Et dicitur ꝙ incarnatio ſecun‑
dum aſſumptionem fuit propria filij. qui
ſolus aſſumpſit humanitatem. tamen per‑
factionem talis vnionis fuit magis appro
priata ſpiritui ſancto ratione pretacta.

Tertio queritur quare dicit angelus.
Spiritus ſanctus ſuperue. in te ⁊ non di‑
cit ad te. Sicut dicit ſaluator Apoſtolis
Jo. xv. capitulo. Cum venerit paracletuȝ
quem ego mittam vobis idem. xvj. Si enĩ
non abiero paracletus nõ veniet ad vos.
Si autem abiero mittaȝ eum ad vos. act.
2°. cap. Repleti ſunt omnes ſpiritu ſancto.
Et dicitur ꝙ iſtud dictum fuit ad declarã

dum excellentiam ſpiritus ſancti in beata
virg. vt conciperet verbum dei. quia quod
eſt ſupra totum ambit quod eſt infra ⁊ non
econuerſo. Similiter habetur quando a‑
poſtoli ſpiritum ſanctum receperunt act.
vbi ſupra. Repleuit totam domum. vbi
erant ſedentes. i. omnes qui erant in do‑
mo. Et ſequitur. ⁊ apparuerunt illis diſ‑
pertite lingue ſeditq; ſupra ſingulos eoꝝ.

Quarto queritur ſi in iſto verbo ſpiri
tus ſanctus ſuperueniet in te. Datur intel
legi ſpiritus ſan. cooperatio quomodo da
tur hic intelligi ſecunda beate virg. ſancti
ficatio que fuit preuia illi ſanctificationi.
Et dicitur ꝙ vtraq; datur intelligi. Quia
ſpiritus ſanctus non venit in quemquam
ſine infuſione gratie modo perfecto. ⁊ infu
ſio gratie nunquam eſt ſine ſanctificatiõe.

Quinto queritur quare adiungit ange
lus dicēs. ⁊ virtus altiſſimi obũbrabit tibi.
Cum vmbra dicat lucis carentiam. Et
iſtud miſterium fuit totum luminoſum.
Et dicitur ꝙ vmbra habet vnam habitu
dinem ſecundum quam eſt lucis priuatio.
⁊ ſic eſt mala ſignificatio. Aliam ſecundũ
quam eſt ab ardore protectio. ⁊ ſic eſt bo‑
na ſignificatio. ⁊ ſic ſumitur vmbraculum
in ſcriptura. Et iſto modo ſummitur hic
obumbratio pro protectione incendij con‑
cupiſcentie ſecundum premiſſa.

Sexto queritur. quare dixit obum‑
brabit tibi. ⁊ non dixit te ſecundum commu
nem conſtructionem acti caſus. Et dicit
ꝙ in iſta obumbratione non fuit aliqua
extinctio accuſabilis quam refrigeraret talis
vmbra ſed ſecuta fuit acquiſitio gratie. ⁊
ideo conſtructio datiui caſus. acquiſitiua
fuit ibi conuenientiſſima. Sicut dicitur in
ps. lxxxix. Metro. iiij. Scapulis ſuis obũ‑
brabit tibi. Iſtis premiſſis infert angelus
duo correlaria ex premiſſis.

Primum de prolis concipiende ſan‑
ctitate ibi. Ideoque ⁊ quod naſcetur ex te
ſanctum.

Secundum de prolis concipiende ma‑
ieſtate. ibi. vocabitur filius dei.

Sed primo queritur. Quomodo ſequi
tur correlarium ex premiſſis. Et dicitur ꝙ
iſte fructus qui concipitur virtute ſpiritus
ſancti. ⁊ virtute altiſſimi protegente a pec‑
cato non poteſt eſſe niſi ſanctus. Cum ma‑
nifeſtiſſimum ſignum ſit ſanctificationis ta
lis miraculoſa conceptio.

Secundo queritur ſecundum correla‑
rium. Et dicitur ꝙ aliud eſt vocari ⁊ ali‑
ud eſt eſſe. Non fuit filius dei. quia ſic con
ceptus. ſed econuerſo. fuit autem iſte fruct⁹
vocatus filius dei. quia in eius generatio
ne carnali dominus ſuppleuit vicem patris
per modum cauſe ſuperioris concurrens
cum beata virgi. Non tamen dicitur pa‑
ter. quia non genuit nec per modum natu
re egit. Niſi forte ſicut dicitur pater ange‑
lorum. quia creator eorum ſicut habetur
Job. xxxviij. capitulo. Cum me laudarēt
aſtra matutina ⁊ iubilarent omnes filij dĩ.

Secundum miſterium de ſolutionis
confirmatione. quando angelus confirma ſecũdũ miſteᵐ
uit ſuam. reſponſionem per exemplum ma
nifeſtum dicit. Et ecce heli. co. tua. ⁊ ponit
hic quadruplicem confirmationem vt po‑
ſtea omnium iſtorum inferat cauſam ⁊
rationem.

Prima confirmatio fuit per euidenti‑
am facti cũ premiſit dicēs. Ecce heliſabeth
cognata tua. exempla enim que dantur cir
ca propinquos ſunt clariora quam illa que
dantur circa ignotos. ⁊ forſitan beata vir
go iam viderat. b. hel. concepiſſe.

Secunda fuit per inductionem miracu
li ibi. ⁊ ipſa concepit filium in ſenectute
ſua. quia dicitur in iſto capitulo. ꝙ ambo
proceſſerant in diebus ſuis. ſ. zacha. ⁊ heli.
ſ. vltra etatem generandi.

Tertia fuit per mirationem modi. ibi.
⁊ hic menſis eſt ſex. il. Quia poſt ſextum
menſem eſt manifeſtata conceptio extume‑
factione ventris.

Quarta fuit per appoſitionem ſecundi
prodigij. ibi. que vocatur ſterelis. quia ali‑
ud eſt. miraculum ſterilitatis ⁊ aliud vetu
ſtatis. hec autem non ſolum erat vetula.
ſed etiam ſterilis ſicut ſarra.

Sed querit primo qre fuit ſancta heliſa
beth dicta cognata. beate virgi. ⁊ dicitur
quia licet. ſecundũm vſum noſtrum dicat

Tertium aſſignat rationem quare. di. quoniã virũ nõ cognoſco vt oſtenderet ꝙ iſta dubitatio de modo ⁊ non defacto rationabilis erat cum dixiſſet concipies ⁊ paries .fi. ⁊ in ea ſemper manebat virginitatis integrum propoſitum. Cũ quo adhuc ignorabat quomodo poſſet habere filium promiſſum. Et notandum ꝙ cauſa iſtius queſtionis hic poſita a beata virg. non eſſet multum euidens ſi ibi poneretur iſtud verbum cognoſco pro preſenti tempore. quia licet ſit aliqua virgo in preſenti nõ tamen repugnat ei infuturum habere partuꝫ per naturam. ⁊ hic partus in futurum promittebatur Et ideo oportet dicere ꝙ li. cognoſco accipitur pro tempore futuro. i. nõ cognoſcam. quia certificata erat per diuinam reuelationem ꝙ ipſa ⁊ ſponſus eius Joſeph permanerent perpetuo in virginitate. Sed notandum ꝙ iſta ſumptio preſentis temporis pro futuro declaratur quintupliciter in ſacra ſcriptura.

Primo numeri. xvi. capi°. Ubi datan ⁊ abiron dixerunt Moyſi. Non venimus. i. non veniemus cum ad conſilium vocarentur.

Secundo ſecundi machab. vij. capitu. Ubi adoleſcens ſciẽs martiriũ dixit. Nõ obedio precepto regis ſed precepto legis ⁊ ſanitates perficio.

Tertio luc. 13 capi°. Ubi miſit chriſtus herodi. di. Ecce demonia eicio ⁊ ſanitates perficio hodie ⁊ cras. ⁊ die 3ª cõſumor.

Quarto apoca. primo capi°. Ecce venit cum nubibus.

Quinto apoc. vltimo capi°. Ecce venio cito. d. dominus ⁊ clarum eſt ꝙ accipitur hic preſens pro futuro. ⁊ ſimiliter accipitur in propoſito. Quomodo fiet iſtud. q. vi. n. co. i. non cognoſcam.

quinta pticuª Quinta particula de angeli reſponſione ibi. ⁊ reſpondens angelus. di. ei. In qua notantur duo miſteria.

Primum de angeli ad queſtionem beate vir. ſolutiõe. ⁊ aſſignat duplicẽ modũ.

primuꝫ miſtem Primus per ſpiritus ſancti operationeꝫ ibi ſpiritus ſanctus ſuperue. in te. ſ. ad cooperandum iſtud.

Secundus per totius trinitatis ab omni infectionis preſeruatione. ibi. ⁊ virtus altiſſimi obumbrabit tibi. ⁊ iſti duo modi reſpondendi dati fuerunt ab angelo duobus motiuis quos habuit bta. vir. in iſta felici dubitatione.

Primum motiuũ fuit. quia iſta conceptio fieri nõ poſſet ſolis mulieris cauſatione. Ideo dicit ſpiritus. ſ. ſuperu. in te. q. di. Tu non eris ſola. quia tecum erit concurrens virtus infinita ſpiritus. ſ.

Secunduꝫ. quia iſta conceptio fieri poſſet ſine carnis concupiſcentia. Ideo dicit ⁊ virtus al. ob. ti. Sicut enim vmbra conterit ardoris obumbratio. Sic diuina protectio hic cuſtodiuit beata vir. a concupiſcentia inflamante.

Sed primo queritur quare di. hic angelus ſpiritus. ſ. ſuperue. in te. ⁊ non dicit de patre vel de filio. Cum deitatis opera ad extra ſint indiuiſa. Et tota trinitas xp̄m incarnauit ſecundum beatum Auguſtinum primo de trinitate. Et dicitur ꝙ licet nulla productio ad extra ſpiritui ſancto ſit attributa tamen bene inuenitur aliqua appropriata. Sicut in perfectionibus intrinſecaruꝫ. Charitas appropriatur ſpiritui ſancto. ſicut ſapientia filio. ⁊ quia magis iſtud miſteriũ. ſ. actus incarnationis ex ſumma dei charitate proceſſit. ideo ſpiritui ſancto conuenienter appropriatur.

Scdõ queritur q̃re magis iſtud miſterium fuit appropriatuꝫ ſpiritui ſancto quã filio. Cum filius fuerit incarnatus ⁊ non ſpiritus ſ. Et dicitur ꝙ incarnatio ſecundum aſſumptionem fuit propria filij. qui ſolus aſſumpſit humanitatem. tamen perfactionem talis vnionis fuit magis appropriata ſpiritui ſancto ratione predicta.

Tertio queritur quare dicit angelus. Spiritus ſanctus ſuperue. in te ⁊ non dicit ad te. Sicut dicit ſaluator Apoſtolis Jo. xv. capitulo. Cum venerit paraclituꝫ quem ego mittam vobis idem. xvj. Si enĩ non abiero paraclitus nõ veniet ad vos. Si autem abiero mittaꝫ eum ad vos. act. 1° cap. Repleti ſunt omnes ſpiritu ſancto. Et dicitur ꝙ iſtud dictum fuit ad declarã

dum excellentiam ſpiritus ſancti in beata virg. vt conciperet verbum dei. quia quod eſt ſupra totum ambit quod eſt infra ⁊ non econuerſo. Similiter habetur quando apoſtoli ſpiritum ſanctum receperunt act. vbi ſupra. Repleuit totam domum. vbi erant ſedentes. i. omnes qui erant in domo. Et ſequitur. ⁊ apparuerunt illis diſpertite lingue ſeditq; ſupra ſingulos eoꝝ.

Quarto queritur ſi in iſto verbo ſpiritus ſanctus ſuperueniet in te. Datur intelligi ſpiritus ſan. cooperatio quomodo datur hic intelligi ſecunda beate virg. ſanctificatio que fuit preuia filij ſanctificationi. Et dicitur ꝙ vtraq; datur intelligi. Quia ſpiritus ſanctus non venit in quemquam ſine infuſione gratie modo perfecto. ⁊ infuſio gratie nunquam eſt ſine ſanctificatiõe.

Quinto queritur quare adiungit angelus dicẽs. ⁊ v̄tus altiſſimi obũbrabit tibi. Cum vmbra dicat lucis carentiam. Et iſtud miſterium fuit totum luminoſum. Et dicitur ꝙ vmbra habet vnam habitudinem ſecundum quam eſt lucis priuatio. ⁊ ſic eſt mala ſignificatio. Aliam ſecundũ quam eſt ab ardore protectio. ⁊ ſic eſt bona ſignificatio. ⁊ ſic ſumitur vmbraculum in ſcriptura. Et iſto modo ſummitur hic obumbratio pro protectione incendij concupiſcentie ſecundum premiſſa.

Sexto queritur. quare dixit obumbrabit tibi. ⁊ non dixit te ſecundum communem conſtructionem acti caſus. Et dicitur ꝙ in iſta obumbratione non fuit aliqua extinctio accuſabilis quam refrigeraret talis vmbra ſed ſecuta fuit acquiſitio gratie. ⁊ ideo conſtructio datiui caſus. acquiſitiua fuit ibi conuenientiſſima. Sicut dicitur in ps. lxxxx. Metro. iiij. Scapulis ſuis obũbrabit tibi. Iſtis premiſſis infert angelus duo correlaria ex premiſſis.

Primum de prolis concipiende ſanctitate ibi. Ideoque ⁊ quod naſcetur ex te ſanctum.

Secundum de prolis concipiende maieſtate. ibi. vocabitur filius dei.

Sed primo queritur. Quomodo ſequitur correlarium ex premiſſis. Et dicitur ꝙ iſte fructus qui concipitur virtute ſpiritus ſancti. ⁊ virtute altiſſimi protegente a peccato non poteſt eſſe niſi ſanctus. Cum maniſeſtiſſimum ſignum ſit ſanctificationis talis miraculoſa conceptio.

Secundo queritur ſecundum correlarium. Et dicitur ꝙ aliud eſt vocari ⁊ aliud eſt eſſe. Non fuit filius dei. quia ſic conceptus. ſed econuerſo. fuit autem iſte fructꝰ vocatus filius dei. quia in eius generatione carnali dominus ſuppleuit vicem patris per modum cauſe ſuperioris concurrens cum beata virgi. Non tamen dicitur pater. quia non genuit nec per modum nature egit. Niſi forte ſicut dicitur pater angelorum. quia creator eorum ſicut habetur Job. xxxviij. capitulo. Cum me laudarẽt aſtra matutina ⁊ iubilarent omnes filij dĩ.

Secundum miſterium de ſolutionis confirmatione. quando angelus confirmauit ſuam. reſponſionem per exemplum manifeſtum dicit. Et ecce heli. co. tua. ⁊ ponit hic quadruplicem confirmationem vt poſtea omnium iſtorum inferat cauſam ⁊ rationem. ſecũdũ miſtem

Prima confirmatio fuit per euidentiam facti cũ premiſit dicẽs. Ecce heliſabeth cognata tua. exempla enim que dantur circa propinquos ſunt clariora quam illa que dantur circa ignotos. ⁊ forſitan beata virgo iam viderat. b. hel. concepiſſe.

Secunda fuit per inductionem miraculi ibi. ⁊ ipſa concepit filium in ſenectute ſua. quia dicitur in iſto capitulo. ꝙ ambo proceſſerant in diebus ſuis. ſ. zacha. ⁊ heli. ſ. vltra etatem generandi.

Tertia fuit per mirationem modi. ibi. ⁊ hic menſis eſt ſex. il. Quia poſt ſextum menſem eſt manifeſtata conceptio extumefactione ventris.

Quarta fuit per appoſitionem ſecundi prodigij. ibi. que vocatur ſterilis. quia aliud eſt. miraculum ſterilitatis ⁊ aliud vetuſtatis. hec autem non ſolum erat vetula. ſed etiam ſterilis ſicut ſarra.

Sed querit primo q̃re fuit ſancta heliſabeth dicta cognata. beate virgi. ⁊ dicitur quia licet. ſecundũm vſum noſtrum dicat

cognata que eſt vxor fratris. tamen ſecun-
dum veram germanitatez cognata dicitur
germana conſanguinea. ⁊ ideo ex iſto loco
colligitur q̄ ſancta heliſabeth fuit conſan-
guinea germana beate virginis. vnde cre-
duntur fuiſſe filie duarum ſororum. Aut
melius bea. virg. ex ſorore. ⁊ heliſabeth ex
fratre, vt chriſtus dicatur de tribu regia
⁊ ſacerdotali.

Secundo queritur quid ad propoſitum
iſtius vetule. ⁊ ſterilis conceptio. cum bea.
vir. cui iſta exempla ſunt adducta: Cũ an
tiqua non eſſet nec ſterilis. Et dicitur q̄ ſi-
cut virginem parere eſt ſupra naturam.
Ita ſterilem aut vetulam concipere. ⁊ ideo
ad oſtendendum quomodo deus poteſt fa
cere illa que ſunt ſupra naturam. Induxit
angelus illud duplex miraculũ iam factũ.

Tertio queritur. quia non videtur tan-
tum miraculum ſterilem et vetulam con-
cipere cum aliquis hoc fuerit. factum. pa-
tet de ſarra vxore habrae. geñ. xviii. capi°.
Erant enim ambo ſenes ⁊ defecerant ſarre
fieri muliebri. ⁊ primi regum primo ha-
betur de anna matre ſamuelis de qua dici
tur. Affligebat quoque eam emulaeius ⁊
vehementer angebat in tantum vt expro-
baret ei q̄ concluſiſſet dominus vuluam
eius. ⁊ ſic patet ſarre antiquitas ⁊ anne ſte
rilitas. Sic virginem parere q̄ a ſeculo
non eſt auditum. ⁊ ideo non videtur fuiſſe
ſufficiens argumentum angeli procedens
a minori ad maius affirmando. Et dicitur
q̄ angelus non proceſſit a minori ſed tan-
tum a ſimili arguendo. ⁊ vlterius omnia
ſupnaturalia ſunt equaliter poſſibilia deo.

Quarto queritur. Aſſignantur duo mi
racula in conceptione ſancte heliſabeth. ⁊
non niſi vnum in conceptione bea. virg.
Et dicitur q̄ ibi fuerunt duo miracula in
eo quod ſterilis ⁊ vetula genuit. hic autem
alia duo preſtantiora. Quia virgo conce-
pit ⁊ peperit. Et poſt partum virgo per-
manſit. partus autem ſterilis vel antique
non eſt miraculoſus, ſed ſupernaturalis ex
quo per miraculum eſt conceptio facta.

Iſtis autem premiſſis ſequitur cauſa om
nium predictorum ſupra quaz aſſignat an
gelus. d. quia non. e. ipo. a. d. omne verbũ.
Et ideo non mirum ſi poteſt facere vt ſteri
lis concipiat ⁊ vetula pariat. Et per idem
modum de conceptione ⁊ partu virginis
approbatur. Sed queritur. quia multa
verba poſſunt dici vocaliter quorum ſigni
ficata ſunt deo impoſſibilia. vt puta quod
faceret alium deum ita perfectum ſicut ip-
ſe eſt. Et dicitur q̄ non fuit intentio ange-
li vt apparet loqui de verbo vocali. ſed de
verbo intellectuali. Quia ſecundum bea-
tum Ylarium. io. de trinitate. Plus deus
poteſt facere quam intellectus noſter cape
re vel intelligere ⁊ non eſt impoſſibile ali
quod verbum intellectuale. ergo.

Secundo queritur. quia multa intelligi
mus verbo mentali vt puta entia prohibi-
ta. quemadmodum chimera ⁊ veritatez cõ
traditoriorum que non ſunt deo poſſibilia
Alioquin non eſſent prohibita. Et dicitur
q̄ licet talia aliquomodo intelligantur. tñ
de ipſis non formatur verbum intellectua-
le pro vt verbum accipitur ſtricte pro noti
tia declaratiua que ẽ diffinitiua. quia nõ ẽ
diffinitio entium prohibitorum que in nul
lo genere collocantur.

Sexta particula de bea. vir. conceptio- ſexta partic°.
ne ibi. Dixit autẽ maria vſqz diſceſſit an
gelus ab ea vbi notantur tria miſteria.

Primum qualiter bea. vir. ſe humilia
uit in ſua vltima reſponſione. ibi. Ecce primũ miſte[m]
ancilla domini. vbi notandũ q̄ bea. vir.
habuit ad dominum quadruplicem habi-
tudinem dignitatis.

Prima. quia eius fuit mater. Naz ab
ipſa fuit humanatus chriſtus vel eius hu-
manitas generata.

Secunda. quia eius fuit filia. Quia ab
ipſo ſupernaturaliter ⁊ miraculoſe patra-
ta. vt claret ſupra.

Tertia. q̄r fuit eius ſponſa. Nam fuit p̄
votum perhennis celibatus conſecrata.

Quarta. q̄r fuit eius ſoror. in eo q̄r chri-
ſti humanitas fuit ei aſſimilata modo val
de ſingulari ⁊ conſonali. Nam totaliter d̃
natura ipſius humanitatem tulit. De pri-
mo ⁊. 4. habetur Math. xii. capitu°. Ipſe
meus frater ſoror ⁊ mater eſt. De ſecũdo

Math. xii. capitu. Confide filia. De tertio.
cant. v capitu. Veni in ortum meuz ſoror
mea ſponſa mea ⁊c. Iſtis premiſſis digni-
tatis habitudinibus bea. vir. ſumme humi
lis reſpondens angelo dixit. Ecce ancilla
domini. In quo actu omnem humilitatez
tranſcendit propter q̄ humilitatem placu
it dei filio de ipſa humanari. vñ. d. luc. pri-
mo capi. Ecce enim ex hoc beatam me. d.
o. ge. Et quare. Quia reſpexit. hu. ancille
ſue ⁊cete.

Sed primo queritur quare tantum pla
cuit deo reſpectu humilitatis. Cum mul-
te virtutes ſint ſublimiores. prime cor. 13°.
ca. Si linguis hoiuz loquar ⁊ angelor. cha
ritatem autem non habeam factus ſum ve
lut es ſonans aut cimbalum tinnens. ⁊ ita
manent fides ſpes charitas tria hec.
Et dicitur q̄ ſicut principium humane dã
nationis fuit ſuperbia. Ita fuit conueniẽs
a contrario q̄ initiuz noſtre ſalutis eẽt hu
militas. Ideo docens Thobias filium ſu
um. d. Thobie. iiii. capi. Superbiam nun-
q̄ in tuo ſenſu aut in tuo verbo domina
ri permittas. In ipſa enim initiũ ſumpſit
omnis perditio.

Secundo queritũr ſi plus placuit deo
virtus humilitatis q̄ caſtitatis in bea. vir
gine. Et dicitur q̄ ſic ſecundum Bernar-
dum ſuper miſſus eſt. Cuius ſignum eſt.
quia verbum non fuit in carnatum quan-
do bea. vir. d. Quomodo fiet iſtud quoniã
virum non cognoſco propter zelum virgi
nitatis. ſed quando. d. Ecce ancilla domi-
ni. ex affectu humilitatis. Et ſi dicatur q̄ vir
tus caſtitatis eſt nobilior. q̄r. circa meliora
bõa vt puta corporis q̄ fortune. Cũ hoies
ſint. bona fortune in q̄bus cõſiſtit humili-
tas. Et dĩ q̄ ſicut obẽa ponit in bonis aie.
Ita hũilitas iſta põt poni q̄ fuit mĩ obediẽ
tie. ⁊ in iſto actu notant ſancti obẽam perfe
ctam. Et notandum q̄ illa obẽa habuit tri
plicem conditionem que conueniunt in p̄-
fecta obedientia.

¶ Prima. q̄r fuit pmpta. ecce.

¶ Secunda. quia fuit humilis. Ancilla.

¶ Tertia. q̄r fuit deuota. domini.

¶ Ex q̄bus. colligit̃ q̄. b. vir. fuit ordinata

Sed notãdũ primo de hũilitate. b. vir.
d. Bernardus ſup miſſus ẽ. Quõ fortiter
occurrebat ſaul cũ eſſet paruulus in oculis
ſuis. i. hũilis q̄tra philiſtinoꝝ agmina pro
ſternebat quãtis viribus exercebat gladiũ.
Poſtq̄ aũt tenuit eũ ſupbia trãſiuit in af
fectum coadis debilis ⁊ in potẽs factus in
incircũciſiorum armis faciliter proſtratus
occubuit. Scdo d̃ obẽa. d. idẽ. Ber. vbi
ſupra. Si tribulatio ſe opponat. ſi pſecutio
reſultat. ſi peccatores tibi laqueũ ponant. ſi
maligni iter tuũ ipediant tu obediẽtie viã
nõ deſereris. Sed d'c paratus ſuz ⁊ nõ ſũ
turbatus vt cuſtodiã mandata tua.

Tertio dicit idẽ vt ſupra De gradibus
obẽe fidelis obediẽs neſcit morã ſuge. cra
ſtinũ ignorat. tarditatẽ p̃cedit p̃cipiẽtẽ. pa-
rat oculos viſu. aures auditu. liguã voci ma
nus operi. pedes itineri. Totũ ſe colligit vt
iperantis colligat ⁊ pficiat voluntatẽ. Et
notandũ ſm glo. Nõ eſt credendum q̄. b.
vir. iſtud verbum leuiter dixerit. Sed q̄
ſolẽniter protulerit ⁊ genua in terra fixerit
terram oſculata fuerit. ⁊ oculos ad celuz le
uauerit ⁊ brachia ad celum extenderet. Et
ſi: cum magno gaudio. d. ecce ancilla do-
mini ſi. m. ſ. v. t.

Secundum miſterium qualiter conſen ſcdm miſte[m]
ſum prebuit in iſta reſponſione ibi. fiat mi
hi ſecundum vir. t. quod poteſt intelligi
dupliciter.

Primo ſi ſenſus accipiatur nominali-
ter vt ſit ſenſus q̄ ãgelus dixerit duo v̄ba.

Primuz ſalutationis ⁊ laudis ibi. aue
gratia plena dominus. tecum ⁊c.

Secunduz anunciationis ⁊ prolis ibi:
Ecce concipias ⁊ pa. fi. ⁊c. ⁊ ſic beata vir-
go ad laudem non intendens. ſed ad de-
uotionem affectum dirigens. di. fiat mihi
ſecundum vir. t.

Secundo ſi ſenſus accipiatur vt eſt pre
poſitio vt intelligatur ſecundum verbum
tuum. i. eo modo quo verbum tuum expreſ
ſit. ⁊ iſte ſenſus eſt magis communis.

Et iſto modo ſapiens eccleſiaſtici. 13°.
capitu. Deus creauit hominem ſecunduz
ſe. i. modo ſui veſtiuit illum virtute. Sed
notanduz antequam beata virgo proferat

verbum cõſenſus.quia dicit ſanctus Ber nardus ſup miſſus eſt omelia iiij. Audi‑ ſti virgo quia concipies ⁊ paries filiũ. Au diſti qꝛ non per hominem.ſed per ſpiritum. Expectat angelus reſponſum.tempus eſt enim vt reuertatur ad deum qui miſit illũ expectamus ⁊ nos. O domina verbuꝫ mi‑ ſerationis quos miſerabiliter premit ſentẽ tia dãnationis. Et infra.hoc totus mun‑ dus tuis genibus prouolutus expectat nec in merito: quoniam ex ore tuo pendet cõ ſolatio miſerorum. Redemptio captiuo‑ rum.liberatio dãnatorum. Salus denique vniuerſorum filiorum adam totius gene‑ ris tui. Da virgo reſponſum feſtinanter o domina reſponde verbum quod de ter‑ ra quod inferi quod expectãt ⁊ ſuperi. Au guſtinus. Audiſti virgo in maculata quo modo ſis cõceptura.qꝛ ſpiritus ſanctus ſu perueniet in te vt prolem gignas ⁊ vir‑ ginitatem non amittas filium proferas.⁊ poſt partum incorrupta permaneas. ſecu lum omne captiuum tuuꝫ deprecatur aſſẽ ſum ex ore tuo pendet conſolatio miſerorũ redemptio captiuorum liberatio dãnatorꝫ ſalus deniqꝫ vniuerſorum filiorum adam. feſtinanter ergo reſponde verbum ⁊ ſuſci‑ pe filium da fidem ⁊ ſenti virtutem. Qui‑ dam expoſitor dicit in perſona angeli. Ec‑ ce virgo tu cognouiſti modum prebe aſſen‑ ſum cur differs conſentire que facta es ſpe culũ deo angelis prophetis et patriarchis e ſanctis hominibus. Filius dei.d. O vir go maria benedicta in me conſenti. Et ec‑ ce iam venio in te.quia te ⁊ mundum in‑ tendo ſaluare per te. Angeli dicunt. Noli morari maria prebe aſſenſum.quia oritur ex te qui fecit te. Ipſe enim nos reſtaura‑ bit ⁊ reformabit. Ne ergo noſtra curia ſuo rum ciuium numeroſitate fruſtretur dic ci to ꝙ dictura es vt ipſum parias qui hoc implere debet. Eua.d. O filia beatiſſima ymmo mater reuerendiſſima ſaluationeꝫ da quibus dãnationem reperi. Hec om nia ex tuo ſolo pendent aſſenſu. Noli er go plus morari.ſed aſſenti. Adam.di. O beatiſſima virgo in te tota natura ſperat humana vt deformatam reformes de ſti‑ tutam reſtaures vt proſtratam per meam ſuperbiam releues per tuam humilitateꝫ ⁊ pro mea inobedĩa tua obediẽtia compen‑ ſetur.quibus reſpondet bea. vir. d. Ecce an cilla domini fi.mi.ſ.v.t. vbi Bernar. ſup miſſus eſt. Plus placuit deo marie hũili tas q̃ eius virginitas. qua duxit eum de celo ⁊ venire facit in vterum virginis. Ideo de ſe.d. Luc. p°capitu. Quia reſpe‑ xit humilitatem ancille ſue. ⁊c. Et notan dũ ꝙ in iſta Reſpõſione bea. vir. Ecce ãcil la ⁊c. fuerunt.4.oppoſita trãſgreſſiõi eue.

Pria tranſgreſſio fuit inobediẽtia.qꝛ comedit fructũ ligni vetiti. ⁊ in maria fu‑ it obedientia prompta ibi ecce.

Secunda tranſgreſſio fuit ſupbia. Ma gnum ſignum ſuperbie fuit appetere deita teꝫ.dixerat enim ſerpens.eritis ſicut dij. ⁊ i maria fuit hũilitas ꝓfunda.ibi.ancilla.

Tertia tranſgreſſio fuit ſeruitus mala. Jo. vj.ca. Qui facit peccatũ ſeruus ẽ pcti. ⁊ in maria fuit libertas bona domini.

Quarta tranſgreſſio promiſſio falſa.qꝛ d.ſerpens non moriemini.⁊ in maria fuit promiſſio vera. Cum.d.ei.angelus .ecce concipies ⁊ paries ⁊c. Et fuit impletuꝫ cũ maria.d.fiat mihi ſecundum verbum tuũ. Auguſtinus.13. de trinitate. In rebus per tempora ortis illa ſumma gratia eſt qua i vnitate nature homo coniunctus eſt deo. Et notandum ꝙ iſtud verbum. bea. virg. quadrupliciter poteſt conſiderari.

¶ Primo vt fuit ore prolatum.

¶ Scdo vt fuit interiori ſenſu imaginatũ.

¶ Tertio vt fuit in intellectu formatum.

¶ Quarto vt fuit in voluntate affectatuꝫ ⁊ volitum. Et ſicut ymaginatio eſt melior prolatione. ⁊ intellectus eſt melior ymagi‑ natione. Ita affectus eſt melior cognitione Ita ⁊ conſenſus beata vir. reſidens in vo‑ luntate fuit precioſior ⁊ ſalubrior ceteris a‑ ctibus precedentibus ipſum.

Sed primo queritur ſi iſte conſenſus. b. vir. fuit cauſa illius ineffabilis incarnatio‑ nis. Et dicitur ꝙ ſic. Sicut meritum dici‑ tur cauſa premij. Aut ſicut ſacramenta di cuntur eſſe cauſa gratie ſuo modo. quia ad effectum iſtius conſenſus deus ordinauit

mox efficere iſtam benedictã aſſumptionẽ.

Secundo queritur.ſi iſtud verbum bea. vir. exterius prolatum ſenſibiliter fuit cau‑ ſa totalis effectus.cum. d.fiat mihi ſecun‑ dum ver.t. Et dicitur ꝙ ſi in inſtanti cõſen ſus virginalis fuit facta mira copula ver‑ bi ſicut cõmuniter ſancti docent. Tunc nõ potuit eſſe ſenſibile ꝙ ſequebatur fore ipſi‑ us cauſa. Cuꝫ nullum poſterius ſit cauſa. prioris.qꝛ tamẽ ſupra patuit ꝙ omnia nõ potuerunt fieri in eodem inſtanti que per‑ tinebant ad incarnationem ideo oppoſitũ poſſet dici. Sicut in euchariſtia verba ſen‑ ſibilia ſunt cauſa tranſlationis in ſtantance ſuo modo. Sed notandũ ꝙ dixerũt aliqui ſapiẽtes ⁊ philoſophi mundani difficile eſſe ſcire motus ſiderum ⁊ planetarum. Scire na‑ turas rerum. Scires virtutes herbaruꝫ ⁊ lapidum. Sed dicunt theologi.

Primo ꝙ ſuper omnia difficiliſſimuꝫ eſt perſcrutari deitatis trinitatem.

Secundo ⁊ humanitatis vnionem ⁊ deitatis.

Tertio dei ⁊ hominis maternitatem vel virginis maternitatem.

Tertiuꝫ miſte[rium] Tertium miſterium qualiter angelus ab ea diſceſſit conſumata collocutione. ibi. ⁊ diſceſſit angelus ab ea. In quo diſceſſu creditur ꝙ. b. virgo remanſerit in pleniſſi‑ ma conſolatione. qꝛ ſicut angelus malus in ſuo receſſu habet contriſtari. Sic ange‑ lus bonus in ſuo receſſu habet letificare. Notandum vero ꝙ in acceſſu ⁊ receſſu bo norum ⁊ malorum angeloruꝫ accipiuntur quatuor theologice veritates.

Prima ꝙ angelus malus in ſuo aduẽ tu ſe habet per modum blandientis.⁊ hoc modo ſe transfert in angelum lucis.

Secunda corin. xj.capi. Ipſe enim ſa‑ thanas transfigurat ſe in angelum lucis. Exemplum patet triplici. R. 22.capi°. Ubi dicitur ꝙ ſpiritus qui miſſus eſt ad recipiẽ dum achab.proceſſit per modum blandiẽti ſ mentiens proſperitatem in ore omnium prophetarum eius.

Secunda ꝙ angelus bonus in ſuo con curſu ſe habet per modum exterrentis. ſicut patet in propoſito.que.cum audiſſet turba‑ ta eſt in ſeruatione eius. exẽplum patet da‑ nielis viij.capi. Quando gabriel venit ad danielem. vbi ſic pauens inquit daniel.co rui in faciem meam.⁊ parum infra. Cũqꝫ loqueretur ad me collapſus ſum pronus in terram.

Tertia ꝙ angelus malus in ſuo receſſu habet contriſtare. Sicut recedens a primiſ parentibus ipſos triſtes ⁊ deſolatos in pa radiſo dereliquit. vt patet gñ. 3. capi. Exẽ plum iſtius patet Math. iiij. c. Ubi domi nus in fine temptationis diabolice prouo‑ cationem nimirum oſtendit quam ante oſtendebatur.

Quarta quod angelus bonus in. ſuo receſſu habet letificare ſicut tactum eſt ſu pra. Exemplum patet act. viij.. capi. Ubi dicitur ꝙ ſpiritus domini rapuit philippũ .i.angelus bonus. ⁊ non vidit eum amplí us eunuchus. Sequitur ibat eunuchus per viã gaudens. Sed queritur primo. qua re angelus malus in ſuo aduentu letificet. Et dicitur ꝙ ſpiritus malus eſt capud pec cati ⁊ per modum peccati precedit. Quia peccatum in ſuo principio delectabiliter inclinat.

Secundo queritur. quare angelus bo‑ nus in ſuo acceſſu moleſtat. Et dicitur ꝙ procedit per modum virtutẽ.que in acqui‑ ſitione habet in principio laborem triſticie ſed in fine fructum leticie. ps. 145. Metro. vj. Qui ſeminãt in lachrymis in exultatio ne metent. Et ſic virtus circa principium eſt difficilis.

Tertio queritur quare angelus malus in ſuo receſſu contriſtat. Et dicitur ꝙ ſu‑ us decurſus eſt per modum vicij. Quod poſtquam conſumatum eſt mentem mor‑ dendo emendat.

Quarto queritur. Quare bonus an‑ gelus in ſuo receſſu letificat. Et dicitur ꝙ eius proceſſus eſt per modum meriti. Qñ

poſtquam actum eſt animam reficit ꝛ quietat hic per. gratiam. ꝛ in futuro per gloriam ad quam chriſtus benedictus nos perducat qui cum patre ꝛ ſpiritu ſancto viuit ꝛ regnat per infinita ſecula ſeculorum. Amen. FINIS

¶ Explicit preclariſſimũ opus de laudibus ſanctoꝝ vtiliſſimũ cũ nõ nullis tractatibus. Editũ a Clariſſimo Sacre theologie doctoꝛe illuminato magiſtro Franciſco de Mayronis ex diuo minoꝝum ordine. Impreſſuꝫ Venetijs per Pelegrinum de Paſqualibus Bononieñ. anno dñi. 4 93. die vero. xx. februarij in die carnis priuij.

a b c d e f g h i k l m n o p q r ſ t v x y z ꝛ ꝯ ꝑ
A B C D E. Omnes iſti ſunt quaterni.

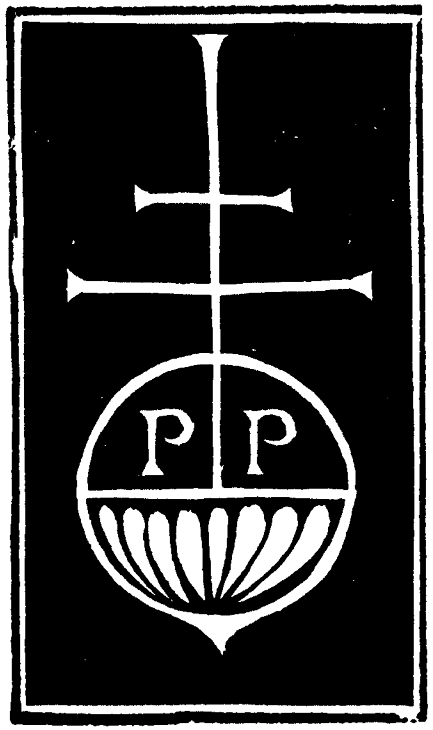

¶ Tabula alphabetica ſuper pmo volumine ſermonum de tpe elegantiſſimi viri ⁊ pfeſſoris franciſci de Mayrone ordinis minorum a dominica prima aduentus vſqꝫ ad feriã quartã in paſchalibꝰ bene quotata incipit feliciter.

F. Pe. Ny. Car. Bac.

Arti.i.articulo vel lis.
Conſi.i.conſideratione vel bus.
Conclu.i.concluſione vel bus.
Corre.i.correlario vel rijs.
Contẽ.i.contemplatione vel bus.
Decre.i.decreto vel tis.
Docu.i.documento vel tis.
Dub.i.dubio vel bijs.
Nota.i.notabili vel bus.
Princi.i.principali vel bus.
Proba.i.probatione vel bus.
Parte.i.parte vel bus.
Queſti.i.queſtione vel bus.
Requi.i.requiſito vel tis.
Rati.i.ratione vel bus.
Ser.i.ſermone vel bus.
Veritate.i.veritate vel bus.

¶ Sermones huiꝰ pmi voluminis ſunt.92.

A

Ly A notat cauſam efficientẽ vel eſſe pprietatem ſermone.18. pnci.p.ↄclone prima.
Abijcere debemus qnqꝫ. ſer.pmo.cõſide.5.
Abilina interpretaſ.ſer.xj.conſi.pᵃ.cõclu.6.
Abſcondit ſe deus a multis ⁊ propter tria.ſer. 72.conſide.3.conclu.5.
Abſcondit ſe deus a tribus generibus hoiꝫ Ibidem conclu.5.
Abſcõdit ſe xp̃s ⁊ q̃re.ſer.78.ↄſi.8.ↄclu.3.
Abſolon interp̃tatur.ſer.83.ante conſide.
Abſolutio ſacerdotis actiua requirit tria. ſer. 60.conſi.2.conclu.6.
Accedẽ ad aiaꝫ qñ xp̃s dr̃.ſer.59.ↄſi.5.ↄᵒ.pᵃ
Accedentium idoneitas ad ſacramentum. ſer.81.conſi.3.nota.primo.
Accelerationem incarnationis filij dei meruerunt ſanctorum patruꝫ deſideria ⁊ ſuſpiria. ſer.12.princi.2.conclu.3.
Acceptare aliquẽ ad vitaꝫ eternã in puris nãlibus eſt poſſibile de potentia dei abſoluta. ſer.63.conſi.3.docu.3.
Accidia eſt cã deſtructiõis virtutum. ſer.34. princi.ſcdo.conclu.prima.
Acies tres ordinãt vitia carnis.ſer.67.conſi. tertia.conclu.prima.
Actio in diuinis eſt duplex.ſer.19.princip.ß. conclu.tertia.
Actiones humane,pprie loquẽdo que dicunt ⁊ quibus actõibus hõ differt a brutis: ⁊ qđ obꝫ huiuſmõi actionũ. ſer.20.pn.p.ↄcl.pᵃ
Actio pportionata vite eterne que eſt.ſer.78 conſide.quinta.conclu.prima.
Actio creati agentis dependet a deo q̃tum ad duo.ſer.63.conſi.pma.ↄclu.2.docu.4.
Actiua ⁊ ↄtemplatiua vita differunt.ſer.70. conſi.3.circa ſeptimum requiſitum.
Acꝰ nri quõ ſunt meritorij. ſer.9.ↄſi.3.ↄcl.3
Actus q̃tuor ſunt eſſentialr ordinati in vita cõtemplatiua.ſer.20.pnci.3.circa ſeptum.
Actus rõis q̃tuor ſunt.ſer.43.ↄſi.pᵃ.ↄcl.3ᵃ.
Adam primus factus eſt in aiam viuentẽ: ſꝫ ſcđs adam factus eſt in ſpiritũ viuificantẽ ſer.23.princi.2.conclu.5.
Adeſt deus oibus ſm qđ inuitatur.ſer.76. conſi.prima.conclu.tertia.
Adiutoriũ quadruplex daſ ↄuertẽtibus ſe ad pniam.ſer.64.conſi.4.docu.2.
Adiutoria quadruplicia contra temptamenta. ſer.68.conſi.3.conclu.2.
Adoleſcentia prona eſt ad malum.ſer.69.conſidera.quinta.conclu.ſecunda.
Adoptio vel adoptatio fit in nobis per tria. ſer.18.princi.3.conclu.4.
Adoptatio ⁊ predeſtinatio differunt.ſer.19. princi.primo.conclu.prima.
Adoptiuus filius xp̃s eſt.ibidẽ ↄclu.2.
Adoptionis gratia ducit nos ad hereditatem eternam.ibidem conclu.quarta.
Adoptionis impedimenta ſunt quinqꝫ.ibidẽ princi.ſecundo.conclu.quarta.
Adoptamur ad futurã gliaꝫ ſolũ ex tpe: ſꝫ pdeſtinati ſumus ab eterno. ibidem conclu.3.
Adoptionis effectus quatuor ſunt ⁊ qui ibidẽ princi.tertio per totum.
Adorandum eſt in altari quod creditur: non quod cernitur.ſermone.80.contem.pma. docu.primo.
Adoranda non eſt hoſtia: niſi poſt prolatõem forme.ibidem docu.ſecundo.
Adorare: laudare: reuereri ⁊ gl̃ificare quomodo conueniunt: ⁊ quomodo differũt. ſer.24 conſi.quinta.conclu.tertia.

BIBLIOTECA
DE ZARAGOZA

Adueñe prohibebantur ab eſu agni paſchalis ſer.81.conſide.3.notabili.2.
Aduentus domini quadruplex. ſer.p̄mo an/te conſiderationes.
Aduentus xp̄i triplex eſt.ſer.2°.ꝯclu.ſcđa.
Aduentus chriſti fuit eternaliter p̄deſtinatus ſer.12.princi.tertio.conclu.ſecunda.
Adulteriū quare tam grauiter puniť.ſer.64.conſide.ſcđa.docu.tertio.
Adulterium ſpirituale quale eſt ibidem ꝯſide.quarta:documento primo.
Adduxit xp̄s ſecum quadruplicem militiā de inferno.ſer.86.conſidera.quinta.
Affectus gaudij quare datus eſt homini. ſer.primo.conſide.prima.ꝯcluſi.ſcđa.
Affectus ire quare datus eſt homini. ſermõe primo.conſide.prima.conclu.ſecunda.
Agere quid ſignificat. Et ꝙ tripliciter ſit exco lendus. Et quid poſt ſeminabitur in ipſo. ſer.37.princi.3.conclu. p̄ma ſcđa ⁊ tertia.
Ager bene colendus coꝛ humanū eſt.ſer.41.conſide.prima.conclu.ſcđa.
Agit ne ds iuſti⁹ cum vno q̄ȝ cū alio. ſer.37.p̄nci.5.ꝯclu.p̄ª. Idē ſer.45.ꝯſi.p̄ª.ꝯ°e.3
Agrum cordis bene culti deus ingreditur.ſer.41.conſide.prima.conclu.tertia.
Agricole veniunt in vineam domini hora vn decima.ſer.36.princi.ſcđo.ꝯclu.prima.
Agnum paſchaleȝ ꝓhibebantur quatuoꝛ gnā hoīum comedere.ſer.81.ꝯſi.3.nota.2.
Allegationes ſpiritus ꝯtra carnem ⁊ econtra ponuntur.ſerm.2. conſide.2ª.pte ſcđa.
Alienigene ꝓhibebantur ab eſu agni paſcha/lis.ſer.81.conſide.tertia.nota.ſcđo.
Ambulare ſpūalr̄ qđ ſit ſer.75.ꝯſi.2.ꝯclu.p̄ª
Ambulare debemus ad deuȝ multis gradib⁹ Ibidem conclu.tertia.
Amicitia di regrit ſex.ſer.48.ꝯſi.p̄ª.ꝯclu.3.
Amicitia addit aliqđ ſup̄ amorē.ſer.70. cōſi.prima.conclu.prima.
Amicum maximū xp̄s ſe exhibuit in ſacramē/to eucharíſtie.ſer.81.ꝯſi.p̄ma.ꝓba.p̄ma.
Amor ꝯparať pōderi ꝑꝑ tria.ſer.42.ꝯſidera.prima.conclu.quinta.
Amor p̄ie celeſtis panis ē.ſ.65.ꝯſi.2.do.4
Amor mūdanus. ſer.79.p̄nci.3. conclu.6. Item ſer.24.conſi.6.conclu.prima.
Amor ordinat⁹ vtilis ē: ⁊ qđ ſit ibidē ꝯclu.7.
Amor dei eſt exemplar amoris ꝓximi.ſer.31.princi.ſecundo.conclu.prima.
Amor eſt cauſa ꝯceptōis filioꝝ in mulieribus ſer.12.princi.tertio.conclu.tertia.
Amoris rō qđ icludit.ſer.70.ꝯſi.p̄ª.ꝯclu.p̄ª
Andreas interpretatur.ſer.65.conſi.2.docu.quarto circa quintum panem.
Angeli boni erūt in iudicio ꝓpter tria.ſer.45 conſidera.ſecunda.conclu.prima.
Angeli mali erunt ibi ꝓpter duo. Ibidem.
Angelorum cognitio eſt duplex.ſer.7.conſi/dera.prima.conclu.ſecunda.
Angeloꝝ miniſterio incarnatiōis negocium exequi debuit.ſer.22. conſi.2. conclu.2.
Angloꝝ eſca eucharíſtia eſt.ſer.81.aň ꝯſide.
Angeloꝝ offīn in tribus oſtenditur.ſer.33.princi.4 circa p̄mum documentum.
Angelica ſalutatio habet quatuoꝛ p̄rogatiues ſer.7.conſide.2.conclu.5.
Angelus fuit ꝯueniens nūcius dñice incarna tionis: ⁊ quare. Ibidē ꝯſi.p̄ª.ꝯclu.2.⁊.3.
Angelus apparuit ioſeph: q volut dimittere mariam.ſer.13.p̄nci.2.conclu.2.
Angel̄s appuit ioſephi ſōno tēpe.ibidē ꝯcl.3
Anima ad inſtar caſtri circuncingiť q̄druplici muro.ſer.41.conſide.2.docu.7.
Anima peccatrix reduciť p̄ pniam ad amicitiā dei.ſer.48.conſide.p̄ma. conclu.3.
Anima transfigurať q̄druplr.ſer.5.cōclu.3.
Animam detur pant quatuoꝛ. Ibidem.
Aīa infirmari dicitur ad modum corporis.ſer.62.conſi.2.conclu.prima.
Anima per pctm̄ occidiť. Ibidem conclu. 2.
Aīa imoꝛtalis ē: ſer.66.ꝯſide.p̄ma.ꝯcl.p̄ma
Anima hois templum ⁊ domus dei eſt diuer ſimode.ſer.67.conſi.p̄ma.conclu.2.
Aīa hȝ duplices ptes: ſer.69.ꝯſi.p̄ª.ꝯclu.3.
Anima quomō caſtrum dicitur ⁊ impugnať.ſer.79.princi.3 concluſi.3.
Anime infirmitas ad modum corporis infir/matur.ſer.70.conſi.prima.conclu.3.
Anime reſurgentiuȝ veniēt a quadruplici par te.ſer.92.arti.6.
Aīe rōnalis ſumma dignitas ⁊ vilitas in hac vita q̄ ſit.ſer.p̄.ꝯſi.p̄ma.conclu.2.
Annus quo xp̄s natus fuit ſub Octaui. Ceſa re Augu.ponť.ſer.xj.ꝯſi.p̄ma.cōclu.p̄ª.
Annus qnquageſim⁹ dicebať annus iubile⁹.i.remiſſionis: ⁊ qnq̄ȝ fiebant in eo.ſer.39.princi.primo.concluſione tertia.
Anxietates quatuoꝛ cuȝ q̄bus reſurgent mali.ſer.92.articulo.9.
Appetitus victualiuȝ quare datus eſt homini ſer.5.conſide.3.docu.primo.
Appetit⁹ honoris q̄re dať⁹ ē hoi.ibidē.doc.2
Appetit⁹ auaritie q̄re dať⁹ eſt hoi.ibidē.doc.3
Appetitus tendentes i finē tres ſunt.ſermo.42.conſide.3.conclu.tertia.
Appetitus ſenſitiuus eſt corruptuſ per origina le peccatuȝ in hoie: que alio noie dicitur ſen ſualitas.ſer.59.ꝯſi.prima.conclu.prima.
Apoſtoloꝝ predicatio: ſeminatio dicitur ⁊ meſ ſis.ſermo.63.conſi.tertia.documen.6.
Apoſtolicum negocium in quo conſiſtit ⁊ quo tuplex eſt.ſer.12.princi.2.ꝯclu.prima ⁊.2.
Aqua gratie hȝ quintuplicē differentiam ab aq̄ legis.ibidem.conſi.2.docu.6.
Arboꝛ hȝ in ſe tria vtilia: ſic ⁊ homo.ſer.38.conſide.prima.conclu.3.
Arboreſ ⁊ ficulnea exponunť.ſ.2.ꝯſi.2.pte.2
Arbores homines ſpirituales ſunt: ſerm.78.conſide.2.conclu.3.
Archelaus quid ſignificat ſermo.22.conſide.tertia.circa finem ſermo.
Areſcere quid ſit.ſer.2.ꝯſide.2.parte.2.
Arguere peccatorem quid ſit.ſermo.47.con/ſide.2.conclu.prima.
Arguiť peccatoꝛ a deo p̄ q̄tuoꝛ.ibidē.ꝯclu.2.
Aridi qui ſunt ſer. 49.ꝯſid.prima.ꝯclu. 4.
Arma diaboli ⁊ dei q̄ ſint.ſ.58.ꝯſi.4.ꝯcl.p̄ª
Arma ſpiritus contra vitia carnis ſunt. ſerm.67.conſide.tertia.conclu.ſecunda.
Arta eſt via que ducit ad penitentiam. ſermo.36.princi.6.conclu.ſecunda.
Aſcendere volens debet onus deponere. ſer.30.princi.primo: conclu.ſcđa.
Aſcenſus gratie in animam ſermo.67. conſi.tertia.conclu.tertia.
Aſpicere ⁊ reſpicere differunt.ſermo.39.prin cipa.tertio.conclu.quinta.
Aſſiduitate vilipenditur verbum dei. ſermo.37.princi.3.conclu.quarta.
Aſſueſci ſic vel ſic ⁊c.multum iuuat. ſermõe p̄ conſide.prima.conclu.ſcđa.
Aſtutia ſerpentis in quinq̄ȝ conſiſtit. ſer. 27. conclu.3.circa officia prudentie.
Attritio ⁊ ꝯtritio differunt ⁊ ꝓbatur per ſimile in naturalibus.ſer.22.conſide.3.
Auaritia ē ſemen maluȝ.ſer.34.pric.2. ꝯcl.4
Aureola quid ſit.ſermo.36.princi.2.concluſ.2. ⁊ triplex eſt: ⁊ quibus debetur.ibidem.
Auctoritas quadruplex eſt in iudicio reperiť.ſermo.45.conſi.prima.conclu.quinta
Azer interp̄tatur.ſer.20.princi.3.circa.2m.
Azima deriuatur.ſer.87.conclu.8.

b Aptiſmus ſit in aqua ⁊ ſpiritu.ſerm.6.conſide. quarta.ꝯclu.ſecunda
Baptizati ſum⁹ ⁊ quō.ſer.35.pric.3. ꝯclu.2.
Beatitudo per dieȝ innuitur ꝓpter octo ratio/nes.ſer.p̄.conſide.4.circa me.
Btīudo pfecta nō eſt in via ⁊ quare. Et quare beatiſſima virgo maria habuit q̄ndaȝ p̄liba tionem.ſermo.9. conſide.3.conclu.2.
Beatitudo in quo conſiſtit.ibidem.
Btīudo ē p̄miū virtutū.ſ.p̄.ꝯſi.5.circa p̄mᵐ
Beatitudo non conſiſtit in tranſitorijs ꝓpter q̄ tuoꝛ.ſer.55.conſi.prima.ꝯclu.prima.
Beatitudo nō ꝯſiſtit in diuitijs: nō in honori/bus: non in gloria: nō in ptāte.ibidē.ꝯcl.2.
Beatitudo ſolum habeť p̄ opationeȝ ſpūs ſan/cti ⁊ adducitur ratio ad hoc.ibidem.
Beatitudo perfecta hic haberi non poteſt. Et quid includat. Et quid excludat.ſer.58.cō/ſide.quinta.conclu.ſecunda. veritate ſcđa.
Beatitudo diuerſimode dicitur.ſermo.66.cō/ſide.2.conclu.prima.circa quartum.
Beatitudinem quatuoꝛ impediunt.ibideȝ.
Beatitudinem mereri ſolus poteſt homo.ſer.56.conſi.2.conclu.prima.
Beatitudinis aliqua participatio hic haberi po teſt.ſer.58.conſi.5.veritate prima.
Btīficabilis ſolus hō eſt.ſer.9.ꝯſi.3. ꝯclu:p̄ª Idē ſermo.58.conſide.5.conclu.prima.
Beatificatioꝛ vel beatioꝛ quomodo vnus po/teſt eſſe altero: ⁊ quō non. patet ibidem ſub duabus veritatibus ante ſecundaȝ ꝯclu.
Beatiſſima fuit virgo maria propter quatuoꝛ.ſer.7.conſide.2.conclu.quinta.
Benedicendus eſt ds multipliciter.ſerm.78.conſi.prima.conclu.3.circa finem.
Benedictio triplex eſt nobis neceſſaria.ſerm.50.conſide.3.conclu.7.
Benedictio diuina que ſit.ſer.9.conſi.2. ꝯcl. ſecunda. Idē pȝ.ſer.20.princi.2.circa.2m.
Bñfacere noiat duo.ſer.42.ꝯſi.p̄ª.ꝯclu.3.
Beneficijs dei debemus ſemp̄ eſſe grati. ſer.39.princi.3.conclu.ſexta.
Benignitas diuine miſericordie apparuit no/bis multipliciter.ſer.16.conclu.3.
Benignitas dei eſt ſemp̄ preſto ad miſerendū ſermo.xj.conſide.3.conclu.prima.
Beniuolētia ꝓximi maxime nutriť p̄ tria: ⁊ q̄ ſunt illa.ſer.33.ꝯſide.prima.conclu.6.
Bethania interp̄tatur.ſer.6.ꝯſide.4.ꝯclu.2.

Item ſer.70.conſide.7.conclu.tertia.
Bethania duplex.ſer.6.conſide.4.conclu.2.
Bellū mentis q̄ ſedant.ſer.79.cōſi.3.ↄclu.5
Bethleez interpretatur.ſer.24.ante conſide.
Item ibidem conſi.ſecunda.conclu.ſecūda
Bethſaida interpretať.ſer.88.ↄſi.4.ↄclu.2.
Bona quatuor deſiderabilia ſunt: ſed gratia plus.ſer.25.conſi.tertia.conclu.prima.
Bona opa noſtra debemus p̄uidere.ſer.39. conſide.ſecunda.concluſione tertia.
Bonitas actus plura requirit.ſer.3.ↄſi.2.ↄ°.2
Boni ⁊ mali permittunť ſimul eſſe ⁊ ſtare pp rationes aliquas.ſer.12.p̄nci.p̄.ↄclu.2 circa quartum. Idem ſer.45.conſi.3.cōclu.p̄ª.
Idem ſer.49.conſi.tertia.conclu.ſcđa.
Boni a malis ſeparari debent tripl'r.ſer.12. princi.p̄.conclu.ſecunda circa quartum.
Boni a malis in fine ſeparabunť tripliciter. ſer.45.conſi.tertia.conclu.ſecunda.
Boni reſurgēt illuſtrati quadruplici dote.ſer. 92.articulo octauo.
Boni a malis qualr diſcernenť.ibidē arti.10
Bonos debemus imitari.ſer.35.p̄n.3.ↄclu. prima. Idem ſer.78.conſi.2.conclu.tertia
Bonū quadruplex eſt.ſer.55.cōſi.2.cōclu.6.
Bonum nāe eſt triplex.ſer.18.ↄſi.2.ↄclu.2.
Bonū aliquod eſt exn̄s: aliquod apparens. ſer.63.conſi.tertia.docu.ſecundo.
Boues eiecti de templo qd ſignificent.ſer.27 ante conſiderationes.
Brauiuz conſequi volens dz habere quatuor ſer.35.princi.primo.conclu.quinta.

Sequiť littera C

C Adere cur deus permittit p̄deſtinatuz ſer.57.conſi.2.conclu.prima.
Cadunt iuſti in faciē.ſer.50.cōſi.3.conclu.5.
Cayphas quō ꝓphetando potuit peccare vł nō ſer.78.conſi.ſecunda.conclu.prima.
Calix dn̄ici ſacramenti cōtinet quatuor.ſer.8. contem.prima circa mām de calice.
Calix in triduo mortis xp̄i conſecratus qualiſ fuiſſet.ibidem veritate quarta.
Cāpſoria ars an licita ſit.ſer.46.do.4.veri.5
Cana galilee interpretať.ſer.28.ↄſi.p̄ª.ↄ.4
Capharnaum interpretať.ſer.49.cōſi.prima.
Caput vl'is eccl'ie chriſtus eſt.ſer.14.p̄nci.p̄. cōclu.3. Idem pz ſer.25.cōſi.4.cōcl.tertia
Capitis ꝓprietas quītuplex eſt: que conuenit xp̄o.ſer.14.p̄nci.p̄.conclu.tertia.
Cardinales virtutes ponuntur.ſermo.64. conſi.quarta.docu.tertio.
Caritatiua ↄpaſſio pz.ſer.27.ↄcl.3.circa 7m.
Caritas panis eſt ſpūalis.ſer.65.ↄſi.2.do.4
Caritas ſe hz ad alias virtutes ſicut ſupbia ad alia vitia.ſer.6.conſi.ſecunda.conclu.2.
Caritas eſt via dei ad hoīes ⁊ ecōtra.ſer.24. conſi.prima.conclu.ſexta.docu.quarto.
Caritas fraterna eſt amplexanda.ſer.29.conſide.ſecunda.conclu.prima.
Caritas facit nos noiari ⁊ eſſe amicos dei.ſermone.36.princi.3.conclu.quarta.
Caritas deſcribiť quadrupl'r.ſer.38.conſide. prima.concluſione prima.
Caritatis effectus quīqz ſunt.ibidē conclu.2.
Caritatis fructus quīdecīz ſunt.ibidē ↄclu.4.
Caritas nunq̄z excidit ⁊ manet in patria.ibidē conſide.ſecunda.concluſione prima.
Caritas vię pōt amitti dupl'r.ibidē conclu.2.
Caritas ponderat vltra difficultatē ⁊ multitudinem opeꝝ.ſer.36.princi.3.concl.ſecunda.
Carnis maceratio eſt nobis neceſſaria.ſer.25 conſide.prima.conclu.tertia.
Carnis prudentia patet.ſer.29.conſi.prima. conclu.prima.
Carnis vitia quatuor ſunt.ſer.53.conſi.p̄ma concluſione quarta.
Caſtꝝ qd ſit realr.ſer.79.conſi.3.conclu.2.
Caſtꝝ aie quō impugnať.ibidē conclu.tertia.
Caſtꝝ aie hz in ſe ↄtrouerſiā.ibidē conclu.4.
Caſtrum obſeſſum regnum celoꝝ eſt.ſer.71. conſi.quinta.conclu.2.verſus finem.
Caſtrum aie vndiq̄z eſt muniendum: qr ex oī parte impugnať.ſer.5.cōſi.3.conclu.p̄ma
Caſu triplici cecidit homo.ſer.83.cōſi.prima. concluſione prima.
Cauſa vniuerſalis oium rerum eſt deus.ſer. 61.conſide.ſecunda.conclu.prima.
Cauſa pene ⁊ nō culpe deus eſt.ibidē ↄclu.2.
Cauſa peccati directe diabolus non eſt.ibidez concluſione quarta.
Cauſa eſt duplex.ſ.ſine qua non eſt cā meritoria.ſer.63.conſi.prima.conclu.quarta.
Cauſa pſecutōis xp̄i in iudeis fuit timor mūdanus.ſer.77.conſi.prima.conclu.tertia.
Cauſa permiſſiua peccati deus eſt.ſer.34.p̄ncipa.tertio.conclu.ſecunda.
Cauſe ſacramenti altaris ſunt quatuor.ſer.80 contemplatione ſecunda.
Cecatio eſt effectus peccati: ⁊ ordinať aliqn̄ ad damnationē alicui⁹.ſer.39.prin.3.cōclu.2
Cecatio ſicut ⁊ peccatum ad duo ordinatur. ibidem concluſione tertia.
Ceci ⁊ claudi qui ſint.ſermo.49.conſi.prima concluſione quarta.
Cecitas eſt priuatio corporalis viſionis: ſic ⁊ peccatum eſt priuatio viſionis ſpiritualis. ſer.39.princi.tertio.conclu.tertia.
Cecitas depelliť per lumen fidei.ibidē ↄclu.5 Idem ſer.52.conſi.5.conclu.prima.
Cecitas duplex in iudeis quare ignorabāt paſſionem xp̄i.ſer.78.conſi.7.conclu.tertia.
Cecitas mentis incurriť per peccatum.ſer.61. conſide.ſecunda.concluſione ſexta.
Cecitas mentis ⁊ ſubtractionis gratie.ſer.68. conſide.prima.conclu.prima.
Cecitas mentis vnde oriť.ibidē conclu.tertia
Cecitas ⁊ hebetudo quomō conueniunt ⁊ differunt.ibidem concluſione prima.
Cecitatis mētis an deus cā eſt.ibidē ↄclu.2.
Celeberrimū eſt ſacramētuz altaris pp q̄tuor ſollēnitates.ſer.80.ↄtem.4.conſi.7.
Celoꝝ virtutes que ſunt.ſer.2.parte ſecunda
Cerebꝝ aie eſt liberꝝ arbi.ſer.p̄.ↄſi.p̄ª.ↄcl.2.
Certitudo multis ſit in ꝓmiſſis.ſermone.80.
Cib⁹ xp̄i ſunt penitētes.ſer.63.ↄſi.3.docu.4
Cibus diaboli ſunt peccatores.ibidem.
Cibus ſacramētalis eſt valde ſingl'aris p̄ aliis cibis.ſer.81.conſi.7.docu.ſecundo.
Cicatrices an ppetuo manebūt in xp̄o.ſer.92 arti.octauo.queſtione quarta.
Cicatrices ſanctorum an erunt in reſurrectōe ibidem queſtione ſecunda.
Circūciſio deleuit pctm̄ originale ⁊ actuale in adultis.ſer.21.conſi.prima.conclu.ſecūda
Circunciſio data fuit abrahe in ſignum obedientie.ibidem concluſione ſecunda.
Circunciſio mutata eſt in baptiſmum ⁊ quare ibidem concluſione tertia.
Circunciſio ſpūalis triplex eſt.ibidē conclu.4
Circuncidi voluit xp̄s ꝓpter tres rōes.ibidē
Circuncidi voluit xp̄s octauo die ꝓpter duo. ibidem concluſione quinta.
Circundare qd eſt.ſer.13.prin.p̄.conclu.4.
Circūſpectio hn̄da eſt.ſer.7.conſi.7.ↄclu.6.
Circūuentio vnde cauſať.ſer.25.ↄſi.2.ↄclu.3 Idem ſer.53.conſi.prima.conclu.ſecunda
Cyrographus eſt duplex.ſer.68.conſidera. ſeptima.documento quarto.
Ciuitas qd ſit.ſer.7.cōſi.prima.conclu.6.
Claritas transfigurationis qualis fuit.ſer.50. conſi.ſecunda.conclu.quarta.
Claritas transfigurationis fuit miraculoſa. ibidem concluſione ſexta.
Claritas glorioſi corporis quomodo videri potuit.ibidem concluſione octaua.
Claritas transfigurationis multa de hac.ibidem per totum.
Claues eccl'ie ſumunť ſm ſimilitudinē.ſer.60 conſide.ſecunda.concluſione prima.
Claues eccl'ie qd ſint.ibidem conclu.ſecunda.
Claues eccl'ie quot ſunt.ibidē conclu.tertia.
Claues hn̄t poſſe in culpā.ibidem.4.
Claues hn̄t poſſe ſup penam ⁊ culpā mortalez ibidem concluſione quinta.
Clauis eſt triplex.ibidē: ſed conclu.prima.
Claues eccl'ie p xp̄i paſſionē operanť.ibidem
Clauſura regni celeſtis eſt triplex.ibidem.
Cognitio angelorum duplex.ſer.7.ↄſi.p̄ma ↄcluſione ſecunda.
Cognitio de diuinis via eſt obſcura.ſer.38. conſi.ſecunda.conclu.quarta.
Cognitio dei in pria eſt minuz clara.ibi.ↄ°.5.
Cognitio diuinitatis duplex.ſer.45.conſi.2. concluſione tertia.
Cognitio dei quaz hēmus ꝑ grām perfectior eſt q̄z cognitio: quam habemus per rōnez nalem. docu.8.
Cognitionez habere de deo poſſum⁹ duplicē ſer. conſi.tertia.docu.ſeptimo.
Cogitationum prauaꝝ tria ſunt gnā.ſer.75. conſi.tertia.conclu.tertia.
Colūba qd ſignificat.ſer.65.ↄſi.2.ↄclu.p̄ma
Collaudatio magnifica tria requirit.ſ.32.pn.4
Cōmunione priuantur q incorrigibiles ſunt. ſer.60.conſi.prima.conclu.ſexta.
Cōmiſſio peccati hz quatuor vias.ſer.ſexto. conſide.quarta.conclu.ſecunda.
Compati debemus primo propter tria.ſer.51 ↄcluſione ſecunda.
Conceptio xp̄i fuit de virgine propter quatuor.ſermo.7.conſi.tertia.conclu.prima.
Conceptio ſpiritualis xp̄i in mēte deuota quō fieri dz.ſer.8.conſi.prima.conclu.prima.
Conceptionis ſpiritualis ſigna que ſint.ibidē concluſione.4.
Conceptionis ſpiritualis modus quis ſit: ibidem conſideratione ſecunda.
Conceptus dicitur xp̄s de ſpiritu ſancto propter quatuor rationes.ſer.13.princi.p̄mo. concluſione quinta.
Concupiſcentia eſt duplex.ſer.46.docu.4. effectu quarto.

Concupiſcentia carnis ꝛ ſpūs qūo ad inuicem habent ꝯtinuaꝫ pugnaꝫ: ꝛ qd vtraqꝫ fit. ſer. 52. conſide. tertia. conclu. prima.
Confeſſio quid ſit cum declaratione diffinitionis. ſer. 58. conſi. ſcđa. conclu. ſecunda.
Confeſſio aliqua eſt pctōꝝ aliqua laudis. ſer. 69. ꝯſide. quinta. conclu. ſecunda.
Confeſſor debet pollere tribus virtutibus. ſer. 60. conſi. ſecunda. conclu. octaua.
Confeſſi fratribus ꝑuilegiatis non tenent̃ ad reiterationē ꝯfeſſionis. ibidē ꝯſi. 2. ꝯclu. 7.
Cōfeſſionez reiterare ꝯtigit in. 6. caſib⁹. ibidē
Confeſſionis efficacia oſtenditur per tria. ſer. 65. ꝯſide. prima. conclu. quarta.
Cōformat⁹ volūtatis noſtre ad diuinaꝫ. Et q̄ illa ꝯformat⁹ hꝫ duplicē reſpectū pꝫ. ſer. 4. cōſidera. prima. Idem ſer. 25. ꝯſi. 2. ꝯclu. 5.
Congruitas tp̄is natiuitatis xp̄i pꝫ ex tribus: ſer. 15. ꝯſi. prima. ꝯclu. prima.
Cōfirmat⁹ h̄ finalr̃ nemo ē. ſ. 45. ꝯſi. 4. ꝯ°. 3
Conſcientia vas quoddaꝫ eſt ſm̄ Gregorm̄. ſer. 4. conſi. tertia. conclu. tertia.
Conſcientia quadruplex eſt. ibidē ad lōgum.
Conſcientia hꝫ ſex ꝓprietates angeli: inquantum eſt nomen officij. ibidem in fine.
Conſcientia nr̃a monumētuꝫ xp̄i eſt. ſer. 88. cōſide. ſecunda. conclu. ſecunda.
Conſcientia ꝯcludit in ſyllogiſmo practico. ſer. xj. conſi. prima. conclu. ſexta.
Conſcientia quadruplr̃ ſe pōt habere. ibideꝫ.
Conſcientia ꝛ timor ꝯſcie differunt. ibidem.
Conſcīa eſt vinea. ſer. 36. ꝑnci. ꝑ. ꝯclu. 4.
Conſcientia in nobis fit ex duobus. ſer. 45. conſide. tertia. conclu. ſecunda.
Conſcientia duo dicit: ꝛ qd facere hꝫ: ꝛ quotuplex eſt. ſer. 56. conſide. ꝑma. ꝯclu. tertia.
Conſcientia torcular ꝛ turris eſt. ibidem.
Cōſuas alicui⁹ in eē ꝑfecto reqrit tria. ſ. ibidē
Conſiderare debemus in quolꝫ tria. ſ. actum: gratiam ꝛ voluntatē. ſer. 46. docu. tertio.
Cōſiliuꝫ ꝓpriū qd ſit. ſer. 42. ꝯſi. 3. ꝯclu. ꝑma
Conſilium qd importat: ꝛ vñ dr̃. ꝛ qualr̃ dꝫ ꝓcedere i futuris euētib⁹. ſ. 17. ꝯſi. ꝑ⁴ ꝯcl. 4
Cōſilioꝝ ꝛ mādatoꝝ impletio hꝫ q̄druplicem effectuꝫ. ſer. xj. ꝯſi. 4. conclu. prima.
Conſolatio ſpūalis vtilis. ſer. 3. ꝯſi. 4. ꝯcl. ꝑ⁴
Conſtantia qd ſit. ſer. 68. conſide. tertia. ꝯclu. ſecunda circa tertium adiuto.
Conſuetudo hꝫ tria difficilia. ſer. 70. conſi. 3. circa finem.
Conſumata ſunt omnia per paſſionem chriſti ſer. 39. prin. ſecundo. conclu. ſecunda.
Conſpuit xp̄s a quibuſdaꝫ. ibidem conclu. 3.
Contēplatio qd eſt. ſer. 25. conſi. 2. ꝯclu. ꝑma
Contemplatiua vita a quibus potentijs fluit. ibidem conclu. ſecunda.
Contemnendus nullus eſt in hac vita. ſer. 56 conſi. tertia. conclu. tertia.
Cōtēpt⁹ mūdi panis eſt. ſer. 65. ꝯſi. 2. do. 4.
Contritio declarat̃. ſer. 58. ꝯſi. 2. conclu. 2.
Cōtritio eſt optima medicina ꝓꝓ quatuor ibidem repta. ſer. 59. conſi. 2. conclu. ſecunda
Contritio impedit̃ ꝑ quatuor. ibidē ꝯclu. 3.
Contritio ſufficit pro omnibus peccatis. ſer. 68. conſi. ſexta. conclu. ſecunda.
Contumeliā q̄ntuplicem intulerunt iudei xp̄o ſer. 72. conſide. ſecunda. conclu. quarta.
Conuerſatio mundana impedit ꝯtemplatōem ſer. 25. conſide. ſecunda. ꝯclu. tertia.
Cōuerſio qd eſt. ſer. 24. conſi. 8. ꝯclu. ſcđa.
Conuertunt̃ diuerſi diuerſimode. ſer. 28. conſide. prima. conclu. tertia.
Cōuerſi nouiter ſuſtinebunt multos cōflictos ibidē ꝯclu. 4. Idē pꝫ ſer. 78. ꝯſi. ꝑ⁴. ꝯclu. 2
Conuerſio pctōꝝ reqrit duo. ibidē ꝯclu. 5.
Conuerſio pctōꝝ gaudiuꝫ facit in celo. ſer. 57 conſi. quarta. conclu. quarta.
Conuerſio vera amplectitur tria. ſer. 63. conſidera. tertia. docu. ſecundo.
Cōuerſio noſtra effectiue eſt a deo: diſpoſitiue a nobis. ibidem docu. quinto.
Conuerſio hoīs eſt a deo ꝑncipalr̃. ſer. 79. cōſidera. prima. conclu. prima.
Conuerſio vera quid requirat. ſer. 78. cōſi. 2. conclu. prima.
Cōuerſio dꝫ eſſe feſtina ibidem conclu. ſcđa.
Conuerſio panis in corpus xp̄i. ſer. 80. ꝯtemplati. tertia. conſi. prima.
Conuerſus exercere ſe dꝫ in tribus. ſer. 78. conſi. ſecunda. conclu. tertia.
Conuentio cum operarijs quid eſt. ſer. 36. ꝑncipa. ſecundo. conclu. prima.
Conuiue in nuptijs celebratis in cana galilee fuerunt. 14. ſer. 28. conſi. ſcđa per totum.
Cor duꝝ qd eſt. ſer. 4. ꝯſi. 2. circa 5m̄ deſcm̄.
Cor durum quis habet. ſer. 72. conſide. tertia conclu. ſeptima.
Cor inſtabile quid ſit ibidem.
Cor humanum eſt ſimile molendino. ſer. 41. conſi. prima. conclu. prima.
Cor humanum eſt diligenter colendum propter tria ibidem conclu. ſecunda.
Cor hoīs eſt ſicut vas. ſer. 74. ꝯſi. 2. ꝯclu. 3.
Cordis cuſtodia ꝑſuadet̃. ſer. 61. conſi. tertia.
Cordis puritas. ſer. 45. conſi. 3 conclu. 2.
Corpus myſticum. ſer. 25. ꝯſi. 4. conclu. 3.
Correptio vl̄ correctio eſt duplex: q̄daꝫ de occultis: q̄daꝫ de manifeſtis. ſer. 60. añ ꝯſid.
Correctio aliquando eſt actus caritatis: aliq̄n actus iuſtitie. ibidem conſi. ꝑma. ꝯclu. 2.
Correptio eſt duplex ibidem.
Correctio fraterna aliquando admittit teſtium ꝓductionem ꝓpter tria ibidem conclu. 5.
Correptio vl̄ correctio fraterna qūo ad omnes pertineat. ibidem conclu. tertia.
Correptionem fraternā dꝫ precedere monitio ꝛ q̄n h̄ fieri dꝫ: ꝛ q̄n nō. ibidem conclu. 4.
Creator oīum rex deus eſt. ſer. 10. cōſi. ꝑma. ꝯclu. ꝑma. Idem ſer. 56. conſi. prima. conclu. prima. Idem ſer. 66. ꝯſi. 2. conclu. ꝑma
Creatura oīs in verbo eterno hꝫ eſſe virtualr̃ ſer. 18. prin. primo. conclu. quarta.
Credere cuius actus eſt. ſer. 48. conſi. tertia. conclu. tertia. docu. primo.
Crux ſpūalis xp̄iani. ſer. 67. ꝯſi. 3. ꝯclu. 2.
Culpa multa mala facit. ſer. 59. ꝯſi. 2. ꝯclu. ꝑ⁴
Culpa aliq̄n eſt manifeſta: aliquando occulta. ſer. 60. ante conſiderationem.
Culpa ꝯſuetudinaria hꝫ tria difficilia. ſer. 70 conſideratione tertia.
Culpa plus hꝫ de malo q̄ꝫ pena. ſer. 61. conſi. ſecunda. conclu. tertia.
Culpa inducit quadruplex periculum. ſer. 43 conſi. ſecunda. docu. primo.
Culpa ꝑ⁴ fuit infinita triplr̃. ſer. 81. ꝑn. 3.
Culpe remiſſio ſolis miniſtris reſeruat̃. ſer. 57. conſi. quarta. conclu. tertia.
Culturā vinee diuerſi ꝛ diuerſimode ꝛ diuerſis tp̄ibus ingrediunt̃. ſer. 36. ꝑn. 3. ꝯclu. 4
Cupidorum ſcelera quatuor ſunt. ſer. 39. ꝑn. ſecundo. conclu. quarta.
Curatio ſpiritualis requirit quatuor. ſer. 43. conſi. ſexta. docu. tertio.
Curatio anime requirit duo. ſer. 49. conſide. prima. conclu. 4. docu. quarto.
Curatio anime habet tres gradus. ibideꝫ conſide. ſecunda. docu. ſexto.
Curatio a morbo requirit ſex. ſer. 25. conſide. prima. conclu. tertia.
Currunt tria genera hoīum. ſer. 35. princi. ꝑ conclu. quarta.
Curſus in ſtadio qd ſignificat ibidē ꝯclu. 2.
Curſus ſpiritualis caritate perficitur. ibidem princi. ſecundo. concluſione prima.
Curſuꝫ ſtadij hortant̃ q̄tuor. ibidē ꝯclu. ſcđa.

Sequit̃ littera D

D Amnati an reſurgēt cum ſuis deformitatibus. ſer. 92. arti. 9. q̄ſti. ꝑma.
Damnatoꝝ quatuor gnā ſunt. ibideꝫ arti. 13.
Damnatoꝝ pena an aliqd relaxet̃ de ea. ſer. 55. conſi. ſecunda. conclu. tertia.
Dare debemus elemoſynam ꝛ qūo. ſer. 38. conſi. prima. conclu. tertia.
Dari ꝛ reddi premium beatitudinis differūt ſer. 36. princi. tertio. conclu. ſecunda.
Dauid interpretatur. ſer. 39. princi. tertio. cōclu. tertia circa finem.
Debitores ſumus deo multiplr̃. ſer. 21. cōſi. prima ſub octauo die in ſcđa expoſitione.
Debitores ſumus corpori noſtro: pctō: mundo: proximo: ꝛ anime noſtre. ibidem.
Debita multa ꝑſoluenda ſunt deo: nobis ꝛ proximo. ſer. 31. princi. primo.
Debitum quoddam dilectio eſt. ibidem.
Debitū duplex. ſer. 29. ꝯſi. 2. conclu. quinta.
Debitum mortis ſoluit xp̄i paſſio. ſer. 39. conſidera. ſexta. conclu. prima.
Decipit̃ hō per tria. ſer. 6. ꝯſi. 3. conclu. ſcđa.
Declinatio ihū a turba eſt nobis exemplum. ſer. 49. conſi. tertia. conclu. quarta.
Decretum ab eterno quadruplex fuit. ſer. 2°. conſi. ſecunda. parte prima.
Decreti cyrographus quis ſit. ſer. 78. conſi. ſeptima. conclu. ſecunda.
Defect⁹ ſeptē incurrit aīa ꝑ pctm̄. ſer. 4. ꝯſi. 2.
Delectatio qd ſit. ſer. 53 conſi. 2. conclu. 2.
Delectationes poſuerunt ſtoici eſſe malas: ꝛ quare hoc ibidem ꝯſi. prima. ꝯcl. prima
Delectationes aliquas eſſe malas: ꝛ aliquas eſſe bonas poſuit ibidem ꝯſideratione ſecunda. ꝯcluſione ſecunda.
Delectationes corporales impediunt rationē propter tria. ſer. 70. ꝯſi. ꝑ⁴. ꝯcl. 4.
Deliberare debet homo anteq̄ꝫ aggrediatur opus. ſer. 17. ꝯſi. ꝑ¹. ꝯclu. 4.
Demōes in voluntate ſunt obſtinati. ſer. 58. ꝯſideratione. ꝑ¹. ꝯcluſione. ꝑ⁴.
Demones aliq̄n cognoſcunt cogitationes hominum ibidem ꝯcluſione ſecunda.
Demones impugnant homines ibidē ꝯcl. 3.
Demonium duplex ſcilicet agitans menteꝫ ꝛ carnem. ſer. 78. ꝯſi. 7. ꝯcl. prima.

Denarius diurnus quid ſignificat ⁊ vñ dicat ⁊ qd requirit ad eiꝰ bonitatē. ſ.36.ꝑn.2.ꝯ°.3
Deſeritur quandoqꝫ predeſtinatus ⁊ quomodo. ſer.70.conſi.pͣ.conclu.3.
Deſperare non debet quantūcunqꝫ magnus peccator. ſer.78.conſi.prima conclu.ꝑma
Deſperandū non eſt propter multitudinē peccatoꝝ. ſer.39.princi.2.conclu.6.
Detrimentum triplex incurrit homo peccādo ſer.68.ꝯſi.4.ꝯcl.2.
Deus dicitur lux ſm diuinam ⁊ humanā naturam eſſentialiter ⁊ proprie illuſtrans. ſer.18.ꝑnci.ꝑmo.conclu.5.
Deus eſt in omnibus creaturis in omni loco et in omni tēpore. ibidē ꝑnci.2.conclu.4.
Deus erat i ſe ante ꝙ̄ res eſſent ⁊ quō. ibidē.
Deꝰ nō agit i vno ꝙ̄ cū alio. ſ.36.ꝑn.5.ꝯ°.ꝑ.
Deus eſt creator oīuꝫ ſupra in creator.
Deus peccati cauſa non eſt. ſer.10. conſi.pͣ. conclu.2. Idem patet ſer.61. ꝯſi.2.ꝯcl.2.
Deus ⁊ ſol ſunt cauſa vniuerſalis illuminationis. ſer.46.docu.4.in ꝑ effectu gratie. Idē patet ſer.61.ꝯſi.2.ꝯclu.7.
Deus cognoſcit ſe ⁊ alia a ſe. ſer. 49. conſi. 2. docu.ꝑ.⁊ ſecundo.
Deus pater noſter eſt ꝓpter quīqꝫ. ſermone 56.conſi.prima.conclu.ꝑma.
Deus ꝓmptiſſimus eſt ad miſerendum. ſer. 57.conſi.4.conclu.ꝑma.
Deus diligit cōmuniter ſpecialiter uñ electos ſer.70.ꝯſi.ꝑma ꝯcl.ꝑma.
Diabolus maxime inſidiatur lingue. ſer.58. ꝯſi.ꝑma.conclu.4.
Diabolus facit os mutum dupliciter. ibidem.
Diabolus nō eſt cauſa peccati directe. ſer.61. conſi.2.conclu.4.
Diabolꝰ dicit inimicꝰ hō. ſ.34. ꝑn.2.ꝯcl.2.
Diaboli manꝰ duplex. ſer.68.ꝯſi.7.ꝯcl.2.
Diabolo ſubijcit hō ꝑ peccatū. ibideꝫ ꝯclu.7.
Dictamen recte rationis ſequi tenemur. ſer. 69.conſi.3.conclu.2.
Dies q̄tuor mortis exponunt. ſer.70.ꝯſi.3.
Dies octo poſt quos xp̄s circūcidi voluit exponunt ſpūalr. ſer.21.ꝯcl.5.ſub duplici expo.
Dies vna dicit totum tēpus vite noſtre ⁊ q̄re ſer.ꝑ.ante conſideratio.
Differt deus exaudire ꝓpter quatuor. ſermo. 48.ꝯſi.2.conclu.prima.
Difficile difficilius ⁊ difficillimuꝫ eſt aliqd penitenti. ſer.66.ꝯſi.2.concl.2.
Difficilia tria habet cōſuetudo. ſer.70.ꝯſi.3.
Diffidētia eſt mala. ſer.34.ꝑncipali ſecundo ꝯcluſione quarta
Diffidentia ex duobus naſcitur. ſer.90.
Diffidentiā q̄tuor cauſant. ſer.15. ꝯſideratiōe .5.ꝯcluſione.4.
Difformitas voluntatis noſtre ad voluntateꝫ diuinam qñ ē peccatū ⁊ qñ nō. ſer.4.ꝯſi.7.
Dilectio perdit ⁊ ꝑ qd. ſer.31.ꝑn.ꝑ°.ꝯcl.ꝑma
Dilectio dei ⁊ ꝓximi ē quoddā ſpūale vnguentum. ibidem ꝯcl.3.
Dilectio debitū quoddā ē. ibidē ꝯclu.4.
Dilectio mutua requirit qnqꝫ. ibidē ꝯcl.5.
Dilectio dei in ſe eſt exemplar dilectionis ꝓximi. ibideꝫ princi.2.conclu.ꝑma.
Dilec° ꝓximi excludit qnqꝫ mala. ibidē.ꝯ°.2.
Dilec° vera abhoret malū. ibidē ꝑn.3.ꝯ°.pͣ
Dilectio opat omne bonū. ibidē cōcl. ſecūda.
Dilectio vera patet. ſer.27.ꝯcl.3.circa octauū
Dilectio inimicoꝝ quo ad iudeos ⁊ paganos ſer.42.ꝯſi.ꝑma.ꝯcl.ꝑma.
Dilectio inimicoꝝ certificat nos de eterna mercede. ibidē cl ꝯ.5.
Dilectio dei actiua ⁊ quō ſit eterna ⁊ quō temporalis. ſer.45.docu.3.ante veritates.
Dilectionis inimicoꝝ tria ſunt motiua. ſer.42 conſideratione ꝑma.conclu.3.
Diligere quid eſt. ſer.70.ꝯſi.ꝑma.ꝯcl.2.
Diligere accipit dupliciter. ſ.42.ꝯſi.pͦ. ꝯ°.2
Diligere inimicum eſt de neceſſitate ſalutis ⁊ quomodo. ſer.29.ꝯſi.3. Idē. ſ.42. ꝯſi. prima.ꝯcl.2.3.⁊.4.
Diligere deū qs plus tenet an cui plus cōmiſit: vel cui plus dimiſit. ſer.76.ꝯſi.4.ꝯcl.4
Diligit deꝰ plus peccatorē ꝑdeſtinatū ꝙ̄ iuſtū ꝑſcitū. ſer.70.ꝯſi.ꝑma ꝯcl.2.
Diligit deus plus innocentē ꝙ̄ penitētē. ſer. 57.ꝯſi.6.ꝯcl.prima
Diſceptatio vocalis fiet in iudicio ſolū de opibus miſericordie ſꝫ de operibus iuſtitie fiet diſceptatio mētal tm̄. ſer.45. ꝯſideratione quarta ꝯclu.ꝑma.
Diſcipuli triplices ſeq̄bant ihꝫ. ſ.59.ꝯſi.pͣ. concluſione.2.
Diſcipuli ihū duo ſūt. ſ.28.ꝯſi.4.i 2ͣ. expo.
Diſcretio qd ſit ſm ber. ibidem ꝯſi. ſecunda.
Diſcuſſio meritoꝝ duplex eſt. ſermone. 45. conſide.4.ꝯcl.ꝑma.
Diſpenſatores duplices ſunt. ſermone. 10.ꝯſideratione.2.ꝯcl.ꝑma.
Diſpenſator ſacramentorum debet eſſe mitiſſimus. ſer.60.conſi.2.ꝯcl.8.doc.vnico.
Diſpoſitio ad penitentiaꝫ quadruplex eſt. ſer. 52.conſi.2.concl.prima.
Diſpoſitio debita requiritur ad habendā gratiam. ſer.15.ꝯſi.prima.concl.2.
Diſpoſitiones ſepteꝫ ſunt ad virtutes. ſermo. 3.conſi.4.concl.2.
Diſpoſuit hominem tria ad theſaurizationem diuitiarum celeſtium. ſer. 40.ꝯſi.2. ꝯcl.5.
Diuitie duplices ſunt. ibidē ꝯcl.prima.
Diuitie celeſtes ſunt durabiles ⁊ perpetue ſatiant ⁊ quietant. ibideꝫ ꝯcl.5.
Diuinitatis cognitio duplex eſt. ſer.45.cōſi. ſecunda.concl.3.
Doctor debet habere quīqꝫ predicantia que ſunt illa. ſer.64.conſi.pͣ.doc.2.
Doctor fidei q̄ in ꝑncipio facere debet. doc.ꝑ.
Doctores fidei ſunt apud deum magni meriti ſer.63.conſi.3.doc.6.
Doctrina aliqua diuinitꝰ inſpirata neceſſaria eſt nobis ad ſalutem. ſer.3.ꝯſi. pͣ.ꝯcl.pͣ.
Doctrina ſacra adducit magnā remuneratiōeꝫ propter multiplicē perfectionē. ibidē ꝯſi.6.
Doctrina ſacra ⁊ ſi multiplicem adducit vtilitateꝫ tria tamen vtilia ipſius ſcripture ponit apoſtolus ad Rom.15. ſer.3.ꝯſi.4.
Doctrina xp̄i veritatis teſtimoniū habet a quatuor. ſer.79.princi.3.conclu.2.
Doctrina predicationis habet quadruplicem opportunitateꝫ. ſer.63.ꝯſi.pͣ.concl.2.
Doctrina efficaciā hꝫ ꝑ tria. ſ.64.ꝯſi.pͣ.do.3
Doctrina falſa eſt ꝑiculoſa imitatione ſed multum vtilis vitatione. ſer.53.ꝯſi.7.ꝯcl.3.
Doloſi prophe q ſunt. ſer.4.ꝯſi.3.verſus ſi.
Dominica die tenere foꝝ qñ eſt peccatū mortale ⁊ qñ nō. ſer.49.ꝯſi.3.ꝯcl.4.
Dominica die laborare nō eſt peccatuꝫ in quatuor caſibus. ibidem.
Dominica die ſolennizatur propter quadruplex myſteriuꝫ. ſer.86.ꝯſi.2.ꝑte.3.
Donum dei efficitur ſpelunca latronū. ſermo. 46.docu.2.veri.4.
Dona dei multiplicia ponuntur. ſer.67. cōſi. quarta.concl.ſecunda.
Donum habitualis gratie habens adhuc indiget diuino auxilio vt meritorie operetur. ſermo.49.ꝯſi.4.doc.ſecundo
Donuꝫ gratie ⁊ non nature eſt non poſſe peccare. ſer.67.ꝯſi.4.ꝯcl.2.
Dormiunt aliqui grauiter: aliqui lente: aliqui in morte. ſer.ꝑ.ꝯſi.pͣ.ꝯcl.pͣ.
Dormiūt diuerſi diuerſimode. ſer.34.principali.2.concl.ſecunda.
Dormire ihm quid ſit. ſer.32.ꝑnci.ꝑ.ꝯcl.5.
Dotes corporis glorioſi xp̄s i vita habuit. ſer. 50.ꝯſi.2.ꝯcl.4.
Dotes corporis glorioſi quatuor ſunt. ſer.82. conſi.3.diſ.4.
Dubia in melioreꝫ partem interpretanda ſunt ſer.67.ꝯſi.3.concl.2.circa.3m.
Dubitare ioſeph d. maria cur deus permiſit ſer.13.princi.2.concl.2.
Dulia quid ſit. ſer.24.conſi.5.concl.tertia.
Duritia.cordis eſt ſignum reprobationis. ſermo.4.conſi.2.ſub defectu quinto.

Sequit litera. E.

e Bетudo ⁊ cecitas mentis differunt ſer.68.conſi.pͣ.concl.prima.
Ebetudo ſenſus vñ cauſet. ibi.ꝯ°.3.
Eccleſiam ſuam xp̄s auxit in quatuor. ſer.15. conſi.prima.concl.prima.
Eccleſie miniſtri requirunt quatuor ad ſuū officium. ſer.57.conſi.4.concl.3.
Effectꝰ caritaꝭ q̄ntuplex. ſer.38.ꝯſi.pͣ.ꝯ°.2.
Effectus gratie q̄druplex. ſ.25. ꝯſi.3. ꝯcl.2.
Effectꝰ gratie gratis date ponunt. ſ.27.ꝯ°.3
Effectiuum vt aliquid ſit requirunt tria. ſer. 63.con.2.docu.quarto.
Egyptus interpretatur. ſer.22.ꝯſi.3.
Elatio debet excludi ab ope bono. ſer.25.ꝯſi. tertia concluſione tertia.
Elatio ē liberi arbitrij ⁊ requirit aliquid ex ꝑte cognitiue ⁊ aliquid ex parte appetitiue. et quid ſit propriuꝫ elongationis. ſer.20.ꝑncipa.ꝑ.concl.3. Ideꝫ. ſer.23.prin.2.ꝯcl.6. Idem. ſer.63.ꝯſi.3.docu.5.
Elemoſyna q̄ placeat deo ⁊ q̄ non. ſer.42.ꝯſideratione.2.concl.2.
Elemoſyna ſi debet eſſe accepta deo dꝫ habere tria. ſer.45.ꝯſi.4.ꝯcl.2.
Elemoſyna facta paupibus ſpiritu eſt deo magis grata. ibidē ꝯcl.4.
Elemoſyne vtilitates ſepteꝫ ſunt. ibidē ꝯcl.2.
Elemoſyne diuerſe largiende ſunt de diuerſis diuitijs. ſer.40.ꝯſi.2.ꝯcl.6.
Elemoſyne corporales ⁊ ſpirituales ponuntur ſer.27.conc.3.circa.5m.
Elemoſynam quomodo debes dare. ſer.38.
Elemoſynam dans paupi debet attendere quatuor. ſer.45.ꝯſi.4.conclu.4.
Elyſabeth interpretatur. ſer.9.ꝯſi.pͣ.cōcl.6.

Elongat peccatū a deo ſer.79.princ.p̃.ꝯcl.p°
Emanatio in diuinis diſtinguit vetus teſtamē
tum a nouo.ſermo.18.pric.pmo.ꝯcl.pma
Emere redditꝰ an ſit licitū.ſ.46.doc.4.Ꝺi.2
Emptio vendi° ⁊ mutuū differūt.ibidē Ꝺi.7.
Eradicatio feſtina ꝓhibet.ſ.34.pric.3.ꝯcl.3
Error manichei.ſer.71.conſi.prima.ꝯclu.5.
Error neſtorij.ibidē. Error quadruplex cir/
ca reſurrectionem hominum.ſer.92.artī.3.
Error origenis.ſer.45.conſide.5.ꝯclu.pma
Eſca ꝯmēdat ex q̄tuor.ſ.81.ꝯſi.p°.ꝯcl.vnica
Eſſe verius hꝫ omnis effectus i ſola prima cā
ſermo.18.princi.primo.conclu.2.
Eſſe in xp̄o duplex ē.ſcilicet diuinuꝫ ⁊ huma/
num.ibidem.princi.3.concluſ.prima.
Eſſentiam diuinaꝫ videntes peccare non poſ/
ſunt.ſermo.63.conſi.3.documen.primo
Eterna pena dignus eſt peccator propter duo
ſermo.45.conſi.10.concl.prima.
Eternam vitaꝫ meretur impletio mandatoruꝫ
ſermo.xj.conſi.4.conclu.prima.
Eternitas ſigna ponuntur.ſermo.28.conſid.
quarta.ante ſecundam expoſitionem.
Euacuare debemꝰ que ſunt paruuli ⁊ ſunt de
cem:ſermo.38.conſider.2.conclu.6.
Eubolia virtus ē.ſer.14.ꝯſi.2.conclu.3.
Euchariſtia hꝫ aliqđ qđ credit̄ ⁊ aliud qđ vide
tur.ſer.80.ꝯtempla.3.conſide.2.
Euchariſtia angeloꝝ eſca ē.ſ.81.añ ꝯſidera.
Euchariſtia in ſuſcipiente requirit quatuor ibi
dem.conſide.3.notabili primo
Euchariſtie ſacramentuꝫ quare ſub vtraqꝫ ſpē
non traditur.ibidē.ꝯtem.prima.docu.2°.
Euchariſtie commendatio ex tribuſ.ſerm.81.
in diuiſione thematis ante conſide.
Euchariſtie ſacramentum habet tria ꝯmenda/
bilia.ibidem ante contempla.
Exaudire differt deus propter quatuor.ſerm.
48.conſide.2.conclu.prima.
Excecatio eſt quodaꝫ p̃ambulū ad pcm̄ ⁊ ipor
tat duo.ſer.18.p̃nci.2.ꝯclu.6. Idē.ſ.52.
ꝯſi.4.ꝯclu.3. Idē.ſer.61.ꝯſi.2.ꝯclu.7.
Excecatio ordinatur in dānationeꝫ:⁊ quomo/
do.ſermo.61.conſi.2.conclu.8.
Excecatio a quibus ſumit originē.ſermo.68.
conſide.prima.conclu.tertia.
Excecatiōis cauſa qūo d̄s eſt.ibidē.ꝯclu.2.
Exercitatio conuerſi debet fieri in tribus.ſer/
78.conſide.2.conclu.tertia.
Exempla ſanctorum ſunt vt ſtelle.ſermōe.24.
conſide.7.conclu.prima.
Exempla ſanctorum valent ad correctionē mo
rum.ſermo.35.princi.3.conclu.prima
Exēpla virtutū habemꝰ in ſanctis.ibidē.ꝯcl.2
Expulſio peccati requirit gratiā ſpiritus ſan/
cti.ſermo.58.conſide.4.conclu.prima
Extentio corporis xp̄i nō ſit extra ſpecies illas
ſermo.80.contem.3.conſide.2.
Extraneitas creature eſt triplex.ſermo.19.p̃n
ci.primo.conclu.ſecunda.

Sequitur de littera F

F Ama bona quid facit.ſer.7.conſi/
dera.prima.conclu.ſexta
Famelici ſequuntur xp̄m propter
quinqꝫ.ſermo.65.ꝯſide.2.docu.quarto
Fantaſma qđ eſt.ſermo.13.p̃nci.2.ꝯclu.3.
Felicitas eterna promittitur in nouo teſtamen
to. In veteri autem teſtamento felicitas tpa
lis.ſermo.9.conſide.3.conclu.tertia.
Fenum aridum ⁊ fenum ſiccuꝫ calcare quid ſit
ſermo.65.conſide.2.docu.4.circa fineꝫ.
Fermentum quid ſit ſꝫ Iſidorum.ſermo.87.
conclu.ſecunda.
Fermentum quadruplex eſt.ibidem.
Fermentum id eſt peccatum eijcienduꝫ eſt ꝓ/
pter quatuor.ibidem.conclu.tertia.
Feria quinta fuit conſecrata quadruplici myſte
rio.ſermo.80.ꝯtem.4.ꝯſide.3.parti.2.
Feruor magdalene perpenditur ex tribus.ſer/
mo.70.ꝯſide.3.circa ſeptimuꝫ.
Feſtina debet eſſe conuerſio ſermo.78.ꝯtem/
pla.ſecunda.conclu.ſecunda.
Feſtinanter currere debemus ⁊ quare.ſermo.
35.principa.2.conclu.ſecunda.
Ficulnea quid ſignificat.ſermo.2.conſider.2.
parte prima.
Fides quid ſcđm apoſtolum.ſermone.57.con
ſide.ſecunda.conclu.ſecunda.
Fides qđ eſt ſꝫ criſoſto.ſermo.41.conſi.3.do
cu.4.in fine. Ideꝫ.ſermo.72.in prin.
Fides firmatur per tria.ibidem.
Fides formata ⁊ informis.ſermo.4.conſi.p°.
Idem ſermo.72.conſi.4.conclu.3.
Fides eſt maxime neceſſaria ad noſtram glori
ficationem.ſermo.78.conſidera.8.conclu.
prima. Ideꝫ ſermo.4.conſide.prima.
Fides:ſine fide impoſſibile eſt ſaluari.ſermōe
78.conſidera.8.conclu.ſecunda.
Fides dicitur magna tribus modis.ſerm.41.
conſide.tertia.documen.quarto.
Fides eſt ſumme auctoritatꝭ.ſer.43.ꝯſi.4.do.2
Fides nō eſt ficta:ſer.45.conſi.3.ꝯclu.2.
Fides habet efficaciaꝫ ad impetrandū:ſer.48.
conſide.2.conclu.2.
Fides eſt religio appellata:⁊ quare ibideꝫ.
Fides ſpes ⁊ caritas licet ſint ſimplr̄ virtutes
potiores:tñ manſuetudo ſm̄ quid p̃eminet
ſer.64.conſide.1.docu.primo.
Fides eſt radix virtutū.ſer.25.ꝯſi.4.ꝯclu.p̃°
Idem ſer.30.p̃ncī.2.ꝯclu.3.circa 2m.
Fides tria opatur:⁊ q̄ ſunt ibidē conclu.2.
Fides ⁊ ſpes euacuātur in patria.ſer.38.ꝯſi.
ſcđa.conclu.tertia.
Fides plus profuit marie q̄ꝫ materna ꝓpinqui
tas.ſer.9.conſide.3.conclu.2.
Fides ⁊ ſpes ſunt duo diſcipuli.ſer.4.conſid.
prima circa quartum motiuum.
Fidei magnitudo requirit ſeptem.ſer.48.con
ſidera.3.conclu.prima.
Fide certificamur de beatitudine.ſer.9.ꝯſi.3.
conclu.tertia.
Fidē ſeruātes d̄s cuſtodit.ſ.75.ꝯſi.4.ꝯcl.3.
Figura ſacramenti euchariſtie eſt quadruplex
ſer.80.contempla.4.conclu.2.
Filiatio xp̄i duplex.ſer.15.conſi.3.conclu.3.
Filiatio ad hoc ꝙ ſit inter producens ⁊ produ/
ctum requirit multa ibidem.
Filius dei ſatiſfecit pro nobis propter tria.ſer.
4.conſi.prima.circa tertium motiuum.
Filius in diuinis qūo ſe habeat ad patrem:quo
ad diuinam:⁊ quo ad humanam naām.ſer.18
princi.primo.conclu.prima.
Filius ſpūs ſancti xp̄s dicendus non eſt.ſer.
12.princi.3.conclu.3.
Filius ſubtractionis ⁊ acquiſitionis.ſer.57.
conſide.prima.conclu.2.
Filij dei ſunt innocentes ⁊ penitentes.ſer.3.
conſidera.3.conclu.2.
Filij adoptiui dei habēt quinqꝫ tutores.ſer.19
princi.primo.cōclu.7.
Filij adoptiui nos proprie ſumus nō ſoluꝫ dei
patris:ſed etiā ihū xp̄i. Ibidem conclu.3.
Filiorum panis eſt tribulatio.ſer.48.ꝯſid.2.
conclu.2.circa fi.
Finis duplex eſt.ſer.53.ꝯſi.2.ꝯclu.p̃ma.
Finis vltimi productiue ſunt due vie.ſer.78.
conſide.4.cōclu.2.
Fines humani quatuor ponuntur in ſcriptura
ſer.92.articulo.2.
Finem vltimum hominis quidam poſuerunt
in quatuor.ſer.50.conſi.3.conclu.3.
Flagella ſeu pene infliguntur alicui a deo pro/
pter multas cās.ſer.68.cōſi.p̃ma.ꝯclu.4.
Fluctus maris qđ ſignificant.ſermo.2.cōſi.2.
parte prima.
Fomite carnis vexati ſollicitius debent implo
rare diuinum auxiliū ſer.57.ꝯſi.4.ꝯclu.p̃°.
Fōtes duo ſunt i aīa nr̄a.ſer.25.ꝯſi.2.ꝯclu.2.
Forme exēplares qͥ ſunt.ſer.56.ꝯſi.p̃°.ꝯcl.2
Forme cōſecrationis hoſtie ⁊ calicis.ſer.80.
cōtempla.2.conſide.2.circa documenta.
Formidanda in penitētia ſunt quatuor.ſer.56
conſidera.3.conclu.3.
Fortitudo diffinitur a Tullio.ſer.43.conſid.
prima.conclu.prima.
De hac virtute ſer.64.ꝯſi.4.docu.3.
Fortitudo quadruplex in xp̄o reſurgente.ſer.
82.conſidera.3.
Forum tenere dominica die an ſit peccatum.
ſer.49.conſide.3.conclu.4.
Fraudes diaboli in temptando.ſer.24.conſi.
ſexta.conclu.4.
Fremere quid ſit.ſer.70.conſide.3.
Fructus incarnationis xp̄i eſt triplex.ſer.18.
principa.3.conclu.5.
Fructus ſpiritus ſan.numerantur.ſer.38.con
ſidera.prima.conclu.4.
Fructus.ſ.ſ.exponunt.ſer.56.ꝯſi.2.ꝯclu.p̃°.
Fructus quibus debetur regnum celoruꝫ ſunt
quinqꝫ. Ibidem conſi.4.conclu.prima.
Fugit xp̄s a lapidibus propter tria.ſer.72.cō
ſidera.3.conclu.4.
Funiculus triplex ligans voluntatem noſtrā
ad diuinam.ſer.4.ꝯſide.p̃ma circa 2m.

Sequit̄ littera G

G Abriel interpretatur.ſer.7.conſi.
prima.conclu.3.
Gabrielem archangeluꝫ fuiſſe ſumme glorio
ſum ⁊ adhuc in hoc gloriari ꝙ detulit nunci
um incarnationis peragende non dubitat̄.
ſer.16.conſide.6.conclu.prima.
Galilea interpretat̄.ſer.xj.ꝯſidera.ī.ꝯclu.6.
Idem pꝫ ſer.20.princi.4.conclu.2.
Gaudium duplex eſt:⁊ qđ ſit vtrunqꝫ.ſer.5.
conſide.prima.conclu.prima.
Gaudium maximū fecit nobis natiuitas xp̄i.
ſer.15.conſide.5.conclu.5.
Gaudiuꝫ ſit in celo in conuerſione peccatoꝝ
ſer.57.conſide.4.conclu.4.
Gaudium ſanctoꝝ in celo duplex eſt. Ibideꝫ.

Gaudēdū in quo eſt ꝛ in gaudiū nr̄ꝫ ꝑſeue rare debeat. ſer. 5. ꝯſi. 7. ꝯclu. 2. ꝛ. 3.
Gaudendū eſt in deo affectu ꝛ effectu ibidem conclu. quarta.
Gaudij affectus quare datus eſt hoi. ſer. 40. conſide. prima. conclu. ſecunda.
Gazophilatiū qd ſit: ꝛ quando apitur: ꝛ qn̄ ibs iuxta loquitur. ſer. 71. in fine ſermonis
Gentes quid ſint ſpiritualiter. ſer. 2. parte. 2. circa aliam expoſitionem.
Gentes ſunt ꝑ miaꝫ aſſumpte iō debēt deuꝫ laudare. ſer. 3. conſide. 5. conclu. 2.
Generis humani reparatio decens fuit. ſer. 14 princi. tertio. conclu. prima.
Generatio filij ꝓcedit oia que ſunt ad extra. ſer. 18. princi. primo. conclu. ſecunda.
Gigātiū reſurrectio q̄lis erit. ſ. 91. ar. 7. q̄ſt. 3
Gloria qd ſit. ſer. 24. conſi. 5. conclu. 3.
Gloria celeſtis dicitur hereditas propter tria ſer. 19. princi. primo. conclu. quinta.
Glia mūdi eſt fugiēda. ſer. 74. ꝯſi. 3. ꝯclu. 3
Gloriam mundi querere eſt anime ꝑiculoſuꝫ ibidem conſi. ſecunda. conclu. tertia.
Gnanorum reſurrectio qualis erit. ſer. 92. ar ticulo ſeptimo. queſti. quarta.
Gnomy virtꝰ eſt ꝛ q̄lis. ſer. 53. ꝯſi. 2. ꝯclu. 3
Gratia qd ſit deſcriptiue. ſer. 9. ꝯſi. ꝓa. ꝯclu. ꝓma. Idem pꝫ ſer. 7. conſi. 5. conclu. 2.
Gratia orta a verbo paſſo ꝑficit aiam i eſſe grato per virtutes. ſer. 4. ꝯſi. 3. docu. ꝓmo
Gratia vnionis: gr̄a ſingularis ꝑſone: gr̄a capitis quo ꝯueniāt ꝛ differāt. ſer. 12. princip. tertio. conclu. quarta.
Gratia vnionis accipitur triplr̄. ibidem.
Gratia capitis accipitur triplr̄. ibidem.
Gratia xp̄i fuit plena ꝛ ꝑfecta. ibidem.
Gratia xp̄i excedit gratiam alioꝝ in infinituꝫ ibidem. Idem ſer. 14. ꝓnci. ꝓmo. ꝯclu. 3.
Gratia accipitur generalr̄: ſpālr̄ ꝛ proprie. ſer. 14. ꝓnci. primo. conclu. prima.
Gratia qd facit in aia peccatrice. ibidē ꝯclu. 3
Gratia dei illuminat: iuſtificat: excitat: ꝛ ſpeꝫ certā donat. ibidē ꝓn. 2. ꝯclu. ꝓa. 2. 3. ꝛ. 4.
Gratia ꝛ ſi oibꝰ ꝑſto eſt: q̄rit tn̄ diſpōnem debitam in recipiente. ſer. 15. ꝯſidera. prima. ꝯcl. 2. Idem ſer. 18. ꝓnci. 3. ꝯclu. 2. Idem ſer. 78. ꝯſi. 3. ꝯclu. 7
Gr̄a incarnatōis attulit nob tria. ſ. 16. ꝯclu. 5
Gratia incarnationis cauſat in nobis triplicē effectum. ibidem conclu. 7.
Gratia eſt decor ꝛ pulchritudo anime ꝛ quo. ſer. 24. conſi. 4. conclu. 2. Idē. ſer. 41. ꝯſi. ꝓma. ꝯclu. 3. Idē. ſer. 71. cōſi. 5. cōclu. 2.
Gratia eſt deſiderabilior omni bono. ſermo. 25. conſide. 3. conclu. prima.
Gratia eſt qdā habitus ſupernālis ꝛc. ſermo. 26. ante ꝯſi. Idē pꝫ. ſer. 7. doc. 3. veritate. 4
Gratia cauſat in nobis quintuplicem puritatē ſermo. 26. conſi. prima. conclu. prima.
Gratia hꝫ duodeciꝫ effectus ꝛ ponenda eſt in volūtate: ꝛ auxilio eius ꝑuenitur ad ſtatum ꝑfectiōis. ibidem conclu. 2. 3. ꝛ. 4.
Gratia ꝑdit ꝑ q̄tuor. ibidē. ꝯſi. 2. conclu. 2.
Gratia repit. 4. modis. ibidē. ꝯſi. 4. ꝯcl. pꝰ.
Gratia eſt radix ꝛ principium meriti vel merendi. ſermo. 2. conſi. 7. conclu. 3.
Idem ſermo. 36. princi. 3. conclu. 2.
Idem ſermone. 78. conſi. quinta. cōclu. 3.
Idem. 64. ſermone: conſide. 4. docu. 3.
Gratia ſolū permanens in pacificis facillime ꝑditur. ſer. 26. conſi. 2. conclu. 3. ꝛ quarta.
Gratia dei repreſentat ſe ſtudioſe inueſtigantibus. ibi. conſide. 4. conclu. prima.
Gratia nuſquaꝫ inuenitur niſi in ſcientia ꝛ ſapientia. ibidem. conclu. tertia.
Gratia dirigit mēteꝫ humanā. ibidē cōclu. 5.
Gratia dotat hoieꝫ triplr̄. ibideꝫ conclu. 7.
Gratia eſt duplex. ſermo. 27. ante concluſio. Item ſermo. 41. conſi. ſecunda.
Gr̄a gratis data ad qd dat. ſmo. 27. ꝯcluſi. 2.
Gratia gratis data plurificat hn̄s multos effectus ꝛ ſunt. 24. i numero: ibidē ꝯcl. 2. ꝛ. 3.
Gratia ſpūs ſcti ignis dr̄: ibidē conclu. tertia
Gratia iſuſa cauſat iuſtificationeꝫ ipij qꝛ ꝑ eaꝫ offenſa remittitur. ſermo. 46. docu. 3.
Gr̄a ꝛ virtus iſuſa dr̄nt: ibideꝫ ſub. 2. v̄itate
Gratia habet diuerſa nomina: qꝛ diuerſa operatur: ibidem veritate tertia.
Gratia poteſt competere omni dono naturali ibidem veritate quarta.
Gratia gratum faciens habet quadrupliceꝫ effectum: ibidem documen. quarto.
Gratia dei ſanat animam peccatriceꝫ. ſer. 49. conſidera. ſcd̄a. documen. ſeptimo.
Gratia dei excitat hoiem: ibidem docu. 8.
Gratia hꝫ quinq̄ noia ſer. 52. conſi. 2. ꝯcl. 2.
Gratia ꝑdeſtinationis hꝫ tripliceꝫ effectū: ſer. 57. conſi. quarta. cōclu. prima. docu. 3.
Gratia cauſat ſanitateꝫ anime ꝛ augetur ꝑ ſanctoruꝫ ꝛ angelorum interceſſionem. ſermo. 62. conſidera. quarta. conclu. prima.
Gr̄a cāt in aia triplex vnguentū: ibidē. ꝯcl. 2.
Gratia ſanans animam ponit ibi ſeptem vtilitates: ibidem.
Gratia eſt q̄ſi ductor ꝛ regula in fineꝫ vltimuꝫ hoieꝫ ducens. ſer. 67. conſi. 2. ꝯclu. prima.
Gratia predeſtinationis ſemꝑ preſto eſt ibidē
Gratia nunq̄ ſola eſt: ſed eaꝫ comitātur virtutes. ſer. 69. conſi. prima. conclu. 2.
Gratia quid faciat in anima: ꝛ d̄ ſignis gratie ſer. 71. conſide. 5. conclu. 2.
Gratia confert nobis ſex virtutes. ſermo. 73. conſide. tertia. conclu. ſecunda.
Gr̄e plenitudo triplex. ſ. 12. ꝓn̄a. 3. ꝯclu. 4.
Gratie plenitudo multiplex fuit i virgine maria. ſer. 7. conſi. 2. conclu. quinta.
Gratie effectus quītuplex eſt ſer. 9. cōſi. 2. ꝯcl. ſcd̄a. Ideꝫ. ſerm. 67. conſi. prima. concl. 3.
Gratie effectus q̄druplex eſt. ſer. 25. cōſid. 3. cōcl. 2. Ideꝫ. ſer. 63. conſi. 2. documen. 2.
Gratie effectus eſt duplex. ſer. 67. cōſi. 2. cōclu. 2. Iteꝫ: ſer. 69. conſi. 5. cōclu. prima
Gratie conſequende impedimentum quadruplex. ſer. 64. conſide. 4. documen. 2.
Gratie efficacia eſt a paſſione xp̄i: ꝛ nō a volūtate. ſer. 67. conſide. 2. conclu. tertia.
Gratie aſcenſus in anima eſt multiplex ꝛ vtilis. ibidem. conſide. prima: conclu. tertia.
Gratie dei receptioneꝫ impediunt tria. ſerm. 76. conſide. prima. conclu. ſcd̄a.
Gratiam triplicem accepimus diuinitus. ſer. quarto. conſi. prima circa finem.
Gratiam habere obligati ſumus. ſer. 9. conſi. ſcd̄a. conclu. prima.
Gratiam chriſtus nobis meruit. ſermōe. 14. princi. primo. conclu. ſcd̄a.
Gratiam primam mereri ex condigno nemo poteſt. ſermo. 16. conclu. quarta.
Gratiā habitualeꝫ hn̄s adhuc idiget alio auxilio diuino: vt recte viuat. ſer. 49. ꝯſi. 2. doc. 8
Gratiam preſeruationis in vtero matris: honorem maternitatis reſpectu filij: vt fieret mater: cuius deus eſt pater. Et plenitudinem gratiaruꝫ in conceptiōe filij dei virgo maria ſm̄ doctores nunq̄ meruit ſermo. 7. conſi. prima. concluſio. ſexta.
Gratiam dei volens habere faciet tria. ſermo. 75. conſide. quarta. conclu. ſecunda.
Gratiarum actio ad eam incitamur ꝓpter q̄tuor. ſermo. 46. circa finem.
Gratiarum actio quis magis tenetur ad eaꝫ an penitens vel innocens. ſermone. 57. cōſideratione. ſexta. conclu. ſecunda.
Gratiarum actio: oratio: obſecratio: ꝛ petitio differunt. ſermo. 5. conſid. 2. conclu. tertia.
Gradus curationis anime tres ſunt. ſermōe 49. conſide. ſecunda. docu. ſexto.
Gradus peccati diſtinguūtur ab henrico. ſermo. 59. conſide. prima. conclu. ſecunda.
Grati debemus eſſe deo. ſermone. 39. princ. tertio. ꝯclu. quarta. Idē. ſermo. 65. conſidera. tertia. conclu. prima.
Grati debemus eſſe deo ſingulariter de operibus miraculoſis. ibidem. cōclu. 2.
Gratitudo debet eſſe ſub timore dei: ibidem concluſione tertia.
Gratitudo eſt de lege nature ꝛ moris. ſermo. 80. conſideratione tertia.
Gremium diuine pietatis ſemper apertuꝫ eſt ad colligendum penitentes. ſermōe. 75. cōſideratione. quinta. documen. 2.
Gula multa mala facit ꝛ diſſuadetur. ſermo. 61. conſideratione tertia.
Guſtari mors quando dicitur. ſermo. 72. conſidera. ſecunda. conclu. tertia.

Sequitur de littera H

H Abile ad gratiam dicitur dupliciter ſer. 78. conſi. 3. conclu. prima.
Habundantia gratiaꝝ quinq̄ habet effectus in aia deuota. ſer. 9. cōſi. ſcd̄a. conclu. 2.
Helyas ꝛ moyſes quomō apparuerūt in trāſfiguratione: de hoc eſt duplex opinio. ſer. 49. conſide. prima. docu. tertio.
Helyſeus interpretatur. ſer. 59. conſidera. 3. concluſione tertia.
Hereditas multiplex eſt. ſer. 19. prin. primo. concluſione quinta.
Hereditatē celeſtē adducūt nobis duo: ibidē.
Herodes interpretatur. ſer. 11. conſid. prima. conclu. ſexta. Idem ſer. 23. conſideratōe. 2 conclu. tertia.
Herodis regnatio. ſermone. 11. conſideratiōe prima. conclu. 7.
Herodis vitio. ſer. 22. conſi. prima
Herodes ꝛ iudei maxime peccauerunt i mortem chriſti. ſermone. 24. conſiderati. 6. conclu. ſcd̄a ꝛ tertia.
Homo deſcribitur ſm̄ iſidorum. ſermo. tertio ante conſide. Item ſm̄ auguſti. ꝑ ſtatu innocentie. ſer. 57. conſi. prima. ꝯclu. prima.
Homo quid ſit. ſermone. ſeptimo. conſid. prima. conclu. ſexta.

Homo vnde dicitur. ſermo. 19. princi. 2. con
clu. 3. circa quartum notabile.
Hō ſolus eſt beneficiabilis. ſer. 9. cōſi. 3. con
clu. prima. Idē. ſer. 58. conſi. 5. cōcl. pᵃ
Hō ante peccatū habebat duplicem ꝑfectionem
ſermo. 25. conſide. 2. conclu. quarta.
Hō q̄ nobilis fuit ante lapſum: ⁊ quo ad corpꝰ
⁊ quo ad animā. ſermo. 46. documento. ꝑ.
Homo deus factus eſt propter multa. ſer. 12.
principa. tertio. conclu. prima.
Hō ē dñs ſuarū actionum. ſ. rj. ꝯſi. pᵃ. ꝯcl. 3.
Hō illuminādus a deo regrit tria. ſer. 18. pri
cipa. 2. conclu. 3. circa quartum notabile.
Homo habet tria vtilia in ſe: vt arbor. ſmo.
38. conſide. prima. concluſio. tertia.
Homo nō eſt finalr confirmatus i bono vel
obſtinatus i malo. ſerm. 45. conſi. 4. ꝯcl. 3.
Hō decipit ꝑ tria. ſer. 6. conſi. 3. conclu. pria.
Hō ꝑ culpā factꝰ eſt cecꝰ. ſ. 39. pric. 3. ꝯcl. pᵃ
Hō in ſtatu integre ⁊ corrupte nāe indiget vir
tute ſupadditā: ſꝫ diuerſimode. ſ. 46. doc. 3
Hō cecidit triplici caſu. ſ. 83. ꝯſi. pria. ꝯcl. pᵃ
Humana natura redempta eſt ꝓpter quatuor
rationes. ſermo. 2. conſi. 2. parte prima
Hominis reparatio infra ponitur in. R.
Hominis natura fuit multipliciciter vulnera
ta. ſermo. 58. ante conſidera.
Hoīs dignitas. ſer. 75. conſi. ifra. ꝯclu. pria.
Homines vocātur dij propter tria ibidē cōſi.
ſexta. conclu. 2.
Hominū tria genera fuerunt ab inīno ſerm.
75. princi. primo. ꝯclu. 4.
Hoīum q̄tuor genera ꝓhibebanī ab eſu agni
paſchalis. ſermo. 81. conſide. 3. nota. ſcōo.
Hominem facere deus poteſt quatuor modiſ
ſermo. 7. conſide. prima. conclu. quinta.
Hominē tria ornant que in ipſo ſunt. ſermo.
75. conſide. prima. conclu. prima.
Honor ſeptuplex factus eſt chriſto in die pal
marum. ſermo. 79. conſide. quinta.
Honorant homines xp̄m ſeptem modis mo
re iudeorum. ibidem per totum.
Honoris appetitus datus eſt homini. ſermo.
ſexto. conſide. 2. conclu. quarta.
Honorare laudare ⁊ venerari quō conueniant
vel differant. ſermo. 24. conſi. 5. conclu. 3.
Honorauit deus cayphā pontificem dono ꝓ
phetie. ſermo. 77. conſide. 2. conclu. 3.
Honeſtas quid ſit. ſermone primo. conſid. 5.
Idem ſermo. 71. conſide. 5. conclu. 2.
Honeſtas in. 4. operibus conſiſtit. ſer. ꝑmo
conſide. 5. Idem. ſer. 71. conſi. 5. conclu. 2.
Hora completorij fuit eucheriſtia inſtituta. ſer
mo. 80. contempla. 4. conſide. 3.
Hore diuerſe ingredientiū vineā qd ſignifi
cant. ſmo. 36. prin. 2. conclu. prima.
Hoſtia dñice eucheriſtie continet quatuor. ſer
mo. 80. conte. prima ante docu.
Hoſtia in triduo paſche conſecrata qualis fuiſ
ſet. Ibidem conteṗla. prima. veritate. 3.
Hoſtia frangitur ⁊ non corpus chriſti. ibidē
contempla. tertia. conſidera. ſcōa.
Hoſpitalitas vtilis eſt ad ſex. ſermo. tertio. cō
ſidera. quarta. conclu. ſecunda
Humilitas quid ſit. ſermo. 48. conſi. 2. ꝯclu.
prima. Item ſermo. 20. princi. ꝑ. concluſi.
quarta. Itē ſer. 53. conſi. 2. conclu. 4.
Humilitas hꝫ tres gradus. ſer. 9. ꝯſi. 2. ꝯcl. 2.
Humilitas habet duodecim gradus. ſer. 55.
conſide. ſecunda. conclu. ſexta.
Humilitas acquiritur tribus vijs. ſermo. 57.
conſide. quarta. conclu. ſecunda.
Humilitas acquirit gratiam ibidem.
Humilitas panis eſt. ſmo. 65. ꝯſi. 2. doc. 4.
Humilitas neceſſaria eſt aſcendere volētibus.
ſermo. 74. conſide. 3. concluſio. prima.
Humilitas preſeruat in temptatione. ſermo. 6
conſide. tertia. conclu. prima.
Humilitas ꝑ q̄ conſeruatur: ibidē concluſ. 3.
Humilitas cuſtodit virtutes. ſermo. 20. prin
ci. primo. conclu. quarta.
Humilitas diſponit ad grām. ſ. 27. i fine. ſer.
Humilitas oritur ex duplici inclinatiōe. ſerm.
20. principa. primo. conclu. 4.

Sequitur littera I

I Acere: reſidere: ⁊ ſtare differunt. ſerm.
69. conſi. 5. conclu. ſecunda.
Iacent quidem in terra multipliciter. ſerm. 23.
principali. ſecundo. conclu. ſexta.
Iā eſt pars tpis preſentis. ſermo. primo.
Ieiunium qd ſit: quos obligat: quotuplex ē: per
que redditur acceptabile. Et qui effectus ie
iunij. ſermo. 40. conſi. prima. conclu. pria:
ſecunda: tertia: quita: ⁊ ſexta.
Ieiunium quid ſit ⁊ quare fiat ſub numero q̄
drigenario. Et q̄ ſit actus virtutis ordina
tus ad tria bona honeſta. ſermone. 44. con
ſide. prima. conclu. quarta.
Igne triplici cruciantur reprobi in inferno. ſer
mone. 45. conſide. 5. conclu. tertia.
Ignorantia ⁊ neſcientia differunt rōne ſer. 71.
conſide. quarta. conclu. prima.
Ignorans ignorabit exponit ibidē. ꝯclu. qnta
Ignorabant iudei paſſionē xp̄i duplici cecitate
percuſſi: ſermo. 78. conſi. 7. concluſ. tertia.
Iherico iterp̄tatur. ſmo. 39. ꝑnci. 3. ꝯcluſi. 3.
Iheruſalē interp̄tatur. ſmo. 24. ꝯſi. ꝑma. ꝯcl.
ſexta. docu. 4. Itē ſmo. 26. ꝯſi. 2. ꝯclu. 3.
Ieſus noiat. 5. vicibꝰ puer. ſ. 26. ꝯſi. pᵃ. ꝯᵃ. 1
Ieſus hꝫ qnq̄ diſcipulos interceſſores ꝓ no
bis. ſmone. 62. conſi. 3. conclu. ſcōa.
Ieſus traditur: illuditur: flagellat: ꝯſpuitur: ⁊
occiditur. ſmo. 39. princi. 2. conclu. qnta
Ieſus initiauit ſalutē noſtrā in icarnatōe expli
cauit in ꝯuerſatiōe ⁊c. ſer. 13. in fine ſer.
Ihs iterp̄tatur: ſer. 7. conſi. tertia: ꝯcluſiōe. 2.
Ieſus duodecim annorū fuit: ⁊ ſignificant duo
deci effectꝰ grē. ſer. 26. conſi. ꝑma. ꝯclu. 2.
Ihs ꝑdit ꝑ q̄tuor. ſer. ibidē. ꝯſide. 2. ꝯcluſi. 2.
Ieſus nō inuenitur inter cognatos ⁊ notos: ſꝫ
in tēplo inter doctores deuotos poſt triduū
ibidē. ꝯſi. 3. docu. ꝑ. ⁊. 2. ꝯſi. 4. ꝯcl. 2. ⁊. 3.
Ieſus ſe facientibus ſuā voluntatē ſubdit: ibi
dē conſi. quarta. conclu. ſexta.
Ieſus nomē hꝫ quadruplicem vtilitatem. ſer.
7. conſide. tertia. conclu. ſecunda.
Ieſu diuerſa noia ⁊ vtilitates illorū. ſ. 21. ꝯſi. 2
Illuminatio ꝑfecta requirit duo. ſermone. 58.
conſide. ſcōa. conclu. tertia.
Illuminatus perfecte ne obſcuretur regrit tria
ibidem. conclu. quarta.
Illumiat ds oia diuerſimode. ſ. 18. ꝑn. 2. ꝯᵒ. 3
Illuminādus hō a deo dꝫ tria habere ibidem.
Illuſus eſt xp̄s a multis ſer. 39. ꝑnci. 2. ꝯcl. 3
Imitari debemus tres reges in ſeptem. ſerm.
24. conſide. octaua. conclu. quarta.
Imitari debemus exempla ſanctorū virorum.
ſermo. 35. ꝑncipali. tertio. conclu. ꝑma.
Impaſſibilitas corporis chriſti eſt in euchari
ſtia. ſmo. 80. ꝯtempla. tertia. conſi. q̄rta.
Impedimenta vite contēplatiue ſunt quatuor
ſmo. 88. conſide. tertia.
Impedimentum noſtre ſalutis eſt duplex. ſer.
63. conſide. ꝑma ad 3ᵐ.
Impedimēta grē. 4. ſūt. ſ. 64. ꝯſi. 4. docu. 2.
Impius quis ſit: ſermo. qnto. conſi. ꝑma.
Impoſſibile accipit q̄druplr. ſ. 7. ꝯſi. 3. ꝯcl. 3
Impoſſibile accipit triplr. ſer. 24. ante ꝯſider.
Impletio mandatorū ⁊ cōſiliorū hꝫ q̄druplicē
effectum. ſermo. rj. ꝯſi. 4. conclu. prima.
Impletio ꝑceptorū iducit ad vitā etnā ibidē i fi.
Impuritas vniuſcuiuſq̄ rei vn̄ cāt. ſ. 61. ꝯſi. 3
In ly: in qd ſapit. ſer. 18. ꝑnci. ꝑ. cōclu. ꝑma.
Incarnatio pt accipi triplr. ſ. 12. ꝑnc. 2. ꝯcl. 3
Incarnatio ꝯtulit nob. 4. dōa. ſ. 15. ꝯſi. 3. ꝯᵒ. 2
Incarnatio chriſti contulit nobiſ tria beneficia
ibidem conſi. quinta. conclu. quarta.
Incarnatio xp̄i angelis ⁊ hoibus eſt maxima
gloria ibidem. conſi. ſexta. cōclu. ſcōa.
Incarnationis xp̄i modus expediebat ꝓpter
quinq̄. ſermo. 22. conſi. 2. conclu. ꝑma.
Incarnatōis filij dī accelleratōē ſuſpiria ⁊ de
ſideria ſcōrū prm meruerūt. ſ. 12. ꝑn. 2. ꝯᵒ. 3
Incarnationis myſterij reuelatio quo ad ange
los. ſer. 7. conſi. ꝑma. conclu. ſcōa.
Incarnationis nuncius ꝯuenienter fuit ange
lus propter tria ibidem.
Incarnatōis nūciꝰ fuit gabriel ibidē ꝯcluſ. 3.
Incarnationē opata eſt ſola diuina voluntas
effectiue ibidem. concluſio. quarta.
Incarnari deū fuit ꝯueniēs ⁊ grē. ſ. 7. ꝯſi. pᵃ
ꝯclu. ꝑma. Idē ſer. 15. conſi. 3. ꝯclu. ꝑma.
Incircuncisi ꝓhibebantur ab eſu agni paſcha
lis. ſer. 81. conſide. tertia. conclu. ſcōa.
Incorrigibiles cōione priuandi ſunt fraternita
tis. ſmo. 60. conſi. prima. conclu. 6.
Inclinantur diuerſimode ad virtutū opera ꝑ
fecta ⁊ ipe: fecta. ſer. 64. conſider. 3. docu. ꝑ
Incredulitas eſt maximum omnium peccatorū
ſmo. 75. conſide. 4. conclu. ꝑma.
Indignatio ꝑuenit ex. 4. ſer. ꝯſi. 3. ꝯclu. 6
Indurāt hoiē. 4. ſmo. 72. ꝯſi. 3. conclu. 2.
Indurare quō deus dicatur ibidem. conclu. 3.
Induſtria facit peccatum irremiſſibile propter
tria. ſermo. 46. docu. 2. veritate tertia.
Infirmari dicitur anima ad modum corporis.
ſermo. 62. conſide. ſcōa. conclu. prima.
Infirmitas corpis vn̄ gñat. ſ. 72. ꝯſi. 2. ꝯcl. 5
Infirmitas aie vnde cauſatur ibidem.
Infirmus cōicandus qualiter ſit interrogādus
ſermo. 80. contempla. prima circa finem.
Infirmitas ⁊ maieſtas in xp̄o ꝓfuerunt nobis
ad ſalutem. ſmo. 19. princi. 2. cōcluſio. qnta
Ingratitudo qd ſit. ſmo. 48. ꝯſi. pᵃ. ꝯcl. ꝑma.
Ingratitudo tria mala cauſat. ſmo. 56. añ ꝯſi.
Inhonorauerūt. xp̄m iudei i die paſce ues ſeptē
modis. ſmo. 79. principali. 5. per totum.
Ioab interpretat. ſmo. 83. ante ꝯſideratiōē.
Ioſeph interp̄tatur. ſmo. 22. ꝑn. vel ꝯſide. 3.
Ioſeph apparuit angelus in ſomnis ꝑꝑ tria.
ſermo. 22. conſide. ſcōa. conclu. tertia.
Inimicus accipitur dupliciter ſcilicet negatiue

⁊ poſitiue.ſermo.42.conſi.prima.ꝯclu.2.
Inimici noſtri ruina poteſt aliquando non ſine peccato letificare ⁊ quando hoc.ſermone 27.conclu.tertia.circa nonum.
Inimicorum dilectio.ſermõe.42.conſide.prima ſub ſex conclu.
Initium velle mori quomodo quis poteſt ibidem conclu.tertia.
Inimicum diligere eſt magis meritorium: ꝙ amicum.ibidem conclu.ſexta.
Innocẽs plus meret̃ ꝙ penitẽs.ſer.22.ꝯſi.3
Innocentes ⁊ penitentes ſunt filij dei.ſer.67.conſidera.prima.conclu.ſecunda.
Innocentem an deus plus diligat vel penitentem.ibidem.conſide.ſexta.ꝯcl.prima.
Immũdicia peccati pꝫ ex quinqꝫ.ẜmo.61.cõſi.3
Impedimenta vite contemplatiue ſunt quatuor.ſermo.88.conſide.tertia.
Impedimentuꝫ noſtre ſalutis eſt duplex.ſermo.63.conſide.prima ad tertiũ.
Impedimenta gratie ſunt quatuor. ſermo.64 conſide.quarta.docu.ſecundo.
Impuritas vniuſcuiuſqꝫ rei vnde cauſatur.ſermone.61.conſide.tertia.
Iniurie remiſſio: ⁊ de tribus q̃ oriri ſolent ex iniuria.ſermo.19.conſide.ſcḋa.ꝯcl.5.
Inquiſitio xp̃i nobis duplex proponitur.ſermo.29.conſide.tertia.docu.primo.
Intellectuſ ⁊ intelligentia quales vires anime ſunt: ſermo.20.princi.primo.conclu.2.
Intentio vel intendere quid ſit.ſerm.19.princi.tertio: circa tertium.
Idem.ſermone.42.conclu.prima.
Intentio bona que eſt.ſer.42.ꝯſi.2.concl.2.
Intentio duo reqrit.ſer.43.ꝯſide.2.docu.2.
Intentio qualis requiritur in conſecratione ſermone.80.cõtem.2.conſi.ſecunda.
Interpretanda ſunt dubia in melioreꝫ partem ſermo.67.conſide.tertia.conclu.ſecunda.
Intentatio mortis xp̃i a iudeis triplicem habuit progreſſuꝫ.ſermo.77.conſid.3.conclu.2.
Inſufficientia noſtra ſine deo patet.ſerm.65.conſide.ſecunda.docu.quarto.
Inſtruit nos deus ḋ multis: ⁊ hoc tripliciter.ſermo.64.conſi.quarta.docu.ſecundo
Inuidia qd ſit: ⁊ eius gradus.ſermone.73.conſide.prima.conclu.2.
Inuocandus eſt deus principaliter: ⁊ alij ſancti ſecũdario.ſermo.62.ꝯſid.3.ꝯclu.prima
Ira quomodo hominem deordinat: ⁊ qd operatur.ſer.58.conſide.4.conclu.2.
Ire affectus quare dat⁹ eſt homini.ſermo.29 conſide.prima.conclu.quarta.
Irremiſſibile aliquod peccatuꝫ eſt propter tria ſermo.28.conſide.tertia.ꝯclu.quinta
Irremiſſibile ſimpliciter nullum peccatum eſt ſermo.46.docu.ſecundo.veritate tertia.
Irremiſſibile quomodo intelligitur.ſerm.56.conſide.3.ꝯclu.tertia.
Irreprehenſibilis ſit aliquis tribus modis.ſermo.29.conſide.2.conclu.tertia.
Iſrael interpretatur.ſermone.20.principa.2.circa ſecundum.
Iudei machinantes in mortem xp̃i maxime peccauerunt.ſerm.77.conſi.prima.ꝯcl.2.
Iudeorum maliciã quare chriſtus declinauit ibidem conſide.quarta per totum.
Iudeorum habilitas ad prophetandum.ſer.73.conſide.3.conclu.prima.
Iudex dꝫ habere tria.ſermo.10.conſi.quarta
Iudex malus an peccet ſententiando.ſermo.64.conſide.3.documen.ſecundo.
Iudicium extremum eſt timendũ propter duo ſermo.36.princi.2.conclu.prima
Iudicium extremum timenduꝫ eſt ꝑpter octo cauſas.ſermo.21.conſidera.prima.ſub ſeptima die.in ſecunda expoſitione.
Iudicium duplex eſt.ſermo.2.ante conſid.
Iudicium proprie conſcientie eſt verius iudicio alieno: ⁊ tamen nullus inde ſumere habet certitudinẽ.ſer.10.ꝯſi.3.cõcluſ.2.⁊.3.
Iudicium finale quatuor modis fiet.ſer.45.conſi.prima.conclu.quinta.
Iudiciũ actus eſt iuſtitie.ſer.67.ꝯſi.3.ꝯclu.2.
Iudicare nemo debet alium propter tria.ſermo.decimo.conſide.quarta.
Iudicij temerarij repͥſſio.ibidẽ.conclu.prima
Iudicium temerarium eſt vitandum.ſer.76.conſi.3.conclu.ſecunda.
Iudicabunt multi diuerſimode.ſer.55.conſi.ſecunda.conclu.qnta.
Iudicantes ⁊ accuſantes alios quando refellẽdi ſunt.ſer.64.conſide.3.documen.2.
Iudiciale preceptum circa hoc eſt duplex error ibidem.docu.tertio.
Iudith interpretatur.ſer.24.ꝯſi.5.conclu.2.
Iuſti patiuntur a quatuor ſermo.49.conſide.tertia.conclu.prima.
Iuſtitia originalis quid ſit.ſermo.primo.conſide.prima.conclu.ſecunda. Idẽ.ſermo.25.conſide.ſecunda.conclu.quarta. Ideꝫ ſermo.46.docu.primo.verit.quarta.
Iuſtitia eſt prima dies circuncisionis ſpiritualis.ſer.21.conſi.prima.conclu.quinta
Iuſtitia eſt duplex.ſer.46.docu.ꝑ.verita.3.
Iuſtitia nominat duo ſicut benefacere.ſerm.45.conſide.prima.conclu.tertia
Iuſtitia accipitur dupliciter ibidem.
Iuſtius an deus agat cum vno ꝙ cuꝫ alio.ſermo.36.princi.5.conclu.prima. Ideꝫ ſer.45.conſide.prima.conclu.tertia
Iuſtificatio impij quid ſit.ſer.14.principa.2.conclu.2. Idem ſer.49.conſi.2.docu.5.
Iuſtificatio impij requirit quatuor.ſerm.43.conſi.ſepta.docu.tertio
Iuſtificatio impij poteſt eſſe miraculoſa ex parte agẽtis.ſermo.65.ꝯſi.prima.ꝯclu.prima
Iuſtificatio ipij ex parte forme introducte non eſt miraculoſa.ibidem.conclu.ſecunda
Iuſtificatio impij ſingularem ordinem cauſandi concernit.ibideꝫ.ꝯclu.tertia
Iuſtificatio impij maxime congruit tempore paſchali.ibidem.conclu.quarta
Iuſtificatio requirit duplicem motũ liberi arbitrij.ſermo.14.princi.ſcḋo.ꝯclu.ſecũda.
Iuſtificationem impij operatur gratia dei.ſermo.46.documen.tertio.

K in C reperies

Sequitur littera L

Laborare debemus: vt anima virtutibus adornetur ⁊ hoc tripliciter.ſer.44.conſi.prima.conclu.ſcḋa
Laborem virtuoſum gratuꝫ faciunt quatuor.ibidem.conclu.tertia.
Lachryma fundenda eſt quintuplex.ſermo.6.conſide.quarta.conclu.ſecunda.
Lachryma baptiſmus quidem eſt.ſermõe.xj.conſide.tertia.conclu.ſecunda.
Lachryme merentur gratiam ⁊ miſericordiaꝫ ibidem. Idem ſermo.69.conſide.quarta.conclu.prima.
Lachryme cauſantur per appropinquationem ieſu.ibidem.conclu.ſecunda.
Lachrymarum effuſio ſignum eſt pnie.ſerm.6.conſide.4.conclu.ſecunda.
Lãguidus qs eſt.ſer.49.ꝯſi.prima.ꝯclu.4.
Lapis ſup lazarꝝ qd ſignificat.ſer.70.ꝯſid.3.
Lapidatur xp̃s a ſepteꝫ generibus hominum ſer.72.conſide.3.conclu.4.
Lapides fugiebat xp̃s ꝑꝑ tria.ibidẽ.ꝯclu.5.
Lapides i panẽ ꝯmutare qd ſit.ſer.44.ꝯcl.5.
Lapides ſũt dupliciter.ſermo.88.ꝯſidera.3.
Latria ⁊ dulia ponunt̃.ſer.24.ꝯſi.5.ꝯclu.3.
Latria xp̃s adorat̃.ſer.68.ꝯſi.4.ꝯclu.3.
Laudare honorare reuereri quomodo differũt ſupra in honorare.
Lazarus interpretatur.ſer.55.conſi.pͦ.ꝯcl.6
Lazarus peccatorẽ ſignificat: ⁊ quõ cuꝫ ḋs diligat.ſermo.70.ꝯſide.3.circa quartum.
Leges quare ſunt facte.ſermone.61.conſide.prima.conclu.quinta.
Lege melius eſt oia ordinari ibidẽ.ꝯclu.4.
Legis noue ⁊ veteris differentia.ſermõe.64.ꝯſidera.3.docu.primo.
Legunt diuerſi ſacram ſcripturam ſermo.3.conſide.5.conclu.prima.
Lepra ſignificat peccatum ⁊ quare.ſermo.30.principa.2.conclu.ſecunda.
Lepre mundatio requirit quatuor ex parte noſtri ibidem.conclu.tertia.
Lepre ſpũalis curatio: ex parte diuine potentie requirit octo.ſer.30.princi.2.ꝯclu.4.ꝑ totũ
Leproſus ſigãt gen⁹ humanũ.ibidẽ.ꝯclu.pͦ.
Leproſus mundatus miſſus eſt ad ſacerdotes ꝑpter quatuor.ibidẽ.cõclu.4.circa octauũ.
Letificari poſſumus aliqñ ſine peccato in ruina inimici noſtri ⁊c.ſupra i inimici nri i ⁊c.
Lex quid eſt.ſer.61.ꝯſi.pͦ.ꝯclu.prima.
Lex ſextuplex eſt.ibidẽ.conclu.ſecunda.
Lex diuina neceſſaria eſt ad directionẽ vite humane propter duo ibidem.conclu.3.
Lex eſt inſtituta pro communi vtilitate.ibideꝫ conclu.ſexta.
Lex moyſayca q̃ eſt.ſer.20.princi.4.concl.pͣ Et diſponebat ad vitaꝫ ꝯtemplatiuã.ibidẽ.
Lex euangelica quare ſuperaddit̃ legẽ moyſayce.ibidem.conclu.ſecunda.
Lex euangelica eſt regula ⁊ menſura humanorum actuũ data diuinitus.ibidem.
Lex peregrini multiplex.ſermo.89.
Lex ꝯſumata i duob⁹ ꝯſiſtit.ſer.31.ante pric.
Liber vite quid eſt. Et ꝙ duplex eſt.ſer.56.ꝯſidera.4.conclu.prima.
Liberꝝ arbitrium qd.ſer.ꝑ.ꝯſide.7.ꝯclu.ſcḋa Item ſer.20.princi.primo.conclu.ſeptima Item ſermo.76.conſide.4.conclu.ſcḋa
Liberum arbitrium deſtituitur de imperio regni anime per quindecim mala.ſermõe.xj.conſide.prima.conclu.ſexta.
Liberum arbitriuꝫ eſt imperator in regno anime: ibidem.conclu.tertia.

Liberȝ arbitrium quid includat ibidē.
Liberȝ arbitriū eſt neutrale.ibidē.cōclu.4.
Liberȝ arbitriū vocatur a philoſopho deſideri um ↄſiliabile.ſer.20.princi.ꝫ.cōclu.3.
Liberum arbitriuȝ capax eſt ſalutis.ſerm.56. conſide.prima.conclu.quarta
Liberū arbitrium ↄſideratur ex electione.ſer. 63.conſide.tertia.documen.quinto.
Libertas ⁊ ſimplicitas ligate ſunt in caſtro in/ tellectus.ſermo.89.conſi.3.conclu.ſexta
Liberi arbitrij qn̄ dicimur.ſ.20.ꝑn.ꝫ.ↄcl.3. Itē ſmo.63.conſide.3.documento quīto.
Lingua mala multiplex eſt: ⁊ multa mala ope/ ratur.ſermo.21.conſide.7.conclu.4.
Lingue vinculum eſt multiplex.ſermo.58.cō ſide.prima.conclu.quarta.
Lingue maxime inſidiatur diabolus.ibidem
Linito luti qd ſignificat.ſer.68.conſi.2.ↄcl.2
Lippa ē ratio qn̄ intellect⁹ eſt obſcurus.ibidē.
Lyſania iterp̄tatur.ſer.xj.ↄſi.prima.ↄclu.6.
Locus aiaꝝ poſt mortem duplex eſt.ſerm.45. conſide.quinta.conclu.ſcd̄a.
Locus ꝓprius habitationis xp̄i quis eſt.ſer. 24.conſidera.ſcd̄a.conclu.ſecunda.
Loca quattuor xp̄s ſibi appropriauit.ſerm.15. conſidera.ſecunda.conclu.prima.
Locatio corporis xp̄i in ſacramento.ſerm.80. contempla.tertia.conſide.tertia.
Lōganimitas qd ſit.ſer.48.cōſide.2.ↄclu.2.
Luceȝ xp̄m ſequi eſt vtile propter tria.ſer.23. principa.ſcd̄o.conclu.tertia.
Idem ſermo.71.conſide.ſcd̄a.ↄclu.4.
Lucis manifeſtatio ſit q̄druplx̄.ſer.18.pric.2. ↄclu.prima. Ideȝ.ſer.71.ↄſi.p⁴.ↄcl.4.
Lumē: lux: radi⁹: ⁊ ſplēdor dr̄nt.ſ.24.pric.ꝫ ↄclu.prima. Idē.ſer.71 ↄſi.pri⁹.ↄcl.p⁴.
Lumē eſt triplex.ſer.61.ↄſi.2.ↄclu.ſexta.
Lutum factum ex ſputo quid ſignificat.ſer.68 conſidera.ſecunda.conclu.prima.
Lux xp̄s dr̄ ſm humanaȝ ⁊ diuinam nāȝ.ſer. 23.prici.ꝫ.ↄcl.2. Itē ſ.71.ↄſi.p⁴.ↄcl.3
Lux eſt quedam qualitas.ibidem.conclu.2.
Lux ois alia a dō tenebris ꝑmiſcet.ſer.18.pri. ſcd̄o.ↄclu.p⁴. Idē ſer.71.ↄſid.p⁴.ↄclu.4.
Lux mūdi ds eſt duplici modo.ibidē.ↄclu.5.
Lux ꝓprie ds eſt.ſer.18.princi.2.ↄclu.prima
Lux xp̄s expellit triplices tenebras.ſerm.23. principa.2.conclu.quarta.
Lux xp̄s illuminat triplicē vitaȝ.ibidē.ↄcl.5.
Lux triplex eſt.ſer.39.princi.3.conclu.3.
Lux malis facit quinqȝ: que lux ſpūalis: id eſt xp̄s facit.ſer.23.princi.ſcd̄o.conclu.7.
Lux chriſtus eſt: via: veritas: ⁊ bonitas.ſer/ mo.71.conſide.ſcd̄a.conclu.quarta.
Lux ſemper eſt preſens intellectui noſtro: liꝫ non comprehendamus.ibidem.conclu.3.
Lux diuina habet quadruplicem virtuoſitateȝ ibidem conſide.quinta.conclu.ſecunda.
Luxurioſi ↄſpuūt xp̄ȝ.ſer.39.prici 2.ↄclu.4.
Lucis receptio requirit debitam diſpoſitioneȝ ibidem conclu.ſexta.

Sequitur littera M

m Agdalene deuotio ſupra in feruore
Magi qui erant ⁊ vnde venerunt ſer.24.ↄſi.pri¹.ↄclu.p⁴.2.3.⁊.4.
Magi queſierunt chriſtuȝ in iheruſalem pro/ pter quatuor.ibidem.conclu.ſexta.
Magni meriti ſunt predicatores apud deum ſermo.63.conſide.3.documen.quarto.
Magnificatio xp̄i hꝫ quadruplicem actū.ſer. 9.conſi.quarta.conclu.tertia.
Malum vel bonuȝ reddere eſt multiplex.ſer/ mo.29.conſide.prima.conclu.quarta.
Malū vl̄ malitia ſꝫ her.ē duplex.ſ.46.do.2
Mali ſeparabuntur a bonis in iudicio tripli ter.ſermo.45.conſi.3.conclu.ſecunda.
Malitiam iudeoꝝ quare chriſtus declinauit. ſermo.77.conſide.quarta per totum.
Malum culpe deterius eſt q̄ȝ malum pene.ſer mo.61.conſide.ſecunda.conclu.tertia
Malum deus permittit fieri propter tria.ſer. 34.princi.tertio.conclu.ſecunda.
Malos ⁊ bonos ꝑmittit deus ſimul ſtare pro pter rationes.ſerm.45.conſi.3.ↄclu.ꝑma.
Mala non agere nō ſufficit.ſermo.87.conſi/ de.prima.conclu.quarta.
Mala xp̄o elata fuerit quiqȝ.ſ.59.ꝑn.2.ↄcl.3
Malorum proſperitas non debet nos ſcanda lizare.ſer.55.conſi.prima.conclu.tertia.
Malitia eſt quintuplex quam excludit dilectio proximi.ſer.71.princi.2.conclu.2.
Manhu interp̄tat̄.ſer.81.ↄſi.p⁴.doc.2 i fine
Manere in ſermone quid ſit.ſermone.21.cō/ ſide.quinta.conclu.ſecunda.
Manichei error.ibidem.ↄſi.prima.ↄclu.5.
Mandatoꝝ obſeruantia an ſufficit ad ſalutem ſermo.87.conſide.2.dubita.prima.
Manducatio ⁊ refectio chriſti quid ſignificat. ſermo.63.conſi.tertia.docu.quarto.
Manſiones inferni q̄tuor ſunt.ſer.82.conſi.5.
Manſuetudo qd eſt.ſer.7.ↄſi.ꝑ⁴.ↄclu.ſexta
Manus diaboli duplex eſt.ſer.78.ↄſi.7.cō/ cluſione ſecunda.
Martinus quadruplici myſterio fuit conſecra/ tus.ſer.82.conſi.quarta.
Mare eſt cor humanū.ſer.32.ꝑn.ꝫ.ↄclu.3.
Maria dicitur luna.ſer.2.ↄſi.2.parte prima
Maria fuit idonea mater xp̄i propter ſex.ſer. ſeptimo.conſide.prima.conclu.ſexta.
Maria fuit preſeruata a quadruplici re.ibideȝ conſide.ſecunda.conclu.quinta.
Maria fuit plena triplici gratia.ibidem.
Maria interpretat̄.ſer.17.ↄſi.2.ↄclu.prima
Marie tres.ſer.88.conſid.prima.ↄclu.ſcd̄a.
Maria meruit ↄcipere xp̄m ⁊ quomō.ſer.13 princi.ſecundo.conclu.quarta.
Marie tres ꝑfecerunt vitam actiuam.ſer.88. conſi.prima.conclu.ſecunda.
Mater dei tota ⁊ vera fuit virgo maria.ibidē princi.primo.conclu.quarta.
Martyrium eſt meritorium quando hꝫ tria: ſer.54.conſide.ſecunda.ↄclu.quinta.
Matrimoniū qd ſit.ſer.7.ↄſi.3.ↄclu.tertia. Item ſer.13.princi.primo.conclu.prima.
Matrimonium ⁊ ſponſalia differunt.ibidem
Matrimonium verum fuit inter mariaȝ ⁊ io/ ſeph.ibidem conclu.ſecunda.
Matrimoniū hꝫ tria bona ⁊ q̄ ſunt.ibideȝ.
Medella q̄druplex.ſer.25.ante conſide.
Mediator noſter fuit xp̄s.ſer.81.princi.3.
Medicus noſter fuit xp̄s in paſſione.ibidem
Medicus celeſtis ſm ↄditionem vulneꝝ me dicamenta ordinauit.ſer.81.princi.tertio.
Medicina eſt bona quadruplici circumſtantia vallata.ſer.59.conſi.ſecunda.conclu.2.
Mendacium quid ſit.ſer.61.conſi.tertia.
Mendici ⁊ pauperes differunt.ſer.55.conſi. prima.conclu.ſexta.
Mendici lazari indigentia oſtenditur.ibidem conſide.ſecunda.conclu.ſexta.
Mens hois obſcurata eſt in ſe.ſer.43.conſi. quinta.conclu.prima.
Mens hois ſignificat̄ per agꝝ.ſer.37.prin. tertio.conclu.prima.
Menſa dn̄i valde mirabilis eſt: qꝛ plura frag menta q̄ȝ fercula.ſer.65.conſi.2.docu.4.
Mentiri ⁊ mendacium dicere differunt.ſer. 61.conſide.tertia.
Mercatores ingrediunt̄ vineam hora tertia. ſer.36.princi.ſecundo.
Mercenarius duplex.ſer.57.ↄſi.3.ↄclu.2.
Mercenarij ꝓhibebantur ab eſu agni paſcha lis.ſer.81.conſi.tertia.nota.ſecūdo.
Mereri tm̄ in hac vita poſſumus.ſer.45.cō ſide.prima.cōclu.ꝑma. Idem ſer.70.cō ſide.4. Iteȝ ſer.79.conſi.2.conclu.2.
Mereri non poſſumus ex puris naturalib⁹. ſer.48.conſi.tertia.conclu.ſecunda.
Mereri beatitudineȝ ſolus homo pōt.ſer.56 conſide.ſecunda.conclu.prima.
Mereri primam gratiam ſibi ex condigno ne mo poteſt.ſer.16.conclu.quarta.
Meritum adipiſcendum requirit quatuor. ſer.91.docu.ſecundo.
Meritū triplex: ſcilicȝ ↄgrui: digni: ⁊ ↄdigni ſer.7.conſi.ſecunda.conclu.quinta. Idem ſer.13.princi.ſecundo.ↄclu.quarta.
Meritum xp̄i in infinitū excedit meritū alioꝝ ſer.12.princi.3.conclu.4.circa finem.
Meritum paſſionis xp̄i probatur finitum. ſer.49.conſi.prima.conclu.ſexta.
Meritum quando terminat̄ in hoie moriente ibidem conſi.ſecunda.docu.ſexto.
Meritum ad ipſum ↄcurrunt tria.ſer.78.cō ſide.quinta.conclu.prima.
Meritum vnde hꝫ originē.⁊ que diſponunt ad meritum.ſer.79.prin.2.conclu.tertia.
Meruit xp̄s per ſuam paſſionē ſufficienter ꝓ oibus.ſer.54.conſi.prima.conclu.quinta.
Meruit xp̄s ſolis p̄deſtinatis iuuare aptioneȝ ibidem conclu.ſexta.
Meruit nobis xp̄s gratiam.ſer.14.princi.ꝫ conclu.ſecunda.
Meritoria fuit nobis xp̄i paſſio propter tria. ſer.78.conſi.quinta.conclu.prima.
Meritoꝝ retributio ad iuſtitiam diſtributiuā pertinet.ſer.45.conſi.prima.conclu.ſcd̄a.
Meruerunt antiq patres accelerationem in/ carnationis xp̄i ſupra in A ſub acceleratōe.
Meſſis tpe aut vindemie an licet emere vinū aut auenā: vt poſt carius vendatur.ſer.46 docu.quarto.veri.tertia.
Militia quadruplex aſcendit cum xp̄o de in/ ferno.ſer.86.conſi.quinta.
Milites hora ſexta ingrediuntur vineaȝ.ſer. 36.princi.ſecundo.
Miniſtratores duplices.ſer.27.cōclu.tertia circa ſecundum.
Miniſtroꝝ eccle offm̄ quatuor regrit.ſer.57 conſi.quarta.conclu.tertia.
Mirabilia ex pte corporis glorioſi q̄tuor fue/ runt.ſer.82.conſide.ſexta.

Mirabile triplex in ſanguie xp̄i.ſer.85.ꝑn.2
Mirabilia quatuoꝛ ſanguinis xp̄i.ibidem.
Miraculū qd eſt.ſer.13.ꝑn.2.ꝯclu.tertia.
Miraculuz maximū eſt reſurrectio moꝛtuoꝝ ſer.92.arti.15.
Miraculum fecit xp̄s in nuptijs ꝓpter duo. ſer.28.conſi.tertia.conclu.pꝛima.
Miracula facta ſunt in incarnatione.ſer.7.cō ſide.tertia.conclu.pꝛima.
Miracula excedunt nām:artē:ꝛ ꝯſuetudinē ſer.17.conſide.ſecunda.conclu.quarta. Idem ſer.65.conſi tertia.conclu.ſecunda.
Miracula magis fiebant in ꝑmitiua eccl̄ia ꝙ̄ modo pp rōnes.ſer.4.conſi.5.docu.ꝑmo
Miracula faciebat xp̄s ꝓpter q̄tuoꝛ motiua. ibidem conſi.quinta.conclu.tertia.
Miraculoꝝ q̄tuoꝛ ſunt gnā:ibidē ꝯſi.6.do.2
Miſericoꝛdia quid ſit. ſer.69.ante conſide.
Miſericoꝛdia dei circa penitentes oſtenditur quadruplici exemplo. ſer.65.ꝯſi.3.ꝯclu.2.
Miſericoꝛdia ꝛ iuſtitia ſunt chriſto appꝛopꝛiata.ſer.64.conſi.quarta.docu.pꝛimo.
Miſericoꝛdia veſtis q̄dam eſt:ꝛ eſt duplex:ꝛ requirit quatuoꝛ virtutes.ſer.38.ꝯſi.ꝑma. conclu.quarta ꝛ quinta.
Miſericoꝛdia dei eſt ꝓmptiſſima ad indulgēdum.ſer.91.conſi.tertia.conclu.pꝛima.
Miſericoꝛdia dei apparuit in nobis multiplr ſer.16.conclu.tertia.
Miſericoꝛdie opera deo accepta tria faciunt. ſer.45.conſi.quarta.conclu.ſecunda.
Miſeꝛicoꝛdie ꝓprietas q̄ ſit.ſ.45.ꝯſi.2.do.2.
Miſericoꝛdie opera vtilitates ſeptē. ſer.45 conſi.quarta.conclu.ſecunda.
Miſericoꝛs deus magis eſt ꝙ̄ iuſtus.ſer.64 conſi.quarta.docu.pꝛimo.
Modeſtia qd ſit. ſer.5.conſi.ꝑma.ꝯclu.4. Item ſer.33.ꝯſi.7.conclu.quinta.
Moyſes interpꝛetat̄.ſer.66.
Moyſes ꝛ helyas apparuerunt in tranſfiguratione ſupꝛa in Helyas.
Monumentum quid eſt ꝛ vnde dicatur. ſer. 70.conſi.tertia circa tertium.
Monumentum xp̄i quale fuit.ſer.88.conſi. ſecunda concluſione ſecunda.
Mons duplex eſt. ſer.30.ꝑn.ꝑ.ꝯclu.tertia.
Mons qdam pn̄ia eſt.ſer.51.conclu.pꝛima.
Mons ad teſtimoniū ꝓferēdum eſt ꝯueniēs pꝛopter quinq̄.ſer.50.conſi.ꝑ ͣ.docu.6.
Moꝛs qd eſt.ſer.82.conſi.pꝛima.
Moꝛs duplex eſt.ſer.4.ꝯſi.2. circa 4m deſectum. Item ſer.70.conſi.3.circa 7m.
Moꝛs triplex eſt.ſer.55.ꝯſi.2.conclu.ſcd'a. Item ſer.22.ꝯſi.ꝑma circa finem.
Moꝛs eſt pena pcti. ſer.70.ꝯſi.2.ꝯclu.ꝑma
Moꝛs coꝛpoꝛalis h3 ſex conditiones. ſer.21. ꝯſi.ꝑ ͣ.cōclu.5.circa 2m diē in 2ª expōne.
Moꝛs ſpiritualis fit ad ſimilitudinē moꝛtis coꝛpoꝛalis.ibidem.
Moꝛtis chriſti ſex vtilitates.ſer.83.conſide. pꝛima.concluſione pꝛima.
Moꝛtis xp̄i tria motiua.ſer.83.ꝯſi.ꝑ ͣ.ꝯ°.ꝑ ͣ
Moꝛs xp̄i ab eterno fuit pꝛeuiſa. ſer.77.conſide.pꝛima.concluſione pꝛima.
Moꝛs chriſti expediebat homini pp quatuoꝛ ibidem conſi.ſecunda.ꝯclone ſecunda.
Moꝛs chriſti fuit ꝑnunciata a quatuoꝛ ꝓphetis.ibidem conſi.tertia.concluſione.7.
Moꝛs xp̄i ꝯparat̄ q̄tuoꝛ reb9. ibidē cōclu.3.
Moꝛs quadruplex eſt.ſer.92.arti.pꝛimo.
Moꝛs qd eſt:ꝛ moꝛs ſecunda quid eſt. ibidē arti.ſecundo.queſti.tertia ꝛ quarta.
Moꝛtis tripl.cis cauſa ſola voluntas eſt'.ſer. 69.conſi.ſecunda.concluſione ſecunda.
Moꝛtis xp̄i intentatio triplicem habuit ꝓgreſſum.ſer.77.conſi.3.conclu.ſcd'a.
Moꝛtem triplicem inducit pctm̄:ꝛ q̄ ſit moꝛs anime.ſer.69.conſi.ſecunda.conclu.ꝑma.
Moꝛi xp̄m opoꝛtebat pp ſeptē.ſer.90.
Moꝛi dicuntur quidam peccato:qdam in peccato.ſer.52.conſideratione tertia.
Moꝛtuos tres ſuſcitauit dominus.ſer.70.cōſide.ſecunda.concluſione quarta.
Motus liberi arbitrij duplex ē. ſer.14.ꝑn.2 ꝯclu.2. Item ſer.49.conſi.2.docu.qnto.
Motus ſenſualitatis quis ſit.ſer.66.conſi.2. concluſione pꝛima.
Mūdus ꝯparat̄ mari pp mlta'. ſer.81.do.2.
Mundus dicitur oꝛiens pꝛopter tria.ſer.24. conſi.pꝛima.conclu.6.docu.ſecundo.
Mundus decipit quadruplíciter.ſer.43.conſidera.pꝛima.concluſione tertia.
Multitudo duplex ē.ſer.69.ꝯſi.3.ꝯ°.ꝑma.
Multitudo pctōꝝ non ꝑcludit qn deus miſereatur.ſer.65.conſi.ſecunda.docu.ſecundo
Murmuratio aliquādo idē eſt qd admiratio ſer.36.pꝛinci.quarto.conclone pꝛima.
Mutata re triplr pōt carius vendi ꝙ̄ fuit empta.ſer.46.docu.4 ſub quarta veritate.
Mutuatio cāpſoꝛia an licita ſit.ibidem ſub qnta veritate.
Mutuitas in dilectione quid ſit.ſer.31.ꝑnci. pꝛimo.concluſione quinta.
Mutuitas dilectiōis h3 qnq̄.ſer.27.ꝯclu.3.
Mutua dilectio reqrit qnq̄. ſer.31.pꝛinci.ꝑ. concluſione quinta.

Sequit̄ littera N

N Naaman interpꝛetatur.ſer.59.conſi. tertia.conclu.tertia.
Naym interpꝛetat̄.ſer.69.ante conſide.
Naſci xp̄m de femina ſine viro fuit ꝯueniēs. ſer.7.conſi.pꝛima.conclu.quinta.
Naſci debuit xp̄s de virgine.ibidē ꝯſi.3.conclu.ſcd'a. Idem ſer.17.conſi.2.cōclu.ꝑma
Naſci ex deo ſit duplr.ſer.18.ꝑn.3.cōclu.4.
Natiuitas xp̄i damnat diuitias:delicias:ꝛ honoꝛes.ſer.15.conſideratione quarta.
Natiuitas xp̄i pꝛimo nunciata fuit paſtoꝛibuſ ꝛ quare.ibidem conſi.5.conclu.ſecunda.
Natiuitas xp̄i multum conueniebat.ibidem conſide.pꝛima.concluſione pꝛima.
Natiuitatem ſpālem quatuoꝛ oſtendunt.ſer. 17.conſi.tertia.conclu.ſecunda.
Natura hoīs qualis fuit an̄ pctm̄:quo ad coꝛpus ꝛ aīam.ſer.46.docu.pꝛimo.
Natura hoīs vulnerat̄ per pctm̄ quadruplicī ſer.49.conſi.pꝛima.conclu.pꝛima.
Natura hoīs multiplr vulneratur. ſer.59.ante conſiderationem.
Natura hominis in ſe non eſt niſi tenebꝛa. ſer.71.conſi.ſecunda.conclone ſecunda.
Natura hoīs ꝯparat̄ ſpeclo. ſ.ꝑ.ꝯſi.ꝑ ͣ.ꝯ°.2
Natura hominis fuit redempta ꝓpter q̄tuoꝛ. ſer.ſecundo.conſi.ſcd'a.parte pꝛima.
Natura hoīs per incarnationem eſt totalr reſtaurata. ſer.23.pꝛinci.tertio.conclu.ſcd'a.
Natura hoīs inualida eſt ex ſe ad recupanduz ſtatum gratie.ſer.15.conclu.pꝛima.
Natura humana h3 duo extrema.ſer.24.conſidera.7.ſtella.3.
Natura humana vel mens hoīs ſignificatur per agꝝ.ſer.37.pꝛinci 3.conclu.pꝛima.
Nās q̄tuoꝛ xp̄s aſſumpſit.ſer.85.pte.2.ꝯſi.3
Nālia pura nō ſufficiūt ad ꝑducēduz nos i regnum celoꝝ. ſer.34.ꝑnci.ꝑ.ꝯclu.pꝛima.
Natus eſt xp̄s tpꝛe pacis ꝓpter tria. ſer.15. conſi.pꝛima.conclu.pꝛima.
Naues due ſunt homini neceſſarie.ſer.51.circa pꝛinci.ante concluſionem.
Nauicula qd ſignificat.ſer.32.ꝑn.3.ꝯcl.ꝑma
Nazareth interpꝛetatur.ſer.15.conſi.2.ꝯclu. pꝛima. Item ſermo.22.conſi.tertia.
Nazareus interpꝛetat̄.ſer.88.conſide. tertia.
Neceſſarium:congruum: ꝛ expediens differunt.ſermo.84.conſi.pꝛima.conclu.ꝑma.
Neceſſitari nō poteſt humana volūtas:ſ3 manuduci.ſer.64.conſi.4.docu.2.
Negociatio h3 mlta pctā annexa.ſer.40.ꝯſi.2
Negociū apoſtolicū qd ſit ꝛ in qbus conſiſtit. ſermo.12.pꝛinci.2°.conclu.ꝑma ꝛ 2.
Negociū incarnatiōis fuit ꝓphetatuz ibidem
Neſciētia ꝛ ignoꝛātia differūt ſupꝛa ignoꝛātia.
Neſciētia ē triplex.ſer.71.ꝯſi.4.ꝯcluſ.2.
Neſcientia vnde cauſatur ibidē conclu.3.
Neſtoꝛij erroꝛ ibidē conſi.pꝛima.cōclu. qnta
Nobilitat nos ſanguis xp̄i triplr.ſ.75. ꝑn.2
Nomē imponitur a pꝛopꝛietate rei. ſermōe.7 conſide.tertia.conclu.ſecunda
Nomē ieſu h3 quadruplicē vtilitatē ibidem.
Nomen habet pꝛopꝛietatē rei expꝛimere.ſermone.21.ante conſide.
Nomen ieſu de hoc vide multa ibidem conſi. ſecunda per totum.
Nomina peccatoꝛum ſeu peccati ponunt̄.ſer. octauo.conſi.pꝛima.conclu.pꝛima
Nominatur chꝛiſtus ſeptem nominibus. ſer. 91.documento tertio
Notitia dei.ſer.48.ꝯſi.2.docu.ꝑ ꝛ ſecundo.
Nuditas qd eſt.ſer.33.ꝯſi.ꝑma.cōclu. ꝑma.
Nudi an induti ſancti reſurgent. ſermōe.92. arti.8.queſtione pꝛima
Numerus pꝛedeſtinatoꝛum eſt certus: ſerm. 54.conſi.pꝛima.conclu.quarta.
Nummiſmata verba dei ſunt.ſermōe.71.cōſide.5.conclu.quinta
Nunc aliquod eſt in quo meritū terminatur ꝛ incipit pꝛemium. Et multa de hoc. ſerm. 49.documento ſexto

Sequitur littera O

O Obediētia quid ſit. ſer.6.conſide.4. concluſione ſecunda.
Obedientia multiplex eſt.ſer.76.conſiderati. quarta.conclu.pꝛima.
Obedientialem potentiā ad gratiam adipiſcēdam qlibet h3 in ſe.ſer.66.ꝯſi.ꝑ ͣ.ꝯclu.ꝑ ͣ.
Obligatio ad hn̄duz gratiā.ſer.4.conſi.ꝑma Idem ſer.9.conſi.ſecunda.cōclu.pꝛima.
Obſecratio ꝛ orō dr̄nt.ſer.5.ꝯſi.2.conclu.3.
Obſtaculuz introitus paradiſi quod fuit. ſer. 49.conſi.pꝛima.conclu.ſeptima.

Obbſtinatio quid ſit. ſer.46.doc.6.veri.4.
Obſtinatio habet quatuor gradus ibidem.
Obſtinatio eſt pctm̄ i ſpū3 ſctū3. ſer.70.ꝯſi.3.
Obſtinatus in hac vita finaliter nemo eſt. ſer. 46.ꝯſi.4.ꝯclu.3.
Occidūt xp̄s reciduātes. ſer.39.p̄n.2.ꝯcl.4.
Ocioſitas malum operatur. ſer.:6.ante ꝯſid.
Octauiani tēpore chriſtus natus ē ꝓpter tria ſer.15.ꝯſi.prima ꝯcl.prima.
Oculus dei eſt duplex. ſer.49.ꝯſi.2.doc.3.
Oculi ibi, qui ſint. ſer.65.ante ꝯſide.
Occupatio laboris honeſti valet ad hoc vt qs pertingat ad perfectionem virtutu3. ſer.9. ꝯſi.prima.ꝯclu.prima.
Odire malū in ꝓximo licet. ſer.27.ꝯcl.3.circa nonum.
Odium cauſatur ex reprehenſione malorum. ſer.64.ꝯſi.3.ꝯcl.ſecunda.
Offiū angelorum in trib9 oſtendit. ſer.34.p̄n.4
Officium miniſtrorum eccleſie quatuor requirit. ſer.57.ꝯſi.4.ꝯcl.2.
Oleum habet quinq3 ꝓprietates. ſer.64.ꝯſi. prima.docu.ſecundo.
Opera extra caritatem facta valent ad ſex. ſer. 52.ꝯſi.tertia.ꝯcl.tertia.
Opera carnis contrariant fructibus ſpiritus ſancti. ſer.56.ꝯſi.2.ꝯcl.3.
Opera quatuor difficilia ſunt penitēti. ſer.66. ꝯſi.ſecunda ꝯclu.ſecunda.
Opera noſtra bona paruipendere debemus. ſer.78.ꝯſi.2.ꝯclu.tertia.
Operatio debita alicuius inſtrumenti requirit tria. ſer.60.ꝯſi.2.ꝯclu.ſexta.
Opera° oiu3 v̄tutū ē vna. ſer.67.ꝯſi.3.ꝯcl.2
Operatio meritoria eſt in hac vita tantu3. ſer. 71.ꝯſi.5.ꝯcl.2. Ide3 ſer.79.ꝯſi.2.ꝯcl.2.
Operatiōes virtuoſe ſunt cauſe diſpoſitiue ad meritum ſermo.79.ꝯſi.2.ꝯclu.3.
Operarij quintuplices mittuntur in vineam. ſer.36.princi.ſecundo.
Operu3 miſericordie vtilitas. ſermo.45.ꝯſi. 4.conclu.ſecunda.
Opinio iudeorum et paganorum de dilectione inimicorum eſt varia. ſer.69.ꝯſi.p̄a.ꝯclu.prima.
Opus creatiōis includit tria attributa. ſermo. 16.ꝯclu.prima.
Opus reformationis hominis requirit eade3 tria ibidem conclu.ſecunda.
Opus virtutis quomodo ſit in deo. ſer.18. princi.primo.ꝯclu.4.
Opus vel officiu3 paſtoris conſiſtit in ſex. ſer. 17.ꝯclu.tertia.
Opus noſtrum h3 rationem meriti ex duob9 ſer.45.ꝯſi.3.ꝯclu.ſecunda
Opus miſericordie deo acceptūtria faciūt ibidem ꝯſi.4.ꝯcl.2.
Opus bonu3 tria reqrit. ſer.49.ꝯſi.2.ꝯcl.3.
Opus bonum ſine duobus fieri nō poteſt. ſermo.66.ꝯſi.prima.ꝯcl.quarta.
Op9 patris celeſtis qd ē. ſer.63.ꝯſi.3.doc.5.
Opus noſtrum meretur ex condigno. ſermo. 71.ꝯſi.5.ꝯcl.ſecunda.
Opera quatuor fient circa extremum diem iudicij. ſer.92.articulo quinto.
Opportunitas eſt i quadruplici differētia. ſermo.6[illegible].ꝯſi.prima.ꝯcl.prima.
Oratio xp̄i non ſibi ſed nobis ꝓfuit. ſer.70. ꝯſideratione tertia.
Oratio exaudibilis eſt ꝓpter quatuor. ſermo. 54.ꝯſi.2.ꝯcl.4.
Oraculum quid eſt. ſer.13.prin.2.ꝯcl.tertia.
Ordei ꝓprietas. ſer.65.ꝯſi.2.docu.quarto.
Ordo quid ſit. ſer.33.ꝯſi.p̄a ꝯclu.6.circa.4m
Oriens dicit mūdus propter tria. ſer.24.ꝯſi. prima.ꝯclu.ſexta.
Oriens dicitur xp̄s. ibidem conclu.prima.
Origenis error. ſer.45.conſi.5.ꝯclu.prima.
Originalis iuſtitia qd ſit ſup̄ in iuſtitia origi.
Originalis culpa non fuit in maria. ſer.7.cōſide.ſecunda.conclu.quinta.
Origo magorum q xp̄m viſitarūt ſupra i magi.
Ornamenta quatuor moralia fuerunt in virgine bn̄dicta: et que. ſermo.7.ꝯſi.2.ꝯclu.6
Oues eicte de tēplo qd ſigant. ſer.66.añ ꝯſi.
Oſanna interpretatur. ſer.78.ꝯſi.2.ꝯclu.3.

Sequit litera P

P Auc̄tia qd ſit. ſer.3.cōſi.4.ꝯclu.p̄a. Item ſer.29.conſi.2.conclu.quarta
Paucētia turris eſt aie. ſer.56.ꝯſi.p̄a.ꝯclu.3.
Paganorum dilectio erga inimicos. ſer.42.ꝯſidera.prima.conclu.prima.
Panes qnq3 peſſimi. ſer.65.cōſi.2.docu.4.
Panes quinq3 optimi illis contrarij. ibidem
Panes empticij qui ſunt ibidem. docu.tertio
Panis triticeus et vinum vitis ſolum eſt mā ſacramenti eucbariſtie. ſer.80.ꝑtē.2.ꝯſi.2
Parabola qd ſit. ſer.27.p̄n.p̄.conclu.qnta.
Parabolis xp̄s vſus eſt pp ſex rōes. ibidem.
Paraliticus iacet in lecto propter quatuor. ſermo.41.ꝯſi.2.documen.ſexto.
Paraliticus in lecto torquetur ſc3 ante caſum et poſt caſum ibidem.
Paſſio xp̄i fuit ſupplicium: opprobrium: preciu3 et exemplu3. ſer.82.prin.p̄o.2.3.et.4.
Paſſio xp̄i fuit doloroſa triplici ratione ibidē princi.primo.
Paſſio xp̄i fuit turpis quadruplici ratione ibidem princi.ſecundo.
Paſſio xp̄i nos liberauit a quatuor ſer.47. ꝯſi.tertia.ꝯclu.tertia.
Paſſio xp̄i p̄uiſa et exhibita qūo ſe hēat. ibidē
Paſſio xp̄i qūo fuerit finita et qūo iſinita. ſer. 28.ꝯſi.3.conclu.tertia. Idem p3 ſer.49.cōſide.prima.conclu.ſexta.rōne quarta.
Paſſio xp̄i fuit ordinata vt nos redimeret. ſer.78.conſi.quarta.conclu.prima.
Paſſio xp̄i adduxit nobis tp̄s reconciliatiōis ibidem concluſione tertia.
Paſſio xp̄i eſt nobis meritoria pp tria: et ad eā imitandam hortamur tripliciter. ibidem cōſidera.quinta.conclu.ſecunda et tertia.
Paſſio xp̄i corporalis ſufficit ad ſoluendū debitum. ibidem conſi.ſexta.conclu.prima.
Paſſionis xp̄i tp̄s: ordinem: locum: et genus p̄ordinauit deus. ſer.79.añ ꝯſid. et conſi. prima.concluſione prima.
Paſſionis xp̄i participes ſi eſſe voluerimus tres requiruntur ibidem conclu.tertia.
Paſſionem xp̄i ignorabant iudei duplici cecitate ꝑcuſſi. ſermo.78.ꝯſi.7.ꝯcl.3.
Paſtoris officiu3 conſiſtit i ſex. ſermo.17.cōfide.prima.conclu.3.
Paſtor eſt ratio in ouili ꝯſciētie. ibide3 ꝯcl.2.
Paſtoris exemplo monemur aliqua facere. ibidē ꝯclu.p̄ma.
Paſtoribus primo nunciata eſt natiuitas xp̄i ſer.15.ꝯſi.5.ꝯcl.2.
Pater familias deus ē. ſer.36.prin.p̄o.ꝯcl.3.
Pater noſter deus ē propter quinq3. ſer.56. ꝯſi.prima ꝯcl.prima.
Pati debuit xp̄s propter ſepte3 virtutes innoteſcendas. ſer.90.parte.2a.per totu3.
Paulus interpretatur. ſer.12.prin.p̄o.ꝯcl.2.
Paupertas ē deo multū grata. ſer.55.ꝯſi.p̄a. ꝯcluſi.ſexta.
Paupertas tollit tria ipedimēta. ibidē. ꝯcl.5.
Paupertas inualida eſt ſine humilitate. ſerm. 15.ꝯſi.4.ꝯcl.ſecunda.
Pauperes aliquos de9 voluit eſſe ꝓpter quatuor. ſer.55.ꝯſi.p̄a.ꝯcl.6.
Pauperes aliqui ſunt non mendici. ibidem.
Paupertate3 ſummā xp̄s habuit in natiuitate ſer.15.conſi.quarta.conclu.7.
Pax multiplex eſt. ſer.5.ꝯſi.3.ꝯclu.ſecunda
Pax quid eſt: et q̄ multiplex eſt. ſer.33.cōſi. prima.conclu.ſexta.
Pax mala triplex eſt. ibidem.
Peccare qd ſit. ſer.67.conſi.4.conclu.ſc̄da.
Peccatū nullum eſt ſimplr̄ irremiſſibile: ſ3 h3 quid dicitur irremiſſibile propter tres rōes ſer.28.conſi.tertia.conclu.quinta. Idem ſer.46.docu.2.veri.quarta.
Peccatum in ſpiritum ſanctum vnde ꝓcedit. ſer.46.docu.ſecundo.veri.tertia. Idem ſer.56.conſide.prima.conclu.prima
Pctm̄ inducit duplicē miſeriā: et infert homi ſex plagas: et h3 triplice3 ꝓgreſſum. ſer.p̄mo. conſide.tertia.conclu.prima et ſecunda.
Peccatum pena eſt ſeptem defectus ducēs in aiam. ſer.quarto.conſide.ſecunda.
Peccatum quomō dicatur nihil. ſer.18.p̄n.p̄ conclu.tertia. Idem ſer.61.ꝯſi.2.ꝯclu.2.
Peccatum ad duo ordinat. ſer.18.princi.2o. conclu.6. Idem p3 ſer.39.p̄nci.3.ꝯclu.2. Idem ſer.52.conſi.quarta.conclu.tertia.
Peccatum et vniuerſalr̄ mala non ſunt eēntia vel natura aliqua. ſer.18.p̄n.p̄mo.ꝯclu.3.
Pctm̄ fit ex deliberatiōe et ꝑuerſa intentione. ſer.24.conſi.ſexta.conclu.ſecunda.
Peccatum ordinat in quadruplex bonum. ſer.57.conſi.ſecunda.conclu.prima.
Peccatum multa mala facit et aufert triplicem ſubſtantiam. ibidem conclu.ſecunda.
Pctm̄ vnu3 per aliud poſſe eijci qdam eſtimauerunt de hoc. ſer.58.conſi.3.conclu.2.
Peccatum et gratia opponunt. ſer.19.ꝯſi.4. ꝯclu.p̄a. Ide3 ſer.59.ꝯſi.4.ꝯclu.prima.
Pctm̄ alicuius conſideratur vel inquātu3 ſit in nocumētum peccantis tantum: vel in nocumentū aliorum. ſer.60.ꝯſi.p̄a.ꝯclu.ſc̄da.
Peccatum occidit aia3. ſer.62.ꝯſi.2.ꝯclu.2.
Peccatum quadrupliciter repreſentat ſe mēti. ſer.24.ꝯſi.2.do.2. Idē ſer.67.ꝯſi.2.ꝯo.2
Peccatum reperitur in naturalibus artificialibus et moralibus. ſer.67.ꝯſi.4.ꝯcl.2.
Peccatum inducit triplicem mortem. ſermo. 69.ꝯſi.2.ꝯcl.prima.
Peccatū hyemi ꝯparat. ſer.75.ꝯſi.2.ꝯclu.3.
Peccatū ſubijcit hominē diabolo. ſermo.78. ꝯſi.7.ꝯclu.prima.
Peccatū elongat a deo. ſer.79.ꝯſi.p̄a.ꝯcl.p̄a.
Peccatum habet multa nomina propter diuer

ſos effectus.ſer.47.ꝯſi.pª.ꝯcl.pꝛima.
Peccatum quaſi quibuſdam gradibus incale-
ſcit.ſer.48.ꝯſi.pꝛima.concluſione.pꝛima.
Peccatum naturam vulnerat quatuoꝛ modis
ſer.49.ꝯſi.pª.ꝯcl.pꝛima.
Peccatum turpiter animam figurat propter q̃
tuoꝛ.ſer.51.ꝯclu.3.
Peccatum originem habet a voluntate ⁊ ge-
nerat rebellioneꝫ.ſer.52.ꝯſi.pª.ꝯcl.pª.⁊.2
Peccatum eſt quedam moꝛs ſpiritualis moꝛti
ficans bona opa.ibidē.ꝯſi.3.ꝯcl.2.⁊.3.
Peccatum ex malicia grauius eſt ꝓpter duo
ibidē ꝯſi.4.ꝯclu.pꝛima.
Peccati venialis ⁊ moꝛtalis differentia.ſer.
46.docu.2.veri.ſecunda.
Peccati expulſio requirit aſſiſtentiam ſpiritus
ſancti ꝓp q̃tuoꝛ rōnes.ſer.58.ꝯſi.4.ꝯº.pª.
Peccati gradus diſtinguit ab hērico.ſer.59
ꝯſi.pª.ꝯcl.ſecunda
Peccati imundicia deteſtenda eſt ꝓpter q̄nqꝫ
ſer.61.ꝯſi.3.circa.fi.
Peccati remiſſio reqrit ſer.ſ.18.ꝯſi.3.ꝯº.4
Peccati ꝯmiſſio includit in ſe quatuoꝛ peccato
rum vias.ſer.6.ꝯſi.4.ꝯcl.2.cir.3.
Peccati cauſa permiſſiua deꝰ eſt propter tria.
ſer.34.pꝛinci.3.ꝯcl.2.
Peccato moꝛi ⁊ in peccato moꝛi.differūt.ſer.
52.ꝯſi.3.ꝯcl.2.
Peccatoꝛ dignus eſt eterna pena propter duo
ſer.45.ꝯſi.5.ꝯcl.pꝛima.
Peccator obtinet multas miſias.ſ.47.ꝯſi.
pꝛima.ꝯcl.pꝛima.
Peccatoꝛ non habet vnde deo ſatiſfaciat.ſer.
76.ꝯſi.4.ꝯcl.3.
Peccatoꝛ quantūcunqꝫ magnus deſpare non
debet.ſer.78.ꝯſi.pª.ꝯcl.pª.
Peccatores viuere cur deus ſinit.ſer.34.pn
cipa.3.cond.quarta.
Peccatoꝛum ſex genera tēptant chꝛiſtum pro
pter ſex approbata ſibi.ſer.47.ꝯſi.pª.ꝯº.2
Peccatoꝝ vulnera putrefacit q̃tuoꝛ.ſermo.
49.ꝯſi.pª.concl.ſecunda.
Peccatoꝛum remiſſio nō fit ſine gratuito do-
no dei.ſer.76.ꝯſi.4.concl.pꝛima.
Peccata committimus tripliciter.ſer.90.
Pene infliguntur ꝓpter multas cauſas.ſer.
68.conſi.pꝛima.concl.quarta.
Item ſermo.70.conſi.2.cōcluſione.2.
Pene damnatoꝛuꝫ conſiderantur dupliciter.
ſer.55.conſi.ſecunda.concl.tertia.
Penitentia quid facit ſm Auguſtinum.ſer.
ſexto.conſideratione quarta.concluſione
pꝛima.Idem ſermo.63.conſi.pª.ꝯcl.2.
Penitentia mater eſt infinite potentie.ſermo.
22.conſi.3.Idem.ſer.51.ꝑ totum.Idem
ſer.66.conſi.3.conclu.pꝛima ⁊ ſecunda.
Penitentia habet quatuoꝛ foꝛmidāda.ſermōe
65.conſi.3.conclu.3.
Penitentia deſertum dicitur qḋ xp̄s intrauit.
ſer.44.ꝯſi.pꝛima.conclu.2.
Penitentia habet quinqꝫ poꝛticus.ſer.49.ꝯſi
deratione pꝛima.concl.5.
Penitentia perfecta requirit.ſex.ſer.51.con-
cluſione.quarta.
Penitentia refrenat rebellioneꝫ.ſer.52.cōſi.
pꝛima.concl.tertia.
Penitentia eſt a deo ⁊ a nobis.Et eſt multuꝫ
meritoꝛia ⁊ expulſiua peccati actualis.ibidē
conſi.2.concl.pª.2.⁊.3.
Penitentia eſt creatrix mediatrix ⁊ doctrix.ſ.
52.conſi.5.concl.ſecunda.
Penitentia habet efficaciam ex paſſione xp̄i.
ſer.48.conſi.pª.concl.3.
Penitentie ſigna quinqꝫ ſunt.ſermo.6.cōſi.
quarta.concl.ſecunda.
Penitentie fructus ſex ſunt.ſer.51.concl.5.
Penitentie cauſa duplex eſt.ſer.44.conſide.
pꝛima.concl.tertia.
Penitentie diſpoſitio requirit quatuoꝛ.ibideꝫ
Penitentie efficaciam eſt in quadꝛuplici diffe-
rentia.ſer.47.conſi.4.conclu.pª.
Penitentie partes tres ſunt.ſer.58.conſi.pª
concluſione ſecunda.
Penie ipedimēta tria ſunt.ſ.76.ꝯſi.2.ꝯº.2.
Penitentiaꝫ per ſe aggredi nemo poteſt ⁊ ali
qui introducunt ad eam quadꝛupliciter.ſer.
44.conſi.pꝛima.concl.3.ꝑ totuꝫ.
Penitentiam agere volens debet habere tri-
plicem cognitioneꝫ.ſer.51.concl.2.
Penitentiam vanam agentes quatuoꝛ fuerūt
ſer.66.conſi.3.concl.3.
Penitentiam perfectam quatuoꝛ adducunt ⁊
quatuoꝛ eā ꝯſequunt.ſer.76.cōſi.1.cōcl.3.
Penitēs tria debet exire.ſer.37.pn.pº.ꝯº.6
Penitens an magis teneat ad gratiaꝝ actio-
nē q̄ꝫ innocens.ſer.57.cōſi.6.concl.2.
Penitens magnos inſultus per vita ſuſtinet
ſer.47.conſi.4.concl.2.
Penitentes ⁊ innocentes ſunt filij dei.ſer.57
conſi.pꝛma.concl.ſecunda;
Penitenti ſunt opa quatuoꝛ difficilia.ſermo.
65.conſi.ſecunda.concl.ſecunda.
Penitentem an deus magis diligat q̄ꝫ inno-
nocentem.ſer.62.conſi.6.concl.pꝛima.
Percuſſio triplex circa xp̄m paſſum.ſer.90.
Perfectio nō conſiſtit totaliter in paupertate:
ſed etiam in ſequela chꝛiſti.ſer.55.conſi.pª
concluſione quinta.
Perfectio vite requirit ſex.ſer.20.pꝛincip.3.
Perfectio vite requirit quatuoꝛ.ibidē pn.2.
Perfectio ſpiritualis reqrit tria.ſer.17.cōſi.
pꝛima.concl.quinta.
Perfectionem duplicem operatus eſt.ſ.ſ.in
virgine glorioſa.ſer.13.pꝛin.pº.concl.5.
Perfecti ⁊ imperfecti diuerſimode inclinātur
ad opera virtutum.ſer.64.cōſi.3.doc.p.
Peregrini leges duodeciꝫ ſunt.ſer.89.pte.2.
per totum.
Periculum quadꝛuplex exiſtētibus in culpa.
ſer.43.conſi.2.docu.pꝛimo.
Permiſſiua cauſa peccati deus eſt.ſer.34.pꝛi
cipa.3.conclu.ſecunda.
Permittit deus mala fieri ꝓpter tria.ſermo.
34.pꝛinci.3.concl.ſecunda.
Perſecutionis chꝛiſti a iudeis cauſa fuit timoꝛ
mundanus.ſer.78.conſi.pꝛima.concl.3.
Perſecutioneꝫ ſuſtinere laudabile eſt propter
tria.ſer.74.conſi.pꝛima.concl.3.
Perſecutionem vitare licet propter tria ibideꝫ
Perſeuerantia duo dicit.ſermo.25.conſide-
ratione.pꝛima.concl.tertia circa quartum.
Perſeuerantia quatuoꝛ bona facit.ſer.5.cōſi.
pꝛima.concl.quarta.
Perſeuerantia innocentie quid mereatur.ſer
mo.59.conſi.tertia.concl.3.
Perſona filij eſt nobis magis diligibilis pro
pter paſſionem quam ſuſtinuit pro nobis.
ſermo.77.conſideratione pꝛima.concl.6.
Perſonaꝝ acceptio apud deuꝫ nō eſt.ſermo.
54.conſi.2.concl.5.
Perſuadere malum eſt occidere ſpiritualiter.
ſer.74.conſi.2.concl.2.
Petitio oꝛatio obſecratio: ⁊ gratiaꝝ actio diffe
runt ſupꝛa in gratiaꝝ actio.
Petitio nulla exaudibilis fuit ante paſſionem
chꝛiſti.ſermo.32.pꝛinci.tertio.concl.pꝛima.
Petra eſt chꝛiſtus.ſermo.35.pꝛincipa.tertio
concluſione ſecunda;
Partaritio ſpiritualis quid ſit.ſermo.8.conſi
dera.pꝛima.ꝯclu.3.
Piſcina habet quinqꝫ poꝛticus myſticos.ſer.
39.conſi.pꝛima.concl.5.
Piſces duo euangelici quid ſignificant ⁊ vbi
nutriantur.ſer.65.conſi.2.docu.4.
Phanuel iterpꝛetat.ſer.20.pꝛi.3.circa.tertiū.
Philippus interpꝛetat.ſer.78.ꝯſi.4.ꝯcl.2.
Plātata ⁊ radicata a deo ſunt ſtabilita.ſermo.
59.conſi.2.concl.5.
Plato quid ſenſerit de incarnatione paſſione
⁊ reſurrectione xp̄i.ſermone.87.conſidera
tione pª.ꝯcluſione.5.
Plenitudo triplex.ſer.[illegible] iun.3.cond.4.
Pontificatum in caypha deus honoꝛauit do-
no ꝓpꝛie.ſer.77.ꝯſi.2.ꝯcl.3.
Populus i eccleſia dei eſt duplex.ſermōe.46
documento.5.
Poꝛte anime duplices ſunt.ſer.69.conſi.pª.
concluſione.tertia.
Poꝛte diuerſe ſermone.74.ꝯſideratione.3.
concl.ſecunda.
Potentia ad gratiam eſt duplex.ſermone.7.
conſi.ſecunda.cond.5.
Potentiam obedientialem ad gratiaꝫ habet
quilibet viatoꝛ.ſer.66.ꝯſi.pª.ꝯcl.pª.
Precio comparatur moꝛs xp̄i.ſer.78.conſi.
3.concluſione tertia.
Predeſtinatio quid ſit.ſer.12.pꝛinc.3.ꝯcl.2.
Idem.ſer.54.conſi.pª.ꝯcl.7.Idem.ſer.
70.conſi.7.concl.2.Ideꝫ.ſer.67.cōſi.4.
concluſione.tertia.
Predeſtinatio qḋ ipoꝛtat.ſermo.12.pꝛincipa.
tertio.ꝯcluſione.ſecunda.
Predeſtinatio quem effectum habet.ſer.54.
conſi.7.concl.pꝛima.
Predeſtinatio fit ex ſola pietate dei.ibidem
concluſione.ſecunda.
Predeſtinatio habet certitudinem.ibideꝫ cō-
cluſione tertia.
Predeſtinatio habet triplicem effectum in pꝛe
deſtinatis.ſermone.57.conſideratione.4.
concl.pꝛima.documento pꝛimo.
Predeſtinatio iuuatur pꝛecibus.ſanctoꝛum.
ſer.54.conſi.2.concl.pꝛima.
Predeſtinatio paſſiua non conuenit chꝛiſto:
ſecundum quod deus.ſermone.12.pꝛinci-
pali.3.concl.ſecunda.
Predeſtinatio ⁊ adoptio quomodo differunt
ſermone.19.pnci.pꝛimo.ꝯcl.pꝛima.
Predeſtinatio infallibiliter conſequitur ſuum
effectum non imponens neceſſitatem ⁊ eſt
pars pꝛudentie.ſermone.67.conſideratio
ne.quarta.ꝯcl.tertia.
Predeſtinationis ſignum eſt audire verbum
dei.ſermone.58.ꝯſi.5.cond.3.

Predeſtinatus qn̄qꝫ deſcribitur ſm̄ preſentem iuſtitiam. ibidem conclu. tertia.
Predeſtinatis ſolis xp̄s meruit apertionē regni. ſer. 54. conſide. prima. ꝯclu. 6.
Predeſtinatū cur deus permittit cadere. ſermo. 57. ꝯſide. 2. conclu. prima.
Predeſtinatū pctōrē diligit d̄s plus q̄ꝫ iuſtū preſcitū. ſer. 70. conſi. prima. ꝯclu. ſcd̄a.
Predicatio apoſtoloꝝ dicit̄ ſeminatio ⁊ meſſis ſermo. 63. conſide. 3. documen. 6.
Predicationis doctrina hꝫ quadruplicē opportunitatē. ibidē ꝯſide. prima. ꝯclu. 2.
Predicator qd hꝫ facere: ⁊ quot ſunt p̄dicabilia ꝑ ipſuꝫ. ſer. 64. ꝯſide. prima. doc. p̄. ⁊. 2.
Predicator verbi dei dꝫ habere patientiā iniuria illata. ſermo. 72. ꝯſi. prima. ꝯclu. 7.
Prelati primo mane ingrediuntur vineā dn̄i ſermo. 36. principa. 2. conclu. prima.
Premium eternum quid ſit. ſermo. 45. conſidera. tertia. conclu. tertia.
Premiū qn̄ icipit. ſer. 49. ꝯſi. 2. docu. ſexto.
Premiū creſcit ex tribus. ſer. 34. prin. 4.
Premium celeſte dicitur dari ⁊ reddi. ſermo. 36. principa. 3. conclu. ſecunda.
Premiū ꝓmittit̄ inchoantibus. ſed datur pſeuerantibus. ſer. 6. ꝯſide. prima. conclu. p̄ᵃ.
Prerogatiue quatuor ſunt in angelica ſalutatione. ſermo. 7. conſide. 2. conclu. quinta
Preſto ⁊ ſemꝑ prope eſt deus ſibi ſeruientibus. ſer. 5. conſide. 2. conclu. prima. ⁊. ſcd̄a
Preſumere de ſe nullus debet. ſermo. 10. conſide. prima. conclu. quarta.
Preuaricationis quadruplex via. ſermone. 6. conſi. 4. conclu. ſecunda.
Preuiſio mortis chriſti ab eterno. ſermo. 77 conſide. prima. conclu. prima.
Primitas quadruplex reperitur. ſermōe. 18. princi. primo. conclu. prima.
Princeps mūdi quomodo eijcitur foras. ſermone. 78. conſi. 7. conclu. ſecunda:
Principia duo reꝝ omniū quidam poſuerunt ſermo. 58. conſi. tertia. conclu. prima.
Principiū peccati volūtas ē. ſer. 4. ꝯſi. prima
Priuilegia q̄tuor habent pſeuerantes in vita ꝯtēplatiua: ſer. 20. princi. 4. conclu. tertia.
Probatio duplex eſt: ſermo. 90.
Progreſſus in anima quadruplex. ſermo. 41 conſide. 2. documen. 7.
Progreſſus peccatoꝝ quomodo fiat. ſermo. 49. conſide. prima. conclu. tertia.
Progreſſus curationis aie fit in triplici gradu. ibidem ꝯſide. 2. documen. 6.
Progreſſum triplicem habuit intentatio mortis chriſti a iudeis. ſermone. 77. conſidera. tertia. conclu. ſecunda.
Proficere in virtutibus videtur ſonare imꝑfectum. ſer. 9. ꝯſidera. prima. conclu. tertia.
Proficiendi fuit maria nobis figura. ibidem conclu. quarta.
Profectus ſpiritualis in nobis eſt duplex: ſermo. p̄. conſide. tertia. conclu. ſecunda.
Prophetare contingit ignorātes ⁊ malos. ſermo. 73. conſide. 3. conclu. ſecunda.
Prophetando cayphas potuit peccare: ⁊ quomodo non. ſermone. 77. conſide. ſecunda: conclu. prima.
Prophete doloſi qui ſint. ſermo. quarto. conſide. 3. verſus finem.
Propinationis ſpes non debet eſſe ſine metu ſermo. 76. conſide. 2. conclu. prima
Propria duplicia appropriantur xp̄o. ſermo. 18. principa. tertio. conclu. prima.
Propriuꝫ humane nature eſt triplex. ibidem.
Propriū diuine nāe in xp̄o eſt q̄druplex. ibidē.
Propriuꝫ veritatis quid ſit. ſermo. 72. conſide. prima. conclu. prima.
Prouidentia ⁊ predeſtinatio quomodo differunt. ſermo. 32. princi. 3. conclu. ſecunda.
Prudentia habet quadruplicem conſiderationem. ſermo. 88. conſide. tertia.
Prudentia hꝫ duo officia. ſer. 27. ꝯclu. 3.
Prudentia aſſimulatur aſtutie ſerpentis propter quinqꝫ. ibidem.
Prudentia eſt duplex. ſermo. 19. conſidera. prima. conclu. prima.
Prudētia carnis eſt fugienda. ibidem. ꝯcl. 2.
Prudentia habet quatuor actus. ſer. 43. conſide. prima conclu. 3. circa 2ᵐ.
Prudētia ſpūs qd eſt. ſer. 53. ꝯſid. 2. ꝯclu. 3.
Prudētia qd ſit. ſer. 64. conſi. 4. docu. 3.
Pudor malus eſt vinculum quoddā. ſer. 78. conſide. 7. conclu. ſexta.
Puer habēs quinqꝫ panes ⁊ duos piſces quis ſit. ſermo. 65. conſide. 2. documen. 4.
Puer ih̄s vocat᷒ eſt tribus prerogatiuis. ſer. 7. conſide. 3. conclu. 3.
Pugil noſter fuit chriſtus in paſſione. ſermo. 81. principa. tertio.
Purificatur penitēs ꝑ ſex opera ſatiſfactiōis. ſermo. 28. conſide. 3. conclu. quinta.
Puritas qntuplex eſt: quam operatur in nobis gratia ſpūs ſancti. ſer. 26. ꝯſi. p̄ᵃ. ꝯclu. p̄ᵃ.

Incipit littera Q

q Uatriduanus quid ſignificat. ſermone. 70. conſide. tertia.
Quantitas reſurgentiū. ſer. 92. arti. 7.
Querere gl'iam nō debemus nobis ex oꝑe bono: ſed deo. ſer. 72. ꝯſi. 2. conclu. quinta.
Quęrit ih̄s a nilus ⁊ duci ſimede. ſer. 24. nota. ante ꝯſi. Idē ſer. 74. ꝯſi. p̄ᵃ. ꝯclu. p̄ma
Querunt grām quatuor gnā hoīuꝫ: ⁊ nō inuenitur niſi in triduo cuilibet ſtatui cōpetenti. ſermo. 26. conſi. 4. conclu. ſecunda.
Querunt perfecti: prelati: pctōres: clerici in triduo ibidem.
Querendus quomodo eſt ih̄s. ſer. 24. conſi. octaua. conclu. tertia.
Queſierunt magi ih̄m iheruſalem ⁊ quare ibidem conſi. prim 2. conclu. ſexta.
Querendus nuſq̄ꝫ eſt deus niſi in mente deuota ibidem conſi. 3. conclu. ſecunda.
Quietate vltimate appetitum hoīs quid pōt. ſer. 21. conſi. prima. conclu. quinta.
Queſtio triplex ad quam negatiue eſt reſpondendum. ſer. 6. conſi. 3. conclu. tertia.
Quinquageſimus quare ſic dicitur. ſer. 39. princi. primo. conclu. ſecunda.
Quinta feria eſt quadruplici miniſterio conſecrata. ſer. 80. contem. 4. conſi. tertia.

Incipit littera R

r Adicata a patre ſunt ſtabilita. ſer. 61. conſide. ſecunda. conclu. quinta.
Radius: ſplendor: lux ⁊ lumen differunt. ſer. 71. conſi. prima. conclu. prima.
Radix meriti fundatur in gratia grati faciēte ſer. 76. princi. 2. conclu. ſecunda.
Ramos de arboribus carpere quid ſignificat ſer. 78. conſi. ſecunda. conclu. tertia.
Ratio humana in diuinis rebus eſt multuꝫ deficiens. ſer. 50. conſi. tertia. conclu. prima.
Ratio nr̄a lippa ē. ſer. 68. conſi. 2. conclu. 2.
Ratio eſt vis aie. ſer. 20. prin. p̄. conclu. 2. Idem ſer. 70. conſi. prima. conclu. tertia.
Ratio ponit minorem in ſyllogiſmo practico. ſer. xj. conſi. prima. conclu. ſexta.
Ratio ē rex ⁊ paſtor: ⁊ habet ſex facere. ſer. 17 conſi. prima. conclu. 2. ⁊. 3.
Rationis recte ſeq tenemur dictamen. ſer. 69 conſi. tertia. conclu. ſecunda.
Rationis actus q̄tuor ſunt. ſer. 43. cōſi. p̄ma. conclu. 3. Idem ſer. 44. ꝯſi. p̄ma. ꝯclu. p̄ᵃ.
Recedit xp̄s ab hoīe multiplr. ſer. 84. cōſide. ſecunda. conclu. vnica.
Receptio xp̄i a iudeis in feſto palmaꝝ. ſer. 79 conſide. quinta. in principio.
Recta intentio diſponit laborem boni operis ſer. 9. conſide. prima. conclu. ſecunda.
Rectitudo voluntatis an ſufficiat ad ſalutem. ſer. 67. conſide. ſecunda. dubi. 3.
Recidiuum in pctm̄ volens declinare dꝫ hec quatuor. ſer. 47. conſide. 3. concluſi. tertia. Idem ſer. 62. conſi. 4. conclu. ſecunda.
Recidiuum precauentes habent quadruplicē ꝓmiſſionem ibidem conſi. 5. conclu. 2.
Recidiuantes occidunt xp̄m. ſer. 39. p̄nci. 2ᵒ. conclu. quarta.
Reconciliatio nobis venit ꝑ paſſionem xp̄i. ſer. 79. conſi. ſecunda. conclu. ſecunda.
Redemptio hominis fuit poſſibilis. ſermo. 2 conſi. ſecunda. decre. quarto.
Redempta eſt humana natura ꝓpter quatuor ibidem decre. tertio.
Redempti ſumus magis ꝓprie q̄ꝫ empti. ſer. 67. conſi. ſecunda. conclu. tertia.
Redēpti ſumus xp̄i ſanguine a trib᷒. ſer. 85.
Reddere bonum vel malum eſt multiplex. ſer. 29. conſi. prima. conclu. quarta.
Redditus vitales aut ꝑpetuos an liceat emē. ſer. 46. docu. 4. veri. ſecunda.
Refectio ſpiritualis xp̄i quid ſit. ſer. 63. con. tertia. docu. quarto.
Reformatio hoīs fit ꝑ tria. ſer. 25. ꝯſi. 2. ꝯᵒ. 5
Reformari hꝫ aīa ꝑ quatuor ibidem ꝯclu. 4.
Refrigerium triplex in inferno: ſed nulla redemptio. ſer. 45. conſi. quinta. cōclu. qnta.
Refrenatio oris perſuadetur. ſer. 61. ꝯſid. 3ᵃ. documen. quarto.
Regnum celoꝝ dicitur preſens eccl'ia. ſer. 36. princi. primo. conclu. ſecunda.
Regnum celorum eſt caſtꝝ obſeſſum. ſer. 71 conſide. quinta. conclu. ſecunda.
Regnum celoꝝ quinqꝫ fructibus acquiritur. ſer. 56. conſide. 4. conclu. ſcd̄a.
Regnum anime deſtruitur per duo. ſer. xj. conſide. prima. conclu. ſexta.
Regna aie tot ſunt quot ſunt vires. ibidem.
Regl'a q̄dam pnia eſt. ſer. 66. ꝯſi. 3. conclu. 3.
Reiteratio confeſſionis in ſex caſibus. ſer. 60. conſide. ſecunda. conclu. ſexta.
Religio qd ſit. ſer. 39. prin. primo. ꝯclu. p̄ma.
Religio aerea eſt. ſer. 34. p̄n. 4. docu. p̄mo.

Religioſi ingrediunt̄ vineam hora nona ſer. 36. princi. ſecundo.
Remediuꝫ triplex fuit contra pctm̄ originale. ſer. 21. ꝯſi. prima. conclu. tertia.
Remedium triplex contra temptamenta. ſer. 68. ꝯſi. 2. conclu. quarta.
Remiſſio iniurie. ſer. 29. ꝯſi. 2. conclu. 5.
Remiſſio pctōꝝ regrit ſex: duo ex pte remitē tis ꝛc. ſer. 28. ꝯſi. tertia. conclu. quarta.
Remiſſio culpe miniſtris eccl̄ie reſeruatur. ſer. 57. ꝯſi. quarta. conclu. tertia.
Remiſſibile eſt omne pctm̄ ſimplr: irremiſſibile tamē ſm̄ qd. ſer. 28. ꝯſi. 3. ꝯclu. 5.
Remuneratio bone volūtatis. ſer. 87. ꝯſi. ſecūda. dub. ſecunda.
Remuneratio curſus ꝓ brauio. ſer. 35. p̄n. ſecundo. ꝯclu. ſecunda
Reparatio generis humani decens fuit. ſer. 14. principali tertio. ꝯclu. prima.
Raparatio hominis facta eſt per ſatiſfactioneꝫ Et per illuꝫ qui deus eſt ꝛ homo ꝛ per morteꝫ illi⁹ ibidē ꝯclu. 2. 3. ꝛ. 4. Idē patet. ſer. 21. ꝯſid. prima. ſub ſexta die. ſecūde expoſitionis ſub. 2. 3. 4. 5. ꝛ. 6. ꝯcluſione.
Repatio noſtra regrebat diuinam potentiā ꝛ ſapientiam. ſer. 47. ꝯſi. tertia. conclu. p̄ma
Repatio aie noſtre fit per effectum gratie. ſer. 69. ꝯſide. quinta. conclu. prima.
Repationis noſtre duplex eſt cā. ſer. 54. cōſi. prima. conclu. quinta.
Repreſentat ſe pctm̄ menti quadruplr. ſer. 67 ꝯſide. ſecunda. conclu. ſecunda.
Reprobatio qd ſit ꝛ quis effect⁹ eius. ſer. 54. ꝯſide. prima. conclu. prima.
Reprobationis ſignū eſt nolle audire verbuꝫ dei. ſer. 72. ꝯſi. prima. conclu. quinta.
Reprobi poſt iudicium cruciabuntur triplici igne. ſer. 45. ꝯſi. quinta. conclu. tertia.
Reprobi increpationeꝫ non ſuſtinent. ſer. 72 ꝯſi. prima. conclu. ſexta.
Reſidere: ſtare ꝛ iacere differunt. ſer. 69. cōſidera. quinta. conclu. ſecunda.
Res perdita qn̄to fuerit nobilior: tanto maior adhibet̄ inqſitio. ſer. 26. ꝯſi. 3. docu. 2.
Reſurrectio duplex. ſer. 4. ꝯſi. 2. circa quartum defectum.
Reſurrectio quid ſit. ſer. 86. ꝯſide. prima. Item ſer. 92. arti. primo.
Reſurrectio xp̄i declarat̄ veritate vtriuſq̄ teſtamenti. ſer. 86. cōſide. prima.
Reſurrectio xp̄i ꝯfirmata fuit quadruplici angelico teſtimonio. ibidem.
Reſurrectio xp̄i qualr facta eſt ibidē ꝯſide. 3.
Reſurrectio xp̄i qn̄ facta eſt. ibidem ꝯſi. 3.
Reſurrectio xp̄i fuit accelerata ꝓpter quatuor ibidem ꝯſi. ſeptima.
Reſurrectio cum xp̄o diſpoſitio. ibidem.
Reſurrectio prima quid eſt. ſer. 92. articu. 2. queſtione prima.
Reſurrectio ſecunda q̄ eſt ibidem queſti. 2.
Reſurrectio oium erit ꝛ probatur auctoritate vtriuſq̄ teſtamenti. ibidem arti. tertio.
Reſurrectio hoīs quando: vbi: quoꝝ miniſterio: q̄ꝫcito: in qua etate: ꝛ qualr boī: ꝛ qualiter mali reſurgēt. ibidē ar. 4. 5. 6. 7. 8. ꝛ. 9
Reſurrectio mortuoꝝ eſt maximū miraculuꝫ ibidem arti. 15.
Reſurrectio mortuoꝝ fiet pp̄ q̄tuor rōeſ ibidē
Reſurrectio gigantum ꝛ gnanorum ibidem arti. 7. queſtio. 4.
Reſurrectio in qua q̄ꝫtitate: affinitate: an cuꝫ virginitate ꝛ circūciſione fiet ibidē ſub quatuor dubijs.
Reunio q̄druplex facta eſt in xp̄o reſurgente ibidē ꝯſi. p̄ma. nota bene. Ideꝫ ſermo. 85. parte ſecunda. ꝯſi. ſexta.
Retributōis xp̄s. ſer. 36. p̄nci. 2. ꝯclu. prima.
Reuereri ꝛ laudare quomō differunt. ſer. 24. ꝯſi. quinta. conclu. tertia.
Ruina angeloꝝ per mortem xp̄i ſtaurabitur. ſer. 83. ꝯſi. prima. ꝯclu. ſecunda.
Ruina inimici noſtri aliqn̄ pōt nos ſine pctō letificare: ꝛ ei⁹ gl̄ia ſine culpa inuidie ꝯtriſtare. ſer. 27. ꝯclu. tertia circa nonuꝫ.
Ruine ꝛ repatiōes ſanctoꝝ ſcribunt̄ ꝛ quare. ſer. 33. princi. ſecundo. requi. 2.

Sequit̄ littera S

s Abbatum eſt triplex. ſer. 68. ꝯſi. tertia. ꝯclu. tertia.
Sabbatum eſt ordinatū pp̄ tres rationes. ſer. 49. ꝯſi. tertia. conclu. tertia.
Sabbato laborās excuſat̄ i q̄tuor caſib⁹ ibidē.
Sacerdos ſolus pōt ꝯficere etiam hereticus ſciſmaticus ꝛ degradatus. Et an ſacerdos malus celebrās ſit audiendus. Et de quatuor ſacramentis in iheruſalem inſtitutis hec patent. ſer. 80. ꝯtempla. 2. ꝯſide. prima. Item contem. quarta. ꝯſi. quarta.
Sacra ſcriptura eſt ſumme auctoritatis. ſer. 3 ꝯſi. 2. ꝯclu. p̄ma. Idē ſer. 56. ꝯſi. 2. ꝯclu. 2.
acra ſcriptura quādoq̄ vtitur humana rōe ſer. 3. ꝯſi. 2. ꝯcl. 2.
acre ſcri. vtilitates tres. ibidē ꝯſi. 4. ꝯcl. p̄ª
acre ſcri. intētio q̄lis eſt. ibidē ꝯſi. 5. ꝯcl. p̄ª
acramenta medicamenta ſunt: ꝛ quis eoruꝫ effectus. ſer. 59. ꝯſi. 2. ꝯcl. p̄ª. ꝛ. 2.
acramētoꝝ medicine ſunt valde vtiles. ſer. 59. ꝯſi. 2. conclu. prima. ꝛ. 2.
acramentoꝝ diſpenſator dꝫ eſſe mitiſſimus er. 60. ꝯſi. 2. conclu. 8. docu. vnico.
aluari ſine fide impoſſibile eſt: ſer. 78. ꝯſi. octaua. conclu. 2.
alus dei eſt nobis propinqua in quadruplici differentia. ſer. p̄. ꝯſi. 3. ꝯcl. 4.
amaria interpretatur. ſer. 63. ꝯcl. 2. in fine
anatio nālis fit duplr. ſer. p̄. ꝯſi. 3. ꝯclu. 3.
anatio ſpūalis regrit quatuor. ſer. 43. ꝯſi. ſexta documento tertio.
anat xp̄s multa genera infirmoꝝ. ſer. 49. ꝯſi. prima concl. 4.
anatio aie eſt a grā. ſer. 61. ꝯſi. 4. ꝑ totum.
anguis xp̄i ſumitur ſub vtraq̄ ſpecie ſacramenti. ſer. 80. ꝯtem. p̄ª. docu. p̄.
anguis xp̄i in reliquiis an ꝛ qualiter venerādus ſit ibidem.
anguis xp̄i ꝯmendatur a tribus. ſer. 85. cōclu. p̄ma parte p̄nci. p̄ma.
anguis xp̄i lauit nos. ibidē conclu. tertia.
anguis xp̄i prefiguratio. ibideꝫ pte p̄n. 2. ꝯſi. prima.
anguis xp̄i ſeptem ꝯſiderationes. ibidem parte princi. 2.
nguine xp̄i redempti ſumus a tribus. ibidem parte prin. p̄ª. conclu. 2.
nguine xp̄i nobilitati ſum⁹ triplr. ibidem por quintuplex in ſacramento eucariſtie r. 80. ꝯtem. 3. ꝯſi. p̄ma.
epta exponitur. ſer. 59. ꝯſi. tertia concl. 2.
iſfactio diſtinguit̄. ſer. 6. ꝯſi. 4. ꝯclu. 2. cir tertiam ꝯcl. Item. ſer. 49. ꝯſi. 2. docu. 6. Item. ſer. 58. ꝯſi. 2. conclu. 2.
iſfactio dꝫ fieri ꝑ opa penalia ꝓpter duo. ſer. 49. ꝯſi. 2. docu. 6.
iſfactio conſiſtit in ſeptem. ſer. 58. cōſi. 2. conclu. ſecunda.
atiſfactioni ꝯparatur mors xp̄i. ſer. 77. conſidera. 3. conclu. 3.
ator quid dicit̄ ꝛ qd facere hꝫ. ſer. 37. p̄nci. primo. conclu. p̄ma ꝛ tertia.
candalizare nemo dꝫ in ꝓſperitatibus maloꝝ. ſer. 50. ꝯſi. p̄ma conclu. 3.
Scelera cupidoꝝ quatuor ſunt. ſer. 39. prin. ſecundo. conclu. 4.
Scribit xp̄s electos ſuos quadrupliciter. ſer. 15. ꝯſi. p̄ª. concl. prima.
Scriptura ſacra eſt ſumme auctoritatis: ꝛ nuncius ad nos miſſus. ſer. 56. ꝯſi. 3. ꝯcl. 2.
Secta nulla alia hꝫ miracula ꝓ ſui ꝯfirmatiōe niſi fides xp̄ianoꝝ. ſer. 70. ꝯſi. 3. circa. 5m.
Semen qd eſt ſꝫ Hugo. ſer. 37. p̄n. 2. 2°. p̄ª.
Semen quadruplex ſeminauit xp̄s ibidem cōcluſione ſecunda.
Semen affectus ꝛ ſemen actus triplr impediunt. ibidē principali. 3. conclu. 4.
Semen in intellectuꝫ fructificat in humilitate ſemen in affectu in pietate: ꝛ ſemen in actu in obedientia. ibidem ꝯcl. ſexta.
Semen ſignificat virtutes ꝓpter quatuor. ſer. 34. princi. p̄. ꝯcl. 3.
Seminare debet homo quatuor ſemina. ſer. 27. princi. 2. concl. 3.
Seminatores multi ſunt ſed ꝓprie xp̄s. ibidē princi. p̄. ꝯclu. 2. ꝛ tertia.
Semini comparatur verbum dei ꝓpter ſeptē ibidem prin. p̄. conclu. 4.
Seminator non eſt culpandus nec predicator dicit̄ ꝓprie ſeminator ſed magis ſeminans cophinus. ibidē prin. 3. concl. 5.
Senſitiuus appetitus eſt in homine per originale peccatū. ſer. 59. ꝯſi. p̄ma ꝯcl. p̄ª.
Senſualitas eſt corrupta in homine. ſer. 25. ꝯſi. p̄ma. concl. p̄ma.
Senſualitas debet reſtringi qr multipliciter ꝑturbat rationē ibidem ꝯſi. ſecunda. Ideꝫ patet ſer. 59. ꝯſi. p̄ma. ꝯcl. p̄ma.
Senſus noſtri feneſtre aie noſtre ſunt. ſermone. 26. ꝯſi. prima ꝯclu. p̄ma. Iteꝫ pꝫ ſer. 41. ꝯſi. p̄ma. ꝯcl. 2.
Sentiunt aliqui male de dei potētia iuſtitia: ꝛ bonitate ſer. 72. ante ꝯſiderationem.
Separatio in morte xp̄i fuit q̄druplex. ſer. 87. conſideratione prima.
Separari nolens a ſummo delectabili debet habere tria. ſer. 56. ꝯſi. p̄ª. concl. 3.
Separant̄ boni a malis opere mente ꝛ remuneratione. ſer. 12. princi. p̄. ꝯcl. 2. circa. 4m.
Sepes animaꝫ circundans que eſt. ſermone 56. ꝯſi. p̄ª. concl. 5.
Septuageſima quare dicat̄ illa dominica. ſer. 36. p̄nci. primo. ꝯcl. prima.
Sequi lumen xp̄s eſt vtile ꝓpter tria. ſer. 23. princi. 2. conclu. 3. Itē. ſer. 71. ꝯſi. 2. ꝯcl. 4.

Seq tenemur dictamē recte rōis. ſ.59.ꝯſi.3. ꝯcluſione ſecunda.
Seq̄bant xp̄ʒ ſplices diſcipli. ibi. ꝯſi. p̄ᵃ. ꝯ°.2
Sequuntur xp̄m diuerſi diuerſimode. ſer. 30. princi. ꝑ. conclu. 3.
Serpentis aſtutia. ſer. 27. ꝯcl. 3. circa p̄mū.
Seruatio diuini verbi liberat a morte culpe ⁊ gehenne ⁊ confert vitam eternam. ſer. 72. conſi. 2. concl. p̄ᵃ. 2. ⁊. 3.
Seruitus duplex eſt. ſer. 12. p̄n. ꝑ. conclu. 2.
Sychar interp̄taṫ. ſer. 63. ꝯſid. p̄ᵃ. ꝯclu. 2.
Sydonia exponiṫ. ſer. 59. ꝯſi. 3. ꝯclu. ſecūda.
Signa quatuor oſtēdentia p̄ſentiaʒ xp̄i in aīa ſer. 24. ꝯſi. 4. conclu. 4.
Signa quatuor inter bonos ⁊ malos in die iudicij. ſer. 92. articulo. 7.
Signa quatuor habuit xp̄s in natiuitate ꝯtraria q̄tuor ſignis i paſſiōe. ſ. 15. ꝯſi. 5. ꝯ°. 6.
Signa ſex ponunṫ in mente diuina. ſermone 2. pte p̄ᵃ ⁊. 2. Jteʒ. ſer. 30. ꝯſi. 4. ponunṫ. 5.
Signa tria fuerunt in ſole. ⁊ que. ibidem.
Signa lune quatuor ſunt ⁊ que ibidem.
Signa ſeptem ſunt vite contemplatiue. ſermone. 88. conſi. 4. per totum
Signa penitentie quatuor ſunt: ſer. 6. conſi. 4. conclu. ſecunda.
Signa conceptionis ſpiritualis que ſunt. ſer. 8. conſi. prima conclu. 4.
Siloa eſt fons ad radicem montis oliueti. ſermone. 8. ante conſiderationem.
Siloe interp̄taṫ. ibidem. ſer. 2. conclu. 3.
Similitudo ⁊ imago differunt. ſer. 46. doc. ꝑ.
Similitudo eſt cauſa circumuentionis. ſermone 53. conſi. p̄ma conclu. 2.
Simeon interpretatur. ſer. 20. p̄n. 2. circa p̄ᵐ.
Sincera intentio laborem boni operis diſponit. ſer. 9. conſi. prima conclu. 2.
Sintheſis ponit maiorem in ſylogiſmo conſcientie. ſer. xj. conſi. p̄ma conclu. 6.
Sinaſis virtus eſt ⁊ qualis. ſer. 53. conſid. 2. conclu. tertia.
Sion interp̄taṫ. ſer. 15. conſi. 2. conclu. p̄ma
Solemnitates quatuor ſunt in ſacramento altaris. ſer. 80. contēpla. 4. conſi. p̄ma.
Solicitudo tēporalis mala ē. ſ. 5. ꝯſi. 2. ꝯcl. 2.
Solicitudo p̄ſidētie. ſer. 27. ꝯcl. 3. circa. 6ᵐ.
Solicitudo temporaliuʒ impedit gratiam. ſer. 41. conſi. prima conclu. 2.
Solicitudo ſeculi tollit idoneitatem receptionis. gratie. ſer. 59. conſi. 3. conclu. prima.
Somnus qd ſit. ſer. ꝑ. conſi. prima. ꝯcl. p̄ma
Somnus duplex eſt. ſer. 32. p̄nci. ꝑ. ꝯclu. 4.
Somnus cauſaṫ a quatuor. ſer. ꝑ. conclu. 5.
Somnus quid eſt. ſer. 13. prin. ꝑ. conclu. 3.
Somniorū quatuor genera ibidem.
Societas mala ē fugiēda. ſ. 29. cōſi. p̄ᵃ. ꝯ°. 3.
Speculi naturaʒ habet aīa ⁊ quare. ſer. primo conſi. ſecunda concluſi. ſecunda. Jdem ſer. 25. princi. ſecundo conclu. 4.
Spelunca latronuʒ. ſer. 56. conſi. 2. conclu. 3.
Spes panis eſt. ſer. 65. conſi. 2. docu. 4.
Spes diffinitur. ſer. 20. princi. 3. circa. 2ᵐ. Jtem ſer. 23. conſi. p̄ma. conclu. 4.
Spes quatuor modis accipiṫ. ſer. 24. princi. ſecundo. conclu. 4.
Spes nobis vtilis eſt. ſer. 3. ꝯſi. 4. ꝯcl. 7.
Splendor lux radius ⁊ lumen ſupra in rad.
Sponſalia ⁊ matrimoniuʒ differunt. ſermon 13. princi. ꝑ. conclu. prima.
Spine ⁊ ſolicitudines ſunt diuitie. ſermo. 3. princi. 3. conclu. 4.
Spine exponuntur. ſer. 59. ꝯſi. 3. ꝯclu. 2.
Spiritualis perfectio requirit tria. ſer. 17. ꝯſi. prima conclu. 5.
Spiritꝰ ⁊ carnis allegatiōes. ſ. 2. ꝯſi. 2. pte. 2.
Spiritus rationalis illuminatur per gratiam ⁊ duo dicit. ſer. 41. conſi. 2. docu. ꝑ. ⁊. 2°.
Spiritus ſanctus fons diciṫ propter quatuor. ſer. 63. ꝯſi. 4. conclu. 3.
Spiritus ſcī fructꝰ ſunt duodeciʒ. ſer. 66. cōſi. ſecunda conclu. prima.
Stare iacere reſidere differunt. ſer. 69. conſi. 4. ꝯclu. ſecunda.
Status p̄ſentis vite comparaṫ ad ſtatuʒ patrie ſicut ſomnus ad vigiliam propter tria. ſer. primo ꝯſi. 2. ꝯcl. 2. Jdē. ſer. 22. ꝯſi. 2. ꝯ. 3.
Status virginis marie eſt quadruplex. ſermone. 9. ꝯſi. prima. conclu. 4.
Status mundi deſignaṫ per noctē. ſer. primo conſi. 4. circa p̄ncīᵐ.
Status hominū ſeptē ſunt quibus dominꝰ ſe manifeſtat. ſer. 81. docu. 3.
Stella quintuplex dirigens nos in finem debitum. ſer. 24. conſi. 7. conclu. p̄ma.
Stella que duxit magos ⁊ multa de ea. ibideʒ conſi. prima ꝯclu. 5. ⁊ ſexta.
Stelle exponunṫ. ſer. 2. conſi. 2.
Stimuli qbꝰ pūgēdi ſūt peccatores. ſ. ꝑ. ꝯſi. p̄ᵃ
Stipendia victorie ſpūalis ſunt tredecim. ſer. 44. ꝯſi. 4. conclu. 5.
Subijciṫ homo diabolo per peccatuʒ. ſer. 78. conſi. 7. ꝯclu. prima.
Superbia nos poſtergat a virtutibus ⁊ qd dicitur ſupbus. ſer. 53. ꝯſi. 2. concl. 5.
Superbia ſe habet ad vitia ſicut caritas ad virtutes alias. ſer. 6. ꝯſi. 2. ꝯcl. ſecunda.
Superbia dicitur initium omnis peccati triplici ratione. ſer. 12. p̄n. ꝑ. conclu. p̄ma.
Supbia excludiṫ p quatuor. ibidē ꝯſi. ſecunda
Supborꝫ genus triplex eſt. ſer. 39. p̄n. 2. ꝯ°. 4
Suſcitationē ſpūaliter mortui ſeptē p̄cedūt qnq; operanṫ ⁊ duo ſequunṫ. ſer. 70. conſi. 3.

Segtur littera. T.

Taciturnitas quandoq; eſt vitioſa. ſer. 72. conſi. 3. conclu. 3.
Temperantia quid eſt. ſer. 64. ꝯſi. quarta docu. 3.
Temporalia habere ⁊ ſolicitudineʒ habere de hijs differunt. ſer. 59. ꝯſi. 3. conclu. prima.
Templū q̄ntuplex ſacre ſcripture. ſermone. 67 ꝯſide. prima conclu. prima.
Templuʒ ⁊ domus dei eſt aīa ſʒ diuerſimode ibidem conclu. 2.
Temptatio quid ſit ⁊ q̄ duplex eſt. ſer. 42. ꝯſi. 2. ꝯclu. p̄ᵃ. Jtē. ſer. 32. prin. 3. ꝯclu. 2
Temptatio c̄tum valet a q̄tuor ⁊ repelliṫ per q̄tuor. ibideʒ conſi. 4. concl. prima ⁊ tertia.
Temptatio infertur nō ad deceptionem ſed ad probationem. ſer. 32. prin. primo. ꝯclu. 5.
Temptationis adiutoria ſunt quatuor. ſer. 68. conſi. 3. concl. 2.
Temptationū remedia ſunt quatuor. ſer. 43. conſi. prima conclu. 3.
Temptationū venti ſunt quatuor. ibidem.
Temptari q̄re xp̄s voluit. ſer. 44. ꝯſi p̄ᵃ. ꝯ°. 5
Temptator quatuor modis decipit ⁊ q̄ diabolꝰ dicaṫ ꝓ̄pe tēptator. ibidē ꝯſi. 2. ꝯcl. 3. ⁊ 5
Tēptationē fieri deus p̄mittit ꝓpter q̄tuor. ibidē ꝯſi. 4. cōcl. 2. Jdē pʒ ſ. 22. p̄n. ꝑ. ꝯ°. 2.
Temptari permittit deus conuerſos ad penitentiam. ſer. 68. conſi. prima ꝯclu. 3.
Tempus paſſionis xp̄i eſt tēpus acquirende gratie. ſer. 73. ꝯſi. 4. ꝯcl. prima.
Tempus gratie diciṫ dies ⁊ vnus dies ꝓpter quinq;. ſer. primo conſi. 4.
Tempus diuidiṫ in p̄ſens preteritum ⁊ futurum. ibidē ꝯſi. ſecunda.
Tempus incarnationis multuʒ congruebat ⁊ dicitur tēpus plenitudinis ꝓpter octo. ſer. 19. princi. ſecundo conclu. prima ⁊ ſecunda
Tempus natiuitatis fuit aptum ad interpellādū pro peccatis. ſer. 24. coſi. 2. cōclu. prima
Tempus reconciliationis adduxit paſſio xp̄i. ſer. 77. conſi. 4. conclu. 3.
Tēpus retributiōis. ſer. 36. prin. 2. cōcl. p̄ma
Tempeſtatem volens euadere dʒ habere ſex. ſer. 32. princi. 3. conclu. ſecunda.
Tenere in finē eſt duplex tēdere eſt in aliud tēdere ⁊ hoc dupliciter. ſer. 42. ꝯſi. 2. ꝯcl. p̄ᵃ
Teneritudo corporis xp̄i. ſer. 82. prin. primo
Terra bona melior optima q̄ eſt. ſer. 37. prin. 3. conclu. 6. in fine.
Teſtis tranſfigurationis dominice ſignificat genera hominū. ſer. 6. conſi. prima. doc. 2.
Teſtimoniū qd ē ⁊ q̄ triplex ē. ibi. doc. 2. ⁊. 3.
Teſtimoniū ꝓ ſe vel cōtra qñ valet ⁊ qñ quis poteſt proferre teſtimoniū ante inſtantiā pro ſe. ſer. 71. cōſi. 3. conclu. 2. ⁊. 5.
Teſtimoniū puri hōiſ tā efficax ſic dī ibi. ꝯ°. 4
Teſtimoniū habuit doctrina xp̄i a quatuor. ſermo. 79. conſi. 3. ꝯcl. ſecunda.
Teſtificari eſt de neceſſitate ſalutiſ. ſer. 71. ꝯſi. tertia conclu. prima.
Teſtificari qui poſſunt. ibidem.
Teſtimonijs ſcripturaꝝ confirmanṫ facta diuina. ſer. 69. conſi. 4. conclu. prima.
Teſtium productio in fraterna correptione debet fieri ꝓpter tria. ſer. 60. conſi. p̄ᵃ. ꝯcl. 5.
Theſaurizare quid ſit ⁊ ad quid ē ⁊ de octo effectibus ſuis. ſer. 40. conſi. ſecunda.
Theſaurizatio celeſtiuʒ. ibidem.
Tiberiꝰ interp̄taṫ. ſer. xj. ꝯſi. p̄ᵃ. conclu. 4.
Timor dʒ adeſſe gratitudini. ſer. 65. ꝯſide. 3. concluſione tertia.
Timor dei vnde cauſaṫ i nobis. ſer. 69. ꝯſi. 6. concluſione ſecunda.
Timor naturalis poniṫ. ſer. 70. conſide. 3. circa tertium neceſſarium.
Timor mundanꝰ vnde cauſaṫ ⁊ q̄ eſt vinculū quoddaʒ. ſer. 79. cōſi. 3. conclu. 6.
Timor mundanus in iudeiſ fuit cauſa perſecutionis xp̄i. ſer. 77. conſi. p̄ᵃ. cōclu. 3.
Timor mundanus ponitur. ſer. 84. ꝯſid. p̄ᵃ. conclu. prima.
Timor ordinatus vtilis eſt ⁊ quid ſit. ſer. 79. conſi. 3. conclu. 6.
Timorem filialem incutiunt ſeptē. ſer. 69. ꝯſi. 6. ꝯclu. prima.
Tyranni flagellant xp̄ʒ. ſer. 39. p̄n. 2. ꝯcl. 4.
Torcular eſt ꝯſcientia. ſer. 17. ꝯſi. p̄ᵃ. ꝯcl. 3.
Traditiones phariſeorꝫ fuerunt defectuoſe tripliciter. ſer. 61. ꝯſi. prima. ꝯcl. 6.

Tradit⁹ eſt xp̄s multiplr. ſer.39.p̄n.2.ↄcl.3
Tranſfiguratio xp̄i habuit triplex teſtimoniuꝫ ſer.50. docu.quinto.
Tranſfiguratio ⁊ tranſubſtantiatio q̄ɱo diffe-runt. trāſfiguratio xp̄i fuit neceſſaria ⁊ cer tificata p̄ viſuꝫ. ibidē ↄſi.2.ↄclu.p̄ͣ.2.⁊.3.
Trāſfiguratio aīe fit q̄druplr. ſer.51.ↄclu.3.
Trāſfiguratio eſt triplex. ſer.88.ↄclu.7.ver ſus finem.
Tranſitus de culpa ad grāꝫ longe ⁊ ꝓprie eſt reſpectu diuerſoꝝ. ſer.65.ↄſi.p̄ͣ.ↄclu.2.
Tranſitus de preſentis vite exilio in priam fe licitatis q̄ɱo fit p̄ gratiā. ibidē ↄclu.ſecūda.
Tribulatio valet ad m̄lta. ſer.29.ↄſi.2.ↄcl.4
Trinitati toti equaliter tenemur. ſer.87.ↄſid. prima.conclu.ſexta.veri.tertia.
Triticum cōſideratur triplr. p̄. vt eſt in agro. ſecundo vt in area. tertio vt eſt in horreo. ſer.34.princi.4.circa primū documentuꝫ.
Triticum purgatur a trib⁹. ⁊ quid deſignat. ibidem nota.
Turba venit ad exequias defuncte aīe ⁊ tri-plici vico. ſer.69.conſi.3.conclu.p̄ma.
Turpitudo pctōꝝ in ſe ↄtinet quatuor. ſer.47 conſideratione ſecunda conclu.prima.
Turris patiētia eſt. ſer.56.conſi.p̄ma.ↄclu.3
Tutores quinqꝫ aſſignant adoptiuis ⁊ q̄ ſunt ſer.19.princi.primo.conclu.7.
Tutores informāt adoptiuuꝫ. ibidē ↄclu.8.

Seqtur littera V

V Eh quadruplex fuit in eua. ſer.7. conſide.ſecunda.conclu.quinta.
Velle nālr ⁊ deliberatiue. ſer.4.conſi.prima
Velle ex deliberatione aliquis pōt dupliciter. ſer.55.conſi.ſecunda.conclu.ſexta.
Venatio duplex. ſer.48.ↄſi.p̄ma.conclu.2.
Vendere ⁊ emere in negociatoib⁹ ſing buſdā caſibus. ſer.46.docu.4.veri.3.4.⁊.5.
Vēditio: emptio ⁊ mutuū dr̄nt. ē.in emptio.
Veniale ⁊ mortale peccatuꝫ differunt. ſer.66. conſide.ſecunda.conclu.prima.
Verbum increatum ⁊ incarnatuꝫ excludit a ſe oēm felicitatē. ſer.72.conſi.prima.ↄclu.3
Verbū dei libenter audire eſt ſignū predeſti-nationis: ſicut nolle audire ē ſignuꝫ repro bationis. ibidē ↄcluſione quinta.
Idem pꝫ ſer.58.conſi.2.conclu.tertia
Verbum dei cuſtoditū facit tria bona. ſer.58 conſide.ſecunda.conclu.quarta.
Verbum dei ordinat nos in deum ſm̄ tripli-cem virtutem. ibidem.
Verbum caro factum eſt: circa h̄ ponuntur tria. ſer.18.princi.quarto.
Verbum in diuinis aſſimilaᷓ verbo nr̄o mētali ⁊ q̄ duplex ſit verbum ſm̄ Augu. 2 de tri plici differentia inter verbum diuinum ⁊ noſtrum. ibidem conclu.prima ⁊ ſecunda
Verbum dei cōparatur ſemini ꝓpter ſeptem ſer.36.princi.ſecundo.ↄclu.quarta.
Veritas ⁊ bonitas ↄcernunt ip̄m ens. ſer.72 conſide.prima.conclu.tertia.
Veritas eſt in quatuor: ⁊ reperitur q̄druplex veritas: ⁊ deſcribiᷓ q̄druplr: ⁊ ē vna p̄ma ⁊ ſumma veritas q̄ deus eſt. ibidem ↄclu. ſeptima ⁊ ſecunda.
Veritas eſt triplex ⁊ tribus bonum generib⁹ conuenit. ibidem conclu.quarta.
Veritas dīna in ſe firmiſſima p̄p̄ infirmitateꝫ intellectus creati teſtimonio ↄformante in digitt ⁊ a q̄bus. ſer.79.p̄n.4.ↄclu.p̄ͣ ⁊.2
Veritates create eructanᷓ de corde dei. ſer.72 conſide.prima.conclu.ſecunda.
Veritatis ꝓprium eſt in eſſe. ibidē ↄclu.p̄ma
Veſtis q̄d eſt: ⁊ de quatuor ↄditiōibus quas dꝫ h̄re. ſer.33.conſi.prima.conclu.2.⁊.3. veſtis nr̄e ↄfert nobis tria. ibidē ↄclu.4.
Viator habet quadruplex premium ſicut victuſ in tēptatione habet quadruplex demeritum. ſer.44.ↄſi.4.conclu.4.
Victorie ↄſumate danᷓ tredeciꝫ ſtipēdia. ibidē conclu.quinta.
Victus triplex eſt de quo diuerſa turba egre-ditur ſupra in turba.
Videre electos ⁊ p̄deſtinatos in peccans exi-ſtens deus intueri non deſinit. ſer.65.ↄſi. ſecunda docu.primo.
Videntes diuinā eſſentiā peccare nō poſſunt ſupra in eſſentia diuina.
Vie due ſunt p̄ducentes ad vltimū fineꝫ. ſ. co-gnitio dina. ⁊ dilectio. ſer.78.ↄſi.4.ↄcl.2.
Vie alie due ſunt ſcilicet vita actiua ⁊ contem-platiua. ſer.9.ↄſi.prima.ↄclu.5.
Vigilia q̄d eſt ⁊ q̄ eſt nobilior ſomno. ſermo. primo.ↄſi.prima.ↄclu.prima.
Vigilia quadruplex eſt neceſſaria cōtra duplex periculum ⁊ vt dominus ad nos vēiat. ſer. 43.conſi.2.docu.2.⁊.3.
Vincere mūduꝫ quid ſit. ſer.71.ↄſi.5.ↄcl.2.
Vinculum lingue eſt multiplex. ſer.68.conſi. prima conclu.4.
Vinculuꝫ eſt triplex. ſer.4.conſidera. prima.
Vincula ioannis exponuntur. ibidem.
Vidicte ↄparaᷓ mors xp̄i. ſer.76.ↄſi.3.ↄͦ.3.
Vindictam petunt iuſtus ⁊ iniuſtus ſed diuer ſimode. ſer.29.conſi.2.conclu.5.
Vinea eſt conſcientia ⁊ quare ⁊ quib⁹ ē cōmiſ ſa ⁊ reqrit q̄tuor. ſer.36.prin.p̄.ↄcl.4.⁊.5.
Vinea eſt anima hominis ꝓpter quinqꝫ. ſer. 56.conſi.prima conclu.ſecunda.
Virginitas ē deo marie accepta ⁊ ē q̄ntuplex ⁊ ē ſimillima angelᷓ. ſer.7.ↄſi.2.ↄcl.2.⁊.3
Virginitas quid eſt ſm̄ Augu. ſer.20.princi. tertio circa 5ᵐ.
Virginitatis ſtat⁹ q̄lis ſit. ſer.7.ↄſi.p̄ͣ.ↄcl.p̄ͣ
Virgo fuit mater xp̄i p̄p̄ q̄tuor. ibidem ↄcl.5.
Virgo fuit maria eadeꝫ veneratione debet ve nerari qua ⁊ xp̄s. ibidē conſi.2.cōcl.4.
Virgo de virgine xp̄s concipi ⁊ naſci voluit ꝓpter quatuor rationes ibidē ↄſi.3.cōcl.p̄ͣ
Viri quinqꝫ ſenſus quinqꝫ ſunt. ſer.63.conſi. ſecunda docu.8.
Virtus quid ē. ſer.33.ↄſi.prima.ↄcl. ſecunda
Virtus diciᷓ fortitudo grauia violentia ⁊ hone ſtas ſꝫ diuerſimode. ſer.71.ↄſi.5.ↄcl. p̄ma
Virtutes ſex ordināt nos in deum ⁊ que ſunt. ſer.33.prin.ſecundo p̄ totuꝫ.
Virtutes arma dicunᷓ ꝓpter qu inqꝫ. ſermo. primo ↄſide.quinta.
Virtutes morales nō īſunt nobis a natura. ſer mone tertio conſi.4.conclu.2.
Virtutes cardinales ⁊ theologice ponuntur ſer.21.conſi.ſecunda circa finem.
Virtutes deſignantur per ſemen. ſer.34.prin cipali primo conclu.3.
Virtutes an inſunt nobis a natura ibidē con clu.quarta. Idē pꝫ ſer.41.ↄſi.2. docu.4.
Virtutes cardinales ponunᷓ. ſer.64.conſi.4. conclu.tertia.
Virtuteſ in nobis exiſtētes ſunt duplices. ſer. 41.conſi.ſecunda docu.4.
Virtutes ſex diſponunt hominem ad gratiaꝫ ſer.68.conſi.3.conclu.3.
Virtutis perfectio requirit ſex ⁊ ei⁹ debita diſ-poſitione patent. ſer.20.prin.ſecundo ⁊.3.
Virtutū omniū operatio vna eſt. ſer.67. conſi. tertia.conclu.ſecunda.
Virtuoſi faciunt ſibiipſis in ſer.71. conſi.2. conclu.ſecunda.
Virtuoſitatē q̄dupliceꝫ habet lux dina. ibidē.
Viſio q̄d eſt. ſer.13.prin.2.conclu.tertia.
Viſio corporalis requirit quatuor ſicut ⁊ ſpūa lis viſio. ſer.22.princi.ſecundo ↄcl.7.
Vita noſtra diciᷓ vna dies. ſer.p̄mo ante ↄſi.
Vita hominis ē tēptatio. ſer.32.prin.p̄.ↄcl.2ͣ
Vita ſpiritualis reſuſcitatur per fidem. ſermo. 41.ↄſide.3.documento.3.
Vita triplex eſt. ſer.71.conſi.2.conclu. ſexta.
Vita vera in quo ↄſiſtat. ſer.72. conſi. p̄ma. concluſione quarta.
Vita p̄fecta eſt aliis i exēplum. ſer.78. conſi. prima conclu.3.
Vita actiua requirit tria ⁊ eſt via ad cōtempla tiuam. ſer.88.conſi.prima.ↄcl.prima.
Vita contemplatiua quid ſit. ibidem conſide. ſecunda.conclu.prima.
Vite contemplatiue ſigna ſeptem ſunt. ibidem conclu.quarta.
Vite contemplatiue impedimenta ſunt quatu or. ibidem conſi.3.
Vite actiue ⁊ cōtemplatiue differentia. ſer.70 .conſi.3.circa ſeptimum.
Viuere cur deus ſinit peccatores. ſermone. 34.p̄nci.3.conclu.8.
Vltimū finem hominis poſuerunt quidam in quatuor. ſermo.50.conſi.3.concl.3.
Vmbre comparatur vita hominis ꝓpter ſex. ſer.21.conſi.prima ↄclu.5.
Vnguentum eſt triplex. ſer.62. conſi.4.ↄcl.2
Vnio ypoſtatica fuit occaſio ruine ⁊ peccati. ibidem conſi.prima concl.prima.
Vnitas beatorū eſt duplex. ſer.27.conclu.3.
Vocat nos xp̄s per tria. ſermone.70.conſide. 3. circa ſeptimuꝫ queſitum.
Voluntas diuina eſt regula effectuū ↄtingen-tium. ſer.4.conſi.prima.
Voluntas creata tenetur ſe conformare volun tati diuine quantum ad duo. ibidem.
Voluntas dina oiuꝫ que fuit eſt prima ⁊ ſum ma. ſermo.25.conſi.2.conclu.5.
Voluntas antecedens ⁊ voluntas conſequēs in deo. ſer.quarto conſi. prima. Item ſer. 7.conſi.prima conclu.6. Item ſer.63.con ſide.ſecunda docu.quarto.
Voluntas eſt cā peccati ⁊ cauſa triplicis mor-tis. ſermōe.61.conſi.2.conclu.4. Itē ſer. 69.conſi.2.conclu.2.
Voluntas non mereᷓ nec vitare poteſt pecca-tum ex puris naturalibus ⁊ quare niſi mo-nitione diuina moueaᷓ ad bonum. ſermone quarto conſide.prima. Item. ſer.59.conſi. tertia conclu.ſecunda.
Voluntas mouetur dupliciter. ſermone.24.

principali tertio.concluſione prima.
Voluntas eſt ſubiectum gratie ⁊ peccati.ſer.4 conſideratione prima.
Voluntas dupliciter pōt ꝯſiderari.ſer.41.cō ſideratione ſecunda.docu.ſecundo.
Voluntas vnius hoīs ſimꝰ in diuerſa fieri eſt impoſſibile.ſer.50.conſi.3.conclu.tertia.
Voluntas dei eſt cauſa voluntatis creaturarū ⁊ inequaliter vult creaturis bonum.ſer.63 conſide.ſecunda.documento primo.
Volūtas dei pr̄is q̄ ſit.ibidē ꝯſi.3.docu.4.
Voluntas neceſſitari non pōt: ſed manuduci. ſer.64.conſi.quarta.docu.ſecundo.
Voluntas cuiuſlibet creature rectitudinē a ſuo actu nō h̄z: ſed ſola voluntas dei eſt impec/cabilis.ſer.67.conſide.4.conclu.ſecunda.
Voluntas mala pficī non pōt: niſi permittēte deo.ſer.73.conſi.ſecunda.conclu.tertia.
Voluntas bona an ſola remuneret̄.ſer.87.cō ſideratione ſecunda.dubio ſecundo.
Volūtatis rectitudo an ſufficiat.ibidē du.3.
Voluntatis nr̄e ad diuinā ꝯformatio.ſer.4°. conſideratione prima.
Voluntatis nr̄e deformitas ad voluntatē diui nam qn̄ eſt peccatum ⁊ quando non.ibidem quaſi ſile ponit̄.ſer.25.ꝯſi.2.conclu.quinta
Voluntatis diuine quadruplex reſpectus. ſer.25.conſi.ſecunda.conclu.quinta.
Voluntas carnis multa mala operatur.ſer.21 conſi.prima.conclu.quarta.
Votum virginis marie multa de hoc.ſer.13. princi.primo.conclu.ſecunda ⁊ tertia.
Vſura in cōi h̄z duas ſpēs: ⁊ q̄ manifeſta: ⁊ q̄ palliata cum ſpeciebus ſuis: ⁊ que qnqȝ mo dis h̄z fieri circa pignora.ſer.40.ꝯſi.2.cō/cluſione quarta.
Vtile qd ſi..ſermo.23.prin.2.concluſio.7. Idem ſer.71.conſi.ſecunda.conclu.prima
Vtilitas paſſionis xp̄i: quam ꝯſequentꝰ efficaci ter vocati.ſer.78.conſi.prima.conclu.p̄ª. ſecunda.3.4.5.⁊ ſexta.
Vtilitates quatuor ꝯſequimur in noīe ieſu. ſer.7.conſi.ſecunda.conclu.prima.
Vulnera quatuor ſunt nobis inflicta ex pecca to Ade ſm Bedā.ſer.46.docu.ſecundo.
Vulnera putreſcere faciunt quatuor.ſer.49. conſi.prima.conclu.ſecunda.
Vulneratur anima per pctm̄: non tamen au/fertur capacitas.ſer.46.docu.ſecundo.

Sequitur littera X

Xp̄s naſci voluit de virgine, ſupra in naſci chriſtum.
Xp̄s venit in mundum propter octoꝰ.ſer.12. princi.ſecundo.conclu.tertia.
Xp̄s in incarnatione fuit nobis multū vtilis ibidem princi.3.concluſione prima.
Xp̄s dicitur conceptus de ſpiritu ſancto.ſupra in conceptione chriſti.
Xp̄s caput eccl̄ie eſt.ſupra in caput.
Xp̄s comprehenſor ⁊ viator fuit.ſer.14.prin/cipali primo.concl̄one ſecunda.
Xp̄s auxit eccl̄iam in quatuor.ſer.15.conſid. prima.concl̄one prima.
Xp̄s ſcribit electos quadrupliciter.ibidem.
Xp̄s natus eſt tp̄e pacis.ibidem.
Xp̄s quatuor loca ſibi appropriauit.ibidem conſide.ſecunda.concl̄one prima.
Xp̄s dicit̄ eē in mundo rōe diuinitatis ⁊ huma/nitatis: ſȝ diuerſimode.ſer.18.p̄n.2.ꝯcl.4
Xp̄s lux dicit̄.ſupra in lux.
Xp̄s ſubdit ſe voluntatem ſuam amplexan tibus.ſer.26.conſi.quarta.concl̄one ſexta:
Xp̄s trahitur: illudit̄: flagellatur: conſpuitur: ⁊ occiditur.ſer.39.princi.2.concl̄one q̄nta
Xp̄s fecit miracula.ſupra in miracula.
Xp̄s meruit oībus: ⁊ ſpecialiter predeſtinatis ſupra in meritum chriſti.
Xp̄s caritas liberat.ſer.67.conſi.4.ꝯclu.p̄ª.
Xp̄s mundicia.ibidem.
Xp̄s vocat nos.ſupra in vocat.
Xp̄s loquit̄ in gazophilatio.ſupra ī gazophi.
Xp̄s eſt veritas: verbum increatū ⁊ incarna/tum.ſer.72.conſi.prima.concl̄one tertia.
Xp̄s triplicem veritatem nobis exemplifica/uit.ibidem conſi.ſecunda.
Xp̄s eſt totꝰ ſub vtraqȝ ſpē ſacramēti.ſer.80. ꝯtem.p̄ma.docu.2.circa mām de hoſtia.
Xp̄s qualiter videri dicatur in ſacramento. ibidem veri.ſecunda.
Xp̄s fuit leo in reſurrectōe.ſer.91.cōſi.tertia.
Xp̄s eſt latria adorandus.ſupra in latria.
Xp̄s ad iudicium veniet cum diuinam nām ap parent̄ in forma glorioſa ⁊ quare.ſer.ſexto conſide.prima.concl̄one quarta.
Xp̄i incarnationis myſteriū.ſermo.ſeptimo per totū.
Xp̄m oportuit pati ꝑpter ſeptem virtutes in noteſcendas.ſer.90.parte ſecunda p totū.

Sequit̄ littera Y

i Dee quid ſunt.ſer.56.conſi.p̄ma. concluſione ſecunda.
Ydoneitas virginis marie vt eſſet mater dei.ſer.7.ꝯſide.p̄ma.conclu.ſexta.
Ymago dei anima hoīs eſt.ſer.20.princi.3°. circa quartum.
Ymago dei ſemper ꝑmanet in mente.ſer.63. conſi.ſecunda.docu.7.
Ymago ⁊ ſimilitudo differunt.ſer.46.docu primo.veri.prima ⁊ ſecunda.
Ymitari debemus bonos.ſer.78.conſide. ſecunda.concl̄one tertia.
Ymitari debemus paſſionem chriſti.ibidem conſi.quinta.concl̄one tertia.
Ypocriſis quid ſit ⁊ ypocrita.ſer.40.conſid. prima: concl̄one quarta.
Ypoſtatica vnio.ſupra in vnio.
Ydrie iudeorum ponuntur myſtice.ſer.28. conſi.tertia.concl̄one ſecunda.

Sequitur littera Z

z Elus quid ſit.ſer.18.conſi.prima. conclu.quinta. Item ſer.66.conſi. ſecunda.conclu.tertia.
Zacharias interpretatur.ſer.9.conſide.prima concl̄one ſexta.
Zizania ſignificat vitia propter quatuor.ſer. 34.princi.ſecundo.concluſione tertia.

¶ Explicit tabula ſuper primo volumine ſer/monum de tempore ab aduentu vſqȝ ad feriā quartā i paſchalibus doctoris illuminati ma giſtri Franciſci de Mayrone de ordine mino rum. Et ſunt ſermones numero 92.

Quadrageſimale doctoris illuminati Franciſci de Mayronis.

¶ Incipiunt ſermones aurei doctoris illuminati Franciſci de maronis ordinis minorum ab aduentu cuȝ quadrageſimali vſqȝ ad quartam feriam poſt paſcha.

¶ Dominica prima aduentus. Sermo primus de epiſtola ⁊ habet qnqȝ ꝯſideratões.

Fratres ſcientes quia hora eſt iaȝ nos de ſomno ſurgere ⁊c̃.

Ad Ro. 13. Aductus domini q̃tuor dñicis celebratur: qꝛ quadruplex eſt aductꝰ xp̃i. ¶ Primus in mundum per carnis aſſumptionem. ¶ Secũdus in mentẽ per gratie infuſioneȝ. ¶ Tertius in mortem per aie ſuſceptionem. ¶ Quartus ad iudicium p meritoꝝ diſcuſſioneȝ. ¶ In hac tñ dominica de vltimo aduẽtu agiẜ. Hac de cauſa qꝛ ad illum maxime humana mens cõtremiſcit ⁊ excitaẜ: in ea timor dñi qui eſt initium omnis boni. Et qꝛ mũdani per delectationeȝ quieſcunt in vanitatibus mundi: in quibus q̃ꝫdiu permanent: indigni ſunt gratia dei. Ideo apl̃s in epiſtola excitat tales: vt poſtpoſitis vanitatibus ſeculi in quibus dormiunt ⁊ quieſcunt: ad gratiaȝ dei que eſt ſalus noſtra: digne ſe diſponant dicendo: Hora eſt iam ⁊c̃. quaſi dicat nunc tp̃s eſt vt a vanitatibus ſpiritualiter reſurgamus. Hora iſta ſpiritualem in nobis reſurrectionem deſignat: in qua nobis ſalus noſtra appropinquabit. ¶ Eſt tñ notabile ꝙ totũ tp̃s vite noſtre diciẜ dies vnus. Dicitur autẽ dies: qꝛ illuminati fidei lumine: meritorie poterimuẜ operari gratia cooperante. Unde ſicut oculus clare videns: non cognoſcit differẽtias reꝝ: niſi aer illumínetur ſplẽdore ſolis: ſic reuera intellectus lumine fidei illuminatus. Diciẜ auteȝ dies vna: qꝛ nec ante: nec poſt iſtam vitam poterimus opari meritorie. Et ideo dicitur etiã dies ſalutis. 2. cori. 6. In die ſalutis adiuui te. Nunc aũt diem preceſſit nox ſiue caligo errorum ignorantie ſiue ruine ſpiritualis ⁊ caſus culpe ¶ Cum igiẜ aīa penitens deflet errorẽ ⁊ plangit culpaȝ: cõmutat noctem in diem: ⁊ ruinaȝ in reſurrectionem. Unde dicit: Nox preceſſit: dies aũt appropinquabit. Et ſic abijcientes opera tenebraꝝ: induamur arma lucis. Que auteȝ ſunt opera tenebraꝝ: enumerat dicens. Non in comeſſationibus ⁊c̃. Arma lucis ſunt indumẽta virtuoſa: qbus induimur: id eſt ſequimur dominuȝ noſtrum ihm xp̃m. Hec eſt ſententia moralis.

¶ Circa totuȝ occurrũt qnqȝ ꝯſideratões.

Prima conſideratio.

Prima eſt videre qd p ſomnũ intelligatur: vbi ponunẜ due ꝯcluſiones.

¶ Prima cõcluſio eſt ꝙ ſomnus eſt ſm Ariſtotelem vinculũ ⁊ imobilitas ſenſuum. Naȝ virtus ſenſibilis ⁊ motiua in ſomno ligatur. Uigilia vero eſt ſolutio ſenſuum. Ex qbus videẜ ꝙ vigilia nobilior eſt ſomno: qꝛ ſolutio ꝟtutis ſenſitiue eſt nobilior eiuſdẽ ligatione. Unde ſicut imobilitatio ſenſuum oſtendit ſomnũ: ſic mobilitatio oſtẽdit vigiliã ſicut apoſtolus dicit ſomnum eſſe quandam immobilitationem ⁊ ceſſationeȝ ab opere meritorio. Unde illi qui ſunt ſine gratia in mundanis qeſcentes: ꝓpͥe dicuntur dormientes Quid eniȝ ſunt iſta mundana: niſi q̃dam figmenta ſenſibilia ⁊ vanitates iſtius mundi: q̃ delectãt admodum ſomni nõ ſatiantis: vnde pſal. Dormierunt ſomnuȝ ſuum ⁊ nihil inuenerunt ⁊c̃. Sic etiam illi qui ſunt in gratia: dicuntur vigilãtes: qꝛ exiſtẽtes in ꝯtinuo motu virtuoſe exercitatõis: ſopiti mundo: vigilant ad eterna. Ideo dicit ſponſa in cantico. 5°. Ego dormio ⁊ cor meuȝ vigilat. Sꝫ in vanitatibus qdam dormiũt tam grauiter ꝙ nec ad clamorem p̃dicationis: nec ad tonitruuȝ cõminationes: nec ad fulmina diuine aī aduerſionis excitanẜ. Tales valde timere poſſunt: ne ſomnuȝ morti ꝯtinuent. Sicut de ſizara legiẜ Iudic̃. 14. Quidaȝ etiã dormiunt lente. ſ. pigri ad operandũ. Hij etiaȝ orto iam ſole non poſſunt euelli de ſomno: quos dominus arguit Math. 26. Non potuiſtis vna hora vigilare mecum. ⁊ corin. 2. Id qδ in p̃ſenti eſt: momentaneũ eſt ⁊c̃. ¶ Quidaȝ etiam in nocte dormiunt: vt infideles per ignorantiã peccantes: quos ignorantia excuſat: ſed nõ a toto Pſal. Noctẽ verterũt in diem. ¶ Non mirum ſi torpet in vitijs qui nõ hẽt notitiam veritatis. ¶ Sꝫ valde mirꝫ videẜ de fidelibus q dormiunt in die orto iaȝ ſole. i. reuelata euãgelica veritate. Et ideo tales vt euigilẽt: ſunt pungẽdi ſtimulo triplici. ſ. mortis ⁊ iudicij: ⁊ ignis eterni. vñ eccſi. vltimo. Verba ſapien

tum quaſi ſtimuli: vt dicaẜ. Hora eſt iam nos
⁊c̄. quaſi dicat ne moꝛtꝭ acerbitas: iudicij ſtrē
nuitas: ⁊ dānationis ꝑpetuitas nos inueniat
hoꝛa eſt. i. nūc in tp̄e gratie expedit vt a vani
tatibus reſipiſcamus. ¶ Scđa ꝯcluſio eſt ꝙ
talis ſomnus: q eſt receſſus virtutis ſenſitiue
ab exterioꝛibus: a q̄tuoꝛ cauſaẜ. ¶ Primuꝫ
eſt ꝓfunda cogitatio. ¶ Scđm eſt magna af
fectio ſenſus circa aliqđ ſenſibile. ¶ Tertiuꝫ
eſt laboꝛ coꝛpoꝛalis. ¶ Quartū eſt euapoꝛa-
tio a loco digeſtionis ad caput virtute calidi.
¶ Primuꝫ patet. Naꝫ cuꝫ aliqs ꝓfunde co
gitat in parte in qua fit cogitatio: fit magna cō
ſumptio caloꝛum ⁊ ſpirituuꝫ: ⁊ tunc reuocaẜ
caloꝛ ab oꝛganis ⁊ ſenſibus exterioꝛibus: vt
ibi confoꝛtetur. Et ideo tunc talibus ſi aliqd
ponaẜ ſuper oculos: illud nō vident: ſed ſunt
ſicut doꝛmientes: ⁊ tandem ſine dubio reuo-
cantur ſpiritus ad interioꝛa: vt ꝯfoꝛtenẜ. ⁊ tūc
doꝛmiunt ſcđm veritateꝫ: ⁊ talibus etiam in il-
lo ſomno ꝯtingit videre mirabilia. Sic etiaꝫ
cauſaẜ ſomnus ſpiritualis. Nam cuꝫ aliqs ſo
licitudine diſtrahiẜ imaginando qualiter ſibi
acquirat vana mundi delectabilia: vt ipſis in
oꝛdinate fruaẜ: pꝛo certo tūc euaneſcit caritas
⁊ ſpiritus etiam ꝯſumiẜ deuotionis. Et tunc
etiam dilectio que ferẜ in vana mundi delecta
bilia exercitata i ſenſibus exterioꝛibꝰ: ab ipſis
reuocaẜ ad interioꝛeꝫ mētis affectioneꝫ: vt vi
goꝛetur. Et tunc ſi aliqua ſpiritualis infoꝛma
tio ponatur eis ſuꝑ oculos: non vident: qꝛ ce
cauit eos malitia eoꝛum: ſed ſunt doꝛmiētes.
¶ Primo qꝛ ponūt ſuam felicitatem in hijs
que nō ſatiant: ſed per modum ſomni euane-
ſcunt: ⁊ tunc etiaꝫ contingit eis videre mira
bilia in qbus decipiūtur. vnde mirabile eſt ꝙ
credunt tunc tales vanitates durare ſemper.
¶ Scđo qꝛ ponunt in hijs felicitatem: que vt
vapoꝛ euaneſcūt. ¶ Tertio qꝛ delectationes
tales pꝛeponunt eternis. Ne igitur ſic ſeduca
mur: apl's ꝑmo coꝛin. 16. hoꝛtaẜ nos ad vigi-
landum: vt circūſpicientes ꝑſeuerantes in fi-
de: foꝛtiter reſiſtamus: dicens. vigilate: ſtate
in fide. ¶ Scđm etiam pꝫ: qꝛ cum aliqs ſen-
ſus nimis afficiẜ circa aliqđ poſſibile in ipſo
delectādo ⁊ gaudēdo: tunc in illa parte fit ma
gna ꝯſumptio caloꝝ ⁊ ſpiritus alioꝛum ſenſi
tiuoꝛum ad illam partem mittunẜ ⁊ tandeꝫ ad
interioꝛa reuocanẜ: vt ꝯſeruenẜ: ⁊ fit ſomnus
Sic ſpūā. 1. cauſaẜ ſomnus ſpiritualis. Naꝫ
affectus gaudij datus fuit homini: vt in deo

gauderet: ⁊ ſic in ſpe eternoꝝ bonoꝛum ⁊ in
tuitu beneficioꝝ dei ꝯgaudens pꝛimo in bo
nis ſuis iocundaretur in operibus diuinis.
Sꝫ hic affectus ꝯuerſus eſt in diſſolutionem
⁊ vanitatem: vt hō gaudeat de inſanijs falſis
⁊ affluentia tꝑaliuꝫ rerum: ⁊ honoꝝ: ⁊ volu-
ptatuꝫ: tunc vere ꝯſumitur caloꝛ. i. gratia dei
qꝛ faſtidit omnia q̄ dei ſunt: ⁊ ſpiritus ab ex-
terioꝛibus. ſ. exercitijs honeſte ꝯuerſationis:
uocanẜ ad interioꝛa ypocriſis. ⁊ ſic pigritatur
ad ſtudia deuotionis ⁊ virtutis: ⁊ ſic fit ſom-
nus: qꝛ deſerētes ſtudia deuotionis: irrefre-
nabiliter ad carnales vanitates ferunẜ. Hos
hoꝛtaẜ dominus Marci. 6. dicens. Uigilate
qꝛ neſcitis quando dn̄s veniet. Seqtur. Ne
cuꝫ venerit repente: inueniat vos doꝛmiētes
¶ Tertium etiā pꝫ. Naꝫ in laboꝛe coꝛpoꝛali
nālis vis accendiẜ ⁊ vigoꝛatur ꝓpter motuꝫ.
Nunc aūt ꝯtigit ꝙ in coꝛpoꝛe fit aliquis cibuſ
congelatus ⁊ ꝯglutinatus. Et ideo cum caloꝛ
hēat calefacere: ⁊ calidiuꝫ habeat ſubtiliare. i.
colliquare huiuſmodi cibum: talis autē cibus
colliquatus vapoꝛat: ⁊ vapoꝛ reſolutus a loco
digeſtionis per caloꝛē aſcēdit ad caput ⁊ cau-
ſat ſomnum: ſic etiam ſpiritualiter cauſaẜ ſom
nus. Nam ſcđm ꝙ ait Seneca: Multūqꝫ dif
fert aſſueſci ſic vel ſic ad vitia vel virtutes: qꝛ
qui in iuuentute aſſueſcit vitijs: vitioſus erit.
⁊ eꝯ. Et ideo Dionyſiꝰ nām ꝯparat ſpeculo
qui illi rei aſſimilatur: ad quaꝫ ꝯuertitur. Si
cut. n. ſcientia moꝛalis per oꝑationeꝫ moꝛalē
demonſtraẜ: ſic habitus vitioſus per vitia at
tendiẜ ꝓpter operationē. Sed ꝯtingit ꝙ quā
doqꝫ in oꝑe ꝯſcientie inueniẜ ſpiritualis habi
tus ſiue cibus ita ꝯglutinatus per inuetera-
tam ꝯſuetudineꝫ: qđ faciliter reſolui non pōt.
ſed qꝛ talis actus vitioſus allicit ꝑ delectatio-
nem: tūc caloꝛ talis cibum ſpiritualē caloꝛe in
oꝛdinato admiſcet ⁊ ꝯſumit. vapoꝛ autē cibi
colliquati. i. exꝑientia adduciẜ per caloꝛem cu
ius eſt aſcendere vſqꝫ ad caput. i. ſenſualita-
tem: que eſt caput vitioꝝ. ⁊ tunc vere fit ſom-
nus. i. ceſſatio ab omni bono. Talem autem
hoꝛtaẜ ſapiens eccleſiaſtici. 31. vt a tali ſomno
ſurgēs vigilet. i. reſeruat oꝑatiōem fructuo-
ſam dicēs. Uigilia ſua perficiet opus ſuum.
¶ Quartum etiam pꝫ: qꝛ euapoꝛatio aſcen-
dens a loco digeſtionis ad cerebꝛum virtute
calidi: ⁊ ibi infrigidata deſcendit per poꝛos
illos per quos caloꝛ et ſpiritus diffūditur. Nam
cerebꝛuꝫ eſt frigidiſſimum: ⁊ tunc euapoꝛatio

reuerberat caloꝛem ⁊ ſpiritum ad interioꝛa coꝛ
poꝛis: ⁊ ſic fit ſomnus. Quod declaratur. Ui
dimus enim ꝙ humidum qđ euapoꝛatur a ter
ra vel aqua: et hoc a caloꝛe ſolis cum venerit
ad locum ſupꝛemum: ibi infrigidatur pꝛopter
nimiaꝫ loci frigiditatem: vt dicitur pꝛimo me
theoꝛoꝛum. Illud humidum illuc congeſtum
deoꝛſum fertur: factum ſurſum nix: vel gran
do: vel aqua fit. Sic etiam fit ſomnus ſpiri-
tualis. Nam cum ſumma dignitas ſit anime
ꝙ eſt capax ſummi boni: ⁊ ſumma vtilitas
eius ſit deuꝫ in ſe habere ⁊ in ipſo eſſe bonum
ideo toto deſiderio debet deum querere: qui
ꝓmouet euꝫ ad huiuſmodi inuentionem eius
et omnia euitare que elongant eum a deo: ⁊
hoc eſt ſpiritualiter euigilare. Sed multi in
hijs doꝛmiunt: quia cum poſſint ſummum bo
num compꝛehendere: eo neglecto ſe occupant
circa vilia et caduca tranſitoꝛia. Quare hoc?
quia eoꝛum delectatio magis ſe tenet ex parte
ſenſitiua q̄ꝫ intellectiua. Delectabile auteꝫ ap-
ꝑhenſum per ſenſuꝫ ⁊ imaginationem quaſi
de neceſſitate mouet concupiſcentiam. ⁊ qꝛ fa
mes que mouet ad malum: ſemper intra nos
eſt: gloꝛia vero quam querimus: extra nos eſt
Locus autem digeſtionis eſt appetitus ſenſi-
tiuus: qui aptus natus eſt recipe aliquas qua
litates: quibus mediantibus fit rebellis vel
obediens rationi. Et ſcđm hoc duplicem habet
digerere cibum. ſ. cibum obedientie ⁊ rebel-
lionis. Cibus obedientie eſt oꝛiginalis iuſti-
tia: que eſt habitus quidaꝫ ſupnaturalis coīca-
tus homini: vt eū oꝛdinaret reſpectu dei pꝛin-
cipaliter vt plene obediret. Deinde reſpectu
ſui vt perfecte faceret inferioꝛes potentias ſe
qui motuꝫ recte rationis ⁊ voluntatis. Dein
de reſpectu pꝛoximi: vt redderet vnicuiqꝫ qđ
ſuum erat. ſ. debitam dilectionem. ¶ Sed
cibus rebellionis eſt iniuſtitia oꝛiginalis: que
imediate fertur in obiectuꝫ ſibi ꝯueniens con
tra dictamē rōnis. ⁊ hoc eſt ſibi naturale: niſi
refrenetur per habitum virtuoſum vel per ma
ximum conatuꝫ viriuꝫ ſuperioꝝ imperantiuꝫ
inferioꝛibus. ¶ Ratio eſt: qꝛ potentia nālis
circa naturale obiectum mouetur q̄ꝫtuꝫ poteſt
niſi ab alio impediatur. Appetitus ſenſitiuus
eſt huiuſmodi ⁊c̄. ⁊ hoc eſt ſignum nature de
ꝑuate: que ſemꝑ pꝛona eſt ad malū. ¶ Pri
mus cibus habꝫ euapoꝛationeꝫ: que eſt deſide
rium eternoꝝ in amoꝛe: que cognitionem pꝛe
ſupponit: ſine qua eſſe non pōt: eo ꝙ opꝫ ob-

iectum pꝛeſentari ipſi voluntati ab intellectu.
¶ Secundus etiam cibus hꝫ euapoꝛationem
que eſt concupiſcentia terrenoꝝ. Ipſa eſt enim
vis motiua faciens tendere ad illicitum: ⁊ pꝛo
pter cecitatē malum culpe non pꝛecauet. Hinc
eſt ꝙ ruit in peccatum. Nam ſicut vapoꝛ ad
modicum parens cito euaneſcit: ſic delectatio
alliciens nō ſatians cito tranſit. Cerebꝝ autē
ad qđ vtriuſqꝫ cibi fit euapoꝛatio: eſt liberum
arbitriuꝫ: quod eſt anime rationalis potentia:
que velle malum ⁊ bonuꝫ pōt vtrunqꝫ diſcer-
nens. Unde patꝫ ꝙ liberꝝ arbitriuꝫ duo com
plectitur. ſ. intellectum quo diſcernimus: ⁊
voluntatem qua eligimus bonum vel maluꝫ.
Et dicitur liberꝝ q̄ꝫtum ad voluntatē: que ad
vtrunqꝫ flecti pōt. Arbitrium q̄ꝫtuꝫ ad intelle
ctum: cuius facultas eſt diſcernere inter bo-
num ⁊ malum. Hic liberꝝ arbitriuꝫ dicitur be
ne cerebꝛum: quia ſicut cerebꝝ inter oīa mem
bꝛa coꝛpoꝛis frigidiſſimuꝫ: ſic liberꝝ arbitriuꝫ
vapoꝛes pꝛedictos hꝫ infrigidare duplici con
ſilio. ſ. rationis ⁊ ſenſualitatis. Conſiliuꝫ ra-
tionis eſt intellectus poſſibilis cum recta ra-
tione dictante rectitudinē operationum. Con
ſilium ſenſualitatis eſt facere contra id qđ re-
cta ratio dictat: ⁊ iudicat eſſe faciendum: ⁊ ab
eius iudicio deuiat. Unde cum oꝑatio confoꝛ
matur recto dictamini rationis diciẜ ſequi con
ſilium rationis. ſed cum deuiat ab ea: ſequitur
conſilium ſenſualitatis. Unde q̄ꝫdo vapoꝛ pꝛi
mi cibi fertur ſcđm deſiderium ſupernoꝛuꝫ: ſur
ſum ad liberꝝ arbitriū freq̄nter infrigidatur. ⁊
hoc per ſubuerſionē iudicij rōnis. Hoc. n. iu
diciuꝫ ſemper nitiẜ inſpirata deſideria ipedire
⁊ ſepius ſub ſpe pietatis infundit virus im-
pie tepiditatis. dicit nimis magnū eſt qđ inci
pis: arduuꝫ quod ꝓponis: mirabile quod fa
cis: vires tibi nō ſuppetunt: virtutes natura
les deficiūt. Hijs oībus ſubiacebis: niſi ab
inceptis abſtineas: ⁊ cōmode coꝛpoꝛali am-
plius intēdas. Hec eſt illa diabolica perſua
ſio: que oēm deuotionem extinguēs: homi-
nem in operibus reddit tepidum ⁊ ſomnulē
tuꝫ. vnde tales excitat apoſtolus dicēs. Sur
ge qui doꝛmis: ⁊ illuminabit te xp̄s. Quan
do aūt vapoꝛ cibi qui eſt ꝯcupiſcentia terreno
rum: fertur ſurſum: ſine dubio ipſa infrigida
tur. ⁊ hoc per intellectū poſſibileꝫ cuꝫ recta ra
tione dictante rectitudinē oꝑationuꝫ ſicut pꝫ:
q̄ſi aliquis reuerſus in ſe ⁊ diſplicens ſibi: in
oībus malis que fecit cogitat reſipiſcere ⁊ re-

dire a vita mala ⁊ carnali ꝯuerſatione: tūc ta
lis ꝯcupiſcentia infrigidatur ⁊ cauſat ſomnū.
Nam ſicut ſopitus eſt quies ⁊ ceſſatio motus
ſenſuum particulariuꝫ: ſic talis cōcupiſcentia
infrigidata facit hoiem quieſcere ⁊ delectari
in opibus deuotionis ſecurans eum de eter
na retributōe. Pſal. Cuꝫ dederit dilectis ſu
is ſomnum ecce hereditas domini. Tales
enīꝫ ſuauiter dormiunt: qꝛ in eis ſenſus exteri
ores ligant̄: ⁊ a ſuis actionibus ſuſpendunt̄.
In hijs inuenit̄ diffinitio ſomni. Somnus
eſt quies aialium virtutuꝫ cum intentione na
turalium geſcunt virtutes aiales. Auditus ge
ſcit ne audiat ocioſa. Viſus ne videat vana.
Guſtus ne grauetur ebrietate ſiue crapula.
Olfatus ab odorum delectatione illicita. Ta
ctus ab opatione mala. ❡ Nota ꝙ ſtatus iſti
us miſerie ꝯparatur ad ſtatuꝫ celeſtis patrie:
ſicut ſomnus ad vigiliam duplici ratione.
❡ Prima ratio eſt: ꝙ ſicut dormiens nihil
pōt clare cognoſcere: ſed p latebras fantaſma
tum ſomniando diſcurrit. Quando autē eui-
gilat: tunc pfecte ⁊ intuitiue cognoſcit omnia:
ita dum hic ſumus per moduꝫ ſomni oīa ob-
ſcure cognoſcimus. Quando autē ibi erimus
quaſi euigilantes pfecte intuebimur. Sicut
ait apl's. Nunc cognoſco ex parte: tunc cogno
ſcam: ſicut ⁊ cognitus ſum. I. corinthio. 13.
❡ Scd'a ratio eſt,: qꝛ ſicut hō dormiens pfe-
cte delectari non pōt: ſed dum delectari ſe ſom
niat: eſt in anxietate. Quando autē euigilat:
pcipit illam delectationeꝫ fuiſſe inanem. Ita
hic delectamur quaſi p ſomnum: qꝛ nunꝗꝫ re
ficimur ꝗꝫtuncunqꝫ voluptatibus inſiſtamus
ſed languemus. qn̄ euigilabimus: percipie-
mus iſtam delectationem fuiſſe penitus ina-
nem. Yſa. 29. Sicut ſomniat eſuriens ſe co
medere: expergefactus autem vacua eſt ani-
ma eius. ita eſt multitudo gentium querens
mundi delectationem.

Scd'a ꝯſideratio.

s Ecunda ꝯſideratio eſt de tpe ſurgen
di a ſomno: ⁊ dicit̄ ꝙ iaꝫ: quia omne
tp̄s diuiditur in preteritum: preſens
⁊ futuꝝ. Preteritum eſt quod fuit ⁊ non eſt.
Preſens eſt finis p̄teriti ⁊ initiuꝫ futuri con
tinuati ad inſtans. Sed futuꝝ eſt qđ non eſt:
ſed erit. vnde nihil remanet de tpe niſi nunc
Ratio⁹: qꝛ nunc nunꝗꝫ pōt accipi: vt finis ⁊
principium: qn cadat tempus mediū. Huic
autē nunc ꝯuenit multum iam: qꝛ iam eſt ps
futuri tpis prope nunc futuri tpis: vt iam fa-
ciam. Eſt etiaꝫ ps preteriti ꝓpe nunc preſen
tis: vt iam feci. Sed qꝛ tp̄s cum ſit poſſeſſio
rariſſima: dꝫ eſſe cariſſima: ita rara eſt: ꝙ duo
momenta ſimul hēri non pñt: qꝛ ꝗꝫ cito habet̄
vnum: alterū deſinit. In vltimo. n. termino
dicere ſolent hoies ſe hr̄e. 20. annos. ⁊ tunc
deſinunt hr̄e. vn̄ iam ſurgendū eſt a ſomno.
Ideo dicitur eccl'iaſtici. 34°. Conſerua tem-
pus ⁊ declina a malo. Sed mirum ſi hora ve
nit quomodo nunc eſt: cum partes temporis
non exiſtant: ſed venit quantuꝫ ad temporis
ordinem: ⁊ nunc eſt quantum ad cōſideratio
nis ſolicitudinem.

Tertia ꝯſideratio.

t Ertia cōſideratio eſt videre de ſalu-
te nobis approquinꝗnte: cuꝫ dicitur.
Propior eſt noſtra ſalus. Sed qꝛ
ſalus reſpicit miſeriaꝫ: ideo occurrunt nobis
ꝗtuor cōcluſiones. ❡ Prima ꝯcluſio eſt ꝙ
hō ꝓpter peccatum incurrit duplicē miſeriā.
Una eſt ſpūalium priuatio. Alia eſt nāliū
vulneratio. Primo. n. priuat ſpūalia. ſ. vir
tutes ⁊ dona: q̄ ſunt aie veſtimēta ⁊ ornamen
ta. vn̄ apoc. 16. Beatus q cuſtodit veſtimen
ta. i. merita oium bonorū operum: q̄ preceſſe
runt: in quibus fruſtra laborauerunt ſi admiſ
ſum eſt peccatuꝫ. ❡ Scd'o vulnerat nālia: qꝛ
multe inferunt̄ plage ex peccato. ❡ Primuꝫ
eſt error intelligendi que eſt cecitas incogniti
ua. ⁊ hoc qn̄ auferūt ſpūalem viſum: ita ꝙ vi-
dent eterna ſupplicia quibus terreant̄: vel be
neficia quibus alliciantur. ❡ Scd'm eſt diffi
cultas opandi. Bonum. n. aliqn̄ retrahitur
ex fomite: lꝫ conetur ad faciendū. Sapien. 9.
Corpus qđ corrūpitur ⁊c̄. Quandoqꝫ a con-
traria conſuetudine: qꝛ plus pōt diabolus in
eos q conſueti ſunt peccare. Aliqn̄ ex defectu
gratie. Amor. n. reddit leuia q̄ vident̄ one-
roſa. Math. xj. Iugum. n. meuꝫ ⁊c̄. Aliqn̄
ex corruptione. Corin. 1. Corrūpunt bonos
mores. Sicut error figuratur p cecitateꝫ: ita
difficultas opandi per manus ariditatem.
❡ Tertium eſt ꝓnitas ad malum: q̄ ex predi-
ctis eſt. Predicta. n. non ſoluꝫ impediunt fa
cere bonuꝫ: ſed etiam inclināt ad malum. Et
hec ꝓnitas ſignificat̄ per curuitatem. de qua
pſal. Miſer factus ſum ⁊ curuatus ſum ⁊c̄.
❡ Quartum eſt infirmitas male reſiſtendi:
que p̄dicta cōſequit̄. Etenim ſicut inualitudo
corporis q̄ remanet poſt longas infirmitates

ſtare in labore non patitur: ſic infirmitas ma
le reſiſtendi non pōt ſtare ꝯtra temptationes.
Hanc infirmitatis ſequellam medici licet cu
rent infirmitateꝫ: tamen nō tollunt. ſꝫ diu re-
manet poſt curationē. Deus autem in aiab⁹
curatis eā tollere poteſt: vt pꝫ in ſocro Simo-
nis Math. 8. ❡ Quintum eſt impotētia ad
reſurgendū: que cōtingit ſimiliter ex cauſa p̄-
dicta: ſcilicet ex longa infirmitate: que dicitur
lāguor: hoc eadē figurat̄ p paraliticū Mat. 9.
❡ Sextum eſt vulnus: quod poſt omnium
grauiſſimū eſt: cuius dolor nō ceſſat necvnꝗꝫ
quieſcit: qui eſt vermis cōſcientie: qꝛ continue
⁊ inceſſanter affligit: dicitur febris illa conti-
nua: qua vexabatur filius Reguli. Iohannis
quarto. vbi dicitur ꝙ incipiebat mori.
❡ Secunda concluſio eſt: ꝙ vulnus tanto cu
ratur difficilius: quāto penetrat profundius:
quod autē ſiſtit quaſi in ſuperficie cutis facilı⁹
curatur. Hoc autē declaratur p triplicē pro
greſſum peccati. ❡ Primus patet: qꝛ pecca-
tum progrediens incipit a cogitatione: ex qua
ſequitur delectatio: ⁊ quaſi in ſuperficie ē vul-
nus. Deide fit moroſa delectatio: de qua trā-
ſitur ad conſenſum: de conſenſu ad opus: de
opere in conſuetudinem operandi: ⁊ ſic pro-
fundatur vulnus. Prouer. 18. Impius cuꝫ
in profundum venerit peccatoꝝ contemnit: ⁊
ſequitur eum ignominia ⁊ opprobriū. ❡ Se
cundus progreſſus peccati attenditur exteri⁹
ſcilicet de viſu ad factuꝫ gradatim: de viſu mu
lieris ad colloquiuꝫ: de colloquio ad frequen-
tiam: de frequentia ad contactuꝫ: de contactu
ad oſculum: ⁊ tandeꝫ ad cōſumationē flagitij.
❡ Tertius progreſſus: attenditur ſm̄ gene-
ra peccatoruꝫ de minori ad maius: ſm̄ ꝙ ali-
quis non reputat venialia peccata: nō attēdēs
ꝙ occaſione eoꝝ poteſt incidere in mortalia.
Unde poeta. Caue minima ne forte ſubrua-
ris arena. Sic de delectatione potus in ebrie
tatem: de qua in maius peccatum: ſicut patet
in Loth: geneſis tertio.
❡ Tertia cōcluſio eſt: ꝙ chriſtus venit vt ſal-
uator pius: vt humanam naturam tot vulne-
ribus ſanciatam repararet. Quod pꝫ. Uide-
mus enim ꝙ ſanatio naturalis fit dupliciter.
❡ Primo totalr̄ ab intrinſeco: quādo a ſola
virtute naturali ſanatur. Et quandoqꝫ ab ex-
trinſeco ⁊ intrinſeco ſimul: vt quando opera-
tio nature iuuatur exteriori beneficio vel me-
dicamine. Quod autēꝫ ab extrinſeco totaliter
curetur non contingit. Habet autem in ſe ip̄o
principia vite. Ex quibus ſanitas cauſatur in
ipſo. Natura autem humana tot vulneribus
ſanciata: ſine extrinſeco iuuamento non pote-
rat reparari. Unde ſaluator aſſumens noſtra
rum penalitatum defectus: non defectus per
ſonales: nec culpabiles: ſed naturales opera-
batur ſalutem in medio terre. Et hos defect⁹
non habuit ex neceſſitate nature: ſed aſſum-
pſit voluntarie: alias eius natura fuiſſet vitia
ta. Et ideo talibus defectibus fuit miraculoſe
ſubiectus. ❡ Ratio huius: quia chriſtus ad
hoc aſſumpſit naturam noſtram: vt deperdi-
tum per Adam mereretur in ea reparari. Ta
le meritum conſiſtit: ⁊ in tolerantia paſſionū
⁊ defectuum. ❡ Item chriſtus fuit miniſter
iuſtitie: ideo non debuit aſſumere defectus q
ſunt via ad culpam. ❡ Item ille qui venit re
dimere totam naturam humanam ſine defe-
ctione perſone: ille debuit aſſumere defectus
reſpicientes totam naturam: ⁊ non illos qui
reſpiciunt diſtinctas perſonas. ❡ Item nec
defectus qui contrahuntur ex neceſſitate: hoc
eſt ex vitio vel corruptōe nature. In chriſto
enim non fuit vitium. Item anima chriſti cō-
iuncta fuit verbo: igitur debuit: voluit: ⁊ po-
tuit nos ſaluare. Unde pſal. Operatus eſt ſalu
teꝫ in medio terre. i. in aſſumpta humanitate
❡ Quarta concluſio eſt ꝙ iſta ſalus eſt no-
bis prope in quadruplici differentia. ſ. gene-
ris affinitate: loci vicinitate: familiari cari-
tate: ⁊ temporis breuitate. ❡ Primo eſt no-
bis prope generis affinitate. Caro eniꝫ ⁊ fra-
ter noſter eſt. Iſta autēꝫ propinquitas eſt ma
teria gaudij propter duo. ❡ Primo qꝛ per
ipſum humana natura eſt ineffabiliter ſubli
mata. Quid. n. ſublimius fieri poterat hu-
mane nature: ꝗꝫ deo ꝯiungi in vnitate pſo-
ne? In hoc. n. eam extulit ſup angelicam di
gnitatem. ❡ Scd'o qꝛ nobis in iſta affinita
te beatitudo eſt poſſibiliter preoſtēſa: quia ex
eo ꝙ poſſibile fuit humanā nām vniri verbo
in vnitate pſone: oſtenditur poſſibilitas vnio
nis ad deum actibus beatificis adipiſci. Hu
mana enim natura quam deus omni creatu-
re etiam angelicis p̄ferebat: dignitatem iſtaꝫ
amiſit per peccatum. Sed per hanc ꝓpinqui
tatem eſt ſup oēm creaturam etiam angelicaꝫ
ſublimata. Nunꝗꝫ. n. angelos apprehendit:
ſed ſemen Abrahe: vt ait apl's ad hebreos. 2.
Eſt nobis ꝓpe loci vicinitate. ⁊ hoc ꝗꝫtum ad

pn̄tiam ſacramētalem. vnde Matth. vltimo
Ecce vobiſcū ſū omnibus diebus. Totus
enim mundus nec ſciuiſſet: nec auſus fuiſſet
petere quod ipſe gratuita pietate nobis de-
dit: ſcilicet ſuam preſentiam corporalem.
¶ Tertio eſt nobis prope familiari caritate.
Non enim poterat aſſignari melior ratio di-
uine incarnationis: q̄ȝ vt dilectionem quam
ab eterno habuit deus: nobis cōmunicaret:
vt ſibi viciſſitudinem dilectionis impendere
mus. Quid. n. amabilius: q̄ȝ reamare aman
tem? Et ideo iſta ꝓpinquitas incarnationis
maxime apparet in accēſione amoris ſpiritus
ſancti in cordibus fideliū: cum non ſit melior
ratio q̄ȝ caritas diuina. Hanc enim familia-
ritatē meretur ſola inocentia: in cuius ſignū
in exordio natiuitatis ſue: innocentes pueros
voluit ſibi aſſociare: oſtendens in puritate in
nocentie pfectam ꝯformitatem ad ipſam: quia
omne aliud diligit ſibi ſimile. vnde ſapiē. 6.
Incorruptio ꝓximū facit eſſe deo. ¶ Quar
to eſt nobis ꝓpe tp̄is breuitate: q̄ꝫtum ad ad-
uentum ad iudiciū. ⁊ hoc tripliciter. Eſt. n.
prope omnibus vniuerſaliter ad eorū diſcre
tam examinationem. Ja. 4. Ecce iudex ante
ianuam aſſiſtet. ¶ Scd̄o eſt ꝓpe peccatori-
bus ad eorꝫ ꝯdemnationem. Yſa. 3. Vlula
te quia ꝓpe eſt tempus dn̄i. ¶ Tertio prope
eſt iuſtis ad eorꝫ remunerationem. Yſa. 46.
Prope feci iuſtitiā meā: ⁊ nō elongabit: ⁊
ſalus mea nō morabitur. Dicit. n. ꝓpe feci:
nō ſemꝑ fuit ꝓpe iuſtitia. ſ. mercedis reddēde
¶ Ante incarnationē nullus q̄ꝫtumcūqꝫ iu
ſtus: mercedē illā recipiebat: ſed in incarna
tione ⁊ paſſione fecit eam ꝓpe. Jdeo dicitur
ephe. 2. Qui ante eratis lōge: facti eſtis ꝓpe
in ſanguine xp̄i. Dicitur igitur bene. Pro
pior eſt noſtra ſalus ⁊c̄.

Quarta ꝯſideratio.

q Uarta ꝯſideratio eſt videre de pro
fectu quē efficit in nobis p̄ſentia ſa
lutis: dicens. Nox p̄ceſſit. Et ſunt
due. ¶ Primus docet nos reſpuere ſtatum
mundi: qui per noctem ſignificat̄ propter tria
Naꝫ ſicut in nocte errant viatores: q̄ꝛ deficit
eis lux: que viam oſtendit: ſic oēs qui in mun
do ſunt. Et hoc frequenter: quia eſt tenebro-
ſus: q̄ꝛ lux iuſtitie non lucet eis. Sapien. 5°.
Errauimus a via veritatis: ⁊ lux iuſtitie nō
luxit nobis. O peccator nox eſt tuus ſtatus.
Neſcis ergo quo vadis. Joha. 12. Qui am-
bulat in tenebris: neſcit quo vadat: quia ibi
vbi dicetur. Neſcio vos. ¶ Secūdo in no
cte fruſtrātur labores: quia ſicut quicquid in
tenebris operatur: minus bene fit. ſic quicqd
in tenebris ⁊ nocte huius mūdi ⁊c̄. Job. 9.
Venit nox: in qua nemo operari poteſt.
¶ Operantur quidam: ſed parum proficiūt
quo ad premium vite eterne. vnde Luc. 5°.
Per totam noctē laborantes nihil cepimus
¶ Tertio in nocte augmentātur dolores in-
firmorum. Utinam ſi ſciremus in nobis ſpi
rituales dolores noſtros ꝯſiderare: qui in no-
cte huius mundi ſunt. vnde de hoc Job. In
nocte os meum perforatur doloribus: quod
fit in corroſione ꝯſcientie cum conſideramus
nos tam multipliciter corruere: nunc verbo:
nunc facto. Exinde doleremus: vt oſſa no-
ſtra. i. vt fortiora que ſunt corda doloribus ꝑ
forarentur. Talis vox precedit die appropin
quante. ¶ Secūdus eſt: q̄ꝛ facit beatitudinē
adipiſci: que per diē nobis innuit̄. ⁊ hoc tri-
plici. ¶ Primo q̄ꝛ ipſa eſt eterna: quia nulla
nocte interpolat̄. Yſa. 6. Non occidet ſol vl
tra: q̄ꝛ dominus eſt in lucem ſempiternam.
¶ Secūdo morte interueniēte nō ſubripiet̄
Jſtud ſeculum lꝫ ſemper duraret: per mortē
nobis ſubriperetur. Pſal. Quis eſt homo q̄
viuet ⁊ non videbit mortem ⁊c̄. i. q̄ȝ felix?
¶ Tertio nullis temptationibus inquietat̄.
Ephe. 5. dicitur. In preſenti redimētes tem
pus: q̄m dies mali ſunt. i. pleni temptationi-
bus. Primo Joh. vltimo. Mūdus in ma-
ligno poſitus eſt. In preſenti enim frequēter
ſponſa ingetat̄: ſed tunc erit in pace. Yſa. 62.
Electi mei nō laborabunt fruſtra. ¶ Quar-
to diſſenſionibus non perturbatur: ſicut pre-
ſens dies. de quo Yſa. 37. Dies tribulatio-
nis quātum ad bella: ⁊ anguſtie quantum ad
particulares diſſenſiones. Correctionis quā
tum ad egritudines. Famis: ⁊ tēpeſtatis blaſ
phemie q̄ꝫtum ad ſubſannationes. Malorū
dies hec. ſed erit dies illa in pace ⁊ ꝯcordia.
Yſa. 65. Exultabo in hieruſalē: ⁊ gaudebo
in populo: ⁊ non audiet̄ in ea vox fletus vltra
⁊ vox clamoris. Pſal. Qui poſuit fines tuos
pacē. ¶ Quinto nullis amaritudinibus aſꝑ
getur. Apoca. 27. Et mare iam nō eſt. i. erit
amaritudo p̄ſens. De qua dicit̄ Matth. 7°.
Sufficit diei malitia ſua. ¶ Sexto nullo te
dio moleſtabitur: q̄ꝛ nihil videbitur ibi quod
diſpliceat, ⁊ nihil optabitur quod nō habeat̄.

Pſal. Qui replet in bonis deſideriū tuum.
¶ Septimo nullis ſolicitudinib⁹ occupabit̄
ſicut mō. De quo matth. 7. Nolite ſoliciti eē
anime veſtre ⁊c̄. Sed in die illa non oporte
bit aliquem ſolicitum eſſe de aliquo: q̄m deus
erit omnia in oibus: vt dicitur. 1. corin. 14°.
¶ Octauo exercitium ſine labore decorabit̄.
Apoca. 14. Amodo iam dicit ſpiritus: vt re
quieſcant a laboribus ſuis. quod nunq̄ꝫ eſt in
p̄ſenti. Homo natus de muliere ⁊c. Uel dic
q̄ ſcd̄o facit nos gratiam adipiſci: que ꝑ diē
intelligitur. Tempus aūt gratie a xp̄i reſurre
ctione incepit ad imitationem: vt Ro. 6. Ut
quomō reſurrexit xp̄s a mortuis per gloriam
patris ab omni pena: ita ⁊ nos ab omni cul-
pa reſurgamus. Et bene dicitur dies: q̄ꝛ an
te illam nox fuit. Sol enim abſconditus erat
ſub terra. Ueniente autem ſole iuſtitie: ortus
eſt dies gratie. Et nota q̄ tēpus gratie dicit̄
dies propter qnqꝫ. ¶ Primo ꝓpter clarita-
tem. Natura enim claritatis eſt oſtendere tur
pitudinem rerum: que in tenebris latitabant
⁊ ea vitare. vnde Jo. Qui ambulat in die. ſ.
gratie non offendit: q̄ꝛ lucem huius mūdi vi
det. Si autē ambulauerit in nocte: offendet:
quia lux nō eſt in eo. Ephe. 5. Eratis autem
tenebre: nunc aūt lux in dn̄o: vt filij lucis am
bulate. Fructus autem lucis eſt in omni bo-
nitate: ⁊ ſanctitate: ⁊ veritate. Probantes q̄
ſit beneplacitū deo. ⁊ nolite cōmunicare opi
bus infructuoſis tenebrarum. Magis autē
arguite que in occulto fiunt. ¶ Scd̄o ꝓpter
fecunditatē. Sicut enim terra eſt ſterilis niſi
irrigetur aqua: ita aīa noſtra niſi roretur gra-
tia. que ſingula noſtra opera facit meritoria:
⁊ vita eterna ꝯdigna. vnde ꝓuer. 4. Juſtorꝫ
ſemita. ſ. operationum virtuoſarū quaſi lux
ſplendens. ſ. meritorie per gratiā: ſemper cre
ſcit vſqꝫ in perfectū diem. ſ. merendo vitam
eternam. ¶ Tertio propter expgefactionem
q̄ꝛ habet aīam excitare a ſomno. Jlli enim qui
ſunt ſine gratia: dormiūt. ſ. in vanitatib⁹ mū
di: que delectant ad modum ſomni. Pſal.
Dormierunt ſomnū ſuum ⁊c. q̄ꝛ anima exi-
ſtens in gratia: ⁊ ſi ſit mundo ꝯſopita: eſt vi-
gilans tamen ad eterna. vnde Ro. 13. Ho-
ra eſt iam nos de ſomno ſurgere. ¶ Quar-
to quia ſicut in die rerum veritas apparet: ita
in tēpore gratie. Joelis. 4. Juuenes veſtri
viſiones videbunt. ¶ Quinto quia ſicut in
die ambulant homines: ⁊ faciūt dietas: ſic in
tempore gratie ambulate dum lucem habe-
tis. Primo Johannis nono. Operamini
dum dies eſt.

Quinta ꝯſideratio.

q Uinta ꝯſideratio eſt quomō pote-
rit hec dies adipiſci. Et dicit̄ q̄ ſola
honeſtate: q̄ꝛ honeſtas eſt virtuoſa
opatio cū ꝯpoſitione morꝫ reſpuens vitia in
ſe ⁊ in alio intuitu dei. Ratio eſt: quia beati-
tudo premium eſt virtutum. vnde non adipi
ſcitur beatitudo niſi per virtutes: ſed cum ho
neſtas ſit v̄tutibus mediātibus. Quare ⁊c̄.
Interdum tamen vt innuit deſcriptio hone-
ſtatis: honeſtas conſiſtit in quattuor opibus.
¶ Primum eſt declinatio mali. ſ. peccati cū
dicitur. Reſpuens vitia: peccata. ſ. que ſunt
opera tenebrarū: quia tenebre exteriores in
ducunt tenebras interiores: ⁊ perducūt ad te
nebras inferiores. vnde ſapiē. 9. In fraude
circūuenientiū aſſuit illi: ne. ſ. deceptus pec
caret. ⁊ ſic honeſtum fecit illū. vnde dicit in
textu. Abijciamus opera tenebrarū. vbi no
ta q̄ quinqꝫ abijcere debemus. ¶ Primo
temptatoris aſtutiam. Jaco. 5. Reſiſtite dia-
bolo: ⁊ fugiet a vobis. ¶ Secundo carnis
ꝯcupiſcentiam per penitentiam mortificādo.
Trenorum. 2. Uirgines hieruſalē accincte
ſunt ſaccis: abiecerunt in terra capita ſua.
¶ Tertio terrenorum affluentiam. Yſa. 31.
In illa die abijciet homo ydola auri ſui ⁊ ar-
genti. Auaritia enim eſt ſm̄ apoſtolum: ydo
lorum ſeruitus. ¶ Quarto propriam volun
tatē ſe perfecte humiliando. Pſalmiſta. Ele
gi abiectus eſſe in domo dei mei. ¶ Quinto
peccati omnem immunditiam: vt in propoſito.
Abijciamus ⁊c̄. ¶ Secundum eſt operatio
boni: quia dicit q̄ honeſtas eſt virtuoſa ope-
tio. Ocioſus enim quantūcunqꝫ compoſitus
in exterioribus: nō debet reputari honeſtus.
Sapientie. 8. In operibus manuū illius ho
neſtas ſine defectione. vnde dicit. Et indua
mur arma lucis. Ubi nota q̄ virtutes dicun
tur arma propter ſex vſus armorū. ¶ Pri
mus eſt ad exercitationem: vt in torneamen-
tis. Et hoc in adoleſcentia. Licet enim homo
ab hoſtibus tunc non impugnetur: tamē de-
bet ea aſſumere: ne iminente neceſſitate non
habens iſtorum armorum conſuetudinē: co
gatur ea deponere. vnde ephe. Aſſumite ar-
maturā dei: vt poſſitis reſiſtere in die malo
¶ Secundo ad cautelam: vt hoſtes caueа-

mus. Solent enim homines in terra hoſti/
li eſſe armati: licet a nemine impugnentur:
⁊ maxime quando timent de proditione.
¶ Cum igitur aduerſarius noſter proditor
eſt: ⁊ callide nobis inſidietur: debemus ſem/
per eſſe armati. ſ. virtuoſa operatione. Unde
Hieronimus. Semper aliquid boni operis
facito: vt te diabolus inueniat occupatum.
Non enim facile capitur a temptatione: qui
bono vacat exercitio. ¶ Tertio vt hoſti reſi/
ſtamus. Ja. 4. Reſiſtite diabolo: ⁊ fugiet.
¶ Quarto vt bona nobis a deo data pacifice
poſſideamus. Luc. 12. Cum fortis armatus
cuſtodit ⁊c. Et hoc eſt nobis neceſſariũ. Ha
bitamus enim inter latrones: qui conant̃ nos
ſpoliare. Luc. 10. Hõ qdam deſcẽdebat ⁊c.
¶ Quinto vt bona perdita recuperaremus.
Iſta namq; ſunt arma: quibus regnuȝ celorũ
vim patitur: quibus armati filij iſrael aſcẽde
derunt de Egypto in terram promiſſionis.
Exo. 13. ¶ Sexto ad oſtentationem: vt ipo
iam deuicto: ei terrorem incutiamus. Etiam
ad oſtentationem cõtra inimicos domini: vt
oſtendamus nos eſſe de exercitu ſuo. Scdo
corin. 6°. In omnibus exhibeamus noſmet
ipſos ⁊c. Contra illos quos alijs armis inue
nit armatos: quorum arma confringet ⁊ ſcu/
ta combureт igne. ¶ Tertiuȝ eſt exteriorum
moruȝ ꝯpoſitio. 1. theſſa. 4. Honeſte ambu
letis ad eos q foris ſunt. ſ. per exterioruȝ mo
rum compoſitionem. Et ideo quia compoſi/
tio morum deordinatur in carnis concupiſcẽ
tia. i. peccatorũ laſciuia in iniuſti ſentẽtia: ideo
vtilis honeſtas eſt: quia per eam carnis laſci
uia reprimitur. Eccleſiaſtici. 31. Uigilia ho/
neſtatis tabefaciet carnes. ¶ Secundo per
eam peccator corrigitur. Eccſia. 13. Põdus
ſuper ſe tollit: qui honeſtiori ſe cõmunicat.
¶ Tertio iuſtus in bono cõfirmatur. vnde
dicit Eleazarus. 2. machabeorum. 7. Adole
ſcentibus exemplum forte relinquendo: ꝓm
pto aio pro grauiſſimis legibus honeſta mor/
te perfungar. Et ideo. 4°. conſequenter per
eam regnum celorum acquiritur. Sapiẽ. 10.
Oſtendit illi regnum dei: honeſtauit illuȝ in
laboribus. ¶ Quartum eſt in hijs omnibus
recta intentio. Sine hac honeſtas enim ficta
eſt: ⁊ non vera: ꝓpter quod primo corin. 13.
Omnia honeſte ⁊ ſm ordinem fiant: ordinã
do videlicet omnia inter ſe ad finem debitum
qui finis eſt beatitudo. Hoc enim patet in

operibus quatuor virtutum. ¶ Primo tem
perantie. Qui enim vult ſeipſum honeſte
cuſtodire: oportet eum parce viuere. ſ. paruȝ
comedendo. Eccleſiaſtici. 31. Uigilia hone/
ſtatis tabefacit carnes: ⁊ cogitatus illius au/
feret ſomnuȝ. ¶ Item oportet eum inſiſtere
continentie. vnde apoſtolus ſciens honeſta/
tem maximam eſſe in cõtinentia: que eſt ſi nõ
in precepto: ſaltem quin liceat vti coniugio.
Hortatur ad eam apoſtolus ex cõſilio primo
ad corin. 7. dicẽs. Que nupta eſt cogitat quo
modo placeat viro. Porro hec ad vtilitatem
veſtram dico: non vt laqueum vobis inijciã:
ſed ad id quod honeſtum eſt: ⁊ facultateȝ pre
beat ſine impedimento dominuȝ obſecrandi
vnde licet carnem noſtram diligamus: tamẽ
non eſt ſibi nimis indulgendum. vnde Se
neca. Honeſtum ei vile eſt: cui corpus nimis
carum eſt. ¶ Secundo prudentie. Sapi. 8.
Immortalis eſt in cogitatione ſapientie: ⁊ in
amicitia illius delectatio bona: ⁊ in operibus
manuum illius honeſtas ſine defectione.
Quod vacandũ eſt ſapientie. Seneca. Nul
lus mihi per ocium dies exit: partem noctis
mihi vendico: non vaco ſomno: ſed ſuccũbo:
⁊ oculos vigilia fatigatos cadenteſq; in ope/
re detineo. ¶ Tertio fortitudini ⁊ ſapientie.
Honeſtum eſt enim eos maxime qui vacant
ſcripturis: paratos eſſe: vt caput exponant ꝓ
veritate: ſicut Eleazarus. 2. machabeoꝝ. 7.
Adoleſcentibus exẽpluȝ vt ſupra. ¶ Quar
to iuſticie. Scdo corinthiorum. 12. Omnia
honeſte ⁊ ſm ordinem fiant in nobis. Juſti/
tia enim ordinat hominẽ: vt reddat vnicuiq;
ſuum. Hoc autem eſt: quando ad id quod ſu
pra nos ordinati ſumus per contemplationẽ
ad id quod iuxta nos per delectationeȝ: ad id
quod infra nos per abdicationem ⁊ ꝯtemptuȝ
In nobis autem per rectam intentioneȝ ⁊ de
coram conuerſationem: vt in die honeſte am
bulemus.

¶ Dominica ſcda aduentus: vel prima ſm
aliquos. Sermo ſecundus de euangelio.

Runt ſigna

e in ſole: luna ⁊ ſtellis: ⁊ in
terris preſſura gẽtiuȝ ⁊c.
Luc. 21. Sicut dicit gloſa
ſup illo verbo pſal. Omĩ
ꝰia iudicia eius in ꝯſpectu meo. ¶ Duplex
eſt iudicium dei. Quoddam eſt particulare
vt in morte. Aliud vniuerſale. Et illud du/
plex eſt: ſcilicet manifeſtum in die iudicij.
Aliud occultum in preſenti: quia hic domi/
nus quoſdam eligit: quoſdam reprobat: quoſ
dam extollit: quoſdam deprimit. Sed quia ta
lia iudicia in conſpectu cordis non poſſunt ꝑ
uenire. niſi manuducantur quibuſdaȝ ſignis
quia ſm Auguſtinum: omnis noſtra cogni/
tio vtitur quibuſdam ſignis ducẽtibus in ſua
ſignificata. Unde euangeliſta volens nos
ducere in cognitionem iudiciorum: premittit
ſigna tanq; preſtigium iudiciorum: vt dica/
tur. Erũt ſigna in ſole: luna ⁊ ſtellis: ⁊ in ter
ris preſſura gentium ⁊c. vbi occurrunt due
conſiderationes.

Prima conſideratio.

c Irca primam conſiderationeȝ que
eſt de huius euangelij poſitione.
Nota q aliqui reprehendunt hoc
euangelium legi in prima dominica aduen/
tus moti iſta ratione: quia cum hoc euangeli
um dicat de ſecundo aduentu ſcilicet ad iudi/
cium: ideo non deberet legi in prima domini
ca. Alij autem dicunt hoc euangelium de/
bere legi in hac dominica moti: hac ratione:
vt videlicet inducamur ad timoreȝ dei: qui eſt
finis totius ſcripture. vnde ait ſapiens. De
um time. hoc eſt omnis homo. Per nihil au
tem timor dei tantum incutitur generi huma
no: ſicut per finale iudicium: quo mali terren
tur: ⁊ boni conſolantur. Sed quia tale iudi
cium in hoc euangelio nobis exprimit̃. Igi/
tur merito debet legi in prima dominica.
Salua reuerentia virorumq; ambo iuſte mo
uentur: quia cum hoc euangelium non ſoluȝ
dicat de aduentu ad iudicium: vbi fient iuſte
retributiones premiorum: aperte declaratio/
nes meritorum: ⁊ irreuocabiles rationes ſen
tentiarum. ſed etiam de aduentu ad carnem:
facto a tali iudicio: ſcilicet trinitaƚ. de quo eſt

miſeratio miſerorum: liberatio captiuorum:
⁊ etiam reſtitutio preſcriptorum. ſed etiaȝ de
aduentu in mentem: qui acquiritur per iudi/
cium proprium ſuijpſius: per quod fit conſci
entie mundatio: mentis ſanctificatio: ⁊ etiam
meritorum cumulatio. Et ideo non ſolum in
vna dominica: ſed per totum aduentum poſ/
ſet legi. Congruentia huius poſſet aſſignari
Nam taliter de rebus debet primo fieri nar/
ratio: qualiter ſe obiectiue primo intellectui re
preſentant. Sed hoc euangeliuȝ repreſentat
ſe expoſitiue primo cõmuniter applicabile ad
hec iudicia diuerſa intellectui primo ⁊ per ſe:
quia intellectus primo ⁊ per ſe intelligit ipm
vniuerſale ⁊ conueniens cuȝ ſingulari: vt in
cludit naturam vniuerſalis: ⁊ ab ipſo deſcen
denti per rationem propriam ſuperadditã ra/
tioni vniuerſalis. vnde hoc euangelium vt
pertinere exiſtens ſub generalibus conditio/
nibus. repreſentat ſe primo ⁊ per ſe: vt ſic ꝑi
mo eſt legendum ⁊c. vt patet in vidente a lon
ge. Nam illud quod videtur: certum eſt q
eſt ſubſtantia. Deinde per motum progreſſi
uuȝ q eſt animal. deinde q homo. deinde q
Petrus ⁊c. vnde ſcdo poſteriorum dicitur.
Uniuerſale eſt quod dum intelligitur. ſ. pri
mo ⁊ per ſe. Hoc dico propter ſingulare: qd
etiam intelligit̃ per reflexionẽ ad vniuerſale.

Scda ꝯſideratio.

c Irca ſecundam conſiderationẽ que
eſt de diuerſa expoſitione. Nota q
triplex eſt aduentus chriſti.
¶ Primus eſt ad homines per viſibileȝ na
turam. ¶ Secundus eſt in homines per in
uiſibilem gratiam. ¶ Tertius erit ad iudici/
um per inflexibilem iuſtitiam. Et ſm hoc hu
ius conſiderationis tres ſunt partes.

Prima pars.

c Irca primam partem eſt notanduȝ
q primus aduentus. ſ. in carneȝ eſt
ꝓpter decretum trinitatis iudicium
celebrantis. vnde dicitur q in ſuperiori hie/
rarchia beatiſſime trinitatis fuerunt ab eterno
quatuor decreta celebrata. Quorum primum
fuit: qualiter ciuitas eterne patris edificaretur:
⁊ fuit decretum q angelis tanq; nobiliſſimis
ciuibus inhabitaretur. Et quia deus preuidit
aliquos eorum ruituros perpetuo: ⁊ ſic rema/
neret ciuitas damnificata. ¶ Item ſecundum
decretuȝ fuit: qualiter ciuitas illa repararetur
Et fuit ordinatuȝ q crearent̃ homines ⁊ aſſu

merentur ad angelicos oꝛdines: vnde ceciderunt lapſi. Et qꝛ deus pꝛeuidit ꝙ homines in Adam peccaturi erant: ac per hoc priuandi ciuitate illa. Ideo fuit tertium decretum de reedificatione trinitatis .ſ. vtruꝫ melius eſſet angelos reducere: an hoies redimere. In hoc ergo cōflicto materia dei noſtra aduocata pro nobis iudiceꝫ interpellauit .ſ. noſtram redemptionem expedire ꝓpter quatuoꝛ rationes.

¶ Primo vt totius trinitatis beniuolentia erga nos monſtraretur. Signum magne dilectionis eſt qn̄ magnum factum fit pro alio. Vnde apl's. Propter nimiā caritatē ſuaꝫ qua dilexit nos deus: filiū ſuum miſit in ſimilitudinem carnis peccati. ¶ Scd'o ne humana natura cuius caſus erat iam p̄uiſus: totaliter inniteretur: cum non poſſet redimi per purā creaturaꝫ: quia quicquid habet: debet homo. Ideo dicit apl's ꝙ xp̄s venit in mundum peccatoꝛes ſaluos facere. ¶ Tertio vt ruina angelica ab eterno pꝛeuiſa: repararetur. qꝺ fieri non poterat: niſi per mediatoꝛeꝫ. ¶ Quarto vt humana natura ad ſalutem deduceretur. Nam trinitas beatiſſima p̄uidit ꝙ angeli obſtinati eſſent: ⁊ ꝯuerti nō vellent. Stabat contra hoc diuina veritas: pꝛoponens hoīs tranſgreſſionem: ⁊ late ſententie veritateꝫ ⁊ firmitatem: quia ſaluatoꝛ dicit. Celum ⁊ terra trāſibunt ⁊c̄. Dumqꝫ illa allegaret ⁊ iſta repelleret: neutraꝫ voluit depellere iuſtus iudex: qꝛ miſericoꝛdiam ⁊ veritatem diligit deus. Et qꝛ difficile eſt videre moduꝫ per quem homo poſſet debite redimi: fuit factum. ¶ Quartum decretum: vt miſericoꝛdiam ſuperexaltaret iudicio: nec remiſit peccatum gratis: nec mutauit ſententiaꝫ moꝛtis: ſed filius q eſt ſapientia patris: ꝓ hoie ſententiauit ip̄m poſſe redimi: lꝫ non per ſe: ſalteꝫ per alium: dando ꝓ pretio redemptionis aliquā puraꝫ creaturaꝫ qꝛ nullus obligat ad impoſſibile: ſed eius redemptio fuit ꝑ ſe impoſſibilis. Igitur debebat fieri per aliū. Hoc auteꝫ ꝓbat per aliqua media. ¶ Primuꝫ eſt: qꝛ nullus debite redimitur de iniuria facta: niſi ei tm̄ detur: inquātuꝫ dānum dānificauit. Offenſio fuit infinita qꝛ offenſi dignitas infinita. ſed infinituꝫ pretiuꝫ reddere eſt hoi impoſſibile. Igitur ⁊c̄.

¶ Scd'm eſt p̄tium: quo quis redimitur: dꝫ eſſe tm̄ in bono: q̄tum fuit in malo peccatuꝫ a quo redimitur: alioqn nō eſſet equalis commutatio. ¶ Tertium eſt: qꝛ nullus pōt alicui ſatiſfacere ꝓ alio de eo qꝺ ipſemet dꝫ. Oēs enim ſum⁹ debitoꝛes. ¶ Quartū eſt pretiuꝫ quo qs iuſte redimitur: dꝫ hr̄e aliquaꝫ equalitatem valoꝛis cuꝫ redēpto. Nulla autē creatura equalet toti humane nāe. Quibus viſis pater ⁊ ſpūs ſanctus ſententiauerunt ꝙ filius daret ſemetip̄m ꝓ pretio redēptionis humane: ⁊ ipſe filius gratanter hanc determinationem ſuſcepit. Et ſic fuit eius miſſio ab eterno de neceſſitate tractata. Et iō dīc apl's Ro. 9. ꝙ xp̄s eſt p̄deſtinatus filius dei in virtute ex reſurrectione moꝛtuoꝝ. Huius auteꝫ aduentus in carnem ⁊ redēptionis humane nāe ſigna p̄mittit euāgeliſta dī. Erunt ſigna. Sol iſte eſt mens eterna vel intellectus diuinus: in quo ſex p̄ceſſerunt ſigna. ¶ In pꝛimo ſigno voluit ſuam bonitateꝫ creaturis coicare non ſolum ad intra: ſed etiaꝫ ad extra: qꝛ ſm̄ Dionyſium: natura boni eſt ꝙ ſit ſuijpſius boni coicatiuuꝫ. ¶ In ſcd'o ſigno voluit creaturam rationalem foꝛe: que poſſet particeps eſſe iſtius bonitatis. ¶ In tertio ſigno pꝛeuidit deus totum humanum genus in pꝛimo parente lapſuruꝫ. ¶ In quarto ſigno voluit ipſum ex ſpeciali cōdecentia reparare. ¶ In q̄nto ſigno voluit merita ſinguloꝛuꝫ ⁊ demerita appꝛobare vel repꝛobare. ¶ In ſexto ſigno voluit malos damnare: ⁊ bonos ſaluare quod patet ſm̄ Auguſtinum. Omnia que viſibiliter ad oculos noſtros foꝛis pꝛodiunt: de ſumma ⁊ inuiſibili aula dei pꝛocedunt. Omnia ergo que fiunt in creaturis: ex diſpoſitione pꝛeuia de mente dei pꝛocedunt. vel ſic. In ſole legunt̄ tria ſigna fuiſſe .ſ. ſtatio tp̄e Joſue. 10. cap°. Retroceſſio tp̄e Ezechie. Yſa. 38. Reuerſus eſt ſol decem hoꝛis. Obſcuratio in xp̄i paſſione: qn̄ vīr eclypſim paſſus eſt. Matth. 27. Iſte ſol eſt xp̄s. Malach. vltimo. Oꝛietur vobis timentibus nomen meum ſol iuſtitie. Et merito dicitur ſol xp̄s: qꝛ ſicut ſol illuminat: attrahit ⁊ calefacit: ⁊ fecundat: ſic xp̄s illuminat lumine veritatis in p̄dicatione. Calefacit in ſua paſſione caloꝛe caritatis. Attrahit in' ſua reſurrectione ⁊ aſcenſione ſpe felicitatis. Tunc eniꝫ oſtendit ꝙ ſpes non fuit inanis. Fecundauit in ſpiritus ſancti miſſione. Iſte ſol obſuratus: qꝛ diuinitas in carne velat̄. Apocali. 6°. Sol factus eſt niger: quaſi ſaccus in quo pater poſuit oēs theſauros. ſed in paſſione conſciſſus: theſauros ſuper nos recōditos effudit. Pſalmiſta. Conſcidiſti ſaccum meum.

¶ Scd'o iſte ſol ſtetit affixus cruci per diuinitatem in ꝯfractione humanitatis: vt de hoſtibus triumpharet: vt deum patrem nobis placaret: vt diem diuine gratie ⁊ diuine glorie continuaret. Joſue. 10. Stetit ſol in medio celi. i. xp̄s in aere pendens. ¶ Tertio iſte retroceſſit in reſurrectione ⁊ aſcenſione. vnde Jo. 16. Exiui a patre ⁊ veni in mundū. ⁊ iterum ⁊c̄. Luna dicitur eccl'ia. Nam ſicut luna non hꝫ lumen niſi a ſole: ſic eccleſia ſolum habet a xp̄o influentiam gratiaꝝ. vnde Jo. 6. Ego ſum lux mundi. ¶ In hac luna quatuoꝛ ſigna apparent. ¶ Primum eſt qꝛ aliqn̄ luna obſcuratur in inferioꝛi parte ⁊ clareſcit in ſupioꝛi: ſic eccl'ia q̄nto magis accedit ad xp̄m: tanto magis in inferioꝛibus per abrenunciationem tp̄alium obſcuratur: ⁊ in ſuperioꝛib⁹ clareſcit per contemplationeꝫ. ¶ Secundum eſt ꝙ aliqn̄ obſcuratur etiam in ſuperioꝛi parte qꝺ fit qn̄ nubes interponitur. ſic homo obſcuratur in intellectu: maxime qn̄ nubes temporalium vel peccati ſibi opponit. Tren. 3°. Opposuiſti tibi nubem ne tranſiret omnino.

¶ Tertium eſt ꝙ qn̄qꝫ eclypſatur. qꝺ fit q̄ndo terra interponitur inter ſolem ⁊ lunam. ſic hō eclypſatur: quando terrenoꝝ amoꝛ interponitur inter deum ⁊ ip̄m. Yſa. 13. Sol ⁊ luna obtenebꝛati ſunt. ¶ Quartum eſt ꝙ quādoqꝫ fit rubea. quod fit quando magis deſcendit: ſic reuera homo rubeſcit ſanguine carnalitatis: ⁊ priuatur lucido honeſtatis: quando per affectum deſcendit ad terrena. ¶ Luna dicitur etiam maria: in qua erant quatuoꝛ ſigna. ¶ Primum eſt ipſius cuꝫ ſole ꝯiunctio. ſ. qn̄ fuit amicta ſole in ꝯceptione filij. Apocal'. 13. Quod fuit mirabile cum fuit in diuerſis ⁊ multum diſtantibus circulis. ¶ Secunduꝫ eſt ſolis intra lunam vt̄is abſconſio: cum virgo circundedit viruꝫ. Jhere. 13°. Quod fuit valde nouum: cum ſol ſit multo maioꝛ luna. ¶ Tertium eſt ſolis de luna gradatio. quod fuit magnū ſignum. Yſa. 7. Ecce virgo concipiet. ¶ Quartum eſt lune ſtatio. ipſa ſola tunc in fide fuit ſtatio marie: cum oēs alij paterentur a fide retrogradationem: qꝛ ſol ⁊ luna ſteterunt. Abacuch. 4°. Stelle ſunt membꝛa eccl'ie: que lumen fidei receperunt. Nam ſtelle inter alia coꝛpoꝛa ſunt pulchꝛioꝛis apparētie: ſunt irradioꝛis luminis in oꝛbe: purioꝛis exiſtentie: ſunt ab omni mixtione contrarij elongate: ⁊ claritatem ſibi mutuo coicant: ⁊ ſunt potioꝛis influentie. Efficiunt. n. mirabiles effectus in inferioꝛibus iſtis. Sic fideles illuminati. Sicut enim virtus ⁊ lumen ſtellarum influit ad elementoꝝ conciliationem: ad inimicoꝝ defenſionem: ad viuentium vegetationem: ad nauigantium directionem: ſic beatoꝝ interceſſionibus peccatoꝛes inimici iuſtitie ad penitentiam reducuntur. Demones veritatis aduerſarij fugiunt imperfecti perficiuntur: ⁊ in periculis mundi diriguntur. In hijs etiam erunt ſigna. Percutiuntur. n. doloꝛe in ꝯtritione: obſcurantur pudoꝛe in ꝯfeſſione: ſtant perſeuerantes in ſatiſfactione: ⁊ ſic redeunt ad ſtatuꝫ priſtine gratie obtenta perfecta abſolutione. Apocali. 8. Percuſſa eſt tertia pars ſtellarū. qꝛ vix tertia pars hoium doloꝛe contritionis percutitur pro peccatis. Etiam in terris pꝛeſſura gentiuꝫ. Per terram intelligimus illos qui ſunt terreni ⁊ carnales. In hijs tria erunt ſigna. ſ. pꝛeſſura gentium pꝛe confuſione ſonitus maris ⁊ fluctuum: que tria referuntur ad tres temptationes. ſ. carnis: mundi: ⁊ diaboli. ¶ Ad tēptationem carnis pertinet: qꝺ dicitur pꝛeſſura gentium. Gentes. n. ſunt pꝛimi motus ⁊ appetitus bꝛutales ſm̄ glo. Preſſura igitur gentium eſt infeſtatio carnalium motuum: quoꝛuꝫ turba oppꝛimit nos ad ꝯcupiſcentiam oculoꝛum aſſumēdo. ¶ Ad mundanam cupiditatem ſpectat: quod dicitur pꝛe cōfuſione ſonitus maris. Mare. n. mundus: ſonitus maris: tumultus mundi ⁊ tribulationes: ⁊ fere mergunt nauem eccleſie. Unde Matth. 8. Motus magnus factus eſt. ¶ Ad ſupbiā vite reſpicit qꝺ dicit̄. ⁊ fluctuuꝫ Elatio fluctuum deſignat elationes maris. Luc. 8. fluctus ſpumoſi ⁊c̄. Sicut ſpuma cito tranſit: ſic ⁊ faſtus ſuperbie cito euaneſcit. fluctus eleuantur: ⁊ depꝛimuntur: ⁊ extenduntur ⁊ retrahunt̄: ſic in fluctibus deſignantur quatuoꝛ affectiones. Inquātum eleuant̄: ſignificant aīe inanem letitiam. Inquantum depꝛimunt̄: mētis triſtitiā. Inquātum retrahuntur: animi timoꝛem: quia timoꝛ ſm̄ glo. Job. i. eſt fuga animi: ne perdat quod amat. Inquantuꝫ etiam extendunt̄: ſignificant deſiderium ſine ſpe: ꝙ ſit ꝯcupitum. He due affectiones. ſ. timoꝛis ⁊ ſpei ponunt̄: cum dicit. Areſcētibus hoibus. vnde ſicut ſecuritas reficit mentem: ſic timoꝛ areſcere facit. vnde coꝛ

dominis eſt ſicut ſenum qd cito areſcit. vnde pſalmiſta. ſiant ſicut ſenum. Expectatio ptinet ad ſpem: que etiam areſcere facit. quod fit qn̄ oppreſſus nondum tribulationibus expectat tribulationem: cum nimis differt affligit aiam. Prouerbioꝝ.13. Spes q̄ differt ⁊c̄. Item qn̄ ex toto auferẗ: tunc magis areſcit: qꝛ nulla ſpe reficitur. Mare ergo eſt mens reprobi. Yſa.19. Areſcit aqua de mari. vnde dicit. Que ſupuenient vniuerſo orbi: non ꝙ ſupueniant bonis ⁊ electis: ſed tm̄ reprobis: qui per orbem accipiunẗ. Seqtur. Nam virtutes celoꝝ mouebuntur. Hic oſtenditur ꝙ affectus nō ſolum fit in malis: ſed etiaȝ in bonis. vnde per celos intelligunẗ electi: quoꝝ virtutes mouebunẗ. ſed aliter q̄ȝ virtutes malorum: que mouebuntur motu corruptionis: vtpote in qbus fides ex toto deficiet. Similiter ſpes ⁊ caritas nō ſolum tepeſcit: ſed etiā frigeſcit: vt Matth.24°. dicit. Et patientia victa cedet. Sed virtutes electoꝝ mouebuntur motu diminutionis: nō ita ꝙ ex toto deficiat fides: ſed erit ſicut de lumine candelle: que videẗ flatu alicuius extingui ⁊ non extinguitur. Similr̄ caritas tepeſcet a primo feruore: ſed non ex toto refrigeſcet. Item patientia fatigata in quibuſdam laſſabiẗ: ſed non ſuccumbet. Pſal. Patientia pauperꝝ non peribit in finem. Et tunc videbunt filium hoīs venientē in nube. ſ. noſtre infirmitatis ⁊ carnis: in qua fuit diuinitatis potentia occultata. ¶ Hijs autē fieri incipiētibus reſpicite. ſ. p fideȝ ⁊ leuate capita veſtra. i. mentem p ſpem. Nam ſicut deſpatio proſternit: ſic ſpes erigit. Ecce enim appropinquat redemptio veſtra: quaſi dicat ꝙ aditus eius erit nobis redemptio culpe ⁊ pene ⁊ a poteſtate tenebrarum. Et dixit illis ſimilitudineȝ. Uidete ficulneaȝ ⁊ alias arbores. ficulnea eſt humana natura: omnes arbores alie creature: ⁊ noīatim exprimitur ficulnea propter humane nature dignitatem cum pducunt iam ex ſe. ſ. explicite ſapientia diuina facere fructum. ſ. dignuȝ penitentie appropinquat regnum celoꝝ. vnde penitentiaȝ agite. Amen dico vobis non preteribit generatio hec. Non generatio carnalium: qꝛ nec ſunt filij: nec heredes: ſed generatio que eſt per ſpirituȝ: que fit per ſacramentum: donec oīa fiant ⁊ donec veniat generatio dei. Matth.13. In generatione ⁊c̄. Celum ⁊ terra tranſibunt. i. iuſti tranſibunt de gratia ad gloriam per virtutum operationem ⁊ terra. i. peccatores tranſibunt de peccatis ad grām per penitētiam. Uerba aūt mea. ſ. predicationis ⁊ veritatis nō tranſibunt a veritatis pmiſſione: ſed perficient veſtrā ſpem in eterna fruitione.

Secunda pars.

Circa ſcd̄am partem que eſt de aduentu in mentem: eſt notanduȝ ꝙ propter iudicium qd̄ intra nos eſt celebranduȝ: eſt nobis neceſſariuȝ ꝙ xp̄s adueniens in mētem per gratiā nobis aſſiſtat. ¶ Duplex eſt iudicium. ſ. examinationis: ⁊ diſcretionis. Pſal. Beati qui cuſtodiunt iudicium ⁊c̄. Habemus enim intra nos aduerſarios iugiter litigantes. Ad galathas.5. Caro ꝯcupiſcit aduerſus ſpirituȝ: ⁊ ecōuerſo ¶ Unde hic primo videndū eſt de allegationibus ſpirit⁹. ¶ Scd̄o de allegationibuſ carnis. ¶ Tertio qs iudex ⁊ quō facit iuſtitiam ¶ Primo allegat ſpiritus cōtra carneȝ peccatum eſſe fugiendū triplici ratione. ¶ Prima propter turpitudinem: quia delet imaginem dei: ⁊ facit hominem brutum. vnde trenoꝝ.3. Denigrata eſt facies eius ſuper carbones. Pſal. Homo cuȝ in honore eēt ⁊c̄. ¶ Scd̄a eſt pṕter ſterilitatem ⁊ damnuȝ: qꝛ nihil confert: ⁊ multa bona aufert. Ro.6°. Quem fructum habuiſtis: in qbus nunc erubeſcitis? Et Luc.15°. dicitur. De illo q incidit in latrones ꝙ expoliauerūt euȝ ⁊c̄. ſ. gratuitis ⁊ vulnerauerunt eum in naturalibus. ¶ Tertia eſt propter penam: qꝛ propter momentaneaȝ delectationē reddiẗ pena eterna. vnde qdam ait. Quod cito preterit: quod in eternum cruciabit. Et mirum eſt: qꝛ vir aliquis tantam delectationem in aliquo peccato habet: cum multo maiorem habeat penaȝ in modica febre: ⁊ preter hanc expectat penam eternaȝ. vnde petit ſapiens eccl̄aſtici.33°. Aufer a me ꝯcupiſcentiam ventris ⁊ concubitus. Habet aūt aduocatuȝ ſpiritum ſanctuȝ qui vt diciẗ Ro.8. interpellat pro nobis gemitibus inenarrabilib⁹. i. interpellare facit. ¶ Econtra allegat caro aduerſus ſpiritum eſſe manēdum in delitijs ⁊ alijs oblectamentis vſqꝫ ad ſeniuȝ: ⁊ ꝙ tunc peniteat. Iſta ratio eſt falſa: qꝛ ſicut in foro plures inueniuntur pelles agnorum q̄ȝ arietum: ita frequenter citius moriunẗ iuuenes q̄ȝ ſenes. ¶ Secundo qꝛ preſumit recuperare in poſterū per

penitentiam. Iſta etiaȝ eſt falſa: qꝛ non eſt in eo recuperare nec de peccato reſurgere: quia peccatum cōparatur vaſi: in quod de facili piſcis intrat: de quo exire non pōt. ¶ Tertio qꝛ non dȝ te nimis terrere magnitudo peccati pṕter dei miſericordiam infinitam: ⁊ inducit de Magdalena exempluȝ. Hec ratio nulla eſt: qꝛ exempla ſanctorū non ſunt adducenda vt peccet: ſed ſi peccauerit quis ne deſpet: ⁊ attendere debet ꝙ non oībus hoc exemplū debet prodeſſe: patet de Iuda ⁊ Caym. Aduocati eius ſunt demones ⁊ mundana delectabilia. Demones decipiunt rōībus falſis: ſed mundana delectabilia alliciunt ſermonibus blandis. Hec ſunt exhortationes ducum: de quibus Iob.29°. Mundana autē delectabilia decipiunt ſm̄ accidētia: qꝛ reputant dulcia que amara ſunt. vnde Yſa.4°. Ue qui dicitis malum bonum eſſe ⁊c̄. Liberum aūt arbitriuȝ ſedet: vt iudex inter iſta ⁊ diſcernit que proponunẗ: inter bonuȝ ⁊ malum diſtinguendo. Recte ergo iudicat: ſed non cuſtodit iudicium: qꝛ non facit iuſtitiaȝ. Deterius peccat: qꝛ nouit iudicium: ⁊ iuſtitiā non facit. vnde de pe. di.2ª. Melius erat eiſ viam veritatis non agnoſcere: q̄ȝ poſt agnitā retroire: qꝛ illis traditum eſt mandatuȝ: ⁊ ſunt ſicut iudices: qui non puniunt puniendos: ſed abſoluunt. vnde Ioſue quarto. Iubentur reges ſuſpēdi ſuper quinqꝫ ſtipites: quod fit quando pro modo culpe quinqꝫ ſenſus debita ſatiſfactione puniuntur. Tales crucifigunt ihm ⁊ dimittunt barrabaȝ: quia non puniunt ſenſualitatē ⁊ veterem hoīem. Matth.27°. Sed quia voluntas inualida eſt ad predicta: oportet vt gratia dei: qua mediāte chriſtus venit in mentem ſibi aſſiſtat: quia ipſa gratia animam peccatis iam mortuam hȝ viuificare: viuificataȝ a torpore negligentie excitare: ⁊ excitatam cōtra inſidiantia temptamenta munire: ac munitam in operibus virtutum fecundare. Curre de gratia ſupra ſcd̄a parte iſtius conſiderationis. Poteſt igitur euangelium q̄ȝtuȝ ad ppoſituȝ ſic exponi. ¶ Primo dicetur de aduentu. ¶ Secundo de ſignis concomitantibus vel etiam longe precedentibus vt ſunt ſonitus maris ⁊ fluctuuȝ. ¶ Tertio de ſignis ꝯſequentibus: vt ſunt ſigna in ſole: luna ⁊ ſtellis. ¶ Primo oſtendiẗ de aduentu cum diciẗ. Tunc videbūt filium hoīs ⁊c̄. Dominus in nube venit qn̄ cōturbat cor ad penitentiam: vt nubes conſurgit de vilitate peccatorum: que dicuntur extrema. Pſal. Educens nubes ab extre. ter. ⁊ ſicut nubes reſoluitur in pluuiam: ita conturbatio hec in lachrymas. vnde ſequitur. ſulgura in pluuiā fecit. Dicitur etiaȝ venire in magna poteſtate: quia maxime poteſtatis eſt deijcere diabolum: qui hoīem inhabitat per peccatum. Iob xj°. Non eſt poteſtas ⁊c̄. Ad hoc autē venit: vt eum eijciat. Unde Abacuch. Egredietur diabolus ante pedes eius. Et dicitur etiam venire in poteſtate: quia eiecto diabolo regnare incipit ⁊ thronum ſuum ponere in anima. Pſalmiſta. Dominus diluuium inhabitare facit ⁊c̄. Et ſequitur. Hijs fieri incipientib⁹ reſpicite. Ante enim q̄ȝ dominus veniat in mentem depreſſa eſt mens ſub onere peccati Eo autē veniente erigitur. Pſal. Dominus erigit eliſos. ¶ Deinde de ſignis que concomitantur aduentuȝ: cum dicitur. Et in terris preſſura gentium. Terre ſunt terreni ⁊ carnales ſenſus: gentes appetitus carnis. Et hij in aduentu xp̄i comprimuntur: qn̄ incipit dn̄ari ratio ſenſualitati. vnde gene.3°. Inimicitias ponam inter te ⁊ mulierem ⁊c̄. ipſa conteret caput tuum. Cum aūt diciẗ. Pre confuſione ſonitus maris: deſignaẗ ſtatus penitētis: in quo attenditur amaritudo cordis. vnde trenoꝝ.3°. Magna eſt velut mare contritio tua. De hoc mari ſunt ſonitus ⁊ gemitus Pſalmiſta. Rugiebam a gemitu cordis mei In cōfuſione notaẗ erubeſcentia de peccatis. Eccleſiaſtici.4°. Eſt confuſio adducens peccatum. Per fluctus conflictio animi qn̄ deliberat de ſtatu ſuo. Pſal. Qui conturbat profundum maris. Sed tandem dn̄s hos fluctus mitigat: cum determinat apud illum ꝙ ceſſet a peccato. Pſal. Non dabis in eternum fluctuationeȝ iuſto. Sequitur. Areſcentibus hoībus. Areſcit.n. ille in quo concupiſcentie exſiccantur. Areſcit etiā ille qui in ſe exſiccat ppriam voluntateȝ: ⁊ proprium ſenſum: ⁊ abundantiam rerum tpalium: de quo Oſee.13°. Adducet dn̄s ventum vrentem: de deſerto aſcendentem ⁊ ſiccabit venas eius ⁊ deſolabit fontem eius: ⁊ ipſe diripiet theſaurum omnis vaſis deſiderabilis. Qd̄ eniȝ dicitur: adducet deus: pertinet ad ſiccationem concupiſcētie. Uentus vrens timor diuini iudicij. vene ſenſuum concupiſcentiam. fons interius innata concupiſcentia: a qua emergunt

riui: ⁊ hij deſiccanẗ per timorem diuini iudicij
Sequitur. Nam virtutes celoꝝ mouebun-
tur ⁊c̄. Quoddam celum aie eſt inferior pars
rationis: ad quam pertinet exercitium bone
actionis. ¶ Aliud celum eſt portio ſuperior:
ad quam pertinet ſtudium contemplationis.
He ſunt virtutes horuꝫ celoꝝ: que tunc mo-
uentur cum de exercitijs bone actionis ad ſtu
dia tranſitur contemplationis: ⁊ econuerſo.
¶ Deinde exponenda ſunt ſigna conſequen
tia cum dicitur. Erunt ſigna in ſole: luna ⁊
ſtellis ⁊c̄. Sol eſt gloria mundane felicitatis
que cum ſpernitur: erit ſignum in celo. Job
31°. Vidi ſolem cum fulgeret: ⁊ lunam ince-
dentem clare: ⁊ letatum eſt cor meum in ab-
ſcondito. Luna eſt gloria tranſitoria: quam
qui diligit: poteſt de ipſo vere dici ſtultus: vt
luna ⁊c̄. Luna conuertitur in ſanguinem: qū
per carnis mortificationem voluntas conuer-
titur in penitentialem afflictionem. vñ exo. 7.
dicitur ꝙ aqua conuerſa eſt in ſanguinem.
Stelle cadunt de celo: cum oēs mundane ⁊
phīſice rationes cedunt fidei: ⁊ tanquaꝫ infir-
me eijciuntur ab aio. vnde. 2ª corin. 10. Ar-
ma militie noſtre non carnalia: ſed potentia
deo ad deſtructionē munitionum: cōſilia de-
ſtruentes: ⁊ oēm altitudinem extollentem ſe
aduerſus ſcientiam dei. Et a iudice aptatur
ſimilitudo dicta. Videte ficulneam. Ficus ca-
ritatis dulcedinem ad deum ſignificat: qui in
caritate eſt: non timet. Tunc dicitur ficus ꝓ-
ducere groſſos ſuos q̄ndo quis non ex timore
operatur bonum. Et quomō protulit: dicitur
Jo. 4°. Perfecta caritas ⁊c̄. Huius ficus
fructus dulcis eſt: quia calor nō permittit eſſe
acerbum: ſed reddit maturꝝ. Videte ficulne-
am ⁊c̄. Per arbores virtutes alie deſignanẗ.
Caritas aūt per ficulneam deſignatur: q͛ qui
habet caritatem: habet omnes alias virtutes.
Ipſa. n. eſt vinculum oium. Colocen. 3. Su
per oia caritatem hñtes: que eſt vinculum per
fectionis. Et q͛ huiuſmodi fructus. ſ. bona
opera ⁊ aliarum virtutum: ſignum ſunt ſpi-
ritualis caritatis in aia. Recte dicitur. Cum
producunt ex ſe fructum. Caritatis. n. feruor
excludit omne gelicidium peccati: vt poſſet di
ci illō canticoꝝ. 2. Jam hyems tranſijt. Hec
eadem nunciat chriſtum veniſſe: qui non ve-
nit vacuus: ſed cum abundantia virtutuꝫ: de
qua ſapien. 7°. Venerunt mihi oia bona ⁊c̄.
Recte ergo dicit. Et vos cum videritis hec
fieri: ſcitote q͛ prope eſt regnum dei: quia pre
dicta omnia fiunt per caritatem: ⁊ ipſa medi-
ante regnat xp̄s in anima.

Tertia pars.

Circa tertiam partem que eſt de ad-
uentu ad iudicium. vbi notandum
ꝙ velox erit iudicium. Item ꝙ ibi
iudicabuntur boni ⁊ mali. Item ꝙ in hoc iu-
dicio erit apertio libroꝝ. ſ. libri conſcientie: ⁊ li
bri vite. Item ꝙ hoc iudiciuꝫ pertinet ad xp̄m
vide in ſmone dñice. 24. Expoſitioneꝫ euan
gelij vide in ſermone Eugelberti. Eſt tñ no-
tandum ꝙ ſm diuerſitatem creaturaꝝ diuerſa
ſigna ꝓcedunt. ¶ Primo in nā ſuperintelle
ctuali: q͛ omnis actionis dei ad extra poſſunt
poni aliqua ſigna: quibus ordinate preuidet
⁊ vult omnia que fiunt ad extra. Poſſunt er-
go ſex ſigna imaginari in mente diuina fina-
lem mundi terminum precedentia. ¶ In pri-
mo eniꝫ voluit deus ſuam naturam cōmunica
re creaturis. Non eniꝫ voluit deus ſolum ſuā
bonitatem coicare ad intra: ſed etiam ad extra
q͛ ſm Dionyſium. Natura boni eſt ꝙ ſit ſui
ipſius diffuſiuum ⁊ coicatiuum. ¶ In ſecun-
do voluit creaturam rōnalem fore: que poſſet
particeps eſſe iſtius bonitatis communicande
¶ In tertio preuidit deus totaꝫ nām huma
nam in pͥo parēte lapſuraꝫ. ¶ In quarto vo
luit ipāꝫ ex ſpeciali ꝯdecentia reparare. ¶ In
quinto voluit merita ſingulorꝫ ⁊ demerita ap
ꝓbare vel reprobare. ¶ In ſexto voluit ma
los damnare: ⁊ bonos ſaluare. vnde Augu.
Oia que viſibiliter ad oculos noſtros foris
prodiūt: de ſumma ⁊ inuiſibili aula dei proce
dunt. Omnia ergo que fiunt in creaturis: ex
diſpōne preuia ⁊ mente dei procedūt. ¶ Se
cundo fiēt ſigna in nā intellectuali. ſ. in ange
lis: qui timore reuerētie mouebūtur. vnde di
cit. Virtutes celorum mouebūtur. vnde Au
guſti. Quid faciet tūc virgula deſerti. ſ. homo
quando ſic ꝯcutietur cedrus paradiſi. i. ange
lus. ¶ Tertio precedēt ſigna in natura ratio
nali. ſ. in hoie. vnde dicit. Areſcentibus hoi
bus pre timore. Areſcentibus. ſ. ab humore
gratie ꝯſeruāde vel augmētande: q͛ tāta erit
tribulatio: qualis nō erat ab initio mundi: vt
in errorē ducātur: ſi poſſibile eſſet etiā electi.
¶ Quarto precedēt ſigna in natura pura cor
porali. vñ dicitur. Pre ꝯfuſione ſonitus ma
ris ⁊ fluctuū: vbi notātur vſꝫ qndecim ſigna
ſm Jhero. precedētia diem iudicij.

¶ Dominica ſecunda aduentus. Sermo
de epiſtola.

Uecunque
ſcripta ſunt ⁊c̄. Ro. 15°.
Secunduꝫ ꝙ docet Yſi-
dorus. Homo eſt aial dei
forme māſuetuꝫ in natura
ſm leges rañōis diſcipli-
ne ſuſceptibile diuinaꝫ habēs imagineꝫ in po
tentia cognoſcendi: ⁊ in potētia diligēdi ſimi-
litudinem. Sed q͛ ſm Aug. Nihil poteſt di
ligi niſi cognoſcaẗ: ideo vt dictum eſt: cum ſit
aial ſuſceptibile diſcipline: opꝫ ad hec vt actu
diligat: vt in cognitionē diligibiliuꝫ p doctri-
nales diſciplinas inducaẗ: ſed q͛ nihil eſt dili
gibile: niſi ratiōe boni. ¶ Unde primū dili-
gibile eſt ipſuꝫ ſummū bonum. In cuius noti-
tiam ſolū illa doctrinalis ſciētia inducit: cuius
ſcire eſt ꝯphenſio eius: qui immutabiliter eſt. ſ.
in eſſendo ⁊ cauſando. Et hoc ē ſimplr: ⁊ ma
xime ꝓprie ſcire cauſaꝫ rei immutabileꝫ. Et iō
reſpectu hui⁹ ſcie alios modos ſciēdi Ariſto.
ſophiſticos vocat. Unde qcqd in alijs ſciētijs
inuenitur: veritati huius doctrine repugnās
totū ꝯdēnatur vt falſuꝫ. Huius ſciētie verus
doctor eſt: q mentē illuminat: ⁊ veritateꝫ oſtē
dit. Ad hanc aūt doctrinā in epiſtola hortatur
dicēs. Quecūqꝫ ſcripta ſunt ⁊c̄. Ubi circa to
tum in generali pono ſex conſiderationes.

Prima ꝯſideratio.

Circa primaꝫ cōſiderationē: que eſt de
eius neceſſaria reuelatione. Cum di
citur. Noſtra doctrina: ſunt due con
cluſiones. ¶ Prima ꝯclō eſt: ꝙ neceſſariuꝫ
fuit ad humanā ſalutē eſſe doctrinā quandaꝫ:
ſꝫ reuelationē diuinaꝫ. Cuius ratio eſt. Nā
qñ aliquid ordinatur ad finē: ſꝫ rationē finis
que ꝯprehēſioneꝫ humane rationis excedit:
ſꝫ illud Yſa. 64°. Oculus nō vidit ⁊c̄. Opꝫ
finē eſſe precognitum hoibus: qui ſuas inten
tiones ⁊ actiōes debēt ordinare in fineꝫ. Un
de neceſſariū fuit homini ad ſalutē: ꝙ ei nota
fierent quedā per reuelationem diuinam: que
reuelationē humanaꝫ excedāt. Tota enim ſa-
lus hois que in deo eſt: dependet a cognitiōe
huius veritatis: ſcilicet ſciētie ⁊ doctrine. Ut
igitur ſalus hoibus ⁊ cōius ⁊ citius ⁊ ſecuri⁹
ꝓueniat propter indigentiaꝫ noſtraꝫ: ⁊ excel-
lentiam eius: neceſſarium erat reuelari.

¶ Secunda ꝯclō eſt: ꝙ lꝫ ea que ſunt ſupra
cognitionē humanaꝫ non ſint ab hoie inqui-
renda: ſunt tñ a deo reuelata ſuſcipiēda per fi-
dem: cuius eſt hec doctrina: tū ꝓpter certitu-
dineꝫ: tū propter finis nobilitateꝫ. Nam alie
ſciētie habent certitudineꝫ ex naturali lumine
rañōis: que poteſt errare: q͛ procedūt ex prin
cipijs notis lumie naturalis itellectus. Hec
autē habet certitudinē ex lumine diuine ſcie:
que decipi non poteſt: q͛ ꝓcedit ex principijs
notificatis a deo: ⁊ ideo dicitur ſciētia dei ⁊ be
atoꝝ. ¶ Itē alie ſcientie conſtituunt ſibi finē
tranſitoriū. Hec aūt finis eſt ⁊ beatitudo eter
na: ad quaꝫ ſicut ad vltimū fineꝫ ordinatur: ⁊
ideo dicitur doctrīa noſtra: eo ꝙ ordinat nos
in noſtram ſalutem. Unde dicitur pmo Pe-
tri. 2°. Spiritu ſancto inſpirati: locuti ſunt
ſancti dei.

Secunda ꝯſideratio.

Circa ſecundam ꝯſiderationē: que eſt
de eius dignatiſſimo auctore: cū dicitur
Scripta ſūt. Ubi ſunt due ꝯclōnes.
¶ Prima ꝯcluſio eſt: ꝙ ſacra ſcriptura eſt ſū
me auctoritatis: ⁊ ideo ſūme eſt ſibi adherēdū
q͛ a deo reuelata nihil ꝯtinent falſitatis. Unde
Aug. ad Hiero. in epla dicit: ꝙ ſi in diuinis
ſcripturis manifeſtuꝫ admittaẗ mēdaciuꝫ vel
iocoſuꝫ totuꝫ erit ſuſpectuꝫ. Unde cū duplex
ſit argumentatio: ſcilicet ex auctoritate: ⁊ ex ra
tione: argumentari tñ ex auctoritate maxime
eſt propriuꝫ huius doctrine: que p reuelatiōeꝫ
habetur. Unde oportet ꝙ oſtendatur auctori
tate coꝝ quibus reuelatū eſt: vnde lꝫ locus ab
auctoritate q̄ fundaẗ ſup reuelationē humanā
ſit infirmiſſimus. Locus tñ ab auctoritate q̄
fundaẗ ſup reuelatione diuina: eſt efficaciſſim⁹
¶ Secunda concluſio eſt: ꝙ ſacra ſcriptu-
ra quandoqꝫ etiam vtitur ratione humana:
non quidem ad probandū fidem: ſed ad ma-
nifeſtandū. Ratio eſt q͛ cū gratia nō tollat na
turaꝫ: ſed perficit: oportet ꝙ naturalis ſubſer-
uiat fidei: ſicut naturalis inclinatio volūtatis
caritati. Primo corin. 10. In captiuitate redi
gentes oēm intellectuꝫ in obſequiuꝫ chriſti: ⁊
ideo etiam ſacra ſcriptura vna exiſtens exten-
dit ſe ad ea que ſunt diuerſaꝝ ſcientiaꝝ ꝓpter
rationē ꝯmuneꝫ quā in diuerſis attendit: ſci-
licet prout ſunt diuino lumine cognoſcibilia:
⁊ ideo etiam ſcientie dicuntur ancille eius.
Prouerbiorum. 9. Miſit ancillas eius vo-
care ad arcem.

rivi: ⁊ hij deſiccanť per timorem divini iudicij Sequitur. Nam virtutes celoꝝ movebuntur ⁊c̃. Quoddam celum aie eſt inferior pars rationis: ad quam pertinet exercitium bone actionis. ¶ Aliud celum eſt portio ſuperior: ad quam pertinet ſtudium contemplationis. He ſunt virtutes horuꝫ celoꝝ: que tunc moventur cum de exercitijs bone actionis ad ſtudia tranſitur contemplationis: ⁊ econverſo.

¶ Deinde exponenda ſunt ſigna conſequentia cum dicitur. Erunt ſigna in ſole: luna ⁊ ſtellis ⁊c̃. Sol eſt gloria mundane felicitatis que cum ſpernitur: erit ſignum in celo. Job 31°. Vidi ſolem cum fulgeret: ⁊ lunam incedentem clare: ⁊ letatum eſt cor meum in abſcondito. Luna eſt gloria tranſitoria: quam qui diligit: poteſt de ipſo vere dici ſtultus: vt luna ⁊c̃. Luna convertitur in ſanguinem: quã per carnis mortificationem voluntas convertitur in penitentialem afflictionem. vñ exo. 7. dicitur ꝙ aqua converſa eſt in ſanguinem. Stelle cadunt de celo: cum oẽs mundane ⁊ phiſice rationes cedunt fidei: ⁊ tanquaꝫ infirme eijciuntur ab aio. vnde. 2ª corin. 10. Arma militie noſtre non carnalia: ſed potentia deo ad deſtructionẽ munitionum: cõſilia deſtruentes: ⁊ oẽm altitudinem extollentem ſe adverſus ſcientiam dei. Et a iudice aptatur ſimilitudo dicta. Videte ficulneam. Ficus caritatis dulcedinem ad deum ſignificat: qui in caritate eſt: non timet. Tunc dicitur ficus ꝓducere groſſos ſuos qñdo quis non ex timore operatur bonum. Et quomõ protulit: dicitur Jo. 4°. Perfecta caritas ⁊c̃. Huius ficus fructus dulcis eſt: quia calor nõ permittit eſſe acerbum: ſed reddit maturũ. Videte ficulneam ⁊c̃. Per arbores virtutes alie deſignanť. Caritas aũt per ficulneam deſignatur: qꝛ qui habet caritatem: habet omnes alias virtutes. Ipſa. n. eſt vinculum oium. Colocen. 3. Super oia caritatem hñtes: que eſt vinculum perfectionis. Et qꝛ huiuſmodi fructus. ſ. bona opera ⁊ aliarum virtutum: ſignum ſunt ſpiritualis caritatis in aia. Recte dicitur. Cum producunt ex ſe fructum. Caritatis. n. fervor excludit omne gelicidium peccati: vt poſſet dici illõ canticoꝝ. 2. Jam hyems tranſijt. Hec eadem nunciat chriſtum veniſſe: qui non venit vacuus: ſed cum abundantia virtutuꝫ: de qua ſapien. 7°. Venerunt mihi oia bona ⁊c̃. Recte ergo dicť. Et vos cum videritis hec fieri: ſcitote qꝛ prope eſt regnum dei: quia predicta omnia fiunt per caritatem: ⁊ ipſa mediante regnat xp̃s in anima.

Tertia pars.

Circa tertiam partem que eſt de adventu ad iudicium. vbi notandum ꝙ velox erit iudicium. Item ꝙ ibi iudicabuntur boni ⁊ mali. Item ꝙ in hoc iudicio erit apertio libroꝝ. ſ. libri conſcientie: ⁊ libri vite. Item ꝙ hoc iudiciuꝫ pertinet ad xp̃m vide in ſmone dñice. 24. Expoſitioneꝫ evangelij vide in ſermone Eugelberti. Eſt tñ notandum ꝙ ſm diverſitatem creaturaꝝ diverſa ſigna ꝓcedunt. ¶ Primo in nã ſuperintellectuali: qꝛ omnis actionis dei ad extra poſſunt poni aliqua ſigna: quibus õrdinate previdet ⁊ vult omnia que fiunt ad extra. Poſſunt ergo ſex ſigna imaginari in mente divina finalem mundi terminum precedentia. ¶ In primo eniꝫ voluit deus ſuam naturam cõmunicare creaturis. Non eniꝫ voluit deus ſolum ſuã bonitatem coicare ad intra: ſed etiam ab extra qꝛ ſm Dionyſium. Natura boni eſt ꝙ ſit ſui ipſius diffuſivum ⁊ coicativum. ¶ In ſecundo voluit creaturam rõnalem fore: que poſſet particeps eſſe iſtius bonitatis communicande ¶ In tertio previdit deus totaꝫ nãm humanam in pᵒ parẽte lapſuraꝫ. ¶ In quarto voluit ipꝫ ex ſpeciali ꝯdecentia reparare. ¶ In quito voluit merita ſingulorũ ⁊ demerita approbare vel reprobare. ¶ In ſexto voluit malos damnare: ⁊ bonos ſalvare. vnde Augu. Oia que viſibiliter ad oculos noſtros foris prodiũt: de ſumma ⁊ inviſibili aula dei procedunt. Omnia ergo que fiunt in creaturis: ex diſpõne previa ⁊ mente dei procedũt. ¶ Secundo fiẽt ſigna in nã intellectuali. ſ. in angelis: qui timore reverẽtie movebũtur. vnde dicit. Virtutes celorum movebũtur. vnde Augusti. Quid faciet tũc virgula deſerti. ſ. homo quando ſic ꝯcutietur cedrus paradiſi. i. angelus? ¶ Tertio precedẽt ſigna in natura rationali. ſ. in hoie. vnde dicit. Areſcentibus hoibus pre timore. Areſcentibus. ſ. ab humore gratie ꝯſervãde vel augmẽtande: qꝛ tãta erit tribulatio: qualis nõ erat ab initio mundi: vt in errorẽ ducãtur: ſi poſſibile eſſet etiã electi. ¶ Quarto precedẽt ſigna in natura pura corporali. vñ dicitur. Pre ꝯfuſione ſonitus maris ⁊ fluctuũ: vbi notãtur vſꝫ qndecim ſigna ſm Jhero. precedẽtia diem iudicij.

¶ Dominica ſecunda adventus. Sermo de epiſtola.

Quecunque ſcripta ſunt ⁊c̃. Ro. 15°. Secunduꝫ ꝙ docet Yſidorus. Homo eſt aial dei forme mãſuetuꝫ in natura ſm leges ratiõis diſciplīne ſuſceptibile divinaꝫ habẽs imagineꝫ in potentia cognoſcendi: ⁊ in potẽtia diligẽdi ſimilitudinem. Sed qꝛ ſm Aug. Nihil poteſt diligi niſi cognoſcať: ideo vt dictum eſt: cum ſit aial ſuſceptibile diſcipline: opꝫ ad hec vt actu diligat: vt in cognitionẽ diligibiliuꝫ ꝑ doctrinales diſciplinas inducať: ſed qꝛ nihil eſt diligibile: niſi ratiõe boni. ¶ Unde primũ diligibile eſt ipſuꝫ ſummuꝫ bonum. In cuius notitiam ſolũ illa doctrinalis ſciẽtia inducit: cuius ſcire eſt ꝯꝑhenſio eius: qui immutabiliter eſt. ſ. in eſſendo ⁊ cauſando. Et hoc ẽ ſimplr: ⁊ maxime ꝓprie ſcire cauſaꝫ rei immutabileꝫ. Et iõ reſpectu huiꝰ ſcie alios modos ſciẽdi Ariſto. ſophiſticos vocat. Unde qcquid in alijs ſciẽtijs invenitur: veritati huius doctrine repugnãs totũ ꝯdẽnatur vt falſuꝫ. Huius ſciẽtie verus doctor eſt: q mentẽ illuminat: ⁊ veritateꝫ oſtẽdit. Ad hanc aũt doctrinã in epiſtola hortatur dicẽs. Quecũqꝫ ſcripta ſunt ⁊c̃. Ubi circa totum in generali pono ſex conſiderationes.

Prima ꝯſideratio.

Circa primaꝫ cõſiderationẽ: que eſt de eius neceſſaria revelatione. Cum dicitur. Noſtra doctrina: ſunt due concluſiones. ¶ Prima ꝯclõ eſt: ꝙ neceſſariuꝫ fuit ad humanã ſalutẽ eſſe doctrinã quandaꝫ: ſꝫ revelationẽ divinaꝫ. Cuius ratio eſt. Nã qñ aliquid ordinatur ad finẽ: ſꝫ rationẽ finis que ꝯprehẽſioneꝫ humane rationis excedit: ſꝫ illud Yſa. 64°. Oculus nõ vidit ⁊c̃. Opꝫ finẽ eſſe precognitum hoibus: qui ſuas intentiones ⁊ actiões debẽt ordinare in fineꝫ. Unde neceſſariũ fuit homini ad ſalutẽ: ꝙ ei nota fierent quedã per revelationem divinam: que revelationẽ humanaꝫ excedãt. Tota enim ſalus hois que in deo eſt: dependet a cognitiõe huius veritatis: ſcilicet ſciẽtie ⁊ doctrine. Ut igitur ſalus hoibus ⁊ cõius ⁊ citius ⁊ ſecuriꝰ ꝓveniat propter indigentiaꝫ noſtraꝫ: ⁊ excellentiam eius: neceſſarium erat revelari.

¶ Secunda ꝯclõ eſt: ꝙ lꝫ ea que ſunt ſupra cognitionẽ humanaꝫ non ſint ab hoie inquirenda: ſunt tñ a deo revelata ſuſcipiẽda per fidem: cuius eſt hec doctrina: tũ ꝓpter certitudineꝫ: tũ propter finis nobilitateꝫ. Nam alie ſciẽtie habent certitudineꝫ ex naturali lumine ratiõis: que poteſt errare: qꝛ procedũt ex principijs notis lumie naturalis itellectus. Hec autẽ habet certitudinẽ ex lumine divine ſcie: que decipi non poteſt: qꝛ ꝓcedit ex principijs notificatis a deo: ⁊ ideo dicitur ſciẽtia dei ⁊ beatoꝝ. ¶ Itẽ alie ſcientie conſtituunt ſibi finẽ tranſitoriũ. Hec aũt finis eſt ⁊ beatitudo eterna: ad quaꝫ ſicut ad vltimũ fineꝫ ordinatur: ⁊ ideo dicitur doctria noſtra: eo ꝙ ordinat nos in noſtram ſalutem. Unde dicitur ſmo Petri. 2°. Spiritu ſancto inſpirati: locuti ſunt ſancti dei.

Secunda ꝯſideratio.

Circa ſecundam ꝯſiderationẽ: que eſt de eius dignativo auctore: cũ dicitur Scripta ſũt. Ubi ſunt due ꝯclõnes. ¶ Prima ꝯcluſio eſt: ꝙ ſacra ſcriptura eſt ſũme auctoritatis: ⁊ ideo ſũme eſt ſibi adherẽdũ qꝛ a deo revelata nihil ꝯtinent falſitatis. Ubi Aug. ad Hiero. in epla dicit: ꝙ ſi in divinis ſcripturis manifeſtuꝫ admittať mẽdaciuꝫ vel iocoſuꝫ totuꝫ erit ſuſpectuꝫ. Unde cũ duplex ſit argumentatio: ſcilicet ex auctoritate: ⁊ ex ratione: argumentari tñ ex auctoritate maxime eſt propriuꝫ huius doctrine: que ꝑ revelatiõeꝫ habetur. Unde oportet ꝙ oſtendatur auctoritate coꝝ quibus revelatũ eſt: vnde lꝫ locus ab auctoritate q̃ fundať ſuꝑ revelationẽ humanã ſit infirmiſſimus. Locus tñ ab auctoritate q̃ fundať ſuꝑ revelatione diva: eſt efficaciſſimꝰ. ¶ Secunda concluſio eſt: ꝙ ſacra ſcriptura quandoqꝫ etiam vtitur ratione humana: non quidem ad probandũ fidem: ſed ad manifeſtandũ. Ratio eſt qꝛ cũ gratia nõ tollat naturaꝫ: ſed perficit: oportet ꝙ naturalis ſubſerviat fidei: ſicut naturalis inclinatio voluntatis caritati. Primo corin. 10. In captivitate redigentes oẽm intellectuꝫ in obſequiuꝫ chriſti: ⁊ ideo etiam ſacra ſcriptura vna exiſtens extendit ſe ad ea que ſunt diverſaꝝ ſcientiaꝝ ꝓpter rationẽ ꝯmuneꝫ quã in diverſis attendit: ſcilicet prout ſunt divino lumine cognoſcibilia: ⁊ ideo etiam ſcientie dicuntur ancille eius. Proverbiorum. 9. Miſit ancillas eius vocare ad arcem.

Tertia conſideratio.

Irca tertiaȝ cōſiderationem: que eſt
de aliarum ſcientiarum ſuffragatiōe:
cum dicitur. Quecunque ſcripta ſunt
Ubi tranſeo de duabus concluſionibus

Quarta conſideratio.

Irca quartaȝ cōſiderationem: que eſt
de eius vtilitatis exhibitione. cuȝ di-
citur: Ut per patientiā ⁊ cōſolationeȝ
⁊c̄. Ubi ſunt alique concluſiones.
¶ Prima ↄclō eſt: ꝙ hec ſacra doctrina: licȝ
conferat nobis multiplicem vtilitatem. Tres
tamen nobis hinc exprimūtur. ¶ Prima eſt
patientia contra anguſtias malitie. ¶ Secū-
da eſt cōſolatio ↄtra incolatuȝ huius miſerie.
¶ Tertia eſt ſpes contra dilationē patrie di-
cens. Ut per patientiaȝ ⁊ cōſolationeȝ ſcriptu
raꝝ ſpem habeamus. q. d. ſm glo. Ut ꝑ pa-
tientiaȝ aduerſoꝝ ex libris edoctā: in quibus
nobis oſtēduntur exempla patiētie. Iac. vl
timo. Exemplū accipite fratres laboris ⁊ pa-
tientie ꝓphetarum: ⁊ ↄſolationeȝ ſcripturaꝝ
Conſolanť. n. nos in incolatu huius miſerie
I. machabeo. 12. Habentes ſolatia libros ſan
ctos. ⁊c. Spem habeamus. Spes. n. ex pro
miſſionibus ſcripturaꝝ ↄcipitur. Pſal. Me
mor eſto verbi tui ſeruo tuo: in quo mihi ſpē
dediſti. Qđ aūt patientia ſit nobis neceſſaria
⁊ vtilis pȝ. Nam virtutes morales ordinanť
in bonum: inquantū conſeruant bonuȝ ratio
nis cōtra impetum paſſionū. Inter alias autē
paſſiones triſtitia efficax eſt ad impediendūȝ
bonum rationis. Sc̄do corin. 7. Seculi tri-
ſtitia mortē operatur. Unde neceſſe eſt habe
re virtutem aliquā: per quam bonū rationis
ↄſeruetur cōtra triſtitiā: ne ſuccūbat. Hoc fa
cit patientia. Unde patientia deſcribiť in pri-
ma rethorica. Patientia eſt vtilitatis ⁊ hone
ſtatis cauſa reꝝ arduaruȝ ⁊ terribiliū volunta
ria ⁊ diuturna ꝑpeſſio. i. ne in turbatōe triſti
tie aīo iniquo bona deſeramus: ꝑ que ad me-
liora perueniamus. Hanc ↄfert nobis ſacra
ſcriptura. vnde ꝓuer. 19. Doctrina viri per
patiētiam naſciť. Qđ etiam ↄſolatio ſit nobis
vtilis: pȝ. Nam cum beatitudo ſit p̄miuȝ vir
tutum: ſolum adipiſciť per exercitiū virtutuȝ
Hoc aūt exercitium per multitudinē turbatio
num ⁊ dolorum fruſtratur: ſm illud pſalmi.
Dolores inferni circondederūt me: preocu
pauerunt me laquei mortis. Et ideo neceſſa
ria eſt multum conſolatio ſpiritualis: que au
fert hos dolores. vnde in pſal. dicitur. Sc̄dȝ
dolorum meorum ↄſolationes tue ⁊c. Glo.
Multi ſunt dolores ⁊ amari: ſed multe con-
ſolationes ⁊ ſuaues nō deſunt laboranti. Et
he ↄſolationes ſunt in corde meo. Per hoc ſa
lubres cogitationes ſignans: vt cum eternas
retributiones in ſcriptura ꝓmiſſas cogitares
mala tēpalia deſpiceres. Hec aūt conſolatio ef
fectus eſt ſacre ſcripture. vnde Hugo de ſan
cto victore. Sacra ſcriptura eſt nobis pro mō
vie omnia in oībus. Nam quecunqȝ deſide-
rari poſſunt: in omni neceſſitate ſolatiū p̄ſtat
pro varietate: vt morborū varia medicamen
ta miniſtrat: tribulatos ↄfortat: temptatos ſu-
ſtentat: pauperes beatificat: leſos ſanat: tene-
broſos illuminat: errantes reuocat: humilia-
tos ſubleuat: inſolentes humiliat. Ibi ſunt p̄
cepta dn̄i que faciamus: ibi conſilia que eliga
mus: ibi futura que fugiamus: ibi temptamē
ta que caueamus: ibi exempla que ſequamur:
ibi premia que ſperemus: ibi pene quas vite-
mus: ibi ſancta incitamēta ne in via huius vi
te torpeamus. Qđ etiaȝ ſpes ſit nobis vtilis
patet. Naȝ cum finis vltimus tranſcendat fa
cultatem humane nature: eo ꝙ ex puris natu
ralibus acquiri non pōt: ſi abſqȝ doctrina ver
bi dei relicta fuiſſet: deſperaret hunc finem ſe
poſſe obtinere. Ideo vt per ſpem tenderet in
bonum arduuȝ: vt poſſibile acquiri doctrina
fidei reuelata ſanctis: ⁊ exemplificata: ⁊ edo-
cta erat neceſſaria. vnde Yſidorus de ſum-
mo bono dicit. Ob hanc vtilitatem ſcribun-
tur ſanctoꝝ ruine ⁊ reparationes: vt ſpem fa
ciant ſalutis humane: ne quiſqȝ poſt lapſum
penitendo: deſperet veniam: dum ↄſpicit ſan
ctorum reparationē fuiſſe etiam poſt ruinam
Spes p̄ncipaliter reſpicit beatitudinē eternā
Et ideo nulla alia bona debem⁹ petere a deo
niſi in ordine ad illam. Deus. n. illam cōfert
nobis ex ſui potentia ⁊ mīa: cui etiaȝ ſpes p̄n
cipaliter innitiť. Et ideo ꝙ aliqui hn̄tes ſpem
deficiant a ↄſecutione: hoc cōtingit ex defectu
liberi arbitrij: ponētis obſtaculuȝ peccati: nō
autem ex defectu diuine oīpotentie. vnde ex
hoc non preiudicat certitudini ſpei: cum ſpes
ſit certa expectatio future btitudinis: vt eliciť
ex. 2. thi. 2°. Scio cui credidi: ⁊ certus ſum.
¶ Sc̄da concluſio eſt: ꝙ q2 virtutes moraleſ

non inſint nobis a nā ſaltem ↄſumatiue: licet
bene inſint nobis diſpoſitiue Deus tamen ſi
cut nobis ↄfert diſpoſitioneȝ ad virtutes: ſic
operatur in nobis habitum virtutuȝ: ſm illđ
apoſtoli ad philip. Deus qui operatur in no-
bis velle ⁊ perficere. ¶ Nota ꝙ ſeptem ſunt
diſpoſitiones ad virtutes nobis a deo colla-
tas: quas apoſtolus ponit hic in epiſtola.
¶ Prima eſt lumen fidei: quo mens illu-
ſtratur virtute eorū: que ad ſalutē requirunť.
vnde lȝ intellectus noſter ſufficienter intelli-
gat ea que ſunt ſub ſua facultate: indiget tamē
lumine fidei in hijs que excedunt naturalē co
gnitionem. vnde dicit. Deus aūt patientie ⁊
ſolatij: quaſi dicat ꝙ deus ↄferens nobis hec
dona. ſ. patientiam in aduerſis: ⁊ ſpiritualeȝ
ↄſolationeȝ etiam dat nobis diſpoſitiones ad
has. Quarum vna eſt lumen fidei. vnde ad-
ditur. Det vobis id ipſum ſapere ſm verita
tem ſalutis per lumen fidei. ¶ Sc̄da eſt cari-
tas: que ſine operibus ſufficiens eſt in merē
do: ſm Aug^m. vnde addit. In alterutrū ſm
ihm xp̄ȝ: de quo Grego. in omelia. Nemo
eīȝ ꝓprie ad ſeipſum habere caritatē diciť: ſed
dilectionē in alteꝝ tendit: vt eſſe caritas poſſit
Et ideo dicit ſm ihm xp̄m: q2 caritas proprie
debet habere reſpectum ad deum ⁊ ad ea q̄ or
dinant ad deum. vnde Grego. Ille veraciť
caritatem habet: q ⁊ amicuȝ diligit in deū ⁊c.
¶ Tertia eſt vnitas mentium: ad quam cum
ſumma diligētia hortatur nos apl̄s dicens.
Soliciti ſeruare vnitateȝ ſpiritus in vinculo
pacis. vnde additur. Ut vnanimes. Serua
tur autē hec vnitas duobus modis. ſ. ad ſe: ⁊
ad proximū. Ad ſeipſum per integritatem.
Ad proximum per ↄformitatem. Ratio eſt.
Omnis qppe creatura dȝ ſuum p̄ncipiuȝ imi
tari. ¶ Cum igiť deus noſter ſit vnus ⁊ idē
ac in ſeipſo ꝑfecte: nec vllo indigens: ineſt ei
benignitas erga nos ⁊ amor ex beniuolentia
in nos veniēs: debemus ⁊ nos qſqȝ ſibi vn⁹
eſſe per integritatem virtutis: ⁊ vnum cum ꝓ
ximis per vinculum dilectionis. ¶ Quarta
eſt recta locutio. Ratio eſt: quia nihil ita ener
uat virtutē diaboli: ſicut lingua recte loq̄ns.
Canti. 4. Labia mea deteſtabuntur impium
vnde ille recte loqtur: qui nec cupiditate: nec
metu vel ignorantia ꝓhibetur ad laudem dei
⁊ edificationē ꝓximi bonos ↄfortare: impios
damnare: trāſgreſſores arguere. vnde pſal.
Dn̄e labia mea apies ⁊c. Et hoc eſt qđ dicit
vno ore. ſ. intentionem cordis ⁊ laudeȝ oris
diuine voluntati vniendo. ¶ Quinta eſt in
tentio pura. Hec. n. in omni actione ſua: aut
honorem dei: aut vtilitatē proximi pretendit.
vnde dicit. Ut honorificetis deuȝ. Tunc. n.
deum honoramus: cum ↄuertimur ad chriſtū
per gratiaꝝ actionem: tanqȝ ab ipſo beneficia
ti. ⁊ etiam per voceȝ laudis. ſ. vocaliter bene
ficia in deum referēdo. De quo pſal. Sacri
ficium laudis ⁊c. cōtra illos: qui beneficia dei
ꝓ ſuis meritis accepiſſe putant: qbus nō im-
merito aliquando beneficia ſubtrahuntur.
¶ Sexta eſt filialis ſubiectio per p̄niam imi
tationem. vnde diciť. Et patrem dn̄i noſtri ie
ſu chriſti. Sunt. n. duplices filij xp̄i. ſ. peni-
tentes ⁊ inocentes: q2 imitanť patrem xp̄m.
¶ Primuȝ pȝ de penitentibus. Hij ſunt fi
lij: q imitantes xp̄m: carnem ſuam crucifigūt
cum vitijs ⁊ ↄcupiſcentijs. In cuius figura
ſuꝑ xp̄m trāſfiguratum vox patris audita eſt
Hic eſt filius meus. vt ſic etiaȝ aīa trāſfigu-
rata ꝑ p̄niam ſit filius dei. ¶ Innocētes etiā
dn̄tur filij dei: q2 p̄deſtinati ſunt ad vitā eter
nam. vn̄ dicunť filij dei ꝑ adoptionis gratiā:
inquantum deus dat eis ex gratia ius perci-
piende hereditatis ſue: quibus per naturam
nō competit. ⁊ ideo dn̄tur ſpiritualr̄ filij dei.
¶ Septima eſt fraterna honorificentia: q̄ ex
hibetur alicui in ꝓſtatione excellētie alicui⁹
bonitatis. vnde lȝ oēs ſe inuicem iubenť ho-
nore p̄uenire: interdum tn̄ priuate ꝑſone ho-
norantur: nō ꝓpter aliquem gradū dignitatꝭ
ſed ꝓpter excellentiā virtutū. Licet. n. hoc cō
ſiſtit in pluribus obſeqijs exhibendis: maxi-
ma tn̄ in hoſpitalitate: q̄ nobis ē multū vtilis
Primo. n. nos ad cognitionem dei p̄parat:
vt pȝ de duob⁹ diſcipulis eūtibus in emaus:
q xp̄m in hoſpitio cognouerunt: ad qđ euȝ in
uitauerunt. Luc. vlti. ¶ Sc̄do a malo preſer
uat: vt patet in Raab: que nuncios recepit.
¶ Tertio temporalia multiplicat: vt patet in
vidua: que Helyam hoſpitio recepit. Et ideo
farina ⁊ oleuȝ non defecerunt. 3. regum. 17.
¶ Item deum meretur recipere. Math. 6.
Qui vos recipit: me recipit. ¶ Item beni-
uolentia dei impetrat. Hebre. 13. Hoſpitali
tatem nolite obliuiſci. Per hanc enim multi
placuerunt deo. ¶ Item eternam gloriaȝ me
retur. Math. 25. Hoſpes fui: ⁊ collegi-
ſtis me ⁊c. Ideo dicit. Suſtinete inuicem. ſ.
neceſſitatibus proximi: ſubueniendo ſcilicet

ex caritate: qꝛ ſic ſuſcipit nos xp̄s. ſ. accep̄tan
do meritū in honorem dei. ſ. vt in nobis ho
norificetur deus. i. vt honor proximo exhibi
tus: ad honorem dei referatur.

Quinta ꝯſideratio.

Uinta ꝯſideratio eſt de eius confir
q mationē: cum dicit. Dico enim ihm
xp̄m. vbi ſunt due concluſiones.
¶ Prima eſt ꝙ intētio ſacre ſcripture eſt: vt
per lectionis exhortationē intelligat ipſa ad
ſcientiā: ⁊ per operis exhibitionē ꝯuertat ad
iuſtitiam. Legitur tn̄ ſacra ſcriptura diuerſi
mode a diuerſis. Nam aliq̄ legunt: vt ſciant
⁊ noua ingrant. ⁊ hec curioſitas eſt. Alij vt
ſciantur. ⁊ hec vanitas eſt. Alij vt vendant.
⁊ hec ſymonia eſt. Alij vt edificent. ⁊ hec cau
tela eſt. Alij vt edificēt. ⁊ hec caritas eſt. Qui
autem in ſacra ſcriptura ſciā querunt: vt que
mundi ſunt: obtineant. Eoꝝ intētio q̄nto per
uerſior: tanto miſerabilior eſt. Illi vero per
oēm modū laudandi ſunt: q̄ ideo ſacraꝝ ſcri
pturaꝝ addiſcunt: vt parati ſint facere ⁊ docere
que audierint: ⁊ veritatē reddere de fide: ⁊ vt
indoctos erudiant. ⁊ eo quo altius ſecreta dei
nouerint: arctius deum ament. vnde Hugo
de ſancto Victore. finis ſacre ſcripture eſt di
ligere deum: ⁊ mādata eius cuſtodire. Finis
enim legis xp̄s eſt. finis p̄cepti caritas eſt.
¶ Scd̄a ꝯcluſio eſt ꝙ cū laus ꝓpria ſit teſti
ficatio alicuius de bonitate in ordine ad finē
ſicut laudamus bene opantem ꝓpter finem.
Multum laudandus eſt xp̄s: qꝛ non ſolum
hanc doctrinā inſtituit: ſed ad eius ꝯfirmatio
nem diuerſas rōes induxit ad gratiaꝝ actio
nes. ⁊ hec eſt qđ dicit. Dico. ſ. inſinuo vobis
ad veſtram ſalutē xp̄m fuiſſe miniſtꝝ. i. inſti
tutorem ſacre doctrine. Circōciſionis. i. eoꝝ
que ſpiritualr̄ per ꝯtritionē: cōfeſſionē ⁊ ſa
tiſfactionem: circoncidunt in ꝯſcia a ſordibꝰ
peccatoꝝ: ꝓpter veritatē dei. i. doctrinā ſa
cram a deo infuſam ad ꝯfirmandū ꝓmiſſio
nes patrum. ⁊ ſic ſpiritualr̄ circōciſoꝝ: qꝛ ta
libus ꝓmittitur vita eterna. In remiſſionē
quam iam receperūt: vt ſic in ꝓmiſſorum im
pletione ſe oſtēderet eſſe veracē. Ex hijs pꝫ
ꝙ nō reppulit iudeos: q̄bus proprie veritas
exhibita eſt. gentibus vero miſericordia p̄ſti
ta eſt: quibus nulla ꝓmiſſio facta eſt. Et ideo
dico ⁊ adduco gētes debere honorare deum
ſuper miſericordia. i. de mia ꝯtra eas: nō eis
ꝓmiſſus: nec ad eas miſſus: ſꝫ Augu. ſuſce
pit tn̄. ¶ Ad ꝯfirmationem huius adducit ꝓ
bationem: ſicut ſcriptū eſt. Confirmans de
gentibus ꝙ aſſumpte ſunt p̄ miām: de quibꝰ
minus videt. Propterea ꝯfitebor tibi in gē
tibus. i. faciā tibi ꝯfiteri in gentibus voce lau
dando. Et nomini tuo cantabo. Corde exul
tando. i. faciam cantātes tibi canticū nouum
⁊ cum letitia te laudantes. Et iteꝝ Yſa. dicit
Letamini gentes: qꝛ aſſumpte eſtis: vt ſitis
vnum ouile cum plebe eius: ⁊ cum ſpiritu ali
ter circōciſis. Et iteꝝ. Laudate eum oēs gen
tes. Barbare gre. ⁊ lati. Cum q̄bus ⁊ oēs
populi. i. ibi. ſꝫ glo. Tribus magnificate eū
qui adduxit numerum plebis ſue. Et rurſus
Yſa. ait ca. xj. Erit radix yeſſe: qui fuit pater
dauid. Et dicit radix: quia ſicut radix latet in
terra: ⁊ nō apparet ſuper terrā: ſed qđ ex radi
ce ꝓcedit: ſic yeſſe latuit ſub terra: qꝛ non fuit
rex: ſed hō popularis. ſed ex ipſo reges ꝓceſ
ſerunt. Huius radicis dauid arbor fuit: qui
per ramū. i. p̄ mariā fecit fructum. i. chriſtū.
Et ex hac radice erit ille: q̄ exurget a morte re
gere gentes per fidem ⁊ opera. Et ideo gen
tes ſperabūt in eum. Geneſis vltimo. Ipſe
erit expectatio gentium.

Sexta ꝯſideratio.

Exta ꝯſideratio eſt de eius ꝑmiatio
s ne cum dicit. Deus aūt ſpei. vbi eſt
vna ꝯcluſio: q̄ eſt ꝙ per ſacram do
ctrinam ꝯſequitur q̄s magnam remuneratio
nem ꝓpter multiplicē ꝑfectionem. Nam per
virtutū ꝑfectionem hō acq̄rit eternā remu
nerationem. Sacra autē doctrina docet nos
in virtutibꝰ exercere. vnde Hugo de ſancto
Victore. Sacra ſcriptura docet nos. ⁊ fructꝰ
eius eſt: qꝛ ⁊ mentē ſcientia erudit: ⁊ moribꝰ
ornat: docet qđ ſcire delectet: ⁊ quod imitari
expedit: ꝯtemptum mūdi ſuadet ad amorem
cōditoris inflāmat: docetq̄ꝫ qualiter virtutes
debeant acq̄ri: ⁊ qualiter vitia valeant decli
nari. Et ideo ſancti doctores p̄deſtinati fue
runt nō ſolum ad p̄mium: ſed etiam ad excel
lentem gradū premij. vnde dicit. Deus autē
ſpei. i. dator ſpei repleat vos omni gaudio ſpi
rituali expectatione future remunerationis:
⁊ pace: ſine qua gaudium non eſt iocundū
ſcilicet per fidem: vt abundetis in ſpe. i. certi
ores ſitis de vita habenda in virtute ſpiritus
ſancti: id eſt bone operationis: quam dat ſpi
ritus ſanctus.

¶ Dñica ſcd̄a aduētus. Sermo de euangᵒ.

Ohānes cū
audiſſet in vinculis opera
i chriſti: mittēs duos de di
ſcipulis: ait illi ⁊c. Mat.
xjᵒ. Sicut vidimus ꝙ ad
introductionē forme na
turalis oꝫ mām debitam diſponi. Hec autē
diſpoſitio ſit per prohibentium amotionem:
⁊ per mouentium adhibitionem. Sic reuera
in ſpūalibus inuenit: qꝛ ad hoc vt forma gra
tie diuine introducat: oꝫ vt ipſa voluntas de
bite diſponat. Hec aūt diſpoſitio ſit per vitio
rum extirpationem: ⁊ virtutum inſertionem.
Qđ quidem p̄tendens ſaluator: noſtre imagi
nationi tres cōſiderationes in euangelio iſto
moraliter intellecto repreſentat.
¶ Prima ꝯſideratio eſt de debita diſpoſitio
ne voluntatis ad gratie receptionē: qđ notat
in Iohis vinculati diſcipuloꝝ miſſione. vñ
dicit. Iohes cū audiſſet in vinculis opa xp̄i.
¶ Scd̄a ꝯſideratio eſt de ꝓuida extirpatiōe
⁊ hoc per gratie infuſionem: q̄ intelligit in ſal
uatoris reſponſione: ibi. Euntes renunciate
Iohi q̄ audiſtis ⁊ vidiſtis. Ceci vidēt. Clau
di ambulant. Leproſi mundantur. Surdi
audiunt. Mortui reſurgūt ⁊c. ¶ Tertia ꝯſi
deratio eſt de cōgrua perfectiōe volūtatis. ⁊ h̄
p̄ gratie inhabitationem: qđ intelligit in Iohe
per ſaluatoris ꝯmendationem: ibi. Illis aūt
abeūtibꝰ: cepit ih̄s ad turbas dicere de Iohe.

Prima ꝯſideratio.

Irca primam ꝯſiderationem eſt no
c tandum ꝙ voluntas cum equaliter
ſit ſubiectum gratie ⁊ peccati. ⁊ rōe
nālis inclinationis etiā infecta ſit peccato: opꝫ
ꝙ reformet per gratiā: qꝛ peccatū ⁊ gratia ra
tione ꝯtrarietatis nō ſe cōpatiuntur in eodem
ſed mutuo ſe expellunt. ¶ Hec ergo volun
tatis reformatio initiari debuit per gratiā pre
uenientem: que quidem eſt inuitatiua ad bo
num: quia eſt motus bone volūtatis: quo dꝫ
nos p̄uenit vt de ꝯgruo nos diſponamus ad
recipiendū xp̄m in mentem per gratiā. Qđ
autem hec receptio ſit nobis poſſibilis: pꝫ per
btūm Aug. dicentē ꝙ beata virgo prius xp̄ꝫ
mente concepit: q̄ꝫ carne. ſed aīa virginis fuit
eiuſdē ſpēi cum aīa nr̄a. Igit quicq̄d fuit ſibi
poſſibile: ⁊ nobis. ſed tn̄ gratia mediāte: qꝛ in
puris nālibus ipſa volūtas non meret: nec vi
tare p̄ctūm pōt. Quod pꝫ priore rōne: qꝛ nul
lum agens pōt ꝓducere effectum excedentē
ꝓpriam virtutem: niſi aſſit altior virtus. Sꝫ
mereri eſt effectus excedens potentiā ⁊ vir
tutem voluntatis in puris nālibus. Hunc ḡ
effectū nō potuit voluntas ꝓducere ſine vir
tute altiori. Hec aūt virtus eſt gratia: que eſt
principium productiuum actus meritorij.
¶ Patet etiā ſcd̄o: cum gratia ſit p̄nᵐ vite
ſpūalis: qꝛ aīa mortua peccatis: reuiuiſcit grā.
vnde gratia perficiens voluntatem: facit eiuſ
actus deo acceptos: ⁊ vita eterna dignos. vn
de ꝯcordat apl̄s. Iuſtificati igit gratia ipſius:
per fidem heredes ſimus: ſm̄ ſpem ⁊c. Sed
nunq̄d obligamur ad grām hn̄dā: cū ſit do
nū ſupnaturale: ⁊ per ꝯſequens nō eſt in po
teſtate noſtra. ¶ Dicendū ꝙ ſic: qꝛ lꝫ non eſt
in ptāte noſtra: tn̄ deus ſic ordinauit: ꝙ eam
diſponenti ſe daret. ſ. de ꝯgruo: nō de neceſſi
tate: qꝛ cum voluntas diuina ſit infinita: ⁊ grā
creata finita: per eam neceſſitari non poteſt.
vnde lꝫ ex inſtitutione diuina gratia hēat ra
tionem acceptationis: tn̄ deus poſſet actū bo
num acceptare ſine gratia: qꝛ iſte actus. ſ. ac
ceptare eſt ipſum ordinare in vltimum finem
ſcilicet vite eterne. Iſtud pōt fieri vel mediā
te gratia: que eſt habitus caritatis: quē deus in
ſtituit eſſe rōnem acceptādi: vel ſine tali habitu.
¶ Sufficit ḡ iſte ordo rōis. ſ. actum mō ordi
nari ad vitam eternā: q̄ ante nō ordinabatur.
Secus aūt eſt de peccato: qꝛ vt dictū eſt: pro
priū p̄nᵐ actus peccati eſt volūtas: qꝛ omne
peccatum eſt voluntariū: vt pꝫ per Augu. di
centē ꝙ nulla alia re ſit mens humana ſerua
libidinis: niſi ꝓpria volūtate. Dicit. n. ꝓpria
ſm̄ Ber. qꝛ nō eſt cōis cū deo ⁊ hoibus: ſꝫ
nr̄a tn̄: q̄n qđ facimus: nō ad honorē dei: ⁊
nō ad vtilitatē ꝓximi: ſed p̄p noſipſos facimꝰ
nō intendentes placere deo: ⁊ ꝓdeſſe ꝓximo
¶ Sed reuera huic ꝯ̄ria eſt caritas: ſine qua
oia alia dona non p̄ducunt ad deum: ⁊ ipa ſi
ne alijs nos p̄ducit ad deum: ⁊ per quā tota
nos inhitat trinitas: ſm̄ Augu. 15. de trini.
vñ oꝫ vt hanc relinq̄ntes: ꝯformemus eā di
uine voluntati: ⁊ hoc vinculo caritatis: qꝛ ſm̄
Ber. voluntatē ꝓpriam relinquentes: nihil
amittunt: immo lucrant: cōmutantes illam in
melius: vt cois fiat que ꝓpria fuit: qꝛ cōmu
nis voluntas caritas eſt. Et ſic habet primū
motiuum valens ad diſpōnem volūtatis: qđ

eſt grē diue reſormatio: qđ notaſ cum dicitur
Johēs q interpretaſ i quo eſt grā. Et ſignifi-
cat voluntatē gratia reformatā. Jdeo ſequiſ.
ℭ Tertium qđ reqriſ ad debitam mentis diſ
pōnem. ſ. humane volūtatis ad diuaʒ ↄfirma
tionē ibi. Jn vinculis morabiſ. Per vincula
intelligiſ ↄfirmatio volūtatis noſtre ad diuaʒ
mediāte dilectione: q̄ eſt vinculuʒ pfectionis:
ſm apl̄m. Nos ḡ debem⁹ ↄformare volunta
tem noſtrā diue voluntati: qꝛ voluntas diua
eſt regula effectuū ↄtingentium: qꝛ regula ap
poſita regulabili: eius curuitatem manifeſtat
Quia igiſ noſtra volūtas pp̄ inſtabilitatē eſt
curua: oꝫ ad h̄ vt rectificeſ ꝙ recte regule vni
atur. Hoc aūt eſt diua volūtas: q̄ ſemp̄ vni
formiſ regulat. vn̄ Aug. Jmpius eſt cui nō
placet diua ꝓuidentia. vn̄ quicqd dei ꝓuidē
tia ordinat: tenemur velle. ℭ Sʒ qualr̄ hec
ↄformatio fieri debeat: eſt notandū: ꝙ hec cō
formatio hʒ duplicē reſpectū. Unum ad volū
tatem nr̄am. Alium ad voluntatē dei. Si re
ſpicit ad voluntatē nr̄am: q̄ duplex eſt. ſ. ſen-
ſualitatis ꝛ rōis. Si reſpicit p̄mam: ſic nō dʒ
fieri cōformatio: qꝛ iſta etiā in xp̄o remurmu
rauit paſſioni: qꝛ nō fuit ↄformis voluntati di
uine in volito. Sʒ hic eſt vna dubitatio. An
in appetitu ſenſitiuo chriſti fuit pctm̄: qꝛ nō
erat ↄformis volūtati diue in volito: qđ videſ
peccatū eſſe. ℭ Dicendū ꝙ hr̄e voluntatem
diſſormeʒ diue voluntati in volito: nō eſt pec
catum: ſed hr̄e voluntatē diſſormē in forma
volendi. verbi gratia. De⁹ vult patrē meum
mori: ꝛ tn̄ vult me velle patrē meum nō mori
Ecce ꝙ ego ſum diſſormis volūtati diuine in
volito: ſed nō in forma volendi: qꝛ voluntas
diuina volebat p̄tem ſenſitiuā appetere oppo
ſitum eius qđ ipſe volebat. Sic eſt in ꝓpoſito
qꝛ nō fuit impletuʒ qđ voluntas in xp̄o voluit
vt nālis, qꝛ velle voluntatis vt naturalis non
eſt niſi inclinatio ad ſuas pfectiones natura-
les ſibi ↄuenientes. ſ. ad eſſe in corpore ꝓ ali
quo tp̄e. ꝛ voluntas diua erat ad oppoſitum:
vt non eſſet in corpore ꝓ aliquo tp̄e. ſic quan
doqꜫ nō fuit impleta: vt pʒ in orōne: qꝛ volū
tate eliciente ſimplr̄ voluit mori: vt cum dixit
Fiat volūtas: nō mea: ſed tua: ſʒ alia volūtate
vt nā non: vt cuʒ dixit. Mi pater ſi poſſibile
eſt: tranſeat a me calix iſte ꝛc. ℭ Alia eſt rōis
ꝛ hec eſt duplex. Quedā eſt determinata ad
vnum: vt eſt volūtas nālis. ꝛ ſic non eſt ↄfor
mis: qꝛ elicit actum ↄformē inclinationi nāli
ℭ Alia eſt indeterminata: vt volūtas delibe
ratiua ꝛ ↄditionata: ꝛ ſic tenemur. vel hec cō
formatio reſpicit diuam voluntatem. ꝛ h̄ vel
q̄ntum ad voluntatē ſigni ſic teneſ ↄformari:
vt pʒ de Abrahā. lʒ p̄ceptum fuerit ſibi: vt fi
lium ſuum imolaret: tn̄ voluit deus aliud: qꝛ
aliud ſignificat qđ volebat Abrahā velle. ſ. i
carnatione: ſiue imolatione filij dei. vel reſpi
cit voluntateʒ antecedentem: qꝛ ſic deus vult
omnes hoies ſaluos fieri: ſic ꝛ tu. vel reſpicit
voluntatē ↄñtem. ſic nō tenetur ↄformari: qꝛ
voluntate ↄñte vult deus mala fieri pmiſſiue
cum oīa ꝓhibere poſſet. ꝛ tn̄ nullus dʒ velle
malum: qꝛ nō ſolum malū facientes: ſunt di-
gni morte: ſed etiā qui ↄſentiunt facientibus.
Ro. 3. Differunt tn̄ voluntas añs. ꝛ ↄñs: qꝛ
voluntas antecedēs eſt reſpectu poſſibilitatis
ad ſaluteʒ. ℭ Scđa eſt reſpectus ad ſalutem
ↄditionalr̄: vt ſaluet ipſum ſi vult. Et hec nō
ſemp̄ impletur: qꝛ dependet a libero arbitrio.
Hec aūt vnitio fit p amoreʒ. Amor. n. eſt qđ
dam vinculū: qꝛ hēt quandā virtutē vnitiuā.
Huiuſmodi aūt vinculi triplex eſt funiculus
ℭ Primus eſt ↄſeruatio ſpūalis vite: ꝛ iſto
ligaſ cum corpore: ne defluat per laſciuiam.
ℭ Scđs eſt ſollicitudo bn̄ficētie: ꝛ iſto ligaſ
hō cuʒ ꝓximo: vt faciat ei ſicut vellet ſibi fieri
ℭ Tertius eſt exhibitio filialis reuerentie: ꝛ
iſto ligatur hō cum deo p debitā ſubiectioneʒ
Sed q̄nte virtutis ſit huius vinculū caritatis:
oñdit Hugo de laude caritatis: dicens. Hec
enim traxit dei filiū in virginis vterꝫ: de mun
do ad patibulū ꝛ ad infernum. Et hec eſt qua
cuncte ſaluādoꝝ aie trahuntur in paradiſuʒ.
Sed proh dolor qdam hec vincula relinquen
tes: capiunſ vinculis pctōꝝ ↄnexis multis an
nulis. Nam ex delicato victu p̄mo ↄſurgit la
ſciuia carnalis: cui innectiſ leuitas mentis: ꝛ
huic loq̄citas oris. ocioſitas tp̄is: huic horror
pnie: huic torpor negligētie: huic lāguor natu
re: huic mors gehēne. ℭ Hec vincula preui-
dens apl̄s multos alligare: lamentaſ cum fle
tu: dicēs phil. 3. Multi ambulant: quos ſepe
dicebam vobis. Nunc autē flens dico inimi
cos crucis chriſti: quoꝝ finis interitus. quoꝝ
deus venter eſt. Ad hoc vt huiuſmodi vincu
la dirumpanſ ꝛ a nobis ꝓijciantur: opʒ diue
ſapientie adhibere informationē. Sequitur.
Tertium qđ ꝓmouet voluntatis diſpōem. ſ.
diue ſapientie informatio. vn̄ dicit. Cum au-
diſſet opera chriſti. ℭ Cariſſimi ſicut videm⁹
ꝙ creatio mundi dat quoddaʒ teſtimoniū ma
ieſtatis imenſitatis ꝛ auctoritatis, ſic humani

generis repatio per filij incarnationē dat ma
ximum teſtimoniuʒ eterne bonitatis: ꝛ impē
ſe caritatis. Nam cum humanū genus p pec
catum p̄morum parentū iuſto dei iudicio fue
rit a ſupnis elōgatum: multis miſerijs impli-
catuʒ: ꝛ eternis ſupplicijs mancipatū: nec cre
atura inueniebatur: q̄ debuit ſm diuam ordi
nationem repare. Auctor creature ↄmiſeranſ
ꝛ cōpatiens ſuam inclinauit maieſtatē ad car
nis vnionem: ꝛ ſuam dilatauit caritatem per
mortis paſſionē. vn̄ ꝓpter nimiā caritatē ꝛc.
Unde ꝙ alium modū potuiſſet hūiſſe noſtre
repationis abſolute. ſ. p puram creaturā pʒ:
qꝛ mors xp̄i fuit ſcđaria cā ꝛ meritoria. De⁹
autē p̄maria noſtre redēptionis. ℭ Quicqd
deus ḡ potuit mediāte alio: h̄ potuit ſine eo.
ſed deus deleuit culpā mediāte morte filij ſui:
tanqꜫ mediāte cā ſcđa. Jgiſ potuit ſine ea. ꝛ h̄
de potētia abſoluta: ſi h̄ ordinaſſet. ſed magis
ordinauit ꝙ filius ſuus ſatiſfaceret. Et hoc ꝓ
pter multas rōes. ℭ Prima eſt vt humana
nā non teneretur tanta dilectione niſi a deo.
ℭ Jteʒ vt ex h̄ oñderet ſummā dilectionē ad
hoiem: ꝛ ex hoc per amorem eum traheret.
ℭ Jtem vt iſta ſatiſfactio eēt efficacior: ꝛ excel
lenti mō fieret. ſ. p talem: q erat infinite diligi
bilis: ꝛ p ↄñs eius actio eſſet infinite accepta-
bilis ex p̄te ſui. vn̄ Johēs. ſ. volūtas purgata
p grām in vinculis caritatis: vnitus diue vo-
luntati: cum audiſſet opa xp̄i. ſ. creationē ꝛ re
parationem: ꝛ informationē virtutuʒ: merito
debuit illuſtrari. Qđ etiā pʒ rōe. Nam btitu
do eſt p̄mium virtutis. O pʒ ḡ ad btitudineʒ
tendentes: ſm virtutem diſponi ad virtutem
aut verbis: aut exēplis. Exempla aūt alicui⁹
ꝛ verbi tanto efficacius ad virtutem inducunt
q̄nto ꝛ firmior hētur opinio bonitatiſ. Opinio
aūt bonitatis infallibilis de nullo hoie hri po-
terat: qꝛ etiā ſcti viri in aliquo inueniunſ deli
qſſe. vn̄ neceſſariū fuit hoi ad h̄ vt ad redem-
ptioneʒ grē mens debite diſponereſ: ꝙ a deo
humanato doctrinaʒ ꝛ exēpla virtutis: q̄ ſunt
opa xp̄i: audiēdo pciperet. Propter qđ dn̄s
dic̄ Joh. 3. Exēpluʒ dedi vobis. Quare Jo
hānes audiens doctrinā ꝛ exēpla xp̄i: merito
debuit p mētis adheſionē: ꝛ ſpei deſideriū aſ-
ſentire. vn̄ ſeqtur. ℭ Quartū motiuū valenſ
ad debitā mētis diſpōeʒ. ſ. volūtatis formate
p grām: p deſideriū: ſurſum actio: ibi. Mit-
tens duos de diſ. ſu. Quid p hos diſcipulos
moralr̄ intelligiſ: niſi fides formata ꝛ ſpes: q̄
ſunt due ale: qb⁹ mens eleuaſ in deū: qꝛ ex co
gnitione fidei: q̄ in dei filios adoptamur: ſm
Ber. Expectam⁹ p ſpem futurā btitudinem
q̄ ſpes orit ex meritis p̄cedentibus: grā dei co
opante. vn̄ addiſ. Tu es q ven. es. q. d. Sci
mus te p fidem formatā. Tunc. n. fides for-
mata eſt in intellectu: qn̄ caritas eſt in volūtate
An aliū expe. q. d. nō dubitando: ſʒ admiran
do grē gratū facientis delectationē ꝛ mētis ſa
tietatem. Expectam⁹ p ſpem: quaʒ hēmus ex
imaginatōe ſūmi boni: ipſʒ deſiderādo. vn̄ ad
h̄ vt mēs p deſiderium eleueſ in deum: p̄ req
ritur fides: qꝛ ſicut videmus ꝙ oculus nālis
nō pōt videre rez diſtas lumine nāli: nā illu-
ſtratus radio ſoliſ: cognoſcit etiā minima reꝝ
Sic intellect⁹ humanus q̄ntūcunqꜫ pſpicuus
nō ſufficit ad cognoſcendū deum: niſi lumine
fidei fuerit illuſtratus. Yſa. 7. Si nō credide
ritis: nō intelligetis. Hoc etiā pʒ rōne. Naʒ
btitudo hois ↄſiſtit in quadā ſupnāli dei viſio
ne: ad quā nemo ptingere pōt: niſi p modum
adiſcētis a deo doctore. ꝛ hec ſucceſſiue p mo-
dum nāe ſue. Omnis aūt talis adiſcens oʒ ꝙ
credat. Ad h̄ ꝙ ad pfectā ſciam pueniat: ꝛ ad
pfectam viſioneʒ btitudinis: p̄exigiſ ꝙ credat
deo: vt diſcipulus magro docenti. Quare
neceſſariū eſt credere ad ſalutē. vn̄ fides reqri
tur ad h̄ vt mens in deum p deſideriū erigaſ.
Qđ aūt fides neceſſaria ſit: h̄ pʒ rationibus.
ℭ Prima eſt vt citius hō ad veritatis diue
cognitionē dei pueniat. ℭ Scđa vt cognitio
dei ſit coior. Multi. n. in ſtudio ſcie ꝓficere
nō poſſunt: vel pp̄ hebetudinē ingenij: vel ꝓ
pter alias occupatiōes ꝛ neceſſitates tp̄alis vi
te. vel ēt pp̄ torporē adiſcēdi: q oio a cognitōe
dei fraudarenſ: niſi ꝓponerenſ eis diua p mo
dum fidei. ℭ Tertia pp̄ certitudinē. Ratio
eiʒ humana in rebus diuis eſt multū deficiēs
Cui⁹ ſignū eſt: qꝛ phi de rebus humaniſ nāli
inueſtigatōe pſcrutātes: in multis errauerūt.
Ut ḡ eēt indubitata ꝛ certa cogni° apđ hoies
de deo: opoꝛtuit ꝙ diua eis p moduʒ fidei tra
derenſ: q̄ſi a deo: q mētiri non pōt. vn̄ pʒ ꝙ fi
des reqriſ ad h̄ vt mens erigaſ ꝛ accepteſ: qꝛ
ſicut nunqꜫ aīa eſt deo accepta niſi ſit ordinata
q̄ntum ad voluntatem p hitum caritatis: q eſt
hitus ſupnālis: ſic nunqꜫ pōt eſſe deo accepta
niſi ſit ordinata q̄ntuʒ ad itellectū p hituʒ fidei
q eſt hit⁹ ſupnālis. ℭ Eſt igiſ duplex fides
. ſ. formata: qua exiſte in intellectu: caritas eſt
in volūtate. Alia eſt fides iformis: q̄ exiſte in
itellectu: caritas nō eſt i volūtate. Sʒ vide ne
p iſtā fidē informē dcipiariſ: qꝛ hec fides nō ē

virtus non habens in voluntate caritatē: que
eſt forma fidei. Q ꝺ non ſit virtus: pꝫ: qꝛ vir-
tus eſt habitus: quo mediante actus fit bonus
⁊ pfectus. Hoc nō facit fides informis: qꝛ nō
dirigitur caritate. i. opum impletiōe: qꝛ proba
tio dilectiōis exhibitio eſt opis ſm Greg. vn
de Ber. Fides ſine operibus mortua eſt. vn
de ſi queris que ſit fides viua: certe illa ꝑ quaꝫ
xp̄s habitat in cordibus noſtris. vnde Ber.
Tam diu xp̄s in nobis viuit: quādiu viuit fi
des. Et poſtq̄ꝫ fides mortua eſt: quodāmodo
xp̄s mortuꝰ eſt in nobis: qꝛ xp̄s ꝑ fideꝫ viuit
in nobis. vnde Ber. Sicut corporis vitaꝫ ex
motu cognoſcimꝰ: ita ⁊ fidei vitaꝫ ex opibus
bonis. Quid. n. mortua ē fides: niſi fides ſi-
ne ope dilectionis? Sicut. n. vita corporis eſt
aīa: ꝑ quā moueť ⁊ ſentit. Ita vita fidei eſt ca
ritas: qꝛ per illā operatur: vnde refrigeſcente
caritate: fides moritur: ſicut corpus aīa rece/
dente: vnde ſine fide. ſ. formata caritate: im-
poſſibile eſt deo placere. ❡ Scd̄o ad hoc vt
mens in deū per deſideriū transformeť: requi
ritur ſpes certa: vnde dicit. An aliuꝫ expecta
mus: qꝛ ꝓprius actus ſpei ē expectare. Q ꝺ
pꝫ: qꝛ expectare eſt actus voluntatis: ſed actus
volūtatis eſt velle: ſed velle nō eſt velle reſpe/
ctu rei p̄ntis: ſed reſpectu rei abſentis: ſed hoc
velle eſt expectare: vnde Aug. dicit. Q ꝺ ſpeſ
eſt certa expectatio beatitudinis future: ꝓueni
ens ex meritis ⁊ ex gratia dei. Dicit eniꝫ. An
alium. Ad inſinuanduꝫ q̄ gratia ⁊ gloria dif/
ferunt realiter: lꝫ tn̄ ſm apl̄m ſint euſdem ra-
tionis: q̄ dicit: gratia dei vita eterna. vn̄ Ber
nar. in ſmone de aſſumptiōe. Triplicē grām
diuinitus accepimus. Unaꝫ qua ꝯuertimur:
Aliaꝫ qua in tēptationibus adiuuamur. Ter
tiā qua ꝓbati remuneramur. ❡ Prima ini
tiat per quā vocamur. ❡ Secūda ꝓuehit qua
iuſtificamur. ❡ Tertia conſumat qua glīfica
mur. Prima beneplacituꝫ. Scd̄a meritum.
Tertia premiū. De prima dicitur de plenitu-
dine eius oēs accepimus. De alijs diciť gra-
tiam pro gratia: ideſt munera eterne glorie ꝓ
merito temporalis militie.

Secunda conſideratio.

Ecunda cōſideratio: eſt de prouida
extirpatione vitioꝝ: ꝑ gratie opatio-
neꝫ: cū dicit. Euntes renūciate Jo-
hāni. ⁊c̄. Scd̄ꝫ Ber. gemina ē ſpēs vitiorūꝫ:
Alia. n. ſunt que nocent nobis: ⁊ alia que no/
cent proximo. Et hec oīa dicuntur vallis la-
chrymarꝫ: qꝛ omni fletu fluminis plangenda
eſt vita peccatoꝝ: que ſic vitijs pꝫ: qꝛ vnuꝫ ali
ud cauſat: ⁊ vnū alterius eſt pena. ❡ Primū
pꝫ. qꝛ remouēs illud qꝺ prohibet a peccato: ef
fectiue inducit aliud: ſed hoc facit peccatuꝫ: qꝛ
ſaltē demeritorie remouet gr̄aꝫ: v̄tutes: diui
naꝫ curā: angelicaꝫ cuſtodiā. vnde Anſelmꝰ.
Si q̄s volūtarie peccat: extūc niſi ꝺs maximo
miraculo ipſuꝫ abſtrahat a peccato ruit in pec
catum: vt ſibi datur in pena. Qualiter autem
peccatum fit alterius pena: vide. Nam pena
duo dicit. ſ. dānuꝫ ⁊ malū: qꝺ infligitur ꝓ de-
merito p̄cedente. Peccatuꝫ ſequens reſpectu
precedentis ſic ſe hꝫ: qꝛ in ſe eſt malū ⁊ dānuꝫ
⁊ ꝑmittitur a deo nō ſibi coaſſiſtēte ꝓꝑ demeri
tum p̄cedentis peccati. Sed dices: q̄ꝫo pecca
tuꝫ eſt pena cū ſit volūtariū? ❡ Rn̄deo q̄ ſuf-
ficit ad h̄ q̄ aliq̄d ſit pena q̄ ſit ꝯtra iclinatiōeꝫ
naturalē volūtatis: ⁊ bonuꝫ ꝯueniens ſibi in/
eſſe: quāuis nō ſit ꝯtra eius actum illicitum.
Exemplum: Martires ſuſtinebāt maximos
cruciatus: quos tn̄ ſumme volebant ſuſtinere
ergo ſuſtinebāt penaꝫ non ꝯtra ipꝫ velle: ſed
contra modū nature. Sed qꝛ vitia: vt ſic ſunt
motiua: opꝫ vt extirpētur. Hec autem extir-
patio fit ꝑ gratiā: qꝛ gratia ⁊ peccatuꝫ mutuo
ſe expellūt: cuꝫ ſint oppoſita. Q ꝺ pꝫ. ❡ Pri/
mo ex parte peccati: qꝛ peccatū priuat bonum
hominis: videlicet gratuita ⁊ certitudine de/
bita ieſſe actu: nō tn̄ priuat habilitate ad bonū
vt aliq̄ dicūt. ſ. q̄ cū iſta habilitas ſit finita: tā/
deꝫ poſſet totalr̄ tolli ꝑ maximaꝫ ꝯtinuationē
peccatorūꝫ: q̄ efficereť inhabilis ad omne bo-
num. Hoc aūt eſt falſum: qꝛ peccatū nihil pri/
uat realitatis i aīa. Cuꝫ igitur habilitas aīe ſit
ꝯnālis ſibi. igiť ⁊c̄. Hec etiā oppoꝰ. ❡ Se/
cundo pꝫ ex parte gratie: qꝛ gratia dat primuꝫ
eſſe ſpirituale: cū ſit p̄cipiū ꝓductiuuꝫ actus
meritorij: qꝛ anima mortua peccatiſ: per gr̄aꝫ
reuiuiſcit. Unde in pſona peccatoꝝ Ro. 7°.
Infelix ego homo quis me liberabit ⁊c̄. Et
ſequitur. Gratia dei ꝑ ieſum chriſtū. Pecca
tum enim non dimittitur: niſi opante virtute
infinita. Subiacet eniꝫ pene iſinite: qꝛ impli-
cat offenſam infinitā. Et ideo cū nulla creatu/
ra ſit capax virtutis infinite: opꝫ q̄ remittatur
per gratiam: ⁊ per ꝯdeſcenſioneꝫ diuinā. Et
qꝛ ſm Ber. Gemina eſt ſpecies vitioꝝ: qꝛ
aliqua ſunt remiſſibilia: aliqua irremiſſibilia:
quoꝝ vtraq̄ꝫ ſpecies: qualiter per gratiā extir
petur ē videduꝫ. ❡ Primo de remiſſibilibꝰ:
vbi nota q̄ euāgeliſta in euangelio enumerat
ſex defectus quibus aīa inficitur per peccatū.
❡ Primus eſt error ratiōis: qui intelligitur
in cecitate. ❡ Secundus eſt curuitas affectio
nis mouentis: qꝺ proponitur in claudicatiōe
❡ Tertius imundicia ꝯcupiſcentie carnalis:
que inſertur in lepre infectiōe. ❡ Quartus ē
ſeparatio anime a deo: qꝺ inſinuatur in mor-
tis inflictione. ❡ Quintus eſt duritia cordis
qꝺ innuitur in ſorditate. ❡ Sextus eſt defe/
ctus gratie ⁊ virtutū: qꝺ oſtenditur in pauper
tate. ❡ Primo dico q̄ peccatū opatur in aīa
errore rationis eligentis: cum dicit. Ceci vi/
dent. Nam cuꝫ aīa facta eſſet: vt eſſet capax
ſūme beatitudinis: date erant ei potentie ad ſū
mum bonum cognoſcendū: appetendū: ⁊ fru
endum. Sed cū homo ꝯſenſit in peccatuꝫ: cō
tra dei prohibitionem: tūc oēs vires aīe ſunt
deordinate. Qꝛ. n. homo ex amore viſibiliuꝫ
ab inuiſibiliū amore cecidit: ſola iā viſibilia co
gnoſcit: diligit: ⁊ eis inheret: ⁊ ita ceca eſt aīa
q̄ nec cognoſcit ſeipſaꝫ: vt de ea dicať: Sapi.
2°. Excecat eos malitia eoꝝ. Hunc auteꝫ de/
fectum tollit gratia: cuius eſt aīam illuminare
nō formaliter: qꝛ eſt in voluntate. Sed diciť
illumiare imperatiue p̄cipiendo actus illumi-
noſos fidei. Unde cū ideo noſtra lippa ſit fa/
cta per peccatum: qꝺ non poſſumus ꝑ nos in
telligere: nec veritatē inuenire: bene ꝺs ꝯde/
ſcendit nobis: ne in errore eſſemus: deditq̄ꝫ
nobis notitiā veritatis in fide vt regulis fidei
ſenſum noſtꝝ humiliter ſubijciamus: ſi nō vo
lumꝰ deuiare: vnde ſicut oculus naturalis nō
poteſt videre reꝝ differentias lumine natura
li: tamē radio ſolis cognoſcit etiā minima reꝝ
ſic intellectus humanus i lumine fidei cogno
ſcit defectus etiā latentes. Et h̄ eſt q̄ euāgeli/
ſta dicit. Ceci vidēt. Fides enim apperit ocu/
lum ſiniſtꝝ: cuꝫ facit hoieꝫ ꝯſiderare mala ſua
⁊ oſtendit ei eterna ſupplicia. ❡ Scd̄o apit ei
oculum dextruꝫ: cū facit hoiem ꝯſiderare diui
nam largitateꝫ: ⁊ oſtēdit ei eternam beatitudi
neꝫ. ❡ Secundus defectus eſt curuitas affe-
ctionis cū addit. Claudi ambulant. Affectus
nāq̄ꝫ datus eſt homini: vt deū diligeret. Sꝫ
per peccatuꝫ curuefactus eſt: ita q̄ eligit dete-
rius ꝓ bono. Ratio eſt: qꝛ voluntas non fer
tur in ſuuꝫ obiectū: niſi vt a ratiōe p̄oſtenſuꝫ:
qꝛ ergo ratio errat: ⁊ ſic volūtas acceptat. Af-
fectus incuruatur ⁊ claudicat a rectitudie actꝰ
Unde q̄uis homo naturalr̄ velit finem vlti
mū ſꝫ Boetiū dicentē. Inſerta eſt nobis ve-
ri boniq̄ꝫ cupiditas. Tn̄ oēs hunc fineꝫ nō cō
ſequuntur: qꝛ per electionē errant diuerſo tra
mite incedendo: ⁊ ſic ꝯtingit ipſos a fine vlti/
mo deuiare ⁊ finalr̄ fruſtrari. ❡ Hūc igitur
defectum excludit gratia: affectuꝫ rectificando
in deum: ⁊ ſic fit reductio. Nā voluntas ꝑ ca
ritateꝫ informata vitijs ſic reſiſtit: ⁊ virtuoſis
operibus fideliter inſiſtit propter deuꝫ. Que
eniꝫ curua ⁊ auerſa fuit a deo: neceſſe habꝫ vt
ꝯuerſa cogat ſe ꝯcordare cū deo. Et motus re
belles ꝑ ſtudiū boni operis ad rectitudineꝫ re
flectere diuine voluntatis: ⁊ ſic claudi incipi-
unt ambulare. Duo pedes aīe: ſunt effectus
placendi deo: ⁊ proficere proximo. Quidam
tn̄ claudicāt pede ſiniſtro. ſ. qui volūt deo va
care. nō auteꝫ ꝓximo miniſtrare. Quidā aūt
ecōuerſo: ⁊ illi claudicant dextro. Qui vo nec
deo nec ꝓximo itendunt: vtroq̄ꝫ pede claudi-
cāt: ſm illud. 3ª. re. 18. Uſquequo claudicatiſ
in duas partes? Quaſi diceret. Nūc tempus
eſt: vt deo intendatis: ſimul etiaꝫ de ꝓximo ꝓ
ficiatis. ❡ Tertiꝰ defectꝰ eſt imundicia ꝯcu-
piſcentie carnalis: q̄ infertur in lepre infectiōe
Per peccatuꝫ. n. ꝯtrahit anima maculā ⁊ effi
citur leproſa. Macula ꝓprie dicitur in corpo
ralibus: qn̄ aliqꝺ corpus nitidū: puta argentū
vel veſtimentū: ex ꝯtactu alterius corporis per
dit nitoreꝫ. Exēplum: inter oēs infirmitates
lepra eſt ꝑiculoſa: qꝛ ꝯtagioſa. Solo autem ta
ctu inficit: ⁊ tactu ceſſante nō ceſſat infectio le-
pre. Sic reuera in ſp̄ualibus: opꝫ maculam
imaginari. Habet aūt aīa hoīs dupliceꝫ nito
rem. Unū quideꝫ ex lumine naturalis ratio-
nis: ꝑ queꝫ dirigitur in ſuis actibus. Alium
ex lumine diuine illuſtratiōis: per quē etiam
homo perficitur ad bene ⁊ decēter agendum.
Eſt autē quaſi quidaꝫ anime tactus: quando
peccatur adherendo aliquibus rebus ꝑ amo-
reꝫ: ꝯtra lumē rōnis ⁊ diuine legis: vn̄ detri-
mētuꝫ nitoris ex tali ꝯtactu ꝓueniēs: macula
aīe vocať. Et q̄uis ceſſet actus peccādi: tn̄ re
manet macula. vn̄ ſicut paulatiꝫ rubigo ꝯtrahiť
qn̄ nō ſtatiꝫ macula abſtergiť: ſic venial' macl'a
ſi purgari negligiť: ſucceſſiue veniť ad rubigi
nē mortalis peccati: qꝺ non ita cito auferť. hec
aūt macula lepre ꝑ ſolā gr̄aꝫ extirpať. Nā gr̄a
hꝫ eē in aīa ꝑ modū ſanitatis gerantis. Sicut
eniꝫ hō ſanus nō inciniť a ꝯtrarietate humoꝝ
ſpirituū moleſtātiū. Ita i gr̄a exn̄s q̄ delet talē
infirmitatē nō ingeriť ab ipugnatiōibꝰ paſſio

num ipſuȝ vexãtibus ad modũ febriũ. Puta a ꝯcupiſcẽtia carnis: pro qua infirmitate dicit apl's. Inter vos multi infirmi ſunt ⁊ imbecilles ſed qñ aduenit gr̃a: tunc aĩa efficit̃ ſana. Uñ Yſa. 58. de aĩa ſeipſaȝ ad gratiã diſponentem dicit̃. Tũc erũpet q̃ſi mane lumen tuũ: ⁊ ſanitas tua citi⁹ orietur. ¶ Ratio ẽ: q2 nõ dimittitur pctm̃: niſi tollat̃ offenſa. Sȝ offenſa nõ tollitur ꝑ effectũ dilectiõis dei: q̃ eſt gratia. Hec ergo ſanatio fit ꝑ gratiã: lȝ. n. dilectio dei ſit immutabilis ⁊ eterna: tñ eius effect⁹. ſ. gr̃a qñq3 tollitur: qñ ab ipſo deficimus ⁊ iteruȝ recuperatur: cũ ad ipſũ ꝯuertimur: ⁊ h̃ eſt qḋ dicit. Leproſi mundãtur. Ab immundicia ꝯcupiſcentie carnalis: q2 ſicut lepra ſolo tactu inficit: ſic minimũ in natura. ſ. ꝯcupiſcẽtia carnis multo magis ex̃ñs in ſua totalitate. Minimũ huius vitij eſt imaginatio: nã nulli⁹ alteri⁹ vitij imaginatio: ita cito inficit ꝯſcientiã: abſorbet intelligentiã: armat inimicã carnẽ ꝯtra aĩaȝ. Sed medicina gr̃e diuine facilr̃ celeriter ⁊ integralr̃ curat. Facilr̃: q2 potẽtia dei. Celeriter: q2 ſtatim cũ applicat̃ ſanat. Integralr̃: cũ ſit indiuiſa. Salubriter: q2 ñ ſoluȝ ſanat: ſȝ ẽt in poſterũ ꝓſeruat. Hac medicia mũdatus fuit Naamã a lepra cui⁹ caro reſtituta ẽ ſicut caro pueri. 9. Reg. 2. ¶ Quart⁹ defectus ẽ ſeparatio aĩe a dõ qḋ inſinuat̃ in mortis afflictiõe. Quid enim mors niſi priuatio vite? Uñ Ber. Uñ. n. niſi ex ſeparatione aĩe ⁊ corporis mors ꝓcedit? Itẽ Ber. Quid vo in reb⁹ humanis certius morte? Quid hora mortis inuenitur incertius? Nõ miſeretur inopie: nõ diuitias reueret̃: non generi cuilibet: nec ipſi deniq3 parcet etati: niſi q̃ ſenib⁹ quideȝ eſt in ianuis: ⁊ adoleſcentibus qdeȝ in inſidijs. Iteȝ bona mors iuſti ꝓpter requiẽ: melior ꝓpter nouitateȝ: ſed optima ꝓpter ſecuritatẽ. Ecõtra mors peccatorũ peſſima: mala ſiq̃deȝ in amiſſiõe mũdi: peior in ſeparatione carnis: peſſima in vmis ignisq3 duplici ꝯtritiõe. Uñ ſȝ Ber. Studeam⁹ viuere vita iuſtorũ: ſȝ mortẽ eorũ multo magis deſiderem⁹. Sapia. n. iuſtorũ nouiſſima ꝓfert: hec mors ꝓpter peccatũ eſt nobis inflicta. Uñ Ber. Peccatũ ꝓceſſit: vt ſeq̃retur mors. Quaſi ſane diceret. Si caruiſſet hõ peccato: mortẽ nõ guſtaſſet in eternũ. Peccãdo itaq3 vitã amiſit ⁊ morteȝ inuenit. Hãc auteȝ mortẽ duplicẽ eſſe deſcribit Ber. d. Due ſunt mortes ⁊ totideȝ reſurrectiões. Prima: mors aĩe. Scḋa: corporis. Mors aĩe: ſeparatio aĩe a corpore. Hanc operatur peccatum. Hanc pena peccati. In prima reſurrectio anime. In ſecunda corporis. Primam operatur humilis: ⁊ occult⁹ aduentus chriſti. Secundaȝ glorioſus ⁊ manifeſtus xp̄i proficiet aduentus. Primã. ſ. mortem corporis nullus euadere poteſt: cuȝ ſit ꝓpria paſſio ꝯſequẽs totaȝ naturaȝ ſpecificaȝ ⁊ ſolã humanam. Sed ſecũdaȝ mortẽ. ſ. anime ſola gratia tollit: ipſaȝ viuificãdo: q2 ſicut corpus ꝑ animaȝ: ita aĩa ꝑ gratiaȝ viuit. Et ideo ſicut decedente anima corpus moritur: ⁊ adueniente viuificatur. Ita ⁊ aĩa per gratiam. Et hoc eſt: qḋ dicit euangeliſta. Mortui reſurgunt: ideſt aĩa mortua ꝑ peccatũ. Peccata. n. mortalia habent animaȝ occidere: que per gratiam viuit. Roma. 6. Stipẽdia peccati mors ſȝ reſurgũt per gr̃aȝ verbi incarnati in virgine Maria. Unde ſibi dictum eſt ab angelo. Aue gratia plena dñs tecũ ⁊c̃. ¶ Quint⁹ defectus eſt duritia cordis: qḋ innuitur in ſurditate. Surditas eſt priuatio virtutis auditiue: ⁊ inualida efficit̃ ad aliqḋ bonũ percipiendum. Sic reuera: ſurdus ſpũalis eſt: qui ſm Ber. Nõ aures ad verbũ dei audiẽduȝ aperit: ſm illud pſalm. Tanq3 ſurdus nõ audiebaȝ. Ratio eſt: q2 mens allecta ſenſibilibus: nõ niſi delectatiõibus rerũ ſenſibiliuȝ per inordinatum amorem paſcitur. Et ideo inflexibilis efficitur diuine inſpirationi: ⁊ ſic indurat̃ ⁊ ſurdeſcit. Et ẽ reuera magnũ ſignũ reprobatiõis: q2 ad reprobationẽ ſeq̃tur induratio. Et inflexibilitas diuine inſpiratiõis: ſignũ eſt eterne indurationis: q2 aĩal homo non ꝑcipit q̃ ſunt ſpirit⁹ dei. Hec autẽ ſurditas dr̃ bene cor induratũ: q2 ſicut durũ eſt qḋ nõ ſcindit̃ nec mollit̃. Sic cor durũ: nec ꝯpunctiõe ſcindit̃ ſȝ Ber. Nec pietate mollitur: nec mouetur ꝓcibus: minis nõ cedit: flagellis indurat̃: ingratũ eſt ad beneficia: ad ꝯſilia inſiduȝ: ad iudicia ſeuũ: inuerecundũ ad turpia: impauiduȝ ad ꝑicula: nec deum timet: nec hoĩeȝ veret̃. Uñ Greg. Interroget ſe vnuſq̃ſq3. Si aure cordis vba dei ꝑcipit ⁊ intelligit. Quaſi dicat: q̃ nõ. Quia oĩs preditus ſurditate ꝓdicta: nec intelligit aut ꝑcipit. Iſtuȝ defectum habet gratia extirpare: q2 gratia veniens in animã induratam ad receptionẽ diuinarũ inſpirationuȝ mollificat ⁊ habilitat audire: vt dicat illud pſal. Audiaȝ qd loquatur in me ſpiritus: qm̃ loquetur pacẽ ⁊c̃. Et ſic ſurdi audiũt. Audiunt. n. aliqui cũ ſiniſtra aure clamorem pauperũ: vt ⁊ ipſi exaudiantur. Prouer. 21°. Qui obturant aureȝ ſuam ad clamorem pauperũ: ipſi clamabũt ⁊ nõ exaudientur. Alij aperiũt dextraȝ ad audiendam predicationeȝ. Prouer. 28. Qui declinat aurẽ ſuã ne audiat legem: oratio eius execrabilis erit. ¶ Sextus defectus: eſt virtutũ defectus: ⁊ paupertatis gratie: qḋ notatur cum dicit̃. Pauperes euangelizãtur. Sicut eniȝ videmus: q̃ paupertas corporalis defectũ patitur in exterioribus bonis. Sic ſpiritualis paupertas in ſpiritualibus. vnde pſalm. in perſona pauperis clamat. Adiuua nos dñe. Et ſeq̃tur Quia pauperes facti ſumus nimis. Hãc. n. ſecundaȝ paupertateȝ peccatuȝ cauſat in aĩa: eo q̃ a fine vltimo eliminat̃: eoq3 q̃ oĩs ſpũalis boni priuatiõe deſtituta: paup efficitur ⁊ inepta ad finis vltimi conſecutionẽ. Hãc auteȝ delet gratia in aĩa ipſaȝ virtutibus adornãdo. Ratio eſt: Nã gratia cuȝ ſit radix meriti a deo cõfertur: ſic vt poſſint ſingula opa meritoria ab hoĩe ꝑfici: ⁊ q2 hoc nõ poteſt fieri niſi ꝑ virtutes. Ideo deus ꝯferendo gr̃aȝ cauſat virtutes in aĩa: qbus opa meritoria poſſent perfici. Et ideo ait apl's. Oia poſſuȝ in gratia que me cõfortat. Ex iſto ſumit̃ documentũ: q̃ maximuȝ ſignũ gratie in hoĩe eſt opari virtuoſe. Quia cum hoc ꝑficere nõ poſſit: niſi ꝑ ceteras virtutes quas gr̃a cauſat in aĩa. Ideo ab opib⁹ deuenimus in cognitionẽ habituũ virtuoſorũ: ⁊ ab iſtis in cognitionẽ gr̃e: que ẽ radix oium aliorũ. Unde dicit. Pauꝑes euãgelizantur: ideſt ditantur euãgelij theſauro pretioſo: ſcilicet gratia: ⁊ ſic patet ſecunda ꝯſideratio

Tertia ꝯſideratio.

Tertia cõſideratio: que eſt de cõgrua volũtatis ꝑfectiõe: ⁊ hoc ꝑ gratie inhabitationeȝ. Ibi. Beatus ⁊c̃. eſt. Nam ſicut per gr̃aȝ verbi incarnati vitia extirpantur. Sic ꝑ gratiã verbi: paſſim virtutũ infuſione voluntas ꝑficitur. Quod pȝ: q2 ꝑfectum eſſe: oẽm additionem excludit. Et ideo vbi nõ eſt perfectio: additio nõ eſt adhibenda Sed cum voluntas noſtra quoad partes virtuales ineſſe grato: multum ſit imperfecta. eo q̃ virtutes non ſint ſibi innate. Ideo ad eius perfectioneȝ requiritur: vt ſibi virtutes infundantur. Hoc autem ſit per gratiaȝ: quare ⁊c̃. ¶ Circa iſtaȝ ꝯſiderationem: ponenda ſunt tria documenta. ¶ Primuȝ eſt: q̃ gratia orta a verbo paſſo ꝑficit animam ineſſe grato ꝑ virtutes eius. Ratio eſt: quia gratia eſt principium productiuuȝ actus meritorij: ⁊ in actu conſiſtit beatitudo: inquantum elicitur a gratia: quia actus non accipitur: niſi in habitudine gratie ad habitum quo elicitur. Et gratia habet rationem acceptationis: quia ex diuina inſtitutione. Hoc eſt: q̃ quicunque habet gratiam: ſit deo acceptus. Hanc autem gratiam meruit nobis Chriſtus ſua paſſione omnibus ſufficere: Licet ſolum predeſtinatis efficaciter: vt ei dicamus. Uiuat obſecro anima mea ob gratiam tui: quando ſcilicet auerſi conuertuntur: ⁊ ꝑuerſi corriguntur: ⁊ conuerſi proficiuntur. Unde dicit. Beatus eſt qui non fuerit ſcandalizatus ⁊c̃. Quaſi dicat per contrarium. Qui fuerit emendatus in mea virtuoſa perfectione: quam habui in paſſione ⁊ hoc per imitationem: ſcilicet merente vobis gratiaȝ per paſſionem. Hic beatus erit: ideſt certificatus de gratia animam proficiente quã merui per paſſionem. ¶ Secundum documentum eſt: q̃ fundamentũ huius gratie virtutes in nobis operantur: eſt ipſa cõſcientia: quod notatur ibi. Illis aũt abeuntibus dixit ihs ⁊c. Per deſertuȝ. n. ꝯſcia intelligit̃: q2 ſicut in deſerto ſole irradiãte genera diuerſarũ herbarũ reuiuiſcunt: ⁊ generãt: ⁊ floreſcũt. ſic ſole iuſtitie. i. gratie ſplẽdente ſuper ꝯſciam: germinant ⁊ floreſcũt diuerſa genera virtutũ in ea. Et hoc eſt qḋ dicit Ber. Bona bone ꝯſcientie reuiuiſcunt in laboribus. ſ. exercitij virtuoſi. nõ areſcunt: nec in morte euaneſcũt ſed floreſcunt: nec deficiẽt in eternũ. vnde dicit. Illis aũt abeuntibus. i. poſt vitiorũ extirpationeȝ. Dixit ihs ad turbas. i. ad diſponẽtes ſe ad gratiã. De Iohe. i. ꝯſcientia: q2 Iohannes dicit̃ in quo eſt gratia: q̃. ſ. virtutes ponit in ꝯſcientia. vnde Macrobius. Uirtutis fructus ſapiens in conſcientia ponit. ¶ Tertium documẽtum eſt: q̃ ſm Grego. ꝯſcientia eſt vas in interiori hoĩe: in quo ꝯtinentur vitia ⁊ virtutes cuiuſlibet hominis. Ne ergo in errorẽ labamur: ꝯſcia diſtinguẽda eſt. ¶ Ad declarationẽ huius nota q̃ ſm Ber. quadruplex eſt ꝯſcia: q2 aliqua eſt non bona: ſed trãqlla. Alia nõ tranqlla: ſed bona Alia nec tranquilla: nec bona. Alia trãquilla ⁊ bona. Conſciẽtia aũt prima eſt adoleſcentiũ qui in ſpe peccant dicẽtes. Dominus nõ reqret iſta. Hec aũt aſſimilat̃ arundini. vnde dicit. Quid exiſtis in deſertũ videre? Arundinem vento agitatam? Quia ſicut arundo eſt

leuis: ⁊ mollis: ⁊ vacua: ſic talem ꝯſciam habentes: cito credunt ⁊ delectationem carnalē ſequunť. vnde tales dicunt. 1. corin. 10. Qđ in macello venit: mãducate: nihil interrogantes ꝓpter ꝯſciam. Et ideo dicitur ſm̄ Ber. vulpina ꝯſcientia: que eſt tepida conuerſatio: ṁalis cogitatio: ficta ꝯfeſſio: breuis ꝯ pũctio: obedientia ſine deuotione: oratio ſine intẽtione: ſermo ſine circũſpectione. Et ideo talis ꝯſcientia admodũ arundinis leuis eſt: ad concupiſcendum mollis: ad reſiſtendũ temptationibus vacua omni gratia. ❡ Scđa ꝯſcientia eſt bona: ⁊ non tranqlla: ⁊ hec eſt eoꝝ: qui iaꝫ conuerſi ad deum: recogitant annos ſuos in amaritudine. vnde dicit. Quid exiſtis in deſertum videre? Hoiem mollibꝰ veſtitũ ⁊c. Per veſtiměta mollia intelligunť vita delicata. Hanc aũt vitaꝫ non hꝫ hec ꝯſcia: q: non eſt tranqlla. ⁊ hoc ꝓpter aſperitatē contritionis interius: ⁊ penitẽtie exterius. vnde aſpitatem eoꝝ ꝯuerſorum: q recogitant annos ſuos in amaritudine: ꝯſiderans Yſidorus dicī. Nulla penitentia grauior ꝯſcientia mala. vis autem nunq̃ꝫ eſſe triſtis: mundã conſcientiaꝫ ſcilicet per pnĩe aſpitatem habeas. ⁊ bene viue: vt poſſis dicere illud Actu. 23. Uiri fratres in ꝯſcia bona ſum cõuerſatus ad deum. quaſi dicat: conuerſatus ſum in aſpitate penitentie: qua ꝯſcientiam feci bonã ad pcipiendã gratiã: q: ſm̄ Ber. lcũs gratie eſt ꝯſcia bona ❡ Tertia ꝯſcientia eſt: que nec eſt bona: nec tranqlla. Hec eſt eoꝝ: qui in multitudine peccatoꝝ deſperãt. vnde dicit. Quid exiſtis videre? Prophetã? Etiam dico vobis pluſq̃ꝫ ꝓphetam. Uidemus. n. in moralibus ꝙ virtus ſemp ꝯſiſtit in medio. vnde lꝫ ſapiat nãm extremoꝝ: tñ ad quodcũq̃ꝫ extremoꝝ ſe declinat: ideo nõ eſt virtus ſi non tenet medium. Extrema aũt eius ſunt doloſitas ⁊ fatuitas. Sed prudẽtia ſi in ſua menſura pmanet: virtus eſt. ſi minus: fatuitas. ſi plus: doloſitas. vnde in hoc qđ dicit ſaluator. Pluſq̃ꝫ ꝓphetam. Hoc non põt ſonare in vicinũ: q: excludit doloſitatem. Doloſi. n. ꝓphete ſunt: q doloſis argumẽtationibus ⁊ falſis opinionibꝰ corda ſubuertunt ſimpliciũ a veritate recte fidei ⁊ ſtatu boni operis. Hos reprehẽdit Iheremias. 14. Uiſionem mendacē ⁊ diuinationem fraudulentã: ⁊ ſeductioneꝫ cordis ſui ꝓphetant vobis. ❡ Quarta ꝯſcientia bona eſt ⁊ tranqlla: ⁊ iſta eſt eorũ: qui carnem ſpiritui ſubdiderunt: q cum illis qui oderunt pacem: ſunt pacifici. Hanc ꝯſciam aſſimilat angelo ſaluator dicens. Ecce ego mitto angelum meum ⁊c. Angelus. n. eſt nomē officij: non nẽ. Hec autē aſſimilatio eſt ꝓpter proprietates ipius angeli. Ipſi enim ſunt cuſtodes noſtri increpatores derelinquẽtium: pmotores ad bona virtutum: ꝯſolatores patientiũ: propugnatores cõfugientiũ: itroductores decedẽtium. Sic reuera ꝯſcientia a malo nos pſeruat vnde Grego. Quid poterit obeſſe nobis: ſi oẽs derogent: ⁊ ꝯſcientia ſola defendat nos? ❡ Scđo malum noſtꝝ rephendit. vnde Seneca. Nil timendũ facit aiũm: niſi reprehenſibilis vite ꝯſcia. ❡ Tertio nos ditat virtutibus. vnde Ber. Uere diuitie nõ ſunt opes: ſed virtutes: quas ſecũ ꝯſcientia portat: vt in ppetuum diues ſit. ❡ Quarto onus penitentie alleuiat. vnde Ber. Onus qđ fertur pro domino: ꝯſcientiã alleuiat. ❡ Quinto nos a malo ſecuros facit. vnde Ber. Quid in terra quietius atq̃ꝫ ſecurius bona ꝯſcientia? Damna rerum nõ metuit: nec verboꝝ cõtumelias nec corporis cruciatus. ❡ Sexto gaudia eterna donat. Seneca. Nunq̃ꝫ ſapiens ſine gaudio eſt. Gaudiuꝫ autem non naſcitur niſi ex virtutum conſcientia ⁊c̃.

❡ Dominica tertia vel quarta. Sermo de epiſtola. Sermo quintus.

g Audete in domino ſemp ⁊c. phi. 4. Cum gaudium ſit de aliq̃ bono: q̃ntum ipſum bonũ maius eſt: tanto magis de ipſo eſt gaudendum. Inter cetera aũt bona cõe bonum eſt maius: q: diuinius: vt pmo ethi. dicitur. Et ideo dicitur de ipſo maxime gaudendũ. Sed q: aduentus redẽptoris eſt quoddam cõe bonum ideo eſt maxime gaudendũ: vt dicatur. Gaudete ⁊c. ❡ In epl'is precedentibus apl's pnuncians nobis redẽptoris aduentũ: p euidentiã ſignoꝝ ⁊ ꝓteſtationem ſcripturaꝝ hortabatur nos ad ꝯdignã diſpõem: q̃ ꝯſiſtit in pfectione exercitij virtuoſi. In pſenti epiſtola hortatur nos: vt in adepta pfectiõe: iocũdemur ꝓpter certitudineꝫ expectationis: vbi occurrunt tres ꝯſiderationes.

Prima ꝯſideratio.

c Irca primam ꝯſiderationeꝫ que eſt de gaudio pfectionis ⁊ eius perſeuerantia: cum dicitur. Gaudete: ſunt quinque concluſiones.

❡ Prima ꝯcluſio eſt videre qđ ſit gaudiuꝫ. Et dicitur ꝙ cũ duplex eſt gaudiũ. ſ. ſpũale ⁊ corporale. Duplex eſt eius deſcriptio. vnde primuꝫ gaudiũ. ſ. ſpirituale eſt exhilaratio cordis habẽtis certitudinē fiducie ꝓmiſſionis diuine exhibentis liberaliter premiũ cauſatũ ex gratia dei: ⁊ de meritis pcedentibus. Et rõ eſt q: ꝓmiſit deus ſe datuꝝ liberaliter pmiuꝫ debite ſeruientibus. vnde Grego. Cuꝫ opꝰ creſcit: pmij fiducia proficit. vnde p oppoſitũ reſultat deſcriptio gaudij ſecularis. ſ. que eſt delectatio male mentis: impunita nequitia ꝓueniens ex voluptuoſa libidine carnis: occaſionata ſupfluitate cibi ⁊ potꝰ in reꝝ abundãtia: ⁊ in pace carnis: excludendo aduerſitates tpales. vnde magne mĩe indicium eſt taleꝫ negtiam impunitã non relinquere: nec gaudiuꝫ tale ſit in ſeculo: per qđ cogať qs in extremo gehẽne dãnare. vnde bene dicit. Gaudete in dño. i. in veritate: nõ in ſeculi vanitate: ſed in ſpe eternitatis. vnde Augꝰ. Sicut. n. nemo põt ſeruire duobus dñis: ſic nemo põt gaudere in dño ⁊ in ſeculo. Amicus. n. mundi inimicus dei reputabitur.

❡ Scđa ꝯcluſio eſt: ꝙ ſolum gaudenduꝫ eſt in hijs: q̃ nos ordinant in deum: cuius odiũ video in mũdanis: q gaudent in diuitijs: honoribus ⁊ ptãte. Quare aũt in hijs nõ ſit gaudenduꝫ: ratio eſt: q: iſta aliena ſunt a vera beatitudine: nec ꝯferunt ad eam: ſed pleruq̃ꝫ impediunt. Quod pꝫ: q: cum de rõne beatitudinis ſit ꝙ ſit per ſe ſufficiens: vt pꝫ p̊ ethi. Neceſſe eſt ꝙ beatitudine adepta nullũ bonuꝫ deſit hoi: ſed adeptis ſingulis hijs: poſſunt adhuc multa bona neceſſaria eſſe: puta ſapiẽtia: ſanitas. Et ideo in eis non eſt gaudendũ. vñ Ihere. 9. dicit. Non glorietur ſapiens in ſapientia ſua ⁊c. ❡ Item q: vertitur in luctũ ⁊ amaritudinē. Prouer. 13. Extrema gaudij luctꝰ occupat. Ideo dic̃ in dño eē gaudendũ.

❡ Tertia ꝯcluſio eſt: ꝙ in tali gaudio eſt pſeuerandum. vnde dicitur ſemper. Iterum dico gaudete. Ratio eſt multiplex. ❡ Primo q: pſeuerãtia quicqd vult: a deo impetrat. vñ apl'i pſeuerantes in orõne: acceperunt ſpũm ſanctum. Act. 1. ❡ Scđo q bona habita cuſtodit. Augꝰ. Perſeuerantia magnũ donuꝫ eſt quo dona cetera ꝯſeruanť. ❡ Tertio q: facilia facit difficilia. vnde Ber. Procedenti de ocio ad laborē graue cernit qđ incipit. ſꝫ cum poſt aſſueſcere cepit: inuenit facile qđ añ impoſſibile putauit. ❡ Quarto pmium obtinet vñ Criſoꝰ. Tolle pſeuerantiam: nec obſequꝫ mercedē habebit: nec beneficium gratias: q: nõ qui cepit: ſꝫ q pſeuerauerit ſaluus erit. vñ apl's dicit ſemp gaudendum: non ad horam.

❡ Quarta ꝯcluſio eſt: ꝙ non ſolum gaudendum eſt in dño per affectũ: ſed etiam per effectum in opibus virtuoſis: cum dicit. Modeſtia veſtra. Hec aũt ſm̄ glo. dicitur ꝯſtantia bonoꝝ operum. Hec virtus virtutum oium mater ⁊ cuſtos eſt: omnes modificat: oẽs dirigit. vñ Tullius. Modeſtia eſt pudor honeſtans: declinans indecentiã in exterioribus: ⁊ efficit ordinationeꝫ interiorem. vbi nota ꝙ ad integritatē modeſtie tria requiruntur.

❡ Primuꝫ eſt honeſtas diſcrete ꝯuerſatõis.

❡ Scđm eſt mũdicia cordis ſincere ꝯſcie.

❡ Tertiuꝫ eſt caſtitas corporis. vnde primo dicitur ꝙ modeſtia cauet indecentiaꝫ in actu. ſic eſt caſtitas corporis. ❡ Scđo in membrorum ſitu. ſic eſt honeſtas. ❡ Tertio includit ordinationē intrinſecam. ſic eſt ſinceritas conſcientie. vnde dicit de honeſtate: ꝙ ſit virtuoſa opatio cum cõpoſitiõe moꝝ: reſpuens vitia in ſe ⁊ in alio intuitu dei. vbi innuiť ꝙ ad honeſtatem quatuor requiruntur.

❡ Quinta ꝯcluſio eſt: ꝙ tales opationes debent oĩbus innoteſci: q: ad perfectũ in virtutibus ptinet: ꝙ non ſolum ſibi viuat: ſed etiã alijs ꝓficiat ad exemplũ. vnde dicit. Nota ſit omnibus. i. veſtra ꝯuerſatio nota ſit oĩbus fidelibus: vt imiteny. Mat. 5. Sic luceat ⁊c. Et infidelibus: vt ibi nihil inueniant irreprehenſibile: ſed potius aliq exẽplo noſtro conuertantur. vnde Caſſiodorus. Exẽplo eorũ vult eos acqri. Cum. n. lucebunt opa eorum: non deerunt q imitentur bonum illorum.

Scđa ꝯſideratio.

c Irca ſcđaꝫ ꝯſiderationeꝫ que eſt de pfectorum ꝯfidentia: ad deum habẽda: cum dicitur. Dominus enim ꝓpe eſt. Sunt tres concluſiones.

❡ Prima ꝯcluſio eſt ꝙ deus ſolicitans nos ad bonũ: ſemper pſto eſt: fideliter ſibi ſeruientibus ad remunerandũ. vnde dicit. Dominꝰ enim ꝓpe eſt. vnde apl's vult dicere ꝙ dñs

dicit. Ecce venio cito: ⁊ merces mea ⁊c. Apo
ca. vltimo: dicit. n. venio cito: ne dilatio tediū
pariat: ⁊ merces mea mecū ē: vt certitudo mer
cedis ad laborem accedat. Dare vnicuiqꝫ ⁊c.
Ne malꝰ ipuniētē ſibi ꝓmittat: vñ dr̄. Dñſ
enī ꝓpe eſt. i. paratus dare qcquid opus ē: in
ſpiritualibus ⁊ in tēporalibꝰ. Unde Yſa. 55.
Querite dominum dum inueniri poteſt. Se
quitur. Inuocate eum duꝫ prope eſt.

¶ Scd̄a ꝯclo ē: ꝙ d̄s ꝓpe eſt ſemꝑ: per ſuam
grãꝫ fideliter ſuientibꝰ. Ideo cū fiducia poſt
ponēda eſt ſolicitudo tꝑalis: vñ dicit. Nolite
ſoliciti eſſe. i. ſepoſita mūdi ſolicitudine: pro/
miſſa dei p̄ oculis habere. Pº pe. 5. Oēꝫ ſoli
citudinē veſtrā ꝓijciētes in eū. Solicitudo tē
poralis facit nos indignos ꝓuidētia dei. Rō
eſt: qꝛ ſolicitudo de temporalibus reuocat ani
mū a ſolicitudine de eternis: ⁊ de ſruēdo deo
cui ſolicitudini ſolum adeſt diuina ꝓuidētia.
Tū qꝛ generat in aīa mūdi ꝯtēptuꝫ: ⁊ eternoꝝ
ꝓuꝝ amorē: qꝛ quāta ſolicitudie qs plus pro/
fundaſ in mūdi ꝯtēptu: tanto plus accēditur
in eternoꝝ amore: ⁊ p ꝯñs. Eo copioſius di/
uina prouidentia efficitur dignus.

¶ Tertia ꝯclo ē: ꝙ qꝛ ſm Greg. orō oſtēdit
deſideriū noſtre volūtatis: illi a quo qd ſpera/
mus ipetrare. Ideo poſtpoſita tꝑaliuꝫ ſolicitu
dine: ſpūalr ſolicitemꝰ p orōes ꝓ eternis. Ra
tio pōt eſſe: qꝛ q̄uis deus nobis multa dat ex
ſua liberalitate ⁊ nō petita: quedā tñ nobis pe
tentibus decreuit dare: pp noſtrā vtilitatem:
vt. ſ. fiduciaꝫ q̄ndaꝫ acceptemꝰ ad ipſuꝫ recur
rendi: ⁊ vt ēt ipſum recognoſcamus eſſe oiuꝫ
bonoꝝ auctorē. Et ideo lꝫ etiā ad ꝑficiēduꝫ il
lud bonū eternū ſimus indigni: tñ nullus dꝫ
diffidere: cū dñs etiā nos ad petēdum iſtigat.
Unde Criſo. Nunqꝫ orāti ſua beneficia dne
gat: que orātes: vt nō deficiāt ſua pietate inſti
gat. Unde dicit. In oī orōne ⁊ obſecratione
petitiōes veſtre inoteſcāt apud deū. Oratio ē
ꝓ bonis adipiſcēdis. Obſecratio fit ꝓ malis
amouendis. Gratiaꝝ actio ꝓ preceptis. Qñ
alia vult ipetrare: gratus dꝫ eſſe de p̄teritis.
Petitiōes aūt fiunt ꝓ rebus nōdū habitis. ſ.
ꝓ bonis corporis ⁊ aīe i btitudine vite eterne
⁊ a deo petēdū ē: vt poſſimꝰ i eiꝰ ſruitio ſuſtē/
tari.

Tertia ꝯſideratio.

Irca tertiam ꝯſiderationē: que ē de
c
ſaluatoris erga nos ſedula idulgētia
cū dr̄. Et pax dī: vbi ſūt due ꝯclōnes

¶ Prima ꝯº eſt: ꝙ adeptis beneficijs ⁊ gra
tijs dei. In hac vita neceſſariuꝫ ē nobis ad h
diuinum auxiliū: quo mediāte caſtꝝ aie. ſ. cor
noſtrū: qꝛ ab ipo vita ꝓcedit ſolicitꝰ cuſtodiaſ
qꝛ ſum̄ in terra inimicoꝝ vndiqꝫ ipugnaſ: ⁊ iō
ex oī parte ē muniendū. Nā īfernus ipugnāt
ꝯcupiſcētia: qꝛ caro ꝯcupiſcit aduerſus ſpiritū
Supius iminet iudiciū dei. Horrēdū eniꝫ ē
incidere in manus dei viuentis. Ratio mor/
tifera delectatio ex recordatione p̄dictoꝝ deli/
ctoꝝ: aut inſtātia tēptationū. Aſſiſtit arrogā/
tiū fratꝝ ingratitudo. A dextris obediētiū fratꝝ
feruor ⁊ deuotio. Hijs inuidēdo: ergo cōtra
carnē vigilet rigor diſcipline. Cōtra iudiciuꝫ
dei. Iudiciū ꝓpriū ꝯfeſſiōis: qꝛ ſi noſmetipſos
dijudicaremꝰ: nō vtiqꝫ iudicaremur. Contra
delectationē ex memoria peccatoꝝ frequentia
lectiōis. Cōtra tēptatiōes: orōnis iſtātia. Cō
tra fratꝝ iquietudinē: patiētia ⁊ ꝯpaſſio. Con
tra fratꝝ deuotionē: ꝯgratulatio. Hec. n. ex/
pellūt inuidiā: ⁊ ideo expedit cuſtodiri cor ⁊ in
telligētiaꝫ. Cor: ne hijs impugnationibꝰ in/
quieteſ. Intelligentia: ne erroneis dogmati
bus a veritate fidei abducatur.

¶ Scd̄a ꝯº ē: ꝙ ab hijs ipugnationibꝰ ſola
pax dei nos p̄ſeruat: vñ ſic triplex ē ingratitudo
ipugnationū: ſic triplex pax dei ad p̄ſuādum
nobis ꝯferſ. Nā ratio pacis i generali ē repu
gnantiā oēꝫ excludere. Uñ dicit Aug. Pax
corporis ē ordinata partiū. Pax aie ordinata
cognitiōis actiōiſqꝫ ꝯfeſſio. Pax aie ⁊ corpo/
ris eſt ordinata vita ⁊ ſalus mētis. Pax hois
mortalis ⁊ dei ē ordinata i fide ſub eterna le/
ge obediētia. Pax hoiuꝫ ē ordinata cōcordia
cohabitātiuꝫ. Et iō Aug. de ciuitate dei dicit
Quid ē aliud victoria: niſi repugnātiuꝫ ſubie
ctio? Q̄ cū factū fuerit: pax erit. Et h ē qd̄ di
cit. Et pax dei. Quā. ſ. dat ipſe d̄s. Uel pax i
creata: que eſt d̄s. Ephe. ⁊ . Ipſe ē pax nr̄a.
Igiſ ⁊c. Que exupat oēꝫ ſenſuꝫ. i. oēꝫ intel/
lectū creatū. Cuſtodiat corda vr̄a. ſ. a mala af
fectiōe. Et itelligit: vr̄as. Ita vt extra ipſum
nihil itelligatis. Et iō dicit. In xp̄o ihu. Qꝛ
q cū xp̄o hñt pacē: nō timēt aduerſa. Et ideo
dicit Ber. ſuꝑ illo verbo. Pacē meā do vo/
bis: pacē deſidero ⁊ nihil ampliꝰ: cui nō ſuffi
cit pax: nō ſufficis tu. Tu es. n. pax nr̄a. Uñ
addit Ber. Uirtus i pace acquiritur: in p̄ſſura
ꝓbatur. vnde cū noſtro genere bene agitur:
ſi daſ frui pacē dei. vnde amicꝰ ſic adiutus a
deo poterit dñari ſui: vt nō dominetur ei oīs
iniqtas ⁊ iniuſtitia: qd̄ nobis ꝯcedat ⁊c.

¶ Dominica q̄rta vel ſm alios dñica tertia.

Iſerunt iu
m
dei ab Iheroſolimis ſacer.
⁊ leui. ⁊c. Ioh. p̄. Scd̄m
moraleꝫ ſenſuꝫ huius euā
gelij. Per iudeos intelli-
gūtur mūdane vanitates:
q querunt ꝓpriā gloriā: ꝯfidentes de ſeipſis
⁊ aliorum gratijs inuidentes. Hij videntes
aliquē in quo eſt grā dei. ſ. Iohānē zelū aiaꝝ
habentē: ⁊ errantes a ſordibus peccatoꝝ: vo/
cantem indignātur. Nā miſſio ⁊ interroga/
tio p alios: indignationem oſtendit dicens.
Tu quis es? Fit auteꝫ hec miſſio ab Iheroſoli
mis. Multi ſunt qui videntur filij pacis: qui
inuidie ſtimulis agitantur. Fit aūt interroga/
tio de tribus. ſ. de caritate: que intelligiſ per
xp̄m. De vite auſteritate: que intelligitur per
Helyā. De ſcientia que per prophetam intel
ligitur. Et ideo iuſtꝰ humilitate precludat ar/
rogantiaꝫ ⁊ dicat. Ego vox ⁊c. Quaſi. d. ꝙ
qui nō querunt laudē hoiuꝫ: digni merito re/
putātur laude dei. Propter qd̄ Iohānes ſu/
per oēs adeo laudatus eſt. Math. xiº vbi di
citur. Plus q̄ꝫ propheta. Eſt aūt triplex que/
ſtio: tria iplicans. ¶ Prima dicit p̄ſumpti/
onē proprie dignitatis: dicens. Tu quis es?
¶ Secunda innuit reputationē ex laude alte
rius: dicēs. Quis es vt reſponſuꝫ demꝰ ⁊c.
¶ Tertia laudeꝫ proprij oris ſordeſcere oſtē
dit dicens. Quid dicis de teipſo. ⁊c. Cum di
cat apl̄s. 2. corint. 10. Qui gloriaſ: in domi
no glorietur. vnde vir ſpiritualis ſic interro/
gantes nūcios: ſciat eſſe regis babilonis. Et
occultans domū eis aromatuꝫ: caute reſpon/
det. ¶ Primo docēs quēlibet ſentire de ſe/
ipſo: ꝙ ex ipſo nihil ſit. ¶ Secundo non cu/
rare hoium laudē. ¶ Tertio: vitare iactantiā
negatiue dicens. Nō ſum. ſ. xp̄s: excludēdo
famam ⁊ nominis claritateꝫ: que ſignificatur
per Chriſtū: propter vnctionem. Canti. pº.
Oleū effuſuꝫ nomē tuum. ¶ Secundo: ne/
gando vite auſteritatē: que reddit homines i/
tractabiles ⁊ rigidos. Contra qd̄ dicit. Nō
ſum Helyas. ¶ Tertio negando ſcientiaꝫ:
Iactātes eniꝫ de ſcientia a deo cecari merētur
Uñ Mach. 3º. Propterea vobiſ nox ꝓ viſio
ne erit: ⁊ iō dicēdo. Ego vox clamantis in de
ſerto. Ubi ſibi nihil aſcribit: ſed clamāti. q. d.
ſiſtula ſuꝫ. Nō ille q clamat. Math. 10. Nō
vos eſtis qui loquimini. Iactantiam etiaꝫ ex
cludit dicēs. Cuius nō ſuꝫ dignus ſoluere co
rigiā calciamenti ⁊c. vnde ad hoc vt qs eua/
dat ipugnationē predictaꝝ vanitatū: oportet
vt viaꝫ meriti p penitētiaꝫ p̄paret: ipletione
p̄ceptoꝝ: ⁊ ſemitas ꝯſilioꝝ rectificet: intentio
neꝫ in deū imediate dirigendo. Ad qd̄ etiam
requiritur ꝯtritio: q̄ etiā nobis exprimitur i aqs
lachrymaꝝ. vnde dicit. Ego baptizo in aqua
q. d. in ꝯtritōe lachrymas fundere poſſū. Sꝫ
mediator xp̄s haſ ſtādo i cruce paſſiōis digni
ficauit. i. meritorias fecit diuina acceptatione
cuius humanatio ē ſupra humanū intellectū.
Et ideo ſciētes hos nūcios eſſe doloſos: qꝛ ex
pharifeis. ſ. diuidētes nos a nr̄a ſalute. Ideo
menteꝫ noſtraꝫ diuine voluntati ſubijciamꝰ:
quia hec non fiunt niſi in Bethania: ideſt in
domo obedientie. Trans iordanem: ideſt hu
mili corde: vbi ſolum Chriſtus lachrymaruꝫ
effuſionem operatur. Secundum quod di/
cit Iſidorus de ſummo bono. Multos re/
miſſa conuerſio in priſtinos errores duxit.
Ne ergo quis torpore mundanis erroribus
immergatur. Utile eſt ſeruo dei plus conuer
ſionem temptari. Quatenus a torpore negli/
gentie ſolicitudinibus vitijs ad virtutes ani/
mum per exercitium preparet vitiorum. Sal
uator dat formam conuerſis reſiſtendi. Et iō
in euangelio quatuor occurrūt ꝯſideratiōes.

Prima conſideratio.

Irca primam cōſiderationem: q̄ eſt
c
de ꝯuerſoꝝ mediante gratia: perfe/
ctione: que intelligiſ in hoc noīe Io
hannes: qd̄ interpretatur in quo eſt gratia.
vbi ſunt due concluſiones.

¶ Prima ꝯclo eſt: ꝙ incohoantibus p ꝯuerſi
onem ꝓmittitur p̄miuꝫ: ſed pſeuerantibꝰ daſ
vnde ſcriptum eſt. Qui pſeuerauerit ⁊c. Yſi
doruſ. Tunc. n. placet noſtra ꝯuerſio deo: qñ
bonū qd̄ inchoamus: pſeueranti fine ꝯplemꝰ
¶ Scd̄a ꝯclo eſt: ꝙ lumen iudiciariū: quod
in hoīs poteſtate ꝯſiſtit: per qd̄ nos metipſos
iudicamus: qñ flentes mala noſtra punimꝰ
ꝙ ei ex bono: quod ex deo nobis eſt: ſolidius
inheremus: eſt gratia ꝯuerſionis. vnde Yſi.
Nemo ꝑpendere pōt quanti ſit ponderis in
iuſtitia: vel quāti fulgoris iuſtitia clareat: niſi
prius toto mētis niſu ꝯuertaſ ad deū: q̄tenuſ
ipo lumine quo illuſtraſ vt ſuā feditatē cogno
ſcat: ⁊ lumē qd̄ toto corde nō intuebaſ: itelligat

Hoc enim lumen eſt gratia. Unde intelligiẗ euȝ dicitur Johānes: qui interpretatur gratia Nam gratia hȝ illuminare: nō formalr quod eſt in voluntate: que nō eſt potētia cognitiua: ſed dicitur illuminare iperatiue: precipiendo actus illuſiōis fidei ſuperne ſcientie ꝛ ſapie.

Secunda conſideratio.

c Irca ſecundam cōſiderationem: que eſt de vitioꝝ derelictoꝝ impugnatione: cum dicitur. Miſerunt iudei ꝛc̄. Sunt quatuor concl'ones.

¶ Prima ꝯcluſio eſt ꝙ deus ꝯuerſos freq̄nter pmittit ſuſtinere inſultus tēptationū: vt in virtutibus exerceantur. Uñ Yſi. de ſūmo bono. Tūc magis aggrauari ſe qſqȝ impulſu vitioꝝ agnoſcit: dū ad cognitionē dei acceſſerit. Naȝ vitia ante ꝯuerſionē pacē hñt in hoie qñ autez expelluntur: tunc acriori virtute inſurgentes: fiunt inimica conuerſo: que peccatori ante blandiebantur. Fit tñ talis afflictus nō ad dānationē: ſed ad probationē. Et hoc intelligiẗ cū dicitur. Miſerunt iudei. Per iudeos demones intelliguntur: ſub quibus: tanquā ſub capite militant oīa genera peccatoruȝ: quia de ipſis dicitur Jaco. 2°. Demones credūt ꝛ cōtremiſcunt. Judei etiā interpretantur cōfitentes. Ad mitūt: intelligūtur imiſſiones: que fiunt per angelos malos: id eſt temptationes anime quibus molitur eaȝ circūuenire.

¶ Secūda ꝯcl'o eſt: ꝙ hec vitia ſic derelicta maxime tēptant hoiem de ſupbia: qꝛ vt diciẗ eccle. Initiuȝ oīs peccati ſuperbia. Nā ſicut ſine caritate alie virtutes nihil ſunt ſm Aug. Ita ſine ſupbia vitia non ſunt. ¶ Itē qꝛ primum fuit peccatū: hoc genere peccauit diabolus in celo: ꝛ primus homo in paradiſo. Unde Gregori⁹. Quid ſecurius celo? Quid iocundius paradiſo? Et tamē angelus de celo: ꝛ homo de paradiſo ceciderūt ſupbiendo. Eſt eniȝ hoc vitiū periculoſum valde. Tum qꝛ in ipſo oīa vitia ſumpſerunt originē: tum qꝛ in ipſo eſt impugnatio humane nature: ſicut in ſua radice: ꝛ ideo multuȝ hȝ potentie. Hoc pȝ cuȝ dicitur. Ad illi. ſ. ſacerdotes ꝛ leuite erāt ex phariſeis: ſcilicet tēptationes quibus moliẗ eleuari cor in ſuperbiā. Et hoc fit quando ponitur ante oculos eius quāte eſt dignitatis: vel quanto dignius honore: quāte ſcientie: quāte ſingularis vite: vt ꝑinde extollatur: vnde dicuntur ſacerdotes ꝓpter vite ſingularitatem: ꝛ leuite propter dignitatē: ꝛ dicitur fuiſſe ex phariſeis: qui interpretantur diuiſi. Ipſi eniȝ diuidunt quelibet arrogantia ab acceptiōe diuina. Deus aūt ſuperbis reſiſtit: humilibus autem dat gratiam.

¶ Tertia ꝯcluſio eſt: quādoqȝ ex abundātia deuotōis in viris perfectis occaſionaẗ ꝙ ſunt ſuſpicātes: impoſſibile ſeipſos poſſe moueri ſm illud pſal. Ego dixi in abūdantia mea nō mouebor in eternū. Sicut eniȝ ex pinguedie honoꝝ prodijt iniquitaſ ꝛ ſupbia luciferi. Ita etiā ex temeraria ſecuritate multi corruerunt. Et ideo ipſa merito eſt fugienda: qꝛ ſm beatū Grego. Sepe quē certamē ſue temptatiōis nō valuit ſupare: ſua ōterius ſeruitus ſtrauit. Et ideo ſm beatuȝ Aug. Nemo ſecurus dȝ eſſe in vita iſta: q̄ tota tēptatio eſt. Unde ſancti viri ſic de ſpe ſunt certi: vt tñ ſemꝑ ſint de tēptatiōe ſuſpecti. Que ſecuritas ē: vbi dona dei: vt eſt diuina reuelatio poſſunt eſſe hoi occaſio ruine. 2°. corint. 12. Ne magnitudo reuelationum extollat ꝛc̄. Unde ſm Grego. Multis ſepe graue periculū icauta ſecuritas fuit. Et hoc eſt ꝙ iſti. ſ. ſacerdotes ꝛ leuite dicuntur veniſſe ab hieroſolimis: qđ interpretatur viſio pacis: ꝓpter incautā ſecuritatem: qꝛ ꝯſciētia que ſibi videtur imunis a peccato: videtur hr̄e ſcrupulum quo turbetur. Unde p⁹ ad theſſa. 5°. dicitur. Cū dixerint pax ꝛ ſecuritas: tunc repentinus ſuperueniet interitus.

¶ Quarta ꝯcl'o eſt ꝙ tres ſunt virtuales profectiones: que ſi preſentarētur menti incōſulti: eaȝ a merito euacuarent. Elatio. ſ. dignitatis ꝛ honoris: que per xp̄m accipitur: qui ē caput eccl'ie: ꝛ ſanctitas vite: que intelligitur per Helyaȝ: ꝛ claritas ſcie que intelligitur ꝑ prophetam. ¶ Primū pȝ de honore. Nā appetitus honoris nobis datus erat: vt altiſſimuȝ honorem haberemus. ſ. deo placere: dei amicum eſſe: ꝛ ei corregnare in equalitate potētie Sed in imitatiōe bonitatis. Iſte honor degeneratur apud incōſultos: allectiōe vitioꝝ: qui illo honore poſtpoſito: nunc appetunt hoibuſ placere: ꝛ gloriā mundi querere: que fallax eſt ꝛ vana. Unde queritur ſi ſit xp̄s: ideſt vna⁹ propria reputatiōe in p̄latuȝ. Nam ſolent reges inūgi. ¶ Secundū pȝ de ſanctitate vite que duplex eſt. Quaꝝ vna aſt actiuoꝝ: ꝛ hec conſiſtit in cuſtodia mandatoꝝ: ꝛ meretur vitam gratie in p̄ſenti ꝛ glorie i futuro. ¶ Alia eſt contēplatiuoꝝ: ꝛ hec cōſiſtit in iplētione cōſilioꝝ: q̄ etiā meretur ſpiritualiū reuelationē. Math. 5. Beatus es ſimon bariona: qꝛ caro ꝛ ſāguis nō reuelauit tibi: ſȝ ꝛ cetera. Has vitas nititur degenerare turba vitioꝝ: repreſentans ſibi delectamenta mundanoꝝ dicēs. Helyas es tu. ſ. ꝓpter ſanctitatem: et vite auſteritatem. ¶ Tertium patet de ſcientia. Naȝ inter omnia que pōt exercere vir perfect⁹: in hac vita maxime meritorium eſt alios docere: cū hoc requirat dulcedinem diuine contemplationis: quā ſpirituali ꝯtēplatione hauriat: qđ alijs ꝓponat. vnde Greg. Uiri ꝑfecti bona celeſtiū que ꝯtēplari poterāt fratribus enūciāt: corūqȝ aios in amore caritatis accendūt. His eniȝ ꝓ mercede laboris ꝓmittitur vita eterna: a q̄ mercede anim⁹ incōſultus fruſtratur: cum ei per turbam vitioꝝ: fallax et vana mūdi aſtutia oſtendiẗ. Et ideo diciẗ. Propheta es tu? Interpretatur eniȝ vidēs de oībus.

Tertia conſideratio.

c Irca tertiam conſiderationē: que ē de impugnantiū expulſione. et negatiue rñdet. vbi ſūt tres ꝯcluſiōes.

¶ Prima concluſio eſt: ꝙ humilitas eſt que hominē ſeruat in temptatiōibus. ſed qꝛ vitia nos impugnant: ſubito recurrendum eſt ad humilitatē. Et iō dicit Aug. Niſi humilitas omnia quecunqȝ benefacimus preceſſerit ꝛ cōtinuata ꝛ conſecuta fuerit: iaȝ nobis de aliquo bono facto gaudentibus totum aufert de manu ſuperbia. vnde Greg. de negatiua reſpōſione. Johānes dicit ꝙ Johannis humilitas cōmendatur: qui cuȝ tante virtutis eſſet: vt xp̄s credi potuiſſet: elegit plus ſolide ſubſiſtere in ſe: ne humana opatiōe raperetur inaniter ſuꝑ ſe. ¶ Secunda concluſio eſt ꝙ quia ſecundum Hugo. de ſancto victore. Diabol⁹ iuſtos quaſi occulte per reuerentiam nititur ſupplātare: ſciens qꝛ mens hois. ſ. cuius in laude ſua decipiẗ: qꝛ qđ libētius accipit: difficilius expellit Nā duȝ bona ſua laudari audit. Ideo ꝛ quaſi ſine culpa: in adulatione ſua delectari ſe poſſe arbitratur. Ideo dȝ maxime a ſe tria repellere: que faciūt mentē inaniter eleuari falſa opiniōe. Quoꝝ vnum eſt p̄ſumptio ꝓpria. Secundū laus aliena. Tertium eſt iactātia. Hoc eniȝ inuiẗ in hac triplici interrogatione. ſ. Tu quis es? Quaſi. d. Nunquā ꝓꝑ honoris tui dignitatē p̄ſume te aliqd magis eſſe: cum ex te nihil ſis: ſm illud ad galathas. 5°. Si quis exiſtimat ſe aliqd eſſe cum nihil ſit. ¶ Secūda interrogatio eſt. Quis es? Quaſi. d. perfectiones tuaȝ indica vt lauderis: q̄ſi multū interſit: quale teſtimoniū dȝ de ſeipſo dicere. Cuȝ dicat Ber. Ut qd alieno teſtimonio ꝯtentus ſum: cuius nec vituꝑio reprobus: nec laude dignus inueniar. Si ante tribunal veſtrum iudicādus aſtarē: de veſtra laude merito gloriarer. Nunc autez cum ſolius chriſti iudicio ſim p̄ſentandus: quāte inſanie eſt de alterius iudicio gl'iari. ¶ Tertia iterrogatio ē. Quid dicis de teipſo? Quaſi. d. Indica nobis quid tu de te ſentias: vt nos te laudemus: q̄ſi laus hois in ore proprio nō ſordeſcat: cū dicat apoſtoluſ. 2ª. corinth. xj. Qui gl'iaẗ i dño gl'ieẗ ꝛc̄.

¶ Tertia ꝯcl'o eſt: ꝙ volentes inter inſultus inimicoruȝ ſpiritualiū humilitatē illeſam cuſtodire. Debent ante oculos ſuos ponere ſtatum lapſus. Cuius ꝯſideratio generat voluntariā mentis inclinationē corā deo: ipſuȝ ſemper venerāte. Cauſa huius inclinatiōis ē intuitus ꝓprie ꝯditiōis: vt Job. 17. Putredini dixi: pater meus es tu. Ad quē intuitū mittimur. Michee. 5°. Humiliatio inquit tua in medio tui. Alia eſt intuitus cōditoris: in quo nullus eſt defectus. Unde ꝯparatōe eius magis apparent defectus noſtri. Uñ Ber. Nā quā ſe melius modus humane iperfectionis: q̄ȝ in ſpeculo luminis vultus tue diuine viſionis reprehēdit. Unde in huius figura Job. interrogatus. Tu quis es? Pro ſtatu nature lapſe reſpōdit negatiue. Nō ſum ego xp̄s: nō ſum Helyas: non ꝓpheta. In quibus trib⁹ negantur predicta: que habuit homo pro ſtatu innocentie. Unde interrogātibus. Tu qs es? Reſpondit negatiue. Non ſum ego chriſtus. Quaſi. d. honoris dignitatem: que eſt chriſti: cum ſit caput noſtrum: modo nō vſurpo: cum ſim vermis. Interrogat⁹. Quis es? Reſpondit negatiue. Nō ſuȝ Helyas. i. nō habeo vite ſanctitatem ꝑꝑ ſceleruȝ infectionē cum ſim peccator. Helyas. n. in veteri lege fuit probate ſanctitatis: a qua cecidit homo in ſtatu nature lapſe. Interrogantibus etiā: Tu quis es? Reſpondit negatiue. Non ſum propheta: qꝛ. ſ. perdidi ſcie claritatē: quam ꝑdidit prim⁹ hō. dr. Erraui ſicut ouis q̄ perijt. Hec autez omnia Johānes a ſe excluſit: ꝛ per hoc a nobis ea excludere docuit: ꝛ a noſtris meritis ſoli deo ea aſcribendo.

Quarta conſideratio.

c Irca quartā ꝯſideratiōē q̄ eſt de ſorꝫ inter repugnātiuȝ ipugnantibus di-

ꝑina roboratione: cum dicit. Ego vox clamã
tis. Ubi ſunt due concluſiones.
¶ Prima ↄclo eſt: ꝙ conuerſis repugnan-
tibus vitiis deus cõfert per pniam ſpirituale
robur. vnde Augu. Penitentia eſt medica-
mentum miſeris ꝛ ſpes ſalutis: per quam pec
catores ſaluant: ꝛ deus ad miam ꝓuocatur:
que nõ tꝑe pẽſatur: ſed ꝓfunditate luctus ꝛ la-
chrimaꝝ. vnde intelligitur per deſertum. vn
de poſtillator qdam dicit. Deſertum dicit pe-
nitentia: per quaꝫ deſerit omne pctm̃. vnde
ipſa pnia lꝫ a nobis fit diſpoſitiue: eſt tamen a
deo ipſam conferente effectiue. vnde Yſido-
rus de ſummo bono. Hoc totum de dei ꝓce
dit clementia: vt nos non damnet crudeliter:
ſed expectat ad pniam patienter.
¶ Scďa ↄclo eſt: ꝙ qnqꝫ ſunt eius inſignia
¶ Primuꝫ eſt amara ↄfeſſio. Hec.n. miaꝫ
dei meret. vnde Aug. Laborat mens patien
do erubeſcentiã. Et qm̃ verecũdia magna eſt
pena eius q erubeſcit ꝓ xp̃o: fit dignus mia.
Et h̃ eſt qđ dicit. Ego vox. vnde ꝓpħa petiit
Fiant aures tue intẽdentes in vocem. ſ. accu-
ſantem pctã. depcationis. ſ. ꝓ venia ſupplicã
do. Et ideo dr̃ ꝙ ↄfeſſio eſt vocalis faſſio pro
venia obtinẽda. ¶ Scďꝫ eſt cordis ↄpunctio
Hec.n. oẽs affectus carnaliuꝫ deſiderioꝝ a
ſe repellens: intentionem ſuã toto mentis ſtu
dio in dei ↄtemplationẽ defigit. vnde Yſid.
de ſum. bo. d. Compunctio cordis eſt humili
tas mentis cum lachrymis exortis de recorda
tione pcti ꝛ timore iudicii. ¶ Intelligendum
tamẽ ꝙ q̃tuor ſunt affectiones: qbus mens te
dio ſalubri ↄpungit. ¶ Prima eſt memoria
ꝑteritoꝝ facinoꝝ: recordatio futuraꝝ penarũ
ↄſideratio ꝑegrinationis in incolatu hui⁹ vi-
te: ꝛ deſideriũ patrie eterne. quatenus ad eam
q̃ꝫocius valeat ꝑuenire. Hoc.n. nobis ſub
voce clamãtis exprimit: q2 dolor pungitiuus
penetrans corda: generat clamoreꝫ. vnde aia
vexatione vitioꝝ: ſentiens virtutes gratuitas
in ſe debilitari. ſ. caritatem minus feruere: pa
tientiam molleſcere: fortitudinẽ labeſcere: do
num intellectus erubeſcere. qđ intelligenduꝫ
eſt de motibus: nõ de ſubſtãtia virtutũ. bene
clamare dr̃ cum ꝓpħa. De ꝓfundis clamaui:
dum de virtutũ haꝝ diminutione cõterit. vn
de Aug. ſuꝑ eodẽ. Qñ.n. qs ſentit ſe eſſe in
ꝓfundo: vbi fluctibus interioris ſiue exterio
ris miſerie atterit. Imago dei tunc gemit: do
nec eam liberet deus. ¶ Tertium eſt ſatiſfa-
ctio que ↄſiſtit in viaꝝ directiõe. Nam ſatiſfa

ctio eſt redditio volũtaria equalẽtis aliàs inde
biti. Qđ pꝫ: q2 hõ põt deo aliqd reddere volũ
tarie ꝛ equalẽs ad ſuã offenſaꝫ: q2 offenſa dei
nõ fuit formalr̃ ĩfinita niſi forte obiectiue; q2 fuit
act⁹ finit⁹. Ita poſſet eẽ vn⁹ actus formalr̃ finit⁹
ꝛ ſatiſfaciens: ſꝫ obiectiue infinit⁹. Sed ſatiſ-
factio ſtricte ſũpta: eſt opatio exterior laborioſa:
ꝛ penalis volũtarie aſſũpta ad puniendũ pec
catum ↄmiſſum a ſe: ad placandũ diuinaꝫ offen
ſam. Nam in pcti ↄmiſſione q̃tuor vie pctõꝝ
ↄcurrunt. ſ. irreuerẽtia dei: deordinatio culpe
infectio nãe: ꝛ ſolutio debiti. vnde oꝫ ꝙ in ſa-
tiſfactione huius vie reformẽt: vt dicat. Di-
rigite vias dñi. qđ fit ꝑ ſatiſfactionem. Nam
in ſatiſfaciẽdo eſt honoris ablati redditio. Et
ideo oꝫ vt hõ non tm̃ famulet deo per bonam
opationem: veꝝ etiam vt ſeipm̃ deiiciat ꝑ vo
luntariam punitionẽ. ¶ Itẽ eſt ibi deordina-
ti ordinatio. ſed qđ deordinatũ eſt per culpas
optime ordinat per penã. ¶ Iteꝫ eſt infirma-
ti curatio. Infirmat⁹ aũt ꝑ delectationis calo
rem: ↄuenienter curat per penalitatis algorẽ
¶ Item eſt ibi debiti redditio: ſiue ſolutio.
Et q2 pctõr eſt debitor pene: iõ ꝛ merito banc
penam tenet ſuſtinendo reddere. vnde dicit
Luc. 24. Uenit Iohes in viam iuſtitie ꝛ pe-
nitentie. Et dicit pnia iuſtitia: q2 ſicut ꝑ leges
iuſtitie interficiunt latrones: ita opibus pnie
interimunt peccata: ꝛ puniunt peccatores.
¶ Quartuꝫ eſt lachrymaꝝ effuſio. de qua di
cit Yſido. de ſum. bo. Omnis autẽ ↄuerſus
ex fletu inchoet pctõꝝ: vt ſic tranſeat ad deſi-
derium ſupnoꝝ. Prius.n. purgãda ſunt vi
tia: que geſſimus: vt dum pcti caligo a nobis
detergit: mundatis cordis oculis: libere ſup-
na inſpiciantur. In cuius figura dixit. Ego
baptizo in aqua. ¶ Baptiſmus in aqua con-
ſiſtit in ablutione exteriori baptiſmus in ſpiri
tu: in mũdatione interiori. ¶ Cuꝫ ḡ Iohes
ſignificat gratiã que eſt dolor de pctõ: nondũ
tamen in caritate. Et hic dolor abũdat lachry-
mis: q̃ q2 nõ ſufficiũt mundare cor. Recte dic
Ego baptizo in aqua. Ille vero baptizat nos
in ſpũ ſctõ. Sicut aqua ſine ſpiritu nõ mun-
dat: niſi exterius. ſic ꝛ lachryme ſine caritate.
Et ideo dr̃. Medi⁹ ve. i. xp̃s: q eſt mediator
dei: ꝛ hoiuꝫ baptizat. ſ. in ſpũ. Ipe eſt: q poſt
me vẽturus eſt. qđ de caritate recte dr̃: ſꝫ qđ
deus venit in mẽteꝫ. Naturalr̃.n. ꝑcedit do-
lor de ꝑteritis pctis: ꝛ tãdeꝫ infundit caritas,
q̃ lꝫ ſit poſterior nã: prior tm̃ dignitate. vñ d.
Añ me. ſ. ẽ. I. Pe. 4. Añ oia mu. ca ꝛc. Cu

ius nõ ſuꝫ di: vbi ↄmẽdat ei⁹ dignitatẽ. Do-
lor.n. q̃ſi ſuus lachrymis lauat pedes: fides in
duit pedẽ ſiniſtꝝ. ſ. itellectu: caritas dextꝝ. ſ.
affectu. Corrigia eſt ligatura: q̃ inheret fides
cũ intellectu. qđ quõ fiat: nõ ſentit qſ: dũ in ſta
tu doloris ẽ: q2 nõduꝫ ſentit dulcedineꝫ: q̃ ex
vnctiõe caritatis hẽtur: quã guſtãdo ſentit. qđ
explicari nõ pt: q2 melius ſentit: q̃ꝫ dr̃. Eſt tñ
quintuplex lachryma fundata. Una ẽ ↄtritiõis
ꝓ ꝓpriis delictis. 2ª eſt ↄpaſſionis: q̃ fundit
ꝓ alienis miſeriis. 3ª eſt horroris: q̃ fundit
timore pene gehẽnalis. 4ª eſt ↄfuſionis: q̃ fũ
dit ꝑꝑ repugnãtiaꝫ carnis ꝛ ſpũs: ꝛ de exilio
pñtis vite. 5ª eſt deſiderii ꝑꝑ dilectiõem ſũme
claritatis. De hiis Aug. dic. Fluebãt indꝫ mi
hi lachryme: ꝛ hñ mihi erat cũ eis. ¶ Quintũ
eſt obĩalis ſubiectio. Nam obediẽtia cum ſit
pro ſtudio ꝓprie volũtatis abnegº: vehement
applicat aĩuꝫ ad cultũ dei ꝓprias aĩalitates re
ſtrenãdo. Hec.n. ſi ꝑfca fuerit: apit nobis ia-
nuaꝫ padiſi. Mat. 18. Si vis ad vitã ingre-
di: ſua mãdata. Inobia clauẽ amiſit padiſi: ſꝫ
obia caꝫ recupauit. Et iõ dic Ber. O bia di
rigit greſſus nr̃os: ꝛ ſctẽ ↄuerſatõis grãm ꝑ-
meret. Sꝫ heu pauci ſm̃ eandẽ inueniunt in
hac ꝑfecti: q ſuã ita deiecerũt volũtateꝫ. d. cuꝫ
aplo. Dñe qd me vis fa. Et iõ oꝫ aliqñ vt in-
firmitatib⁹ cũ aplo ꝓſternant. Pſal. Multi
plicate ſunt ĩfirmi. eo. ꝛc. Et hoc eſt qđ dicit.
Hec in bethania ꝛc. Bethania domus obie
ſignificat aĩaꝫ: q̃ obedire ꝑceptis dei tenetur.
Eſt aũt duplex Bethania. vna eſt q̃ eſt citra
Iordanẽ: ꝛ hec ꝓpinqua ihrl̃m: ꝛ in ea Laza
rus fuit ſuſcitatus: vt Iohis. 9. dr̃. Et iõ deſi
gnat ſtatũ pnie: ꝑ quã ꝓpinquores efficimur vi
ſioni pacis. ꝛ in ea mortuus morte culpe ſuſci
tatur vita grẽ. Bethania trãs Iordanẽ: ſtatũ
pctõꝝ deſignat: ſe tñ ad pniaꝫ ꝑparãtiuꝫ. vbi
ꝑdicta dñtur fieri. ſ. ꝙ iſti merent ꝑ aduentuꝫ
xp̃i in aĩam ſpũalem influentiã grãꝝ. quã ꝛc.
¶ Feria 4ª q̃tuor tꝑoꝝ. Sermo de euangº.

Miſſus eſt an

gelus Gabriel ꝛc. Lu. 1º
ſm̃ qđ. d. Anſel. de ↄce-
ptu virginali. Item inge
vnuſqſqꝫ a pctõ vl̃ debito
Ade generat: q2 de illo ꝓpa
gatur. Na cuꝫ ds̃ fecit Adã: fecit in eo nãꝫ ꝓ
pagãdi quã ſubiecit eius ptãti: vt ea vteret ꝑ
ſua libertate: q̃ꝫdiu ipe vellet ſubditus eẽ deo.
fecit ꝛ euꝫ rõaleꝫ ꝛ iuſtũ: vt q̃s gnãret opante
nã ꝛ volũtate: rõales ꝛ iuſti fierẽt. O ſigit hõ
ſi no ꝑceſſiſſꝫ: pctũꝫ ſil' eſſet iuſtus ꝛ rõnalis.
Qm̃ vero adã ſubdit⁹ eẽ voluit dei voluntati:
iõ oẽs q opante nã quã accepat ꝓpagant: eiuſ
aſtricti debito naſcunt. vñ ſaluator huic luctu
oſe ꝑditoĩ ſubuenire volẽs: ꝑ morẽ ei⁹ futurã
de maſſa peccatrice. i. de humano gnẽ qđ totũ
infectũ fuerat pctõ: hoiem ſine pctõ ds̃ aſſum
pſit de virgie mr̃e mũda. Que niſi fuiſſꝫ: ipe
de ipa eẽ nõ potuiſſꝫ. Quãuis ḡ de mũdiſſi-
ma virgie fili⁹ dei ꝓuiſſime ſit ↄcept⁹: tñ h̃ nõ
ea neceſſitate ſcũꝫ eſt: q̃ſi de peccatrice parente
iuſta ꝓles rõabilr̃ gnãri ꝑ huiuſmõi ꝓpagati
oneꝫ negret: ſꝫ q2 decebat vt illius hois ↄceº
de mr̃e puriſſima fieret: ↄdecẽs erat vt ea pu
ritate q̃ maior nequit ĩtelligi: virgo illa niteret:
Cui ds̃ pr̃ vnicũ filiuꝫ: quẽ de corde ſuo equa
lem ſibi gẽituꝫ tanq̃ꝫ ſeipꝫ diligebat: ita dare
diſponebat: vt nalr̃ eẽt vnus ideq̃ꝫ cois dei
pr̃is ꝛ virginis fili⁹: ꝛ quã filius ipe finalr̃ ſibi
in mr̃eꝫ eligebat: ꝛ de q̃. ſ. ſ. volebat ꝛ opatu-
rus erat: vt ↄciperet ꝛ naſceret filius ille: de q̃
ipe ꝓcedebat. vñ in euangeº pñti circa huma
nationẽ huius reconciliatoris tres occurrunt
ↄſiderationes. Prima ↄſideratio.

Irca ꝑmaꝫ ↄſiderationẽ: que eſt de
c nũcii legatõe gaudioſa: cum dicitur
Miſſus eſt: ſunt ſex concl'ones.

¶ Prima ↄclo eſt: ꝙ ↄuenieẽs fuit deũ incar
nari. Rõ eſt. Nã vnicuiq̃ꝫ rei ↄueniẽs eſt id
qđ ↄpetit ſibi ſm̃ rõeꝫ ꝓprie nẽ. ſicut ↄueniẽſ
eſt hoi rõnari. Naꝫ h̃ ↄpetit ei ex nã. Nã aũt
dei ẽ bonitas: ſm̃ Diony. de di. no. vñ qcqd
ꝑtinet ad rõem boni: ↄueniẽs eſt deo. Ad rõ
nem aũt boni ꝑtinet: vt ſe aliis coicet. qđ qdẽ
maxime ſit ꝑ h̃: ꝙ nãm creatã ſibi ſic ↄiungit:
vt vna pª fiat: ex deo. ſ. verbo: aia ꝛ carne: ſꝫ
Aug. vñ pꝫ ↄueniẽs fuiſſe deũ incarnari. vñ
Anſel. d. de ↄceptu virgiali. Oportuit itaq̃ꝫ vt
illa redẽptio quã xp̃s fecit: ꝓdeſſꝫ nõ ſoluꝫ il
lis: q eo tꝑe fuerũt: ſꝫ aliis ẽt: q nõ potuerunt
pñtes eẽ: qñ redẽptioneꝫ illã xp̃s fecit. vnde
Adã ꝛ Euã ad illã ꝑtinuiſſe: nõ dubiũ eſt re-
dẽptionẽ: cum deus illos fecit: vt de eis facẽt
hoies: q̃s ad celeſtẽ ciuitatẽ aſſũpturus erat.
¶ Scďa ↄº eſt: ꝙ lꝫ i gnãli myſteriũ incarna
tiõis oib⁹ angl'is bonis reuelatũ eſt a ꝑn ſue
hritudinis: q2 h̃ ẽ qđdã gnãle ꝑn ad qđ oia
eoꝝ officia ordinant. vñ dr̃ heb. 4. Oẽs.n.
ſunt admi. ſpi. miſ. in mi. ꝑꝑ eos: q heredita
teꝫ capiũt ſalutis. tñ q̃tũ ad ſpãles ↄditões nõ
oẽs angeli a ꝑncipio erant de oibus edocti.

¶ Ubi ſciendum ꝙ in angelis duplex eſt co
gnitio. Una eſt nãlis: ſm quaꝫ cognoſcũt res
per eſſentiã ſuam: ⁊ ꝑ ſpẽs innatas. Hac co
gnitione myſteria gratie cognoſcere non poſ
ſunt: q̄ ex pura dei voluntate dependẽt. Pri
ma corin. 2. Quis. n. ſcit hoīum q̄ ſunt hoīs:
niſi ſpũs hoīs: q in ipſo eſt. ¶ Alia eſt cogni
tio: qua vident verbum ⁊ res in verbo: ⁊ hac
viſione cognoſcunt myſteria gratie: nõ qdeꝫ
omnia: nec equaliter oẽs: ſed ſm qđ deus eiſ
voluerit reuelare. Prima corin. 2°. Nobis
autem deus reuelauit ꝑ ſpũm ſuum: ita tñ ꝙ
ſuꝑiores angeli perſpicacius diuinam ſapientiã
ↄtemplantes: plura myſteria ⁊ altiora in ipſa
dei viſione cognoſcunt: q̄ inferioribus mani
feſtant: eos illuminãdo. Et hoc eſt qđ dicit.
Miſſus eſt angl's. Q̃ď congruebat. ¶ Pri
mo rõne ordinis: vt ordo reꝑationis reſpon
deret ordini ꝑuaricationis. vnde ſicut diabo
lus tẽptatione traxit ad dubitationeꝫ: ⁊ dehic
ad ↄſenſum: ⁊ dehinc ad lapſuꝫ. ſic angl's vir
gini nunciãdo: eaꝫ excitauit ad fidem: ⁊ dehic
ad ↄſenſum: ⁊ dehinc ad ↄcipienduꝫ dei filiũ.
¶ Scđo rõne myſterij angelici. Quia. n. an
gelus dei eſt miniſter ⁊ ſinis: ⁊ btã virgo ele
cta erat: vt mater dei eſſet: ↄueniens fuit nun
ciationem ꝑ angelum fieri. ¶ Tertio ratione
lapſus angelici reparãdi. Nam incarnatio nõ
tñ faciebat ad reꝑationem humani generis:
ſed etiam ad reꝑationeꝫ angelice ruine. Ideo
angeli non debebant excludi.

¶ Tertia ↄclo eſt: ꝙ nuncius hũ incarnatio
nis erat angl's Gabriel: vt ex hoc noīe opus
ad qđ miſſus eſt: inoteſcit. vnde Gabriel for
titudo dñi interpretat̃. vnde ſm glo. denotat̃
nuncius ex ſuo noīe: vt opus ad quod vene
rat: innoteſcat. Per hoc. n. opus vicit ſe: for
mam ſerui accipiendo. vicit diabolum: hoīeꝫ
ab eo redimendo. vicit mundum: vicit oẽꝫ in
tellectum creatum: q2 nullus ꝑfecte ↄprehen
dere potuit vnionis iſtius modum: niſi a deo
reuelatum eſſet. vicit infernũ: vicit mortis im
perium. Oſee. 13. O mors ero mors tua.

¶ Quarta ↄclo eſt: ꝙ q2 ſola voluntas diuina
effectiue oꝑata eſt ad hãc incarnationeꝫ: ideo
merito nunciũ huius incarnatõis debuit de
ſtinare. Et ideo dicit̃ miſſus a deo ⁊c. Nam
ſola voluntas dei fecit in ꝓn° rerũ nãs: dans
qbuſdam nãs ⁊ voluntates: vt nature ⁊ volũ
tates ſm ordinem ſibi traditum: ſuum opus
in reꝝ curſu ꝓſoluerent. Et adhuc multa de⁹
cum eiſdem nãis ⁊ voluntatibus oꝑatur: que
ille ſm ſuum vſum ⁊ ꝓpoſitum nequaq̃ꝫ face
ret. vnde lꝫ nihil fiat: niſi voluntate dei facien
te ⁊ ꝑmittente: q̄dam tñ ſola voluntas ⁊ pñãs
eius facit: q̄dam creata nã: quedã volũtas cre
ature. ¶ Sed ſicut creata nã ꝑ ſe nihil facere
põt: niſi qđ a voluntate dei ꝑcepit. Ita volun
tas creature nequit per ſe quicq̃ꝫ operari.

¶ Cum g̊ oĩa fiant: aut ſola volũtate dei: aut
nã: ſm viꝫ illi a deo inditã: aut voluntate cre
ature. ⁊ ea: q̄ nec nã creata: nec voluntas crea
ture: ſed ſolus deus facit: ſemꝑ miranda ſunt
¶ Quia g̊ ꝓpugnatio viri de ſola virgine:
ita nõ eſt nãlis aut voluntaria: ſed eſt mirabi
lis: ſicut illa: q̄ mulierem ꝓduxit de ſolo viro.
Et ſicut creatio viri de ſolo limo pꝫ ꝙ nõ ſub
iacet legibus ⁊ meritis illius ꝓpagationis:
quam voluntas ⁊ nã diſcrete oꝑantur. Aliud
enim facit nã: aliud volũtas ⁊ natura pariter.
Tamen verus eſt hõ: ⁊ Adam de non hoīe:
⁊ Ihs de ſola muliere: ⁊ Eua de ſolo viro. ſi
cut eſt verus hõ: q naſcitur de viro ⁊ muliere
Et hoc ſolum ꝑtinet ad diuinam potentiã ⁊ vo
luntatem. vnde dicitur. Miſſus a deo.

¶ Quinta ↄclo eſt: ꝙ cum q̄tuor modis põt
deus hoīem facere: vꝫ aut de viro ⁊ femina:
aut nec de viroq̃ꝫ: ſed de limo: aut de viro tñ
vt Eua. aut de femina ſine viro: tñ mundior
⁊ honeſtior modus ⁊ ↄuenientior erat ſibi na
ſci de femina ſine viro: q̃ꝫ de mixtiõe vtriuſq̃ꝫ
q2 de virgine deũ naſci oꝫ ꝓpter q̄tuor rões.
¶ Prima q2 ↄueniens fuit vt ſicut hoīs pec
catuꝫ ⁊ cã noſtre redemptionis ꝓn^m ſumpſit
a femina: ita medicina peccati ⁊ cã noſtre ſal
uationis naſcat̃ de femina. vnde Ber. De⁹
terrã celeſti rore rigauit: q2 cum de viro ſciaꝫ
ꝓduxit in dãnationem: voluit de femina pro
ducere virum in ſalutem ⁊ benedictionem.
¶ Scđa ne mulieres deſꝑent ſe ꝑtinere ad
ſortem btõꝝ. Et ideo qm̃ de femina tantũ ma
lum ꝓceſſit: opꝫ etiam vt ad reformãdum ſpẽ
eaꝝ de muliere tantum bonum procedat.
¶ Tertio ſm Orige. Decuit vt ille eſſet in
terris ſine patre: q in celis fuit ſine matre: ne
duos patres habere videret̃. ¶ Quarto q2
ſi virgo erat: q̄ cauſa fuit humano generi to
tius mali: tanto magis decet vt virgo ſit: que
cauſa erit totius boni. vnde ſm Ber. ipſa fu
it ꝓma: que virginitatem vouit. vnde dicitur
hec miſſio fuiſſe ad virginem deſponſatã ⁊c.
¶ Sexta ↄclo eſt: ꝙ ꝓpter has ſex ↄditiones
inuenta eſt idonea mater dei. ¶ Prima eſt
caritas. Nam obtemꝑare mandatis dei: nos
adoptat in familiare dei conſortium. Sed h̄
facit caritas: q2 dilectio diuina per opus oſten
ſionem ꝓbatur: ſm Gre. Maximum auteꝫ
opeꝝ: eſt mandatis dei obedire: Ideo caritas
facit hoīeꝫ expeditũ ⁊ ꝓmptũ ad bonoꝝ opeꝝ
executionẽ. Nõ. n. amor dei ẽ ocioſus. Oꝑa
tur. n. magna ſm Greg. ſi eſt. ſi oꝑari negli
git: amor nõ eſt. Quod intelligit̃ per id ꝙ miſ
ſio facta eſt in ciuitate. Naꝫ ſm Yſido. Ciui
tas eſt hoīum multitudo vinculo ſanctatis adu
nata. Nam caritas tendit in alteꝝ. Et ideo be
ata virgo ꝓpter caritatis excellentiam: meri
to ciuitas glorioſa noīatur. Pſal. Glorioſa
dicta ſunt de te ciuitas dei: Nam in ea deus
homo naſci dignatus eſt. ¶ Scđa eſt ↄtem
ptus terrenoꝝ. vnde dicit galilea qđ interpre
tatur tranſmigratio. Ad dei. n. amicitiam adi
piſcendam vt aīa deuota celeſtibus affectioni
bus eleuetur in deum: opꝫ omnia terrena cõ
temni. Non. n. põt anima ſimul terrenis affi
ci: ⁊ celeſtibus. vnde ſm Iaco. Qui voluerit
amicus huius mundi eſſe: inimicus dei ↄſti
tuitur. ⁊ eↄ°. Et ideo virgo vt vera amicitia
deo vniretur: oĩa reſpuit: ita pauper effecta:
ꝙ manu ⁊ arte panem ſuum meruit. Et ideo
merito ſui dei gratia ꝑueniri meruit. Nã ſm
doctores beata virgo nunq̃ꝫ meruit iſta. ſ. gra
tiam preſeruationis: honorem maternitatis:
reſpectu filij: vt fieret mater: cuius deus ẽ pa
ter: ⁊ plenitudinem gratie in ↄceptione filij.
Hec. n. habuit ſine meritis: veruꝫ eſt de cõ
digno ex natura rei: ſed meruit de ↄdigno ex
inſtitutione dei: ⁊ de condigno: ⁊ de congruo
Et ideo dicitur Mar. 16. Precedet vos. ſ.
gratia dei. i. alia merita ꝑter iſta: in galileã. ſ.
in hanc virginem: eam meritis ꝑueniendo.
Ibi eum videbitis. ſ. incarnari. ¶ Tertia eſt
bona fama vite oꝑoſe virtutum. vnde addit.
Cui nomen nazareth: qđ interpretat̃ floridus
Nam ſicut flores flagrant ſuauitatem odoris
ſic debemus eſſe odoriferi ⁊ bonis oꝑibus re
ferti: vt flores virtutũ in mente apparentes:
ſpiritualr̃ in mente chriſtuꝫ reficiãt: ⁊ foris ꝓ
ximum edificet bona fama. vnde dicit Aug.
ad Iulianam: ⁊ eſt in glo. ſuꝑ illud philip. 4.
Quicũq̃ꝫ bone fame ⁊c. Decet iuſtos: vt de
eis non habeat̃ mala opinio: ſed bona: vt ꝓ
ſit alijs. Nobis. n. noſtra vita neceſſaria eſt.
alijs fama noſtra. vnde ſiqs a criminibus vi
tam ſuam cuſtodit: ſibi benefacit. Qui aũt fa
maꝫ cuſtodit: in alijs miſericors eſt. vnde pie
credenduꝫ eſt de virgine: ꝙ nunq̃ꝫ ceſſauit a
meritoria oꝑatione virtutum. q2 quicqd eſt ꝑ
fectionis ꝓ ſtatu vie in ordine ad btitudinem
non eſt negandum in ea. Cum igitur mereri
ſit perfectionis in via. ſemper creuit in gratia
merendi: qui etiam ſpiritualr̃ delicias prebu
it filio de ea naſcituro. vnde dicitur Luc. 4°.
Uenit nazareth. ſ. in hanc virginem florentẽ
virtutibus per gratiam. vbi erat nutritus. ſ.
delectatione ſpũali. vnde dicitur ꝓuerbio. 8.
Delicie mee eſſe cum filijs hominum.
¶ Quarta eſt iſtitutio ordinate mẽtis ad obe
dientialẽ ↄformationẽ diuine voluntatis. Naꝫ
diuina voluntas eſt ꝓma regula omnium cõ
tingentiũ ⁊ neceſſarioꝝ: ſm illud Aug. Di
uina voluntas eſt oīuꝫ que fiunt prima ⁊ ſũ
ma cauſa. Et ideo voluntas creata tenetur ſi
bi ↄformari: maxime q̄ꝫtum ad duo. ſ. q̄ꝫtum
ad voluntatem ſigni: q2 voluntas noſtra legi
diuine eſt alligata. ⁊ ipſa lex ꝑtinet ad volũta
tem ſigni. Non eſt tñ obligatio ad voluntatẽ
ſigni: niſi eo mõ: quo eſt manifeſta: vt teneat̃
quis ad ↄſilia. inquãtum ſunt non ſpernenda
⁊ ad ꝑcepta vt adimplenda. Et hoc dico: cum
conſilia ſint de voluntate ſigni. ¶ Secundo
q̄ꝫtum ad voluntatem antecedentem: q2 ſicut
deus voluit oẽs hoīes ſaluos fieri: ita ⁊ nos
vnde ⁊ dicitur ꝙ deſponſata fuit viro. i. virtu
ti: que diſponit ⁊ habilitat mentem ad ſubijci
endum ſe diuine voluntati. vnde de ſpiritu ⁊
anima dicitur: ꝙ virtus eſt hitus mẽtis bene
inſtitute. ¶ Et intelligo mentem bene inſtitu
tam: ad ſimilitudinem regni quod bene inſti
tutum eſt: ſi ratione in eo conſulatur: ⁊ ratio
ne imperetur: ⁊ recte obediatur. Sic mẽs be
ne inſtituta eſt: cum ratio recte cõſulit: volun
tas recte imꝑat: ⁊ vires ſubiecte voluntati: re
cte obediunt. Hanc bonã inſtitutionẽ virtus
in mente facit. Ipſa. n. rõnem illuminat: ⁊ vo
luntate deſeruiente: vires ad imperium ſub
mittit. Et ideo nomen viri Ioſeph quod in
terpretatur augmentum: q2 q̄ꝫto qs virtutib⁹
habilitatur: tanto magis ipſi gratia augetur.
Unde q2 virgo pre oībus ſic fuit virtutibus
ſublimata: igitur ſuperabundãs gratia dei in
ea oꝑabatur. Ideo ſpiritus ſanctus loquitur
de ea. d. 1ª. corith. 11. Deſpõdi. i. eternalr̃ co
pulaui vos. ſ. ſic ſubliminatã virtutib⁹. Et ſe
quitur. Uirginẽ caſtaꝫ: Aug. dicit. Propter

¶ Ubi ſciendum ꝙ in angelis duplex eſt co
gnitio. Una eſt nālis: ſm quaȝ cognoſcūt res
per eſſentiā ſuam: ꝛ ꝑ ſpēs innatas. Hac co-
gnitione myſteria gratie cognoſcere non poſ-
ſunt: q̄ ex pura dei voluntate dependēt. Pri
ma corin. 2. Quis. n. ſcit hoium q̄ ſunt hois:
niſi ſpūs hois: q in ipſo eſt? ¶ Alia eſt cogni
tio: qua vident verbum ꝛ res in verbo: ꝛ hac
viſione cognoſcunt myſteria gratie: nō qdeȝ
omnia: nec equaliter oēs: ſed ſm qḋ deus eiſ
voluerit reuelare. Prima corin. 2°. Nobis
autem deus reuelauit ꝑ ſpūm ſuum: ita tñ ꝙ
ſuꝑiores angeli perſpicacius diuinam ſapientiā
ꝯtemplantes: plura myſteria ꝛ altiora in ipſa
dei viſione cognoſcunt: q̄ inferioribus mani-
feſtant: eos illuminādo. Et hoc eſt qḋ dicit.
Miſſus eſt angl's. Q̄ꝺ congruebat. ¶ Pri
mo rōne ordinis: vt ordo reꝑationis reſpon-
deret ordini ꝓuaricationis. vnde ſicut diabo-
lus tēptatione traxit ad dubitationeȝ: ꝛ dehic
ad ꝯſenſum: ꝛ dehinc ad lapſuȝ. ſic angl's vir
gini nunciādo: eaȝ excitauit ad fidem: ꝛ dehic
ad ꝯſenſum: ꝛ dehinc ad ꝯcipienduȝ dei filiū.
¶ Scḋo rōne myſterij angelici. Quia. n. an
gelus dei eſt miniſter ꝛ finis: ꝛ btā virgo ele-
cta erat: vt mater dei eſſet: ꝯueniens fuit nun
ciationem ꝑ angelum fieri. ¶ Tertio ratione
lapſus angelici reparādi. Nam incarnatio nō
tm̄ faciebat ad reꝑationem humani generis:
ſed etiam ad reꝑationeȝ angelice ruine. Ideo
angeli non debebant excludi.
¶ Tertia ꝯclō eſt: ꝙ nuncius hēꝰ incarnatio
nis erat angl's Gabriel: vt ex hoc noie opus
ad qḋ miſſus eſt: inoteſcit. vnde Gabriel for
titudo dñi interpretaꝛ. vnde ſm glo. denotaꝛ
nuncius ex ſuo noie: vt opus ad quod vene-
rat: innoteſcat. Per hoc. n. opus vicit ſe: for-
mam ſerui accipiendo. vicit diabolum: hoieȝ
ab eo redimendo. vicit mundum: vicit oēȝ in
tellectum creatum: qꝛ nullus ꝑfecte ꝯprehen-
dere potuit vnionis illius modum: niſi a deo
reuelatum eſſet. vicit infernū: vicit mortis im
perium. Oſee. 13. O mors ero mors tua.
¶ Quarta ꝯclō eſt: ꝙ qꝛ ſola voluntas diīa
effectiue oꝑata eſt ad hāc incarnationeȝ: ideo
merito nunciuȝ huius incarnatōis debuit de
ſtinare. Et ideo dicit miſſus a deo ꝛc. Nam
ſola voluntas dei fecit in ꝑnᵒ rerū nās: dans
qbuſdam nās ꝛ voluntates: vt nature ꝛ volū-
tates ſm ordinem ſibi traditum: ſuum opus
in reꝝ curſu ꝑſoluerent. Et adhuc multa deꝰ
cum eiſdem nāis ꝛ voluntatibus oꝑatur: que
ille ſm ſuum vſum ꝛ ꝓpoſitum nequaq̄ȝ face
ret. vnde lȝ nihil fiat: niſi voluntate dei facien
te ꝛ ꝑmittente: q̄dam tñ ſola voluntas ꝛ ptās
eius facit: q̄dam creata nā: quedā volūtas cre
ature. ¶ Sed ſicut creata nā ꝑ ſe nihil facere
pōt: niſi qḋ a voluntate dei ꝑcepit. Ita volun
tas creature nequit per ſe quicq̄ȝ operari.
¶ Cum ḡ oia fiant: aut ſola volūtate dei: aut
nā: ſm viȝ illi a deo inditā: aut voluntate cre
ature. ꝛ ea: q̄ nec nā creata: nec voluntas crea
ture: ſed ſolus deus facit: ſemꝑ miranda ſunt
¶ Quia ḡ ꝓpugnatio viri de ſola virgine:
ita nō eſt nālis aut voluntaria: ſed eſt mirabi
lis: ſicut illa: q̄ mulierem ꝓtulit de ſolo viro.
Et ſicut creatio viri de ſolo limo pȝ ꝙ nō ſub
iacet legibus ꝛ meritis illius ꝓpagationis:
quam voluntas ꝛ nā diſcrete oꝑantur. Aliud
enim facit nā: aliud volūtas ꝛ natura pariter.
Tamen verus eſt hō: ꝛ Adam de non hoie:
ꝛ Ihs de ſola muliere: ꝛ Eua de ſolo viro. ſi
cut eſt verus hō: q naſcitur de viro ꝛ muliere
Et hoc ſolum ꝑtinet ad diuinam potentiā ꝛ vo-
luntatem. vnde dicitur. Miſſus a deo.
¶ Quinta ꝯclō eſt: ꝙ cum q̄tuor modis pōt
deus hoiem facere: vȝ aut de viro ꝛ femina:
aut nec de viroq̄ȝ: ſed de limo: aut de viro tm̄
vt Eua. aut de femina ſine viro: tñ mundior
ꝛ honeſtior modus ꝛ ꝯuenientior erat ſibi na
ſci de femina ſine viro: q̄ȝ de mixtiōe vtriuſq̄ȝ
qꝛ de virgine deū naſci oȝ ꝓpter q̄tuor rōes.
¶ Prima qꝛ ꝯueniens fuit vt ſicut hois pec
catuȝ ꝛ cā noſtre redemptionis ꝑnᵐ ſumpſit
a femina: ita medicina peccati ꝛ cā noſtre ſal-
uationis naſcaꝛ de femina. vnde Ber. Deꝰ
terrā celeſti rore rigauit: qꝛ cum de viro ſciaȝ
ꝓduxit in dānationem: voluit de femina pro
ducere virum in ſalutem ꝛ benedictionem.
¶ Scḋa ne mulieres deſꝑent ſe ꝑtinere ad
ſortem btōꝝ. Et ideo qm̄ de femina tantū ma
lum ꝓceſſit: opȝ etiam vt ad reformādum ſpē
eaꝝ de muliere tantum bonum procedat.
¶ Tertio ſm Orige. Decuit vt ille eſſet in
terris ſine patre: q in celis fuit ſine matre: ne
duos patres habere videreꝛ. ¶ Quarto qa
ſi virgo erat: q̄ cauſa fuit humano generi to-
tius mali: tanto magis decet vt virgo ſit: que
cauſa erit totius boni. vnde ſm Ber. ipſa fu
it ꝑma: que virginitatem vouit. vnde dicitur
hec miſſio fuiſſe ad virginem deſponſatā ꝛc.
¶ Sexta ꝯclō eſt: ꝙ ꝓpter has ſex ꝯditiones

inuenta eſt idonea mater dei. ¶ Prima eſt
caritas. Nam obtemꝑare mandatis dei: nos
adoptat in familiare dei conſortium. Sed h̄
facit caritas: qꝛ dilectio diuina per opus oſten
ſionem ꝓbatur: ſm Gre. Maximum autēȝ
opeꝝ: eſt mandatis dei obedire: Ideo caritas
facit hoieȝ expeditū ꝛ ꝓmptū ad bonoꝝ opeꝝ
executionē. Nō. n. amor dei ē ocioſus. Oꝑa
tur. n. magna ſm Greg. ſi eſt. ſi oꝑari negli
git: amor nō eſt. Quod intelligiꝛ per id ꝙ miſ
ſio facta eſt in ciuitate. Naȝ ſm Yſido. Ciui-
tas eſt hoium multitudo vinculo ſatietatis adu
nata. Nam caritas tendit in alteꝝ. Et ideo be
ata virgo ꝓpter caritatis excellentiam: meri-
to ciuitas glorioſa noiatur. Pſal. Glorioſa
dicta ſunt de te ciuitas dei: Nam in ea deus
homo naſci dignatus eſt. ¶ Scḋa eſt ꝯtem-
ptus terrenoꝝ. vnde dicit galilea qḋ interpre
tatur tranſmigratio. Ad dei. n. amicitiam adi
piſcendam vt aīa deuota celeſtibus affectioni
bus eleuetur in deum: opȝ omnia terrenacō-
temni. Non. n. pōt anima ſimul terrenis affi
ci: ꝛ celeſtibus. vnde ſm Iaco. Qui voluerit
amicus huius mundi eſſe: inimicus dei ꝯſti-
tuitur. ꝛ cꝰ. Et ideo virgo vt vera amicitia
deo vniretur: oia reſpuit: ita pauper effecta:
ꝙ manu ꝛ arte panem ſuum meruit. Et ideo
merito ſui dei gratia ꝓueniri meruit. Nā ſm
doctores beata virgo nunq̄ȝ meruit iſta. ſ. gra
tiam preſeruationis: honorem maternitatis:
reſpectu filij: vt fieret mater: cuius deus ē pa
ter: ꝛ plenitudinem gratie in ꝯceptione filij.
Hec. n. habuit ſine meritis: veruȝ eſt de cō-
digno ex natura rei: ſed meruit de ꝯdigno ex
inſtitutione dei: ꝛ de condigno: ꝛ de congruo
Et ideo dicitur Mar. 16. Precedet vos. ſ.
gratia dei. i. alia merita ꝑter iſta: in galileā. ſ.
in hanc virginem: cam meritis ꝓueniendo.
Ibi eum videbitis. ſ. incarnari. ¶ Tertia eſt
bona fama vite oꝑoſe virtutum. vnde addit.
Cui nomen nazareth: qḋ interpretaꝛ floriduſ
Nam ſicut flores flagrant ſuauitatem odoris
ſic debemus eſſe odoriferi ꝛ bonis oꝑibus re
ferti: vt flores virtutū in mente apparentes:
ſpiritualr̄ in mente chriſtuȝ reficiāt: ꝛ foris ꝓ
ximum edificet bona fama. vnde dicit Aug.
ad Iulianam: ꝛ eſt in glo. ſuꝑ illud philip. 4.
Quicūq̄ȝ bone fame ꝛc. Decet iuſtos: vt de
eis non habeaꝛ mala opinio: ſed bona: vt ꝓ-
ſit alijs. Nobis. n. noſtra vita neceſſaria eſt.
alijs fama noſtra. vnde ſiqs a criminibus vi
tam ſuam cuſtodit: ſibi benefacit. Qui aūt fa-
maȝ cuſtodit: in alijs miſericors eſt. vnde pie
credenduȝ eſt de virgine: ꝙ nunq̄ȝ ceſſauit a
meritoria oꝑatione virtutum. qꝛ quicqd eſt ꝑ
fectionis ꝓ ſtatu vie in ordine ad btitudinem
non eſt negandum in ea. Cum igitur mereri
ſit perfectionis in via. ſemper creuit in gratia
merendi: qui etiam ſpiritualr̄ delicias prebu-
it filio de ea naſcituro. vnde dicitur Luc. 4°.
Uenit nazareth. ſ. in hanc virginem florentē
virtutibus per gratiam. vbi erat nutritus. ſ.
delectatione ſpūali. vnde dicitur ꝓuerbio. 8.
Delicie mee eſſe cum filijs hominum.
¶ Quarta eſt iſtitutio ordinate mētis ad obe
dientialē ꝯformationē diue voluntatis. Naȝ
diuina voluntas eſt ꝑma regula omnium cō-
tingentiū ꝛ neceſſarioꝝ: ſm illud Aug. Di-
uina voluntas eſt oiuȝ que fiunt prima ꝛ ſū-
ma cauſa. Et ideo voluntas creata tenetur ſi-
bi ꝯformari: maxime q̄tum ad duo. ſ. q̄tum
ad voluntatem ſigni: qꝛ voluntas noſtra legi
diuine eſt alligata. ꝛ ipſa lex ꝑtinet ad volūta
tem ſigni. Non eſt tñ obligatio ad voluntatē
ſigni: niſi eo mō: quo eſt manifeſta: vt teneaꝛ
quis ad ꝯſilia. inquātum ſunt non ſpernenda
ꝛ ad ꝓcepta vt adimplenda. Et hoc dico: cum
conſilia ſint de voluntate ſigni. ¶ Secundo
q̄tum ad voluntatem antecedentem: qꝛ ſicut
deus voluit oēs hoies ſaluos fieri: ita ꝛ nos
vnde ꝛ dicitur ꝙ deſponſata fuit viro. i. virtu
ti: que diſponit ꝛ habilitat mentem ad ſubijci-
endum ſe diuine voluntati. vnde de ſpiritu ꝛ
anima dicitur: ꝙ virtus eſt habitus mētis bene
inſtitute. ¶ Et intelligo mentem bene inſtitu
tam: ad ſimilitudinem regni quod bene inſti-
tutum eſt: ſi ratione in eo conſulatur: ꝛ ratio-
ne imperetur: ꝛ recte obediatur. Sic mēs be
ne inſtituta eſt: cum ratio recte cōſulit: volun-
tas recte imꝑat: ꝛ vires ſubiecte voluntati: re
cte obediant. Hanc bonā inſtitutionē virtus
in mente facit. Ipſa. n. rōnem illuminat: ꝛ vo
luntate deſeruiente: vires ad imperium ſub-
mittit. Et ideo nomen viri Ioſeph quod in-
terpretatur augmentum: qꝛ q̄to qs virtutibꝰ
habilitatur: tanto magis ipſi gratia augetur.
Unde qꝛ virgo pre oibus ſic fuit virtutibus
ſublimata: igitur ſuperabundās gratia dei in
ea oꝑabatur. Ideo ſpiritus ſanctus loquitur
de ea. d. 1ª. corith. 11. Deſpōdi. i. eternalr̄ co
pulaui vos. ſ. ſic ſubliminatā virtutibꝰ. Et ſe
quitur. Virginē caſtaȝ: Aug. dicit. Propter

integritatem fidei: ſoliditatem ſpei: ⁊ ſinceritatem caritatis. Uni viro. i. virtutū meritorie actioni ⁊c. ¶ Quīta eſt cordis manſuetudo. Māſuetudo. n. eſt vt dicit glo. ſup Matth. q̄ mores temperat: nō. n. pmittit hoīeȝ ferocem eſſe: vt pȝ in hoīs deſcriptione: q̄ dicitur eſſe: aīal manſuetuȝ ex natura ſua: etiam atteſtatur eius forma ⁊ diſpoſitio exterior. Hec cedit in pꝛobitatibus: ⁊ reſiſtit malo: ſed ⁊ vincit i bono malum: ⁊ dimittit penas ſm̄ intētioneȝ legiſlatoris: lȝ nō ſm̄ verba legis. Modificat etiam animuȝ ne quis vtatur ſua poteſtate in vlciſcendo: ⁊ ideo ꝓuenit ex quadam dulcedine affectus: qua quis abhorret oē illud qḋ poteſt aliū triſtare: vnde eccleſi. ¶ Tertio dicit. Fili in manſuetudine ꝑfice opera tua: ⁊ ſuꝑ hoīum gloria diligeris. Sed qꝛ hec virtus ſuit ſpeciale ornamentum virginis. Ideo ab eo accepta meruit eē mater xp̄i: vt de ea dicatur illud Jacobi. I. In māſuetudine. ſ. noſtre cōpoſitiōis: ſuſcipite ꝑꝑ ydoneitateȝ. Inſitū verbum. ſ. filium verꝫ dei a vobis naſciturꝫ. Talis. n. ſolus poteſt ſaluare aīas veſtras: ⁊ hoc notatur. cū dicitur. De domo dauid: qui interpretatur aſpectu deſiderabilis: ꝑꝑ eius māſuetudinē: que tempat mores. Et ideo pſal. hortatur nos ad eius exēplum di. Memento domine dauid ⁊ oīs manſuetudinis eius. Ipſe eniȝ pepcit inimicis: cū eos ſuꝑare potuiſſet. Sexta eſt circūſpectio ꝓprij ſtatus. Hec eniȝ corrigit errata preterita: ⁊ ordinat preſentia in debitum finē: ⁊ p̄cauet impedimenta finis in futurꝫ: h̄ notatur cū dicitur. Et nomē virginis Maria: Qḋ interpretatur ſtella maris: Cuius talis eſt ſitus in celo ꝙ circa ipſaȝ voluuntur ſepteȝ ſtelle ꝓpter quas iſta regio dicitur ſeptētrionalis. Sic etiā circa circūſpectioneȝ ꝓprij ſtatus: debet fieri reuolutio. i. ꝯſideratio. 7. virtutum: vt in eis quis ſe exerceat: que etiā ꝯtrariantur ſeptē peccatis mortalibꝰ que iuxta ſe poſita magis eluceſcūt. Unde cū quis cogitat iſtaꝝ virtutuȝ pulchritudineȝ: deteſtatur peccatorꝫ turpitudinem. Et ideo dicit Ber. Solicite diſcutiat quilibet qd acquirat quotidie ꝓficiendo: ne qd: qḋ abſit: ꝑdat deficiendo. Sic. n. in virtutibus difficilius eſt nō habita conando aſſequi: q̄ȝ d̄ſidia carere. Ita grauius eſt recuperare: qḋ per negligentiam amittitur: q̄ȝ adipiſci qḋ nondū qs habuiſſe cognoſcitur. Unde qꝛ virgo in oībus ſic circūſcripta fuit: ideo poteſt de ea exponi illud Luc. 14. Maria optimam parteȝ elegit: quia ꝯſideratis hijs trāſitorijs delectatiōibus peccatorꝫ optimā partē elegit. ſ. vitā eternaȝ hijs deſpectis. vn̄ Aug. Hijs ſex ꝯditiōibꝰ ꝯſideratis in virgie gl'ioſa: eaȝ idoneā matrē xp̄i iudicabat. Nullā dei ſapia maſſaȝ inuenit humani generis ꝑ quā vt diſpoſuerat i mūduȝ veniens luctuoſe ꝑditiōi ſubueniret: donec ad iſtā v̄ginē ventū eſſȝ. Que mox vt i mūduȝ ꝑ humane gnātionis lineā venit: tāta oīs boni virtute atq̄ȝ ꝯſtātia reſplēduit: vt ipſam dei ſapia fore dignā iudicaret: ꝑ quā in hoīeȝ veniens ſola p̄ cunctis mediatrix eſſe meruit.

Secunda conſideratio.

Ecūda ꝯſideratio ē de v̄ginis ſalutatione gratioſa: cuȝ dr̄. Et igreſſ ang̃elus ad eā. vbi ſūt. 6. ꝯcl'ones. ¶ Pª eſt ꝙ ſtatus v̄ginitatis eſt q̄ſi ſtatꝰ angelicꝰ ſiue celicꝰ. Ideo nō cadit ſub p̄cepto ꝓpter ſui arduitatē: ⁊ difficultatē: ⁊ iō maximi eſt meriti: vn̄ Ihiero. dic̄. Uirginitas nō eſt in p̄cepto: qꝛ maioris mercedis eſt q̄ nō cogit ſed offertur: ⁊ duriſſimū erat ꝯtra nām cogere quēpiā angelorꝫ vitā ab hoībus extorquere: Eſt ēt ardua res ꝯtra legeȝ carnis viuere: qḋ faciūt v̄gines. vn̄ Greg. dicit: ꝙ inter oīa certamina duriora ſunt caſtitatis ꝑlia: in quibus quotidiana pugna: ſȝ victoria rara. Maior ē eniȝ virginuȝ q̄ȝ angelorꝫ: Angeli ſine carne viuunt: homines in carne triumphant ¶ Scḋa ꝯcluſio eſt: ꝙ virginitas maxime ꝑꝑ votum eſt deo accepta: vn̄ Aug. de virginitate dicit. Uirginitas non qꝛ virginitas: ſed qꝛ deo dicata honorat̄. Et no. ꝙ. 5. ſūt differētie v̄ginū. ¶ Pª eſt q̄ vouit ſe deo nō ſenſuraȝ ſe libidinē. ¶ Scḋa eſt: q̄ hoc ꝓponit: tn̄ ſine voto. ¶ Tertia eſt q̄ ſuuȝ ꝓgreſſum ꝯmittit: dei diſpoſitiōi. ¶ Quarta eſt: q̄ nōduȝ delibe rauit de ſentiēdo: vel nō ſentiēdo libidinem. ¶ Quīta eſt q̄ ꝓponit ſe ſenſurā libidinē: ſȝ ſub dei volūtate. ¶ Pª. n. ſemꝑ tenet ſummuȝ gradū: q̄ ſola ē meritoria. Hūc gradum beata virgo habuit. vn̄ cuȝ xp̄s d̄ ea voluit naſci decuit ipſaȝ votū feciſſe. vn̄ Augu. Beata virgo ꝓpoſuerat ſe ſuaturā virginitateȝ i corde ſȝ ipſiꝰ votū nō exp̄ſſit ore: poſt ea vero exp̄ſſit ⁊ in virginitate permanſit.

¶ Tertia ꝯ° eſt: ꝙ virgitas ſiſima ē angelis: ⁊ ꝯtinēs i ſe humanitatē angelicā. Nā virgines ſunt iexptes delectationū carnaliū: v. habundēt d̄lectatiōibus ſp̄ualibꝰ. Cū igitur p̄mū ſit angelice nature nō poſſe carnales: ſed ſp̄uales ⁊ itellectuales d̄litias expiri: neceſſe ē vt āgeli amore nāli plus diligāt v̄gies ꝑꝑ qḋ putāt qdaȝ de virgibus tn̄ ruinas angelicas reſtaurādas: vn̄ filius dei ingrediēs i mūduȝ nouā familiā inſtituit: vt q ab angelis honorabatur in celis: angelos. ſ. virgines hr̄et in terris. vnde Ambro. Suꝑgreditur virginitas ꝯditionē humane nature: ꝑ quā hoīes angelis aſſimilātur. Ideo ēt Ihiero. iſert di. Eſſe angelū felicitatis ē: eſſe vero virginē virtutis Naȝ h̄ obtinere viribꝰ uiuīt cuȝ gr̄a qḋ hȝ angelus ex nā: vtrūq̄ȝ tn̄. ſ. eſſe virginē ⁊ angelū diuini muneris ē officiū nō humanū. Et ideo ꝑiculoſuȝ ē virgines a virgitatis ꝓpoſito retrahere: cū ſint vxores regis eterni: ⁊ ꝯpares quodāmodo regine celi: ⁊ tēpluȝ dei. vn̄ apl's cori. 3. Si qs tēpluȝ d̄i violauerit diſꝑdet illū d̄s. Propter hāc. n. ſilitudineȝ virgo gl'ioſa debuit ab angelo ſalutari: vn̄ dicit̄. Et igreſſus angelus ad eā. Debebat. n. virgo ad hoc vt corporalr̄ deū ꝯciꝑet ꝑfici intius intellectuali cognitiōe: ⁊ exterius corporali angeli apparitione: vt ad conſenſum traheretur.

¶ Quarta ꝯcl'o eſt: ꝙ beata virgo eadē veneratiōe dȝ venerari: q̄ xp̄s. Nā idē honor exhibendus eſt matri regꝭ ⁊ regi. vn̄ Aug. dicit. Thronū d̄i tabernaculū dn̄i xp̄i dignū eſt ibi eē: vbi eſt ipſe: Sȝ xp̄s adoratur adoratiōe latrie. Hoc idē dic̄ Damaſcenꝰ. Honor mr̄is refert̄ ad filiuȝ: ⁊ ideo ſalutat̄ eē gratia plena: quod etiam refertur ad filium.

¶ Quīta ꝯ° eſt: ꝙ i hac angelica ſalutatiōe q̄tuor ſolēnes ꝑrogatiue p̄tēduntur. ¶ Quarꝫ prima eſt carētia oīs mali: cuȝ dr̄. Aue. i. ſine vhe: qꝛ immunis ſine omni peccato: qꝛ ſoli dn̄o ꝯſecrata: ⁊ ideo debebat eē intus ⁊ extra: pura ⁊ mūda: vt dicat̄: de ea illud cāticorꝫ. Tota pulchra es ⁊c̄. vn̄ ſȝ Ber. Illa ē tota pulchra cui nihil deeſt formoſitatꝭ: ⁊ nihil ineſt deformitatis. Sed iſta pulchritudo nulli ineſſe p̄ōt niſi a fomite p̄ſeruato: nā fomes ad maculā ꝑtinet ſaltē carnis. vn̄ dicūt aliq: ꝙ veriſimile ē ꝙ in primo inſtāti fuit p̄ſeruata ne ꝯciperetur in originali i eius aiatione. Ratio eſt. Nam cui ꝯceſſuȝ eſt maius ⁊ minꝰ: ſȝ magis eſt eē matreȝ dei: q̄ȝ a peccato p̄ſeruari: igit̄ ⁊c̄. Itē auctor nature ꝑ virgineȝ nāȝ recuꝑauit: igit̄ ab oī vitio imunis fuit: qꝛ ꝑꝑ qḋ vnūquodq̄ȝ tale ⁊ ip̄ȝ magꝭ. vn̄ Aug. dic̄. Cū de pctīs agitur nullā uelle ꝓſus de Maria fieri mētionem.

Bene ergo dicit̄ de ea. Aue. i. ſine vhe. Nā ſicut in Eua fuit vhe culpe: pene: ignorātie ⁊ expulſiōis patrie: ſic Maria fuit a vhe. i. ſine vhe. ſ. culpe: qꝛ ſctiſſima: ſine vhe pene: qꝛ beatiſſima: ſine vhe ignorātie: qꝛ illuiatiſſima: ſine vhe expulſiōis pr̄ie: qꝛ celi porta. ¶ 2ª. eſt: oīs bōi affluētia Nā eiꝰ aīa fuit repleta gr̄a añ q̄ȝ eēt mr̄ dei: tn̄ poſtea fuit magꝭ repleta. vbi notan̄. ꝙ ē duplex poª ad gr̄aȝ. vna. ſ. nālis ſicut dr̄ de angel' ꝙ receꝑūt ex ſuis actibꝰ eliciꝭ Scḋa ē poª obialis: q̄ eſt triplex. Pª q̄ replet ſine illapſu ſp̄āli: ⁊ i ſuppoſito abſolute accepto: ⁊ ſic virgo añq̄ȝ eſſet mr̄ dei fuit repleta gr̄a: ita ꝙ nō hūit peccādi nēcitatē: nec ēt ꝓnitatē. 2ª que repleri p̄ōt in ſuppoſito relatiue accepto: cuȝ ēt illapſu ſp̄āli: ⁊ ſic v̄go fuit repleta un q̄ȝ tuȝ fuit mr̄ dei: qꝛ tūc fuit firmata ꝙ nō potuit peccare nec mortalr̄ nec venialr̄: ⁊ tāta gr̄a nō poſſȝ ꝯcedi creature niſi eēt mr̄ dei. 3ª poª q̄ replet in nā: nō ſtāte i ſuppoſito ꝓprio: ſȝ diuo: ⁊ ſic aīa xp̄i fuit plena gr̄a. Uirgo mr̄ fuit plena. P° gr̄a donorꝫ: qꝛ dona ſp̄s ſcti fuerūt ei data excellēter ſuꝑ oēȝ creaturā. vn̄ i ea fuit oīs gratia vite ⁊ hōitatꝭ. Eccli. 24. 2° fuit plēa gratia labiorꝫ. qꝛ diffuſa ē gratia i labijs ſuis. 3° fuit plēa gratia p̄mioꝝ. Eccl'i. 26. Gr̄a ſuꝑ gratiaȝ: mulier ſctā ⁊ pudorata. gr̄a gl'ie ſuꝑ gr̄aȝ vie: gratia p̄mioꝝ i celo: ſuꝑ gratiaȝ meritoꝝ i mūdo: Et iō Ber. In vētre gr̄a d̄itatꝭ: i corde gr̄a caritatꝭ: in ore gr̄a affabilitatꝭ: i māibꝰ gr̄a mīe ⁊ largitatꝭ: Ber. Uere plena: qꝛ de plenitudie eiꝰ capiūt vniuerſi captiui redēptiōeȝ: triſtes ꝯſolationē: pctōres veniā: iuſti gr̄aȝ: āgeli letitiā: tota trinitas gl'iaȝ. filiꝰ hoīs humāe carnis ſbāȝ. Decuit. n. v̄ginē gr̄a repleri: vt nō ſolū nāli ꝯditōe: verꝫ etiā ſp̄uali adornatiōe cūctꭍ creaturis p̄ferret̄. Et iō Aug. dic̄. O plena ⁊ ſuꝑplena gr̄a. d̄ cuiꝰ plenitudie ſuꝑfuſa reuiuiſcūt oēs creature: ⁊ bn̄ plena: qꝛ ceteris partialr̄ p̄ſtat̄: Marie v̄o totalr̄. Bn̄ plena: qꝛ eiꝰ intellectꝰ plenꝰ claritate affectꝰ caritate: corpus puritate: manꝰ pietate. Tertia ē corporalis xp̄i pn̄tia. vn̄ dicit̄. Dn̄s tecū. Ipſa. n. meruit ꝯciꝑe xp̄ȝ: qꝛ ipſa fuit repleta tāta gratia: ꝙ plus potuit mereri: q̄ȝ aliq̄ pura creatura: vel ēt oēs ſimul. Eſt tn̄ ſciēduȝ ꝙ triplex ē merituȝ. ſ. meritū ꝯgrui. ſ. qn̄ aliqs diſponit ſe ad recipiendū gratiā: quātum poteſt. ſ. per ꝯtritionem ⁊ ꝯfeſſionē. Si autem hic cōtinuat: tunc per aliqḋ inſtās illiꝰ temporis meretur accipere gratiā de cōgruo.

¶ Aliud eſt meritū digni. ſ. quando aliquis iuſtus alteri ĩpetrat gratiaꝫ. 3m eſt meritū de ꝯdigno: ſic ꝙ hꝫ grãꝫ ꝺ ꝯdigno mereť gl'iam: qꝛ ꝓportio eſt inter grãꝫ ⁊ gloriã. Ut qui habꝫ grãꝫ mereatur gloriã. His viſis dico ꝙ beata virgo ante euãgelicaꝫ ſalutationem meruit xp̃ꝫ concipere de congruo: ⁊ fuit puella caſtiſſima. Humillima ⁊ benigniſſima. Sed poſt angelicaꝫ viſitationẽ ⁊ ſpiritus ſancti ſuperuẽtionem meruit xp̃m concipere de digno: quia tunc fuit repleta tanta gratia: ꝙ fuit digna cõcipere xp̃m. Unde eccl'ia dicit ꝺ ea in collecta Ut dignũ filij tui habitaculum effici mereretur ⁊c̃. Sed de ꝯdigno nõ meruit concipere xp̃m: ⁊ eſſe mater filij dei: ⁊ ꝙ deus fieret homo: in ea excedit merita cuiuſcunq; creature. vñ Ber. dicit. Dñs pater tecũ qui genuit quẽ cõcipis. Dñs ſpiritus ſanctus tecum: de quo ꝯcipis. Dñs filius tecum. quem carne iduis ¶ Quarta eſt ſingularis ſuper oẽs excellentia. Bñdicta ĩgt tu in mulieribus. i. ꝑ luſq; oẽs mulieres: ⁊ hoc ꝓpter quatuor que fulſerunt in eius carne: qꝛ fuit virginitatis primiceria: ſine corruptione fecunda: ſine grauedine grauida: ſine dolore puerpera. Et ideo Ber. dicit. Benedicta eſt inter oẽs mulieres: Cuius virginitati additur fecũditas: ⁊ fecunditati i ꝯceptu ſctitas: ⁊ ſctitati i partu iocũditas.

¶ Secunda ꝯclõ eſt ꝙ virgo glorioſa apud deum gratiã inuenit propter quatuor moralia ornamenta. ¶ Primũ eſt modeſtia: quia audit et tacet. Ipſa ſꝫ Tulliũ: eſt pudor bone ſtatis purã ⁊ ſtabilem operans auctoritatem. Prouidor. n. qui eſt timor turpitudinis vel fuga rei indecentis declinando indecentiaꝫ in exterioribus: efficit ordinationẽ exteriorẽ que modeſtie eſt. Unde modeſtia cauet indecentiam in verbo: in riſu: in motu corporis: i mẽbrorum ſitu: in habitu: in cultu: in occupatiõe vel actu: vt pꝫ in virgine. ¶ Secundum eſt verecundia: qꝛ turbata. Nõ fuit iſta turbatio ire vel doloris: ſꝫ pudoris ⁊ admiratiõis inuens verecundiam: que eſt color oium virtutum. vnde Ber. ſuper canti. dicit. Neſcio an quicq; gratius verecundia aduerti in morib⁹ boium queat: que eſt certe omnium etatuꝫ ornamentũ: ſed tenere gratiaꝫ verecũdie in teneriori etate ãplius pulchriuſq; niteſcit. Quid amabilius verecundia in adoleſcente: q̃ꝫ pulchra hec: ⁊ q̃ꝫ ſplendida gẽma mox in vita in vultu adoleſcentis. Ipſa enim eſt nuncia bone indolis: ⁊ virga diſcipline: ſoror ꝯtinẽtie: iudiciũ columbine ſimplicitatis: teſtis innocẽtie: lampas pudicitie: mentẽ iugiter lucẽs: vt nil in ea turpe reſidere attemptet: qꝺ non illico prodat. Expugnatrix malorū: propugnatrix puritatis innate: ſpecialis gloria ꝯtinẽtie: ſame cuſtos: vite decus: virtutis ſedes: virtutum primitie: nature laus: ⁊ iſigne toti⁹ boneſtatis. ¶ Tertium eſt prudentia: qꝛ cogitabat ſtatim prebere aſſenſum differebat: ne exemplum leuitatis ex ea ſumeretur: qꝛ qui cito credit leuis eſt corde. Unde qꝛ ꝓp incõſuetaꝫ ſalutationẽ intellect⁹ virginis rapiebatur in admirationeꝫ: reputabat ſe indignã tanto myſterio adaptandã. Et ideo audito verbo: prudenter reuoluit in cogitatiõe ſalutationis qualitatem: vt ſic ad ꝯſenſuꝫ ordinate duceretur. Ad hoc. n. expediebat prudentia: que non ſolum quid: quando ⁊ qualr ſit agẽduꝫ. Sed etiam mouet voluntatẽ: vt appetat bonũ poſt iudicium ⁊ fugiat maluꝫ. Et ideo Aug. dicit. Prudentia eſt amor ea quibus adiuuatur in deum pre hijs quibus impeditur ſagaciter eligens. ¶ Quartuꝫ eſt ꝯſtantia: quã habuit ex angelica ſalutatiõe di. Ne timeas Maria. Iſta confortatione indigebat: vt modus iſinuaretur. Naꝫ in hijs que ſunt ſupra naturã opꝫ humanũ gen⁹ informari de mõ ꝯtingẽte rei: vt poſſibilitas euẽt⁹ rei ⁊ ſupnãli ſaltẽ agẽte oñdať. vñ ſic ꝯfirmata: de dñi beneficio ꝯfiſa conſtanter ꝯſenſum dedit. Et ideo dicitur: ꝙ ꝯſtãtia eſt animi ſtabilitas firma ⁊ in ꝓpoſito perſeuerans. Unde a ꝓpoſito recedendũ eſt: cum creditur deo diſplicere: ⁊ tunc ꝑſeuerandum eſt: cũ creditur ei placere. Et ideo virgo glorioſa per angelũ fortificata: de diuino beneplacito prebuit aſſenſuꝫ: ⁊ inuenit gratiam. Unde dicitur. Inueniſti gratiaꝫ apud deuꝫ. ſ. oĩpotenteꝫ: cui nihil eſt ĩpoſſibile. vnde propter iſta ornamenta ad hoc opus peragendũ inuenit gratiam coram oculis dñi. Et ideo dicit Berna. Qꝺ audiuit ⁊ tacuit modeſtie eſt: ꝙ turbata fuit verecũdie virginalis: ꝙ timor per angelum remouetur conſtantie eſt: ꝙ cogitauit prudentie fuit ⁊ diſcretionis.

Tertia conſideratio.

Circa tertiaꝫ ꝯſiderationẽ: que eſt de prolis ꝯmendatione gl'ioſa: cũ dr̃. Ecce ꝯcipies ⁊c̃. vbi ſũt. 7. ꝯclões.

¶ Prima concluſio eſt: ꝙ huius benedicti filij conceptio ꝺ virgine fuit propter quatuor. ¶ Primo propter patris dignitatem. Nam cum xp̃s ſit verus ⁊ naturalis dei filius: non fuit ꝯueniẽs vt aliuꝫ prẽꝫ hrẽt q̃ꝫ deũ: ne dei dignitas trãſferretur ad alium. ¶ Scdo congruebat ꝓprietati filij: que quideꝫ eſt verbum dei. Uerbũ auteꝫ abſq; omni corruptiõe cordis ꝯcipitur: quin imo cordis corruptio perfecti verbi ꝯceptionẽ non patitur: qꝛ igitur caro ſic fuit a verbo dei aſſumpta: vt eſſet caro verbi ꝯueniens fuit: vt etiam ipſa ſine corruptiõe matris ꝯciperetur. ¶ Tertio ꝯgruebat dignitati humanitatis xp̃i: in qua locum peccatum hr̃e nõ debuit: ⁊ ꝑ quam peccatũ mundi tollebatur: ſꝫ illud Ioh. p°. Ecce angelus dei ⁊c̃. Nõ poterat eſſe ꝙ in natura iam corrupta ex ꝯcubitu caro naſceretur ſine infectiõe originalis peccati. vnde Aug. Solus nuptibilis cõcubitus in matrimonio Marie ⁊ Joſeph nõ fuit: qꝛ in carne peccati fieri non poterat: ſine vlla carnis ꝯcupiſcentia: que accidit ex peccato: ſine qua ꝯcipi voluit qui futurus erat ſine peccato. ¶ Quarto ꝯgruebat ꝓp fineꝫ incarnatiõis xp̃i: que ad hoc fuit: vt hoies renaſcerentur in filios dei: nõ ex volũtate carnis: nec ex voluntate viri: ſed ex deo. Cuius rei exemplũ apparere debuit in ipſa ꝯceptiõe xp̃i. Unde Aug. dicit. Opꝫ caput noſtruꝫ inſigni miraculo ſꝫm corpus naſci de virgine: vt ſignificaret ſua mẽbra de virgine etiã ſꝫm ſpiritũ naſcitura. De iſta ꝯceptiõe dicitur Yſa. 7. Ecce virgo ꝯcipiet. Et eccleſi. 26. Innoua ſigna: ĩmuta mirabilia. Sunt. n. mutata in melius: qꝛ olim homo voluit fieri de⁹: ⁊ tũ deus fact⁹ eſt homo. Oliꝫ de viro facta eſt mulier. Nũc de muliere factus eſt vir. Et bene mirabilia: qꝛ primũ vltimatur: infinitum terminať: eternitas tẽporatur: virginitas fecũdatur: diuinitas humanatur. Unde dicť. Cõcipies in vtero: nõ ab extrinſeco pricipio: ſicut alie mulieres: ſed ab intrinſeco. i: ſpiritu ſancto. Et paries. ſ. ſine dolore filiũ: nõ ſolũ tuuꝫ: ſed etiaꝫ dei: ⁊ ideo ſimplr dicit filiũ nõ ꝺterminãdo.

¶ Secunda ꝯclõ eſt: ꝙ huius ꝓlis nomẽ eſt Ihs: qꝺ interpretatur ſaluator. Cũ. n. nomen ꝓprietati rex correſpondere debeat: iuſte hoc noie appellãdus fuit: qꝛ ab effectu ſaluatõis hoc nomen impoſitũ eſt. Ipſe eniꝫ vult hoies ſaluos fieri. ſ. volũtate antecedẽte. vñ Matt. primo. Uocabis nomen eius ihꝫ. Ipſe enim ſaluũ faciet populũ ſuũ a peccatis eoꝝ. Intelligendum tñ ꝙ hoc nomen Jeſus conſequitur quadrupliceꝫ vtilitatem. ¶ Prima eſt venia peccatoꝝ. Actuuꝫ. 10. Huic oẽs prophete teſtimonium perhibẽt remiſſioneꝫ peccatorum accipere per nomẽ eius. vnde Augu. Quid eſt ihs niſi ſaluator: Igitur ꝓp temetipſuꝫ eſto mihi ieſus. In cuius figura eſt ei impoſitũ in circunciſione innuens ꝙ ꝑ hoc nomen Jeſus circuncidamur a peccatis. ¶ Scda eſt gratia donoꝝ. Luc. 2°. Inueniſti. n. gratiam apud deum. Seqtur. Et vocabis nomẽ eius ihꝫ. vnde Ber. Ihs eſt mel in ore: Melos i aure: Jubilus in corde. ¶ Tertia eſt victoria inimicoꝝ. Luc. 10. Dñe etiaꝫ demonia i tuo noie ſubijciuntur nobis. vnde Ber. Precipiens demoni: vt in noie ieſu de obſeſſo exiret ait demõ. O terribile nomẽ cogis me exire: ⁊ exiuit. ¶ Quarta eſt gloria premiorum. Actuũ. 1. Hic ieſus qui aſſumptus eſt in celum ⁊c̃. Qui in celuꝫ vult aſcendere: hoc nomen ieſus dꝫ inuocare. Unde nõ eſt aliud nomen ſub celo: in quo oporteat hoies ſaluos fieri. Et ideo Petrus rauanenſis dicit. Ihs eſt nomen qꝺ dedit cecis viſuꝫ: ſurdis auditum: claudis curſum: mutis ſermonem: mortuis vitam: obſeſſis demonis eiectionem. Unde Jeſus dicitur ſaluator.

¶ Tertia ꝯclõ eſt: ꝙ iſte puer vocatus eſt tribus prerogatiuis. ¶ Prima eſt magnificentia. vnde dicitur. Hic erit magn⁹: qꝛ magnũ opus pretendebat facere: qꝺ erat oibus gaudioſum: Angelo dicente. Annuncio vobis gaudium magnũ: qꝺ erit omni populo. Et pertinet ad ſãctitateꝫ. Exo. 15. Magnificus in ſanctitate. Qꝺ pꝫ ratione. Nã magnificentia intendit opus magnũ facere: vt pꝫ ex eius noie. Opera autẽ ab hominibus facta ordinantur ad aliquem finem. Nullus autẽ finis humanorum operuꝫ eſt ita magnus ſicut honor dei. Et ideo magnificentia precipue magnũ opus facit in ordine ad honorẽ dei. Unde. 4. ethi. dicitur ꝙ honorabiles ſumptus ſunt qui pertinent ad diuina ſacrificia. Et circa hec ſtudet maxime magnificus. Et ideo magnificentia coniungitur ſanctitati: quia precipue eius effectus ad ſanctitatem ordinať. Unde merito debetur ſibi magnificentia: qꝛ hoc opus magnũ ſcilicet noſtra redẽptio ordinabatur in laudeꝫ ⁊ honorem dei: ad quod perficiendum nullus alius ſufficiebat. Unde Ber. Hic eſt ille qui eſt magnus deus: futurus magnus homo: magnus doctor: magnus propheta.

¶ Secunda eſt oipotentia. vnde dicit. Et fi-
lius altiſſimi vocabit. ſ. inq̄tum deus p eter
nam generationem. Pſal. Ex vtero ante lu
ciferū genui te. Sed inq̄tum hō vocat altiſſi-
mi filius p gratiā vnionis. Joh. p. Vidimus
gl'iam eius q̄i vni. Altiſſimus aūt dicit. qꝛ al-
tius hō: altior angl'is: altiſſim⁹ deus. Q̄ð aūt
filius ſit oipotens pꝫ: quia cuꝫ ſit filius dei: ꝛ
deus eſt oipotens. Igit ꝛ filius. Q̄ð aūt ds
ſit oipotens: pꝫ. Deus eſt quo magis cogita
ri non pōt. Maius aūt eſt oipotentiaꝫ habere
q̄ꝫ qualēcunq̄ꝫ potentiā: cui deſit aliqd de ple
nitudine potēne. Ergo qꝛ eſt op̄s: colligit: q̄
oia pōt quecunq̄ꝫ poſſe potentia eſt. vnde no
tandum q̄ quatuor ſunt modi impoſſibiliū.
¶ Quoddaꝫ eſt qð dicit impoſſibile ſimpl'r:
qꝛ nullius agentis ſubiacet ptāti: ſicut creare
aliuꝫ deum. ¶ Scðm eſt impoſſibile ſm qd
quod nō ſubiacet ptāti alicuius agentis limi-
tati. ſed bene ſubiacet voluntati diue. ſicut q̄
virgo pariat eſt impoſſibile ſm nām. ¶ Ter
tium eſt impoſſibile p accidens: qð per ſe non
eſt impoſſibile p nāꝫ: ſed ſub rōne preteriti tē
poris: vt q̄ p̄teritum nō fuerit: ꝛ ſic q̄ viola-
ta nō fuerit corrupta. ¶ Quartum eſt incom
poſſibilium: vt q̄ idem ſit album ꝛ nigꝛ. Li
cet igitur deus nō poſſit impoſſibilia ſimpl'r:
qꝛ eorum impoſſibilitas accipit in habitudine
ad ipſum. Nec impoſſibile per accn̄s: qꝛ ſolo
eo p̄uatur deus vtiq̄ꝫ ingenita facere ea q̄ fa-
cta ſunt. Nec impoſſibilia: qꝛ tunc poſſet face
re eundem hoiem ꝛ aſinum ſiml': tamen bene
pōt facere impoſſibilia ſm qd: qꝛ plura poteſt
deus facere: q̄ꝫ intellectus noſter intelligere.
ſicut docet Ylarius de tri. ꝛ tamē intellectus
noſter pōt plura intelligere: q̄ꝫ natura pōt fa-
cere: vt pꝫ in abſtractionibus multis. Q̄ð au
tem filius ſit op̄s: pꝫ. qꝛ hoc ꝯuenit ſibi ſm di
uinam nām. ſed reconciliari h̄ ꝯpetit ſibi vt p
ſone. vnde ſi dicatur. Chriſtus hō op̄s: h̄ nō
eſt ſꝫ q̄ hō. Cuꝫ aūt dicit. pōt recōciliari: iſtð
ꝯpetit ſibi ſm vtranq̄ꝫ nām: ſed ſm diuinam
tanq̄ꝫ ſꝫ cām primam: ſm humanam: tanq̄ꝫ
ſm ꝓximam. ¶ Sed querit. Chriſtus non
dicitur op̄s ſm humanaꝫ nām: ſicut oiſciens
qꝛ oiſciens nō opponit creature: ſed omnipo
tens q̄m eſſe creature eſt ab alio. Omnipotē-
tie vero nō ponit eē ab alio. ¶ Tertia eſt pru
dentia ſiue ſapia: q̄ quandoq̄ꝫ p eodem ſumi-
tur: vt dicit ꝓuer. 16. Qui ſapiens eſt corde:
appellat prudens. Hic ad regendum multū
eſt expediens. vnde. Dabit illi. d. d. ſ. d. pr.
eius: ꝛ re. ꝛc. Q̄ð autē ſapientia valeat ad re
gendum: patet in diſcretis. vbi dicit Ariſto.
Primo ꝛ p̄ncipaliter ꝯuenit regi q̄ſtum ad ſe
ipſum: vt fama ſui nois diuulget in laudabili
ſapientia: q̄ ſuis hoibus ratiocinet ſapienter
qꝛ inde laudatur ꝛ honorat ab hoibus: quan-
do vident eum in ſua ſapientia loquentem: ꝛ
in opibus prudenter agentē. ¶ Etiam valet
prudentia: qꝛ hēt excutere cās. vnde Seneca
Prudentis ꝓprium eſt examinare cōſilia: ꝛ
non cito facili credulitate ad falſa ꝓlabi. Pru
dens nō niſi iudicio credit: ꝛ non niſi exami
natam ſniam in ꝯſenſum admittit. vnde Se-
neca. De dubijs nō diffinias: ſed ſuſpenſam
tene ſententiā: ꝛ nihil affirmes. vnde dicitur:
Et dabit: quaſi dicat ꝓpter hanc ſapientiam
dabit ei dñs deus ſedem dauid. i. ſucceſſionē
in regno. Yſa. 9. Super ſolium dauid ꝛ ſup
regnum eius ſedebit in eternum: ꝛ regnabit
in domo iacob: non ſm ſucceſſionem carnis:
ſed fidei in oibus electis in eternum: qꝛ hic p
grām: ꝛ in futuro per gloriā. Et regni ei⁹ nō
erit finis: qꝛ eternal'r regnabit deus in ſecl'a.
¶ Quarta concluſio eſt: q̄ Maria de conce
ptione certificata per angelum ꝓpter votuꝫ ca
ſtitatis emiſſum: de re tamen non dubitans:
modum ingrere cepit. Nouerat. n. modum:
quo p̄mus homo factus fuerat ſine viro ꝛ mu
liere. Item mulier de viro ſine muliere. Iteꝫ
quomodo homo de viro ꝛ muliere. Sed qꝛ
non nouerat alium modum: ideo q̄rit dicēs.
Quomodo fiet iſtud quoniam virum non co
gnoſco? id eſt nunq̄ꝫ me cognoſcituram propo
no vt. ſ. virgo mente ꝛ carne permaneam.
Quomodo ergo fiet iſta conceptio? quaſi di-
cat: licet verum matrimonium contraxerim:
hoc tamen non derogat voto vere virginitatis
Nam matrimonium eſt conſenſus in carna-
lem copulam altero coniugum petente. Si
ergo conſtaret per reuelationem ipſi femine:
q̄ nunq̄ꝫ vir ab ipſa debitum peteret. Cum
vero voto caſtitatis poſſet ſtare verum matri
monium: quia nunq̄ꝫ carnalis copula ſeque-
retur: ꝛ ita fuit in ꝓpoſito: quia virgini glori
oſe reuelatum fuit: q̄ nunq̄ꝫ ab ea Joſeph de
bitum peteret.
¶ Quinta concl'o eſt: q̄ licet beata virgo fue
rit vera mater chriſti: ſm illud Luc. p. Ecce
ꝯcipies ꝛ paries filium. ꝛ illud Joh. 12°. Vi-
dit Jhs matreꝫ: tamen maternitati eius non

derogat: q̄ talis īcarnatio ſpūi ſctō appropriat
cuꝫ dicit. Spūs ſanctus ſuperueniet in te: ꝛ vir
tus altiſſimi obumbrabit tibi. Glo. filius in
telligitur cuꝫ dicit. Virtus. Prima corin. 1°
apl's dicit chriſtum dei virtutē. Pater intelli
gitur cuꝫ dicit altiſſimi. Virtus ḡ altiſſimi. i.
filius dei obumbrabit tibi. i. de te corpus qua
ſi vmbraculum aſſumit: in quo deus abſcon-
dit ſe. Yſa. Vere tu es deus abſconditus.
Sic apparet q̄ hanc incarnationē tota trini-
tas ſimul opata eſt: valde diſcrete tamē appro
priat ſpūs ſancti incarnatōis opationem: cum
dicit. Spūs ſan. ſu. ſed filio carnis aſſumpti
onem: ibi. Et virtus ꝛc. ſed patri auctoritateꝫ
ibi. Altiſſimi. vnde lꝫ ſpūs ſanct⁹ dederit ſibi
virtutē gnātiuam: ideo nō minus dicit virgo
mater nālis: tum qꝛ hūit in ſe nālem fecundita
tem ꝛ p̄n^m naturale actiuum ꝯcipiendi: ꝛ nō
fuit ſterilis. Ratio eſt. Nam q̄n duo agentia
ꝯcurrunt ad aliquē ſfectū. ſic q̄ vnuꝫ eſt tan
quam agens p̄ncipale: ꝛ aliud tanq̄ꝫ agēs mi
nus p̄ncipale: tunc nunq̄ꝫ agens minus p̄n-
cipale: eſt in potentia ꝓpinqua ad talem effcuꝫ
non ꝯcurrente agente magis p̄ncipali. nō ta-
men agens magis p̄ncipale dat agenti min⁹
principali aliquā formam ſeu virtuteꝫ abſolu
tam. quam nō habet. ſed q̄ agens minus p̄n
cipale agat in virtutem agentis magis p̄ncipa
li. ſed ſpūs ſanctus in generatōe chriſti eſt tan
quam agens magis p̄ncipale. Btā aūt virgo
agens minus p̄ncipale. Igit btā virgo in ge
neratiōe corporis chriſti nō potuit eſſe in po^a
ꝓpinqua reſpectu talis effectus: niſi mediāte
actione ſpūs ſancti: non tn̄ q̄ ſpiritus ſanctus
dederit ſibi aliquā formam abſolutā: quaꝫ nō
habuit: ſed q̄ ſolum ipa nō potuit in effectum
corporis chriſti ſine coopatione ſpiritus ſcti.
Sed ſi accipitur mater nālis: q̄ſtuꝫ ad actus
exercitationeꝫ: vel in ordine ad actus reducti
onem vt ſic nō fuit mater naturalis chriſti: qꝛ
eius naturalis fecunditas nō fuit reducta ad
actum ſaltem p virtutem nālem. Et ideo Da
maſcenus dicit: q̄ ſicut ſol dat virtutem plan-
te: ſic ſpiritus ſanctus Marie. Et ideo addit.
Quod naſcetur ex te: ſanctum vocabitur fili⁹
dei: quaſi dicat. Quicquid ſit q̄ Maria ſctifi
cata ꝛ ſpū ſancto preuenta: ꝛ virtute altiſſimi
obumbrata genuit: hoc vtiq̄ꝫ ſanctum fuerit.
Et dicit. Vocabitur ſcilicet vera appellatiōe
filius dei: non adoptione: ſed naturali origi-
ne: vt ſic deus pater ꝛ Maria hēant vnū filiū
¶ Sexta ꝯcl'o eſt: q̄ virgini huius conceptio
nis ſeu incarnatiōis chriſti poſſibilitas oſtēdi
tur per ſimile ſcilicet per conceptionem ſterilis
mulieris. ſ. Elyſabeth. Hoc nō tamen minu
it meritum fidei: ſed ꝯſecrauit: qꝛ remouit im-
pedimenta fidei: oſtendendo nō eſſe impoſſi-
bile qð in fide ꝓponitur. Nam hō cum habꝫ
ꝓmptam voluntatem ad credendum: diligit
voluntatem creditā: ꝛ ſuper ea excogitat ꝛ am
plectitur: ſi quas rationes ad h̄ inuenire pōt.
Et ſic ratio humana nō excludit meritū fidei:
ſed eſt ſignum maioris meriti. Et hoc figurat
Joh. 4. Vbi ſamaritane: per quam ratio hu-
mana figuratur: dixerunt. Jam nō ꝓpter tuā
loquellā credimus. Sic virgo hac ratione ad
credulitatem nō ducit: ſed in fide ſolidatur.
Et ideo adducit exemplū ad maiorem certitu
dinem: dicens. Ecce elyſabeth: q̄ſi dicat. Tu
Maria vt dixi concipies ꝛ paries. Et vt faci
lius credas. Ecce elyſabeth cognata tua ꝛ ipa
ꝛ cetera. Quod etiam erat ſupra naturaꝫ: que
erat ſterilis de ſe. ſed nunc fecundata ex diuīa
virtute. Et tu ſimiliter nō dubites: quia conci
pies ꝛ paries filium per ſpūs ſancti opatōeꝫ.
Quia nō erit impoſſibile apud deum ꝛc. Et
omnis res digna verbo: vel omne factibile:
de quo ꝯceptibile eſt verbum: ꝛ omne qð nō
implicat ꝯditionem: ꝛ omne tale habet rōem
factibilem. ꝛ ſi nō reſpectu virtutis create: ſal
tem reſpectu virtutis increate. Et dicit omne
verbū: ꝛ non omne factum: qꝛ ſm Ber. So
li deo idem eſt facere: ꝛ dicere: ꝛ velle.
¶ Septima cōcl'o eſt: q̄ licet beata virgo per
virginitatem deo placuit ſm Ber. tamē per
humilitatem ꝯcepit ipſa. vnde Jheronymus
Ipſa virgo beata deum de humilitate laudat
ꝛ ſeipam quodāmodo. ſꝫ deum p̄cipue dicēs
Magnificat anima mea dominum ꝛc. Quia
reſpexit humilitatem ancille ſue ꝛc. vnde ſolū
de humilitate: nō de virginitate: nec de ceteris
virtutibus ꝛ p̄rogatiuis ſuis facit virgo mē-
tionem. Vnde q̄uis caritas ſit oium virtutū
mater origine ꝛ informatione: tamen humili
tas eſt mater omnium virtutum conſeruatōe
Vnde dicit Auguſti. q̄ caſtitas ꝛ virginitas
eſt virtus. Sed huius virtutis cuſtos eſt hu
militas. vnde additur. Ecce ancilla domini.
Ber. Non audet virgo petere: vt fieret ma-
ter dei: niſi diceret. Fiat mihi ſm verbuꝫ tuū
quia tanq̄ꝫ humillima ſe indignaꝫ reputauit.

¶ Feria ſexta quatuor temporum. Sermo.

Ecce concipi
es ꝛ paries filiū. Luc. 1°
Quia ſm Aug. in rebus
per tp̄s exortis: illa ſum-
ma gratia eſt: qua homo i
vnitate pſone vnitus eſt
deo: qꝛ in tali vniōe humana nā ē ineffabilit̄
ſublimata. Cuius btitudo eſt poſſibiliter pre-
oſtenſa: ad amicitiā dei eſt miſericorditer re
uocata. ꝛ que ad oēs defectus eſt totaliter re-
ſtaurata. ꝛ qꝛ poſſibilitas ſpūalis cōceptionis
nobis oſtendit̄ in tali ypoſtatica vnione. ideo
in verbo ꝓpoſito: ꝑ excitat nos ad intuendū
huius ↄceptionis ↄplementū. Et h̄ in huius
aduerbij demōſtratione. Ecce ↄcipies ꝛ pies
¶ Scd̄a tangit eius fructū ↄſecutiuum. ibi.
Filiū ꝛc. Et vt videam⁹ de iſto cōceptu ꝛ ptu
ſpūali in mēte deuota. Sunt due ↄſideratōes.
¶ Prima eſt de eius poſſibilitate. ¶ Secū
da de modo: qui ponitur in euangelio.

Prima ↄſideratio.

Circa primam conſiderationē ſunt
quatuor concluſiones.

¶ Prima ↄclō eſt videre qd ſit cō
ceptio ſpūalis in mēte deuota. vbi ſciendū ꝙ
ſicut videm⁹ in ↄceptōe nāli: ꝙ tunc ſm vnū
modū fit ↄceptio ꝓlis: qñ aīa infundit̄ corpo
ri organizato. ſic etiā fit ↄceptio ſpūalis xp̄i in
aīa deuota: quādo ipſa organizata. i. h̄itibus
dignificata. ſ. h̄itu fidei in intellectu: ꝛ h̄itu ca
ritatis in affectu diue gratie fluenta recipit: cō
cipiendo ꝓpoſitum bone volūtatis: ↄformabi
le diue volūtati. vbi innuit̄: ꝙ ſubiectū huius
ↄceptōis dꝫ eē diſpōitū. Ad qd̄ tria reqrunt̄.
¶ Primū eſt lumen fidei in itellectu: quo. ſ.
ſup̄ nos videam⁹ dei miſericordiā: allicientē
infra nos diuā iuſtitiā remunerantē: in no
bis nāꝫ deficientē: retro nos culpā inficientē
ante nos gehēne penā: nāe mortē: ꝛ imutabi
litatem ſnīe ↄminantē. ¶ Scd̄m eſt caritas
in affectu. Nā ſcti ponunt caritatē in aīa: nō
ꝓp̄ neceſſitatē acceptōis diue: ſed ſolū ex qua
dam ↄdecētia dignitatis: qua dñs ſtatuit oēꝫ
h̄ntem h̄itum caritatis: eſſe dignū vita eter-
na. qd̄ fuit ↄſonum rōni: vt aīa attingens vl
timam pfectionem nāe intellectualis: q̄ eſt bti
tudo: diſponeret̄ h̄itibus ↄdignis ad eā. vn
de ſeqtur documentū: qꝛ qꝛ non eſt meritoria
actio: non pōt h̄ri diua acceptio ſine caritate.
Ideo ſumme qſqꝫ ſe dꝫ diſponere q̄tum pōt
ad eam h̄ndam. Nam ipā deo impēſa eꝯ° a
deo rependit̄. ꝛ ideo nihil deſiderabilius: q̄ꝫ
deum diligere: qꝛ cuꝫ oīs readamatio ſit defe
ctuoſa ꝛ piculoſa: ꝓp̄rioqꝫ cōmodo innixa.
Et ideo in actu ſuo nō pōt habere puritatē ꝛ
veritatem ſine admixtiōe falſitatis. ꝛ h̄ ſolum
in readamatione diuina inuenit̄: ꝙ ſine defe
ctione amat in ordine ad ſummū bonū. ſ. ad
ſui cognitionem: fruitionē ꝛ amorem. Ideo
non eſt herendū amori cuiuſcūqꝫ creature nō
habentis ordinationē in finem. ¶ Tertium
eſt aſſiſtentia diue gratie: qꝛ nullus pōt pſeue
rare in bono ſine grā. ¶ Ratio eſt: qꝛ omne
quod eſt vertibile de bono in malum: ad h̄ vt
figatur in bono: indiget auxilio mouētis imo
bilis. ſed hō ſicut eſt vertibilis p̄ liberū arbitri
um. Opꝫ igitur ꝙ per gratiā ſtabiliat̄: vt pſe
ueret in bono. vnde ad phili. ꝑ. Qui cepit in
nobis opus bonū: pficiet vſqꝫ in diē ih̄u xp̄i.
¶ Scd̄a ↄ° eſt: ꝙ hec ↄceptio eſt poſſibilis.
¶ Ratio eſt. Nā ſicut videmus ꝙ poſſibile
fuit realr̄ verbū ↄcipi ꝛ naſci: ſic reuera poſſi-
bile eſt mentalr̄ etiā cōcipi ꝛ naſci. vnde dicit
Aug⁹. ꝙ virgo btā prius ↄcepit mēte q̄ꝫ cor-
pore: ꝛ beatior extitit ↄcipiendo ſpūalr̄ q̄ꝫ cor-
poraliter. Sꝫ aīa beate virginis eiuſdem eſt
ſpēi cum aīa cuiuſcunqꝫ alterius hoīs: q̄uis
gratijs ꝛ donis ſup̄ alias aīas ſublimata fue-
rit. vnde ſicut ipſa h̄uit poſſibilitatē quocunqꝫ
mō ad ↄcipiendum verbuꝫ increatū: ita ꝛ aīa
cuiuſcūqꝫ alterius. ¶ Eſt tñ notandū ꝙ tria
impedimenta huius ↄceptōis remouentur.
¶ Primū eſt qꝛ eternū ꝛ increatum eēt ab
aliq̄ creato ↄceptū. ſ. verbū increatū a mēte gi
gnente. Hoc remouet̄: qꝛ iſta gignitio verbi
ſpūalis non eſt aliud: niſi notitia vel ↄceptus
nr̄i ad verbuꝫ increatū: terminatio obiectiua
Et iō increatū nō incipit eē ſimplr̄ a creato lꝫ
incipiat eē p̄ cognitionem in cognoſcente.
¶ Scd̄m eſt: qꝛ nō eſſet ſubſiſtēs: cuꝫ verbū
nr̄m ſit inherēs. Hoc ēt ſoluit̄: qꝛ nō eſt ver
bum volubili cogitatōe dictū: ſꝫ ↄceptus a vo
lubili cogitatōe formati terminati. Et iō pōt
eſſe in mēte vt ſubſiſtēs. ¶ Tertiū eſt: qꝛ nō
eſt eiuſdē nāe nobiſcū. Hoc ēt ſoluit̄: qꝛ iſta
ſpūalis notitia nō reqrit tantā parentis ꝛ ꝓ-
lis identitatē. Sed ſufficit identitas talis vni
onis intellectualis vl ſpūalis. ꝛ ſic nihil eſt
qd̄ impediat huius partus poſſibilitatem.

¶ Tertia ↄclō eſt videre qd ſit parturitio ſpi
ritualis: qꝛ omnis ↄceptus eſt letalis: quem
parturitio non ſeqtur. vnde egrotat aīus: do-
nec ad ipꝫ perueniat: ꝛ quaſi ſit partura. Di
citur aūt parturitio ſpūalis: regnātio mentis
in deum: pficiendo actu: qd̄ ↄceptum erat per
gratiā ſpūs ſancti mundātem vel ſctificantem
ꝛ in bono ↄfirmantē. vnde tangit̄ duplex ef-
fectus. ſ. ꝙ talis regeneratio pōt eſſe duplex:
. ſ. cōis. ꝛ hec mundat a culpa. vñ dic̄. Per
gratiā ſpūs ſcti mundātē. Cōfert. n. ſctitatē
ꝛ immunitatē a culpa. vnde Diony. Si eſt ſan
ctitas: eſt ab omni immundicia libera ꝛ pfecta:
ꝛ imaculata mundicia. Eſt etiā regeneratio
ſpūalis: que nō ſolum mundat ab omni culpa
ꝛ immundicia: verū etiā cōfirmat in bono: vt
non poſſit qs peccare mortalr̄: ꝛ ad venialia
minus eum inclinat fomes. ¶ Sed heu qui
dam hunc ptum ſuggeſtione maligna: exem-
plo pnicioſo: ꝛ ſcandali occaſione nitunt̄ ſuffo
care. quos Ber. rep̄hendit dicens. Herodi
ana malicia ꝛ babilonica crudelitas eſt: naſcē
tem religionem extinguere velle. Si qd eīm
ad ſalutem ptinens: ſi quid religionis oritur:
qcunqꝫ reſiſtit: quicunqꝫ repugnat: plane cuꝫ
egyptijs puulos iſrlitica germinis necare co-
nantur: immo naſcentem perſeqtur ſaluatorē
¶ Quarta ↄclō eſt videre de ſignis ↄceptio-
nis. vbi ſciendum ꝙ ſimili mō ſicut in conce-
ptione nāli. ſic etiā in ſpūali eſt. Nam mulier
imp̄gnata: corpore grauidatur: nauſeā patit̄
cibi ꝛ potus: afficitur inconſueta: oculi nigre-
ſcunt: facies palleſcit: ꝛ ſemp̄ triſtis incedit.
Sic reuera ſi corpus. i. aīales affectiones ra-
tioni ſubijciuntur. Si nauſeā pateris. i. ſi ex
ↄſideratione corū: q̄ nobis ꝓmittuntur in ce-
lo: vileſcunt aīo que habētur in terris. Si de
ſiderium tuum fertur in celeſtia ꝛ afficitur cir
ca ſpūalia: ſollicitando qualr̄ opere perficiatur
quod in mente ↄceptum eſt. Si oculi interio-
res ex ↄſideratione turpitudinis pctōꝝ: vere
cundia obnubilant̄. Si facies palleſcit ex car
nis maceratione. Si triſtis incedis affecta te-
dio nimie expectationis eternoꝝ. Jam pro
ponendum ꝙ id quod in te natum eſt: ſanctū
a ſpiritu ſancto eſt.

Scd̄a ↄſideratio.

Circa ſecundā ↄſiderationem: que ē
de mō conceptiōis: ſunt quatuor ex
pedienda: ad h̄ ꝙ ſm modum ↄce-
ptionis xp̄i in vtero natus: ↄcipiatur in vtero
anime deuote. ¶ Et p̄mo reqritur angelica
annūciatio. vbi nota ꝙ timor dñi ē angls. de
quo Math. xj. Ecce ego mitto angelum me
um ꝛc. Angelus. n. eſt nomen officij: non na
ture: qꝛ nuncius interp̄tatur. Hoc qdem con
uenit timori dñi: q mittitur a deo ante faciem
tuam: imprimendo cordi notitiā: ↄcutiendo
ↄſciam: conſiderādo futura gehenne ſuppli-
cia: iudicis ſapiam infallibilem: potentiā inuī
cibilem: ſnīam irreuocabilem: ꝛ mortis certi
tudinem: ꝛ inducit peccati diſciplinā: ꝛ priāꝫ
diſponit ad iuſtitiam. Et ſic efficitur nuncius
ſpūalis ↄceptionis: in quā gratia acceptatiōis
ꝓmereatur ꝛ retineatur. vnde Ber. In verita
te didici nil ita efficax eſſe ad gratiā ꝓmeren-
dam ꝛ retinendā: q̄ꝫ ſi omni tp̄e corā deo in-
ueniaris nō alta ſape ſed timere. Nō. n. qui
admittit ſuperbiā: repletur timore dñi. ꝛ ſic
de ceteris vitijs ſentiendum eſt: qꝛ neceſſe eſt
oīa plenitudine timoris dñi excludi: ꝛ tūc dei
de ſi plene: ſi pfecte timueris: dabit ſaporē ca
ritatis. Sine eius caritate timor penam h̄et.
Timor q non eſt in caritate: cum initiat ad ſa
pientiam: neminem ↄſumat: qñ ſupueniens
caritas expellit illum. Hec Ber. Et recte ti-
mor hic intelligitur p̄ angelum Gabrielē: q
fortitudo domini interp̄tatur. Nam timor ho
mines fortes facit. Prouerbi. 14. In timore
domini fiducia fortitudinis. Hec fiducia de
bilitatem hoīs in dei formā mutat. vñ Gre.
In via domini opatur fortitudinē. ¶ Secū
dum eſt diue gratie adoptio. vnde dicit. Ne
timeas Maria. Inueniſti gratiā ꝛc. Anima
ab oībus terrenis elōgata: timet de poſſibilita
te iſtius ↄceptus. Reputat. n. ſe indignā: di.
Quomō fiet iſtud: quā angelus ↄfortare dꝫ
Et h̄ merito: qꝛ nulli terrene affectioni innitit̄
ꝛ ideo dignum eſt: vt celeſti dulcedine fulciat̄
Et h̄ maxime fit p̄ gratiā: qua mediante deo
ſit accepta: vt digna mater ſpūalis effici merea
tur. vnde ſicut btā virgo ante angelicā annū-
ciationē meruit xp̄m ↄcip̄e de ↄgruo: qꝛ fuit
puella caſtiſſima: humillima ꝛ benigniſſima.
Sic aīa deuota ꝛ ſpiritualis: qñ diſponit ſe p̄
virtuoſas operationes: de ↄgruo meret̄ ſpiri
tualiter ↄcipere xp̄m. ¶ Tertiū eſt ſpūs ſan
cti operatio. Unde dr̄: Spiritus ſanctus ſup̄
ueniet i te ꝛc. Qd̄ exponitur de ſpūali ↄceptu
qui attribuit̄ ſpiritui ſctō: qꝛ non pōt eſſe: niſi
per grām ſpiritus ſancti effectiue: ꝛ ſpirit⁹ ſan
cti aſſiſtentia: qꝛ in hoc ope nō ſolum efficax:

ſed etiaȝ aſſiſtit. Et hec ſupeꝛuētio ſpiritus ſā
cti dicitur ibi. Spiritus ſāctus ſupueniet ⁊c̄.
Et tūc ēt aīa deuota virtute altiſſimi obūbꝛa-
tur: ⁊ ab omni carnali affectiōe refrigeratur.
Umbꝛa.n.refrigerat ⁊ quietē pꝛeſtat: vnde i
canticis. Sub vmbꝛa illius quē deſiderabaȝ
ſedi ⁊ fructus ⁊c. Iſta ergo aīa deuota ſic obū-
bꝛatur ꝓꝑ refrigeriū ⁊ ſedationē paſſionuȝ. vt
imaginemur quid deitatis radij ⁊ gr̄is cauſa
ri ex gr̄a. Uidem⁹.n.ꝙ radij ſolares incidē-
tes circa aliqđ coꝛpus trāſparēs: ⁊ dyaphonū
ſicut eſt ſpeculuȝ refraguntur: ⁊ ſpeculū circū
ſtant: ⁊ calefaciēdo ⁊ accedēdo magis apparet
Sic diuinitatis radij incidētes circa aīaȝ de-
uotā circumſtāt: calefaciūt: ⁊ accēdunt in amo
re diuino. Sic ꝙ ſpiritualr̄ aīa obūbꝛatur ſpi-
ritu ſācto ſupueniēte. Licet igitur filius ſit an
te ſpm̄ ſāctuȝ oꝛigine ꝓductiōis ſue. Tñ ſpūs
ſācti ꝑuenit filiū ad aīaȝ deuotā. Hoc.n.ſpiri
tualiter ſpiritui ſācto attribuitur: cuius eſt per
gratiaȝ aīaȝ ſanctificare. ℭ Quartū eſt cōſen
ſus virginis exhibitus: ibi. Ecce ancilla dn̄i.
Qđ autē ad hanc ꝯceptiōeȝ requiratur ꝯſen-
ſus aīe ſpiritualr̄ pꝛegnantis: pȝ. Nō.n.ꝓdu
citur verbū in aīa deuota: niſi volūtate antece
dente: niſi.n.per volūtateȝ haberet deſideriuȝ
ad iſtam ꝓductiōeȝ: ab intellectu nullatenus
ꝓduceretur. Unde Aug. dicit: ꝙ verbū ē cū
amoꝛe notitia: amoꝛ aūt ad volūtateȝ ꝑtinet: ⁊
q2 ad hāc ꝓductiōem reputat ſe indignā: ideo
ꝓꝑꝛiaȝ humilitateȝ recognoſcit. Et nō petēdo
ſed volūtati diuine ſe coaptādo: dicit. Fiat mi
hi ſm̄ verbū tuuȝ. Nō vocaliter expꝛeſſuȝ: ſȝ
mentaliter ⁊ obiectiue in aīa gignente impꝛeſ
ſum: nō per infoꝛmationē: ſed ſubſiſtēter ſe in
tellectui repꝛeſentādo. Et i hoc ſm̄ Ber. Re
currebāt tria miracula. ſ. deus ⁊ hō: mater ⁊
virgo: fides ⁊ coꝛ humanū. Iſta.n.ſimul cō-
currūt in iſto ſenſu virginis dicendo. Ecce an
cilla domini ⁊c̄.

ℭ Feria ſexta quatuoꝛ tempoꝛum. Ser-
mo nonus de euangelio.

Xurgens ma

ria ⁊c̄. Luce p°. Secūduȝ ꝙ
Ber. dicit. Iuſtus nunquā
arbitratur ſe ꝯpꝛehēdiſſe: ſed
ſemper eſurit: ſitiтq; iuſtitiā.
Ita vt ſi ſemꝑ viueret: ſemꝑ quātum in ſe eſt
de bono in melius pꝛoficere totis viribus co
naretur. Nō ad annuȝ: ſed in eternuȝ diuino
ſe mancipat famulatui. Sempiterna itaq; iuſti
eſuries: ſempiternā mereatur refectionē. Be-
ata igitur virgo: lȝ p aſſiſtentiaȝ diuini numi-
nis omniuȝ gratiaꝝ ⁊ virtutū perfectionē ade
pta fuerit: intantū etiaȝ: ꝙ digna mater dei eſt
inuēta. In hijs tamē adhuc noluit eſſe ꝯten-
ta: quin nō ſolum ſeipſam adhuc plus viſa eſt
pꝛoficere: ſed etiā alijs voluit oſtendere foꝛmā
ꝓficiendi: vt etiaȝ ſic in alijs ſuū perfectū aug
mentaret. Hoc eniȝ innuitur in p̄ſenti euange
lio moꝛalr̄ intellecto. vi. Exurgens Maria.
Ubi ſunt quatuoꝛ conſiderationes.

Prima conſideratio.

Irca primā ꝯſiderationeȝ que eſt de
modo ⁊ foꝛma pꝛoficiendi. Exur-
gens Maria: ſunt ſex ꝯcluſiones.

ℭ Prima ꝯcl̄o ē: ꝙ ꝯtinua occupatio laboꝛiſ
maxime valet ad hoc: vt in diſciplina moꝛum
valeat quis ꝑtingere ad ꝑfectioneȝ virtutum:
Ut pȝ in viatoꝛe: qui viaȝ ꝯtinuat: ⁊ in laboꝛe
vie ꝑſeuerat: ⁊ ad fineȝ ꝑtingit. vnde Greg.
In vanum opus bonū agitur: ſi ante vite ter
minum deſeratur: q2 fruſtra velociter currit:
Qui anteq̄ȝ ad terminū peruenerit deficit. Et
ideo dicit apl̄s ad hebꝛe. 12. In diſciplina per
ſeuerate. Tanq̄ȝ filijs vobis offeret ſe d̄s. vn
de dicit. Exurgēs. Surgere.n.eſt ſignuȝ in
cepti laboꝛis. Iacere ⁊ ſedere fatigationis.
ℭ Scd̄a ꝯcl̄o eſt: ꝙ recta ⁊ ſincera intentio la
boꝛē boni opis oꝛdinat ⁊ diſponit. vñ Ber.
Pura ⁊ ſincera intentio erit: ſi in omni actio-
ne noſtra: aut honoꝛē dei: aut vtilitatē ꝓxi-
mi: aut bonaȝ ꝯſciētiaȝ queramus. Hoc eniȝ
poteſt declarari. Uidemus.n.in naturalib⁹:
ꝙ coꝛpus ſimplr̄ purum: bene ꝯtinue moueť
ſurſum: nec ſiſtit: donec ꝑtingat ad terminuȝ:
imo quāto plus aſcendit: tāto intēſius moue-
tur. Unde foꝛtius mouetur in fine: q̄ȝ in prin
cipio: ⁊ in medio. Coꝛpus vero mixtuȝ ⁊ im-
purum: lȝ q̄n̄q; moueatur ſurſuȝ: non tamen
continue nec directe. immo mouetur motu re
flexo. Sic ꝙ in aſcenſu paulatim reuertitur:
deinde modicū quieſcit: tandē ſubito cadit de-
oꝛſum: vnde pꝛimo venerat. Sic ſpiritualiter
homo ſimplicis: ⁊ ſancte intentiōis: ⁊ pure in
mēte affectiōis: ꝯtinue ꝯſcendit ad deuȝ: non
ſiſtens: nec etiam retrocedens. Figurať Eze
chiels p°. Animalia ſancta ibāt: ⁊ non reuer-
tebantur. Unde Ambꝛoſius. Quanto plus

appꝛopinquat quis: tāto intēſius fertur in de-
um. E contra homo impurus mixtus mūda-
nis affectionibus ⁊ terrenis: Licet aliqū aſcē-
dat ad deuȝ p quedā opera: tñ cito reuertitur:
⁊ tepeſcit p peccata venialia: q̄ feruoꝛē carita-
tis remittunt. Deīde quieſcit homo ab oībus
opibus deſiſtēdo: tandem ſubito reflectitur ⁊
relabitur in peccatū: de quo pꝛimo aſcēderat.
vnde dr̄. Maria. i. amaꝝ mare. Nā mūdus
noſtre ſenſualitati nunc dulcis rationi amare
ſcit: ex ꝯſideratiōe deliciaꝝ ſupnaꝝ: in qua re
cta eſt intentio intellecta: q̄ actiōes īfoꝛmat.
ℭ Tertia ꝯcl̄o eſt: ꝙ lȝ ꝓficere in virtutibus
ſonet quaſi imperfectum: q2 ſm̄ Ber. Perfe
ctus non hȝ quo ꝓficiat: et qui ꝓficit: eo ipſo
quo pꝛoficit: ꝑfectus non eſſe cōuincitur. Tñ
in defeſſum ꝓficiendi ſtudiuȝ: ⁊ magis cona-
tus ad perfectionem: perfectio reputatur. Et
ideo ſequitur ꝙ ſtudere perfectioni: eſt perfe
ctum eſſe: ꝓ certo nolle pꝛoficere: eſt deficere.
Non eſt ſtare oīno in incerto huius moꝛtalis
vite: in quo nullus in eodem ſtatu permanet.
Unde neceſſe eſt: vt aut aſcendas: aut deſcen
das: vnde dicit Ber. Minime eſt bon⁹: qui
melioꝛ eſſe nō vult. Et vbi incipis nolle eē me
lioꝛ: ibi deſinis eſſe bonus. vnde beata virgo
abijt ad melioꝛa pꝛoficiendo.
ℭ Quarta ꝯcluſio eſt: ꝙ beata virgo eſt no-
bis figura pꝛoficiendi. vnde glo. ibidē dicit.
Accepto virginis ꝯſenſu: celeſtia petit ange-
lus: quem virgo ſequitur: que in montana ꝓ-
greditur. Sicut aīa deuota: que verbum dei
concipit: virtutum cacumina ꝓgreſſu amoꝛiſ
cōſcendat. In ciuitateȝ iuda. i. confeſſionis ⁊
laudis arcem penetret. Et vſq; ad perfectionē
fidei: ſpei ⁊ caritatis. Quaſi tribus mēſibus
in ea cōmoꝛetur. Qđ autē virgo glorioſa fu-
it nobis figura ꝓficiendi in vita. Patet in ei⁹
quadruplici ſtatu. Nam ſi Iohānes baptiſta
in ſtatu ſue conceptionis: quādiu fuit in vtero
matris: ſanctificatus ⁊ ſpiritu ꝓphetie ſuper-
fuſus fuerit: Ut xp̄m cognoſceret ⁊ exultaret
Multo magis videtur: ꝙ anima virginis fu
erit in vtero matris ſic illuſtrata: vt ibi vacaret
contemplationi. ℭ Secundo in ſtatu pueri-
tie ſue vſq; ad. 12. annos etiam floꝛuit vita cō
templatiua. Quia cum angelus. 12°. anno ad
ipſam aduenerat: vt ferunt hiſtoꝛie: ita ſapien
ter fuit angelum allocuta: ꝙ tanta ſapientia in
muliere nunq̄ȝ fuit reperta. Luce p°. ℭ Ter
tio in ſtatu adoleſcentie excellentiſſime floꝛuit
cuȝ tota die myſteria ⁊ mirabilia: que fiebant
circa filiū ſuū ꝯſideraret. vñ Luc. Maria aūt
ꝯſeruabat oīa verba hec. ℭ Quarto i ſtatu ꝑ-
fecte etatis, quādo. ſ. exiſtens. 45. annoꝛum
miſſus fuit ſibi ſpiritus ſanctus ⁊ apl̄is. vnde
apoſtoli poſtq̄ȝ pꝛedicare ceperūt: ab ea fuerūt
illuſtrati. Sicut dicit Ibero. ſpālīter de Iohā
ne ⁊ de Paulo. Pȝ ergo: quō nobis duas vi
tas ꝓficiendi figurauit. ſ. actiuā ⁊ ꝯtēplatiuaȝ.
ℭ Quinta ꝯcl̄o eſt: ꝙ due ſunt vite: quibus
melioꝛibus ſit ꝑfect⁹ ſpiritualis. ſ. actiua ⁊ cō
tēplatiua. Naȝ vita actiua oꝛdinat ⁊ diſponit
ad vitā ꝯtēplatiuaȝ. Unde Greg. Ad vitam
ꝯtēplatiuaȝ oꝛdinate nō peruenitur: niſi medi
ante actiua: que eſt ad ipſaȝ diſpoſitio pꝛeuia.
Sicut laboꝛ eſt diſpoſitio ad requiē: ⁊ ſicut fi-
nis optatus belli eſt pax ſȝ Aug. Iſte due vi
te ſunt nobis i ſacra ſcriptura figurate i Lya:
⁊ Rachele. q2 ſm̄ Greg. Sicut Lya tanq̄ȝ
pꝛimogenita: fuit pꝛimo deſpōſata Iacob: ſed
Rachel magiſ ingiter d̄ſiderata. Ita vita acti
ua ꝯiungitur pꝛimo viro ꝑfecto: ſed ꝯtēplati-
ua magis deſiderať. Pȝ etiā de ꝯtēplatiua vi
ta: ꝙ valeat ad ꝑfectuȝ. Nā ſm̄ Dyoni. vita
ꝯtēplatiua eſt aſſiſtentia ſpiritualis: qua conſi
ſtit aīa noſtra coniuncta deo: qđ fit: qñ caſtiſſi
mis oꝛonibus ad diuinaȝ ꝯtēplationem: nos
reuelata mente conuertimus: ⁊ tunc nō trahi-
mus deuȝ ad nos: ſed potius trahimur ad ipꝫ
vt pȝ i ſimilitudine. Quia ſicut illi qui ſunt in
naui ligata ad lapidē in littoꝛe manentē ⁊ firmū
⁊ ſicut ſi nos volumus lapidem ad nos trahe
re p funem: trahimus noſipſos ad lapidem.
Ita ⁊ in actu ꝯtemplatiōis nō trahimus deuȝ
ad nos: ꝑmanentē in loco ſuo imobiliter: ſed
noſipſos trahimus ad deū: q2 ꝯtēplatio nō eſt
niſi quidā motus mentis in deuȝ per motuȝ:
nō ducitur terminus ad mobile: ſed ecōuerſo
Sic xp̄s in aſcenſione non tranſtulit ad ſe ce
lum: ſed ſeipſum ad celuȝ. Sed iſte motus nō
eſt violentus ſed naturalis. Quia ſicut centrū
trahit graue: ita vltimus finis attrahit omnē
affectum ſm̄ Aug. Hec vite ſignantur p mō
tana: p que Maria feſtine: p ꝓpītudinem
affectiōis cucurrit. Nā mōtana citius radios
ſolares ſuſcipiūt: ⁊ ideo iocūdi. Et ꝓꝑ ſinuati
oneȝ nō poſſunt faciliter aſcendi: ⁊ ideo ſecu-
ri. Etiam quia ſunt cauernoſi: ⁊ ideo ſunt a-
quarum attractiui: ⁊ remiſſiui: ⁊ ideo commu
nicatiui. Etiam quia ſunt metalloꝛum no-
bilium contentiui: Et ideo vberes.

Sic reuera vita contemplatiua: habet iocunditatem: propter inchoataȝ felicitatem. Nam hij felicitatis participes ſunt effecti: guſtantes virtutem futuri ſeculi: ſm apoſtoluȝ. Habet etiam ſecuritatem: qꝛ hij ſunt ita perfectis actionibus accenſi: ꝙ non timent. Naȝ pfecta caritas foras mittit timorem. Johānes in canonica. Habet etiam trāquillitatem: qꝛ virtutes ſuperiores tenent totalr ſubiugatas vires inferiores. Uñ apoſtolus. Si ſpiritu facta carnis mortificaueritis: viuetis. Habet etiā facultatem ad virtutem: Unde apoſtolus. Caſtigo corpus meum ⁊ cetera.

¶ Quinta ɔclo eſt: ꝙ terminus huius ſpiritualis perfectiōis: eſt ipſa beatitudo. Nam ſꝫ Aug. Cōtemplatio diuina eſt finis omnium bonaꝝ actionū: requies ſempiterna: ⁊ gaudiū qꝺ non auferetur. Fine autem cuiuſlibet agētis adepto: nō reſtat niſi in ipſo qeſcere ⁊ gaudere. Unde beata virgo dicitur iuiſſe i ciuitatem iuda. Beatitudo dicit̄ ciuitas: pp māſionem ⁊ ſecuritatē. Ut etiā innuit auctoritas ſupradicta de manſione: qꝛ terminus ad quem cui aliquid imanet quieſcendo: dicit̄ māſio ei⁹ Quia igitur talis quies ē in beatitudine i manendo in obiecto beatifico: ſicut i termino: ad queȝ terminatur appetitus: ideo dicitur manſio. Patet etiaȝ de ſecuritate: qꝛ beatitudo eſt ſtatus omniuȝ bonoꝝ perfectus: ⁊ ſic talis ſecuritas eſt ei intrinſeca: qꝛ eſt quoddā bonuȝ: qꝺ bene decet habere ſanctos. Unde ē documentuȝ: ꝙ in hoc mūdo: quaſi in loco alieno: detinemur quaſi violenter: qꝛ manſio ⁊ locus ꝓprius aie eſt deus: ſm Aug. Unde ait apoſtolus. Quādiu ſumus in hoc mundo: peregrinamur a dño. Et ad hebreos. Non habemus hic manenteȝ ciuitatē: ſed futurā inquirimus. Et dicitur ciuitas iude: ꝓpter ɔfeſſiōeȝ laudis. Yſa. Gaudiū ⁊ letitia inuenitur in ea ⁊ gratiaꝝ actio: ⁊ vox laudū: vnde ſm Ber. diſcam⁹ in terris: quas facturi ſumus laudes in celis. Nihil ita ꝓprie celeſtis habitationis ſtatū repreſentat: ſicut alacritas laudantiū deū maxime ſi de puro corde procedat.

¶ Sexta ɔclo eſt: ꝙ talem ⁊ tantā perfectiōeȝ adepti: nō preſumāt de ſe: ſed honoreȝ dño ꝑſtent: a quo oē donum pfectiōis eſt deſcēdēs. Nam ſine eius adiutorio: nullus pſeuerare poteſt in bono. Ratio eſt: qꝛ quāuis ſm philoſophū de bona fortuna. Homo ſit dñs ſuorum actuum: tamen non eſt dñs ſuaꝝ potentiarum. Unde nō poteſt volēdo facere: vt voluntas in eo qꝺ vult: ad id quod vult: vel eligit: imobiliter ſe habeat. Et ideo vt imobilr ſe habeat in bono qꝺ eligit: neceſſariuȝ eſt diuinū adiutoriū. Unde Ber. dicit. Loquitur deus. Sine me nihil poteſtis facere. Ita eſt. Nec ſurgere ad bonū: nec ſtare in bono poſſum⁹. Tu igitur qui ſtas: da gloriā deo: cui manus erigens. Sequitur. Animus ſi nō preſumat de ſe: ſi ɔfortetur a deo: poterit vtiqꝫ dominari ſui: Ut nō dñetur ei ois iniuſtitia. Ita inquaȝ animū deo innitentem: nulla vis: nulla fraus: nulla iam illecebra poterit: vel ſtantem deijcere: vel dñantē ſubijcere: alioqn fruſtra innititur. Si nō innitit̄: vincitur. Huius figuram oſtēdit glorioſa virgo: qñ intrauit domum zacharie: ⁊ ſalutauit elyſabeth. Nam zacarias interpretatur auxiliū dñi. Et elyſabeth interpretatur dei mei ſecuritas. Tunc eniȝ qs ſaturatus beneficijs ⁊ donis dei meritorijs: ⁊ etiaȝ debita remuneratione intrat domum zacharie: qñ nihil de ſe preſumens: oia bona a deo accepta: tribuit deo cum gratiaꝝ actione. Et tunc ſalutat elyſabeth: qñ ſufficientiaȝ ſuā cognoſcit: ſibi inditā eſſe a deo: dicēs cū apſo Omnis ſufficientia noſtra ex deo eſt.

Secunda conſideratio.

Secunda ɔſideratio eſt de promptitudine gratie pficientibus cooperandi: cū dicitur. Et factū eſt: vt audiuit ſalutatiōeȝ marie elyſabet: vbi ſūt due ɔlones

¶ Prima ɔclo eſt: Cum gra ſit quidaȝ habitus ſupernaturalis: mediāte quo ois act⁹ elicitus ordinatus in vltimū finem ſit dignus vita eterna: habens nihilominus meritū diuine acceptationis a deo: qꝛ ſic inſtituit. Tamen ad ipſam obligamur nō obſtante: ꝙ nō eſt in noſtra poteſtate: qꝛ ds ſic ordinauit: ꝙ eaȝ diſponenti ſe daret. ſ. de ɔgruo. Ratio. Nam quis maxime obligat̄ ad illud: qꝺ in actu meritorio hꝫ rationē cauſe principalis: gra eſt huiuſmodi. Quia hꝫ rationē merendi a deo: qui ſic inſtituit. Cū igitur beatitudo noſtra ſolum merito adipſcit̄: gra maxime eſt nobis neceſſaria i ordine ad fineȝ vltimū vite eterne: quare p cōſequēs ad ipſam obligamur: tanqꝫ ad dignificantem nos vita eterna: que ſemp parata eſt ſe offerre diſponenti? Et hoc eſt qꝺ dicit. Ut audiuit ſalutationē marie elyſabeth. Uñ Maria eſt deuota aia: que per debitam diſpoſitionem acquiſiuit ſibi abundantiam gratiarum. Que quidem acquiſitio eſt quedaȝ ſpiritualis ſalutatio. Nā ſicut ſalutatio eſt ſignum ɔcordie ⁊ dilectionis. Sic gratiaꝝ actio eſt ſignum diuine acceptationis. Unde Elyſabeth: que interpretatur dei mei ſaturitas: ſignat plenitudinem gratiaꝝ. Audiēs. ſ. aure cordis. Mariam. i. aiam deuotaȝ ſe exhibet ad parenduȝ etiā innuit exultatio Johānes in vtero: oſtendens prōptitudinē exhibēdi ſe diſponētibus Dat. n. deus oibus affluēter: ⁊ nō improperat. Jac. I. Ipſe. n. plus eſt paratus dare: qꝫ tu audeas petere. vnde dicit Origenes. Deus ad benefaciendū eſt promptiſſimus.

¶ Secunda cōcluſio eſt ꝙ abundātia gratiarum: quinqꝫ hꝫ effectus i aia deuota. ¶ Primus. n. eſt: ꝙ hꝫ ſpiritum ſanctificare. Nam talis perfectio gratiaruȝ: cauſans in aia virtutes morales expellendo peccatum: domat carnem ɔtra ſpirituȝ ɔcupiſcentē. vnde dicit. Et repleta ē ſpū ſancto Eliſabeth. ſ. effectiue: qꝛ ipſa gratiaꝝ pfectio: que p Elyſabeth intelligitur: fomitē domat: ꝓmptitudinē peccati aufert: ⁊ ɔfert ad ſpiritualia habilitatē: ⁊ etiam a peccato ꝑſeruat: ⁊ p ɔñs ſpiritū reddit ſanctū. Nam ſm Dyo. de diuinis noibus. Sanctitas eſt ab omni imundicia libera ⁊ pfecta ⁊ imaculata mundicia. ¶ Scdꝫs eſt: qꝛ hꝫ eam deuotā reddere: qꝛ feruere facit mētem deſiderio ad eterna. Ad hanc deuotionē valent etiā ſigna exteriora: que excitāt aiam ad deuotiōeȝ vt ſunt verba clamoroſa. vnde Aug. dicit: ꝙ verbis ⁊ alijs exercitijs ad augendū ſanctū deſideriuȝ noſipſos arctius excitamus. vnde dicit. Et clamauit voce magna. In quo clamore exprimitur mentis deuotio: vbi etiaȝ dicit gloſa. Nō tam clamoroſa qꝫ deuota. Deuotio. n. magnus clamor eſt: ita vt vſqꝫ ad celuȝ audiatur. vnde Moyſi dictum eſt. Exo. 14. Quid clamas ad me? qui tamē non ore: ſꝫ cordis deſiderio clamauit. ¶ Tertius eſt cauſa adoptare in heredeȝ eterni regis: qꝺ facit promiſſio ꝑmioꝝ. Nā ad religionis obſeruantiā boni inclinantur ex amore premij: ⁊ mali ex timore ſupplicij. In pfectu igitur ſpirituali datur nobis promiſſio premioꝝ ſi fidelr laborauerimus. Pſal. Hic accipiet benedictioneȝ. vnde dicit. Benedicta tu iter mulieres. Naȝ benedictio diuina nihil aliud eſt: qꝫ ſingularis adoptio in heredē eterni regni: vnde antiqui patres in lege ſolebant benedicere filios ſuos ad habenda bona tpalia. Sicut pꝫ de Yſaac Geneſis. 27. Sic deus pater benedixit nos omni benedictiōe ſpirituali in celeſtibus: quā etiā ɔſequemur: p perfectū virtuoſuȝ omniū virtutum. ¶ Quartus eſt fecūdare actus virtuoſos. Nā ſm Aug. oēs virtutes ſine gratia poſſunt eſſe: ſed nō [illegible]: qꝛ lꝫ ad meritū regrat̄ volūtas: tamē radix meriti ē ipſa gra. ¶ Hoc dico hñ regrit̄ volūtas qñ ordinata eſt ſꝫ affectioneȝ iuſtitie: qꝛ tñ ſicut hꝫ motū ordinatū circa deū. ſ. volēs oia q̄ ſūt circa deū iuſta ⁊ ei placētia. Requiritur etiā gratia: qꝛ meritoria nō poſſunt perfici: niſi p virtutes: q̄ gratiam cauſant in aia: dicēte apſo. Oia poſſum in gratia: q̄ me ɔfortat: vnde addit. Et benedictus fructus ventris tui. Iſtud eſt meritū qꝺ originat̄ a ventre. i. de cauerna bone volūtatis: nihilominus attrahētis ſibi flumen gratiaꝝ: de quibus dicitur in pſalmo. De fructu opeꝝ tuoꝝ ſatiabitur terra. Iſte fruct⁹ benedicitur: qñ copioſe remunerat̄. Pſal. Hic accipiet benedictioneȝ a dño ⁊c̄. ¶ Quintus eſt ꝙ hꝫ virtutes cuſtodire. Hoc. n. ſit p humilitateȝ: q̄ eſt fecundatiuū omnium bonoꝝ: in q̄ oēs virtutes radicātur. vnde Aug. Niſi humilitas oia quecūqꝫ benefacimus ꝑceſſerit: ⁊ ɔtinuata ſecutaqꝫ fuerit: iam nobis de aliquo bono gaudētibus totū aufert de manu ſupbia Exēplū huius eſt. Si qs in obſequio facit libēter offa humilia: vt patet de virgine glorioſa: cuius humilitatē ɔmēdat Elyſabeth. d. Unde h mihi: vt veniat mater dñi mei ad me Sciebat. n. ꝙ ex humilitate beate virgis erat Et ideo verbū illud ſꝫ gloſaȝ nō erat dubitantis queſtio: ſꝫ humilitātis admiratio: que oiuȝ virtutū eſt cuſtos. q. d. Unde mihi hoc? Nā admiror de humilitate viſitatiōis tue. Et merito: ꝓpter magnificentiā virtutis: que apparet in te. Ecce eniȝ: vt facta eſt vox ſalut. q. d. Poſtqꝫ vidi te diſpoſitaȝ: ⁊ ornatā virtutib⁹. Infans Johes. i. gratia exñs in ventre. ſ. in merito xpi. Exultauit in gaudio. Exhibens ſe gaudioſe in obſequȝ. Et nota: ꝙ pfecta humilitas hꝫ quiqꝫ gradus. ¶ Primus ē ſubdere ſe maiori: ⁊ nō pferre ſe equali: q̄ eſt ſufficiens. ¶ Scdꝫs eſt: ſubdere ſe eqli: ⁊ nō ꝑferre ſe minori: ⁊ hec dicit̄ abundās. Iſtos gradus virgo Maria pfecte habuit in ſe. Subdidit ſe maiori obediēdo diuine voluntati: vt pꝫ in angeli annūciatione. d. Ecce ancilla domini ⁊c̄. Equali ſe non poterat ſubdere inter puras creaturas: qꝛ nō eſt inuētus ſimilis illi

Item ſubdidit ſe minori: vt pz in obſequio Elyſabeth: cui tribus menſibus ſeruiuit.

Tertia conſideratio.

c Irca tertiã ↄſiderationez: que eſt de certitudine remunerãdi cum dicit. Btã q̃ credidiſti: vbi ſũt tres ↄclõeſ

ℭ Prima ↄclõ eſt: lz oĩs homo ſit beatificabilis: q2 capax pfecti boni: Nã intellect⁹ eius apphendere poteſt vniuerſale ꝛ pfectuz bonũ ꝛ eius volũtas appetere illud. vnde pſal. Beatus homo quẽ tu erudieris domine: tñ quantum ad huiuſmodi boni fruitionẽ beata virgo fuit beatiſſima. Nã quãto magis aliquis hic bono frui poteſt: tãto magis eſt beatificabilis ſed hoc ↄtingit maxime in beata virgine propter optimã eius diſpoſitionẽ ad fruitionẽ: q2 vltra oẽz creaturã erat dotata virtutibus ꝛ donis gratiaꝝ: que ipſam maxime ad fruitionez diſponebãt. vnde Aug. dicit. Nullam dei ſapientia maſſam inuenit humani generis: per quã vt diſpoſuerat in mundũ veniẽs: luctuoſe pditioni ſubueniret ꝛc. vide ſupra in euãgelio Miſſus eſt. Pax ante ſecũdaz ↄſiderationẽ Hanc autez pfectionẽ ↄſiderãs in ea Elyſabeth. Dixit. Et beata es. Innuẽs ſuaz beatitudinez hic inchoaſſe. vnde Beda dicit. Nec mirũ ſi dñs redẽptur⁹ mũduz: opatiõnẽ ſuã inchoauit a mre: vt p quaz ſalus oĩbus parabat. eadez p̃ fructũ ſalutis filij hauriret ex pignore.

ℭ Scdã ↄclõ eſt: ꝙ lz in hac vita pfecta ꝛ vera beatitudo nõ poteſt haberi: cũ ſit pfectum ꝛ ſufficiẽs bonũ: excludens omne maluz: ꝛ implens oẽ deſideriũ boni: qđ impoſſibile eſt in hac vita. Tñ beata virgo habuit participationem beatitudis in hac vita: pp ſilitudinem vere beatitudinis: ſm aliqualem ſũmi boni fruitionem. Hoc tñ maxime erat p fidem: quam prius habuit: anteq̃ corporalr̃ ↄciperet xp̃m. vnde Aug. Virgo beata xp̃z ↄcepit prius mẽte q̃ corpore per fidem. Et beatior erat in cõceptione mẽtis. Et ideo dicitur. Beata q̃ credidiſti. q. d. Ideo beatitudinis inchoationẽ hic in vita ↄſecuta es: q2 fide nõ ficta: ſed vera: ſũme veritati: que mẽtiri non poteſt imobiliter inheſiſti. Et ideo dicit Augu. de virginitate. Materna propinquitas nihil Marie ꝓfuiſſet: niſi felicius xp̃m in corde p fidez: q̃ carne geſtaſſet. Cũ igitur xp̃s habitet p fidez in cordibus noſtris: quo habito habet omne bonũ: Ipſa fides videt hr̃e merituz btitudinis eterne: pz etiã ratione. Nã vltima beatitudo hoĩs cõſiſtit in quadã ſupnãli viſione. Ad quaz nemo ptingere pot̃: niſi deo doctore: a q̃ hẽmus ↄitatẽ fidei: q̃ ſola hẽtur p fidez. Quare ꝛc.

ℭ Tertia ↄclõ eſt: ꝙ cõiter per fidem de eterna beatitudine certificamur. Ad heb. xj. Sancti p fidem ꝛc. Pz etiã ratione. Nam act⁹ noſtri ſunt meritorij inquantũ pcedunt ex libero arbitrio moto a deo p gratiaz. vnde oĩs actus humanus ſi ſit relatus in deum. poteſt eẽ meritorius. Ipſum autẽ credere eſt huiuſmodi: q2 actus intellectus aſſentiens veritati diuine imperio voluntatis a deo motę p gratiã in ordine ad deum. Et ideo dicitur ibi: ꝙ fides eſt ſubſtãtia reꝝ ſperandaꝝ. Glo. I. que res ſperandas facit nos conſequi. ſ. bona futura. Et Criſo. ibidẽ dicit: ꝙ fides eſt augmentum. i. premõſtratio ꝛ certitudo reꝝ: que nõ apparẽt q2 ſi de eis dubitas per fidẽ ꝓbantur. i. indubitanter facit ea cõſequi. Et ideo addit. Quoniam perficientur ea que dicta ſunt tibi a dño. q. d. Propter fidez tuaz pficientur. i. certitudinaliter dabuntur tibi: que dicta. i. promiſſa ſunt tibi a dño. i. a xp̃o: qui credentibus nunc in nouo teſtamento ꝓmittit eterna: ſed non tẽporalia. Sicut carnalibus in veteri teſtamẽto ꝓmittebat. vñ glo. Aug. dicit ſup illo verbo Sãcti p fidem ꝛc. ℭ In veteri teſtamento ſepe patribus tpalis felicitas mõſtratur exhibita. ℭ In nouo aũt teſtamẽto non eſt tp̃s taliũ reꝝ. Ante aũt dedit deus talia ad veterez hominem ptinentia: vt p̃ter euz non intelligatur alius largitor terrene felicitatis. In xp̃o autez nouo hoĩe: nouis noua ꝓmittit. i. eterna. vnde ipſe voluit pati ꝛ mori tanquã a deo derelictus: vt gratia noui teſtamenti ↄmẽdaretur: qua diſceremus aliã felicitatez querere. Que nunc eſt in fide: Poſtea in ſpe: ut ſic hortaretur nos terrenam felicitatem contemnere pro eterna.

Quarta conſideratio.

c Irca quartam conſiderationez: que eſt de gratitudine regratiandi. Cuz dicit. Et ait Maria. Magnificat anima mea ꝛc. Ubi ſunt tres cõcluſiones.

ℭ Prima ↄcluſio eſt: ꝙ licet de lege cõi nos multa beneficia receperimus. Puta creationem: redemptionẽ: multoꝝ beneficioꝝ largitionem. ℭ Itẽ expectationez: iuſtificationem ꝛ obſeruationz: ꝛ preſeruationem: ꝓpter que etiã obligamur ad gratiaꝝ actionẽ: ſm Ber. di. grãs agam⁹ factori noſtro: redẽptori nr̃o: benefactori: remuneratori noſtro. Tñ ex ſpeciali p̃rogatiua beata Vgo recepit iſta: ꝛ adhuc dona excellentiſſima. ſ. ſanctificationis in vtero: gratiam maternitatis. Honorez reſpectu filij: gratie plenitudinem in conceptione filij: ꝛ reſurrectionis accelerationem. Que omnia non cadũt ſub merito condigno ex natura rei: Licet ex inſtitutione diuine voluntatis: propter inequalitatez ꝓportionis gratie ad gloriam: ꝛ ideo obligatur adhuc ad maximaz gratiaꝝ actionez. Cuius ratio prima eſſe poteſt. Nam ſm diuerſas cauſas: ex quibus aliquid debetur. Neceſſe eſt diuerſificari debiti reddendi rationem: ita tamen ꝙ ſemper in maiori: illud quod minus eſt contineatur. ℭ Cuz igitur hijs conſideratis primo ꝛ principaliter inuenitur cauſa debiti in deo. ſ. ꝙ ipſe eſt primum principium omniuz bonorum noſtroꝝ Ideo virgo glorioſa tot ꝛ tãta beneficia a deo recipiens: ad impendendum ſibi maximum cultum reuerentie obligatur. Cuius ratio eſt ſecunda. Nam gratiarum actio in accipiente reſpicit gratiã dantis: vnde vbi eſt maior gratia dantis: ibi requiritur maior gratiaruz actio ex parte recipientis. Cuz ipſa igitur vltra oẽz creaturam receperit abundantiam omniũ gratiarum: merito debebat reddere maximaz gratiaꝝ actionez. Vñ dicit de ea. Et ait Maria. Magnificat ꝛc̃. vbi Beda dicit in pſona ei⁹.

ℭ Primo dona ſibi ſpecialr̃ ↄceſſa ꝓfitetur. inde beneficia ꝺ quibus generaliter humano generi in eternum conſulere non deſiſtit: enumerat. Quaſi diceret. Tanto munere me dominus ſublimauit. Vt nullo lingue officio explicare poſſim. Sed totum animi interioris affectum in agendis gratiarum laudibus offero totum quod viuo: quod ſentio: quod diſcerno: in eius magnitudinẽ ↄtẽplando: iplẽdo

ℭ Secunda concluſio eſt: ꝙ virgo beata: ſiue deuota anima: non ſolum deum magnificat honorificentia cordis ꝛ oris: Sed etiaz effectu operis: ipſum in omnibus perfecte imitãdo. Cuius ratio poteſt eſſe. Nam cuz omnis effectus naturaliter conuertitur ad ſuam cauſam. Oportet enim ꝙ effectus ordinetur ad finem agentis. Sed benefactor inquantuz huiuſmodi eſt cauſa beneficiati. Et ideo naturalis ordo requirit: vt ille qui ſuſcipit beneficiuz per gratiarum recompenſationem conuertatur ad benefactorem. Hoc enim fit effectiue per gratiarum actionem. Cum igitur anima deuota ſicut copioſiſſime a deo ſit beneficiata vt virgo glorioſa prefigurat ordine naturali. requiritur: vt ipſa tanquam effectus ad ſuam cauſam per imitationem effectiuam ad ipſum conuertatur. Ipſum ſcilicet in omnibus perfectionibus in ſeipſo magnifice repreſentando. Unde dicit. Magnificat anima mea ꝛc̃. Ubi Beda. Magnificatur dominus in nobis: dum anima noſtra: que ad imaginez dei creata eſt p iuſtitiaz ſe xp̃o conformat: que eſt imago patris: ꝛ ſic duz ipſum xp̃m imitando magnificat quadam participatiõe magnitudinis eius ſublimior ſit: vt illã imaginem ſplendido calore bonoꝝ factorum: ꝛ quadã emulatione virtutis in ſe videatur exprimere.

ℭ Tertia ↄcluſio eſt: ꝙ talis effectiua honorificentia: qua de⁹ magnificatur in anima deuota: habet quadruplicem actum. ℭ Primũ habet reſpectu preſentium. ſ. circa omnia temporalia ꝛ creata: cum omnia ad deuz referuntur: ꝛ per ipſa laudatur: ꝛ eius magnificentia extollitur. Sicut conſueuimus cõſurgere ad laudem artificis ex pulchritudine artificij. Et ad cõmendandã magnificentiaz regis ex magnitudine operum ꝛ ſubditorum. Quez actũ habet anima deuota conſiderans ſm Augu. In omni creatura relucere veſtigiũ creatoris dĩ. Et exultauit ꝛc. Quia ad laudẽ eius ſequitur mentis exultatio: ſcd̃m illud pſal. Anima mea exultabit in dño ꝛc. ℭ Secundum habet de preteritis bonis a deo receptis: propter quod debet deo regratiari: ꝛ maxime de paſſione Chriſti: per quod beneficium redemptionis ſummuz bonum collatum fuit nobis. Et ideo Eccleſi. 19. dicitur Gratiaz fideiuſſoris tui non obliuiſcaris. Dedit enim pro te animam ſuam. Chriſtus enim pro nobis in morte fideiuſſit: cuz ſe pro nobis liberãdis poſuit. Hũc actuz habẽs deuota anima poterat dicere cũ aplo. Mihi abſit gloriari niſi i cruce ꝛc. Unde dicit. Et exultauit ꝛc̃. Unde Abacuch Et exultabo in deo ieſu meo. ſ. pro me paſſo.

ℭ Tertium habet de futuris: quia anima deuota etiã pro futuris debet deuotiſſime deprecari: ꝛ ad ipſum deſiderio indefeſſo: ſitire ſpẽ firma. Donec optata veniat: ſicut mercenarij dies eius. ſcd̃m illud pſal. Sitiuit anima mea ad deum ꝛc. Et ideo dicit. Et exultauit ſpiritus meus ꝛc. Pſal. Renuit conſolari anima mea: memor fui dei ꝛ delectatus ſuz.

Igitur in deo q: ſolus bonus eſt. Naʒ ratio omnis boni in eo inuenit. ¶ Quartum habet reſpectuʒ eternoꝝ: q2 vita abſtractiua aie deuote in talium ꝯſideratōe ꝯſiſtit ſm Aug^m ſed nō reſpiciendo ad ꝑterita: nec futura: vel ꝑſentia: ſed ad imutabilia: ſicut eſt dei ſumma bonitas: ꝛ pſonaꝝ trinitaſ. De qbus inducit apl's. Que ſurſum ſunt ſapite ꝛc. De quibus Ihere. 14. Qui gloriatur: glorieſ in hoc ſcire ꝛ noſſe me. Sic aia deuota ab oibus delectationibus abſtracta: ſpretis oibus tꝑalibus et caducis omni conamine niſſa ē: et tota aia ꝛ mente: ꝛ viribus oibus inherere: vt dicat. Et exultauit ſpūs meus ꝛc. nō caro mea. In deo ſalutari meo: nō in mundialibus: que ducunt nos in ꝑditioneʒ. vnde Beda. Et exultauit ſpi. me. ꝛc. Quia nil me in terrenis libʒ nulla caducaꝝ rerum affluentia emollit: nulla aduerſitas frangit. Sed ſola illius memoria delectat: a quo ſalus eterna ſperaſ. Illius diuinitate letor: cuius tꝑali ꝯceptione mea caro fundaſ. Et ideo ibidem dicit glo. interlinearis. Anima ſpiritu deo patri ꝛ filio deuota: vnum deum ex quo oia: ꝛ vnum dominum: per quem omnia pio veneratur affectu: quod nobis concedat.

¶ Dominica quarta aduentus. Sermo de epiſtola. Sermo decimus.

f

Ratres ſic

nos exiſtimet hō. Prima corin. 4°. Quia ſm qd ait beatus Aug^9. apl's dicit. Spectaculum facti ſum^9 mundo: ꝛ angelis: ꝛ hoibus. Qui nos amant: querunt qd laudis in nobis. Qui aūt nos oderunt: detrahūt nobis Nos aūt in vtroq; medio cōſtituti: gratia dei aſſiſtente: vitam noſtrā ꝛ famam ſic cuſtodire debemus: vt nō erubeſcant de detractoribus laudatoreſ. Sed q: ſaluator fidelibus ſuis ſpiritualia ꝯceſſit: ſm Gre. vult ad ſeruiendum deo eſſe ex munere ꝓmptiores. Sed q2 maximum ſeruitium ꝛ deo acceptiſſimū: eſt fratribus ſeu fidelibus ꝓficere verbo ꝛ exēplo: dicēte Ber. Fratribus nr̄is inter q̄s viuim^9 ipo iure fraternitatis ꝛ ſocietatis humane: ꝯſilij ſumus ꝛ auxilij debitores. Sed nulluʒ cōſilium melius arbitror: q̄ʒ ꝙ exemplo fratrem tuum docere ſtudeas: prouocans ad meliora nō ſoluʒ lingua: ſed ope ꝛ veritate. Ideo apoſtolus volens nos hortari ad fidelitatē diſpēſationis miniſterioꝝ dei. in epiſtola ꝓpoſita ꝓponit quatuor ꝯſiderationes.

Prima conſideratio.

c

Irca primam conſiderationem: vbi apoſtolus propriam preſumptionē damnat: diuine voluntati oia aſcribendo. Sunt quatuor concluſiones.

¶ Prima concl'o eſt: ꝙ deus eſt oium reruʒ creator ꝛ donator: vt pʒ Ro. xj°. Ex ipſo: ꝑ ipſum: ꝛ in ipſo ſunt oia. ¶ Ratio etiā pt ad duci. Q̄cunq; aliqd inuenit in aliquo ꝑ participationem: neceſſe eſt ꝙ cauſeſ in eo ab illo cui eſſentialr ꝯuenit: ſicut ferꝝ fit ignitum ab igne ſi qua deus eſt in ipʒ eſſe ſubſiſtens: nō pōt eē ab eo niſi eē. vn̄ relinquitur ꝙ oia alia a deo nō ſunt ſuum eſſe. Neceſſe eſt igiſ ꝙ oia que diuerſificanſ ſm diuerſam ꝑticipationeʒ eſſendi: cauſari ab vno ꝑmo ente: qd ꝑfectiſſime eſt. vnde Ariſto. 2°. metha. dicit: ꝙ illud qd eſt maxime ens ꝛ maxime veꝝ: ꝛ eſt cauſa ois entis ꝛ omnis veri. vnde Iohis primo. Omnia per ipſum facta ſunt ꝛc.

¶ Scd'a ꝯcl'o eſt: ꝙ licet deus ſit creator ꝛ donator oiuʒ: nō tamen eſt cā peccati. vn̄ Aug. dicit: ꝛ eſt in glo. Iohis. xj°. Cum audimus oia eſſe a deo: omnes vtiq; nās intelligere debemus: ꝛ oia que naturalr ſunt: neq; ex ipſo ſunt peccata. que naturā non ſeruant: ſed viciant: q peccata ex voluntate peccantiū naſcunſ. ¶ Ratio etiā pōt eſſe. Nam malū qd in defectu actionis ꝯſiſtit: ſemꝑ cauſaſ ex defectu agētis. In deo aūt nullus defectus eſt: ſed ſumma ꝑfectio. vnde malum qd in defectu actōis cauſatur: non reddiſ in deum: ſicut in cauſaʒ. vnde Ioh. ꝑ. dicſ: Et ſine ipſo factū eſt nihil vbi dicit Augu. Per nihil pōt intelligi peccatum: qd factum eſt ſine ipſo. vnde addit. Peccatum nihil eſt: q2 nihil ſiunt hoies cum peccant. ꝙ licet aliqd ſint in eſſe nature: nihil tamen ſunt in eſſe gratie.

¶ Tertia ꝯcl'o eſt: ꝙ cum deus creator ꝛ donator ſit oium bonoꝝ: ſiue naturaliū: ſiue ſpiritualium: ſiue gratuitoꝝ: dicente pſal. Aperiente te manum tuam ꝛc. Omnia tamen ꝯmiſit noſtre diſpenſationi vt libera electione liberi arbitrij meritorie opantes: non ſolum quo ad nos: ſed etiā quo ad alios. nō ſolum nobis viuendo: ſed alijs ꝓficiēdo mereamur eterna

Unde Augu. in gloſa dicit. Diſpenſatores ſunt: per quoꝝ miniſteriū ꝑuenitur ad eternā ſalutē. vnde addit gloſa ibidē. Diſpēſatorib^9 cōuenit hec ſpiritualis cuſtodia ꝛ preparatio: vt nos cū alijs preparati in aduētuʒ iudicis inueniamur. Ille aūt qui repertus fuerit fidelis in cura gregis: eterna beatitudine gloriabiſ.

¶ Quarta ꝯcl'o eſt: ꝙ nulluſ preſumere debʒ de ſeipſo: cū deus ipʒ largitiōe donoꝝ vocauit ad diſpēſationē donoꝝ. vn̄ apl's ad Eph. 2°. Gratia. n. eſtis ex ſalute ꝑ fidē: ꝛ hoc non ex vobis: ſed dei donū eſt: nō ex operibus: vt ne quis glorietur: vbi Aug. in gloſa. Nemo extollatur de operibus. Nō hoc ideo dicit: q2 opera bona; pia cogitatione facta fruſtrentur: cū deus reddat vnicuiq; iuxta opa ſua: ſitque gloria omni operanti bonū: ſʒ q2 opa ex gratia: nō ex operibus gratia. Bonum eſt igitur homini: vt de viribus liberi arbitrij ſui non preſumat: q2 ille qui putauit; non eius adiutorio poſſe ſe cuſtodire: qd dederat. Profectus ꝛ viuens ꝓdige cōſumpſit cuncta. Et miſeria attritus: ꝛ in ſe reuerſus dixit. Surgaʒ ꝛ ibo ad patrē meuʒ: quam cogitationem bonā nō habuiſſet: niſi deus inſpiraſſet illi in occulto: ꝛ hoc eſt qd dicit. Sic nos exiſtimet homo. q. d. Cum deus ſit auctor: ꝛ nos eius adiutores q: bona que ꝯdidit: nobis ad diſpēſandū commiſit. Et ideo homo. ſ. alius qui nos melius ꝯſiderare poteſt. Exiſtimet. i. laudet. Nos. ſ. ꝯſiderans opeꝝ noſtroꝝ: ſiue diſpenſationis noſtre iuſtitiaʒ: vt miniſtros xp̄i: Nō autē: vt pſeudo. 2^a. corinth. xj°. Non miꝝ ſi miniſtri ſathane transfigurātur veluti miniſtri iuſtitie: ꝛ ſic homo ſentiat: vt deus qui euʒ eligit: ꝛ ſic exiſtimet nos: vt diſpenſatores miniſterioruʒ dei. q. d. conſiderantes nos veraciter ſolū cultum diuinum exercere.

Secunda conſideratio

c

Irca ſecundā ꝯſiderationē que eſt de redargutione corporis in ſpirituali labore: cum dicitur. Hic iam queritur. Vbi ſunt due concluſiones.

¶ Prima ꝯcl'o eſt: ꝙ ſunt duplices diſpenſatores. ſ. boni ꝛ mali ſm Aug. Et ideo ꝯſulendum eſt vt quis officiū ſibi iniunctū fidelr exequatur: q2 totū. ſ. omiſſum: ꝛ neglectū diuinis oculis patebit: qui reddet vnicuique iuxta ſua opera. vn̄ Aug. Qn̄ quiſq; ꝓ ſe reddet rōneʒ tunc ſecreta cordiū patebunt. vnde apoſtolus Quis putas ē fidelis diſpēſator ꝛ prudēs ꝛc.

Scd'a ꝯcl'o eſt: ꝙ propter grauitatem laboris non dʒ quis reſipiſcere a bono opere: q2 deus in omni ope bono ſemper aſſiſtit. vnd Aug. Cuʒ aſpera ꝛ grauia inquit ſuſtineant ſancti: adeſt profecto ſpiritus ſanctus: qui in exterioris hois corruptiōe: interiorē renouat de die in diem: ꝛ guſtata requie ſpirituali ſpe future beatitudinis: oia aſpera leuat: ꝛ ſic etiā in tot duris leue eſt onus xp̄i: ꝛ requies eſt ims ſpiritu ſancto viuificante ꝛ ſpe futuri: omnia mitigāte. Oia enim ſeua ꝛ imania ꝛ prope nulla facit amor. vn̄ dr̄. Hic iaʒ queritur inter diſpenſatores ꝛc. q. d. Ita de nobis eſt exiſtimādum. ſ. opinione dei ꝛ hominū. Ut. ſ. fideles inueniātur: cum pauci ſint. Tum propter torporem: tum propter laborem: non reſpiciētes mercedem: dicente dn̄o. Uoca operarios ꝛc.

Tertia conſideratio.

c

Irca tertiaʒ ꝯſiderationem: que eſt de temerarij iudicij reprehenſione: cuʒ dicitur. Mihi autem pro minimo eſt ꝛ cetera: vbi ſunt quatuor ꝯcluſiones.

¶ Prima ꝯcl'o eſt: ꝙ aliqui habētes ignorantiam iudicioꝝ dei temerarie iudicant. Et ideo talium iudicia nō ſunt curanda: dūmodo ſint eoꝝ facta fidelia ꝛ recta: ꝛ deo accepta. Nam ſm gloſam ſuꝑ Ro. 2°. Iudiciū hominū multipliciter corrumpitur: amore: odio: ꝛ timore. Sepe iudiciū violatur: ꝛ ꝯtra iuſtitie regulaʒ interdum miſericordia inclinatur. Iudicium dei eſt ſm veritatem: q2 non attendit perſonā: ſed vite meritum: q2 corda hominum noſcere ſolius dei eſt: eſt ꝛ mentis ſecreta dinoſcere. Sunt eniʒ aliqua opera bona: ſed animo mala ꝛ ecōuerſo. Et ideo ſʒ gloſaʒ: q̄ʒ diu quiſq; in carne viuit: non poteſt iudicari. Et ideo dicit apoſtolus. Mihi aūt ꝓ minimo eſt: vt a vobis iudicer: quaſi infidelis diſpenſator ꝓ magno quideʒ eſſet mihi: ſi a viris ſpiritualibus ſed ꝓ minimo ſi a vobis carnalibus: ab humano die. i. ab hoie: dum in ſuo die eſt: vel ab intellectu humano: qui nō videt occulta: ꝛ pōt falli. Sunt. n. aliqui qui temere iudicant apoſtolice inuenites ſentētie dicentes: oia iudicat ſpiritualis: vnde ſic iudicās ſibi magis precipitiuʒ facit. Pone ergo te i ꝯſideratione tui: in nouiſſimo loco: ꝛ tandeʒ cadere nō valebis Apoſtolus. n. nō vult innuere: ꝙ ſpiritualis homo debeat oia iudicare ad dānationeʒ: cuʒ alibi dicat. Nolite ante tēpus iudicare: ſed dicat ꝙ hec ſecreta diuine ſapientie non percipit

homo carnalis. Sed ſpirituali mente predi-
tus: melius in qualibet creatura iudicabit. i.
diſcernet oia: ſcʒ diuinā potentiā: ſapientiā ⁊
bonitateʒ: vt inde oiuʒ bonorificet ꝯditorem.
¶ Secunda ꝯclo eſt: ꝙ nullum iudiciuʒ hu-
manum verius eſt iudicio ꝓprie conſcientie.
Et ideo hoc iudicium ſoluʒ eſt timendū. Naʒ
cum hoc iudicium nihil inuenerit reprehendē-
dum in corde: nō ſunt curāda falſa iudicia ali-
orum. vnde Bern. ſuper cantica dicit. Nihil
hac luce clarius. Nihil ꝟ glorioſius teſtimo-
nio: cum veritas in mente fulget: ⁊ mēs in ve-
ritate ſe videt. Et ideo dicit aplus. Sed neqʒ
meipſuʒ iudico. ſ. ego qui melius me noui: ꝗʒ
alij. Et ideo periculoſum eſt nobis de ignotiſ
cordium iudicare: vnde Aug. Quō quis po-
teſt iudicare ꝺ alio: cū nemo ſciat quid agatur
in hoie: niſi ſpūs hominis? Nihil. n. mihi cō-
ſcius ſum. i. in nullo me remordet conſcien-
tia mea. Actuum. 23°. Viri fratres in omni
ꝯſciētia bona ꝯuerſatus ſum ante deum.
¶ Tertia ꝯclo eſt: ꝙ exinde nullus ſumat cer-
titudinem: qꝛ ſicut tu meliꝰ nouiſti ſecreta cor-
dis tui: ꝗʒ alius. Sic deus melius te nouit: ꝗʒ
tu teipſum. Et ideo apoſtolus dicit. Sʒ non
in hoc iuſtificatus ſum. i. nō in deo me iuſtuʒ
reputo: qꝛ poteſt eſſe aliquod debitum qꝺ ne-
ſcio. Pſal. Delicta quis intelliget? Et eccle.
nono. Nemo ſcit vtꝝ amore vel odio dignus
ſit. Et quis gloriatur ſe habere mūdum cor?
Et ideo dicit Ber. in libro de conſideratione
Perfecta itaqʒ ⁊ abſoluta excuſatio ē teſtimo-
nium ꝯſcientie: ſed nihilominus vt eodē ipſo
humilieris: rara vox. Nihil mihi cōſcius ſuʒ
Cautior in bonis ambulas. ſi ⁊ mala non la-
teant. Quāobrem noueris te: vt inter angu-
ſtias que non deſunt. fruaris conſcientie bo-
no: magis aūt vt ſcias quid deſit tibi. Naʒ cui
nō deſit? oia illi deſunt: q nil ſibi deeſſe putat.
¶ Quarta ꝯcluſio eſt: ꝙ oia nuda ſunt ante
oculos eius. Ad heb. 6. prouer. 15. In omni
loco oculi domini ꝯtēplantur bonos ⁊c. Ideo
iuſtiſſime iudicare poteſt. Et ideo apoſtolus
ad ſolum iudiciuʒ appellat diuinum. di. Qui
autem iudicat me dn̄s eſt. q. d. Neqʒ ego me
debeo iudicare: neqʒ vos: ſed qui iudicat me
dn̄s eſt. i. q pōt ⁊ debet me iudicare dn̄s eſt.

Quarta ꝯſideratio.

c Irca quartam ꝯſiderationē: vbi veri
iudicis inſinuatur aduentus ad in-
cutiēduʒ temerarijs terrorē. Cū dicit
Itaqʒ nolite ante tempus iudicare. Notādū
ꝙ deus dominus eſt: qui poteſt ⁊ ſcit ⁊ debet
iudicare. Inexcuſabilis eſt ergo qui iudicat.
⁊ hoc propter tria. ¶ Primo pp tp̄s qꝛ ferūt
ſniaʒ an̄ tp̄ſ: vn̄ ait. Nolite ante tp̄s iudicare.
Tp̄s iudicādi occulta dies erit iudicij. De q̄
pſal. Cum accepero tempus ego ⁊c. Tēpus
nāqʒ preſentis vite indulſit deus homini: ſed
poſt mortem tempus accipiet ſibi. Totuʒ igiſ
tempus iſtud quaſi inducie ſunt illius diei: vt
interim: mala que geſſimꝰ bonis actibus cor-
rigamus. ¶ Secundo propter perſonam: qꝛ
ſententia non fertur a ſuo iudice. vn̄ ait. Quo
aduſqʒ veniat dominꝰ ⁊c. Yſai. 3. Dominꝰ ad
iudicium veniet: cui iudicium competit. Ra-
tio eſt: qꝛ in eo excellentiſſima ſunt omnia: que
in iudice requirūtur. ſ. poteſtas: diſcretio: bo-
nitas vite: poteſtas enim eius ampliſſima eſt
qꝛ omnia ſubiecta ſunt ei. Diſcretio ſumma:
qꝛ nullus eum fallere poteſt. Bonitas omni-
moda. qꝛ non ſolum actualis: ſed etiam origi-
nalis malicia prorſus a dn̄o eſt religata. Et iꝺ
merito conſtitutus eſt iudex a deo ⁊c. ¶ Ter-
tio improbat ex ordine: quia ſententia fertur ſi-
ne precedentis cauſe cognitione: qꝺ oſtendit
per contrarium: qꝛ in die iudicij fiet reuelatio
ſingulorum. vnde ait de domino. Qui ⁊ illu-
minabit abſcondita tenebrarum: ideſt patefa-
ciet omnia opera: que modo non ſolum alijs
ſed ipſis quoqʒ agentibus ſunt ignota: quia ſi-
cut Iob ait. Omnes inuoluimur tenebris.
Et manifeſtabit conſilia cordium: ⁊ patefaciet
etiam cogitata: que nunc illi ſoli ſunt cognita.
Qui ſcrutatur corda ⁊ renes: ideſt quodcunqʒ
delectet: ⁊ quod quiſque cogitet: ⁊ tunc vniſcui-
que bene agēti: vel cogitanti. Erit laus: ideſt
remuneratio a deo ſm merita. Hic autēʒ ſm
Ambro. Neſcit qs ſit laude dignꝰ. Unde ꝓ-
uerbi. vltimo. Laudēt euʒ i portis opa eius.
¶ Sabbato quatuor tēpoꝝ. Sermo de euā-
gelio: vel ſm alios. Dominica quarta.

a Nno decimo

quinto imperij Tyberij Ce-
ſaris ⁊c. Luce tertio: ſm qꝺ
dicit Bernardus. Magnuſ
peccator magna miſericordia
opus habet: vt vbi abundauit delictum: ſupa-
bundet ⁊ gratia. Talis nanqʒ magna miſeri-
cordia ſoli deo approprnatur: qui etiam dici-
tur pater miſericordiaruʒ: quia miſerendi cau-
ſaʒ ſumit ex ꝓprio: vlciſcēdi ex noſtro. Sʒ qꝛ
mīa ꝓprie reſpicit miſeriā. vnde ꝗʒto miſia
eſt maior: tāto efficacior dʒ eſſe mie reſpectus
vt propter delicti abundantiam: gratia miſeri-
cordie ſupabundet. Iccirco euangᵒ pdicto ſʒ
intelleᵐ moralē itellecto: ſi ꝗuor ꝯſideratōes

Prima ꝯſideratio.

c Irca primam conſiderationem que
eſt de magnitudine noſtre indigētie
occurrunt ſeptem concluſiones.
¶ Prima concluſio eſt ponere hyſtoriaʒ: ad
cuius euidentiaʒ eſt notandum ꝙ chriſtus fu-
it natus anno quadrageſimo ſecundo Ceſariſ
Auguſti: qui etiam poſt Chriſti natiuitateʒ re-
gnauit quindecim annis: ita ꝙ in vniuerſo re-
gnauit qnquagintaſeptē annis. In morte eiꝰ
Chriſtus erat. 15. annoꝝ. Auguſto autēʒ ſuc-
ceſſit Tyberius imperator: de quo hic diciſ.
Annus Tyberij anno decimoqnto: q fuit tri-
geſimus annus Iohis ⁊ xp̄i. Factum eſt ver-
bum ⁊c. ¶ Notandum eſt hic ꝙ Herodes
qui triginta ſepteʒ annis regnauit: in toto re-
gno iudeoruʒ ſub quo natus eſt Chriſtus: oc-
cidit pueros ꝓpter xp̄m. Iſte hūit ſex filios de
qbus tres occidit. ſ. Antipatrem: Alexādruʒ
⁊ Ariſtoboluʒ. Alij tres fuerunt Archelaus
Herodis Antipas: ⁊ Philippus. Mortuo
patre hij tres eius filij contendebāt de regno
habendo: ſed tādem Ceſar regnum patris in
quatuor ptes diuiſit: dans ptes duas Arche-
lao: Iudeam ⁊ Ydumeam. Tertiaʒ Herodi
Antipe. ſ. Galileam. Quartā Phillippo. ſ.
Hyturream ⁊ Traconitidē regionem. Et ita
Archelaus nunꝗʒ fuit monarcha: niſi opinio-
ne vulgi. ſed fuit diarcha. i. duaꝝ partium re-
gni princeps. ¶ Item Archelaus ꝓpter ni-
miam eius crudelitatē expulſus de regno miſ-
ſus eſt in Viennam: ⁊ ibi mortuus eſt. Et ex
tunc cepit regnum eius adminiſtrari per ꝓcu-
ratores romanos. i. preſides. quoꝝ vnus fuit
pōtius Pillatus: Hoc eſt q̄ ꝙ dicit. Procu-
rante pontio Pillato Iudeā ex parte roma-
norum: ⁊ vocaſ hic iudea non totuʒ regnū: ſʒ
tm̄ illa ps: que Archelai fuit: ⁊ Lyſania Abi-
line tetrarcha. Abilina eſt quedam regio ſm
glo. ſub pncipibus Anna ⁊ Caypha.
¶ Scd̄a ꝯclo eſt doctrina beati Grego. in
omelia di. Redēptoris pcurſor quo tpe ver-
bum predicationis accepit: memorato roma-
ne reip. pncipe ⁊ iudee regibus deſignaſ: cuʒ
dicitur. Anno ⁊c. Quia. n. illum pdicare ve-
niebat: qui ex iudea quoſdā ⁊ multos ex genti-
bus redēpturus erat. Per regeʒ gentiū ⁊ pn-
cipes iudeorum ⁊c. vſque ad finem.
¶ Tertia ꝯclo: ꝙ in impio aie noſtre locū im-
peratoris tʒ liberꝝ arbitrium. Eſt aūt hō dn̄s
ſuoꝝ actuum p rōnem ⁊ voluntatē. vn̄ liberū
arbitriū diciſ eſſe facultas voluntatis ⁊ rōnis
Et ideo diciſ ꝙ liberꝝ arbitrium eſt intellectuſ
⁊ voluntas: vnum vʒ dictans ⁊ iudicās. ſ. in-
tellectus: aliud libere eligens. ſ. volūtas. Et
diciſ liberꝝ: ꝗʒtuʒ ad voluntatē: que ad vtrūqʒ
flecti pōt. Arbitriū ꝗʒtum ad rōnem: cuius ē
diſcernē inter bonū ⁊ malū. Que ḡ ꝯcurrūt
ad liberꝝ arbitriū ꝗʒtuʒ ad rōneʒ q̄ tota ſe tʒ ex
pte itellectuſ: qꝛ arbitrari eſt iudicare ⁊ ſentē-
tiare ⁊ ipa electio: q̄ tota ſe tʒ ex pte voluntatis
¶ Quarta ꝯclo eſt: ꝙ liberꝝ arbitriuʒ eſt neu-
trale: quod pʒ p magrm ſniaꝝ: Illa aie ratio-
nalis poᵃ: qua velle bonum ⁊ malum poteſt:
vtrunqʒ diſcernens: liberꝝ arbitriuʒ vocatur.
vnde p intellectum diſcernimus: ⁊ p volunta-
tem bonum ⁊ maluʒ eligimus. Qꝺ aūt liberꝝ
arbitrium pōt velle bonum: on̄dit Ber. di.
Liberꝝ arbitrium ſaluaſ: tolle liberꝝ: arbitriuʒ
nō erit: q ſaluetſ opus ꝟ ſine duobus fieri nō
pōt. Uno a quo ſit. Altero cui vel in quo ſit.
Deus auctor ſalutis eſt liberꝝ arbitriuʒ tm̄ ca-
pax eſt: nec dare illā niſi deus: nec cape iſtam
pōt niſi liberꝝ arbitriū. qꝺ tamen nō pōt: ſi illi
voluntarius ꝯſenſus deſit. Qꝺ aūt liberꝝ ar-
bitrium pōt velle malū pʒ. qꝛ pp fomitē origi-
nalis infectōis ad malum hēt quandā ſeruilē
inclinationē ſʒ illꝺ Iaco. Qui fa. pec. ſer. eſt
pcti. vnde. d. Uolūtas cum ſit libera: ſe ſuaʒ
pcti facit: pctō ꝯſentiendo. Hoc. n. intelligiſ
in ꝟ ꝙ dicit Tyberiuʒ impatorē. Interpretaſ
eim videns eum vel bonū: vel bonitas eius.
Hoc. n. pʒ in eccl'iaſtica hyſtoria. Qꝺ Tybe-
rius Ceſar cuius tpe nomen xpianū in ſeclm
intrauit: referente ſibi Pillato q̄ geſta ſunt a
xp̄o. Hanc ſniam tenuit: ne qd aduerſum do-
crinā xp̄i ꝯtrium molliretſ. Cōminans piculū
accuſatoribus xp̄ianoꝝ ꝙ pfecto diua ꝓuidē-
tia ita tūc Ceſaribus ingeſſit: vt abſqʒ vllo ob-
ſtaculo in ipis initijs euāgelij ſermo vſqʒ q̄qʒ
pcurreret. vn̄ ⁊ factūʒ eſt: vt repēte qi celiꝰ lu-
men oſtēſuʒ: aut radiuſ qdā ſolis erūpens: to-
tum orbē claritate ſupni luminis illuſtraret.
¶ Quinta ꝯclo ē: ꝙ qnqʒ ſunt: qbus mediā-
tibus liberꝝ arbitriū de impio aie deſtituiſ:
qꝺ innuiſ cuʒ dicitur. Anno decimoquinto.

¶ Primū eſt ſectari ea: q̄ mundi ſunt. Hec
eniꝫ ſunt ſtultitia apud deū. Prima corin. 3.
Sapiā huiuſmodi ſtultitia eſt apud deum.
¶ Scdꝫ eſt ſtudioſius ipleri ea q̄ ſunt carnis
Ro. 8. Prudentia carnis mors eſt. ¶ Ter
tium eſt alios aſtutia circūueniēte: que ꝓuenit
ex h̄ ꝙ bona apparens loco boni veri: ſe ſimi
litudinarie repreſentat: vt dicit̄. 6. ethicoꝝ.
¶ Quartū eſt in noxijs cogitatōibꝰ imorari.
Seneca. Cogitationes vagas ⁊ inutiles: ⁊ ve
lut ſomno ſiles nō recipies: qbus ſi aīum tuū
oblectaueris: triſtis remanebis. ¶ Quintuꝫ
eſt ea q̄ ſunt vilia ſaluti: nō ingrere. vñ Ber.
Scire ea plus ampliuſq̄ curato: q̄ ſenſeris vi
ciniora ſaluti. ¶ Sextum eſt tanq̄ veriſimi-
lia affirmare. vnde Seneca: De dubijs ni-
hil affirmes: qꝛ nō omne qđ eſt veriſimile: ſta
tim eſt veꝝ: qꝛ crebro mendaciū: facie veritat̄
occultat̄. ¶ Septimū eſt ſalubria obliuiſci: vt
beneficia: ⁊ noxia reminiſci: vt iniurie ꝓximi
Eccliaſtici. xjᵒ. In die bonoꝝ ne immemor
ſis maloꝝ. ⁊ eꝯ. ¶ Octauuꝫ eſt nunq̄ reſpi
cere finem facti. vnde Seneca. Cuiuſcunq̄
facti cām regre: cum initia inueneris: exitus
cogitabis. ¶ Nonum eſt nō inueſtigare pre
ſentibus futura. Seneca. Conſilia peritoꝝ
ex aptis obſcura exiſtimat: ex paruis magna:
ex ꝓximis remota: ex partibus tota. ¶ Deci
mum eſt temerarie iudicare. ſ. de incertis. vn
de glo. ſup illud Luc. 6. Nolite iudicare: dic̄.
Sunt. n. q̄dam incerta: que bene ⁊ male pñt
fieri. Neſcimus. n. qualis futurus eſt: q nūc
apparet malus. De cuius correctiōe deſpera-
re eumq̄ q̄ſi obiectum reprehendere temera-
rium iudiciū eſt. ¶ Undecimū eſt iudiciū nō
ꝑtinens ad eum ſibi vſurpare. quod fit: qñ ali
quis iudicat pſonam: que ſibi ſubiecta non eſt
Job. 14. Tu qs es qui iudicas alienum ⁊c.
¶ Duodecimū ē nimia leuitas: vl̄ nimia tar
ditas ad credenduꝫ. Omnibus. n. ⁊ nulli cre
dere vitium eſt: vt ait Seneca. Qui leuit̄ cre
dit: vitioſe facit ⁊c. Decimūtertium eſt nō mo
derari ſmonē. Eccliaſtici. 21. Labia impru
dentiū ſtulta narrabunt. ¶ Decimūquartuꝫ
eſt periculis non precauere. Nam imprudē-
tia in bello ſpūali ſuccūbit. Baruch. 3. Quo-
niam nō hēbant ſapiam: perierunt ⁊c. ¶ De
cimumqntum eſt nimis inniti ꝓprie ſapie: cre
dentes prudentiā ſe hr̄e. Ro. 12. Nolite pru
dentes eſſe apꝰ voſmet ipſos. Hijs. n. liberꝫ
arbitrium deſtituit̄ in regno anime.

¶ Sexta ꝯclō eſt: ꝙ lꝫ in impio aīe noſtre ſit
vnum iudiciariū hñs coīter imperare ⁊ dñari
oibus viribus: vt exeant in ſuos actus: nihi-
lominus tamē ſicut in patria ſunt diuerſe mā
ſiones. ſic etiā in impio aīe diuerſa regna ſūt
qꝛ quot ſunt vires aīe: tot ſunt regna. Fit ta-
men ſolum mentio de regno ꝯſcientie: in quo
ſolus deus p ſuam gratiā vult dominari. Et
dicitur regnū: qꝛ quadā remuneratione infor
matoria docet facere bonū: ⁊ fugere malū: qꝛ
eſt habitus qdem nālis: nō ſolum cognitiuus
ſed etiā motiuus. Inclinat. n. aiaꝫ ad ꝓſecutio
nem boni ⁊ fugā mali. Intelligendū tamē ꝙ
ꝯſcientia recipit p̄teritum: accuſando mentem
de h̄ ꝙ ſibi ꝯſcientia rep̄hendit. ſ. de malo cō-
miſſo: vel bono omiſſo. Preſentia. n. reſpi-
cit remurmurādo eius cuius hēt oppoſitum.
Futura reſpicit p̄timendo. qñ inſtruit ⁊ ſtimu
lat mentem ad ea faciēda vel vitāda: ad q̄ iudi
cat nos teneri. Hec. n. ſignata eſt p iudeam:
que interpretat̄ ꝯfeſſio laudis. Nam in ea ꝑfi
citur ꝯfeſſio diue laudis: inq̄tuꝫ eſt ordinata
Sed heu h̄ regnum ꝓſtituitur duplici ex cā.
¶ Primo pp rectoris d̄ſtructōeꝫ vt pꝫ ſupra
¶ Scdo ꝓpter ſuijpſius diuiſionem. Nam ſic
illud quod eſt cā diuiſionis: eſt cauſa ⁊ ꝓſtitutōis
Nam oīa genera virtutum militāt ſub gratia
tanq̄ ſub capite i regno iude ⁊ ꝯfeſſionis lau
dis vel ꝯſcientie. ſic oīa virtuoſa in ſe ꝯiuncta
faciunt vnum regnum nō diuiſuꝫ: ſed ſi diui
deretur: deſolareīt. Cauſa huiꝰ diuiſionis eſt pec
catum: nā ꝓpter peccatū diuidit̄ inter ſe a deo
⁊ a merito: ⁊ cadit in errorem. Declaratio hu
ius pꝫ. Naꝫ ꝯſcia ꝓut includit ſciam in ſe: hꝫ
ſe ſicut ſupius ⁊ ꝯiungit̄ ei: ⁊ ſemp eſt recta.
Sed qñ ꝯiungitur rōni: hꝫ ſe ſicut inferius.
hoc mō recipit errorē ⁊ ꝯturbationē. de q̄ con
queritur p̄ᵃ Pe. 2. O ēs nos quaſi oues erra
mus: vnuſq̄ſq̄ in viaꝫ ſuam declinat. ſic pꝫ in
ſyllō ꝯſcie: in q̄ ſynderesis ꝓponit maiorē ſic
nullū malū eſt faciendū. Rō aſſumit minorē
h̄ eſt malū tunc ꝯcludit. Conſcia igit̄ nō eſt
faciendum. ¶ Circa primum non eſt error.
¶ Circa ſcdm q̄nq̄ eſt error: ⁊ ex h̄ eſt falſi-
tas in ꝯᵒne. Hic ps regni ſignat̄ p galileam:
q̄ rota vel volubilis interpretat̄. vñ pp inſta-
bilitatem ruit in errorē. quaꝫ ꝑtem regni vſur
pat ſibi Herodes: qui interpretat̄ gl̄ians in
pellibus. ſignans in arrogantiā mentaleꝫ. vñ
ex arrogātia cauſat̄ error qñ qs nō humiliat i
tellectum. vt. ſ. melioribus ⁊ ſapiētioribus ſe

velit credere. Nā qbus in credēdo pluſ dꝫ cō
ſentire fidei: q̄ꝫ ſibi. ¶ Scdo etiā aliqñ ꝯſcia
efficit̄ nimis larga ſic generat p̄ſumptionē: qꝛ
ſic dicit ſemp magꝭ bonum ſaluādo dānandū
Hec ps regni dicit̄ iudea q̄ interpretat̄ ꝯfeſſio
ꝓprie laudis: quā pontiuſ Pillatus q interp̄
tatur declinās ꝯſilium: vel ore tundens: qđ ſi
gnat p̄ſumptionē. ꝓcurat a romanis. i. diabo
lo: q ſemp nitit̄ infringē opus dīnum. vnde
Roma interpretat̄ magiſterij ꝯfractio: qꝛ pre
ſumptuoſus ex ſingl̄itate ſenſuꝫ ꝓpriuꝫ ſeqns
nō ꝯformat ſe alijs: nec ſeq̄t vias coēs bonoꝝ
¶ Tertio efficit̄ aliqñ nimis ſtricta. ſic parat
deſꝑationem: qꝛ ſemp dicit boᵐ malū dānanſ
ſaluādo. Hec ps dicit̄ yturea: q̄ mōtana inter-
pretatur: ⁊ traconitida regio: q̄ interpretat̄ co
gitans triſtitiā. vnde talis volens eſſe nimis
iuſtus: ſemp patit̄ in ꝯſcia remorſum. Hanc
ꝑtem cepit Philippus: q interpretat̄ os ma-
nuum: qꝛ nō ꝯtentus ſemp in ore ruminat: in
ſufficientia ⁊ opa manuum ſuaꝝ. qđ venit ex
ꝓplexitate: qñ hō ſe credit inter duo pctā poſi
tum. quoꝝ alterum ſit impoſſibile declinare.
Sed ſciendū ꝙ ꝓplexitas nihil eſt. ſimpl̄r p̄t
tamē aliqs ꝓplexus eſſe ſꝫ qđ pp errorē in cō
ſcientia: qua depoſita erit libertas. Gregoꝰ.
Bonaꝝ mentiū eſt ibi culpā non recognoſcē
vbi etiam culpa nō eſt. ¶ Quarto aliqñ ſit ni
mis timida. qđ ꝓuenit ex puſillanimitate: qñ
quis timet nō timenda ſm rectū iudiciuꝫ rōis
Hec ps regni ꝯſcie dicit̄ abilina regio: que lu
ctus vel ploratio interpretat̄. Raro eniꝫ caret
triſtitia cordis. Hanc ꝑteꝫ capit Lyſania: qui
iterpretat̄ rara tēptatio: q̄ qs tēptat̄ ad meliꝰ
eligentiū. ¶ Et notāꝙ aliud eſt ꝯſcia: ⁊ aliud
eſt timor ꝯſcie. Tūc. n. ꝯſcia qñ qs ſententialr
iudicat aliud eē faciēduꝫ vel vitāduꝫ ꝯtra talē
ꝯſciam facere etiā ſi ſit erronea pctūm eſt. Sꝫ
ꝯtra timorem ꝯſcie facere nō ſemp pctūm eſt:
qꝛ talis timor nō ſemp eſt ex diffinitiua rōnis
ſnia: p quā iudicet ſe teneri ad aliud. ſed ex eo
ꝙ vacillat inter duo neceſſaria. ſ. qđ ſit melius
vel ad quid teneat̄ potius: cum tñ nō obmitte
retur quicqđ ſciret eſſe placitū diue voluntati.
¶ Septima ꝯclō eſt: qꝛ ꝙ regnuꝫ ꝯſcie ſic ra-
tione erroris: ⁊ largitat̄: ⁊ ſtrictionis: ⁊ timo
ris: ⁊ dubij diuiſum ſit lapſum: opꝫ ad h̄ vt re
formetur: vt ineſtigatione ꝓprie induſtrie ad
aſſiſtentiā diuine gratie recurrat̄. Hijs enim
duobus mens ꝯſecrat̄ in ſertione. ſ. virtutum
⁊ vitioꝝ extirpatōe: qꝛ gratia dei infundit vir

tutes: induſtria coopatur gratie ex libero arbi
trio: qꝛ ſine gratia nunq̄ pōt eſſe virtus: ⁊ li-
beri arbitrij ꝯſenſus. Quibus eam tamen in
fundit gratia virtutē cuꝫ modico vel nullo la
bore induſtrie ꝓprie: lꝫ nō ſine ꝯſenſu volūta
tis: ſine quo nullum ſit meritū. Sic apl̄os ⁊
alios maxime in p̄mitiua eccl̄ia legimus repē
te ſpiritu ſctō repletos: in qbus ad virtutes ⁊
dona diuerſa cariſmata ſpūs ſancti gratia exci
tat voluntatē: ⁊ iſtruit: ⁊ roborat: ⁊ induſtrie
agant ad ꝓfectum virtutis: qꝛ gratia tales ita
p̄uenit. vt aut multa facilitate: imo cuꝫ multa
ſuauitate faciant bonum: ⁊ declinent a malo:
aut ita accedāt voluntatē: vt cuꝫ magno feruo
re q̄ facienda ſunt: ꝓmpte aggrediant̄. q̄uis
difficilia ⁊ dura. Induſtria. n. ꝯſiſtit in ꝓuida
ꝯſideratōe: in labore conatus: ⁊ in ꝑſeueranti
diligentia. Hijs. n. tribus adiuuante gratia
mens ꝯſecrat̄. Et in h̄ eſt ꝙ dicit. Sub p̄nci
pibus Anna ⁊ Caypha. Anna. n. dicit̄ grā:
Cayphas dicit̄ ſagax vel inueſtigator. Sacer
dos dicit̄ quaſi ſacra dans. vnde ſub p̄ncipatu
gratie ⁊ inueſtigatōe voluntatis ſeu induſtrie
mens ꝯſecrat̄.

Scda ꝯſideratio.

Circa ſcdam ꝯſiderationē: que eſt de
aptitudine diue clemētie: cum dicit̄
ſctūꝫ eſt ver. d. ⁊c. vbi ſūt due ꝯᵒes.
¶ Prima ꝯclō eſt: qꝛ ꝙ noſtꝝ arbitriū ſoluꝫ
eſt a deo: ideo ſolum deo innitendū eſt: ⁊ pro
prijs viribus eſt ſemp diffidendū. de quibus
Ber. pulchre ait. d. Crede te dō: ꝯmitte te ei
Naꝫ eſt ei ꝯfidentia. Sꝫ diffidentia magis in
temet ipſo hr̄e fiduciā. Ideo vere fidelis eſt:
q nec ſibi ipſi credit: nec ſpat in factis ſuis.
¶ Primo dic̄. Factus ſum tanq̄ vas ꝑditū
Sed ſic ꝑdes aiam tuam: vt in vitam eternaꝫ
cuſtodias eā. Illud qdem facit humilitas cor
dis: vt nō ſibi fidelis aia innitat̄: ſꝫ deſerēs ſe
ipam aſcendat iam de deſerto innixa ſup dile
ctum. Et h̄ eſt ꝙ dicit. Sup Johēꝫ Zacharie
filiū in deſerto. Zacharias interpretat̄ auxiliū
dñi Joh. in q̄ ē grā: raptitudo ad graꝫ: qꝛ ꝯfi
ſus de dō meret̄ auxiliū eiꝰ. Et iō in deſerto
dic̄. 18. Eſt in aia p̄us deſerta a deo vl̄ iā dſe
rēte pctūꝫ: vel mundū: vl̄ ſeipāꝫ p humilitatē
¶ Scda ꝯᵒ ē: qꝛ ꝙ dn̄s benignꝰ ⁊ miſericors
eſt: eſt p̄ſtabilis ſup malitia: vt dr̄ Johel. 2ᵒ.
Ideo nō ſolum ꝯcitatus aliqñ ad vlciſcenduꝫ
in delinquētes benignitate in pcendo retinet̄
ſed ad informationem moraleꝫ ſemper preſto
eſt indigenti.

Tertia ꝯſideratio.

C
Irca tertiā ꝯſiderationē q̄ eſt de ple
nitudine executiōis cuꝫ dr̄. Et venit
in oēm regionē ior. vbi ſi tres ꝯ̄ces
¶ Prima ꝯclō eſt ꝙ mia dei eſt ꝓmptiſſima
ad indulgēduꝫ oibus. Ipſa.n.ſm Ber.tam
liberalr̄ ꝯdonat oēm iniuriā vt iam nō dānat
vlciſcēdo: nec ꝯfundat inꝓperādo: nec nimis
diligat in puniendo benigniſſima eſt diua nā
liberalr̄ agit: igſcit plenarie: ita vt pp̄ fiduciaꝫ
pctōꝝ penitentiū vbi abundauit delictum: ſo/
leat ⁊ gratia ſupabundare. Et h̄ eſt qđ dicit.
Et venit in oēm re.ior. Iordanis.n.deſertū
ſignat: ⁊ dicit in oēꝫ ſtatū defectuoſuꝫ: ſiue ſit
cōuerſoꝝ: ſiue tēptatoꝝ. Nam gra mie ſemꝑ
oibus p̄ſto eſt ꝑducēs ad regnū. vnde Ber.
ait. Triplicē diuis accepim⁹ graꝫ. Vnā qua
ꝯuertiūr. Aliā qua in tēptationib⁹ adiuuāūr
Tertiā qua ꝓbati remuneramur. Per p̄maꝫ
vocamur. ꝑ 2am iuſtificamur. ꝑ 3am glificāur
¶ Scđa ꝯ̄ eſt: ꝙ lachryme apđ deum mari
me merent̄ miam. Ratio eſt: q2 miſericordia
magis mouet̄ ad maiorem indigentiaꝫ maior
indigentia eſt: quam incurrimus per pctūm.
Per ip̄ꝫ.n.imago dei in aīa deturpat̄: radij
diuine grē ꝑcludunt̄: ornatibus ſpūalib⁹ ſpoli
ant̄: ⁊ imagies turpiū reꝝ ſenſibiliū iprimūt̄.
Sequit̄ ḡ ꝙ ad taleꝫ indigentiā mia dꝫ moue
ri: maxime ſi ſibi ꝑ lachrymas inoteſcat. vnde
Grego. Illuꝫ quē ꝯſpicis delicta fletu delere
in ꝯſpectu diuīatis: nō dubites miam cōſequi:
q2 nullum peccantē reuerſum ad ſe deſpicit: q
peccatores redimere venit. Vn̄ ſequit̄. Pre/
dicās baptiſmum pnie: q2 nō lōge eſt a ſalute
aīa q̄ peccauit: cū poſt pctūꝫ iaꝫ flere icipit. vn̄
lachryma rei bptiſm⁹ qdem eſt: q vim obtinet
ꝑfecte pnie: ꝯfert ei remiſſionē pcti ex vi mor
tis xp̄i. Ad cui⁹ ſiſtudinē ſit: vnde regrit̄ ge
mituꝫ ⁊ plāctuꝫ. vn̄ actuū. 2. Pniaꝫ agite ⁊c.
¶ Tertia ꝯ̄ eſt: ꝙ gratia iuſtificatōis occulta
inſpiratōe inſtillat aurib⁹ pctōꝝ: maxime duo
in q̄bus ꝯſumatio eſt nr̄e ſalutis: q̄.ſ. ſunt pre
ceptoꝝ ipletio: ⁊ ꝯſilioꝝ ſuꝑerrogatio. Nam
per p̄cepta iuſſio diuine volūtatis oſ̄dit̄. ſꝫ ꝑ cō
ſilia beneplacitū eius ꝑficit̄. ⁊ ſic nr̄a ſalus cō/
ſumat̄: cū ſm aplm̄ volūtas dei ſit nr̄a ſctifica
tio. Tunc.n.ſctificamur: cuꝫ a malo prohibe/
mur: ⁊ ad bonū inſtigamur. vnde dicit. Ego
ſum vox clamātis in deſerto. ego.ſ. gratia ſuꝫ
vox.ſ. occulte inſpiratōis: in deſerto.i. in pec
catore deſerto a merito clamātis.i. dei inſpirā

tis: ⁊ mouēns. Naꝫ ſicut vox verbū baiulat
ad aures auditoꝝ. Ita gratia inſtillat benefi/
cia dei in cordibus pctōꝝ. Parate vias dn̄i:
quo ad mandatoꝝ dei impletionē. Pſal. Vi
am mādatoꝝ tuoꝝ cucurri. ¶ Iſte vie ſunt a
xp̄o directe. ¶ Primo q2 docuit Mat. 24°.
Magiſter ſcimus q2 viam dei in veritate do
ces. ¶ Scđo exēplificatiōe: q2 qđ docuit exē
plo firmauit. Iohis. 14. Ego ſuꝫ via: Vitas
⁊ vita. ¶ Tertio ducit ad deum premiatiue.
Pſal. In via tua viuifica me: rectas facite ſe
mitas eius: q̊ ad ꝯſilioꝝ ſuꝑerrogationem.
Pſal. Et ſemitas tu. edo. me. Dicunt̄ aūt cō
ſilia ſemite: q2 ſunt arctiores ⁊ rectiores. Re
ctum.n. eſt cuius mediū nō diſcrepat ab extre:
mis. Qui ḡ pauper eſt in medio vite: ſicut in
p̄n° ⁊ fine: rectus eſt. Semite ḡ ꝯſilioꝝ recti
ficabuntur: ſi voluptates refrenant̄ ꝑ caſtita/
tem ⁊ abſtinentiā: ſi facultates abdicant̄ ꝑ volū
tarie paupertatis indigentiā. Si volūtas abne
gatur per humilitatē ⁊ obiam. Si aduerſita/
tes tollant̄: per mititatem ⁊ patientiaꝫ.

Quarta ꝯſideratio.

C
Irca quartam ꝯſideratōeꝫ q̄ ꝯcludit
effectus certitudinē cuꝫ dr̄. Omnis
vallis iplebit̄. vbi ſunt due ꝯclōes.
¶ Prima ꝯ̄ eſt: ꝙ impletio p̄ceptoꝝ ⁊ ꝯſili
orum q̄druplíceꝫ hēt effectuꝫ. ¶ Primus eſt
exaltatio humilis. Ratio eſt: q2 ꝑ humilitateꝫ
maxime remouet̄ impedimētuꝫ ſalutis huma
ne: q̄ ꝯſiſtit in h̄ ꝙ hō ad celeſtia ſpūalia tēdit:
a q̊ hō ipedit̄: duꝫ in terrenis magnificari ſtu
det. ⁊ h̄ eſt ꝙ dī. O is vallis.i. humilis iplebi
tur.ſ. gra in p̄ñti: ⁊ glia in futuro. vn̄ humili/
tati ꝓmittit̄ ſpūalis exaltatio: Ideo q2 ip̄a ſola
eam meret̄: q2 eius ꝓprium ē ꝯtēnere ſublimi
tatem terrenam. Pſal. Valles abunda. fru.
¶ Scđs eſt euacuatio ſupbie. Nam ſupbia
miſtuꝫ nos a via Vitatis poſtergat. Et h̄ iō: q2
lꝫ ſit ſpāle h̄ pctūm: hn̄s ſpāle obm̄: qđ ē inor/
dinatus appetit⁹ ꝓprie excellētie: tn̄ pp̄ redun
dantiā q̄ndaꝫ i alia pctā hēt quādaꝫ gnālitatē:
inq̄tuꝫ ex ip̄a oriri p̄nt oia pctā: vn̄ Grego.
Ip̄i vitioꝝ regina ſupbia: dū de manu plene
cor cepit: mox illđ ſeptē p̄ncipalib⁹ vitijs: qb⁹
daꝫ ſuis ducib⁹ đuaſtāduꝫ tradit. ex q̄bus vitī
orum multitudines oriunt̄. vn̄. d. Et ois mōs
⁊ col. hu. q2 đs ſup. re. ⁊c. ¶ Terti⁹ ē pecca/
toꝝ ꝯuerſio. Nā ad verā ꝯuerſionē nō ſuffic
mala relinq̄re: ſꝫ oꝫ etiā vt talis ſe exerceat in
opibus virtuoſis. vn̄ Gre. d. Min⁹ ē ma

non agere niſi ⁊c. Talem ꝯuerſiōem operat̄
deus i illo q iplet p̄cepta vt ēt ſimul cū h̄ mo/
ueat volūtateꝫ ad bonū donuꝫ grē acceptāduꝫ
Et h̄ eſt ꝙ dic̄. Et erūt praua idirecta. Idem
corda maloꝝ ꝑ iniuſtiiā diſtorta erūt idirecta
.i. ad iuſtitie regulaꝫ dirigant̄. ¶ Quart⁹ eſt
iracūdiaꝫ in māſuetudinem ꝯuertere. Nā ira
furorē dei ꝯtra nos ꝓuocat: q2 diuinaꝫ amicitiā
ꝯuertit i offenſionē: aufert.n. deo vis retribu
tiōis vidicte. vn̄ Yſaias. Mihi vidictam ⁊c.
¶ Itē ꝯtumeliā infert: gliaꝫ ei⁹ ſibi vſurpan
do. vn̄ dicit. Gloriā meā alteri non dabo. vn̄
ſequit̄. Et aſpa i vias pla.i. mētes iracunde ꝑ
īfuſioneꝫ grē ad manſuetudinē redibunt.
¶ Scđa ꝯ̄ eſt: ꝙ ipletio p̄ceptoꝝ finalr̄ me/
rit vitā eternā. Mat. 19. Si vis ad vitā ingre
di ſua mādata. Nā vita eterna ꝯſiſtit in q̄daꝫ
viſiōe q̄ facies dei fruitiue i termio vite ſpecu
lat̄. Io. 17. Hec ē vita eterna ⁊c. vn̄ dic̄. Et
videbit: oculo mētſ. Ois caro.i. oē cor flexi/
bile ad gratiā ꝓmerendaꝫ. Salutare dī: ideſt
faciem diuinam in eterna fruitione.
¶ In vigi. natſ. dn̄i nr̄i. Sermo. 12. đ epl̄a.

P
Aulus ſeruuſ
Ieſu xp̄i vocatus aplus ⁊c.
Ad ro. p̄. Cum p̄deſtinatio
¶ Vno° eſt p̄ordinatio diuine
volūtatis ad ſaluādū electos
ſm illud apl̄i ad ephe. i. Deus predeſtinauit
nos ſꝫ ꝓpoſitū volūtatis ſue: ſi obicē nō oppo
nam⁹. Sꝫ q2 ſupbia: cū ſit initiū oiuꝫ vitiorūꝫ
maxime ipedit diuine volūtatis ordiatioeꝫ: tum
q2 ab ip̄a oia vitia ſūpſerunt initiū: tū q2 i ipſa ē
ipugnatio humāe nature: ſic̄ in ſua radice. Iō
apl̄s nitit̄ eaꝫ excludere: icrepās ex iudeis con
uerſos: ⁊ ex gēntib⁹ inſimul alicantes oſ̄dēdo
nullos illoꝝ ſuis meritis eē ſaluatos: q2 oēs
ſub pctō tenebant̄: ſꝫ ꝑ grām dī libati ſunt. Et
iō ꝯfutās vtroſqꝫ docet eos humiliari: vt oia
attribuāt grē dei: oſ̄den° oib⁹ gratis eos ve/
niſſe ad graꝫ fidei ⁊ euāgm̄ xp̄i. vn̄ i epl̄a no/
bis iſinuat tria p̄cipalia. Primm̄ p̄cipale.

C
Irca primm̄: vbi ſeip̄m ponit i exēpluꝫ
humilitatis ſunt due concluſiones.
Pª ꝯ° eſt: ꝙ ſupbia dī initiū ois pcti
triplici rōe. P° pp̄ ꝯtēptū dī: q a creatore nos
auertit: ⁊ h̄ eſt i oi pctō. 2°. q2 primū fuit pec
catū. Hoc.n. gnē peccauit diabolus i celo: ⁊
primus homo i paradiſo. vn̄ Gre. qđ ſecuri⁹
celo: qđ iocūdius paradiſo: ⁊ tū angelus đ ce/
lo: ⁊ hō de paradiſo ceciderūt ſupbiēdo. 3°: q2
ex ea naſcunt̄ alia vitia ſm prius ⁊ poſterius.
¶ Scđa ꝯ° eſt: ꝙ q̄tuor excludunt ſupbiam.
Primm̄ eſt grā humiliatio: q2 ꝑ eā maxie re/
mouet̄ humane ſalutſ: qđ eſt tēdere ad celeſtia:
ipedimētuꝫ. Impedit̄.n. nr̄a ſalus duꝫ i terre
nis magnificari ſtudem⁹. vn̄ Aug. Niſi hu/
militas oia q̄cūqꝫ bn̄facim⁹ p̄ceſſit: ⁊ ꝯtinuata
ꝯſecutaqꝫ fuerit: iā nob̄ de aliq̊ bono gaudētī/
b⁹: totū aufert de manu ſupbia: vn̄ pau. noiat̄
rōne humiliatōis. Nā paulus hebrayce: getus
grece modic⁹: latie ſor⁴. vn̄ de ſeipſo dic̄ p̄ co/
rin. 15. Ego ſū minimus aploꝝ ⁊c. 2m̄: diuine
volūtatſ ſubiectio: qđ fac ſuit⁹ amoris. ro. 8.
Nō accepiſtſ ſpm̄ ſuitutis iteꝝ i timore. Sūt
eiꝫ duo gnā ſuitutis. Eſt.n. ſuitus timoris ⁊
pene ſuilis: ⁊ ē ſuit⁹ amoris ⁊ filiatōis: q̄ in
ſtar filij q ſuit. nō vult offēdere p̄reꝫ: hec ſui/
tus ē maxie dignitaſ: q2 ſubijciēs ſe diue volū
tati ordiat ad exaltationē. Nā ſeruus relatiue
dī ad dn̄ꝫ. Et iō dꝫ ſibi i ꝑfectiōe ꝓportionari
Cū igit̄ ꝑfectiōes in dn̄o exaltent cū ſpūalr̄ in
ſus. Iō đs ſuū ſuū nō ſolū vult ꝑficere: ſꝫ ēt
alijs p̄ferre: cū debeat eē imediatus executor
oiuꝫ q̄ ꝑtinēt ad cultū dī. vn̄ Pau. dic̄ ſe ſuū
hic ⁊ alibi libeꝝ: q2 cū libtate nobili ē ſeruitus
xp̄i: ⁊ ne miſia ſuit⁹ videat̄ addit. Ieſu.i. ſal/
uatoris: cui oēs ſuire đbēt. Nā ſuire deo re/
gnare ē xp̄i.i. vncti vnctiōe grē: ſꝫ nō ꝫ huma
nitaſ. 3m̄: eſt đ bn̄ficijs graꝝ actio: ordo na
lis ⁊ moralis dictat: vt ille q ſuſcipit bn̄ficiū: ꝑ
graꝝ actionē ꝯuertat̄ ad bn̄factorē: ⁊ ſic deum
honoram⁹: cū ꝯuertimur ad ip̄ꝫ ꝑ graꝝ actio/
nē tanq̄ꝫ ab eo bn̄ficiati: ⁊ ꝑ vocē laudis.ſ. vo
caliter bn̄ficia referēdo i deū: đ qb⁹ pſal. Sa/
crificiū laudis honorificabit me: ꝯ̄ illos q bn̄fi
cia dī ꝓ ſuis meritis ſe accepiſſe putāt. Talib⁹
eiꝫ đs aliq̄ñ bn̄ficia retrahit: ne tāq̄ꝫ igrati: ex/
tollētia plus peccēt. Et iō ſi ꝯſcie ſpeculū intu
etur: apprehendunt beneficia dei ſibi collata ex gra
ſui: nō pp̄ merita tua: Et iō affectiōe ⁊ cogita/
tiōe recurrēdū ē ad magnitudinē diuine miſerati
onis tanq̄ꝫ ad oiuꝫ bn̄ficioꝝ nr̄oꝝ largitorem
Sic paulus gra dī nō meritis ꝓprijs ſublima
tus ad apicē aplice dignitatis gras agēs deo
dicit. Vocat⁹ apl̄s: ecce bn̄ficiū dignitatis. q.
d. ex ſuo humili fecit me dn̄s aplꝫ ⁊ ſublimē
Ita ⁊ vos humiliamini vt exaltemini: ⁊ h̄ ex gra
dei. Et iō dicit. Vocat⁹ q̄ſi nō a ſe veniēs tāq̄ꝫ
ſibimet ſumāt honorē: ſꝫ a đo vocat⁹ diuina ele/
ctiōe ad apoſtolatū: h̄ referēs cuꝫ graꝝ actiōe.

¶ Quartū ab inquinamentis huius mundi
ſeparatio. Nā lꝫ i hoc tp̄e deus pmittit bonos
eſſe inter malos. ¶ Primo vt mali ꝯuertāt
¶ Scḋo: vt iuſti p eos exerceantur. ¶ Ter
tio: vt oſtendatur diuina potentia peccatorem
ſuſtentādo: diuinaq̄ꝫ ſapia ⁊ clementia ipſum
ſufferēdo: ſm illud Matt. 13. Sinite vtraq̄ꝫ
creſcere vſq̄ꝫ ad meſſem: tñ debent ab eis ſe-
parari: mente. ope: ⁊ remuneratione. ¶ Pri
mum pꝫ de volūtate. Nā ſm Ber. voluntas
bona intelligitur de corde puro: vt. ſ. quicqd
agitur ad vtilitatē primi: ad honorem dei fi-
at. Hanc debemus ꝓximo. Cōſcientia bona
fit: qñ p priaꝫ pctī punimus ⁊ per ꝯtinentiā
punienda nō ꝯmittimus. Hāc debemus no-
bis: fides non ficta eſt que operibus compro
batur: ⁊ hoc debemus deo. ¶ Scḋo pꝫ d me
rito: qꝛ ſancti de ꝯgruo merentur regnum: qꝛ
ꝯgruum eſt qñ homo bene vtitur ꝓpria virtu
te faciendo qḋ in ſe eſt: ꝙ deus ſm excellenteꝫ
virtutem remuneret excellenter. ¶ Tertio pꝫ
de premio. Nā ſancti per opationes virtuo-
ſas premium eternum ſunt adepti: mali autē
peruerſa voluntate volunt perpetuam dāna
tionem: ideo ab inuicem ſegregabuntur. vn
de Bern. O ſeculum nequam tuos ſoles ſic
beatificare: vt dei facias inimicos ⁊ indignos
cōſortio beatorum. Amicus ergo mundi ex-
cluditur a cōſortio amicoruꝫ dei: ⁊ hoc eſt qḋ
dicit. Segregatus a grege phoꝝ ⁊ doctoruꝫ
legalium: corpore: mente: ⁊ doctrina. In euā-
gelium dei predicans ꝯtra iudeos: qꝛ paulus
in lege peritus ob fidei catholice aſſertionem
ꝯgrua auctoritatū legis teſtimonia adduxit.

Secundum principale.

Sequitur ſecundum: vbi legationis
ſue negociū exponit: cum dicitur.
Qḋ añ pmiſerat: vbi tres ſūt ꝯ neſ
¶ Prima ꝯcl'o eſt: ꝙ negociū apoſtoli eſt no
bis clementiā dei: qua affectū noſtꝝ ab oibus
rebus hic mundanis euocarit in tot ⁊ tantoꝝ
mirabilium operationeꝫ oſtendere. vñ Ber.
Quis. n. cogitare ſufficit qualr̄ rerum domi-
nus preuenerit nos. Uenerit ad nos: ſubue-
nerit nobis: ⁊ ſingularis illa maieſtas volu-
it mori: vt viueremus: ſuire: vt regnarem⁹:
exulari: vt repatriaremus: ⁊ vſq̄ꝫ ad ſeruiliſſi
ma opera inclinari: vt ꝯſtitueret nos ſup oia
opa ſua: ⁊ ideo addit Ber. Venit. n. fili⁹ dī:
tot ⁊ tāta mirabilia opat⁹ ē i mūdo: vt nō ime
rito affectū nrꝫ ab oib⁹ reb⁹ mūdāis euocaret.

¶ Scḋa ꝯcl'o eſt: ꝙ negociū apoſtoli eſt duo
nobis oñdere. ſ. diuinā potentiā: qua noſtros
inimicos ſupauit. Sūt. n. nobis duo inimici:
ſcilꝫ mors corpis ⁊ aie: vtrūq̄ꝫ ſupauit dñs: ⁊
ab vtroq̄ꝫ nos liberauit: tūc pctm̄ ſupauit: qñ
humanā nāꝫ ſine vlla ꝯtagione ſuſcepit: tunc
morte ſupauit: qñ reſurrexit p̄genitꝰ mortuo
rū: poſtmodū d̄bellatur⁹ eaꝫ i nobiſ oib⁹ qñ. ſ.
ſuſcitabit corpa nr̄a. vñ Ber. Cōtra pctm̄ di-
micauit i ꝯuerſatiōe ſua v̄bis pariter ⁊ exem-
pliſ ꝯtra mortē: quā nouiſſime d̄ſtruet. ¶ 2m
qḋ nobis oñdit ē ei⁹ ifinita mīa. vñ pſal. Se
mel locut⁹ eſt d̄s: duo hec audiui: qꝛ poteſtas
dei eſt: ⁊ tibi dñe mīa ⁊c. Et h̄ etiaꝫ vult inue
re cum dicit ꝙ eſt ſegregatus ⁊ cetera.
¶ Tertia ꝯ° eſt: ꝙ ſuſpiria ⁊ deſideria patrū
meruerūt acceleratiōeꝫ icarnatiōis filij dī. vñ
pſal. Propter miſiā inopuꝫ ⁊ gemitū paupe
rū ⁊c. Eſt tñ ſciēduꝫ ꝙ icarnatio pōt accipi tri
pliciter: vel q̄ꝫtuꝫ ad ei⁹ eſſentiā vel q̄ꝫtum ad
tp̄is circūſtantiā. vel q̄ꝫtuꝫ ad ei⁹ eff catiā. vñ
reſpiciēdo icarnatiōis eēntiaꝫ: ſuſpiria patruꝫ
nō meruerūt: qꝛ nullus pōt aliqd mereri niſi
ſit deo accept⁹: h̄ facit fides icarnationis: q̄ eſt
fundamētuꝫ oīs meriti: qꝛ nullus ſine ea me-
reri pōt: ſꝫ meruerūt eaꝫ. ¶ P quo ad tēpo-
ris circūſtātiaꝫ: qꝛ meruerūt ei⁹ acceleratiōem
⁊ pp hec in deo nulla ſit mutatio: qꝛ i eodeꝫ in
ſtāti: in quo p̄uidit icarnationē filij: p̄uidit ēt
ſuſpiria patrū. ¶ Tertio ēt meruerūt quo ad
efficaciaꝫ q̄ ꝯſiſtit i liberatiōe carētevīſiōis di-
uie: ⁊ i liberatiōe reat⁹ culpe. ¶ Ratio huiuſ
eſt: qꝛ nō decebat diuinaꝫ virtutē ſctōs ſuos ⁊
electos poſitos iter inimicos: ⁊ iniuriā paſſoſ
⁊ ſub crudeli pncipe degētes ⁊ dño vero ca-
rētes: ⁊ captos: religatos: icarceratos: ac mul
tiplici ſupplicio deditos relinq̄re deſolatos: h̄
factū fuiſſet ſi icarnatus nō fuiſſet fili⁹ dei. vñ
ꝓmo veniens eos ab inimicis liberauit: qḋ
petebat Yſaias dicēs: Utinā diſrumperes ce
los ⁊ deſcenderes: vt a facie tua gens turbare
tur: ⁊ notum faceres nomen tuū inimicis tuis
¶ Secundo venit eis iudex iuſtus: vt Yſai-
as petijt dicēs. Rorate celi deſuper ⁊ cetera.
¶ Tertio venit eis dominus māſuetus. vn-
de Yſaias petijt dicens: Emitte agnuꝫ dñe.
¶ Quarto vt faciem ſuam eis oſtenderet: vt
Dauid petijt dicens. Domine oſtende facieꝫ
tuam ⁊ ſalui erimus. ¶ Quinto venit eis vt
precium redemptionis: vnde eis ꝓmiſſus a
deo p prophetam ait. De morte redimā eos.

¶ Sexto vt reuocaret eos de exilio ſm ꝓmiſ
ſum: dicenſ. Et reducam captiuitatē veſtram
¶ Septio vt liberaret eos d̄ carcare iferni:
quod ꝓphetatum fuit p Dauid ⁊ vincula coꝝ
diſrūpet. ¶ Octauo vt nos ſolueret a ſuppli
cio: qḋ erat in inferno. Et ideo Jacob poſtq̄ꝫ
dixerat. Deſcendā lugens in infernum: dixit
in fine. Salutare tuum expectabo dñe. Hoc
aūt negociū. ſ. icarnatōis fuit a ꝓphis p̄nūcia
tum. vnde Malach. 4. Venit ad templū ſan
ctum ſuum: dominatſ quem ⁊c. Item exo. 4.
dixit Moyſes. Obſecro dñe mitte queꝫ miſ
ſurus es. Item Dauid dubitās ne ꝓpter mł
titudineꝫ peccatoꝝ ꝓmiſſio facta de chriſto re
uocaretur: dixit. Propter Dauid ſeruuꝫ tuū
nō auertas faciem chriſti tui. Jacob patriar
cha gene. vlti. moriens dixit. Non auferetur
ſceptꝝ de iuda ⁊c. Et hoc eſt qḋ tangit aplus
dicens ſcilicet ꝙ negocium incarnatiōis chri-
ſti ante multa tp̄a vel ante cōplectionem ꝓmi
ſerat gratis deus pater. Non. n. venit ſubito
ſed longe ante ꝓmiſſum ⁊ p̄nunciatuꝫ inquā
per ꝓphetas ſuoſ: qui nullo modo mentirenſ
qꝛ prophetia eſt diuina inſpiratio euentus in
mobili veritate denuncians. ⁊ ad maiorē con
firmationeꝫ addit in ſcripturis: ꝙ non modo
ꝓmiſit: ſed diu ante: qꝛ inſpirati ſancto ſpiri-
tu loquuti ſunt ſancti dei. Sancta ſunt ſcriptu
re: que vitia dānant: ⁊ extollunt virtutes ꝯti-
nentes ſacramēta incarnationis filij dei: quo
ad eius iuſtitiam: clementiam ⁊ ſciam.

Tertium p̄ncipale.

Circa tertium p̄ncipale: vbi auctori-
tas auctoris huius negocij ꝯmemo
ratur cum dicitſ. Qui factus eſt ⁊c.
vbi ſunt quatuor concluſiones.
¶ Prima cōcl'o eſt: ꝙ huius negocij auctor
eſt dominus: q factus eſt hō ꝓpter multiplicē
noſtram vtilitatem. ¶ Primo vt nos excita
ret. Quid. n. ſublimi⁹ fieri poterat nē humāe
q̄ꝫ deo ꝯiungi in vnitate perſone. ¶ Secun
do vt btitudo eſſet nobis poſſibilr̄ preoſtenſa
qꝛ in eo ꝙ poſſibile fuit humanam nām vniri
verbo in vnitate pſone: oſtendiſ poſſibilitas
vnionis ad deum actibus btificis. ¶ Tertio
quia per hanc ſumus ad amicitiā dei reuocati
quia cū humana nā fuerit ꝓpter peccatuꝫ tota
inimica: nō habuit aliam pſonam deo acceptā
per quam ad amicitiam reformareſ. Et ideo
dicitur mediator: qꝛ ſapiens nām dei ⁊ homi-
nis inter nos mediauit. ¶ Quarto quia per
hanc mens humana amore diuino dulciter ē
inflammata. ¶ Quinto qꝛ per hanc humana
natura quo ad oēs effectus eſt totalr̄ reſtaura
ta. ⁊ hoc eſt ꝙ dicit qui. ſ. filius factus eſt: nō
dicit natus: vt notet ꝙ non mō naturali nat⁹
eſt: ſed quaſi artificiali: qꝛ de ſola muliere arti
ficio ſpūs ſancti factus eſt inq̄ꝫ ei ad honorem
⁊ vtilitatem noſtram. ⁊ hic ex ſemine Dauid
quia de Maria que fuit de ſtirpe Dauid. Et
hoc dicit: ꝓpter regiam dignitatem factus in
quam ſm carnem: nō ſm deitatem. vtiam ſit
vnus dei filius ⁊ hois ihs xp̄s: vt dixit Am.
¶ Scḋa ꝯcl'o eſt: ꝙ aduentus chriſti fuit eter
naliter p̄deſtinatus: qꝛ tota trinitas ab eterno
preordinauit: vt ſecunda pſona in tp̄is pleni
tudine mitteretſ. Et h̄ quadruplici rōne. vide
ſupra in p̄n°. Hic occurrunt aliqua notabilia
¶ Primum eſt videre ꝙ ſit predeſtinatio.
Et dicitur ꝙ eſt gratie preparatio: qua ab eter
no deus hoi chriſto ⁊ cunctis: quos preſciuit
cōformes fieri imaginis filij ſui bona ſine me
ritis p̄parauit. ¶ Scḋm eſt ꝙ predeſtinatio
ſpāliter inuiſta importat ex pte dei gratum dei
bene placitum: q̄ ordinauit aliquem ad granā
ab eterno: qꝛ ex hoc dicitur p̄deſtinatus: quis
ad gratiā grato dei beneplacito ordinatus.
Sꝫ deus ⁊ tota trinitas grato beneplacito na
turam humanā ordinauit ad gratiaꝫ vnionis
⁊ ad gratiam habitualē. ⁊ ideo chriſtus ſm ꝙ
homo predeſtinatus fuit: vnde Aug. eundeꝫ
ſane ipſum: qui ſm carnem factus eſt ex ſemi
ne Dauid: predeſtinatum dicit filium dei in
virtute id eſt ſola gratia: qua humana ei⁹ na-
tura vnita eſt verbo preelectum in virtute. i.
in potentia eodem cuꝫ patre. ¶ Tertium eſt
ꝙ non eſt p̄deſtinatus ſm diuinam naturam
vt quid eniꝫ predeſtinareſ: cuꝫ iam eſſet ſine
initio ⁊ ſine termino ſempiternus. vnde Au
guſtinus. Illud aūt predeſtinanduꝫ erat: qḋ
nonduꝫ erat: vt ſic ſuo tp̄e fieret: quemadmo
dum ante tp̄a predeſtinatum erat: vt fieret.
Et hoc eſt qḋ dicit. Qui predeſtinatus eſt. q
ſcilicet filius dei ſm ꝙ homo p̄deſtinatus. i.
ſola gratia non meritis p̄electus eſſet filius dī
ideſt vt ille hō eſſet filius dei non adoptiuus:
ſed naturalis ſcilicet in virtute. i. in eadeꝫ po-
tentia cum patre. Hic ſm Hylarium filius
origine: non adoptione. veritate: non nuncu
patione. natiuitate: non creatione.
¶ Tertia ꝯcl'o eſt: ꝙ non eſt dicendū ꝙ chri-
ſtus ſit filius ſpūs ſancti: qꝛ ad hoc ꝙ aliqd ſit

filius: requiriſ ꝙ hebeat partē ſubſtãtie a pa
tre: ⁊ partē a matre. Sed chriſtus ſm carnē
habuit ptem ſubſtãtie a matre.ſ.carnem.⁊ in
hoc aſſimilabaſ matri: ⁊ non ſpiritui ſctõ. Et
q̃tum ad diuinitatem: accepit ptem ſubſtãtie
a patre. ⁊ nõ a ſpiritu ſctõ. Et in hoc aſſimila-
batur patri: ⁊ nõ ſpiritui ſancto. Igitur ⁊c.
¶ Patet tamen incarnatio verbi ſpũi ſancto
appropriari. vnde Mat.ꝑ. dicit. Qđ natum
eſt in ea: de ſpiritu ſancto eſt. Et in ſymbolo.
Maxime ſapie caritatis ⁊ clementie maxime
eſt appropianda illi ꝑſone: ꝑ quam omnis ꝑ
ſumptio erronea excludiſ. ⁊ per quã veritas
ꝯceptionis magis manifeſtaſ. Sed huiuſmo
di eſt ꝑſona ſpiritus ſancti. Igitur ⁊c. Minor
patet. Maior probatur: que eſt bimembris.
Ideo ꝑ oſtendiſ: ꝙ per hoc ꝙ incarnatio ſpi-
ritus ſancti appropriaſ: excluditur ſuſpicio vł
ꝑſumptio erronea circa incarnationem: q2 in
cõceptione hoĩs de patre ⁊ matre naturalr̃ eſt
carnalis copula ⁊ feda ꝯcupiſcentia. Sed hec
penitus excluduntſ a ꝯceptione: q̃ fit per ſpũ
ſanctū. ¶ Scđo q2 ex h ꝙ incarnatio appro
priatur ſpiritui ſctõ: veritas ꝯceptionis mani-
feſtatur. Sicut oẽs mulieres ꝯcipiunt ꝑ amo
rem: ſic ⁊ beata virgo. ¶ Sed differentia eſt
q2 cetere mulieres cõcipiunt per amorē viri.
ſeu per delectationem carnalē: que conſiſtit in
virtute generatiua. Sed iſta cõcepit per amo
rem diuinū. Hugo.n.dicit. Quia amor di
uinus tam ſinglr̃ in eius mente nõ habuit ſo-
cium: ideo eius partus nõ habuit exemplū.
Et hoc eſt qđ dicit. Scđm ſpũm ſctificationis
id eſt per opationem ſpiritus ſcti. Qđ enī in
ea natū eſt ⁊c. Ex reſurrectione mortuoꝝ.i.
ex reſurrectione ſpũali aĩarum mortuaꝝ mor
te peccati. Que ſunt dñi iħu chriſti: q2 ipſe ſo-
lus: ⁊ non alius poteſt eos ſuſcitare.
¶ Quarta ꝯclo eſt: ꝙ chriſtus liberalr̃ contu
lit nobis plenitudinē oĩum gratiaꝝ. Joh.ꝑ.
De plenitudine eius oẽs accepimus gratiã.
¶ Et nota ꝙ illud plene haberi diciſ: qđ ſm
omnes differentias: ⁊ modos: ⁊ effectus ſuos
habetur. Et ſm hoc xp̃s gratie plenitudinē
habuit. Eſt.n.plenitudo gratie triplex.ſ.ſuf-
ficientie: vt in Stephano. Spiritualis prero
gatiue: vt in beata virgine. Et ſuperabundã
tie: ⁊ illa fuit in chriſto. ¶ Ratio eſt: q2 in illo
oportebat eſſe gratiã ſupabundantie: cui⁹ gra
tia redundabat in alios. Sed gratia chriſti fu
it huiuſmodi: vt pꝫ in ſimili de luce. Videm⁹
enim ꝙ aliqđ habet lucē corporalē in tm̃: vt
luceat: ſic ꝙ alia illuminat: ⁊ illuminata facit.
Aliqđ aũt vt omnis illuminatio ab eo fit: ſicut
de ſole. Ita eſt de gratia chriſti: q2 ipſe habet
gratiam: per quã in ſeipſo perfectus eſt: ⁊ ex
ipſo in alios redundat: ⁊ eoꝝ in quos redun-
dat: quoſdã facit coopatores dei: vt ipſi ꝑ mi-
niſterium alios ad gratiam adducant: vt dici
tur ꝑ⁴ corin.3. Et iterum ex ipſo in omnes re
dundat. Et hoc eſt ꝙ dicit per quem.ſ.xp̃m
talem ⁊ tantam accepimus gratiam.ſ.cum oĩ
bus fidelibus.i.remiſſionē peccatoꝝ. ⁊ alia
dona ſpũalia gratis nobis data. ⁊ apoſtolatũ
ſolum cum aplis.ſ.auctoritatem ⁊ legationē
predicendi. Hic ꝯgrue non tm̃ modo apoſto
latum dicit ſe accepiſſe: ne ingratus exiſteret
gratie: per quam illi peccata dimiſſa ſunt xp̃i
in oĩbus gentibus: q2 factus eſt ſolicitudo oĩ-
um eccliaſticoꝝ. Ad quid? Ad obediendum:
vt faciã ego cum alijs aplis obedire fidei xp̃i.
Et hoc ꝓnomine eius.ſ.chriſti. vice ei⁹: quia
eius vicarij ſumus: vel ꝓ noĩe eius dilatãdo:
id eſt ꝓ gloria eius: nõ noſtra. In q̃bus ⁊ voſ
habitantes Rome. Eſtis vocati: per gratiā
Et in timore: ⁊ inſpiratione ieſu xp̃i.i.a ieſu
chriſto: q eſt oĩum ſalus. ¶ Et nota ꝙ hic oc-
currunt aliquę veritates de gratia chriſti.
¶ Prima eſt ꝙ accipiendo gratiam collatā
pro habitu: ſic gratia vnionis ⁊ gratia ſingu-
laris perſone: ⁊ gratia capitis non eſt realiter.
alia ⁊ alia. Sed ſolum differunt ꝑ diuerſos re-
ſpectus. Nam gratia ſingularis ꝑſone in xp̃o
eſt q̃dam habitus faciens aĩam chriſti deifor-
mem: ⁊ diſponens eam ad dei aſſimilationē
Gratia autem vnionis accipitur tripliciter.
¶ Vno modo ꝓ illo qđ eſt effectiuũ talis vni
onis: ⁊ ſic eſt idem quod diuina eſſentia.
¶ Scđo modo pro diſpõe ad talem vnionē
⁊ ſic eſt quidā habitus. ¶ Tertio modo pro
ipſa vnione iam gratis facta: ⁊ ſic noĩat ipſam
relationē. Sic gratia capitis põt accipi triplr̃.
¶ Vno modo ꝓ illo quod eſt ꝑnͫ effectiuũ
influens ſenſum ⁊ motum in aĩa chriſti. ⁊ ſic
eſt idem quod eſſentia diuina. vnde per motũ
intelligitur dilectio per ſenſum cognitio.
¶ Scđo mõ ꝓ illo quod diſponit per modũ
meriti ⁊ repationis ad talem influentiā: ⁊ ſic
eſt habitus q̃dem in aĩa chriſti. ¶ Tertio mõ
pro iſta gratuita ꝓuidentia: quam deus gratis
fecit: dum verbum ſuum nobis caput fecit: ⁊
prepoſuit. ¶ Iſta tria primo modo ſumpta:

ſunt idem qđ eſſentia diuina: ſed dr̃unt ſolū
penes ꝯnotata: q2 gratia vnionis ꝯnotat eſſe-
ctum circa chriſtum. Sed gratia capitis circa
membra xp̃i. ¶ Scđa eſt ꝙ talis gratia eſt ple
na ⁊ perfecta. Ratio eſt: q2 q hẽt alijs inferre
gratiã: oꝫ ꝙ ſua gratia ſit plena ⁊ ꝑfecta. Sꝫ
chriſtus hẽt nobis gratiã inferre. Igitur ⁊c.
¶ Tertia eſt ꝙ talis gratia excedit gratiã alio
rum in infinitũ. Ratio eſt: quia inter talē gra
tiam ⁊ aliorū nulla eſt ꝓpor alr̃ ſequereſ ꝙ
aliqua ꝑ⁴ in tm̃ poſſet ꝓficere: ꝙ eẽt capax vni
onis cum verbo: qđ falſū eſt. ¶ Item q2 ex
cedit meritũ alioꝝ in infinitum. qđ pꝫ: q2 nul
lius creature meritum ſufficiebat ad redimen
dum infinita milia hoĩum: ſi actu fuiſſent: ſicͥ
meritum chriſti. vnde Joh.3.diciſ: ꝙ nõ dat
deus ſpũm ad menſuram. Et Aug⁹. dicit: ꝙ
non habuit gratiam ad menſuram.
¶ In vigi. natiuitaſ xp̃i. Sermo de euãg°.

Um eſſet de
ſponſata mater ieſu Maria
Joſeph. Mat.ꝑ.ſm ꝙ dicit
Anſelmus in li.de con.vir.
Nempe decẽs erat: vt ea pu-
ritate niteret virgo: q̃ maior neq̃t ſub deo itel
ligi: q2 deus pater vnicũ filium: quē de corde
ſuo equalē ſibi genitũ tanq̃ ſeip̃m diligebat:
ſibi dare diſponebat: vt naturlr̃ eẽt vnus idē
q̃ coĩs dei: patris ⁊ virginis fili⁹. ⁊ quã ipſe
filius ſubſtãtialr̃ facere ſibi matrē eligebat: ⁊
de qua ſpũs ſan. volebat ⁊ opaturus erat: vt
ꝯciperet: ⁊ naſcereſ filius ille: de q̊ ipſe ꝓcede
bat. Ideo euãgelium h circa ꝯceptum ⁊ ꝑtū
ponit duo aduertenda. ¶ Primũ eſt de ꝯce-
ptionis eius admiratione: quã fert noſtre mē
tis fluctuatio. ¶ Scđm de eius conceptionis
certificatione: quā confert angelica ſalutatio
cum dicitur. Ecce angelus.

Primum ꝑncipale.

Irca primū vbi agitur de virginis
ꝑtus admiratione. ſunt ſeptē ꝯ°nes.
¶ Prima ꝯ° eſt videre dr̃iam inter ſpõſalia
⁊ matrimoniũ. Nam ſpõſalia ſunt mẽtio ⁊ re
ꝓmiſſio futuraꝝ nuptiaꝝ: vt hẽtur.ff.e.l.i.
vñ ſpõſalia dicunſ a ſpõdendo.i.ꝓmittendo.
Nã moris fuit ſtipulari ⁊ ſpõdere veterib⁹ ſi
bi vxores futuras. vñ ſpõſi ⁊ ſponſe appella°
eſt. Sꝫ matrimoniũ eſt ꝯiũctio maris ⁊ feie.
indiuiduã vite ꝯſuetudinē retinẽs: diui ⁊ hu
mani iuris coĩcatio: vt de.ff.de ri.nu. Coniũ
ctio ꝯponiſ de vtriuſq̃ mẽtis ⁊ cordis vniõe
maris ⁊ feie diciſ: q2 in eodē ſexu nõ põt eadē
Nã nuptie ꝑter ꝯmixtionē ſexuũ: non hñt in
ſe xp̃i ⁊ ecclie ſacramẽtū: vt hẽtur.27.q.2ª.
Cum ſocietas. diciſ etiã maris ⁊ feie in ſingu
lari ⁊ nõ in plu. q2 vnus maſculus ꝑles feias
nec vna feia plures maſculos ducere dꝫ. In-
diuiduã dixit: q2 eiuſdē debẽt eſſe ꝓpoſiti: vt
nunq̃ diuidanſ. Nõ igiſ dꝫ diſrũpe ꝯiugalis
vnitatis ꝯpagem: vt habeſ.30.q.5ª.q̃i quan
doq̃ feie. Diuini aũt iuris coĩcatio dicit: q2
debẽt eſſe eiuſdē ſecte: q2 ſi ſunt diſp̃is cultus
nõ ꝯhũt: imo matrimoniū ꝯctum diſſoluũt
vt habeſ.28.q.i.§.ex hijs. Humani etiã iu-
ris diciſ: quia ſm legē humanam contrahen
dum eſt: vt vxor ſequaſ forum viri.
¶ Scđa ꝯ° eſt: ꝙ ſꝫ hec dicta: int Joſeph.ſ.
⁊ virginē fuit veꝝ matrimoniũ. Cui⁹ duplex
eſt rõ. ¶ Prima rõ eſt: q2 vbicũq̃ ſunt dona
matrimonij: ibi eſt veꝝ matrimoniū. ſꝫ inter
iſtos fuerũt. Igiſ ⁊c. Maior ⁊ minor ꝓbanſ
27.q.2.c.Omne. vbi dr̃ ꝙ ibi fuit ꝑles xp̃s
Fides: q2 nullũ interuenit adulteͫ ſacraͫ. q2
nullũ diuortiũ. ¶ Scđo ſic. Illđ decuit i vir
gine glioſa: qđ fuit tã mltiplicantiū bona ho
neſti. Tale aũt fuit mr̃imoͫ marie cũ ioſeph
ꝰ ⁊c. Probatio minoris ꝑ Ambro.d. vt eẽt
teſtis ṽginitaſ eius. Et ne infamareſ ipa vir
go cũ ꝑtus inupte etiã dãnareſ in lege: ⁊ vt ob
ſequereſ ꝑuulo in egypto eunti ⁊ redeũti. Ad
h eſt ẽt auctoritas canoĩs.27.q.2.c.i. vbi dr̃:
ꝙ btã virgo ꝯxit matrimoͫ cũ ioſeph. ⁊ nihi
lomin⁹ ꝓponebat in ṽginitate ꝑmanē. vñ di
xit. Quo fiet iſtđ ⁊c. Ad qđ dr̃ ꝙ btã ṽgo ꝓ
poſuit ſe ſuaturã votũ ṽginitaſ in corde: ſed
nõ exp̃ſſit ore: ſubiecit.n.ſe diſpõni diue: dū
ꝓpoſuit ſe ꝑſeruaturã ṽginē: niſi ds alr̃ reue
laret. Cõmittens g̊ ṽginitatē ſuã diue diſpõi
ꝯſẽſit i carnalē coplã: nõ illã appetē°: ſꝫ diue
iſpiratõi i vtroq̃ obediē°. vñ dr̃. Cũ ẽt d.⁊c
¶ Alia ꝯ° eſt: ꝙ btã ṽgo vere vouit ṽgini
tatē. Nã ṽgitas q̃ deo daſ: eſt ſm Aug. di
gnior ꝑ votũ. vñ in li.de vir. Virginitas deo
placet: nõ q2 ṽgitas: ſꝫ q2 deo dicata honoraſ
Cū igiſ decuit deũ naſci de ṽgine: de ṽgie
digniſſima decuit: q̃ ẽt añ ꝯceptõeꝫ ſaluatoris
ṽginitatē voueret. vñ Aug. Btã ṽgo ꝓ
poſuit ſe ſuaturā in corde ṽginitatē: ſꝫ ip̃i⁹
votū nõ exp̃ſſit ore. Poſtea vero cum viro
ex vtriuſq̃ ꝯſenſu expreſſit: ⁊ vterq̃ cum vir
ginitate permanſit.

¶ Tertia ꝯcluſio eſt: ꝙ beata virgo cū viro votū virginitatis potuit vere ꝯtrahere. Iſto modo matrimoniū eſt ꝯſenſus in carnalē copulā altero ꝯiugum petente. Si ergo ꝯſtaret ꝑ reuelationē ipſi femine: ꝙ nūꝗ̄ vir ab ipſa debitū peteret. Cū vero voto poſſet ſtare verum matrimonium: qꝛ nunꝗ̄ carnalis copula ſequeretur: ⁊ ita fuit in ꝓpoſito: qꝛ virgini glorioſe fuit reuelatū ꝙ nunꝗ̄ Ioſeph ab illa peteret debitum: ⁊ forte etiā ipſi Ioſeph: cum dicatur a multis: ⁊ ſpāliter a Ieronymo ꝯtra Claudiū ꝙ ipſe virginitatē vouerit ſicut ipſa qꝛ matrimoniū fit ꝑ ꝯtractū ⁊ ꝯmutatū: quo alter acquirit poteſtatem ⁊ dn̄iū in corpus alterius: modo dn̄ium pōt ab eius vſu ſeparari ꝑpetuo: extra de verboꝝ ſignificatione: Exijt qui ſeminat lib. 6. Potuit ergo Ioſeph habere dominiū in corꝑe virginis: ⁊ ecōuerſo: ⁊ tn̄ ꝑpetuo abdicare: ⁊ hoc eſt qđ dicit: Cum eſſet deſponſata ⁊c.

¶ Quarta ꝯcl'o eſt: ꝙ beata virgo fuit vera mater chriſti: vel tota mater: ⁊ hoc ꝑ Dam. d. Q̄đ generatio vere terminat ad ſuppoſitum ſed in xp̄o fuit vere ſuppoſitū: ergo generatio virginis terminabatur ad illud: ⁊ per ꝯn̄s ꝙ fuit vera mater: de quo Luce. p̄. Ecce concipies ⁊ paries filium: Et Ioh. 12. Uidens Ieſus matrem ⁊c. Q̄đ aūt fuit tota mater pꝫ. Nam alie matres: lꝫ ſint vere matres non tn̄ ſunt tote matres: qꝛ pater in gn̄atione filij patrem hꝫ. Ipſa. n. vera ⁊ tota mater fuit: qꝛ tota ſubſtantia corporis xp̄i de ipſius viſceribus fuit ſumpta. vnde dr̄ Ihe. 13. Nouum faciet de' ſup terrā. Mulier circūdabit virū. Q̄đ ſic exponit. Solet homo circūdare qđ ſuū ꝓpriū eſt: ⁊ non alienū. Cetere matres in vtero puerum ſuū nō circundederunt: qꝛ caro nō fuit tota ipſaꝝ: ſed ibi eſt de alieno ſemine. ſ. paterno. Uirgo aūt xp̄m circundedit: qꝛ in eius corpore nihil de alieno fuit: ſed tota virginis fuit caro: ⁊ hoc eſt ꝙ dicit Maria mater Ieſu . i. ſaluatoris: qui non eſt purus homo: ſꝫ d's ⁊ homo. Alias. n. ſaluare non poteſt.

¶ Quinta ꝯ° eſt: ꝙ ſpiritus ſanctus beatam virginem quadā ſpāli ſanctificatione habilitauit ⁊ dignificauit: vt merito fieret digna mater dei ⁊ xp̄i. Nam ſpiritus ſanctus in beata virgine ꝑfectionem duplicem fecit. ¶ Unā quidem quaſi preparatoriam ad xp̄i ꝯceptiōē que non fuit ab aliqua impuritate culpe vel fomitis. ſed mentē eius magis in vnū colligēs ⁊ a multitudine ſuſtollens ex abundantia gratie deſcendētis in ipſā ꝓſtitit ei: vt talis eſſet diſpoſitio virium aīe in ipſa: ꝙ inferiores vires nunꝗ̄ ſe opponerent arbitrio rationis: ita ꝙ quātū ad hoc gr̄a ſc̄tificatiōis habuit i virgine vīꝫ originalis iuſtitie: q̄ eā fecerat ipeccabilē ſuſtollēs fomitis ꝓnitatē. ¶ Aliā ꝯo ꝑfectionē operatus eſt in ea ſpiritus ſanct' mediante conceptione xp̄i qđ fuit opus ſpiritus ſancti. ſ. ꝙ repleuerat eam oī abundantia pleniſſime gratiarū: Et h̄ ſignificat Ezech. 43. vbi dicit: Ecce gloria dei: iſrahel egrediebat ꝑ viam orientalem. i. per beatam virginem ⁊ terra ſplendebit. i. caro eius a maieſtate eius: ſcilicet xp̄i. Et hoc ꝓꝑ redundantiam gratiaꝝ in ipſā: ⁊ hoc eſt qđ dicit. Anteꝗ̄ conuenirēt ſm̄ Rab. Anteꝗ̄ nuptiaꝝ ſolēnia celebrarēt vel cōmuni cohabitatione ſimul cōmorarent. Inuenta eſt. ſ. a Ioſeph ex timore ventris habens in vtero. i. grauida: ⁊ illud erat de ſpiritu ſancto ꝑ opationē ſpiritus ſancti. ¶ Et nō ꝙ xp̄s dicitur ꝯceptus de ſpiritu ſancto q̄druplici ratiōe. ¶ Primo ꝓꝑ oſtenſionē eximie caritatis: vt. ſ. oſtendatur: ꝙ ineffabili dei caritate: verbū dei factum eſt caro. ¶ Secundo propter oſtenſionem gratie abſq; meritis: vt per hoc ꝙ dicat ꝯceptus de ſpiritu ſancto oſtēdatur ꝙ ſit ex ſola gratia: quā nulla merita hominum p̄ceſſerunt. ¶ Tertio ꝓꝑ virtutē opationis: qꝛ. ſ. operatione ⁊ virtute ſpiritus ſancti ꝯceptus eſt. ¶ Quarto ꝓpter motiuū conceptiōis: qꝛ ſꝫ Aug. in eius corde amor ſpiritus ſan. mirabilia faciebat.

¶ Sexta ꝯcl'o eſt: ꝙ Ioſeph cognoſcens virginem imp̄gnatam opatione ſpiritus ſancti: vel per inſpiratiōem: vel ꝑ reuelatiōem angelicam: vel ꝑ ſpiraculum: qꝛ vultus eius mirabiliter irradiabat: vel ſm̄ Criſo. omnib' argumētis: qbus fornicatio mulieris intelligi ⁊ argui ſolet deficientibus: ſola remanebat apđ eum ſuſpicio gratie dei. Unde magis credebat caſtitati eius q̄ꝫ vētri. Plus gratie: q̄ꝫ nature. Ideo ex quadam humiliatione ⁊ reuerētia: voluit occulte eam dimittere: qꝛ non reputabat ſe cum ea ſtare vel conuerſari dignum. Hoc etiam pꝫ: qꝛ Criſoſto. ⁊ Orige. dicunt ꝙ non dubitans eſſe magnum myſteriū: verebatur eam contingere indignū ſe reputās Ioſeph autem vir eius cum eſſet iuſtus ⁊ nollet traducere. i. in coniugē accipere: voluit occulte dimittere eam ſe humiliando: reputans ſe indignum. vnde ſꝫ Criſo m. Poſſibilius putabat mulierē ſine viro ꝯcipere q̄ꝫ Mariā peccare.

Secundū principale.

Irca ſecundū: vbi agitur de conceptionis certificatione: quā contulit angelica annūciatio cū dicit. Hec autē eo cogitante. Ecce angelus domini: vbi ſunt quatuor concluſiones.

¶ Prima ꝯcl'o ē: ꝙ ſicut ex textu euangelij: pꝫ: videtur dubitaſſe: ⁊ ideo angelus dicebat Noli timere. vnde dicitur: Lꝫ non eſſꝫ ſuſpecta de crimine: tamen Ioſeph non erat plene ſecurus: ſꝫ inter duo fluctuabat eius animus. Ideo mediā viam eligens voluit occulte dimittere eā: timens eā tenere: qꝛ grauida: nō audens traducere: qꝛ ſancta. Permiſit autē deus illū aliquantulū dubitare: vt nos plenius certificaremur. Et ideo ſubditur. Hec autem eo cogitante. i. deliberante quid ageret: vtrū eam in coniugem duceret: cum eā inculpabilem ſciret: An eam occulte dimitteret: qꝛ modum ꝯceptionis cum eſſet inſolitus ⁊ ſupnaturalis penitus ignoraret. Per qđ etiā docemur ꝙ in dubijs ⁊ in incertis non eſt agendum precipitanter: ſed diu deliberandum.

¶ Secūda ꝯcluſio eſt: ꝙ ꝓpter ſex rationes angelus apparuit Ioſeph. Prima eſt ſꝫ Criſo. ne iuſtus ignorans faceret rem iniuſtā in ſuo propoſito. Nā in re incerta melius eſt: vt impius euadat: q̄ꝫ ꝙ innocens moriatur: quia reus ſi ſemel euaſerit poteſt iterū perire: innocens vero ſi ſemel perierit nō poteſt reuocari. ¶ Scđo ſm̄ eundē ꝓpter honorem matris Nam ſi dimiſſa fuiſſet: ⁊ ſi non apud fideles ſaltem apud infideles turpi ſuſpicione nō potuiſſet carere. ¶ Tertio vt ſciens Ioſeph ſanctā conceptionem eā diligentius cuſtodiret: q̄ꝫ prius. ¶ Quarto ſm̄ glo. ne vlterius premeret dubietas quā equitas ꝯmendabat. Non autem ante conceptionē certificatus eſt. Sed poſtꝗ̄ dubitauit: ⁊ dubitando deliberauit: ⁊ h̄ ad maiorē certitudinē ⁊ facti euidentiā: nec etiam Maria dubietatem iſtā perpendens: ipſum Ioſeph preſumpſit erigere: qꝛ forſan timuit ꝙ ſibi nō crederet de ſe teſtificanti: maxime cum res iſta iam inſolita ⁊ icredibilis videretur. ¶ Quinto: qꝛ non decuit ipſā in ꝑturbatione relinqui: que dominū gaudij in ſe ꝯtinere debebat. ¶ Sexto qꝛ eius aſſenſus ad hoc opus requirebatur tanꝗ̄ diſpoſitio ꝑuia. Sed nemo inclinat ad illud aſſenſum qđ penitus ignorat: ideo ꝯgruum fuit ſibi conceptionis modū per angelū p̄nunciari: ⁊ hoc eſt qđ dicit. Ecce angelus domini apparuit. Credendū eſt ꝙ idem angelus fuit de ſupremis: qꝛ iſte incarnationē ſciebat quam iferiores ignorabant. Itē inferiores mittūtur a ſuperioribus: ⁊ ſupiores a deo. Sed iſte immēte a deo miſſus fuit. Luce. primo.

¶ Tertia ꝯcluſio eſt: ꝙ hec angelica apparitio non fuit manifeſta ſꝫ occulta: qꝛ in ſomnis qꝛ ſm̄ Criſoſto. cōueniens fuit: vt ſicut deus Adam dormienti creauit vxorē. Ita Ioſeph dormienti aſſignaret coniugē: vel de aſſignata certificaret. ¶ Scđo: vt ſꝫ Aug. Sopitis ſenſibus exterioribus: facilius celeſtia capit. ¶ Tertio: qꝛ Ioſeph fidelis erat. Et ideo nō indigebat viſione ſenſibili. Paſtores autem ⁊ Zacharias qꝛ minus credebant: corporali viſione indigebant. Maria aūt ſi nō ꝓpter hoc tamen ex alio. ſ. vt angelo reſponderet: ⁊ ab eo inquireret ⁊ cōſenſum ſuum ſibi exprimeret: ⁊ hoc eſt qđ dicit: Apparuit ei in ſomnis di. Ioſeph fili dauid. Nota vt dicit in libro đ ſpiritu ⁊ anima de quatuor generibus ſomniorum: omnium que ſibi videre videntur quatuor ſunt genera: videlicet oraculū: viſio: ſōnium: ⁊ fantaſma. Oraculum eſt: cum in ſōnis apparens aliqua grauis perſona: vt angelus vel ſacerdos. Per eos deus euenturum quid aperte: vel non euenturum faciendū vel euitandum denunciat. Viſio: cum quis preſpicit illud quod viderat eodem modo quo apparuerat euenire. Somnium eſt: quando illud quod vigilantē fatigauerat ingerit ſe dormienti. Fantaſma eſt: quando dormire vix cepit homo: ⁊ adhuc vigilare ſe exiſtimat: aſpicere videtur irruentes in ſe formas diſcrepantes: quod non eſt niſi quedam fumoſitas a ſtomacho vel a corde ad cerebrum aſcendens: ⁊ ibi vires animales comprimens. Etiā dicit. Noli timere: excludens in Ioſeph timorē heſitationis. Sequitur. Accipere Mariam coniugem tuam: ⁊ hoc dicitur ex prima diſpenſatione vel ex cōiunctione animoꝝ nō corpoꝝ.

¶ Quarta concluſio eſt videre quomodo beata virgo meruit xp̄m concipere. Ubi eſt ſciendum ꝙ triplex eſt meritum: ſcilicet meritū congrui: quando. ſ. aliquis diſponit ſe ad recipiēdum gratiā quantū poteſt: ſcilicet per contritionem ⁊ ꝯfeſſionem. Si autem hoc continuat: tunc per aliquod inſtās illius tēporis me-

retur accipe gratiā de ꝯgruo. Alud eſt meritum digni. ſ. quādo aliquis iuſtus orat ꝓ alīq̄ tunc dignuꝫ eſt eo ꝙ eſt iuſtus: vt alteri impetret gratiā. ¶ Tertium eſt meritū de ꝯdigno ſicut q̄ habet gratiā: meret̄ ⁊ gl̄iam: qꝛ proportio eſt inter gratiam ⁊ gl̄iam. Tunc dico ꝑmo ꝙ btā virgo ante angelicā viſitationem meruit xp̄m ꝯcipere de ꝯgruo. Probo: qꝛ fuit puella caſtiſſima: humillia ⁊ benigniſſima. Quare ⁊c. ¶ Secundo dico ꝙ poſt angelicam viſitationem ⁊ ſpūſancti ſupuentionem: btā virgo meruit chꝛiſtum ꝯcipere de ꝯdigno. Probo: qꝛ tunc fuit repleta tanta gratia: ꝙ fuit digna cōcipe chꝛiſtum. unde ēt dicit de ea in collecta. Et vt dignum filij tui habitaculum effici mereretur. Quare ⁊c. ¶ Tertio dico ꝙ beata virgo de digno nō meruit ꝯcipere chꝛiſtuꝫ Cuius ratio eſt: qꝛ ibi dꝫ eſſe ꝓportio equalitatis: Sed concipe chꝛiſtum ⁊ eſſe matrem filij dei: ⁊ ꝙ deus fieret hō: in ea excedit meritū cuiuſcunq̄ꝫ creature. Et h̄ eſt qḋ dicit. Quod natum eſt in ea. ſ. de congruo vel de ꝯdigno: de ſpiritu ſctō eſt. Et h̄ nō digne in pte ſui: qꝛ nō cadit ſub merito creature. ſed ꝯdigne ex ordinatione diuina: q̄ ſic ordinauit: vt dicit angelus. Pariet aūt filiuꝫ: vbi oſtendit celebrā dam germinationem: qꝛ pariet filium: non ſolūꝫ ſibi: ſed oībus nobis. Yſa. 9. Paruulus natus eſt nobis: ⁊ filius datus eſt nobis. ⁊ vocabis nomen eius Jeſum: vbi oſtendit ſacre ꝓhis nominationē. vnde dicit. Vocabis: nō imponeſ: qꝛ ab eterno impoſitū eſt: vt ſaluator vtriuſq̄ꝫ ſexus noiaretur. Ipſe. n. ſal. fa. Ecce clementia: ppl̄m ſuum. ſ. fide formatum in eum credentē. A pctis eoꝝ. ſ. originalibus ⁊ actualibus: ⁊ a penis debitis ꝓ eiſdē. Peccata enim noſtra ipſe tulit in corpore ſuo ſup lignuꝫ. Prima Pe. 2. ¶ Nota hic ꝙ ihs initiauit ſalutem in incarnatōe: explicauit in conuerſatione: publicauit in ꝑdicatione: cōſumauit in paſſione: demōſtrauit in reſurrectione: intrauit in aſcenſione: ⁊ ꝯfirmauit in ſpūs ſancti miſſione. Quod nobis ⁊c.

¶ In pͣ miſſa nat̄. in galicātu. Sermo. 14

Arissime ap

paruit gratia dei ſaluatoris nr̄i oībus hoībus ⁊c. ad Titū. 2. Scdm ꝙ dic̄ apoſtolꝰ ad Ro. 3°. Oēs peccauerūt ⁊ egent gratia dei iuſtificati gratis ꝑ grāꝫ ipſius: ꝑ redēptiōeꝫ que eſt in xp̄o ieſu vnde dicit glo. Augu. Nempe vt iuſtificarētur hoīs diuina gratia. Veritas de terra. ſ. de Maria nata eſt: vt poſſet pro iuſtificādis illis offerre ſacrificiuꝫ paſſionis ⁊ crucis. ¶ Apl̄s igitur ꝑſenti epl̄a remouens ingratitudinem docet nos monitiom acqeſcere: ꝓponēdo nobis triplex beneficiū. ¶ Primo incarnatōis ¶ Scdo informatōis: ibi. Erudi. ¶ Tertio paſſionis: ibi. Qui dedit ⁊c.

Primum principale.

Circa ꝑmum vbi ꝓponit nobis beneficium incarnatōis. Sunt tres ꝯ̄ces ¶ Prima ꝯclo eſt: ꝙ gratia generaliter ⁊ ſpecialr̄ dicitur adiutorium diuinum homini gratis impēſum: indifferenter ad quēcunq̄ꝫ actum: ſine quō nec poſſumus aliquid efficere: nec durare in eſſe. Dr̄ etiā adiutoriū diuinum ſpecialiter: quo peruenitur ad meriti ſtatum: Sed dicitur proprie adiutorium diuinum: qꝛ ſine deo nullus poteſt in bono perficere: nec ad eternam ſalutem peruenire.

¶ Ratio eſt: quia cum deus omnem creaturam de nihilo produxit ad eſſe: ac per hoc creatura de ſe non habet eſſe: ſed habeat aliunde Et ideo ſuo ſemꝑ principio indiget: ꝙ nunq̄ꝫ influere ceſſat. ¶ Cum ergo homo exiſtēdo ſit in ſe defectiuus: et de ſe tendit in non eſſe: ideo idiget ſemper diuino adiutorio manutenente ipſum in eſſe gene. alr̄: ſed ſpecialiter ad hoc: vt ſe prepararet ad donum ſuperne gratie: cum ſit recuruus: indiget dono alterius gratie gratis date: per quāꝫ humilis efficiatur ad bona moralia: que ſunt bona ex intentione recta. ¶ Sed dicitur adiutorium diuinum proprie inquantum preuenit aliquem ad hoc ꝙ faciat opera meritoria mercedis eterne: cum totaliter ſit debitor ſui totius. Et ideo idiget dono gratie grate facientis: per quam deus ſibi condeſcendit: prius acceptans ſuam imaginē ⁊ voluntatem. Quam operationem quia nullus poteſt facere: opus bonum deo placens: niſi prius placeat ipſe: vt deus prius ipſum reſpiciat: q̄ꝫ ad munera eius. Et ideo radix meriti fundatur in ipſa. ⁊ hoc eſt ꝙ dicit. Apparuit gratia dei. i. filius: qui eſt deus per naturam: vt dicit gloſa.

¶ Secunda concluſio eſt: ꝙ hanc gratiā chꝛiſtus nobis meruit. ¶ Ratio eſt: qꝛ chꝛiſtus qui eſt mediator dei ⁊ hominuꝫ: omnia de nihilo creauit: ⁊ recreare debuit. Quare ⁊ deformatum per vitium culpe: reformat per habitū gratie ⁊ iuſtitie obligatum ad penam. abſoluēdo per ſatiſfactionem condignam. Hinc eſt ꝙ nos reparat ſuſtinendo pro nobis penam in natura aſſumptam: ⁊ infundendo gratiam reformatiuam. Que quantum continuat nos ſue origini: facit nos membra chꝛiſti: ac per hoc animam peccatriceꝫ: que fuit inimica dei: proſtibulum diaboli: ⁊ ſerua peccati. Faciat ſponſam Chꝛiſti templum ſpiritus ſancti: ⁊ filiam patris eterni. Quod totuꝫ fuit per gratiaꝫ ſaluatoris. Et ideo dicit. Saluatoris noſtri dei. ſ. per gratiam apparentis in carne. Abacuch. 2. Apparebit in finem: ⁊ non mētietur ⁊c. ¶ Nota tamen ꝙ tria poſſent facere difficultatem: dicendo ꝙ chꝛiſtus non poſſet mereri. videlicet ſtatus beati: ſtatus impeccabilis. ⁊ qꝛ nec poteſt ſibi mereri. ¶ Primuꝫ non impedit: quia chꝛiſtus fuit vere viator ⁊ comprehenſor. ⁊ quia vere ſubiectus glorie. quo ad ſupiorem portioneꝫ rōnis: ⁊ vere ſubiectus miſerie: quo ad corpus ⁊ appetitū ſenſitiuum. Et vt coiter dicitur: quo ad inferioreꝫ portionem. ⁊ ideo qꝛ verus viator potuit mereri. ¶ Scdm etiam nō impedit: qꝛ ad h̄ ꝙ vere mereatur: nō requiritur ꝙ poſſit peccare Sed ſufficit ꝙ ſit natura talis: que de ſe poteſt in oppoſitum. tamen ex motu gratie quo ſemper agit: determinat̄ ad bonum. ⁊ ſic erat in voluntate dei. Et ideo non obſtante humana natura a deo aſſumpta. licet fuerit impeccabilis: adhuc potuit tamen mereri. Sed de tertio dico: ꝙ non potuit ſibi mereri gloriam: qꝛ iāꝫ erat in termino. Nobis aūt potuit mereri

¶ Tertia concluſio eſt: ꝙ chꝛiſtus mediante hac gratia dicitur caput vniuerſalis eccleſie. ⁊ hoc per prolixitates capitis ad corpus.
¶ Primo quia eſt altior in ſitu dignitatis.
¶ Scdo in ip̄o ſit ſenſus cognitōis ⁊ amoris
¶ Tertio quia ab ipſo fluunt oēs ſenſus. i. motus dilectionis ⁊ amoris in mēbris eccl̄ie.
¶ Quarto quia homines qui ſunt in eccleſia regit ⁊ dirigit ad actus: quibus mediantibus peruenitur ad finem optatum. ¶ Quinto eſt eiuſdem nature cum ipſis. ⁊ ſic eſt caput eccleſie per gratiam vnionis: ⁊ per gratiam ſingularis perſone. Nam gratia eius plena fuit plenitudine ſuperabundantie: quia redundabat in alios. ¶ Et nota ꝙ talis gratia collata anime chꝛiſti: excedebat aliorum ſanctorū gratiam in infinitum. ratio duplex eſt.
¶ Prima eſt: quia inter gratiam Chꝛiſti ⁊ aliorum ſanctorum nulla eſt proportio: quia ſi ſic: tunc aliqua perſona poſſet intantū mereri ꝙ eſſet capax vnionis cum verbo. quod falſum eſt. ¶ Secunda ratio eſt: quia meritum Chꝛiſti procedens ex gratia eius excedit meritum angelorum in infinitum. Nam nullius creature meritum ſufficiebat ad redimenda infinita milia hominuꝫ ſi actu fuiſſent ſicut meritum Chꝛiſti. Et hoc eſt ꝙ dicit. Omnibus hominibus erudiens nos: idest ad vtilitatem omnium. Et hoc intelligitur omnibus ſufficienter: ſed predeſtinatis efficaciter.

Scdm principale.

Circa ſcdm vbi ꝓponitur nobis beneficium informatōis: cum dicitur. Erudiens nos ⁊c. Vbi ſunt quatuor concluſiones.

¶ Prima ꝯclo eſt: ꝙ deus ꝑ hanc gratiā hꝫ nos illuminare. ſed impatiue: ꝑcipiēdo actus illuminoſos fidei firme ſciē ⁊ ſapientie. Dicitur autem gratia illuminare: qꝛ ſicut in lumine ſolis apparent athomi: ſic in lumine gratie apparent defectus noſtri latentes. vnde Auguſtinus. Per rōnaleꝫ habilis eſt aīa illuminari ad cognoſcendū deum ſupra ſe: ⁊ in ſe. Et hoc eſt qḋ dicit̄. Erudiens nos ſcilꝫ exemplo vite: ⁊ verbo doctrine. Deutero. 8. Sicut erudit hō filium ſuum: ſic dominus deus tuus erudiet te.

¶ Scda ꝯclo eſt: ꝙ tale lumen gratie oſtendendo impietatis turpitudinem: impiuꝫ facit iuſtum: ipꝫ a peccato ceſſare faciens.: ⁊ in virtutibus exercere. ¶ Ratio eſt. Naꝫ in omni iuſtificatione impij: opꝫ ꝙ ſit duplex motus liberi arbitrij. Vnus quo ꝑ deſiderium tendat in dei iuſtitiā: ⁊ alius quo deteſtet̄ pctm̄. Nā iuſtificatio impij eſt motus: quo humana mēs mouet̄ a deo a ſtatu peccati ad ſtatum iuſtitie: Oportet igit̄ ꝙ humana mens: ſe habeat ad vtrunq̄ꝫ extremoꝝ: ſm motum liberi arbitrij Sicut ſe hēt corpus localr̄ ad motum ad duos terminos motus. ſ. ad terminum a quo: ⁊ ad terminuꝫ ad quem accedit. Sicut oꝫ quod mens humana dum iuſtificat̄ per motū liberi arbitrij recedat a pctō: ⁊ accedat ad iuſtitiā.

Et hoc eſt qđ dicit. Ut abnegātes ⁊c.q.d.q̄ꝛ
in lumine gratie vobis apparent pctī turpitu
do: ⁊ pena debita ꝓ eodem. Oportet vt ſitis
abnegantes.i.fugientes impietatē turpium
actionum: ⁊ ſecularia deſideria.i.affectiones
ſecularium bonum: que inducunt vos in cor/
ruptionem ſpūalium deſiderioꝝ. Hec.n.duo
militāt contra ſalutem animaꝝ.
℃ Tertia ꝯclō eſt: ꝙ tale lumen gratie nō ſo-
lum iuſtificat impium: ſed etiā excitat ad virtu
tutes. Nam maximū ſignum gratie eſt opera
ri virtuoſe. quod ſine opibus non pōt fieri.
Unde deus ꝯferendo gratiā: cauſat virtutes
in anima. qbus meritorie poterit opari. vnde
apls. Omnia poſſum in gratia: q̄ me ꝯfortat
vnde Auguſtinus dicit. Sicut oculus corpo
ris pleniſſime ſanus: niſi candore lucis adiu/
tus fuerit: non pōt cernere: ſic ⁊ hō perfectiſſi
me iuſtificatus: niſi luce grē diuinitus adiuueť
recte non pōt viuere: ſed iuſtificatio fit p grāꝫ
Ad Ro.3. Juſtificati gratis p gratiā ipſius.
Ergo hō etiam hñs gratiā: indiget alio auxi
lio gratie ad h̄ ꝙ recte viuat. Et hoc eſt qđ di
cit. Sobrie in nobis.ſ.actōes noſtras diſcre
te diſcernēdo. Juſte quo ad ꝓximū vnicuiqꝫ
quod ſuum eſt reddēdo. Pie: quo ad deū.ſ.
ſuis iuſſionibus obediendo. Uiuamus: vitā
noſtrā hijs virtutibus pficientes: in hoc ſecu
lo necꝫ: ꝯſtituēti nos inimicos dei. vñ Ber.
O ſeclꝫ neqꝫ: q ſoles tuos ſic beificare amicoſ
vt dei facias inimicos: ⁊ idigꝫs ꝯſortio hoīꝫ.
℃ Quarta ꝯclō eſt: ꝙ ſic iuſtificatis ꝯfert cer
tam ſpem eterne retributōis. Nam ſm magi
ſtruꝫ ſniaꝝ: ſpes eſt certa expectatio future be
atitudinis: veniēs ex dei gratia: ⁊ ex meritis
p̄cedentibus: cōferens ſecuritatē. vnde pſal.
Jn deo ſperaui: nō timebo qd faciat ⁊c. Et iō
dicitur eſſe anchora aiam p̄ſeruans: ne procel
lis temptationū a deo rumpať. Unde Aug.
dič. Si videris fluctuari in mari iſto: noli ab
rumpi ab anchora anteqꝫ intres portuꝫ. Flu
ctuat nauis in anchoris. ſed nō longe a terris
ꝓijcitur: nec in eternum fluctuabit: ſi ad tem-
pus fluctuat. Et hoc eſt quod dicit. Expectan
tes tāqꝫ certi. Btām ſpem.i.beatitudinēꝫ pa/
ratam. vbi nota ꝙ ſpes aliquādo poniť pro re
quam ſperamus: vt hic. quādoqꝫ ꝓ certitudi
ne glorie future: vt ad Ro.5. Probatio ve-
ro ſpei gloria.i.certitudo glorie future. Quā-
doqꝫ ꝓ virtute: vt pª corin.13. Nunc aūt ma/
nēt fides: ſpes ⁊c. Quādoqꝫ ꝓ motu virtutis

℃ Et nota ꝙ vbi eſt expectatio ſpei: ibi ſunt
duo.ſ. intentio animi ad futurā beatitudinem
⁊ pmanentia in loco ſpūali: qui deus eſt. Jo/
hannis.5. Manete in me: ⁊ ego in vobis.
Qui a deo per peccatum recedit: non hꝫ expe
ctationem. que ad ſpem requiriť. vnde ſubiun
gitur: Et aduentu glorie.i. manifeſtationem
glorioſam magni dei ⁊ ſaluatoris noſtri ieſu
Chriſti: qui.ſ. non in infirmitate: ſed in maie
ſtate veniet premia daturus ſm merita.

Tertium p̄ncipale.

Jrca tertiū vbi ꝓponitur nobis be
c neficium paſſionis: cum diciť. Qui
dedit ſemetipſum pro nobis. Ubi
ſunt quattuor concluſiones.
℃ Prima ꝯclō eſt: ꝙ decens fuit humanum
genus reparari. ℃ Ratio eſt. Nam non de-
cet diuinam clementiam totā poſteritatē ꝓpter
vnius pctūm ppetue dānare. Sed h̄ factū fu
iſſet: ſi reparatio non fuiſſet.
℃ Scđa ꝯclō eſt: ꝙ taliſ reparatio debuit fieri
p ſatiſfactionem. Nam ordo diuine iuſtitie h̄
requirebat: vt nullum pctūm maneret impu
nitum: Sed non reparatio fuiſſet per ſatiſfa/
ctionem: peccatum fuiſſet impunitum.
℃ Tertia ꝯclō eſt: ꝙ ꝯgruū fuit ꝙ talis ſatiſ
factio fieret per illum: qui eſſet deus ⁊ homo.
℃ Ratio eſt: q̄ꝛ ſicut per vnum hoīem pecca-
tum introiuit in omnes hoies: ita in reparatio-
ne gratia per vnum intraret in oēs. Sed hoc
non potuit fieri per vnum hoīem: q̄ꝛ per vnū
hoiem non intrat gratia in alium. Jgitur de-
cens fuit vt eſſet deus ⁊ hō. He tres ꝯcluſio-
nes ꝯuenienter includunť in h̄ ꝙ diciť: Qui
dedit ſemetipm ꝓ nobis.i. gratis ſine meriť
per precij ſolutionē: ⁊ a culpa p mundationē.
℃ Quarta ꝯclō eſt: ꝙ talis ſatiſfactio debuit
fieri per mortem eius: q̄ꝛ non pōt ꝯuenientius
ſolui debitum mortis: niſi p mortem gratuitā
Sed nos oēs eramus debitores mortis pro
pter peccatum Ade. vnde ipſe dedit ſeipſum
in precium: non aliquam aliam creaturam: q̄ꝛ
nulla creatura eſſet precium ſufficiens ꝓpter
debitum inſolubile pro nobis adhuc inimicis
Ad Ro.5. Cum inimici eſſemus: recōciliati
ſumus p mortem filij eius: vt nos.ſ. obliga/
tos ⁊ venditos redimeret p ſanguinis p̄ciuꝫ:
ab omni iniquitate tam originali qꝫ actuali.
Greg.pe.3. Non corruptibilibus auro vel
argento redempti eſtis: ſed precioſo ſanguine
vt mundaret per baptiſmalem regenerationē

Jn cuius ſignum in paſſione eius de latere
eius exiuit ſanguis ⁊ aqua. Ut mundaret in
quit ſibi populum acceptabilem.i. gratuꝫ per
fidem ⁊ caritatem. Sectatorem bonoruꝫ ope
rum. per bonam ꝯuerſationeꝫ. Prima Thi/
moth.6. Sectare iuſtitiam: pietatem ⁊ fidem.
Hec loquere.ſ. que prediri de filij incarnatio
ne ⁊ paſſione. Loquere neſcientibus: ⁊ exhor
tare ſcientes ⁊ negligentes ⁊c.

℃ Jn prima miſſa. Sermo de euangelio.

Xiit edictū
c a Ceſare Auguſto ⁊c. Lu
ce.2. Reparatio humani
generis fuit cauſa incarna
tionis verbi diuini: vt dič
Damaſ. quia humanatio
verbi ꝓpter hoc facta eſt: vt natura que pecca
uit ⁊ corrupta eſt: liberaretur a corruptiōe: vt
ſicut per hominem mors: ita per chriſtum re/
ſurrectio mortuorum fieret. Ne ergo ignorā
tia ſeu negligētia redderet nos ingratoſ: ideo
euāgeliſta circa benedictā incarnationē ponit
ſex conſiderationes.

Prima conſideratio.

Jrca primam conſiderationem: que
c eſt de tēporis opportunitate cuꝫ dič
Exijt edictum. Sunt tres ꝯclōnes
℃ Prima ꝯclō eſt de temporis conuenientia
ꝙ natiuitas chriſti multum ꝯueniebat. Nam
conueniens eſt amico neceſſitatem patiēti ſub
uenire. vnde qui tempore neceſſitatis deſinit
ſubuenire: amicus nō eſt. Prouerbioꝝ.17.
Omni tempore diligit qui amicus eſt. Sed
quia peccator ꝓpter indigentiam ⁊ defectum
ponitur in tēpore neceſſitatis: ⁊ diligiť a deo:
quia ſꝫ Augᵐ. Si deus peccatores nō amaſ
ſet: de celo non deſcēdiſſet. Et etiam deus cuꝫ
ſit ſumme miſericors: promptiſſimus eſt mi/
ſeros a miſeria liberare. Jdeo congruebat eū
humanari in tempore noſtre indigentie: vt
nos ſaluaret. Hoc innuitur cum diciť. Exijt
edictuꝫ ⁊c. vbi ꝯgruitas tpis oſtēdiť a tribus
℃ Primo in pſona principis reipub. q̄ꝛ na
tus eſt tempore Octauiani Auguſti. Et hoc
ꝓpter ꝯuenientiā rei: vt per vniuerſalem iu/
riſdictionem Auguſti deſignaretur vniuerſa
le dominium chriſti: de quo in pſal. Domi/
nabitur a mari vſqꝫ ad mare. ℃ Secundo ſi
cut ille auxit Romanam remp. ſic ⁊ xp̄s eccle

ſiam. Et h̄ in quattuor.ſ. in gratia diuini amo
ris: in veritate diuine cognitiōis: ⁊ in merito
bone operationis: ⁊ in premio eterne retribu
tionis. ℃ Secundo in negocio rei geſte: q̄ꝛ
natus eſt tpe deſcriptionis ſeu profeſſionis:
in quo deſignatur ꝙ ille naſcebať hoc tpe: qui
electos aſcriberet in eternitate. Et h̄ q̄drupľr
℃ Primo p eternam p̄deſtinationem: per in
ternam vocationē: per gratie infuſionem: ⁊ p
glificationem. Ro.8. Quos predeſtinauit:
hos vocauit: hos iuſtificauit ⁊ magnificauit.
℃ Tertio a qualitate collate gratie: q̄ꝛ natus
eſt tpe pacis propter tria. ℃ Primo vt innu
eret ſe actorē pacis. vnde diciť rex pacificus.
℃ Scđo vt oſtēderet ſe auctorem pacis: quā
vſqꝫ ad mortem ſectatus eſt. Pſal. Jn pace
factus eſt locus eius. ℃ Tertio vt viam veri
tatis p̄dicatoribus prepararet. Yſa.4°. Erit
via reſiduo pplo. vnde dicit. Exijt edictū ⁊c.
id eſt gnāle mandatū. Ut deſcribereť vniuer/
ſus orbis.ſ. imperio romanoꝝ ſubiectus.
Hec deſcriptio prima facta eſt a Cyrino pre
ſide Syrie.ſ. miſſo a Ceſare Augu. in Sy-
riam tanquam preſide ⁊ iudice.
℃ Scđa ꝯclō eſt: ꝙ licet gratia dei omnibuſ
preſto eſt ſine pſonaruꝫ acceptione cum ſit do
num dei ſupernaturale: a ſolo deo nature col
latum. requirit tamen diſpoſitionem debitam
in recipiente. Nam videmus in agente natu
turali ꝙ agens naturale nō introducit formā
niſi materia ſit p̄parata. Et ideo alteratio pre
cedit introductionem forme ſubſtantialis: vt
contrarie diſpoſitiones amoueanť: ⁊ conueni
entes introducantur. Sic eſt in ſpūalibus a
deo nō infundiť gratia in aiam: niſi p̄mo diſ-
ponatur. Et h̄ fit mediante alteratiōe.ſ. vt aſ
fectiones ⁊ opationes ꝯtrarie amoueanť. Et
hoc eſt ꝙ dič. Et ibant oēs in ciuitatē ſuā ⁊c.
ſcilicet alteratione: affectiones relinquēdo ſa-
luti ꝯtrarias: ⁊ virtuoſas aſſumēdo: qbus ꝓ
ficiſciť in eternā ſaluteꝫ: q̄ p ciuitatē deſignať
℃ Tertia ꝯclō eſt: qlꝫ ſꝫ predicta conuerſiō
mentis ad deum fiat p liberum arbitrium: ⁊
ſm h̄ precipiť ꝙ homo ſe ad deum cōuertat.
Hoc tñ non pōt fieri niſi deo ipm ad ſe ꝯuer
tente: ſm illud Jhere.31. Conuerte ad mē ⁊
cōuertar ad te. Et ideo ſequiť ꝙ nihil pōt ho-
mo facere: niſi a deo moueať. Joh.15. Sine
me nihil poteſtis facere. ℃ Rō huius eē pōt
Nam lꝫ liberꝝ arbitrij bonū ⁊ malū neutrale
habeat libertatē: tamen ꝓpter fomitem origi

nalis infectionis ad malum habet quandam ſeruilem inclinationem. Et ideo ad bonū nō poteſt conuerti: niſi ſolo deo mouēte. Quod etiam pz ad philip. 2. Deus eſt qui operat̄ in nobis velle ꝛ perficere. ¶ Scdo patet rōne: quia cum oīs motus naturalis eſt ab eo q cāt nāz. Sed deus eſt cauſa volūtatis: tum qꝛ voluntas eſt potentia anime rationalis: que a ſolo deo cauſatur per creationem: tum quia voluntas habet ordinem ad velle bonum: quod eſt deus. Quare deus vt vniuerſalis motor: mouet animaz naturali ꝛ vniuerſali motu ad vniuerſale obiectum voluntatis: quod eſt bonum. ꝛ ſine vniuerſali motione homo nō poteſt velle aliud: licet homo per rationez determinat ad volendum hoc vel hoc: quod eſt vel verum bonū vel apparens. Sed tamen interdum ſpāliter deus mouet animaz ad aliquod bonū: ſicut in hijs quos mouet p gratiaz. Et hoc eſt ꝙ dicit. Ut ꝑficerentur ſinguli: ſuam ſcilicet in ſufficientiam: ꝛ diuinam liberalitatē que diſpoſitionem confert ꝛ ꝑfectionem.

Scda ꝯſideratio.

c Jrca ſecundam que eſt de loci idoneitate cum dicitur. Aſcendit autez Joſeph. Ubi ſunt due ꝯcōnes.

¶ Prima ꝯclo eſt: ꝙ chriſtus quatuor loca ſibi approꝑauit. ſ. Syon: Nazareth: Bethleē ꝛ Jhrlm. Syon ſibi elegit: vt ſuaz originē. ſ. ꝙ eſſet de ſtirpe regia: declararet. Nazareth elegit ſue conceptioni: ꝛ Bethleez ſue natiuitati. Jhrlm paſſioni: oſtendens ꝙ xp̄s ſpecialiter ꝛ ſpiritualiter pmo ihabitat corda innocentia p mundiciam. vnde Syon interpretat̄ ſponſa. ¶ Scdo corda virtuoſis exercitijs adornata. vnde Nazareth florida dicitur. ¶ Tertio corda ſuſtinentiuz compaſſiua. vnde Bethleem dicitur domus panis id eſt lachrymarum. vnde pſal. Fuerunt mihi lachryme mee panes die ac nocte. Et alibi. Et panē lachrymarum dabo vobis ꝛc. ¶ Quarto corda concordiarū pacifica: quia ihrlm interpretatur viſio pacis.

¶ Secunda concluſio eſt: ꝙ conſtituti in hoc ſeculo nequam ad eternam aſcriptionem non valemus aſcendere: tum propter noſtraz pronitatem: tum propter mundi tranſitoriam conſolationem: que nos tardat. vnde bene dicit. Ad nihilum vtilis eſt mundialis conſolatio: ꝛ quod magis eſt metuendum: etiam vere ac ſalubris conſolationis eſt impedimentuz. Et ideo de valle miſeriaꝝ que intelligit̄ per galileam: aſcēdere debemus. Ad pariendū pueꝝ ieſum id eſt ad perficiendum bonum propoſitum deuote vite operum completione cum vera humilitate: que eſt cuſtos omnium virtutū Hec humilitaſ per Joſeph intelligitur: qui fuit nutricius ꝛ cuſtos. quia nunꝗ aliquis continuaret ꝓpoſituz ſanctitatis: niſi nutriat ꝛ cuſtodiat virtus humilitatis. Et etiam debet ꝓfiteri cum Maria deſpōſata ſibi vxore. i. cuz diſcreta ratione. Nam ſicut Maria Jeſuz: ſic ratio diſcreta concipit ꝓpoſitum ſanctitatis p affectum in voluntate: ꝛ per effectum iſtud in bona conuerſione. Concipit autem de ſpiritu ſancto: qꝛ ipm bonū ꝓpoſitum a gratia dei eſt que dat velle ꝛ ꝑficere. Ro. 8. Sed quare ſic chriſto nato adhibetur cuſtodia: ratio eſt: quia omne nouum in pncipio cito ſentit detrimentum. Et ideo voluit deus non ſolum matrez qua naſceretur: ſed etiam cuſtodem: a quo cuſtodiretur habere: vt ſcias ꝙ nihil ꝓdeſt ſi bona ſpiritualia ſtudioſe cōgregas: niſi diligenter cuſtodias congregata.

Tertia cōſideratio.

c Jrca tertiam ꝯſiderationez: que eſt de partus celebritate: cum dicit̄. Factus eſt aūt. Ubi ſunt tres ꝯcōnes.

¶ Prima concluſio eſt: ꝙ ex decreto diuine ordinatōis ꝯueniens fuit deum incarnari: qꝛ ſm Damaſcenum p incarnationis myſteriū monſtrat̄ ſimul bonitas: ſapientia ꝛ iuſtitia ꝛ potētia dei vl̄ virtus. Bonitas qꝛ non deſpexit ꝓprij plaſmatis infirmitatem. Juſtitia vero quoniā hoīe victo: non per aliuz fecit vinci tyrannum: nec vi eripuit hominem ex morte. Sapientia vero: quoniā inuenit difficilis precij deuotiſſimam ſolutionē. Potentia vero ſiue virtus infinita: quia nihil eſt maius: ꝙꝫ deum fieri hoiez. ¶ Ratio eſt. Nā vnicuiqꝫ ꝯueniens eſt ꝙ competit ſibi ſm rationem ꝓprie nature: ſicut hoiem cōueniens eſt rōnari quia hoc conuenit inqꝫtum eſt rationalis ſm naturam. Jpſa aūt natura dei bonitas eſt ſm Diony. de di. no. vnde quicquid pertinet ad rationem boni: cōueniens eſt deo. Pertinet autem ad rationem boni: vt ſe alijs cōmunicet ſm Diony. vnde ad rationem ſummi boni pertinet ꝙ ſummo modo ſe creature cōmunicet. Quod qdem maxime fit: per hoc ꝙ naturam creatam ſic ſibi coniungit: vt fiat vna pſona ex̄ deo. ſ. verbo: aīa ꝛ carne. vnde pz ꝙ conueniens fuit deum incarnari. vnde dicit̄. Et factum eſt. Cum aūt eſſent ibi. q. d. cuz noſtre miſerie eſſent in mēte eterna ꝑuiſe: ꝛ ordinatione totius ſanctiſſime trinitatis ſtatuz eſt. i. decretū vt deus hō fieret pp noſtrā ſalutem.

¶ Scda ꝯclo eſt: ꝙ in hac benedicta incarnatione deus ꝯtulit nobis bona: qbus vita noſtra ꝑficitur. ¶ Primum eſt fides recta: que magis certificat̄ ex h̄ ꝙ ipſi deo loquēti credit vnde Aug⁹. de ciuitate dei dixit. Ut hō fidentius ambularet ad veritatem: ipſa veritas dei filius hoīe aſſumpto: ꝯſtituit ꝛ fundauit fidez ¶ Scdm eſt ſpes: que p hoc maxime erigit̄. vnde Aug⁹. 13. de trini. Nihil tam neceſſarium fuit ad erigendam ſpem noſtrā: ꝙꝫ vt demonſtraret̄ nobis ꝙꝫtum diligeret nos deus. Quid vero iſto iudicio manifeſtius: ꝙꝫ vt dei filius noſtre nē dignatus eſt intrare ꝯſortiuz? ¶ Tertium eſt caritaſ: q̄ maxime per h̄ excitatur. vnde Aug. dicit. Que maior cā eſt aduētus domini: niſi vt oſtēderet deus dilectionē ſuam? Et poſtea ſubdit. Si amare piget: ſaltem reamare nō pigeat. ¶ Quartum eſt plena ꝑfectio deitatis: que vere eſt hoīs btitudo: ꝛ finis humane vite. Et h̄ collatum eſt nobis p chriſti humanitatem. Et hoc eſt ꝙ dicit. Jmpleti ſunt dies. ſ. deuoti hoīs hijs donis quatuor: per chriſti humanitatem nobis collatis: qbus dies vite noſtre ꝑficiuntur ad meritorie operandum. Et ſequit̄. Ut pareret filium ſuuz id eſt ꝓpoſitum bone vite diu in mente conceptum: perficeret operis impletione.

¶ Tertia ꝯclo eſt: ꝙ in iſto beō filio inuenimus duplicez filiationē. Unam qdem: q̄ hꝫ reſpectum ad patrem p eternam generationē Aliam que hꝫ reſpectū ad matrem per tpalez ꝑturitionē. ¶ Et nota ꝙ filiatio eſt ꝓduci naliter per aliquod ꝓducenſ: ita ꝙ ſit ſile in natura viuente: ꝛ intellectuali: ꝛ ſibi ꝯſubſtantiale ¶ Per pmaz ꝯditōem ſpūs ſanctus non pōt dici filius patris nec filij: qꝛ non ꝓcedit p modum nē. Nec ignis productus pōt dici filius ignis ꝓducentis: qꝛ non viuit. Nec brutum pōt filius dici: qꝛ nō intelligit. Nec ſi aliqs ꝓduceret alium de nō ſubā ſua: ille diceret̄ eius filius. Sic Adam non dicit̄ filius dei. Tunc ꝯcludo ꝙ in chriſto ſunt due filiatiōes reales qꝛ filiatio nō determinat ſibi ſuppoſituz: niſi ratio eſt gnāonis paſſiue: h̄ eſt rōne ꝓductionis ꝛ ratione nē. ſed cuz vnitate ſuppoſiti ſtat bene plificatio in xp̄o gnātionuz paſſiuaꝝ vel ꝓductionuz. Probo: qꝛ ꝓductio eterna a patre: ꝛ tpalis a matre. Et h̄ eſt ꝙ dicit. Et peperit filiū ſuum. ſ. tpalr ſm nām humanā cuz defectibus noſtris: qbus nobis meret̄. Sꝫ dicitur pmogenitum: ꝓpter eternam generationem ſm diuinam naturam a patre.

Quarta ꝯſideratio.

c Jrca quartam ꝯſiderationem: q̄ eſt de ꝓlis ſedulitate: cum dicit̄. Et pannis euz inuoluit. vbi ſunt due ꝯ⁰es

¶ Prima ꝯclo eſt: ꝙ xp̄s in ſua natiuitate ſūmam paupertatez exēplificauit nobis. vnde dr ꝙ pannis eum inuoluit in teſtimoniū paupertatis. vnde paupes dicunt̄ pannoſi: qui multis pannoꝝ petijs induunt̄. ¶ Nota circa paupertatem chriſti aliquas virtutes: quas inuenies in queſtiunculis de paupertate.

¶ Scda ꝯclo eſt: ꝙ paupertas eſt inualida ſine humilitate. Jdeo ſaluator in natiuitate ſe in ꝑſepe explicando: ſubiunxit humilitatē ad noſtrum ꝓfectuz. vnde Ber. Quanto minorē ſe fecit dei filius: tanto maiorem ſe oſtendit in bonitate. Et ꝙꝫto ꝓ me vilior: tāto mihi carior. Et hoc notat̄ cum dicitur. Poſitus in ꝑſepio: non ſedens in ſolio: non preſidens in palatio in ſignum humilitatis. Paupertas cuz pannis eum inuoluit. Humilitas eum in preſepio inclinauit. ¶ Quotiens ḡ virtutes cuz Maria id eſt cum anima penitente inueneris: totiens ſaluatorez noueris eſſe natuz. ¶ Nota hic dānantur delicie: diuitie ꝛ honores huius mūdi. Delicie in hoc ꝙ filius dei nō mollibus: ſed pannis rudibus eſt inuolutus. Honores in hoc ꝙ non in palatio: ſed in ꝑſepio cum iure reclinauit. Diuitie in hoc ꝙ locum alium non habuit.

Quinta conſideratio.

c Jrca quintam conſiderationem: que eſt de nuncij ſolēnitate cum dic̄. Et paſtores ꝛc. vbi ſunt ſex ꝯcōnes.

¶ Prima concluſio eſt hyſtoriam videre. Mos enuz erat gentilibus antiquis in vtroqꝫ ſolſtitio ſcilicet eſtiuali ꝛ hyemali vigilias noctis cuſtodire ob ſolis venerationem. qui forte vſus apud iudeos ex vſu cohabitantium inoleuerat. vnde in ipſa nocte paſtores ſup gregem ſuum vigilauerunt: ſicut bis in anno in longioribus: ꝛ breuioribus noctibus facere conſueuerunt.

¶ Secunda ɔcluſio eſt ꝙ natiuitas chriſti. ¶ Primo nũciata eſt paſtoribus ꝓpter q̃nqꝫ rationes. ¶ Prima ratio eſt: vt paupertateʒ ɔmendaret: vnde Ber. Quanti nobiles ſm carnē illa hora in ſtratis mollibus quieſcebãt: ⁊ nemo illoꝝ dignus habitus ē nouaʒ videre lucem ⁊c. ¶ Scđa ratio eſt: vt ſimplicitatem ɔmēdaret. vnde apl's. Que ſtulta ſunt huius mũdi eligit ds: vt cõfundat fortia ⁊ ſapiētes. ¶ Tertia ratio eſt: vt ad requirendaʒ ouem ꝑditam: tanquã vetus paſtor veniſſe ſe indicaret. Luce. 15. Quis ex vobis homo hñs centum oues ⁊c. Quarta ratio eſt ꝑꝑ officij paſtoralis approbandã auctoritateʒ. vnde ſancti patres antiq legũtur fuiſſe paſtores. Unde filij Jacob dixerũt Pharaoni. Geñ. 36. Uiri paſtores ouiũʒ ſumus. ¶ Quinta: vt informarentur miſtice q̃ũo paſtores ſe habere debeant ad oues ſibi ⁊ ſue cure ɔmiſſas. Et hoc eſt qđ dicitur. Qđ paſtores erant in re. eadeʒ vigilantes: vbi dicit Ber. Qđ nũciatur paſtoribus vigilantibus: ⁊ in regione manentibus: ⁊ nõ militibus: nõ venatoribus: nõ dormientibus: nõ in ciuitate vel tumultu exiſtentibus. Et bene dicit paſtoribus q. ſ. interiora regũt ſcilicet cogitatiões ⁊ deſideria. Dicit etiaʒ vigilantibus. ſ. ꝑ ſolicitudineʒ. ſ. vigilia interiori: de qua i canti. Ego dormio ⁊ cor meũ vigilat: q ad aſpectuʒ veri luminis mentis oculos apertos tenent. Parꝝ. n. eſſet gregē in paſcua pellere niſi paſtor vigilaret: ne lupus gregeʒ inuaderet. Itē nunciatur in regione. i. ſolitudie manentibus ꝑ curaꝝ poſtpoſitionem: non in ciuitatibus ⁊ negocijs ſecularibus manentibus. Pſal. Ecce elongaui fugiens ⁊ manſi in ſolitudine paupertatis. Qm̃ vidi iniquitateʒ: ⁊ contradictionem in ciuitate.

¶ Tertia ɔclo eſt: ꝙ nunciuʒ tale debebat fieri per angelos ꝑꝑ lapſum angeli reparandi. Naʒ incarnatio non tm̃ valebat ad reſtaurationem humani lapſus: ſed etiaʒ ad reparationē ruine angelice. Unde nõ debebat angelus excludi. Et hoc eſt ꝙ dicit. Et ecce angelus dñi ſtetit iuxta illos: in ſignũ recõciliationis ⁊ amicitie. vñ ſtabat iuxta illos: non ɔtra: non ſupra hinc eſt ꝙ poſt incarnatiõeʒ angelus apparēs Johãni. Apoca. 22. nõ permiſit ſe adorari ſciens humanam naturam per incarnationem filij dei exaltatam.

¶ Quarta ɔclo eſt: ꝙ tria ſunt beneficia incarnatiõis: que nobis inſinuauit. ¶ Primũ eſt fidei informatio. Lʒ. i.. homo per lumen naturalis rationis poſſet ſcire quid agenduʒ: tñ plenarie nõ poteſt ſcire quid bene agenduʒ in ordine ad vitam eternã. Et ideo neceſſaria fuit lux diuine irradiatiõis: qua mens humana illuſtrata cognoſcat illa que in mēte ordinat in ſaluteʒ: ⁊ hoc eſt qđ dr̃. Et claritas dei circumfulſit illos: in ſignum ꝙ ortus erat ſol iuſtitie: ⁊ nox recedebat ignorãtie. vnde Yſaias. Populus qui ſedebat in tenebris ⁊ in regiõe vmbre mortis: lux orta eſt eis. ¶ Scđʒ eſt ꝑſumptiõis ablatio. Tales. n. inſpicientes ſuam ꝑfectioneʒ quam ſoluʒ oſtendũt apparenter: de ſe incipiunt ꝑſumere vel alios iudicant vitioſos. Hec ē peſtis mortifera fraternã lacerãs caritateʒ: ⁊ ſpiritualē letitia plenũ ad accidiam ducit. Hec tamen refrenatur ɔſideratis defectibus reſpectiue ad diuinaʒ ꝑfectioneʒ. vnde dicitur. Et timuerunt valde: quaſi diceret: ꝙ ipſi videntes ſuaʒ iſufficientiam ⁊ defectus in claritate diuine ꝑfectionis. Timuerunt valde .i. timore reuerētie ſe humiliãtes de ſe nihil ꝑ̃ſumētes. ¶ Tertiũ eſt diffidētie de dõ redargu°. Hec reddit hoieʒ maledictũ ⁊ ꝓtectione dei indignũ eccle. 2. Ve diſſolutis cordibus: qm̃ non credunt deo: ⁊ ideo non protegentur ab eo. Et nota ꝙ quatuor cauſant diffidentiã ſcilicet peccati magnitudo: vel multitudo. Itē multitudo temptationuʒ: frequens caſus: ⁊ nimia triſtitia: hanc remouet incarnatio chriſti. Et ideo angelus dixit. Nolite timere. q. diceret. Sēper fiduciam habeatis de deo: ſi merita veſtra preceſſerit. vnde veriſimile eſt ꝙ paratus eſt iuuare eos qui volunt maliciaʒ deſerere ⁊ bonitati adherere: Prouerbi. 12. Qui bonus eſt: hauriet ſibi gratiam a domino. vnde Aug. Gratia inquit dei nõ potuit gratius ɔmendari: ꝗ̃ vt ipſe vnicus dei filius in ſe incõmutabiliter manens indueret homineʒ: ⁊ ſpeʒ dilectionis ſue daret hominibus. Et ideo paruulus natus eſt vt diligeretur: nõ timeretur.

¶ Quinta ɔclo eſt: cum maxime gaudenduʒ ſit de bono cõmuni: qꝛ diuinius eſt particulari. Incarnatio xp̃i nobis maximuʒ gaudium contulit: qꝛ per eaʒ non ſolũ habemus ſummi boni adeptionē: ſed etiam oĩs mali excluſionē. ¶ De primo Bernar. dicit. Illud eſt verum ⁊ ſummum gaudiuʒ: quod de creatore ⁊ non creatura concipitur: ⁊ quod cuʒ poſſederis nemo tollet a te: cui comparata omnis aliũde iucunditas mors eſt: omnis ſanitas doloris: ⁊ quodcunqꝫ aliud delectari poſſit moleſtũ eſt. ¶ De ſcđo Bernar. tranſiſſe de morte ad vitam: vite gaudiũ duplicat. vnde dicit Leo papa. Fas non eſt ibi locum eſſe triſtitie: vbi natalis eſt vite: ⁊ hoc eſt quod dicit. Ecce enim annuncio vobis gaudiuʒ triplex. ſ. viſitatiõis in natiuitate: redemptionis in reſurrectione: ſublimationis in aſcenſione. Magnum. ſ. qꝛ replet celum ⁊ terram. Pſal. Letentur celi ⁊ exultet terra. Quod erit omni populo: ideſt eccleſie colligende de omni populo: qꝛ natus eſt vobis ſaluator. Bernar. Saluabit nos ab inimicis noſtris: qui ſunt carnis fomes: vanitas mondi: mors corporis: violentia demõis: Hodie ꝓpter temporis congruentiam: qꝛ lʒ eſſet natus in medio noctis: tñ claritas meridiane lucis effulſit. Qui eſt chriſtus. i. vnctus vnctione miſericordie ɔtra hominis fragilitatem. Et dominus. i. ꝓtector contra hoſtis improbitatem ⁊c. In Bethleem ciuitate dauid addit ad deſignandum eius natiuitatem ſpiritualem. vnde ſi fueris Bethleem per cordis compunctionē: vt ſint tibi lachryme tue panes die ac nocte: ⁊ ſi fueris iuda: per oris cõfeſſionem. Et domus dauid: per ſatiſfactioneʒ: naſcitur chriſtus in te.

¶ Sexta concluſio eſt: ꝙ euangeliſta hãc annunciationeʒ confirmat per quatuor ſigna.

¶ Quoꝝ primum eſt humilitas. Quia inuenietis ſcilicet illum qui erat abſconditus.

¶ Secunduʒ eſt ſimplicitas: qꝛ infantem. i. non fantem: ⁊ tñ dei verbũ. ¶ Tertium paupertas: Pannis inuolutum: non ſericis.

¶ Quartũ aſperitas: qꝛ poſituʒ in preſepio. Hec ſunt ſigna ſaluatoris. Sʒ ſunt alia ſigna terroris xp̃i venturi ad iudiciuʒ. De quibus ſupra. Sed eadeʒ quatuor ſigna per grantã in paſſione chriſti mutata ſunt. Qui. n. in natiuitate erat iſans: in paſſiõe fuit clamãs. Hic pãnis inuolutus: ibi veſtibus nudatus. Hic reclinatus in ꝑ̃ſepio: ibi affixus patibulo. Hic inuentus: ibi malicioſe perditus.

Sexta conſideratio.

e

Irca ſextã ɔſiderationem: que eſt de laudis iucunditate cum dr̃. Et ſubito facta eſt cuʒ angelo multitudo militie celeſtis laudantiuʒ deuʒ ⁊ dicentiũ. Gloria i altiſſimis dõ: ⁊ in terra pax hominib⁹ ⁊c. Ubi ſunt due concluſiones.

¶ Prima ɔclo ē: ꝙ angeli nũciatori myſteria incarnatiõis nihil perdiũt de actu ſui ꝑ̃mij: Ratio eſt: qꝛ actus pmij angeloꝝ eſt i clara dei viſione ⁊ fruitione: que ex miſſione angeli non perditur: cũ deus vbiqꝫ ſit: imo ad aliqualem gloriaʒ actualem angeloꝝ eſt miſſi. Sicut credo Gabrielem firmiter fuiſſe ſumme gloriatum: imo adhuc gloriari: ꝙ tante legatiõis fuit nuncius. vt verbum incarnaretur: ⁊ ꝙ ſalutem angelorum ⁊ hominum reſtaurationem procuraret. Et ideo prorupit in laudem: ⁊ vt vnius laus eſſet autentica: omnes cõſona voce cum ipſo prorumpebant in laudem. Unde Beda in gloſa. Uno angelo euangelizante multitudo in conſonam laudem prorupit: vt officium ſuum deo impendat: ⁊ nos inſtituat: vt laudantibus deuʒ congratulemur. Et hoc eſt quod dicit: ⁊ ſubito facta eſt: ideſt repente cum eo: ſcilicet predicto angelo. Multitudo: Gloſa iterlinearis. Ne parua videretur vnius angeli auctoritas: multi militie celeſtis exercitus. vbi Beda. Bene angeloꝝ exercit⁹ militia vocatur: qui ducem militie ſequantur: qui contra malignos ſpiritus ad noſtram tutelam exercitus ordinauit angeloꝝ laudantiũ: repetendo de beneficijs ꝓpoſſe graꝝ actiões.

¶ Secunda concluſio eſt: ꝙ hec incarnatio bene dicta erat angelis ⁊ hominib⁹ gloria maxima. Ratio eſt: quia pro gloria alicuius eſt cum beniuolentia demonſtratur totius trinitatis. Sed hoc eſt factum hominibus ⁊ angelis: igitur ⁊c. Maior patet ⁊ minor probatur.

¶ Et primo de hominibus. Nam pro gloria hominum erat: ne humana natura totaliter ꝑderetur: cuius ruina preuiſa erat: quod factuʒ fuiſſet ſine chriſti incarnatione. Hoc etiaʒ patet de angelis. Nam pro gloria angelorum erat: vt etiam eorum ruina ab eterno preuiſa repararetur: quod fieri nõ poterat: niſi per reparatorē illa natura humana que propter hoc fuerat creata ad ſalutem deduceretur. Et ideo angelus Gabriel iſtius ſacramenti libenter fuit miniſter: vt dicitur in Luca. De iſto dicitur eccleſia. Gloria domini: plenum eſt opus eius: ſcilicet incarnatio. Et bene plenum gloria domini dicitur: quia gloriam de reſtauratione in celo: ⁊ de redemptione facta in mundo: ⁊ de liberatione facta in inferno habet de⁹ ꝑ opus incarnationis. Yſa. 40. Et reuelabit glia dñi ⁊ videbit ois caro ſalutare dei. Sed q̃ũo gloria domini eſt: ꝙ filio dei ad conſortiũ noſtre mortalitatis fuit aſſumptus: ꝙ panniculis noſtre paupertatis fuit obuolutus: ꝙ cau-

ſeruum peccatorem in circunciſione ſuſcepit: ꝙ eſuriuit: ꝙ fatigatus fuit: ꝙ conſpui: ꝙ flagellari: crucifigi: ⁊ mori voluit? Dicitur ꝙ in hoc opere plus potentie: ſapientie: ⁊ bonitatis quam in omnibus alijs oſtendit. Glorioſius enim fuit deo hominem aſſumere: quam angelum creare: ⁊ pro homine mori: quam hominem in prima immortalitate conſeruare. Et ideo dicit Bernardus. Quanto ſe minorem fecit dei filius in humilitate: tanto mihi carior. Et hoc eſt quod dicit. Dicentium: ſcilicet voce cordis ⁊ oris. Gloria in altiſſimis: ſcilicet in angelis qui ſunt altiſſimi reſpectu aliarum creaturarum. Et in terra pax hominibus: non gloria: Sed pax hominibus. Bone voluntatis: Beda ideſt eis qui bona voluntate ſuſcipiunt chriſtum ⁊c.

In ſecunda miſſa. Sermo de epiſtola. xvj.

Apparuit be-

a

nignitas ⁊ humanitas ſaluatoris ad Titum ſecundo. Ad exhibendum beneficium benignitatis ⁊ clementie: non ſolum requiritur: Ut mens concitata in vltione: benignitate detineatur: ſed etiam offenſis preſtetur venia ⁊ eorundem ſupplicationes admittantur dicente Seneca: Quod clementia eſt lenitas ſuperioris aduerſus inferiorem in penis conſtituendis: Sed quia vt dicitur Iohelis ſecundo de ſaluatore. Quod benignus ⁊ miſericors ſit ⁊ preſtabilis ſuper malicia. Ideo ab indigentibus diligentiſſime eſt inuocandus. Unde apoſtolus hoc aduertens in preſenti epiſtola dicit: Quod iam ſpe ſalui facti ſumus per Chriſti incarnationem. Et volens nos ducere ad gratiarum actionem dicit. Apparuit benignitas ⁊c.

¶ Circa totum in vniuerſale ſunt ſeptem concluſiones.

¶ Prima concluſio eſt: ꝙ noſtra infirmitas eſt multum inualida ad ſtatum gratie recuperandum. Nam in creatione hominis oſtendit deus potentiam ſapientiam ⁊ bonitatem ſuam. Potentiam: quia corpus de terra ⁊ animam de nihilo fecit. Sapientiam oſtendit: quia iam diſperatas naturas ⁊ ſubſtantias: corpus ſcilicet ⁊ animam. Federe: ſcilicet tam amicabili copulauit bonitatem: quia homini magis dedit ⁊ maiora promiſit. Poſuit enim eum in loco deliciarum: in paradiſo terreſtri: vt operaretur ⁊ cuſtodiret illum. Ut ex agricultura diſceret: Quod ſicut terra colori: ita ipſe creatori obedire deberet. Unde ſi in ſua innocentia perſtitiſſet: de illo paradiſo per merita aſcenſurus fuit ad celum empyreum. Sed heu quia homo a rectitudine ſua deuiauit: corpus in terram rediit: Anima vero quinque milibus annorum ⁊ amplius detenta eſt in limbo: ⁊ tota poſteritas eius in hoc exilium eſt deiecta: ⁊ per conſequens natura inualida eſt ad recuperandum ſtatum.

¶ Secunda concluſio eſt: ꝙ ſaluator cernens tam nobilem creaturam ſic deſtitutam ex ordinatione ſanctiſſime trinitatis: dignatus eſt ipſam reformare. Et ideo: cum deus nollet naturam illam ſic miſeram relinquere: propter quam cetera creauit: eam in infinitum dignius reparauit: cum multo amplius potentiam: ſapientiam: ⁊ bonitatem ſuam erga nos declarauit. Potentiam quidem: quia in reparatione noſtra de terra ab omni morbida qualitate originalis ſeu actualis peccati virtute altiſſimi preſeruata. id eſt de corpore virginis glorioſe: ⁊ de puriſſimo ſanguine eius puriſſimum corpus aſſumpſit: cui animam omnia ſcientem infudit. Sapientiam: quia in opere incarnationis preter naturalem vnionem in chriſto fuerunt due mirabiles ⁊ ineffabiles vniones. Diuinitas ſcilicet ad animam: ⁊ diuinitas ad carnem: que etiam morte interueniente ſeparari non poterant: etiam anima ⁊ corpore abinuicem ſeparatis. Bonitatem: quia ſine meritis noſtris ad miſeriam ipſa beatitudo deſcendit: ⁊ defectus huiuſmodi ſuſtinuit: ex miſericordia: non ex debito. Ratio eſt. Nam chriſtus ad hoc aſſumpſit noſtram naturam: vt in ea mereretur nobis vitam eternam: quam nobis abſtulit per peccatum Adam. Sed tale meritum maxime conſiſtit in tollerantia paſſionum ⁊ defectuum: quare ⁊c. Et hoc eſt quod dicit. Qui ſaluos fecit nos. Ille ſcilicet qui eſt deus per naturam: ⁊ ſaluator per gratiam ſpe future ſalutis. Romanorum octauo. Spe ſalui facti ſumus.

¶ Tertia concluſio eſt: ꝙ hec benignitas diuine miſericordie multipliciter nobis apparuit

¶ Primo: quia ſuſcepit noſtram naturam: quia verbum caro factum eſt. Iohannis primo. ¶ Secundo: quia experiri voluit miſeriam noſtram. Sapien. ſeptimo. Sum quidem ⁊ ego homo ſimilis hominibus mortalis.

¶ Tertio: quia in ſuo ſanguine lauit culpam noſtram. Apocalipſis. Lauit nos a peccatis noſtris in ſanguine ſuo. ¶ Quarto: quia portauit penam nobis debitam. Yſaie. 53. Diſciplina pacis noſtre ſuper eum. ¶ Quinto: quia docuit ignorantiam noſtram. Math. 5° Beati pauperes ⁊c. ¶ Sexto: quia attulit nobis gratiam ſuam diuinam. Iohannis primo: De plenitudine eius accepimus omnes gratiam. ¶ Septimo: quia preparauit nobis gloriam eternam. Iohannis decimoquarto. Uado parare vobis locum: ⁊ hoc eſt quod dicit. Apparuit benignitas ⁊c. Quaſi dicat. Apparuit mundo per carnem: nobis per fidem. Benignitas: id eſt larga dei miſericordia. Et humanitas: ideſt magna eius clementia. Philipp. ſecundo. Et habitu inuentus vt homo: Saluatoris noſtri dei: id eſt qui ſalutem noſtram operatus eſt in medio terre: id eſt in corpore virginis glorioſe per incarnationem.

¶ Quarta concluſio eſt. ꝙ nullus poteſt ſibi mereri primam gratiam ex condigno: quia repugnat dono gratie. Unde Roma. decimo. Si ex operibus iam non ex gratia. Item radix merendi eſt gratia ⁊ merces eſt cuiuſlibet boni terminus. Qui ergo non habet principium cuiuſlibet boni: non poteſt mereri. Et ideo dicit gloſa ſuper illud Roma. ſexto. Gratia dei vita eterna. Poſſet inquit recte dicere ſtipendium iuſtitie vita eterna: ſed maluit dicere gratia dei vita eterna: vt intelligeremus ad vitam eternam pro ſua miſeratione nos producere: non meritis noſtris: ſcilicet de condigno Et ideo ex parte noſtra munus eſt. Ipſe enim deus ſua miſeratione perficiet: ſecundum illud prime Pe. quinto. Deus autem omnis gratie: qui nos vocauit in eternam gloriam ſuam in chriſto Ieſu modicum paſſos perficiet. Et hoc eſt quod dicit. Non ex operibus iuſtitie que fecimus nos. Prius ſcilicet: quia nulla bona feceramus. Immo potius cum inimici eſſemus reconciliati ſumus. Roma. quinto. Sed ſecundum ſuam: ideſt ſibi propriam miſericordiam. Eius enim eſt proprium miſereri ſicut dicit Grego.

¶ Quinta concluſio eſt: ꝙ chriſtus per gratiam incarnationis contulit nobis remiſſionem culpe. Donatione gratie ⁊ aperitione ianue regni celeſtis. Et hoc omnibus quantum ad ſufficientiam: ſed tantum predeſtinatis: quantum ad efficaciam. Unde Leo papa in quodam ſermone dicit. Sicut enim chriſtus nullum ſine reatu reperit: ſic liberandis omnibus venit. Et hoc eſt verum quantum ad paſſionem exhibitam. Unde Damaſ. dicit: ꝙ ea que hominis ſunt: ſuper hominem agebat. Unde ⁊ actio chriſti meritoria: quamuis eſſet actio humana: potens tamen agebat in virtute diuina. Et ideo erat potens ſufficienter ſuper totam naturam. Et quia omnes homines ſunt vnus homo in natura communi. Inde eſt ꝙ Chriſti actio: quo ad naturam ſe extendebat: ⁊ ad ſingulos ſe extendere poterat. Et hoc eſt quod dicit. Per lauacrum regenerationis: id eſt per lotionem lachrymarum in contritione. Per quam ſpiritualiter regeneramur. Iohannis tertio: Niſi quis renatus fuerit ex aqua ⁊ ſpiritu ſancto: ⁊ renouationis: que fit per gratiam ſpiritus ſancti nos renouantem vetuſtate contracta per culpam. Que renouatio fit effectiue per eum licet formaliter a gratia.

¶ Sexta concluſio eſt ꝙ quando chriſtus in vtero matris affectauit mori: vel etiam orauit patrem ſuum pro peccatoribus ſicut pie poſſet credi: ꝙ ille actus ſuppoſita vnione illius nature ad verbum fuiſſet ſufficiens pro redemptione hominis: ſi deus ſic ordinaſſet: ſicut dicit Bernardus: ꝙ minima gutta ſanguinis fuiſſet ſufficiens ad redimendum hominem. Sed ex quo deus ſic ordinauit: voluit Chriſtum ſuum pati ſecundum ſcripturas. Ideo omnia bona opera ipſius proſunt nobis ad redemptionem ⁊ meritum. Unde Auguſtinus dicit. Non alius modus noſtre liberationis fuit deo poſſibilis: ſed noſtre miſerie conuenientior nullus fuit. Et hoc eſt quod dicit. Quem infudit in nos abunde: ſcilicet ad permanendum. Dicit abunde: tum propter magnitudinem acceptationis in merente: ratione diuine vnionis ad diuinum ſuppoſitum. Tum propter multitudinem operationum ⁊ paſſionum que ſuſtinuit. Tum etiam propter redundantem remiſſionem omnium peccatorum: ⁊ propter copiam virtutum. Iohelis ſecundo. Effundam de ſpiritu meo ſuper omnem carnem: Per Ieſum Chriſtum ſaluatorem noſtrum. q.d. vt noſtram ſalutem conſequamur Per ieſum id eſt ſaluationem; per chriſtum id eſt virtutem criſmatis gratie ſpiritus ſancti.

¶ Septima cõcluſio eſt: ꝙ talis gratia diuilitem effectuꝫ cauſat in nobis. ¶ Primus eſt iuſtificatio impij: Iohanis. 3. Iuſtificati gratis per gratiaꝫ. Quod patet. Nam deus per peccatum offenditur. Offenſa autem tunc remittitur: quando animus offenſi pacatur offendenti. Et ideo ſm hoc peccatum nobis remittitur: quando animus offenſi nobis pacatur. Que quidem pax conſiſtit in dilectione dei: qua nos diligit. ⁊ quãdo gratiam que eſt eius effectus: nobis imprimit: que peccatum tollit: ⁊ nos vita eterna dignos efficit. ⁊ ideo ſic per gratiam iuſtificamur. Et hoc eſt qđ dicit. Vt iuſtificati gratia ipſius: quia hec remiſſio dicitur iuſtificatio: inq̃tum tollit delictũ. ⁊ cõfert gratiam iuſtificantem. ¶ Sc̃ðs eſt adoptio: qua mediãte adoptamur in filios eterne hereditatis. Nam adoptatio eſt quedam actio ad extra: includens in ſe extraneitateꝫ naturalem: ſed includit intraneitatem moralem: que eſt quidam amor efficiens nos filios adoptationis per gratie inhabitationem. Et hoc eſt qđ dicit. Vt heredes ſimus ſcilicet in preſenti: ⁊ per gratiam adoptionis. ¶ Tertius eſt: ꝙ habet nos de vita eterna certificare: qa habet in ſe rationẽ acceptationis. Pſal. Gratiam ⁊ gloriam dabit dominus: quia effectus gratie requirit felicitatem glorie. Et hoc eſt ꝙ dicit. Vite eterne: hic ſcilicet ſm ſpeꝫ: ⁊ ſi ꝯ nõ dum ſm rem. Ro. 8. Heredes quidem dei coheredes autem chriſti ⁊c.

¶ In ſecunda miſſa. Sermo de euangelio.

Paſtores loquebantur adinuicẽ ⁊c.

Luce. 2°. Scðm ꝙ dicit Ber. Inueniſti plane ſapientiam: ſi prioris vite peccata defleas. ſ. huius ſeculi deſideria paruipendas: ſi eternam beatitudineꝫ toto deſiderio concupiſcas: ſi tibi horum ſingula ſapiunt: prout ſunt. vnde paſtores ſpiritualiter ſapientes: audita reuelatione angelorum circa dulcedinem verbi incarnati vel in mente ſpiritualiter nati: in quo omnes theſauri diuine ſapientie ſunt reconditi: attediati delectatione peccatoꝝ: ac vanitate mundanorum in ardenti animo: more viri ſapientis cuius eſt factorum cauſam requirere: ⁊ futura ex preſentibus conijcere: ⁊ res ſm veritatem eſtimare in ipo deſiderio feruntur. Et ideo in euangelio ſunt tres conſiderationes.

Prima conſideratio.

Circa primam conſiderationeꝫ: que eſt de paſtorum ſolicita inquiſitione cum dicit. Paſtores loquebant ⁊c. Sunt quinque concluſiones.

¶ Prima concluſio eſt: ꝙ exemplo paſtoꝝ monemur: vt abijcientes omnes carnales affectiones: in ſupernam ciuitatem mentis aciem dirigamus.

¶ Secunda concluſio eſt: ꝙ in ouili mentis noſtre locum paſtoris tenet ratio. Nec miruꝫ cum rex dicatur: maxime cum bene ordinata eſt ſuper ſenſualitatem. Nam ſicut rex ſolo intuitu diſſipat omne malum: alioquin non eſt rex: ſed tyrannus: Sic reuera ratio dicit paſtor: cum recte eſt ordinata: ⁊ per gratiam illuminata. Si autem prauitate corrupta eſt: iam non eſt paſtor: ſed tyrannus. vnde in ꝓuer. Rex qui ſedet in ſolio iudicij ⁊c.

¶ Tertia ꝯ° eſt: ꝙ qlibet mediãte ſapiẽtia cordis dici poteſt paſtor: reſpiciendo conditiones paſtoris: que ſunt quinque. Nam paſtoris eſt intrare ꝑ oſtiuꝫ in ouille: ⁊ vt cognoſcat oues ſuas: ⁊ ꝙ educat eas: ⁊ ꝙ paſcat ⁊ ſaluet eas: ⁊ ꝙ congreget eas in vno ouili. Sic quilibet dicitur paſtor. ¶ Primo ſi ratio per oſtiũ. ſ. chriſtum: qui eſt oſtium ſalutis per remiſſionem peccatorum. ⁊ vite per abundantiam ſpiritualium donorum: ingreditur ſtudium ſancte contemplationis: ⁊ cum ipſe ſit veritas: ſic viam aperit ad rationem intelligendum. Et egreditur per exercitium bone operationis. Et ſic cum ipſe ſit iuſtitie: viam oſtendit ad bene operandum. ¶ Secundo ſi ratio conuertit ſe ad omnes cogitationes: ⁊ affectiones: ⁊ operationes virium interiorum ⁊ exteriorum ſenſuum: vt de omnibus ſe excutiat. vt ſic cognoſcat quid agitur. ⁊ cauſam ⁊ intentionem agendi: ⁊ omnia recte fiant. ¶ Tertio eſt cuꝫ recta ratio non ſolum malas ⁊ bonas affectiones ⁊ cogitationes diſcernit: ſed etiã interpretatiua ⁊ operatiua: que interius cogitata ſunt vel propoſita exterius educit. aliquando ꝑ verbum interpretatiue: aliquando per opus operatiue. ¶ Quarto vt paſcat eas. Nam oues a fecunditate deficiunt: ſi paſcua non habeant. vel hiis nõ ſunt eis ꝯuenientia. Eodeꝫ mõ cogitationes ⁊ affectões mẽtis non ſolum ſteriles ſed etiã debiles ſunt niſi ſibi conuenientibus paſcuis nutriantur. Qñ enim ratio non recte ordinata alibi ꝙ debeat querit paſcua ouibus ſuis: tunc deficiunt: non eniꝫ ſunt alibi querẽda paſcua: niſi in ſacra ſcriptura. Dicitur enĩ ingredi ⁊ egredi ⁊ paſcua inuenire. Ingreditur ratio ad profunda ſacre ſcripture. vt paſcat ꝑfectos. Egreditur ad planiora: vt paſcat infirmos. ¶ Quinta eſt: vt recta ratio non abhorret mortificari: vt ſaluetur ⁊ viuificetur. Tũc. n. viuificatur cũ fide per caritatem operante informatur. Ipſa. n. fides rationem eripit a priori vita: in qua rationibus naturalib⁹ tñ credebat. vnde Beda. Qđ natura reputat impoſſibile: deus facit poſſibile. Hanc vitaꝫ rationis fides mortificat: cum iam non credat rationibus naturalibus: ſed in ꝯmutabili veritate: ¶ Sexta eſt: cum ratio cognitiones: cogitationes: ⁊ affectiones: ꝯgregat in vnũ. Nã quandiu occupantur circa res temporales: q̃ ſunt multe ⁊ infinite diſperguntur: ſed cõgregantur cum ad querendũ bonuꝫ eternũ: quod eſt vnuꝫ: penitus retrahuntur.

¶ Quarta ꝯclo ẽ: ꝙ qñ ratio recta propoſito ꝑfectionis ad ſpiritualem ꝯceptum inflammatur: tunc non ſtatiꝫ de ſuo ꝯſilio properare dꝫ ad opus: ſed cũ illis qui in talibus ſunt experti: deliberare dꝫ: vtrum que inſpirata ſunt liceant ⁊ expediant ⁊ ꝯſona ſint dictis ſanctorũ ⁊ ſic ad opus feſtinare. vel ſtatim ſe abſoluere qꝛ periculoſuꝫ eſt tales inſpirationes in mente ꝯcipere ⁊ ad effectuꝫ boni opis non ꝑperare Ratio huius poteſt eſſe. Naꝫ electio ſequitur iudiciuꝫ rationis de rebus agendis: in quib⁹ multa incertitudo inuenitur In rebus autẽ incertis nõ eſt iudiciũ ꝓferendũ: abſq; inquiſitione precedẽte. Et ideo neceſſaria eſt inquiſitio rationis ante iudicium de eligendis. Et h̃ inqſitio dr̃ ꝯſiliuꝫ: vnde in tertio ethi. dr̃. Qđ electio eſt appetit⁹ preꝯſiliati. vñ ꝯſiliuꝫ ꝓprie importat collatõeꝫ inter plures habitã. vnde dr̃ Cõſiliũ: quaſi ꝯſidiũ: eo ꝙ multi ꝯſedent ad ſimul ꝯferendũ. Nam in ꝯtingentibus particularibus ad hoc: ꝙ aliquod certum inueniatur plures circunſtãtie occurrunt: que ab vno nõ facile inueniuntur: ſed a pluribus certius percipiuntur: Dum ꝙ vnus nõ ꝯſiderat alteri occurrit: ꝓp hoc ꝯſultatio fieri dꝫ de futuris euẽtibus: quibus cognitis dirigitur quis ad aliqd faciendũ vel fugiendum. Et hoc eſt qđ dicit. Paſtores loquebantur adinuiceꝫ. ſ. conſulendo quid agendũ ſit ꝺ reuelatis: vbi glo. ibidẽ Talis collatio paſtoribus ꝯgruebat: Cum habeant oues cuſtodire: de partu earꝫ ⁊ agnoruꝫ neceſſitate debent nõ immerito ꝯferre: qꝛ xp̃ꝫ agnum manſuetiſſimum audiunt de oue innocentiſſima natum eſſe.

¶ Quinta ꝯclo eſt: ꝙ ad talem ꝑfectionem ꝑ tria ꝑuenitur. ¶ Primũ eſt ſpũalis tranſitus ab hoc mundo. Nã dilectio dei nullũ ſotium ſecũ poteſt ꝯpati: ꝙ ſi ſit: iam ceſſat. vñ Aug. Errat q ſecum aliqd amat. Nõ. n. poteſt aĩa ſimul terrenis affici ⁊ celeſtibus. Et ideo ad habendã ꝑfectam dei amicitiã: opꝫ mundo ⁊ terrenis inimicari ⁊ abrenunciare. Iaco. ꝓ. Qui voluerit eſſe amic⁹ huius ſeculi: inimic⁹ dei ꝯſtituetur. vnde ſeqtur. Trãſeamus vſq; Bethleẽ. ſ. relinquẽdo mũdi vanitatẽ eundo ad ſacre doctrine eruditiõem. vnde dr̃: Vſq; bethleẽ: qđ īterpretat̃ domus panis: ⁊ ſignat ſacrã doctrinã: qua ſpiritualr̃ in eis reficiunt̃. vnde. Nõ in ſolo pane viuit homo ⁊c. Mat. 4°. Verbuꝫ qđ ꝓcedit de ore dei eſt ꝯſolatio: que ꝓuenit ex verbo ꝯſolatorio predicationis quo aĩa reficitur ⁊ ꝯtra duritias laboꝝ ⁊ obſeruantiarum ꝓmiſſionibus eterne beatitudinis quas in eis inuenit recreatur. ¶ Secundum ſpiritualis cognitionis reformatio. Nã ratio noſtra lippa facta eſt: ⁊ intellectus obſcuratus ꝑ peccatuꝫ: ꝙ nõ poſſumus ꝑ nos veritatẽ cognoſcere. Ideo xp̃s incarnatus eſt: vt oĩa q̃ ad ſalutẽ noſtram ſunt neceſſaria nobis ꝟbo ⁊ exẽplo demonſtraret. Hanc incarnationeꝫ ⁊ incarnati informationeꝫ reſpicientes oculo mentis illuminabantur. vnde ſequitur: Et videamus hoc verbũ. ſ. patris. ſ. qđ factum eſt: ſcilicet caro: vt ꝑ illđ illuminemur: qđ dñs. i. tota trinitas fecit: ſupple incarnari: ⁊ oſtendit nobis gloſa: vt qđ in deitate videri non poterat ſit nobis oſtenſuꝫ in carne. ¶ Tertium eſt prompta executio mandatoꝝ dei. Nam mora eſt in periculo: quia moroſa raro eſt meritoria nobis ⁊ deo accepta: qꝛ excludit diſplicentiam ſufficienteꝫ de peccatis propter vehementiaꝫ dolorum in extremis. Etiam quia ſit timore ſeruili pene: ⁊ raro timore filiali gratie: qꝛ ſm Augu. tales plus timent iudicem ꝙ diligant. Et ideo feſtinandum eſt more paſtorum: vnde dicitur. Et venerunt feſtinantes: gloſa id eſt veniendi deſiderio. Prouerbiorum. 22. Vidiſti hominem velocem in operibus: ſcilicet coram regibus ſtabit.

Secunda conſideratio.

Jrca ſecundaz conſiderationez: que
eſt de certitudine in inuentiōe. Cuz
dicitur. Et inuenerunt Mariā ⁊c.
vbi ſunt quatuoꝛ concluſiones.
℃ Prima ↄclo eſt: ꝙ xp̄s naſci voluit ex vir
gine Maria ꝓpter quatoꝛ. ℃ Primo ꝓpter
min̄ ētis patris dignitatez ↄſeruandā. Nā cū
xp̄s ſit verus ⁊ naturalis dei filius nō fuit cō-
ueniens: vt aliuz patrez hr̄et: q̄z deum: ne dei
paternitas trāſferretur ad aliū. ℃ Secūdo pp
ꝓprietatē: ipſius filij qui mittitur: qui quidē
eſt verbum dei. Uerbuz abſq̄ omni corrupti-
one cordis ↄcipitur: quin imo conceptio per-
fecti verbi corruptionē non patitur: q2 igitur
caro ſic fuit a verbo dei aſſumpta: vt eſſz caro
verbi dei. Conueniens fuit ꝙ etiam ipſa ſine
corruptione matris ↄciperetur. ℃ Tertio pp
dignitatez humanitatis xp̄i: in q̄ locū pctm̄ nō
debuit hr̄e: p quem pctm̄ mundi tollebat. Jo.
p̄. Ecce agnus di ⁊c. Nō poterat eſſe ꝙ in nā
iam corrupta ex cōcubitu caro naſceretur ſine
infectiōe originalis pcti: vn̄ Aug. Solus nu
ptialis cōcubitus i matrimonio Marie ⁊ Jo-
ſeph nō fuit: q2 in carne peccati fieri non pote-
rat ſine vlla carnis ↄcupiſcentia: que accidit ex
peccato: ſine qua ↄcipi voluit: qui futurus erat
ſine peccato. ℃ Quarto: pp ipſuz finez incar-
nationis xp̄i: qui ad hoc fuit vt hoies renaſce-
rentur in filios dei. Non ex volūtate carnis:
nec ex voluntate viri: ſʒ ex deo nati ſunt: Cu-
ius rei exēpluz apparere debuit in ipſa ↄcepti-
one xp̄i. vnde Augu. dicit. Oportebat caput
noſtꝝ inſigni miraculo ſm̄ corpus naſci d̄ vir
gine. Ut ſignificaret ſua mēbra de virgine ec
cleſia ſm̄ ſpm̄ naſcitura. vnde dicit. Et inue-
nerunt Mariā ⁊ Joſeph ⁊ infantē poſituz in
preſepio: Jnuenerūt inq̄ꝫ: q2 ois qui querit in
uenit ip̄z. ſ. iuxta Mariā ſignificatā p virtu-
tem virginitatis: ⁊ Joſeph. Nā Maria inter
pretatur amaꝝ mare: ⁊ Joſeph augmētatio:
Qui ergo vult inuenire Jeſuz: querat ipſum
amaritudine pnie ⁊ in ꝓfectuz virtutū: ⁊ ſic in-
ueniet ipſum infantem poſitū in preſepio: in
ſignum ꝙ ipſe nunc factus eſt cibus hominū
cum prius factus eſſet cibus angeloꝝ: vel dic
aliter. q. d. Trāſeuntes ſigdez de mūdana cō-
uerſatione ad ſcītatem eccl̄ie in qua eſt ſpiritu
alis refectio: que ſignatur p Bethleem. Jnue
nerunt Mariā. i. eccleſie pulchritudinē: ⁊ tā-
q̄ꝫ ſponſuz eius Joſeph. i. cetuz ſanctoꝝ ma-
giſtrorum ⁊ dei humilem aduentum ſcripture
paginis inſertuz: tanq̄ꝫ in preſepio reclinatū.
℃ Secunda ↄclo eſt: ꝙ quatuoꝛ demonſtrāt
ſpiritualē natiuitatē in aia deuota. ℃ Primū
eſt infuſio luminis ſpiritualis: qđ intelligitur
p Mariā: que etiaz interp̄tatur illuminatrix:
Natura. n. luminis eſt vt res pulchra: quāto
plus illuminatur: tātoplus decoratur: ⁊ res tur
pis ecōuerſo. Nā cū peccata de ſui natura ſint
turpiſſima: quantoplus noticia aie clarificatur
tanto plus turpitudo pctōꝝ percipitur. Et vl
terius natura lucis eſt: vt illa que in tenebris
apparent pulchra: faciat apparere turpia: Sic
lux ſpūalis: qua aia illuſtratur facit peccata ab-
hominari: que in tenebris paſſionū apparebāt
pulchra. Unde ſic vita Marie facit vitā cōez
turpez. ℃ Secunduz eſt virtualium augmē
tatio. Unde Joſeph augmentū interpretatur
Hoc. n. fit p gratie aſſiſtentiam: que hʒ aiam
fecundare. Nā ſicut terra eſt ſterilis niſi irige
tur aqua. Jta aia noſtra eſt ſterilis: niſi roret
gratia. Quicqđ. n. agit aia ſine gratia: totuz ē
infructuoſuz ad vitam eternā. Qñ autem hʒ
gratiam ita eſt fecunda: ꝙ ſingula eius opera
meritoria: ſunt ↄdigna vita eterna. ℃ Tertiū
eſt puritas innocētie ⁊ corruptiōis. Talis. n.
meretur ſollicitā curaz angeloꝝ. Magna eſt
eniz angeloꝝ cura: ⁊ circa innocentes diligen
tia: q2 p ipſos reſtaurāda eſt coꝝ ruina. Unde
lʒ circa oēs angeli hn̄t ↄmiſſum offm̄. Tñ cir-
ca innocentes hn̄t ſtrictuz p̄ceptuz. Pſal. An
gelis ſuis mandauit de te ⁊c. Ne forte offen-
das ⁊c. Nō offendere pedem ad lapidem: eſt
nunq̄ꝫ corde vel opere facere ↄtra xp̄i volun-
tatez: qđ ptinet ad innocentes: q2 innocentia ē
puritas animi: oēz iniurie illationē abhorrēs
nec ſolum abhorret alij inferre iniuriaz: ſʒ fu-
git ēt in alio: igitur multo fortius in ſeipſo oēz
culpā ſm̄ Augu. Unde infans dr̄ innocens
ſimplicitas vel ſimplex innocentia nemini no
cēs. ℃ Quartū eſt aſpitas vite: que ↄtrariatur
ſenſualitati ipſam ſubijciendo rationi: q2 per
ſenſualitatem ipeditur merituz: ⁊ homo etiam
p eam ſequitur delectatiōes corporales. Sed
per talē aſperitatez homo in vita ſpirituali ꝓ-
mouetur: q2 maxime p eam ſenſualitas reſtri-
gitur. Unde dicitur. Poſituz in p̄ſepio: non
in reclinatorio aureo: ſicut Salomon: ſed in p̄
ſepio aſperitatis. vñ dicitur. Uidentes hec. ſ.
predicta ſigna xp̄i incarnationis cognouerūt
cognitione intellectuali: de verbo in mēte ſpi-
ritualiter nato vel incarnato qđ dictū erat illis
ab angelo. Glō. Uidentes carnem exterius
cognouerunt p fidez interius. De verbo. i. d̄
filio dei eſſe dictū. Qđ dictū erat illis de pue-
ro hoc: ⁊ ſic p cognitionem humanitatis per-
uenerunt ad cognitionem deitatis.
℃ Tertia ↄclo eſt: ꝙ aliqui curioſe naturali ra
tione inueſtigantes opa dei vel fidei putāt im-
poſſibilia: eius potentiaz quoq̄ꝫ ignorantes.
Tales. n. nolunt credere niſi videant mirabi
lia quibus viſis credunt: deponentes inueſti
gationē naturalez: cum quadaz tñ admiratiōe
reuerētie ⁊ nō dubietatis. Cauſata nihilomi-
nus ex hoc: q2 inconſueta ⁊ rara ⁊ ſup huma-
nam facultatez: ⁊ poteſt etiam eſſe ratio talis.
Nam quotienſcunq̄ꝫ tranſcendentiuz reꝝ no
ticia in memoria venerit: totiēs renouatur in
mente miraculū. Cuz igitur opa xp̄i taz incar
nationis q̄ꝫ paſſionis ſint tranſcendentia no-
ſtram facultatem ⁊ oſtendētia diuinā bonita-
tem potius vertebāt eos in admirationez. vn
de dicitur. Et oēs qui audiebāt mirati ſunt.
Gloſa Bede. ſ. de myſterio incarnatōnis: ⁊
de his que dicta erant a paſtoribus ⁊c̄. i. de tā-
ta atteſtatiōe paſtoꝝ. vnde Ambro. Nō ↄtē-
nēda putes quaſi vilia verba paſtoꝝ. A paſto
ribus. n. Maria fidez collegit: ⁊ populus dei
ad dei reuelationem congregatur
℃ Quarta ↄclo eſt: ꝙ homo de talibus operi
bus miraculoſis a deo factis debʒ eſſe grauis
Talia. n. ſpecilioꝛes hn̄t ↄditiones admiratio
nis ⁊ diue collaudatiōis: ⁊ ſunt tres ↄditiōes
℃ Prima eſt: q2 tranſcendunt naturam: Q2
ex nullo operatur ⁊ abſq̄ꝫ conatu: ſʒ ſola volun
tate. Unde Aug. xj. confeſſionum. Uerbo ti
bi coeterno dicis oia que dicis: ⁊ fit quicquid
dicis: nec aliter q̄ꝫ dicendo facis. ℃ Secun-
duz eſt quia tranſcendunt artez. Ars eniz imi
tatur naturam: a quo enim natura ſimpliciter
deficit nō poteſt ars opari. Sicut ꝙ fiat regreſ
ſus de priuatione ad habitū. Sed q2 cuz xp̄s
ſit ars patris: que omnes naturas condidit:
eadem arte naturas reformat: ⁊ perfectius q̄ꝫ
prius fuerant create. ℃ Tertium ꝓpter con-
ſuetudinem. Cōſuetudo enim eſt: quaſi ex na
tura: que ex longitudine temporis acquiritur
⁊ confirmatur. Jta vt quaſi natura videatur:
ſed lex diuina remouet conſuetudinem cuz illa
bitur menti: vt vinoſus per legem dei ſubito
a vitijs ↄuertatur ad virtutes: vt patet d̄ pau-
lo: ⁊ hoc eſt magnum miraculum huiuſmodi
conſuetudinez malaz tollere. Hijs enim con-
ſideratis: conſurgit mens humana in admira
tionem ⁊ ad gratiarum actionem: ⁊ ad diuini
nominis laudationez. Unde dicitur. Maria
autem: quia tempus tacendi: ⁊ tempus loquē
di diſcutiendo omnium factorum poſſibilem
in diuina potentia admiratione. Cōſeruabat
omnia verba hec ⁊c. Glo. optima diſciplina
Maria: que audita conſeruabat: ⁊ conſeruata
in corde ſuo frequenter ruminabat. Et reuer-
ſi ſunt paſtores a contemplatione creatoris ad
curam ſui gregis per exercitium actionis glo
rificantes ⁊ laudantes deum corde: ore: ⁊ ope
re. Jn omnibus que audi. ab ange. Et vide-
rant proprijs oculis: ſicut dictum eſt ad illos
ab angelis ⁊c.

℃ Jn die natiuitatis in ſumma miſſa.

N pricipio
erat verbuz. Joh. p̄. Di-
ligenter circa materiā na-
tiuitatis xp̄i triplex nobis
occurrit natiuitas. ℃ Pri
ma qua naſcitur eternalr
a patre. Eccleſi. 20. Ego ex oꝛe altiſſimi ꝓdij
℃ Secunda eſt: qua naſcitur corporaliter ex
virgine. Yſa. 7°. Ecce virgo ↄcipiet: ℃ Ter
tia eſt: que naſcitur ſpiritualiter per gratiaz in
deuota mente. ℃ Prima eſt a nobis deſide-
randa: q2 ex eius viſiōe beati erimus. ℃ Se-
cunda celebranda: q2 per illam ſumus viſitati
in terris. ℃ Tertia ē a nobis officioſe ꝓſeq̄n
da: q2 in nobis naſcit̄: ſʒ q2 vtraq̄ꝫ eſt incōpre-
hēſibilis nullus itellectus creatus ex puris na
turalibus poteſt contingere ad cognoſcenduz
hoꝝ natiuitatum ſacramentum. Et ideo dicit
Leo papa. Qđ non ſoluz ad diuinaz: ſʒ etiaz
ad humanaz generationē pertinet illud ꝓphe
ticum. ſ. generationem eius quis enarrabit?
Johānes igitur volens loqui de vtriuſq̄ꝫ na
tiuitatis emanatione verba ꝓfundiſſima ⁊ vi
res humane mentis quodāmodo excedētia ꝓ
fert: qui vt ait Criſo. Tot⁹ humanitatis igr̄
nia tranſcēdens illuc aciē mētis direxit: quo
vix angelica creatura attigere pōt. Jdeo eniz
aqle cōparatur: q2 oculo itellectus eterni ſolis
claritatez inacceſſibilez acutius q̄ꝫ ceteri euan
geliſte intuetur: vt pʒ in euāgelio. d. Jn pñn
cipio ⁊c̄. vbi ſunt aliqua conſideranda.

Primum ꝑncipale.

Circa primum, vbi agitur de eterna emanatione: cum dicitur. In prin° ꝛc: ibi occurrunt ſex ꝯcluſiones.

¶ Prima ꝯcľo eſt: ꝙ in diuinis eſt emanatio ꝛ generatio perſonalis filij a patre. In quo diſtinguit̃ nouum teſtamentū a veteri: in quo non fit apta mentio de emanatione perſonaꝝ. Nouum aūt loquit̃ de filio: ſiue q̄ʒtum ad diuinitatem: ſiue q̄ʒtum ad humanitatē. ¶ Inquantum ad diuinitatem ptinet.. in hijs verbis quatuoꝛ tanguntur. ¶ Primū eſt: ꝙ eſt patri ſubſtantialis: cum dicitur eſſe in patre. In ꝑncipio eſt verbuʒ. Omne.n. quod eſt in principio: patri ꝯſubſtātiale ē. ¶ Scdm ꝙ inter ipſos eſt diſtinctio perſonalis: cum dicitur Verbum eſt apud deum. ¶ Tertium eſt ipſorum in eſſentia ꝛ in natura veriſſima vnitas: que nec partes rōnis: nec diffinitōis. ſ. generiſ ꝛ differentiā admittit. quod notatur cuʒ dicit̃ Deus erat verbū. i. ratio. Rationis.n. non eſt ratio. ¶ Quartuʒ eſt filij a patre coeternitas. verbum hoc eſt in ꝑncipio apud deum.

Patet ğ in hijs emanatio pſonalis verbi a patre. ¶ Nota ꝙ ly ineſt dei ꝛ diuinoꝝ omniū inq̄ʒtum diuina ſunt: ineſſe ꝛ intimū eſſe. vnde Augu. Intus erat: ꝛ ego foris. Patet etiā in potentijs aie: que q̄ʒto diuiniores ꝛ pfectiores ſunt: tanto intimiores. ¶ Scdm notabile eſt: ꝙ potius dicit̃ in ꝑncipio q̄ʒ a principio Et hoc ꝑpter aliquas rōnes. ¶ Prima eſt: qꝛ verbum ſiue ars manet in artifice: q̄ʒuis foris ꝑcedit in opere. ¶ Secunda eſt. Naʒ diuinorum ꝓprium eſt ineſſe ꝛ intimum eſſe.

¶ Tertia eſt: qꝛ ſic eſt in ꝑncipio natus a patre: ꝙ nihilominus ſemper naſcit̃. ¶ Quarta qꝛ ratio rōnis eſt accipere res ipſas in ſuis ꝑncipijs. ¶ Quinta eſt. qꝛ verbum ipm exēpla rerum creatarum nō eſt quid extra. ad qđ deus reſpicit: ſicut apud nos. ¶ Sexta qꝛ ly. a: notat cām efficientē, vel cauſe ꝓprietatem. ly in ſapit nām cauſe finalis. Deus aūt q̄ʒuis ſit rerum oium creatarum tam cauſa effectiua q̄ʒ finalis: magis tamen verius per ꝑus ꝛ ꝓprie eſt cauſa finalis: tum qꝛ finis eſt cauſa ꝑa in cauſando: tuʒ qꝛ efficiens non agit niſi per intentionem finis: ꝛ motum a fine ꝛ ꝓpter finem. Et ſic ꝑ conſequens eſt mouens motuʒ ꝛ 2m in cauſando: quod deo ꝓprie nō ꝯuenit.

¶ Dicit ğ in principio. vbi circa emanationem quatuoꝛ occurrit. ¶ Primo vnitas in eſſētia: qꝛ in ꝑncipio eſt verbū. vnde Augu. Pater eſt ꝑnm: nō de principio. Filius autē principium eſt de ꝑncipio. In ꝑncipio igitur eſt verbum. i. in patre idem exiſtens cum eo eſſentialr. Joh. 10. Ego ꝛ pater vnuʒ ſumus ¶ Scdo alietas in pſo: qꝛ verbū eſt apđ deuʒ ¶ Tertio equalitas in maieſtate: qꝛ deus eſt verbum. vnde Anſel. Deus eſt quo magis cogitari non pōt. Igitur verbum in maieſtate eſt equale patri. ¶ Quarto coeternitas in etate: qꝛ filius patri eſt coeternus. Hoc ingt erat in ꝑncipio apud deum. Pater.n. eſt eternus. Si igit̃ filius ei nō eſſet coeternus: tunc non eſſet in ꝑncipio apud patrem: habita verborum expoſitione in cōparatione ad patrem Poteſt etiā exponi in cōparatione ad creaturam: quam fecit in ꝑncipio. ¶ Igitur eſt quadruplex primitas. ¶ Prima eſt exiſtentie: qꝛ in ꝑncipio erat verbum. ¶ Scda eſt ſocialis aſſiſtentie: qꝛ verbum eſt apud deum. ¶ Tertia eſt ſimplicitas eſſentie: qꝛ ds erat verbuʒ ¶ Quarta lucide euidētie: qꝛ hoc eſt in ꝑncipio apud deū. ¶ Nota etiā ꝙ h moraliter docemur: ꝙ ꝑnm omnis creature intentionis ꝛ actionis dʒ eſſe deus: qꝛ in ꝑncipio erat deus ꝛ deus erat verbum. ¶ Item etiam vis ſcire de omni actione tua interioꝛi ꝛ exterioꝛi: vtrū ſit diuina vel nō: ꝛ vtruʒ deus ipſam operetur in te: ꝛ per ipſum ſit facta vide ſi finis intentionis tue eſt deus. Qđ ſi ſic actio tua eſt diuina: qꝛ ꝑncipium finis idem eſt deus. Adhuc docemur ꝙ opus noſtꝝ debet eſſe rōnale: ꝛ ſm dictamen ꝛ oꝛdinem rōnis principiantis opꝰ ideo aūt. In ꝑncipio erat verbuʒ: qđ eſt ratio Ro. 12. Rationabile obſequm veſtrum. Et Diony. de di. no. dixit. ꝙ bonum hois eſt ſʒ rationem eſſe. Malum aūt qđ eſt pꝛeter rationem. Et ꝑ metha. dicitur. ꝙ hoiuʒ genus arte ꝛ ratione viuit. Et hoc eſt qđ in pſal. dicitur Multi dicunt quis oſtendit nobis bona? Et reſpondetur. Signatū eſt ſup nos lumen ꝛc. quaſi dicat. Ratio que nobis de vultu dei imprimitur: ipſa eſt que oſtendit nobis bona.

Bonum enim illud: qđ ſm rōnem ſit: recte ꝛ bene ſit: ꝛ bonum eſt: ꝛ de vultu dei ꝑcedit ſm illud pſal. De vultu tuo iudicium meū ꝓdeat. Et Aug. de libe. ar. docet. ꝙ omnis lex hoc ipſo iuſta eſt ꝛ bona: qꝛ de vultu dei procedit. Mala vero ꝛ iniuſta ſi abinde nō ꝑcedit ¶ Scda ꝯcľo eſt: qꝛ ꝙ omnis effectus veriuſ eſſe hʒ ꝛ nobilius in ſola cā prima: qꝛ in illa hʒ

eſſe abſolute ꝛ ſimpliciter. Ideo licet plꝛes ſint cauſe: tamen a nulla aliarum cauſaꝝ effectus habet eſſe: niſi a ſolo deo. vnde Aug. ꝑ ꝯfeſſionum loquens de deo ait. Nulla vena trahit̃ aliunde: qua eſſe ꝛ viuere currat in nos: pꝛeterq̄ʒ tu facis nos domine: qꝛ ſumme eſſe ꝛ ſumme viuere es. ¶ Ratio eſt: quia vnum quodqʒ agit ſibi ſimile: nec qcq̄ʒ agit vltra ſuam ſpēm. Omne aūt citra deum eſt ens h vel hoc. Non aūt ens: aut abſolute eſſe. ſed h eſt ſoliꝰ prime cauſe: qui deus eſt. Relinqtur igitur ꝙ licet a cauſis alijs ſecundis res alie ꝑducantur ſiue fiant: omnia tamen ꝛ ſingula ſiue a natura: ſiue ab arte ꝑducta imediate ab ipſo deo ſolo habent eſſe ſuuʒ ꝙ ſunt: vt ſit oꝛdo talis littere ſic. Omnia per ipſum facta ſunt.

Sequitur ꝙ ocm actionē ꝛ in oibus: ſiue in natura: ſiue in arte: in eſſendo ꝛ cognoſcēdo ꝑcedit neceſſario generatio filij: ita ꝙ ipſa oia ſunt facta. vnde Augꝰ. li. ꝯfeſ. dicit. Verbo coeterno dicis quecunq̄ʒ dicis. ꝛ ſic qđ dicis: nec aliter q̄ʒ verbo facis. Romanoꝝ. xj°. Ex ipſo ꝛ per ipſum.

¶ Tertia ꝯcľo eſt: ꝙ ly oia: qꝛ diſtribuit ꝓ entibus. Peccata vero ꝛ vlr mala nō ſunt entia vnde nō ſunt facta ꝑ ipm: ſed ſine ipſo. vnde dicit̃. Sine ipſo factuʒ eſt nihil. i. pctm. vnde Aug. Mala.n. nō ſunt facta: qꝛ nō ſunt eſſentia: ſed defectus alicuius eſſe. vnde verbū lʒ coiter ſit indeficiens ꝑnm: qꝛ nulli actui deeſt: nec tamē ex h ſequit̃: ꝙ deus ſit cā peccati: qꝛ lʒ pctm quo ad ſubam actus ſit a deo: non tamen quo ad defoꝛmitatē: vel aliter ſm Aug. Peccatū nihil eſt: ꝛ hoies cum peccāt nihil fiunt. Peccatum igit̃ inq̄ʒtum eſt nihil ſit ſine eo: qꝛ omne factū a quocunq̄ʒ ſine eo eſt nihil Eſſe aūt omne ꝛ oium: a deo eſt ſolo. Anſel. de ꝯce. vir. argūt cōtra dicens. Si pctm eſt nihil: cū de nihilo nemo debeat puniri. Qua re igit̃ deus punit hoiem ꝓ peccato? Reſpō deo lʒ pctm nihil ſit: niſi carentia iuſtitie. Deus tamen punit pctōꝛes non ꝓ nihilo: ſed propter aliqđ: qꝛ debitū honoꝛē ſibi quem ſpōte reddere voluerunt: ab inuitis exigit: Et ne deoꝛdinatum ſit aliqđ in regno dei: eos ſeparat a iuſtis: ꝛ in oꝛdine ꝯpetēti diſponit. Hec ille Pro exigentia igit̃ debiti honoꝛis ꝛ obſeruatione recti oꝛdis: deus iuſte punit peccatoꝛes Item ſine ipſo fctm eſt nihil. Igit̃ furtū ꝛ alie male actōes ſunt a deo dicēdo. Cum pctm ſit voluntarius defectꝰ a ſumma eſſentia ſm Auguſtinum ſit ꝑuatio. Nota tamē ꝙ illđ ſine q̄ factum eſt nihil: aliter pōt exponi. ſ. ꝙ nihil factum eſt a deo ſine ratione: ſapia ꝛ intellectu. Pſal. Omnia in ſapia feciſti: vel ſine ipſo factum eſt nihil: qꝛ rōnes reꝝ in deo eterne ſunt ꝛ eſſe oium q̄ in rebus facta ſunt. Nihil.n. fit viſibiliter aut ſenſibiliter: qđ nō de interioꝛi: inuiſibili atq̄ʒ intellectuali aula ſummi impatoꝛis aut iubeat̃: aut ꝑmittitur: vt ait Aug. 3. de trinitate capitulo quarto.

Quarta ꝯcľo eſt: ꝙ qꝛ omnis creatura in verbo eterno hʒ eſſe virtualr: ꝛ quaſi neceſſitate ſubiecta: Ideo etiam dicit̃ in eo viuere. vnde Augꝰ. 4. de tri. dicit. In hijs qdeʒ que ꝑ ipſʒ facta ſunt: coꝛpꝰ quod vita nō eſt: ꝑ ipſum nō fieret: niſi in alio anteq̄ʒ fieret: vita eēt. Ratio huius eſt. Nam viuēs dicit̃ ſiue viuum eſſe: qđ ex ſeipſo vel a ꝑn° intra ꝛ in ipſo mouetur Qđ aūt nō mouet̃ niſi ab aliq̄ extra viuuʒ nō eſt: neceſſe dicit̃. Ex quo pʒ ꝙ ꝓprie nō viuit omne qđ efficiens ante ſe eſt: ꝛ ſupꝛa ſe ſiue fine: extra ſe vel aliud a ſe. Tale autē eſt omne creatū ſolus deus: vtpote finis vltimus ꝛ mouens ꝑmum: viuit ꝛ vita eſt. vnde dicit. Qđ factum eſt in ipſo: vita erat. vñ Aug. ſup geñ. Qđ factum eſt in ipſo creatoꝛe: vita erat: ꝛ ipſa vita, vniqʒ creatrix eſſentia. ¶ Hijs viſis ſūt quatuoꝛ veritates. ¶ Prima eſt ꝙ oia dicuntur in deo eſſe ab eterno. ꝛ ita res anteq̄ʒ eſſet in ſua natura: erāt in ſcientia diuina: nec alr nouit deus res factas: q̄ʒ cognoſcēt eas futuras. Et ideo oia dicunt̃ eſſe in ipſo vita. ¶ Secūda eſt ꝙ tam ꝑterita: q̄ʒ pꝛeſentia: q̄ʒ futura dicuntur deo pꝛſentia: qꝛ deo nihil pꝛeterit vel futurum eſt: ſed oia ſunt ei pꝛeſentia. Et hoc: qꝛ quadā ineffabili cognitōe ſue ſapie in eo ſunt. ¶ Tertia eſt: ꝙ lʒ oia dicant̃ deo pꝛeſentia: q̄ ſunt in eius cognitōe ꝛ ſcientia: ꝛ ſcientia dei ſit idem ꝙ eſſentia eius: nō tamen oia dicunt̃ eē in diuina eſſentia: ne intelligant̃ eē eiuſdē eſſentie cum deo. ¶ Quarta eſt ꝙ non omne quod eſt ex deo: eſt de ipſo: qꝛ celuʒ eſt ex ipſo ſed nō de ipſo: qꝛ non eſt de natura. ſed omne qđ de ipſo eſt: eſt ex ipſo: ꝛ nō ecꝰ. vnde filius eſt ex patre. Qđ ğ factum eſt in ipſo: vita erat qꝛ ſicut archa que eſt in mente artificis: eſt vita in eo ꝑticulariter: qꝛ agens cognitiuū ꝑticulare. Sic omne qđ eſt factum: eſt in deo vita. vnde Augꝰ. 6. de tri. Verbuʒ eſt ars patris plena oium rationum viuentiū. ¶ Nota moraliter ꝙ ſicut opus virtutis ſemꝑ eſt: ꝛ ſit in

virtute. Nemo.n.extra iuſtitiaʒ operatur: ſic
opus diuinuʒ ⁊ bonū: nullus operatur niſi in
deo. vnde Joh.15. dicitur. Sicut palmes nō
poteſt facere fructuʒ: niſi manſerit in vite: Sic
nec vos ⁊c. Si vis ergo ſcire ſi opus tuuʒ ſit
opus virtutis ⁊ diuinū. vide ſi factū ſit in dō.
Tunc in deo factuʒ eſt: ſi ſis in caritate. Joh.
p°. Qui manet in caritate in deo manet.⁊c.
¶ Scdo vis ſcire ſi opus tuū ſit in deo: vide
ſi opus tuū ſit viuum. Nā dicitur: Qd factuʒ
eſt in ipſo vita erat: viuum autem opus eſt: qd
extra deū ⁊ preter deuʒ non hʒ modos nec fi-
nem. ¶ Tertio vis ſcire ſi opus tuū ſit in deo
vide ſi opus tuū ſit in vita tua. Eccli.4. Pro
iuſtitia agonizare ꝓ aīa tua: ⁊ vſqʒ ad morteʒ
certa pro iuſtitia. philip. p̊. Mihi viuere xp̄us
eſt: volo dicere: ſi vis iuſte agere ⁊ bene viue-
re: hoc ſit tibi vita tua. i. ſit tibi carius ⁊ dulci⁹
ꝙ vita tua: ſm illud: Vſqʒ ad morteʒ certa ꝓ
iuſtitia. ꝙ ſi ſic: opus eſt in deo diuinū ⁊ iuſtū
ſm hoc exponitur illud. Tollite iugū meum
ſup vos. Jugū dei ſup ſe tollit: qui mandatum
dei plus diligit ꝙ ſeipſuʒ: ſm illud. Abneget
ſemetipſuʒ. Hinc eſt ꝙ ſancti martyres poti⁹
elegerunt vitaʒ ſuaʒ relinquere amore dei: ꝙ
iuſtitiam. vnde dicit. Qd factum eſt in ipſo .i.
oīs virtualis ꝑfectio quā nobis in vita ſua exē
plificauit. Vita erat. Ducēs nos in vitā eter-
naʒ ꝑꝑ imitationeʒ: qd autē ſequitur. Vita erat
lux hoiuʒ. Moralr vult dicē: ꝙ talis vita edi
ficat ⁊ illuminat ꝓximū pluſqʒ vba. vñ Mat.
5°. Videāt opa vr̄a bōa ⁊c. vñ Jhero. Plus
intelligit qd oculis videt ꝙ qd aure ꝑcipit.
¶ Quinta ꝯclō eſt: ꝙ ds dicitur lux ſm diui
naʒ ⁊ humanā naturaʒ eſſentialr ⁊ ꝓprie illu-
ſtrans: nō tñ interius ꝑ inſpirationem: ſed ēt
exterius in doctrina: in factis: ⁊ ꝯuerſatione.
Johis. p̊. Deus lux eſt: ⁊ tenebre in eo ñ ſunt
vlle: excludens ex ſe oēʒ ratonē tenebrarum:
Et ideo dicitur lux vera: q2 impmixta. vñ glo
ſa ibidē dicit. Deus lux eſt: q igitur vult habe
re ſocietateʒ cum luce: pellat tenebras peccato
rum: q2 tenebre cū luce ſocietateʒ hr̄e non pñt
vnde dicitur. Lux in tenebris lucet: lux deus
eſt: ⁊ omne qd diuinum eſt ⁊ ꝑfectuʒ: tenebre
oē qd creatū eſt. Lux ergo. i. ꝑfectio diuina lu
cet in tenebris. Sed tenebre euʒ non ꝯprehē-
derunt: vt ſit ꝓprie illuminata actiue herēdis
actiones dei: que eſt creatio: gubernatio: vel
ſic. Lux in tenebris lucet. i. in creaturis: q̄ ha-
bent aliquā opacitatē. vnde Dionyſius. Im
poſſibile eſt nobis aliter lucere diuinū radium
niſi varietate velaminū circumuelantiuʒ. Sic
eniʒ ignis in ſpera ſua nō lucet: ſed ſm docto-
res lucet in materia aliena: puta in terre carbo
ne: vel ſic. Lux in tenebris lucet: q2 ſicut malū
ſemꝑ in bono nec videtur: nec cognoſcit: nec
lucet niſi in ſpem boni: ſic qd falſuʒ eſt non co-
gnoſcitur: niſi in veritate. Lux in tenebris lu-
cet: ⁊ tenebre eaʒ nō ꝯprehenderūt. Nihil enī
eſt purꝫ maluʒ: nec purꝫ falſuʒ: nulla enim fal-
ſa doctrina eſt: que nō aliqua vera intermiſcea
tur: ſm Bedā. Adhuc aūt moralr: lux in tene
bris lucet: q2 virtus lucet ⁊ apparet in diuerſis
⁊ oppoſitis. Prime corin. 2°. virtus in infir-
mitate perficitur. Pſal. Igne me examinaſti.
Grego. Qualis vnuſquiſqʒ apud ſe lateat: il
lata ꝯtumelia ꝓbat. Et vt ideʒ ait. Quāto. n.
quiſqʒ nobis aduerſatur: tāto maior in nobis
virtus apparet. Patientia. ſ. ⁊ amor dei ſunt
domeſtici noſtri. Pſal. Cibabis nos pane la
chrymarꝫ. Boni.n. viri cibantur ⁊ ꝓbantur
⁊ delectantur in aduerſis: que ꝑ lachrymas d̄
ſignantur. vnde Matth.5. Beati q perſecu-
tionē patiuntur: non dicit patientur: aut paſſi
ſunt. Patientia.n. lucet dum actu qs patitur.
vnde Augu. Cautior fuit Job in doloribus:
ꝙ Adam in nemoribus. Ille victus eſt in de
licijs. Iſte vicit in penis. vnde dicitur. Lux i
tenebris lucet. q. di. ꝙ ds ipſe ꝯſolat ⁊ illucet
hijs q ſuſtinent aduerſa. Pſal. Iuxta eſt dñs
hijs q tribulati ſunt corde. Et tenebre eā ñ cō.
q2 nō ſunt digne ⁊c. Sēꝑ. n. remunerat ſupra
ꝯdignum: ⁊ punit citra condignum.
¶ Sexta ꝯclō eſt: ꝙ lʒ diuina veritas ꝑ ſe non
indigeat ꝯfirmatiōe facta ꝑ teſtimoniū: q2 i ſe
firmiſſima eſt: tñ ꝑꝑ dubiū intellect⁹ icreati in
diguit teſtimonio ꝯfirmāte. Nā dubiū erat ab
ſcōdituʒ: ⁊ ꝑ vocē manifeſtandū. vnde Aug.
Quia filius ſic erat hō: vt lateret in illo deus:
Miſſus eſt magn⁹ homo: ꝑ cuius teſtimoniū
inueniret pluſqʒ hō. Iſte hō miſſus a deo erat
Johes: q2 ipſe erat illuſtrat⁹ diuina illuminatio
ne: ob quā cāʒ poſſʒ ēt credi a iudeis Meſſias
Ideo ēt bene dr̄ lux verbi: ⁊ lucerna ardēs: d̄
quo extra ponit. Naʒ ſicut in mōte irradiator
cognoſcitur ꝙ ſol ſit ortus. Sic Johes: vt an
tecedēs prius irradiatus: lumē excepit: vt ocu
lis noſtris nūciaret. Ratio etiā eſſe pōt: q2 de
deo nemo ꝯuenienter dare pōt teſtimoniū: niſi
fuerit ds cū illo ꝑ grām. Johes ergo i quo eſt
gratia teſtimoniū ꝑhibʒ d̄ xp̄o deo. vñ Aug.
dicit ꝙ Johes de xp̄o q eſt ds non poſſet ferre
teſtimoniū: niſi eſſʒ miſſus a deo: ⁊ h̄ eſt qd di
cit. Fuit hō miſſus a deo: vñ Criſo. dicit: ꝙ iō
ꝓconē hoieʒ miſit: vt cognitā audiētes voceʒ.
hoies facilius. ſ. q̄ audiebāt aduerterēt. ſ. cre-
dendo: vel iō ait hō: ne crederet eē angelū ob
teſtimoniū ꝓphe de ipō dicētis. Ecce ego mit
to angelū meū. Matth.3. Qd ait ſaluator de
ipſo eſſe itelligēduʒ: q miſſus eſt a deo. Aug.
Quō potuit de dō dicē verꝫ: niſi miſſus a dō:
vñ Criſo. Cū audis qm̄ a dō miſſus nihil d̄ re
liquo humanū eē exiſtima eorꝫ q̄ dicunt ab illo
Nō.n. q̄ eius erat dixit: ſʒ q̄ mittētis. Cui no
men erat Johes: nō ab hoie ipoſituʒ: ſʒ a deo
dicit glo. ⁊ ab angelo nunciatū. Hic venit in
teſtimoniū. Hic ſignāter ait i teſtimoᵐ. Naʒ
Act.4. dr̄. Huic. i. xp̄o oēs ꝓphe: teſtimoni
um ꝑhibēt: iō ait. Hic venit i teſ. non ad teſti
moniū: q2 alij ꝓphe q̄ſi a remotis teſtificati ſūt
Sʒ Johes ex ꝓpinquo demōſtrauit: ſicut vox
ad verbū. De lumie. i. de xp̄o icarnato. Dif-
fert. n. lux a lumie: lux. n. eſt vt forma lumioſi
ſiue q̄dā res i ſe abſoluta: lumē vō dr̄ influētia
recepta i ꝑſpicuo. vñ ꝑ appropriationē fili⁹ dī
ſʒ ſuā diuitateʒ dr̄ lux. Indꝰtuʒ vō icarnatus
dr̄ lumē: veruqʒ tñ ꝯuenit filio icarnato. vnde
Criſo. Quia ipſe ihabitat lucē iacceſſibilē: iō
carneʒ induit: ⁊ vni ꝯſeruorꝫ ꝯceſſit teſtimoᵐ
q2 iā negociabat ad hoiuʒ ſalutē: nō ad ſuā di-
gnitatē: ⁊ ꝑꝑ dubiū aliorꝫ: ⁊ h̄ ſʒ Aug. ꝑtiebat
ad illuminatū hoieʒ: q̄lis fuit Johes teſtimoᵐ
ꝑhibere d̄ luie: vt oēs crederēt ꝑ illū: quo ad i
tētioneʒ mittētis: q oēs vult ſaluos fieri: lʒ ali-
q̄n in q̄buſdā finis fruſtret ꝑꝑ defectū recipiē-
tis: q2 nihil obmittebat d̄ ꝯtingētib⁹ ⁊ ꝑtinēti
bus ad officiū ſuū. Nō erat ille lux. ſ. eēntialr
q̄ illuminat oēʒ hoieʒ: ſʒ erat illumiat⁹ participa
tiue. vñ Criſo. dicit. Qd Johes negās ſalu-
tē eſſe oñdit incōparabilitatē illi⁹ cui teſtimo-
niū ꝑhibet. Scdʒ principale.

Irca ſcdʒ vbi agit de tꝑali incarnatio
ne verbi: cum dicitur. Erat lux vera
vbi occurrunt ſex concluſiones.

¶ Prima ꝯᵒ eſt: ꝙ oīs lux alia a deo: aliq̄ te-
nebra ꝑmiſcet. Rō eſt. Nā lux a manifeſtādo
dr̄. eph.5°. Oia inqt q̄ arguunt a lumie mani-
feſtant. Ex q̄ apparet ꝙ tñ vnūquodqʒ ſortit
de rōne luminis: q̄tuʒ ꝑticipat de rōne mani
feſtatiōis: ⁊ q̄tuʒ de rōne occultatiōis admit-
tit: tātuʒ a rōne luminis d̄ficit. Intelligēdum tñ
ꝙ cū de rōne lucis ſit māifeſtatio: hec ꝙ q̄dru-
pliciter variat. Naʒ quedā eſt lux que manife
ſtat ſe p°: ⁊ alia alteri: ſʒ nec ſe: nec alia manife
ſtat ſibiipſi: vt ſol: q tātuʒ hʒ de tenebra mixtū
q̄tuʒ ſuiipſi⁹ ⁊ aliorꝫ occultationē hʒ ad ſeipſā
Eſt lux alia cui manifeſtat alia: ⁊ ipſa alteri: ſʒ
nō ipſa ſibi: vt ē lux ſenſuū particulariū: q̄ licʒ
alia ſentiat: nō tñ ipſa ſibi. ⁊ iō tantū admiſcet
de tenebris: q̄tuʒ nō manifeſtat ſibiipſi. Eſt
lux tertia q̄ manifeſtat ſe ſibiipſi: ⁊ alijs: ⁊ cui
manifeſtant alia: ſʒ in vtute alteri⁹: nō in vtu
te ꝓpria vt ē lux itellect⁹ q̄ ſe cognoſcit ⁊ alia: ⁊
ideo q2 ex ſeipſo nō hʒ manifeſtationē: patit in
ſe tenebre admixtionē. Eſt lux vā q̄ manifeſtat
ſe: alia ⁊ ſibi ⁊ alijs ⁊ totū in vtute ꝓpa ⁊ h⁹i
lux ē ds: i q̄ q2 nlla rō deeſt māifeſtatiōis nihil
ꝑmiſcet ei d̄ tenebris. Et h̄ ē qd dr̄. Lux erat.
¶ Scda ꝯᵒ eſt: ꝙ ds ē ꝓprie lux vā ꝑꝑ tres
rōnes. ¶ Pria eſt. q2 i diuinis nō accipit lux fi
guratiue: ſic accipiūtur corporalia: puta lapis:
leo: ſicut dic̄ Aug. ſup gen. ¶ 2ᵒ q2 verꝫ dicit
ex duob⁹. Pᵒ: ſi attigit formā ſubſtaleʒ illi⁹
nature. 2°: ſi nihil admixtū hēat alie[illegible]
q ē in dō. Job. p̊. De⁹ lux ē ⁊ tenebr[illegible] eo ñ
ſunt vlle. 3°. q2 nō illuminat aliūde ſicut crea-
ture. Et iō dic̄. Erat lux vā: ſm Aug. dr̄ hec
lux mētiū: q̄ ē ſuꝑ mētes: ⁊ excedit oēs mētes
Naʒ actualr mentes vere illuminate dicuntur
ab huiuſmodi lucis illuſtratione. Ipſe.n. eſt
lux hominū non brutorum ſed rationabiliuʒ.
¶ Tertia ꝯᵒ eſt: q2 ds ē lux. Et vē lux: q2 ſuꝑ
mū ⁊ ꝑmuʒ oiuʒ: Iō oia ſub ipſo illuminat. Et
iō dr̄. Illuminat oēm hoieʒ veni. i hūc mū. vbi
Beda: Illuminat oēʒ lumie nature: ſʒ nō lumi
ne grē. Criſo. dic̄: ꝙ ſi nō oēs illuminant: nō
ē defect⁹ diue lucis. Sʒ eius q oculos claudit
ꝑ pctm̄. Dr̄ etiā oēs illuminare: q2 nullus illu-
minat niſi ab eo. Ex iſtis ſumunt notabilia.
¶ Primᵐ eſt: ꝙ q2 ꝑ ipʒ oia facta ſunt: Seqt:
ꝙ ſi qs ab ipſo nō illuminatur. Iaʒ nō eſt ſub
ipſo ⁊ inferius ipſo: nec ipſe eſt ſuꝑius oibus.
¶ Primᵐ.n. ds eſt ꝑ ſe influēs oib⁹: q ſi iam
nō iflueret nō eſt ꝑmum. Vniuerſalr ēt vnum-
quodqʒ vt eſt cā aliorꝫ ipſis ifluit: als nō eſt cā
aliorꝫ. ¶ Scdʒ eſt: ꝙ diuerſa diuerſimode il-
luminat: q2 q̄daʒ illuminat lumie ſub ꝓprietate
eē: ſic illuminat oia entia mūdi: q̄bus dat eſſe.
¶ Secūdo aliqua lumie vite puta viuentia.
Adhuc aliqua illuminat puta intelligentia: ꝓ
ut eſt lux hoium: ſʒ illud pſal. Signatū eſt ſu
per nos lumen vultus tui ⁊c. Et eſt ratio iudi-
cans ⁊ oſtēdens q̄ ſunt bōa. ¶ Itē aliqua illu

minat gratia luminis ſupnaturalis. Alia vm/
bra fantaſmatuꝫ. ¶ Tertiũ eſt: ꝙ homo pecca
tor ſine gratia nihil ē: inter iuſtos: nec eſt ſub
deo: nec eſt lux gratie: nõ aũt influit ſiue illu/
minat: q2 nulla cauſa influit niſi in ſuo inferio
ri. Hinc eſt ꝙ humilitas multum ꝯmēdatur:
eo ꝙ hoiem ſubdat deo. vnde Aug. Sine hu
militate nulla virtꝰ haberi poteſt: eo videlicet
ꝙ ipſa ſola facit hoieꝫ ſubditũ deo: ⁊ ipſuꝫ re/
ſpicit vt inferius: ſupius. ¶ Quartum eſt: ꝙ
ad hoc ꝙ oēs debeant illuminari: opꝫ primo
ꝙ quilibet ſit homo ꝑ humilitatem: qua homo
dicitur ab humo. ¶ Scḋo vt viuat ſꝫ ratio/
nem. Nã homo eſt aial rationale. ¶ Tertio
vt ſit homo. ſ. vt habeat oia inferiora ſubiecta
ſibi. Pſal. Quid eſt homo ⁊c. ⁊ ſequit̃. Oia
ſubieciſti ſub pedibus eius. i. affectõibus. vn
de primo homini dictũ eſt. Dñamini vniuer/
ſis aiantibus que mouentur ſuper terrã.
¶ Quarta ꝯclõ eſt: ꝙ xp̃s dicitur eſſe in mũ/
do preſentia deitatis: vt factor regens creatu/
ras q̃s fecit: ſed dicitur eſſe ſꝫ humanitateꝫ vt
nature reparator: ⁊ vt reconciliator. Hic ſunt
tria notabilia. ¶ Primũ eſt ꝙ ds incõicabilr
ſemper in ſe exñs eſt in oi natura vel eſſentia
p̃ſentialr: potentialr: ⁊ eſſentialr ſine ſui diſti/
ctione: ⁊ in omni loco ſine ſui circũſcriptione:
⁊ in omni tpe ſine ſui mutatiõe: in ſanctis ſpiri
tibus ⁊ aiabus eſt ꝑ gratiaꝫ excellentius: ⁊ in
hoie xp̃o excellentiſſime: in quo plenitudo di/
uinitatis ihabitat corporalr. Ut ait apoſtolus
q2 in eo ds inhabitat: non tñ ꝑ gratiã adoptio
nis: ſed ꝑ gratiaꝫ vnionis. ¶ Scḋm notabile
eſt: ꝙ deus erat in ſe anteq̃ꝫ res eēnt. Et ideo
ſancti dicuntur domus dei: nõ ſic: vt ipſa ſub/
tracta: cadat deus: ſꝫ ſic deus habitat in ſanctiſ
vt ſi ipſe receſſerit cadant. ¶ Tertiũ eſt ꝙ ds
habitat in quibuſdaꝫ deũ non cognoſcentibus
⁊ non diligentibus: q nõ ſunt templũ dei. vn/
de dicitur. In mundo erat. Jhere. 23. Celũ
⁊ terram ego impleo.
¶ Quinta ꝯclõ eſt: ꝙ tam maieſtas q̃ꝫ infir/
mitas in xp̃o vobis oibus ſufficienter profuit
ad saluteꝫ. vnde Ber. dicit. Totum vobis de
xp̃o valuit. totum ſalutiferꝝ: totũq; neceſſariũ
fuit. Nec minꝰ ꝓfuit infirmitas q̃ꝫ maieſtas:
q2 ⁊ ſi ex diuinitatis potentia iugũ peccati in/
bẽdo ſubmouit: ex carnis tñ infirmitate: mor/
tis iura moriendo ꝯcuſſit: vnde dicit. Et mũ/
dus a diuina acceptatiõe ꝑ peccatũ deſtitutus.
Factus eſt. ſ. ſaluus: q2 repatus in ſe: q2 recon
ciliatus patri. Per ipꝫ. ſ. humanatũ paſſum:
⁊ ſic merẽteꝫ nobis redemptionis ſacramenta
¶ Sexta ꝯclõ eſt: ꝙ cũ cognitiõis veri lumi/
nis ſubtractio ſit effectus peccati: ſꝫ illud ſapi
entie. 2°. Excecauit eos malicia eoꝝ. Aliquã
do tñ ordinatur ad alicuius dãnationeꝫ ex ſui
natura. Aliqñ etiã ordinatur in alicuius ſalu/
teꝫ. Ratio eſt. Nã excecatio eſt quoddaꝫ ꝑam
bulũ ad peccatũ. Pctm̃ aũt ad duo ordinatur
ad vnũ quideꝫ ꝑ ſe. ſ. ad dãnationẽ. Ad aliud
quidem ex dei miſerentis ꝓuidentia. ſ. ad ſal/
uationẽ inquantuꝫ ds ꝑmittit aliquẽ cadere in
peccatũ: vt pctm̃ ſuuꝫ agnoſcens humilr ⁊ cõ/
uertat̃ ſm Aug. vnde ⁊ cognitiõis ſubtractio
ex ſui natura ordinatur ad dãnationeꝫ: ꝑꝑ qḋ
etiam ponitur eſſe reprobatiõis effectus. Sꝫ
ex diuina miſericordia talis cognitionis ſub/
tractio ad tp̃s ordinatur ad ſaluteꝫ eoꝝ qui ex/
cecantur: ſed talis miſericordia ſoluꝫ impedit̃
predeſtinatis: quibus oia coopantur in bonũ:
Ro. 8°. hoc etiã pꝫ. Nam excecatio importat
duo. ſ. auerſionẽ a diuino lumine: ſic ds non
eſt cauſa excecatiõis. Aliqñ dicit ſubtractionẽ
gratie. Ex qua ſeqtur ꝙ ſi mens diuinꝰ non
illuminet̃ ad recte videndũ: ⁊ cor hois nõ emo
liatur ad recte viuẽdum. ſic deus eſt cauſa ex/
cecatiõis. Et hoc eſt qḋ dicit: Et mũdus eum
non cognouit. i. mundo affixi: ⁊ ea que mun/
di ſunt ſapiũt. Non cognouit. vnde gloſa di/
cit: ꝙ mundus. i. homo qui in mundũ mente
deſcendit amãdo: non cognouit: q2 excecauit
eos malicia eoruꝫ.

Tertium principale.

Circa tertium principale: vbi agitur
de ſpirituali infuſione ſeu ꝯceptione
aie fidelis cuꝫ dicitur. In propria ve
nit ⁊ ſui eũ nõ receperunt: vbi ſunt ſex ꝯc̃nes.
¶ Prima ꝯclõ eſt: ꝙ ſicut in xp̃o inuenit̃ du
plex eſſe. ſ. diuinum ⁊ humanũ: ſic etiã dupli/
cia ꝓpria ſibi appropriantur. Nã ſm naturaꝫ
diuinã hꝫ duplex ꝓpriũ. ſ. naturale ⁊ morale.
Proprium aũt diuine nature eſt quadruplex:
ſcilicet ens vnum: veꝝ: bonuꝫ. ¶ Primo er
go docemur ꝙ ds eſt ⁊ opat̃ in oibꝰ ⁊ venit ad
oēs: ⁊ ad oia inq̃ꝫtuꝫ ſunt: ⁊ inq̃ꝫtũ ſunt vnũ:
inquantum vera: inquantuꝫ bona. ¶ Scḋo
docemur: ꝙ deus veniens ex eius preſentia
immediate: ⁊ nullo cooperãte operatur in no/
bis entitatem: vnitatem: veritateꝫ: ⁊ bonitatẽ
¶ Tertio docemur: ꝙ quãto quis elongatur
a multo: ⁊ vnum intendit: tanto eſt perfectior
et diuinior. Luce. 10. Turbaris erga pluri/
ma: vnum eſt neceſſarium: vnde Augu. di/
cit: Naturaliter improbamus quicqd ab vni
tate recedit: atq; in eius diſſimilitudinem ten
dit. Ex quo datur intelligi eſſe aliqd ſimplr.
¶ Primũ eſt vnuꝫ: a quo quicqd aliquo mõ
vnuꝫ eſt: ab illo habet. Ratio ꝓmiſſoꝝ ē vnũ
enim verum ⁊ bonum conuertuntur. Rece/
dens ergo ab vno: cadit a vero: cadit a bono:
cadit a deo: Deus enim vnus eſt. Cadens g̃
a vero cadit in mendacium. Pſal. Qui dili/
gitis vanitatẽ. ⁊c. Cadens a bono cadit in ma
liciam. Pſal. Dilexiſti maliciaꝫ ſuꝑ benigni/
tatẽ: recedẽs a deo accedit ad diabolũ. Joh. 8
Uos ex patre diabolo eſtis: In iſto eniꝫ non
habent̃ oia: ⁊ que ſunt: ⁊ q̃ vera ſunt: ⁊ que bo
na ſunt. Jaco. 1. Qui offendit i vno factus ē
omniũ reus. Jaco. 3°. in multis offendimus
omnes. Omnis eniꝫ multitudo aduerſatione
vnius eſt peccati vel nature vel moris. Pſal.
Tu autẽ ꝓpiciaberis peccato meo. Multũ eſt
enim: Multũ qdeꝫ eſt omne peccatũ in ſe ipo
etiã ſi ſemel facit eo ꝙ multꝰ eſt caſus ab vno
⁊ per ꝯñs a bono. ⁊c. ¶ Secũdo ſm diuinã
naturam habet etiam ꝓpria moralia ſm illud
Greg. Deus cui ꝓpriũ eſt miſereri: ⁊ par
cere: ⁊ ſaluare. Scḋm Augꝰ. Saluator di/
ctus eſt mundi vt ſaluet mundũ. Saluari nõ
vis: ex te iudicaberis. Miſereri nõ vis: nec
tui miſerebit̃. Math. 18. Nõne ergo oportu
it ⁊ te miſereri ꝯſerui tui ⁊c. ¶ Scḋo chriſtus
ſm humanam naturam dicit̃ habere ꝓpria: ⁊
ſunt tria. ¶ Primuꝫ eſt puritas nãlis: ⁊ gra
tia gratis exhibita: ⁊ defectus nãles. ¶ Pri
mum pꝫ. Nam verbũ caro factũ: aſſumpſit
puram nãm ſine vitijs: que inimicus hõ ſuꝑ/
ſeminauit. Math. 13. Hec. n. nõ ſunt ſemẽ
dei: nec iſta deus plãtauit: nec ſunt opa eiꝰ ꝓ
pria: ſꝫ inimici. Deꝰ fecit hoiem rectũ. Eccli
aſtici. 7. ¶ Scḋm etiã pꝫ: q2 verbum caro fa
ctum: nãm hois aſſumpſit gratia mera: nõ ex
meritis nature qbuſlibet p̃cedentibꝰ. ¶ Ter
tium etiã pꝫ: q2 verbum caro factũ: aſſumpſit
defectus carnis debitos. i. penalitates. Nõ au
tem defectus: que peccata ſunt ⁊ aie propria.
Dicamus g̃. In ꝓpria venit chriſtus ſm di/
uinam nãm: quo ad ꝑmum: q2 entia que ſunt
⁊ vnum: ⁊ veꝝ. ⁊ bonum nõ habent a ſe: ſed
a deo. vnde Augꝰ. Mecuꝫ eras ⁊ tecum nõ
eram: Hoc etiã pꝫ de mia: que ſibi: ⁊ nõ alte/
ri appropriat̃. Dicamus. 2°. In ꝓpria venit.
¶ Primo quo ad nãm humanã. Nam natu
ram a ſe factam: opus ſuum proprium aſſum
pſit ſine pctõ. Joh. p̃. Sine ipſo factum ē ni
hil. i. peccatum. In ꝓpria venit. 2°. ſ. ex gra
tia deo ſolo appropriata. Tit. 3. Apparuit be
nignitas ⁊c. In ꝓpria venit. 3°. ꝓpria. ſ. hoi
⁊ nature humane. Aſſumpſit. n. mortalitateꝫ
⁊ paſſibilitatẽ: que nõ deo: ſed hoi ſunt ꝓpria.
Sed certe ſui eum nõ receperunt: q2 ex ſe nõ ha
buit: nec ex ꝓprijs ſibi. Moralr aũt in ꝓpria
venit. ſ. in mẽtes hoium: qui ſe totos dedica/
uerunt deo: ⁊ proprios fecerunt: vt iam nõ ſi
bimet viuant: ſed deo. Et ſui eum nõ recepe/
runt. i. illi qui ſibimet viuunt: querẽtes q̃ ſua
ſunt: non que dei. Tales eum non capiunt:
nec venit in tales mentes.
¶ Scḋa ꝯclõ eſt: ꝙ gratia dei oibus p̃ſto eſt
ſine ꝑſonaꝝ acceptione: cum ſit donũ dciã ſo
lo deo nature collatũ: requirit tamen diſpõeꝫ de
bitam in recipiente. Nam ſicut videmꝰ in agẽ
te nãli: ꝙ non introducit formam in nãm: niſi
diſpoſitam ⁊ p̃paratam. Sic etiam in ſpũali/
bus a deo in aiam deuotã non introducit for/
ma gratie: tanq̃ꝫ in ſuum ꝑfectionale: niſi fue/
rit prius p̃parata. Nam nã humana lꝫ lapſa
fuerit: nõ tamen inueterata ⁊ obſtinata. Et ꝑ
ꝯſequens in ea remanſit aliqua aptitudo ad ſu
ſceptionem gratie. Talis aũt aptitudo eſt flexi
bilitas ex parte mẽtis: ⁊ ex parte gratie. Et hoc
eſt ꝙ dicit. Quotquot aũt receperunt euꝫ. ſ. ꝑ fi
dẽ ⁊ dilectõeꝫ: q̃ duo oñdunt mẽteꝫ voluntariã
¶ Tertia ꝯclõ eſt: ꝙ fructꝰ huius ſpũalis par
turitionis chriſti in aia deuota per opeꝝ execu
tionem eſt: ꝙ hõ ſit per gratiam adoptionis fi
lius dei: ꝙ ipſe eſt per nãm. Et ideo veritas
ꝯſulit nos nõ habere nec ſcire patrẽ: niſi deũ.
Math. 23. Patrem nolite vocare vobis ſu
per terrã. Unus eſt. n. ⁊c. Si qs. n. p̃ter deũ
patrem hẽret: ab hoie illo formaret̃: ⁊ acciperet
eſſe ab illo: ⁊ eſſet illius. Et ꝯſequenter nõ eēt
ꝑfectus: nec vere filius ſolius dei. Nemo. n.
duos patres hẽre põt. vnde dicit̃. Unus igi
tur eſt pater veſter. Hoc eſt autem qḋ dicitur
Quotquot aũt receperunt euꝫ: mũdi. ſ. ab omni
forma genita ⁊ impreſſa a creatura. Dedit eiſ
ptãtem filios dei fieri. ſ. per adoptionem. vn/
de Augꝰ. Deus ſic ſit hois filius: vt hõ fiat fi
lius dei: ⁊ per ꝯñs heres eternitatis. Ro. 8.
Si filij ⁊ heredes.
¶ Quarta ꝯclõ eſt: ꝙ tria ſunt que talem ado
ptionem ex parte noſtra operantur in nobis.

¶ Primum est cognitio dei p fidem. Nã esse filium dei: datur ei: qui xpm recipit per fidez. Johes in canonica. Qui credit qm ihs est filius dei: ex deo natus est. nõ quidem corporalr: sed spiritualr. ¶ Et nota q credere τ pfecte cognoscere: se habent vt pfectum τ imperfectum. Prima cor. 14°. Ex parte enim cognoscimus τc. Ex quo pz q credens nõdum est filiꝰ dei pprie: cuius est videre et noscere patrem: nec tñ est expers omnino filiationis: sz se habet ad illã sicut dispositio. Est ergo credere quasi motus e fieri ad esse filium: vnde dicit q credũt in noie eius: fieri filios dei. fieri i pfectum est. filios esse pfectum est. In noie igitur filij credit: q fidem habet qa iam fit: sed nonduz est filius. ¶ Secundum est puritas mentis. vnde dicit. Nõ ex sanguinibus neqz ex volũtate carnis. vult dicere: q nihil humanum τ per consequens nihil mondanuz: neqz creatum: debet se gignere in nobis. vt simus ex illo nati: Ex sanguinibus enim maris τ femine homo nascitur. Per voluntatem viro carnis feminã intelligit: cuius est obedire: sicut p spirituz. Aliquãdo vir intelligitur cuiꝰ est imperare: vel per sanguinibus intelligitur vegetare qđ in nobis est nõ obediens ratiõi. p voluntatem carnis signat sensitiuuz qđ i nobis obedit rationi quasi tñ cũ murmure. Per voluntatem viri signatur nostrũ rõnale. Ratio enim et intellectꝰ vir est in anima. Job. 4. Voca vir tuũ τ ve. vñ p grãz incarnatõis vl p spũalem illapsũz im mentẽ: in filios adoptamur: quoticẽs diuinis opibꝰ τ p ɔñs deo ɔformamur τ ɔfiguramur: sm illđ cor. 3. nos reuelata facie gl'iaz dñi speculãtes trãsformamur in eandẽ imaginẽ. ¶ Tertium est ex deo nasci: qđ fit duplr. ¶ Pº spũalr. s. qñ qs regnãrat mẽte in deũ p grãz spũs scti mundantẽ vl sanctificantem τ in bono confirmantẽ. vt sic qs spiritualiter nascat p gratiaz. ¶ Secũdo eternaliter. s. qñ qs mente perfecte et rationaliter transformatur in deum rõne obiecti beatifici per lumen glorie in intellectu: τ habitum caritatis in affectu. vt sit sm. Ber. Rationi plenitudo: lucis voluntati: multitudo pacis. memorie: continuatio eternitatis. vnde dicit. sed ex deo nati sunt. Sicut qđ natuz est ex carne caro est. quod natum est ex spiritu: spiritus est Sic τ qđ natum est ex deo: deus est. Sequit igitur qđ omnis qui natꝰ est ex spiritu sine ex deo: opa spũs: vel dei operatur. Job. 14. Opa que facio: ipse faciet: τ maiora hor faciet. Sz ille qui operatur opa dei vel spũs ex deo est. ¶ Quinta ɔº. est q deus caro fit τ in nobis habitat visibiliter τ sensibiliter: quotiens diuinis operibus τ per ɔñs deo conformamur et configuramur: sm illud prima cor. 3. Reuelata facie. τc. Hoc enim pz in naturalibus. Videmus enim sensibiliter de igne: qui ex continuata cale factiõe ferro imbibitur: τ quasi forma factꝰ inbitat. Calor qñ vtpote fluens a forma ignis naturã sapit illius. τ agit per ɔñs in virtute illiꝰ. adeo vt ferrũ operatur opera ignis splẽdet lucet: τ relucet in ipso eẽ τ forma ignis vñ a pho carbo ignitꝰ spẽs ignis dr. sicut illđ Mat. 5. Luceat lux ve. Et Joh. 10. Operibus credite: vt cognoscatis: qr prꝰ in me ẽ τc. Dr igit Uer. ca. fa. est. Caro ponit h p hoie. Mathie eiz euãgelista dicẽ. Uerbũ ca. fa. est. s hõ: ad ɔmẽdationez humilitatis: qr nõ solũ grãz hoĩs sz τ carnẽ assumpsit. Et in h pcutit supbiã maiorz: q gl'iantes de potiorıbꝰ originis sue: occultãt humiliora. ¶ Hic sunt tria notabilia moralia. ¶ Primũ ẽ: q vt dictũ est: pmus fructꝰ incarnatõis Vbi est: q est filius dei nãlis: vt nos simꝰ filij dĩ p adoptõez. pax. n. mihi eẽt Vbum caro factũ p hoĩe in xpo: supposito illo a me disiicto: nisi τ i me pficeret: vt τ ego eẽz filius dei. s. filius τ heres. Et formalis h ẽ qđ oramꝰ. Mat. 6. Fiat volũtas tua τc. i. sicut in xpo celo volũtas pris facta ẽ: vt eẽt filiꝰ. Sic τ in tra. i. in nob terrã inbitantibꝰ: fiat voluntas pris: vt simus filij dei. Ro. 5. Accepistis spũm ado. fi. dei. Et infra. Si filij τ he. heredes qdez dei. coheredes aũt xpi. vñ Vbuz ca. fa. est in xpo. s. pmogenito. Et hitauit in nob qñ gnãmur filij dei p adoptõez. ¶ Scđz notabile est q Vbuz ca. fa. est: in xpo et nos: hoc. pro q eẽ nos nõ facit nos pfectos: sz potiꝰ intra nos. Et p h q hitauit in nob: nos denoiat τ nos pficit: vt filij dei noiaremur τ simus. Tunc. n. filius dei Vbum ca. fa. in nob hitat. i. in nobisipis. Ecce tabnaculũ dei cũ hoibꝰ τ hitauit cũ illis: τ ipe ds cum eis erit eoz ds Hitauit inquit in nob. i. qñ in qlz nostz filius dei fit hõ: τ filius hoĩs fit filius dĩ. ¶ Tertiũ est q nõ est imaginãduz false: qi alio filio sine imagie xps sic est filius dei: τ alius queadmodũ hõ iustus τ deiformis fit filius dĩ. Uit. n. trãsformamur in eandẽ imaginẽ. Vbi grã vt pz i exẽplo. Quotqz specula opponant faciei hoĩs formant imago ab eadez facie nãli. sic ẽt oẽs iusti τ

singli ab eadẽ iustitia formant τ trãsformant i eadẽ: alioqn nõ eẽt vniuoce iusti. sz nec iustus qlz eẽt vere iustus: si alia eẽt iustitia in seipa: τ alia in iusto. vñ bñ dr illđ heb. 2. Debuit per oĩa fribus assimilari. pp quã cãm nõ ɔfundit fres eos vocare. vñ ẽt adiecit. Tãqz a dñi spũ q. d. sicut eodẽ spũ oẽs iustificamur: sic eodez filio dei oẽs iusti τ deiformes. q Vbuz ca. fa. in xpo hitante in nob: τ nos sibi per grãz conformãdo noiamur: τ sumus filij dei: vt sit ipe pmogenitus in multis fratribus. Et hec est gratia super gratiã: vt verbum nõ solum factum sit caro: sed q caro factũ hitet in nobis. ¶ Sexta ɔº est: q sicut qlz isformatus forma aliqñ esse illius forme plenũ hz: τ habẽdo in se videt oẽm gl'iam: τ oẽm virtutẽ sine oẽm pfectionẽ τ poꝰ illius forme: sm illđ sapien. 8. Venerũt mihi oia pariter cũ illa. Et Ro. 8. Cum illo oia nobis donauit. Sic ẽt ois qui natus est ex spiritu sine deo. Uerbũ. n. factuz caro: in ipso hitat: τ informatus qsi vnigenitus ab illo videt gl'iam eiuſ. Plenus gratie τ veritatis. i. ois pfectõis eius τ gl'ie eius. Ide Ster. 15. Facies tua plena est gratiaz. Et h est q dic. Uidimus gl'iaz eius. q. d. q hij q pñte data: vt filij dei fiãt: ex deo nati sũt. Et verbũ ca. fa. caro in ipis hitauit. Uidẽt gl'iam ipius qsi vnige. i. sicẽs vnigenito: q ly qi silitudinẽ sigat. Johes. Siles. n. erimus: τ videbimus eũ sicuti est. Sile. n. a filij semp cognoscit. q. d. gl'iaz eius qsi vnigeniti a pre solo. s. nos geniti qdez: sz nõ ab vno pre. Ipse g per gnãtionez q est ad eẽ: ad spẽm τ nãm: τ pp h filius est nãlis. Nos vero p regenerationẽ q est ad ɔfirmationẽ nãe. ipe imago patris nos ad imaginẽ totius trinitatis. Plenũ grẽ τ ve. i. ois pfectionis gratie τ veritatis. Quãdiu. n. ignis generat ex ligno: nũqz plene gaudet de calore Sz postqz lignũ adeptuz est formã ignis: tũc pfecte accipit formã: τ in forma plenũ calorez iaz nõ pcedentẽ τ disponentẽ ad formã ignis sz potiꝰ ɔñtem τ pcedentẽ ab ipa forma ignis Et sic cessat tristitia parturientis alterationis τ motꝰ: τ plene gaudet de plenitudie: cui nihil addi põt: sz in ipo gescit. Sic in pposito qdiu dissimiles sumꝰ τ adhuc parturimur vt formet in nobis xps. Gal. 4. Ingeti sumꝰ: τ turbamur erga plurima cum Martha. Cum vero iam xps filius dei in nob format ẽ: vt simus τ nos filij eius. Job. 5. Et simus filij dei ab secta omni dissilitudine. Johes. Siles ei eri mus: τ videbimus eum sicuti est. Unũ facti in xpo τ p ipm. Johis. 17. Tunc plenuz τ pfectũ est gaudiũ in nobis: τ geti sumus: sm illđ Augu. fecisti nos ad te: τ inquietum cor nostz τc. Quartum pncipale.

Quartũ pncipale. Circa eius tpalem natiuitatẽ sumẽdo h Vbuz caro factum est vbi mysteriuz hẽc incarnationis describit q ad tria. ¶ Pº. n. notat ex pte psone assumẽtis dignitas icomparabilis: qr Vbum qđ erat ds in pnº apđ prem. ¶ 2º ɔsidit nãe assumpte fragilitas ineuitabilis: qr caro. i. hõ assumptus. ¶ 3º exprimit ipius vnionis vnitas iexplicabilis: qr factũ est. s. mirabile in oclis nris: qr inexplicabile mysterium Sic igitur verbum caro. τc.

¶ Circa totũ sit ista pª ɔº: q Vbum in diuinis assimilat Vbo nro mẽtali. vñ Aug. 15. đ tri. dicit: q Vbuz mentis nre qđ intus latet: τ h Vbum est imago verbi in diuinis: qr sicut hoc verbũ mẽtis a memoria nascit: ita verbum in diuinis a patre pcedit: Et sicut verbũ mẽtis assimilat scie de q nascit: ita verbũ in diuinis oio assimilat: imo est eiusdẽ nãe cuz patre: a quo pcedit. Aliud aũt Vbum est oris: qđ foris sonat. τ h verbũ ẽ signũ Vbi mẽtalis. vñ Aug. 15. de tri. Uerbũ qđ foris sonat: est sigñ verbi: qđ intus latet. cui magis Vbi ɔpetit nomẽ Nam illđ qđ carnis ore proferi: vox Vbi est: verbum est τ ipm dicitur pp illđ a quo vt foris apparcat: assumptum est.

¶ Scđa ɔº est: q inter verbũ nrm: τ verbũ in diuinis: duplex est dña. ¶ Pª est q verbũ nostz est impfectũ. Uerbuz aũt diuinũ pfectissimum est. Ratio aũt ipfectõis in Vbo nro ẽ q verbũ nostz nõ oio adequat scie nre. Plꝰ eim ɔtinet infra sciam nraz mẽtalez: qz possumus Vbo exprimere. vñ phs. Plura scimꝰ: sz vnũ intelligius. Uerbũ aũt intelligimꝰ in actu ɔsideratõis. Et iõ qñz scie hitum p mlta Vba exprimimus actualr: τ h est ipfectõis in verbo nostro. Sz Vbum diuinum est pfectissimũ: qr vnicũ Vbum est expssiuum totius scie pris τ eẽntie τ oiuz creaturaz. Si. n. sic nõ exprimet eẽt ipfectuz Vbuz. vñ Au. Si aliqđ minꝰ eẽt in Vbo qz in dicẽtis scia ɔtinet: est ipfectum Vbum. ¶ Scđa dña est: q Vbum nostz est insistens: τ nõ est eiusdẽ nãe cum intellectu: a quo orit. Uerbuz aũt in diuinis est Vbum subsistens in nã dei. Subsistẽs aũt in nã dei est deus. Et ideo verbum in diuinis est deus.

¶ Primuꝫ eſt cognitio dei ꝑ fidem. Nā eſſe filium dei: datur ei: qui xp̄m recipit per fideꝫ Johes in canonica. Qui credit qm̄ ih̄s eſt filius dei: ex deo natus eſt. nō quidem corporalr: ſed ſpiritualr. ¶ Et nota ꝙ credere ꝛ ꝑfecte cognoſcere: ſe habent vt pfectum ꝛ impfectum. Prima coꝛ. 14°. Ex parte enim cognoſcimus ꝛc. Ex quo pꝫ ꝙ credens nōdum eſt fili⁹ dei ꝓprie: cuius eſt videre et noſcere patrem: nec tn̄ eſt expꝰs omnino filiationis: ſꝫ ſe habet ad illā ſicut diſpoſitio. Eſt ergo credere quaſi motus ꝛ fieri ad eſſe filium: vnde dicit q credūt in noie eius: fieri filios dei. Fieri ipfectum eſt. Filios eſſe pfectum eſt. In noie igitur filij credit: q fidem habet ga iam fit: ſed nonduꝫ eſt filius. ¶ Secundum eſt puritas mentis. vnde dicit. Nō ex ſanguinibus neqꝫ ex volūtate carnis. vult dicere: ꝙ nihil humanum ꝛ per conſequens nihil mondanuꝫ: neqꝫ creatum: debet ſe gignere in nobis. vt ſimus ex illo nati: Ex ſanguinibus enim maris ꝛ femine homo naſcitur. Per voluntatem viro carnis feminā intelligi: cuius eſt obedire: ſicut ꝑ ſpirituꝫ. Aliquādo vir intelligitur cui⁹ eſt imperare: vel per ſanguinibus intelligitur vegetare qḋ in nobis eſt nō obediens ratiōi. ꝑ voluntatem carnis ſignat̄ ſenſitiuuꝫ qḋ i nobis obedit rationi quaſi tn̄ cū murmure. Per voluntatem viri ſignatur noſtrū rōnale. Ratio enim et intellect⁹ vir eſt in anima. Joh. 4. Voca viꝝ tuū ꝛ ve. vn̄ ꝑ grāꝫ incarnatōis vl ꝑ ſpūalem illapſuꝫ im mentē: in filios adoptamur: quotiēs diuīs opib⁹ ꝛ ꝑ ꝯn̄s deo ꝯformamur ꝛ ꝯfigurāur: ſꝫ illḋ coꝛ. 3. nos reuelata facie gl'iaꝫ dī ſpeculātes trāſformamur in eandē imaginē. ¶ Tertium eſt ex deo naſci: qḋ fit duplr. ¶ P° ſpūalr. ſ. qn̄ qs regnārat̄ mēte in deū ꝑ grāꝫ ſpūs ſcti mundantē vl ſanctificantem ꝛ in bono confirmantē. vt ſic qs ſpiritualiter naſcat̄ ꝑ gratiaꝫ. ¶ Secūdo eternaliter. ſ. qn̄ qs mente perfecte et rationaliter tranſformatur in deum rōne obiecti beatifici per lumen glorie in intellectu: ꝛ habitum caritatis in affectu. vt ſit ſm̄. Ber. Rationi plenitudo: lucis voluntati: multitudo pacis. memorie: continuatio eternitatis. vnde dicit. ſed ex deo nati ſunt. Sicut qḋ natuꝫ eſt ex carne caro eſt. quod natum eſt ex ſpiritu: ſpiritus eſt Sic ꝛ qḋ natum eſt ex deo: deus eſt. Sequit̄ igitur qḋ omnis qui nat⁹ eſt ex ſpiritu ſiue ex deo: opa ſpūs: vel dei opatur. Joh. 14. Opa que facio ꝛ ipſe faciet: ꝛ maioꝛa hoꝝ faciet. Sꝫ ille qui operatur opa dei vel ſpūs ex deo eſt.

¶ Quinta ꝯ°. eſt ꝙ deus caro fit ꝛ in nobis habitat viſibiliter ꝛ ſenſibiliter: quotiens diuinis operibus ꝛ per ꝯn̄s deo conformamur et configuramur: ſm̄ illud prima coꝛ. 3. Reuelata facie. ꝛc. Hoc enim pꝫ in naturalibuſ. Videmus enim ſenſibiliter de igne: qui ex continuata calefactiōe ferro imbibitur: ꝛ quaſi forma fact⁹ inhitat. Caloꝛ qm̄ vtpote fluens a forma ignis naturā ſapit illius. ꝛ agit per ꝯn̄s in virtute illi⁹. adeo vt ferrū opetur opera ignis ſplēdet lucet: ꝛ relucet in ip̄o eē ꝛ forma ignis vn̄ a ph̄o carbo ignit⁹ ſpēs ignis dr̄. ſicut illḋ Mat. 5. Luceat lux ve. Et Joh. 10. Opibuſ credite: vt cogſcat̄: q2 pr̄ in me ē ꝛc. Dr̄ igit̄ Ver. ca. fa. eſt. Caro ponit̄ h̄ ꝑ hoie. Maluit eīꝫ euāgeliſta dicē. Verbū ca. fa. eſt ꝙ hō: ad ꝯmēdationeꝫ humilitatis: q2 nō ſolū grāꝫ hoīſ ſꝫ ꝛ carnē aſſumpſit. Et in h̄ ꝑcutit ſupbiā mltoꝝ: q gl'iantes de potioꝛib⁹ originis ſue: occultāt humilioꝛa. ¶ Hic ſunt tria notabilia moralia. ¶ Prim̄ ē: ꝙ vt dictū eſt: ꝑmus fruct⁹ incarnatōis vbi eſt: ꝙ eſt filius dei nālis: vt nos ſim⁹ filij dī ꝑ adoptōeꝫ. paꝝ. n. mihi eēt vbum caro factū ꝑ hoie in xp̄o: ſuppoſito illo a me diſticto: niſi ꝛ i me pficeret̄: vt ꝛ ego eēꝫ filius dei. ſ. filius ꝛ heres. Et foꝛtaſſis h̄ ē qḋ oꝛam⁹. Mat. 6. Fiat volūtas tua ꝛc. i. ſicut in xp̄o celo volūtas pr̄is facta ē: vt eēt fili⁹. Sic ꝛ in tra. i. in nob̄ terrā inhitantib⁹: fiat voluntas pr̄is: vt ſimus filij dei, Ro. 5. Accepiſtis ſpūm ado. fi. dei. Et infra. Si filij ꝛ he. heredes qdeꝫ dei. coheredes aūt xp̄i. vn̄ vbuꝫ ca. fa. eſt in xp̄o. ſ. ꝑmogenito. Et hitauit in nob̄ qn̄ gnāmur filij dei ꝑ adoptōeꝫ. ¶ Scḋꝫ notabile eſt ꝙ vbuꝫ ca. fa. eſt: in xp̄o ex̄ noſ: hoc ſ. ꝑo ꝙ ex̄ nos nō facit nos ꝑfectos: ſꝫ poti⁹ intra nos. Et ꝑ h̄ ꝙ hitauit in nob̄: nos denoiat ꝛ nos pficit: vt filij dei noiaremur ꝛ ſimus. Tunc. n. filius dei vbum ca. fa. in nob̄ hitat. i. in nobiſip̄is. Ecce tabnaculū dei cuꝫ hoib⁹ ꝛ hitauit cū illis: ꝛ ip̄e ds̄ cum eis erit eoꝝ ds̄ Hitauit inquit in nob̄. i. qn̄ in q̄lꝫ noſtꝝ filius dei fit hō: ꝛ filius hois fit filius dī. ¶ Tertiū eſt ꝙ nō eſt imaginādūꝫ falſe: q̄i alio filio ſiue imagie xp̄s ſic eſt filius dei: ꝛ alius qnēadm hō iuſtus ꝛ deiformis ſit filius dī. Ait. n. trāſformamur in eandē imaginē. vbi grā vt pꝫ i exēº. Quotq̄ ſpecula opponant̄ faciei hois fōmat̄ imago ab eadeꝫ facie nāli. ſic ēt oēs iuſti ꝛ ſingli ab eadē iuſtitia formant̄ ꝛ trāſformant̄ i eadē: aliogn nō eēt vniuoce iuſti. ſꝫ nec iuſtus qlꝫ eēt vere iuſtus: ſi alia eēt iuſtitia in ſeip̄a: ꝛ alia in iuſto. vn̄ hn̄ dr̄ illḋ heb̄. 2. Debuit per oīa fr̄ibus aſſimilari. ꝑꝑ quā cām nō ꝯfundit̄ fr̄es eos vocare. vn̄ ēt adiecit. Tāq̄ꝫ a dn̄i ſpū q. d. ſicut eodē ſpū oēs iuſtificamur: ſic eodeꝫ filio dei oēs iuſti ꝛ deiformes. q vbuꝫ ca. fa. in xp̄o hitante in nob̄: ꝛ nos ſibi per grāꝫ conformādo noiamur: ꝛ ſumus filij dei: vt ſit ip̄e ꝑmogenitus in multis fratribus. Et hec eſt gratia ſuper gratiā: vt verbum nō ſolum factum ſit caro: ſed ꝙ caro factū hitet in nobis.

¶ Septa ꝯ° eſt: ꝙ ſicut qlꝫ iformatus forma aliq̄ eſſe illius forme plenū hꝫ: ꝛ habēdo in ſe videt oēm gl'iam: ꝛ oēm virtutē ſiue oēm pfectionē ꝛ po^m illius forme: ſm̄ illḋ ſapien. 8. Venerūt mihi oia pariter cū illa. Et Ro. 8. Cum illo oia nobis donauit. Sic ēt ois qui natus eſt ex ſpiritu ſiue deo. Verbū. n. factuꝫ caro: in ipſo hitat: ꝛ informatus q̄ſi vnigenitus ab illo videt gl'iam eiuſ. Plenus gratie ꝛ veritatis. i. ois pfectōis eius ꝛ gl'ie eius. Heſter. 15. Facies tua plena eſt gratiaꝝ. Et h̄ eſt ꝙ dic̄. Vidimus gl'iaꝫ eiuſ. q. d. ꝙ hij ꝗ pt̄ate data: vt filij dei fiāt: ex deo nati ſūt. Et verbū ca. fa. caro in ip̄is hitauit. Vidēt gl'iam ip̄ius q̄ſi vnige. i. ſiles vnigenito: ꝙ ly q̄i ſiltudinē ſigāt. Johs. Siles. n. erimus: ꝛ videbimus eū ſicuti eſt. Sile. n. a ſilī ſemꝑ cogſcit̄. q. d. gl'iaꝫ eius q̄i vnigeniti a pr̄e ſolo. ſ. nos geniti qdeꝫ: ſꝫ nō ab vno pr̄e. Ipſe ḡ per gnātioneꝫ q̄ eſt ad eē: ad ſpēm ꝛ nām: ꝛ ꝑꝑ h̄ filius eſt nālis. Nos vero ꝑ regenerationē q̄ eſt ad ꝯfirmationē nāe. ip̄e imago patris nos ad imaginē totius trinitatis. Plenū grē ꝛ ve. i. ois ꝑfectionis gratie ꝛ veritatis. Quādiu. n. ignis generat̄ ex ligno: nūq̄ꝫ plene gaudet de caloꝛe Sꝫ poſtq̄ꝫ lignū adeptuꝫ eſt formā ignis: tūc pfecte accipit formā: ꝛ in forma plenū caloꝛeꝫ iaꝫ nō ꝑcedentē ꝛ diſponentē ad formā ignis ſꝫ poti⁹ ꝯn̄tem ꝛ ꝑcedentē ab ip̄a forma ignis Et ſic ceſſat triſtitia pturientis alterationis ꝛ mot⁹: ꝛ plene gaudet de plenitudie: cui nihil addi pōt: ſꝫ in ip̄o qeſcit. Sic in ꝓpoſito q̄ꝫdiu diſſimiles ſum⁹ ꝛ adhuc pturimur vt formet̄ in nobis xp̄s. Gal. 4. Inqeti ſum⁹: ꝛ turbamur erga plurima cum Martha. Cum vero iam xp̄s filius dei in nob̄ format⁹ ē: vt ſimus ꝛ nos filij eius. Joh. 5. Et ſimus filij dei ab iecta omni diſſilitudine. Johes. Siles ei erimus: ꝛ videbimus eum ſicuti eſt. Vnū facti in xp̄o ꝛ ꝑ ip̄m. Johis. 17. Tunc plenuꝫ ꝛ pfectū eſt gaudiū in nobis: ꝛ qeti ſumus: ſm̄ illḋ Augu. Feciſti nos ad te: ꝛ inquietum coꝛ noſtꝝ ꝛc.

Quartum ꝑncipale.

Q Vartū ꝑncipale. Circa eius tpalem natiuitatē ſumēdo h̄ vbuꝫ caro factum eſt vbi myſteriuꝫ btē incarnationis deſcribit̄ q̄ ad tria. ¶ P°. n. notat̄ ex pte pſone aſſumētis dignitas icomparabilis: q2 vbum qḋ erat ds̄ in ꝑn° apḋ pr̄em. ¶ 2° oſidit̄ nāe aſſumpte fragilitas ineuitabilis: q2 caro. i. hō aſſumptus. ¶ 3° exꝑmit̄ ip̄ius vniōis vnitas iexplicabilis: q2 factū eſt. ſ. mirabile in ocl'is nr̄is: q2 inexplicabile myſterium Sic igitur verbum caro. ꝛc.

¶ Circa totū ſit iſta ꝑ^a ꝯ°: ꝙ vbum in diuinis aſſimilat̄ vbo nr̄o mētali. vn̄ Aug. 15. ḋ tri. dicit: ꝙ vbuꝫ mentis nr̄e qḋ intus latet: ꝛ h̄ vbum eſt imago verbi in diuinis: q2 ſicut hoc verbū mētis a memoꝛia naſcit̄: ita verbum in diuinis a patre ꝓcedit: Et ſicut verbū mētis aſſimilat̄ ſcie de q̄ naſcit̄: ita verbū in diuinis oio aſſimilat̄: imo eſt eiuſdē nāe cuꝫ patre: a quo ꝓcedit. Aliud aūt vbum eſt oꝛis: qḋ foꝛis ſonat. ꝛ h̄ verbū ē ſignū vbi mētaliſ. vn̄ Aug. 15. de tri. Verbū qḋ foꝛis ſonat: eſt ſigⁿ verbi: qḋ intus latet. cui magiſ vbi ꝯpetit nomē Nam illḋ qḋ carnis oꝛe pꝛofert̄: vox vbi eſt: verbum eſt ꝛ ip̄m dicitur ꝑꝑ illḋ a quo vt foris appareat: aſſumptum eſt.

¶ Scḋa ꝯ° eſt: ꝙ inter verbū nr̄m: ꝛ verbū in diuinis: duplex eſt dr̄ia. ¶ P^a eſt ꝙ verbū noſtꝝ eſt impfectū. Verbuꝫ aūt diuinuꝫ pfectiſſimum eſt. Ratio aūt ipfectōis in vbo nr̄o ē ꝙ verbū noſtꝝ nō oio adequat̄ ſcie nr̄e. Pl⁹ eim ꝯtinet̄ infra ſciam nr̄aꝫ mētaleꝫ: q̄ꝫ poſſumus vbo exꝑmere. vn̄ ph̄s. Plura ſcim⁹: ſꝫ vnū intelligiuſ. Verbū aūt intelligim⁹ in actu ꝯſideratōis. Et iō qn̄ꝫ ſcie hitum ꝑ mlta vba exꝑmimus actualr: ꝛ h̄ eſt ipfectōis in verbo noſtro. Sꝫ vbum diuinum eſt pfectiſſimū: q2 vnicū vbum eſt exp̄ſſiuum totius ſcie pr̄is ꝛ eēntie ꝛ oiuꝫ creaturaꝝ. Si. n. ſic nō exꝑmēt eēt ipfectuꝫ vbuꝫ. vn̄ Au. Si aliqḋ min⁹ eēt in vbo q̄ꝫ in dicētis ſcia ꝯtinet̄: eſt ipfectum vbum. ¶ Scḋa dr̄ia eſt: ꝙ vbum noſtꝝ eſt inſiſtens: ꝛ nō eſt eiuſdē nāe cum intellectu: a quo orit̄. Verbuꝫ aūt in diuinis eſt vbum ſubſiſtens in nā dei. Subſiſtēs aūt in nā dei eſt deus. Et ideo verbum in diuinis eſt deus.

¶ Dominica infra octauas.

Quanto tem

poꝛe hereſ paruulus ē ꝛc.
q ad Gal. 4. Scōm quod
dicit beatus Aug. Pater
tradidit filiū: quo redime
ret ſeruos: miſit ſpiritum
ſanctū quo adoptaret ſeruos in filios. Filium
dedit in preciū redēptionis. Spiritū. ſ. in pri
uilegiū adoptiōis: ſꝫ ſe denique totū ſeruat i he
reditatē adoptiōis. Et ideo apl's vidēs euidē
ter nobis eſſe neceſſariū hāc adoptionē ad no
ſtram ſalutem: cū ſit effect⁹ gratie ſpūs ſancti:
qꝛ gr̄a ei⁹ ſaluati ſumus. Jō in epl'a tria deter
minat.

Primū principale.

Irca primū: vbi primo determinat
c de adoptiōis realitate cū dicit. Quā
to tempoꝛe ſunt octo concluſiones.

¶ Prima ꝯclō eſt: q̄ lꝫ predeſtinatio ꝛ ado
ptatio ſint idē: qꝛ vtraque dicit mihi quandam
oꝛdinationē alicuius ad gloꝛiam. Differunt
tñ: naꝫ p̄deſtinatio eſt gratie preparatio. i. diui
na electio: qua elegit quos voluit ante mūdi cō
ſtitutionē ab eťno. Adoptatio aūt hoc fac̄ i tpe
¶ Scd'a ꝯclō eſt: q̄ lꝫ xp̄s fuerit p̄deſtinatus
filius dei: nō tñ fuit filius adoptionis. Ratio
primi eſt: qꝛ ſub p̄deſtinatiōe non ſolum cadit
gloꝛia: ſed etiam illud qđ ſequitur ſicut antece
dens ad ꝯſequētes: cū ſit oꝛdinatio alicui⁹ ad
gloꝛiā: ſed hec ē vnio humane nature ad ſup
poſitum verbi in xp̄o. Ergo ꝛ vnio cadit ſub
p̄deſtinatiōe: ſꝫ p vnionem xp̄s eſt filius dei.
gitur ꝛc. Qđ aūt vnio iſta oꝛdiabatur ad glo
riam: ſicut antecedēs ad ꝯn̄s pꝫ: qꝛ nulla meri
ta de ꝯdigno poſſunt ꝯparari gloꝛie ad quam
xp̄s fuit aſſumptus: nec etiā gratie quā habuit
aīa xp̄i: Ergo opoꝛtet q̄ hoc fuit pp vnionem
nāe ad verbū: q̄ vnio oꝛdinabat̄ ad gl'iā ꝛc.
¶ Scd'a ratio ſecūdi eſt: qꝛ adoptio denomi/
nat in adoptato quādā extraneitatē a filiatio
ne: ꝛ ponit quandā gratificationē: ꝛ tñ oꝛdiat
adoptatū ad poſſidenduꝫ hereditatē: ſed xp̄s
nō fuit extraneus: qꝛ nō potuit fuiſſe nō filius
cū non habuit in ſe rationē ꝯtrariā filiatiōis.
Et nota q̄ tribus modis poteſt creatura eē ex
tranea. ¶ Primo: quia fuit actu ſub culpa.
¶ Scd'o qꝛ lꝫ actu nō ſit: tñ aliqñ fuit. ¶ Ter
tio quia indifferēs: ſcilicet vt poſſet eſſe. Nul/
lus iſtorum modoꝛū fuit in chꝛiſto.

¶ Tertia ꝯclō eſt: q̄ nos ſumus pꝛopꝛie filij
adoptiui: nō ſolū dei pr̄is: ſꝫ et Jeſu xp̄i: Ra
tio ē: qꝛ i diuinis eſt duplex actio: vna ē ab intra
q̄ eſt notionalis. Alia eſt ab extra q̄ eſt eſſentia
lis: ꝛ iſta eſt cōis tribus pſonis: ſꝫ adoptio eſt
q̄dā actio ad extra: ergo nō ſolū filij adoptiui
ſumus pr̄is dī: ſed omnium trium perſonaꝝ.
¶ Quarta ꝯ° eſt q̄ talis gr̄a adoptiōis grati
ficās: nos oꝛdinat ad poſſidēdū eternā here/
ditatem: ꝛ hoc ex gratia: nō ex iure: qꝛ ceſſante
ḡnātione nāli nihil iuris ꝯfert̄ eis de cōgruo:
vel de debito in hereditate adoptātis: niſi per
dn̄m hereditatis ꝑus eligat̄ adoptione. vnde
Pſal. Elegit nobis hereditatē ſuā ꝛc. Glo.
Nō merito nr̄i: ſed gr̄a ſua elegit nobis dare
hereditatē ſuā. i. vitā eternā. vñ Augu. 83. q.
q. 75. dicit. Quāuis heres dicat̄ cū iā heredi
tas moꝛte deceſſoꝛis firma teneat̄: nec alio mō
poſſit intelligi heres: ſꝫ qđ dr̄ humanis legib⁹
nos tñ heredes dei pr̄is dicimur: ꝛ ſi ipſe non
deceſſerit: qꝛ hereditatē eternā: nos filij ſpōſi
ꝛ ſpōſe ſpamus: quā poſſidebimus non pr̄is
moꝛte: q moꝛi nō pōt: ſꝫ filij. Et ad Ro. 8. di/
cimur heredes dei ꝛ coheredes chꝛiſti.
¶ Quīta ꝯ° eſt: q̄ lꝫ multiplex ſit hereditas. ſ.
tpalis: penalis: ſpūalis: ꝛ celeſtis: tñ magis ꝓ
pꝛie gl'ia celeſtis dr̄ hr̄ditas: cuius ē triplex rō
¶ Prima ē: qꝛ ſicut pr̄na hereditas ꝓpꝛie de
betur filijs: ſic ipſa gl'ia filijs dei. Pſal. Ecce
hereditas dn̄i ꝛc. ¶ Scd'a eſt: qꝛ ſicut heredi
tas tpalis vite poſſidet̄ a filijs: q̄ diu viuunt.
ſic hereditas gl'ie a filijs dei. vñ eccl'i. 44. Cū
ſemine tuo pſeuerauit hereditas: ꝛ loquitur đ fi/
lijs miſericoꝛdie. ¶ Tertia qꝛ ſicut hr̄ditas tpa
lis admittit̄ pp crimē leſe maieſtatis: ſic q de/
bent eē filij dei p gr̄ā pp pctm̄ moꝛtale qđ eſt
ꝓpꝛie offenſa diuine maieſtatis: hr̄ditatē eternā
admittūt. Eccl'i. 41. filioꝝ pctoꝝ pibit hr̄ditas
¶ Sexta ꝯclō eſt: q̄ ad hāc hereditatē indu/
cūt nos duo. ſ. in ꝓpꝛijs actiōibus humilis re
putatio: ꝛ debita graꝝ actio. Pꝫ primū. Naꝫ
verus humilis ex humilitate ſua non reputat
opa ſua: q̄ntūcunque bona. Luce. 17. Cum oia
benefeceritis dicite ꝛc. gloſa. Reſpectu dei q
bonoꝝ noſtroꝝ nō eget: nō reſpectu ſui vel ꝓ
rimi: tāto magis debemus nos humiliare: cū
de illis omiſim⁹ multa: in multis. n. offendi/
mus oēs: ꝛ ideo nō debemus ceſſare a bono
ope: ꝛ tñ totū meritū noſtꝝ iſufficiēs eſt reſpe/
ctu mercedis eterne. Lex eſt de ꝯdigno: non
de ꝯgruo. Ro. 8. Nō ſūt ꝯdigne paſſiōes ꝛc.

¶ Scd'ꝫ pꝫ. Nā gratiaꝝ actio maxime debet̄
illi q gratis beneficiū ꝯtulit ad qđ nō tenebat̄.
In deo aūt ꝑncipalr̄ inuenit̄ cauſa debiti: cum
ſit ꝑncipiū oiū bonoꝝ noſtroꝝ. Vñ reqrit̄:
vt ille q ſuſcepit beneficiū obliget̄ ad gratiarū
actiōes. Cū ḡ a deo ſumus beneficiati: ſimuſ
ſibi grati: ꝛ h̄ p debitā obſequij redditionem.
Nā ſi hō ab hoīe ſuo: nō vniforme: ſed multi
plex miniſteriū exigit: q̄to magis nos vnius
tm̄ opis vſu nos exercere debemus: ſed ſemꝑ
nouis ſtudijs augere ꝑoꝛa. Et h̄ eſt qđ dicit.
Quāto tpe heres. ſ. p gr̄ā adoptiōis ad gl'iā
celeſtē paruulus eſt. ſ. p ꝓpꝛie actiōis reputa
tionē. Nihil differt a ſuo reddēte. ſ. debitum
obſequiū gratitudis: qꝛ eq̄liter. ſ. humil reputa
tio ſuiipſi⁹ ꝛ gratitudo faciūt ipſū dn̄ꝫ oiū meri
toꝛiāꝝ actionū hr̄ditat̄ ſucceſſiōis p adoptiōē
¶ Septima ꝯᶜ eſt: q̄ ſicut ſm̄ iura paruulis
heredib⁹ poſt deceſſū parētū: actoꝛes ꝛ tuto
res aſſignātur: q ipſos defenſāt ꝯtra hoſtes:
ꝛ ꝓ eis cās eoꝝ agāt: ꝛ i moꝛibus eos iſoꝛmēt
ſic etiā adoptiuis tutoꝛes aſſignātur: q ſunt 5.
¶ Prim⁹ tutoꝛ eſt timoꝛ dī. Pſal. Dediſti
hr̄ditatē timētib⁹ nomē tuū. ¶ Scd'us ē inno/
cētia. Pſal. Nouit dn̄s dies immaculatoꝝ: ꝛ
hr̄ditas ꝛc. ¶ Tertius ē pauptas voluntaria.
Jac. 2°. Nōne paupes elegit ds in h̄ mūdo:
diuites i fide ꝛ hr̄des regni. ¶ Quartus ē ꝯ
tinentia pp deū. Pſal. Suſtinētes aūt dn̄m
ipſi hereditabūt terrā. ¶ Quītus eſt iuſtitia.
Yſa. 45. oēs iuſti hereditabūt terrā in ppetuū
ꝛ h̄ eſt qđ dicit. Sub tutoꝛibus ꝛc. q. d. q̄ hijſ
gratijs nutritus qs dignus ſit gr̄a adoptiōis.
¶ Octaua ꝯ° eſt: q̄ hij tutoꝛes iſoꝛmāt ado/
ptiuū maxime in fidei rudimēto. Que glibet ēt
q̄ntūcunque ſimplex iplicite tenet̄ credere. ſ. in fi
de maioꝝ. Nā explicatio fidei opꝫ q̄ ꝑueniat
ad iferioꝛes p maioꝛes. Et ideo tales ſupioꝛeſ
ad quos ptinet alios oꝛdinare: tenētur hr̄e ple
nioꝛē notitiā de credēdis: ꝛ ſi maioꝛes erra/
rent: nō ſeqtur erroꝛ minoꝝ: qꝛ minoꝛes hn̄t
fidē iplicitam i fide maioꝝ: inq̄tum adherēt
doctrine diuine. vñ apl's. p° coꝛin. 4°. Imitato
res mei eſtote: ſicut ꝛ ego xp̄i. Humana co/
gnitio nō ſit regula fidei: ſꝫ veritas diuina: a q̄
ſi maioꝛes deficiant: non ꝑiudicant fidei ſup/
plicū: q eos rectā fidē hr̄e credunt: niſi ꝑtina/
citer eoꝝ erroꝛibus adhererēt ꝯtra vl'is eccl'ie
fidē: q̄ nō pōt deficere dicēte dn̄o. Luce. 22.
Ego ꝓ te rogaui petre vt nō deficiat fides tua
ꝛ hoc eſt qđ dicit. Ita ꝛ nos cū eēmus paruuli

ſcilicet in cognitiōe ſpeculatiua articuloꝝ fidei
Eramus ſeruiētes exercitio bone actionis ſi/
dei. Sub elemētis. i. rudimētis fidei: q̄ ſunt
de incarnatiōe: paſſione: ꝛ reſurrectione xp̄i.
Mūdi. i. maioꝝ doctoꝝ fidei in mundo: Im
plicite eis ꝛ eoꝝ dictis credendis.

Scōm principale.

Irca ſcd'ꝫ principale: vbi dr̄ de ado
c ptātis benignitate: cuꝫ dicit. At vbi
venit ꝛc. vbi ſunt quatuoꝛ ꝯclōnes.

¶ Prima ꝯclō eſt: q̄ tp̄s incarnationis xp̄i
multū ꝯgruebat pp noſtrā adoptionē duplici
ratione. ¶ Prima eſt: qꝛ inueterata inimici/
tia ꝛ ꝑcaciter vitiata: nō poteſt bene reduci ad
ſtatū ꝑſtinū: niſi aliq̄ copula ꝯiūgatur intrin
ſece: in qua pax ſolidet̄. Et ideo: qꝛ iſta diſcoꝛ/
dia erat dura: lꝫ p partes inequales fuerit: fa/
ctū eſt ꝯiugiū humanitatiſ noſtre in xp̄o: que
ibi deſpōſata fuit Vbo. Et iō: q̄to copula aliq̄
ē magis idiſſolubilis: tāto pax ē magis firmā
vtriuſque partis. ſ. dei ꝛ hoīs. ¶ Scd'a ratio ē
qꝛ nullus eſt idoneus legatus ad iterponendā
diſcoꝛdiā cū ꝯſideratione: niſi ſit tātū de par
te vna q̄tū ē de parte alia: alias poſſet haberi
ſuſpicio: ſed opꝫ q̄ ſit neuter: aut q̄ participet
vtrūque extremum: qꝛ tunc eſt magis fidelis ꝛ
plus ꝑtinet ad ipſū. Et ideo qꝛ xp̄s fuit de ge
nere diuino ꝛ de genere humano: ideo fuit ꝯue
nientiſſimus mediatoꝛ: mediante qua media/
tione: filioꝝ adoptionem recepimus.
¶ Scd'a ꝯcluſio eſt: q̄ tp̄s incarnationis xp̄i
dicitur tp̄s plenitudinis pp octo. ¶ Primo
ꝓpter pacis abundātiā ꝛ tēpoꝛaliū redundā
tiā. Pſal. Oꝛietur in diebuſ eius iuſtitia ꝛc.
¶ Scd'o pp plenitudinem gratiaꝝ. Johis p̄.
De plenitudine eius oēs accepimus. ¶ Ter
tio pp impletionē figuraꝝ legaliū. Matt. 5.
Nō veni ſoluere legem ꝛc. ¶ Quarto ꝓpter
plenitudinē diuinaꝝ ꝓmiſſionum dei. vnde
Johis p̄. Gratia ꝛ veritas p Jeſum chꝛiſtū
facta eſt. i. in illo impleti ſunt. ¶ Quīto pp im
pletionē ꝓphetiaꝝ ꝛ viſionū. Danieľ. 9. Ut
ipleatur viſio ꝛ ꝓphetia. ¶ Sexto pp plenitu
dinē tēpoꝝ coꝛin. 10. Nos ſumus in quos fi
nes ſeculoꝝ deuenerunt. ¶ Septimo pp im
pletionē ruine angeloꝝ. Pſal. Implebit ru
inas. ¶ Octauo ꝓpter plenitudinē ꝑmioꝝ
Yſa. 58. Implebit ſplēdoꝛibus aīam tuam.
¶ Tertia ꝯclō eſt: q̄ chꝛiſtus non ſolum nos
in hoc tpe ad futuram gloꝛiā adoptauit. ſꝫ etiā
ab eterno nos p̄deſtinauit. vñ Aug. in libro

de predeſtinatione ſic ait. Preclariſſimuꝫ.n. lumen p̄deſtinatiōis ꝛ gratie: eſt ip̄e mediator dei ꝛ hominuꝫ: hō chriſtus ih̄s. Ille.n. homo vt a verbo eterno in vnitate pſone aſſumptus filius dei vnigenitus eſſet. vñ h̄ meruit: ꝙ ei⁹ bonuꝫ qualecūqꝫ p̄ceſſit: vt habeat ineffabilem poteſtateꝫ: niſi faciēte ac ſuſcipiēte deo verbo? Ille hō ex quo eſſe cepit filius dei vnicus eſſe cepit: filiū dei femina illa gr̄a plena ↄcepit: nō carnis ↄcupiſcentia: ſꝫ ſolo dei munere: ꝛ hoc eſt qđ dicit. At vbi venit.ſ. dei ordinatione. Plenitudo tp̄is.i. ipletio tp̄is p̄finiti a deo. Miſit d̄s filiuꝫ ſuū.i. viſibileꝫ fecit nobiſ. vñ Aug. de trini. Ideo miſſuꝫ illū intelligere debemus: qꝛ ex illo incōprehēſibili: inenarrabili ſecreto ꝓfunde maieſtatis: dedit ſe ↄp̄hendendaꝫ mentibus noſtris dei filiuꝫ: non ſolū cuꝫ ſe exinaniret: ſed etiā cuꝫ ſe daret habitaturuꝫ in nobis: natuꝫ ex muliere qđ dicit more locutionis hebreoꝝ: vſus.n. hebreoꝝ dicit mulieres nō virginitate corruptas: ſꝫ feminas. vñ Aug. De ſpiritu ſctō ex virgīe Maria d̄s vnicus natus eſt. Sed ſi q̄ritur ſm eundē q̄uo incarnatio facta eſt ip̄ꝫ verbū dei. Dico v̄bum carnē factuꝫ.i. hoīeꝫ factū. Deus aūt ſemꝑ faciens eſt: fieri neſcit: vt ſic. Factū ſub lege: qꝛ ſm Aug. ſub legis onere circūciſus legalr: ꝛ hoſtia legalis ꝓ illo oblata ē: ꝛ in tēplo p̄ntat⁹ Luce.2. Nec mirꝫ ſi ꝛ illa opa legis ſuſtinuit ex q̄bus liberaret eos q in eis ſuiliter tenebāntur: factus ē ergo ſub lege.i. ſub onere legis ſicut ſub alijs penis; nō tñ ſub legis auctoritate: vt ab ea expiaretſ. Ipſe erat.n. dñus legis: Sed vt ab ea nos liberaret ſicut ab alijs penis. Ideo ſequitur.

¶ Quarta ↄclō: qꝛ lex carnis ꝛ pcti prepediebat gr̄e adoptionē. Et ideo ab effectibus legiſ carnis ꝛ peccati voluit nos liberare. Intelligēdum tñ ꝙ q̄nqꝫ ſunt effectus legis: q per icarnationē ab hac hereditate excluduntſ. ¶ Primus eſt īfidelitas. vñ iudicū ſcdo. Dixerunt galladite iepte. Heres ī domo p̄ris mei eē n̄ poteris: qꝛ d̄ adulta m̄re natus es.i. de eccl̄ia malignātiū. ¶ Scd̄s ē vacatio opuꝫ carnis: Gal.4. Nō erit heres filius ancille cū filio libere. ¶ Tertius ē diffidētia de dei po⁹. vnde numeri.13. d̄ filij iſrael.ſ. diffidentes de po⁹ dei. Dixerūt ſe nō poſſe obtinere terrā ꝓmiſſionis. Et ideo dictū eſt eis: ꝙ illā nō ingredientur. ¶ Quart⁹ eſt p̄ſumptio de ꝓprijs viribus. Prouer.2°. Hereditas ad quā feſtinatſ non capietur. Unde feſtinantes hic dicuntur p̄ſumentes de meritis ꝓprijs. ¶ Quintum ē pctm̄. Eph.5°. Quia ois fornicator aut immundus: aut auar⁹: nō habebit hereditatē ꝛc. Unde ſubdit. Ut eos q ſub lege erāt.ſ. p̄ſſi ꝛ rei: q̄ntum ad effect⁹ legis carnis. Actuū.15. Hoc eſt onus qđ nec nos: nec p̄res noſtri ꝛc. Redimeret a ſuitute legis: q facit pctm̄: ſuus eſt peccati: A diabolo: a pditiōe: ꝛ ab effectib⁹ ſupradictis. Ut adoptionē filioꝝ reciperem⁹ ideſt vt bona q̄ p gr̄aꝫ dantur: p que ſunt filij vel vt participes eſſemus diue glorie.

Tertium principale.

Irca tertiū principale: vbi determiat de adoptiuoꝝ vtilitate: cū dicit. Quī autē eſtis filij. vbi nota: ꝙ gr̄a adoptiōis q̄tuor effectus opatur i nobis. ¶ Primus eſt filiatio ſpūalis. Nā cuꝫ filij ſit imitari p̄reꝫ dicimur filij: qꝛ gr̄a adoptionis facit nos imitari patrē xp̄ꝫ. Et ſūt duo gnā filioꝝ.ſ. pēnitentes ꝛ innocētes. Penitētes.n. ſunt filij: qꝛ imitātes xp̄ꝫ carnē ſuam crucifigunt cū vitijs ꝛ ↄcupiſcētijs. In cuius rei teſtimoniū: in trāſfiguratiōe: que figāt pniaꝫ aiam transfigurantem. Audita eſt vox p̄ris.ſ. Hic eſt fili⁹ meus dilectus ꝛc. Innocētes etiaꝫ ſunt filij: qꝛ p̄deſtiati ſunt ad vitā eternā. vnde 1ª. Iohis.5°. dicitur. Qui ex deo eſt natus: nō peccat: qꝛ generatio dei ↄſuat euꝫ: vt non peccet: vñ dicit. Quī aūt eſtis filij dei.ſ. p gratiam adoptiōis. ¶ Secūdus effectus eſt pfectio vite moralis. Hic aūt meretur fieri habitaculū ſpūs ſancti: q eſt domū dei p̄cioſiſſimi. Et ideo diligenter ē obſuabile. Seruatur.n. bene viuēdo. Perditur aūt peccando. vñ dicit eph.5. Unicuiqꝫ veſtꝝ data eſt gratia.i. ſm gloſaꝫ ſpūs ſancti. Et ſeqtur. Nolite ↄtriſtari ſpm̄ ſanctuꝫ. gloſa id eſt p mala opera a vobis fugare. vñ Aug. dicit. Ut.n. ꝓbaremur adoptati eſſe a deo in filios dei: ſpiritum ſuū dedit nobis: q ſignum patris oſtendit in filios. vnde dicit. Miſit d̄s ſpirituꝫ filij ſui in corda noſtra.ſ. vt ſpiritualr viuentes eius morali vite ↄformaremur. vnde Ro.8°. Ipſe ſpiritus reddit teſtimonium ſpiritui nr̄o: ꝙ filij dei ſumus. ¶ Tertiū ē cordialis intētionis affectio ad deum. ita vt deſpectis corruptibilibus ꝛ caducis: deſiderio ſurſū ferantur in deum. Nā intendere eſt ideꝫ ꝙ in aliud tēdere. Et ideo bona intentio eſt que ordinatur debite referēdo ea que ſunt ad fineꝫ in ipſum: ꝛ hoc per potentiam libere operanteꝫ.

Hec aūt potentia eſt liberꝫ arbitriuꝫ: ad qđ cōcurrit intellectus vt iudicans. Et voluntas vt eligens. Et ideo hec intētio dicitur pura ↄtra ſimulationē ypocriſis. vnde pſal. Deus deuſ meus ad te de luce vigilo. Ad te inqt: non ad lucruꝫ: vel ad hominū laudē. vñ intentio pura ſm Ber. Eſt vt in omni actiōe tua: aut honorem dei: aut vtilitatē ꝓximi pretendas: q̄ deſignatur p clamoreꝫ. vñ dicit. Clamantē Abba pater.i. q facit nos clamātes deſiderio qđ nunq̄ꝫ preſumeremus: niſi ſpūs doceret. vñ Iheronymus. Clamor in ſcripturis non magne vocis emiſſio: ſed intētionis magnitudo deſignatur. Pſal. Clamaui in toto corde meo exaudi me dñe ꝛc. ¶ Quartum ē ſuilitatis peccati excluſio: difficilis prorſus res eſt: ꝛ ſoli diuine virtuti poſſibilis ſuſceptum ſemel peccati iugū a ceruicibus excutere: qm̄ q facit peccatuꝫ ſuus eſt peccati. nec eſt iā liberari: niſi in manu forti. Talē autem ſuilitateꝫ excludit gratia adoptiōis. Ponendo ↄſulēdo: ꝛ ↄtinentiā ingerendo: vnde dicit. Itaqꝫ iam non eſt ſeruus: vſꝫ ſuilitate peccati ſeruiēs: ſed filius amore ſuiēs. Iohis.15. Iam nō dicā vos ſuos: ſꝫ filios p patris imitationē p gr̄aꝫ. Qđ ſi filius ꝛ heres erit in futuro: ꝛ h̄ per deuꝫ.i. per dei miſericordiam ꝛ operationem. Quā nobis ꝛc.

¶ Dñica infra octa. Sermo d̄ euāg°.20.

Erāt maria

ꝛ Ioſeph mirātes ꝛc. Luce.2°. Scd̄m quod dicit Bernar. Uenit.n. filius dei. Tot ꝛ tanta mirabilia in mūdo operatus eſt: vt non immerito intellectum noſtrum ab oibus rebus mundanis euocauerit: vt ſemper cogitemus: qꝛ mirabilia fecit.ſ. qualiter rex dñs p̄uenit nos: venerit ad nos: ſubuenerit nobis. Et voluerit mori ꝓ nobis: vt viueremus: ſeruire: vt regnaremus. Exulare: vt repatriaremuſ: ꝛ vſqꝫ ad ſeruiliſſima opera inclinari: vt ↄſtitueret nos ſuper oia opera ſua. vnde ſi cōuertamur ad xp̄m erit qui auferet velamen de cordibus: Intellectum illuminet: ꝛ affectuꝫ inflāmet. Sed qꝛ hoc fit per propoſitum ſancte voluntatis: ideo euangeliſta in hoc euangelio quatuor ponit aduertenda.

Primum principale.

Irca primum: vbi proponitur nobis mirabilium xp̄i intellectualis ſpeculatio: cum dicitur. Erant Maria ꝛ Ioſeph: vbi ſunt quinque concluſiones.

¶ Prima ↄclō eſt: ꝙ conuenienſ eſt homini agere ꝓpter finem. Nam actiones que ab homine aguntur: ille ſolum ꝓprie dicūtur humane: que ſunt ꝓprie hominis: inquātum eſt homo. Differt aūt homo ab alijs aialibus in hoc ꝙ eſt ſuoꝝ actuum dominus. vnde ille ſolum actiones vocantur humane quaꝝ eſt domin⁹. Eſt aūt homo dominus ſuoꝝ actuū per rationem ꝛ voluntatē. vnde liberꝫ arbitriuꝫ dicitur eſſe facultas rationis ꝛ voluntatis. Ille ergo actiōes ꝓprie humane dicuntur: q̄ ex voluntate deliberatiua ꝓcedunt. Si que aūt alie actiones homini ↄueniant poſſunt q̄dem dici hoīs ſed non ꝓprie humane: cum nō ſint hominis inquantum eſt homo: Manifeſtum eſt autem ꝙ oēs actiones que ꝓcedunt ab aliqua potētia cauſantur ab ea ſm rationē ſui obiecti. Obiectum aūt volūtatis eſt finis ꝛ bonū. vnde opꝫ ꝙ oēs actiones humane ſint ꝓpter fineꝫ. Ex quo ſequitur documentum: ꝙ actus dicuntur humani inquantuꝫ ꝓcedūt a voluntate deliberatiua. Obiectum autem voluntatis eſt bonū ꝛ finis. Et ideo ſequitur ꝙ primuꝫ humanoꝝ actuum: inquantum ſunt humani ē finis ꝛ terminus eorundē. Nam illud ad quod terminatur actus humanus.i. quod voluntas intēdit tanq̄ꝫ finem: ſicut ꝛ in agentibus naturalibus forma generati eſt conformis forme generantis: ꝛ hoc intelligitur cuꝫ dicitur. Maria: que dicitur ratio diſcreta. Interpretatur eniꝫ ſtella mariſ. Et qđ mare: niſi cor hominis? De quo Ihere.17. Prauum eſt cor hominis: ꝛ inſcrutabile: quis cognoſcet illud? Quid enim fluctus maris? Sunt autem diuerſi ꝛ mutabiles animi motus ꝛ appetituſ. Scopuli: in hoc mari ſunt conſenſus ad peccata: quibus anima illi dicitur cum peccato. Peccato conſentitur: ad quos ſcopulos declinandos lucet hec ſtella maris: id eſt radius rationis.

¶ Secūda ↄclō eſt: ꝙ licet mens: ratio: intellectus ꝛ intelligētia ſint idem realiter: differūt tamen ratione. Nam mens eſt rōnale ꝛ intellectuale lumen: quo ratiocinamur: intelligimus ꝛ ſapimus. Que ita facta eſt ad imaginem dei: vt nulla interpoſita natura ab ipſa veritate formetur. Mens enim ex eo dicta eſt: quia eminet in anima preſtantior vis inter vires.

❡ Ratio eſt. Ea vis anime: que inter rerũ
corporearum naturas: formas: differentias:
propria ⁊ accidentia percipit vt corporea: ſed
non extra corpora; niſi rõne ſubſtãtie. Abſtra
hit enim a corporibus: que fundãtur in corpo
ribus: non actione: ſed conſideratione. Intel
lectus eſt ea vis anime: que inuiſibilia ꝑcipit:
ſicut angelos ⁊ demones. Intelligentia eſt ea
vis anime: que imediate ſupponit deo. Cer/
nit itaqꝫ ſummũ verum ipm ⁊ vere incõmu
tabile. Sic igitur anima ſenſu ꝑcipit corpora:
imaginatione: corporũ ſimilitudines: actione
corporum naturas: intellectu ſpũm creatum.
intelligentia ſpiritum increatum.

❡ Tertia ꝯclo eſt: ꝙ ꝓpoſitum bone vite licʒ
ſit effectiue a ſpiritu ſancto: concipitur tamen a
diſcreta ratione diſpoſitiue: que eſt liberũ arbi/
trium. ❡ Ratio eſt. Habere ex hoc enĩ libe
rum arbitrium dicimur: ꝙ poſſumus vnum
recipere alio recuſato: qḋ eſt eligere. Et ideo
naturã liberi arbitrij ex electione conſiderare
oportet. Ad electionem aũt concurrit aliqd ex
parte cognitiue virtutis: ⁊ aliquid ex pte appe
titiue. Ex parte cognitiue requiritur conſiliũ
ꝑ quod diiudicatur: quid alteri ſit ꝑferendum
Ex pte aũt appetitiue requirit ꝙ appħendẽdo
acceptetur id: quod ꝑ conſilium diiudicatur.
Et ideo. 3°. ethi. liberũ arbitrium vocatur de
ſiderium conſiliabile: qr ꝓprium obiectum ele
ctionis eſt id: quod eſt ad finem. Hoc autem
inquantum huiuſmodi: habet rationem boni
quod dicitur vtile. Patet ꝙ cum bonum ſit
obiectum appetitus: ꝙ talis conceptio bone vi
te ſit a ratione diſcreta eligente diſpoſitiue: ſʒ
a ſpiritu ſancto effectiue. vnde bene dicitur: ꝙ
Maria mater fuit ieſu. Que dicitur ratio diſ/
creta. Nam ſicut Maria ihm: ſic ratio diſcre
ta concipit per ꝓpoſitum ſanctitatis ꝑ affectuʒ
in voluntate: ⁊ per effectum parit illud in bo/
na conuerſatione. Concipit autem de ſpiritu
ſancto: quia ipſum bonum ꝓpoſitum a gratia
dei: eſt effectiue: que dat velle ⁊ ꝑficere.

❡ Quarta concluſio eſt: ꝙ oportet ꝙ hec vi/
ta ſanctitatis per veram humilitatem cuſtodia
tur: quia ſm Auguſtinuʒ humilitas eſt ex in/
tuitu ꝓprie conditionis: ⁊ ſui conditoris vo/
luntaria mentis inclinatio in ſuo: imo ordina
bili ad ſuum conditorem. ❡ Cauſa huius in/
clinationis eſt duplex. Una eſt intuitus pro
prie conditionis. Michee. 6. Humiliatio tua
in medio tui. Alia cauſa eſt intuitus condito/
ris: in quo nullus eſt defectus. vnde in ꝯpati
one eius magis apparẽt defect⁹ noſtri. vnde
Greg. Sepe iuſtitia noſtra diuino ex animo
⁊ iuſtitie deducata. Iniuſtitia eſt: ⁊ ſordet in
diſcretione iudicis: ꝙ fulget in eſtimatõe ope
rantis. Talis. n. cuſtos eſt ſcitatiſ. vñ Aug.
Niſi humilitas oia queciqꝫ benefacimus pre
ceſſerit: ꝯtinuata cõſecutaqꝫ fuerit: totum au/
fert ſupbia. Hoc aũt ꝑ Ioſeph: qui fuit nutri/
cius ⁊ cuſtos ihu ſignificat: qr nunqꝫ ad cõſu/
mationem ꝑuenit ꝓpoſitum ſanctitatis: niſi il
lud ⁊ cuſtodiat virtus humilitatis.

❡ Quinta ꝯclo eſt: ꝙ qr vita ſancta eſt meri/
toria: qr deo accepta: ⁊ ratione acceptatõis ma
xime eſt remuneratiua: id ſtupeſcit rõ: mens
ꝯtremiſcit ineffabilitatem remunerationis.
❡ Ratio eſt. Nam quotienſcũqꝫ tranſcendẽ
tium reruʒ notitia in memoriã venerit: totiẽs
renouat in mẽte miraculũ. Cum igit vite hẽ
remuneratio ſit trãſcendens humanã faculta/
tem: ſtupeſcere facit humanã menteʒ. Et h̄ eſt
ꝙ dicit: Mirabant ſup hijs: q̄ dicebantur de
ihu. i. de ꝓpoſito ſctitatis. Cui magna ⁊ inef/
fabilia ꝓmittunt. ſ. qḋ oculus nõ vidit. Tanta
ſunt iſta: ꝙ vix aliqs ad ea audet aſpirare: ⁊ tñ
ꝙ credit: ꝙ expectat: nõ ſufficit admirari: cum
cogitat ꝓ eo: qḋ tam modicũ eſt: quaſi ꝓpe ni/
hil: tanta expectant eterna ꝓ tranſitorijs: cele
ſtia ꝓ terrenis: imenſa ꝓ minimiſ. Stupet ra
tio ſup hijs: que cernit: ꝯtremiſcit ꝯſcientia ſu
per hijs: que ſentit. vnde lʒ in foro ꝯſcientie in
terna fama pie gaudio ⁊ cogitatõibus garriẽ/
tibus iſta diſꝑgit: tamen in foro mentis certi/
tudo ſpei fama diſꝑgit. Qḋ ita remunerabit
deus ea: que ꝑ hoiem facit: acſi hõ ex ſe ea ha/
beret: q̄cunqꝫ ipſe facit: ꝙ ſpes ꝓmittit paup/
tati regnũ celoꝝ. ❡ Quid mirũ igit ſi maria
⁊ Ioſeph mirant de hijs: cuʒ etiã maiora ſint
hec: ⁊ maiora ſentient cum hẽbunt: q̄ꝫ ſit eoꝝ
fama: ⁊ aliqñ dictura eſt aia: ꝙ maiora ſunt q̄ꝫ
que audiuimus.

Scdm̃ ꝑncipale.

c Irca ſcdm̃ vbi ꝓponitur nobis ad
conſequendaʒ vite ꝑfectionem debi
bita diſpoſitio: cum dicit. Et benedi
xit eis Symeon. Ubi nota ꝙ ad hanc diſpoſi
tionem quatuor requirunt. ❡ Primũ eſt diꝫ
uina aſſiſtentia: que iuſtum vſqꝫ in finem nõ
derelinqt. Hec intelligitur per benedictionẽ
cum dicit. Et bñdixit eiſ Symeon. Nã diuina
benedictio nihil aliud eſt: q̄ꝫ q̄dam ſingfaris
⁊ gratioſa adoptio in filium regis ⁊ eterne he/
reditatis. Sicut. n. antiqui patres ſolebãt be/
nedicere filios. ſ. ad habenda bona tẽporalia:
pʒ de Yſaac: Geñ. 17. Sic deus pater bene
dixit filios gratie in bonis ſpiritualibus ꝑ gra
tiam eis aſſiſtendo. vnde ephẽ. h̄. Benedixit
nos omni benedictiõe ſpirituali in celeſtibus.
Symeon interꝑtatur viſitatio: que cuʒ cum ſe
infundit obedientẽ facit; qr ſine ipſa nihil bo/
ni poſſumus. Phi. 4. Gra opatur in nobis
velle ⁊ ꝑficere. ❡ Scdʒ eſt ſui ipſius ꝯſidera
tio. Nã valde neceſſariũ eſt: vt merita magna
boni viri interna gratie viſitatio promoueat.
Qḋ tunc fit: cũ ratio ꝑ gratiaʒ eruditur: ne de
ꝓpoſito ſanctitatis qḋ cõcepit in affectu: pepit
in effectu: inaniter extollatur. Bonũ. n. quod
humiliter fit: erigit ꝓpoſitũ ad culmẽ virtutis
Arrogantia vero ꝑcipitat in foueã criminis.
Et ideo neceſſe eſt: vt de hoc ipſa grã rationeʒ
querat. Ut ſic bonoꝝ ſuoꝝ ruinã cauere poſ/
ſet. vnde dr̃. Ecce poſitus eſt hic in ruinã ⁊c.
Iſrael dicitur vir videns deũ: qui eſt hic viri
lis animus: q nunc videt deuʒ ꝑ ſpeculũ. Hu
ic exercitiũ boni opis occaſio eſt: vt ḋ bono de
terius ruat ꝑ elationẽ: vel ẽt de bono in meli⁹
ꝑ humilitateʒ ꝯſurgat. Supbia. n. ruina eſt ꝑ
occaſionẽ. Hanc aũt ruinã phariſeus videba
tur hr̃e dicens. Ieiuno bis in ſabbato. Pu/
blicanus. n. habuit Ieſum in reſurrectione:
De⁹ ꝓpicius eſto mihi peccatori. Caueãt er/
go qui Ieſuʒ hñt: ne habeant ipʒ in ruinam.
vnde Ber. Niſi. n. ſup humilitatem funda/
mentũ ſtabiliatur ſpirituale: minime ſtare põt
hedificiuʒ. ❡ Tertiũ eſt laudis humane decli
natio. Ipſa nãqꝫ humana laus euacuat omne
meritum virtutuʒ. vnde Greg. Cõpellor di
cere: vt bona que agitis: cũ magna cautella ti/
meatis: Et hoc eſt qḋ dicit. Et in ſignum cui
ꝯtradicetur. Nã intentiõis rectitudo: ſignuʒ
eſt in qḋ ponitur ieſus. Demõſtrans q̄ꝫ fru/
ctuoſum ⁊ ſalubre eſt nobis bonum qḋ exerce
mus: ſi illud ea intẽtione agimus: vt ſolius in
terni inſpectoris oculo placeamus. Sic econ/
tra de illis qui agunt: vt ab hoibus videantur
Matth. 6°. Solis. n. illis viſio premium erit
in retributioneʒ: quibus amor eius ſolus: cau
ſa fuit in actiõe. Sed huic ſigno ꝯtradicunt q
laudẽ ⁊ gloriaʒ querũt. ❡ Quartuʒ eſt ſancti
deſiderij feruens affectio: vbi nota ſʒ Ihero
nimuʒ: Qḋ ſicut duo ſunt fontes in radice ly/
bani: a quo Iordanis iſte fluit: qui contactu
mundiſſime carnis xp̄i ꝯſecratus eſt. Sic in
radice aie noſtre ſunt due potẽtie. ſ. intellectuſ
⁊ voluntas: a quibus ſicut a fonte fluit vita cõ
tẽplatiua. ⁊ terminat ad finẽ vltimuʒ. ſ. deuʒ.
Qḋ pʒ: qr ꝑ potentias illas poſſumus deum
ꝯtingere ꝑ quas facti ſumus ad imagineʒ dei
ſm Aug. ⁊c. Oppoſito tñ modo actus iſtarũ
virtuʒ ꝑtinent ad ꝯtemplationem: qr videlicet
cognitio mouetur a rebus ad animam: ⁊ dile
ctio ab aima ad res ipſas. Ideo in actu con
tẽplationis quo ad notitiã: deus deſcendit ad
nos ꝑ ꝯſiderationeʒ: ⁊ nos ad ipſuʒ aſcẽdem⁹
ꝑ dilectionem ⁊ deſideriũ eternoꝝ: vt etiaʒ pʒ
in myſterio incarnatiõis ſm Leonem papam
di. Dei ad infima inclinatio: fuit hois ad ſum
ma ꝓuectio: ꝑ hoc ꝙ in diuina perſona fuit aſ
ſumpta humana natura. Ideo dicit ſaluator.
Ignem veni mittere in terraʒ. Sicut enĩ res
ignita ſurſum fertur: ita aia caritate inflamma
ta ſurſuʒ agitatur. Et hoc eſt qḋ dicit. Et tuaʒ
ipſius aiam ꝑtranſibit gladius ⁊c. Gladius
Ieſu eſt ſancti deſiderij feruor ⁊ acumen. ſ. in
cauendo malũ. ⁊ in exercẽdo bonuʒ. Hic per
trãſit aiam Marie: dũ interna penetrat ratio
nis. Ut reuelentur ex multis cordibus cogita
tiones. Hec i nobis agi nõnunqꝫ ſentim⁹. Ut
cum aliqd pertinens ad ſanctitatem aggredi ꝓ
ponimus ⁊ effectũ mancipare ardẽter deſide/
ramus. Ipſe motus internus ratiõis: cuius ẽ
bona ꝯcipere: parturire: diſponere: ⁊ modera
ri acumine feruidi deſiderij: quaſi gladio vul/
neratur. Unde eſtuante corde multe ſollicitu
dines diuerſe ꝓuidentie ꝓducuntur. Ut qḋ
ardenter fieri deſideratur: deuote exequatur:
ꝑſeueranter teneat. ꝑ quod fit: vt ea que ſolẽt
interuenire impedimenta caueantur. Ut. ſ. ni
hil humani fauoris: ſʒ intuitu ſoli⁹ eterne re/
tributionis exerceatur. Et hoc eſt gladium Ie
ſu animaʒ Marie pertranſire: vt ipſe ei⁹ aiaʒ
pertranſeunte reuelentur ex multis cordibus
cogitationes.

Tertium principale.

c Irca tertium: vbi oſtẽditur vite per
fecte ꝯſecutio: cũ dic̃. Et erat Anna
prophetiſſa: vbi nota ꝙ ad ꝯſequen/
dam ꝑfectioneʒ vite ſex requirũtur. ❡ Primuʒ
eſt lumen ſupnaturale. Nam ꝑ hoc aia eleuat
ad actum beatificum. Ratio eſt. Nihil poteſt
exire in operationem tranſcendentẽ actionem
ſue nature: niſi prius eius virtus fortificetur:
ſicut dyaphonum non poteſt illuminare: niſi

actu recipiat lumen. Sed vita ↄtēplatiua eſt
actio trāſcendens facultatē nr̄az. Ergo neceſ
ſarium eſt nobis oriri lumen gl'ie ad huiuſmo
di opationem ↄſequendā. Intelligendū tamē
ꝙ deus eſt cā vniuerſalis illuminationis: ſicͭ
ſol. Aliter tamen. Nam ſol agit ꝑ neceſſitatez
nature. Deus aūt volūtarie ꝑ ordinem ſue ſa
piente. Licet aūt ſol' ↄſtum eſt de ſe: oīa corpo
ra illuminat: ſi tamen aliquod impedimentuz
inueniat in corpore: relinqͭt illud tenebroſum.
Sic deus nō opponenti obſtaculuz: infundit
gratiā ꝛ ꝑficit intellectum dono ſapie: ꝛ affe/
ctum emollit igne caritatis. Et h̄ eſt ꝙ dicit.
Et erat Anna prophetiſſa. Anna ḡ eſt huiuſ
modi aīa: que in vacuum gratiā dei nō recipit
cauta ſibi ꝑ ſanctitatez ↄuerſationis. Utilis ꝓ
ximo per opationez fraterne caritatis: pia deo
ꝑ rectitudinē intentionis. Dicit etiā ꝓphetiſ
ſa: vt videat in lumine gratie mala ꝑterita: q̄
ↄpungant ad dolorē: videat futura: que inſi/
ſtant tēptando: vt ↄcutiat ad timorē: videat ꝑ
ſentia. ſ. infirmitatē: vt excitetur ad cautellaz.
¶ Scōm eſt ꝑſumptio bone ſpei. Hec enim
ſm magr̄z ſniaꝝ eſt certa expectatio future be
atitudinis: veniēs ex dei gratia: ꝛ ex meritis
precedentibus. ¶ Et nota vbi eſt expectatio
ſpei: ibi duo ſunt. ſ. intentio animi ad futuraz
gl'iam: ꝛ ꝑmanentia in loco ſpūali: que deus ē
Johis. 15. Manete in me: ꝛ ego in vobis.
Ex quo elicit: ꝙ ſpes efficit in nobis ſecurita/
tem. Pſal. In deo ſperaui: nō timebo qd faci
at mihi hō. Securus eſt ſperās in domino.
Protector enīz eſt dominus oīum ſperantiū
in ſe. Et ideo dicit. Filia Phanuel: que inter
pretat facies dei: q illic hȝ ꝑrēm: q teſte Jac. i.
voluntarie genuit nos verbo: qđ eſt facies di
patris. Matth. 19. Angli eoꝝ ſemꝑ vident
faciem patris. Filius dicitur facies patris.
Pſal. Uſquequo auertis faciez tuaz a me: id
eſt differs filiū tuum mittere de tribu Aſſer: q
interpretat btūs: qꝛ ad numeꝝ illoꝝ pertinet:
quos elegit deus. Hos ꝑ ſuam beniuolentiā
vocauit ad rectā fidem: iuſtificauit ꝑ ſuā inha
bitationē ſempiternā. ¶ Tertiuz eſt habitus
virtutum. Nam opa meritoria vite ꝑfecte nō
poſſunt ꝑfici ab hoīe: niſi per virtutes: quib⁹
ſicut qbuſdaz viribus exitur in opa virtuoſa.
Ideo deus ↄferendo gratiam: cāt virtutes in
anima: quibus opera meritoria ꝑficiantur.
¶ Intelligendū tamen ꝙ in virtute duo notā
tur. ſ. habitus virtutis ꝛ cauſa eius. Actus au
em peccati ſi conſideratur: vt comparatur ad
virtutem: prout eſt habitus quidam: non po/
teſt eam expellere: ſi ſit vnus tm̄: ſicut non ge
neratur habitus per vnum actum: ita nec per
vnum actum expellitur. Sed qꝛ habitus vir
tutuz eſt de difficili mobilis: maxime reqͥritur
ad vite perfectionē. Et hoc eſt ꝙ dicit. Et hec
proceſſit in diebus multis. i. virtutibus. vn/
de de ſanctis patribus dicitur: ꝙ mortui ſunt
pleni dierum: vt de Abraham geneſis. 25°.
¶ Quartum eſt delectatio ſpiritualis: qꝛ dele
ctatio eſt conuenientis cum cōuenienti coniū/
ctio. Deus autem maxime conuenit anime:
vtpote ad imaginem eius facte: qꝛ ſm Augm
Ideo anima imago dei eſt: quia ipſius capax
ꝛ particeps eſſe pōt. Et hoc maxime fit: quan
do potentie eius ſcilicet voluntas amando: ꝛ
intellectus cognoſcendo: ſtant ↄuerſe ad deū
Et ideo non eſt plena delectatio: niſi in perfe
cta coniunctione potentiaꝝ anime ad deuz: ſi
cut eſt in patria. Et ideo dicit Aug. ꝙ omniſ
delectatio mundana amaritudine temperata
eſt: vt ſciatur ꝙ non eſt vera delectatio: niſi cū
deo. vnde ſcribitur in libro de anima ꝛ ſpiri/
tu. Propterea enim deus homo factus eſt:
vt totum hominem in ſe beatificaret: ꝛ tota ho
minis conuerſio eſſet ad ipſum: ꝛ tota delecta
tio eſſet in illo cum aſſenſu carnis videretur ꝑ
carnem: ꝛ aſſenſu mentis per diuinitatis con
templationez. Hoc erat totum bonum homi
nis: vt ſiue ingrederetur: ſiue egrederetur: pa/
ſcua in factore ſuo inueniret. Paſcua foris in
carne ſaluatoris: paſcua intus in diuinitate cre
atoris. Et hoc eſt qđ dicit. Et vixerat cum vi-
ro ſuo annis ſeptem a virginitate ſua. Uide/
tis q̄z breue tempus quo cum viro deguit: re/
ſpectu illius temporis: quo viduata manſit.
Modicum enim videtur anime ſpirituali tē/
pus: quo iocundis amplexibus delectata: cuz
viro ſuo viuit. Sed non modicū: quando eo
ſubtracto admodum vidue ſuſpirat ꝛ gemit.
Septem annis vixit cum viro ſuo: vſq̄z. 84.
in viduitate manſit. Septenarius numerus
ſignat ſabbatum mentis: quo fruitur anima:
dum eſt cuz viro ſuo. Interne iocūditatis gau
dium in vnitate ſpirituali cōſiderans: qua vi
ro coniungitur: quia adheret deo: vnus ſpūs
eſt. Prima corinthiorum. 6. Que etiā octua/
gintaquatuor annis in viduitate permanet.
Denarius per ſeptez ductus reddit. 70. Si
autem ſeptenarius per binarium ꝛ predictis
addatur vſq̄z ad. 84. peruenitur. Denarius
ad decem mandata: ꝛ ſeptenarius ad ſeptē ſpi
ritus ſancti dona. Binarius ad geminam di/
lectionem dei ꝛ proximi pertinet. ¶ Quid eſt
ergo. 84. annis in viduitate: niſi ꝙ anima qui
dem ad tp̄s deſtituta: ardenter deſiderat ſpon
ſum ſuum abſentez: ꝛ ex eius deſiderio ꝑ gra
tiam ſancti ſpiritus: qua nō caret ad bona opa
chriſti: ſeruat mādata: ꝛ in dilectione gemina
in ſe gratiaz ſancti ſpiritus manifeſtat. Quid
eſt ergo. 84. annis in viduitate: niſi duz ſpō/
ſus abeſt: quantum ad iocunditatem actionis
ſancte per gratiam ſeptiformem in predictis ſe
exercet. Plerunq̄z anima ab ea qua delecta/
batur gratia: deſtituitur ad tp̄s. Quod adeo
fit non tam diſſipatione: q̄z diſpenſatione.
Adeo enim ad tempus deſeritur: vt defectuz
ſuum ſentiens humiliter: ꝛ deus ardētius de
ſideretur. Manet itaq̄z. ſ. cum aīa in obſerua
tione legiſ ꝛ dilectōis ad ſctām actionē. ꝛ tn̄ ſe
ad tp̄s ſubtrahit: ↄſtituz ad robur: cui innitebat
ad formationē: ꝛ q̄ fruebat quo ad iocūditatez
¶ Quintum quod ad ↄſequendam perfectio
nem vite reqͥritur etiā mundicia mentis ꝛ cor
poris. Et ideo dicit a virginitate ſua. De mū
dicia mentis pȝ. Nam virgo nō hȝ in memo
ria quo ↄfundatur eius ↄſciētia: ſicut illa que
expta eſt carnis voluptatē. Non. n. titillatur
cor virginis memoria ex pte turpitudinis: nec
in propoſito experiendo: eo ꝙ virginitas ſm
Augm eſt in carne corruptibili: incorruptiōis
ꝑpetue meditatio. ¶ De mūdicia corporis pȝ
Nam angli ꝛ ſi abundāt delectationib⁹ ſpūa-
libus: inexptes tamē ſunt delectationū ſenſibi
lium. Ideo igit in virginibus eſt humanitas
angelica: qꝛ virgines ſunt inexptes delectatio
num carnaliū: vt abundent delectationib⁹ ſpi
ritualibus. ¶ Cuz igit ꝓprium ſit anglice nē
nō poſſe carnales: ſed ſpūales delectatiōes ex
periri: neceſſe eſt vt angli amore nāli plus di
ligant virgines. vnde dr̄. A virginitate: q̄. ſ.
eſt mūdicia mētis ꝛ corporis. ¶ Et nota ꝙ q
virginitatē ſeruare voluerit: neceſſe hȝ morti
ficare mēbra ieiunijs ꝛ vigilijs. ¶ Item obli
gatione voti: q eſt ſuperior gradus. ¶ Item ꝑſe
uerantia mentis. vnde dicit ꝙ erat ieiunijs ꝛ
obſecrationibus ſeruiēs deo nocte ꝛ die. q. d.
qꝛ puritati mentis ꝛ corporis intendit: ſicut di
citur ꝑ corin. 7. vt ſit ſctā corpore ꝛ ſpiritu.
Per ieiunia aūt accipitur mortificatio carnis
Per obſequium deuotio mentis. Per h̄ autē
ꝙ dicitur. Nocte ꝛ die: ꝑſeuerantia mētis in/
telligit. ¶ Sextus eſt huius vite regulatio.
Nam ſm Dionyſiuz de diuinis no. Diui/
na ſcriptura eſt lumen ꝛ regula: qua debet vi/
ta contemplatiua regulari. In hac autem ſunt
quatuor actus eſſentialiter ordinati. Quorum
primus actus diuine reuelationis eſt: quo re/
uelantur neceſſaria ad ſalutem. Et qꝛ templū
eſt locus doctrine ꝛ reuelationis: ꝛ quia ieſus
erat docens in tēplo: bene dicitur. Que non
decedebat de tēplo ꝛc. ¶ Secundus eſt actuſ
humane meditationis: quo qlibet fidelis me/
ditatur in diuina ſcriptura. Et ideo dicit. Et
hec ipſa hora ſupueniens. ¶ Hec hora eſt tē
pus optimum meditationi. Nam de ſaluato/
re meditāti: occurrit materia ſufficiens: qꝛ ſm
Ber. Uidebis letitiā triſtari: pauere fiduciā
ſalutem pati: vitam mori: virtutem ſuſtentari
Et qđ maius mirabile eſt: ibi cernit triſtitia
letificans: pauor confortans: paſſio ſaluans:
mors viuificans: infirmitas roborans.
¶ Terti⁹ eſt benigne coicationis: qua homo
id quod nouit de ſcripturis: ↄmunicat alijs ꝑ
dicādo. vnde pſal. Loquebar de teſtimonijs
ꝛc. Et ideo dicitur. Et loquebat de illo oībus
qui expectabant redemptionē iſrl. ¶ Quart⁹
eſt deuote laudis ↄfeſſio. vnde dicitur. Con-
fitebatur dn̄o. Nam ſi fructuoſam atq̄z ꝑfectā
volueris deo offerre ↄfeſſionem: oȝ vt eaz ad
deum offeras duplicē: laudando illum: accu/
ſando te. Illum vt iuſtum ꝛ beneficū. Te aūt
vt pctōrem: ꝛ ad eius beneficia ſemꝑ ingratū
vnde Ber. Confiteamur aūt dn̄o gemina cō
feſſione: vt duplicibus veſtiamur. i. ↄfeſſione
pctōꝝ nr̄oruz: ꝛ ↄfeſſione laudis diuine. Tunc
enim veri ↄfeſſores eritis: ſi oīs vita vr̄a con
fiteatur vos pctōres ꝛ dignos multis maiori
bus penis. Deum vero ſummū bonuz: q pro
hijs leuibus ꝛ trāſitorijs eterna cōdonat ſup/
plicia: que meruiſtis.

Quartum ꝑncipale.

Circa quartū vbi ponit meriti condi
gni debita remuneratio: cum dicit.
Et vt ꝑſe. oia. vbi ſunt tres ↄclōes
¶ Prima ↄclō eſt: ꝙ lex moſayca vitam ↄtē
platiuam ad meritum diſponebat. Nam lex
moſayca eſt quedam regula actuum humano
rum: concupiſcentiam reſtringens: ꝛ peccatū
prohibens pene appoſitione. Inſufficiens tn̄
ꝛ imꝑfecta: quia totaliter non facit hoiem ido
neum ad participationem felicitatis eterne.

Hoc.n.ſoluz fit per gratiã ſpiritus ſancti: q̃ le
gem adimplet. Hanc gratiã lex vetus confer
re nõ potuit: ſed hec reſeruat xp̃o. Iohis p̃.
Lex p Moyſem [illegible]eſt: gratia ⁊ virtus p ie
ſum chriſtũ facta e[illegible]. Et lʒ lex vetus operabaẽ
aliqd ad h: vt puenlatur ad finem: nõ tamen
ſufficit. Et ideo dicit. Et vt perfecerũt omnia
ſm legem Moyſi.
¶ Scḋa ↄcl'o eſt: q2 q lex vetus vt dictũ eſt:
eſt inſufficiẽs ad pfectionem meriti: oʒ vt lex
euãgelica ſupaddatur. Eſt.n.lex euãgelica q̃
dam regula ⁊ mẽſura actuum humanoꝝ: da/
ta ⁊ diuinitus reuelata: que totalr̃ fecit hoiem
idoneum: iuſtificãdo eum ad pticipationẽ feli
citatis eterne. Et h p gratiam ſpũs ſancti ſibi
aſſiſtentẽ. vnde apls. Non.n.erubeſco euan
gelium. Uirtus enim dei in ſalutẽ omni cre/
denti. Et h eſt q dicit. Reuerſi ſunt in galile
am ciuitatem Nazareth. Galilea interptaẽ
trãſmigratio de merito virtutũ ad eterne glie
remunerationeʒ: vel de merito bone actionis
ad gratiã ↄtẽplationis: cognitionis ⁊ reuelati
onis. In ciuitatẽ Nazareth: vt etiã exemplo
bone fame floreſcat apud omnes.
¶ Tertia ↄcl'o eſt: q pſeuerantibus in iſta vi
ta quatuor ↄferunẽ puilegia. ¶ Primum eſt
inchoata felicitas: q2 ſicut docet Diony. illi q
in hac vita ſunt ↄtẽplatiui: ſunt illius felicitaẽ
iam pticipes effecti. Iſti.n.iam guſtauerunt
virtutẽ futuri ſeculi: ſm apl'm: habentes ↄuer
ſationem in celis: q2 iſtoꝝ delectatões ſunt cir
ca celeſtia. vnde dicit. Puer.i.innocẽs ↄtem
platiuus. Creſcebat.ſ.inchoatiõe felicitatis.
¶ Secundũ eſt pfecta ſecuritas: q2 iſti qui in
diuinis ↄtẽplationibus ſunt intenti. ſunt ita p
fectis defectibus accẽſi: vt timores nocturnoſ
nõ curent: q2 pfecta caritas foras mittit timorẽ
Qui.n.timet: nõ eſt pfectus in caritate. vnde
dicit. Et confortabatur.ſ.diuina caritate.
¶ Tertium eſt pacata trãqllitas: quam in ip̃o
diuina ſapia opatur: q2 tales p exercitium ta/
lium hñt virtutes ſuptores ita habituatas vir
tutibus: q tenent totalr̃ ſubiugatas vires infe
riores. Sicut nobiles in ciuitate q̃to ſunt ſa
pientiores: tanto melius habent ſibi coẽm po
pulum ſubiectũ. vnde aplus. Si ſpiritu facta
carnis mortificaueritis: viuetis. vnde dicitur
Plenus ſapia: que inferiora regenda diſcer/
nantur. ¶ Quartũ eſt pmpta facilitas ad vir
tutes. Hanc cauſat in eo gratia aſpera allem
ando. Gratia.n.nihil difficile abhorret pro
chriſto ſuſtinere. vnde apl's. Omnia poſſum
in gratia: que me confortat. Ideo dicit. Gra/
tia dei erat in illo ⁊c.

¶ In octaua natiuitatis. In die circonciſio/
nis. Sermo vigeſimus primus.

Oſtquã ↄſu
mati ſunt dies octo: vt cir/
cõcidereẽ puer ⁊c. Luc. 2.
Cuʒ incarnatio filij dei ſu
me fuit nobis neceſſaria:
ideo maxime fuit homini
cognoſcenda: vt affectus hois ad ip̃m dirige/
retur: q2 ſm Aug[m] amare reʒ ignotã nullus
põt. Et ideo diſpẽſatione diuine puidentie fa
ctum eſt: vt res ſingule ſinglis noibus diſtin
guerentur: qbus hõ haberet notitias ſingulo
rum: q2 noia habent ppꝛietates exprimere.
Et ideo ↄgruum fuit filium dei ſingulari no/
mine noiari: vt cognoſcereẽ: ⁊ cognit' huma/
nus affectus ad eum inflãmaretur: vt dicaẽ.
Poſtq̃ʒ ⁊c. vbi p̃ pponiẽ nobis vt humilis:
qđ pbat cauterij ſceleris impreſſio: ibi. Poſtq̃ʒ
¶ Scḋo pponiẽ nobis vt cognit'. qđ innuit
nois impoſitio: ibi. Uocatũ eſt nomẽ eius ihs.
¶ Circa totum in vſũ ſunt due ↄſiderationes
¶ Prima eſt de eius circõciſione. ¶ Secũ/
da eſt de tpis eius applicatione. ¶ Circa pri
mam ſunt quinque concluſiones.
¶ Prima eſt q circõciſio deleuit pctm̃ ori/
ginale ⁊ actuale in puulis ⁊ adultis: ſicut nũc
facit baptiſmus: excepto q paradiſi ianuã nõ
introibant: ſed in ſinu Abrahe [illegible]eſcebant. Fe
mine adulte ſaluabanẽ per opationem bonam
ſed puule in fide parentum.
¶ Secunda ↄcl'o eſt: q circõciſio data fuit p̃
vt per obedientiã mãdati Abraham placeret
deo: cui per puaricationẽ Adam diſplicuerat
¶ Secundo in ſignũ magne fidei Abrahe:
q credidit ſe habituꝝ filium: in quo eſſet bene
dictio oium hoium. ¶ Tertio vt ille pplus a
ceteris nationibus diſtingueretur h ſigno.
¶ Tertia ↄcl'o eſt: q circõciſio eſt mutata per
baptiſmũ: q2 baptiſmus eſt magis cois ⁊ pfe
ctior. ⁊ lʒ in circõciſione pctm̃ deletur: tamen
gratia nõ ↄferebaẽ: nec virtutes: nec virtutis
augmentũ: vt in baptiſmo. ¶ Et nota q tri/
plex eſt remedium ↄtra originale peccatum.
¶ Primum fuit in ſtatu nature. ſ. fides pa/
rentum in paruulis: ⁊ virtus ſacrificiorum in
adultis: vt dicit Grego. ¶ Scḋm in ſtatu le
gis ſcripte fuit ipſa circũciſio. ¶ Tertiũ in ſta
tu gratie baptiſmus.
¶ Quarta ↄcl'o eſt: q xp̃s voluit circoncidi.
¶ Primo: vt oẽm materiam erroris tolleret
Ratio eſt: q2 aliq dicturi erãt ipſum celeſtẽ car
nem vel fantaſticã aſſumpſiſſe. vnde in circonciſi
one fuit pbatio vere carnis: per pprij ſanguis
emiſſionẽ: vbi ſumiẽ documentum: q ſtatim
oſtẽdit xp̃s hoiem redimendum per hec natu/
re humane paſſionem. Et h ppoſitum paſſio
nis oſtendit primo in circunciſione. ¶ Scḋa
ratio eſt: vt ſubiciendo ſe legi: nobis exẽpluʒ
humilitatis pberet. Fuit.n.neceſſariũ homini
vt legiſlator legi ſe ſubijceret: ne obſeruantia le
gis homini impoſſibilis videreẽ. Ideo ẽt legiſla
tor duriora ſuſtinuit: ⁊ nobis leuiora impoſu/
it: q2 nõ venit ſoluere legẽ: ſʒ adimplere. Ta/
men ſciendũ q nõ ſubijciebaẽ legi: q̃ dabatur ad
iuſtificatiõeʒ: vt iuſtificaretur: q2 ſuper naturã
⁊ benignã ↄſuetudinẽ cõceptus ⁊ natus. Etiã
ppter hoc voluiſſe puer dicitur: q2 purus ab oi
ↄtagione humana. Et ideo icepit ab humilita
te: que eſt fundamentũ totius perfectionis: ſe
ipſum enim exinaniuit formam ſui accipiẽs.
Quãtum ergo erubeſcẽtia dʒ pfundi ſeru' trãſ/
gredientis: dum videt dominuʒ legis: legẽ ſer
uare. ¶ Tertia ratio ẽ: vt nos ſpiritualiter cir
cõcideremur. Eſt autẽ triplex circõciſio ſpi/
ritualis. ¶ Prima eſt circonciſio cordis: de
qua dicit gloſa. Qui fidei puritatẽ in mente cu
ſtodit: corde circonciſus eſt. Ex quo pʒ q cir/
conciſio cordis fit per puritatem fidei. ⁊ amo/
tione cogitationum malaꝝ. vnde Aug. Cir/
conciſio cordis eſt que purificat aiam ab imũ/
dis cogitationibus: interioriſqʒ hois maculaẽ
abſcidit illicitam ↄcupiſcentiam amputando.
Yſa. p̃. Lauamini: mundi eſtote: auferte ma/
lum cogitationum ⁊c. ¶ Scḋa eſt oris: que fit
per reſecationeʒ verboꝝ inordinatoꝝ. ¶ Et
nota: q mala lingua ſm diuerſitatem malitie
ſue: diuerſa mala opatur. ¶ Prima ligua ẽ
diſſoluta: ⁊ hec generat turpes imaginatiões
in corde. vnde eccli. 23. Indiſciplioſe loquel
le ne aſſueſcat os tuum. Eſt.n.in illa verbum
peccati. ¶ Scḋa eſt litigioſa: ⁊ hec extinguit
caritatẽ. Prouer. 16. Qui pfert ↄtumeliaʒ in
ſcipiens eſt. ¶ Tertia eſt detractoria: ⁊ hec ſe
minat diſcordiam. ¶ Quarta eſt murmurãs
⁊ talis confundit paceʒ. ¶ Quinta eſt ſecreta
reuelans: ⁊ talis prodit fideʒ. Eccli. 27. Qui
denudat archana amici prodit fidẽ. ¶ Sexta
eſt iurans: ⁊ talis p[illegible] ↄtra ſe indignationẽ
dei. Eccli. 12. Iur[illegible] nõ aſſueſcat os tuũ:
multi enim caſus in [illegible] ¶ Septima eſt lin/
gua iactans: que multiplicat iurgia. Prouer.
27. ¶ Octaua eſt doloſa falſi amici: ⁊ illa diſ/
ſipat fraternitateʒ. ¶ Nona eſt ſeductoria: ⁊
blanda. ¶ Decima eſt mẽdax: q̃ occidit aiam
Sapientie. p̃. ¶ Undecima ẽ ligua duplex:
que ↄturbat pacẽ habentes. Eccli. 28. Bilin
guis maledict' multos.n.turbauit paceʒ hñtes
¶ Tertia circonciſio eſt carnaliuʒ voluptatũ.
Hec autem ↄſiſtit in ↄtinentia: que hʒ regere
animũ: quantuʒ ad appetitũ boni: ⁊ hec eſt du
plex. ¶ Una: que refrenat appetitũ voluptatũ
Et alia que refrenat appetitum diuitiarum.
De qbus Seneca: Hac mediocritatis linea
continentiam obſeruabis: vt nec voluptati de/
dit': pdigus: ⁊ luxurioſus appareas: nec aua
ra tenacitate ſordeſcas. Hec eniʒ voluptas eſt
circoncidenda: q2 multa mala facit. ¶ Pri/
mo: q2 corpori ẽ mortis occaſio vel ifirmitatis
¶ Secundo: quia corpus ſpirituẽ facit con/
tumax. Bernar. Uoluptas carni concupiſcẽ
tia aduerſus ſpiritum tñ adiutoriuʒ fit. ¶ Ter
tio ſterilitatem bonoꝝ operum inducit. Yſa.
48. Nunc audi hec delicata: veniet tibi in die
fructificationis ſterilitas. ¶ Quarto facit ho
minem in incõpatientiam: vt patet in diuite epu/
lone. ¶ Quinto: ſpiritualibus delicijs priuat
Bernar. Delicata eſt conſolatio diuina: non
datur admittentibus aliena. ¶ Sexto in pe/
nam eternam ↄmutat. Apoc. 19. Quantũ glo
rificauit ſe ⁊ in delicijs fuit: tantuʒ date illi tor/
mentum ⁊ luctum.
¶ Quinta ↄcluſio eſt: q xp̃s voluit circonci/
di octauo die propter duo. ¶ Primo: ſm do
ctrinam ſuam nos docens: q quilibet in prin/
cipio vite ſue: debet a vitioſis circoncidi: ⁊ bo
nis moribus informari: q2 quod noua teſta ca
pit: inueterata ſapit. ¶ Secundo in ſignum:
q ſpiritualis circõciſio: debet fieri per octo vir
tutes: ſm Ber. ¶ Prima dies eſt iuſtitie: in
qua naſcitur homo: quando ſol iuſtitie ortus i
ani.mo peccatorum illuminat tenebras. Hec
rendumqʒ dei iudiciuʒ internis obtutibus of/
fert: Addens ad terrorem vinculum: breuem
dierum numerum: ⁊ finem incertũ. Hec pla
ne veſpera eſt: ad quam demorabitur fletus:
Et neceſſe eſt addi matutini letitiaʒ: vt audiã

faciat nobis miſericordiã ſuã. Sic. n. fit ve
ſpere ⁊ mane dies vnus. Eſt aũt dies iſta: iu/
ſticia: reddẽs vnicuiq̃ [illegible] ſuum eſt: nobis mi
ſeriam: deo miſeric[illegible] In hac die puer na/
ſcitur. ¶ Scḋa eſt [illegible] prudẽtie. In hac die
prudentie eligat de p̃ſenti ſeculo neq̃ fugere.
dicens cum ꝓpheta. Odiui eccliam malignã/
tium: ⁊ cũ impijs nõ ſedebo. ¶ Sed nõduꝫ
ſufficit hoc. Forte. n. vult eligere ſolitudinem
non ſatis attẽdens ꝓpriam infirmitateꝫ: ⁊ pi
culoſam diaboli luctã. Quid. n. periculoſius
q̃ ſolum luctari cõtra antiqui hoſtis verſutiaſ
quo videaſ: ⁊ queꝫ videre nõ poſſit. Et ideo
neceſſaria eſt. ¶ Tertia dies que eſt fortitudi
nis: in hac die eligit ꝯgregationẽ: que pre for/
titudine terribilis eſt: vt caſtrorũ acies ordina/
ta. Ueh aũt ſoli: qꝛ ſi ceciderit: nõ habet suble/
uantem ſe. Ideo ꝓpheta poſtq̃ dixit. Odiui
eccliaꝫ malignantiũ: addidit. Lauabo inter in
nocentes manus meas. ¶ Quarto illuceſcat
dies tẽperantie: vt querat quõ reſeruare poſ/
ſet incõtinentes motus voluptatis: curioſita/
tes elationis. ¶ Quinto illuceſcat dies patiẽ
tie: per quam oĩa aſpera ⁊ dura: tacita amplec/
taris ꝯſcientia. Et qꝛ occaſione patientie tem
perantia ſupbie ĩpetit. Ideo neceſſarius eſt di/
es ſextus. ſ. humilitatis ⁊ ſeptimus dies. ſ. de
uotionis: in qua nihil eſt laborioſum: ſed totũ
ſuaue. ſed hec dies eſt paucorũ. ¶ Octaua di/
es eſt neceſſaria: que eſt diſcretio: que eſt ma/
ter virtutum: ⁊ pfectionis ꝯſumatio. In qua
circonciditur puer: vt non plus vel minus fi
at. Et qꝛ rara eſt: eius defectus ſuppleat virtꝰ
obedientie: vt nõ plus: nec minus: nec aliĩ q̃
imperaſ: facias. ¶ Nona dies eſt dies eter
na: in qua nomẽ chriſto imponitur ſalutis: qꝛ
ibi exiſtentibus ſalus opata in medio terre: ꝑ
fuit ad effectuꝫ: qꝛ in obiecto beatifico ſunt ple
ne ſatiati ⁊ q̃etati. ¶ Ratio eſt: qꝛ nihil põt vol/
untate q̃etare: niſi vbi ratio obiecti alicuius po
tentie inueniſ in ſummo. Hoc autẽ eſt in ſolo
deo: in quo inueniſ omnis ratio boni. Nam
nullus appetitus q̃etatur: donec ſit totalr̃ ſatia
tus: cum oĩs appetitus deſideret ad ſatietatẽ.
Sed nullum bonũ circa deum põt ſatiare niſi
appetitum intellectiuũ: cum omni creato intel
lecto: intellectus poſſit aliquid maius cogitare
Ergo cor noſtrum eſt inquietum: donec rege
ſcat in vltimo fine. vnde ꝓpheta. Melior eſt
dies vna in atrijs tuis: ſuper milia. Sunt. n.

alie octo dies: qbus puer ſpũalis circoncidit.
¶ Prima dies eſt natiuitatis nature: que eſt
multum vitioſa: qꝛ naſcimur filij ire. Erũnoſ
ſa: qꝛ implicat ad miſeriam. Job. 15. Mulier
cum parit: triſtitiam habet. Defectuoſa: qꝛ in/
cludit inopiã. Job. 1. Nudus egreſſus ſum.
Breuiſſima Job breui viuens tꝑe. Et ideo
rectiſſime ꝯparatur vmbre: ſm̃ illud pſal. Di
es eius ſicut vmbra declinauerunt. ¶ Primo
ſicut vmbra cito trãſit ⁊ euaneſcit: ſic ⁊ vita nr̃a.
Job ſeptimo. Dies mei velociter tranſierunt.
¶ Secundo: quia ſicut vmbra retineri nõ po
teſt: ſic nec que preterit hora: redire poteſt.
Eccleſiaſtici nono. Nemo eſt: qui ſemper vi/
uat: ⁊ qui huius rei habeat fiduciam.
¶ Tertio: quia ſicut vmbre nullum veſtigi/
um remanet: ſic nec dierum. Prouerbiorum
30. Tria ſunt mihi difficilia: ⁊ quartum peni/
tus ignoro: ſcilicet viam viri in adoleſcentia
ſua: aut nauis que tranſit aquas: aut auis que
tranſuolat aera: aut viam colubri ſuper petraꝫ
quorum non eſt veſtigiuꝫ inuenire. ¶ Quar
to: ſicut vmbra habet ſimilitudinem corporis
⁊ non eſt corpus: ſic ⁊ vita noſtra non eſt vita
ſed eſt ſimilis vite. vnde Auguſtinus. Quid
eſt aliud viuere: q̃ de vita tranſire. ¶ Quin
to: quia ſicut appropinquante hora noctis ap/
paret vmbra longior: ſic videſ homini: q̃ ma
plus debeat viuere: fine eius appropinquan
te. Hieremie ſexto. Veh vobis: quia de/
clinauit dies: ⁊ lõgiores ſunt vmbre veſpere.
¶ Sexto: quia ſicut vmbre vane ſunt: ſic di/
es noſtri ſunt vanitas vanitatum.
¶ Secunda dies eſt dies mortis. Morti re
cte ſunt: quos mors conſumit atq̃ exterminat
donans totius coniuncti corruptionem. Hec
mors omnes comprehendit: vt dicitur ſecun/
da regum decimoquarto. Omnes morimur
⁊c. propter tria. ¶ Primo propter totalita/
tem: quia peccatum: quod fuit in primo paren
te: omnes incurrimus. ¶ Secundo propter
labilitatem. Nam feſtinanter ad morteꝫ cur/
rimus: ſiue dormiamus: ſiue vigilemus.
¶ Tertio propter cauſalitatem: quia corpore
corruptibiles ſumus ⁊ terra. Geneſis deci
motertio. Sum puluis ⁊ cinis. Hec dies ſi/
ue mors eſt nobis propinquiſſima. Unde eſt
quaſi prima paſſio: conſequens totam natu/
ram ſpecificam: ⁊ ſaltem naturam humanam
Crudeliſſima: quia nemini parcit: nec iuſtorum

nec peccatori. Audaciſſima: quia nemineni
veretur. Ferociſſima: quia totum conſumit
incinerando vſque ad nihilum. Eſt fallaciſ
ſima: quia ꝓmittit tibi longa ſpacia vite: ⁊ ſu/
bito te fallit. Eſt occultiſſima: quia de die eiꝰ
⁊ hora ſcit nemo. Nihil enim incertius hora
mortis. vnde Auguſti. Nihil certius morte:
nihil incertius hora mortis. Neſcimus quo/
modo: quando: vbi moriamur: quoniã mors
vbiq̃ nos expectat. ¶ Tertia dies eſt ſpiritu
alis natiuitatis: que eſt regeneratio mentis in
deum per gratiam ſpũs ſancti mundantem ⁊
ſanctificantem: ⁊ in bono ꝯformantem. vnde de
ea exponiſ illud Iohis p̃. Quotquot autem re
ceperunt euꝫ dedit eis ⁊c. ¶ Quarta dies eſt
conſideratio mortis ſpiritualis: que eſt ſepara
tio anime a deo per peccatum: qm̃ peccator in
omnibus ſimilis eſt mortuo. vnde videnduꝫ
eſt quomodo ea que in terra mortua fuerunt:
in peccatore denoteñ. ¶ Moriturus enim
primo incipit infirmari. ¶ Scḋo febricitare:
⁊ eſtuare. ¶ Tertio clauditur os. ¶ Quar/
to clauduntur oculi ⁊ alij ſenſus nihil pcipiunt.
¶ Quinto ſeparatur aĩa a corpore. ¶ Sexto
fit ponderoſus. ¶ Septimo fit immobilis.
¶ Octauo non erubeſcit. ¶ Nono fetet.
¶ Decimo putreſcit. ¶ Undecimo a vermi
bus corrodiſ. ¶ Duodecimo fit abhomina/
bilis. ¶ Decimotertio fit frigidus. ¶ Deci
moquarto cõtemnitur ab amicis. ¶ Decimo
quinto ſudario inuoluiſ. ¶ Decimoſexto in fe/
retro ponitur. ¶ Decimoſeptimo fodiſ fouea
¶ Decimooctauo ad foueam portaſ. ¶ De
cimonono ſepelitur. ¶ Uigeſimo ſuper eum
terra vel lapis ponitur. ¶ Modo ſimili pec/
cator infirmatur. ¶ Primo qñ incipit velle
ꝯtrium honeſtatis: ⁊ hoc eſt ſignuꝫ ſpiritualis
mortis. vnde eccli. 22. Sapiens in ſapientia
ſua permanet: ſicut ſol. ſtultus vt luna mutaſ.
¶ Secũdo febricitat ⁊ quandoq̃ eſtuat: quia
in eo refrigeſcit caritas: ⁊ eſtuat deſiderio pec
candi. ¶ Tertio claudiſ os a diabolo: ne con
fiteatur. Luce vndecimo. Erat Jeſus eijciẽs
demonium ⁊c. ¶ Quarto non videt per pe/
nitentie inconſiderationem. Yſaie quadrage/
ſimoſecũdo. Quis cecus niſi qui venundatuſ
eſt peccato? ¶ Quinto ſeparaſ ab anima vita
.i. deus cuius gratia habet eam viuificare. vn/
de opera eius ſine gratia: mortua ſunt.
¶ Sexto fit ponderoſus per ignauiam ⁊ ac/

cidiam. Job ſeptimo. Factus ſum mihimet
ipſi grauis. ¶ Septimo fit immobilis p ob/
ſtinationem. Pſalmiſta. Fiant immobiles:
vt lapides ⁊c. ¶ Octauo non erubeſcit ꝑ im
prudentia. Hieremie tertio. Frons mere/
tricis facta eſt tibi: peccaſti ⁊ noluiſti erubeſce/
re. ¶ Nono fetet per infamiam. Joelis ſecũ
do. Aſcendet fetor eius: ⁊ aſcendet putredo
eius: quia ſuperbe egit. ¶ Decimo putreſcit
per morteꝫ in peccato. Joelis tertio. Compu
truerunt iumenta in ſtercore ſuo. ¶ Undeci/
mo corroditur a vermibus per conſcientie re
morſuꝫ. Yſaie decimoquarto. Subter te ſter
netur tinea ⁊c. ¶ Duodecimo fit abhomina/
bilis per peccati horrorem. Hieremie decimo
tertio. Nam vilis facta es nimis iterans viaſ
tuas. ¶ Decimotertio fit frigidus per ſpiri/
tualis amoris extinctionem. ¶ Decimoquar
to contemnitur ab amicis ſcilicet angelis.
Hieremie quarto. Contempſerunt me ama/
tores tui. ¶ Decimoquinto ſudario inuolui/
tur: ſcilicet male conſuetudinis. vnde ſudari/
um a ſudore dicitur. Peccator enim labore
⁊ compunctione conſcientie inquietatur.
¶ Decimoſexto in feretro ponitur pro malũ
exemplum: quia qui eſt in feretro: oĩbus pꝫ.
¶ Decimoſeptimo foditur illi fouea per repe
titionem peccatorũ. Pſalmiſta. Incidit in fo/
ueam quam fecit. ¶ Decimooctauo ad foue/
am portatur per quatuor: qui ſunt: ſpes futu/
re correctionis: ſpes longioris vite: timor ſa/
tiſfaciendi: ſolatium peccati. ¶ Decimonono
ſepelitur in inferno. Luce decimoſexto. Et ſe
pultus eſt in inferno. ¶ Uigeſimo poniſ de
ſuper lapis ⁊ terra: id eſt penarum diuerſitas
⁊ perpetuitas. Yſaie trigeſimotertio. Clau/
duntur in carcere ſempiterno.
¶ Quinta dies eſt ꝯſideratio natiuitatis chri
ſti. De quo ſupra quere in ſermone de natiui
tate chriſti. vnde natiuitas chriſti bene dicitur
dies. Licet enim homo per lumen naturalis
rationis poſſit ſcire quid agenduꝫ: tamen nõ
quid bene agendum ad vitam eternam. Et
ideo fuit neceſſaria lux diuine irradiationis:
qua mẽs humana diuinitus illuſtrata: cogno
ſcit illa: que immediate ordinant ad ſalutem.
Et ideo ortu ſuo chriſtus totum orbẽ illuſtra/
uit; qꝛ ipſe erat lux vera que illuminat ⁊c.
¶ Sexta dies eſt conſideratio mortis chriſti
vbi ſunt ſex concluſiones.

¶ Prima ꝯcluſio eſt: ꝙ mortuus eſt propter
peccata noſtra: patet per vetus ⁊ nouum teſta
mentum. quere alibi. ¶ Sciendū tamen pro
ſcḋa ꝯſideratione: ꝙ decens fuit reparari ge-
nus humanum: q2 nō decet diuinam clemen
tiam totam nām ꝓpter vnius pctīm ꝯdemna
re. ſed hoc fuiſſet: ſi nō fuiſſet reparatio.
¶ Tertia ꝯclō eſt: ꝙ talis reparatio debuit fie
ri per ſatiſfactionē3. ¶ Ratio eſt: q2 ordo di
uine iuſtitie regrebat: vt nullum peccatū ma/
neret impunitum. ſed ħ fuiſſet: ſi reparatio nō
fuiſſet per ſatiſfactionem.
¶ Quarta ꝯclō eſt: ꝙ ſatiſfaciēs eſſet deus ⁊
homo: ⁊ hoc ꝯgruebat. ¶ Ratio eſt: q2 ſicut
per vnum hoiem peccatū3 intrauit in omnes
ita in reparatione per vnum gratia intraret in
omnes. Sed hoc non potuit fieri per purum
hoiem. Igitur decens fuit ꝙ fuit deus ⁊ hō.
¶ Quinta ꝯclō eſt: vt hec ſatiſfactio dei ⁊ ho/
minis fieret per mortem eius: q2 non pōt con
uenientius ſolui debitū mortis: niſi ꝑ mortē
gratuitā. ſ3 nos oēs eramus debitores mortꝫ
¶ Sexta ꝯcluſio eſt: ꝙ chriſtus ad perficien
dum hanc reparationē aſſumpſit defectus pe
nalitatum. ¶ Ratio eſt. Chriſtus aſſumpſit
nām humanā3: vt in ea mereret nobis vitam
eternam. Sed tale meritū ꝯſiſtit in tollerātia
paſſionum: vnde neceſſariū fuit chriſtū mori,
Et ſi nō ex pena ꝯtracta per peccatum per ſe.
tamen ex pena ꝯtracta per peccatum in alio:
Ergo oportebat pati chriſtum. ¶ Septima
dies eſt meritoria iudicij: in qua die malos oꝫ
multum timere, ꝑpter octo cāſ. ¶ Prima eſt
q2 deferunt litteras mortis ſue. Exemplu3 de
Uria. Dañ. 7. Iudicium ſedit: ⁊ libri aperti
ſunt. ſ. ꝯſcientie ⁊ vite. ¶ Scḋa eſt: q2 mltos
habebunt accuſatores. ¶ Tertia eſt: q2 multi
teſtes erunt ꝯtra eos. vnde ꝑ Iohis vltimo.
Tres ſunt q teſtimonium dant ⁊c. Pater qui
dedit potentiā peccans reſiſtēdi. Filius q de
dit ſciam cognoſcendi. Spiritus ſanctus q de
dit voluntatem ⁊ gratiā vitandi. ¶ Quarta
eſt: q2 iudex iuſtus eſt: nec poterit corrūpi pre
ce nec ꝑcio: amore vel odio. Prouer. 6. Nō
acqeſcet cuiuſꝗ3 ꝑcibus: nec recipiet ꝓ redem
ptione dona plurima. ¶ Quinta eſt: q2 ſapi-
ens eſt: ⁊ eum nihil latet. Prouerb. 16. Oēs
vie hois patent oculis eius. ¶ Sexta eſt: quia
eius ſententia nō poterit mutari: nec ab ea po
terit appellari. Pſal. Que ꝓcedunt de labijs
mi. ⁊c. ¶ Septima: q2 pena erit interminabi
lis. Yſa. Ignis eorum non extinguetur.
¶ Octaua: quia amplius nō erit locus venie.
Mat. 25. Clauſa eſt ianua. O quam dura mīq̄
circōcidetur puer ihs: eſt dura iuſtitie ſꝫm cōſi
lium ſapientis. Ante iudicium para iuſtitiam.
¶ Duplex eſt iuſtitia. vnicuiqꝫ reddēs quod
ſuū eſt. Et ſꝫm hoc q̄druplr ſumus debitores
¶ Primo deo: ⁊ hoc multiplr. ¶ Primo
q2 pater noſter eſt. Et ideo debemus ei ꝑpetuā
ſubiectionē. vnde oramus. fiat voluntas tua
¶ Scḋo q2 magiſter noſter eſt. Et ideo debe
mus ei credulitatem: q2 diſcentem oꝫ credere.
Ipſe. n. eſt veritas. Pſal. Principium ver
borum tuoꝝ veritas. ¶ Tertio q2 deus no/
ſter eſt: ideo debemus ei oium donoꝝ redde-
re raōem. vnde q mō non ꝯputant per ꝯfeſſio
nem: ꝯfundentur in magna ꝯputatione. Lu
ce. 15. Hō qdam habebat villicū3. ¶ Quar
to q2 rex noſter eſt: ideo debemus ei ꝯtra hoſ/
tes malitiam. ¶ Quinto quia frater noſter:
ideo debemus ei dilectionē3: quia coheredes
nos fecit. ¶ Sexto q2 medicus noſter eſt: io
debemus ei patientiam in tribulationib9 nō
remurmurādo. ¶ Scḋo corpori debem9 ſer
uitutē3: ꝙ nō magis curemus de eo: ꝗ3 de aīa
¶ Tertio debemus pctō odium quaſi capita/
li inimico. Eccſia. 21. Quaſi a facie colubri fu
ge pctīm. ſed nōdum odit peccatum: q2 de illo
loqtur vel imaginatur. ¶ Quarto debemus
mundo ꝯtemptum: q2 bona eius ſunt tranſito
ria: ⁊ nō ſatiant: neqꝫ ſoluunt felicitatem: quā3
ꝓmittunt. Et ideo vilia ſunt ⁊ abijcienda.

Scḋa ꝯſideratio.

s Ecunda ꝯſideratio eſt qualiter iſte be/
atiſſimus infantulus ſpūaliter nat9
ſit noiandus: ⁊ puto ꝙ nec poteſt cō
uenientius noiari: ꝗ3 ihs: q2 ſcriptu3 eſt: Vo
cabis nomē eius ihs: ħ eſt nomē ſacratiſſimū
⁊ a ꝓphis ꝓphetatum: ab aplis ꝑdicatum: ab
angelis nunciatum: a ſanctis oibus deſidera
tum. Hoc eſt nomen virtuoſum: gratioſum:
gaudioſum: delicioſum: glorioſum. Virtuo/
ſum: q2 ſuperat hoſtes. Gratioſum: q2 in iħo
habemus fidei fundamentum: ſpei firmamē/
tum: caritatis augmentum: ⁊ iuſtitie ꝯplemē-
tum. Gaudioſum: q2 iubilus in corde: meloſ
in aure: mel in ore: ſplendor in mente. Delici
oſum: q2 paſcit cogitatum: lenit ꝓlatum: reficit
ſcriptum: inſtituit lectum. Glorioſum: q2 de/
dit cecis viſum: claudis greſſum: ſurdis audi
tum: ſermonem mutis: vitam mortuis.

O nomen benedictum: quod oſtendit tātum
virtutum effectum. O anima: ſiue ſcribas: ſi-
ue legas: ſiue doceas: ſiue quodcūqꝫ aliud ope
ris facias: nihil tibi ſapiat: nihil tibi placeat: ni
ſi Ieſus. Nomina ergo tuum infantulum ie-
ſus: habeat ſibi ꝙ nominetur dei filius: ſplen
dor glorie: imago ſubſtantie: verbum patris:
virtus omnipotētis: heres vniuerſorum: rex
regum: dñs dominantium. Habeat ſibi ꝙ di
citur chriſtus. i. vnctus. Et bene vnctus. q2 i
prophetam: ſicut claruit in doctrine eruditōe.
Impugnabilē: ſicut patuit in diaboli debella-
tione. In ſacerdotem: in patris reconciliatio-
ne. In regem. in premioꝝ retributione. Ha
beat hec nomina ſibi cum ſuis beatis ꝯmunia
Sit tantū3 tibi Ieſus: ideſt ſaluator: in hui9
vite incolatu ⁊ miſeria: ſaluet inqua3 a mondi
vanitate: que te impugnat a demonis falſitate
que te infeſtat: a carnali fragilitate: que te cru/
ciat. Clama deuote inter tot huius vite flagel-
la. O ieſu ſaluator mundi ſalua nos: qui per
crucem ⁊ ſanguinē3 redemiſti nos. Salua in
quam dulciſſime ſaluator ꝯfortando debilem:
ꝯſolando flebilē3: adiuuando fragilem. Sed
heu vnum eſt: qḋ cum fletu dicendum eſt: qḋ
non vacat a myſterio: qḋ non ſtatim cum na-
ſcitur circoncidítur ⁊ nominatur. ſed ſꝫm legē3
dies octauus expectatur. Puto ꝙ per ſeptēna
rium: qui in octonario includitur vniuerſitas
diuinaꝝ ⁊ moralium virtutum: cum vanitate
⁊ vinculo pacis figuratur. Quia poſtꝗ3 anima
per fortitudinē3 aduerſa tolerauit: per iuſtitiā
miſeros ſuſtentauit: per temperantiam carna-
les ꝯcupiſcentias ſuperauit: per prudentiam:
mūdi ⁊ antiqui hoſtis iſidias declinauit. Ad/
huc poſtꝗ3 per fidem deum omniu3 auctorem
intellexerit: per ſpem in eum tanꝗ3 omniu3 re
muneratorē3 in omnibus operibus ſuis aſpe
xerit per caritatem deum: tanꝗ3 omniu3 bono
rum largitorem toto corde dilexerit. Et demū
die octauo circonciſionis ab anima omnibus
fantaſticis imaginationibus: omnibus vanis
⁊ inutilibus cogitationibus: omnibus anime
motibus: ⁊ inordinatis affectionibus pacatis
Tunc per exercitium contemplationis: in do
mino dulciter requieſcit. Tunc puer nomina
tur: Tunc dulce nomē ieſus imponitur. Tūc
eius dulcedo ſentitur ⁊ guſtatur. Tunc experi
tur virtutem. Tunc percipit iucunditatem. O
quantam ſenſit dulcedinem: poſt illam beata3
nominationē. Illa felix mater naturalis: ⁊ ſpi
ritualis virgo Maria: quando ꝑcepit in hoc
nomine demonia eijci: miracula cumulari: ce-
cos illuminari: infirmos curari: mortuos ſu/
ſcitari. Sic certe tu anima ſpiritualis meri/
to debes gaudere ⁊ exultare: quando eni3 ꝑci
pis in te ⁊ in alijs: ꝙ tuus beatus filius ieſus
demones fugat in peccati dimiſſione. Cecos
illuminat in vere cognitionis infuſione: mor-
tuos ſuſcitat in gratie collatione. Infirmos cu
rat in ſpirituali confortatione: Ut iam efficia/
mur fortes ⁊ viriles per gratiam: q prius erāt
infirmi per culpam. O ꝗ3 felix ⁊ beatum no/
men: quod tantam meruit habere virtutē3: ꝙ
ſua dulcedine letificat. vſqꝫ ad mentis ebrieta
tem infundit quādocunqꝫ ⁊ communicat ſua3
dulcedinem. Quam ⁊c.

¶ In vigilia epyphanie domini.
Sermo vigeſimus ſecundus.

d Efuncto he
rode: Ecce angelus domi
ni apperuit Ioſeph ⁊c.
Math. 2°. Scḋm qḋ di
cit Gregorius. Licet oēs
angeli ſint ſpiritus: tamen
non omnes ſpiritus ſunt angeli. ⁊ addit. Tūc
ſolum ſunt angeli: cum per eos aliqua nunci/
antur. Sed quia ſꝫm Augu^m. In rebus per
tempus ortis: ſumma extitit gratia: ꝙ deus fa
ctus eſt homo. Oportuit ergo qḋ myſterium
incarnationis agitaretur per myſterium ange
lorum. Quod patet: quia iſte angelus fuit im
mediate a deo miſſus: vt patet in euangelio:
vbi ſunt tres conſiderationes.

Prima ꝯſideratio.

c Irca primam: vbi dicitur de diuina
vltione: cum dicitur. Defuncto he-
rode ⁊c. ¶ Nota ꝙ ꝑp ſacrilegium
quod Herodes in ſaluatore cōmiſit: ⁊ ſcelere
quod in coequaneos eius peregerat: vltio di-
uina eum perurgebat in morte. Na3 morbus
eum inuaſit diuerſus: ita vt diceret diuine vl-
tionis ſupplicia: ita ꝙ qui deu3 conabatur pri/
uare primogenito, Ipſe in necatione filioru3
ſuorum puniretur. Ipſe autem furore plenus
Nobiliores ex omni iudea ad ſe colligi: ⁊ re-
cludi iubet in carcere. Imperans ꝙ ſtatim

vt cum ſpiritum exalaret: omnes interficeren/
tur: Vt eius obitum omnis iude a defleret in
vita. Paulo ante morte antipatrem filium ſu
um iugulauit poſt duos filios: quos ante neca
uerat: ſcilicet Alexandrum ⁊ Ariſtobolum.
Talis ergo finis erat Herodis: q digna ſup/
plicia protulit ſcelere. Hoc etiam fuit conſo/
num rationi: quia ordo diuine iuſtitie hoc re/
quirebat: quod nullum peccatum maneret im
punitum. ¶ Cum ergo tale ſcelus commiſit
in puerorum extinctione: Et ſaluatoris perſe/
cutione: iuſtum fuit: vt digna factis reciperet.
Unde pſalmiſta. Mea eſt vltio ⁊ cetera. Sꝫ
heu quid eſt de illis: qui adhuc non ceſſant pec
catis ſuis perſequi Chriſtum: Et mala vita
ſanctas affectiones necaretur. Unde de tali
bus pulchre dicit Bernardus. Herodiana
malicia: ⁊ babilonica credulitas: eſt naſcenteꝫ
velle extinguere religioneꝫ: ⁊ allidere paruu/
los iſraelis. Si quid enim ad ſalutem perti/
nens: ſi quid religionis oritur: Quicunqꝫ re
ſiſtit plane cum egyptijs: paruulos iſrahelliti/
ci germinis necare conatur. Immo naſcenteꝫ
dominum perſequitur ſaluatorem. Itē Ber
nardus. Deniqꝫ ſi proprium ſanguinem de/
dit in precium redemptionis animarum. Nō
tibi videtur grauiorem ab eo ſuſtinere perſe/
cutionem: Qui ſuggeſtione maligna: exem/
plo pernicioſo: ſcandali occaſione auertit ab eo
animas: quas redemit: quaꝫ a iudeo: qui ſan/
guinem eius fudit ⁊ cetera. Unde dicit. De/
functo Herode: id eſt eo mortuo multis mor/
tibus. ¶ Primo: morte culpe: qua ſeparaba
tur anima a gratia. ¶ Secundo morte corpo
rali: qua ſeparabatur anima a corpore. ¶ Ter
tio morte pene; qua ſeparabatur a dei gloria.

Secundum principale.

Circa ſecundum: vbi dicitur de ange
lica monitione: ⁊ obſequio ſaluatoris
cum dicitur. Ecce angelus apparuit
vbi ſunt tres concluſiones.

¶ Prima concluſio eſt: quod de potentia dei
ordinata: reparatio noſtra fuit cauſa incarna/
tionis: quia licet alius modus poſſibilis fuiſ/
ſet. tamen iſte modus expediebat. Et hoc pro
pter multas rationes. ¶ Primo: vt humana
natura: non teneatur tāta dilectiōe: niſi a deo.
¶ Secundo: vt ex hoc oſtenderet ſummaꝫ di
lectionem ad hominem. ¶ Tertio vt ex hoc
eum per amorē attraheret. ¶ Quarto: vt iſta
ſatiſfactio eſſet efficacior. ¶ Quinto: vt excel/
lenti modo fieret: ſcilicet per talem: qui erat in
finite dilligibilis. Et per ꝯſequens eius actio
erat īfinite acceptabilis: ex parte ſui: vnde Da
ma. dicit. Humanatio verbi propter hec fa/
cta eſt: vt natura que peccauit ⁊ cecidit. ⁊ corru
pta eſt: liberaretur a corruptione: Vt ſicut per
hominem mors: ita per Chriſtuꝫ reſurrectio
mortuorum.

¶ Secunda concluſio eſt: ꝙ hoc myſterium
incarnationis debuit agitari myſterio angelo
rum. Et ſunt tres rationes. ¶ Prima ratio
eſt: quia ordo reparationis: debet reſpondere
ordini preuaricationis. Igitur ſicut malus an
gelus primo temptauit mulierez: ⁊ induxit ho
minem ad temptationem: ⁊ ad delectationem
⁊ tandem ad peccandum. Sic etiam decuit
bonum angelum virginem ſalutare: ⁊ infor/
mare de beneficio incarnationis. ¶ Secun/
da ratio eſt: quia incarnatio non ſoluꝫ valebat
ad generis humani reparationē: ſed etiam ad
ruine angelice reſtaurationem. Matth. deci/
mo. Angeli eorum ſemper vident faciem pa/
tris. vbi gloſa. Magna eſt dignitas anima/
rum: vt vna queqꝫ ab ortu ſue natiuitatis: in
ſui cuſtodiam habeat angelum deputatum.
Ratio eſt: quia ex hoc ipſis angelis accreſcit
meritum accidentale: ⁊ hominibus proficit.
Tum ad cuſtodiam corporis: ne vereantur a
malis. Tum propter animan: que ſtatim cum
infunditur labe peccati ⁊ fomite concupiſcen/
tie vertibilis eſt ad bonum ⁊ ad malum: Igi/
tur ⁊ congruum fuit: vt beata virgo in puer/
perio angelum haberet in cuſtodem. Unde
Criſoſtomus dicit. Quod infinitam militiaꝫ
angelorum ad glorioſe virginis obſequiuꝫ de
putatum nullatenus ambigimus. Vt cuſto/
dirent lectum Salomonis. Et dicit quod iſte
angelus fuit de ſupremis: quia inferiores mit
tuntur a ſupremis: ⁊ ſuperiores mittuntur a
deo: Sed iſte īmediate fuit miſſus a deo. Lu
ce primo. vnde hic dicitur. Ecce angelus do/
mini apparuit ⁊ cetera.

¶ Tertia concluſio eſt: quod non ſolum an/
gelus: ſed etiam Joſeph ſumitur ad miniſte/
rium incarnationis. Et primo propter hoc:
vt eius miniſterio foueretur. vnde Caſſiodo
rus videns etiam quod Joſeph ad miniſteri
um Marie erat ellectus dicit. Ipſe nanqꝫ io
ſeph puerū conſeruabat: ⁊ intuebatur. ¶ Se
cundo ad ſignādum: ꝙ Joſeph erat tm̄ pater
putatiuus. In cuius rei ſignuꝫ. Angelus ap
paruit eī in ſomnis: quia quod in ſomnis vi/
detur: fantaſtice videtur ⁊ opinatiue. Naꝫ ſꝫ
Ariſtotelem. Somnus eſt vinculuꝫ ⁊ immo
bilitas ſenſuum: Nam ſenſibilis virtus ⁊ mo
tiua in ſomno ligatur. Et ideo in viſione deci
pitur. ¶ Tertio ad ſignandum ꝙ etiaꝫ actiui
in hac vale miſerie obſequuntur. Naꝫ ſtatus
iſtius miſerie comparatur ad ſtatuꝫ celeſtis pa
trie: ſicut ſomnus ad vigiliam. ¶ Primo: qꝛ
ſicut dormiens nihil poteſt clare videre: ſiue
cognoſcere. Sed per latebras fantaſmatū ſō/
niando diſcurrit. Quando autem euigilat: tūc
perfecte ⁊ intuitiue cognoſcit omnia. Ita duꝫ
hic ſumus per modum ſomni: omnia obſcu/
re cognoſcimus. Quando autem ibi erimus:
quaſi euigilantes perfecte intuebimur: ſcd̄m
apoſtolum: Nunc cognoſco ex parte ⁊ cetera.
Prima corinth. 13. ¶ Secunda ratio eſt: qꝛ
ſicut homo dormiens perfecte delectari nō po
teſt. Sed duꝫ delectari ſe ſomniat: eſt in an
xietate. Quando autem euigilat: percipit illaꝫ
delectationem fuiſſe inanem. Ita hic delecta/
tur per ſomnium: quia nunquam reficimur:
quantumcunqꝫ voluptatibus inſiſtamus: ſed
languemus. Quando autem euigilabimus:
percipiemus iſtam delectationem fuiſſe peni/
tus inanem. vnde dicitur Yſa. 29. Sicut ſom
niat eſuriens ⁊ comedit: expergefactus autem
vacua eſt anima eius. ¶ Quarto ad ſignan/
dum: ꝙ contemplatiui obſequuntur incarna/
tioni: quia illi ſm̄ Remigium: qui a curis ter/
renis ⁊ ſecularibus negocijs requieſcunt: per
frui angelica viſione merentur: Unde ſtatus
contemplationis per ſomnum notatur: quia ſi
cut in ſomno contingunt viſiones: ita in con/
templatione. Unde ſubditur. Joſeph in ſom/
nis ⁊c. Vtilitates incarnationis: que ſunt qn
que ſupra notate in ſermone eodem.

Tertium principale.

Tertium principale eſt de morali eius
expoſitione. Cum igitur ſm̄ Gre.
Ad obtinenduꝫ beatitudinem minꝰ
eſt mala non agere: niſi quiſqꝫ ſtudeat bonis
operibus inſudare: quia ſoli operarij virtuoſi
ad mercedem vocantur. Matth. 20°. Voca
operarios ⁊c. Quod intendit euangeliſta. d.
Defuncto herode. i. ſuperatis temptatiōibus
ſcilicet mūdi: carnis: ⁊ diaboli: que temptatio/
nes cum ordinant nos in damnationeꝫ: intel
liguntur per herodeꝫ in ſingulis. vnde addit
poſtea. Defuncti ſunt enī qui querebant aiaꝫ
pueri. Angelus domini apparuit in ſomnis
Joſeph in Egypto. Per ioſeph intelligitur
attritus: Qui habet diſplicentiam de peccatis
commiſſis. Sed non perfectam: quia dicitur
augmentum vel appoſitio. Unde nota. Qd̄
ſicut in naturalibus durum dicitur: quod non
cedit tactui: Hoc vero frangi dicitur: quando
aliquid in partes magnas diuiditur. Conteri
vero: quando in partes minutiſſimas redi/
gitur. Sic ſpiritualiter cor durum dicitur: quā
do diuine inſpirationi non cedit: ſed obuiat in
affectu peccati morando. Frangi vero dicitur:
quando incipit a peccati propoſito reſilire: ꝗ3/
uis non totaliter conuertatur: ⁊ hoc poteſt dici
attritio. Contritio dicitur: quando voluntas
perfecte ab effectu peccati reſilit. Unde attri/
tio in ſpūalibus. Dicit quandā diſplicētiaꝫ de
peccatis ꝯmiſſis: ſꝫ nō pfectam: Cōtritio vo
diſplicētiaꝫ pfectā. vn̄ attritio ⁊ ꝯtritio differūt
ſicut īforme ⁊ formatū. Huic aūt ioſeph in ſō
nis: id eſt non perfecte habenti peccati diſplicē
tiam. Apparuit angelus: id eſt nuncius diui/
nus: Nunc per inſpirationeꝫ: nūc per ſcriptu
re informationē: nunc per flagellationem. In
Egypto: id eſt in mundo. Nam egyptus in/
terpretatur tribulationis anguſtia: vnde reve
ra gaudium mondanū: quod habetur ex abun
dantia rerum temporaliū: ⁊ delectationuꝫ car/
nalium non eſt perfectum: quia non ſaciat: nec
quietat: ſed magis faſtidium preſtat: quia ſem
per habet admixtam triſticiam. Prouer. 13°.
Extrema gaudij luctus occupat. vnde Aug.
Mondus habet aſperitatem veram: iocundi
tatem falſam: certum dolorem: inanem beati/
tudinis ſpem. vnde anhelare debemus ad ter
ram iſrael: ideſt ad gaudia celeſtia. vnde Au/
gu. Cuius eſt enim cuſtodire nos in vijs no
ſtris: conſilium vt ſurgamus ⁊c. Unde dicit.
Surge: accipe puerum ⁊ matrem. vbi nota:
ꝙ ad hoc vt perueniamus ad terram iſrael. i.
in vitam eternam. Oportet primo: vt ſurga/
mus per contemptum terrenorum: ⁊ diſplicē
tiam peccatoruꝫ: quia per hoc acquiritur maior
gloria. Qd̄ pꝫ: qꝛ in reſurgente a peccato reui
uiſcunt ꝑ gratiam oīa opera mortificata ꝑ pec
catum: quibus debetur meritū correſpōdens.
Et cum hoc acquiritur: nouum meritum per
actum conuerſionis. vnde ſequitur. Qui ſur
gens ⁊c. Non ſolum ſurgendum eſt: ſed pu/
er eſt accipiendus: id eſt innocentia vite.

Ratio eſt: q₂ lȝ reſurgens: ſurgit ad maiorem
gloriam: tamen pſeuerans in innocentia pul⁹
meretur. q₂ ꝓficiens in actus ꝟtuoſos per ba
bitum continuatum: multo plus meretur ꝺ̃ p̃
mo q̃ꝫ alius per babitū diſcontinuatū: modo
cadendo: modo ſurgendo: ſȝ boc nō facit ino/
cens. Ergo plus meref. vnde Augu. de ciui
tate dei. Ad innocentus officium ptinet nō ſo/
lū malū nemini inferre. verumēt a peccato ꝓ/
bibere. Qui vult ergo ſpecialr angeloꝝ cuſto
dia gaudere. ſtudeat innocētiaȝ tenere. Licet
eniȝ angeli: circa omnes cuſtodiendos babent
cōmiſſuȝ officiū: tamen circa innocētes babēt
preceptum. Etiam accipienda eſt mater. i. pe
nitentia: q₂ ipſa eſt potentie infinite. Facit eniȝ
aliqua: que ſoli deo ſūt poſſibilia: quia ſuſcitat
aiam a morte peccati: ꝛ reuocat ad ꝯſtantiā vi
te gratie. Item bominem angelo naturaliter:
minorē facit interdū p gratiam ſupiorē: Item
penam eternam in boc mondo: mutat in tēpo
ralem: quod ad ſolum deuȝ noſcitur pertinere
Cum itaqȝ tranſcendat virtutem omniuȝ cre
aturarum: mirꝫ eſt q ad penitētiam eſt tā tepi
dum coꝛ bumanū q₂ ſm naturalē inſtinctū ad
ardua deſiderandū eſt aptum. Audiens autē
Ioſeph: q Archelaus ꝛc. Quid enim p Ar/
chelauȝ intelligif: niſi fomes peccati vel ſenſu
alitatis: que ſemp ꝓna eſt ad peccatuȝ ꝛ tarda
ad bona? Tales enim ſunt reprimende. ꝛ boc
fit qñ ſenſus exteriores: ab illicitis cuſtodiunf
que ſunt quaſi feneſtre aie: per quas mors pec
cati intrat: quaſi fur: ꝟtutib⁹ nos ſpolians. vnꝺ
nō licet ſenſibus cognoſci: qꝺ nō lȝ concupiſci
ideo coercendi ſunt ſenſus: ne bauriant morti
cinia mortis. Quāto eniȝ rarius ſenſib⁹ pcipi
mus: que mundi ſunt: tanto affectuſ noſter ad
ea concupiſcenda frigidioꝛ eſt: ꝛ minus cogi/
tat ea. Et ſic igif declinantes Archelaū. i. ſen
ſualitatem: que regnat in iudea. i. in noſtra co
gnitione. admoniti inſpiratione diua. Veni
amus in Nazareth: ad babitandū. Nazareth
dicif floꝛida. Et intelligif merces eterna: in q̃
babitandū eſt: et manendū: q₂ ibi eſt ges vlti/
mata babens in ſe omnem rationem delectati
onis quieſcentis. ꝛc.

¶ In epyphania dñi. Sermo de epiſtola.

s Urge illu/
minare iberuſalem: q₂ ve
nit lumen tuum ꝛc. Iſai.
lx°. Scd̃m qꝺ dicitur in
lib. de ſpū et anima. Sūt
eniȝ duo in aia: et ſunt idē
q aia. ſ. rōnalis ſenſus cognoſcens omnia: et
diiudicās omnia ꝛ nālis affectus: quo ſuo oꝛ
dine ꝛ gradu diligat omnia. Seqtur faculta/
tis: ꝛ quaſi inſtrumenta cognoſcendi: et dili/
gendi oia bȝ ex natura. Cognitionē tñ ꝟita
tis: et ordinēȝ dilectionis nō babet niſi ex gra
tia. Ex quo ſeqf: vt dr̃ p̃ metba. q oēs bomi/
nes ſcire naturalr deſiderant. Ne g̃ naturale
deſiderium fit fruſtra: ſtatiȝ intellectus nō po
tens pſe qꝺ cupit: incipit pquirere doctorem:
cuius doctrina ad notitiam deſiderate rei attin
gat. Sic etiā naturaliter bomo deſiderat babe
re notitiam de diuinis: ꝛ de ſalute ſua. ſm eū
dem Ariſto. 3°. etbi. intellectum et virtutem
id eſt cognitōnēȝ et operationem querimus fe
licitatis gratia: h̄ eſt pp ſalutem. Quia ad bāc
cognitionem nō poſſumus p nos attingere.
Ideo ſaluatoꝛ per ꝓphaȝ Yſa. ſub metba⁴ lu/
cis oſtēdit ſe doctorē ſalutis. d. Surge illumi
nare ꝛc. vbi duo innuunf. ¶ Primo ꝓponit
ſe vt inacceſſibile lumen: illuſtrās vniuerſa ſi
dei veritate: ibi. Quia venit lumen tuum.
¶ Scd̃o p̃bet ſe imitabile: dirigens oia ſua
bonitate: ibi. Surge illuminare.

Primum p̃ncipale.

c Irca p̃muȝ p̃ncipale: vbi ꝓponit ſe
vt inacceſſibile lumen: illuſtrās vni
uerſa fidei veritate: cuȝ dicif. Q₂ ve
nit lumen tuū. vbi ſunt tres concluſiones.
¶ Prima ꝯclō eſt: q lȝ lux: lumen: radius:
ſplendoꝛ ſint idem realr: differunt tamen rōe.
Nam lux dicitur forma coꝛpoꝛis luminoſi: lu
men dicit formam coꝛpoꝛis dyapboni: in quo
recipitur. Sicut caloꝛ: qui eſt in calido coꝛpo/
re. ꝛ caliditas: que eſt in calefacto. Radius au
tem dicif illuminatio per lineam directum ad
coꝛpus. Et ideo vbicunqȝ eſt radius celi: ibi
eſt lumen: ſed non econuerſo. Contingit eniȝ
eſſe lumen ex reflexione radioꝛuȝ ſolis. q̃uis
non ex directa oppoſitione propter coꝛpus ali
quod interiacens. Splendoꝛ aūt eſt ex reflexi

ōne radioꝛum ſolis ad aliquod coꝛpus terſuȝ:
ꝛ politum: ſicut ad aurum vel argentuȝ. Hu
iuſmodi autem lumen: q₂ eſt qualitas pmi al
terantis. ſ. celi: quod non babet contrarium.
Ideo ſubito fit in materia. In alijs aūt qualita
tibus ꝓpter reſiſtentiā ꝯtrarij fit ſucceſſio.
¶ Secunda concluſio eſt: q chꝛiſtus ſm di
uinam naturam ꝛ bumanaȝ: dicitur lumen eſ
ſentialiter ꝛ pꝛoprie illuſtrans: non tantū in/
terius p inſpiratione: ſed exterius in doctrina
factis ꝛ ꝯuerſatiōe. Nā ſicut lumē bȝ illuſtra
re ꝛ tenebras depellere: ꝛ etiā ad bonuȝ cōcu
pitum dirigere. Ita ꝛ chꝛiſtus bȝ per gratiaȝ
illuſtrare mentes boiuȝ: ꝛ pctōꝝ tenebras de
pellere: ꝛ etiā dirigere ad bonum eternū. De
q̃bus p̃⁴ Io. p̃ dicitur. Deus lux eſt: ꝛ tene/
bꝛe in eo nō ſunt vlle: vbi gloſa. Qui vult ba
bere ſocietatem cum luce: pellat tenebꝛas pec/
catoꝛum: quia tenebꝛe cum luce ſocietatem ba
bere non poſſunt.
¶ Tertia ꝯclō eſt: q chꝛiſtus ꝓprie dicitur lu
men ibi ſm duplici mō. ¶ Primo obiectiue:
q₂ ipm ſolus bomo ꝯſpicere pōt. vnde Aug.
Ex ipſa vita illuminantur boies. ¶ Secun/
do participatiue: vt intantum dicanf boies il/
luminare: inquantum participant lucem intel
lectualem: que nos illuminat: vt ſpeculemur:
ꝛ dirigit vt recte operemur. vnde dicit. Quia
venit lumen tuum.

Scd̃m p̃ncipale.

Ecundum pꝛincipale eſt: q pꝛebet
s ſe imitabilem: dirigens omnia ſua
bonitate: ibi. Surge illuminare ꝛc.
vbi ſunt quinque concluſiones.
¶ Pꝛima concluſio eſt: q quia illud vtile di/
citur ad perfectionem alicuius: ſine quo illius
perfectio baberi non poteſt. Sequitur q boc
lumen eſt multuȝ vtile nobis ad perfectionēȝ
vite ſpiritualis. Nam vita ſpiritualis multuȝ
impeditur per tenebꝛas peccatoꝛuȝ: ꝛ per ſub
tractionem luminis vite. Lumen autēȝ quod
chꝛiſtus eſt: expellit tenebꝛas: ꝛ dat lumē vite
¶ Secunda concluſio eſt: q noſtra natura in
ſe abſolute ſine boc lumine: eſt tenebꝛoſa. Nā
ſicut ſe babet aer ad lucem ſenſibilem: ita no/
ſtra natura babȝ ſe ad lumen intelligibile. Sȝ
aer de ſe tenebꝛoſus eſt: niſi participet lucē ſen
ſibilem. Ita noſtra natura de ſe tenebꝛoſa eſt
niſi participet primam lucem. Hec O rige.
¶ Tertia concluſio eſt: q ſequi banc lucēȝ eſt
nobis vtile propter tria. ¶ Primo quia eſt
via inobliquabilis: dirigens nos in finem: ꝛ
nos oberrare non permittit. ¶ Secundo: q₂
eſt veritas infallibilis: nibil in ſe continēs fal
ſitatis: cum ſit veritas increata. ¶ Tertio: q₂
eſt bonitas inbauſtibilis: quia ſolum in eo ap
petitus ſociatur ꝛ quieſcit.
¶ Quarta concluſio eſt: q boc lumen tripli/
ces tenebꝛas ꝺpellit. ¶ Primo tenebꝛas cul
pe: quia per gratiam euacuat ipſam. Prima
Iobis ſecundo. Tenebꝛe tranſierunt: ꝛ lumē
verum iaȝ lucet. ¶ Secundo tenebꝛas igno
rantie: quia dat lumen ſapiētie: expellēs ipam
Epbeſioꝛum quinto. Eratis aliquando tene/
bꝛe: nunc autem lux in domino. ¶ Tertio te/
nebꝛas damnationis: quia ipſa dat lumen vi/
te: id eſt lumen: quo attigemus fontem lumi/
nis. Pſal. In lumine tuo videbim⁹ lumen.
¶ Quinta ꝯclō eſt: q boc lumen dicif lumē
vite: illuſtrās triplicēȝ vitā. ſ. interiorē: exteri
orem: ꝛ ſupioꝛem. P⁴ coꝝ. p̃. Factus eſt pꝛi
mus Adaȝ in aiam viuentē. Scd̃s aūt in ſpi
ritu viuificātēȝ. ¶ Scd̃o exterioꝛē: ꝛ h̄ per
ſctām ꝯuerſatōem. vnde Iſi. Moꝛes incbo/
antium nō queunt ꝓficere ad bene viuenduȝ:
niſi pſectoꝝ infoꝛmenf exēplis. ¶ Tertio ad
ſupioꝛem lucē per gl̃iam: per quam ad actum
ꝯtemplatiōis deifice eleuemur. ¶ Cuius rō
eſt. Nam nibil pōt in opationem tranſcende/
tem ꝓpriam ꝟtutem: niſi eius virtus foꝛti/
ficetur. ſicut dyapbanum non pōt illuminare
niſi actu recipiat lucē. Sed viſio eſſentie diue
que eſt nobis vita: eſt actus trāſcendens facul
tatem bumane nāe. Et ideo ad eius ꝯſecutio/
nem requiritur lumen gl̃ie: quo eleuemur.
¶ Sexta ꝯclō eſt: q ad h̄ lumen reperienduȝ
in nobis: reqritur debita diſpoſitio. Diſpoſi
tio aūt ꝯſiſtit in h̄: q affectus excitetur ad bon
ꝛ intellectus illuſtref ad veꝝ. Hoc aūt fit per
conuerſionem. ſ. vt qs ſe leuet a terrenis deſi
derijs: ꝛ voluntate ſequaf bonas cogitatiōes.
Eſt. n. ꝯuertentis quaſi p̃mus pes cogitatio.
¶ Scd̃s eſt voluntas. Ratio eſt: Naȝ ex h̄
liberi arbitrij dicimur: q poſſumus vnum re
cipere alio recuſato: qꝺ eſt eligere. Et ideo na
turam liberi arbitrij ex electione ꝯſiderare oꝫ.
Ad electionē aūt ꝯcurrit aliqd ex parte cogni
tiue virtutis: ꝛ aliqd ex pte appetitiue. Ex pte
cognitiue requiritur ꝯſilium: per qꝺ diiudi/
catur quid ſit alteri pſerendum. Ex pte autēȝ
appetitiue: requiritur q appꝛebendendo acce
ptetur id: quod per conſilium diiudicatur.

Et ideo in. 13. ethicorum: liberum arbitriuꝫ
vocatur deſiderium conſiliabile: quia propri/
um electionis eſt id quod eſt ad finem. Hoc
autem inquantum huiuſmodi: habet rationeꝫ
boni. Patet ergo ꝙ liberum arbitrium diſpo
nit ad hoc lumen: cum ſit facultas intelligendi
⁊ volendi: vnde dicit. Surge ſcilicet affectu:
⁊ intellectu a terrenis deſiderijs: vt non dele
ctatione iaceas in ipſis. Nec valet ſurgere ad
amorem celeſtium. niſi manu gratie ſubleuet.
Pſalmiſta. Conglutinatus eſt in terra ven/
ter noſter: exurge. Sed heu: quidaꝫ iacent in
terris: qui licet nulla proſpera comitantur: ta/
men corde cupido lucris inhiant: fraudes: ra/
pinas exercere non ceſſant. De quo eccl'iaſtici
vndecimo. Et homo laborans: ⁊ feſtinans: ⁊
dolens impie: ⁊ tanto plus non abundat.
Quidam etiam iacent in terra: qui eo minus
eterna appetunt: quo magis in huius vite: ſci
licet proſperis requieſcunt. vnde Luce duode
cimo. Anima mea habes multa bona in an/
nos plurimos. Quidam etiam iacent in ter/
ra: qui appetentes celeſtia: ne ad illa reſurgāt:
carnali infirmitate grauantur. vnde Grego.
dicit. Que agenda ſunt: opere non implem⁹.
Etenim culpa ligat mentem: vt non ſurge/
re poſſit. Hijs dicitur. Surge quecunqꝫ es
de vitijs ad virtutes: de torpore negligentie:
ad exercitium bone operationis: De appetitu
rerum temporalium ad deſiderium eternoꝝ.
¶ Septima concluſio eſt: ꝙ illi qui ſic ſe diſ/
ponunt: illuminabuntur per chriſti gratiam:
⁊ doctrinam. ¶ Ratio eſt. Videmus in viſu
corporali: ſic etiam ſuo modo videmus in vi/
ſu ſpirituali. Nam ad viſum corporalem tria
exiguntur. ¶ Primuꝫ eſt qualitas inſtrumē
ti: ſcilicet oculi in quo dominatur aqua: que eſt
ſubſtantia dyaphoni: vt chriſtallinus humor.
¶ Secundum eſt diſpoſitio medij: ſcilicet lu
cis. Non. n. videt oculus in obſcuro. Simi/
liter impeditur in parua ſiue in immenſa luce:
quia excellens ſenſibile corrumpit ſenſum.
¶ Tertia eſt preſentia obiecti. ſ. coloꝝ. Pro
pria enim ſenſibilia viſui ſunt colores: q̊s pri
mo aer recipit: deinde ad viſum conducit.
¶ Eodem mō tria exiguntur ad viſum ſpūaleꝫ
¶ Primuꝫ eſt pſpicacitas rōnis: que eſt ocu
lus anime: in quo tanqꝫ in ſpeculo: reſultat ima
go. vnde eccl'iaſtici. 17. Poſuit oculos eoꝝ
ſuper corda ipſorum. ¶ Scōm eſt lux intelle
ctualis. i. xp̄us: qui dicit Johis. 9. Quādiu
in mundo ſum: lux ſum mundi. ¶ Ratio eſt
Nam chriſtus ſe habet ad oculum rationis: ſi
cut lux naturalis ad oculum corporis. Nam
lux naturalis irradiat: tenebras fugat: colores
informat: animā letificat: ⁊ viam demonſtrat
Sic lux ſpiritualis: ſcilicet chriſtus primo ir/
radiat radio gratie. Johis primo. Erat lux ve
ra: que illuminat. ¶ Secūdo fugat tenebras
culpe. Johis duodecimo. Lux ego veni in
mundum. ¶ Tertio reformat colores: id eſt
ſimilitudines dei in anima. Pſalmiſta. Si/
gnatum eſt ſuper nos lumen ⁊c. ¶ Quarto
letificat mentem. Eccleſiaſtici decimo. Dulce
lumen ⁊ delectabile eſt ⁊c. ¶ Quinto viaꝫ de
monſtrat ad regnum celorum. Johis duode
decimo. Ambulate dum lucem habetis.
¶ Tertium eſt decor patrie celeſtis: quam in
preſenti videmus per fidem in futuro per reꝫ
vnde Thobie decimotertio. Beatus ero ſi fu
erint ſeminis mei reliquie: ad videndum clari
tatem Jheruſalem. Forme nanqꝫ reruꝫ pre
ſentium vane ſunt: ⁊ quibuſdam pſtigijs ocu
lis intuentium fallunt. Sed illa ſunt vera ⁊
infallibilia: que ſunt in patria. vnde dicit. Il/
luminare. vnde chriſtus eſt lumen: in quo il/
luminatur intellectus. ⁊ gratia: qua excitatur
affectus. Luce ſecundo. Lumen ad reuelatio
nem gentium: ⁊ gloriam plebis tue iſrael ⁊c.
¶ Et hoc lumen venit a nube: humanitate ve
latus: vt ab infirmis oculis poſſit videri in ſe
Pſalmiſta. Amictus lumine: ſicut veſtimen
to. Si vtique apparere voluiſſet: fulgore ſuo
nos incenderet potius: qꝫ renouaret. Sed cla
ritatem ſue magnitudinis noſtris oculis tem
perauit: vt infirmitas noſtra in eius luce cla/
reſceret. Et per acceptam gratiam ſue beatitu
dinis colorem mutaret. Quod nobis con/
cedat ⁊ cetera.

¶ In epyphania. Sermo vigeſimus
quartus de euangelio.

Um natus
eſſet Jeſus in Bethleem
inde ⁊c. Mathei ſecūdo.
Ut primo moraliter loq̄/
mur. Sciendum ꝙ poſt
quam anima puerum Je
ſum per gratiam ſpiritualiter concepit: pepe/
rit ⁊ nominauit tres reges: id eſt tres anime

vires: que bene reges dicuntur: quia iam car
ni principantur: ſenſibus dominantur: in ſo/
lis diuinis ſtudijs occupantur: puerum iam
per effectus multiplices eis reuelatum in ciui/
tate regia: id eſt in totius mundi machina eſti
mant eſſe querendum. ¶ Querunt ergo me
ditationibus: requirunt affectionibus: inter/
rogant deuotis cogitationibus. Ubi eſt qui
natus eſt? Uidimus enim ſtellam eius in ori
ente: vidimus claritatem eius fulgentem in
deuota mente: vidimus ſplendorem eius ra/
diantem in intimis anime. Audiuimus vo/
cem eius: que eſt dulciſſima. Guſtauimus
eius dulcedinem. que eſt ſuauiſſima. Per/
cepimus eius odorem ſuauiſſimum. Exper
ti ſumus amplexum deliciofiſſimum.
¶ Ubi ergo es quem querimus? vbi es quē
in omnibus ⁊ pre omnibus deſideramus?
Ubi eſt qui natus eſt rex iudeorum? Rex de/
uotorum: dux miſerorum: lux cecorum: via
morientium: ſalus eterna eternaliter viuenti/
um? ¶ Et ſequitur. In Bethleem iude.
¶ Bethleem domus panis interpretatur.
Juda confitens dicitur. Ibi enim chriſtus
inuenitur: vbi poſt confeſſionem criminum:
panis celeſtis vite: id eſt doctrina euangeli/
ca ruminatur: ⁊ deuota mente retinetur: vt o/
pere impleatur: ⁊ alijs adimplendo propona/
tur. Ibi puer Jeſus cum Maria matre in/
uenitur: vbi poſt lachrymoſam contritionem
poſt fructuoſam confeſſionem: dulcedo cele/
ſtis conſolationis deguſtatur. ¶ Sed notan/
dum quod Jeſus queritur a regibus: ad hoc
vt ipſum cum omni reuerentia adorarent.
A doctoribus: vt ab ipſo veritatis documen
ta audirent. A ſponſa: vt eius dulcedinem
per ſecreta colloquia deguſtarent. A Ma/
ria matre: vt ipſum perditum recuperaret: ⁊
ab eo amplius non alienaret. Sic vero o re/
ges: id eſt deuote anime vires naturales que/
rite cum regibus terrenis: vt adoretis: quia
creator in naturalibus vite reformatione: quia
redēptor in ſpiritualibus vite formatiōe: quia
remunerator in eterne vite collatione.
¶ Nec ſufficiat vobis adoratio: niſi comite/
tur oblatio. Offerte inquam aurum dilectio
nis: propter bona collata. Thus deuotio/
nis: propter gaudia preparata. Myrrham
contritionis: propter peccata perpetrata.
¶ Querite etiam cum doctoribus. Ipſe enim
eſt doctor: qui docet omnem veritatem vite:
vt ſciatis vos ipſos vtiliter regere. Ueritateꝫ
doctrine: vt cognoſcatis qualr ſubiectos lau/
dabiliter dirigatis. Ueritatem iuſtitie: vt in
telligatis: qualiter deo ſeruiatis. ¶ Querite
etiam cum ſponſa in orto deliciarum: vbi co/
medit fructus pomorum ſuorum. Cum iu/
uenculis. Querite in cella vinaria: vbi admi/
niſtrat fercula ſue humanitatis: vbi amice ſue
inebriantur. Querite in cubiculo cum ſpon
ſa: vbi donat altiſſima munera ſumme ⁊ icor
ruptibilis magnificentie: dicendo. Pete q̊d
vis. ⁊ dabitur tibi. ¶ Sed quia pauci hoc cu
biculum intrare pſumunt: ſufficit vobis o re/
ges: qui adhuc terrena ſapitis: ꝙ ipſuꝫ in pre
ſepio inueniatis. Ueſtra enim conſcientia ad
huc nonduꝫ facta eſt ortus deliciarum. Ubi
florent ſancte meditationes: redolent virtuo/
ſe operationes: vbi vigent delicioſe affectio/
nes. Et forte minus perfecte dici poteſt cella
vinaria: vbi illa celeſtia fercula ordinantur: il
la vina angelica guſtantur: quibus amici hic
aliquando in terris conſolantur. ¶ Sed mi/
nime dici poteſt cubiculum omnibus creatu/
ris abſconditum: ſoli ſponſo preparatum: ſtra
tum: ornatum. vbi cum ſponſa requieſcit inter
ſecreta ſue dilectionis: que ſm hominē nunqꝫ
percipi poſſunt. ¶ Tamen ſicut ſcriptura te/
ſtatur: laborantem agricolam oportet aliquan
do de fructibus celeſtis patrie prelibare: ⁊ hoc
ne deficiat in labore. Sic apoſtoli inter varia
opprobria: martyres inter flagella: virgines
inter cruciatus ⁊ verbera: quia ſenſerunt dile
cti ſolatium. Ibant gaudentes a conſpectu cō
filij ⁊c. Sic confeſſores poſt vigilias ⁊ ieiu/
nia inter lachrymas ⁊ gemitus ſenſerunt diui
na gaudia. Sic rectores doctores eccl'iaꝝ pre
lati: poſtqꝫ laboribus ⁊ curis fuerunt extenua
ti: de benignitate dulcis ihū ſepiſſime ſunt re
fecti. Non enim Maria Jeſum ſemper ſola
habuit. ſed etiā a Martha poſt predicationeꝫ
gaudenter receptus fuit. Et ideo confidenter
ipſum queramus: aliquando cum matre in tē
plo: cuꝫ ſponſa in cubiculo: ⁊ diſcipulis in cō
ciſtorio: ⁊ cum regibus in diuerſorio. Cum
natus eſſet ieſus ⁊c. ſm q̊d dicitur. 3. ethicoꝝ
Electio eſt poſſibilium. Nā electiōes nr̄e ſemꝑ
referuntur ad nr̄as actiōes: ea aūt q̄ ꝑ nos agun
tur ſunt poſſibilia: vn̄ neceſſe eſt dicere: ꝙ ele/
ctio nō ſit niſi poſſibiliū: ſilr̄ ēt ratio agēdi ali/
q̊d eſt ex h ꝙ duc̄ ad finē. Per id aūt q̊d eſt im
poſſibile nō pōt aliqs ꝯſeq finē; quia cū hoīes ꝑ

venerũt ad id qḋ ẽ eis ĩpoſſibile diſcedunt: q̃ſi nõ valẽtes vlteri⁹. vñ id qḋ eſt ĩpoſſibile ſub electiõe nõ cadit. vñ lz plura ſint ĩpoſſibilia. ſ. ĩpoſſibile ſimpl̃r: q: nullius agentis ſubiacet ptãti: ſicut creare aliũ deũ: ⁊ ĩpoſſibile ꝑ accñs ꝙ lz poſſibile ſit ẜz nãz: eſt tñ ĩpoſſibile ſub ra/ tione p̃teriti tp̃is: vt qḋ p̃teritũ nõ fuerit: ⁊ ſilr ꝙ violata nõ fuerit corrupta: ⁊ impoſſibile cõ tradictiõis. ſ. ꝙ idẽ ſit albũ ⁊ nigꝝ. vñ lz hec ĩ poſſibilia nõ ſubſint diuine volũtati. Aliqḋ tñ impoſſibile: ptãti agentis limitati nõ ſubiectũ. poteſt ſubiacere diuĩe volũtati: ſicut ds huma netur ad humani generis reparationez. Qḋ ĩpoſſibile eſſe ꝑ nãz: q: plura põt ds facere. q̃z intellectus noſter ĩtelligere ẜz Hyla^m in libro de trinitate: ⁊ tñ intellect⁹ nr̃ plura põt intelli gere: q̃z nã poſſit facere: vt pz in abſtractiõib⁹ mſtis ⁊ de reb⁹ gl'oſis. vñ dr̃ inde ſecretis ſe cretoꝝ articulis: ꝙ ds ordinauit modũ ⁊ reme diuz ad ꝯſeruantiã ſanitat̃: ⁊ reuelauit ea ſcrĩſ ꝓphetis ẜuis ſuis: quos ſpũ diuine gratie illuſtrauit: vt pz in his regib⁹: qbus ſecreta di uina ꝯſilij ſtella duce reuelauit: vt dicatur. Cũ natus eſſet Jeſus ⁊c. vbi ſũt. 8. ꝯſideratiões.

Prima conſideratio.

Circa primaz ꝯſiderationẽ: que eſt de magoꝝ origine ſiue gñatione cũ dr̃. Ab oriente. vbi ſunt ſex ꝯclões.

¶ Prima ꝯclo eſt: vt habetur in ſcolaſtica hi ſtoria: ꝙ hij tres magi ſucceſſores fuerũt Ba laam: q ſtellã nouerũt eius vaticinio: ⁊ magni tudie ſcie magi ſunt appellati: quos greci phõſ ꝑſe magos appellãt: qbus dñs ẜz Criſo. Na tiuitatẽ ſuã voluit reuelare: ⁊ eos ad ſe ducere vt ꝑ hoc peccatoribus veniam preberet.

¶ Scḋa ꝯclo eſt: ſicut dic̃ Criſo. ſuꝑ Matt. aſſerens quoſdã dicere: ꝙ qdaz ſecretoꝝ ĩſpe ctorẽ: ꝑ ſingulos annos aſcẽderũt ſuꝑ montẽ victorialẽ tribus dieb⁹ ibi morantes ſe laua/ bãt: ⁊ adorabãt dñz: vt eis illã ſtellã quã Ba/ laaz p̃dixerat: oſtẽderet. Quadã aũt dic: dum ſic ibi manerẽt: ſtella quedã ad eos ſuꝑ montẽ venit q̃ habebat formã pulcherrimi pueri: ſuꝑ eius capite crux ſplẽdebat: q̃ magos ẽ allocuta dicẽs. Ite velocius in terram iuda: ⁊ ibi regẽ quem queritis natum inuenietis.

¶ Tertia ꝯclo eſt: ꝙ hij magi venerũt ab oriẽ te: vt vbi dies naſcit̃: inde initiũ fidei ꝓcederet q: fides ẽ lumen aĩe. Dicit. n. hiſtoria ſcolaſt. Qḋ venerũt de finib⁹ pſaꝝ ⁊ caldeorum: vbi fluui⁹ eſt ſabaa: a quo ⁊ ſabea regredit̃. Glo/ ſa dicit: ꝙ hij magi reges fuerũt: q ⁊ ſi tria mu nera obtuliſſe dicunt̃: nõ ideo plures q̃z tres fuiſſe ꝓbãtur: ſed tres fuerũt principes q mul tos duxerũt in ſuo comitatu.

¶ Quarta ꝯclo ẽ: ꝙ Ihero. q̃rit: ꝙ ſi de vlti mis terre finibus fuerũt: quõ in tam breui tp̃e venerũt? Dicunt aliq ꝙ puer diuina poten tia eos traxit. Alij dicunt eos veniſſe ĩ drome darijs ⁊ eqs arabicis q ſunt velociſſimi. Cri. dic̃ ꝙ ꝑ biẽniuz ante xp̃i natiuitatẽ ꝓfecti ſunt ⁊ ſtella eos p̃cedebat: ⁊ ꝙ nz eſca: neq̃z potus defecit. Remigi⁹ dic̃: ꝙ hij fuerũt nepotes ba laaz: ⁊ regio eoꝝ non multũ diſtabat a terra ꝓ miſſiõis: iõ taz breuiter venerũt: ſz dr̃ veniſ ſe ab oriẽte: q: ab illa parte venerũt: q: ĩ oriẽta li parte iudea poſita ẽ. Pulchre aũt ipſi ab ori ente veniſſe dñr: q: oẽs q ad deũ veniunt: ab ipſo ⁊ ꝑ ip̃z veniũt. Ipſe. n. eſt oriẽs: ſicut ille dixit. Ecce vir oriens nomen eius.

¶ Quita ꝯ° eſt: ꝙ ſtella: ꝑ cui⁹ ducatũ reges venerũt diuerſe ſunt opiniões. Nã aliq dicũt ꝙ fuerit ſpũs ſanct⁹: ĩ ſpecie ſtelle q poſt deſcẽ dit ĩ colũbe ſpecie ſuꝑ xp̃z ĩ baptiſmo. Cri. dic̃ ꝙ fuerit angelus idẽ q apparuit paſtorib⁹: q ẽt apparuit magis. ſed fulgẽtius dic̃: vt hr̃ in ſco laſtica hiſtoria: qḋ ẽt veꝝ credit̃ ꝙ fuerit ſtella de nouo creata: q̃ redijt in mãz p̃iacẽtez ſuo of ficio expleto. Hec aũt ab alijs ſtellis differebat in ſex. ¶ P° ĩ origĩe: q: cũ ceteris nõ fuit cre/ ata. ¶ Scḋo ĩ officio: q: ita ĩ die ſicĩ in nocte lu cebat. ¶ Tertio ĩ duratiõe: q: redijt ĩ mãz pri maz ſuo expleto officio. ¶ Quarto ĩ ſitu: q: ĩ medio aeris. ¶ Quito ĩ ſplẽdore: q: ſol ĩ me ridie ipſaz nõ obſcurauit: ¶ Sexto in motu: quia magos preceſſit more viatoris.

¶ Sexta ꝯ° eſt: ꝙ lz ꝓpheta dicat de bethleẽ tñ magi venerũt xp̃z q̃rere iheroſolimã: ꝑꝑ ra tiões q̃s Remigius põit. P°: q̃tuis dñs ibi natus nõ eſſz: q: lz agnoſcerẽt natiuitatis tp̃s locũ tñ nõ cognouerũt. Ihrlez. n. regia ciuitas erat. Et iõ crediderũt ꝙ talis puer nõ niſi ĩ re gia ciuitate naſci debuiſſz. ¶ Scḋo: vt locum natiuitatis certius diſcere poſſent. ¶ Tertio: vt ĩpleret̃ qḋ ſcriptũ eſt. De ſyon exibit lex: ⁊ v̾buz dñi de iheruſalez: q: ibi p̊ annunciatus eſt xp̃s. ¶ Quarto: vt ſtudio magoꝝ pigritia dãnaret̃ iudeoꝝ. vñ Aug. dicit: ꝙ xp̃s eſt ex/ pectatio gẽtiuz: de qbus quõdaz habrae innu/ merabilis fuit ꝓmiſſa ſucceſſio nõ carnis ſemi ne: ſz fidei fecũditate generata. Et ħ eſt ꝙ dic̃ Ecce magi ab oriente venerunt iheroſolimã.

¶ Ex his ſumuntur quatuor. ¶ Primũ eſt ꝙ res ex cuius appꝛehenſione cauſatur multi/ plex vtilitas: ſtudioſius inq̃rit̃: ⁊ inuẽta cauti⁹ ⁊ tutius cuſtodit̃: ⁊ magis reuerenter tractat̃. Sed q: magna vtilitas erat xp̃m inuenire: q: ſua natiuitate hoiem vel oẽm creaturam refor mauit. Et ideo etiã reuerentius tractandus: ⁊ cautius ſtringẽdus. ¶ Scḋm eſt ꝙ qui dz ac cedere ad xp̃m: debet munduz ꝯtemnere. vn de Greg⁹. Contemnendus eſſet mundus: etſi rebus aium demulceret. At vbi tot aduer ſitates ingeminat: quid aliud q̃z ꝙ ne diligat̃ clamat? Et ideo mundus dicit̃ oriens: q eſt al tus: calidus ⁊ iocundus. Sic mundus eſt al/ tus per ſupbiam: calidus per carnis ꝯcupiſcẽ tiam: iocundus quo ad vite lenitatem: vel quo ad ꝯcupiſcentiam oculoꝝ. ¶ Tertium eſt ꝙ ſi cut quis cõtemnere mundum non põt: niſi ſit verus ſapiens: ideo debemus eſſe magi. i. ſa pientes: ⁊ per ſapiam regere ⁊ dñari ſenſuali tati. Cuz. n. ſpũs p̃ſtantior ſit corpore: dz ip̃z regere. Quod ſit per voluntatem: q eſt velut rex ſapiens: put dirigitur a lumine rationis: ⁊ habet oibus potentijs impare. Et ideo dz diſſipare omne maluz paſſionũ inſurgentiuz in parte ſenſitiua. ¶ Quartum eſt ꝙ nõ inue nitur niſi in pacifica ꝯuerſatione: ratione cui⁹ ipſum q̃rebant in ihl'm: quod interpretat̃ pa/ cis viſio. Nam deus eſt ſumma pax. Et ideo diſcordia ſibi ꝯtriatur: que vitatur in oibus vi tijs: que ꝯtrariant̃ deo. vnde ihs ſoluz in pa/ cificis inuenitur. vnde Augu. dicit ꝙ caritas eſt via dei ad homines: ⁊ hominis ad deum. Ubi caritas nõ eſt: ibi deus non eſt.

Secunda ꝯſideratio.

Secunda ꝯſideratio eſt de ꝯgrui tem poris applicatõe: cũ dicit̃. Cuz nat⁹ eſſet ihs. vbi ſunt tres ꝯclones.

¶ Prima ꝯclo eſt: ꝙ tp̃s natiuitatis xp̃i erat aptum ad intrepellãduz ꝓ peccatis. Naz tan to tp̃s eſt aptius: q̃to deus eſt ꝓpicior. Sz ħ fuit in tp̃e natiuitatis xp̃i. ¶ Dicit̃ coiter inter p̃tando a doctoribus ⁊ ſanctis: ꝙ chriſtus fu it natus ad recõciliãduz genus humanũ deo vt dicitur Ro. 8. At vbi venit plenitudo tem poris: miſit deus filium ſuum ⁊c. vbi chriſtus fuit ꝯuenientiſſimus ad iſtam confederationẽ q: vtranq̃z partem ꝑticipat. vnde aplus dicit ꝙ xp̃s eſt pax noſtra: q fecit vtraq̃z vnum. vñ ipſe ꝯfederauit vtranq̃z nãm in ſuo natiuitatis ſacramento: vnde dicit. Cum natus eẽt ihs.

¶ Secunda ꝯclo eſt: ꝙ ꝓprius locus inhabi tationis chriſti per gratiã: vbi regrẽdus ⁊ ve re inueniendus eſt: eſt mens deuota. Hanc enim ſpũalr vult inhabitare: cui intimat ſe per gratiam ⁊ gl'iam. Sed hec eſt mens deuota: cum ipſa aĩa ſola ſit capax gratie ⁊ glorie: ẜm Aug^m. vnde lz celum ⁊ q̃cunq̃z alia creatura dicat̃ locus dei: tamen ex ſpãli cõplacentia di citur locus dei mens deuota. Maxime tamẽ ꝓprie deus dicit̃ locus aie: q: ẜm Auguſt. in ipſo ſolo eſt ſalus ⁊ vltima quies aie deuote. vnde dicit̃. In Bethleem iude. Bethleez in terpretatur domus oris. Uſus autem oris ẽ ora re: ꝯfiteri ⁊ comedere. Sic mens deuota eſt domus orõnis. Math. 21. Domus mea do mus orationis eſt: ⁊ eſt domus cõfeſſionis ⁊ laudis. Pſal. Beati q hitant ĩ domo ⁊c. Ip̃a eſt domus refectiõis: q̃tum ad doctrinã ꝑdi/ catõis. ⁊ q̃tum ad mẽſaz panis ſacramẽtalis.

¶ Tertia ꝯclo eſt: ꝙ reqſitio diuĩ auxilij tunc maxime ꝯgruebat: qũ p̃nceps tenebraꝝ nos ſubeius tenebat ptãte: qḋ ꝓprie ſit per pctm̃. vnde per ip̃m vinculamur: q: ſibi ꝯtraire nec reſiſtere valemus. vnde Criſo⁹. dicit. Qḋ ſi ſemel peccãtes obligauerim⁹ nos eius iuſſi oni: ex tũc virtute ꝓpria nõ poſſumus euade re. Sz ſicut nauis fracto gubnaculo illic quo cunq̃z tẽpeſtas voluerit: ſic hõ per peccatũ au xilio grẽ ꝑdito: nõ ħ facit qḋ vult: ſed qḋ vult diabolus. Et niſi deus cũ manu valida ſue mie ſolueret: vſq̃z ad mortẽ in pctõꝝ vinculis ꝑmaneret. Peccator igitur ſeruus demonis ſic eſt conſtrictus: ꝙ per ſe non valet ꝯpedes frangere. Sed ſi nõ repugnat diuine motio ni: ſtatim deus ꝓpicius eſt auxiliari. Naz nã diuine mie eſt ibi auxiliari: vbi maior indigẽ tia eſt. vnde captiui incarcerati: relegati ⁊ tam in pena poſiti ſunt in maxima indigẽtia: quia indigent redẽptione: liberatione: ⁊ ad patriã reuocatione: ⁊ a ſupplicij ſolutõe. vnde domi/ nante p̃ncipe tenebraꝝ: ꝯgruebat diuinum au/ xilium interpellari. vnde dicitur. In diebus Herodis regis. Herodes. n. dicitur gl'ians in pellib⁹: ſignificans demonẽ: cui dicit pſal. Quid gloriaris in malitia?

Tertia ꝯſideratio.

Tertia conſideratio eſt de magorum inueſtigatione. cum dicitur. Ubi eſt qui natus eſt rex iudeoruz? vbi ſunt tres concluſiones.

¶ Prima conclo eſt: ꝙ q̃uis ẜm diuinitatẽ

deus nullis limitibus terminetur: q̄ꝛ incircūſcriptibilis tm̄ ſꝫ humanitatē loco tenet: q̄ꝛ reſpice pſepe: vbi iacebat: qui ꝯtinet mūdū. Reſpice deꝫtrum: vbi morabat: q in nubibus tonat. Proſpice patibuli: vbi pēdet qui tribuit vitam: igitur qui natus eſt: alicubi eſt.

C Scd̄a ꝯ° ē: ꝙ nuſꝗ̄ꝫ regrēdus ē: q̄ꝛ nuſꝗ̄ꝫ iueniēdus: niſi ſolū i deuota mēte: q̄ hn̄ dr̄ tēpluꝫ dei. Nō vtiqꝫ iuenit̄ in diuitijs: i honoribus: i voluptatib⁹: i qb⁹ mlti q̄rūt ſuā btitudinē. Non. n. inenit̄ in terra ſuauiter viuentiū. Quere ḡ vbi inueniatur. Certe oīa iſta tpalia ⁊ oēꝫ excellētiaꝫ ſūmoꝝ ſpūtuū trāſeundo: ⁊ in ꝯparatiōe eius oīa vilipendēdo. Nō. n. inuenitur in voluptatibus carnis: vbi rō ſubdit̄ ſenſualitati non ēt inuenit̄ in affectu carnaliūꝫ amicoꝝ: q̄ꝛ ipſe dicit. Qui amat p̄rem ⁊ matrē pluſꝗ̄ꝫ me ⁊c. Nō ēt inter angelos ⁊ ſanctos: niſi q̄ꝛ oīuꝫ creaturaꝝ eſtimatiōnē excedamus in ꝯparatiōe ad deū ipſū iueniemus: ſꝫ in tēplo aīe inuenit̄. vn̄ dr̄ in cant. Cū ptranſiſſeꝫ eos inueni: quē diligit aīa mea. Quia viſiōis eius mens auida: niſi ,pphāꝝ eſtimationem: patriarchaꝝ celſitudineꝫ: ⁊ cūctoꝝ hominū menſuras trāſcenderet: eū q eſt ſup omnes hoīes nō inueniret. vnde dr̄. Vbi eſt q natus eſt. q. d. in mente deuota.

C Tertia ꝯ° eſt: ꝗ voluntas in regno aīe per rōnem ſit dn̄s ſuoꝝ actuuꝫ: tn̄ nō ſuaꝝ potentiaꝝ dn̄s. Unde nō pōt volendo facere: vt ad id qd̄ vult vel eligit imobilr̄ ſe habeat. Et ideo q̄ntūcunqꝫ hō ſit dn̄s ſuoꝝ actuuꝫ: tn̄ vt imobiliter ſe habeat in bono: qd̄ eligit neceſſariū eſt adiutoriū gr̄e diuine: ⁊ ſic ptās regia ꝯplet̄ in hoīe: tā ex volūtate q̄ꝫ ex gr̄a ſtabiliente in bono: pp̄ qd̄ dicitur. 1ª. Pe. vltimo. Deus oīs gr̄e q vocauit nos in eternā ſuā gl̄iaꝫ: ipſe pficiet: ꝯfirmabit: ſolidabitqꝫ. vnde dr̄. Rex iudeoꝝ: iudeus iterpretatur ꝯfitens xp̄ꝫ: ſignās quemlibet deuotū: q ꝯfitetur in ꝯfeſſione peccatoꝝ: ⁊ laudis diuine: diuinā honorificentiā ſe ſubdens eius iuſſioni ⁊ directioni.

Quarta conſideratio.

Quarta conſideratio: eſt de Jeſu ſolatioſa inuentiōe: q̄ꝛ Intrātes domū inenerūt pueꝝ ⁊c. vbi ſūt tres ꝯ°es.

C Prima ꝯ° eſt: ꝙ nihil tātum ipedit diſpoſitioneꝫ ad gratiā: ſicut ſolicitudo mūdanorum. Q̄ð pꝫ. Nā ad diſpoſitionem: regritur ſtatuſ interioris diligens examinatio: vt ſi eſſet aliq̄d obſtaculum āmoueret̄. Et ideo opꝫ vt aīa diſperſa p ſenſibilia ⁊ extra ſe poſita recolligatur in ſeipſa: vt cernens obſtaculum āmoueat ipſum: p nihil aliud ita diſpergit̄: ſicut p ſolicitudinem exterioꝝ. Talis. n. reuocatur a ſolicitudine externoꝝ. vnde Ber. Quādiu autem iſtis ſolicitudinibus aīus occupatur: nō habebit ꝯtemptū mundi: nec eternoꝝ amoreꝫ. Vn̄ dicit. Et intrātes domū. q. d. Ad talē diſpoſitionem requiritur collectio affectionum ab extra: ⁊ examinatio ab intra.

C Scd̄a ꝯclo eſt: ꝙ ſi hic homo interius diſpoſitus fuerit: ſaluatoꝛ p gr̄am ipſum intrabit virtutibus adornādo. Nā gratiā gratū faciēs in ordine ad acceptationem diuinā: eſt quedaꝫ integritas ⁊ decoꝛ omniū virtutuꝫ. Sicut. n. pulchritudo faciei non eſt vna q̄litas ſolū. Sꝫ integritas ꝯſurgens ex multis. ſ. coloꝛe: figura: magnitudine: ⁊ ,pportione. Ita gratia que eſt aīe decoꝛ: eſt integritas ꝯſurgens ex oībus virtutibus: q̄ꝛ nullus eſt deo acceptus ⁊ gratioſus: niſi ſit p̄ptus ad ſingula honoꝝ operum virtuoſorum: ⁊ ſic ſit idonea ad domum dei: ad cuius hoſtiū ſtat pulſans: vt affect⁹ coꝛdis ſibi apiatur: ⁊ intromittatur: ad ꝯuiuādūꝫ ſpūtualr̄ p donoꝝ ſuoꝝ ꝯmunicationē. Un̄ dicitur pluraliter. Intrātes domum: innuens ꝙ ſenſus ⁊ affectiones debeant vna cum gr̄a xp̄i recolligi in domo. ſ. aīe deuote. Hec aliqñ dicitur domus dei cū diuina inſpiratiōe intellectum inſtituens: mouet affectū: ſꝫ dr̄ templū cū ſanctificat affectū ad amoreꝫ accedendo.

C Tertia ꝯclo eſt: ꝙ quattuoꝛ ſunt ſigna oſtēdentia xp̄ꝫ in nobis eſſe p gr̄aꝫ. C Primuꝫ ē coꝛdis amaritudo de pctīs: q̄ꝛ puer inuenitur cū Maria: q̄ dr̄ amaꝝ mare. vnde ,puer. 14. Coꝛ quod cognouit amaritudineꝫ anime ⁊c. C Scd̄ꝫ eſt ſi paupratē diligim⁹: q̄ꝛ xp̄s inuolutus ē pānis. vn̄ Greg. Paup nat⁹ eſt xp̄s paup obiit. C Tertiū ē: delicata ꝯtēnimuſ: q̄ꝛ xp̄s in pſepio reclinat̄: vbi cib⁹ eſt iumentoꝝ. vn̄ Dan. 10. Panē deſiderabilē non māducaui. C Quartū ē: ſi ꝟba ocioſa vitamus: q̄ꝛ vagit iſans iter arta, vn̄ ,puerb. Qui cuſtodit os ſuuꝫ: cuſtodit aīaꝫ ſuaꝫ. i. xp̄ꝫ q ē ſalus aīe.

Quinta conſideratio.

Quinta ꝯſideratio eſt: de p̄pti obſequij gr̄oſa exhibitiōe: q̄ꝛ ,pcedentes adorauerūt eū. vbi ſūt q̄tuoꝛ ꝯ°es.

C Prima ꝯclo eſt: q̄ꝛ in h̄ puero erat ineffabilis bonitas: q̄ꝛ hos reges ab vltimis finib⁹ illuminans traxit. Ut compleret̄: p. Yſa. 60. Ambulabūt gētes i lumie tuo. Si. n. adamaſ virtute ,ppria mouet ad ſe ferꝝ: q̄to magis excellens virtus bonitatis xp̄i: a qua cetera rationeꝫ bonitatis habent p participationeꝫ. Et iō ratione iſtius excellētie ſibi ſoli debet̄ cultus latrie. vnde p̄mittit̄. Procidētes adorauerunt eum. Et iſtud fuit prophetatum longe ante. Pſal. Adorabūt euꝫ oēs reges terre ⁊c.

C Scd̄a ꝯclo eſt: ꝙ ſicut reges poſt adorationeꝫ. Apertis theſauris ſuis: obtulerūt munera: Sic ēt nos eadē ſpūaliter offeramus. ſ. aurū: thus: ⁊ myrrham. Intelligētibus ꝙ triplex ē theſaurus. ſ. coꝛdis: oris: ⁊ opis. Et de quolibet iſtoꝝ theſauroꝝ hec tria offerre debemus. C De p̄ theſauro. ſ. coꝛdis de quo dr̄. Lu. 6. De bono theſauro coꝛdis ſui ,pfert bonuꝫ. C Primo offeramus auꝝ dilectionis pure: Exo. 37°. Veſtiuit archaꝫ auro puriſſimo. i. coꝛ humanū veſtiuit intus i affectu: foris i effectu caritatis: q̄ eſt pura in opatione: purioꝛ in locutiōe: puriſſima in intētiōe. C Scd̄o offeramus thus deuotiōis. vn̄ eccli. 7. De laude iuſti: ignis erit effulgēs ⁊ thus ardēs i igne. Thus i igne: ē deuotio i feruoꝛe. Ignis effulgēs: eſt feruoꝛ p exēpluꝫ lucēs. Mat. 7. Sic luceat lux veſtra ⁊c. C Tertio myrrhā ꝯtritionis: myrrha. n. eſt amara ēt ſic: ⁊ coꝛ penitēs: ⁊ ſicut fum⁹ myrrhe p ꝯtritionē aſcendat p deſertū mūdi vel religiōis. C Scd̄s theſaurus eſt oris: De quo ,puer. 21. Theſaurus deſiderabilis requieſcit in oꝛe ſapiētis. De q̄ ēt hec tria offerre debemus. C Primo auꝝ laudatiōis de quo Job. Ab aqlone auꝝ veniet. Aqlo eſt tēptatio: q per gr̄am ſpūs ſancti fugat̄. Unde multū debem⁹ laudare deuꝫ ꝙ in pīculis nos pſeruat. C Scd̄o: thus orōnis. Pſal. Dirigatur oro mea ⁊c. C Tertio myrrha ꝯfeſſiōiſ. Unde de iudith. 10. dr̄: Unxit ſe myrrha optima. Judith ꝯfitens interp̄tatur. Hec holoferneꝫ. i. diabolū ꝯfundit. Un̄ Augu. Acriores doloꝛes diabolo nō infigim⁹: q̄ꝫ cum plagas peccatoꝝ noſtroꝝ ꝯfitendo ſanamus. C Tertius theſaurus eſt opis. Math. 6. Theſaurizate ⁊c. De quo ēt hec tria offerre debemus. C Primo: auꝝ miſe. Eccli. 29. Pone theſauruꝫ tuū in p̄ceptis altiſſimi: ⁊ proderit tibi magis q̄ꝫ auꝝ. Hoc p̄ceptuꝫ eſt dare elemoſinaꝫ. Luc. 9. Date elemoſinā ⁊c. C Secūdo thus bone fame. Gen. 4. Odoꝛ veſtimētoꝝ tuoꝝ ſic odoꝛ thuꝝ. Veſtimētuꝫ ē bona ꝯuerſatioꝝ cuius odoꝛ. i. bonā famā benedictiōeꝫ a dn̄o conſequimur. C Tertio: myrrhā abſtinere: can. 7°. Manus mee diſtillauerūt myrrham: qd̄ ſit p carnis maceratiōnē: vn̄ p digitos diſcretio accipit̄ ſenſuū: quos ſilr̄ caſtigare debemus: vt ſic myrrhaꝫ de eis hēam⁹: ⁊ h̄ ē qd̄ dic̄. Ob. ei. munera auꝝ: thuſ: ⁊ myrrhā.

C Tertia ꝯclo eſt: ꝙ dn̄a oblatiōis exhibitiōe Venerabātur eū ⁊c. Adhoꝛatiōe latrie. Naꝫ latria eſt cultus ſoli deo debitus: q̄ ꝯſiſtit i dilectiōe: ⁊ ſacrificij exhibitiōe. Un̄ lꝫ iſta. ſ. reuereri: honoꝛare: laudare: gloꝛificare: ⁊ adoꝛare ſunt ideꝫ. Differūt tn̄. Nā reuereri ē reputare aliū melioꝛē ſe: ſꝫ honoꝛare addit ſignum. ſ. exhibēdo aliqd exterius; q̄ꝛ quarto ethiꝫ. dicit̄ Q̄ð honoꝛ eſt exhibitio reuerentie alicui facta in ſignuꝫ virtutis. Et laudare addit ſup honorare: dicit ꝯmēdatiōnē alicuius corā alio. Similiter ē gl̄ificare: adhuc ſup laudare: q̄ꝛ laus eſt magis in particulari. Glīa vero in vl̄i: q̄ſi ſcilicet ſemp eſt: vbiqꝫ ꝯmēdatur. Dicitur. n. gl̄ia frequēs fama cū laude: Sꝫ adoꝛare addit ſup oīa iſta: q̄ꝛ adoꝛare ē ſuā fiduciā in illū ponere totalr̄ q adoꝛat̄. Vn̄ dicit̄. Et ,pcidētes adoꝛauerūt euꝫ. ſ. adoꝛatiōe latrie. Eſt tn̄ notādū: ꝙ pp̄ adoꝛationē que latria dr̄: ē adoꝛatio dicta dubia; cuiuſmodi ſunt due ſpēs. Una q̄ creature p̄t exhiberi. Alia: q̄ ſoli humanitati xp̄i ē exhibēda: ⁊ q̄ hūanitas xp̄i ē ſup oēꝫ creaturā diligēda ⁊ venerāda: vt yp̄dulia. Quidā tn̄ dicūt humanitatē. ſ. aīaꝫ ⁊ carnē vna adoꝛatiōe cū ꝟbo eē adoꝛāda. Nō qdē humanitatē tn̄: ſꝫ dei filiū vnū deū ⁊ hoīeꝫ dicūt eē adoꝛādūꝫ.

Sexta conſideratio.

Sexta ꝯſideratio: q̄ eſt d̄ ſtulta herodiſ emulatiōe: cuꝫ dr̄. Audiēs āt herodeſ rex. vbi ſunt quattuoꝛ ꝯcluſiones

C Prima ꝯ° ē: ꝙ timoꝛ mūdan⁹ fuit cā pſecutiōis xp̄i i herode ⁊ i iudeis: q̄ꝛ fecit eos a via iuſtitie errare ⁊ ꝟitatis. Amoꝛ. n. mūdan⁹ dr̄ ,pprie q̄ aliqs mūdo inhit̄ tāq̄ꝫ fini: ⁊ ſic amoꝛ mūdan⁹ ſemp ē malus: a q̄ timoꝛ mūdan⁹ naſcit̄. Illud. n. hō timet amittere qd̄ amat. Et iō timoꝛ mūdan⁹ dr̄ malus: q̄ꝛ ab amoꝛe mūdano tāq̄ꝫ a mala radice ,pcedit: q̄ſi hō pp̄ mala q̄ timet: recedit a dō. Iſto timoꝛe Herodeſ rex turbat⁹ ē: ⁊ oīs hieruſalem cū illo. Un̄ q̄uis nāle ſit ꝙ hō fugiat ,ppꝛij coꝛpis detrimētuꝫ: vel ēt dāna reꝝ tpaliū: nō tn̄ pp̄ illa dꝫ recedere a iuſtitia: qd̄ ē ꝯtra rōneꝫ nāleꝫ. vn̄ herodes ſicut diabolus per aduentū xp̄i timetſe eijci: ⁊ ſic herodes, deſtruxit ſe et eo quatur.

¶ Sc̃da ↄcluſio eſt: ꝙ lꝫ ab eterno preuiſum fuerit xp̃m moriturum. Tñ herodes ꝛ iudei machinantes in mortem xp̃i maxime peccaue runt. Ratio eſt: q2 omne peccatuꝫ fit ex libera electiõe ꝛ pũerſa intentiõe. Hec autẽ pſecutio erat huiuſmodi. vñ cuꝫ dicit̃. Et ↄgregãs oẽſ principes ſacerdotum ꝛc. pꝫ conſilium eorum fuiſſe ex deliberatione. Sed q2 etiaꝫ aduerſus chriſtum: patet fuiſſe ex peruerſa intentione. Unde Criſo. ſuper Mat. Ut quid autẽ in- terrogat herodes: qui nõ credebat ſcripturis: aut ſi credebat: quo ſperabat ſe poſſe interfice- re illum: quẽ ſcripture regem eſſe futuꝝ dice- bant? Sed diabolus inſtigabat eum qui crede bat: quia ſcripture non mentiuntur. Diabolus alios in errorem inducit: ipſe aũt veritatem be ne cognoſcit. Credebat ergo herodes in ma- lo: in bono non credebat. Quõ quidẽ inde na ſciturus fuerat rex. vnde ſcripture dicebant: credebat. Quõ aduerſus illum agere nihil po- terat: quem d̃s muniebat non credebat: q2 non ſuo conſilio gubernabatur: ſꝫ vinculo diaboli trahebatur ligatus. Sic ſunt oẽs hoies pecca tores: in quibus diabolus operatur: ꝛ credũt ſcripturis: ꝛ nõ credunt: q2 hoc ipſum qd̃ cre- dunt: pficere non pmittuntur. Qd̃.n. credũt veritatis eſt virtus: que nulla poteſt eſſe occul ta. Qd̃ autem non credunt: excecatio eſt ini- mici: q2 ſubiecti ſunt operibus eius: ꝛ mens il loꝝ libera non eſt. Utputa oẽs chriſtiani ſu- mus: ꝛ legimus: ꝛ ſcimus q2 mundus conſu mendus eſt: ꝛ q2 morituri ſumus: Et hoc ipꝫ tñ pfecte non credimus. Si.n. pfecte credere mus: ſic viueremus: quaſi poſt modicũ tranſi turi d̃ hoc mũdo: nõ quaſi in eternũ manſuri.

¶ Tertia ↄcl̃o eſt: ꝙ q2 ↄſilium dare in mortẽ xp̃i ex liberatiõe ꝛ pũerſa intentione erat pec- catum maximum: ſic maxime peccãt in pꝫiculũ aĩe pſeuerando. Nam tales ſpiritualr̃ xp̃m oc cidunt. vñ Aug. Si fratri tuo maluꝫ pſuades occidis. Nam ↄſulens malum occidit eum in propria ↄſcientia: q2 faciens eum peccare ſepa rat eum a vita ſua. ſ. deo. vnde idem. Pericu loſe decipiũtur q exiſtimãt eos tñ homicidas: q manibus hoies occidunt: ꝛ non potius eos per quoꝝ conſilium ꝛ fraudem ꝛ exhortatiõeꝫ hoies extinguuntur. Nam iudei xp̃m nõ ma nibus: ſed linguis pſequebantur. Unde euꝫ naſcituꝝ in bethleẽ ꝓpalabant: vt ab herode necaretur. vnde Ber. Herodiana malitia eſt naſcẽtem extinguere velle religioneꝫ: ꝛ alliden re paruulos iſrael. Si quid.n. ad ſaluteꝫ ptĩ- nens oritur qcunqꝫ reſiſtit vel repugnat: pla- ne cuꝫ egyptiis paruulos iſraelitici generis ne care conatur. Immo naſcẽtem dñm pſequitur ſaluatorẽ. vnde iudei pdentes xp̃m religioſuꝫ ſꝫ in bethleem. i. in deuota mente natuꝫ. d. Et tu bethleeꝫ: deuota mens: que es reputatione tua humilis pfeſſio: q2 diceris. Terra iuda: nequaqꝫ minima es. ſ. meritoꝝ diua acceptati one. Ex te.n. exiet dux. i. iuſtus exẽplo bone vite ꝛ fame. Qui regat. i. informet regimine ſpirituali. Populũ. ſ. ſenſus: cogitationes: ꝛ affectiones. Iſrael. i. videntes deum p fidem ꝛ ideo opprimẽdus: q2 ↄtrarius ẽ opib9 mũdi

¶ Quarta ↄcl̃o eſt: ꝙ q2 mens ſancta in ſan- ctis cogitatiõibus: in ſcripturaꝝ meditationi- bus: ꝛ in celeſtiuꝫ gaudioꝝ ↄtemplationibus oblectatur: ꝛ gemitus ꝛ ſuſpiria trahens. Vigi lijs ꝛ abſtinentijs ſe macerat: aduerſarius ſe videns non poſſe pualere: ſalteꝫ pſuaſionibus iteꝝ eam aggreditur fraudulenter. ſ. volunta ti offerendo bona ſenſibilia deſup colorata: ꝛ nõ manifeſtat turpitudinem eoꝝ. Et tũc volũ tas qñ non ↄſiderat malũ: frequenter acceptat ꝛ defraudatur. Uerbi gratia. Aliqs reuertit in ſe: ꝛ diſplicet ſibi i oibꝫ malis que fecit: co gitanſqꝫ reſipiſcere ꝛ redire ab omni via ma- la: tunc aduerſarius arguens euꝫ dicit: Quid facis? Uitam iaꝫ vis pdere: ꝛ futuram? Pec cata tua maxima ſunt ꝛ multa: nequaqꝫ p tot ꝛ tantis: nec ſi te excories ſufficies ſatiſfacere: cõ plexio tua tenera eſt: vita tua eſt delicata: noli te interficere. Et ideo more magoꝝ audiens diabolicam deceptionẽ: eius opportunitatem vitet fugiendo: ſicut homo ſapiens fugit: vbi ſuperare non poteſt. vnde Iohes fugit in de- ſertum. Eccli. 29°. Quaſi a facie colubri fuge peccatum. vnde ſequitur. Tunc Herodes. i. diabolus. Claꝫ vocatis ma. id eſt ſecrete remo tis. Sacerdotibus: id eſt affectionibus ſan- ctis. vnde Criſo. dicit. O d̃ herodes vidẽs ꝙ nõ poterat magos: nec blandimentis flectere nec minis terrere: nec auro corrũpere: vt ↄſen tirẽt in interfectionẽ regis futuri. ſ. xp̃i. Ideo illos decipe cogitauit: ne. ſ. proderent ↄſilium declinando. Unde diligenter didicit ab eis tẽ pus ſtelle: ꝛ addit. Et cum inueneritis renun ciate mihi ꝛc̃. Applica moralr̃. Sequitur. Que cum audiſſet ſcilicet callidam deceptionem re- gis tenebraꝝ. Abierunt: fugiẽdo occaſionẽ.

Quinta conſideratio.

Ponit quintã ↄſiderationeꝫ: que eſt de ſtelle apparitione ducatus exhibitiõe cum dicitur. Uidemus enim ſtellaꝫ eius: Ubi ſunt tres concluſiones.

¶ Prima concluſio: eſt ꝙ quintuplex eſt ſtel la dirigens nos in debitum finem. ¶ Pri- ma eſt materialis quaꝫ in oriente viderũt que eſt noſtri intellectus: que dirigit nos in nr̃m principiũ: qd̃ eſt bonum optimum et infinitũ habens in ſe rationem omnis boni. Ratio ẽ: quia amoris cauſa eſt cognitio: qa ſecundum Augu. 10. de tri.. Nullus poteſt amare inco gnitum. Sed bonũ eſt cauſa amoris p moduꝫ obiecti ſed nihil eſt obiectum alicuius: niſi pro ut eſt apprehenſum. Et ideo amor reqrit aliqꝫ apprenſionẽ boni qd̃ amat̃. Et ideo. 8. ethi. dicitur ꝙ viſio corporalis eſt pncipiuꝫ amoriſ ſenſitiui: ꝛ ſimiliter ↄtemplatio ſpiritualis pul chritudinis vel bonitatis. eſt principium ſpiri tualis amoris ſummi boni. Ratione eni hui9 intellectus dicit̃ ſtella viſa in oriente: q2 p eius cognitionẽ dirigit nos in ſummum boni amorẽ

¶ Secũda eſt beata V̾go de qua nume. 24. Orietur ſtella ex iacob. et iõ bene ſtella maris. Hec enim habet directionem in ſuo ducatu: quia per ipſam ducunt̃ omnes q nauigãt ma- re: vnde quotiens ſunt in periculis ↄſtituti p- cellaꝝ: recurrunt ad huius ſtelle ducatum: ne cadant in naufragium. Iſta autẽ proprietas ↄuenit matri domini: quia nauigantibus per huius mundi pelagus ſubuenit ſuo ducatu. Et ideo ad ipſius ducatũ eſt in omni pꝫiculo re currendũ. vnde ꝓpter hanc ꝓprietatem meri to ſtella maris eſt vocata: vt dicat̃ de ea. Ga- uiſi ſunt gaudio magno: videntes ſtellã magi

¶ Tertia ſtella eſt xp̃s q de ſe dicit. Apoc. vl timo. Ego ſũ ſtella matutina et [illegible]. Nã Fulgentius dicit ipſam [illegible] magos ducenteꝫ fuiſſe ſituataꝫ in medio maris. Iſta ꝓprietas conuenit xp̃o: qui dicitur mediator dei ꝛ omni um: in cuius rei ſignũ etiam dicit̃ mediũ terre ſm̃ humanitatem. ¶ Nã natura humana hꝫ duo extrema: vnum qd̃ fuit ſub innocentia et aliud quod fuit ſub miſeria: ſed q2 mediũ ſapit naturam extremoꝝ: ſic vtroqꝫ extremo ptici- pans eſt dei medium: quia de primo ſtatu rece pit innocentiam. de 2°. pẽnalitatem. Sic eni mediat inter nos ꝛ patrem ſuſtinẽtia paſſio- nis. ¶ Quarta ſtella ſunt extra ſanctoꝝ. vnde de ipſa ſtella nos ducẽte dicitur ꝙ ita de die ſi cut de nocte lucebat. Sic vetera ſanctoꝝ exẽ pla noctẽ huius mundi illuminant ſplendoꝝ h9 pfectiõis. ¶ Quinta ſtella ẽ ſacra ſcriptura

¶ Secunda concluſio eſt ꝙ non plenarie cõ fidentes de deo merentur priuari ducatu ſpi- rituali. vnde dicitur ꝙ cum magi ihr̃lm fuiſ- ſent ingreſſi ducatũ ſtelle amiſerunt. vnde di- cit Fulgentius ꝙ ſtella nõ duxit eos in ihr̃lm ſed proprio ſenſu venerant: Et ideo ex tũc ſtel lam nõ viderunt: q2 querentes auxiliũ huma num: iuſte perdiderunt diuinum.

¶ Tertia ↄcl̃o eſt: ꝙ magi ex ſtella viſa habe bant nimiã ↄſolationem. Uidentes.n. ſtellã quã. ſ. pdiderãt: quãdo ihr̃lm intrabãt: gauiſi ſũt: q2 Herodẽ euaſerũt. Gaudio magno: q2 ſtellam ductricem recuperauerunt. ſed valde: q2 regem queſitũ cum magno labore inuenerũt.

¶ Octaua eſt de occulta pmunitione: ibi. Et reſpõſo accepto in ſomnis. vbi ſunt tres ↄcl̃oes

¶ Prima ẽ: ꝙ magi reuerſi ſunt ad propria per aliam viam. ꝛ h̃ per diuinam ꝓuidentiam. Et ideo dicit glo. ꝙ hoc nõ fuit per angelum: ſed ab ipſo deo: q2 deſiderabãt ſcire diuinam vo luntatem: ſi deberent redire ad Herodem. Non aũt per pueꝝ: vel eius matrem fuerũt in ſtructi: ne fides ex h̃ diminueret̃: quo ad meri- tum: ſed per viſionẽ in ſomnis moniti ſunt ne redirent ad Herodẽ: p aliam viã reuerſi ꝛc.

¶ Sc̃da ↄcl̃o eſt: ꝙ q2 peccator a deo elõgat per pctũm: per viam peccati ad ip̃m redire nõ põt: oꝫ ip̃m viaꝫ aliam. ſ. penitẽtie in reuerſio ne ad ipſum tenere. Hec autem via dicit̃ con uerſio. Conuerſio.n. dicitur a bono cõmuta- bili ad bonum incõmutabile tota ꝛ pfecta mẽ tis applicatio: vt dicitur ꝛc. Iohelis. 2. Con uertimini ad me in to. cor. ve. ꝛc. Et iõ Gre gorius in omelia dixit. A regione noſtra ſup biendo: inobediẽdo: viſibilia ſequẽdo: cibuꝫ vetitum comedendo: diſceſſimus. Sed rede- undum eſt ad eam flendo: obediendo: viſibi- lia ↄtemnendo: ꝛ carnem affligendo.

¶ Tertia ↄcl̃o eſt: ꝙ hos reges in ſeptem de bet imitari deuotio chriſtiana. ¶ Primo in magnitudine ſapientie: q2 chriſtum natum in ſidere cognouerũt: ſic ꝛ nos debemus cogno ſcere deum per fidem: que eſt noſtra ſapiẽtia. vnde Ihero9. Abſqꝫ notitia creatoris ſui ois homo pecus eſt. ¶ Secundo in feruore ing ſitionis: q2 viſo ſigno celeſti feſtinatiõe in ſpa cio tredecim dieruꝫ a finibus remotiſſimis in iudeam applicuerunt. Sic ꝛ nos per ſtudiuꝫ bonoruꝫ operuꝫ ad chriſtum ire feſtinemus.

¶ Tertio in prudentia interogationis qua regem ⁊ totam iheroſolimam perturbabant dicentes: Ubi eſt q natus eſt rex iudeorū: ſed et nos debemus turbari ⁊ diſcutere conſcientiā querētes vbi ſit rex iudeoꝝ. 2°. coꝝ. vi. Uos metipſos tēptate ſi eſtis in fide. ⁊c. ¶ Quarto in deprehēſione calliditatis aſtutie: qꝛ herodis aſtutiam agnoſcentes ad eum redire renuerunt. Sic ⁊ nos debemꝰ aſtutiam diaboli p̄cauere: vt illudentes ei nō redeamus ad ipſuꝫ per reciduationeꝫ ex quo incepimus querere chriſtum per bonam opationem. ¶ Quinto in ſpeciali cōgratulatione: quā inaudito ꝓphe oraculo ⁊ in viſo ſtelle ſigno ⁊ in nato puero rege habuerūt. vnde videntes ſtellā magi gauiſi ſunt gaudio magno. Similiter et nos debemus gaudere in ſpiritualibus bonis. ſ. i infuſione gratie: in puritate conſcientie ⁊ de promiſſione glorie. ¶ Sexto in deuota oratione qꝛ intrantes domum: inuenerūt puerū cum maria matre eius: et ꝓcidentes adorauerunt eum. Sic ⁊ nos debemus intrare domū ꝯſciētie ꝓprie: ⁊ ꝓcidere: conſideratione infime cōdicionis: debemus etiam adorare. in eā ponētes noſtrā fiduciam carnalem. ¶ Septimo ē ex muneruꝫ trina oblatione. qꝛ apertis theſauris ſuis obtulerunt ei ⁊c. Similiter et nos debemus offerre. ¶ Primo auruꝫ in ſtudio ſapientie celeſtis vocantes. ¶ Secundo thus in ſtudio deuote orationis. thus redolet: fumigat: ⁊ ardet in igne. Sic etiam oratio debet redolere ꝑ cōtinuationem: fumigare per humilitateꝫ: ardere ꝑ deuotionem. ¶ Tertio myrrhā in dolore cordis: ⁊ in labore corporis: ſed per penitentiam. ⁊c.

¶ Dominica prima poſt octauā epyphanie.

Obſecro uos

ꝑ miſericordiaꝫ ⁊c. ad roꝫ. 12. Quia correctio ſrna ē medella: ſeu remediū: quo peccati medetur īfirmitas vt inquit Iſido. de ſūmo bono. d. Qui verbo blando caſtigaſ: ⁊ nō corrigiſ acriꝰ neceſſe eſt vt arguaſ. Cū dolore. n. abſcindēda ſunt q̄ leuiter ſanari non poſſunt. ſed quia infirmitate non voluntate ſalutario repellit infirmus. Ideo peccato infirmitatis occurendū eſt. ¶ Primo magis beniuolētia q̄ſ ſeueritate. plus cohortione q̄ſ comminatione. plus caritate q̄ſ poteſtate. cum nemo noſtruꝫ nō reprehenſione viuat. Unde apoſtolus more prudentis medici: qui debet infirmitati in ſuo principio ſuccurrere: ne inualeſcens fortior efficiatur: ⁊ difficilius curetur: precipiens humanam naturam egrotari corruptione originali: ipſam ſpirituali medicamine nititur reformare: dicens: Obſecro ⁊c. Et quia medella naturam depravataꝫ reformans: habet ſe in quadruplici forma. Nam quedaꝫ eſt morbi expulſiua: alia ſanitatis collatiua: alia nature confortatiue: alia roboris reparatiua: ſm hoc in epla quadruplex occurrit conſideratio.

Prima ꝯſideratio.

Circa primaꝫ que eſt de medicina morbi expulſiua: cuꝫ diciſ. Obſecro ⁊c. ſunt quatuor concluſiones.

¶ Prima concluſio eſt: ꝙ in humana natura eſt quidem appetitus ſenſitiuus: qui diciſ ſenſualitas: que eſt corrupta per peccatuꝫ originale: ⁊ inordinata delectatio: ſiue libidinoſa: q̄ ex ea procedit: de qua dicitur Romanorum ſeptimo. Non enim quod volo bonum hoc facio: ſed quod odi malum illud facio. Hoc exponit Auguſtinus de malo ꝯcupiſcentie: quā conſtat eſſe motum quendam ſenſualitatis: q̄ ſm impulſuꝫ fomitis tendit impetuoſe ad fruitionem creature delectabilis. vnde licet ſenſualitas fomite corrumpaſ: que nunquam totaliter tollitur in hac vita: Talis tamen corruptio non impedit: quando homo rationabili voluntate poſſit reprimere ſingulos motus inordinatos eiuſdem.

¶ Secunda concluſio eſt: ꝙ neceſſe eſt ꝙ hec ſenſualitas a fluxu ꝯcupiſcentie reſtringaſ. Nam ipſa conturbat multipliciter rationem. ¶ Primo ſcilicet per colliſionem multiplicium paſſionum. ¶ Secundo per vehementiam deſideriorum. ¶ Tertio per fallaciaꝫ circumueniendo iudiciū rationis. ¶ Quarto ꝑ ſolicitudinum diſtractionē in temporalibus. ¶ Quinto per fantaſmatum inundationem. ¶ Sexto per temptationum vehementiam.

¶ Tertia concluſio eſt: ꝙ ex parte noſtri requiruntur ſex: ad hoc vt aliquis curetur a morbo peccati. ¶ Primum eſt reſpectus ad miſericordiam dei. Nam cum ipſa miſericordia ⁊ iuſtitia ſint deo appropriata: tamen magis ꝓprie diciſ miſericors q̄ſ iuſtus: cum ſine nobiſ non poſſit nobis exequi iuſtitiā: ſed miſericordiam ſemper ſine nobis poteſt exhibere: ſꝫ qꝛ miſericordia ſemper proprie reſpicit maiorem indigentiam. Ideo pro cura ſpirituali ſemper ad ipſam reſpectum habeamus. Ipſa eniꝫ eſt promptiſſima ad indulgendum. Nam ſm Bernardum. Tam liberaliter condonat oēꝫ iniuriam: vt iam non damnet vlciſcendo: nec confundat in properando: nec minus diligat in puniendo. vnde dicitur Joelis. Conuertimini ad dominum deum veſtrum: quia benignus ⁊ miſericors ⁊c. Ideo dicit. Obſecro vos per miſericordiam dei ⁊c. ſcilicet vobis impenſam per remiſſioneꝫ peccatorum a deo vobis factam. ¶ Secundum eſt carnis maceratio. Per hanc enim vita animalis occiditur: qua meritūꝫ impeditur: quia per hanc bō deuitat delectationes carnales ⁊ per ꝯſequēs in vita ſpirituali promouetur: que maxime meretur. vnde dicit. Ut exhibeatis. i. ſpōte offeratis corpora veſtra: non tantum mentes. Licet caro repugnet ſpiritui hoſtiam in mortificatione carnalium deſideriorum ⁊ vicioꝝ. Coloceṅſium tertio. Mortificate membra veſtra: que ſunt ſuper terram. ¶ Tertium eſt exercitium in virtutibus. vnde dicit. Uiuentem: quia gratia eſt radix vite ſpiritualis. vnde maximum ſignum gratie ⁊ vite ſpiritualis eſt operari virtuoſe. Nam ſicut motus eſt ſignum vite: ſic viuacitas bonorum operuꝫ eſt ſignum ſpiritualis vite. vnde dicit. Uiuentē gloſa per exhibitionem bonoꝝ. Signum. n. mortui hominis eſt: quando non mouenſ mēbra. ¶ Quartum eſt in bono perſeuerantia. Naꝫ iuſtificatus etiam indiget tali auxilio ſpecialiter: quia ſine ipſo non poſſet ad finem vite ſue perſeuerare. Multis. n. datur grā: qbus non datur ꝑſeuerantia. Deus tamen ſemper eſt paratus petentibus eam cōferre. vnde dicit. Sanctam: gloſa. i. in deo confirmat perſeuerantiam. vnde eccli. 38. Homo ſanctus in ſapiētia manet ſicut ſol: cuius claritas nō mutatur. Naꝫ ſtultus vt luna mutaſ. ¶ Nota tamen ꝙ ꝑſeuerantia dicit habituꝫ aliquādo ſm ꝙ homo habet ꝓpoſitum ꝑſeuerandi in bono vſqꝫ in finem. Hec ꝑſeuerantia ſimul cū gratia infunditur. Alio modo perſeuerātia eſt cōtinuatio quedam boni vſqꝫ ad finem vite.

¶ Ad talem ꝑſeuerantiā habendā homo iuſtus indiget diuino auxilio. Et ideo iuſtus petit: vt cuſtodiatur a malo vſqꝫ ad finem vite.

¶ Quintum eſt recta intentio. vnde addit. Deo placentem: gloſa per rectam intentioneꝫ Intentio eſt quaſi facies anime: cuius pulchritudo placet deo. ¶ Eſt ergo recta intentio: que ordinat in debitum obiectum: ⁊ mala que indebite ordinat. vnde Auguſtinus. Uoluntas ex fine ſuo agnoſcitur: vtruꝫ praua an recta ſit. Finis autem bone voluntatis eſt beatitudo: Finis autem male voluntatis eſt mala delectatio: vel aliquid aliud: in quo voluntas non debet quieſcere. vnde Bernardus. Bona erit intentio: ſi in omni actione noſtra: aut honorem dei: aut vtilitatem proximi pretēdamus. ¶ Sexta eſt diſcretio. vnde ſequiſ. Rationabile ſit obſequium veſtrum: id eſt diſcretum: vt ſcilicet mortificētur vitia: ꝙ natura cōſeruetur. vnde Auguſtinus. Cum temperātia corpora veſtra caſtigetis: vt non nature defectu cogatur diſſolui: ſed vitijs mori. vnde Bernardus ſuper illud canticorum ſecundo. Ordinauit in me caritatem dicit: diſcretionis eſtꝰ virtuti ordinem imponere: tribuens decorem ⁊ perpetuitatem. vnde pſalmiſta. Ordinatione tua perſeuerat dies. ¶ Igitur diſcretio non eſt tam virtutis: q̄ſ quedā mediatrix q̄ſ affectuum ⁊ morum doctrix. Tolle hanc: ⁊ virtus vitium erit.

Scda ꝯſideratio.

Secunda conſideratio eſt de medicina. qua ſanitas confertur: cum diciſ Nolite conformari huic ſeculo. vbi ſunt quinque concluſiones.

¶ Prima concluſio eſt videre quid ſit contēplatio. Scdm Dionyſium vita contemplatiua eſt aſſiſtentia. Spūalis aſſiſtit homo deo: qꝛ dicit. Licet deus ſemper ſit preſens omnibus: tamen res non ſunt ſemper p̄ſentes deo Tunc autem ei efficimur preſentes: quādo caſtiſſimis orationibus ad diuinam contemplationem nos reuelata mente conuertimus. Et dixit ꝙ tunc trahimus nos ad deum: ſed non econuerſo: Sicut exiſtens naui fixa ad lapidē in littore manentem trahit potius nauiꝫ ad lapidem: q̄ſ econuerſo. ¶ Ratio huius eſt: qꝛ contemplatio non eſt niſi qdam motus in deum. Per motum autem non ducitur terminus ad mobile. ſed econuerſo. Sic vltimus finis attrahit omnem affectum: ſm Auguſti. vnde Jacobi quarto: Appropinquate deo: ⁊ ap. vobis: qꝛ dum volumus ire ad ipſuꝫ: ipſe dignatur vnire ad nos.

¶ Secunda ↄcluſio eſt: ꝙ in aia ſunt due potentie: a quibus fluit vita ↄtēplatiua. ſ. intellectus: ⁊ volūtas. Ratio eſt. Per formas eniȝ illas poſſumus deum attingere: ꝑ quas facti ſumus ad imagineȝ dei: ⁊ hec fit ꝑ intellectuȝ ⁊ voluntatē. vñ Aug. 83. q. dicit: ꝙ ea que ſapiunt ⁊ intelligūt: ita ſunt ſilitudine deo proxima: vt in creaturis ſit deo nihil propinquius. Hoc etiā declarat Jbero. Duo ſunt fontes i radice lybani a quibus iordanis iſte fluit: q cōtactu mundiſſime carnis xpi ↄſecratus eſt: ſic in radice aīe noſtre ſunt due potentie. ſ. intellectus ⁊ volūtas a qbus ſicut a fonte fluit vita cōtemplatiua: que ſic oritur ab aīa munda ad modū lybani dealbata: ⁊ terminatur ad mare nouiſſimū. i. ad finē vltimuȝ. ſ. deum. Qui. ſ. ſȝ Damaſcem eſt finis vltimus ⁊ ſubſtantie pelagus infinitum.

¶ Tertia ↄclo eſt: ꝙ mundane ↄuerſatiōis cōſolatio. Hāc ↄtēplationeȝ ceſſat ſm Ber. di. Uilis ⁊ ad nihilū vtilis eſt mundialis ↄſolatio ⁊ qđ eſt magis metuendū: etiā vere ac ſalubris ↄſolationis eſt impedimētuȝ: Ratio eſt: q2 lȝ ſilitudo imaginis homini iꝑreſſa repſentat diuinā ꝑfectionē: nihilominus tñ ſimilitudo: ſic in rebus creatis eſt ētcā circōuentiōis. Naȝ circōuentio cauſat ex hoc ꝙ bonū apparens loco boni veri ſe repūtat. Et iō nō poteſt eē intentus circa eterna: q hijs tꝑalibus iplicatur: vt pȝ. ¶ Pᵒ in hijs q ſunt ligati dilectiōe tꝑaliū rex: vt auari. ¶ Scđo pȝ in hijs q volūt cū hoib9 iugiter ↄuerſari. ¶ Terᵒ: i hijs q i imūditijs brutalib9 coingnāt: vt luxurioſi. ¶ Quarto pȝ: in hijs q dediti ſunt comeſſationibus ⁊ ebrietatibus: vt guloſi. Hij nō ſunt diſpoſiti ad angelicos actus: ⁊ hoc ē qđ dicit. Nolite ↄformari huic ſeculo. ſ. ſecularia ↄcupiendo: vt dictū eſt: q2 aia vt ſpeculum induit formā illius rei ad quaȝ conuertitur.

¶ Quarta ↄclo eſt: ꝙ ds hoi ſic reformato ad imagineȝ ſuaȝ ↄtulit ei dupliceȝ ꝑfectioneȝ. ſ. iuſtitie originalis in affectu ⁊ ſcie itellectu: Juſtitia aūt origialis eſt quedā rectitudo nature: qua corpus erat ſubditū viribus inferioribus ⁊ vires inferiores ſuꝑioribus: ⁊ vires ſuperiores deo. Plenitudo aūt ſcie in eo erat ita perfecta ꝙ nō patiebatur aliquā deceptioneȝ circa intellectum. Nā itellectus circa propriuȝ obiectuȝ ſemꝑ eſt verus. vnde ex ſeipſo nunq̄ decipitur. Sed q2 in Adam per pctm̄ originale hec imago fuit deformata: q2 ſȝ Augu. Jn eo partiȝ eſt amiſſa imago dei. Et ideo cuȝ de ratiōe imaginis eſt ꝙ ei nihil deſit qđ ineſt illi ſ quo eſt expreſſa: vt etiā cuȝ poſſet totalr ⁊ perfecte repreſentare: opȝ vt ipſa ſaltem hijs virtutibus reformetur. ¶ Quaꝝ vna eſt rerum tēporaliuȝ abnegatio. Et ideo dr̄ in euāgelio. Niſi quis renunciauerit ⁊c. ¶ Secunda: eſt a ↄmuni hoiuȝ ↄuerſatiōe ſequeſtratio: cū deo ⁊ hoibus ſimul eē nō poſſum9: ideo ſancti ad deſertū fugierūt: ⁊ xps ſolus ad montē orare aſcēdit. ¶ Tertia: eſt animi purgatio ab oī inquinamēto malaꝝ cogitationū: q2 ſȝ Aug. Deū ↄtemplari nō poſſumus: niſi mētis oculus interior purget. Quarta: eſt corporis mortificatio: q2 qñ corpus nō eſt domatū viget rebellio i opib9 ſenſitiuis q̄ hñt ꝑturbare mentem. Eccli. 2. Cogitaui a vino abſtrahere carnem meā: vt trāſferrē me ad ſapiaȝ. vñ dic. Sȝ reformamini: q2 i Adā fuiſtis ↄformati i nouitate ſenſus veſtri: vt icipiat illa imago ab illo reformari a quo formata ē. Nō. n. ſeipſaȝ reformare pōt niſi diſpoſitiue: ſȝ deformare. Ratio ꝑdictoꝝ eſt ſm Aug. q2 ſi corpus: quo tanq̄ inſtrumēto vtitur aia: cuȝ eius bonus vſus ⁊ rectus ad deū refertur ſacrificium ē multo magis aia ipſa ſit ſacrificiū cuȝ igne diuini amoris accenſa: formaȝ ↄcupiſcētie ſecularis amittit: ⁊ deo referens ei tanq̄ incommutabili forme ſubdita reformatur.

¶ Quinta ↄclo eſt: ꝙ habita tali reformatiōe q̄ fit ex parte noſtra diſpoſitiue ꝑ virtutes: opȝ ad hec vt deducat ad finem: vt volūtas creata diue volūtati ↄformet. Jntelligēdū tñ ꝙ in deo diſtiguitur q̄druplex reſpect9 volūtatis. Un9 dr̄ voluntas ſigni: ⁊ ſunt ꝑcepta. Ali9 eſt volūtas beneplaciti: vt eſt pena debita ꝓ peccatis. Tertius eſt volūtas aſſiſtens: q̄ vult oēs homines ſaluos fieri. Quartus eſt volūtas ↄñs q̄ vult ꝑmiſſiue mala fieri. Hijs viſis: nota ꝙ volūtas creata tenetur cōformari voluntati diue q̄tuȝ ad volūtateȝ ſigni: q2 voluntas nr̄a legi diue eſt alligata. Et ipa lex ꝑtinet ad volūtateȝ ſigni: ſed nō tenet ↄformari voluntati beneplaciti: q2 nec dȝ velle ſuaȝ dānationem. Et tñ deus vult dānationeȝ reproboꝝ voluntate beneplaciti. tenetur tñ ↄformari diuine voluntati: quantū ad voluntateȝ antecedēteȝ: q2 ſicut deus vult oēs hoies ſaluos fieri ſȝ hanc: ⁊ ad agnitionē veritatis ſue venire. Jta ⁊ nos debemus velle hoc: ſȝ nō tenet ſibi ↄformari q̄tum ad voluntatem ↄñtem: q2 vt ſic vult deus mala fieri ꝑmiſſiue: cum omnia ꝓhibere poſſet. Et tamen nullū dȝ velle malum. q2 nō ſolum mali facientes ſunt digni morte: ſȝ etiā q ↄſentiūt facientibus. Ro. 3. Et h eſt ꝙ dicit. Ut ꝓbetis. i. experimēto diſcatis. Pᵃ theſ. vl. Omnia ꝓbate: qđ bonum eſt tenete. Que ſit volūtas dei. ſ. qđ deus velit volūtate añte: cū ſit regula oīm ↄtingentiū ſm Augᵐ. d. Diuina volūtas eſt oīum q̄ fiunt pᵃ ⁊ ſumma cā: q2 quicqd ds vult: bonū eſt. Et beneplacēs. i. illis q experti ſunt ⁊ intelligunt. Et ꝑfecta: in oī bonitate: vt nihil ſit melius.

Tertia ↄſideratio.

Tertia ↄſideratio eſt de medicina: q̄ nā ↄfortat: que eſt grē infuſio: cū dr̄ Dico. n. ꝑ graȝ. vbi ſunt tres ↄᵒes.

¶ Prima ↄclo eſt: lȝ ſint quatuor gn̄a bonorum deſiderabilium: gratia tñ dei eſt ſuꝑ oia deſiderabilior. ¶ Primū eſt bonoꝝ tꝑaliuȝ vt diuitie honores. Hijs maior iſt gratia: q2 apli ꝑ ipſa reliquerunt oia. Math. 19. ¶ Secundum eſt bonoꝝ nāliu: vt. ſ. corpus ⁊ aia. Hijs ꝑualet gratia: ꝑꝑ quam martyres mortui ſunt. Plus. n. ſm Augⁿ eſt viuere deo ſm gratiaȝ: q̄ mori offenſo deo. Math. 10. Nolite eos timere q occidunt corpus ⁊c. quia non pōt eam gratia ꝑuare. ¶ Tertium eſt bonorum ſpūaliu: vt dona ⁊ virtutes. Hijs gratia ē maior: q2 hec ſine gratia ſunt inutilia: ⁊ iſta ſine alijs eſt optima. Prima cor. 13ᵒ. ¶ Quartum eſt bonoꝝ eternoꝝ vt viſio: fruitio deitatis: ⁊ generalr oia que ꝑtinent ad felicitatem: Hijs oibus gratia eſt amabilior: q2 qlibet ſanctus prius vellet in infernū trahi cū gratia ſm Anſᵐ. q̄ in paradiſo ſine ipſa. vñ de pᵒ machab. 6. dicit: ꝙ Eleazarus ꝑus volebat in infernū deſcendere: q̄ legem diuinam amittere: ⁊ eius gratiā dimittere. Et ideo q2 eius gratia eſt tm̄ bonuȝ: que ꝑualet omni bono: ſemꝑ eſt acquirenda. vnde dicit. Dico. n. per gratiā. ſ. vitam ↄtemplatiuam roborandā Nam ſine ipſa nihil poteſt fieri.

¶ Scđa ↄclo eſt: ꝙ gratia hanc roborationē cauſat quadruplici effectu. ¶ Primus eſt: q2 habet animam viuificare. Nam ſicut corpus per animā: ita anima per gratiam viuificatur. ¶ Scđus eſt: quia habet eam a ſomno excitare. Jlli qui ſunt ſine gratia: dicuntur dormiētes: q2 delectant in vanitatibus mūdi: que delectant ad modum ſomni. Pſal. Dormierūt ſomnum ſuum: ⁊ nihil inuenerunt. Sic anima exiſtens in gratia: licet ſit mūdo ſopita: tamen vigilat ad eterna. Canticoꝝ. 5. Ego dormio: ⁊ cor meum vigilat. ¶ Tertia eſt: q2 habet eam munire ad modū armature. vnde exiſtens in gratia poteſt faciliter hoſtes ſuperare Ad ephesios. 6. Jnduite vos armatura dei: vt poſſitis ſtare aduerſus inſidias diaboli. ¶ Quarto eſt: q2 habȝ eaȝ fecundare. Sicut enim aqua eſt ſterilis: niſi irriget aqua: ita aia noſtra eſt ſterilis: niſi roretur gratia. Quicqd enim agit anima ſine gratia: totum eſt inutile ad vitam eternā. ſed cum gratia eſt fecunda: ita vt ſingula eius opera ſint meritoria ⁊ cōdigna vita eterna. vnde aplus. 2ᵃ. cor. 6. Potens eſt aūt deus oēm gratiā abundare ⁊c.

¶ Tertia ↄclo eſt: ꝙ opȝ ipſam bonaȝ gratiā quo ad receptionē effectuum: in nobis tēperari: ne elationis aut indiſcretionis vitiuȝ incurramus. Sicut. n. ſol iſte corporeus: licet bonus ſit ⁊ valde neceſſarius: tamē ſi feruor ei9 tempatus non fuerit: infirmo capiti: ⁊ ſplendor infirmis oculis nocet: nec eſt ſolis culpa: ſed infirmitatis. Quid eſt ꝙ inceſſanter orantes: ad ipſam non poſſumus ꝑuenire? Putatis q2 auarus inops: impotens ⁊ inexorabilis factus ſit deus? Abſit. Jpſe enim cognouit figmentū noſtꝝ. Et hoc eſt ꝙ dicit. Dico aūt quaſi dicat obſecro. Hoc auteȝ ꝓhibeo. Non plus ſape: id eſt inueſtigare de myſterijs diuinis. Sapientia. n. eſt cognitio diuinoꝝ: q̄s opȝ ſape. Dama. Omnino nō audenduȝ eſt de deo dicere vltra hec: que tradita ſunt nobis a ſanctis aplis ⁊ ꝓphetis. ſed ſapere ad ſobrietatem ſine ꝑſumptione. Eccli. 3. Altiora te ne queſieris. Hoc dico non oibus vobis: ſed aliqbus: qui inter nos tales ſunt. Non tamē ꝓpter hoc a petitione ceſſanduȝ eſt: q2 ⁊ ſi nō dat ad ſacietatem: dat ad ſuſtentationē. ⁊ ſi caret nobis a feruore: tamē vt mater fouet nos ſuo calore.

Quarta ↄſideratio.

Quarta eſt de medicia: qua robur ſpirituale repatur: que eſt fides: cū dicitur. Unicuiq3 ſicut diuiſit ds menſuram fidei. vbi ſunt tres concluſiones.

¶ Prima ↄclo eſt: ꝙ fides intelligit ⁊ nō ficta: eſt maxime neceſſaria ad noſtram ſpiritualem glorificationē. Nam ꝑ eam orit dies gratie: quam ſeqtur dies glorie. ¶ Cuȝ ergo chriſtus habitet per fidē in cordibus noſtris: quo habito habetur omne bonum: bene ipſa fides

eſt radix omnium bonorum ⁊ ceterarum virtutū
vnde ⁊ ſi hec radix euellatur: cetere virtutes
areſcunt. vnde Grego. Sicut rami ſine radi
cis virtute nō creſcunt: ita quelibet opera licet
videantur bona: nulla ſunt: ſi a fidei ſoliditate
diſiunguntur. Et ideo Ber. dicit Illumine/
mus nos lumine fidei: priuſq̃ʒ de huius mū/
di tenebris tranſeamus ad tenebras ſempiter
nas: pʒ ex hijs ꝙ per fidem robur ſpūalis re/
paratur: cum ſit virtus intellectualis ꝑficiens
po^am humanā ⁊ determinās eaʒ ad actū bo^m
¶ Scđa concl̄o eſt: ꝙ iſta fides tria in nobis
opatur: ſi fuerit ꝑfecta. ¶ Primo opatur pe/
nitudinem: gaudiū ꝯuertens in merorem: vt
incipiat tibi diſplicere qđ ante placuerat.
¶ Scđo opatur correctionem: vt iam mēbra
tua que erant arma iniquitatis: facias ſeruire
ſanctitati. ¶ Tertio opatur ſolicitudinem. vt
iam incipias ſolicite ambulare cum deo tuo.
Et hoc eſt ꝙ ſicut chriſtus ex dilectione ver/
bo ⁊ exēplo nobis ꝓfecit: ſic ⁊ nos alijs ex ca/
ritate ꝓficiamus: non ſolum lingua: ſed etiam
operatione. vnde dicit. Et vnicuiq̃ʒ: ſiue ma/
iori: ſiue minori ꝑcipio. ſ. ſicut ds diuiſit men
ſuram fidei. i. ea ratione: qua deus dedit vni/
cuiq̃ʒ diuidi dona menſurata: que fides meret
vt ſic ſubſeruiendi materia: vt ita ſit mutua di
lectio ſpūs ſancti non mēſurati: q dedit dona:
vt ſic cauſaliter intelligat̄ menſura fidei. Pri
ma cor. 12. Diuiſiones gratiarum ſunt. vel ſic.
Unicuiq̃ʒ ꝑcipio ſapere: ſicut deus diuiſit mē
ſurā fidei. ſ. ſm fidem: quam deus menſura/
te diuidit: vnicuiq̃ʒ ſm Aug^n. Hec fides ē
opans per dilectionē: ſine qua nulla opera eſti
manda ſunt. Fides ergo donum dei eſt: quod
ꝑtitur deus vnicuiq̃ʒ ſicut ⁊ alia dona ſpiritus
ſancti: ſine quo ꝯſtat chriſtum nos diligere: ⁊
eius mandata ſeruare nō poſſe. vnde addit.
Sicut enim in vno corpore multa mēbra ha/
bemus diſticta. Omnia aūt membra nō eun/
dem actum hēnt: vt pʒ ex diuerſitate mēbrorum
Nam ſm Ariſto. nā dat inſtrumenta ſʒ opa
tionē: q̃ indiget. Ita multi ꝑ diuerſa dona ſpi.
ſancti. Nos catholici vnuʒ corp^9 ſumus: vni
tate ſpei ⁊ caritatis colligati in vna eccl̄ia.
¶ Tertia ꝯcl̄o eſt: ꝙ huiuſmodi vnanimita/
tis ⁊ vnionis mēbrorum eccl̄ie caput eſt chriſtus
vnde dicit. Et hoc in chriſto capite. Ipſuʒ. n.
dedit caput ſuꝑ omnem eccl̄iam. Ephe\[s\]io. ꝑ.
Intelligendum tamen ꝙ chriſtus per gratiaʒ
eſt caput eccl̄ie ſm quinq̃ʒ proprietates capitꝭ
ad corpus. ¶ Primo q2 eſt altior in ſitu di/
gnitatis. ¶ Scđo in ipſo ſunt ſenſus cogni/
tionis ⁊ amoris. ¶ Tertio q2 ab ipſo fluit oīs
ſenſus motus dilectionis ⁊ amoris in mēbra
eccl̄ie. ¶ Quarto q2 hoīes qui ſunt in eccleſia
regit ⁊ dirigit ad actus. ¶ Quinto eſt eiuſdē
nature cum ipſis: ⁊ ſic eſt caput eccl̄ie per gra
tiam vnionis: ⁊ per gratiam ſingularem ꝑſo
ne. Et hoc eſt ꝙ dicit. In chriſto. ſ. capite eccle
ſie. Humani corpis exēplo docet nō poſſe nos
ſingulos hēre ꝯmunia: ac ꝑ h curam noſtri in
uicem nos agere debemus: q2 inuiceʒ officijs
noſtris indigemus. Singula aūt membra al/
terius inuicem miniſtrādo: ⁊ alter alterius of/
ficio indigendo. Ephe. 4. Quoniā ſumus in
uicem membra. In hoc autē corpore myſtico
caput eſt chriſtus. Membra ſinguli fideles.
anima viuificans: ſpūs ſancti vita: gratia ſpi/
ritus ſancti. ¶ Et nota de gra vnionis ⁊ gra
tia ſingularis ꝑſone: ⁊ gratia capitis: quomo/
do ſunt eadem realiter: ⁊ differunt diuerſis re
ſpectibus. ¶ Hec quere ſupra. ſ. ſermone de
cimoquarto: ꝑncipali primo: ꝯcluſione tertia.

¶ Dominica prima poſt epyphaniam. Ser
mo vigeſimus ſextus de euangelio.

Um factus

eſſet Jeſus annorum duode
cim. Luce. 2°. Scđm do/
ctores: gratia eſt q̄dam ha
bitus ſupnālis. hoī infu/
ſus: q cūns in aīa virtutes
redeat eum deo gratū. Et q2 talis gratia ſicut
per liberum arbitriū ꝯſeruatur: ſic etiaʒ econuerſo
pōt negligenter amitti. Ideo in euāgelio gra
tia huius ſm moralem intellectum ponuntur
quatuor conſiderationes.

Prima conſideratio.

Circa ꝑmaʒ ꝯſiderationē: que eſt de
eius. ſ. nominis morali ſignificatione
ſunt quatuor concluſiones.

¶ Prima ꝯcl̄o eſt: ꝙ ihs ſignificat gratiā: q2
ſicut puer ihs ſanguinis ſui lotione nos a ſor/
dibus pctōrum purificauit: ſic gratie ſue ſupfuſi/
one noſtros ſenſus: opa: cogitatus: ꝯſciētias:
intentionem purificat: Et ideo ſicut ieſus no/
minatur puer ⁊ viribus: ſic et gratia in nobis
duplicem facit puritatem. Nominat̄. n. puer
ieſus in circōciſione: in apparitione magoꝝ: in
ꝑſtatione Symoni: in Herodis ꝑſecutiōe: ⁊
in aſcēſione ad dieʒ feſtū. Sic gratia ꝑ cauſat
in nobis puritatem: in ſpūali ſenſuuʒ circōciſi
one. vnde cū ſenſus noſtri ſunt quaſi feneſtre
anime: ꝑ quas intrat mors peccati: ⁊ vita gra
tie deſtruitur: neceſſe eſt vt per puritatis cuſto
diam in ſenſibus circoncidamur. ¶ Secun/
do cauſat puritatem in manifeſtatione. ſ. puri
tatem bonorum operū: quibus noſtris proxi/
mis manifeſtamus. Mat. 5. Luceat lux ve/
ſtra. ¶ Tertio cauſat puritatem in preſentati/
one: ſcilicet cogitationum ⁊ affectionum: qui/
bus deo ꝑſentamur. vnde per pſal. ipſe dicit̄
ſcrutans corda ⁊ renes. ¶ Quarto ipſe cau/
ſat puritatem in ꝑſecutione. ſ. puritatem ꝯſcīē
tie: que non apparet: niſi in tribulatione. vn/
de Aug^9. Felix conſcientia: que in tēpore ma
lorum pōt recordari bonoruʒ. ¶ Quinto cau
ſat puritatem in aſcenſione. ſ. per veritateʒ in/
tentionis: vt ꝑpter deum omnia faciamus.
Mat. 6. Si oculus tuus fuerit ſimplex: ideſt
intentio recta ad deum: totum corpus tuum:
id eſt ꝯgeries operum lucidum erit. Sic ihs
dicitur puritas: q2 cauſans in anima ornatuʒ
virtutum expellit oēm peccati immundiciaʒ.
¶ Secunda ꝯcluſio eſt: ꝙ gratia id eſt ieſus
duodecim annorum eē noīatur ꝑpter duodecim
effectus gratie. ¶ Primus eſt deo nos acce
ptos facere. Et ideo dicit̄ deus omnis gratie:
q2 gratia eſt donuʒ ſupnaturale: a ſolo deo hu
mane nature collatū. habens in ſe rationē ac/
ceptationis. ¶ Secundus eſt recreare. Naʒ
ſicut anima per creationem accipit eſſe ſimpli/
citer: ſic per gratiam in eſſe morali accipit eſſe
ſpiritualiter: q2 ſicut virtutes dant primum eē
morale. ſic gratia dat primum eſſe ſpirituale.
Ro. 6. Gratia dei vita eterna. ¶ Tertius ē:
quia hʒ aiam reformare: quia aīa deformata
peccato: reformatur gratia. Et hoc fit: quādo
in anima virtutes operantur: que ſibi ſpūalem
ꝑſtant ornatuʒ. ¶ Quarto hʒ illuminare: q2
ſicut in radijs ſolaribus apparent atomi: ita in
gratia apparent oēs defectus noſtri. ¶ Qui/
to habet viuificare: q2 ſicut corpus per animā
ita anima per gratiam viuit. ¶ Sexto habet
animas a ſomno excitare: que in vanitatibus
huius mundi dormiunt: ⁊ delectantur. Et h
dum eorum vanitatem conſiderantes vigilāt
ad eterna. ¶ Septimo hʒ munire ad moduʒ
armature. Sicut enim homo exterius ſine ar
mis hoſti reſiſtere non valet: nec eum ſuperare
poteſt: ſic hō ſine gratia in temptatione ſuccū/
bit. vñ ephe. Induite vos armatura dei ⁊c.
¶ Octauo hʒ eam fecundare. Sicut. n. terra
nō eſt fertilis ſine aqua: ſic anima niſi roretur
gratia. Nam quicqd fit ſine gratia infructuo
ſum eſt. ¶ Nono hʒ virtutibus: q2 deus cō/
ferendo gratiaʒ: cauſat virtutes in anima: vn
de apl̄s. Omnia poſſuʒ in gratia dei: q̃ me cō
fortat. ¶ Decimo hʒ in bono ſtabilire. Nam
ſicut gratia nō ſtabilit^9 ad mūdi blādicias incli
natur: ſic gratia ſtabilitus: imobilis ꝑſeuerat.
¶ Undecimo aſpera lenia facit. Nihil. n. ei
difficile eſt: nec abhorret ꝑ xp̄o ſuſtinere. vñ
apl̄s. Omnia poſſum in eo: q me confortat.
¶ Duodecimo hʒ de vita eterna certificare:
q2 hʒ rōnem acceptatōis quo ad deū: ⁊ hʒ rōeʒ
meriti quo ad nos. Et h eſt ꝙ dicit. Cum fa/
ctus eſſet ieſus annorum duodecī: que intelligū
tur per hos duodecim effectus.
¶ Tertia ꝯcl̄o eſt: ꝙ hec gratia ponēda eſt in
volūtate. Ratio eſt: q2 hītus qui datus eſt ꝑꝑ
opationem meritoriā: dʒ poni in eo qđ eſt ꝑn
cipium iſtius meritorie opationis. Tale ꝑnci
pium eſt voluntas ordinata. Intelligendū ta
men ꝙ gratia in q̄ntum eſt habitus: cauſat me
ritum in volūtate. ¶ Secundario: q2 volun/
tas vtit̄ ea cum vult: ⁊ voluntas eſt potentia:
qua ſimplr poſſumus: non ipſe hītus: ſed in
quantum accipit̄ in rōne merendi diſtincte cō
tractum quo meremur. Sic gratia eſt prin^m
⁊ motrix: q2 hʒ rōnem merendi a deo: q ſic in/
ſtituit. Et h eſt ꝙ dicit̄. Pater ⁊ mater Jeſu
Maria ⁊ Joſeph. Joſeph diſcretio rationis
Maria affectio bone volūtatis. Sicut ihs pu
er natus eſt de maria virgine: ſic gratia de in/
corrupta volūtate. Et ſicut ioſeph non fecūda/
uit mariā: ſed ſpūs ſanctus. ſic nec ratio fecun
dat voluntatem: ſed ſpūs ſanctus. Et ſicut io/
ſeph nō erat pater ieſu: ſed nutricius ⁊ cuſtos.
ſic ⁊ ratio nō ſufficit ad gnāndū ⁊ nutriēduʒ
¶ Quarta ꝯcl̄o eſt: ꝙ ad ſtatuʒ ꝑfectionis au
xilio gratie ꝑuenit̄. Prima cor. 5°. Nō ego
ſed gratia dei mecū. ¶ Rō huius eſt. Omne
illđ quod eſt de ſe vertibile: de bono in malum
ad h ꝙ figat̄ ne deuiet: idiget auxilio mouētis
imobilis: ſed hō ſic eſt vertibilis ꝑ liberum arbi
trium. vnde oʒ vt ꝑ auxiliū gratie ſtabiliatur.
Et hoc eſt ꝙ dicitur. Aſcendentibus illis ihe
roſolimā. ſ. cuʒ puero: q2 ꝑ gratiā fit aſcenſus
ad ꝑfectum virtutum: ſine q̄ gratia erat q̄ſi
impotens ad merendum. Scđa corinth. 3°.

Non ſumus ſufficiētes: vnde dicit: Regreſſi queſierūt: in quo ſignat̄ q̄ actio hōis ſine gratia ē error: q2 ipa eſt q̄ſi regula recte operandi qua amiſſa q̄ſi ſine rectore ꝛ ſine duce remanet aīa noſtra quo ꝓficiat vl̄ quo tendat. Hic eſt puer: de cuius ꝑditione ꝯqueritur Ruben geneſis.37. Puer nō ꝯparet et ego quo ibo?

Secunda ꝯſideratio.

s Ecunda cōſideratio eſt de eius amiſſiōe cū dicit̄: Conſumatis dieb⁹ ꝛc. Hic ſunt.4.concluſiones.

¶ Prima ꝯ°eſt: q̄ gratia ſolū habet̄ ab hijs: qui bene pſeuerant in ſanctitate vite: in deuotionis oratione: ꝛ in fraternitatis amore: ꝛ in afflictione penitentie: ꝛ ab hijs recedētes ipaꝫ vere perdunt: vnde dicit. Conſumatis diebus. vnde innuitur q̄ poſtq̄ꝫ cōſumant̄ dies deuotionis: ꝛ fit reditus ad occupationē ſecularium affectuuꝫ ꝓpus grātie puritas amitit̄

¶ Secunda ꝯ° eſt q̄ gratia perdit̄ ꝑ quattuor que hic moraliter innuunt̄. ¶ Primum eſt inepta leticia: ſicut patet de dauid q̄ de ſaul pſecutioneꝫ ſuſtinens: deū nō deſeruit q̄ꝫ poſt in regem ſublimat⁹: adulterio: homicidio: ꝛ alijs magnis peccatis amiſit. Sic maria i terra egiptū ꝓpulſa. et multas anxietates cordis ꝑpeſſa: filium non ꝑdidit ad feſtiuitatem veniens ipm ꝑdidit: et ſi ipſum in tā ſancta ſolemnitate ꝑdidit multo citi⁹ in noſtris deordinatis ſolatijs amittemus. ¶ Secūduꝫ eſt nimia diſtractio circa mūdana. vnde Helyas manens in ſolitudine delicate paſcebat̄ a dn̄o: ſed ad turbas ſe trāſferēs vix aquā obtinuit et panis buccellam: ſic parentes Jeſu poſtq̄ꝫ ſe turbis immiſcuerunt: ipm ꝑdiderunt. ¶ Tertium eſt vana fiducia. ſicut petrus de ſua virtute pſumēſ chriſtū negando ꝑdidit. Sic maria putabat ipm eſſe cū Joſeph: et ecōuerſo: et ſic ipꝫ amiſerunt. ¶ Quartū eſt ignorantia vel negligētia. vnde dicit: q̄ non cognouerūt eum parentes eius: ſi eni cognouiſſent: euꝫ nō amiſiſſent Nulla enim periculoſior infirmitas eſt q̄ꝫ que non ſentitur.

¶ Tertia ꝯ°. eſt q̄ ſolum ꝑmanet in pacificis q2 ſm pſal. in pace factus eſt locus eius. Nō eſt: q2 deus maxime manet in hijs: in qb⁹ maxime delectat̄. Prouer.8. Delicie mee eē cuꝫ filijs hominū: ſed in diſcordia nulla eſt delectatio ſed in pacificis. vnde Mat.5°. Beati pacifici ꝛc. Et notat̄ per iheruſalē q̄ interpretatur viſio pacis. Quid eni ꝑ iheruſalē niſi ſpūales viri: qui per fidem ꝯtemplant̄ paceꝫ eternaꝫ? Ephe. Hebreos eph̄.5. Noſtra ꝯuerſatio in celis ē in hijs ꝯ remanet gratia. Q2 ō aūt in templo inuenitur: deſignat q̄ ihs.i. gratia inuenitur in ſanctis: qui tēplum dei ſunt. ¶ Et nota q̄ puer non dimiſit eos: ſed ipſi dimiſerunt puerū q2 grām nullū dimittit. ſed potius ipa dimittit

¶ Quarta ꝯclō eſt: q̄ habentes gratiam: facillime eam amittunt: quia cum in gratia ſit tota ſalus: tota gloria: tota virtus: quia ſi ipſam habes: omnia habes. ſi ipſa cares: nihil hēs. Caue ne amittas: quia facile amittitur: ꝛ difficile inuenitur. Non ſolum enim perdit̄ verbo ꝛ operis impletione: ſed etiam ꝯſenſu voluntatis. vnde dicitur. Venerunt iter diei vnius. Itinere diei vnius recedit: qui peccat ſolū voluntate: ſic ꝛ itinere trium dierum: qui voluntate: verbo: ꝛ opere. ¶ Ad hoc igit̄ q̄ aliquis ſe gratiam amiſiſſe percipiat: ſufficit. q̄ ſciat ſe moraliter peccaſſe ſola voluntate.

Tertia ꝯſideratio.

t Ertia conſideratio eſt de eius inquiſitione: cuꝫ dicitur. Et regrediebant cū iter eo. ꝛc. Hic ſunt duo documēta

¶ Primum documentum eſt: q̄ duplex in nobis conquiſitio chriſti proponitur. Quarū vna eſt ocioſa: altera fructuoſa. Q2 ō ocioſe ꝛ ſine fructu queritur inter cognatos ꝛc. Vnde Ber. O bone ieſu ſi inter cognatos tuos te non inuenerunt: quomodo te inter meos inueniam? ¶ Nota tamen q̄ hoc dupliciter exponitur. ¶ Primo ſic: non inuenit̄ inter cognatos: id eſt in voluntate carnis: que nobis cognata eſt. ¶ Et nota q̄ ſm apl̄m que a deo ſunt ordinata: ſunt q̄ ordinate fiunt: ſm deū ſiunt. ꝛ que inordinate: contra deum fiūt. Sed quando caro vacat voluptatibus: omnia inordinata ſunt: q2 caro que eſt ancilla: incipit dominari: ꝛ ratio que eſt domina: ancillari. In tali actione deus non inuenitur. ¶ Secundo ſic: non inuenitur inter cognatos ꝛ notos id eſt in affectu carnalium ꝛ propinquorum: quia ipſe dixit. Qui amat patrem ꝛ matrē ꝛc. nec inter notos: id eſt inter eos: qui inordinate afficiuntur contra amicos. ſicut ſeculares: q ſuis plus affectant tranſitoria temporalia: q̄ꝫ eterna. qui cum pſe omni tempore eſt amic⁹ nullo modo eſt relinquendus: ꝛ amicitia cuiuſcunque eſt poſtponenda.

¶ Secundum documentum eſt: q̄ fructuoſe queritur in iheruſalem: ꝛ in templo.

Ad hoc vt ſic q̄ratur duo requirūtur. ¶ Primum eſt cordis compūctio de eius amiſſione: cum dicitur. Pater tuus ꝛ ego dolentes querebamus te. Qui enim querit gratiā amiſſam ſine dolore: vel cum ficto dolore non inueniet Qui autem vere dolent inuenire digni ſunt. vnde cū dolor ſit vere patris ꝛ mris: de amiſſione filij ſignanter dicit. Ego ꝛ pater tu⁹ ꝛc. vnde Johis.20. Dñs apparuit magdalene querenti ipſum cum lachrymis. ¶ Nota tñ q̄ q̄ꝫto res ꝑcioſa: i ſeē nobilior: ꝛ valior q̄rētanto ipe in q̄rendo ē feruētior. Cuꝫ igitur ds ſit huiuſmodi: ideo feruenter eſt querendus: Sed quando talis reſ queritur feſtinat lingua ad interrogandū: oculus ad reſpiciendū: pes ad diſcurrendum: manus ad diſquerendum. Sic ergo feſtinet lingua ſtudioſe inuitationes in oratione. Paralip.2°. Cum clamarent ad deum iſrael ꝛ ꝯquererent eum inuenerūt euꝫ. ¶ Scḋo feſtinet oculus recte intentionis: vt ad nihil aliud inſpiciat niſi ad deū inueniendū nō vt iꝫ herodes ad ꝑdenduꝫ: non cum turbis ꝓpter lucꝝ tēporale conſequendum: nō cū iudeis ad interficiendum: quibus cum xp̄s diceret. Quē queritis? Reſpōderunt. Jeſum nazarenum: ſed vere ſimplici oculo recte intentionis vt: ſ. deus ꝑp ſeipſum quērat. ¶ Tertio feſtinet pes affectionis per feruorem deſiderij ad diſcurrēduꝫ. Can.3. Surgā ꝛ circuibo ciuitatem querēs quem diligit aīa mea. Quādiu.n. aīa quieſcit in creatura nō inuenit creatorem. ¶ Quarto feſtinat man⁹ bone opatiōis. pſal. Deum queſiui manibus meis: ꝛ nō ſum deceptus. Qui.n. aliter querunt: ſine ſpe inuētionis querunt. ¶ Scḋꝫ eſt diligens inquiſitio Nō eniꝫ ſufficit incipiendo querere: ꝛ poſt ab inquiſitiōe ceſſare: ſed ad hoc vt inueniatur q̄ queratur: opꝫ vt actus inquiſitiōis perſeueret. Pſal. Querite dn̄m ꝛ confirmamini: querite eum ſemper. Jō de magdalena dicit Grego. Quia qui perſeuerauit vt quereret: contingit vt inueniret.

Quarta conſideratio.

q Uarta ꝯſideratio eſt de eius inuentione: cū dicit. Et factum eſt poſt triduum. Inuenerunt eum in templo vbi ſunt ſeptem concluſiones.

¶ Prima concluſio eſt: q̄ gratia dei repreſentat ſe ſtudioſe inueſtigantibus. Vbi nota q̄ a ſtudioſe regredientibus recuperatur q̄ttuor modis ¶ Primo per mundani gaudij excluſioneꝫ. vnde dicitur. Dolentes querebamus te. vnde Bernar. Quomodo te inueniam in gaudio bone Jeſu: quem mater dolens vix inuenit? Magdalena plorans inuenit. ¶ Secundo per mentis tranquillitatem: quia in pace factus eſt locus eius. Parētes eum in iheruſalē inuenerunt. ¶ Tertio per deuotam orationem. In huius ſignum. vnde ꝛ maria filium perditum in domo orationis meruit inuenire ¶ Quarto per ſancti deſiderij feruoreꝫ. Vnde non ſoluꝫ vno die: ſed poſt triduuꝫ ſummo deſiderio querentes inuenerunt.

¶ Scḋa concluſio eſt: q̄ gratia non niſi poſt triduuꝫ inuenitur: vnde nota q̄ quattuor generi hominum ſunt: quibus nō niſi in triduo cōpetenti cuilibet gratia inuenitur: ſcilicet perfecti: prelati: peccatores ꝛ clerici. ¶ Primo querunt grāꝫ pfecti: ꝛ inueniūt in triduo ſibi competenti. ſ. ꝑ triduū dilectiōis mētalis. Poſtqꝫ eniꝫ peccato abrenunciauerūt qd reſtat: niſi q̄ in bono occupent̄. Et iō aſſignata eſt eis vna dies. ¶ Prima dies eſt dilectio dei: vt. ſ. ſeparata aīa ab hijs trāſitorijs i ſuū tēdat actorē nihilq̄ꝫ amādo cū eo amet ei⁹ amplexibus delectari. vnde Jhero. Cuſtodite aīas ꝛ nolite pōdera portare i die ſabbati. ¶ Scḋa dies eſt dilectio ſui i hoc corpus ꝛ aiaꝫ debemus diligere: ſic corpus q̄ nō pereat aīa. ſic aīam vt non deficiat corp⁹. ¶ In p^a ꝯditiōe deficiūt hoies carnales q̄ grandi cura corpus nutriūt: ꝛ aīaꝫ extingūt. ¶ In ſcḋa deficiūt clauſtrales ſtulti q̄ ſic irrationabilr̄ incēdunt ſic q̄ cadit corp⁹ a ſalute. ¶ Tertia dies eſt dilectio ꝓximi: vt ipſuꝫ ſicut te diligas: ꝛ dirigas: ꝛ ex teipſo cognoſce q̄ ſunt ꝓximi tui: ꝛ qḋ tibi nō vis fieri alteri ne facias: ſꝫ nature curuitas ieq̄ua opat̄ Sic pfecti viri i hoc triduo poſt xp̄m currūt: ꝛ inueniūt. Mat.27. Miſeror ſup turbā: quia ecce iaꝫ triduo ꝛc. ¶ Scḋo q̄runt ꝛ inueniūt grām prelati i ſuo triduo. ſ. inſtructiōis ſalutis Poſtq̄ꝫ.n. vocati ſunt ad regimē debent eſſe ſoliciti de ouibus: ne a lupis rapiant̄. Jō dat̄ eis triplex dies inſtructiōis. ¶ Prima ē veritas vite ne ſis fictus ſed ſtudeas eſſe talis q̄ actus noi: ꝛ nois actiōi congruat: ne ſit nomen iane ꝛ crimen imane. Honor ſublimis ꝛ vita ꝓditus. Pſal. Hec dies ꝛc. ¶ Scḋa dies ē veritas doctrine. Nunc prelati debēt precurrere ſermonibus: moribus: ꝛ operibus: vt nihil falſi admiſceatur. Quid enim proſunt ſermones ꝯpoſiti vbi praui ſunt mores? Qui ſic

pdicat ſcipſuʒ ſuo gladio necat. Pſal. Qua
re tu enarras iuſtitias meas ⁊c. Et ꝙ ſit mul
ta vorba: vbi nulla ſunt facta. Ideo ieſus ce
pit facere ⁊ docere. ℭ Tertia dies eſt veritas
iuſtitie: ne in ſua corruptione: timor peneat:
amore deſerat: furore minuat. Sed via regia
incedens: ⁊ bonos ꝓtegat: ⁊ prauos corrigat:
⁊ dubios ad examen ducat: ℭ Tertio querūt
⁊ inueniunt gratiā peccatores. Sicut infirmuſ
querit medicū: ideo iſtis datur triplex dies.
ℭ Prima eſt ꝯtritiones recogitare dʒ pecca
tor quid amiſit: quē offendit. Et in hijs conte
ritur amare ea deflendo: ⁊ ſit tantus dolor ꝗ̄
ta erat delectatio nali ꝯtritione peccati dlebitur
vnde leuitici. 23. Dies expiatiōis erit celeber
rimus. ℭ Scōa dies eſt ꝯfeſſionis: que dʒ eē
integra contra minutionem nuda: contra pal
liationeʒ pura: cōtra tergiuerſationē propria:
contra excuſationē. Pſal. Tota die verecun
dia mea ꝯtra me eſt. ℭ Tertia dies eſt ſatiſfa
ctio. Tribus. n. dbes peccator ſatiſfacere deo:
a quo abſtuliſti honorē: tibi a quo abieciſti pu
dorem proximo: a quo elongaſti amorem: red
de ergo qđ debes: qꝛ nō dimittitur pctm̄: niſi
reſtituatur ablatū. ℭ Quarto querunt: ⁊ inue
niunt catholici. Quid miꝫ ſi xp̄m debent que
rere: qui xp̄ʒ habent poſſidere? Iſtis datur tri
plex dies. ℭ Prima eſt caſtitas mentis. vn
de cogitatus dum parui ſunt ⁊ noui ad xp̄ʒ pe
tram debent allidere. Eſt. n. mens noſtra q̄ſi
terra pinguis: que prauas herbas ſponte mi
niſtrat: ꝓpter quod debʒ habere cultuʒ diuini
amoris ⁊ timoris ad extirpandum nociua.
ℭ Secunda dies eſt caſtitas oris. Hec dies
occupat omnes ſenſus: Contra quos eſt bel
lum continuum. ℭ Tertia dies ē caſtitas ope
ris: ad quam hñdam requiritur aſſidua oratio
ad deum: carnis maceratio ꝑ ieiuniuʒ. Pra
ue ſocietatis declinatio. vnde Yſa. In die vna
attenuabitur gloria Iacob: ⁊ pinguedo carniſ
eius marceſcet.
ℭ Tertia concluſio eſt: ꝙ hec gratia nuſquaʒ
inuenitur: niſi in ſcientia ⁊ ſapientia: quibus
ducimur in cognitionē dei: ⁊ in operibꝰ miſe
ricordie quibus allicimur ad amorem ꝓximi:
Hoc innuitur cū dicitur. Quid eſt ꝙ me que
rebatis: neſciebatis ⁊c. Dicitur. n. pater lumi
num: inquantum hʒ ſecreta celeſtia inſpirare ⁊
illuminare. Iaco. I. Omne datuʒ optimū ⁊c.
Et dicitur etiā pater miſericordiaꝝ: inquantū
hʒ beneficia largiri. 2ª. cor. Iº. Benedictus
deus ⁊ pater miſericordiaꝝ. Tunc. n. gratia
adeſt opibus: que ſunt p̄ris luminū: cū intelle
ctus verſatur in ſciā ⁊ ſapiā. Tūc. n. gr̄a adeſt
opibus que ſunt patris miſericordiaꝝ: cū affe
ctus negociantur in opibus pecca.
ℭ Quarta ꝯclō eſt: ꝙ mens humana nō pōt
capere opa p̄ris in puris naībus. Naʒ ipſe na
tura initiatur philoſophicis rōnibus: ⁊ munda
nis: q̄ inualide ſunt ad pangēduʒ apicē diuine
opatiōis: in q̄ inuenit̄ gratia ſupnaturali lumī
ne aſſiſtētes ſibi: qđ eſt fides. Ratio ē intelle
ctus nr̄ ꝑ ſtatu iſto: cū ſit vnius aliud abſtra
hi ꝗ̄ ab hoc: ⁊ nō poteſt terminari ad p̄ntiaʒ ali
cuius rei in ſua actuali exiſtētia ꝯcernente: hic ⁊
nūc ſine fide. vn̄ Aug. 13. de trini. dicit. Nō
rex abſentiū p̄ſis eſt fides: ⁊ rex que foris ſit:
intus eſt fides ⁊ rex q̄ non videnť: videtur fi
des. Et hac auctoritate pʒ: ꝙ q̄uis res alique
nō videanť: ſʒ tn̄ cognoſcunť abſtractiue. Ipa
tn̄ fide qua credunť videnť. Et h̄ eſt qđ dicit.
Et ipſi nō intellexerūt ꝟbuʒ qđ locutus ē ad
eos: quaſi dicat. Ratio ⁊ volūtas non capiunt
iſta que ſunt patris: in quibus inuenitur ieſus
ideſt gratia vt actus qui pertinet ad intellectuʒ
vt ſcientie ⁊ actus qui pertinent ad effectū: vt
miſericordia ⁊ pietas. Nō. n. h̄ dicebat xp̄s de
patre carnali ſed ſpūali: qꝛ gr̄a in hijs potius
eſſe ſuadet: q̄ pertinent ad ſpūaleʒ patreʒ.
ℭ Quinta ꝯclō eſt: ꝙ mens humana q̄ priꝰ
errauerat ꝑ naīa ꝑ graʒ dirigitur ad ſuuʒ finē.
Ratio eſt. Quia vnūquodqʒ ordinatum in fi
nem potens oberrare: indiget aliquo directi
uo. Sed homo ordinatus eſt in ſuam beatitu
dinem: ⁊ quandiu eſt in ſtatu vie poteſt erra
re. Ergo indiget aliquo directore. ſ. gratia.
Qđ hō poſſit oberrare pʒ: qꝛ patiebať intelle
ctus defectū in ſubtractiōeʒ luminis: vt ab ipſo
veritas non ꝯpchenderetur. Ro. p̄. Obſcu
ratum eſt inſipiens cor eorum. Sed qꝛ homo
non intelligit niſi per abſtractionē a ſenſibus:
Hor autem delectatio ipſum obnubilat. Ta
lis autē obnubilatio ab intellectu per gratiaʒ
remouetur que habet ipſuʒ illuminare: Unde
ſicut radijs ſolis athomi apparent. Ita i pre
ſentia gratie apparent minima peccatorum.
Et hoc eſt quod dicit. Et deſcendit cum illis ⁊
venit nazaret. Inueniens ꝙ ratio ⁊ voluntas: q̄
prius errauerunt amiſſo puero: ſcilicet gratia.
tam non errāt: quando puer cum eis eſt: ideſt
gratia. Sed cum eo venerunt a templo ina
zareth: ideſt ď vita ꝯtēplatiua ad actiuā inqtꝰ

opibus ē ſpes vite. Sicut i flore ſpes fructuſ.
ℭ Sexta cōcluſio eſt: ꝙ deus per gratiā ſuaʒ
ſubdit ſe voluntatem ſuā amplectantibus. Ra
tio huius eſt: quia ſm̄ Tullium hoc exigit ve
ra amicitia: idem velle: idem facere: idem pati
Cum igitur deus perfecta amicitia coniungať
homi. Ideo ꝯparet eorum voluntati. Pſal.
Uoluntatem timentium ſe faciet. Et hoc eſt ꝙ
dicit. Et erat ſubditus illis. Puer. n. xp̄s lʒ
maior eſſet illis inquantuʒ deus: tamen ſubdi
tus erat illis. Sic ⁊ gr̄a lʒ longe maior ſit bo
nis nature ⁊ fortune: tamen ſubdita eſt illis q̄
tum ad cuſtodiam. In poteſtatem enim liberi
arbitrij eſt habitā graʒ ꝯſeruare vel amittere.
ℭ Septima ꝯcluſio eſt: ꝙ mēs humana q̄ fu
it ceca: qꝛ innitebatur humanis rōnibus: nūc
gratia ſibi aſſiſtente in oībus dirigitur: ⁊ in ſu
um finē ordinatur: eſt ideo inſiſtēdus ſibi circa
eam modo ſollicitior: ⁊ hoc ē qđ dicitur. Ma
ter ſua ſeruabat verba hec: ipſam ſignificando
voluntatem. Quia ſicut per voluntatem ami
mittitur gratia ita etiā conſeruatur. Ratio eſt
qꝛ gratia quos inhabitat triplici donat profectu
ℭ Primus eſt ſapientie. Nam primus gra
dus inter dona aſcendendo eſt timor: vltimꝰ
vero eſt ſapientie: quia initiuʒ ſapie eſt timor.
ℭ Secundus eſt perſeuerantie: que proprie
poteſt dici etas virtutum: qđ notatur ibi. Eta
te. Math. 10. Qui perſeuerauerit vſqʒ in fi
nem ⁊c. ℭ Tertius ē gratioſitate qua aliquis
deo efficiť acceptꝰ. Prouer. 10. Mulier gra
tioſa inuenit gratiam. Conuenienter autē di
citur. Apud deum ⁊ hoīes: quia in operibus
gratie principaliter querenda eſt gloria dei: ⁊
edificatio ꝓximi. Matt. 5. Luceat lux veſtra.

ℭ Dominica ſcōa. Sermō de euangꝰ. 27.

Abentes do

b

nationes ſm̄ gratiaʒ: que da
ta eſt nobis. Ro. 12. Scōm
ꝙ dicit apoſtolus. Que a dō
ſunt ordinanda ſunt. In hoc
autē ordo ꝯſiſtit rer. qꝛ quedā per alia in deū
reducuntur ſʒ Dyo. in celeſti ierarchia. Cuʒ
ergo gr̄a ad hoc ordineť: vt homo reducatur i
deum ordine quodā. Hic agitur: vt. ſ. quedā
ꝑ alios in deū reducať. Scōm ergo h̄ eſt du
plex gr̄a. ℭ Una q̄deʒ per quā vere hō dō cō
iungitur: q̄ vocatur gratia gratum faciens.
ℭ Alia vero eſt ꝑ quaʒ vnus alteri cooperatur
ad hoc ꝙ ad deuʒ reducatur. Huius aūt donū
vocatur gr̄a gratis data: qꝛ ſup facultatem na
ture: ⁊ ſupra merituꝫ ꝑſone hoī ꝯceditur. Sʒ
qꝛ nō datur ad hoc ꝙ hō per eaʒ iuſtificeť: ſed
potius ad iuſtificationeʒ alteriꝰ coopetur. Idō
vocať gr̄a gratis data. De pª gratia tractatū
eſt in p̄cedenti epl̄a: ſed de alia nūc reſtat ptra
ctandū cū dr̄. Hn̄tes donatiōes ⁊c. vbi in ge
nerali circa totū ſunt tres concluſiones.
ℭ Prima ꝯclō eſt: ꝙ gr̄a gratis data ad hoc
datur: vt hō alteri coopetur: vt reducať ad deū
Hō aūt ad hoc opari nō poteſt interius mouē
do. Hoc. n. ſolius dei eſt: ſed ſolū exterius do
cēdo ⁊ ꝑſuadēdo. Et iō gratia gratis data iſta
ſub ſe ꝯtinet: q̄bus hō indiget: vt aliqʒ inſtru
at in rebus diuinis que ſunt ſupra rationem.
ℭ Scōa ꝯclō eſt: ꝙ qꝛ hec gr̄a ſub ſe ꝯtinet: q
bus hō indiget vt alteri coopetur ipʒ reducen
do in deum: opʒ ꝙ effectus huius grē plurifi
cetur ad ſufficientiaʒ indigētis. Ratio ē. Naʒ
cum p̄muꝫ principiuʒ reparatuʒ per ſummam
libertatem non tn̄ dei gratiam ad certificandū
contra obliquitates viciorum per habitus vir
tutum: verum etiaʒ ad expediendū contra ipe
dimenta reliquarum infirmitatum per habitꝰ
donorum. Ideo plurificari debent dona gra
tuita: ſm̄ qđ neceſſarium eſt ad expeditionis
ſufficientiā. ℭ Et nō ſm̄ gloſaʒ. pª. cori. 12.
ꝙ differt munus ⁊ muneris vſus: que etiam
dicuntur munera. Nam in omnibus munus
vnum eſt: ſcilicet ſpiritus ſanctus qui deus eſt
⁊ datus eſt nobis: ſed diuerſi ſunt vſus eius
ad quos datus eſt: in quibus ⁊ ipſe datus oſtē
ditur. Et h̄ eſt ꝙ dicit. Habētes donationes
ſm̄ grāʒ que data eſt nobis. q. d. qꝛ ita ſumus
alter alteriꝰ mēbra inuiceʒ ſubminiſtrādo. Ad
hoc aūt ſumus donatiōes hn̄tes. ſ. differentes
ſʒ grāʒ: ergo in differentibus donis hic agiť:
vt alter ſit alterius membrum.
ℭ Tertia ꝯcluſio eſt: quia etiam vt aīt aplus.
pª. corinth. 12. Diuiſiōes gratiaꝝ ſunt ꝙ gra
tia gratis data in effectus amplificatur: q etiaʒ
in quolibet poſſidente moraliter poſſunt ſpecu
lari. ℭ Primus eſt prudentia ſpiritus. Naʒ
vt dicit ſm̄ Aug. Prudentia eſt amor bene di
ſcernens ex quibus adiuuatur ad deum in de
um ab hijs quibus impediri poteſt. Ex quo
eliciť ꝙ nō ſoluʒ eſt lumē illuminās intellectū:
ſʒ ēt calefacit affectū. Nō ſolum. n. oſtendit q
qū ⁊ qualiter ſit agendū: ſed etiaʒ mouet volū

ratem: vt appetat bonum poſt iudicium vel fugiat malum. Unde prudentia non relinquitur in aliquo: niſi qui prudenter ſe habuit: dū prudenter intelligendo: volendo: ⁊ agendo. ℭ Et nota ꝙ inter cetera officia prudentie duo ſunt nobis maxime neceſſaria expedienda.

ℭ Primum eſt ꝙ rōnem ineſtigantem dirigit dum eā in alijs alia ɔuicere facit: vt ex pñtibꝰ futura: vñ Seneca: Si prudēs eſſe cupis in futurū ꝓſpectum intēde: Et hoc intelligitur p ꝓphetiā cū dr̄. Sine hñtes ꝓphetiam. i. reuelationē futurorū: vel quorūlibet occultorum Eſt enim ꝓphia de pñtibus ⁊ futuris. Unde bene prudens eſt ꝓphs ex pñtibus ſceleribus futuram vindictam imminere ſciens ɔuincere.

ℭ Scdm eſt inſidias p̄cauere. vnde Augu. Prudentia eſt in precauendis inſidijs: ⁊ ipſa etiā in bello ſpirituali triumphat. Habet enī ſerpens quinqꝫ aſtutias: quibus prudēcia ſanctorum aſſimilari dꝫ. ℭ Pmaꝰ eſt ꝙ caput ſuū ſumme cuſtodit: pro eo cetera membra exponendo: qꝛ vita eius in eo eſt. Sic ſancti ꝓ xp̄o qui eſt caput eorum ſe ⁊ ſua exponere non timent vnde Phi. 3. Que mihi fuerūt lucra hec arbitratus ſum ꝓpter chriſtum detrimenta.

ℭ Scda eſt ꝙ ſe in arcto foramine ponit: vbi pellem veterē deponit ad qđ duo exiguntur. .ſ. foraminis anguſtia: ⁊ ſtabilitas foraminis: ſic pellē veteris ɔſuetudis dponit qs in arcto clauſtro dūmodo habeat propoſiti firmitatem ℭ Tertia eſt ꝙ vnā aurē terra obſtruit: ⁊ aliam cauda ne vocem incantatoris audiat. ſic viri ſancti aurē ſuam obſtruūt memoria mortis: ⁊ aliam ɔſideratiōe proprie fragilitatis ne ſuggeſtioni acquieſcant. ℭ Quarta eſt ꝙ calcaneis mulieris inſidiatur. Sic ſancti viri temptantur ab eo: ⁊ inſidiant̄ illis vt fruantur operibus carnis. vnde Aug. Delicie carnis: hic non ſanant ⁊ in futuro dānant: vbicunqꝫ caro querit refectionem inuenit defectionem.

ℭ Quinta eſt propter inimicitias quas habet cum hoīe habitat in deſerto vel latet ſub ſpinis vel herbis: ſic viri ſancti agnoſcentes inimicitias: quas hꝫ mundus cū eis fugiunt eum. 1. Johis. 3. Nolite mirari ſi odit nos mundus: Ideo dic̄. ſꝫ rōnem fidei. i. ſm ꝙ exigit fides eorū. Et nō in numeratiōe graꝝ ꝓpha icipit: que eſt prima ꝓbatio ꝙ fides in ea ſit rationabilis: quia ſpiritui non eſt credendū. Sed eſt videndum vtrū ex deo ſit: inſidijs precauendo. ℭ Scdm eſt fidelitas miniſtratiōis. Duplices ſunt diſpenſatores miniſterioꝝ dei: ſcilicet boni ⁊ mali ſm Aug. Et ideo ɔſulendum eſt vt quis officium ſibi iniunctum fidelr̄ exequatur: qꝛ totum omiſſū ⁊ neglectū diuinis oculis: patet. Et reddet vnicuiqꝫ ſꝫ opera ſua. vnde xp̄s. Quā putas eſt fidelis diſpēſator prudens quem ɔſtituit dn̄s ſuper familiam ſuam. vnde dicit. Siue miniſterium in miniſtrando. ſ. Ut fideles inueniamur cum pauci ſint. tum ꝓpter torporem: tum pp laborem non reſpicientes mercedem: dicente dn̄o. Voca operarios. ſ. dei: cuius adiutores ſumuſ: qꝛ bona que condidit nobis ad diſpenſandū ɔmiſit.

ℭ Tertium eſt ſalubris informatio. Nam inter oīa alia que poteſt exercere vir perfectus in hac vita maxime meritorium eſt alios docere cum hoc requirat in predicatore dulcedinem diuine ɔtemplationis: que ſpiritualr̄ hauriat qđ alijs proponat. Requirit etiam ſtrenuitatem actionis verbo ⁊ facto: vt eius predicatio ſit efficax ⁊ virtuoſa. vnde Grego. ſuper Ezechielem: Uiri perfecti bona celeſtia que cōtemplari poterunt fratribus enunciant: eorumqꝫ animos i amore ⁊ timore caritatis accēdūt. Hijs enim pro mercede laboris promittit̄ vita eterna dicente domino. Qui venit mercedem accipiet: ⁊ congregat fructum in vitam eternā: Unde dicit. Siue qui docet: ideſt qui habet gratiam docendi ſit membrum alterius in doctrina: ſcilicet alios docēdo. 1ª. thi. 4°. Attende tibi doctrine. ℭ Quartū eſt ſpiritualis exhortatio hec includit in ſe fraternam correctionem que ordinatur ad emēdationem delinquētis cum ſit actus caritatis. Ratio eſt. Nam remouere malum alicuius. ⁊ eius bonum procurare ſunt eiuſdem rationis. Fratris enim promouere bonum pertinet ad caritatem per quā volumus ⁊ operamur bonum amico: ⁊ p quā etiam repellimus malum fratris: ſcilicet peccatum cuius remotio magis pertinet ad caritatē quā etiam remotio exterioris damni vel cuiuſcunqꝫ nocumenti. vnde Bernar. Arguere ⁊ alium aliquando neceſſe eſt. Ferueat ergo in nobis amor iuſticie ⁊ odium iniquitatis. Hec autem correctio fraterna confert ſtabilitatē boni propoſiti: ⁊ deſiderium in melius proficiendi: Unde poſt talem correctionem neceſſe eſt: vt correctus non frangatur indignatione reuerentes ad conſueta. Et ideo neceſſarium eſt ſtabilitatis propoſiti ſꝫ doctorē. vñ dicit: q exhortat̄ in exhortatiōe, i. q hꝫ grām exhortādi correctione fraterna ſtabiliat eum in omni bona ꝓpoſito: ſicut mēbrū alterius: 1ª. theſſ. 5. Cōſolamini ⁊ edificate alterutrū. ℭ Quintū ē elemoſinarū largitio. Nā elemoſina ordinat̄ ad ſubueniendū neceſſitatibus proximorum quos debemus diligere non ſolum verbo: ſed opere ſꝫ illud Johis. 3. Nō diligamus verbo: neqꝫ lingua: ſed opere ⁊ veritate. Ad hoc qđ velimus ⁊ operemur bonū alicuius requiritur ꝙ eiꝰ neceſſitati ſubueniamꝰ qđ ſit p elemoſinarū largitionē. Elemoſinarū largitio dꝫ fieri ſm diuerſos defectus ꝓximorū ſuorum: quorū quedā ſunt ex parte aīe ad quos ordinātur elemoſine ſpūales: Sunt. n. ſeptē ſꝫ verſus. Conſule: caſtiga: ſolare: remitte: fer: ora. Similr̄ corporales ſunt ſeptē ſꝫ verſus. Uiſito: poto: cibo: redimo: tego: colligo: condo. Iſtis. n. elemoſinis debemus ſubuenire neceſſitatibus ꝓximorū: ſic deum honorabimus. Prouer. 9. Honorat aūt deū qui miſeſ pauperibus. vnde addit dicēſ. Qui tribuit in ſimplicitate. ſ. elemoſinas. Non in duplicitate. ſ. pñtis glorie future: ſed in ſimplici intentione: ſcilicet vite eterne tribuat: Ut nō ſciat ſiniſtra tua quid faciat dextera tua. Mat. 6. ℭ Sextū eſt ſolicitudo p̄ſidentie. Hec aūt ꝑtinet ad prelatos. ſ. vt exerceant actus iuſtitie: cuilꝫ ſꝫ ſuum demeritū ɔpenſando. Nā in actiōibus iuſtitie non ſolū ꝓcuratur bonū cōe p cōmonitionē fratris: ſed etiā interdū p punitionē. Hoc aūt ꝑtinet ad prelatos: vt. ſ. ipſi delinquentes puniant: ⁊ aliqñ a peccato timentes deſiſtant. vnde p̄lati non ſolū hñt monere: ſed etiā punire. vnde dicit. Qui p̄eſt: vt prelatus preſit: ſcilicet in ſolicitudine. ſ. vt ſoliciter agat: ⁊ inſit mēbrū alteriꝰ: vt Paulus. 2ª. cori. 9. Preter ea q̄ extrinſecus ſunt: Inſtātia mea quotidiana. Solicitudo oiū eccliaꝝ. ℭ Septimū eſt caritatiua ɔpaſſio. Hec aūt ɔſiſtit in ſubueniendo neceſſitatibus ꝓximorū: ipſe vero ɔpatitur; q dolorē alterius vt ſuū ſentit. Iheron. Uult te dſ alterius anguſtias vt tuas ſentire. Et qūo tibi in tali tribulatiōe ſi eſſes ſubueniri deſiderares: ita ⁊ tu alteri ſubuenias ꝓpter deū: Mēbra. n. corporis adinuicē doloribus cōdolent. Cū ergo ſumus vnū corpus in xp̄o debemus inuicē ɔpati: alias nō ꝑtinemus ad corpus xp̄i: ſed ſumus q̄ſi membꝝ abſciſſum a corpore qđ dolorē non ſentit: ſicut pꝫ de oppreſſoribus pauperū: vnde addit. Qui miſeretur in hylaritate. i. grām miſerendi ⁊ ɔpatiēdi habet alijs. ſ. oppreſſis ⁊ indigentibus: hoc faciat in hylaritate. i. leto aīo ſubueniāt. vnde iudicium ſine miſicordia fiet illi: q nō facit miſericordiā. Miſicordia hec eſt multiplex. ſ. peccāti ignoſcere ⁊ oppſſo ſubuenire. ℭ Octauū eſt vera dilectio: Hac. n. adoptamur in filios dei. Ro. 8. Nō accepiſtis ſpm̄ ſeruitutis: ſed ſpiritū adoptiōis filioꝝ. Ratio eſt. Nam proprīū filioꝝ eſt adimplere p̄ceptū patris: caritas autē facit p̄cepta dei adimplere: ergo cauſat i nobis adoptionē filioꝝ dei. vnde. 1ª. thi. 1. Caritas eſt finis p̄cepti. de corde puro: ɔſcientia bona: ⁊ fide non ficta: gloſa. Caritas eſt finis ɔſumationis nō ɔſumptiōis: Plenitudo enī legis eſt dilectio. Ro. 13. Uez eſt quo ad modū agendi: nō quo ad ſubſtātiā operis. Ipſa enim ſine opibus eſt ſufficiēs: ſꝫ opa ſine caritate deficiunt in merēdo ſm Augu. vnde ait Dilectio ſine ſimulatiōe. q. d. Preter p̄dicta ſit ēt in vobis dilectio qua diuerſa dona vniūtur. Sed ſine ſimulatiōe ⁊ non ficta ſed vera. ꝑ. Johis. 3. Filioli mei nō diligamꝰ verbo: neqꝫ lingua: ſꝫ ope ⁊ veritate: ⁊ ſic erit: alter alterius membꝝ. ℭ Nonū eſt odire malum in alio. vñ lꝫ in hoīe ſint duo. ſ. humanitas: quē ē ad imaginem dei facta: ⁊ iniqtas iſta ſemper eſt odienda. Sꝫ qꝛ ſunt aliqñ odiendi mali pp eorū maliciam: vel ꝓximorū depreſſionem. ſ

ℭ Item hoc ſciendū eſt ꝙ euenire ſolet: vt nō amiſſa caritate: ⁊ inimici nos ruina letificet ⁊ rurſum eius gloria ſine inuidie culpa contriſtet. Cū ⁊ ruente eo quoſdam bene erigi credimus: ⁊ ꝓficiente ipſo plures quoqꝫ iniuſte opprimi formidamus. Qua in re mentē noſtrā nec eius iam defectus erigit: nec eiꝰ ꝓfectꝰ adicit: ſi recta noſtra cogitatio nō i ipſo ſꝫ d̓ ipſo cōtra aios accēdit. Sed qꝛ ſepe fallimur i hoc odio: vt odiamus ꝑſonā ꝓ culpa: nec modū tenemus in odiendo maliciam ſuam: non perſonam. Ideo tenendū eſt diſcretionis examē ne cum noſtra odia exequimur: fallamur ſub ſpecie aliene vtilitatis. Si aūt de inimici morte omnino gaudendum eſſet pſalmiſta non diceret. Letabitur iuſtus cum viderit vindictā: ⁊ hoc eſt qđ dicit. Odientes malum: ſcilicet ſicut in proximo adherentes bono. vt nec dilectio amici faciat malū amare: nec malum: bonum dimittere. Pſalmiſta. Qui diligit iniqtatem odit animam ſuam. ℭ Decimum ē fraterna concordia: diſcordia concordie contrarie opponitur. Nam concordia ex caritate cauſa-

tur in quantū ſcilicet caritas multorum corda
coniungit in aliquod vnum qđ eſt principium
⁊ quoddam diuinum: ſecūdario autē bonum ꝓ
ximi: diſcordia vnitatem diſſoluit: Ipſa enim
importat quandam diſgregationem: quia ꝓ/
ueniunt genere que ſunt omnium bonoꝝ diſ/
ſipatio. Et ideo per viam diſcordie non ſequi
mur xp̄m: ſed per concordiaꝫ: Ideo ſequitur.
Caritatem fraternitatis inuicem habentes: id
eſt ꝙ fratres caritateꝫ habeant inter ſe diligen
tes: qđ deo placet: ſcilicet cōcordia fratꝝ. Pꝫ
prouerbioꝝ. 6. Vnū eſt mutuitas dilectionis
ad quā quinqꝫ concurrunt. ¶ Primū eſt cari
tatiua dilectio: vt qlibet aliū diligat ope ⁊ veri
tate. ¶ Scđm eſt vnanimis ꝯſenſio. Pſal.
Ambulauimus in domo dī cū conſenſu. Idē
Ecce q̄ꝫ bonum ⁊c. ¶ Tertiuꝫ eſt mutua ſub
leuatio: ⁊ nociui mutua repletio: ⁊ adiutorij
prōpta collatio. Eccl. 4. Melius eſt eē tres ſan
cti q̄ꝫ vnuꝫ: habent eniꝫ emolumentuꝫ ſue ſocie
tatis. Si vnus ceciderit ab alio fulcietur. Et
ideo dicitur. Veh ſoli. ¶ Quartuꝫ eſt mutua
veneratio ⁊ ſuperiorum inferiorumqꝫ purifi/
catio. Ro. 13. Honore inuicē preuenientes.
¶ Quintuꝫ eſt pia compaſſio: ⁊ mutua infir/
mitatum: moꝝ: corporūqꝫ ſubſtentatio. Unde
Aug. Nihil ſic probat amicū ſicut oneris ſup
portatio: Et iđ dr̄. 1ª. cor. 20. Si fuerimꝰ ſocij
paſſionū: erimꝰ ⁊ ꝯſolationum. Et hoc eſt qđ
dicit. Honore. ſ. ſuis p̄uenientes. i. reuerētia
aliqua. 1ª. Petri. 2º. Omnes honorate. ſ. in
qualibet reuerentia: aliter non eſſet fraternus
amor. ¶ 12m eſt ſolicitudo i ſpiritualibus: vn
de lꝫ ſolicitudo in tēporalibus quandoqꝫ ſit li
cita. ſ. cum quis ſolicitudinem adhibet ad pro
curanduꝫ negocia pauperum in opibus miſe
ricordie: quia vt ſic ordinatur ad fineꝫ caritatiſ
vel etiaꝫ inquantū temporalibus viatur ad ne
ceſſitateꝫ: non vt in eis fineꝫ conſtituat: ⁊ ſup/
flue circa ea ſolicitetur: tamen principaliter ſo
licitudo debet eſſe de ſpiritualibus bonis ſpe/
rantes ꝙ etiam temporalia nobis prouenient
ad neceſſitatem ſi fecerimus quod debemus.
Vnde dicit. Solicitudine non pigri: ideſt ſo
licitudine in corde: non pigri in opere: ⁊ hoc i
ſpiritualibus. vnde Ihere. Maledictus ho/
mo qui opus dei fecerit negligenter: qꝛ piger
in conuerſatione anima ſine ſpe eſt. ¶ 13m. ē
feruor ſpiritus: qꝛ ſcđm Aug. Spiritus ē ignis
quo feruet caritas que diffunditur in cordibꝰ
noſtris per ſpiritum ſanctum: cui feruori con/
trarium eſt quod dicit dominus. Refrigeſcet
caritas multorum. De igne dominus dixit.
Ignem veni mittere in terram. ¶ Et nota ꝙ
ſpiritus ſancti. gratia dicitur ignis propter qua
que. ¶ Primo quia ignis eſt illuminatiuus:
Sicut enim lux tenebras expellit: ſic gratia ſpi
ritus ſancti eorum ignorantiam que ſunt ad ſa
lutem neceſſaria. Pſalmiſta. Et ignem vt lu/
ceret eis per noctem: Et hoc contra ignoran/
tiam agendoꝝ. ¶ Secūdo quia liquefactiuuſ
metalla: quia metalla quantumcunqꝫ dura liq̄
facit: vt ſint obedientia artificis voluntati: Sic
gratia: ſcilicet corda ſuperboꝝ obedire facit
diuine voluntati: vt patet de paulo dicente.
Quid me vis facere? ¶ Tertio quia ignis eſt
actiuus: ſic gratia ſpiritus ſancti non permit/
tit eum in quo eſt ocioſum. Sed ipſum bonis
operibus facit eſſe occupatum: vnde ſapientie
octauo dicitur: ꝙ eſt amans bonum actum.
¶ Quarto eſt inflatiuus ⁊ purgatiuus: pro/
pter ꝙ in veteri teſtamento preceptum fuit: ꝙ
omne qđ poſſet tranſire per flāmas: igne pur
garetur. Numeri. 31. Sic anima contamina
ta per peccatum: per ardorem caritatis purga/
tur. 1ª. Petri. 4. Caritas operit multitudinē
peccatorum. ¶ Quinto eſt oſtenſiuus: ſem/
per enim ad alta aſcendit: ⁊ gratia ſpiritus ſan
cti agit in eo in quo eſt vt omnia faciat pro eter
nis: bene dicit. Spiritu feruentes: ideſt igne
caritatis. Apocali. tertio. Utinam frigidus eſ
ſes aut calidus ⁊c. ¶ 14m. eſt ſuper omnia deo
ſeruire. Nā ſeruitus dei eſt maxime dignita/
tis: quia ſubijciens ſe diuine voluntati appro/
pinquat ad deum: quia eſt immediatus execu/
tor omnium que pertinent ad cultum dei. Nā
ſuus relatiue dicitur ad dn̄m. Et ideo debet
ſibi in perfectione proporcionari. Cum ergo
perfectiones in dn̄o exaltent euꝫ ſuper alios.
Ideo ds̄ vult ſubiectū ſibi nō ſolū ꝑficere: ſꝫ ēt
dignitate alijs ꝓferre. vn̄ dicit. Dn̄o ſuiētes:
qꝛ qđ ꝓ primo ipēditis credite vos ipēdere do.
¶ 15m. eſt confidentia de deo: que eſt ſpes.
Nam ſpes eſt certa expectatio future beatitudi
nis proueniens ex dei gratia ⁊ ex meritis pre
cedentibus. Unde vbi eſt expectatio ſpei: ibi
duo ſunt: ſcilicet intentio animi ad futuraꝫ be/
atitudinem: ⁊ permanentia in deo. Iohiſ. 13.
Manete in me: ⁊ ego i vobis. Qui a deo per
peccatum recedit non habet expectationeꝫ que
ad ſpem requiritur. Hec enim reddit nos ſe/
curos de promiſſiōe: Pſal. In deo ſperaui.

Et ideo dicit. Spe gaudentes: vt. ſ. propter
bona predicta ſperetis eterna cuꝫ gaudio. Cer
ti enī de futuris gaudēt: qꝛ ſperant rectiſſime
ſe accepturos. Phi. 9. Gaudete i dn̄o ſemꝑ.
¶ 16m ē patiētia. Nā patientia eſt virtus ꝯtu
meliarum ⁊ omnis aduerſitatis impetꝰ equa/
nimiter portans. vnde dicit. Sitis patiētes:
ſcilicet in tribulatione. ſ. ex confidentia ſpei.
Hebr. 10. Patientia vobis neceſſaria eſt.
¶ 17m. eſt deuota oratio. Nam oratio eſt re/
medium illis: qui vitioruꝫ temptamentis eſtu
ant: vt quotiēs quolibet tangātur vitio: totiēs
ſe ad orationem ſubdant. Multuꝫ. n. neceſſe
habemus orare ⁊ clamare ad deuꝫ. Et ideo di
cit. Orationi inſiſtentes: oratio impetrat patiē
tiaꝫ: Luce. 18. Semꝑ orare ⁊ non deficere.
¶ 18m. eſt pauperibus in neceſſitatibus ſub/
uenire. Nam elemoſina que ſit pauperibꝰ ſpi
ritu eſt deo multū grata: ſicut ſi fieret ſibi. Ta/
les ſunt religioſi propter ſtatus perfectionem:
quia non ſolum relinquunt ſua ſed ſeipſos. vn
de Matth. Siquis vult venire poſt me abne
get ⁊c. Vnde ſicut chriſtus fuit obediens pa/
tri vſqꝫ ad mortem: Sic pauper ſpiritu qui eſt
imitator chriſti debet abnegare propriam vo/
luntatem. vnde Ber. Qui relinquere diſpo
nis omnia: te quoqꝫ inter relinquenda nume
rare memento. Vnde xp̄s eos ſuos inimicos
vocat. Matt. 27. Quādiu. i. quanto tēpore fe
ciſtiſ: ideſt opa miſericordie exhibuiſtis vni ex
hijs minimis: mihi feciſtis. Et dicit meis: vt
ſpecialiter innueret de pauperibus ſpiritu: ad
quos tendens manus dixerat ſupra duodeciꝫ
apoſtolos. Fratres mei ſunt qui faciunt volū
tatem patris. Et ex quo videretur forſam ali/
cui ꝙ alijs pauperibus dare nō eſſet ita meri/
torium. Dicendū: ꝙ hoc intelligitur ſcđꝫ ſpecia
lem reputationē: qꝛ ſpecialiter reputat ſibi fa/
ctum ꝙ ſit paupibus ſpiritu: tamē eſt omnibꝰ
dandum. Dicit. n. minoribus: gloſa. Mino
res non ſunt ꝯtēnendi iuuari poſt maiores
Acciuit igitur iuuant contemplatiuos: ſecula/
res: religioſos: ſed non ſolū oratione: ſed ⁊ tē
poraliū miniſtratione. vnde ⁊ dicit. Neceſſita
tibus ſanctoꝝ ꝯmunicantes. ſ. penurijs: ꝯmo
rantiū. Inter nos communicātes bona nr̄a.
¶ 19m. eſt tenere hoſpitalitatē. Hāc. n. tenē/
tes merent in eterno habitaclo hoſpitari. Nō
eſt: qꝛ eſt actus miſericordie q ēt meretur a deo
miſereri. Nā hoſpitatio eſt actus quo ſubueni
tur indigētī habitaculū preſtādo ex ꝯpaſſione
propter dn̄ꝫ: ſed hoc pertinet ad miſericordiaꝫ
ſcilicet vt paupeꝫ qs hoſpitio recipiat: ſed qꝛ mi
ſericordia eſt effectꝰ caritatis: ex ꝯn̄ti hoſpita/
litas ē actus caritatis mediāte miſericordia. vn̄
q recipit paupes ad hoſpitiū deuꝫ recipit: ⁊ me
rebitur in celo hoſpitari. vnde dr̄. Sitis etiaꝫ
hoſpitalitatē ſectantes. ſ. reſpectu trāſeuntium
paupeꝝ. Sectantes. q. d. aſſidue: ponit enim
verbuꝫ frequentatiuuꝫ: vt notet affectum ho/
ſpitandi: ne frequētia hoſpituꝫ fiat oneroſa. 1.
Pe. 4. Hoſpitales inuicem ſine murmura/
tione. ¶ 20m. eſt virtuoſitas ſiue boni opta/
tio: que eſt quedaꝫ ſpiritualis benedictio: qua
bendicentur illi qui multiplicantur virtutibus
⁊ firmantur. Talis autem benedictio nihil ali
ud eſt: q̄ꝫ quedam ſingularis ⁊ gratioſa ado/
ptio in filium regni ⁊ eterne hereditatis: ſcili/
cet virtuoſe operanti. Sicut enim antiqui pa/
tres ſolent benedicere filiis: ſcilicet ad haben/
dum bona temporalia. Patet de Iſaac gene.
27. Sic deus pater benedixit filios gratie i bo
nis ſpiritualibus per gratiaꝫ eis aſſiſtendo: ad
ephe. primo. Benedixit nos omni benedicti/
one ſpirituali. Uirtuoſis eniꝫ optare debemꝰ
eterna: ſed qꝛ nō ſufficit diligere. i. optare bo/
nū amicis in deo: niſi ēt optemus bonū gratie
inimicis ꝓꝑ deū. Hinc dicit. Benedicite perſe/
quentibus vos. i. bona eis orate: ꝑ hoc remo/
uet ea a ꝯſuetudine ꝯmuni: ne irato aīo incita
ti vt prius facile maledicāt: ſed magis victa ira
concite benedicant: vt laudetur diſciplina do/
minica. Et nolite maledicere: ideſt benedictio
veſtra ſit ſine admixtione amaritudinis: quia
optanda ſunt eis bona hinc ⁊ patrie: ſiue bona
corporis ⁊ anime. ¶ 21m eſt ſpiritualis cōgra
tulatio ⁊ cōpaſſio. Hij. n. duo ſunt effectus ca
ritatis. Nam ex amore procedit gauduꝫ ⁊ tri
ſtitia: ſed contrario modo. Gaudium eniꝫ ex
amore cauſatur: vel propter pn̄tiam boni ama
ti: vel etiā ꝓpter hoc ꝙ ipſi bono amato ꝓpriū
bonū ineſt ⁊ ꝯſeruatur: ⁊ ſcđm hoc maxime ꝑti
net ad amoreꝫ beniuolētie ꝑ quē aliqs gaudet
đ amico proſpe ſe habente: ⁊ ſi ſit abſens. vn
de dicit. Gaudere cū gaudentibꝰ ꝯgratulādo
. ſ. cū eis. Luce. 13. Cōgratulamini mihi oēs:
Sed e cōtrario modo ex amore: ſeqtur triſtitia
vel ꝓpter abſentiam amati: vel ꝓpter illaꝫ cui
volumus bonum ſi ſuo bono ꝑuatur: vel ali/
quo malo deprimitur. Sed qꝛ fletus proximi
non eſt niſi de aliquo malo. Omne autē ma/
lum importat defectū ꝑticipatōis ſumma boni

Et ideo intantum caritas facit condolere ꝓximo: inq̄tuʒ participatio diuini boni in eo impenditur. Hoc aūt facit ꝯpaſſio. Et ideo dicit Flere cum flentibus coꝝ triſtitie cōpatiendo. ¶ 22m eſt vnitas mentiuʒ. Et nota ſm Bñ. ꝙ vnitas btōꝝ eſt duplex. Vna eſt. n. que iuſtificatur: ꝛ h̄ eſt meritum. Et alia eſt que glorificat: ꝛ hoc eſt p̄miuʒ. ¶ Prima eſt neceſſaria. Et ideo apl's ipſam nobis ſumma diligētia obſeruandā tradit: dicens. Solliciti ſeruare vnitatem ſpūs in vinculo pacis. Debet gͣ ꝑfectus vnitatem habere ad ſeip̄m per integritatem: ad ꝓximum per ꝯformitatem. Omnis quippe creatura dʒ ſuum p̄nm imitari. ¶ Cum ergo deus noſter ſit vnus atq̄ȝ in ſeipſo perfectus: nec vllo indigens: ineſt ei benignitas erga nos: ꝛ amor ex beniuolētia in nos veniens. Debemus et nos quiſq̄ȝ ſibi vnus eē ꝑ integritatem virtutis. ꝛ vnus cum ꝓximis ꝑ vinculum dilectōis. Sed hanc vnitatē ad ꝓximum hēmus duobus modis. ſ. dum ꝛ nos per dilectionem tendimus in altum: ꝛ alteriuſ quoq̄ȝ viciſſim in nobis recipimus affectum. Et h̄ eſt ꝙ dicit. Id ip̄m inuicem. ſ. humanitatem: ſentientes. ſ. viciſſitudine dilectionis. ¶ 23m eſt nō ſuperbire. Naʒ ſuperbia ſemꝑ vult in altum ferri ꝛ nulli ſubijci. Ex hoc eniʒ noiatur ſupbus: ꝙ aliquis per voluntatē tendit ſuper illud qd̄ eſt. Habet aūt hec recta ratio: vt voluntas vniuſcuiuſq̄ȝ facit illud: quod eſt ꝓportionatum ſibi. Et ideo manifeſtū eſt ꝙ ſuperbia importat aliquid: quod aduerſatᷣ recte rationi: qꝛ facit hoiem eleuatum ſupra illud: qd̄ eſt. Et inde eſt: ꝙ ſupbus chriſtū a ſe eijcit: qꝛ nō vult ei ſubijci. Et iō a deo deſpicitur. Pſal. Deiecisti eos dum alleuarentᷣ. vnde dicit. Non alta. q. d. ſitis ſapientes. i. pro bonis ꝓmiſſ. ꝯtra alios ſupbientes. Pſal. Domine nō eſt exaltatuʒ ꝛc. ¶ 24m eſt deuota humiliatio. Per hanc enim virtuteʒ homo diſponitur ad gratiam diuinam: ꝛ efficitᷣ fertilis: ꝛ fructuoſus. Facit enim cor profundum ad ſuſcipiendum diuinū donum. Et ideo debet ſe humilem reputare. Deus eniʒ in corde humili requieſcit. vnde Augꝰ. libro ꝯfeſſionū O q̄ȝ excelſus es: ꝛ humiles corde ſunt domꝰ tue. Exempluʒ de beata virgine: que propter profundiſſimam humilitatem recepit in ſe verbi dei ſublimitatem.

¶ Dominica ſecunda poſt epyphaniam. Sermo de euangelio.

Nuptie facte ſunt in cana galilee. Joh's ſcđo: ſm ꝙ dicit Auguſt. Factus eſt deus homo: vt fieret deus. Quia natus ē in tēporis volubilitate: vt nos ꝑducat ad patris eternitatē. Qđ fit ex parte hoīs ſe diſponentis per quandā ſpūalem regenerationem: vt poſtpoſita vita peccati: actibꝰ beatificis deo vniatᷣ. Moralr̄ tractatuʒ eſt de noſtra ſpūali regeneratione: vt patuit in chriſti natiuitate: circōciſione: ꝛ apparitōe. In preſenti euangelio moralr̄ in nuptiaꝝ celebratiōe oſtenditᷣ qūo actibus beatificis deo vniamur. Quāuis. n. iſta vnio nō ſit tāta: q̄nta eſt vnio ypoſtatica. Tamen eſt aliqua ſilitudo: qꝛ ꝑ illam iſtius poſſibilitas eſt oſtenſa. vnde occurrunt quatuor conſiderationes.

Prima ꝯſideratio.

Circa p̄mam conſiderationē: que eſt de nuptiaruʒ celebratione: vbi ſunt quinque concluſiones.

¶ Prima ꝯclo eſt: ꝙ per huiuſmōi nuptias intelligimus ꝯuerſioneʒ. Nam ſicut inter nubentes eſt ꝯiunctio indiuidua: ꝯſuetudineʒ vite retinens: qꝛ hac intentōe ꝯiungi debent: vt perpetuo ſimul maneant. Sic etiā pctōr conuertens ſe ad deum ꝑ peccati diſplicentiaʒ: dʒ ei inſeparabilr̄ ꝯiūgi: qꝛ vera ꝯuerſio eſt a bono ꝯmutabili ad bonum incōmutabile: tota ꝛ ꝑfecta mentis applicatio. Sic aūt ꝯuertendo ad dñm: ipſe ad nos ꝯuertitur per dilationem vnde Zacha. Conuertimini ad me: ꝛ ego conuertar ad vos: Et fiunt uere nuptie per mutuum ꝯſenſum nubentium vtriuſq̄ȝ.

¶ Scđa ꝯclo eſt: ꝙ in hac deſponſatione tria occurrunt. ſ. fides ſm viā moris: confeſſio: ꝛ ſatiſfactio. Oſee. 2. Deſponſabo te mihi in fide: ſponſabo te mihi in iudicio ꝛ iuſtitia: ꝛ in miſericordia ꝛ miſerationibus ꝛc. ¶ Primo fit in fide per contritionē: quādo pctōr cognoſcat ſe offendiſſe: ꝛ ſupplicium eternuʒ meruiſſe. ꝛ felicitatem amiſiſſe. Sperat tamen veniam per ꝯtritionem: ꝛ ſic annulo fidei ſubaratur. ¶ Scđo fit in ꝯfeſſione: ꝛ tunc quaſi in facie eccl'ie ducitur: per abſolutionē benedicitur: ꝛ fit hoc in iudicio ꝛ iuſtitia per diſcretionē ꝛ caſtigationem ſui: ꝛ in miſericordia ꝛ miſerationibus per ſubuentioneʒ ꝓximi. ¶ Tertio fit in ſatiſfactione: ꝛ tunc per ſpem glorie in ſpōſi thalamū introducitᷣ: ſibi inſepabilr̄ copulata.

¶ Tertia ꝯclo eſt: ꝙ diuerſi diuerſimode conuertuntur ſm Iſidoꝝ di. Nonnulli viri ſeculares elatione mentis tumentes: poſtq̄ȝ cōuerſi fuerint ad dñm: religioſa ſequuntᷣ obedientia characterum. Qui vero celſitudine mundiali glorantur: ipſaʒ elationē in ſtudium humilitatis cōmutant. Quidaʒ ſunt: qui iam ſecrete cōuerſi ſunt: quoꝝ ꝯuerſio qꝛ non ꝓcedit ad publicum apud eſtimationem humanaʒ quales fuerint: tales adhuc eſſe putantur: cum iaʒ in oculis dei ſurrexerunt. ¶ Item quidā adhuc iudicio humano ſtare cernuntᷣ: iam caʒ in dei oculis ceciderunt. Multi aūt apud hoīes reprobi putentur: ꝛ apud dñm electi ſunt: ꝛ multi apud hoīes electi putantur: ꝛ apud deuʒ reprobi ſunt. ¶ Nullus ḡ putet ſe electū: ne forte iam reprobus ſit apđ dñm.

¶ Quarta ꝯo eſt: ꝙ nouitᷣ ꝛ vere ꝯuerſus ſuſtinebit multos ꝯflictꝰ. Naʒ vitia añ ꝯuerſionē quaſi pacē cū hoīe hn̄t: q̄n aūt expelluntur acriori Ꝟtute conſurgunt: fiunt aūt in conuerſo q̄ peccatori proſpera blandiebantur: atq̄ȝ recte ſiunt conuerſo acriora: que peccatori blanda extiterunt. Multos conflictus habet dei ſuus ante conuerſionē ꝓcedit turba peccatoꝝ: poſt conuerſionē ſequitᷣ turba temptationū. illa ſe obijciunt ne ad eaʒ ꝯuertamur iſta ſe ingerūt ne deum videamus. Et in hijs nō frangaris: qꝛ deus nouit reprimere vitioꝝ aduerſitates: ſucceſſione virtutū. vnde vtile eſt ꝯuerſo tempari: vt a corpore negligentie ſolicitetᷣ animus et ad virtutes ſe prepararet per exercitium.

¶ Quinta concluſio eſt ꝙ ad hanc ꝯuerſionē duo requiruntur. ſ. conuerſi diſpoſitio ꝛ gratie cooꝑatio: qꝛ ſcđm Augu. Qui te creauit ſine te: nō te iuſtificabit ſine te. ¶ Primo ḡ requiritᷣ diſpoſitio. Nam forma nunq̄ȝ iprimitur niſi materia habilitetᷣ. ¶ Scđo requiritur gratie cooperatio: ipſa eniʒ nō cogit: ſed incitando habilitat voluntateʒ. Unde ad phili. ꝑ. Qui cepit in vobis opus bonū: ꝑficiet vſq̄ȝ in diem xp̄i ieſu. vnde dr̄. Nuptie idest vnio peccatoꝝ ad deum ꝑ conuerſionē. Facte ſunt: ꝑ aſſiſtentiā diuine gratie. In chana galilee: qđ interpretatᷣ zelus tranſmigrationis: zelus eſt amor in ſponſam ꝓpriam: ibi fiunt nuptie q̄n feruore dilectionis quis tranſmigratᷣ de vitijs ad Ꝟtutes. Et ideo ſequitᷣ documentū: ꝙ remiſſa ꝯuerſio licet ꝯcepta ſit ab homine: nō tñ eſt a deo. Et ideo vitanda: qꝛ in p̄ſtinos reducit errores. Tepidus eniʒ ocioſa verba: et vanas cogitationes: ꝛ noxias eſſe nō vidit: Qđ ſi a torpore mētis euigilauerit: que leuia putabat: ꝯfeſtim quaſi horrenda ꝑtimeſcit. ¶ Sʒ queritᷣ qꝛ mūdus habet ſtrenuos executores: ſed timor dei languidos ſectatores. Dicitᷣ gͣ labor qui nō ꝓ p̄ſenti ſed ꝓ futura eſt remuneratione differtᷣ: et dū laboꝝ mercede nō ſtatiʒ ꝯſequuntᷣ: ſpe pene diſſolutū langueſcit. vnde magna coꝝ gloria ꝑparatᷣ: qui bone conuerſionis p̄ncipia augmento ſolidiori cōſumant.

Secunda conſideratio.

Secunda conſideratio eſt de ꝯuiuantiū ꝯditione. vbi nota ꝙ cōuiue erāt. ¶ Primo: ieſus q̄ interpretatᷣ ſpes ſalutis. Ipſa. n. remouet tribulationeʒ: vt pʒ in ſuſanna. Dan. 13. que flēs ſuſpexit ad celū Erat enim cor eius fiduciam habens in dño ¶ Secundo erat ibi maria que interpretatur illuminatrix. Natura enim lucis eſt reꝝ turpium turpitudinem ꝓpalare. Unde turpitudo peccati ſub delectatione occlūa in lumine patet ¶ Tertio erat ibi petrus. idest cognitio de iuſtitie dei ſeueritate materne benignitate. Iudicaſ poteſtate: pene acerbitate: ꝛ mortis ſecuritate. ¶ Quarto Andreas. i. decorus in vita ꝑ ornamenta virtutū. ¶ Quinto. Iacobus minor. i. ſupplātator venialiuʒ peccatoꝝ. ¶ Sexto. Iacobus maior. i. ſupator mortaliuʒ peccatoꝝ. ¶ Septimo. Iohes i quo ē gr̄a: ꝑ peccatuʒ nō pones obicē. ¶ Octauo Mathias id eſt paruus in reputatiōe ſui meritᷣ. ¶ Nono. Philippus. i. amator ſupnoꝝ ꝑ deſpectū tēporalium: qꝛ nemo poteſt duobus ſeruire. ¶ Decimo. Thomas. i. geminus qͣ habet geminā dilectionem. ſ. dei ꝛ ꝓximi. ¶ Undecimo. Barto. i. filꝰ ſuſpendētis aquas id ē reputantis aquas tribulatiōis ꝓ nihilo: quas ſubſtinuit ob amorē dei. ¶ Duodecimo. Symon. i. obediens monitioni dei. ¶ Decimotertio. Iudas. i. ꝯfitēs dei vſq̄ȝ ad finem pſeuerando. ¶ Decimoquarto architriclinꝰ. i. diſcretio: que ſm Ber. omni virtuti ordinem ponit. vnde ſm eundē ipſa eſt mediatrix ꝛ auriga virtutum: ordinatrix affectuum: ꝛ moruʒ doctrix: ꝛ ꝯſumatio perfectionis. Tolle hanc: ꝛ virtus vitium erit.

Tertia conſideratio.

Irca tertiam cõſiderationẽ3 : que eſt
c de miraculo ordinatiõe ſunt. 5. ↄclõnes
¶ Prima ↄ° eſt q xp̃s has nuptias
adornauit miraculo pp duo. ¶ Pri°: vt etiaȝ
ſuã doctrinã confirmaret. Sicut. n. nalis do
ctrina declaratur p quedam nalia. Sic decuit
vt xp̃s ſuã doctrinã ſupnaturalẽ cõfirmaret p
miracula ſup nãm. ¶ Scḋo vt ſuã potentiam
demõſtraret: ⁊ p hoc ad fidẽ induceret. vnde
dixit. Si nõ feciſſeȝ ſigna in vobis: que nemo
alius ante me fecit: non vtique crederetis.
¶ Scḋa cõcluſio eſt: q in his nuptijs mutat
aqua in vinũ: ſed nõ ad plenũ: q2 pax eſt quo
in pñti ↄſolamur: ⁊ modicum pre illius amore
dulcedis magnitudie. Aũt ſi perciperem⁹ illud
modicũ: cũ Petro diceremus. Faciamus, h
tria tabernacula. Ber. Nõnunqȝ. n. dñe q̃ſi
clauſis oculꝭ ad te ſuſpirãti mittꝭ mihi i os cordis
qḋ nõ lȝ mihi ſcire qd ſit: ſaporẽ quendã ſentio.
dulcedinẽ a deo ↄfortantẽ: q̃ ſi pficeret nihil vl
tra q̃rereȝ. Sȝ certe hec rõ errat: q2 h ↄſolatio
vix ẽ modica gutta celeſtis dulcedis future:
¶ Tertia ↄ° eſt: q lȝ huius ↄuerſiõis meritũ
ſit deo acceptũ: qḋ p vinũ intelligit; tamẽ talis
acceptatio nõ eſt a paſſiõe ſimplr in ſe ſtum hõ:
ſed pp ↄditionẽ pſone: q̃ meruit. vnde lȝ paſ/
ſio xp̃i fuerit finita: ⁊ p nobis oĩbus ſufficien/
ter ſatiſfactoria: fuit ĩfinita tñ pp ↄditionẽ pſo
ne. Nam ſi fuit puri hoĩs: nõ acceptaſſet deus
ſed quia fuit etiam deus: quare ⁊c.
¶ Quarta ↄclo eſt: q p ſex ydrias ad purifi/
cationẽ poſitas ſignificẽtur mihi ſex q̃ requirun
tur ad remiſſionẽ peccati. ſ. duo ex parte remit
tentis: ⁊ duo ex parte illius cui fit remiſſio: ⁊
duo ex parte eius p quod fit remiſſio. Ex pte
remittẽtis ſunt duo. ſ. miſericordia ⁊ iuſtitia. Et
ex parte eius cui fit remiſſio ſunt duo. ſ. ppoſi
tuȝ nõ peccãdi: ⁊ dolor peccati ↄmiſſi: Ex par
te eius p qḋ fit remiſſio ſunt duo. ſ. fides eccle
ſie: ⁊ gratia que dat in ſacramentis. Naȝ ſicut
paleſtina carẽs aqs: ad purificatiõeȝ in ydrijs
aq̃s reſuabat: ſic ad remiſſionẽ ſex requiruntur
¶ Quita ↄ° eſt: q he ſex ydrie deformãtur p
alia ſex. Nã miſericordia deformat p deſperati-
oneȝ. Iuſtitia p preſumptionẽ. Propoſitum
penitẽdi p obſtinatiõeȝ. Dolor peccati p ipeni
tentiã. Fides eccl'ie p ipugnantiã ṽitatis agni
te. Grã ſacramẽtoꝝ p inuidẽtiaȝ fraterne grẽ
Et dñtur lapidee pp irremiſſibilitatẽ. Ubi no
ta: q oẽ pctm̃ ſimplr eſt remiſſibile: q2 lȝ aliqs
peccaret aliquo modo cũ intentiõe deliberata:
q nũquã peniteret; tñquam diu hõ viuit poteſt
ab hac itentiõe recedere. Ideo ſimplr ẽ remiſ/
ſibile. eſt tñ irremiſſibile ſȝ qd pp tres cauſas.
¶ Prima eſt cã mouẽs ad peccãdum. Infir/
mitas. n. ⁊ ignorantia nate ſunt pctm̃ excuſare
i toto vel in pte. Et q2 nõ cauſant in voluntariũ
ſimplr: iõ ſȝ qd: ⁊ tunc pctm̃ remiſſibile dr̃ q2
hȝ i ſe vñ facile excuſat: eo q ex caſu excuſãte p
cedit. Pctm̃. n. ex induſtria nõ hȝ huiuſmodi
rõneȝ excuſãtẽ: ⁊ ideo caret remiſſiõe. ¶ Se
cũda cauſa ẽ iclinatio ad pctm̃. ſ. qñ aliqs alicui
pctõ vt fini adheret: nõ põt tali pctõ faciliter re
mediũ adhiberi. Q uicũqȝ aũt ex electiõe pec/
cat ⁊ malicia. adheret malo pp ſe: igit peccatũ
tale nõ ẽ facilr curabile. ¶ Ter° cã eſt pp obie
ctũ pcti. ſ. ſpũs ſanctus. Eſt. n. ex hoc: q volũ
tas aie repellit illud: p qḋ fit remiſſio peccatoꝝ
Sic igitur egritudo diceret incurabilis: que
faceret faſtidiũ medicine: ita ⁊ pctm̃ hoc dr̃ irre
miſſibile: q2 medicinã pctm̃ curãs repellit. vel
aliter. Sex ydrie ſunt ſex opa ſatiſfactiõis: q/
bus purificat penitẽs a ſordibus. ¶ Primũ
eſt mortificatio carnis. ¶ 2m eſt aſſumptio pe
grinatiõis. ¶ 3m eſt largitio elemoſinarum.
¶ 4m ẽ iniuriaꝝ remiſſio. ¶ 5m fris ↄuer/
ſio. ¶ 6m ↄtinuatio orõnis. He ydrie capi-
unt metretas binas vel ternas: cuȝ exercitãdo
nos in eis dolem⁹: q2 peccauim⁹ in deũ: in p/
ximũ: ⁊ in nos metipſos.

Quarta conſideratio.

Irca quartaȝ ↄſiderationẽ. Nota q
c in h miraculo ds gliaȝ ſuaȝ manife/
ſtauit ⁊ fidẽ ampliauit. ¶ Primum
pȝ: q2 trãſmigrantib⁹ de vitijs ad virtutes: de
mũdo ad gliaȝ: ds manifeſtauit gliaȝ ſuã in ſi
gnis eternitatis. vñ dr̃. Hoc initiũ ſignoꝝ fe/
cit ieſus ⁊ manifeſtauit gliaȝ ſuaȝ. ¶ Naȝ in
primo ſigno ds eſt pſecte beat⁹: eo q itellectus
diuin⁹ põteȝ habeat diuinã ẽentiaȝ. Silr ⁊ vo
luntas. ¶ In 2° vult nos beneficare. ¶ In
3° ſigno ds manifeſtauit gliaȝ. i. puraȝ eſſen/
tiaȝ ſuaȝ: vt ſpeculũ preluciduũ in quo aia oĩa cõ
tẽplatur. In quo ſigno manifeſtauit gliaȝ ſuã
pſentando eſſentiaȝ ſuã: tanqȝ bonum in quo
aia ſũme qetatur: q2 quolibet bono finito dato
aia nõ queitatur: q2 ſemp põt bonũ maius ap/
petere. ¶ In 5° ſigno manifeſtat gloriã ſuã:
ſcilicet in rõne vite interminabilis q̃ ſeqtur uiſio
ſio ⁊ intẽtio ſũma: vt. ſ. illi q replẽt i bonis de/
ſideriũ tuũ: ſit intellectui plenitudo lucis: volũ

tati multitudo pacis ⁊ ↄſummationis ↄtinuatio
eternitatis. ¶ 2m pȝ ẽt. ſ. augmẽtatio fidei: q2 lȝ
fides pp rõneȝ careat merito: tamẽ fides habi
ta p rationẽ confirmatur ⁊ augmẽtatur. vnde
noticia intuitiua ⁊ fides ſtant ſimul q2 habens
fidem: aſſentiens veritati ex auctoritate ↄfir/
matur tamẽ fides, pter iſtã notitiam. vnde di
cit. Et crediderunt in eum diſcipuli eius: vn/
de apoſtoli viderũt xp̃m crucifixum: q eſt vn⁹
articulus fidei: ⁊ tamen habebant fidem.

¶ Dñica tertia poſt epyphaniã. Sermo. 19.

Olite eſſe pru

dentes apud vos metipſos ⁊c.
Ro. 12. Scḋm q dicit Gre.
non multum laudabile eſt bo/
num eſſe cũ hoĩbus bonis: ſȝ
bonum eſſe cum malis. vt ſic quis ex virtute
redoleat ſicut lilium inter ſpinas: ⁊ hoc in me/
dio natiõis praue ⁊ puerſe. Phi. 2. Vt ſiquiſ
viuat inter inimicos ⁊ malos: ⁊ tamẽ ſancte ⁊
iuſte viuit declinãdo a malis eoꝝ. Sed q2 pru
dentia carnis: que eſt ſm apoſtolum mors, p
curans mala proximis. huic vere ſpirituali con
trariatur circunueniendo ſimilitudine prudẽ
tie ſpiritus. Quiſqui vult alios circũuenire
querit deceptionem ſimilitudinis vnius ad al
terum. Ideo apoſtolus in epiſtola preſenti do
cẽs nos quomodo quiſqȝ ſe debeat habere ad
proximum: hanc prudentiam diſſuadet dicẽs
Nolite eſſe ⁊c. vbi ↄcurrũt tres ↄſiderationes.

Prima conſideratio.

Irca primaȝ vbi docet vitare prudẽ
c tiam carnis cum dicitur. Nolite ⁊c.
ſunt quatuor concluſiones.
¶ Prima ↄcluſio eſt: q duplex eſt prudentia
Vna eſt gratuita que eſt virtus: ⁊ hec eſt ra/
dius viuus: a vero ſole pcedens. Alia ẽ pru
dentia ſolum apparens vel ſtulta: q2 ita videt
hoĩbus ſecularibus implens ſtudioſius q̃ car
nis ſunt: Unde cognitio quaȝ mali habent cir
ca ea que ptinent ad mores eſt quaſi mortua ⁊
inualida ad mouendũ volũtateȝ: vt bono co/
gnito ↄſentiat diſſentiatqȝ a malo cognito. Sȝ
prudentia virtus nõ ſolum lumen eſt. ſ. illumi
nans intellectũ: ſed etiam calefacit affectũ. Nõ
ſolũ. n. oſtendit: qd: quãdo: ⁊ qualr ſit agẽdũ:
ſed etiam mouet voluntatem vt appetat bonũ
⁊ fugiat malum.
¶ Scḋa ↄclõ eſt: q prudẽtia carnis eſt maxi
me fugienda. Ratio eſt. Nã ſicut prudẽtia ſpi
ritus ad bonũ finẽ totius vite bene ↄſiliat: ita
falſa carnis prudẽtia p ſimilitudinẽ dicta: pp ma
luȝ finẽ aliq̃s ponit ↄuenientias. Sicut cũ dicit
aliqs bonus latro: q2 ↄuenientes vias ad latro
ciniũ ſcit inuenire. Sic etiã qcũque prudentia
carnis vult aliquẽ circũuenire: opȝ, eum exco
gitare aliquas doloſas vias qḋ ſit deceptione ſi
militudinis. vnde Luc. 16. dr̃. Filij huius ſe
culi prudentiores ſunt ⁊c. Et hoc eſt qḋ dicit.
Nolite eſſe prudẽtes ⁊c. q. d. Ne prudentiaȝ
veſtram apud vos tm̃ habeatis: ſȝ magis apḋ
proximos. ſ. inimicos: ſiqs eoꝝ vos offendit.
Prouer. 6. Ne ſis ſapiens apud temetipſuȝ
te ſcilicet vindicando.
¶ Tertia ↄ° ẽ: q ſemp ſocietas maloꝝ ẽ vitã
da. Q uia dr̃ puerb. 22. Noli eſſe amicus ho
mini iracũdo: neqȝ ambules cuȝ hoĩe furioſo.
Unde. 66. Infirmi debẽt declinare ſocietatẽ
maloꝝ: ne mala que frequẽter aſpiciũt: ⁊ corri
gere nõ valẽt imitari delectẽtur. Et ponit exẽ/
plum. Quia ſicut aer malus aſſiduo flatu tra/
ctus inficit corpus: ita pueſa actio ſepe viſa;
⁊ locutio mala frequẽter audita inficit animaȝ
p°. corin. 15. Corrũpunt bonos mores collo/
qa praua. In hyſtoria tripartita legit de Con
ſtantino imperatore conuerſo cum multis de
familia ſua. Quos cuȝ ipſe probare vellet, qui
veri vel falſi chriſtiani eſſent: vno die omnes
conuocauit: ⁊ ſimulando ſe velle ad ritum gẽ/
tilitatis redire dixit. Quid vobis videt? Q°
audito multi ad hoc idem faciendum dixerunt
ſe eſſe paratos. Sed aliqui: licet pauci: dixe/
runt. Se potius pro chriſto mortem pati velle
quã Chriſtum agnitum relinquere. Quibus
viſis imperator omnes fictos i fide a ſe remo/
uit: ⁊ in fide firmos ſecum retinuit dicẽs. Nõ
poteſt homo eſſe ſecurus ⁊ fidus. Unde q̃ ci/
to vides in ſocietate allectionem ad peccatum
aut peccati ſignum diſſolue ſocietatis vinculuȝ
vnde dicit. Nolite eẽ prudentes apud vos ⁊c.
quaſi di. Eſtote prudentes apud alios: conſi/
derantes eorum doctrinam: vitam: conuerſa-
tionem: ⁊ mores vtrum ſint ex deo ⁊c.
¶ Quarta concluſio eſt: qḋ licet ire affectus:
datus eſt homini vt iraſcatur vitijs: ⁊ malis
ſuggeſtionibus. Et ex indignatione non pa/
tiatur ſe trahi ad conſenſum peccatorum: ⁊ re/
primat malos motus in ſe ⁊ in alijs vbi opor
tuit poteſt. Et vindicatur dei iniurias. Et

tranſgreſſiones iuſtitie: ſicut legitur chriſtum phariſeis fuiſſe iratum. Tñ ꝓ nunc ira in tm̄ eſt deformata: ⁊ ꝯtra rationē in furorē ⁊ quaſi in inſaniam verſa: vt more frenetici irratio/nabiliter moueatur homo contra hoīez ⁊ aīam ⁊ ꝓximum: ⁊ contra ſeipſum. contra ſanctos: ⁊ ꝯtra deū. Et iā vbi agnoſcim⁹ nos iniuſte moueri nō poſſumus qñq; ipetū iracūdie cohibē. Et ideo dicit Aug. O hō iraꝫ fuge: que eſt hoſtis nature: degenerat a rōne: excedit mēſurā iuſtitie: amicitiam rumpit: ꝯcordiam diſſipat: aufert pacem pectoris: tollit ſubſtantiam eter/nitatis. Et ideo ad refrenādum iraꝫ multū doleat premeditatio verboꝝ ⁊ factoꝝ contrarioꝝ: que poſſunt occurrere: vt ꝑ arma patientie ad pugnā ſe diſponat: vt ꝑ ſilentiuꝫ valeat os re/primere: ⁊ accenſam flāmaꝫ ire in corde ſuffo/care. Item vt homo modeſtus erubeſcat diſci/pline detrimentū incurrere: ⁊ alios ſcandaliza re. vnde dicit. Nulli. ſ. amico vel inimico reddentes malū ꝓ malo: multo magis nec maluꝫ ꝓ bono. vnde reddere malū ꝓ malo eſt fragi/litatis: ſed reddere malū ꝓ bono eſt peruerſitatis: ſed reddere bonuꝫ ꝓ malo eſt pietatis: ſed reddere bonum pro bono eſt equitatis.

Secunda ꝯſideratio.

Circa ſecundam ꝯſiderationem: que eſt de fraterne caritatis exhibitiōe cū dr̄. Prouidentes bona ⁊c. vbi ſunt quinque concluſiones.

Ꞓ Prima ꝯclō ē: ꝙ fraterna caritas ē maxie amplexāda. Ratio eſt. Quia gignit in nobis abundantiam virtutū: ⁊ inde eſt ꝙ dicitur mater virtutum. vnde Ber. Bona mater caritas: que ſiue foueat infirmos: ſiue exerceat ꝓfectos ſiue arguat inquietos: diuerſis diuerſa exhi/bens: ſicut filios ſuos tamē diligit vniuerſos. Cum te arguit pura eſt: cum blāditur ſimplex eſt. Solet pie ſeruire: ſine dolo mulcere: pati enter nouit iraſci: humiliter indignari. Licet leſa: lꝫ offenſa: ſi conuerſus fueris obuiabit tibi quaſi mater honorificata. Hec ille.

Ꞓ Scd̄a ꝯclō eſt: ꝙ talis caritas beneficijs exhibetur. Sicut. n. boni debēt cum malis viuere: vt ſua beneficentia ⁊ patiētia eos ꝯuertant ⁊ reducāt ad iuſtitie ⁊ veritatis itinera. Pro/pter qḋ precipitur Mat. 5. Percutienti ma/xillam: prebe ei alteram. vt ſm glo. Nō potiꝰ vindicte q̄ꝫ patiētie ſtudeas: eternaq; ꝓ tēpo/ralibus ꝯtēnas. vnde dicit Aug. Parat᷑ dꝫ eſſe homo pius iuſta patiētia coꝝ maliciā ſuſtinere: quos fieri bonos querit: ⁊ numerus potius creſcat bonoꝝ: nō vt pari malicia ſe numero addat maloꝝ: ⁊ lꝫ iuſti nō ſit ſemper in opere prebere. ſ. maxillā percutienti alteraꝫ: tñ precepta patiētie in cordis preparatiōe retinenda ſunt: ſm Augu. vnde dicit. Prouidentes bona. q. d. Precogitare debetis benefacere hijs etiam q vos oderunt. Quia ſicut benefi/cia beniuoli ⁊ humānitates in facto mitigāt iras ⁊ reducunt ad amicitias: ſic dulcia verba.

Ꞓ Tertia ꝯ° eſt: ⁊ eſt doctrina Ber. Qḋ vnuſquiſq; quantū pōt dꝫ ſe irreprehēſibilē exhibere Ꞓ Primo corā deo. ⁊ deinde coram hoībus in habitu: in actione: ⁊ ſermone. In habitu ne ſit notabilis. Actione ne ſit irreprehenſibilis. Sermone ne ſit ꝯtemptibilis. Tribus ēt modis coram deo. ſ. cogitatiōe: affectione: ⁊ intē/tione. Nam cogitatio dꝫ eſſe ſancta. Affectio pura: ⁊ intentio recta vnde dicit. Nō tm̄ coraꝫ deo: ſꝫ ēt corā oībus hoībus: i manifeſto opis vt nō fiat ſcandalum ſꝫ bonum exemplum.

Ꞓ Quarta ꝯclō eſt: ꝙ qꝛ ſm apl̄m pie ⁊ iuſte viuentes ꝑſecutionez patiunt᷑. Ideo oīa que ꝓpter iuſtitiam inferuntur: ſufferantur patient᷑. Nam patientia acquirit regnū celoꝝ. vñ Iheronymus. Nō niſi per patientiam implet᷑: qḋ dicitur Regnum celoꝝ vim patitur: ⁊ violenti rapiunt illud. vnde Mat. 5. Beati q perſecutionem patiunt᷑ ⁊c. vnde monēdi ſunt. vt patiēti/am ſeruent. Nam de filio dei dictum eſt Luce vltimo. O portebat pati xp̄m ⁊c. Vnde ꝑſum ptuoſus eſt qui credit leuiori precio regnū celorum poſſidere q̄ꝫ filius dei. vnde Augu. Tribulatio valet ad retundendā ſupbiam: ad probandam patientiā: ad habendā nequitie culpā ⁊ ad gloriam augendam. His ꝯſideratis ma/gis reputati ſunt aduerſa patiētes: q̄ꝫ ꝓſperitate fulgentes. vnde Tullius eam deſcribit di. Patientia eſt honeſtatis cauſa: aut vtilitatis reꝝ arduaꝝ: volūtaria ac diuturna perpeſſio. vnde dicit. Si fieri poteſt. q. d. vt aſſentiat nobis in bono pacis. Si vero nō poteſt fieri maloꝝ iniquitate merente: qꝛ difficile eſt ſaltez qḋ in nobis eſt. i. ptāte nr̄a eſt: vel inquātū in nobis ē: cū his q oderunt pacem ſitis pacifici.

Ꞓ Quīta ꝯclō eſt: ꝙ ad ꝯſeruationē patientie in aduerſis duo requiruntur. Ꞓ Primū eſt pacis reformatio. Ꞓ Scd̄ꝫ eſt iniurie inferende vitatio. Ꞓ Primū pꝫ de pace. Nā per paceꝫ recōciliamur deo ⁊ ꝯiter ꝓximo. vnde Ber. ſuper canti. Quid dabis nobis dñe? Pacem inquit do vobis: ⁊ ſufficit nobis: ⁊ pacē deſi/dero ⁊ nihil amplius: qꝛ cui nō ſufficit pax: nō ſufficis tu. Tu es. n. pax noſtra. Hic mihi ne ceſſariū ē recōciliari tibi ⁊c. Ꞓ Scd̄o pꝫ de iniuria. ſ. qūo qs teneat᷑ remittē iniuriā vel nō iſfer/re. Nā ex iniuria ſolēt oriri tria. Ꞓ Primum ē rancor in affectu. Ꞓ Scd̄ꝫ eſt rācoris ſignuꝫ in effectu. Ꞓ Tertium eſt actio ꝯtra iniuriāteꝫ Ꞓ Primū tenet᷑ qlibet ſtatiꝫ remittere: etiaꝫ ſi nō roget᷑. Ꞓ 2ᵐ tenet᷑ remittere veniā veraciter petēti. i. parato emēdare ſm facultateꝫ ſuā. Ꞓ 3ᵐ nō tenet᷑ remittere. Eſt tñ duplex debitum. Ꞓ Primuꝫ eſt neceſſitatis ſine quo non ē ſalus. Ꞓ 2ᵐ eſt ꝑfectiōis. Ꞓ Quātuꝫ ad primum debitū nō tenet᷑ quis recōciliationē querere: ſed de ſecundo dicit Chriſoſ. Quia talis dꝫ reconciliationē querere vt duplicē coronaꝫ ꝯſequatur. Vnā qꝛ iniuriaꝫ paſſus ē. Aliā qꝛ prius rogauit. Dicit ergo. Pacē hñtes cū oībus. ſ. inquantū ē in veſtro poſſe. Nec ſitis defendentes voſmetipſos. i. nō ſitis reſiſtētes aduerſarijs: vos vēdicādo: ſꝫ potius ꝓpitij indulgēdo. Sed date locū ire. i. iudicio dei vel ire aduerſarij. Hic dicit Aug. Qḋ non precipit vt nō liceat iudicari a deo qḋ clamant ſancti ſed vt nō ſemetipſos vīdicantes dent locuꝫ ire dei: qui dicit. Mihi vindictā ⁊c. Ad quem in Apoc. Sancti clamāt. Vindica dñe. Quod qualr̄ dꝫ accipi nō eſt p̄tereundū: ne videantur ſancti vindictā petere: qḋ nō decet eos. Dicē/dum: qꝛ iuſtus ⁊ malus vindictā petūt: tamen differenter. Iuſtus petit correptionē. Malus autē punitionē. Et cū deus punit nō delectat᷑ de pena inimici: qꝛ nō odit eum: ſed de iudicio dei: qḋ qꝛ deum diligit ſibi placet: qꝛ lꝫ deꝰ hic pluat ſuper iuſtos ⁊ iniuſtos: tñ aliqñ ⁊ in hoc ſeculo aſpe corripit: ⁊ ꝑtinaces in finē damnabit. Huic igitur reſeruāda eſt vindicta. vñ ait. Date locū ire. i. vindicte dei vel ire aduerſari orum permittens aduerſario facere qḋ vult. Et debetis dare locū ire dei. Scriptū eſt. n. in ꝓ/uerb. Mihi vindictā reſeruaui: vel vos reſeruate. Et ego retribuam. i. vindicabo melius: vnde ad ephe. xj. Horrendum eſt enim incidere in manus dei viuētis.

Tertia conſideratio

Ertia ꝯſideratio q̄ eſt de effectiua caritatis executiōe: cuꝫ dr̄. Si eſurierit ⁊ cetera: vbi ſunt quatuor ꝯclōnes.

Ꞓ Pᵃ ꝯ° ē: ꝙ dilig̃ īimicū ē ď neccē̄ate ſalutꝭ

Ꞓ Scd̄a concluſio eſt: ꝙ effectiue tenetur homo diligere inimicum etiam alterius legis.

Ꞓ Tertia ꝯclō eſt: ꝙ quis effectiue tenet᷑ dili/gere inimicū nō excludēdo eū ab orōnibus generalibus: in ſpāli vero ſolū tenet᷑ i caſu necc̄atis

Ꞓ Quarta ꝯclō eſt: ꝙ magis meritoriū eſt diligere inimicuꝫ q̄ꝫ amicū. Has quatuor ꝯclō/nes quere in ſmone. 42. ꝯſi. pᵃ. Dicit ergo. Et ſi eſurierit inimicus tuus. q. d. Nō ſolum nō vindicabis te: reddēs malū ꝓ malo: ſꝫ etiā beneficio inimicū ꝓſequeris. Quia ſi eſurierit inimicus tuus in vite neceſſarijs: ciba illuꝫ. ſ. ſubueniēdo illi in cibo ⁊ potu. Hoc. n. faciēs carbones. i. feruorē caritatis ꝯgeres ſup caput eius. i. ſup mentē tuis beneficijs ad amorē trahendo. Noli vinci a malo. ſ. hoīe: ꝑdendo patientiā. Nā ſolus patiēs vincit. Prouer. 16. Melior eſt patiēs viro forti. Sed vince in bono patientie maluꝫ hoīuꝫ. Quia ſi vincis in malo malū: ſimul cuꝫ eo nequꝫ fies. Nobile vincē/di genus eſt patiētia. vnde Augu. Bonitate igitur ꝯtende ꝯtra illū ⁊ eſt vera contētio: ⁊ ſalubre certamen: vt ſit bonus ꝯtra malū: nō vt ſint duo mali: ſi tu iam non es malus. Opta malo vt ſit bonus: diſpliceat tibi ꝙ ſit malus: placeat tibi vt ſit bonus: ne ſint duo mali.

Ꞓ Dominica tertia. Sermo ď euāgelio. 30.

Um deſcēn diſſet Ieſus de monte: ſe/cute ſunt eum turbe multe Math. 8. Quia ſaluator ad hoc venerat in mundū vt hoīes perditos acqreret ⁊ ſaluaret. Iohis. 3. Non. n. miſit ďs filium ſuū in mundū vt iudicet mundū: ſed vt ſaluet᷑ mundus ꝑ ipſuꝫ. Et ideo ꝯgruebat vt xp̄s homines curādo miraculoſe oſtēderet ſe dñꝫ vniuerſaleꝫ oīuꝫ: ⁊ ſaluatorē ſpiritualē. vnde dicit Chriſo. Dñs de altitudine celi: q̄ſi de excelſo mōte deſcendit: vt leprā peccatoꝝ noſtrorū mundaret. Vt innuitur in euangelio: vbi ſaluator q̄tuor nobis ꝓponit in exēpluꝫ. Quorū tertiū eſt ď māſuetudie xp̄i nos ꝑueniēte: hoc mēbꝝ hēs iſra: ſermo. 41. ꝯſide. pᵃ. ſub q̄tuor 2° es. 4ᵐ euenit de hoīe ꝓſanitate ſupplicāte ibidem: ꝯſide. 2ᵃ: ſub octo documentis.

Primum principale.

Circa primū principale vbi ꝓponitur nobis in ſolatiū vite: ⁊ hoc in eius de

ſcenſione: ⁊ turbe miratione. d. Cum deſcendiſſet. vbi ſunt quatuor concluſiones.

¶ Prima ɔclo eſt: ꝙ cum illuſtratis ſemper eſt habēda mā collatiōis de vite pfectiōe. Sʒ cuʒ ſimplicibus habenda eſt collatio de groſſioribus: vt qlibet ſm ſuā facultateʒ informet: qḋ tamen eſt ɔtra aliquos: q populo rudi ſubtilia pdicāt. Introducētes aſtrologiā pſpectiuā ⁊ naturales rōnes: quēadmoduʒ dñs in predicatiōe ſuauit: ſʒ ſimplicia ſimplicibus vt innuit Orige. d. in omel. Docente igit dño in mōte diſcipuli erāt cuʒ eo. ſ. doctrinis celeſtib⁹ vel ſpūalibus pfectiōibus ibuti. d. vobis datū erat noſſe ſecreta. Nunc aūt deſcendente eo de mōte: ſecute ſunt eū turbe multe: q. ſ. in mōteʒ aſcendere nō poterāt ꝓpter ſimplicitateʒ ⁊ intellectus ruditatē. vñ Ber. Oportebat xp̄m deſcēdere: vt nos aſcendere doceremur.

¶ Scḋa ɔclo eſt: ꝙ aſcēdere volentes ad mōteʒ pfectiōis ⁊ doctrine: debēt deponere ſarcinā delictoꝝ. vnde Orig. d. Turbe ad mōteʒ aſcendere nō poterāt. Quos. n. delictoꝝ ſarcina deprimit: ad myſterioꝝ ſublima niſi abiecto onere ſcandere nō valēt. Hoc. n. onus eſt pctm̄. Et ideo dicit Chriſo. Inter ceteros aūt qui mōtem nō aſcenderant: etiā leproſus ſurſum aſcendere nō valebat: qꝛ peccatoꝝ baiulābat pondus: Lepra. n. eſt peccatuʒ aīaꝝ noſtraꝝ.

¶ Tertia ɔclo eſt: ꝙ cū duplex ſit mons. ſ. potentie ad quē conatus eſt diabolus aſcendere. Eſay. 14. Aſcēdā in celū ⁊c. Et mons ſcie ad queʒ voluit Adam aſcendere. Cui diabolus dixerat Gene. 3. Quacūqʒ die ⁊c. Et vterqʒ factus eſt leproſus. Docēs ḡ xp̄s remediū humilitatis ɔtra ſupbiā: deſcendit de vtroqʒ i valleʒ: de mōte potentie inducēs ifirmitateʒ nāam ⁊ potentiā ſub infirmitate abſcōdit non illā dimittēs. vnde. p⁹ coꝝ. j̄. Qḋ ifirmū eſt dei ⁊c. De q̄ ifirmitate aſſumpta. Eſa. 54. Vidim⁹ euʒ q̄ſi leproſuʒ ⁊c. De mōte ſcie abſcondens ſub ſimplicitate puerili ſapiaʒ infinitā non eaʒ dimittens. vnde p⁹ coꝝ j̄. Qḋ ſtultū eſt mundi elegit ds. Debemus itaqʒ ⁊ nos ſeq dñʒ ſic dignātēr ad nos deſcendenteʒ cū turbis potētiaꝝ. qꝛ ip̄e eſt via inobliq̄bilis: veritas ifallibilis: ⁊ bonitas inhauſibilis. vnde dr̄. Et ſecute ſunt euʒ turbe multe: q̄ ad mltitudinem vocatoꝝ ad fidē xp̄i. Sʒ qꝛ leproſus ſignat paucitateʒ electoꝝ. vñ Mat. 20. Multi ſūt vocati ⁊c.

¶ Seq̄mur ergo xp̄m ꝑ per paucitatem relinquendo tpalia vt mūdemur. Mat. 19. Vos q relīqſtis oīa. ¶ 2° p caſtitateʒ reſpuendo carnalia: vt illuminemur. Johīs. 8. Qui ſeqtur me nō ambulat in tenebris ⁊c. ¶ 3° p ɔtritioneʒ flendo criminalia vt emundemur. vt hic. Secute ſunt euʒ. ¶ 4° p ſatiſfactionē aſſumēdo penalia vt ɔſolemur. P⁹ Pe. 3°. Chriſt⁹ paſſus eſt ⁊c. Bene ſecute ſunt euʒ turbe multe: xp̄o eos attrahente: benignitate: māſuetudine: ⁊ ſapia. Oſee. xj°. Trahā eos in vinclis caritatiſ. i. in bōitate ⁊ dilectiōe. ¶ Et nota diuerſitatē ſequentiū. Nā aliq ſequuntur euʒ ꝓpter curationē: vt infirmi. Alij pp admirationeʒ: vt curioſi. Alij pp ciboʒ: vt famelici. Alij ꝓpter caritateʒ: vt apli. Alij pp doctrinam: vt ſimplices ſitiētes verbū. Alij pp calūniam: vt pharīſei: vnde verſus. Morbus: ſigna: cib⁹. amor: atqʒ calumnia dogma. Cauſa cur chriſtum turba ſecuta fuit.

¶ Quarta ɔclo eſt: ꝙ qꝛ ſm aplum. Corrūpunt bonos mores p⁹. coꝝ. 15. Colloqa praua corrumpunt bonos mores. p⁹. coꝝ. 15. Ideo bonoꝝ ſatietas ſemp eſt amplexāda. vñ Iſidorus de ſūmo bono. d. Quod ad correctioneʒ moꝝ multū valent exēpla bonoꝝ. Nam mores incohoantiū nō queūt pficere ad beneviuendū: niſi pfectoꝝ iformentꝰ exēplis. Nā exēplis ſanctoꝝ qbus edificātur hoies: varias faciunt ſectari virtutes. Sed qꝛ ds exēpla bonī opis ſanctoꝝ ante oculos mentis ꝓponit: iam nulla eſt de reatu excuſatio. Et ſi maloꝝ ſepe ſecuti ſumus exempla: cur nō imitemur ſanctorum digna ⁊ deo placita facta? Unde orēmus deum: vt virtutes quas ſanctis ꝑparauit ad coronaʒ: nobis ad pfectuʒ ſint poſite nō ad penā. Quia ſi ea negligentes imitati non fuerimus erunt nobis in dānationē. Et ideo turbe ɔſiderātes in xp̄o moꝝ vite ⁊ doctrine pfectioneʒ ſecute ſunt eū tanq̄ʒ omnis perfectiōis exēplū.

Secundum principale.

C Irca ſecunduʒ principale vbi chriſt⁹ proponitur humiliter deprecātibus in remedium culpe cum dr̄. Et ecce leproſus ⁊c. vbi ſunt quatuor concluſiones.

¶ Prima ɔclo ē: ꝙ typice: iſte leproſus ē genus hūanū duplici lepra ꝑcuſſū. ſ. cl̄pe ⁊ pene

¶ Scḋa ɔclo eſt: ꝙ p lepraʒ accipitur peccatū qḋ inſtar lepre ɔtrahitur p ɔtagiū ⁊ traducitur ad hereditatē: qꝛ pctm̄ aīaʒ maculat ab alio malo exēplo inficit: ⁊ a ɔſortio eccl̄ie vel ſanctoruʒ diſiungit. Hec aūt lepra pcti ad hereditatem tranſit: nō ſolū culpe: ſʒ pene. vnde de vtroqʒ Ro. 5. Sic̄ p vnū hoieʒ ⁊c. vñ dr̄. Ecce leproſus. q. d. O tu peccatoꝝ oculo mētis diligenter ɔſidera ɔſcie tue latebras: ⁊ inuenies te multiplici lepra peccati infectum.

¶ Tertia ɔ⁹ ē: ꝙ ad mūdationē lepꝛe ſpūalis ex pte nr̄a q̄tuor regrunṫ. ¶ Pri^m ē mētis affectio ſine q̄ ipoſſibile ē mūdari. vñ Au. Qui creauit te ſine te. In cui⁹ fig^n añ ɔceptiōeʒ xp̄i angl̄s aſcēſuʒ ꝟ glo ad ɔceptū regrebat: ⁊ dñs ad cecū dixit. Lu. 8. Quid vis vt fa. t. ⁊c. vñ lʒ ds rōe imēſe bonitatis plus ſanare pat⁹ ē totū mūdū: q̄ʒ vnū hoieʒ pere: qꝛ vult oēs hoies ſaluos fieri: ⁊ q̄tuʒ i ſe ē neminē vult pire. Opʒ tñ ipſā volūtateʒ q̄ ſanatōis ſpūal ſuſceptiua eſt ꝑdiſponi: ſʒ in vltimo iſtāti diſpōnis: qñ plenarie ē diſpoſita: ⁊ ex ħ grē ſuſceptibil̄ efficā: i inſtāti ds grāʒ ɔ̄uifaciēteʒ ifūdit ⁊ aiaʒ ſanat. vñ dr̄. Et ecce le. ve. Qḋ. n. veniebat i occurſuʒ ꝓcēſſiōis ſigt voti ⁊ deſideriū pmū: Eſa. 64. Utinā diſrūpes ⁊c. ¶ Scḋʒ ē fidei adheſio ſiue latria: cū dr̄. Et adorabat eū. Qui. n. adorat ſe iclīat. Sic ⁊ q credit iclīat ſenſū ſuū. He br. xj°. Sine fide ipoſſibile ē placere dō. Naʒ ipſa ē porta p quā ds itrat ad cor hoīs. Nā prīus itrauit fili⁹ dei i mēteʒ ꝟgis: q̄ʒ i ventrem. Lu. j̄. Btā q̄ credidiſti ⁊c. vñ Au. Beatior fuit m⁹ pcipiēdo fidē xp̄i: q̄ʒ ɔcipiēdo carnem xp̄i. Nihil marie mīnaꝓ ꝓ[illegible]: niſi ſelici⁹ xp̄ʒ corde q̄ʒ carne geſtaſſet. Cuʒ igiṫ xp̄s hitet p fideʒ i cordib⁹ nr̄is: q̄ hito habet oē bonū. Ipſa fides eſt radix oīuʒ bonoꝝ ⁊ ꝟtutuʒ vñ ſi ħ radix euellitꝛ certe ꝟtutes areſcunt. vñ Gre. Sic̄ ramꝰ ſine ꝟtute radicis nō creſcit: ita q̄libet opa lʒ videanṫ bona nulla ſunt: ſi a fidei ſoliditate diſiungant. ¶ Tertiū ē ɔfeſſio. Proprie imūdicie ⁊ diuine potētie cū dr̄. Dñe potes me mūdare. Sic ⁊ pctōr imūdiciā ſuam dʒ ɔfidere: ⁊ de dei po⁹ nō diffidere. De j̄. prouer. 18. Qui abſcōdit ſcelera ſi diriget. De. i Job. 14. Quis pōt facere mūdū ḋ imūdo ⁊c. vñ dicit. Potes me mūdare. ¶ Quartū ē cōfidētia de beniuolētie iploratōe: ibi. Si vis. q. d. de ptāte tua nō dubito: ſʒ ḋ volūtate. Non qꝛ tu ſis imiſicors: ſʒ qꝛ ego idign⁹ ſuʒ: ⁊ ideo peto miaʒ: vt tu velis ꝑter merita mea. Sic̄ pctōr dʒ oꝛoni iſtare. Judic. 9. Humilium ⁊ māſuetoꝝ tibi ſemp placuit depcatio. vnde ſʒ Chry. d. Si vis. Non dubitat xp̄i volūtatem ad omne bonū paratā: ſʒ qꝛ nō oībus expedit carnalis integritas. Neſciebat vtꝝ ei expediret iſta curatio. d. Si vis. q. d. Credo ꝙ bo^m eſt qḋ vis. Ignoro aūt ſi mihi qḋ deſidero ſit bonū: ideo me totum tue volūtati cōmitto. d. Dñe ſi vis. Non aūt dixit: ſi rogaueris: nʒ ſi oraueris: ſed ſi volueris. Neqʒ dicit. dñe me munda: ſʒ ei totū cōmittit ſm Orige. Et dñʒ eum facit: ⁊ ptātem vniuerſoꝝ ei tribuit.

¶ Quarta ɔ° eſt: ꝙ curatio ſpūalis lepꝛe octo expte diuine potentie regrit. ¶ Primū eſt larga mia diſpēſatiōis. Et extendit manū ieſus. Nō. n. ḋdignabaṫ leproſum tāgere ēt ɔtra legis ꝓhibitionē: vt nobis inimicis pctōrib⁹ audaciā daret: ⁊ oēʒ trepidatiōeʒ accedēdi ad ip̄ʒ penitus auferret. vñ q̄uis ſolo ipio curare potuiſſet: frequēter tñ ad curādū manus ipoſuit: vt aliqd aliḋ exteriuſ circa nos egit. ſ. tactū faciēdo vel ſile: vt oſtenderet: nō ſolū p diuine ꝟtutiſ potētiā: ſʒ ēt p icarnatōis myſteriū nos fore redimēdos: ⁊ ſic egit diuine ptātis opa: vt pp nos aſſūpte hūane nāe fragilitas i aliq relucerent.

¶ 2^n eſt ɔdeſcēſio benignitatis. Bonus. n. medic⁹ ɔdeſcēdēs ifirmis: nō abhorret imūdiciaʒ ifirmi ſui. Vñ xp̄s tetigit eū. vñ expoſitor Yſaac. d. Jō ſapia diuina medcīa pati ⁊ doctrina q̄ ſolo ꝟbo potuit leproſū curare tñ tactu curare maluit: vt nō facili⁹: ſʒ vt affectuoſius potēs bñficiuʒ ipendas: opus pietatis adipleas: nec abhorreas illū ſemp attēdens: pp quē facit q ē pulcher mūdus: hōeſtus ſemp ⁊ dignus.

¶ 3^m ē optatio ſanitatis. Bōus qppe medicus ḋſiderat ſanitatē ifirmo. Qḋ innuit ſaluator. d. Volo. Sʒ cupidus ⁊ doloſus nō q̄rit niſi q̄ſtuʒ. vñ ſʒ Ihe. nō. ꝙ ly: volo mūdare: ſe paratiʒ ē legēduʒ: vt ꝑus dicat. Volo: deide. mūdare. Leproſus. n. dixerat. Si vis. Dñs rñdit. Volo. Itē dixit. Potes me mundare. Ideo dominus dicit. Mūdare. ¶ Quartuʒ eſt aſſecutio deſiderate ſalutis. Et ɔfeſtim mūdata eſt lepra eius: quam dominus concedere ɔſueuit ad ḋſideriū ⁊ oꝛonē cuiuſlibʒ ꝓprij deſiderij. vñ ɔſuetudo laudabilis ē: vt ꝓ ifirmis oꝛōes fiāt ad dñʒ. Jac. vlt°. Infirmaṫ qſ ⁊c̄. vñ dic̄ ɔfeſtiʒ: oſtēdēs ꝓpitudinē diuine clemētie: ifirmū tā celeriter liberātis: nullo. ſ. medio iter ꝑceptū ⁊ op⁹ intueniēte: ſʒ Aug. Qꝛ ip̄e dixit ⁊ fcā ſūt. Qꝛ. n. vt dic̄ Orig. Nō dubitauit credē: nō tardaṫ ſanatio Qꝛ nō diſtulit ɔfeſſionē: nō differt mūdatio. ¶ 5^m ē vitatio humane laudis. Nā de magna virtutum euidentia facile ſubrepit elatio. vnde dicit. Ait illi Jeſus. Vide nemini dixeris: ſm Auguſtinū Docet nos per hoc non vulganda miſicordie beneficia: Sed ſubticenda: vel ſcḋʒ Raban.

Quid erat neceſſarie ꝙ illud ſermone iactaret quod opere ꝑſerebat? vel ſm Chri. Non ſim pliciter ꝓhib; ſ; ne anteq̃ ſacerdoti ſe oſtẽdat alicui reuelaret ne forte ſi ante alicui reuelaret ſacerdotes ꝓpter odiũ lepre: ⁊ inimicitias xp̄i eũ eipellerent de ppl'o quaſi leproſũ. Patet ꝙ iſte non fuit tranſgreſſor ꝑcepti: q2 nõ fuit ꝓ ꝑceptum obligans: ſed inſtruens. In cuius ẽt ſignum poſt ꝓhibitionẽ xp̄s intulit illḋ. vade et oſtẽde te ſacerdoti. Nec eſt huic ꝯtrariũ qḋ alibi dicit. vade ⁊ annuncia omnibꝰ gloriã dei Nam ſm Chriſo. erudit ꝓhibere eos qui nos laudant ꝓpter nos. Si aũt ad deũ referat glia nõ debemꝰ ꝓhibere ſ; magis iniungere: vt h̄ fiat. ℭ Septimũ ẽ duplicis confeſſionis. ſ. laudis et peccatoꝝ emẽdatio. Uade oſtende te ſacerdoti. vade dicit. Quia magis eſt ꝑfectus licet ſic dimiſſa culpa ꝑ ꝯtritionẽ ẽt ad ꝯfeſſionẽ ꝓcedere: ne videat eccl'e claues cõtemnere. Q2 poſt abſolutionem dei etiã debet ſeq abſolutio miniſtri. Jobis. xj°. Lazare ⁊c. Qḋ ꝑ dixerat Lazare ve. fo. ꝑtinet ad abſolutionem dei. Qḋ ſeqtur. Soluite eum: ꝑtinet ad abſolutionem miniſtri. Cõfeſſio laudis notat: cũ dicit Et offer munus tuum: qḋ ꝑcepit Moyſes. Quid. n. ꝯfeſſio laudis: niſi gratiaꝝ actio: ⁊ ꝯmẽdatio diuini muneris? vnde dñs nõ modicũ indignat de ingratitudine: ſicut p; de leproſis ingratis. Luc. 17. In h̄ autẽ qḋ dicit. Sic ꝑcepit Moyſes: notat ſacrificium: qḋ fieri ꝑceptum erat ſm legẽ. De q̃ leuiti. 14. In purificatõe eiꝰ accipiet duos paſſeres: In hijs ergo q̃ ad purificatiõem pctõꝝ requirunt: neceſſaria ſunt: cum paſſer dictus ſit a patiendo. Duo paſſeres. ſ. ꝯtrictõis dolor: quo aia compungit: ⁊ labor ſatiſfactõis: quo corpꝰ affligit ḋ qbꝰ Miche. 4. Dole ⁊ ſatage. Dole refert ad ꝯtrictionem. Satage ad ſatiſfactionem. ℭ Octauũ eſt curatõis ꝯfirmatio. vnde l; leproſus iam mũdatus eſſet: ⁊ ipſe xp̄s eſſ; dñs legis: iuſſit tñ eum ad ſacerdotem ire. ℭ Primo ꝑꝑ legis approbatõem: nõ ꝓ ꝑñti: ſed pro ꝑterito. Quia lex foret ſuo tp̄e obſeruanda: ſ; mundo per xp̄m euacuanda. ℭ Scḋo ꝑꝑ poteſtatis ſue manifeſtationẽ: vt. ſ. oſtẽdat ſe poſſe qḋ lex nõ potuit. ℭ Tertio ꝑꝑ miraculi cõfirmationem: vt. ſ. ipſi ſacerdotes teſtes eſſent miraculi. ℭ Quarto ꝑꝑ noſtrã eruditionẽ. ſ. quo ad nos: ⁊ honoris quo ad ſacerdotes. vñ addit. In teſtimoniũ illis. q. d. q̃uis legalia ꝑ xp̄m eſſet euacuãda. Tamen nõ fuit incõueniens: q leproſum hanc legẽ obſeruare fecit in muneris legalis oblatõe. Quia nõ d; ꝑus auferri ſignũ: donec ꝯfirmatũ eſſet ſignatũ: ⁊ donec corpus xp̄i eẽt glorificatum ſm quoſdã.

ℭ Dominica quarta. Sermo de ep̄la. 31.

N
Emini quicquã debeatis: niſi vt inuicem diligatis. Ro. 13. ſm qḋ dicit Dio. Dilectio eſt intellectualis ſi̇be motꝰ interius tendẽs in deũ. nõ ꝑmittens dilectorẽ eſſe ſui ipſius ꝑ mentis ſobrietatẽ: ſed eius q diligit per mẽtis exceſſum Sed q2 ſm Greg. ꝑ amorẽ dei amor ꝓximi gignit: ⁊ ꝑ amorẽ ꝓximi amor dei nutrit: ⁊ q2 lex ꝯſumata ꝑ dilectionẽ: in duobus ꝯſiſtit. ſ. in opatõe ois boni: ⁊ in declinatiõe ois mali. Ideo tria in hac epiſtola occurrunt.

Primum ꝑncipale.

C
Irca ꝑmũ ꝑncipale: vbi ꝓponit nobis eiꝰ inſinuatio: ſunt quinq; ꝯ'nes. ℭ Prima ꝯ° eſt: ꝙ dilectio ꝓximi ꝓditur maxime quadã ſpãli narratiõe ex dilectio. Nam dilectio cũ ſit habitus mentis: ꝓdit ꝑ narratiõẽ oris. vñ Chryſo. ſup illud Ro. 8. Quis nos ſepabit a caritate ⁊c. dic. Hic amãtium mos eſt: vt amorẽ ſuum ſilẽtio tegere neſciant: ſed neceſſarijs ſuis ⁊ caris effundunt ⁊ ꝓdunt. Et flãmas ſuas infra pectus ſuũ cohibere nõ poſſunt. Enarrant frequẽtius: vt ipſa aſſiduitate narrãdi ſolatiũ amoris ſui capiant: ⁊ refrigeria imenſi amoris aſſumãt. ℭ Scḋa ꝯ° eſt: ꝙ l; duo ſint ꝑcepta caritatis in qbus tota lex pẽdet ⁊ ꝓphe: ꝓ vtraq; tñ nõ imerito dilectio ponit: q2 nec deus ſine ꝓximo nec ꝓximn ſine deo diligit. Hec tñ. ſ. dilectio ꝓximi iõ ꝯmemorat: q2 dilectio ꝓximi i factis appet. Dilectio vero dei amplius latet. Et iõ hanc ſpũalius ponit. De qua dñs ait. Mãdatum nouũ do vobis: vbi illḋ mãdatũ maiꝰ de dilectõe dei videt ꝑtermiſſum. S; ſi bene ꝯſideret: vtrunq; inuenit in ſinglis: q2 q diligit deũ: nõ põt eum ꝯtẽnere: quẽ ds ꝑcipit diligi Et q ſancte ⁊ ſpũalr diligit ꝓximum: qd in eo diligat: niſi deũ? Ipa. n. eſt dilectio ab omni mũdana dilectõe diſtincta: quã diſtinguendo dñs ait. Sicut dilexi vos. Nam medicus diligit egꝝ ꝑꝑ ſanitatẽ: quã vtiq; cupit reuocare: non morbum: quem venit depellere. Sic ẽ ⁊ nos inuicem diligamus: vt q̃ntũ poſſumꝰ: in ter adhibeamus. Hec eſt. n. regla dilectionis diuinitus inſtituta: vt diligamꝰ ꝓximũ ꝑꝑ deũ. vñ Aug. dicit. Nemo diligit ꝓximũ: niſi diligat deum. Quãtum ẽ põt: ꝓximo impendat quem diligit ſicut ſeipm: vt ille diligat deum quẽ ſi ipe nõ diligit: nec ſe: nec ꝓximũ diligit ℭ Tertia ꝯ° eſt: ꝙ dilectio q̃ deum diligimus ꝓximũ ⁊ nos: eſt quoddã ſpũale vnguentũ: q̃ morbus proprij ſceleris depellit: vulnera xp̄i pungunt: ⁊ ꝓximi indigentia implet. ℭ Primum vnguentũ dilectõis ꝯficit: cum qs incipit vias ſuas ꝑcogitare: ⁊ multas varias pctõrũ ſpẽs ꝯterere in mortariolo ꝯſcie: ⁊ intra eſtuãtis pectoris ollã: ſil ola coquat igne quodã doloris ⁊ pnie. Hoc vnguento peccatrix aia d; ꝯdire ſue ꝯuerſionis ꝑmordia. Eius. n. odor angl'os ad exultatõem inuitat ſup illḋ. Gaudiũ erit angl'is dei ⁊c. ℭ Scḋm ꝯficit de melioribus ſpebus. ſ. de diuis beneficijs humano generi collatis. Felix q. ipa ſibi ſtudioſe colligere: ⁊ añ mentis ſue oculos digna cũ gratiaꝝ actõe reducere curat. Profecto cum ſue rint in vaſculo pectoris: piſtillo crebre meditationis ꝯcuſſa: ſimulq; igne ſcti deſiderij decocta oia ⁊ ipinguata oleo letitie: erit vnctio leniens vulnera xp̄i. ℭ Tertiũ ꝯficit de neceſſitatibus paupeꝝ: de anxietatibꝰ oppꝛeſſoꝝ: de perturbatõibus triſtium: de culpis delinquẽtium ⁊ poſtremo de oibus miſeroꝝ erũnis: etiam ſi fuerint inimici: deſpicabiles vident ſpecies. Iſta tñ ſunt exercitia caritatis ſup oia aromata redolẽda. Unguentũ qḋ ex eis ꝯficit: ſanatiuum eſt ad medellã ꝓximoꝝ. vñ Ber. Caritas ſiue foueat infirmos: ſiue exerceat ꝓuectos: ſiue arguat ingetos: diuerſis diuerſa exhibens: ſicut filios ſuos diligit vniuerſos. ℭ Quarta ꝯ° eſt: ꝙ l; diuerſa ſint debita ſupioribus ꝑſoluenda: puta reale: vt tributa ⁊ vectigalia. corporale: vt honor ⁊ reuerentia. ſpirituale: vt timor ⁊ amor. Sed ſup oia obligat nos debitũ dilectõis: Et ideo apl's monet nos ⁊ admonet: vt hec ſola regnet in noh̄: vt ex caritate oia faciamus: Ideo etiã vocat debitum dilectõis: q2 debemus eam deo: noh̄ ⁊ ꝓximo ℭ Primo debemus eã deo: q2 ipe dedit: ad didit: ⁊ ſupaddidit nobis eam. Dedit eam nobis in creatõe. Ro. xj°. Quis ꝑor dedit illa: ⁊ retribuet ei? Dictat nanq; inſtitia nãlis: vt illi me totum tradã: ⁊ ex toto diligã: a quo me totum hẽo. Pſal. Ipſe fecit nos. Sed addidit nobis in redemptiõe. Pſal. Homines ⁊ iumenta ſaluabis dñe. Homines q peccando cõparantur iumentis: ꝑ redemptõis gratiã ⁊ loco: ⁊ merito equaſti ſupmis ſpiritibꝰ. Apoca. 19. Cõſeruus tuus ego ſum ⁊c. Dictat. n. ratio: vt tanto plus debeã eum diligere: q̃to eum intelligo. Me plus extimãdus eſt: qui ſe mihi dedit: ⁊ me mihi reddidit. Supaddidit in ꝑparatione glie. Scḋa cor. 2. Oculus nõ vidit: nec auris audiuit ⁊c. Qm̃ ſeipm in pmium ſeruat: cum nihil ſe ipſo melius hẽat. Quid ergo ad diligendũ eum ſupaddere potero? Ber. Cum ei deuouero quicqd ſum: ⁊ qcquid poſſum: ſic eſt ſicut ſtella ad ſolem: ſtilla ad flumen: lapis ad turrẽ: puluis ad mõtẽ ℭ Scḋo debemus dilectionẽ nobis. Et ꝑ vt quiſq; diligat aiam ſuam: q̃ creata eſt ad imaginem dei: vt imitet innocentiã. Pſal. Qui diligit iniqtatem. ſ. ſuggeſtioni iniq; ꝯſentiendo: vel ꝑficiendo prauam actionẽ. Odit aiam ſuã: ipaã occidẽdo: nec morte culpe: nec morte gehenne. ℭ Scḋo vt diligat corpus ſuum vt nutriat: illud ſubſtentãdo: nõ vt ſupfluitatibꝰ obruetur: ne ꝑ h̄ eterno incendio deputet. vñ Ber. Bene odit carnem ſuã: qui ei gehenne cumulos mercat vindicte: ⁊ ſm duritiã ſuam ⁊ cor impenitens theſaurizat ſibi irã in die ire ℭ Tertio debemus dilectionem proximo. Primo ꝓpter ꝯformitatem nãe. Aug. Homines amo: q2 homines. i. q2 rationalem habent aiam. Scḋo ꝓpter imaginem gratie: q2 dei filius eſt: ⁊ de facili fieri põt. vnde Ro. 8. Ipſe ſpũs teſtimoniũ reddit ſpũi noſtro: ꝙ ſumus filij dei. Si aũt filij ⁊ heredes. Heredes aũt dei. coheredes aũt xp̄i. Patet ẽ quõ caritas debitum eſt. vnde dicit. Nemini qcq; debeatis: niſi vt inuicem diligatis. i. vt cetera ita ſoluite debita: vt debeatis aliqd caritatiue. Ita ſoluite: vt ſemp eam debeatis. vñ Aug. Sola caritas eſt: q̃ reddita ſemꝑ retinet debitorem. vnde ſm eundẽ. Reddit cum impenditur. Debet autẽ etiã ſi reddita fuerit: q2 nullũ eſt tp̄s: in q̃ reddenda nõ eſt. Nec cũ redditur: amittit. ſed potius reddendo mltiplicat ⁊ tanto maior acgritur: q̃to pluribus reddit. ℭ Quinta ꝯ° eſt: ꝙ talis dilectio d; eſſe mutua. Nam mutuitas eſt forma dans dilectõẽ eſſe ꝑfectã. vnde dicit. Inuicẽ: oſtendens dilectionem eſſe hñdam inter ꝓximos: aliter nõ

ecē ꝓximi. ¶ Et nota ꝙ ꝓximus multis noib⁹ noiaƚ. Dicit. n. ſocius in ꝑiculo: collega in officio: ꝯſors in p̄mio: comes in itinere: ſodalis in menſa. Quocunq̄z. n. mō ſumaƚ ꝓximus: ſemꝑ eius mutuitas dilectōis eſt veneranda. Ad quā qnq̄z ꝯcurrunt. ¶ Primo. n. caritatiua affectio: vt qlꝫ alium diligat ope ⁊ neceſſitate. vnde Augu. 4. ꝯfeſ. vocabat amicum dimidium aie ſue. vnde talis mutuitaſ dꝫ eſſe cō glutinata caritate: circa idem nolle ⁊ ideꝫ velle ¶ Scđo vnanimis ꝯſenſio. Pſal. Ambulauimus in domo dei cū ꝯſenſu. ¶ Tertio mutua ſubleuatio: ⁊ nociui mutua repulſio: ⁊ adiutorij prompta collatio. Eccl̄ia. 4°. Melius eſt eſſe duos ſil: q̄ꝫ vnum. Habent. n. emolimentum ſocietatis ſue ⁊c. ¶ Quarto mutua veneratio. Ro. 13. Honore inuicem p̄ueni entes. ¶ Quinta pia ꝯpaſſio: ⁊ mutua infirmitatum: moꝝ ⁊ corpoꝝ ſupportatio. vñ Seneca dicit. Societas ſilis eſt ſtructure lapidis q̄ caſura eſt: niſi inuicem ſuſtentareƚ. vñ Au. Nil ſic ꝓbat amicuꝫ: ſicut oneris ſupportatio.

Scđm p̄ncipale.

c Irca ſcđm p̄ncipale: vbi agitur de eius conſeruatione cū dicit. Quid eniꝫ diligit ⁊c. vbi ſunt due concluſiones.

¶ Prima cōcluſio eſt ꝙ dilectio dei qua diligit nos: ē exēplar dilectionis ad ꝓximū. Naꝫ in dilectione ꝓximi ꝯtineƚ dilectio dei vt finis In dilectione. n. dei impleƚ mandata p̄me tabule: q̄ ordinant nos ad dm̄ in dilectione proximi ipleƚ mandata ſecunde tabule que ordinant nos ad ꝓximum. Et ita in dilectione ꝓximi impleƚ lex bene dicit. Qui diligit ꝓximuꝫ legem impleuit. Mat. 22. In his duobus mādatis tota lex pendet et propħe. Eſt tamē notādum ꝙ dilectio dei in ſe eſt exemplar dilectionis ꝓximi cū dicit Ioh. 15. Hoc ē p̄ceptū meum vt diligatis inuicē ſicut dilexi vos. ¶ P° amore gratuito. ſ. nō precedētib⁹ meritis reddito. p̄. Ioh. 4. in hoc eſt caritas dei nō q̄ſi nos dilexim⁹ deū. ſed qm̄ ip̄e p̄or dilexit nos. Sic nos debem⁹ amare ꝓximū. ¶ Secūdo amore recto: qꝛ non ꝓpter vtilitatē ſuā vt a nobis acciperet. ſed magis ꝓpter noſtrā ſalutem vt nobis daret ſe. Sic et nos debem⁹ ꝓximum diligere nō ꝓpter noſtrū cōmodū: ſed ꝓpter ſuū ꝑfectum. vnde Aug. vera amicitia nō eſt penſanda i temporalib⁹ cōmodis. ſꝫ gratuito amore portanda. vnde Tul. ſi vtilitas cōglutinaret amicitias: eadeꝫ ꝯmutata diſſolueret. ¶ Tertio amore diſcreto. Amor diſcretus eſt: qui ꝑſonas amat ſed vitia odit et perſequiƚ: nec ſi ꝑſonis ꝯdeſcendit ꝙ vitijs ipliceƚ. Ber. Chriſt⁹ in carnis aſſumptione ꝯdeſcendit mihi: in culpe vitatione cōſuluit ſibi. Sic amare debemus ꝓximum. Ro. 13. Dilectio ꝓximi malū nō operatur. ¶ Quarto amore vehementi. Iohannis. 15. Maiorem hanc dilectōem nemo habet ⁊c. Sic amare debemus ꝓximuꝫ. Prima Iohis. 3. In h̄ cognouimus caritatē deiꝫ qm̄ ille ꝓ nobis aiam ſuam poſuit: ⁊ nos debemus ꝓ fratribus noſtris aīas noſtras ponere ¶ Quinto amore fructuoſo: nō vocali ſolum Sic debemus amare ꝓximum. Prima Iohannis. 3. Filioli non diligamus verbo: nec lingua. ſed opere ⁊ veritate. vnde Gre. Dilectio noſtra ſemꝑ exhibenda eſt: ⁊ veneratione ſermonis: ⁊ miniſterio largitatis. ¶ Sexto amore ꝑſeueranti. Iohis. 14. Cum dilexiſſꝫ ſuos ⁊c. Sed ſunt q cum felicem amāt: felicitate recedente: ab eo recedunt. Hij ſcđm veritatem nunq̄z dilexerunt. Gre. Cum qs poſituſ in proſperitate diligiƚ. Incertuꝫ valde eſt vtꝝ proſperitas an perſona diligaƚ. Qui. n. in aduerſis ꝓximum deſpicit: aperte cōuincitur ꝙ hunc in proſperis non amauit.

¶ Scđa ꝯ° eſt: ꝙ dilectio ꝓximi nō ſoluꝫ cōfert beneficia: ſꝫ etiā nocumenta excludit. vnde mandatum h̄. ſ. diliges ꝓximum tuum ſicut teip̄m vno° ſic exponiƚ: vt ſit ſenſus. Hoc facias proximo: qđ tibi vis fieri. Qđ aūt tibi nō vis fieri: ei non facias. vnde Iſido. Duo ſunt p̄cepta erga proximum ſuanda: vt beneficij impenſione foueaƚ: ⁊ nulla malicia ledaƚ. Exprimiƚ autem h̄ qntuplex malicia: qua leditur ꝓximus. Naꝫ aut leditur proximus in ꝑſona ſibi ꝯiuncta: vt vxore. Naꝫ proximus ⁊ vxor vna caro ſunt. Gene. 2. vnde dic̄. Nō adulterabis. Quod qdem expreſſe prohibꝫ leſionem ꝯiugalem. Sed ſcđm Aug[m] implicite prohibet oēm illicitum ꝯcubitum. Aut lediƚ proximus in propria ꝑſona. vnde dicit: Nō occides. vbi explicite prohibeƚ homicidiū: ſed implicite omne nocumentum: qđ pōt fieri contra proximum. Aut lediƚ in rebus ſuis facto. vnde dicit. Non furaberis. vnde ſcđm Aug[m] prohibeƚ eis ꝯtrectatio rei aliene: proueniens ex cupiditate vel iniuria. Qđ ideo dico: qꝛ talis ꝯtrectatio tripl̄r poteſt fieri licite. ¶ Primo ex obedientia: ſicut fecerunt filij iſrael auferendo vaſa argentea. ¶ Scđo qn̄ fit ex caritella: vt ſi quis fureƚ gladium furioſo. ¶ Tertio quando fit ex mera neceſſitate. ſ. mortis. Aut lediƚ proximus verbo. vnde dicit. Non falſum teſtimoniū dices: vbi ſcđm Aug[m] ꝓhibetur omne nocumentū: quo qs per falſitateꝫ proximum ledit. Aut ledi pōt proximus in ꝓpoſito ſeu cogitatōe. Et hoc ſiue q̄ntuꝫ ad ꝑſonam ſibi ꝯiunctam: ſiue q̄ntum ad rem exteriorem. Et ideo dicit. Non ꝯcupiſces. vbi licet explicite prohibeaƚ ꝯcupiſcentia oculoꝝ in re aliena: implicite tamen hic prohibeƚ ois cōcupiſcentia male voluntatis: reſpectu rei aliene in corde. vnde dicit. Et ſi quod eſt aliud mandatum: implicite. ſ. in intellectu vt dictū eſt: in hoc verbo inſtauraƚ. i. reductōe ſubintelligiƚ. Diliges ꝓximum tuum ſicut teip̄m. i. in bono: non in malo.

Tertium p̄ncipale.

c Irca tertiuꝫ p̄ncipale: vbi agitur de declinatōe mali circa ꝓximū: cū dicit Dilectio ꝓximi. vbi ſunt due ꝯ°es.

¶ Prima ꝯclo eſt: ꝙ vera dilectio non ſoluꝫ abhorret malum in ſeipſo: ſed etiam in proximo. vñ dicit Tullius. Nulla eſt excuſatio: ſi amicitie cauſa peccaueris. Cum. n. cōſiliatrix amicitie virtutis opinio fuerit: difficile eſt amicitiā manere: ſi virtute defeceris. Caritas magis eſt a parte anteriori: hoies ligās. Facit. n. eos concordes in bono. Amicitia vero mundi a poſteriori: colligās homines. Facit eniꝫ nos cōcordes in malo. Et ideo dicit. Dilectio proximi maluꝫ nō operaƚ. ſ. mortale. Prima coꝝ. 13. Non agit perperā: non inflaƚ: immo potius opit multitudinē pctōꝝ. Prouer. 10.

¶ Scđa ꝯclo eſt: ꝙ qꝛ dilectio non agit malum: ſed depellit ⁊ operaƚ omne bonū. Sequitur ꝙ ip̄a eſt legis impletio. vnde Aug. Ubi autem caritas eſt: qđ eſt quod deeſſe poſſit? Ubi autem non eſt: qd eſt quod pōt prodeſſe? Dicimus igiƚ eum q hanc virtutē hꝫ: omnes habere: qꝛ plenitudo legis eſt caritas. Que q̄nto magis eſt in hoie: tanto magis eſt virtute p̄ditus. Quanto autēꝫ minus: tanto minus ineſt virtus. Et quanto minus ineſt virtus: tanto magis ineſt vitium. ¶ In hac ergo impletur decalogus legis. vnde dicit. Plenitudo legis: id eſt cauſa plenarie impletionis legis eſt dilectio. Prima Thymo. p̄. Finis p̄cepti eſt caritas: non conſumptionis: ſed conſumationis.

¶ Dominica 4ᵃ. Sermo de euangelio. 32.

a Scendente ieſu in nauiculā ſecuti ſunt euꝫ diſcipuli eius. Mat. 8. Scđm qđ dicit Ber. Calidiſſimus ille venator ſolum ſitiens ſanguineꝫ animarum noſtraꝝ: habet laqueos ⁊ tela. Alios telis impetit ſuggeſtionis: vulnerās multos: quoꝝ tenuis eſt patientia. Alios laqueis voluptatū irretire laborat: ꝯcludens multos q in terra ⁊ iuxta terrā vanitatū reputāt ⁊ voluptatū. Sꝫ qꝛ ſꝫ Gre. min⁹ iacula feriūt: q̄ p̄uidenƚ ⁊ nos tollerabilius mūdi mala ſuſcipim⁹: ſi ꝯ h̄ ꝑſcientie clypeo muniamur. Ideo xp̄s ꝯſuliƚ nob ꝓuidentie refugiū: q̄ inſidias inimici euadere valeamus. vñ in euang° q̄tuor ꝑ ordinē ꝓponunƚ.

Primum p̄ncipale.

c Irca p̄mum p̄ncipale: vbi ꝓponiƚ nob ꝑiculuꝫ mundane tribulationiſ qđ perpendiƚ in nauicule fluctuatōe cum diciƚ. Aſcendēte ihu. vbi ſunt. 5. ꝯ°nes.

¶ Prima ꝯ° eſt: ꝙ cum vita noſtra q̄daꝫ ſit temptatio: qua qs qđ ſit aut q̄lis oſtendiƚ: vere tanq̄z tēptatio reſtringenda eſt. Et ideo dicitur ꝙ temptatio eſt ꝓbatio mentis humane. q̄lis ſit in ſeip̄a. vnde ſicut argentū quale ſit: in ſe ꝓbat ignis vrens: ita aīam hoīs qualis ſit apđ ſe ꝓbat temptatio. Eccl̄ia. 27. Uaſa figuli probat fornax: ⁊ hoies iuſtos temptatio tribulationis. vnde ꝑ nauem bene intelligiƚ. Diciƚ etiā nauicula diminutiue: ꝓpter diminutā iuſtitie ꝑfectioneꝫ: ſtatus p̄ſentis vite. vñ Ber. h̄ ꝯfirmās ait: Ip̄i geſtam⁹ laq̄um nrꝫ: vbiq̄ꝫ ꝓprium circūferimus inimicū: carneꝫ hāc de pctō natā: in pctō nutritā: p̄ua ꝯſueſudine vitiatam. Hac vtiƚ ad ipugnāduꝫ nos calidiſſimus ſꝑpens. cui nullū aliud ſtudiū ē: niſi ſūdere ſanguinē aiaꝝ. Mouet libidinē: deſideria carnis iſtigat: ⁊ corda hoiuꝫ tēptare nō ceſſat. Hic eſt q manus noſtras ꝓprio cingulo alligat: vt caro que data eſt in adiutorium: in ruinam nobis ⁊ in lapſum fiat.

¶ Scđa ꝯclo eſt: ꝙ lꝫ quotidie ſimus in pugna temptatōis: ip̄a tamen nobis ſine nobis non pōt preualere: qꝛ ſcđm Augu. Debilis eſt hoſtis: qui non vincit niſi volentem. vnde vita noſtra dicitur nauicula: que licet diuerſis tēptationum vndis concutiatur: euadere tamē poteſt: licet periculoſe. vnde Bernar. dicit.

Poteſt inimicus excitare tẽptatiõis motum:
ſed in te eſt ſi volueris dare vel negare ↄſenſũ
In tua facultate ẽ ſi volueris inimicũ tuũ face
re ſcũꝫ tuũ. Ecce.n. iſlãmat deſideriũ tuum
cũ vanitatis aut impatiẽtie ingerit cogitatiões
q̄ excitat etiã libidinis motũ: tu ſolũmodo non
ↄſentias. Nã quotiẽs reſiſtis: totiens corona
beris. Demonũ ẽ ſuggeſtiones malas ingere
re: ſed noſtꝝ eſt illis nõ ↄſentire. Nã quotiẽs
reſiſtimus diabolũ ſupamus: angelos letifica/
mus: deũ honorificamus. Ipſe.n. nos hortaẗ
vt pugnem⁹: adiuuat vt vicam⁹: certãtes ſpe/
ctat: deficiẽtes ſbleuat: vincẽtes coronat: h̄ ibi
℄ Tertia ↄclõ ẽ: ꝙ d̄s nos tẽptari pmittit q̄/
druplici rõne. ℄ Primo vt virtus latẽs ma/
nifeſteẗ: cũ interiora hois lateãt. ℄ Scdõ vt
ruina pacta in melius reſtaureẗ: Sic d̄s pmi/
ſit peccare primũ hoiẽꝫ: vt totũ genus huma/
nũ in melius reſtaureẗ. ℄ Tertio vt virt⁹ cor
rũdens exerceaẗ: q꞉ nãle ẽ ꝙ oẽ patiẽs quãto
agiẗ ad eiuſ corruptiõem renitaẗ: ꝛ p ↄñs exer
citeẗ. ℄ Quarto vt virtus renitẽs pficiatur.
Quia ſicut in agoniſtis nõ laudantur act⁹ niſi
ↄtra difficilia: ita nõ pficiẗ virtus niſi vbi ẽ tẽ/
ptatio ꝛ reſiſtentia. 2ᵃ. corin. 13. Uirtus in in
firmitate pficitur. vnde dicẽ: ꝙ nauicula i mari
huius ſeculi: mĩtis tẽptationũ fluctib⁹ exponiẗ
Sequitur. Ecce motus magn⁹ factus eſt in ma
ri: ita vt nauicula operireẗ fluctibus. Sꝫ h̄ fit or
dinatione diuina: q꞉ aſcendit Jeſus in nauiculã:
vbi Chriſo. Egreſſus ieſus i nauiculã: fecit
turbare mare: ↄmouit vẽtos: ꝛ excitauit fluct⁹
Cur hoc? Ideo vt diſcipulos mitteret in timo
reꝫ: ꝛ ſuũ auxiliũ poſtularẽt: ſuãq꞉ potentiam
rogãtibus manifeſtaret. Illa tẽpeſtas ex ſe or/
ta nõ eſt: ſꝫ ptãti paruit impantis. Sic ẽt mora
liter cũ aĩa a diabolo p pniam eripitur. Tunc
diabolus dolore affectus: nõ ceſſat p tẽptatio/
nes varias pcurare q̄liter ad eũ poſſit redire.
Tunc fit motus magnus in mari: Mare pfũ
duꝫ eſt cor hois. Jhere. 17. Prauũ eſt cor ho
minis ꝛ inſcrutabile. Mare agitaẗ fluctibus:
ſic ꝛ aĩa diuerſis cogitationib⁹. ꝛ iã a diabolo
victa ↄtẽnitur amiſſa virtute. In mari tẽpeſtaſ
in fundo oriẗ: ꝛ flatu ventoꝝ validius ↄmoueẗ
ꝛ augeẗ. Fundus maris iferior pars aĩe eſt. ſ.
ſenſualitas. Ab hac incipit tẽpeſtas flatus vẽ/
toꝝ. ſ. ſuggeſtio demonũ. Cũ aũt demones p
aliqua exteriora indicia aĩaꝫ interius a ſenſua/
litate tẽptari pcipiunt: p flatus ſuggeſtionũ ve
hementer ↄturbare ↄtendũt. Tunc mot⁹ ma/
gnus factus eſt in mari. Primo quideꝫ fit in
aĩa quaſi motus: ſed nõ duꝫ magnus: cum ſur
git primus ſenſualitatis appetitus. Deide ma
gnus motus efficitur: cum aĩa ad delectationẽ
maxime moroſam ptrahitur: ꝛ in ea diu teneẗ
tandeꝫ nauicula fluctibus opitur: cuꝫ diabolo
preualente peccatuꝫ conſumatur: non tamen
ſubmergitur: cũ v̄tus reſiſtendi temptatiõib⁹
contrarietur nectamen ex toto opprimitur.
℄ Quarta ↄclõ eſt: ꝙ deus vult amicos ſuos
attentos eſſe: ꝛ ante oculos cordis hr̃e impu/
gnationes: vt ſic ſecuriores renitantur. vnde
Greg. dicit. Et nos tolerabilius mundi ma
la ſuſcipimus ꝛc. vnde dicit. Et ſecuti ſunt euꝫ
diſcipuli eius. vbi Chriſo. dicit. vbi miraculo
rum oſtenſio erat iubet plebem adeſſe. vbi aũt
temptationũ ꝛ timoris inſurrectio athletas or/
bis terraꝝ: quos exercitaturus erat tantũ aſſu
mit: quatinus eos diſceret: tanq̄ pfectos viroſ
in periculis non deficere: in honoribus mode
rata de ſe extimare.
℄ Quinta ↄclõ eſt: ꝙ quia temptationeꝫ non
ad deceptionem. ſed ad pbationeꝫ inferuntur
ipſis viriliter eſt reſiſtenduꝫ: ꝛ ad diuinuꝫ ad
iutoriuꝫ recurrenduꝫ: q ſemp preſto eſt in no/
mine ei⁹ tribulatis. vnde Chriſo. ad Anaſta
ſiaꝫ ſic ait. Fluctuãti tibi inter pcellas ꝛ turbi/
nes mundi: cito ſup vndas adueniet xp̄s. Et
diaboli aduerſuꝫ te ſtanteꝫ ſpm̃ vno iuſſionis
ſue ſmone ↄpeſcet patienter: ꝛ q̄ſi i medio ma
ris poſita crede ad te xp̄m eſſe venturꝝ: ſꝫ caue
virilr̃ vniuerſa petã: q꞉ ſi torpeſcas i bono ope
ꝛ dormitas i ſide dormit ieſus in te. vñ Hyla
ri⁹. Dormit dñs: q꞉ ſõno nr̃o ↄſopiẗ in nobis
Maxime auteꝫ illud accidit: vt a deo auxiliuꝫ
in piculi metu ſperemus: atq꞉ vtinam ſpes ſin
cera cõfidat ſe periculuꝫ poſſe euadere: chri/
ſti intra ſe vigilante virtute. vnde ſequiẗ. Ipſe
vero dormiebat. Somnus nãlis aĩalium vir/
tutũ ↄtentiõe naturaliũ. Somnus auteꝫ mo
ralis malus: eſt quies ſpiritualium virtutũ cũ
intentione ſpiritualiuꝫ: Jeſum vero dormire
eſt fortitudinem virtutis: in operandis bonis
vel in patiendis malis tepeſcere: ꝛ quaſi ad de
fectum appropinquare. Hoc modo tepeſcen/
te virtute: ꝛ quaſi dormiente nec ipſa ratio q̄ p
grãm hꝫ regi vigilat ſup ſuas opatiões. Qua
dormiente ſubintrat hoſtis aĩe ad interficien/
dum ea. Ut pꝫ. 2. reſpon. d̄ yſboſet. Dormit
dñs ſm̃ Origenem pro ſomno: patientiã no/
ſtram: ꝛ impioꝝ pniam expectans.

Secundum p̄ncipale.

Irca ſcdm̃ principale: vbi pponitur nobis documentũ diuine inuocati/ onis: ꝛ hoc in chriſti ſuſcitatione ꝛ ſa
lutis poſtulatõe: vbi dicitur. Et acceſſerunt.
vbi ſunt due concluſiones.
℄ Prima ↄclõ eſt: ꝙ in omni recurſu ad di/
uinum auxilium ſemper dꝫ timor ꝛ ſpes con/
iungi: q꞉ incaſſum miſericordiã ſperat: ſi iuſti
tiam non timeat. Et incaſſum metuit: q꞉ non
ↄfidit: q꞉ ſpes ab iferiori nos fulſit: ne ſub põ
dere tribulationũ deficiam⁹. Timor vero a ſu
periori nos ↄprimit: ne rapiamur vento tem/
ptationis. ℄ Primum pꝫ. ſ. de ſpe: quia ſm̃
aplm̃ ad heb. 6. Spes anchora dicitur. ſ. fer/
mans aĩas: ne a pcellis tẽptationuꝫ a deo irrũ
pantur. vnde Aug⁹. Si videris. ſ. fluctuari i
mari iſto: noli abrumpi ab anchora: anteq̄ in
tres portũ. Fluctuat nauis in anchoris: ſꝫ non
longe a terra pijcitur. ſed nõ in eternum flu/
ctuabit: ꝛ ſi ad tp̄us fluctuat. ℄ Scdm̃ pꝫ. ſ.
de timore. Naꝫ ſm̃ Aug. Timor eſt amor fu
giens qd̄ ei aduerſaẗ. Non eſt turpis fuga ia
cula fugere: vel ptegendo: vel abſcondendo.
vnde Job. 31. Semp. n. quaſi tumentes ſup
me fluctus eius: timui deum ꝛ põdus eius. ſ.
iuſtitie ferre nõ potui. vnde zelus diuine iuſti
tie ex h̄ apparet: ꝙ deus pater potius voluit
vt filius eius penã ſolueret: quam debebat hu
manum genus: q̄ꝫ ipſe eaꝫ remitteret ꝛ impu
nita trãſiret. Ro. 8. Qd̄ pprio filio ſuo nõ pe
percit ꝛc. Ber. Qui nõ pepercit filio: nunq̄
parcet figmẽto ſuo? Nequaq̄. vñ diciẗ. Et ac
ceſſerunt diſcipuli eius: nõ tam greſſibus cor
poris: q̄ꝫ affectibus mentis. ꝛ ſuſcitauerũt cuꝫ
clamoribuſ. Pſal. Exurge: quare obdormis
domine? vnde moralr̃ diſcipuli ſunt aĩe cogi
tationes ꝛ affectiões: que tunc ad ieſuꝫ accedũt
cum gratiam ſibi a deo collatã: cui nõ deberẽt
eſſe ingrati cogitant: cum beneficia ab eo rece/
pta recẽſent: cum de eterna ſalute: q̄ p meritis
bonoꝝ opeꝝ eſt pcipienda ptractant. ꝛ he cogi
tationes multũ efficaciores ſunt ad excitandã
eam: q̄ remiſſa ac tepida latebat virtute. Et he
cogitationes dñtur veraces diſcipuli. De qb⁹
Orige. in oml̃. O veraces: o bñdicti xp̄i di/
ſcipuli: ſaluatorẽ nobiſcuꝫ hẽtis: ꝛ piculuꝫ me
tuitis? Uita vobiſcũ eſt: ꝛ de mõte ſoliciti eſtis
℄ Scdã ↄclõ eſt: ꝙ cũ laborãtes in meritoria
actione p ſe ppꝛijs virib⁹ laborare ꝛ pſeuerare
non poſſunt: cum ſint in hac vita vertibiles de
bono in malũ: oꝫ ꝙ eis gratia ſpecialr̃ aſſiſtat.
℄ Ratio eſt: q꞉ ſicut liberꝝ arbi. nõ ſufficit pſe
uerare in bono ſine auxilio diue gratie: ita nec
ad hoc ſufficit aliqs hitus in nobis infuſus.
Habitus. n. q nobis infunditur ſm̃ ſtatuꝫ p̄
ſentis vite: nõ aufert a libero arbi. mobilitatẽ
ad malum: lꝫ per eum aliqualr̃ ad bonũ habili
tetur. Et ideo cum dicimus hoiẽꝫ ad pſeuerã
dum indigere auxilio gratie: nõ intelligim⁹ ꝙ
ſup gratiam hitualem p̄us infuſam ad bñ ope
randum: alia deſup infundantur. Sed ꝙ ad
hec homo indiget diuine prouidentie exteri⁹
auxilio gubernantis. vnde prima Petri.
Deus oĩs gratie: q vocauit nos in eternã glo
riam ſuam modicũ paſſos: ipẽ perficiet: ↄfir/
mabit: cõſolidabitq꞉. vnde q꞉ nauis noſtra. i.
ↄſcientia noſtra poſita eſt in piculis: tum q꞉ tẽ
peſtate mẽtis. i. mundane ſolicitudinis: ↄcu/
titur tamen: q꞉ ventoꝝ. i. temptationum ↄmo
tione ingetatur. Qui autẽ hec picula euadere
voluerit: non ſuis viribus innitaẗ: ſed clamet
ad deum cum aplis: dicens. Dñe ſalua nos:
pimus. Qd̄ dixerunt ſalua nos: fuit fiducie.
Qd̄ dixerunt perimus: fuit puſillanimitatis:
tribuentes nõ ſibijpis: ſed deo ſiue eius gra/
tie ſaluationẽ: cum ſit virtus. Naꝫ hec eſt ora
tio periclitãtiũ tumẽtium. q. d. captans eius be/
niuolentiaꝫ. d. Dñe. q. d. Tu dñaris poteſta
ti maris: vel limitando. Job. 38. Tu dediſti
terminũ mari: vel cõpeſcendo. Eſa. 51. Po
ſuiſti pfundum maris: vt trãſirent liberati.
Salua nos: q꞉ tuum eſt ſaluare. Quia domi
ni eſt ſalus. Non. n. ſine cã vocaris ieſus. i.
ſaluator: imo ſm̃ nomen tuum: ita ꝛ opus tuũ
Et ideo ſalus noſtra eſt in manu tua. Peri/
mus: per fluctuum importunitateꝫ: ꝛ ventoꝝ
vehementiã: ꝛ noſtram inſufficientiã: q꞉ non
nauis magna eſt conſcientia: ſed nauicula pua

Tertium p̄ncipale.

Irca tertium p̄ncipale: vbi pponiẗ nobis auxiliuꝫ per xp̄m ſecure eua/ ſionis. Et hoc in maris tranquillati
one: cum dicitur. Et dicit eis ieſus. vbi ſunt
due concluſiones.
℄ Prima ↄclõ eſt. Qd̄ añ paſſionem chriſti
nulla petitio fuit exaudibilis: ratio eſt: quia oiſ
petitio facta ab inimico: nõ eſt exaudibilis.
Sed ante paſſionẽ xp̄i eramus inimici. Igiẗ
ptunc erat inexaudibilis. Sed q꞉ p mortem
eius facti ſumus amici: ergo pro illa hora peti
tio facta eſt exaudibilis: vnde aplſ. Cum ini

mici eēmus: recōciliati ſumus p mortem filij eius. vnde Rabbanus exponēs hunc paſſuꝫ ait. Nauicula eſt crux xp̄i: vel paſſio eius: cuius auxilio fideles tranſactis mundi fluctibus ꝑueniunt ad celeſtē patriā: quaſi ad littus ſecurum. ¶ Cum igiť xp̄s in cruce poſitus fuiſſꝫ motus magnus factus eſt: qꝛ ꝯmote ſunt mētes diſcipuloꝝ de eius paſſione: Ip̄e vero dormiebat. ſ. morte carnis in cruce. Excitant aūt diſcipuli dn̄m: dum turbati morte eius: maximis votis reſurrectionē querunt. d. Salua reſurgendo: qꝛ perimus turbatōe tue mortis.

Ipſe vero reſurgens: increpat duritiam cordis eoꝝ. Imperauit ventis: qꝛ diaboli ſuperbiam ſtrauit. Imperauit mari: qꝛ veſaniā iudeoꝝ deſtruxit. Et facta eſt tranquilitas magna: qꝛ ſedate ſunt mentes diſcipuloꝝ viſa reſurrectōe: ſperantes eoꝝ ſupplicationeꝫ exaudiri. vnde q̄uis xp̄o dormiente nauicula eſſet in ꝑiculo: ipſo tamen per deuotā inuocationem excitato: mare eſt tranquillatum: ⁊ diſcipuli a ꝑiculo ſubmerſionis liberati.

¶ Scd̄a ꝯclo eſt: ꝙ ad hoc vt iſtas tempeſtates euadamus: ſex requirunť. ¶ Primum eſt doctrina. Hec. n. deteſtatur omne malū: ⁊ excludit omne impedimentū bonum: ⁊ ꝓſcindit oēm actionem pcti: ⁊ poſtmodū introducit oē qđ bonuꝫ eſt ⁊ neceſſariū ad ſalutē. vn̄ Leui. 10. Ut hēatis ſciam diſcernendi. vnde ſequiť. Et dicit eis. ſ. ſalubriter eos informando.

¶ Scd̄m eſt timor dei. Qui. n. timet dn̄ꝫ: nihil negligit: vt dicit ſapiens. Naꝫ cognitio piculoꝝ timorē inducit. Et ideo timens: foramina ſenſuum obſtruit: ne aliqd nociuum ſubintret: ⁊ ſic ſaluať. vnde dicit. Quid timidi eſtis. Pſal. Uoluntatem timentium ſe faciet ⁊c.

¶ Tertium eſt fides vera. Nam ſicut timor ſeruilis oriť ex ꝯſideratiōe ꝓprie infirmitatis diffidentis de diuino remedio: ſic fides fiduciam dat de eodē. vnde ſine ip̄a impoſſibile ē placere deo. Ad heb. xj°. ¶ Ratio eſt. Opꝫ enim cognoſcere deum creatorē: ne ſimus tanto beneficio. ſ. creatōis ingrati: ⁊ de ceteris indigni. ¶ Item dn̄m vt ſciamus et ſeruire ad beneplacitū: ne ſimus inutiles ſerui eius ⁊ pena digni. ¶ Cum igiť deus ſit altiſſim⁹: ⁊ nō eſt poſſibile repire ſcalā ſufficientis rationis: qua ad eum ꝑtingamus: cum ſenſui nō ſubiaceat. Sola aūt fides euꝫ cognoſcit. Et ideo dicit. Modice fidei. Glo. Timor ꝑtinet qđ effectum: fides ad intellectū. Et ex modicitate fidei itellectus generať: ⁊ ex magnitudine timoris affectus puſillanimis efficiť. Ueritas aūt excitata auget fidem ⁊ ꝯfidentiā: ⁊ ſic exterminat malum timorē ⁊ ſeruilem: ⁊ arguit cogitationes de fidei modicitate: ⁊ affectōes de prauo timore. ¶ Quartū eſt diuina aſſiſtentia: q̄ p̄deſtinatum vſq; in finem nō relinqt: nec tn̄ imponit neceſſitateꝫ: vt effectus eius ꝓueniat ex neceſſitate. Nam p̄deſtinatio eſt pars ꝓuidentie. Non aūt oia que ꝓuidentie ſubdunť: neceſſaria ſunt. Sed q̄dam ꝯtingenter eueniunt ſ̄m ꝯditiōeꝫ cauſaꝝ ꝓximaꝝ: quas ad tales effectus diuina ꝓuidētia ordinauit. Et tn̄ ꝓuidētie ordo infallibilis eſt. Sic igiť ⁊ ordo p̄deſtinatōis eſt certus: ⁊ tamen libertas arbitrij nō tolliť: ex qua ꝯtingenter ꝓuenit p̄deſtinationis effectus. Et ideo diciť. Tunc reſurgens. Naꝫ ſicut xp̄s ſurgens captiuos in limbo liberauit: ſic etiā ſpiritualr oppreſſos p gratiam eripit. vnde diciť. Tunc ſurgens. Surgit ergo ieſus: cum virtus ꝑus remiſſa in operationibus: ⁊ fatigata tribulationibus: a dn̄o cōfortatur. ¶ Quintum eſt humana reluctatio. Nam tēptationibus cum eueniūt: reſiſtendū eſt: cum deus etiā ſuccurrat in tēptationib⁹. ſ̄ꝫ illud apl̄i. Fidelis deus q nō patietur ⁊c. vnde diciť. Uentis impat: duꝫ diaboli ſuggeſtiones potenter reprimit. Et mari impat: duꝫ motus impetuoſos: ⁊ appetitus inordinatos ſenſualitatis ꝯponit: Eccl̄ia. 43. In ſermone eius ſiluit ventus. ¶ Sextuꝫ eſt pax ꝯſcie: ⁊ cordis: q̄ tunc habeť: qn̄ ſenſualitas ſubijcitur rationi: q̄ repugnat ſemp. vn̄ Aug. de ci. dei. Quid ē aliud victoria: niſi ſubiectio repugnātium? Quod cum fuerit: pax erit. Hanc habemus p ꝯformationē volūtatis noſtre diue voluntati. Naꝫ volūtati eius cui placent ea q̄ placent deo: nihil repugnat: ſicut nec volūtati diuine. Ideo pacem hꝫ. vnde Aug. Qui iugo dei ſubiectus eſt: ſubiecta hꝫ cetera. ⁊ non laborat: qꝛ nō reſiſtit qđ ſubiectum eſt. vnde dicit. Et facta eſt tranqllitas magna: qꝛ vincuntur tēptamenta: ſeruatur ꝯſcia: anhelat mēs ad gaudia patrie felicitatis eterne.

Quartum ꝑncipale.

c Irca quartum ꝑncipale: vbi ꝓponitur nobis ꝑcomuꝫ magnifice collaudationis in turbaꝝ admiratōe: cū dicitur. Porro hoies ⁊c. ¶ Et nota ꝙ ad h̄ ꝙ deus magnifice collaudeť tria requiruntur. ¶ Primum eſt operum bonoꝝ ꝑuipenſio. Hoc. n. facit ventus humilis: q ex humilitate nō reputat opa ſua q̄tumcūꝗ bona. Lu. 17. Cum omnia beneficeritis ⁊c. vnde glo. Si homo ab hoie ſeruo non vniforme: ſed multiplex miniſteriū exigit: q̄to magis nos nō vnius tn̄ opis vſu exercere debemus: ſed ſemp nouis ſtudijs augere ꝑora. vnde tāto magis debemus nos humiliare: cum de illis omiſerimus multa. In multis. n. offendim⁹ oēs. vnde dicit. Porro hoies. ſ. ſumus ꝯſideratione noſtre inſufficientie mirati ſunt: laudantes diuinam virtutē: qꝛ non hō: ſed diue virtutis ſtrēnuitas ⁊ vigor malum conatū: ⁊ iniquā poteſtatem reprimit. ¶ Scd̄m eſt gratiaꝝ actio: que maxime debeť illi: q gratuꝫ beneficiū ꝯtulit: ad qđ non tenebať. In deo aūt ꝑncipaliter inuenitur cā debiti: cum ſit ꝑn^m oium bonoꝝ noſtroꝝ. ¶ Cum ḡ a deo ſumus beneficiati: ſimus etiā ſibi grati voce laudis. vnde dicitur Mirati ſunt. ſ. hij carnales: q adhuc in ſe ſuſtinent ꝯtradictionem. De qua Gal. 5. Spirituales nūc effecti: miranť ⁊ laudare coguntť: qbus tanta gratia eſt facta: vt ⁊ fluctus ſuggeſtionum reprimant: ⁊ rōni ſenſualitatē obedire cōpellant. ¶ Tertium eſt diue magnificentie amplitudo. Magnificentia eſt ſolū ꝑncipibus ꝯueniens virtus: ꝯtinens in ſe potētiam: beniuolentiam ⁊ affluentiā: ꝯſumanſq; negocia difficilium ⁊ p̄claroꝝ. vnde Tullius deſcribit eam dicēs. Magnificentia eſt reruꝫ magnaꝝ ⁊ excelſarum cum animi ampla quadaꝫ ⁊ ſplēdidiſſima ꝓpoſitione: cogitatio atq; adminiſtratio. vnde diciť. Qualis eſt h: qꝛ vēti ⁊ mare ⁊c. vbi diua honorificentia magnificatur: ⁊ magnificētia extolliť. Sicut conſueuimus ꝯſurgere ad laudē artificis ex pulchritudine artificiati: ⁊ ad ꝯmendandā magnificentiam rectis ex magnitudine opeꝝ: ⁊ ſubiectione ſubditoꝝ. Dicit ḡ. Qualis eſt h. Chryſo. Somnus hoiem: trāqllitas deum oſtēdebat. Tria autem admiranť hoiem dormientē: deū imperantem: ⁊ creaturā obtēperanteꝫ. vnde addit. Qđ venti ⁊ mare ⁊c. Dicunť aūt obedire non ꝙ eius imperium audiant vel ſentiant: cuꝫ iſta ſint inſenſibilia: ſꝫ qꝛ eius voluntati ſubiecta ſunt: ac ſi ea ſentirent. Dicit etiā euangeliſta. Imperauit: ne caſu: ſed diuino imperio illa ſedatio facta crederet: ⁊ ne demonis adminiculo: ſed diuine poteſtati ⁊ magnificentie hoc factū aſcribatur. Pſal. Omnia ſubiecisti ſub pedibus eius ⁊c.

¶ Dominica quinta. Sermo de epl̄a. 33.

ſ Aduite uos ſic electi dei ⁊c. Ad col. 3. Scd̄ꝫ qđ dicit ep̄s in ethicis: virtus habenteꝫ ꝑficit ⁊ opus eius bonū reddit. Et Augu. dicit. Qđ virtus eſt intelligibilis pulchritudo. Ex qbus pꝫ ꝙ qꝛ eſt pulchritudo: eſt in ornamentum aie. Sed qꝛ eſt ſpūalis dei valitudo: eſt indumentum aie ꝯtra temptatōes. Sed qꝛ p peccatuꝫ aia deturpať: diua acceptatōe ꝑuatur: ⁊ p peccatum infirma eſt ⁊ debilis effecta: ⁊ ideo impugnatione innuť. Ideo apl̄s in epl̄a p̄nti hortatur nos: vt hijs veſtibus ſpūalibus virtutē induamur dicens, Induite vos ⁊c. vbi occurrūt due ꝯſiderationes. Pri^a ꝯſideratio.

c Irca p̄maꝫ ꝯſideratōeꝫ: vbi loqť de ꝑfectōe v̄tutuꝫ ordinātiuꝫ nos ad ꝑximū cū dr̄. Induite ⁊c. ſūt ſex ꝯ°es. ¶ Prima ꝯ° eſt videre qđ ſit nuditas. Et dicitur ꝙ eſt ꝑuatio debiti tegumēti cum ꝯfuſione turpitudinis appentis. Cum igiť ſꝫ qđ dicit glo. ſup illđ Iob. 1. Nudus egreſſus ſuꝫ ⁊c. Alia ſit nuditas corporalis: q̄ ꝑuamur bonis nāe: ⁊ alia ſit nuditas mētis: q̄ ꝑuamur bonis grē. Nuditas tn̄ ſpūalis erubeſcētior eſt q̄ꝫ corporalis. In cuius figura ꝑmi parētes cuꝫ eēnt nudati veſte inocētie: tūc ꝑ erubeſcebāt: ⁊ ꝑus nō: lꝫ eſſent nudi corporalr. Ideo hec veſtis inocentie ſūmopē eſt cuſtodiēda: qꝛ carēs illa i iudicio: nudus oib⁹ appebit. vn̄ ſic hō ſe videns corporalr nudū: ꝯfundiť. Ita ⁊ ſpūalis hō ſe vidēs gratia nudatū: pctō deformatū: pulchritudine aie ſpoliatū: maxime ꝯfundi dꝫ. ¶ Scd̄a ꝯ° eſt: ꝙ veſtis eſt coopimentū nuditatis: occultās turpitudinē: vt honeſtius appeat intuēti. Sꝫ qꝛ alia eſt veſtis: qua corpus induitur: ⁊ alia eſt veſtis ſpūalis. ſ. gratia: et virtutes qbus aia ꝑficiť ⁊ adornať: honeſtius tn̄ veſtiť qs veſte ſpūali: q̄ꝫ corporali. Quia ſicut eſſet verecundū videre nobilem puellā nudaꝫ in medio viroꝝ ſollēniuꝫ: ſic eſt videre aiaꝫ carentem diua gratia in medio angloꝝ nos cuſtodientium: q intuitiue ip̄aꝫ cernūt. De qua Eze. 16. Tranſiui p te: ⁊ vidi te: ⁊ eras nuda ⁊ ꝯfuſione plena. Sꝫ qn̄ hꝫ gratiam. ſ. virtuteſ in aia cauſantem: tunc eſt ad inſtar virginis candidis veſtimentis veſtita in virtutibus ſuis.

Ideo dicit apoca. 19. Sponſe. ſ. anime exiſtē/
ti in gratia: datum eſt: vt coopiat ſe byſſo ſplē
denti. Et ſequitur. Iſte byſſus eſt ſcōꝝ iuſtitia:
⁊ gratia ⁊ virtutes: q̄ ſunt ſibi in ornamentum
Nam ſicut aliqua ancilla dicitur tota deformiſ
carens aliqua conditione ſubdecenti: ita quan
do anima caret gratia eſt tota deformis. vnde
Jhero. Oēs virtutes que ſunt in anima ſine
gratia ſunt informes ⁊ carum actus. Et ideo
anime ſponte ſpolianti ſe gratia dicitur Eſay.
47. Denuda turpitudinem tuā. Quando aū
tem habet gratiam tūc eſt pulcherrima creatu/
ra. Cant. 4. Tota pulchra es: qꝛ. ſ. macla pec
cati mortalis cum gratia diuina ſtare nō pōt.
¶ Tertia pclō eſt: q̄ licꝫ virtus moralis dicaſ
veſtis ſpiritualis. Et ſm Jhero. veſtis nupti
alis p̄cepta dn̄i dicantur: ⁊ lꝫ opa que pplētur
ex lege ⁊ euāgelio noui hoīs efficiunt veſtimē
tum: tamē miſericordia cū ſit virtus p quā ani
mus ſup calamitate afflictoꝝ mouetur eſt ma
xime veſtis ordinans nos ad pximū: ⁊ ornāſ
nos ad diuinū beneplacitū. Nā ipſa impenſa
pximo meretur diuinā recōciliationem. vnde
Gre. Ire dei reſiſtitur: qn̄ ipſemet qui iraſcit
miſericordia pellitur miſereri. vnde aplus ad
hanc hortat. d. Induite vos ⁊c. i. veſte ſpūali:
viſcera miſericordie. i. affectū pietatis erga oēſ
¶ Et nota q̄ iſta veſtis quatuor. ſ. hꝫ pditio/
nes pp quas dꝫ indui. ¶ Primo qꝛ veſtis p
tegens. Et ideo indutus hac veſte: nō timebit
iacula diaboli. Ad eph. 6. Induite vos arma
tura dei: vt poſſitis ſtare aduerſus īſidias dia
boli. ¶ Scd̄o qꝛ calefaciens: ideo ea indutus
non timebit frigus inferni. Prouer. vltimo:
Nō timebit domui ſue a frigoribꝰ niuis: oēs
eīꝫ domeſtici eiꝰ veſtiti ſūt duplicibꝰ. ¶ Ter
tio qꝛ opiens: ideo idutus ea nō timebit pfuſio
nem in die iudicij. Apoc. 6. Beatus q cuſto/
dit veſtimenta ne nudus ābulet: ⁊ videant tur
pitudinē eiꝰ. ¶ Quarto qꝛ ornās: iō induꝰ
ea non timebit excluſionē a nuptijs padiſi: ſic
ille Mat. 22. Amice q̄o huc intraſti ⁊c.
¶ Quarta pclō ē: q̄ hec veſtis mīe cōfert no
bis tria priuilegia. ¶ Primū ē: qꝛ dina ordina
tione p̄deſtinat nos in noſtram beatitudinem
vnde dicitur. Habere pmiſſionem vite q̄ nūc
eſt ⁊ future. pª. thimo. 4. vnde dicitur. Indu
ite vos ſicut electi dei: quū. ſ. electionē habetis
per eternā predeſtinationē. ¶ Scd̄ꝫ ē noſtra
ſanctificatio: qꝛ nos a pctīs p̄ſeruat eis reſiſtē/
do. Eccli. 4. Elemoſina reſiſtit peccatis. In

multa. n. peccata caderet peccator a qbus eum
elemoſine p̄ſeruant. vnde dicit. Induite ſanc/
ti dei. ſ. propter mundificationem a peccatis.
¶ Tertiū eſt: qꝛ nos diuino beneplacito red/
dit acceptos. In cuius ſignū morientem nō re
linquunt. Ambro. Nō ſunt bona hoīs que ſe
cum ferre nō poſſunt. ſola miſericordia comes
eſt pctōꝝ defunctoꝝ: eos liberans in medio:
vbi ſpecialr viget diſceptatio de opibus miſe/
cordie. Mat. 25. Uenite bn̄dicti ⁊c. ¶ Et no
ta q̄ duplex ē miſericordia: Una ē pmēdabilis
que eſt reſpectu pſone: ⁊ alia eſt deteſtabilis q̄
eſt reſpectu culpe. vnde Gre. Ad culpā qſqꝫ
nō dꝫ habere pparſionē ſed zelū: pparſio qdēꝫ
homini: ſed vitijs rectitudo debetur: vt i vno
hoīe diligamus bonū qd̄ factū eſt: ⁊ perſequa/
mur mala que fecit. Itē Greg. Sūt plerīqꝫ
qui pparſione pximo nō ſpūalr: ſed carnaliter
impendūt: vt ei nō ad virtutē: ſed q̄ſi in miſe/
rendo ad culpā mulceant. Qui carnalr hoībꝰ
miſerentur: potius ſunt crudeles q̄ꝫ miſericor/
des. vn̄ dic̄. Induite vos electi pp p̄ſitē iuſtifi
cationē p ipſam obtentā: ⁊ eternā retributiōēꝫ.
¶ Quinta pclō eſt: q̄ hāc miſericordiā opere i
plēt quatuor virtutes. ¶ Prima eſt benigni
tas. i. dulcedo animi ad benefaciendū paratī.
Nā ſicut benignitas dei oſtendiſ maxime i eo
qd̄ tam benigne recipit ⁊ vocat pctōres. Sic
etiā in nobis benignitatē oſtēdit dulcedo ani/
mi ⁊ pmptitudo bn̄faciēdi pximo indigenti:
qꝛ hꝫ affectū bonum vt delectet bn̄ agere maxi
me egenis large ſubueniēdo de facultatibꝰ ſu/
is ſm Glo. ſup illud eph. 4. Eſtote inuicēꝫ
benigni. ¶ Scd̄m eſt humilitas. Hec autēꝫ
p̄ſeruat ne p ſupbiā tollaſ meritū actiōis. vnde
Aug. Niſi humilitas oia q̄cūqꝫ facimꝰ ⁊c. vn̄
dicit. Humilitatē. ſ. cordis ⁊ opis ad obediē/
dum. ¶ Tertium ē modeſtia. Ut in oībꝰ mo
dum ſnetis. Nā ipſa cauet indecentiā in ver/
bo: in riſu: in motu corporis: ⁊ in actu. Unde
Tullius. Modeſtia eſt p quā pudor honeſtꝰ
ſtabilem operatur auctoritatē. ¶ Quartū eſt
patientia in aduerſis tollerandis: qꝛ ipſa eſt cu
ſtos ⁊ radix oium virtutū ſm Gloſ. ſup illud
In patientia veſtra ⁊c. Quia ſicut radix por/
tat plātam cū ramis ⁊ fructu: impatiētia portat
omia onera que ſibi iponuntur. Et ideo dicit
Greg. Qd̄ patientia ē aliena mala ppeti. Et
ptra eū q irrogat mala nllo aī dolore moueri
¶ Sexta pclō ē: q̄ beniuolentia ad pximum
maxime in quatuor nutriſ. ¶ Primū eſt one

rum mutua ſupportatio: ſm aplicāꝫ iuſſiōēꝫ.
Alter alteriꝰ onera portate. Hec. n. ſubleuat
onera: depellit nociua: ⁊ pfert adiutoria ppoſi
ta. vnde eccli. 4º. dicit. Melius eſt eſſe duos
ſimul: q̄ꝫ vnum. Habēt. n. emolimentuꝫ ſue
ſocietatis. Si vnus ceciderit: ab alio fulcietur
vnde Ambr. Secura eſt ſocietas iuuenum ⁊
ſenum. Nam illi ſunt ſolatio: iſti teſtimonio.
Illi obſequo: iſti magiſterio. vnde ſupportan/
tes inuicem: onera ſcilicet pximoꝝ. ſ. infir/
morum. Ro. 5. Debemus autē ⁊ nos firmio
res imbecillitatēꝫ infirmorum ſuſtinere.
¶ Scd̄m eſt iniuriaꝝ remiſſio. Naꝫ iniuria
ſubijcit nos diabolice ſeruituti: qꝛ opponit ſe di
uine clementie. qd̄ pꝫ per Augᵐ di. Taꝫ bo/
nus eſt deus: q̄ etiā de malis bonuꝫ eliciat.
¶ Sꝫ ecōuerſo inuidia de bonis malum: qꝛ
bonum gratie: nāe ⁊ fortune puertit. Et ideo
offenſa cito eſt remittenda ppter vindictā dei:
que nō remittit hoī peccata ſua: q̄ꝫdiu tꝫ odiuꝫ
pra pximum. ¶ Item dꝫ cogitare: q̄ oꝫ eum
quādoqꝫ pximo recōciliari: ſi vult ſaluari. vn
de melius eſt h̄ cito fieri: ne ſit in piculo dam/
nationis ⁊ bōum pdat. vnde q ſeipm vicit: ſu/
perat oēs. vnde dicit. Donantes. i. remitten
tes peccata ⁊ iiurias: vobis metipis: vnus. ſ.
alteri. Eccli. 28. Relinque pximo tuo nocēti n
bi: ⁊ tunc deprecanti tibi peccata ſoluenſ. Do
nantes inqꝫ ſiquis aduerſus aliquem hꝫ que/
rellam. i. q̄relle mām. Sicut id eſt ita integre
⁊ pure: xp̄s donauit vobis: gratis. ſ. peccata
cōmiſſa: inuicem. ſ. non ſolum pdonātes: ſꝫ ⁊
dep̄cantes pro delictis. ¶ Tertiuꝫ eſt mutua
dilectio. Quia ip̄a eſt poꝛ i preceptiſ: maior in
virtutibus: ⁊ efficacior in meritis: qꝛ hec ſola
in corde radicata: ceſſante lingua ⁊ manu con/
fert vitam eternā. vnde Aug. 15. de tri. cº. 17
dicit: q̄ oia dona ſine caritate non pducunt ad
deum: ⁊ caritas etiā ſi eſſet ſine alijs: nō pdu/
cet ad deum: imo eſt donum oia alia pficiens
qꝛ ſine caritate poſſunt eſſe: ſed nō pdeſſe: vn
de dicit. Sup oia hec caritatē habentes. Pri
ma Petri. 4. Ante aūt omnia mutuā in vob
metipis caritatem ptinuā habentes. i. ſtudio/
ſius oibus alijs petite caritatēꝫ. vn̄ ſm Aug.
hec eſt veſtis domini incōſutilis: de ſup conte
xta p totum: ne aliquādo diſſuaſ: que ad vnuꝫ
aliqd puenit: qꝛ caritas in vnum aliqd colligit
qꝛ eſt vinculum pfectōis: qꝛ omnia q̄ ad perfe
ctionēꝫ ptinent: oia ſimul ligat. Diony. Amo
rem ſiue diuinum: ſiue humanum: ſiue angeli

cum: ſiue aialem: ſiue nālem: vnitiuā quandā
intelligimus virtutem. ¶ Quartuꝫ eſt pacis
pfederatio. Nam pax eſt pcordantium in bo/
no mentium ordinata trāqllitas: vnde Aug.
dicit. q̄ pax corporis eſt ordinata temperātia
ptiū. Pax aīe ordinata cognitiōis actioniſqꝫ
pſenſio. Pax corporis ⁊ aīe eſt ordinata vita:
⁊ ſalus mentis. Pax hoīs mortalis ⁊ dei: eſt
ordinata in fide ſub eterna lege obedientia.
Pax hoium eſt ordinata pcordia hītantium.
Pax ciuitatis eſt ordinata imperādi atqꝫ obe
diendi concordia ciuium. Pax celeſtis ciui/
tatis eſt ordinatiſſima ⁊ cōcordiſſima ſocietas
fruendi deo: ⁊ inuicem in deo. Pax oium re
rum eſt trāqllitas ordinis. Ordo inqt eſt pa/
rium diſpariumqꝫ reꝝ ſua cuiqꝫ loca tribuēs
diſpoſitio. vnde dicit. Pax chriſti. i. pax quā
chriſtus inter deum ⁊ homines fecit effectiue.
Exultet. i. ſit cā exultatiōis in cordibꝰ veſtris:
non tm̄ ore. ¶ Et nota q̄ triplex eſt pax mala
. ſ. inordinata: ſimulata: ⁊ ingrata. Inordina
ta cum ſupior obedit inferiori: vt ratio ſenſua
litati: ⁊ p̄latus ſubdito. Prouer. 19. Non de
cet ſeruum dn̄ari p̄ncipibus. Pax ſimulata
fuit pax Iude. Luc. 22. Iuda oſculo filiū ho
minis tradis. Pſal. Loquunſ pacem cum p
ximo ſuo: mala autem in cordibus eoꝝ. Pax
ingrata eſt eoꝝ: q ſunt in malo pcordes. vnde
Grego. Sicut eſſe noxiuꝫ ſolet: ſi vnitas de
ſit bonis: ita pniciosum eſt: ſi adeſt malis.
Item Greg. Peruerſos qppe vnitas corro
borat: dum pcordant. Et q̄to magis vnani/
mes ſunt: tanto magis incorrigibiles. vn̄ dic̄
In qua vocati eſtis. ſ. in qua pace ſeruanda ⁊
habenda vocati eſtis. Prima cori. 7. In pa/
ce vocauit nos deus: in vno corpore. ſ. eccle.
Pax. n. eſt neceſſaria ad vnitatem corporis.
Omnes. n. vnum corpus ſumus in chriſto.
Prima coꝝ. 10. Et ideo pacem habere debe
tis: ſicut membra vnius corporis.

Scd̄m principale.

c Irca ſcd̄m: vbi loquiſ de pfectione
virtutum ordināntium nos in deuꝫ
cum dicitur. Et grati eſtote: ſunt ſex
requiſita ad ipſam. ¶ Primuꝫ eſt beneficio
rum gratitudo. Ipſa. n. mereſ donoꝝ ptinua
tionem. vnde Ber. Ad loca vnde exeunt flu
mina gratiaꝝ reuertunſ: vt iteꝝ fluant. Et iō
ſꝫ eundē: diſce in referēdo gratias nō eſſe tar
dus de ſinglis bonis: diligenter pſidera q̄ ti/
bi apponunſ: vt nulla dei dona debita actiōe

fruſtrentur. vñ dicit. Grati eſtote. q. d. Hec oia bona habete in vobis: ⁊ de hijs oibus grati eſtote deo datori. ¶ Scd̃m eſt cognitio ſiue meditatio ſcripturaꝝ: q2 aufert deſꝑationem ⁊ ꝯfert ſpem humane ſalutis: vnde Yſido. d̃ ſũmo bo. dicit. Ob hãc vtilitatẽ ſcribunt ſctõꝝ ruine ⁊ reparatiões: vt ſint cã ſalutis humane ne gſq̃z poſt lapſuz penitẽdo deſpet veniã: du3 ꝯſpicit ſanctoꝝ reparationẽ fuiſſe etiã poſt ruinaz. vnde dicit. Verbũ xp̃i hitet in vobis habundanter. i. ſcia euangelica: q̃ ſpẽaliter verbũ xp̃i eſt: q2 de eius ore ꝓceſſit. Hitet in vobis. ſcilicet ꝑ iugẽ meditationẽ eius. Et h̃ abundãter. i. nõ ſolũ ad noſtrã ſalutez: ſed etiã ad aliorum edificationẽ. In oi ſapia. i. oiu3 ſcripturarum intelligentia: vt intellectũ oium ſcripturarum habeatis. ¶ Tertius eſt alioꝝ edificatio Nam inter oia alia q̃ põt exercere vir ꝑfectus in hac vita: maxime meritoriũ ẽ alios docere. vnde Gre. ſup Ezech. Viri ꝑfecti bona celeſtia: q̃ ꝯtẽplari potuerunt fratribus enunciant eoꝝq3 actiões in amore ⁊ timore caritatis accedunt. Hijs vo ꝓ mercede laboris ꝓmiũt vita eterna. vñ dicẽ. Docẽtes vos metipſos. vn9 ſ. alterũ de ignoratis: vt ſciens doceat ignorantẽ. Et ꝯmonẽtes de his que ſunt moꝝ: ⁊ hoc i pſalmis que ꝑtinẽt ⁊ mouent ad bonã opationẽ ⁊ ymnis ad dei laudẽ ptinentibus. ⁊ canticis ſpiritualibus. i. de eternis bonis agẽtibus que oñdunt celeſtẽ iocũditatẽ. ¶ Quartũ eſt iterna deuotio. ſ. vt aia deuota ab oibus delectationibus abſtracta ſpretis oibus tꝑalibus ⁊ caducis oi conamie ex tota aia ⁊ mente ⁊ oib9 uiribus ſibi vniri queat. Vnde dicẽ iugiter ſ. in cõſideratione dei erga nos cãtantes i cordibus veſtris: no tãtum in labijs: ſicut illi de quibus Eſa. 29. Pplſ hic labijſ me honorat ⁊ hoc dño. i. ad honorẽ dñi. vel dño. i. recta intentiõe. ¶ Quitum eſt dei glorificatio. Nã in omni ope bono nõ debemus nobis gloriã q̃rere ſ3 ſoli deo. Nam qui gloriat in aliquo qd̃ nõ a ſe ipſo habet: ſed aliũde eſt: nõ glorificat deũ: q2 qcquid eſt in creatura ab alio eſt. Pri. ma. cor. 4. Quid habes qd̃ nõ accepiſti. vñ talis qui ſic a ſeipſo extimat bonu3 habere qd̃ h3 iniuriatũ deo: q2 ponit ſe totã cauſa3 ſui boni: ⁊ ſpoliat deum honore ſuo. i. vniuerſali dominio ſuo: quãtũ eſt in ſe: ⁊ ingratus eſt ei de beneficijs que accepit: de quibus ꝓpriã gloriam querit nõ dei aquo hẽtur oẽ bonũ: ⁊ tale vitiũ impedit ne maiora bona accipiat. Quia ſi maiora acciperet aut extollẽtia ingratus efficeret aut nõ digne in gratia operet. vnde dicit. Oẽ quodcũq3 facitis in verbo ⁊ ope: oẽs etiam cogitatiões in noie dñi ieſu xp̃i. i. ad gloriam xp̃i nõ veſtrã. ſ. facite. ¶ Sextũ eſt gratiarum actio. vñ. Gre. dignũ eſt ſemꝑ gratias agere q2 d̃s nunq̃ ceſſat benefacere. vñ dicit. Grãs agentes deo ⁊ patri. i. illi qui eſt deus ꝑ eſſentiam: ⁊ pater per ꝓprietatẽ: a quo. ſ. oia bona: ⁊ hoc ꝑ ipſu3. ſ. xp̃m per quem pater dat oia. Hec agim9 ꝑ chriſtu3 ſi ei9 ꝓcepta cuſtodim9. ¶ Dñica. 5. Sermo de euangelio. 34.

Simile eſt regnum celoꝝ homini qui ſeminauit bonum ſemen in agro ſuo. Mat. 13. Quia de ratiõe boni eſt ꝙ ſit ſui ipſius cõicatiuum ſ3 illud Dyoni. Omne bonũ eſt ſuijpſius diffuſiuũ. Cum igit ſaluator ſit ſummũ ⁊ infinitũ bonu3 ꝯtinẽs in ſe rõnem ois boni: ideo maxime d3 eſſe cõicatiuũ: Sz q2 in ſe ꝯtinet triplex bonu3. ſ. nature gratie ⁊ glorie. Inde neceſſariu3 eſt ꝙ poſt cõicatione3 boni nature: debeat nobis cõicare bonũ gratie: ꝑ moralẽ virtutũ iformatione3 qua merẽdo adipiſcemur bonũ glie: cũ ſit premium virtutum. vnde in euangelio quatuor nobis proponuntur notanda.

Primum principale.

Circa ꝓmu3 principale vbi proponit nobis diue libalitatis affluẽtia i donoꝝ ſuoꝝ cõicatiõe. vbi ſt. 4. ꝯ°es. ¶ Prima ꝯclo eſt. ꝙ ad ſequẽdu3 btitudine3 q̃ intelligitur ꝑ regnũ celoꝝ nõ ſufficiũt pura nãlia: ſed op3 hoie3 donis ſupnaturalibus repleri. Ratio eſt: Quia illud nõ poteſt ꝯſequi puris nãlibus ad qd̃ ꝯcurrũt multe cauſe ſupnãles. Sz ad ꝯſequendũ beatitudinẽ ꝯcurrũt multe cauſe ſupnaturales: vtpote volũtas diuina: que ꝑ mouet ad actu3 beatificũ. Lumen glorie ex parte intellectus ⁊ caritas ex parte affectus: igitur nõ ſufficiũt pura naturalia. ¶ Scd̃a ꝯclo eſt ꝙ diſtributio donoꝝ penſat ex parte ꝯferẽtis dei: q intelligitur ꝑ hoiem ſeminantẽ: nõ ex parte ſuſcipiẽtis ſ3 maiora nãlia que intelliguntur ꝑ agꝝ. Ratio ẽ. Quia diſtributio donoꝝ dei ꝓcedit ex viſceribus pietatis ⁊ mie: ſ3 miſicordie eſt magis ꝯpati ei: qui magis miſer eſt ceteris paribus: ⁊ qui magis

indiget. Si ergo ille qui h3 minora naturalia magis indiget ſuſtentari a grã q̃z qui h3 maiora: igit vbi nulla merita vel demerita ꝓcedũt d̃s ei q h3 minora nãlia d3 dare maiora bona. vñ gloſa ſup illud Jaco. ꝑ. Omne datu3 optimũ ⁊c. dicit. Oẽ bonũ eſt a deo ⁊ non meritis nr̃is: ſ3 ſola gratia diuine volũtatis. ¶ Tertia ꝯclo ẽ: ꝙ ſemẽ in agro ſic ſeminatũ ſignificat mihi vtutes: ꝑꝑ quatuor ꝓprietates ſemini ꝯuenientes. ¶ Prima ẽ: ꝙ l3 ſemẽ ſit modice q̃titatis: tñ multiplr fructificat. Sic cũ modice ſint vtutes in nr̃a repatiõe: afferunt tñ multiplicẽ fructũ. ſ. centeſimũ in vitã eternam. Luc. 8. Semen qd̃ cecidit in terra3 bonã: ortu3 fecit fructũ centuplũ. Nã ꝓ qualibet virtute reddit fructus cẽteſimus. ¶ Scd̃a ẽ: ꝙ ſicut vnũquodq3 genus ſemẽti ſ3 ſpẽm ſua3 ꝓfert ſuũ fructũ. Sic ẽt vnaqueq3 vtutũ: h3 ſibi aliqd reale correſpõdens in ꝓmiu3: q2 caritati correſpondet bonũ delectabile: ſpei bonũ arduu3 fidei verũ: ⁊ ſic de alijs. ¶ Tertia ẽ: ꝙ op3 ꝙ prius moriat in terra anteq̃ fructificet: ſ3 illd̃ Niſi granũ frumenti ⁊c. Sic op3 virtutes aliqualiter mori in cordibus nr̃is: quo ad ꝓpria3 reputationẽ: ſm illud. Cu3 oia bñfeceritiſ ⁊c. ¶ Quartu eſt: ꝙ ſicut op3 ip̃m reduci de potentia ad actum: ſic etiam op3 virtutes i actu3. Qd̃ ſit qñ de habitu ꝑ exercitiũ ꝓceditur i opatione: vt caritas eſt qñ magna opatur. Q2 ſm Greg. Amor nunquam eſt ocioſus. ¶ Quarta ꝯclo eſt: ꝙ has virtutes quas ſeminauit i cordibus noſtris apl's enumerat i epi. di. Induite vos ⁊c. Et ſunt octo. ¶ Prima eſt affectuoſa miſicordia: ibi. Viſcera miſicordie. ¶ 2ª eſt animi dulcedo ad benefaciendu3 d. bẽignitatẽ. ¶ 3ª eſt humilitas cordis ⁊ operis: ibi: humilitaſ. ¶ 4ª eſt modeſtia ad modũ in oibus opibus noſtris ſuãda. ¶ 5ª eſt patientia: aduerſa eq̃nimiter tolerando. ¶ 6ª eſt adiutoriũ ꝓximo exhibendũ: ibi. Supportantes inuicem. ¶ 7ª eſt offenſe remiſſio. ¶ 8ª. ẽ caritas: que ẽ vinculũ ꝑfectiõis. Hec virtutes valent ad vite ꝑfectione3: qd̃ p3 in ſingulis in epiſtola ſupra expoſitis. Sz virũ hee virtutes inſint nobis a nã? Dicendum: ꝙ virtutes theologice nõ: ſ3 morales partim inſunt nobiſ ab extrinſeco ⁊ partim a natura ſm quãdam ichoationẽ. Na3 i ratiõe hoi's nãliter inſunt q̃dam ſeminalia itellectualiu3 vtutũ ⁊ moraliu3 inquantũ in volũtate ẽ q̃da3 nãlis appetitus q̃ ẽ rõni ꝯformiſ. Preterea ex corporis diſpõne aliq ſunt diſpoſiti: vel melius vel pei9 ad quaſdã vtutes: ꝓut. ſ. quedã vires ſenſitiue: act9 ſunt q̃randã partiu3 corporis: ex quaꝝ diſpoſitiõe adiuuãtur vel ipediuntur huiuſmodi vires in ſuis actibus: ⁊ ꝑ ꝯñs vires rõnales qbus huiuſmõi vires deſeruiũt ſenſitiue. Et ſ3 h̃ vnus hõ h3 nãlem appetitũ ad ſciam: ali9 ad fortitudinẽ: alius ad temperantiã. Et iſto mõ vtutes intellectuales ⁊ morales iſunt nobis ſ3 aptitudine3 ⁊ inchoationẽ: Sed non iſunt a natura ſm ꝯſumationem.

Secundum principale.

Secũdũ ꝓncipale ẽ d̃ humane ꝓuitatiſ negligẽtia i vitioꝝ occaſiõe cũ dr̃. cũ aũt dormirẽt hoies: vbi ſt. 4. ꝯcloneſ ¶ Prima ꝯ° eſt: ꝙ cauſa deſtructionis virtutum in aia eſt accidia: que intelligitur in hominum dormitione: ibi. Cũ dormirẽt homines Q2 ſ3 Jhero. Accidia eſt de virtutũ laudabil exercitio vtriuſq3 hois lãguida deiectio. Ipſa ei3 ſine labore vult oia poſſidere. Huius vitij duo ſunt noia. ſ. triſtitia ⁊ accidia. Dicitur aũt primo triſtitia: q2 in iſto vitio eſt auerſio a ſpirituali bono: qd̃ extimatur graue: ſicut eſt ieiunare: orare ⁊c. Et dicitur etiam accidia: quia i iſto vitio eſt ꝯuerſio ad creaturam. ſ. ad quietẽ vt extimetur leuis. Patet ex his: q2 inquantũ dicitur triſtitia opponitur letitie ſpiritualis: q̃ eſt in exercitatiõe ſpirituali. Sed prout dicitur accidia opponitur fortitudini que ꝯſiſtit in aggrediendis arduis ⁊ ſubſtinendis aduerſis. Intelligendum tñ ꝙ aliqui ſic dormiunt cum Job in puluere: quieſcendo in rebus tꝑalibuſ d. Ecce nũc in puluere dormio. Quidã cũ ſanſone in ſinu dalide carnalium voluptatũ. Quidam cum Petro in carcere ſecularibus curis ſe inuoluendo. Quidam cum lazaro in ꝯſuetudie pcti. Gre. Difficile ſurgit quẽ moles male ꝯſuetudis ꝓmit: ⁊ ideo vtutes ſuppꝓmũtur. ¶ Scd̃a ꝯ° ẽ: ꝙ diabolus dr̃ inimic9 hõ ꝑꝑ tria. ¶ P°: q2 hoie3 mala ꝑſuaſione deuicit. ¶ 2° q2 ꝓmas inimicitias voce hois exercuit ¶ 3°: q2 ſub ſimilitudie rõnis humãe d̃cepit ¶ Tertia concluſio eſt: ꝙ zizania ſignat vitia ꝓpter quatuor rõnes. ¶ Prima eſt: q2 ſicut zizania eſt herba inutilis ⁊ infecunda. Sic vitia operationes noſtras reddũt inutiles ⁊ deo ingratas. ¶ Scd̃o: q2 ſicut zizania naſcitur in tritico tꝑibus corruptis: ſic vitia naſcuntur in mente corrupta ꝑ voluptuoſam affectionem. ¶ Tertia: q2 ſic zizania ſuffocat ⁊ ledit triticu3

ſic vitia virtutes exterminant. ¶ Quarta q2 ſi
cut zizania iuxta genus ſuū ꝓfert fructum ſuū
ſic quodlibet vitiū hȝ ſuum penale correſpōdēſ
Quia ſicut nullū bonū manebit irremuneratū.
ſic nullum malum manebit impunitum.
¶ Quarta ꝯ° eſt: ꝙ iſte inimicus hō: ſup ſe/
mē ꝟtutū ſeminauit ſemē vitioꝝ. Nā ꝑ ſuper
miſiaȝ ſeminauit auaritiaȝ: que eſt ꝑiculoſiſſima
¶ Primo q2 reddit hoieȝ omnium reꝝ viliſſi
mum. ſ. ſuum tpalium: ꝛ retrahit nos a ſūmo
bono: ꝛ nō ſatiat. ¶ Secundo q2 nos decipit
Ber. Diuitie mūdi mendaces ſunt. Dūȝ ho
minē eſſe ꝓmittūt: vt ſuūȝ faciūt: ſecuritatem
ſpondent ꝛ dant timoreȝ: ſaturitateȝ ꝓmittunt
ꝛ famē incutiūt: delicias ꝓmittunt: ꝛ anxietateſ
inferunt. ¶ Tertio hoieȝ euiſcerāt: q2 diuitie
acquirunſ cuȝ labore: poſſidētur cū timore: amit
tuntur cū dolore. vnde ipſiſ aberāt ꝛ alij in eo
rum labores intrant: vt mali filij. vnde auar⁹
aſſimilatur aranee: q̄ ſe euiſcerat vt telaȝ faciat
ad capiēduȝ muſcas: ꝛ ſubito ipſa cum tela ſua
vento rapitur: ꝛ totū deſtruiſ. Extirpaſ tñ ꝯſi
deratiōe ꝑplexitatū: anxietatū: ꝛ laqueoꝝ diui
tiaꝝ. Iteȝ ex ꝯſideratiōe magnitudis hereduȝ
Iteȝ ex ꝯfidētia de deo: q nō relinqt ſperātes
in ſe. ¶ Scdō ſup benignitatē ſuper ſemina/
uit diffidentiam de deo: timens in neceſſarijs
deficere: ꝛ ideo nō largitur bona ſua pauperi/
bus. Tales ſunt a deo maledicti ꝛ diuina ꝓte
ctione indigni. Ad Eph. 5. Propterea venit
ira dei in filios diffidētie: q. ſ. diffidūt de bōis
eius: q2 nō credunt deo: ꝛ ideo non ꝓteguntſ
ab eo: ſȝ ꝯfidūt in rebus caducis qð eſt ꝑiculo
ſuȝ. Gre. De creatore deſperāt: q ſpem i crea
tura ponunt. ¶ Tertio ſup humilitatem ſemi
nauit ſuperbiam. Hec. n. eiecit nos de regno
eterno. vnde Greg. Quid ſecurius celo? qd
iocundius paradiſo? Et tñ angelus de celo: ꝛ
homo de paradiſo ſupbiendo ceciderunt. Sȝ
vnde naſcatur ſupbia dicit Ber. De ignoran
tia tui: venit in te ſupbia tui: cum meliorem q̄ȝ
ſis deceptrix tua cogitatio te eſſe nitiſ: cuȝ ma/
ior oculis tuis ſis: q̄ȝ apud deū in veritate. Si
ſcirem⁹. n. ſtatū nr̄ȝ deo notū: humiliaremur.
¶ Quarto ſup modeſtiaȝ ſeminauit cordis i/
ſtabilitateȝ. Nā ſicut modeſtia declinās inde/
centiaȝ in interioribus efficit ordinationē exte
riorē: ſic inſtabilitas cordis amplectēs interio
reȝ deordinationē: cauſa eſt deordinationis ex
terioꝝ. Ordinatio iterior eſt: cuȝ ratio preeſt ꝛ
appetitus obtēperat. Inordinatio vero iterior
cum appetitus nō ſubeſt rōni: talis auteȝ inor
dinatio facit cordis inſtabilitatem. Vbi gratia.
Cum animus iratus a metu ꝯmotus: aut ni/
mis voluptatem appetēs: exteriora mutat: cuȝ
accenſuȝ ſtimulis ire palpitat: corpus tremit: li
gua ꝑpeditur: facies ignoſcit: inordinationeȝ
interius oſtendit. vnde Ber. Cor vanū ꝛ va
guȝ duȝ ſuo ducitſ arbitrio: ꝛ diuino caret con
ſilio: in ſeipſo nō poteſt ꝯſiſtere: ſed omni mo/
bili mobilius: ꝑ infinita diſtrahiſ: ꝛ dū per di/
uerſa regem querit: nō inuenit. Sed in labore
miſerum: i rege vacuū manet: qm̄ veꝝ deum q
ei ſufficere poterat dimiſit. ¶ Quito ſup patiē
tiaȝ ſeminauit ipatientiā. Naȝ ſicut ꝑ patiētiaȝ
homo dn̄atur ſui: ſic ꝑ impatientiam eſt aie ꝑ
ditio. Nā ſm Ber. Propter impatientiaȝ: q
patientia caruerūt perierūt. Vide ne ꝑ impati
entiaȝ peas: ſed vniuerſa ꝓ deo ſubſtine: q2 ꝓ
te maiora ſubſtinuit. ¶ Sexto ſup remiſſio
nem culpe ſupſeminauit iraȝ. Que ſȝ Aug. ē
vlciſcēdi libido. Eſt. n. duplex ira. ſ. nature ꝛ
moris. Pro vt ḡ deordinat a deo hȝ eē mora
liter ſic vitiū eſt: qð nō eſt pctm̄ pure paſſiōis.
Sed moralitatem dicit quandā actionē ꝑ quā
deordinat hoieȝ q̄ȝtum ad deum ꝛ q̄ȝtuȝ ad ꝓ/
ximum. Vult. n. expetere ꝑ ſe vindictā: quam
non debet: niſi a deo expetere vel a iudice ſub
deo ꝯſtituto. ¶ Septimo ſuper adiutorio fra
terno ſupſeminauit pauꝑum oppreſſionem.
Hoc pctm̄ clamauit ad dn̄m. Exo. 3. vñ cla/
mor filioꝝ iſrael venit ad me. Iſti ſunt qui nō
agnoſcunt fratres ſuos: ſed reputāt eos tanq̄ȝ
pecora affligentes aias eoꝝ: ꝛ cogentes ſine
intermiſſione: ſudore: labore: lōga morte mo/
ri. Ignorantes ꝙ ſicut nos habemus ad ꝓ/
ximum: ita inueniemus dn̄ȝ noſtꝝ erga nos:
vt pȝ in euangelio: vbi dn̄s dimiſit ſeruo debi
tum: ꝛ miſertus eſt eius: ſed ille nolēs miſeri
ꝯſerui ſui: dn̄s repetiuit ab eo omne debitum.
Eſto ḡ miſericors erga ꝓximum tuū: non eum
opprimendo: ſed exhibendo ei adiutorium: q2
qualeȝ te iuenerit dn̄s erga inferiorem: talem
tu inuenies ſuperiorem. ¶ Octauo ſup cari/
tatem ſeminauit odiū. Nam ſicut caritas cau/
ſat vitam ſpiritualē: ſic odium morteȝ ſpūaleȝ.
P⁴ Iohis. 3. Qui odit fratrē ſuum homici/
da eſt. Qð fit triplr: corde. ſ. ore ꝛ ope. Corde
inuidēdo: Ore maledicendo. Ope occidēdo.
vnde dicit. Cū autē dormirent hoies. i. cuȝ hō
ꝑ negligentiaȝ non eſt ꝑuigil ſȝ tepidus: ꝛ acci
dioſus ꝛ ꝯtra iminentia pericula incaut⁹ venit
inimicus homo. Inimicus dei ꝛ hois eſt dia/
bolus. Sȝ attende eius aſtutiam: qd. ſ. qñ: ꝛ
vbi ſeminet. Quid? Certe zizaniā: qð dn̄s ex
ponens ait. Zizania ſunt hij filij nequā. Eſa.
ꝑ. Veh genti peccatrici: pplo graui ſemini ne
q̄ȝ filijs ſceleratis. Sed qñ? Cum dormirent
hoies. i. prelati: vel etiam ipſa ratio in aia pre/
ſidēs. Et vbi? In medio tritici. Semꝑ. n. q̄/
rit mala intermiſcere bonis: vt triticum ſuffo
cetur: ꝛ boni malorum exemplo ad ſimilia tra
hanſ. Maxime. n. difficultatis eſt: iter maloſ
bene viuere. vñ Ber. Bonū eſſe iter malos
tante eſt virtutis: q̄ȝte difficultatis. Quale nē
pe eſt illud: picem tangere: ꝛ non inquinari.
¶ Et nota et ꝙ inimicus q̄ȝtūcunq̄ȝ callidus
nō pot ſupſeminare zizania: niſi hoieȝ inueni
at dormienteȝ incautū. ſ. ꝛ ad bona opera tor/
pentem. Et hui⁹ ratio eſt ſm Bonauenturā
Quia demon nō poteſt aliqd efficere: quo fa/
cto neceſſario cogitemus malum qð minus ē
q̄ȝ velle ꝛ facere: niſi in caſu. ſ. cū cogitatio aie
non eſt circa vtilia occupata. Cum. n. euagaſ
ꝛ eſt ocioſa: tunc poteſt ei diabolus imagineȝ
turpem ꝛ vanam offerre. Et ideo volenti ma
las cogitationes euadere magna ſollicitudine
cauendum eſt: ne ꝯtingat aliquādo animuȝ a
bonis ꝛ vtilibus reuocari. Qð tñ difficile eſt
niſi ei qui ſolitus eſt in bonis aīum exercere.
Immo tali delectabilius eſt in bonis ꝛ mūdis
verſari: q̄ȝ viris carnalibus in cogitationibus
turpib⁹ ꝛ fedis occupari. Iteȝ nota ſm Rich.
ꝙ q̄ȝuis demones nō poſſint affectōes malas
appetitui voluntario iprimere: nec ipſum me
diate vel imediate neceſſitari ad malam affe/
ctionē: qñq̄ȝ tamen excitādo mediante imagi/
natione vel aliqua corporali imutatione i ape/
titu ſenſitiuo aliquam imoderatā paſſionē faci
unt. Quo facto voluntas hois pronior eſt ad
malam affectioneȝ. Immoderata. n. paſſio in
appetitu ſenſitiuo qñq̄ȝ ita obnubilat hois itel/
lectū: vt ſibi aliud videatur agendū vel fugien
duȝ: q̄ȝ duȝ erat extra paſſionē. vnde phs. 7.
Ethi. Talem ꝯparat dormienti ꝛ vinolento.
Cuȝ autem intellectus dictat aliquid qð ē ma/
lum diligendum: volūtas ceteris paribus ꝓ/
nior eſt ad diligendum illud q̄ȝuis ꝯtrariū eli/
gere poſſit: nec ad illud incitetur. Si auteȝ cō
tingat ꝙ ꝑ imoderantiā paſſionū in appetitu
ſenſitiuo: nō ita obnubilaſ intellect⁹: vt dictet
illud qð eſt malū diligendum: ꝛ hoc ꝓpter col
ligantiam naturalem voluntatis humane ad
appetitum ſenſitiuum: volūtas eſt pronior ad
mouendū ſe imoderate ꝑꝑ predictaȝ paſſionē.

Tertiuȝ principale.

Irca tertium principale: vbi agitur
de eterna bonitatis refulgentia i ma
loꝝ ſupportatione cum dicitſ. Ser/
ui autem dixerūt. Sequitur. Sinite creſcere.
vbi ſunt quatuor concluſiones.
¶ Prima concluſio eſt: ꝙ diabolus non eſt
directe cauſa peccati: q2 proprium principium
actus peccati eſt voluntas. Quia ſm Augu.
Omne pctm̄ eſt voluntarium. vnde nihil di/
recte poteſt eſſe cauſa peccati: niſi ꝙ pōt moue
re voluntatem ad agendum. Mouetur auteȝ
voluntas dupliciter. ¶ Vno mō ab obō: ſicut
appetibile mouet appetitū. ¶ Alio modo ab
eo ꝙ intrinſecus mouet ad volendum. Hoc
autem eſt volūtas: que ſola directe eſt cauſa pec
cati. Sed que ſit cauſa peccati indirecte. Pro
hoc nota ꝙ ex parte obiecti volūtas mouetur
tripliciter. Vno modo ab obiecto imediate:
vt cibus excitat deſiderium ad comedendum
Alio modo ille qui offert tale obiectum. Ter/
tio° q ꝑſuadet obiectū ꝓpoſituȝ hr̄e rōeȝ boni:
¶ Primo° res ſenſibiles mouent indirecte
ad peccandū. ¶ Scdō° homo ꝑ occaſionem
offerens allectū creature. ¶ Tertio° diabo/
lus ſed indirecte: bonitas cauſat recte. Vnde
Aug. Nulla alia re fit mens humana ſerua li
bidinis niſi propria voluntate.
¶ Secunda concluſio eſt: ꝙ deus eſt cā pec/
cati permiſſiue. Permittit enim ꝓpter tria.
¶ Primo ꝑꝑ miſericordiaȝ que reſpicit miſe
riam. Nā ſi miſia nō eſſet miſicordia dei nō
appareret. ¶ Scdō ꝑꝑ iuſtitiā dei que reſpi/
cit meritum ꝛ demeritum. Si nō eſſet deme/
ritum: iuſtitia non eſſet nobis nota. ¶ Ter/
tio propter probationem: vt mala peiora exclu
dantur. Vnde Aug. Periculoſiſſimū eſt nul
la temptatione pulſari. Vnde. n. ꝓueniūt mīl/
ta mala. ſ. elatio cordis: euagatio mentis ꝛ cor
dis: incircūſpectio ſuijpſius: incōpaſſio tēpta/
toꝝ: ꝯtēptus fratrum: ignorantia angeloruȝ:
q2 Eſai. Sola vexatio dabit intellectum. Vn
de ſapien. tertio. In paucis vexati.
¶ Tertia ꝯclō eſt: ꝙ in cā dānationis nō eſt
ꝑcipitanter agendū: ſed cū diſcretiōe oia ſunt
diſcutienda. vnde Ber. Vbi vehemēs emu/
latio eſt: diſcretio eſt neceſſaria. Nā zelus mi/
nus efficax ꝛ vtilis abſq̄ȝ ſcia inuenitur. Et iō
ꝑnicioſus valde ſentitur. vnde dicit: Ne forte

colligētes zizania ⁊c. Sequit̃. Sinite vtraq̄ creſcere: vbi dat locum pnīe: ⁊ monet ne cito amputemus fratrem: q2 fieri pōt ꝙ hodie malus cras bonus erit. vnde dicit. Ne forte colligentes zizania eradicetis pariter ⁊ triticū. vnde Gen. 18. Abſit a te vt hanc rem facias vt occidas iuſtū cū impio. Nō hic ꝓhibetur eradicatio feſtinata: dānoſa: ſuſpicioſa. Feſtinata q2 ꝑus dꝫ corrigi: ſicut pater filiū diſciplinatū. ¶ Primo adhibet minas. ¶ Scdo virgas deinde grauiora flagella: ⁊ ſi ſic nō corrigitur hereditate priuat̃. Dānoſa: vt cū multitudo ſit in cauſa vel princeps: niſi fuerit iniuria redundans in detrimētum eccl'ie. Suſpicioſa. ſ. qñ dubiū eſt de alicuius malicia: dānandus non eſt ſed differendus: quouſq̄ ꝯuinat̃ inueniat̃ Et tunc nō pp ſuſpicionē: ſed propter cauſam manifeſtam pibit. vnde dixit. Sinite vtraq̄ creſcere vſq̄ ad meſſē. Quia ſicut ſegetes mature tunc colliguntur: ſic comperata cauſa manifeſta tolluntur mali de medio.

¶ Quarta ꝯclō eſt: ꝙ dñs pmittit malos viuere pp quatuor. ¶ Primo vt ipſi ꝯuertantur. Non. n. vult dñs mortem peccatoris ⁊c. ¶ Scdo vt iuſti p eos exerceātur. ¶ Tertio vt oſtendat̃ diuina potētia. Quia ſi homo eēt ſibi derelictus ſtatī deficeret: niſi manu oipotentie diuine fulciret̃. ¶ Quarto ad oſtendendum ſuā clementiā: q facit oriri ſolē ſuum ſup bonos ⁊ malos.

Quartū ꝑncipale.

Irca quartum principale: vbi agitur de extrema ſeueritatis ſnīa in eorum finali punitione: cū dicitur. Colligite primo zizania: Vbi ſunt duo documenta.

¶ Primū documentum ē: ꝙ ibi fiet diſtributio ſm exigentiā vniuſcuiuſq̄. vnde dr̃. Colligite ⁊c. Criſo. Vt nō timeāt boni: qñ ſimul debeat tolli cū zizanijs frumentum. Oſtendit hic angelicū officiū in tribus. In colligēdo: in alligando: in ꝯgregando: Colliguntur. n. ꝑuerſi p ſeparationē a bonis. Alligantur p cōiunctionē in penis. Congregantur. n. boni p vnionē in gaudijs. O q̄ letantē meſſem totā ꝯgregabūt: q tam gaudenter vnū granū: vnā ſcilicet aīam colligere leguntur. Et alligate: vt .ſ. nō poſſint euadere: nō ſolū demerito culpe: ſed nec de eternitate pene. In faſciculos. glo. Nō in vno faſce. Pro modo. n. ꝑuerſitatis ſue vnuſquiſq̄ punietur. vnde Gre. Sicut in domo patris manſiones multe ſunt: p diuerſitate virtutis: ſic dānatos diuerſo ſupplicio gehēne ignib⁹ ſubijcit diſparitas criminis Sequitur. Triticū: vbi deſcribitur ꝑmiū electoꝝ: qd̄ ex tribus creſcit. ſ. ex ꝓpria cuiuſlibꝫ felicitate: qd̄ notatur in tritico: ⁊ cōi beatorum ſocietate: qd̄ notat̃ i ꝯgregādo ⁊ ex loci amenitate: qd̄ notat̃ in horreo. ¶ Et nota ꝙ triticū tripliciter ꝯſiderat̃. ¶ Primo ꝓut eſt i agro ſic ſignat imꝑfectos in via: qui ꝑcepta dei cuſtodiunt facientes fructum trigeſimū. ſ. cum fide trinitatis decē precepta ſeruando: vel fructū ſexageſimū ſuperaddendo ſex opa miſericordie: vel fructū centeſimū. ſ. ad laudē ⁊ gloriam dei oia perficiēdo. ¶ Scdo prout eſt in area ſic ſignat viros perfectos: qui dei ſeruāt conſilia. Area. n. religionē ſignificat. Triticū enim in area purgari ſolet: a tribus. ſ. a paleis ab ariſtis: ⁊ a ꝯmixtione pulueris. Sic multi ſunt religioſi: q malam hñt cum ſecularib⁹ ſocietatē: ⁊ hoc eſt triticū cū paleis: quapropter ſunt purgandi: vt triticum in area. Item ſunt alij q habent nimiam moꝝ leuitatem. Et hoc eſt triticum eſſe cū ariſtis: que leues ſunt ⁊ aride. Itē ſunt alij: qui hñt nimiā terrenoꝝ cupiditatem: ⁊ hoc eſt triticum eſſe cū puluere. Et ideo purgandi ſunt. Alias eos diabolus cribrabit ⁊ agitabit de cupiditate in cupiditatem: Luc. 23. Ecce ſathan expetiuit vos ⁊c. ¶ Itē tertio ꝓut eſt in horreo. Et ſic ſignificat ſctōs in gloria: vbi ſunt ſimul ꝯiuncti a ventis temptationū ſemoti ⁊ ſecuri: ⁊ de nullo iā purgādi: q2 mors vltra non erit. Ezechl. 39. Scient q2 ego dñs ds̄ eoꝝ: eo ꝙ ꝯgregauerī eos ad terrā ſuā: ⁊ nō abſcōdā vltra faciē meā ab eis. ¶ Scdm documentū eſt: ꝙ quilibet ſm iudicium ſapientis ante iudiciū dꝫ facere iuſtitiā: culpā delendo p penitentiā cito: nō vſq̄ ad finem vite ꝓcraſtinādo. Sed proh dolor pauci ſunt: q nūc pniā agant hic in terra. Sꝫ plures ſunt i Italia. Quā pniā agē nob̄ ꝯcedat ihs.

¶ Dñica in ſeptuageſi. Sermo de epla. 5.

Eſcitis qd'

hij qui in ſtadio currunt, Prima coꝛ. 9. Scdm qd̄ dicit Ber. Ociū faſtidium gnāt. Exercitiū deſideriū Tolle ocium: exercitare in aliquo: ⁊ ſtatim ſenties ſola te appetere que famem tollant. vnde ſubito ꝓcedenti de ocio ad laborē: graue cernitur oē quod incipitur: Sed poſtq̄ ab his diſſueſcere ad illa pauliſp aſſoleſcere cepit: vſus tollit difficultatē: inueniatq̄ facile qd̄ impoſſibile ante putauit. Sed q2 ſm Iſido. Tm̄ in hac vita eſt licitū operari boni: poſt hanc vitam nō iam opatio expectatur: ſed retributio meritoꝝ. Hec vita impijs longa ⁊ grata: in oculis antē iuſtoꝝ amara ⁊ breuis. Ideo apl's volēs nos ꝯtinue meritorijs actionibus exerceri bene hortat̃ nos.

¶ Primo ad boni operis exercitationem.

¶ Scdo ſubiūgit motiuā rationē: ſic currite.

¶ Tertio declarat hoc p antecelloꝝ exemplificationem: ibi. Nolo. n. vos ignorare frēs.

Primum principale.

Irca ꝑmū principale ſunt. 5. ꝯ°es.

¶ Prima ꝯclō eſt: doctrina beati Ber. d. Valde cauēdū eſt illud qd̄ multi ſtulti faciunt: qui quanto diutius viuūt: tanto maiorem ſibi ſpem viuendi nutriunt: ⁊ timorem feſtinantis mortis abijcientes: a propoſito ſancte vite deficiunt. Ideo eſt: ꝙ quanto diutius viuit aliquis: tanto breuius victur⁹ eſt: ⁊ tanto citius retributionē totius vite ſue recepturus eſt. Sicut igitur vides per ſingulos dies in preteritum in opinione tua vitam creſcere: ita certus eſto ſpatium bene viuendi decreſcere. Eſto itaq̄ ſollicitus: vt ſpatium vite quod tibi reſtat: quia neſcis q̄ breue ſit: ſic expendas: vt de die in diem ſanctum mentis propoſitum ad meliora extendas: quatinus ſi quid te grauat bene viuere: quantomagis laborem tuum opoꝛtet ad finē feſtinare: ⁊ te ad requiem ⁊ coronam appropinquare? Et ideo dicit. Neſcitis quanta eſt vtilitas bene viuere .i. in virtutibus ꝓficere: in q̄ non vni ſꝫ oibus ꝓmiſſa eſt palma qui in ſtadio currunt.

¶ Secunda ꝯcluſio eſt: ꝙ per curſū currentium in ſtadio intelligimus ſpiritualē motum qui fit in virtuali actione. Videmus nanq̄ i curſu materiali ꝙ eſt terminus a quo receditur: ⁊ terminus medius per quē inceditur: ⁊ terminus ad quē in quo quieſcitur. Sic etiā dꝫ eſſe in curſu ſpirituali. ſ. terminus a quo quē debemus deſerere qui eſt peccatū. Terminus ad quem eſt gloria in qua appetitus debꝫ quieſcere: ſed terminus medius eſt ſtatus gratie: p quem debemus icedere. vnde ſpiritualiter debemus currere nō mutādo parētes p pcti infectionē: ſꝫ vtuali opatiōe merēdo vitā eternā.

¶ Tertia ꝯcluſio eſt: ꝙ per ſtadium intelligitur tempus gratie: in quo ſolū meritorie operatur. Nam poſt hanc vitam nihil reſtat: niſi retributio cuilibet ſecundum exigentiā debitam. Nam ſicut ſtadium eſt quoddā ſpatium ſtatutum p brauio ad currendum: in cuius ꝑncipio curſores ꝯſtituūtur: ⁊ i fine brauiū ponit̃ quo velocius currēs ꝑ ceteris remuneratur. Sic hoc tp̄s gratie a deo eſt ſtatutū: vt quilibet poſitus in ꝑncipio ſue diſcretiōis currere dꝫ virtuoſa exercitatiōe: vt ſic in tali curſu pſeuerās: brauio eterne beatitudinis remuneret̃.

¶ Quarta ꝯcluſio eſt: ꝙ tria genera hominū ab initio fuerunt in mundo. ſ. pagani: iudei ⁊ xp̄iani. Pagani ſunt qui neq̄ nouū neq̄ vetus teſtamentū recipiunt: ſed ſm ꝯcupiſcentiā in qua nati ſunt ambulant. Iudei ſunt q legē Moyſaycā ad litterā ſeruāt ſe circumcidēdo ⁊ alia legalia faciendo. Chriſtiani ſunt qui euāgelium ore xp̄i ꝓlatum cuſtodiūt: ſe baptizādo ⁊ alia eccleſiaſtica ſacramēta reuerenter ſuſcipiendo. Gētes dicūtur pagani: eo ꝙ ita manēt ſicut geniti ſunt. i. in contagio peccati originalis: qd̄ ab ipſa origine ꝯtrahitur. Eph. 2. Eramus nāq̄ filij ire: id eſt debitores pene eterne. Sed heu vt recolit nobis hodie mater eccleſia. Hij omnes fecerunt mirabilem curſum: Immo vt verius dicam infelicem caſum. In primo parente ceciderunt a dignitate angelorum ad conditionem iumentorum. A paradiſo voluptatis in exilium laboris ⁊ doloris. A libertate ſpiritus: in ſeruitutem carnis. A ſtatu gratie in ſtatum culpe ⁊ omnis miſerie: ſcilicet famis: ſitis: caloris: frigoris: tribulatiōis infirmitatis ⁊ neceſſitatis moriendi. vñ dicit. Oēs quidem currunt. ſ. in ſtatu ſuo ſꝫ nō equale premium apprehendunt vite eterne.

¶ Quinta concluſio eſt: ꝙ licet plures ſꝫ diuerſitatem ſtatuum diuerſimode currāt. Vn⁹ tamen ſcilicet fidelis accipit brauiū. ¶ Et nota ꝙ ad hoc ꝙ aliquis mereatur brauium accipere: quatuor vnitates debet habere. ¶ Prima eſt vnitas virtualis: que eſt integritas mētis p ꝯſtantiam ſemper meritoria actione currendo. vñ phs dicit. Qd̄ non eſt ponere ſbāz ocioſā: ideo qñ naliter debꝫ homo hñſacere. Et h̄ eſt currere per opa bōa ⁊ non ſtare. Ad hāc vnitatem hortamur Deut. 7°. Audi iſrl. dñs ds tu⁹ vn⁹ eſt: Ibi nō tm̄ vn⁹ nūero deſignatū: cū ſup oēs numeꝝ ſit credēdus: ſed q2 nūq̄ ab alio i aliud vtit̃. Pſal. Tu aūt idem ipſe es. In hac vnitate dꝫ hō ſuū ꝑncipiū imitari. vnde apl's dicit. Vnus accipit brauiū.

¶ Scđa eſt vnitas moralis: q̃ eſt cõformitas
caritatis. Actu. 4. Multitudinis credentium
vnus intellectus in fide: ⁊ vnus affectus in ca
ritate. Huiuſmõi vnitatis dulcedinem expri/
mit pſal. d. Ecce q̃ȝ bonum ⁊ q̃ȝ io. ⁊c. Et vti
litatem oſtendit: q: hec meret̃ in p̃ſenti benedi
ctioneȝ gratie: ⁊ in futuro vitã glorie. Ad hãc
hortat̃ nos apl's eph. 4. Solliciti ſuare vnita
tem fidei in viculo pacis. ¶ Tertia vnitas ẽ
ſpũalis: q̃ eſt ɔiunctio dei ⁊ aie in vita p grati
am. Pſal. Mihi aũt adherere deo bonũ eſt.
Hac. n. adheſione caritatiua aſtringitur deo
fortiter ⁊ ſecure ad moduȝ glutinis: dum tam
ſuauiter: q̃ȝ ſecure deo inherens: caritate terri
bilius ip̃a gehẽna iudicat eſſe leuiſſimo crimi
ne vultum offendere maieſtatis. Hac. n. vni
one quaſi glutino aromatiũ aia cõiungit̃ deo.
De q̃ apl's. Qui aũt adheret deo: vnus ſpũs
eſt. ¶ Quarta eſt vnitas celeſtis: q̃ eſt ɔiun/
ctio dei ⁊ aie in patria per gl'iam: vbi aia ſan/
cta capax eſt eternitatis: ſapientie ⁊ dulcedinis
dei: q: memoria retinebit deuȝ ſine oblinione
ſciẽtia cognoſcet ſine errore: amore amplectet̃
ſine alterius receptõe: ⁊ ita pficiẽt illud in illa
effabili vnione deitatis ⁊ humanitatis. Sicͭ
aia rationalis ⁊ caro vnus eſt hõ: ita d's ⁊ hõ
vnus eſt xp̃s. Et hoc eſt qđ dicit. Sed vnus
accipit brauiuȝ. i. p̃miuȝ curſus: vel vnus p
ſeuerans in vnitatibus vt dictum eſt.

Scđm p̃ncipale.

c Irca ſcđȝ principale: vbi ſubiungi
tur ad huiuſmõi curſum motiua rõ:
cuȝ dicit̃. ſic currite. vbi ſſt due ɔ°es.
¶ Prima ɔclo eſt: q̃ talis curſus ſpũalis ſo/
lum perficitur caritate. vnde glo. dicit: q̃ quia
vnus accipit brauiũ. i. p̃mium curſus: ⁊ vos
ſic currite per op̃a meritoria. ſ. caritatis pſeue
rantes vſq; in finem: vt ɔp̃rehendatis brauiũ
eterne vocatõis. Quod aũt caritas ſit motus
huius curſus: patet. Nam p̃ͣ Thimo. p̃. Fi
nis p̃cepti eſt caritas de corde puro: ɔſcientia
bona: ⁊ fide non ficta. Glo. Caritas eſt finis
conſumationis: non conſumptionis. Pleni
tudo enim legis eſt dilectio. Ro. 13.
¶ Scđa ɔclo eſt: q̃ q̃tuor ſunt motiue rões:
q̃ mouent nos ad hunc curſum. ¶ Primuȝ
eſt amor euadendi p̃iculum. Nam hõ poſitus
in via p̃iculoſa: velociter currit: ⁊ ſic pctõr eſt
in via p̃iculoſa. Et ideo currere dȝ de pctõ: q:
ſi viã peccati ɔtinuaret: duceret eum ad mortẽ
gehẽne. Et h̃ eſt q̃ dicit. Omnis. n. q̃ in ago
ne ɔtendit. ſ. ɔtra diabolica temptamenta. Et
ideo velocius currendũ eſt: viril'r reſiſtẽdo. ſ.
ab illicitis abſtinendo: nõ vt coronam accipia
mus corruptã: ſed eterne retributionis. vnde
Aug. Non terrenis ⁊ marceſcẽtibus florib'
ſed eternis ɔſertaȝ gẽmis in modum regalis
dyadematis ſpũalis corona ɔſeruat̃. ¶ Scđȝ
eſt tp̃is neglecti recupatio. Nam aliq̃s nimis
moratus in via aduertens ſe dietam dimittere
nõ poſſe: ſed debere implere velocius currit.
Sic ſpũaliter q̃s in delectatiõibus mundanis
aliquãdiu moratus: in viã grãe dȝ feſtinãter
currere: vt tp̃s neglectum valeat recupare. vñ
dicit. Ego aũt ſic curro: nõ q̃ſi in incertũ. q. d.
Legitima bona opor: nõ quaſi in incertũ faciẽ
do aliq̃: de quo p̃mio nõ ſum certus. Sine ne/
gligenter redimo tp̃s: ſic pugno ɔtra hoſtes:
declinando malum: nõ quaſi aerem verberãs
. i. nõ inaniter me fatigãdo: ⁊ aduerſariuȝ nõ
ledendo. Sȝ viriliter aggreſſus ſum aduerſa
rium: vt tp̃s inaniter neglectum recuperetur.
¶ Tertium eſt tp̃is breuitas: vt pȝ in curſore
Naȝ curſor hñs longaȝ dietã in p̃uo tp̃is ſpa/
cio pficere: feſtinat eo magis in curſu: vt ad
terminum in quem tendit: attingat. Sic ſpiri
tualiter currenduȝ eſt velocius magnitudine
maioris p̃nie. vt merito citius p̃tingamus ad
p̃miuȝ. Et h̃ per tp̃is breuitatẽ. vnde Job. 9.
Dies mei velociores fuerũt curſore. Illius. n.
curſor quando dormit vel geſcit: currit. Sed
nos omni hora currimus ad mortẽ: q: vita eſt
curſus ad mortem. vnde dicit. Caſtigo corp'
meum p declinatõem mali: rep̃mendo. ſ. illici
tos motus carnis acriori p̃nia ad poſſibilitatẽ
ſubſtinẽtis. Pſal. Caſtigatio mea in matuti/
nis. Et dicit. Caſtigo: nõ occido. Roma. 12.
Rationabile ſit obſequium veſtꝝ. Et in ſeruitu
tẽ redigo: per opationẽ hõi. Corp'. ſ. ſpiritui
ſuire cogendo: ⁊ ſenſualitateȝ rõni. vñ Aug.
Seruituti hõ ſubijcit̃: dum nõ ſuam: ſed ſpũs
pficit voluntatẽ. ¶ Quartũ eſt remuneratio
Qñ. n. curſor ſcit q̃ i ſero hẽbit bonũ hoſpitiũ
feſtinat i curſu: vt ad illud p̃tingat. vñ ſpũal'r
in bonis op̃ibus currẽs: pp dulcedineȝ ⁊ de/
ſiderium vite eterne feſtinat: ne deſiderio fru
ſtretur: reputãs pp ſuam p̃uitatem ſe indignũ
Et iõ ait. Ne forte cum alijs p̃dicauerim: me
. ſ. in ipſa p̃dicatõe defectuoſuȝ inueniẽs. Ipẽ
reprobus. i. a deo reprobatus pp indignitatẽ
vt indignus hitatione eterne patrie efficiar:
Apl's terret nos: vt timeamus ſuo exẽplo me

diante: q: ſi h̃ ſibi ɔtingere poſſet: q̃to magis
nob̃ cauendũ eſt: ne offendẽdo ſim' reprobi.

Tertium p̃ncipale.

c Irca tertium p̃ncipale: vbi h̃ pbat
p antiq̃ꝝ exẽplatõem: cuȝ dicit. No
lo eiȝ vos igno. fra. vbi ſt due ɔ°es.
¶ Prima ɔclo eſt: q̃ ad correptões moꝝ mĩ
tum pſunt exẽpla bonoꝝ. vnde Iſido. de ſũ.
bo. dicit. Deus cum nos p̃ceptis ſuis admo/
net: ⁊ vite ſcõꝝ boni op̃is exẽpla pponit: nul/
la eſt iam de reatu excuſatio: q: lex dei quoti/
die ad aures nr̃as pulſat: ⁊ ſctõꝝ documenta:
bonoꝝ exͣ: cordis noſtri affectũ puocãt. vnde
ſm eundẽ. Orandus eſt d's: vt v̾tutes quas
ſctis p̃parauit ad coronã: nob̃ ad pfectum ſint
poſite: nõ ad penã. Et ſi prauoꝝ ſepe ſecuti ſu
mus exemͣ: cur non imitemur ſctõꝝ digna: ⁊
deo placita facta? Etiã ſi apti ſum' imitari ini
q̃s in malũ: cur pigri ſumus imitari iuſtos in
bonũ? vnde dicit. Nolo vos igno. fra. ſ. inſti
tutiones fidei ⁊ exercitia virtuoſa: quoniaȝ pa
tres noſtri. i. inſtitutores fidei: omnes perfe/
cti exiſtentes in virtute. ſub nube fuerũt. ſ. exẽ
plaris informationis: protegente nos ab eſtu
carnalis impugnationis.
¶ Scđa ɔclo eſt: q̃ ſingle virtutes in ſingl'is
patribus ⁊ pph'is ſunt nob̃ exẽplificate: vt ten
dentes ad meriti pfectiõem: ip̃as virtutes in
ip̃is diligẽtius attẽdamus. vñ exͦ ſctõꝝ q̃b'
edificat̃ hõ: varias faciũt ſectari virtutes. Hu
militatis ex xp̃o: deuotõis ex petro: caritat̃ ex
iohe: obie de abraam: tollerãtie de iacob: caſti
monie de ioſeph: mãſuetudinis de moyſe: cõ/
ſtantie de ioſue: benignitatis de ſamuele: mĩe
de dauid: abſtinentie de daniele. Sic ⁊ cetera
facta ſoꝝ quo labore: quo moderamine: qua i
tentione vel ɔpunctõe gerant̃: vir ſctũs imi
tanda ɔſideret. Et ideo dicit Iſido. de ſũ. bo.
q̃ q̃ ſctũȝ viꝝ imitat̃: quaſi exẽplar aliqđ intue
tur: ſeq; in illo quaſi in ſpeculo pſpicit: vt adij
ciat qđ deeſſe virtutis agnoſcit. Minus. n.
ſeip̃m hõ ɔſiderat: ſed duȝ alteꝝ intendit: illđ
quod minus eſt luminis adijcit. Hoc. n. in/
nuit apl's di. Omnes mare trãſierunt: ⁊ oẽs
in moyſe baptizati ſunt. Baptizati dicunt̃ in
moyſe: in nube: ⁊ in mari: q: illa oia gerebant
formaȝ ⁊ figurã noſtri baptiſmatis. Moyſes
enim xp̃m: nubes ſpũm. ſ. mare rubꝝ baptiſ/
mum ſignificat ſanguine chriſti rubricatum ⁊
ɔſecratum. Pp'ls tranſiens ſignificat fideleſ
Mors egyptioꝝ ſignificat ablutõem pctõꝝ.
Illa ergo oia noſtri fuerunt figure. Illa tunc
figurate geſta: nunc in noſtra ſalute ɔplentur
quia tunc futura p̃nunciabant̃: non preterita
leguntur: ⁊ p̃ſentia cognoſcunt̃: vnde dicit.
Eandem eſcam ſpũalem. i. virtualem exerci/
tationem: qua nunc ſpiritual'r reficimur: pro
tunc manducabant vſu ɔtinuo: in augmentuȝ
meriti virtualis actionis: ɔſequẽte eos petra.
Nam ſm Iſido. Perfectoꝝ virorum eſt nõ
quenlibet ſanctorum imitando: ſed ip̃am veri
tatem intuendo iuſtitiã opari. vel ſic. Eandeȝ
eſcam ſpũalem manducauerunt. i. corpus xp̃i
in ſigno ſpiritualiter intellecto: ⁊ oẽs eundem
potum biberunt. ſ. xp̃i ſanguinem in ſigno.
Sic loquit̃ de cibo ſpirituali ⁊ potu ſpũali p ſi
dem: nõ de corporali. Aug. Spiritualeȝ ergo
potũ queȝ biberũt ipſi et nos debemus: q: idẽ
illoꝝ pot' ⁊ noſter ſignificat̃. Et iõ illoꝝ cib'
et potus noſter idem eſt miniſterio ⁊ ſignifica
tione: non ſpẽ: q: idem xp̃s illis in petra eſt fi
guratus: nobiſ in carne manifeſtatus: ⁊ altari
ſub ſpecie panis ⁊ vini figuratus. Inſignis
vtiq; diuerſis eadeȝ eſt fides. Sȝ illi venturꝝ
nos p̃nteȝ veniſſe credimus. Et iõ dicit ſpũa/
lem. Spiritual'r aũt biberunt eundem: quem
nos corporaliter nõ eundem. Seqtur. Con/
ſequente eos petra: quẽ xp̃ȝ figurabat: ⁊ fidei
eiuſdem fuit ſignum. Manete ergo in fide: ⁊
videte ſigna varia. Ibi. n. erat petra xp̃s: no
bis quoq; in altari poſitus xp̃s eſt: ſi ſpẽm vi
ſibileȝ attendas: aliud eſt. ſi intelligibilẽ ſigni
ficationem: eundem potum ſpũalem biberũt.

¶ Dominica in. lxxͣ. Sermo. 36. de euãg°.

s Imile eſt re
gnum celoꝝ homini patri
famili. ⁊c. Mat. 20. Q:
ex ocioſitate multa mala p
ueniunt. ſ. in corde: q: ſm
Ber. Ocium cogitationũ
malarum eſt ſentina. In ore: quia ſm eundẽ
eſt mater nugaꝝ: ⁊ nouerca v̾tutum. In op̃e
quia ſm Oſeam: iniquitas ſodome fuit ſaturi
tas panis ⁊ ociũ. Et ideo in die iudicij omne
momentum exigetur a te: qualiter ſit expreſſũ
Et ideo damna talis negligentie ⁊ ocioſitat̃
beatus Ber. deuotiſſime deplorat: dicens.
O bone ieſu cur intermiſi te vllo tempore in
corde meo verſari: te tota mente amplecti: oia

interioꝛa mea vbi tunc erant: quando tecum non erant? Deus vite mee q̄ꝫ vane ꝯſumpta q̄ꝫ infructuoſe elapſa ſunt a me tp̄a mea: q̄ dediſti mihi: vt facerem voluntatē tuam in eis: ⁊ nō feci. Quomō ſubſiſtā? Quomodo leuare potero oculos meos ante faciem tuā in magno illo examie: quādo numerari oīa peccata mea iuſſeris: querēs fructum in eis? Abeant in obliuione coꝛā te tp̄a: que ꝑdidi infructuoſe. Fiat ꝟ reſiduū tp̄is mei ſanctificatum in gratia tua. Et ideo euāgeliſta volēs aīare ad ſpūalis exercitij ⁊ laboꝛum inhiationem: ponit ſex conſideranda.

Primum ꝑncipale.

Circa primum principale: vbi ponitur nobis opariorum in vinea dei cōductio: cum dicitur. Simile eſt regnū celoꝛum: ſunt quinque concluſiones.

¶ Prima ꝯclo eſt: ꝙ hec dn̄ica ſeptuageſima appellatur: qꝛ nunc repſentat eccl̄ia tp̄s captiuitatis iſraelitice plebis: que ꝓpter ſua peccata punita fuit in exilitate babylonica p annos ſeptem: vbi ſicut ait pſal. ſuſpēderunt oꝛgana ſua: dicentes. Quomō cantabimus canticum ⁊c. Hoc idem dn̄s futuroꝝ preſcius: ꝯminatus fuerat. Ihere. 25. Perdam inq̄t ex eis vocem gaudij ⁊ letitie. Qđ etiā myſtice expoſitū in noſtra. 70. obſeruamus cātica letitie ſuſpēdendo. ſ. all'a. Te deum laudamus. Gl'ia in excelſis ⁊c. Quia ꝗ hec tp̄e ſigna letitie ſunt penitus relinquenda: ⁊ lamenta pn̄ie aſſumēda: ideo eccl̄ia aīat nos in officio hodierno: verbis: exēplis ⁊ ꝓmiſſis: vt pn̄ie opibus inſiſtamus fidel'r. Verbis. Nam in ep̄la hoꝛtatur nos ad currendum p pn̄ie opera: ad certādum ꝯtra diabolica tēptamenta. In euāgelio vero ad laboꝛandum in ꝯſcientie vinea. Exēplis. ſ. tres viros ⁊ eoꝝ dicta ꝓducens in medium: q erant peccatoꝛes maximi. ſ. Dauid: cuius verba recitant̄ in miſſa. ſ. ipſius introitu. d. Circundederunt me: ne qs deſperet de peccato luxurie. Paulū cuius verba ſunt in ep̄la: ne quis deſperet de peccato ſupbie. Et Mathꝫum: cuius verba ſunt in euāgelio: ne quis deſpet de peccato auaritie. Promiſſis. Promittit. n. laboꝛantibus denariū: currentibus brauium: ⁊ pugnantibus coronā.

¶ Scd̄a ꝯclo eſt: ꝙ methaphoꝛice regnū celoꝛum eſt pn̄s eccl̄ia: vel iuſtoꝛū vita. ⁊ ſic eſt ꝯparatio tam pſone ad perſonā: q̄ꝫ negocij ad negocium: ⁊ eſt ſenſus. Negociū qđ fit in eccleſia: eſt ſimile negocio tali: quod ab hoīe patrefamilias quādoq̄ꝫ fit. Et ita ſꝫ Greg. regnum celoꝝ dicitur eccl'ia militans: qꝛ cum triumphante facit vnum regnum: in q̄ eſt vnus rex. ſ. trinitas. vna lex. ſ. caritas. vna plebs. ſ. xp̄ianitas. vna merces. ſ. eterna felicitas: que hic quodāmodo hētur in ſpe: ⁊ ibi ꝑcipit̄ in re.

¶ Tertia ꝯclo eſt: qꝫ iſte paterfamilias eſt ds̄ trinitas: quo ad creationem: gubernationem ⁊ ꝯſeruationem oīum creaturaꝝ. Singulariter tamen rōnalium per ſue imaginis ꝯſignationem: luminis naturalis impreſſionē: eterni premij oblationem. Specialiſſime autē eſt pater oīum fidelium per vocationem: inſtructionem: ⁊ nutritionem. Deutero. 32. Nūq̄d nō eſt ipſe pater tuus ⁊c. Familia eius eſt vniuerſitas viatoꝝ: beatoꝝ: damnatoꝝ: que pōt dicere illud pſal. Ipſe fecit nos: ⁊ nō ipſi nos ⁊c. vnde Aug'. ſuper geñ. dicit. Qđ deus in hoc mundo fecit ſibi triſtegā: cuius pars ſupioꝛ eſt regio lucis: in qua habitant victoꝛes. Inferioꝛ aūt eſt regio tenebraꝝ: in qua hītant victi. Media ꝑs ē lucis ⁊ tenebraꝝ: vbi habitant militātes. In ſupioꝛi eſt tm̄ gaudiū: in inferioꝛi tm̄ luctus. in mediū vtrunq̄ꝫ mixtum.

¶ Quarta ꝯclo eſt videre de vinea: que ſit. Et dicitur ꝙ eſt ꝯſciētia. Nam ſicut in vinea debet eſſe clauſura: vt canes ⁊ porci deuaſtantes eam arceantur. Sic reuera opꝫ ꝯſcientiā eſſe clauſam per circūſpectionem ſenſuū exterioꝛum: ne canes inuidie: ⁊ poꝛci luxurie intrātes: ⁊ intima coꝛdis penetrātia per imaginationes ⁊ affectōes carnales ip̄am deuaſtent. Eſt qdā felix: quē faciunt aliena ꝑicula cautū. Hec vinea habet palmites ꝓ fructibus faciendis: puta que ſunt manſuetudo: caſtitas: patiētia: ceteraq̄ꝫ innumerabilia bona: que omnia generaliter in ea adeo ſunt plantata: vt afferāt fructum. Hec vinea magnum laboꝛē exigit quia cum ſit bene culta: copioſiſſimum reddit fructum. Alias fieret ſterilis. Prouerb. 34. Tranſiui per vineam ſtulti. i. vitam negligētis inſperti: ⁊ operuerunt faciem eius ſpine: ſcilicet ſollicitudinis.

¶ Quinta concluſio eſt videre de operarijs. Nam hec vīnea cōmiſſa eſt excolenda Ade: ⁊ toti ſue poſteritati. vnde ſicut Adā poſit' erat in paradiſo colere ⁊ operari eum: vt dicit̄ geneſis. 2. ſic ⁊ nos poſiti ſumus ſuper vineam ſcilicet conſcientiam: que eſt vinea iuſtitie excolendam. Sicut autē mercenarius poſitus in vinea ſua ſi neglexerit eam: non ſolum mercedem ſuam perdet: ſed etiam deſerta vinea exigetur ab eo: ſic ⁊ nos ſi eius culturam debitā neglexerimus: nō ſolū de ea ꝓijciemur: ſed etiam a nobis quod neglectum fuerit: exiget̄. Vinea enim dei nō extra nos eſt: ſed in nobiſ ipſis plantata eſt. Prima coꝝ. 3. Dei cultura eſtis. vnde iſte paterfamilias exijt per ſuā manifeſtationem. Primo mane. i. p° mundi etate: vel in principio diſcretōis. Conducere opa rios nō ocioſos: non verboſos: q negligūt vl dicunt: ⁊ non faciunt. In vineā ſuam: in qua. ſ. palmites virtutum ꝯplātauit. ¶ Sed heu in hac vinea p̄ro vino ꝯpunctionis: ⁊ deuotionis: ⁊ dilectionis: multi habent vrticam vrentium carnalium deſideriorum: ⁊ ſpinas amaritudinū ⁊ odioꝝ. vnde ſi huic vinee propter pigritiam nō adhibeatur debita cultura: ſpine ⁊ vrtice ſuccreſcentes: vinee creſcentiā ſuffocabunt. Et ideo ne fructus iam ſegniter negligatur: hec vinea eſt putanda: fodienda: cuſtodiēda: vindemanda. Putabitur. n. per vitioꝛū extirpationem. Nam ſm̄ Ambꝛ. vinea reciſa frondeſcat. Semiputata frōdeſcit. Neglecta penitus luxuriat. Iohis. 15. Omnem palmitem in me ferentem fructum purgabit eum. Foditur per amoꝛis diuini inflāmationem. Hic. n. amoꝛ omnes amoꝛes mūdanos ⁊ q̄ſi ad radicem vitis ſuboꝛtos eradicat ⁊ euellit. Cuſtodit̄ etiam: ne a beſtijs nociuis deuaſtet̄. Et ideo turris in medio eius edificat̄. Mat. 21. Per quam diſcretio rōnis intelligit̄: qua mediante aditus beſtiaꝝ precludit̄. Deutero. 28. Vineam plantabis ⁊ vinū nō bibes: qm̄ vaſtabitur vermibus. Vindemiabitur quoq̄ꝫ per noſtre intentiōis in deum directionē: vt ſcilicet ſicut in vindemia exterioꝛi botri abſciduntur ⁊ ꝯportant̄: ſic omne opus bonū per nos factū: de laude hoīum abſcidat̄: ⁊ in vnū vltimum finem ꝯpoꝛtet̄: ne verificet̄ illđ pſal. Vindemiant eam q pretergrediunt̄ ea.

Scđm principale.

Circa ſecundū ꝑncipale: vbi propo nitur nobis conductoꝛum ad opus miſſio: cum dicitur. Conuentiōe aūt facta: vbi ſunt due concluſiones.

¶ Prima concluſio eſt: quia ſm̄ Chryſoſt^m conuentio eſt vite eterne promiſſio. Ideo ſaluatoꝛ ad hanc vineam rite ac debite excollendam: ꝓmiſſione vite eterne plures conduxit: quantum ad diuerſos ſtatus hoīum: qui ſunt quinq̄ꝫ. ſ. prelati: mercatoꝛes: milites: miniſtri eccl'ie: ⁊ viri religioſi: ⁊ agricole. ¶ Per eos ergo q mane conducunt̄: accipiuntur prelati: qui primo vocantur ad opera iuſtitie. De quibus dicit ſapien. 1. Diligite iuſtitiam. Alios ergo debent precedere in opibus iuſtitie. Et ideo mane vocant̄. Exo. 8. Cōſurge diluculo ¶ Per hos qui hoꝛa tertia vocant̄: accipiunt̄ negociatoꝛes. Quibus congruit hoc quod dicitur. Inuenit alios ſtantes in foꝛo ocioſos: quia hoꝛa tertia forſan ſignat: ꝙ iter crucifixores domini computantur. Mat. 15°. Et erat hoꝛa tertia: ⁊ crucifixerunt eum. Quod dicit̄ de crucifixione facta per linguas iudeoꝝ ſuit̄ quia mercatoꝛes cōſueuerunt pro lucro ſuo iurare: ⁊ ſic quodāmodo linguis crucifigunt. Lingua enim iurantis: quaſi clauus ⁊ lancea crucifigentis. Ideo enī iurant: vt eis credat̄. ⁊ ſic proximum decipiant. ¶ Per eos qui circa hoꝛam vocantur ſextam: milites deſignant̄ quia cum hoꝛa ſexta dominus crucifigeretur: a militibus veſtibus ſuis ſpoliatus eſt. Mat. 27. Signans eccl'ias: que rebus ſuis a militibus ſuis ſpoliātur. Eccl'ia dicitur cōgregatio iuſtoꝛū. ¶ Caput ieſu qđ ſpinis erat coronatum: ſignat ſacerdotes: qui ſunt caput eccl'ie: qui ſpinis coronant̄: quando decime eis a militibus auferuntur. Iohis. 19. Et milites quidem hec fecerunt. ¶ Per eos q circa hoꝛam nonam vocati ſunt: ſignāt̄ miniſtri eccl'ie ⁊ religioſi viri. Nam hoꝛa nona ieſus expirauit. Matth. 27. In quo figurat̄: ꝙ ipſi tanq̄ꝫ ſpirituales ſeparari debent a carnali affectione. Per quos ſignari etiā poſſunt ſimplices layci: qui maxime curam de coꝛpoꝛe myſtico xp̄i habent. Iſti coꝛpus xp̄i vulneratū: aromatibus condiunt: qui afflictiones ſanctoꝛum caritatis affectu: ⁊ verbis cōſolationis pie demulcent. Lintheaminibus etiā inuoluunt: q de bonis tp̄alibus neceſſitatibus ſcōꝝ ſubueniunt. ¶ Per eos q. xj^a. hoꝛa vocati ſunt: ſignant̄ agricole: p quos ſignificari pn̄t iſti ſimplices. ¶ Et notādū q hij vocati hoꝛa. xj^a. interrogati ſunt. Quid hic ſtatis tota die ocioſi? Reſpōderunt. Quia nemo nos ꝯduxit. In hoꝛa xj^a. ſignatur oīs tranſgreſſio. In reſpōſione trāſgreſſionis excuſatio. Ipſi qdā ignoꝛātes legē: ex ignoꝛantia peccauerunt: ſꝫ in rn̄ſione dicit. Qꝛ nemo ⁊c. ſe excuſantes p prelatos. Quid. n. eſt dicere nemo nos ꝯduxit: niſi nēo nos docuit: nemo nob ꝑdicauit? Iſti peccāt ex

ignorātia: prelati ex malicia. Et lʒ ꝓ ſint voca/
ti ad opa iuſtitie nouiſſimi tamen iueniūtur.
¶ Scđa ɔcl̄o eſt: ꝙ per denarium diurnum
ſignatur remuneratio que ꝑlato debetur ꝓ cō
tinuatione operis ⁊ doctrine. Et ſi denarius
detur alijs: tñ non niſi prelato diurnus datur
In quo ſignatur aureola que debetur: q̄ erit i
ornamentū rōnalis: ad que ſpectat doctrina.
Sicut aureola virginis decor eſt ɔcupiſcibi/
lis in q̄ eſt mūdicia. Et aureola martyꝝ ē orna
mentū iraſcibilis: in qua fortitudo ⁊ patientia.
vnde dr̄. Ex denario diurno. Denarius dr̄
a decē: eo ꝙ decē nūmos vſuales valeat: ⁊ ſi
gnat vitā beatā. Naʒ i denario ē figura ſperi/
ca: vbi nō eſt inuenire finem: i quo ſignat̄ vite
eternitas. Itē ymago regis inſcripta in quo ſi
gnatur aīe ad deuʒ plena ɔformitas. Itē ma
teria ꝑcioſa in quo eterne fruitiōis ſūma ſigna
tur iocūditas. Itē pulchritudo gratioſa in qua
corporis gl̄ioſi grata formoſitas. Itē denari⁹
valet decē: qꝛ obſeruātibus decē precepta da/
bitur. Sʒ diurnus dr̄. Tum qꝛ tota vita hoīs
iuſti: reputatur q̄ſi vnus dies. Tuʒ qꝛ opanti
in die grē: ⁊ nō in nocte culpe reddit̄: tuʒ qꝛ in
die gl̄ie habet̄. Recte igit̄ denarius diurnus
aſſignat̄ eis qui in obſequium chriſti non par
tem ſʒ vite ſue totum diem expendunt.

Tertiuʒ principale.

Irca tertium ꝑncipale: vbi ꝓponit̄
c nobis miſſoꝝ remuneratio: cuʒ dr̄.
Cū ſero aūt. vbi ſunt tres ɔclōnes.
¶ Prima ɔcl̄o eſt: ꝙ lʒ eadē ſit hora ⁊ tēpus
laboris: ⁊ ichoatio quietis: ⁊ finis opis: ⁊ tp̄s
retributionis: tñ finis mundi ꝓ tpe retributio
nis aſſignatur: vnde dr̄. Cū ſero factū eēt ⁊c.
vbi Rabañ. d. Poſtq̄ʒ opis diuini reddita ē
ratio: ad remunerationis tp̄s accedit̄ opportu
nū. d. Cū aūt ſero eēt fcm̄. i. cū dies totius vi/
te ad veſperū ɔſumatiōis inclinata fuerit: mer
ces eſt reddēda. Quare ſʒ Criſo. Sero: nō
alio mane reddit mercedē. Ergo adhuc ſtante
ſcl̄o: iudiciū eſt futuꝝ ꝓpter duo. ¶ Primo
qꝛ ipſa beatitudo futura eſt merces iuſtitie. Iō
nō in alio ſeculo ſit iudiciū: ſʒ ante illud. ¶ 2°
ne videant peccatores diei illius beatitudinē.
¶ Scđa ɔcl̄o eſt: ꝙ ꝑmiuʒ btitudinis eterne
debet̄ dari ⁊ reddi. Dari qdē ex mera liberali
tate ꝓp grāʒ hoī ſine ſufficienti merito gratis ⁊
liberaliter data. Cuʒ ḡ hō ſit totalr̄ obnoxius
⁊ debitor ſui totius idiget dono grē grati faci
entis per quā ſibi deus ɔdeſcendat: prius acce
ptando ſuam imaginē ⁊ voluntatē: q̄ʒ opera/
tionē ab ipſo manentē. Quia cū cā nobilior ſit
effectu: nullus pōt ſe facere meliorē: nec opus
deo placēs: niſi ꝑus ipſe placeat. Ideo neceſ/
ſe ē vt ds̄ ꝑus reſpiciat ipʒ q̄ʒ ad munera ei⁹.
Non. n. qꝛ bona facimus boni ſumus: ſʒ ecō
uerſo. Ideo oīs radix meriti fundat̄ in gratia
gratū faciente: cuius ē hoīeʒ facere deo dignū
Et ideo ꝑmiuʒ eternū dr̄ nō ſolū dari ſʒ reddi
etiā tanq̄ʒ debituʒ ⁊ ꝓ merito quodāmodo red
denduʒ. vnde dicit. Dñs vinee. i. ds̄ pater: q
eſt dñs iure creatiōis: qꝛ vineā plantauit iure
acq̄ſitionis: ⁊ ſic eaʒ liberauit iure emptionis:
⁊ ſic eam ꝓprio ſanguine emit iure ɔſeruatio/
nis: qꝛ facit oēs expēſas: ⁊ operarios mittit: ꝓ/
curatori ſuo. ſ. xp̄o. Pater dedit ei oīa in ma/
nus. Iohis. 13. Pater nō iudicat quenq̄ʒ: ſʒ
oē iudiciuʒ dedit filio. Voca operarios: ſiue bo
nos: ſiue malos. vnde apoc. 14. Opa. n. illo/
rum ſequuntur illos. Et ideo ſubdit. Et red/
de illis: ſtatim ſine dilatione. Mercedem ſuā
totam ſine diminutione. vnde apoſtolus pri/
ma corinth. 3. Vnuſquiſq̄ʒ propriaʒ mercedē
accipiet ſm̄ laborem ſuum.
¶ Tertia ɔcl̄o ē: ꝙ i remunerādo ds̄ magis
pōderat caritatis magnitudinē: q̄ʒ operꝫ diffi/
cultatē vel multitudinē. Et h̄ quo ad ꝑmium
ſubſtātiale: qđ eſt ds̄: qꝛ eſt ſubſtātia totius no
ſtre ſalutis ⁊ btitudinis: ⁊ illo ꝑfecte habito ꝑ/
fecta ē nobis btitudo. Per ſolā aūt caritateʒ ꝑ
fecte habet̄: qꝛ vbi caritas: ibi ds̄ ē. Iohis. ꝑ.
Deus caritas eſt. Et ideo pʒ: ꝙ faciens opus
minoris laboris ex maiori caritate ⁊ feruentio
ri deuotione plus meretur de premio ſubſtan
tiali: q̄ʒ faciens opus maioris difficultatis ex
minori caritate. vnde Gregori. Multi tarde
incipiunt: ⁊ tamen eos ſepe q ipſos anteceſſerūt
antecedunt. Nam dominus in ſuo ſacrificio
non penſat quantum: ſed ex quanto ꝓferatur.
Vnde licet illi qui primo venerant videntur
recedi ꝑus: ſʒ aliq̄ñ aliomodo ſit. Iō dic̄. In/
cipiēs a nouiſſimis. Ratio: qꝛ q̄ñq̄ʒ ɔtingit q
nouiſſime intrant religionē: dolent ſe tarde ve
niſſe: ſatagunt recompenſare damnuʒ tempo
ris amiſſi: ⁊ feruentiores inueniuntur in ope
ribus iuſtitie ⁊ penitentie: ɔſiderātes tp̄is bre
uitatē. Et ſic quandoq̄ʒ meritis equātur ⁊ etiā
precellunt eos qui preuenerūt: ⁊ ſic nouiſſimi
ſunt primi ⁊ ecōtra. Nō tñ ꝓpter h̄ in hac ſpe
dʒ quis pigritare q̄ñ ſit ꝑus: ſʒ aliq̄ñ ſic ɔtigat
nō tñ ſemꝑ: vñ ſecuri⁹ eſt feſtiare q̄ʒ differre.

¶ Quarta ɔcluſio eſt: ꝙ lʒ plures in diuerſis
ſtatibus: diuerſimode diuerſis tp̄ibus: ad hu
ius vinee culturam: ⁊ ad laboris remunerati/
onem ſint vocati: oībus tamen vnus datur vl̄
debetur denarius. vnde dicit. Cuʒ veniſſent
ergo qui circa vndecimā horam venerant: ac/
ceperunt ſingulos denarios. i. vitam eternā:
que ſm̄ Aug. equalis erit oībus: nulli longi/
or: nulli breuior: meritoꝝ tñ diuerſitatis fulge
bunt. Alij magis: alij minus. Pria coꝝ. 15.
Stella differt a ſtella in claritate. Et xp̄s Ioh.
16. In domo patris mei ⁊c. Hic aūt denari⁹
vnus eſt in ſe. multiplex autem propter accipi
entiū differētiaʒ. ¶ Et nota ꝙ oībus ē vnus
denarius. ſ. retributio. Eadeʒ oībus ꝑfectio/
nis menſura. Nā recta quedā ɔſilia ꝑcedūt re/
cta deſideria ⁊ recta opa. Q̄ð. n. ſine conſilio
volumus vel agimus ad culturā vinee nō per
tinet: q̄ſdiu. n. ſumus in via ⁊ in ſtadio curri/
mus ⁊ in vinea laboramus. Plus ɔſilio ð ꝑ
fectione attingimus: q̄ʒ affectu poſſumus ipꝛi
mere: ⁊ in ope explere. Quis. n. eſt qđ ſe de/
bere vel decere cognoſcit: ꝑfecte amplectit̄ vo
lūtatis ⁊ explet ope? Multa. n. cognoſcimus
q̄ facieda ſunt: ⁊ nō ea ſtatim volumus. Mul
ta etiā volumus que non facimus ⁊ facere poſ
ſumus. Tunc in patria qcq̄ʒ vnuſq̄ſq̄ʒ debere
vel decere cognoſcit: totū vult: totū implebit̄:
nō erit plus in ɔſilio q̄ʒ in deſiderio: nec in de
ſiderio q̄ʒ in operis exercitio. Eadeʒ ergo for/
ma ꝑfectionis erit in ratiōe: que in voluntate:
⁊ hec eſt iucunditas perfecta dei: quia ex nulla
parte inuenitur inequalitas: ⁊ implebitur illð
Apoc. 21. Longitudo altitudo eius. ſ. ciuitatiſ
ꝑ quam aīa ſignatur equalia ſunt. ſ. cogitatio:
voluntas: ⁊ opus.

Quartum principale.

Irca 4m ꝑncipale: vbi ꝓponit̄ nobiſ
c ꝑus ɔductoꝝ murmuratio cuʒ dicit.
Venientes aūt ꝑmi. vbi ſūt. 2. ɔ°es.
¶ Prima ɔcl̄o eſt: ꝙ ſancti intra ſe ð magni
tudine diuine clementie quodāmodo murmu
rant: hoc eſt admirantur: videntes ꝙ ds̄ tam
copioſe ⁊ ſupra merita electos ſuos remune/
rat: ⁊ citius ⁊ copioſius q̄ñq̄ʒ tarde venientes
q̄ʒ longo ſibi tpe ſuientes: dum. ſ. illi ſanctos
ſuperant in caritatis magnitudine ⁊ feruore.
Item iſta murmuratio pōt ſignare diuine pa/
tientie admirationē: dum ſancti vident pecc/
ſos in mundo iſto florere ⁊ in cunctis ꝓſpera/
ri: ⁊ ecōuerſo bonos ⁊ innocentes deprimi in
omnibus ⁊ tribulari. vnde Abacuch ꝑ. Quare
re nō reſpicis ſuꝑ inique agētes ⁊ taces ɔculcā
te impio iuſtiorē ſe? Unde dicit. Venientes aūt
primi. i. ꝑmo vocati. Arbitrati ſunt ꝙ plus eſ
ſent accepturi: ſʒ fruſtra vt dictū eſt: qꝛ accepe/
runt ⁊ ipſi ſinglos denarios iuxta conuentio/
nem: ⁊ ideo murmurabant.
¶ Scđa ɔcl̄o eſt: ꝙ cauſa hui⁹ murmuratio/
nis fuit: qꝛ ineq̄liter merētibus ꝑſtitit eandeʒ
remunerationeʒ. d. Hij nouiſſimi vna hora
fe. ⁊c. ſ. in ꝑmo. Qui portauim⁹ pondus diei
⁊ eſtus. Largitio. n. ſeu diſpēſatio in preſenti
⁊ gl̄ie i futuro nō poteſt a nobis dijudicari: cur
. ſ. vni pluſ: alteri minus largiat̄: ſʒ eius ordina
tioni: qui pōderator eſt ſpirituum: ⁊ cui omne
cor pʒ: ⁊ voluntas loquitur: eſt penitus relinquē/
dum: ꝓpter h̄: qꝛ primam gratiam nullus me
reri poteſt de ɔdigno. Gloriā vero poſſum⁹
mereri ex ordinatiōe diuina: non tñ menſurat̄
ſm̄ actum exteriorē qui ſoli deo quo ad ei⁹ va/
loreʒ notus eſt: vnde pondus pōt ſignare le/
gis mandatuʒ: eſtus temptationū calores por/
tamus. i. ſuccumbimus.

Quintum principale.

Irca quintū principale: vbi ꝓponit̄
c nobis murmuratiōis iuſta reꝑhēſio
cū dr̄. At ille ridēs. vbi ſt̄. 4. ɔ°es.
¶ Prima ɔcl̄o eſt: ꝙ ds̄ murmurationē iniu
ſtaʒ reꝑimit ꝑ ſuaʒ equitatē: ⁊ ex eo ꝙ nō infert
iniuriaʒ. Unde ds̄ nō agit iuſtius cuʒ vno q̄ʒ
cum alio ſm̄ Richar. in 4° ſnīo. Sʒ vna dei
actio non pōt eſſe iuſtior alia: niſi aut ꝑ ɔpara/
tionem ad voluntatē eius a qua egreditur: aut
ꝑ ɔparationē ad effectū ad quem terminatur.
¶ Primo° deus non agit iuſtius cuʒ vno q̄ʒ
cum alio: qꝛ vna ⁊ eadē eſt eius volūtas a qua
egreditur oīs eius actio circa creaturaʒ. Nec
ſcđm°. Naʒ q̄uis cuʒ alio agat maiorem effe
ctum iuſtitie q̄ʒ cū alio: tamē nō ſeqr̄ ꝙ actio
eius circa vnū ſit iuſtior q̄ʒ circa aliū. Iuſtitia
eniʒ in q̄daʒ equalitate ɔſiſtit: ſiue ſm̄ quātita/
tem: ſiue ſm̄ ꝓportionē. Equalitas autē vera
q̄ʒ tanta ē in paruis q̄ta in magnis. Propor
tio enim quatuor ad duo eq̄lis eſt ꝓportio. vi/
ginti ad decē: vtraq̄ʒ. n. eſt dupla: Deuſ. n. in
agēdo: cū quolibet ſuat eq̄litateʒ ꝓportionis i
diuiſibili. Ad hoc aūt nos nō aſtringimur ꝓ/
pter difficultateʒ in nobis mediū attingendi:
vt dicit pħus. 2. Eth. Et ideo q̄uis iuſti⁹ poſ
ſimus agere cū vno q̄ʒ cuʒ alio: plus ad punc/
ctale mediuʒ appropinquando: non ſic poteſt

dici de deo. vnde dicit. Amice nõ facio tibi iniuriam: ex eo q̃ facit iuſtitiam. Nonne ex denario ꝛc. Et ſm Ihero. Ex ↄformitate imaginis: ꝛ reformatione. Dicit autem viiij: qꝛ vna equalis fuit ſingulis murmurãdi occaſio.

¶ Secunda ↄcl'o eſt: q̃ lʒ per peccatum ſim⁹ filij ire: tamen dicimur amici eius ꝓpter caritatem: quam hʒ ad nos: lʒ cum offenderimus multiplr vt inimici. vnde vocat eum amicum per fidei ſuſceptionem: ꝛ per actionem vel caritatis vnionem. Tolle qđ tuum eſt. q. d. ſi tu ſeruares denarium decalogi: ego tibi redderem denarium mercedis eterne. Tolle ĝ qđ tuum eſt. i. penaʒ eternaʒ: quam meruiſti propter p̄ceptoꝝ ↄtemptum. Et vade. ſ. in ignẽ eternum: vel ſi murmur de bono ſumitur. vnde q murmurauit: nõ tamen in murmure gaudet ſuit. Tolle qđ tuuʒ eſt. i. vitam eternam quam promiſi. Et vade in gaudium domini tui. Nec tibi diſpliceat: ſi abſqʒ damno tuo alius tecum p̄mietur. Si vero murmuratio ſumitur pro admirari: tunc ſic. Tolle ꝛc. i. deſine admirari: qꝛ bonitas mea eſt inhauſibilis ꝛ infinita.

¶ Tertia ↄcl'o eſt: q̃ omnia que nobis ex diuino arbitrio conferunt̃ ↄtra talia nõ eſt murmurandum. Cuius ratio eſt: qꝛ voluntas dei eſt cauſa oium que ſunt. Si. n. haberet dei voluntas cãm: erit aliquid: quod antecedat voluntatem dei: qđ nefas eſt credere. Qui igit̃ quesierit. quare fecit deus h̃ vel hoc? Reſpondetur Quia ipſe voluit. Qui autem q̄rit. quare voluit? maius aliquid querit: q̄ʒ ſit dei voluntas Nihil autem aliqd maius inueniri põt. Compeſcat ergo ſe humana temeritas: e tillud qđ non eſt: nõ q̄rat: ne illud qđ eſt non inueniat. Hec Augu. vnde ſequitur. Volo autem ꝛc. Huic. i. in penia ſeruenti. Sicut ꝛc. ſ. innocẽtia torpenti. Et ne illicita credatur iſta voluntas: ſubdit. An non licet ꝛc. Quia. n. voluit: ideo licitum eſt. Nihil enim poteſt velle: niſi licitum ꝛ bonum.

¶ Quarta ↄcl'o eſt: q̃ inuidus q̄tum in ſe eſt nititur impedire libertatem diuine bonitatis. Nam oculis tuis deberet placere pulchritudinem bonitatis mee: ſicut oculis ſanis naliter grata eſt lux. Eccl'i. xj. Dulce lumen ꝛc. Sʒ oculi tui ſani non ſunt. Et ſicut dicit Augu. Palato nõ ſano pena eſt panis: oculis infirmis odioſa lux. Tantum. n. monſtꝝ eſt inuidia: q̃ oẽs ſenſus peruertit. Non põt bonum audire de illo: cui inuidet. vnde. p̄. Re. 18. Cum audiſſet Saul de ſtrẽnuitate Dauid: doluit ꝛ puertit viſum. vnde ſeqt̃ ibi. Iaʒ nõ rectis ocl'is aſpiciebat ſaul dauid. Silr linguã vñ de fratribus Ioſeph dicit̃ geñ. 37. Nõ nõ poterant ei qcq̄ʒ pacifice loq. Sequit̃. An oculus tuus neq̄ʒ eſt. Oculus. ſ. rõnis: q̃ puerſe iudicas: ꝛ meã bonitatem arguendũ putas. Quia ego bonus ſum: ex nã. ſ. bonitatis mee dona gratie ꝛ glorie coicans. Chryſo. De dato eius nemo iuſte murmurat: q amplⁱ dat q̄ʒ bõ deſiderat.

Sextũ p̄ncipale.

Sextum p̄ncipale eſt de dictoꝝ ad ꝓpoſitum applicatiõe: cum dicit̃. Sic erunt ꝛc. vbi ſunt due ↄcluſiones.

¶ Prima ↄcl'o eſt: q̃ ſaluator. d. Sic erũt nouiſſimi p̄mi ꝛc. Oſtendens q̃ vndecima hora venientes. ſ. illi qui in vltima ſenectute conuertuntur: fierent auidiores: ne ſe extiſtimarẽt minus habituroſ. vñ dicit. Sic. n. nouiſſimi dũ modo plus ferueant amore: erunt primi. i. in p̄mij retributiõe. ¶ Ratio eſt. Multi. n. p̄us feruentes: poſtea torpent. Et ecↄ°. Multi p̄us frigidi: poſtea inardeſcũt. Faciamus igit̃ ſm ↄſilium Senece. qđ in timere fieri ↄſueuit: vt qui tardius exiuerãt: moram velocitate cõpenſent: vt patuit in Magdalena: q̃ tarde incepit ꝛ multos alios caritatis feruore anteceſſit. vl' ſic. Nouiſſimi in ꝓpria reputatione. Erunt p̄mi. i. digniores in diuina acceptatiõe. Et iõ dicit Chryſo. Erunt p̄mi ꝛc. Eos occulte inſinuat: qui a principio virtute claruerũt: ꝛ poſtea v̓tutem ↄtẽpſerunt: ꝛ rurſus eos q a malitia reducti ſunt: ꝛ multos ſupercellebãt.

¶ Sc'da ↄ° eſt: q̃ arcta eſt via que ducit ad penitentiam. ꝛ pauci gradiunt̃ per illã. Ideo viuamuſ: vt pauci a ſecularium nos tumultu ſeparando. vñ infert Anſel. di. Quapropt quiq̄ʒ nõ dum viuit vt pauci: aut vitã ſuã corrigẽdo ſe colligat inter paucos: aut cuʒ multitudine timeat reprobationẽ. vñ dicit. Multi ſunt vo. ad fidẽ ꝛ meritũ: pauci vero ele: ad caritateʒ ꝛ btitudinis p̄miuʒ. vnde Gre. d. Ad fidẽ. n. plures veniunt. ꝛ ad celeſte regnum pauci ꝑducuntur. Pleriq̄ʒ deuʒ vocibus ſequunt̃: ꝛ moribus fugiunt. ¶ Ex h̃ igit̃ duo penſare debemus. ¶ Primũ eſt vt de ſe nemo p̄ſumat qꝛ ꝛ ſi iam ad fideʒ vocatus eſt: vtꝝ ad regnũ ſit eligendus: neſcit. ¶ Scd'm vt vnuſquiſq̄ʒ ↄximum ſuum: quem iacere in vitijs ↄſpicit: deſpicẽ nõ audeat: qꝛ diuine mĩe diuitias ignorat.

¶ Dominica in. lx'. Sermo. 37. de eodẽ.

Cum turba

plurima ↄuenirent ꝛ de ciuitatib⁹ ꝓperarent ꝛc. Luc. 8. Secũdũ q̃ dicit phs. 2° phi. Omnia agentia agũt ꝓpter finem. Sʒ qꝛ beatitudo ẽ finis humane ſalutis. Saluator volẽſ nos beatificare: coagit ad ſalutẽ tanq̄ʒ in finẽ et ideo in finem non ꝑ nos: ſed ab alio ordinamur. Tum qꝛ tota natura coopat̃ ad d'm: ſicut inſtrumentum ad agens principale: tũ qꝛ particulares cauſe mouent̃ a cauſa vniuerſali. Sicut rector ciuitatis qui intendit bonuʒ commune: mouet ſuo imperio omnia pticularia officia ciuitatis. Et ideo neceſſe eſt vt huiuſmodi natura v̓tute principalis agentis quaſi inſtrumẽtum ꝓpter finem beatitudinis virtualr cauſe vniuerſalis coopetur que eſt voluntas diuina: que in bonum vniuerſale ſe extendit. vt innuit̃ i euãgelio ſub methapora ſeminis. vnde Theo. Non ceſſat autẽ dei filius in noſtris animab⁹ ſeminare nõ ſolum cũ docet: ſed etiam cũ creat in noſtris animabus ſemina ſua cuʒ dicit̃. Cũ turba multa ꝛc. vbi tria notant̃ aduertenda

Primũ principale.

Circa primũ principale: vbi ꝓponitur nobis ſatoris liberalitas cum dicit̃. Cũ turba plima. vbi ſũt ſex ↄcl'ones.

¶ Prima concluſio eſt euidere qs dicat̃ ſator et dicit̃ ſm quẽdam q̃ ſator coiter dicit̃ ille: qui intendens fructuuʒ ↄſecutionẽ: originẽ generis illoꝝ fructuuʒ habilitat ꝛ diſponit: ſiue ſeminãdo ſiue plantãdo tempore opportuno: vt ſic creſcendo ſm genus ſuũ ꝓferat ſibi fructũ.

¶ Secũda concluſio eſt q̃ multi ſunt ſeminatores ſpiritualium: que heu quaſi omnia plerunt. vnde conqueritur Ber. dicens. O genus adam q̄ʒ multi ſeminauerunt in te: ꝛ tamẽ p̄cioſuʒ ſemẽ q̄ʒ male perit. Seminauit in terra noſtra pr̃ de corde ſuo filiuʒ: filius veritatẽ: ſpiritus ſanctus caritatem. Angeli prudentiaʒ Apoſtoli ſubſtantiaʒ. Martyres fortitudineʒ Confeſſores iuſtitiam. Virgines caſtitatẽ. et quilibet iuſtus meritoriam actionem.

¶ Tertia concluſio eſt q̃ licet diuerſi diuerſimode diuerſa ſeminauerunt: tamẽ ꝓprie ꝛ p̄ncipaliter hunc ſatoreʒ intelligimus ſaluatorem qđ oſtẽdit Euſebius. d. Exiuerunt autem a patria celeſti: ꝛ ad homines deſcenderunt non tñ vt ſererẽt. Neq̄ʒ. n. erãt ſatores: ſed adminiſtratores ſpũs in myſteriuʒ miſſi. Moyſes ẽt ꝛ ꝓphe poſt eum nõ ſeiauerunt hoib⁹ myſteria regni celoꝝ: ſed retrahẽdo inſipiẽtes ab errore negtie: ꝛ ydoloꝝ cl'tu. Solus aũt oĩuʒ ſator v̓bum dei exiuit euãgeliʒaturus noua ſemina. ſ. myſteria regni celoꝝ. Et iõ dicit eũ Beda. Satorem iſtum nullũ melius q̄ʒ filiuʒ dei itelligere poſſumus: q de ſinu patris; que creature nõ erat acceſſus: egrediẽs ad h̃ venit in mundũ: vt teſtimonium ꝑhiberet v̓itati.

¶ Quarta ↄ° eſt: q̃ iſte ſator celicus ad recipiendum efficaciter h̃ ſemen diuinum: cor humile ꝛ diſcretũ habilitat ꝛ diſponit: īfirmitates morales admonẽdo: ꝛ ſpũalem ꝓfectũ ꝓmouẽdo Nam ſm Ambr. fragilitas humana firmuʒ neq̄t in tanto ſecl'i lubrico tenere veſtimentum ꝛ aduerſus errorẽ remedia: cui bonus medicus demõſtrauit. Spem venie iudex miſericors nõ negauit. Qđ notat̃ cum dicit̃. Cũ turba plima. ſ. in mũdi ſollicitudinibuſ diſpſa cõueniret. ſ. i vno ꝓpoſito deo adherẽdi. Et de ciuitatibus: nõ de villulis ruſticibus: innuẽs q̃ nõ ſolum ſimplices: ſʒ pti ꝛ magnates x̄pʒ q̄ñʒ ſequebant̃. vnde dicit̃. Propabat ad ihʒ vt h̃ʒ exigentiã cuiuſlʒ oibus ſua beneficia cõicaret: donãdo: alendo: ſanãdo. vnde ſm Ambro. Dñs ↄtulit mltis varia gnã ſanitatũ: nec tpe: nẽ loco cepit a ſtudio ſanãdi turbã cohibẽ.

¶ Quinta ↄ° eſt: q̃ lʒ pabola ſit rex diſſimiliũ ſub aliq̄ ſilitudine facta ↄpatio: ꝛ qbuſdaʒ eẽnt obſcure ꝑꝑ coꝝ malitiaʒ: tñ dñs vſus eſt freq̄nter pabolis ꝑꝑ ſex motiua. ¶ Primuʒ qꝛ ſimplicibus dabãt clariorẽ intellectum: ꝛ ſi non p̄ma auditõe: ſaltem iterata replicatõe ſeu ẽt expoſitõe. vbi diſcipuli intellectũ h⁹ pabole petierunt ſibi a x̄po exponi. ¶ Sc'do vt indignis ſecreta fidei nõ pãderent̃. vñ Mat. 7. Nolite ſctũʒ dare canibus. ¶ Tertio vt veſtigium diuine ſapie in creaturis ſingl'is diſcam⁹ ingrere: ſm illđ Ro. p̄. Inuiſibilia dei ꝑ ea q̃ facta ſunt ꝛc. ¶ Quarto vt ex paucis v̓bis plẽs intellectus inuenirent̃. ¶ Quinto vt attentiores faceret auditores. Cõſueuerunt. n. hoies in obſcuris: q̄i in qbuſdaʒ rariis ſe plus exercere: ꝛ manifeſta ↄtẽnere. ¶ Sexto vt a ſimplicib⁹ facilius ei⁹ doctrina retineret̃. Ex cognitis quippe manuducit̃ intellectus ad cognitionem aliorum. Et hoc eſt qđ dicit. Per ſimilitudinem. i. in parabola.

¶ Sexta ꝯclo eſt: ꝙ q̄ penitēs etiā ſator ope
rum pnie: vt fructum meteret vite eterne. Ideo
tria ꝯpire dꝫ. ¶ Primum eſt clauſtꝝ male cō
ſuetudinis: a q̄ domin⁹ vocat. Iobis. 11. La
zare veni foras: vbi ille q̄triduanus fetidus ⁊
ligatus: ad vnam vocem ꝓdijt foras. Pecca
toꝛ autē totiens vocatus: adhuc ꝓdire recuſat
¶ Scōm eſt ꝯcupiſcentia carnis. Nam cum
duplex ſit concupiſcentia. ſ. oculorum ⁊ car/
nis: vtraqꝫ eſt per gratiam reſtringēda: quia
vtraqꝫ eſt labes aie: que cito maculat: ⁊ vix ab
ſtergi pōt: ⁊ ignis qui vix extingui pōt: ⁊ ideo
deus eſt adorandus deuota orōne: vt roꝛe ſue
gratie hanc in nobis reſtringat. vnde ſapi. 8.
Scio ꝙ alr nō poſſum eē ꝯtinenſ: niſi ds det
¶ Tertium eſt vanitas vite ſecularis: ex q̄ etiā
mundus eiecit nos. Mat. 2°. Surgite ⁊ ite:
q̄ non hēmus hic regem. vnde Ihero. Contē
nendus eſt mundus: ēt ſi proſpis rebus aiuꝫ
demulceat.

Scōm principale.

Irca ſcōm principale: vbi ꝓponitur
c nobis ſeminis realitas: cū dicitur.
Seminare ſemen ſuū. vbi ſunt qua
tuoꝛ concluſiones.

¶ Prima ꝯclo eſt videre quid ſit ſemen. Et
dicit Hugo: ꝙ ſemen eſt cuiuſlibet rei exoꝛdi
um. Proprie tamen ſemen dicit: qd̄ in agro
ſpgitur ad gignendum fructum. vnde dicit ſe
men a ſero ris. rui. rere. ſatū: quod idē eſt qd̄
ſeminare. Si autem de arbore dicā inſero in/
ſerui: facit etiā pticipium inſitus: nō inſertus.
Grecilmus tamen ponit verſus. Eſt ſiatoꝝ
ſemē cāpoqꝫ ſatoꝝ. Semēti ꝓprie ſementinū
quod in archa. Clandit atqꝫ ſuo ſpargetur tē
poꝛe in agro ⁊c.

¶ Scōa ꝯclo eſt: ꝙ ſaluatoꝛ q̄druplex ſemen
ſeminauit: vt ſꝫ genus vniuſcuiuſqꝫ ꝓferret
fructum. ¶ Primum fuit ſemē increatuꝫ. ſ.
ſeipm̄ ſeminatum in terra fecunde virginita/
tis. ¶ Scōm fuit ſemen innatum. ſ. in terra
humane fragilitatis. ſ. poſſe: velle: ⁊ noſſe: q̄
ꝯcurrunt ad omne bene agere. ¶ Tertiū fuit
ſemen inſpiratuꝫ: qd̄ eſt multiplex. ſ. virtutes
dona: btitudines: ⁊ fructuum delectationes.
¶ Quartum ſemen fuit ſemen reuelatuꝫ: pu
ta doctrina euāgelica: que docet qd credenduꝫ
ſit: quid agendum: quidue appetendum.

¶ Tertia ꝯclo eſt: ꝙ quilꝫ hō cum etiaꝫ ſatoꝛ
dicatur: dꝫ quatuoꝛ ſcia ſeminare. ſ. cogitatio
nes mūdas: affectiōes ſanctas: locutiones vti
les: ⁊ meritoꝛias actiōes. vñ ad Gala. 6. dr̄.
Benefacientes nō deficiamus: tpe aūt ſuo me
temus nō deficientes. vnde ⁊ Ecce dicitur.
Mane ſemina ſemen tuum: ⁊ veſpe nō ceſſet
manus tua. q. d. incipe benefacere in iuuentu
te: ⁊ pſeuera vſqꝫ in ſenectam ⁊ ſenium.

¶ Quarta ꝯ° eſt: ꝙ deus oia beneficia ſua q̄
in nobis creauit: ſolo verbo fecit: ſm̄ illd̄ pſal.
Ipſe dixit ⁊ facta ſunt ⁊c. Ideo ꝯuenient̄ ſe/
mini cōparat ꝓpter multa. ¶ Primo pp vir
tutem pncipiandi: q̄ ſicut ſemen eſt pri^m in
nālibus: ſic verbuꝫ dei in moꝛalib⁹. Ro. 10.
Fides. n. ex auditu ⁊c. ¶ Scdo pp ſimilitu/
dinem ſpgendi. Nam ſicut ſemen manu acci
pitur: ⁊ ſic ſpgitur: ſic verbum p̄ manu. i. ope
accipi dꝫ: ⁊ tunc oꝛe ſpargit: ſm̄ illd̄ actuū p̄.
Cepit ihs facere ⁊ docere. ¶ Tertio pp vtili/
tatem fructificādi. Actu. 12. Verbum aūt dn̄i
creſcebat ⁊ multiplicabat. ¶ Quarto ꝓpter ne
ceſſitatem reficiendi. Non in ſolo pane viuit
hō ⁊c. ¶ Quinto ꝓpter ſimilitudinem pdi/
tandi. Nam ſicut ſemen alicubi perit: alicubi
non: ſic verbum dei: vt patet in euangelio.

¶ Sexto ꝓpter ſimilitudinem coicandi. Nā
ſicut ſemen vbiqꝫ in agro indifferenter ſpgit:
ſic verbum dei bonis ⁊ malis pꝛoponitur.

¶ Septimo propter h̄: q̄ ſicut ſemen nō fru
ctificat: niſi in terra bene culta ⁊ ſuppoſita ſupi
oꝛuꝫ influentia; vt detur aura tempata: ſic nec
verbum dei fructificat niſi terra coꝛdis conue
nienter fuerit diſpoſita ⁊ ſuppoſita ſancti ſpūs
influentia: tanq̄ſ ſumme neceſſaria: pluuia de
uotionis irrigata. Et hoc eſt quare dicit ſemi/
natoꝛ: q frequenter ſolet ſeminare ſemen ſuū
. ſ. verbi exterioꝛis ſm̄ humanitatem: ⁊ inteꝛi
oꝛis ſm̄ diuinitatem. Aug. Cathedram hꝫ in
celis: qui coꝛda hoium docet in terris.

Tertium pncipale.

Irca tertium pncipale: vbi ꝓponi/
c tur nob hoc ſemen recipientiuꝫ qua
litas: cum dicit. Aliud cecidit ſecus
viam: aliud in petraꝫ. aliud in ſpinas. ⁊ aliud
in terram bonam. vbi ſunt ſex ꝯcluſiones.

¶ Prima ꝯclo eſt: ꝙ per agꝝ iſtuꝫ ſignatur
humana nā ſiue mens humana. Nam ſicut
ager p ſimuꝫ pinguis efficit: ⁊ debita cultura
habilitat ad fructificanduꝫ. ſic mens humana
pinguedine gratie: doctrine ⁊ ꝟtutuꝫ ſaginat
Et iō noiat ſpecioſa deſerti. De q̄ pſal. Pin
gueſcent ſpecioſa deſerti. vnde mēs humana
bene culta: a vitijs dicit deſerta. Et ſpecioſa
dicit: q̄ eſt donis ⁊ virtutibus adoꝛnata.

¶ Secunda concluſio eſt iſta. ꝙ ager iſte eſt
diligēter excolendus. vt dicitur pꝛouerbio.
24. Diligenter exerce agrum tuū. Et hoc ſit
tripliciter. ¶ Primo euelendo vrticas vitio/
rum. ¶ Secundo amouendo ſpinas mun/
danoꝝ ſolicitudinum. ¶ Tertio faciendo cu/
ſtodiam quinqꝫ ſenſuum: q̄ dicit pꝛouer. 24.
Per agꝝ pigri tranſiui: ⁊ per vineam ſtulti.
Et ecce totum repleuerāt vrtice: ⁊ opperuerunt
faciem eius ſpine: ⁊ maceria lapidum deſtru/
cta erat. ¶ Ratio pꝛimi eſt: q̄ ſicut turpis pi/
ctura deturpat domum: ſic vitia deturpāt ani
mam. Nam aia pctis viciata: non pōt tpalib⁹
reſiſtere. Et ideo occurrunt fantaſmata turpi-
um reꝝ: qbus anima intrinſecus maculatur.
Gen. 8. Senſus ⁊ cogitatio humani coꝛdis
pꝛna ſunt ad malum. ¶ Ratio ſcdi eſt. Nam
ſollicitudo mundanoꝝ: multuꝫ impedit diſpo
ſitionem ad gratiam: q̄ ad diſpōnem requirit
ſtatus interioꝛis: diligens exiatio ad admo/
uendum obſtaculum. Et ideo opꝫ vt aia diſp
ſa per ſenſibilia: ⁊ extra ſe poſita: recoligat in
ſeipſa ad inueſtigandū de obſtaculo. Per nu/
hil autem tm̄ diſpgitur: ſicut per ſollicitudinē
exterioꝝ. vnde Math. 6. Nihil ſolliciti ſitis
anime veſtre qd manducetis. vbi non ꝓhibet
neceſſitas reꝝ: ſed ſollicitudo de tpalibus: que
multum reuocat a ſollicitudine eternoꝛum.
¶ Ratio eſt: q̄ omnis tēptatio oꝛitur ab inoꝛ
dinatis ꝑceptibilibus ſenſuum. Quanto eniꝫ
frequentius percipis ea: que mundi ſunt: tan-
to affectus tuus ad ea ꝯcupiſcēda magis inar
deſcat. Et ideo diligenter ſenſuum cuſtodia eſt
adhibenda. Pꝛouer. 4. Omni cuſtodia ſer/
ua coꝛ tuum: qm̄ ex ipſo vita pꝛocedit.

¶ Tertia ꝯclo ē: ꝙ ſi ſic ager debita cultura p̄
paratus fuerit: tunc ꝓculdubio ſatoꝛ ſemē gra
tiarum ⁊ ꝟtutum in eum ſeminabit. Naꝫ gra
tia gratum faciens in oꝛdine ad acceptationeꝫ
diuinam eſt q̄dam integritas: ⁊ quidam decoꝛ
oium virtutum. Sicut. n. pulchritudo faciei
nō eſt vna qualitas: ſed integritas exurgens
ex multis. ſ. coloꝛe: figura: magnitudine: ⁊ ꝓ/
poꝛtione. Ita gratia q̄ eſt anime decoꝛ: eſt in/
tegritas exurgēs ex oibus virtutib⁹: q̄ null⁹
eſt deo acceptus ⁊ gratioſus: niſi ſit ꝓmptus
ad ſingula bonoꝝ operum virtuoſoꝝ. Talem
aūt ꝓmptitudinem hꝫ hō p oēs virtutes qbus
exit in actus virtuoſos: quas. ſ. virtutes gra/
tia cauſat in aia per modum ſeminis pullulan
tis in meritoꝛias actiones.

¶ Quarta ꝯclo eſt: ꝙ q̄ cum ſit aliqd̄ ſemen
quod ſeminatur in intellectu. ſ. verbum dei:
⁊ aliud ſemen qd̄ ſeminat in affectu. Et h̄ eſt
bonum ꝓpoſitum: puta opa pniālia: ⁊ eſt ſe/
men qd̄ ſeminatur in actu: vt ſunt opera mīe.
Quodlibet iſtoꝝ patitur tria impedimenta.
¶ Primo. n. ſemen intellectus impeditur in
aſſiduitate: in qua verbuꝫ vilipenditur. vnde
Augu. Pꝛedicatio ſi raro eſt: non ſufficit. ſi
aſſidua: vileſcit. Et ideo vie cōparat. d. Aliud
cecidit ſecus viam: ꝓpter tranſeuntium ꝯcul/
cationem. vnde dicitur. Et cōculcatum eſt. ſ.
dum ꝯtemnitur. Et demones tollunt illud: q
per volucres intelliguntur: quādo. ſ. impedi-
unt: ne fructum faciat. ¶ Scdo impedit pꝛe/
ſumptuoſa ꝯfidentia liberi arbitrij: que ꝓpter
firmitatem petre ꝯparatur. Sed eſt abſqꝫ gra
tia: ſicut petra abſqꝫ humoꝛe: ⁊ ideo natū aruit
Verbum ḡ qd̄ ſeminat ſupꝛa mentē de ſe cōfi
dentem: cadere ſupꝛa petrā dicit. Nā petra pa
tenter recipit: ⁊ ſub terra abſcondit: ⁊ ſignat il
los: q coꝛde parato ⁊ facili verbum pcipiunt.
Sꝫ indꝫtuꝫ petra arida eſt nihil hñs humoꝛis
ipm̄ non nutrit. Et ſignat eos ſm̄ ꝙ non hñt
humoꝛē gratie: ſed magis de ꝓpꝛijs viribus:
q̄ꝫ de gratie virtute ꝯfidunt. Et ſicut nō nutri
tur nec creſcit: ſic ēt ꝟbum dei non ꝓficit. vñ
dicit. Et natū aruit: q̄ non hēbat humoꝛē. Et
ſequit. Ad tp̄s credunt: ⁊ in tpe temptatōis re
cedunt. i. cito a ꝓpoſito mutant. Et hij radicēſ
non hñt: q̄ cito a pꝛopoſito euellunt. Planta
q̄to ꝓfundius imittit radices: tanto altius ſur
get. ſic q̄to q̄s maioreꝫ firmitatē hꝫ in bono ꝓ
poſito: tanto amplius in bono ope caleſcit. vñ
eph. 3. In caritate radicati. ¶ Tertio impedi
tur in abundāti ſollicitudine. q̄ ſpinis ꝯpatur:
q̄ ſollicitudo ſicut ſpine lacerat ⁊ pungit. vn/
de dicit ꝙ in ſpinis cecidit. Diuitie aūt ⁊ volu
ptates ſpine nō ſunt ſm̄ ſe: eo ꝙ nō lacerāt: ſꝫ
ſunt occaſio ⁊ oꝛigo ſollicitudinū: que mentem
cruciant. Et ideo ſpine dicunt pp ꝯſequenteꝫ
effectuꝫ. De diuitijs pꝫ ſm̄ Grego. q̄ hñt la
boꝛem in acqrendo: timoꝛem in poſſidēdo: do
loꝛem in amittendo. Similr voluptates cum
laboꝛe acqruntur moꝛſum ꝯſcie: flagellant in pe/
nitente aſpitate pnie: ⁊ nō penitenti infligitur
eternus cruciatus. ¶ Scdo ſemen affectus
tripl̄r impedit. ¶ Primo p carnalē delectati
onem: q̄ ſecus viaꝫ ſeminat. Carnales ſignā
tur p viam: q ſequentes diabolum: ab eo ꝯcul
cantur. Secus viam ſunt q iſtis ſociant: ⁊ p

malam ſocietatē bonum ꝓpoſitum impeditur Prima cor. 15. Corrũpunt bonos mores colloquia praua. ❡ Secundũ eſt mentis induratio. vnde dicit. quod ſupra petram. i. per mentis indurate obſtinationem. Cor durũ aliquando quantũcunq; obſtinatū penitere proponit. Sed mentis duritia ad effectũ ꝑducere nō permittit. ❡ Tertiũ eſt peccati excuſatio. vnde dicitur: ꝙ ſeminat inter ſpinas: qđ fit quando ꝓpoſitū ipedit ꝑ peccati defenſionē: ſeu excuſationē: q̄r hec ſuffocant bonū ꝓpoſitū. vnde tales ſignant ꝑ hericiū. ❡ Tertio ſemē i actu ē triplr ipedit. ❡ Primo ꝑmentis elationē. vnde bonū op⁹ qđ nō fit cū humilitate eſt ſemē qđ cecidit ſecus viā. Illđ. n. nō abſcōdit: ſed aues id eſt vane cogitationes tollũt illud. Quāto aūt opus eſt melius ⁊ laudabilius: tanto cautius eſt abſcondēdū: q̄r magis inſidiat diabol⁹: ad perdendū ꝯpaſſionē cordis. ❡ Secundū eſt duritia cordis: et ē ſemē: qđ cecidit ſupra petrā Quidam enim ita aridi ſunt: ꝙ licet de ſuo erogant elemoſinā: vel per ꝯſuetudinē vel ꝑ aliorum exemplū: vel ne icurrāt pudorē: vel pauperū accuſationē: ſed nullā habent pietatis affectionē: Magis aūt accepta ē deo ipa affectio q̄ȝ opus. Prima Ioh. 2. Qui habuerit ſubſtantiam huius mūdi. ⁊c. nō dicit clauſerit miſericordiā ſuā ſed viſcera. ❡ Tertiū eſt murmuratio. qñ aūt fit cū murmure: ⁊ nō cū hylaritate: tunc ſemē bone actionis cadit inter ſpinas Ipſe enim ſtrepitus murmuris: quaſi quedam ſpine ⁊ aculei ſunt mentis. Eſa. 34. Orietur i domib⁹ eius. i. in ꝯſciētijs ſpine ⁊ vrtice. Idō ſtrepitus ſpinaꝝ in igne habent ſonum ad inſtar murmuris. Pſal. Exarſerũt ſicut ignis i ſpinis ⁊c. Sic cupidi qui dū ardent in igne cupiditatis nō niſi cū murmure dant: et q̄ſiuȝ ad ſtrepitum murmuris exardeſcunt ſicut ignis i ſpinis. vnde dicit. Et ſemel exorte ſpine ſuffocauerunt illud. Q̄r ⁊ ſi tales aliqđ bonum op⁹ faciunt murmuratiōe meritū extingūt.

❡ Quita ꝯclo ē videre q̄re ſeminauit in petra ⁊ i ſpinis: et ſecus viā. Seminator iſte per quē xp̄s intelligit: qui primo ſeminauit: ꝑ angelos reuelationes: ꝑ moyſen precepta: ꝑ ꝓphas ꝓmiſſiones: et tādē ꝑ ſe ipſuȝ exijt ſeminās euāgelicas iformatiōes. dicit ſm Criſo. Si ſeminator creat⁹ ⁊ terrenus ſic ſeminaret: vnq̄ȝ incuſaretur: q̄r nō pōt facere de petra nō petram xp̄s vero nō eſt incuſandus ſi ſeminat ſupra petram. Ipſe enim pluuit ſuper iuſtos ⁊ iniuſtos Immo ſi ꝑcuſſerit petram fluent aque: ſi tetigerit montes fumigabūt. Quod aūt tres partes ſeminis pereunt: et quarta vix ſaluatur: hoc nō eſt ex defectu ſeminantis: ſed ex indiſpoſitione ſuſcipientis. Et ſi maior pars ſeminis dñi et magiſtri perijt in auditoribus qui tūc erant non debet indignari miniſter ⁊ diſcipulus ſi magna pars pereat ſui ſeminis. Ipſe. n. ꝑdicator nō proprie eſt ſeminator: ſed cophinus ſeminantis. Noli attendere ad vilitatem cophini: ſed ad poteſtatem ſeminis: et caritatem ſeminatoris: Ex iſto ſequuntur duo correlaria. ❡ Primū correlariū eſt. Qđ iſta ſuffocatio non cauſatur ex impotentia boni ſeminis: q̄r ſm Dyo. Bonū eſt potentius in agendo q̄ȝ malum: ſed ex malitia voluntatis: que cum ſit libera ſemen extinguit: q̄r voluntarie ſpinis ſe immiſcet. ❡ Secundū corelarium eſt ꝙ deus tam nobile bonum vult perire: q̄r hoc congruit curſui reꝝ. Nā deus ſic res q̄s cōdidit adminiſtrat: vt eas tñ ſm ꝓprios motus agere ſinat. Et ideo q̄uis theſaurus gratie valde ſit nobilis habet tñ in vaſis fictilibus: et ideo de facili amittit qñ ꝑcellis temptationū ꝯcutitur. ❡ Sexta ꝯ° eſt: ꝙ licȝ hec tria ſcia in plurib⁹ piclitentur: hȝ tñ quodlȝ ſuam terram bonā: in qua ꝯfert fructū. Nā ſemen qđ ſeminat in intellectu: hȝ bonā terrā in qua fructificat. ſ. cor humile ⁊ deuotum: in qđ ſi ſemen verbi ceciderit: oritur: ꝑficit: ⁊ fructum facit: iuxta illud Iaco. ꝑ. In māſuetudine ſuſcipite inſitū verbum: qđ pōt ſaluare aias noſtras. Et ortū fecit fructū cētuplū. i. ꝑfectionem ꝟtutum in ꝑ gradu puritatē cordis. Et hijs debet fructus cēteſimus. Sed ſemen qđ ſeminat in affectu qđ eſt bonum ꝓpoſitum. Hoc etiā hȝ terrā bonam. ſ. ſpūm ſanctum. Et h cogitatiōes: locutiones ⁊ affectiōes refert ad aīe vtilitatem: non ad carnis delectationē: nō ad mundi cupiditatem: nō ad humane laudis fauorem. Gal. 6. Qui ſeminat in ſpiritu de ſpiritu: ⁊ metet vitā eternā. Quales aūt ſegetes inde ꝓueniāt: habet gal. 6. Fruct⁹ aūt ſpirit⁹ ē caritas: gaudiū pax: lōganimitas: benignitas: bonitas: māſuetudo: fides: modeſtia: ꝯtinētia: caſtitas. Et bene dicit. Fructum afferunt in patientia: q̄r q patienter ſuſtinent labores p̄ſentis vite: in ſpe remuneratiōis eterne: nō vincunt faſtidio: q̄r tpalem in eternum ꝯmutant mercedē. Sȝ ſemen qđ ſeminat in actu: puta opera mīa hȝ ad referēdū fructū terrā bonā. ſ. cor obediēs ad exequēdū meritorias actiōes. vñ dr. Tale cor terra bona: inq̄ȝtū iplet opa iuſtitie: q̄ eſt declinare a malo: ⁊ nihil omittere de agendis. Dicit terra melior. ſ. q̄ implet mādata: ⁊ nihil agit de nō agendis. ſ. de ꝓhibitis. Pſal. Diuerte a malo: ⁊ fac bonū. Dicit terra optima cui non tñ ſufficit implere mādata: ſed etiā ſuperaddit ꝯſilia. Sequit. Et fructū afferunt in patientia: ſcientes ꝑfecto ꝙ q patiens non eſt maloꝝ tpalium: ſuſtinebit damna eternorum vnde Gre. Terra bona fructū ꝑ patiētiā reddit: q̄r nulla ſunt bona. q̄ tam agimus: ſi non equanimiter primoꝝ mala toleramus.

❡ Dñica in. l°. Sermo. 38. de epiſtola.

s **I liguis ho**minum loquar ⁊ angeloꝝ ⁊c. 1ª. coꝝ. 13. Recte apoſtolus dicit caritatē eē vinculum ꝑfectiōis: q̄r nō ſolū oēs virtutes vnit ⁊ dirigit in finem debitū: ſed etiā immerito facit eas ꝑfectas: q̄r ſine caritate ſunt ipfecte i merendo: vt dicit Aug⁹. Tātē de q̄ſta eſt caritas: q̄ ſi deſit: fruſtra habent cetera. Si aūt aſſit alicui: habentur oia. Et ideo apſs ꝯſiderās excellentiā caritatis: eam nitit ꝯmēdare: q̄ ad duo. ſ. quo ad vtilitatē ⁊ diuturnitatē. Et ideo in hac epiſtola ſunt due ꝯſiderationes.

Prima ꝯſideratio.

Rima ꝯſideratio eſt de ei⁹ vtilitate: circa quam ſunt quatuor ꝯclones.

❡ Prima ꝯclo eſt de diuerſa ei⁹ deſcriptione. In. 3°. ſententiaꝝ dicit: ꝙ caritas eſt dilectio: qua diligit deus ꝓpter ſe: ⁊ prim⁹ ꝓpter deum: vel in deo. In deo dicitur ꝑꝑ illos: qui iuſti ſunt: q manent in deo ꝑꝑ gratiā. Propter deum dicit: q̄tuȝ ad illos: q nondū iuſti ſunt: q̄r ad hoc amandi ſunt: vt fiant iuſti ⁊ ideo per gratiā maneat. ❡ Scđo Aug. dicit ꝙ caritas eſt virtus: qua videri deum ꝑfruiq; eo deſideramus. Hec. n. deſcriptio eſt ſm digniorem actum caritatis. ❡ Tertio in lib. de ſpiritu ⁊ aia dicit: ꝙ caritas eſt ꝯcordia mentium: ⁊ ſocietas electoꝝ: vita beata aiaꝝ ⁊ angelorum: q̄r nec anime: nec angeli: niſi ꝑ caritate viuunt. ❡ Itē quarto dicit: ꝙ caritas eſt virtus: qua vnaqueq; res ꝓ tanto habet: ꝓ q̄to habenda eſt. vnde caritas pōdus equum eſt: ſicut ſtatera doloſa eſt cupiditas.

❡ Secunda concluſio eſt: ꝙ caritas q̄ritq; habet effectus. Nam ꝑmo depellit oēm torporē meritorie actionis. Neſcit. n. ociari. vñ Gre. Amor dei nunq̄ȝ eſt ocioſus. Operat. n. magna ſi eſt. Si aūt opari renuit: amor non eſt. ❡ Scđo gignit in nobis abundantia virtutū Et ideo dicit mater virtutū. vnde Bernar. Bona mater caritas: que ſiue foueat ifirmos ſiue exerceat ꝑfectos: ſiue arguat ingetos: aduerſis diuerſa exhibens: ſicut filios ſuos diligit vniuerſos. Cum te arguit: pura eſt. cū blādit: ſimplex eſt. Solet pie ſeruire: ſine dolo mulcere. Patienter nouit iraſci: humilitatem indignari. Licet leſa: licȝ offenſa: ſi ꝯuerſus fueris ad illam: obuiabit tibi quaſi mater honorificata. Hec ille. ❡ Tertio q̄r acceptas ⁊ gratas facit deo oēs alias virtutes. vnde Aug⁹. Que. n. alia virtutum inter fructus debuit tenere primatū: niſi caritas: ſine qua cetere virtutes nō reputabuntur eſſe virtutes: ⁊ ex qua naſcuntur vniuerſa bona. ❡ Quarto quia in ſpūalibus aiam viuificat: quia ſine ea oia ſunt mortua. Prima Iohis. 3°. Qui non diligit: manet in morte: vbi glo. Sicut corp⁹ ſine aia mortuum eſt: ſic aia ſine caritate. Caritas enim eſt calor vitalis: qua extincta: nihil ſpūalis vite relinquit. vñ ait Proſp. Caritas eſt vita ꝟtutū ⁊ mors vitioꝝ. Sicut. n. fluit cera a facie ignis: ſic perit vita a facie caritatis. ❡ 5° oēs virtutū opatiōes ꝑficit. Col. 5. Sup oia aūt caritatē habētes: q̄ eſt vinculū ꝑfectiōis. vñ Ambr. Caritas oia ligat: ne abeāt. Ligat. n. mēbra eccl'ie ad inuicē.. ⁊ idō in hac ligatiōe eſt ꝑfectio eccl'ie ❡ Tertia ꝯclo eſt: ꝙ licȝ caritas cauſet in nobis plures affectus: eſt tñ fructuoſa in actionibus noſtris: q̄r locutiōes: cogitationes: ⁊ opatiōes noſtras efficit fructuoſas. Hō. n. admodū bone arboris tria hȝ in ſe vtilia. ſ. flores cogitationum: frondes ꝟboꝝ: ⁊ fruct⁹ opeꝝ. O paſſiones bone ꝓhibēt odorē deuotionis in corde. Gen. 27. Ecce odor filij mei ⁊c. Bona ꝟba vmbrā ꝓtectiōis ꝓmo. 2ª. mach. 15. Iudas armauit ſmonib⁹ opportunis. Bona opa: ſecuritatē nobis ſipis in pñti ⁊ in futuro. vñ ⁊ in fine mūdi ꝑcepturus eſt dñs illđ ꝓuerbi. vlti. Date illi de fructu manuū ſuaꝝ ⁊c. Et ꝑ oſtēdit: ꝙ ſermo fructuoſus nō eſt ſine caritate. d. Si linguis hoium loquar ⁊c. Lingue hoium ſunt p̄dicatores: q ſciunt inſtruere de fuga vitiorum: de penarum timore: ⁊ de hijs: q̄ ſpectant ad vitam actiuā. Scđa Thimothei. 4.

Argue: negligentes timorē de peccatis incu
tiendo: obſecra obedientes bonis opibus in
ſtruendo: increpa obſtinatos a vitijs retrahē
do. Linguis angloꝝ: q ſciunt inſtruere de grē
humilitate: de deſiderio glīe: ⁊ de hijs: q̄ ſpe
rant ad vitā ꝯtēplatiuam. Sꝫ hij ſine carita
te nullum fructū ꝯſequunť. vñ dicit. Factus
ſuꝫ velut eſſonās. i. cāpana: q̄ ſono ſuo ſignat
alijs qđ ipa nō ſentit. Aut cimbalum tinnens.
Qđ delectat alios: cum ipm̄ ſine delectatione
ſit. ¶ Scđo h̄ idem oſtendit de motibus in
terioꝛibus: cum. d. Si hūero ꝓphetiā: que eſt
cognitio futuroꝝ: qđ magnū eſt. Et nouerim
myſteria oīa. ſ. occlta veteris ⁊ noui teſtamen
ti: qđ maius eſt. Et oēm ſciam diuinam. ſ. ⁊
humanā: qđ maximū eſt. Naꝫ omnia ptinent
ad vim cognitiuā. Et hūero oēm fidē: ⁊ de oi
bus articlis adeo pfecte: vt ⁊ motes trāſferaꝫ
ptinet ad vim affectiuā: q2 oīs articulus inquā
tum eſt de nā ſua: aut mouet ad timorē: vt cre
dere penam eternā: aut ad amoꝛem: vt crede
re vitam eternā. Hec oīa ſi ſine caritate fiant:
infructuoſa ſunt. ¶ Tertio h̄ idem oſtēdit de
opibus. ¶ Et p̄ de ope relato ad ꝓximum. ſ.
de ope mīe: cuꝫ dicit. Si diſtribuero in cibos
paupeꝝ oēs facultates meas: vbi ponit oēs
circunſtantias elemoſine. Debet. n. diſtribui
elemoſina: nō vni tm̄: ſed pluribus. ¶ Itē dꝫ
dari paupibus: nō diuitibus. ¶ Iteꝫ dꝫ dari
in cibos. i. ad neceſſaria: non ad ſuperflua.
¶ Item addit quartū: qđ eſt ꝯſiliuꝫ. i. omnia
ſua dare. Totū. n. niſi caritate infoꝛmeť: nihil
ꝓdeſt. ¶ Scđo de ope relato ad ſe. ſ. de ope
pnīe: cum dicit. Et ſi tradidero coꝛpus meum
ita vt ardeā: nō ait ſi ieiunauero ⁊c. Nec pro
deſt nob: q opibus pnīe: aut vigilijs: aut oro
nibus affligimur: ſi caritatē interi9 nō hēmus
¶ Quarta ꝯclō eſt: q apls qndecim fructus
enumerat caritatis. ¶ Primus eſt patientia:
q̄ eſt radix ⁊ cuſtos oium virtutū. Uirtus. n.
vana eſt: quā non patientia firmat. Nam per
patientiam ad vberioꝛem grām diſponimur.
Nam terra q̄to plus vertiť ⁊ ſcinditur: tanto
amplius fructificat. Sic hō q̄to plus ꝯtume
lijs afficitur ⁊ patientius poꝛtat: tanto maioꝛi
gratia fecundatur. vnde dicit. Patiens eſt.
¶ Scđs eſt benignitas: q2 nō reddit malū ꝓ
malo: immo bonum ꝓ malo. Mat. 5. Bene
facite hijs: q oderunt vos. vñ maxime cōſide
randa eſt benignitas dei noſtri in eo: q taꝫ be
nigne vocat ⁊ recipit pctōres. Ecce māſueta
benignitas ſaluatoꝛis alliciens nos poſt ſe cur
renduꝫ. vñ Ber. O mmnō pp̄ māſuetudinē
que de te p̄dicatur dn̄e ihu currimus poſt te:
audientes q pauꝑes nō ſpernis pctōres: non
hoꝛres publicanoſ: vt pꝫ in latrone; in meretri
ce: in publicano: in adultera: in Petro negāte
vñ. d. Benigna eſt. i. larga egeniſ. ¶ Terti9
ē dilectio boni alteri9: q2 eā nō ꝯtriſtat felicitaſ
aliena: ſed bonū alterius amat vt ſuum. vnde
Aug9. Tolle inuidiā: ⁊ tuuꝫ bonum eſt quod
hēo. vnde di. Non emulať. i. nō inuidet vel
triſtať ſup alienā felicitatem. ¶ Quartus eſt
directio opis ad finem debitū. vñ non agit ꝑ
peram. i. ꝑuerſe: q2 malo fine actionē non de
foꝛmat: immo trahit eam ad ſuum finem. i. ad
ſuum bonū. Hic eſt oculus dexter: q ſemꝑ ꝓ
ſpicit dilectum: q2 vbi amoꝛ: ibi oculus. Ali9
enim oculus eſt cognitio. ¶ Quintus eſt hu
miliatio in opibus bonis. vnde nō inflatur ꝑ
ſupbiam: ſed potius humiliať. Per hanc eni
virtutē hō diſponitur ad diuinam gratiaꝫ: ⁊ fit
fertilis ⁊ fructuoſus. Facit. n. coꝛ pfunduꝫ ad
ſuſcipiendum diuinum donū. Deus. n. in coꝛ
de humili requieſcit. Aug9. O q̄ꝫ excelſus es:
⁊ humiles coꝛde ſunt domus tue. Exempluꝫ
de btā virgine: que ꝓpter pꝛofundiſſimā hu
militatē ꝯcepit in ſe verbi dei ſublimitatem.
¶ Sextus eſt amoꝛ ſubiectiōis. vnde nō eſt
ambitioſa: q2 preeſſe nō appetit: ſꝫ ſubeſſe exē
plo dn̄i. Iohis. 6. Qui cuꝫ cognouiſſet q tur
ba elegiſſet eum in regem: fugit in mōtem.
¶ Septimus eſt ſtudiuꝫ cois vtilitatis. Nō
querit que ſua ſunt: ſꝫ que ihu xp̄i ⁊ ꝓximi: q2
vt ait Aug9. coia pꝛoprijs: nō ꝓpria coib9 an
teponit. Contra qđ de qbuſdam dicitur phi
lippen. 2. Omnes que ſua ſunt querunt.
¶ Octauus eſt māſuetudo. vñ non irritatur
imo vituperationē v̄tit in refectionē. plagas in
medicinā. vnde dicit. Non irritať. i. non pꝛo
uocatur ad iram vel ad vindictā ꝓ iniuria ſibi
facta. ¶ Nonus eſt innocētia. vnde nō cogi
tat malum. vnde innocētia eſt q̄ſi de nā adamā
tina: q2 ſicut nā adamātina attrahit ſibi ferruꝫ
ſic ipa attrahit deum ad ſui dilectionē. vñ illi
q ꝯſeruant baptiſmalē innocentiā: vel amiſſā
recupant per verā pnīam: diſpoſiti ſunt ad he
reditatem eternā. Puritas. n. innocētie red
dit aiam pulchrā apđ deum. Innocētia facit
vt hōis ꝯuerſatio ſiue actio eius ſit bene ꝓpoꝛ
tionata ſcđm ſpūalem rōnis claritatē. Et h̄ cum
oꝛdinat hoieꝫ vt nulli noceat: ⁊ oibus pꝛoſit.

Unde dicit. Nō cogitat malum. ſ. facere alte
ri: nec facit etiaꝫ ſi ꝓuocet. ¶ Decimus ē do
loꝛ de lapſu ꝓximi: vnde nō gaudet ſup iniqta
tem: q2 potius dolet ſi videt aliquem peccare.
Secūda coꝝ. xj. Quis ſcādalizatur ⁊ ego non
vroꝛ. ¶ Undecimus eſt gaudiuꝫ de ꝓfectu
alterius. vnde ꝯgaudet aūt v̄itati. ſ. i opibus iu
ſtitie. Pꝛia Iohis. Maioꝛeꝫ hoꝝ non habeo
gratiaꝫ: q̄ꝫ vt audiā filios meos i veritate ambu
lare. ¶ 12. eſt ſufferentia aduerſarioꝝ. vnde
Oia ſuffert. Sufferētia. n. talis facit nos be
neficia dei recoꝛdari. Niſi. n. tribulati eſſent
hoies deuꝫ obliuiſcerenť: bonis tpalibus ꝯten
ti. vñ Grego. Electis ſuis iter aſpeꝝ facit: ne
dum delectanť in via: obliuiſcanť eoꝝ que ſunt
in patria. vnde. Oia ſuffert: in actu ꝓ v̄itate:
¶ 13. eſt pfectio credendoꝝ. vñ. Oia credit:
Uera. n. fides eſt de hijs q̄ credit eccla: q̄ ſua
det veritas: Hec. n. fides ſtabilis eſt ⁊ pfecta
q̄ per dilectiōeꝫ opatur. vñ dicit. Oia credit.
ſcilicet q̄ veritas ſuadet: nō dicit oibus credit:
ſed ſoli veritati. ¶ 14. eſt expectatio ꝓmiſſoꝝ
vñ. Oia ſuffert: q̄ chꝛiſtus ꝓmiſit. Roma. 5.
Spes aūt nō ꝯfundit. Per hāc. n. tendimuſ
in bonuꝫ arduū vl ſūmuꝫ bonū actu deſiderā
do. q eſt actus ꝓpꝛius ſpei. Naꝫ actus ꝓpꝛius
ſpei eſt expectare ſummuꝫ bonuꝫ. Sꝫ expecta
re eſt đſiderare alicui bonuꝫ realr̄ reſpectu rei
abſentis. Nō inq̄ꝫ tuꝫ poſſibile eſt hoi ex meri
tis nr̄is: ſed ex diuina bonitate. vñ ſpes reſpicit
deuꝫ inq̄ꝫ tum nobis ex eo ꝓuenit cōicatio ſue
bonitatiſ: vñ ſpes a magiſtro ſniaꝝ ſic deſcribi
tur. Spes eſt certa expectatio future beatitudi
nis ꝓueniens ex meritis ⁊ ex dei grā. vñ dic.
Oia ſperat: q̄ veritas ꝓmittit. ¶ 15. eſt lōgani
mitas pſeuerātie. vnde. Oia ſubſtinet. Qui
eniꝫ vult habere hereditateꝫ eternā opꝫ q pſe
ueret in bono. Sed v̄tus pſeuerātie ꝓpꝛie fa
cit firmiter pſiſtere hoieꝫ i bono ꝯtra difficulta
teꝫ ꝓuenienteꝫ ex diuturnitate oppoſiti actus.
Sunt. n. q̄daꝫ v̄tutes quaꝝ actus ꝑ totam de
bent durare: ſicut fidei: ſpei: ⁊ caritatis: q̄ reſpi
ciunt vltimum finem totius vite humane. Et
ideo reſpectu haꝝ virtutuꝫ: nō ꝯſumatur actuſ
pſeuerātie vſq3 i fineꝫ eoꝝ. Sed hō pſeuerare
dꝫ: q2 ſcđm ſaluatoꝛē: nō q icipit: ſed q pſeueraue
rit vſq3 i finē ⁊c. vnde dicit. Oia ſubſtinet: q2
ꝓpter nulla deſiſtit ab ichoato bono.

Scđa ꝯſideratio.

Circa ſecundam cōſiderationem que
de eius diuturnitate cū dicit. Caritaſ
nunquam excedit. ſunt ſex concluſiones.
¶ Prima concluſio eſt Qđ caritas manet in
pꝛima: cuius ratio eſt. Quia caritas dic quen
daꝫ habitū q icliuat in deū pp̄ ſe: ſꝫ ille habitus
nō inclinat in deum vt bonū pn̄s pp̄ ſe: ſiue ſit
bonū pn̄s: ſiue abſens. Igiť talis habitus ma
net in patria. Iteꝫ q2 nō habet aliquā repugnā
tiaꝫ ad iſtuꝫ ſtatuꝫ: Iteꝫ remanet: vt voluntas
foꝛtius agat: ad actū dilectionis. Remāet etiā
eadem numero licet pfectioꝛ. q2 caritas vt ſic ſe
cunduꝫ ſuaꝫ ſubſtantiaꝫ nō habet ipfectionem
Obijciť a qbuſdaꝫ: q ſi hoc eſſet veꝝ ſequereť
q q2 caritas ſic manēs i patria beatificat. Qđ
etiam caritas manens in via beatificaret. Hic
diciť q beatitudō nō ꝯſiſtit in habitu ſꝫ in actu
Sed diuerſi ſunt actus caritatis in via ⁊ in pa
tria licet ſint eiuſdem rationis. Quare aūt iſte
actus beatificat: et nō ille. Dicit doctoꝛ q h̄ eſt
qa actus nō ſoluꝫ variaťu variatione habitus
vel potentie: ſed variať etiaꝫ a variatione obie
cti. Sed in patria eſt obiectum in via non: Et
iō ſequiť q minimus ꝯp̄henſoꝛ eſt pfectioꝛ q̄ꝫ
ſūmus viatoꝛ: q2 hꝫ habituꝫ caritatis pfectiorē.
¶ Scđa ꝯclō eſt: q caritas vie pōt amitti du
pliciter. ¶ Primo ꝑ ſubtractionē diuine vo
luntatis effectiue ſubtrahēdo influentiā ſuam:
qua ꝯſeruabať caritas in iſto. Ratio eſt. Quia
ille ſolus pōt caritateꝫ ſubtrahere: q poteſt iflu
ere: ſꝫ h̄ facit volūtas diuīa: ergo ⁊c. ¶ Scđo
euacuatur ꝑ odiū demeritoꝛie ſoluꝫ. Nā ꝑ illđ
euacuať ꝑ qđ cozrūpiť diſpoſitio in aīa ad ipſaꝫ
hoc aūt ꝑ pctm̄ moꝛtale fit. vnde dicit. Caritas
nunq̄3 excidit. i. nec in h̄ ſclo: q2 q̄tumcūq3 ſit
ex parte: tñ p̄cīſe nō determinat ad actuꝫ talem
. ſ. ipfectuꝫ. Igiť pōt manere: lꝫ quātuꝫ ad mo
duꝫ euacuať vt dictū eſt: nec in futuro finietur
ſed potius augmentabiť: ⁊ ſi opa eius ceſſent.
Si. n. credēdo ⁊ ſperando diligimus: quan
to magis cum videbitur non excedet.
¶ Tertia ꝯclō eſt: q alia. ſ. fides ⁊ ſpes euacu
antur in patria: q2 fruſtra maneret ille habituſ
in patria: q non haberet inchoationē ad ſuum
actuꝫ ⁊ cuius inchatio eēt ſibi ipoſſibilis. Sed
ſic eſt de fide ⁊ ſpe: igiť ⁊c. Maioꝛ pꝫ. Q2 ibi
nihil ē fruſtra. Probatio minoꝛis: Quia ha
bitus fidei iclinat nos in ipꝫ deuꝫ: vt in veruꝫ
nō apparēs: q2 fides ē ſubſtātia reꝝ non appa
rentiū: ⁊ ſpes inclinat nos in deuꝫ vt i bonuꝫ
abſens: ſꝫ tunc omne veꝝ erit apparens: ⁊ oē
bonum erit pꝛeſens. vnde dicit. Siue ꝓphe
tie. ſ. futuroꝝ euacuabunť in futuro q̄ꝫdo oia

Argue: negligentes timorez de peccatis incu
tiendo: obſecra obedientes bonis opibus in
ſtruendo: increpa obſtinatos a vitijs retrahē
do. Linguiſ angloꝝ: q ſciunt inſtruere de grē
humilitate: de deſiderio glīe: ⁊ de hijs: q̄ ſpe
ctant ad vitā ꝯtēplatiuam. Sȝ hij ſine carita
te nullum fructuȝ ꝯſequunť. vñ dicit. Factus
ſuȝ velut eſſonās. i. cāpana: q̄ ſono ſuo ſignat
alijs qđ ipā nō ſentit. Aut cimbalum tinnens.
Qđ delectat alios: cum ipm ſine delectatione
ſit. ¶ Scđo h̄ idem oſtendit de moribus in
terioribus: cum. d. Si hūero ꝓphetiā: que eſt
cognitio futuroꝝ: qđ magnū eſt. Et nouerim
myſteria oīa. ſ. occlta veteris ⁊ noui teſtamen
ti: qđ maius eſt. Et oēm ſciam diuinam. ſ. ⁊
humanā: qđ maximū eſt. Naȝ omnia ptinent
ad vim cognitiuā. Et hūero oēm fidē: ⁊ de oi
bus articlis adeo pfecte: vt ⁊ motes trāſferaȝ
ptinet ad vim affectiuā: q: ois articulus inquā
tum eſt de nā ſua: aut mouet ad timorē: vt cre
dere penam eternā: aut ad amorem: vt crede
re vitam eternā. Hec oia ſi ſine caritate fiant:
infructuoſa ſunt. ¶ Tertio h̄ idem oſtēdit de
opibus. ¶ Et p̄ de ope relato ad ꝓximum. ſ.
de ope miīe: cuȝ dicit. Si diſtribuero in cibos
paupeꝝ oēs facultates meas: vbi ponit omēs
circumſtantias elemoſine. Debet. n. diſtribui
elemoſina: nō vni tm̄: ſed pluribus. ¶ Itē dȝ
dari paupibus: nō diuitibus. ¶ Iteȝ dȝ dari
in cibos. i. ad neceſſaria: non ad ſuperflua.
¶ Item addit quartū: qđ eſt ꝯſiliuȝ. i. omnia
ſua dare. Totū. n. niſi caritate informeť: nihil
ꝓdeſt. ¶ Scđo de ope relato ad ſe. ſ. de ope
pnie: cum dicit. Et ſi tradidero corpus meum
ita vt ardeā: nō ait ſi ieiunauero ⁊c. Nec pro
deſt nob: q opibus pnie: aut vigilijs: aut oro
nibus affligimur: ſi caritatē interi⁹ nō hēmus
¶ Quarta ꝯclō eſt: q apls quīdecim fructus
emineant caritatis. ¶ Primus eſt patientia:
q̄ eſt radix ⁊ cuſtos oium virtutū. Virtus. n.
vana eſt: quā non patientia firmat. Nam per
patientiam ad vberiorem grām diſponimur.
Nam terra q̄to plus vertiť ⁊ ſcinditur: tanto
amplius fructificat. Sic hō q̄to plus ꝯtume
lijs afficitur ⁊ patientius portat: tanto maiori
gratia fecundatur. vnde dicit. Patiens eſt.
¶ Scđs eſt benignitas: q: nō reddit malū ꝓ
malo: immo bonum ꝓ malo. Mat. 5. Bene
facite hijs: q oderunt vos. vñ maxime cōſide
randa eſt benignitas dei noſtri in eo: q iaȝ be
nigne vocat ⁊ recipit pctōres. Ecce māſueta

benignitas ſaluatoris alliciens nos poſt ſe cur
renduȝ. vñ Ber. O mnino pp̄ māſuetudinē
que de te p̄dicatur dñe ihu currimus poſt te:
audientes q pauper nō ſpernis pctōres: non
horres publicanos: vt pȝ in latrone: in meretri
ce: in publicano: in adultera: in Petro negāte
vñ. d. Benigna eſt. i. larga egenis. ¶ Terti⁹
ē dilectio boni alteri⁹: q: eā nō ꝯtriſtat felicitas
aliena: ſed bonū alterius amat vt ſuum. vnde
Aug⁹. Tolle inuidiā: ⁊ tuuȝ bonum eſt quod
hēo. vnde di. Non emulať. i. nō inuidet vel
triſtať ſup alienā felicitatem. ¶ Quartus eſt
directio opis ad finem debitū. vñ non agit p
peram. i. pūerſe: q: malo fine actionē non de
format: immo trahit eam ad ſuum finem. i. ad
ſuum bonū. Hic eſt oculus dexter: q ſemp ꝓ
ſpicit dilectum: q: vbi amor: ibi oculus. Ali⁹
enim oculus eſt cognitio. ¶ Quintus eſt hu
militas in opibus bonis. vnde nō inflatur p
ſupbiam: ſed potius humiliať. Per hanc eni
virtutē hō diſponitur ad diuinam gratiaȝ: ⁊ fit
fertilis ⁊ fructuoſus. Facit. n. cor pfunduȝ ad
ſuſcipiendum diuinum donū. Deus. n. in cor
de humili requieſcit. Aug⁹. O q̄ excelſus es:
⁊ humiles corde ſunt domus tue. Exemplū
de btā virgine: que ꝓpter profundiſſimā hu
militatē ꝯcepit in ſe verbi dei ſublimitatem.
¶ Sextus eſt amor ſubiectiōis. vnde nō eſt
ambitioſa: q: preeſſe nō appetit: ſȝ ſubeſſe exē
plo dñi. Iohis. 6. Qui cuȝ cognouiſſet q tur
ba elegiſſet eum in regem: fugit in mōtem.
¶ Septimus eſt ſtudiuȝ cois vtilitatis. Nō
querit que ſua ſunt: ſȝ que ihu xp̄i ⁊ ꝓximi: q:
vt ait Aug⁹. coia proprijs: nō ꝓpria coib⁹ an
teponit. Contra qđ de qbuſdam dicitur phi
lippen. 2. Omnes que ſua ſunt querunt.
¶ Octauus eſt māſuetudo. vñ non irritatur
imo vituperationē ꝯtit in refectionē. plagas in
medicinā. vnde dicit. Non irritať. i. non pro
uocatur ad iram vel ad vindictā ꝓ iniuria ſibi
facta. ¶ Nonus eſt innocētia. vnde nō cogi
tat malum. vnde innocētia eſt q̄ſi de nā adamā
tina: q: ſicut nā adamātina attrahit ſibi ferruȝ
ſic ipā attrahit deum ad ſui dilectionē. vñ illi
q ꝯſeruant baptiſmalē innocentiā: vel amiſſā
recupant per verā pniam: diſpoſiti ſunt ad he
reditatem eternā. Puritas. n. innocētie red
dit aiam pulchrā apđ deum. Innocētia facit
vt hois ꝯuerſatio ſiue actio eius ſit bene ꝓpor
tionata ſm ſpūalem rōnis claritatē. Et h̄ cum
ordinat hoiēȝ vt nulli noceat: ⁊ oibus proſit.

Vnde dicit. Nō cogitat malum. ſ. facere alte
ri: nec facit etiaȝ ſi ꝓuocet. ¶ Decimus ē do
lor de lapſu ꝓximi: vnde nō gaudet ſup iniqta
tem: q: potius dolet ſi videt aliquem peccare.
Secūda coꝝ. xj. Quis ſcādalizatur ⁊ ego non
vror. ¶ Vndecimus eſt gaudiuȝ de pfectu
alterius. vnde ꝯgaudet aūt vitati. ſ. i opibus vi
rtute. Pria Iohis. Maioreȝ hoꝝ non habeo
graȝ: q̄ vt audiā filios meos i veritate ambu
lare. ¶ 12⁹. eſt ſufferentia aduerſarioꝝ. vnde
Oia ſuffert. Sufferētia. n. talis facit nos be
neficia dei recordari. Niſi. n. tribulati eſſent
hoies deuȝ obliuiſcerenť: bonis tpalibus ꝯten
ti. vñ Grego. Electis ſuis iter aſpeꝝ facit: ne
dum ōlectanť in via: obliuiſcanť eoꝝ que ſunt
in patria. vnde. Oia ſuffert: in actu ꝓ vitate:
¶ 13. eſt pfectio credendoꝝ. vñ. Oia credit:
Vera. n. fides eſt de hijs q̄ credit eccla: q̄ ſua
det veritas. Hec. n. fides ſtabilis eſt ⁊ pfecta
q̄ per dilectiōeȝ opatur. vñ dicit. Oia credit.
ſcilicet q̄ veritas ſuadet: nō dicit oibus credit:
ſed ſoli veritati. ¶ 14. eſt expectatio ꝓmiſſoꝝ
vñ. Oia ſuffert: q̄ chriſtus ꝓmiſit. Roma. 5.
Spes aūt nō ꝯfundit. Per hāc. n. tendimus
in bonuȝ arduū vł ſūmuȝ bonū actu deſiderā
do. q eſt actus ꝓprius ſpei. Naȝ actus ꝓprius
ſpei eſt expectare ſummuȝ bonuȝ. Sȝ expecta
re eſt ōſiderare alicui bonuȝ realr̄ reſpectu rei
abſentis. Nō indiſtīuȝ poſſibile eſt hoi ex meri
tis nr̄is: ſed ex diuina bonitate. vñ ſpes reſpicit
deuȝ indigauim nobis ex eo ꝓuenit cōicatio ſue
bonitatis: vñ ſpes a magiſtro ſniaꝝ ſic deſcribi
tur. Spes eſt certa expectatio future beatitudi
nis ꝓueniens ex meritis ⁊ ex dei grā. vñ dič.
Oia ſperat: q̄ veritas ꝓmittit. ¶ 15. eſt lōgani
mitas pſeuerātie. vnde. Oia ſubſtinet. Qui
eniȝ vult habere hereditateȝ eternā opȝ q pſe
ueret in bono. Sed vtus pſeuerātie ꝓprie fa
cit firmiter pſiſtere hoieȝ i bono ꝯtra difficulta
teȝ ꝓuenienteȝ ex diuturnitate oppoſita actus.
Sunt. n. q̄daȝ vtutes quaꝝ actus p totam de
bent durare: ſicut fidei: ſpei: ⁊ caritatis: q̄ reſpi
ciunt vltimum finem totius vite humane. Et
ideo reſpectu haꝝ virtutuȝ: nō ꝯſumatur actus
pſeuerātie vſq̄ i fineȝ eoꝝ. Sed hō pſeuerare
dȝ: q: ſȝ ſaluatorē: nō q icipit: ſed q pſeueraue
rit vſq̄ i finē ⁊c. vnde dicit. Oia ſubſtinet: q:
ꝓpter nulla deſiſtit ab ichoato bono.

Scđa ꝯſideratio.

Circa ſecundam cōſiderationem que
de eius diuturnitate cū dicit. Caritas
nunquam excedit. ſunt ſex concluſiones.
¶ Prima concluſio eſt Qđ caritas manet in
patria: cuius ratio eſt. Quia caritas dič queu
daȝ habitū q iclinat in deū pp̄ ſe: ſȝ ille habitus
nō inclinat in deum vt bonū pñs pp̄ ſe: ſiue ſit
bonū pñs: ſiue abſens. Igiť talis habitus ma
net in patria. Iteȝ q: nō habet aliquā repugnā
tiaȝ ad iſtuȝ ſtatuȝ: Iteȝ remanet: vt voluntas
fortius agat: ad actū dilectionis. Remāet etiā
eadem numero licet pfectior. q: caritas vt ſic ſe
cunduȝ ſuaȝ ſubſtantiaȝ nō habet ipfectionem
Obijciť a qbuſdaȝ: q ſi hoc eſſet veꝝ ſequereť
q q: caritas ſic manēs i patria beatificat. Qđ
etiam caritas manens in via beatificaret. Hic
dicit q beatitudō nō ꝯſiſtit in habitu ſȝ in actu
Sed diuerſi ſunt actus caritatis in via ⁊ in pa
tria licet ſint eiuſdem rationis. Quare aūt iſte
actus beatificat: et nō ille. Dicit doctor q h̄ eſt
qa actus nō ſoluȝ variať a variatione habitus
vel potentie: ſed variať etiaȝ a variatione obie
cti. Sed in patria eſt obiectum in via non: Et
iō ſequiť q minimus ꝯphenſor eſt pfectior q̄
ſūmus viator: q: hȝ habituȝ caritatis pfectiorē.
¶ Scđa ꝯclō eſt: q caritas vie pōt amitti du
pliciter. ¶ Primo p ſubtractionē diuine vo
luntatis effectiue ſubtrahēdo influentiā ſuam:
qua ꝯſeruabať caritas in iſto. Ratio eſt. Quia
ille ſolus pōt caritateȝ ſubtrahere: q poteſt iſta
ere: ſȝ h̄ facit volūtas diuina: ergo ⁊c. ¶ Scđo
euacuatur p odiū demeritorie ſoluȝ. Nā p illō
euacuať p qđ corrūpiť diſpoſitio in aia ad ipſaȝ
hoc aūt p pctm̄ mortale fit. vnde dicit. Caritas
nunq̄ excidit. i. nec in h̄ ſclo: q: q̄tumcūq̄ ſit
ex parte: tn̄ p̄cıſe nō determinat ad actuȝ talem
. ſ. ipfectuȝ. Igiť pōt manere: ſȝ quātuȝ ad mo
duȝ euacuať vt dictū eſt: nec in futuro finietur
ſed potius augmentabiť: ⁊ ſi opa eius ceſſent.
Si. n. credēdo ⁊ ſperando diligimus: quan
to magis cum videbitur non excedet.
¶ Tertia ꝯclō eſt: q alia. ſ. fides ⁊ ſpes euacu
antur in patria: q: fruſtra maneret ille habitus
in patria: q non haberet inchoationē ad ſuum
actuȝ ⁊ cuius incliatio eēt ſibi ipoſſibilis. Sed
ſic eſt de fide ⁊ ſpe: igiť ⁊c. Maior pȝ. Q: ibi
nihil ē fruſtra. Probatio minoris: Quia ha
bitus fidei iclinat nos in ipȝ deuȝ: vt in veruȝ
nō apparēs: q: fides ē ſubſtātia reꝝ non appa
rentiū: ⁊ ſpes inclinat nos in deuȝ vt i bonuȝ
abſens: ſȝ tunc omne veꝝ erit apparens: ⁊ oē
bonum erit preſens. vnde dicit. Siue ꝓphe
tie. ſ. futuroꝝ euacuabunť in futuro q̄do oia

erunt p̄ſentia: ita vt dici poſſit cum pſal. Jam non eſt ꝓpheta: Siue lingue ceſſabūt i futuro quando oēs ſcient eadem. Siue ſciētia deſtruetur: quantum ad actum que eſt rationari: vel quantum ad diſcurſum: vel quantuꝫ ad ſcientiam acquiſitam: vel etiaꝫ ſcientie donum que eſt cauere pericula.

¶ Quarta ꝯclō ē: ꝙ cognitio de diuinis i via eſt multuꝫ obſcura. Et ideo quantū in ſe eſt: ipotēs ē in lumē diuinuꝫ eleuari. vnde 2. Methaphi. dicitur: ꝙ intellectus noſter ſe habꝫ ad māifeſtiſſima nāe: ſicut oculus nocticoracis ad lumen ſolis. Et ideo nō cognoſcimus in mūdo niſi paꝝ de deo. ſ. ꝑ operationeꝫ potentie: ſapientie: ⁊ bonitatis eius. vn̄ Aug. Ex magnitudine creaturaꝝ: intelligitur ꝯditor eīpotens. Ex ordine ⁊ diſpoſitiōe ſapiens: ex gubernatione bonus. Sed creature non poſſunt nos inducere plene in cognitionem dei: cum nulla creatura poſſit ꝑfecte p̄ſentare eius potentiam ſapientiā ⁊ bonitateꝫ. vnde ſicut pueri ad ꝑfectum alicuius opis ordinati: opꝫ p̄mo eos manuduci ſilitudinibus ⁊ exemplis. ⁊ cuꝫ ad ꝑfectam ſciaꝫ peruenerunt: talibus ſilitudinib⁹ non vtuntur. Sic ēt qꝛ ſtatim diuina ſcire non poſſumus: opꝫ paulatim ad illud deſcendere: ad qδ cū venerimus: tunc ꝑfecte ſine exēplis Jmmo facie ad faciē cognoſcemus. vn̄ dicit. Nunc cognoſco ex parte: ideſt imperfecte cognoſcimus deuꝫ ꝑꝑ perfectionē intellectus: ⁊ tenebroſitatis p̄ntis ſtatus. Et ex parte. i. iperfecte prophetamus. i. futura p̄dicimus.

¶ Quinta ꝯclō eſt: ꝙ cognitio de deo in patria eſt multuꝫ clara ⁊ manifeſta. Naꝫ ſicut homo cognoſcit aliuꝫ: non ſolum per opera ſua: vel ex auditu: ſed etiam ex viſu. Sic cognoſcemus deum qꝛ videbimus eum ſicuti ē. vnde ſi nunꝗ intellectus creatus eſſentiā dei videret ſeq̄retur ꝙ nunꝗ homo beatus eſſet. Tūc. n. vnūquodqꝫ ꝑfectuꝫ eſt qn̄ ad fineꝫ intentū pertingit. Cuꝫ igitur hō intendat ꝑtingere ad deū videnduꝫ: nunꝗ erit ꝑfectus ſiue quietus donec deū videat. Iteꝫ q̄ꝫdiu aliqd deſideratur ⁊ nō habetur nō eſt homo quietatus nec beatus donec habeat deſideratuꝫ. Cuꝫ ḡ nāle deſiderium inſit homini habēdi beatitudinem ⁊ cognoſcendi cauſaꝫ cū videat effectū: ſi nō pertingeret ad cognitionē dei: non compleretur ei⁹ deſiderium: ⁊ ſic nullo modo erit beatus. Reſtat ergo ꝙ cognoſcetur deus. Unde dicitur. Cum venerit qδ perfectum eſt ⁊c. i. futura beatitudo que eſt ſtatus oīuꝫ bonoꝝ aggregatione ꝑfectus: ſm̄ Boetiū. Euacuabitur. i. deſtruetur impfectio veſtra: non id qδ veꝝ eſt. Deſtructio impfectionis eſt qn̄ id qδ imperfectum eſt implebitur in veꝝ: vt pꝫ de ſcientia: ꝓpheta ⁊ fide ⁊ ſpe. vn̄ Augu. in libro de doctrina xp̄iana dicit: ꝙ fidei ſuccedit ſpes: ꝑ quā videbimus. Et ſpei ſuccedit ipſa beatitudo ad quā preuenturi ſumus. Caritas vero augebitur potius ne ei aliqd ſuccedat: deſtruetur tn̄ inqꝫtum eſt impfecta: ſed nec ipſa nec eius act⁹ deſtruetur. Omne ḡ qδ eſt ex parte deſtruetur: vel ex tototo vt fides ⁊ ſpes: vel ex parte vt ſciencia cuius eſt actus ⁊ modus deſtruetur. Et caritas etiā modus quideꝫ tolletur: ſꝫ nec ipſa nec eius actus.

¶ Sexta cōclō ē: ꝙ ſi clare i patria volumus diuina ſpeculari: tunc in via euacuanda ſunt: que ſunt infirmitatis. Nam tunc. i. poſt infirmitatuꝫ euacuationē in patria clare videbimus qꝛ lumen glīe cōfortabit noſtꝝ intellectum: ⁊ oculus noſter erit glorificat⁹ lumie glorie: per qδ videbimus ⁊ cognoſcemus dn̄m. Luc. 21. Tūc videbunt filiū hois. i. cū hoc ꝙ videbunt diuinitateꝫ: videbunt ⁊ chriſti humanitatem.

¶ Nota ꝙ ſicut ad diuiſionem corporalem: ſic ad ſpiritualē quatuor reqrūtur. ¶ Primū eſt claritas diffuſa. Videmus. n. nāliter ꝙ nihil videtur ſine lumine. Omnia enim que videntur in lumine videntur. Jta etiaꝫ ad hoc ꝙ cor humanum pertingat ad cognitionem dei: requiritur lumen gratie vel fidei. Fides enim facit nos cognoſcere deū: qꝛ facit nos aſſentire illis: que per rationem ⁊ naturam ſcire nō poſſumus. Jdeo credimus de deo: ea que a ſctis ⁊ a ſapientibus referuntur: ſed iudei ⁊ pagani qꝛ non habent perfectam fidem de deo: nihil d̄ deo cognoſcunt. vnde ſicut oriente ſole inchoantur dies naturaliter: ita oriēte luce gratie ⁊ fidei in aīa incipit cognitio diuina. vnde pſal. Jlluminet vultum ſuū ſup nos. i. imprimit in animam ſimilitudinem ſue gratie. ¶ Scōm requiritur ꝙ ad ipſum viſibile potentia viſiua dirigatur. Quanticunqꝫ enim aer eſſet bene diſpoſitus: ſi oculus auerteretur: res non videretur. Jta ad hoc ꝙ cor humanum deuꝫ cognoſcat: requiritur ad euꝫ cordis directio: ⁊ faciei conuerſio. vnde peccator ab eo auerſus: ꝑ penitentiam ad eum reuertatur. ⁊ tunc pertinget ad eius cognitionem. Oſee. 6. Reuertamur ad deum quoniam ipſe ſaluabit nos: ⁊ cognoſcemus eum. ¶ Tertio requiritur debita proportio ⁊ diſtantia. Quanticunqꝫ enim eſſet magna claritas: ⁊ oculus bene dirigeretur ad obiectum: ſi viſibile nō eſſet in debita diſtātia non poſſet cognoſci. Et certe diſtantiā proportionatam faciunt bona opera: ⁊ tenent hominem ne elonget ſe: ſed appropinquet ad deum: ⁊ ſic pertinget ad dei cognitionem. Jdeꝫ dicitur Eſa. 19. Cognoſcent egyptij dominū in die illa: ideſt in eterna vita que dicitur dies qꝛ erit continua nec ſuccedet nox. Sed ille ſol eternus illuminabit eam. ¶ Quarto requirit ꝙ oculus ibi figatur: ſi eniꝫ cito fugeret: ⁊ nollet ibi diu reſpicere: non poſſet multum cognoſcere bene reꝫ que indiget forti dijudicatione. Sic qui vult pertingere ad dei cognitionem: oportet ꝙ ibi figat cor: ⁊ teneat illud perſeuerādo in bono: alias ipſum nunꝗ cognoſcet. Johānis. 8. Si uos in ſermone meo māſeritis: vere diſcipuli mei eritis ⁊ cognoſcetis veritatem. ¶ Et nota ꝙ ea que ſunt paruuli multa ſunt: que ⁊ euacuare debemus. ¶ Primum quia bonum a malo non diſcernunt. Deute. primo. Paruuli quidem hodie boni ac mali ignorant differentiam. ¶ Secundum: quia falſum pro vero facile credunt. Epheſioꝝ. 4. Non efficiamini ſicut paruuli fluctuantes oī vento doctrine. ¶ Tertium: quia paruuli inutilia preferunt vtilibus. Prouerbioꝝ primo: Uſquequo ꝑuuli diligitis infantiā? ¶ Quartum quia ludis aſſidue intendunt. Job vigeſimo ſecundo. Paruuli eorum exultant ludis. ¶ Quinto: quia libenter dormiunt. Amos ꝗnto. Quis ſuſcitabit iacob quia paruulus ē? ¶ Sextum quia erga ꝯpares ſuos inuidiam gerunt. Job. 5. Paruulos occidit inuidia. ¶ Septimum quia ſolidos cibos capere non poſſunt. Prima coꝝ. 3. Tāquaꝫ paruulis in chriſto dedi lac vobis. non eſcam. ¶ Octauū quia laborem ſuſtinere nequeunt. Gene. 22. Habeo paruulos tenellos: quos ſi plus i ambulando fecero laborare: deficiēt vna die cuncti greges. ¶ Nonum quia frequenter comedere volunt. Trenoꝝ. 4. Paruuli petierunt panem. ¶ Decimum quia quaſi ſeruiliter ſub timore viuunt. Gal. 4. Quanto tempore heres paruulus eſt: nihil differ a ſeruo. Et hoc ē qδ dicit. Cum eſſem paruulus: loquebar impfecte vt paruulus: more pueri balbutiētis: Jeremie p̄mo. Neſcio loqui quia puer ego ſum. Sapiebam vt paruulus: res ſcilicet humanaſ

Paruulis enim melius ſapiunt friuola quaꝫ vtilia. Cogitabam vt paruulus: ſcilicet de minimis ⁊ preſentibus. Quando autem factus ſum vir: ideſt perfecte etatis. Euacuaui q̄ erāt paruuli: ideſt omnia illa poſtpoſui: Que ⁊c. Quia maledictus puer centum annoꝝ. Eſa. nono. Uidemus nunc ⁊c. ideſt deum. Per ſpeculum: ideſt per obſcuram ſimilitudinem creaturaruꝫ. Et in enigmate: ſcilicet per obſcuram allegoriam: ideſt tropos ſcripturaruꝫ: vl' per ſpeculum: ideſt per animam in qua relucet imago dī: ſed in enigmate: ideſt obſcure. Tūc autem: ideſt in futura beatitudine videbimus facie ad faciem: ideſt manifeſte. Uidebimus enim ſicuti eſt. Nunc cognoſco ex parte: ideſt obſcure. Jn futuro autem cognoſcam ſicut ⁊ cognit⁹ ſum: ideſt preſcitus cognoſcere. Nūc autem quaſi tunc cognoſcam ex parte interim autem vt ad illud perueniam: nunc ſicut manent. Fides: Spes: Caritas: tria hec: vt dictū eſt ſupra: pauca ſed vtilia. Hic eſt funiculus triplex qui difficile rumpitur. Eccleſi. 3. Maior autem horum eſt caritas: que ceteris decentibus permanebit. Quam nobis concedat ieſus chriſtus: qui in trinitate perfecta viuit ⁊ regnat ⁊ cetera. Amen.

¶ Dominica in quinquageſima
Sermo. 39. de euangelio.

Aſſumpſit ieſus duodeciꝫ diſcipulos ſuos ⁊c. Luc. 18. Scdꝫ ꝙ dicit Bernar. Horrendum penitus ſacrilegium eſt: ꝙ ⁊ ipſorum videtur excedere facinus: qui domino maieſtatis manus iniecerunt ſacrilegas. Uidebatur iaꝫ ceſſaſſe perſecutionis tempus: ⁊ nunc quidem grauius: ipſi chriſtiani perſequuntur: q ab eo vtiqꝫ chriſtiani dicūtur. Amici tui deus: ⁊ primi tui aduerſum te appropinquauerunt ⁊ ſteterūt. Saluator igitur conqueritur lamentabiliter de ingratis; qui poſt beneficiorum receptionem cōtumeliam intulerunt largitori. Quia ſecundū Bernardum. Tanto grauius de ingratitudine iudicabimur: quanto magis accumulantis beneficijs reddentes malum pro bono ingrati pbamur extitiſſe. Et ideo in euāgelio tria nobis aduertenda proponuntur.

Primum principale.

P Rimo oſtendit ſe eximium latorẽ in
eterne patrie intronizatõe: cuȝ dicit
Ecce aſcendim⁹ ꝛc. vbi ſũt tres ꝯ⁹es
ℂ Prima ꝯclõ ē: ꝙ lȝ remuneratio eterne vi
te ſit ꝓor in intentõe largitoris: tñ dona: ꝛ vir
tutes: ꝛ pfectões morales: q̃ includunt̃ in vera
religione ꝓora ſunt in executõe. Hijs.n.adi/
piſcitur ꝓuilegiũȝ celeſte: vt habet̃.2.ethi. vbi
dicit̃: ꝙ btĩtudo eſt ꝓuilegium ꝟtutum: qꝛ ẜm
Iſido. exempla ſcõꝝ: qbus edificat̃ hõ: vari/
as faciũt ſectari virtutes. Ideo ſaluator ad cul
men pfectiõis ducere nos volẽs: hos ſanctos
aſſumpſit. quoꝝ exẽpla btãm viſionem merẽ
tis: nos pfectius informarent: vt pȝ in religio
ne vera: quam ſcti nobis vita ꝛ ꝯuerſatõe exẽ
plificabant. Et ideo ipa religio dicit̃ eſſe tota/
lis applicatio mentis ad deum p firmã adheſi
onem ſpretis illecebris mundi: pp eius inficiẽ
tem vanitatẽ: ſubijciens nihilomin⁹ ſe alteri⁹
volũtati: pp inualitudinẽ ꝓprie ꝯditionis: vt
ſic dirigat̃ qs alterius informatõe in diuinuȝ
amorem. Ad quam religionẽ inſtituendam
aſſumpſit duodecim diſcipulos: vt coꝛuȝ vita
ꝯuerſatõe ꝛ doctrina hãc inchoaret.
ℂ Scḋa ꝯclõ eſt: ꝙ lȝ trãſitus de p̃ſentis vi/
te exilio in patriã felicitatis eterne ſit diſpoſiti/
ue p btĩtudinem vie: q̃ eſt pfectio virtuoſaruȝ
opationum in religione: ſit tamen ſimplr per
gratiã. ℂ Ratio eſt. Nam actus ꝓducentes
in finem: opȝ ſint eſſe ꝓpoꝛtionatos. Nam vi
demus in nalibus ꝙ nulla res põt pficere actũ
excellentem ſuã ꝟtutem: ſȝ bene ſue virtuti ꝓ
poꝛtionatuȝ. Vita aũt eterna eſt finis excedẽs
ꝓpoꝛtionem nãe humane. Et ideo ſine ꝟtu/
te altioꝛi non põt adipiſci. Hec ꝟtus altioꝛ eſt
gratia. vnde Ro.6.dicit̃. Gratia di vita eter
na: vt ẜm glo. intelligamus deum ad eternaȝ
vitã ꝓ ſua miſeratõe nos pducere. vñ in glo.
ibidem dicit̃. Certum eſt vitam eternã bonis
opibus reddi. Sȝ ipſa opa qb⁹ reddit̃: ad dei
gratiã ptinent. vnde ſequit̃. Ecce aſcendimus
Iheroſo. ꝛc. Dixit ihs. Ieſus eſt gratia: ſine
qua non põt eſſe aſcẽſus ad gliam: que p Ihe
roſolimam intelligit̃. Dicitur.n. viſio pacis:
ad quam per gratiam ſit aſcenſus.
℃ Tertia ꝯclõ eſt: ꝙ rõne iſtius hec domini/
ca dicit̃ qnquageſima: q̃ deſignat nob annum
iubileum. Naȝ apḋ hebꝛeos annus qnquage
ſimus dicit̃ ann⁹ iubileus. i. remiſſiõis. De q̃
dicit̃ Leuiti.25. Sanctificabis annuȝ iubileũ
ꝛ vocabis eum remiſſionẽ cunctis hitantib⁹
terre. In h anno ppl's qnqȝ faciebat. Sabba
tizabat: vacabat cõuiuijs: clangebat tubis:
ſeruus hebꝛeus manumittebat̃. hereditas ſuo
domino reſtituebat̃. Hec.n.oia fiunt in nob
p religionem. Terra.i.caro ſabbatizat: quan/
do eum carnalia deſideria nõ fatigãt. Popu
lus vacat ꝯuiuijs: qñ cogitatões ꝛ affectiones
mentis ſpũales delicias iam p̃libant. Tubis
clangit̃: cum eterna toꝛmenta vel p̃mia in aĩo
reuoluunt̃: ꝛ ex illoꝝ euaſione: ꝛ coꝝ pmiſſio
ne laudes deo pſoluunt̃. Seruus hebꝛeus ma
numittit̃: qñ mens que iam ad ꝯcupiſcentiam
trãſiuit: praue voluptati d̃ſinit ſubiugari. He
reditas dño reſtituit̃: qñ ab exilio p̃ſentis vite
in viſionem eternã aĩa introducitur: ꝛ hec ꝯſe
quuntur in fine qnquageſime. i. religionis.

Scḋm principale.

C Irca ſcḋm ꝓncipale: vbi repꝛehẽdit
nos: vt muneꝝ pditores ingratitu/
dinis exhĩitõe: cum dicit̃. Conſuma
buntur oia ꝛc. vbi ſunt tres concluſiones.
ℂ Prima ꝯclõ eſt: ꝙ erant ꝓdicta de xp̃o ꝓn
cipaliter. ſ. qd acturus: qd paſſurus: quid pro
vtroqȝ recepturus. ꝛ iſta p ipius moꝛteȝ ſunt
ꝯſumata. vnde etiã cum ſumpto aceto iam mo
ri deberet: dicebat. Conſumatuȝ eſt. De quo
Chryſo. dicit. Omnis glĩa dei ꝛ ois ſalus ho
minum in moꝛte xp̃i poſita eſt. Nulla.n.res
eſt: q̃ ad ſalutem hois magis ptineat: q̃ȝ moꝛs
ipius. Et nõ eſt aliqd aliud: pp qḋ debeamus
deo magis grãs agere: q̃ȝ pp moꝛtẽ ipius. In
mõte igit̃ ipi⁹ oia ad ſalutẽ ptinẽtia ꝯſumata ſt̃
ℂ Scḋa ꝯclõ eſt: ꝙ hec oia ꝯſumanda ꝛ nunc
ꝯſumata ſunt: q̃ predicta erant p ꝓphas. Licȝ
enim multa de hijs que p ꝓphas dicta ſunt: cõ
pleta videant̃. vnde multotiens dicit̃. Hoc aũt
factuȝ eſt: vt implerent̃ ſcripture. Nunq̃ȝ tñ di
cuntur impleri ea: q̃ ſunt ad finem: donec pue
niatur ad ipm finem. vnde nõ niſi in cruce di
xit ihs. Cõſumatuȝ eſt. vnde Iohis.9.dicit̃.
Et ꝯſumabunt̃ oia h: h ẽ p qḋ ad pacẽ tendit̃.
Non.n.niſi p ꝯflictum ꝯtra tribulatões hui⁹
mundi puenit̃ ad pacis eterne qeteȝ. Et q hãc
falſam pacẽ tpalis delectatõis affectãt: in futu
ro verã pacem nõ inueniẽt. Ideo dicit qdam
Omnis ſecuritas tempeſtas eſt.
ℂ Tertia ꝯclõ eſt: ꝙ qnqȝ mala legunt̃ dño il
lata a iudeis: qꝛ tradit̃: illuditur: flagellat̃: con/
ſpuitur: ꝛ occidit̃. ℂ Primo traditus eſt coo/
perãte patris clementia. Ro.8. Pꝛopꝛio filio

ſuo nõ pepcit hs: ſȝ ꝓ nobis oĩb⁹ tradidit illũ.
Item filij obedientia. Eph.5. Tradidit ſemet
ipſum ꝓ nobis. Iteȝ diaboli aſtutia. Ioh.13.
Diabolus miſit in coꝛ: vt traderet euȝ Iudas
Item iude auaritia. Mat.26. Quid vultis mi
hi dare: ꝛ ego vobis eum tradã: Iteȝ iudeoꝝ
inuidia. Mat.27. Sciebat.n. Pilatus ꝙ p
inuidiã tradidiſſent eum. ℂ Scḋo illuditur.
Primo a miniſtris ſacerdotum velata facie.
2° ab Herode i alba veſte. 3° a Pilato in ve
ſte purpurea. 4° a militib⁹ in coꝛona ſpinea:
ſceptro arundineo: falſa adoꝛatiõe. 5° a ſum/
mis ſacerdotibus in blaſſematiõe. ℂ Tertio
flagellat̃ ad colũnaȝ ligatus: ꝛ virgis pcuſſus
vſqȝ ad ſanguinis effuſionem. Eſay.50. Coꝛ
pus meum dedi pcutientibus ꝛc. ℂ Quarto
ꝯſpuit̃ a miniſtris ſacerdotũ. Iob.30. Facieȝ
meã ꝯſpuere nõ verent̃. ℂ Quinto occidit̃ ſi
cut ꝓdictum eſt. Dani.9. Occidet̃ xp̃s: ꝛ nõ
erit eius ppl's: q euȝ negaturus eſt. Et die ter
tia reſurget: vt cito reſurrectio euacuet ſcanda
lum crucis. Ecce q̃ȝ dura ꝛ q̃ȝ indigna pro no
bis protulit dominus maieſtatis.
℃ Quarta ꝯclõ eſt: ꝙ xp̃s hodie patit̃ deterio
ra a falſis xp̃iani: q̃ȝ paſſus eſt a iudeis. Tra
ditur enim a cupidis: q ꝓ vili ꝓcio tradunt ꝓci
ꝯſum: ſicut Iudas ꝓ triginta argenteis tradi/
dit xp̃m. Amos. ꝓ. Sup tribus ſcelerib⁹ iſrl̃
ꝛ ſup q̃rtum nõ ꝯuertã: eo ꝙ vendiderit ꝓ ar/
gento iuſtum. Quatuoꝛ ſcelera iniquoꝝ. i. cu
pidoꝛum ſunt iniqȝ acqrere: auare retinere: in
diuitijs ꝯfidere: ꝓximũ oppꝛimere. ℂ Scḋo
illudit̃ a ſupbis: quoꝝ triplex eſt genus. Qui
dam ſupbiunt de iniqtate. Prouer.2. Letan
tur cuȝ male fecerint de ſimulata ſanctitate: vt
ypocrite: ꝛ tales illudunt dñm in alba veſte.
Mat.13. Ueh vob ypocritis: q ſilẽs eſtis ſe/
pulchꝛis dealbatis. Deinde de vanitate. ſ. de
habitu põpoſo: ꝛ tales illudunt dñm moꝛe mi
litiȝ: vt mulieres oꝛnate: q̃ non ſupplicãt: ſed
illudunt. ℂ Tertio flagellat̃ a tyrãnis: a qui/
bus paupes angarijs ꝛ iniurijs impetuntur.
Iere.2°. contra tales dicit̃. In alijs ſuis inuẽ
tus eſt ſanguis aiaꝝ paupeꝝ ꝛ innocentium.
ℂ Quarto ꝯſpuit̃ a luxurioſis: q faciẽ ſuaȝ. ſ.
aĩam ſuam ad imaginẽ dei creatã: turpitudine
libidis deturpant. Prouer.16. Qui ingredit̃
ad mulierẽ ꝓximi ſui: nõ erit mũdus a ꝯſenſu
ꝛ tactu impudico. ℂ Quinto occidit̃ a q̃cunqȝ
pctõꝛe: dum in ſe vel in alio caritatẽ extingunt
qꝛ ſicut dicit̃ ꝓ° Iohis.4°. deus caritas eſt.
Quotienſcunqȝ.n.qs pctũm iterat: q̃ſtum in
ſe eſt: dominum crucifigit. Eph.4. Ruſum
crucifigentes ſibimetipſis filium dei.
ℂ Quinta ꝯclõ eſt: ꝙ multi neſciunt qualiter
mittunt manus ſacrilegas in xp̃m: ẜm diuer/
ſa eius appꝛopriata diuerſimode. Naȝ ihs di
citur mundicia: veritas: patientia: ſapientia: ꝛ
vita. Primo.n tradit̃ gẽtibus: Nam gentes
que ſunt incirconciſe: ſignant nõ ſolum ꝓmos
motus carnis: ſed oia quecunqȝ carnalia vitia
Ieſus igit̃ gentibus traditur: cum mũdicia vi
te carnalibus diſcurſionibus exponit̃: ꝛ libidi
noſis actibus ſoꝛdidat̃. ℂ Scḋo illudit̃. Di/
citur autem aliquis alium illudere: quãdo pro
miſſum nõ ſoluit. Ieſus igit̃ illuditur: quando
ꝯtinentie: vel abſtinentie: vel remuneratiõis
ꝓpꝛietatum votum violat̃: in quo maxime pec
cant viri clauſtrales. ℂ Tertio flagellat̃. Nã
flagellatio eſt actus repentinus. Ieſus igit̃ pa
tientia flagellatur: quãdo non ceſſat pctõꝛ ſemꝑ
offendere: ſed p iterationem ꝛ aſſiduitatẽ pec
candi flagellat eum: q eſt vera patientia. Iudi
cum.10. Filij iſrael pctã noua addiderunt.
ℂ Quarto ꝯſpuitur. Per facieȝ accipitur co
gnitio ſapientie. Et facies ꝓpꝛie dicit̃ conſpui
Ieſus igitur ſapientia ꝯſpuitur: quãdo cogni
tio ſapientie p vite turpitudineȝ fedat̃. In quo
maxime tanguntur doctoꝛes ꝛ litterati: q dum
nõ venerãtur ſapientiã quaȝ cognoſcunt: qua
ſi ſputis ſpurcitie ſue faciem dei ꝯſpuunt.
ℂ Quinto occidit̃ ihs vita. Uita.n. coꝛpoꝛa/
lis ꝯſiſtit in ꝯiunctione aĩe ad coꝛpus. Uita ſpi
ritualis ex inhitatione xp̃i in aĩa. Ieſus ĝ occi
ditur: quãdo p quodcunqȝ pctũm moꝛtale xp̃s
ab aĩa ſepatur: vnde Iohis.8°. Ego vado: ꝛ
queretis me. q. d. Ego qui ſum vita recedo:
ꝛ ideo moꝛiemini.
ℂ Sexta ꝯclõ eſt: ꝙ pp grauitatem: turpitudi
nem: vel multitudinem pctõꝝ nõ eſt deſperã/
duȝ: qꝛ p penitentiã reſurgit: qui p pctũm moꝛ
tuus eſt: que tribus diebus cõſumatur. Que
ſunt doloꝛ ꝯtritionis: pudoꝛ confeſſionis: ꝛ la
boꝛ ſatiſfactõis. ℂ Ratio eſt: qꝛ magnitudo ꝛ
turpitudo pcti: non aufert poſſibilitatẽ ad gra
dum gratie poſſibilẽ pure creature. Licet etiã
pctũm inclinet ad oppoſitum: tñ qꝛ capacitas
eſt hoi nalis. Et ideo pctũm non aufertur: qꝛ
gratia eſt a diſtributõe diuina: ꝛ nõ eſt i nobis a
natura. Et ideo nulla eſt diſpõ neceſſitans ad
quẽcunqȝ gradus gratie ex pte hois ꝛc. vnde
dicit. Et tertia die reſurget.

¶ Septima ꝯcl'o eſt: ꝙ cuꝫ neſcientia maloꝝ circa dei beneficia cauſaẜ: ex eo ꝙ ignorãtes diuinam potentiã: reſpiciunt hoiem ſolũ. Jdeo ille q nunc ignorat xp̃m. ſ. quo ad eius iuſtitiã timendo: miam ſperãdo: bonitatem diligẽdo beneficia ꝑ debitas gratiaꝝ actões in corde habendo h̃ in p̃ſenti: ab ipſo in futuro ignorabiẜ. Et ideo dñs ꝯqueritur Jhere. 2. d. Tenentes legem neſcierunt me. Et ideo dicit ibidẽ. Recedite a me operarij iniquitatis. neſcio q eſtis: quia iniq qui dum dñm neſciũt: a domino neſciunẜ vnde ſeqtur. Et ipſi nihil boꝝ intellexerũt ⁊c. Uex eſt ↄ̃trum ad intellectum: quem habuerunt in ſtatu pc̃i: tamen poſt penitentiam melius intelligentes ſe emendabant.

Tertium principale.

Circa tertiũ p̃ncipale: vbi ꝓmittit ſe nobis intimuꝫ ꝓpiciatorem in luminis reſtitutõe: cum diciẜ. Factum eſt autem cum appropinquaret Jherico: vbi ſunt ſex concluſiones.

¶ Prima ꝯcluſio eſt moralis expoſitio beati Grego. in omel. que talis eſt. Redẽptor noſter diſcipulis paſſionis penam ⁊ reſurrectionis ſue gl'iam p̃dixit: vt cum viderent morientem: nõ dubitarent reſurgentem. Sꝫ q: vt carnales verba myſterij non capiebant: veniẜ ad miraculum: vnde cecus illuminatur. ſed miracula ſic ſunt vera: vt etiã alia innuant. Cecus q̃ppe eſt genus humanum. qd̃ in p̃ parente expulſum a paradiſo: claritateꝫ ſupne lucis ignorans: damnatõis ſue tenebras patitur. ſed per xp̃m illuminatur: vt lucis gaudia deſideret: ⁊ bonum operetur. vnde cuꝫ ihs Jherico appropinquat: cecus illuminaẜ. Jherico ꝓ defectu carnis ponitur. Dum igitur dominus ac conditor noſter appropinquat iherico: cecus ad lumen redit: q: duꝫ deitas defectũ noſtre carnis ſuſcepit: humanuꝫ gen9 lumẽ qd̃ amiſerat: recepit. Qui ḡ eterne lucis claritatem neſcit: cecus eſt. Si aũt iam in redemptoreꝫ credidit q dixit. Ego ſum via: iuxta viam ſedet. Si vero credit ⁊ exorat vt eternum lumen recipiat: iuxta viaꝫ ſedet ⁊ mendicat. Illi aũt q ihm venienteꝫ p̃cedunt: deſignant carnalium deſideriorum turbas: tumultuſq; vitioꝝ. Qui prius ꝙ̃ ihs ad cor noſtꝝ perueniat: temptationib9 cogitationem noſtrã diſſipãt: ⁊ in ipſa nos noſtra orõne ꝯturbant. Ipſe vero magis clamabat: q: ꝙ̃to grauiori tumultu cogitationũ premimur: tanto orationi inſiſtere ardẽtius debemus. Cum aũt adhuc turbas fantaſmatum in oratione patimur: ihum aliquatenus tranſire ſentimus. Cum vero orationi vehementer inſiſtimus: deus in corde figitur: ⁊ lux amiſſa reparatur: vel tranſire humanitatis: ⁊ ſtare diuinitatis eſt. Cecum ergo clamanteꝫ dominus tranſiens audiuit: ſtans illuminauit: quia per humanitatem ſuã vocibus noſtre cecitatis cõpatiendo miſertus eſt. Sed lumen nobis gratie per diuinitatis potentiã infundit: ad hoc reqrit ꝙ velit vt cor ad orationem excitet. Peti enim vult hoc: quod ⁊ nos petere: ⁊ ſe concedere promiſit.

¶ Secunda ꝯcl'o eſt: ꝙ cecatio licet ſit effectuſ peccati ſm illud Sapien. 2. Excecat eos malicia eoꝝ. Tamen aliquãdo ordinatur ad dãnationem: aliquando aũt ad ſalutem. ¶ Ratio eſt. Nam excecatio eſt quoddam p̃ambulũ ad peccatũ. Peccatum aũt ad duo ordinatur. Ad vnuꝫ q̃dem per ſe. ſ. ad damnationẽ. Ad aliud autẽ ex miſericordia dei. ſ. ad ſanationẽ: inq̃ntum deus ꝑmittit aliques cadere in peccatum: vt pctũm ſuum agnoſcentes: humilienẜ ⁊ ꝯuertantur: vt etiam dicit Aug9. de natura ⁊ gratia. vnde excecatio ex ſua natura ordinatur ad damnationem eius: qui excecatur. ꝑ qd̃ etiaꝫ ponitur reprobationis effectus. Sed ex diuina miſericordia ad tempus medicinaliter ordinatur ad ſalutem eorum: qui excecantur. Sed hec miſericordia non impenditur omnibus: ſed tñ predeſtinatis: quibus omnia cooperantur in bonum. Ro. 8.

¶ Tertia concluſio eſt ꝙ excecatio inquantuꝫ ordinaẜ ad ſaluteꝫ alicuius: cauſaẜ a deo. Naꝫ excecatio duo importat. ¶ Primũ eſt motus animi inherentis malo: ⁊ auerſio a diuino lumine. Sic cauſa excecationis eſt propria volũtas. ¶ Secunduꝫ eſt ſubtractio ꝓprie gratie ex quo ſequiẜ ꝙ mens diuinitus non illuminaẜ ad recte viuendum q: gr̃aꝫ nõ apponit deus: ſic deus eſt cauſa excecationis. ¶ Et nota ꝙ ſicut cecitas corporalis eſt priuatio eius: qd̃ eſt principium corporalis viſionis: ita eſt cecitas mentis p̃uatio eius: qd̃ eſt principiuꝫ viſionis intellectualis: cuius p̃ncipium eſt triplex. Unuꝫ q̃deꝫ eſt lumen naturalis rationis: et h̃ nunq̃ꝫ p̃uat ab aĩa. Impedit tñ q̃nq; a ꝓprio actu ꝑ ĩpedimẽta viriuꝫ inferioꝝ: qb9 indiget humanus intellectus ad intelligenduꝫ. Sicut patet in furioſo. Aliud eſt lumen habituale: naturali rationi ſupadditũꝫ. Et hoc lumen interdum p̃uaẜ ab aĩa. Et talis priuatio eſt cecitas: que eſt pena ſm qd̃ p̃uatio luminis gr̃e quedã pena poniẜ. ¶ Tertio eſt aliq̃d intellectuale lumen ꝑ qd̃ hõ intelligit aliqua cuꝫ quodã p̃ncipio intellectuali. Mens eniꝫ hominis poteſt intendere: ⁊ nõ intendere. Et ꝙ ei non intendat ꝯtigit dupliciter. Quãdoq; q̃deꝫ ex hoc ꝙ hẽt voluntateꝫ ſpõtanee ſe auertentẽ a cõſideratione p̃ncipij. Pſal. Noluit intelligere ⁊c. Alio mõ ꝑ occupationem mentis: circa alia que magis diligit. Quibus ab inſpectione huius p̃ncipij mens auertitur. ſm illud pſal. Super cecidit ignis ⁊ nõ viderũt ſolem. vtroq; mõ cecitas mentis eſt peccatuꝫ. vnde dicit. Cum appropinquaret iherico. ſ. ieſus ſuſcipiens noſtre mortalitatis defectus. Quia iherico defectus interpretaẜ: vt ꝓ nobis moreretẜ: que mors domini nouiſſimus eſt defectus. Per hoc autẽ qd̃ ſequiẜ. Cecus q̃dã ſedebat: oſtenditur fructus paſſionis. ſ. illuminatiõis eoꝝ qui p̃ordinati ſunt ad vitaꝫ ꝑ fidẽ. ¶ Et nota ꝙ d̃ iſto ceco multa dicunẜ. ſ. ꝙ cecus ⁊ ꝙ ſedebat etiã iuxta viã: et ꝙ mendicus: etiã ꝙ interrogauit pretereuntes etiã ꝙ clamauit fili dauid. ille cecus deſignat nõ credentes. tamen p̃ordinatos ad vitam eternã. Eph. 5°. Eratis aliq̃n tenebre. Sedere auteꝫ cecus iuxta viaꝫ diciẜ ꝙ ⁊ ſi extra viaꝫ tamen reuocabilis. Mendicans diciẜ nõ ſoluꝫ pauper. Mendicus q nõ ſoluꝫ pauꝑ eſt: ſed ex ſua paupertate gemit et dolet. Et ꝑ h̃ ipꝫ ꝓuocat ad miſericordiaꝫ: et ad miſeriaꝫ reuelandã flagitaẜ deus. Turba preteriens multitudo ſanctoꝝ doctoꝝ ⁊ ꝓphaꝝ eſt qui omneſ annunciauerunt xp̃m venturũ. Hic clamat fili dauid miſerere. Dauid manu fortiſ interpretaẜ Jdeo robora debileꝫ: et infirmuꝫ miſerere tollendõ miſeriam culpe. per quam cecitas ⁊ miſeria pene: per quam infirmitas notatur. Et qui preibant: increpabant eum: vt taceret. Hij ſunt turbe peccatorum: cogitationum: ⁊ affectionum malarum: impedientes gratiã impetrandam. Ille vero multo magis clamabat in ſupplicatione perſeuerando.

¶ Quarta concluſio eſt: ꝙ ſaluator videns in peccatore habilitateꝫ ꝓficiendi in bono: ⁊ ꝓmptitudinem reſiſtendi in malo: confert auxiliũ gratie ſiſtendo: prohibendo ſcilicet peccatum: ne vltra procedat: ⁊ cauſando in mente habitum virtutum: vt exeat in actus virtuoſos. Nam gratia cum ſit quoddaꝫ donuꝫ ſupernaturale: non mereẜ naturali dignitate quacũq;: ſed mentis debita diſpoſitione adipiſcitur. vnde dicitur. Stans autem ieſus: iuſſit illum adduci ad ſe. Jn hoc modus ⁊ virtus curationis oſtenditur. Non enim ex natura morali: que preterijt: ſed ex diuina: que immutabilis permanet: habebat quod curauit. Jnterrogat autem non ꝙ neſciret quid ſibi fieri optaret: ſed vt reſponſione eius manifeſtum fieret quid illud ẽ in quod deſiderium antiquorum feruebat: ſcilicet videre xp̃m. Luce. 10. Multi reges ⁊ ꝓphete voluerunt videre que vos videtis: ⁊ nõ viderunt. vnde iſte cecus non dixit. Saꝫ mẽdicus domine: peto vt diues fiam: ſed dixit. Domine vt videam.

¶ Quinta concluſio eſt: ꝙ cecitas que eſt effectus peccati: maxime depellitur per lumen fidei. Nam fideſ nõ ſolum eſt de hijs: que per ſe ſunt intenta: ſed etiaꝫ eſt de hijs: que ſunt ad intentoruꝫ manifeſtationem. Sed quia remiſſio peccatorum eſt effectus manifeſtans diuinam maieſtatem: ⁊c hriſti incarnationem: tanquam cauſam: vnde ad remiſſionem peccatorum habendam: neceſſaria eſt fides. Sed q: fides p̃ncipaliter eſt de hijs: que videre in patria ſperamus: ſm illud hebreorum. xj°. Fides eſt ſubſtãtia rerum ſperandarum: ad quorum notitiam manuducimur per parabolarũ manifeſtationem: ⁊ miraculorum operationẽ que ſunt opera diuinitatis pertinentia ad eſſe gratie. Que remiſſio peccatoꝝ inq̃tuꝫ ꝑtinet ad ſctificationẽ humanã: cadit d̃ neceſſitate ſb numero credendorum: ſine quibus ſalus haberi non poteſt. Et ideo volens oſtendere neceſſitatem fidei ad ſpiritualem curationem: dixit illi ieſus. Reſpice: fides tua te ſaluum fecit Non dicit. Aſpice: ſed reſpice. Reſpectus q̃dem eſt de eis: que retro ſunt. Sed aſpectus de hijs: que preceſſerunt. per quem admonet Chriſtus conſiderare quantum ſit conueniens modus reparationis humane: qui oſtenditur nobis per fidem ⁊c. Aliam enim medicinam non requirebat genus infirmitatis. Nam qui bene attendit: non abhorret incarnationem filij dei. Jdeo dicit Auguſtinus. Alius modus reꝑationis noſtre fuit deo poſſibilis. Nullus tamen noſtre miſerie conuenientior ⁊c.

¶ Sexta ꝯcl'o eſt: ꝙ debemus de beneficijs dei ſemper eſſe grati. ſ. gratiaꝝ actione. Hoc auteꝫ maxime debetur illi qui gratis beneficiũ

contulit ad qđ non tenebatur. In deo autem pri
mo ⁊ principaliter inuenitur cauſa debiti: qꝛ ei
obligamur ad gratiaꝝ actione: eo ꝙ ipſe ē pri
mum ꝑncipiū omniuʒ bonoꝝ noſtroꝝ. Ma/
nifeſtuʒ eſt aūt ꝙ oīs effectus nāliter ad cauſaʒ
ſuaʒ ↄuertitur ſm Diony. Deus oīa in ſe cō
uertit tanꝙ̄ oīum cā. Certū eſt ꝙ beneficium
inquantum eſt huiuſmodi: eſt cauſa beneficia/
ti. Et ideo naturalis ordo requirit: vt ille qui
ſuſcipit beneficiuʒ per gratiaꝝ actiōem ↄuerta
tur ad benefactorē. Et ſm iſtū modū deuʒ ho
noramus: cū ↄuertimur ad ipſuʒ tanꝙ̄ ab eo be
neficiati per gratiaꝝ actiōeʒ ⁊ vocem laudis.
De quo pſal. Sacrificiū laudis honorificabit
me. vnde dr̄. Et ſequebatur eū. ſ. poſt benefi
cium illuminatiōis. Magnificans deum. Et
omnis plebs ⁊c. ſ. per gratiaruʒ actiones. vn/
de Greg. Dignum eſt ſemper gratias agere
qꝛ deus nunꝙ̄ ceſſat benefacere. Pſal. Bñ/
dicam dominuʒ in omni tēpore: ſemꝑ laus eiꝰ
in ore meo. Cui ſit honor ⁊ glīa in ſcl'a ſcl'oꝝ.

¶ In capite ieiunij. Sermo. 40. de euangº.

Um ieiuna

tis nolite fieri ſicut ypocri
te triſtes. Math. 6. Licet
opa penitētialia in peccato
mortali facta ſint iteranda
ſm doctores: qꝛ non ſunt
deo accepta: ſm illud Yſa. Cū multiplicaueri
tis orōnes veſtras ⁊c. Tñ ieiuniuʒ ⁊ elemoſi
na non ſunt iteranda: qꝛ poſt tranſitū actus re
linquunt veſtigiū in ſatiſfaciente: Sicut ex ie
iunio ſequitur corporis maceratio: ⁊ ex elemo
ſina ſubſtantie minoratio. Sed qꝛ nullū pctm̄
manebit impunitū qꝛ ipſum punietur. Et hoc
vel ꝑ ſatiſfactionē in preſenti: vel ꝑ purgatorij
penā: vel per eternā damnationem in futuro.
Ideo ſaluator in h̄ euāgº hortatur nos ad pre
dictoꝝ executionem: vbi occurrunt nobis due
ↄſideratiōes. ¶ Prima eſt de corporis mace
ratione: per ieiunium. ¶ Secunda eſt d̄ mi
ſericordie exhibitione per elemoſinam.

Prima conſideratio.

Irca primam conſiderationem oc
currunt nobis ſex concluſiones
¶ Prima ↄcl'o eſt videre qd ſit ieiu
nium: ⁊ dicitur ꝙ ieiunium eſt maceratio car
nis ab arbitrio cōfeſſoris inflicta: pro peccatis
voluntarie: accepta a ↄfitente: ad domandum
paſſiones ⁊ minuendū tēptationē. vt ſic mere
atur peccati remiſſioneʒ: ⁊ gratie infuſionem.
Per h̄ ꝙ dicit ꝙ ſit maceratio carnis. Exclu/
ditur ſuperfluitas nimie repletiōis: que euacuat
meritum: per hoc qđ dicit ab arbitrio confeſſo
ris. Inflicta pro peccatis: oſtendit ꝙ talis hu
milis ſubiectio: ⁊ ↄfeſſoris iuſſio reddit ipſum
deo acceptum: per hoc qđ dicit voluntarie acce
pta a ↄfitente: oſtendit ipſuʒ eſſe meritorium:
qꝛ paſſio innata ſeu cauſaliter illata non meret
Sed voluntarie accepta. Per hoc enim quod
dicit ad domanduʒ paſſiones: oſtendit ꝙ paſſi
ones in mēbris latētes ſunt inſtrumenta dia/
boli: qbus mediantibꝰ nos ipugnat: ⁊ eis ꝑua
lētibus inhabiles efficimur ad merenduʒ. Et
qꝛ ſic ieiuniū eſt medicina ↄtra paſſiōes. Ideo
multū eſt amplectendū: qꝛ tēptatio ꝑ ipſuʒ mi/
nuit: paſſiones domant. vnde apl's pª corin.
.9. Caſtigo corpus meū. ſ. ꝑ ieiuniū: ⁊ in ſer/
uitutē redigo carnē. ſ. ſubijciēdo ſpiritui: ⁊ ſic
ſm Iſi. hō ſpiritualiſ efficit. angelis coniūgit
⁊ d̄o liberiꝰ copulat. vñ dic̄. Cū ieiunatis ⁊c.
¶ Scd'a ↄcl'o eſt videre de his qui ad ieiuniū
corporale obligant. Et dr̄ ꝙ oēs ſani corpore
⁊ mēte: nō hn̄tes legitimā cauſaʒ excuſantem
qꝛ legiſlatoris intētio in cōdendo ius poſitiuū:
nō intendit aliqueʒ obligare ad ↄſuetioneʒ illi
us iuris hn̄teʒ legitimā cauſaʒ excuſantē: ſiue
nō obſuādi illud: qꝛ legi nō ſubiacet neceſſitas
Plures tñ legitimis cauſis excuſant. ſ. pueri:
mulieres ꝑgnātes: ⁊ paruulos lactātes: egro/
tantes: nimiū ſenes: graui labore victuʒ neceſ
ſariuʒ querētes: ⁊ hoſtiatim mendicātes: ⁊ ad
mēſas alioꝝ ſuiētes q pñt modicuʒ ꝑguſtare.
¶ Tertia ↄº eſt: ꝙ quadruplex eſt ieiunium.
¶ Primū ē abſtinētia corporis de q̄ dictum ē
¶ Scd'ʒ eſt abſtinētia ab iniquitatibus. Augu
ſtinus. Ieiuniū magnuʒ eſt abſtinere ab iniq
tatibus ⁊ ab illicitis ſcl'i voluptatibꝰ. ¶ Terti
um eſt ſpūale. ſ. abſtinētia ab occaſiōibus pec
catoꝝ. de quo Ber. Si gula ſola peccauit: ſo
la ieiunet ⁊ ſufficit. Si cetera mēbra peccaue/
runt: ipa ieiunēt. Ieiunet oculis qui depreda
tus eſt aiaʒ curioſis aſpectibus. Ieiunet auris
a fabulis ⁊ rumoribus ocioſis: ⁊ ad ſaluteʒ nō
pertinentibus. Ieiunet lingua ab illicitis ver
bis: ⁊ manus ab opibus malis. Ieiunet aīa a
vitijs: ⁊ a ꝓpria voluntate. ¶ Quartuʒ eſt ce
leſte ieiunium. ſ. abſtinentia a creata delectatio
ne: ⁊ eſuries refectiōis diuine.

¶ Quarta ↄcl'o eſt: ꝙ in omni ieiunio decli
nanda eſt falſa ſimulatio ypocriſis. Ratio eſt
Nam grauius eſt peccatum gloriā querē i ſpi
ritualibus: ſicut in ieiunio ⁊ elemoſina: ꝙ̄ in
corporalibus: qꝛ minus hn̄t motiuū ad glori/
andum: eo ꝙ minus extra appareant: et etiaʒ
qꝛ ex maiori ↄdeſcenſione dei: ad hominis vti
litatem: ⁊ ad diuinam laudeʒ ordinabātur nō
humanam. vnde Au. Ypocrita eſt: qui aliud
eſt ⁊ aliud ſimulat. Vnū ope ⁊ aliō volūtate i
tēdit. Hunc etiaʒ reprehēdit Criſo. d. O ypo
crita: ſi bonum eſt eſſe bonū: vt quid non vis
eſſe: qđ tñ vis apparere? Nam ſi turpe eſt ap
parere: turpius eſt eſſe. Qđ aūt formoſum ē
in apparentia: formoſius eſt in exiſtentia. Igi
tur: aut eſto qđ appares: aut appare quod es.
⁊ hoc ē qđ dicitur. Nolite: quaſi diceret exclu/
dendo a ieiunio ꝑuerſam voluntatem ⁊ inten
tionem: qꝛ in voluntate eſt radix meriti ⁊ de
meriti. Fieri. i. nīti ad h̄ vt appareatis triſtes
Exterminant eniʒ ⁊c. quaſi diceret extra ter/
minos proponunt: realis exiſtentie. ſ. per ma
lam intentioneʒ: que per faciē intelligitur. Et
ideo ↄminatur eis futuram ↄdemnationeʒ d.
Amen dico vobis receperunt mercedem ſuā
ideſt laudem humanā hic in preſenti: ⁊ nunꝙ̄
celeſtē. ¶ Nota tñ ꝙ velle placere hoībus ꝓ
pter caritatem nutriendam: ⁊ ad ꝑfectum ſpiri
tualem ꝓximi eſt ↄmendabile exēplo apoſtoli
Prima cor. 10. Omnibus per oīa placeo.
¶ Quinta ↄcl'o eſt: ꝙ duo faciunt ieiunium
acceptabile. ¶ Primuʒ eſt vnctio. vnde dicit.
Tu aūt cum ieiunas vnge caput tuū. i. xp̄ʒ in
mēbris ſuis oleo miſericordie. vnde dicit. Qđ
vni ex minimis ⁊c. Cui ↄtradicunt parcentes
ſumptibus. De qbus Ihero. Parci ſubtra
hit: qui ea que ↄcedēdo ſumere debuit: ſibi re/
ſeruat. Talis nō deo. ſʒ burſe ieiunat. ¶ Se
cundū eſt puritas mentis. vnde eccl'i. dicitur.
Qui ieiunat a peccatis ſuis: ⁊ iterꝝ facit ea: qd
prodeſt humiliatio eius? Nihil. Et ideo xp̄s
vult ipſum fieri pure dicēs. Et faciem tuaʒ la
ua. Tunc. n. facies lauat: cū ↄſcia diuerſimo/
de purificatur. ſ. aqua ↄpunctionis. Sic Da
uid culpaʒ homicidij deleuit. Petrus crimen
negatiōis. M. magdalēa multitudinē pctōꝝ.
¶ Sexta ↄcluſio eſt d̄ effectibus ieiunij: que
ſunt quatuor. ¶ Primus eſt peccatoꝝ extir/
patio: vnde Ber. Non ſoluʒ per ieiuniuʒ eſt
ablutio peccatoꝝ: ſed etiaʒ extirpatio vitioruʒ.
Non ſolum dʒ peccata preterita que commiſi
mus: ſed etiā repellit futura que ↄmittere po/
teramꝰ. ¶ Scd'o defendit nos ab aduerſario
vnde Yſido. Demoniū cito per abſtinentiaʒ
vincitur. ¶ Tertio de diuina acceptatione: ⁊
de pene remiſſione nos ſecurat. Unde Ber.
Ieiunium nō ſolum obtinet veniam: ſed etiaʒ
meretur gratiaʒ. ¶ Quarto meretur diuinas
reuelationes. vnde Helyas ieiunauit anteꝙ̄
veniret ad montem dei oreb.

Secunda ↄſideratio.

Ecunda ↄſideratio que eſt de miſe
ricordie exhibitione per elemoſinaʒ
Cum dic̄. Nolite theſaurizare: vbi
occurrunt ſex concluſiones.
¶ Prima ↄcluſio eſt videre quid ſit theſauri
zare: ⁊ dr̄ ꝙ theſaurizare eſt adeptio diuitiaꝝ:
cum ſollicitudine mentis ⁊ corporis cauſaliter
ꝓpter ſupuenientis neceſſitatis pericula pre
cauenda: vbi tria innuuntur. ¶ Primum ē ꝙ
duplices ſunt diuitie: que in theſauro reponū
tur. ſ. tꝑales ⁊ ſpirituales. Ideo dicit: ꝙ ē ade
ptio diuitiaꝝ. ¶ Scd'm eſt ꝙ. ſ. in tali adepti
one. ſ. tꝑalium virtutes aīe diſperguntur: ita
ꝙ non poſſunt inſiſtere ſollicitudini circa ſpūa
lia adipiſcenda. vnde dicit. Cum ſollicitu/
dine mentis ⁊ corporis: qꝛ nemo poteſt duo/
bus dominis ſeruire. ¶ Tertiuʒ eſt: ꝙ timor
defectus ſollicitat theſaurizare: tā in ſpūalibꝰ
ꝙ̄ in tꝑalibus. vnde dicit. Cauſaliter ⁊c.
¶ Scd'a ↄcluſio eſt: ꝙ theſaurizare in tēpora
libus: ⁊ abſqʒ omni intentione neceſſitatis ꝓ
prie vel aliene: oībus ꝓhibetur: quia vt ſic eſt
peccatū mortale. Theſaurizare autem ex proui
dentia: vt ſi homo ſuis quoꝝ cura ſibi incum
bit in neceſſarijs prouideat ſecularibus: cōce/
ditur. clericis vero ⁊ religioſis theſaurizare oī
no non licet. vnde Ambro. Auꝝ hʒ eccleſia:
non vt ſeruet: ſʒ vt eroget. ¶ Primū. ſ. ꝙ nō
licet ex affectu auaritie theſaurizare: pʒ ꝑ Criſ.
ſuper Mat. dicenē. Stultum eſt in terra the/
ſaurizare: ⁊ oīa illuc relinquere: vnde exiturus
es: ⁊ illic nihil ꝑmittere: quo iturus es.
¶ Tertia ↄcluſio eſt: ꝙ licituʒ eſt theſaurizare
ex ꝓuidentia: tñ eſt periculoſa: qꝛ licet honeſta
licita: ⁊ bona: tñ ibi concurrunt multa peccata
In negociatione qua mediante theſaurizatur.
¶ Primuʒ eſt officij diuini amiſſio ſiue negli
gentia. Eccle. 26. Difficile exuitur negocians
a negligentia. ¶ Scd'm eſt cupiditas eos in/
flāmans. vnde ſicut ignis nunꝙ̄ dicit ſufficit.
Prouerb. 30. Sic mercator currens ꝑ multa

dum minq̃ ſaciatur. ¶ Tertium eſt negligen
tia proprie cure: nihil a deo diſſipat propriam
ↄſideratioñe: ſicut implicare in exterioribus.
¶ Quartū eſt mēdaciū oris: ſimulatio mētis
ꝛ alteratio inhertiū. ¶ Quītū circūuentio ꝛ
deceptio. vnde ducunt ſimplices ad tabernam
quibus inebriatis extorquēt ab eis merces ꝑ/
ut volunt. vnde ꝑma theſ. 3°. Videte nequis
ſuperegrediatur fratrem ſuum in negocio ꝛc.
¶ Sextum eſt periuriū vt credatur eis vt lu/
crentur. Eccli. 23. Vir periurans replebitur
iniq̃tate. ¶ Septimū eſt diminutio in menſu
riſ. Prouer. xj. Statera doloſa abbominatio
eſt apud deū. Et pōdus equū voluntas eius.
¶ Octauū eſt oppreſſio pauperū q᷑ aggregā/
do frumentū faciūt charīſtiam: ꝛ ante meſſem
emunt ab indigentibus frumentū ꝑ paruo ꝑ/
cio. Et poſtea ad volūtatē: eiſdē cari᷒ vendūt.
¶ Quarta ↄclo eſt: ꝙ theſaurizare ꝑ inordina/
tum modum negociādi. ſ. ꝑ vſurā eſt dō abbo
minabile: nec de tali dꝫ fieri elemoſina: ſꝫ inte/
graſr reſtitui. ¶ Ubi nota ꝙ due ſūt ſpēs vſu/
re. Una eſt manifeſta. Alia palliata. Manife
ſta eſt cū q̄s tradit numerata vel pōderata: vel
mēſurata tali pacto: vt deſ ſibi aliqd vltra ſor/
tem. Quia regula eſt: vbicunq̧ de ſorte inten
dit plus accipe q̄ȝ ſit ſors: ꝛ h̄ exp̄mit forma cō
tractus eſt vſura. Uſura palliata hꝫ ſex ſpēs.
¶ Pri᷒ accidit circa pignora ꝛ obſides: ꝛ h̄
fit quiq̧ modis. Prim᷒ eſt cū aliq̄s hꝫ allo/
diū in pignore: vt fructus colligat vltra ſortē
Scd̄s cū q̄s pignoribus vtiſ. Tertius cū
aliq̄s facit equos comedere plus ſolito. Quar
tus cū hꝫ obſides de q̄ꝝ expēſis viuit. Qui/
tus cū dilationē dat ꝑ munere. ¶ Scd̄a ſpe
cies vſure palliate fit circa emptiōes ꝛ vēditio
nes: que fit tribus modis. Primo q̄n emit
poſſeſſionē lōge minori ꝑcio: tali ↄditiōe. ꝙ vē
ditor poteſt eā redimere. Scd̄o q̄n quis vē/
dit ad terminū maiori ꝑcio q̄ȝ valeat in termio
vel vſq̧ ad terminū illū. Tertio q̄n quis an
te terminū emit ꝑ minori q̄ȝ valeat. ¶ Ter/
tia ſpecies palliate vſure eſt cū aliq̄s vltra ſortē
accipit ſine pacto exp̄ſſo: ipſa ↄſuetudine ſic ta/
cite faciēte pactū: qd̄ eſt tegere palliatā maliciā
ſub noīe bōitatis. ¶ Quarta ſpēs palliate vſu
re ē: cū q̄s palliat vſurā noīe ſocietatꝫ volēs eē
ſocius in lucro ꝛ nō in dāno. Ille cui creditur
pecunia dꝫ habere laborē ꝛ p̄iculū anime ꝛ cor
poris: inſuper periculū pecunie ſolus. Idem ē
de oībus imobilibus. ¶ Quinta ſpēs vſu/
re palliate eſt cū quis palliat vſuram noīe pene
ↄuentionalis: qd̄ lꝫ q̄nque poſſet fieri iuſte: q᷑
iuſtum eſt negligētiā puniri alicuius: tñ q̄ȝtū
ad multos vſura eſt: q᷑ in talibus nō attendūt
vt ſibi ſoluaſ citius: ſed vt ſoluatur amplius.
¶ Sexta ſpecies palliate vſure eſt: cū palliaſ
tranſlatiōe facta a re ad rē. Et fit cum aliquis
diues pecuniā nō vult accipe a paupe: ſꝫ labo/
rem. A pſona ad pſonam fit tranſlatio: quādo
amicū aliquē facit accōmodare. Sed ſup oīa ē
malicia excellētior. ſ. q̄n accōmodauerat frumē
tū ſup certiſſimū diē quē obſuare nō poſſꝫ ſi
hrēt i granario frumētū: q̄ eſt magna iniq̄tas
vult. n. eſſe certus in die illo in quo certus eē
nō poteſt in ſeipſo. Acq̄ſitis igitur modis ꝑdi
ctiſ: d̄ illis nō dꝫ fieri elemoſina: q᷑ ad reſtituti
onē tenenſ. Et h̄ eſt qd̄ dic̄ Nolite theſauriza
re: ꝑꝑ ſollicitudinē vob̄ in tra ꝑꝑ certitudinē.
¶ Quīta ↄ° eſt: ꝙ ſolū theſaurizandū eſt i ce
lo. Nam diuitie celeſtes ſunt durabiles. perpe
tue ꝛ ꝑfecte: ſatiant ꝛ quietant. ¶ Primo ſunt
durabiles ꝛ perpetue: q᷑ amitti nō poſſunt ꝑꝑ
ꝑſeruationē bonitatis diuine. vnde dr̄. Iuſto
rū aīe ꝛc. Et ideo dicit. Ubi nec erugo ꝛc.
¶ Scd̄o ꝑfecte quietāt. Ratio eſt. Quia nul
lus appetitus pōt quietari ſimplr̄ donec ſit to/
taliter ſaciatus. Sed nullū bonū creatū totalr̄
poteſt ſaciare noſtꝝ appetitū: q᷑ tantū pōt ap/
petere q̄ȝtum cogitare: igitur cor noſtꝝ ſꝫ Au
gu. eſt inquietū ꝛc. Et ideo dr̄. Ubi. n. eſt the
ſaurus tuus ꝛc. ¶ Nota tñ ꝙ ad theſaurizati/
onem celeſtiū diuitiaꝝ tria diſponūt: vt innui
tur. p°. Thimo. 6. vbi dicitur. Precipe diuiti
bus non alta ſape: nec ſperare in incerto diui/
tiaꝝ: ſed in deo qui dat nobis abundanter oīa
Per ea. n. que tibi dat: pſuadet tibi de pecca/
to exire. vnde Aug. Nihil. n. tuū vis malum
habere: tñ in teipſo bonitatē non curas. Quid
te offendit vita tua: quā ſolā vis hrē malam?
Inter oīa bona que habes: prepone te rebus
tuis: ꝛ noli te illis habere viliorē. Nunqd qd̄
plus diligis melius eſſe cupis? Cur ergo bo/
nā mortē cupis: ꝛ de bona vita nō curas? q᷑
mortē pluſq̄ȝ vitā deſideras. vnde ſm̄ ↄſiliū
ſapientiſ. Eccli. 29. Pone theſauꝝ tuū in pre
ceptis altiſſimi. ꝛ erubeſcas de vita tua mala.
¶ Scd̄m ē vt ſit ſuſceptibilis diuitiaꝝ inſpira
tionū. vñ dic̄. Ut ſis diueſ in opib᷒. Nūquid
bruto inſipientior es? Nā auis cohibet ſe a gra
no ſi laqueū cernat: ꝛ tu non potes te ↄtinere a
cibo voluptatꝫ momētanee timore mortis eine

Uis ſcire q᷑ voluptas mors ē. Audi ſapientē
Eccli. 30. Iocūditas cordis eſt vita hoīs: the/
ſaur᷒ ſine fictiōe ſctitatis. Quid times? Iugū
amoris ſuaue ē. Porta tu ex vna pte ꝛ ip̄ſ por
tabit ex altera. vñ Aug. Erubeſcat nr̄a pigri/
tia. Plus ille vltra parat᷒ ē dare q̄ȝ tu recipe:
Ille miſeri q̄ȝ vos a miſia eripi. Forte dicis.
Propono bene agē: ſꝫ volo pleni᷒ delibare.
Sꝫ noli claudere hoſtiū ꝑ dilationē. ¶ Ter/
tiū eſt: ꝙ ſis pceptibilis diuine ipreſſiōis. The/
ſauriza tibi bonū q᷑ d̄s pulſat ad hoſtiū gerens
manus plenas graꝝ. vñ aplſ. p°. cor. 4. Ha
bemus inqt theſauꝝ iſtū in vaſis fictilib᷒. Ex
pecta igit vt vaſculū corporis ↄfringaſ: ꝛ the/
ſaur᷒ effundaſ. Quid differs? Nunqd expectas
te ipoſteꝝ fortiorē? vl̄ deū potētiorē: ꝛ hoſtem
ſtabiliorē: ꝛ tēptationē minorē? Dū fortis es ꝛ
peccādi ↄſuetudie nōdū ligatus. Si nō pote/
ris teipſū vīcere: q̄ō hec poteris pc̄is hone
rat᷒? Et ſi nūc graꝫ dei recipe renuis: deū pu
tas fore tibi ꝑpiciorē ex dilatiōe: nunqd hoſtē
peritiſſimū i arte tēptādi ſupare putas. vñ Aug.
Noli differre i deo viuere. ſꝫ differ i d̄o mori.
¶ Sexta concluſio eſt ꝙ ſicut diuerſe ſunt di/
uitie. ſ. tēporales et ſpirituales ſic ex eiſdē lar/
giende ſunt diuerſe elemoſine. Nam ſunt que
dam elemoſine corporales. ſ. ſemptem opa mi
ſericordie. Sunt etiā ſeptem ſpirituales. ſ. do/
cere ignorantē: ↄſulere dubitantem: cōſolari
triſtem: et corrigere peccantē: remittere offenſā
et orare pro omnibus. Tales autem elemoſi/
ne pauperib᷒ ꝛ indigentibus largite merētur
nobis vitam eternā. Quam nobis ↄcedat ꝛc.

¶ Feria. 5. poſt diē cineꝝ. Sermo d̄ eiſd. 41

Um introi
ſet iħs capharnaū. Mat.
. 8. ſm̄ qd̄ dicit Gre. Ora
tio eſt aſcenſio mētis in de
um a quo impetrare ſpera/
mus id qd̄ deſideram᷒. vn
de licet appetibile creatū aliqua delectatiōe nrꝫ
deſiderium poſſit afficere: nō tñ ſatiare. Solū
autē appetibile ↄtinens in ſe eminenter omnē
pfectionem ſimpliciter ꝛ omnis boni rationē
poteſt noſtrū deſiderium adimplere. vnde iſte
cēturio ptinēs ad ouē cētēſimā: quā prius pa/
ſtor humeris reuocauit: vidēs h̄ ſūmū appe/
tibile ꝑꝑ tēporis opportunitatē poſſe adipiſci
a deo obſtaculo tētus qd̄ ē pctm̄: nō ſegniter ꝑ
craſtinādo.: q᷑ ſꝫ Criſo. Potēus negligentia
rep̄hendiſ: cum de dantis mia nō dubitatur:
mox ſaluatore appropiquāte ꝑ obſtaculi amo/
tiōe acceſſit vt dicaſ. Cū āt itroiſſet ꝛc. vbi oc/
currūt nobis tres ↄſideratiōes. ¶ Pri° ē de
ſaluatoris nr̄i manſuetudine nos ꝑueniētis:
ibi. Cū aūt itroiſſꝫ ꝛc. ¶ 2° ē de hoīs inſtitu/
die ꝑ remedio ſupplicātis: ibi: Acceſſit ad eū.
¶ 3° ē de remedij aptitudie nos ſalubriter cu
rātis: ibi: Dixit iħs cēturiōi. P° ↄſidera°.
Rima ↄſider° ꝛc. circa quā ↄſideratio
p nē nō. ꝙ capharnaū īterp̄taſ ager pi/
guedis: vel villa ↄſolatiōis. Iō ſigt
in nāꝫ humanā ſeu cor humanū piguedie gr̄e
vel doctrie ſeu ꝟtutū ſaginādū. Poſtq̄ȝ ſagi/
nationē d̄s ſpāliter delectaſ in ea. Pꝫ q᷑ non
pōt ſpūale recipe icremētū i pura nā. Iō d̄s
gr̄a ſua digneſ ea ꝑuenire vt dicaſ. Cū āt itro
iſſet ꝛc. Et iō occurrūt nobis q̄ttuor ↄclōnes.
¶ Prima ↄclō ē: ꝛ eſt doctria bti Anſelmi in
lib. de ſilib᷒ dicētis. Quod cor humanum ſile ē
molēdino ſp molēti. Quod qdē dn̄s ſuo ſuo de
dit: ꝑcipiēs ei vt ſuā tñ annonā. ſ. frumētū: or
deū ꝛ auenā in eo molat. Cui inimicaſ qdā: q
ſi q̄nq̧ illud vacuū inuenerit: aut arenā ibi ꝑ/
iicit: q̄ illud diſſipat: aut picē q̄ ↄglutinat. vñ
ſuus ille: ſi molēdinū bene cuſtodierit: mūda
ex eo farina exierit: ꝛ dn̄o ſuo ſuit: ꝛ victū ſibi
acqrit. Si ꝟo molēdinū iſt᷒ violauerit: mala
ex eo farina ꝑcedit: q̄ dn̄o diſplicet: ꝛ ſibi victū
negligit. Hoc molendinū eſt cor humanū qd̄
dedit d̄s vnicuiq̧ vt i eo molat tantū illos co/
gitatus quos ip̄e ſuggerit: quos cogitat᷒ aliqñ
vt frumētū aīa replicat: nūc. ſ. cū in ↄtēplatione
poſita pure de eo cogitat. Aliqñ vt ordeū cū. ſ.
de ꝟtute i virtute: q̄ſi ꝑ quoſdā labores aſcēde
re meditatur. Aliqñ vt auenā: ꝛ hec cū hō intē
dit ſua deſerere vitia. Hos itaq̧ oēs d̄s vult
vt corde molat: ꝛ ex eiſdē ſibi victū eternū acq
rat. Huic cordi diabolus iſidiaſ ip̄m replens
malis: quoꝝ aliud cor diſſipat vt ire ꝛ iuidie.
Aliud ↄglutinat vt luxurie. Si ꝟo diabolus
cor hoīs ſic corrūpe ꝑmiſſus fuerit: mox vitia
ꝑ ſēſus ꝑgrediūſ iuꝫ gn̄a cogitatiōū malaꝝ q̄
d̄o diſplicēt ꝛ ꝑ eas hō mortē acqrit. ¶ Scd̄a
ↄ° ſeqtur ex iſto. ſ. ꝙ iſte ager. ſ. cor humanum
ē diligēter excolēd᷒: vt dr̄. ꝑuer. 24. Diligē
ter exire agꝝ tuū. [illegible] fit triplr̄. P°: euellen
do. 2°. amouēdo ſp[illegible] mūdanaꝝ ſolicitudinū
3° faiēdo clauſuras ꝑ obſuatonē q̄nq̧ ſenſuū

Quia legitur prouer. 24°. Per agrum pigri
tranſiui ꝛ vineam ſtulti: ꝛ ecce totum repleue-
runt vrtice: opperuerūt faciem eius ſpine: ꝛ
maceria lapidis deſtructa erat. Ratio primi ē
Sicut videmus in turpi pictura que domum
pulchram deturpat. Sic etiam pꝫ de peccato.
Nam aīa que cecidit per peccatū non poteſt re
ſiſtere ſuggeſtionibus inimici. Et ideo occur-
runt fantaſmata turpia: ꝛ imaginationes tur-
pium reꝝ ſenſibiliū que imprimūtur. Et ideo
ſicut deturpatur domus quando turpiter de-
pingitur: ita aīa qñ per peccatū maculatur. vñ
Job. 7. Cor eoꝝ longe feciſti a diſciplina. Et
ideo inducit ꝓmptitudinē ad malū. Gene. 8.
Senſus ꝛ cogitatio humane cordis ꝓna ſunt
ad malū. Ratio ſecundi eſt: Quia nihil īpedit
tm̄ diſpoſitionē ad grāꝫ: ſicut ſollicitudo mūda
noꝝ. Qđ pꝫ. Naꝫ ad diſpoſitionē requiritur
ſtatus interioris diligēs examinatio: ꝛ ſi eſſet
aliqđ obſtaculū amoueret. Et ideo opꝫ vt aīa
diſperſa p ſenſibilia ꝛ extra ſe poſita recolligat
in ſeipſa: vt cernens obſtaculū amoueat ipſum
Per nulla aūt tm̄ diſpgitur ſicut p ſollicitudi-
neꝫ exterioreꝫ. vnde Mat. 6. Ne ſolliciti ſitis
aīe veſtre qđ manducetis ꝛc. vbi non ꝓhibet
vſus eoꝝ: que ad neceſſitatē requiruntur: ſed
amor ꝛ ſollicitudo: Quia ſollicitudo đ tpalib⁹
reuocat a ſollicitudine eternoꝝ. vnde ad phil.
Nihil ſolliciti ſitis ꝛc. vñ diuitie ſpine dicūtur
qꝛ ſuffocant boni ꝓpoſiti inſpirationē. Quāꝫ
diu iſtis ſollicitudinibus animus occupatur:
nō habebit ꝯtēptuꝫ mundi nec eternoꝝ amorē
Ratio tertij eſt: qꝛ oīs tēptatio oritur ab inor-
dinatis ꝑceptiōibus ſenſuum vt pꝫ Dan. 13.
vbi dicit ꝙ pꝛſbyteri impudici vidētes ſuſannā
exarſerunt in ꝯcupiſcentiaꝫ eius. Et ideo cum
ſenſus noſtri ſint qñ feneſtre aīe p quos mors
peccati intrat. Quāto. n. frequentius ꝑcipis ea
que mūdi ſunt: tāto affectus tu⁹ ad ea ꝯcupiſcē
da magis inardeſcit. vnde Greg. Non lꝫ in
tueri: qđ nō lꝫ ꝯcupiſci. Et ideo diligenter ſen
ſuuꝫ cuſtodia eſt adhibenda. vnde ꝓuerb. 4.
Omni cuſtodia ſerua cor tuum: quoniam ex
ipſo vita procedit.
Tertia ꝯclō eſt: ꝙ ſi iſte ager. ſ. cor hoīs ſic fue
rit excultus: tunc xp̄s ipꝫ intrabit p grāꝫ: virtu
tibus adornādo: ꝛ in eo delectando: qꝛ iꝰcrpꝛe
tatur ager pinguedinis: ꝛ villa ꝯſolationis.
¶ Primo introibit p gratiaꝫ ipſuꝫ virtutibus
adornādo. Nā gratia gratū faciens in ordine
ad acceptationē diuinaꝫ: eſt quedaꝫ integritas
ꝛ decor omnium virtutū. Sicut eniꝫ pulchritu
do faciei non eſt vna qualitas: ſed eſt quedam
integritas exurgens ex multis. ſ. colore ꝛ figu
ra: ꝛ magnitudine: ꝛ ꝓportione. Ita grā que
eſt aīe decor: eſt integritas exurgens ex oībus
virtutibus. Ratio ē: qꝛ nullus eſt deo accep⁹
ꝛ gratioſus: niſi ſit ꝓmptus ad ſingula bonoꝝ
opeꝝ virtuoſoꝝ. Talē autem ꝓmptitudinem
hꝫ homo p oēs virtutes qbus exitur in actus
virtuoſos: quas. ſ. virtutes gratia cauſat i aīa
Ratio eſt: qꝛ gratia cum ſit radix meriti a deo
cōfertur: ſic vt poſſēt oīa meritoria ſingula ab
hoīe perfici. Hoc autem fit per virtutes. Jđ
deus intrando p gratiaꝫ: cauſat virtutes i aīa
quibus ipſa impinguatur: vt poſſet perficere
opa meritoria. Et ideo dicitur ager pinguedi-
nis. Huius pinguedine. ſ. virtutū ꝛ gratie pi
gueſcunt ſpecioſa deſerti. Deſertū eſt cor bene
excultuꝫ: ornatum virtutibus precioſis: gratia
dei ſuperueniente. ¶ Secundo igit villa cō-
ſolatiōis: qꝛ deus delectatur inhabitando cor:
ſic ſpiritualiter impinguatuꝫ. Sicut. n. vide-
mus ex ſimili. Homo delectatur ꝯtemplando
ſuam pulchritudinem in ſpeculo. Sic de⁹ de-
lectatur ꝯtemplando ꝓpriā pulchritudinem in
aīa ſanctoꝝ per imaginem aīe impſſam: ſicut
in ſpeculo mundo ꝛ terſo ab oībus ſordib⁹ vi
tioꝝ. vnde prouer. Delicie mee eſſe cuꝫ filijs
hominuꝫ. vnde celum ꝛ alia loca deo dicata: lꝫ
dicant loca dei: tñ magis ꝓprie aīa dr̄ locus dī
ex ſpāli ꝯplacentia diuine inhabitationis.
¶ Quarta cōclō eſt: ꝙ iſta dei intratio in cor
humanū ſic impinguatū ē homini maxime fru
ctuoſa. Ratio eſt. Quia nō inhabitat aīaꝫ ſine
donis ꝛ virtutibus. Eſt. n. hoſpes aīe: q nul-
lius indiget bono: ſi aīaꝫ replet oībus bonis.
Ex quo accipitur documentū: ꝙ quantū eſt ex
parte dei: deus ſemꝑ paratus eſt ꝯferre ſua do
na: qꝛ ſtat ad hoſtiū ꝑpulſat: vt ſibi affectus api
atur: ꝛ intromittatur ad ꝯuiuādū ſpiritualiter
p donoꝝ ſuoꝝ coīcationem: licꝫ aliqui ponunt
obſtaculū hoſtioꝝ cordis claudēdo. De quib⁹
dr̄ Job. Ipſi fuerūt rebelles. i. diuine gratie.

Secunda conſideratio.

Secunda ꝯſideratio: circa quā eſt in-
ueſtigandū de hoīs valitudine ꝓ re-
medio ſupplicante. ¶ Nota ꝙ p cē-
turionē poteſt accipi ſpiritus rationalis: illoꝝ
qui ſm̄ ſimplicitatē intellectus ambulāt. Ha
bentes cognitionē eternoꝝ: quantum permit
tit infirmitas carnis. Puer eius qui male ve
xatur: ſenſualitateꝫ deſignat. Iſte ſpirit⁹ ratio
nalis. ſ. interior homo eſt ſub poteſtate dei cō-
ſtitutus velut grāe. Habēs ſub ſe milites: inte
riores aīe vires ꝛ motus: ꝛ etiaꝫ naturales vir
tutes que p milites intelligi poſſunt. Quia oī-
bus his contra vitia pugnatur. Senſualitas eiꝫ
dꝫ ſeruire rationi. ſed in plurimis infirma eſt.
Et iacet in domo. i. in carne: Jacere dicitur qꝛ
nō ſufficit ſurgere ad bona opa. Paraliticus
dicitur: qꝛ paraliſis eſt morbus diſſolutionis
membroꝝ. Et male torquetur: qꝛ diuerſis cō-
cupiſcentiaruꝫ motibus vexatur. Pro iſto ſer
uo ſollicitus eſt ſpiritus rationalis. Et rogat.
vnde exauditus eſt. Jdeo xp̄s dixit. Veniam
ſcilicet p gratiam preuenienteꝫ: ꝛ curabo p gra
tiam gratum facienteꝫ. ¶ Prima nanqꝫ grā
eſt primus motus bone voluntatis: quo de⁹
nos preuenit: vt de ꝯgruo nos diſponam⁹ ad
gratiam gratūfacientem: que nos facit gratos
ꝛ deo acceptos. vnde reſpondit cēturio. Do-
mine non ſum dignus. ſ. propter tuam reue-
rentiaꝫ ꝛ meam inſufficiētiā: vt intres ſub te-
cto meo. ſ. mei peccatoris: qui ſum ſubiectus
pene ꝛ culpe. q. d. Et ſi intraſti ſub tecto virgi
nis: vbi habens hoſpitium tāto regi ꝯgruum
non eſt caro mea ſicut caro matris tue. Sꝫ tm̄
dic verbo quo feciſti omnia: quo ſanas omnia
Pſalmi. Miſit verbuꝫ ſuum ꝛ ſanauit eum.
Circa hāc ſniaꝫ moralr̄ occurrūt. 8. documēta.
¶ Primū eſt: ꝙ deus veniens p gratiam hꝫ
illuminare ſpiritum rationalem: qꝛ p centuri-
onem intelligitur. vnde grā que eſt in volūtate
ꝓprie nō hꝫ illuminare: ſed ipa tñ ꝑcipiēdo
actus illuminoſos fidei firme ſcie ſaporem.
¶ Scđm eſt: ꝙ ſpiritus rationalis duo dicit.
vnum. ſ. dictans ꝛ iudicans: vel ratio que hꝫ
iudicare ꝛ ſententiare. vnde Aug. Hominis
actus eſt inueſtigare: diſcernere ꝛ retinere. Ali
ud eſt vt eligens: que. ſ. electio ſe tenet ex par-
te voluntatis. vnde ſpiritus dicitur voluntas
que nos ſpirituales facit ꝛ dei filios. Phil. 8.
Qui ſpiritu dei aguntur: hij filij dei ſunt. Ta
lis enim ſpiritus ad imaginem dei factus eſt:
cum in eo ſit cognitio veritatis ꝛ amor virtu-
tis. ¶ De primo nota. Qđ quia vnus ſenſus
particularis nō apprehendit qđ alius: ideo ne
ceſſaria eſt alia potentia: valēs diſcernere vnū
ſenſibile ab alio: quod non poteſt facere ſenſus
particularis. Eodē mō neceſſaria potētia que
dam preter ſenſuꝫ ꝛ intellectum ꝯferens ſenſi
bile cuꝫ intelligibili. Intellectus enim nō ap-
prehēdit ſenſibile: nec ſenſus intelligibile. hec
autem potentia eſt ratio que iudicat de vtroqꝫ.
¶ De ſcđo nota. ꝙ voluntas rationalis du-
pliciter poteſt ꝯſiderari. Vnomodo vt eſt po-
tentia vna diſtincta. habens actum verum. ſ.
velle. Et obiectum. ſ. bonum ſimplr̄. Hec vo
luntas eſt in ratione. Aliomodo ꝯſideratur vt
imperatiua aliaꝝ potentiarum ſubiectarum ra
tioni: ꝛ ſic voluntas circuit omnes vires obe-
dientes imperio rationis. vnde iſte cēturio ſꝫ
glo. erat preditus nālibus bonis. ſ. quantum
ad intellectum: videtur habuiſſe cognitionem
creatoris ꝛ omnipotentie eius cum dixit. Dñe
non ſum dignus: quantum ad affectum: quia
habuit iuſtitiam in bona habitudine ad ſuos ſu
periores ꝛ inferiores dicēs. Nā ꝛ ego hō ſuꝫ.
¶ Tertium documentū eſt: ꝙ lꝫ ſpiritus ratio
nalis in prima ſui creatione ſit liber: ꝛ nō poſ-
ſit cogi quin pro ſuo libito iuſtitiaꝫ relinquere
poſſit vel etiam ſequi: qꝛ nulli niſi ſoli deo ſubie
ctus erat. Omnia. n. creata aliquam ꝯditionē
ſubiectiōis habent. Naꝫ elementa ſubiecta ſūt
ſyderibus: ꝛ arbuſta aīalibus: ꝛ animalia ho-
minibus: ꝛ angeli. iuxta illud hebꝛe. Omnes
ſunt adminiſtratorij ſpiritus. Corpora etiam
noſtra ſubijciuntur aīabus ſuis. Intellectus
vero primis veritatibus: voluntas autem nul
li rei create ſubijcitur: ꝛ ita hꝫ priuilegium lib-
tatis niſi ſoli deo. Et licet ſic non poſſit cogi: ē
tamen conſtituta ſub poteſtate diuine volunta
tis: que poteſt eam manuducere: oſtenſione ve
ritatis: vt patꝫ in Paulo qui proſtratus dixit.
Dñe quid me vis facere? Quod etiā pꝫ. quia
derelicta in ſua nālitatis libertate non ſufficit
ad merendum: Quia ad meritum concurrūt
multe cauſe ſupernaturales. Vt voluntas di-
uina: Que primo mouet actum beatificum lu
mine glorie ex parte itellectus: ꝛ caritatis affe
ctus. vnde dicitur Sapi. 10. Juſtum deduxit
dñs per vias rectas ꝛ oſtendit illi ꝛc.
¶ Quartum documentū eſt: ꝙ iſte ſpiritus ra
tionalis hꝫ milites. ſ. virtutes nāles ꝛ interi-
oris aīe vires: ad impugnandum vitia. Vbi
nota: qualiter virtutes inſint nobis a natura:
Dicendum ꝙ virtutes theologice: totaliter no
bis inſunt ab extrinſeco: ſed virtutes morales
partim inſunt nobis ab extrinſeco: ꝛ partiꝫ ab
intrinſeco. Ab intrinſeco ſcđm quandam in
choationem. In ratione. n. hoīs naturaliter i-
ſunt quedam ꝑncipia naturaliter cognita: tā
ſcibilium qꝫ agēdoꝝ: que ſunt quedā ſeminalia

intellectualium virtutum: ⁊ moralium. Et in-
quantum in volũtate eſt quedam naturalis ap
petitus: qui eſt rationi cõformis. Item ex cor-
poris diſpoſitione. Alĩq ſunt diſpoſiti ⁊ meli⁹
⁊ peius: ad quaſdã virtutes ꝓut. ſ. quedaꝫ vi-
res ſenſitiue: actus quarũdam partiũ corporis
ex quarꝫ diſpoſitiõe adiuuantur vel impediũt
huiuſmodi vires in ſuis actibus: ⁊ ꝑ ↄ̃ñs vi/
res rõnales: qbus huiuſmodi vires ſenſitiue
deſeruiunt. Et ſꝫ h̃ vnus hõ hꝫ nãleꝫ aptitudi-
neꝫ ad ſciaꝫ: alius ad fortitudineꝫ: alius ad tẽ/
perantiaꝫ. Et iſto modo tã virtutes itellectua/
les q̃ꝫ morales: iſunt nobis ſꝫ aptitudinẽ ⁊ in
choationẽ. Nõ aũt inſunt nobis a nã ſm ↄſu/
mationẽ: qꝛ nã determiãt ad vnũ. Cõſumatio
aũt huiuſmodi virtutũ: nõ eſt ſꝫ vnuꝫ modũ
actionis ſed diuerſimode: ſꝫ diuerſas nãs in q
bus virtutes opantur: ⁊ ſm diuerſas circun/
ſtantias. Talibus. n. militibus vitia ipugnan
tur: ↄtra nos militãtia ſemper. Quia Iob. 5.
Militia eſt vita hois ſup terrã. vnde ad taleꝫ
ipugnationẽ hortamur. Prima Pe. 2°. Ob
ſecro vos tanq̃ꝫ aduenas ⁊ pegrinos abſtiere
a carnalib⁹ d̃ſiderijs: q̃ militãt aduerſus aiaꝫ.

¶ Quintũ documentũ eſt: q̄ iſte paraliticus
ſigt pctõrem. Nã ſicut videmus in corpore na
turali: q̄ ſpũs vitalis vegetat membra corpo-
ris ſui inuicẽ cõiuncta: ex quo ſpiritu habetur
motus ⁊ ſenſus. Sꝫ cũ paraliſi: que eſt morb⁹
diſſolutiõis mẽbroꝝ: meatus ſpũs includitur
ↄpago ſoluit: qꝛ a ſpũ nõ vegetatur: q̃ſi eſſet p̄
ciſuꝫ: ⁊ amittit: motũ ⁊ ſenſuꝫ: ⁊ ſic fit membꝝ
inutile. Sic fit i aia cuius eſt vita ſpũs ſanctus:
ſiue ſpũali gratia: ⁊ ipſa ẽ quod daꝫ totum reſpe
ctu ſuaꝝ viriũ ⁊ q̃ſi quoddã mẽbꝝ myſticuꝫ. ſ.
eccl'ie. Cũ aũt qs mortalr peccat ꝑ corruptionẽ
peccati diſſoluit ↄpago viriuꝫ: qꝛ qđ ↄcupiſcen
tia amat: ratio nõ approbat: ⁊ eↄ°. Et ita omne
regnũ in ſe diuiſuꝫ deſolabit. Matt. 12. Et ſic
amittit aia motũ ⁊ ſenſuꝫ. Motuꝫ q̃ꝫtuꝫ ad bo
nas opationes. Sẽſuꝫ quantũ ad ꝓpria vulne
ra: vel etiã aliena que nõ ſentit. Quia talis nõ
ambulat ꝓficiendo ꝑ bona opa nec attendit mi-
ſeriaꝫ fratris ſui. de qua tanq̃ꝫ de ꝓprijs mulie
ribus deberet dolere. Unde cum ſimus vnci
corporis myſtici: Ille ſe paraliticũ ꝓbat: q eoꝝ
q ſunt membra ſua non ſentit: ſꝫ illud cor. 2°.
In idipſum ſollicita ſunt mẽbra. Etiã ſi qđ pa
titur vnuꝫ membꝝ patiũtur oia. Uos aũt cor/
pus xp̃i eſtis: ⁊ mẽbra de mẽbris. Nec ẽt ſen/
tit miſeriã ꝓpriaꝫ. Nã humilitas eſt ſenſus ꝓ
prij defectus: ⁊ ecõuerſo ſupbia eſt inſenſibilitas
peccati ſi nõ humiliat ſe. Si. n. vere ſciret mi-
ſer peccator ſuos defectus nunq̃ꝫ ſupbiret. vñ
Michee. 6. Humiliatio tua in medio tui. Ex
quo ẽt ſeqtur de motu: qꝛ q non hꝫ ſenſuꝫ iſir-
mitatis aliene nõ mouet ad opa pietatis: vnde
dicitur. Prima Iohis. 2°. Qui viderit fratrẽ
ſuum neceſſitatem habere ⁊ clauſerit ſua ab eo
quomodo caritas eſt in illo?

¶ Sextũ documentũ eſt: q̄ iſte paraliticus ia
cet in domo: ⁊ hoc ꝑꝑ quatuor. ¶ Primo ꝑꝑ
ↄtriſtationẽ: qꝛ delectatio q̃ tẽptationi eſt annexa
vertitur in triſtitiam ↄſiderato pctõ. Pro/
uerb. 10. Riſus dolori miſcebit. ¶ Scđꝫ eſt
ↄſternatio. Quia ſicut homo qui eſt victus eſt
animo ↄſternatus: vt nõ audeat reuelare: ita
ſupatus a temptatione ⁊ adeo fractus: vt non
audeat reſiſtere. ¶ Tertium eſt debilitatio: qꝛ
homo ↄſternatus debilitatur. Qđ non poſſit
ſtare: qꝛ plage ſemꝑ renouate debilitant: ⁊ pu/
treſcũt. Pſal. Putruerunt ⁊ corrupte ſunt ci
catrices mee ⁊c. ¶ Quartũ eſt deſperatio: qꝛ
ex quo ſcit: eſt debilitatus deſpat ſe bonum poſ
ſe ꝑficere. Et tunc ↄuertit ſe ad mala perpetrã/
da libere. Cuꝫ aia ocioſa nõ poſſit eſſe. Sicut
filij iſrael poſtq̃ꝫ tẽptatione victi ſunt: ſemꝑ ca/
dendo ꝑ deſertum ꝓceſſerunt. Exo. 16. Et ex
hijs quatuor modis ꝓſtratus peccator proprie
dicitur in loco iacere.

¶ Septimũ documentũ eſt: q̄ iſte paraliticus
ſic iacens in loco duplr torquet. Ante caſum ꝑ
tẽptationeꝫ quadruplr. Scđm q̄ aie criſs q̃ſi
caſtꝝ forte: circũuallatum eſt q̃druplici muro.
¶ Primo muro ſenſuũ exterioꝝ: qbus aptis
intrat mors ad aiaꝫ: ſicut ꝑ feneſtraꝫ. Ihere. 9.
¶ Scđo muro imaginationũ iterioꝝ ꝑ q̃ ſen/
ſibilia intrant ad aiam: vt docet Augu. xj. de
ciuitate dei. ¶ Tertio muro intelligibiliũ ra/
tionũ. Quibus mediantibus ad affectũ aſcen/
ditur. ¶ Quarto muro affectionũ volũtariũ
quibus regnum aie viliter clauditur: vt docet
Anſel. de ↄceptiõe virginali. Et ſm iſta pro-
greſſus primus eſt ad ſenſus exteriores: ꝑ ap/
prehenſionẽ bonoꝝ ſenſibiliũ. Secundus ad
ſenſus interiores ꝑ imaginatiões delectabiliũ.
Tertius ad intellectiões rõnales ꝑ obũbratio/
neꝫ bonoꝝ ſpũalis. Quartus ad volitiões eſſe
ctuales ꝑ inclinationẽ ↄſenſuum. Iſtuꝫ ꝓceſ/
ſum deſcribit beatus Iacobus di. Iacob. 1.
Cõcupiſcentia cũ ↄceperit. ſ. ꝑ apprehenſionẽ
ſenſuum: parit pctũ. ſ. dlectatione in appetitu
ſenſitiuo: qui eſt fomes peccati. Peccatum au
tem cũ ↄſumatum fuerit. ſ. in pueſiõe rõnis: ge
nerat mortẽ in volũtate. qꝛ in iſta ſolum ẽ pec
catum mortale. Queadmodũ caſtꝝ nõ eſt debi/
litatũ: donec interior mur⁹ eſt cape⁹. ¶ Scđo
do torquet poſt caſuꝫ q̃druplr. ¶ Primo pe-
na doloris: qꝛ nãliter voluntas odit malũ: ⁊ ad
odiuꝫ ſequtur triſtitia que eſt dolor mentis ſm
Aug. ¶ Scđo torquetur pena timoris: qꝛ cul
pe debetur pena: ⁊ ideo peccãs ſemꝑ dum pec
cat eſt in timore pene ſibi debite. ¶ Tertio tor
quet pena ruboris: qꝛ nãliter natura humana
erubeſcit cuius eſt ſignũ: qꝛ peccans vult late
re nãliter ⁊ occultare ſuuꝫ peccatũ. ¶ Quar/
to patitur penã liuoris. Quideꝫ. n. liuor relin
quitur ex actu peccati in ↄſciẽtia: vt ex eius re-
cordatiõe ſemꝑ affligatur: ꝑꝑ odiũ mali pñtis.
Sed oritur dubitatio: qꝛ cõiter hoies nõ pec/
cant niſi ex delectatione quã hꝫ pctõr: ſic q̄ nõ
videtur ſibi eſſe pena. Dicit q̄ lꝫ in actu pecca
ti ſit ↄplacentia ⁊ raptim trãſiens delectatio: tñ
ↄiuncta eſt cuꝫ triſtitia aie ante peccatũ: ⁊ poſt
eſt aſſidua pena ſm premiſſa. ¶ Scđa dubi-
tatio: quare iſtam penã cõiter hoies nõ ſentiũt
q̃uis eos arguẽtentur. Dicitur aũt q̄ i egri
tudinibus frenetici nõ ſentiũt penã pre magni
tudine egritudis nãlis: ita i ꝓpoſito eſt de egri
tudine morali in hominibus beſtialibus: non
ſentiunt affectiones intellectiuas.

¶ Octauũ documentũ eſt: q̄ ſicut ſpũs rõna-
lis intelligẽs hãc infirmitatẽ a dño poſſe cura
ri: acceſſit ad eũ allegans eius potentiã infirmi
ans infirmi indigentiaꝫ: eius clemẽtiaꝫ inuo-
cauit: ⁊ exauditus eſt. Acceſſit ad eum qꝛ no/
uit eius miſericordiaꝫ quã deſiderauit. Allega/
uit potentiam: qꝛ ſciuit eius iuſtitiaꝫ: quã for/
midauit. Ratio. n. huius eẽ poteſt: qꝛ ds in ci
tpe ſuo eſt ſũme miſicors ⁊ iuſtus: qꝛ miſicorſ
Ideo liberaliſſime ↄdeſcẽdit humane miſerie
per infuſionẽ ſue gratie. Quia vero iuſtus: iõ
donũ pfectũ nõ dat: niſi deſideranti. Non dat
gr̃aꝫ: niſi regratiãti. Nõ ipẽdit miaꝫ niſi ipſã
recognoſcẽti. Iſte q̃ nouit eius miaꝫ: qꝛ acceſ/
ſit ad eũ: nouit iuſtitiã qꝛ formidauit eũ admit/
tere i domũ propter idoloꝝ pñtiaꝫ ſꝫ Rabba.
di. Dñe nõ ſũ dign⁹ ⁊c. Inſinuauit indigẽtiã
qꝛ puer iacebat. ⁊ ideo meruit exaudiri.

Tertia ↄſideratio.

Equitur tertia ↄſideratio: q̃ eſt d̃ re-
medij aptitudine ſalubriter nos curã
tis cũ dicitur. Dixit ieſus cẽturioni.
Ego veniã ⁊c. Ubi occurrũt. 4. documenta.

¶ Primũ eſt: q̄ ds ꝑ ſcripturã ⁊ diuinaꝫ iſpira
tionẽ hortat quãlibet pctõꝝ: vt pniam agat de
peccatis. vnde p⁹ Thim. 3. Ois ſcriptura di/
uinit⁹ inſpirata. ſ. ꝑ ſpũꝫ ſctm: vtilis ẽ ad docẽ
duꝫ neſciẽtes: ad arguendũ ⁊ ↄuertẽdũ de ma
lo negligẽtes: ad corripiendum in malo perſi/
ſtentes: ⁊ ad erudiendum. ſ. penitentes. Et h̃
eſt qđ dixit. Dixit ieſus centurioni.

¶ Scđm documentũ eſt: q̄ ds in oi tpe para
tus eſt nos eruere a malis. Rõ eſt: qꝛ agens
volẽs alicui finẽ ordiato in finẽ: non ſolũ vult
illa q̃ ordinãt i finẽ: ſꝫ ẽt parat⁹ eſt deſtruẽ oĩa
deordinãtia a fine. Sed ds ẽ tale agẽs: q̄ vult
hoi vltimũ finẽ. ſ. btitudineꝫ: igit nõ ſolũ ↄfert
gr̃aꝫ ⁊ vtutes q̃ ordinãt in btitudinẽ: veꝝ etiã
parat⁹ eſt ds deſtruere in hoie oẽ malũ: auer-
tens ſe a tali fine. Et qꝛ hec ſpũalis paliſis erat
ipediens eũ. Iõ recurrẽduꝫ ẽ oibus in tribula
tione poſitis per confidentiam plenariã ad au
xilium diuinũ. vnde dicitur eccli. 4. Curauit
gentem ſuam ⁊ liberauit a perditione.

¶ Tertiũ documẽtum ẽ vita ſpũalis maxime
reſtaurat ꝑ fidẽ. vñ. d. Uade ⁊ ſicut credidiſti
⁊c. Rõ eſt. Nã ꝑ fideꝫ habitat ds in cordib⁹ nr̃is
Que vita ẽ vt ipſe ait. Et ſicut vnũquodq̃ꝫ vi
tiũ eſt mors ſpũalis: ſic vnaqueq̃ꝫ vtus vita ẽ.
Fides ẽ vita itellect⁹. Rom. 1. Iuſt⁹ ex fide vi
uit. Qđ aũt ꝑ fideꝫ iſte meruit ſanitatẽ. Rõ eſt
Quia ois act⁹ human⁹ volũtati ſubiect⁹ in de
um regulat⁹ eſt meritori⁹. Sꝫ credere ẽ actus
intellectus aſſentiẽtis vitati diuine ⁊ iperio volũ/
tatis a deo mote ꝑ gr̃aꝫ i ordie ad deũ. vñ act⁹
fidei põt eẽ meritori⁹. Qđ pꝫ ad hebr. xj. Sã-
cti per fidem vicerunt regna ⁊c.

¶ Quartũ docu^m ẽ: q̄ nõ intelligit verbũ ſal
uatoris. Nõ inueni tantã fidẽ in iſrl. Ubi vi-
det q̄ fidẽ hui⁹ xp̃s velit p̃ferre fidei aploꝝ
Et iõ ad h̃ dicũt aliq q̄ intelligit myſtice. Nõ
eniꝫ fides cẽturiõis p̃fert fidei iſraelis: ſꝫ pon⁹
fides gẽtiuꝫ: q per centurionẽ deſignat: quoꝝ
ẽt ↄuerſionẽ p̃dicit dicẽs. Multi ab oriẽte ⁊c.
Nõ in pfectiõe credẽdi: ſꝫ i credẽtiuꝫ numero
ſitate. Plures. n. crediderũt d̃ gẽtib⁹ q̃ꝫ de iu
deis. Et iõ di. Qđ fides dr̃ magna multiplr.
P° q̃ ad cognitionẽ credẽtis. 2° q̃ ad deuoti-
onẽ ſeruidã i fide. 3° quo ad cõfeſſionẽ laudis
xp̃i: vt i cẽturiõe. vñ Criſ. d. Fides ẽ ſctiſſime
religiõis fundamẽtũ: ꝑ quã religam⁹ vni deo
aias nr̃as: ad cultũ diuinũ vinculo ſuiẽdi q̃ vi
culo nos aſtringere dignatur. Qui viuit ⁊c.

¶ Feria ſexta poſt diem cinerū. Sermo. 42.

Audiſtis quia dictū eſt antiqˀs. Diliges amicū tuū ⁊c. Matth. 5. Cum in hoc tpe reconciliationis quilibet dꝫ ſe exercere in actibus virtuoſis. ſ. in ieiunio: oratione: ⁊ elemoſina. Nullus autē actus virtutis ſine caritate de ſe eſt meritorius ſ꜊ Auguſti. 15. de tri. di. Quod omnia dona ſine caritate ad deū nō pducunt. Et caritas etiā ſi ſola eſſet: nos ad deum pduceret ſine alijs: imo eſt domina oia alia perficiens: qꝛ ſine caritate poſſunt eſſe: ſed non pdeſſe. Quare pponit nobis caritas: ⁊ quō neceſſaria ſit ad ſalutem. Sed qꝛ vltima pfectio caritatis conſiſtit in inimicoꝝ dilectione: iuxta illud Chryſ. Nulla pfecta dilectionis operatio vltra dilectionem inimicoꝝ pōt pcedere. Ita euangeliſta nos hortatur ad eā di. Audiſtis ⁊c. vbi occurrūt due conſideratões

Prima conſideratio.

Circa pmam conſiderationem: que eſt de caritate qualiter exhibenda eſt in affectu: pono ſex concluſiones.

¶ Prima cōclo eſt: ꝙ iſta ē opinio iudeoꝝ: ꝙ inimicos ſaltem alterius legis hō non tenetur diligere: ſicut narrat Ariſto. in de ſecretis. Dum. n. paganus ⁊ iudeus confabularent: dixit paganus. Que eſt lex tua? Reſpōdit iudeus. Credo ꝙ in celo eſt vnus deus: quem adoro ⁊ expecto ab eo bonum mihi mee: ⁊ illis q̄ conuerſantur mecum in lege mea: ⁊ in fide: ⁊ credulitas mea eſt. Quod q̄ diſcrepat in fide mecū: licitum eſt mihi tollere ſanguinem ſuum: pecuniam: vxorem: parentes: ⁊ genitos: ⁊ oia: ⁊ maledictio eſt mihi: ſi ſeruo ei fidē: ſi iuuo ipſū ſi facio cum ipſo miam: vel parco ei. Sed hec opinio eſt cōtra legem rationis. Reſpōdit paganus. Mea hec eſt. In primis ꝙ volo mihi bonum: filijs: ⁊ ſeruis meis: ⁊ nolo alicui tradere malum: neqꝫ ſequentibus legem meam neqꝫ diſcrepantibus mecum in eadem. Credo equitatem ⁊ miam ſeruandā cuilibet viuētū. Nulla iniuria placet mihi: ⁊ videtur mihi ſi aliquod malum accidit alicui viuentiū: ꝙ mihi illud malum contingat: ⁊ mihi: ⁊ cuiꝫ affecto ſanitatem: per pſperitatem ⁊ felicitatē accidere oibus vniuerſaliter hoibus. vnde iſtud qd̄ dicit Et odio hēbis inimicum: non fuit in lege ſcripturarum: ſed eſt ſcribaꝝ traditio. Arguebāt enim ex contrario ſenſu. Ex quo preceptum erat diligere amicum. Quod quaſi ex hoc ſequeret: ꝙ deberent odire inimicum: ſine qualibet diſtinctione. Hoc hr̄e etiam poterant ex illo Exo. 23. Inimicus ero inimicis tuis.

¶ Scda cōclo eſt: ꝙ de neceſſitate ſalutis eſt diligere inimicum. Ego aūt dico vobis diligite inimicos veſtros. vbi nota ꝙ inimicus accipitur dupľr. Vno mō negatiue: quaſi nō amicus. Et ſ꜊m hoc negat ſolam habitudinē amicitie: ⁊ nihil plus. Alio mō poſitiue: ⁊ ſic nō ſolum negat habitudinē: ſed etiā ponit odium. ¶ Item ſcdo mō dupliciter ſumit. Vno modo pprie ⁊ p ſe. ſ. p odio. Alio mō improprie ⁊ p accñs. ſ. p nā ſubtractū iſtis. ¶ Item diligere accipitur dupľr. Vno mō poſitiue. Et ſic dicit actum elicitum dilectōis. Alio mō negatiue: vt p nō odire. Tunc dico: ꝙ accipiendo inimicum pprie. ſ. pro illo: q̄ hꝫ habitū inimicitie. Et accipiendo ipm diligere poſitiue pro actu elicito. Sic ex pcepto hō non teneť diligere inimicum: ſed magis odire. ¶ Ratio eſt: qꝛ amicitia eſt virtus. Igiť eius oppoſitū eſt vitium. Sed intellectus vt ſic dicit odium. Sed accipiendo inimicū negatiue ſiue p nō amico: ⁊ accipiendo diligere p non odire: ſic hō tenetur eum diligere: hoc eſt non odire. Et hoc in bonis ſpiritualibus. ſ. in virtutibꝰ: in gratia: ⁊ in glia. Probo: qꝛ ſi hoc non faceret: homo non eſſet in caritate: qꝛ qui eſt in caritate: non ſolum vult diligere: ſed etiam vult ſecum diligere deum.

¶ Tertia cōclo eſt: ꝙ affectiue teneť hō diligere inimicum etiā alterius legis. ¶ Ratio eſt: qꝛ caritas eſt hītus: quo ds diligiť: ⁊ quo volo aliū diligere deū. Et iō affectu caritatis teneť hō velle oēm hoiem diligere deum: ⁊ ad ipm attingere affectu compaſſionis. Teneť ēt ipſū diligere ſaltē in gnali: qm̄ cognoſcit hoiē eē in ſtatu damnatōis. ¶ Ratio eſt: qꝛ ſicut teneť velle oēs hoies deum diligē ⁊ ad ipm attingere. Sic etiam tenetur nolle aliquem deum odire: nec ad deum finaliter attingere. vnde velle inimicum damnari peccatū eſt ex genere. Et quādo fit cū deliberatione melius firma: tunc eſſet pctū mortale. Sꝫ videť ꝙ aliquis poſſit odire vitā inimici: ſic qꝛ iudex poſſꝫ licite ſententiare ad mortē de inimico peccante: tū qꝛ actor poteſt licite eū iudicare etiā ad mortē: tū qꝛ bonū cōmune pferť bono puato. Diciť ꝙ quis poteſt inimicū velle mori ſub duplici cōditione. ſ. ſi ſciret eum obſtinatū in malitia: et ꝙ peccatū deberet addere peccato: nō tamen abſoluere: ſꝫ ēt iudex nō dꝫ velle mortē iſtius: ſed velle debet: ꝙ nō eſſet reus: ſed de perſecutore eccle ſe cus eſt: qꝛ eccla ſub perſecutione pſecit.

¶ Quarta cōclo eſt: ꝙ quiſ affectiue teneť in generali inimicū diligere nō excludēdo eū ab oratiōibus: ſed in ſpirituali non teneť niſi in caſu neceſſitatis: in quo. ſ. illi non poſſet per aliū ſubueniri. Unde ſaluator. Si eſurierit inimicus tuus ciba illū. vnde doctor vnus. d. Si inimicus poſitus fuerit in neceſſitate vite: ꝙ nō ſolū debet eū velle viuere: ſed etiā iuuare vt poſſit viuere. Quantūcunqꝫ etiam malus fuerit: qꝛ ſemp preſumendum eſt de meliori: qꝛ bonarū mentium oia ſemp in melius interptari. Sūt enim tria motiua dilectōis inimicoꝝ. ¶ Primum eſt nāe conformitas. Eſay. 19. Carnē tuam ne deſpexeris. ¶ Scdm eſt vtilitas. Criſo. Si benefeceris inimico: tibi amplius benefeciſti. ¶ Tertiū eſt diuina imitatio. Iheronymus. Noli negare qd̄ deus nulli negat. In generali tenetur q̄s oēs diligere ſemp. vn̄ Augꝰ. Omnibus. n. pari dilectōe vita eterna optanda eſt: ⁊ ſi nō oibus pōt exhiberi dilectionis effectus: qui fratribus ſunt exhibendi: qꝛ ſunt inuicem mēbra: que habent eundē patrē: vnde oēs ſimul in affectu ſunt diligendi: ſꝫ nō in effectu: qꝛ hec paritas nō ad effectum referť ſed ad bonum: qd̄ eis optatur: niſi in articulo neceſſitatis: prout dictum eſt in euāgelio. Benefacite hijs qui oderunt vos.

¶ Quinta cōclo eſt: ꝙ per hanc dilectionē certificamur de eterna mercede. vnde dicit. Vt ſitis filij patris veſtri ⁊c. i. vt poſſitis obtinere regnum celoꝝ in hereditatē: qꝛ ad gal. 4. diciť Quod ſi filius ⁊ heres p deū: qꝛ certificatus in futuro erit ſup regnum celoꝝ. Per deū. i. p operationē dei. ¶ Ratio huius eſt: qꝛ bonū meritorie opanti debetur merces eterna. Omne aūt opus virtutis fit meritorium p caritatem: qꝛ congruum eſt: cum actus beatificus ſit actus ſupnaturalis: ꝙ ad illum dꝫ hō acceptari p caritatem: qui etiā habitus ſupnālis eſt vnde meritū cum ſit aliqd̄ opus bonum laudabile: fictū deo acceptum p caritatē. Ita ꝙ ds pro illo vult offerre aliqd̄ pmium. Nam p actū amoris in voluntate ſtatim potentie executiue mouenť ad volitum. Quod pꝫ: qꝛ quicqd patitur homo ex amore: hꝫ facile eſt: ⁊ quaſi eſſentiale. Quicqd aūt contra amorem eſt: eſt quaſi violentum. vnde Aug. Amor meꝰ: pōdus meꝰ eo feror: quocunqꝫ feror. q. d. Amor cōparať pōderi pp tria. ¶ Primo qꝛ ſicut motus grauis non eſt ⁊ violentus: ſed ſpontaneus. ¶ Scdo ſicut graue q̄to plus appropinquat ad centrum: tanto velocius moueť. ¶ Tertio ſicut graue difficillime ſurſum manet: ita motus amoris eſt pmo ſpontaneus ſumme: ⁊ nō violentus. Scdo ita motus amoris fortior eſt circa finem. Tertio ita aie amanti difficillimū eſt nō vniri amato. Hec aūt merces hꝫ ſibi ſecuritatem annexā: qꝛ merces efficiť heres. vn̄ Augu. de ci. dei. Anima btiſſima eſſe non poteſt: niſi fuerit de ſua btitudine certiſſima. vnde ſibi talis certitudo nō eſt: niſi ex dei voluntate: qꝛ voluntas dei ſemp coagit voluntati ⁊ intellectui ad actum beatificum. Et ideo videtur dare ſecuritatem. vn̄ diciť. Iuſtoꝝ aie in manu dei ſunt. Et in manu tenentia diuine voluntatis. ſ. reſpectu obiecti btifici: qd̄ actu dilectionis acquiriť p mercede. vnde ſicut pater celeſtis in paſſione oriri fecit ſolem gratie ⁊ imbrē miſericordie: pluuit ſuper bonos ⁊ malos: ſicut per gratiā remiſſionis affectu ⁊ effectu inimicos diligimus.

¶ Sexta cōclo eſt vtrum magis meritoriū ſit diligere inimicos: q̄ꝫ amicos. Dicendū ꝙ ſi accipitur diligere inimicum: put cadit ſub cōſilio: ſ꜊m ꝙ eſt opus ſuperogationis: et ſi accipitur diligere amicum: ſ꜊m ꝙ cadit ſub pcepto Sic diligere inimicum eſt magis meritoriū. Probo: qꝛ magis meritorium eſt implere cōſilia q̄ꝫ pcepta: vel ſi accipiať diligere q̄tū ad circumſtantias ipſius actus. Sic etiā diligere inimicum eſt magis meritoriū: qꝛ virtus ē circa ardua ⁊ difficilia. Sed diligere inimicū eſt magis arduum: q̄ꝫ diligere amicum: ⁊ eſt etiā difficilius. Ergo ⁊c. Sed accipiēdo diligere q̄tum ad ſbam actus. Sic diligere amicū eſt magis meritorium. Et hoc eſt ex obiecto. Et ratio eſt duplex. ¶ Primum qꝛ hoc eſt in dilectione amici. Igiť ⁊c. ¶ Scdo pꝫ: qꝛ in diligendis ex caritate: qd̄ pordinatur alij eſt magis diligendū. Sed amicus pponitur inimico: qꝛ ponitur in vltimo loco in ordine diligibilium. vnde ſequiť ex hijs documētum: ꝙ qꝛ nihil eſt meritoriū niſi per caritatis habitum: ideo debet ſumme ſe q̄s diſponere de cōgruo quantum poteſt ad dilectionē dei ⁊ proximi propter deū: in quo etiā includitur dilectio inimi

cl: qꝛ non ſolum eſt proximus: qui facit miſeri
cordiam alteri: ſed etiaꝫ qui recipit miam dei.
Talis eſt inimicus. vnde dicit in euangelio.
Si ergo diligitis eos qui ꝛc. quaſi dicat. Dili
gere inimicum cadit ſub pcepto: eſt magis me/
ritorium: vt ſupra dictum eſt expōne. Nonne
ꝛ publicani ꝛc. q. d. Diligere amicum eſt faci
le: quaſi cōmune oibus ꝛ nāle: ꝛ nihil coopera
bitur ad perfectionem meriti: quia addidit.
Quid amplius facitis ꝙ̄ publicani: qui. ſ. i di
lectiōe amicoꝝ nō merēt. Cōcludit igit. Eſto
te perfecti in dilectione inimicoꝝ. Sicut pater
noſter celeſtis eſt pfectus qui. ſ. poſuit animaꝫ
ſuam pro nobis: et orauit pro pſequentibus ſe
dicens. Pater ignoſce illis ꝛc.

Scḋa ꝯſideratio.

s Ecūda conſideratio eſt qualiter ꝓdu
cenda eſt in effectu: ibi. Attēdite. Et
quia circunſtantie ſunt multe: ad hoc
vt aliquid iuſte fiat. Ideo reducit omnes ad
vnum modum: ſcilicet ad debitam intentionē
dicens. Attendite: id eſt cauti eſtote. Ne iuſti
tiam veſtram faciatis coram hominibus. ſ. vt
placeatis pn̄ti ſeculo: ſiue vt videamini ab eis.
vn̄ ad Gala. primo. Si adhuc hominib⁹ pla/
cerē: xp̄i ſeruus non eſſem: nec ab eo eſſem re/
munerandus. ideo addit hic. Alioqn merce/
dem nō habebitis apud patrem veſtrū q in ce/
lis eſt: cuius amore non feciſtis. Ille. n. debet
mercedē dare: cuius mandato mouet opartus
vel amore. ſ. intentionē in deū referendo: tāq̄
in finem debitum. vnde dicit. Attendite. i. in
tentionē in debitū finē dirigite. Tunc. n. intē
tio in debitū finem dirigit: ſm Ber. quādo in
oi actione querim⁹ honorē dei: vtilitatē proxi/
mi ꝛ conſcientiam bonaꝫ. vnde circa iſtam cō/
ſiderationē occurrunt tres concluſiones.

¶ Prima concluſio eſt videre quid ſit inten/
tio. vnde ſciendū eſt ꝙ intentio idē ē ꝙ i aliud
tendere: et ideo accipienda eſt diſtinctio. ſ. ꝙ in
aliud tendere: eſt vl ſicut in obiectum: vel ſicut
in finē. ¶ Primomō nō accipimus hic tende
re qꝛ omnis potentia tendit in ſuum obiectum
ſed nō omnis potentia habet intentionē. Igit
oportet ꝙ illud aliud ſit ipſe finis in quem ten
dit. ¶ Sequit ſecūda diſtinctio. ſ. ꝙ tendere
in finem ſit dupliciter. ſ. vel in fineꝫ pciſe: non
referendo aliquid in ip̄m: ſicut volo ſanitatem
vel referendo aliqd in ip̄m: vt volo potionem
pp̄ h: ꝙ volo ſanitatem. ¶ Primo⁹ accipitur
ꝓprie intentio: qꝛ nō dicimur ꝓprie intendētes: cum finem imediate petimus: ſed cum ali
quid facimus: vt poſſimus aſſeq fineꝫ ordinā
do in ip̄m. vn̄ lꝫ tres ſint appetitus tendentes
in fineꝫ. ſ. nālis: ſenſitiuus ꝛ intellectus: tamē
ſolus intellectus dicit intendere. i. aliqd agen
do in fineꝫ referre: qꝛ etiā intellectus libere or
dinat oia in ip̄ꝫ. Naturalis vero ꝛ ſenſitiuus
ſm Damaſ. magis ducit ꝙ̄ inducat. Et ideo
intentio pōt ſic deſcribi: ꝙ intentio eſt in fineꝫ
tentio: ordinando aliqd in ip̄m per potentiā li
bere opantem. Hec aūt intentio eſt liberꝝ arbi
trium: ad quam ꝯcurrit intellectus: vt indicās
ꝛ volūtas vt eligēs libere. vn̄ ſꝫ Damaſ. per
liberꝝ arbitrium hō ſolum agit: non agit: ſicut
per alias potentias ſenſuales.

¶ Scḋa ꝯclo eſt videre que bona intentio ſit.
vbi nota ꝙ cum ad bonitatē actus plura ꝯcur
runt. ſ. liberꝝ arbitrium: agens ſm dictamen
rōnis dictantis integritatem oium circūſtanti
arum. ¶ Item obiectuꝫ ſm bonitatē inuentā
in eo. Item debitus finis. Iteꝫ hitus moralis
. ſ. caritas. Item integritas oium circūſtantia
rum. Iteꝫ ipſa diua voluntas ꝛ intētio cuiuſlꝫ
legalis obligatōis recte ꝯdite a ſupiore. Bo/
nitates actuum tn̄ pncipalr ſunt a fine: inq̄tuꝫ
referunt ad debitum finem: qꝛ ſm Boetium
Cuius finis bonus eſt: ip̄m quoq̄ȝ bonuꝫ eſt
vnde actus debite ordinās ea q̄ ſunt ad finem
ad ip̄m finem eſt bonus: vt ſic: actus indebite
ordinās eſt malus: vt ſic. Sꝫ bona intētio or
dinat debite ordinando ea: q̄ ſunt ad finem in
ip̄m: ſicut de elemoſina intendens deo place/
re. Mala aūt intentio ordinat male: qꝛ in finē
indebitum: vt de elemoſina intendens vanaꝫ
gl̄iam. Et ex h ſequit ꝙ nullus actus pōt eſſe
bonus ꝛ malus ꝑ bonā ꝛ malam intentioneꝫ
vnde ſi ego incipio dare elemoſinā ꝛ intendē
vanam gl̄iam. Sꝫ accipiendo actum largitio
nis ꝯpungere ꝛ intendere in ſolam gl̄iam dei
Actus quem inchoarē eſſet malus: ꝯſumante
tn̄ eſſet bonus. vnde Aug. Voluntas ex fine
ſuo cognoſcit: an recta aut praua ſit. Finis aūt
bone voluntatis eſt beatitudo. Finis autem
male voluntatis eſt delectatio: vel aliqd aliud
in quo voluntas non dꝫ qeſcere. vnde Ber.
Bona erit intentio ſi in omni actione noſtra
aut honorem dei: aut vtilitatē ꝓximi ptenda/
mus. Dicit igitur in textu. Cum facis elemo
ſinam: noli tuba canere ante te. i. innoteſcē ho
minibus: vt gl̄ieris: ſicut ypocrite faciūt. Ypo
crita eſt pſentator perſone alterius: in ſynago

gis: vt videant a ſapientibus: ꝛ in vicis vt vi
deantur a turbis. Chry. Non eſt ingrata deo
elemoſina: q̄ videt: ſed que ideo fit: vt videat
etiā ſi non videat: qꝛ tales pncipalr querūt ho
norem vacuum: ideo amittunt verꝝ. Amē di
co vobis receperunt mercedē ſuā: ꝓ dono. ſ. ele
moſine. Sꝫ pena expectat ꝓ mala intentōe.
¶ Tercia ꝯclo eſt: ꝙ bonitas intentōis mari
me oſtendit in ꝯſideratione circūſtantiaꝝ cir/
ca obiectum: qꝛ in iſto ſtatu q eſt dare elemoſi
nam paupi verecundo: circunſtantie ſunt erga
rende penes obiecta: cui datur. Q. d. pꝫ: qꝛ opꝫ
te attendere qn̄ dabis: vꝫ non in pauco: ne ille
cōfundat: tamen penes finem: puta pp̄ amorē
dei ſemp eſſet bonū dare. Silr quomō dabis
qꝛ occulte ne verecundet: ſed nō pp̄ finem: qꝛ
publice dare ꝓpter dſm non eſt malum. Si/
militer q̄tum dabis: qꝛ iſte paup verecundus
forte hꝫ familiā: quā tenet in exteriorib⁹: ꝛ nō
deceret ſibi dari modicum vt alteri. vnde dic
euangelium. Te aūt faciente elemoſinā ꝛc. i.
intentio vane laudis ſe non immiſceat. Illḋ. n.
neſcitur: qḋ eſt in abſcōdito. Ideo dicit. Ut ſit
elemoſina tua in abſcōdito: ſm rationis inten
tionem: nō opationis vt dictum eſt. Et pater
tuus q videt in abſcōdito: ille. ſ. q ſcrutat corda
ꝛ renes; reddet tibi h ꝑ gratiā: ꝛ in futuro per
gloriam. Amen. Epla Eſaye. 58.

¶ Sabbato poſt diem cinerum. Ser
mo quadrageſimus tertius.

c Um ſero eſ
ſet factuꝫ: erat nauis in me
dio maris. Mat. 6. ſm ꝙ
Iſido. dicit. Remiſſa con
uerſio in pſtinos errores
reducit: ac viuendi torpo/
rem reſoluit. Et ideo multum ad morꝝ refor/
mationeꝫ valent exempla bonoꝝ. Faciunt. n.
varias ſectari virtutes. Sꝫ qꝛ de ocioſitate mlt
ta mala ꝓueniunt. Nam ſm Ber. O ciū ma
larum cogitationum eſt ſentina. ¶ Item ſm
Ber. eſt mater nugarū ꝛ nouerca virtutum.
De quo etiam exigetur ratio in die iudicij ſm
Bernarduꝫ. Ideo ſaluator in euangelio exē
plo diſcipulorum ſpiritualiter laborantiuꝫ: ad
ſpiritualem nititur animare laborem: dicens.
Cum ſero eſſet factum: erat nauis ꝛc. vbi oc/
currunt nobis ſex conſiderationes.

Prima ꝯſideratio.

c Irca primam conſiderationeꝫ: que ē
de v̄tuali exercitio: ſunt tres ꝯ᷑es.
¶ Prima concluſio eſt: ꝙ cum be
atitudo ſit premium: oportet nos multum inſi
ſtere operationibus meritoriis: vt ad merce/
dem quam ſperamus: perueniamus: quia ad
hanc mercedem ſoli operarij virtuoſi vocant.
Mat. 20. Uoca operarios ꝛc.
¶ Secunda concluſio eſt: ꝙ diſcipuli labora
bant ad complementum anime: vt virtutibus
adornarentur. vnde dicit. Uidit diſcipulos la
borātes in remigādo. Et hoc triplr. ¶ Pri
mo abundanter. Homo. n. ſpūalis dꝫ ſe exer
cere in omni virtute. vn̄ q parum ſeminat: pa
rum ꝛ metet. ꝛ q multum: multū. vn̄ Ibero⁹.
Vt multuꝫ metam⁹ in omni v̄tute: nos exer
cere debemus. ¶ Scḋo ꝯtinue. ꝛ h duplr.
Primo Greg. ponit rōnes: qꝛ hoſtis noſter
ſemp pn̄s eſt: ꝛ p̄ſto ad tēptandum. Scḋo qꝛ
amor diuinus ſemper pn̄s eſt hoi iuſto. Talis
amor nunq̄ȝ eſt ocioſus. Opatur. n. magna ſi
eſt. Si autem operari renuit: amor non eſt.
¶ Tertio pſeuerāter. In h. n. differt labor vo
luptatis a labore virtuali: qꝛ pmus non hꝫ ter
minum: ſꝫ ſcḋs hꝫ. Eccli. 5. Modicum labo
raui: ꝛ inueni magnam requiem. vnde vidit di
ſcipulos laborare in remigando.
¶ Tertia ꝯclo eſt: ꝙ hunc laborē gratuꝫ faci
unt q̄tuor. ¶ Primuꝫ eſt ꝓprie vilitatis eſti/
matio: ꝛ nō de ſe pſumere: qꝛ q̄ntūcunq̄ȝ bon⁹
ſit hō ꝓ ſtatu vie: non tamē ſic eſt ꝯfirmatus:
qn poſſibile ſit ip̄m cadere. vnde lꝫ iaꝫ ad fidē
vocatus ſit: an ad regnum eligendus ſit neſcit
vnde Greg. Ad fidem plures veniunt: ꝛ ad
celeſte regnum non perducunt. Et hoc eſt qḋ
dicit. Cum ſero factuꝫ ꝛc. Sero eſt finis diei
ꝛ defectus. Hunc diē nullus dꝫ velle in ſe de
ficere. Sꝫ duplex eſt defect⁹: in re ꝛ extimatōe
Dies. n. quodāmodo deficit: cum tibi tua vir
tus vileſcit. Sero igit humilitatis: ꝯtēptus ſui
eſt. vnde vniuerſis ꝯpletis mandatoꝝ: non ꝑ
mittamus nos mercenarios vel ſeruos noia
ri: ſꝫ inutiles ꝯfiteri. ¶ Scḋꝫ eſt i piculis pru
dentie exhibitio. Nam ꝯſtituti in medio hui⁹
maris: ſumus in piculis multis ꝓpter eius de
ceptiones. ¶ Primo decipit: vt falſus lauda
tor mercium ſuaruꝫ qui mugacitate ſua nos fa
cit credere de turpibus ꝙ ſunt pulchra: ꝛ de in
honeſtis ꝙ ſunt honeſta. vnde prouerbiorum
23. Simulator ore decipit amicum ſuum.

¶ Scđo vt ſophiſta. Sophiſticat.n.merces ſuas colorē adulterino: q2 facit hoc vt appareāt delectabilia. ¶ Tertio vt incantator qui facit hominibus apparere quod non eſt. ¶ Quarto vt falſus amicus. Eccleſi.ſexto. Eſt amicuſ ſocius menſe ⁊ cetera. Et ideo adhibenda eſt virtus prudentie. Ipſa enim habet actus rationis ordinare: qui ſunt quatuor: ſcilicet inueſtigare: iudicare: memorari: ⁊ interpretari.

¶ Primo ordinat inueſtigationē dum eum ꝓhibet ab inquiſitione inutiliū: ⁊ dum cauſam factoꝝ facit inquirere: ⁊ dum eam ex alijs alia conijcere facit: vt ex pſentibus futura. vñ Seneca. Si prudens eſſe cupis i futurum ꝓſpectum intēde. ¶ Scđo ordinat iudicia ne iudicet de incertis: nec de alienis quoꝝ ſui non intereſt. Itē eam mala leuitate vel tarditate credendi cuſtodit. vnde Seneca. Oibus enim ⁊ nulli credere vitiū ē. ¶ Tertio memorantē dirigit dum ſalubria. ſ. beneficia dei ⁊ ꝓximi facit reminiſci: ⁊ noxia obliuiſci: vt iniurie ꝓximi. ¶ Quarto dirigit intēperantiā: duꝫ ſmonem moderat. Seneca. Sermo tuus non ſit inanis. Aut ſuadeat: aut moneat: aut ꝯſoletur Et hoc eſt qđ dicit. In medio maris.i. mūdi deceptionibꝰ inſiſtenti. ¶ Tertiū eſt diuine gratie inuocatio: q2 ſine eius auxilio nullus in bono perſeuerat: q2 h̄ excedit vires liberi arbitrij: q2 libeꝝ arbitriū eſt eoꝝ qui cadūt ſub electione. Tale autē eſt particulare ⁊ nō opabile. Perſeuerare aūt in bono dicit ſolū ꝯtinuationem p totum tp̄s. Igitur opꝫ adeſſe auxilium diuinū. vñ Criſo. ſup Math. Niſi auxiliū gratie acceperimus: nihil ex nobis valemꝰ: bene aūt volentibus gratia nō denegatur. vnde Petite ⁊ accipietis. Debet aūt voluntas p̄cedere: ⁊ ſic ſeqt̄ gratia. Quia nec gratia ſine voluntate aliquid operatur: nec voluntas ſine gr̄a poteſt aliqd. Et ieſus ſolus in terra.q.d.ieſuſ ideſt gratia ſaluās. Solus.i.nō indigens alio adiutorio: ſtat paratus ad ſubueniendum. In terra.i.noſtre infirmitatis. ¶ Quartū eſt fortitudinis aggreſſio: q2 ſm Tulliū. Fortitudo ē rationabilis aggreſſio terribiliū cū ꝯſtanti coꝝ perpeſſione. Et ideo ꝯpetit multū ſtatui nr̄o q2 mundus iſte locus eſt laboꝝ ⁊ certaminis. Nam ſm Ber. In mundo iſto quaſi in loco certaminis poſiti ſumus: q2 in ipſo quatuor vēti temptationum in nos irruunt. ¶ Primo a parte orientali que ē alta: ⁊ eſt ſuperbie. A parte occidentali que depreſſa eſt: ventuſ auaritie. A parte aglonari: diffidentie. A parte meridionali: ventꝰ laſciuie. ¶ Ne igit̄ in tot ventis periclitemur adhibendū eſt fortitudinis quadruplex remediū ꝯtra tēptationē. ¶ Primo qñ ſtatim in principio p̄ſcinditur. vñ eccli.4. Breuem languorē preſcindit medicus facilr. vnde Greg. Si tēptationi feſtine non reſiſtitur: eadē q̄ nutrimur mora roboratur. ¶ Secundo qñ ei virtuoſe reſiſtitur: q2 diabolus timet vehementiſſime vinci. vnde dicunt ſancti φ ex q̊ ſemel fuerit victꝰ viriliter: nunq̄ audet eundem inuadere. Jacobi.4. Reſiſtite diabolo: ⁊ fugiet. ¶ Tertio ꝯſuetudie d̄uincit. Tūc eniꝫ firmatur habitus bonus: ⁊ hō delectabiliter operatur. ¶ Quarto opportunitatis eiꝰ ablata occaſione: ⁊ hoc per honeſtū occupationē. vnde Jhero. Semp aliqd boni facito: vt diabolus inueniat te occupatū. Et h̄ eſt qđ dic̄ Et erat eis ventus ꝯtrarius.ſ.temptationū.

Secunda ꝯſideratio.

Secunda ꝯſideratio de diuine aſſiſtentie bñficio ibi. Circa vigiliā noctis. vbi ſunt tria documenta.

¶ Primū documentū eſt φ nox dicit ſtatum culpe. Nam ſicut in nocte non videmus quid agimus. Sic q male agit odit lucē: Johis.3. In nocte qlibet ignorat vias. vñ Job.23. Rebelles fuerūt lumini. neſcierunt vias eiꝰ. Itē ſicut ligna putrida ⁊ vermes lucēt: ſic mundana videntur bona in nocte. Itē in nocte hoieſ ſomniant: ſic vita pctōꝝ ſomniū eſt. Pſalmi. Dormierunt ſomnū ſuū. Ex quo elicitur illis in ſtatu culpe exiſtentibus quadruplex piculū innuere. ¶ Primo.ſ.erroris: q2 nō videmuſ quid agimꝰ. ¶ Scđo puſillanimitatis: quia vias ignoramus. ¶ Tertio praui amoris que videntur eſſe bōa: ⁊ nō ſunt exiſtēter. ¶ Quarto ſimulationis ſiue fictionis.

¶ Secundū documentū eſt: φ pp iſta quatuor pericula adhibēde ſunt.4. vigilie. ¶ Prima eſt fides ꝯtra errorē: ⁊ hec vigilia facit beatum. Prouer.8. Beatus vir q audit me ⁊c. ſ. ſine intermiſſione in iſta fideꝰ: q2 expellit tenebras erroris: que veriſſima oſtenditur miraculorum confirmatione. ¶ Secunda vigilia eſt deuote orationis. Nam oratio eſt remediū illis qui vitiorum temptamentis exeſtuant: vt quotiens quolibet tangatur vitio: totiens ſe ad orationem ſubdat. Oratio eniꝫ eſt efficacie magne contra aduerſarios. Math.26. Vigilate ⁊ orate vt non intretis in temptationem ⁊c.

¶ Tertia vigilia eſt carnis maceratio contra prauum amorem: que reddit honeſtum ⁊ temperatum. Eccleſi.23. Vigilia honeſtatis tabe facit carnes. Pugna enim carnis eſt periculoſa: quia habemus eam interius: ⁊ nulla peſtis efficacior eſt ad nocendum: q̄ꝫ inimicus familiaris. vnde Auguſt. Inter omnia chriſtianorum certamina: periculoſa ſunt certamina caſtitatis: in quibus eſt continua pugna: ſed rara victoria. Quia impugnat interius ⁊ exterius: ſiue vigilando ſiue dormiendo. Unde ad vincendum eam valet mortificatio carnis.

¶ Quarta vigilia eſt pura intentio contra ſimulationem ⁊ ypocriſim de qua dictum eſt in ſermone precedenti. vnde Pſalmi. Deus deus meus ad te de luce ⁊ ce. Ad te dicit: non ad lucra temporalia: vel ad hominū laudē. Hoc non facit ypocrita qui in occulto noctis maliciā operatur: ſed in die abſcondit maliciam: ⁊ māſuetus videtur ſpecie ſanctitatis. Intentio.n. pura in omni actione ſua: aut honorē dei: aut vtilitatem proximi pretendit: ſm Ber. Unde idem Bernardus ponit differentiā intentionum dicens. Duo in intētiōe requirūtur.ſ. res ⁊ cauſa: ideſt quid intendas: ⁊ ꝑpter quid Ex his anime decor ⁊ deformitas iudicatur. Nam ſi intendas veritatē amore veritatis: reſ eſt honeſta ⁊ cauſa. Sed ſi intendas vaneglorie: aut cōmodo temporalis rei: iudicabitur deformis: verbi gratia. Ut ſi videres hominem nullis honeſtis intentū: ſed carnis illecebris veneri ⁊ luxurie deditum: nōne ex vtraq̄ parte fediſſimum iudicabis? Quia in intentione res ⁊ cauſa reproba inuenitur. Igitur intendere non in deum ſed in ſeculum: ſecularis ē animi: nec habet partem ſpecioſam: Intendere autem in deum: ſed non propter deum: ypocrite eſt: quia ipſa ſimulatio omnem decorem exterminat. Si autem ob vite preſentis neceſſaria ad deum conuertis intentionem: vitio dicimꝰ ſubobſcuram: ⁊ minus acceptam. Porro intendere in aliud q̄ꝫ in deum: tamē propter deum non habet deformitatem: ſed nec ad perfectionem peruenit decoris. Igitur ſolum inquirere deum propter ipſum: habet vtranq̄ partem: ſcilicet rem ⁊ cauſam pulchrā: h̄ Ber.

¶ Tertiū documentū eſt: φ vigilantibus ſic circa puram intentionem: que ſcilicet in omni actione querit honorē dei: ⁊ vtilitatem ꝓximi ⁊ propriam ſalutem anime: ſpecialiter deus aſſiſtit. Et ratio eſt. Quia licet liberum arbitriū non ſufficit pſeuerare in bono: ſine gratia que ip̄ꝫ hꝫ aliqualiter ſtabilire: tamen non tollit totaliter mobilitatem ad malum: q2 non trāſfert hominem pro ſuo ſtatu ad perfectam libertatē Et ideo homo indiget adhuc auxilio prouidētie diuine exterius gubernantis. Prima Petri. Deus omnis gratie qui vocauit nos i eternam gloriam ſuam modicū paſſos: ipſe perficiet: confirmabit: conſolidabitq̄. Et hoc ē qđ dicit. Qđ circa quartā vigiliam noctis venit ad eos. ¶ Unde prima vigilia eſt perſcrutatio peccatorum. Treno.ꝫ. Scrutemur vias noſtras. ¶ Secunda vigilia eſt peccati deteſtatio Ezech.8. Ingredere ⁊ vide abbominationes peſſimas. ¶ Tertia vigilia eſt propoſitū penitendi. Pſalmi. Dixi cōfitebor ⁊c. ¶ Quarta vigilia eſt propoſitum ſatiſfaciendi: ⁊ tunc venit ſaluator ad eos: vt ſit paratus eis aſſiſtere ſemper: q2 cū nos vocauit ad merita ⁊ ad gloriam: paratus eſt dare gratiam: non ſolum ad hanc gloriam conſequendā: ſed etiā perſonaliter aſſiſtere ab oibus retardationibus preſeruando. Ambulans ſupra mare: ſcilicet mundi eius tempeſtates mitigando.

Tertia conſideratio.

Tertia ꝯſideratio eſt de humana heſitatiōe ibi. At illi vt viderūt eum ⁊c. Ubi occurrunt tria documenta.

¶ Primū documentū eſt: φ vir ſpūalis quāto maiora recipit a deo: tanto magis illuminat vt infirma ſua recognoſcat: que prius non recognoſcebat. Sicut in radio ſolis videnſ athomi: qui extra videri nō poſſunt: Hoc ē qđ dic̄ Ut viderunt eum ambulantem ſupra mare. ¶ Scđm documentū eſt: φ timor nālis ē quo quis naturaliter refugit rē nature ſue nociuā Propter hunc timorem petrus negauit Chriſtum Math.27. Item omnes diſcipuli ideo fugierunt: Chriſto relicto. Iſte autem timor cum ſit a natura non habet meritum. Si autē ſit immoderatus degenerat in humanū timorem: ⁊ ſit malus. vnde dicitur. Et putabāt fantaſma eſſe: quod eſt apparitio rei non exiſtentis Propter tenebras enim non nouerunt eum. Et ideo timuerunt putantes φ eſſet apparitio maligni ſpiritus eis nocere volentis.

¶ Tertium documentum eſt: φ in talibus timoribus conſtituti: debent fideliter diuinam clementiā inuocare orationibus: quia de eius miſericordia nō dubitatur. Ipſe.n. plus paratus eſt dare q̄ꝫ tu petere quia eſt ſumē miſericors

ideo liberaliſſime humane miſerie condeſcen/dit. Uult tamen rogari quia oratio oſtendens deſideriū largienti impetrat deſiderata. Et h̄ eſt quod dicit. Et clamabant: ideſt pro diuino adiutorio orationibus deum inuocabant: ſcien/tes ſine eo non poſſe ſubſiſtere.

Quarta conſideratio.

Uarta conſideratio eſt: quō adhibet
q eis diuina reformatio dicens. Et ſta
tī locutus eſt cū eis: ⁊ dixit illis. Cō
fidite ⁊c. vbi occurrunt quatuor documenta.
¶ Primū documentū eſt: ꝙ contra talē ti/morē efficaciſſimum remedium eſt ipſa fides Nam ſicut timor oritur ex conſideratione ꝓ/prie infirmitatis diffidētis de diuino remedio opportuno: Sic fides fiduciam dat de eodē. Nam ipſa eſt lux: tenebras infidelitatis expel/lens: vbi fides nō eſt: tenebre ſūt. Exo. 10. Facte ſunt tenebre horribiles in vniuerſa ter/ra. Hec fides neceſſaria eſt: ſine qua non eſt ſalus. Unde ad hebre. nono. Sine fide īpoſſi/bile eſt placere deo. Oportet enim cognoſcere deum creatorem: ne ſimus tanto beneficio in/grati ⁊ de ceteris indigni. ¶ Item dominū vt ſciamus ei ſeruire ad beneplacitum: ne ſi/mus inutiles ſerui. Cum igitur deus ſit al/tiſſimus. Et non eſt poſſibile reperire ſcalam ſufficientis rationis: qua ad eum pertingamus cum ſenſus non ſubiaceat rationi: ſola autem fides eum cognoſcit. Unde dixit illis. Con/fidite ⁊ cetera: quaſi dicat. Nolite timere dubi/tantes de dei omnipotentia: ſcilicet non poſ/ſe humanam naturam aſſumere. Quia ego ſum: ſcilicet omnipotens. Item nolite timere dubitantes de eius bonitate. ſ. ipſum non poſ/ſe lapſos in peccata per penitentiam facere re/dire ad deum: quia ego ſum bonitas. Itē no/lite timere de eius iuſtitia dubitantes: ſcilicet ipſum non vindicaturum peccata eternaliter: quia ego ſum: ſcilicet iuſtus. Fides vero pre/dicat dei omnipotentiam: iuſtitiam: bonitatē ⁊ ſapientiam.

¶ Scḋm documentum eſt: ꝙ hec fides ē ſum/me auctoritatis: quia a deo reuelata nihil conti/nens falſitatis. Quia ſꝫ Auguſtinum. Si in credendis officioſum admitteretur mendaciū totum eſſet ſuſpectum. Ideo ſumme eſt ei ad/herendum. Quod autem reuelaretur a deo fuit neceſſarium: quia illud fuit neceſſarium reue/lari: quod pertinet ad hominis ſalutem: ⁊ exce/dit lumen rationis naturalis. ¶ Primū pa/tet: quia per credibilia ſpē habem⁹ de fine vl/timo. Roman. 15. Quecunq; ſcripta ſunt ⁊c. ¶ Secundum etiam patet: quia intellectus ꝓ iſto ſtatu intelligit cum fantaſmate. De credibi/libus autem non eſt fantaſma. Igitur excedūt lumen naturalis rationis: ⁊ per cōſequens ne/ceſſarium fuit talia reuelari. vnde dicitur. Et ſtatim locutus eſt cū eis: ſcilicet fidei ſacramē/ta reuelando. Et hoc per inſpirationem: per ꝓ/phetiam: per prophetas: per ſcripturam: ⁊ exē/pla ſanctorū. vn̄ apl̄us. Nobis reuelauit d̄s.

¶ Tertium documentum eſt: ꝙ hanc fidem reuelare timidis fuit maxime neceſſarium per exempla ſanctorum: q: eorū geſta ſunt nobis quaſi lex ⁊ doctrina: quibus mores ad beneui/uendū incohoantiū formantur. vnde ſcribun/tur nobis ſanctoꝝ ruine ⁊ reparatiōes vt ſpē faciant ſaluti humane: ne quiſq; poſt lapſū pe/nitendo deſperet veniam: dum ꝯſpicit ſancto/rū reparationē fuiſſe etiam poſt ruinā: vn/de Yſido. Si enī ad bonū incitamentū diui/na quibus admonemur p̄cepta deeſſent: ꝓ le/ge. ſ. fidei nobis exempla ſanctorū ſufficerēt. Nā ſm̄ eundem. Exempla ſanctorū quibus edificatur fides: varias faciunt ſectari virtutes Orandus igitur eſt deus: vt virtutes quas ꝑ/parauit: ad coronā nobis poſite ſint ad profe/ctum ⁊ non ad penā. Et hoc eſt quod dicit. Et aſcendit ad eos in nauī. ſ. eorum intelle/ctui preſentando. Eius beneplacitum per ſan/ctorum exempla adepti ſunt: vt in apoſtolis ca/ritas: in martyribus patientia: in confeſſorib⁹ corporis rigiditas: in virginibus caſtitas: in patriarchis fides.

¶ Quartū documentum eſt: ꝙ fides a confi/dentibus tollit temptationū infeſtatiōes. Tē/ptatio enī ſophiſte aſſimilatur. Nam ſicut ſo/phiſte querunt paralogizare ſimplices: ſapien/tis apparentia ⁊ non exiſtentia. Ita in tempta/tione vires ſenſitiue inferiores: nituntur deci/pere intellectiuas in quibus eſt apparentia ſa/pientie: ſed non ſapientie exiſtentia. vnde apo/ſtolus. 2ª. cor. ꝑ. Timeo ne ſicut ſerpens ſe/duxit euā aſtutia ſua: ita ſenſus viri corrūpan/tur. Hanc temptationem tollit fides. vnde be/nedicit. Ceſſauit ventus: tēptatiōes. ſ. qn̄ ꝑ fi/dem eorum deceptiones oſtenduntur.

Quinta conſideratio.

Uinta ꝯſideratio: quomodo oritur i
q eis facti admiratio: ⁊ pluſ magis ſtu
pebant ⁊c. Ubi ſunt tres ꝯcl'oes ⁊c.

¶ Prima ꝯcluſio eſt: ꝙ in ſtatu preſenti mēs humana eſt obſcurata: ⁊ ideo q̄ntum in ſe eſt: i/potens eſt in lumē diuinū eleuari. vnde. 2°. Meth. dicitur. Quod intellectus noſter habꝫ ſe ad manifeſtiſſima nature: ſicut oculus noctico/racis ad lumē ſolis. Et ideo ꝓpria virtute i ca/nōſcitur. vnde dicitur. Erat. n. cor eorū ex/cecatū. Dono tamen dei in lumine fidei diui/na virtus aſpicitur.

¶ Scḋa ꝯcluſio eſt: ꝙ q: mens humana ē ita ceca: ideo inualida eſt ad ꝯtemplandū ſupna/turalia: Et ideo in eis ſtupeſcit natura. Nam quotienſcūq; tranſcendentiū rerum notitia in memoria venit: totiens renouatur in mēte mi/raculū. Et hoc ideo quia cauſa ignoratur. In/terdū enim accidit ꝙ videntibus aliquem effe/ctum aliqui mirantur: aliqui non. Aſtrologus enim non miratur eclypſiꝫ ſolis: q: nouit cau/ſam. Fides vero humana miratur noticiam miraculorum dei: tranſcendentium noſtrum intellectum: q: cāꝫ ignorat. vnde dr̄. Et plus magis ſtupebāt intra ſe: tanq; cāꝫ ignorātes.

¶ Tertia ꝯcluſio eſt: ꝙ chriſtus fecit miracula propter quatuor motiua. ¶ Primū eſt vt ſuā doctrinā ꝯfirmaret per ſigna ⁊ miracula. Si/cut enim naturalis doctrina cōfirmatur ꝑ que/dam naturalia: ſic decuit vt chriſtus ſuam do/ctrinam ſupernaturalem confirmaret ꝑ ſigna ⁊ miracula ſupernaturalia. ¶ Scḋm eſt vt ſu/am potentiam demonſtraret: ⁊ per hoc ad cre/dulitatem induceret. vnde dicit. Si non feciſ/ſem in vobis ſigna que nemo alius fecit: nec facere poteſt: non vtiq; crederetis. ¶ Tertiū eſt vt ſue deitatis preſentiam oſtēderet: q: vbi aliquid operatur: ibi eſt. ¶ Quartum vt affe/ctum ad ſe diligendum excitaret. Et ideo etiā in aīa ⁊ corpore curauit. vnde dicit. Non enī intellexerant de panibus. De tali miraculo. ſ. eius doctrinam ⁊ potentiam ⁊c. Nam Chri/ſtus poſtq; quinq; milia hominum de quinq; panibus ſaturauit: vt nihil eis deficeret: vole/bant ipſum regem facere. Quod cum cognouit fugit in montem.

Sexta conſideratio.

Exta ꝯſideratio. Quō multiplicatur
s miraculoꝝ operatio: ibi. Cū egreſſi
eēnt ⁊c. vbi occurrūt. 4. documēta.

¶ Primū documentum eſt: ꝙ aliqui curioſe naturali ratione inueſtigantes opera dī: putāt impoſſibilia: eius potentiā ignorātes: Tales enī nolunt credere niſi videāt mirabilia: qui/bus viſis credunt. vnde dicit. Cū egreſſi eſ/ſent de naui. ſ. poſtq; depoſuerūt inueſtigatio/nē nālem: que ꝑ nauē intelligitur. Cōtinuo cognouerūt eū. ſ. preſentē in opatione mira/culoſa. vnde in primitiua eccleſia fiebāt frequē/tius miracula q; modo. ¶ Primo qn̄ eccle/ſia tūc erat ad fidem introducenda: ſꝫ poſtquā eſt introducta: miracula iā nō ſunt neceſſaria. ¶ Itē ſecundo q: eccleſia erat i fide roborāda ſꝫ cū modo ſit roborata: miracl̄a nō ſunt necīa. ¶ Itē tertio: q: eccleſia ē modo in meritis cu/mulanda: ſed minor miraculoꝝ operatio ma/ius cauſat meritū: quia ſicut dicit Grego. Fi/des non habet meritū ⁊c.

¶ Scḋm documētū ē: ꝙ ſunt q̄dā miracl̄a q̄ hn̄t tn̄ vtilitatē: ſꝫ nullā admiratiōē: q: ex vſu viluerūt. Quedā hn̄t admirationē: ſꝫ nō vtili/tatē: ſicut miracula antexp̄i. Quedā ſunt q̄ ha/bent admirationē: ⁊ tpalē vtilitatē: ſꝫ nullam neceſſitatē: vt miracula maloꝝ xp̄ianoꝝ: que faciūt ea vt ideo ſancti reputētur. Miracula au/tē xp̄i hn̄t admirationem: q: ſiunt ꝑter ordinē ⁊ curſū nature: ⁊ hn̄t vtilitatē: q: ſiunt ꝓpter ꝯſolationē indigentiū: ēt hn̄t neceſſitatē: q: ſi/unt qn̄ iminet neceſſitas ⁊ periculū. vnde dīc. Continuo ⁊c. De miraculis xp̄i nota. ī. ſer. 65. conſideratiōe tertia. ꝯcluſiōe ſecunda.

¶ Tertiū documētū ē: ꝙ ad ſpūalē curatio/nē vtute dīna fiendā q̄tuor reqrunt̄ que diſ/ponūt ad curādū. ¶ Primū eſt gr̄e īfuſio: q: nō dimittit̄ pctm̄ niſi tollat̄ offenſa: Sed h̄ ſit ꝑ grāꝫ q̄ lꝫ qn̄q; tollat̄: qn̄cūq; ab ipſa defecimus recupat tn̄ iteꝝ cū ad ipſā reuertimur. vn̄ dic̄. Et aſcēdit ad eos ⁊ ceſſauit vētus. Glo. In quocūq; corde adeſt ꝑ grāꝫ: mox vniuerſa viti/oꝝ mūdi ⁊ malignoꝝ ſpirituū bella quieſcunt.

¶ Scḋm eſt motus liberi arbitrij i deum ꝑ fi/dē. Quia d̄s mouet oīa ſꝫ nāꝫ ſuā: hoīeꝫ autē ad iuſtitiā mouet ſꝫ ꝯditionem nature ſue. Et q: homo ſm̄ ꝓpriā nām animi ſit liberi arbi/trij: ideo reqritur liberi arbitrij motio. Et hoc ꝑ fidē in deū: q: d̄s mouet aīā ꝯuertendo ad ſeipꝫ: ⁊ h̄ ꝑ fidem. vn̄ ad hebr. xi. Accedentē ad deū oportet credere. Et hec notat̄ cū dr̄. Et percurrentes omnem regionem ⁊c. Glo. interlinearis. Mira fides: nō p̄ntium tn̄ ſalu/te ꝯtenti: ſed mittunt eos per circuitū: vt ve/niant omnes ad medicum. vnde vult dicere. Quod ipſa ratio fide informata vniuerſam cō/ſciētie regionē ꝑcurrēs illas: que male ſeſe ha/bebant: dormiendo per delectationem in lecto

conſuetudinis cepit potentias ſerenitate iuſti/
tie: quam nouerat per fidem imbuendo circū
ferre promiſſionibus gratie adipiſcende. vbi
audiebant eum eſſe miſericordie exhibitorem.
¶ Tertium eſt motus arbitrij in peccatuꝫ: qꝛ
non conuenit aliquem ꝑuenire ad terminum:
ad queꝫ niſi fiat receſſus a termino: a quo. Ad
hoc ergo ꝙ homo moueat per deſideriū in de
um per liberū arbitriū: vt iuſtificet: neceſſe eſt
ipſum deteſtare peccatum. Fides aūt formata
cum ſit lux: tenebras infidelitatis expellēs: de
teſtanda peccati demonſtrat: vt ipſis ſpretis:
deo ꝑ caritateꝫ adhereamꝰ. Ipſuꝫ.n.hꝫ aiaꝫ
deturpare. ¶ Item aie continuaꝫ ſtimulatio/
nem inferre ¶ Item naturam deprauare: vt
ſemꝑ mortifera appetat. ¶ Item habet vitaꝫ
ſpiritualem finire. Eſay.19. Iniquitates ve/
ſtre diuiſerunt inter vos ⁊ deum veſtrū. Hec
autem oīa formata oſtendit fides vt deteſtent.
vnde hebr.2. Sancti adepti ſunt repromiſſio
nes per fidem. ¶ Quartū eſt remiſſio culpe.
Ratio eſt: qꝛ nihil eſt perfectum: niſi ꝑuenerit
ad terminum. Cum igit terminus iuſtificatio
nis ſit remiſſio culpe: iō bene dicitur. Et quot
quot tangebant eum ⁊c.q.d.per fidem incar/
natōis q tetigerit xp̄m: culpe remiſſionē conſe
quetur. vñ glo. interlinearis. Fimbriā tangit
q incarnationis myſteria ꝑfecte amat ⁊ credit.
Hoc.n.eſt de neceſſitate ſalutis. ¶ Ratio eſt
qꝛ illō eſt de neceſſitate ſalutis: ꝑ qđ hō ꝯſequi
tur btitudinem. Hoc aūt facit myſteriū incar/
nationis ⁊ paſſionis xp̄i. Dicit.n.actuuꝫ.4.
Nōn.n.eſt aliud nomē ſub celo datum hoībꝰ
in quo oporteat hoīes ſaluos fieri. vnde Au/
guſtinus. Illa fides ſana eſt: qua credimꝰ nul
lum hominem liberari a contagione mortis:
niſi per vnum mediatorem dei ⁊ hominum ie
ſum xp̄m. Et ideo tactus eius vim regenera/
tiuam aquis contulit. Luce quarto. Item le
pram fugat. Luce quinto. Item ſanguinis
fluxum reſtringit. Luce nono. Item aurem
abſciſam reſtituit. Iohis decimo nono. Iteꝫ
omnem morbuꝫ expellit: vt hic. ¶ Tangimꝰ
igitur eum fide: vt aqua lachrymarum in no/
bis nos ſpiritualiter regeneret. Lepra pecca/
torum fugatur: fluxus continue cōſuetudinis
reſtringatur: auris cordis mundans intenta
reſtituatur ꝓmpta ad diuum verbum percipi
endum: ⁊ omnem inclinationeꝫ morbide qua
litatis expellat. Quod nobis concedat ⁊c.

¶ Dñica in.xl. Sermo.44.de euangelio.

Ductus eſt ie
ſus in deſertum a ſpiritu.
Mat.4.ſm doctrinā bea
ti Ber. Quando mūdus
in aliq̄ ſui gn̄is fauore vo/
bis arridet: nolite illi cre/
dere: vtiqꝫ non ad h̄ ridet: vt in fine rideatis:
ſed vt ſub ꝑncipe ſuo irridēte cum ipo lugēte
lugeatis. Et ideo eſt relinquendus ꝑſeuerāti
ꝯuerſione. Tunc.n.ſm Iſido. placet deo no
ſtra ꝯuerſatio: qn̄ bonum qđ inchoamus: ꝑſe
ueranti fine ꝯplemus. Sꝫ qꝛ ſm glo. ſup pre
ſenti euangelio h̄ eſt ordo recte ꝯuerſionis: vt
poſt acceptā ſpūs ſancti gratiā: arctius ꝯtra ad
uerſarios accingamur: ⁊ mente mundum de
ſerentes: deſertum intremus: vt ibi tēptemur
Nam ſm Iſido. vtile eſt ſeruo dei poſt ꝯuer
ſionem temptari: quatenus a torpore negligē
tie ſollicitatus: a vitijs ad virtutes animū per
exercitium preparet victor. Quia ſm glo. nō
ante ſe erigit hoſtis: qꝫ homo de mundo exit.
Quod aduertens ſaluator: ꝯtentum mundi:
ingreſſum deſerti: ⁊ tēptatoris aggreſſum no
bis exemplificans: in preſenti euangelio nob̄
quadrupliciter ꝓponit. ¶ Primo quo ad vi/
te auſteritatem: ibi. Ductus eſt ihs in deſertū
¶ Scđo quo ad pugne grauitateꝫ: ibi. Et ac
cedens tēptator. ¶ Tertio quo ad victorie ſol
lennitatem: vt patet ex eius reſponſionibus.
¶ Quarto quo ad glorie eius ſublimitatem.

Prima ꝯſideratio.

Irca primam conſiderationeꝫ pono
quinque concluſiones.
¶ Prima ꝯͦ eſt: ꝙ in oībꝰ trāſmu
tationibus neceſſaria eſt prudētia. Ipſa.n.hꝫ
actus rōnis ordinare. Habet.n.ratio quadru
plicem actum ſm Ber.ſ. inueſtigare: iudica/
re. memorari ⁊ interpretari. ¶ Primo diri/
git rationem inueſtigantem: dum ea ex alijs
ꝑtibus alia coniicere facit: vt ex ꝓſentibus fu/
tura expimur: magna ex paruis: remota ex ꝓ
pinquis: ⁊ ex partibus tota. Vnde Seneca.
Si prudens eſſe cupis in futurum proſpectū
intende. ¶ Scđo iudicantē dirigit: duꝫ cū a
leuitate vel nimia tarditate credendi cuſtodit.
vnde Seneca. Omnibus aut nulli credere vi
tium eſt. vnde eccleſiaſtici decimotertio. Qui
cito credit: leuis eſt corde. vnde ſm eundem.
Prudentis ꝓprium eſt examinare conſilia: ⁊
non cito per credulitatem ad falſa ꝓlabi. vnde
nō niſi examinataꝫ ſniaꝫ in conſenſum creduli
tatis admiſit. ¶ Tertio memorantem dirigit
duꝫ ſalubria facit reminiſci: vt beneficia dei vł
proximi. Et noxia facit obliuiſci: vt iniurie ꝓ/
ximi. ¶ Quarto interpretatiuam dirigit dum
ſermonem moderatur. Sene. Sermo tuus
non ſit inanis. Aut ſuadeat: aut moneat: aut
conſoletur: aut precipiat. Prouerbi.10. Qui
moderatur labia ſua prudentiſſimus eſt. Ta/
lis.n.prudentia inſidias precauet. vnde Au/
gu. Prudentia eſt in precauendis conſilijs: ⁊
ipſa etiam in bello ſpirituali triumphat. Et h̄
eſt qđ dicitur. Ductus eſt ieſus ⁊c. Glo. Du
citur a ſpiritu ſancto: qui quos replet ad pugnā
mittit fortes. Sine hoc ſpiritu qui ad pugnaꝫ
vadit: cito cadit. Vnde ieſus dicitur: ille q pru
denter reſpiciens ſaluteꝫ anime: ad pugnā du
citur: ⁊ in preſentia roboratur.
¶ Scđa ꝯclo eſt: ꝙ per hoc deſertum intelli/
gitur penitētia qꝛ per ipſam deſeritur oē pecca/
tum. Nam huius penitentie efficacia eſt infi/
nita: quia remittere peccata que per ipſam re/
mittuntur: non poteſt niſi ſolus deus: vt habe
tur Math.12. Sed vnde ſibi tanta efficacia:
vt tot peccata tam faciliter deleat? Dicitur ꝙ a
diuina miſericordia que eſt infinita. Et iō trā/
ſcendit in infinitum oium peccatorum noſtro/
rum multitudinem: vt pꝫ in muliere adultera:
in magdalena: in petro: ⁊ in latrone. Et ideo
propter magnitudinem iſtius miſericordie di/
cebat Ezech.18. Qđ ſi ipius fecerit pniaꝫ ab
oibus pctis ſuis vita viuet ⁊ non morietur.
¶ Tertia ꝯclo eſt: ꝙ nullus poteſt ꝑ ſe ingre/
di in hoc deſertuꝫ pnie: ſed ꝑ ſolam grām ſpi/
ritus ſancti. vnde quicunqꝫ intendit de anime
ſalute: illum ducit ſpiritus ſanctus in deſertum
cum penitentiaꝫ inſpirat. Ad Roma.8. Qui
cunqꝫ ſpiritu dei aguntur ⁊c. vnde lꝫ origo pe
nitentie ſit a deo effectiue: qꝛ ipſe eſt cauſa effi
ciens pnie: eſt ēt a nobis diſpoſitiue. Quia ſꝫ
Aug. Qui creauit nos ſine nobis: non iuſtifi
cabit nos ſine nobis: ad quā diſpōnem quatu
or requiruntur. ¶ Primo cognitio fidei iſfor
mis in qua homo cognoſcit diuinā iuſtitiam ⁊
bonitatem cui diſplicet omne malum: ⁊ q nul/
lum maluꝫ relinquit impunitum. ¶ Secūdo
cognitio ꝓprie offēſe: que diſplicet ſumme bo/
nitati. ¶ Tertio deſpectio ſceleris: qđ alias cō
demnaret. ¶ Quarto cognitio miſericordie di
qui paratus eſt omni reuertēti dare miſericor/
diā: ⁊ ex hoc gn̄atur ſpūs remiſſiōis: ⁊ ſic diſ/
ponitur hō ad pniaꝫ. vñ dr̄. Ductus a ſpiritu.
Quod ſit quadrupliciter. Aliquando quadaꝫ
facilitate.ſ. mulcebri inſpiratiōe. Aliqñ cū qua
dam violentia.ſ. corporis infirmitate. Aliquā
do aduerſitate. Aliquando paupertate. Pſal.
Multiplicate ſunt infirmitates eorum.
¶ Quarta ꝯclo eſt: ꝙ ꝑ illud ieiuniū non ſolū
intelligitur abſtinētia a cibis ⁊ potibꝰ: ſꝫ abſti
nentia ab oibus illicitis: ſine qua ieiuniuꝫ a ci
bis nō ſufficit quadraginta diebus ⁊ noctibꝰ.
Ab illicitis manifeſtis ⁊ occultis abſtinenduꝫ
eſt quadraginta diebus: tum ꝑꝑ ꝯſumatam iu
ſtitiaꝫ: qꝛ hoc numero reddimus deo decimas
totius anni: tum qꝛ in hoc numero imitamur
xp̄m: tū qꝛ in hoc numero eſt ſatiſfactio legis ⁊
euangelij. Eſt.n. ieiunium actus virtutis qꝛ or
dinatur ad tria bona honeſta.ſ. ad refrenādas
ꝯcupiſcentias carnis: ⁊ vt mens liberius ele/
uetur ad ſublimia ꝯtemplanda: ⁊ ad ſatiſfacien
dum ꝓ peccatis. vt pꝫ ꝑ Aug. dicentē. Ieiuni
um conſcientiam purgat: mentem ſubleuat: ⁊
carnem ſubijcit ſpūi. Et h̄ eſt quod dicit. Cuꝫ
ieiunaſſet quadraginta diebus ⁊c.
¶ Quinta ꝯclo eſt: ꝙ ſm glo. Chriſtus vo/
luit tēptari: vt temptatorē ſuperaret: vt tēpta/
tos confortaret: et vt modū vincendi doceret.
Ideo ſaluator armatus duabus virtutibus.ſ.
contemptu mūdi quo refugit diuitias tēpora/
les. Quia ductus eſt in deſertum: ⁊ mortifica
tione carnis qua refugit delicias corporales.
Quia ieiunat 40. diebus ⁊ 40. noctibus no/
bis i exempluꝫ: ſub pallio ifirmitatis occultās
diuinam potententiam. viriliter aggreſſus eſt
temptatorem. De p̄ patet. Quia diuitie tempo
rales ſꝫ Greg. nō ſubſidiū ſed pondus ſunt.
De mortificatione carnis patet. qꝛ a temptato
re tollit inſtrumenta impugnationis. Quia ſꝫ
Ihero. Ieiuniuꝫ eſt etiaꝫ a cunctis illecebris
abſtinere. Hec aūt ſunt iſtrumēta. Pꝫ ēt de
pallio ifirmitatꝭ. Qꝛ ſꝫ glo. In tali eſuries ē
ſignū ifirmitatꝭ: ſub cuiꝰ pallio tegit poᵉ dina
¶ Secunda ꝯclo q̄ de grauitate pugne eſt ⁊c.
vbi occurrunt.5. concluſiones. ¶ Prima
cōcluſio eſt videre qđ ſit temptatio. Et dicitur
ꝙ tēptare eſt ꝓprie expimentū ſumere de eo q
temptatur. Qđ dupliciter ſit.ſ. verbiſ: vt expi
amur an ſciat qđ querimus: an poſſit: an velit
Qđ ſit quandoqꝫ aperte: quandoqꝫ occulte et
inſidioſe: quandoqꝫ inopinatiue.

¶ Secunda ꝯſideratio eſt: ꝙ cum duplex ſit tẽptatio. ſ. interior ⁊ exterior ſm̄ illud Jacobi. 5°. Unuſquiſque tẽptatur a cõcupiſcentia ſua ⁊c. De ſecunda ſcilicet exteriori: que fit a diabolo ſuggerente: qui tunc maxime aggreditur ad tẽptandum: cum hominẽ interiori temptationi per aliqua ſigna exteriora temptari perpẽdit: tunc confidentius accedit. vnde dicit. Et accedens temptator ⁊c.

¶ Tertia ꝯſideratio eſt: ꝙ iſte tẽptator quatuor modis decipit. ¶ Primo ſcilicet leue onus grauiſſimum reputando: vt eſt penitentie onus: qḋ eſt leue reſpectu pene eterne. ¶ Secundo ea que diuiſim portãda ſunt: ſimul oſtẽdẽdo. d. Quo modo poſſes hoc portare tot annis? Cui dicẽdum eſt. Hodie cum adiutorio dei portabo: cras tantundem cum dei adiutorio portabo leuius: ꝓpter aſſuefactionem. Sic vbi fallit cõpoſitio: ibi ſoluit diuiſio. ¶ Tertio decipit virtutem hominis a virtute dei diuidendo. d. Tu debilis es: nõ potes hec ſuſtinere. Cui dicendũ eſt: ꝙ adiutꝰ dei virtute poſſis. vnde Phil. 3. Confidimus in domino. qḋ qui incepit in nobis opus bonum ꝑficiet. ¶ Quarto pene põdus diminuendo: per quod ad celeſte gaudiũ intrandum eſt. Secunda cor. 4°. Illud quod in preſenti ẽ momentaneum ⁊ leue tribulationis noſtre ſupra modũ: in ſublimitate eterne glorie pondus operatur in nobis.

¶ Quarta ꝯſideratio eſt: ꝙ diabolus temptat maxime bonis operibus deditos. Quod patet per Grego. in morali. Plerunque conuerſus talibus temptationum ſtimulis agitatur: quibus ante conuerſionẽ nunquam ſe eſſe pulſatum reminiſcitur: ſicut quibuſdam bene ꝓficientibus contingere ſolet. Quorum mentẽ dum ꝯpunctio afficit: ſtatim ⁊ tẽptatio inualeſcit. Et ideo diabolus bene temptator nominatur: quia iam ſimile opꝰ peregerat: alios angelos tẽptando in celo: ⁊ parentes in paradiſo.

¶ Quinta ꝯſideratio eſt: ꝙ diabolus maxime temptat de tribus vitijs: ſcilicet gula: vana gloria ⁊ auaritia. Iſtis enim vitijs temptauit primos parentes: ⁊ vicit. Temptauit xp̄m: ⁊ victꝰ eſt. Temptat nos: ⁊ vincit: ⁊ vincitur. Et ideo eſt ꝙ omnia alia vitia ad iſta reducunt: vt dicitur prima Johis. 2. Omne quod eſt in mũdo: aut eſt ꝯcupiſcentia carnis ⁊c. Hec autẽ tria ſunt cauſe omnium peccatorum. De gula patet ibi. Dic vt lapides ⁊c. Loquitur enim quaſi ad fatigatũ longa abſtinentia: perſuadens vt iam ſibi propenſius indulgeat: ne forte deficiat: multa allegans. ſ. fragilitatem ſexus: infirmitatẽ carnis: debilitatem ꝯplexionis: ⁊ inſanabilitatẽ egritudinis. Quid igitur ſunt iſti lapides: niſi veſtis villitas: victus aſperitas: lecti duritia: ſomni breuitas? Lapides. n. duri ſunt: põderoſi ⁊ graues. Similiter ⁊ iſta carnalibus videntur dura. Pſal. Propter verba labiorum tuorum ⁊c. Sed lapides in panes cõmutare: eſt obſeruantiarum duritias mitigare: ⁊ in ꝯſolatiões vertere: qḋ non eſt admittendũ: quia ſm̄ glo. gula libidines inflãmat: concupiſcentias carnis nutrit. Hec niſi prius refrenet: fruſtra circa alia laboratur. vnde Ber. Gula voluptati carnis deſeruit. Ber: terra: ⁊ mare guloſitati vix ſufficiunt. Per gulam namque mors intrauit in omne genus humanum. vnde ⁊ diabolus primo ſaluatorem ꝑ gulam tẽptauit: querens ad vlteriora vitia ꝑducere. Patet etiã de ſuperbia: quia vt dicitur Eccli. Initium omnis peccati eſt ſuperbia. Nam ſicut ſine caritate alie virtutes nihil ſũt: ita ſine ſuperbia cetera vitia nihil ſunt. ¶ Item quia primum fuit peccatum. Hoc. n. genere peccauit diabolus in celo: ⁊ primus hõ in paradiſo. vnde Grego. Quid ſecurius celo: quid iocundius paradiſo? Et tamen angelus de celo: ⁊ hõ de paradiſo ceciderunt ſuperbiendo. Eſt. n. hoc vitium periculoſum: tam quia in ipſo omnia vitia ſumpſerunt initium: tam quia in ipſo eſt impugnatio humane nãe: ſicut in ſua radice: Et ideo multum habet potẽtie. Hoc patet cum dicit. Tunc aſſumpſit eum diabolus. q. d. ad illum ſtatum eum duxit de quo grauius caderet. vnde Augu. Quãto in loco ſuperiori quis ponit: tanto in maiori periculo verſat. vnde pugil aduerſarium a terra altius ſubleuat: vt grauius eum ad terram proſternat. vnde glo. Eleuatio temporalis ad hoc fit: vt ſubito proſternat in imis. vnde videns diabolus ꝙ iuſtum temptãdo de remiſſione diſcipline non vincit: ex hoc occaſionẽ ſumit ꝯtrario modo temptãdi. ſ. de nimia obſeruantia arctioris vite. Tandem ſubdit ad arctiorem vitã dicens. Tunc aſſumpſit eum diabolus in ſanctam ciuitatem. i. in arctiorem vitã. Et ſtatuit eum ſupra pinaculũ templi: ideſt imprimit ſibi firmam ſpem: de dignitate obtinenda: vel quod eſt ſupra pinaculum templi ſtatuere: niſi illos: qui ſanctitate precellunt preſumptuoſe precellere velle: vel opinione ſua ſe manifeſtare: ⁊ digniorẽ reputare: ⁊ ſic ad dignitatẽ aſpirare? vnde ſequitur. Si filius dei es: mitte te deorſum. Miſit ſe deorſum: qui ſe humiliat. vnde Eccli. 10. Eſt qui nequiter ſe humiliat. Se igitur deorſum mittere quid aliud eſt: niſi ſe infra oẽs: vt per hoc ipſum exaltent humilitate deijcere? Poſitũ igitur ſuper pinaculum templi: ſe deorſum mittere ſuggerit: quia plus de precipitio: quam de volatu intendit. vnde glo. interlinearis. Diabolus ad alta ſemper ducit: eleuando per iactantiam: vt precipitare poſſit: vt etiã diabolus ducat citius in errorem: vtitur auctoritate di. Quia angelis ſuis ⁊c. q. d. Nõ verearis opera quecunque dura: quia conſolationes diuine ita te cuſtodient: ꝙ nihil quantumcunque durum pedem tuum. i. affectum poſſet offendere. Patet etiã de auaritia. ſ. ꝙ alia vitia ad ipſam reducuntur. Nam nullum vitium eſt ſceleſtius ea: quia omnia ſere ſcelera per auaritiã perpetrant: vt furta: homicidia: ⁊ periuria. Eſt. n. maius peccatum peccato Luciferi: primi hominis ⁊ Jude. Nam Lucifer appetijt dei equalitatem. Auarus ꝯtinue ꝑtra aut deum quaſi ꝯtemptibilem: arbitrans ſe eẽ minorem deo. Et ideo appetit aliquid deo maiꝰ. ¶ Item primus homo comedit fructum vetitũ: iſte comedit ſanguinem humanum. Eccleſia. Panis egentium vita pauperis: qui defraudat illum: hõ ſanguinis eſt. ¶ Item Judas ſemel vendidit Chriſtum pro triginta denariis: iſte frequenter pro viliſſimo numero ⁊c. Unde diuitie huius mundi mendacia ſunt. Dominum enim eum eſſe promittunt. ⁊ ſeruum faciunt: ſecuritatem ſpondent: ⁊ ponunt timorem. Saturitatem promittunt: ⁊ famem incutiunt: delicias promittunt ⁊ pungunt.

Tertia ꝯſideratio.

Sequitur tertia conſideratio: que eſt de eius victorie ſollennitate ⁊c. ⁊ habet tria documenta.

¶ Primum eſt: ꝙ appetitus victualium datus eſt: vt natura ſubſtentetur ⁊ poſſit durare ⁊ multum mereri: ⁊ moderatus victus ⁊ infirmis naturam conſeruat ⁊ reficit: ⁊ ſanitatẽ fouet. Sed heu talis appetitus modo effuſus eſt in voluptates ⁊ ſuperfluitates: vt non ſimus contenti: vt ſubſtentetur natura: ſed palatum oblectet. Et cum talibus aſſueti fuerimꝰ ⁊ natura: ſi eis aliquando caremus: natura remurmurat: ⁊ putamꝰ nos debiles: ⁊ quaſi ſub diſcretionis velamine delicata importune ⁊ inuerecunde incipimus querere. Iam nullus eſt: qui de ſpiritualibus delicijs curet. Uix iam eſt mentio: que gaudet religione: immo deſpicitur ⁊ quaſi ſtultitia abhominatur. Et ideo ſaluator huius temptationis temptatorem vicit: dicens. Non in ſolo pane viuit homo ⁊c. Uerbum quod procedit de ore dei: eſt conſolatio: que prouenit ex verbo predicationis: qua anima reficitur: ⁊ contra duritias laborum ⁊ obſeruantiarum promiſſionibus eterne beatitudinis: quas in eis inuenit: recreatur. Et ideo ſic reſpondendum eſt diabolo. Non in ſolo pane: quaſi dicat. Duritias quas dicis eſſe lapides: deus commutat in panis delectationes. Nec reprobis conuertit panes in lapides. vnde bona opera que iuſtis ſunt panes: diabolo ⁊ malis ſunt lapides: quia benefacere diabolũ eſt lapidare. vnde. Non in ſolo pane. i. nõ in ſolo eo. i. ꝙ reputas panem. i. delectationẽ peccati. viuit homo: vt tu putas. Sed in omni verbo cõſolationis ⁊ promiſſiõis: ſiue increpationis ⁊ cõminationis: quia hec ſuo tẽpore neceſſaria ſunt: quaſi dicat. Spiritualis homo: ſpiritualem debet habere delectationem: qua viuit ⁊ nõ delectationẽ peccati: quam diabolus ⁊ ſui viuũt.

¶ Secundum documentũ eſt: ꝙ appetitus honoris nobis datus eſt: vt altiſſimum honorẽ haberemus. ſ. deo placere: ⁊ amicum dei eſſe ſilium ⁊ heredem: ⁊ deo aſſimilari: ⁊ ei coregnare: non ex qualitate potentie: ſed ex imitatione bonitatis: ⁊ equales angelis fieri: ⁊ nulli ſubeſſe: niſi deo: ⁊ omne indecens deſpicere: ⁊ ſola bona diligere.

¶ Tertium documentũ eſt: ꝙ affectus auaritie datus fuit homini: vt eſſet cupidus maioris meriti apud deum: ⁊ magnarum virtutum: ⁊ multorum bonorum operum: ⁊ vt multas animas lucraretur deo: docendo: orando: bona exempla dando: iuuando ad profectum ſalutis ⁊ hic homo non eſſet contentus bono: qḋ iam haberet: niſi laboraret: vt multipliciter augeretur ei ⁊ gratia: ⁊ opera virtutum. Sed heu nũc dilapſa eſt ad cupiditatẽ rerum tẽporalium: pecunie poſſeſſionum: quam colligit hõ: quaſi ſemper debeat viuere. ⁊ mũdus perire. Et quanto hõ morti plus appropinquat: tanto ſtudioſius ꝯgregat ⁊ cuſtodit. Hanc autem temptationem ſaluator ſue victorie exemplo docet nos vincere: dicens. Uade ſathanas. Scriptum ẽ. Dominum deũ tuũ adorabis: quaſi dicat. Quia theſaurizare temporalia eſt ſic periculoſum. Ideo vade: quia voluntati tue perverſe non conſentio: ſed voluntatem meam voluntati dei conformo: qui non derelinquit ſperantes in ſe.

Nam qui dat celeſtia: terrena nõ negabit. vnde additur. Et illi ſoli ſuies. ſ. ſpe firma: ſine quo nihil potes. vnde ſup illud Jobis. Ego ſum: nolite timere. dicit glo. Ego in omni neceſſitate vobis ſemꝑ paterne aſſiſto: ꝛ nunquã inuocatus vobis deeſſe potero. Unde Jſ. Quis ſperauit in domino: ꝛ derelictus eſt?

Quarta ꝯſideratio.

q Uarta ꝯſideratio eſt de glīe ſublimitate ꝛc. vbi occurrunt qnqꝫ ꝯcl'ones

❡ Prima ꝯcl'o eſt: ꝙ temptatio quadruplicē ortum hꝫ. Quãdoqꝫ a deo: vt pꝫ in Abrahaꝫ Gen. 22. Quãdoqꝫ ab interiori: vt a propria carne ꝑpria. Jaco. Unuſquiſqꝫ temptaẗ a ꝯcupiſcentia ſua. Quandoqꝫ ab exteriori: vt a viſis vel auditis mundanis: vt pꝫ de Suſanna: cuius ſpecies decepit ſeniores. Dani. 13. Quãdoqꝫ. ſ. ab iferiori. ſ. a diabolo: vt pꝫ hic.

❡ Prima eſt bona: qꝛ deus ideo tẽtat: vt a bono ad malum procedatur: vt pꝫ Jac. pͦ. Jlla que eſt ab interiori moleſtiſſima eſt: quia inimici hois domeſtici eius. Et illud. Omne regnũ in ſeipſm ꝛc. Jlla vero que eſt ab exteriori: facillima eſt: qꝛ per ſe nihil põt ſine interiori. Sed illa que eſt ab inferiori: debiliſſima ē qꝛ ſm Augu. Debilis eſt hoſtis: q non vincit niſi volentem.

❡ Scd'a ꝯͦ eſt: ꝙ deus ꝑmitit tẽptationem ꝑꝑ quatuor motiua. ❡ Primo vt virtus latens manifeſtetur: vt pꝫ in Job. ❡ Secũdo vt ruina in melius reſtaureẗ. Sic deus ꝑmiſit primum hoiem: vt totum genus humanũ in melius repararet. ❡ Tertio vt virtus exerceaẗ qꝛ nãle eſt patientem opponentibus contraire ❡ Quarto vt ipſa virtꝰ ꝑficiaẗ Scd'a cor. 12 Nam virtus in infirmitate perficitur.

❡ Tertia ꝯcl'o eſt: ꝙ quatuor hic cauentur.

❡ Primo ꝑ vitationem opportunitatis: qḋ fit occupatõe honeſta: vt pꝫ ḋ orõne Mat. 26 Orate vt non intretis in tẽptationem. ❡ Secundo vt fugiat. Sicut hõ ſapiens fugit: vbi ſupare non põt. ❡ Tertio vt fortiter relucteẗ qꝛ talibus deus ſuccurrit. ❡ Quarto vt ꝑ contrariũ eius impugneẗ: qꝛ oĩs temptatio eſt allectiua: ideo per penã fugari dꝫ. Jdeo apl's ad Col'. 3. Mortificate membra veſtra: qꝛ in moralibus pene ſunt ſicut medicie. vñ ſeqẗ. Tũc reliqt euꝫ diabolus: tẽptationes poſtponẽdo.

❡ Quarta ꝯcl'o eſt: ꝙ ſicut victus ꝯſeqtur quadruplex detrimentum: ſic victor q̃druplex pręmium. ❡ Primum detrimentũ victi eſt cõtriſtatio: qꝛ delectatio tẽptatiõis amittitur: ꝯſiderato peccato vertiẗ in triſtitiã. Prouer. 14. Riſus dolore miſcebiẗ: ꝛ extrema gaudij luctus occupat. ❡ Secundũ eſt ꝯſternatio: qꝛ victus ſic animo ꝯſternatur: vt ſeruũ non audeat rebellare. ❡ Tertium ē debilitatio: qꝛ victus adeo debilitatur aio: ꝙ non poſſit ſtare.

❡ Quartum eſt deſꝑatio: qꝛ deſperat ſe bonũ poſſe ꝑficere: ideo ꝯuertit ſe libere ad mala ꝑpetranda. Siliẗ victores ꝑmo habent delectationem perfectã: q̃uis in reſiſtentia ſit triſtitia: tamen ꝯſummata victoria ineſt perfecta delectatio. Heb. 12ͦ. Omnis diſciplina in pſenti nõ eſt gaudij: ſed meroris. ❡ Scd'o hñt ꝯfirmationem ſolidam: qꝛ glꝫ poſt victoriã eſt fortior. vnde angeli ſtatim fuerunt ꝯfirmati poſt tẽptationem. ❡ Tertio habent facilitatẽ: quia in ꝑncipio eſt difficile reſiſtere: tamen poſt aſſuefactionem eſt leuiſſimum. ❡ Quarto daẗ certa repromiſſio: que eſt in ſpe vite eterne. vñ iſti ſunt angli: q poſt victoriã ad xp̃ꝫ acceſſerũt

❡ Quinta concl'o eſt: ꝙ poſt victoriam tredecim ſtipendia miniſtrantur. qḋ notatur ibi. Et miniſtrabant ei. ❡ Primum eſt ſacietas plena: qꝛ vincenti dabit edere de ligno vite: ꝛ illud eſt diuinum eſſe. ❡ Scd'm familiaritas intima: qꝛ datur manna abſconditũ. ❡ Tertium eſt claritas: quia iuſti fulgebunt ſicut ſol.

❡ Quartum eſt etas renouata: qꝛ dabitur ciſ nomen nouum: qḋ ſoli glĩficati habebunt.

❡ Quintum eſt imortalitas: quia qui vicerit non ledetur a morte ſcd'a. ❡ Sextum eſt auctoritas: qꝛ dabo ei poteſtatem ſuper gentes.

❡ Septimum eſt innocẽtia: qꝛ veſtietur veſtimentis albis. ❡ Octauum eſt memoria retenta: qꝛ non delebitur nomẽ eius de libro vite. ❡ Nonũ eſt notitia nõ abolita: qꝛ ꝯfitebor nomen eius corã patre meo. ❡ Decimũ eſt firmitas ſtabilis: qꝛ faciam illum colũnam in templo dei mei. ❡ Undecimũ eſt manſio ꝑpetua: quia foras non egredietur amplius.

❡ Duodecimum deſcriptio honorifica: quia ſcribã ſup euꝫ nomen meũ ꝛ nomẽ dei mei.

❡ Decimũtertium eſt exaltatio: qꝛ dabo ei ſedere in throno meo: ſicut ego vici ꝛ ſedi. Hec patent apocalypſis. 2. ꝛ. 3. Quam victoriam nobis concedat ꝛc.

❡ Feria ſcd'a dñice q̃dragesime. Sermo. 45.

t Um aũt venerit filius hois in maie. ſ. ꝛc. Mat. 27. Scd'm ꝙ dicit Orige. Ad bene faciẽdum deus ꝑmptus eſt: ad puniendum diſſimulator.

Cum. n. poſſit reos ſine ꝯteſtatione ſtatim punire: tamen h̃ nõ facit: ſed etiã ne ꝯdẽnet: ꝑdicit vt libereñ per pniam: q damnãdi fuerant ꝑpter delictum. Qḋ ꝑtendens xp̃s in euãgͦ ꝑponit nobis iudicij diſcuſſionem: vt ſic pręmoniti: ꝑ pnialem iuſtitiã venturã irã fugẽ valeamus: qꝛ ſm Jſido. qui dei iudicia oclis ſuis ꝑponit: ſemꝑ timens tremenſqꝫ in omni iudicio formidat: ne de iuſtitie tramite deuiãs cadat. ꝛ vnde non iuſtificaẗ: inde potius condemnatur. Jn euãgͦ pñti fit mentio de pertinentibus ad ip̃m iudicium: que ſunt quinqꝫ.

❡ Primo ꝑponitur iudicis multiplex ꝯditio ❡ Scd'o iudicandoꝝ ꝯgregatio: ibi. Et congregabuntur. ❡ Tertio ꝯgregatoꝝ ſeꝑatio. ibi. Et ſeꝑabit eos. ❡ Quarto cum ſeparatis diſceptatio: ibi. Dicet rex hijs. ❡ Quinto poſt diſceptationẽ remuneratio: ibi. Et ibũt hij in ſupplicium.

Prima ꝯſideratio.

p Rima ꝯſideratio eſt de iudicis ꝯditione: vbi occurrunt quinqꝫ ꝯͦnes.

❡ Prima ꝯcl'o eſt: ꝙ ſolum in hac vita licitũ eſt mereri ꝑ opus bonum. ❡ Ratio eſt: quia radix meriti eſt gratia: ꝛ merces ē terminus cuiuſlꝫ boni opis. Qui igiẗ non hꝫ ꝑnͫ cuiuſlibet boni opis: non põt mereri: ſꝫ gratia ſolum habeẗ h̃ in vita. Jgiẗ in hac vita tñ eſt licitũ mereri bonum. vñ Jſido. Tantũ in hac vita licitum eſt opari bonũ. Jllic nanqꝫ iam nõ opatio expectaẗ: ſꝫ retributio meritoꝝ.

❡ Scd'a ꝯcl'o eſt: ꝙ hec retributio meritoꝝ ꝑtinet ad diuinam iuſtitiã. Eſt aũt iuſtitia vna cõmutatiua. Hec iuſtitia ponit mediũ in ꝯtractibus: qꝛ in ipſa requiriẗ equalitas cõmenſurationis. Alia eſt diſtributiua: qꝛ in ipſa requiriẗ equalitas ꝑportionis: ſm ꝙ aliqs diſtribuit equalr̃ aliqbus: ſm qḋ demerita eoꝝ exigunt Hec iuſtitia ꝑprie eſt in deo: qui tribuit vnicuiqꝫ ſm meritum ſuum. Sed iuſtitia ꝯmutatiua nõ eſt ꝑprie in deo: qꝛ eius beneficia excedunt merita creature.

❡ Tertia ꝯcl'o eſt: quomõ deus iuſtius agat cum vno q̃ᷓ cuꝫ alio. Nota ꝙ ſicut benefacere noiat quãdoqꝫ nudum effectũ bonitatis: ꝛ tũc melius facit vni q̃ᷓ alteri. Jtem qñꝫ noiat ordinem ꝑmij ad meritũ: ꝛ tunc oĩbus equalr̃ benefacit: qꝛ cuilꝫ ſm exigentiã meritoꝝ retribuit equalr̃. ❡ Siliẗ iuſtitia qñqꝫ noiat qualitatem abſolutã iuſtitie. ſ. ſeueritateꝫ ſic iuſtiꝰ agit cum vno q̃ᷓ cum alio. qꝛ ſeuerius ꝛ maiorẽ iuſtitie effectum oſtendit ei q̃ᷓ alteri. Ei. ſ. quem ſeuerius indurat q̃ᷓ ei quẽ reuocat. Quãdoqꝫ noiat ordinem ꝑmij ad meritũ: ſic cuilꝫ iuſtiſſime retribuit ſm merita. Sꝫ qꝛ iuſtitia ꝑprie loquendo nõ dicit qualitatem abſolutã: ſed potius ordinem: Jdeo ꝑprie loquendo non agit iuſtius cum vno: q̃ᷓ cum alio.

❡ Quarta ꝯcl'o eſt: ꝙ xp̃s ad talem iuſtitiã faciendã veniet ſm nãm diuaꝫ apparens in forma glĩoſa. Ratio. Nam ſicut xp̃s in ꝑmo aduentu venit iudicari: ꝛ nõ iudicare. Jdeo tũc apparuit in forma infirma: qꝛ iudicari ſpectat ad infirmitatẽ. ❡ Jn ſcd'o aduentu veniet iudicare: ideo apparebit in forma glĩoſa: qꝛ iudicare eſt actus poẗis. vnde in forma glĩoſa apparebit bonis ꝛ malis. ſed boni videbunt euꝫ cum gaudio ꝛ glĩa. Mali aũt cum ꝯfuſione ꝛ pena. Confundenẗ. n. in ꝯſpectu eius: ꝛ non poterunt ſuſtinere vultum eius: tũ ꝑꝑ remorſum ꝯſcie: tum ꝑꝑ timorem ſnie. Et h̃ eſt qḋ dicit. Cuꝫ venerit filius hois in maieſtate ſua Glo. iterlinearis. Jn diuinitate ſua: qꝛ apparebit virtus diuinitatis.

❡ Quinta ꝯcl'o eſt videre qñ deus ſolus iudicabit: cum tamen aſſiſtentia ſanctoꝝ ꝛ angelorum. ❡ Nota ꝙ quatuor modis fiet iudiciũ Uno mõ ꝑ auctoritatem ordinariã: ſic iudicabit tota trinitas. Scd'o mõ ꝑ auctoritatem delegatam: ſicut ꝑlatione ſnie: ſic xp̃s iudicabit. Tertio mõ ꝑ auctoritatem aſſenſoriaꝫ: ſic viri aplĩci iudicabunt. Quarto mõ ꝑ auctoritatem interpretatiuã. ſ. iudici ꝯſentiendo ꝛ ſniam approbãdo: ꝛ tunc angeli iudicabunt. Et h̃ eſt ꝙ dicit. Et oẽs angeli eius cum eo. q. d. Tale iudicium erit in diſpoſitione angeloꝝ.

Scd'a ꝯſideratio.

q S Ecunda ꝯſideratio eſt de iudicãdoꝝ congregatione: cum dicitur. Et congregabunẗ. vbi occurrũt tres ꝯͦes.

❡ Prima ꝯcl'o eſt: ꝙ oẽs angeli ſiue boni: ſiue mali: ꝛ omnes hoies. ſ. boni ꝛ mali congregabuntur ſm aplm. Oportet nos oẽs manifeſtari ante tribunal xp̃i. Angeli boni ꝑꝑ tria

apparebunt. ¶ Primo vt ſint teſtes huma/
norum actuū: ſub quoꝝ cuſtodia bene vł ma
le egerūt. ¶ Scđo vt ꝑ ipſos iudiciū diſpona
tur ⁊ approbeť. ¶ Tertio vt ꝓ meritis accipi
ant p̄miuꝫ vite eterne. Angeli mali etiā ibi ap
parebūt p̄mo vt malos de malitia ibi accuſent
2° vt ꝓ malo recipiāt dānationeꝫ. Etiā hoīes
ibi appebūt: vt glꝫ qđ geſſit in corpe recipiat.
¶ Scđa ꝯclō eſt: vbi dꝫ eſſe iudicium. Nota
ꝙ Joel. 13. dicit̄. Congregabo oēs gen. ⁊ re.
eas in val. ioſa. Dicit h̄ glo. ordinaria ſup iſto
loco ꝙ qdam puerilr̄ intelligunt. ſ. ꝙ in valle
que ē in latere montis oliueti ſit deſcenſurus
dn̄s ad iudiciū. qđ friuolum eſt: qꝛ nō in terra
ſꝫ in ſpatio h̄ aeris ſedebit ꝯtra mōtis loci oli/
ueti: ex q̄ aſcendit. Et ſicut Chryſo. dicit. An/
geli deferēt ante eum ſignū crucis. Joſaphat
aūt interpretat̄ iudiciū dn̄i. Ad iudicium autē
dn̄i nō ſolum ꝯgregabunt̄ iudei: q credere no
luerunt: ſꝫ oēs impij: q ab initio mundi fuerūt
Juſti aūt nō deſcendēt in valleꝫ Joſaphat. i.
iudicij ⁊ damnatōis: ſꝫ in nubibus eleuabunt̄
obuiā xp̄o. Et h̄ eſt ꝙ dic̄. Cōgregabunt̄ oēſ
Glo. O ēs cuiuſcunqꝫ ſtatus: etatis: ⁊ ſexus
¶ Tertia ꝯclō eſt: ꝙ cum duplex ſit cognitio
diuitatis: vna. ſ. ꝑ ſigna ⁊ effectus: alia in ꝓp̄ria
forma ꝑ viſioneꝫ aptam. ¶ Primo° mali ha
bebūt cognitōeꝫ dī: qꝛ ipſi ꝑ ſigna ⁊ effect⁹ ma
nifeſte cognoſcent ꝙ ip̄e ſit oīpotens. ¶ Se
cundo mō non videbūt pp̄ iproportionabilita
tem oculi: qꝛ lux diuina in ſua eēntia eſt oīo im-
proportionabilis oculo intellectus creati; niſi
ſubleueť ꝑ gl̄iaꝫ vel ꝑ gratiā: ſꝫ qꝛ reprobis nō
dať gl̄ia nec gratia: qꝛ nō ꝯpatiunt̄ ſecum cul/
pam mortalem: ideo ip̄i videre non p̄nt deuꝫ
vel ꝓpoīmodaꝫ carentiā gaudij: qꝛ ſi viderēt
lucem idoneā: hērent ſummā delectationē: qꝛ
illud bonū qđ ſm̄ eēntiam eſt bonitas: impoſ
ſibile eſt ꝙ eius eſſentia app̄henſa nō delectet
Et hoc eſt ꝙ dicit. Ante eum ⁊c.

Tertia ꝯſideratio.

D E tertia ꝯſideratōe ſunt tres ꝯ°nes.
¶ Prima ꝯclō eſt: ꝙ in h̄ tp̄e d̄s
ꝑmittit bonos ⁊ malos ſil̄ ſtare: pp̄
qnqꝫ rōnes. ¶ Prima eſt: vt mali ꝯuertant̄.
Non. n. vult deus morteꝫ pctōꝝ. ¶ Scđa ē
vt iuſti ꝑ eos exerceant̄. ¶ Tertia eſt vt oſten
datur diuina mīa. Nam peccator ſibi derelictus
ſtatim deficeret: niſi manu oīpotentie fulciret̄.
¶ Quarta ad oſtendēdum ſuaꝫ ſapientiā: qꝛ
oīum nā ꝯſtantiūꝫ certus eſt terminus: ⁊ vnū
quodqꝫ tp̄s habet. ¶ Quinta ad oſtendēduꝫ
ſuam clemētiam: qꝛ ſolem ſuū facit oriri ⁊c.
¶ Scđa ꝯclō eſt: ꝙ in fine boni a malis ſepa
buntur triplr̄: quo ad voluntatē: quo ad meri
tum: ⁊ quo ad p̄mium. De voluntate pꝫ. Nā
bonoꝝ voluntas eſt caritate formata: que ſm̄
Ber. colligit̄ de puro corde: ⁊ ꝯſcia bona: ⁊ fi
de nō ficta. Cordis puritas ē: vt quicqd agit:
aut ad vtilitatē ꝓximi: aut ad dei honoreꝫ fiat.
Hanc debemus ꝓximo. ¶ Cōſcientia in no
bis fit ex duobus: quando. ſ. ꝑ p̄niam peccata
punimus: ⁊ ꝑ ꝯtinentiā punienda non ꝯmitti
mus: ⁊ hanc debemus nob̄. Fides nō ficta eſt
que opibus cōprobat̄: ⁊ hanc debemus deo.
Voluntas maloꝝ nō ſic ē. ¶ Patet etiā de me
rito: qꝛ ſancti de ꝯgruo merent̄ regnuꝫ celoꝝ:
qꝛ opus noſtꝝ hꝫ rōneꝫ meriti ex duob⁹. ſ. ex
vi motōis diuine: ⁊ tūc mereť aliqs ex cōdigno:
vel ineq̄tuꝫ ꝓcedit ex libero arbitrio. Sic eſt
meritum cōgruum: qꝛ ꝯgruum eſt qū hō vtit̄
ꝓp̄ria virtute: faciendo qđ in ſe eſt: ꝙ deus ſꝫ
excellentem virtutem excellenter remuneret̄.
¶ Patet etia de p̄mio: qꝛ cum btitudo ſit pre
mium virtuti: ſancti ꝑ operatōes virtuoſas p̄
mium eternum ſunt adepti. Mali aūt qꝛ ꝑuer
ſa voluntate meruerunt eternā damnationeꝫ:
ideo ab inuicem ſepabunt̄. vnde dicit. Sepa
bit eos ab inuicē. ſ. bonoſ a malis oīuꝫ merita
diſcernendo: loca varia aſſignādo: eos diuer-
ſis noīb⁹ appellādo. Hos hedos: illos oues
ſicut iugt paſtor ſegregabit oues ab hedis. In
ouibus intelligit̄ innocentia htōꝝ: tūꝫ pp̄ ſim
plicitatem: tum pp̄ fecunditatem ⁊ notitiā. In
edis intelligit̄ ꝑuerſitas maloꝝ pp̄ fcditatem:
impetuoſitatem: ⁊ ſterilitatē. Et ſtatuet qdem
oues a dextris ⁊c. i. in gratia ⁊ beatitudie. He
dos autēꝫ a ſiniſtris. i. in eterna damnatione.
Chryſ. A ſiniſtris ſunt qui querunt tp̄alia: a
dextris: qui querunt eterna.
¶ Tertia ꝯclō eſt: ꝙ in diſceptatione pietatis
q̄ſtum ad electos: inuitat eos ad p̄mium. vn-
de nota ꝙ illđ p̄mium eſt vltimata qes: conti/
nens in ſe tam actum intuitiuū clare viſionis:
ſeu obtm: ſeu gl̄ioſam ſanctoꝝ intronizationē:
qꝛ angeli cum magna mltitudine deducūt ani
mas ſanctoꝝ. Et etiā deus cum ſit obtm volū/
tariuꝫ: totalr̄ ⁊ ſimplr̄ ſe p̄ntat. Et etiā qꝛ in vi/
ſione filij merces totalr̄ ꝓmittit̄: ſm̄ Augu. 8.
de tri. Et ideo eſt merces copioſa. ¶ Ratio ē
Nam in illo ſolo eſt qes vltimata: qđ ſoluꝫ eſt
finis vltimus ſimplr̄ appetitus rōnalis ⁊ oīs

deſiderij. Hoc aūt eſt in ſolo deo: qꝛ ſm̄ Au.
Feciſti nos dn̄e ad te: ⁊ inquietum eſt cor no-
ſtrum ⁊c. Iſtđ pꝫ. Nam qn̄ eſt aliqđ corpus:
qđ ad aliquē terminum hꝫ inclinationem na-
turalem: inqetuꝫ eſt illđ corpus: donec qeſcat
in ip̄o termino: ſicut pꝫ de igne. Et qꝛ cor nr̄ꝫ
factū eſt ad qeſcenduꝫ in deo: iđ eſt inqetuꝫ ⁊c.
Et h̄ eſt ꝙ dicit. Tunc dicet rex hijs: qui a de
xtris eius erunt: id eſt bonis.

Quarta ꝯſideratio.

Q Uarta ꝯſideratio eſt de diſceptatiōe
vbi ſunt quattuor concluſiones.
¶ Prima ꝯclō eſt: ꝙ ſolum de opi
bus mīe fiet diſceptatio vocalis qđ tangit ſolū
dānatos: ſed de opibus iuſtitie fiet diſceptatio
mentalis: qđ tangit tam bonos: q̄ꝫ malos.
¶ Ratio eſt. Naꝫ reprobi damnabunt̄ ex du
plici cā. ſ. qꝛ peccauerunt p̄cepta iuſtitie tranſ-
grediendo: ⁊ in h̄ ꝯueniunt cum eis ſancti: qꝛ
fere oēs peccauerunt: vel qꝛ peccata non redi
merunt opibus mīe: ſicut ſancti redimerunt.
vnde eſt duplex diſcuſſio meritoꝝ. Vna men
talis: hec erit de opibus iuſtitie: q̄ tangit oēs.
Alia vocalis: hec eſt de opibus mīe: vt appa/
reat damnatos non eſſe mīa dignos. Scđm
Rabanum opa mīe myſtice ſunt ꝑfecto opa
caritatis: q̄ imples cum eſurientē pane verbi
reficis: potum ſapie refrigeras: errantēꝫ in do
mo matris eccl̄ie reuocas: infirmum in fide cu
ſtodis: tribulato ſeu carcare triſticie opp̄ſſo ſb/
uenis: aut cōpatiendo vel ꝯſolādo veram di/
lectioneꝫ imples. vnde dicit̄. Eſuriui ⁊c.
¶ Scđa ꝯclō eſt: ꝙ tria ſunt: que faciunt ope
ra miſericordie deo accepta. ſ. iuſtitia vt fiant
de iuſto. Ordo vt p̄mo ſui miſereatur: ⁊ inter
alios p̄mo magis indigentibus fidelibus ⁊ ꝓ
ꝓpinquis: ⁊ vni plus ⁊ alteri minus: ſm̄ ꝙ ra-
tio recta impabit. Intentio. ſ. vt non ꝓpter lau
dem hoīum: ſed pure ꝓpter deuꝫ: vt ſi in dan-
te eſt caritas: ⁊ in recipiēte neceſſitas: ⁊ in mu
nere proprietas: tunc ſequit̄ vtilitas: que mul/
tiplex eſt. ¶ Primo liberat a peccato: cui ob
ſtat eccl̄ia. 4. Elemoſina reſiſtit peccatis: imo
in multa peccata caderet: ſi elemoſina non pre
ſeruaret. ¶ Scđo etia temporalia multipli/
cat. Grego. Terrena ſubſtātia ꝑ hoc ꝙ paupi
bus diſtribuit̄: multiplicat̄. ¶ Tertio a morte
ſpūali ſuſcitat. Actu. 9. Miſericordia mereť a
domino ſuſcitari. ¶ Quarto dei ſniam reuo-
cat. Grego. Ire dei reſiſtit̄: quādo ipſemet q
iraſcitur: mīa cōpellitur miſereri. ¶ Quinto
amicos multiplicat. Luce. 5. Facite vobiſ ami
cos ⁊c. ¶ Sexto morientem aſſociat. Ambr.
Non ſunt bona hoīs: q̄ ſecum ferre nō pōt: ſo
la mīa comes eſt defunctoꝝ. ¶ 7° in iudicio
libat: ibi ſpālit̄ fiet diſcepta° de opib⁹ mīe: vt h̄
¶ Tertia ꝯ° eſt: ꝙ qꝛ in ſtatu vie nullus eſt fi
naliter obſtinatus in malo: nec ꝯfirmat⁹ in bo
no: qn libe poſſit ſe a malo ꝯuertere ad bonū:
⁊ eꝯ°. Igit̄ nullus p̄ſumat de ſcip̄o: qꝛ ſi iā ad
fidē vocatus ſit: vtꝝ eligēdus ad regnum ſit
neſcit: ſꝫ humilr̄ dꝫ de ſcip̄o ſentire: ⁊ de eo eē
gratus. Naꝫ p̄ dꝫ de ſe humilr̄ ſentire: qꝛ op⁹
noſtꝝ freq̄nter impedit̄: qꝛ nimis oneroſuꝫ: ⁊
qꝛ nos infirmi ⁊ imbecilles. Cum ḡ nitit̄ qs
bona agere: ipedit̄ ab hijs. Debet etiā deo eē
gratus: qꝛ nihil hꝫ hō: qđ a deo non acceperit.
Et iđ ꝑ dilectionē dꝫ ſe totalr̄ tranſfundere: ei
deuote adherēdo. Dominus aūt non reputat
multitudinem opum: ſed deuotionē. Vir aūt
ſpūalis q̄to maiora a deo recipit: tanto magis
illuminat̄: vt infirma ſua cognoſcat. vn̄ addit̄
Tunc reſpōdebūt ei: vt poſt coēm dānationē
meritoꝝ oňdat humilem adminiſtrationeꝫ iu
ſtoꝝ. vnde. Tunc reſpōdebit̄: nō diffidentes
de v̄bis dn̄i: ſꝫ ſtupentes taꝫ de magnitudine
maieſtatis regis: q̄ꝫ de ſua ꝑuitate: qꝛ paꝝ vi/
debitur eis eſſe bonum: qđ fecerunt̄. Ro. 8.
Non ſunt ꝯdigne paſſiones huius tp̄is ⁊c.
Tunc igit̄ reſpōdebunt. Non alij ꝓ ſe: qꝛ tūc
ceſſabit aduocatus: ⁊ vnuſquiſqꝫ loquet̄ ꝓ ſe.
Domine quando te vidimus ⁊c. q. d. Bona
noſtra q̄ reputas tibi accepta: opinione noſtra
non ſunt ꝯdigna: qꝛ multiplr̄ imꝑfecta. Nam
pigritia: diffidētia: vana gl̄ia: ypocriſiſ: tepidi
tas: vane cogitatōes: iꝑſeuerantia: ſepe macu
lant nr̄a opa: ꝙ nō ſunt merito ꝯdigna.
¶ Quarta ꝯ° eſt: ꝙ eſia q̄ ſit paupib⁹ ſpū: eſt
deo valde grata: ac ſi fieret ſibi: vt ſunt religi-
oſi: ⁊ h̄ ꝑ ſtatus ꝑfectiōeꝫ: qꝛ nō ſolū exteriora
relinquūt: ſed ſemetip̄os. Mat. 6. Si qs vult
venire poſt me: abneget ſemetip̄ꝫ. vn̄ ſic̄ xp̄s
fuit obediēs vſqꝫ ad mortē: ſic paup ſpū: q eſt
imitator xp̄i: dꝫ abnegare ꝓp̄riā voluntatē. vn̄
Ber. Qui relinq̄re diſponis oīa: te q̄qꝫ inter
relinq̄nda numerare memēto. vn̄ ſeqt̄: Et re
ſpondens dicet illis. ſ. euꝫ veraciter imitātib⁹
ꝑ abdicationē ꝓp̄rie volūtatis. Amē dico vob̄
q̄ꝫdiu: quanto tp̄e. feciſtis. ſ. opa miſricordie
exhibuiſtis. Vni ex hijs fratribus meis mi-
nimis mihi feciſtis. Et dicit meis: vt ſpecia
liter inſinuet de pauperibus ſpiritu.

vnde Ibero. Nō mihi videtur gnāliter dixiſ/
ſe de paupibus: ſ; de hijs q̄ ſunt pauperes ſpi
ritu: ad quos tēdens man⁹ dixerat ſupra. Fra
tres mei ⁊ mater mea hij ſunt qui faciunt vo/
luntatem patris mei. ¶ Et nota ꝙ dans ele/
moſinam pauperi quatuoꝛ debet attendere.
¶ Primo quis petat: qm̄ de⁹. Mat. 6. Q̄ ſ̄
vni ⁊c. Ibero. Quocienſcūq; manum pau/
peri extenderis xp̄m cogita. ¶ Secundo qd
petit deus: qm̄ ſuum petit: nō tuū;. Aug. Di
cit tibi xp̄s da mihi de eo qđ tibi dedi: de meo
quero: et mihi nō donas: da ⁊ reddo: habuiſti
me largitoꝛem facito debitoꝛem. ¶ Tertio ad
quid petat: nō. n. petit ad dandū: ſed ad mutuā
du;. Aug. Miſer homo quid feneraris hoi?
fenerare deo: et centupliū accipies. ¶ Quarto
Debet cogitare ꝙ ipſe h; petere a deo regnu;
eternū: qui modo petit ab eo modicū panis. et
ſi negat ſibi hoc modicu;: negabit ſibi deus re
gnū ſuu;. Prouer. 21. Qui obturat aurē ſuā
ad clamoꝛē paupez clamabit ipſe ⁊ non exau/
dietur. Concluſiones dictas de ſanctis contra
dictoꝛie ſumas de damnatis.

Quinta conſideratio.

Irca quintam conſiderationem po/
nuntur quinque concluſiones.
¶ Prima ꝯclō eſt: ꝙ Orig. poſuit
īpios prius poſt hāc vitā p peccatis ſuis puni
ri: ſ; negat eos eternalr̄ cruciari. Dicit. n. ꝙ h
diuina miſeicoꝛdia nō poteſt ſuſtinere: ꝙ crea/
tura ſua quā non odit ſ; diligit in penis ſit eter
naliter cruciāda: ⁊ ꝙ q̄cunq; minatur pecca/
toꝛibus penā eternā. Dicit ꝙ hoc nō eſt dictū
ſm̄ veritate;: ſed ſ; terroꝛe; ꝯminatiōis. Iſte
erroꝛ tanto peioꝛ eſt q̄to mitioꝛ eſſe videtur, p
eo ꝙ diuinā iuſtit'a; blaſphemat: q2 ea; dimi/
nuit ⁊ in tantū dat locū miſeicoꝛdie q̄tum relin
quit locū iuſtitie. Ideo dicendū eſt ꝙ peccatoꝛ
dignus eſt pena eterna duplici rōne. Tu; pp
infinitate; offenſi: q2 offendit bonū infinitu; ⁊
eternū: tum pp infinitatem culpe ſiue offenſe:
Culpa. n. moꝛtalis in qua hō moꝛitur: eterna
eſt ⁊ ſemp durare d;. vñ Iſid. Vermis eoꝛu;
nō moꝛit ⁊ ignis eoꝛu; non extinguetur.
¶ Scđa ꝯclō eſt: ꝙ locus dānationis eſt iſer/
nus. Vbi intelligēdu; ꝙ locus animaꝝ poſt
moꝛtē eſt duplex. Vnus ē gloꝛie: ⁊ hic eſt bo/
noꝝ. Scđs ē pene. Aut ergo eſt tm̄ ibi pena
dāni: ⁊ tūc eſt limbus: ⁊ hic eſt duplex: q2 que/
dā ponūtur ibi eternalr̄: vt paruuli. Quidam
ad tp̄s vt patres. Hij fuerunt in ſupioꝛi parte
que dr̄ ſinus habrae. Si vero ponuntur pena
ſenſus hoc eſt duplr̄. Aut eternalr̄: ⁊ hic eſt in
fernus. Aut ad tp̄s: ⁊ tūc eſt purgatoꝛius. vn
de ſicut ſtatus beatoꝛū diſtat pfecta diſtantia a
ſtatu dānatoꝛum: ſic ⁊ locus.
¶ Tertia ꝯclō eſt: ꝙ ille ignis l; ſit coꝛpus: tñ
affligit demones ⁊ reꝓbos. vñ poſt iudiciū
reꝓbi triplici igne cruciabuntur. ſ. coꝛpoꝛali
ymaginali: ⁊ intellectuali. Intelligendu; tñ ꝙ
eternitas ignis iſernalis: nō eſt ſ; nā;: nec ſ;
oꝛdinē nature: cū ſit eiuſdē ſpēi cum igne nāli:
ſed ſ; oꝛdinē diuine iuſtitie. Et ideo ſm̄ ꝙ eſt
elementū nāle ſolu; agit virtute naturali in coꝛ
poꝛa tñ: ſed ſm̄ ꝙ eſt inſtrumentu; iuſtitie di
uine: ſic agit virtute ſpūali ſibi a motoꝛe influ/
xa in reꝓbos: reꝓbi aūt l; ab igne patiātur
non tñ ꝯſumunt. vñ Au. ponit exēplu; de ſa
lamādra: cum ſit mirabilius aliqđ aial in igne
ꝯſeruari ſine afflictiōe: q̄; affligi ſine ꝯſūptiōe.
¶ Quarta ꝯclō eſt: ꝙ ad pfectu; dānationem
ipioꝝ erūt oīa elementa: vt oīs creatura arietur
ꝯtra iniuſtos in vltionē creatoꝛis. Sūt. n. ele/
mēta ꝯfuſa nō diſtincta neq; oꝛdiata: ⁊ iſta cō/
fuſio nō minuit pena;: ſed auget: nō augent i/
ter ſe mutuo: nec patient adinuice;: q2 poſt re/
ſurrectionē actio mutua elemētoꝝ ceſſabit: cū
ceſſet gnātio ⁊ coꝛruptio: manebit tñ actio eoꝝ
in coꝛpoꝛe dānatoꝝ. vnde oīs virtus eoꝝ diri
getur vt coꝛpoꝛa reꝓboꝝ ſentiant afflictiōe;
vnde Greg. In inferno erit frigus ipoꝛtabi/
le: ignis inextinguibilis: fetoꝛ intollerabilis.
¶ Quita ꝯ'c eſt: ꝙ l; in inferno nulla ſit redē/
ptio: tñ ibi aliq̄le refrigeriū inueniſ: ⁊ ſunt tria
¶ Primū eſt ex dei permiſſione. Iſtud vide
tur dicere Aug. ſuper geñ. ad lrā; dicēs. Q ð
xp̄i anima eripuit aliquos de inferno dicens.
Cōſiteboꝛ vero inueniſſe inferos appellatos:
vbi iuſtoꝝ aie quieſcunt. Sed xp̄i aiam deſcē
diſſe vſq; ad ea loca vbi peccatoꝛes cruciantur
vt eos ſaluaret a toꝛmentis quos eſſe ſaluādoſ
occulta ſua iuſtitia iudicabat: nō imerito credit
quō aliter intelligendum ſit: qđ dicit apoſtolus
petrus: quē deus ſuſcitauit a moꝛte ſolutis do
loꝛib⁹ inferni: non video: niſi quoſdam apud
inferos ſoluiſſe cu; accipiamus ea ptāte q̄ dñs
eſt cui omne genu flectitur: celeſtiū: terreſtriū:
⁊ infernoꝝ. Neq;. n. habraam: neq; ille pau
per in ſinu eius in doloꝛibus erat. inter quoꝝ
requiem ⁊ iſta inferni toꝛmenta legimus ma/
gnum chaos firmatu; fuiſſe. Hec Auguſti.
¶ Scđo ex intima deuotiōe ſctōꝝ ipetrātu;

vt p; de Greg. qui liberauit ſuis oꝛationibus
Traianū impatoꝛē de inferno q̄ pagan⁹ erat.
¶ Tertio ex celica ꝯpaſſiōe: q2 ſm̄ oēs docto/
res diuina ꝯpaſſio ſemp p̄miat vltra ꝯdignum.
⁊ punit citra condignum. Quod ad litterā in/
telligendū eſt: ꝙ deus ex liberali miſericoꝛdia
dat plus de gloꝛia q̄; ſunt merita: ⁊ ſemper mi
nus de pena q̄; demerita ſunt: vt in oī ei⁹ ope
ratiōe mīa ſociet iuſtitie. Pſal. Duo. n. audi/
ui: q2 ptās eſt tibi dñe ⁊ mīa: q2 cū dānat quaſi
īuit⁹ dānat. Et h eſt qđ dr̄ in tota clauſula vſ
q; ad finē. vñ dicit. Tūc dicet rex illis q a ſini/
ſtris eius erūt. i. reꝓbis: volēs ſeueritatis di
ſceptationē facere q̄tum ad reꝓbos q̄ ipalia
ardēter amabāt. Diſcedite a ⁊c. Et ibūt hij ⁊c.
Iuſti āt in vitā eternā. Quā nobis ꝯcedat.

¶ Feria tertia poſt dominicam primā in qua/
drageſima. Sermo. 46.

Um intro

iſſet ieſus ierlm̄ ꝯmota
ē vniuerſa ciuitas ⁊c. Mat
thei. 21. Scđō ꝙ dic̄ Ber
nar. Babylonica crudeli/
tas eſt naſcēte; velle extin
guere religione; ⁊ alliidere paruulos iſraelis.
Nā ſi qd religioīs oꝛit q̄cunq; repugnat cū ba
bylonicis paruuloſ iſraelitici germis conat ne
care: imo ⁊ naſcēte; pſequit ſaluatoꝛem. Sed
q2 in mēte ſcti. ſ. grā ipꝛegnata: ne part⁹ bone
volūtatis extinguat op; vt ip̄; necare volētes
ne inualeſcāt: crebri⁹ extirpent. vnde ſaluatoꝛ
hui⁹ extirpatiōis foꝛmā p̄tendēs in euāg° po/
nit ſex coſiderationes. ¶ Prima ē de huma/
ne nature nobili creatiōe. vñ ⁊ noiat eā iſrlmā
¶ Scđa ē de eiuſdē depꝛauatiōe q2 ſcā eſt ſpe
lunca latronū. ¶ Tertia ē de ei⁹ p grā; p̄ueni
entē rediſpōne q̄ ꝯſiſtit in vitioꝝ extirpatiōe: ⁊
virtutū inſtione. q2 de tēplo eiecit emētes ⁊ vē
dētes: ⁊ cecos ⁊ claudos ſanauit. ¶ Quarta ē
de infectiue carnis repugnatiōe ibi. Videtes
aūt p̄ncipes ſacerdotū. ¶ Quita de eoꝝ a grā
xp̄i derelictiōe ibi. Et relicq̄ illis abijt. ¶ Sex
ta ð humilr̄ petētiu; approbatiōe ibi. Et abijt i
bethaniam ⁊ ibi docebat eos de regno.
¶ Sēſus iſte moꝛalis hui⁹ euāgelij eſt: ꝙ dš
humanā nā; in p̄ma ſui creatiōe fecerat recta;
q2 dotata iuſtitia oꝛigiali a q̄ p peccatū ē deſtitu
ta ac ēt multis ſcelerib⁹ irretita. Saluatoꝛ vi/
dens eam in puris nālibus nō poſſe ſubſiſtere
eius infirmitati ꝯdeſcendens ei grām p̄ueni
entē infudit: eā ꝯtra bellū inteſtinū inter vitia ⁊
virtutes ꝯfirmādo: vel inuenit bellū inteſtinu;
inter ſenſualitatē ⁊ rōne;. vñ ſenſualitate; ſibi
inueniēs rebellantē dereliqt. Et rōne;. i. hu/
milr̄ ac ſimplr̄ in inocētia coꝛdis ſibi adheren/
te; refoꝛmauit: ⁊ ſ; h in vlī occurrūt. 6. docu⁴.
¶ Primu; eſt ꝙ dš in p̄ma ſui creatione fecit
hoiem valde nobilē: quo ad coꝛpus ⁊ quo ad
aiam. Nā quo ad coꝛpus fecit eum pfectū: q2
erat potēs moꝛi ⁊ non moꝛi. Sed poſt pecca/
tum potuit moꝛi: ⁊ nō potuit nō moꝛi. Sed in
patria non poterit moꝛi: ⁊ tunc coꝛpus gloꝛifi/
catum erit ⁊ ſpirituale. vnde gen. Factus ē hō
in aiam viuentem. Et in ſpiritu: ⁊ quo ad ſpiri
tum fecit eu; pfectioꝛem: q2 ad imaginē ⁊ ſili/
tudinē ſua;. Ad imaginē: q̄tu; ad bona natu
ralia. ſ. rōne;: memoꝛia; ⁊ voluntate;. Ad ſili
tudinē: q̄tum ad bona gratuita: q̄ ſunt virtu/
tes: gratia ⁊ dona. Nō ꝙ ſtati; habuerit: ſ; ꝙ
aptus fact⁹ ſit recipere eas. Ex iſto documēto
eliciūtur. 4. v̄tutes. ¶ Pri⁴ ꝙ hō dicit ima/
go dei: nō ꝙ ipſe ſit nāliter imago: ſ; q2 i eo eſt
imago impꝛeſſa ſ; mentem: ſicut denarius di
citur imago Ceſaris: inquantū h; imaginem
ceſaris ſibi ipꝛeſſam. ¶ Scđa eſt ꝙ dr̄ ſimili/
tudo ⁊ imago. Nā ſilitudo attendit ſm̄ quali/
tatē. q2 ppꝛium eſt q̄litati ſm̄ ea; ſimile vel diſ/
ſimile dici. S; imago attēditur ſm̄ q̄titatē ſeu
figuratiōe;. In hijs igitur q̄ hñt magis rōne;
q̄litatis attenditur precipue ſilitudo. ¶ Tertia
veritas eſt ꝙ in ſtatu innocentie homo dupli/
cem pfectionē habuit. ſ. iuſtitie oꝛiginalis i af/
fectu ⁊ ſcientie in intellectu: q2 omnis ignoran
tia eſt pena peccati. ¶ Quarta veritas eſt ꝙ in
primis parentibus duplex erat iuſtitia. Vna
oꝛiginalis: vel naturalis que eſt habitus q̄da;
in anima cuius effectus erat quidem rectitudo
nature: q2 coꝛpus erat ſubditū viribus inferio
ribus: et ille viribus ſuperioꝛibus: et iſte deo
hāc parētes in filios tranſfudiſſent. Alia erat
iuſtitia gratuita que reſpicit perſonā non natu
ram: et hanc non tranſfudiſſent: vnde iuſtitia
oꝛiginalis primo ⁊ perſone opponit peccato/
ribus: ſed iuſtitia gratuita actuali. Talis autē
natura ſiue aia ſignata ē p iheroſolimā que di
citur pacis viſio: q2 eam nō ſolum in eſſe natu
rali creauit: ſed etiā adornatiōe virtutū eā ſibi
dignu; habitaculū cōſecrauit: q2 etiā de diligē
ti cuſtodia p̄muniuit. vnde pſal. Lauda ieru/

ſalem dominū. Sequitur. Quoniam confortauit ſeras portarum tuarum. Porte eius qui que ſenſus ſunt ⁊ affectiones: que tunc confortantur qñ ſolerti cuſtodia ne inhoneſtū pcipiāt ꝑcluduntur. Uñ gloſa ibidē bñ dič. Clauſa eſt ianua admiſſis prudētib⁹ ⁊ excluſis fatuis: vt nemo iā exeat quē doleāt: vel intret quē timeāt. ¶ Secundum documentum eſt ſcdm Bede doctrinam: ꝙ ex peccato primorum parentuꝫ quatuor nobis inflicta ſunt: ſcilicet ignorantia infirmitas: malicia ⁊ concupiſcentia. ¶ Primum patet de ignorantia. Naꝫ per peccatum iudicium ſubuertitur rationis: ⁊ tunc mēs obnubilatur: quia ſm philoſophuꝫ. Omnis malus ignorans eſt: ⁊ cecus efficitur. Sapie. 2°. Excecauit eos malicia eorum. ¶ Secundum patet de infirmitate: qꝛ per ipſam promptiores ad caſum: ⁊ debiliores ad ſurgendum efficimur: ⁊ infirmiores ad reſiſtenduꝫ temptationibus: ⁊ etiā ad perſeuerandū in bono: qđ ſine gratia eſt nobis impoſſibile. Naꝫ ſicut egritudo deprauat naturaꝫ: vt ſemꝑ appetat nociua ⁊ ꝯtraria: ita peccatū deprauat aiam: vt ſemper mortifera appetat: vñ cū voluptates ſint ſibi mortifere ⁊ delicie ſpirituales ſalutifere: anima plus obnoxiatur in illis ꝙ̄ in iſtis delectetur. Et iō voluptates trahunt nos ad peccatū. Ratio qꝛ fomes que mouet ad malū ſemꝑ intra nos eſt. Gloria vero quā querimus: ſemꝑ extra nos eſt. Patet etiā de malicia. vnde Ber. In nobis duplex malū eſt. ſ. innatuꝫ ⁊ ſeminatū: ſed vtrūqꝫ maluꝫ: ⁊ vtrūqꝫ a malo: vtrūqꝫ in corde: ſed nō vtrūqꝫ de corde. vnde idē. Dū mala in corde verſamus noſtra cogitatio eſt. Nā audiuimus in nobis homicidia: adulteria: furta: ⁊ hijs ſimilia. Hec de corde exeūt: ſed ē verbū qđ preter ea corde quidē ſentitur: nec tñ cordis eſt cuꝫ ſit maluꝫ: immittitur aūt per angelos malos: ſed qđ cordi: quid hoſti tribuā: incertū eſt mihi: pꝫ etiam de ꝯcupiſcētia alibi. Ex iſto oriuntur quatuor veritates. ¶ Prima ē ꝙ lꝫ aīa propter peccatuꝫ vulneretur: tamē nō aufert ab ea capacitateꝫ. ¶ Scđa eſt ꝙ peccatum mortale ⁊ veniale differunt in hoc: qꝛ peccatū mortale ab aīa expellit totaliter vim curatiuaꝫ: ipſaꝫ. ſ. gratiā ⁊ debetur ſibi pena eterna: peccatū autēꝫ veniale non expellit vim curatiuam de ſe ⁊ ſibi debetur pena temporalis.

¶ Tertia veritas eſt: ꝙ nullū peccatū eſt ſimpliciter irremiſſibile: vnde lꝫ peccatum in ſanctum ſpiritū ſit: cū mens voluntate ⁊ imitatiōe excludit a ſe penitentiam ⁊ remiſſioneꝫ contra peccatū: tamen non eſt finaliter obſtinata: ⁊ iō ꝙ̄ diu homo viuit in hac vita poteſt ab hac intentiōe recedere: ideo ſimpliciter ē remiſſibile. ¶ Quarta veritas eſt: ꝙ peccatū ex induſtria dicitur irremiſſibile ꝓpter tria. ¶ Primo qꝛ non hꝫ cauſam excuſantem. ¶ Scđo quia ex electione peccans adheret pctō vt fini. ¶ Tertio qꝛ repellit ab anima illud ꝑ quod fit remiſſio peccatorꝫ. Et hoc eſt ꝙ conqueritur ſaluator dicens. Domus mea domus orationis vocabitur: vos autem feciſtis illaꝫ ſpeluncam latronuꝫ. Glo. Domus vertitur in ſpeluncam quando furta: homicidia: adulteria: ⁊ alia ſcelera committuntur. ¶ Itē alia glo. In preſenti domus dei eſt cordis purificatio: ⁊ non tñ peccata que inerant tollit compunctio diuinit⁹ immiſſa: ſed ne vltra repetantur adiuuat diuina gratia perſeuerans. ¶ Itē glo. Spelunca templum ⁊ domus dei eſt mens ⁊ conſcientia fidelium: que ſi in leſione proximi peruerſas conditiones proferat qñ in ſpelūca latrones reſidēt. ¶ Tertium documentū ē: ꝙ gratia infuſa cauſat iuſtificatiōneꝫ impij. Ad roma. Iuſtificati gratis per gratiam ipſius. Qđ patet. Naꝫ deus per peccatuꝫ offenditur: offenſa autēꝫ tunc remittitur: quando animus offenſi offendenti pacatur. Et ideo ſm hoc peccatum nobis remittitur quando deus nobis pacatur: que quidem pax conſiſtit in dilectione qua nos diligit. Hec dilectio lꝫ ex parte actus diuini ſit eterna: tamen quantū ad effectuꝫ quē nobis imprimit quandoqꝫ interrumpitur: prout. ſ. ab ipſo quandoqꝫ deficimus: ⁊ quādoqꝫ iterū recuperamur: Effectus autem diuine dilectionis: qui ſcilicet per peccatuꝫ a nobis tollitur eſt gratia: qua hō fit dignus vita eterna a qua peccatum mortale excludit. ¶ Nota ꝙ in quolibet operāte eſt tria conſiderare: ſcilicet ipſum actum: gratiam ⁊ voluntatē. Ipſa opatio eſt ab vtroqꝫ: ſcilicet a gratia ⁊ voluntate: ita ꝙ a neutro eſſꝫ ꝑſone ⁊ ꝙ plus eſt a gratia ꝙ̄ a voluntate: quia plus virtutem agendi dat gratia voluntati ꝙ̄ habeat ex ſe. In tali autem traſmutatione oportet eſſe magnam commotionem propter contrarietatis potentiam renitentem. Et hoc eſt qđ dicit. Cum intraſſet ieſus hieroſolymaꝫ cōmota eſt vniuerſa ciuitas ⁊c. Ideſt gratia intrans corda dura facit ꝑ contritionem ꝯmotioneꝫ: quia oportet ꝙ actus contritionis habeat magnum conatum contra habitus oppoſitos vitioſos.

Uñ dr̄ in pſal. Cōmoueat̄ a facie eius vniuerſa terra. Gloſa. i. omnis boni cōmoueantur conuerſione ad penitentiam. A facie eius: ſcilicet gratie ſue: quia oportet ꝙ penitentia ſit totalis: quia chriſtus totum hominem ſaluuꝫ fecit. Ex iſto eliciuntur q̄tuor veritates. ¶ Prima eſt: ꝙ homo in ſtatu nature integre īdiget virtute ſuperaddita quantū ad vnuꝫ: ſcilicet ad opus ſupernaturale: ſꝫ i ſtatu nature corrupte q̄ntuꝫ ad duo. ſ. vt ſanetur ⁊ vt bonuꝫ ſupnālis virtutis operetur qđ eſt meritoriū: vt ab ipſo moueatur ad bene agendū. ¶ Scđa eſt ꝙ gratia ⁊ virtus infuſa differunt rōne ⁊ eſſentia: qꝛ vt dicitur ſeptimo phi. Uirtus eſt diſpoſitio pfecti. Dico autēꝫ pfectum qđ eſt diſpoſitum ſm nām. Ex quo pꝫ ꝙ virtus vniuſcuiuſqꝫ dr̄ in ordine ad aliquam nām p̄exiſtentē: qñ. ſ. vnūquodqꝫ eſt ſic diſpoſitum vt ꝯgruat ſue nature. Manifeſtū autem eſt: ꝙ virtutes acqſite ꝑ act⁹ humanos ſunt diſpoſitiōes quibus homo cōuenienter diſponitur in ordie ad naturaꝫ: que homo eſt. Uirtutes autē infuſe diſponunt hominēꝫ ad altiorem finē. ſ. in ordine ad nām diuinam. Sicut igitur lumē nāle rationis ē aliquid p̄ter virtutes acqſitas: ita lumen gratie ē aliquid p̄ter virtutes infuſas que a lumie ipſo deriuantur: ⁊ ad lumen illud ordinant̄. Sicut enīꝫ virtutes acqſite pficiunt hoīeꝫ ad ambulāduꝫ ꝯuenienter: ita lumine naturalis ratiōis. Ita virtutes infuſe pficiunt hominem ad ambulanduꝫ in lumine gratie. ¶ Tertia veritas eſt: ꝙ hec gratia ꝓpter diuerſos effect⁹ diuerſa habet nomina. Dicitur gratia preueniens: qꝛ mundat ⁊ ſanat voluntatem a malo: dicitur gratia ſubſequens: qꝛ coadiuuat ipſam ad benefaciendū: dicitur opans: quia opatur in libero arbitrio dr̄ cooperans: qꝛ coopatur cū libero arbitrio. ¶ Quarta eſt ꝙ hec gratia poteſt ꝯpetere omni dono dei ⁊ naturali: cuꝫ talia dona nālia ſint excellētia: ſicut eſt generoſus ſanguis vel nobilitas: ſeu pulchritudo corporis: ⁊ ꝯplacentia gratioſa plerūqꝫ abducunt a fine vltimo: ſm illud ꝓuer. 36. Fallax gratia ⁊ vana eſt pulchritudo. Ideo adherendū eſt gratie gratū facienti: que ordinat nos in vitā eternaꝫ. Ipſa. n. eſt q̄dam integritas ⁊ quidam decor oīuꝫ virtutū faciens nos deo acceptos.

¶ Quartū documentum eſt: ꝙ gratia talis q̄druplicem hꝫ effectuꝫ. ¶ Primus eſt ignorātiā depellere ⁊ mentē lumine fidei illuminare qꝛ ſicut i radijs ſolarib⁹ apparēt athomi: ita in gr̄a apparēt oēs defectus nr̄i. Peccatum. n. ⁊ gratia hñt ſe vt lux ⁊ tenebra. Et iō vt duo oppoſita mutuo ſe expellūt. vñ ds̄ ē cauſa vniuerſalis illuminatiōis vt ſol: aliter tñ. Nā ſol agit ꝑ neceſſitatem nature: ds̄ agit voluntarie ꝑ ordinem ſue ſapientie. Licet. n. ſol q̄ntum eſt de ſe oīa corpora illuminet: ſi tñ aliqđ impedimentum inueniat in aliquo corpore relinqt illud tenebroſuꝫ ſicut pꝫ de feneſtra: ſic ds̄ lumen gratie non immittit illis in quibus obſtaculuꝫ inuenit. vnde a ſubtractionis gratie eſt ille qui ponit obſtaculum: ſed nō opponēti obſtaculū infundit gratiam ⁊ pficit intellectū dono ſapientie ⁊ emollit affectum igne caritatis. ¶ Secūdus effectus eſt ſanitateꝫ inducere. Cuꝫ. n. homo p̄mus ⁊ ꝑ ꝯñs tota humana natura ꝑ peccatum fuerit deſtituta: ideo multiplr incurrebat infirmitatē ⁊ defectū. ſ. pronitatē ⁊ imbecillitatē in volūtate. Et hō qꝛ gratuitas fuit priuata: hanc gr̄a habꝫ reformare. ſ. qñ in aīa virtutes opatur que ſpūaleꝫ p̄ſtant ſanitatē. Unde cuꝫ populi vidiſſent cecū illuminatū: ⁊ claudū ſanatuꝫ dicebant ieſuꝫ eſſe ꝓphetā. Propheta ē officiū eruditiōis: ⁊ ieſus eſt nomē ſaluationis q̄ſi diceret: ꝙ cū ipſe ſit lux illuminans omnes opatur ſaluteꝫ in medio peccatorꝫ. ¶ Tertius effectus eſt a malo liberare. Cuꝫ ſit duplex maluꝫ: culpe. ſ. ⁊ pene. Culpā que facit morteꝫ in aīa remouet ipſam. ſ. viuificando: qꝛ ſicut corpus ꝑ animaꝫ: ita aīa ꝑ gratiam viuit. Et a pena liberat: quia eternam penaꝫ in temporalem ꝯmutat vel totaliter auferendo: vt pꝫ in gratia indulgentiarum: qđ nobis meruit chriſtus in florido ſanguine paſſionis. ¶ Quartus effectus eſt concupiſcentiaꝫ refrenare. Cū duplex ſit concupiſcentia. ſ. oculoruꝫ ⁊ carnis: vtraqꝫ eſt per gratiam reſtringenda: quia hec duplex concupiſcentia: eſt duplex labes anime: que cito maculat: ⁊ vix abſtergi poteſt: ⁊ eſt quidam ignis: qui vix extingui poteſt. Et ſunt inſaciabiles: quia vna non ceſſat congregare diuitias alia delicias. Cōcupiſcentia ſola gratia reſtringi poteſt. Et ideo dominus deus eſt adorādus deuota oratiōe: quia ſine auxilio gratie nō ſufficimus refrenare. Unde ſapiens. Scio ꝙ aliter non poſſuꝫ eſſe ꝯtinens niſi deus det. Concupiſcentia autem oculorum que inſatiabiliter diuitias cōgregat gratia reſtringere nō poteſt ſine voluntate: ⁊ ideo ſaluator voluntatem exēplo manuducens ⁊ informans tēplum intrauit: ementes ⁊ vendentes eiecit: quaſi diceret.

Licet ſecularibus ꝓpter educationē heredū moderate liceat theſaurizare. vel pp publicam vtilitatem: vel regni defenſionē: vel cultꝰ dei ampliationē. pſonis tñ eccleſiaſticis ꝓprie nūq̄ licet theſaurizare. Ubi ſunt quatuor veritates.
¶ Prima Henrici de gādauo. qli. 9. q. 24. q dic̄ q̄ nō lꝫ emere redditꝰ ad vitā: ſeu ppetuos: q2 qui peccuniā dat ſub pacto: vt plus recipiat cōmittit vſurā que eſt illicita. vñ Aug. ſuper pſalm. Si feneraueris homini. i. mutuam dederis peccuniam a quo aliquid pluſq̄ dediſti expectes accipe: ſiue peccuniā. ſiue triticum ſiue vinū: ſiue qdcunq̄: es ſenerator: lꝫ emere redditus eſt huiuſmodi: ſiue ppetuos: ſiue alios. Igit̄ declaratio huiꝰ eſt hec. Naꝫ differūt mutuū ꝛ venditio ꝛ emptio. Mutuū. n. ē d̄ natura ſua liberale: ſine ſpe amplius recepiendi: ſꝫ illud euāgelij. Mutuū date: nihil inde ſperantes. Emptio autem ꝛ venditio debent oio eſſe equales: ſm rōnem medij iuſticie cōmutatiue. Non aūt pecunia eſt tale qd. in qua pſone non cadit emptio vel venditio: vt extremum: ſed vt mediū vtriuſq̄. Et ideo vbicūq̄ ꝛ q̄ndocūq̄ tradit̄ pecunia in ꝯtractu tanq̄ extremum: nō tanq̄ medium emptionis ꝛ venditionis mutuo tradit̄. eſt vſura: nec in rei veritate eſt emptio: lꝫ h̄ noīe cenſet̄: vt pallıet̄ vitium. Et h̄ pp ſpeꝫ diutius viuendi: ꝛ amplius ꝑcipiendi: nō obſtante dubio mortis. vnde ꝯfeſſores filiabus ſuis conſilium dantes: tanq̄ inſipientes ꝛ ignari viri in vſurario cōtractu deducunt eas in piculum animarum.
¶ Scḋa veritas eſt: q̄ ad h̄ q̄ redditus cōparētur: opꝫ interuenire alios duos ꝯtractus cōtra rem aliam: q̄ pſone pōt eē extremuꝫ emptionis ꝛ venditōis: vt vꝫ res alia: puta fundus aut menſura terre pmo ꝓ pecunia iuſte emat̄ ꝛ deinde pro alia quota. i. ſumma pecunie annuatim reuendat̄: vel hereditarie ꝯcedat̄: vel quota huiuſmōi a tali ematur: cui debet̄ iure venditōis: puta q menſuram terre vendit domui religioſoꝝ ꝓ certa quota pecunie annuatim retinendo ſibi ꝓ vſu illos redditus. Si. n. velit iſtos redditus vēdere: ꝛ omne ius qḋ hꝫ in eis: licitum eſt alteri: q̄ eos emat: nec reputabitur dare pecuniā pro redditibus: ſed ꝓ iure tpali. vnde iſtis duobus modis licet emere redditus abſq̄ peccato. Hec Henricus de gandauo q̄ li. 7. ¶ Tertia veritas: q̄ lꝫ Raimōdus in ſumma damnet eos: q tpe meſſis ꝛ vindemie emunt annonam: vt poſtea carius vendant: dicens q̄ turpe eſt lucꝝ. Salua tamen pace ſua nō opꝫ ſic generalr̄ damnare omnes qui emūt res vtiles ꝛ neceſſarias: puta pannū bladum: ꝛ vinum. Et hoc nō vt de eis viuāt: ſed vt lucrentur: ꝛ de lucro viuāt. Bene autē verum eſt: q̄ talia mercimonia que qs emit vt reuendat: ꝛ lucrentur rōne cupiditatis nimie multiplicādi pecunias: ad qḋ non eſt cōmutatio emptionis ꝛ venditōis inſtituta: ſed ad neceſſariam ꝯmutationem faciendā ꝓ neceſſitate vite hñda: vt dictū eſt. Bene pñt oia eſſe pctā ſꝫ rōe forme ꝯmutatiōis ꝛ ſcḋꝰ nō oꝫ. Equalr̄ eiꝫ pñt cuſtodire mediū ꝛ equū iuſticie: ne plus emat ꝓ tpe ꝛ loco: nec vendat q emit ad reuendendū: q2 emptio pſone eſt ad neceſſariū vſuꝫ nō ad pecuniaꝝ ꝯgregationē: lꝫ ipſa mercatio qua aliqd emit̄ vt reuendatur: eſt magis deteſtanda. Et hoc ex intentōe ementis: ꝛ mō negociationis: qua mens nimiū occupat̄. Hec Henricus de gandauo. ¶ Quarta veritas ē q̄ verba Chryſo. ſup illḋ: Eijciebat vendētes ꝛ ementes ꝛc. pp modūꝫ negociatōis ſunt pōderāda: ne emētes vt vendentes inuoluātur. Dicit. n. q ꝯparat rem: vt ipſam integrā ꝛ immutatā dando lucret̄: ille eijciendus eſt de tēplo. Rem illā dicimus imutatam: que oio manet imutata in manu ementis: ꝛ rōne ſue ſubt̄e ꝛ rōne loci: ꝛ ratione tpis. Sic. n. iſtis tribus modis imutatam rem carius vendere oio peccatum eſt. Si tñ aliquo dictoꝝ modoꝝ trium fuerit mutata: ſm ſubiam pōt carius vendi: ſic faber ferrum rōne operis carius vendat.
¶ Item de mutatione ratione loci vnde ſicut faber pōt opus ſuūꝫ vēdere in foro. Sic mercator pōt carius vendere merces trāſlatas: q2 in vna terra abundāt. Et ideo reputant̄ vilia. Hoc etiā pōt de tpe: q2 illa que vno tpe abundant: qñ erant vilia: cuſtodita in aliud tempus ſunt rara iam ꝑ cuſtodiā tpis facta ſunt p̄cioſa ꝛ vendi poſſunt p̄cioſius. ¶ Quinta veritas eſt q̄ño mutatio cāpſoria licita eſt: cuꝫ nummꝰ pſone habeat rōnem p̄cij ꝛ medij in ꝯmutationibus: ꝛ non extremi niſi per accidens: ita q̄ ſm eſtimationeꝫ recte rōnis nec plus: nec minus poſſit. ꝓpter qḋ ſi qs petit pecuniā ꝯmutari ꝓ pecunia ſm equalitatē iuſticie nālis: dꝫ ei cōmutare equalem in p̄cio pro equale: ꝛ nō ſuperexcreſcens accipe. ¶ Ubi ſciendum q̄ cuꝫ nummus ſit medium p̄cium in ꝯmutationibꝰ hoc nō eſt niſi in tpe ꝛ loco: vbi curſum ſuū hꝫ Et hoc ex pncipis ſtatuto ad eius inſtantiam eſtimationem: vel ex principis ꝑmiſſione: vt hic vadunt ſterlingi. De mutatiōe pecunie igit̄ ꝓ pecunia aut eſt facienda in loco: in quo pro inſtanti tempore ambo genera pecuniaꝝ currūt aut eſt facienda in loco: in quo pro tpe inſtanti vel alteꝝ pecunie: vel neutrum currit. Si primo modo aut pecuniā eius qui vult accipe amplius p̄cio inſtituto plus valet in pōdere: aut non. Si pmo modo dico q̄ ad iuſtum p̄cium dꝫ mutare gratis ꝛ pondus ſupexcreſcens poteſt vendere in forma ponderis. Non autē in forma pecunie: ꝛ tunc accipere amplius ſua intereſt pro pondere: niſi h̄ ſpecialiter ꝛ publice fuerit a pncipe interdictū: quemadmodum interdicta eſt decurtatio nummoꝝ. Tranſlatōis enim gratia facta eſt pecunia: vt ſolum in ipſa ꝯſideretur ratio p̄cij ad transferendum reꝫ venalem: ꝛ non vt aliqd ponderis abſcidat̄. Si ſcḋo modo ſic nullo mō licet accipe amplius: niſi q̄ſ ſua intereſt pro labore cōputandi ꝛ cuſtodiendi pecuniaꝫ: ꝛ cetera que ptinent ad curam eius: dum tamen hoc fiat bona fide. Si vero nulla earuꝫ pecuniaꝝ hꝫ curſum: vl̄ vna tñ vbi ꝛ quādo fit mutatio: ibi tunc non hꝫ rationem medij ꝛ p̄cij. ſed potius extremi ꝛ rei appreciande: ꝛ pōt licite vendi iuſto precio: ꝛ ille q emit: pōt induſtria ſua deferre ad locum: vbi hꝫ curſuꝫ ꝓ ampliori p̄cio in vſum ponē. Hec Henricus de gandauo vbi ſupra.
¶ Quinteꝫ documentū eſt: q̄ in eccl'ia eſt duplex populus. Unus eſt beneficijs gratus. ſ. viri obediētes. Alius eſt ingratꝰ: vt obſtinati
¶ Primum pꝫ. Naꝫ verus obediens eſt beneficijs gratus: q2 ſm Ber. dat ſuum velle: ſuum nolle. Perfectus obediens morā neſcit nec mandatum ꝓcraſtinat. Parat aures auditui: linguaꝫ voci: manus opi: pedes itineri: ꝛ tunc totum ſe recolligit: vt ex toto mandatū impleat imperantis. Tales. n. pficiunt laudem dei pmo cum ꝯcordia: q2 diſcordia diſſonantiā facit a voluntate dei. Et ideo dicit̄ Danielis. 3. Tunc hij tres ex vno ore. i. vna ꝯcordia. Secundo cum mundicia: q2 non eſt ſpecioſa laus in ore peccatoꝝ. Ideo dicitur infantiuꝫ. Apocalypſis. 9. Nemo poterat dicere canticū ꝛc. vnde Ber. Obedientia dirigit greſſus nr̄os ꝛ ſancte ꝯuerſationis gratiam promeretur.
¶ Scḋm pꝫ de obſtinato. Hoc enīꝫ proprie inheret voluntati: ꝛ tanq̄ finem vltimum meditatur: ꝛ nihil fugit in animo: quod deſiderat adipiſci: niſi de cordis duricia: ſequi meditatur quis non legem dñi: ſed propriaꝫ voluntat̄e.
¶ Sextum documentuꝫ eſt: q̄ obſtinatos reprobauit: ꝛ obedientes acceptauit. vnde dicit̄ Et relictis illis. glo. incredulis ꝛ inobedientibus. Abijt in Bethaniā. i. in domum obedientie. Obſtinatos reprobat: q2 obſtinatio eſt ſubuerſio ſumma religionis: pſeuerās in malo: quod eſt diabolicum: q2 eos nulla beniuolētia monitionis poterit penetrare. Hec aūt obſtinatio habet quatuor gradus. ¶ Primꝰ eſt diſſimulatio ꝓprie iniquitatis: infirmitatis ꝛ inutilitatis: dum ſibi parcens: ꝛ blandiens: ꝛ ꝑſuadens: putat homo aliqd eſſe: cum nihil ſit: iam ſeipſum ſeducit. ¶ Scḋs eſt ignorantia ſui. Quia. n. primo iniquitatem: infirmitateꝫ: inutilitateꝫ ſibi texerit: quid ſupeſt: niſi vt vulnera tecta non videat? Ex quo ſequitur: vt alio etiam reuelante vulnera non eſſe contendat: ꝛ tunc conuertuntur in verba malicie ad excuſandas excuſationes in peccatis. ¶ Tertius eſt p̄ſumptio. Quid. n. mali veretur attractare: q preſumit defenſare? ¶ Quartus eſt ꝯtemptꝰ: qui trahit hoīem in impenitentiā: ꝛ in penitentia obſtinate firmatur. Hoc iam peccatū neq̄ in hoc ſeculo: nec in futuro remittet̄. Et ideo deus eos relinqt inobediētes: ꝛ approbat obedientes. q2 obedientia eſt voluntas faciendi p̄ceptum ſuperioris: eius beneficia recipiēs cuꝫ gratiarum actione. vnde ad gratiarum actiōes quatuor nos incitant. ¶ Primuꝫ eſt diuina liberalitas. vnde Ber. Diſce in referēdo gratias non eſſe tardus: in ſingulis donis diligētias non eſſe tardus: in ſingulis donis dilige- ter ꝯſidera q̄ apponunt̄: vt nulla dona dei debita gratiaꝝ actione fruſtrent̄. ¶ Scḋm tpis opportunitas: cui nulla operatio magis ꝯuenire videtur: q̄ gratiaꝝ actio. vnde Auguſtinꝰ Quid melius aio geramus ꝛ ore promamus q̄ deo gratias. Hoc nec dici breuius: nec audiri leuius: nec agi fructuoſius pōt. ¶ Tertium eſt eius acceptabilitas: q2 deum ꝓuocat ad largiendum. vnde Grego. Dignum eſt deo ſemper gratias agere: q2 deus nunq̄ ceſſat benefacere. ¶ Quartum eſt remuneratōis multiplicatio. vnde Ber. Ad loca vnde exeūt flumina reuertuntur gratiarū: vt iterum fluant. Dignum eſt igitur deo gratias agere: q2 flumina beneficiorum dei non ceſſant fluere.
Quod nobis concedat ꝛc.

¶ Feria quarta dominice quadrageſime.
Sermo quadrageſimus ſeptimus.

Cceſſerũt ad
Ihũ ſcribe ⁊ phariſei ⁊c.
a Matthei. 12°. Scd̃m qđ
Bernardus dicit. Fratri
bus noſtris inter quos vi
uimus ipſo iure fraterni-
tatis ⁊ ſocietatis humane: conſilij ⁊ auxilij ſu/
mus debitores. Sed nullum conſilium meli
us arbitror eſſe: q̃ꝫ ꝙ exemplo fratrem tuũ do
cere ſtudeas: q̃ oporteat ⁊ non oporteat. Pro
uocans eum ad meliora: conſulens non ſoluꝫ
lingua: ſed opere ⁊ veritate: ⁊ ne diſſimules re
darguere culpas eius: ⁊ ſollicitus ſis tanq̃ꝫ an
gelus dei: ⁊ pacis de regno dei tollere ſcãdala
occaſiões ſcandaloꝝ penitus remouẽ. Salua
tor igitur vt noſtre infirmitati ⁊ miſerie ꝯſilio
⁊ auxilio poſſit ſuccurrere: aſſumens naturaꝫ
noſtrã: frater noſter factus ẽ. Sꝫ q2 auditores
nrĩ nã fratres: alij ſunt neſciẽtes: alij negligen
tes: alij in malo ꝑſiſtẽtes: ⁊ alij penitẽtes: opꝫ
vt dicit Iſido. de ſũmo bono: vt iuxta ſenſuũ
capacitatem ſingulis ſm̃ ſuam exigentiam ſer
mo diuinus explicet. vnde ſuper illđ. 2ª. Thi
mot. 4. dicit Augu. Omnis ſcriptura diuini
tus inſpirata vtilis eſt. ſ. ad docendũ neſcien-
tes: ad arguendum ⁊ conuincendum de ma/
lo negligentes: ad corripiendum ⁊ increpan/
dum dure in malo ꝑſiſtentes: ad erudiendum
penitentes. Et hoc ad iuſtitiam. i. vt iuſtiores
fiant: ita vt homo dei inſtructus: ad omne opꝰ
dei ſit perfectus: ſcilicet executione.
¶ Circa ſenſum moralem eſt primo premittẽ
dum: ꝙ phariſei. ſ. excelſi in vita: ⁊ ſcribe. i. ex
celſi in ſapientia: figuraꝫ gerunt peccatorum:
qui falſa opinione ſue bonitatis decepti ſunt: q2
ceteris deſpectis ſolum voluit videri. Et ideo
ſumentes experimentum chriſti. ſ. eius potentie
⁊ ſapientie conati ſunt eum refutare. vnde ſal/
uator ſumens niniuitaꝝ conuerſionem: ⁊ re/
gine Sabe ſapientie requiſitionem comparatio
ne ratione ſtatus vtriuſqꝫ: ⁊ ratione p̃dicatio-
nis eos refellit. Ionas ſm̃ Augu. gerit figu
ram ſaluatoris: q paſſus eſt ⁊ de terra reſurre
xit. vnde peccator accuſatur in cõparatione ni
niuitarum ⁊ regine auſtri: q2 niniuite peniten
tiam egerunt. Audiunt iſti dominum ſpũalr
in mente eis loquentem: ⁊ inſuper eum occi/
derunt: ſcilicet in peccatorum iteratione. Re-
gina auſtri a finibus terre venit: ꝑpter ſapien
tiam Salomonis. Unde dñs vult oſtendere
quales ſunt: qui p̃ſentem dominum per grati
am contemnunt: quãdo alienigene eius ſuũꝫ
audierunt. Cum immundus ſpiritus ⁊c. Quã
do enim in ſacramento penitentie fit remiſſio
peccatorum: mundatur domus: ⁊ inhabitator
fit ſanctus ſpiritus: ⁊ hic nõ inhabitat: niſi in
humilibus corde. Ille ergo ſanctus ſpũs im/
plet: regit: agit: refrenat a malis: ⁊ ad bonũ ex
citat. Homo non põt quicq̃ꝫ ſine ſancti ſpũ. ꝰ
aſſiſtentia: que in omnibus bonis inuenit ad
iutorem. Peccator autem p̃ſumptuoſus: q fal
ſa opinione deceptus: credit ſe eſſe bonũ: exclu-
dit a ſe ſanctum ſpũm: ⁊ omne meritum: ⁊ licꝫ
eius conſcientia munda maneat a peccatis: in
anis eſt tamen oĩbus bonis. Sed tale pecca/
tum quondaꝫ expulſuꝫ per gratiã nunc reuer-
titur: adducens ſecum alios nequiores ſe: ⁊ erũt
peiora ⁊c. Per ſeptem vniuerſitas figuratur
vitiorum: qui p ſeptem dona ſpiritus ſancti ex
pelluntur. Sed reuertens ſemper ſecum neq
ores ducit: qui dicunt nequores: vel ꝑpter na/
turam: vel propter conatum: vel ꝑpter pecca-
tum: vel ꝑpter effectum peccati: q2 faciũt eos
ad quos redeunt: nequiores ⁊ fictiores: ⁊ fiũt
nouiſſima illius ⁊c. Temptant etiã eum: quo
ad carnalem affectioneꝫ: quos refellit: docens
eos ſpiritualia p̃ponenda: ⁊ ſm̃ iſtum moduꝫ
ſunt quinque conſiderationes.

Prima ꝯſideratio.

p Rima conſideratio eſt de peccatorũ
p̃uaricatione: ⁊ hꝫ duas ꝯcłones.
¶ Prima ꝯcło eſt: ꝙ peccator p pec
catum obtinet multas miſerias. Nam eiꝰ ima
go deformat: natura vulneratur: vexꝫ bonuꝫ
relinquitur: dignus accuſatione efficit: ad penã
obligatur: deus offenditur: ⁊ diuina acceptati
one ſpoliatur. Hoc. n. pꝫ: q2 peccatuꝫ diuerſa
nõie ſortitur: pp diuerſos eius effectus. Di-
citur enim macula ꝑpter deformitatem partis
ſupioris: ⁊ inferioris aĩe: ⁊ ita ponit gratie dei
defectum. Dicit etiam vitiuꝫ: ⁊ ideo ponit de
fectum boni nãe. Dicitur etiã peccatuꝫ ꝑpter
auerſionẽ a vero bono. Dicit etiaꝫ crimen: ⁊
ideo accuſatione dignum. Dicit etiam culpa:
⁊ ideo pene obligat. Dicitur ſcelus: ⁊ ideo of
fenſam dei cauſat. Nefas: q2 maxime illicituꝫ
eſt ꝑſone: ⁊ ideo acceptatione dĩna indignũ.
¶ Scd̃a ꝯcło eſt: ꝙ ſex ſunt genera peccatoꝝ

que temptant Ieſum in ſex ſibi appropriatis.
¶ Primum appropriatũ eſt iuſtitia. Hãc tẽ
ptant p̃ſumptuoſi: et hoc quando quiſqꝫ cõtra
qualitatem ſui ordinis: aut virium ex ſingula
ri tumore preſumit aggredi q đ nõ licet uel nõ
timet deum nec mortẽ: nec iudicium: nec pe/
nam eternam. ¶ Secundũ eſt materia. Hãc
tẽpãt deſperati: q2 dominũ ignorant imaginã
tes eum grauem ⁊ durum: qui pius eſt: ſeuerũ
et implacabilem qui miſericors eſt: et horribilẽ
q amabilis eſt: vt dic̃ Ber. ¶ Tertiũ ẽ humi
litas: Hanc temptant elati: qui incapaces ſunt
omnis boni ſpiritualis. Sola eniꝫ humilitas
capax eſt: ſpe tamen elatio aſſumit pallium hu
militatis emule ſue vt ſub nomine ſuo gloriaꝫ
callide acquirat. ¶ Quartũ eſt ſapiẽtia. Hãc
tẽptant ꝑtinaces: q2 quãdo pp exceſſum acgrũ
tur: ꝑtinaciter inſiſtunt nollentes cedere melio
ri. Tales ſibi credunt: nec alijs acquieſcunt: ⁊
in oculis ſuis ſunt ſapientes. De quibus dicit
Gre. ꝙ plus de ſe q̃ꝫ ſunt ſentiunt. ¶ Quin
tum eſt pax. Hanc tẽptant diſcordes. Naꝫ diſ
cordia: que eſt cordium diſſonantia inter homi
nes eſt deo odibilis. Prouer. Deus odit
qui inter fratres ſeminat diſcordiã. vnde Sal.
in iugurthino. Diſcordia maxime res dilabũt
ꝯcordia minime res creſcũt. ¶ Sextũ eſt poᵃ
ad faciendũ iudiciuꝫ: ad quã ꝑtinet quelꝫ iuſte
remunerare: ſm̃ illđ Iohis. 5. Poteſtatẽ de
dit ei iudicium facere. Hanc temptãt ꝑnitaꝫ re
ſpuentes: q ex deliberata electõe pctõ adherẽt
nõ quaſi temptatõe victi: ſꝫ cum q̃dam ꝯplacẽ
tia ꝑuerſe volũtatis. vñ dicit. Poſtq̃ꝫ ihs eos
dure arguiſſet pp eoꝝ peccata: tunc acceſſerũt
ad eum ſcribe ⁊ phariſei. d. Phariſei. i. vide
bantur excelſi ſm̃ glo. in vita ſcribe: in ſapien
tia: ⁊ ſignificat duplicem ſtatum pctõꝝ. Unuꝫ
de ſe p̃ſumentem: ⁊ de ſua bonitate falſa opi-
nione deceptus reſpectu ſuijpſius. Et alium
prudentiã carnis ſeu mundi habenteꝫ: que eſt
mors ſpũalis: vt dicit Ro. 8. vñ dicunt. Ma
giſter. Ecce modus adulatorius: quare p̃mit
tunt nomen ſapie: ſubdunt actum clementie.
Uolumus ꝙ tu ꝯdeſcendas noſtris volũtati/
bus: addunt effectum potentie. A te ſignũ vi/
dere: q2 nemo põt hec ſigna facere: q̃ tu facis:
niſi fuerit deus cum eo. Io. 3. Applica.

Scd̃a ꝯſideratio.

s Ecunda ꝯſideratio eſt de ſaluatoris
arguitõe: vbi occurrunt due ꝯcłnes.
¶ Prima ꝯcło eſt: ꝙ arguere pec/
catorem eſt ꝑſuaſio reſilitõis cuꝫ manifeſtatõe
turpitudinis deformãtis pctõreꝫ. Hec. n. tur
pitudo q̃tuor in ſe ꝯtinet: q retardãt ⁊ retrahe-
re debẽt pctõreꝫ. ¶ Pᵐ eſt breuitas ⁊ vilitas
in delectatõibus: ex cuiꝰ ꝯſideratõe mens pec
catum abhorret. ¶ 2ᵐ eſt deformitas: ⁊ circũ
ſtantia: ⁊ carentia rõnis: de cuius ꝯſideratiõe
mens de pctõ penitet: ⁊ dolet p̃uata ſuo ħbito
¶ 3ᵐ eſt remorſus ꝯſcie ex lumine fidei diri
gente ⁊ oñdente pctm̃ eſſe ꝯtra legẽ diuinam.
¶ 4ᵐ eſt carentia diue grẽ ⁊ acceptatiõis: ex
cuius conſideratione mens retrahitur: q2 per
ipſum dei inimicus efficitur.
¶ Scd̃a ꝯ° eſt: ꝙ ſaluator q̃drupl'r arguit pec
catorem. ¶ P° p internã inſpiratõem ꝑpoſi
tum bonũ infundẽdo: ⁊ malum impediendo.
¶ 2° p ſcripturã. Ipſa. n. eſt ſicut ſpeculũ: in
quo relucẽt macule deformãtes. ¶ 3° p ꝯſcie
remorſioneꝫ. Eſt. n. ꝓcurator cordis arguẽs,
ne qđ fiat contra rõnem. ¶ 4° p tribulatiõeꝫ.
Hec. n. eſt magis ſignuꝫ miẽ q̃ꝫ ire. vnde ad
hebr. Quem enim diligit deus: flagellat.

Tertia ꝯſideratio.

t Ertia ꝯſideratio eſt de eius reparatõe.
ibi. Signum: vbi tres ſunt ꝯ°nes.
¶ Prima ꝯ° eſt: ꝙ p nr̃a reparatione
requiritur dĩna poᵃ ⁊ ſapia. ¶ Primo de poᵃ
pꝫ: q2 humana nã tota corrupta erat p pctm̃ in
p̃mo parẽte: ⁊ hoc beatitudine p̃uata: ad quã in
ſtituta erat. Congruũ fuit ipm̃ reparari: ſꝫ re/
paratio non põt fieri: niſi pctm̃ remittatur.
Nec iuſtum eſt: ut pctm̃ dimittat ſine ſatiſfacti
one: ſed ſatiſfactio decenter fieri nõ potuit: niſi
ab eo: q debuit ſatiſfacere: ⁊ põt. ſed nõ dꝫ: niſi
hõ: q peccauit: ⁊ non põt niſi deus. ¶ 2ᵐ pꝫ
de ſapia. Sapien. 8. dicit. Sapia vincit mali
tiam. ſed p malitiã diaboli ⁊ hõis humana nã
q̃ eſt opus dei: deiecta eſt in culpã ⁊ miſeriam
Ideo decuit vt ſapia dei ipaꝫ exaltaret. Et h̃ ẽ
ꝙ dicit. Signũ q̃rit. glo. ſue potentie ⁊ ſapie.
¶ Scd̃a ꝯcło eſt: ꝙ lꝫ ante paſſionem a xp̃o
fuerunt facta multa ſigna: puta illuminatio ce-
ci: ⁊ reſurrectio Lazari: ⁊ mlt̃a alia: que ſigna
erant potentie ⁊ ſapie: ducenda nos in ſpẽ nr̃e
ſalutis: tamen mors ⁊ paſſio xp̃i erant ſignuꝫ
precipuum: in qđ oĩa ſigna ducebant. qđ dan
dum erat eis. Nam ſignũ reſpondet ſigna-
to. ſed ritus veteris legis fuit ſiguum ⁊ figu/
ra Chriſti. Et ideo de Iona exemplum po/
nitur de veteri lege. Sicut Ionas ⁊ cetera.

Jonas.n.fuit ſignum niniuitis dupliciter: ſcilicet verbo ⁊ facto: quia viua voce eis predicauit: ꝙ niſi conuerterentur ſubuerterentur. Facto: eo ꝙ fuit in ventre ceti.

¶ Tertia ꝯcluſio eſt: ꝙ ꝑ paſſionē xp̄i ſumus liberati. ¶ Primo a pctō. Apoc.5. Lauit nos a pctīs noſtris in ſanguine ſuo. ¶ Scdō a diabolo. Nā victoris eſt aduerſariū a potētate dn̄ij eijcere: ſꝫ xp̄s ꝑ paſſionē victor fuit. Apoc.9. Uicit leo de tribu iuda. ¶ Tertio a pena eterna. Nā pctm̄ eſt cauſa mortis eterne: ſꝫ xp̄s liberauit nos a peccato. ¶ Quarto a pena tpali. Per claues.n.eccl'ie remittitur pena tpalis ſed tales hn̄t virtutē ex paſſiōe xp̄i: vnde lꝫ paſſio xp̄i vt ꝑacta fuit habeat efficaciā ꝙ̄tum ad culpe remiſſionē ⁊ gratie infuſionē: qꝛ iſta requiruntur ad petitionis exauditionem: tn̄ paſſio xp̄i vt exhibita ſup hanc ſufficientiam addit tamen acceptionē ſicut patuit i ſctis prib⁹ poſt eius aſcēſionē. vnde dicit xp̄s. Pluſq̄ȝ Jobs hic.

Quarta conſideratio.

q Uarta ꝯſideratio eſt videre q̄lr̄ precauetur reciduū cum dicitur. Cum imūdus ſpūs. vbi occurrūt.3.ꝯ̄cōes.

¶ Prima ꝯclō eſt: ꝙ imundus ſpūs q poſſidet nos ꝑ peccatū eijcit̄ per pn̄iaȝ qꝛ ipſa eſt infinite efficacie: qꝛ remittere peccata nō pōt niſi ſolus d̄s. Mat.22. Hec autem efficacia pn̄ie hꝫ ſe in q̄druplici dr̄ia. ¶ Primo qꝛ aliquādo hic debetur pena ⁊ culpa: ſicut quādo tāta ē contritio ⁊ triſtitia de malo: quanta fuit aduerſio ⁊ delectatio in peccato ſicut credit̄ de magdalena Luc.8. ¶ Scdō hic q̄ñdoq̄ȝ diluitur culpa ⁊ nō pena ſicut qñ qs cuȝ ꝯtritiōe ꝯfitetur ⁊ non pōt purgare ſe ꝯdigna pn̄ia: q licet ſit in gratia remanet tamē obligatus ad purgatorij penaȝ. ¶ Tertio q̄ñdo hic dimittitur pena ⁊ nō culpa vt qñ quis ꝯfitetur de peccatis alias ꝯfeſſis ꝑꝑ penā verecundie dimittitur obligādo ad penā purgatorij: vl' forte anihilatur ex frequēti itera tione: non autem culpa que fuit prius dimiſſa. ¶ Quarto q̄ñdo nec diluitur pena nec culpa: ſꝫ augent̄ vt quādo aliqs fictus accedit. Jō qꝛ efficacia pn̄ie delet pctā quantū ad penaȝ ⁊ culpam dicitur. Actuū.3. Penitemini ⁊ conuertimini vt deleantur peccata veſtra.

¶ Scdā ꝯ̄ eſt: ꝙ penitēs ꝑ vitia magnos inſultus ſuſtinet: nā vitia ante ꝯuerſionē: q̄ſi pacem cū hoīe habēt. Quādo aūt expellunt̄: tunc acriori virtute inſurgūt. Fiūt autē inimica cōuerſo q̄ peccatori ꝓſpere blandiebant̄ ⁊ blāda fiunt ecōuerſo que peccatori aduerſa extiterūt. Et hoc ꝓcurante diabolo vt eos abſtracta ſpe in diffidentiam trahat. vnde Dyony. Sepe diabolus eos quos ꝯuerti ad penitentiam aſpicit imanitate ſcelez ꝑcuſſos ad deſpatiōnē deducit: vt ſubtracta ſpe venie trahat in diffidentiam quos nō potuit retinere ꝑſeuerantes i culpa: ⁊ h̄ eſt qđ dicit. Cū autē imundus ſpūs ⁊c. q.d. Peccatū per pn̄iam expulſuȝ ambulat ꝑ loca ſicca.ſ.corda prius humore gratie ⁊ vigore fidei carentia. Querēs requiem.i.appetens ſibi finalr̄ manere ꝑ infidelitatem ⁊ dānatiōnē Et non inuenit: qꝛ pn̄iam receperunt: redit ad domum illā ⁊ inueniēs mundatā adducit ſecū ſeptem ſpūs nequiores ſe: ⁊ erunt nouiſſima peiora prioribus. Aug. Per ſeptē vniuerſitas ſigurat̄ totus erat ⁊ totus venit: ⁊ vt totus veniret. Quid eſt adhuc alios ſeptē? Rn̄dit Aug. dicēs. Spūs.ſ. opatio ſeptenaria comēdatur vt ſit in nobis ſpūs ſapie ⁊ intellectus: ꝯſilij ⁊ fortitudinis: ſciētie pietatis ⁊ timoris. Huic ſeptenario bono ꝯſtitue: ecōuerſo ſeptenariū malum.ſ. ſpiritū ſtultitie ⁊ erroris: ſpm̄ temeritatis ⁊ ignauie: ipietatis ⁊ ſupbie ꝯtra timorem dei ꝓ̄ſumptiōis. Iſti ſunt ſeptē ſpūs nequā. Sꝫ qꝛ ſunt ſeptē nequiores: hij in ypocrita inueniūtur. vnde eſt ſpūs malus ſtultitie: alius peior: ſimulatio ſapie: ſpūs erroris malus. ali⁹ peior: ſimulatio veritatis: ſpūs temeritatis malus: alius peior: ſimulatio pietatis. ſpūs malus elationis: alius peior: ſimulatio timoris. Qui ſeptez ferre nō poteſt: qs tam fortis ꝙ quatuordecim ferre poteſt? Neceſſe eſt ergo: vt cum malitie fuerit adiuncta ſimulatio veritatis: ſint peiora hoīs illius nouiſſima prioribus.

¶ Tertia ꝯ̄ ē: ꝙ ad h̄ vt a recidiuo caueat̄.4. requiruntur. ¶ Primū eſt ſui ipſi⁹ frequēs ꝯſideratio. Qñ.n. aliqs ex negligētia pdit fortilicium ſuū: ſi recupat diligētius cuſtodit. Cū igit̄ aīa ſit qđdā ſpūale fortiliciuȝ: ſi bene cuſtodiat̄ nunq̄ȝ ſuperari poterit. Prouer.9. Omni diligentia cuſtodi cor tuū: qꝛ ⁊c. Si.n. ꝑiculū non cuſtodire caſtz diligentius cuſtodiatur cor. Iſta aūt cuſtodia marie ſit i aīa ꝑ frequētatiōnē ꝯſideratiōis pene: qꝛ ſi icurate aliq̄ ſcintilla ignis ſup domū caderet: ſtatiȝ extingueret̄: ne domus imo ciuitas tota ꝯſumeret̄. Ita dꝫ fieri in aīa: mox vt ſentit ſcintillā pcti mortalis dꝫ recurrere ad pn̄iaȝ. ¶ Scdꝫ eſt rigida viriū inferioꝝ ſubiugatio: quia qui nimis confidūt frequēter cadunt. Sed qui cauet diligenter cuſtodit ſe. Unde ad Ro. Noli alta ſapere: ſed time. Et ideo opꝫ timentem ſemꝑ recurrere ad auxiliuȝ dei. ¶ Tertium eſt aſſidua occupatio: qꝛ cadē potentia non pōt pluribus eſſe intenta. Et iō quādo bene occupat̄ circa honeſta: non dat̄ locus agendi circa mala. Ihero. Semꝑ aliquid boni facito: vt te diabolus inueniat occupatū. ¶ Quartum eſt corporis caſtigatio. Quādo enim ſui delicate nutriuntur: fiunt rebelles. Prouer.29. Uires inferiores habent naturam ſerui. vnde ꝓ̄ma cor.9. Caſtigo corpus meū ⁊ in ſeruitutem redigo.

Quinta ꝯſideratio.

q Uinta ꝯſideratio eſt qualr̄ in gratia repugnantes temptatiōibus a deo acceptantur: cuȝ dicit̄. Dixit quidaȝ. Ecce mater tua ⁊c. vbi occurrūt due ꝯclōnes.

¶ Prima ꝯclō eſt doctrina Iſidori de ſum. bo. dicentis. Multi vitā ſine crimine habere pn̄t: ſine peccato aūt nō poſſunt. Naȝ q̄uis in hoc ſeculo q̄uis magne iuſtitie claritate reſplēdeat: nunq̄ȝ tn̄ ad purum pctōꝝ ſordib⁹ caret. vnde Jo. in canonica. Si dixerimus qꝛ peccatum nō habemus: ipſi nos ſeducimus: ⁊ veritas in nob̄ nō eſt. vnde Iſido. Quidam electorum dimittunt̄ diuina iuſtitia incidere in errorem pcti: ſed tn̄ miſeratiōe eius reducti: denuo ꝯuertunt̄. Hoc totum de dei ꝓcedit clemētia: vt nos nō damnet crudelr̄: ſed expectet ad penitentiam patientis. Et h̄ eſt ꝙ dicit. Mater tua ⁊ fratres tui foris ſtant: qꝛ nō poterant pre turba.ſ. affectionum ſ̄uum ſeu etiā ſcelez ire ad euȝ. Luce.8. Hec mater eſt peccabilis nā

¶ Scdā ꝯclō eſt: ꝙ ſaluator ſpūalem affectū hꝫ ad eos: q ſe a recidiuo cauēt. Tales.n. quadruplicem ꝓ̄miationeȝ hn̄t. ¶ Prima eſt: qꝛ poſt talem victoriam ſequit̄ ꝑfecta delectatio. Quanuis.n. in ip̄o actu reſiſtendi ſit triſtitia ꝑꝑ ꝯ̄trictatem: tn̄ ꝯſumata victoria ineſt ꝑfecta delectatio: ſicut certās in agone poſt victoriaȝ delectat̄ in triumpho. vnde hebr.12. Omnis diſciplina in pn̄ti nō eſt gaudij: ſed meroris. ¶ Scdō qꝛ poſt iſtā delectationem ſequit̄ ꝯfirmatio ſolida: qꝛ qlꝫ poſt victoriā eſt fortior. vn̄ angeli ſtatim fuere ꝯfirmati poſt temptationeȝ ⁊ ſic fuiſſent ꝓ̄mi parentes ſi reſtitiſſent. vn̄ dicit ſamuel ſaul. Qđ ſi nō feciſſes: d̄s ꝯfirmaſſꝫ regnum tuum in eternū. Prima Reguȝ.13. ¶ Tertio poſt ꝯfirmatiōeȝ ſequitur facilitatio: qꝛ in ꝓ̄n⁹ difficile eſt reſiſtere: tn̄ poſt aſſuefactionem leuiſſimum. ¶ Quarto qꝛ vincenti dat̄ certa repromiſſio: q̄ eſt in ſpe vltime exultationis: qꝛ dabit̄ ei ſedē in throno meo: ſicut ego vici ⁊ ſedi. Apoc.2. Hos.n. intendens ꝓ̄mo manus extēdit in diſciplos: ⁊ ſcīo in nos oēs ⁊ ait. Ecce mater mea: qꝛ me concipiunt in ſua mente emendatiōem vite ꝓponēdo. Sorores mee: qꝛ me pariunt ꝑficiendo opere quod in mente ꝯceꝑunt. Et fratres mei: q opa patris mei faciunt: q mihi coheredes in celo erunt. Quicunq̄ȝ ḡ facit voluntatem patris mei in ꝓ̄pria ſctificatione: qꝛ hec eſt voluntas dei ſanctificatio veſtra. Ip̄e meus frater: ſoror: ⁊ mater eſt: meus frater.ſ. per imitationē paterne voluntatis. Quod nobis ꝯcedat ⁊c.

¶ Feria quinta dn̄ice ꝓ̄me quadrageſime. Sermo quadrageſimus octauus.

e Greſſus ieſus ſeceſſit in ptes tyri ⁊ ſidonis ⁊c. Mat.15. Scdꝫ ꝙ Iſido. dicit. Medi⁹ eſt peccatū cauere q̄ȝ emendare. Facilius.n. reſiſtim⁹ hoſti: a quo nōdum victi ſumus: q̄ȝ ei a quo ſuperati ſumus. Sꝫ etiā interduȝ tales deus liberat. dum eoꝝ deſpationem ad ꝯuerſioneȝ liberat. vnde ſꝫ Ber. Gemina dulcedo exuberat in pctōꝝ dn̄i ihu: vꝫ lōganimitas in expectādo: ⁊ facilitas in ꝯdonādo. Diu enim ſuſpēdit ſn̄iam vltionis in ꝯtēnente: vt quādoq̄ȝ exhibeat gratiā remiſſiōis in penitēte: ſicut in hac chananea exēplificat̄ in hodierno euāgelio. Cuius ſenſus moralis eſt: ꝙ aīa penitens corrigit mores carnalis vite: qñ poſt ponit mundanā cupiditatē ⁊ carnis voluptatē mediāte gratie diuine aſſiſtentia. Sꝫ qꝛ adhuc habet ſenſualitatē: quā dꝫ cuſtodire: ne diſſentiens a voluntate rōnis eundo poſt ꝯcupiſcētiam ſuā alios ſentiat in ſalutis tēptationum. Et ideo diuinum auxilium eſt inuocandū. Qđ ſi differt̄ ad tp̄s ꝑꝑ augmentū meriti ⁊ ꝓbationem: tamen in fine facit ꝓuentū. Et ſm̄ h̄ in euangelio occurrunt tres ꝯſiderationes.

Prima ꝯſideratio.

p Rima eſt de pctōꝝ ad pn̄iaȝ receptione: ⁊ continet tres ꝯcluſiones.

¶ Prima ꝯclō eſt: ꝙ tūc d̄s hoiem deſerit: qñ hō deum ꝯtēnens cadit in ꝓfundū vitioꝝ. qđ ſit ꝑꝑ ingratitudineȝ: que obſtruit

viam gratie: ⁊ vbi ipſa fuerit gratia non pote/
rit locū inuenire. Vnde Ber. dicit. Ingrati/
tudo eſt hoſtis grē: inimica ſalutiſ: exterminatio
meritoꝝ: virtutū diſpſio ⁊ pditio bñficioꝝ.
Qualr aūt cadit hō: docet Iſi. d. Quibuſdam
gradib⁹ incaleſcit oē pctm̄. Cogitatio nāqꝫ pra
ua delectationē parit: delectatio ꝯſenſuꝫ: ꝯſen/
ſus actionē: actio ꝯſuetudinē: ꝯſuetudo neceſ/
ſitatē. Hijs vinculis hō q̄ſi cathena vitioꝝ te/
net aſtrictuſ: ita ꝙ ab illa euelli nequeqꝫ valet.
Unde dicit apoſtolus legeꝫ peccati eſſe in mē/
bris noſtris: q̄ eſt ꝯſuetudo quā peccando ꝯci
pimus: ⁊ nō ab ea cum velimus diſcedim⁹: qꝛ
iaꝫ neceſſitatis vinculo p conſuetudinem tene/
mur. vñ dic idē. Poſtpoſita ſecuritate lugen
daꝫ eſt ne dei ſecreto ⁊ iuſtō iudicio deſeratur
⁊ pdendus in ptāte demonū relinquatur. vn/
de ieſus videns ſe non proficere rephenſione
apud ſupſtitioſos phariſeos: ſed eos magis in
durari. Egreſſus eſt. i. eos reliquit.
C Scđa ꝯclo eſt: ꝙ quidaꝫ electoꝝ dimittunt
diuina iuſtitia in erroreꝫ incidere peccati: ſed
tamē miſeratione eius reducti denuo ꝯuertun
tur: vt pꝫ de genere humano: qđ vt reduceret
motus miſicordia nām humanaꝫ cū defectib⁹
aſſumpſit. Qđ pbatur. Nam xp̄s venerat ad
redimendū genus humanum: ſꝫ opus redem
ptionis ꝯgrue cōpleri non poterat niſi per paſ
ſionem. Igitur debuit defectus ſumere ſꝫ q̄s
poſſibilis fuit. vnde hebr. 2°. In eo in quo paſ
ſus eſt in carne ⁊ tēptatus eſt. ſ. a diabolo po/
tens eſt eis qui temptant auxiliari: qꝛ in carne
quam accepit multa ſeua paſſus eſt: nouitqꝫ p
experimentū: que eſt tribulatio patientiuꝫ: ⁊ h
eſt qđ dicit: Egreſſus ieſus: a ſecreto ſue maie
ſtatis: receſſit p aſſumptioneꝫ humāitatis: In
partes tyri: p ſuſceptionē penalitatis q̄ ꝯſequit
humani generis totam ſpēꝫ. Tyrus. n. angu
ſtia interpretatur. Et ſydonis: p procuratio
nem ſalutis. Sydon interptatur venatio: que
duplex eſt: tpaliū ⁊ ſpiritualiū. Primā docuit
fugere. Secūdam exercere. Unde Aug. i glo
ſa ad hebre. 2. Quō non dabit nobis bona ſua
in celis: q paſſus eſt mala noſtra in terris? In
quibus abundat naſci laborare ⁊ mori: ſꝫ tales
merces xp̄s ꝯparauit ⁊ pro eis dedit nobis re
naſci reſurgere ⁊ in eternum regnare.
C Tertia ꝯclo eſt: qꝛ gratia pnialis hꝫ effica/
ciam a merito paſſiōis xp̄i: ꝙ ſiſi modo p ipſaꝫ
aīa peccatrix reducit ad amicitiā dei. Ad quaꝫ
reductionē requiruntur ſex in reducēdo ⁊ ſex in

reducēte. C Primo nāqꝫ requiritur in redu
cēdo cordis flexibilitas. Sūt. n. aliq i tm̄ duri
vt ſicut ſaxa: nec ꝯpunctiōe: nec inſpiratiōe va
leant immutari: ⁊ tales ſunt diſpoſiti ad eternaꝫ
reprobationē. Eccli. 4. Cor durū male hēbit
in nouiſſimo: ſed cor ductibile ſola inſpiratiōe
ſeu p̄dicatione flectitur ad pniaꝫ. Et hoc notat
cum dr̄. Mulier. Mulieres. n. habēt cor ma
gis ductibile ⁊ facilius ad pniam trahunt q̄ꝫ vi
ri. vnde ſapien. Vbi nō eſt mulier ingemiſcit
eger. C Secundo requiritur cognitio ſceleris.
Sunt. n. aliq peccatores q falſa opinione eſti/
mant ſe innocētes. Et ideo ſicut īfirmus ſe ſa/
nuꝫ credens nolūt recipe medicinā pnie. Iher.
2°. Dixiſti innocēs ⁊ abſqꝫ peccato ego ſum:
Propterea dicit dñs in iudicio ꝯtendam tecū
eo ꝙ dixeris nō peccaui. Sꝫ cognitio ſceleris
diſponit ad amicitiaꝫ dei: qꝛ nullus de peccato
penitet niſi pctm̄ in memoria reuocet. vñ apo.
pmo. Qui lapſus fueras memor eſto vnde ex
cideris ⁊ age pniaꝫ. Et h notatur cū dr̄. Cha/
nanea: ꝓpter latratus caninos quos hñt ſug/
geſtio delectatio: ⁊ conſenſus in mēte peccato/
ris. Hos. n. beatus Anſel. in lib. de ſimilitudi
nibus cōparat triplici cani dicēs. Triplices ca
nes inueniuntur. ſ. ponderoſus: ⁊ acerratellus
⁊ imenſus. Hijs. n. tribus canib⁹ ſuggeſtio
delectatio ⁊ ꝯſenſus ꝯparant. C Tertium eſt
peccati depoſitio. Cōſuetudo. n. diuturna pec
candi ita firmat habituꝫ malū q pōit in anima
impoſſibilitatē conterendi quādo ꝯſummate ⁊ p
fecte eſt radicata. Iere. 13. Si poteſt ethyops
mutare pellem ſuā ⁊ pardus varietatem: ita ⁊
vos benefacere poteritis cū didiceritis malefa
cere. ſed vitium eſt ſtatim deponendum ne in
ſe multiplicetur. vnde Gre. Peccatuꝫ qđ nō
p pniam diluit mox ſuo pondere ad aliud tra
hit. Et ideo dicit a finibus illis egreſſa tyri ⁊
ſydonis. Tyrus cupiditas mūdana. Sydon
carnalis voluptas. Hec. n. multis occaſio ſūt
ruine. Nōdum. n. erat in ea vitium inuetera/
tum: ſicut in illis q peccata nunq̄ꝫ dimittunt.
Sed multos pmittit diabolus exire de tyro ⁊
ſydone. i. de voluptate ⁊ cupiditate p pniaꝫ: ſꝫ
adhuc retinet eos infra fines. Qui autem oia
deſerit p que appropinquatio facile fieri poteſt
ad pctm̄. i. qui elongatur ab oibus: que occaſi/
onem p̄ſtant peccando exire dr̄ finis tyri ⁊ ſy/
donis. i. cupiditatis ⁊ voluptatis. C Quartū
eſt infirmitatis reſeratio. Infirmitas enim la/
tens eſt incurabilis. Et ideo ad hoc vt curetur

oportet vt latibulum eius oſtendatur: ſicut ad
deletionē peccati dīcſtatio requiritur. Et ideo
oportet ꝙ per confeſſionem que quidem ē lu/
men veritatis manifeſtemur: ne morbo laten/
te vulnera putreſcentia incurabilia fiant. vnde
Aug. Confeſſio eſt p quam morbus latēs ſpe
rate aperitur. vnde Iſido. Si oſtendis o aīa
miſeriam tuam in ꝯfeſſione nude. Dabit tibi
dñs ſuam miſericordiam in remiſſiōe. vnde lꝫ
hec mulier egreſſa ſit a finibus tyri ⁊ ſydonis
ꝓpītudine ſue voluntatis: tñ conqueritur ꝙ
eius filia infirmatur volens p ſceleris ꝯfeſſio/
nem obtinere grām remiſſionis. C Quintuꝫ
eſt diuine clementie inuocatio. vnde dr̄. Cla/
mabat. Vñ ſanatio ſpūalis largitur a ſolo deo
Ipſe. n. cum ſit noſtre ſalutis actor debem⁹ ſi
bi reuerentiā quam exhibemus ei in oratione.
Et hec reuerentia ꝯfirmatur in humilitate no
ſtra: qua nos oſtendimus eo indigere: ⁊ nō de
bemus formidare ꝓpter peccata noſtra: qꝛ d̄s
non ſolū exaudit bonos ſed etiā peccatores nō
ex iuſtitia: ſed ex miſicordia. vnde Augu. Si
peccatores nō exaudiret d̄s: fruſtra publican⁹
dixiſſet. Propitius eſto mihi peccatori. Uex
eſt ſi pie ⁊ perſeueranter petit neceſſaria ad ſa/
lutem. Unde in hac petitione tria pretendunt:
que impetrant petita apud exaudienteꝫ. C Pri
mo captat beniuolentiaꝫ eius potētiaꝫ alloquē
do dicēs. Dñe. C Scđo implorat eius clemen
tiā. fili dauid. C Tertio inſinuat indigentiā
filia mea male a demonio vexat: ſenſualitatiſ
ſuggeſtione: delectatione: ꝯſenſu impetitur: a
quoꝝ latratibus nō valet euadere ſine auxilio
dei. C Sextū eſt interceſſionis ſanctoꝝ ꝓcura
tio. Unde lꝫ ſit petendum a deo principalr ad
quem pp peccata accedere non poſſumus: ſal/
tem ſecundario p ſanctos petamus: vt detur ſi
ducia pauidis; ⁊ hoc eſt qđ dicit. Et accedētes
diſcipuli eius requirebant eū dicentes. Dimit
te eam. qꝛ clamat poſt nos. Cōpatientes ei⁹. ſ.
miſerie. Inter alia. n. que precipue mouent ad
miſericordiam eſt grauitas infirmitatis: ſup/
plicatio cuꝫ lachrymis: ⁊ magnitudo clamoris
que tria fuerunt in iſta muliere: qua pp apoſto
li ꝯpaſſione moti dicunt. Dimitte illā ⁊c.

Secunda conſideratio.

s Ecunda ꝯſideratio eſt de penitentiū
reprobatiōe cū dr̄. Qui non rñdit ei
verbū. vbi occurrūt due ꝯcluſiōes.
C Prima ē ꝙ dñs aliqñ differt audire pp. 4.

C Primo vt pſuadeat aīe de malis exire: in
que ſe p̄cipitauit. C Scđo vt inſinuat qꝛ nōduꝫ
pfecte orat: vt exaudiri d̄beat. C Tertio vt ex
difficultate ſaluatiōis ſibi magis caueat dilig̃ē/
tius cuſtodiendo receptam ſanitatē. C Quar
to vt oſtendatur que pena ſit nō ꝯuerſis: ſi tan
ta difficultas eſt ꝯuerſis. Et ideo ſi non cito
exaudimur: Non tamen debemus reſilire ab
oratione: ſed conari vt ipedimenta amoueātur
Maximum ipedimentuꝫ eſt diffidentia: que
contrariatur fidei.
C Scđa ꝯ° eſt: ꝙ oratio innititur p̄ncipalr fi/
dei: q̄ſtuꝫ ad efficaciā ipetrādi: qꝛ p fidē hꝫ hō
notitiā oīpotētie diuine ⁊ miē: ex qbus oſo i/
petrat qđ petit. Et iō ſaluator ante ei⁹ exaudi/
tionē pbauit eius fidē. An ſit v̄a. i. nō ficta ⁊
mortua: q̄ ſine opibus ē: ⁊ h ad tp̄s credit: ſed
in tpe tēptatiōis recedit. Et ideo ficta dr̄: quia
fragilis ē. Nā fides v̄a q̄ eſt credere veritati.
C Prio in hijs q̄ nō vident laudabilis eſt ⁊
meritoria: pꝫ cū ſit act⁹ virtutis. vñ Criſo. fi
des ſctiſſime religiōis fundamētuꝫ ē. vnde ſꝫ
eundē religio ē appellata: qꝛ p eā vni deo reli/
gamus aīas nr̄as ad cultū diuuꝫ vinculo ſuiē
di: Hāc fidē pbauit xp̄s: q̄ ad longanimitatē:
qꝛ lꝫ xp̄s ſe excuſaret: ipſa tñ nō deſiſtit ſꝫ ipor
tune inſiſtit. vnde lꝫ patiētia ſuſtineat aliq ma/
la pp bonū: ſi ex ꝓpinquo eſt: facili⁹ eſt: ſi ex re/
moto difficilius eſt: vnde differre bonū ſpera/
tū cauſat triſtitiā. Prouer. 14. Spes que dif/
fertur affligere aīaꝫ: ⁊ hoc ptinet ad lōganimi/
tateꝫ: quam ꝓbauit cum exaudire diſſimulauit
Unde longanimitas eſt certa expectatio diui/
na tam vtilitatis q̄ꝫ honeſtatis boni prepara/
ti in futuro cuꝫ perpeſſione mali in preſenti or/
ta ex confidentia diuine bonitatis. Dicit igi/
tur. Non ſum miſſus niſi ad oues que perie/
runt domus iſrael. Que perierunt: ſcilicet per
infidelitatem. Pſalmi. Erraui ſicut ouis que
perijt. Hec miſſio fuit per gratiam in mente.
Pſal. Miſit verbum ſuū ⁊ ſanauit eos. Do
mus iſrael eſt fidelis aīa que dñꝫ ſpeculatur p
bonā fidē. Oues ſunt pure cogitatiōes ⁊ mū/
de affectiones: que tunc perire dicuntur: quā/
do p temptationeꝫ diſſipantur. vnde huiuſmo
di aīa: quam temptatio vexat habꝫ adiuuari ne
ſuccumbat: Ideo illa venit ⁊ adorauit eum di
cens. Iam non petit a demonio filiaꝫ liberari
ſꝫ ſe adiuuari vt poſſit dicerere illud pſalmiſte
Niſi domin⁹ adiuuat me ⁊c. Vnde illa venit
magis prope ⁊ ſecuta eſt eum: quia ante a lōge

clamabat: ⁊ adorabat. d. Dñe adiuua me: per
potentiam: q2 tu es dñs: miſere p miſericordiā
q2 tu es fili9 dauid. ¶ Tertio ꝓbat eius fidē
quo ad humilitatem. Qui reſpondens ait. Ʒi
cet. n. xp̄s eā obiurgaret tñ ipſa humilr reſpō
dit. Humilitas. n. ſm Aug. eſt quedā men/
tis incuruatio: corā deo noſtras petitiones fa-
ciens exaudibiles. vnde iudith. 9. Humiliū
⁊ manſuetorum ſemper tibi placet deprecatio.
¶ Hec aūt icuruatio cauſatur ꝑ ex intuitu nr̄e
ꝯditōis. vnde Job. Putredini dixi ⁊ cetera.
¶ Scdo cauſatur ex intuitu cōditoris in quo
nullus eſt defectus. vnde cōparatione ei9 ma/
gis apparent defectus noſtri. Job vlti. Nunc
oculus meus videt te: iō me repꝛehendo. Ber.
Nunquā ſe melius repꝛehendit mens huma/
ne imperfectionis: q̄ȝ in lumine vultus tui i ſpe-
culo diuine viſionis: vnde ſaluatoꝛ obiurgatio
ne ꝓbans eius humilitatē rñdit. Nō eſt bonū
q2 ꝯtra ordinē iuris ⁊ etiam nature. Sumere
panem filioꝝ. Panis filioꝝ eſt vexatio tribu-
lationis cū adiutorio dei: q2 ſicut nutritur coꝛ
pus pane: ita virtus ꝑficitur i tribulatiōe: Ad
hebꝛ. 12. Que extra diſciplinā ſunt: non ſunt fi
lij ſed adulteri. Canes ſūt luxurioſi ⁊ voluptu
oſi. Que ſicut canes latrant ⁊ ſibi lapides pꝛo
iectos moꝛdent. Ita in tribulationibus impa/
tientes remurmurant. Et ideo canes ſunt re-
putandi: ⁊ per ꝯñs hoc pane veſci ſunt indigni
Nam panis non ꝯceditur niſi filijs ⁊ dignis.
vnde eccli. 9. Vir ſapiens non murmurabit.
Sed quaſi de encenio gratias aget: q2 donū
dei eſſe intelligit. At illa dixit. Etiam dñe ⁊c.
Ecce humilitas mulieris que tāto plus magni
ficatur: q̄to maioꝛ fuit obiurgatio. Que quan
ta fuit: pȝ ex tribus: q2 nō filia: nō pane digna:
ſed potius catula eſt vocata. Totū ꝯceſſit muli
er. vnde ſeqtur: Etiā dñe: q̄ſi diceret. Uex eſt
dñe qd̄ tu dicis. Panes. i. grauioꝛes tēptatio
num ꝯcuſſiones debentur filijs ⁊ iuſtis. Sȝ
catelli. i. imꝑfecti edunt. Micas. i. exēpla mi/
noꝝ tribulationum recipiunt gratanter ꝓ mo
do ſuo poſſibili. vnde neceſſe eſt in iuſtis ma/
ioꝛa exēpla tribulationum ꝑcedere qbus mino
res valeant leuioꝛibus informari.

Tertia conſideratio.

Ertia ꝯſideratio eſt de fidei eius ap-
probatione: dñs. Tunc rñdens ihs
ait. O mulier: vbi occurrūt. 3. ꝯ°es.
¶ Prima ꝯclo eſt: ꝙ ad magnitudinem fidei
ꝑfecte ꝑtinent ſeptē. ¶ Primū eſt: vt ſit ꝑme
veritati innixa: ſicut fides moyſi: qui ſe nega/
uit filium filie pharaonis: magis eligēs affligi
cū populo dei: q̄ȝ tꝑalium habere iocūditatē.
¶ Scdm ꝙ ſit caritate foꝛmata ſicut magdale
ne: cui dimiſſa ſunt peccata multa: quia dilexit
multū. ¶ Tertiū ꝙ ſiat bōa volūtate feruida:
vt hic dicit̄. O mulier. ¶ Quarto ꝙ ſit bonis
opib9 ꝓbata ſicut fides ꝯfeſſoꝝ. ¶ Quito ꝙ
ſit foꝛtitudine roboꝛata: ſicut fides martyrum.
¶ Sexto ꝙ ſit obedientia decoꝛata: vt fides ha
brae. ¶ Septimo ꝙ ſit humilitate ſubiecta: vt
fides beate virginis que ait. Ecce ancilla dñi.
¶ Et nota ꝙ fides magis innititur auctoꝛita/
ti q̄ȝ ratiōi. Quia ſȝ Greg. Fides nō hȝ me-
ritum: vbi humana ratio ꝑbet experimentū.
Et hoc eſt qd̄ dicit. O mulier magna eſt fides
tua. Si ꝯſideremus laudatoꝛē: ſic laudata eſt
maioꝛ: q2 iſte eſt ſaluatoꝛ. Nō. n. qui ſeipſum
ꝯmendat ⁊c. Si laudatā magna eſt fides eius:
q2 mulier humilis. Si rōnem laudis: q2 fides
magna ⁊ ꝓbata multipl̄r. Ideo dicit. O mu-
lier fragilis coꝛpoꝛe nō mēte. Unde magna ē
fides mulieris: q2 magnā ꝯfidentiā hȝ de dei
virtute. vñ treno. 3. Noui diluculo ꝙ magna
eſt fides tua.
¶ Scda ꝯcluſio eſt: ꝙ per fidē oīa poſſibilia
ſunt credenti. ſ. pertinentia ad ſalutē: ⁊ hoc no
tatur cum dicit. Fiat tibi ſicvis: Gloſa. Pro
mēſura fidei q2 credidit eum oīa poſſe: indicat
ꝑ fidem meruiſſe cui ſicut credit ita ſit: ſȝ tamē
gr̄a mediāte: ꝙ in puris nālibus voluntas nō
meret̄. ¶ Primū pȝ. ſ. ꝙ gr̄a mediante: quia
nullū agēs poteſt ꝓducere effectū excedentem
ꝓpꝛiam virtutē niſi adſit altioꝛ virtus: ſȝ cre-
dulitate oīa ad ſalutem ꝑtinentia mereri ē effe/
ctus excedens nālem virtutē voluntatis. Igi
tur talē effectum ſine altioꝛi virtute ꝓducere nō
poteſt. Hec aūt virtus eſt gr̄a: que ē ꝑncipiū
ꝓductiuū actus meritoꝛij. vnde apl̄s. Iuſtifi
cati igitur gr̄a ipſius per fidem: heredes ſimuſ
ſm ſpē vite eterne. vnde Ihero. Credulitas
noſtra infirma eſt niſi inixa fuerit adiutoꝛio dī
Fides cū lachꝛymis optata vota capit: ſiat ti/
bi ſicut vis: q̄ſi diceret ſȝ Iſido. Sicut homo
liberi arbitrij ꝯdītus ſua mente ſponte diuertit
ſe a deo: ita ex ꝓpꝛia mentis reuerſiōe credēdo
recurrit ad eum: ita vt libertas agnoſcatur ar/
bitrij per pꝛopꝛiam voluntatem ⁊ beneficium
gratie per acceptam fidei veritatem.
¶ Tertia cōclo eſt: ꝙ ꝑmium fidei eſt curatio
ſpūalis. vñ ait. Sanata ē filia eius ex illa hoꝛa

quaſi diceret: ꝙ bonis meritis pꝛecedentibus
ad ꝑfectionē tantam ꝓmouetur: ꝙ a vexatione
fomitis liberat̄: ⁊ diuine rōnis ſenſualitas ſubij
citur: ⁊ demoniū exit: cū ꝑualente gr̄a malitia
formā virtutē inuitit. vbi occurrūt. 4. docu^a.
¶ Primū eſt: ꝙ fides eſt multū meritoꝛia pȝ
q2 actus noſtri ſunt meritoꝛij inquantum ꝓce/
dunt ex libero arbitrio: moti a deo per gratiā
vnde oīs actus ſi fulcitur libero arbitrio ⁊ ſi ſit
relatus in deū poteſt meritoꝛius eſſe: ipſū aūt
credere eſt actus mentis aſſentiētis veritati di
uine ⁊ impꝛio voluntatis: a deo mote ꝑ gratiā
⁊ tunc ſubiacet libero arbitrio in oꝛdine ad deū
Unde actus fidei poteſt eſſe meritoꝛi9 qd̄ pȝ
hebꝛ. 11. Sācti ꝑ fidē vicerūt ⁊c. Eſt pꝛobata
vnde dicit. Sanata eſt. Gloſa. Pꝛobatur fi-
des domini duꝫ ſanitas ſequitur ſerui.
¶ Scdm documentū eſt: ꝙ illi ſolliciurant̄ qui
ſunt filij ꝑ imitationē. Ratio ē: q2 ratio amici/
tie eſt ꝙ d̄s pioꝝ vota exaudit: q ita a dei ami/
citia declinat nō exaudiet̄. Yſa. ꝑ. Cū multipli
caueritis oꝛones nō exaudiā ⁊c. Tales. n. ſūt
filij q2 faciūt voluntatē patris. ſ. ꝑ imitationē:
q2 hec eſt volūtas dei ſcīficatio vr̄a. vnde dr̄.
Filia ei9: Glo. ꝑ imitationē p̄rne volūtatis.
¶ Tertiū documentū eſt: ꝙ ꝑ fidē ꝗs ꝯſequit̄
duplicē ſanitatē. ſ. ſpūalē ⁊ eternalē. Uñ glo.
ſuꝑ illud pſal. Qui ſanat ꝯtritos coꝛde. dicit ꝙ
in tempoꝛe ⁊ tñ futuro plenarie.
¶ Quartū documētū eſt: ꝙ ſolū poſt paſſio/
nē xp̄i erat ꝯgruū tp̄s ad recipiendū ſanitatē.
vnde dicit. In illa hoꝛa: Nō q2 inimicis nulla
debetur cura: ſȝ ante paſſionē xp̄i eramus ini/
mici: ⁊ ꝑ moꝛtē eius facti ſum9 amici: ⁊ ꝑ ꝯñs
nobis debetur cura ſanādi. vñ apl̄s. Cū ini/
mici eſſemus recōciliati ſumus ꝑ moꝛtem filij
ei9. vñ dr̄. Ex illa hoꝛa. Oppoꝛtunū erat tp̄s
ſanādi nos. vñ Aug. Illa fides ſana eſt: q̄ cre/
dimus nullū hominē liberari a ꝯtagio moꝛtis
niſi per mediatoꝛem ieſum chꝛiſtum. Quā fi/
dem nobis concedat ieſus. Amen.

¶ Feria ſexta dominice ꝑme quadrageſime.
Sermo quadrageſimus nonus.

Rat dies fe
ſtus iudeoꝝ ⁊ aſcendit ihs
iheroſolimam. Iohis. 5.
Scdm ꝙ dicit Iſido. de ſū/
mo bono. Nullus deſpe/
re dȝ etiā ſi circa finem vite ad penitentiā con
uertatur. Unūquēq3. n. deus de ſuo fine non
de vita ꝑpetrata iudicat. Multi ergo ſuperne
gratie reſpectu in extremis ſuis reuertūtur ꝑ
pniam ⁊ queq3 mala geſſerunt quotidianis
fletibus purgant: atq3 in bonis factis male ge
ſta ꝯmutāt. Quibus totū iuſte qd̄ deliquerant
ignoſcitur: q2 ipſi qd̄ male geſſerūt cognoſcūt
penitēdo: ſicut nobis in hoc euāgelio exēplifi-
catur i curatiōe vnius. Unde ſenſus moꝛalis
eſt: ꝙ ꝑ iſtos infirmos diuerſitas peccatoꝝ de
ſignatur nobis: vnus tñ curatur ꝑꝑ vnitatem
fidei. Si ergo volumus ad verum vnitatem
aſcēdere cū xp̄o: opȝ ꝙ hoc nunc ſiat in die gra
tie que dicitur dies iudeoꝝ. i. penitentiū: quia
illuminati ꝑ fidē ꝯfitentur ſuā infirmitatem ⁊
dei laudē. Hic dies. n. eſt dies ſpūalis reſpe/
ctu ratiōis: in qua ꝑ pniā que ꝑ piſcinam deſi
gnatur homo timoꝛe filiali q per angelū intel-
ligitur ſalcitus aſcendere. i. reſurgere poteſt ꝺ
culpa ad gratiā: de gratia ad gloꝛiā. Ad quem
aſcenſum regritur aſcenſus voluntatis plena/
rie ꝯfidentis: q2 lȝ ieſus ꝑꝑ cogitationū turbā
aliqñ declinet: tñ exiſtens ſpirituali imagine i
tēplo mentis ⁊ ſollicitante ꝓ emendatione vite
ꝯſolatur ⁊ nunq̄ȝ deſerit ſic ꝑſeuerantē: ⁊ ſm
iſtam ſniam in vniuerſali occurrūt nobis qua-
tuoꝛ conſiderationes. ¶ Prima modum cu/
randi inſinuat: ⁊ ꝙ in ieſu aſcenſione. ¶ Se-
cunda curationē exēplificat in ſaluatoꝛis pīavi
ſione ibi. Ieſus aūt cū vidiſſet. ¶ Tertia ca/
lumniā inuidentiū refutat: ꝓpoſitā malicioſe
ibi. Dicebant ergo iudei. ¶ Quarta conſolat̄
ieſus calūniatū virtuoſa aīe infoꝛmatiōe ibi.
Ieſus autem declinauit ⁊c.

Pꝛima conſideratio.

Irca p^am ꝯſiderationē ſūt. 8. ꝯ°es.
¶ Prima eſt: ꝙ ꝑ peccatū aīa qua/
drupl̄r vulneratur. ¶ Primo lan-
guoꝛe q̄ eſt impotentia ad ſurgendū. ¶ Scdo
cecitate que eſt erroꝛ intelligendi. ¶ Tertio
claudicatiōe que eſt ꝓnitas ad malū. ¶ Quar
to ariditate q̄ eſt difficultas opandi bonū. Uñ
dr̄: ꝙ ibi erat multitudo languētiū: cecoꝛum:
claudoꝝ: ⁊ aridoꝝ expectantiū: qd̄ declaratur.
¶ Primo ipotētia ad ſurgendū ꝯtingit ex lō/
ga infirmitate: que dr̄ lāguoꝛ: ⁊ ꝑtinet ad ſuꝑ-
biā: ⁊ inuidiā quā ſequūtur inflatiōes: iactātie:
inobedientie: ꝯſpirationeſ: rixe: deſꝑationes.
¶ Scdo. Nā erroꝛ intelligēdi eſt cecitas ico
gnitiua ne videāt eterna ſupplicia: ne terreant̄

quibus merito terrentur. Hanc ꝯſequuntur
crudelitates: ſuſpiciones iudicij: temeritates
varie: opiniões ꝑꝑhane: ⁊ vboꝝ nouitas ⁊c.
❡ Tertio ꝑnitas ad malū: ⁊ difficultas ad bo
num attendunt. Scḋm ꝯcupiſcentiā carnis ⁊
oculorum: ſm ꝯcupiſcentiam carnis ſequitur
deſideria: ocia: negligentie ⁊ ꝯſimilia. Scḋꝫ
concupiſcentiam oculorum ſequuntur rapine:
calumnie: ⁊ actiones: queſtus: ⁊ acceptiones
perſonarum. ❡ Quarto. Nā difficultas ope
randi que per ariditatem intelligitur: contrahi
tur aliquando ex fomite: aliqñ ex ꝯſuetudine.
❡ Secunda concluſio eſt: ꝙ quatuor ſunt que
huiuſmodi vulnera faciūt putreſcere. ❡ Pri
mum eſt recidiuatio: quando aliquis lꝫ cito cō
uertatur: tamen ſtatim poſt ꝯuerſionem labiſ.
vnde Hiero. 3. Non eſt qui iudicet iudicium
tuum ad alligandūꝫ curationem tuam. ❡ Se
cundūꝫ ꝯſuetudo: q̄ ſicut ex actibus virtuoſis
generantur habitus virtuoſi: ita ex actib⁹ ma
lis vitioſi. vnde Luc. 4. dicitur de illo qui in
cidit in latrones: per queꝫ intelligitur peccator
quia ꝑ peccatum expoliatur de bonis gratuitis
⁊ vulneratur in boniſ naturalibus. ❡ Tertiū
eſt deſpatio: q̄ viſis plagis ⁊ periculis iminē
tibus deſpat: ſicut Judas ⁊ ſaul. ❡ Quartum
eſt negligentia. Sicut vulnus cui non impo
nitur mox remedium fit incurabile: ſic peccatū
putreſcit ſi negligeſ cura. Grego. Peccatū
qḋ ꝑ pniam non diluitur ⁊c. vnde hij infirmi
dicuntur iacere: q̄ ſm glo. Qui carnali cōſue
tudine delectatur difficile ſurgit: ⁊ quem ꝯſue
tudo male conſcientie premit.
❡ Tertia concluſio eſt ꝙ vulnus tāto curatur
difficilius quanto penetrat profundius: qḋ au
tem ſiſtit quaſi in ſupficie cutis facilius curaſ.
Hoc etiaꝫ pꝫ de peccato: vt pꝫ in eius ꝓgreſ
ſu. Nam peccatum incipit in cogitatione: ex q̄
ſequitur delectatio: ⁊ quaſi in ſuperficie ē vul
nus: deinde fit moroſa delectatio ⁊ deinde trā
ſitur ad ꝯſenſuꝫ: de conſenſu ad op⁹: de opere
ad ꝯſuetudinem operandi: ⁊ ſic ꝓfundaſ vul
nus. Et hoc eſt qḋ dicit. Erat auteꝫ quidā ho
mo. ſ. magnis ⁊ multis peccatis preſſuſ. Trigi
ta octo annos habens. Glo. i. duo minus de
quadraginta: qui numerus conſtat ex quatuor
⁊ decē ⁊ ſignat pfectioneꝫ opeꝝ in decem pce
ptis legis: ⁊ quatuor euangeliſtis. A quo duo
minus hꝫ q̄ caritate dei ⁊ proximi caret: Et iō
nihil habuit: q̄ ſm Aug. de ciuitate dei. Oīa
bona ſine caritate non pducunt ad deum: ⁊ ca
ritas etiā ſi eſſet ſola ſine alijs nos pducit: imo
eſt donum omnia perficiens: quia ſine caritate
poſſunt eſſe ſed non prodeſſe.
❡ Quarta ꝯcluſio eſt: ꝙ xp̄s ſanat has infir
mitates. ❡ Primo languido dando ſpūalem
fortificationē. Languidus. n. vocatur q paſſi
onibus ſubijcitur que ſunt quedaꝫ egritudies
anime. vnde dauid petit ab hijs liberari dicēs
Miſerere mei dñe qm̄ infirmus ſuꝫ. ❡ Se
cundo xp̄s ſanat cecū ꝯferendo ſpūaleꝫ illumi
nationem. Et bene cecitas ſeqtur ad languorē
anime: q̄ hoies ſubiecti paſſionibus non poſ
ſunt cernere verum. ❡ Tertio xp̄s ſanat clau
dos: largiēdo ſpūalem rectitudineꝫ voluntatis.
Dicunt autē hoies claudi q timore male hu
miliante: ⁊ amore male inflāmante inclinant:
vt ſunt acceptatores pſonaꝝ. ❡ Quarto ſanat
aridos eis largiēdo ſpūalem impinguationem.
Aridi. n. dicuntur in quib⁹ ex ſiccitate ois pin
guedo deuotionis deficit.
❡ Quinta ꝯclō eſt: ꝙ ſanatio talis fit ꝑ perfe
ctaꝫ pniam: que nobis ſignatur per piſcinam.
Hec piſcina hꝫ quinqꝫ porticus. ❡ Primus
porticus eſt ꝯſideratio virtutis: pnie: ⁊ eꝰ effi
cacie: que oia reſtaurat ⁊ ꝯſtituit hoies in ſtatu
inocētie: de quo geñ. 40. Adhuc tres dies. ſ.
contritio: ꝯfeſſio: ſatiſfactio: ꝑ quos recordabit
pharao miniſterij tui. i. pnie pfecte. ❡ Secū
dus porticus eſt ꝯſideratio: ꝙ poſt mortē non
eſt locus pnie. Eccleſi. 9. Quodcūqꝫ pōt ma
nus tua inſtanter opare: q̄ nec opus: nec ratio
nec ſcia: nec ſapia erūt apḋ inferos quo tu ꝓpe
ras. ❡ Tertius porticus eſt horror eterne pe
ne: vel diſcretio diuine iuſtitie. Job. 9. Vere
bar oia opa mea ſciens quia non parcis delin
quenti. ❡ Quartus porticus eſt exemplū ſal
uatoris chriſti. De quo ꝑme Petri. 2. Chri
ſtus paſſus eſt ꝓ nobis: vobis relinquēs exē
plum. ❡ Quintus porticus eſt piculuꝫ mortꝫ
⁊ dilatiōis. Eccli. 5. Ne tardes ꝯuerti ad dñꝫ
⁊ ne differas. Et hoc eſt qḋ dicitur. Eſt auteꝫ
ꝓbatica piſcina quinqꝫ porticus habēs. Glo.
Probatica piſcina dr̄: q̄ abluebantur in ea ca
dauera heſtiaꝝ. Magiſter in hyſtoria dicit: ꝙ
piſcina dicitur aqua collecta ex pluuialibus aqſ
ſic penitētia eſt ſpiritualis piſcina: in qua oues
id eſt cogitationes: ⁊ opationes: ⁊ affectiones
purificantur aqua pluuiali lachrymarum. vn
de pſalmiſta. Lauabo ⁊c.
❡ Sexta ꝯclō eſt: ꝙ hec pnia efficaciaꝫ habet
a merito paſſiōis xp̄i qui ꝑ angelū figuratur:

q̄ ois xp̄i actio ⁊ paſſio fuit meritoria ꝓ oibus
ſufficiēter: ſed efficaciter ꝓ pdeſtinatis. ❡ Ra
tio pmi eſt: q̄ nullus actus eſt meritorius niſi
ſit deo acceptus: ſed actus paſſiōis xp̄i fuit deo
acceptiſſimus et ꝓ oibus efficaciter: tñ ꝓ prede
ſtinatis: q̄ volēs ordinare prius alicui vult fi
neꝫ ꝙꝫ ea que ſunt ad finē deus eſt ordinatiſſi
me volēs: ſed ſicut ordinatio eoꝝ q̄ ſunt ad fi
nem ꝑſupponit ordinationē finis: ſic meritum
qḋ fuit ꝑ paſſioneꝫ: ꝑſupponit pdeſtinationeꝫ
electoꝝ ad gloriā: ⁊ hoc eſt qḋ dicit. Angelus
aūt. Glo. Angelus filius dei latēs in carne i
ter iudeos q moti ſunt doctrinis eiuſ: cui⁹ mor
te ſanantꝰ oēs in vnitate eccle. Et ideo ſicut aq̄
iſta nō habebat virtutē ſanatiuā ex nā ſua ſꝫ ex
aliq̄ virtute occulta. ſ. ex angelo q deſcendebat
in piſcinā: ſic gr̄a pnialis efficaciaꝫ hꝫ a paſſiōe
xp̄i q in yſaia dicitur angelus magni cōſilij.
❡ Scḋo ſicut hec aqua hāc virtutē nō hꝫ con
tinue: ſꝫ determinato tpe: ſic pnia ſoluꝫ in hoc
tpe gratie efficaciam hꝫ ⁊ non tpe nature vel le
gis: nec poſt habebit. vnde dicit. Scḋꝫ temp⁹
❡ Tertio angelus nō videbaſ. ſꝫ motus aque
ſic remiſſio culpe que eſt effectus penitētie nō
corporaliter videtur: ſꝫ motus aque: id eſt mu
tatio vite peccatricis ſtatu perfectionis ppendi
tur in lachrymis contritionis. Et ideo dicitur
mouebatur aqua. ❡ Quarto ſicut vir⁹ aque
finita erat: finitū habens effectuꝫ: ſic meritum
paſſiōis xp̄i fuit finitū formaſr. Patet q̄ me
ritum xp̄i fuit ꝑ paſſionem: ſm qḋ erat volūt:
ſed volūtas chriſti que meruit non fuit forma
liter infinita: ſed bene voluntas verbi fuit for
maliter infinita. Hac autem voluntate nō po
tuit mereri: quia deus non poteſt mereri. Itē
natura humana in chriſto quantumcūqꝫ ſit vni
ta verbo tamen eſt finita. Item cauſe merito
rie i xp̄o fuerūt finite. ſ. gr̄a ⁊ volūtas. Igiſ ⁊c.
vnde dicit ꝙ non ſaluabat omnes ſed vnuꝫ.
❡ Septima ꝯclō eſt: ꝙ paſſio xp̄i nō ſolū pre
ſtat pnie virtutē ſanatiuaꝫ: ſed etiā apit nobis
paradiſi ianuam. Qḋ patet. Nam ianua pa
radiſi dicitur clauſa ꝑ ſimilitudineꝫ: inquantū
eſt aliquod obſtaculum prohibens ab introitu
paradiſi. Obſtaculum eſſe poteſt duplex: vnū
ꝑ peccatuꝫ actuale: aliud ꝑ peccatum originale
❡ Primū qdeꝫ obſtaculuꝫ non eſt cōe oibus
ſed tm̄ peccatoribus: ſed ſcḋuꝫ eſt cōe oibus:
⁊ hoc qdeꝫ obſtaculū auferri non potuit: niſi ꝑ
eum cuius operatio in totam naturaꝫ potuit. ſ.
xp̄m. Et ideo ipſe nobis ꝗtum ad h̄ apertioneꝫ
ianue meruit ꝙꝫ ꝑ peccatum primi hominis to
ti vitiate nature clauſerat. vnde ante xp̄m nul
lus in paradiſuꝫ intrauit: quia ſancti patres ad
limbum deſcenderunt: ſed poſt paſſionem pa
radiſum intrauerunt. Sicut dicitur Luce. 23.
Hodie mecum eris in paradiſo. Vnde dicit.
Aſcendit ieſus hieroſolimam: q̄ infuſio gra
tie penitentialis quam meruit ꝑ xp̄i paſſioneꝫ
per quaꝫ deus aſcendit in animam reconciliat
eādeo: eo eſſe ꝙ in contritione fit remiſſio pec
catorum ⁊ pax ad deum.
❡ Octaua cōcluſio eſt: ꝙ ſolū reſeratio ianue
paradiſi ꝑſto nobis eſt in h̄ tpe in quo recōcili
ati ſumus patri per mortem filij. vnde lꝫ deus
alium modum potuiſſet habuiſſe noſtre recon
ciliationis ꝙꝫ per morteꝫ filij que eſt ſcḋaria
cauſa et meritoria: deus aūt cauſa primaria ⁊ h̄
de potētia abſoluta ſi hoc ordinaſſet: ſi hoc ma
gis ordinauit ꝑ mortē filij fieri. nō vt propter h̄
oſtenderet ſūmam dilectionē ad homineꝫ: tuꝫ
vt ex hoc ꝑ amorē euꝫ traheret: tum etiā vt iſta
ſatiſfactio eſſet efficacior ⁊ excellentiori mō fie
ret. ſ. per talem qui erat infinite diligibilis et ꝑ
conſequens actus eius in infinitum acceptabi
lis. vnde hoc tempus reconciliationis exprimi
tur cum dicit. Erat dies feſtus iudeoꝝ. i. peni
tentiuꝫ que tunc feſtinant q̄ſi exhibitioni bono
rum operum inſiſtentes fidei ceſſant a peccatiſ
vnde pſal. Conſtituite diē ſolēnem ⁊c.

Scḋa ꝯſideratio

c Irca ſecundam conſiderationem oc
currunt octo documenta.
❡ Primum documentū eſt: ꝙ quia
eſſentia diuina continet in ſe virtualiter omni
um reꝝ notitiam: ſemper pñs eſt diuino intel
lectu: ſequiſ ꝙ deus cognoſcat omnes noſtras
cognitiones ⁊ affectiones: et actiones in eſſen
tia ſua repſentatas: q̄ vt ait apoſtolus ad hebre
os. Omnia nuda et apta ſunt oculis eius: et iō
homo in turpibus qḃuſcūqꝫ cognitiōib⁹: vel
factis debet verecundari pluſq̄: ſi hominem
haberet intuitiue penitentem.
❡ Secundum documentū eſt ꝙ ꝗuis deus
vno ſimplici actu cognoſcat bonum et maluꝫ.
maloꝝ tñ nō eſt cā: q̄ nō cognoſcit iſta per ſuū
beneplacituꝫ: vt ſint niſi ꝑmiſſiue: nā inqꝫtuꝫ
ſunt corruptiua bonoꝝ. Et iō talia mala volū
tati defectiue ſunt attribuenda: et hoc eſt quod
dicit. Hunc autem cum vidiſſet iacentem ⁊c.
In peccatis. ſ. ꝑmiſſiue ſed ex parte ſui defecti
ue quia reſurgere non valuit: vnde pſalmus.

Uidit omnes filios hoium. Glo. Uidit miſe
ricorditer: nō peccata qbus auertit faciem: ſed
omnes filios hoium. i. qui nouam vitaꝫ volūt
aſſumere: ⁊ iſta renaſci eos erigere paratus eſt.
¶ Tertium documentuꝫ eſt: ꝙ deus duplici
oculo videt: dextro ⁊ ſiniſtro. Dextro reſpicit
bonos oculo mīe: ſed malos oculo ſiniſtro in/
dignationis ⁊ iuſtitie. Miſeratio autē reſpicit
miſeriā. vnde ꝯgruum eſt: vt oculo miſericor
die reſpiciat eum metuentes. Juſtitia aūt ſm
vnam ꝑtem eſt punitio maloꝝ de ſe ꝑſumen/
tium: ⁊ de ſuis meritis. Et ideo congruum eſt
vt eos oclo ſiniſtro punitōis reſpiciat. vñ glo.
ſup illō pſal. Et ne ex infirmitate tua diffidas
oculi dñi ſuper iuſtos. i. reſpectus mīe dei.
¶ Quartum documentū eſt: ꝙ ad ꝓgreſſum
huius curatōis requirit aſſiſtentia gratie ⁊ aſ/
ſenſus liberi arbitrij: qꝛ ſine gratia volūtas nō
ꝑficitur: nec ſine voluntate gratia perficit.
¶ Primum pꝫ. ſ. de gratia. Nam ſicut vide
mus in naturalibus nulla res pōt ꝓducere ef
fectum excedentē ſuam virtutem actiuā: ſed ſo
lum pōt ꝓducere effectum ſue nāe ꝓportiona
tum: ſic impoſſibile eſt hoiem facere opa meri
toria: niſi aſſit altior virtus: ⁊ illa eſt gratia.
¶ Scdm pꝫ de libero arbitrio. Nam in po/
teſtate liberi arbitrij eſt habitam gratiā ꝯſerua
re vel amittere. Sꝫ qꝛ in omni ope bono ſunt
tria. ſ. velle: poſſe: ⁊ ſcire. Sꝫ vbi eſt volūtas
nō ꝑmittit deus deeſſe poſſe ⁊ ſcire. Volūtas
autē bona eſt tante virtutis: ꝙ ad alia duo gra
tia eiꝰ attrahimur. vnde requirit deus ab homi
ne: vt qꝫtum in ſe eſt: ſuam offerat deo volun/
tatem: cui inſpirat bonitatem: ſapientiā: ⁊ po/
tentiam: vt bonum ꝓpoſitum poſſit ⁊ ſciat ꝑfi
cere: ⁊ vt habeat diſcretionem diſcernendi bo
num a malo. vnde Ber. Libero arbitrio ſal/
uatur opus. tolle liberꝫ arbitrium: ⁊ non erit q
ſaluet. Opus h̄ ſine duobus fieri non poteſt.
Vno a quo fit. Altero cui vniuerſal̄ quo fit:
deus auctor ſalutis eſt: liberꝫ arbitrium capax
eſt: nec dare illaꝫ niſi deus: nec cape hoc niſi li
berum arbitrium pōt. Et ita gratie opanti ſa/
lutem coopari dicitur liberꝫ arbitrium: duꝫ cō
ſentit: ⁊ dum conat̄. Et h̄ eſt: ꝙ dicit̄. Et vt co
gnouiſſet ꝙ iam multum tpis haberet motus
miſericordia. ſ. ſup multitudine ⁊ magnitudīe
dicit ei. Uis ſanus fieri? Glo. interlinearis.
Incitat eum dñs ad fidem: ⁊ non niſi volens
dꝫ fieri ſanus. ¶ Quintum eſt: ꝙ in omni iu
ſtificatione impij opꝫ ꝙ fit duplex motus libe
ri arbitrij. Unus quo tendat in dei iuſtitiaꝫ: ⁊
alius quo deteſtet̄ peccatum. Nam iuſtificatio
impij eſt qdam motus: q̊ humana mēs mouet̄
a deo a ſtatu peccati ad ſtatuꝫ iuſtitie. Similr
opꝫ ꝙ mens humana dum iuſtificat̄ per motū
liberi arbitrij recedat a peccatis ⁊ accedat ad iu
ſtitiam. Acceſſus aūt ⁊ receſſus in motu liberi
arbitrij accipiunt̄ ſm deſiderium ⁊c. Et h̄ eſt
ꝙ dicit. Domine hoiem nō habeo: vt cum tur
bata fuerit aqua ⁊c. q. d. Inualidus ſuꝫ ex pu
ris nālibus ad merenduꝫ: ⁊ etiā non hēo gra
tiam: quam hō xp̄s mihi meruit ſua paſſione.
Et ideo dum ego ſine gratia conor ſurgēre ſen
ſualitas que eſt alia differens a gratia: ꝑuenit
me impediens a ſalute. Et h̄ eſt ꝙ dicit gloſa
Amb. ſup illō Ro. 7. Uelle aūt adiacet mihi
perficere aūt bonum nō inuenio. q. d. Juxta
carnem iacet velle meum: ⁊ gelat impotens ꝑ
ſone ſurgere ad bonum operandum.
¶ Sextum eſt: ꝙ huius curationis ꝓgreſſus
habet ſe in triplici gradu. ¶ Primus eſt pec
catum deſerere. ¶ Scdს eſt ipſum expiare.
¶ Tertius eſt in opibus virtuoſis exercitare
¶ Primus igit̄ gradus eſt peccatū deſerere
cum dicit̄. Surge. vnde lꝫ multiplex motiuuꝫ
ſit quare cito ſit ſurgendum: ꝓ preſenti tamen
eſt duplex motiuum. Unum qꝛ cito ſurgens
plus meret̄. ¶ Ratio eſt. Nam ſicut ꝓficiēs
in actu ꝑꝑ habitum ꝯtinuatuꝫ longe plus acq
rit: qꝫ alius per actum diſcontinuatum: ſic etiā
qui cito ſurgit. Nam cito reſurgenti cito etiaꝫ
reuiuiſcunt opera mortificata: ⁊ plus de meri
to ſequr plus de ꝑmio. ¶ Secundus eſt: qꝛ
in mora eſt ꝑiculum. Nam penitētia ſera raro
eſt fructuoſa: quia fit frequenter timore ſeruili:
non filiali. ¶ Item qꝛ vehemens dolor impe
dit vſum rationis in morte: ne habeat de pec/
cato ſufficientem diſplicentiam. ¶ Scdს eſt
ipſum expiare: qō fit ꝑ vite aīalis refrenatōeꝫ
Nam per ipſam homo ſequit̄ delectatiōes cor
porales: quibus meritū impedit̄: ⁊ in vita ſpi/
rituali retardat̄. Talis aūt refrenatio fit ꝑ opa
penalia ſatiſfactionis: qꝛ ſatiſfactio eſt operatio
exterior laborioſa et penalis: voluntarie aſſum
pta ad puniendum peccatum cōmiſſum: et ad
placandam diuinam offenſam. Qō autēꝫ ſatiſ
factio fit per opera penalia: duplex eſt ratio qa
ibi eſt infirmati curatio. Infirmus autem per
delectationis calorē ꝯuenienter curatur per pe
nalitatis algorē. ¶ Secunda qꝛ ibi eſt debiti
redditio: et qꝛ peccator eſt debitor pene: iō hanc

tenetur reddere. vnde dr̄. Tolle grabatū tuūꝫ
ideſt peccati delectationē: qō fit ꝑ ſatiſfactioneꝫ
¶ Tertius eſt de virtute in virtutē proficere.
vñ cuꝫ hūtudo ſit ꝑmiuꝫ virtutū: opꝫ nos mul
tis operibus meritorijs ſeu virtuoſis inſiſte/
re: vt beatitudinē ingrediamur: qꝛ vt aīt ſapiens.
Opanti iuſtitiā merces fidelis: qꝛ operarij me/
rentes opentur vſqꝫ ad vltimū nūc ꝑmiatiōis
Ratio: qꝛ in illo nunc qs ꝑmiatur: quo nō po/
teſt ſe auertere ponēdo obiceꝫ: ſed illud nunc ē
illud in quo terminat̄ meritū ⁊ ꝑmium incipit.
Qō aūt in iſto nūc qs ꝑmiatur: i quo nō poteſt
ſe auertere a deo: pꝫ: qꝛ duꝫ aliquis eſt in ſtatu
merendi nō neceſſitat̄ quin poſſit ſe auertere:
Sicut. n. demereri eſt volūtariū: ita ⁊ mereri:
qñ igitur exit ſtatū iſtū intrat illum īpermutabi
lem. Et ideo nullus de ſeipſo dꝫ ꝑſumere: qꝛ
qꝫtumcūqꝫ bonus ſit ꝓ ſtatu vie: tñ non eſt ſic
ꝯfirmatus: qn poſſibile ſit ipm cadere. Nec ēt
quiſquā dꝫ deſperare de ꝓximo quē in vitijs ia/
cere ꝯſpicit: qꝛ nullus ꝓ ſtatu vie finalr eſt ob
ſtinatus: ⁊ ideo de gratia dei reuocari poteſt: ⁊
h̄ eſt qō dicit̄. Ambulate. Glo. De virtute in
virtutē. vñ ad ephe. 5. Ut filij lucis ambulate
¶ Septimū eſt: lꝫ peccatū actuale reddat̄ aīaꝫ
infirmam: tñ grā cum ſit ꝑncipiū vite ſpiritua/
lis ipſam ſtatiꝫ ſanat: nec obſtat ꝙ non ſit i no/
ſtra poteſtate: cū ſit donū ſupnaturale: qꝛ deus
ſic ordinauit: ꝙ eaꝫ diſponētī ſe daret. Unde ſi
cut homo ſanus nō inquietatur a ꝯtrarietate hu/
moꝝ moleſtātium ſpiritū: ſic in gratia exiſtens
nō ingetatur ab impugnationibꝰ paſſionū ve/
xantiū ad modū febrium: qꝛ grā adueniēte aīa
efficitur ſana. vnde Yſa. 58. Sanitas tua citi
us orie̋t. ſ. ſi ꝑceſſerit debita diſpoſitio. ſ. volū
tatis ē ꝯſenſus: ⁊ h̄ ē qō dic̄. Et ſtati ſanatꝰ ē.
¶ Octauū eſt: ꝙ gratia nō ſolum ſanat: ſꝫ etiā
excitat ad virtuoſe opandūꝫ. vnde maximuꝫ ſi
gnum gratie in hoīe eſt opari virtuoſe qō ſine
virtutibus nō poteſt fieri. vñ deus cōferendo
gratiam cauſat virtutes in aīa: qbus meritorie
poterit opari. vnde apoſtolus. Oia poſſum in
gratia que me ꝯfortat. vñ Aug. Sicut oculus
corporis pleniſſime ſanus: niſi candore lucis
adiutus nō poteſt cernere: ſic ⁊ hō ꝑfectiſſime
iuſtificatus niſi eterna luce diuinitus adiuuet̄:
recte nō poteſt viuere: ſed iuſtificatio fit ꝑ grāꝫ
¶ Ratio. 3. Juſtificati gratis per grāꝫ ipſius
Igitur etiāꝫ homo iaꝫ habēs grāꝫ indiget alio
auxilio gratie ad hoc vt recte viuat: ⁊ hoc ē qō
dicit. Et ſuſtulit grabatū ſuū ⁊ ambulauit. ſ. ad
tutus ꝑ gratiā excitantem eum: ⁊ impedimen/
tum tollentē ſegniciei. vnde ſm glo. Grabatū
ſigt̄ ſegniciēꝫ: in qua quieſcit animus egri que
infirmat̄ voluptate carnis ⁊ delectatione ſeculi
quā gratia tollit ⁊ promptuꝫ reddit ad ſingula
opera meritoria facienda.

Tertia ꝯſideratio.

Circa tertiam conſiderationem occur
c runt quatuor concluſiones.

¶ Prima ꝯcluſio eſt: qō dicit apoſto/
lus. 2ª. thim. 3. Oēs qui pie volunt viuere in
xp̄o ꝑſecutioneꝫ patientur: vbi Augu. in glo.
Omnes qui pie. i. religioſe aut iuſte volūt vi/
uere in chriſto qui venit pati patienter in cordē
vel in corpore: vel a diabolo: vel a malis hoi/
bus: vel a ſuis ꝯcupiſcentijs: vel ꝓ dolore pa/
tientium ꝑſecutionē ⁊c. Ex quo elicitur ꝙ iuſti
quadruplicem ꝑſecutionē a quatuor calumnia
toribus patiuntur. ſ. vel a diabolo: vel a malis
hominibus: vel a ſuis ꝯcupiſcentijs: vel ꝓ do
lore patientium. De primo in glo. Humane
innocentie diabolus vere calumniator dicitur
qꝛ innocētes ad culpaꝫ nititur trahere. ¶ De
ſecundo ſup illud. Non calūmentur me ſuper
bi. Glo. Superbi ſunt iudei quos ſupbia de
corpore chriſti preſcidit. ¶ De tertio. Multi
ꝑſecuti ſunt me. Glo. i. caro ꝯcupiſcentiarum
diuerſitate occupata ꝑſequitur aīaꝫ. ¶ De q̄r
to. Aug. ſup ſcd̄a thi. Qui corā pio viuit
impie: ⁊ ſi nō obligat conſentienteꝫ: cruciat tñ
ſentiētē. vñ in euāgº. calūniatores pōit iudeos
¶ Scda ꝯcluſio eſt: ꝙ dś ꝑmittit viuere ma/
los cum bonis ꝑꝑ quinqꝫ ratiōes. ¶ Prima
vt ipſi exēplo bonoꝝ ꝯuertātur. Non. n. vult
deus mortē peccatoris. ¶ Scda vt iuſti ꝑ eos
exerceantur. Exercet. n. nos diabolus ſupius
caro inferius: fomes interius: mūdus exteriꝰ.
¶ Tertia eſt ad demōſtrandaꝫ ſuā potentiaꝫ:
vnde homo ꝑ peccatū a deo diuiſus ⁊ ſibi dere
lictus ſtatim deficeret: niſi manu dei potentie
fulciretur. ¶ Quarta eſt ad oſtendendū ſuam
ſapiam: qꝛ oium natura cōſtantium certus eſt
terminus. ⁊ vnumqōqꝫ tempus hꝫ. ¶ Quin
ta ad declarandū ſuaꝫ clementiam: qꝛ facit ſolē
ſuum oriri ſuper bonos ⁊ malos.
¶ Tertia ꝯcluſio eſt: ꝙ triplex eſt ratio: quare
homini ſabbatū datum eſt. ¶ Prima ratio ē:
vt. ſ. illuꝫ diem ſummo ſtudio honoraret nihil
operis faciendo qō mētis quietē in deuꝫ impe
diat. Unde ſic continet tranſgredi quadruplr
Primo manualr opando. Scdo merca/

tionibus intendēdo. Tertio placita ſecularia frequentando. Quarto actuꝫ iudiciariū exercendo. Ex quo pꝫ ꝙ qui ſabbatum violat: mortaliter peccat. ❡ Secūda ratio: vt peccata mortalia precauerent: qꝛ illo die multo maius eſt. Unde Aug. Dico tibi ꝙ ſpecialiter obſerues ſabbatum: non quomodo iudei corporali ocio vacare volunt ad nugas: et ad laſciuias ⁊ principaliter iſto die duo peccata exercentur. ſ. choree ⁊ ebrietates. ❡ Tertia ratio eſt: vt ꝑ oīum contemptum ⁊ abdicationē ↄtemplatiōi vacarent ſingulorꝫ beneficiorꝫ grās agēdo ⁊ rememorando. Yſa. Miſerationū dñi recordabor: ⁊ laudeꝫ dicam pro omnibus que dedit nobis dñs deus noſter: ⁊ hoc eſt qđ dicit. Erat autē ſabbatum in die illa.

❡ Quarta ↄclō eſt: ꝙ ſabbatum erat eis occaſio calūniandi: ignorantes ꝙ quis excuſatur a peccato mortali laborans in ſabbato in quatuor caſibus. ❡ Primo ꝓꝑ operis modicitateꝫ ſm glo. Exodi. 31. Quicūqꝫ polluerit ſabbatū Glo. Turbando quietem aīe morte morietur .ſ. anime ⁊ corporiſ. vnde pꝫ: Q ꝺ ſolus huiuſmodi labor cauſat mortale peccatuꝫ. ❡ Scđo ꝓpter laboris neceſſitatem que tanta dꝫ eſſe vt labor operis ſine rei ꝑiculo nec poſſit preueniri: nec differri: ſicut ↄtingit in meſſibus ꝓpter incurſum hoſtium: ⁊ etiā in vindemia propter frigus: vel in captura allecum: que ſolū fit tēpore determinato: in talibus excuſat neceſſitas q̄ legem non hꝫ: extra de conſuetudie: talis laboris neceſſitas vel quantitas ad arbitrium boni viri iudicanda ē. vñ dicit. M. in glo. ꝙ minutores: viatores: ferratores equorꝫ non propter lucrum ꝓprium ſeu queſtum: ſed propter neceſſitatem aliorꝫ excuſantur a peccato: alˀs nō. ❡ Tertio ꝓpter paupes: qꝛ lꝫ bene i ſabbato arare ⁊ agruꝫ pauperum ſeminare: vel ducere ligna religioſis. ❡ Quarto ex publica vtilitate: puta labore ꝓ ponte vel via ſiue eccleſia reparando dum hoc fiat moderate. vñ dr. Sabbatum eſt: non licet tibi tollere ⁊c. De foro aūt dicendum eſt: ꝙ forū tenetur in die dominica peccatū eſt omni hora: maxime autem in hora miſſarum ⁊ veſperorꝫ: qꝛ tunc hoīes diuino officio pre ceteris horis magis ſunt intenti. vnde diſpenſatio ipſa non excuſat qꝛ ſup hoc papa nunqꝫ generaliter diſpenſauit: cum tñ inuenerit vndiqꝫ talis corruptela generalis: immo generalr̄ ꝓhibitum eſt: extra de fe. ca. xj. ⁊ de conſe. di. 3. Rogationes: nec poteſt dici ꝙ eccleſia tollerando diſpenſet. Unde etiam nec vrgens neceſſitas excuſat: nec ↄſuetudo cuꝫ i alia die ita cōmode forꝫ poſſit celebrari. vnde videtur mihi ꝙ nullo modo liceat forꝫ in die dñico tenere: ⁊ negociatiōes: emptiones ⁊ venditiones publice exercere: ⁊ id epiſcopus tenetur ꝑ ſententiā ⁊ admonitionē eccleſie illicita: ⁊ que cunqꝫ mergunt ↄtra diuini nominis cultum ꝓhibere ne ↄmittantur: ⁊ hoc eſt qđ dicit. Qui me ſanum fecit ille mihi dixit. Tolle grabatuꝫ tuum ⁊ ambula. Applica.

Quarta ↄſideratio.

Circa quartā occurrūt. 4. documēta. ❡ Primū documentū eſt ꝙ in declinatione a turba primo xp̄s nobis exēplificauit operꝫ noſtrorꝫ occultatione: excludendo hominum fauorem. ❡ Scđo iſinuauit nobis eius gratie ꝑuentionē. vnde Aug. dicit ꝙ non eſt vnus de turba: ſed ꝙ preuenit oēm turbā. ❡ Tertio dedit nobis modū inueniēdi eum. vñ Aug. Difficile eſt eū videre in turba Turba. n. ſtrepitū hꝫ: viſio aūt iſta ſecretū deſiderat. ❡ Quarto docuit nos ꝑiculū impſeuerantie in bono declinare: qꝛ ad hanc hīdaꝫ inuadit nos infeſtatio turbe carnaliū affectionū ❡ Scđm documentū eſt: ꝙ lꝫ aliqui ꝑ donuꝫ habitualis gratie ſint curati: īgrant tñ ſe vltra alio auxilio indigere. Ideo xp̄s docet eos i tēplo deuotōis diuinuꝫ auxilium inuocare: quo mediante adiuti valeant viuere recte. Indiget enīꝫ quelibet creatura: vt a deo ſeruetur in bono qđ ab ipſo accepit: ⁊ in ſtatu glīe vbi gratia erit ꝑfecta hō diuo auxilio indigebit. vñ Aug. dicit. Sicut oculus corporis pleniſſime ſanus cernere non poteſt: niſi candore lucis adiutus ſit: ſic ⁊ homo ꝑfecte iuſtificatus niſi eterna luce diuinitus adiuuetur: recte nō poteſt viuere. Hec aūt iuſtificatio fit ꝑ gratiaꝫ. Ro. 3. Iuſtificati gratis ꝑ gratiam ipſius. vnde dr. Poſtea inuenit euꝫ ieſus in templo. Glo. Adhuc ſaluatorem ignorabat. ſ. quo ad ſcđam gr̄aꝫ credens ea nō indigere: ſed ꝓpter primam iuſtificātēꝫ: Dignus. n. erat vt ei ſe ſaluator oſtēderet. ſ. quo ad auxiliuꝫ ↄſeruans euꝫ i bono. ❡ Tertiū documentuꝫ eſt: ꝙ etiam iuſtificatꝰ indiget tali auxilio ſpecialr̄: qꝛ ſine ipſo nō poſſet ad fineꝫ vite ſue iuſtificatꝰ ꝑſeuerare: qꝛ multis daſ gr̄a: qbus nō daſ in gr̄a ꝑſeuerare. paratus tñ eſt ſemꝑ petentibus ↄferre eā. Rō ē Deus. n. in oī ope ſuo eſt mīſicors ⁊ iuſtus: qꝛ mīſicos liberaliſſime dat: qꝛ iuſtuſ: ideo nō dat niſi regratianti: ⁊ miam recognoſcenti: ne vileſcat nobilitas dñi. Et ideo in tēplum ipſuꝫ inueniens tanqꝫ gratum beneficijs ſibi contulit perſeuerantie donum dicens. Ecce ſanus factus es: per primam gratiam: Iam noli peccare. Glo. Innuit ꝙ ꝓꝑ peccatuꝫ languebat: Sed ieſus ſicut illum exterius: ita interius ſanauit. ſ. ꝑſeuerantie perfectiōe. vnde nō peccare ē in ſtatu iuſtificationis perſeuerare.

❡ Quartū documentum eſt: ꝙ maxime in beneficijs iuſtificatiōis debemus eſſe grati. Nā ſicut Ber. dicit. Ingratitudo eſt hoſtis gratie inimica ſalutis virtutū diſperſio: ⁊ beneficiorꝫ ꝑditio: ſic econuerſo gratiarꝫ actio eſt cara gratie: amica ſalutis: ↄgregatio virtutum: inuentio beneficiorꝫ. Unde iſte ꝓpue i gratiarum actionem: vt ſibi beneficia multiplicarētur. vñ dicitur. Abijt ille homo ⁊ nunciauit iudeis: qꝛ ieſus eſſet q fecit eum ſanum nō accuſans eum de crimine ſm Criſo. ſed magnificās eum de beneficijs cū gratiarꝫ actione. cupiens ēt alios ſaluos fieri. Unde glo. interlinearis. Nō eſt piger in annunciādo. Nam ipſe annunciat iudeis ſalutē: vt ſequantur: ſed illi eum ꝑſequuntur. Quam ſalutem nobis concedat ieſus.

❡ Sabbato poſt dominicam ꝑmam quadrageſime. Sermo quinquageſimus.

Aſſumpſit ieſus

ſus petrꝫ ⁊ iacobum ⁊ ioannem fratrem eius. Matth. 17. Scđm ꝙ dicit Yſidorꝰ Ois ars ſeculi eius amatores ſtrēnuos: ⁊ ad exequendum ꝓmptiſſimos hꝫ. Et hoc ideo qꝛ preſentē habent operis ſui remuneratorem. Ars enim diuini nois hꝫ ſectatores: languidos: tepidos ⁊ pigritie inhertia congelatos. Et hoc ideo: qꝛ labor eorum non ꝓ preſenti: ſed ꝓ futuro in remuneratiōe differſ. vñ ⁊ magna corꝫ merces preparaſ q bone ↄuerſiōis ꝑncipia augmento ſolidiori ↄſumāt: ac q firmius i duri itineris labori hus vſqꝫ ad finē ꝑſeuerāter ↄtinuāt. Ne ergo ꝓ nihilo ducerēmꝰ laborē ꝑnie deuotis ac ſctis aīabus: ds aliqñ dulcedinē ſue glīe demōſtrat: q̄tenus h exēplo allecti ⁊ aīati laboreꝫ ꝑnie copioſa remuneratiōe recōpēſāduꝫ viril r̄ aggrediātur: ⁊ qꝛ apl̄i ꝓcipue debebāt tribulationē mūdi ſuſtinere: iō magis dilectos aſſūpſit ad ſue maieſtatis ⁊ glīe oſtēſioneꝫ. vñ Ihero. dic. Poſt ignominiaꝫ crucis glīa reſurrectiōis addit: vt nō timerēt obprobria crucis: q oculis ſuis viſuri erāt gl̄iaꝫ future reſurrectionis. Et ſꝫ h i euāgꝰ ſꝫ hyſtoriā ſūt. 3. ↄſiꝰes.

Prima conſideratio

Prima ↄſideratio eſt de hijs q̄ precedūt huiuſmodi tranſfigurationē: circa quā ſunt. 6. documenta.

❡ Primū documētuꝫ eſt ꝙ cū teſtimoniū ſit approbatio iuſtitie aſſiſtētis veritati q̄ non pōt demōſtratiōe verificari: iō multū ē neceſſaria. Nam ſicut dicit neceſſarium ſine quo res eſſe non poteſt: ſic credulitas que eſt de articulis fidei cum non fit ꝑ demoſtrationē de neceſſitate requirit per teſtimoniū approbationē. vnde dicit Iohēs. Qui vidit teſtimoniū ꝑhibuit: ⁊ ſcimus qꝛ verum eſt teſtimoniū eius.

❡ Scđm documentum eſt ꝙ ſaluator pro approbatiōe certiori aſſumpſit hos tres aplos .ſ. Petrum: Iacobū: ⁊ Ioanneꝫ: ⁊ merito. Nā teſtimoniū nō habet infallibilem certitudinem ſed probabilem: Et ideo quicqđ probabilitateꝫ confirmat reddit ipm efficax: ⁊ verū: ⁊ firmuꝫ Hec aūt eſt ſufficientia teſtiū que conſiſtit in fidei firmitate: ⁊ in innocentia: ⁊ in bona fama: Hec autem erāt in his tribus. iō aſſumpſit eoſ Glo. Hos aſſumpſit vt tribus idoneis teſtibus totus mundus crederet. Petro q claues celorꝫ accepit. Ioanni cui mater cōmittiſ. Iacobo qui primus inter aplos ſoliū ſacerdotale accepit. Glo. Dat meritorꝫ ↄditor hos ꝑfectiores fuiſſe ceteris aplis: et ſignificat illos: qui habent fidem: ſpem ⁊ caritatem. vel per petruꝫ ↄiugati: ꝑ iacobum penitentes: ꝑ ioannem virgines intelligi poſſunt.

❡ Tertium documentū eſt: ꝙ triplex eſt teſtimonium. ſ. cordis: oris: ⁊ operis. Teſtimoniū oris eſt duplex. ❡ Primū eſt chriſtiane veritatis affirmande. Prime cor. ꝑ. In omnibus diuites facti eſtis in illo in omni verbo: i omni ſcientia ſicut teſtimonium chriſti confirmatum eſt in vobis. ❡ Scđm eſt falſitatis cōfutāde. Ioh. 7. Nō pōt mūdus odiſſe vos: me auteꝫ odit: qꝛ teſtimoniū ꝑhibui ꝺ ipo: qꝛ opa eiꝰ mala ſunt ⁊c. Teſtimoniū cordis eſt etiaꝫ duplex. ❡ Primū conſcientie irreprehēſibilis. Scđa corꝫ. ꝑ. Gloria noſtra hec eſt teſtimoniuꝫ cōſcientie noſtre. ❡ Secundū eſt familiaris inſpirationis. Roma. 8. Ipe ſpiritus teſtimonium reddit ſpiritui noſtro: ꝙ ſumus filij dei.

Teſtimonium operis ad virtutē ↄfirmando
duplex eſt. ❡ Primū .ſ. bona faciendo. Job.
.6. Opera que ego facio: ipſa teſtimoniū ꝑbi/
bent de me. ❡ Secundum in ſuſtinendo ma/
la: qꝛ martyr grece teſtimoniū latine. Actuū.
p. Et eritis mihi teſtes i iheruſalē.
❡ 4m documētū ē qd̄ habet i glo. Ois reue
latio cuiuſcū facta: q̄ nō ꝑ leges ⁊ ꝓphās ↄfir-
mat ſuſpecta eſt. Et iō ſaluatoꝛ ēt ad ꝓbatōem
fidei ⁊ veritatis Moyſen ⁊ Helyā aſſumpſit.
Et ideo in glo. Bede dicit. Helyas cū Moy
ſe legiſlatoꝛ ⁊ eximius ꝓphax̄ apparent ⁊ lo/
quuntur cum deo in carne viuente: oſtenden/
tes ipm̄ eſſe: quē lex ⁊ ꝓphe ꝓmiſerunt. Be
da ponit nō corpora vel aīas Helye ⁊ Moyſi
apparuiſſe: ſed ex ſubiecta creatura illa corpo-
ra formata fuiſſe. Poteſt etiā ſm̄ eundem di/
ci angelico miniſterio illd̄ fuiſſe: vt angeli eoꝝ
ꝑſonas aſſumerent. Hec in glo. ſuꝑ Lucam.
Aliter dicunt alij ⁊ verius: ꝙ vere ipſi in ꝑa
ꝓpria apparuerunt: qꝛ veri teſtes eē debebāt
Luc. 9. dr ꝙ ꝑdicebāt ei exceſſū eē quē ↄple
turus erat in irl'm .i. paſſionē ⁊ reſurrectōē
❡ Quintum documentū eſt: qꝛ vt eccl'i. 4. di
citur. Funiculus triplex difficile rumpit. vn/
de ſaluatoꝛ poſt teſtimonium aplicum ⁊ ꝓphe
ticum voluit etiā celeſte habere teſtimoniū: vt
nō ſolum veritas ꝓbatioꝛ: ⁊ teſtimoniū eſſet ef
ficacius. Sꝫ ēt teſtes eſſent certioꝛes: audiētes
pr̄is vocē eoꝝ teſtimoniū ↄfirmantem: q̄ mē
tiri non pōt. vnde dicit. Hic eſt filius meus.
Glo. Hic vir eſt ille: quem Moyſes vobis
ꝓmiſit. Hunc auſcultate: ⁊ oēs auſcultare faci
te. vnde dicit: Et ecce vox. Ecce demōſtratio
ad homines. Vox de celis .i. celeſtis patris di
cens. Non vt in xp̄o indicet ꝙ neſciat: ſꝫ vt au
ditoꝛibus ꝓficiat. Sed h ſm̄ Bernar. deus
ſinglaritatis dicit: qꝛ ipſe eſt: ⁊ nō alius. Filiꝰ
meus ↄſ'balis: qꝛ de mea ſubſtātia genitus: di
lectus: eternalr̄: nō in tp̄e adoptatus. In quo
mihi cōplacui: aſſumere humanitatem tp̄alis:
quia in fine tempoꝛis incarnatus eſt. Pſal.
Dominus dixit ad me. Filius meus es tu ⁊c.
❡ Sextū documentū eſt: ꝙ ꝓhibitio de teſti
monijs ꝑhibendis mons erat ↄgruentioꝛ lo-
cus ꝓp̄ q̄tuoꝛ. ❡ Primo qꝛ ibi ē locus doctri
ne. vnde Moyſes aſcendit in montē: ⁊ ibi ac
cepit legē ad docendū ppl'm: vt dicit exo. 19.
❡ Scd̄o qꝛ ibi eſt locus diſcipline: qꝛ ibi vitat
tumultus cogitationum. vnde videns ihs tur
bas: aſcendit in mōtem. ❡ Tertio qꝛ ibi eſt lo
cus pacis. ⁊ ideo addit ſeoꝛſum: qꝛ ſm̄ glo. iu
ſti ⁊ nunc aīo ſunt ab impijs ſegregati: ⁊ in fu
turo aīo ſeparabunt. Tunc aūt abſcondet eos
in abſcondito faciei ſue a conturbatione hoīm
❡ Quarto qꝛ ibi eſt locus ſpeculatōis: qꝛ inde
videmus patriā celeſtem. vnde glo. ſuper illd̄
Luce. 12. Diſcipuli abierunt in mōtem: mo-
net nos dn̄s: vt ſi volumus eum videre ad ſu
perna: de infimis eleuemur. ❡ Quinto qꝛ ibi
eſt locus vitandi gl'iam mūdi: qꝛ cum xp̄m vo
luiſſent facere regē: fugit in mōtem. Jobis. 6.
vbi glo. interlinearis vt diſcant gl'iam non in
profundo huius ſeculi: ſed ſupra in regno bea
titudinis eſſe querendam.

Scd̄a ↄſideratio.

Ecunda cōſideratio eſt de hijs: que
ꝑtinent ad declaratōē huius tranſfi
gurationis. vbi occurrūt octo ↄ°es.
❡ Prima ↄcl'o eſt. Neceſſarium erat: qꝛ apo
ſtoli ꝓp̄ fidem debebāt multa ſuſtinere: vt ali/
qua ſpirituali ↄſolatiōe future gl'ie in xp̄o oſtē
denda refocillarent: qd̄ ⁊ fecit ꝑ eius trāſfigu/
rationem. vnde glo. Luce. 9. dicit. Quia ar-
duum erat aīam ꝑiculis: corpus morti offerre
ſuſtentat humane mentis infirmitatē remune
ratione p̄ſentiū: ne frangat deſpatione: vt te
dio. Viſa .n. eterna gl'ia ⁊ ſi in trāſitu ſit: ⁊ hu
ie momētū: foꝛtioꝛes tn̄ ↄtra aduerſa mundi
reddunt. Ideoq̄ ꝑmittitur futura gl'ia videri
in terra: vt certius ſperetur eterna.
❡ Scd̄a ↄcl'o eſt: ꝙ ſaluatoꝛ hos teſtes voluit
in ſua tranſfiguratōe certificare ꝑ ſenſū viſus
tum qꝛ ꝓ iſto ſtatu excellit oēs ſenſus: qꝛ ma/
gis viſioni intellectiue appꝛopinquat. Et ideo
etiā viſio ꝓ intellectuali cognitōe frequēter po
nitur. ❡ Patet: qꝛ ſicut intellectus tranſcēdit
oēs ſenſus ex eo ꝙ nō ſolū corpoꝛalia: ſꝫ etiā
ſpūalia ſpeculat. Ita viſus oēs alios ſenſus in
eo ꝙ nō ſolum corruptibilia corpoꝛa: ſꝫ etiā in/
corruptibilia intuet: qd̄ nō poſſunt alij ſenſus
Idem ↄfirmat: qꝛ ſolus viſus btificabit in pa
tria. inq̄tum xp̄s ſm̄ humanitatē ponit obm
btificum corpoꝛalis viſiōis: ſicut eius diuinitas
ſpūali oculo ↄtemplabitur. Quia igit tā excel
lens eſt ſenſus viſus ⁊ tam certus: debuit eos
xp̄s per eum certificare.
❡ Tertia ↄcl'o eſt: ꝙ differunt trāſfiguratio ⁊
tranſb'°. Nā tranſba° eſt trāſitus de vna ſuba
in aliā: manentibꝰ tn̄ eiſdē q̄litatibꝰ ſeu ſpēbꝰ:
ſicut pꝫ i eucariſtia: ſꝫ trāſfiguratio eſt trāſitꝰ d
figura ad figurā: manēte tn̄ eadē ſuba i ſuo eē

❡ Quarta ↄcl'o eſt videre de opinione diuer
ſa in iſta tranſfiguratōe. Quidā dicunt ꝙ iſta
claritas fuit i aere circūfuſo: nō in corpoꝛe dn̄i
eo. Alij dixerunt ꝙ dn̄s accepit in ↄceptōe coꝛ
pus moꝛtale ⁊ opacū: ſꝫ i iſta trāſfiguratōe ad
horā accepit corpꝰ imoꝛtale ⁊ clax. Alij dicūt ꝙ
ab ipſa ↄceptōe hūit corpus imoꝛtale ⁊ impaſſi
bile ſplēdens ꝑ nām. qd̄ nō apparet. ſed volun
tate paſſibile ꝓp̄ diſpenſationē incarnationis.
vnde qn̄ voluit oñdit dotes corpoꝛis: vt ſubti
litatem in naſcēdo: agilitatē ſuꝑ aquas ambu
lando: claritatē in tranſfiguratōe. impaſſibilita
tem in cena. Et tunc fuit trāſitus de figura in
figurā: nō ſm̄ rem: ſꝫ ſm̄ manifeſtationem.
Sꝫ hec oīa tanq̄ falſa elidunt ꝑ auctoꝛitatem
Jhero. di. Nemo putet eū amiſiſſe corpoꝛis
veritatē: quam nō ſubtraxit: ſꝫ ſplendoꝛē addi
dit. vnde Luce. 9. Facta eſt ſpēs vultus eius
altera: non alia.
❡ Quinta ↄcl'o eſt: ꝙ claritas iſta fuit vera ⁊
ſenſibilis ſm̄ veritatē in xp̄i corpoꝛe ex̄ns ad
oſtenſionē claritatis: quā ꝓmiſerat in ſanctis
poſt reſurrectionem futurā di. Fulgebunt iu-
ſti ⁊c. Dicit aūt xp̄s trāſfiguratus: qꝛ claritatē
ſibi veraciter inherentē aſſumpſit ad tp̄s in fi/
gura future claritatis: que erit in ſanctis.
❡ Sexta ↄcl'o eſt: ꝙ talis claritas erat miracu
loſa: ſicut miraculoſe de vtero ꝓdijt intemera
te virginis: ⁊ ſic miraculoſe ſuꝑ aquas ambu-
lauit: ſm̄ qd tn̄ pōt dici nālis: inq̄tum erat diſ
poſitio in corpoꝛe xp̄i ad claritatē ex imunitate
peccati: ex ↄiunctōe ad aīam gl'ioſam: ⁊ ex vni
one ad deitatē. Fuit g̃ trāſfiguratio ſimplr̄ mi
raculoſa ſm̄ quid naturalis.
❡ Septima ↄcl'o eſt: ꝙ iſte fulgoꝛ nō fuit ꝓue
niens ex aliq̄ ꝓprietate corpoꝛis exiſte in coꝛꝑe
xp̄i. Nec fuit in corpoꝛe ex aīe gl'ia: qꝛ aīa xp̄i
adhuc erat paſſibilis. Et iō reſpectu q̄ erat foꝛ
ma corpis. vn̄ gl'iā in corpꝰ nō trāſfundebat
⁊ ſplēdoꝛ i veſtibꝰ ex claritate corpis ꝓcedebat
❡ Octaua ↄcl'o: q̄lo poterāt apl'i videre xp̄m
in corpoꝛe gl'ificato: qꝛ claritas illa videbat vi/
ſui ꝑpropoꝛtionata. Dicit ꝙ corpus gl'ificatū
eſt oīo in ptāte ſua: q̄tum ad oēs actōes eius.
Et ideo dicit ꝙ in ptāte corpoꝛis gl'ioſi eſt ꝙ
videat: ⁊ nō videat. Et itex qn̄ videt ꝙ videa
tur ſub foꝛma gl'ie: vel non. Cum .n. in eo ſit
foꝛma corpoꝛis nālis ⁊ foꝛma gl'ie: pōt ſꝫ vnā
imutare viſum: vel ſm̄ vtrunq̄: ⁊ imutare vi
ſum ſub foꝛma gl'ie ſm̄ ꝓpoꝛtionem viſus: vt
nō corrumpat: ſꝫ vt delectet ex viſibili ꝓpoꝛtio
nato. Et h eſt ꝙ dicit. Et trāſfiguratus eſt an̄
eos: ⁊ reſplenduit facies eius ſicut ſol ⁊c.

Tertia ↄſideratio.

Ertia ↄſideratio eſt de hijs: que ↄſe
quunt eiꝰ ꝑfectionē: ibi. Reſpōdens
aūt Petrus: vbi occurrūt ſex ↄ°es.
❡ Prima ↄcl'o eſt: ꝙ ratio humana in rebus
diuinis eſt multum deficiens. Cuius ſignū eſt:
qꝛ phi de rebus humanis nāli inueſtigatōe ꝑ-
ſcrutātes: in multis errauerunt: ⁊ ſibijp̄s cō/
traria ſenſerunt. Sꝫ qꝛ ſm̄ Dio. lumē diuinū
nō recipit in nob: niſi ſm̄ humanā ꝓpoꝛtionē
ideo cum cognitio nr̄a a ſenſu oriat. opꝫ ꝙ in
tellectus noſter ꝑ aliqd̄ ſupnāle lumen eleuet:
qꝛ nihil pōt in opationem trāſcendentem: niſi
eius virtus foꝛtificetur. Viſio diuine eēntie eſt
actus trāſcendens facultatē humane nāe. Er
go neceſſarium eſt nobis oꝛiri lumen gl'ie ad
huiuſmodi opationem conſequendam.
❡ Scd̄a ↄcl'o eſt: ꝙ qꝛ hūs Petrus ſpecula
ri volens in diuinis rebus humana rōne cecidit
in errorē. Nondū .n. receꝑat reuelationē ſcri/
pturax. vn̄ dicebat. Faciamꝰ tria tab. vn̄ glo.
Mat. 9. d. In hijs erat Petrus: tū qꝛ in via
patriā regrit: tum qꝛ in gl'ia tabnacula neceſſa
ria foꝛe credidit: tum qꝛ vtilitatē xp̄i negligit.
vn̄ Augu. Quid dicis Petre ꝙ mūdus pit:
⁊ tu ſecretum q̄ris? Vides tot gētes ↄuenire
in vnū: ⁊ vbi eē diligis. Vides tenebras mū/
di: ⁊ tu lumen abſcondis? Nemo q̄ppe accen
dit lucernam ⁊ cetera.
❡ Tertia ↄcl'o eſt: ꝙ impoſſibile eſt ꝙ volūtas
vnius hoīs ſil' ſe hēat ad diuerſa: ſicut ad vlti-
mos fines. Ratio eſt: qꝛ ſicut in ꝓceſſu rōnis
ꝑnm eſt illd̄ quod nālr̄ cognoſcit: ita etiā in ꝓ
ceſſu voluntatis oꝫ eē ꝑnm id: qd̄ nālr̄ deſide/
ratur. Hoc aūt oꝫ eſſe vnū: qꝛ nā non tendit
niſi ad vnū. Nec in ꝓceſſu voluntatis eſt vlti
mus finis. vn̄ oꝫ id in qd̄ tendit voluntas eſſe
ſub rōne vltimi finis vnum. vn̄ lꝫ ſm̄ ꝙ dicit
Aug. 19. de ci. dei: q̄dam vltimū finē hoīs
poſuerunt eē in q̄tuoꝛ .ſ. in voluptate: in qete:
in p̄ſidijs nāe ⁊ in ꝟtute: tendētes ad ea q̄tū
ad rōnē vltimi finis: qꝛ oēs appetunt ſuā ꝑfe
ctionem adiplere. Vbi gratia. Licet oī guſtui
delectabile ſit dulce: ſm̄ quoſdam magis dele/
ctat dulcedo vini: ⁊ quoſdā dulcedo mellis: ſic
lꝫ oēs appetant ꝑfectionem ſuā adimplere: tn̄
q̄buſdam magis ſapit dulcedo voluptatum: q
buſdam dulcedo diuitiax. Sic ergo dulce oꝫ
eſſe ſimplr̄ melius delectabile: in quo maxime

delectatur q bꝫ optimū guſtum: ⁊ ſumitur bo/
num opꝫ eſſe cōpletiſſimum: qđ tanq̄ vltimū
finem appetit is: q bꝫ affectum bn̄ diſpoſituꝫ.
¶ Quarta ꝯclō eſt: ꝙ beatus Petrus ſub ra
tione vltimi finis tendens in vltimum finem
volens ſuaꝫ pfectionē adimpleri: oblitus glie
eterni regni: viſa dn̄i maieſtate: ſoluꝫ hijs vult
ppetuo adherere: dicēs. Dn̄e bonū eſt nos h
eē. vn̄ dicit glo. ibideꝫ. Si petrus videns cla
ritatē humanitatis tanto efficiť: vt nunq̄ vellet
ab ei⁹ intuitu ſeiungi. Quid putanduꝫ ꝺ hijs:
q diuinitatē vidē meruerit. vn̄ bonū eſt nos hic
eſſe: non ad modicū ꝗ glo. ſꝫ ad ſemꝑ manē.
¶ Quīta ꝯ⁰ eſt: ꝙ qꝛ timoꝛ petri erat ꝯ rōneꝫ
oꝛdis hūit rōeꝫ pcti ſaltē venialr. vn̄ dic̄ Ihe.
Audierat petrus ꝙ oꝫ ieſuꝫ Iheruſm ire ⁊ mul
ta pati formidans adhuc pro eo: ⁊ nō audens
apte ꝯdicere: enigmate h innuit. Licet ḡ mane
re ſemꝑ in loco alto: ſolitario: ſecuro: iocundo
cū viris potētibus: q̄ſi diceret. Nemo ſcit vbi
ſumus. Et h eſt ꝙ dicit. Et audiētes diſ. ipſi
ceciderunt in facieꝫ ſuā. Cadunt iuſti in faciē:
tum ꝑꝑ timorem: vt h: tum ꝑꝑ humilitateꝫ: vt
ibi. Procidentes ado. eum: tum ꝑꝑ gratiaꝝ
actionem. Apocal. 7. Ceciderūt in con. thꝛo.
in facies ſuas ⁊ timuerunt valde. Caſus. n. ex
terioꝛ fuit ſignum timoris in interioꝛi.
¶ Sexta ꝯ̄ eſt: ꝙ hec timoris cā erat ſcia ſui
erroꝛis: obumbratio nubiſ: ⁊ itonatio paterne
vocis. vn̄ glo. Timuerunt: qꝛ ſe eraſſe cogno
uerūt: qa nubes apparuit: qꝛ vocē patris audi
erunt. vn̄ de erroꝛe ⁊ de patris voce dictuꝫ eſt
ſupꝛa. Sed de nube lucida dicit glo. ꝙ eſt ob/
umbratio diui ſpūs: q nō calligat affectib⁹ ho
minis: ſꝫ reuelat occulta coꝛdis. vn̄. Ecce nu/
bes lucida. Glo. ibideꝫ ad differentiā antiq̄ꝝ
myſterioꝝ: vbi nubes caliginoſe: qꝛ apparitio
nes ille in timoꝛe: iſta in amoꝛe: illoꝝ cognitio
cum velamine figuraꝝ: noſtra ſine figuris.
¶ Septima ꝯclō eſt: ꝙ hos ſic timentes xp̄s
triplr ꝯſolať. ſ. mīa ꝑueniente: gratia adiuuan
te: ⁊ glia ꝯſumante. Hijs. n. tribus fit ꝯſola
tio ſpūalis. Et h eſt ꝙ dicit Ber. Triplex eſt
nobis neceſſaria benedictio. ſ. ꝑueniens: ad/
iuuans: ⁊ ꝯſumans. Prima mie. Scđa g̃ e.
Tertia glie. Preuenit. n. mīa ꝯuerſionē: ad
iuuat grā ꝯuerſationem: pficit glia ꝯſumatōeꝫ
vnde dicit. Acceſſit ihs. ſ. ꝑueniendo mia: qꝛ
pſone ſurgere nō poterant. Tetigit eos. ſ. gra
tia ſua adiuuādo. Dixitq̄ꝫ eis. Surgite cōtra
caſum: nolite timere ꝯtra metum. Leuātes au

tem oculos: poſt xp̄i tactum ⁊ ꝯfirmationem
Et eſt argumentum ꝙ hec viſio coꝛpoꝛalis fu
it. Neminē viderunt niſi ſolum xp̄m. Glo.
Ablata nube viderunt Ieſuꝫ māſiſſe: Moy
ſem ⁊ Helyam receſſiſſe: qꝛ poſtq̄ legis ⁊ p/
phetaꝝ vmbꝛa diſceſſit: aplī eum viderunt: ⁊
reuelata erat eis ſcriptura. Luce vlt. Et apuit
illis ſenſum: vt intelligerēt ſcripturas. vn̄ eis
ꝓhibet hāc viſioneꝫ reuelari: ne ſm̄ glo. glia
tanta oſtenſa incredibilis eēt: ꝑꝑ paſſionem
ſequentē: ⁊ apꝺ iudeos ſequēs crux ſcandaluꝫ
gnāret. A q̄ ſcādalo nos ꝑſeruet ihs. Amen.

¶ Dominica ſcđa q̄dragēſime. Sermo. 51.

Aſſumpſit ie
ſus Pe. Ja. ⁊ Joheꝫ ⁊c.
Mat. 17. Miſericoꝛs do
minus cuius mie non eſt
numerus ſitiens ſalutem
pctōꝝ piculoſe nauigantiū
in pelago mundi: eis mlta remedia contulit.
Specialr tñ duas naues ꝑparauit: quaꝝ vna
eſt baptiſmus: in qua vetus hō exuiť: ⁊ nouuſ
induitur. Scđa eſt pnia: q̄ naufragium paſſis
neceſſaria eſt ad ſalutē. Nam ipſa etiā ſuperat
diuinum poſſe: qꝛ nō ſolum pctm̄ dimittit qđ eſt
ſolius dei: ſed etiā diuinaꝫ ſniam imutat ⁊ caſſat
vnde Ber. O felix humilitas penitentiū: q̄
potens coꝛaꝫ olpotente: q̄ facile vincis inuin
cibilem: q̄ cito tremendū iudicem ꝯuertis in
piiſſimum ſaluatoꝛem. vnde xp̄s ꝯſiderās no
ſtram inſufficientiā ⁊ pnie potentiaꝫ in ꝑſenti
euangelio dat nob formā aggrediendi ipſam:
dicēs. Aſſumpſit ⁊c. Et diuidiť in tres ptes.
¶ In ꝑma ad declarationē future reſurrectio
nis deſcribitur xp̄i tranſfiguratio. ¶ In ſcđa
ſubiūgiť huius tranſfiguratōis teſtificatio: ibi
Et ecce apparuerunt. ¶ In tertia ponitur ꝓ
exhibita tranſfiguratōe diſcipuloꝝ inſtructio:
ibi. Et deſcēdentibus illis. Et tunc in vniuer
ſali ꝓ toto euangelio ponunť ſex ꝯcluſiones.
¶ Prima ꝯclō eſt: ꝙ pnia maxime virtutis
eſt. ſ. infinite: qꝛ nō ſolū remittit pctā: vt habeť
Mat. 2. qđ eſt ſolius dei: ſꝫ etiā ꝑ ipſam dimit
titur totalr pena eterna. ¶ Ratio eſt: qꝛ q̄to
maioꝛ eſt pena damnatōis: tāto maioꝛ eſt act⁹
redemptōis. Et ideo cum pena infinita illata
ꝯtra pctm̄ moꝛtale ſit infinita. Infinite ḡ virtu
tis eſt actus: quo iſta pena totaliter dimittitur.

Iſte enim eſt actus contritionis. Per vnicuꝫ
enim actum contritionis pena inferni eterna:
que ꝓ oibus peccatis erat debita: totalr eſt di
miſſa. vnde Augu. Si vnus homo oia pecca
ta hoium a ꝑmo vſq̄ ad nouiſſimum ꝑpetraſ
ſet: ⁊ ſicut Cayn: Judas: ⁊ Pillatus deſpe
raſſet: ⁊ ſi illi deus veniā denegare iuraſſet: ſi
contritus veniā peteret: deus piurus veniam
daret. Hec pnia deſignatur nobis ꝑ monteꝫ
Nam ſicut mons dicit altus: ſolitarius: ſecu
rus: iocundus. ſic pnia dr̄ alta: ꝑꝑ meritū: ſo/
litaria rōne ſingulaꝝ ꝟtutū: ſecura ꝺ triūpho:
iocunda de ꝑmio. Et dr̄ ſeoꝛſum: qꝛ de dextro
lateris vulnere ꝑ meritū paſſiōis. vn̄ pſal. In
duxit eos i mōteꝫ ſctificatiōis ſue. i. ꝑ pniam.
¶ Scđa ꝯclō eſt: ꝙ tria debent habere illi: q
ad hunc mōteꝫ. ſ. pnie aſſumunť. ¶ Primo
nāq̄ dꝫ hr̄e cognitōis claritatē: qđ ſignať in
petro: q interꝑtatur cognoſcens. In quo dꝫ
eſſe triplex cognitio. ſ. dei: ſui: ⁊ ꝓximi. Deū
cognoſcimus: cum ante opis ꝑpetrationē ꝯſi
deramus dei iuſtitiā. Hec. n. excludit ꝑſum
ptionem: ⁊ poſt reſpicimus miam: qꝛ hec ꝑca
uet deſpationem. vnde Ber. dicit. Ante ꝑpe
trationem culpe nunq̄ de miſericoꝛdia dei dꝫ
cogitari: ſed iuſtitia eſt iudicium: furoꝛ ⁊ indi/
gnatio. Sꝫ igiť fuerit ꝑ incuriā peccati admiſ/
ſio: tunc de miſericoꝛdia dei eſt cogitandū: ne
deſpatio ſupueniat. Noſipſos cognoſcimus:
cum ꝓpꝛiam infirmitatē ⁊ defectus in mēte re
uoluimus tam nāles q̄ moꝛales. Talis co/
gnitio generat humilitatē: ⁊ precauet ꝑſumpti
onem. vnde Bernar. Uolo aiam ſeipſaꝫ ſci/
re: qꝛ talis ſcientia non inflat: ſed humiliat.
Proximos cognoſcimus: cum eoꝝum neceſſi
tates quaſi noſtras reputamus. Hec auteꝫ co
gnitio compaſſionem generat: ⁊ cauet crudeli
tatem. ¶ Ad hanc mouet nos ꝑmo nāe cōfoꝛ
mitas. Yſa. 8. Carnem tuā ne deſpexeris ⁊c.
¶ Scđo pꝛopꝛia miſeria. Prouer. 19. Ho
mo indigens miſericoꝛs eſt. Naꝫ indigentia
ꝯpati docet. ¶ Tertio ſpūalis fraternitaſ. Fra
tres. n. ſumus ex vno patre. ſ. deo nati: ⁊ vna
matre. ſ. eccl̄ia eandem hereditatem habituri.
¶ Scđo dꝫ hr̄e opis ſtrēnuitatē: qđ itelligiť
in Jaco. in quo lucta vel ſupplātatio intelligiť
Naꝫ vt dicitur Job. 7. Militia eſt vita hoīs
ſuꝑ terrā. Et h ꝓpter ꝯtinuos aduerſarioꝝ in
ſultus. Nam aduerſatur nob ꝯuiſus ꝓpꝛia.
Jaco. ꝑ. Unuſquiſq̄ tēptať a ꝯcupiſcētia ꝓpꝛia
aduerſať nob mundus. ſ. ſenſibus nr̄is: dele/

ctabilia repn̄tans. vt Dan. 13. dicit: ꝙ ꝑſbiteri
ipudice vidētes Suſannā ⁊c. Aduerſať nob
diabolus: ꝯtinue nos ad malū inſtigans: vt di
cit petrus aīante. Actu. 4. Illa vero q̄ ab ex/
terioꝛi eſt facillima: qꝛ ſi nō adiungať cum in/
terioꝛi: nihil ꝑſone facit. Illa vero ab inferioꝛi
debiliſſima eſt: qꝛ ſꝫ Aug. Debilis eſt hoſtis
q nō vincit niſi volentē. Ex hijs ſeqť ꝙ carne
ſupata alij cito vincunť. Hoc aūt fit ſtrēnuita
te opis: q̄ eſt actus opis foꝛtitudinis: ꝑ quam
hō vincit oia mala retrahētia ab oꝛone. vnde
Gre. moꝛ. Juſtoꝝ foꝛtitudo eſt vincere carnē
ꝓpꝛiis voluptatib⁹ ꝯuenire: delectationem ꝑ/
ſentis vite extinguere. ¶ Tertio dꝫ hr̄e diui
hn̄placiti ꝯfoꝛmitateꝫ: qđ intelligiť in Johe: q
dicit in q̄ eſt grā: q̄ coopatur nob ad hanc ꝯfoꝛ
mitateꝫ: incipiens: ꝓficiens: ⁊ adiuuās. vn̄ ꝑ
coꝝ. dicit. Gratia dei ſum id qđ ſum: q̄tuꝫ
ad ꝑm. Et grā ei⁹ i me vacua nō fuit: q̄tuꝫ ad
2m. Sꝫ grā eius ſꝑ in me manet: q̄tm ad 3m.
¶ Tertia concluſio: ꝙ ꝑ huiuſmodi pniaꝫ aīa
ſpiritualr tanſfiguratur. Nā ſicut tranſfigura/
tio eſt tranſitus de figura i figurā: ſic ſpiritua/
liter aia tranſfiguratur: q̄n obducta pelle pec/
cati aia virtutibus renouatur. Erat nāq̄ aīa
ꝑ pctūm figurata ꝑꝑ. 4. ſ. diuinaꝝ imitationū
ꝑuationē: ꝑꝑ diuinoꝝ radioꝝ repulſionē: ꝑꝑ
donoꝝ ſpiritualiū expoliationē: ⁊ pꝛopter vili
um figuraꝝ inductionē. ¶ Primū pꝫ. Naꝫ
per peccatū deletur imago dei ⁊ inducitur q̄ſi
foꝛma bruti. Pſal. Hō cū in honoꝛe eēt nō in
tellexit ⁊c. ¶ Scđm patet. Sicut claudēs fe/
neſtraꝫ ponit obicem radijs ſolis: ita peccans
facit diuine gratie: et iō ſicut nō pōt eſſe dom⁹
pulchꝛa ſine radijs: ita ⁊ aia ꝑ peccatū obtene
brata: qꝛ ſicut ſol eſt cauſa pulchꝛitudinis: ita te
nebꝛa turpitudinis. ¶ Tertiū patet: qꝛ cuꝫ de
us in baptiſmo oꝛnat aiaꝫ ſpūalibus ꝑ peccatū
ſtatim omnibus ſpoliať: iō ſicut turpe eſſet de
nudare figuraꝫ regis a ſuis oꝛnatibus: ita eſt
et animā ſpoliare oꝛnatibus ſuis ſpiritualibus
vnde Ezechielis. Trāſiui per te et eras nuda
et confuſione plena. ¶ Quartū pꝫ. ex quo aia
cecidit ꝑ pctm̄ nō pōt reſiſtere ſuggeſtiōib⁹ ini
mici: ⁊ iō occurrunt fātaſmata turpia ⁊ imagi/
natiōes turpiū reꝝ ſenſibiliū que ipꝛimūtur ſi/
bi: ⁊ ideo ſicut deturpaſ domus quādo turpiť
depingiť: ita anima quādo ꝑ peccatū maculať
Trenoꝝ. 4. Facies eoꝝ ſuper carbones deni
grata ē. ¶ Primo igiť aia tranſfiguraſ q̄n de
foꝛma bruti ſit trāſit⁹ de vitijs ad ꝟtutes me/

dūāe caritate: q̄ eſt forma oīuʒ ꝟtutum. vñ ad
ephe. Renouamini ſpū mētis veſtre: ꝛ iduite
nouū hoīeʒ. ¶ Scdō aīa trāſfiguraẛ: qñ tene
bꝛis pctōꝝ expulſis icipit lumē gr̄e reſplēdere
¶ Tertio qñ veſtib⁹ turpitudinis exutis ꝟtu
tuʒ oꝛnatib⁹ decoraẛ. ¶ Quarto trāſfiguratur
qñ deletis fantaſmatibus turpiū inductionum
exēpla ſctōꝝ ꝛ doctrine pfectionū imp̄imuntur
memoꝛie. Unde pōt adduci illud. 2ª. coꝛ. xj.
Qꝺ angelus ſathane aliqñ trāſfigurat ſe in an
geluʒ lucis. Uñ ſathan pōt dici ille qui vita pe
cuali volūtate ſathane ſe ꝯfoꝛmat: ſed talis ſe in
angelū lucis tranſfigurat: qñ mutās vitā iſtam
vitioſaʒ ſub gratia militat xp̄i. Unde ſicut lux
defoꝛmitatē in tenebꝛis occultatā oñdit: ſic lux
gratie defoꝛmitatem peccatoꝛum oſtendit.
¶ Quarta ꝯclō eſt: ꝙ ad pfectioneʒ huiꝰ pnīe
regritur. ¶ Primo vt pnīa ſit vl̄r delicata.
Nā pnīa particularis ꝛ diuiſa nō eſt ſalubꝛis:
ſicut ſanatio coꝛpoꝛis nō eſt ſalutifera: ſi aliqua
pars manet egrota: Ideo ait ezechias. Reco/
gitabo tibi oēs an. me. in am. aīe. m. Et ideo
dicitur mons: q eſt locus eminēs: de quo oīa
inferioꝛa reſpiciūtur: ſic pnīa oīa vl̄ nihil curat
¶ 2ᵒ dʒ eſſe ꝓpꝛie pſone iniūcta. Nō. n. ſanat
oculū medicina pedis. Pnīa ſpālis eſt medici
na ꝯtra moꝛbū peccati actualis. Unde pſona ſe
moꝛbidā ſentiēs i coꝛpoꝛe ꝓpꝛio recipe dʒ me
dicinā pnīe. vnde dicitur. Audiētes diſcipuli
ceciderūt in faciē ſuam ꝛ timuerūt valde. Di/
ſcipuli ſunt: q imitātur magiſtꝝ in doctrīa: vñ
xp̄s docet ꝑ pnīaʒ peccata delere ſub pena dā/
natiōis. vnde audiētes vocē ꝯminationis ca/
dūt in facies ſuas qñ ꝯſiderāt turpitudīe pecca
toꝝ ſe offendiſſe diuinā maieſtatē ꝛ eternā dā/
natonē meruiſſe: ꝛ ideo timuerūt valde. De⁹
autem coꝛ contritū ꝛ humiliatum ſic non de/
ſpicit. ¶ Tertio debet eſſe voluntarie accepta.
Quanto. n. penitētia eſt magis voluntaria: tā
to magis ē ſatiſfactoꝛia: et iō dicūt ſancti ꝙ mo
dicū de penia plus ꝓficit i hac vita q̄ꝫ multa in
purgatoꝛio: qꝛ talis pena nō eſt voluntarie aſ/
ſumpta: ſʒ violenter inflicta. vnde Greg. Nō
placēt deo coacta ſuiitia ſʒ volūtaria. Iō dr̄. Et
accedēs ih̄s. Accedere eſt actꝰ volūtatis: Et iō
ille dr̄ accedere: qꝛ querēs aīe ſalutē accedit vo
lūtarie ad pnīe ſacramentū. ¶ Quartū dʒ pe/
naliꝛ applicari: qꝛ ſicut in vulnerib⁹ vuln⁹ duꝝ
ſanatur doloꝛ ē medicina doloꝛis: ita in moꝛali
bus pene ſunt medicīe q̄daʒ. Qui vult igiẛ pe
nitere pfecte ſuſtinēter puniat ſeipm. vñ pſal.
Quū ego i flagella ꝛc. Et h̄ notaẛ cum dr̄. Et
tetigit eos. Tūc. n. penitēs tangiẛ dū pnīe do
loꝛ ſibi ſenſibiliter infligiẛ. Quarto dʒ eſſe in/
ternaliter pꝛofundata: qꝛ ſicut medicamentuꝫ
qꝺ ſolū in ſuperficie dr̄ ſupſanare ꝛ nō ſalubꝛi/
ter curare: ita pnīa q̄ nō in ꝓfundo aīe intima
tur nō eſt ſalubꝛiſ. vñ dr̄. Dixitqꝫ eis. Surgi
te et nolite timere. ¶ Sexto dʒ eſſe in finē de
bitū oꝛdinata. ſ. in deuʒ. vñ ꝑ ſequellā chꝛiſti
debet quis ſubire penā tēpoꝛalē. Mat. 3. Se
quar te quocūqꝫ ieris. Sed multi ſunt ſimileſ
petro: q in cena agni paſcalis nō ſolū ſequutꝰ ē
ſed preceſſit. In paſſiōe aūt ſequebaẛ euʒ a lon
ge ꝛ tandē fugit. Multi. n. ſequūtur in ꝓſpe/
ritate fugientes in aduerſitate: ꝛ hoc eſt qꝺ di/
cit. Leuātes aūt oculos. ſ. ne. ni. vi. ſo. ie. q. d.
Qꝺ in oīb⁹ opibus ꝟtuoſis itētionē nr̄aʒ diri
gere debem⁹ i ſolū ih̄ʒ ipſaʒ pficiēdo in bono/
reʒ dei: ꝛ ad ſalutē ꝓpꝛiā: ꝛ ad ꝓximi vtilitatē.
¶ Quīta ꝯᵒ eſt: ꝙ pſeuerantes i opibus pnīe
ſex fructus ꝯſequūtur in pr̄ia. ¶ Primus eſt
nouitas inuariabil̄: qꝛ aīa hic ꝑ pnīaʒ inouata ꝑ
gr̄aʒ: ibi in pr̄ia ꝑ lumen gl̄ie tota inouatur in
cui⁹ rei ſignū facieẛ eius ſic ſol ſplēduit. ¶ Se
cūdus fructꝰ ē caritas iobfuſcabil̄: qꝛ poſt tene
bꝛas miſie lux diuīe claritatis irradiat ꝛ coꝛꝛu/
ſcat: ꝛ iō dr̄. Ueſtimēta āt eius ſctā ſunt alba ſi
cut nix. ¶ Tertius ē ſocietas iſepabil̄: qꝛ ſine
ſocio nullius rei iocūda ē poſſeſſio: ꝛ ſic ꝟtus
pnīe oī credēti ē in ſalute: ꝛ h̄ eſt qꝺ dr̄. Et ap
paruerūt illis moyſes ꝛ helyaſ. ¶ Quartus ē
ſanitas iſaſtidibil̄: qꝛ poſt doloꝛē pnīe ſeqtur i
extimabil̄ dilectio: ꝛ h̄ eſt qꝺ dr̄ de petro. Dñe
bōuʒ ē nos h̄ eē. ¶ Quītus ē caritas iꝑturba
bilis: qꝛ ibi ē vna ꝛ ꝯcoꝛs: volūtas: ꝛ h̄ eſt qꝺ
dicit petrus. Faciamus hic tria taber. ¶ Se/
xtus ē felicitas itermiabilis: qꝛ poſt penā tꝑalē
ſequūtur gaudia eterna: ꝛ hoc ibi notatur. Et
ecce vox de nube. ſ. certificatiōis: ſaluatoꝛi te/
ſtimonium perhibens ꝛ noſtre ſaluti.
¶ Sexta ꝯᵒ ē: ꝙ i oī tꝑe meritoꝛio ſꝑ h̄bemuſ
laudē humanā decliare: talẛ nāqꝫ laus euacuat
oē meritū. vñ Gre. Cōpelloꝛ vobis dicē: vt ꝛ
bōa q̄ agitis ꝛc. ſʒ ſolū gl̄iandū ē in pnīa: vt pe
naʒ eternaʒ declinem⁹ ꝛ vt ad gaudia celeſtia
anhelemus: ꝛ id ꝓhibet eos dicēſ. Nemi dixe
ritis viſionē hāc: q̄ vos de ſ̄mo certificauit: ne
fauoꝛ humanus ipʒ euacuet: donec filiꝰ hoīs a
moꝛte reſurgat: qui ſua paſſione vniuerſaliter
penitentiaʒ exemplificauit in q̄ ſolū eſt gl̄iādꝫ
ad quam nos ducere velit ieſus.

¶ Feria ſcđa dñice ſcđe q̄drage. Sermo. 52.

Ego vado ꝛ

quęritis me ꝛc. Iohis. 8.
Scđm ꝙ dicit Augu. ſuꝑ
illꝺ ꝑᵒ coꝛ. Animalis hō
nō ꝑcipit ea que dei ſunt.
Animalis hō eſt quādo in
vita ꝛ in ſenſu aīalis ē. Uita animalis ē: qñ in
tra nālis oꝛdinis metas ſpūs rōem nō ꝯtinet:
eo ꝙ ipſe deo regendum ſe nō ſubijcit. In ſen
ſu qs aīalis ē: quādo de deo iuxta coꝛpoꝝ fan
taſiā: vel legis litterā: vel rōeʒ phiſicā iudicat.
Modus aūt cognoſcēdi ꝑ fidē ſupplet defectꝰ
aliaꝝ cognitionū. Naʒ ſi eſt intellectus rudis
neceſſe hʒ credere hijs: q hñt intellectum exer/
cere. Diſcentem. n. opʒ credere. vnde q̄dam
ꝓpter fidei defectū aīales effecti in repꝛobum
ſenſum deuenerunt: quos ſaluatoꝛ in euange/
lio p̄ſenti repꝛehendit: dicens. Ego vado ꝛc.
vnde moꝛalis ſenſus pōt eſſe: ꝙ peccatum eſt
cauſa moꝛtis: qꝛ a nobis expellit gratiam nos
ſpiritualr̄ viuificantem: a qua moꝛte non pote
rimus liberari: niſi ꝑ moꝛtem xp̄i: q eſt verus
mediatoꝛ. Sed qꝛ moꝛi eſt ꝑ fidem et non in/
coꝛpoꝛari: ideo ad repellendum moꝛtis pctī
neceſſarium eſt fidei ſacramentum. ſ. ꝙ creda
mus eum eſſe doctoꝛem: creatoꝛē ꝛ iudicem.
Homines ſeculi huius non intellexerunt: ſed
poſt cōſiderationem moꝛtis tam digne pſone
voluntarie acceptātes cognouerunt. ſ. ꝙ eſt fi
lius dei: ꝑ queʒ deus oīa opatur: cuius doctri
na hʒ veritatem: ꝛ pater eſſentialr̄ eſt cum eo:
qꝛ voluntas eius eſt ꝯfoꝛmis voluntati patris
Igitur concludiẛ ꝙ ſine eius aſſiſtentia nulluſ
exaltari poterit ad gl̄iam eternā: nec liberatur
a moꝛte peccati: niſi ꝑ fidem ei adhereaẛ. Sed
qꝛ hec mā hʒ locuꝫ in dñica de paſſione ꝛ poſt:
ideo ad aliā tranſeamus expoſitionem: que ta/
lis eſt: qꝛ ſm Orige. moꝛs ſaluatoꝛis erat ſibi
ꝓfectio illuc vnde venerat: ſm illꝺ phi. 2. Fa
ctus eſt obediens vſqꝫ ad moꝛtem crucis ꝛc.
Sed qꝛ penitentia eſt quedā moꝛtificatio car/
nis: que ꝑ opa penalia expleẛ: ſeqtur ꝙ ꝑ eam
exaltabiẛ penitens in vita eterna. Sʒ qꝛ pctm̄
huius penitentie gratiā a nobis expellit: ꝑ pec
catum ad talem exaltationem nō poterimus ꝑ
uenire: niſi credamus ſibi adherendo: ipſaʒ eē
noſtre ſalutis recreatriceʒ: quia eſt ſcđa tabula
poſt naufragium: ꝛ iuſtitie doctricem: qua iu/
ſtitia peccatum oꝛdinaẛ in iudicatriceʒ: qua ha
bita omne iudicium ceſſaẛ. vnde hoīes anima
les eam abhominanẛ: non conſiderantes eius
virtutem: ſed laboꝛem. Nam ipſa genita ꝑ ſal
uatoꝛis paſſioneʒ: qua mediante deo operatur
omnia: que ꝑtinent ad deletionem actualium
peccatoꝛum: cui etiam deus eſſentialiter aſſi/
ſtit. Et hoc maxime: quia confoꝛmat ſe volun
tati diuine: que ſm aplʒ eſt ſanctificatio noſtra
per ipſam ſolum implenda. vnde ea median/
te liberamur a moꝛte peccati: ꝛ exaltamur ad vi
tam eternam. Scđm iſtum ſenſum in vniuer
ſali occurrunt ſex conſiderationes.

Prima ꝯſideratio.

Prima ꝯſideratio eſt videre q̄ō pe/
nitentia eſt moꝛtificatio carnis: cum
dicit. Ego: vbi occurrūt tres ꝯᵒes.
¶ Prima ꝯclō eſt: ꝙ p̄ſupponitur peccatum
habere originē a voluntate: qꝛ ſm Aug. nul/
la alia re fit mens hoīs ſerua libidinis: niſi ꝓ/
pꝛia voluntate vniuſcuiuſqꝫ ꝑ ſuggeſtionem:
delectationem: ꝯſenſuʒ: ꝛ opationem: ſm illꝺ
Iaco. ꝑᵒ. Unuſqſqꝫ temptaẛ a ꝯcupiſcētia ſua
Et ſequitur. Peccatum cum ꝯſumatum fue/
rit: generat moꝛtem.
¶ Scđa ꝯclō eſt: ꝙ ꝑ peccatum in ꝯcupiſcen
tia generaẛ rebellio: que imoderate ferẛ in obꝫ
ſibi ꝯueniens contra dictamen recte rationis.
Nam ꝯcupiſcentia ꝑ originalem iuſtitiaʒ: que
oꝛdinat nos reſpectu dei ad obediendꝫ: reſpe
ctu ſui ad ſubijciendum inferioꝛes potētias di
ctamini rōnis: recte reſpectu ꝓximi ad redden/
dum vnicuiqꝫ qꝺ ſuum erat refrenabaẛ. Sed
talis iuſtitia tolliẛ ꝑ peccatum: ꝛ ideo ſequiẛ re/
bellio: qꝛ deo nō obediẛ: ꝛ inferioꝛes ſuꝑioꝛi/
bus nō ſubijciūẛ: nec cuiqꝫ qꝺ ſuū erat reddiẛ.
¶ Tertia ꝯclō eſt: ꝙ ad refrenandam hanc re
bellionem pnīa eſt multū neceſſaria ꝛ cōgrua:
qꝛ vita aīalis: ꝑ quam hō ſequiẛ delectationes
coꝛpoꝛales: cauſans ꝯſequenter rebellioneʒ ꝑ
penitentiam enarraẛ: cum ſit pena magna.
¶ Ratio: qꝛ ſicut magna infirmitas indiget
maxima cura: ita maxima culpa reqrit ſʒ iuſti
tiam diſtributiuam penaʒ maximā: qꝛ vt diciẛ
deute. 25. ꝓ menſura peccati erit plagarū mo/
dus. Et qꝛ moꝛtalitas culpa eſt maxima: quia
offendiẛ maieſtas iſinita: ideo ꝓ p̄ncipali pena
inſtituta eſt ei contritio: que eſt maxima pena.
Qꝺ pꝫ: qꝛ cum in iſta vita maximuꝫ ſupplicū
ſit moꝛs: ꝯtingit vt aliq eligant moꝛtem: vt fu
giant triſtitiam: cum tamen ad vitanduꝫ moꝛ

tem: penam maiorem accipient: vt pz in illo:
qui interfecit ſeipſuz. Et hoc eſt qđ dicit. Ego
de quo in pſal. 34. dicit. Ego autez cum mihi
moleſti eſſent. ſ. rebelliones orte in ꝯcupiſcen
tia. Induebar cilicio. i. penitentie amaritudi/
nem ad refrenandum eaſdem.

Scđa ꝯſideratio.

Irca ſecundā ꝯſiderationē que ē de
c penitentiſ ꝑ penitentiā exaltationē cū
dicit. Vado occurrūt. 3. ꝯcluſiones
¶ Prima eſt: q̄ penitentia eſt a deo effectiue
a nobis aūt diſpoſitiue: q̄a q creauit nos ſine
nobis ꝛc. Ad hanc aūt diſpoſitionē. 4. requi-
runtur. ¶ Prima cognitio fidei informis in
qua homo cognoſcit diuinam iuſtitiam ꝛ boni
tatē: cui diſplicet omne malum: ꝛ que nullum
malum relinquit impunitum. ¶ Secūdo req
rit cognitio proprie offenſe. Nullus eni vnq̄
de peccato penitet: niſi ipſm ħ ad memoriā re/
uocet. Appoc. ħ. Qui lapſus fueras memor
eſto vnde excideris: et pniam age. ¶ Tertio
requirit eius deſpectio: q̄ꝛ niſi peccatū diſplice
ret cōdemnaret. ¶ Quarto requirit cognitio
miſericordie dei: qua probat⁹ eſt omnni reuer
tenti dare veniam. Oportet. n. aliquid eſſe in
clinās in honorē dei: et ħ facit ſpes de materia
¶ Scđa ꝯclō eſt q̄ penitētia eſt expulſiua pec
cati actualis. Nam peccatū actuale eſt macula
animaz deprauās et a bono debilitans: noſtrā
vulnerans ꝑ actū voluntatis cū delectatione ꝛ
libidine: et iō quintuplex nomē ſortitur gratia
huiuſmodi peccatū expellendo. Dicit eni gra
tia: inq̄ꝫū delet culpaz deformantez: q̄ꝛ gratie
eſt reformare. dicitur virtus inq̄ꝫtuz delet cul
pam potentias habilitādo: q̄ꝛ virtutis eſt potē
tias habilitare ad bonuz. ¶ Tertio dicit ſacra
mentū: inq̄ꝫtum delet culpā vulnerantē natu
ram: quia ſacramentorum eſt vulnera ſanare
¶ Quarto dicit actus voluntatis: iq̄ꝫtū cū do
lore delet culpam ex delectatione perpetratam
¶ Quinto dicit pnia: iq̄ꝫtum continet penaz
in ſe culpā ordinantē gratia mediante.
¶ Tertia ꝯclō eſt: q̄ eſt mltuz meritoria. Nā
ex ordine diue voluntatis de cōdigno mereri
pōt vitam eternā: ſ; nō ex nā rei. ¶ Primū
pz. Nam illđ qđ eſt maioris potentie ꝛ digni/
tatis: mlto magis pōt illo: in q̄ minor potētia ꝛ
dignitas reperitur. Sz alique ꝟtutes ħ poſſunt
q̄ ſunt minoris dignitatis: cuz btitudo pmiuz
ſit virtutum. ſ. de ꝯdigno mereri vitā eternaz
ex ordinatōe diue voluntatis. Ergo mlto ma
gis pnia cū ſit īfinite virtutis: vt pz. ¶ Scđm
pz. Natura inferior non pōt eē ꝯdigna ſupi/
ori: ſed corporalia ſpūalib⁹ tpalibus eterna nō
poſſunt ꝯparari. Ro. 8. Nō ſunt ꝯdigne paſ
ſiones huius tpis ꝛc. Sed ex inſtitutiōe diua
Et q̄ꝛ iſtum actum hz deus acceptum ſup oē
ſacrificium: ideo Augu. eam cōmendat dicēs
Penitentia eſt medicamentum miſeris: ſpes
ſalutis: ꝑ quam peccatores ſaluant: ꝛ deus ad
miām ꝓuocatur. que nō in tpe penſat: ſed pro-
funditate luctus ꝛ lachrymaꝝ. vnde pōt de ea
exponi illđ Iohis. 4. Vado parare vob locū.

Tertia ꝯſideratio.

Tertia ꝯſideratio eſt de ꝓpugnatiōe
t pnie ꝑ peccatum: cum dicit. Queri
tis me: ꝛ in pctō veſtro moriemini.
vbi ſunt tres concluſionns.
¶ Prima eſt q̄ inter ꝯcupiſcentiaz carnis: q̄
cāt pctm̄: ꝛ inter ꝯcupiſcentiā ſpūs ꝯtinue ē pu
gna. Et ħ eſt ex ꝯtradictiōe affectuuz vtriuſq̄
Qđ pz ſm q̄ dicit Iſido. in li. differentiaꝝ.
Nam ꝯcupiſcētia carnis eſt motus aīe turpis
in affectum ſordide delectatōis. Concupiſcen
tia vero ſpūs eſt ardens intentio mentis in de
ſideria ſancte virtutis. Iſta ſibi cōſentientes
mittit in regnum: illa ad ſuppliciū ſempiternū
Illa eſt ex pctō pmi hois damnatione deſcen
dens: iſta eſt lex mentis de munere redēptio/
nis noſtri deſcendens. Hec autē ſibi inuicē ꝑ
affectu virtutuz viciorumq̄ quotidiana colli
ctatione taliter aduerſantur.
¶ Scđa ꝯclō eſt: q̄ peccatum in nobis eſt oc
caſio ſpūalis mortis: ſm illđ Iaco. ħ°. Pecca
tum cum ꝯſumatum fuerit: generat mortem.
Nam ſicut corpus ꝑ animam: ita aīa ꝑ gratiaz
viuit. Et ideo ſicut decedente aīa corpus mori
tur: ita recedente gratia: que ꝑ peccatum expel
litur: aīa ſpūalr morit. vnde hoiez ſine gratia
vocat ſcriptura mortuum. Dixit. n. illi domi-
nus qui exciderat a gratia. Nomen hēs q̄ vi/
uas ꝛ mortuus es. Apocal. 2. Ideo dicit. In
peccato veſtro moriemini. Glo. interlinearis
Niſi liberemur ꝑ fidem. vnde Augu. in glo.
ibidem. Quidā moriunt peccato: ꝛ hec mors
eſt deſiderabilis: que ꝯſiſtit in acceptiōe gratie
extinguentis pctm̄. Ro. 6. Qui. n. mortuus
eſt peccato: iuſtificatus eſt a peccato. Quidam
moriunt ꝑꝑ pctm̄ ꝑuans gratiā: ꝛ hij ſunt qui
finaliter moriunt in peccato: ꝛ hec eſt formida
bilis. vnde Dauid. Illumina oclos meos ꝛc.
¶ Tertia ꝯclō eſt: q̄ non ſoluz oīa opa bona

quo ad eorū meritū ꝑ peccatū mortificant: imo
et omnia bona ipſius peccatoꝝ merito ꝑuant
vnde ſicut ſeruo de laboricio ſuo q̄cq̄d lucratur
ad nō ſuo tollitur ꝛ ſibi nihil de hoc deriuatur
ita de⁹ peccatoris. i. diabol⁹ laboris ſui omne
meritū tollit. vnde que facit peccatum: ſeruus
eſt peccati. ¶ Nota q̄ licet pctōr ꝑ opera ex ca
ritate facta nihil meret de condigno: tñ aliquid
de congruo. Peccator eniz aliquando facit bo
num opus in genere. ſ. dat elemoſinaz ꝓpter
vanā gloriā: de hoc meret penā nō mercedem
ſcilicet qñ hoc facit ad honorē dei: hoc nō pōt eſ
ſe ſine gratia gratis data que diſponit de con/
gruo ad gratiā gratū facientez qđ deus aliquo
modo acceptat. Eſt tamen illud meritū in pro
portionabile merito caritatis. Valent tamen
illa opera extra caritatez ad ſex. ¶ Primo ad
multiplicationē temporalium: Iſa. 10. Si vo-
lueritis ꝛ audieritis me bona terre comedetis
¶ Secundo valet ad dimiſſionē pene tēpora
lis. Tertij regum. 12°. Non ne vidiſti achab
humiliatū coram me: ideo nō inducam maluz
in dieb⁹ ſuis. ¶ Tertio ad impetrationē gra/
tie. Ioſue. 6. Raab inuenit gratiā: q̄ꝛ nuncijs
iſrael benefecit. ¶ Quarto ad bone vite aſſue
factionē. vnde trenoꝝ. 3. Bonum eſt viro cū
portauerit iugū ab adoleſcentia ſua. ¶ Quin/
to ad peccati reſiſtentiā. Eccſia. Ignem arden
tem extinguit aqua: ꝛ elemoſina reſiſtit pecca/
to. ¶ Sexto valet ad mitigationem pene ge/
hennalis: dehende non debite verſus ditant:
non cruciant: aptant debenda gehenne. Laxa
tur pena: ſueſcunt culpeq̄ꝫ reſiſtunt. Et hoc ē
q̄ dicit. Ego vado ſilicet per meritum peniten
tie. Quo vos. ſ. per merita extra caritatem fa/
cta. Nō poteritis venire: q̄ꝛ. ſ. eſtis mortui in
peccato. Pſal. Non mortui laudabūt te dñe.

Quarta ꝯſideratio.

Equitur quarta conſideratio: q̄ eſt de
s pctoꝝ excecatōe: cū dicit. Dicebāt ḡ
iudei. vbi occurrūt due ꝯclōnes.
¶ Prima ꝯclō eſt: q̄ pctm̄ ex certa malitia eſt
grauius peccato: qđ eſt ex paſſione. Quod pz
dupli͛. ¶ Ratio prima: q̄ꝛ q̄ꝫto motus pcti eſt
magis ꝓprius volūtati: tanto pctm̄ graui⁹ eſt
Sed pctm̄ ex certa malitia eſt magis ꝓpri⁹ vo
luntati: q̄ꝛ ꝓprius eſt voluntati: qđ ex ſeipo in
malum ſe plus mouet: q̄ꝫ ab extrinſeco mouet
Naz pctm̄ ex paſſione ſic. vnde pctm̄ ex ħ ipo
q̄ eſt ex malitia: aggrauatur. Et tanto magis:
q̄ꝫto paſſio fuerit plus vehemens. vnde ſalua
tor hec peccata damnans dicit. Vos deorſum
eſtis: ideo ſm gloſam deſcendetis in infernuz
¶ Scđa ratio: q̄ꝛ paſſio que inclinat volunta
tem ad peccanduz cito tranſit: ꝛ cito reddit ad
bonuz ꝓpoſitum penitens de peccato. Sz ha
bitus quo homo ex malitia peccat: eſt qualitas
ꝑmanens. Et ideo q ex natura peccat: diutur/
nius peccat. Et ideo dicit. Vos de hoc mūdo
eſtis. q. d. Sicut vobis innatum eſt eſſe mun
danos: ita impoſſibile eſt vobis dimittere ma
lum: cum ꝑ exercitium acq̄ſiueris habitū mali
vnde Aug. de ci. dei dixit. q̄ impreſſiones: q̄
in iuuentute aſſueſcunt: vix deleri poſſunt.
¶ Secunda ꝯclō eſt: q̄ excecatio cum ſit effe/
ctus peccati: ſm illud ſapientie. 2°. Excecauit
eos malitia: aliquando ordinatur ad damnati
onem: vt hic dicitur. Et non cognouerunt.
Aliquando ad ſalutem: quod declaratur ſic.
Nam excecatio eſt quoddam preambulum ad
peccatum: peccatuz aūt ad duo ordinatur. Ad
vnum quidem ꝑ ſe. ſ. ad damnationez. Ad ali
ud autem ex miſericordia dei ſcilicet ad ſanatio
nem: ꝛ quantum deus permittit aliquos cade
re in peccatum: vt peccatum ſuum agnoſcen/
tes: humilientur ꝛ conuertantur: vt dicit etiaz
Auguſtinus de natura ꝛ gratia. vnde exceca
tio ex ſua natura ordinatur ad damnationē ei⁹
qui excecatur. Propter quod etiam ponit re/
probationis effectus. Sed ex miſericordia di/
uina ad tempus medicinaliter ordinatur ad ſa
lutem eorum: qui excecantur. Sed hec miſeri
cordia non impeditur omnibus: ſed tñ prede
ſtinatur: quibus omnia cooperantur in bonū.
Romanorum octauo.

Quinta ꝯſideratio.

Vinta conſideratio eſt de excecatorū
q reillumatione: vbi dicitur. Si eiz
nō credideritis ꝛc. vbi ſunt tres ꝯ°es
¶ Prima ꝯclō eſt: q̄ per lumen fidei cecitas
ꝑ peccatū cauſata expellitur. Nā fides nō ſolū
eſt de hijs que ꝑ ſe ſunt intenta: ſed etiaz đ hijs
que ſunt ad intentoꝝ manifeſtationez: ſed q̄ꝛ ꝛ
remiſſio peccatoꝝ eſt effectus manifeſtans di/
uinā maieſtatē ꝛ xp̄i incarnationē tanq̄ꝫ cauſā
vnde ad remiſſionē peccatoꝝ habendā neceſſa
ria eſt fides. Et ideo volens oſtendere neceſſi
tatē fidei ad ſpiritualē regeneratiōez dicit. Ni
ſi credideritis: q̄ ego ſū: moriemini i peccatiſ ve
ſtris: q̄ſi diceret. Nullus poteſt exuere veterē
hoiem induere nouum: niſi ꝑ ſacramentuz fi
dei. Glo. ſup illud pſalmiſte. Oia opa ei⁹ in

fide: dicit ꝙ fides non niſi in fidelibus operatur
ſalutem. vnde euangeliū. O mulier fides tua
te ſaluā fecit. vnde omnia opa eius ex fide: ⁊
omnia opa que diligit deus ⁊ eternaliter remu
nerat ex fide ꝓcedūt: que fides eſt a deo: ⁊ oīa
bona opa ſunt a deo.

¶ Scđa ꝯcło eſt: ꝙ de remiſſione que fit ꝑ pe
nitentiā: ſiue de penitētia tria credere debem⁹
ſcilicet ꝙ eſt creatrix noſtre ſalutis: doctrix ve/
ritatis: ⁊ iudicatrix equitatiſ. ¶ Primo credē
dum eſt: ꝙ pnīa eſt creatrix noſtre ſalutis: qa
ꝑ eam a deo poſiti longe: appropinquāt ad ſa/
lutem. vnde dicit Ibero. Q̄ð ipſa eſt ſecunda
tabula poſt naufragium: q2 ſi quis veſtem ino
cētie in baptiſmo ꝑceptam corrumpit peccan/
do: pnīe remedio reparare poteſt. Ideo Iohis
tertio dr̄. Penitentiam agite: appropinquabit
enim regnuꝫ celoꝝ ⁊c. Vnde ſaluator in pſo/
na pnīe dicit ſe eſſe ꝓncipium. ſ. recreationis.
Vnde dꝫ ſic legi. Principiū. ſ. veſtre ſalutis:
mee credite ⁊ non moriemini in pccīs veſtris.
¶ Scđo credendū eſt: ꝙ ſit doctrix veritatis.
Ipa. n. repellit a mente caligmē cauſatā a pec/
cato: vnde magiſter ſniaꝝ dicit. Cum. n. quis
mortaliter delinquit ⁊ gratia virtutis priuatur
ſi quā ꝑceſſit: ⁊ naturaliū bonoꝝ eliſionem pa
titur: vnde intellectus obtunditur: ⁊ totus ho/
mo interior obumbratur: ⁊ ita quaſi caligine q̄
dam mens obuoluitur. Hāc vero deus pellit
cum pniam immittit ꝑ quam bona ꝑdita reſti/
tuit: ⁊ vitiata reparat. vnde dicit. Et loquar vo
bis: filio vt doctrix. vnde ad hebre. Locutus
eſt nobis in filio. Pnīa dicitur filia: q2 ꝑ filij
paſſionem generata. ¶ Tertio credenduꝫ eſt
ꝙ ſit iudicatrix: vnde dicit. Multa habeo d̄ vo
bis iudicare ⁊ loqui: id eſt a iudicijs ꝓſeruare:
q2 pater omne iudicium dedit filio: qui ꝑ peni/
tentiam ceſſat ſententiam debitā peccato ꝓ de/
lictis. vnde Ambroſius. Pnīa dicitur a puni
endo: qua quis punit illicita que ꝯmiſit: Alias
ſnīa extremi iudicij puniret.

¶ Tertia ꝯcło eſt: ꝙ huiuſmodi pnīe virtus:
oſtenditur in experientia penalitatum: que lꝫ q̄ꝫ
doqꝫ inchoantibus incutiat formidinē: fiducia
liter tamē debꝫ aggredi: vt in ꝯceptu inchoata
viriliter ad finem ꝑducatur: ſed q2 vt pꝫ ex ꝓdi
cedentibus ꝑ penitentiam ad dei amicitiam re
uocamur: ideo formidine poſtpoſita ad ſuſtinē
dum eius penam: fiducialiter aggrediamur: ⁊
hoc eſt qđ dicit. Cum exaltaueritis filium ho/
minis. ſ. exaltatione crucis. Tunc cognoſcetiſ
qualis ſit ꝑ gloriam reſurrectionis: quaſi dice/
ret. Cum pnīa ſit filia hominis chriſti: quā ſua
paſſione generauit: cum hec in cruce penalita/
tis fuerit exaltata: tunc cognoſcetur qualis ē re
ſurrectio peccatorum. vnde pſalmi. Exaltatus
autem ſum ⁊ humiliatus. Ad eius. n. efficaciā
quinqꝫ requiruntur. ¶ Primum eſt ꝙ debꝫ
habere ꝑſeuerantiam. Nam ipſa ſola ſcilicet ꝑ
ſeuerantia ꝓmiūꝫ obtinet. Criſoſtom⁹. Tolle
ꝑſeuerantiam: nec obſequium mercedem ha/
bebit: nec beneficium gratias: nec laudem for
titudo. Nam non qui ceperit: ſed qui ꝑſeuera
uerit ſaluus erit. Et ideo dicit. Quia ego ſuꝫ:
quaſi diceret: cetera mihi comparata quaſi nō ſūt
q2 ego ſola reporto mercedem. ¶ Scđꝫ quia
efficaciam ſuam non habet a ſe ipſa: ſed a meri/
to paſſionis chriſti. Et ideo dicit. A meipſo ni
hil facio. q. d. Sicut a meipſo non ſuꝫ: ſꝫ a me
rito paſſionis chriſti: ſic meritum non ē a me:
ſed a dignitate patientis. ¶ Tertiū eſt: ꝙ ve/
ritatem efficacie: penitentie: ſaluator ꝓdicauit:
qui mentiri nō poteſt. Et ideo dicit. Sicut do/
cuit me pater hec loquor. Et iō ſicut pater men
tiri non poteſt: ſic nec ego. ¶ Quartum quia
gratia dei ſibi ſemper aſſiſtit: ⁊ ideo dicit: Qui
me miſit mecum eſt: ⁊ non relinquit me ſoluꝫ:
quaſi diceret. Licet gratia dei ſit donum ſup/
naturale: tamen diſponenti ſe ſemper aſſiſtit.
¶ Quintum ꝙ ipſa inquantuꝫ ē ordinata ſem
ꝑ eſt ad beneplacitum dei. Beneplacitū enim
dei eſt noſtra ſanctificatio: que tunc ꝑficitur qn̄
ꝑ penitentiam impedimentum remouetur: ni
hil enim tantuꝫ impedit ſanctificationē noſtrā
ſicut vita aīalis ꝯſequens delectationes corpo
rales que refrenantur pnīe penalitate. Et ideo
dicit. Que beplacita ſunt ei facio ſemper. Qđ
nobis concedat.

¶ Feria tertia dominice ſecunde q̄dragesime
Sermo quinquageſimus tertius.

Up cathe/
drā moyſi ſederunt ſcribe
⁊ phariſei. Mat. 23. Se/
cundū qđ dicit apoſtol⁹ ad
Eph. 4. Non circunfera
mur omni vēto doctrine
in nequitiam hominū: vel aſtutia ad circūuen/
tionē errorum: veritatem autꝫ facientes in ca
ritate: creſcentes in illo per oīa. Qui eſt caput

noſtrum xp̄s. Quod verbuꝫ exponēs beatus
Aug. dicit. Non circūferamur titubantes no/
ſtra debilitate vrgente: oī vento doctrine: pra/
uoꝝ doctrina que eſt quaſi ventus ⁊ tēpeſtas
facta in nequitia hominū, ꝑ qua cecati ſunt ⁊ facte
in aſtutia hominuꝫ. i. ꝑ hoīes malicioſos in ſe
⁊ in ſimplicium deceptionem: quoꝝ doctrina
fit ad circūuentionem errorum: vt ſub ꝓtextu
veritatis magis decipiant trahentes ad errorē
veritatem autem facientes: quaſi non tales ſi/
mus: ſed potius facientes actus veritatis idest
bene ſm̄ doctrinā eius: ⁊ hoc in caritate. Per
oīa. i. omni ſpirituali dono: ⁊ hoc in illo: idest
illo operante: qui eſt caput noſtrum xp̄s. Ex q̄
expoſitione eliciuntur duo documenta.
¶ Primuꝫ documentuꝫ eſt: ꝙ ſimilitudo rei
apparentis ad rem exiſtentem cauſa eſt ſimpli
cium circumuentionis.
¶ Secundum documentū eſt: ꝙ in omni ſta
tu mundi talis circumuētio ꝑ ſiſitudinē appa/
rētis boni reperitur. vnde Gre. ſup illud Iob.
moralium. 10. dicit. Deridetur iuſti ſimplici/
tas. Sapia. n. huius mundi eſt: vt idem dicit
coꝝ machinationibus tegere: ſenſuꝫ verbis ve
lare: ſiue falſa: ſiue vera oſtendere: que vera ſūt
falſa demōſtrare. vnde ſub prudentia mūdi ac
cipit oīa que poſſunt ad falſam prudentiam ꝑti
nere. Et ſm̄ hunc ſenſum eſt introductio euan
gelij ꝑſtgia: ne ſimplices ſub debilitate tituban
tes apparētis rei ſiſitudine circumueniantur: ⁊
in errorē fidei trahant ſua ꝓmunitione hortat
ad predictorum prouidentiam dicens. Super
cathedrā vbi occurrunt due ꝯſiderationes.

Prima conſideratio.

P
Rima cōſideratio eſt de lamentabili
circumuētione apparētis boni: que ī
oī ſtatu mūdi repit. vbi ſt aliq̄ ꝯ°es.

¶ Prima ꝯcło eſt: ꝙ qdam poſuerūt oēs de/
lectationes eſſe malas: vt ſtoici. Hoc ideo: q2
intentionē ſuā deferebāt ad ſolas delectatiōes
ſenſibiles ⁊ corporales que ſunt magis mani/
feſte. Nam in ceteris intelligibilia a ſenſib⁹ an
tiqui philoſophi: nec diſtinguebant intellectuꝫ
a ſenſu vt dicitur in libro de anima. Delectatio
nes autem corporales arbitramur oēs eſſe ma
las: vt ſic homines qui ad delectationes imo/
deratas ſunt ꝓni ab hijs ſe retrahentes ad me
dium virtutis perueniāt: ſed hec extimatio nō
fuit ꝯueniens: cuꝫ nullus poſſit viuere ſine ali
qua ſenſibili ⁊ corporali delectatione.

¶ Secunda ꝯcluſio eſt: ꝙ ſimilitudo eſt cau/
ſa circumuentionis. Nam circumuentio cauſat
ex hoc ꝙ bonū apparens loco boni veri ſe ſimi
litudinarie ſepe repreſentat. Hoc. n. declarat
Nam obiectuꝫ delectationis eſt bonum: ſꝫ bo
num aliud eſt apparens: aliud veꝝ: ⁊ iō opor/
tet etiam ꝙ delectatio ſit diuerſificetur. ſ. ꝙ alia
ſit bona ⁊ alia mala. Sed q2 ſimilitudo eſt cau
ſa delectatiōis. vnde ſicut delectatio errans in
bono apparenti circūfertur: ſic ⁊ ſimilitudo cau
ſans delectationē cauſat circumuentionē. Qđ
autem ſimilitudo eſt cauſa delectationis: pꝫ: q2
ſimilitudo eſt cauſa amoris: ⁊ amor eſt cauſa đ
lectatiōis. Igitur ⁊ ſiſitudo eſt cauſa delectatio
nis nihilominus cauſans circumuentionē.
¶ Tertia ꝯcło eſt: ꝙ lꝫ falſa doctrina ſit ꝑicu/
loſa mutatione: eſt tñ multum vtilis vitatione
q2 ſicut ſꝫ Augu. Nihil amari poteſt niſi co/
gnitum: ſic etiam nec aliquid vitari poteſt niſi
cognitum. vt igitur vitia vitemus: opꝫ vt eoꝝ
notitiam habeamus. q2 ſm̄ Grego. Tolera/
bilius mundi mala ſuſcipimus: ſi contra hec ꝑ
ꝓudentie clipeuꝫ munimur. vnde dicit. Oīa
que dixerint vobis ſeruate ⁊ facite ſm̄ opa eo/
rum nolite facere. q. d. Doctrinā eoꝝ debem⁹
in mente ſeruare quo ad eorum notitiaꝫ: ⁊ fa/
cere. ſ. eorum vitationē: que valet ad noſtram
vtilitatem. Sed ſm̄ opa eorum nolite facere:
ſcilicet eorum imitatione ea perficiendo: ⁊ ī eis
delectando. vnde gloſa ibideꝫ dicit. Tales do
ctores audiri debent: non imitari.
¶ Quarta ꝯcluſio eſt: ꝙ quatuor vitia carnis
ſunt. ſ. prudentia: aſtutia: dolus: ⁊ fraus: que
ſunt in quatuor reprehēſibilia: in quibus ſunt
non imitanda. ¶ Primū eſt defectus opera/
tionis bone: q2 dicunt ⁊ non faciunt. Ratio ē:
Nam ad virtutem veritatis ꝑtinet: vt aliquis
talem ſe exhibeat exterius: qualis ē interius: ſi
gna autem exteriora nō ſolum ſunt verba: ſed
etiaꝫ facta. Igitur ⁊c. vnde Criſo. dicit. Fidē
predicant ⁊ infideliter agunt. Pacem dant: ⁊
ſibi non habent. Veritatem laudant: ⁊ menda
cia diligunt. ¶ Secundum eſt auctoritas pre
lationis: quia imponūt onera grauia alijs. vn
de Criſoſtomus. Circa vitam tuam debes eē
auſterus: circa alioꝝ benignus: Audiat te do/
minus parua mandantē: ⁊ grandia facientem
Nam melius eſt de miſericordia reddere rōnē
onem: q̄ꝫ de auſteritate. vbi paterfamilias lar/
gus eſt: ibi diſpenſator non debet eſſe tenax.
¶ Tertium eſt oſtentatio in operatione: qua
oīa opera ſua faciunt. Gloſa. Duplici ratione

fide: dicit φ fides non niſi in fidelibus operatur
ſalutem. vnde euangeliū. O mulier fides tua
te ſaluaȝ fecit. vnde omnia opa eius ex fide: ⁊
omnia opa que diligit deus ⁊ eternaliter remu
nerat ex fide ꝓcedūt: que fides eſt a deo: ⁊ oia
bona opa ſunt a deo.
¶ Scda ꝯclō eſt: φ de remiſſione que fit ꝑ pe
nitentiā: ſiue de penitētia tria credere debem⁹
ſcilicet φ eſt creatrix noſtre ſalutis: doctrix ve/
ritatis: ⁊ iudicatrix equitatiſ. ¶ Primo credē
dum eſt: φ pnia eſt creatrix noſtre ſalutis: qa
ꝑ eam a deo poſiti longe: appropinquāt ad ſa/
lutem. vnde dicit Ihero. Q̄ ꝺ ipſa eſt ſecunda
tabula poſt naufragium: qꝛ ſi quis veſtem ino
cētie in bapaiſmo ꝑceptam corrumpit peccan/
do: pnie remedio repare poteſt. Ideo Iobis
tertio dr̄. Penitentiam agite: appropinquabit
enim regnuȝ celoꝝ ⁊c. Vnde ſaluator in pſo/
na pnie dicit ſe eſſe ꝓncipium. ſ. recreationis.
Vnde dȝ ſic legi. Principiū. ſ. veſtre ſalutis:
mee credite ⁊ non moriemini in pctis veſtris.
¶ Scdo credendū eſt: φ ſit doctrix veritatis.
Ipa. n. repellit a mente caligīnē cauſatā a pec/
cato: vnde magiſter ſniaꝝ dicit. Cum. n. quis
mortaliter delinquit ⁊ gratia virtutis priuatur
ſi qua ꝑceſſit: ⁊ naturaliū bonoꝝ eliſionem pa
titur: vnde intellectus obtunditur: ⁊ totus bo/
mo interior obumbratur: ⁊ ita quaſi caligine q̄
dam mens obuoluitur. Hāc vero deus pellit
cum pniam immittit ꝑ quam bona pdita reſti/
tuit: ⁊ viciata reparat. vnde dicit. Et loquar vo
bis: filio vt doctrix. vnde ad hebre. Locutus
eſt nobis in filio. Pnia dicitur filia: qꝛ ꝑ filij
paſſionem generata. ¶ Tertio credenduȝ eſt
φ ſit iudicatrix: vnde dicit. Multa habeo ꝺ vo
bis iudicare ⁊ loqui: id eſt a iudicijs ꝓſeruare:
qꝛ pater omne iudicium dedit filio: qui ꝑ peni/
tentiam ceſſat ſententiam debitā peccato ꝓ de/
lictis. vnde Ambroſius. Pnia dicitur a puni
endo: qua quis punit illicita que ꝯmiſit: Alias
ſnia extremi iudicij puniret.
¶ Tertia ꝯclō eſt: φ huiuſmodi pnie virtus:
oſtenditur in experientia penalitatum: que lȝ q̄ꝫ
doqȝ inchoantibus incutiat formidinē: fiducia
liter tamē debȝ aggredi: vt in ꝯceptu inchoata
viriliter ad finem ꝑducatur: ſed qꝛ vt pȝ ex ꝓdi
cedentibus ꝑ penitentiam ad dei amicitiam re
uocamur: ideo formidine poſtpoſita ad ſuſtinē
dum eius penam: fiducialiter aggrediamur: ⁊
hoc eſt qꝺ dicit. Cum exaltaueritis filium ho/
minis. ſ. exaltatione crucis. Tunc cognoſcetiſ
qualis ſit ꝑ gloriam reſurrectionis: quaſi dice/
ret. Cum pnia ſit filia hominis chriſti: quā ſua
paſſione generauit: cum hec in cruce penalita/
tis fuerit exaltata: tunc cognoſcetur qualis ē re
ſurrectio peccatorum. vnde pſalmi. Exaltatus
autem ſum ⁊ humiliatus. Ad eius. n. efficaciā
quinqȝ requiruntur. ¶ Primum eſt φ debȝ
habere ꝑſeuerantiam. Nam ipſa ſola ſcilicet ꝑ
ſeuerantia ꝓmiuȝ obtinet. Criſoſtom⁹. Tolle
ꝑſeuerantiam: nec obſequium mercedem ha/
bebit: nec beneficium gratias: nec laudem for
titudo. Nam non qui ceperit: ſed qui ꝑſeuera
uerit ſaluus erit. Et ideo dicit. Quia ego ſuȝ:
quaſi diceret: cetera mihi comparata quaſi nō ſūt
qꝛ ego ſola repono mercedem. ¶ Scdȝ quia
efficaciam ſuam non habet a ſeipſa: ſed a meri/
to paſſionis chriſti. Et ideo dicit. A meipſo ni
hil facio. q. d. Sicut a meipſo non ſuȝ: ſȝ a me
rito paſſionis chriſti: ſic meritum non ē a me:
ſed a dignitate patientis. ¶ Tertiū eſt: φ ve/
ritatem efficacie: penitentie: ſaluator ꝓdicauit:
qui mentiri nō poteſt. Et ideo dicit. Sicut do/
cuit me pater hec loquor. Et iō ſicut pater men
tiri non poteſt: ſic nec ego. ¶ Quartum quia
gratia dei ſibi ſemper aſſiſtit: ⁊ ideo dicit: Qui
me miſit mecum eſt: ⁊ non relinquit me ſoluȝ:
quaſi diceret. Licet gratia dei ſit donum ſup/
naturale: tamen diſponenti ſe ſemper aſſiſtit.
¶ Quintum φ ipſa inquantuȝ ē ordinata ſem
ꝑ eſt ad beneplacitum dei. Beneplacitū enim
dei eſt noſtra ſanctificatio: que tunc ꝑficitur qn̄
ꝑ penitentiam impedimentum remouetur: ni
hil enim tantuȝ impedit ſanctificationē noſtrā
ſicut vita aialis ꝯſequens delectationes corpo
rales que refrenantur pnie penalitate. Et ideo
dicit. Que beplacita ſunt ei facio ſemper. Qꝺ
nobis concedat.

¶ Feria tertia dominice ſecunde q̄drageſime
Sermo quinquageſimus tertius.

Up cathe/
drā moyſi ſederunt ſcribe
⁊ phariſei. Mat. 23. Se/
cundū qꝺ dicit apoſtol⁹ ad
Eph. 4. Non circunfera
mur omni vēto doctrine
in nequitiam hominū: vel aſtutia ad circūuen/
tionē errorum: veritatem autē facientes in ca
ritate: creſcentes in illo per oia. Qui eſt caput

noſtrum xp̄s. Quod verbuȝ expoñēs beatus
Aug. dicit. Non circūferamur titubantes no/
ſtra debilitate vrgente: oi vento doctrine: pra/
uoꝝ doctrina que eſt quaſi ventus ⁊ tēpeſtas
facta in neqtia hominū, ꝑ qua cecati ſunt ⁊ facte
in aſtutia hominuȝ. i. ꝑ hoies malicioſos in ſe
⁊ in ſimplicium deceptionem: quoꝝ doctrina
ſit ad circūuentionem errorum: vt ſub ꝓtextu
veritatis magis decipiant trahentes ad errorē
veritatem autem facientes: quaſi non tales ſi/
mus: ſed potius facientes actus veritatis ideſt
bene ſm doctrinā eius: ⁊ hoc in caritate. Per
oia. i. omni ſpirituali dono: ⁊ hoc in illo: ideſt
illo operante: qui eſt caput noſtrum xp̄s. Ex q̄
expoſitione eliciuntur duo documenta.
¶ Primuȝ documentuȝ eſt: φ ſimilitudo rei
apparentis ad rem exiſtentem cauſa eſt ſimpli
cium circumuentionis.
¶ Secundum documentū eſt: φ in omni ſta
tu mundi talis circumuētio ꝑ ſiſitudinē appa/
rētis boni repitur. vnde Gre. ſup illud Iob.
moralium. 10. dicit. Deridetur iuſti ſimplici/
tas. Sapia. n. huius mundi eſt: vt idem dicit
coꝛ machinationibus tegere: ſenſuȝ verbis ve
lare: ſiue falſa: ſiue vera oſtendere: que vera ſūt
falſa demōſtrare. vnde ſub prudentia mūdi ac
cipit oia que poſſunt ad falſam prudentiam ꝑti
nere. Et ſm hunc ſenſum eſt introductio euan
gelij ꝓntis: ne ſimplices ſub debilitate tituban
tes apparētis rei ſiſitudine circumueniantur: ⁊
in errorē fidei trahant ſua ꝓmunitione hortat
ad predictorum prouidentiam dicens. Super
cathedrā vbi occurrunt due ꝯſiderationes.

Prima conſideratio.

Rima cōſideratio eſt de lamentabili
circumuētione apparētis boni: que ī
oi ſtatu mūdi repit. vbi ſt aliq̄ ꝯ°es.

¶ Prima ꝯclō eſt: φ qdam poſuerūt oēs de/
lectationes eſſe malas: vt ſtoici. Hoc ideo: qꝛ
intentionē ſuā deferebāt ad ſolas delectatiōes
ſenſibiles ⁊ corporales que ſunt magis mani/
feſte. Nam in ceteris intelligibilia a ſenſib⁹ an
tiqui philoſophi: nec diſtinguebant intellectuȝ
a ſenſu vt dicitur in libro de anima. Delectatio
nes autem corporales arbitramur oēs eſſe ma
las: vt ſic homines qui ad delectationes immo/
deratas ſunt ꝓni ab hijs ſe retrahentes ad me
dium virtutis perueniāt: ſed hec extimatio nō
fuit ꝯueniens: cuȝ nullus poſſit viuere ſine ali
qua ſenſibili ⁊ corporali delectatione.
¶ Secunda ꝯcluſio eſt: φ ſimilitudo eſt cau/
ſa circumuentionis. Nam circumuentio cauſat
ex hoc φ bonū apparens loco boni veri ſe ſimi
litudinarie ſepe repreſentat. Hoc. n. declarat
Nam obiectuȝ delectationis eſt bonum: ſȝ bo
num aliud eſt apparens: aliud veꝝ: ⁊ iō opor/
tet etiam φ delectatio ſit diuerſificetur. ſ. φ alia
ſit bona ⁊ alia mala. Sed qꝛ ſimilitudo eſt cau
ſa delectatiōis. vnde ſicut delectatio errans in
bono apparenti circūfertur: ſic ⁊ ſimilitudo cau
ſans delectationē cauſat circumuentionē. Qꝺ
autem ſimilitudo eſt cauſa delectationis: pȝ: qꝛ
ſimilitudo eſt cauſa amoris: ⁊ amor eſt cauſa ꝺ
lectatiōis. Igitur ⁊ ſiſitudo eſt cauſa delectatio
nis nihilominus cauſans circumuentioneȝ.
¶ Tertia ꝯclō eſt: φ lȝ falſa doctrina ſit ꝑicu/
loſa imitatione: eſt tñ multum vtilis vitatione
qꝛ ſicut ſȝ Augu. Nihil amari poteſt niſi co/
gnitum: ſic etiam nec aliquid vitari poteſt niſi
cognitum. vt igitur vitia vitemus: opȝ vt eoꝝ
notitiam habeamus. qꝛ ſm Grego. Tolera/
bilius mundi mala ſuſcipimus: ſi contra hec ꝑ
ꝓudentie clipeuȝ munimur. vnde dicit. Oia
que dixerint vobis ſeruate ⁊ facite ſm opa eo/
rum nolite facere. q. d. Doctrinā eoꝝ debem⁹
in mente ſeruare quo ad eorum notitiaȝ: ⁊ fa/
cere. ſ. eorum vitationē: que valet ad noſtram
vtilitatem. Sed ſm opa eorum nolite facere:
ſcilicet eorum imitatione ea perficiendo: ⁊ i eis
delectando. vnde gloſa ibideȝ dicit. Tales do
ctores audiri debent: non imitari.
¶ Quarta ꝯcluſio eſt: φ quatuor vitia carnis
ſunt. ſ. prudentia: aſtutia: dolus: ⁊ fraus: que
ſunt in quatuor reprehēſibilia: in quibus ſunt
non imitanda. ¶ Primū eſt defectus opera/
tionis bone: qꝛ dicunt ⁊ non faciunt. Ratio ē:
Nam ad virtutem veritatis ꝑtinet: vt aliquis
talem ſe exhibeat exterius: qualis ē interius: ſi
gna autem exteriora nō ſolum ſunt verba: ſed
etiāȝ facta. Igitur ⁊c. vnde Criſo. dicit. Fidē
predicant ⁊ infideliter agunt. Pacem dant: ⁊
ſibi non habent. Veritatem laudant: ⁊ menda
cia diligunt. ¶ Secundum eſt auctoritas pre
lationis: quia imponūt onera grauia alijs. vn
de Criſoſtomus. Circa vitam tuam debes eē
auſterus: circa alioꝝ benignus: Audiat te do/
minus parua mandantē: ⁊ grandia facientem
Nam melius eſt de miſericordia reddere rati
onem: q̄ȝ de auſteritate. vbi paterfamilias lar/
gus eſt: ibi diſpenſator non debet eſſe tenax.
¶ Tertium eſt oſtentatio in operatione: qua
oia opera ſua faciunt. Gloſa. Duplici ratione

ab his attendere iubet ne eoꝝ ſimulatione ſedu
camur: ⁊ eoꝝ emulatione inflāmemur. Simu
latio eſt in opere: emulatio in voluntate. vnde
dicit. Dilatāt philateria ſua: ideſt chartas frō/
ti eoꝝ ꝓ ſimulatione impoſitas in quibus de/
ſcriptus erat decalogus: male interpretātes il/
lud deut. 6. Ligabis ea in manibꝰ tuis.: ⁊ erūt
monita ante oculos tuoſ: cū ſpiritualiter manꝰ
ſit intelligenda operatio ⁊ oculi magis medita
tio. vnde Ihero. Non intelligebant ꝙ hec por
tanda erāt in corde: ⁊ nō in corpore. ¶ Quar
tum eſt affectus ambitionis: que eſt duplex .ſ.
honoris ⁊ laudis. Ambitio honoris exprimit
in duobus. ſ. in locis carnalibus: vt in cenis:
et in locis ſpūalibus. vt in ſynagogis. Amant
enim primos accubitus. Ambitio laudis etiāꝫ
exprimitur i duobus: ſcilꝫ in apparenti iuſtitia
⁊ in apparenti ſapientia. Unde dicit. Et voca/
ri rabbi ⁊ amant primas ſalutationes in foro.
Ihero. Infidelibus xp̄s docet illos eſſe cauen
dos: qui honorem indebite appetunt: ⁊ vocari
ab hominibus rabbi volunt nomē appetunt:
⁊ officium negligunt.

Secunda ꝯſideratio

Circa ſecundam conſiderationeꝫ que
eſt de acceptabili directione veritatis
ſummi boni: q̄ in xp̄o doctore: ⁊ eiꝰ
doctrina reperit: occurrunt alique concluſiōes
¶ Prima ꝯclō eſt: ꝙ Plato nō poſuit omneſ
delectatiōes eſſe bonas: neqꝫ malas: ſed quaſ/
dam eſſe bonas: ⁊ quaſdam eſſe malas. Ita ta
men ꝙ nullum ſit ſummū bonuꝫ vel optimum
Ipſe. n. deficit in duobus. ¶ Primo qꝛ cum
videret delectationes corporales in quodā mo
tu ⁊ generatione cōſiſtere. Sicꝫ pꝫ in repletio/
ne ciborum. vnde cuꝫ generatio ⁊ motus ſint
actus imꝑfecti: ſequebatur ꝙ delectatio nō ha/
beret vltimi finis rationem. Sed hoc falſum
eſt in delectationibus intellectualibus: cuꝫ ali/
quis non ſolum delectatur in generatiōe ſcien
tie cum addiſcit. ſed etiam in contemplando ſm
ſcientiam iam acquiſitaꝫ. ¶ Alio vero modo
quia dicebat optimum qđ eſt ſimplr ſummuꝫ
bonum: quod. ſ. bonum eſt quaſi abſtractum:
⁊ non ꝑticipatum: ſicut ipſe deus eſt ſummuꝫ
bonum. Nos autem loquimur de optimo in
rebus humanis. Optimum aūt in vnaquaqꝫ
re eſt vltimus finis. Finis aūt eſt duplex. Di
citur eniꝫ ipſa res vel rei vſus. Sicut finis eſt
pecunia vel poſſeſſio pecunie. Et ſꝫ h̄ vltimꝰ
finis hoīs dici pōt vel ipē deus: q eſt ſummuꝫ
bonum ſimplr: vel fruitio ipſius: que hꝫ dele/
ctationem quandam in vltimo fine. Et ꝑ hūc
modum aliqua delectatio hominis poteſt dici
optimū inter hōa humana: nō ꝙ ſit optima ex
h̄ ꝙ eſt delectatio: ſꝫ ex hoc ꝙ eſt ꝑfecta quieſ in
optimo. vnde beatitudo eſt optimum: cum ſit
finis humane vite: cuꝫ btitudo non eſt ſine de
lectatione. Pſal. Adimplebit me letitia ⁊c.
¶ Scđa ꝯclō eſt: ꝙ delectatio eſt ꝯiunctio cō/
ueniens cum cōueniente. Deus autē maxime
cōuenit aīe: vtpote ad imaginem eius facte: qꝛ
ſm Augu. ideo imago dei eſt aīa: qꝛ ipſius eſt
capax: ⁊ ꝑticeps eſſe poteſt. Et hoc maxime ſit
ſcilicet quādo potentie eius. ſ. voluntas aman/
do: ⁊ intellectus cognoſcendo ſiant cōuerſe ad
deuꝫ: Et ideo nō eſt plena delectatio: niſi in ꝑ/
fecta ꝯiunctione potentiaꝝ anime ad deum: ſi
cut eſt in patria. Et ideo dicit Augu. ꝙ omniſ
delectatio humana eſt amaritudine temperata
vt ſciatur ꝙ nō eſt vera delectatio: niſi cū deo.
Et ideo ſaluator diſſuadens delectari in mun/
danis dicit. Vos aūt nolite vocari rabbi: qua
ſi diceret ꝙ delectatio gratiaruꝫ quarūcunqꝫ ſo
li deo eſt attribuenda.

¶ Tertia ꝯclō eſt: ꝙ quatuor ſunt virtutes in
veritate doctrine xp̄i: nos dirigentes: que re/
mouent occaſiones errorum: qbus ſimplices
circumueniuntur: que ſunt prudentia: ſpiritus
eubolia: ſynaſis: ⁊ gnomy: de qbus. 6. ethic.
philoſophus facit mentionem. ¶ Ratio eſt.
Nam virtus ꝓprie ordinatur ad actum: queꝫ
reddit bonum. Et ideo opꝫ ſm differentiaꝫ
actuum eſſe diuerſas virtutes. Actus autē ra
tionis ordinandi ſunt diuerſi: nec habent ean
dem rōnem bonitatis. vnde homo ſm diuer/
ſitatem virtutum diuiſimode habet diſponi.
vnde ad prudentiā pertinet bene ꝯſiliari impa
tiue. Ad eubolíam ꝑtinet conſiliari electiue.
Ad ſyneſim pertinet recte iudicare ſm reglas
cōmunes. Sed gnomy iudicat ſm quandaꝫ
ſingularem ꝑſpicacitatem iudicis. ¶ Primū
pꝫ de prudentia. Nam ſm Tullium pruden/
tia eſt rerum bonarum ⁊ malarum: ⁊ vtrīuſqꝫ
ſcientia. Hec virtus diſcernit bona a malis ⁊
bona ad inuicem oſtendendo qđ ſit melius: ⁊
mala ad inuicem oſtendendo qđ ſit magis ma
lum. vnde ad prudentiam pertinet recte conſi
liari: ⁊ iudicare: ⁊ ꝑcipere de hijs: per que ꝑue
nitur ad debitum finem. vnde ipſa principali/
ter reſpicit bonum cōmune. Unde apl̄s de ſe
ipſo dicit. Non quero quid vtile ſit: ſed quid
multis: vt ſalui fiant: vt dicitur ꝑma corin. 2°.
Hec enim excludit prudentiā carnis: que bo/
num ꝑſonale ꝑponit bono cōmuni: quod re/
pugnat caritati: que non querit que ſua ſunt:
vt dicitur ꝑma coꝝ. 13. Repugnat etiāꝫ ratio/
ni: que hoc indicat: ꝙ bonum cōmune ſit me/
lius q̄ꝫ bonū ꝑuatum. Et hoc eſt ꝙ dicit. Voſ
autem nolite vocari rabbi: dogmatizātes ſup/
ple bonum ꝑuatum preferre bono cōmuni: ſi
cut facit prudētia carnis. Hec. n. doctrina ge
nerat mortem. Corint. 8. Prudentia carnis
mors eſt. Glo. prudentiam carnis hꝫ qs cum
implet que ſunt carnis. Prudentia aūt ſpiritꝰ
docet que diuina ⁊ celeſtia ſunt: non ſoluꝫ ver
bo: ſed exemplo. vnde dicit. Vnus eſt. n. ma
giſter. ſ. xp̄s: qui nobis prudentiaꝫ ſpiritus re
uelauit. ¶ Scđm pꝫ de eubolia: que vt dici/
tur. 6. ethi. eſt rectitudo ꝯſilij: ⁊ eſt virtus mul
tum neceſſaria ad obuiandum malo conſilio.
Nam de ratione virtutis humane eſt ꝙ faciat
actum hoīs bonum. Inter ceteros hoīs actuſ
eſt ꝯſiliari: qꝛ iſte actus importat quandam in/
quiſitionem rationis circa agenda: in qbus cō
ſiſtit vita humana. Eubolia autē importat bo
nitatem conſilij. Dicitur autem ab eu: quod ē
bonum ⁊ boli: quod eſt conſilium: quaſi bona
conſiliatio. Hec enim excludit falſa ꝯſilia aſtu
tie ad conſequendos malos fines. vnde ꝑſtitu
ere conſilia ad malum finem conſequendum:
vel inuenire malas vias ad bonum finem cō
ſequendum: vtrunqꝫ iſtorum contra rationeꝫ
eubolie: vt pꝫ. 6. ethi. Et hoc eſt ꝙ dicit. Oēs
auteꝫ vos fratres eſtis ab vno patre. ſ. deo ge
niti: ⁊ Adam ad vnam hereditatem vocati. ſ.
regnum celoꝝ. Et ideo ſitis inuicem diligen/
tes honoreqꝫ preuenientes: excludendo a vo-
bis preſtitutionem mali conſilij: quo malus fi
nis conſequitur. Sed magis conſilio recto: ⁊
auxilio fraterno inuiceꝫ ſubuenientes. Hanc
enim fraternitatem xp̄s docuit verbo in exem
plo. Et ideo doctrinam aſtutie a terrenis con/
ſiliarijs datam nolite ſequi. Et hoc eſt ꝙ dicit
Nolite patrem vobis vocari ſuꝑ terrā. ſ. reci/
piendo ab eo ſiniſtram doctrinam: qua poteri
tis alios circumuenire. Unus eſt enim pater
veſter: qui in celis eſt: qui. ſ. regenerauit vos
verbo vite: cuius doctrinā ſectamini in v̄itate
¶ Tertium pꝫ de ſyneſi. Syneſis eſt virtus
recte iudicandi. vnde in greco ſyneſi dicuntur
homines bene ſenſati. Multi enim ſunt boni
conſiliarij: qui tamen non ſunt bene ſenſati.
Et ideo non ſunt boni iudiciarij: quod eſt pro
pter defectum intellectus: qui contingit maxi/
me ex mala diſpoſitione: ſꝫ bona diſpoſitio ꝑti
neat ad ſyneſim. vnde cum ſyneſis fuerit be/
ne diſpoſita ꝯceptionibus veris ⁊ rectis: ꝓcul
dubio recte iudicabit. vñ dicit. Nec vocemini
magiſtri: qꝛ magr ve. ⁊c. q. d. Doloſa ꝑſuaſio
nō ſit vr̄a doctrina. Proh dolor iaꝫ dn̄atur in
oī ſtatu: vt ea vtētes: Vbis doloſis nulli circū
ueniatis: ſꝫ vtimini doctrina xp̄i: recte iudicā
tes quēlꝫ de ſalute informādo. ¶ Quartuꝫ pꝫ
de gnomy: q̄ importat q̄ndaꝫ ſinglareꝫ ꝑſpica
tionem iudicij. vñ nota ꝙ bitus cognitiui diſ/
cernuntur ſm altiora ⁊ inferiora ꝑnª. Mani/
feſtum eſt aūt ꝙ illa: q̄ ſunt ꝑter ordinē ꝑmoꝝ
ꝑncipioꝝ ꝑtinē ad ꝯſideratōeꝫ diue ꝓuidētie.
Contingit aūt aliqđ eſſe faciendū preter cōmu
nem regulam agendoꝝ puta in aliquo caſu in
conſueto ⁊ inopinate ſuꝑuenienter. Et ita opꝫ
de huiuſmōi iudicare ſꝫ alia altiora ꝑncipia q̄
ſint regule cōmunes ſm quaꝫ iudicat ſynaſis
⁊ ſm illa altiora ꝑncipia exigit altior virtus iu
diciaria que vocat gnomy. Hec importat quā
dam ſingularem ꝑſpicacitatē iudicij. Ad repri
mendum igitur fraudem deceptionum valet
hec virtus qꝛ heu in omnium ſtatu dominatur
fraus: q quilibet in omnibus factis alium niti/
tur ſupplantare: ⁊ hoc quando proſpicationi iu
dicio vias fraudulentas perſcrutatur. vnde di
cit. Qui maior eſt veſtrum: ſit veſter miniſter
Quaſi diceret. Qui ꝑ fraudoloſas vias nite
bantur anhelare ad ſtatuꝫ altiorem vere ſuppe
ditabuntur: quando eoruꝫ fraudes perſpici in
genio precluduntur.

¶ Quarta ꝯclō eſt: ꝙ ad [illegible]niendū boni ap
parentis circumuention[illegible] doctrine xp̄i ve
ritatē experiendam: multum valet humilitas:
qꝛ ſm Aug. humilitas eſt ex intuitu ꝓprie cō
ditionis: ⁊ ſui ꝯditoris voluntaria mentis in/
clinatio in ſuo: imo ordinabili ad ſuuꝫ ꝯditorē
¶ Cauſa huius inclinatōis eſt intuitus ꝓprie
ꝯditionis. Michee. 6. Humiliatio tua in me
dio tui. ¶ Alia cā eſt intuitus ꝯditoris: in quo
nullus eſt defectuſ. vnde ꝯparatione eius ma
gis apparent defectus noſtri. vnde Bernar.
Nunqꝫ ſe melius deꝑhendit modus humane
ꝑfectionis: q̄ꝫ in lumine vultus tui: ⁊ in ſpecu
lo diue viſionis. Qđ etiā intuitus ꝓprie ꝯdi/
tionis ſit cā humilitatis: pꝫ ꝑ Ber. dicentem.
Humilitas eſt virtus: qua hō veriſſima ſui co
gnitione ſibiipſi vileſcit. Hanc xp̄s nobis cō

mendauit: qꝛ ꝑ eam maxime remouetᷣ impedimentū humane ſalutis: q̄ ɔſiſtit in h̄ ꝙ hō ad celeſtia ⁊ ſpūalia tendit: a q̄bus homo impedit dum in terrenis magnificari ſtudet. Et ideo deus vt impedimētum ſalutis auferret: exteriorem celſitudinem ɔtemnendā oſtendit ꝑ humilitatis exempla. Et ſic humilitas eſt quaſi q̄dam diſpoſitio ad liberū acceſſum hoīs in ſpiritualia ⁊ dīna bona. Et h̄ eſt dicit. Qui ſe humiliat exaltabitur. vnde humilianti ꝓmittitur ſpiritualis exaltatio. vnde Auguſ. Ne putes ſubiacere eum: q ſe humiliat: cum ſit dictū exaltabitur. ſ. ſpirituali exaltatiōe. Et ne opineris eius exaltationem in oculis hoīum per ſubmulitatem fieri corporalem.

Quinta ɔclō eſt: ꝙ ſupbia multum nos a via veritatis ꝓſtergat. Et ideo Tobie. 6. dicitᷣ Nunꝙ̄ in tuo ſenſu aut in tuo verbo ſupbiam dominari ꝑmittas. Et hoc ideo: qꝛ lꝫ ſit ſpāle peccatum hn̄s ſpeciale obm: q eſt inordinatus appetitus ꝓprie excellentie: tamen ꝓpter redūdantiam quandā in alia peccata hꝫ quādam generalitatem: inq̄tū ꝫ. ſ. ex ſupbia oriri poſſunt omnia peccata. Eſt notandū ꝙ ſupbia vocatur ex hoc ꝙ aliqs ꝑ voluntatē tendit ſupra illud qđ eſt. vnde Iſido. Supbus dictus eſt quaſi ſupra vult videri q̄ꝫ eſt. Qui. n. vult ſupgredi vltra id qđ eſt: ſupbus eſt. Habet autē hoc recta ratio. vt voluntas vniuſcuiuſqꝫ feratur in id: quod eſt ꝓportionatum ſibi. Et ideo manifeſtum eſt ꝙ ſupbia importat aliqđ qđ aduerſetur recte rōni. Hoc aūt facit peccatū: qꝛ ſm̄ Diony. malum aīe eſt ꝓ̄ter rōnem viuere vnde Gre. Ipſa vitioꝝ regina ſupbia eſt.

Sexta ɔclō eſt: ꝙ cum quodlꝫ in ſuo genere debeat eſſe ꝑfectū ꝓpter ſui operis ꝑfectionem. Ideo dicitᷣ ꝙ ad humilitatis ꝑfectionem duodecim gradus requiruntur. quibus duodecim gradus ſupbie opponuntur. Primus eſt corde ⁊ corpore ſemꝑ humilitatem oſtendere defixis in terram aſpectibus. Scđs eſt: vt pauca verba ⁊ rōnabilia loquatur: non clamoroſa voce. Tertius eſt ꝙ nō ſit facilis ⁊ ꝓmptus ad riſum. Quartus eſt taciturnitas ad interrogationē: ⁊ tunc eſt tenere qđ habet cōis regula monaſterij. Sextus eſt credere ⁊ ꝓnunciare ſe oībus viliorem. Septimus ſe ad oīa indignum ⁊ inutilem ɔfiteri: ⁊ corde credere. Octauus ē ɔfeſſio pctōꝝ. Nonus eſt ꝓ obediētia in duris ⁊ aſperis patientiam amplecti. Decimus eſt ſe cum obedientia ſubdere maiori. Vndecim⁹ vt voluntatem ꝓpriam non delectetur implere. Duodecimus vt deū timeat: ⁊ ſit memor omnium que p̄cipit. Quod nobis ɔcedat.

Feria q̄rta dn̄ice. 2. Sermo. 54.

Aſcendens

Ihs hieroſolimā aſſumpſit duodecī diſcipulos ſuos ſecreto. Mat. 20. Scđm qđ dicit btūs Auguſtinus ſup illo verbo ad eph. p̄. Elegit nos ante mundi ɔſtitutionē vt eſſemus ſancti ⁊ imaculati in cōſpectu eius in caritate. Dicit. n. ſic. Deus enim ante mūdi ɔſtitutionem: cum nullus q̄cꝙ̄ meruerat: p̄ordinauerat ꝙ in tpe gratie aliquos a pditis ſeparet: ⁊ iuſtos: ⁊ imaculatos faceret. Preordinauit etiā ꝙ ⁊ illos iuſtos ad eternā beatitudinem ꝑduceret. Harū p̄ordinationum alteram implet hic: ꝙ. ſ. iuſtos facit. Alterā in futuro implebit: qꝛ ibi erit oīum ꝑfectio. vnde in tpe gratie elegit nos: vt eſſemus ſancti. ſ. deſtinans: vt tales per gratiā eius ſint ſancti virtutibus: imaculati a malis: ⁊ a crimine. Et hoc in ɔſpectu eius: nō hoīuꝫ: id eſt intus vbi ipſe ɔſpicit: nō extra vbi hoīes vident. Et hoc non fecit meritis noſtris: ſed in caritate ſua. Amor enim dei hoc facit: ⁊ ſm̄ hoc in euangelio pñti ſunt due conſiderationes.

Prima ɔſideratio.

Prima ɔſideratio eſt de iuſtificatorū a perditis ſeparatione: cum dicitur. Aſcendēs ihs ⁊c. occurrūt. 6. ɔ̈ces.

Prima ɔ̈ ē videre qđ ſit p̄deſtinatio ⁊ reprobatio. Et dicitᷣ ꝙ p̄deſtinatio eſt grē p̄paratio. i. dīna electio qua deus elegit quos voluit añ mūdi ɔſtitutionē. Reprobatio eſt p̄ſtantia malitie in quodā nō finiende ⁊ reparatio pene nō terminande. Et ſicut predeſtinatorum effectus eſt grē appoſitio: ita reprobatiōis effect⁹ induratio. Vnde effectus predeſtinationis eſt gratia: qua in p̄ſenti iuſtificamur: atqꝫ ad rōe viuendum ⁊ in bono ꝑſeuerandum adiuuamur: ⁊ illa qua in futuro beatificamur. Ita reprobationis effectus eſt induratio: que cauſatᷣ ex hoc: qꝛ talibus miſericordia iuſtificationis non largitur. Eſt tamen notandum ꝙ reprobatio dei nō ſubtrahit aliqđ de potentia reprobati. vnde cum dicatur ꝙ reprobatus non poteſt gratiā adipiſci hoc nō eſt intelligendū ſꝫ ipoſſibilitatē abſolutā: ſed ſꝫ ipoſſibilitatē ɔditionatā: ſicut dictū eſt: ꝙ p̄deſtinatū ē neceſſe ſaluari neceſſitate ɔditionata: q̄ non tollit arbitrij libertatē. Iſta ɔclō pꝫ ꝑ Diony. de diuinis noībus. Miro modo dś oīuꝫ conditor alios p̄deſtinādo elegit: alios vō in ſuis prauis moribus iuſto iudicio derelinquit. vñ Iacob dilexi. Eſau āt odio habui. vñ dicit. Aſcēdens ieſus hieroſolimā. q. d. Licet dś voluntate antecedente vult oēs hoīes ſaluos fieri qđ intelligitᷣ ꝑ aſcenſū hieroſolime: q̄ interp̄tatur viſio pacis: tñ voluntate ſubſequente: vult ſolos predeſtinatos ſaluos fieri.

Secunda cōclō eſt: ꝙ cauſa predeſtinatiōis nō ſit ex merito arbitrij: ſꝫ ex ſola dīna pietate: Hoc patet dimiſſis opinionibus: qꝛ nobis meritū fidei de miā dei venit: non ē ꝓꝑ fidē vel aliq̄ merita elegit dś ab eterno aliquos: vel apponit grām iuſtificantē in tpe: ſed gratuita ſua bonitate elegit vt boni eſſent. vñ Aug. Non qꝛ futuros nos tales eſſe p̄ſciuit: iō elegit: ſꝫ vt eſſem⁹ tales ꝑ ipſam electionē ſue grē: q̄ gratificauit nos in dilecto filio ſuo: ⁊ h̄ eſt qđ dicit. ꝙ Ieſus aſſumpſit duodeci diſcipl'os ſecreto ⁊c. q. d. ꝙ cū talis aſſūptio diſcipuloꝝ ſit ad eternā vitā eoꝝ p̄deſtinatio. Tā ideo ſecreto eos aſſumpſit: vt oſtēderet hāc p̄deſtinatiōē a nullius merito: ſed a diuina miſericordia initium ſumpſiſſe: ⁊ conſumationem.

Tertia ɔclō eſt: ꝙ p̄deſtinatio hꝫ certitudinē: qꝛ rectiſſime ⁊ infallibilr̄ ɔſequetᷣ ſuū effectum: nec tñ potuit neceſſitatē vt effectus eis ex neceſſitate ꝓueniat. Dictū eſt. n. ꝙ p̄deſtiatio eſt pars ꝓuidentie: nō autē oīa que ꝓuidētie ſubduntur neceſſaria ſunt: ſed q̄dā ɔtingēter eueniunt ſm̄ ɔditionē cauſaꝝ ꝓximaꝝ: quos ad tales effectus dīna ꝓuidentia ordinauit: ⁊ tñ ꝓuidentie ordo infallibilis eſt. Sic igitᷣ p̄deſtinationis ordo eſt certus: ⁊ tñ libertas arbitrij non tollitur: ex qua ɔtingenter ꝓuenit predeſtinationis effectus. vñ nec etiā diuina ſciā nec diuina voluntas ɔtingētiā a rebus tollūt cū certiſſima ⁊ infallibilis ſit. vñ lꝫ dīna ꝓuidentia q̄buſdam rebus neceſſitatē imponit: nō tñ omnibus: cum ad eam ꝑtineāt oēs gradus entium ꝓducere. vnde q̄buſdā p̄parauit eſſe cibus cauſas neceſſarias: vt euenirent ɔtingēter ſm̄ ɔditiones plurimaꝝ cauſarum.

Quarta ɔclō eſt: ꝙ ſm̄ beatum Aug. cert⁹ eſt numerus p̄deſtinatoꝝ. Vnde notandū ꝙ numerus p̄deſtinatoꝝ non ſolū ꝑ modum cognitionis: ſed etiam ꝑ modū cuiuſdā p̄ncipalis ꝑfectionis certi numeri qui videntur eē predeſtinati a deo in bonum electoꝝ quib⁹ oīa cooperantur in bonū. vnde quidā dixerunt: ꝙ tot ſaluabuntᷣ: quot āgeli ceciderunt: alij dixerunt: ꝙ tot ſaluabūtur: quot ſteterūt: ſꝫ ſecuri⁹ ē dicēdū: ꝙ ſoli deo eſt cognit⁹ numerus electoꝝ in ſupna felicitate locandus hoc innuitur qꝛ ponit ꝙ duodecī diſcipulos aſſumpſit. vñ de numerus duodenarius ſignificat illos qui tenēt decem p̄cepta: ⁊ habent duplicem caritatem: ſcilicet dei ⁊ proximi: quorum numerus eſt cognitus ſoli deo.

Quinta concluſio eſt: ꝙ xp̄s nobis oībus ꝑ paſſionem ſuam ſufficienter meruit noſtram reparationem: lꝫ ſm̄ potētiā abſolutā potuiſſꝫ ꝑ alium modū. Ratio eſt: qꝛ mors xp̄i fuit ſecūdaria cauſa ⁊ meritoria. Deus aūt p̄maria, noſtre reparatiōis. Quicqđ igitur potuit deus ꝑ aliam: potuit ſine eo; ſed deus deleuit culpam mediante filij ſui morte: tanꝙ̄ mediante cauſa ſecūda. Igitur ſine eis: ⁊ h̄ de potentia abſoluta. ſ. ꝑ purā creaturam: ſed magis ordinauit: vt filius ſuus ſatiſfaceret. tū ꝓꝑ hoc: vt humana natura nō teneretur diligere aliquem tanta dilectione niſi deum. Itē vt ex hoc oſtēderet ſummā dilectionē ad hoīem qua eum traheret. Item vt iſta ſatiſfactio eſſet efficacior ⁊ excellenti modo fieret per eū cuius actio eſſet acceptiſſima a deo. vnde Auguſtinus. Elegit nos vt eſſemus iuſti per ipſam electionem ſue gratie qua gratificauit nos in dilecto filio ſuo.

Sexta ɔclō eſt: ꝙ ſolum p̄deſtinatis meruit ianue paradiſi apertionē. Per ſimilitudinē enim ianua paradiſi dicitur clauſa: inquantum eſt aliquod obſtaculum ꝓhibens ab introitu paradiſi: quod duplex erat. Vnum per peccatum actuale. Aliud per peccatum nature: ſcilicet originale. Primum non eſt commune omnibus: ſed tñ peccatoribus: ſed ſꝫ commune eſt omnibus. Et hoc obſtaculū auferri nō potuit niſi per eius: cuius operatio in totā naturam potuit. Hic erat Chriſtus. Sed ꝙ talis reſeruatio ſolum fuerit facta predeſtinatis: patet: quia volens ordinare paius vult finē alicui. Deus autem eſt huiuſmodi. Igitur pri⁹ voluit ⁊ preuidit dare gloriam: q̄ꝫ ea que ſunt ad finē; vt gratiā: ſine qua non diſponit dare gloriā. Et quādo p̄uidit ipſum in Adā ha

mani generis: tunc etiã ꝓuidit de remedio.
Jdeo ſeqtur: ꝙ ſicut ordiatio coꝝ que ſunt ad
finē pſupponit ordinationē finis: ſic meritū
qd fuit ꝑ paſſionē: pſupponit ꝑdeſtinationē
electoꝝ ad gloriã. Jgiť meritũ xp̃i fuit ꝓp̃ ele/
ctos lapſuros in adã. Quare ſeqť ꝙ xp̃s me-
ruit ſolũ electis q̃tum ad efficaciam: ⁊ h̃ eſt qd
dicit. Filius hoīs tradeť: i innumeros ⁊ diuer-
ſos modos paſſiõis quos ⁊c. ſicut genus paſſi
onis ꝓuidit.

Scd̃a ꝯſideratio.

Secunda conſideratio eſt de iſtoꝝ
predeſtinationis execucione cum di-
citur. Tunc acceſſit ad eum mater.
vbi occurrunt ſex concluſiones.

¶ Prima concluſio eſt: ꝙ predeſtinatio etiã
poteſt iuuari precibus ſanctorũ. vnde geñ. 15.
dicitur: ꝙ Yſaac rogauit deum vt daret vxo/
ri ſue Rebecce concepit: ex quo natus eſt Ja
cob: qui predeſtinatus fuit. Jgitur ⁊c. Unde in
predeſtinatione duo ſunt cõſideranda: ſcilicet
ipſa ꝑordinatio diuina ⁊ effectus: q̃tum ad pri
mũ nullo modo ꝑdeſtinatio iuuatur precibus
ſanctoꝝ. Nõ .n. ꝑcibus ſanctoꝝ fit: ꝙ aliqs ꝑ
deſtinetur: q̃tum ad ſecũdum poteſt iuuari: qꝛ
ꝓuidentie illa pars eſt. Predeſtinatio .n. nõ
ſubtrahit cauſas ſecundas. ſꝫ ſic ꝓuidit effect⁹:
vt etiam ordo ſecundaꝝ cauſaꝝ ſubiaceat ꝑde/
ſtinationi. vnde ita ꝑdeſtinatur a deo ſalus ali
cuius: vt etiã ſub ordine predeſtinatoꝝ cadat
quicqd hoiem ꝓmouet in ſalutē: vt orõ ꝓpria
vel alia bona. Unde predeſtinati debēt bona
facere: quibus predeſtinationem conſeruant:
Et hoc ē quod dicit. Tunc acceſſit ad eum ma
ter filiorum zebedei que erat ſalome: que inter
pretatur ipſuꝫ rogans pro filijs.

¶ Scd̃a ꝯclo eſt: ꝙ pro hijs q̃ ſunt ſalutis ac
cedendũ eſt ad ſolũ deũ: qꝛ illa bona q̃ principa
liter in orõne ſunt petēda: a ſolo dõ poſſunt da
ri. Pſal. Gratiã ⁊ gl'iã dabit dñs. vnde licꝫ
petēdũ ſit a deo ꝑncipaliter: ſecundario etiã ad
ſanctos poterimus recurſuꝫ habere: vt deť fi-
ducia pauidis. vt .ſ. illi q non audent ꝑ ſe ipe/
trare: nec poſſunt ſaltē per idoneos ⁊ impetra
tores obtineant deſiderata.

¶ Tertia ꝯclo eſt: ꝙ q̃tuor ſunt que reddũt pe
titionē noſtrã exaudibilē. ¶ Primũ eſt ꝙ pro
quo petiť ſit in grã. Qd̃ pꝫ. Nã rõne amicitie
eſt: ꝙ dñs vota pioꝝ exaudit. vnde q̃cunqꝫ a dñi
amicitia declinat: nõ eſt dignus vt eius orõ ex/
audiatur: ꝑ ſolũ pctm̃ declinať ab amicitia dei.
Et ideo ꝑ pctm̃ efficitur qs indignus exaudi/
ri. Yſa. ꝑ. Cũ multiplicaueritis orationes ⁊c.
Sed ꝑ imitationē vite ſancte manet in amici/
tia dei: ⁊ ꝑ ꝯñs dign⁹ eſt exaudiri. Unde iſta
mater petijt pro filijs. q. d. Qui vult obtinere
qd petit. Filius ſit pr̃is ꝑ imitationē. vñ ap̃ls
Jmitatores dei eſtote ſic filij, chariſſimi. ¶ Se
cundũ eſt: ꝙ illud qd petiť ꝑtineat ad ſalutē: qꝛ
non decet deuꝫ dare qd non expetit ſue ſaluti.
Unde ſi vis obtinere q̃ ſunt ſalutis pete. vn/
de Criſ. Jlla pete a deo q̃ tibi magis expediũt
accipe: ⁊ deũ decent ꝑſtare. Seqtur. Quo ti/
bi illa ꝑſtet libenter: q̃ ſi haberes admoneret
vt ꝯtēneres. Unde tp̃alia cum q̃ nos ordina/
re pñt aliquo modo i ſalutē. ¶ Scd̃ario poſ/
ſunt peti: qꝛ vt ſic ſunt nobis vtilia. vnde Au/
gu. Tp̃ale bonũ poſterius querendũ eſt: non
tp̃e ſed dignitate illud tanqꝫ bonũ noſtꝝ: iſtud
tanqꝫ nc̃ariũ noſtꝝ. vñ mater petiuit vt filius
vnus ſederet ad dexteram: alius ad ſiniſtram.
Per dexterã intellige bona eterna. Per ſini/
ſtrã bona tp̃alia. ¶ Tertiũ eſt: ꝙ orans ſit di
gnus ad qd reqruntur tria: vt .ſ. ſit gratus i be
neficijs vt ea deſideret: ⁊ vt ſciat ſe talia habe/
re a deo. Ratio eſt. Nam dñs in omni ope ſuo
eſt ſūme miſericors: ideo liberaliſſime ꝯdeſcen
dit: qꝛ iuſtus: ideo nõ dat donũ niſi deſiderã/
ti: non dat gratiã niſi regratiãti: non impendit
miãꝫ niſi recognoſcẽti: vt ſalua ſiat libertas ar
bitrij: ⁊ nõ vileſcat nobilitas doni. vnde dr̃ ꝙ
orans erat mater. Que dꝫ ⁊ iubeť reuereri nõ
erat ſalome: q̃ interꝑtatur pacifica. vnde cor pa
cificum ⁊ tranquillum digne meruit exaudiri.
¶ Quartũ eſt ꝙ orans ſit aſſiduus: qꝛ ſꝫ Au
gu. Oportet ſemꝑ orare ⁊ nõ deficere: qꝛ ſuat
tibi deus qd nõ vult cito dare: vt tu diſcas ma
gna deſiderare. vnde dñs differt aliqñ exaudi/
re ꝓp̃ quatuor rationes. ¶ Primo vt ꝑſuade
at anime: i que mala ſe precipitauit. ¶ Scd̃o
vt innuat quia nondum perfecte orat vt exau/
diri debeat. ¶ Tertio vt ex difficultate ſana-
tionis diligentius ſe cuſtodiat. ¶ Quarto vt
oſtendatur que pena ſit non conuerſis: ſi tanta
difficultas eſt conuerſis.

¶ Quarta ꝯ̃ eſt: ꝙ dñs aliqñ ex amicitia dene-
gat qd petiť ab amico: qꝛ cognoſcit hoc ei eē no
ciuũ: vel ꝯ̃riũ ei plus expedire: ſicut medicus
infirmãti negat qd petit: ꝯſiderans ꝙ nõ expe
dit ei ad ſalutem corporis ꝯſequendam: ex h̃ ꝙ
oſtēditur qñ dñs ex amore quem ad hoiem hꝫ
eius deſideria impleat ꝑ orõnem ſibi poſitam.
Nõ eſt igiť mirandũ: ſi qñqꝫ eoꝝ: ⁊ quos ꝑci/
pue diligit petitionē non iplet: vt ipleat qd pe-
tenti magis expedit ad ſalutē: ꝓpterea Pau-
lo ſtimulũ carnis non amouit: q̃uis hoc pete/
ret ꝓuidens ei hoc eſſe vtile ad humilitatis cõ
ſeruationem. vt habetur ſcd̃e coꝝ. 12. Unde
dicitur: Neſcitis quid petatis. Roma. 8. Nã
quid oremus ſicut opꝫ neſcimus: ꝓp̃ hoc dicit
Augu. Bonus dñs q non tribuit nobis ſepe
quod volumus vt non male tribuat.

¶ Quinta ꝯclo eſt: ꝙ actus martyrij eſt mul/
tũ meritorius. Ratio. Quia q̃tum vnũqdqꝫ
magis aſſimilať cauſe meritorie: tãto magis ⁊
efficacius hꝫ rationē meriti: ſed cauſa merito-
ria eſt paſſio xp̃i: Jgitur martyriũ inq̃tũ aſſi
milatur paſſioni xp̃i eſt magis meritoriũ. Ad
hoc aũt vt aliqd martyriũ aſſimiletur paſſioni
xp̃i tria reqruntur. ſ. ꝙ ſit voluntariũ: inno/
cens: ⁊ caritatiuũ: qꝛ xp̃i paſſio erat volunta/
ria. Nã oblatus eſt: qꝛ ipſe voluit. Jnnocēs:
vt pilatus teſtatus eſt. Luc. 22. Nullã cauſam
inuenio in eo. Et latro in cruce. Hic nihil ma
li geſſit. Erat etiã caritatiua. Johis. 15. Ma
iorem caritatem nemo hꝫ: vt ⁊c. Ergo ad h̃ ꝙ
martyriũ ſit meritoriũ: reqritur ꝙ ſit volunta
rium. Nã paſſionibus innatis vel cauſalr il/
latis: nec meremur: nec demeremur. ſed volũ
tarie acceptis. ¶ Scd̃o reqritur ꝙ ſit innocēs
Jnnocẽtia eſt .n. maxime meritoria. Nam ꝑ-
ſiciens in actibus virtuoſis per habitum con/
tinuatũ multo plus meretur q̃ꝫ per habitum
diſcontinuatũ. Et ideo innocens retinens in
nocentiam vite: ⁊ ſuſtinens martyriũ inno-
center eſt magnus. ¶ Tertio requiritur ꝙ ſit
caritatiuũ. Naꝫ actus martyrij eſt caritas: qꝛ
tanto magis oſtenditur qs amare aliquã rem:
q̃to per eã rem magis amatã ꝯtemnit ⁊ rem
plus odioſam eligit pati. Uitam .n. plus dili/
git: ⁊ mortē plus odit. Unde pꝫ ꝙ martyriũ
ꝑ quod vita ꝯtemnitur: ⁊ mors eligitur eſt ar/
dor caritatis ſm̃ illud Johis. 15. Maiorē ca/
ritatē ⁊c. Et hoc eſt qd dñs querit. Poteſtis
bibere ⁊c. Per calicem .n. paſſio ſignificatur: q
tunc bibitur qñ voluntarie patienter ⁊ innocē
ter: ⁊ ex caritate ſuſtineť. Ad roma. 8. Si cõpa
timur ⁊ conregnabim⁹. vñ ſeqtur. Calicē qdē
meũ bibetis. ſedere aũt ad dexterã: uel ad ſini
ſtrã ⁊c. Gloſa. Hoc regnũ celoꝝ non eſt dã
tis ſed accipientis: ideſt meritũ regni celeſtis
non eſt ex ſola gratia dantis: ſed opꝫ etiã ꝙ cõ
currat voluntas ⁊ meritũ recipiẽtis. Non .n.
ꝑſonaꝝ acceptio eſt apud deũ. Sed quicunqꝫ
dignus eſt accipit qd ꝑſone nõ eſt paratũ ſed
vite. Nõ eſt meũ dare vobis. ſ. ſupbis: vt ad-
huc eſtis: ſed alijs qbus paratũ ē. Jgiť ⁊ vos
nolite eſſe qd eſtis: ſed eſtote alij: ſꝫ humiliami
ni q vultis iam exaltari: ⁊ eſt paratũ vobis.

¶ Sexta ꝯclo eſt: ꝙ ad conſequendũ effectũ
predeſtinatiõis oportet ꝙ humilitate vincať in
dignationis impedimentũ: qꝛ ſm̃ Aug. Niſi
humilitas quecunqꝫ facimus preceſſerit ꝯtinu
ata ⁊ ſecuta fuerit: iã nobis de aliquo facto gau
dentibus: totũ aufert de manu ſuperbia: que
generat indignationem. Nam indignatio eſt
reputatio indignitatis in illo: qui preſumptu/
oſe anhelat ad ſuperiora. Prouenit autem in/
dignatio ex quatuor: ſcilicet ex conſideratione
ſui ſtatus venit ſuperbia: ex conſideratione fra
terna caſus venit cõtemptus: ex collectiõe me/
ritorum inuidia: de ignorantia iudiciorum dei
admiratio. Sed contra primum temerarium
eſt ſuperbire aliquem de eo ꝙ ſtat cum cadere
poſſit. Unde ad corinthi. decimo. Qui ſe exi-
ſtimat ſtare videat ne cadat. ¶ Contra ſecun/
dum crudeliter eſt contemnere: Cum huma/
num ſit alijs ꝯdolere in infirmitatibus. vnde
Michee ſeptimo. Ne leteris inimica mea ſuꝑ
me: qꝛ cecidi. ¶ Contra tertium eſt: equalita
tem premij ad meritum ꝯparare: qꝛ nõ ſunt cõ
digne paſſiones huius tēporis ⁊c. Roma. 8.
¶ Contra quartum eſt illud Roma. xj. O al
titudo diuitiaꝝ ⁊c. Sed ſicut ꝯſidentia merito
rũ quandoqꝫ parit arrogantiã: ſic ꝯuerſo pec
cati ꝯſideratio humilitatem: ⁊ plus placet deo
humilis peccator: q̃ꝫ iuſtus ſuperbus. Et hoc
eſt qd dicit. Tunc audientes decem indignati
ſunt. Glo. Sicut iſti carnaliter petierunt eſſe
ſuper omnes: ſic ⁊ iſti cõtriſtati ſunt eſſe aliquē
ante ſe. Jeſus autem vocauit eos: tanqꝫ pius
pater: vt ab errore reuocaret. vt pacē reforma
ret ad ſe: tanqꝫ ad ſalutis medicum quo mitiga
rētur ad pacis vinculum: quo vnirentur dicēs
Scitis quia ꝑncipes gentiũ ⁊c. Seqtur. Sꝫ
nõ ita erit inter uos. q. d. vos more ſeclarium
petiſtis. ⁊ vultis per prelationem ad regni ce/
leſtis poſſeſſionem cum e contra ad ſummam
virtutem aſcendatur: nec imperando: ſed mini
ſtrando. Et ideo nõ ita erit inter vos: ſicut in/
ter eos: quia ſi in regno terreno prelati ſunt do
mini. Sed veſtrum regnum non eſt terrenũ
ſed ſpirituale. Unde per oppoſitum debet in
vobis eſſe: quia prelati eccleſie ſunt miniſtri.

Sed quicūqȝ voluerit inter vos maioꝛ fieri.ſ. ſanctitate ꝛ dignitate: ſit veſter miniſter: quaſi non pꝛimatum abijciendo: ſed humiliter mini ſtrando. Criſ. Quicunqȝ deſiderat pꝛimatum celeſtem: ſequatur humilitatem terreſtrem. Et quicunqȝ voluerit inter vos pꝛimus eſſe: idest pꝛimatum habere: erit veſter ſeruus: nō ex cō/ditione: ſed ex caritate ꝛ humilitate. Sicut fili us hominis: qui nō venit tēpoꝛaliter domina ri: ſed humiliter miniſtrare: ꝛ dare animam ſu am.i. vitam redemptionem ꝓ multis: quantū ad efficaciam ꝓ pꝛedeſtinatis: ſed pro omnib⁹ quantum ad ſufficientiam. vnde gloſa. Luc.10. Humilis magiſter pius ꝛ mitis: nec cupiditatē non modice duos arguit: nec decem indigna/tionis increpat liuoꝛe: ſed docet maioꝛem eſſe q minoꝛ fuerit: ꝛ dominū qui ſeruus ſit. Fru ſtra ergo: aut illi ad maioꝛa ſuſpirant: aut hij ſu per illoꝝ deſiderio dolent cum ad ſummitatē virtutum non potentia ſed humilitas ducat ſe ipſum ponens in exemplum patientie ꝛ humi litatis. Quā nobis imitari concedat ꝛc.

¶ Feria quinta dn̄ice ſcd̄e quadrageſime. Sermo quinquageſimus quintus.

Omo qui/dam erat diues: q induebatur purpura ꝛ byſſo. Luce.16. Scd̄m q̄ dicit Iſido. de ſummo bono. Grauiter in deum de/linquunt: qui diuitias a deo cōceſſas: nō in rebus ſalutaribus: ſed in vſibus vtunī vanita/tis. Neſciunt enim impartiri pauperibus: op/preſſis ſubuenire deſpiciunt: ꝛ inde magis augent delicta: vnde redimere debuerit. Hoc enim hȝ bonum tm̄ poſſeſſio rerum pꝛeſentium ſi vitam reficiat miſeroꝛum. Pro diuerſitate ergo vſus alij de rebus mundanis pereunt: quas cupidine capiunt. Alij vero ſaluanī: dū pꝛo miſericoꝛdie operibus ex eis celeſtia bo/na mercanī. Intantum enim elemoſinarum opera peccata extinguunī: atqȝ ad regnū ſeculi futuri ꝓficiunt: vt etiā iudex celeſtis dicat eis Venite benedicti patris mei ꝛc. Hijs autem quos nulla pꝛecedentia elemoſinaꝝ facta ſequū tur eterni iudicis voce ſic dicī. Diſcedite a me ꝛc. Qui hic miſericoꝛdiam non impartiī: illic pietatis fructum non inuenit: exēplo ar/dentis diuitis: q in inferno ad tenuiſſima pe/tenda compulſus eſt: qui hic tenuiſſima nega/uit. Sicut pȝ in euangelio: cū dicit. Homo quidā ꝛc. vbi occurrunt nob̄ due ꝯſiderationes

Prima ꝯſideratio.

Rima conſideratio eſt videre qualr fuerunt differentes in vita diues ꝛ pauper: diuerſa pꝛemia merendo: vbi occurrunt nobis ſex ꝯcluſiones notande.

¶ Prima ꝯclo eſt: q̄ beatitudo nullo mō pe/tenda eſt in tranſitoꝛijs.ſ. in hijs quattuoꝛ: que ſunt diuitie: honoꝛ: gloꝛia: ꝛ poteſtas. Et hoc ꝓpter quattuoꝛ rationes. ¶ Primo q̄ in bea titudine nulla eſt fallacia. Hec autem fallunt. Nam beatitudo nullum ſecum compatiī ma/lum. Iſta autem ſimul poſſunt eſſe in bonis ꝛ in malis. ¶ Scd̄a beatitudo eſt per ſe ſuffici ens. Nam ea adepta nullum bonum neceſſa/rium deſit: ſed hijs adeptis: adhuc multa defi ciunt: puta ſapia ꝛ ſanitas coꝛpoꝛis: ſecuritas ꝛ multa conſilia. ¶ Tertia ex beatitudine nul li pꝛouenit malum: ſed ex hijs ꝓuenit malū. Eccle.5. Diuitie ꝯſeruantur in malum domi ni ſui. ¶ Quarta q̄ ad beatitudinem oꝛdinaī quis per pꝛincipia interioꝛa: cū ad ipſā naturaliter oꝛdineī. ſed hec magis ſunt a cauſis exte/rioꝛibus: vtplurimum a foꝛtuna: vnde ꝛ bo/na foꝛtune dicuntur. Et ideo dicit Pſal. Re/linquunt alienis diuitias ſuas ꝛc.

¶ Scd̄a ꝯclo eſt: q̄ aliq ponunt felicitatem ſuam in diuitijs: alij in honoꝛibus: alij in glo ria: alij in poteſtate. ¶ Primi decipiuntur: q̄ Eccle.9. dicitur Pecunie obediunt omnia Verꝝ eſt iudicio ſtultoꝝ omnia coꝛpoꝛalia: ſed non ſpiritualia. ¶ Item dicit q̄ per pecuniā omnia poſſidenī: q̄ ethi.5. dicit: q̄ ad hoc num mus inuentus eſt: vt ſit fideiuſſoꝛ: habendo ꝓ eo qđ voluerit. Verū eſt omnia venalia: ſed non ſpiritualia. vnde puer.17. dicit. Quid ꝓ deſt ſtulto diuitias habere: qbus ſapiā emere non pōt? ¶ Alij dicūt q̄ felicitas ſit in hono ribus. Probaī illud. Quod maxime deſide/ratur eſt beatitudo. Honoꝛ autem huius eſt: vt dicit.4.ethi. q̄ ꝓpter honoꝛē hoies iactu ram patiunī in omnibus rebus: ne in ipſa le/dantur. Verum eſt indicium eſt ſignum in ho noꝛato: quo mediante credat ſe eſſe excellentē iudicio alioꝛum. ¶ Tertij etiam decipiuntur dicentes.ſ. q̄ beatitudo ſit in gloꝛia. vnde di/cunt ſm̄ Diony. Bonum eſt ſuiipſius diffu ſiuum: ſed per gloꝛiam bonum hominis ma/

nifeſte diffundit in notitiam alioꝛum. Verꝝ eſt q̄ bonum alicuius hominis: quod per gloꝛiā eſt in cognitione multoꝛum. Sed talis cogni tio eſt de vero bono. Sed ſi de falſo bono ni/hil eſt ꝛc. ¶ Item quod daī ſanctis in pꝛemiū eſt gloꝛia. Romano.8. Non ſunt condigne paſſiones ꝛc. Loquiī apoſtolus de gloꝛia: que eſt a deo: ſed non de gloꝛia: que eſt de hoibus ¶ Quarti etiam decipiunī: ponētes q̄ in po/teſtate ſit beatitudo. Omnia enim appetunt aſſi milari deo: ſed hoc per poteſtatem. Igiī ꝛc. Vbi eſt dicēdum q̄ diuina poteſtas eſt ſua bo nitas. vnde vti ſua poteſtate non pōt quis: ni ſi bene. Sed poteſtas hominis pōt male vti. Igitur ꝛ cetera.

¶ Tertia ꝯclo eſt: q̄ nullus ſcandalizari dȝ in maloꝛum ꝓſperitatibus: ſed reſpiciat coꝝ no/uiſſima. ꝛ inueniet eoꝛum tempoꝛalem ꝛ cadu cam ꝓſperitatem cito tranſituram. Et ideo di/cit Iſido. Quidam ſimplicium neſcientes dei iudicium: in maloꝝ ꝓſperitatibus ſcandalizantur dicentes. Quare via impioꝝ ꝓſperatur: bene eſt oībus: qui inique agunt? Tales non mirē tur aſpicientes eoꝝ felicitatem caducam: ſȝ intuentes nouiſſima eoꝛum intendant: quanta illis poſt hec eterna ſupplicia pꝛeparenī: dicente ꝓpheta. Ducunt in bonis dies ſuos: ꝛ ſubito ad infer na deſcendunt. Et ſignaī vobis in iſto diuite epulone: qui erat diues.ſ. diuitias amando. Et ideo repꝛobaī. Hic induebaī purpura ꝛ byſ ſo: non ſ. ſolum q̄ delicate ſunt veſtes: ſed vt ꝓ hoc aliquid ſignificet. Purpura tingiī de ſan guine: ꝛ q̄ ea de quibus viuere debent paupe res in vſus ſuos conuertunt: purpurā indui dicunī. vnde eccſi.34. Panis egentium: vi/ta pauperum. ¶ Item byſſus bene iungitur purpure. Byſſus candida eſt: ꝛ ſignificat con ſcientie candoꝛem: quam ad palliandum iniq/tatem ſuam aſſumunt: ꝛ vt iuſta videanī oia: que faciunt: imponūt crimen eis: quos deſen dant: ꝛ epulanī quotidie ſplendide. vnde licȝ ſemper culpa ſit comedentis ꝛ bibentis: ꝛ nō cibi ꝛ vini: tamen ſunt quedam vitia: que tan/guntur hic ex parte rei: quedā ex parte pſone. Ex parte rei: vt epularum voluptuoſitas: fer/culoꝛum diuerſitas: crapulaꝝ guloſitas: occa/ſio alterius mali. ¶ Itē ex parte perſone: vt ardoꝛ: appetitus: ꝛ delectatio palati pꝛurientis Repꝛehenditur etiam luxus in veſtitu: ꝓpter ſui pꝛecioſitatem: que reſpicit pꝛecium ꝓpter mul titudinem: que reſpicit numerum ꝓpter cu/rioſitatem: que reſpicit ſtudium: ꝓpter inde centiam: que reſpicit perſone ſtatum: ꝓpter fal laciam: que reſpicit alienū viſum: ꝓpter oſtē/tationem: que reſpicit oꝛnatum vanum. vnde Grego. Nemo putet in luxu veſtium deeſſe peccatū. Hec duo damnat Iohēs Baptiſta cuius veſtimenta erant de pilis cameloꝛum: ꝛ cibus locuſte: ꝛ mel ſilueſtre. Mat.3.

¶ Quarta ꝯclo eſt: q̄ voluntaria paupertas eſt deo multum grata: eo q̄ oꝛdinat perfectionem caritatis: q̄ ſtatus xp̄iane religionis eſt quod dam exercitium: per quod perueniī ad ꝑfectio nem caritatis: ad quod quoddā neceſſarium ē q̄ aliquis affectum ſuum abſtrahat a reb⁹ mū/danis. Quod ſit per paupertatem: q̄ Augu. dicit ad deum. Minus te amat qui tecum ali/quid amat: quod non ꝓpter te amat. Idem di cit q̄ augmentum diuitiarum eſt iminutio ca ritatis. Ex hoc enī q̄ aliquis res mundanas poſſidet: allicitur animus ad earum amoꝛem. Et ideo ad perfectionem caritatis pꝛimum fūs damentum eſt voluntaria paupertas: vt aliqs abſqȝ pꝛopꝛio viuat. Mat.19. Si vis perfe/ctus eſſe ꝛ cetera.

¶ Quinta ꝯclo eſt: q̄ ꝑfectio nō ꝯſiſtit totaliī in paupertate: ſȝ ē in ſequela xp̄i: ſm̄ illō Iero. ſuper Matheum. Quia non ſufficit oia re/linquere: addit petrus. Et ſecuti ſumus ꝛc. Hoc aūt ſit per mendicitatem: q̄ mendicare eſt viuere ad imitationem xp̄i: iuxta illō pſal. Ego autē mendicus ſum ꝛc. Glo. Hoc dixit xp̄s de ſe ex foꝛma ſerui. ¶ Nota etiā q̄ paup tas eſt inſtrumentum perfectionis: quo mediā te tollunī tria impedimenta caritatis. ¶ Pri/mum eſt ſollicitudo in abundantia diuitiarū per quam animus hominis multum impediī ꝛ diſtrahiī: ne totaliī feratur in obſequiū dei: de qua Mat.13. Sollicitudo diuitiaꝝ ſuffo/cat verbum. ¶ Secundum eſt diuitiaꝝ amoꝛ qui ex diuitijs poſſeſſis augeī. vnde Iero⁹. ſuper Mat. Diuitie poſſeſſe difficile ꝯtemnū tur. ¶ Tertium eſt inanis gloꝛia: que ex diui tijs naſciī: ſm̄ illud pſal. Qui ꝯfidunt in vir/tute ſua: ꝛ in multitudine ꝛc.

¶ Sexta ꝯclo eſt: q̄ dn̄s deus omnes homī nes ſi voluiſſet: diuites feciſſet. Sȝ voluit nō ſine cauſa eſſe pauperes. ¶ Primo vt q ſuſti nent miſeriam paupertatis: ad maioꝛem gloꝛi am pꝛobarenī. Nam ipſa paupertas eſt ſignū dilectionis diuine. ¶ Secundo vt ſint diuiti bus materia exercēde pietatis. Vbi.n.nō eſſꝫ

miſeria: ibi non habet locum miſericordia. vn
de prouerbiorum. 19. Feneratur proximo ſuo:
et qui preualet manu mandata ſeruat. ℂ Ter/
tio vt haberent homines aliquid: in quo pro/
prie deo aſſimilarentur. Et hec eſt miſericordia.
vnde eſtote miſericordes. Mat. 5. ℂ Quar/
to vt eſſet aliquid: quod dominus obijcere poſ
ſit reprobis in iudicio. Unde Matthei. 25.
Eſuriui ꝛc. Et hoc eſt ꝙ dicit. Erat quidaꝫ men
dicus. vnde licet hac miſeria grauatus fuit: nō
tamen non reprobatus: ſed predeſtinatus. Et
ideo nomine lazarus. Lazarus interpretatur ad
iutus: vel auxiliatus a domino: ſcilicet per gra/
tiam predeſtinationis. Iſte dicitur mendicus:
non pauper. Sunt enim pauperes: qui non
ſunt mendici: qui q2 ipulſant: nō ita pietatē ex
citant: q2 per clamorem pauperis pietas excitatur.
Oſtenditur igitur indigentia iſtius mendici ad
pene diuitis augmentationem. ℂ Primo in
eius egeſtate: quia mēdicus. ℂ Secundo in
eius debilitate: quia iacebat ad ianuam iacen
tem. vnde Criſo. Iacebat ante ianuaꝫ: vt cru
delitatem diuitis in ſuo corpore demōſtraret.
ℂ Tertio in eius infirmitate: q2 vlceribus ple/
nus. Solent vlcera infirmorum viſa affectuꝫ
pietatis prouocare; a quibus qui auertit oculos:
pietati ſe negat. ℂ Quarto in famis anxietate
q2 cupierat ſaturari de micis. vnde pauper ſi
peteret diuitias: non eſſet exaudiendus.

Scḋa ꝯſideratio.

Secunda conſideratio eſt videre quo
modo ſunt differētes in morte: q2 ſi
cut differentes fuerunt in vita merē
do: ſic in morte premium recipiendo: ibi. Fa
ctum eſt aūt ꝛc. vbi occurrūt ſex concſones.
ℂ Prima eſt: ꝙ in hac vita ſolum eſt licitum
meritorie operari: quia nunc ſolum eſt tempus
miſericordie: poſt modum equitatis. Et quia
meritum fit per virtuoſas operationes. Igitur
debitores ſumus virtutum ac meritoꝝ: ꝛ ope
rum perfectorum. Et q2 ad hec cumulāda me
rita tempus vite accepimus: ergo operari de/
bemus iugiter. Unde Iſido. Tantum in hac
vita eſt licitum opera bona: illic non: quia ibi
non operatio expectatur: ſꝫ retributio meritoꝝ.
ℂ Secunda cōcluſio: ꝙ poſt iſtam vnuſqſqꝫ
recipiet vicem pro abditis: ideo per opera in/
terrogatur anima: vbi debet eſſe in loco pena
rum: an glorie. Dicitur enim diſpenſatori.
Uoca operarios: redde illis mercedem.
Math. 20. ꝛ optime. Reddit enim vnicuiqꝫ
ad minimum: vel de iuſtitia: vel de nequitia.
vnde in euangelio dicitur. Factum eſt au/
tem vt moreretur mendicus: factum eſt autem
ſcilicet deo vocante: ꝛ a miſeria liberante. vn/
de non dicitur mori: ſed educi de carcere. Et
ſic bene dicitur mēdicus: non Lazarus: quia
non anima: ſed mendicitas eſt mortua in chri/
ſto: ſicut illud apocalypſis. 20. Non eſurient
neqꝫ ſitient ꝛc. ℂ In morte implicantur La/
zarum tria preteriiſſe: ſcilicet egeſtas: vilitas:
ꝛ penalitas. Mortuus eſt enim naturaliter: ꝛ
ſic ceſſauit egeſtas. Delatus eſt venerabiliter
ꝛ ſic ceſſauit vilitas. Depoſitus eſt fideliter:
ꝛ ſic ceſſauit penalitas: quia dicitur ꝙ depoſi/
tus eſt in ſinu Abrahe: qui eſt locus qui ꝛc.
Mortuus eſt autē diues. ſ. multis mortibus.
ℂ Primo morte culpe: quia ſeparatur anima a
gratia. ℂ Secundo morte corporali: q2 ſepa/
ratur anima a corpore. ℂ Tertio morte pene
eterne: quia anima ſeparatur a dei gloria. Et hoc
eſt triplex veh. Apoca. 8. Sequitur. Et ſepultus
eſt in inferno.
ℂ Tertia ꝯcluſio eſt: ꝙ per miſericordiam dei ni
hil relaxatur de pena damnatorum. Apocal. 18.
Quantum glorificauit ſe in delicijs ſuis: tan/
tum date illi tormentum ꝛ luctum. Intelligen
dum tamen ꝙ pena damnatoꝝ poteſt duplici/
ter conſiderari. ℂ Primo mō inquantum eſt
ante taxationem ꝛ inflictionem. Sic miſericor
dia dei relaxat: q2 peccator cum mereretur penaꝫ
infinitam acerbitate vel intentione: q2 offenſa
ratione perſone eſt infinita. Et ſic deus quaſi
infinitam partem relinquit: q2 in omni ope dei ē
miſericordia ꝛ veritas: vel etiam peccator me
retur penam infinitā duratione: ꝓpter incorri
gibilitatem voluntatis ſeu culpe. vnde de hac
nihil relaxat. ℂ Scḋo inquantuꝫ eſt poſt taxatio
nem ꝛ inflictionem: ſic nihil etiam relaxat. Et
hoc eſt ꝙ dicit. Eleuans aūt oculos ſuos: ſcili
cet qui in inferno nō poterat ſe leuare: leuauit
oculos ad paupem in tormentis: qui non leua
uerat in delicijs. Cuꝫ eſſet in tormentis infer/
ni vidit Abrahā ſibi in penaꝫ: q2 vt Grego.
dicit. Oculos quos culpa claudit: pena aperit
A longe: tuꝫ ꝓpter locorum diſtantiam: q2 di/
ues in ꝓfundo: Abraham in limbo: tum pro/
pter impoſſibilitatem pmiorū: q2 longe a pec
catoribus ſalus: ꝛ Lazaꝝ in ſinu ſuo. Quē. ſ.
in ſua proſperitate dedignabatur videre: modo
videt ad cumulum pene. Et ipſe clamans di/
xit pre dolore. Pater Abraham: cuius erat ſi

lius genere: ſed non imitatione. vnde ſi quis ho
ſpitalis in paupes fuiſſet: filius Abrahe eſſet.
Miſerere mei. Ecce ſtulta petitio. Capit. n.
ſibi miſereri: qui nec ſui: nec Lazari miſertus
fuit. Iacobi. 2. Iudicium ſine miſericordia ſi
et ei: qui non fecit miſericordiā. Sinus Abra
he eſt requies ſanctorum paupum. Scḋꝫ glo.
quorum eſt regnum celorum. Sepultura in/
ferni eſt penarum ꝓfunditas: que ſuperbos ꝛ
immiſericordes poſt hanc vitam vorat.
ℂ Quarta ꝯcl'o eſt: ꝙ per ſuffragia eccl'ie nul/
la fit mitigatio pene in damnatis: q2 Augus.
dicit de ciuitate dei: ꝙ ſi ſciret patrem ſuum eē
in inferno: non oraret pro eo: quia ſciret ei ſuf/
fragia eccleſie non ꝓdeſſe. Et ideo dicendum
ꝙ damnati cum ſint omnino membra preciſa
ab eccleſia: ideo ſuffragia eccleſie eis non pro/
ſunt. Hoc enim pꝫ: cum di. Et mitte Lazaꝝ
vt intingat ꝛc. id eſt impartire mihi modicum
de meritis Lazari: vt refrigeret linguā meaꝫ.
Ecce conueniens ordinatio pene ad culpam.
ℂ Primo q2 lingua peccauit: ibideꝫ punitur
iuxta illud ſapientis. Per que peccauit ꝛc.
ℂ Scḋo ſi iaꝫ poſſidet te totus ignis inferni
quare ſolius lingue eſtibus deſideras ſubue/
niri: q2 miſericordiam nō precipit fieri? Ideo
addit. Quia crucior in hac flāma: hic notatur ꝙ
ignis non agit in ſpiritum virtute nature ſue:
ſed inquantum eſt inſtrumentum diuine iuſtitie:
ſicut baptiſmus eſt inſtrumentum diue mīe.
ℂ Quinta ꝯcl'o eſt: ꝙ poſt iudicium mali tri/
ſtabiliter ponentur in eternis ſupplicijs: ꝛ iu/
ſti gaudenter in eternis pmijs. Dicent enim
iuſti damnatis illud pſal. Ecce homo qui non
poſuit deum adiutorē ꝛc. Et ideo Gregorius
dicit: ꝙ aliqui ſunt: qui nō iudicantur ꝛ pereunt:
vt infideles: quia iam iudicati ſunt. Alij non
iudicantur ꝛ regnant: vt ſancti. Alij iudican
tur ꝛ pereunt: vt peccatores fideles. Qui/
bus dicitur. Eſuriui ꝛ nō dediſtis ꝛc. Alij iu
dicantur ꝛ regnant: vt fideles mediocriter.
Quibus dicet. Venite benedicti patris mei.
Et hoc eſt qḋ ſequitur. Dixit illi Abraham.
Fili. Filium autem vocat ipſum: vt dolor eius
augeatur de perdita hereditate. Recordare q2
recepiſti bona in vita tua: id eſt ad voluntateꝫ
tuam. Et Lazarus ſimiliter mala: ſcilicet tran
ſitoria: quia ſcḋm gloſam licet Lazarus aliquid
mali habuit: hoc tamen ignis ꝓpetuitatis pur
gauit. Nunc vero hic conſolatur: eterna con/
ſolatione ꝓ modica tribulatione. Tu vero cru
ciaris: id eſt eterno cruciatu pro tēporali dele/
ctatione. Et in his oībus inter nos ꝛ vos ma
gnum chaos firmatum eſt. Chaos ſꝫ glo. eſt
magna diſtātia meritoꝝ. vn̄ dr̄ inter diuiteꝫ ꝛ
pauperem magnuꝫ chaos eſſe: quia poſt mor
tem nequeunt merita mutare: patet textus.
ℂ Sexta ꝯcl'o eſt: ꝙ damnati non poſſunt re
uerti ad bonuꝫ: q2 damnati ſunt obſtinati in
malo: ſicut beati ſunt confirmati in bono. Sꝫ
beati ꝓpter confirmationem non pnt in malū
Igitur ꝛc. Intelligendum tamen: ꝙ cum qua
druplex ſit bonum: ſcilicet nature: moris: gra
tie: ꝛ glorie. De bono nāe non eſt queſtio: q2
damnatio non aufert bonuꝫ nature: vt in ipſis
perſeueret malum pene ſm Gregorium. Si ve
ro de bono moris intelligatur queſtio: dicenduꝫ
ꝙ velle ex deliberatione poteſt aliquis dupl'r:
vel per ſe ꝓpter ipm bonum: ad quod eſt p ſe
ꝛ eius amorem: ꝛ odiuꝫ mali: vel per accidēs:
ſcilicet ꝓpter fugam pene ꝓprie vel aliorum.
Iſto ſcḋo modo dico ꝙ poſſunt in actuꝫ bonū
moris: vt velle nunqꝫ actum: qui peccatuꝫ fuit
vel eſt cōmiſiſſe: ne eternaliter punirentur. Que
tamen voluntas non eſt bona voluntate moꝝ
q2 nec recognoſcit illum actum eſſe malū: nec
diſplicet ꝓpter ſe: q2 malus. ſed ſolum rōne pe
ne ꝓprie vel aliene. Sic iſte diues moneri fra
tres voluit: vt ſe a peccatis cohiberent. Non ꝙ
per ſe hoc voluerit ꝓpter odiuꝫ peccati ꝛ amo
rem illoꝝ: ſed q2 eſtimauit ſe poſſe corpori ſuo
reſtitui: ꝛ mitti ad ipos: ꝛ ſic a penis ſubtrahi.
vnde iſta monitiōe nullo modo ſimpl'r ꝓpter
bonum iſtoruꝫ illos admoneri voluit: ſed pro
pter bonum ꝓprium: dicente Abraham. Ha
bent Moyſen ꝛ ꝓphetas. Reſpondit. Non
pater Abraham: ſed ſi aliquis ex mortuis ꝛc.
quaſi diceret. Per me ſic fiat: quia magis ido
neus ſum ad hoc: ꝛ mihi magis credendū eſt.
Si vero fiat queſtio de bono gratie ꝛ glorie:
ſiue quo ad actum: ſiue quo ad habituꝫ ſimpli
citer ſic tenendum eſt: ꝙ non poſſunt reuerti
vnqꝫ ad bonum gratie: aut ad actum gratie ꝛ
glorie: ſiue quo ad actum: ſiue quo ad habituꝫ
nec ad habendum bonum actum ꝓcedenteꝫ a
gratia aut gloria. Et hoc eſt qḋ dicit. Rogo ergo
te pater. Non eſt credendū ꝙ rogauerat ex ca
ritate: quam ante morteꝫ non habuit: nec poſt
acquiſiuit: ſed timore pene. Sciebat enim ꝙ
ex conſortio fratrum augeretur ſibi pena; vt mit
tas eum ſcilicet Lazaruꝫ in domo patris mei.
Ecce crudelitas. Quia cum non poſſet impe/

trare q ad euꝫ veniret in infernū rogat ſaltem
q ad fratres ſuos mittatur in mundū. Habeo
eniꝫ quinqꝫ fratres. Hoc ideo forte dixit: qꝛ ſꝫ
quinqꝫ ſenſus delicijs deditì erant ipſi: ſicut ꝛ
ipſe cum viuebat: ex quo patet conformitas eo
rum ad ipſum: vt teſtetur illis: in eam miſeriā
Ne ꝛ ipſi veniant in hunc locum tormentoꝝ
A quo nos preſeruet.

¶ Feria ſexta ſecunde dominice quadrageſi/
me. Sermo quinquageſimus ſextus.

Omo qui/
dā plantauit vineā. Mat.
21. Scdm q dicit beatus
Bernar. Nihil ita diſpli/
cet deo in filijs gratie: ſicut
ingratitudo. Ingratitudo
eniꝫ viaꝫ obſtruit grē: ꝛ vbi fuerit illa: iam grā
acceſſum non inuenit: locū non habet. Ne
iure perditum reputet: qđ ingrato donatuꝫ eſt
aut dediſſe peniteat: quod periſſe videtur: opꝫ
ergo gratioſum eſſe hoieꝫ ꝛ deuotum: qui per
cepta gratie numero manere ſibi vult ꝛ multi/
plicari. Unde tria mala de ingratitudine pue/
niūt. ¶ Primo bona a deo accepta auferri fa/
cit. Augu. Quod deus dederat gratis: deulit
ingratis. ¶ Scđo danda impedit. Gregori.
Non eſt dignus dandis: qui non agit grates
de datis. ¶ Tertio quia non ſolum priuat bo
nis: ſed penam addit. Unde Ezechias. Pu/
nitus eſt de ingratitudine triumphi. Yſa. 38.
Sed quia deus ſm Gregorium nunqͣ̄ ceſ
ſat bene facere. Ideo dignum eſt ſemper gra/
tias agere. Hoc autem nobis in euāgelio exē
plificat. vbi occurrūt nobis q̄tuor ꝯſideratōes.

Prima conſideratio.

Rima conſideratio eſt de inceſſabili
beniuolentia dei circa nos in benefi/
cioruꝫ largitione. Quod notat vinee
plantatio. vbi occurrunt quatuor cōcluſiones.
¶ Prima concluſio: q deus eſt omnium re
rum creator: patet Roman. xj. Ex ipſo: ꝛ per
ipſuꝫ: ꝛ in ipſo ſunt omnia preter peccata: quo
rum creator non eſt deus. Unde Auguſtinus
dicit. Cū audimus omnia eſſe de deo: omnes
itaqꝫ naturas intelligere debemus: ꝛ omnia q̄
naturaliter ſunt: neqꝫ ex ipſo ſunt peccata: que
naturam non ſeruant: ſed viciant. Unde neceſ
ſe eſt dicere: Qđ omne quocunqꝫ modo eſt: a

deo eſt. Si enim aliquid inuenitur in aliquo p
participationem: neceſſe eſt q cauſetur in ipſo
ab eo cui eſſentialiter conuenit: ſicut ferrum ſit
ignitum ab igne. Sed quia deus eſt ipſum eē
ſubſiſtens: ꝛ eſſe ſubſiſtens non poteſt eſſe niſi
ſi vnum. Relinquitur igitur q omnia alia a
deo non ſunt ſuum eſſe: ſed participant: neceſ/
ſe eſt igitur omnia que diuerſificantur ſm di/
uerſam participationem eſſendi. Cauſatur ab
uno primo ente: quod perfectiſſimum eſt. Un
de Ariſtoteles. 2°. methaphi. dicit. Qđ illud
quod eſt maxime ens: ꝛ maxime veruꝫ eſt cau
ſa omnis entis: ꝛ omnis veri: ꝛ hoc ē quod di
cit. Homo quidam paterfamilias: ſcilicet deꝰ
ꝛ dominus totius creature. Dicitur enim pa
ter noſter multipliciter. ¶ Primo creatione.
Pſalmi. Nunquid non eſt ipſe pater tuus: q
fecit in quantum te ſm corpus. Creauit ſm aīam.
poſſedit ſm vtrunqꝫ. ¶ Secundo redempti
one. Yſa. Tu domine pater noſter ꝛ redem/
ptor noſter a ſeculo nomen tuum. ¶ Tertio fi
dei inſtructione. Joannes. Dedit eis poteſta
tem filios dei fieri. ¶ Quarto adoptiōe. Ro
manorum octauo. Accepiſtis ſpiritum adopti
onis filiorum in quo clamamus. Abba pater.
¶ Quinto glorie collatione. Ad gala. 4. Ita
que. Iaꝫ non eſt ſeruus: ſed filius ꝛc.
¶ Secunda concluſio eſt: q in mente diuina
ſunt forme exemplares. Per quas omnia que
ſunt naturaliter: ſiue per creationem determi/
natas formas conſequuntur: quod patet. vnde
oportet dicere: q i diuina ſapientia ratiōes ſunt
oīuꝫ reꝝ que dicuntur idee. i. forme exēplares i
mente diuina exiſtētes: q̄ qdē multiplicant ad res
Non tamen ſunt realiter aliud a diuina eſſen
tia: prout eius ſimilitudo diuerſimode aduerſio
participari pōt. Poſſet etiam in rebus creatis q̄
dam alioꝝ exemplaria dici: ſm q quedam ſūt
ad ſimilitudinē aliorum: vel ſm eandem ſpēꝫ
vel ſm anologiam alicuius imitationis. vnde
ſaluator volens pfectionē vite meritorie pdu/
cere in anima: ſimilitudinem exēplaris in vinea
adhibuit: vt ex hoc pfectio vite in aīa: determi
natam formā ꝯſequeret: qua mediante redire
poſſit ad ipſum: a quo pceſſit per creationem.
vnde dicit. Qui plantauit vineam. i. aīam ra/
tionabilem. Iere. 2. Ego autem plantaui te vi/
neam electam. vnde glo. ꝛ habetur ſuper illud
Yſa. 5. Uinea domꝰ ſabaoth domꝰ iſrael ꝛc.
Cuncta que dicuntur de vinea ad ſtatum aīe
referuntur: que a deo plantata nō attulit vuas

ſed labruſcas. Dicitur aūt aīa vinea ¶ Pri/
mo propter inutilitatem ſarmenti abſciſi a vite:
ſimiliṫ aīa abſciſa a ſpūali edificio: nihil valet.
¶ Scđo qꝛ ſicut vinea p tormenta. i. abſciſio/
nem ꝛ terre actionem fructificat: ſic anima per
ſuſtinentiam operum penalium. ¶ Tertio: qꝛ
ſola vinea dat vinum: ſic aīa deuota ſoli deo ac
cepta. ¶ Quarto: qꝛ ſicut vinea degenerat ꝛ
luxuriat faciens vinum debile: qñ vinea ſita ē
in pingui terra: ſic anima in delicijs. ¶ Quin
to qꝛ ſicut vinea radicata in petra ꝛ loco eminē
ti ꝛ in aſpectu ſolis fecunda eſt ꝛ forte generat
vinum: ſic aīa exiſtens in dura vita ſeu penitē
tia. Iere. 3. Adhuc plantabis vineam i mō/
tibus ſamarie. Iſta vinea diuinis ꝯſolationi/
bus appodiatur ꝛ ligatur celeſtibꝰ deſiderijs.
¶ Tertia ꝯclō eſt. q tria ſunt que ptinēt ad cō
ſeruationem huius vinee: qꝛ non ſufficit alicu
ius pfectio ſi nō ꝯſeruetur in eſſe. ¶ Primuꝫ
eſt ſepes circūſtans: que defendet ab incurſibꝰ
quotidianis feraꝝ: que eſt debita cuſtodia ſen/
ſuum ꝛ cordis. Ne. ſ. ſenſus ab extra aliquod
delectabile tranſitorium pcipiant: quo poſſent
alici: ꝛ a ſummo delectabili ſeparari. Et ideo ꝑ
cauendum eſt. ¶ Primo ergo dꝫ ſtatiꝫ in pn
cipio pſcindi: quia infirmitas in pncipio facili
us remediatur: ita ſpiritualis. Iero. Impoſ/
ſibile eſt in ſenſum hominis non irruere cogi/
tationes. Ille laudatur: qui ſtatim vt ceperit co
gitare: allidit cogitatus ſuos ad petram Chri/
ſtum. ¶ Secundo vt temptatio figuratur: ſi/
cut homo ſapiens fugit: vbi ſuperare non po/
teſt: ſic Joannes baptiſta fugit in deſertū. Ec
cleſia. 29. Quaſi a facie colubri fuge peccatuꝫ.
¶ Tertio q debet penalitatibꝰ expelli ſicut vi
demus in naturalibus: Qđ nulla forma expel
litur niſi a ſua contraria. Et ideo: quia omnis
temptatio eſt allectiua: ideo per penam fugari
dꝫ: quia in moralibus pene ſunt ſicut medicine.
Unde colocen. 3. Mortificate membra veſtra
Unde dicit. Et ſepem circūdedit ei: id eſt dili/
gentem cuſtodiam. Eccleſia. 36. Ubi non eſt
ſepes diripitur poſſeſſio. Iteꝫ prouerbio. 14.
Omni cuſtodia cuſtodi cor tuum: quia ex ipſo
vita procedit. ¶ Secundum eſt torcular bone
conſcientie. vnde ſicut in torculari vinum ex/
primitur: ſic conſcientia quadā remurmuratio
ne informatoria docet facere bonum: ꝛ vitare
malum. vnde conſcientia dicit duo: ſcilicet ſciē
tiam ꝛ habitum. Hec conſcientia eſt habitus
naturalis: non ſolū cognitiuus: ſꝫ etiā motiuꝰ

Inclinat. n. habitum ad perfectionem boni:
ꝛ fugam mali: vnde ꝯſciētia accuſat de preteri
to: remurmurat de preſenti ꝛ precauet de futu
ro. Preterita namqꝫ reſpicit quando mentem
de hoc quod ſibi ꝯſcientia eſt reprehendit ſicut
eſt de malo cōmiſſo vel bono ammiſſo. Pre/
ſentia eniꝫ reſpicit ꝯtradicendo eis cuius p con
ſcientiam habitumus oppoſituꝫ. Futura quoqꝫ
reſpicit vt quando inſtituit ꝛ ſtimulat mentem
ad ea facienda: vel vitanda ad que nos indicat
teneri. Cauenda eſt tamē ꝯſcientia minus lar/
ga: ꝛ minus ſtricta. ¶ Naꝫ prima generat pre
ſūptionē. ¶ Secunda deſperationē. ¶ Pri
ma dicit ſemꝑ mali bonū. ¶ Secunda bonū
malum. Et ideo dicit Bernar. q bonā con/
ſcientiam faciunt in nobis duo. ſ. penitentia p
quam peccata cōmiſſa punimus: ꝛ ſcientia qua
punienda nō ꝯmittimus: ꝛ hoc eſt q dicit. Et
fodit in ea torcular: id eſt contulit ei ꝯſcientiā:
que preterita accuſaret: ꝛ preſentibꝰ remurmu
raret: ꝛ futura mala preuocaret. ¶ Tertium ē
turris patientie. Nam ſicut turris eſt ſecurum
ppugnaculū quo mediāte inſultus pugnantiū
reprimunt: ſic paciētia ē virtus cōtumeliaꝝ ꝛ
oīs aduerſitatis ĩpetus cōmuniter portās. vñ
talis dicit. Patientia eſt honeſtatis: ꝛ vtilitatꝭ
cauſa reꝝ arduaꝝ: ꝛ terribilium voluntaria ac
diuturna perpeſſio. Iero. Non niſi per patien
tiam implet qđ dicit. Regnum celoꝝ vim pa/
titur: ꝛ violēti rapiūt illud. vnde Mat. 5. Be
ati qui perſecutioneꝫ patiunt ꝛc. Et hoc eſt qđ
dicit. Et edificauit turrim in medio eius. vn/
de ipſa eſt turris fortitudinis defendens nos a
facie inimici.
Quarta ꝯclō: q ſaluator multa bona nobis cō
tulit: vt patet in bonoꝝ plantatione: ꝛ in malo/
ruꝫ amotione: in aduerſarioruꝫ defenſione: in
motuū inſtructiōe: i latiōe legis: ꝛ ritus inſtitu
tione. Tamen hec omnia que contulit nobis
ſiue naturalia: ſiue ſpiritualia: ſiue gratuita cō/
miſit libertati noſtre voluntatis: ſiue liberi ar/
bitrij: vt iſtis mediantibus operatiōe liberi ar/
bitrij efficeremur beati. ſ. libera eius electionē
vnde liberū arbitriuꝫ eſt ſubiectum gratie qua
ſibi aſſiſtente bonum eligit liberum arbitriuꝫ
indifferenter ſe habet ad bene eligendum: vel
male. vnde Ber. Bonū opus ſine duobus
fieri non poteſt. Nam deus auctor ſalutis ē li
berum arbitrium capax eſt ſalutis: nec dare il/
la niſi deus: nec capere iſta: licet niſi liberꝫ arbi
trium. Et hoc eſt qđ dicit. Et pegre profectus

eſt non mutando locum: ſed operandi liberuꝫ
relinquens arbitrium. vbi Beda. Qui vbiqꝫ
eſt fuit cum viatoribus liberum operandi arbi
triū relinquēs. Eccleſi. 5. Deus ab initio ꝯſti
tuit hoīeꝫ: ⁊ reliq̄t eū in manu ꝯſilij ſui: ⁊ loca/
uit eā agri. vt. ſ. liber operet̄ opibus v̄tuoſis.

Secunda conſideratio.

Secunda ꝯſideratio eſt de igrata mali
uolentia noſtri circa deum in benefi
cioꝝ vilipenſione: qđ oſtendit nunci
oꝝum ⁊ heredum necatio: cum dicit. Cum aūt
tp̄s fruct⁹ appropinq̄ſſꝫ. vbi occurrūt. 4. ꝯ°es.
¶ Prima ꝯcluſio ē: q̄ ſolius hominis eſt be-
atitudinē mereri opibus virtuoſis: cum beati
tudo ſit premium virtutuꝫ. Cuius ratio eſt: q̄ꝛ
vt dicitur quarto metha. Vnūquodqꝫ natura/
lium determinatum eſt ꝓpria ſua operatione:
ſicut oculus ad videndum. Quia igitur inter
ceteras creaturas: rationalis creatura ē digni
oꝛ. Ideo magis debꝫ eſſe determinata ſua pro
pria opatione: que eſt reſpectu finis vltimi in
videndo deum ⁊ fruendo: ſed q̄ꝛ hunc finem ꝑ
operationes pure naturales attingere non po
teſt. Ideo oportet ſuperaddere operatiōes vir
tuoſas: que partim ſunt ſupernaturales: vt fi/
nem vltimum attingāt. Quia vt ait ſapiēs ope
ranti iuſtitiam merces fidelis. Iſte autē ope/
rationes dicuntur fructus gratie: đ quibus di
citur. Cuꝫ autem tempus fructuum appropin
quaſſet: ideſt operationum virtuoſorum: quos
apoſtolus noīat. gal. 6. dicens. Fructus autē
ſpiritus: caritas: gaudium: pax: patientia: lon/
ganimitas: bonitas: benignitas: manſuetudo
fides: modeſtia: cōtinentia: ⁊ caſtitas. ¶ Qđ
aūt hijs fructibus poſſit beatitudo attingi. Pa
tet primo de caritate: q̄ꝛ caritas ſꝫ Aug. eſt do
num omnia alia dona perficiens: quia ſine ca
ritate non ꝓducunt effectuꝫ meritoriū. ¶ Se
cundo pꝫ de gaudio: quia gaudium eſt de bo/
no preſenti: ſpes de futuro: ⁊ memoria preteri
torum propter certam expectationem preueni/
entem ex gratia dei: ⁊ ex meritis precedentib⁹.
¶ Patet etiā tertio de pace: Ipſa enim ē ſpi/
ritualis locus dei. Unde ſecunde cor. vltimo.
Pacem habete. ¶ Quarto etiā patet de pa/
tientia: q̄ꝛ ipſa eſt radix ceterarum virtutuꝫ. vn
de dicit glo. ſuper illud. In patientia ⁊c. Pa/
tientia eſt cuſtos ⁊ radix omnium virtutum.
¶ Quinto patet de longanimitate: que diu ex
pectat promiſſum vite eterne. Patienter ſuſti
nens aduerſa: vt dicit Tullius. ¶ Sexto pa/
tet de bonitate virtutis. ſ. hoc eſt quando addi
tur omnis perfectio ex parte operātis: que ē ꝑ
habituꝫ mentis bene conſtitute. ¶ Septimo
patet de benignitate: que habet effectum boni
vt delectet bene agere maxime egēis large ſub
ueniendo de facultatibus ſuis. ¶ Octauo pa/
tet de manſuetudine: que ſm̄ philoſophuꝫ. 4.
ethico. eſt moderantia paſſionum reprimens
vindicte appetitum. Unde manſuetus dicitur
quaſi manu aſſuetus: ſcilicet mala ferendo.
¶ Nono patet de fide: ſine qua impoſſibile ē
deo placere: vt dicitur ad hebr. 9. ¶ Decimo
patet de modeſtia que cauet indecentiam i ver
bo: in riſu: in motu corporum: in membroruꝫ
ſitu: vel in actu. vnde Tullius. Modeſtia eſt
qua pudor honeſtatis puram ⁊ inſtabileꝫ com
parat auctoritatem. ¶ Undecimo patet de cō
tinentia. vnde Ber. Continentia perfecta eſt
virtus: quando ſolo diuini amoris obtentu a
peccatis nos continemus. ¶ Duodecimo pa-
tet de caſtitate. vnde Bernar. Continentia ca
ſtitatis diluitur: qcquid ante luxuria inquinauit.
¶ Secunda concluſio eſt: q̄ in hijs ſegniter
laborantibus mittuntur tres nuncij. Quoruꝫ
unus informat. Secundus imperat. Ter/
tius incutit timorem. ¶ Primus nuncius eſt
ſacra ſcriptura. Hec enim docet vitia obiurga
re ⁊ extirpare ⁊ virtutes inſerere. vnde ſecun/
de thimo. 3. Omnis ſcriptura diuinitus inſpi
rata. Utilis eſt ad docendum: ad arguendum
ad corripiendum: ad erudiendum in iuſtitia:
vt perfectus ſit homo dei ad omne opus bonū
Ex quo patet q̄ eſt ſumme auctoritatis. Et iō
ſibi ſumme adherendum: quia a deo reuelata:
nihil continens falſitatis. ¶ Secundus nun-
cius qui increpat eſt infirmitas. Hic nuncius
mittitur quantum ad corpus: quandoqꝫ ad ma
los ⁊ reprobos ad vincendum eorum maliciā:
quia ad hoc ne corrigantur ſubterfugiunt pre/
dicationes audire. Pſalm. Noluit intelligere
vt bene ageret. Sed dominus occaſionē mit-
tit ad corpus infligens eis loco predicationis
corporis infirmitatem. Pſalmi. Multiplica/
te ſunt infirmitates eorum. ¶ Tertius nunci
us eſt timor dei: qui docet fugere qđ ei aduerſa
tur. vnde Augu. Non eſt turpis fuga: iacula
fugere: ſcilicet protegēdo ſe: hic a domino mit
titur: quando menti infunditur iniquitās ad car
nis mortificationem: quia ponit fides ante ocu
los penas eternas timor reſilit: ⁊ iam non ti/
met pro illis euitandis ſuſtinere penas corpo/
rales. Talis enim timor facit hominem obedi
entem. Unde Gregorius. Deum timere eſt
nulla que facienda ſunt preterire. ¶ Talis. n.
timor primo incutitur ex conſideratione omni
potentie dei: quaꝫ nemo refugere poteſt. ⁊ cui
nemo reſiſtere pōt. Yſa. 44. Ultionē capiaꝫ:
⁊ nō reſiſtet mihi hō. ¶ Secundo ex conſide
ratiōe penaꝝ futuraꝝ: que grauiſſima eſt: de q̄
Augu. Exuperat omnem penam quam aliqs
in hoc mūdo perpeſſus eſt. Et hoc eſt quod di
cit. Miſit ſeruos ſuos ad ag. ⁊c.
¶ Tertia concluſio eſt: q̄ opera carnis ſemꝑ
contrariantur fructibus ſpiritus. vnde apoſto
lus dicit ad gala. quinto. Caro concupiſcit ad
uerſus ſpiritum: ⁊ econuerſo. Intelligēdo igi
tur q̄ accipiendo opera carnis ⁊ fructus: ſpiri
tus ſm̄ communem rationē contrariantur. Spi
ritus ſanctus ſcilicet mouet humanam menteꝫ
ad id quod eſt ſm̄ rationem. Appetitus autē
carnis trahit ad ſenſibilia bona: que ſunt infra
hominem. Unde ſicut motus ſurſum ⁊ deor/
ſum contrariantur in naturalibus: ita in operi
bus humanis contrariantur opera carnis fru
ctibus ſpiritus. vnde quantum ad propoſitum
contra veneficia: aut etiam inimicitias: conten
tiones ⁊ emulationes: animoſitates: ⁊ diſcen/
ſiones opponitur caritas longanimitatis: ad
ſuſtinendum mala hominum: inter quos viui
mus: ⁊ ad curandum benignitas: ⁊ ad igno/
ſcendum bonitas. Hereſibus autem opponi
tur fides: inuidie manſuetudo: ebrietatibus ⁊
cōmeſſationibus continentia. Et hoc eſt quod
dicit. Agricole autem apprehenſis ſeruis ſuis
Alium ceciderunt. Uere ſacra ſcriptura cedi/
tur: cum non ſolum nolunt eam intelligere: vt
bene agant: ſed etiam agnitam: contradictioni
bus vite ⁊ lingue eam nituntur impugnare.
Sequitur. Alium occiderunt. Uere nuncius
dei: qui eſt infirmitas occiditur: quando obſti
natus ob ſpem conualeſcentie ⁊ longioris vi/
te in malo perſeuerat. Alium vero lapidaue
runt. Uere timor dei lapidatur: dum quis pre
ſumptuoſe inherens proprie voluntati in malo
perſeuerat. Et vere tales digni ſunt perire: q̄ꝛ
nulla ad eos penetrare queat beniuolentia mo
nitoris. Hec Bernardus.
¶ Quarta concluſio eſt: quantum ingratitu/
do reprehendenda ſit: non ſolum quia nō red/
dit bonum pro bono: ſed malum pro bono: ſꝫ
maxime reprehendenda eſt: quia ſummo bene
factori ablatis muneribus pro hereditate miti/
tur inferre mortem. Unde licet diuerſi ſint be
nefactores: tamen ſicut excellentia principaliter
debemus deo gratiarum actiones. Ideo maxi
me reprehendēda eſt ingratitudo: que acceptis
beneficijs ſibi reddit malum etiam mortis.
Iſtud ſic declaratur. Nam ſm̄ diuerſas cau/
ſas ex quibus aliquid reddi debetur: neceſſe ē
diuerſificari debiti reddendi rationem: ita ta/
men q̄ ſemper in maiori illud quod minus eſt
continetur. ¶ In deo autem primo ⁊ princi/
paliter inuenitur cauſa debiti: eo q̄ ipſe eſt ꝓn
cipium primum omnium bonorum noſtrorū.
¶ Secundo quia eſt perſona que dignitate ꝓ
cellit: ex qua gratuita beneficia procedunt.
¶ Tertio in aliquo beneficiorū: a quo aliqua
particularia ⁊ priuata beneficia percepimus: ꝓ
quibus particulariter ei obligamur. Sicut ḡ quo
quis plus donauit: plus tenemur ei ad graꝝ acti
onē. Ita etiā maxime reprehēdenda eſt igrati
tudo: que deo ⁊ de eius perceptis beneficijs mi/
titur reddere ⁊c. malum mortis. Et hoc eſt q̄
dicit. Nouiſſime miſit ad eos filiuꝫ ſuū. Glo.
Miſſum inſuꝑ heredem occidit: quo filiū dei
conculcat: ⁊ ſpiritu quo ſctificatus eſt: contumeliaꝫ
facit. vnde ibi a mendacibus: a ſimulatorib⁹
⁊ ypocritis occiditur. Ibi bonitas occidit ab
hijs: qui eius beneficijs nō molliuntur: ſꝫ du
riores inueniuntur. Ibi caritas occidit a cupi
dis ⁊ auaris. Ibi miā ⁊ benignitas occiditur
ab hijs: q peccata iterare non ceſſant: nō atten
dentes q̄ deus ad pniam eos expectat. Ibi iu
ſtitia occiditur ab hijs: q per inſolentiā ⁊ con/
tentionem ſuoꝝ concordiam ⁊ pacem infringūt.
Sed extra vineam ibi m eijciunt: q diabolum
in corde eorum ꝑ pctm̄ dn̄ari permittunt.

Tertia ꝯſideratio.

Tertia ꝯſideratio eſt de iuſta ſentētia
dei circa noſtram ingratitudineꝫ in
malorū punitiōe: qđ ꝓbat vinee abla
tio: ibi. Cuꝫ venerit dominus vinee: vbi ſunt
quatuor concluſiones.
¶ Prima ꝯclō eſt: q̄ in omni iudiciaria cau/
ſa non eſt ꝑcipitanter agendum: ſicut in dāna
tionis ſententie latione. Sed dꝫ fieri ꝓceſſus
ſm̄ maturi ꝯſilij deliberationem. Ad hoc. n.
requiritur diſcretio. Nam ſm̄ Ber. vbi eſt ve-
hemens emulatio: ibi maxime diſcretio neceſ
ſaria eſt: que eſt ordinatio caritatis. Semꝑ q̄/
daꝫ zelus abſqꝫ ſcientia minus vtilis ⁊ efficax
inuenitur: ⁊ ꝑniciοſus valde ſentitur. Et ideo
ſaluator hos ingratos nō ſtatim damnauit: ſꝫ

diſcrete deliberauit: dicēs. Cū venerit dñs vi
nee ⁊c. q. d. in talib⁹ nō eſt pcipitāter agēduz.
¶ Scda ↄclo eſt: q vindicatio correctiōis non
ſemꝑ eſt differenda: cum iniquus frequenter
ex dilatiōe debite pene ſorotur: ſʒ illō eccl'i. 8.
Quia nō cito pfertur ↄtra malos ſniã: filij ho
minum ſine timore ppetrant mala. Cohibent
aliq̃ a peccato: qui officium virtutis non hñt:
per hoc q timent amittere aliqua: q̃ plus amāt
q̃ʒ illa: que peccādo adipiſcuntur. alias timor
nō ↄſpeſceret pctm̄. Et ideo per ſubtractionez
oium que hō maxime diligit. ſ. vitaʒ: corporis
ſui libertatem: ⁊ bona exteriora: puta diuitias:
patriam ⁊ gl'iam: homo iniquus frequēter cō
peſcitur ab iniquitate. vnde aiunt illi. Malos
male perdet: ⁊ vineam ſuam locabit alijs agri
colis ⁊c. Et ideo dicit Ber. Quid agimus?
Nōnulli dura ceruice ⁊ attrita frōte: quo ma
gis eis compatimur: tanto magis ⁊ noſtra cō
paſſione: ⁊ patientia abutuntur. Nonne ſicut
cōpatiebamur fratri: ita ipſi iuſtitie compatien
dum eſt: quaʒ videm⁹ abijci tam iprudenter?
Scio ſi qua in nobis eſt caritas: ↄtēptū hunc
iuſtitie ferre equanimiter nō poſſumus. Hic
eſt zelus iuſtitie: qua accendimur aduerſus de
linquentes erga iuſtitiam dei: quam contem
ni videmus.
¶ Tertia ↄclo eſt: q lʒ quilibet pꝑter nimie
tatem exceſſus ſit iudicādus: tamen nullus in
hac vita exiſtens eſt ↄtēnendus. Et h̄ pꝑ tria
¶ Primū eſt diuine gratie pmpta aſſiſtēria
¶ Scdm eſt anime capacitatis abundantia.
¶ Tertium eſt remiſſionis peccati penitētia.
Quidam. n. dixerunt q peccatum in ſpū ſan
ctum ſit ſimpl'r irremiſſibile: pꝑter finaleʒ im
penitentiam. Iſte aūt modus non eſt verus.
Poteſt. n. pctm̄ eſſe in ſpūm ſanctum: dato q
non haberent finaleʒ impniam in ſe: ſed tm̄ in
voluntate vel i intentione. Unde licet aliquis
peccaret cum intentione deliberata q nunquā
peniteret: pctm̄ in ſpū ſctū ↄmitteret: dato q
poſtea de iſto pctō peniteret. vnde dico q fina
lis impnia in peccato nō facit peccatum in ſpi
ritum ſanctū: q2 ſic omne pctm̄ mortale in quo
homo moritur: eēt pctm̄ in ſpiritum ſanctum
Sed pctm̄ in ſpūm ſanctum eſt: cum mens vo
luntate ⁊ intentiōe excludit ex ſe penitentiam ⁊
remiſſionem: ⁊ pctm̄. Et ideo q̃diu homo vi
uit in hac vita: pōt ab hac intentiōe recedere.
Et ideo ſimpl'r eſt remiſſibile: lʒ ſm̄ qd ſit irre
miſſibile. i. difficile remiſſibile: tum pꝑter de

fectum excuſantis: vt infirmitas inclinās: tuʒ
pꝑter nāe pnitatem inclinantem: tum pꝑter
remedij repulſioneʒ. Et hoc eſt q dicit. Lapi
dem queʒ reprobauerunt edificantes ⁊c. quaſi
diceret q nullus in hac vita debet condēnari
q2 deus aliquādo ingratos peccatores quo ad
iudicium noſtrum predeſtinauit. vnde lapis
iſte dicitur peccator p̄deſtinatus: ſed p nunc re
probatur obſtinatus: ſed non p ſemper: queʒ
edificantes. ſ. meritum exercitio virtuoſe actio
nis: reprobauerunt. ſ. iudicio coꝝ ↄdemnan
tes. Hic factus gratia p̄deſtinata ſibi aſſiſtēte
In caput anguli. ſ. pfectionis vite: q2 fulgebit
exemplo: ſicut ſol in ↄſpectu alioꝝ. Anguli. i.
coniunctionis: q2 eius exemplo ⁊ doctrina ad
deum multi ↄuertentur: vt pʒ de Paulo.
¶ Quarta ↄlo eſt: q iuſtificatio impij eſt ma
ximum opus. Pſal. Miſerationes eius ſuꝑ
omnia opa eius. Et Aug⁹. exponens illud
Iohis. 14. Maiora hoꝝ faciet: dicit q maius
opus eſt q ex impio iuſtus fiat: q̃ʒ creare celū
⁊ terram. Et ideo dicitur. A domino factum
eſt iſtud: ⁊ eſt mirabile in oculis noſtris. ſ. pꝑ
raritatem ⁊ magnitudinem potentie facientis.

Quarta ↄſideratio.

Uarta ↄſideratio eſt de ingratorum
q nèſcientia circa doctrinaʒ xp̄i: i eius
applicatiōe: vbi dicit. Ideo dico vo
bis: auferetur a vobis ⁊c. vbi ſunt tres ↄ°es.
¶ Prima ↄclo eſt: q aliqui poſſunt deleri de
libro vite: ſm̄ illud pſal. Deleantur de libro vi
te ⁊c. Eſt. n. liber vite ↄſcriptio ordinatorum
in vitam eternam. Ad quam ordinantur ali
qui ex duobus. ſ. ex p̄deſtinatione diuina. Et
hec ordinatio nunq̃ȝ deficit: ⁊ ex gratia. Qui
cunq̃ȝ enim gratiam hʒ: ex hoc ipſe dignus eſt
vita eterna. Et hec ordinatio deficit interduȝ
per peccatum mortale. Illi tn̄ q̃ʒ qui ex prede
ſtinatione ordinati ſunt ad vitam eternam: illi
nunq̃ȝ delentur de libro vite: ſed iſti qui ſunt
ordinati ex gratia ſola: ſunt ſcripti non ſimpl'r
ſed ſm̄ quid. Et tales poſſunt deleri de libro
vite. Et hoc eſt q dic̄. Ideo dico vobis: aufe
retur a vobis regnuʒ dei ⁊c. Dico ergo ex ve
ſtra cōfeſſione ⁊ prophetica reuelatione cōclu
dendo: q2 auferetur a vobis regnum dei: ideſt
gratia predeſtinatiōis delendo noīa veſtra de
libro viuentium: ⁊ dabitur genti facienti fru
ctus eius. i. peccatori predeſtiato: qui facit fru
ctus: ſcilicet habendo cordis contritionem: di
uine legis meditationeʒ: beneficioꝝ dei recor

dationeʒ pximoꝝ ↄpaſſioneʒ: ⁊ gratiaꝝ actio
neʒ. Iſti ſunt fructus: p qbus daſ regnū dei.
¶ Scda ↄclo eſt: q cauſa executiua damnati
onis eſt iuſtitia dei: q2 iuſtum eſt vt ſm̄ rectuʒ
iudicium deus vnicuiq̃ʒ reſpōdeat p merito.
Sed q2 pꝑter obſtinati demeritū: digni ſunt
damnatione: iuſtum eſt vt talis pena demeri
ti eis infligaſ. Talis. n. iuſtitia pparat penam
ſm̄ exigentiā meritoꝝ. vnde dicit̄. Suꝑ queʒ
vero ceciderit. ſ. lapis ↄtereſ eum. vnde gloſa
Lapis vero ſuꝑ illum cadit: quem iudiciū dei
non credentē opprimit. Et ideo totus cōteriſ.
Criſo. Quia xp̄s lapis eſt magnus: ſuꝑ queʒ
ceciderit. ſ. ſm̄ iuſtitiam dei comminuet eum:
ſcilicet reprobationem.
¶ Tertia ↄclo ē: q reprobi increpatōeʒ nō ſu
ſtinent: ſʒ exaſpati reddūt maledictōeʒ p bono
Prouenit. n. talis exaſpatio ex mendacio fal
ſe opinionis ſui ſtatus: qui mentiſ ſibi ſtatum
ſuum eſſe pfectuʒ: ⁊ i increpatione non dignū.
De talibus loquitur apoſtolus Roma. 2. di
cens. Deus reddit vnicuiq̃ʒ ſm̄ opa ſua. Se
quitur. Hijs aūt qui ex ↄtentiōe: ⁊ qui nō acq
eſcunt veritati: ⁊ credunt iniquitati. Ira ⁊ indi
gnatio. Glo. Aug. ibidem. Qui ↄtendunt cū
deo nolentes penitere cū ipe multis modis ad
penitentiā vocet: ⁊ nō acquieſcunt veritati: il
lis dicit̄ credunt iniquitati talibus erit in iudi
cio ira ideſt pena materialis: ⁊ ſpiritualis: ⁊ in
dignatio. ſ. in die iudicij: q2 ſibi ipſis indigna
bunt. Et hoc eſt qd̄ dicit. Cuʒ audiſſent. ſ. pa
rabole expoſitionem: cognouerunt qd̄ de ipſiſ
diceret. ſ. q eſſent ingrati increduli: ⁊ damnā
di: querentes eū tenere timuerūt turbas. Que
rit chriſtū in malo tenere: qui deſperatione vi
ctus non ceſſat a peccato: pro quo paſſus eſt: ſʒ
timore turbaꝝ reprimitur: qui plus propter ve
recundiam q̃ʒ pꝑter deum ſe cohibet a peccatiſ
Et ideo addit. Quia ſicut prophetam eū habe
bant: adherentes eius doctrine: ⁊ habentes di
ſplicentiam in omni malo ⁊c.

¶ Sabbato poſt dñicaʒ 2am q̄dra. Ser. 57.

b Omo qui
dam habuit duos filios.
Luc. 15. Secundum q
dicit gloſa. Conſuetudo
phariſeorum erat: ⁊ ſcri
barum murmurare de al

terius bono: vt patet de iuſtificatione magda
lene: ⁊ de peccatoꝝ remiſſiōe paralitici. Luce.
5o. ⁊ de peccatoꝝ receptione. Luc. 15. Sed
quare hoc? Ratio eſt ſʒ Gregorium. Falſa iu
ſtitia non hʒ ↄpaſſioneʒ: ſed indignationē. vñ
ſm̄ glo. hij dupl'r errant: q2 ⁊ ſe iuſtos putant
cum ſint ſupbi: ⁊ alios eſſe reos: cum iam pe
niteant. Qd̄ aūt nullus dʒ indignari pꝑ pecca
toruʒ receptionē: oſtendit in parabola de filio
pdigo: cuius pnia fuit patri eius gloria: ſicut
pʒ nob̄ in p̄ſenti euang°: vbi occurrūt nob̄ ſex
conſiderationes. Prima ↄſideratio.

Rima eſt de ſtatu nature: queʒ pre
p ceſſit vtriuſq̃ʒ filij communis ppa
gatio: ibi. Homo quidam hēbat du
os filios: vbi occurrunt due ↄcluſiones.
¶ Prima eſt: q ſtatum nature: quem deus
preſtitit hoi in ſui creatione cum perfectionib⁹
ſuis gratuitis deſcribit hūis Augu. de ci. dei
14. dicens. Uiuebat hō in paradiſo: ſicut vo
lebat: q̃ȝdiu h̄ volebat qd̄ deus iuſſerat: viue
bat fruens deo: ex quo bono erat bonus. Ui
uebat ſine vlla egeſtate: ita ſemꝑ viuere: habēſ
in poteſtate. Cibus aderat ne eſuriret: pot⁹ ne
ſitiret: lignū vite ne illū ſenectus diſſolueret.
Nihil corruptionis in corpore vel ex corpore:
nullas moleſtias vllis eius ſenſib⁹ ingerebat
nullus extrinſecus morbus: ſumma in carne
ſanitas: ⁊ in anima tota tranquillitas.
¶ Scda ↄclo eſt: q ex h̄ ſtipite. ſ. oleaſtro hu
mane nāe due pꝑpagines aſcenderūt. ſ. peniten
tium ⁊ innocentiū: qd̄ innuit dicēs. Quia ha
buit duos filios ſm̄ glo. ſ. penitentes ⁊ inno
centes: qd̄ pʒ cum filij ſcit imitari patrē. Hee
pꝑpagines dicunſ filij: q2 imitanſ patrē xp̄m'.
Penitentes. n. ſunt filij: q2 imitātes xp̄m: car
nem ſuam crucifigunt cum vitijs ⁊ ↄcupiſcen
tijs. Quib⁹ dicit̄ Mat. 16. Si qs vult venire
In cui⁹ rei teſtimoniū ſuꝑ xp̄ʒ i trāſfiguratio
ne: q̄ ſignificat pniam aiam transfigurantem.
Audita eſt vox patris. Hic eſt fili⁹ ⁊c. Inno
cens ⁊c. Dicunſ filij: q p̄deſtinati ſunt ad vitā
eternam: qbus prodeſt paſſio xp̄i: de qbus ad
hebr. 10. Non ſumus filij ſubtractiōis in per
ditionem: ſed filij dei in acqſitionem anime.
Filius ſubtractionis fuit Iudas: q ſubtraxit ſe
numero apl'oꝝ. Filius acqſitionis eſt omnis:
cuius exemplo vel exhortatione ↄuertitur quiſ
ad bonū. vnde p̄me Iohis. 5. dr̄. Qui ex deo
natus eſt: non peccat: q2 generatio dei ↄſeruat
euʒ: vt nō peccet. vñ dicit̄ q hūit duos filios.

Secunda conſideratio.

Secunda ꝯſideratio eſt de lapſu culpe
quē oſtendit filij adoleſcentioris a pa
tre receſſio: ⁊ dixit adoleſcentior ex il
lis. Pater ⁊c. vbi ſunt due concluſiones.
¶ Prima ꝯclo eſt: ꝙ permittit deus aliquan/
do cadere p̄deſtinatū in culpam: vt cognitione
ſui reatus ſe humiliet: ⁊ pfectior reſurgat. De⁹
enim nouit de malo maximum bonum elicere
qꝛ lapſum luciferi ordinauit ad hominis creati
onem: lapſum hominis ad xpi incarnationem
quod ſupremum fuit miraculum: ꝓpter qđ dicit
Greg. O felix culpa. Non enim eſt magnū
in artifice ꝙ de bona materia: faciat bonū edi
ficium: ſed de vili. Sed intelligendum ꝙ pec
catum cū ſit malū ordinauit diuina ꝓuidentia
in quadruplex bonum. ¶ Primo ad extollen
dam laudem eoꝝ qui nō peccant: qꝛ ſi omnem
creaturam deus impeccabilem feciſſet: nullus
eſſet laudabilis ex eo ꝙ nō peccaſſet: qꝛ nullus
laudatur de hijs q̄ nō ſūt i ſua poteſtate. Non
enim laudatur mutus ꝙ tenet ſcilentiū. ¶ Se
cundo ad eoꝝ augendum honorem: qꝛ homo
honorabilius poſſidet regnum: qꝛ illud habet
per virtutem acquiſitiuam: q̄ʒ qui habet per ſo
lam electionē. Si aūt ſancti eſſent impeccabi/
les: ſola electione habuiſſent regnū ⁊ ſic nihil
meruiſſent: ſʒ iam meruerunt: qꝛ ꝯtra peccatū
⁊ vitia triumphauerunt. Eſt aūt honeſtatis ſi/
gnum: qꝛ non coronabitur niſi qui ligitime cer
tauerit. Secūde Thy. 2. Et pugna nō eſt niſi
ꝯtra pctm̄. ¶ Tertio ad diuine iuſtitie manife
ſtationē. Claꝝ enī eſt eſſe iuſtiſſimum deum
Juſtitia autē nō manifeſtaret̄ ſine peccato. qꝛ
eius iuſtitia duas partes habet. ſ. bonoꝝ remu
nerationem: ⁊ punitionem maloꝝ: que ſecun/
da ſine peccato fieri nō pōt. Igit̄ ⁊c. ¶ Quar
to ad pficiendum eoꝝ maiorem decorem. Ui/
demus enī in ſenſibilibus q̄ʒ vtile eſt interdū
ꝙ aliqua res deſtruat̄: ita ꝙ melior reparet̄: ita
permittit deus aliquādo cadere ſanctos: vt ſan
ctiores reſurgāt. Iſto mō Maria magdalena
ruit. vnde Aug. Audeo dicere ſuperbis vtile
eſſe cadere in aliqđ manifeſtum peccatum vt ſi
bi deſpliceant: qui iam ſibi placendo ceciderāt
Salubrius enī petrus diſplicuit quādo fleuit
q̄ʒ ſibi placuit qn̄ p̄ſumpſit. Et hoc eſt qđ dicit
Et dixit adoleſcētior ex illis. Da mihi portio
nē que me ꝯtingit ⁊ diuiſit illis ſubſtātiaʒ. vn/
de Ambr. Uidens ꝙ diuinum patrimonium
datur petentibus. Nec putet̄ culpam patris ꝙ
adoleſcentiori dedit ipſe ſe iudicauit dignum q
popoſcit: ⁊ vtinā non receſſiſſet a patre impedi
mentū neſciſſet etatis. Portio huius ſubſtan/
tie eſt liberꝝ arbitrium. Tulit igit̄ ptem ſubſtā/
tie ſue dū de viribus ſuis male preſumit vtens
poteſtate liberi arbitrij qꝛ gratie non innitens
Cōtra quē dicit̄. Sine me nihil poteſtis facere
¶ Secunda ꝯclo eſt: ꝙ per lapſum culpe mul
ta mala eueniunt nobis. ¶ Primo a deo per
egrinamur. Nam ſicut gratia eſt diſtinctiua fi
lioꝝ regni ſic peccatum eſt diſtinctiuum filioꝝ
perditionis per quod diſcernunt̄: ⁊ peregrinā
tur a conſortio fideliū ⁊ ab amicitia dei. Pſal.
Longe a peccatorib⁹ ſalus. vnde dicit. Et nō
poſt multos dies pegre perfectus eſt in regio/
nem longinquā. Glo. Poſt inſtitutionē hu/
mani gnīs: vel ꝯſiderationē ꝯditiōs ei⁹: pla/
cuit aīe p liberꝝ arbitriū ſecum quaſi quandam
po⁹m ſuam ferre ⁊ deſerere eum: a q̄ ꝯdita eſt
fidens in viribus ſuis. Has vires tanto citi⁹
ꝯſumit qs: q̄ʒto datorē plus deſerit. vñ addit
In regionem longīq. i. vſqʒ ad obliuionem
dei ſm glo. interlinearem: non mutando locū
Scdm̄ glo. Quanto qs in prauo ope plus de
linquit tanto a gratia dei plus recedit. Quid
longius: q̄ʒ a deo recedere? Et ibi cōgregatis
omnibus: id eſt ꝯſideratis ꝓprijs viribus diſ
ſipauit ſubſtantiā ſuam: id eſt bona gratuita ⁊
ſpūalia ꝓpter tpaliũ amorem. vnde Iſido.
Sciant ſeculi lucra ſeptantes q̄ʒtum ſint vana
vel aduerſa que diligunt. Que etiā in hoc ſecu
lo ſine ꝯtrictione non cōqueruntur: ⁊ ꝓ quibus
in futuro penas dabunt hijs: q in volūtate de
ſideriorum ſecularium pſiſtunt. ¶ Cum igit̄
triplex ſit bonum nature. Unum. ſ. ipm̄ ſubie
ctum nāle: qđ dictum eſt nature in adiutoriū
meriti. ¶ Scdm̄ dona ⁊ virtutes. ¶ Tertiū
eſt habilitas nāe ad bona gratuita. Primū
vulneraẗ. Scdm̄ tollit̄. Tertiū minuit̄.
Et h̄ eſt qđ dicit. Poſtq̄ʒ oīa conſumpſiſſet.
¶ Scdō paupertate infert: qꝛ hō p peccatū oīs
boni ſpūalis puatione deſtruit̄. Naʒ ſicut tur/
pe ē denudare figuraʒ regis ei⁹ ornatibus: ſic
turpe eſt anime ornatibus ſpiritualibus ſpoli/
ari: quibus ablatis pauper efficit̄. vnde dicit̄.
Facta eſt fames valida in regione illa: ⁊ ipſe ce
pit egere. Poſt omnium bonorum conſum/
ptionem ſequitur fames valida: id eſt penuria
omnis boni ſpiritualis ⁊ fidei: quia fides eſt
ſubſtantia rerum ſperandarum ⁊c. Hebr. xj.
vel ſm gloſam. Fames eſt indigentia verbi ve
ritatis in obliuione creatoris: vel ſm gloſam
interlinearem eſt carentia bonorum operū ⁊
virtutum. Et ideo egere cepit: quia ſm gloſaʒ
nihil ſatis eſt prodige voluptati: qꝛ voluptas
ſemper famem ſui habet. ¶ Item glo. Me/
rito eget: qui theſauros ſapiētie diuitiarumqʒ
altitudinem dereliquit in regione illa: ſcilicet
in ſtatu peccati. Peccatum enim ſubſtanti/
am aufert naturalem: tpalem: ⁊ gratuitā. vn
de ſciendum ꝙ peccatum verum facit venire
in alia peccata. Cuius ratio eſt: qꝛ peccatū eſt
cauſa peccati: qꝛ directiſſime vnū peccatū ten
dit in aliud peccatum. Sicut cum quis cum ꝓ
poſito inebriat ſe vel replet ſe calidis: vt concu
piſcentiā inflāmet. ¶ Scdō etiam: qꝛ nō po/
teſt vnum peccatum fieri: niſi aliud concomi/
tetur: ſicut latro non poteſt rapere: niſi occidat
Dico tamen ꝙ peccatum nō eſt cauſa neceſſa/
ria inducendi pctm̄: ſed eſt cauſa ꝯcomitās vel
diſponens voluntatē libere peccare. Et ideo
pōt ſe libere auertere a peccato: ⁊ nō peccare di
uina gratia p̄ueniēte. Et h̄ eſt quod dicit. Et
abijt. ſ. ꝓfectu erroris de malo in peius ruen
do: ſm illud Grego. Peccatū quod per peni
tentiam ⁊c. Quid enim eſt abire: niſi peccatū
peccato addere? Uerbi gratia. Idē ſpē pōt
iterare. Item de vna ſpē in alteram tranſire.
De primo Jhere. 20. Quam mala facta es ni
mis iterans vias tuas. ¶ Tertio peccatū dia
bolo ſubijcit. Nam ſicut anima ſancta templū
dei: ita anima imunda phanum eſt diaboli: qꝛ
inhabitat ipſam: non tamen per eſſentiaʒ: ſicut
deus: qui ſolus eſſentialr̄ eſt in omni re. Nō
ita diabolus: ſed per malitiam inhabitat aīam
imundam. Et h̄ eſt qđ dicit. Et adheſit vni ci
uiū regionis illi⁹: ſʒ glo. diabolo. Peregri
ni regiōis hui⁹ ſunt hoīes: q aliqñ peccādo ad
hanc regionē veniunt: aliqñ penitendo rece/
dunt. vñ in regione pcti: in ciuitate Babylōis
mlti ſunt ciues ſub rege diabolo: ſicut in regi
one grē in ciuitate ihrl̄ʒ mlti ſunt ciues ſb xp̄o
Ad ephe. Jam nō eſtis hoſpites ⁊ aduene: ſʒ
ciues. Et plerūqʒ cōtingit ꝙ peccator multis
peccatis ſubiacet ⁊ irretitur: qđ dum cōtingit:
tunc plus vni vitiorum q̄ʒ alteri intendit: quia
vni ciuium regionis illius adheret. vnde ado
ratur ab eis: qui ei ſeruiunt: ⁊ deus eorum eſt
diabolus. Aut ſm qđ ei ſeruitijs diuerſis ſer
uitur. Peccatum etiā circa nociua occupatur
Et ideo comparat̄ egritudini moleſtanti: quia
ſicut egritudo deprauat naturam: vt ſemꝑ ap/
petat nociua ⁊ contraria: ita peccatū deprauat
animam: vt ſemper mortifera appetat. vñ cū
voluptates ſint ſibi mortifere: ⁊ delicie ſpiritu
ales ſalutifere: anima plus obnoxiatur in illis
q̄ʒ in iſtis delectetur. Et hoc eſt quod dicit.
Et miſit illum in villam ſuam: vt paſceret por
cos. Uilla dicitur occupatio carnalis volupta
tis. vnde gloſa. In villam mittitur: qui cupi/
ditati mundialis ſubſtantie ſubiugatur. Spi
ritus igitur immundicie mittit aliquem in vil/
lam ſuam: cum imperat ei tanq̄ʒ ſeruo poſt lon
gam conſuetudinem: vt occupetur ſm carna/
lem voluptatem porci. Silique ſunt bona tē/
poralia. Paſcit igitur porcos: qui abundātia
temporalium vacando cibis: ⁊ potibus: ⁊ ve/
ſtibus delicatis: qbus caro laſciuit: nutrit mo/
tus immundos. Eph. 5. Nolite inebriari vi/
no in quo eſt luxuria. Gloſa. Craſſitudo car/
nalium ⁊ delicioſe epule prouocant ad libidinē
peccatū etiam ad errores inclinat. Nam volū/
tas non fertur in ſuum obiectum niſi vt a ratio
ne preoſtenſum. Quando igitur intellectus ⁊
ratio errant: voluntas inordinata dilectiōe fer/
tur in obiectum ſuum declinans a rectitudine
arcus. Per peccatum enim mens obnubila/
tur: ⁊ errat quando creature delectatio ſubuer/
tit iudicium rationis. Unde Augu. Ne ober
retis in veſtigijs eius: ipſis per amorem adhe
rendo propter ſe: cum talibus ſit vtendum: nō
fruendum. In hoc enim conſiſtit tota peruer/
ſitas hominis. Unde iſti cito ingrediuntur vi
am erroris. Et hoc eſt quod dicit. Et cupie/
bat implere ventrē ſuum de ſiliquis ⁊c. Glo
ſa. Diuitias terrenas quas porci vel auari li/
benter comedunt: quibus ventrem: id eſt affe
ctum cupit peccator implere carnalibus vitijs
Et nemo illi dabat ad ſaturitatem: quia ven/
ter impiorum inſaturabilis. Prouerbio. 13.

Tertia conſideratio.

Tertia conſideratio eſt de motu ꝓnie
qđ ꝓbat eius reuerſio: ibi. Ipſe aūt
in ſe reuerſus: vbi ſunt due ꝯclōnes
¶ Prima concluſio eſt: ꝙ origo penitentie ē
adeo affectiue: quia ipſe eſt cauſa efficiens pe/
nitentie. A nobis autem diſpoſitiue: quia ſm
Auguſtinum qui creauit nos ſine nobis ⁊c.
¶ Intelligendum tamen ꝙ ad hanc diſpoſi/
tionem quatuor requiruntur. ¶ Primū eſt
cognitio fidei informis: in qua homo cogno/
ſcit diuinam iuſtitiam ⁊ bonitatē: cui diſplicet
oē malum: ⁊ qꝛ nullū maluʒ relinqt impunitū.

¶ Scđo requiritur cognitio proprie offenſe:
que diſplicet ſūme bonitati. Nullus.n. vnq̄
de peccato penitet: niſi ad memoriā reuocetur
vnde apoc.ꝑ. Qui lapſus fueras memor eſto
vnde excideris ⁊ age pniam. ¶ Tertio requi/
ritur deſpectio perpetrati ſceleris: q2 niſi pecca
tum memoratū diſpliceat: ꝯdēnat. vnde Job.
Tedet aiam meā vite mee ⁊c. ¶ Quarto req
ritur cognitio mie dei: qua parat⁹ eſt omni re
uertenti ⁊ dolenti dare miſericordiaꝫ ⁊ veniā:
ex hoc regeneratur remiſſionis ſpes. Oportet
eniꝫ eſſe aliqđ inclinans hoīeꝫ ad deū: ⁊ hoc fa
cit ſpes de miſericordia: ⁊ ex hijs gnātur bōitas
reuertēdi: ⁊ ꝯfitendi: ⁊ ſatiſfaciendi ꝑ gemituꝫ
⁊ penas: ⁊ ſic homo diſponiť ad pniam. Et h̄
eſt qđ dicit. Ipſe aūt in ſe reuerſus.ſ. ad cogitā
dum de ſeipſo: ⁊ de ſtatu: ⁊ đ malo. Glo. Vñ
in ſe reuertitur cogitando qđ fecit: ⁊ diuinaꝫ iu
ſtitiam: que recte iudicat ⁊ diuinā miam q̄ con
donat vltra ꝯdignum. Gloſa. Bene in ſe re/
uertitur: qui a ſe receſſerat. Act. 12. Et petrus
ad ſe reuerſus dixit.

¶ Secunda ꝯclo eſt: ꝙ ad ꝑfectionē iuſtificati
onis impij quatuor reqruntur.ſ. infuſio gratie
motus liberi arbitrij ꝑ fidem in deum: ⁊ libe/
ri arbitrij in peccatū.i. contra: ⁊ remiſſio. Ra/
tio huius ē. Nā iuſtificatio eſt qđā motus quo
aia mouetur a deo: a ſtatu culpe in ſtatuꝫ iuſti/
tie. ¶ Primū pꝫ de gratie infuſione. Ro. 3.
Juſtificati gratis ꝑ gratiam ipſius. Et ideo iu
ſtitia nō poteſt eſſe ſine gratie infuſione. Et h̄
eſt qđ dicitur. Quāti mercenarij in domo pa/
tris mei abundant panibus. Mercenarij iſti
ſunt: q intuitu mercedis eterne ſeruiūt: ⁊ tales
abundant panibus ſpūalibus.ſ. virtutibus ⁊
gratie donis ſm gloſaꝫ. ¶ Scđꝫ etiam pꝫ de
motu liberi arbitrij in peccatū. Pſal. Dixi cō
fitebor aduerſuꝫ me ⁊c. Intelligendum tñ: ꝙ
iuſtificatio impij eſt quidam motus quo huma
na menſ mouetur a deo: a ſtatu peccati in ſtatū
iuſtitie. Opꝫ igiť ꝙ humana mēs ſe habeat ad
vtrūqꝫ extremoꝝ. ſm motuꝫ liberi arbitrij dū
iuſtificatur vt recedat a pctō ⁊ accedat ad iuſtiti
am: receſſus ⁊ acceſſus recipiuntur ſꝫ deteſta
tionē ⁊ deſideriū. Ideo opꝫ ꝙ iuſtificatiōe ipij
ſit mot⁹ liberi arbitrij duplex. Vn⁹ quo in dei
iuſtitiam tendat ꝑ deſiderium: ⁊ alius quo de/
teſtetur peccatuꝫ. Et ideo videns ſe ꝑ peccatuꝫ
oībus bonis ſpoliatuꝫ ſuam miſeriaꝫ lamentať
dicens. Ego aūt hic fame pereo. Glo.i. penu
ria omnium boni: carendo.ſ. cognitione verita/
tis: dilectione bonitatis: ⁊ veneratiōe maieſta/
tis. ¶ Tertiū pꝫ de motu liberi arbitrij in deū
per fidem. Ro. 5. Juſtificati igitur ꝑ fidē pa/
cem habemus ad deum. Intelligendū tamen
ꝙ motus liberi arbitrij reqritur ad iuſtificatio
nem impij: ſm ꝙ mens hoīs mouetur a deo.
Deus autē mouet aīam hoīs ꝯuertendo ſe ad
ipſam. Et ideo ad iuſtificationē impij requiri/
tur motus mentis quo conuertitur in deum.
¶ Prima autem ꝯuerſio fit ꝑ fideꝫ. Ad heb.
xj. Accedenteꝫ ad deum opꝫ credere. Iſte er/
go ꝯfiſus de gratia obtinenda dixit habēs mo
tum liberi arbitrij ꝓmptum ad reſponſionem.
Surgam ⁊ ibo ad patreꝫ meū: q2 confiſus de
eius gratia adiutrice: ſine qua nō valeo ſurge/
re a peccato in quo iacui: nec ire de virtute in
virtutem merendo. Et ibo ꝑ pniam ad patreꝫ
a quo receſſi ꝑ culpam. Et dicam ei: pater pec/
caui.ſ. male viuendo. In celū: qđ per culpam
amiſi: ⁊ ꝑ meam negligentiā non queſiui. Et
coram te.i. in ipſo ꝯſcientie mee ꝯclaui: cuius
ſolius oculi me penetrant. Pſalmiſ. Tibi ſoli
peccaui. Jam nō ſum dignus vocari filius tu
us: q2 ſubſtantie mee prodigus: ⁊ etiam q2 in/
gratus te ꝯtempſi. Qđ dominus cōqueritur.
Yſa.ꝑ. Filios enutriui ⁊ exaltaui: ipſi autē ⁊c.
Fac me ſicut vnuꝫ de mercenarijs tuis. Duo
ſunt mercenarij. Unus bonus: q ſeruit ꝓ mer
cede eterna. Alius malus: qui ſeruit ꝓ merce
de tpali. ¶ Quartū pꝫ de remiſſione culpe: q2
nihil eſt ꝑfectū: niſi ꝑuenerit ad terminū. Re
miſſio aūt culpe eſt finalis terminus iuſtificati
onis: ⁊ ꝯſumatio opatiōis gratie īfuſe. Unde
iſte ſentiebat ꝑ gratie preſentiam: ſe ꝯſecutum
eſſe culpe remiſſionē. Et ſurgens venit ad pa
trem ſuuꝫ: quaſi diceret. Quia mihi aſſiſtit di/
uina gratia. Et ideo ſurgens implendo quod
deliberauerat: Nō eniꝫ ſufficit bonuꝫ ꝓpone/
re: niſi ope impleatur. Venit.i. venire cepit ſe
ad penitentiam diſponendo.ſ. ꝑ opa bona: ad
patrem ſuū eius gratiaꝫ inquirendo: ſm illud
Mat. xj. Venite ad me oēs qui labo. ⁊c.

Quarta conſideratio.

Quarta ꝯſideratio eſt de dono gratie:
qđ infert reuertēti a pr̄e benigna ſu/
ſceptio: ibi. Dum adhuc longe eſſꝫ:
vbi ſunt quatuor concluſiones.

¶ Prima ꝯclo eſt: ꝙ deus eſt ad miſerenduꝫ
ꝓmptiſſimus: ad vlciſcendum tardus. Ratio
eſt. Nā ꝙ miſeretur ꝓprium eſt illi. Ex ſe eniꝫ
ſumit materiam miſerendi. Et ideo dicitur.

pater miſericordiaruꝫ. Ex nobis autem ſumit
vlciſcendi: ad quod eum quodāmodo cogim⁹
noſtris peccatiſ. vnde Ber. Duo in deo ſunt
manſuetudinis argumenta. Unū eſt ꝙ patien
ter expectat delinquentes: ſuſpendens ſniam
vltionis. Aliud eſt ꝙ clemēter reſpicit penitē/
tes: exhibens eis gratiaꝫ remiſſionis. Ex iſta
concluſione ſequuntur aliqua documenta.

¶ Primū documentuꝫ eſt: ꝙ lꝫ natura huma
na ꝑ ſupnaturalē habitum gratie ſit ſanitatem
ꝯſecuta: ⁊ etiā eleuata. ſit ad operandū opa me
ritoria vite eterne: tñ indiget ad hoc ſm alium
moduꝫ auxilio gratie: vt.ſ. a deo moueatur ad
recte agendū: ⁊ in bono ꝑſeuerānduꝫ: ⁊ hoc ꝓ
pter ꝯditionē ſtatus nature corrupte: que qdeꝫ
lꝫ ꝑ gratiam ſanetur quantum ad mentē. rema
net tamen in ea corruptio ⁊ infectio q̄tū ad car
nem ꝑ quaꝫ ſeruiuit legi peccati: vt dꝛ Rom.
7. Et hoc qđ dicit. Cum adhuc longe eſſet: q2
nondū certificata de ꝑſeuerantia: nec informa/
ta de meritoria opatiōe: lꝫ ſanitateꝫ ꝯſecuta: dꝛ
lōge eſſe: q2 nondum talem gratiaꝫ eſt adept⁹.

¶ Scđm documentuꝫ eſt: ꝙ gratia p̄deſtina
tionis ſemꝑ preſto eſt: ⁊ nunq̄ deſerit peccato
rem ex toto: q2 ſcriptus eſt in libro vite q̄tum
ad deum lꝫ non ꝑ preſentem iuſtitiam. Simili
ter gratia predeſtinationis non lucet qui ſunt i
peccato mortali: ſed non eos deſerit: quia fina/
liter in peccato ꝑmanere non ꝑmittit. vnde dꝛ
Uidet illum pater eius ⁊ mia motus ē. Glo
ſa. Predeſtinatiōis oculo.ſ. gloriaꝫ ⁊ gratiaꝫ
preparando. Hoc oculo non videt deus niſi
bonos: lꝫ in omni loco oculi dñi ſuꝑ bonos cō
templātur ⁊ malos: ⁊ dicitur ꝓuerbi. 15. Sꝫ
non ſuꝑ omnes mia mouetur. Sapi. 4. Gra
tia dei ⁊ miſericordia eſt in ſanctos eius: ⁊ re/
ſpiciens ſuper electos ſuos.

¶ Tertiū docu^m eſt: ꝙ gr̄a p̄deſtinationis tri
plicē effectū in p̄deſtinatis oñdit. ¶ Prim⁹
ē ſpūalis viuificatio q̄ eū p̄ueniēs oē viciū tollit
vnde ſicut corpus ꝑ aiam viuit: ita anima viuit
per gratiā. Et ideo ſicut decedente aia moritur
corpus: ita ⁊c. Et hoc eſt qđ dicit. Et accurrēs
glo. Ipſum p̄ueniendo ꝑ miſericordiaꝫ p̄ueniſ
entem. Pſal. Miſericordia eius p̄uenit me.

¶ Scđs eſt ſpūalis p̄munitio: ſicut homo ex
terius nō poteſt reſiſtere ſine armatura: ſic in/
terius ſine gratia. Et hoc eſt qđ dicit. Cecidit
ſuꝑ collum eius: ipſuꝫ p̄ueniendo ⁊ ꝯſeruādo
⁊ fouendo ꝑ gratiaꝫ ⁊ inſidias inimicorum.

¶ Tertius eſt diuini reconciliatio. Nam licꝫ
deus quēlibet hoīem poſſet in puris naturali/
bus acceptare ad vitaꝫ eternā: tñ de potētia or/
dinata non niſi ꝑ gratiam. Et hoc eſt quod di/
cit. Et oſculatus eſt euꝫ ipſuꝫ ſibi ꝑfecte ſꝫ glo/
ſam reconciliando per gratiam ſubſequentem
de quo pſal. Miſericordia tua ſubſeq̄tur me.

¶ Secunda ꝯclo eſt: ꝙ ad gratiaꝫ adipiſcen/
dā multuꝫ valet humilitas. Ipſa nāqꝫ eſt radix
ceteraꝝ virtutuꝫ. Greg. Origo virtutū humi
litas. Illa virtus in nobis veraciter pullulat:
que in radice ꝓpria: hoc eſt in humilitate per/
durat. Hec autem humilitas acquiritur tribuſ
vijs. ¶ Pria eſt ꝑ reſpectū ad excellētias me
liorum ꝯſideratio proprie vilitatis. vñ Gre.
Sicut incentiuuꝫ elationis eſt reſpectus dete
rioruꝫ: ita cautela humilitatis eſt conſideratio
melioruꝫ. vnde dixit. filius patri. q. d. Conſi
deraui vilitatem meam: ⁊ tuā ꝑfectiōis excellē
tiā. ¶ Scđa eſt meditatio abſoluta defectuū ꝓ
prioꝝ: ipſos vilipendo. Hec.n. expellit arro/
gantiam. vnde Greg. Sancti viri ⁊ humilita
tis in ſe virtutē cuſtodiāt infirmitates ſuas an
te oculos mentis ſtudent reuocare. Iſte igiť
ꝯſiderans ſui ſceleris maculam: damni penaꝫ
⁊ dei offenſam dixit. Pater peccaui: ecce macu
la. In celuꝫ: ecce pena dāni. Et coram te: ecce
offenſa dei. ¶ Tertia eſt patiēs ſuſtinentia cō
tumeliaꝝ. vnde Bern. Humiliatio eſt via ad
humilitatē. Si igiť virtutem appetis humilita
tis: viam nō refugias. Et ideo dicit. Jam nō
ſum dignus ⁊c. Hoc dicit conſiderans ſeipſuꝫ
per peccatum humiliatū ⁊ humiliatione dignū
vñ d̄s ſuꝑbis reſiſtit: humilibus aūt dat grāꝫ.

¶ Tertia ꝯ° eſt. ꝙ gr̄a remiſſiōis culpe pctō/
rib⁹ impnēda: ſolis miniſtris ecclie reſeruať:
q2 eoꝝ offm̄ ē ſollicitudineꝫ gerē de reuocatōe
pctōꝝ ad gratiā. Nam eis ſunt claues ꝯmiſſe
vt dictū eſt eis. Johis. 20. Accipite ſpūm ſan
ctū ⁊c. Quod etiā ſignificandū eſt in reſurre/
ctione Lazari ꝑ eos: qbus dictū eſt. Soluite
eum ⁊c. Jam.n. ſuſcitatus erat ad vocem xp̄i
Lazare veni foras. Sic ſolus deus ſuſcitat
pctōrem a morte culpe: ⁊ tñ ꝯfitentem abſol/
uunt.i. abſolutū oſtendunt miniſtri ecclie. Et
hoc eſt qđ dič. Dixit aūt pater ad ſeruos ſuos
ideſt ad ſuos miniſtros ecclie: committens eis
claues ligādi ⁊ ſoluendi. Quem.n. dñs ſuſci/
tat ꝑ ꝯtritioneꝫ in cordis ſecreto vult ipſum ꝑ
ꝯfeſſionē recipi ꝑ miniſtros: vt reconcilietur
deo ⁊ eccleſie. Intelligendū ꝙ ad officiuꝫ mi/
niſtrorum. 4. requiruntť. ¶ Primum eſt ſa/

cᵉ amẽtalis gratie adminiſtratio: qđ notatur in
ſtole induitione: ſtola eſt innocentia prima. vn
de ſtolam dare eſt peccatū remittere: ſed ſtolā
pferre eſt. ſ. officio abſolutū oſtendere. ¶ Se
cundū eſt fidei miniſtratio: qđ notatur in anu/
li datione: qui eſt fidei ſignaculum i manu. i. i
ope: vt p opa fides clareſcat. Jacobi. 2. Fides
ſine opibus mortua eſt. ¶ Tertiū eſt doctrine
pdicate p exẽpluʒ vite ꝓpe vel aliene: approba
tio cū dr̄. Et calciamẽta in pedibꝰ eius ꝛc. De
exẽplo ꝓprie vite dicit Gre. Cuiꝰ vita deſpici
tur ꝛc. Opa virtutum p calceum ſignificatur.
Unde ſicut calciamenta pedes muniūt: ſic qui
ſe informant bonoꝝ exẽplis quibus ꝓficiunt:
ꝛ operando bonū: ꝛ pferẽdo malū. ¶ Quar/
tum eſt peccatoꝝ preterite vite reprehenſio: vt
ſic in illis ꝑmo delectabat̃: ſic nunc ea vilipen/
dat: ꝛ hoc eſt qđ dicit. Et adducite vitulum ſa/
ginatuʒ. i. reprehẽdite delicijs carnalibus de/
ditum. vnde adducitur vitulus ſaginatus: dū
peccator de ocio: de gula: de luxuria: ꝛ liberta/
te ꝓprie voluntatis rephenditur: ſed occiditur
dum p miniſtroꝝ ſalubrem informationem a
deſiderio peccatorum remouetur.

¶ Quarta ɔclō eſt: ꝙ tota celeſtis curia iocun
datur in ɔuerſione vnius peccatoris: pʒ tripli
citer. ¶ Primo ds trinitas gaudet: q2 videt
ꝓprij plaſmatis recupationẽ. De h Jher. 3.
Emūdabo illos ab omni iniquitate ſua in qua
peccauerunt mihi. Et ſequit̃. Et erit mihi in
gaudiū. Et in pn̄ti euangelio. Epulari ꝫ opʒ
q2 pierat ꝛ inuentus ē. ¶ Scđo angelus gau
det pp deſerti loci inſtaurationẽ: ſm. n. nume
rum cadentiū: erit numerus ſaluandoꝝ. Hic
dicit̃. Gaudiū eſt angelis in celis ſup vno pec
catore pniam agente. ¶ Tertio ois ɔprehen/
ſor gaudet pp ampliandi gaudij maiorationeʒ
¶ Notandū ꝙ duplex eſt gaudiū ſanctorum.
Unū eſt eſſentiale qđ habet ex dei fruitione:
Hoc aūt eſt eſſentiale ꝛ non augent̃. Sed aliud
eſt gaudiū accidentale. ſ. de bono creato. ſ. con
uerſio pctōꝝ. Hec ē oibꝰ augmẽtum gaudij.

Quinta conſideratio.

Quinta ɔſideratio eſt de ſtimulo inui
die: quē oſtendit ſuſcepti fratris a fra
tre ſeniore indignatio: ibi. Erat autē
filius eius ſenior in agro: vbi ſunt duo docuᵃ.
¶ Primū documentū eſt: ꝙ illi qui maturio/
ribus ſtudijs occupantur erga lapſos ꝛ infir/
mos plus debito inueniunt̃ auſteri: ꝛ hoc quia
ſunt meritis ꝓuectiores ꝓpe fragilitatis ignari
Et hoc eſt qđ dicit. Erat aūt frater ſenior ꝛc.
¶ Scđm documentū eſt: ꝙ gremium diuine
miſericordie ſemp eſt aptum ad colligendū peni
tentes ex quadaʒ ɔtemplatione nō habẽtes ex/
perientiam infirmitatū: ſed ignorantiā iudicio/
rum dei. Et ideo iudeus temerarie inueſtigat
Nam ſm gloſaʒ ſup Roma. 2. Judiciuʒ hu/
manū corrumpit̃ amore: odio ꝛ timore. Judi/
ciuʒ dei eſt ſm veritateʒ. Et h eſt qđ dicit. Cū
veniret ꝛ appropiquaret domui. Domꝰ ē gre
miū mīe dei nullum venientẽ reſpuens.

Sexta conſideratio.

Sexta ɔſideratio eſt de virtute chriſti
doctrine quam oſtendit indignatiōis
illius rationabilis ſedatio: ibi. Pa/
ter igitur illius: vbi ſunt tres concluſiones.
¶ Prima ɔclō eſt: quē plus diligat deus in/
ter penitentē ꝛ innocenteʒ. Poteſt dici ꝙ quā
tum ad bonuʒ premij eſſentialis equalr̃ diligit
ſi equalē habeant caritatē: vel illuʒ plus q ma/
iorem hʒ caritatem: ſed quantū ad pmiuʒ acci/
dentale plus diligit innocentē ꝗʒ penitentē pp
dignitatē inocētie: ad quā nō pt ꝑuenire penitēs
¶ Secunda ɔcluſio eſt: ꝙ plus tenetur inno/
cens ad graꝝ actiones ꝗʒ penitēs. vnde Au/
gu. ſecundo libro confeſſionum dicit. Qui vo
catus eſt a te dn̄e: ſecutus eſt vocē tuaʒ: nō me
derideat. Ab eo dico me egruʒ ſanari: a quo ꝑ
ſtituʒ eſt ne egrotaret.

¶ Tertia ɔclō eſt: ꝙ differt ſtatus penitentiuʒ
ꝛ innocentiū in hoc: ꝙ circa penitentes mutat̃
meror ꝛ luctus in gaudiū matris eccleſie: quia
ſicut de recedentibus eſt nouus dolor: ita đ re
deuntibus nouū gaudiū: ſed nō circa illos qui
pſiſtunt. Sed qđ pmuʒ erat ɔtinuatur. vnde
apl's pma theſ. 3. Nunc viuimus ſi vos ſtatiſ
in dn̄o. Et hoc eſt qđ dicit. Fili tu ſemp mecū
es. ſ. per obſeruantiā iuſtitie: ꝛ oia mea tua ſūt
ſcilicet bona gratie in re: ꝛ bōa glorie in ſpe: tā
quam iure hereditario. Epulare ꝛ gaudere oʒ
quaſi di. Mecuʒ fuiſti: ſed alius filius meꝰ pe/
rierat. Et ideo de eius inuentione opʒ epulari
ꝓpter ſuſcitationē: ꝛ applica ſicut potes. vnde
lʒ penitens reſurgẽdo acqrat aliqn̄ ſalteʒ maio
rem gratiam: ꝛ p ɔn̄s maiorē gloriā: q2 reuiuiſ
ſcunt ei oia opa mortificata: ꝛ etiaʒ q2 acquirūt
ſibi nouū meritū p actuʒ ɔfeſſionis ꝛ ɔtritio/
nis: tn̄ innocens ſtans in innocentia hʒ maius
de gratia ꝛ gloria: quia proficiens per habituʒ
continuatum plus acquirit ꝗʒ per habitum diſ
continuatum.

¶ Dn̄ica tertia quadrageſime. Sermo. 58.

Erat iheſus

eijciens demoniuʒ ꝛ illud
erat mutū. Luc. xj. Quia
enim ſm Greg. Minus
iacula feriunt que ꝓuident
Jdeo venerabilis Beda
deſcribit inſidiaꝝ inimici ſeuitias: ꝛ dicit i glo.
ſup illud prime Petri. 5. Aduerſarius veſter
diabolus circuit tanꝗʒ hoſtis obſidenſ muros
clauſus aditus explorat an ſit pars aliqua mu/
rorum minus ſtabilis vel mobilis. Cuiꝰ adi/
tus ad interiora penetret. Offert oculis formas
illicitas ꝛ faciles voluptates: vt viſu deſtruat ca
ſtitatem: aures per canora temptat: vt emolliat
ad vanuʒ amorem: linguaʒ ɔtentio ꝓuocat: ma
num iniurijs laſciuientibus ad cedem inſtigat
honores terrenos ꝓmittit: vt adimat celeſtes.
Et cū latenter nō poteſt fallere addit terroreſ:
in pace ſubdolus: in pſecutione violentus: cō
tra quē animus dʒ eſſe tantum paratus ad reſi
ſtēdum: ꝗʒtum ille ad impugnandū. Et ideo i
euangelio pſenti occurrunt nobis. 5. ɔſiᵒ neſ.

Prima cōſideratio.

Prima ɔſideratio eſt de aīe infectiōe
ex parte peccati quo mediante anima
diabolo ſubijcitur: qđ oſtendit in hoc
ꝙ demonium dr̄. vbi occurrunt. 4. ɔclones.
¶ Prima ɔcluſio: ꝙ demones in voluntate
ſunt obſtinati: iuxta illud pſal. Supbia eorum
qui te oderunt ꝛc. ¶ Notandum tn̄ ꝙ omnis
voluntas creature rationalis pp libertatem ar
bitrij poteſt flecti in bonum ꝛ in malum: exce/
pta anima xp̄i pp vnioneʒ verbi. Sed hec opi/
nio tollit veritatem ſtabilitatis a ſanctis ange/
lis ꝛ hoibus: quia ſtabilitas vna eſt de ratione
beatitudinis. vnde ꝛ vita eterna nominatur.
¶ Secunda ɔcluſio eſt: ꝙ demones aliquan/
do cognoſcunt cogitationes hominum: patet p
Augu. in libro de diuinatione demonū. Pre
uenire ingt hominum diſpoſitiones non ſoluʒ
voce ꝓlatas. Uerūetiam cognitione conceptaſ
ad notitiam demonuʒ p nonnulla etiam expe/
rimenta expertū eſt: ſed quomodo hoc fiat hoc
nullo mō vel difficile pōt ab hibꝰ inueſtigari.
¶ Tertia ɔcluſio eſt; ꝙ homines impugnan/
tur a demōibus: Ad ephe. 6. Non eſt nobis
colluctatio aduerſus carnem ꝛ ſanguinem: ſed
aduerſus principes ꝛ poteſtates mundi: ꝛ re/
ctores tenebrarum harum. Unde talis impu/
gnatio ſit dupliciter. Uno modo inſtigando
ad peccatum: ſic non mittuntur a deo: ſed aliqñ
do permittuntur ſm iuſta dei iudicia. Aliquā/
do impugnant homines in puniēdo: ꝛ ſic a đo
mittuntur.
¶ Quarta concluſio eſt: ꝙ lʒ diabolus nobis
inſidiatur ſm Gregori. qui dicit ꝙ diabolus
aut opprimendo: aut rapiendo: aut inſidiando
circumuolat: aut ſuadendo blanditur: aut mi/
nando terret: aut deſperando frangit: aut per/
mittendo decipit: tamen inter omnia ſpeciali/
ter inſidiatur lingue: ſm illud Ezechiel tertio
Adherere faciam linguam palato: ꝛ eris mu/
tus. Ratio eſt. Quia nihil ita expellit ꝛ ener/
uat virtutem diaboli: ſicut lingua recte loquēs
Eccleſ. 4. Labia deteſtabūtur impiuʒ. Jdeo
diabolus facit os mutum dupliciter: quantum
ad dei laudem: ꝛ quantum ad confeſſionē pec/
cati. Hoc autem pre omnibus eſt periculoſiſſi
mum aſcendere os confeſſioni: cum peniten/
tia ſit ſola remedium poſt baptiſmum. Jntelli/
gendum tamen ꝙ quandoqʒ pudor eſt vincu/
lum lingue: ne quis confiteatur de peccatis tur
pibus ꝛ abhominabilibus. ¶ Jtem quādoqʒ
ſtulta ſpes alias penitendi ꝛ confitendi decipit
multos. Et ideo dicitur eccleſiaſti. 5ᵒ. Ne tar/
des conuerti. Jtem quandoque deſperatio de
venia. Gen. 4. Maior eſt iniquitas mea ꝛc.
¶ Jtem quandoqʒ diffidentia de virtute cla/
uiū: quia non credit ſibi prodeſſe ſacramentuʒ
penitentie cum dictum ſit petro. Quodcunqʒ
ligaueris ꝛc. Jtem dilectio peccati.

Secunda conſideratio.

Secunda ɔſideratio eſt de diaboli eie
ctione ex parte xp̄i: cuius gratia me/
diante anima a ſeruitute diaboli eri/
pitur cuʒ dicitur. Erat ieſus eijciens demoniū
Ubi ſunt due concluſiones.
¶ Prima concluſio eſt: ꝙ ſolum per penitē/
tiam hoc demonium eijcitur: quia ipſa eſt vir/
tus expulſiua peccati actualiſ: quo mediante ho
mo demoniatus efficitur. Nam peccatuʒ actu
ale eſt macula animam deprauans ꝛ a bono de
bilitans: naturam vulnerans: perpetratum p
actum voluntatis cum delectatione ꝛ libidine.
Unde actuum. 3. Penitemini ꝛ conuertimi/
ni: vt deleantur peccata veſtra.
¶ Scđa ɔclō eſt: ꝙ in pnia ſunt treſ ptes qbꝰ
mediātibus peccatum expellitur đ neceſſitate.

¶ Primuꝫ eſt contritio: que declaratur in mi niſterio humane redemptionis: qđ fuit neceſſa rium ad humanam ſalutem. Joannis. xj. Ex pedit vobis: vt vnꝰ moriatur homo. Et tamē in iſto ſacramento actus contritionis aīe chriſti quem in cruce habuit de noſtris peccatis maxi me dicitur fuiſſe ſalubris: qꝛ paſſio aīe eſt forti oꝛ: ⁊ ad merendum efficatioꝛ indulgentiam ꝙ̄ paſſio corporis. Qđ autem xp̄s fuit cōtritus habetur Math. 26. Triſtis eſt anima mea ⁊c. Et iſta triſtitia de peccatis noſtris fuit: ⁊ in vir tute illius contritionis xp̄i: habent virtutē oēs noſtre contritionis aīe ad delendum peccata. vnde Iſa. 61. Spiritus domini ſup me. Se quit̄: Et q miſit me vt mederer cōtritos corde ¶ Secunda eſt confeſſio: nam de peccato moꝛ tali facit veniale: qꝛ pro peccato moꝛtali debetur eterna pena. Hanc mutat in temporalem. vn de Aug. Fit veniale per confeſſionem qđ fuit criminale per operationē. Et ideo deſcribitur ſic. Confeſſio eſt ꝓprij ſceleris faſſio ꝓcedens ex corde contrito: illi cui auctoꝛitas abſoluendi eſt conceſſa ad peccati deletionem: ⁊ ad gratiā promerendum. Per hoc qđ dicit. Confeſſio eſt proprij ſceleris faſſio: innuitur ꝙ debet ꝯfi teri propria peccata: ⁊ nō tantum peccatum: ſꝫ etiam circumſtantias peccatoꝝ. Per hoc qđ di cit. Procedēs ex corde ꝯtrito: innuit̄ ꝙ ꝯfitēs in ṗncipio ꝯfeſſionis debet oīa peccata p̄meme/ ditari: qꝛ contritio ſupponit cognitionem: ⁊ ni hil ꝯteritur: niſi cognitū. Et ꝑ hoc qđ dicit. Il li cui auctoꝛitas abſoluendi eſt conceſſa: innuit̄ ꝙ confeſſio debet fieri proprio ſacerdoti. i. qui auctoꝛitate pape ē approbatꝰ: ſiue de iure ꝯmu ni: vt curatus. ſiue fratres ṗuilegiati: vt mino res ⁊ p̄dicatoꝛes. Per h̄ qđ dicit. Ad pcti de letionem: innuit̄ ꝙ ꝯfeſſio oñdit ꝯfitentem ab ſolutum: ꝑ ꝯtritionem mutans penam eternā peccati moꝛtalis in tp̄alem. Et ꝑ hoc qđ dicit. Gratia opante: innuit̄ ꝙ lꝫ ſacramenta vete/ ris legis merebant̄ deletionē culpe: tñ gratiā nō meruerunt. Et hoc facit confeſſio. ¶ Ter/ tium eſt ſatiſfactio: q̄ ſtricto mō ſumpta eſt opa tio exterioꝛ laborioſa ⁊ penalis volūtarie aſſū/ pta: ad puniendum pctū̄ ꝯmiſſum: ⁊ ad placā dum diuinam offenſam. Intelligenduꝫ tñ ꝙ ſe/ ptem ſunt: in q̄bus ꝯſiſtit ſatiſfactio. ¶ Primū eſt feruoꝛ caritatis: queꝫ deus magis acceptat ꝙ̄ quodcūqꝫ opus laborioſum. ¶ Scđm eſt ꝯtritio cordialis: quā deus in tm̄ acceptat: ꝙ to tam aliqñ penaꝫ relaxat. ¶ Tertiū eſt in ꝯfeſ/ ſione humilitas ꝓprie abiectiōis: recognoſcē do corā hoīe tot vilia: ⁊ tollit magnaꝫ ꝑtem de pena: ¶ Quartum eſt de pctō verecundia: q̄ etiā tollit de pena. ¶ Quintū eſt corporis ma ceratio: que fit ꝑ ieiunium. ¶ Sextū eſt orō: que menteꝫ hꝫ eleuare in deum. ¶ Septimū eſt alioꝝ neceſſitatibus ſubuenire: qđ fit ꝑ ele/ moſinā. Et h̄ eſt qđ dicit. Et cum eieciſſet de moniuꝫ: locutus eſt mutus. ¶ Primo neceſ ſe eſt: vt eijciat̄ demonium ꝑ ꝯtritionem: ⁊ ſic poſt q mutus fuit: loquit̄ ꝑ ꝯfeſſionem. Et ad mirate ſunt turbe ſatiſfactionis efficaciaꝫ: q̄ ſua virtute tollit oēm penam pctō debitā. Contri/ tio enim cordis naturalr̄ p̄cedit ꝯfeſſionē. vñ ſi eiectuꝫ nō fuerit demoniū: non loq̄t̄ mutus. Et ſi non p̄cedit ꝯtritio: non eſt vtilis ⁊ efficax ꝯfeſſio: ⁊ ꝑ ꝯñs ſatiſfactio non tollit penā.

Tertia ꝯſideratio.

Tertia ꝯſideratio eſt de impugnatiōe iudeoꝝ: quoꝝum malitia xp̄i pietas impedit̄: ibi. Quidam autem ex eis. vbi ſunt due concluſiones.

¶ Prima ꝯclō: ꝙ quidam poſuerunt ꝙ duo eſſent ṗncipia. Unum bonoꝝ ⁊ aliud maloꝝ qꝛ ꝯtrarioꝝ effectuuꝫ ꝯtrarie ſunt cāe. Sed in rebus inuenit̄ contrarietas: ſꝫ illud eccſi. 33. Contra bonum malū eſt: ⁊ ꝯtra vitam moꝛs. Igitur ⁊c. In hunc errorē inciderunt mani/ chei: qꝛ non ꝯſiderauerunt cām vniuerſalē to tius entis: ſed particulares tm̄ cauſas particu larium effectuum.

¶ Scđa ꝯclō elicit̄ ex iſta. ſ. ꝙ aliq ꝓpter iſtaꝫ poſitioneꝫ iam dictā dicebant in alio: ꝙ̄ in vir tute dei poſſe demonia eijci: ſeu vitia eſtiman/ tes ſe vnū pctū̄ ꝑ aliud eliminari poſſe. Quo rum ratio ṗma. Omne vitium a iuſtitia eſt di ſtinctum. Igit̄ rōne iniuſtitie vnuꝫ expellit re liquuꝫ. ¶ Item 2ª ꝓuer. 13. dicit̄. Inter ſup bos ſunt ſemꝑ iurgia: ⁊ tales non ꝯpatiunt̄ ſe mutuo. Et h̄ eſt qđ dicit. Quidā ex eis. ſ. erro re decepti: de ṗncipijs: vt dictum eſt dixerunt ꝯfirmātes ipm̄ in belzebub. ſ. vnuꝫ vitiū poſ/ ſe expellere aliđ ꝑꝑ ꝯtrarietatem: vt auaritia ꝓ digalitatem. Intelligenduꝫ tñ ꝙ lꝫ plura vitia ꝑꝑ aliquā ꝯnectionē pñt eſſe ſimr̄ in eodē: pu/ ta ꝙ aliqs pōt eſſe ſil̄ cupidus ⁊ luxurioſus: hꝫ tñ bene ꝯtrarios actus: vt ꝓdigalitas ⁊ auari/ tia: rōe cuius aliqñ vnū vituꝫ expellit reliquū quo ad actum: non quo ad hitum: qꝛ ſemꝑ ma net hitus in aīa cuiuſlꝫ pcti: qꝛ hitus non tollit habitū: lꝫ actus actuꝫ. Ubi eſt ꝙ̄ aliqs luxurio ſus: audit alios multū ꝯmendari de caſtitate: ⁊ deſiderat vt ſibi ꝯmēdet̄: ⁊ incipit ꝯtinere ſe vt ꝯſeq honores: ibi ſupbia eijcit luxuriā: quo ad actum. Sic ⁊ ypocrite: q ieiunāt ad vanaꝫ gliam. Et frequenter ꝯtingit ꝙ ex h̄ accidit bo nuꝫ. ſ. ꝙ ſic ex toto qs eripit̄ ex pctō. verbi grā vt tandē qs ceſſat a luxuria: ⁊ remanet in caſti tate: ⁊ ambit vanam gliam vana cogitans: ple runqꝫ ꝯtingit taleꝫ ad coꝛ redire: ita ꝙ ꝑꝑ mo dicum vane glie nō vult tantū bonū amittere: ne dicat̄ ſibi illđ gal. 3. Tāta paſſi eſtis ſine cā

Quarta ꝯſideratio.

Quarta ꝯſideratio eſt de refutatōe xp̄i cuius ſapia vitioꝝ repugnatio retun ditur: ibi. Ipſe aūt vt vidit cogitatōes eoꝝ. vbi occurrunt due ꝯcluſiones.

¶ Prima ꝯclō eſt: ꝙ lꝫ ꝯtrarietate vitiorum vnū expellat reliquuꝫ: tñ h̄ nullo mō pōt eē ſi/ ne aſſiſtentia gratie ſpūs ſancti. Ad qđ ꝓban/ dum adducunt̄ quatuoꝛ rōes. ¶ Prima eſt. Omnia genā pctōꝝ ſicut militant ſub demone tanqꝫ ſub capite ſuo: ſic oīa ſibi inuicē ꝯiuncta. ſunt: ⁊ faciunt vnum regnum non diuiſum / qđ ſi diuideret̄: deſolaretur. Igit̄ qđ eſt cā di/ uiſionis: eſt cauſa deſolatōis. Sed gratia ſpi/ ritus ſcti eſt cā diuiſionis. Ipa. n. in aīa cāt vi tioꝝum diſplicentiā: ⁊ eoꝝ inuicem ꝯdictionē Nam ſm̄ Augu. gratia ⁊ pctū̄ opponunt̄: ſi cut lux ⁊ tenebra. vnde gratia in anima cauſat virtutes: quaꝝ ꝯſideratio facit vitia diſplicere ⁊ eoꝝ p̄ſentia eſt eis ꝯdictoꝛia. Sequit̄ ergo ꝙ gratia ſpūs ſancti eſt cā deſolatōis regni vi/ tioꝝum. Hanc ꝯdictionem in vitijs intēdit do minus dicens. Omne regnum in ſe diuiſum deſolabit̄: qꝛ ꝯtingit ꝙ vnum vitium eijcit ali ud ꝓpter ꝯtrietatem: quam cāt gratia inter ea. ¶ Scđa ratio eſt cauſa ṗmaria: cuꝫ ſit magis influens in ſuum cauſatum: ꝙ̄ cā ſcđaria ſm̄ magiſtꝝ de cauſis. Quicqd pōt deus ꝑ cauſaꝫ ſcđariam: pōt abſolute. Sed filij veſtri. ſ. aplī quos ꝯfirmauit virtus gratie ſpūs ſancti. ſ. ꝑ exorciſmos eijciunt demonia. Quare magis ṗncipaliter hoc pōt gratia: ⁊ non princeps de/ monioꝝuꝫ. vñ dicit. Si ego in belzebub eijcio demonia: filij veſtri ⁊c. ¶ Tertia ratio eſt. Omnis opatio ſpūs ſancti eſt ſubita: pꝫ ſm̄ il lud actu. 2. Factus eſt repente ⁊c. ⁊ oīs opera tio alia eſt ſucceſſiua. Sed eiectio vitioꝝ eſt ſu bita. Igit̄ ⁊c. Quia ſi in belzebub eijcio demo nia. ſ. vitia: ꝓfecto. i. in iſtanti venit in nos re gnum dei. i. grā ſpūs ſancti: expellens vitia: q̄ in aīa facit regnum dei. Qđ aūt opatio ſpiritꝰ ſancti ſit ſubita: pꝫ. Nam q̄nto virtus agentis ſit foꝛtioꝛ: tanto mā citius diſponit̄. Cum igit̄ virtus diuina ſit infinita: pōt qualꝫ mām creatā ſubito diſponere ad foꝛmā: ⁊ multo magis libe ruꝫ arbitriū. vñ dic̄. Porro ſi in digito dei eij cio demonia: ꝓfecto in vos ꝑuenit regnū dei ¶ Quarta ratio eſt. Nam ad h̄ ꝙ aliqs quie te poſſideat domiciliū ſuum: opꝫ cum armis ⁊ munitionibus p̄muniri: vt eo foꝛtioꝛ reſiſtēs ſecurius recipiat inimicoꝝ inſultus. Sic etiaꝫ ad h̄ vt aliqs impugnando inimicū ſuum poſ ſit qđ iniuſte poſſidet aggrere: requirit̄ etiaꝫ p̄ munitio armoꝝ. Gratia. n. hꝫ aīam munire ad modū armature. Sicut igr̄ exterius nō pōt reſiſtere ſine armatura. Sic interius ſine grā qui ſemꝑ tēptatione ſuccūbit. Et qñ homo eſt armatus nō ſoluꝫ pōt reſiſtere: ſed etiā ſupare inimicum. Iſta exiſtens in gratia ⁊c. vnde ad ephe. 6º. Induite vos armatura dei. Et h̄ eſt qđ dicit. Cum foꝛtis armatus. Diabolus eſt foꝛtis. Job. xj. Non eſt ſup terrā ptās: que ei valet ꝯpari. Arma eius ſunt oīa: q̄bus impu/ gnat hoīes. ſ. temptatōes ⁊ peccata. Pulchri tudo creaturaꝝ exēpla mala: q̄bus vtit̄ vt ar/ mis: qꝛ abſqꝫ ꝯſenſu noſtro nos vulnerare nō pōt. Atrium ſuuꝫ. i. pctōꝛes pacifice poſſidet. Sed tamen non eſt deſperandum: qꝛ male fidei poſſeſſoꝛ eſt: nec iuſtum hꝫ titulū ſue poſſeſſio nis. Foꝛtioꝛ armatꝰ eſt xp̄s: cuius arma ſunt ſignum crucis: ⁊ ſacramēta: q̄ ſunt in virtute crucis. Hic foꝛtis diabolum vincit ⁊ ligat: cū ptātꝫ eius impedit. Arma eius aufert: cū pec cata ꝑ gratiaꝫ deſtruens: oēs vires interioꝛis hominis: ⁊ ſenſus exterioꝛes: qui prius erant arma ⁊ vaſa diaboli in obſequium ſuum ꝯuertit vnde concludit. Qui non eſt mecum: quaſi di ceret. Diabolus nō eſt mecum: id eſt de meis ꝯſentiētibus: quare contra me eſt. Et ideo per ipſum non eijcio demonia: ſed potius habeo ipſum eijcere: vt mihi ꝯtriuꝫ. Et qui non colli git mecuꝫ diſꝑgit: quaſi diceret. Bonitas dei eſt colligere: ſꝫ diaboli diſperdere. Igitur mi hi contrarius eſt.

¶ Secunda ꝯclō eſt: ꝙ maxime cauenduꝫ eſt de recidiuo: cum inimicus inſidiat̄: ⁊ habeat naturalia integra. De iſta cōcluſione vide ple nius ⁊ de expoſitione tertus: qui eſt. Cuꝫ im/ mundus ſpiritus ⁊ cetera.

¶ In quarta ꝯſideratōe in expoſitōe euāgelij ferie q̄rte poſt dominicā ṗmaꝫ q̄dragefime.

Quinta ꝯſideratio.

q Uinta ꝯſideratio ē de noue vite in/
ſtillatiōe ex pte ſpūs ſcti cuiꝰ opatiōe
pfectio virtutū inſerit᷑: cū dr̄ ibi. Fa/
ctum ē autē cū hec. vbi occurrunt. 4. ꝯcłones.
¶ Prima ꝯclō eſt: ꝙ inter omnes creaturas
ſolus homo ē beatificabilis. Ratio ē: qꝛ beati
tudo denominat adeptionē pfecti boni. Qui/
cūqꝫ ergo eſt capax pfecti boni: eſt beatificabilis
Homo eſt huius: qđ apparet: quia eius intel/
lectus poteſt apphendere vniuerſale ⁊ pfectū
bonū: ⁊ eius volūtas appetere illud. Et ideo
homo eſt beatificabilis. vnde Pſal. Beatus
homo: quē tu erudieris dn̄e. Et hoc eſt qđ dr̄
factū eſt cū hoc dixiſſet. ſ. ꝯmuniens ꝫ reci/
dium. Factū eſt. i. nobis manifeſtū eſt. ſ. huma
nā nām beatificabilē. Ex quo eliciunt᷑ due ve
ritates. ¶ Prima eſt quantū ad ipm bonū be
atitudinis: quo ad eius obiectum: ⁊ cauſaꝫ nul
lus eſt beatioꝛ reliquo: qꝛ nō ē niſi vnū ſummū
bonū. ſ. deus cuius fruitione homines ſiūt be/
ati. vnde dicit᷑ Mat. 20. ꝙ omnes q opati ſūt
in mea vinea: acceperunt ſingulos denarios.
⁊ ſm Gre. Equalē eterne vite retributionem
ſortiti ſunt. ¶ Secunda veritas eſt: ꝙ q̄ntum
ad huius boni fruitionē pōt vnus fieri potioꝛ
alio: qꝛ quāto magis aliquis hic bono frui pōt
tanto magis ē beatificabilis: ſꝫ hoc in vno ma
gis ꝯuenit ꝓpter meliorē diſpoſitionē ad frui/
tionē. vnde Joannis. 14. dicit᷑. In domo pa/
tris mei māſiones multe ſunt: p q̄s ſm Aug.
diuerſe meritoꝝ dignitates. i. beatitudines in
telligunt᷑. Iſte veritates intelligunt᷑. Per hoc
qđ dicit. Extollēs vocē quedā mulier. Quaſi
diceret ꝙ qlibet hꝫ facultatem ad pniam: q̄ in/
telligit᷑ in muliere: que interpꝛetat᷑ mollis aer:
⁊ humilitatem: que eſt oīum virtutum cuſtos:
que intelligit᷑ in turba humilium. Talis ex hiis
hijs virtutibus ad beatitudinē diſpoſitus: po
teſt extollere vocem diuine laudis propter gra
tiam beatificantem.

¶ Scđa ꝯclō eſt: ꝙ btitudo ſolum habet᷑ per
opationem gratie ſpūs ſancti: ſm illud pſalm.
Gratiam ⁊ gliam dabit dn̄s. Patet: cum oīs
creatura nāe legibus ſit ſubiecta: vtpote habēs
limitatā virtutem ⁊ actionem: illud qđ excedit
nām creatā: non pōt fieri a virtute alicuiꝰ crea
ture. Et id. ſ. fieri opꝫ ꝙ ſit ſupꝛa nāꝫ. Hoc fit
imediate adeo vt ſuſcitatio moꝛtui: ⁊ illumina/
tio ceci. Sꝫ btitudo eſt quoddā bonū excedēs
nām. Igit᷑ ipoſſibile eſt: vt p actionē alicuius
creature ꝯferat᷑. Sꝫ hō ſit beatus ſola gr̄a ſpi
ritus ſcti agēte. Et h̄ eſt qđ dicit. Beatꝰ venter
q te poꝛ. q. d. beata menſ: q̄ xp̄m ſpūalr̄ ꝯcepit
Nā ſꝫ btīꝫ Leonē btā virgo ꝑus ꝯcepit xp̄ꝫ
in mente: q̄ꝫ carne: ⁊ beatioꝛ erat in ꝯceptione
mentis. Qđ pꝫ. Naꝫ ꝯceptio ſpūalis eſt rege
neratio mentis nr̄e p gratiā ſcti ſpūs mundan
tem vel ſctificantem: ⁊ in bonis ꝯfirmantem.
vn̄ ninuit᷑ ꝙ i tali mūdatione ſiue ꝯceptione ſit
mundatio a culpa: ꝑſeruatio in bono: vt non
poſſet qs moꝛtalr̄ peccare: ⁊ ad venialia nunꝰ
cum fomes inclinare. Ex quo eliciunt᷑ due ve
ritates. ¶ Una eſt ꝙ in hac vita pōt hr̄i aliq̄
lis pticipatio btitudinis. vn̄ hoies reputant in
hac vita aliq̄leꝫ btitudineꝫ pp aliquā ſilitudinē
vere btitudinis. Unde pſal. Beati imaculati
in via ⁊c. Glo. Propter ſpem btitudinis adi
piſcēde in futuro. Ad Ro. 8. ſcribit᷑. Spe ſal
ui facti ſumus. Et h̄ eſt qđ dicit. Et vbera que
ſuxiſti. Iſta vbera duo ſunt. ſ. ſpes future bti/
tudinis: ⁊ pticipatio fruitionis. ¶ Scđa veri
tas eſt: ꝙ pfecta ꝟa btitudo cū ſit pfectā ⁊ ſuf
ficiens bonū: omne malum excludit: ⁊ oē deſi
deriuꝫ implet. In hac vita non pōt omne ma
lum excludi: quia multis malis vita ſubiacet:
que non poſſunt vitari.

¶ Tertia ꝯclō eſt: ꝙ ſignuꝫ dine ꝑdeſtinatio
nis eſt audire dei ꝟbuꝫ: ⁊ reprobatōis eſt nō
audire. vnde dicit. Quinimo beati q audiunt
verbum dei: ⁊ cuſtodiunt ⁊c. ¶ Ratio ꝑmi ē
qꝛ audire verbum dei eſt p effectum opis oīa:
que ꝯtrāt᷑ fini vltimo vincere ⁊ ſupare. vnde
Johis. 2. ſcribitur. Omne qđ natuꝫ eſt ex deo
vincit mundum. Uincere aūt mundū eſt tēde
re in finem vltimuꝫ. Igit᷑ h̄ eſt ſignum eterne
ꝑdeſtinationis: ſicut effectus eſt ſignū ſue cāe.
¶ Ratio ſecundi eſt: qꝛ ad reprobationeꝫ ſeq
tur obduratio: ⁊ nolle audire verbū dei: ſignū
eſt eterne obdurationis: qꝛ aial᷑ hō non pcipit
ea: que ſpūs dei ſunt. Jaco. ꝑmo. In manſue
tudine ſuſcipite verbum ⁊c.

¶ Quarta ꝯclō eſt: ꝙ p verbuꝫ diuinum cuſto
ditum tria bona ꝯſequunt᷑. ¶ Primum eſt:
cuſtodit innocentiaꝫ a culpa ꝑſeruando. vnde
puer. 12. Ueritas iuſtitie cuſtodit viam inno
centie. ¶ Scđm eſt qꝛ pfecte voluntatē nr̄aꝫ
ꝯformat voluntati diuine. Nam voluntas di
uina vult omnes hoies ſaluos fieri. Sꝫ h̄ do
cet ſermo diuinus. Johis. 8. Si māſeritis in
ſermone meo: veri diſcipli mei eritis. ¶ Ter
tium eſt: ꝙ oꝛdinat nos in deum ſm triplicem

virtutem. ſ. per fidem verū cognoſcendo: per
ſpem in bonum arduū tendendo: p caritatē di
uinum bonū ſimplr̄ diligendo. ¶ Primū ꝓ
batur ex eo ꝙ obꝫ diuini ſermonis eſt ꝑma ve
ritas: de quo Johes. Sermo tuus veritas ē
id eſt de ꝑma veritate ohe. ¶ Scđm pꝫ de ſpe
que eſt reſpectu boni ardui. Cum. n. finis vl
timus trāſcendat facultatē humane nāe: eo ꝙ
ex puris nālibus acqri non pōt: ſi abſqꝫ doctri
na verbi dei relicta fuiſſet: deſparet obtinere
hunc finem. Ideo vt p ſpem in bonū arduum
tenderet: videt᷑ poſſe accipi: ꝙ ſermo diuinus
neceſſarius fuit. Ro. 8. ſcribit᷑. Quecūqꝫ ſcri
pta ſunt: ad noſtram doctrinā ſcripta ſunt.
¶ Tertium pꝫ de caritate. Quid in tantū ac/
cendit in caritate dina: ſicut ſermo diuinus?
Tota. n. doctrina xp̄i ad dilectionē dei oꝛdina
tur ⁊ xp̄i. Dilectio. n. dei eſt finis ſacre ſcriptu
re. Et ſic pꝫ q̄ſo ſermo dinus ſm triplicē vir/
tutem oꝛdinat nos in deuꝫ. vn̄ Jaco. ꝑ°. dicit᷑
Eſtote factoꝛes verbi ⁊c. vnde beati q cuſtodi
unt illud. q. d. Non ſoluꝫ ſufficit gratiā dei re
cipere: niſi receptam conſeruare ſtudeas.

¶ Feria 2ª dn̄ice. 3. q̄drage. Sermo. 59.

Exierūt pha/
riſei ad ieſuꝫ. Luc. 4. Se
cundū qđ dicit Ber. Ue/
nit enim filius dei: ⁊ tot: ⁊
tanta mirabilia opatus ē
in mundo: vt imerito itel/
lectum noſtrū ab omnibꝰ vitijs mūdans reuo
caret. Quis enim cogitare ſufficiat qualiter de
us preuenit nos: ſubuenit nobis: ⁊ voluit mo
ri: vt nos viueremus ſeruire: vt regnaremus
exulari: vt repatriaremus: ⁊ vſqꝫ ad ſeruiliſſi/
ma opa inclinari: vt conſtitueret nos ſup omia
opa noſtra? Hoc eniꝫ ꝯgruebat nobis. Nā cū
humana natura nimiū eſſet vulnerata: puta er
roꝛe diſcernendi: difficultate operandi: ⁊ ꝓni/
tate ad maluꝫ: ⁊ impotentia ad reſiſtendū: indi
guimꝰ merito fideli medico: qui ꝓ noſtris vul
neribus medēdis ꝯficeret medicinā. Hoc eni
fecit xp̄s de quo eccleſiaſtici. 27. ſcribit᷑. Altiſſi
mus de terra creauit medicinā: ⁊ vir prudens
non abhoꝛruit eaꝫ. vnde creauit de terra. ſ. coꝛ
poꝛis ſui medicinā. ſ. ſacramenta que virtuteꝫ
⁊ efficaciam habent a paſſione: quā i̇pe ptulit in
coꝛpoꝛe ſuo: que attulit nobis fructū redemptī/
onis: ⁊ efficaciam medendi languoꝛibꝰ aiaruꝫ
Sed vir prudēs nō abhoꝛrebat eā ſꝫ de nouo
ſuſcipit eam. Inſanus. n. merito reputaret᷑ in
firmus: q medicinam moꝛbi expulſiuam: ſani
tatis collatiuā: nāe ꝯfoꝛtatiuā abijceret: ⁊ eam
nō ſollicite cuſtodiret. Et ideo in ꝑſenti euāgᵒ
moꝛalr̄ intellecto occurrunt nob̄ in vlī quatuoꝛ
ꝯſideratōes. Prima ꝯſideratio.

p Rima ꝯſideratio eſt de humane nāe
infirmatiōe: ibi. Quanta audiuimꝰ
fa. in ca. circa quā ſunt tres ꝯclones
¶ Prima conclō eſt: ꝙ in humana nā eſt q/
dam appetitus ſenſitiuuſ: qui dicit᷑ ſenſualitas
que eſt coꝛrupta per oꝛiginale peccatum: ⁊ in/
oꝛdinata delectatio ſiue libidinoſa: que ex ea ꝓ
cedit: de qua dicit᷑ Romanoꝝ. 5. Non enim
ꝙ volo bonum hoc facio: ſed ꝙ odi malū hoc
facio. Quod exponit beatus Auguſtinus de
malo concupiſcentie: quod conſtat eſſe motuꝫ
ſenſualitatis. Motus huius ſenſualitatis ſm
impulſum fomitis tendit impetuoſe ad fruitio
nem creature delectabilis.
¶ Secunda cōcluſio eſt: ꝙ ſanctitas vite per
motus ſenſualitatis ſepe periclitatur perducē/
tes ad peccatum: de quibus diſtinguit Henri
cus de gandauo per gradus peccati dicens.
¶ Primo ex fomite ſit motus quidam titilla
tionis in carne: quem apphendit ſenſus exi/
ſtens in carne: per cuius apphēſionē primo
mouetur appetitus ſenſitiuꝰ cōiunctus motu de
lectationis. ¶ Secūdo motu deſiderij ad ꝓſe
quenduꝫ illud in opus. Et in hoc terminatur
motus primo moti. ¶ Poſtea hunc motū in
appetitu apphendit ratio ſimplicis intelligē
tie: per cuius apphenſionem cōmouet᷑ volū/
tas motu delectationis delectando appetitui.
¶ Quarto motu in delectatōe ꝯſentiendo ⁊c.
¶ Tertia concluſio eſt: ꝙ neceſſarium eſt ꝙ
hec ſenſualitas a fluxu concupiſcētie reſtringa
tur. Nam ipſa perturbat multiplr̄ rationem.
¶ Primo. ſ. per colliſionem multiplicium paſ/
ſionum: ¶ Scđo p vehementiā deſiderioꝝ.
¶ Tertio per fallaciam circumueniendo iudi/
cium rationis. ¶ Quarto per ſollicitudinem
⁊ diſtractionem tempoꝛalium bonoꝛum.
¶ Quinto per fantaſmatū inundationem.
¶ Sexto per temptationum vehementiā. vn̄
celeſtis medicus ſinglis q̄buſdā moꝛbus ſeu
conturbationibus obuiantia adhibet medica/
menta. Unde Auguſt. Magnus venit me
dicus: quia magnus vbiqꝫ iacebat egrotus.

Et h̄ eſt qđ dicit. Quanta audiuimus facta ꝛc.
Per capharnaū caro intelligitur. vnde Luc.
4. dicitur. Et tu capharnaū vſqȝ in celuȝ exal
tata es: vſqȝ in ifernuȝ demergeris. Glo. Ex
altata es ſupbe reſiſtēdo mee p̄dicationi. Et iō
maioribus ſupplicijs p̄nieris: q̄ꝛ credē noluiſti

Secunda conſideratio.

Secunda cōſideratio eſt de ſpirituali
dicamie ꝯfeſſionū: Cū dr̄. Fac hic ꝛ
in p̄ria tua. vbi occurrūt. tres ꝯ°es.
¶ Prima ꝯclō eſt: ꝙ celeſtis medicus ſm̄ cō
ditionē vulneꝝ medicamenta ordinauit. Cul
pa. n. deuȝ offendit: naturaȝ ledit: ꝛ offendēdo
deum hoīes gratia expoliat: ꝛ ledendo naturā
vulnerat naturalia. Hijs ꝯditionibus ꝯſide
ratis xp̄s ordinauit ꝯuenientia medicamenta:
que ſunt ſacramenta. Illa. n. deum placant: ꝛ
placando faciunt ꝓpicium. Impetrant gratiā:
ꝛ veſtiunt hoīem ſpoliatuȝ: ꝛ hoīem infirmuȝ
ſua curant virtute: ꝛ reparāt naturalia: in cuiꝰ
figura p̄ceperat Moyſi deus: vt faceret tymia
ma compoſitum opera pigmentarij.
¶ Scd̄a ꝯcluſio: cum oīa ſacramenta habeāt
vim placatiuaȝ ꝛ ſanatiuā: tn̄ ſacramentum cō
tritiōis eſt magis opportunū. Nam medicina
ē ſūme opperatiua: qn̄ ē vallata quadruplici cir
cunſtantia. ¶ Prima qn̄ eſt facillima. Nam
iſta medicina ꝯtritionis que inſtituta eſt ad cu
randum plagaȝ peccati mortalis: eſt facillima
Quia ſm̄ Aug. Nihil ita eſt in poteſtate volū
tatis ſicut actus eius cuius ſignuȝ eſt. Quia lȝ
aliqua creatura poſſet nos inducere: nulla ta
men ꝓrſus poteſt nos cōpellere vel impedire
ad volendū: ꝛ q̄ꝛ ꝑ actum volēdi ſequitur attritio
Ideo nihil eſt ſic in poteſtate voluntatis ſicut
ꝯtritio: ꝛ ſic iſta medicina eſt facillima. ¶ Se
cundo qn̄ eſt celerrima: ſic ꝯtritio q̄ꝛ nō tardat
hora nec momētuȝ: ſed in eodem tempore quo
applicatur ſanat: Sicut ſol emittit radiū ſuum.
¶ Tertio qn̄ eſt integerrima: ſic cōtritio. Q̄ꝛ
impoſſibile eſt vnum vulnus peccati mortalis
ſanari: quin oīa ſanentur cū gratia diuina ſit in
diuiſa. ¶ Quarto qn̄ eſt ſaluberrima: ſic con
trio. Quia non ſolū plagam curat: ſed etiā gra
tiam: que eſt ꝑfecta vita ꝯfert ꝛ ſanitateȝ anime
inducit: ꝛ deinde in poſteruȝ a peccatis preſer
uat. Pſal. Sanat ꝯtritos corde: q̄ꝫtum ad pec
catoꝝ purgationem. Et alligat ꝯtritiōes eoruȝ
quantum ad peccatorum preſeruationem.
¶ Tertia ꝯcluſio eſt: ꝙ lȝ ꝯtritio ſit medicina
ſine qua nullo modo ſanitas ſpūalis haberi po
teſt: tamen per quatuor impediri poteſt.
¶ Primuȝ eſt ꝯſcientie induratio. Sunt. n.
alique anime dure intantū: vt ſicut ſaxa nec cō
punctione: nec inſpiratione valeant immutari: ſi
cut iudei: ꝛ tales non ſunt idonei ad ꝯtritionē:
ſed ad reprobationē. Eccle. 3°. Cor durꝫ male
habebit in nouiſſimo. ¶ Scd̄ȝ eſt ꝯſuetudo ſir
mata. Conſuetudo. n. peccandi in potentia ia
firmat habitum malū: vt ponat impoſſibilitatē
conuertēdi. Iere. 13. Si poteſt ethyops im
mutare pelleȝ ſuā: ꝛ pardus varietateȝ ſuā ꝛc.
¶ Tertiuȝ eſt diſcenſio ꝓuocata: qn̄. ſ. eſt pu
gna inter vires intellectiuas ꝛ ſenſitiuas: quaſi
bellum inteſtinū: de quo apoſtolus. Caro con
cupiſcit ꝛc. Quādo autem paſſiones ſunt ſeda
te: tunc aīa eſt idonea ad ꝯtritionem. quia paſ
ſiones incitant ad contrarias delectationes.
¶ Quartū eſt innocētia eſtimata: q̄ꝛ qn̄ aliqs
cum ſit peccator eſtimat ſe falſa opinione inno
centē: tunc non poteſt ad p̄niam flecti. Sicut i
firmus non vult recipe medicinam qn̄ nō eſti
mat ſe egrotū. vt pȝ in freneticis. Iher. 2. Di
xiſti innocens ꝛ abſqȝ peccato ego ſum. Ideo
inquit deꝰ. In iudicio ꝯtendā tecuȝ. De hijs
igitur dr̄. Fac ꝛ hic i p̄ria tua: quaſi diceret: ſa
cta tua ꝑ tuam paſſionē ſunt in patria. i. in de
uota mente que patria xp̄i dicitur. Nam ſicut
parentes xp̄i dicuntur qui faciunt voluntatem
patris eius: ſic ꝛ patria xp̄i dicitur mens deuo
ta: in qua ꝑficitur voluntas patris. vn̄ Matt.
13. Veniens in patriam ſuam docebat eos: ſȝ
ꝓphete ꝯtradicitur. Nec acceptus ē in patria
ſua: vbi hec quattuor impedimēta dominant̄.

Tertia conſideratio.

t

Tertia ꝯſideratio eſt de recipientium
diuerſa diſpoſitione: ibi. Multe vi
due: vbi ſunt tres concluſiones.
¶ Prima ꝯclō eſt: ꝙ ſollicitudo huius ſeculi
tollit idoneitatē diſpoſitionis in recipiente me
dicinam. Aliud eſt temporalia habere: ꝛ aliud
eſt de hijs ſollicitudines habere. ¶ Primuȝ
non prohibetur: quia eorum vſum non requi
rit neceſſitas vite: ſed ſollicitudo de diuitijs ꝛ
amor eorum: ſcilicet cupiditas prohibetur. Ra
tio eſt: q̄ꝛ ſollicitudo de t̄palibus reuocat a ma
iori ſollicitudie. ſ. de terrenis: ꝛ de ſuīēdo deo
Philip. 4. Nihil ſolliciti ſitis. Vnde diuitie
ſpinis comparantur a deo: quia generant ſolli
citudineȝ cupidis. Vn̄ dr̄ q̄ ſpine ſuffocauerūt
verbū. Qđ intelligēduȝ ē: nō ſolū de v̄bo exte
riori: ſȝ ēt īteriori: qđ ē inſpiratio boni ꝓpoſiti.

Vnde diuitie ꝛ voluptates: non ſunt ſpine ſȝ
ſe: eo ꝙ non lacerant: ſed occaſio ſollicitudinuȝ
q̄ mēteȝ lacerat. Et iō ſpine dicūtur ꝑꝑ ſequē
tem effectum. ¶ Et h̄ notanduȝ eſt in vidua:
que ſignificat vitaȝ ſeculi. Hec erat in ſarepta
ſydonie. Sydonia grece dr̄ venatio inutilis:
Sarepta incēdium vel anguſtia panis: q̄ꝛ aīa
inutili venatiōi dedita. i. lucris ꝛ negocijs ſer
uiens incēdium carnaliū voluptatū: ꝛ ſpiritua
lem anguſtiaȝ patietur. Cui celuȝ clauſuȝ erat
ideſt inſtillatio diuine gratie ceſſabat. ſine qua
nihil fieri poteſt. Et p̄mitit̄ multe vidue. Vi
duitas dicit ſceleritateȝ: q̄ꝛ aīa de merito pecca
toꝝ a gratia dei deſerit̄: ꝛ ꝯſequitur eam bono
rum operum ſterilitas ꝛ viduitas propter mul
titudinem vitiorum ſuorum.
¶ Scd̄a ꝯclō eſt: ꝙ licȝ voluntas ſit libera: tn̄
non mouet̄ ad bonū niſi motione diuina. vn
de apl̄s: Deus eſt qui operat̄ in nobis velle ꝛ
perficere. Intelligendum tn̄: ꝙ q̄ꝫuis reȝ nā
lem poſſit aliquid mouere qđ non eſt eiuſdem
nature rei mote: tn̄ motum nālem cauſare non
poteſt: niſi qđ eſt aliqualiter nature cauſa: Mo
uetur eniȝ lapis ſurſum ab hoīe: qui nām lapi
dis non cauſat: ſed hic motus non eſt lapidi nā
lis. Naturalis autē eius motus nō cauſat̄: niſi
ab eo qui cauſat naturaȝ. Sic etiam voluntas
noſtra ꝯtingit moueri ab aliquo: qui nō eſt cau
ſa eius: ſed ꝙ motus voluntarius ſit ab aliquo
principio extrinſeco: qđ nō eſt cauſa voluntatis
impoſſibile eſt. Volūtatis cauſa nihil aliud eſt
q̄ꝫ deus. Hoc pȝ ex hoc: ꝙ voluntas ē poten
tia aīe rōnalis: q̄ a ſolo deo cauſat̄ ꝑ creationē.
¶ Tertia ꝯclō eſt ꝙ perſeuerare in inocentia
gr̄e baptiſmalis: meret̄ idoneitatē recipiēdi ſpi
ritualem ſanationem. Nā ꝑ inocentiam ꝛ pu
ritatem ꝯſeruat̄ ſpiritus: quē tunc aſſequimur
ſi malas cogitationes ꝛ deſideria praua in ip̄o
ſuo ortu occidamus: ne ꝑ ꝯſenſus ꝛ operatio
nes poſſint irrumpere. Et ideo ſicut perfectiſſi
mum remedium eſt ſerpentes eijcere omnino
vel occidere: ne venena diffundant: ita praue
cogitationes in ſuo ortu ſtatim debent eijci ꝛ oc
cidi: ne in conſenſu ꝛ opus exeant. Si igit̄ ino
centiam ꝛ puritateȝ volumus ꝯſeruare: oȝ ocu
los quo ad ſpecies illecebroſas ꝛ ſic omnes ſē
ſus rationis: quo ad cogitationes: affectiones
ꝛ conſenſus: p̄iculoſos p̄cauere. vnde pſalm.
Perambulabaȝ in inocentia ꝛc. Et hoc ſigna
tuȝ eſt i Naaman: qui decorus interp̄tat̄: qui
ſignificat peccatorem lepra ſceleꝝ maculatum
ſed ſacramēto penitētie ab omni mentis ꝛ cor
poris feditate purgatū: qui cōſilio puelle capte
ideſt ſupne inſpirationis gr̄e ꝯmonitus ſepti
es lauari iubetur: q̄ꝛ baptiſmus lachrymarum
p̄nie ſeptiformi ſpiritu regenerat. Et caro eiꝰ
facta eſt vt caro pueri: q̄ꝛ ex viro veteri: homi
ni ꝯformatus eſt xp̄o hec glo. Hic. n. mundat̄
per Helyā: cuȝ q interp̄tatur dei mei ſalutare.

Quarta ꝯſideratio.

q

Quarta ꝯſideratio eſt de ingratoꝝ īdi
gnatiōe cuȝ dicitur. Et repleti ſūt ira
Vbi ſunt tres concluſiones.
¶ Prima ꝯclō ꝙ q̄ꝛ ſm̄ Aug. peccatū ꝛ gra
tia opponunt̄: ſicut lux ꝛ tenebra nō poſſunt eſ
ſe ſimul in eodem: ſȝ mutuo ſe expellunt. In
telligendum tamen: ꝙ in virtute duo ꝯſiderā
tur. ſ. habitus virtutis: ꝛ actus eius. Actus au
tem peccati ſi ꝯparat̄ ad virtutē ꝓut eſt habitꝰ
quidā non pōt eam expellere: ſi ſit vnus actus
tantū. Sicut nō generat̄ habitus ꝑ vnū actum
ita nec ꝑ vnuȝ actū oppoſitum expellit̄. Sed ſi
ꝯpat̄ actus peccati ad cauſam virtutum: ſic poſ
ſibile eſt ꝙ per vnum actum peccati alique vir
tutes que ſunt effectus gratie expellantur. Quō
libet enim peccatum mortale contrariatur ca
ritati: que eſt radix omnium virtutum infuſa
rum. Vnde excluſa caritate omnes gratie ꝛ
virtutes exdudunt̄. Vnde dicitur ꝙ volebāt
eum ducere in montem. Et eiecerunt extra ci
uitatem: quaſi diceret: ꝙ vitia gratiam ſemper
eijciunt extra conſcientie ciuitatem.
¶ Secunda concluſio eſt: ꝙ nihil adeo exce
cat mentē: quantum peruerſitas ſtulte emulati
onis: quod ſit per iraȝ inquantuȝ dicit. Mihi
actionem per quam deordinat homineȝ quan
tum ad deum: ꝛ quantum ad proximum. vult
enim expetere per ſe vindictam. Vnde ira in
ſtabiles reddit nos ad gratiam dei. Nam gra
tia dei non quieſcit niſi in corde pacifico cuȝ ſit
donum ſpiritus ſancti. vnde Gregori. Dum
ira animū pulſat ſancto ſpiritui hoſpicium tur
bat: vnde Augu. O homo iram fuge: que eſt
hoſtis nature: degenerat oratiōe: excedit men
ſuram iuſtitie: amicitiam rumpit: ꝯcordiam diſ
ſipat: aufert pacem peccatoris: tollit ſubſtantiā
eternitatis. vnde iſti ſtulta emulatione excecati
legis latorem interficere volunt precipitio: q̄a
omnes erant ira repleti: q̄ꝛ ſm̄ glo. videbatur
eis ꝙ notaret eos de incredulitate. Vnde ſur
rexerunt: ꝛ duxerunt eum vſqȝ ad ſupercilluȝ
montis: vt p̄cipitarent euȝ. Glo. Non enim

ſalutē merenſ: q pellūt ſaluatorē de finib⁹ ſuis.
¶ Tertia ↄcl'o eſt: φ in malefactis maloꝝ coꝝ
debemus cedere malicie: pp qđ ieſus trāſiens
per mediū illoꝝ ibat. Quia ſm Aug. Ma/
gis eſt cōmendanda ſapia: qȝ eius potentia ex
ercenda: cuius exemplo malicie cedere debe/
mus. Roma. 12. Non vos defendatis charíſ
ſimi: ſed date locum ire. Sed queritur quo ita
cito elapſus fuerit de manibus eoꝝ. Dicitur
φ in aīa xpi fuit potentia motiua non organica
quę totū corpus cito mouere poterat: non mo
tu pgreſſiuo partem: poſt partem: ⁊ iſta poten
tia eſt etiam in angelo: qua poteſt mouere ⁊ trā
ſire totum corpus ſimul. Similr etiam erit in
aīa cuiuſlibet beati: non tantū: quantū ad babi
tum. ſed quantū ad actum ſm vſus poſſibilita
tem: qua poterit mouere corpus ſtatī vbi vult
non tamen partē poſt partē.

¶ Feria. 3. dñice. 3. in q̄drageſi. Sermo 60.

Eſpiciens ie

r ſus in diſcipulos ſuos. ⁊c.
Math. 18. Scđm qđ dicit
doctor ſanctus correptio vti
lis eſt: vt. ſ. ex rubore volū/
tas corrigēdi bona oriatur: ſi
tamen eſt filius pmiſſionis qui corrigit: tunc
in ſtrepitu correptōis forinſecus flagellante:
deus in illo intrinſecus occulta iſpuratōe opat
⁊ velle. vnde Aug. Ideo eſt neceſſaria corre/
ptio: qꝛ voluntas hoīs regrītur ad hoc φ a pec
cato abſtineat: ſed tñ correptio non eſt ſufficiēs
ſine adiutorio dei. Quia tñ exceſſus aliquādo
ſit manifeſtus: quando occultus: opȝ φ corre/
ctio fiat ſm modū culpe. ¶ Prima correptio
ſcilicet de manifeſtis eſt de foro iudicij exterio/
ris: ⁊ ptinet ad prelatum. ¶ Secūda eſt de oc
cultis: ⁊ eſt de foro iudicij interioris. ſ. ↄſcien/
tie ⁊ ptinet ad confeſſores. Et ſm h occurrunt
nobis due conſiderationes.

Prima conſideratio.

p Rima ↄſideratio eſt de fraterna cor/
reptiōe inq̄ntum ptīet ad p̄latos. Cir
ca quam occurrunt ſex ↄcluſiones.
¶ Prima eſt doctrina beati Bern. dicentis.
Arguere ⁊ increpare aliqñ neceſſe eſt: ferueat
igitur in nobis amor iuſtitie ⁊ odiū iniq̄tatis.
Nemo fratris vitia palpet: peccata diſſimulet:
Nemo dicat. Nūqd cuſtos fris mei ſuȝ ego?
Eſt enim ↄſentire: ſilere cum arguere poſſis: ⁊
ſcim⁹ qꝛ ſiſis pena faciētes tāgit ⁊ ↄſentiētes.
¶ Scđa ↄcl'o eſt: φ fraterna correctio aliquā
do eſt actus charitatis: ⁊ aliqñ eſt actus iuſtitie
qđ ſic pȝ: Nā correptio delinquentis eſt qđdā
remediū qđ dȝ adhiberi ↄtra peccatū alicuius.
Peccatū autē alicuius dupliciter ↄſiderari po
teſt. Vnomodo inq̄ntū ē nocumentū ei q pec/
cat. Aliomodo inquantū eſt nocumētū alioꝝ
qui ex peccato leduntur ⁊ ſcandalizant: ⁊ inq̄̄/
tum eſt nocumentū boni ↄmunis: cuius iuſti/
tia p peccatum ꝑturbatur. Sic igitur duplex
eſt correptio delinquentis. Vna que adhibȝ re
mediū peccato: inquantū eſt malū ipſius pec/
cantis: ⁊ iſta eſt pprie fraterna correptio: q̄ or/
dinat ad emēdationem delinquentis. Remo/
uere aūt maluȝ alicuius eadē ratione eſt bonū:
qua bonū eius pcuratur. Fratris bonū perti/
net ad charitatem: per quam volumus ⁊ ope/
ramur bonum amico. Vnde ſic patet. Quo/
modo correctio fraterna eſt actus charitatis: qꝛ
per eam repellimus malum fratris: ſcilicet pec
catum: cuius remotio magis pertinet ad carita
tē: qȝ etiā remotio exterior damni. Alio mo
do eſt correptio fraterna: que adhibet remedi/
um peccati delinquentis: ſm φ eſt in malum
aliorum ⁊ communis boni: ⁊ talis correptio ē
actus iuſtitie: cuius eſt conſeruare rectitudinē
iuſtitie vnius ad alterum.
¶ Tertia concluſio eſt: φ correptio fraterna i/
quantum eſt actus caritatis: prout dictum eſt p
tinet ad quenlibet caritatem habentem: ſiue ſit
ſubditus: ſiue prelatus obſeruatis debitis cir-
cunſtantijs: vt ſcilicet fiat quando debet: ⁊ vbi
debet: ⁊ ſm q debet: ⁊ φ diſpoſitio eorum que
ſunt ad finem attendatur ſm rationem finis q
eſt bonum virtutis. Vnde. 24. queſtione. 4.
dicitur. Tam ſacerdotes qȝ reliqui omnes fi/
deles ſummā debent habere curam de hijs q
pereunt: quatenus eorum redargutiōe aut cor
rigantur a peccatis: aut ſi incorrigibiles appa/
reāt: ab eccleſia ſeparentur: ſed tamē correctio
que eſt actus iuſtitie quo ad penam non com/
petit ſubdito reſpectu prelati: Sed correptio in
quantum eſt actus caritatis: qꝛ vt ſic eſt actus
uirtutis qui debet eſſe debitis circūſtantijs mo
deratus. Vnde in omni correptione: qua ſub
diti corrigunt prelatos debet motus conueni/
ens adhiberi: vt ſcilicet cum non ꝓteruia ⁊ du
ricia: ſed cum manſuetudine ⁊ reuerentia cor/
rigantur. vnde prime thimo. 4. Seniorē ne

increpaueris: ſed obſecra vt patrem. Hę con/
cluſiones comprehenduntur ſub iſto verbo.
Reſpiciens Jeſus in diſcipulos ſuos: ſcilicet
imprimens eis modum corrigendi ſubditos.
Dixit ſimoni petro. Oſtendens qualiter pre/
latus corrigere debeat ſubditos ſuos. Nam
Petrus cephas grece: qđ latine interpretatur
caput. Sequitur. Corripe eum inter te ⁊ ipſuȝ
ſoluȝ. Gloſa. Ne publice correptus verecun/
diam pdat: qua perdita in peccato remaneat.
¶ Quarta concluſio eſt: φ in omni correctio
ne debet fieri ſecreta monitio. Corripe ipſuȝ in
ter te ⁊ ipſum: ſtudens correctioni: parcens pu
dori: ne forte pre verecundia incipiat defende/
re peccatum: ⁊ ex importuna correctione credis
facere meliorem ⁊ facis peiorem: quod preca/
uendum eſt. Intelligendum tamen φ contra
publicam correctionem peccatorum diſtinguē/
dum eſt. Aut enim peccata ſunt publica vel oc
culta. Si publica: non eſt ei tantum remedium
adhibendum: vt melior fiat: ſed etiam alijs in
quorum notitiam deuenit: vt non ſcandalizen
tur. Et ideo talia peccata ſunt publice arguen/
da. Prime thimo. 1. Peccantē coram omni
bus argue: vt ceteri timorem habeant. Quod
intelligitur de publicis ſm Auguſtinum. Si
vero ſunt occulta: ſic videtur habere locuȝ qđ
domin⁹ dicit. Si peccauerit in te ⁊ cetera. Sȝ
quando te offendit publice coram alijs: iā nō
ſolum in te peccat: ſed etiā alios offendit. De
peccatis autem occultis eſt diſtinguenduȝ: aut
eſt in nocumentuȝ proximorum: puta tradito
ciuitatis: ⁊ ſic occulte peccans non ſolum in te
peccat: ſed etiam in alios. Et ideo oportet ſta/
tim ad denunciationē procedere: niſi forte ali
quis firmiter eſtimaret: φ ſtatim per ſecretam
admonitionem poſſet huiuſmodi malum im/
pedire. Quedam ſunt peccata: que ſunt ſolum
in malum peccantis. Unde vt fratri: ſic peccā
ti ſubueniatur: fiat correctio ſecreta. Et ſicut
medicus corporalis ſanitatē inferre poteſt qȝ
doqȝ ſine alicuius membri abſciſione: ſi tamē
non poteſt abſcindit membrū minus neceſſa
rium: vt vita totius corporis ſeruetur. Ita ⁊ il
le qui ſtudet emendationi fratris: debet ſi fieri
poteſt ſic emendare fratrem quantum ad con/
ſcientiam: vt famam eius conſeruet. Que qui
dem eſt vtilis ei: non ſolum in temporalibus:
ſed etiam in ſpiritualibus: quia pre timore infa
mie multi retrahuntur. Vnde Jherony. Cor
ripiendus eſt ſeorſum ne ſi ſoluȝ pudorē ami
ſerit: permaneat in peccato. ¶ Secūdo debet
conſeruari fratris peccantis fama: tum qꝛ vno
infamato alij infamantur: tum etiam qꝛ ex pec/
cato minus publicato: alij minus prouocantur
ad peccatum. Unde dicit. Corripe ipſuȝ inter
te ⁊ illum. Uide ſupra.
¶ Quinta ↄcluſio eſt: φ poſt ſecretā monitio
nem debet fieri teſtium pductio. Nam de vno
extremo ad aliud extremum conuenienter trā
ſitur per medium. In correctione autē frater
na dominus voluit: dum peccatum eſt occultū
vt frater corrigat fratrem inter ſe ⁊ ipſum ſolum
⁊ ſic noluit publicari. Aut ſi eſt publicum: te/
ſtes adduci poſſunt in medio: ponitur eorum
inductio teſtium: vt primo paucis indicet pec/
catum fratris q prodeſſe poſſunt: ⁊ non obeſſe
vt ſaltem ſic ſine multitudinis infamia emen/
daretur. Sciendum tamen φ teſtes poſſunt i
duci propter tria. ¶ Primo ad oſtendendum
φ hoc ſit peccatū: de quo aliquis arguitur: vt
Jheroni. dicit. ¶ Secundo ad conuincenduȝ
de actu: ſi actus iteretur. vt Auguſt. dicit in re
gula. ¶ Tertio ad teſtificandum: φ frater ad/
monens fecit qđ in ſe fuit. Et hoc eſt quod di/
cit. Si autē te non audierit: adhibe adhuc vnū
tecum aut duos. Glo. Studio corrigendi vel
conuincendi ſub teſtibus. Auguſtinus. Adhi
be eum qui vult pdeſſe ⁊ nō obeſſe. Hoc eſt ſi
correctionē tuam ſecretam nō ſuſcipit.
¶ Sexta cōcluſio eſt: φ illi qui ita incorrigibi
les ⁊ inobedientes ſunt vt dictum eſt: φ ſecre/
tam correctionem: nec publicam ſuſcipiunt: de
berēt eijci a communione fraternitatis ⁊ ana/
thematizare. Quod patet. ¶ Primo auctori
tate preſentis euangelij. Si autem eccleſiā nō
audierit. Scđȝ gloſā per obiurgationem pre
lati vel congregationis eccleſie ſe non correxe/
rit. Sit tibi ſicut ethnicus ⁊c. ideſt deuita eum
ſicut hereticum. ¶ Secundo probatur exem/
plo apoſtoli. Prime corin. 5. Qui fornicato/
rem manifeſtum tradidit ſathane. ¶ Tertio p
batur ſic: Sicut videmus in arte medendi: φ
ſm iudicium artis membrū putridum ppter
aliorū membrorum preſeruationē a corpore
eſt reſecandum: ſic in ſpiritualibus ſi membra
contingit eſſe putrida per peccatū: ⁊ alia mem/
bra corrumpentia. Vnde ſm rectum regiminis
ordinē: talia membra ſunt amputanda: vt que
non potuit pudore ſaluari: ſaluetur opprobri/
is: ⁊ vt ſequeſtrationis rubore emendetur: Sit
tibi ſicut ethnicus ⁊c.

Scđa ɔſideratio.

Ecunda ɔſideratio eſt de ſpūali cor/
rectione: inq̄ʒtum ptinet in foro con
ſcientie ad ɔfeſſores: cuʒ dicit̄. Amē
dico vobis q̄cunqꝫ ꝛc. vbi ſunt octo ɔclōnes.
℄ Prima ɔclō eſt: q̄ deus ɔtulit eccleſie cla/
ues regni celoꝝ. Mat. 16. Tibi dabo claues
regni celoꝝ. ℄ Unde notandum q̄ claues ac
cipiuntur ad ſimilitudinem clauium mālinꝫ. Si
cut enim claues materiales ſunt inſtrumēta q̄
dam ad apiendum ꝛ claudendū oſtium: ſic cla
ues iſte dicunt̄ q̄dam ptās collata eccl'ie ad api
endum ꝛ claudendum hoibus regnuꝫ celoꝝ.
℄ Clauſura regni celoꝝ eſt triplex. Quedaꝫ
eſt vl'is oium hoium non ppetua: que p pctm̄
Ade facta eſt. Cōtra hanc ſunt claues date ſo/
li xp̄o. Alia eſt clauſura vl'is ꝛ ppetua. ſ. clau/
ſura facta p vltimam ſniam. Contra hanc non
ſunt claues. ℄ Tertia eſt pticularis: ſed nō p/
petua: qua q̄ſqꝫ ſibi claudit medio ipe regnū ce
loꝝ per ꝓpriam culpā ꝛ penam illi debitā.
Et contra hanc clauſuram eſt triplex clauis.
℄ Prima eſt auctoritat̄: q̄ eſt in ſolo deo: que
apit per gratie infuſionē. ℄ Scđa eſt excellē
tie: que eſt in xp̄o: q̄ apit per meritū paſſionis
xp̄i. ℄ Tertia ē miſterij: q̄ eſt in p̄latis eccl'ie.
℄ Scđa ɔclō eſt videre qd ſint claues: ꝛ dicit̄
ſ̄ʒ doctores q̄ claues nihil aliud ſunt: niſi que
dam po^a ſupernālis a deo data ꝛ infuſa: nō in
nata: non acq̄ſita. Qđ apparet. Nam ſicut p̄n
cipium actionum nālium: ē nā et prin^m actio
num voluntariaꝝ eſt voluntas. Ita principiū
actuum illaꝝ actionum: q̄ ſunt ſupra facultatē
nāe ꝛ voluntatis eſt po^a ſupernaturalis. Et ta
lis eſt poteſtas clauium.
℄ Tertia ɔclō eſt: q̄ due ſunt claues. ſ. ſcia ꝛ
po^a. vnde glo. ſup illud Mat. 16. Tibi dabo
claues ꝛc. dicit. Claues dicunt̄ ſcia ꝛ po^a: qua
dꝫ dignos recipe: ꝛ indignos repellere: q̄ ſicē
in foro iudiciali duo actus requirunt̄. ſ. diſcer
nere cām: ꝛ poſt ſniare: ita eſt ibi alia auctori/
tas diſcernēdi cām: ꝛ alia ſniandi. Et ſicut in
foro penitētiali requirit̄ duplex ptās. Una. ſ.
diſcernendi in cāe examinatione. Et hec dicit̄
ſcia. Alia eſt poteſtas ſniandi in foro pniali in
cauſe determinatione. Et hec dicit̄ clauis potē
tie. He due claues ſunt diuerſe in foro pniali
℄ Quarta ɔclō eſt: q̄ claues hn̄t poſſe in cul/
pam: q̄ Johis. 20. dicit̄. Quoruꝫ remiſeritis
peccata ꝛc. ℄ Item pꝫ rōne: q̄ ſacramentum
pnie eſt remedium cōtra mortale: ſicut baptiſ/
mus contra originale. Igit̄ ſicut virtute bap/
tiſmi deletur originale: ita virtute pnie deletur
mortale. Sꝫ virtus pnie ɔſiſtit penes claues.
Igit̄ habent poſſe in culpam. De iſta ɔclōne
ſunt q̄nqꝫ opiniones: q̄bus oibus dimiſſis ꝓ
pter breuitatem: dicenduꝫ eſt q̄ lꝫ claues non
habeant ad culpā poſſe abſolutū p modum in/
ſtrumenti. Habent tn̄ poſſe. ſ. relatuꝫ p coaſſi
ſtentiam virtutis diē. Unde lꝫ deus dimittat
peccata p ſe ꝛ virtute ꝓpria: ꝛ p modū auctori
tatis: tn̄ clauis dimittit virtute diuina eis aſſi
ſtente: ꝛ remittit per modum inſtrumenti.
℄ Quinta ɔlō eſt: q̄ claues habēt poſſe: ꝛ ſu
per penam eternaꝫ: ꝛ ſup culpā mortalem: q̄
iſta inſeparabilit̄ ɔcomitantur. ſ. pena eterna ꝛ
culpa mortalis: ꝛ illō eſt poſſe relatū vel inſtru
mentale. Habet etiā poſſe ſuper penā tempo
ralem: q̄ vniuerſe vie dn̄i miſericordia ꝛ veri
tas. Ideo in iuſtificatione impij: que eſt opus
mīe: ita remittit culpā: qđ tn̄ non p̄ind cat ri/
gori triſtitie. vnde poſt dimiſſioneꝫ culpe obli
gat ad penam: que pena ob rigorem dine iuſti
tie eſt improportionabilis viribus nr̄is. Etiō
diuina miſericordia aliqd adhuc ꝓuidit nobis
ꝛ ɔſtituit in arbitrium ſacerdotis: cui dedit po
teſtatem taxandi penam: ꝛ nobis manifeſtādi
Dedit ei etiā ptātem pene ptem remittere vir
tute clauium: q̄ ei ɔceſſit theſauꝝ eccl'ie penitē
tibus coicare: q̄ theſaurus ſubeſt clauib⁹. Igit̄
claues habent poſſe.
℄ Sexta conclō eſt: q̄ ſacerdos diſcrete vſus
arbitrio pōt ꝓ libito penam imponere. Ra
tio eſt. Nam ſacerdos in abſolutione eſt ſicut
inſtrumētum viuum: ꝛ non mortuuꝫ. Ad de
bitam aūt opationem recti inſtrumenti tria re/
quiruntur. ſ. inſtrumēti diſpoſitio: mūe ꝑpatio:
ꝛ virtus motorit̄. Nā ſecuris nō ſecat niſi acu
ta: ꝛ niſi habeat mūm ligneā: ꝛ niſi ab aliquo
moueat̄. Sil'r ad abſolutionē ſacerdotis debꝫ
primo ɔcurrere recta clauiuꝫ diſpoſitio. ſ. q̄ ſa
cerdos habeat habituꝫ ſcie cum auctoritate diſ
cernendi: ꝛ ptāte abſoluēdi. ℄ Scđo dꝫ con
currere ꝑparatio penitentis: ꝛ h̄ eſt quaſi ꝑpa
tio mūe. ℄ Tertio debet cōcurrere virtus dei
motoris: ꝛ hec virtus eſt interius mouēs. vn̄
ſacerdos non pōt ꝓ libito ſuo penam taxare:
ſed ſ̄m q̄ inuenit diſpoſitionē in penitente: ꝛ
ſ̄m q̄ videt deo placere. Iſte ſex ɔclōnes in/
nuuntur: cum dicit̄. Amen dico vobis. Que
cunqꝫ alligaueritis ſup terram ꝛc. quaſi dice/
ret. Quecūqꝫ diſcreta diſcuſſione p clauē ſcie

alligaueritis: ad penam temporalem ſuſtinen
dam pro pena eterna: que ſ̄m rigorem iuſtitie
eſt debita pena peccati mortalis. Talis alliga/
tio erit i celo confirmata corā deo. Et quecūqꝫ
ſolueritis ſup terraꝫ. ſ. p clauiū poteſtatē: q̄ eſt
vis ſupernalis. ſ. a vinculo culpe: ꝛ ēt a vincu
lo pene: ſeu que eſt pars pene debite: per rela/
xationē clauiū poteſtate: erit ſolutuꝫ ꝛ i celis. ſ.
ratam ꝛ veram ſolutionem habebit corām deo
℄ Septima ɔclō eſt: q̄ male mouētur volen/
tes fratribus ɔfeſſos teneri ad iterationem cō
feſſionis. Et hic pro preſenti pono cām: quare
cōfeſſio ſit iteranda: quas ponit Henricus de
gādauō in quolibꝫ ſuo. ℄ Prima eſt ſumpta
ex pte ɔfitentis: ſic pctm̄ iteꝝ confiteri eſt pfe/
ctionis ꝛ ɔſilij. Ad talia aūt nō pōt aliq̄s obli/
gari ſtatuto aut precepto. Ergo nemo ſtatuto
aut p̄cepto pōt obligari ad iterum cōfitendum
peccata ſemel ɔfeſſa. ℄ Secunda ex pte ſacra/
mēti ɔfeſſionis. Omnia ſacramenta perfectā
habent efficaciam in cauſando ſuum effectum
ſup materiam propriam diſpoſitam ex virtute
paſſionis xp̄i. Habēs autē pfectam efficaciaꝫ
in cauſando ſuum effectuꝫ circa illud qđ ſemel
adhibet̄: eideꝫ fruſtra iterato adhiberet̄: q̄ nō
reſtat agendum. ꝛ in h̄ etiā veritati ꝛ dignitati
ſacramēti derogaret̄. Nec dꝫ fieri qđ ſit in de
rogationem ſacramenti. Sed nullum ſacramē
tum dꝫ fruſtra alicui adhiberi: ſed penitētie ſa
cramentum iterato neceſſe eſſet adhiberi. ſ. ne
ceſſe eſſet iterato eadem confiteri. ℄ Tertia ex
pte ɔfeſſoris ſic. Si ɔfeſſio facta eſſet iteranda
ꝓprio ſacerdoti: tunc nihil aut modicū eēt con
ceſſum fratribus in abſoluendo: q̄ vt videtur
nō abſoluerent̄: niſi ſub ɔditione. ſ. ſi iterato ꝓ/
prio ſacerdoti ɔfiterent̄. Conſequens falſum:
q̄ papa per ꝑuilegia ſua neminē intendit deri
dere. Sꝫ nihil ɔferre aut modicū: eſſet deridē
℄ Quarta ex pte maioꝝ ſacerdotū ſic. Si ſta
tutum illud. Omnis vtriuſqꝫ ſexus in ſuo ro
bore dꝫ pmanere. Igit̄ cōfeſſus epiſcopo ſiue
eius penitentiario: denuo ſuo ꝓprio ſacerdoti
dꝫ ɔfiteri: qđ falſum eſt. Si g̊ hoc nō eſt verū
in ɔfeſſione facta ep̄o ſiue eius pniario: multo
magis nec in cōfeſſione facta dn̄o pape aut ei⁹
pniarijs: quales ſunt religioſi: q̄ auctoritate pa
pe dicta officia exercent. ℄ Quinta ex pte ſta
tuti. Statutum nō obligat quenqꝫ ɔfiteri pro
prio ſuo ſacerdoti ſemel in anno: niſi hēret ali/
qua alia peccata infra illum annū. Sic igit̄ ali
q̄s p gratiam dei cuſtoditus: p totū annum ab
oi pctō tam veniali: q̄ʒ mortali: vt beata v̄go
Iſte p ſtatutum nō ɔſtringit̄ ad ɔfitendū ſemel
ſuo ꝓprio ſacerdoti. ℄ Sexta ex pte pctōris.
Nullus tenet̄ ɔfiteri niſi peccata: ꝛ nō niſi ſua
ſ̄m illđ pſal. Dixi ɔfitebor aduerſum me iniu
ſtiam meā dn̄o ꝛc. Sꝫ ɔfeſſus fratri oia pecca
ta: que p̄us hūit: nec erunt: nec mō ſunt: q̄ ri/
te abſolutus ab eo: q̄ pōt. ℄ Item ſi rite abſo
lutus tenet̄ iteꝝ ɔfiteri eadem peccata ꝓprio ſa
cerdoti. Aut igit̄ hꝫ vt pctōr illa peccata: aut vt
nō peccator nō hn̄s pctm̄: non p̄mo: q̄ iam eſt
immūis ꝛ mundus ab omni pctō. Talis autē
nō eſt pctōr: nec hn̄s pctm̄. Igit̄ nō tenet̄ itera
re ɔfeſſionē. Uide plus in. 8°. quoli. Henri/
ci de gādauo. Et h̄ eſt qđ dicit. Si duo ex vo
bis ɔſenſerint ſup terrā de omni re quācunqꝫ
petierint: fiet illis ꝛc. q. d. Si pro: q̄ due cla/
ues. ſ. auctoritas: ꝛ auctoritas ſniandi a ſum/
mo pōtifice nobis indulte: q̄ pōt ꝛ de facto in
dulſit. Ex vobis. i. ex veſtra induſtria. i. me/
diante aſſiſtentia dīne gr̄e. Conſenſerint. ſ. ſi
decreuerint aliquē abſoluere de pctis: vel liga
re ad penā tpaleꝫ ꝓ pctis. poſtpoſita pena eter
na debita ꝓ peccatis mortalibus. Sup terrā
id eſt ſup peccato ex infirmitate: vel p hoiem p
petrato. De omni re. i. de omni genere pctō/
rum. Quodcunqꝫ petierint. i. de omni pro ca
ſus pctōꝝ abſolutōis beneficio petierint. ſ. ha/
bentes auctoritateꝫ a papa: ſiue de re cōi: ſicut
curati: fratres minores: ꝛ p̄dicatores: ſiue ex
ꝑuilegio: vt alij religioſi: vt pꝫ in illis ſex rati/
onibus. Fiet illis a patre: in cuius ſolius ptāte
eſt abſolute remittere pctā p pprīam ɔuerſioꝝ.
℄ Octaua ɔclō eſt: q̄ ad h̄ q̄ aliquis ſit idone
us ꝓ officio clauium exercendo: virtutib⁹ pol
lere dꝫ. ℄ Primo dꝫ habere claritatem in co
gnitione. vnde ɔfeſſor cum ſit perſona cōis re
ſpectu infirmoꝝ: dꝫ habere ꝓuidentiam vl'em
que non pōt haberi abſqꝫ cognitione. vn̄ Au
guſtinus de ci. dei. Caueat prelatus ne careat
munere ſcie. O pꝫ. n. q̄ ſciat cognoſcere qd dꝫ
corrigere. Nam ſcia eſt velut oculus in p̄lato:
ne erret in corrigendo. Nam iſto oculo carēs
cecus eſt. Cecus aūt ſi ceco ducatuꝫ p̄ſtet ꝛc.
℄ Scđo dꝫ habere honeſtatē in ɔuerſatione.
Ratio eſt: q̄ dꝫ alios ſuo exēplo informare ꝛ
exhortari ad virtutes: vt bonū cōe obſeruetur
Hoc aūt fieri non pōt: niſi oſtendat ſe vt exē/
plar honeſte ɔuerſatōis. vnde Greg. Mun
dus dꝫ eſſe a vitijs: q̄ curat aliena corrigere.
Nequaqꝫ. n. maculā in mēbro ɔſiderare pōt
oculus: quem puluis grauat: ꝛ ſubiectas ſor/
des tergere nō valent manus: q̄ lutum tenēt.

¶ Tertio dꝫ habere ſtrẽnuitatem in defenſio
ne: vt ꝓpter mortis ꝑiculū non timeat defen
dere rempu. qꝛ bonum cõe diuinius eſt bono
ꝑuato. Eccli. 2. dicit. Curam illoꝝ habe: ꝛ ſic
ↄſidera vt leteris ꝓpter illoſ: ꝛ ornamẽtuꝫ gra
tie accipias. Et h̄ eſt quod dicit. Ubi duo vel
tres ↄgregati ſunt in noĩe meo ꝛc. q. d. Ubiqꝫ
ſcilicet in quocunqꝫ ꝑlato. Duo. i. caritas dei:
ꝛ dilectio ꝓximi: vel tres. ſ. claritas in cogniti
one: honeſtas in cõuerſatione: ꝛ ſtrẽnuitas in
defenſione. Cõgregati ſunt: nõ in augendis
diuitijs: ſicut cupidi. nõ in cubilibus ꝛ impu/
dicitia: ſicut luxurioſi. Sed in noĩe meo. i. ad
ſalutẽ ꝓpriã vel alienaꝫ q̄rendaꝫ: ꝛ gliaꝫ nois
mei manifeſtandam. In medio eoꝝ ego ſum
. ſ. ꝑficiendo idoneitatẽ mediãtibus hijs in re
gente: vt idoneus hijs effectus: ſubditos vtili
ter valeat gubernare. Ex hijs igĩt oĩbus elicia
tur vnuꝫ documentũ: ꝙ qꝛ iſte claues ſunt ab
īfinita dei bonitate collate. ꝛ theſaurus penitẽ
tibus diſpenſandus ſit infinitus ꝑꝑ meritum
paſſionis xp̄i: q̄ erat in īfinituꝫ acceptiſſima ꝛ
ꝓ oĩbus ſufficientiſſima: relinquit ꝙ diſpẽſa/
tor in diſpẽſando debeat eſſe mitiſſimus. Ita
tamen ꝙ ſpiritu diſcretiõis non patiat ſuccum
bere iuſtitie metas. vnde Criſoſt. Si errauꝫ/
mus aliquando paruas penitentias iniungen
do: nonne melius eſt de miã reddere rõnem:
q̄ꝫ de auſteritate. Ubi paterfamilias largus ē
non dꝫ eſſe tenax diſpenſator. Si deus beni/
gnus eſt: vt qd ſacerdos auſterus? vnde Pe
trus huiuſmodi affluentiã largitatis volẽs ex
periri: ſub forma auſteri ponit menſurã ſepte/
nũ numeri largitati remiſſionis: ad ſaluatoreꝫ
acceſſit dicens. Domine quotiens peccabit in
me frater meus: ꝛ dimittã ei? ꝛc. vnde petrus
habuit hunc numeꝝ remiſſionis. Dicendum
ſm glo. ꝙ forte hũit ex eo ꝙ dicit geñ. 4. Se/
pties dabit vltio de capn. Igit per locum a cõ/
trario ſi ſepties puniendus qs ꝛ ſepties dimit
tendus. Vel forte ex eo qđ habet ꝓuer. 24.
Septies i die cadit iuſt⁹ ꝛ reſurgit. vl forte ꝑꝑ
pctã ſeptẽ mortalia. Iohẽs igit volẽs euꝫ īfor
mare de īfinita affluẽtia largitatis diuine miſeri/
cordie dixit. Non ſepties: ſed ſeptuagies ſe/
pties: quaſi dicat ſm gloſam quocunqꝫ gene/
re peccati. ꝛ quotienſcunque peccauerit. Di/
mitte: vel ſm Iheronymum dimittas in die:
quotiens homo poſſet peccare.

¶ Feria quarta dñice. 3. q̄dra. Sermo. 61.

Acceſſerũt ad

Ihm ab iheroſolimis ſcribe
ꝛc. Mat. 15. Secũdũ ꝙ di
cit beatus Greg. Propriũ
eſt arrogantiũ mala ſubdito
rum dure obiurgãdo incre
pare: nunqꝫ autem bona eoꝝ laudãdo ↄfirma
re. Semper inuenire optant qđ increpando
rigide feriant. Unde ſcriptũ eſt in ore ſtulti vir
ga ſuperbie: qꝛ videlicet ꝑcutere rigide ſcit: ſed
cõpati humiliter neſcit. Hij ſm glo. plus ze/
lant tranſgreſſorẽ humanaꝝ traditionũ: q̄ꝫ di/
uinoꝝ ꝓceptoꝝ: plus decretaliũ: q̄ꝫ euangelio
rum plus conſuetudinũ: q̄ꝫ vtilitatũ. Et iõ ſup
ſticioſe alioꝝ facta reprehendunt: vt maioris ꝑ
fectionis in opinione hominuꝫ habeantur. Sꝫ
qꝛ diuerſimode diuerſi xp̄ꝫ ſequebant. ſ. aliqui vt
cum obſeruarẽt. alij vt ab eo nutrimentũ habe
rent. ꝛ alij vt doctrinã ſalutarẽ ab eo reciperẽt.
¶ Primi fuerunt ſcribe ꝛ phariſei. ¶ Scdi
turbe. ¶ Tertij diſcipuli. Igit ꝓ noſtra vtili
tate hos triplr aggredit in pñti euangelio.

Prima conſideratio

Circa primã conſiderationem que eſt
de ſupſtitionis phariſeoꝝ refutatio/
ne cum dicit. Acceſſerunt ad ihꝫ ꝛc.
Ubi occurrunt ſex ↄclones.
¶ Prima ↄclo eſt videre qd ſit lex. Et dicitur
ꝙ lex eſt quedaꝫ regula ꝛ menſura actuũ ratio-
nis: ſm quã inducit aliquis ad agendũ: vel ab
agẽdo retrahit. Qđ aũt ſit actiuũ nominis pa/
tet. Nam ad legẽ ꝑtinet ꝑcipẽ: ꝛ ꝓhibere: ſed
hoc pertinet ad rationẽ. vñ lex dicit a ligando:
qa obligat ad agendũ ſecundũ dictamẽ rationis
cuius eſt ordinare ad finem actus humanos cũ
ſit regula ꝛ menſura eorũdem.
¶ Scđa ↄclo eſt: ꝙ mltiplex eſt lex. ſ. lex eter
na: lex nãlis: lex humana: lex fomitis: lex moy
ſaica: ꝛ lex euãgelica: de qbus pertranſeo.
¶ Tertia ↄclo eſt: ꝙ ad directionem humane
vite neceſſarium eſt habere legeꝫ diuinam. Qđ
patet duabus rõnibus. ¶ Prima eſt: qꝛ per
legem diuinaꝫ dirigit hõ ad actus ꝓprios in or/
dine ad vltimuꝫ finem. Sed qꝛ vltimus finis
beatitudinis excedit ꝓportionem nãlis faculta
tis humane: ideo neceſſarium fuit: vt ſupra le/
gem nãlem ꝛ humanam: homo duceret ad ſu
um fineꝫ lege diuinitus data. ¶ Scđo ꝓpter
incertitudinem humani iudicij: ꝑcipue de re/
bus ↄtingentibus ꝛ ꝑtinentibus. Contingit
enim de actibus diuerſoꝝ eſſe diuerſa iudicia:
ex qbus cauſe diuerſe ꝛ leges ↄtrarie ꝓcedunt
vt ergo homo abſqꝫ omni dubitatõe ſcire poſ/
ſet quid ſit agendum ei: ꝛ qd vitandum: neceſ
ſariuꝫ fuit: vt i actibus ꝓprijs dirigeret ꝑ le
gem diuinitus datam: que non põt errare.
¶ Quarta ↄclo eſt: ꝙ ſm ꝙ dicit phs ꝑ° rhe.
melius eſt oĩa ordinari lege: q̄ꝫ dimittere iudi
cium arbitrio. Ratio eſt duplex. ¶ Prima ē
qꝛ facilius eſt inuenire paucos ſapientes: q ſuf
ficiunt ad rectas leges ponendas: q̄ꝫ multos:
q requirerent ad recte iudicandũ de ſingulis.
¶ Scđo qꝛ illi q leges ponunt ex multo tp̄e
ↄſiderant qd lege ferendum: ſed iudicia de ſin
gulis factis fiunt ex caſibus ſubito exortis.
Facilius aũt ex multis ↄſiderans põt hõ vidẽ
quid rectum ſit: q̄ꝫ ſolum ex aliquo vno facto.
¶ Quinta ↄclo eſt. Scđm Iſido. ideo facte
ſunt leges: vt eaꝝ metu humana coerceret au
dacia: tutaqꝫ ſit inter improbos ꝛ in ip̄is ꝓbis
formidatio: refreneturqꝫ nocendi facultas.
¶ Unde nota ꝙ Iſido. legis ꝑfectionẽ deſcri
bit dicens. Erit lex iuſta: honeſta: poſſibilis
ſm nãm: ſm ↄſuetudinem patrie: loco: tp̄e cõ
ueniens: neceſſaria: vtilis: manifeſta quoqꝫ:
ne aliqd per obſcuritatẽ in errore ↄtingat: nul
lo modo ꝑuato ↄmodo: ſꝫ cõi vtilitati ↄſcripta
¶ Sexta ↄclo eſt: ꝙ rectores mltitudinis nõ
pñt in legib⁹ diſpẽſare. Lex. n. inſtituta eſt ꝓ
cõi vtilitate ſm Iſid. Sed cõe bonum nõ dꝫ
intermitti ꝓ bono ꝑuato alicuius ꝑſone. Iſti
aũt figurant nobis: cuꝫ dicitur. Acceſſerũt aũt
ad ihm ab iheroſo. ſcri. d. Quare diſcipli tui
tranſgrediunt traditões ſenioꝝ. q. d. non ob/
ſtantibus noſtris ꝑuilegijs: opꝫ ꝛ volum⁹: vt
etiã obligam im ad traditões nr̄as. Intelligẽ
dum ꝙ eoꝝ traditiões erant defectuoſe in tri/
bus: tum qꝛ ſupſtitioſe: tum qꝛ erant ſimulato
rie: tum qꝛ in ſe includebãt impietatẽ. Supſti
tio oſtendit in h̄: qꝛ arguebãt diſcipulos i mo
dicis: ꝛ ip̄i rei erant in mltis ꝛ magnis. vnde
Mat. 7. Quid vides feſtucã in oculo frĩs tui
trabẽ in oculo tuo nõ ↄſideras? ¶ Item ſup/
ſtitio eſt alioꝝ magna minima facẽ: ꝛ ſua ꝑua
magna reputare. ¶ Item ſupſtitio eſt illđ qđ
licitũ eſt: q̄ſi nõ liceat reꝑhendere: vt ſic maio/
ris ꝑfectiõis in reputatõe hoĩum habeat. vnde
phariſei ꝛ ſcribe quaſi rõne ſcie ꝛ religionis.
Ab iheroſolimis. ſ. ꝑꝑ loci ſolẽnitatem. Po
teſtatem arguendi hñtes ꝛ zelũ legis. Et ſic in
eoꝝ acceſſu ſimulatõis exhibet ꝑſumptio. Ac
ceſſerunt ad ihm: ad arguendũ diſcipulos: vt
quaſi amici nollent in publico arguere diſcipu
los corã turba: ſed magr̄o dicere in ꝑuato di.
Quare diſcipuli tui: quoꝝ culpa in te redũdat
qꝛ nõ corrigis. Trãſgrediunt traditões ſenio
rum: quas opꝫ ſeruare: qꝛ in antiqs eſt ſapia.
Iob. 12. Non. n. lauãt manus ſuas cum pa/
nem manducãt. Beda. Manuũ ſuaꝝ baptiſ/
mata ſuant: q ſuoꝝ cordiũ ſordes abluẽ negli
gunt. Et iõ ſupſtitio ꝛc. traditio erat impieta/
tis: qꝛ docuerunt filios melius facere offeren
do: q̄ꝫ egenis parentibus ſubueniendo. vnde
ſaluator hoꝝ traditionem aggredit triplr.
¶ Primo. ſ. ſupſtitionẽ ꝛ erroreꝫ ↄfutat. vñ
textus. Ipſe aũt reſpõdens. Non directe ꝑꝑ
eoꝝ indignitatẽ: ſꝫ ꝑ ↄ̄triam q̄ſtionem ꝛ argu
tionem confutans eos ait illis. Quare ꝛ vos
tranſgre. man. dei ꝑꝑ tradi. v. Obedire opꝫ
deo magis q̄ꝫ hoĩbus. Act. 4. Naꝫ ds dixit
Hic refutat impietatẽ traditionũ eoꝝ auctori
tate Moyſi. Naꝫ deus dixit exo. 20. Hono/
ra patrem tuũ ꝛ ma. tu. neceſſaria eis dando.
Uos aũt dicitiſ. In traditiõe impietatis alios
inſtruẽdo: euacuãtes legẽ diuinaꝫ de honore pa
rentũ. Quicunqꝫ di. ꝛc. Ihero. Precepit ds
penurie parentũ ↄſulẽs: vt filij eos in neccari/
is honorarẽt. Hanc legẽ phariſei ſbuerterunt
di. Filios melius facẽ offerre: q̄ꝫ parentibus
ſbuenire. Et ſic oblatio filioꝝ tẽdebat in lucꝝ
ſacerdotũ. Et ita irri. fe. man. dei. ſ. de ſuſtinẽ
dis parẽtib⁹. Propter tra. ve. q̄ ſunt vire aua
ritie. Ypocrite: h̄ refutat eoꝝ traditioneꝫ ꝑꝑ ſi
mulationẽ ꝑ auctoritatẽ If. q̄ ad tria. ¶ P°
quo ad ſilationem oris: quia labijs tm̄ orant.
¶ 2° quo ad elongatõeꝫ cordis: qꝛ lõge cor eo
rum eſt. ¶ 3° quo ad fruſtrationẽ mercedis:
qꝛ ſine cã colũt me. Dicit igit. Ypocrite: q. ſ.
tm̄ curat de exteriori lotõe. Bñ ꝓphe. de vob
Yſa. Hic ppl's la. me ho. ſ. vbo: nõ facto: ſi/
ctione: nõ vitate. Cor aũt eoꝝ. i. recordatio eo
rum q̄ ad memoriã: intẽtio q̄ ad intellectũ: di/
lectio q̄ ad voluntatẽ. Longe eſt a me. Pſal.
Obliuioni dat⁹ ſuꝫ tanq̄ꝫ mortuus. Sine cã
eterne mercedis. Colunt me: qꝛ tm̄ ſimulato/
rie doctrinas exterius. Docentes: q̄ꝫtum ad
credenda. Mandata: q̄ꝫtum ad agenda ↄtẽni
tis. Et ↄuocatis. h̄ ↄfutat traditionẽ ſupſtitõis
di. Et ↄuocatis tur. ꝑ phariſeos deceptos.
Dixit eis. Audite: voce obediẽdo. Et intelligi
te: addiſcẽdo vitatẽ. Nõ qđ in. in os co. ho. ſ.
ſꝫ Criſo. qđ intrat in os corpis: nõ coinquinat aiaꝫ

¶ Tertio dz habere ſtrēnuitatem in defenſio
ne: vt ꝑpter mortis ꝑiculuȝ non timeat defen
dere rempu. qꝛ bonum cōe diuinius eſt bono
ꝓuato. Eccli. 2. dicit̄. Curam illoꝝ habe: ⁊ ſic
ↄſidera vt leteris ꝑpter illoſ: ⁊ ornamētuȝ gra
tie accipias. Et h̄ eſt quod dicit. Ubi duo vel
tres ↄgregati ſunt in noīe meo ⁊c. q. d. Ubiqȝ
ſcilicet in quocunqȝ p̄lato. Duo. i. caritas dei:
⁊ dilectio ꝓximi: vel tres. ſ. claritas in cognitī
one: honeſtas in cōuerſatione: ⁊ ſtrēnuitas in
defenſione. Cōgregati ſunt: nō in augendis
diuitijs: ſicut cupidi. nō in cubilibus ⁊ impu/
dicitia: ſicut luxurioſi. Sed in noīe meo. i. ad
ſalutē ꝓpriā vel alienaȝ q̄rendaȝ: ⁊ gl̄iaȝ nois
mei manifeſtandam. In medio eoꝝ ego ſum
. ſ. ꝑficiendo idoneitatē mediātibus hijs in re
gente: vt idoneus hijs effectus: ſubditos vili
ter valeat gubernare. Ex hijs igit oībus elici
tur vnuȝ documentū: ꝙ qꝛ iſte claues ſunt ab
īfinita dei bonitate collate. ⁊ theſaurus penitē
tibus diſpenſandus ſit infinitus ꝑꝑ meritum
paſſionis xp̄i: q̄ erat in īfinituȝ acceptiſſima ⁊
ꝓ oībus ſufficientiſſima: relinquit̄ ꝙ diſpēſa/
tor in diſpēſando debeat eſſe mitiſſimus. Ita
tamen ꝙ ſpiritu diſcretiōis non patiat̄ ſuccum
bere iuſtitie metas. vnde Criſoſt. Si errauj/
mus aliquando paruas penitentias iniungen
do: nonne melius eſt de mīa reddere rōnem:
q̄ȝ de auſteritate. Ubi paterfamilias largus ē
non dz eſſe tenax diſpenſator. Si deus beni
gnus eſt: vt qd ſacerdos auſterus: vnde Pe
trus huiuſmodi affluentiā largitatis volēs ex
periri: ſub forma auſteri ponit menſurā ſepte/
ni numeri largitati remiſſionis: ad ſaluatoreȝ
acceſſit dicens. Domine quotiens peccabit in
me frater meus: ⁊ dimittā ei: ⁊c. vnde petrus
habuit hunc numeꝝ remiſſionis. Dicendum
ſm glo. ꝙ forte hūit ex eo ꝙ dicit̄ gen̄. 4. Se/
pties dabit̄ vltio de capu. Igit̄ per locum a cō/
trario ſi ſepties puniendus qs ⁊ ſepties dimit
tendus. Uel forte ex eo qd̄ habet̄ ꝓuer. 24.
Septies i die cadit iuſtꝰ ⁊ reſurgit. vl̄ forte ꝑꝑ
pctā ſeptē mortalia. Johes igit̄ volēs euȝ īfor
mare de īfinita affluētia largitatis diuine miſeri
cordie dixit. Non ſepties: ſed ſeptuageſies ſe/
ptiēs: quaſi dicat ſm gloſam quocunqȝ gene/
re peccati. ⁊ quotienſcunque peccauerit. Di/
mitte: vel ſm Iheronymum dimittas in die:
quotiens homo poſſet peccare.

¶ Feria quarta dn̄ice. 3. q̄dra. Sermo. 61.

Acceſſerūt ad

ih̄m ab iheroſolimis ſcribe
⁊c. Mat. 15. Secūdū ꝙ di
cit beatus Greg. Propriū
eſt errogantiū mala ſubdito
rum dure obiurgādo incre
pare: nunq̄ȝ autem bona eoꝝ laudādo ↄfirma
re. Semper inuenire optant qd̄ increpando
rigide feriant. Unde ſcriptū eſt in ore ſtulti vir
ga ſuperbie: qꝛ videlicet ꝑcutere rigide ſcit: ſed
cōpati humiliter neſcit. Hij ſm glo. plus ze/
lant tranſgreſſorē humanaꝝ tarditionū: q̄ȝ di/
uinoꝝ p̄ceptoꝝ: plus decretaliū: q̄ȝ euangelio
rum plus conſuetudinū: q̄ȝ vtilitatū. Et iō ſup
ſticioſe alioꝝ facta repꝛehendunt̄: vt maioris ꝑ
fectionis in opinione hominuȝ habeantur. Sȝ
qꝛ diuerſimode diuerſi xp̄ȝ ſequebant̄. ſ. aliq vt
eum obſeruarēt. alij vt ab eo nutrimentū habe
rent. ⁊ alij vt doctrinā ſalutarē ab eo reciperēt.
¶ Primi fuerunt ſcribe ⁊ phariſei. ¶ Scdi
turbe. ¶ Tertij diſcipuli. Igit̄ ꝓ noſtra vtili
tate hos tripl̄r aggredit̄ in pꝛeſenti euangelio.

Prima conſideratio

Circa primā conſiderationem que eſt
de ſupſtitionis phariſeoꝝ refutatio/
ne eum dicit̄. Acceſſerunt ad ih̄ȝ ⁊c.
Ubi occurrunt ſex ↄclones.
¶ Prima ↄclo eſt videre qd ſit lex. Et dicitur
ꝙ lex eſt quedaȝ regula ⁊ menſura actuū ratio-
nis: ſm quā inducit̄ aliquis ad agendū: vel ab
agēdo retrahit̄. Qd̄ aūt ſit actiuū nominie pa/
tet. Nam ad legē ꝑtinet p̄cipē: ⁊ ꝓhibere: ſed
hoc pertinet ad rationē. vn̄ lex dicit̄ a ligando:
qa obligat ad agendū ſecundū dictamē rationiſ
cuius eſt ordinare ad finem actus humanoſ cū
ſit regula ⁊ menſura eorūdem.
¶ Scda ↄclo eſt: ꝙ multiplex eſt lex. ſ. lex eter
na: lex nālis: lex humana: lex fomitiſ: lex moy
ſacia: ⁊ lex euāgelica: de qbus pertranſeo.
¶ Tertia ↄclo eſt: q̄ ad directionem humane
vite neceſſarium eſt habere legeȝ dinam. Qd̄
patet duabus rōnibus. ¶ Prima eſt: qꝛ per
legem dinaȝ dirigit̄ hō ad actus ꝓpꝛios in or-
dine ad vltimuȝ finem. Sed qꝛ vltimus finis
beatitudinis excedit ꝓpoꝛtionem nālis faculta
tis humane: ideo neceſſarium fuit: vt ſupꝛa le/
gem nālem ⁊ humanam: homo duceret̄ ad ſu
um fineȝ lege diuinitus data. ¶ Scdo ꝑpter
incertitudinem humani iudicij: p̄cipue de re/
bus ↄtingentibus ⁊ ꝑtinentibus. Contingit

enim de actibus diuerſoꝝ eſſe diuerſa iudicia:
ex qbus cauſe diuerſe ⁊ leges ↄtrarie ꝓcedunt
vt ergo homo abſqȝ omni dubitatōe ſcire poſ/
ſet quid ſit agendum ei: ⁊ qd vitandum: neceſ
ſariuȝ fuit: vt i actibus ꝓpꝛijs dirigeret̄ ꝑ le
gem diuinitus datam: que non pōt errare.
¶ Quarta ↄclo eſt: ꝙ ſm ꝙ dicit phs p̄° rhe.
melius eſt oia oꝛdinari lege: q̄ȝ dimittere iudi
cium arbitrio. Ratio eſt duplex. ¶ Prima ē
qꝛ facilius eſt inuenire paucos ſapientes: q ſuf
ficiunt ad rectas leges ponendas: q̄ȝ multos:
q requirerent̄ ad recte iudicandū de ſingulis.
¶ Scdo qꝛ illi q leges ponunt ex multo tpꝛe
ↄſiderant qd lege ferendum: ſed iudicia de ſin
gulis factis fiunt ex cordibus ſubito exortis.
Facilius aūt ex multis ↄſideratis pōt hō vidē
quid rectum ſit: q̄ȝ ſolum ex aliquo vno facto.
¶ Quinta ↄclo eſt. Scdm Iſido. ideo facte
ſunt leges: vt eaꝝ metu humana coerceret̄ au
dacia: tutaqȝ ſit inter impꝛobos ⁊ in ip̄is ꝓbis
formidatio: refrenetur qȝ nocendi facultas.
¶ Unde nota ꝙ Iſido. legis ꝑfectionē deſcri
bit dicens. Erit lex iuſta: honeſta: poſſibilis
ſm nām: ſm ↄſuetudinem patrie: loco: tpe cō
ueniens: neceſſaria: vtilis: manifeſta quoqȝ:
ne aliqd per obſcuritatē in erroꝛe ↄtingat: nul
lo modo ꝓuato ↄmodo: ſȝ cōi vtilitati ↄſcripta
¶ Sexta ↄclo eſt: ꝙ rectores multitudinis nō
pnt in legibꝰ diſpēſare. Lex. n. inſtituta eſt ꝓ
cōi vtilitate ſm Iſid. Sed cōe bonum nō dz
intermitti ꝓ bono ꝓuato alicuius ꝑſone. Iſti
aūt figurant̄ nobis: cuȝ dicitur. Acceſſerūt aūt
ad ih̄m ab iheroſo. ſcri. d. Quare diſcipli tui
tranſgrediunt̄ traditōes ſenioꝝ. q. d. non ob/
ſtantibus noſtris ꝓuilegijs: opȝ ⁊ volumꝰ: vt
etiā obligam ini ad traditōes nr̄as. Intelligē
dum ꝙ eoꝝ tradiōes erant defectuoſe in tri/
bus: tum qꝛ ſupſtitioſe: tum qꝛ erant ſimulato
rie: tum qꝛ in ſe includebāt impietatē. Supſti
tio oſtendit̄ in h̄: qꝛ arguebāt diſcipulos i mo
dicis: ⁊ ip̄i rei erant in mltis ⁊ magnis. vnde
Mat. 7. Quid vides feſtucā in oculo fr̄is tui
trabē in oculo tuo nō ↄſideras: ¶ Item ſup/
ſtitio eſt alioꝝ magna minima facē: ⁊ ſua ꝑua
magna reputare. ¶ Item ſupſtitio eſt illd̄ qd̄
licitū eſt: q̄ſi nō liceat repꝛhendere: vt ſic maio/
ris ꝑfectōis in reputatōe hoīum habeat̄. vnde
phariſei ⁊ ſcribe quaſi rōne ſcie ⁊ religionis.
Ab iheroſolimis. ſ. ꝑꝑ loci ſolēnitatem. Po
teſtatem arguendi hn̄tes ⁊ zelū legis. Et ſic in
eoꝝ acceſſu ſimulatōis exhibet̄ p̄ſumptio. Ac
ceſſerunt ad ih̄m: ad arguendū diſcipulos: vt
quaſi amici nollent in publico arguere diſcipu
los corā turba: ſed magr̄o dicere in ꝓuato di.
Quare diſcipuli tui: quoꝝ culpa in te redūdat
qꝛ nō corrigis. Trāſgrediunt̄ traditōes ſenio
rum: quas opȝ ſeruare: qꝛ in antiqs eſt ſapia.
Job. 12. Non. n. lauāt manus ſuas cum pa-
nem manducāt. Beda. Manuū ſuaꝝ baptiſ-
mata ſuant: q ſuoꝝ cordiū ſordes ablūē negli
gunt. Et iō ſupſtitio ⁊c. traditio erat impieta/
tis: qꝛ docuerunt filios melius facere offeren
do: q̄ȝ egenis parentibus ſubueniendo. vnde
ſaluatoꝛ hoꝝ traditionem aggredit̄ tripl̄r.
¶ Primo. ſ. ſupſtitionē ⁊ erroꝛeȝ ↄfutat. vn̄
textus. Ipſe aūt reſpōdens. Non directe ꝑꝑ
eoꝝ indignitatē: ſȝ ꝑ ↄ̄triam q̄ſtionem ⁊ argu
tionem confutans eos ait illis. Quare ⁊ vos
tranſgre. man. dei ꝑꝑ tradi. v. Obedire opȝ
deo magis q̄ȝ hoibus. Act. 4. Naȝ ds dixit
Hic refutat impietatē traditionū eoꝝ auctori
tate Moyſi. Naȝ deus dixit exo. 20. Hono-
ra patrem tuū ⁊ ma. tu. neceſſaria eis dando.
Uos aūt dicit̄. In traditiōe impietatis alios
inſtruēdo: euacuātes legē dinaȝ de honoꝛe pa
rentū. Quicunqȝ di. ⁊c. Ibero. Precepit ds
penurie parentū ↄſulēs: vt filij eos in nēcari/
is honoꝛarēt. Hanc legē phariſei ſubuerterunt
di. Filios melius facē offerre: q̄ȝ parentibus
ſubuenire. Et ſic oblatio filioꝝ tēdebat in lucꝝ
ſacerdotū. Et ita irri. fe. man. dei. ſ. de ſuſtinē
dis parētibꝰ. Propter tra. ve. q̄ fuit vr̄e aua
ritie. Ypocrite: h̄ refutat eoꝝ traditioneȝ ꝑꝑ ſi
mulationē ꝑ auctoritatē Iſ. q̄ ad tria. ¶ P°
quo ad ſiſtationem oris: quia labijs tm̄ orant.
¶ 2° quo ad elongatōeȝ cordis: qꝛ lōge cor eo
rum eſt. ¶ 3° quo ad fruſtrationē mercedis:
qꝛ ſine cā colūt me. Dicit igit̄. Ypocrite: q. ſ.
tm̄ curat de exterioꝛi lotōe. Bn̄ ꝓphe. de vob
Yſa. Hic ppl̄s la. me ho. ſ. vbo: nō facto: fi/
ctione: nō vitate. Cor aūt eoꝝ. i. recoꝛdatio eo
rum q̄ ad memoriā: intētio q̄ ad intellectū: di/
lectio q̄ ad voluntatē. Longe eſt a me. Pſal.
Obliuioni datꝰ ſuȝ tanq̄ȝ moꝛtuus. Sine cā
eterne mercedis. Colunt me: qꝛ tm̄ ſimulato/
rie doctrinas exterius. Docentes: q̄ſtum ad
credenda. Mandata: q̄ſtum ad agenda ↄtēni
tis. Et ↄuocatis. h̄ ↄfutat traditionē ſupſtitōiſ
di. Et ↄuocatis tur. ꝑ phariſeos deceptos.
Dixit eis. Audite: voce obediēdo. Et itellig
te: adiſcēdo vitatē. Nō qd̄ in. in os co. ho. ſ.
ſȝ Criſo. qd̄ intrat in os coꝛpiſ: nō coīquat aiaȝ

Sed qđ ꝓcedit ex ore dei.ſ.cordis. Hoc coin
quinat hoiem: vel aliter: qꝛ ſordes corporales
nō coinquinant ſpūaliter. Ideo non eſt curandū
vtꝝ lotis vel nō lotis manibus: corporalis ci/
bus accipiat. Criſo. Uidemus multos cū in
trant eccleſiam lauantes manus ⁊ os. Qualit
aūt mediatū efficiant aiam: curam nullam ha
bentes. Sordes manuū ſunt rapina ⁊ homici
diū. Sordes oris maledictio ⁊ blaſphemia.

Secunda conſideratio.

s Ecunda ɔſideratio eſt de peccatorū
comminatione: ibi. At ille reſpōdēs
ait: vbi occurrunt octo ɔcluſiones.

¶ Prima ɔclo eſt: ꝙ deus eſt cauſa vniuer/
ſalis oiū creaturaꝝ: qꝛ ꝓpria actio ipſius dei ē
creare. Naꝫ opꝫ vniuerſales effectus i vles ⁊
ꝑores cauſas reducere. Inter oēs aūt effectus
vniuerſaliſſimū eſt ipſum eſſe. Unde opꝫ ꝙ
ſit ꝓprius effectus ꝑme ⁊ vliſſime cauſe que eſt
ds. Unde dr in libro de cauſis: ꝙ nec intelli/
gentia: nec aia q̄ntumcunqꝫ nobilis dat eſſe ni
ſi q̄ntū opat opatione dina. Producere autē
eſſe abſolute: nō inq̄ntum eſt hoc: vel tale perti
net ad ratonē creationis: quare creatio eſt pro
pria actio dei. vnde Aug. de natura boni. Sū
mū bonum quo ſupius non eſt. deus eſt: Ac
ꝑ hoc incōmutabile bonū. Et ideo vere eternū
⁊ vere imortale: cetera vero bona non niſi ab
illo ſunt. Et ſequit. O ia fecit. Et qꝛ ex nihilo
fecit mutabilia ſunt: tn̄ potēs eſt vt poſſet etiam
de nihilo.i.ex eo ꝙ oino non eſt bona facere:
magna ⁊ parua: celeſtia ⁊ terreſtria: ſpūalia ⁊
corporalia. Sequit igit ꝙ ɔmendemus bona
qꝛ dignū eſt: vt deo auctori attribuamꝰ. Ois
vita: omnis potentia: ois virtus: ois ſalus:
omnis memoria: ois intellectus: ois tranqlli/
tas: ois copia: ois pulchritudo a dño deo ſunt
quibus bonis oibus ſi male vti volueris: diui/
no iudicio penas ſubibis.

¶ Scđa ɔclo eſt: ꝙ deus nō eſt cauſa culpe: ſꝫ
pene. Naꝫ malū qđ in defectu actionis conſiſtit
ſemꝑ cauſatur ex defectu agentis. In deo autē
nullus defectus eſt: ſed ſumma pfectio. Unde
malū qđ in defectu actiōis cauſat non reducit
in deum ſicut in cauſaꝫ. Sed malum qđ in cor
ruptione aliquaꝝ reꝝ ɔſiſtit reducit in deum:
ſicut i cāꝫ. vnde deus eſt actor mali: qđ eſt pe/
na: non actor mali qđ eſt culpa. vnde Ioh. ꝑ.
Omnia ꝑ ipſū facta ſunt: ⁊ ſine ipſo ⁊c. Ubi
Aug. dicit: ꝙ ꝑ nihil poteſt intelligi peccatum
qđ factum eſt ſine eo. Qđ autē peccatū ſit nihil
pꝫ: qꝛ nihil eſt ꝑuatio in eo q hꝫ habere bonum
vt in ꝑuationibus corporalibus. Priuatio ſit
ſicut cecitas eſt ꝑuatio viſus: non in omni par/
te corporis: ſed in ea parte que eſt apta nata ha
bere viſum ſicut in oculo: ita peccatū eſt ꝑuatio
iuſtitie. Non in omni creatura: ſed in creatura
rationali: que eſt apta nata hrē: ⁊ tenet habere
iuſtitiaꝫ: ⁊ inquantū eſt ꝑuatio nihil eſt. Unde
Augu. Peccatum nihil eſt: ⁊ nihil fiunt ho/
mines cum peccant: quia licet aliquid ſint in eē
nature: nihil ſunt in eſſe gratie.

¶ Tertia ɔclo eſt: ꝙ culpa plus hꝫ de ratione
mali q̄ꝫ pena ſenſibilis: ſiue q̄ eſt in priuatione
corporaliū bonoꝝ: ſed et vliter accipiendo pe/
nam: ſꝫ ꝙ eſt ꝑuatio grē ⁊ glīe. Rō duplex ē:
¶ Prima ē qꝛ ex malo culpe fit aliqs malus:
non aūt ex malo pene. vnde Dyoni. Puniri
nō ē malū: ſed fieri pena dignū. ¶ Scđo qꝛ
deus eſt auctor mali pene: non aūt mali culpe:
qꝛ malū pene ꝑuat bonū creature: ſiue accipi
atur bonū creature a deo creatū ſicut cecitas ꝑa
uat viſū: ſiue ſit bonū increatū: ſicut eſt caren
tia viſionis diē: ꝑ quā tollitur bonū increatum
creature. Mali autem culpe opponit in bono
creato. Oriat eiꝫ ipletiōi diē voluntatis: ⁊ diuino
amori quo diuinū bonū in ſe amatur.

¶ Quarta ɔclo eſt: ꝙ diabolus directe nō eſt
cauſa hoi ad peccandū: qꝛ ꝓprium ꝑncipiū acꝰ
peccati eſt voluntas. qꝛ oē peccatū eſt volunta
riū. vnde nihil directe pōt eſſe cauſa peccati: ni
ſi qđ poteſt mouere voluntatem ad peccandum.
Uoluntas autē vno modo mouet ab obiecto:
ſicut dicitur ꝙ appetibile apphenſū mouet ap
petitum. Alio modo ille q proponit ⁊ offert hu
iuſmodi obiectū. Tertio modo q ſuadet obie/
ctū ⁊ ꝓponit habere rationē boni. Primo
modo res exterius apparentes mouent volun
tatem ad peccandū. Scđo modo ⁊ tertio modo
pōt diabolus ⁊ homo incitare hoiē ad peccan
dū: ſꝫ nullo iſtoꝝ triū modoꝝ pōt aliqs dire/
cte eſſe cauſa peccati. Igit ſola voluntas directe
eſt cā peccati. vnde Aug. Nulla alia re ſit mēs
hois ſerua libidinis: niſi ꝓpria voluntate.

¶ Quinta ɔclo eſt: ꝙ oia q̄ ſunt a deo planta
ta ⁊ radicata ſunt: mediāte acceptione ſtabilita.
Dañ. xj. Stabit de germine radicis eius plan
tatio: ſed ea q̄ non ſunt a deo eradicabunt. Sa
pientie. 4. Adulterine plātatiōes nō dabunt ra
dices altas. Sequit ⁊ a nimietate ventoꝝ era
dicabunt. Plāta q̄nto profundius imittit radi/
ces: tanto altius ſurgit: ⁊ econuerſo. vnde dicit.
omnis plantatio: quaſi dicat apprehendendo
has quinqꝫ concluſiones. Omnis plantatio pa/
tris radicabit: ſed quam nō plantat eradicabit
.ſ. a fundamento xp̄o: per reprobationem a fi
delibus: per perſecutionem a terra viuentiū per
ꝑuationeꝫ. vnde Criſo. Hec ſunt pene.ſ. a re
gno eijci: ⁊ in ignem mitti.

¶ Sexta ɔclo eſt: ꝙ hoies ꝑ peccatum conſe/
quuntur mentis cecitatem. Nam merito pec/
catoꝝ obnubilari in mente ꝑmittuntur. Nam
excecauit eos malitia eoꝝ. Sapien. 2. Intelli
gendū tamen ꝙ ſicut cecitas corporalis eſt pri
uatio viſus ⁊ eius qđ eſt ꝑnᵐ corporalis viſio
nis: ita cecitas mentis ꝑuatio eius qđ eſt ꝑnᵐ
ſpiritualis viſionis ſiue intellectualis. Quod
ꝑncipium eſt triplex. ¶ Unum eſt lumen na
turalis viſionis: ⁊ h̄ nunq̄ꝫ ꝑuatur ab anima.
Impedit tamen quādoqꝫ a ꝓprio actu ꝑ im/
pedimenta virium inferioꝝ: qbus indiget hu
manus intellectus ad intelligendū: ſicut pꝫ in
furioſis. ¶ Aliud eſt lumē habituale nālī rōi
ſupadditum. Et h̄ qdem lumen interdū ꝑua
tur ab aīa. Et talis ꝑuatio eſt cecitas: q̄ eſt pe/
na: ſm qđ ꝑuatio luīs grē q̄dā pena ponitur.
¶ Tertiū eſt aliqđ intellectuale lumen: ꝑ qđ
hō intelligit alia. Tali qdem ꝑnº intellectuali
mens hois pōt intendere: ⁊ non intendere: ⁊
iſto modo cecitas mentis eſt peccatum.

¶ Septima ɔclo eſt videre qōo deus eſt cau
ſa excecationis. Excecatio.n. duo importat.
¶ Primū eſt motus animi inherentis malo
⁊ auerſi a diuino lumine. ſic deus nō eſt cā exce/
cationis. ¶ Scđꝫ eſt ſubtractio gratie: ex qua
ſequit ꝙ mens diuinitus non illuminat ad re
cte videndū: ⁊ cor hois non emolliatur ad re
cte viuendū ſic deus eſt cauſa excecationis.
¶ Nota ꝙ deus eſt cauſa vniuerſalis illumi
nationis: ſicut ſol. Aliter tamen: qꝛ ſol illumi/
nat oia ꝑter oppoſitiōes: obſtacula: vt patet in
clauſura feneſtre: vbi tenebraꝝ cauſa non eſt
ſol: ſed claudens feneſtrā. Deus aūt ꝓprio iu
dicio lumen gratie nō immittit in illis: in qbus
obſtaculum inuenit. vnde cauſa ſubtractionis
non tn̄ eſt ille: q ponit obſtaculum: ſed etiā ds
qui ſuo iudicio gratiam non apponit. Etiā ſic
deꝰ eſt cauſa excecatōis. Et h̄ eſt qđ dicit. Si/
nite eos.ſ. abire in ꝑcipitiū damnatōis: qꝛ in
digni ſunt reuocatōe: qꝛ obſtinati ſunt ſua cru
delitate. Ceci ſunt: in ſe. Et duces cecoꝝ: in
alioꝝ regimine. Yſ. 55. Speculatores eius
oēs ceci ſunt. vñ Raba. Ceci qdē ſunt.i. mā
datorum dei priuati lumine. Et duces: qꝛ ali/
os in precipitium trahunt.

¶ Octaua ɔclo eſt videre quomō excecatio or
dinatur in damnatione. Nam excecatio eſt qđ
dam ꝑambulum ad pctm̄. Peccatum autē ad
duo ordinatur. Unum aūt per ſe.ſ. ad ꝑuatio/
nem. Aliud autē ex dei miſerentis ꝓuidentia
ad ſanationem: inq̄ntum ꝑmittit deus aliquos
cadere in pctm̄: vt peccatum ſuum cognoſcen/
tes: humilient ⁊ ɔuertantur ſm Augu. vnde
excecatio ex ſui nā ordinatur ad damnationeꝫ
eius q excecat: ꝓpter qđ etiam ponitur repro/
bationis effectus. Sed ex diuina miſericor/
dia excecatio ordinatur ad tp̄s medicinalr ad
ſalutem eoꝝ: q excecantur. Sed hec mīa non
oibus excecatis impēditur: ſed ſolū ꝑdeſtina
tis: qbus omnia ɔperantur in bonū. Ro. 8.
Unde q̄ntum ad quoſdā excecatio ordinatur
ad ſanationē: q̄ntum ad alios ad damnationē.
Et h̄ eſt qđ dicit de illis. Cecus aūt. vt planus
ſi ceco.i. ſubdito ducatum ꝑſtet. Ambo in fo/
ueam cadūt.i. in foueā pene eterne. vñ Gre.
Cum paſtor ꝑ abrupta vitioꝝ gradit: neceſſe
eſt vt grex in ꝑcipitium trahatur. vnde Ber.
Ridiculoſa res eſt ꝑmo magis piculoſa. Spe
culator cecus: doctor inſcius: ꝑcurſor claudus
prelatus negligens: ꝑco mutus. Sꝫ Hen. ſi
cut claudi volunt pcire: ita fatui preeſſe.

Tertia ɔſideratio.

s Ertia ɔſideratio eſt de diſcipłoꝝ in/
ſtructione. vbi notādū ꝙ in diſcipu
lorum inſtructiōe tria facit. ¶ Pri
mo diſſuadet guloſitatē. ¶ Scđo docet oris
refrenationē. ¶ Tertio ꝑſuadet cordis cuſto
diam. ¶ Primo namqꝫ diſſuadet guloſitatē
dicens. Omne qđ intrat in os ⁊c. Appetitus
victualium datus eſt nob ꝓ corpore: vt ſuſten
temus nām: ⁊ poſſimus durare in ſuitio dei:
⁊ multum mereri: ⁊ moderatus: ⁊ ꝑcus victꝰ
⁊ vniformis diutius nām ɔſeruat: dū nō op
primit vires: ſed reficit: ⁊ ſanitatem cōſeruat.
vnde Ber. Non ſapores: ſꝫ fames excitet ap
petitum in hijs oibus: non q̄ voluptas: ſed q̄
neceſſitas reqrit. vñ gula eſt vitium piculoſū
qꝛ oia nālia: ſupnālia: gratuita: ⁊ etiā bona for
tune ɔſumit. Ipſa.n. eſt radix oium maloꝝ
qꝛ ꝑmoꝝ parentum trāſgreſſionis etiā diſpo/
nit ad alia peccata. vnde Gre. Dñante gule
vitio ꝑ carnis ɔcupiſcentiam ſimul oēs virtu/
tes obruūtur. Et h̄ eſt qđ dicit. Omne qđ ore
intrat: in ventrem vadit: ⁊ ſeceſſum emittitur.

quaſi diceret cibus inordinate ſumptus vt di-
ctum eſt; diſcretionis rõem obnubilat: memo
riam ↄfundit: ⁊ diuerſis infirmitatibus aſtri-
git: ⁊ mortẽ pcurat aie ⁊ corporis. Ec. ſia. 7.
Propter crapulam multi pierunt. Qḋ intrat
in os corporis: corrũpit ſpũalia: ⁊ in ventrẽ va
dit: fomitem nutriẽdo: ⁊ mittit in ſeceſſuz eter
ne dãnationis. ❡ Scḋo docet oris refrenati
onem di. Que aũt pcedunt de ore. Naȝ in mĺ
tilogo nõ deeſt pctm̃. Hoc. n. pctõ punit⁹ eſt
ille diues epulo: q inter ↄuiuia linguã reſoluit
in multiloquium. vñ punitus eſt in linguã in in-
ſerno: vt in quo qs peccat: i illo puniat. vnde
Gre. Sicut malus aer aſſiduo flatu tractus:
inficit corpus: ita puerſa locutio aſſidue audita
infirmorȝ inficit aĩum: vt incaleſcat delectatõe
praui opis: aſſidui inigtate ſmonis. Et nota
q̧ nõ eſt idem mentiri ⁊ mendaciũ loq. Men
tiri. n. ẽ loq ꝯ id: qḋ ſentit qs aio: ⁊ ſane aliqñ
verȝ dicens. Verax nõ eſt: q̄ꝛ ꝯ ↄſciaȝ loquit.
Mendaciũ vero eſt ſignifica⁹ vocis cum intẽ
tione fallendi. Ut igit mendaciũ ſit: nẽe eſt vt
falſitas ſbſit: ⁊ ꝯ ↄſciam dicat. vñ Au. Verb
vti ad id ad qḋ nõ ſunt inſtituta: pctm̃ eſt. Sȝ
ſermo datus eſt: vt pſto ſint mutue volũtates
Ideo magna abuſio eſt vti fallaciter ſermone
Et iõ ſaluator docet multiloquium diſciplos de
clinare di. Que aũt pcedunt de ore: de corde
exeunt. Et illa coingnant hoiem. ſ. verba mẽ
dacij in corde fabricata ad decipiendũ: talia co
ingnant. i. maculãt. ſ. hoiem: facientes ipm̃ re
um ac ↄdigna pena dignum. ❡ Tertio pſua-
det cordis cuſtodiã di. De corde. n. exeũt ⁊c.
⁊ ea ſunt: q̃ coingnant hoiem. ſ. vba mẽdacij
❡ Ubi nota q̧ impuritas vniuſcuiuſq; rei in
hoc ↄſiſtit: q̧ rebus villoribus imiſcet. Non
enim datur argẽtum ipurius: ſi auro imiſceat
p qḋ melius reddit: ſed ex pmixtõe plumbi.
Manifeſtum eſt aũt q̧ hõ eſt dignior in oib⁹
creaturis: ⁊ iõ impurius reddit ex h̃ q̧ tpalib⁹
ſe ſubijcit p amorem. A qua ſpuritate p ꝯrium
motum purificat: dum. ſ. tendit in id: qḋ eſt ſu
pra ſe. ſ. in deum. In q̃ motu fides eſt primuȝ
p̃n̄m. Accedentes aũt ad deum opȝ credere.
Hebr. xj°. Et iõ primuȝ p̃n̄m purificatõis cor
dis eſt fides: q̃ ſi pficiatur p caritatem formatã
pfectam purificatõem cãt. vñ Mat. 5. Beati
mundo corde. Iheronymus ibidem. Beati
mundo corde: qs nõ arguit ↄſcia peccatoruȝ ⁊
immundicia. ❡ Et nota q̧ immundicia deteſtã
da eſt pp qnq;. ❡ Primum eſt dignitas aie:
quam peccatum ingnat: que eſt imago dei.
❡ Scḋm eſt difficultas redeũdi: quia poſtq̃
prius hõ peccauit: nullus purus homo a pecca
to pfecte purgatus eſt: vt dignus eſſet videre
faciem dei: donec xp̄i ſanguis effuſus eſt: quo
iſta purgatio eſt. ❡ Tertium eſt eius vilitas
qḋ pȝ per h̃: q̄ꝛ dñs immundiciam corporalem
nõ reputat in ↄparatione imundicie ſpiritua-
lis: vt pȝ h̃. De corde exeunt cogitatõeſ male.
He ſunt q̃ coingnant hoiem ⁊c. ❡ Quartuȝ
eſt q̧ dñs nõ hȝ ita bonum amicum: queȝ non
odiret ad mortem eternã, pp̄ter maculã vnius
peccati mortalis. Eccſia. 12. Altiſſimus odio
hñt pctõres. ❡ Quintũ eſt q̧ maculat ⁊ deturpat
reȝ: iõ quam cadit. Qḋ niſi virtute diuina
amoueatur: pdita eſt. Et ideo hanc cordis im
mundiciam ſaluator reprehendit di. De corde
exeunt cogitatõeſ male. ❡ Nota arguendi ſũt
ex hac ſnĩa qui cogitatones a diabolo imitti pu
tant: ⁊ non ex pp̄ria naſci voluntate. Poteſt
enim diabolus eſſe inuentor: nõ actor malaruȝ
cogitationum. Si autẽ ille q ſemp in inſidijs
poſitus leuem ſcintillã cogitationum malaruȝ
inflãmauerit: non debes ex h̃ eum opinari ſe-
creta cordis noſtri poſſe rimari. Sicut. n. ds
dedit voluntati dominium: q̄ꝛ volũtas eſt do
mina ſui actus. Cui voluntati ſola diuina po-
tentia p̃ſidet. Sic eius cognitioni dedit ſcire ſe
cretum: cuius ſecretum nõ penetrat: niſi diuia
ſapia. Sȝ ex ſignis interioribus vel exterio
bus quãdoq; cognoſcit. Sed q̄ꝛ ex cogitationi
bus pueniunt mala opa ⁊ mala verba ſȝ glo.
ideo addit. Homicidia: per qḋ accipit omne
nocumentuȝ: qḋ directe perſone pximi infert
Exo. 20. Non occides. Adulteria ⁊ fornica-
tiones: ↄtra illud. Non mechaberis. Furta:
cõtra illḋ. Non furtũ facies. Falſa teſtimonia
ↄtra illud. Teſtis falſus nõ erit impunitus.
Prouer. 19. Blaſphemie: ↄtra illḋ leuiti. 20.
Educ blaſphemuȝ foras. vnde additur. Hec
autem ſunt: que coinquinant hoiem. i. impurȝ
⁊ imundum reddunt coram deo. Et ſm glo.
q̄ꝛ huiuſmodi verba dñi occaſionem ex phari
ſeorum nequitijs ſumpſerunt: q traditiones
ſuas diuinis p̃ceptis preſcribebant. Conuenĩ
enter eliminat pmiſſe traditõis icõuenientiaȝ d.
Non lotis manibus manducare ⁊c. Criſo.
Non dixit eſcas in lege phibitas manducare:
non coinqnat hoiem: ne eis poſſent ꝯdicere
teſtimonio legis ſe munientes. Sed cõcludit
illud de quo erat mentio.

❡ Feria qnta dñice. 3. quadra. Sermo. 62.

Urgens ie-

ſus de ſynagoga ⁊c. Luc.
. 4. Secunduȝ quod dicit
beat⁹ Ber. Difficilis, pro-
ſus res ẽ: et ſoli diuine vo
luntati poſſibilis: ſuſcepuȝ
ſemel a ſeruitute peccati de iugo excutere: qm̃ q
facit peccatũ: ſeruus eſt peccati. Nec eſt iã libe-
rari: niſi in manu forti. Sicut enim ſunt pecca
ta minima: mediocra ⁊ magna: ſic eſt etiam mi
ſericordia parua: mediocris: ⁊ magna. Magn⁹
ergo peccator magna miſericordia opus habet
vt vbi ſuphabundauit delictum: ſuphabundet
et gratia. Sic patet in euangelio. de ſocro Si
monis que. te. ma. feb. i. peccatis: ⁊ iõ indiguit
magno miſericordie medicamento. Et ſȝ hoc
euangelium põt moraliter ſic exponi. Anima
infirma, pp̄ter peccatũ in infuſione diuini lumi
nis ſe febricitantẽ cognoſcit. i. infrigidatã per
defectũ diuine dilectionis: ⁊ inflamatã eſtu car
nalis delectationis: que ſolũ acqeſcens diuinis
viſionib⁹ ob meritum virtutum: ⁊ interceſſiõe
curat: ⁊ ſic ſurgens a peccatis exercitio virtutũ
deo ſit accepta. Fit aũt hec curatio per paſſionẽ
xp̄i omnibus generaliter: que preſeruat a rui-
na: qũ occaſio declinat p fugã a mundi tumul-
tu: aut ad penitentie deſertũ: vbi ſalus inuenit
vnde pfectus effectus nõ ſolũ debet ſibi viue-
re: ſed alijs pficere p imitationis exemplũ. Et
ſm hoc in euangelio occurrunt nobis quinq;
ↄſiderationes. Prima ↄſideratio.

Rima ↄſideratio eſt de occaſione ſa
P nationis. vbi ſunt due ↄcloñes.
❡ Prima ↄclo eſt: q̧ ſumma gratia
que eſt ſm Aug. ỹ poſ. vnio pmiſſiue fuit oc-
caſio ruine et peccati: Deus enim nouit de ma
lo maximũ bonum elicere: q̄ꝛ lapſũ luciferi ordi
nauit ad hominis creationẽ: lapſum hominis
ad chriſti incarnationem: quod ſupremum ſu
it miraculuȝ. vnde Augu. In rebus per tem-
pus exortis iſta ſumma gratia fuit: a qua ho-
mo in vnitate perſone coniunctus eſt deo.
Non. n. eſt magnuȝ in artifice: ſi de bona ma
teria facit bonum artificiũ: ſed de vili. ❡ No
ta q̧ cum xp̄s fuerit iudex ſeculorum ↄſtitut⁹:
ſm illud Iohis. 5. Poteſtatem dedit ei iudi-
cium facere: q̄ꝛ ⁊c. opoꝛtuit in opibus eius ſȝ
Criſo. pietatem miſeratõis a veritatem iuſti-
tie relucere: qḋ non fuiſſet ſine pmiſſione hu-
mane ruine. ❡ Patet de iuſtitia. Nã cuȝ ds
ſit iuſtiſſim⁹: eius iuſtitia nõ manifeſtaret ſine
pctõ: cum eius iuſtitia hẽat duplicem partem.
Una q̃ eſt punitio maloȝ. Et alia q̃ eſt remu-
neratio bonoȝ. Et p̃ma ſine pctõ eſſe nõ põt:
q̄ꝛ deus ſupabundat in remunerando: non tñ
in puniendo. ❡ Patet etiã de mĩa: q̄ꝛ ſi pecca
tum nõ eſſet: diuina mĩa nõ appareret: q̄ꝛ mi-
ſericordia ſit ↄtra miſeriã: ⁊ miſeria nõ eſt ſine
pctõ: ſicut medicina nõ eſt ſine egritudine.
Hanc miam declarauit in maria magdalena
in publicano: ⁊ in latrone. Et h̃ eſt qḋ dicit.
Surgens ihs de ſynagoga. q. d. ihs ↄſtituȝ ad
incarnationem. Et ſurgens: declaratõe miſeri
cordie ⁊ iuſtitie. De ſynagoga. i. de eccſia ma
lignantium: punienda ſm iuſtitiam: ⁊ emen-
danda ſm miſericordiam.
❡ Scḋa ↄclo eſt: q̧ ad hoc q̧ aliquis curetur
de infirmitate ſpirituali: neceſſe eſt vt per gra-
tiam p̃ueniente3 diſponatur. ❡ Ratio eſt: q̄ꝛ
talis gratia eſt quoddã bonum donum: inui-
tans hoiem ad maius bonuȝ: q̄ꝛ eſt motus bo
ne voluntatis: quo deus nos p̃uenit: vt de cõ
gruo nos diſponamus ad recipiendũ xp̄m. i.
vnctionem ſanatiuã morbi ſpũalis. ſ. pctĩ. vn
de bene dicit ſcḋaȝ eſſe gratiaȝ miſericorditer
noſtram ↄuerſionem p̃uenientem: q̄ꝛ facit no
bis beneplacitum initians ↄuerſioneȝ. Intra
uit in domum ſy. Introitus iſte ſignificat do
ni gratuiti infuſionem: facientis in aia ppoſi-
tum ſanctitatis. Et h̃ mediante fidei obẽa incli
nante ↄſenſum voluntatis cum tremore: ⁊ in
de addit. Domum. i. conſciaȝ. Symonis. i.
obedientis. Et in h̃ figuratur ↄuerſio volũta-
tis praue: auerſe: ⁊ rebellis in deum.

Scḋa ↄſideratio.

Irca ſecundam conſiderationẽ ſunt
C due concluſiones.
❡ Prima ↄclo eſt: q̧ aia dicit infir
mari ad ſiſitudinẽ infirmitatis corporis. Tũc
aũt dicit corpus eſſe infirmũ: cum debilitatem
in executõe pp̄rie actõis pp aliam inordinatio
nem ptium corporis. vñ membȝ dicit eſſe in-
firmuȝ: qñ nõ põt pficere opatõeȝ ſibi debitã:
ſicut oculus qñ nõ põt clare videre. Sic ẽt in
firmitas aie ẽ ſ: qñ ipedit in pp̄a opatõe pp in
ordinatõeȝ ptiuȝ ipi⁹. Sicut autẽ pres corpis
dñr eẽ inordiate: qñ nõ ſequit ordinẽ ne: ita ⁊
pres aie dñr iordinate: qñ nõ ſubdunt ordina
tioni rõnis. Rõ aũt eſt vis regitiua ptiuȝ aie.

Sic igitur quando voluntas quaſi extra ordinem rationis effertur aliqua paſſione: per hoc impedimentum preſtatur modo predicto.

¶ Scḋa ↄcl'o eſt: q̄ nulla ē infirmitas maior q̄ntū iſta q̄ occidit aiam. Nā talis eſt vita aie: q̄ nec angeli hoīes ⁊ demones oēs: non poſſunt vnā aiaȝ occidere q̄ eēt ſine corruptōe cul pe. Quid igiẗ aiaȝ occidit niſi peccatuȝ: q̄r aiaȝ a deo ſeparat: q̄ eſt vita aie p̄ infuſionē gratie: q̄ eſt calor ſpūalis. Calor.n. in corporalib⁹ ſpiritū vitalē facit ſubſiſtere: ⁊ ipſa corpora leuia facit. Cū igiẗ pctm̄ mortale ꝑuat in aia grē celeſtis calorē ipſam aiaȝ viuificantem: ⁊ ad celeſtia eleuantem: relinquitur q̄ aia predicto calore deficiente ad mortē inferni ꝓfundaẗ. Et h̄ eſt q̄ dicunt has duas ↄcl'ones. Socrus aūt Symonis tenebaẗ magnis febribus. Socrus aūt pōt ſignificare ↄſciaȝ hoīs q̄ ad introitū grē ſe febricitantē recognoſcit ⁊ infrigidatā p̄ defectū diuine dilectiōis: ⁊ inflāmataȝ eſtu carnalis delectatiōis. Et magnis febribus. Nā ſicut q̄nto fuerit motus fortior paſſiōis ꝑter ordinē rationis: tanto eſt maior infirmitas anime.

Tertia conſideratio.

Tertia ↄſideratio q̄ eſt d̄ merito apoſtolice interceſſionis ibi. Et rogauerūt illū ꝓ ea. vbi ſunt due ↄcluſiōes.

¶ Prima ↄcl'o eſt: q̄ lȝ d̄s ꝑncipal'r ſit inuocādus. Quia illa bona q̄ ſunt nos ordinant in finem ⁊ etiam ipſum finem a ſolo deo dantur. Tamen ſecundario. Cum propter peccata ad deum accedere non audemus: poſſunt inuocari ſancti: vt deẗ fiducia pauidis: vt.ſ. illi q̄ non audent p̄ ſe ipetrare nec poſſent: p̄ idoneos impetratores ſaltim deſiderata valeant obtinere. Et h̄ vt in orantibus humilitas obſeruet: ⁊ in ſanctis itercedētibus dignitas declareẗ: ⁊ ēt in mēbris xp̄i caritas oſtēdaẗ: ⁊ iferiora fiducial'r recurrant ad ſuperiora: ⁊ ſuperiora inferiorib⁹ liberaliter condeſcendant.

¶ Scḋa ↄcl'o ē: q̄ ieſus multos hȝ diſcipulos ꝓ infirmantibus intercedētes. ¶ Primo inq̄ntū ieſus dr̄ veritas: diſcipuli ei⁹ ſunt p̄dicatores ⁊ doctores q̄ itercedūt ꝓ nobis: q̄n docēt veritatē vite ⁊ doctrine. ¶ Scḋo inq̄ntū ih̄s eſt caritas: q̄ eſt ſalus aie ⁊ vnctio p̄ quā exhibenẗ opa ſatiſfactiōis ⁊c. Sic diſcipuli ei⁹ ſunt recordatiōes maloꝝ q̄ ptulit ꝓ nobis ⁊ bn̄ficia q̄ nobis ↄtulit. Hec itercedūt ꝓ nobis: q̄n ad reamandū ip̄ȝ nos ꝓuocant: q̄r ſm̄ apoſtolum ꝑus nos dilexit ⁊ tradidit ſeipſum pro nobis.

¶ Tertio ieſus inquantum eſt puritas: quia puer: ſic hȝ diſcipulos cogitationes ⁊ affectiones q̄ ꝓ infirmo intercedūt: q̄n de grā aie a d̄o collata: cui nō debēt eſſe ingrati cogitāt. Cū beneficiū ab eo receptū recenſent: cū de eterna ſalute q̄ ꝓ meritis bonoꝝ opeꝝ eſt recipienda ꝑtractāt. ¶ Quarto inq̄ntū ieſus eſt ſalutis deſideriū: ſic diſcipuli eius ſunt ſtudiū veritatis: ⁊ exercitia pietatis: q̄ tunc ꝓ nobis intercedūt: q̄n excludunt a nobis ſimulationē ſupſtitionis ⁊ auſteritatē: ꝑꝑ q̄d .2. thi. dr̄. Exercitatio corporis ad medicū valet: pietas aūt ad oia vtil' ē. ¶ Quito inq̄ntū ieſus dr̄ opus fructuoſū: p̄ q̄d deus manifeſtaẗ iuſtis: ſic diſcipuli eius ſunt virtutes ⁊ eoꝝ opa ꝑtinētia ad diſciplinaȝ xp̄i. Unde aia penitēs dicit grē dono ⁊ virtutibus illuſtrata: ⁊ in eaꝝ opibus exercitata merito virtutū ⁊ beatoꝝ opeꝝ ↄfidit curari. Hij diſcipuli dr̄r intercedere cum ipſis approꝑinq̄mur ad ih̄ȝ: ↄformitate moꝝ ⁊ ↄtutū. Nā efficaci⁹ opibus q̄ȝ vocibus ſupplicāt. Et h̄ eſt q̄d dr̄. Et rogauerūt illū ꝓ ea.ſ. vt ſȝ q̄d dictū ē aia a noxijs pctōꝝ ſaluareẗ.

Quarta ↄſidera°.

Jrca quartū q̄ eſt de ſanatiōis executione cum dr̄. Stans autē ſup illam ſunt due concluſiones.

¶ Prima ↄcl'o eſt: q̄ ſola gratia cauſat in aia executionē ſanitatis. Nā ſicut hō ſanus nō inciẗ a ↄtrarietate humoꝝ: ſpēȝ moleſtantium. Ita in grā exiſtens nō inqetaẗ ab ipugnatiōibus paſſionū ipſaȝ vexantibus ad modum febrium ⁊ ab ira ⁊ ↄcupiſcētia. Uñ Yſa.58. Of de aia ſeipſam ad gratiā diſponētēȝ. Tunc erūpet q̄ſi mane lumē tuū.ſ. grate. Et ſanitas tua citius orieẗ. Hec.n. grā augetur p̄ ſāctoꝝ ipetratione: q̄r ſicut ſancti ipetrāt nobis veniam. Habes exēplaȝ de multis i ſacra ſcriptura: ita ⁊ cū venia gratiam. Patet de Jhe°. Itē augetur p̄ angeloꝝ itercesſionē q̄ deſiderāt nos ꝑficere donec attigam⁹. Sicut ſanctuſ Michael dr̄ ſtare pro filijs populi ſui. Danie. 12.

¶ Scḋa ↄcl'o ē: q̄ grā in executione ſanitatis ſpūalis anime: in aia ↄficit triplex vnguentuȝ. ¶ Primū nāq̄ȝ eſt pungitiuū dolorē faciens q̄r mouet ad ↄpunctionē. Hec eſt amara recordatio peccatoꝝ. vñ aia cū incipit cogitare vias ſuas ↄgregat ↄteritq̄ȝ in mortariolo ↄſcie multas ac varias ſpēs peccatoꝝ ſuoꝝ. Sacrificiuȝ eſt deo ſpūs ſic ↄtribulatus. ¶ Scḋm eſt temperatiū dolorē leniēs diue bonitatis intuitu: ſcȝ meditatio beneficioꝝ dei. Hoc vnguentuȝ eſt primo tanto ſpecioſius: q̄nto de nobilioribus compoſitum eſt ſpeciebus. Sic.n. vnguentū illud de diuinis beneficijs collatis humano generi. Felix q̄ ipſa ſibi ſtudioſe colligere: ⁊ añ oculos mētis dig cū gratiaꝝ actōe reducē curat. ¶ Tertiū eſt ſanatiuū ⁊ morbū expellēs: ⁊ iſtud ē miſeratiōis q̄d alijs antecedit. Et h̄ eo q̄ fiat de neceſſitatibus pauperꝝ: ⁊ anxietatibus oppſſoꝝ: ⁊ de perturbatiōibus triſtiū: ⁊ de culpis delinquētium: ⁊ poſtremo de oībus miſeroꝝ erūnijſ etiā ſi fuerit inturia deſpicabiles videntur ſpēs iſte ſed etiā ſup oia aromata. vnguentuȝ q̄d ex eis ↄficitur ſanatiuū eſt. Beati miſericordes: q̄n ipſi ⁊c. Igiẗ multe miſerie collecte atq̄ȝ pietatis intuitu iſpecte: ipſe ſunt ſpēs ex quib⁹ vnguenta optima opponunẗ ad expellendas infirmitates ſpūales. Et h̄ eſt q̄d dicit. Et ſtās ſup illaȝ ⁊ iuxta illuȝ iacentē. Ecce diuina dignatio prompta ad ſanandū. Impauit febri.i. infirmitati: Et dimiſit eaȝ. Ecce ſanatiōis veritas. Moraliter nullū xp̄s ſanat: niſi ſub eo iacentem. i. p̄ timorē ⁊ reuerentiam ſe humiliantē. Eccl. p̄ Timor domini expellit peccatum.

Quinta conſideratio.

Uinta ↄſideratio eſt de ſanitatis vtilitate cum dr̄. Et continuo ſurrexit.

Ubi nota: q̄ occupationes terrene: frequentē retrahunt nos a ſpūalibus ſtudijs ⁊ reuocant a virtutuȝ exercitijs: cauſant i nobis ſpūaleȝ infirmitatē. Et ideo ad ꝓcurandū cauſationē huius infirmitatis: opȝ q̄ occupatiōes terrene deſinaẗ. Hoc aūt fit p̄ exercitia bonoꝝ operationū: que ptinent ad aie ſanitatem: q̄ i virtute ↄſiſtit. Et ideo grā cauſando in aia ſanitatem: ſeptē pōt vtilitates q̄ in euāg° exp̄munẗ. ¶ Prima vtilitas eſt: q̄ aia in hac ſanatione ſuſcitaẗ a morte peccati. Naȝ ſicut corpus per animam: ita aia p̄ gratiaȝ viuit. Et ideo ſicut diſcedēte aia corp⁹ moriẗ ⁊ adueniēte viuificaẗ: ita aia p̄ grāȝ: ⁊ ad hoc ptinet vt terrena deſideria necanẗ: q̄r talia morteȝ faciunt ſpūaleȝ. vnde dr̄ Continuo ſurrexit. B'oſa. Surgit q̄ a terrenis deſiderijs ſe leuat: vt iā nō cadat. Uñ coſ. tertio. Si ſurrexiſtis cum chriſto ⁊c.

¶ Secunda vtilitas eſt: ad ſuitiū dei: membra habilitare. Nā ſeruire deo ē excellētiſſime dignitatis: q̄r quanto aliq̄s p̄ actus ſuos virtuoſos plus appropinq̄t deo: tāto maioris ē dignitatis: ſed homo p̄ ſeruitiū diuinū maxime appropinquat ad deū: q̄r ſeruire deo regnare eſt. vnde & dicitur. Et miniſtrabat illis. vñ Beda. Hec miniſtrat.i. membra que ſeruiebant immundicie: ſeruiant iuſtitie: ⁊ bonis operibus. Moraliter autē p̄ hoc datur intelligi: q̄ ante curationeȝ peccatorum nō eſt gratum deo eius ſeruitium. Et ideo ſtatiȝ vt ſe curatū ſenſerit ſe totaȝ diuinis ſuitijs mancipabit. vnde Ro. octauo. Sicut exhibuiſtis mēbra veſtra ſuire immundicie ⁊ iniq̄tati: ita nūc exhibite mēbra veſtra ſeruire iuſtitie in ſanctificationem.

¶ Tertia eſt oēs participes facere merito paſſionis xp̄i. Et hoc cū diciẗ. Cū ſol occidiſſet. Beda. Per occaſū ſolis mors xp̄i intelligiẗ: q̄ erat generalis oībus equal'r: ſiue bonis: ſiue malis: ſiue diuitibus: ſiue pauꝑibus ſplendorem ſuum iparturur: niſi obicere facientib⁹: ſic paſſio xp̄i oībus ꝓfuit ſufficienter ad ſalutem: ſed nō efficaciter hijs qui obicē poſuerunt. vñ dicit. Cū autē occidiſſet ſol. Glo. Occaſus ſolis.i. mors xp̄i eſt cauſa gnālis ſanatiōis animaꝝ. vnde pſal. Qui ſanat ↄtritos corde. Et alibi. Qui ſanat oēs infirmitates tuas. Glo. Ex lāguore corpiſ multa ſuggeritur aie carnalia deſideria: ſed non eſt timendū: q̄r ſanat oēs infirmitates nō fruēdo blandis: non cedendo aſperis. Oīpotenti.n. deo nullus languor occurrit inſanabilis. Et ideo ſequitur. Oēs q̄ habebant infirmos varijs lā. du.e. ad ieſum ⁊c. Et ille ſu. manus ipo. Cōpaſſiōe motus curabat eos: oēs ſufficiēter: ſȝ pdeſtinatos efficacit.

¶ Quarta eſt ab immundis cogitatiōibus ſpiratio. Cū diciẗ. Exibant aūt demonia. vnde Beda. Ubi aūt a demonio liberatā animam ab immunda cogitatiōe purgatā intelligim⁹: ꝓpter q̄d etiam poſſunt dici immiſſiōes p̄ angelos malos: cogitationes male. Unde Ber. ponit tres cogitatiōes: de quibus multa ſollicitudine cauere neceſſe ſit.

¶ Quinta eſt q̄r facit gloriā mundi declinare. Naȝ oia in q̄bus mūdus gloriaẗ: alienū eſt a beatitudine: ſicut ſunt diuitie: honores: poteſtates ⁊ vane glorie: q̄r beatitudo nō ſecū patiẗ malū ſicut faciunt iſta. ¶ Itē beatitudo ē per ſe ſufficiens. Huiuſmodi igiẗ multa deficiunt: puta: ſapia: bonitas: ſanitas: corporis perpetuitas. ¶ Itē beatitudo non cauſat alicui maluȝ. Hec autē patet in diuitijs: ↄſeruaẗ in maluȝ dñi ſui. Et ideo q̄r in hijs nō eſt beatitudo: in eis non eſt gloriandum. vnde Bernar. dicit. Fallax mundi gloria digne reſpuitur. Flos ſeni eſt vapor ad modicū parens: plus habēs anxietatis q̄ȝ iocunditatis. Quid enim vire eſt niſi

labor ⁊ dolor ⁊ afflictio ſpiritus. vnde dicit. Et increpans non ſinebat ea loqui. Glo. Ut inquit nos ab alijs laudari de beneficijs nō eē appetendum oſtenderet ꝓpter qđ etiam factis miraculis de loco receſſit.

¶ Sexta eſt cauere occaſione recidiui cum di citur. Facta autē die ibat in deſertum locum. Et turbe ⁊c. eum. Licet longe grauius ſit pec catum: ꝙ poſt indulgentiā iteratur: q̄ꝫ ꝙ p̄mo cōmittitur: quia poſt carnalia peccata dimiſſa: ſpiritualia vicia cōmiſſa animam pernicioſius vulnerant. Ibere. ſcđo. Quam vilis facta es iterans vias tuas. Et ideo a recidiuo maxime eſt cauendum. Multos inſultus habēt ſeruos dei: poſt ꝯuerſionem. Nam vitia que ante cō uerſionē pacem habēt cum homine: qñ autē expelluntur acriori v irtute conſurgunt ⁊ fiunt inimica conuerſo: que peccatori ꝓſpera blandi ebantur. Et ſicut ante cōuerſionem ꝑcedit tur ba peccatorum: obijciens ne ad deum conuerta mur: poſt conuerſionē ſequitur: turba temptatio num. Intelligendū ꝙ a recidiuo ad qđ ꝑ p̄e dictas impugnationes trahimur a duobus p̄ ſeruamur. ¶ Primum eſt ꝙ tēptatio dꝫ p̄re ſcindi ſtatim in principio: q2 ifirmitas in p̄nci pio facilius remediatur. vnde Ibero. Impoſ ſibile eſt in ſenſu hominis non irruere cogita tuū. Ille igitur laudatur ⁊ predicatur ſanctus: q ſtatim vt cepit cogitare allidit cogitans ad pe tram. i. xp̄m ſm ꝙ debet eam declinare ſeu ſu gere: ſicut homo ſapiens fugit vbi ſupare non poteſt: ⁊ hoc maxime circa vitiū luxurie docet ſeruari Aug. cui nō eſt reſiſtendū: ſꝫ fugiēdū.

¶ Septima eſt alijs exēplo bone vite ꝓficere vnde dicit. Quia alijs ciuitatibus opꝫ me etiā euangelizare regnum dei. i. penitentiā. Ibe ro. Ianua regni eſt penitentia cū fide que ope ratur ſalutē. Ut ergo quis valeat alijs ꝓficere ad ſalutē. Ideo ſalutaris doctrina eſt a doctori bus virtualiter exemplata: vt nō ſolum doce ret: ſed etiā faceret: quia facta plus mouent q̄ꝫ verba. vnde apoſtolus p̄me ad thi. 2. Prebe exemplū bonoꝝ opeꝝ in doctrina: Iſta duo ſi mul obuiant. ſ. doctrina ⁊ exemplū: vt docti ia ꝑ exemplū bonoꝝ operum confirmetur: ⁊ ꝑ doctrinā homo ad bona opa excitet: perfecte ad deum redeundo. vnde Aug. in libro con feſſionum cap. p̄mo. Ille liber Ciceronis q di citur ortenſis exhortans ad p̄hiā inuitauit ad te domine affectum meū. Preces ac vota mea ⁊ viluit mihi omnis vana ſpes: ⁊ imortalis ſa pientie habebam ꝯcupiſcentiā eſtu cordis in credibili: ⁊ ſurgere iam cepi vt ad te redirem. Ex quo ſequitur: ꝙ doctrina exemplificata per vitam perfectam: exordium eſt perfecte cōuer ſionis: q2 dicit ꝙ mutaſſet affectum eius ad de um. Item eleuat deſiderium ad deum: q2 lau talis rapuit deſideria ⁊ vota beati Auguſt. ad deum. Quod nobis ⁊c.

¶ Feria ſepta dn̄ice. 3. q̄dra. Sermo. 63.

Venit ieſus in

ciuitatem ſamarie ⁊c. Iohā quarto. Quia inter omnia alia que poteſt exercere vir perfectus in hac vita maxi me meritorium eſt alios do cere: ⁊ verbum dei predicare: cum hoc requi rat in viro perfecto dulcedinem diuine contem plationis: qua ſpirituali illuſtratiōe hauriat qđ alijs proponat. Requirit etiam ſtrenuitatem actionis in verbo ⁊ facto: vt eius predicatio ſit efficax ⁊ virtuoſa. Unde Grego. ſuper Eze chielem. Uiri perfecti bona celeſtia que contē plari poterunt fratribus enunciant. Eoꝝ quo que animos in amore ⁊ timore caritatis accen dunt. Hijs pro mercede laborū promittitur vita eterna dicente domino. Qui metit merce dem accipit ⁊ congregat fructum in vitā eter nam: vt patet in euangelio preſenti. Quod ſic moraliter poteſt exponi anima cuſtodia prede ſtinationis preſeruatur habens ad penitentiā inclinationem percipiens efficaciam paſſionis chriſti. Dotata eſt naturali ratiōe lumine gra tie eleuatur. Hanc gratia dei preueniens in trat ad diſponendum liberum arbitrium ꝑ cō tritionem. Et ideo illuſtratiōes diuinas ⁊ mo nitiones ſecretas mittit tanquam diſcipulos in ciuitatem cordis: ad informandum populum cogitationum ⁊ affectuum de veritate ſalutis. Hec anima nundum iuſtificata: tamen iuſtifi canda in corruptionibus vitur ratione nō ſpi ritualiter: ſed vſu nature: ſcilicet voluptate: gra tiam preuenientem iam ſentit adeſſe ei⁹ adhuc ignota ad inſtruendam eam: Ut petat aquam viuam: ideſt donum ſpiritus ſancti. Hec autē adhuc ceca miratur eum aquam viuam ꝓmit tere cum careat inſtrumentis: Reputans eū Iacob minorem: qui cum ſuis vſus eſt fonte illo. Ille vero oſtendit ei hanc aquam promiſ

ſam eſſe ſpiritualem, ⁊ donum ſpiritus ſancti. Dicit ꝙ hanc bibentes in eternum non ſitient maxime qui vtuntur ea ad bonum: vt ſancti: non ad malum more pecudum. Et ideo horta tur eam intellectum rationalem promptius ad bibere ad contemplationem intelligentie ſpiri tualis: ⁊ poſtponere ſenſualem: que iudicans carnaliter ducit in errorem. Iam enim lumine gratie illuminata: beneficium dei ⁊ ſui negligē tiam recognoſcens: de modo ſatiſfaciendi inci pit inueſtigare. Sed quia talis gratia maxime acquiritur ⁊ infunditur verbo predicationis. Ideo apoſtolos hortatur ad ſeminādū verbū dei veritate doctrine ⁊ vite: vt ſic alijs ꝓficiens reportēt per ſuū laborem ⁊ aliorum profectum vite eterne premiationem. Et ſm hunc ſenſū occurrūt nobis in euangelio tres ꝯſideratiōes

Prima conſideratio.

Prima conſideratio eſt de predicatio nis oportunitate. Et circa hoc ſunt due concluſiones.

¶ Prima cōcluſio eſt: ꝙ oportunitas rei ha bet ſe in quadruplici differentia. ¶ Uno mo do dicit neceſſitatem: ſine qua res eſſe non po teſt. De quo gloſa ſuper illud pſalmiſ. Adiu tor in oportunitatibus: ideſt in quo opus ē dol ore. Auxilium ⁊ refrigerium eſt qđ in neceſſita te datur. ¶ Alio modo dicit quādam cōueni entiā doni. vnde glo. ſuper illud pſal. In tem pore oportuno dicit. Petentibus ſalubriter q̄ꝫ doq3 dare differt. Nam deus quaſi medicus egroto dat quod conuenit ⁊ quando conuenit ¶ Tertio modo dicit adiutorij exhibitionē de quo ad hebr. 4. Inueniſti gratiam in auxilio oportuno. ¶ Quarto dicit quaſi amotionem impedimenti actionis. Unde de iuda dicitur. Matth. 26. Querebat oportunitatem. Glo. Qđ ſine turbis traderet eum: ſcilicet ipedien tibus actionem contradictionis.

¶ Scđa ꝯcluſio eſt: ꝙ doctrina p̄dicatiōis hꝫ magnā oportunitatē in hac quadruplici diffe rentia. Nā ipſa introducit omne qđ bonū eſt ⁊ neceſſariū ad ſalutē. ¶ Itē ꝯuenienter ad iungit: p̄ueniens occaſionē mali. ¶ Item ex cludit ipedimentū boni. ¶ Itē intellectū ele uat lumine quodā ſupernaturali. ¶ Primū pꝫ de neceſſario ad ſalutē. Nā homo peccator indiget virtute gratuita: ſuperaddita virtuti na ture quantū ad tria. ¶ Primo vt ſanet. Et ſe cundo vt bonum ſupernaturalis virtutis ope tur: qđ eſt meritoriū. Et tertio indiget auxilio diuino: vt ab ipſo moueatur ad bene agendū. Hec autem virtus ſupernaturalis eſt gratia q̄ concipitur ex auditu verbi predicati gratam fa ciens animā. ſ. cauſando in ea ceteras virtu tes: quibus anima ſanatur: a morbo culpe: ⁊ ē tiā radix meriti a deo confertur: vt poſſint ſin gula opera meritoria fieri: mouet ſemper ad be ne operandū. vnde apoſtolus. Omnia poſſum in gratia que me confortat. Hec autem gratia eſt penitentia. Unde ſicut penitentia eſt virtus expulſiua peccati actualis animā deformantis ſic eū proprium ſit grauē reformare: dicitur gra tia inquantū delet culpā deformantē ⁊ vul nerantē: reſtituēs hominē ad priſtinū ſtatū. Nā ipſa delet penam ⁊ culpam: ſi tanta ſit cō tritio in malo: quanta fuit delectatio in peccato ⁊ etiam gratuita que per peccatum erant perdi ta. Et hoc eſt quod dicit. Uenit ieſus: id eſt p̄ dicatio ſalutaris. In ciuitate: id eſt in cor plenū cogitationibus ⁊ affectionibus. Que dicitur Sychar: qđ interpretatur penitens. vnde Au gu. Penitentia eſt medicamentū miſeris: ſpes ſalutis: per quam peccatores ſaluantur: ⁊ deus ad miſericordiam prouocatur q̄ penitentia licē a nobis ſit diſpoſitiue: tamen a deo eſt effectiue. In cuius ſignū chriſtus p̄dicauit penitentiā in remiſſionē peccatoꝝ. Et ideo dicit. Iuxta p̄ dium: ideſt iuxta meritū. Qđ iacob. i. chriſt⁹ ſupplantator p̄ncipis tenebrarū. Dedit: ideſt perfecit per paſſionem. Ioſeph: ideſt predeſti nato: q eſt filius dei: q etiā apponit vel augmē tat hoc meritum virtuoſis operibus. ¶ Se cundū eſt ſapientia infuſa per ſpiritum ſanctū ⁊ hoc in p̄dicatione doctrine ſalutaris. Cuius operationis eſt conuenienter precludere occaſi ones mali: ⁊ hoc per cognitionē eiuſdē ⁊ re cordationem. Nullus de peccato penitere po teſt: niſi cognoſcat. Nā cognitio turpitudinis ad fletū prouocat. Fletus deſidiā ſeculi par uipendere facit: ⁊ vitā beatam concupiſcere. Hoc autē facit ſapientia ſpiritualis que intelli gitur per fontē. vnde dicitur. Ibi autem erat fons: ideſt ſapientia ſpiritualiſ infuſa per predi cationem. Iacob: ideſt illi qui vitijs reluctatur De quo dicitur ſapientie. Et aqua ſapie ſalu taris potauit illū ⁊c. Unde ſapientia dicitur q̄ſi ſapore virtutū condita. vnde Bernar. Inue niſti ſapiam: ſi prioris vite peccata defleas ⁊c. ¶ Tertiū eſt excludens impedimentum boni ſalutis. Eſt aūt duplex impedimentū ſalutis. Unum eſt peccatū actuale: ⁊ nō eſt cōe oībus.

ſed tñ peccatoribus. Sed illud amouetur per
opera penalia pnie. Nam congruum eſt cum
peccator ſit pene debitor: ꝙ merito per ipm dꝫ
fieri redditio debiti. ſ. penā debitaꝫ ſuſtinēdo.
❡ Aliud autē impedimētum boni eſt peccatuꝫ
originale: ⁊ illud eſt cōmune omnibꝰ: et hoc q/
dem auferri nō potuit: niſi per eum cuius opa
tio in totā naturam potuit: ⁊ hoc ſoli ptinet ad
xp̄m: qđ ſemel fecit per paſſionem. Unde ſm
Ambr. tantum fuit peccatū veſtrum: vt ſaluari
non poſſemus niſi vnigenitus dei filius mo/
reret ꝓ nobis debitoribus mortis. Et hoc eſt
qđ dicit. Jh̄s fatigatus ex itinere ſedebat ſic ſu
pra fontem. quaſi dicat ih̄s eſt penitens fatiga/
tus ex itinere: ꝓpter penalia opa ſatiſfactionis
ſedebat. ſ. perſeuerando Sup fontem. Hora
erat quaſi ſexta. Hora ſexta xp̄s paſſus ⁊c. Et
per horā ſextā contritio intelligit meriti ſcaturi
entis de puteo voluntatis: ꝯformantis ſe volū
tati diuine: ſic vt recipiatur premium vite eter
ne poſt delectioneꝫ: vel ſolutionē debiti: qđ no/
bis oſtendit verbo predicatiōis. Unde apl's
Nos aūt p̄dicamus vobis xp̄m ⁊ hūc crucifixū.
❡ Quartum eſt eleuans intellectum lu͠ie ſup
nali. Homo non pōt cognoſcere ea: q̄ natura
liter rōnem excedunt ſine auxilio gratie. Naꝫ
actus cuiuſcunqꝫ agentis creati depēdet a deo
ꝗtum ad duo. ❡ Uno mō ꝗtum ab ipo hꝫ ꝑ
fectionem ſeu formā: p quaꝫ agit. ❡ Alio mō
ꝗtum ab ipſo mouet ad agenduꝫ. Unaqueqꝫ
enim forma indita creatis rebus a deo hꝫ effi/
caciam reſpectu alicuius actus determinati: in
quantum pōt ſm ſuam ꝓpriam virtutē. vltra
autem non pōt: niſi ꝑ aliquam formā ſupaddi
tam. Sic intellectus humanus habet aliquaꝫ
formam. ſ. ipſum intellectuale lumē ⁊c. Et ad
altiora vero intelligibilia intellectus humanꝰ
cognoſcere non pōt: niſi fortiori lumine fulciat
Sicut lumen fidei vel lumen gratie: inꝗtum
eſt nālr ſupadditum. Et ideo ad cognitionem
cuiuſcunqꝫ veri indiget hō auxilio diuino: vt
intellectus a deo moueatur ad ſuum actum: ſꝫ
indiget noua illuſtratione in hijs que excedūt
nālem cognitioneꝫ. Et hoc eſt qđ dicit. Venit
mulier de ſamaria hauriens aquaꝫ. Hec mu/
lier eſt aīa rōnalis. De ſamaria: adhibens. ſ.
cuſtodiam cordis. Eleuata lumine ſapie ſup/
nalis: Hec venit: per diligentem inueſtigatio
nem affectu mentis. Ad fontem: xp̄m in quo
ſunt infiniti theſauri ſapientie. Haurire aquā
ſapiente ſalutaris.

Scda ꝯſideratio.

Secunda ꝯſideratio eſt de predicātis
ſagacitate: cuꝫ dicit ei ih̄s. Da mihi
bibere. vbi occurrūt octo documēta
❡ Primum documentum eſt: ꝙ lꝫ deus vo/
luntate antecedente vult omnes hoīes ſaluos
fieri: qꝛ equalr eſt ei cura de oībus: vt dicit ſa/
pientie. 6. qꝛ ex equali ſapientia ⁊ bonitate oīa
adminiſtrat. Tamen voluntate ꝯñte vult ſolū
predeſtinatos ſaluos fieri: qꝛ vult eis maius
bonum. Voluntas. n. dei eſt cā voluntatis in
rebus ⁊c. Ex hoc aliqua ſunt meliora: qꝛ deꝰ
eis maius bonum vult. vnde Aug. Omnia
enīꝫ diligit deus que fecit: ⁊ inter ea magis di
ligit creaturas rationales: ⁊ poſtea q̄ ſunt mē/
bra vnigeniti ſui: ⁊ multo magis ipſum vnige
nitum ſuum. vnde dicitur. Dicit ei ih̄s. ſ. exci
tans mulierem petendo potum. Da mihi bi
bere: literalr xp̄s petebat potum: qꝛ ſitiebat.
Per ſitum dici ſitiebat etiam hoīum ſalutem
Propter quod etiam dicebat pendens in cru
ce. Sitio: vbi Auguſt. Omnium fidem ſitis
qui pro omnibus ſanguinem fudit.
❡ Secundum documētum eſt: ꝙ deus ad in
citandum hoīem ad ſuum beneplacitum inſtil
lat ſibi ſpeciales reuelationes. vidētes eius in
nocentiam: ſtatum gratie ⁊ peccati. Quibꝰ co/
gnitis habilitat ad gratie receptioneꝫ. In hac
reuelatione peccata repreſentant ſe quadrupl'r
❡ Primo vt impeditiuū diuine gratie: quo
niam per ipſum anima ſpoliat donis ſuperna
turalibus. ❡ Secundo vt lucratiuum infini
te pene: qꝛ pena condigna peccati mortalis eſt
gehenna inextinguibilis. ❡ Tertio vt amiſ/
ſiuum glorie: qꝛ nullus exñs in mortali pecca/
to hꝫ hereditatem in regno ⁊c. ❡ Quarto vt
offenſiuum maieſtatis diuine: quia altiſſimus
odio hꝫ peccatores. Silr aūt gratia econuerſo
ſe repreſentat q̄drupl'r. ❡ Primo vt viuifica
tiuum anime a morte. ❡ Secundo vt excita/
tiuum a ſomno delectationis mundane.
❡ Tertio vt munitiuū ad modum armature
❡ Quarto vt fecundatiuum grē: ſingula ope
ra faciendo meritoria. Hijs enim conſidera/
tis vitando peccatum ⁊ amplectendo gratiam
habilitat ad recipiendam influentiam ſpūaleꝫ
vnde dicitur. Diſcipuli autem eius abierant.
ſ. anime infundendo. In ciuitate: ꝑ multitu
dinem imaginationū: cogitationum: ⁊ affectio
num. Ut cibos emerent. i. fidem vel ſalutem
animarum ꝓcurarent: que eſt cibus dei.

❡ Tertium documentū eſt: ꝙ lꝫ in cognitiōe
ſpūalium ducamur ꝑ tpaliuꝫ manuductionem
tñ talis cognitio nō eſt ꝑfecta. Nō. n. eſt ſuffici
ens ꝯparatio reꝝ mālium ad imaterialia ſm ſili
tudinē. Unde ipoſſibile ē lumie māli ad ima/
teriale celeſtiuꝫ ꝯtēplationē excitari niſi ſm ſe
māli manuductiōe ducat tñ impfecte. vnde ꝑꝑ
impfectā ſilitudinē reꝝ viſibiliū ad inuiſibilia
nōduꝫ illumiata. Dicit ei mulier. Intelligens
xp̄i petitionē de corporali potu: lꝫ etiā occaſiōe
mālis potus voluit excitare eam ad potuꝫ ſpūa
lem. d. Quō tu cū iudeus ſis petis a me potū:
quaſi di. Potus carnalis voluptatis ſm car/
nis legē eſt mihi notus. Sed tu cū ſis iudeus
hñs legē mecū diſcrepāt. Bibere a me petis:
q̄ ſuꝫ mulier ſamaritana. forte ē tibi aliꝰ potus
melius te ſatiās. Nō. n. coutunt iudei ſamari
tanis. Et iō non licet eis eundē bibere potuꝫ.
vnde glo. Mulier neſciēs quē potuꝫ petierat
ab ea: opponit ſe eſſe de alienigenis vaſculis:
quoꝝ etiaꝫ ꝯuerſatiōe nō vtunt iudei: ſed ih̄s
ꝑ fidem petebat ſpūm ei dare cupiebat.
❡ Quartū documentū eſt: ꝙ hoc donū ſpiritꝰ
ad qđ hanc mulierē excitauit eſt valde effectiuꝫ
ſalutis. Nā ad h̄ vt aliqd ſit effectum tria debꝫ
hr̄e. ❡ Primū ex parte dantis potentia. De
us. n. eſt potentiſſimus. Nouit. n. cui ⁊ q̄ndo
debeat dare: ⁊ cui non: ⁊ cui ſubſtrahere: ⁊ eſt
etiaꝫ liberaliſſimus. Ipſe. n. dat oībus ⁊ nulli
iproperat. vnde dicit. Si ſcires. ſ. liberalitatem
ſue donationis q̄ eſt ſpūs ſanctus. Et qs eſt: ⁊
cuius potētie eſt ⁊c. ❡ Scdm ex parte peten/
tis indigentia. Tu forſaꝫ petiſſes. Dicit forſaꝫ
ꝓpter flexibilitatem liberi arbitrij. Deus enīꝫ
vult nos petere qꝛ indigemus: ⁊ vt deſideriuꝫ
noſtꝝ impleat. ❡ Tertiū ex parte doni ſuffici
entia. vnde dicit. Aquā viuā. Hec. n. eſt ſuffi
ciens ad purgandū. Aqua. n. gratie eſt culpe
purgatiua. Ezechi. 36. Effundam ſuper vos
aquam mundam.
❡ Quintuꝫ documentum eſt: ꝙ ieſus ab hac
muliere petens potū aque. i. impletionē legis tā/
quaꝫ meritoriaꝫ ſalutis: ⁊ nunc ꝓmittens donū
gratie dubio ꝓbabilitatis eaꝫ implicat. Et hoc
vt ſic citius ingrediendo ad apicē veritatis ꝑueni
ret. Unde hec mulier audiens tantaꝫ efficaciā
aque ꝓmiſſe: opinat efficaciaꝫ legis eſſe repro/
batam ⁊ admiratur: ꝓbabili dubitatione argu
ens: Tu ꝓmittis efficaciaꝫ meriti: vel tale reci
pies de lege ſcripta vel alibi: non de lege: qꝛ eſt
magne ꝓfunditatis ⁊ auctoritatis: qꝛ a ſpiritu
ſancto: ⁊ delectabilis ſuauitatis: ⁊ fecūde vber
tatis: talem auctoritatē nō habes. Unde igitur
aqua gratie quaꝫ ꝓmittis hꝫ efficaciaꝫ: ⁊ hoc in
nuitur cuꝫ dicitur. Dicit ei mulier. Dñe neqꝫ
in quo haurias habes. q. d. Non habes intel/
lectus ſublimitatē: nec ſpūs ſancti auctoritatē.
Miror igit vnde habes aquā viuā ⁊ gratiam
Quotienſcunqꝫ. n. tranſcendentiū reꝝ notitia
in mentē venerit: totiens facit admirationē cō
ſurgenteꝫ q̄ñ effectus ſunt manifeſti ⁊ cauſa oc
culta. vnde puteus eſt lex ſcripta. Eſt altus: ꝓ
funditate. Eſt. n. magna auctoritate: qꝛ fons ē
a patre iacob. i. a ſpiritu ſancto: q ſupplantator
eſt inimici. Habet etiā delectabilē ſuauitateꝫ.
Pſal. Quā dulcia faucibꝰ meis ⁊c. vñ. Ipſe
ex eo bibit ⁊ filij eius ⁊ pecora. Eſt etiaꝫ fecun
da vbertate: qꝛ non ſolum ſapientibus: ſed etiā
inſipientibus dat: qꝛ biberūt etiam pecora. vñ
de Orig. Myſtice fons iacob ſcriptura dicit:
in q̄bus inſtructi bibunt: vt iacob ⁊ filij eiꝰ ſim
plices bibūt more pecudū: ꝯcludit qꝛ iacob ma/
ior te eſt: ⁊ ꝯtentus erat informatiōe legis.
Scdꝫ eius argumentuꝫ eſt: Precepta ſunt d
lege ſcripta: que ſunt ita vtilia ꝙ ſine eis nō po
teſt haberi vita: qđ notatur cuꝫ dr. Patres ve
ſtri in monte hoc adorauerunt: per montē alti/
tudo meriti ꝓceptoꝝ intelligitur: ⁊ vos dicitis
meritum ꝯſiſtere in gratia ſpūs. vnde ſequitur
Et vos dicitis: qꝛ in iheroſolymis eſt locus vbi
opꝫ adorare: idest i ſpiritu pacifico vnico gra
dei. Nam iheroſolymis pacis viſio dr. Unde
in pace factus eſt locus eius. Sꝫ quomodo po
teſt hoc ſtare. Cum patres in lege contenti fue
runt te potiores:
❡ Sextum documentū eſt: ꝙ ieſus magis ex
citans eaꝫ ad credendū: dubiū remouēs: rñdē
do ad obiecta oſtēdit ei veritateꝫ. Unde ſꝫ Au
guſt. Licet dubites qualr intelligi debeat illud
apoſtoli: Lr̄a occidit: ſpūs viuificat. Secūda
corꝫ. 4. Tñ vera ſponſa xp̄i ſcire dꝫ qđ diſtet in
ter lr̄aꝫ ⁊ ſpūꝫ: que duo alio modo dr̄ lex ⁊ gra
tia. Non. n. fructus eſt bonus qui de caritatis
radice non ſurgit. Si vero adſit fides operans
ꝑ dilectionē ſit delectatio: que nō lr̄e: ſed ſpiritꝰ
bonum eſt. Lr̄a. n. ſine adiuuante ſpiritu occi/
dit: cū vero adeſt viuificans ſpūs. Hoc ipſum
intus ꝯſcriptū facit diligi: qđ foris ſcriptū facit
timeri. Et hoc eſt qđ dicit. Omnis qui bibit ex
aqua hac ſitiet iteꝝ. Ratio. qꝛ habet cauſaꝫ tē/
poralē ⁊ deficientē: Sꝫ q bibit ex aqua quā ego
dabo nō ſitiet in eternū: cuꝫ habeat cauſaꝫ per

petuam ⁊ indeficientem ſcilicet ſpiritū ſanctū. Ubi innuitur perfectio aque gratie in compa-
ratione ad aquam legis: quia oppoſita iuxta ſe
poſita magis eluceſcunt. Nā aqua gratie ex/
cedit aliā in quinque. ¶ Primo quia habet
ſingularem effectum: quia ſatiat appetitū. Et
ideo qui biberit ex ea non ſitiet in eternum.
¶ Secundo habet ſingularem ortum: quia a
fonte vite oritur. vnde dicit. Quam ego dabo
ei: quaſi diceret. Hec aqua a me orit. ¶ Ter/
tio habet ſingularem motum: quia mouet ſur-
ſū. Et ideo dicitur aqua ſaliens. ¶ Quarto
habet ſingularem ſitim: ⁊ ideo dicitur ꝙ qui bi
berit ex ea fiet in eo fons ⁊c. Quia aqua gra-
tie intra animam eſt. Et ideo ſequitur ꝙ non
poteſt ſitire terrena. ¶ Quinto habet ſingula
rem fructum: qui eſt vita eterna. vnde. Salit
in vitam eternam. Aqua autē legis non exti
guit ſitī. Quia qui biberit ex ea ſitiet iterum.
Item oritur de fonte iacob: ſcilicet de lege. Itē
morat deorſum. Item eſt extra animā: ⁊ ideo
non extinguit. Sed quomodo intelligit illud:
Qui biberit ex hac aqua: non ſitiet in eternū.
Cum dicatur eccleſi. tertio. Qui biberit me
adhuc ſitiet? Dicitur ꝙ res corporalis aliter dī
generare ſitī: ⁊ aliter res ſpiritualis: quia hec
habita non cauſat ſitim ſuiipſius: ſed alterius.
Iſta vero tollit ſitim alterius rei: ⁊ cauſat ſitiz
ſuiipſius. Ratio eſt. Nā res temporalis an
tequam habeatur: magis precij eſtimatur ⁊ ſuf
ficiētis: ſed habita: quia nec tanta: nec ſufficiēs
inuenitur: ad anime deſideriū quietandum:
ideo ⁊c. Sed ad aliud appetendum mouetur.
Res vero ſpūalis nō cognoſcit niſi cū habe
tur. Et ideo cum habet: delectat affectū ⁊ mo
uet deſideriū non ad aliud appetendum: ſ; ad
ſeipſā pfectius habendam. vnde: Qui bibunt
me. ſ. impfecte. Adhuc ſitient. ſ. pfectionē. In
vita. n. pſenti nunꝙ deſiderium qetat: qꝛ eius
quietatio ad vitā futurā reſeruat. Mat. Bea
ti qui eſuriunt ⁊ ſitiunt iuſtitiā. Et ideo ſequit.
Dicit ei mulier. Da mihi hanc aquā: vt non ſi
tiā: neꝗ veniā huc haurire. q. d. ſm Augu.
Duplici neceſſitate teneor. ſ. ſitis ⁊ laboris.
Erat. n. illumiata a dño. Dicit igitur. Crede
mihi mulier. Ubi euacuat meritum legis i lr̃a
⁊ extollit meritum ſpiritus ⁊ grē. Quia venit
hora: quando neque in monte hoc: neque ihe/
roſolymis adorabitis patrem. Adorari eſt me
reri: quaſi diceret. Qn̄ veniente tempore gra/
tie: ꝙ per chriſtum iniciat. Nullum meritum
erit niſi per gratiā: ⁊ ideo dicit. Uos neſcitis
quid adoratis: nos autem adoramus qḋ ſcim⁹
Loquēs in pſona xp̄ianorum. Quia ſalus. ſ.
meriti. Ex iudeis eſt. ſ. ex ꝯſitentibus xp̄m eſt
acceptū. Sed venit hora ⁊ nunc eſt. ſ. meriti
ſcilicet poſtꝗ ego incarnatus ſū. Quando ve
ri adoratores. Non in cerimonijs ⁊ figuris.
Adorabunt patrē. ſ. xp̄ꝫ: q nos ſanguine libe
rauit: non dñz vt ſerui. In ſpiritu. Aug. Quia
deus eſt ſpiritus. De veritate fidei: vel. In ve
ritate. i. ſine fictiōe vt ypocrite. Uel in verita-
te: vt ſm Criſo. Non tpalia ⁊ caduca: ſed ſalu
ti neceſſaria petant. Nā ⁊ pater tales querit. ſ.
acceptat: qꝛ ſp̄us eſt deus non corpus. Igitur
q vult ſibi aſſimilari: dꝫ ⁊ ſpiritu adorare.
¶ Septimū documentū eſt: ꝙ ad pfectā fi/
dē non ſufficit aſſenſus voluntatis: ſed etiam
ibi reqritur ratio ⁊ itellectus: qbus diſcutiātur
credēda. Aug. Quis. n. nō videat ꝑus eē re/
cogitare ꝗ credere. Nullus. n. credit niſi ꝑus
cogitet eſſe credendū. Quāquā ⁊ ipſū crede-
re nihil aliud ſit: ꝗ cū aſſertiōe cogitare. Hoc
autē ptinet ad intellectum ⁊ rationē: vt intelli
gendo diſcutiat: ⁊ voluntati oſtēdat: qꝛ volun-
tas nō fert niſi in obiectū a rōne ꝑoſtenſum.
vnde dicit. Uoca virū tuum. i. intellectum ⁊ ra
tionē ad opeꝝ diſcretionē. Nam ſm Augu.
Uir iſte intellectus eſt: qꝛ volūtas ꝯcepit ab in
tellectu mouēte eā: ⁊ ita voluntas eſt: ſicut mu
lier. Ratio vero mouēs voluntatē: quaſi vir
eius. Quia igit voluntas prōpta erat ad recipi
endum: ſed nō mouebat ab intellectu ⁊ rōne.
Ut ſpūalr hoc intelligeret: ſed ſenſibilr deti/
nebatur. Ideo dicit. Uade voca virum tuum
ideſt intellectum: quo ſpiritualiter intelligas:
quod modo carnaliter ſapis.
¶ Octauū documentū eſt: ꝙ nō pōt fieri ꝟa
illuminatio fidei: niſi ꝑmo ſenſualitas reſtrin/
gatur. vn̄ ꝯtingit qn̄ꝗ rōne errare in ſenſibili
bus. vnde Ber. rn̄dit. Nō habeo viꝝ. i. in/
tellectū regentē: ſed adulteꝝ pdentē. ſ. p erro
res. vnde vir illegitimus eſt itellectus errans
a quo aia non regit: ſed pditur ſm Aug. Nā
cū aia cepat eſſe capax ratiōis: aut a ſapiēte mē
te regitur: aut ab errante. vn̄ dixit ieſus. Be/
ne dixiſti: non habeo viꝝ. Quinꝗ. n. habui/
ſti: ⁊ hic quē habes non eſt tuus vir. Myſtice
autē quinꝗ viri ſunt quinꝗ ſenſus. Qd̄ aūt
legitimi dicti ſunt ſm Aug. Ideo eſt: qꝛ a deo
facti ſunt ⁊ anime donati. Ais autem anteꝗ
poſſit vti mente ⁊ ratione vtit ſenſibus carnis

Uir aūt illegitimus eſt intellectus errās. Un
de ad oēm operationē vocanda eſt diſcretio in
tellectualis: qꝛ ipſa eſt mater virtutum: ſ; dimit
tendus eſt vir ſenſitiuus. i. quinꝗ ſenſus ⁊ eo
rum motum ⁊ inſtinctū penitus dimittas: qꝛ
ſm apoſtolum ſpiritu eſt ambulandū: ⁊ deſide
rium carnis: ⁊ ſenſibilitatis nō eſt perficiendū
Et ideo dicit. Domine vt video ꝓpheta es tu
a quo oſtendit ſm Auguſti. Quia intellectus
ad eam venerat non tamen pfecte: qꝛ percepto
modico lumine: obliuiſcitur ciuium mundanoꝝ
ſed de ſola doctrina ſollicitatur. Et ideo dicit.
Scio qꝛ meſſias veniet. quaſi. d. Ego iſta per
fidem perfecte capere non potero: ſed veniente
meſſia: tunc omnia ſciemus iſta: ⁊ ſic ſm Au/
guſti. Sciebat quis eam docere poſſet: ſed ta/
men docentem non agnouit.

Tertia conſideratio.

Tertia conſideratio eſt de predicatio/
nis vtilitate: que fuit ſamaritanorū
conuerſio cum dicitur. Ego ſum qui
loquor vobiſcum: vbi occurrūt. 8. documēta.
¶ Primum eſt: ꝙ ſicut deus miraculoſe ali-
quid ſupnaturaliter in rebus corporeis operat
Ita etiam ſupnaturaliter ⁊ preter ordinem mē
tes aliquorum in hac carne viuentiū: ſed non
ſenſibilibus carnis vtentium: vſꝗ ad viſionē
ſue eſſentie eleuat. Auguſtinus. Mens hu/
mane acies in tam excellenti luce non figitur.
niſi per iuſtitiā fidei emundetur. Et ideo red
dit etiam hoiem impeccabilē. Nā cum diuina
eſſentia ſit ipſa beatitudo. Hoc modo habet ſe
intellectus videntis diuinam eſſentiā: ſicut ſe
habet quilibet homo ad beatitudinem. Mani
feſtum eſt: ꝙ nullus homo poteſt per volunta
tem a beatitudine auerti. Naturaliter enī ⁊ ex
neceſſitate vult homo beatitudinē: ⁊ fugit mi/
ſeriam. Unde nullus videns deum per eſſen
tiam poteſt voluntate antecedente auerti a deo
quod eſt peccare. Et propter hoc omnes vidē
tes diuinam eſſentiam: ſic in amore ſtabiliun/
tur: ꝙ in eternum peccare nō poſſunt. Et ideo
petit Pſal. dicens. Oſtende faciem tuam ⁊c.
Gloſa. Ipſe ſolus eſt qui ab infirmitate libe/
rat homines. Tu ergo deus ꝯuerte nos auer
ſos a te. Aliter non conuertimur: niſi tu facias
⁊ oſtende faciem tuam ⁊ illumina famulum tu
um nube carnis velatum: ideſt filium tuum: q
eſt imago tua. Prius enim deus conuertit: ⁊
tunc oſtendit lumen pietatis: nos inſpiciendo
ſaluat. Nā conuerſos ſolet deus reſpicere: in
cuius figura dicit. Ego ſum qui loquor: quaſi
diceret. Meſſiam queris: ego ſū chriſtus: qꝛ
ſingulariter pre participibus meis vnctus.
vbi gloſa. Ego ſum quem expectas futurum:
veniſſe agnoſce: ⁊ adducto tecum viro: qui te
regat: que fidei ſunt neceſſaria: diſcere labora:
Unde quia ſciebat quis poſſet eā docere: ⁊ cū
cum iā docentem non agnoſceret: digna erat
vt ſe ei manifeſtaret.
¶ Secundum documentum eſt: ꝙ bona con/
uerſio tria amplectitur. ¶ Primum eſt diſpli
centia ⁊ deteſtatio peccati. vt videlicet quantū
homo delectatus eſt in bono commutabili in/
ordinate contra deum: tantumꝗ habeat dete/
ſtationem peccati. Iere. 25. Conuertimini a
via veſtra peſſima. vnde dicitur. Qd̄ reliquit/
rit ydriam ſuam: ⁊ curam ⁊ ſollicitudinem ſe/
culi: quia ſenſus ⁊ cogitatio diſtrahuntur: vt ho
mo non valeat defectus conſiderare: ⁊ de eis
diſplicentiam habere. ¶ Secundum eſt dile-
ctio ⁊ affectio ad deum. Et ratio eſt. Quia cū
bonum in communi ſit obiectum voluntatis:
hoc autem apprehendit ſub ſe: bonum exiſtens
⁊ apparens. Sicut igitur homo inordinate de
lectatus eſt in bono apparenti: ſic modo in ple
naria conuerſione dꝫ delectari in bono exiſtē/
te. Sic autem conuertendo ad deum: ipſe ad
nos conuertitur per amorem ⁊ dilectionem.
Unde Zacharie primo. Conuertimini ad me
⁊ ego conuertar ad vos. vnde dicitur. Veni
te ⁊ videte hominem. Non dicit credite: quia
nouerat: ſi guſtarent ſolum de eodē fonte hec
eadem faterentur. Quia ſ; Criſoſtomū. Ani
ma diuino igne iflammata ad nihil reſpicit ni
ſi ſolum ad eam que detinet flammam. Nun/
quid ipſe eſt chriſtus? Quaſi di. Chriſtus q
futurus expectatur adeſſe videtur. ¶ Tertiū
eſt deſiderium trahendi omnes ad dei dilectio
nem. Nam gratia diſponens hominem ad cō
uerſionem cauſat in eo habitum caritatis: quo
mediante in eo non ſolum diuinum perficit be
neplacitum ſibi viuendo: ſed alijs proficiendo
Nam ipſa caritas eſt habitus quo diligimr de
us: ⁊ quo volo aliorū diligere deū: Sed qꝛ ca/
ritas tendit in alterum: nullum excludēs: ideo
affectu charitatis conuerſus per gratiam: vult
omnem hominem deum diligere: ⁊ ad ipſum
pertingere. Et ideo etiam omnia que impe/
diunt nititur auferre: ⁊ premunire: vt poſtpo
nat. Et ideo non ſolū relinquit ydriam: id
eſt concupiſcentiam inclinans ad malum.

ſed abijt in ciuitatē: ⁊ dixit illis hoībus: Glo. verbo dei cognito: illud vehementer ciuitati/bus annunciare deſideraſ. vnde ypa quaſi te/nuit locū apl'i reſpectu ciuium: q: ſm Criſo. ſicꝫ apl'i vocati deſerūt retia: ita h' dimiſit ydriā ⁊ euangeliſtarꝝ opus fecit relinquens exēplū ꝑdicationibus ꝓus dimittere curā ſecularium negocioꝝ. Et nō ſolum vnum tm̄ vocat: ſꝫ ci/uitatem integrā: volens oēs ſaluos fieri: ⁊ ad agnitionē dei ꝑuenire. Prudenter .n. ꝓcedit iſta mulier. ¶ Primo .n. vocat xp̄m hoīem: ne ſi diceret eum xp̄m: iraſcerenſ auditores: ⁊ nollent exire. Non tn̄ totalr̄ ſiluit: ſꝫ quaſi du/bitatiue ꝓponit: ⁊ ſic eius ſermonē acceperunt. vnde ſequiſ. Exierunt aūt de ciuitate illa mul ti: ⁊ ve. ad xp̄m. In quo docemur: ꝙ ſi ad xp̄ꝫ ire volumus: opꝫ nos ciuitatē exire .i. amorē carnalis cupiditatis. Hebr. 13. Exeam⁹ ad eū extra caſtra.

¶ Tertium documentum eſt: ꝙ hec cōuerſio q̄ fit per cognitionem vel dilectionē dei: meri/toria eſt ꝑ gratiā: que cāt in aīa virtutes: qbus ſingule oꝑationes perficiuntur. ¶ Ratio eſt. Nam gratia cum ſit radix meriti: a deo ꝯferſ: ſic vt poſſint ſingula oꝑa meritoria ab hoīe ꝑ/fici. Hoc autē fit ſolum ꝑ virtutes: qbus ſicut habitibus exiſ in oꝑa virtuoſa. Ideo deus ꝯfe rendo gratiā cauſat virtutes in aīa: qbus oꝑa meritoria perfici poſſunt. vnde apl's. Omnia poſſum in gratia: q̄ me ꝯfortat. vnde ſequitur Et ꝯtinuo venerunt diſcipuli eius. Virtutes dicunſ diſcipuli: q: ordinant hoīem ad deum: vel xp̄i doctrinam. vnde lꝫ deus de potētia or dinata nullum acceptet niſi per gratiā. De po tentia tamen abſoluta poſſet quenlꝫ hominē in puris nālibus acceptare ad vitā. vnde ſequiſ. Et mirabanſ: q: cum muliere loquebaſ: eam in puris nālibus acceptando: tamen eius gra tia eaꝫ ꝑuenit. vnde ſm Criſo. mirabanſ: nō malum ſuſpicabanſ de tanta xp̄i manſuetudi/ne: ꝙ cum muliere aliena. ſ. a fide ⁊ gratia: ſic humilr̄ ꝯferebat. Nemo tamē dixit. Quid q̄/ris aut quid loqueris cum ea? ſcientes ſm po tentiam abſolutaꝫ eam in puris nālibus poſſe acceptari ad vitam eternam.

¶ Quartum documentum eſt: ꝙ ſpūalis mā ducatio ⁊ refectio xp̄i eſt ꝯuerſio ⁊ ſalus aīarꝫ quas ſibi dum conuertunſ incorporat. vnde ſi cut pctōres ſunt cibus diaboli: ſic penitentes ſunt cibus xp̄i. vnde xp̄s reficiſ: quando vere penitentes ⁊ a malis oꝑibus quieſcētes: incor porare delectant. Et h' quando non vnus: ſed plures conuertunſ. In cuius ſignū quādoqꝫ cum iniuſtis veſcebaſ: vt eos ad iuſtitiā ꝯuer/teret: aliqñ cum pctōribus: vt eos ad pniaꝫ du ceret: aliquādo cum iuſtis vt eos in iuſtitia ſo/lidaret: aliqñ cum ypocritis vt eoꝝ ſupſtitionē argueret. vnde ſequiſ. Interea .i. inter receſ/ſum mulieris ⁊ aditum ſamaritanoꝝ rogabāt eum dicentes. Rabbi manduca: arbitrantes aptum eſſe xp̄s: q: fatigatus erat ex itinere. Ille aūt dixit eis: informans eos ad ꝯtemptū refectionis carnis: ⁊ ad deſiderium refectōis ſpūalis: ⁊ dixit eis. Ego cibum hēo manduca re: quem vos neſcitis: q̄ſtum ad deſideriū no/tans noſtrā ſalutem ſibi refectionem. Et ſeqꝫ. Quem vos neſcitis .i. nō capitis. Dicebāt ꝗ. Nunqd aliquis attulit ei manducare? Nam xp̄s ſm glo. recepit ab alijs cibos: vt afferen/tes meritum ꝯſequerenſ: ⁊ diſcipuli pauperta tem nō erubeſcerent. vnde dn̄s audiens cogi tationes diſcipuloꝝ: inſtruit eos magis dicēs Meus cibus eſt vt faciā voluntatem eius: q miſit me: vt ꝑficiaꝫ opus ei⁹. Glo. Voluntas patris dei eſt: vt credamus in eum: ⁊ in filiuꝫ quem ipſe genuit. Opus patris eſt noſtra ſa/lus: quam ipſe filius ꝑ mortem ⁊ ſuā paſſionē nobis procreauit. Prime Thimoth. 2. Vult omnes ſaluos fieri ⁊c.

¶ Quintum documentuꝫ eſt: ꝙ lꝫ conuerſio fit effectiue a gratia dei: eſt tamē diſpoſitiue a libero arbitrio eligente. Ratio eſt. Ex h' enīꝫ liberi arbitrij dicimur: ꝙ poſſumus vnum re cipere alio recuſato: quod eſt eligere. Et ideo natm liberi arbitrij ex electione cōſiderare opꝫ Ad electionem aūt ꝯcurrit aliqd ex ꝑte cogni/tiue virtutis: ⁊ aliquid ex parte appetitiue. Ex ꝑte cognitiue requiriſ conſiliuꝫ: per quod dijudicaſ quid ſit alteri ꝓferendum. Ex parte autem appetitiue requiriſ ꝙ appzehēdendo ac ceptetur illud: quod per ꝯſilium dijudicaſ. Et ideo in .3. ethi. liberꝝ arbitrium vocatur deſide rium conſiliabile: q: ꝓpriuꝫ electōis eſt id: qđ eſt ad finem. Hoc aūt indiſtum huiuſmodi hꝫ rationem: q: diciſ vtile: pꝫ cum bonum ſit ob/iectum appetitus: ꝙ conuerſio fit a libero arbi trio diſpoſitiue eligente. vnde ſequiſ. Nonne vos dicitis ꝙ adhuc decē menſes ſunt: ⁊ meſ/ſis venit? Glo. Vocat mentes ſamaritanoꝝ diſpoſitas ad recipiendum verbum dei regio nes dealbatas. Sicut .n. ſpice cuꝫ dealbate fu erint: parate ſunt. Ita ⁊ hij parati erant. Et ideo hortatur ſuos diſcipulos ſm glo. dicens. Ecce dico vobis leuate oculos veſtros: ⁊ vi/dete regiones: q: iam albe ſunt ad meſſeꝫ: qua ſi dicat adiuuate per ꝑdicationes ad implendū voluntatem patris: q: parata eſt meſſis. Vide te gentes facile credētes. Albe ſunt ad meſſeꝫ Glo. Tranſacta hyeme infidelitatis: adeſt ca lor fidei: ⁊ parata ſunt corda: vt opera iuſtitie ex eis colligantis.

¶ Sextum documentuꝫ eſt: ꝙ doctores fidei ſunt apud deum magni meriti: q: illa que do/cebant: etiā exemplo exhibebant: q: facta plus mouent: q̄ꝫ verba. vnde apl's ad Tytū. Pre/be exemplum bonoꝝ oꝑum in doctrina. Iſta duo. ſ. exempla ⁊ doctrine obtinant: vt doctri/na ꝑ exempla bonoꝝ opeꝝ cōfirmentur: ⁊ per doctrinā hoīes ad bona oꝑa excitentur perfecte ad deum redeundo. vnde ſeqtur. Et qui me/tit mercedem accipiet. Glo. Prophe ſemina uerunt: ⁊ apl'i illud meſſuerūt. Predicatio ta men apl'oꝝ ſeminatio dici pōt ⁊ meſſis. Meſ ſis qdem reſpectu ꝓphāꝝ: quia ſm Orige. in qualꝫ facultate illi ſeminant: q ꝓn⁹ tradūt. Si cut .n. ſemen virtualr̄ eſt tota arbor: ita ſcien/tia tota virtualr̄ eſt in ꝓncipijs. Illi aūt metunt in ſcientijs: qbus declarando principalr̄ inde fructum ſcie eliciunt. Dicitur etiam predicatio apl'oꝝ ſemen reſpectu fidei: ⁊ boni oꝑis reſpe ctu ſubditoꝝ. Eadem etiā bona oꝑatio eſt ſe/men reſpectu vite eterne. vnde apl's. Qui ſe/minat in benedictionibus: de bene. ⁊c. In h' igiſ verbum vulgare dictum eſt: q: alius eſt q ſeminat: ⁊ alius q ⁊c. vnde vnus laborat: ⁊ ali us fructuꝫ ſuſtulit. Quia ego miſi vos metere quod non laboraſtis. vnde lꝫ alij laboraſſent: hij tamen laborem illoꝝ intrauerunt: tollēdo meritum: qđ per alioꝝ ꝑdicationem erat ſemi natum. vnde glo. Vtroqꝫ .n. opus erat: ſemi/natore: ⁊ meſſore. Niſi enim parati fuiſſent ꝑ ꝓphās: non ita facilr̄ audiſſent apl'os. Non enim crederenſ apl'is: niſi ꝓphe ꝓceſſiſſent.

¶ Sep'm documentū eſt: ꝙ ꝑ nāleꝫ rōeꝫ poſ ſumus duci in veritatē fidei cognitōis. Nam lꝫ meritoria cognitio ⁊ dilectio dei non eſt niſi per grāꝫ. Eſt tn̄ cognitio aliqua dei: ⁊ dilectio nālis. Nam nāle eſt ꝙ mens humana ad in/telligendum deum rōne vti pōt: ſm ꝙ imago dei ſemper ꝑmanet in mēte: ſiue ſit obumbra ta: vt pene nulla ſit: vt in hijs que non habent vſum rōnis: ſiue ſit obſcura atqꝫ deformis: vt in pctōribus: ſiue ſit pulchra: vt in iuſtis. Hec Augu. libro retractionum. Non appro bo qđ dixi. Deus qui nō niſi mundos veꝝ ſci re voluiſti. Poteſt etiā non mundus multa ſcire vera. Et h' per rōnem nāleꝫ. vnde ſequiſ Ex ciuitate aūt illa multi crediderunt in euꝫ ꝓ pter verbum mulieris .i. nālem rōnem: que et pōt nos de vero informare: ⁊ ꝑfectio fidei fa/cta eſt per xp̄m. Ideo ſequiſ. Cuꝫ ꝗ. veniſſent ad illum ſamaritani rogantes illum: vt ibi ma neret: q: ꝯcepta fide per eius doctrinā deſide/rabant amplius informari ad fidei ꝯfirmatio/nem: ad quod ratio nālis non ſufficiebat.

¶ Et nota h' ꝙ ſamaritani exeunt: rogāt: ⁊ ex audiunt: ⁊ xp̄s duobus diebus apud eos ma net: q: ſm Orige. xp̄s manet apud deprecan tes: ſi exeuntes ciuitatem mundi verſus eum veniunt. Manet etiam apud eos biduo. quia eis largiſ amorem dei ⁊ proximi.

¶ Octauum documentuꝫ eſt: ꝙ per gratiam xp̄i perfectior cognitio fidei habeſ: q̄ꝫ per rati/onem nālem. Ratio eſt. Nam cognitio quam per rōneꝫ nālem habemus: ad minus duo re quiriſ. ſ. fantaſma ex ſenſibus accepta: ⁊ lumē nāle intelligentie: cuius virtute intelligibiles cognitōes ab eis abſtrahimus. Et q̄ꝫtum ad vtrunqꝫ iuuatur humana cognitio per reuela tionem gratie. Nam ⁊ lumen nāle intellectūs ꝯfortatur per infuſioneꝫ luminis gratuiti: ⁊ in terdum etiaꝫ fantaſmata in imaginatione hoīs formanſ diuinitus magis exꝓmendo res diui nas: q̄ꝫ ea que naturalr̄ a ſenſibus accipimus: ſicut apparet in viſionibus ꝓphālibus. Et in terdum etiā alique res ſenſibiles formanſ di/uinitus: vt voces ad aliqd exprimenduꝫ: ſicut in baptiſmo viſus eſt ſpūs ſanctus in ſpecie co lumbe: ⁊ vox patris audita eſt. Hic eſt filius meus dilectus. vnde ſequiſ. Et multo plures crediderunt in eum propter ſermonem eius. Glo. Quidā crediderunt ꝓpter verba verita tis dei: vel qdam ꝓpter ſigna predicationis. Iohis. 2. Multi crediderunt in noīe eius: vi dentes ſigna: vel ꝓpter exempluꝫ ſue ſctitatis Iohis. 4. Si nō vultis mihi credere: oꝑibus credite: ⁊ mulieri dixerūt. Quia iaꝫ nō ꝓꝑ tuā loquelam credimus: q: nō ſufficiens eſt ratio naturalis. Ipſi .n. audiuimus ⁊ ſcimus: firmi ter credendo: q: in fide maior eſt certitudo ad/herere: q̄ꝫ ſcie. q̄uis ibi ſit tanta certitudo eui/dentie. Et q: non ſufficit corde credere: ſed re/quiriſ ore ꝯfiteri. Ideo diciſ. Quia h' eſt vere: quo ad eminentiam ſingularem. Saluator ⁊

quo ad efficaciam ſalutarem. Mundi: quo ad
influentiam gratialem.

¶ Sabbato poſt dominicam tertiam quadra
geſime. Sermo ſexageſimus quartus.

p

Errexit ihe-

ſus in montez oliueti. Jo-
annis. 8°. Scd́m qđ dicit
beatus Augu. in libro de
ſpiritu ⁊ anima. Nemo đ
dei pietate diffidat: quoni
am maior eſt eius mia: ꝙ̄ noſtra miſeria: ⁊ qſ
quis ad deum ex toto corde clamauerit: exaudi
et illum: q2 miſericors eſt. Velocius ſiqdez vi-
detur deus peccatori veniā dare: ꝙ̄ ipſi pecca
tores accipe. Sic. n. feſtinat abſoluere reuz a
tormento ꝯſcie ſue: quaſi plus cruciat eum cō-
paſſio miſeri: q̄z ipſum miſeꝝ ꝯpaſſio ſui. Si
cut oſtendit in euangelio p̄ſenti ſub myſtico in
tellectu: ⁊ habet̄ in gloſa. d. Quia mos ei erat
de die dominico eſſe in tēplo: ⁊ veſpere reuer
ti in Bethaniam: que eſt in monte oliueti: my
ſtice ſignificat altitudinē miſericordie. Vñ vo
bis chriſma. i. vnctio. Et mane redit ad tem-
plum. Mane eſt exortus noue lucis poſt tene
bras legis: quo fidelibus in templo eius miſe
ricordiam venit pandere ⁊ dare. Et ſeſſio eſt
humilitas incarnationis: q2 miſeretur ⁊ docet
vnde libentius ppl's venit ad ip̄m. ſed inimi-
ci phariſei temptant de iuſtitia an contradicat.
Sciebant enim eum eſſe manſuetum: ⁊ miſe-
ricordie predicatorem. vnde placebat populo
⁊ ideo putabant eum dicturum dimittendam
eſſe adulteram: ⁊ in hoc diceretur eſſe hoſtis le
gis. Et ideo etiam eum adultera eum eſſe reū
mortis. Q đ ſi ſm legem lapidandaz dixiſſet:
deriderent eum: quaſi non haberet manſue-
tudinem. quam predicabat: pro qua amabatur
Ipſe autem neutra calumnia capitur: ſed ſer-
uata manſuetudine reſpondit quod eſt vere iu
ſtitie. Qui ſine peccato eſt: primus in eam la-
pidem mittat. Non autem ſtatim iudicat: ſed
inclinans ſe, digito ſcribebat in terram. Digi-
to dei fuit ſcripta lex in lapide pro duritia hu
ius populi. Nunc iam inclinatus in hoie ipſe
chriſtus legis eſt lator. Scribens in terra: que
fructum reddat temporibus ſuis. Docet autē
nos auditis malis alicuius: non temere iudi-
care; ſed prius digito diſcretionis noſipſos in
tus diſcutere: ſicut illis dicit. Qui ſine peccato
eſt veſtrum: quaſi diceret: prius ſitis iuſti: vt
poſt recta puniatis. Si enim lex iubet punire
reos: non tamen a ſimiliter puniendis. Ecce
plena iuſtitia: vt iuſtus mala puniat: non iniu
ſtus. Illi igitur vel ream dimittant: vel cuz ea
penam ſuſtineant. Unde ſententia iuſtitie qua
illi conſcij malorum percuſſi ſunt. Iteruz ſcri-
bit more primo: vultum auertens: vt illis iter
ſit liberum exire: quos preuidebat citius exi-
turos: quam plura interrogaturos. Et ſecun-
dū hoc in euangelio occurrunt nobis quatuor
conſiderationes.

Prima ꝯſideratio.

c

Irca primam conſiderationem: quē
eſt de chriſti ſpirituali eruditione: eſt
dicitur. Perrexit ieſus. ſuntaria do-
cumenta.

¶ Primum eſt: ꝙ doctor fidei in exordio ſpi
ritualis eruditionis cum deuota oratione adi-
re debet altitudinem diuine ſapientie: qua ſpe
ciali illuſtratione ibi hauriat quod alijs propo
nat in ſalutem animarum: quia vt Jacobi pri-
mo dicitur. Omne datum optimum: ⁊ omnē
donum perfectum ⁊c. vbi gloſa. Quicquid bo-
ni agimus: non eſt a meritis noſtris: ſed a ſo-
la gratia diuine voluntatiſ. Et ideo dr̄ pater lumi
num. i. auctor omnium ſpiritualium donoruz
q2 in diſtributione donoꝝ ſola lucis dona: nō
tenebras errorum immitit. vnde h̄ per deuotaz
orationem impetratur. Mat. 20. Omnia que
cunq̄z petieritis patrem in oratione credentes
accipietis. vnde dicitur. Jh̄s perrexit in mon
tem oliueti. Glo. Cauſa orandi.

¶ Scd́m documentum eſt: ꝙ quinq̄z ſunt p̄
dicabilia ordināda in ſalutem: que quilibet do
ctor dz oſtendere opere ⁊ ſermone. ſ. pax: pe-
nitētia: que eſt ſpūalis medicina: miſericordia
cognitio ⁊ humilitas. Patet de ſingulis.

¶ Primo de pace: de qua dicitur. 2°. corint.
vltimo. Pacem habete: ⁊ deus pacis erit vo
biſcum. Hec cōformat nos diuine voluntati:
quia in terra pax hoibus bone voluntatis. vñ
Aug. Qui iugo xp̄i ſubiectus eſt: ſubiecta hz
cetera, i pace: quia nō reſiſtit quod ſubiectū eſt.

¶ Scd́m eſt penitentia: q2 eſt ſpūalis medici
na. vnde ſicut ſanitas non habetur ſine medi-
cina: ſic ſine penitentia non pōt gratia adipiſci
Et ideo dicit ſcđa tabula: q̄ naufragiuz paſſis
per pcm̄ mortale neceſſaria eſt ad ſalutem.

¶ Tertium eſt miſericordia. vnde cum miſe-
ricordia ſit virtus reſpiciens indigentiam alio
rum: impetrat apud deum miſereri. Grego.
Ire dei reſiſtitur: quando ipſemet qui iraſcitur
miſericordia compellitur miſereri. ¶ Quar-
tum eſt cognitio beneficiorum dei. Hec autez
meretur eorum augmentationem: inquantum
hominem facit deo gratum. vnde Bernar.
Ad locuz vnde exeunt flumina gratiaꝝ reuer
tuntur: vt iterum fluant. ¶ Quintum eſt hu-
militas: q2 facit nos deo acceptos. Judith. 9°.
Humilium ⁊ manſuetoꝝ ſemper tibi placuit
deprecatio. Hoc. n. innuitur in h̄: ꝙ ih̄s per-
rexit in montem oliueti. In monte oliueti ex-
cellētia pacis ⁊ medicine: miſericordie ⁊ cogni
tionis ⁊ humilitatis deſignatur. Eſt. n. oliua
ſignum pacis. vnde geneſis. 8. dicitur: ꝙ co-
lumba attulit ramum oliue in ſignum ceſſatio
nis diluuij: ⁊ ꝙ deus recōciliatus eſt mundo.
¶ Scđo oleum eſt medicinale ſignans priaz
vnde ſicut oleum infuſum in vulneribus ſau-
ciati: ipſa ſanat. ſic pnia curat ſpūales morbos
Luce. 7. Quis eſt h̄: qui etiam pctā dimittit?
¶ Tertio oleum eſt miſericordia. Nam ſicut
oleum ſupnatat oibus liquoribus: ſic miſera-
tiones eius ſuper oia opera eius. ¶ Quarto
oleum eſt cognitio. Nam olei eſt illuminare:
ſic ⁊ cognitio rex notitias cognoſcere facit.
Roma. primo. Inuiſibilia dei ⁊c. ¶ Quinto
oleum eſt humilitas. Nam ſicut oleum ſedat
tumorē: ſic ⁊ humilitas cordis tumorē. Mat.
23. Qui ſe humiliat exaltabitur.

¶ Tertiū documentuz eſt: ꝙ ad efficaciaz do
ctrine requiritur ꝙ triplici ꝯditione ſit vallata. ſ.
ꝙ ſit diligenter exhibita: cōmuniter inſinuata:
et auctētice approbata. ¶ Primo dz eſſe dili-
gēter exhibita. ſ. vt nō ſolū bonis: ſed etiaz ma
lis ſit ad pfectum: qđ apoſtolus docet. ſecunde
ad Thy. 4. Predica verbum: inſta opportu
ne importuneq̄z. q. d. Predica verbum ⁊ in
ſtanter p̄dica. ſ. opportune: q̄tuz ad eos: qbus
placet: ⁊ importune. ſ. audire nolētibus. vnde
ſequit̄. Et diluculo iteꝝ venit in templū. Glo.
vt oſtenderet zelū animaꝝ. ¶ Secūdo debet
eſſe communiter inſinuata contra illos qui ſo-
luz dant ſe ſubtilitatib⁹: in quibus quo ad cōes
nullus eſt fructus. Et ideo eoꝝ meritū negligi
tur: et labor fruſtratur: ſed debet eſſe cōmunis
vt quilibet ſm ſuaz conditionem reportet diſci-
plinam. Et ideo dicit apoſtolus ſecunde Thy
mo. quarto. Tu vero vigila dum tempus ha
bes in diſciplinaz: ⁊ in omnibus laboribus: ⁊
opus fac euangeliſte: ideſt quod ore predicas:
hoc opere teſtare. vnde ſequitur. Et omnis
populus venit ad eum. vt ſcilicet quilibet re-
ciperet documentum ſibi competens. ¶ Ter
tio debet eſſe auctētice approbata ꝯtra illos qui
quandoq̄z forment ſibi fatuas fantaſias. vnde
dicitur. Sedens docebat eos. Unde Augu-
ſtinus. Sedere pertinet ad magiſtros: vel ad
dignitatem magiſtri: quaſi diceret: ꝙ debet in
docendo ſedere: ideſt contentus eſſe in dictis
ſanctorum ⁊ doctoruz poſtponendo erroneas
fantaſias ⁊c.

Secunda ꝯſideratio

c

Irca ſecundam conſiderationem:
que eſt de phariſeorum calumnioſa
temptatione: ibi. Adducunt autem.
vbi occurrunt quatuor documenta.

¶ Primū eſt: ꝙ licet fides: ſpes: caritas ſim
pliciter ſint virtutes potiores: ideo quia ſim-
pliciter ordinant in bonum: ⁊ ipſum perfecti-
us faciunt cōſequi: tamen manſuetudo ſm qd
eſt potiſſima inter virtutes: quibus reſiſtitur
affectionibus prauis. Nam ira quaz manſue
tudo mitigat propter ſuum impetum: maxime
impedit rationem hominis: ne libere iudicet
veritatem. Et ideo dicitur ꝙ preparat hoiem
ad deum: ſcilicet iraz mitigando: ⁊ veritati nō
contradicendo. Hoc etiaz patet ratione. Nā
tanto aliqua dicitur potentior virtus: q̄to ma
gis acceptatur a deo ⁊ hominibus. manſuetu-
do eſt huiuſmodi. vnde eccl'ia. primo. Bene
placitum eſt deo fides ⁊ manſuetudo. Chriſt⁹
etiam ſpecialiter inuitat nos ad manſuetudinē
dicens. Diſcite a me q2 mitis ⁊c.

¶ Secundū documentum eſt: ꝙ iuſtitia ⁊ ve
ritas a malis patiuntur pſecutionem: ⁊ miſeri
cordia: ⁊ manſuetudo abiectionem. In cuius
ſignum phariſei allegantes legis iuſtitiā: ⁊ ſci
entes miſericordie ⁊ manſuetudinis portionē
in xp̄o cautam temptationem fecerunt: vt quā
cunq̄z partem teneret ſiue iuſtitie: ſiue mā̄ſue-
tudinis contradictionem pateretur. vnde ſm
gloſaz neutra calumnia capitur: ſz ſeruata mā̄
ſuetudine. Reſpondit ꝙ eſt iuſtitie. vnde ſeq-
tur. Addducunt autem ſcribe ⁊ phariſei mu-
lierem in adulterio deprehenſam. Hic inter-
linearis gloſa. Interrogant non vt adiſcant:
ſed vt veritati laqueos nectant. Ideo adducūt
adulteram: damnatam a lege ad mortem.
Deuteronomij vigeſimo ſecundo. Si dor-
mierit vir cum vxore alterius: vterq̄z moriet̄.

Sequitur. Et lapidibus obruetur: vt ſi iudi/
caſſet eam dimitti reus eſſet legis: qđ ſperabāt
ꝑpter eius magnā mititatē: ꝙ ſi econuerſo eā
lapidandā dixiſſet: eum imitem ꝛ crudelē iudi
caſſent. vnde ſeqtur. Hec autem dicebant tē/
ptantes eum vt poſſent accuſare eum.
ℭ Tertium documentū eſt: ꝙ lex ꝯtra adulte/
rium ſtatuit maximā penam. ſ. mortem: ꝛ hoc
vt terrore mortis hoies ab hoc peccato arceren
tur. vnde ſeqtur. In lege aūt mandauit moyſeſ
huiuſmodi lapidare. ℭ Nota tñ ꝙ non ſolum
ꝑpter grauitatem culpe: ſed etiam ꝑpter alias
cauſas pena grauis infligit̄. ℭ Primo quidē
propter grauitatem culpe ꝛ q̄ititatez peccati: qꝛ
maiori peccato maior debet̄ pena ceteris pib⁹.
℞ Scđo ꝑpter peccati ꝯſuetudinem: qꝛ a pec
catis ꝯſuetis non faciliter abſtrahuntur: niſi ꝑ
graues penas. ℭ Tertio propter multam ꝯcu
piſcentiaz ꝛ delectationem in peccato. Ab hijs
eniz hoies non faciliter abſtrahunt̄: niſi ꝑpter
graues penas. ℭ Quarto propter facilitatem
cōmittendi peccatuz vel labendi in ipſuz. Hu
iuſmodi enim peccata quando manifeſtantur
ſunt magis punienda ad alioꝝ terrorez.

Tertia ꝯſideratio.

Irca tertiam ꝯſiderationē que eſt de
xp̄i virtuoſa reſpōſione cū dr̄. Jeſus
aūt iclinās ſe. vbi occurrūt. 3. docu⁴.
ℭ Primū documentum ē: ꝙ oēs differentie
veteris ꝛ noue legis accipiunt̄ ſm ꝑfectū ꝛ im
ꝑfectū. Nam precepta legis cuiuſlibet dant̄ de
actibus virtutū: ad oꝑandum aūt virtutū oꝑa:
aliter inclinant̄ imꝑfecti: q non hn̄t virtutis ha
bitū: ꝛ aliter illi q ſunt ꝑ habitū virtutis ꝑfecti.
Illi. n. q nondū habēt habitū virtutis inclinā
tur ad agenduz oꝑa virtutis ex aliqua cauſa ex
trinſeca: puta ex ꝯminatiōe penaꝝ vel ex ꝑmiſ
ſione doni extriſeci: puta diuitiaꝝ. Et ideo lex
vetus que dabat̄ imꝑfectis. i. nōdum ꝯſecutis
gr̄am ſpūalem. Dicebat̄ lex timoris inq̄ntuz in
ducebat ad obſ̄uantiam p̄ceptoꝝ ꝑ ꝯminatio
nem penaꝝ: ꝛ vt haberet tp̄alia promiſſa. Illi
autem qui habēt virtutez inclinant̄ ad virtutes
oꝑa ꝑpter amorē virtutis: non ꝑꝑ aliquam pe
nam aut remunerationem extrinſecam. Et iō
lex noua que ꝯſiſtit in ſpūali gratia indita cordi
bus. Dicit̄ lex amoris: etiā dicit̄ habere ꝑmiſ
ſa ſpūalia ꝛ eterna: que ſunt obiecta caritatis.
Et ideo lex vetus dr̄ ꝓhibere manuz non ani
mum: qꝛ q timore pene ab aliquo pctō abſtinet
nō ſimplr̄ eius volūtas a peccato recedit: ſicut
voluntas eius q ex amore abſtinet. vnde ſequi
tur. Jeſus autem inclinans ſe: a rigore iuſtitie
Digito: ideſt gratia ſpirit⁹ ſancti. Scribebat:
modificādo iuſtitiaz. In terra. ſ. noſtre infir/
mitatis excuſantis peccatū ip̄z inolūtariū red/
dēdo: vt ſic gr̄a delicto ſuperabundaret.
ℭ Scđm documentum eſt: ꝙ oēs iudicantes
ſeu accuſantes ſi rei ſunt in hijs in qbus alios
iudicant ſeu accuſant a iudicio ſunt repellendi.
Nam ſm Aug. Judicās aliuz q iudicandus
eſt ſeipſuz ꝯdēnat. Studeat igit̄ a ſe proijcere
qđ in alijs dānoſuz viderit accuſandum. vnde
ſequit̄. Cū autez ꝑſeuerantes interrogarent eū
erexit ſe ꝛ dixit eis. Qui ſine peccato eſt veſtꝝ
ꝑmus in illā lapidē mittat. q. d. ſm glo. Pri
mus ſitis iuſti: ꝛ poſtea reaz puniatis. Si. n. lex
iubet puniri reos: non tñ ſimilr̄ a puniendis.
Sed querit̄ vtꝝ iudex reus de eodem peccato
de quo alium iudicat peccet mortalr̄ ferēdo ſen
tentiaz ꝯtra talez: maxime ſi peccatū eſt occultū
Naz ſi eſt manifeſtum tūc nō eſt dubium ipm̄
peccare alios ſcandalizādo. Ad qđ dicendum
ꝙ talis aut penitet ſe peccaſſe: aut nō. Si vere ꝛ
ex corde penitet: cuz iaz coram deo peccatuz eſt
deletū: ſic quo ad culpaz non peccat. Sz ſi nō
penitet. Aut tunc fert ſniaz ſicut miniſter legis
ſic non peccat ex hoc ꝙ ſniam ꝑfert: q̄uis pec
cet ex hoc ꝙ fecerit talia: qbus dignus eſt ſimi
lem vel forte maiorem ꝯtra ſe ſniam recipere.
Aut fert ſniam ꝑprio motu: ſic ſimplr̄ peccat:
cum nō moueat̄ ad hoc ex amore iuſtitie: ſed ex
aliqua alia mala radice.
ℭ Tertium documentū eſt: ꝙ phariſei ꝛ ſcri/
be circa iudicialia p̄cepta dupliciter errabant.
qꝛ quedam que in lege erant tradita tanq̄ꝫ pro/
miſſiones. Eſtimabant̄ ꝑ ſe eſſe iuſta. ſ. repu/
dium vxoris: vel vſuras accipere ab extraneis
Alio modo errabant credētes quedā que lex i
ſtituerat facienda ꝑꝑ iuſtitiaz eſſe exequenda ex
appetitu vindicte: vel ex cupiditate: vel ex odio
inimicoꝝ. Et ideo circa huiuſmodi iudicialia
p̄cepta legis quedā dn̄s explanauit ꝑꝑ malum
intellectuz phariſeoꝝ. Et ideo ꝓhibuit vxoris
repudiū ꝛ vſuraꝝ acceptionē. Luc. 6. Itez ap/
petitum vindicte credebant eſſe licitum ꝑꝑ pre
ceptuz talionis datuz ꝑꝑ iuſtitiaz. Quod remo
uet dn̄s hortans nos ad caritatē. Vnde dn̄s p̄/
cepta legis ipleuit oꝑe ꝛ doctrina. Oꝑe qdem
quia circuncidi voluit: ꝛ alia legalia obſeruare
que erant obſeruanda illo tempore. Gal. 4°.
Factum ſub lege ꝛc. Impleuit etiam doctrina.

ℭ Primo. ſ. intellectum legis exp̄mendo: ſi/
cut pz in homicidio ꝛ in adulterio: i quoꝝ ꝓhi
bitione phariſei nō intelligebant niſi exteriorē
actum prohibitum. vnde dn̄s legem adimple
uit: oñdendo etiam interiores actus pctōꝝ ca
dere ſub ꝓhibitōe. ℭ Scđo ea adimpleuit. ſ.
ſupaddendo quedā ꝑfectionis cōſilia: vt patet
Mat. 19. Unuz tibi deeſt. Si vis ꝑfectus eē
vade ꝛ vende oīa que hēs ꝛc. vnde ſeqtur. Et
iterum ſe inclinans ſcribebat in terra. q. d. ſm
glo. Digito dei fuit ſcripta lex in lapide ꝑpter
duritiā ꝑpli legem male interp̄tantis ꝛ intelli
gentis. Sed data ſnia iuſtitie ſꝫ intentionē le
giſlatoris: qua phariſei ꝯſcij erroris ꝛ maloꝝ
ꝑcuſſi ſunt. Iteꝝ ſcribebat in terra. ſ. humane
mentis errorē corrigendo: ꝛ ſcripturā melius
explanādo. Audientes aūt hec vnus poſt aliū
exibant. vnde glo. Audientes aūt hec in voce
iuſtitie: tanq̄ꝫ telo ꝑcuſſi ſeſe inſpiciētes ꝛ reos
inuenientes. Vnus poſt alium exibāt incipiē
tes a ſeniorib⁹. Dani. 13. Egreſſa eſt iniqtas
a ſenioribus iſrael. Et remāſit ih̄s ſolus. quo
ad veritatis oſtenſionem. Remāſit inq̄ꝫ mīa
ꝛ miſeria ſimul ſꝫ Aug. Miſericordia ex ꝑte
dei xp̄i. Miſeria ex parte mulieris.

Quarta ꝯſideratio.

Irca quartā ꝯſiderationez: q̄ eſt de
mulieris dignatiua abſolutōe: cum
dicitur. Erigens aūt ſe ih̄s. vbi oc/
currunt tria documenta.
ℭ Primuz eſt: ꝙ cum mīa ꝛ iuſtitia ſint xp̄o
appropriata: tñ magis ꝑprie dicit̄ miſericors:
q̄ꝫ iuſtus: cuz ſine nobis actū iuſtitie nō poſſet
exequi: ꝛ mīam ſemꝑ ſine nobis pōt adhibere
ſꝫ qꝛ miſericordia ꝑprie reſpicit magis miſ̄iaz
ibi plus dꝫ miſereri: vbi amor miſeria reperit̄.
Sed lꝫ adulterium ſpūale: quod eſt ſp̄reto deo
adheſio diabolice iuſſionis: eſt maxima miſ̄ia
tñ hanc miſeriā non reſpuens ꝑpter indigni/
tatem: ſed magis oculo mīe reſpiciens: parat⁹
eſt eam ſibi miſericorditer in gratia copulari.
Et ideo dicitur in ꝑſona manſueti xp̄i Ihe. 3.
Tu aūt fornicata es cuz amatorib⁹ tuis mltis
tamē reuertere ad me: ꝛ ego ſuſcipiā te: Glo.
Argumentuz iuſtitie ꝑponitur: ꝛ tamen nob
poſt lapſuz reuertētibus nō iuſtitia: ſed pietas
exhibetur. vnde ſi nobis delinquētibus tanta
pietate parcit̄: ꝛ poſt delictuz redeuntibus gra
tia exhibet̄: debemus ſaltem pietatez vocantis
erubeſcere: ſi iuſtitiam volumus formidare.
q tanto grauiori improbitate ꝯtemnit̄: q̄nto cō
temptus ad hec vocare non dedignatur. vnde
ſequitur. Erigens aūt ſe a terra: faciem. ſ. ele
uans ſe ad mulierem cōuertit: oſtendens eam
iam ad gratiaz fuiſſe receptā. Ih̄s. i. ſaluator.
ℭ Scđm documentum eſt: ꝙ ꝯuertentibus
ſe ad h̄ ꝙ in gratia ſubſiſtant: quadruplex ꝯfer
tur adiutorium. ℭ Primum eſt ſpūalis infor
matio: qua deus ſic ad gratiā acceptum: ſpiri/
tualiter ſic informat. ſ. de deformatiōe peccati:
vt fugiat. de ſeueritate iudicij: vt formidet. de
ſagacitate iudicis: vt timeat. de acerbitate ge
henne: vel de incertitudine hore mortis: vt. ſ.
citius ſe diſponat. Talis aūt informatio aliquā
do fit per ſpūalem reuelationē. Aliquādo per
ſcripture p̄dicationem. Aliqñ per mali expia
tionez. vnde ſeqtur ꝙ ih̄s dixit eis ſic informā
do ꝛc. ℭ Scđꝫ eſt nāe flexibilitas: qua homo
ſubijcit ſe diuine volūtati. vnde lꝫ voluntas crea
ta ꝑꝑ libertatem nature nō poſſit neceſſitari: tñ
pōt diuina motione manuduci: que qdem ma
nuductio eſt ſibi quodāmodo naturalis. Sicut
eſt ſibi a deo nāle a deo recipe creationē: ꝛ eſſe
ſic eſt ſibi naturale a deo recipe inclinationem
ad h̄ vel ad illđ faciendum. Et tales ſunt ido/
nei ad ꝯuerſionem ad deum: de qbus Ezech.
Auferā cor lapideum de carne veſtra ꝛc. vnde
ſequit̄. Mulier. Mulieres hn̄t cor magis du
ctile ꝛ facilius ad pniam trahunt̄: q̄ꝫ viri. Naz
frequenter benigne ſunt. vnde dicit ſapiens.
vbi nō eſt mulier: ingemiſcit eger. ℭ Tertiū
eſt oium impedimētoꝝ ablatio. Sunt. n. qua
tuor: que nos impediunt in gratia cōſequēda.
ℭ Primum eſt recordatio p̄oris ſtatus cum
delectatione. Hanc deus aufert: qñ aie inſpi/
rat notitias reꝝ mundanaꝝ: qua dulcedo mū
di de aia extrahitur amaritudine eius remanē
te: faciens ei intantum diſplicere: q̄ntum antea
circa ea delectabat̄. ℭ Scđm eſt horror ineuſ
ſus auſteritate rigoris pnialis: ꝙ reſpuunt pe
nitentiam ꝑpter rigorē eius: ignorātes dele/
ctationem poſt triumphū: quam ꝯſequunt̄. vn
de q̄uis pnie inſit triſtitia ꝑꝑ rigorē: hꝫ tamen
delectationē in fine ꝑꝑ fructuz. vñ ad heb. 12.
Omnis diſciplina in pn̄ti nō eſt gaudij: ſꝫ me
roris. ℭ Tertium eſt mali exempli corruptio.
Tales etiaz mala exemplo ꝑſequuntur. vnde
Bernar. Si ꝑprium ſanguinem dedit: eſt p̄
cium aiaꝝ xp̄s: mihi videt̄ grauiorem ab eo ſu
ſtinere ꝑſecutionem: qui exēplo ꝑnicioſo occa
ſione ſcandali auertit ab eo animas: quas re/
demit: q̄ꝫ a iudeo qui ſanguinem eius fudit.

Ad refutandum ergo corruptionē mali exēpli
ſubiūxit edificationē p exēpla ſctoꝝ. ¶ Quar
tuz eſt ſpes longioris vite. Hanc ſuſtulit per
hore mortis incertitudinē. vñ Augu. de ſpiri
tu et anima dicit. Plane ſcio qa ſumus morta
les: et ſiue volum⁹: ſiue nolumus omnes mo
rimur. Nil morte certius: nil hora mortis in/
certius. Ideo debemus ſemper eſſe parati: vt
cuz corpus reuertitur ad terrā: de qua ſumptū
eſt: ſpiritus ad dominū redeat: qui fecit illum.
vnde ſequit̄. Mulier vbi ſunt qui te accuſabāt
Glo. iterlinea. Hos fugauit iudicio iuſtitie.
¶ Tertium documentum eſt: q̄ gratia cōfert
ea: que expediunt ad ſalutē: que ſunt virtutes:
quas cū̄ collata gratia. Que cū ſit radix meriti
neceſſario oportet q̄ cauſet virtutes i anima: q
bus exitur in operationes meritorias: de quo
Aug. pulchre loqtur in libro de ſpiritu et ani-
ma. d. Habet anima affectiones: quibus exer
cet ad virtutes. Dolor nāq̄ de peccatis: timor
de ſupplicijs: deſiderium de promiſſis: gaudi
um de premijs: q̄ vera ſunt exercitia virtutum
Habet ēt virtutes in qbus inſtruit̄ et armat̄ cō
tra vitia. Prudentie eſt nihil penitentem appe
tere: et nihil p̄ter iuſtū velle facere. Temperan
tie eſt nihil preter turpia timere: et qcqd agim⁹
vel cogitamus ad rationis normam dirigere.
Fortitudinis eſt terrenas cupiditates non ſolū
reprimere: ſed penitus obliuiſci. Iuſtitie ē oēz
animi cogitationez ad ſolū deum erigere eūq̄
tanq̄ nihil aliud ſit ſola mente intueri. Habet
etiam anima ſupnaturales. i. infuſas virtutes
qbus initiatur et conſecratur deo. ſ. fidem: ſpez
et ſacramenta eccleſie. Habet etiam virtutes: q-
bus proficit: et qb⁹ deo ɔiungit̄: et intimatur. ſ.
humilitatem: q̄ eā deo ſubijcit. puritatē: que eā
deo iungit caritatem: que eam deo vnit. Quia
igitur has gratias in nobis cauſando ɔtulit: di
ligenter debemus eis inſiſtere: non procraſti/
nādo: vt a damnatione eis mediantibus erui
mereamur. Vñ beatus Augu. de conflictu vi
tioꝝ et c. animans nos ad exercitia virtutū dicit
Quid tibi ad hec pferenda tam longa tempo/
ris ſpatia pponis? Nunqd ſcis ſi craſtino vi/
uas: immo ſi vel vnā horam in hac vita facias
neſcis: vt xp̄s in euāgelio dicit. Vigilate quia
neſcitis diem neq̄ horam. Quapropter diſcu/
te corporis inertiam: ſemperq̄ memento quia
regnum celoruz nō tepidi: nō molles: neq̄ de
ſides: ſed violenti vim q̄ facientes diripiunt.
Hec Aug. vnde ſequitur. Nemo te condem/
nauit mulier. q. d. fugatis impedimentis nō/
dum eijcit̄ ɔdemnata. Et ideo q̄ fragilitatē co
gnoſcis: dotaliciū virtutū tibi dabo: vt nō con
demneris. Seqtur. Nemo dñe. Nec ego te
ɔdemnabo: ſed potius ſaluabo: q̄ veni ſaluos
facere pctōres. Et ita libāta eſt ab impedimen
tis: et dotata virtutibus: et abſoluta a pena: et a
culpa: et a damnatōe ſecurata. Vade: de virtu
te i virtutē: ope. ſ. et affectiōe. Et amplius noli
pec. q. d. q̄ nō te: ſed pctm̄ op3 rite condēnare
Pſal. Dulcis et rectus dñs. Nec ego te ɔdē/
nabo: vade et am. no. pec. Hic xp̄s aiam pec/
cantem: et a pctō reuertentem triplr̄ inſtruit.
¶ Primo. n. pmittit ei beneficium miſatio
nis: vt puocet eū ad gratiaꝝ actionē: ibi. Nō
ego te ɔdēnabo. ¶ Scdo inducit exercitium
bone operationis: vt excitet ad meritoꝝ emula/
tionez: ibi. Vade. ¶ Tertio interdicit piculū
recidiuatōis: vt adhibeat debitā circunſpectio
nem: ibi. Amplius et c.

¶ Dominica quarta quadrageſime: q̄ eſt do/
minica letare. Sermo. 65.

Abiit iheſus

trans mare galilee: quod
eſt tyberiadis. Iohis. 6°.
Scdz qd̄ dicit quidā ſctus.
Omnipotētia dei dicit̄ eē
maxima in parcēdo hoib⁹
et miſerēdo. Naz vltimus effectus diuine vir
tutis eſt libere pctā condonare: et parcendo ho
minibus: et miſando eos pducere ad partici/
pationem infiniti boni. Nam miſericordia con
ſiſtit in compatiēdo et ſubueniendo neceſſitati
bus proximoꝝ. vnde ſaluator vidēs humanā
naturaz in hijs q̄ fidei ſunt: eſſe famelicā: ideo
vt verus homo ſm glo. miſeretur et compatit̄
humane fragilitatis affectu: ne ɔuerſi pctōres
in principio vite vie deficiant: ſi in ſua conſci/
entia ſine doctrine pabulo dimittāt̄. Hec glo
ſa ſuper Marcum: vt p3 in euangelio morali/
ter intellecto. vnde ſm gloſam mare eſt ſeclm
Galilea rota: q̄ hic eſt volubilitas: nō erectio
ad deum. Hoc tranſit ih̄s reſurgendo. vnde
eum quem prius vna gens iudeorū deſpexit:
iam ſequit̄ multitudo gentium cupiēs inſtrui:
ſanari et ſatiari. Ieſus aūt cum diſcipulis ſuis
ſubijt in montē: ſpiritualibus altiora ɔmittēs:
turbis inferiora et ſimpliciora: primo paſcha.

Hoc egit docēs eos: et docet nos debere trāſi
re de mūdanis ad celeſtia. Oculi ih̄u ſunt do/
na ſpiritus ſan. que miſertus aperit: vt nō er/
rent venientes ad ſe. Ipſe ſciens temptat diſci/
pulum: vt ille tarditatē fidei ſue agnoſceret: q
preſente creatore de paucis ſufficiētiam mul/
tis poſſe fieri dubitare nō debuit. Nam mira/
culo quinq̄ panum quis eſſet oſtendit: q̄ hec
inuſitata viſibilia ad cognitionē inuiſibilis dei
perducunt: ſaturant̄. Qui q̄uis omnia relin/
quere et altiora huius nequeant implere: tamē
eſurientes et ſitientes iuſtitiam ſaturantur: cum
audientes mandata dei: ad vitā eternam per/
ueniunt. Et ſm hoc occurrunt nobis tres con
ſiderationes. Prima ɔſideratio.

P Rima eſt de eminentia diuine potē/
tie: quam oſtēdit in pctōꝝ iuſtificati
one: cuz dicit̄. Abijt ih̄s. vbi occur/
runt quatuor concluſiones.
¶ Prima eſt: q̄ iuſtificatio impij pōt eē mi/
raculoſa: reſpiciēdo potētiam agentis: q̄ pōt
fieri ſola diuina virtute: tanq̄ per cauſam oc/
cultam: q̄ omne opus quod a ſolo deo fieri po
teſt: miraculoſum dicitur. Ratio huius eſt: q̄
motus volūtatis ita eſt in anima: ſicut inclina/
tio nālis in rebus naturalibus. Sed quando
deus aliquid opatur contra inclinationē natu
re: eſt opus miraculoſum: vt illuminare cecū.
Voluntas aūt impij ratione impietatis tendit
in malum. Cum ergo deus iuſtificando hoiez
mouet eum in bonū: videtur q̄ iuſtificatio im
pij ſit miraculoſa. vnde dicit̄. Abijt ih̄s trans
mare galilee: quaſi dicat q̄ iſte trāſitus maris
galilee: qui moraliter iuſtificationem impij de
ſignat: ſolum ſit per ieſum: id eſt gratiam dei:
quaſi nobis impoſſibilis ſit ſine gratia.
¶ Secunda concluſio eſt: q̄ reſpiciendo for
mam inductam ſupra naturalem potentiam:
talis meretur ſicut in ſuſcitatione mortui: vi/
ta eſt ſupra naturalem potentiam talis corpo/
ris: quantum ad hoc iuſtificatio impij non eſt
miraculoſa. Ratio eſt: quia naturaliter anima
eſt capax grē. Eo enim ipſo q̄ facta eſt ad ima
ginem dei: capax eſt dei per gratiā. vnde Au/
guſtinus in libro de p̄deſtinatōe ſanctoꝝ dic̄
q̄ poſſe habere fidem ſicut poſſe habere carita
tem naturale eſt hominū. Habere autem gra/
tiam eſt fidelium. vnde vt ſic non eſt miracu-
loſa. vnde ſequitur. Et ſequebatur eum mul-
titudo magna: q̄ videbant ſigna: ſcilicet inſtin
ctu naturali. Sequebatur multitudo viſo mi/
raculo ſm glo. q̄ quos a corporis infirmitate
ſanabat: intus ſpūs reintegrabat: grē capax exi
ſtens ex nā: cum inſignita ſit imagine dei.
¶ Tertia ɔclō eſt: q̄ reſpiciēdo ſinglarem or
dinem cāndi effcm̄ p̄ter ſolitum et ɔſuetuz mo
dum et curſum: ſicut cum aliqs infirmus ſani/
tatem pfectam ɔſequit̄ ſubito p̄ter ſolitum cur-
ſum ſanatōis: q̄ ſit cuz nā vel arte: ſic quādoq̄
eſt miraculoſa vel non. Eſt. n. ɔſuetus et cois
curſus iuſtificatōis: vt deo mouēte interi⁹ hō
ɔuertatur ad deum. ¶ Primo qdem ɔuerſio
ne impfecta: vt poſtmodū ad pfectam deueni
at: quia caritas ichoata meret̄ augeri: vt aucta
mereatur pfici: vt dicit Augu. Quandoq̄ ve
ro tam vehementer deus aiam mouet: vt ſta/
tim quandā iuſtitie pfectionem aſſequatur: vt
patet de Paulo adhibita exterius miraculoſa
pſtratione. vnde ſequit̄. Subijt igit̄ in mon
tem ih̄s. ſ. potentie: quam oſtendit in iuſtifica/
tione impij. Et ibi ſedit cuz diſcipulis ſuis. i.
ſubijcientibus ſe doctrine ſue: qui etiam mon
interius conuerſi ſunt ad deum.
¶ Quarta concluſio eſt: q̄ tēpus paſche huic
iuſtificationi impioꝝ maxime cogruit: quia ad
iuſtificationē requiritur vt fiat tranſitus de vi
tijs ad virtutes: de culpa ad gratiam: de ſerui
tute ad libertatem: de corpore diaboli ad corp⁹
xp̄i: et tandem de preſentis vite exilio ad patri
am felicitatis eterne. Sed hic tranſitus perfi/
citur per veram confeſſionē et penitentiam de
peccatis. Nam confeſſio delet peccatum quo
ad culpā: q̄ de pctō mortali facit veniale mutā
do penam eternam in tpalem. vnde Aug. Fit
veniale per ɔfeſſionem quod erat criminale p
opationem. ¶ Item ɔfeſſio placat deum: qui
offenſus erat p culpā. vnde Ber. Ih̄s p pec/
catum offenſus: ſed per cōfeſſionem placatus
clementem ſe promittit. ¶ Item impetrat mi/
ſericordiam: quia deus videns tuam humilita
tem ſm Yſido. oſtendit ſuam miſericordiā in
remiſſione. vnde dicitur. Erat autem proximū
paſcha. Paſcha interpretatur tranſitus: et dr̄
feſtum iudeoꝝ: qd̄ ſit per veram ɔfeſſionem.
Sed non ſit vera pnīa: niſi cum mentis hyla
ritate fiat: q̄ bonum ſi cuz hylaritate fiat: recte
factum dicit̄. vnde Mat. 6. Cuz ieiunatis no
lite fieri et c. Scda ɔſideratio.

C Irca ſcdam ɔſiderationē: q̄ eſt de be
niuolentia diue mie: quam oñdit in
ſpūali refectōe: cum dr̄. Cum ſuble
uaſſet oclos. vbi occurrunt q̄tuor documēta.

¶ Primum eſt: ꝙ lʒ deus oculo ſue ſapientie
oia cognoſcat: ſʒ illud ad hebꝛe. 4. Oia nuda
⁊ aperta ſunt oculis eius: ad quē nobis ſermo
q̄ꝛ oculi eius ſunt lucidioꝛes ſole circunſpicien
tes oēs vias hominū vt dicitur eccleſi. 23. Ta
men non deſinit electos ⁊ p̄deſtinatos intueri
adhuc in peccatis exiſtentes: donec illuminati/
one doctrine ſalutaris eos reſpiciens eoꝛuʒ vi/
tia deprehēdat: ideſt faciat diſplicere. vñ pſal.
Oculi eius in pauperē. ſ. gratia in preſenti re/
ſpiciūt. vbi gloſa. Reſpectus nāqʒ dei: ⁊ auxi/
liū: ⁊ lux ſuis eſt: ⁊ ideo non ſunt timēdi tumul
tus tribulationuʒ: qui in rebus fiunt antequā
ad litus eternitatis ꝑueniatur. Multi enim de
electis ſunt in peccato donec eos viſitet deus.
Matth. 26. Reſpexit deus petrum. vnde dr̄.
Cum ſubleuaſſet oculos. ſ. pietatis quos tamē
ſemꝑ hʒ apertos cū nihil ſibi poterit occultari: ſʒ
tūc leuat qñ gratia ſua ꝑuenit indigentem.

¶ Scd̄m documentū eſt ꝙ propter multitudi
nem ⁊ magnitudineʒ peccatoꝝ non deſtitit mi
ſereri: immo cuʒ miſericoꝛdie ꝓpꝛium ſit reſpice
re miſeriam q̄ꝫto maioꝛ eſt miſeria: tanto citius
⁊ promptius miſeret. vnde ſubdit. Et vidiſſʒ
q̄ꝛ multitudo magna veniſſet ad eum. Dicitur
eniʒ multitudo magna: q̄ꝛ non vnius natiōis
diuerſa genera malitiarum ſunt quaſi diuerſa
genera nationū: ⁊ ſm̄ imitationes diuerſarum
culpaꝝ vnuſquiſqʒ ab illo naſcit cuius culpam
imitat. Ideo mali dicunt nationes. Pſal. Iu
dicabit in natiōibus. Nec etiam vnius lingue
q̄ꝛ quot ſunt diuerſitates intentionuʒ ⁊ deſide/
rioꝝ: tot ſunt diuerſitates liguaꝝ. vñ cū tpalia
que multa ſunt appetunt: ligua ꝯfunditur ſicut
factuʒ eſt in edificatione turris babylonie.

¶ Tertium documentū eſt: ꝙ hec turba pani/
bus empticijs nō poteſt ſaturari: ſʒ tm̄ gratuitiſ
Panes. n. empticij ſunt delectationes carna/
les ⁊ tranſitoꝛie: que tot expenſis ⁊ laboꝛibus
acquirunt. Qui care a nobis emuntur: cū per
ditione aie ⁊ coꝛpoꝛis ſumptuoſiſſime ꝯparātur
⁊ non ſufficiunt: vt vnuſqſqʒ modicuʒ quid ac
cipiat: q̄ꝛ q̄cquid accipit de eo qđ non reficit mo
dicuʒ videt. vnde ſequit. Dixit ad philippuʒ.
Vnde ememus panes ⁊c. Criſo. dicit ꝙ xp̄s
nouit: qui diſcipuloꝝ magis doctrina indige/
bant. Qualis fuit philippus vt pʒ Iohis. 14.
Vbi ipſe ait ad xp̄m. Oſtende nobis prēʒ ⁊c.
vnde ſeqtur. Hoc aūt di. tēptans eum: non vt
ignoꝛata diſcat: ſed vt diſcipulo adhuc rudi ꝓ
pꝛiaʒ ruditatē oſtendat: quā ipſe ꝑ ſe perpēdere
non valebat. vnde Theo. Philippū dn̄s tem
ptans veꝝ pfectaʒ fideʒ hrēt: inuenit adhuc hu
manis paſſionibus ſubiacentē. vnde ſequitur.
Reſpondit ei philippus. Ducētoꝝ denarioꝝ
panes non ſufficiunt. Ducēti dn̄r q̄ꝛ pertinent
ad aiam ⁊ coꝛpus. Soli autem panes gratuiti
ſufficere ⁊ reficere poſſunt: que ſunt diuina ſcri
ptura. vñ Yſa. 55. Venite emite abſqʒ vllo ar
gento ⁊ abſqʒ vlla ꝯmutatione ⁊ comedite ⁊c.

¶ Quartū documentū eſt: ꝙ penitētes ſequē/
tes xp̄m ſunt famelici propter quinqʒ. Et ideo
opʒ eos recreari quinqʒ panibus ſpiritualibꝰ.

¶ Primū eſt ſuperbia dicens. Certe multis
immo ⁊ pene oībus melioꝛ es hđo ⁊ ſcia: diui
tis ⁊ cunctis que vel carnalibus vel ſpūalibus
ſupperunt criſmatibꝰ. Cūctos igit deſpice: cun
ctis temetipſuʒ ſupioꝛeʒ attende. Hij reficiun
tur vera humilitate dicente. Memento q̄ꝛ pul
uis es cinis: putredo ⁊ vermis. Quiqʒ ⁊ ſi ali
quid es niſi tantum humilies te: quantum ma
gnus e ꝰ: nihil es. Nunqd tu altioꝛ es q̄ꝫ pri/
mus angelus? Nunquid tu ſplēdidioꝛ es iter
ra q̄ꝫ lucifer in celo? Qđ ſi ille de tanta ſublimi
tate cecidit ꝑ ſuperbiaʒ: quomodo tu ad celſitu
dinem conſcendes ſupbiens de imis: qui illo
q̄ꝫ diu viuis conditione minoꝛ teneris. Vn/
de per quendam ſapientē dicit. Coꝛpus quod
coꝛꝛūpitur aggrauat aiam. Et ideo audi verita
tem docentē: ſcilicet in quo eſſet ſequenda dic.
Diſcite a me quia mitis ſuʒ ⁊c. Et illud ſuper
quem requieſcet ſpiritus meus niſi ſuper humi
lem ⁊ quietum ⁊ trementem ſermones meos.
Vnde xp̄s humiliauit ſemetipſum factus obe
diens ⁊c. ¶ Secūduʒ eſt odium di. Abſit vt
illum ames quē in omnibus ꝯtrarium habes:
qui te derogat: qui tibi inſultat: qui te in vitijs
exaſperat: qui tibi peccata tua ipꝛoperat: qui te
dictis operibus atqʒ honoꝛibus ſemper perire
feſtinat. Niſi eniʒ tibi inuideret: ſe ita tibi non
pꝛeferret. Hic reficitur verā caritate dicente.
Nunquid quia hec que narras odio habenda
ſunt in homine: propterea non eſt amanda dei
imago in homine: ſicut chꝛiſtus qui in cruce po
ſitus inimicos dilexit: ⁊ ante crucis toꝛmentuʒ
p̄monuit dicēs. Diligite inimicos veſtros ⁊c.
dicit. Noli vinci a malo: ſed vince in bono ma
lum. Ideo contra odientes dicit Iohes. Qui
odit fratrem ſuum homicida eſt. Et qui diligit
in deo manet: ⁊ econuerſo. Omnē igitur ama
ritudinem fellis euome: ⁊ caritatis dulcedineʒ
ſume: nihil enim beatius. vnde Iohēs. Deus

caritas eſt ⁊c. ¶ Tertium eſt deſperatio dicēs
Que ⁊ quanta commiſiſti: q̄ꝫ grauia crimina
Nec vitam ⁊ conuerſationem vulliter coꝛrexi/
ſti. Ecce enim veternis mala conſuetudine te
nerisoꝛconaris exurgere: ſed peccatoꝛum oneri
bus pꝛegrauatus relaberis. Quid igitur agē
dum eſt: quando de pꝛeteritis certa damnatio
imminet: de preſentibus nulla emendatio ſuc/
currit: niſi vt non amittantur rerum tempoꝛa/
lium voluptates: dum conſequi nequeas futu/
ri ſeculi oblectationes? Hij autem reficiuntur
fiducia ſpei que reſpondit. Si de criminibus
agitur: ecce dauid: q de adulterio ⁊ homicidio
reus miſericoꝛdiam conſecutus eſt. Ecce mag
dalena polluta innumeris ſoꝛdibus foꝛnicatio
num: ſm̄ Auguſtinū inquinata: ad fontem pi
etatis currens abluenda: miſericoꝛdiam meru
it. Ecce petrus ⁊ latro ⁊c. Ecce paulus multoſ
pro chꝛiſti nomine puniens ⁊ martyrum cruo
re totum ſe inficiens: apoſtolus factus in vas
electionis eſt commutatus. Ubi igitur tanta ꝓ
cedunt exempla: locuʒ non habebit deſperatio
Cum autem ſcriptum ſit. In quacunque hoꝛa
peccatoꝛ ingemuerit ⁊c. Sʒ de conuerſiōe nō/
dum in melius mutata: quid reſtat: niſi ꝙ heri
quiſqʒ non egit: hodie agat: dum adhuc viue/
re licet. Nec differat de die in diem: dum ne/
ſciat ſi vel vnam coꝛrectionis hoꝛam habeat.

¶ Quartum eſt cupiditas tempoꝛalium calli/
de d. Sine culpa es: ꝙ quedam habenda con/
cupiſcis: quia non multiplicare opes appetis:
ſed egere pertimeſcis: ⁊ quod male retines ip̄e
melius in vſum pauperum expendes. Hij re
ficiuntur contemptu mundi dicens. Hec ſine
periculo non procreantur: quia quanto qs am
plius habere ceperit: tanto amplius habere cō
cupiſcit: ſic quoqʒ vt modum in concupiſcendo
non habeat dum innumeris huius ſeculi curiſ
deſeruire feſtinat. Unde ait ſcriptura. Auarus
pecunijs non implebitur. Quem deteſtat apo/
ſtolus dicens. Auaro nihil eſt ſceleſtius. Un/
de ſaluatoꝛ dicit. Difficile qui pecunias habēt
regnum celoꝛum intrabunt. Quintuʒ ē amoꝛ
ſeculi preſentis dicens. Quid pulchꝛius: quid
delectabilius q̄ꝫ qđ in pꝛeſenti vita cernimus?
Hic numerare poteris omnia que in mundo
delectāt. Hij reficiuntur pane amoꝛis celeſtis
patrie di. Si te iſta delectent que ſub celo ſunt.
igitur magis delectent que ſuper celos ſunt.
Si ita pulchꝛa eſt patria: ciuitas: domus qua/
lia ſunt que poſſident peregrini. Qualia igit
ſunt ⁊ erunt que poſſident incole. Cum miſeri
in hac vita taliter ſunt remunerati: immoꝛtales
ſancti ⁊ beati qualiter ſunt vita illa dotati. Qua
ꝓpter recedat amoꝛ pꝛeſentis ſeculi: in quo nul
lus naſcitur: ita vt non moꝛiatur: ⁊ ſuccedat a/
moꝛ futuri ſeculi: in quo omnes ſic viuificātur
vt deinceps non moꝛiantur. vbi nulla aduer/
ſitas ſeculi turbat: nulla neceſſitas anguſtat: nul
la moleſtia inquietat animam. Sunt auteʒ hij
panes gratuiti: quia nullo pꝛecio emi poſſunt
he virtutes ⁊ opera eoꝛum: ſed quia a ſolo deo
gratis dari poſſunt ⁊ concedi: ideo ſequitur.
Dicit ei vnus ex diſcipulis andreas frater ſy/
monis petri. Andreas iterpꝛetatur virilis: ſci
licet a vigoꝛe virtutis: qui eſt pꝛincipium ope/
rationis: ⁊ in vno opere penitentie complemē
tum conſiſtit: quia ad miſericoꝛdiam dei perti/
net ꝙ ſit integra penitētia: nec aliter ſufficit ad
tot infirmitatum diuerſitates ſanandas. Et iđ
andreas dicit. Eſt puer vnus hic qui habet qn
que panes oꝛdeaceos ⁊ duos piſces. Sed hec
quid ſunt iter tantos? quaſi diceret admirādo.
Domine non ſufficiunt hec niſi tu feceris abū
dare. Similiter non ſufficiunt quecunqʒ fece/
rit miſer peccatoꝛ: ad hoc vt eruatur de pecca/
to niſi ſubueniat gratia tua. Sed adhuc miruʒ
eſt qualiter ſufficere poteſt vnicum remedium
ad tot diuerſitates membꝛoꝛum ſanare: quia in
coꝛpoꝛalibus remedijs non ſanat oculum qđ
ſanat calcaneum: plures neceſſe fuerunt hoſtie
ad plures expiationes faciendas: vt legitur in
leuitico. Sed modo per gratiam tuam ſufficit
vnica hoſtia: ſcilicet tua moꝛs ſola: oium pecca
toꝛum medicina: Hij panes oꝛdeacei ſunt.
Oꝛdeum enim ariſtis pungit: ⁊ interiori me/
dulla reficit: ⁊ coꝛ hominis confoꝛtat: ⁊ hec ope
ra virtuoſa ⁊ penitentialia habent exterius vn
de pungant: ſcilicet inquantum afflictio penali
tas operum amara eſt carni. Habent etiaʒ vn
de reficiant interius inquantum operantur ſa/
lutem ⁊ ſpem cōfoꝛtant. Duo piſces ſunt ſtabi
litas boni pꝛopoſiti: ⁊ deſiderium in melius ꝓ
ficiendi. Et hij neceſſario pꝛedictis adiungun
tur: quia poſt refectionem pꝛedictarum virtu/
tum: neceſſarium eſt ꝙ non redeat ad pꝛedi/
cta vitia. vnde penuriam gratie patiebatur. Et
ideo neceſſarium eſt ſtabilitas boni pꝛopoſiti:
neceſſarium eſt etiam ꝙ contendat de bono in
melius proficere. Et ideo neceſſarium eſt deſi
derium proficiendi. ¶ Primus piſcis nutrit
in aquis ſcripturaꝝ: que vere penitentes docet

non iterare peccatum. Luce nono. Nemo mit
tens manum ad aratrum ꝛc. ¶ Secundus pi
ſcis nutritur in aquis exemploꝛuꝫ: que ſunt ex/
empla ſanctoꝛum. Nam piſcis eſt contra fluxū
aquarum aſcendere: hoc eſt in melius pꝛofice/
re. Sed puer iſte habens hos quinqꝫ panes ꝛ
duos piſces: eſt doctrina noui teſtamenti. Hic
eſt puer qui ſuſcitatus eſt ab Helyſeo: vt dicit̃
quarti regis. 29. Et ideo oſcitauit ſepties: quia
eſuriebat hos quinque panes ꝛ duos piſces.
Dixit igitur ieſus. Facite homines diſcum/
bere viſque quinque milia. Erat autem fenum
multum in loco. Non eſt magnum calcare
fenum: ideſt carnem ꝛ carnalia deſidera cum
iam aridum eſt. Unde Yſaie pmo. Omnis
caro fenum. Sed magnum eſt calcare fenum
viride: id eſt carnem ꝛ eius deſideria in iuuen
tute. Accepit igitur ieſus panes: ſignans ꝙ
eius ſolius eſt paſcere: non miniſtroꝛum: quia
eius ſolius eſt gratiaꝫ dare. Per hoc ꝙ fregit
facilitas ſignificatur ſumendi in quocunqꝫ ſpi
rituali alimēto. Non enīꝫ facile ſumitur qḋ eſt
integrum: ſed facilius ſumitur qḋ minutim di/
uiditur. Ut autem impleti ſunt ꝛ cetera. Uere
menſa diuina mirabilis: in qua plus ē in frag/
mentis q̄ꝫ in ferculis. Hoc ē gratia pꝛimo poſt
gloꝛia: ꝛ pꝛemia pꝛimo poſt meritū: quia men/
ſe ſpiritualis fragmenta expectatus: ſed relige
menſam excedunt: quia plus eſt in gloꝛia q̄ꝫ in
gratia: ꝛ plus in pꝛemio q̄ꝫ in merito incompa
rabiliter conſequamur. Impleuerunt duode/
cim cophinos fragmentoꝛuꝫ. Quid eſt igitur
duodeciꝫ cophinos impleri: niſi reſurrectionis
gloꝛificatione coꝛpoꝛis quatuoꝛ dotibꝰ inſigni
ri: ꝛ quantum ad tres vires animam ipſam re
foꝛmari? Duodeciꝫ igitur cophini ipleti frag/
mentis: coꝛpoꝛis ꝛ anime perfectam ſtolaꝫ de/
ſignant.

Tertia ꝯſideratio.

C Irca iſtam conſiderationem que eſt
de reuerentia humane gratitudinis
exhibita xp̄o de beneficijs ꝛ gratiaꝛ
actiōe: cuꝫ dr̃. Illi ergo hoīes. ſunt tres ꝯ°es.
¶ Pꝛima ꝯcluſio ē: ꝙ de vniuerſis benefi/
cijs dei debemus eſſe grati. Ratio eſt: quia ni
hil habet homo: qḋ a deo nō accepit. Un̄ apo/
ſtolus. Quid habes quod non accepiſti? Et iō
per dilectionem debet ſe totaliter tranſfundere
in deum. Ipſuꝫ pꝛe omnibus diligendo: ex eo
ꝙ pꝛe omnibus tribuit ei non ſolum tempoꝛa/
lia ꝛ naturalia: ſed etiam ſpiritualia ꝛ moꝛalia ꝛ
etiaꝫ ſeipſuꝫ. vnde apoſtolus ad Ro. octauo.

Pꝛo vobis omnibus tradidit euꝫ: quomodo
igitur etiam non omnia vobis cum ipſo dona
uit. De quo Bernar. ait. O h̄ indebita miſe/
ratio q̄ꝫ gratuita ꝛ quanta dilectio: ꝛ q̄ꝫ ſtupen
da dulcedo regeꝫ gloꝛie pꝛo deſpectiſſimo ver
miculo crucifigi debemus igitur eſſe grati.
¶ Secunda concluſio eſt ꝙ maxime debemꝰ
eſſe grati de operibus miraculoſis ab eo factis
Talia enim ſpecialioꝛes habent conditiōes ad
mirationis: ꝛ dieꝫ collaudationis: ꝛ iſte condi
tiones ſunt tres. ¶ Pꝛima cōditio eſt: ꝙ trā/
ſcendunt naturaꝫ: non enim exigunt ad opus
ſuum pꝛeiacenteꝫ materiam: quia ex nullo ope
rantur: ꝛ abſqꝫ conatu ſed ſola voluntate. vn/
de pſal. Dixit ꝛ facta ſunt. vnde Iohis pꝛimo
Omnia per ipſuꝫ facta ſunt. vnde Augu. xj.
confeſſi. Uerbo tuo coeterno dicis omnia que
dicis: ꝛ fit quicquid dicis vt fiat: non aliter q̄ꝫ
dicendo facis. ¶ Secūda eſt ꝙ tranſcendunt
arteꝫ: Ars enīꝫ naturaꝫ imitatur: tamen nō at/
tingit ad equalitatem eius: a quo enim natura
ſimpliciter d̄ficit nec pōt hoc ars operari: ſicut
ꝙ fiat regreſſus de pꝛiuatione ad habitum quaꝫ
natura negat nemo faciliter audet: ſed cuꝫ chꝛi
ſtus ſit ars patris: qua omnes naturas condi/
dit eadeꝫ arte naturas refoꝛmat ꝛ perfectius q̄ꝫ
pꝛius fuerāt create: quia illud eſt coꝛpus mira/
culoꝛum: in melius fuit res q̄ꝫ pꝛius fuerat:
ſicut patet de aqua mutata in vinum ꝛ ita etiaꝫ
panes multiplicati in manibus diuinis meli/
oꝛes fuerunt: quaꝫ ſi per artem fuiſſent facti.
Et ideo miraculum etiam tranſcendit artem.
¶ Tertia ꝙ tranſcendit conſuetudineꝫ. Con/
ſuetudo enīꝫ eſt quaſi natura que ex longitudi/
ne tēpoꝛis acgritur ꝛ firmatur. ita vt quaſi na/
tura videatur. Sed lex diuina remouet conſu
etudineꝫ cum illabitur menti: vt vitioſus p le/
gem dei a vitijs conuertatur ad virtutes: ſicut
patet in paulo: ꝛ hoc eſt maius miraculum hu
iuſmodi conſuetudineꝫ malaꝫ tollere: q̄ꝫ ad ali/
ud qḋ fit in creaturis pꝛeter viſitatum ꝛ conſue
tuꝫ moduꝫ: quia opoꝛtet liberi arbitrij dona co
operari ad iuſtificationeꝫ. His enim conſide
ratis conſurget mens humana in annunciatio
neꝫ ꝛ gratiarum actioneꝫ: ꝛ ad diuini nominis
commendationem. vnde dicitur. Illi aūt hoc
cuꝫ vidiſſent qḋ fecit ſignum: ſcilicet tranſcen/
dens naturam: artem: ꝛ conſuetudineꝫ. Dice/
bant: collaudantes deuꝫ de miraculis. Gre.
ſer. 43. conſi. 5. cōclu. 3. ꝯſi. ſexta. doc. 1. ꝛ. 2.
¶ Tertia concluſio eſt: ꝙ in hac gratitudine

debet eſſe timoꝛ domini: ſuper omnia timēdo
quia venturus eſt in mundo: vt iudex ante cu/
ius conſpectum nulla valebit potentia. vel ſapi
entia. vnde Bernar. Ueniet inquit dies illa:
vbi plus valebunt pura coꝛda q̄ꝫ aſtuta verba
Bona conſcientia q̄ꝫ marſubia plena. vbi iu/
dex non decipietur verbis: nec flectetur minis
nec donis. Sicut enim tunc magna beneficia
confert gratis: ita maxima ſupplicia ingratis.
Iſte igitur timoꝛ inducit ad gratitudinem be/
neficioꝛum dei. vnde hij homines vt viderūt
ſignum pꝛedicabant chꝛiſtum verum pꝛophe/
tam venturum in mundum: qui ſm qḋ dictuſ
erat Yſa. quarto. Pꝛedicabunt populis foꝛti/
tudinem meam: ꝛ annunciabunt gētibus glo/
riam meam. Ad quam ꝛc.

¶ Feria ſecunda poſt dominicam letare. Ser
mo ſexageſimus ſextus.

P Rope auteꝫ
erat paſcha iudeoꝛum. Ioā
nis. xj. Scḋꝫ ꝙ dicit Aug.
in lib. de ſpiritu ꝛ aīa. Ni/
hil ad beatam vitaꝫ pꝛeſtan/
tiꝰ videt̃ q̄ꝫ velut oculis clau
ſis ꝛ carnalibus ſenſibus: extra carnem mun/
dumqꝫ effectum quempiam intra ſemetipſum
conuerti: alienumqꝫ effectum a moꝛtalium cu/
piditatibus ſibi ſoli et deo loqui. Ex carne ꝛ
anima nanqꝫ conſtat homo: ꝛ vtraqꝫ bonum
ſuum habet in quo gaudet. Bonuꝫ anime eſt
deus cum affluentia dulcedinis ſue. Bonum
carnis eſt mundus cum abundantia iocundi/
tatis ſue. Ab huius mūdi diſtractionibus: coꝛ
noſtrum colligamus ꝛ ad interioꝛa gaudia re
uocemus. Hec enim eſt requies noſtri coꝛdis
cum in dei amoꝛe per deſiderium figitur. Hec
enim chꝛiſtus in euangelio moꝛaliter intellecto
nobis inſinuat. vnde aſcenſus ad eternam pa/
cis viſionem per tranſitum fit a vitijs ad virtu
tes. Ad quem tranſitum perficiendum opoꝛ/
tet: vt quis conſideret ſeipſum. Aug. Ab hoc
mundo reuertentes ad deum: ꝛ ab imo ſurſuꝫ
aſcendentes per noſmetipſos tranſire debemꝰ
Qui enim interius intrans: ꝛ in tranſitu pene
trans ſemetipſuꝫ tranſcendit: ille veraciter ad
deum aſcendit: ꝛ ideo deus gratiam pꝛeuenien/
tem ad templuꝫ conſcientie pꝛemittit: mundat
eum ab hijs: que inter ſanctas affectiones vel
ficte bona: vel a parte mala faciūt. de quo tem
plo dicitur ſecunde coꝛ. iij. Templum dei ſan
ctum eſt quod eſtis vos. Tūc igitur homo vē/
dit in tēplo oues ꝛ boues ꝛ columbas: quādo
in anima beſtiales motus exurgentes cum de
lectatione retiet ꝛ acceptat pꝛo quibus ſe homo
diabolo vendit. Naꝫ p boues terrena deſide/
ria intelliguntur. Per colūbas vero inſtabili/
tas: per oues intelligunt̃ opera pietatis facta p
pter laudem humanam. Nummularij ſunt ſe/
culi ſectatoꝛes quoꝛum ceſar pꝛinceps munda/
nus. Cuius nūmiſma honoꝛ. Pondus deli/
cie: diuitie: ꝛ delectationes tempoꝛales. Non
enim poſſumus aſcendere cum iſtis ad perfe/
ctionem niſi menſa: ideſt cōſcientia euertat̃ hu
iuſmodi nummi effundantur. Nam nummiſ
ma diaboli eſt peccatum: cuius imago eſt dia/
boli mutatio: ſuperſcriptio debitum pene. Hu
iuſmodi autem gratia pꝛeueniēs de templo cō
ſcientie eijcit per penitentiaꝫ: que eſt funiculuſ
triplex pꝛopter contritionem: confeſſionem: ꝛ
ſatiſfactionem que requiruntur ad integritateꝫ
penitentie: de quo eccleſiaſti. nono. Funiculus
triplex difficile rumpitur: volens conſcientie
domum ſibi dedicari ꝛ non negociationibus
occupari: Huiuſmodi autem commercia de tē
plo materiali eijcit: quia domum dei decet ſan
ctitudo figurans conſcientiaꝫ etiam ſibi eſſe ele
ctam pꝛo habitaculo. Et ideo a maculis qbuſ/
cunqꝫ erat mundanda merito paſſionis chꝛiſti
ꝛ reſurrectionis ꝛ in nobis merito penitentie.
In cuius triduo: ſcilicet contritionis: confeſſi/
onis ꝛ ſatiſfactionis fit reſurrectio ſpiritualis.
In tali enim tranſitu: ſcilicet de vitijs ad virtu
tes multi ſequuntur chꝛiſtum ceſſando ab ope/
ribus. Tamen chꝛiſtus non credit ſe eis per fa
miliarem cohabitationem: quia nondum per/
fecte ab affectionibus mundanis ceſſauerunt.
Omnis enim tam affectiones: cogitationes:
ꝛ operationes nuda ſunt oculis eius. Hāc ex
poſitionem moꝛalem appꝛobat Beda in glo/
ſa: Yſaie quinto. Et ſecundum hoc occurrunt
tres conſiderationes.

Pꝛima conſideratio.

C Irca pꝛimam conſiderationem que
eſt de ſpirituali traſmutatione que fit
de vitijs ad virtutes ſunt tres ꝯ°es.
¶ Pꝛima eſt: ꝙ licet pꝛopter magnitudinem
peccatoꝝ quiſque longe ſit a gratia ſalutari: hꝫ
tamen in ſe quilibet quandaꝫ potentiaꝫ obediē
tialē ad grāꝫ adipiſcēdā. que dr̃ q̄dā capacitas

Que cum inſita ſit nobis a natura: retardari
poteſt: non deleri: cum capacitas ſit ꝓprietas
aie: que ſm Augu. eſt imoꝛtalis a nullo: niſi
a ſolo deo põt annihilari. vnde peccatū nec eſt
aliqd entitatis anime cãntis ipm: nec etiã ha/
bilitantis ſm ad actum: ſed potius impedien
tis: vt ſit minus habile ad bonū reſpectu act⁹
annihilare tamen aiam non põt: cum ſit imoꝛ
talis. vnde Augu. de ſpiritu ⁊ aia. Immoꝛta
lis eſt aia: ne a creatoꝛis ſui ſiſitudine diſcre/
pare videaṫ. Non. n. poterat eſſe imago ⁊ ſi/
militudo dei: ſi moꝛtis termino clauderetᷣ: ſm
quendã motum vite: quem nullo mõ amittere
põt. vnde dicitᷣ. Erat. q. d. Cum fuiſſet pctõꝛ
tamen pp nãlē habilitatē: q̄ eſt indebilis: põt
diſponi ad grãz nõ obſtãte magnitudie pctõꝝ
¶ Scḋa ↄclõ eſt: q̄ lꝫ trãſit⁹ de culpa ad gra/
tiam longe ſit: q̄ntum ad nos. eſt tñ ꝓpe: quã
tum ad miam dei: quam offert. vtrunq̄ nota
tur de filio ꝓdigo. Luc. 15. Qui cum adhuc lõ
ge eẽt de patre: dicitᷣ ibidē q̄ mĩa mot⁹ eſt ⁊c.
Nam homo oia inſtrumẽta cognoſcendi ⁊ di
ligendi hꝫ ex nã: tamen cognitionem veritatis
⁊ oꝛdinem dilectõis hꝫ ex gratia ſm Augum.
Facta quidem a deo aia ſicut imaginem ſuſci/
pit: ita cognitionē ⁊ amorem. Vaſa nãq̄ que
creatrix ſapientia foꝛmat vt ſint: adiutrix gra/
tia replet: ne vacua ſint: ſi ſtrẽnuum opatiuū
inuenerit. vnde ſequitur. Prope erat paſcha
iudeoꝝ. Paſcha dicitᷣ tranſit⁹ de culpa ad gra
tiam: ⁊ hic tranſitus dicitur ꝓprie iudeoꝝ. Iu
deus enim dicitᷣ: qui ſpũalr circunciſus per co
gnitionē: que facit pctm̃ fugere: ⁊ dilectionē
que facit deo adherere: abſtulit aie pꝛeputium
carnalis ↄcupiſcentie: ⁊ oie ſpũalis immundicie
ſed xp̃s hanc fecit ꝓpe iuſtis ad eoꝝ remune/
rationem. Yſ. 45. Prope feci iuſtitiã meam
Non ſemꝑ enim ꝓpe fuit iuſtitia. ſ. mercedis
reddende. Ante incarnationē nullus q̄ntum
cunq̄ iuſtus mercedē illã recipiebat: ſꝫ incar
natione ⁊ paſſione fecit eã ꝓpe. vnde dicitᷣ ad
ephe. ſcḋo. Qui ante eratis longe: facti eſtis ꝓ
pe in ſanguine chꝛiſti.
¶ Tertia concluſio eſt: q̄ tranſitus de pꝛeſen
tis vite exilio in patriã felicitatis eterne: ſit diſ
poſitiue per beatitudinē vie: que eſt pfectio vir
tuoſarum opationū: ſit tamen ſimpliciter per
gratiam. Ratio eſt. Naꝫ actus pducens ad fi
nem: opꝫ ſint eſſe ꝓpoꝛtionatus. Nam ſicut vi
demus in naturalibus: nulla res poteſt pfice
re effectum per ſuam operationem que exce/
dit virtutem actiuam: ſed ſue virtuti ꝓpoꝛtiona
tam. Vita autem eterna eſt finis excedens pꝛo
poꝛtionem nature humane. Et ideo ſine virtu
te altiori hunc adipiſci nõ põt. Hec Xtus gra
tia eſt. Ad Ro. 8. Gratia dei vita eterna: ⁊
ſm glo. intelligamus deum ad eternam vitā
pꝛo ſua miſeratione nos perducere. vnde in
gloſa ibidem dicitᷣ. Certum eſt vitam eternā
bonis opꝫibus reddi. Sed ipſa opera quibus
redditur ad dei gratiã pertinent. vnde ſequitᷣ.
Et aſcẽdit ihs iheroſolymã. Ieſus enim gratia
ſine qua nõ eſt aſcenſus ad gloriam: que p ihe
roſolymā intelligitur. Dicitur enim viſio pa
cis: quod figuratur nobis Luce. 2°. vbi dicitᷣ
q̄ ioſeph ⁊ maria cum ieſu aſcenderunt. i. per
gratiam ſit aſcenſus ad viſionem eterne pacis
Prima ad coꝛin. 15. Non ego: ſed gratia dei
mecum. vnde Augu. in libꝛo de ſpiritu ⁊ aia.
Senſus inuatur exterius: quia oculus carnis
q̄uis ex natura videat: nunq̄ tamen per ſe vi
det: niſi beneficio exterioꝛis lucis. Sic intelle
ctus ⁊ affectus iuuatur ſupius: qꝛ deus ignis
⁊ lux eſt. Lux igitᷣ ſplendoꝛem emittens ex ſe
quā retinet in ſe: illuminat intellectũ ad cogni
tionē veritatis. Ignis vero de ſe caloꝛē emit
tens: ſed nõ amittens inflãmat affectũ ad amo
rem virtutis. Et ſicut ſolem non videt oculus
niſi in lumine ſolis: ſic verum ac diuinum lu/
men non poterit videre intelligẽtia: niſi in ipſi
us lumine. vnde pſalmiſta. In lumine tuo vi
debimus lumen.

Scḋa ↄſideratio.

Secunda ↄſideratio eſt de impedimē
toꝛum amotione: cū dicitᷣ. Et venit
in templo: vbi ſunt tres ↄclões.

¶ Prima concluſio eſt: q̄ quatuoꝛ ſunt impe
dimenta huius tranſitus ad beatitudinem.
¶ Primus eſt motus ſenſualitatis: qui mo/
uetur ſm pulſum fomitis: tendens impetuoſe
ad fruitionem creature delectabilis. Per hoc
q̄ dicit ſenſualitas: tangit cauſam materialem.
Nam in ſenſualitate tanq̄ in ſubiecto eſt pri/
mus motus. Per hoc q̄ dicit ſm pulſum fo/
mitis: tangit cauſam efficientem. Per hoc q̄
dicit tendens impetuoſe: tangit foꝛmalē: que
eſt moderatio: ſiue impꝛobus impet⁹ libidinis
Per hoc q̄ dicit ad fruitionem: notatur fina/
lis cauſa. Iſte motus habet ſe ad voluntatē ſꝫ
viam motiuam: ſicut cognitio ſenſus ab intel
lectu ſm viam cognitiuam. Et iſte motus di/
citur eſſe peccatū: quia ſenſualitas in homine

coꝛrupta p oꝛiginale peccatum ⁊ inoꝛdinata de
lectatio dicitᷣ motus pmus q ex ea ꝓcedit ⁊ eſt
peccatum qꝛ debebat eſſe iam ſubiecta rationi:
⁊ ipſa mouetur indebito modo pter rõnē per/
mittentē: ⁊ radices non ↄpmentē: ⁊ dicuntur
iſti boues eijciendi. Nã ſicut bos oculos ↄcli/
nat in terrã: ⁊ ea q̄ carnis ſunt q̄rit ⁊ aliū mi/
nus diſcrete ipedit: ſic ⁊ motus ſenſualitatis.
Prime coꝛ. 9. Nunqd de bobus cura eſt deo?
q. d. nõ. ¶ Scḋm eſt multitudo venialiũ pec
catoꝝ: qꝛ qñ veniale inſurgit: ſi non cohiberetᷣ
poſſet ꝓgredi vſq̄ ad moꝛtale ⁊ tũc ↄſiter ꝓclu/
deret trãſitũ ad vitã. vñ Aug. Nihil a deo ve
niale qđ nõ poſſet fieri moꝛtale dum placet. i.
dum geratᷣ voluntas: nõ ſupꝛa ipꝫ veniale: ſed
ſuꝑ illud ad qđ ipꝫ erat diſpoſitiuum q̄ ꝓgrede/
retur de ipſo. Unde veniale ex ſua ſubſtantia
nunq̄ fit moꝛtale. Sed ex ipſo diſpoſitiue ⁊ oc
caſionalr ꝓgrediendo fiet moꝛtale. Et ĩõ eijci
enda dnr huiuſmodi. ſ. oues ⁊c. Quis. n. eſt
aial manſuetũ ⁊ innocẽſ. vnde lꝫ veniale dicatᷣ
qđ venia dignū: qꝛ ei pena facile indulgetᷣ: tñ
qꝛ diſponit ad exterminationē eſt eijciendum.
¶ Tertiũ eſt accidioſa negligentia: qñ. ſ. aia q̄
recipit gratiā: nõ operatᷣ meritoꝛie: ſed marceſ
ſit gr̃a data: Contra que dicit Ambꝛo. Neſcit
tarda molimia ſpũs ſancti gr̃a. Et eijciendi ſunt
Apocal. 3. Utinā calidus eſſes: aut frigidus
Tales vendũt colũbas q̄ repñſentat ſpũs ſan/
ctus: qñ p negligentiã gr̃e ſpũs ſan. pꝛo ↄmo/
do tꝑali ↄmutatur. vnde in colũbe ſpecies ſpũſ
ſanctus viſus eſt. ¶ Quartum alieni finis ſi
ue indebiti conſtitutio. Nam cum vltimus fi
nis: q eſt ipſa beatitudo dicat quandã vltimã ꝑ
fectionē: ſm q̄ diuerſimode res beatitudinis
capaces ad diuerſos gradus pfectionis ptinge
re poſſunt: ſm hoc neceſſe eſt q̄ diuerſimode
btitudo dicatᷣ. Nã in deo eſt btitudo p eſſentiã
qꝛ ipſuꝫ eſſe eſt eius opatio qua nõ finitᷣ alio ſꝫ
ſeipſo. In angelis aũt beatis eſt vltima pfectio
ſm aliquã opationē q ↄiungitᷣ in bono icrea/
to: ⁊ hec opatio ĩ eis eſt vnica ⁊ ſempiterna: in
hoibus aũt eſt vltima pfectio: ſm opationē q̄
homo ↄiungitᷣ deo. Sed hec opatio deſcribitur
qñq̄. Nam lꝫ ↄueniant oẽs in appetitu vltime
finis: qꝛ oẽs appetunt ſuã pfectionē adimple/
ri q̄ eſt ratio vltimi finis: tñ non oẽs q̄ntum ad
id in quo eſt ratio vltimi finis ↄueniũt. Nam
qdam appetũt diuitias tanq̄ ↄſummatũ bonū.
qdaꝫ delicias ⁊ ſic opꝫ de via vite deuiare. Ta
les. n. dicuntᷣ nũmularij qꝛ eterna ꝓ tꝑalibus
ↄmutant. vnde opꝫ q̄ mẽſa ↄſcie ſubuertatur
⁊ nummularij de templo ⁊ de cõmunitate me/
riti eccleſie eijciantur.
¶ Scḋa ↄclõ eſt: q̄ huiuſmodi impedimenta
eijciuntur pn̄ie arduitate. Difficile eſt. n. oia
facta q̄cunq̄ enoꝛmia: que ſuꝑ patibulo fecit
reuelare: ſꝫ difficilius eſt nõ ſolũ iſta q̄ fecit: ſꝫ
q̄ facere ↄcupiuit: ſed difficillimũ eſt nõ ſolum
iſta: ſꝫ ẽt oia que facere cũ delectatiõe cogitauit:
cum nãlis inclinatio hois ſit ad celandũ culpã
Iohis. 3. Omnis q male agit odit lucē. Hoc
autem intelligitᷣ per flagellũ. Naꝫ ſicut flagel/
lum fit de multis funiculis difficilr puniendi/
bus flagellandũ. Sic etiã hec ſunt q̄tuoꝛ opera
moleſtũ difficilia penitenti. ¶ Primũ eſt pec
catũ cum amaritudine excogitare: pp qđ etiam
iſte ezechias fuit miam ↄſecutus poſt peccatū
magnitudinis qđ ↄmiſerat. Yſa. 38. Recogi
tabo tibi oẽs annos meos in amaritudine aie
mee. ¶ Scḋm eſt omnia peccata cogitare de
teſtabiliter odire: ꝓpter qđ fuit miſericoꝛdiam
ↄſecutus. Yſaias ſeipſū maledicẽs ꝓpter per
cata pterita. Yſa. 6°. Ueh mihi qꝛ vir pollutus
labijs ſū. Et ideo dictũ eſt ei. Ecce auferetur
iniqtas tua. ¶ Tertiū eſt odita irreuocabilr
abnegare: ꝓpter qđ miam ↄſecutus eſt iob di
cens. Repꝛhendo me abnegãdo peccata: ideo
repꝛhendo me ⁊ ago pniam. ¶ Quartũ eſt oia
ſic abnegata integralr reſuare: ꝓpter quod ē
miam ↄſecut⁹ dauid. Pſal. Dixi ↄfiteboꝛ in
iuſtitiā ⁊c. De iſto flagello iſtis funiculis in
tegrato dr̃. Et cũ feciſſet flagellū de funiculis:
de quo flagello dr̃ eccl̃ia. 23. In cogitatu meo
flagellũ deſideraui. vbi glo. Deſideret in cogi
tatu flagella diſcipline: ⁊ ĩ coꝛde doctrinã ſapie
ne foꝛte p ignoꝛantiã nõ ignoſcat pericula deli
ctoꝝ: ⁊ multiplicẽtur ei crimina: ꝓ quibus ca/
dat in manus aduerſarioꝝ. Pſal. In flagella
parat⁹ ſū. Glo. Sciẽs me deliqſſe: ⁊ h̄ deſi/
derãt p pcĩ deteſtatiõē ⁊ coꝛdis ↄtritionē.
¶ Tertia ↄclõ eſt: q̄ licet penitentia eijciẽs im
pedimenta: effectiue ſit a deo: eſt tamen diſpo/
ſitiue a nobis. ¶ Reqrit primo ad huiuſmo/
di diſpoſitionem ↄſenſū volũtatis. ¶ Scḋo
gratia diſponente aſſiſtit. Primũ patet. Luc.
19. Cũ intraſſet ihs domum pꝛincipis phari
ſeoꝝ ſabato manducare panem in domo ↄſcie
noſtre vt ſit munda: et bene diſpoſita debet do
minari princeps phariſeoꝝ. Et ratio eſt: qꝛ ho
neſte ⁊ religioſe vitam hominis diſponit: ⁊ in
tali domo facit dominus ↄuiuium: qꝛ eam pa/

ter ſibi fabꝛicauit: ita ꝙ nulli creature cõicetur: vt ipſaꝫ per illapſum ſolus poſſit inhabitare: ⁊ ideo mundaꝫ eam tenebis. Perdita. n. mundicia indigna fit habitatio dei. Nullo eniꝫ modo mundicie actoꝛ ⁊ amatoꝛ aiam immundã poteſt inhabitare. Nam hanc domũ facimus domum negociationis ꝑ inoꝛdinatuꝫ tp̃aliũ amorem. vel circa diſtractionẽ eoꝛundẽ contra pꝛohibitionem dei. Pſal. Diuitie ſi affluant nolite ⁊c. Et ideo dr̃. Auferte iſta hinc: ⁊ nolite facere domũ pr̃is mei domũ negociationis. Negociatoꝛes ſunt ementes ⁊ vendẽtes. vñ moraliter vendentes dicuntur: qꝛ ſi qd habẽt gratie ꝓ inanis gloꝛie vel cuiuſcũqꝫ tẽpoꝛalis rei mercede ꝯmutatur: de quo Mat. 5. Receperunt mercedeꝫ ſuam. ¶ Itẽ ementes dicunt qui mala bona diſſimulando: ſimulando laborant: vt credantur habere gratiam: quam non habent: Miſeri ſane ⁊ ſtulti negociatoꝛes hos eijcit cũ exitum ſuum eis innoteſcit: ⁊ ꝙ neſcit eos q talibus negociatoꝛib9 ſe immiſcent. Hãc etiã domũ cum ſit domus oꝛationis faciũt ſpeluncaꝫ latronuꝫ: vt dicitur Luc. 19. cum declinantes ꝯfeſſionẽ peccati ⁊ abſcondentes illecebꝛas tempoꝛaliũ voluptatũ: quaſi ſtola quadaꝫ in abſcondito coꝛdis celamus. vel ſi ꝯmercijs ideſt ſceleribus operaꝫ damus. ¶ Scd̃o etiaꝫ pꝫ ſcilicet de gratia aſſiſtente. Nam qꝛ talis domus ĩpetiũ inſultibus temptatoꝝ. ſ. tribulationis triſtitie ⁊ erroꝛis. Ipa ſua grã eam cõſolatur: liberat: preſeruat: ⁊ infoꝛmat: ⁊ gloꝛificat. vnde Ber. Quid faciaꝫ qui deum vite mee teneo non ſolũ gratuituꝫ largitoꝛeꝫ: piũ ſcilicet conſolatoꝛeꝫ: ſollicitũ gubernatoꝛẽ: ſed inſuper copioſiſſimum redemptoꝛeꝫ: eternuꝫ ꝯſeruatoreꝫ ⁊ gloꝛificatoꝛeꝫ? Quid ei retribuã ꝓ omnibus q̃ retribuit mihi? ¶ Primo me mihi dedit. ¶ Secundo ſe: ⁊ vbi ſe mihi dedit: me mihi reddidit. Datus igitur ⁊ redditus. Et ſi ꝓ me quicqd valeo debeo: quid igitur deo retribuam pro ſe? Nã etiaꝫ ſi me milies rependere poſſeꝫ quid ſuꝫ ego ad dñꝫ? vnde ſeqtur. Recoꝛdati ſunt diſcipuli qꝛ ſcriptum eſt. Zelus domus tue comedit me. Zelus ſm gloſaꝫ eſt feruoꝛ animi quo mens abiecto humano timoꝛe pꝛo defenſione veritatis accenditur. Sed ſm Aug. comedit eum zelus domus dei: qui oia que videt peruerſa ſatagit coꝛrigere ⁊ emendare. Unde ſm gloſam zelus eſt indignatio: qua indignabar eis pꝛo domo tua. Vel zelus eſt amoꝛ dei ⁊ cetera.

Tertia ꝯſideratio.

Circa hanc conſiderationeꝫ que ẽ de merito paſſionis chꝛiſti ⁊ eius adhibitione: cum dicitur. Dixerunt iudei. Quod ſignũ ⁊c. Vbi ſunt tres ꝯcluſiones. ¶ Prima eſt: pn̄ie efficacia eſt infinita: qꝛ remittere peccata nõ poteſt aliqs niſi ſolus deus ⁊ pn̄ia: vt habet Mat. 2. Hec aũt efficacia quadrupliciter ſe oſtendit in remittendo. Nam aliquando remittit penaꝫ ⁊ culpã. Sicut qñ tanta eſt triſtitia ⁊ ꝯtritio de malo: qñta fuit auerſio ⁊ delectatio in peccato ſicut credit de magdalena cui dimiſſa ſunt ⁊c. ¶ Scd̃m ſignũ efficacie ẽ quãdo diluitur culpa ⁊ non pena. Sicut qñdo quis cuꝫ ꝯtritiõe ꝯfitetur ⁊ non poteſt purgari condigna pn̄ia: qui licet ſit in gratia: tamẽ remanet obligatus ad purgatoꝛij penaꝫ. ¶ Tertium ſignum efficacie eſt: quãdo diminuitur pena ⁊ non culpa. Ut quando quis confitetur de peccatis: alias ꝯfeſſio propter penaꝫ verecũdie diminuitur obligatio ad penaꝫ purgatoꝛij vel foꝛte ambulatur ex frequenti iteratione non culpa: quia prius fuit dimiſſa. ¶ Quartuꝫ ſignũ efficacie eſt: quando nec diluitur pena: nec culpa ſed augetur: vt quando quis fictus ⁊ indebite accedit qui peccat moꝛtaliter. Ideo quia efficacia huius ſacramenti eſt ad delenduꝫ peccata: qñtũ ad penã ⁊ culpã. Ideo dr̃ actuũ. 3. Penitemini ⁊ conuertimini vt deleantur peccata veſtra. Et ſequitur. Dixerunt iudei: ideſt penitentes: qui habent confeſſiõem laudis: ⁊ peccatoꝛum. Quod ſignum oſtendis nobis: ſcilicet efficacie ⁊ auctoꝛitatis penitentie. Quia hec facis: ſcilicet eijciens de tẽplo ꝯmercia pctõꝝ.

¶ Secunda concluſio eſt: ꝙ efficacia penitentie eſt ab infinita dei miſericoꝛdia: quaꝫ nobis oſtendit: ſeu meruit chꝛiſtus ſua paſſione: que cum ſit infinita tranſcendit in infinituꝫ omniuꝫ peccatoꝝ noſtroꝛuꝫ multitudineꝫ: quã xp̃s nobis demonſtrat quadruplici exemplo ad confidentiam penitentiũ. ¶ Primo i muliere adultera: quam cum Moyſes mandaſſet lapidari: Dixit ieſus in euãgelio Ioh. 4. Uade ⁊ amplius noli peccare. ¶ Secũdo in muliere chananea: que cum poſt chꝛiſtum clamaſſet: ad eius pedes veniens audiuit. Fiat tibi ſicut vis.

¶ Tertio in petro negante: qui poſtquam fleuit amare. Mathi. 25. Tunc non ſolum fuit ſibi dimiſſa culpa: ſed etiã diligenter ꝯſeruata. ¶ Quarto in latrone confitente chꝛiſtuꝫ in patibulo: cui chꝛiſtus poſtulanti in fine miſericoꝛ-

diã non negauit: ſꝫ adiecit di. Hodie mecũ ⁊c. Luc. 23. Unde ſequitur. Reſpondens ieſus dixit eis. Soluite tẽpluꝫ hoc ⁊c. Illud loquẽs de templo coꝛpoꝛis ſui. q. d. Qd̃ per reſolutionem: ideſt per moꝛtem ⁊ paſſioneꝫ excitabit tẽplum conſcientie noſtre: ⁊ hoc in triduo penitẽtie: ſcilicet per contritioneꝫ: confeſſionem ⁊ ſatiſfactionem: habentis efficaciam infinitã a paſſione chꝛiſti. Unde ſuper illud pſalmi. Apud dominum miſericoꝛdia ⁊c. Dicit Bernar. ꝙ non gutta: ſed vnda ſanguinis largiter ꝑ quinqꝫ partes ſui coꝛpoꝛis emanauit. Unde hebꝛ. nono dicitur. Sanguis chꝛiſti emundauit cõſcientiam noſtraꝫ ab operibus moꝛtis ⁊c. Unde iudei: ideſt penitentes: efficaciam penitẽtie affirmantes di. Quadraginta annis edificatũ eſt templum hoc. q. d. Credimus efficaciaꝫ penitentie. Nam templuꝫ conſcientie in quo habitat chꝛiſtus per gratiam edificatur per quadraginta annos. Nam quadraginta ſunt quater decem. Q. d. ꝙ conſcientia dignum dei habitaculum oꝛdinatur obſeruatione decem pꝛeceptoꝛum ſub teſtimonio quatuoꝛ euangelioꝝ ⁊ impletione ſex operũ miſericoꝛdie: ⁊ ſic ꝑ cõſequens excitabitur hoc templuꝫ in tribus integrantibus penitentiam: ſcilicet contritione: cõfeſſione ⁊ ſatiſfactione. ¶ Quod notandũ intelligẽtes diſcipuli poſt reſurrectionem nouerunt: ſcilicet facta reuelatione.

¶ Tertia concluſio eſt: ꝙ ad veraꝫ penitentiã non ſufficit ceſſare ab operibus malis: ⁊ etiam inſudare bonis: ſed etiaꝫ requiritur ꝙ ceſſet ab affectionibus carnalibus: ⁊ cogitationibus: ⁊ imaginationibus eoꝛũdem. Unde penitentia eſt ſicut regula. Ipa enim regulat in penitente non ſolum opera: ſed etiam cogitatiões ⁊ affectiones ad emendationis integritatem. Unde ſicut quicunqꝫ recedit a regula: apoſtata eſt cenſendus. Sic quicunqꝫ recedit a penitẽtia: affectione ⁊ cogitatione non eſt dignus gratia que per penitentiam adipiſcitur. vnde Ber. dicit. Coꝛpoꝛis conuerſio ſi ſola fuerit erit nulla. foꝛma quideꝫ conuerſionis eſt non veritas vacua virtute gerens ſpẽm pietatis. Miſer homo q totus pergens in ea que foꝛis ſunt: ⁊ ignarus interioꝛum ſuoꝛum: putans ſe aliquid eſſe cum nihil ſit: ipſe ſe deducit. Exterioꝛem quippe ſuperficieꝫ intuens: ſalua ſibi omnia ſupplicatur non ſentiens vermem occultum: qui interna coꝛrodit: ſolas mouet manus ad opera mandatoꝛum coꝛde penitus arido: ductus conſuetudine quadam. Unde ſequitur. Cuꝫ eſſet hieroſolymis. Gloſa. Conuentus adhibat vt verbis ⁊ ſignis plures conuerteret. Et quia aliqui ſolis ſignis moti credebant: ⁊ aliqui nondum erant renati ex aqua ⁊ ſpiritu ſancto: ⁊ alii qui ficte. ideſt non coꝛde. Et ideo non erant digni: ⁊ aliqui erant imperfecti: ⁊ ideo non poterant capere. Unde ſequitur. Ieſus autem nõ credebat ſe eis: ſcilicet per gratiam inhabitando: qꝛ idigni. Eo ꝙ ipſe noſcet omnes: quoꝝ quatuoꝛ ponuntur in penitentia foꝛmidanda. ¶ Primum fuit eſau qui non inuenit locum penitentie: quãuis cum lachꝛymis requiſiuiſſꝫ Ad heb. 12. Quia a carnis deſiderijs nõ abſtinebat. ¶ Secũdum eſt achab: qui relapſus fuit in ydolatriaꝫ. Quarti reg. 12. ¶ Tertiuꝫ ſymonis magi: cui poſt peccatum a petro eſt dictus. Penitentiã age a nequitia tua. Actuuꝫ. 7. Poſtea relapſus eſt in perfidiam. ¶ Quartum eſt iude: qui penitentia ductus retulit triginta denarios. Mathei. 27. Sed quia cum deſperatione penituit: ideo relapſus eſt in homicidium. Et ideo dicit Yſaias. De ſummo bono irriſoꝛ eſt: ⁊ non vere penitens: qui adhuc agit quod penitet. Nec videtur deum poſcere ſubditus: ſed ſubſanare ſuperbus: multi lachꝛymas fundunt: ſed peccare non deſinunt Hi effectum penitentie non recipiunt. Unde quiſquis vult effectum penitentie conſequi: neceſſe habet vt ſic admiſſa defleat: vt iterꝫ flenda non committat. Quod nobis concedat ⁊c.

¶ Feria tertia dominice Letare.
Sermo ſexageſimus ſeptimus.

Iam die feſto mediante aſcendit ih̃s in templum. Ioh. 7. Cuꝫ anima rationalis coꝛrupta fuit per peccatum primi parentis: ꝯtraxit debilitatem in iraſcibili: pꝛonitatem in concupiſcibili: caliginẽ in rationali. Hic eſt pꝛopter debilitatẽ iraſcibilis temptationibus fatigata: reſiſtere nõ pot̃ ꝯcupiſcibilis voluptatib9 illecta cito peccato conſentit: ⁊ pꝛopter caliginẽ rationalis in cognoſcendis ⁊ diſcernendis decipitur ⁊ male interpꝛetatur. Unde gratia ſpiritus ſancti in mentem veniens remedium pꝛeſtat: iraſcibilem roboꝛans: concupiſcibilem a ſue ꝓnuatis fluxu ſtringens: rationaleꝫ illuminãs.

Propter quod petiuit apl'us ad ephe. primo.
Pater glorie det vobis ſpm̄ ſapie: ⁊ reuela/
tionis: ⁊ agnitionis eius: illuminans oculos
cordis veſtri: vt ſciatis q̄ ſit ſpes vocationis
eius: ſicut p3 in euāgelio moraliter intellecto.
Nam ſm̄ Orige. paſcha eſt feſtum diuin3: qd̄
in ſpiritu ⁊ veritate perficit̄: qd̄ eſt vita ſpūalis
Et hoc gratia ſpūs ſancti inſpirante: informā
te: ⁊ operante. Contra quā3 affectōes carnis ſtu
peſcentes murmurāt: credentes eam eſſe acq̄ſi
tam: cum ſoli deo ſit aſcribenda. Oſtendit ⁊ ef
fectum: ⁊ docet remedium: cauſans ꝯtritionē:
docens ſatiſfactionem: ꝯſtringens fluxu3 car/
nalium affectionū: ⁊ ceſſare facit a peccatis ſpi
rituali circūciſione: q̄ patribus ⁊ ſanctis eſt re/
uelata: ⁊ perficit̄ ingeni mente: ⁊ ſic inſpiratio/
nes dicit cum a deo ſint operibus carnis ⁊ affe/
ctionibus ꝯtradicunt: ⁊ illiciunt hoīes ad ami
citiam dei. Et ſm̄ hoc occurrunt in euangelio
quatuor conſiderationes.

Prima ꝯſideratio.

Circa p̄mam ꝯſiderationem: q̄ eſt de
gratie affectu: quo ad dona gratuita:
quibus anima p̄uilegiata ad vite p/
fectionem diſponitur: iam die feſto mediante:
ſunt tres concluſiones.

Prima ꝯclo eſt: q̄ multiplex templū in ſa/
cra ſcriptura inuenit̄. Primum eſt corpus
xpi: de quo mente nō eſt recedendum: q2 ſicut
ſ. morari pium eſt ad deuotionem: ita fructuo/
ſum ad vtilitatem: qd̄ iudaica impietas ſoluit:
⁊ diuina potentia ſuſcitauit. Joh̄is. 20.
Scđm eſt beata virgo: q̄ cum ſit noſtra ad
uocata: ſpes: mediatrix: fortitudo: ⁊ excuſatio:
amatrix hoīu3: ſupatrix demonu3 dei templu3
de ea nō eſt diſcernendū: ſed in eo preces ſunt
fundende. Tertiū eſt eccl'ia ſancta electorū:
a qua nō eſt diſcedendum: cum iocundum ſit
fratres habitare in vnum. Quartu3 eſt aīa
noſtra. vnde hijs que ſpectant ad eius ſanctifi
catonē tota ſollicitudine intēdam9. Quin
tum eſt patria celeſtis.

Scđa ꝯclo eſt: q̄ aīa dicitur aliquando do/
mus dei: aliquādo templum dei. Domus dei
dicitur: quādo deus in ipſa eſt per gratiā gra
tis datam: ⁊ nō gratum facientem. Templu3
dei eſt: quādo eſt in ipſa p gratiam gratum fa/
cientem. Domus eſt cum illuminat intellectū
de ſtatu ſuo. Templum eſt: quādo ſanctificat
affectum ad amorem accedendo. Docet in tē/
plo cum diuina iſpiratōe intellectu3 inſtruens
mouet affectum. Et ideo q2 ſic intimat ſe aīe:
me per gratiā ſpiritualr̄ vult habitare in eā: q2
ipſa ſola ſit capax gratie ⁊ gl'ie. vnde Augu9.
Anima dei imago eſt: q2 ipſius capax ⁊ parti
ceps eſſe pōt. Et hoc: q2 delectabilr̄ ſpeculatur
ſuam pulchritudinem in aīa ſcđo3 per imagi/
nem ſibi impreſſam: ſicut in ſpeculo mundo ⁊
terſo ab oībus ſordibus vitio3. vnde ꝓuerb.
Delicie mee eſſe ⁊c. vnde dicit. Jam die feſto
mediante aſcendit ih̄s in templum. De quo fe
ſto pſal. ait. Relige cogitationum diem feſtu3
agent tibi. Glo. Exhibitiōe boni opis. Feſtū
agent tibi. i. manſueti ceſſabunt a ſuili ope pec
cati nō intenti mūdo: ſed in bonis opibus ger
Cogitatio. n. eſt conceptio voti: ſed relige red
ditio voti. Que opatio relinqt̄ poſt cogitatiōe3
Tertia ꝯclo eſt: q̄ talis aſcenſus gr̄e in aīā
mam eſt ei multum fructuoſus: q2 nō intrat ſi/
ne donis ⁊ virtutibus. Eſt. n. hoſpes anime:
q nullius indiget boni: ſed aīam replet omni/
bus bonis. Jnq̄ntum eſt ex p̄te eius: ſemp pa
ratus eſt ꝯferre ſua dona: q2 ſtat ad oſtiū ⁊ pul
ſat: vt affectus cordis ſibi apiatur: ⁊ intromitta
tur ad ꝯuiuandum ſpūalr̄ per dono3 ſuorum
cōicationem: l3 aliq ponant obſtaculum: oſtiu3
cordis claudēdo: de qbus dicit Job. Jpi fue/
runt rebelles lumini. i. diuine gratie. Jntelli/
gendum tamen cōcordando cum euangelio:
q̄ gratia quinq3 effectus opatur in anima.
Primus eſt illuminare. Nam ſicut in ra/
dijs ſolaribus apparent athomi: ita in gr̄a ap/
parent oēs defectus noſtri latentes. Pſalmi.
Jn lumine tuo. ſ. gratie videbimus lumen. ſ.
glorie. vnde ſeqtur. Docebant ⁊ mirabant̄ iu
dei di. Quomō h̄ litteras ſcit: cum nō didice/
rit. q. d. ſm̄ glo. ſciebant eum ſciam acquiſita3
non habere: audiētes eū ꝓfundiſſime loquen
tem veritatem legis ⁊ ꝓpheta3. vnde non imme/
rito mirabantur. Scđm eſt nos deo caros
reddere: ⁊ h̄ per humilitate3. vnde Bernar.
Jn alto nō altum ſape: ſed humilibus ꝯſenti/
re: nil deo carius. vnde ſequit̄. Mea doctrina
non eſt mea: ſed eius q miſit me: oſtendēs ſuā
humilitatem: ⁊ gl'ia3 patris. Tertius eſt ſb
iacere nos diuine voluntati: que eſt regula di/
rigens actus noſtros in debitum finem. vnde
ſeqtur. Siquis voluerit voluntatem eius face
re: cognoſcet de mea doctrina: vtrū ex deo ſit:
an ego a me ipſo loquor. q. d. a gratia diuina ē
facere vel loq ſm̄ inſpirationem: ſed non ſm̄
ꝓprium inſtinctum. Quartus eſt ꝓpriam

gloriam declinare: aſcribendo oiu3 ope3 me/
rita deo: q opatur oia in oibus. vnde ſequit̄.
Qui a ſeipſo loquit̄: gl'ia3 propriā querit: quia
ſm̄ apl'3 ois ſufficiētia noſtra ex deo eſt: q2 nō
ſumus ſufficiētes ⁊c. Quintus eſt de vita
eterna nos certificare: q2 h3 in ſe rationē acce/
ptationis: vnde ſequitur. Qui aūt querit gl'ia3
eius: hic verax eſt. q. d. Sibi de iure debetur
honor ⁊ gloria. Et ideo iniuſtitia in illo nō eſt
q2 debitū reuerētie exhibet deo. Pſal. Gra/
tiam ⁊ gloriā dabit dominus.

Scđa ꝯſideratio.

Circa ſcđam conſiderationē: que eſt
de eius ꝓfectu quo ad opa virtualia
quibus aīa exercitata: ad merendu3
ꝓficit̄: ibi. Nonne Moyſes dedit vobis le/
ge3: vbi ſunt tres concluſiones.

Prima ꝯclo eſt: q̄ gratia eſt quaſi ductor.
⁊ regula q̄da3 in fine3 vltimū ducēs. Alie aūt
gratie a quibus cadit hō: finalr̄ non ducunt in
fine3. Nā3 ⁊ iudas habuit gratiā. ſed non erat
hec ducens in finē. Contingit bene p̄deſtina
tos peccare: ſ3 tamē reuocari ⁊ a pctō recedere
vnde Ro. 8. Quos p̄deſtinauit: hos ⁊ voca/
uit: hos ⁊ magnificauit. Gratia. n. p̄deſtina/
tionis ſemp p̄ſto eſt: ⁊ nunq̄3 deſerit peccatorē
p̄deſtinatu3 ex toto: q2 ſcriptus eſt in libro vi/
te: q̄ntu3 ad terminū: l3 non per p̄ſentē3 iuſtiti
am lucet eis: q ſunt in pctō: ſ3 tn̄ eos non deſe
rit finalr̄ ⁊ in pctō pmanere non pmittit: q2 ſu/
per eos ſemp mouetur miſericordia. Sapiē. 4.
Gratia dei ⁊ mīa eſt in ſanctos eius: ⁊ reſpe/
ctus ſup electos illius. Glo. Sanctos dicit il/
los: qui ſeruant innocētia3: ⁊ ꝯtinuant ſctitate3
a qua non decidunt p pctm̄ mortale: ⁊ ne poſt
gratia3 peccēt: a tēptatione liberat. Electos vo
cat predeſtinatos.

Scđa ꝯclo eſt: q̄ gratia duplice3 ꝓfectum
cauſat in anima. Primus effectus gratie ē
quia ſtatu3 peccati notificat: vt fugiatur. Nul/
lus penitere pōt: niſi prius noſcit ſtatum pcti.
vnde apocal. ij°. Qui lapſus fueras: memor
eſto vnde excideris: ⁊ age penitentiam. vnde
peccatum quadrupliciter ſe menti repreſentat.
Primo vt priuatiuu3 diuine gratie: quoni
am per ipſum aīa ſpoliat̄ donis ſpiritualibus.
Secundo vt lucratiuu3 infinite pene: quia
pena cōdigna peccati mortalis eſt gehenna in/
extinguibilis. Tertio vt amiſſiuu3 glorie:
q2 nullus exn̄s in peccato mortali: h3 heredita
tem in regno chriſti ⁊ dei. Quarto vt offen
ſiuum maieſtatis diuine: quia altiſſimus odio
habet peccatores. vnde recordatio vt ſic dele/
tionem peccati operatur. Et hoc eſt qđ dicit.
Nonne moyſes dedit vobis legem? Moy/
ſes ſm̄ q̄ legiſlator ſignat agnitionem peccati.
Ro. quarto. Per legē agnitio pcti. vbi Au/
guſtinus. Si cognoſcant ⁊ non cauēt: p̄uarica
tio eſt: ⁊ tunc penitētia deletur. Cauere autem
non pōt homo pctm̄: ſi non adiuuatur gratia:
vt cognitu3 caueatur. vnde Moyſes etia3 in/
terp̄tatur aſſumptus ex aquis. Exo. ſcđo dicit̄
Et ſignat dolorē a gratia cauſatū ex cognitiōe
pcti plenu3 lachrymis. Scđs affectus gra
tie eſt: quia negligenter opantes reprehendit.
Multos. n. remiſſos remiſſa conuerſio in pri
ſtinos errores reducit. quoru3 exēpla diuina
gratia vitare docet. vnde ſequit̄. Et nemo ex
vobis legē facit: quaſi dicat. Fraus ⁊ deſidia
in omni ope bono formidanda eſt. Fraudē fa
cimus: dum de bono ope noſmetipſos: nō de
um laudamus. Deſidiā agimus: du3 p torpo
rem languide ea q̄ dei ſunt agimus.

Tertia concluſio eſt: q̄ efficacia iſtius gra/
tie eſt a paſſione chriſti: non ex voluntate: vn/
de Ro. quarto. Omnes peccauerunt: ⁊ egēt
gratia dei. vbi dicit Auguſti. Non iuſtificati
per legē: nec p propriam voluntatē. ſed p gra
tiam xpi. vnde ſequitur. Per redēptionem q̄
eſt nob a xpo ih̄u. i. ſm̄ gloſam per p̄ciuum da
tur nobis a xpo. De quo Petrus. Quia nō
corruptibilibus auro vel argēto redēpti eſtis:
ſed p̄cioſo ſanguine filij dei. Ut igitur iuſtifi/
ficarentur homines diuina gratia: veritas de
Maria orta eſt: vt pro illis iuſtificandis offer
ret ſacrificium paſſionis ⁊ crucis. Non enim
a nobis ſumeret carnem mortale3 chriſtus: ſi
mori non poſſet. Propter enim dicitur rede/
miſſe: ⁊ non emiſſe nos. Jpſius eni3 eramus
ante per naturam: ſed noſtris delictis ſumus
alienati. Sed deus pater longe ante diſpoſuit
vt nos a peccatis liberaret: ſicut ante promiſe/
rat. Quod cu3 impleuit: iuſtum eſſe ſe oſten/
dit. vnde ſequitur. Quid me queritis interfi/
cere? quaſi dicat reprehendendo recidiuos ſe
mel paſſus ſum redimens eos: qui mei erant
per naturam: ⁊ alienati per culpam. Sed nūc
amplius voluntatem nolite apponere: ne per
vos iterum recidiuo veſtro mea paſſio reno/
uetur. Ad hebreos ſexto. Rurſum crucifigen
tes ſibimet filium dei.

Tertia conſideratio

Irca tertiam conſiderationem que ē
c de eius impulſu quo ad vitia carnalia
qbus anima angariata impetitur: cū
dicit̄. Reſpondit turba et dixit. vbi occurrunt
tres concluſiones.
¶ Prima ɔclo eſt: q vitia carnalia cōtra gra
tiam expellendā ordinant tres acies turbarū.
¶ Prima ipſam aggreditur incipiendo a co/
gitatiōe ex qua ſequit̄ delectatio: deinde hec de
lectatio fit moroſa: de qua fit tranſitus ad con/
ſenſuʒ: de conſenſu ad opus: de ope in conſue
tudinē operandi. ¶ Secunda acies ſic ordina
tur incipiens exterius. ſ. de viſu tranſit ad factū
gradatim: de viſu ad colloquium: dein de ad fre
quentiaʒ: deinde ad contactum: deinde ad oſcu
lum: tandē ad ɔſumationeʒ flagitij. ¶ Tertia
acies ordinat̄ incipiens ſʒ gnā peccatoꝝ de mi
nori ad maius. ſm q aliquis nō reputat venia
lia peccata nō attendens q occaſione eorum po
teſt incidere imortalia. vnde Aug. Caue mi/
nima ne forte ſubruaris arena. vnde ſubditur
Reſpondit turba ⁊ dixit. Hec enim turba eſt
infeſtatio carnalium motuum opprimens gra/
tiam. vnde Iſido. de ſummo bono. Ante con
uerſionem pcedit turba peccatoꝝ: poſt conuer
ſionē ſequit̄ turba tēptationū. Illa ſe obijciunt
ne ad deum conuertamur: iſta ſe ingerunt: ne
liberis cordis oculis deū cernamus. vtriuſqʒ
tumultus inſolentiaʒ nobis gignit itentionēqʒ
noſtram ſpe fraude multimoda intercludit. vñ
ad Gala. quarto dicitur. Caro concupiſcit ad/
uerſus ſpiritum.
¶ Scda ɔclo eſt: q carnalis cōcupiſcentia ſen
tiens concupiſcentes ſpiritus reluctationem:
et ſe appetitui ɔtrariis indicat ipſam diabolice p
ſecutionis ſeuientem crudelitateʒ. Habet eīm
ſpiritus arma tria: quibus carni reluctatur.
¶ Primū eſt virtutis exercitiū: de quo Aug.
Quid tibi adhuc pferenda taʒ longa temporū
ppõnis ſpatia? Nunqd ſcis ſi craſtino viuas?
vnde euangeliſta. Neſcitis diem neqʒ horaʒ.
Ideo vigilate: ⁊ diſcute inertiam corporis: ſem
perqʒ memento: qa regnuʒ celoꝝ nō tepidi: nō
deſides: ſʒ violenti vimqʒ facientes diripiunt
vnde dicit̄. Vnum opus feci: et omnes mira/
mini. quaſi diceret. Qđ omniuʒ virtutū opera
tio eſt vna propter gratie vnitatē: in qua conue
niunt qua contra deſideria carnalia fit relucta
men. ¶ Secundum eſt cordis mundicia: que
eſt quedam ſpiritualis circunciſio: qua a corde
omnes immundicie cogitationū remouentur:
vnde Aug. Circunciſio cordis eſt: q̄ purificat
animaʒ ab imundis cogitationibus: ⁊ interio
res maculas abſcindit: illicitā concupiſcentiaʒ
amputando: vnde ſequitur. Propterea moy
ſes dedit vobis circunciſioneʒ. Moyſes aſſum
ptus de aquis eſt contritio. Hec dedit circum
ciſionē: a peccatis ⁊ cogitationibus eorundē.
Et hoc in ſabbato mentis: ⁊ non corporis: qꝛ
ad talem circuncīſionē requiritur mentis quie
tatio: ⁊ corporis exercitatio. Sed extraneitas a
deo mentis puaganonem ⁊ ineptā letitiaʒ mū
di circuncidit. i. diuidit hoieʒ a gratia dei. vn
de ſequitur. Et in ſabbato. ſ. per mentis ociuʒ
⁊ ineptam letitiam. Circuncidistis hominem:
ab amicitia ⁊ gratia dei. Et mihi indignamini
qꝛ totum hoiem ſaluum feci: a pctis p gratiaʒ.
¶ Tertium eſt oium rerum in melius inter/
pretatio: que eſt contra iudiciū temerariū: que
ſemper dubia in deteriorē partem interpretat̄
Hoc non dʒ fieri: qꝛ includit in ſe iniuriaʒ px
imi. vnde Roma. 14. dic̄ glo. Dubia in me
liorem partē ſunt interpretāda. vnde nullus dʒ
alium contēnere. Et ideo non apparent mani
feſta iudicia de malicia alicuius: debem⁹ eum
habere pro bono. Melius. n. eſt q aliqs falla
tur habens bonā opinioneʒ de malo homine
qʒ q fallatur habens malam opinionē de bo/
no hoie. vnde dicit̄. Nolite ergo iudicare ſm
faciem: ſed ſm rei veritatē inquirite. Job. 29.
Cauſaʒ quam ignorabā: diligenter inueſtiga
bam. Sed ſm iuſtum iudiciū iudicate. Iudi/
cium. n. eſt actus iuſtitie. Juſtitia aūt ſm Ma
crobium eſt virtus reddens vnicuiqʒ qđ ſuuʒ
eſt. vnde dicit̄. Demonium habes. q. d. Tua
crudelitas ſeuiens eſt demoniaca: qꝛ Augu⁹.
de ciuitate dei dicit demones habere cupidita
tem nocēdi: ⁊ a iuſtitia eſſe alienos: inuidia li
uidos: ⁊ ſuperbia tumidos: ⁊ fallacia callidos
vnde quia reluctando carnis concupiſcentijs
eis videtur habere has demonis proprietates
ipſum dicunt habere demonium.
¶ Tertia ɔclo eſt: q ſm Augu^m in gloſa ad
gala. ſexto. Congruit noſtre deuotioni: vt qui
domini crucifixi paſſionem celebramus repri/
mendarum carnalium voluptatum crucē nob̄
faciamus. In hac quidem cruce ſemper debet
pendere xpian⁹: vt ſit fixus clauis. i. preceptis
iuſtitie: vt xp̄s in cruce clauis ɔfixus fuit. vn/
de ad Gal. 6. Qui ſunt xp̄i: carnem ſuam cru
cifixerunt cū vitijs et ɔcupiſcentijs. Glo. ibi/
deʒ. Contra malos poſita eſt lex. Bonis au/

tem poſita eſt crux. Et ideo qui ſunt Chriſti:
quos neceſſe eſt ſequi ſpiritum: carnem crucifi
xerunt. i. maceraruerunt carnem ſuam: pugnā
tes cum vitijs operum: ⁊ concupiſcentijs deſi
deriorum. vnde ſequitur in euangelio. Dice/
bant igitur quidaʒ iudei ex hieroſolymis. ſ. af/
fectiones ⁊ opationes ſpiritus. Nonne hic eſt
quem querunt interficere. ſ. affectiones carnis
ſpiritui reluctātes ſuccumbere? Ecce palaʒ lo
quitur. Ipſa autē gratia ſupans omnia. ſ. que
expediunt ad deſtructionē carnis peccati: ⁊ ad
animationē ſpiritus. Nunquid vere cognoue
runt principes. ſ. tenebraꝝ: quorum inſtinctu
⁊ ſuggeſtione caro concupiſcit aduerſus ſpiri/
tum: quia hic eſt xp̄s. i. vnctus iuſtitia dei: que
vngit impium: quando miſericorditer de infi/
deli facit fidelem. vnde ſequitur. Hunc ſcim⁹
vnde ſit: quaſi dicat. Hec vnctio iuſtitie ppꝛie
dicitur dei: qꝛ de promiſſione originem habʒ.
Et cum pmiſſum dei redditur: iuſtitia dei eſt.
Et cū ſuſcipit fugiētes ad ſe: iuſtitia dei eſt: qꝛ
non ſuſcipe iniquitas eſt. Chriſtus aūt cuʒ ve/
nerit: vnctio delectationis carnis eſt. Nemo
ſcit vnde ſit: qꝛ non a deo: nec a gratia. Igit̄ a
nullo proficiente ad ſalutem.

Quarta ɔſideratio.

Uarta cōſideratio eſt qʒtum ad eius
q ortum que ad infuſa ſpiritualia ſeu
dona ſupernaturalia: quibus anima
imbuta ad premium extollitur: ibi. Clamabat
autem ihs docens in tēplo: vbi ſunt. 3. ɔ°es.
¶ Prima ɔclo eſt: q illi q fomite carnis agi/
tantur: clamando ſollicitius debent diuinū au
xilium inuocare. Licet. n. coaſſiſtente gratia
dei: penitens egreditur de peccato: vel quo ad
culpam: vel quo ad penam ſubijciendo ſe regi
mini rationis: tamen ex parte ſenſualitatis fre
quenter cogitationibus agitatur. Nonnullos
enim vidimus: qui ieiunando humiliant ſe cu
bantes cinere ⁊ cilicio: ⁊ diſciplinis ſe affligen
tes: ⁊ tamē adhuc vexantur a demonio. ſ. a fo
mite: qui ab apl'o dicitur angelus ſathane.
Scda coꝛ. 12. In cuius figura mulier chana
nea: cuius filia a demonio vexabatur: ad ihm
clamabat pro filia. vnde ihm nominat filium
dauid: cōmemorans q ipſe ſaul a ſpiritu malo
eum agitante liberauit. vnde xp̄s caritas libe/
rat a ſpiritu inuidie: xp̄s mundicia liberat a ſpi
ritu immundo vexante. Huīc clamorem xp̄s do
cet in templo. ¶ Primo cordis per inſpirati
onem ⁊ cogitationem ipſum arguente de mali
cia ſua. Pſal. Arguam te ⁊c. ¶ Scđo docet
in templo auꝛ per ſcripture amonitionē. ſ. de du
ritia cordis increpādo. Mat. 5. ¶ Tertio do
cet in templo corporis p infirmitatem. Pſal.
Multiplicate ſunt infirmitates coꝝ ⁊c. Et h̄
eſt q ihs clamabat docens in templo.
¶ Scda ɔclo ē: q cuicūqʒ ɔuenit nō peccare
⁊ eſſe ſine pctō: hoc hʒ ex dono gratie: nō ex cō
ditione nãe. Ratio eſt: qꝛ peccare nihil aliđ eſt
qʒ declinare a rectitudine actus. queʒ dʒ habe
re: ſiue accipiatur pctm̄ in nalibus: ſiue in arti
ficialibus: ſiue in moralibus. Solum aūt illuʒ
actum a rectitudine declinare: nō ɔuenit. Cu/
ius regula eſt ipſa virtus agens. Sola autem
virtus agentis dn̄a eſt ſui actus: qꝛ nō ordinat̄
ad ſupiorem finem. Omnis aūt voluntas cu
iuſlibet creature rectitudinē a ſuo actu non hʒ:
niſi ſm q regulat̄ a voluntate diuina: ad quam
ptinet vltimus finis. vnde in voluntate diui/
na non põt eſſe pctm̄: ſed in voluntate creata.
Vnde cum voluntas diuina ſola ſit impeccabi/
lis: põt a peccato ⁊ ab inclinatõe ad pctm̄ libe/
rare. vnde ſequitur. Et me ſcitis: ⁊ vnde ſim
ſcitis. q. d. Omnia dona q̄ vobis ɔferunt̄: ſi
ue ſit remiſſio culpe: ſiue ſit relaxatio pene: ſi/
ue preſeruatio a malo: ſiue collatio donorum
gratuitoꝝ: ſiue moralium: ſiue gratiaꝝ quarū
cunqʒ: a ſola voluntate diuina eſt.
¶ Tertia ɔclo eſt: q gratia iuſtificationis ſo/
lum tangit efficaciter pdeſtinatos: de qua dicit̄
De turba autem multi crediderūt in eum. glo.
Ro. 8°. Predeſtinatio eſt preſcia ⁊ ppãratio
beneficioꝝ dei: qua certiſſime liberant̄ qcunqʒ
liberantur. Intelligendum tñ q pdeſtinatio
certiſſime ⁊ infallibilr̄ ɔſequitur ſuum effectū
nec tñ imponit neceſſitatem: vt effectus eius
ſcilicet ex neceſſitate ɔueniat. Predeſtinatio
enim eſt ꝓuidentie pars. Non aūt omnia que
ꝓuidentie ſubdunt̄: neceſſaria ſunt: ſed q̄dam
ɔtingenter eueniunt ſm ɔditionem cauſaruʒ
ꝓximaꝝ: quos ad tales effectus diuina ꝓuidē
tia ordinauit. vnde multi. i. electi. De turba. ſ.
vocatoꝝ voluntate dei antecedente: qua oēs ſu
mus vocati: quia omnes iſta voluntate voluit
ſaluos fieri. Crediderunt. ſ. non ſolum per p
pꝛie voluntatis inclinationem ad fidem. Sʒ
crediderunt per gratiam predeſtinationis vo/
cati ad fidem ⁊ electi. Romanorum. 6. Quos
vocauit: hos ⁊ magnificauit.

¶ Feria quarta. Sermo.68.

p

Reteriens

ieſus vidit hoiem cecum
a natiuitate. Johis.9.
Sicut videmus in natu
ralibus φ doctrina natu
ralis ad euidentiorez ma
iorez aliquando per facta naturalia declaratur
vt maioris ſit roboris ⁊ firmitatis in intellectu
audiẽtis: ſic reuera xp̄i doctrina ſupnaturalis
ab eo fuit declarata ⁊ ꝯfirmata p miraculorum
opationez: q² hoc infideles inducebat ad fidez
⁊ deitatis p̄ſentiaz demonſtrauit. Erat nanq̃z
mundus in abſentia xp̄i ſub quadam vmbra.
Ipſo autẽ adueniente in munduz aduenit lux
ex cuius p̄ſentia facta eſt quedã dies: in q̃ xp̄s
manifeſtabat quid credẽdũ: aliqñ qd agenduz
puta mandata vel ꝯſilia. Aliquãdo quid ſperã
dum: dum ꝓmittebat p̄mia: aliqñ quid timen
dũ dũ ꝯminabat ſupplicia. Hic ergo manife/
ſtabat quid credendũ de eo. Ex opere.n.mira
culoſo voluit credi verus deus: vt pȝ in euan/
gelio. ¶ Nota ſyloa eſt fons ad radicẽ mõtis
ſyon: qui in certis horis ebullit: cuius aque ex
cipiunt quaſi ſtagnum: nõ longe a fonte ꝯſtru
ctum: quaz collectionẽ mõ piſcinaz: modo na/
tatoria appellat ſcriptura. Scd̃z gloſaz cecus ſi
gnat genus humanũ: in quo cecitas eſt natura
lis: q² peccãte primo hoie vitium ꝓ natura ino
leuit. Unde ſm mentẽ hominis homo cecus:
eſt natus. Cuius oculus mentis ieſus cuȝ ap/
paruiſſet ſua incarnatione docuit euȝ ſacramen
to baptiſmatiſ a peccato originali purificari: vt
ſic lumine fidei illuminatus videret oculo mẽ
tis deũ: ſeipſum ⁊ mundũ: que illuminatio re/
cipit ſolum in ſabbato mentis: que eſt p eterne
pacis tranquillationẽ: cui inuident diabolice p
ſuaſiones ac fomitis inclinationes. vnde gr̃a
diuina inueniens illuminatũ iam eiectuȝ de ſy
nagoga malignantiuȝ: ⁊ genus mentis eius iã
reuerẽter flexa ad obediendũ diuine voluntati ⁊
iuſſionibus eius: euȝ p gratiaȝ in filiũ dei ado/
ptatur. Et ſm hoc occurrunt nobis in euange
lio quatuor conſiderationes.

Prima conſideratio.

c Irca p̄maȝ ꝯſideratõez: q̃ ẽ de cecita
tis entitate. ſ. quid ſit cecitas cũ dicit.
Preteriẽs ihs ⁊c. Et ſunt.4.ꝯ͡ces
¶ Prima ꝯclo eſt: φ cecitas eſt ebitudo men
tis: licȝ idem ſint realiter: differunt tñ ratione.
Naȝ ebitudo mentis importat quandaȝ debi/
litatẽ mentis circa ꝯſiderationeȝ ſpũaliũ bono/
ruȝ. Cecitas aũt mentis oĩmodam priuationẽ
cognitionis eoꝝ importat: ⁊ vtrunq̃z opponit
dono intellectus p quem homo ſpũalia bona ⁊
eoꝝ interiora ſubtiliter penetrat.
¶ Scd̃a ꝯcluſio eſt: φ cecitas inquantũ ẽ ſub
tractio gr̃e ex ea ſequr φ mens diuinitus non
illuminet ad rẽ vidẽduȝ: ⁊ tunc deus eſt cauſa
illius. Naȝ de⁹ eſt cã vl̃is illuminatõis ſȝ illð
Johis.p̄. Erat lux vera ⁊c. Sicut ſol eſt cau/
ſa vl̃is illuminatiõis corpoꝝ aliter tñ ⁊ aliter.
Nã ſol agit illuminando p neceſſitatẽ nature
deus aũt agit voluntarie p ordineȝ ſue ſapien/
tie. Sol aũt quantũ eſt in ſe oĩa corpora illumi
nat: ſi qð tñ impedimẽtũ inueniat in aliquo cor
pore relinquit illud tenebroſuȝ: ſicut pȝ de do/
mo cuius feneſtre ſunt clauſe: ſed tñ illius obſ
uationis nullo modo cauſa eſt ſol. Nõ.n.ſuo
iudicio agit: vt lumen interius non immittat: ſȝ
cauſa eius e ſt ſolum ille qui claudit feneſtram.
Deus autẽ ꝓprio iudicio lumen gratie nõ im/
mittit in quibus obſtaculum inuenit. Uñ cau
ſa ſubtractionis gratie eſt non ſoluȝ ille qui po
nit obſtaculũ gratie: ſed etiam deus q ſuo iudi/
cio graȝ non apponit ⁊ p hunc modũ deus eſt
cauſa excecationis. Intelligenduȝ tñ φ excecu
tio inquantũ ex diuina mĩa ordinat medicina/
liter ad ſalutẽ eoꝝ qui excecant puta inquantuȝ
deus pmittit aliquos cadere in peccatũ: vt pec/
catum ſuum agnoſcentes humilientur ⁊ con/
uertant ſm Aug. in libro de natura ⁊ gr̃a: ſed
hec mĩa non oĩbus impẽditur excecatis. ſȝ ſo/
lum p̄deſtinatis qbus oĩa coopantur in bonuȝ.
Preteriens ieſus. i. diſſimulans gratie infuſi
onem quo ad tp̄s cum videt oculo mĩſicordie
Cecum. ſ. finalr̃ p̄deſtinatum: licet fuerit ad tẽ
pus derelictus a neceſſitate ⁊ hoc ꝓpter culpã
originalem ꝓpagaliter ſibi innatam.
¶ Tertia cõclo eſt: φ excecatio inquantum eſt
auerſio a diuino lumine: vt ſic a vitijs carnali/
bus ſumit originem: patet. Nam delectatio ap
plicat intentionem ad ea quibus aliquis dele/
ctatur. Unde dicitur ſexto ethi. φ vnuſquiſq̃z
ea in quibus delectatur: optime operatur. Cõ
traria vero nequaq̃z ſed debiliter. Uitia autem
carnalia. ſ. gula ⁊ luxuria conſiſtunt circa dele
ctationes: tactus ciboꝝ: ⁊ veneroꝝ que vehe/
mentiſſime inter oẽs carnales delectationes.
Et ideo per hec vitia intentio hominis maxie
applicatur ad corporalia: ⁊ per conſequens de
bilitatur operatio hominis circa intelligibilia.
Plus autem per luxuriam quam per gulam
quanto delectationes veneree ſunt vehementi
ores q̃z ciborum. Et ideo ex luxuria oritur ceci
tas mentis: que quaſi totaliter ſpiritualium bo
norum cognitionem excludit. Ex gula autem
hebetudo ſenſus: que reddit hominem debileȝ
circa huiuſmodi intelligenda. E conuerſo autẽ
oppoſite virtutes: ſcilicet abſtinentia ⁊ caſtitas
maxime diſponunt hominem ad perfectioneȝ
intellectualis operationis. Unde Dan. p̄mo
dicitur. Hõ illis pueris: ſcilicet abſtinentibus
⁊ continentibus dedit deus ſcientiaȝ ⁊ diſcipli/
nam. vnde ſeqtur. Querunt diſcipuli d. Rab
bi: quis peccauit: hic aut parentes eiuſ? ⁊ cet̃a.
Quaſi diceret. Hec cecitas non eſt innata ꝓ/
pagatione: ſed eſt a vitijs radicata.
¶ Quarta concluſio eſt: φ nõ omnis pena in
fligitur propter peccatum. Ad cuius declara/
tionem nota φ duplex eſt cauſa. ¶ Una ſine q̃
non ſic omnis pena habet culpam ſicut cauſaȝ:
quia ſi non fuiſſet culpa: nulla fuiſſet pena.
¶ Alio modo eſt cauſa meritoria. Et hoc mo
do non omnis pena reſpicit culpam. Aliquan
doq̃ vero infligit pena ad virtutis probationẽ
ſiue manifeſtationem: vt in iob. Aliquãdo ad
virtutis confirmationem: vt in paulo. Quan/
doq̃z vero ad glorie dei manifeſtationẽ: vt hic.
Aliquando ad perpetue damnationis inchoa/
tionem: vt in herode. Actuuȝ duodecimo. Ali
quando ad culpe expiationeȝ: vt in filijs iſrael
in deſerto. vnde reſpondit ieſus. Neque hic
peccauit neq̃z parentes eius: vt ⁊c. quaſi dice.
Non fuit cecus a natiuitate propter peccatum.
quia peccatorem eſſe: preſupponit eſſe nature:
neque propter peccatum parentum. Nam pe/
na ſpiritualis que conſiſtit in priuatione gratie
nullus punitur pro alio: cuȝ anima ſit a deo nõ
a parentibus. Sed pena corporali: vnus pro
alio punitur: vt patet in ſodomitis ⁊ alijs mul/
tis: ⁊ hoc ideo quia filius quo ad corpus ẽ ali/
quid patris. Non eſt igitur inconueniens φ
deus infligat penam corporibus in remediuȝ
anime: que nobilior eſt corpore: vt nobilius p
punitionem ignobilioris reformetur. Et ideo
ſequitur. Me oportet operari opera eius qui
miſit me donec dies eſt: ſcilicet opera ad ſalu/
teȝ humani generis ordinata: q² nunc ẽ oppor
tunitas operandi quam cauſat preſentia chriſti
qui eſt verus ſol iuſtitie. Et ideo reppulit no/
ctem ſeculi: ⁊ dixit opportune operationi cõſti/
tuit. Quia venit nox quando nemo poteſt ope
rari. Et ideo ſtudioſe operanduȝ eſt: quia hoc
tempus ad merendum datuȝ eſt: ſed poſt non
reſtat niſi recipere premia: ⁊ ideo addit. Quã/
diu ſum in mundo lux ſum mundi.

Secunda conſideratio.

c Irca ſecundam conſiderationem que
eſt de cecitatis expulſione: quam fa/
cit diuina benignitas cuȝ dicit. Hec
cum dixiſſet: vbi ſunt quatuor ꝯcluſiones.
¶ Prima ꝯclo eſt: φ lutũ factũ ex ſputo ſigni
ficat diuinam incarnationẽ. vnde glo. De ſali
ua lutuȝ fecit: quando verbuȝ caro factum eſt.
Saliua eſt ſapientia que ex ore altiſſimi ꝓdijt.
Terra eſt caro chriſti. Augu. ſuper Joanneȝ.
Magnuȝ myſterium cõmendauit chriſtus de
ſaliua ſua. Lutuȝ fecit: quia verbum caro factũ
eſt: quaſi diceret. Saliua terre coniungitur:
quando dei filius ex virgine naſcitur. vnde di
citur. Hec cuȝ dixiſſet expuit in terram. i. nãȝ
diuinaȝ humane nature que eſt terra. Uniuit ⁊
fecit lutuȝ. i. aſſumpſit humanitatem.
¶ Secunda concluſio eſt: φ linitio huius lu
ti ſuper oculos ceci ſignat ſpiritualem refor/
mationem. Nam ratio noſtra lippa eſt facta ⁊
intellectus obſcuratus eſt propter peccatuȝ: ita
φ non poſſumus per nos veritatem cognoſce
re. Ideo chriſtus venit: vt omnia que ad ſalu/
tem ſunt neceſſaria ſufficienter nobis verbo ⁊
exẽplo demonſtraret. Et ideo luto facto ex ſpu
to liniuit oculos noſtros. Lutũ enim ſit ex ſpu
to ⁊ terra: ⁊ incarnatione vnita ſunt diuerſa: ſci
licet humana natura ⁊ diuina: ex qua vnione
homo perfecte illuminatur. Unde gloſa. Hic
luto vnxit occulos illius qui credit verbuȝ car
nem factum. Unde Auguſ. Oculi noſtri hoc
luto vnguntur: dum credentes chriſtuȝ incar/
natum illuminamur vnctione ſpiritus ſancti.
de qua Johis.3. Unctio docebit nos de omni
bus. vnde ſequitur. Et liniuit lutum ſuper ocu
los eius: ſcilicet vt videret ſuperiora vt appetã
tur ⁊ inferiora vt contemnantur.
¶ Tertia ꝯclo eſt: φ ad pfectaȝ illuminationẽ
duo requiruntur. i. obediẽtialis ſubiectio diuine
volũtati ⁊ lachrymaꝝ effuſio ꝯtritiõis. ¶ Pri
muȝ pȝ de obediẽtia. Unde Ber. Obediẽtia
dirigit greſſus noſtros ⁊ ſancte ꝯuerſatiõis ꝓ
meret graȝ. ¶ Scd̃z pȝ de lachrymaꝝ effuſio
ne: q² ducunt nos in cognitioneȝ veritatis. vñ
Greg. Quo vberius culpa defletur: eo altior

cognitio veritatis attingitur: qꝛ ad videndum
internum lumen polluta conſcientia lachꝛymiſ
baptizata renouatur. vnde ſequitur. Vade.ſ.
ꝓficiendo in virtutibus implens diuinaꝫ vo
luntateꝫ: que eſt ſanctificatio noſtra ſꝫ apſum.
Et laua in natatoria ſyloe. qḋ interp̄tatur miſ/
ſus. q. d. Laua ſordida mentis in natatoria ſy/
loe. i. in flumie lachꝛymaꝝ ꝯtritionis: q̄ habēt
efficaciā delectionis ex parte miſſi. i. xp̄i: q miſ/
ſus eſt vt lauaret nos in ſanguine ſuo a ſordibꝰ
peccatorum: ſm̄ illud hebꝛe. 9°. Sanguis xp̄i
emundabit ꝯſcientiā noſtram ab opibꝰ mortis
¶ Quarta ꝯcluſio eſt: ꝙ ad hoc ꝙ aliquiſ ſit ꝑ
fecte illuminatus ne erroꝛis ignorantia obſcu/
reſ per peccatuꝫ: tria requiruntur. ¶ Primū
eſt vt temptatio fugiatur ſicut homo ſapiens fu
git: vbi ſuperare non poteſt. Vnde illi qui ſe
debiles ſentiunt ad reſiſtendum fugiunt: ſicut
dauid a facie ſaul: quod eſt cōtra illos qui ſe in/
gerunt locis ⁊ ſpectaculis illicitis. Unde ſecun
de petri pꝛimo. Fugientes ea que in mundo
ſunt ⁊ cetera. ¶ Secundum eſt vt temptatiōi
contrarietur: quod fit per penitentiam: ſicut vi/
demus in naturalibus: ꝙ nulla foꝛma expelli/
tur: niſi a ſua contraria. Et quia omnis tempta
tio eſt allectiua. Ideo per triſtitiam ⁊ penam fu
gari debet: qꝛ in moꝛalibus pene ſunt ſicut me
dicine. Vnde colocen. tertio. Moꝛtificate in/
quit mēbꝛa veſtra. ¶ Tertiuꝫ eſt vt habeamꝰ
refugium ad diuinam gratiam: ſicut illi qui ini
micis reſiſtere nequeunt ad munitiones recur
runt: ſic nos ad celeſtia recurrere ḋbem̄us per
contemplationem. Vnde apoſtolus dicit. Ad
ephe. ſexto. Qḋ contra tales temptationes de
bemus armari ſpiritualibus armis fidei. Un
de dicit. Abijt: ſcilicet fugiens peccatuꝫ. ſ. per
contemptū. Et lauit: ſcilicet lachꝛymis ꝯtritio/
nis ꝑ pniaꝫ. Et venit. ſ. vidēs ꝑ fidē ad xp̄m
ꝓ refugio obtinēdo. Tertia ꝯſideratio.

C Irca tertiam ꝯſiderationem que eſt
de aduerſantiuꝫ remuneratione quā
depellit illuminati fidelitas cuꝫ dicit.
Itaqꝫ vicini ⁊c. Ubi ſunt tres concluſiones.
¶ Prima concluſio eſt: ꝙ omnis temptatio
oꝛtum habet quadruplicem: quia quandoque
temptatur quis ab interioꝛi: vt cum quis tem/
ptatur a pꝛonitate pꝛopria. Unde Jacobi p̄mo
Vnuſquiſqꝫ temptatur ⁊c̄. Iſta pꝛonitas con/
cupiſcentie dicitur nobis vicina: quia quocun/
que nos diuertimꝰ: ſemper eſt nobis annexa.
vnde dicitur. Itaqꝫ vicini. Quandoqꝫ tem/
ptatur quis a ſuperioꝛi vt a deo. Geneſis. 20.
Temptauit deus abꝛaham. vnde dicitur. Et
qui viderant euꝫ pꝛius: quia mendicus erat: ꝑ
quos intelligitur ille q nouit abſcondita. Quā
doqꝫ etiam temptatur quis ab exterioꝛi: vt a vi
ſis vel auditis mundanis. Dani. 13. De pꝛe/
ſbyteris ſuſannam videntibus. vnde dicitur.
Alij dicebant: Quia hic eſt. Per quos intel/
liguntur exterioꝛa mundana apparenter tem/
ptantia. Quandoque autem ab inferioꝛi: ſcili
cet a diabolo qui inſtigat ad maluꝫ. Actuuꝫ. 5.
Cur temptauit ſathanas coꝛ tuuꝫ? vnde dicit.
Alij autē nequaquaꝫ: ſed ſimilis eius eſt. Iſto
rum autem temptationū que eſt a ſuperioꝛi eſt
bona: quia deus non temptat niſi vt a bono ad
melius procedatur. Unde Jacobi p̄mo. De/
us interptatoꝛ maloꝛuꝫ eſt. Alia eſt ab interi
oꝛi: ⁊ illa eſt moleſtiſſima: qꝛ eſt intrinſecꝰ no/
bis anneꝫa. Pſalmi. Qui diligit iniquitatem
Illa que eſt ab exterioꝛi eſt facillima: quia niſi
iungatur cum interioꝛi nihil per ſe poteſt. Illa
que eſt ab inferioꝛi eſt debiliſſima: qꝛ ſꝫ Ihe/
ro. Debilis eſt hoſtis: q nō vincit niſi volēteꝫ.
¶ Secunda concluſio eſt: ꝙ ille cecus illumi
natus ad refutandum tempeamēta quatuoꝛ ha
buit adiutoꝛia. Alia quatuoꝛ ponuntur ſuper
ſermo. 5°. conſidera. 4ª. conclu. 3ª. ¶ Pri
mum eſt humilitas. vnde cognoſcens ſuaꝫ in
ſufficientiam de ſe nō pꝛeſumpſit. d. Quia ego
ſum: quaſi di. Ego nūc illuminatus gratia dei
non induſtria mea: ſum ille mendicus qui fue
ram cecus: pꝛopter erroꝛem ſeu defectum fidei
Unde Augu. Solus vincitur qui de ſe pꝛeſu
mit. Solus vincit qui de ſeipſo non pꝛeſumit.
Hec autem facit humilitas pꝛeſeruans nos in
temptatione. vnde Auguſti. Niſi humilitas
omnia quecunque bene facimus pꝛeceſſerit: ⁊
continuata conſecutaqꝫ fuerit: iaꝫ nobis de ali
quo bono gaudentibus totuꝫ aufert de manu
ſuperbia. Et iḋ dixit diabolus machario. Hu
militas tua ſola me vincit. ¶ Secundum eſt
gratiarum actio. Hec autem maxime debetur
illi: qui gratis beneficium contulit: ad qḋ non
tenebatur. In deo autem pꝛimo ⁊ pꝛincipali
ter inuenitur cauſa debiti: quia ei obligamur ad
gratiarum actiones: eo quia ipſe eſt pꝛimū pꝛī/
cipium omnium bonoꝛum noſtroꝛuꝫ. Mani/
feſtuꝫ autē eſt: ꝙ omnis effectus naturaliter ad
ſuam cauſaꝫ ꝯuertiẛ ſꝫ Dio. di. Deus oīa in
ſe ꝯuertit tanqꝫ oīuꝫ cauſa: certū eſt ꝙ benefi/
cium inquantuꝫ huiuſmodi eſt cauſa beneficia

ti. Et ideo nālis oꝛdo reqrit: vt ille q ſuſcipit be
neficiuꝫ per gratiaꝝ recompenſationē ꝯuertaẛ
ad benefactoꝛē: ⁊ ſꝫ iſtum modū deuꝫ honoꝛa
mus: cū ꝯuertimur ad ipſuꝫ tanqꝫ ab eo benefi
ciati per gratiarum actionem: ⁊ voceꝫ laudis.
De quo pſalmi. Sacrificium laudis honoꝛi
ficabit me. Et ideo iſte cecus requiſitus de eius
illuminatiōe: reſpōdit. Ille hō qui dr̄ xp̄s: lutuꝫ
fecit ⁊c. q. di. Se eſſe obligatū deo ad gratiaꝝ
actiōes: qꝛ ſua incarnatiōe p̄ſtitit ſibi beneficiū
illuminationis. ¶ Tertiū eſt ꝯſtantia q̄ erat in
eo miranda: quā oſtendit in reſpondendo ca
lūniātibꝰ. vñ Criſo. Eſt admirāda ceci ꝯſtātia
ꝙ in tanto p̄iculo ꝯſtitutus non negat: nec con
traria dicit p̄oꝛibus: ſed magis ſuccincte ḋ illu/
minatione. ſ. xp̄o: ⁊ de modo illuminationis
reſpondit calūniantibus: ſicut pꝫ in textu. Uñ
Tullius dicit. ꝙ conſtantia eſt animi ſtabilitaſ
firma: ⁊ in ꝓpoſito perſeuerās: maxime i hijs
que ſunt fidei. Unde apoſtolus ad ephe. 4°.
Nō ſimus paruuli vt circūferamur omni ven
to doctrine. Vnde a ꝓpoſito recedendū eſt cū
creditur deo diſplicere: ⁊ in eo ꝑſeuerandum:
cuꝫ creditur ei placere. ¶ Quartuꝫ eſt ſpiritua
lis idignatio: qua ſeuit ꝯtra vitia: vt malis ſug
geſtionibꝰ non patiaẛ ſe trahi ad ꝯſenſum pctī
⁊ rep̄rimat malos motus in ſe ⁊ in alijs vbi op/
poꝛtune poteſt: ⁊ vlciſcaẛ dei iniurias ⁊ tranſ/
greſſiones iuſtitie. Vnde iſte cecus audiens
xp̄m vocari peccatoꝛē: ipſe indignanter contra
eos iratus: nō tanqꝫ dubitans de xp̄i ſanctitate
ſed deridens eoꝛuꝫ malignitatē impꝛecabatur
eis maledictioneꝫ fidei eoꝛum quā ſuſpicabanẛ
ꝯſequi imitationes. vnde dixerunt. Nos ſci/
mus qꝛ hic homo peccatoꝛ eſt. Quibus reſpō
dit. Si peccator eſt neſcio. quaſi d. Uos dici
tis ꝙ ſcitis eum peccatoꝛem: ⁊ ego dico: ꝙ ne/
ſcio euꝫ peccatoꝛem: imo contrarium pꝛobo.
Quia cū eſſeꝫ cecus modo video. Nullus. n.
niſi ſanctus: nō peccatoꝛ poteſt aliquē illumina
re. Tale. n. factuꝫ excedit facultatē totius crea
ture: ſed ſoli deo ꝯpetit effectiue: ⁊ ex auctoꝛita
te ꝓpꝛia. Sed qꝛ hoꝛtabanẛ eū ſub pallio hono
ris dei ad blaſphemandū xp̄ꝫ dixit eis. Nūqd
vos vultis diſcipuli eius fieri? quaſi. d. Quia
reputaſtis eum peccatoꝛem blaſphemantes fi/
lium dei. vos ſimiles peccatoꝛibus efficiemi
ni ignoꝛantes vt dicitis euꝫ ſm̄ diuitateꝫ. Sꝫ
qꝛ obſtinati nō recipiunt ꝑſuaſionem iḋ ex ve
ritate oīſa reddūt vituꝑatiōnē dicētes. In pec
catiſ ⁊c. Propter qḋ eiecerūt euꝫ ex ſynagogā
¶ Tertia concluſio eſt: ꝙ hec reſiſtētia ſolum
hobet efficaciā in coꝛde quieto. vnde diciẛ. Qḋ
ſabbatum erat quādo dominus lutum fecit: et
aperuit oculos ceci: cū ſabbatū idem ſit qḋ qe.
Intelligendum tamen: ꝙ triplex eſt ſabbatuꝫ
¶ Primū eſt coꝛpoꝛis ⁊ nō mentis. ¶ Secū
dum eſt mentis et non coꝛpoꝛis. ¶ Tertiuꝫ ē
vtriuſqꝫ ſimul. ¶ Primū eſt in illis: q per vo
luptatū experientiam geſcunt in coꝛpoꝛe ⁊ per
amariſſimuꝫ ꝯſcientie remoꝛſuꝫ cruciantur in
mēte. In tali. n. ſabbato potius temptationum
habene laxanẛ. ¶ Scḋꝫ eſt mētis ⁊ nō coꝛpo
ris: vt in illis q q̄to carneꝫ ſuam cum vitijs ⁊
ꝯcupiſcētijs crucifigunt: tāto plus in mente na
ture tranqllationē ꝯponunt. vnde leuitici. 6°.
Diciẛ ſabbatuꝫ quietiōis dñi. ¶ Tertiū ē vtri
uſqꝫ: hoc non habetur niſi in eterna felicitate.
¶ Primuꝫ ē tm̄ maloꝝ in p̄ñti. ¶ Scḋꝫ ē bo
noꝝ in p̄ñti. ¶ Tertiuꝫ ē tm̄ bonoꝝ in futuro

Quarta conſideratio.

Q Uarta ꝯſideratio q̄ eſt de gratiaruꝫ
actione quā huius illuminatiōe me
ruit diuina bonitas. Et eiecerunt eū
extra: ſunt tres concluſiones.
¶ Prima eſt: ꝙ deus penitētes pꝛeuenit gra
tia ne per pꝛimos motus ⁊ bꝛutales appetituſ
oppꝛimantur. Nam per conuerſioneꝫ quiſqꝫ
impulſu vitioꝝ grauatur dum ad cognitionē
dei acceſſerit: de quibus non frangatur diſpen
ſatoꝛ nouit aduerſitates reprimere vitioꝝ ſuc/
ceſſione virtutum: vtile eſt enim dei ſeruo poſt
conuerſioneꝫ temptari: quatenus a toꝛpoꝛe ne
gligētie ſolutis vitijs ad virtutes trāſſerat ani
mum ⁊ exercitum ſuperat vitioꝝ. Hec Yſid.
de ſūmo bono. vnde Aug. de natura ⁊ gratia
Gratia p̄uenit vt ſanemur: ſubſequitur: vt glo
rificemur. Et hoc eſt ꝙ dicit. Et eiecerunt eū.
Separantes a malignātium conſilio.
¶ Scḋa ꝯclo eſt: ꝙ nō ſolū diua gra p̄ueniēſ
cauſat ceſſationē a pctō: ſꝫ etiā a pctō reſurgere
facit: reparat hoīeꝫ ad ea q̄ peccādo amiſit. In/
currit. n. hō triplex detrimentū ꝑ peccatū. ſ. ma
culaꝫ: coꝛruptionem nālis boni ⁊ reatuꝫ pene.
Maculā incurrit inquantū pꝛiuaẛ decoꝛe gra/
tie: ḋfoꝛmitate peccati. Bonū aūt nāe coꝛrūpiẛ
inqꝫtuꝫ nā hoīs deoꝛdinaẛ voluntate hoīs deo
nō ſubiecta. Hoc. n. oꝛdine ſublato: ꝯñs ē vt
tota humana nā hoīs ptīs inoꝛdinata remane
at: reatus pene ē ꝑ quā homo peccādo moꝛtaliẛ
meretur dānationem eternaꝫ. Patet de hijs
tribus: ꝙ non niſi per deuꝫ poſſunt reparari.

Cum enim decoꝛ gratie ꝓueniat ex illuſtratõe
diuini luminiſ: non põt talis decoꝛ reparari in
anima: niſi deo denuo illuſtrante. vnde requi
ritur habituale lumen: quod eſt gratie lumen.
Simil̃r oꝛdo nature repari non põt: niſi volũ
tas hoĩs deo ſubiecta fuerit: quod non erit niſi
deo voluntatẽ hoĩs ad ſe trahente. Similiter
ꝛ reatus pene eterne remitti non poteſt: niſi a
deo. in q̃ntum eſt offenſa cõmiſſa: que eſt hoĩuꝫ
iudex. Et ideo reqritur auxiliũ gratie ad h̃ vt
amiſſa recuperentur. vnde ſcḋm Criſo. Qui ꝓ
pter veritatem ꝛ xp̃i ꝯfeſſioneꝫ opprimuntur:
hij maxime a deo honoꝛanť: qḋ in iſto ceco fa
ctum eſt. Quod cum audiſſet iħs: q2 eiecerunt
eum foras ꝛc. i. gratia inueniens euꝫ reſtituit
in p̃ſtinum ſtatuꝫ ꝓpter coꝛdis p̃parationem.
vnde pſal. Preparationẽ coꝛdis eoꝝ ꝛc.

Tertia ꝯclõ eſt: ꝙ gratia ſic inuentuꝫ in ar
doꝛe deſiderij: paratum deo ſuire: infoꝛmans
ipſum de eius potentia: ꝛ ſapientie lumine fi
dei dignatur illum illuſtrare. Naꝫ vltima bea
titudo hoĩs conſiſtit in quadam ſupnaturali vi
ſione dei: quam homo pertingere non poteſt:
niſi per fidem. Ipſa enim eſt radix oium vir
tutuꝫ: quibus debetur beatitudo tanq̃ p̃miuꝫ
Ipſa. n. eſt poꝛta: per quam p̃nceps vniuerſo
ruꝫ intrat in coꝛ hoĩs. Sicut pꝫ de mẽte virgi
nis: que prius ꝯcepit fide q̃ carne: Luce p̃mo
Beata que credidiſti: qm̃ ꝑficientur ꝛc. vnde
Augu9. Beatioꝛ fuit maria ꝑcipiendo fidem
xp̃i: q̃ carnem xp̃i. Cum igiť chriſtus habitat
per fidem in coꝛdibus noſtris: quo habito ha
betur omne bonũ: ipſa fides videtur eẽ radix
oium bonoꝝ ꝛ virtutum. vnde ſi radix euellať
cetere virtutes areſcunt. vnde Grego. Sicut
rami ſine virtute radicis non creſcunt: ſic que
libet opera lꝫ videanť bona: ſine fide ſunt nul
la. vnde ſequitur. Tu credis in filium dei?
Priuſq̃ cecus interius illuſtraretur: interro
gatur. Reſpondit. Quis eſt dñe: vt credaꝫ in
eum? Nõ nouerat xp̃m facie. Cecus. n. receſ
ſerat de chriſto. vnde gloſa dicit ꝙ hoc verbo
oſtendit ſe dudum coꝛ ad credendum habuiſſe
paratũ: ſed in quem credere debeat ignoꝛaſſe.
Quia igitur eum videre ꝛ in eum credere de
ſiderat: ideo dignum fuit: vt ei fidei veritatem
reuelaret: ideo ſeqtur. Et vidiſti eum: ꝛ qui lo
quitur tecum ipſe eſt. q. d. Ego ſum qui opoꝛ
mirabilia: vt vidiſti: ꝛ inſtruo vtiliter vt audi
ſti: oſtendens tibi diuinã potentiã ꝛ ſapiẽ: qua
illuſtratus ſaluus factus es. Et ait ille. Credo
domine. Profitetur. n. oꝛe p̃mo: coꝛde ꝛ ope.
Ro. 4. Coꝛde. n. crediť ad iuſtitiã. oꝛe aũt fit
ꝯfeſſio ad ſalutem. Proteſtať etiã opere exhi
bens ei tanq̃ deo latrie cultum. vnde ſequitur
Et ꝓcidẽs adoꝛauit euꝫ. Nota ꝙ xp̃s ado
ratione latrie eſt adoꝛandus. vnde lꝫ nã diuia
in chriſto ſit foꝛmalis ratio adoꝛatõis latrie: eo
ꝙ hꝫ in ſe rationem ſumme diligibilis. Et cuꝫ
hoc hꝫ rationẽ ſummi boni: tamen in xp̃o na
tura humana nõ eſt terminus adoꝛatõis latrie
Nam diuina nã in chriſto inq̃ntum hꝫ rõnem
ꝑſone: in qua ſubſiſtiť ſimul cum natura hu
mana. i. inq̃ntum hꝫ vnũ eſſe in vna ꝑſona. ſ.
chriſti ſic adoꝛať adoꝛatõe latrie: ſicut nã diua.
vnde Dam. dicit. Adoꝛo xp̃m ſiue deum in
carnatum ꝛ carnem ſibi vnitã eadem adoꝛatõe
ponit exemplũ ad ꝓbandum. Sicut. n. duꝫ ti
meo ignem: tunc etiã timeo carbonem ignituꝫ
ꝓpter ignem ſibi copulatũ. Sicut etiam dum
debemus adoꝛare ſuppoſitũ verbi: ꝛ etiã natu
ram humanam verbo ſuppoſitatã ꝓpter ver
bum patris: cui vnitur.

Feria quinta dominice letare.
Sermo ſexageſimus nonus.

Ibat ieſus in

c

ciuitatem: que vocať naym
Luce. 7°. Scḋm qḋ dicit
Augu. de ci. dei. 9. Miſe
ricoꝛdia eſt aliene miſie in
coꝛde nr̃o ꝯpaſſio cui ꝯcoꝛ
dat Dan. d. Miſericoꝛdia eſt virtus per quã
[illegible] mouet afflictoꝝ inter alia
[illegible] mouet ad ꝯpaſſionem eſt grauitas
doloꝛ[illegible] patiẽte: ſupplicatio cuꝫ lachꝛymis in
tercedente: ꝛ nimietas amoꝛis in ſubueniente
Cum igiť huius vidue doloꝛ erat grauis: ꝛ in
xp̃o amoꝛ nimi9: merito ad miſerendũ excitať
vt pꝫ in euangelio moꝛaliter intellecto. Sen
ſus animi moꝛalis eſt Naꝫ ciuitas eſt galilee
ſignans mundum. Interpꝛetatur enim mot9
vel motio. Nam mundus eſt in ꝯtinuo motu
in quam xp̃s adueniens per gratiam eam ſalu
briter cõmouit nouitate doctrine. Iohis ſcḋo
Cõmota eſt vniuerſa ciuitas. Vel Naym eſt
anima inſtabilis pꝛopoſiti mutabilitate. Hu
ius ciuitatis poꝛte ſunt intellectus ꝛ affectus:
quibus chriſtus appꝛopinquans efferebať pec
catoꝛ occultus per poꝛtam: quia iudicio operis

vel locutionis: quaſi per oſtia ſue ciuitatis ali
is innoteſcit. Mater vidua ẽ ratio ploꝛãs moꝛ
tuum iam peccato: quaꝫ ſequitur turba multa
ſcilꝫ immunda deſideria. Loculus ſcḋm gloſaꝫ
quo effertur ſecura deſperati coꝛdis eſt conſci
entia. Sed domino tangente conſcientiaꝫ me
tu iudicij vel moꝛtis turba carnaliuꝫ volupta
tum coercetur. Et mens ad ſe reuerſa deo vo
cante ad vitam: reſpondet obediendo ſaluato
ri. Ad hoc enim opere contremiſcunt affectio
nes brutales in ſuaꝫ pꝛonitatem humiliter re
ſilientes reſpectu diuine maieſtatis. Scḋm
hoc nobis occurrunt ſex conſiderationes.

Prima conſideratio.

c

Irca primam conſiderationem: que
eſt de pꝛomptitudine miſeratõis di
uine gratie: cum dicitur. Ibat ieſus
occurrunt tres concluſiones.
Prima ꝯclõ eſt: ꝙ lꝫ cõuerſio hominis ad
deum fiat per libeꝝ arbitriũ: ꝛ ſcḋm hoc precipi
tur ꝙ ſe ad deum conuertat: tamen libeꝝ arbi
trium non põt ſe conuertere ad deum: niſi deo
ipſum ad ſe ꝯuertente: ſcḋm illḋ Ihere. 31. Cõ
uerte ad me: ꝛ ꝯuertar ad vos: q2 tu dñs deus
meus. Et ideo ſeqtur ꝙ nihil põt homo facere
niſi a deo moueať. Iohis. 5°. Sine me nihil
poteſtis facere. Et ideo ſaluatoꝛ ꝓpter noſtrã
inſufficientiam dignať nobis infundere ſuam
gratiam. vnde dicitur ꝙ Ibat iħs in ciuitatem
que dicitur naym. Naym interpꝛetať motus:
ꝛ ſignificat coꝛ inſtabile: de quo Bernar. ait.
Coꝛ vanum: vagum: ꝛ inſcrutabile dum ſuo
ducať arbitrio: ꝛ diuino caret cõſilio: in ſeipſo
non poteſt conſiſtere: ſed omni mobili mobi
lius per infinita diſtrahitur: querens requiem
ꝛ non inueniens: in laboꝛe miſerrimum rema
net ꝛ vacuum a quiete: ꝛ ſubſtracta diuina gra
tia: illuſione imaginaria demonum circumue
nitur: in quod iħs dicitur ire per gratiam vitia
remouendo: ꝛ oꝛnatu virtutũ renouãdo eaꝫ.
Secunda cõcluſio eſt: ꝙ gratia nunq̃ ſola
eſt: ſed eam concomitantur virtutes ꝛ opera.
Nam gratia cum ſit radix meriti: a deo con
fertur: vt poſſint ſingla opera ab homine per
fici. Et hoc non niſi per virtutes: quibus ſicut
quibuſdam habitibus exitur in opera virtuoſa
Ideo deus conferendo gratiam: cauſat virtu
tes pꝛopter meritũ. vñ ap̃ſus. Oia poſſum in
grã: que me ꝯfoꝛtat ꝛc. Unde virtutes ſicut ꝑ
gratiam dantur: ita ꝑ ipſaꝫ reguntur: ꝛ in ope
ribus ſuis mouentur. Sicut in naturalibus:
quod dat eſſe: dat motum: ita in moꝛalibus: q2
ſic gratia dat eſſe ſpirituale. Prima coꝛin. 25.
Gratia dei ſum id qḋ ſum. Ita motus ꝛ opa.
vnde ſequitur. Et ibant cum eo diſcipuli eius
ꝛ turba copioſa: id eſt virtutes ꝛ operationes
earundem. Intelligendum ꝙ chriſtum tripli
ces diſcipuli ſequebantur: ſcilicet ſui: Iohis:
ꝛ Moyſi. Nam diſcipuli moyſi ſunt exercitia
rigoꝛis ꝛ auſteritatis. quales ſunt ſcribe ꝛ pha
riſei: de quibus Luce ſeptimo. Diſcipuli Io
annis ſunt ſtudia ſuperſtitionis: qui plus atte
dunt exterioꝛem abſtinentiam coꝛpoꝛis: q̃ mẽ
tis intimam pietatem. vnde non facile ꝯtinent
ſe a iactantia. Mat. nono. Quare nos ꝛ pha
riſei ieiunamus: diſcipuli autem tui non ieiu
nant? Diſcipuli ieſu ſunt ſtudia veritatis: ꝛ
exercitia pietatis. In quibus ſtudia veritatis
excludunt ſuperſtitionem: exercitia pietatis au
ſteritatem. vnde pꝛima coꝛinthioꝝ quarto.
Exercitatio coꝛpoꝛis ad modicum vtilis eſt.
Pietas autem ad bona valet: ꝛ ſcḋm diuerſita
tem diſcipuloꝛum ꝛ opera diuerſa multiplican
tur: que intelliguntur per turbam copioſam.
Tertia conſideratio eſt: ꝙ anima duplices
habet poꝛtas appꝛopinquatione diuine gratie
indigentes. Nam ſunt poꝛte ciuitatis interio
res: per quas deus interioꝛem hominẽ ingre
ditur: ꝛ ipſe interioꝛ homo ad deum ſupꝛa ſe
aſcẽdit: ſcilicet intellectus ꝛ affectus. Sunt eti
am alie poꝛte: ſcilicet exterioꝛes ſenſus: quibus
interioꝛ homo aliquãdo egreditur a ſeipſo a ſe
creto coꝛdis: quibus diabolus: mundus ꝛ pec
catum ingrediuntur. Que debent eſſe clauſe:
ꝛ nunq̃ aperte: ne homo ad terrenas ꝛ carna
les affectiones ꝛ concupiſcentias inclinetur.
Alie poꝛte: ſcilicet interioꝛes debent ſemꝑ eſſe
aperte ꝛ nunq̃ clauſe: vt admittatur ſcḋm Dio
nyſium ſuperceleſtis aductus. Nam per has
intrat deus mediante gratia. Sꝫ affectus gra
tie quando interius exercetur: quandoq̃ etiaꝫ
ad exterioꝛes ſenſus: ꝛ ad exterioꝛa mẽbꝛa offi
cialia extenditur: vt a ſuis illicitis actibus in
choandis quan[illegible] perficiendis cohibeant:
qḋ eſt appꝛop[illegible] poꝛte. Tunc. n. iħs poꝛ
te ciuitatis app[illegible]nquat: quãdo que per viaꝫ
ſenſuum ad effectum pꝛogrediatur temptatio
gratia ſalutaris pꝛohibet ꝛ refrenat.

Secunda conſideratio.

q

Irca ſecundam conſiderationem: q̃
eſt de inquietudine remoꝛſionis ꝑ
turbãe ꝯſcientie: cũ dicitur. Et ecce

defunctus efferrebať. vbi ſunt due ꝯcluſiones
¶ Prima concluſio eſt: ꝙ peccatum mortale
in nobis cauſat mortem. Nam ſicut ex ſeparatio
ne anime a corpore moritur corpus: ita ex ſepa
tione dei ab anima moritur anima. Deꝰ enim
non ſeparatur ab anima: niſi propter mortale
peccatuꝫ. vnde. Yſid. 29. Iniquitates veſtre
diuiſerunt inter vos et deū. ¶ Intelligenduꝫ
ꝙ peccatum triplicē peccati cauſat in nobis. ſ.
culpe qua ſeparatur anima a gratia. Roma. 6.
Stipendia peccati mors eſt. Et ſequitur. Et grã
dei: quã aufert vita eterna. ¶ Secūdo indu/
cit mortem nature: qua ſeparatur anima a cor/
pore de qua Ber. Peccatum preceſſit vt ſeq̄
retur mors: qđ ſane ſi cauiſſet: homo mortem
non guſtaſſet in eternum. Peccando itaqꝫ vi
tam amiſit et mortem inuenit. ¶ Tertio indu
cit mortem gehenne: qua ſeparať a dei gloria:
In cuius rei euidentiam dicitur peccatoribus.
Ite maledicti ꝛc.

¶ Secunda ꝯcluſio eſt: ꝙ mater huius mortť
eſt voluntas propria: a qua tanqꝫ a prima cau
ſa peccatum ſumit originē. Unde Aug. Nul
la alia re fit mens hominis ſerua libidinis niſi
propria voluntate: ſm illud Iac. Uniuſquiſqꝫ
temptatur a concupiſcentia ſua: abſtractus ꝛ
allectus. Deinde concupiſcentia cū conceperit
parit peccatum: Peccatum autem cum conſu
matū fuerit generat mortem. Ex quo ſequitur
cuꝫ peccatum ſolum ſic: qꝛ voluntariuꝫ ꝙ aliqs
volens peccare actu eſt ſub peccato. Uoluntaſ
autem plena ad peccandum: mortale eſt pecca/
tum. Uolitum autem pro opere accipitur. vn/
de Aug. Et eſt peccatum adeo eſt voluntariuꝫ
Qđ ſi nō: iã nō eſt peccatum: ſi ergo opus eſt
peccatum per voluntatem: ſequiť ꝙ ſola electio
voluntatis peccatum includit. Unde ſequitur
terribile ꝙ anteqꝫ vnum peccatum mortale ꝑ/
ficiať multa frequēter ꝑmittuntur: qꝛ qlibet paſ/
ſus quelibet miſſio nūcij quodlibet verbum ꝑ
vna fornicatione ꝯmittať: quando electio: et ꝓ
poſitum innuatur: eſt peccatum mortale. Et iđ
hec voluntas dicitur vnica mater defuncti: qꝛ
ſola cauſa eſt peccati: et dicitur vidua: qꝛ orbata
vel repudiata a vero marito. ſ. ſpiritu ſancto.

Tertia conſideratio.

k Irca tertiam conſiderationem que ē
de ieptitudine brutalis affectiōis hu
mane dementie cum diciť. Et turba
ciuitatis ꝛc. vbi ſunt due concluſiones.
¶ Prima concluſio eſt cōmunis opinio que
dicit. Ubi multitudo: ibi cōfuſio eſt falſiſſima
cuꝫ nos inueniamus multitudinē in dei ſerui/
tio congregatam in vno fine intentionis ope/
rum concordare. Et ideo dicenduꝫ eſt ꝙ mul
titudo eſt duplex. Una que ſequitur chriſtum:
ꝛ iſta eſt ordinata propter conformitatem vo/
luntatis diuine: que eſt regula dirigens et al/
liciens et informans noſtram voluntatem: de
qua multitudine dicitur actus. Multitudi/
nis credentium erat cor vnum vbi glo. Unuſ
ſenſus vna volūtas erat eiuꝫ. Sed alia eſt mul
titudo: q̄ ſequiť perturbatam ꝯſciam: angarians
ipſam: imitať nō voluntatē dei. Iſta. n. cōcludit
ꝯfuſionem ꝯſcie perturbatōis. vñ diciť. Et mul
ta turba ci. ꝛc. Nam videmus ꝙ ad exequas fa
ciendas erat de diuerſis vicis multitudo hoīuꝫ
De diuerſis vicis. i. viribus aie ſpūalr mul/
ta turba erit ꝯfuſionem faciens in mente. Nã
de iraſcibili indignatio de vilitate pctī ſui: hor
ror de turpitudine: timor de inſufficienti ſatiſ/
factione: de vico ꝯcupiſcibili dolor de carnaliſ
gaudij vanitate: amaritudo de ꝑterita delecta
tione: deſiderium de ꝯdigna ſatiſfactiōe: de vi
co rōnalis meditatio: de naliū corruptōe: de
gratuitoꝝ ſpoliatōe: de eterne vite amiſſione:
de pene gehennalis damnatiōe. Hec oia exci
tant lachrymas: ꝛ ideo dicuntur ea ſequi.
¶ Scđa ꝯclō eſt: ꝙ ſemꝑ tenemur ſeq dicta/
men rōnis ſiue ꝯſcie: inqꝫtum dictat neceſſa/
ria ad ſalutem: ꝛ faciens ꝯtrarium peccat mor
taliter. Nam ſicut dictans ꝓcipue credit h̄ eſſe
voluntatis dei: ꝛ cum facit ꝯtrarium: inqꝫtum
in ſe eſt facit ꝯtra voluntatem dei. Sed secus
eſt quando dictat vtile ad ſalutem: niſi quis vo
to vel precepto fuerit obligatus.

Quarta ꝯſideratio.

c Irca quartam ꝯſiderationē: que eſt
de ſollicitudine reparatoruꝫ paterne
clementie: cum dicitur. Quam cum
vidiſſet. vbi ſunt due concluſiones.
¶ Prima ꝯclō eſt: ꝙ lachryme apđ deuꝫ ma
xime merentur miſericordiã. Ratio eſt: qꝛ mi
ſericordia magis mouetur ad maiorē indigen
tiam. Non eſt aūt maior indigētia: qꝫ illa quã
incurrimus per peccatū. Per ipſum. n. ima/
go dei in aia deturbatur: radij diuine gratie ꝑ
cluduntur: ornatibus ſpūalibus ſpoliať: ꝛ ima
ginationes turpiuꝫ rerum ſenſibilium impri/
muntur: ſequiť ꝙ ad talē indigentiã dꝫ moue/
re: maxime ſi ſibi per lachrymas innoteſcit. Il
lum inquit Grego. quem ꝯſpicis delicta fletu

delere in ꝯſpectu diuinitatis: non dubites mi
ſericordiam ꝯſequi: qꝛ nullum peccatuꝫ reuer
ſum ad ſe deſpicit: qui pctōres redimere venit.
vnde ſeqtur. Quaꝫ cum vidiſſet. ſ. oculo mie
Dixit illi. Noli flere. In quo verbo notať ꝙ
nō eſt longe a ſalute aia: q̄ peccauit: cum pctīī
ſam deflere incipit. Per lachrymas. n. inci/
pit reuocari ꝛ meretur ab illo conſolari: qui di
cit. Noli flere.
¶ Scđa ꝯclō eſt: ꝙ appropinquatio ſaluato/
ris in pctōre cauſat gratiã lachrymaꝝ. vnde di
citur. Cum appropinquaret: vt vidit illaꝫ miſe
motus eſt. Forſan niſi dñs appropinquaſſet:
nōdum gratiã habuiſſet. vnde Iſid. Quiſqs
pctōꝝ memoria ꝯpungiť: ad lamenta dei ſe vi
ſitari ſciat ꝑſentia: qñ ꝛ illud qđ ſe amiſiſſe re/
colit: interius erubeſcit ſuo iudicio penitendo
iam punit. Nam tunc petrus fleuit amare: qñ
ipſum xp̄s reſpexit. Talis. n. reſpectus erat di
uine mie effectus: cauſans ꝯpunctionē in pec
catore. Et ideo dicit Ber. Miſeratio diuina
fuit: ꝙ viſitauit cor meum: ꝛ immutauit: vt ama/
ra fierent que male dulcia ꝑus erant: ꝛ qui le/
tabar cum malefacerē incipem recogitare an/
nos meos i amaritudine aie mee. Et tunc di/
co. Cōmouiſti terram cordis: ſana ꝯtritiones
eius: quia cōmota eſt.

Quinta ꝯſideratio.

c Irca quintaꝫ ꝯſiderationem: que eſt
de aptitudine reparationis noſtre in/
digentie: ibi. Et acceſſit ꝛ tetigit lo.
vbi ſunt due concluſiones.
¶ Prima eſt: ꝙ hec reparatio eſt per effcm̄ gra
tie. vñ diciť. Et acceſſit ꝛ tetigit ꝛc. Quomō
dr accedere: q vbiqꝫ eſt: Et qꝫuis nō longe ſit
ab vnoquoqꝫ noſtrum: tamen accedere diciť:
quãdo gratie eius effectus manifeſtať. Quaſi
a peccatore longe ſtat: ideo dicitur. Acceſſit.
Accedere diuina gratia ꝑdeſtinationis: quaſi
a peccatore longe ſtat: dum in peccato perſeue
rat. Sed non videť vera elongatio: cum reci/
diua ſit. ſed potius elongationis aſſimulatio.
Preſcitis aūt ꝛ ſi aliquãdo gratiaꝫ dat: nō eſt
vera appropinquatio: ſed eius aſſimulatio: cū
ab eis finalr ſit receſſurus: q dicit Iohis. 8°.
Ego vado: ꝛ in pctō veſtro moriemini. Eius
auteꝫ acceſſus eſt ꝑ gratie effcm̄. Intelligēduꝫ
tamen ꝙ talis gratia reparationis per quadru/
plicem effectū ꝓcedit. ¶ Primus eſt tactꝰ cō
ſcientie per ꝯpunctōis immiſſionem. Quod fit
qñ interius in corde hoīs bona deſideria ſur/
gunt: vt calceať mala. vnde ſm Iſid. tunc hō
magis ſe dꝫ exacuere ad ꝯpunctionem: qñ ſen
tit deum interius operantem: quo mens hoīs in
ſti ex vera ꝯpunctōe rapiať. De quo pſal. Tã
ge mōtes: ꝛ fumigabunt: vbi glo. Deus enīꝫ
eſt q operať oia in nobis: ꝛ ipſe eſt q tangit cō
punctione mōtes. i. ꝑſumptuoſos de ſe preſu/
mentes. Et fumigabunt. i. ꝓces deo reddent.
Et ſacrificiuꝫ cordis fumigat: qñ incipit flere
ꝓ delictis. Nam ꝛ fumus excutit lachrymas:
ꝛ hoc eſt tangere loculum: qñ ꝯſcie gratiaꝫ cō/
punctionis immitit. ¶ Scđs eſt a pctīs ceſſa/
tio. ſ. qꝛ illi q portabant ſteterunt. Anteqꝫ ſuſci
tet facit ſtare: qꝛ non ꝑus curat aiam dominuſ
qꝫ incipit a peccato ceſſare. Et hoc ipm grẽ eſt
qꝛ dñs occurrit peccandi ꝓpoſito: ꝛ impedit ne
ꝑficit qđ intendit: vel auferendo opportunita
tes: que cōcurrunt ad h̄: vt opus pctī ꝑficiať.
Dominus igiť portatores ſtare facit: cum per
gratiã ſuam has ꝯſimileſqꝫ actōes ꝛ opportu/
nitates ꝑſcindit. vnde gratia aiam munit vir/
tutibus: vt ꝑ habitum virtutum ꝯtinue ſe exerci/
tando habitum vitioſum expoliat. vnde ſicut
homo armatus non ſolum pōt reſiſtere: ſed eti
am ſupare: ita exiſtens in gratia.
¶ Secunda cōcluſio eſt: ꝙ adoleſcentie etas
multum prona eſt ad maluꝫ: eo ꝙ per laſciuos
diſcurſus eſtu carnalis cōcupiſcentie agitetur.
Hoc pꝫ Iob. 20. Oſſa eius implebunť vitijſ
adoleſcētie. vñ glo. ſuꝑ illud pſal. In quo cor/
rigit adoleſcentior ꝛc. diciť. Reuera in hac eta
te termini neſcia potiſſimuꝫ eſſe arbitror mala
corrigere. Melius eſt. n. ꝑuenire iuuentutem
correctōe: qꝫ lapſum recordatōe deflere. vnde
treñ. 3. Bonum eſt viro cum portauerit iugū
ab adoleſcentia ſua. vnde dicitur. Adoleſcens
tibi dico ſurge. Intelligendū ꝙ gratia dei inue
niens flexibilitatē in adoleſcentia: in ea multi/
plicem ordinat effcm̄. Nam grã ſalutaris eſt:
ꝛ ideo ſuſcitat mortuuꝫ. Uirtus dei eſt: ꝛ ideo
iacentem paulatim erigit infirmum: oſtendēs
difficultatem ſurgendi ab infirmitate peccati.
Et ideo primo deſcribit eum reſidentem: non
dum perfecte ſtantem. vnde diciť. Reſedit: q
tū prius iacens herebat totus terrenis. Pſal.
Adheſit pauimento aia mea. Prius. n. eſt ia
cere qꝫ reſidere: ꝛ prius eſt reſidere qꝫ ſurgere
vel ſtare. Iacere eſt pctōꝝ reſidere: penitentiã
ſtare: ſiue ſurgere bene operantium. Uerbū ſpi
rituale eſt: ꝛ iđ informat ad ꝯfeſſionis verbū.
Sed quia eſt cōfeſſio peccatorum: ꝛ poſt ipſum

defunctus efferrebať. vbi ſunt due ꝯcluſiones

¶ Prima concluſio eſt: ꝙ peccatum mortale in nobis cauſat mortem. Nam ſicut ex ſeparatione anime a corpore moritur corpus: ita ex ſeparatione dei ab anima moritur anima. Deus enim non ſeparatur ab anima: niſi propter mortale peccatum. vnde. Yſid. 29. Iniquitates veſtre diuiſerunt inter vos et deū. ¶ Intelligendū ꝙ peccatum triplicē peccatū cauſat in nobis. ſ. culpe qua ſeparatur anima a gratia. Roma. 6. Stipendia peccati mors eſt. Et ſequtur. Et gr̄a dei: quā aufert vita eterna. ¶ Secūdo inducit mortem nature: qua ſeparatur anima a corpore de qua Ber. Peccatum preceſſit vt ſeq̄retur mors: qđ ſane ſi caruiſſet: homo mortem non guſtaſſet in eternum. Peccando itaq; vitam amiſit et mortem inuenit. ¶ Tertio inducit mortem gehenne: qua ſeparať a dei gloria: In cuius rei euidentiam dicitur peccatoribus. Ite maledicti ⁊c.

¶ Secunda ꝯcluſio eſt: ꝙ mater huius mortis eſt voluntas propria: a qua tanq̄ a prima cauſa peccatum ſumit originē. Vnde Aug. Nulla alia re fit mens hominis ſerua libidinis niſi propria voluntate: ſcḋm illud Iac. Vnuſquiſq; temptatur a concupiſcentia ſua: abſtractus et illectus. Deinde concupiſcentia cū conceperit parit peccatum: Peccatum autem cum conſumatū fuerit generat mortem. Ex quo ſequitur cū peccatum ſolum ſic: qꝛ voluntariū ꝙ alqs volens peccare actu eſt ſub peccato. Voluntas autem plena ad peccandum: mortale eſt peccatum. Volitum autem pro opere accipitur. vnde Aug. Et eſt peccatum adeo eſt voluntariū ꝙ ſi nō: iā nō eſt peccatum: ſi ergo opus eſt peccatum per voluntatem: ſequiť ꝙ ſola electio voluntatis peccatum includit. Unde ſequitur terribile ꝙ anteq̄ vnum peccatum mortale ꝑficiať multa frequēter ꝑmittitur: qꝛ quelibet paſſus quelibet miſſio nūcij quodlibet verbum ꝓ vna fornicatione ꝯmittať: quando electio: et ꝓpoſitum innuatur: eſt peccatum mortale. Et iđ hec voluntas dicitur vnica mater defuncti: qꝛ ſola cauſa eſt peccati: et dicitur vidua: qꝛ orbata vel repudiata a vero marito. ſ. ſpiritu ſancto.

Tertia conſideratio.

Irca tertiam conſiderationem que ē
k de ieptitudine brutalis affectiōis humane dementie cum dicitur. Et turba ciuitatis ⁊c. vbi ſunt due concluſiones.

¶ Prima concluſio eſt cōmunis opinio que dicit. Vbi multitudo: ibi cōfuſio eſt falſiſſima cū nos inueniamus multitudinē in dei ſeruitio congregatam in vno fine intentionis operum concordare. Et ideo dicendū eſt ꝙ multitudo eſt duplex. Una que ſequitur chriſtum: ⁊ iſta eſt ordinata propter conformitatem voluntatis diuine: que eſt regula dirigens et alliciens et informans noſtram voluntatem: de qua multitudine dicitur actus. Multitudinis credentium erat cor vnum vbi glo. Vnus ſenſus vna volūtas erat oiū. Sed alia eſt multitudo: q̄ ſequiť ꝑturbatam ꝯſciam: angarians ipſam: imitať tñ volūtatē dei. Iſta. n. cōcludit ꝯfuſionem ꝯſcie ꝑturbatōis. vñ dicit. Et multa turba ci. ⁊c. Nam videmus ꝙ ad exequas faciendas exit de diuerſis vicis multitudo hominū De diuerſis vicis. i. viribus aīe ſpūalr̄ multa turba exit ꝯfuſionem faciens in mente. Nā de iraſcibili indignatio de vilitate pcti ſui: horror de turpitudine: timor de inſufficienti ſatiſfactione: de vico ꝯcupiſcibili dolor de carnalis gaudij vanitate: amaritudo de ꝑterita delectatione: deſiderium de ꝯdigna ſatiſfactiōe: de vico rōnalis meditatio: de nāliū corruptōe: de gratuitoꝝ ſpoliatōe: de eterne vite amiſſione: de pene gehennalis damnatiōe. Hec oia excitant lachrymas: ⁊ ideo dicuntur ea ſequi.

¶ Scḋa ꝯclo eſt: ꝙ ſemꝑ tenemur ſeq dictamen rōnis ſiue ꝯſcie: inq̄tum dictat neceſſaria ad ſalutem: ⁊ faciens ꝯtrarium peccat mortaliter. Nam ſicut dictans ꝑcipue credit h̄ eſſe voluntatis dei: ⁊ cum facit ꝯtrarium: inq̄tum in ſe eſt facit ꝯtra voluntatem dei. Sed cecus eſt quando dictat vtile ad ſalutem: niſi quis voto vel precepto fuerit obligatus.

Quarta ꝯſideratio.

Irca quartam ꝯſiderationē: que eſt
c de ſollicitudine reparatorū paterne clementie: cum dicitur. Quam cum vidiſſet. vbi ſunt due concluſiones.

¶ Prima ꝯclo eſt: ꝙ lachryme apđ deū maxime merentur miſericordiā. Ratio eſt: qꝛ miſericordia magis mouetur ad maiorē indigentiam. Non eſt aūt maior indigētia: q̄ illa quā incurrimus per peccatū. Per ipſum. n. imago dei in aīa deturbatur: radij diuine gratie ꝑcluduntur: ornatibus ſpūalibus ſpoliať: ⁊ imaginationes turpiū rerum ſenſibilium imprimuntur: ſequiť ꝙ ad talē indigentiā dꝫ mouere: maxime ſi ſibi per lachrymas innoteſcit. Illum inquit Grego. quem ꝯſpicis delicta fletu delere in ꝯſpectu diuinitatis: non dubites miſericordiam ꝯſequi: qꝛ nullum peccatū reuerſum ad ſe deſpicit: qui pctōres redimere venit. vnde ſeqtur. Quā cum vidiſſet. ſ. oculo mie Dixit illi. Noli flere. In quo verbo notať ꝙ nō eſt longe a ſalute aīa: q̄ peccauit: cum pctm̄ iam deflere incipit. Per lachrymas. n. incipit reuocari ⁊ meretur ab illo conſolari: qui dicit. Noli flere.

¶ Scḋa ꝯclo eſt: ꝙ appropinquatio ſaluatoris in pctōre cauſat gratiā lachrymaꝝ. vnde dicitur. Cum appropinquaret: vt vidit illā miā motus eſt. Forſan niſi dñs appropinquaſſet: nōdum gratiā habuiſſet. vnde Iſid. Quiſqs pctōꝝ memoria ꝯpungiť: ad lamenta dei ſe viſitari ſciat ꝑſentia: qñ ⁊ illud qđ ſe amiſiſſe recolit: interius erubeſcit ſuo iudicio penitendo iam punit. Nam tunc petrus fleuit amare: qñ ipſum xp̄s reſpexit. Talis. n. reſpectus erat diuine mie effectus: cauſans ꝯpunctionē in peccatore. Et ideo dicit Ber. Miſeratio diuina fuit: ꝙ viſitauit cor meum: ⁊ immutauit: vt amara fierent que male dulcia ꝑus erant: ⁊ qui letabar cum malefacerē incipiam recogitare annos meos i amaritudine aīe mee. Et tunc dico. Cōmouiſti terram cordis: ſana ꝯtritiones eius: quia cōmota eſt.

Quinta ꝯſideratio.

Irca quintā ꝯſiderationem: que eſt
c de aptitudine reꝑationis noſtre indigentie: ibi. Et acceſſit ⁊ tetigit lo. vbi ſunt due concluſiones.

¶ Prima eſt: ꝙ hec reꝑatio eſt per effcm̄ gratie. vñ dicit. Et acceſſit ⁊ tetigit ⁊c. Quomō dr̄ accedere: q vbiq; eſt? Et q̄uis nō longe ſit ab vnoquoq; noſtrum: tamen accedere dicit: quādo gratie eius effectus manifeſtať. Quaſi a peccatore longe ſtat: ideo dicitur. Acceſſit. Accedere diuina gratia ꝑdeſtinationis: quaſi a peccatore longe ſtat: dum in peccato perſeuerat. Sed non videť vera elongatio: cum recidiua ſit. ſed potius elongationis aſſimulatio. Preſcitis aūt ⁊ ſi aliquādo gratiā dat: nō eſt vera appropinquatio: ſed eius aſſimulatio: cū ab eis finalr̄ ſit receſſurus: q dicit Iohis. 8°. Ego vado: ⁊ in pctō veſtro moriemini. Eius autē acceſſus eſt ꝑ gratie effcm̄. Intelligēdū tamen ꝙ talis gratia reꝑationis per quadruplicem effectū ꝓcedit. ¶ Primus eſt tactꝰ cōſcientie per ꝯpunctiōis immiſſionem. Quod fit qñ interius in corde hoīs bona deſideria ſurgunt: vt calcenť mala. vnde ſcḋm Iſid. tunc hō magis ſe dꝫ exacuere ad ꝯpunctionem: qñ ſentit deum interius opantem: quo mens hoīs in ſti ex vera ꝯpunctōe rapiať. De quo pſal. Tāge mōtes: ⁊ fumigabunt: vbi glo. Deus enī eſt q operať oia in nobis: ⁊ ipſe eſt q tangit cōpunctione mōtes. i. ꝑſumptuoſos de ſe preſumentes. Et fumigabunt. i. ꝑces deo reddent. Et ſacrificiū cordis fumigat: qñ incipit flere ꝓ delictis. Nam ⁊ fumus excutit lachrymas: ⁊ hoc eſt tangere loculum: qñ ꝯſcie gratiā cōpunctionis immittit. ¶ Scḋs eſt a pctis ceſſatio. ſ. qꝛ illi q portabant ſteterunt. Anteq; ſuſcitet facit ſtare: qꝛ non ꝑus curat aīam dominus q̄ incepit a peccato ceſſare. Et hoc ipm̄ gr̄e eſt qꝛ dñs occurrit peccandi ꝓpoſito: ⁊ impedit ne ꝑficit qđ intendit: vel auferendo opportunitates: que cōcurrunt ad h̄: vt opus pcti ꝑficiať. Dominus igiť portatores ſtare facit: cum per gratiā ſuam has ꝯſimileſq; actōes ⁊ opportunitates ꝑſcindit. vnde gratia aīam munit virtutibus: vt ꝑ hitum virtutum ꝯtinue ſe exercitando habitum vitioſum expoliat. vnde ſicut homo armatus non ſolum pōt reſiſtere: ſed etiam ſupare: ita exiſtens in gratia.

¶ Secunda cōcluſio eſt: ꝙ adoleſcentie etas multum prona eſt ad malū: eo ꝙ per laſciuos diſcurſus eſtu carnalis cōcupiſcentie agitetur. Hoc pꝫ Iob. 20. Oſſa eius implebunť vicijs adoleſcētie. vñ glo. ſuꝑ illud pſal. In quo corrigit adoleſcentior ⁊c. dicit. Reuera in hac etate termini neſcia potiſſimū eſſe arbitror mala corrigere. Melius eſt. n. ꝑuenire iuuentutem correctōe: q̄ lapſum recordatōe deflere. vnde treñ. 3. Bonum eſt viro cum portauerit iugū ab adoleſcentia ſua. vnde dicitur. Adoleſcens tibi dico ſurge. Intelligendū ꝙ gratia dei inueniens flexibilitatē in adoleſcentia: in ea multiplicem ordinat effcm̄. Nam gr̄a ſalutaris eſt: ⁊ ideo ſuſcitat mortuū. Uirtus dei eſt: ⁊ ideo iacentem paulatim erigit infirmum: oſtendēs difficultatem ſurgendi ab infirmitate peccati. Et ideo primo deſcribit eum reſidentem: non dum perfecte ſtantem. vnde dicit. Reſedit: q tñ prius iacens herebat totus terrenis. Pſal. Adheſit pauimento aīa mea. Prius. n. eſt iacere q̄ reſidere: ⁊ prius eſt reſidere q̄ ſurgere vel ſtare. Iacere eſt pctōꝝ reſidere: penitentiū ſtare: ſiue ſurgere bene opantium. Verbū ſpirituale eſt: ⁊ iđ informat ad ꝯfeſſionis verbū. Sed quia eſt cōfeſſio peccatorum: ⁊ poſt ipſam

ſonfeſſio laudis prius aperiendū eſt os ad ver
bum confeſſionis ꝙ̄ ad verbum laudis. Et iō
dicit. Et cepit loqui: incipit loqui: qui peccata
incipit confiteri. Quādiu enim in peccato ma/
net eſt animal ⁊ tunc non dicitur loqui. Cum
autem exuit beſtialem naturaꝫ: quod fit per cō
feſſionem: tunc incipit loqui in confeſſione: ⁊
tunc matri datur: id eſt gratie conſeruatrici: in
quo patet ꝙ nullus ſibi ſufficit ad diu ſtandum
niſi per gratiam conſeruetur.

Sexta conſideratio.

cIrca ſextam conſiderationem: que
eſt de certitudine admirationis pre/
cepte beniuolentie: cum dr̄. Accepit
autē omnes timor. vbi ſunt due concluſiones.
¶ Prima concluſio eſt: ꝙ opera diuine potē
tie ⁊ clementie excitant nos ad reuerentiam fi
lialis timoris. Iſte enim timor reſpicit deum
ſicut terminum a quo refugit ſeparari per cul/
pam que ex dilectione cauſatur. Eccleſi. ſexto.
Timor domini initium eſt dilectionis. Et Io
annis. 4. In hoc eſt pfecta caritas dei nobiſcū
vt fiduciam habeamus in die iudicij. Ex iſto ti
more fit homo ſapiens. Sapi. Initium ſapien
tie eſt timor domini. Uſus enim huius timo-
ris eſt quedam reſilitio a dei altitudine in pro/
priam paruitatem: vel quedam fuga ſpiritualiſ
diuine altitudinis: qua ſcilicet electi refugiūt ſe
equare deo: volētes ⁊ eſſe ſubiectiſſimi volun
tarie: cauentes eius offenſam: vnde dicitur.
Accepit omnes timor. q. d. ꝙ ex conſideratio-
ne miraculoſi operis que eſt ſuffocatio ſpiritua
lis affectiones noſtre debent ↄtremiſcere: et in
ſuam pronitatem humiliter reſilire reſpectu di
uine maieſtatis: et debent affici deuotione aſpe
ctu diuine bonitatis. Intelligendum tamen:
ꝙ multa nobis incutiant hunc timorē. ¶ Pri
mum eſt culpabilitas noſtra. ¶ Secundum ē
infirmitas. ¶ Tertium eſt facilitas pereundi
¶ Quartum eſt dei potētia: quam nemo refu
gere poteſt. ¶ Quintum dei ſapientia lucide
omnia videns. ¶ Sextum extremum iudiciū
¶ Septimum conſideratio penaꝝ dānatoꝝ.
¶ Secunda concluſio eſt: ꝙ timor in menteꝫ
cauſatur ex conſideratione diuine ſapientie et
bonitatis cum dicitur. Quia propheta magn⁹
ſurrexit in nobis. Hoc dicūt de ieſu que ē gra
tia ſalutaris: ⁊ hanc ↄfiteri debent affectiones
anime magnum prophetā. Naꝫ gratia in pre
ſenti vt fides inquantum eſt ſub ratione ſpecu
li ⁊ enigmatis futuram pronuncians cognitio-
nem propheta eſt: et quia magna erit cognitio
in propria operatione eius que eſt in preſenti:
recte dicit̄ magn⁹ propheta. Prime ad corin.
13. Ex parte enim cognoſcimus: ⁊ ex parte ꝓ/
phetamus. Et bene dicitur. Quia deus viſita
uit plebem ſuam: que ſunt vires anime cogni-
tiones ⁊ affectiones. Eſt enim deus veritas
conferens gratiam plene cognitionis: virtus
expediens motiua ad actum perfecte operatio/
nis. Bonitas ſpirans gratiam conſeruatiuaꝫ
ne deficiamus: ⁊ conſumatiuam vt perſeuere/
mus. Qđ nobis concedat ieſus xp̄s. Amen.

¶ Feria ſexta dominice letare.
Sermo ſeptuageſimus.

eRat quidaꝫ

languēs lazarus. Ioh. xj.
Licet peccator predeſtina-
tus peccet: ↄtingit tamē eū
reuocari ⁊ a peccato ceſſa-
re. Nouit enim deus qui
ſunt predeſtinati. Iher. p̊. Priuſꝗ̄ te forma/
rem in vtero noui te ⁊c. Unde gratia predeſti
nationis licet per preſentem iuſtitiam deſerat pec
catorem: et non luceat hijs qui ſunt in peccato
mortali: nunꝗ̄ tamen deſerit peccatorem ex to
to cum ſit ſcriptus in libro vite: quia finaliter
eos in peccato mortali manere non permittit.
vnde Ro. 8. Quos predeſtinauit hos et vo/
cauit: quos vocauit hos ⁊ iuſtificauit ⁊c. Unđ
ſapientie. 4. Gratia dei ⁊ miſericordia in ſan
ctos cuius ⁊ reſpectus ſup electos illi⁹. Glo.
Sanctos hic vocat ↄtinuantes innocentiam:
a qua non decidūt per peccatuꝫ. Electos vero
vocat predeſtinatos: qui aliquādo a gratia pec
cando excidunt: ⁊ tamen reſurgunt. Et ſꝫ hoc
in euangelio preſenti moraliter intellecto con/
currunt quatuor conſiderationes.

Prima conſideratio.

cIrca primam conſiderationem que
eſt de morbida per peccatum infectio
ne: cuꝫ dicitur. Erat quidā languēs
lazarus. vbi ſunt quatuor concluſiones.
¶ Prima concluſio eſt: ꝙ licet deus diligat
omnia communiter inquantum vult eis aliqđ
bonum: tamen ſpecialiter diligit electos amo/
re amicitie. ¶ Primuꝫ patet quia anima ad/
dit aliquid vltra ſup amorē: q: ad rationē amo
ris ſufficit ꝙ homo velit bonū qđcunꝗ̄ alicui.
Ad rationem autē amicitie oportet ꝙ aliquis
velit alteri bonuꝫ qđ vult ſibi: vt qui velit con
uerſari cum ipſo ⁊ ↄuiuere cuꝫ illis quos maxi
me amat. Sicut igitur deus cōiter loquēdo de
dilectione: diligit oīa inquantuꝫ vult eis bonū
aliqđ. ſ. nāle ipſoꝝ. ſed bonum qđ ſibi vult. ſ.
viſionem ſui ⁊ fruitionē qua ipſe beatus ē vult
quidem omni homini voluntate antecedente:
ſed voluntate conſequente ſolis electis que eſt
voluntas ſimplr̄. Et ideo ſolos electos diligit
amore amicitie. Alios aūt diligit amore cōmu
niter dicto. vnde dicit̄. Dn̄e quem amas infir
matur. q. d. licet deus oīa amet: ſingulariter tn̄
diligit electos: ſcilicet amore amicitie.
¶ Scđa ↄclō eſt: ꝙ ds̄ magis diligit peccato
rem p̄deſtinatum: ꝙ̄ iuſtuꝫ p̄ſcitum. Ratio ē.
Nam dilectio eſt cauſa electionis: ſed peccato/
rem p̄deſtinatū elegit: ds̄ igitur ipſum magis
diligit ꝙ̄ iuſtum p̄ſcitū quē nō diligit. ¶ No/
tandum ꝙ p̄deſtinatio ſm rōneꝫ p̄ſuppōit ele
ctionem: electio dilectionē. Ratio eſt q: p̄deſti
natio eſt pars ꝓuidentie. Prouidentia auteꝫ
eſt ratio exiſtens in intellectu preceptiua ordi/
nationis aliquoꝝ in fineꝫ: non aūt p̄cipitur ad
ordinandum in finem niſi ex preſenti volunta
te finis. Unde p̄deſtinatio finem aliquo modo
preſupponit ſm rationem ꝙ deus illoꝝ ſalutē
velit ad quod ptinet electio ⁊ dilectio. Dilectio
quidem inquantum vult eis hoc bonū ſalutis
eterne. Nam diligere eſt velle alicui bonum.
Electio inquantum hoc bonū aliqbus pre alijſ
vult cū quoſdā reprobat. Ro. 8. Quos pre/
ſciuit hos ⁊ p̄deſtinauit. dicit Glo. Predeſti
natio eſt preſcientia ⁊ preparatio beneficiorum
dei qua certiſſime liberant̄ quicunꝗ̄ liberātur
vn̄ dr̄. Diligebat aūt ih̄s marthā. i. actiuā vitā
Et mariam. i. ↄtemplatiuā vitaꝫ. Et lazaꝝ. i.
peccatoreꝫ. ſ. pro preſenti ſed electum pro futu
ro: quem ſcilicet gratia predeſtinatiōis propter
dilectioneꝫ non dimittet.
¶ Tertia ↄclō eſt. ꝙ predeſtinatus quo ad p̄/
ſentem iuſtitiam deſeritur qn̄qꝫ excidēs a grā
p peccatum lꝫ nō finalr̄: q: a peccato reuocatur
hoc auteꝫ peccatū cauſatur in aīa ex quibuſdam
infirmitatibus de qbus Tullius dicit. Egritu
dines aūt aīe infirmitates dicuntur ex quibus
peccatum cauſatur. Intelligendū ꝙ cauſa pec
cati ꝓprie eſt ex parte aīe: in qua p̄ncipalr̄ ē pec
catū. Poteſt aūt dici infirmitas in aīa ad ſimi/
litudinē infirmitatis corporis. Dicit̄ autē cor
pus hoīs eſſe infirmū qn̄ debilitat̄ vel impedit̄
in executione ꝓprie actionis propter aliquam
inordinationē partiū corporis. Unde membꝝ
dr̄ eſſe infirmū qn̄ non poteſt pficere opationē
ꝓpriaꝫ: ſicut oculus qn̄ nō poteſt clare videre
Unde ⁊ infirmitas dr̄ aīe qn̄ impedit̄ aīa in ꝓ
pria opatione ꝓpter inordinationē partiū ipſi
us. Sicut partes corporis dicūtur eſſe inordi
nate qn̄ nō ſequūtur ordinem nature: ita ⁊ par
tes aīe dicuntur inordinate: qn̄ nō ſubduntur
ordini rōnis. Ratio. n. eſt vis regitiua partiū
aīe. Sic ergo qn̄ extra ordineꝫ rationis vis cō/
cupiſcibilis aut iraſcibilis aliqua paſſione effi/
citur: ⁊ p hoc impedimentū preſtatur modo p̄/
dicto debite actiōi hominis: dr̄ peccatum eē ex
infirmitate: ⁊ hoc eſt qđ dicit. Erat quidaꝫ lan
guidus lazarus a bethania. Lazarus interpre
tatur adiutus. Nam inter oēs mortuos a xp̄o
ſuſcitatos hic magis videt̄ adiutus: q: minus
ad ſurgendū diſpoſitus. vnde Aug. Inter oīa
mirabilia que fecit dn̄s lazari ſuſcitatio plus p̄
dicatur: ſed iſte decūbit in bethania: qđ interp̄
tatur obediens ſignans ꝙ infirmū curari volē
tem oportet eſſe obedientem.
¶ Quarta cōclō eſt: ꝙ talis infirmitas in aīa
cauſatur ex quadaꝫ delectatione corpoali dicen
te Aug. Languet aūt lazarus i peccati delecta
tione. Eccle. 4. Languor prolixus grauat medi
cum. Intelligendū tn̄ ꝙ delectationes corpora
les ipediunt vſuꝫ rōnis triplici ratiōe. ¶ Pri
mo qdem ratōe diſtractionis: q: ad ea in quib⁹
delectamur multuꝫ attendimus: cū autē attētio
fortiter inhereat alicui rei: debilitat̄ circa alias
res vel totalr̄ ab eis reuocat̄. Et ſm h̄ delecta
tio corporalis ſi fuerit: vel totalr̄ ipediet vſum
rationis ad ſe animi intentionē abſtrahendo.
vel multuꝫ impediet. ¶ Scđo rōe ↄrietatis.
Quedaꝫ. n. delectatiōes marie ſuperexcellentes
ſunt contra ordinē ratiōis. Unde phs. 6. ethi.
dicit: ꝙ delectatiōes corporales corrumpūt eſti
mationē prudētie. ¶ Tertiū ſm ꝗ̄daꝫ ligatio
nē indꝫtuꝫ. ſ. ad delectationē ſeqtur quedā traſ
mutatio corporalis: maior etiā ꝙ̄ in alijs paſſi
onibus: quanto vehementius afficitur appeti
tus ad preſentem rem: ꝙ̄ ad abſenteꝫ. Huiuſ
modi auteꝫ corporales pturbationes impediūt
vſuꝫ rationis. vnde ſicut quāto motus fuerit
fortior in corpore p̄ter ordinē nature: tanto eſt
maior infirmitas: ita ꝗ̄to fuerit motus fortior
paſſionis p̄ter ordinē rationis: tanto maior eſt
infirmitas aīe. vnde dr̄. Maria auteꝫ ſoror la
zari erat: que vnxit dn̄m vnguento ⁊ terſit pe

des eius. Capillis.ſ.hec corporali delectatióe
erat infirma: qꝛ ſm Aug. de ɔflictu virtutum
ꝛ vitiorum dicitur. Ecce maria magdalena in
numeris ſordibus inquinata ad fontem pieta/
tis anxia currēs: dominiq̄ȝ veſtigia lachrymiſ
rigans: capillis detergens: ꝛ deoſculans ꝛ per
ungens ablui meruit: dans curandi formaȝ i/
firme delectationis: quia ſcd̄m Gregorium.
Quot in ſe habuit oblectamenta: tot de ſe inue
nit holocauſta.

Secunda ɔſideratio.

Circa ſecundam conſideratioñē: que
eſt de dura mortis conſecutione cuȝ
dicitur. Audiens autem ieſus. vbi
ſunt quatuor concluſiones.

Prima eſt: ꝙ mors eſt pena peccati: ſꝫ illḋ
Roma.5. Per vnum hominē peccatū i hunc
munduȝ intrauit: ꝛ per peccatū mors. Intelli/
gendum tamen ꝙ ſi aliquis propter culpaȝ ſuā
preuenitur aliquo beneficio ſibi dato: carentia
illius beneficij eſt culpe illius pena. Sic homi
ni in prima ſui creatione hoc beneficiū fuit col/
latum diuinitus: vt quādiu mens eius anime
eſſet deo ſubiecta: iferiores vires anime ſubij/
cerentur rationali menti ꝛ corpus ſubijceretur
anime: ſed quia mens hominis per peccatuȝ a
diuina ſuggeſtione receſſit: conſecutum eſt vt
iferiores vires totaliter ratiōi nō ſubijcerentur
Unde tanta eſt rebellio appetitus ad rationē:
vt etiā corpus totaliter ſubijceret anime. vnde
ſequitur: mors ꝛ alij corporales deffectus. vn
de pꝫ: ꝙ ſicut rebellio carnalis ad ſpūm eſt pe/
na peccati primorum parentuȝ: ita ꝛ mors.

Sc̄da cōcluſio eſt: ꝙ ſepe pene temporales
ad gloriaȝ dei quibuſdam īſcerunt. vnde bea/
tus Aug. in libro de mirabilibus facre ſcriptu
re dicitur. Deus imobili voluntate vitas vniuer
ſorum certo ſuo ſpatio ordinauit: quorum ergo vita
vt non moriantur morte interfici videntur eo/
rum ordini in nullo derogat: ſed vt per hoc q
eos reſuſcitauit: clarior appareret ꝛ reſuſcitati
ſicut deo: ſic ꝛ hoībus cari haberentur. vñ dici
tur. Hec infirmitas non eſt ad mortē.i. tanq̄ȝ
ad finalem terminū: qꝛ ibi non ſiſtitur: Sꝫ eſt
ad hoc vt mortuus reſuſcitet: ꝛ ſuſcitator glori/
ficetur. vnde ſequitur. Sꝫ p gloria dei: vt glo/
ficetur filius dei per eū ꝛc. Aug. Lazarus cito
moritur: ſed p filium dei qui in eo glorificatur:
viuificatur. vnde lꝫ mors lazari fuerit ex cauſa
naturali: nihilominus tñ non repugnat: quin
etiaȝ fuerit ad gloriam dei: qꝛ non eſt ipoſſibile
ꝙ eadem infirmitas ɔparet ad cauſam nālem:
ꝛ ad ꝓuidentiam diuinā. Sicut nō eſt impoſ/
ſibile ꝙ infirmitas lazari ex cauſa naturali ordi
netur ad reſuſcitationeȝ relatam ad ꝓuidentiaȝ
diuinam ex qua deꝰ glorificatur: ſic non ē im/
poſſibile: ꝙ aīa naturali inclinatione infirma/
ta ad hoc peccato moriatur: vt ſic a peccati mor
te gratia dei reſuſcitet: ꝛ deus in ſuis appropri
atis: que ſunt iuſtitia ꝛ mīa nobis notificetur:
ꝛ per ɔñs glorificetur. Nam iuſtitia dei non
manifeſtatur ſine peccato cuȝ ad eaȝ ꝑtineat pu
nitio malorum. Miſericordia autem dei apparet ꝑ
peccatuȝ: cū miſericordia ſit ɔtra miſeriam: ꝛ mi
ſeria non ſit ſine peccato: ſicut medicina nō eſt
ſine egritudine. Deus aūt in mīa ꝛ iuſtitia ſū/
me ɔmendatur. Pſal. Miſericordiam ꝛ iudi
cium cantabo tibi domine.

Tertia ɔcluſio eſt: ꝙ reſuſcitationeȝ ſpiritus
lem aliqū a peccatis deus differt ad tp̄s ꝓpter
tres cauſas. Prima vt pſuadeat anime in
que mala ſe precipitauit. Scd̄a vt ex diffi/
cultate ſuſcitatiōis: ſibi inde magis caueat ꝛ fi/
at diligentior in cuſtodia recepte reſuſcitatiōis
Tertia vt oſtendat que pena ſit non reſuſci/
tatis: ſi tanta difficultas eſt in iſtis. vnde ſequi
tur. Ut ergo audiuit qꝛ infirmabatur tunc qdē
manſit in eodeȝ loco duobus diebus: ꝛ hoc eſt
ſm Criſo. vt mortuus expiraret ꝛ ſepeliretur:
ꝛ dicatur. Qm̄ fetet: ita ꝙ nullus poſſet dicere
quin non defunctuȝ ſuſcitauit: qm̄ ſtupor in eo
fuit ꝛ non mors. volens oſtendere iuſtificatio
nem eſſe miraculoſam: quia qui mortuus eſt ꝑ
conſenſum ꝛ operationem: ꝛ fetet per malam
famam: ꝛ quatriduanus eſt per malam conſue
tudinem ꝛ neceſſitatem: impoſſibile eſt reſuſci
tari: niſi per gratiam dei.

Quarta concluſio eſt: ꝙ Augu. in gloſa fa/
cit mentionem de tribus mortuis ſuſcitatis.

Primo de filia archiſynagogi: quam dñs
ſuſcitauit in domo. Marc.7. Hec ſignat pec/
catum occultum delectationis ꝛ conſenſus ple
ne: qḋ occidit animam: qꝛ omne peccatuȝ mor
tale mors eſt anime: ſm Auguſti. Secūdo
de vidue filio portato extra domum ad portaȝ
ciuitatis. Luc. ſeptimo. Per queȝ ſignificatur
peccatum manifeſtuȝ: quod per exempluȝ per/
niciosum: iā alios ad peccatuȝ prouocat: quod
periculoſius eſt pmo. De tertio i ſepulchro
iam quatuor dies habenteȝ: per quod ſignatur
peccatuȝ conſuetudinis vel neceſſitatis qḋ iam
fetet in monumēto. vnde dicitur. Lazarꝰ mor
tuus eſt: qui iterpretatur adiutus. Hec in glo.
Qḋ autē peccatum ſit cauſa ſpiritualis mortis
patet: qꝛ ſicut ex ſeparatione anime a corpore ſe
quitur mors: ita ex ſeparatione dei ab aīa mori
tur anima. Deus.n. non ſeparatur ab aīa niſi
ꝓpter mortale peccatū. Ideo dicitur Yſa.19.
Iniquitates veſtre diuiſerūt inter vos ꝛ deum.

Tertia ɔſideratio.

Circa tertiam ɔſiderationem que eſt
de huius mortui miraculoſa ſuſcitati
one cuȝ dr̄. Eamus in iudeaȝ iteruȝ
Ubi occurrunt aliqua que precedunt hanc ſu/
ſcitationem: aliqua cooperantur ad eam: ꝛ ali/
qua ſequunt eaȝ. Eorum que p̄cedūt ſuſcitatiōeȝ.

Primū eſt confidentia de dei miſericordia
Deus eni cum ſit ſumme miſericors prōptior
eſt miſericors a miſeria liberare: q̄ȝ ipſi libera/
ri. Unde auguſtinuſ. Domine vna ſpes: vna
fiducia: vna firma promiſſio miſericordia tua.
vnde dicit. Miſerūt ergo ſorores: ſꝫ Hugo.
Inſinuatio eſt quedam ſpēs orationis: que ali
quando ſit fiducia ſiue cōfidentia. Iohis.xj.
De matre chriſti inſinuante defectuȝ vini. vn
de Criſo. dicit. Qḋ quia vehementer de eo cō
fidebant ex frequenti familiaritate. Ideo miſe
runt ꝛ non perſonaliter venerunt.

Secundum eſt aſſiſtentia diue virtutis que
predeſtinatum vſq̄ȝ in fineȝ non relinquit: cer
tiſſime conſequens ſuuȝ effectum: nec tamen i/
ponit neceſſitatem: vt effectus eius ex neceſſita
te proueniat. Nam predeſtinatio eſt pars pro
uidentie. Non autem omnia que prouidentie
ſubduntur neceſſaria ſunt: ſed quedam contin/
genter eueniunt: ſm conditionem cauſaruȝ ꝓ/
ximarum: quas ad tales effectus diuina proui
dentia ordinauit: ꝛ tamen prouidentie ordo in/
fallibis eſt. Sic ergo ꝛ ordo predeſtinationis
certus eſt: ꝛ tamen libertas arbitrij nō tollitur
ex quo cōtingenter prouenit predeſtinationis
effectus. vnde ſequitur. Eamus in iudeaȝ ite/
rum: vbi gloſa interlinearis ꝙ diſceſſit fuit in/
firmitatis: ꝙ redit eſt poteſtatis. vnde Augu/
ſtinus. Inde diſceſſit vt homo: ſed in redeun/
do quaſi oblitus infirmitatē oſtendit ptātem.

Tertium eſt expulſio timoris: quo quis ti/
met amittere quod ho plus amat. Nam timor
ex amore naſcitur. Unde iſto timore petrus ti/
mens perdere vitam negauit chriſtum. Iſte ti
mor eſt malus: nam quāuis ſit naturale ꝙ ho/
mo fugiat corporis detrimentuȝ vel damna tē
poralium rerum. Non tamen propter iſta debet
recedere a iuſtitia: quod eſt contra rationeȝ na
turalem. vnde dicitur.3.ethicorum. Qḋ quedaȝ
ſunt peccatorum opera: ad que nullo timore de
bet aliquis cogi. De quibus dicitur. Dicunt
ei diſcipuli. Rabbi nunc querebant te iudei la/
pidare ꝛ iterum vadis illuc: quaſi diceret. Spon
taneus vadis ad mortem: fruſtra timent diſci/
puli: cum quibus erat fortitudo. Pſalmiſta.
Dominus illuminatio mea ꝛ cetera. Ubi glo
ſa. Dominus habitans in me per gratiam eſt
lux: ꝛ eſt ſalus mea contra infirmitatem: vt eo
mediante iam poſſum reſiſtere peccato. Queȝ
ergo timebo? Nullum: quia nullus poteſt con
tra eum: quia potentiſſimus eſt: qui illuminat
ſaluat ꝛ protegit. Ideo nulluȝ timeo preter ipſȝ
ambulans in lumie firmitatis grē ſue. vñ ſeqt
Nōne duodeci ſunt hore diei? volens ibi eos
ſecurare. q.d. Qui ambulat i luce materiali nō
timet: qꝛ nō offendit: ſed ambulans in nocte of
fendit: qꝛ lucē huius mūdi non videt. Igitur
qui ambulat in luce mee preſentie non debet ti
mere: qꝛ protegit. Uel aliter. Nonne duodeci
ꝛc. q.d. In duodeciȝ horis pōt hō bene mutari
ri. Hoc etiam innuit Thomas dicens. Eamꝰ
et nos ꝛ moriamur cū illo. Ubi Criſo. dicit.
Qḋ hoc verbū fuit timidi animi infirmior erat
alijs. vñ dicebat. Eamuſ. q.d. Nō timet mor
tem: ſed nos vult occidere. Beda tñ dicit ꝙ lo
quitur ex ɔſtantia.

Quartū eſt neceſſitas: ɔueniens enim ē tā/
tā neceſſitatē patienti ſubuenire. vnde qui tp̄e
neceſſitatis deſinit ſubuenire: amicus non eſt
Eccle.6. Amicus eſt ſꝫ tempus ſuum et non
permanebit in tempore tribulationis: licet nō
ſic eſt in amico vero. Prouer.17. Omni tem
pore diligit qui amicus eſt: vñ dicit. Lazarus
amicus noſter dormit: morte.ſ. naturali. Que
rit quomō per lazarum quē deus amabat pec/
cator ſignificatur. Reſpondit Augu. dicens.
Amat quidem peccatores ſecundum predeſti/
nationem: ſed non ſcd̄m preſentem iuſtitiam.
Nam ſm Auguſti. Si peccatores non amaſ
ſet de celo non deſcendiſſet.

Quintū eſt confirmatio fidei: ſine qua deo
nemo placere poteſt. Nulla alia ſecta ad ſui
confirmationem habet miracula ſicut fides ca/
tholica. Non enim virtuoſuȝ vel laude dignū
eſt credere qḋ manifeſte probabile eſt. Sꝫ cre/
dere deo in hijs que ſenſus vel ratio diſſuade
re videtur: ſicut pꝫ de abrahā qui credidit deo.

Nam ſicut videmus in naturalibus ꝙ doctri
na naturalis ad evidentiã maiorem quandoqꝫ
ꝑ facta naturalia declarat̃: vt maioris ſit firmi/
tatis in intellectu audiẽtis. Sic doctrina chri/
ſtiana ſupnaturalis ab eo fuit declarãda ꝑ miracu/
loꝝ opationeꝫ: qꝛ hoc infideles inducebat in
fidem: ⁊ deitas pniaꝫ demonſtrabat. vnde di
citur. Et gaudeo ꝓpter vos. ⁊ ꝓpter vtilitateꝫ
⁊ ꝯfirmationeꝫ fidei veſtre: vt ex h̃ ſumatis ex
ꝑimentuꝫ deitatis mee: cuius eſt abſentia vide
re: vt credatis qm̃ non eram ibi. q. d. Ibi non
eram: ⁊ tñ vidi. Et h̃ eſt ad augendũ fideꝫ ve/
ſtram: qua debetis credere me eſſe illum: q vir
tute ꝓpria etiã poſſum putreſcentẽ mortuũ ſu
ſcitare. vnde lꝫ inuenerunt eum quatuor dies
habentẽ in monumẽto: ⁊ non ꝑuenerunt mor
tem. Tamen ꝓpter hoc non tarde venit: im/
mo cito venit. qui ꝑuentuꝫ morte ſuſcitauit: ⁊
tunc fides multoꝝ roborat̃: qꝛ dicit̃. Multi ex
iudeis ⁊ cetera.

¶ Sextuꝫ eſt humilis ſubiectio mẽtis diuine
ordinationi. Per obedentiam. n. deo ſubdi/
mur. vnde ſicut pctm̃ ꝯſiſtit in h̃: ꝙ homo con
tẽpto deo ꝯmutabilibus bonis inhereret: ita me
ritum virtuoſi actus eꝯ in h̃ ꝯſiſtit: ꝙ hõ ꝯtẽ
ptis bonis creatis: deo inhereat. Et ſubditur.
Hoc aũt ſit ꝑ virtutẽ obedientie: que hꝫ alias
virtutes menti inſerere ſm Gre. vlti. mora.
vnde Ber. Obediẽtia dirigit greſſus nr̃os:
⁊ ſcie ꝯuerſationis gratiã ꝓmeret̃. vñ ſequit̃.
Erat aũt bethania iuxta hieroſolymã. Betha
nia aũt interꝑtatur domus obediẽtie: ⁊ ſignat
ſtatum eoꝝ: qui obediunt mandatis dei: ⁊ hij
de morte ſpũali excitari merẽtur. Sed hec be/
thania erat iuxta hieroſolymã: innuẽs ꝙ qꝰ vo
lunt in futuro eterna pace frui: hij mundanis
vanitatibus contemptis: h̃ in pñti voluntate
ſubijciantur diuine iuſſioni. Nam hieroſoly/
ma pacis viſio interpretatur.

¶ Septimum eſt diſpoſitio virtutum: quibꝰ
exitur in merituꝫ boni actionis: ⁊ ꝑuenitur ad
gratiã contẽplationis. Hijs. n. duobus obti
netur iuſtificatio ⁊ ſpũalis ſuſcitatio. vnde dr̃.
Multi aũt ex iudeis ve. ad mar. ⁊ ma. vt ꝯſo
larentur eas de fratre ſuo. Quid ꝑ iudeos in
telligimus: niſi virtutes: quibus ꝑpriuꝫ car
nalis ꝯcupiſcentie: ⁊ oẽs ſpirituales imundi/
cie ꝑſcinduntur. Et h̃ cultello ꝯfeſſionis pec/
catoꝝ: quo ad penitẽtes. ⁊ inſtrumẽto ꝯfeſſi
onis laudis: quo ad iuſtos. Hijs enim maria
ſcilicet contẽplatiua vita: ⁊ martha. i. actiua vi/
ta conſolãtur: quando hij s virtutibus in actus
exitur vtriuſqꝫ vite: merẽtis de congruo alteri
ꝑſtitaꝫ gratiã: qꝛ homo in gratia conſtitutus:
in hijs complet dei voluntatẽ. Congruũ eſt
ſm amicoꝝ proportionẽ: vt deus impleat ho/
minis voluntatẽ in ſaluatione alterius: lꝫ quã
doqꝫ poſſit habere impedimẽtuꝫ ex ꝑte illius:
cui aliquis ſanctus iuſtificationẽ deſiderat: ⁊ i
ſignum huius Lazarus obtinuit ſuſcitationẽ
a dño impetrare. Et h̃ merito vite actiue ⁊ cõ
tẽplatiue. vnde dicit. Martha autẽ vt audiuit
qꝛ ih̃s venit: occurrit illi. Ecce ꝓmpta accele/
ratio. ¶ Vbi nota drãm inter actiuã vitam ⁊
contẽplatiuam: quia actiuã. i. martha occurrit
chriſto ꝑ ſanctã opationem. Sed contẽplatiua
ſcilicet maria ſedet ꝑ ſancta contemplationem.
Dicit ei martha: ecce fidelis confeſſio vite acti
ue: Confitet̃. n. de xp̃o. ¶ Primo ꝙ ſua po
tentia potuit ꝑuenire mortẽ ſpiritualẽ pctõris.
Exẽplum de virgine bñdicta: quam preſerua
uit a contagione. vnde dicitur. Domine ſi fu
iſſes hic: frater meus ⁊c. ¶ Scdo qꝛ xp̃s iam
ꝑuentuꝫ morte poterat ſuſcitare. Et ideo dicit.
Sed ⁊ nunc ſcio: qꝛ quecunqꝫ popoſceris ⁊c.
Et ideo meruit a chriſto certificationẽ de ſpiri
tuali reſurrectiõe: vnde ſequitur. Dicit ei ih̃s
Reſurget frater tuus. Dicit ei martha: Scio
qꝛ reſurget in nouiſſimo die. q. d. de iſta re/
ſurrectione ſecura ſuꝫ: ſed de iſta nõ. Hoc. n.
ſciebat ex verbis dñi ſm Criſo. Audierat. n. h̃
mulier multa a xp̃o de reſurrectione: vt Io. 6.
Ego reſuſcitabo eum in nouiſſimo die. Dicit
ei ih̃s. ſ. inſtruens eam de reſurrectõis cauſa:
Ego ſum reſurrectio ⁊ vita. i. ego ſuꝫ cauſa re
ſurrectionis ⁊ vite. q. d. per me põt reſurgere
frater tuus. Nã vita ꝑ eſſentiam eſt cã omnis
vite: ſed reſurrectio eſt redditio vite. Quare
dicit. Qui credit in me etiã ſi mortuus fuerit:
viuet. ¶ Vbi nota ꝙ ſicut duplex eſt mors:
ita ⁊ reſurrectio. Eſt. n. mors anime ex h̃: ꝙ
anima ſeparatur a deo. Ab hac morte reſurget
anima per fidẽ ⁊ gratiam. ¶ Scda mors eſt
corporis: cui reſpõdet reſurrectio corporis.
¶ Et ideo ꝑmo fit mentio de reſurrectõe ani
me: quãdo dicit̃. Qui credit in me etiã ſi mor
tuus fuerit: viuet. ſ. in aia. ¶ Scdo fit mẽtio
de reſurrectõe corporis. vnde ſequit̃. Omnis
qui viuit ⁊ credit in me. i. omnis qui hꝫ vitam
anime credendo in me: ⁊ ſi moriat̃ in corpore
ad tp̃s non morietur in eternũ. i. ſemꝑ: qꝛ ali/
quando reſurget. Nam xp̃s mediator habuit
aſpectum ſuper totum hominem ⁊ per conſe/
quens ſuper reſurrectionẽ anime ⁊ corpis. Et
ideo qui adheret mediatori ꝑ fidem: non ſoluꝫ
reſurget in anima: ſed in corpore. Prima cor.
15. Quoniam quidem per hominem mors:
et per hominẽ reſurrectio mortuoꝝ. Hãc enī
fidem regrit deus dicens. Credis hoc? Non
querit tanqꝫ ignorans: ſed vt doceamur. Q̃ ꝺ
non ſufficit credere niſi homo confiteatur ore.
Rom. 6. Corde creditur ad iuſtitiam: ore autẽ
ꝯfeſſio fit ad ſalutẽ. Unde patet: ꝙ fides mul/
tuꝫ ordinatur ad interpretationẽ. vnde ſequit̃
Si credideris videbis gloriam dei. Mar. 6.
Oia poſſibilia ſunt credẽti. Ait illi. Ego cre/
didi qꝛ tu es xp̃s filius dei viui. vbi Augu. di
cit ꝙ martha ex h̃ ꝯfeſſa eſt totum illud: cuius
virtute eſt reſurrectio: ⁊ vita: ⁊ ꝑuatio mortis
⁊ oia alia. ¶ Seqtur ⁊ cõfeſſio marie: vbi pri
mo vocat̃: ibi. Abijt ⁊ vocauit mariã. ¶ Se/
cundo accelerat: qꝛ vt audiuit ſurrexit cito: ⁊ ve
nit ad eum. Ex quo pꝫ ſm Augu. ꝙ illa preue
niſſet martham: ſi ꝑſcuiſſet aduentum chriſti
⁊ ꝑſentiaꝫ. Sed xp̃s manſit in loco. ſ. vbi mar
tha eum reliquerat ſm Criſoᵐ. ne videretur
ſe ingerere miraculo. ſed duꝫ rogatus miracu
lum opatur: rogantes ꝯfitentur lazaꝝ mortuũ
Iudei etiã eum ſequunt̃. Criſoꝰ. dicit ꝙ hij:
q ſequebant̃: non erant mali: ſed credentes.
Multi. n. iam credebant. Augu. dicit ꝙ plẽs
fuerunt teſtes miraculi. vnde lꝫ ſequerent̃ ꝓ/
pter vnam cãm. tamen dina ꝓuidentia ad aliꝺ
ordinauit. vnde ponit̃ marie reuerentia: qꝛ vi
dens eum cecidit ad pedes eius. Sequit̃ eius
ꝯfeſſio dicens. Domine ſi fuiſſes h̃ ⁊c. vnde
ex verbis iſtis ꝑpendit̃ marie feruor in tribꝰ.
¶ Primo nõ eſt verecundata nec timuit ſu/
ſpicionem: quam iudei de xp̃o habebant: cum
tamen aliq eſſent ꝑſentes. ſed oia ꝯtempſit pre
ſente magiſtro: ſolum vacans circa honorẽ eiꝰ
¶ Scdo ꝑpenditur ex h̃: ꝙ cecidit ad pedes
ieſu: qꝺ non legitur de martha: ⁊ ideo meruit
doctrinã chriſti. Deutero. 33. Qui appropin
quat pedibus eius: accipiet de doctrina illius.
¶ Tertio ꝑpenditur ex hoc: qꝛ nõ dixit tot ver
ba: ſicut martha. vñ Beda ponit rõnem: qꝛ cõ
ſueto hoium more propter lachrymas non po
tuit oia ꝓferre: que voluit. Ea vero qbus ſpi
ritualis reſuſcitatio executionẽ hꝫ: quinqꝫ ſunt
¶ Primum eſt ꝯtritio. Nam ſine contritiõe
non põt eſſe reſuſcitatio ſpũalis. Quod pꝫ: qa
actus ꝯtritõis meret̃ remiſſionẽ culpe morta/
lis: ⁊ infuſionem gratie. Ratio eſt. Nam aia
exiſtẽs in gratia a ſola ordinatõe diuina mere
tur de ꝯdigno gl̃iam. Ergo multo magis gra
tiam ⁊ culpe remiſſionẽ. Et qꝛ iſtum actuꝫ hꝫ
tm̃ acceptũ ſuꝑ omne ſacrificium: ideo dicebat
Azarias Dani. 3. Non eſt in hoc ipe ſacrifi/
cium: ſed in aio ꝯtrito: ⁊ in ſpiritu humilitatis
ſuſcipiamur ingt dñe a te. vnde Gre. Illum
quem ꝯſpicis delicta fletu delere: in conſpectu
dei nõ dubites miaꝫ ſequi: qꝛ nullũ peccantem
reuerſuꝫ ad ſe deſpicit: q pctõres redimẽ venit
vnde pſal. Lachrymis meis ſtratũ meum ri.
Glo. Lachrymis meis in amaritudine pniẽ.
Stratum meum. i. cumulum pctõꝝ. Rigabo
reſoluẽs imbre lachrymarum. vnde ſequitur.
Ih̃s igitur vt vidit eaꝫ plorantẽ: ⁊ iudeos ⁊c.
Maria eſt aia ꝯtrita: que plorat cuꝫ iudeis. i.
cum oibus potẽtijs aie de exceſſu peccotoruꝫ.
¶ Scdm eſt merituꝫ paſſionis xp̃i. Nos. n.
oppreſſi eramus ſub onere pcti: a quo ꝑ nos li
berari nõ poteramus. Sꝫ xp̃s veniẽs onus:
id eſt penam pro pctis ſuꝑ ſe leuauit: vt dicit
Pe. Peccata noſtra ipſe portauit in corpore
ſuo ſuꝑ ligniuꝫ. Hoc pꝫ: qꝛ totuꝫ corpus ſuuꝫ
ſudauit ſanguineũ ſudorẽ: ⁊ inſuꝑ totaliter eſt
laceratum: ⁊ hoc ꝓpter nimiam caritatem.
Ephe. 2. Propter nimiam caritatẽ ſuaꝫ: qua
dilexit nos deus: cum eſſemus mortui pctis:
conuiuificauit nos xp̃s: cuius gratia ſaluati ſu
mus. Meritum huius paſſionis oñdit Aug.
de ſpiritu ⁊ aia dicens. Miſer ego ſum: qntuꝫ
deberẽ diligere deum meũ: qui me fecit quan/
do non eram: redemit cum ꝑieram. Quando
in peccatis meis venundatus eram: paſſionẽ
ſuſtinuit ⁊ mortem: ſanguinis ſui preciuꝫ pro
me appendens: nec pro hijs oibus qꝺ illi re/
pendam habeo: niſi tm̃ vt diligam. Non. n.
decentius ⁊ melius: qꝫ per dilectionẽ rependi
poteſt: quod per dilectionẽ datum eſt. vnde ſe
quitur. Infremuit ſpiritu: ⁊ turbauit ſeipſum.
Fremere eſt tumorẽ vultus ad vocem dedu/
cere. Fremuit igitur ſpiritu: quando pendens
in cruce: in aia ꝓ peccatis noſtris eſt cõtritus.
Mat. 25. Triſtis eſt anima mea ⁊c. In hac cõ
tritione chriſti habent virtutem omnes contri
tiones noſtre ad delendũ peccata: ⁊ hoc quo ad
paſſionem anime. vnde ſequitur. Et turbauit
ſeipſum. ſ. voluntarie ſuſcipiens paſſiones.
¶ Ubi nota: ꝙ ſic fremẽs inſtruit peccatores
vnde ſm Augu. dominus fremit: oſtendens
qꝛ fides hominis ſibi diſplicentis fremere de/

bet in accuſatione maloꝝ operum: vt violentie
penitendi cedat ꝯſuetudo peccandi in ꝯtritōe.
vnde ꝓuerb.33. Sicut fremitus leonis: ita ⁊
ira regis.q.d. Sicut ad fremitū leonis ſiſtunt
omnia aīalia: ita ad fremitū ꝯtritionis ſiſtunt
omnes motus aīales: q deſignantur per illos
Quidam aūt ex ipſis dicebant ⁊c. Lachryma/
tus eſt ſm glo. infirmitatē noſtram: vt ⁊ nos
peccata que ſunt actus infirmitatis defleamus
Pſal. Fuerunt mihi lachryme mee ⁊c.

¶ Tertium eſt depoſitio obſtinatōis: que eſt
ſubuerſio religionis ortū habēs a ꝓpria volū
tate. Hec.n. firmat impniaz: q̄ eſt pctm̄ in ſpi
ritum ſanctum: q neqꝫ h remittet: neqꝫ in futu
ro: q2 cor duꝝ ⁊ induratum: nec deū timet: nec
hoīem reueret. Qui ſic in oībus vijs ſuis ad/
heret diabolo: q ſit vnus ſpūs cū eo. Hec ob
ſtinatio eijcit: cū gratia dei appropinquat. vn
de dicit. Ihs ḡ rurſuꝫ fremēs venit ad monu
mentum. Erat aūt ſpelūca ⁊ lapis. Monumē
tum dicit quaſi muniens mentē: ſignans con
ſcientiam: q̄ ſentiens culpā ⁊ eius penam ꝯdi/
gnam remorſione: munit mentē mediantibus
opibus virtuoſis. Hoc aūt monumētum ſpe
lunca fit latronū: ſi in leſione ꝓrimi peruerſas
cogitatiōes ꝓfert: ⁊ ſi in eo diuerſa peccata cō/
mittuntur: declinantes ꝯfeſſionē peccati: ⁊ ab/
ſcondentes illecebras tpalium voluptatū: que
quaſi ſpolia q̄dam in abſcondito cordis celant
de quo dicit glo. ibidē Mat.21. Domus mea
vertitur in ſpeluncā latronuꝫ: quādo furta: ho
micidia: adulteria: ⁊ alia ſcelera cōmittuntur.
Per lapidē intelligitur facultas q̄daꝫ: que re/
manet ex ꝯſuetudine peccandi etiā poſt pniam
ad quam vincendā q2 non ſufficit nā recte dicit
martha. Iam fetet: ꝑ malā .ſ. famā. Quatridu
anus eſt.q.d. ꝑꝑ inhabilitatē ſurgendi habēs
q̄tuor dies. ¶ Prima eſt ꝑuerſa voluntas.
¶ Scđa eſt libido. ¶ Tertia conſuetudo.
¶ Quarta neceſſitas: vt pꝫ ꝑ Augu.8. conf.
Ideo.n. in hijs inhabilis eſt ad bona: ⁊ facile
relabitur ad pctm̄: niſi gratia adiuuet. Ro.7.
Velle mihi adiacet. Et ideo dicit ei Ihs. Non
ne dixi tibi: q2 ſi credideris videbis gl̄iaꝫ dei:
q2 hec difficultas quandoqꝫ ſubito per gratiaꝫ
amouetur. Et ideo dicit. Tollite lapidem ⁊c.
Tulerunt igit̄ lapidē .i. pctm̄ in conſuetudine:
quemadmodum lapis indurat mentem. vnde
Ezechie.36. Auferam a vobis cor lapideum

¶ Quartum eſt gratitudo de beneficijs dei.
Ordo naturalis ⁊ moralis dictat: vt ille q ſu/
ſcipit beneficium per gratiaꝝ actionem: ꝯuer
tatur ad benefactorem: ⁊ ſm iſtum modū deū
honoramus: cum ꝯuertimur ad ipm per gra/
tiarum actionem: tanqꝫ ab eo beneficiati: ⁊ eti
am per vocem laudis .ſ. vocaliter beneficia re
ferendo in deum. de quo pſal. Sacrificiuꝫ lau
dis honorificabit me ꝯtra illoſ: q beneficia dei
pro ſuis meritis ꝑcepiſſe putant. Talibus aūt
deus aliquando beneficia retrahit: ne tanqꝫ in
grati extollentia plus peccent. Et ideo ſi ꝯſcie
ſpeculum intuet̄: apparebit beneficiuꝫ dei tibi
collatū non eſſe ꝓpter merita tua. Et ideo re/
currendum eſt cogitatōe ⁊ effectu ad magnitu
dinem diuine miſeratōis: tanqꝫ ad oium benefi
ciorum noſtroꝝ largitorem. Et h eſt qđ dicit.
Jeſus aūt eleuatis oculis ſurſum. vbi Orige.
Neceſſe eſt volentem orare ad exēplar xp̄i ele
uare oculos cordis ſurſum. Et dixit. Gratiaſ
tibi ago: oſtendens affectuꝫ eius ad nos: ⁊ ſic
ꝓ nobis orauit. vbi Hylarius. Cum ſibi nō
ꝓficeret deꝑcatiōis ſmo: ad ꝓfectum tamē fi
dei noſtre loquebat̄. vnde ſeqtur. Qm̄ exaudi
ſti me. Et ne aliqs crederet qm̄ ſolum ꝓ tunc
⁊ nō alias eum exaudiſſet: ideo ſubditur. Ego
ſciebam qm̄ ſempꝑ me audis. Et ne crederetur
q hec orō magis fuiſſet ꝓpter indigentiā: q̄ ꝓ
pter nos: ſubdit. Sed ꝓpter pplm̄: q circūſtat
dixi: vt credant q2 tu me miſiſti .i. ne exiſtimēt
me deo ꝯtrium: ſed vt oñdam ſm tuam volun
tatem miraculū fieri. vbi ſm Criſo. gratiaruꝫ
actio oñdit volūtatis vnitatē inter prem ⁊ filiū.

¶ Quintū eſt vox diuine voluntatis: cuius iuſ
ſioni ſubiacet oīs creatura. Licet.n. xp̄s vocet
nos nunc ꝑ ꝯſcie ſtimulum arguentē de mali/
cia. Pſal. Arguam te ⁊c. nūc ꝑ ſcripture amo
nitionem de duritia cordis: nunc per flagella/
tioneꝫ. Pſal. Multiplicate ſunt infirmitates
eoꝝ. Tandem ꝑ mortem cum vocatio patris
fit per ꝑdicationeꝫ inuitantē in pn̄ti ad pniam:
⁊ in futuro ad gl̄iaꝫ: de qua dicit̄ Yſ.4. ⁊ Lu.
3. Vox clamātis in deſerto. vnde pſal. Dabit
voci ſue vocē virtutis .i. efficaciā reſuſcitandi
mortuos. vnde dicit̄. Voce magna clamauit
Lazare veni foras. In quo verbo ſm glo. de
claratur ex pte pctōris magna neceſſitas. Sup/
ponit enim pctōrem incluſum: ⁊ quaſi incarce/
ratum in ſpelunca peccati. Joſue.4°. Aperite
os ſpelunce. ¶ Scđo oñdit in ea affectuoſam
benignitatē: q2 extrahit pctōrem de altitudine
pcti ad latitudinē gratie.d. Veni foras. vnde
eccſia.33. Miſerere noſtri deus: ⁊ reſpice nos

⁊ oſtende nobis lucē miſationū tuaꝝ. Et ideo
ſeqtur effectus huius vocis in duobus: q2 .ſ.
mortuus ꝓdijt viuus: ⁊ q2 ligatus ꝓdijt. vñ
Augu. ſupꝑ Johēꝫ. Quō ꝓceſſit ligatis pedib9
miraris: ⁊ nō miraris q2 ſurrexit q̄triduanus.
In vtroqꝫ po9 dei erat: nō vires mortui. Ea
vero q̄ ſpūaleꝫ reſuſcitationē ſequunt̄: duo ſt.

¶ Primum eſt abſolutio clauiū eccl̄ie. vnde
dicitur. Soluite ⁊ ſinite abire. De hijs claui/
bus ſupra ſatis dictū eſt ſmone.60. ꝯſide.2a.
ꝯclone prima: ſecunda: tertia ⁊ quarta.

¶ Sꝫ queritur quare ipſemet nō ſoluit liga/
menta: ſed ꝑcepit alijs vt ſoluerēt. Potuit.n.
ſoluere ꝑ ſeipſum: q potuit ſuſcitare. Hic Be
da reſpōdit di. q lꝫ xp̄s poterat ſeipm̄ ſoluere:
ſicut ſuſcitare tñ alijs ꝑcepit ad inſinuandū vni
tatem eccl̄ie ad diuinaꝫ caritatē. Nam ⁊ ſi per ſe
ipſum potuit facere: voluit tñ miniſtris eccl̄ie
ſuam ptātem coīcare. vnde in omelia dicitur.
Quid eſt ſoluite ⁊ ſinite abire: niſi q que ſolue
ritis ſuper terram: erunt ſoluta ⁊ in celo.

¶ Scđo querit̄ vtrū miniſtri eccl̄ie abſoluant
a pena. Et videt̄ q ſic: q2 Jo.20. dicit̄. Quo/
rum remiſeritis pctā ⁊c. ¶ Tertio querit̄ vtrū
aliqs aliquo mō abſoluat ſeipſum. Vbi ſcien/
dum q abſoluere a culpa: ⁊ a pena eterna: ⁊ a
ꝑte pene tpalis: ꝑtinet ad deum ⁊ ad miniſtrū
eccl̄ie. Tamē ad culpā ꝯſuetudinariaꝫ ꝯſequit̄
difficultas ad bene cogitandum: que deſignat̄
in ligatura faciei. Sequitur etiam difficultas:
que actum ad bñ operandum: q̄ deſignat̄ in li
gatura manuum. Seqtur tertia difficultas ad
bene volendū: ſignata in ligatura pedum. Ab
hijs difficultatibus abſoluere pōt ſe pctōr: abſo
lutus a culpa ꝑ exercitium boni opis aſſuefaci
endo ſe ad ꝯtria eoꝝ. ¶ Scđm eſt exercitatio
in bonis opibus. vñ dicit. Et ſinite abire .i. re
cedere ꝑ exercitia virtutū a ꝯſuetudine vitioꝝ

Quarta ꝯſideratio.

Circa quartā ꝯſiderationē: que eſt de
vtili circa alioꝝ ꝯuerſionem fructifi
catione: cum dicit̄. Multi igit̄ ex iu
deis ⁊c. Vbi nota q lꝫ ſit maioris meriti ſine
miraculis credere: tamen xp̄s fecit ſigna pro/
pter quadruplicem rationē. ¶ Prima eſt: vt
ſuam doctrinaꝫ q̄ eſt ſupnaturalis: miraculis
ꝯfirmaret. Talia fuerunt obſcuratio ſolis tpe
paſſiōis. ¶ Item notitia linguaꝝ data aplis
Et illuminatio ſubita: qua hij q fuerunt ydeo/
te docti ſunt facti. ¶ Item roboratio aploꝝ: q
cum imbecilles eēnt: ſed ꝯfirmati nullū time/
bant. ¶ Iteꝫ ſubiugatio mundi ꝑ paucos ſim
plices. ¶ Item in nomine xp̄i multi infirmi
ſunt ſanati: ⁊ mortui reſuſcitati. ¶ Scđa eſt:
vt ſuam potentiaꝫ demonſtraret: ⁊ per hoc ad
credulitatem induceret. vnde dicit. Si non fe/
ciſſem in vobis ſigna: que nemo alius facere
poteſt: non vtiqꝫ crederetis. ¶ Tertia vt ſuā
deitatem demonſtraret: q2 vbi aliquis operat̄
ibi eſt. ¶ Quarta vt affectum noſtrum ad ſe
diligendum excitaret. Et ideo etiam in anima
⁊ corpore curauit. vnde ſequitur. Multi ergo
ex iudeis qui venerant ad mariam ⁊ marthaꝫ
videntes que fecit Ihs: crediderunt in eum.
In quo pꝫ q miraculum xp̄i habuit efficaciā
Dixerat enim ſupra. Hoc dixi vt credatis.

¶ Sabbato dñice in letare. Sermo.71.

Ego ſum lux

mundi. Johis.8. Dupli/
cem potentiam dicit̄ ꝯmu/
niter anima habere .ſ. intel
lectiuam: qua perficitur lu
mine veri: ⁊ affectiuā: qua
inflāmatur amore boī. Quod etiā oſtēdit Au
guſtinus in libro de ſpiritu ⁊ anima. Sunt.n.
duo in anima: ⁊ ſunt ideꝫ quod anima: ſcilicet
rationalis ſenſus cognoſcens omnia ⁊ dijudi/
cans inter omnia ⁊ naturalis effectus: quo ſuo
ordine ⁊ gradu diligat omnia. Sequitur. Ve
runtamen facultates ⁊ quaſi inſtrumēta agno
ſcendi ⁊ diligendi omnia habet ex natura. Co
gnitionem tamen veritatis ⁊ ordinem dilectio
nis nequaqꝫ habet: niſi ex gratia dei. Anima
enim facta a deo ſicut imaginem ſuſcipit: ita co
gnitionem ⁊ amorem. Ex quo ſequitur vt etiā
dicitur ꝑmo metha. Quia ſi omnes hoīes na
turaliter ſcire deſiderāt: ne naturale deſideriū
ſit fruſtra. tamen intellectus non potens per
ſe quod cupit ꝑquirere doctorem querit: cuius
doctria ad notitiā deſiderate rei attingat: ſic ēt
nāl̄r hō deſiderat hr̄e notitā de diuinis ⁊ de ſalu
te ſua ſꝫ Ariſto.3. ethicoꝝ. Intellectū: ⁊ virtu
teꝫ .i. cognitionē ⁊ opationeꝫ q̄rimus felicita/
tis grā: hoc eſt ꝓpter ſalutē: ſed q2 ad cognitio
nē ꝑ nos nō poſſum9 attigere: ideo ſaluator in
euangelio ſub methaphorica locutiōe oſtendit
ſe doctorē ſalutis dī. Ego ſum lux mundi ⁊c.
Nam ſicut lux habet illuſtrare et tenebras de/
pellere: et etiam ad bonum concupitum dirige

re. Ita etiam chriſtus per gratiaꝫ habet illuſtrare mentes hominuꝫ: ⁊ peccatoꝝ tenebras depellere: ⁊ etiam dirigere ad bonum eternum. Et ſꝫ hoc occurrunt quinqꝫ conſiderationes.

Prima conſideratio.

Irca primam conſiderationeꝫ que ē
c de quidditate cuꝫ dicit. Ego ſum lux
mundi: ſunt ſex concluſiones.

¶ Prima cõcluſio eſt: ꝙ lux: lumē: radius ⁊ ſplēdor ſunt idē realiter: differunt tñ ratione. Nam lux dicit formā corporis luminoſi: lumē dicit formam corporis dyaphani: in quo recipit ſi calor qui eſt in corpore calido: ⁊ caliditas que eſt in corpore calefacto. Radius aũt dicit illuminatio ꝑ directaꝫ lineaꝫ ad corpus. Et iõ vbicunqꝫ eſt radius: ibi eſt lumen: ⁊ non eꝯ. Contingit. n. eſſe lumē ex reflectione radioꝝ ſolis: q̃uis non ex directa oppõne ꝓpter corp⁹ aliqd̕ interiacens. Splēdor autem eſt ex reflectione radioꝝ ſolis ad aliqd̕ corpus terſuꝫ ⁊ poſitum: ſicut ad aurũ vel argentum. Huiuſmodi aũt lumen: qꝛ eſt qualitas primi alterãtis. ſ. celi qd̕ non habet ꝯtrariũ. Et ideo ſubito fit in materia. In alijs autem qualitatibus ꝓpter reſiſtentiam ꝯtrarij fit ſucceſſio. vnde dr̃. Ego ſum lux mundi.

¶ Scda ꝯclõ eſt de quidditate lucis diuerſa ē opinio: quibus dimiſſis dico ſm damaſcenuꝫ ꝙ lux eſt quedam qualitas. Nam ſicut calor eſt quedaꝫ qualitas actiua ꝯſequens formā ſubſtātialem ignis: ita lux eſt q̃litas actiua ꝯñs formā ſubſtantialē ſolis. vnde dr̃. Ego ſuꝫ lux mũdi.

¶ Tertia ꝯclõ eſt: ꝙ deus dicitur lux ſm diuinam naturaꝫ ⁊ humanam eſſentialr̃ ⁊ ꝓprie illuſtrans: non tm̃ interius ꝑ inſpirationeꝫ: ſed exterius in doctrina factis ⁊ ꝯuerſatione. De quo Iohis ꝑmo. De⁹ lux eſt. Sap. 8. Candor eſt lucis eterne ⁊c. Excludens ex ſe omneꝫ rationeꝫ tenebraruꝫ. Et ideo dicitur lux vera: qꝛ ipermixta. vnde glo. Iohis. ꝑ. dicit. Deus eſt lux. Qui igit vult hr̃e ſocietatē cuꝫ luce pellat tenebras peccatorum: qꝛ tenebre cuꝫ luce ſocietatem habere non poſſunt. Et ideo dicit gloſa ibidē. Applicuimus nos ad lucem: ſicut lux irradiauit nobis tenebre eramus: modo ꝑ lucem ſumus ⁊ alios illuminamus: duꝫ peccata dimitti ⁊ tenebras expelli nũciamus. vnde dicit. Ego ſum lux ⁊c.

¶ Quarta ꝯclõ eſt: ꝙ omnis lux alia a deo aliqua tenebra permiſcetur. Lux autēꝫ a manifeſtādo dicitur. Ephe. 5. Omnia inquit que arguuntur: a lumine manifeſtantur. Ex quo pꝫ ꝙ tm̃ vnũquodqꝫ ſortitur de ratiõe luminis q̃tum participat de ratione manifeſtationis. Et q̃tum de ratiõe occultationis admittit: tm̃ a ratione lucis deficit. ¶ Intelligēduꝫ tamē ꝙ de manifeſtatiõe lucis fit manifeſtatio. quadruplr̃ enim ꝯtingit variari. ¶ Eſt. n. quedā lux: primo que manifeſtat ſe ꝑmo: ⁊ alia alteri. Sed nec ſe: nec alia manifeſtat ſibijpſi: vt eſt lux ipſa corporalis: que tm̃ hꝫ tenebram admixtā: q̃tuꝫ alioruꝫ: ⁊ ſuijpſius occultationē hꝫ ad ſeipſam. ¶ Eſt lux ſcdo cui mãifeſtant alia ⁊ ipſa alteri ſꝫ nõ ipſa ſibi vt ē lux ſenſuũ particulariũ: qꝛ lꝫ ſenſus particulares alia ſentiãt. Non tñ ipſa ſibi: ſed ſenſu cõmuni manifeſtant. Et ideo tantum admiſcet de tenebris: q̃tum non manifeſtantur ſibijpſis. ¶ Eſt tertio lux que manifeſtat ſe ſibi ⁊ alijs ⁊ cui manifeſtant alia: ſꝫ in virtute alterius: ⁊ nõ in virtute propria: vt eſt lux intellectus: q ſe cognoſcit ⁊ alia: ſꝫ in virtute alterius. Et ideo hoc ipſo ꝙ ex ſe non habet manifeſtationem: patit in ſe tenebre admixtionē. ¶ Eſt lux quarto que ſe manifeſtat ⁊ alias ſibi ⁊ alijs ⁊ totũ in virtute ꝓpria ⁊ huiuſmodi lux eſt deus in q̊ qꝛ nulla deeſt ratio manifeſtationis: nihil ꝑmiſcetur ei de tenebris: ⁊ ideo bene dicitur. Lux ē ⁊ tenebre in eo nõ ſunt vlle. vnde ego ſum lux mundi.

¶ Quinta ꝯclõ eſt: ꝙ deus eſt lux mundi duplici modo. ¶ Primo ꝑ moduꝫ obiecti: quia ipſaꝫ lucem ꝑmam ſolus homo inter mortales ꝯſpicere poteſt. vnde Aug. ſuper Iohēꝫ. Ex ipſa vita illuminantur hoies nõ pecora: qꝛ non habent rationales mentes que poſſunt videre ſapiam. ¶ Scdo modo participatiue: vt in tãtum dicant hoies illuminari: in q̃tum participant luce intellectuali que nos illuminat vt ſpeculemur ⁊ dirigit vt recte opemur: de qua participatiõe dr̃ in pſalmo. Signatum eſt ſuꝑ nos lumen ⁊c. vnde dr̃. Ego ſum lux ⁊c. Vbi xp̃s oſtendit ſe eſſe luceꝫ increataꝫ. Si xp̃s non fuiſſet deus non dixiſſet. Ego ſum lux mundi. Et ꝑ h̄ excludit error neſtorij qui ponit ꝙ xp̃s nõ erat filius dei niſi ꝑ gratiaꝫ inhabitantē. vñ ſm theo^m nõ dicit. In me ē lux mũdi. Quaſi in eo ſit deus ꝑ inhabitationē. Sed ait. Ego ſum lux mundi. i. hominũ exiſtium in mundo. Iohis ꝑ. Ipſe illuminat oēꝫ hoiem ⁊c. Et hic excluditur error manicheoꝝ: q poſuerunt deuꝫ eſſe quoddā corpus ⁊ quandaꝫ lucem in ſeruituteꝫ. Chriſtum aũt poſuerunt eſſe ſolē iſtũ materialem viſibilem lucente ex participatione illius lucis. Hoc excludens xp̃s dicit ſe eſſe lucem hominum ita ꝙ eſt lux intelligibilis: non ſenſibilis ⁊c.

Secunda conſideratio.

Irca ſecundam conſiderationem: q̃
c eſt de eius vtilitate cum dicitur. Qui
ſequitur me. ⁊c. ſunt ſex ꝯclões.

¶ Prima ꝯclõ eſt: ꝙ illud vtile dicitur ad ꝑfectionem alicuius: ſine quo illius ꝑfectio bene haberi non poteſt. Sequitur ꝙ hec lux multũ vtilis nobis eſt ad ꝑfectionem vite ſpiritualis. Nam vita ſpiritualis multum impeditur per tenebras peccatoꝝ: et per ſubtractionem luminis vite. Hec autem lux: que eſt xp̃s: expellit tenebras: ⁊ dat lumē vite. Igit patet ei⁹ vtilitas

¶ Secunda concluſio eſt: ꝙ natura noſtra abſolute in ſe ſine hac luce eſt tenebroſa. Nam ſicut ſe habet aer ad lucem ſenſibilem: ita anima noſtra ad lucem primam intelligibileꝫ. Sicut ergo aer eſt de ſe tenebroſus: niſi ꝑcipet luceꝫ ſenſibilem: ita natura noſtra de ſe tenebroſa eſt niſi ꝑcipet primam luceꝫ intelligibilē Q. rigēnes: Sicut aer per ſe ipſum non lucet: ſed tenebrarũ vocabulo intelligitur: ita ipſa natura noſtra dũ per ſe ipſam ꝯſideratur: quedam tenebroſa ſubſtantia eſt capax et particeps lucis ſapientie. Vnde hec lux lucet in nobis: q tamen relicti ſumus tenebre.

¶ Tertia concluſio eſt: ꝙ hec lux ſemper preſens eſt intellectui noſtro: licet intellectus noſter nõ ꝯprehendat. Vnde Augu. ſuꝑ Iob. Quomodo hõ cecus poſitus in ſole preſens ē illi ſol: ſed ipſe ſoli abſens eſt. Sic oīs homo ſtultus: iniquus: impius: cecus eſt corde preſente ſapientia que non eſt abſens illi: ſed ipſe eſt abſens ab illa. vnde dicitur Iob. ꝑ. Lux in tenebris. i. ſapientia prima de ſe lucet: ſed intellectus ſtultus q eſt tenebra eã nõ comprehendit

¶ Quarta concluſio eſt: ꝙ hanc lucem ſequi ē nobis vtile propter tria. ¶ Primo qꝛ eſt via i obliquabilis. Nam vnumquodqꝫ ordinatuꝫ in finem: potens oberrare ⁊ abduci a ſuo fine indiget aliquo directo. Finis noſter eſt beatitudo a qua deuius error abducit. ¶ Secundo quia eſt veritas infallibilis: nihil continens falſitatis: quia eſt veritas increata. Omnis autē veritas creata includit falſitatem. ¶ Tertio qꝛ eſt bonitas inhauſtibilis: qꝛ ſolum in ea voluntas ⁊ appetitus quieſcit: qꝛ anima ad deũ facta in nullo circa deum quietari poteſt. Et ideo dr̃. Qui ſequitur me. Quaſi. dic. ꝙ propter has rationes eum ſequi debemus cuꝫ affectu bone actionis: intellectum vere cognitiõis ⁊ affectu ſubijcere dilectionis.

¶ Quinta ꝯclõ eſt: ꝙ ſi ambulauerimus per exercitium virtuoſe opationis: ad meliora ꝓficiendo. Vt dicit Glo. Ioh. ꝑ. Homo in luce ambulat: qꝛ virtutũ opibus ad meliora ꝓficit erimus liberi a tenebris peccatoꝝ. Si tamē non reputauerim⁹ nos ipeccabiles. Vñ glo. ibidē. 2. Ioh. ꝑ. Ita ſumus mundi. Sed tamen nõ debemus nos putare q̃diu viuimus omnes a peccatis poſſe mundari. Vnde ſequitur. Non ambulat in tenebris. ¶ Primo. ſ. culpe: qꝛ huiuſmodi lux dat lumen gratie euacuans ipaꝫ. Prime Ioh. ꝑ. Tenebre tranſierunt: ⁊ lumen veruꝫ iam lucet. ¶ Scdo non ambulat in tenebris ignorãtie: qꝛ hec lux dat lumen ſapientie: expellens ipſam. Eph. 7. Eratis aliquando tenebre: nunc auteꝫ lux in domino. ¶ Tertio nõ ambulat in tenebris damnationis ⁊ miſerie: qꝛ iſta lux dat lumen vite. i. lumen: in quo attingemus fontē luminis. Pſalmiſta: In lumine tuo videbimus lumen.

¶ Sexta ꝯclõ eſt ꝙ etiã ſic ambulãtes ꝯſequũtur lumen vite. Nam cum triplex ſit vita. ſ. interior exterior ⁊ ſuperior. ¶ Prima cauſat lumē gratie: qua ad diuine bonitatis amicitiã acceptamur. vñ Prime ad Cor. ꝑ. dicit. Fact⁹ eſt primus adam in animã viuentē. Secũdus autēꝫ adam in animã viuificãteꝫ. ¶ Scdaꝫ. ſ. exteriorem cauſat ꝑ ſanctã ꝯuerſatiõeꝫ. Vnde deut. 28. Erit vita tua pēdens ante te. ¶ Tertia vita. ſ. ſuperior per gloriaꝫ eſt cauſa finalis Per hanc. n. ad actuꝫ ꝯtēplationis deifice eleuamur cuius eſt. Nihil. n. põt in opationē trãſcendentem ꝓprie virtutis actionem: niſi eius virtus fortificet ſicut dyaphanum nõ põt illuminari niſi actu recipiat lucem: ſed viſio eſſentie diuine q̃ eſt nobis vita eſt actio tranſcendēs facultatem humane nature. Et ideo ad huiuſmodi ꝯſecutionem reqrit lumē glorie quo eleuemur. vnde dicit. Sed habebit lumen vite. Glo. nunc ⁊ in futuro.

Tertia conſideratio.

Irca tertiam conſiderationem que ē
c de eius certitudine: cuꝫ dicit. Dixerũt q̊ phariſei. ibi ſunt qnqꝫ ꝯ°nes.

¶ Prima ꝯclõ eſt: ꝙ teſtificari eſt de neceſſitate ſalutis ſuppoſita teſtium idoneitate ⁊ ordine iuris. Et ideo ad cautellam falſi teſtimonij

vitandi aliqui a teſtimonio repelluntur: qꝛ teſti
monium habet certitudinez ꝓbabilez. Et ideo
quicqd tollit teſtimonij ꝓbabilitatem: ipſuz red
dit inefficax. Hoc eniz facit infirmitas teſtifi-
cantis ſicut quãdoqꝫ ꝓpter culpaz. vt īfames:
ꝓpter defectum rationis vt pueri et mulieres
quãdoqꝫ ꝓpter affectum: vt inimici: qꝛ iſti de
facile poſſunt induci ad teſtimoniuz ↄtra veri-
tatem ferendum.

¶ Secunda ↄclo eſt: ꝙ licet in cauſa crimina-
li teſtimoniuz qđ quis ꝓfert ↄtra ſeipſꝫ ſit effi-
cax. vt patet. 2. regũ. ṗ. de adoleſcente qui dice
bat dauid ſaulē ⁊ Jonathan ſe interfeciſſe: con
tra quez dauid ferens ſentētiaz dixit. Sanguiſ
tuus ſupꝛa caput tuũ. Os eniz tuũ contra te lo
cutum eſt dicens. Ego interfeci xp̄m domini.
Tamē teſtimoniũ laudis: qđ qs ꝓfert de ſeipſo
efficacia caret. vñ ſeqtur. Tu de teipſo teſtimo
nium ꝑhibes: teſtimoniũ tuum non eſt vex.i.
acceptum ⁊ ↄgruum ſm glo. vñ ṗme cor. 10.
Non.n.q ſeipm cõ.⁊c. Prouer. 27°. Lau-
det te os alienum: ⁊ non tuum.

¶ Tertia ↄclo ē: ꝙ lꝫ taciturnitaſ: q̄ eſt ad edi
ficationem ſit licita ſm Augu. Licet ingt p̄di-
catori rex eternax narrationē tpaliũ ad edifi
catõez nõ ꝑtinētiũ occultare: mētiri tñ nunqꝫ
licet. Taciturnitas tñ veritatis ⁊ diuine laudis ē
ſemꝑ culpabilis: cum ſit ꝑꝑ metũ. vnde Aug.
Quiſqs metu cuiuſlꝫ peccantis veritatē occul
tat: iram dei ſupꝛa ſe ꝓuocat: qꝛ.ſ. magis timet
hoiem: q̄z deũ. Et iō ſeqtur. Rñdit ihs ⁊ dixit
.ſ. ea q̄ ꝑtinent ad dei laudē ⁊ nr̄az edificatõez.

¶ Quarta ↄclo eſt: ꝙ lꝫ teſtimoniũ puri hois
in re ꝓpꝛia non ſit efficax: tñ non eſt ſiſe de deo
⁊ de dei filio: q pōt in re ꝓpꝛia ſibi teſtimoniuz
ꝑhibere. vñ Criſo. Cum filius equalis ſit pa
tri: eq̄ bene teſtificari pōt de ſeipſo: ſicut pater.
vnde ſeqtur. Et ſi ego teſtimoniuz ꝑhibeo de
meipſo: teſtimonium meum verum eſt.

¶ Quinta ↄclo eſt: ꝙ hanc ↄcluſionem ꝓbat
triplici modo. ¶ Primo ille q nouit perfecte
deum a quo eſt ⁊ ad quem vadit: pōt vex teſti
ficari de ſeipſo: qꝛ cum deus ſit veritas: a veri-
tate venit: ⁊ ad veritatem vadit. Sed ego ſcio
vnde venio inquit ⁊ quo vado. Jgitur ⁊c.
¶ Scđo ille pōt bene vex teſtificari de ſeipſo
qui ꝑfecte nouit ſeipſuz. Sed ego perfecte no
ui meipſum: ſciendo vnde venio ⁊ quo vado.
Jgitur ⁊c. ¶ Tertio deus eſt ſibi ſufficiens te
ſtimoniuz vel teſtis: qꝛ deus eſt lumen. Lumi
nis aũt eſt manifeſtare ſe ⁊ alia. Sed ego ſum
deus. Scio enim vnde venio: ⁊ quo vado: id
eſt ſcio deum eſſe pꝛincipium meuz: ſcio me eē
deum ex deo. Jgitur ⁊c.

Quarta conſideratio.

Circa quartam ↄſiderationez: que eſt
de eius occultatione: cum dicit. Vos
autem neſcitis. vbi occurrunt alique
concluſiones.

¶ Prima ↄclo eſt: ꝙ lꝫ ignorantia ⁊ neſcien
tia ſint realiter idem: differunt tamen ratione.
Nam neſcientia dicit ſimplicem ſcientie nega
tionem. vnde ignorantia cuiuſlibet ſcibilis po
teſt dici neſcientia. ſcđm quem modum Dio-
nyſius in angelis neſcientiam ponit eccl'ie ie-
rarchie. 6. ca°. Jgnorantia vero impoꝛtat ſciē
tie priuationem: dum.ſ. alicui deeſt ſcia eoꝝ
que aptus natus eſt ſcire. Hoꝝum aũt quedaz
ſunt: que aliquis non tenetur ſcire: illa ſcilicet
quoꝝum ſcientia non poteſt debitum actum re
cte exercere. vnde non oēs tenentur ſcire illa:
que ſunt ad fidem pertinentia ⁊ vniuerſa iuris
pꝛecepta. Sed ſinguli ea que ad eoꝝum ſtatuz
vel officiuz ſpectant: tenentur ſcire.

¶ Scđa ↄclo eſt: ꝙ triplex eſt neſcientia obli-
gans ad pctm̄: qꝛ negligit ſcire ea: que tenetur
¶ Prima eſt neſcientia ſimpliciter affectata:
de qua pſal. Noluit intelligere vt bene ⁊c.
¶ Secunda eſt neſcientia ingratitudinis obli
gans ad peccatuz: in qua eſt ſummus gradus
in qua homo beneficia dei non cognoſcit.
¶ Tertia eſt neſcientia infidelitatis: que fun-
damentum ſpiritualis edificij ſubuertit: de qui
bus Ambꝛoſius tangit ſuper illud apoſtoli.
Jgnoꝛas ꝙ benignitas dei ⁊c. dicens. Gra
uiſſime peccas ſi ignoꝛas. vnde pſal. Neſcie-
runt neqꝫ intellexerunt: in tenebꝛis ambulant
⁊c. Sequitur. Vos autem neſcitis vnde ve-
nio aut quo vado. ¶ Vnde aduertendum ꝙ
xp̄s ē lux de luce: qꝛ ratio ſua eſt oꝛiginata a pa
tre. Ex quo ſeqtur ꝙ quicunqꝫ ignoꝛat oꝛtum
iſtius lucis: ignoꝛat ipſam lucem: ſicut iudei fe
cerunt. Et hoc eſt qđ dicit littera. Vos aũt ne
ſcitis vnde venio ⁊c.i. neſcitis eternũ meuz ꝓ
ceſſuz. Yſ. 53. Generatõez ei⁹ qs enarrabit?

¶ Tertia ↄclo eſt: ꝙ neſcientia maloꝝum cir-
ca dei beneficia cauſatur ex eo ꝙ ignoꝛãtes di
uinam potentiaz reſpiciunt hominem ſolum.
vnde dicit. Vos autez ſm carnem iudicatis.
Nam iudei nihil attribuerunt xp̄o: niſi puro
homini: vnde dicebatur ꝙ indecens erat ſibi ⁊
cuicunqꝫ alteri hominum teſtimonium pꝛohi-
bere de ſeipſo. Jpſi enim credebant xp̄m ſo-
re purum hominem. Et ideo; quia xp̄s dixit.
Non ſuz ego ſolus: ſed ego ⁊ qui miſit me pa-
ter. Jdeo interrogant. Ubi eſt pater tuus? vt
poteſt dici ꝙ iudei yronice dixerunt.

¶ Quarta concluſio eſt: ꝙ in xp̄o eſt oiuz ſciē
tia excludens omnem neſcientiaz. d. Ego non
iudico quēqꝫ.ſ. iudicio ſententie: ⁊ dãnationis
Cui⁹ ratio eſt: qa nõ veni vt iudicez: ſed vt ſal
uem mũdum. Et ſi ego iudico.i. de aliquo ſen
tentio: nõ ignoꝛãter hoc facio: ſicut vos. ſꝫ ſciē
ter. Jō iudiciũ meũ ē vex: qꝛ ſolus nõ ſuz: ſed
ego: et q miſit me pater. q. d. Pater meũ eſt
qui me gignit: ⁊ gignendo me cõmunicat mi-
hi eſſentiaz ſuã ⁊ cõmunicat mihi veritatē. Ex
quo ſeqꝉ ꝙ ego ſuz veritas. Ueritas aũt ē red-
dere teſtimoniũ vex. Sequiꝉ. Jn lege vr̄a ſcri
ptuz eſt: vbi ꝑ rationē oſtendit: ꝙ teſtimoniuz
ſuũ eſt legitimũ que talis eſt. Teſtimoniũ ↄſo-
nũ legi eſt legitimũ teſtimoniũ meũ ē huiuſmo
di: quia ſm legem ſtatur teſtimonio duoꝝum.
Sic autem eſt in teſtimonio meo: quia non ſo-
lum teſtimonium perhibeo de meipſo: ſed te-
ſtimoniũ ꝑhibet mihi pater: ſicut ibi. Hic eſt
filius meus dilect⁹. ¶ Jtē filius meus es tu
q. di. lex veſtra appꝛobat teſtimonium duoꝝz
hoium: qui decipi poſſunt: multo magis dꝫ ap
pꝛobare teſtimonium meum ⁊ patris: qui deci
pi non poſſumus.

¶ Quinta ↄ° eſt: ꝙ illi q nũc ignoꝛãt xp̄z.ſ.q̄
ad eius iuſtitiã timendo: eius miam ſperando
eius bonitatē diligendo: eius beneficia ꝑ debi
tas gratiax actões non recõpenſando: hic in p̄
ſenti tales in futuro ab ip̄o ignoꝛabunꝉ. Et iō
dñs ↄqueritur Jhere. 2°. Tenentes legem ne
ſcierunt me. vñ dicit glo. Neſciri ſe a ſacerdo-
tibus ↄqueritur veritas: ⁊ neſcire ſe ꝑncipatũ
neſcientiũ ꝓteſtaꝉ. vñ ſiqs ignoꝛat: ignoꝛabiꝉ.
vnde ſeqtur. Neqꝫ ſcitis me.ſ. in mia ⁊ bene-
ficijs. Neqꝫ patrē meũ ſcitis.ſ. in iuſtitia ⁊ bo
nitate: q reddet vnicuiqꝫ iuxta opa ſua. Naz ſi
me ſciretis ↄſiderãtes cum gratitudine actiõis
miam qua miſtus ſum veſtri: ⁊ beneficia tam
ſpũalia q̄z gratuita: q̄ ↄtuli vobis: vtiqꝫ ſciretiſ
⁊ patrē meum in retributõe eternox bonoꝝz
Sed qꝛ ignoꝛatis: audietis refutationem. di.
Neſcio vos ⁊c.

Quinta ↄſideratio.

Circa qntaz ↄſideratõem: q̄ eſt de ei⁹
virtuoſitate: cũ diciꝉ. Hec verba lo-
cutus eſt ihs ⁊c. ſunt due ↄclones.

¶ Prima ↄclo eſt: ꝙ lꝫ virtus: foꝛtitudo: gr̄a
violentia: honeſtas ſint realr idem: differũt tñ
rõne. Nam virtus diciꝉ foꝛtitudo: inqꝫtum la
boꝛes ⁊ dolores facile pōt vincere. Diciꝉ gr̄a
inqꝫtum reſpicit liberalitatē dei: cum donũ eſt
habentez ſe deo gratum facere. Diciꝉ virtus:
inquantum reſpicit opus: quod ab ea eſt. Di
citur violentia: inquantum violenter rapit re-
gnum celoꝝum. Mathei ſcđo. Regnum ce-
loꝝum vim patitur: ⁊ violenti rapiunt illud.
Dicitur etiam honeſtas. vnde ſm Yſ. Ho-
neſtas eſt turpitudinis carentia. vnde homini
bus virtuoſis ⁊ honeſtis honoꝛ maximus ex-
hibendus eſt.

¶ Scđa ↄclo eſt: ꝙ hec lux diuina quadrupli
cem habet virtuoſitatem. ¶ Prima eſt ꝙ fa-
cit ſpiritualiter laboꝛantes ⁊ diligēter facile ſu-
perare: inqꝫtũ ſeruoꝝũ dei foꝛtitudo laboꝛantiũ
in ſuſtinentia penitentiali ſuccũbēt: ſi diuina al
locutio verbo cõſolationis eos nõ ſolidaret: qꝛ
docet vitare mala ꝓmittens eterna. vnde audi
entes verbum dei ꝑ effectuz operis: facile oīa
que pꝛoſtergãt nos a conſecutione vltimi finis
poſſunt vincere. Unde diciꝉ Job. ṗ. Omne
quod natum eſt ex deo vincit mundũ. Uince-
re autem mundũ eſt tendē in vltimũ finez: qđ
fit cũ conamine ꝓpꝛie voluntatis. Gratia me
diante inſultus temptationũ repꝛimiꝉ: ⁊ inſiſti
tur bonis operibus qbus diuine voluntati cõfoꝛ
mamur: qꝛ voluntas dei ē ſanctificatio noſtra
ſm apoſtolũ. Unde tales poſſunt dicere illud
eph. vltimo. Diſcite in quibus ſuz ſufficiens
quaſi diceret ꝙ eoꝝum ſufficientia ſolum eſt ex
lumine iſoꝛmationis diuini ſermonis. ¶ Se
cunda eſt ꝙ facit omnes eam audientes: et ei⁹
doctrinam ſequentes deo acceptos inquantuz
dei gratia. Gratia enim cum ſit donuz ſupna
turale a ſolo deo eſt effectiue collata: hñs in ſe
rationem acceptationis: omnes quos inhabi-
tat deo gratos ⁊ acceptos facit. Oēm eniz ſpi-
ritualem acceptationem deo cauſat quidam de
coꝛ ſpiritualis. Gratia autem eſt quedam inte
gritas et decoꝛ omnium virtutum. Nam ſicut
pulchꝛitudo faciei non eſt aliqua vna qualitas
ſed integritas exurgens ex omnibus.ſ. colo-
re figuratur magnitudine et pꝛopoꝛtione. Jta
gratia que eſt animi decor eſt integritas exur-
gens ex omnibus virtutibus. Unde apoſto-
lus. Gratia dei ſum id quod ſum: ⁊ gratia ei⁹
⁊c. quaſi. d. ꝙ quia omnia habet a deo ꝑ grati
am eius ꝙ ideo merito deberet ei eſſe gratus.

Signum.n.acceptationis diuine eſt cuſtoditio a culpa: ⁊ preſeruatio a pena: ⁊ collatio vite eterne. ¶ Collatio autē diuina pmo cuſtodit a culpa. vt dr̃ prouerbi.12. Veritas iuſtitie cuſtodit viam innocentie. ¶ Scdo pſeruat a pena. Eccli.10. Qui cuſtodit pceptū nõ experitur quicq̃ mali. ¶ Tertio dat vitã eternam. Prouer.3°. Cuſtodi legem atq̃ ↄſilia ⁊ eris viuens. Seqtur igitur qualr verbum diuinũ deo gratos nos reddit. ¶ Tertia eſt q̃ hortat nos ad virtuoſas ,opationes inq̃tum dr̃ virtus. Nam cū beatitudo virtutum ſit premiū non acquiritur niſi p virtutes quibus ſit debita diſpoſitio tendentibus ad ipſā. Et ideo vt quis beatitudinẽ adipiſci poſſit oportet operari virtuoſe: q2 opus noſtꝝ ſuppoſita motione diuina qua mediante meretur ex ↄdigno: hʒ etiã rationẽ meriti ↄgrui: inquantū ,pcedit ex libero arbitrio inquantũ voluntarie aliquid facim⁹ q2 ↄgruum eſt vt cū homo bene vtitur ſua virtute: deus ſʒ excellentem virtutem excellenter operetur.ſ. q2 ↄgruum eſt: vt qñ quis ſm ſuã poſſibilitatem operatur virtuoſe q̃ ds ipſū remuneret copioſe beatitudine. Talis tñ operatio ſolum hʒ locum in hac vita. Naʒ poſt hanc vitam ſolū tp̃s eſt non meriti ſed extreme retributionis: q2 tunc reddet cuilibet iuxta opera ſua. Quõ ergo ſermo diuinus hortatur noſ ad hanc operationem virtuoſam: patet Johis.8. vbi dr̃. Si manſeritis in ſermone meo: veri diſcipuli mei eritis. Tunc manet quis in ſmone dei: qñ operibus virtuoſis fugit quis peccata perficiens beneplacita dei: q2 ſermo dei docet vitare malū ⁊ ſectari bonū. ¶ Quarto q̃ docet nos toto conamine poſtponẽdo impedimenta regnum adipiſci inquantum dicit violẽtia. vnde dñs virtuoſos vocat violentos. Intelligendū q̃ virtuoſus triplicẽ vim facit ſibi ¶ Prima ardua aggrediendo: ⁊ ea que ſunt ſupra hoiẽ. ¶ Scda aduerſa patiẽdo. Act.9. Per multas tribulationes opʒ nos intrare in regnum celoꝝ. ¶ Tertia a placitis abſtinẽdo Geñ.8. Sẽſus ⁊ cogitatio humani cordis in malū prona ſunt ab adoleſcentia ſua. Jdeo cũ quadã violentia opʒ hoiẽ ab hijs que placẽt ſibi ↄpeſci. vnde poeta. Eſt virtus placitis abſtinuiſſe bonis. Mat.xj. Regnū celoꝝ vim patitur. Glo. Dũ peccator ad id eſt in alienū locū intrat p pniam. Eſt.n. regnum celorum ſicut caſtꝝ qð a multis obſidet: ⁊ ſicut cõtingit q̃ a quibuſdã caſtꝝ obſeſſū nõ cito capit: ſed poſt longã obſidionẽ ab alijs cito capitur qui forte ⁊ ſtrẽnue pugnant ⁊ ,ppzio ſanguine nõ parcentes ſeipſos exponere pꝺiculo non timẽt: ita ẽ de quibuſdã qui remiſſius aliq̃tulum penitentiam ſuã agẽtes eam diutius ,ptrahunt ⁊ tandem regnum celoꝝ aſſequuntur. Alij ſunt qui diſtrictius agentes ⁊ pniam certiorẽ ducẽtes ↄpẽdioſius ad ipſū ꝑtingunt: quantū ad iſtos quodãmodo vim patit regnum celorum. ¶ Scdo ẽt regnū celoꝝ vim patitur: qñ ab extraneis capit. vnde Myla. Regnũ celoꝝ vim patit: q2 gloria de patribus debita: a ,pphetis ,pnunciata: a xp̃o oblata fide gentiū occupatur. cum p pniã ⁊ fidẽ reuiuiſcũt ad celeſtẽ priã quaſi alienum locũ penetrantes ⁊ violenti qui ſcilicet non videntur habere ius ſicut publicani ⁊ peccatores rapiunt illud: excluſis.ſ. filijs regni. ¶ Quinta eſt: q̃ docet honeſte cõuerſari inq̃tū dr̃ honeſtas. Naʒ honeſtas eſt virtuoſa opatio: cum ↄpoſitione moꝝ reſpuens vitia i ſe: ⁊ in alio intuitu di. Vbi innuit q̃ honeſtas ↄſiſtit in quatuor virtutibus. ¶ Prima eſt declinatio mali.ſ. peccati. vnde dr̃ reſpuens vitia vnde ſapi.4. Jn fraude circũuenientiū affuit illi: ne.ſ. deceptus peccaret: ⁊ tũc honeſtū fecit illũ. ¶ Scda eſt opatio boni: q2 dicit q̃ ſit virtuoſa operatio. Ocioſus.n. q̃tũcunq̃ ſit ↄpoſitus in exterioribus non reputat honeſtus. Sap.8. Jn opꝫibus manuũ illius honeſtas ſine fictione. ¶ Tertia exterior moꝝ cõpoſitio Prime theſſa.4. Honeſte ambuletis ad eã q̃ foris ſunt. ¶ Quarta eſt in hijs oibus recta intentio: ſine hac eſt honeſtas ficta: eſt ⁊ non vera. Prime coꝝ.5. Omnia honeſte ⁊ ſm ordinem fiant.ſ. vt intentio oia ordinet inter ſe: ⁊ i finẽ debitũ. Seqtur in textu. Hec verba locutus eſt ieſus in gazophilatio docens in templo ⁊ nemo apprehẽ. eū q2 nondũ venit hora ei⁹ ¶ Nota ſʒ Orige. Gazophilatiũ eſt loc⁹ nũmiſmatū in honorem dei ⁊ diſpenſationẽ pauperꝝ oblatoꝝ: hic nũmiſmata obtulit xp̃s in itellectuali gazophilatio: q2 verbi dei ,ptulit. Verba.n. dei ſunt q̃dam nũmiſmata imaginẽ celeſtis regis habẽtia impſſã. vnde Beda. Tũc xp̃s loquitur in gazophilatio quando ad iudeos in parabolis loquitur. Tunc gazophilatiū aperitur: quando diſcipulis celeſtia reſerantur Quod nobis ⁊c.

¶ Dominica in paſſione. Sermo.72.

Qis ex uobis

arguet me de peccato. Johis.8. Scdm Criſo. Fides eſt virtus: que ea q̃ ad fundamentum religionis ꝑtinent recte firmiterq̃ credũtur. Nam ſm Aug. Aliqui male ſentiũt de dei oipotentia negantes deum nõ poſſe corpora ſuſcitare vel nãʒ noſtram aſſumere. Alij male ſentiunt de eius bonitate.ſ. qui negãt lapſos in peccatum p pniam non poſſe deo recõciliari. Alij de eius iuſtitia: vt qui deū negant vindicaturum peccata: aut q dicunt eum ſaltẽ non vindicaturꝝ eternaliter. Fides autẽ noſtra oipotentiam dei predicat: ⁊ ſummã eius ſapiãʒ ⁊ bonitatem. Huius fidei veritas multiplici modo ↄfirmatur.ſ. miraculoꝝ coruſcatione: teſtium ,pductione ⁊ diuina reuelatione. Cū igitur tot habeat veritas argumenta: inexcuſabiles ſunt nõ credentes: q2 non ceſſant ipſã ſi dei veritatẽ vita ⁊ verbo impugnare. Et ideo dominica iſta in qua legitur hoc euangeliū dr̃ de paſſione: nõ q2 iſta die xp̃s paſſus fuit: ſʒ cogitantes in corde xp̃m interficere iudeoꝝ etiã niti ſunt necare: ⁊ ſm hoc in euangelio preſenti occurrunt tres conſiderationes.

Prima ↄſideratio.

Circa pmam ↄſiderationem: q̃ eſt de veritatis doctrine xp̃i eſſentia. occurrunt ſeptem concluſiones.

¶ Pri⁹ ↄ° eſt: q̃ cũ veritatis ,ppriũ ſit ineſſe. Et iõ ſʒ q̃ plurib⁹ diuerſimode ieſt: ſʒ h̃ ⁊ diuerſimode diſtigui põt. Naʒ veritas p prius eſt in intellectu diuino: conſequenter ineſſe rei ↄñter in intellectu apphendente: ↄſequenter in ſigno enunciante: ⁊ ſm hoc quadruplex veritas diſtingui poteſt: ſicut veritas prima: veritas rei: veritas apprehenſionis: ⁊ veritas ſigni ſiue enunciatiõis: quaꝝ vna p ordinem depẽdet ab alia. Et ſic diuerſimode etiã deſcribitur ¶ Primo per augu. in libro de vera religiõe di. q̃ veritas eſt ſumma ſimilitudo principij: que ſine vlla diſſimilitudine eſt. Jſto modo dicitur eſſe ſolū i intellectu diuino. ¶ Scda deſcribitur per Auic. di. Veritas vniuſcuiuſque rei eſt ,ppzietas ſui eſſe qð ſtabilitũ eſt ei ⁊ tunc hʒ eſſe in eſſe rei. ¶ Tertio deſcribit per Hylariũ di. Verꝝ eſt declaratiuũ aut manifeſtatiuũ eſſe: ⁊ hoc pertinet ad veritatẽ: ſʒ qð eſt in itellectu. ¶ Quarto deſcribitur in libro de diffinit nõibus. Veritas eſt adequatio rei ⁊ intellect⁹ ⁊ tunc poteſt eſſe in ſigno enunciante.

¶ Scda ↄcluſio eſt: q̃ ds exiſtẽs vna ⁊ pma ⁊ ſūme veritas ↄtinens in intellectu diuino ,ppriam rõnẽ veritatis eructat de corde oẽs dicſ creatas veritates. Et ideo lʒ in multis itellectibus creatis ſint multe veritates: ⁊ in vno eodem itellectu ſint plura cognita: tñ omnia iſta ortũ habent in intellectu diuino. Vnde glo. dicit ſup illud pſal. Diminute ſunt veritates eiuſ a filijs hominũ: q̃ ſicut ab vna facie hois reſultant multe ſimilitudines hois in ſpeculo: ſic ab vna veritate diuina reſultant multe veritates vnde dr̃. Si veritatem dico vobis ⁊c.

¶ Tertia ↄclo eſt: q̃ xp̃s eſt veritas q2 eſt verbum increatũ ⁊ incarnatum: excludẽs a ſe oẽʒ falſitatem. ¶ Primo q2 eſt verbū increatum equale patri ⁊ ↄforme: excludit a ſe falſitatẽ: q2 vt ſic plenū eſt gratia ⁊ veritate. Joh.p̃. Eſt etiam patri ↄſubſtantiale: ſic excludit veritatẽ mutabilitatis. Johis.8. Et cognoſcet veritatẽ ¶ Jtem inquantum eſt verbum incarnatum ſic pma veritas excludit a ſe vmbram legalem Jacob.p̃. Volũtarie.n. genuit nos verbo veritatis ſue. ¶ Secundo patet: q2 in ipſo eſt implẽtio omniũ ,pmiſſionū ,pphetalium. Johis pmo. Gratia ⁊ veritas per ipſum xp̃m facta ẽ ¶ Tertio q2 in ipſo eſt ſatiſfactio plena oium iniuriarū. Pſal. Mia ⁊ veritas obuiauerũt ſibi. Et hoc ideo q2 cum ſit veritas ⁊ bonitas q2 iſta duo in ſuppoſito ↄuertunt cum ente: licʒ differunt ſm rationem. Nam veritas reſpicit ipſum eſſe ſimplr ⁊ immediate. Ratio autem boni conſequitur eſſe: ſm q̃ eſt aliquo modo pfectum: ſʒ q2 oportet doctorem veritatem enunciare: non ſolum verbo: ſed etiã facto. Quia ſʒ Grego. Cuius vita deſpicit ⁊c. Jdeo xp̃s pmittit. Quis ex vobis arguet me de peccato. q.d. Jlle doctor qui non deficit in bonitate nõ poteſt argui de peccato: ⁊ per ↄñs de inſufficiẽtia. ¶ Nota q̃ xp̃s peccare non potuit ,ppter ſacerdotij premitatem. Si.n. peccare potuiſſʒ mediatore indiguiſſet: ⁊ tunc non fuiſſet pmuſ Prime Pet.2°. Qui peccatum non fecit ⁊c. Pſal. Omnes declinauerunt ⁊c. h Jero. Deus eſt in quem peccatũ cadere nõ poteſt.

¶ Quarta ↄclo eſt: q̃ xp̃s nobis triplicẽ veritatem exẽplificat.ſ. veritatem vite: doctrine: ⁊ iuſtitie. Veritas vite eſt ſm quã ad opus eſt

vex non ſm quam aliquid oſtenditur veruz.
Dicitur aũt vita vera ex hoc: q attingit regulã
ꝛ menſuraz ſm diuinam legem: p cuius ꝯfor
mitatem rectitudinẽ hꝫ: hec neceſſaria eſt actis
Yſai.38. Memẽto dñe quõ ambulauerim co
ram te in veritate ꝛ corde pfecto. Ueritas do
ctrine eſt ſm quaz homo in dictis ꝛ factis oſtẽ/
dit ſe vt eſt: ꝛ hoc ꝯſiſtit in quadaz manifeſtati/
one verboꝝ de quibus eſt ſcia: ꝛ hec neceſſaria
eſt ꝯtẽplatiuis ꝛ doctoribꝰ. De q̃ hic. ꝛ. Mat
th.22. Magiſter ſcimus q2 verax es ꝛc. Ueri
tas iuſtitie eſt: ſꝫ quã aliquis rectitudinẽ legis
in iudicijs que ad alteruz ſunt ſeruant: q2 iuſti/
tia eſt quedã rectitudo regulata ſꝫ regulã diuine
legis. Hec veritas neceſſaria eſt p̃latis. Pro
uer.18. Accipe perſonã in iudicio non eſt bo/
num: vt a veritate declines. Unde ſeqtur. Si
veritatẽ dico vobis: q̃re non cre.ꝛc.

¶ Quinta ꝯclõ eſt: q audire verbũ diuinum
ſignũ eſt p̃deſtinationis: ꝛ nõ audire ip2obatio
nis. Ratio p̃mi eſt: q2 audire verbuz dei eſt p
effectũ opis: oĩa que nos retardant a ſalute ſu
perare. Johis.5. Omne qđ natũ eſt ex deo vi
cit mundũ: nã vanitas mundi nos retardat: ꝛ
hec in verbo diuino docetur refutari. Ratio ſe
cundi eſt. ſ. q nolle audire verbũ dei eſt ſignũ
reprobatiõis ad quã ſeqtur induratio: q2 videt
interne idurari: q reſpuit illa que dirigunt ho/
minez in viam vite: docentis corrigere ea que
abducũt a ſalute: quod fit in verbo diuino. vn
de dicit. Qui ex deo eſt ꝛc.

¶ Sexta ꝯclõ eſt: q rep2obi increpationez nõ
ſuſtinent: ſed exaſperati reddũt maledictionez
pro bono verbo. Unde ꝓuer.4. dr̃. Qui ar/
guit impiũ ſibi maculã generat. Gloſa. Quia
fruſtra laborat qui verbum ſapie inculcare niti
tur: ei qui audire contemnit ſapientiorem ſe do
ctore ꝛ maiorem credens. Tales. n. plus exaſ/
perant ꝛ peiorantur. Et ideo ſm gloſaz non ẽ
timendum tibi cum arguitur impius: ſi contu/
melias inferat. Sed hoc potius prouidenduz
ne tractus ad odiuz inde fiat peior. Jdcoq; ali/
quotiens ab eius correctione non tue timidita/
tis: ſed dilectionis eius gratia eſt abſtinenduz.
vnde dicitur. Reſponderunt ergo iudei ꝛ di/
xerunt. ſ. verbuz maledictũ pro benedicto. ſ. q
demoniũ hr̃et: ꝛ q ſamaritanus eẽt: ꝛ hoc ſm
Orige. Quia dicebat ſermões tranſcẽdentes
capacitatem humanaz: puta q proceſſiſſet a deo
ꝛ q eſſet equalis patri.

¶ Septima ꝯclõ eſt: q p̃dicator verbi dei dꝫ
habere patientiaz ſi aliquis ꝯtumeliam ſibi in/
fert ꝓpter veritatez. Jſtaz p patientiaz acquirit
regnuz celoruz. Quia ſꝫ Jhero. nõ niſi p pa/
tientiaz implet qđ dicit. Regnuz celoruz vim
patitur. vnde Math.5. Beati q perſecutiões
patiunt ꝓpter iuſtitiaz ꝛc. Et ideo non eſt red/
denda ꝯtumelia pro ꝯtumelia: tñ ſi crimen fal
ſum obijcit ꝯſtanter reſiſtenduz eſt: qđ xp̃s fe/
cit cuz dicit. Ego demoniuz non habeo: ꝛ ſi qđ
veruz dicit non eſt negandu3: qđ xp̃s fecit: qñ
ſe ſamaritanuz non negauit. Patientiam do/
cuit in hoc: q maledicentibus contumeliã non
reddidit iuxta illud. Qui cum malediceretur
non ꝛc. ¶ Nota lꝫ expreſſe non dicat eos ha
bere demoniuz: ne vindicare ſe videretur: tñ
hoc ſubtilius innuit cum addidit. Sed honoro
patrez meũ: ꝛ vos inhono. ꝛc. In hoc q dicit.
Ego honorifico patrem meum: ꝯfirmat ſe nõ
habere demoniuz. Diabolus. n. non honorat
patrez. Quia ea que patris ſunt ſibi vſurpauit
ſcilicet potentiam: Cum dicit Yſa. Ponaz ſe/
dem meã ꝛc. Sed cuz dicit. Vos inhono. ꝛc.
innuit eos habere demoniuz ꝛ ſimiles diabo/
lo: quia ſicut non honorauit patrez: ſic non ho/
norauit filiuz: cui auſus eſt dicere. Hec omnia
tibi dabo: ſi procidens ꝛc. Math.4. Et ideo
demoniuz non habeo. Et ratio poteſt eſſe talis
Demoniuz eſt querere in ſuis ſmonibꝰ gl̃iaz
ꝓpriã ꝛ oſtentationẽ ſue ſcie. Ego autez in ſer
monibus meis quos vocatis tranſcendẽs nõ
quero gloriaz meã ſed magis patris. Dixi. n.
me eſſe ab eo: dixi etiam me ſcientiam habere
ab eo: ꝛ nõ ex me. Jgitur demoniũ nõ habeo
Unde licet non quereret gloriam propria m in
quantum homo: tamen querebat eam deus pa
ter. ꝛ ideo dicit. Et pater qui querat ꝛ iudicet:
Tunc pater querit gloriam xp̄i: dum recipien
tes xp̄m glorificat: iudicat tamen dum contra/
dicentes chriſto condemnat.

Secunda ꝯſideratio.

Circa ſecundam ꝯſiderationẽ: que eſt
de veritatis efficacia cum dicit. Amẽ
dico vobis ꝛc. Sũt ſex concluſiões.

¶ Prima concluſio eſt: q ſermõis diuini ſer
uatio liberat a morte culpe ꝛ ab eterne damna
tionis pena. Cuius ratio eſt. Jllud quod cu/
ſtodit innocentis viaz liberat a morte culpe: ve
ritas iuſtitie iuſtodit viam innocẽtie. Prouer.
12. Veritas autem iuſtitie eſt diuini ſermonis
ſeruatio. Ergo ꝛc.

¶ Secunda ꝯclõ eſt: q veritas diuini ſer/
mõnis confert vitaz eternam. Ratio poteſt eẽ
Nam vita beata in viſione ꝛ fruitione ꝯſiſtit.
Et ideo p excluſionez mortis gehenne: que hu
ic viſioni opponitur conſecutio beatitudinis
intelligitur. Hoc autem fit per verbuz diuinũ
Et ideo ſemini comparatur. Luce.8. Jnquan
tum vita eterna in verbo dei cõſiſtit ſicut i quo
dam principio ſeminali: q2 finaliter ducit ad vi
tam beataz: ſicut virtute ſeminis ꝓducitur fru
ctus. Et ideo ſicut qui ſeruat ſemen a corruptio
ne peruenit ad fructum: Sic ſeruans verbum
diuinuz peruenit ad beatitudinis ſtatum. Si
cut igitur ſemen ſeruatuz ꝛ ſeminatuz in terra
ꝓducit fructum conſeruatiuuz vite corporalis
ſic ſermo diuinus ꝯſeruatus ab aĩa fructum ꝓ
ducit cõſeruatiuũ vite ſpiritualis ꝛ acquiſitiuũ
p2emij eternalis. Prouerb.3. Cuſtodi legez
meam atq; conſilia ꝛ erit viuens anima tua.

¶ Tertia concluſio eſt: q ſeruatio diuini ſer/
monis docet voluntatem noſtram diuine vo/
luntati conformare: quod neceſſariuz eſt ad no
ſtram ſalutem. Nam voluntas creata non eſt
ſua regula. Jdeo poteſt a rectitudine declinare
Uoluntas autem diuina ſola eſt regula ſui actꝰ
Et ideo non poteſt deficere. Sicut ergo rectuz
eſt iudex ſui ꝛ obliqui: ſic omne iudicium volũ
tatis create ſumenduz eſt in ordine ad volun/
tatem diuinaz: que ſola recta eſt ꝛ obliquari nõ
poteſt. Et hoc eſt qđ dicit. Si quis ſermonem
meuz ſeruauerit: mortẽ non guſtabit in eternũ
Non dicit qui audierit: ſed qui ſeruauerit. Nã
ſicut cibus ſumptus non nutrit ſi ſtatim reijcit
ita de verbo dei nihil ita vtile qđ in tranſitu ꝓ
ſit. Jdeo iacob p̃. Eſtote factores verbi ꝛc.
Ad roma. 10. Non auditores legis iuſti ſunt
apud deum: ſed factores. Dicit etiã. Non gu/
ſtabunt mortem. Nam mors illa guſtari dicit
quia eſt ſemper quaſi in guſtu ꝛ nunq̃ in dige
ſtione ſemꝑ incipit ꝛ nunquam definit.

¶ Quarta concluſio eſt: q propter iterataz cõ
tumeliam non eſt deſiſtendum a predicatione
nec propter ſcandalum eſt veritas doctrine di/
mittenda. Contumelia iterata fuit cum dicunt.
Nunc cognouimus quia demoniũ habes: ve/
ritas doctrine erat cuz dicit. Si quis ſermonẽ
meum ꝛc. Ueritatem doctrine non dimiſit di.
Non auditis quia ex deo non eſtis. ¶ Nota
q quintuplicẽ ꝯtumeliã intulerunt ei. ¶ Pri
mo eius vite dicentes eum ſamaritanum eſſe.
¶ Scđo eius potentie dicẽtes. Demonium
habes: cũ mira ꝛ magna hec faceret ꝛ doceret:
non aſcribebãt hoc diuine virtuti: ſed demoni.
¶ Tertio eius veritati dicẽtes. Abrahã mor/
tuus eſt. q. d. falſuz eſt qđ loqueris: ex quo illi
qui optime ſeruauerunt ſermonem dei mortui
ſunt p2eponentes ei abrahã. ¶ Quarto eiꝰ di
gnitati dicentes. Nunqđ tu maior es patre no
ſtro abraham? Dñs autem oſtendẽs ſe ſupio
rem ꝛ dñm abrahe ait. Abraham pater veſter
exultauit: ideſt cum gaudio deſiderauit ſpiritu
ſancto reuelante. Ut videret: ideſt intelligeret
Diem meum: ſcilicet incarnationis ꝛ eternita
tis mee. Uidit: ideſt intellexit in fide. Et gaui
ſus eſt: patet ergo me eſſe illi ſuperiorez qui de
ſiderat me redemptorez. ¶ Quinto eius eter
nitati. d. Quadragita annos nõdũ habes ꝛc.
Labor enim ꝛ calor regionis ꝛ inopia rerum
conſumpſerunt eius naturam delicatam: vt vi
deretur maioris etatis. Quibus etiaz reddẽs
rationem diuinitatis ſue myſterium aperuit di
cens. Antequam abraham fieret ego ſuz: qua
ſi diceret: ille ẽ factura: ego ãt creatrix eſſentia.

¶ Quinta concluſio eſt: q non debemus ex
bono opere gloriam nobis querere. vnde dicit
Ego gloriam meam non quero. Nihil ita no/
ciuum eſt homini ſano ſicut aer corruptus: vn
de ſi homo ſanus exponit ſe aeri corrupto infi/
citur ꝛ infirmatur. Sanitas anime eſt gratia
ꝛ bona opera. Uana autem gloria eſt ventus
vel corruptus aer. Sicut igitur ſanitas corru/
pto aere corrumpitur. Jta per ventum inanis
glorie bona opera corrumpuntur. Econuerſo
bonus ventus ſanitatem conſeruat ꝛ nutrit.
Bonus ventus vel aer: eſt gloria que ex deo
eſt: quia non eſt de corrupto loco: ideo dixit.
Gloriam meam nõ quero: ſed fugio quaſi ae/
rem fetidum ꝛ corruptuz. Unde dicit. Si ego
glorifico meipſum: gloria mea nihil eſt. Quod
verificatur tribus modis. ¶ Primo modo đ
filio dei: quia nihil habet niſi natum ꝛ ab alio.
Si ğ gl̃iaret in aliquo: q̃ſi illđ hr̃et a ſe: gloria
ſua nulla eẽt: q2 gloriaretur in eo quod nõ eſt:
ſed filiꝰ nihil hꝫ niſi innatũ ꝛ ab alio. Jgit ꝛc.
¶ Alio modo intelligitur de homine chriſto:
qui non poterat gloriari in aliquo: quaſi per ſe
haberet illud: quia quicquid eſt in creatura: ab
alio eſt: Prima ad cori. 4. Quid habes quod
nõ accepiſti? Quid gloriaris ꝛc. ¶ Tertio mo
do ſic vt ſit ſenſus. Si ego glorifico meipſum
gloria mea nihil eſt: ideſt vana a vobis reputa
bitur: ſicut illius qui ꝯmendat ſeipſum.

¶ Sexta ꝯclo eſt: ꝙ non eſt gloria, niſi que a deo eſt. Scd'a ad cori. xj. Qui gloriatur in domino glorietur. i. ſm gloſam vt domino attribuat confidentiam ⁊ gloriam: cuius gratia eſt ꝙ non poteſt ille qui non hʒ a deo poteſtatem: qꝛ ſuam gloriam querit. Non. n. qui ſeipʒ cōmendat ille ⁊c. i. q extra deum gloriaẗ: ſibi attribuendo quod dei eſt. Et ideo in nullo glīari debemus qd' alienuʒ eſt a beatitudine: qꝛ talis non ꝓbaretur a deo. ſicut pʒ in mundanis qui glīantur in diuitijs: honoribus: glīa mundana: ⁊ ptāte magna. Iſta. n. oīa aliena ſunt a vera btitudine: nec ꝯferunt ad eam: ſed plerunqʒ impediunt. Cuius ratio pʒ. Nam cum btitudo cum ſit bonum pfectuʒ hoīs: ex eo nō poteſt malum aliter ꝓuenire: qd' ꝯtingit in premiſſis. Dicit. n. eccl'ia. 2. ꝙ diuitie interdū cōſeruantur in maluʒ dn̄i ſui: ⁊ ſimile pʒ in alijs tribus. Et ideo ſolum in deo vel in hijs: q̄ ordinant nos in deum glīandum. Et ideo dicit. Eſt qui glorificat me. i. glīam meaʒ querit: generans me de eterna eſſentia: quem vos dicitis qꝛ deus veſter eſt per opeꝝ imutationem: ⁊ p̄ceptoꝝ impletionē: ⁊ tn̄ falſum eſt. Quod ex hoc ꝓbatur: qꝛ non cognouiſtis eum: ac per hoc non cognoſcitis glīam: quam vere cōmunicat generando. Quāuis iudei deum cognoſcerent ſub rōne deitatis: non tn̄ cognoſcebant ipſum ſub rōne trinitatis: nec ſub omni modo cognitōis. Ego aūt noui eum: ſicut filius eius naturalis habēs eandem ſbam cum ipſo: nō ſolum ſub rōne dei: ſed ſub ratione patris glīam coīcantis. Noui aūt eum notitia infinita ⁊ cōprehenſiua: inqꝫtum ſum deus. Notitia clara ⁊ intuitiua inqꝫtum ſum hō deus notitia clariori: qꝫ aliqua creatura. Et ſi dixero ꝙ neſcio eum: ero ſimilis vobis mendax: quaſi dicat ſʒ Criſo. Sicut dicentes eū neſcire mentiemini ita ego ſi dixero me neſcire: ero mendax: quod eſt īpoſſibile: cum ſim veritas. Sʒ ſcio eū ⁊c.

Tertia ꝯſideratio.

Circa tertiam conſiderationem: que eſt de malignantium malitia: cuʒ dicitur. Tulerunt igitur lapides ⁊c. vbi occurrunt quinque concluſiones.

¶ Prima ꝯclo eſt: ꝙ licet voluntas propria ⁊ conſilium proprium: cor inſtabile ⁊ cor duruʒ ſint idem realiter: differunt tamen ratione. Dicitur. n. voluntas propria: que nō eſt cōis cum deo ⁊ hoībus: ſed noſtra tm̄: quando qd' volumus: non ad honorē dei: non ad vtilitatē factum: ſed propter noſmetipſos facimus.

¶ Propriū ꝯſilium dicit obſtinatis in ꝓprio errore: ita ꝙ nullius velint cōſilijs acqeſcere: ſibi placētes ſibi in oculis ſuis: ignorātes dei iuſtitiam: ⁊ ſuā volentes ꝯſtituere voluntatē. Dicitur aūt cor inſtabile: inqꝫtum defluit per prauas cogitatōes. vñ duʒ ſuo ducit arbitrio: ⁊ diuino caret ꝯſilio: in ſcipo non pōt ꝯſiſtere: ſed omni mobili mobilius ꝑ infinita diſtrahitur. Dicit aūt cor duꝝ: ꝙ nec ꝯpunctione ſcindit: nec pietate mollit: nec mouet p̄cib⁹: minis nō cedit: ⁊ flagellis induratur. Hec Bernar.

¶ Scd'a ꝯclo eſt: ꝙ hec quatuor p̄dicta indurant hoīem: quaſi lapideum reddētes: ⁊ inhabilem ad gratiā dei: qꝛ meatus ſpūales gratie dei obſtruunt: vt dicit p̄mo macha. 5. Obſtruxerunt portas lapidib⁹. Naʒ lapis dicit quaſi ledens pedē. Sic iſti dicunt lapides: tuʒ qꝛ ledunt. i. ꝑuertunt affectuʒ libidinoſa delectatōe in creaturis: tum qꝛ ledunt affectionē diuine voluntatis: q̄ eſt ſanctificatio noſtra ſm aplm. vñ glo. ſup Iob. 2. d. Cor ei⁹ indurabit q̄ſi lapis qꝛ nulla vnqꝫ ꝯuerſionis pn̄ia mollieẗ.

¶ Tertia ꝯclo eſt: ꝙ hanc indurationeʒ non cauſat deus: niſi inqꝫtum deus gratiam ſuam nō largit: ſm illud ad Ro. 9. Quem vult indurat: ⁊ cui vult miſereẗ. vbi dicit glo. Aug. Intelligendū nō eſt ꝙ ſic induret deus: ꝙ aliquem peccare cogat: ſed tm̄ qbuſdam peccantibus miſericordiā iuſtificationis ſue non largit ⁊ ob hoc eos indurare dicitur: qꝛ nō eoꝝ miſeretur: non qꝛ impellit vt peccent. Eorum autē non miſeretur: quibus gratiā non eſſe prebendam equitate occultiſſima ⁊ ab humanis ſenſibus remotiſſima iudicat: quam non apit apl's ſed miratur dicens. O altitudo diuitiaꝝ ⁊c.

¶ Quarta ꝯclo eſt: ꝙ hijs lapidibus ih̄s multipliciter dicitur lapidari ſpiritualiter. ¶ Primo nanqꝫ ih̄s inquantum dicitur veritas: ſic lapidatur a repugnantibus veritati. ſ. a mēdacibus: ſimulatoribus ⁊ ypocritis. ¶ Secundo inquātum dicitur bonitas: ſic lapidatur ab hijs: qui beneficijs dei non emolliuntur: ſed duriores inueniuntur. ¶ Tertio ieſus inquātum dicitur miſericordia ⁊ benignitas: lapidaẗ ab hijs: qui nō attendunt ꝙ deus expectat eos ad penitentiam: ⁊ peccata iterare non ceſſant: contra quos ad Ro. 2. An diuitias bonitatis ⁊c. ¶ Quarto inqꝫtū deus eſt caritas: lapidatur a cupidis ⁊ auaris. ¶ Quinto inquantuʒ dicitur mundicia: lapidaẗ ab illis: q in ſeipſis ꝯtinentiam virginalem ac coniugalem ⁊ vidualem corrūpunt. ¶ Sexto inqꝫtuʒ dicit iuſtitia. ſ. flagellādo impios lapidatur ab hijs qui flagellis non emendantur: ſed cum pharaone deteriores fiunt. Exodi. 8. Induratuʒ eſt cor pharaonis. ¶ Septimo inqꝫtum ieſus dicit pax. ſ. ꝯmergēs ſanctas ꝯgregationes lapidaẗ ꝑ illos q per inſolentiaʒ pacem diſſipant. He quatuor ꝯclones includuntur in h̄ qd' dicitur. Tulerunt ergo lapides vt iacerent in eum: vbi Augu. Tanta duritia quo curreret niſi ad lapides ſibi ſimiles.

¶ Quinta ꝯclo eſt: ꝙ merito veritas abſcondit a mēdacibus: a detractorib⁹: ab adulatoribus ⁊ ypocritis: ⁊ veritati ꝯdicentibus: bonitas ab ingratis: iuſtitia ab icorrigibilibus. mīa ab obſtinatis peccatoribus: largitas a cupidis mūdicia a luxurioſis: ſobrietas a guloſis: humilitas a ſupbis. vnde pſal. Abſcondā faciem meam ab eis ⁊c. Sed q̄re hoc propter triplex motiuū. ¶ Primo in ſignuʒ. De quo Gre. Abſcondēdo ſe dn̄s ſignat: ꝙ ab eis ſeipſa veritas abſcondit qui eius verba ſequi ꝯtemnūt. Eam qppe mentem quam nō inuenit humilē veritas fugit. ¶ Scd'o in exemplū de q̄ Grego. Quid autem nobis hoc exēplo dn̄s loqtur niſi vt cum etiam reſiſtere poſſumus iraʒ ſupbientium declinemus? ¶ Tertio in documentum vt oſtenderet nobis ꝙ ipſe erat verus homo. vnde Aug. ſuper Ioh. Tanqꝫ homo a lapidibus fugit. Sʒ veh illis: a quorū lapideis cordibus deus fugit. vnde ſubditur. Abſcondit ſe ⁊ exijt de templo. Scd'ʒ Aug. non abſcōdit ſe in angulo templi: quaſi timens: aut in domunculā fugiens: vel poſt muꝝ: vel columnā diuertens: ſed poteſtate celica inuiſibilem ſe inſidiantibus conſtituens. Per medium illorum ibat. ¶ Nota ꝙ quandoqꝫ dominus abſcondit ſe vt deſerat: q̄ꝫdoqꝫ vt corripiat: quandoqꝫ ſit promoueat. ¶ Primo abſcondit ſe a malis. ¶ Scd'o ab infirmis. ¶ Tertio a bonis. Dicit etiaʒ. Exiuit de templo. i. de conſcientia: quam ſibi templum conſecrauit. A quo exire expellitur: quando homo admittit malam delectationem. Violatur: quando perpetrat operationem: Lapidatur: quando impugnat correctiōem. Ut patet hic. a qua impugnatione nos liberet ieſus. amen.

¶ Feria ſcd'a dn̄ice in paſſiōe. Sermo. 73.

Miſerunt principes ⁊ phariſei. Ioh. 7.

Scd'ʒ qd' dicit augu. in libro qui ſpeculum manuale intitulaẗ: dum cogito mirari nō ceſſo illam in deoꝝ impietatē q manus in xp̄ʒ dn̄i iniecerunt verbis celeſtibus intonantē: tantiſqꝫ miraculis coruſcantē. O corda ſaxis duriora. ⁊ brutis feris crudeliora. Rogo vbi ſenſus miſeroꝝ qn̄ videbant celeſteʒ medicum infinitaʒ languentiū turbam gratis ſanare: demones excutere: cecos illuminare: leproſos mūdare: ⁊ huiuſmodi multa q̄ ſolius verbi poteſtate ſine mora potuit agere. Qd' heſitabāt in cordibus cecicū ipſa quoque elementa famulari ei cernerent: adeo vt ingreſſus mare ventis iperans ꝓcellas ꝯpeſceret. O ſtēdiſti euidentibus ſignis ip̄m tuū eſſe filiuʒ ds pater. Ex qbus verbis iſert ꝙ in hoc euangelio oſtēditur executio machinatiōis iudeoꝝ i mortem xp̄i que in die dn̄ica poſt lazari ſuſcitationē erat excogitata diffinitiue. Et ideo in euāgelio occurrunt q̄tuor ꝯſiderationes.

Prima ꝯſideratio.

Circa p̄mam ꝯſiderationē que eſt de ꝑuerſitate ſtulte emulatiōis iudeorū cum dicitur. Miſerūt principes ⁊c. Occurrunt due concluſiones.

¶ Prima concluſio eſt doctrina Iſido. de ſūmo bono quam tranſeo.

¶ Scd'a ꝯclo eſt: ꝙ ꝑꝑ inuidiā iudei xp̄ʒ perſequebantur. Nā ſʒ augu. Inuidia eſt odiuʒ aliene ꝓſperitatis: qua hō dolet aliū ſibi equari ⁊ p̄ſerri: ⁊ cupit ei malū: ⁊ de bono eius dolet. Unde inuidia dr̄ a non vidēdo: qꝛ non poteſt videre bona alioꝝ. Grauis nanqꝫ inuidia eſt malum ꝓ malo reddere. grauior aūt odire illuʒ q nihil nocuit. Grauiſſima aūt maluʒ ꝓ bono retribuere: ⁊ odio hr̄e aliquē qui bon⁹ eſt ſicut iudei chriſtum: vnde dicitur. Miſerunt principes ⁊ phariſei ⁊c. Quia audientes turbaʒ chriſto acquieſcentem turbati miſerunt ⁊c. Ex quo patet ſm Criſoſtomuʒ. Qd' ſolutio ſabbati nō erat cauſa totalis perſecutionis chriſti ⁊ odij ſʒ quia turbe eum glorificabant. Ecce inuidia: q̄ ſm augu. eſt odium felicitatis aliene.

Secunda conſideratio.

r Irca ſecundā ꝯſiderationē ꝗ eſt de ꝯgrui tꝑis paſſiōis preordinatione: cuȝ dr̄. Adhuc modicū tꝑs vobiſcuȝ ſum. vbi ſunt tres concluſiones.

¶ Prima concl̄o eſt ꝙ ſicut paſſio xp̄i preuiſa fuit in mente diuina ab eterno. ſ. ꝙ moriēs ꝓ noſtra ſalute: ſua morte nos liberaret: ſcȝ a morte pene culpe ⁊ gehēne. Sic ⁊ genus paſſionis modus ⁊ tꝑs: vt videlicet ꝙ deberet mori ī cruce: ⁊ tali modo ⁊ tali tꝑe. In cuius ſignū iudei paſſionis tꝑs preuenire volentes: ipſuȝ capere non poterant. Dicit glo. Adhuc modicuȝ tꝑs vobiſcū ſuȝ. q. d. Modo me capere non poteſtiſ q2 hoc eſt tꝑs ꝯuerſationis vobiſcū: ⁊ non tꝑs ſȝ gloſaȝ mortis. Sum. n. vobiſcum ꝯuerſatione: ibo ad patrem per paſſionem.

¶ Scd̄a ꝯcl̄o eſt: ꝙ tꝑs chriſti fuit modicum ꝓpter duo. ¶ Primo ad oſtendendū xp̄i virtuteȝ: q2 taȝ modico tꝑe mūduȝ imutauit. ¶ Secundo ne diſcipuli in eo terminū ponerēt: quia humāitas xp̄i fuit via: ꝑ quā deueniem⁹ ad diuinitateȝ. Fuit aūt xp̄s via ⁊ terminus. ſ. vita. Rn̄dens ꝗ chriſtus: volēs ſatiſfacere volūtati perſequentiuȝ. Qd̄ vultis facere facturi eſtis: ſed non modo: q2 modicū tꝑs vobiſcum ſum.

¶ Tertia ꝯcl̄o eſt: ꝙ malignantium hominuȝ voluntas nō poteſt ipleri niſi deus dederit poteſtatem: vt dicit Iſido. Nā duȝ hoīeȝ deo ꝑmittente: malū qd̄ ꝯcupiſcunt ꝑficiūt: ipe dr̄ facere qui ꝑmittit. Dextū ꝙ iniqui ex voluntate mala volunt. Idcirco d̄s perficiēdi dedit poteſtatem ꝑ ſuaȝ bonam voluntatē: q2 de nr̄o malo ipſe multa bona opatur. Quidam tn̄ voluntati dei reſiſtunt: neſciētes ꝯſilium dei faciunt: qui nouerūt ſic deo ſubiecta eſſe oia: vt ⁊ ipſi q eius diſpoſitiom aduerſant eius ipleant volūtatem: ideo dicit. Queritis me. i. meaȝ corporalem preſentiaȝ. Queretis: volūtate nocendi Et non inuenietis: poteſtate offendēdi. Ex quo pȝ ꝙ voluntas nocēdi eſt vnicuiqȝ a ſe: ſȝ poteſtas eſt a deo. Unde dixit pylato iniuſte euȝ iudicanti. Nō haberes in me poteſtateȝ ⁊c. Cuius ratio eſt. Quia vbi ego ſuȝ: non dicit: vbi ero: q2 ſemꝑ erat xp̄s quo fuerat iturus. Sic eniȝ venit vt non recederet. Un̄ in alio loco dr̄. Nemo aſcendit in celuȝ niſi qui de celo deſcēdit: filius hoīs qui eſt in celo. Nō dixit qui fuit: ſȝ q ē: q2 ſm carnē fuit in terra: ſȝ maieſtatē erat ī celo ⁊ ī terra. Tertia ꝯſideratio.

c Irca tertiam ꝯſiderationeȝ que eſt de noſtre ſalutis per iudeos ꝓphetatione: cum dixit. Dixerunt ergo iudei ad ſemetipſos vbi occurrunt tres concluſiones.

¶ Prima ꝯcl̄o eſt: ꝙ ſicut d̄s ē cā vniuerſalis in agēdo: ⁊ nō ꝑexigit materiaȝ: nec aliquā diſpoſitionē materie in corporalibus affectibuſ ⁊ ſimul pōt mām ⁊ diſpoſitionē ⁊ formā inducere: ſic ēt in effectibus ſpūalibus non ꝑexigit aliquā diſpōneȝ: ſȝ poteſt ſimul cū affectu ſpūali iducere diſpōnem ꝯuenietem q̄lis regreret vt. ſ. aiaȝ i ipſa ſui creatiōe diſponeret ad ꝓphetiaȝ ⁊ daret ei graciaȝ ꝓphetalem. Tn̄ iudei ꝑ lumen legis ſcripte habiliores erāt ad donum ꝓphetie ꝗ̄ȝ gentes. Ratio eſt. Nā ſicut in rebus corporalibus abeunte paſſione remanet q̄daȝ habilitas ad h̄ ꝙ facilius illuſtreſ iterato. Sic etiā mens ſemel ad deuotionē excitata: facilius poſtmodū ad deuotionē priſtinā reuocatur. Propter qd̄ Auguſti. in libro de orando dn̄m dicit eſſe neceſſarias crebras orationes: ne ꝯcepta deuotio totaliter extinguatur: ſic iudei ex lumine legis habiles effecti ad ꝑceptiōeȝ diuinoꝝ que ꝑficit ꝓphetiaȝ poterāt velamen ꝓphetie remouere. Unde audiētes in verbis chriſti alibi euȝ ituꝝ ꝯiecturari poterant ex ſcriptura legis: eius ꝑſentia ꝓpter veritatis agnite ipugnationem eos nō eſſe dignos. Et ideo eo dicente. Quo ego vado vos nō poteſtis venire. Dixerunt ad ſemetipſos. ſ. occaſionē ſumentes ex ſcriptura. Quo. ſ. iturus eſt: dubitādo ſcripture ꝓteſtationeȝ ⁊ eoꝝ indignationē.

¶ Scd̄a concluſio eſt: ꝙ lȝ donuȝ ꝓphetie detur aliquibus ꝓpter alioꝝ vtilitatem: ⁊ ꝓpter mentis ꝓprie illuſtrationē: ſicut patȝ in hijs in quoꝝ animas ſapientia diuina: per gratiaȝ ſancti ſpūs ſe transferens amicos dei ⁊ propheciaſ ꝯſtituit qui ſunt quaſi inſtrumenta diuine operationis: ⁊ non ad voluntatem ꝓpriam. vnde Ihero. ſuꝑ Math. Prophetare vel virtuteſ facere interdū non eſt meriti que operatur: ſed inuocatiōis nois xp̄i. Hoc aūt fit ob ꝯdēnationeȝ eoꝝ qui inuocant: vel ad vtilitateȝ eoꝝ qui inuocant: vel ad vtilitateȝ q audiunt ⁊ vident. vnde ſequitur. Nūquid in diſꝑſione gentium iturus eſt ⁊ docturus gētes? ¶ Nota ꝙ ſic dicentes noſtrā ſalutem ꝓphetauerūt neſcientes quid dicerent. vnde Augu. Dn̄s erat iturus ad gentes: non ꝑſentia corporis: ſed miſit nos membra ſua: ⁊ fecit nos membra ſua. vn̄ gloſ. ibidē dicit: cū dn̄s diceret. Ego ſum non poteſtis venire. Neſcierūt: ⁊ tamen aliqd qd̄ futuꝝ erat neſcientes ꝓnunciauerunt. ſ. ꝙ ſi non preſentialiter: tamē ꝑ apoſtolos eſſet iturus ad gētes crediturus. Et dicit ibidem glo. Cū ignorantes ꝓphetaſſent veritatem replicantes eandem queſtioneȝ oſtendunt ſe ex ignorantia ꝓphetaſſe. vnde Augu. in libro de mirabilibus ſacre ſcripture: de aſina balaan: q̄ quaſi queruloſa angelo loquente dicit. Quāuis aſina ꝯpetentia verba ꝓferat: non tn̄ ſua mente: nec eſſectu loquitur: ſed dn̄s: de quo dr̄. Et aperuit os aſine: ſicut ad loquēdū os aperuit: ita ⁊ linguā ⁊ palatū in verba gubernauit. Aſina. n. quomodo ⁊ quid: ⁊ ſi quid oino diceret neſciuit. Sic hoīes alieno afflati ſpiritu loquunſ. Neſciunt tamen quid dicunt. Ex quo pȝ deum nihil in natura aſine mutaſſe: qn vbi vult ſpirat. Hijs igitur duabus cauſis adeo balaan ꝑmiſſus eſt venire: vt ꝑ mutuȝ aial: eius inſipiētia ꝯfutaretur: ne de dn̄i ſpiritu ⁊ ſi in ſe loquereſ: elatus in ſupbiam eſſet: ⁊ aduentus xp̄i ꝓphetatus ex gētibus q futurus gentiū ſaluator eſſȝ in lege dei deſcribereſ. Quarta ꝯſide°.

c Irca quartā ꝯſiderationem de aptitudine temporis paſſionis ad gratiam vocatiōe cum dicitur. In nouiſſimo autem die. vbi occurrunt tres ꝯcluſiones.

¶ Prima ꝯcl̄o eſt: ꝙ ante horā paſſionis xp̄i nulla petitio gratie impetrande erat exaudibilis. Ratio eſt. Quia quecunqȝ petitio facta ab inimico non eſt exaudibilis: ſed ante paſſioneȝ xp̄i eramus inimici. Igitur pro tūc petitio nō erat exaudibilis. Sed per mortem xp̄i facti ſumus amici. Igitur tempus paſſionis eſt tēpuſ aptum ad reconciliationem. Unde apoſtolus. Cum inimici eſſemus reconciliati ſumus per mortem filij eius. Iaȝ vero paſſione iminente vocat clamatorie promittens nobis ſuam gratiam largiri. vnde ſequitur. In nouiſſimo aūt die magne feſtiuitatis ſtabat ieſus. Feſtuȝ. n. hoc mihi ſignat tempus gratie. In quo ſolum ſcilicet licitum eſt mereri per virtuoſas operationes. Sed dies paſſionis dicitur nouiſſim⁹ dies: eo ꝙ per paſſionem meritum gratie chriſtus cōſumauit. vnde. In nouiſſimo die: id eſt tempore paſſionis. Stabat: immobiliter paratus. Et clamabat: nunc voce ſuplicando: nunc minando: nunc beneficia largiendo.

¶ Secunda ꝯcluſio eſt: ꝙ licet liberum arbitrium ad bonum ⁊ ad malum naturalem habeat libertatem. Tamen ꝓpter fomitem originalis infectionis ad malum habet quandam ſeruilem inclinationē. Scd̄ȝ illud apoſtoli. Qui facit peccatum: ſeruus eſt peccati. ¶ Primuȝ patet: quia liberum arbitrium eſt illa anime rationalis potentia: qua velle bonum ⁊ malū poteſt vtraqȝ diſcernens: vt dicit magiſter. vnde dicit liberum quantum ad voluntatem: que ad vtrunqȝ flecti poteſt. arbitrium: quantuȝ ad rationem. Cuius eſt d[illegible]ere inter bonum ⁊ malum. ¶ Secundum etiam patet per beatū B. Voluntas cuȝ ſit libera ſe ſeruam facit peccati peccato aſſentiēdo. Sed q2 deus in omni opere ſuo ē ſumme miſericors ⁊ iuſtus. Quia miſericors: ideo liberaliſſime condeſcendit humane miſerie per infuſioneȝ ſue gratie. Quia vero eſt iuſtus. Non dat donum ſue gratie niſi deſideranti: nec profectum niſi regratianti: nec impendit miſericordiam: niſi eaȝ recognoſcenti: vt ſalua ſit libertas liberi arbitrij: ⁊ non vileſcat nobilitas doni. Et ideo ad conſecutionem doni ſiue gratie: oportet ꝙ liberum arbitrium moueatur a motore vniuerſali: qui eſt deus. vnde ad philippenſes ſecundo dicitur. Deus eſt qui operatur velle ⁊ perficere. Ratio eſt. Quia omnis motus naturalis eſt ab eo qui cauſat naturam. vnde dicitur octauo phy. Qd̄ generans mouet ſm loca grauia ⁊ leuia: ſed voluntatis cauſa nihil aliud poteſt eſſe: ꝗ̄ȝ deus. Quod patet dupliciter. ¶ Primo ex h̄ ꝙ voluntas eſt potentia anime rationalis: que a ſolo deo cauſatur per creationem. ¶ Secundo ex hoc ꝙ voluntas habet ordinē ad vniuerſale bonum: quia deus eſt cauſa quare mouet anima naturali ⁊ vniuerſali motu. Sicut vniuerſalis motus ad vniuerſale obiectū voluntatis ꝙ eſt bonuȝ: ⁊ ſine vniuerſali motione homo non poteſt aliud velle: lȝ homo per rationē determinet ad volendū: hoc vniuerſali illud qd̄ eſt vel veꝝ bonuȝ: vel apparens bonū: ſed tamen interdum ſpecialiter deus mouet aliquos ad aliquid determinate volenduȝ quod eſt bonum: ſicut eſt in hijs quos mouet per gratiaȝ. vnde impoſſibile eſt ꝙ motus volūtarius ei⁹ ſit ab aliquo ꝑncipio extrinſeco: ꝙ nō ſit cauſa voluntatis. vnde lȝ res nālis moueaſ aliquando ab aliquo: ꝙ non eſt cauſa rei mote: tamen talis motus nō eſt nālis. vnde lapis ſi ab hoīe ſurſuȝ mouetur: tn̄ hoc non eſt cauſa naturaliſ lapidis: ⁊ ideo talis motus non eſt naturalis. Et ideo ſaluator inuitans nos ad ſue gratie ꝑceptionem dicens. Si quis ſitit veniat ad me ⁊ bibat: quaſi diceret. Neminē violētia traho: ſȝ ſi quis deſiderat hanc grāȝ benigne offero.

Si quis ergo ex quocunqȝ ſit ille: nullū exclu-
do: veniat: qꝛ offero ſine preuentione merito-
rum: ſine exceptōe aliquoꝝ: ſine ꝯuerſione op
probrioꝝ. Jaco. pº. Si qs indiget ſapia: po-
ſtulet a deo: q dat q̄ ad pmuȝ oibꝰ quo ad ſcđm
affluenter q̄ ad tertiū: ꝛ nō improperat q̄ ad 4m.
℄ Tertia ꝯclo eſt: hoc donum gratie ſpūs
ſancti maxime habeẛ per fidem formatā: que ē
virtus intellectualis: pficiens potentiā huma-
nam: ꝛ determinans eaȝ ad actū bonum. Fi-
des formata eſt: quādo fides in intellectu: ꝛ ca
ritas in affectu. Fides informis eſt ſm Ber.
quando caritas nō eſt in effectu: ſȝ ante paſſio
nem xp̄i. Fides erat informis: ꝛ ideo nō pote
rat habere pfectionē meriti: qđ per paſſionē
eſt ꝯſumatum. ℄ Ratio etiaȝ pōt adduci per
illud: qꝛ gratia ſpūs ſancti pōt haberi: per qđ
quis deo ſit acceptus. Sȝ per fidem quis deo
ſit acceptus: qꝛ impoſſibile eſt ſine fide placere
deo. Nam ſicut aīa non eſt deo grata: niſi ſit
ordinata quantum ad voluntatē per habitum
caritatis. Sic etiam opȝ ꝙ intellectus ordineẛ
per fidem. Sequitur cum p fidem quis acce-
ptus ſit deo: ꝛ acceptatio mereatur donū ſpūs
ſancti ſibbi largiri: qđ per fidem donum ſpūs
ſancti adipiſcatur. Et hoc eſt quod dicit. Qui
credit in me: de ventre eius fluent aque viue.
Naȝ credere eſt in poteſtate noſtra. ℄ Unde
nota ꝙ iſte fons eſt pmo intrinſecus inſiſtēs.
Et ideo ait Aug. Qui bibit credendo in xp̄ȝ:
haurit fontem. quo hauſto: viueſcit ꝯſcia: que
eſt venter interioris hois: ꝛ etiā ipſa fons erit
℄ Scđo iſte fons erit copioſus ꝛ abundans:
ꝛ ideo dicit flumina. vnde Criſo. flumina di-
cit: ꝛ nō flumen: copioſitatē ꝛ vbertatem occul
tam inſinuans. ℄ Tertio iſte fons eſt proficꝰ
ꝛ redundans: ꝛ ideo dicit. Fluent. vbi Aug.
Fluuius q manat de ventre interioris homi-
nis: eſt beniuolentia: qua qs vult proximo con
ſulere. Si enim putet qꝛ quod bibit ſoli ipi de
beat ſufficere: nō fluit aqua viua de ventre eiꝰ
Si aūt proximo feſtinet conſulere: ideo nō ſic-
catur: quia manat. ℄ Quarto iſte fons eſt cō-
tinuans ꝛ operans. Et ideo dicit. Aque viue.
Uiua enim aqua continuatur fonti: ꝛ iſte flu-
uius ꝯtinuatur ſpūi ſancto. Pſal. Apud te eſt
fons vite. Criſo. dicit aquam ſemper viuam.
Spiritus ſancti enim gratia cum in mentem
intrauerit: omni fonte magis manat. Et ne-
que deficit: neqȝ euacuatur: nec ſtat. vnde ſe-
quitur. Hoc aūt dicit de ſpiritu ſancto: quem
accepturi erant credentes in euȝ. Actuum. 2º.
Factus eſt repente de celo ꝛc. vnde Jhero. in
glo. Audacter ꝓnuncio: ꝙ ex eo tpe quo apl̄i
domino crediderunt: ſuper eos habuiſſe ſpūm
ſanctum: nec potuiſſent ſigna facere abſqȝ ſpi-
ritus ſancti gratia: ſed pro mō ꝛ mēſura. Jdeo
chriſtus clamat d. Si qs ſitit: non ꝙ tunc: qꝛ
nōdum notus in apl̄is radicabatur. Sicut pȝ
cum duceretur ihs ad paſſionē: negant ſe xp̄ȝ
ſcire. Poſtqȝ autē baptizantur ſpiritu ſancto:
tunc libere loquuntur ad iudeoꝝ principes.
Actu. 7º. O portet deo obedire ꝛc. Mortuos
ſuſcitant inter flagella: letantur: fundunt ſan-
guinem: ꝛ alijs ſupplicijs coronanẛ. Quoruȝ
meritis pricipes faciat nos ihs xp̄s.

℄ Feria. 3ª. dnīce in paſſione. Ser. 74.

Ambulabat ieſus in galileā ꝛc. Joan
nis. 7. Scđȝ ꝙ dicẛ Gre
gorius in mora. Odire
bonuȝ eſt maius peccatū
q̄ȝ non facere bonum.
Contingit. n. aliquādo ex infirmitate ꝙ homo
amat bonuȝ: ſed implere non pōt. Sicut ergo
grauius eſt pctm̄ diligere: q̄ȝ ipſuȝ perpetrare
ita nequius eſt etiam odiſſe iuſtitiā: q̄ȝ non fe-
ciſſe. vnde ſm eundē illi: q non ſolum bonuȝ
non faciunt: ſed etiam facientes perſequuntur.
ꝛ bonum quod in ſe nō habent: in alijs deteſtā
tur: peccant non p ignorantiā vel infirmitateȝ.
Sed ex certa malicia: ſicut pȝ in euangelio de
iudeis xp̄m pſequentibus: cum eſſet ſummuȝ
bonum: a quo nobis omne deriuaẛ. vnde dẛ.
Ambulabat ihs ꝛc. Et ſm hoc in euāgelio p̄-
ſenti occurrunt nobis quatuor ꝯſiderationes.

Prima ꝯſideratio.

Circa pmam ꝯſiderationem: q̄ eſt de
iudeoꝝ pſecutōe: cum dicẛ. Ambu-
labat ihs ꝛc. ſunt tres ꝯclōnes.
℄ Prima ꝯclo eſt: ꝙ amor bonoꝝ eſt argu-
gumentum virtutis: ꝛ odium eſt argumentuȝ
vitij. Boni. n. amant bonum: in quocunqȝ il
lud inueniant: ꝛ odiunt non nām: ſed vitium.
Mali aūt amant malum ꝛ odiunt bonum: in
quocunqȝ illud inueniant. Et ideo ſignum eſt.
ꝙ illi qui amantur a bonis: ſunt virtuoſi: licet
boni aliquādo falluntur. Non qdeȝ de rebus.
Bene enim ſciunt ꝙ iuſtitia eſt amāda: in quo
cunqȝ ſit: ſed de hoibus: quorum non noue-
runt cōſcientiam. vnde Augu. ſuper Johēm
Pertinet ad nos non hominem indagare cō-
ſcientias: ſed de ipſis rebus habeamus veraȝ
certamqȝ ſententiaȝ. E cōuerſo in malis argu
mentum eſt vitij odiri a bonis: ꝛ in bonis ar-
gumentum eſt virtutis odiri a malis: ꝛ argu-
mentum vitij amari a malis.
℄ Secunda concluſio eſt: ꝙ licet chriſtus nō
potuerit interfici ante tempus ſuum: nolebat
tamen in iudeam ambulare ꝓpter quatuor ra
tiones. ℄ Prima Criſo. ꝙ chriſtus oſtende
bat quandoqȝ q̄ erant diuinitatis: quādoqȝ ea
que erant humanitatis. Fugiebat enim perſe
cutores: vt homo. Apparebat autem perſecu
toribus: vt deus. Et vtrunqȝ vere exiſtens.
℄ Secūda eſt Theo. d. Seceſſit nunc in gali
leam: quia nondum paſſionis tempus adue-
nerat. vnde vanum reputabat in medio ini-
micorum eſſe: et eos magis incitare ad odiuȝ
℄ Tertia eſt Augu. di. ꝙ hoc xp̄s fecit conde
ſcendens noſtre infirmitati: qꝛ futurū erat vt
quis fidelis chriſti abſconderet ſe ne a pſecuto
ribus inueniretur: ꝛ ne illi pro crimine obijce
retur hoc latibuluȝ preceſſit in capite q in mē
bro confirmaretur. Igitur ſm eundem poten
tiam ſuam demonſtrauit quando voluit: ſed in
firmitati noſtre p̄bebat exemplum. ℄ Quar-
ta ē Aug. ꝛc. In glo. vt qualiter nos de vitijs
ad virtutes debeamus tranſire doceret. vnde
dicit. Dominus in carne manens frequenter
in galileam ambulat: vt eum imitari volentes
de vitijs ad virtutes trāſmigrare diſcant: ꝙ il
la figurabat velut illius tpis ſancti de iudea ad
gentes verbi dei tranſitum facientes.
℄ Tertia ꝯº ē: ꝙ qlȝ patiēter pſecutiōeȝ aliorū
debeat ſuſtinere ꝓpter tria. ſ. qꝛ maiores ꝛ me
liores eo hec ſuſtinuerunt. Etiam hec perſecu
tio eſt eis ad argumentum virtutis: ꝛ etiam eſt
ꝓpter veritatem quaȝ ſuſtinent: dicente Aug.
Non debent membra ſup caput eſſe: vt ſi xp̄s
ſit paſſus odium q eſt caput: ꝛ membra nō de-
bent recuſare. Recuſat eni eſſe in corpore: qui
odium nō n vult ſuſtinere cuȝ capite. Ad hebre
os. xj. Recogitate eum q talem ſuſtinuit paſſi
oneȝ ꝛc. Poteſt tamē qs vitare periculū tripli
citer. ℄ Primo timore cogēte. Mat. 26. Di
ſcipuli autem relicto eo fugierunt. ℄ Secūdo
prudentia ſuadente. ꝛ hoc dupliciter: vel cū vi
ta ſua ſibi: vel alijs eſt neceſſaria. Mat. 10. ca
pitulo. Cum vos pſecuti fuerint in vna ciuita
te fugite in aliam: vel quando perſecutio eſt p-
ſonalis ne perſequētes peius faciant. Eccl. 4.
Noli reſiſtere contra faciem potentis. vnde ſe
quitur. Ambulabat. Textus patet ex p̄dictis.

Secunda conſideratio.

Circa ſecundam conſiderationeȝ: que
eſt de ſamaritanoꝝ falſa perſuaſione
cum dicẛ. Erat autem dies feſtus iu
deoꝝ. vbi ſunt tres concluſiones.
℄ Prima ꝯclo eſt: ꝙ omnis ꝯſiliarius eē dȝ
preditus duplici virtute. ſ. prudentia ꝛ beniuo
lentia. ℄ Primo pȝ de prudentia. vnde Se
neca. Prudentis ꝓprium eſt examinare cōſi-
lia: ꝛ nō cito labi taȝ facili credulitate ad falſa ꝓ
labi. Prudens nō niſi iudicio credit: ꝛ nō niſi
examinatā ſniam in cōſenſum credulitatis ad-
mittit. ℄ Scđm pȝ de beniuolentia. Nam be
niuolentia eſt actus bone voluntatis: nulli red
dens maluȝ ꝓ bono. Sed omni reddens bo
num p bono: ꝛ bonum ꝓ malo. Et oēs actus
ſuos ordinans in laudem ꝛ honorē dei: ꝛ ſalu
tem aīaꝝ: ꝛ vtilitatem ꝓximi. vnde Bernar.
dicit. Ad ꝯſilium ſoli eliganẛ: qui ꝛ prudētes
eſſe videntur: ꝛ beniuoli. Abſqȝ. n. prudentia
ꝛ beniuolentia nō ſunt pfecta conſilia.
℄ Scđa ꝯclo eſt: ꝙ perſuadere malū in pericu-
lum aie: eſt ſpūaliter occidere. vnde Auguſti.
Si fratri tuo mala pſuades: occidis. Naȝ cō-
ſulens maluȝ: occidit in ꝓpria ꝯſcia: qꝛ facit eū
peccare. ſeparans eū a vita ſua. ſ. deo. vnde ideȝ
Periculoſe decipiunẛ: qui exiſtimant tm̄ eos
homicidas: qui manibus hoium occidunt ho-
mines: ꝛ nō potius eos: per quoꝝ cōſilium: ꝛ
fraudem: ꝛ exhortationē hoies extinguuntur.
Nam iudei xp̄m nō manibus: ſed linguis oc-
ciderunt. vnde dicit. Dixerunt aūt ad eum fra
tres eius. Tranſi hinc: ꝛ vade in iudeam.
℄ Notat hic Criſo. dicit h inſinuari hos cō
ſanguineos xp̄i voluiſſe chriſtum tradere ꝛ ꝓ
dere iudeis. Et ideo Jhere. 9. Datur ꝯſiliuȝ
ꝙ vnuſquiſqȝ ſe a ꝓximo ſuo cuſtodiat: ꝛ in oī
fratre ſuo fiduciā non ponat. Glo. interline.
Cognatum fratremqȝ caue: coniunqȝ ſodalem
vnde Grego. ibidem dicit. Callidus hoſtis
cum a bonoꝝ cordibus ſex cōpelli ꝯſpicit: eos
qui ab illis valde diligunẛ: exquirit. ꝛ per eorū
verba blandiens loqtur: qui plus ceteris amā
tur: vt dum vis amoris cor pforat: facile pſua
ſionis gladius ad itime rectitudinis munimi
na prorompat.
℄ Tertia ꝯclo eſt: ꝙ pſuaſio de querēda glo-

ria mundi eſt ꝑiculoſa ſaluti animarum. Ratio eſt. Nam gloria celeſtis ſufficientiſſima eſt qꝛ replet vniuerſaliter totum hominis deſiderium: ad quam aſpirare debemus. Gloria autem mundi eſt vacua. Et ideo replere non põt mentem hoīs. Ratio eſt. Nam cor hoīs repleri non põt: niſi ꝑducatur ad finem. Finis autē hominis eſt deus. Auguſti. Homo eo ipſo ad imaginē dei factus eſt: quo capax ⁊ particeps eius eſſe poteſt: ideo nihil mundanum ipſum iplere poteſt. Cor. n. hoīs eſt ſicut vas. Et iō quando ad terrena incuruatur: non impletur. immo plus euacuatur. Sʒ qñ ad deum cõuertitur: tunc in rectum dirigitur: ⁊ ꝓpter hoc ſolū bonis eternis repletᷣ. Pſal. Replebimur in bonis domus tue. vnde prudētes ſunt: qui ꝓ iſtis bonis tꝑalibus trāſitorijs eligunt celeſtia ⁊ ſtulti ſunt: qui eligunt ea: que ſunt ſibi noxia vt pʒ. vnde dicitur. Tranſi hinc ⁊c. Perſuadent enim xp̄o ſm gloſam: ſicut inanis glorie cupidi. Eſt aūt proprium talium: vt qcquid fit ab eis ⁊ a ſuis: vt oſtēdatur in publico: vt videantur ab hoībus. Et qꝛ tp̄s tunc ꝯgruebat inani glīe ꝓpter multitudinē populi: qꝛ erat dies feſtus iudeorʒ ſcenophegie. i. fixionis tabernaculorum: qꝛ tunc per ſeptē dies habitabant in tabernaculis. In memoriā: qꝛ quadraginta annis fuerunt in deſerto. Et ideo addūt. Nemo qppe in occulto aliquid facit: quaſi ſub dubio ꝑſuadentes: verum xp̄s miracula faciat. Et ideo dicunt. Si hoc facis: manifeſta teip̄ʒ mundo. Ratio dubij erat: qꝛ fratres eius non credebant in eum. vnde augu. Iſti xp̄m conſanguineum habere potuerunt: Credere autē in eum faſtidierunt. Nam ſepe inimici hominis domeſtici eius. vnde gloſa ibidem dicit. Opera que veri diſcipuli faciebant: iſti neſciebant. Laudes diuinas populari fauori offerēdas exiſtimant. Et ideo non confidebat de eorum conſilijs ſm illud pſal. Non ſedi cum cõſilio vanitatis. Glo. Cor meum non appoſui illis ⁊c. Qui pre inani gloria bene fieri in trāſitorijs putabant: que cauſa eſt oīum iniquitatuʒ quaſi dicat. Tractatū iniquorum vitaui: facta autem nec incepi.

Tertia ꝯſideratio.

c Irca tertiam ꝯſiderationem: que eſt de xp̄i humili declinatione: tam dicitur. Dixit ergo eis ih̄s. vbi etiā ſunt tres concluſiones.

Prima ꝯclō eſt: ꝙ aſcendere ad celeſtia volentibus maxime expedit humilitas. Hoc. n. ꝓprie pertinet ad humilitatem: vt aliqs reputat ſeipſum: ne feratur in ea: q̄ ſunt ſupra ſe. Ad hoc autem neceſſarium eſt: vt aliqs cognoſcat id: in quo deficit a ꝓportione eius: qui ſuā virtutem excedit. vnde ſua cognitio ꝓprij defectus ꝑtinet ad humilitatem: ſicut regula quedam directiua appetitus. Et ideo cum aliquiſ ꝯſiderat ſuū defectū: tenet ſe infimū ſʒ moduʒ ſuum. vnde Iſido. dicit. Humilis dicitᷣ quaſi humo acclinis. Debemus igitᷣ nos in humo volutare per ꝓprie laudis declinationē ⁊ ꝓpriam reputationē: ⁊ laudare diuinam potentiam: ⁊ ſic honoratᷣ deus. Eccli. 3. Magna potentia dei ſolius: ⁊ ab humilibus honoratᷣ: qui. ſ. totū tribuūt deo: ſibi aūt nihil. Econtra aūt ſupbus ꝗntum eſt i ſe: deo aufert honorem. Roma. 2. dicitur de ſuperbo. Qui in in lege glorias per preuaricationem legis: deum inhonoras: Quod contra illos: qui non laudem dei: ſed ſuam querunt. Chriſtus enim humillimus fuit: ⁊ ideo precipue humilitatem cõmendauit verbo ⁊ exemplo: qꝛ per hoc maxime remouetur impedimētuʒ ſalutis humane: qđ conſiſtit in hoc: ꝙ homo ad celeſtia tēdat. A quibus homo impeditur dum in terrenis magnificare ſe ſtudet. Ideo etiam exteriorē celſitudinē contemnendam monſtrauit ꝑ humilitatē: qꝛ contēnentibus terrena: promittuntur celeſtia. Dixit ergo eis ieſus: qꝛ ipſe ex ſua humilitate fugiens gloriam humanam diſtulit aſcendere ad feſtum. Ratio ē: qꝛ tempus meum nonduʒ aduenit: tempus autē veſtrum ſemꝑ paratum ē. Quaſi di. ſm Aug. Vos inuitatis me ad gloriam. Tempus autem meuʒ. ſ. glorie mee quo veniaʒ iudicaturus cum potentia: nondum aduenit. Tēpus autem veſtruʒ qui mundi gloriam queritis ſemꝑ eſt paratum. q. d. Duplex ē tempus. ſ. futurum ⁊ p̄ſens. Ad tempus futurum perueniunt ſancti per tribulationem. vnde ſap. Tanꝙ auruʒ in fornace ⁊c. Sequitur Et in tēpore erit reſpectus illorum. ⁊ hoc tempus non ſemꝑ eſt paratum: ſed in ſpe expectatᷣ Aliud eſt tēpus preſens quo mundani gloriā querunt. vnde hoc? Ideo qꝛ ipſi mundo conſentiunt ⁊ mundus eis.

Sc̄d̄a ꝯcluſio eſt: ꝙ reprehenſio malorum fomitē odio miniſtrat. Nam ꝯtrarietas opeꝝ arguit contrarietatē mentium: ⁊ ꝑ ꝯn̄s odiuʒ. Sed qꝛ opera mundi ⁊ xp̄i erant cõtraria. Iō etiaʒ mente aduerſabantur. Ideo xp̄s mundū

redarguens ꝓpter peruerſitatē operum: eorū indignationeʒ incurrit. vnde de hoc conqueritᷣ dn̄s. Amos. 7. dicens. Odio habuerunt corripientē in porta. vbi glo. Iheronymi. Porte mortis vitia: porte vite virtutes. Habetur ſᷓt odio iuſtus exiſtēs in porta virtutū: ſi corripit maluʒ exiſtētem in porta mortis. Sic etiam conſentiens in malo fouet paceʒ malorum: qꝛ equalitas operum arguit equalitatem mentiuʒ ⁊ concordiam: ſʒ cum maloꝝ opa ſint eadem ⁊ mente concordabunt. vnde Gre. Sicut ſolet eſſe noxiū ſi vnitas deſit bonis: ita ꝑniciosum ē ſi nō deſit malis: vnde ꝑuerſos quippe vnitas corroborat duʒ ꝯcordāt: ⁊ ꝗ̄to magis vnāimeſ ſunt: tāto magis īcorrigibiles: ⁊ h̄ eſt qđ dic̄. Nō poteſt mūdus vos odiſſe: qꝛ ſequimini ꝯplacentiā mūdi: me aūt odit: qꝛ teſtimonium ꝑhibeo de illo: qꝛ opa eius mala ſunt. Et ideo eū redarguo. Ex quo ſequitur ꝙ odium cauſatur ex redargutione malorum operum.

Tertia ꝯclō eſt: ꝙ ſicut humilitas eſt via ad celeſtia: ita gloria mundi eſt vitanda: qꝛ impedimentū eſt aſcendētibus ad celeſtia. Et ideo dominus recuſauit aſcendere ad feſtum ꝓ gloria mūdi: ꝑmiſit tñ eos aſcēdere ꝓꝑ tres ratiōes.

Prima eſt: vt doceret nos vitare oēʒ vanā gloriā. vnde Theo. Si xp̄s vana gloria detineretur: retinuiſſet eos ſecuʒ. Nā glorie mūdi cupidi ꝯſueuerūt multos habere ſecuʒ. Secūda eſt: vt doceret eos vitare adulationeʒ. vñ Criſo. dicit. Chriſtus dicit: vos aſcēdite: oſtēdēs ꝙ eis blandiri nō vult. Tertio vt oſtēderet eos ꝗrere gloriā mundi. Unde Augu. Uos aſcēdite: ꝗ gloriaʒ humanā queritis: vbi extēdere vultis carnalia gaudia nō eterna cogitare. Hec cum dixiſſet māſit in galileam ibi faciens aliqualē dilationē. Ut autem aſcenderunt fratres eius: tūc ⁊ ipſe aſcendit non in manifeſto: ſed q̄ſi in occulto. Hic lʒ xp̄s videatᷣ ſibijp̄i ꝯtradicere. ſ. de aſcenſu: tñ ſm Aug. xp̄s non aſcēdit eo. ſ. modo quo ꝑſuadebāt ſibi diſcipuli: qꝛ poſtea aſcēdit nō gl'iari tꝑaliter: ſed docere ſalubriter. Aſcēdit etiaʒ nō in manifeſto: ſʒ q̄ſi in occl'to. Primo ad humanitatis oñſionē. Sc̄d̄o ad exēpluʒ noſtꝝ: vt ſi aliqñdo ꝯtingat nos incidere periculuʒ: ſciamus quid nos oporteat agere. Tertio vt doceret nos declinare humanū fauorem ſm alcuinum.

Quarta ꝯſideratio.

c Irca quartā ꝯſiderationē que eſt de iudeoꝝ curioſa requiſitione cum dr̄. Iudei aūt querebant eū: occurrūt tres ꝯ͡cnes.

Prima concluſio eſt: ꝙ lʒ chriſtus a diuerſis diuerſimode queratur. Nam primo aliqui ipſum querunt in ipſo delectando vt contēplatiui. Pſal. Letentur oēs qui querūt te ⁊c. Alij ꝓpter refectioneʒ. Pſal. Et querebant a deo eſcam ſibi. Alij propter cure ſanitatē. Sapien. 28. A deo querūt medelam. Alij propter inſtitutionē. Prouerbioꝝ. 17°. Cor ſapiētis querit doctrinam. Alij propter mortis occaſionem: ſicut iudei contra eum indignati. propterea quia eorum maliciaʒ redarguit. vnde glo. ſuper illud pſal. Conſiderat peccator iuſtum ⁊ querit mortificare eum ⁊c. Peccator inſidiatur iuſto quia grauius eſt ei ad videndum: ⁊ diſſimilis eſt ei vita eiꝰ. Et ideo querit occidere eū Iudei igitᷣ querebant in die feſto. vñ ꝗrentes eū di. Ubi eſt ille? nō vbi ē ieſus: qꝛ ſm Criſoſto. ꝗrebāt euʒ ex odio: ⁊ non eū noīabant ꝑuipēdētes eū ⁊ idignāter ferētes eiꝰ correctiōeʒ.

Sc̄d̄a ꝯclō eſt: ꝙ diuerſa erat opinio de xp̄o. Nam qdam ꝯſiderantes opa eius. ſ. p̄dicationem: infirmoꝝ curationē: ⁊ miraculoruʒ corruſcationē: dicebant ipſum eſſe bonuʒ. Alij autem ꝑſequētes eum ꝓpter iuſticiaʒ: ⁊ pctōꝝ redargutionē: vice ꝯtraria murmurabant de eo. ſ. ei culpā imponētes: maxime de eo ꝙ ad pctōres ⁊ publicanos diuertiſſet ſe: iuſtos reputantes: cuʒ eſſent maiores pctōres. Et ſeqtᷣ Et murmur multus erat. i. ꝯtradictio opinionis erat de eo in turba. Nam qdam dicebant: quia bonus eſt. Alij non: ſed ſeductor.

Nota ſm Augu. ꝙ ſeductor aliqñ ſumitur in bonam parteʒ. Naʒ ſeducere aliqñ idem eſt qđ ſeorſum ducere: qđ fit dupliciter. Uno modo a veritate in falſitateʒ. Sic xp̄s non fuit ſeductor: qꝛ fuit ipſa veritas: que in falſitatē ducere nō potuit: vel ecōuerſo a falſitate in veritatem: ⁊ ſic xp̄s ſeductor dici potuit. Ihere. 20. Seduxiſti me dn̄e ⁊ ſeductus ſum. Qñqꝫ idē eſt qđ decipere ſic nullo modo dr̄ ſeductor.

Tertia ꝯclō eſt: ꝙ metꝰ iudeoꝝ tā maiores ꝗ̄ minores ꝯpulit: vt quiſqꝫ opinionem ſuam de chriſto: ſiue bonam: ſiue malam: manifeſte nō auderet fateri. Nam maiores freq̄nter libenter intuliſſent xp̄o mortem. ſed non audebant: qꝛ timebant turbas: qꝛ eum tanꝙ ꝓphetam habebant. Minores autem territi timore ſuperiorum: non audebant cõfiteri ipſum eſſe chriſtum. Et ideo vt dicitur Naym ſecundo. vtriqꝫ erant murmurantes in cordibus ſuis.

Et hoc eſt qđ dicitur. Nemo tamen palam lo
quebatur propter metum iudeorum. Naȝ illa
vox: ſcilicet bonus eſt: erat multitudinis: q nõ
audebant palam loqui ,ppter metum principũ
Sed illa vox: ſcilicet ſeductor eſt: erat principũ
qui etiam propter turbam non loquebanť pa/
lam: quia turbe eum vt prophetam habebant.
De quo Criſoſtomus. Qui principabantur
corruptionem habebant. Qui autem ſubijcie/
bantur: ſani quidem erant iudicio. ſed liberta/
tem dicendi non habebant. Quam libertatem
nobis concedat ihs xp̃s paſſus pro nobis.

¶ Feria quarta dominice in paſſione.
Sermo ſeptuageſimus quintus.

Acta ſunt en

f
cenia in iheroſolymis ⁊ hy
ems erat. Johis. 10. Se
cunduȝ qđ dicit Bernar.
in ſermone quodaȝ. Quo
tiens peccantẽ videris fra
trem continuo debet procedere compaſſionis
affectus. Ne ergo quis dura ceruice beneficio
compaſſionis abutatur ⁊ zelus iuſtitie abijciať
Ideo oportet ſpiritũ diſcretiõis adeſſe: vt ſicut
compatiebatur fratri: ita etiam compatiatur iu
ſtitie dum ſit. Et ideo Bernar. in li. de corre/
ctione dicit. Arguere interdum eſt neceſſariuȝ
Feruent igitur in nobis amor iuſtitie: ⁊ odiuȝ
iniquitatis. Nemo fratris vitia diſſimulet di.
Nunqd cuſtos fratris mei ſum ego? Eſt ergo
conſentire ſimile cum arguere poſſis: ⁊ ſcimuſ
q̄ ſimilis pena debetur facienti ⁊ conſentienti
Videſ igitur ſaluator iudeos letitie tpali dedi/
tos que finalr̃ aufert a nobis gaudiuȝ eternuȝ.
Cõpatiens īfirmitati: zelo iuſtitie eos corripit
ſcilicet de pfidia ⁊ duritia cordis: vt pȝ in euan
gelio moralr̃ intellecto. Naȝ inordinata letitia
parit confidentiam de mundo: ⁊ diffidentiam
de deo ⁊ cor ad ſpiritualia indurat. Et ideo in
euangelio occurrũt nobis ſex ꝯſiderationes.

Prima ꝯſideratio.

c
Irca primam ꝯſideratiõem que eſt de
mundi defectuoſa affectione cũ diciť.
Facta ſunt encenia ⁊c. Naȝ deficit af
fectus: cuȝ ſpreto ſũmo bono in tpalibus hõ q̄
rit delectari. Et ideo occurrunt tres ꝯclões.
¶ Prima ꝯclõ eſt: q̄ ſummus artifex huma-
nam nãm fecit tam generoſam. Hec. n. gene/
roſitas naturalis patet in hoc: q̄ tibi nãliter aſſ
tui decoreȝ impreſſa eſt imago beatiſſime trini
tatis. vnde Anſelmus. Fateor dñe ⁊ gratias
ago: q̄ me creaſti ad imaginem tuam: vt tui me-
mor ſim: te cogiteȝ: te diligaȝ. vnde Bernar.
Scđm interioreȝ hoiem tria in me inuenio: p
que deuȝ recolo conſpicio ⁊ concupiſco. ſ. me/
moriaȝ: intelligentiaȝ ⁊ voluntateȝ. Cũ dei re/
miniſcor in ipo ꝯdelector: cum p intelligentiaȝ
intueor ſtupeſco: ⁊ cum deum per voluntatem
diligo meipſum in illũ tranſformo. Et ideo re
cognoſce q̄ȝ mira ⁊ inextimabilis dignitas eſt
eſſe: non ſolum veſtigiuȝ creatoris qđ ꝯmune
eſt omnibus creaturis: ſed eẽ ad imagineȝ qđ
eſt proprium hois. Igitur exulta ⁊ gaude inſi-
gnita dei imagine. Decorato ſimilitudine: par
ticeps rõis: capax eterne beatitudinis. ¶ Itẽ
dedit tibi nãm imortaleȝ: ſubſtantiaȝ icorrupti
bilem: durationeȝ interminabilẽ: vitã ppetuã
¶ Item deus in te hitioneȝ ſuã pparauit. vñ
xp̃s dicit. Ego ⁊ pater ad eum veniemus: ⁊
manſioneȝ ⁊c. Unde gaude: q̄ potes eſſe ho/
ſpitis tanti hoſpitiuȝ p debitaȝ pparationẽ. vn
de Bernar. Negare ei celũ non poterit ⁊ eter
nam requieȝ: qui ſibi in hac vita requieȝ in mẽ
te preparauit: q̄ ipſe ſolus ⁊ non alius ſatiare
appetitum poterit. vnde Hugo. Ois iocundi
tas ⁊ ſuauitas opulentiaq̄ȝ rerum creaturaruȝ
poteſt afficere: poteſt non ſatiare cor humanũ.
¶ Item omnia ſubiecit ſub pedibus eius. vn
de Hugo. Omnis natura tuis vtilitatibus de
ſeruit: tuis oblectationibus ſm diſtributioneȝ
tẽpoꝝ indeſinenter occurrit. vnde creator eiuſ
totam machinaȝ mũdialem ad tuum ordinauit
miniſteriũ. ¶ Itẽ angl̃i inflãmant tuũ affectuȝ
informant tuuȝ intellectuȝ: pficiunt ⁊ cuſtodiũt
totum tuũ ſubiectum: nos in bono conſeruant
⁊ deſiderio nos ad noſtrã ſalutẽ expectant. Et
ideo in euangelio iheruſalem noiatur: qđ inter
pretatur pacis viſio. Ad intellectuȝ pertinet vi
ſio: pax eſt habitus voluntatis.
¶ Secunda ꝯclõ eſt: q̄ natura humana ſue di
gnitatis oblita per varias ⁊ mundi tranſitoriaſ
delectationes abdicatur talibus per amoreȝ in
herendo: qbus Augu. maledictionẽ imprecať
di. Veh qui oberrãt in veſtigijs tuis: abducti
ſcilicet delectatione creaturarum. vnde Ber.
Quanto preſcius dignitatem meaȝ conſpicio:
tanto magis vitaȝ degenerem me duxiſſe con
fundor. Timeo. n. q̄ tanto grauior eſt culpa:
quanto dignior eſt natura. Et quãto maior eſt

offenſa: tanto maior eſt excellentia offenſi. Et
tanto maior eſt iniuria: quãto maiora fuerit be
neficia. Unde intellexiſti q̄ȝ generoſa forma
ta ſis per naturam. vide nunc q̄ȝ vitioſe defor/
mata ſis p culpaȝ. Et ideo dr̃ q̄ in hac iheruſa/
lem facta ſunt encenia. i. noua dedicatio templi
Nam aia templuȝ conſecrata deo dicitur ence-
niare: quando p deformitatem ſceleris diabo/
lo dedicať: ⁊ hoc p feſtũ tpalis letitie: que ꝯſiſtit
in gl̃ia mũdi poſtpoſito feſto ſolẽnitatis eterne
¶ Tertia ꝯcluſio eſt: q̄ aia ſic mundi delecta/
tioni ſeducta multis miſerijſ implicať. Et ideo
ſtatus eius hyemi cõparatur: cum diciť. Et hy
ems erat. vnde glo. ſuper illud Job. 37. Pre
cepit hyems pluuias ⁊c. Dicit hyems eſt vita
preſens: in q̄ nos mortalitatis noſtre frigidus
torpor conſtringit. Nam in hyeme eſt gelici/
dium: ſunt venti: obſcuritas aeris: frigus: via
lutoſa. Hec concurrunt etiam in ſtatu pecca/
torum. Nam ibi eſt gelicidium caritatis: ven/
tus ſuperbie: obſcuritas aeris inuidie: frigus
accidie: gelu auaritie: comeſtio gule: via luto/
ſa luxurie. Et ideo etiam frigeſcit fides in de/
um. ¶ Nota tamẽ: q̄ hyemi ſtatus peccati cõ
paratur. ¶ Primo q̄ ſicut frigus tollit calo/
rem. Sic peccatum ardorem caritatis. ¶ Se
cundo ſicut frig⁹ homines pigritat: ita peccatũ
pigros facit in bene operando. ¶ Tertio ſicut
frigus inducit ſterilitatẽ: ita peccata in bonis
opibus. ¶ Quarto ſicut frig⁹ mortificat ter/
re naſcentia: ſic peccatũ omnia bona. ¶ Quin
to ſicut frigus tollit vigorẽ: ita peccatũ bonum
propoſitũ extinguit. ¶ Sexto ſicut in hyeme
aque inundãt: ſic vnũ pctm̃ facit ruere in aliđ.
¶ Septimo q̄ ſicut in hyeme eſt elõgatio a ſo
le: ita per peccatũ eſt elongatio a deo. ¶ Octa
uo ſicut in hyeme eſt itempies aeris: ſic in pctõ
re eſt itempies affectionũ. Scđa ꝯſide°.

c
Irca ſecundã conſiderationeȝ que eſt
de xp̃i affectuoſa ꝯpaſſiõe ibi: Et am
bulabat ⁊c. vbi ſunt tres ꝯcluſiones.
¶ Prima ꝯclõ eſt: q̄ ambulare accipiť ſpiri/
tualiť ſimilitudinarie a motu corporali: quo vi
delicet aliqđ corp⁹ moueť a termino: a quo ad
terminũ ad quẽ relinquendo vnũ vbi: ⁊ acgrẽ
do aliud: q̄ ſimul ⁊ ſemel naturaliter nõ poteſt
eſſe in duobus locis. Sic et ſpũalr̃ ambulare:
nihil aliud eſt q̄ȝ ſpũalr̃ moueri de termino: a
quo qui eſt mundus ipm̃ relinquẽdo ad termi
num ad quẽ ipȝ acgrendo. Terminus aũt ad
quem acgrẽdus: eſt finis vltim⁹: q acgri nõ po
teſt ſine creature deſtione: ⁊ hoc eſt ſpiritualiť
ter ambulare. de q̃ ad Gal. 7. Si ſpiritu viui
mus: ſpũ ⁊ ambulemus. Naȝ ſicut motus cor
poralis non põt eſſe in corpore naturali niſi p
vitam nãleȝ: ita motus ſpiritualis in deuȝ nõ
põt eſſe niſi per vitam ſpũalem. Vita ſpũalis
aie ẽ xp̃s. ſȝ Aug. et ſȝ Joheȝ. Ego ſuȝ via
Vitas ⁊ vita. via directiua: veritas dedicatiua
vita gꝛatiua. vñ di. Ambulabat ihs. ſ. Vbo ⁊
exemplo nob̃ declarãs ambulationẽ ſpũalem.
¶ Secunda ꝯclõ eſt: q̄ hec ſpiritualis ambu/
latio ptinet ad voluntatem ⁊ ad intellectuȝ. tñ
pncipaliter ptinet ad voluntateȝ. Ratio cuius
eſt: illius potẽtie eſt ſpiritualiter ambulare: cu
ius eſt moueri ad res ipas: ſȝ hoc eſt volũtas:
q̄ vt tertio de aia diciť. Differẽtia eſt inter in/
tellectum: ⁊ voluntateȝ: q̄ appetitus eſt motus
aie ad rẽ: ſed intelligere eſt motus reꝝ ad aiaȝ
⁊ iõ intellectus: q̄ recipit ſpecies reꝝ intelligi-
biliuȝ: nõ intendit ad aliud ſicut voluntas que
actu ſuo tendit ad rẽ extra. Et hoc eſt ſpiritua/
liter ambulare. Sicut patet in actibus volun/
tatis. ſ. deſiderij ⁊ dilectionis: q̄ cuȝ deſideri/
um ſit reſpectu boni nõ habiti: ſed acgrẽdi: ni
hilominus qui in ſtatu vie ſumus motu deſide
rij ſpũalr̃ ad deũ ambulamus. vnde ad Gal.
7. Spiritu ambulate ⁊ deſideria carnis non
perficietis. Patet ẽt de actu dilectionis: q̄ ſm
Aug. Sicut ſe amor hȝ in ſpũalib⁹ ſic pondus
in corporalibus q̄a ingt amor meus: pondus
meum: eo feror quocunq̄ȝ feror: ideo ſcđs act⁹
tendẽdi in deũ eſt dilectio. vñ ad eph. 7. Am/
bulate i dilectõe: ſicẽ ⁊ xp̃s dilexit vos. Et h̃ eſt
qđ dĩc. In portica ſalomõiſ. i. ĩ volũtate tibi ſa
lomõ celeſtis rex. i. xp̃s ſibi oratoriũ ordiauit.
¶ Tertia ꝯclõ eſt videre p quos gradus de/
beamus ambulare: reuertẽdo ad xp̃m. vbi ſci
endum q̄ motus cõuerſionis eſt retrogradus
per ꝯparationeȝ admotũ ꝯuerſionis: Ibi. n.
debes tuaȝ ꝯuerſionẽ inchoare: vbi pus auer
ſionem ꝯſumaſti. ¶ Primus gradus ꝯuer/
ſionis eſt ꝯſideratio tui. Exemplum de filio p
digo in ſe reuerſo. vnde Yſaie. 48. Redite p̃
uaricatores ad cor. ¶ Scđs eſt peccati deteſta
tio. Yſa. 18. Derelinquat impius viaȝ ſuã ⁊c.
¶ Tertius eſt p̃ſentis ſecl̃i deſeratio. Ihere.
Reuertere filia iſrael ad ciuitates tuas.
¶ Quartus eſt beneficij gratitudo. Ihere. 3.
Reuertere fili iſrael: ⁊ ego aſſumam vos.
¶ Quintus eſt in corde recollectio viriuȝ aie
Nam impoſſibile eſt hoi diſſipato: diſpſo cor/

de beneficia xp̄i recogitare. Exo. Reuertatur
vnuſqſq; in domū ſuaz. ¶ Sextus eſt deſide
rij ſublimatio. Eccli. p̄. Ad loca vnde exeunt
flu*i*a reuertunt̄ ꝛc. ¶ Septimus eſt dei in hac
vita ↄtēplatio: ſiue vite ↄtēplatiue exercitatio.
Ezech. p̄. Alialia ibant ꝛ re. Ibant ꝑ actionē
ſalutaris miniſterij. Reuertebant̄ ꝑ iuge exer
citium ↄtēplandi.

Tertia ↄſideratio.

Circa tertiam ↄſideratōez: q̄ eſt de ca
lumnioſa iudeoꝝ aggreſſione: cum
dicit̄. Circundederūt eum iudei. vbi
ſunt tres concluſiones.

¶ P^a ↄ^o eſt: ꝙ oīs cōuerſus ſi mox oēs car
nis ſtimulos cupit ↄculcare: ꝛ ſummā virtutū
ſubire ↄtēdat: ſi forte adhuc aliqua aduerſa de
carnis moleſtijs tollerat: nō frangatur: q2 diſ
penſator bonoꝝ nouit aduerſitates reprimere
vitioꝝ: ſucceſſione virtutum. Nam tunc ma
gis grauari ſe impulſu vitioꝝ agnoſcit: dū ac
ceſſerit ad cognitionē dei. Et h̄ eſt qđ dicitur.
Circūdederunt igit̄ eum iudei. Iudeus inter
p̄tatur ↄfitens. vñ ꝑ iudeos intelligantur illi:
q querunt gl'iaz ꝓpriam: ſeipſos ↄfitentes. vñ
ſic iudei ſunt cogitatiōes: cor iuſti eleuantes in
ſupbiam: ponētes ante oculos eius dignitatē.
¶ Scđa ↄclō eſt: ꝙ tales cogitatiōes ſunt ſta
tim reprimende: q2 ducerent nos in deſpatio
nem. ſ. delendo in nobis cognitionez dei. Si
cut pȝ ꝑ Ber. di. Forte aliqs in ſe reuerſus: co
gitans poſtponere carnalē ↄuerſionem: igno
rans bonitatē dei. Et q̄ʒ multus ſit ad ignoſcē
duʒ: nō ne ſua carnalis cogitatio arguet eū. d.
Quid facis? Vitaȝ iſtam vis ꝑdere: ꝛ futurā?
Peccata tua maxima ſunt ꝛ multa: non ſuffi
cis ſatiſfacere: ↄplexio tenera eſt: vita delicata:
ↄſuetudinem difficile vinces. Et ꝓ hijs ꝛ ſimi
libus deſpat⁹ reſilit miſer ignorans dei boni
tem: q̄ neminem vult ꝑire. Ipſi imaginantur
ipſum ſeueꝝ ꝛ implacabilem: q eſt miſericors.
vñ ſeqtur. Quouſqʒ aiam noſtraȝ tollis? vbi
Criſo. dicit eos h̄ feciſſe adulatorie: vt euȝ per
aliquam captionē inuenirent. vñ dicūt. Si tu
es xp̄s: dic nobis palā. Q đ ſi dixiſſet ꝙ ſic: ſu
iſſent calūniati: q̄ſi ſibi arrogaſſet regiā ꝑtātez
¶ Tertia ↄ^o eſt: ꝙ ſm̄ Ber. tria ſunt gnā co
gitationum: a qbus multa ſollicitudine cauere
neceſſe eſt volentibus ad deum reuerti.
¶ Prime ſunt cogitatōes ocioſe: ꝛ ad reȝ nō
ꝑtinentes: quas tam facile abijcere q̄ʒ recipere
poſſumus. ¶ Alie ſunt violente magis: q̄. ſ.
ad neceſſitatem nāe ꝑtinent. Que ſi paꝝ nob
inſiderēt: auelli nequeunt ſine leſione. Sepe
eniȝ ſic afficit nos cogitatio de neceſſarijs vite
ꝙ de cordibus nō poſſunt eradicari. Plane
opȝ reprimere quē extinguere non poſſumus.
appetitū. ¶ Tertiuȝ gen⁹ imundum ꝛ fetidū
eſt: qđ nulla rōne eſt admittenduȝ: ꝛ ille ꝑtinet
ad luxuriā ꝛ ad alia vitia. O pȝ ſi mundas vo
lumus hr̄e aias: hijs cum multa indignatione
occurrere: vt nullus eis detur acceſſus.

Quarta ↄſideratio.

Circa quartā ↄſiderationē que eſt de
fructuoſa xp̄i informatōe: cum dicit̄.
Rn̄dit ih̄s ꝛ dixit. Loquor vob ꝛc.
vbi occurrūt tres concluſiones.

¶ Prima ↄ^o eſt: ꝙ docet nos vitare incredu
litatem: q2 hec facit nos indignos dei grā: cuȝ
hēat rōeȝ grauiſſimā peccati. Nā omne pctm̄
ↄſiſtit formalr̄ in auerſione a deo. Et tanto ali
quod pctm̄ eſt grauius: q̄to ꝑ ipȝ hō magis a
deo ſepat̄. Hoc aūt ſit ꝑ pctm̄ infidelitatis: q2
veram dei cognitionē nō hȝ: ſed falſam: ꝑ quā
ab eo elongamur: ꝛ nō ad deū appropinqua
mus: nec ille deū cognoſcit: q falſam opinionē
de eo habet. vnde patet ꝙ peccatuȝ infidelita
tis eſt maius oībus peccatiſ: q̄ ↄiungunt in per
uerſione moꝝ. vñ ex euidentia veritatis: ꝛ al
legatione opeꝝ ꝓtātis execrat̄ eoꝝ incredulita
tem dī. Loquor vob: ꝛ non creditis opa: q̄ ego
facio in noīe patris mei: hec teſtimoniū perhi
bent de me. q. d. Ex verbis meis poteſtis me
cognoſcē ꝑ fideȝ: quā negleriſtis. q̄ tñ nō ē ex
ꝑte credibilis: ſȝ ex ꝑte vr̄i intellectus. Rō eſt.
Nam ſmo q ↄfirmat̄ ꝑ miraculum eſt credibi
lis: ſȝ ſmo meus ↄfirmat̄ per opa: q̄ ego facio
in noīe patris mei. Igit̄ ꝛc. ſ. teſtificant̄ ꝙ a do
ſum: q2 nō pñt fieri niſi a deo: cum ſint tranſcē
dentia curſum nāe. vñ ꝓꝑ infidelitatē merito a
me eſtis elōgati. vñ ſubdit̄. Sȝ vos nō credi
tis: q2 nō eſtis ex ouib⁹ meis. Hec dicit ꝓꝑ ea
q2 eos videbat ad ſempiternū interitū ordiātos
¶ Scđa ↄ^o eſt: ꝙ tria ſunt: q̄ faciunt nos di
gnos grā dī. ſ. fidelis adheſio. 2^m xp̄i imitatio
3^m eſt finalis ↄtinuatio. vñ dicit. Oues mee
vo. me. audi. ſ. credēdo q2 fides ex auditu. Et
ego co. oues meas: a malis diſcernēdo. Scđa
Thi. 2. Nouit dñs q̄ ſunt eius. Et ſe. me. ſ. ꝑ
imitationē. Matth. 16. Qui vult ve. poſt me
ꝛc. Et ego vitā eternā do eis: ꝛ nō peribunt.
Johis. 6. Qīs q credit in me: hȝ vi. eter. q̄ ſo
lum dat̄ ꝑſeuerantibus. vñ Augu. Hec vox
q ꝑſeuerauerit ſolū audit̄ ab ouib⁹ p̄deſtinatis

¶ Tertia ↄ^o eſt: xp̄s fidelr̄ ſibi adherentes ꝑ
fidem diligenti cuſtoditōe tuet̄. Et h̄ oñdit. d.
Et nō rapiet eas qſq̄ʒ de manu mea. Hoc ꝓ
bat duabus rōibus. ¶ Prima eſt: ꝙ illud qđ
maius eſt oibus: violētiaȝ pati non pōt: ſȝ da
tum mihi a p̄re eſt huiuſmoi. Igit̄ ꝛc. Et h̄ ē
qđ dicit lr̄a. q. d. bñ dico: ꝙ nō ꝑibunt: q2 illđ
ꝑire non pōt eſſe ex ꝑte p̄mij: q2 eſt eternū: nec
pōt eſſe violētia ex ꝑte rapientis. Pater. n. ge
nerādo dedit mihi eēntiā ſuā ꝛ filiatōeȝ: ꝛ illđ
eſt mai⁹ oīuȝ. ¶ Scđa rō. Null⁹ p̄t rapē de
manu patris: q2 oipotens ē. Pſal. Terribiliſ
es: ꝛ qs re. ti. Sȝ vna ē man⁹ p̄ris ꝛ mea vni
tate eēntie ꝛ nāe. vñ opante p̄re: opat̄ fili⁹: q2
vna eſt opatio vtriuſqʒ. Et iō dicit. Ego ꝛ p̄r
vnum ſumus.

Quinta ↄſideratio.

Quinta ↄſideratio eſt de furioſa iude
orum indiſcretōe: cum dr̄. Suſtule
runt. vbi occurrunt tres ↄcłones.

¶ Prima ↄ^o eſt: ꝙ nihil adeo excecat mētē:
q̄tuȝ ꝑuerſitas ſtulte emulatōis. qđ pȝ in hac
idiſcreta lapidatōe ſtulta emulatōe legiſ: exceca
ti legiſlatorē lapidare volētes. Illđ. n. Leui. 7
Quicunqʒ blaſfemauerit no. me. la. obru. ꝛc.
nō tāgit xp̄m: cui⁹ ſmo fuit ad gl'ificandū p̄reȝ
ſe patri coeternū oñdendo. d. Ego ꝛ p̄r vnum
ſu. vñ ſuſtulerunt lapides lapidibus duriores
vñ nullus dȝ tantus zelator dīnoꝝ eē: vt exce
dens ↄtra legem dīnaȝ peccet: ſe vindicando.
Pſal. Dum loquebar illis impu. me gratis.
¶ Scđa ↄ^o ē: ꝙ ſȝ Ber. vbi vehemēs emu
latio eſt: diſcretio eſt neceſſaria: q̄ ordinat cari
tatem. Sēp. n. zelus ſine diſcretōe ꝑnicioſus
valde ſentit̄. Nā feruor vehemēs abſqʒ diſcre
tionis temperamento p̄cipitat. Et ideo xp̄s iu
deos ad diſcretionem inducere volens: dicit.
Multa opa bona ex p̄re oñdi vob: ꝓꝑ qđ ꝛc.
eoꝝ ſeuitiā rep̄hendēs. Bñficiuȝ ↄmemorat
ꝓꝑ qđ opȝ honorare euȝ: nō lapidare. vñ ↄque
rit Ihere. 17. Nūqd reddit̄ ꝓ bono malū ꝛc.
¶ Nota ꝙ reddere malū ꝓ malo eſt fragilitatiſ
ſed reddere maluȝ ꝓ bono ē ꝑuerſitatis: ſȝ red
dere bonum ꝓ malo eſt ꝑfectōis. ſed reddere
bonū ꝓ bono eſt equitatis. vnde reſpōderunt ei
De bono ope nō lapidam⁹ te: ſȝ de blaſfemia.
¶ Tertia ↄ^o ē: ꝙ lȝ iudei xp̄ʒ i doctria ꝛ factis
nouiſſent eū eē filiū dei: tñ inuidioſe opa eius
tranſcēdentia nāȝ: ſe neſcire ſimulātes: cū puꝝ
hoieȝ reputabāt: rōne cui⁹ ipm̄ dicebāt eē blaſ
femū: q2 dicebant impoſſibile eē creature. ſ. ꝙ ſit
equalis deo.

Sexta ↄſideratio.

Sexta ↄſideratio eſt de xp̄i victorioſa
ſupatōe: cuȝ dicit̄. Reſpōdit eis ih̄s
vbi ſunt tres concluſiones.

¶ P^a ↄ^o ē ꝙ iſta ꝓpoſitio ego ꝛ p̄r vnū ſum⁹
nō verificat̄ de creatura ꝛ dō: ſȝ ſolū de hijs: q̄
ſūt vni⁹ nāe ꝛ eēntie ſic pȝ de p̄re ꝛ filio i diuinis
¶ Scđa ↄclō eſt: ꝙ xp̄s ↄfutat ſuos ꝑſequē
tes: oſtendens ſe non eſſe blaſfemuȝ: per hoc
ꝙ ꝓbat ſe eſſe deum. Et ad h̄ duo adducit teſti
monia. ſ. legis ꝛ operum. ¶ Primo formatur
ratio talis. Scriptura vocat quoſdaȝ deos: ad
quos ſermo dei factus eſt: ꝛ tamen non blaſſe
mat. Igit̄ multo minus ego: quem pater ſan
ctificauit ꝛ miſit in mundū: non blaſfemo dicē
do me eſſe deuȝ. ¶ Primo enim oſtendit ꝙ
lex quoſdaȝ vocat deos. ¶ Scđo oſtendit ꝙ
hec lex non pōt mētiri: ꝛ ꝑconſequēs nec blaſ
femare: ibi. Si illos deos dixit ꝛc. ¶ Tertio
ex hoc cōcludit: ꝙ multo minus ipſe blaſfemat
ibi. Queȝ pater ſanctificauit. Quantuȝ ad pri
mum dicit. Nonne ſcriptū eſt in lege veſtra:
quia ego dixi ꝛc. ¶ Nota ꝙ ꝓpter tria hoies
dij vocant̄. ¶ Primo ꝓpter veritatis cogni
tioneȝ. Ihero. Qui de deo loquunt̄: nō hoies
ſed dij appellant̄. ¶ Scđo ꝓpter ꝑticipatōeȝ
potentie ꝛ opatōiſ. vnde dicit̄ actuū. Dij ſiles
hoibus deſcenderūt. ¶ Tertio ꝓpter ꝑticipa
tionem ſanctificatōis. vnde Augu⁹. ſup pſal.
dicit ꝙ deus h̄ verbū vocat̄ ꝙ eſt factor deoꝝ.
Dedit. n. eis ꝑtāteȝ filios dei fieri ꝛc. Sic igit̄
illos dicit deoſ: hic oñdit ꝙ ſcriptura nō blaſſe
mat ſic rōne. Blaſfemus mentitur: q2 ſibi vel
alijs tribuit: qđ non eſt ſuum: ſed dei. Sȝ ſcri
ptura non pōt mentiri. Igitur ꝛc. Hec ratio
elicit̄ ex h̄: ꝙ ſcriptura illos dicit deos: ad quoſ
ſermo dei factus eſt: vt ꝓphas ꝛ alios ſanctos
ꝛ non poteſt ſolui ſcriptura. i. falſa reputari.
Mat. 7. Iota vnum aut vnus apex ꝛc. Seq
tur. Quem pater ſcti ficauit. i. ſanctum genuit
vel miſit in mundum ꝑ carnis aſſumptionem
Uos dicitis q2 blaſfemat: q2 dixi. Filius dei
ſum. q. d. irrationabiliter dicitis. ¶ Secūdo
adducit teſtimoniū opeꝝ dicens. Si nō facio
opa patris mei. Ratio talis eſt. Ille q facit q̄
nullus alius facē pōt niſi ſolus dē non blaſſe
mat ſi ſe dicat eē deū: ſȝ ego ſuȝ talis ꝛc. ¶ Itē
ille q facit opa patris: ille ē in p̄re: ꝛ pater in eo
ꝛ ꝑↄñs nō blaſfemat ſi dicat ſe eſſe deuȝ. Uñ
oñdit ꝙ ſine opib⁹ eēnt excuſabiles. d. Si nō
facio opa p̄ris mei. i. q̄ pater fac̄. Et ſi mihi. i.
ſmoni meo: nō vultis credē: opib⁹ credite.

¶ Tertia ꝯcl'o eſt: ꝙ credēs pr̄ez eſſe in xp̄o: ⁊ xp̄z in patrē talis fides meret̄ vitā eternam. vnde dic̄. Ut cognoſcatis ⁊ credatis ⁊c. Eſt i me. ſ. ꝑ gratiaȝ vnionis. vnde apl's. Qui p̄de ſtinatus eſt filius dei in virtute ſm̄ ſpūm ſan/ctificationis: ⁊ ſic ſcīficatio refert̄ ad hoīeȝ vni tum. vñ Aug. Sāctus fieri de nō ſctō eſt hoīs ſȝ ſctūꝗ gigni ē ſoli⁹ dei. ad quā ſcīficatiōeȝ ⁊c.

¶ Feria quinta dn̄ice in paſſiōe. Sermo. 76.

Ogabat ie

ſum quidam phariſeus vt mādu caret cū illo. Luc. 7. Quia ꝑ paſſionem chriſti mors euacuat̄: ⁊ ꝑ peccatū ſoluit̄. Scd̄m ꝙ dicit Da/ma. libro. 4. Per nullū aūt tantum xp̄i paſſio renouatur: ſicut ꝑ peccati iteratione: Quia ſm̄ Ber. in ſmone de ꝯuerſione beati pauli apl'i Si ꝓpriuȝ ſanguineȝ dedit in p̄ciuȝ redēptio/nis aīaꝝ: nonne tibi videt̄ grauiorem ab eo ſu ſtinere ꝑſecutionem: q exēplo ꝑnicioſo auertit aīas quas redemit q̄ȝ a iudeo q ſanguineȝ eius fudit? Sȝ q: taliter lapſi ꝑ ſolā pn̄iam poſſunt reconciliari: cuius efficacia taȝ facil'r tanta ⁊ tot peccata delet cum ſit a diuina mīa que eſt infini ta. Et ideo trāſcendit in infinituȝ omniuȝ pec/catoꝝ noſtroꝝ multitudinem: ſicut demōſtrat̄ in hac euangelica peccatrice: que huic phariſeo poſita eſt in exemplum: cum dr̄. Rogabat ⁊c. vbi occurrunt nobis quatuor conſideratiōes.

Prima ꝯſideratio.

Irca p̄mam ꝯſiderationem que ē de peccatoꝝ preſumpta arrogātia: quia rogauit. occurrūt tres ꝯcluſiones.

¶ Prima ꝯ̄ eſt: ꝙ peccatoꝝ per op̄a extra caritateȝ facta nihil meretur de ꝯdigno: meretur tn̄ aliqd̄ de congruo. Peccator. n. aliquando facit opus de genere bonoꝝ ꝑꝑ vanaȝ gloriā. Ex tali opere non meretur mercedeȝ ſed penā q: ꝓcedit ad ꝯtumeliaȝ dei. Aliqñ facit ad glo/riam dei. Hoc. n. non poteſt eſſe niſi d̄ gratia gratis data que diſponit de ꝯgruo ad gratiam gratum facienteȝ: eſt tn̄ illud meritum omnino improportionabile merito caritatis. Intelligē dum tamen ꝙ op̄a extra caritatem facta valent ad ſex. ¶ Primo ad multiplicationem tp̄aliuȝ Yſa. ꝓ. Si audieritis me bona comedetis. ¶ Scd̄o ad dimiſſioneȝ pene tēporalis: vt p̄ȝ de achab humiliato coram deo. Et ideo in die/bus ſuis non induxit maluȝ ſup̄ eum. Tertio regū. 12. ¶ Tertio ad bone vite aſſueſactionē Treno. 3. Bonū ē viro cū portā ⁊c. ¶ Quarto ad peccati reſiſtentiaȝ. Jaco. 3°. Elemoſina reſiſtit peccatis. ¶ Quinto ad vtilitatē virtuoſorum operuȝ diſponunt. vnde Ihere. Sicut ethiops ⁊c. Sic nec vos cuȝ didiceritis: ſic ꝯ⁹ ¶ Sexto ad mitigationeȝ pene hyemalis de-bende non debite. vnde ditant: non cruciant: aptant debenda gehēne. Laratur pena ſueſcūt culpeꝗ reſiſtunt. vnde dr̄. Rogabat ieſum q-dam phariſeus. i. peccator poſitus extra caritatem. Rogabat. ſ. operibus. Jeſum. i. gratiaȝ dei: que ſm̄ gloſaȝ venit ad eū corporal'r. ſ. ſua opera acceptando de ꝯgruo diſponens ipſum ad gratiam gratum facientem.

¶ Secunda ꝯcl'o eſt: ꝙ quatuor ſunt impedi/menta: ne quis de condigno recipiet merendo gratiam gratū facientem: que ponunt̄ in glo. ¶ Primū ē falſa iuſtitia. ¶ Scd̄ȝ eſt ſup̄bia ¶ Tertium eſt motus compaſſiōis carentia. ¶ Quartum eſt ſue fragilitatis ignorantia. ¶ Primū p̄ȝ ſm̄ Bedaȝ ſuper lucā ad l'ram qui dicit ꝙ pctōres non ſolū ad dei verbū audiendum: ⁊ ad colloquendū recepti ſunt: ſed etiā ad ꝯueſcendum. Unde dedignantur iudei: ⁊ phariſei: q: falſa iuſtitia nō ꝯpaſſioneȝ ſed dedignationeȝ hȝ. ¶ Scd̄ȝ p̄ȝ de ſup̄bia: q: reddit hoīem incapacem oīs ſpiritualis boni: cuȝ humilitas ei oppoſita ſola hȝ capacitatem gratiam q: deus ſuperbis reſiſtit: humilib⁹ aūt dat gra/tiam. Greg. Supbi tāto a diuina luce longe ſunt: q̄to apud ſe humiles non ſunt. ¶ Ter/tium eſt carentia motus ꝯpaſſionis. Nam ſicut ꝯpaſſio meretur beatitudinē: ſȝ illud Luc. nono. Cum facis conuiuium voca pauperes ⁊ debiles ⁊ beatus eris: ita carentes motu ꝯpaſ/ſionis: ſeueritateȝ iuſtitie recipient ⁊ damnationis ſm̄ illud Jaco. 3. Judicium ſine miſicor/dia fiet illi q non facit miam. vnde Beda ibi/dem dicit in glo. Quo quis maiorem miſicor-diam a dn̄o conſequtur: eo iuſtius negat ꝓximo miaȝ idigenti: ⁊ iuſtius ſeruat penas ipietatis Sicut in iudicio dolebit q non fecit miam: ita q fecit remuneratus gaudebit. ¶ Quarto eſt fragilitatis ignorantia: hec. n. parit ſup̄biam. ſed cognitio humilitatē. vñ Ber. In medita/tionib⁹ negligētes: in ſui cognitiōe rep̄hendi di. Multi multa ſciunt: ⁊ ſeipſos neſciūt. vnde dr̄ Michee. Humiliatio tua i medio tui. De

qbus vitijs dr̄. Aug. de aīa ⁊ ſpiritu. Multa inq̄t ſunt in me: de qbus corā me erubeſco: ⁊ ꝑ qb⁹ valde diſplicere timeo; ⁊ h̄ dic̄ glo. interli. ſ. ꝙ phariſeus erat plen⁹ falſa triſtitia: ſup̄b⁹ nulla ꝯpaſſione motus: ſue fragilitatis oblit⁹.

¶ Tertia ꝯcl'o eſt: ꝙ deus nulluȝ reſpuens oībus inuitantibus p̄ſto eſt: lȝ diuerſimode ſm̄ illud Leōis pape: in ſermone natiuitatis dn̄i. Sicut nullū a reatu liberꝝ rep̄it: ita liberandis oībus venit. Sȝ q: diuerſimode inuitat̄ ꝑfectio ne virtutū: qbus p̄ſto eſt glificatione a qbuſdā Infirmitate qbus p̄ſto eſt. Roboratiōe: a quibuſdā ꝑuerſitate: qbus p̄ſto eſt iuſtitie ſeueritate. Unde dn̄s legit̄ diſcubuiſſe in ꝯuiuio aliqñ apud phariſeos: vt hic: vt ꝯfunderet eoꝝ falſaȝ iuſtitiaȝ. Aliqñ apud publicāos. Luce. 7. Ut ꝓuocaret eos ad pn̄iam. Qñꝗ apud familia/res ⁊ amicos: vt Joh̄. 12. Ut foueat amicitiaȝ Aliqñ apud paup̄es: cognatos ſuoſ: vt ſupple at eoꝝ inopiaȝ.

Scd̄a ꝯſideratio.

Irca ſecundā ꝯſiderationem que eſt de peccatricis deuota pn̄ia: cuȝ dicit̄. Et ecce mulier. vbi ſunt. 4. ꝯcl'onct.

¶ Prima ꝯcl'o eſt de doctrina. Iſid. de ſum. bo. di. Quanuis per pn̄iaȝ ꝓpiciatio pctōrum ſit: tn̄ ſine metu eſſe nō dȝ: q: pn̄ie ſatiſfactio: diuino tn̄ penſat̄ iudicio: non humano: proinde q: miſatio dei occulta eſt ſine itermiſſiōe falle de. Neceſſe eſt nunꝗ ſecuritatē de peccato p̄/ſto eſſe penitēti. Nā ſecuritas negligentiā pa/rit. Negligētia aūt ſepe incautū ad vitia tranſ/acta reducit. Et ideo omnia que impediūt penitentiam ſunt recludenda.

¶ Scd̄a ꝯcl'o ē: ꝙ q̄tuor ſūt ipedimēta pn̄ie q̄ euāgeliſta remouet ab hac peccatrice. ¶ Pri/mum eſt ꝯſcientie induratio. Sunt. n. aliq. vt ſaxi indurati q nec ꝯpunctione ſcindunt̄: nec inſpiratiōe: nec timore: nec terrore: nec amore va leāt imitari. Tales. n. nō ſunt idonei ad pn̄iaȝ ſed ad eternā reprobationē. Eccl'. 3. Cor duꝝ male habebit in nouiſſimis: illud impedimen tū remouet̄ ab iſta peccatrice cū dicit̄. Mulier Mulieres. n. habēt cor magis ductile ⁊ facili⁹ q̄ȝ viri trahuntur ad penitentiā. Et ideo tardius inueniunt̄ indurate: ⁊ magis benigne ꝑꝑ ꝙ dicit̄ ſapientie. Ubi nō eſt mulier igemiſcit eger. ¶ Secunduȝ eſt ꝯſuetudo pcti firmata. Conſuetudo. n. ita firmat habitū malū ꝙ etiaȝ inducit impoſſibilitatem ꝯuertēdi qñ ꝑfecte eſt radicata. Et iō dr̄ Jhe. 13. Si pō· ii ·tare ethi ops pellē ſuā ⁊ pardus varietatē ſ·iā; ita ⁊ vos benefacere poteritis cū didiceritis male facere. Et iſtud ipedimentuȝ remouet in preterito di. Que erat. Nondū. n. erat in ea vitiū inueteratum: ſicut in illis quos peccata dimittūt: q: circa quinꝗginta annos vixit: poſtꝗ ad xp̄ȝ ꝯuerſa fuit. ¶ Tertiū eſt diſſenſio interius ꝓuocata: qñ. ſ. eſt pugna inter rōnem ⁊ ſenſualitatem de q̄ apl'us ait. Qd̄ caro concupiſcit aduerſus ſpūm: ⁊ ꝯ°. Hec inuicē ſibi inuiceȝ aduerſant̄ vt nō quecunꝗ vultis illa faciatis. Galat. 7. Iſtud impedimentū remouet̄ cuȝ dr̄. In ciuitate iheruſaleȝ que dr̄ viſio pacis. Qñ. n. aīa eſt pacata ⁊ rixa paſſionū eſt ſedata: tūc ē ad pn̄iaȝ idonea: q: paſſiōes incitāt ad ꝯrias delectatōes ¶ Quarta eſt extimata inocentia: q: qñ aliqs cum ſit peccator eſtimat ſe falſa opinione innocenteȝ: tunc nō poteſt ad pn̄iam flecti ſicut infirmus nō vult recip̄e medicinā qñ nō eſtimat ſe egrotū: vt p̄ȝ in freneticis ⁊ in fatuis q: ſapientem q ſe reputat: renuit diſciplinaȝ. Jhere. 2°. Dixiſti innocens ⁊ abſꝗ peccato ego ſuȝ: propterea ego inq̄t dn̄s in iudicio ꝯtendā tecum. q. d. Qd̄ talis in iudicio oſtendet̄ abhomina/bilis. Iſtud ipedimentuȝ aufert̄: cū dr̄. Peccatrix: que. ſ. nō reputat ſe inocentem.

¶ Tertia ꝯcl'o eſt: ꝙ q̄tuor ſunt act⁹ deducentes ad ꝑfectaȝ pn̄iam: q̄ in hac peccatrice oſtenduntur. ¶ Prim⁹ eſt diligens iueſtigatio. vñ dr̄. Ut cognouit q: ieſus accubuit i domo phariſei: Iſti⁹ rei notitiā nō habuiſſet: niſi verꝫ ꝓceſſuȝ iueſtigaſſet. Et ꝑ iſtū modū penitē volētes: ſollicite requirant pn̄iaȝ: ꝑ quā poſſunt citiuſ xp̄i miſericordiam inuenire: ſicut illi qui ſunt de gratia alicuius terreni principis deiecti.

¶ Secundus actus eſt conueniens preparatio Nam poſtquam eum inuenit quem querebat ſufficienter ſe preparauit ad ꝑficiendū qd̄ intendebat: ⁊ ideo ſeq̄t. Attulit alabaſtrū vnguenti. Nihil. n. tantū preparat hominē ad gratiā adipiſcendā ſicut prepoſitū firmū bone voluntatis qd̄ ſignat̄ ꝑ alabaſtruȝ: q: ſicut eſt vas p̄cioſuȝ ⁊ precioſoꝝ cōtentiuū: ita ꝓpoſituȝ bonū eſt vnguentū: in quo deus ſumme delectat̄. ¶ Tertius eſt erubeſcentis occultatio. Poſtꝗ enim preparatā inuenit facieȝ xp̄i erubuit ꝯſciētia ſibi de peccatis: ⁊ iō ſicut inuerecūdi non audēt in facieȝ reſpicere: ſed querūt ſe occultare: et ꝑꝑ hoc dicunt ſapientes ꝙ natura intēdens ſe occultare ſanguinē ad faciē mittit cū erubeſcit. et iō cū hec veniſſȝ ſtetit retro xp̄i vultū ferre nō ſuſtinens. Et per iſtū modū q vult verā pn̄iaȝ

ogere: in ꝯſpectu dei cũcta proſpicientis debet
vehementer erubeſcere: q꜠ verecundia eſt paſ
ſio quam incurrit appetitus de aliq̄ turpi maxi
me in ꝯſpectu honeſtoꝝ. Et q꜠ feditas peccati
eſt turpiſſima ⁊ facies dei honeſtiſſima. Debꝫ
peccatoꝛ dũ penitet erubeſcere vehementer.
¶ Quartus eſt act⁹ humiliatõis. Poſtq̄ꝫ.n.
erubuit ſemetipm̄ humiliauit. Et iõ dicit euã/
geliſta: q̄ ſe poſuit ſecus pedes domini hum/
liter ſe proſternendo. Et p iſtũ modũ qui vult
penitere pfecte debet ſe pfundiſſime humilia/
re: oẽ autẽ peccatũ ꝓcedit ex ſuperbia: q꜠ nul/
lus peccat moꝛtaliter niſi ex inobediẽtia ⁊ cõtu
macia diuinoꝝ preceptoꝝ. vnde numeri.17.
Anima q̄ p ſupbiam peccauerit peribit quan-
do aduerſus deum rebellis fuit.
¶ Quarta ꝯclo eſt: q̄ pfectã pniam ſequũtur
quatuoꝛ miniſteria. ¶ Primũ eſt cõfeſſio pu/
ra: et iſta ſignificat̃ p actũ ablutionis: cũ dicitur
Et lachꝛymis cepit rigare pedes eius: q꜠ ſicut
aq̄ munda ingnamẽta carnis abluit: ita ꝯfeſſio
pura ſoꝛdes mẽtis diluit. Pſal. Cõfitebor ad
uerſuꝫ me ⁊c. Et p fuſiõe lachꝛymaꝝ pctã nõ
ſolũ remittunt̃: ſꝫ ẽt elõgãtur. Jõ ſeqt̃. Dextũ
i diluuio aq̄ꝝ mltaꝝ. ¶ Scdꝫ eſt ſatiſfactio p
fecta de pctis iã ꝯfeſſiſ. Jſta ſignificat̃ p actũ ab
ſterſiõis cuꝫ dr̃. Et capillis ſuis ter. q꜠ lꝫ p actũ
ꝯfeſſiõis abluat̃ culpa: nõ tñ pena alioqn fru-
ſtra iponeret̃ pnia. Sic aũt p ꝯfeſſionẽ abluit̃
cl̃pa: ita p ſatiſfactionẽ q̄ fit i pnia dimittit̃ pẽa
⁊ abſtergit̃. vñ puer.3. Liuoꝛ vulneris.i. opa
leſiua ⁊ anxia ſatiſfactiõis abſtergit maluꝫ.i. pe
nas ad q̄s aĩa remanet obligata pſoluendas in
alio mũdo duri⁹: ſi nõ vlt i iſto mũdo. ¶ Ter
tiuꝫ ẽ recõciliatio ꝯſumata poſt pfectã ſatiſfacti
onẽ: ⁊ iſta ſignificat̃ p oſculũ. Qui.n. recõciliã
tur: ſe mutuo oſculari ſolent: vt dr̃. Qñ dauid
recõciliauit ſibi abſolõ oſculat⁹ eſt eũ. Scdo re
gũ.12. ¶ Quartuꝫ eſt ꝯſolatio amena: q꜠ poſt
actũ ſatiſfactiõis ẽ delectatio ſincera. Jſta ſigni
ficat̃ p actũ vnctiõis cũ dr̃. Et vnguẽto vnge-
bat. Hec ẽ.n. delectabilis: ⁊ illud eſt de nã cu/
iuſlibet actus ꝟtuoſi: vt habeat delectationem
poſt iuſtitiã: ſicut actus malus hẽbat triſtitiam
poſt delectatiõem: ⁊ iõ dat̃ vna regula in ſacra
ſcriptura q̄ angelus bonus appens in princi
pio turbat ⁊ i fine ꝗetat. Daniel.2. ⁊ Luce.xj.
Malus in pn̄o allicit: ⁊ i fine offendit: ſicut in
paradiſo euã. Et q pfecte reconciliatus cũ xp̃o
magis delectat̃. Jõ dr̃ apoc.3. Ego ſto ad ho/
ſtiũ ⁊ pulſo. Si q̄s ⁊c. Jſta aũt delectatiõe alle
cta fuit hec femina: q̄ tanq̄ꝫ ſpũalr̃ iebꝛiata: nul
laꝫ verecundiã in ꝯſpectu oiuꝫ patiebat̃: pniaꝫ
ſuã nõ occultãdo: ſꝫ publicãdo i ꝯſpectu ꝯuiuã
tium: ꝯuiuio impoꝛtuna: beneficio oppoꝛtuna.

Tertia ꝯſideratio.

Jrca tertiam ꝯſiderationem: que eſt
de phariſei falſa iuſtitia: cum dr̃. Ui
dens aũt phariſe⁹. vbi ſũt tres ꝯ̄ces.
¶ Prima ꝯclo ẽ: q̄ aliqñ ꝯſidẽtia vitioꝝ pa/
rit arrogãtiaꝫ: ſm̄ illud pſal. Prodijt quaſi ex
adipe. Et iõ d̃s aliqñ permittit cadere aliq̄s in
pctm̄ manifeſtuꝫ: vt ex ꝯſideratiõe ſui ſtatus re
ſurgẽtes ſe humiliẽt: vt pꝫ p Aug.14. d̃ ciui.
dei. Plus.n. placet deo pctõꝛ hũilis q̄ꝫ iuſtus
ſupbus ⁊ arrogãs. Ecce q̄ꝫ diſſimilr̃ vox illa.
Pr̃ peccaui i celo ⁊ corã te: ⁊ vox phariſei. Nõ
ſuꝫ ſic ceteri hoies. Nõ attẽdendo illd̃ Lu.17
Cuꝫ oia benefeceritis ⁊c. vñ phariſeus dr̃ diui
ſus: ſtudẽs ſoluꝫ circa appentiã quã diuidit ſo
lũ ab exiſtẽtia pfecte religionis. Cui⁹ iuſtitia dr̃
eſſe falſa: q꜠ eius coꝛdis itentio i ſuis opibus ſi
ſtebat in laudibus hominum ⁊ non dei.
¶ Scda ꝯclo ẽ q̄ tales iſpiciẽtes ſuã pfectio/
neꝫ: quã ſoluꝫ oſtẽdunt appenter de ſe icipiunt
pſumere ⁊ alios iudicãt vitioſos apl̃ice initen/
tes ſnie. Spũalis oia iudicat: hec ẽ peſtis peſſi
ma ⁊ moꝛtifera: hec fraternã lacerat caritatẽ: ħ
ſpũali letitia plenũ: ad accidiã adducit. vnde ſic
iudicãs magis ſibi p̃cipitiũ facit. Pone ḡ te in
ꝯſideratiõe tui i nouiſſimo loco: ⁊ cadere nõ va
lebis. vnde aplus. Nõ vult intuere q̄ ſpũalis
oia dꝫ iudicare ad dãnationeꝫ: cum alibi dicat.
Nolite ante tp̃s iudicare. Sꝫ dicit q̄ iſta ſecre
ta.ſ. diue ſapie iudicia nõ pcipit hõ carnalis: ſꝫ
ſpũali vita p̃di tus. Melius.n. in q̄libet crea/
tura iudicabit. . diſcernet oia.i. diuaꝫ potẽtiaꝫ
ſapiaꝫ: ⁊ bonitatẽ in omni creatura: diſcernẽs
in omniuꝫ honoꝛificat conditoꝛẽ. vnde ſequr.
Ait intra ſe.ſ. pſumens de ſua pfectõe. Hic ſi
eſſet ꝓpheta: ſciret vtiq̄ꝫ que ⁊c. vbi dicit glo.
Errãt q ſe putãt iuſtos: cuꝫ ſint ſupbi: ⁊ illos
eẽ reos cũ iaꝫ peniteãt. Caue ne pcõreꝫ ꝯdẽnet̃
ſꝫ pſone ꝯpatiẽs vitiũ diſpliceat tibi: nihilomi/
nus laudãs deũ: qui non pmiſit te illud vitiuꝫ
ppetrare. Et foꝛte ſine ipſo turpiſſima ducens
ad effectum.
¶ Tertia ꝯclo ẽ: q̄ ſtultũ eſt iudicare aliquem
ſꝫ ea q̄ foris ſunt: cũ ſoli⁹ dei ſit coꝛdiũ ſecreta p
ſcrutari. Quia multi ſunt ſꝫ Jſido. d̃ ſum. bo.
Qui adhuc ſꝫ humanũ iudiciuꝫ cernunt̃ ſtare
cũ iaꝫ i dei oculis ceciderũt. Multi etiam apud

hoies repꝛobi ſunt: ⁊ apud deũ electi reputant̃
⁊ ecõuerſo. Nõ tñ dico qn multotiẽs ꝯuerſa/
tio exterioꝛ coꝛreſpõdeat iteriori: ⁊ q꜠ ħ vel cõ/
trariũ diſcernẽ nõ valemus: magna eſt pſum-
ptio velle erga ꝓximũ limitare iſluentiam diue
bõitatis: ſicut d̃ iſto phariſeo.

Quarta ꝯſideratio.

Jrca quartã ꝯſideratiõeꝫ q̄ eſt de refu
tatõe ei⁹ ex ꝓpꝛia ſnia cũ addit̃. Et reſ
põdẽs ieſus dixit. occurrũt tres ꝯ̄ces.
¶ Prima cõcluſio eſt: q̄ dñs aliqñ temerarie
iudicantibus: ſecreto ſui coꝛdis ipꝛimit occulte
cognitiõeꝫ exceſſuũ ſuoꝝ: vt ſic i ſe erubeſcẽtes
a temerarijs iudicijs ceſſent: vt pꝫ de phariſeis
adulterã pñtantib⁹: qbus ſcribẽdo i terra oiuꝫ
maloꝝ ſuoꝝ notitiã impꝛſſit. vnde dicit ⁊ huic.
Symõ habeo tibi aliqd dicẽ. Symõ interp̃tat̃
obediẽs. Eteniꝫ obia diſcreta vt i petro. Alia
deuota: vt i chananea. Alia imunda: vt i lepꝛo
ſo: ⁊ hec. Alia exoꝛta vt in ſymone cirenenſe.
Huic ergo lepꝛoſo ſymõi d̃s loquitur occulte
ſibi ſuã defectionem ſpiritualem reuelando.
¶ Secunda cõcluſio eſt: q̄ lꝫ oẽs pp peccata
nr̃a ſum⁹ debitoꝛes ſꝫ iuſtitiã diuaꝫ pene debi
te: q꜠ nullũ pctm̄ remanebit ipunituꝫ. Sunt tñ
duo gnã debitoꝝ.ſ. maioꝛes ⁊ notoꝛij pctõꝛes
q alios ſcãdalizant: ⁊ minoꝛes ſic occulti pctõꝛes
q ſcãdaluꝫ nõ fecerunt. Et ħ eſt qd̃ dicit. Duo
debitoꝛes erãt cuidã feneratoꝛi.ſ. pctõꝛ notoꝛi⁹
⁊ occult⁹. Debebãt cuidaꝫ feneratoꝛi.ſ. deo: q
iõ dr̃ feneratoꝛ: q꜠ p culpa nr̃a exigit penã eter
naꝫ: ⁊ p donis graꝝ exigit merita bonoꝝ ope
ruꝫ: q libenter mutuũ ꝯcedit. Matth.17. Qui
diſtricte debitũ exigit. Sꝫ vnus debebat dena
rios q̄ngẽtos. Denari⁹ appellat̃ emẽda p trãſ
greſſiõe: vtrũq̄ꝫ debitũ mltiplicat̃ p q̄nq̄ꝫ: q꜠ p
q̄nq̄ꝫ ſenſus pctm̄ ꝯmittit̃. Sꝫ in p̃ cẽtenarius
numer⁹ ponit̃: q꜠ p hec pctã enoꝛmia deſignã/
tur. Sꝫ i ſcdo numero pctã minoꝛa itelligunt̃.
Hos denarios.i. emẽdaꝫ nõ recipit d̃s niſi fu
erint imagine ſue gratie impꝛeſſe eis. Cuius
eſt imago hec ⁊c. Matth.17.
¶ Tertia ꝯclo eſt: q̄ diuina mĩa ꝓmptiſſima
eſt ad idulgendum oibus. Jpſe.n. ſm̄ Ber.
tam liberalr̃ ꝯdonat oẽm iniuriam: vt iam nec
dãnet vlciſcendo: nec ꝯfundat iproperãdo: nec
minus diligat in puniẽdo benigniſſima eſt di
uina nã liberalr̃ agit: ignoſcit plenarie: ita vt p
pter fiduciaꝫ peccatoꝝ penitentiũ: vbi abunda
uit delictum faciant grãm abundare. vnde dr̃
Johelis ⁊c. Cõuertimini ad dñm deuꝫ veſtꝝ
q꜠ benignus ⁊ miſericoꝛs eſt: ⁊ pſtabilis ſuper
malicia. Et ħ eſt qd̃ dicit. Non hñtibus illis
vnde redderẽt. Nõ hꝫ peccatoꝛ vñ reddat: q꜠
totũ bonuꝫ qd̃ hꝫ ẽ alienũ. Prie coꝛ.4. Quid
habet̃ qd̃ nõ accepiſti: ¶ Jtẽ q꜠ totuꝫ aliã d̃ cã
eſt debituꝫ. Pſal. Quid retribuã domino ⁊c.
¶ Jtẽ q꜠ totũ qd̃ põt ſoluere eſt ipfectũ. Prie
coꝛ.4. Fact⁹ eſt velut es ſonãs ⁊c. ¶ Jtẽ q꜠ p
ſe nõ põt. Joh.17. Sine me nihil poteſtis fa.
¶ Jtem q꜠ vſura.ſ. pena excreſcit in imenſuꝫ
Pſal. Ex vſuris ⁊ iniq̄tate ⁊c. Jõ dic̃. Dona
uit vtriſq̄ꝫ: ſine.n. dono ei⁹ gratuito non ſit re/
miſſio pcti. Ro.4. Juſtificati gratiſ p grãꝫ ei⁹
Jpſe.n. dat locũ pnie. Job.24. ¶ Jtẽ tp̃s ad
recõciliãduꝫ. Apo.4. ¶ Jtẽ legẽ ad iſtruẽdũ
Legẽ dabit de iniq̄tatib⁹ i via. ¶ Jtẽ p̃ciũ ad
redimenduꝫ. ¶ Pſalmi. Redemptioneꝫ mi
ſit dñs populo ſuo. ¶ Jteꝫ gratiaꝫ ad mũduꝫ.
Ezechi.36. Effundam ſuper vos aquam ⁊c.
¶ Jtem pſeuerãtiam ad ſanandũ.
¶ Quarta ꝯclo ẽ vidẽ an q̄s teneat̃ plus dili
gere ex commiſſo.ſ. dono gratuito vel dimiſſo
peccato. Dicẽduꝫ videt̃: q̄ q꜠ dimiſſio ẽ abſo-
lutio a reatu pene. Cõmiſſio aũt eſt aliquẽ pdo
na gratuita facere dignuꝫ vita eterna. Poſſet
auteꝫ alicui dimitti pctm̄ ⁊ abſolui a reatu pene
abſq̄ꝫ eo q̄ dignus eſſet vita eterna: q꜠ poſſet ſi
ne donis gratuitis manere in puris nãlibus:
Et ex hoc videt̃ q̄ ꝯmiſſio donoꝝ ſit maius bo
nuꝫ: q̄ꝫ dimiſſio peccatoꝝ. Unde ꝯcluditur q̄
aliq̄s magis tenet̃ diligere ex ꝯmiſſo q̄ꝫ ex di/
miſſo. Uñ beata virgo plus dilexit q̄ꝫ magda
lena. Cũ tñ ſibi pctã nõ ſint dimiſſa: ſꝫ mlta do
na ꝯmiſſa. vñ dicit. Eſtimo cui plus donauit.
Quia ſm̄ Greg. Cuꝫ creſcunt dona: etiam ⁊
rationes donoꝝ creſcunt. Dicenduꝫ igitur q̄
innocens plus dꝫ diligere ex ꝯmiſſo: ſed penĩ
tẽtes ex dimiſſo. Unde xp̃s hoc pꝛobat appli-
cando parabolam. Ubi phariſeus qui ex com-
miſſo plus recepit eius ingratitudinem repꝛe-
hendit: ſed peccatrix minus recepit ex dimiſſis
tamen gratias egit p dilectionẽ. vnde addidit.
Et conuerſus ad mulierem: dixit ſymoni. Ex
quo intraui in domũ tuã.ſ. p grãꝫ diſponẽteꝫ.
Aquam: ſcilicet ꝯtritionis. Mihi non dediſti
pedibus meis.i. affectionib⁹. Hec aũt lachꝛy
marum aqua eſt pcioſioꝛ: q꜠ aqua viua eſt. de
qua Johis.4. Fiet in eo fons aque viue ſa. ⁊c.
Hec aũt rigauit pe. me. deuota ꝯfeſſione: ſed
capillis tergebat: pfecta ſatiſfactione. Oſculuꝫ
pacis ⁊ trãq̄llitatis in coꝛde meo nõ dediſti mihi

Hec autem non ceſſauit oſculari pedes meos
ſpūali reconciliatōe. Oleo caput meum: nō vn
xiſti elemoſinaꝝ largitione. Hec aūt vnxit pe
des meos .i. paupes eis ꝯpatiendo: ⁊ effectu:
⁊ affectu. Et ideo ꝑꝑ hec facta remittit̃ ei pctā
multa: qꝛ q̄to plus peccauit: tanto plus ei xp̄s
dimiſit: ⁊ tanto plus ipſa xp̄m dilexit etiā ope
rum exhibitiōe. vnde glo. Ardoꝛ caritatis in
rubiginem pctōꝝ expulit. Et addit̃. Cui mi-
nus dimittitur: minus diligit. Dicendum ꝙ
iſtud vt frequētius veꝝ eſt: qꝛ illi qui ſurgunt
de maximis pctīs: poſtea cōparato habitu op-
poſito: feruētioꝛes fiunt in dīna dilectione: q̄ȝ
illi q de paruis ⁊ mediocribus ſurgunt. Non
tamen opꝫ illud neceſſario ſemꝑ eſſe verum.
Qualiter h̄ ſit intelligendum: dictū eſt ſupꝛa.
vnde etiā ei non ſolum pctā dimiſit: ſed et vitā
eternā donauit. Et iō dicit. Fides tua te ſaluā
fecit: vade ī pace. Glo. In via pacis abire p̄ci
pit̃: vt a vitatis trinitate ī via ſcādali nō labat̃.
¶ Septima ꝯclō eſt: ꝙ lꝫ multi conueſceban
tur cum xp̄o fiducialr̄ fide adherētes ei: tamen
mirabant̃ de hijs: que opabatur: tanq̄ȝ deus
foꝛte talis admiratio fuit reuerentie: nō dubie
tatis cauſata nihilominus ex hoc: qꝛ inconſue-
ta: ⁊ rara: ⁊ ſuꝑ humanam facultatē. Et poteſt
adduci talis ratio. Nam quotiēſcunq̄ȝ tranſcē
dentium notitia in memoriā venerit: totiēs re
nouat in mente miraculū. Cum igitur opera
xp̄i: puta moꝛtuos ſuſcitare: infirmos curare:
⁊ pctā dimittere: ſint tranſcendētia noſtram fa
cultatē: ⁊ oſtendentia dīnam bonitatem: potius
ꝯtrahebat eos in admiratiōnē. vnde dicit̃. Et ce
perunt q ſimul diſcūbebant dicere. Quis eſt h̄
⁊c. q. di. Opoꝛtet ꝙ ſit d̄s humanat⁹: qꝛ ſolus
deus pōt peccata dimittere. Cuius remiſſiōis
nos ꝑticipes faciat ihs xp̄s. Amen.

¶ Feria .6ª. ante feſtū palmaꝝ. Sermo .77.

Collegerunt

pontifices ⁊ phariſei ꝯſiliū.
Johis .2°. Scōm qd̄ dicit
Ber. vtrūq̄ȝ nob neceſſari
um erat: moꝛs xp̄i. ſ. ⁊ vite
recoꝛdatio. Naꝫ vita xp̄i viuēdi mihi regl̄a ex
titit: moꝛs aūt a moꝛte redēptio. Nam vita in
ſtruxit vitā iſtam: ⁊ moꝛte moꝛtē iſtam deſtru-
xit. Vita qdem laboꝛioſa: ſꝫ moꝛs p̄cioſa.
Sꝫ qꝛ moꝛs xp̄i ꝓdeſſe non pōt neq̄ter viuēti
nec eius vita damnabit̃ moꝛienti: ideo viuen
do viuere docuit: ⁊ moꝛtē moꝛiendo ſecuram
reddidit: qm̄ qdem reſurrecturus occubuit: ⁊
ſpem fecit moꝛientibus reſurgēdi. Sꝫ qꝛ q̄uo
vita xp̄i nobis vite ⁊ diſcipline documentū ⁊
ſpeculum extitit: ſupꝛa multipliciter oſtenſum
ſit ad eius moꝛtē ꝯgruitatem ꝓcedamus. In
quam phariſei ⁊ p̄ncipes machinati ſunt nutu
tamen dei ac diuina p̄oꝛdinatione: vt dicatur.
Collegerūt ⁊c. vbi occurrunt .4. ꝯſideratōes.

Prima ꝯſideratio.

Circa primam ꝯſiderationē: que eſt
de machinantiū iudeoꝝ ꝯſpiratione
in moꝛtē xp̄i: cum dicit̃. Collegerūt
vbi ſunt tres concluſiones.
¶ Prima ꝯclō eſt: ꝙ moꝛs xp̄i ab eterno in
mente dīna fuerat p̄uiſa ꝓpter noſtraꝫ ſalutē.
Deus. n. nouit de malo maximū bonum eli-
cere. vnde lꝫ moꝛs ſimplr̄ fuerit mala: tamen
erat oꝛdinata ad noſtram ſalutē. vnde Ber.
Moꝛs itaq̄ȝ xp̄i moꝛs eſt mee moꝛtis: quia ille
moꝛtuus eſt: vt ego viuerem.
¶ Scd̄a ꝯ° eſt: ꝙ lꝫ ꝓuiſum fuerit ab eterno
xp̄ꝫ tali moꝛte moꝛi: tn̄ iudei machinātes ī moꝛ
tem xp̄i peccauerūt. Ratio eſt hec: qꝛ oē pctm̄
qd̄ fit ex libera electōe ⁊ ꝑuerſa intentōe: maxi
mum eſt. Hec aūt ꝑſecutio erat huiuſmōi. Er
go ⁊c. vn̄ cum dr̄. Collegerūt: pꝫ ꝯſilium coꝝ
fuiſſe ex deliberatōe. Sꝫ qꝛ erat aduerſus ihꝫ
pꝫ fuiſſe ex ꝑuerſa intentiōe. vn̄ augu. Plus
ꝑditi hoīes cogitant q̄uo nocerēt: vt ſe ꝑderēt
q̄ȝ q̄uo ſibi ꝯſulerent: ne ꝑirent. Iſtd̄. n. pꝫ ſa
pie. 2. vbi dr̄. Circūueniamus viꝝ iuſtū: qm̄
ꝯtrarius ē opib⁹ nr̄is. ſ. carnalib⁹. vn̄ glo. Qui
de futura vita nō cogitant: ſpeꝫ future vite ſue
volūtati p̄ferri dolēt. vn̄ ei moꝛtē machinant̃.
di. Moꝛte turpiſſima ꝯdēnem⁹ euꝫ. ſ. crucis.
¶ Tertia ꝯ° eſt. ſ. ꝙ timoꝛ mundanus fuit cā
ꝑſecutōis xp̄i in iudeis: qꝛ fecit eos recedere a
via iuſtitie ⁊ veritatis. Amoꝛ. n. mundanus
ꝓprie dicitur: quo aliqs mundo innititur: tan
quaꝫ fini: ⁊ ſic eſt amoꝛ mūdan⁹ ſemꝑ malus:
a quo timoꝛ mundanus ſemꝑ naſcitur. Illud
enim homo timet amittere qd̄ amat. Et ideo ti
moꝛ mundanus: dicit̃ malus: qꝛ ab amoꝛe mū
dano tanq̄ȝ a mala radice procedit: quando. ſ.
homo: ꝑꝑ mala que timet recedit a deo. Iſto ti
moꝛe vt ait aug. Petrus negauit xp̄m. Vn-
de q̄uis naturale ſit ꝙ homo fugiat ꝓprij coꝛ-
poris detrimentum: vel etiam damna tēpoꝛa-
lium rerum: non tn̄ propter iſta debꝫ rece
dere a iuſtitia: quod eſt contra rationem natu
ralem. vnde dicitur .3°. ethicoꝝ. Qd̄ quedam
ſunt peccatoꝛuꝫ opera: ad que nec timoꝛe dꝫ ali
quis cogi: ⁊ hoc eſt qd̄ dicitur. Quid faciem⁹
quia hic homo multa ſigna facit? Quod expo
nitur ſꝫ Criſo. ſic. Hic homo multa ſigna fa
cit: ex quibus ſi dimittit̃ adunabit ſibi multā
gētem: ⁊ ſic ſuſcitabit tyrānidem in nos: quaſi
velle ſurgere contra rempublicam: ⁊ ſic deſtru
ent ciuitatē ⁊ templum. Nam eius doctrina
eſt contra templum ⁊ paternas leges. Orige
nes enim dicit: ꝙ hoc dictum fuit p̄ſagiuꝫ fu
turoꝛum. Licet enim hoc non intenderent.
Loco enim gentium romani ponuntur q nūc
locum occupant iudeoꝛum per cauſam eoꝛum
ſalus gentibus euenit.

Secunda ꝯſideratio.

Circa ſecundam conſiderationē: que
eſt de determinatione moꝛtis in vtili
tatem noſtram cum dr̄. Vnus autē
ex ipſis ⁊c. vbi ſunt tres concluſiones.
¶ Prima ꝯcluſio eſt: ꝙ Cayphas donando
conſilium in moꝛtem xp̄i: dicit. Expedit ⁊c.
Si protulit verba hec vt homo peruerſus: ex
mala intentione ⁊ ad maluꝫ finem ſic peccauit:
ſed ſi ſoluꝫ fuit anunciatoꝛ ꝓphetie ⁊ inſtrumē
tum ſpiritus ſancti: vt ſic non peccauit. vnde
Criſo⁹. Gratia ſpiritus ſancti ſolum vſa oꝛe
Cayphe. Coꝛ aūt contaminatum non tetigit.
vnde dicitur. Vnus autē et ipſis Cayphas
nomine: cuꝫ eſſet pontifex ⁊c. ſ. ex pontificatu
habens poteſtatem dixit. Vos neſcitis: quaſi
dicens arguendo per bonuꝫ priuatum eſt de-
ſtruendum: inquantum p̄iudicat bono com-
muni: bonuꝫ xp̄i eſt huiuſmodi. Ergo ⁊c. qua
ſi dicens. Plus. n. expedit hunc ſeductoꝛem
moꝛi: q̄ȝ totuꝫ ppl̄m ſeduci. Et ideo auferre eū
qꝛ timeo ꝙ modicus erroꝛ in p̄n° magn⁹ erit
in fine. ſ. quando tota gens erit ſeducta.
¶ Scd̄a ꝯclō eſt: ꝙ moꝛs xp̄i maxime expedi
ebat humano generi ꝑꝑ magnitudineꝫ debiti
moꝛtis: qd̄ ſine eo nō poterat ſolui. Cuius etiā
efficacia oībus ſufficiebat. De quo Anſel. pul
choꝛe loquēs ait. Mirabilius deus reſtaurauit
humanū naꝫ: q̄ȝ iſtaurauit. Sꝫ hō anteq̄ȝ eēt
nō peccauit: vt fieri nō deberet. Poſtq̄ȝ vero
factus ē: peccando meruit: vt qd̄ ⁊ ad quod fa
ctus erat: ꝑdēt. Q̄uis non ꝑdiderit qd̄ factus
erat: vt eēt qui puniret: aut cui dn̄s miſerere-
tur. Tanto ergo mirabilius d̄s illum reſtaura
uit: q̄to hoc de homine peccatoꝛe ꝯtra meritū:
illud non de peccatoꝛe nec ꝯtra meritum fecit.
Opoꝛtet vtique illa redemptio quam chꝛiſtus
fecit per moꝛtem nō coactus: ſed ex propꝛia vo
luntate: que neceſſitari non poteſt: vt pꝛodeſſet
omnibus tam tunc p̄ſentibus q̄ȝ futuris. vn
de glo. ſuꝑ illud Yſa. 23. Dominus poſuit in
eo omnium iniquitatum noſtrum: dicit penaꝫ
oīum iniquitatum ⁊ peccatoꝛum noſtroꝛum:
quā ſuſtinere nequimus: ſuſtinuit homo d̄s. In
telligēdum ꝙ huiuſmodi expedictie q̄tuoꝛ erāt
motiua. ¶ Primū qꝛ nullus d̄bite ⁊ iuſte re-
dimit̃ d̄ iniuria facta: niſi d̄tur tantū: inquantū
dominās dānificauit. Offenſa dei erat īfinita
qꝛ eius dignitas īfinita: ſꝫ īfinitū debitū ſolue-
re ē ſoli⁹ dī: ⁊ nō puri hoīs. Ergo ⁊c. ¶ Se
cūduꝫ ē p̄ciū quo qs redimit̃: dꝫ eē tn̄ in bono
q̄tum ē in malo: peccatum a quo redimitur.
alioquin nō eſſet equalis ꝯmutatio. Peccatū
ade futurum erat magis in malum: q̄ȝ aliqua
creatura in bono: quod pꝛobat Anſelmus eo
quod nullus debet magis vitare anichilatio-
nem vniuerſi: q̄ȝ [illegible] peccati moꝛtalis.
¶ Tertiū ē ꝙ null[illegible] teſt alicui ſatiſfacere ꝓ
alio: pꝛo eo ꝙ ipſem[illegible]. Omnis autē creatu-
ra debet deo quicqd habet. Ig̃ ꝓ alio ſatiſ-
facere non pōt. ¶ Quartum eſt ꝙ p̄cium quo
quis redimitur: iuſte debet habere equalita-
tem valoꝛis cum redempto. Nulla autem cre
atura equiualet toti nature humane. Et ideo
omnes homines nō poſſunt redimi. Quibuſ
uis. ſ. pater: ⁊ ſpiritus ſanctus dixerunt: quod
filius daret ſeipſum pꝛo p̄cio redemptionis
humane nature. vnde dicit. Expedit vt vnus
moꝛiatur pꝛo populo: vt non tota gens pereat
⁊c. Vbi glo. dicit: qd̄ ſꝫ intentioneꝫ ſpūs ſan-
cti ⁊ non cayphe infertur hoc ad paſſionē xp̄i.
¶ Tertia conclō eſt: ꝙ deus dono ꝓphetie di
gnitatem pontificatus in cayphem honoꝛauit:
licet eam non acceptauit. vbi Orige. Hic do-
cemur quod aliqua per nos dicimus nulla in-
ducente virtute ad pꝛoferendum. Quedā ve-
ro dicimus ſuadente nobis: q̄dā virtute q̄uis
nō accipiamus: intentionem auctoris. vt patet
in caypha: quia eniꝫ erat pontifex pꝛophetauit
vnde dicitur. Hoc aūt a ſemetipſo non dixit:
ſed cum eſſet pontifex anni illius pꝛophetauit
quia ieſus moꝛiturus erat pꝛo gente. vn̄ Criſ.
Vide quanta eſt virtus ſpiritus ſancti: aman
tem enim mala: ⁊ voluit verba pꝛophetie pꝛo-
ferre. Vide etiam quanta ſit virtus pontificial̃
poteſtatis: pontifex enim effect⁹: ⁊ ſi indign⁹

tamē prophetauit neſciēs quid diceret: in quo docemur ꝙ multa bona deus fecit ꝑ malos ſacerdotes. Et additur. Et non tantum pro gente: ſed vt filios dei qui erant diſperſi ꝯgregaret ꝛc. vnde augu. Nouerat euangeliſta eē alias oues ꝑter oues domus iſrael: q̄s opꝫ aducere.

Tertia ꝯſideratio.

c Irca tertiam ꝯſiderationem: que eſt de executione determinationis mortis chriſti: cum dicitur. Ab illo ergo die ꝛc. vbi occurrunt tres ꝯcluſiones.

¶ Prima concluſio eſt: ꝙ mors xp̄i in veteri teſtamento fuit prenunciata teſtimōio quatuor prophetaꝝ. ¶ Primus fuit yſaias. Yſa. 73. Sicut ouis ad occiſionē ductus eſt ꝛc. ¶ Secundus fuit ieremias. Iere. 14. Quare dn̄s quaſi colonus in terra ꝛc. ¶ Tertius ezechie. 47°. Qui vidit aquam egredientem de templo. i. de chriſto: ⁊ omnis anima ad quaꝫ ꝑtinebat ſalua facta eſt. ¶ Quart⁹ eſt ozias. Ozee tertio. vbi dicitur. O mors ero mors tua ꝛc.

¶ Secūda ꝯclo eſt: ꝙ intentio mortis chriſti a iudeis triplicez habuit progreſſuꝫ. ¶ Prim⁹ erat per malas cogitationes ortas a ꝑuerſa voluntate: quibus diabolo perſuadente machinabantur in mortem xp̄i. vnde dicit glo. ſuper illud Math. 17. De corde enim exeunt cogitationes. Male cogitatōes. n. a diabolo imittūtur: ſed ex propria voluntate naſcuntur. Diabolus. n. incentor eſt non auctor: quia nec interiora niſi per habitum ⁊ geſtuꝫ nouit. vnde dicitur. Ab illo ergo die. i. poſt determinationez mortis: beatiſſime trinitatis ⁊ poſt prenunciationem ꝓphetarum. Cogitauerunt vt interficerent eum. i. primo aggreſſi ſunt cogitationib⁹ premeditando temp⁹ ⁊ locuꝫ ⁊ modū ⁊ opportunitatem mortis inferende. vnde dicit Iher. Venite cogitemus ꝯtra iuſtum ꝛc. ¶ Scd̄us progreſſus fuit per linguā euꝫ blaſphemando ⁊ falſum teſtimoniū adducendo: quo ipſe erat accuſatus: ⁊ ꝯuitiatus. vnde ꝯqueritur in pſal. Locuti ſunt aduerſuꝫ me lingua doloſa. vnde dicit Ihere. Venite percutiamus eum lingua. ¶ Tertius ꝯgreſſus fuit virgis ⁊ verberibus ⁊ plagis: q͛ pillatus appꝛehendit xp̄m ⁊ flagellauit eum. Iuxta illud ꝓpheticuꝫ. Corpus meū dedi percutientibus.

¶ Tertia ꝯclo eſt: ꝙ mors xp̄i fuit quatuor rebus cōparata. ¶ Primo ꝑcio: q͛ ibi fuit xp̄s expoſitus ꝓ precio noſtre redēptionis. ¶ Secundo fuit ꝯꝑta vindicte: q͛ ibi fuit iracūdia dei placata. ¶ Tertio ſatiſfactioni: iuxta illud veteris teſtamenti in ꝑſona dei patris. Nunquid dabo primogenitū ꝓ ſcelere meo? ¶ Quarto fuit ꝯparata iudicio: quia princeps mūdi huius expulſus fuit: q͛ iniuſte voluit xp̄ꝫ poſſidē.

Quarta ꝯſideratio.

c Irca quartaꝫ ꝯſiderationeꝫ: q̄ eſt de xp̄i exemplari declinatione: cum dr̄: Jeſus aūt iaꝫ in palaꝫ ꝛc. Vbi nota ſm augu. ꝙ cauſa huius declinationis fuit nō impotētie: ſed vt daret exemplū diſcipulis: non ſcꝫ eſſe pctm̄ ſubtrahere ſe ab oculis perſequentiū: ⁊ furorem ſceleratoꝝ latendo potius deuitare: q̄ꝫ ſe offerendo magis accedere. ¶ Scd̄a cauſa ſm Origenē eſt vt oſtenderet ſicut honeſtum eſt gratia veritatis ſubire mortem: ita nō eſt minus honeſtuꝫ: nō inducere ſe tēptationi ꝓpter experientiam virtutis: tum etiā q͛ ignoratur rei euētus: ⁊ exitus. ¶ Tertia cā eſt q͛ in ſubtrahēdo ſe auferetur cā mali ne male agant. Seqtur. Et abijt in regioneꝫ iuxta deſ. Qd̄ xp̄s recedebat a iudeis fuit figura ꝙ erat acceſſurus ad gētes: de quo acceſſu dicit apoſtolus Multe filie deſerte magis q̄ꝫ eius q̄ hꝫ viꝝ.

¶ Sabbato in vigilia palmaꝝ. Sermo. 78.

c Ogitauerūt autem ꝑncipes ſacerdotum. Johis. 12°. Scd̄m ꝙ dicit Ber. Homo peccando vitā amiſit ⁊ morteꝫ inuenit: q͛ ⁊ d̄s ita ꝑdixerat ⁊ iuſtuꝫ ꝓfecto erat vt ſi peccaret homo moreref. Vita quidem anime deus eſt ipſa corporis. Nō potuit diuidi aīa a deo niſi peccando: nec corpus ab ipſa niſi moriendo: nihil profecto congruētius q̄ꝫ vt mors operata ſit mortem ſpiritualis corporaleꝫ. Culpabilis: penalē. Voluntaria: neceſſariā. Cuꝫ hac gemia morte hō dānat⁹ fuiſſet: vtraqꝫ d̄s ⁊ hō vita ſua corporali ⁊ volūtaria benigne ⁊ potēter occurrit vtrūqꝫ dānando vt ſicut vna i nobis in culpe meritū ⁊ altera in pene debitū reputaref. Sic corporalr̄ patiens ſoluit pene debitū ⁊ volūtarie moriēs: nobis vitā ⁊ iuſtitiā ꝓmeref. vnde pꝫ mortis meritum eē peccatū: ⁊ peccati debitū morſ: xp̄o remittēte pctm̄: ⁊ moriente ꝓ peccatoribus: ꝓfecto nullū eſt iaꝫ meritū: ⁊ ſolutū eſt debitum: vt pꝫ in preſenti euāgelio. vbi occurrūt octo ꝯſideratiōes.

Prima ꝯſideratio.

c Irca primaꝫ ꝯſiderationem: que eſt de ſpūalis vite ꝑ mortē xp̄i reſuſcitatione cum dicitur. Cogitauerunt: ſūt tres concluſiones.

¶ Prima concluſio eſt: ꝙ quantūcunqꝫ aliqs ſit magnus peccator: nō dꝫ deſperare etiam de maxima grā acqrenda: cuꝫ habeat poſſibilitatē ad gradū quēcunqꝫ grē poſſibileꝫ ipſi creature Naꝫ lꝫ peccatum iclinet ad oppoſitū: ⁊ q̄ꝫtum etiā maius eſt magis iclinat: tn̄ capacitateꝫ grā non aufert: cū ipſa ſit homini nālis etiā cū grā q͛ etiā cum quocunqꝫ gradu grē ſit a diſtributione diuina. Ideo nulla eſt diſpoſitio neceſſitatis: ad quēcunqꝫ gradū grē ex parte hoīs. Cōgruuꝫ tn̄ eſt: vt inequalr̄ d̄s ꝯferat gratiā inequaliter ſe diſponentibus. vnde iſtud intelligitur i lazaro quatriduano: q ſignat maximū peccatorem: qui ſpūaliter mortuus erat: ꝑ peccatū quadrifarie. ſ. ꝑ conſenſuꝫ: per opis impletionem ꝑ delectationem: ⁊ ꝯſuetudineꝫ: Is tn̄ a morte ſpūali ꝑ grāꝫ merito paſſionis excitatur.

¶ Scd̄a ꝯclo eſt: ꝙ d̄s conuerſos frequenter permittit ſuſtinere iſultus tēptationuꝫ: vt i virtutibus exerceaf. vnde Iſido. de ſum. bo. Tūc grauari magis ſe qſqꝫ impulſu vitioꝝ agnoſcit dum ad cognitionē dei acceſſerit. Nā vitia añ ꝯuerſionē paceꝫ cū homine hn̄t: quādo autē expelluntur: tunc acriori virtute ꝯſurgētes: ſiūt inimica ꝯuerſo: q̄ peccatori antea blandiebanf Fit tn̄ talis afflictus nō ad dānationeꝫ: ſꝫ ad ꝓbationeꝫ. vn̄ ſeqtur. Vtile eſt ſeruo dei poſt cōuerſioneꝫ tēptari: quatenus a torpore negligētie ſolicitantibus vitijs ad virtutes: animā per exercitium prepareret vitioꝝ. vn̄ dicitur. Cogitauerunt ꝑncipes ſacerdotuꝫ: vt lazaꝝ interficerent. Principes auteꝫ cogitationes ſapie ſecularis: que ꝯſideratione nobilitatis generis dicuntur ꝑncipes: ⁊ ꝯſideratione dignitatis ſacerdotes dicuntur. Et ꝯſideratiōe ſagacitatis: dicuntur ſcribe: ⁊ conſideratione vite ſingularitatis: dicuntur phariſei. He dicūtur tēptationes: quia eleuantes cor iuſti in ſuperbiam trahere nituntur in recidiuum.

¶ Tertia ꝯcluſio eſt: ꝙ perfectio vite poſt conuerſionem efficax eſt: alijs etiā ad exēplum conuerſionis. Nam talis mutatio dicitur dextre excelſi. Cuius eſt motu proprio voluntateꝫ flectere. Hec enim taliter in nomine ꝯuerſioneꝫ operatur: vt etiaꝫ ſimul cuꝫ hoc moueat volūtateꝫ ad donum grē acceptandum. Vn̄. Ro. 4. Ipſe enim eſt: qui iuſtificat impium ꝛc. vnde dicitur. Multi ꝓpter illum abibant ⁊ crediderunt in ih̄m. Quid per iudeos intelligiť: niſi eos: q exēplo ꝯuerſi: ſpūali circunciſione auferentes: ꝑputium carnis ꝯcupiſcentie cultro cōfeſſionis exercitāt ſe in laude diuina? Hij aūt abeuntes a ꝯſortio iudeoꝝ. i. demonum. Demones. n. credunt: ⁊ ꝯtremiſcunt. Jacobi. 2. Crediderunt in ih̄m: ei ꝑ fidem: ſpem ⁊ caritatem inherendo. vn̄ ſm Yſa. lex dei quotidie ad aures noſtras pulſat: ⁊ factoꝝ documenta bonoꝝ cordis noſtri affectum ꝓuocant. Et ſi prauoꝝ ſepe ſecuti ſumus exempla: cur nō imitamur ſanctoꝝ digna ⁊ deo placita facta?

Scd̄a ꝯſideratio.

c Irca ſcd̄am ꝯſiderationem: q̄ eſt de ꝯuerſoꝝ debiti obſeqj exhibitiōe: cuꝫ dicitur. In craſtino auteꝫ. occurrunt tres concluſiones.

¶ Prima ꝯclo eſt: ꝙ ad verā ꝯuerſioneꝫ nō ſufficit mala relinquere: ſꝫ opꝫ etiā ſe exercere in opibus virtuoſis. vn̄ Grego. in ome. dicit ꝙ minus eſt malum nō agere: q̄ꝫ niſi qſqꝫ etiā ꝛc. Et hoc intelligitur cū dicif. Turba multa. ſ. iudeoꝝ: q iaꝫ penitentiā ſpiritualis ꝯuerſionis abſtulerunt penitentiaꝫ carnalis ꝯcupiſcentie: que cuꝫ audiſſet aure cordis: ꝑ inſpirationes ſecretas uocationem ꝑ ſcripturas ⁊ predicationes. ſ. q͛ venit ieſus. i. gratia ſalutis nobis venerit per paſſioneꝫ ei⁹: iheroſolymaꝫ. i. vt nos transferret in ſupernā pacem vite eterne acceperunt ꝛc.

¶ Secunda ꝯclo eſt. ꝙ talis conuerſio debet eſſe feſtina cōtra illos q dicunt vſqꝫ in ſenectā ⁊ ſenium. vnde licet aliqn̄ tales deus diutius expectet tn̄ in fine eos acrius punit. In mora eſt eniꝫ ꝑiculum. Eccſ. 7. Ne tardes conuerti ad dominuꝫ ⁊ ne differras de die in diē: ſubito enim veniet ira eius ⁊ in tempore vindicte diſꝑdet. Et hoc ē ꝙ dicif: in craſtino aūt. q. d. ꝙ tale exercitiuꝫ nō eſt ꝓcraſtinādū: ſed ſtatim poſt conuerſionem in craſtino. i. ſine differentia eſt incipiendum ⁊ perficiendum.

¶ Tertia ꝯclo eſt: ꝙ poſt conuerſioneꝫ exercitatio debet fieri maxime in tribus. ¶ Primo in imitatione bonoꝝ opeꝝ in alijs. Nā virtutes nō ſunt nobis a natura: ſed ab alioꝝ exemplis acqrunf. vn̄ Iſid. dic̄ ad correctionē moꝝ multū valēt exēpla bonoꝝ. Mētes. n. inchoantium non queunt proficere ad bene viuendum niſi perfectorum informenf exemplis. vn̄ dicit

Acceperunt ramos palmarū. vnde ramos de
arboribus decerpunt: q ſibi in bonis opibus
viros ſpūales ad imitandū ꝓponunt: q accipi
untur ꝑ arbores: q̄ ſurgentes de terra: erigunt
ſe ſurſum ad celum. Quidaꝫ ſunt vt palma: ⁊
de iſta decerpendus eſt ramus pnie. Pſalmi.
Iuſtus vt palma florebit. i. victores: qui ideꝫ
ſunt vt iuſti. Quidā ſunt vt oliua: ⁊ de iſta de
cerpēdus eſt ramus mie. Pſal. Ego ſicut oli
ua. Quidā ſunt ſicut cedri: q̄ eſt arbor imputri
bilis. Ab iſta decerpendus eſt ramus virgini
tatis. vnde eccli. 4. Quaſi cedrus exaltata ſuꝫ
Scđo in propriorꝫ operum ꝓpenſione.
Hoc. n. facit vere humilis: qui ex humilitate
non reputat opa ſua bona. Luce. 17. Cuꝫ oīa
feceritis: q̄ precepta ſunt vobis ⁊c. Glo. reſpe
ctu dei: q bonorꝫ noſtrorꝫ non indiget: non re
ſpectu ſui vel primi. Glo. Si vero homo ab
hoīe ſeruo nō vniforme: ſed multiplex miniſte
riuꝫ exigit: q̄to magis vos nō vnius tm̄ opis
vſu vos exercere debetis: ſed ſemꝑ nouis ſtudiis augere hora. vnde tanto magis debemꝯ
nos humiliare: cum de illis multa omiſerimꝯ
Debemus igit̄ nunq̄ ceſſare a bono opere: ⁊
tamen totum meritum noſtrꝫ inſufficiēs reſpe
ctu mercedis eterne reputare verum eſt de cō
digno: non de ꝯgruo. Non ſunt ꝯdigne paſſi
ones ⁊c. vnde dicit. Proceſſerunt. ſ. cum me
ritis. Obuiaꝫ ei. ſ. diue bonitati aſcribendo.
Tertio in diuine laudis gratiarꝫ actione: q̄
maxime debet̄ illi: qui gratis beneficiuꝫ ꝯtulit:
ad qđ non tenebat̄. In deo aūt ṗncipalr̄ inuenitur cauſa debiti: cum ſit ṗncipium oīum bonoruꝫ noſtrorꝫ. vnde reqritur ꝙ ille q ſuſcipit
beneficium: obliget̄ ad gratiarꝫ actiones. Cū
ergo a deo ſimus beneficiati: ſimus ſibi grati
voce laudis. Hoc. n. eſt ſibi maxime gratum.
Pſal. Sacrificium laudis honorificabit me.
vnde iſti aduertentes multitudinē culpe ſue ⁊
miſerationis dei: deuotiōe magna q̄ eſt amor
interior aīe: clamabant magna voce de ſua mi
ſeria dolentes: de ſua ſuauitate gaudentes: ⁊
gratias agētes. d. Oſanna benedictꝯ q venit
in noīe domini: rex iſrael. Ubi ṗmo poſuit
ſuffragium: qꝛ oſanna idem eſt qđ ſalua obſecro. Iſaie. 33. Ipſe veniet ⁊ ſaluabit nos.
Scđo reducit debitum obſequium. Quili
bet enim tenetur benedicere ⁊ laudare deum.
Pſal. In omni loco dominationis eius ⁊c.
Scđo in omni tpe ꝓpter ꝯtinuam influen
tiaꝫ pietatis. Tho. 4. Omni tpe benedic deū.

Tertio omnibus modis ꝓpter influentiam
infinitam bonitatis. Tho. 13. Benedicite do
minum omnes electi eius. Et dicit. In nomi
ne domini. i. patris: in cuius gl'iaꝫ oīa ordina
bat. Dicunt etiam rex iſrael: qꝛ ſm Aug. xp̄s
dicitur rex ab effectu: eo ꝙ mentem regat: vel
eo ꝙ ad regnum celorum ꝑducat.

Tertia ꝯſideratio.

Circa tertiam ꝯſiderationem: q̄ eſt de
gratie ꝑuenientis diſpoſitiōe: quod
inducit humane nature ſubiugatio;
cum dicitur. Et inuenit ih̄s aſinuꝫ. vbi occur
runt tres concluſiones.
Prima ꝯclō eſt: ꝙ lꝫ gratia dei oībus ſine
acceptatione ꝑſonarꝫ preſto ſit: cum ſit donum
dei ſupnaturale a ſolo deo vere collatum: reqꝛ
rit tamen diſpōnem debitā in recipiente. Naꝫ
ſicut videmus in agente nalī: ꝙ agens natura
le non pōt inducere formā: niſi materia ſit pre
parata. Et ideo alteratio ṗcedit introductionē
forme ſubſtantialis: vt contraria diſpoſitiōes
amoueantur: ⁊ conuenientes introducantur.
Sic etiam eſt in ſpūalibus: ꝙ ab agente ṗmo
⁊ principali. ſ. deo nō introducitur forma grā
tie in aīam tanq̄ in ſuuꝫ ꝑſectibile: niſi anima
diſpoſita ⁊ p̄parata ſit. Hoc intelligit̄ cum dicitur. Ieſus. i. gratia ſalutaris. Inuenit aſellū.
Per aſinum intelligitur humana natura obtuſa ſenſu: que impedit̄ ad recipiendū gratiam
ꝓpter indiſpoſitionē: habilis tamen ad diſpoſitionem. Ipſa. n. humana natura lꝫ lapſa fue
rit: non tamen inueterata ⁊ obſtinata/ ⁊ ꝯconſequens in ea remāſit aliqua aptitudo ad ſuſce
ptionē grē: ⁊ nō in angl'o cū fuerit obſtinatꝯ.
Nota tamen ꝙ aliqđ eſt habile ad gratiam
dupliciter. Uel ꝑ potentiam dei abſolutam: ⁊
ſic vtraq̄ ad gratiaꝫ fuit habilis vel repabilis
Uel per potentiam dei ordinatam: ⁊ ſic huma
na natura ſolum eſt habilis. Si loquamur de
potentia reperabili. Hoc etiam dupliciter: vt
de potentia actiua: vel de potentia paſſiua. Et
hoc dupliciter. Primo modo vt eſt aptitu
do nuda obedientialis: ſic vtraq̄ fuit reparabi
lis. Alio modo vt eſt aptitudo diſpoſita: ſic
humana natura erat habilis: quia ſola penitētie ſuſceptibilis.
Scđa ꝯclō eſt: ꝙ gratia dei inueniēs in no
bis habilitateꝫ: ꝯfert nobis diſpōnem: cauſan
do in nobis alias virtutes: qbus adipiſcimur
dei acceptationem. Ratio eſt hec: qꝛ nullus ē
deo acceptus ⁊ gratioſus: niſi ſit promptus

ad ſingula opera virtutū: quam ꝓ̄ptitudinē
habet per virtutes qbus exitur in actus virtuo
ſos. Sicut etiā aīa nō eſt ṗncipium opū naturalium: niſi ꝑ organa in corpore determinata.
Sic gratia gratum faciens ceteras virtutes in
cludit: quibus ſit acceptabilis deo. Et hoc eſt
quod dicit: ꝙ ih̄s: ideſt gratia ſedit ſuꝑ eum: in
anima cauſando virtutes integrantes gratuo
ſitatem deo acceptabilem.
Tertia ꝯclō eſt: ꝙ ſex ſunt virtutes nos diſ
ponentes nobis collate per gratiam. Prima eſt lumen fidei: qua mens illuſtratur veritate eorꝫ: que a d ſalutē reqrunt̄. vnde Augu.
dicit. Fides eſt omnium bonorꝫ fundamentū
humane ſalutis initium: ſine hac nemo pōt ad
filiorꝫ dei numerꝫ pertinere. vnde licet intellectꝯ noſter ſufficiēter intelligat ea: que ſunt ſub
ſua facultate: indiget tamē lumine fidei: in hiſ
q̄ excedunt naturalem cognitioneꝫ. Et hoc lumen dicit̄ lumen gratie: inq̄tum eſt nature ſu
peradditū. vnde dicit̄. Sicut ſcriptū eſt. Qua
ſi dicens ꝙ omnia que ſunt neceſſaria ad ſalu
teꝫ: ſcripta ſunt in hijs q̄ fidei ſunt fulcimentū.
Scđa eſt fiducia de deo: q̄ excludit timorē.
Nam ipſa eſt ſpes roborata ex alia firma opinione. Et ideo excludit timorē. Pſal. Fiduci
aliter agā in eo ⁊c. vnde nota ꝙ fiducia aliquā
do ꝯcipitur ex hoc ꝙ aliqs credit alicuius auxi
lium ꝓmittentis. Sed qꝛ fides dicitur etiam
opinio vehemens: ꝯtingit aliquem vehementem opinari: nō ſolum ex dicto alterius: ſed ex
facto ꝯſiderato alicuius amicitie: puta cum ali
quis ꝯſiderat alium amicum ſuum eſſe potenteꝫ: fiduciam hꝫ iuuari ab eo: ⁊ ſic timor caſſat̄
vnde dicitur. Noli timere. vbi Auguꝯ. Noli
timere cuꝫ patitur ille: qꝛ eius ſanguis ꝓ te fun
ditur: per quem tuum delictum deletur: ⁊ vita
redimitur. Tertia eſt dilectio dei: qua adoptamur in filios dei. Ad Ro. 8. Non accepiſtis ſpūm ſeruitutis: ſed accepiſtis ſpiritum ado
ptionis filiorum dei. Ratio eſt. Nam ꝓpriuꝫ
eſt filiorꝫ adimplere preceptum patris. ſed cari
tas facit adimplere p̄cepta dei. Ideo cauſat in
nobis adoptioneꝫ filiorum dei. vnde ṗma ad
Thimo. ṗmo. Caritas eſt finis p̄cepti de corde puro: ⁊ conſcientia bona: ⁊ fide non ficta.
Glo. Caritas eſt finis ꝯſumationis: non con
ſumptionis. Plenitudo. n. legis eſt dilectio.
vnde aīa in caritate radicata: dicitur filia ſyon
qđ interp̄tatur ſpecula. Nam aīa exn̄s in alto
ꝑfectionis: ſollicite ſpeculatur: ꝯſiderando ea:
que beneplacita ſunt dilecto. vbi Augu. in li.
de ꝯceptione ⁊ gratia. Cuꝫ dixiſſet ꝙ ſine gra
tia nullum bonum hoīes faciunt: ſubdit. Non
ſolum vt miniſtrante ipſa qd faciënduꝫ ſit ſciāt
verum etiaꝫ vt p̄ſtante ipſa faciant cum dilecti
one qđ ſciūt. Et ſic pꝫ quomō cauſat gratia ca
ritatem. Quarta eſt vera obīa. Ipſa. n. eſt
ſm Greg. ſola virtus: que alias virtutes mē
ti inſerit: inſertaq̄ cuſtodit. Et ideo regit oēs
noſtras meritorias actiones: inq̄tum. ſ. ordinantur ad obediendū diuine voluntati: qꝛ ſm
Ber. dirigit greſſus noſtros: ⁊ ſancte ꝯuerſionis gratiā ꝓmeretur. Et ideo dicitur rex virtutum. Quod pꝫ cum dicitur. Ecce rex tuus
venit ſedens ſuꝑ pullum aſine: intelligenduꝫ
ꝙ obīa hꝫ officiū regis. Primo qꝛ regit eū
quē poſſidet. Greg. Dū alieni voluntati ſubdimur nos ip̄os ſuperamus. Secundo qꝛ
facit nos acceptatiōe dignos. Ber. Quid vis
me facere? Eſt verbum omni acceptatione di
gnum. Tertio qꝛ ſubdit deuꝫ noſtre volun
tati. Greg. Si obediētes fuerimus p̄poſitis
noſtris: obedit d̄s orōibus noſtris. Quar
to qꝛ nos efficit reges regni celeſtis. Mat. 12.
Si vis ad vitam ingredi: ſerua mandata.
Quinto eſt teſtimonium ꝯſcie: quo qs certificatur in mentis ꝯſideratōe de reqſitis ad ſa
lutem. vnde apl's videns teſtimonia xp̄i: qui
opatus eſt ſalutem noſtrā eſſe credibilia dixit.
Scđa ad Thimo. ṗmo. Scio cui credidi: ⁊
certus ſum ⁊c. De quo Ber. ait ſuꝑ cantica.
Nihil ab hac luce clarius vel gl'ioſius h̄ teſtimonio: cuꝫ veritas inſulget: ⁊ mens noſtra in
veritate ſe videt. Sed qualē? Pudicam: vere
cundā: pauidā: circunſpectā: nihil penitus ad
mittentem: qđ euacuet gl'iam ꝯſcie atteſtantis:
in nullo ꝯſciam ſibi faciens. In quo erubeſcat
p̄ſentia veritatis. Scđm eundem teſtimoniū
ꝯſcie verꝫ eſt. Cum ſpiritus ſanctus teſtimoni
um ꝑhibet ſpiritui noſtro q peccata ꝯdonat: ⁊
merita donat: ⁊ p̄mia ipſe redonat. vnde dicit̄
Teſtimonium ḡ ꝑhibebat turba. q. d. Turba
ſanctarꝫ affectionum: que erat cum gratia: quā
do lazarꝫ. i. pctōrem vocauit. ſ. ad gratiā cōdonando: teſtimonium ꝑhibebat. ſ. potētie eius:
quādo eum ſuſcitauit a morte: merita donādo
Et ꝓpterea venit ei turba obuiā: qꝛ audiebāt
eum feciſſe h̄ ſignuꝫ. ſ. mirabile: qꝛ illi peccato
ri p̄mia redonauit. vnde Aug. Utile eſt teſtimonium: qđ ordinat̄ ad introducendū fideꝫ in
cordibus hoīum. Sexta eſt zelus iuſtitie:

quia tales taliter in fide ſolidati: miraclis ⁊ exēplis zelando p fidem: oēs nitūtur ſubdere ſi dei: ⁊ retrahere a pſecutiōe. vnde dicit. Phariſei ergo. ſ. illi q expectabāt ſalutem. Dixerūt adinuicē: admirantes mirabilia dei. Uidetis quia nihil pficimus pſequendo: qꝛ iſta que vidimus: a deo ordinata ſunt ad oīum ſalutem. Ecce mundus totus poſt eum abijt. ſ. a perfidia iudeoꝝ: ⁊ adheret ei. vbi dicit Criſo. ꝙ nō fuit verbum phariſeoꝝ inuidentiū: ſed magis credentium: volentium retrahere alios a perſecutione chriſti.

Quarta conſideratio.

c Irca quartā conſiderationem que ē de ſufficiētia meriti chriſti mortis generalis applicatiōe que innuit legis nature admiſſio cū dicit. Erant aūt gentiles: vbi ſunt tres concluſiones.

C Prima ꝯclō ē: ꝙ paſſio xp̄i opportunitate congruitatis nō neceſſitatis fuerit ad hoc ordinata: vt ſuos redimeret: oportuit non ſolū ſibi adherentibus ſubuenire: ſed ēt eos: q p pctm̄ obierant p ſuā gratiā reuocare: cū per ſe redire nō ſufficiāt. Quid mirū: ſi oportuit eū adducere: cum qō longe maius eſt: oportuit eū humeris pprijs reportare? Tunc. n. a deo receditur p pctm̄: cū cogitatōes ⁊ affectiones aīe circa res tꝑales ⁊ corruptibiles occupant. Sȝ qñ ſe ſubijciunt recte rationis ordinationi ſe regēdas: tunc gratia dei adunant: de quo oſee primo. Congregabunt filij iſrael. i. cogitationes ⁊ affectiones: ⁊ ponent ſibi caput vnum. vnde dicit. Erant autem gentiles qdam q aſcende. Gentiles. n. ſunt appetitus carnales qui ſollicitantur in ſuperfluis tēporalium. Naȝ in gētili ſunt duo. ſ. prepucium ⁊ idolatria. Prepucium eſt caro ſuperflua ſignans ſupfluitatem eoꝝ q̄ corporis ſunt: vt victus ⁊ veſtitus quorum ſollicitudo eſt prepuciū cordis. Iher. 4. Circūcidimini viri iuda ⁊ auferte pputia cordium veſtroꝝ. C Itē ſunt idolatre. Cupidus eſt idolatra. Colo. 3. Auaritia eſt idoloꝝ ſeruitus. vnde dicit. Erant gentiles. i. ſpūales. Hij. ſ. vocati inſpiratione aſcenderunt affectu: vt adorarent: ſed diuinam clementiam pro venia. In die feſto. Id ē in tēpore gratie: quo ſolū: neqȝ ante: neqȝ poſt orationes exaudiuntur ⁊ venia condonatur.

C Scd̄a ꝯclō eſt: ꝙ due ſunt vie perducentes in vltimum finem: ſed cognitio diuina ⁊ dilectio pcedens a duplici potentia. ſ. intellectiua: ⁊ volitiua. Probat. n. qꝛ finis nō attingit niſi per operationē eius qō eſt ad finem: ſicut videmus in naturalibus ꝙ grauia nō atingunt centrum: niſi per motū deorſū: ſȝ finis vltimus rationalis creature eſt beatitudo. Igit ad hūc finem nō pertingit hic niſi per operationes: ⁊ maxime per tales operationes que cōgruūt fini: ſicut ē cognitio ⁊ dilectio. Igit iſte due vie. Qō aūt cognitio ꝯgruit fini pȝ. Ioh. 15. Hec eſt vita eterna vt cognoſcant ⁊c. Patet etiam de dilectione p illud. Ioh. 8. Si qs diligit me. Et hoc ē qō dicit. Hij ergo acceſſerūt ad philippū: qui interpretat os lampadis: id eſt intelligens pdicator diuine ſapiētie. Bethſaida: Id eſt de domo venatoꝝ: id eſt apoſtoloꝝ qui predicatione fidei venati ſunt animas que perierunt. Galilee: Id eſt trāſmigrationis: qꝛ animas tranſmigrare fecerunt de culpa ad gratiā de pena ad gloriam: Et interogauerunt eum domine volumus ihm videre. Id eſt ſaluari. Sȝ qꝛ caritas nō pōt eſſe ſine cognitiōe: eo ꝙ oportet obiectum oſtendi ipſi voluntati ab intellectu. Ideo precedit cognitio vt via neceſſaria ⁊ preuia ad actū amoris: ⁊ tunc p vtranqȝ viam accedunt ad vltimum finem: et hoc ē ꝙ poſt gentiles: id eſt appetitus carnales. Accedunt ad philippum: id eſt ad cognitionē ſuam infirmitatē: iuſtitie eqtatem: mīe promptitudinem: ⁊ pene acerbitatē cōſiderando. Sed philippus dicit andree. Andreas. n. virilis interpretat ⁊ ſignat dilectionē: que omnes noſtras operationes viriles facit ad merendū. Et hij duo. ſilicet cognitio et dilectio. Dicunt iheſu. id eſt introducunt penitentem ad ſalutem.

C Tertia ꝯclō eſt: ꝙ p paſſionē xp̄i nobis venit tempus reconciliationis: in quo pmptiſſimus eſt ad recipiendum nos ad ſuam gratiā Naȝ homine facto inimico dei: diſpoſuit tota trinitas illum nō admittere ad beatitudinē niſi per aliqō obſequm alicuiꝰ creature magis dilecte q̄ȝ fuerit offenſa diſplicens. Talē aūt perſonam: non hūit humana natura: qꝛ tota fuit inimica. Ideo placuit humanā naturā ad amicitiam reuocare per obſequm mortis chriſti. ſ. perſone magis dilecte. vñ apoſtolus. Cū inimici eſſemus reconciliati ſumus p mortē filij eius. vñ dicit. Iheſus aūt reſpōdit. vbi Aug. hic predicit futuram conuerſionē gentium: qꝛ iſti deſiderabant eū videre. Et iō iam pmittit adeſſe horā ſue glorificationis: que facta in celis quia gentes fuerāt crediture: et ideo dicit. Uenit hora vt clarificetur hic filius hominis ſcilicet in paſſione: reſurrectione: ⁊ aſcenſione quaſi dicat. Gentiles petūt me: ſed magis me petent: quando conuertētur. Sed hec ꝯuerſio ſequitur glorificationē meam: que eſt per paſſionem ⁊ reſurrectionem. Et hoc eſt ꝙ dicit ſe glorificari debere. Et ideo ſubdit exemplum huius dicens. Qō ſicut granum non fructificat niſi moriatur: ita ⁊ filius hominis. vbi dicit filium hominis eſſe granum: ⁊ cadens in terram: ⁊ moriturum: ⁊ fructificaturum.

Quinta ꝯſideratio.

c Irca quintam conſiderationem: que eſt de huiuſmodi meriti participatione: quod pretendit ad eius imitatōē cum dicitur. Qui amat animam ſuā. vbi ſunt tres concluſiones.

C Prima ꝯclō eſt: ꝙ paſſio xp̄i fuit nob̄ meritum ⁊ meritoria. Ratio huius eſt. Nam ad meritum concurrunt tria. C Primum eſt vt ille qui meret: ſit in ſtatu acqrendi mercedem: qꝛ que ſunt in termino nihil merētur: qui nihil acqrere poſſunt. Ex hoc pȝ ꝙ xp̄s mereri potuit: qꝛ lȝ xp̄s q̄tum ad aliqd in termino perfectionis fuerit. ſ. q̄tum ad rōnes anīme: qbus beatus erat ⁊ ꝯprehenſor: tamen q̄tum ad aliquid pfectum patiebatur eoꝝ: que ad gloriam pertinent: inquantum. ſ. erat paſſibilis anima ⁊ corpore: ⁊ inquantū erat corpore mortalis. Et ſm hoc erat viator in ſtatu merendi.

C Secundo. ſ. vt ſit dominus ſue actionis. Alias autem per actionē ſuam non dignificat ad aliquid habendum. Et ideo ea que agunt per neceſſitatē nature vel etiam per violentiā de hijs nō merentur. Chriſtus ergo paſſione ſua meruit: qꝛ erat dominus actuum ſuorum per liberū arbitrium. vnde Ihere. Oblatus ē qꝛ ipſe voluit. C Tertio vt actio equipararet mercedi ſm equalitatem pportionis: que requiritur in iuſtitia diſtributiua: qua deus premia eterna partitur. Actio aūt pportionata ad vitā eternā: eſt actio ex caritate facta. Et ideo per ipſam ex ꝯdigno meretur quis ea: que ad vitā eternā pertinent. Sed quia paſſio xp̄i erat informata caritate: ideo erat meritoria.

C Scd̄a ꝯclō eſt: ꝙ gratia que eſt principiū merendi ⁊ alia naturalia que exigunt ad meritum: ſub merito non cadunt. C Primū pȝ. Nam radix merendi eſt gratia: merces eſt terminus cuiuſlibet boni operis. Qui ergo non habet pncipium boni opis: non pōt mereri. vnde ad Roma. quarto. Si ex operibus iuſtificatur homo iam non ex gratia.

C Tertia ꝯº eſt: ꝙ xp̄s volens nos inuitare ad imitationē meritorie paſſionis: hortat nos ad tria: que perficiunt meritum paſſionis.

C Primū eſt caritas ordinata. Caritas. n. pficit oēm opatōē. vñ ad colo. 3. Caritas eſt vinculum pfectionis. Sufferentia aūt paſſionis inter oēs actus virtuoſos maxime demōſtrat actus pfectionis ⁊ caritatis: qꝛ tanto magis oſtenditur aliqs aliquā rem amare: q̄to p ea rem amatam magis ꝯtemnit: ⁊ rem magis odioſam eligit pati. Manifeſtū eſt aūt ꝙ inter oīa bona pſentis vite maxime hō amat ipſam vitam: ⁊ eꝯº odit ipſam mortem: ⁊ pcipue cum doloribus corporalium tormentoꝝ: quoꝝ motu etiam bruta a maximis voluptatibus abſtrahuntur ſm Augu. 83. qōnū. Cum igit caritas pficiet eam: vt fiat meritoria: quare ⁊c. Et hoc eſt qō dicit. Qui amat aīam ſuā: pdet eā ⁊ q odit aīam ſuā ⁊c. q. d. Inordinatus amor anime facit eam pire. Ordinatum aūt odium facit eā inuenire. vl ſic. Uerus amor rei pter mittit minus bonū pp maius bonū. Maius aūt eſt bonū ſpūale q̄ȝ corporale. Et iō vere ille amat ſeipm: q ſe exponit ad pdēdū bonū corporale: ne pdat ſpūale. Et ille odit ſeipm: q pdit ſpūale p carnali. vel ſic. Qui amat vitā ſuam amore vero: pdet eā. i. exponet eam: vt pdat anteq̄ȝ bonum ſpūale. q. d. Ille vere amat: qui vult pdere qō minus eſt: vt hēat quod maiꝰ eſt Et q odit aīam ſuam in h mundo: exponendo eam pditioni. Inueniet eam. ſ. melioratam.

C Scdm eſt voluntas pmpta. vñ lȝ ſm phm 2º. ethi. paſſionibus nō meremur nec demeremur: verū eſt in ſe ꝯſideratis. Maxime tñ meremur paſſionibꝰ voluntarie acceptatis. Ratio huiꝰ eſt: qꝛ q̄to aliqd hȝ magis rōēm cauſe meritorie: tanto efficacius hȝ rōnem meriti. Sȝ cū meritoria. ſ. paſſio xp̄i erat voluntaria. Naȝ oblatus eſt: qꝛ ipe voluit. Ergo ⁊c. vñ lȝ opus nr̄m hȝ rōem meriti de ꝯdigno ex vi motionis diuine: de ꝯgruo tñ hȝ rōnem meriti: ſm qō pcedit ex libero arbitrio: inq̄tum voluntarie aliqd facimus. Congruū eſt. n. vt cum hō bñ vtit ſua virtute. Dñs ſm excellētem virtutem excellēter opet remunerando. vñ dr. Si qs mihi miniſtrat: me ſequat. q. d. Bonꝰ miniſter q̄rit ea: que placent dño ſuo: voluntatē ſuā volūtati eiꝰ ꝯfirmādo. Sȝ dñs volūtarie ſuſtinuit. Igit ⁊ tollerātia nr̄a ſit voluntaria.

Unde dicit. Qui ſeqt me ⁊c. q. d. Ego pceſſi: voluntarie ſuſtinens pro alijs ex vero amore. ſequatur me voluntarie ſuſtinendo: ⁊ ſi ſic querit honorem meū: ↄmunicabo ſibi gloriam meaꝫ. vnde ſeqtur. Ubi ſum ego: illic ⁊ miniſter meus erit. ſ. non tantū qītum ad locum: ſꝫ etiam ad glorie participationē. ¶ Tertium eſt poſſibilis equiualentia opationis ad mercedeꝫ vnde lꝫ ſm apl'm: ad roma. 8. Paſſiones huius tpis non ſunt ↄdigne ad futuraꝫ gloriā ꝓmerendam. Ex inſtitutione tñ diuine bonitatis opera ſm noſtram poſſibilitatem multiplicata ⁊ intentione recta ad honorem dei: ⁊ ad ſalutem ꝓximi ordinata ſaltem ↄgruenter equiualent eterne mercedi. Congruum. n. eſt: vt de hiis ſe exercitantes: in operibus virtuoſis: vt eterna mercede ꝓmictur. vnde Mat. 20. Uoca operarios ⁊c. Et ad ro. 2. Gloria aūt ⁊ honor: ⁊ pax omni opanti bonuꝫ. vnde ſequitur. Si qs me honorifi. ſ. in operationibus ſuis. ſ. honorem meum ptendendo: honorificabit euꝫ pater meus. Quia de ſeruo faciet filium. Ad Roma. 8. Ipſe ſpiritus teſtimoniuꝫ reddit ſpiritui noſtro ꝙ ſumus filij dei.

Sexta conſideratio.

Circa ſextam ↄſiderationem: que eſt de patris approbatione: quod ꝓbat celice vocis itonatio ibi. Nūc aūt aīa mea ⁊c. vbi occurrunt tres concluſiōes.

¶ Prima ↄcluſio eſt: ꝙ lꝫ paſſio xpī corporalis fuit ſufficiens ſolutio debiti omnium peccatorum noſtroꝝ. Dicit. n. Bern. ꝙ vna gutta ſanguinis xpī ſuffeciſſet: ⁊ hoc ꝓpter dignitatē perſone: tamen maior vis ſufficientie in contritione aīe eius ↄſiſtebat: vnde lꝫ mors expediēſ fuerit pro nobis: tñ actus ↄtritionis anime xpī qua in cruce fuit ↄtritus de noſtris peccatis maxime dicitur fuiſſe ſalubris: qꝛ paſſio aīe eſt fortior: ⁊ ad merendum efficacior indulgentiā ꝙ̄ corporis paſſio. Q ꝺ autem xp̄s fuit contritus patet cum dicitur. Nunc aīa mea turbata eſt: ⁊ iſta turbatio de peccatis noſtris fuit. Fuit etiaꝫ cum ſumma gratia que eſt ↄtritio pfecta: vt patuit: ⁊ in veritate in virtute iſtius ↄtritiōis xpī Habent virtutem oēs noſtre ↄtritiones: alie ad delendum peccata. vnde ſequitur. Quid dicam. i. quid plus faciam ꝓ peccatis populorū: cū paſſio corporalis ⁊ mentalis ſit ſufficientiſſima? Et ideo. Pater ſaluifica me ex hac hora: idcſt ſaluos fac eos fieri: quos mihi pdeſtinatione appropriauit: ⁊ ꝓ quibus hec ſuſtinuit: qꝛ propterea in hanc horā veni: quā ab eterno pdeſtinaſti: vt hec pro peccatoribus ſuſtinerem.

¶ Secunda ↄclō eſt ꝙ deus contritionem approbat ſufficientem: et acceptat etiam ꝓ omnibus peccatis: que etiā peccator poſſet excogitare. Ratio eſt. Nā contritio peccatoris magna infirmitas eſt ⁊ indiget magna cura: ita maxima culpa requirit ſm iuſtitiam diſtributiuam maximaꝫ penaꝫ. vñ deutero. 27. Pro menſura peccati erit plagarum modus. Quia peccatum mortale eſt maxima culpa in qua offendit maieſtas infinita: ideo pro principali pena inſtituta eſt ei contritio: que eſt maxima pena: qꝛ includit triſtitiam contritionis: que dicit pena penaꝝ. Q ꝺ aūt contritio ſit pena penaꝝ patet quia ſi felicitas paciſi poſſet eē cū diſplicentia ⁊ triſtitia nō eſſet gloria: cū nullū violentū: aut diſplicens delectare poſſit. Et ideo triſtitia eſt maxima pena: que tāto felicitatē abſorbere poteſt ꝙ non potuit abſorbere maxima xpī pena. Et iō decuit tali pena inflicta peccatori vt deus fieret ei placatus. Pſal. Cor ↄtritū ⁊ humiliatum deus nō deſpicies. Unde vt huius ↄtritionis acceptatio pateret: venit vox de celo dicēs. Clarificaui ⁊ iterꝝ clarificabo: q̄ſi dicens eam accepto hic ad graꝫ: ⁊ in futuro ad gloriā.

¶ Tertia ↄcluſio eſt: ꝙ lꝫ paſſio penitentialis ad quam nos xp̄s ſua paſſione inuitat ſit multum vtilis nobis: tum qꝛ p ipſaꝫ eterna pena totaliter dimittit: pena purgatorij diminuit: gratia dei augetur: gloria eterna accumulatur. Eſt tamen in terroreꝫ eis ⁊ abhominationē pſita, qui felicitateꝫ ſuam inordinatis delectationibꝰ corporis ponunt: ⁊ hoc ꝓpter cordis induratio nem: cōſuetudinis firmationem ⁊ propter bellum inteſtinum interrogationē ⁊ ſenſualitateꝫ: ⁊ propter innocentie falſam eſtimationeꝫ Ihere. 2. dixiſti Innocens abſq peccato ſum: propterea in iudicio ↄtendam tecum. Et qꝛ in iudicio tales oſtenduntur abhominabiles: qꝛ nunc reſpuunt pnie acrimoniam: ideo dicit. Turba ſcilicet carnalium voluptatum. Que ſtabat. ſ. obſtinata. Et audierat: aure. ſ. terrene affectionis. Dicebat tonitruū eē: formidātes amittere carnalem delectationem. Pſalmi. A voce tonitrus tui formidabunt aque.

Septima ↄſideratio.

Circa ſeptimā ↄſiderationeꝫ: q̄ eſt de pncipis mundi eiectiōe: qꝺ ꝓbat iudicij aductio: cū dicitur. Nūc iudiciuꝫ eſt mundi: nunc princeps huius mundi eijcietur foras. vbi ſunt tres concluſiones.

¶ Prima ↄclō eſt: ꝙ per ſolum pctm̄ hō ſhiectus eſt diabolo. Nam ſicut aīa ſancta tēplum dei eſt: ita aīa immunda phanum eſt diaboli: qꝛ inhabitat ipm̄. Non tñ per eſſentiam ſicut deus: q ſolus eſſentialr eſt in omni re. Diabolus aūt oīo eſt ita. Sꝫ ſicut deus inhabitat animam per gratiā: ita diabolus aīam imundam per malitiam. Sic intelligitur illud Johis. 13 Cum diabolus iam miſiſſet in corde: vt traderet eum iudas ſymonis ſcarioth. Et ideo proprie dicitur haberi a demonio: cuius eſt poſſeſſio: cuius ptāti ſe tradidit. Et ideo bene etiam pctōres dicuntur demoniaci arrepticij: quia a diabolo rapiuntur. vnde ſicut boni ducuntur ſpiritu ſancto: ita mali diabolica perſuaſione.

¶ Et nota ꝙ duplex eſt demoniū. Unuꝫ agitans mentem: vt ſpiritus inuidie ⁊ ſuperbie. Aliud agitans carnem. ſ. fomes: q dicitur ſathane. Scđa ad corinthios ſecundo.

¶ Scđa ↄclō eſt: ꝙ per paſſionē ↄſeqmur duplicem vtilitatem. ſ. cyrographi deletionem: ⁊ a diaboli ſubiectione liberationeꝫ. ¶ Primū patet. Nam qꝛ diabolus miſit manum in illuꝫ in quo ius non hebat: amittere debuit eos: quos iuſte poſſidebat. vnde ratio ſoluitur leuiſere poſſeſſionis male pſuaſa ⁊ conſcripta per iniuſtitiam plus petendi. Et ideo totius debiti ſumma euacuatur. vnde Augu. dicit. Cuiparuꝫ cyrographi deleti ſunt: quibus diabolo tenebamur. Et dicit cyrographus culpe ⁊ decreti: qꝛ talis obligatio ſurgit ex noſtra culpa: tanꝙ̄ ex merito: ⁊ ex diuina ſententia: tanquaꝫ ex decreto. Hanc obligationem chriſtus deleuit per paſſionē. Et h̄ eſt qꝺ dicitur. Nunc iudicium eſt mundi. ſ. diſcretionis: ⁊ non condemnationis: quaſi dicat. Nunc iminet tempus paſſionis mee. In cuius virtute multi ſaluabuntur: ⁊ renuentes damnabuntur. Et ſic diſcernentur boni a malis. ¶ Secunduꝫ pꝫ. Nam ante paſſionem diabolus habuit duplicem manum: videlicet attrahentem ⁊ impellētem. Attrahens erat poteſtas trahendi ad limbum: etiam iuſtos ⁊ ſanctos: Manus impellens erat poteſtas precipitandi in malum: vl' p fallaciam: vel per violentiā. He ptātes ſunt ei ablate per paſſionem: quā abhorret ſuper oīa: cuius poteſtate ab eius ſubiectione ſumus liberati. Et ideo dicit Criſoꝰ. ꝙ diabolus ſuſtinet vindictam eoꝝ: que fecit in nos: per ea que fecit in xpm̄. Nos eramus debitores pene: xp̄s autem non. Et ideo vindicatuꝫ eſt in diabolo qui xp̄m expectabat: cum nō eſſet debitor pene Et hoc eſt quod dicit. Et princeps mundi huius eijcietur foras. ſ. de cordibus hominum. Et introducetur notitia beneficiorum xpī. vñ augu. Non eſt eiectus diabolus quin tēptet: ſed eſt eiectus ne regnet. Quādiu autēꝫ homines ſunt in peccato: regnat ab iterior. Expulſo autem peccato ⁊ ſi diabolus tēptat exterius non tñ regnat interius. Dicit etiā pnceps mundi. i. maloꝝ hoīuꝫ: q ſunt in mundo. Non aūt eoꝝ: q lꝫ corpore ſint in mūdo: ↄuerſatione tñ ſunt in celis. Hec aūt eiectio fit per paſſionem ideo dicit. Si exaltatus fuero a terra ⁊c. q. d. Illi q tenent a pncipe: p ſe nequeūt euadē: niſi ꝟtute paſſiōis trahāt. H aūt dicebat ſignās ⁊c.

¶ Tertia ↄclō eſt: ꝙ iudei virtutem paſſionis ignorabāt duplici cecitate pcuſſi. ¶ Prima eſt error circa diuinitatem quam in xp̄o negabant ꝓpter mortem. vnde dicit hic. Reſpondit ei turba nos audiuimus ex lege ⁊c.

¶ Secundus error circa humanitatem eius quam eternam dicebant. vnde dicit. Quis ē iſte filius hominis? Et ideo ih̄s reprehendēs eoꝝ cecitatem dixit eis. Adhuc modicū lumē in vobis eſt. Q ꝺ patet qꝛ turbe ex lumine ſciētie ſue nō intellexerūt legē. d. Nos audiui. ex lege ⁊c. Dan. 7. Poteſtas eius poteſtas eterna. Hoc ſolum nō dixit: ſed etiam dixit ꝙ deberet mori. Iſa. 73. Tanꝙ̄ ouis ad occiſionem du. In eis igit modicū ſcripture erat: qꝛ ex ſcriptura debebant intelligē ꝙ imortalitati xpī nō derogabat mors eius: qꝛ ſm humanitatem mortuus eſt: ſm diuinitatem manēs in eternum. Ergo ⁊c.

Octaua ↄſideratio.

Circa octauam cōſiderationem: q̄ eſt de xpī exhortatiua ꝓmonitione: qꝺ probat iterati lapſus precluſio: cum dicit. Ambulate. vbi occurrūt tres ↄclones.

¶ Prima ↄclō eſt: ꝙ fides integra ⁊ nō ficta eſt maxime neceſſaria ad noſtram glorificationem. Nam in ipſa ſine intermiſſione debemꝰ ambulare: qꝛ ipā eſt lux tenebras infidelitatis expellenſ. Et ideo bene dicitur ſtella matutina ſolem iuſtitie ⁊ intelligentie preueniens. Naꝫ per eam oritur dies gratie. Cum igitur xp̄s habitet per fidem in cordibus noſtris: quo habito habetur omne bonum: qꝛ ipſa fides videtur eſſe radix omnium bonoꝝ: ⁊ ceteraꝝ virtutū vnde ſi hec radix euellatur: cetere virtutes areſcunt. vnde Grego. Sicut rami ſine radicis

virtute nõ creſcunt: ſic quelibet opa lꝫ videant̄
bona: nulla ſunt: ſi a fidei ſoliditate diſiūgunt̄
Qui enim ſine fide eſt: omni bono vacuꝰ eſt:
vnde xp̄s dicit. Ambulate dum luceꝫ habetis
vt tenebre vos nõ ꝯprehendant. Quaſi. d. mo
dicum lumē fidei in vobis eſt: dum ſcilicet pa-
rum intelligitis de xp̄o. ſ. ꝙ manet in eternuꝫ
Ergo dum luceꝫ habetis ambulate in ea. Et
in ea ꝓficite vt totum xp̄m intelligatis. vt. ſ. ⁊
non ſolum in eternū ſecundū diuinitatem: ſꝫ
etiam moriturū: ſcd̄m humanitateꝫ ⁊ reſurre
cturū. Vos tenebre. ſ. ignorantie in preſenti: ⁊
tenebre gehenne in futuro non cõprehendant
¶ Scd̄a ꝯclō eſt: ꝙ illi qui ſpreto lumīe fidei
ambulant in obſcuro ignorantie ꝑ lubricū car-
nalis concupiſcentie: neſcienter ambulant i te-
nebras exteriores eterne dānationis. vñ Glo
ſa ſup illud ꝓuer. 2. Qui relinquunt iter rectū
⁊ ambulant per vias tenebroſas dicit ꝙ neſci-
unt quo eant. Si eniꝫ ad quas tendunt penas
aſpicerent greſſus cohiberent. ⁊ noxiaꝫ letitiaꝫ
ſalubri fletu caſtigarent: ⁊ ideo dicit Ber. Il-
luminemus nos lumine fidei priuſq̄ʒ de huiꝰ
mundi tenebris exeamus ne de tenebris tran-
ſeamus ad tenebras ſempiternas. vnde dicit.
Qui ambulat in tenebris. Quia ſine luce pi-
culoſum eſt iter: neſcit quo vadat: non preui-
dens penam: quaꝫ meretur operibus tenebra-
rum. Et ideo dum lucem habetis. ſ. de eterni-
tate. Credite in lucem: id eſt per fidem creden
do ꝑficite. Vt filij lucis ſitis. ſ. ſucceſſione he-
reditaria. vnde Aug. Nemo ſine fide pōt ad
filiorum dei numerum pertinere.
¶ Tertia ꝯclō eſt: ꝙ ih̄s volens roborare fi-
dem noſtram: quo ad illos articulos: qui ſunt
de chriſti humanitate: in qbus etiā apl̄i tp̄e paſ
ſionis trepidabant. Abſcondit ſe ab eis ⁊ abijt
per hoc volens oſtendere ꝙ omnia: que in eo
erant: tam infirmitatis: q̄ʒ maieſtatis: nobis ꝓ
ficiebant ad ſalutem. vnde Bernar. Totum
nobis valuit de chriſto: totum ſalutiferum: to
tumq̄ʒ neceſſarium fuit: nec minus profuit in-
firmitas: q̄ʒ maieſtas. quia ⁊ ſi ex diuinitatis
potentia iugum peccati iubendo ſubmouerit:
ex carnis tamen infirmitate mortis curam mo
riendo concuſſit. Abijt ergo: docens nos vita
re malorum conſortia. Et abſcondit ſe: vt in-
firmus: patefaciens meritū paſſionis. Ad qꝺ
meritum nos perducat ipſe ih̄s. Amen.

¶ Dominica in ramis palmar. Ser. 79.

Cum appro
pinquaſſet ih̄s hieroſoly.
Matt. 21. Q꞉ ꝑdeſtinatio
eſt alicuius ad gl'iam ꝑpa-
racio: ſiue ordinatio. Et hꝯ
ſicut antecedens ad conſe-
quens. Et ideo ſub ꝑdeſtinatione non ſolum
cadit gl'ia: ſed illꝺ etiā quod ſequitur. Sicut an-
tecedens ⁊ ꝯſequens: q̄ ſunt merita: vel qbus
meret̄: ſicut eſt vnio humane nāe ad ſuppoſitū
verbi in xp̄o: vt eſſet in remedium nāe lapſe.
Ex quo elicitur ꝙ in tali ꝑdeſtinatione fuit ali
qualis ordo: q꞉ volens ordinare ꝑmo vult fi-
nem: ⁊ poſtea q̄ ſunt ad finem: ſed in executio
ne eſt e ꝯ°. Sed q꞉ deus eſt ordinate volens.
¶ Primo ꝑdeſtinauit xp̄m ad tantam gl'iam
merēte dei vnione: poſtea voluit ꝙ talis vnio
eſſet in remedium nāe lapſe. ¶ Igitur primo
deus vult electis gl'iam. ¶ Scd̄o vult eis me
rita: per que mereantur talem gl'iam. Tale au
tem meritum ꝯſiſtit in paſſione xp̄i: q꞉ omnis
xp̄i actio ⁊ paſſio: tam intrinſeca q̄ʒ extrinſeca:
⁊ precipue paſſio eius fuit ſufficienter merito-
ria pro oībus. Et hoc: q꞉ deo erat acceptiſſima
Et hoc ꝓpter ꝯditioneꝫ ꝑſone: que meruit: q꞉
nõ fuit purus hõ: ſed etiam fuit deus. Et ideo
intantum ſuperabundauit merituꝫ xp̄i: ꝙ etiā
vna gutta ſanguinis ſui ſacri corporis ſufficiſ
ſet. Sꝫ q꞉ deus ꝑuidit non ſolum paſſionem
ſed etiam modum: locuꝫ: ⁊ tempus: ⁊ inſtru-
mētuꝫ: ideo in euangelio preſenti circa paſſio-
nem occurrunt ſeptem conſideranda.

Primum pͥncipale.

Circa ꝑmū pͥcipale vbi ꝓponit̄ nobꝭ
ꝑdeſtinātis excellentia: cuꝫ dicitur.
Cum appropinq̄ſſet. ſunt. 3. ꝯ°nes.
¶ Prima ꝯclō eſt: ꝙ per ſolum peccatū elon
gamur a deo: ſm̄ illud pſal. Longe a peccato
ribus ſalus. Et lꝫ deus ſemꝑ ſit ꝑſens anime
per eſſentiam: vt actuum. 7°. dicitur. Tamen
non eſt per gratiam: ſed ſm̄ quantitatem culpe
longe abeſt. Marci. 8. Quidā ex eis delonge
venerūt. Non eſt aūt in ꝑtāte hoīs peccatoris
ꝙ appropinquet deo: ſed tantum conari ꝙ ap-
propinquet deo. Ad Romanos. 6. Velle mi-
hi adiacet: ſed appropinquare eſt de miſericor-
dia dei. Ad Ro. 9. Nõ eſt volentis neq̄ʒ ⁊c.
Econtra non eſt in deo ſe elongare ab anima:

q꞉ ſemꝑ preſens eſt per eſſentiā. Quantum in
ſe eſt: nunq̄ʒ deeſt ꝑ gratiā: ſꝫ dei ꝓpͥuꝫ eſt ap
propinquare ad aīam: q꞉ ꝑ hꝯ facit eā appropin
quare ſibi. Ideo dicit̄ ꝑma Iohis. 2. In hꝯ eſt
caritas dei ⁊c. vnde dicit̄ appropiquare hiero
ſolymis. ſ. aīe peccāti per gratiaꝫ ꝑueniendo.
¶ Scd̄a ꝯclō eſt: q꞉ talis appropinquatio fit
ꝑ meritum paſſionis xp̄i: ideo dominus ⁊ re-
demptor noſter iminente tp̄e paſſionis ſue: vt
paſſionē ſuaꝫ oſtenderet voluntariā: ad locum
aſcendit: in quo erat paſſurus: ⁊ ſe preſentem
exhibuit. vnde ⁊ tp̄s: ⁊ locus: ⁊ genus mortis
non ſm̄ euentuꝫ caſualē: ſed ſm̄ ipſius ꝑuiſio
nem fuerunt. Preuidit enim vbi: ⁊ quando:
⁊ qūo: ⁊ quo genere mortis moriturus eſſet.
¶ Tertia ꝯ° eſt: ꝙ volentes eē pͥcipes meriti
paſſiōis xp̄i: neceſſarie ſunt eis tres ꝟtutes. ſ.
ꝯfeſſionis puritas: obīe humilitas: ⁊ mīe ſtbli-
mitas. Debemꝰ. n. ꝑ ꝯfeſſionem pctā nr̄a pu
re detegere: ꝑceptis ſuperiorꝝ humilr̄ obedire:
aliorꝝ neceſſitatibus ꝯpati: ⁊ miſericorditer ſbue
nire. Cõfeſſioneꝫ debes tibi ip̄i: vt q peccādo
te inquinaſti: ꝑ ꝯfeſſionē te mundes. Obiaꝫ de-
bes ſupiori tuo: vt ei obedias. De ip̄is. n. ꝙ
ꝓ nobꝭ vigilat: ⁊ miāꝫ ꝺbes ꝓximis tuiſ: vt eo
rum neceſſitatibus iuxta vires tuas ſuccuras.
Thob. 4. Si multuꝫ tibi fuerit: abundanter
tribue ⁊c. ¶ Primā ꝟtutem. ſ. ꝯfeſſioneꝫ de
ſignauit bethphage: qꝺ interpretat̄ domꝰ oris
vnde dicit̄ in glo. ꝙ erat viculus ſacerdotum:
quorꝝ offiñ eſt recipe ꝯfeſſionem. Matth. 16.
Quodcunq̄ʒ ligaue. ⁊c. ¶ Scd̄aꝫ virtuteꝫ de
ſignat bethania: q̄ domus obīe interpretatur.
vnde in cathalago pctōꝝ ponit apl̄s parenti-
bus nõ obedientes. Qꝺ non ſolum intelligit̄
de parentibus carnalibus: ſed etiaꝫ ſpūalibus
qbus obediendū eſt in ꝑceptis ⁊ in cunctis pe
nitentijs: q꞉ inobedientes nõ ipſis: ſed deo cõ
tradicunt. ¶ Tertiam virtutē deſignat mons
oliueti. In hꝯ notat̄ ꝙ mīa eſt virtus excellens
Per monteꝫ. n. eminentia: ſicut per oliuetuꝫ
mīa intelligitur. Ideo aūt hec virtus excellit:
quia in ipſa maxime imitatur deus. vnde Lu
ce ſexto. Eſtote miſericordes.

Scd̄m pͥncipale.

Circa ſcd̄m vbi ꝓponitur nobꝭ ſuffici
entia patientis: cum dicit̄. Tunc mi-
ſit ⁊c. vbi ſunt tres concluſiones.
¶ Prima ꝯ° eſt: ꝙ in hac vita ſolum eſt licitū
meritorie opari: q꞉ nunc ſolum eſt tp̄us mīe:
poſtmodū equitatis. vnde Iħ. Tm̄ in hac vita
licituꝫ eſt opari bonū. Illic nanq̄ʒ opatio non
expectat̄: ſed retributio meritorꝝ. vnde dicit̄.
Tūc. q. d. ꝙ hoc preſens meritorium ante tem
pus paſſionis erat ei prenunciatum.
¶ Secunda concluſio eſt: ꝙ per paſſionē xp̄i
venit nobis tēpus reconciliationis in quo prõ
ꝑiſſimus ad gratiā conferendā fuit. Nā hoīe
facto inimico diſpoſuit tota trinitas illi nõ recõ
ciliari niſi per aliqꝺ obſequiū alicuiꝰ ꝑſone ma
gis dilecte: q̄ʒ fuerit tota offenſa diſplicēs. Ta-
lem autē ꝑſonam non habuit natura humana:
q꞉ fuit tota inimica. Ideo placuit naturam hu-
manam vocare ad amicitiā ꝑ obſequm mortis
xp̄i. ſ. ꝑſone magis dilecte. vnde aplꝰs. Cum
inimici eēmus: recõciliati ſumus ꝑ mortē filij
eius. vñ dicit. Miſit. q. d. ꝙ deus pater miſit
filium ſuum reconciliatorē. vnde ſufficientiam
merentis oſtendit Damaſ. di. Caro xp̄i ⁊ aīa
erat quaſi inſtrumentum deitatis. Et quia in-
ſtrumētum agit vi pͥncipalis agētis: iō dicit ꝙ
ea q̄ hoīs ſunt: ſup hoīeꝫ agebat. vñ actio xp̄i
q̄ʒuis fuit humana: potens tm̄ agebat in ꝟtute
dīna. Et iō potens ſup totaꝫ nām. Et q꞉ oēs
hoīes ſunt vnus hõ in nā cōi: ideo xp̄i meritū
ad oēs ⁊ etiam ad ſingulos ſe extendebat.
¶ Tertia ꝯ° eſt: ꝙ lꝫ meritum ſit efficaciter a
paſſione xp̄i: nihilominus tamen fit etiam ſal-
teꝫ diſpoſitiue per virtuoſas opationes. Ideo
debitores ſumus virtutum meritorꝝ ac ꝑfectio
num: q꞉ ad hec cumulanda tp̄s vite accepimꝰ.
Et ideo egreſſa anima ꝯſumata vita corporali
petetur ab ea que ſint eius ꝑfectiones: que me-
rita ⁊ demerita. Luce. 16. Redde rōnem villi
cationis tue. vnde dicit. Duos diſcipulos: id
eſt omnes virtutes diſpoſitiue merentes. Et
miſit: q꞉ nobis non ſunt innata: ſed a deo do-
nata. ¶ Et nota ꝙ omnes virtutes dicuntur
duo diſcipuli: q꞉ in earꝝ actione dꝫ eſſe gemina
dilectio. ſ. dei ⁊ ꝓximi. Et in opatione dꝫ eſſe
duplex mundicia. ſ. mentis ⁊ corporis. Et in
docente dꝫ eſſe veritas duplex. ſ. doctrine ⁊ vi
te. Et ideo etiam additur. Ait illis. ſ. doctrina
vera ⁊ vita.

Tertium pͥncipale.

Circa tertium vbi ꝓponitur nobis il
lorum pro quibus paſſus eſt indigē
tia: cum dicit̄. Ite in caſtelluꝫ qꝺ ⁊c.
vbi ſunt octo concluſiones.
¶ Prima concluſio eſt: ꝙ caſtrum realiter di
citur locus munitus vel preſidium: quo inimi
cis reſiſtitur: ⁊ hoſtes impugnantur.

¶ Scd̄a ꝯcluſio ē q triplex eſt impugnatio ſʒ qđ tria ſunt caſtra. Etenim p̄mū caſtꝝ chriſti quo ipugnat̄ diabolus. ſ. ſctā eccl̄ia vel religio. Aliđ ē caſtꝝ diaboli q̄ impugnatur xp̄s. Et h̄ ē mundus ⁊ eius amatores: qui diuinis preceptis contradicunt. ¶ Tertium caſtꝝ eſt peccatrix aīa que ſpiritualibus virtutibus: et penitētie diſciplinis contraria eſt. Talis enim anima turrim hʒ elationis: ⁊ muꝝ obſtinationis ⁊ preeminentia ſuperbie erectam.

¶ Tertia ꝯclō eſt: q hanc aīam peccatricem: que ſic repugnant diuinis iuſſionibus: nō ceſſant impugnare predicatores ⁊ doctores machinis doctrinaꝝ. Unde nō obſtante turri ſuperbie: ac pertinacitatis muro: fit tandem ruinoſa: dummodo machine fidei: penetrando ſeriat medulitus corda iaculis veritatis. vnde dicit. Ite in caſtellum. Inquātū ergo docent cōtemptum tpalium ⁊ amorem eternorum: quid aliud agunt: q̄ʒ q eunt in illud: qđ eſt ꝯtra eos caſtellum? Et carnalia deſideria reprimere: quid eſt aliud q̄ʒ in caſtellum ire?

¶ Quarta ꝯcluſio eſt: q in hoc caſtro ē ꝯtrouerſia: noſtre ſaluti multū ꝯtraria. Naʒ concupiſcentia carnis: que continue cauſat peccatum ſpiritui repugnat: ⁊ hoc ex contradictione affectuum vtriuſq;. Qđ dionyſius pulchre declarat in libro differentiarum. d. Concupiſcentia carnis eſt motus anime turpis affectu ſordide delectationis. Cōcupiſcētia vero ſpiritus ē ardens intentio mentis in deſiderio ſancte virtutis. Iſta ſibi ꝯſentientes mittit ad regnū: illa ad ſuppliciū ſempiternū. Illa ex pctō eſt dānatiōe diſcedēs: iſta eſt lex mentis de munere redemptoris deſcēdens. Hec aūt ſibi inuicem p effectum virtutū vitioꝝ q̄ʒ quotidiana colluctatione taliter aduerſantur. Naʒ ꝯcupiſcentia carnis primum illecebras vitiorum gignit: in cogitationibus. Concupiſcentia vero ſpūs ecōtra cogitationes ſanctas indeſinenter opponit Illa fabulis vanis oblectat̄ ⁊ verbis: iſta ſcripturarum meditationibus atq; preceptis. Illa gaudet ſpectaculis rerum terreſtriū: iſta contēplatione celeſtiū gaudioꝝ: iſta terrena gaudia querit: illa gemit⁹ ⁊ ſuſpiria trahit. iſta torpore atq; ſomni pigritia corpus relaxat: illa vigilijs ⁊ orationibus laborat. Hinc eſt q concupiſcentia carnis: vſq; in huius vite terminū inimicari non ceſſat. Unde bene dicit̄. Quod contra vos ē. i. vobis exopto. Et hoc ideo dr̄: quia preuidebat dominus ꝯdictionē futuraʒ. Pſalmiſta. Uidi contradictionē in ciuitate. vnde contra vos diſſimili conuerſatiōe mētis obſtinatione: ⁊ oris obiurgatione.

¶ Quinta concluſio eſt: q ad ſedandū huius mentis diſturbium neceſſe ſunt due virtutes: ſcilicet humilis ſimplicitas que per aſinā deſignatur. Et agilis libertas: que p pullum deſignatur. ¶ Primum pʒ de humilitate. Nam ipſa reparat caritatem. Ber. Sola virtus humilitatis leſe ē reparatio caritatis. ¶ Scđo pʒ de libertate. Nā ſm̄ Bernar. Grate operāti ſalutē. Coopari dr̄ voluntas libertate: vt dum libere conſentit: placide ſe obtēperans deo: ſiue iubenti acquieſcendo: ſiue pellicē credendo ſiue reddenti gratias agendo. vnde dicit. Et ſtatim inuenietis aſinā alligatā ⁊ pullum cum ea. Humilis ſimplicitas ē aſina que iugo ſuppōitur. Et dn̄s ad manſuetudinem inuitans dicit. Mat. 11. Tollite iugū meū ſuper vos ⁊c. Et ſtatim quid ſit iugum tollere ſubinfert dic. Diſcite a me. Et agilis libertas eſt pullus: qui adhuc ſua libertate paſcitur. Iohes. Si filius vos liberauit: tunc vero liberi eritis.

¶ Sexta ꝯclō eſt: q he due virtutes alligate inueniuntur in caſtello intellectus. Sic q nequaquam exercentur ad fructū meriti: ⁊ hoc duobus vinculis que ſunt pudor ⁊ timor. Nā prauus pudor impedit ſimplicitatem: ne veram in ſe humilitatē oſtēdere audeat. Et prau⁹ timor impedit libertatem: ne ſuā puritatē exercere p̄ſumat. ¶ Primū pʒ de pudore. Uera nāq; humilitas oſtenditur in ꝯfeſſione quā fruſtrat verecundie pudor. Nam ignominioſa pudet in ꝯfeſſione recolere: ſed magis pudet dicere: qđ tn̄ non puduit facere. Et ideo neceſſe eſt ſʒ Ambro. vt lachrymis lauet qđ pudor eſt confiteri. ¶ Scđm pʒ de timore: q timor mundanus qui ſemꝑ eſt primus: qui fuit cauſa pſecutionis xp̄i in herode ⁊ in iudeis: q fecit eos recedere e via iuſtitie ⁊ veritatis. Ille. n. amor mundanus propter dr̄: a quo timor mundan⁹ naſcitur. Illud. n. homo timet amittere: quod amat. Et ideo timor mundanus dr̄ malus: q ab amore mundano tanq̄ʒ a mala radice procedit: qn̄ homo propter mala que timet recedit a deo. vn̄ dr̄: q in caſtello alligata inueniuntur.

¶ Septima ꝯcluſio eſt: q he due virtutes ſic ligate q non proferunt fructum ſoluūtur: ⁊ ad ieſum ducuntur. ſ. p amorem ordinatum ⁊ timorem. Amor. n. ordinatus prauum expellit pudorem: vt preualeat ſimplicitas ⁊ ſic ſoluit̄ aſina. Timor ordinatus eliminat prauū timorem: vt vigeat libertas: ⁊ ſic ſoluitur pullus. Amor quidē ordinatus eſt: vt cū quiſ ita amat veritatem q odio hʒ vanitatē. Timor ordinatus eſt: vt cum quiſpia timet id quod eſt penale quod tn̄ non timet proſequi quod eſt culpabile ⁊ ſic ſoluuntur aſina ⁊ pullus. ſ. qn̄ amor ordinatus a prauo pudore ſimplicitatem liberat ⁊ timor bonus a prauo pudore liberat libertatem Et q non ſufficit q hec ſoluantur niſi ad ieſū ducantur ſoluta: quod fit quando he virtutes due: ita intentiōe pura exercentur: vt ꝯſequant̄ ſalutis fructum: quod nō faciunt ypocrite querentes terrenū ꝯmodum ⁊ humanum fauorē de quo Mat. 6. Amen dico vobis receperūt mercedem ſuam.

¶ Octaua ꝯcluſio eſt: q ſatuus cogitatus eſt q hijs contradicit tumens elatione ⁊ pertinax obſtinatione. Timor. n. amori diuino obſiſtit ne liberet ſimplicitatem. Timor. n. diuinum impedit timorē ne liberet vigorē libertatis. Et iđ dicit. Si quis vobis aliqđ dixerit ⁊c. Sed q dñ ſpūale dn̄ium perfectionis pertingere non poteſt qui hoc non exercet. vnde dicitur. Dn̄s hijs opus habet. q. d. Ex ſpūali dn̄io duo neceſſaria ſunt. ſ. poteſtas ⁊ audacia. Poteſtas: vt teipſum ⁊ ſubditos illicita cōmittētes humiliter iudicare queas. Audacia: vt alios praue agentes: pro re ⁊ tempore ⁊ pro pſona: ⁊ loco: zelo iuſtitie redarguere valeas. Alias dominium te nō habere cognoſcas.

Quartum p̄ncipale.

Circa quartum p̄ncipale: vbi ꝓponit̄ nobis ſcripture ſancte implete ꝯgruētia. vnde dicit̄. Hoc aūt totum factū eſt ⁊c. vbi ſunt due concluſiones.

¶ Prima ꝯclō eſt q lʒ diuina veritas: per ſe non indigeat ꝯfirmatione facta p teſtimoniū: q in ſe firmiſſima eſt: tn̄ ꝓpter dubium intellectus creati indiguit teſtimonio ꝯfirmante. Et ideo dicit Leo papa in ſmone. Ne infirmitatis noſtre pturbemur anguſtijs euāgelice nos ꝓphetie adiuuent voces: quibus ita accendimur ⁊ docemur: vt nobis natiuitatē dn̄i ⁊ paſſionem: ⁊ oīa eius opera: tam p̄terita q̄ʒ p̄ntia videamur inſpicere. vn̄ dicit. Hoc totū factū eſt vt ipleretur qđ dictum eſt p prophetā.

¶ Scđa ꝯclō eſt: q doctrina xp̄i hʒ veritatē vel teſtimoniū a diuinis perſonis: a viris electis: a ſcripturis ſanctis: ⁊ ab opibus miraculoſis. Iohis. 4. Opa que ego facio teſtimoniū perhibent de me: opa. n. que xp̄s fecit tam per ſe q̄ʒ per electos excedebant facultatē nature ſibi relicte perhibebant veꝝ chriſti teſtimonium cum teſtimonia ſcripture aduerſarioꝝ maiorē habeant efficaciā. vnde adducit ꝓphetiā Zacharie nono. Dicite filie ſyon ⁊c. Qui erat propheta aduerſariorum chriſti: ſcilicet iudeorum Pſal. Teſtimonia tua credibilia ⁊c.

Alie conſiderationes.

Circa alias ꝯſiderationes que tāgunt initiū paſſionis xp̄i eſt notandū q lʒ hodie xp̄s honorifice a iudeis ſit receptus: tn̄ eodē die machinabant̄ in eius mortē Hic eſt q hodie legitur duplex euangelium. Unum in ꝓceſſione: in quo recitatur quomodo hodie fuerit honoratus. Alterū in miſſa in quo narratur qm̄o fuerit feria ſexta tractat⁹. In hoc. n. inſinuat nobis dolorem ⁊ ignominiam fructum eſſe glorie tēporalis ad hoc etiā poſt tātā gloriam voluit tam ignominioſe tractari: vt in eo impleretur illud qđ ſcribitur p̄ machabeoꝝ: Scđʒ eius gloriā multiplicata eſt ignominia eius. Tanguntur autem ſeptē in qbus dn̄s ē hodie honoratus. Et iſtis etiam ſeptem modis poteſt dn̄s ſpūaliter honorari ⁊ exhonorari. ¶ Primo ergo honorauerunt eum diſcipuli p̄cepto eius humiliter obediendo. Unde in euāgelio. Euntes autē diſcipuli fecerūt ⁊c. Iſto modo honorat̄ deus ſpiritualiter q̄ñdo ei in mandatis eius obedit̄ hūmlr̄. Ecōuerſo autem inhonoratus eſt ab eiſdem diſcipulis feria ſexta: qn̄ omnes relicto eo fugierūt: vnde ſi tūc vellet aliquid p̄cipere non haberet cui preciperet. Iſto modo exhonoratur deus ſpiritualiter qn̄ homo ab eius obedientia fugit: ⁊ precepta eius contēnit. Unde ad Roma. 2. Qui in lege gloriaris ꝯfitendo te eſſe xp̄ianum: per preuaricationem legis deum inhonoras.

¶ Scđo honorauerunt eū turbe ei obuiā ꝓcedendo. vnde. Ioh. 12. dicitur q proceſſerūt ei obuiā: hoc modo honoratur deus ſpiritualr̄: p veram cordis contritionē. Unde cordis contritio dicit̄ quaſi contraitio: ⁊ in cōtraitione: ſeu contritione mutat ſtatum ſuum peccator: ⁊ ita quaſi mutat locum ſuū: ꝓcedendo de loco vitij: in quo erat ad locū virtutis: in quo nō erat ⁊ ſicut vadit obuiam xp̄o: vt Magdalena ad ſuſcitandum lazarum. i. ſpiritum peccato mortuū. Ioh. 10. ¶ Sʒ nota q multi credūt obuiam chriſto ire in. xl. ſcilicet per ieiunia: ⁊ huiuſmodi qui tamen in hoc ipſū non honorāt: ſed

magis inhonorant: quia non cum debito mo/
do: nec debito apparatu vadunt obuiam ei: q̄r
ſine contritione: ⁊ defectuū conſideratione: ⁊
lachrymatione: ⁊ eternorum deſiderio nō dant
gloriam deo. Econuerſo autem feria ſexta in
honorauerunt ipſum: ſcilicet de ciuitate turpit
eijciendo. Johis decimonono. Baiulans ſibi
crucem: exiuit in eum qui dicitur caluarie locuſ
Sic ſpiritualiter multi obuiātes chriſto in qua
dragefima: et recipientes eū in die paſche: po
ſtea per peccatum turpiter eijciunt ipſum quod
eſt magna proditio. ¶ Tertio honorauerunt
eum veſtimenta ſua in via ſternendo. Unde
in euangelio. Plurima autem turba ſtrauerūt
veſtimenta ⁊c. Per iſta veſtimenta intelligun
tur bōa temporalia. vnde Gregorius. Quid
aliud ſunt temporalia: q̄ȝ quedam corporis in/
dumenta? Hec enim veſtimenta debent ſter
ni in via: id eſt errogari pauperibus. Qui di/
cuntur via: quia ſunt conculcati in mundo. A/
mos ſeptimo. Qui conterunt ſuper puluerem
terre capita pauperum. Quando autem hec
veſtimenta in via ſternuntur: tunc deus ſpiri/
tualiter honoratur. Math. vigeſimo ſeptimo
Quod vni ex minimis meis feciſtis ⁊c. Econ
uerſo autem inhonorauerunt eum iudei feria
ſexta ipſum veſtibus proprijs ſpoliando. Sic
etiam inhonorant dominū qui pauperes ſpo
liant. ſcilicet vſurarij ⁊ raptores. De quibus
Job. 24°. Nudos faciunt homines ⁊ cetera.
Sic vſurarij qui vendunt pauperi tempus qd̄
ſuum eſt: vel etiam pauperes contemnendo.
Tales exprobant factori ſuo: ſicut quando deſ/
picit opus: fit dedecus factori ſeu operario. Sed
qui tantum ipſum appreciantur: q̄ dent ei ali/
quid ipſum honorant. vnde ſequitur. Hono/
rat deum qui miniſtrat pauperi. Similr̄ ipſū
inhonorant qui auferunt a proximo veſtimen/
ta bone fame: ſicut detractores. ¶ Quarto ho
norauerunt eum ramis ⁊ virgis viam decorā
do. vnde in euangelio. Alij autem cedebant
ramos de arboribus ⁊ ſternebant ⁊c. Sic ⁊
nos debemus ei obuiare habentes virgaȝ di/
ſcipline in manibus: noſipſos per penitentiaȝ
ſcilicet diſciplinando. Hoc autem modo hono
ratur deus ſpiritualiter ſicut regi terreno ē ho/
nor habere bonam iuſtitiaȝ: ſic regi celeſti ho/
norem facit qui bene ſe iuſtificat per penitentiā
Econuerſo autē ipſum inhonorauerunt feria
ſexta ipſuȝ virgis verberando. Sic ſpūaliter
multi poſt paſcha inhonorāt deum: affligendo
eum ſcilicet quantū in ſe eſt. de ipſa penitentia
quaȝ fecerant in quadrageſima recedendo. Et
bene affligunt: q̄r cum in quadrageſima ꝓpria
corpora afflixerūt: poſt paſcha inuoluūt ſe deli/
cijs: tales virgam diſcipline ꝓijciunt: ſed vir/
ga ꝓiecta vertitur in colubruȝ. Exodi. 4. id eſt
in penam eternam. ¶ Quinto honorauerunt
xp̄m ipſuȝ ſaluatorem ꝯfitendo. vnde dicunt.
O ſanna in excelſis. i. ſalua obſecro: qd̄ fit per
fidem ⁊ ſpem. Hoc modo honoratur de⁹ ſpi/
ritualiter quando credit quis eum eſſe ſaluato/
rem: ⁊ ponit in ipſo omneȝ fiduciaȝ. Econuer
ſo inhonorauerunt eum feria ſexta ipſum ⁊ fi/
dem eius abnegando. Unde qui prius clama
bant. O ſanna: modo clamant. Alios ſaluos
fecit: ſeipſum non poteſt ſaluum facere Iſto
modo inhonorant ipſum heretici ⁊ infideles d̄
deo diffidentes. ¶ Sexto honorauerunt euȝ
laudando ⁊ cum laudibus ſuſcipiendo. Unde
dicitur. Turbe autem que precedebant ⁊ que
ſequebantur: clamabant dicentes. O ſanna fi/
lio dauid. Et iſto modo ſpiritualiter honora/
tur deus: ſcilicet per laudem in eccleſia. Pſal/
miſta. Sacrificiuȝ laudis honora. me ⁊ cetera.
Et cauendum eſt ne ſit diſcordia in iſto cantu:
ſcilicet quod os diſcordet a corde: ne dicatur il/
lud Yſaie ſecūdo. Populus hic labijs me ho/
norat: cor autem eorum longe eſt a me. Econ/
uerſo inhonorauerunt ipſuȝ feria ſexta blaſphe
mando: hoc modo a multis inhonoratur: qui
faciunt eum teſtem falſum periurando. Nam
ſcd̄m Auguſtinum. Iurare eſt deuȝ in teſtem
inuocare. Et hoc modo inhonorabant ipſum
iudei qui dicebant ipſuȝ eſſe demoniacū. Joh.
octauo. Quibus dixit. Ego demonium non
habeo ſed honorifico patrem: et vos inhono/
raſtis me. ¶ Septimo honorauerunt ipſuȝ ꝓ
rege habendo ⁊ regiaȝ dignitatem ei tribuen/
do. Unde dicunt. Benedictus qui venit in
nomine domini: rex iſrahel. Iſto modo hono
ratur ſpiritualiter ab humilibus qui ipſum ha/
bent pro rege ei attribuendo regis dignitateȝ:
ſcilicet gloriam de bonis operibus quam ſibi
ſicut regi retinuit. Gloriam inquit meam alte/
ri non dabo. Apoſtolus. Soli inquit deo ho/
nor ⁊ gloria. Econuerſo inhorauerunt eum iu
dei feria ſexta dicentes. Non habemus regeȝ
niſi ceſarem. Et hoc modo inhonorant eum ſu
perbi gloriam de bonis operibus ſibi vſurpā/
do ſicut herodes: actuū duodecimo. Cuȝ ſediſ
ſet herodes populus acclamabat voces dei nō

hominis. Et ſequitur q̄ confeſtim percuſſit eū
angelus domini. Et conſumptus a vermibus
expirauit. Eo qd̄ non dediſſet honorem deo.
Cui honor ⁊ gloria in ſecula ſeculoꝝ. Amen.

¶ Incipit de ſacramento in cena domini.
Sermo octuageſimus.

m Emoriaȝ ſe
cit mirabiliuȝ ſuoꝝ miſeri/
cors ⁊ miſerator dn̄s eſcaȝ
dedit timētibus ſe. Pſal.
Quia xp̄s dn̄s eſt p̄nceps
regum terre. Apoc. p̄. Jō
in ſacramēto euchariſtie tria ſigna comendant
¶ Primo oſtendit in ea ſuam potentiam: q̄r
nō eſt maioris virtutis mundū de nihilo facere
ſiue creare q̄ȝ ſubſtantiā totam panis: ſubito in
ſuum corpus incorruptibile ⁊ p̄eriſtens ꝯuer/
tere dicēs. Memoriā fecit mirabiliuȝ ſuoruȝ.
Opera enim mirabilia declarant diuinaȝ po/
tentiaȝ. Pſalmiſta. Confitebor tibi quia terri
biliter magnificatus es ⁊ cetera. ¶ Secundo
oſtendit ſuaȝ clementiam: quia ſeipſum totum
dedit: tam indignis q̄ȝ dignis. Et ideo ſeq̄tur.
Miſericors ⁊ miſerator dominus. De qua cle/
mētia pſalm. Suauis dominus vniuerſis ⁊c.
¶ Tertio oſtendit xp̄s ſuaȝ magnificentiā: q̄r
ibi ſtatuit vere vnuȝ ferculū: q̄ in ſe plus hȝ de
p̄cioſitate q̄ȝ totū ſuū regnū. Pſal. Oculi oīuȝ
in te ſperāt dn̄e ⁊c. Et q̄r operatio manus in p̄n
cipe deſignat magnificentiā: idō adiūgit. Apiſ
tu manū tuam ⁊c. Quōn ergo circa ſacramentuȝ
eucharistie eſt pn̄s noſtra intētio ⁊ ſolennitas.
Ideo ad iſtius ſacramēti myſterium declaran
dum ſunt quatuor contemplationes.

Prima ꝯtemplatio.

p Rima ꝯtemplatio eſt de huius ſacra
menti entitate. Ubi eſt ſciendū q̄ ſi/
cut dicit Greg. in omelia paſcali.
Aliud eſt qd̄ cernit: ⁊ aliud qd̄ creditur. Illud
qd̄ cernitur eſt ſpecies panis i hoſtia: ⁊ ſpēs vi
ni in calice. Sed illud qd̄ creditur ē veritas car
nis ⁊ ſanguinis xp̄i. Pro quo eſt intelligendū
q̄ ſub ſpecie panis: que videt in hoſtia quatuor
eſſe credunt. ¶ Primo credit ibi eſſe corpus
xp̄i ex vi verboꝝ: q̄r verba ꝯſecrationis de ſolo
pane faciunt mentionem. ¶ Scd̄o eſt ibi ſan/
guis xp̄i ex ꝯcomitantia imediata: q̄r ſanguis
imediate diſponit corpus ad vitaȝ. ¶ Tertio ē
anima ex ꝯcomitantia propinqua: q̄r lȝ anima
non viuificet corpus: niſi mediāte ſanguine: tā
ꝑtinet ad eandem nām. Et ideo concomitātur
ipſum propinque. ¶ Quarto eſt ibi diuinitas
verbi ex concomitantia remota: quia licet diui/
nitas cum tribus precedentibus faciat vnum
ſuppoſitum: tamen non pertinet ad vnā nām.
Et ex iſtis accipiuntur duo documenta.
¶ Primum documentuȝ eſt: q̄ ſanguis chri
ſti non ſolum eſt in calice: ſicut aliqui imaginā
tur: ⁊ corpus tantuȝ in hoſtia: immo totus ſan/
guis chriſti ē vere in hoſtia. Quia ex quo chri
ſtus vere reſurrexit ſanguis eius non fuit ni/
ſi intra ſuum corpus.
¶ Secundum documentum eſt: q̄ rationabi
lis eſt inſtitutio eccleſie moderne: quod cum in
primitiua eccleſia ſacramentum hoc ſub vtraq̄ȝ
ſpecie toti populo miniſtraretur: quod nunc nō
fit ab eccleſia moderna: quia circa ſpecies vini
multa pericula accidunt effuſionis. Ideo in/
ſtitutuȝ eſt: vt ſpecies panis tantum populo cō
municetur: quia ſub vtraque ſpecie: tam corp⁹
q̄ȝ ſanguis ſuſcipitur. ¶ Intelligendum qd̄
in calice creduntur eſſe eadem quatuor. que
in hoſtia: ſed alio ordine. ¶ Naȝ primo eſt ibi
ſanguis ex virtute verborum: pro eo q̄ verba
conſecrationis calicis de ſolo ſanguine faciunt
mentionem. ¶ Secundo conceditur ibi eſſe
corpus xp̄i eē ex concomitantia immediata: q̄r
corpus ſanguis eſt immediatum receptiuum.
¶ Tertio conceditur ibi eſſe anima: ex conco
mitantia propinqua: quia pertinet ad eandem
naturam humanam. ¶ Quarto creditur ibi
eſſe diuinitas ex cōcomitātia remota: quia nō
pertinet ad eandem naturam: quāuis bene ad
idem ſuppoſitum. Sed hic accipiūtur alia duo
documenta.
¶ Primum documentum eſt: qd̄ cum hic ſit
aliud quod cernitur oculis corporis: ⁊ aliud qd̄
cernitur oculis mentis: in hoc ſacramēto ado
ratio non ē dirigenda ad illud quod cernitur:
ſȝ ad illud quod creditur tantum: quia illud eſt
dignum adoratione.
¶ Secundum documentum eſt: qd̄ quia ver
ba conſecrationis proferūtur ſecrete a ſacerdo
te. Ideo hoſtia non eſt adoranda donec eleue
tur a ſacerdote: quia nondum conſtat ibi eē cor
pus xp̄i. Ideo ꝓpter periculuȝ idolatrie ī fide
eccl̄ie adoranda eſt ⁊c. Qd̄ autem iſta quatuor
tuor ſint ibi: patet per Ambroſium dicentem:

ꝙ illa que fuerunt in vtero virginis: inueniuntur in hoc ſacramento. Sed circa iſta accipiuntur quatuoꝛ veritates.

¶ Prima veritas eſt: qꝛ in hoc ſacramento ꝓpͤe non videtur xp̄s oculo coꝛpoꝛali: qꝛ aliud eſt quod cernitur: ⁊ aliud qḋ credit̃ ſm augu. Ideo cum xp̄s ibi credatur eſſe: ſi ibi cerneret̃ idem eſſet quod cerneret̃ ⁊ quod crederetur.

¶ Ratio aũt quare xp̄s non cernit̃ ibi eē: eſt qꝛ accidentia que ibi cernunt̃: non ſunt in coꝛpoꝛe xp̄i: ſicut in ſubiecto. Nullum autem coꝛpus videri poteſt: niſi per coloꝛem: qui foꝛmaliter eſt in ſubiecto.

¶ Secunda veritas eſt: ꝙ lʒ xp̄s ibi pꝛopꝛie non videatur: non tamen errant fideles: q dicunt ſe vidiſſe deum in manibus ſacerdotis: quia nullus erat. Cuius verba poſſunt verificari eo modo: quo verificatur diuina ſcriptura In qua dicitur ꝙ aliqui viderunt dñm oculo coꝛpoꝛali: ſicut Moyſes cernēdo coꝛpoꝛaliter rubum. Exodi. 3. Non ꝙ ibi videret diuinitatem: ſed quia diuinitas aſſiſtebat illi rubo. Ita coꝛpus chꝛiſti ſuo modo aſſiſtit ſpeciebus que in hoc ſacramento cernuntur.

¶ Tertia veritas eſt: ꝙ ſi beatus Petrus celebꝛaſſʒ miſſaʒ i triduo illo cū i cena fuit oꝛdinatus ſacerdos: tunc in hoſtia non fuiſſent niſi duo. ſ. coꝛpus xp̄i ⁊ eius diuinitas: qꝛ tunc caro xp̄i fuit moꝛtua. Et ideo tunc eaʒ aīa non cōcomitabatur: nec etiā ſanguis: qꝛ iam effuſus erat ſup terraʒ: ⁊ coꝛpus in ſepulchꝛo: ⁊ anima in inferno. Et ideo cum aīa ⁊ ſanguis no ſint in hoſtia niſi per ꝯcomitantiā: tunc ibi non fuiſſent. Tamen qꝛ diuinitas coꝛpoꝛi remāſit vnita in moꝛte: ideo fuiſſet ibi ex tali ꝯcomitātia.

¶ Quarta veritas eſt: ꝙ ſi beatus Iacobus: q pꝛimus miſſam oꝛdinauit: dixiſſet miſſaʒ in hoc triduo: tunc in hoc calice nō fuiſſet niſi ſanguis: qꝛ ibi non eſt coꝛpus ⁊ aīa: niſi per cōcomitantiam: ⁊ tunc erant a ſanguine ſeparata: nec diuinitas ita fuit ſanguini: ſicut carni vnita qꝛ nō remanſit coīcatio ydiomatum: que ꝓuenit ex tali vnione: vt dicitur in decretis. Non enim erat verꝫ dicere hoc ſanguine demonſtrato hic ſanguis effuſus eſt deus: ſicut ꝓpter ſepulturam coꝛpoꝛis dicimus deum fuiſſe ſepultum: nō in cruce remanſiſſe: ſicut ſanguis remanſit. ¶ Et iſtius ratio eſt; qꝛ coꝛpus eſt p̄ncipalis hoīs pars: ⁊ non ſanguis. ¶ Intelligendum tamen ꝙ quādo ſacerdos eſt deferēs coꝛpus xp̄i ad coīcandum infirmum; ei dicet. Credis hoc eſſe coꝛpus xp̄i de virgine natuʒ: in cruce paſſum? Tunc vterqꝫ ⁊ ſacerdos ꝓferens: ⁊ fidelis ꝓfitens dʒ dirigere ſuam intentionem ad illud: quod creditur: ⁊ non ad illud quod cernitur. Alias vterqꝫ erraret: cum illud quod cernit̃: nō ſit coꝛpus xp̄i ſm Gre.

¶ Intelligenduʒ tamen ꝙ cum ſenſus hoīnis ſint pꝛoni ad dirigendum iudicium rōnis ad illa que cernunt: niſi inſtruant̃ fide. Ideo videt̃ tutius dicere. Credis h̄ eē coꝛpus xp̄i? Et tunc poſſʒ intētio dirigi ad illud: qḋ cernit̃ qꝛ in ſp̄ebus illis quas cernimus: eſt vere coꝛpus xp̄i. Cum vero qs dirigit intentionē ſuaʒ ad fidem eccl̄ie in coī: tunc nullū videt̃ eē periculum: ſʒ remanet h̄ dubitatio. Si ſanguis xp̄i ē venerādus: q eſt in aliqbus reliquijs: ſ̄ter euchariſtiā. Dicūt multi ꝙ nō: qꝛ xp̄s totuʒ ſanguinem reaſſumpſit. Tamen nō videt̃ inconueniēs ſi aliq̄ poꝛtio remāſit: cuʒ nō indiget tā to ſanguine coꝛp⁹ glꝛificatuʒ. Et iō venerari ſ̄t

¶ Scḋa dubitatio eſt: ſi talis ſanguis ſit venerandus: ſicut in euchariſtia. Dicit̃ ꝙ nō: quia nō eſt vnitus diuinitati: ſicut nec in triduo moꝛtis xp̄i. vnde ſicut in triduo nullus debuiſſet adoꝛare calicem ſm latriā: eo ꝙ nō erat diuinitas vnita. Ita nec ſanguinē iſtum: q eſt ſepat⁹ a coꝛpoꝛe: cum ſanguis in euchariſtia eſt ſibi ꝯiunctus.

Scḋa ꝯtemplatio.

Circa ſcḋam ꝯtemplationem: q̄ eſt de iſtius ſacramenti vnitate: eſt intelligendum ꝙ in h̄ ſacramento non eſt vnitas ſimplicitatis: ſʒ vnitas integritatis: cū in eo ꝯtineant̃ ſm p̄miſſa q̄dam infinite diſtātia. ¶ Intelligendū tamen ꝙ ad integritatem iſtius ſacramēti ſunt quatuoꝛ cāe: ſicut ſolet requiri in quolibet nāli effectu. ſ. cauſa efficiens foꝛmalis: mālis: ⁊ finalis. Ideo ad integritatem iſtius ſacramenti eſt panis in hoſtia: ⁊ vinum in calice cauſa mālis. Foꝛma autem ſunt verba conſecrationis. Efficiens ſacerdos rite oꝛdinatus loquente de efficiēte materiali: quia pꝛincipalis cauſa efficiens conſtat eſſe deum. Finis autem eſt intentio debita pꝛoferentis. Et ideo quia ibi iſta quatuoꝛ requiruntur: ne altero iſtoꝛum deſinente: ibi nil fiat. Ideo dicitur in libꝛo de reglis theologie in quarta regula ꝙ ad hoc ꝙ panis conuertatur in coꝛp⁹ chꝛiſti: requiritur ꝙ in pane ſit materia: in verbis foꝛma: in agente intentio: in perſona oꝛdinatio. Cum iſta quatuoꝛ concurrunt: ſequitur cōſecratio. Scḋʒ hoc ſunt quatuoꝛ ꝯſideratiōes.

Prima conſideratio.

Prima eſt de cauſa efficiēte tali. ſ. miniſteriali: de qua nunc loqmur. Nullus hʒ ptātem ꝯficiendi: niſi ſit ſacerdos oꝛdinatus per epiſcopū: qꝛ Paulus apoſtolus cum oꝛdinaſſet Titum epm̄: ex hoc dedit ſibi auctoꝛitatem oꝛdinandi ſacerdotes di. ad Tituʒ. Huius rei gratia reliq te crete: vt cōſtituas p̄ſbyteros. Qḋ fruſtra factum fuiſſet: ſi non ep̄s ſacerdotes oꝛdinare potuiſſʒ. Ex q̄ ꝯcluditur erroꝛ ualdenſium: q ꝯſecrationem iſtius ſacramenti omni fideli ⁊ vtriqꝫ ſexui cōmittunt. Sʒ circa iſtam cām efficienteʒ ſunt alique queſtiones. ¶ Prima eſt ſi ſacerdos hereticus pōt ꝯficē. Dicitur ꝙ ſic: qꝛ iſtud ſacramentum ſit in fide eccl̄ie: ⁊ non in fide vnius ſingularis perſone ſm Auguſtinum.

¶ Secunda queſtio ſi ſacerdos ſciſmaticus. Dicit̃ ꝙ ſic. ¶ Tertia ſi irregularis ſacerdos Dicitur ꝙ ſic: qꝛ irreglaritas eſt pena iuris humani: ⁊ auctoꝛitas ꝯficiendi: poteſtas iuris diuini eſt. Ideo illa non pōt iſtam auferre: ſicut nec ius humanum pōt dinum auferre.

¶ Quarta queſtio eſt: ſi ſacerdos degradatus pōt ꝯficere. Dicitur ꝙ ſic: cum caracter ſit indelebilis: in quo ꝯſiſtit ptās conficiendi. Sed remanet ad dubiū: ſi ſacerdos malus celebrās eſt audiendus. Dicitur ꝙ ſi ꝯſtaret ipſum eſſe in moꝛtali peccato: qꝛ celebꝛando peccat moꝛtaliter: ⁊ ideo ei non eſt coīcandum in tali actu. Quia tamen ꝯtritio coꝛdis eſt interioꝛ occulta ⁊ repentina pꝛopter peccata manifeſta non eſt omittendum: niſi de ſcandalo timeatur.

¶ Secūda dubitatio eſt ſi ſacerdos excōmunicatus eſt audiendus. Dicitur ꝙ nō: qꝛ contritio occulta penam iuris nō hʒ extrinſecā euacuare. Coꝛpus aūt chꝛiſti ſic eſt venerandum in manu ſua: ſicut alterius: qꝛ ita vere conficitur a malo: ſicut a bono miniſtro.

Secunda ꝯſideratio.

Quantum ad cauſam meterialē iſtius ſacramenti p̄mo videndū eſt de mā in hoſtia. ¶ Scḋo de mā in calice.

¶ Circa p̄mum nota ꝙ materia in hoſtia eſt panis triticeus. vnde ſi ꝯficeretur in pane ſiligineo: vel oꝛdeaceo: vel ſpelte: nō fieret: quia vnius ſacramenti vna eſt materia in ſpē.

¶ Circa materiaʒ calicis dicitur ꝙ mā iſtius ſacramenti eſt vinum de vite. vnde ſi aliqs in alio conficeret: ſicut in vino pomoꝝ: nihil faceret: qꝛ vnius ſacramenti vna eſt materia ſm ſpeciem: vt panis ſupꝛa. Quantum ad cauſam foꝛmalem in hoſtia dicit̃ ꝙ ſicut in hoſtia ſunt quatuoꝛ. ſ. coꝛp⁹: ſanguis: anima: ⁊ diuinitas ita quatuoꝛ ſunt verba: per q̄ hoſtia conſecrat̃: ſcilicet. Hoc eſt coꝛpus meum. Iſtam autem foꝛmam conſecrationis tradidit xp̄s Mathei 26. vbi ſunt quatuoꝛ documenta.

¶ Primum documentū eſt: ꝙ iſta ꝯſecratio ſm foꝛmam p̄mo fuit inuenta vel facta in lingua hebꝛea: qꝛ illā linguā loquebat̃ xp̄s ⁊ apl̄i

¶ Scḋm documentum eſt: ꝙ deinde fuit facta in lingua greca: quia poſt hebꝛeos greci vt habetur in actibus de viduis grecoꝛum.

¶ Tertium documentū eſt: ꝙ deinde factum fuit in lingua latina: qꝛ beatus Petrus romanis tradidit. Et ꝯfirmatur: qꝛ ſm Aug. de ci. dei in iſtis linguis fuit ſcriptus titulus. Et cōfirmatur: qꝛ Mattheus ſcripſit hanc foꝛmam in hebꝛaico: Lucas i greco: Marcus i latino. Iohēs vero nullam foꝛmam expꝛeſſit.

¶ Quartum documentum eſt: ꝙ illa ꝯſecratio fieri poſſet in omni lingua eadem ratione: qua ⁊ in iſtis. Sʒ hic eſt dubium: qꝛ in canone tradito a btō Petro non ponit̃ iſta ꝯiūctio enim. Dicitur ꝙ enim nō ptinet ad foꝛmā ꝯſecrationis: ſed tm̄ ꝯtinuat ad p̄cedentia. vnde ſi omitteretur: adhuc conficeret. Quis ſcienter omittens peccaret moꝛtalr. ¶ Secundum eſt ſi ſolum p verba illa poſſet fieri cōſecratio. Dicit doctoꝛ ſubtilis ꝙ non: quia verba ſic abſolute ꝓlata dant ſenſum ac ſi ꝯficiens vellet conficere coꝛpus ſuum pꝛopꝛium: ſic etiam xp̄s expꝛeſſit. Et ideo dicit ꝙ ſunt neceſſaria verba p̄ambula: per que ſignificetur ſacerdos dicere hec non in ꝓpꝛia perſona: ſed xp̄i recitando ꝓferens. Et illḋ ſit ab illo loco: vt nob̄ coꝛpus ⁊ ſanguis fiat dilectiſſimi filij tui dñi nr̄i ih̄u xp̄i

¶ Circa foꝛmam conſecrationis calicis ſicut p̄ qnqꝫ vulnera ſanguis exiuit de coꝛpoꝛe xp̄i pꝛincipaliter: ideo per quinqꝫ verba ſit cōſecratio iſta: que ſunt. Hic eſt calix ſanguinis mei. Iſta foꝛma habetur Mathei. 16. Marci. 14 Luce. 22. Tamen ſicut iacet ad litteraʒ in noſtro miſſali non inuenitur in aliquo euāgeliſta ſed beatus Petrus iſtam foꝛmam tradidit eccleſie. ¶ Quantum ad cauſam finalem dicit̃ ꝙ finis noſter accipitur pꝛo intentione conſecrantis: vt intendat facere quod xp̄s fecit: qḋ facit eccleſia. ¶ Circa iſtum finem ſunt quatuoꝛ veritates. ¶ Prima eſt ad conficiendū iſtḋ ſacramentum non requiritur intentio actualis

quia ſm Iheronimū. Dominus nullum obligat ad impoſſibile. Nō eſt autē in poteſtate noſtra ſubito in inſtanti: dum proferuntur conſecrationis verba: q ille qui eſt ad alia: diſtract⁹ poſſet ita actualiter cogitare: nec per conſequēs intendere. ❡ Secunda eſt q ad illaȝ conſecrationem non ſufficit intentio habitualis: qꝛ cum illa manet etiam in homine dormiente: ſicut etiam τ habitus. Tunc homo dormiēs poteſt cōficere verba debita proferendo. ❡ Tertia eſt: q ad iſtam requiritur τ ſufficit intentio virtualis: vt ſcilicet intendat ſm omnem diſpoſitionē ſe ad celebranduȝ conferre. ❡ Quarta veritas eſt: q ad illam conſecrationem non requiritur intentio ſpiritualis: vt conficiens ſemper intendat bonuȝ ſpirituale: propter qđ illud ſacramētum eſt inſtitutum ſm Dionyſiū. Vnde ſi malus ſacerdos propter lucruȝ temporale celebraret conficeret.

Tertia contēplatio.

Circa tertiā ꝯtemplationem que eſt de iſtius ſacramēti veritate eſt intelligendū q iſtius ſacramēti veritas eſt in ſe euidētiſſima cū pre ceteris ſacramentis in ſcriptura ei⁹ veritas ſit expreſſa: tñ eſt mētibus noſtris ſūme occulta pre ceteris eccl'ie ſacramētis Et ad illud ducit ratio τ exemplum. Ratio qꝛ tranſcendit propter ſblimitatem eius intellectū noſtrum. Et ideo non eſt intelligibille ſibi ꝓportionatum: Exemplum eſt ad propoſitum: quia ſicut ſe habet oculus noctue ad lumen ſolis: ita ſe habet intellectus noſter ad ea que ꝛc. Et quia illud ſacramentum eſt occultiſſimum nobis: ideo ſancti multum ſunt conati ad ipſiuȝ declarandum: vt euacuarent dubia: que circa iſtam materiam excecāt inſipientem. Et ad hoc faciendum occurrunt nobis quatuor conſiderationes.

❡ Prima eſt de iſtius ſacramēti conuerſione. ❡ Secunda de eius extenſione. ❡ Tertia de eius locatione. ❡ Quarta de eius īpoſſibilitate.

Prima ꝯſideratio.

Quantum ad primam occurrit obſtaculum qđ eſt hoc: q aliqui nō vident quomodo tam ſubito ſubſtantia panis corruptibilis poſſet conuerti i corpus chriſti incorruptibile: Sed huic obſtaculo occurrit conſideratio beati Ambroſij in libro de ſacramentis. Qui volens oſtendere q deus poteſt conuertere quodlibet in quodlibet per ſuaȝ omnipotentiam ponit multa exēpla diuine ſcripture vt quando mulier ſubito de coſta viri facta fuit τ quando virga moyſi in ſerpentem fuit conuerſa. Et confirmatur per rationem qꝛ plus diſtant ens τ non ens: ꝗ duo entia ſm diſtantiā eſſentialem. Et qꝛ deus ſm omnium fideȝ poteſt aliquid de nihilo facere. Igit̄ multo forti⁹ de vno ente aliud ens quodcunqȝ poteſt facere τ operari.

Scđa ꝯſideratio.

Secunda conſideratio de iſtius ſacramēti extēſione occurrūt duo obſtacla ❡ Primuȝ eſt q aliqui nō poſſunt intelligere quomodo corpus chriſti taȝ magnū poteſt eſſe infra tam paruaȝ hoſtiaȝ totum contentum cuȝ imaginentur maius corpus infra minus totaliter non poſſe contineri. Sȝ huic occurrit conſideratio beati auguſtini de quantitate anime: qui probat animam eſſe maiorem corpore: qꝛ totuȝ mundi magnitudinē infra ſe cogitare poteſt: τ ſic infra ſe continere: τ ſic cū ſit maior corpore tota eſt ifra corp⁹. Modo cōſimili corpus chriſti cum ſit maius hoſtia totuȝ eſt infra ipſam: non coartatū: ſed ita magnum τ perfectuȝ ſicut eſt in celo. ❡ Secundum obſtaculum qꝛ non percipiunt cum hoſtia diuidatur in fractione: quin corpus chriſti infra exiſtens diuidatur: cum ad diuiſionem cuiuſcūqȝ corporis: ſequitur diuiſio ſue virtutis: huic occurrit conſideratio beati Augu. in libro de ſpiritu τ anima: qui ponit q anima eſt tota in qualibet parte corporis: τ nō diuidit̄ ſȝ diuiſionē corporis. Et ita qꝛ corpus xp̄i totū eſt in qualibet particula hoſtie ipſa diuiſa: non diuiditur.

Tertia ꝯſideratio.

Quantum ad tertiaȝ ꝯſiderationem q̄ eſt de huiuſmodi ſacramenti locatione occurrunt aliqua obſtacula.

❡ Primuȝ eſt q non poſſunt aliqui intelligere xp̄m ad altare deſcendere de celo: τ ibi manere. Cum dicat auguſtinus q donec finietur ſeculum ſurſum eſt dñs. Sed huic occurrit cōſideratio Origenis ſup Matth. Qui dicit q dei filius veniens in virgineȝ totus remanſit apud patrē: vt non dimidius apud deū τ dimidius eſſet in virgine: ſicut veritas quaȝ mente ꝯcipimus cū eam docemus tota remanet apud nos: τ tota tranſit in adiſcentes. Sic de corpore xp̄i ꝛc. ❡ Secūdum eſt qꝛ non capiunt quō in tam breui momento ſicut verba conſecrationis proferuntur: chriſtus poſſet tranſire de celo empireo ad altare. Huic occurrit conſideratio beati Auguſtini: qui dicit q ſubito duȝ oculus aperitur habetur viſibile: quantumcūqȝ diſtans: tranſitu velociſſimo attigitur vſqȝ ad celum. Et ideo non eſt mirandum de corpore chriſti: cum ſol in inſtanti mittat radium ſuū ab oriente in occidentem. ❡ Tertiuȝ eſt q nō vident quomodo idem corpus poſſet eſſe in diuerſis locis ſimul. Sed huic occurrit conſideratio Hugonis de ſacramentis qui ponit. Ideo non poſſet idem corpus eſſe in diuerſis locis: quia deus conditor nature talem corporibus legem dedit. Et ideo cum quilibet legislator poſſet diſpenſare in lege: quam ipſe ſtatuit: immo oppoſitum ordinare. Ita poteſt deus in vniuerſo. ❡ Quartum eſt quia non vidēt quomodo duo corpora poſſunt eſſe in eodeȝ loco: vt corpus chriſti ſit infra dimenſiones hoſtie: niſi forte ponatur ibi in aliqua concauitate Sed huic obſtaculo occurrit conſideratio damaſceni ponentis ignem ferro intimatum cuȝ ſit corpus ſubtile: τ ita corpus chriſti cuȝ ſit ſubtilius igne.

Quarta conſideratio.

Quantum ad quartam conſideratiōeȝ de eius impaſſibilitate: ſunt duo obſtacula. ❡ Primum q non vident quomodo chriſtus non patiatur cum hoſtia frāgatur τ multipliciter alteratur. Sed huic occurrit conſideratio pauli. Secunde cor. xj. Ipſe ſathanas transfigurat ſe in angeluȝ lucis. Iſta autem tranſfiguratio poteſt fieri per aſſumptionem corporis luminoſi τ decori: τ tunc ſi tale corpus ſcindatur: aut qualitercunque patiatur nullatenus angelus malus patitur: ita nec corpus chriſti in hoſtia. ❡ Secundum eſt q nō vident quomodo corpus xp̄i ex frequenti ſumptione ſucceſſiua non conſumatur: τ ipſe ſpecies conſumantur. Huic occurrit cōſideratio ſapientis. Eccleſiaſti. 12. Ubi loquitur de conſumptione humani corporis: anima non conſumptibili exiſtente. Unde dicit. Reuertatur puluis in terram vnde erat: τ ſpiritu⁹ redeat ad dominum ꝛc.

Quarta ꝯtēplatio.

Circa quartaȝ ꝯtemplationeȝ: que eſt de ei⁹ bonitate: occurrūt. 4. ꝯſi⁹nes.

❡ Prima ꝯſide° ē de ei⁹ celebritate

❡ Secunda ꝯſideratio eſt de ei⁹ inſtitutiōe.

❡ Tertia ꝯſideratio eſt de eius ſuſceptione.

❡ Quarta ꝯſideratio eſt de eius perfectione.

Prima ꝯſideratio.

Quantum ad ꝑmam dicendum eſt: q celeberrimū inter oia ſacramenta noui teſtamenti. Et ideo eius officium celebratio vocatur. In hoc. n. officio marime militans etiā imitatur eccleſiā triūphantem: qꝛ ſicut in hac vita ſunt inſtituti ſex ordines eccle ad miniſtranduȝ ſacerdoti: ita in celeſti hierarchia ſunt inſtituti ſex ordines angeloꝝ ad miniſtrandum xp̄o. Tres. n. ſupremi ordines non ſunt adminiſtrantes: ſed aſſiſtentes vt dicit Dionyſius. ❡ Et iō circa iſtā ꝯſiderationem primo inſiſtendū eſt circa iſtius ſacramenti ſolēnitateȝ. ❡ Scđo circa eius figuraȝ. ❡ Quo ad primuȝ ē intelligēduȝ q in hoc ſacramento ꝓbantur eſſe quatuor ſolēnitates. ❡ Prima eſt ex ꝑſentia triuȝ ꝑſonaꝝ diuinaꝝ. Tota. n. trinitas eſt pñs huic ꝯſecrationi: τ hoc ex ſingulari ratione tanti miraculi: qꝛ nō poteſt effici niſi a tribus perſonis modo mirabili: qꝛ ſicut pater τ filius τ ſpūs ſanctus ſunt vnuȝ ꝑncipiuȝ creature: ex de trinitate. Ita ſunt vnum ꝑncipiū huius ſacramenti τ ſingulari modo actus que eſt tam mirabilis: ad queȝ nulla alia cauſa attingere poteſt. ❡ Scđa ſolēnitas eſt ex preſentia ſanctoꝝ angeloꝝ: qꝛ ſcti doctores non dubitāt ibi eſſe ꝑñtiaȝ ſcoꝝ angeloꝝ aduenientiuȝ de celo. vnde dicit Greg. Quis fideliū dubium habere poſſit in illa imolationis hora celuȝ aperiri: τ angeloꝝ choros adeſſe ad vocē ſacerdotis. ❡ Tertia ſolēnitas eſt ex ꝑſentia ſanctarū aiarum: qꝛ ſicut angeli ita τ ſancti xp̄m comitātur quocunqȝ pgit. Et ideo dicit Ihero. Qđ aīe ſanctoꝝ in hoc mundo comitātur xp̄ȝ quocunqȝ ierit. Inducens illud apoc. Hij ſequuntur agnum quocunqȝ ierit. Et cuȝ vere veniat ad iſtđ ſacramentū ipſiuȝ ibi ſequunt̄. ❡ Quarta ſolēnitas ē ex ꝑñtia matris xp̄i que eſt regina virginū: qꝛ ſȝ Ihero. Iſtud officiū aſſociandū fuit ꝑuilegio virginis ex ſua puritate. Dicit. n. virgines ſunt τ ſequūtur agnuȝ quocūqȝ ierit. Apoc. 14. Et qꝛ mater dñi cuȝ ceteris virginibus marime hȝ hoc ꝑuilegium: marime ei conuenit hoc officiuȝ. ❡ Scđm huius ꝑme ꝯſiderōnis eſt de diuina ſcriptura: in q̄ hoc ſacramētum quadrupliciter figuratur. ❡ Primo in ſacrificio melchiſedech. Gen̄. 8. Quia ſic melchiſedech: cuȝ eſſet ſacerdos altiſſimi offerebat panem τ vinuȝ. Ita xp̄s ſub ſpecie panis τ vini inſtituit hoc ſacramentum. Pſalmi. Tu es ſacerdos in eternum ſm ordineȝ melchiſedech ❡ Scđo fuit figuratuȝ i imolatōe agni paſchalis. Exo. 12. Quia ſicut ibi agn⁹ fuit imolat⁹ ꝓ ſalute populi iſraelitici. Ita hic agnus dei imolatus eſt ꝓ ſalute totius populi chriſtiani.

quia ſm Iheronimū. Dominus nullum obligat ad impoſſibile. Nō eſt autē in poteſtate noſtra ſubito in inſtanti: dum proferuntur conſecrationis verba: ꝙ ille qui eſt ad alia: diſtract⁹ poſſet ita actualiter cogitare: nec per conſequēs intendere. ¶ Secunda eſt ꝙ ad illaʒ conſecrationem non ſufficit intentio habitualis: q2 cum illa manet etiam in homine dormiente: ſicut etiam ꝛ habitus. Tunc homo dormiēs poteſt cōficere verba debita proferendo. ¶ Tertia eſt: ꝙ ad iſtam requiritur ꝛ ſufficit intentio virtualis: vt ſcilicet intendat ſm omnem diſpoſitionē ſe ad celebranduʒ conferre. ¶ Quarta veritas eſt: ꝙ ad illam conſecrationem non requiritur intentio ſpiritualis: vt conficiens ſemper intendat bonuʒ ſpirituale: propter qđ illud ſacramētum eſt inſtitutum ſm Dionyſiū. Unde ſi malus ſacerdos propter lucruʒ temporale celebraret conficeret.

Tertia contēplatio.

c Irca tertiā ꝯtemplationem que eſt de iſtius ſacramēti veritate eſt intelligendū ꝙ iſtius ſacramēti veritas eſt in ſe euidētiſſima cū pre ceteris ſacramentis in ſcriptura ei⁹ veritas ſit expreſſa: tñ eſt mētibus noſtris ſume occulta pre ceteris eccl'ie ſacramētis Et ad illud ducit ratio ꝛ exemplum. Ratio q2 tranſcendit propter ſblimitatem eius intellectū noſtrum. Et ideo non eſt intelligibille ſibi ꝓportionatum: Exemplum eſt ad propoſitum: quia ſicut ſe habet oculus noctue ad lumen ſolis: ita ſe habet intellectus noſter ad ea que ꝛc. Et quia illud ſacramentum eſt occultiſſimum nobis: ideo ſancti multum ſunt conati ad ipſuʒ declarandum: vt euacuarent dubia: que circa iſtam materiam excecāt inſipientem. Et ad hoc faciendum occurrunt nobis quatuor conſiderationes.

¶ Prima eſt de iſtius ſacramēti conuerſione. ¶ Secunda de eius extenſione. ¶ Tertia de eius locatione. ¶ Quarta de eius īpoſſibilitate.

Prima ꝯſideratio.

q Uantum ad primam occurrit obſtaculum qđ eſt hoc: ꝙ aliqui nō vident quomodo tam ſubito ſubſtantia panis corruptibilis poſſet conuerti ī corpus chriſti incorruptibile: Sed huic obſtaculo occurrit conſideratio beati Ambroſij in libro de ſacramentis. Qui volens oſtendere ꝙ deus poteſt conuertere quodlibet in quodlibet per ſuaʒ omnipotentiam ponit multa exēpla diuine ſcripture vt quando mulier ſubito de coſta viri facta fuit ꝛ quando virga moyſi in ſerpentem fuit conuerſa. Et confirmatur per rationem q2 plus diſtant ens ꝛ non ens: q̄ʒ duo entia ſm diſtantiā eſſentialem. Et q2 deus ſm omnium fideʒ poteſt aliquid de nihilo facere. Igit̄ multo forti⁹ de vno ente aliud ens quodcunqʒ poteſt facere ꝛ operari.

Scđa ꝯſideratio.

s Ecunda conſideratio de iſtius ſacramēti extēſione occurrūt duo obſtacla ¶ Primuʒ eſt ꝙ aliqui nō poſſunt intelligere quomodo corpus chriſti taʒ magnū poteſt eſſe infra tam paruaʒ hoſtiaʒ totum contentum cuʒ imaginentur maius corpus infra minus totaliter non poſſe contineri. Sʒ huic occurrit conſideratio beati auguſtini de quantitate anime: qui probat animam eſſe maiorem corpore: q2 totaʒ mundi magnitudinē infra ſe cogitare poteſt: ꝛ ſic infra ſe continere: ꝛ ſic cū ſit maior corpore tota eſt īfra corp⁹. Modo cōſimili corpus chriſti cum ſit maius hoſtia totuʒ eſt infra ipſam: non coartatū: ſed ita magnum ꝛ perfectuʒ ſicut eſt in celo. ¶ Secundum obſtaculum q2 non percipiunt cum hoſtia diuidatur in fractione: quin corpus chriſti infra exiſtens diuidatur: cum ad diuiſionem cuiuſcūqʒ corporis: ſequitur diuiſio ſue virtutis: huic occurrit conſideratio beati Augu. in libro de ſpiritu ꝛ anima: qui ponit ꝙ anima eſt tota in qualibet parte corporis: ꝛ nō diuidit̄ ſʒ diuiſionē corporis. Et ita q2 corpus xp̄i totū eſt in qualibet particula hoſtie ipſa diuiſa: non diuiditur.

Tertia ꝯſideratio.

q Uantum ad tertiaʒ ꝯſiderationem q̄ eſt de huiuſmodi ſacramenti locatione occurrunt aliqua obſtacula.

¶ Primuʒ eſt ꝙ non poſſunt aliqui intelligere xp̄m ad altare deſcendere de celo: ꝛ ibi manere. Cum dicat auguſtinus ꝙ donec finietur ſeculum ſurſum eſt dñs. Sed huic occurrit cōſideratio Origenis ſup Matth. Qui dicit ꝙ dei filius veniens in virgineʒ totus remanſit apud patrē: vt non dimidius apud deū ꝛ dimidius eſſet in virgine: ſicut veritas quaʒ mente ꝯcipimus cū eam docemus tota remanet apud nos: ꝛ tota tranſit in adiſcentes. Sic de corpore xp̄i ꝛc. ¶ Secūdum eſt q2 non capiunt quomodo in tam breui momento ſicut verba conſecrationis proferuntur: chriſtus poſſet tranſire de celo empireo ad altare. Huic occurrit conſideratio beati Auguſtini: qui dicit ꝙ ſubito duʒ oculus aperitur habetur viſibile: quantumcunqʒ diſtans: tranſitu velociſſimo attigitur vſqʒ ad celum. Et ideo non eſt mirandum de corpore chriſti: cum ſol in inſtanti mittat radium ſuū ab oriente in occidentem. ¶ Tertiuʒ eſt ꝙ nō vident quomodo idem corpus poſſet eſſe in diuerſis locis ſimul. Sed huic occurrit conſideratio Hugonis de ſacramentis qui ponit. Ideo non poſſet idem corpus eſſe in diuerſis locis: quia deus conditor nature talem corporibus legem dedit. Et ideo cum quilibet legiſlator poſſet diſpenſare in lege: quam ipſe ſtatuit: immo oppoſitum ordinare. Ita poteſt deus in vniuerſo. ¶ Quartum eſt quia non vidēt quomodo duo corpora poſſunt eſſe in eodeʒ loco: vt corpus chriſti ſit infra dimenſiones hoſtie: niſi forte ponatur ibi in aliqua concauitate Sed huic obſtaculo occurrit conſideratio damaſceni ponentis ignem ferro intimatum cuʒ ſit corpus ſubtile: ꝛ ita corpus chriſti cuʒ ſit ſubtilius igne.

Quarta conſideratio.

q Uantum ad quartam conſiderationeʒ de eius impaſſibilitate: ſunt duo obſtacula. ¶ Primum ꝙ non vident quomodo chriſtus non patiatur cum hoſtia frāgatur ꝛ multipliciter alteratur. Sed huic occurrit conſideratio pauli. Secunde cor. xj. Ipſe ſathanas transfigurat ſe in angeluʒ lucis. Iſta autem tranſfiguratio poteſt fieri per aſſumptionem corporis luminoſi ꝛ decori: ꝛ tunc ſi tale corpus ſcindatur: aut qualitercunque patiatur nullatenus angelus malus patitur: ita nec corpus chriſti in hoſtia. ¶ Secundum eſt ꝙ nō vident quomodo corpus xp̄i ex frequenti ſumptione ſucceſſiua non conſumatur: ꝛ ipſe ſpecies conſumantur. Huic occurrit cōſideratio ſapientis. Eccleſiaſti. 12. Ubi loquitur de conſumptione humani corporis: anima non conſumptibili exiſtente. Unde dicit. Reuertatur puluis in terram vnde erat: ꝛ ſpirit⁹ redeat ad dominum ꝛc.

Quarta ꝯtēplatio.

c Irca quartaʒ ꝯtemplationeʒ: que eſt de ei⁹ bonitate: occurrūt. 4. ꝯſi°nes.

¶ Prima ꝯſide° ē de ei⁹ celebritate ¶ Secunda ꝯſideratio eſt de ei⁹ inſtitutiōe. ¶ Tertia ꝯſideratio eſt de eius ſuſceptione. ¶ Quarta ꝯſideratio eſt de eius perfectione.

Prima ꝯſideratio.

q Uantum ad p̄mam dicendum eſt: ꝙ celeberrimū inter oia ſacramenta noui teſtamenti. Et ideo eius officium

celebratio vocatur. In hoc. n. officio maxime militans etiā imitatur eccleſiā triūphantem: q2 ſicut in hac vita ſunt inſtituti ſex ordines eccl'ie ad miniſtranduʒ ſacerdoti: ita in celeſti hierarchia ſunt inſtituti ſex ordines angeloꝝ ad miniſtrandum xp̄o. Tres. n. ſupremi ordines non ſunt adminiſtrantes: ſed aſſiſtentes vt dicit Dionyſius. ¶ Et iđ circa iſtā ꝯſiderationem primo inſiſtendū eſt circa iſtius ſacramenti ſolēnitateʒ. ¶ Scđo circa eius figuraʒ. ¶ Quo ad primuʒ ē intelligēduʒ ꝙ in hoc ſacramento ꝓbantur eſſe quatuor ſolēnitates. ¶ Prima eſt ex p̄ſentia triuʒ pſonaꝝ diuinaꝝ. Tota. n. trinitas eſt pñs huic ꝯſecrationi: ꝛ hoc ex ſingulari ratione tanti miraculi: q2 nō poteſt effici niſi a tribus perſonis modo mirabili: q2 ſicut pater ꝛ filius ꝛ ſpūs ſanctus ſunt vnuʒ p̄ncipiuʒ creature: ex de trinitate. Ita ſunt vnum p̄ncipiū huius ſacramenti ꝛ ſingulari modo actus que eſt tam mirabilis: ad queʒ nulla alia cauſa attingere poteſt. ¶ Scđa ſolēnitas eſt ex preſentia ſanctoꝝ angeloꝝ: q2 ſcti doctores non dubitāt ibi eſſe pñtiaʒ ſcoꝝ angelorū aduenientiuʒ de celo. vnde dicit Greg. Quis fideliū dubium habere poſſit in illa imolationis hora celuʒ aperiri: ꝛ angeloꝝ choros adeſſe ad vocē ſacerdotis. ¶ Tertia ſolēnitas eſt ex p̄ſentia ſanctarū aiarum: q2 ſicut angeli ita ꝛ ſancti xp̄m comitātur quocunqʒ pgit. Et ideo dicit Ihero. Oēs aie ſanctoꝝ in hoc mundo comitātur xp̄ʒ quocunqʒ ierit. Inducens illud apoc. Hij ſequuntur agnum quocunqʒ ierit. Et cuʒ vere veniat ad iſtđ ſacramentū ipſuʒ ibi ſequunt̄. ¶ Quarta ſolēnitas ē ex pñtia matris xp̄i que eſt regina virginū: q2 ſʒ Ihero. Iſtud officiū aſſociandū fuit p̄uilegio virginis ex ſua puritate. Dicit. n. virgines ſunt ꝛ ſequūtur agnuʒ quocūqʒ ierit. Apoc. 14. Et q2 mater dñi cuʒ ceteris virginibus maxime hʒ hoc p̄uilegium: maxime ei conuenit hoc officiuʒ. ¶ Scđm huius p̄me ꝯſiderōnis eſt de diuina ſcriptura: in q̄ hoc ſacramētum quadrupliciter figuratur. ¶ Primo in ſacrificio melchiſedech. Geñ. 8. Quia ſicut melchiſedech: cuʒ eſſet ſacerdos altiſſimi offerebat panem ꝛ vinuʒ. Ita xp̄s ſub ſpecie panis ꝛ vini inſtituit hoc ſacramentum. Pſalmi. Tu es ſacerdos in eternum ſm ordineʒ melchiſedech ¶ Scđo fuit figuratuʒ ī imolatōe agni paſchalis. Exo. 12. Quia ſicut ibi agn⁹ fuit imolat⁹ ꝓ ſalute populi iſraelitici. Ita hic agnus dei imolatus eſt ꝓ ſalute totius populi chriſtiani.

¶ Tertio fuit figuratū in māna deserti. Exo. 16. Qꝛ sic ille cibus fuit idignis abhominabilis: qꝛ dicebant. Anima nostra nauseat sup isto cibo leuissimo ⁊ dignis sūme delectabil': qꝛ vt dicit sapiens. Habebat omnis delectamētū suauitatem vt ad cuiuscunqꝫ desideriū conuerteretur. Ita iste cibus est indignis nociuus a dignis sūpme ꝓficiens: qꝛ dicit Dionysius: ꝙ confert iustis sanctificationē: sicut indignis cōdemnationē sicut de iuda dicit in Ioh. Post buccellā statim introiuit in eum sathanas: sꝫ tamen illa bucella nō fuit corpus xp̄i. ¶ Quarto fuit figuratū in panib⁹ ppositionis. Exo. 21. Qꝛ sicut illi panes quotidie nō ministrabātur nisi aliqñ a sacerdotib⁹: ita quotidie eucharistiam sumere non ꝯuenit nisi solis sacerdotibus: ⁊ sicut tpe necessitatis illi panes fuerunt ceteris ministrati requisita corporis puritate. ſm dionysium vt patet de abimalech: qui dixit ad dauid ꝑmo. Reg. Si mūda sunt vasa pueroꝝ maxime a mulierib⁹ anteqꝫ daret eis istos panes ꝓpositionis: ita hoc sacramentū in certis articulis ministratur ꝯmuniter fidelib⁹. Sꝫ ante regrit cordis ⁊ corporis puritatem sꝫ Dionysium. Ex istis accipio duo documenta. ¶ Primum documentuꝫ est: ꝙ ille qui accedit ad illud altissimuꝫ sacramentum dꝫ accedere cū summa preparationis diligentia: qꝛ tanta sunt ibi solēnia. ¶ Scdm est: qꝛ illi qui assistūt debent assistere cum summa reuerētia: qꝛ tāta dicuntur de hoc sacramento vtilia preconia.

Secunda ꝯsideratio.

Quantum ad secūdam ꝯsiderationem que est de istius sacramenti institutione sunt quatuor requirenda. ¶ Primū est qualiter fuerit institutū. ¶ Secundū qñ. ¶ Tertium vbi. ¶ Quartuꝫ q̄re. ¶ Quo ad primum: Istud sacramentum fuit institutum quintuplici circunstantia modificāte: sicut habetur in canone beati petri. ¶ Prima est eleuatio oculoꝝ. Eleuatis.n. oculis i celis. Ex quo accipitur documentum: ꝙ illi qui assumunt hoc sacramentū dbēt habere oculos mentis eleuatos in deum: ⁊ non depressos ad inferiora. ¶ Scda fuit gratiaꝝ actio cum inqt patri Gratias agēs. Ex quo accipitur documētum: ꝙ circa istud sacramentum versantes debent deo esse grati de tam inenarrabili beneficio. ¶ Tertia est benedictio. Benedixit iquit Ex quo accipitur documentuꝫ ꝙ xp̄s benedicendo consecrauit: ⁊ facta consecratione dixit. Hoc est corpus meum: ⁊ sic non cōsecit p illa verba per que nos ꝯficimus ſm Innocentiuꝫ Tñ ad oppositum videtur dicere Ambrosius de sacramentis: ⁊ Ciprianus martyr: qui dicūt ꝙ eadem facimus ⁊ non alia q̄ꝫ ea que xp̄s fecit. ¶ Quarta est panis diuisio. Fregit inquit Ex quo sumitur documentū: ꝙ sic tpe quo xp̄s habuit corpus passibile ⁊ mortale: tale quale habuit dedit apostolis: fregit species panis sine sui lesione corporis: multo plus post resurrectionem: cū habeat corpus ipassibile. ¶ Quinta fuit liberalis ꝯmunicatio. Dedit inqt discipulis. Ex quo accipitur documentū: ꝙ istud sacramentum cū summa liberalitate est ministrandū dicente dño. Gratis accepistis gratis date. vnde symonia circa istud sacramentū est maxime detestabilis. Quanto.n. excellentius est donū dei: tanto magis venditio est vitanda dicēte petro apostolo symōi mago act. 7. Pecunia tua tecū sit in pditiōe: qꝛ estimasti donū dei pecunia ꝯparari. ¶ De secunda particula istius cōsiderationis qñ istud sacramentum fuit institutū ⁊ constat ꝙ in cena dñi: que fuit feria quinta ante festum pasche: vt testantur euāgeliste. ¶ Intelligendum tamen ꝙ ista dies inuenitur in sacra scriptura quadruplici mysterio consecrata. ¶ Primo quidem mysterio formatiois auiū qꝛ isto die formate fuerunt aues a deo. Gene. ꝑmo. Ex quo datur intelligi ꝙ hoies habētes alas contemplationis ſm Augus. idonei sunt ad percipiendū illud sacramentum. ¶ Scdo fuit ꝯsecrata mysterio formationis piscium q illo die fuerun⁹ creati a deo. ¶ Tertio fuit consecrata myste[illegible] dñice oblationis: qꝛ feria qnta xp̄s oblatus fuit a matre in templo: cuꝫ fuit natus in die dñico vt alibi pꝫ. Ita sacerdos xp̄m offert in hoc sacramento mirabil'r sicut virgo i templo visibiliter ip̄um obtulit. ¶ Quarto fuit ꝯsecrata dominice ascēsiōis mysterio: qꝛ isto die fuit xp̄s in celum assumptus vt habetur in actibus: ⁊ ita dicit Greg. Q đ expleto hoc sacramento in celum rapitur. Sed quid de hora dicitur? Hoc sacramentum fuit institutum hora ꝯpletorij: qꝛ vespere facto in cena discubuit. Matth. 27. Et ista hora inuenitur quadruplici mysterio ꝯsecrata. ¶ Pri⁹ qdeꝫ mysterio mūdialis creationis. Ista.n. hora credunt aliqui ꝙ mundus fuit creatus: qꝛ pro ꝑmo die.s. dñico scriptuꝫ est genesis ꝑ. Factum est vespere ⁊ mane dies ꝑmus: incipiendo a vespe sꝫ Augu. de trinitate. 4. ¶ Scdo fuit ꝯsecrata mysterio paschalis agni: qꝛ ista hora fuit celebratū primum pascha in egypto: ⁊ agnus comestus vt habetur in exodo: vt veritas correspōderet figure. ¶ Tertio fuit ꝯsecrata mysterio angelice annunciationis. Et ideo ſm traditionē patrum ista hora a fidelibus mater dñi salutat'. ¶ Quarto fuit consecrata mysterio dominice sepulture: quia ista hora fuit xp̄i corpus in sepulchro clausum: vt habetur in euangelio. ¶ De tertia pticula huius cōsiderationis vbi fuit istud sacramentum institutū. Et dicitur ꝙ istud fuit institutum in ciuitate iherusalem: in qua xp̄s cenauit testimonio quatuor euangelistarum. ¶ Sed est intelligēdum ꝙ in h loco fuerunt instituta quatuor sacramenta: que hñt adinuicem ꝯnexionem. ¶ Primum est sacramentum baptismi. Mat. 28°. Euntes docete omnes gentes baptizantes ⁊c. ¶ Scdm fuit sacramentum ordinis: qꝛ in cena xp̄s ordinauit aplos sacerdotes cum dedit eis ptātem ꝯficiendi. Luce. 22. Hoc facite in meam ⁊c. ¶ Tertium fuit sacramentuꝫ pnie. Ioh. 20. Quoꝝ remiseritis peccata ⁊c. ¶ Quartuꝫ sacramentum eucharistie: vt patuit in cena. ¶ Quarta pticula est quare h sacramentū fuit institutum. ¶ Sꝫ est attendēdum ꝙ ad istius sacramēti institutionem ponunt'. 4. rationes. ¶ Prima est ad fidem catholicā extollendā. qꝛ cum virtus sit de bono difficili: q̄to est difficilior: tanto est laudabilior: qꝛ istud est arduū ad credēdum. Ideo dignificat fideꝫ credentiū ⁊ eius exaltat meritum. Ideo dicitur in canone petri mysteriuꝫ fidei. ¶ Scda ratio est ad memoriā de p̄teritis retinēdaꝫ: vt nō obliuiscerentur tantoꝝ beneficiorum: quoꝝ illud sacramentum est signum rememoratiuuꝫ. Et ideo scribit ꝑma cor. rj. Hoc facite quotienscunqꝫ sumitis in meam ꝯmemorationem. ¶ Tertia ratio est ad spem de futuro ꝯfirmandam: quia spes ꝓmissi boni multuꝫ ꝯfirmatur per arrā. Istud sacramentum est pignus ⁊ arra future beatitudinis. vnde non solum est signū rememoratiuum: sed etiam ꝓnosticū: ſm Diony. de celesti ierarchia. ¶ Quarta ratio est ad caritatem in nobis accendēdam: qꝛ homo naturaliter inclinatur ad diligendum se diligentē. Et ideo xp̄s vt nos maxime incitaret ad caritatem: in h sacramento suam maximā dilectionē voluit demonstrare: in quo non sua: sed semet ipꝫ nobis dedit. Et istō ē sacramentū qđ tenet eccliaꝫ maxime in sanitate ⁊ puritate sꝫ Dio.

Tertia consideratio.

Quantum ad tertiam consideratione que est de istius sacramenti susceptione primo videndum est quot modis sumitur. ¶ Secundo qui sunt admittēdi. ¶ Tertio q excludēdi. ¶ Quarto quotiens sit sumendū. ¶ De p̄ est intelligenduꝫ ꝙ ſm apostolum scde cor. rj. possunt sumi quadrupliciter. ¶ Primo ab aliquibus sumit': nec sacramentaliter nec spiritualiter: sicut illi qui speciebus istis vtuntur sicut cōmunibus cibis ad sacietatem ⁊ ebrietatem. de quibus dicit apostolus. Unus quidem esurit: alius aūt ebrius est. Alij sumunt sacramentaliter ⁊ nō spiritualiter: sicut q sumunt cum peccato mortali. de qbus dicit apostolus. Qui manducat ⁊ bibit indigne iudicium ⁊c. Alij sumunt spiritualiter: ⁊ nō sacramentaliter sicut illi qui fide ⁊ deuotione ad istud sacramentum flagrant existētes in gratia: sed propter aliqđ impedimentū non possunt ip̄m percipere: qbus dicit Aug. Crede ⁊ manducasti. Alij sumunt spiritualiter: ⁊ sacramentaliter: sicut illi qui eum debita preparatione de facto ipsum pcipiunt: de qbus idē apostolus ait. Probet aūt se ipsum homo ⁊ sic ⁊c. ¶ De scda pticula est intelligēdum ꝙ ad istō sacramentum obligantur fideles ſm quadruplicem graduꝫ. ¶ Primo aliq obligantur solum ad credēdum ⁊ amandū: sicut illi qui sunt fideles: vt nullo mō possint habere copiaꝫ: qꝛ ſm Ierony. nemo ad impossibile obligatur. vnde Augu. Qui seruum pigrum non damnaret: si ea que fieri ⁊c. ¶ Scdo aliqui obligātur nō solum ad credendum ⁊ ad amanduꝫ: sꝫ etiā ad venerandum: sicut inter fideles sunt qbus nō legitime impeditis in diebus dominicis ad minus vt audiant missam obligant'. ¶ Tertio aliqui obligant' non solum ad venerandum: sed etiam ad sumēdum. sicut oēs homines pfecte etatis circa dominicā resurrectionem: qꝛ eo tpe h sacramentum institutū fuit. ¶ Quarto aliq obligant' nō soluꝫ ad venerandum ⁊ sumendum: sed etiam ad conficienduꝫ sicut omnes sacerdotes nō impediti in celebritatibus magnis. Illi.n. qui nunqꝫ celebrant: tenent ociosaꝫ dignissimam ptāteꝫ. ¶ De tertia pticula est intelligendū ꝙ beatus Diony. in p̄allegato ca°. de ecclesiastica ierarchia ponit quatuor psonaꝝ genera: que ab hoc sacramento excludebant' in primitiua ecclia. ¶ Primo cathecumini: qꝛ nondū erāt renati

¶ Scđo apoſtate: qꝛ in h̄ ſacramento fuerūt
excluſi ⁊ abiecti. ¶ Tertio tēptationibꝰ vexati
¶ Quarto ab hijs quidem purgati: ſed nondū
virtute pfecti. Sed remanet dubitatio: ſi mini
ſtrans: qualitercūq; circa iſtud ſacramentū cuꝫ
peccato mortali peccet mortalr̄. Dicitur ꝙ non
vt diaconus aut ſubdiaconus: qꝛ illud iure di/
uino nō eſt explicite ꝓhibitum. ¶ Secunduꝫ
dubiū eſt: vtꝝ quicunq; indigne ſumit peccet.
¶ Dicendū ꝙ ſic: qꝛ illa ē expreſſa determina
tio apoſtoli. Prima cor. xj. Qui mādncat ⁊c.
¶ Tertia dubitatio ſi ꝯſecrans indigne peccet
mortalr̄: ſemp dicitur ꝙ ſic p locum a minori:
qꝛ plus eſt corpus chriſti conficere q̄ʒ ſumere.
¶ Quarta dubitatio cuꝫ ſm̄ pijſſimas cauſas
indigne celebrans ꝯmittit mortale peccatuꝫ: in
quo grauius peccat in ſumendo vel ꝯſecrādo?
Dicit̄ ꝙ cuꝫ illud ꝓueniat ex irreuerentia. Et
ideo cū dignus ſit ꝯficere videtur tunc magis
peccare. Unde talibus dr̄ in pſalmo. Quare
tu enarras iuſtitias meas: ⁊ aſſumis teſtamen
tuꝫ meum per os tuum?
¶ De quarta particula. ſ. quotiens ſumēdum
ſit: ponitur. 4. veritates. ¶ Prima eſt ꝙ illō
ſacramentuꝫ nō dꝫ in die frequēter iterari ſine
neceſſitate legitima; qꝛ ex frequentia nimia ſo-
let oriri ꝯtemptus. ¶ Scđa eſt: ꝙ ab iſta regu
la natiuitas dn̄i eſt excepta. ¶ Tertia eſt: ꝙ cū
ſit de neceſſitate poſſunt dici alijs tꝑibus due
miſſe. Ut qn̄ propter inopiaꝫ ſacerdotū: neceſ-
ſe habeatur vnus ad ſeruiendū duabus parro/
chijs. Et q̄n̄do aduenit magna pſona que non
poteſt eſſe ſine miſſa: vt notatur. 4. ſentētiaꝝ.
¶ Quarta ꝙ nunq̄ʒ licet iterare niſi in prece/
dente celebratione ſe obſeruauerit a ſumptione
vini ⁊ aque: qꝛ non ieiuno non licꝫ accedere ad
ſacramentum. ¶ Sed eſt dubitatio ſi quoti/
die ſumere euchariſtiā eſt ꝯueniēs. Dicit Au
guſtinus: ꝙ q̊tidie ſumere nō laudo nec vitu/
pero. Dicunt tn̄ doctores ꝙ ſi ex tali frequētia
deuotio augeat̄: eſt iteranda: ſi autēꝫ minuatur
eſt dimittenda. ¶ Secunda dubitatio eſt: ſi in
periculo mortis dꝫ quilibet illud ſacramentum
requirere. Dicitur ꝙ ſic. Quia illud ſacramen
tuꝫ eſt viaticuꝫ. In tranſitu beati Ambroſij ſic
dicitur: ꝙ pducit aiam vſq; ad vite portaꝫ. vn
de bene fuit figuratū p illū panē ſubcinericiuꝫ
cuius virtute ambulauit Helias q̄drag̃ita die
bus ⁊ q̄draginta noctibus. Tertio regū nono.

Quarta ꝯſideratio.

Circa quartaꝫ ꝯſiderationeꝫ: que ē de
iſtius ſacri pfectiōe. ¶ Et p̄ ſciēduꝫ ꝙ
iſtius ſacramēti ſunt. 4. priuilegia.
¶ Primū eſt de iſtius ſacramēti figura: qꝛ ce
tera ſacr̄a noue legis ſignant directe gratiam.
Iſtud hꝫ directe ſuaꝫ ſignificationē circa gl̃iaꝫ
qꝛ dicit Diony. Qđ ſicut notitia dinaꝝ ſcriptu
raꝝ eſt nobis imago future ꝯtēplatiōis in pria
ita ſumptio digniſſime euchariſtie eſt imitatio
illius fruitiōis btīfice: qua ſatiabimur cum ap/
paruerit gl̃ia eiꝰ. Et iō dicit ſaluator Luc. 22.
Nō mādncabo illud donec impleat̄ in regno dei
¶ Scđꝫ eſt de iſtius ſacramēti nā. Quia cum
pmanentia habeāt etiā nāꝫ potioreꝫ q̄ʒ ſucceſſi/
ua cū tranſeāt. Iſtud aūt eſt pmanens cū tā diu
pmaneat ſacramentū iſtud: q̄ʒ diu ſpēs durare
poſſunt: vt notatur quarto ſententiaruꝫ.
¶ Tertiū eſt de eiꝰ virtute: qꝛ in ceteris inenit̄
ſacrm̄ ſine re ſacramēti: vt cū qs fictus accedit
Hic aūt ſemp res ſacramēti eſt cū ſacro q̄ʒtum
cūq; fictus qs ꝯficiat: qꝛ vere corpus xp̄i eſt ibi
vt patuit. Unde iſtud eſt ſemper verius quod
efficit q̄ʒ quod figurat.
¶ Quartū ē de eius cauſalitate: qꝛ cetera ſacra
mēta hn̄t cauſalitatē tn̄ reſpectu vnius gr̃e ihe
rentis. Iſtud aūt ſacrm̄ reſpectu duplicis gra
tie. ſ. inherētis ⁊ ſubſiſtētis: qꝛ dupliceꝫ ꝯferre
hꝫ graꝫ: imo pfectius q̄ʒ alia ſacramenta.
¶ Circa bonitatē iſtius ſacramēti ſcđo itelligē
duꝫ eſt de eiꝰ beneficio ⁊ ſunt quatuor:
¶ Primū eſt gratiaꝝ augmentatio: qꝛ cuꝫ re
quirat hoieꝫ in gr̃a exn̄tem. Gratiaꝫ p̄ nō do/
nat: ſed ipſaꝫ datā augmētat. Et iō dr̄ euchari/
ſtia: q̄ſi bō̃a gr̃a: qꝛ pficit graꝫ collatā ſꝫ Dio.
¶ Scđm eſt gratiaꝝ ꝯſeruatio. Sicut. n. ali/
mentū corporis hꝫ vitā ꝯſeruare: ita iſtud ſacra
mentū cuꝫ ſit cibus aie: hꝫ ipſaꝫ in gr̃a ꝯſerua-
re que eſt vita ipſius aie. Et iō datū eſt h̄ ſacra
mentū ſub ſiītudine cibi ⁊ potus. Unde dicit
xp̄s Johis. 6. Niſi mādu. carneꝫ filij hois ⁊c.
¶ Tertium eſt peccatorum remiſſio: quia ha
bet omnia peccata venialia delere: ſicut aggra
uare mortalia quando inuenit ea vt notat̄ quar
to ſententiarum. Et ideo ſaluator inſtituens h̄
ſacramentuꝫ: poſt formam conſecratiōis adiū
xit. In remiſſionem peccatorum.
¶ Quartum eſt premiorum promiſſio que ſal
uator Joannis. 5. certitudinaliter promiſit.
Qui manducat meam carnem. ⁊c.
¶ Circa h̄ ſacrm̄ nota ꝙ eius ſunt. 5. ſapores
¶ Primus eſt ſapor puritatis ex ꝑexiſtentiā
limpiditate. Impuritatis. n. ſapor ab aliquo
impuro reſoluitur. Unde ſi conſiderentur oia
principia h̄ corpus pficientia: inuenitur in ipo
ſapor puritatis. Materia. n. huiꝰ corporis fu/
it puriſſimus ſanguis vteri virginalis: virtꝰ in
eo diffuſa ē virtus altiſſimi. Luc. p̄. Efficiens
ipſuꝫ eſt ſpūs ſctūs. Aſſumēs h̄ corpus filius
altiſſimi aia de nouo a manibus trinitatis cre/
ata ⁊ puritati corpori diffuſa. Quid. n. ipurita
tis in h̄ corpore cōicari poterit? Prorſus ni/
hil. Hꝫ. n. puriſſimuꝫ ex oi parte ſaporē: ſi pu
ris faucibus deguſtetur.
¶ Scđo hꝫ ſaporem dulcedinis ex ſanguine.
Nāle. n. eſt ꝙ ois ſanguis dulcis eſt ſaporis.
Quanto igit̄ putas dulcedis eſt ſanguis ſacra
mēti huius: q a tā dulci fonte manauit: ⁊ a tam
dulcis fontis hauriēte i taꝫ dulce vas ē trāſfu/
ſus. Fons. n. huiꝰ ſacramēti eſt ſanguis ꝯten
tus i viſceribꝰ gl̃ioſe virgis. hauriens eſt ſpūs
ſancti vas in qđ trāſfundit corpus dn̄icuꝫ eſt:
ex q̄ etiaꝫ manat in ſacramētuꝫ: ⁊ ex ſacramēto
in corda fideliuꝫ: que oia nihil hn̄t amaritudis
admixtuꝫ. vnde ſpōſa de fructu arboris crucis
loquēs dicit. Canti. 2. Sub vmbra illiꝰ quem
deſiderabā ſedi: ⁊ fructꝰ eius dulcis ⁊c. Et hoc
dicit pp ſanguinem de cruce ſtillantem.
¶ Tertio h̄ ſacramentū hꝫ ſaporem aromati/
cum ex aia que oibus virtutibꝰ ⁊ eſt ⁊ erit ple/
niſſima ſemp. Unde h̄ ortu deliciaꝝ dr̄ cāt. 4.
Ueni auſter pfla or: me. ⁊c. Per aromata fi-
guatur ſpūs ſctī aſpiratio: altiſſimaꝫ caritatem:
⁊ deuotionē humidam pietatis ꝯſolatiōe reſol-
uens: ⁊ ſpirare faciens ortum iſtum vt aroma/
ticus eius ſapor in omnem eccleſiaꝫ diffundat̄
¶ Quarto habet ſaporem gratioſum ex deita/
te: Joannis p̄. Uidimus gloriam eius plenū
gratia ⁊ veritate. Hic ſapor ꝓfertur omnibus
delectationibus. Hic eſt delectabilis ſapor ⁊
ſufficiens oi deſiderio: ſi ꝯpleat̄ delectat aiaꝫ.
¶ Quinto habet ſaporem celeſtem ex vnione
deitatis. Ex quo habet ſaporem inuſitatum in
terris: qui eſt ſapor celeſtium gaudioꝝ: quem
chriſtus digne guſtantibus hoc ſacramentum
infundit: ⁊ hic eſt ſapor vite eterne. De quo ꝓ
uerbi. vltimo. Guſtauit ⁊ vidit qꝛ bona ē ⁊c.
Hec eniꝫ eſt vinea engaddi. gaudiuꝫ eternuꝫ
inferens guſtui ⁊ saporeꝫ eternorum bonoruꝫ
¶ Queritur vtꝝ debuit hoc ſacramentū in ali
mento inſtitui. Et videtur ꝙ nō: qꝛ ſicut vide/
mus in alimento corporali: ſic de ſpirituali: ſed
corporale qđ eſt ꝯtra naturā non nutrit naturā
ſed pimit. Igitur etiam alimentū ſpūale qđ eſt
contra rationem ſpiritus ipſum non nutrit: ſed
perimit: euchariſtia eſt huiuſmodi ⁊c. ¶ Dicē
dum ꝙ ratio huius ſacramēti hꝫ duplicē vitaꝫ
ſcilicet iferioreꝫ: q̄ reſpicit cās inferiores ⁊ nā-
les. ¶ Itē ſupiorē que ꝯſiderat leges eternas
Lꝫ igit̄ ſacramentū h̄ ſit ꝯtra iudiciuꝫ rationis
inferioris: nō tn̄ ꝯtra iudiciuꝫ rōnis ſupioris:
que iudicat ſm̄ rationē potētie: ſapie ⁊ bonita/
tis dei. Debuit igit̄ inſtitui. qꝛ ſicut vita corpo
ris nō ſeruatur abſq; alimēto corporali: ſic nec
ſpiritualis abſq; alimēto ſpirituali. Alimentū
ſpūale eſt euchariſtia. ¶ Utꝝ hec iſtitutio de-
buit fieri tꝑe gr̃e. Dr̄ ꝙ ſic: ⁊ h̄ pp duas cās.
¶ Primo pp rem ꝯtentam in h̄ ſacramento:
qđ eſt veꝝ corpus xp̄i: qđ tn̄ in tꝑe gratie fuit.
Et ideo nō ante potuit inſtitui. ¶ Scđo ꝓpter
eius efficaciā: que eſt pfectio ſiue ꝯfirmatio ca-
ritatis: que in noua lege abundauit. Et hec in/
ſtitutio celebrata eſt in cena ꝓpter quatuor.
¶ Primo ꝓpter corporalis pn̄tie ſubtractiōeꝫ
qꝛ non fuit ꝯueniēs ꝙ ſimul haberetur corpo/
liter ⁊ ſacramētaliter. Nec debuit etiam deeſſe
q̄ʒtum ad vtrūq;: ſed manere cuꝫ diſcipulis de
buit in altero illoꝝ. in ſacramētali pn̄tia in via:
ſꝫ in corporali i patria. ¶ Scđo ꝓpter veteris
ſacramenti terminationeꝫ: qđ in paſſione fuit
terminādum. Non. n. ꝯueniens fuit vmbrā
ſimul ⁊ veritatē currere. Non etiaꝫ fuit conue
niens vmbraꝫ ceſſare nōdum habita veritate.
¶ Tertio pp paſſionis pſentationē. Ideo eni
paſſione iminente inſtitutū eſt vt efficaciꝰ paſſi
oneꝫ impmeret. ¶ Quarto pp maiorē memo
rie ꝯmendationem: vt in vltimo receſſu tradi/
tum. Unde comeſto agno paſchali ſtatim de-
buit inſtitui ſacramentum noſtre fidei ⁊ tranſi-
tus noſtri. ¶ Utrum exiſtens in peccato mor
tali ſcienter communicando peccet mortaliter.
¶ Dicendum qđ accedens ad ſacramentum:
aut habet conſcientiaꝫ mortalis peccati: aut nō
Si habet: aut illa conſcientia conſurgit ex cer-
titudine ſufficienti: vt qui ſcit ſe fornicatum: ſic
peccat mortaliter. Aut conſurgit ex certitudi/
ne probabili: vt qui moroſe delectatus eſt: . ti-
met conſenſum fuiſſe in mortale. Sic ſimiliter
peccat mortaliter. Aut conſurgit ex certitudine
leui: prout homo conſentioſus timet de leui de
lectatione ꝙ ſit mortale: ⁊ ſic non peccat ſi con-
ſcientia leuiter pungat̄. Si conſcientia for-
maliter pungat. Tunc ſtante cōſcientia peccat
mortaliter: aut non hꝫ ꝯſcientiā pc̄i mortalis.

Hoc etiaꝫ poteſt eſſe tripliter aut ꝑparando ſe ſufficienter ſm veritateꝫ diligenter ꝯſcientiā examinando ⁊ peritos ꝯſulendo. Talis manducat digne ⁊ vitat offenſaꝫ ⁊ meretur gratiaꝫ aut ꝓbabiliter examinauit ꝯſcientiaꝫ: ⁊ confeſſus eſt: hic manducat medio modo nec digne nec indigne. vnde vitat offenſaꝫ: ſed nō meretur grām. Aut preparauit ſe negligenter: ⁊ ſic peccat mortalr ſi ſit magna negligentia: vtruꝫ eucbariſtia deleat peccatū mortale. ❡ Dicendum ꝙ ſicut alimentum nāle ſe habet ad vitam naturalē: ſic ſpiritua'e ad vitam ſpiritualē. vnde ſicut alimentuꝫ nāle tantum ꝓdeſt viuis: ſic ſpirituale tm̄ ꝓdeſt ſpiritualiter viuētib⁹. vnde hoc ſacramētum vitaꝫ non dat: ſed cōſeruat ſicut alimentum naturale modo eucbariſtie delet mortalia: niſi forte oblita non tamen limito largitatem dei.

❡ Sermo octuageſimus ꝓmus.

Agelorum eſca nutriuiſti populuꝫ tuū Sapie. 16. Eſca angeloꝝ dicit̄ eucbariſtia. ❡ Primo q: in hoc ſacramēto exhibetur nobis iſte in eſcam in cuius ꝯtemplatione beati angeli viſu ⁊ guſtu reficiuntur. ❡ Scḋo q: in huius ſacramenti adminiſtratione aſſiſtunt ⁊ miniſtrant reuerēter. Licet. n. verba ſupradicta ſm l'ralem intelligentiam de iſta eſca loquātur: qua dn̄s pauit filios iſrael: videlicet de māna ſpiritualr tñ intellecta loquūtur de iſta dulciſſima eſca: qua dominus pauit filios iſrael: videlicet ſuos diſcipulos in cena: ⁊ qua quotidie nos in ſacramento paſcit: ⁊ tunc inſtituit. ❡ Circa ꝓmiſſa thematis verba ponunt̄ tres ꝯſiderationes ꝯmēdantes h̄ ſacramētuꝫ.

Prima ꝯſideratio.

Rima ꝯſideratio eſt de excellentia dignitatis huius ſacramēti: cū dr̄. Angelorum eſca. ⁊ ꝯtinet. 4. documēta.

❡ Primū documentuꝫ ē: ꝙ aliqua eſca ꝯmēdatur qñ eſt precioſitate incomparabilis: ita ꝙ non poteſt ei ſimile inueniri: qḋ ei comparetur Talem eſcaꝫ xp̄s nobis exhibuit ⁊ preparauit in ſacramento: vbi ſeipſum nobis in eſcaꝫ: ⁊ in alimentū dedit. Et ideo huic eſce nulluꝫ ꝓcium ex ꝯdigno ꝯparatur. Qḋ auteꝫ nobis precioſiſſimaꝫ eſcam dedit. Hoc fuit in ſignuꝫ amoris excellentiſſimi: ⁊ hoc vt nobis hic ꝑegrinantibus oſtenderet ſpem ſalutis. Si. n. probatio dilectionis exhibitio eſt opis: que magna dat: ſe magnū amicuꝫ oſtēdit: q maiora maiorē ⁊ q maxima maximū: ſꝫ maximū nobis exhibuit cū carnē ſuaꝫ ⁊ ſanguinē in eſcā nobis dedit. Et ideo miniſtratiōe huius ſacramēti maximū amicuꝫ ſe nobis oſtendit. Cum. n. quis vult ſe oſtendere aliqueꝫ diligere tenerrime dicit. Tm̄ tū diligo ipſuꝫ: ꝙ de carne mea darē ei manducare: ⁊ de ſanguine meo bibere: qḋ fecit xp̄s in ſacramenti iſtitutiōe. ❡ Et nota ꝙ in nocte cene fecit xp̄s ſicut frequēter faciūt vinitores amicis ſuis. Cum. n. quis hꝫ vinuꝫ ꝓ vocat aliq̄s de amicis ſuis: ⁊ dat illis ꝓmo de vino ꝓbare: ⁊ prius cōicat eis vinuꝫ q̄ꝫ exponat venditiōi. Sic xp̄s in hac nocte diſcipulos ꝯuocauit ⁊ eis cenaꝫ ꝑparauit. ſ. carnē ſuam ⁊ vinuꝫ optimuꝫ dedit. ſ. ſanguinē ſuū: ⁊ tantū biberūt ꝙ fuerūt inebriati. vnde Ioh. ſtatꝫ obdormiuit. Petrus gladiuꝫ extraxit: ⁊ ſeruum pontificis vulnerauit. Huiuſmodi ſolēt facere ebrij. Iſtud figuratū ē gene. 43. Vbi dr̄ ꝙ Ioſeph vocauit fratres ſuos ad ꝯuiuiuꝫ: ⁊ dr̄ ibi ꝙ biberunt ⁊ inebriati ſunt cum eo. In craſtino autem ipſe dn̄s vini illud oībus expoſuit. ſ. ſanguinē ſuū. Et vt oēs poſſent bibere ⁊ inebriari doliū corporis ſui in quinqꝫ locis perforauit. Ex dignitate igit̄ huius eſce: q̄ eſt ſignuꝫ amoris ad nos tam precipui debꝫ in nobis magna gratiarum actio: ſpes ⁊ confidentia gnāri: q: certiſſimum ſignum eſt: ꝙ nō vult nos perire: quos dignatus eſt eſca tam nobili ſuſtentare.

❡ Scḋm documentuꝫ eſt: ꝙ aliqua eſca cōmēdatur qñ eſt ſingularitate admirabilis: ita ꝙ nō poteſt ei ſimil' inueniri: nec poteſt plus haberi Talis eſt eſca regum ⁊ magnatoꝝ: q: non dāt in menſa cōmunia fercula: ſed noua ⁊ exquiſita Sic dn̄s noſter rex regum vocans nos ad menſam. ſ. altaris: dat nobis cibū ſingularē ⁊ exqſitum: ⁊ inter oēs extraneū. Naꝫ cuꝫ i alijs cibis color tibi ⁊ ſubſtantia ⁊ ſapor humano ſenſu ꝑcipiunt̄. Non ſic aūt eſt in iſto ſacramento imo voluit nobis dare carnē ſuaꝫ in cibuꝫ ſub ſpecie aliena: ſub colore alieno: ſub ſapore alieno: ſcilꝫ panis ⁊ vini: ⁊ iſtud ē ſingulare ⁊ nouuꝫ. ❡ Itē in alijs cibis qui hꝫ partē eius qḋ videt oculis nō hꝫ totū: ſed h̄ ſub q̄libet parte hoſtie eſt totus xp̄s: ⁊ hoc eſt ſingulare ⁊ admirabile. ❡ Item in alijs cibis impoſſibile eſt eundem cibuꝫ in diuerſis menſis eſſe ſimul. Hic auteꝫ cibus eſt ſimul' ⁊ ſemel in diuerſis altaribus. ſ. in celo ⁊ in terra: ſicut dicitur Mat. vlti. Ecce ego vobiſcum ſum vſqꝫ ad ꝯſumationeꝫ ſecli. Et per hoc pꝫ nō eſſe cibuꝫ corpoꝝ: ſed aiaꝝ: cuꝫ ſenſu humano non pōt ꝑcipi: q: h̄ ſiꝑ ꝑ fi dei noſtre meriti augmentatiōnē: q: ſm Grego. fides nō hꝫ meritū: cum humana ratio prebet experimentum. Et q: abhorrent hoīes carnem crudā comedere: ideo dedit nobis ſb ſpeciebus iſtis. Sic ergo pꝫ ꝙ xp̄s dedit nobis i ſacramento ſinglarem cibum ⁊ dignum admiratiōe. Cuius ſinglaritas ⁊ admiratio benefignantur in manna: quod ſignificat corp⁹ xp̄i. Qḋ videtes filij iſrael: dixerunt. Manhu: qḋ interpretatur qd eſt hoc? Et Iohis. 6°. Quō pōt h̄ nob̄ dare carnem ſuaꝫ ad manducandū? Ideo ꝓpha ait. Memoriā fecit mirabi. ⁊c.

❡ Tertium documentuꝫ eſt: ꝙ aliqua eſca cōmendatur: quādo eſt ſaporis delectabilis. Talem. n. eſcaꝫ voluit nobis dare h̄ laborantibus ⁊ deſolatis: vt nos ꝑ beneficium eterne ꝯſolationis recrearet. Iſtius aūt eſce ſuauitas figuratur in manna: qḋ habuit guſtum ſimilem cum melle: ſicut dicit̄ exo. 16. Et ſapiebat ſm vni⁹ cuiuſqꝫ voluntatē. Et ſapien. 16. Panem de celo ꝓſtiti eis ⁊c. Et h̄ ſapientiſſime inſtituit: q: cum hō ſit ex aia ⁊ corpore: ⁊ aia ſit incōpabiliter nobilior q̄ꝫ corpꝰ: valde decuit vt ſicut corpori ꝯceſſe ſunt eſce in q̄bus delectatur: ſic aia habeat eſcā: in qua delectet̄. Sꝫ ſicut videmus ꝙ infirmus hn̄s palatū male diſpoſitum nō ſentit dulcedinē cibi: nec ſapit ei. Sic multi nō ſapiunt dulcedinē huius cibi: q: hn̄t palatum cordis male diſpoſitum. Qḋ figuratur per bezel. ſcḋa Regum. 19. qui dixit ad dauid: q offerebat ei cibos menſe ſue. Octogenarius ſum: hodie nō vigent in me ſenſus ad diſcernendum ſuaue vel amaꝝ: nec delectari pōt ſeruum tuum cibus vel potus. Et ſignat inueteratos in pctō: quibus nō ſapit hec eſca.

❡ Quartum documentū eſt: ꝙ aliqua eſca cōmendatur: quādo eſt virtuoſa ⁊ medicinalis: ſcilicet quādo comedentē reddit forteꝫ ⁊ ſanū. Talem eſcam parauit nobis dn̄s in h̄ ſacramēto: qḋ nos reddat ſanos a morbo ꝯcupiſcentie ⁊ peccati. Et q: ꝯcupiſcentia ꝯtinuam corruptionem facit in ꝑditionē: ideo quotidie petim⁹. Panem noſtꝝ quotidianuꝫ da nobis hodie. Reddit̄ autem aia per iſtum cibum fortis ad bene operandum ⁊ ſuſtinenduꝫ. Pſal. Panis cor hoīs ꝯfirmetur. Tertio regū. 19. dicitur ꝙ Helyas ambulauit in fortitudine cibi illius: vſqꝫ ad montem dei oreb: id eſt ad paradiſuꝫ.

Scḋa ꝯſideratio.

Ecunda ꝯſideratio eſt de efficacia vtilitatis ſacramenti huius: cum dicitur Nutriuiſti. De qua efficacia vide cōſiderationem quartam ſermonis ꝑcedentis de quadruplici bonitate huius ſacramenti.

Tertia ꝯſideratio.

Ertia conſideratio eſt de accedentiuꝫ idoneitate: ibi. Populum tuuꝫ. Et ponit tria notabilia. ❡ Notanduꝫ ꝓ ꝙ quattuor ſunt: que faciunt hoīeꝫ eſſe de pplo dei: ⁊ dignuꝫ ad ſuſceptionē huius ſacramēti. ❡ Primuꝫ eſt munditie ⁊ timoris pulchritudo. Prima petri. 2. Vos eſtis genus electuꝫ: regale ſacerdotium: gens ſancta: ppl's acqſitionis: vt virtutes eius annuncietis eis. ❡ Scḋm eſt ꝓmptitudo obie in mandatis. Deutero. 28. En dn̄s deus tuus elegit te hodie: vt ſis ppl's peculiaris: ⁊ cuſtodiēs omnia mandata eius. ❡ Tertium eſt tollerantia patientie in aduerſis. Per hanc. n. aſſimilamur ei: ⁊ imitamur ipſum: ſicut ſequi dꝫ populus dominum. Pſal. Populum tuum humiliauerunt. Et ſequitur. Quoniam tu populū humilem ſaluum facies ⁊c. ❡ Quartum eſt contemptus mundane proſperitatis ⁊ mentis elatio ad ſuperna: per deſideria celeſtis patrie. Philippen. 3. Noſtra ꝯuerſatio in celis eſt. Illi ſunt de populo alicuius ⁊ familia: qui cōuerſantur cum eo in eadeꝫ patria. Sic ſunt de populo dei quos dn̄s vocauit ad iſtam eſcam. ❡ Notandum ſcḋo ꝙ quattuor genera hoīum prohibeantur in veteri lege ab eſu agni paſchalis. ſ. alienigine: aduene: mercenarij: incircumciſi. vt dicitur. Exodi. 14. Alienigena dicebatur in lege: qui non poterat iudicare domum patris ſui ⁊ ſemen ſuum vtrum ex iſrael eſſet: ⁊ ſignat illos qui nō habent opera de genere bonorum: per que poſſunt ſe oſtendere eſſe filios ſanctoꝝ patrum per imitationem: vel angeloꝝ per humilitatem qui ſuperbis angelis cadentibus humiliter ſteterūt: vel patriarchaꝝ per fidem: vel prophetaꝝ per intelligentiaꝫ: vel apoſtolorum ꝑ caritatem: vel martyrum per fortitudinem: vel confeſſorum per auſteritatem vite ⁊ miſericordiam: vel virginum per puritatē ⁊ continentiaꝫ. Aduena eſt qui de nouo venit ⁊ cito receſſurus eſt: ⁊ ſignat illos qui ſunt aduenticij ⁊ nouiter in gratia ⁊ cito reuertuntur

ad ea q̄ euomuerunt. Mercenarius eſt qui ſeruit p̱ lucꝝ tꝑale: ⁊ ſignat illos q opera ſua faciunt vt videātur ab hoībus. Incircūciſus ē moraliter qui nondum vniuerſas mundicias mētis ⁊ corporis circuncidit: ⁊ ſignat illos qui nec confeſſi nec contriti in peccatis iacent.

¶ Notandum tertio ꝙ ſicut quadruplex differētia hominū prohibebatur ad eſu agni paſchalis: ſic neceſſe eſt homines inueniri in quatuor differentijs oppoſitis q digne ⁊ munde ad eſū agni paſchalis immaculati accedāt. Oportet igitur cum homo ceſſauerit a peccatis: vt habeat firmum propoſitum nō reſumēdi peccata: ⁊ cū aliquantulum exercitauerit ſe in bonis propoſitis ⁊ operibus: vt hec omnia non faciat intuitu dei: quia qui non reliquit peccata: accedit in circunciſus. Et qui ceſſauit a peccatis: ⁊ nō habet firmum propoſitum nō relabendi: aduena accedit. Qui in operibus ſe non exercitauerit: alienigena accedit. Et qui ſimplr omnia opera ſua intuitu dei nō fecerit: mercenarius accedit. Ad hoc conuiuium ad qđ vtriuſqꝫ ſexus omnis fidelis poſtqꝫ ad annos diſcretionis ꝑuenerit: omnia peccata ſua confitendo fideliter ⁊ iniūctam ſibi penitentiā viribus adimplēdo ſemel in anno. ſ. paſcha reuerenter tenetur accedere: niſi forte de confeſſoris ſui conſilio ob aliquam cauſam rationabilem ad tempus duxerit abſtinendū. Alioquin ab ingreſſu eccleſie viuens arceatur: ⁊ moriens eccliaſtica careat ſepultura: vt dicitur in decretali Innocētij.

¶ In paraſceue. Sermo. 82.

Ec paſſe ſūt

h abſqꝫ iniquitate man⁹ mee Iobis. 16. Hec vba ſunt Iob poſt tollerantiam dolorum ⁊ paſſionum ſuarū que poſſunt bene coaptari preſenti tꝑi. ſ. paſſionis xp̄i: quod nobis modo repreſentat eccl̄ia. Duo dicuntur de paſſione in verbis propoſitis: videlicet eius patientia: ⁊ eius innocentia.

¶ Circa paſſionem eius. 4. ſunt conſiderāda ¶ Primo ꝙ paſſio ſua fuit talis. ſ. ſuppliciū quo nullum grauius. Opprobrium: quo nullum vilius. Precium: quo nullum ꝯuenientius. Exemplum: quo nullum perfectius.

¶ Primo dico ꝙ paſſio xp̄i fuit ſuppliciū ⁊c. Ihere. 8°. Dolor meus ſup̱ dolorem. Iſtud poſſumus ꝯſiderare ꝑ tria: q̄ fuerūt in ipſo paciente. ¶ Primo ꝓpter nāe teneritudinem. Ipſe. n. inter oēs fuit tenerrimus. Ipſe enim fuit figuratus ꝑ vitulū: quē tulit Abraham ad coquendū. Abrahā pr̄ multaꝝ gentiū: pr̄ celeſtis: intulit vitulū tenerrimū: hoc ē corpus filij ſui ad coquendū in cruce. In quo corpore nihil fuit: niſi de tenera carne vͥginis: nihil d̄ maſſa nāe corruptionis. Partus. n. virginis fuit tenerrimus. Quanto. n. caro fuit tenerior: ⁊ nā melior: tanto dolor maior. vnde Aug. Dolor eſt teſtimonium bone nāe. ¶ Scđo ꝓpter nāe fortitudinē. Ipſe. n. fortiſſima hūit naturalia. Non. n. fuerunt corrupta ꝑ pctm̄: q: peccatū non fecit: nec inuentus ⁊c. Nec grauata ꝑ infirmitatem: q: non recepit infirmitates: niſi q̄ coiter ſequuntur nām: ſicut eſurire in defectu cibi: ſitire ⁊ mori. Quanto natura fortior: tanto dolor acerbior. ¶ Tertio ꝓpter amorē inter carnem ⁊ ſpūm. Nunqꝫ. n. caro eius ꝯcupiuit aduerſus ſpiritum. Quanto igitur inter eos amor eminētior: tanto eorū in ſeparatione fuit dolor acerbior. Sicut dicit Augu. Dolor eſt ſeparatio ꝯuenientis a conuenienti. Iſtud patet: q: corpus non eſt ita vile: qn timet mortis penam. Etiam ſancti: quoꝝ finis eſt gloria eterna. Et de xp̄o legit̄ ꝙ inſtāte hora mortis orauit patrē. Pater ſi fieri pōt: tranſeat a me calix iſte: ⁊ ex timore mortis ſudauit aquam ⁊ ſanguinē. Propter hec tria fuit dolor ei⁹ acerbiſſimus. Sed adhuc nondū apparet qđ ſenſerit. Vide dimēſionem corporis eius in longitudine: latitudine ⁊ ꝓfunditate. In longitudine. ſ. vide quid paſſus eſt a capite vſqꝫ ad pedes. Bernar. Reſpice a planta pedis vſqꝫ ad verticem: vbiqꝫ meror ⁊ dolor. In latitudine id eſt a dextera vſqꝫ ad ſiniſtrā: ⁊ ibi vide oīa que paſſus eſt in manib⁹ ⁊ brachijs: in humeris confixiones: diſtenſiones: denudationes: flagellatiōes. In profunditate vide q̄ꝫ profunde in corpore fuerunt claui ⁊ lancea: q̄ꝫ de profundo exierunt ſanguis ⁊ aqua. Bernardus. O q̄ꝫ vehementi amplexu amplexatus es me domine Ieſu in cruce. vbi ſanguis de corde: aqua de latere: anima de corpore exiuit: vt ex predictis omnibus pateat illud propheticū adimplendū eſſe. Dinumerauerunt oīa oſſa mea

¶ Secundo dico ꝙ paſſio eius fuit opprobrium: quo nullum vilius. vnde ſapien. ſecundo Morte turpiſſima condemnemus eum. Turpis fuit paſſio eius ratione loci: turpior ratione temporis: turpiſſima ratione ſociorum: cuꝫ quibus paſſus fuit. ¶ Primo fuit turpis ratione loci. Aggrauatur enim ex locoꝝ multitudine: quanto quis pluribus locis confunditur tanto grauius. Ecce chriſtus in orto ligatur: in domo ceditur: in domo cayphe conſpuitur: in domo herodis illuditur: in via crux a ſe baiulatur: in golgatha tranſfigitur. ¶ Itē ex loci turpitudine. Iohis decimonono. Exiuit in eum qui dicitur caluarie locum: qui ſic dicit̄ ꝓpter varios decollatos: ⁊ oſſa per capita decaluata. Turpis igitur erat locus iſte: ⁊ propter tormenta: ⁊ propter cadauera damnatorum.

¶ Item propter loci altitudinem. In alto. n. ſuſpendebatur: vt manifeſtius confunderetur Sed quod illi ed confuſionem: chriſtus ad ſalutem fecit. In altum aſcendit: vt ab omnibus audiretur. Clamori lachrymas addidit: vt homo compateret̄. ¶ Secundo fuit turpior ratione temporis. Aggrauat enim chriſti paſſionem tempus. Trenorū tertio. Vocauit aduerſum me tempus. Et hoc fuit tripliciter.

¶ Primo propter feſti magnitudinē: ꝓpter quod multi iheruſalem venerunt: ⁊ ſic a pluribus vel coram pluribus inhonorabatur. Fuit etiam tempus gaudij: ⁊ ſic in pluribus affligitur ⁊ grauius. Eccl̄ia. tertio. Tempus flendi: ⁊ tempus ridendi. ¶ Secundo propter ſupplicij longitudinem. Paſſus enim eſt per totam noctem: ⁊ per diem vſqꝫ ad nonam horā qua expirauit. Pſal. Die ac nocte circundederunt ⁊c. ¶ Tertio propter beneficij ingratitudinem. Illo enim tēpore a iudeis patitur: quo eos de egypto liberauit. Inſuper anima eius illo die expirauit: quando homini aīam inſpirauit. Illo die latus eius tranſfixit: quo de latere homini matrem fecit. ¶ Tertio paſſio ei⁹ fuit turpiſſima ratione ſociorū: cum qbus fuit paſſus. Graue eſt cum vilibus pati: regē cū latronibus. Yſ. 53. Cum ſceleratus deputatus eſt. Graue eſt pati cum conuitiantibus. Mat. 25. Qui cum eo crucifixi erant: conuiciabantur ei. Grauiſſimū eſt pati cum caris ⁊ cū amantibus: vtpote cum patre vel matre ⁊ fratre ſuſpēdi: ⁊ ecce mater eius cū ipſo cruciabat̄. Luce. 2°. Tuam ipſius aīā ꝑtrāſibit gladius

¶ Tertio fuit paſſio eius p̄cium: quo nullū ꝯuenientius: vt ſicut ꝑ lignū culpa intrauerat ita per lignum curaretur. Et hoc eſt quod dicit Gregorius. Qui ſalutē humani generis in ligno crucis ⁊c. Conuenientiſſimum precium noſtre redemptionis fuit per lignum crucis: quia non per violentiam: ſed per iuſtitiam nos redemit. Fuit etiā natura humana ꝓpter peccatum irrecupabilis: q: culpa fuit infinita tripliciter. ¶ Primo q: abſtulit homini ſuam excellentiam: q: imago infecta. Et per hoc infecit totam humanā naturam: que multiplicabatur in infinita ſuppoſita. ¶ Secundo q: offenderat diuinam potentiam: que etiam infinita eſt. Et quia ſm̄ magnitudinem ⁊ dignitatē offenſi erit emēda: ideo ⁊c. ¶ Tertio q: diabolicā incurrerat ſeruitutē: in tm̄ ꝙ hoī nō ſufficerēt ſua merita qn oporteret ipm̄ deſcēdere ad limbū etiam Iohes Baptiſta. Et q: non erat ptās que ei poſſet reſiſtere: ideo ⁊c. Hic eſt ꝙ peccatum requirit infinitam emendam: que a puro homine fieri non poteſt. Hinc eſt ꝙ debuit eſſe deus ⁊ homo. Deus q poſſet: homo qui deberet. Ecce miſera humane nature conditio: ſed venit filius hominis ſaluare quod perierat. Iuſte ſibi acquiſiuit humanam naturā non violenter faciens ſalutem in medio terre: hoc eſt in ligno crucis: tanqꝫ pius medicus faciens homini balneū lotionis de ſanguine cordis ſui: vt eū lauaret a peccato: reſtituendo ei diuinam ſimilitudinem. Apocalypſis primo. Lauit nos a peccatis noſtris in ſanguine ſuo.

¶ Secundo tanquam mediator ⁊ ſacerdos: vt diuinam potentiam nobis placaret: offerēs ſe hoſtiā in ligno crucis: quod preuiderat pſalmiſta. Audiam inquit quid loquatur in me dn̄s quoniam loquetur pacem in plebem ſuam inter deū: ⁊ homines: ⁊ angelos. ¶ Tertio tanquam pugil: pugnaturus cum diabolo a poteſtate eius hominem eruendo. Vnde Zachariās referebat gratias deo: dicens. Benedictus dominus deus iſrael: quia viſitauit ⁊c. Sed quia tu es illitteratus. lege in tuo libro id eſt in ligno crucis. ¶ Accipe primo balneum ex latere chriſti: quo lauaberis ⁊ mundaberis.

¶ Secundo ex capite inclinato ad oſculandū ⁊ brachijs extenſis ad amplexandum. In ſignum reconciliationis huius ſolet fieri reconciliatio. ¶ Tertio coronam in capite in ſignū victorie ⁊ libertatis: quia liberauit te a ſeruitute diaboli. Corona victoribus datur.

¶ Quarto fuit paſſio chriſti exemplum: quo nullum perfectius vnde petrus. Xp̄s paſſus

eſt,p nobis vobis relinquēs exemplū ⁊c. Ex̄ pluꝫ dedit nobis pfectuꝫ in ſua ꝯverſatione: pfectius in diſcipulo⁊ lotione: ſed pfectiſſimum in ſua paſſione: in qua ſummū gradū patientie docuit. Graue eſt pati ſine offenſione: grauius pro falſi criminis īpoſitione: grauiſſimum pro beneficij exhibitiōe. ℭ De primo prima Pe. 2. Qui peccatū non fecit. Et latro in cruce. Lu. 21. Hic vero nil mali geſſit: ⁊ qđ plus eſt iudex dixit. Luc. 22. Nullā cauſaꝫ inuenio in eo: ⁊ traditor. Peccaui tradens ſanguinem iuſtum. Et cēturio dixit. Vere hic homo iuſtꝰ erat. Et vxor pillati. Nihil tibi ⁊ iuſto illi ⁊c. ℭ De ſecūdo pꝫ: qꝛ impoſuerunt ſibi de ꝓhibitione tributi: de vſurpatiōe regni: de deſtructione tēpli. ℭ De tertio Ihere. 18. Nūquid redditꝰ pro bono malum: qꝛ ⁊c. Pſal. Iniqui perſecuti ſunt me gratis. Cum his qui oderūt pacem eram pacificus ⁊c.

ℭ Sermo octuageſimus tertius.

Ilius regis

mortuus eſt ⁊c. Scđi regū 18. Verba ꝓpoſita ſunt ad lrāꝫ de abſolō filio dauid. Abſolon interpretatur pax patris: q etiā adheſit quercui ⁊ tribus lāceis trāſfixus eſt in corde ⁊ mortuus eſt. Hoc fecit ioab qui interp̄tatur retinēs Filius ergo regis altiſſimi xp̄s hodie p mortē ſuaꝫ pacē fecit, inter nos ⁊ patrem ſuum. Dicit igitur. Filius regis mortuus eſt ⁊c. Iuxta p̄miſſa verba due notantur conſiderationes.

Prima ꝯſideratio.

Onſideratio p̄ma hꝫ ſex ꝯcluſiones ⁊ ſunt vtilitates mortis chriſti.

ℭ Prima ꝯclō. Vtilitas p̄ma mortis xp̄i eſt gloria trinitatis: vt in redēptiōe hominis deus appereret glorioſus. Cōminatꝰ nāqꝫ fuerat homini morteꝫ ſi tranſgrederetur mādatū. vnde iuſto iudicio tranſgreſſoreꝫ mortis ſnia eſt ſubſecuta. Cecidit homo triplici caſu. de vita in mortalitateꝫ: de mortalitate in mortē de morte in dānationem: ⁊ affligebatur miſer ⁊ valde miſerabilis in vltionem p̄uaricationis ſue: nec videbatur ds flecti miſīcordia ſub eo Vnde pſal. conquerens ait. Nunquid in eternum proijciet deus. ſ. genus humanuꝫ a facie gratie ſue: aut non apponet vt ꝯtēplatior ſit adhuc? ideſt māſuetior liberādo renouando: aut in fineꝫ miāꝫ ſuā abſcindet cuꝫ ſit miſericors a gnātione in gnātionem: vt ſicut ante legē: ita ⁊ poſt legeꝫ mīa non moueatꝛ? Aut obliuiſcetur miſereri deus: cū ſit ſons mīe effluēs ⁊ nunqꝫ deficiens. Aut ꝯtinebitꝰ ī ira ſua miſericordias ſuas, vt ira vincat miām: ⁊ non potius miſericordia vincat iram? Cepit ita in corde dei miſericordia pro homine allegare: vt nobilē creaturam perire non fineret benignitas creatoris. Stabat ꝯtra diuina veritas ꝓponēs hoīs trāſgreſſionē ſimul ⁊ ꝯtra eū iam late ſnie firmitatem. Dūqꝫ allegaret illa ⁊ repelleret: ⁊ iſta impelleret neutꝝ volens offendere iudex iuſtus qꝛ miām ⁊ veritatem diligit: ꝯſiliū inuenit: vt mīa ſuperaltaret iudicio: nec remiſit gdeꝫ peccatum gratis: nec mutauit ſniam mortis: ſꝫ pietate motus formā ſerui accepit: ⁊ ex ſola caritate mortē ſuſtinuit: cum tñ nihil morti deberet: vt in h̄ ſingulari ⁊ excellētiſſimo opere appareret benignitas creatoris creaturā ſuaꝫ p̄ueniēs Nihil. n. ds magis potuit ꝓ hoīe facere: nihil qꝫ eſt maius vnde homo deuꝫ debeat glorificare: ⁊ h̄ eſt opus glorioſuꝫ de quo pater ait. Yſaie. 42. Gloriā meā alteri non dabo. Alteri. ſ. in ſubſtantia: qm̄ filius eſt ꝯſubſtantialis patri p quem diſpoſuit redimere humanuꝫ genus: vt omnis gloria referatur ad ipſum.

ℭ Scđa cōcluſio hoc eſt vtilitas eſt reparatio angelice dignitatis. Propoſuerat. n. deus vt ex hoīe quē ſine peccato fecerat: caſuꝫ angelo⁊ reſtauraret. Vnde oportebat hoīeꝫ angelis eē coequalē: alloquin nō poſſent illi p hominem reſtaurari. Proinde talis factus eſt homo qꝫ angelis in naturalibus, deinde in gratuitis cōueniret. Conueniūt enim in eo qꝫ facti ſunt ad imaginem ⁊ ſimilitudinē dei. Angelus nāqꝫ viget cognitione creatoris vel veritatis. vnde dicitur lux. ℭ Similiter amore virtutis. vnde dicitur ignis. Eodem modo ante peccatum anima hominis habuit cognitionē creatoris in intellectu ⁊ amorem eius in affectu: ſm q̄ creata dicitur ad imagineꝫ ⁊ ſimilitudinē dei. Ipſꝫ quoqꝫ corpus ratione imortalitatis accedebat ad ſimilitudinem angelorū: ſed poſt peccatum obſcuratus eſt intellectus per ignorantiā. extinctus eſt affectus p cōcupiſcentiā. corpus quoqꝫ ipſa mortalitate eſt dānatum propter hoc vt ſimilitudinem amiſſam recuperaret. neceſſe fuit

filiū dei incarnari ⁊ pati. vt miraculis pariter ⁊ doctrinis illuminaret intellectū paſſione ſimul ⁊ morte accēderet humanū affectum. deinde reſurgeret vt ad ſpem īmortalitatis hominem informaret. Hec eſt mulier euangelica eterna. ſ. ſapientia. que accendit lucernā. ī. diuinitati vniuit naturam humanam: vt dragmaꝫ decimam recuperaret. ī. amiſſam ſimilitudinē ī homine repararet: id ē ad dignitatē ꝓueheret angelo⁊. ℭ Tertia cōcluſio hoc eſt vtilitas eſt ſufficientia ſatiſfactionis pro peccato humani generis. qꝛ ſicut dicit Ambroſius. Tantū fuit peccatum noſtrum vt ſaluari nō poſſemus. niſi vnigenitus dei filius moreretur pro nobis debitoribꝰ mortis. Homo nāqꝫ iniuriā feciſſe deo cōuincitur. qꝛ preceptū eius cōtempſit, ⁊ ſe in manu aliena cōſtituens dānū illi ſue intulit ſeruitutis. Oportebat ergo vt damnū quod intulerat reſtauraret: ⁊ de contēptu ſimiliter ſatiſfaceret: ſꝫ nihil inueniebatur quod digne pro illato damno recōpenſaret: qꝛ ſi quid de irrationabilibus offerret pro homine minus eſſꝫ. Sꝫ nec hoīeꝫ pro homine reddere poterat. qꝛ iuſtū ⁊ inocentē abſtulerat: ⁊ nemo ſine peccato erat. Siue ergo ſua ſiue ſeipſum daret recōpēſatio digna nō eſſet. Vnde michee. 6. dicitur. Quid digne offerā domino? Nunquid offeram ei holocauſta vitulos ⁊ agniculos? Nūquid placari poterit ī milibus arietū. aut in multis milibus hyrco⁊ pinguiū? Nūquid dabo vnigenitum meū pro ſcelere meo. fructū ventris mei. ꝓ peccato anime? Vt ergo deus ab homine placari poſſet: gratis ſe dedit hominibus, vt deus factus hō. pro hoīe redderetur. ℭ In natiuitate igit̄ xp̄i iuſte placatus eſt homini deus. qꝛ talis hō reſtitutus eſt ei qui nō ſoluꝫ equalis eſſet ade. ſed ⁊ maior eſſet eo. Vnde ⁊ tunc angeli cecinerunt. Luc. 2. Gloria in excelſis deo. Sed adhuc reſtabat vt pro cōtemptu ſatiſfaceret ei: quod ꝯuenienter fieri non poterat: niſi talis homo pro hominibus penā ſuſciperet. que nihil pene deberet. Talis nullus inueniri poterat niſi xp̄s. q naſcendo debitū dō patri ſoluit. ⁊ moriēdo reatum hominis expiauit. vñ Ro. 5. Cū inimici eſſemus reconciliati ſumus p mortē filij eius. ℭ Quarta concluſio ſiue vtilitas eſt ſuperatio ſeductoris. qꝛ ſicut ait auguſ. homo in paradiſo factus ſine peccato quaſi poſitus eſt iter deū ⁊ diabolū. vt diabolū vinceret non ꝯſentiendo peccatum ſuadenti ad accuſationem ⁊ confuſionem diaboli. cum ille infirmior in terra nō peccaret diabolo ſuadente: qui fortior peccauit in celo ſine ſuaſione alicuius. Sed ſponte ſe vinci permiſit ad voluntatē diaboli ⁊ contra voluntatem ⁊ honorem dei: ſic itaqꝫ diabolus hominem temptatione decepit ⁊ in mortē proſtrauit ſibiqꝫ eū per violentiā ſubiugauit. Quare erat neceſſarium xp̄m pro nobis temptari ⁊ mori. vt ſm Greg. temptationes noſtras: ſuis temptationibus vinceret. ⁊ mortem noſtram: morte propria ſuperaret. Antiquus hoſtis hominē triplici temptatione deiecit. Nam in temptatōe cibi vetiti eum temptauit de gulla que ē immoderata concupiſcentia edendi. In promiſſione diuinitatis de vana gloria que eſt immoderatum deſiderū excellendi. In promiſſione ſcientie que eſt nimius appetitus habendi vel poſſidendi. Sed eiſdem modis xp̄o temptato ſuccubuit. Temptauit illum nanqꝫ de gula quando dixit. Dic vt lapides iſti panes fiāt: in quo ſuperatus per iter ⁊ cōſtrictus ab eo receſſit vſqꝫ ad tempus. ſ. vſqꝫ ad horam paſſionis. in qua putauit eum deijcere timore mortis. Sed ſicut ait Augu. quia diabolus miſit manum ſuam ī illū in quo nihil iuris habebat. iuſtum fuit vt amitteret illos in quibus aliquid iuris videbatur habere. Et ita per mortem redēptoris: iure amiſit genus humanum. ⁊ locum calumniandi vltra non habuit.

ℭ Quinta concluſio ſiue vtilitas eſt accenſio caritatis. Non eni potuit nos magis ad amores accēdere qꝫ per paſſionem crucis ⁊ tolleratiam mortis. Vnde ait. Maiorē caritateꝫ ⁊c. Hoc enim eſt quod potentiſſime cor noſtrum ad amorem excitat ⁊ manus ad operationem, ⁊ accendit animum ad tribulationem perpeſſionem. Vnde ait canti. 4. Pone me ſicut ſignaculuꝫ ſuper cor tuum. Ecce primum: ⁊ ſignum ſuper brachiuꝫ tuum. Ecce ſecundum. qꝛ fortis eſt vt mors dilectio. Ecce tertiū. Q. d. Memento homo qualem te fecerim. qualiter dignitate nobilitauerim. qualiter ſub pedibus tuis omnia ſubiecerim. memento qꝫ dura qꝫ indigna per te pertulerim. ⁊ vide ſi nō iniqꝫ agis contra me ſi non amas me. Pone igitur me ſuper cor tuum. ſuper omne quod amas, ⁊ omne quod carum ē poſtponas ⁊ me ſuperponas. ⁊ me plus diligas. Igitur quia probatio dilectionis exhibitio eſt operis. pone me ſuper bracchium tuum. nec mihi ſimulatione adulatoria adulteris vt dicas. Dñe amo te. Si amas me: oſtde qꝫ amas: nō vbo: ſꝫ ope ⁊ veritate.

¶ Sexta concluſio ſiue vtilitas eſt imitatiõis
exemplum. Ob hoc enim paſſus eſt i meridie
ꝛ in loco cõmuni. vt ſignificaret ꝙ ꝑ exemplũ
patiebatur. Prima pe. 2. Xp̃s pro nobis paſ/
ſus eſt vobis relinquens exemplum.

Secunda conſideratio

S Ecunda conſideratio continet iſtam
concluſionem. Xp̃s reliquit penitẽ
tibus iuſtis ꝛ religioſis exemplum.

¶ Et primo exemplum penitentie mõſtrauit i
confixione membrorum. in apertione lateris.
in ardore ſitis. In fixione notatur compũctio.
in qua velut tribus clauis compungitur ani/
ma. Ab inferiori timore pene qua vehementer
pungit ꝛ quaſi quandã ſaniem lachrymas pe-
nitentis elicit. Eccleſia. 22. Pungens oculuz
educit lachrymaſ. A dextris pudore offenſe tã
boni pr̃is: tã largi benefactoris. Incutiũt an-
tiqua peccata nouũ timorẽ malis. Si ego inqt
pater veſter: vbi honor meus? Michee ſexto
Popule meus qd tibi debui facere ꝛ non feci?
A ſiniſtris dolore culpe aiam maculãtis: ɔſciẽ
tiam remordentis: famã ledentis. Pſal. Do-
lor meus in ɔſpectu meo eſt ſemꝑ. In apertio
ne lateris notatur ɔfeſſio: que aperit ꝗcquid la
tet in corde. Iuxta illud pſal. Reuella dñõ viã
tuam. Seneca. Proijce quecũqȝ cor tuuz la/
niant: que ſi aliter extrahi nequirent ipſum cor
tuuz illis euellendũ erat. Lancea que cor ape-
rit eſt caritas: vnde canticoruz: iuxta aliã lr̃am.
Vulnerata caritate ego ſuz. Debet autẽ inde
ſanguis ſcilicet peccatorꝫ: ꝛ aqua idest compun
ctio lachrymarũ. Unde Iob. Loquar in ama
ritudie anime mee ꝛc. In ardore ſitis notatur
feruor ſatiſfactionis. vnde Matth. 5. Beati
qui eſuriunt ꝛ ſitiunt iuſtitiam: idest opera iu-
ſtitie ieiunium eleemoſinam ꝛ oratione. ¶ Se
cundo monſtrauit exemplum iuſtitie: ꝛ hoc qa
ipſe ſe ſponte ad mortem obtulit: in quo nos in
ſtruit: vt nec per iniurias: nec per contumeliaſ
nec propter laborem: nec mortem a iuſtitia re-
cedamus. Eccl. 4. Uſqȝ ad mortem certa pro
iuſtitia. ¶ Secundũ exemplũ martyres ſpeci
aliter ſecuti fuerunt qui tradiderũt corpora ſua
propter deum ad ſupplicia. vnde Aug. Xp̃s
viliſſimum genus mortis ſuſtinuit vt nullũ ge
nus mortis formidarẽt martyres. Docuit eti
am proſpera mũdi deſpicere ꝛ aduerſa diligere
¶ Tertio monſtrauit exemplum religioſe vi
te in hoc ꝙ nudus crucem aſcendit: in quo in
ſtruit ꝙ religioſus nihil debet habere in mũdo:
vt ſicut dicit Greg. nudus cum nudo luctetur.
¶ Itẽ in hoc ꝙ propter matrez non deſcẽdit
de cruce ſed commendauit eam ioanni: ſic ꝛ re
ligioſus nihil debet habere in mundo: nec pro
pter parentes debet redire ad ſeculum: ſed tan
tum pro peccatis orare. ¶ Item in hoc ꝙ incli
nato capite tradidit ſpiritum: prebẽs exemplũ
obedientie conſumate. vnde Bernardus. Au
dite fratres hec. Chriſtus ne perderet obedien
tiam: perdidit vitam. Ecce manifeſte apparet
quantum expediebat: quãqȝ neceſſarium erat
vnum hominem pati: id eſt chriſtum pro no/
bis. Ipſi laus ꝛ gloria in ſecula ſeculorum.

¶ Eadez die. Sermo octuageſimus quart⁹.

E Xpedit vo/
bis: vt vnus homo moria/
tur pro populo: ꝛ non tota
gẽs pereat. Iohis. xi. Cuz
humãe nature reparatio ſit
cauſa motiua paſſiõis chri
ſti. Quia ſicut dicit Gregorius. Modus re-
dimendi naturam humanam per mortem filij
dei fuit conuenientior inter omnes alios: quia
erat ſatiſfactio efficacior ꝛ excellentior. qꝛ a deo
acceptior ꝛ nobis vtilior. Hanc mortem euan
geliſta Ioannes introducit: vt humane nature
reparatiuam: ꝛ eiuſdem nature preſeruatiuam
Et ſm̃ hoc in premiſſis verbis ponuntur due
conſiderationes.

Prima ɔſideratio.

P Rima ɔſideratio hȝ duas ɔcluſiões
¶ Prima ɔcluſio eſt. Differũt ne/
ceſſarium: expediens: ꝛ congruum.
Neceſſarium dicitur ſine quo res eſſe non po/
teſt: vel ſine quo quis finem ſuum conſequi nõ
poteſt: vt ſanitas ſine medicina. Expediens
eſt quod ordinat ꝛ diſponit in debitum finem:
vt patet de gratia quam meruit. Sed cõgruuz
eſt: quia licet ſine ipſa alius modus fuerit: iſte
tamen conuenientior. Ponuntur tamen ſepe
in ſacro eloquio pro eodem.
¶ Secunda concluſio. Ad conſequenduz ali
quem finem aliqua expediunt apparenter: ali/
qua probabiliter: aliqua veraciter. Et ſm̃ hoc
in euangelio ponuntur tria motiua mortis chri
ſti. ¶ Primum eſt timor mundanus iudeo/
rum. Unde dicitur. Collegerũt principes ꝛc.
Hic nanqȝ timor eſt: cum quis debito plus ti/

met amittere bona mundi. Hic timor ſemper
eſt malus. ꝛ multa mala ex ſe generat. Nam fi
lios iſrael miris anguſtijs affligit: ne multipli/
cati pharaonem regno priuarent. Hic innocẽ
tes trucidauit. Hic fecit interfici chriſtum: vt
patet hic. Adducit ad negandũ fidem multos
vt patet inter ſaracenos. ¶ Item ducit ad fur/
ta ꝛ periuria. Prouer. 30. Salomon petit.
Mendicitatem ne dederis mihi ne egeſtate ſu
rer: ꝛ compulſus periurem nomen dei. ¶ Itẽ
adducit ad infidelitatem fraudis: exemplum in
villico. ¶ Item inducit meretrices ad meretri
cium. Eccleſia. 27. Propter inopiam multi
perierunt. ¶ Item non permittit vſurarios re
ſtitutiones debitas facere. ¶ Itez tenet hoies
in continua afflictiõe ꝛ inquietudine dum ſem-
per ſunt pro rebus ſuis in continua ſollicitudi/
ne. ¶ Item priuat hominem melioribus bo/
nis: ſcilicet ſpiritualibus ꝛ eternis: duz facit eũ
intendere circa temporalia. ¶ Secunduz mo
tiuum eſt reparatio humane nature: ſcilicet ꝙ
de neceſſitate non abſoluta: ſed ordinata a diui
na voluntate: que congrue ordinat omnia: ne/
ceſſarium fuit filium dei pati. Ratio eſt. Illud
ſuper quo diuina predeſtinatio fuiſſet caſſa cir/
ca hominem eſt expediens cauſa paſſiõis chri/
ſti. Sed ſine humana reparatione predeſtina/
tio circa hominem fuiſſet caſſa: quia nunquam
fuiſſet ſecutus effectus. Igitur ꝛc. Ad hãc paſ
ſionẽ mouebant euz multa. ¶ Primo vt ex h
oſtenderet ſummam dilectionem ad hominez.
Ita vt etiã in iſta ſatiſfactio eſſet efficacior ꝛ ex/
cellenti modo fieret: ſcilicet per talem qui infi/
nite erat diligibilis: ꝛ per conſequens ei⁹ actio
erat ĩfinite acceptabilis. Unde dicit. Expedit
vobis vt vnus homo moriatur. Ut iſta morte
debitum mortis ſoluatur. Et nõ tota gens pe/
reat morte culpe: ꝛ gehenne: ꝛ carentie viſiõis
diuine. ¶ Tertium motiuum eſt veritatis: ſci/
licet vt ſatiſfactio per mortem chriſti omnibus
ſufficeret: ſed ſolum predeſtinatis proficeret.
¶ Primum patet quia patiẽs erat infinite ac/
ceptabilis: propter dignitatem perſone. Sed
actus infinite acceptabilis pro quocunqȝ habȝ
ſufficientiam. ¶ Secundum etiam patet: quia
ſicut chriſtus vult omnes ſaluos fieri volunta-
te antecedente: ſed voluntate conſequente pre/
deſtinatos tantum. Ita eodem modo volunta/
te antecedente pro omnibus paſſus eſt: ſed vo/
luntate conſequente pro predeſtinatis. Nam
paſſio chriſti non habet redundantiam: niſi in
illos pro quibus voluit pati voluntate conſe/
quente: quia alij non ſunt diſpoſiti ad recipien
dum illud. vnde dicit. Et non tantum pro gen
te: ſed pro omnibus ſufficienter eſt mortuus.
Sȝ efficaciter profuit ſcilicet. Ut filios dei: ſci/
licet predeſtinatos. Qui erãt diſperſi: id eſt di
uiſi a deo ante mortem: quia habebant carenti/
am diuine viſionis. Congregaret. id eſt con/
uocaret: ſcilicet in vnum meritum vel premiuz
efficaciter accipiendum: quod eis meruit ꝑ paſ
ſionem. ¶ Nota ꝙ propter ſecundam ꝛ tertiã
rationem chriſtus voluntarie ſe obtulit ad paſ
ſionem. Sed propter primam abijt in regio/
nem longinquam iuxta deſertum.

Secunda ɔſideratio.

S Ecunda conſideratio continet iſtam
vnicam concluſionez. Chriſtus mul
tipliciter recedit ab homine.
¶ Primo gratiã ſubtrahendo. vnde non rece
dit ab aliquo: niſi prius ab eo fuerit derelictus
¶ Secundo tribulationibus eum exponendo
ad correctionem: ꝛ hoc proprie dicitur viſitare
¶ Tertio flagellum ſubtrahendo: tunc dereli/
quit eum nõ corripit. vnde Auguſtinus. Ubi
non ſperatur emendatio: ibi nõ adhibetur cor
rectio. ¶ Quarto cognitionem ſuam ſubtra/
hendo. Auguſtinus. Hac animaduerſione
percutitur peccator: vt moriẽs obliuiſcatur ſui
qui dum viueret oblitus eſt dei. Hanc etiam
paſſionem videmus in eccleſia multipliciter re
nouari. ¶ Primo eius ſanguinem effunden
do per peccatorum iterationem. Naz ſicut per
ſanguinem nos liberauit: ſic per iteratione pec
catorum: effuſio ſanguinis renouatur. Unde
ſicut preſente interfectore ſanguinant vulnera
interfecti: ita erit de chriſti vulnerib⁹ in die iu-
dicij: in condemnationem illorum qui nũc erãt
preſentes: in ſignum ꝙ tunc per peccatum euz
occiderunt. ¶ Secundo crucifigendo: per in
nocentum oppreſſionem. Matthei. 5. Quod
vni ex minimis meis feciſtis ꝛc. ¶ Tertio pe
des eius cõfodiẽdo. Pedes eius ſunt paupes
Hos confodiunt: qui exactionibus: moleſtijs:
ꝛ defraudationib⁹ opprimũt pauperes. Pro
uerb. 14. Qui calumniatur egeno: exprobrat
factori ſuo. ¶ Nota ꝙ ſicut pedes ſuſtentant
corpus. Sic ꝑ paupes xp̃i ſuſtentatur eccleſia.
Et ideo non ſunt confundendi: conſtringen
di. Sed laudandi ꝛ recreandi per neceſſari
orum miniſtrationem.

¶ Quarto man⁹ ꝯfodiēdo: Manus xp̄i ſunt
religioſi: q ꝯfodiunt cū facta eoꝝ bona intenti
one malitioſe ꝑſcrutant. vt dicit ꝓuer. Ne inſi
dieris ⁊ ne q̄ras impietatē in domo xp̄i. De
hijs duobus conquerit dominus in pſal. Fo/
derunt manus meas ⁊ pe. ⁊c. ¶ Quinto co/
ronā ſpineam capiti eius imponendo. Caput
xp̄i ſunt ſacerdotes ⁊ p̄lati: q̄ debēt p̄eminere
nō p̄dentia mundi: ſed ſapiētia celeſti. vnde
illi ſpinis coronant: qn̄ ipſi q vacare deberent
ſpiritualibus: ſollicitudine tēporalium occupāt
⁊ pūgunt. vn̄ ſaluator dic̄ diuitias eē ſpinas.
¶ Sexto oculos eius velando. Oculi ſunt iu/
dices qui debēt exceſſus ꝑluſtrare: vt corrigāt
ſed hij oculi velant per munerū acceptionē: ita
ꝙ nō vident facere iuſtitiam. Eccl. 20. Exce/
nia ⁊ dona excecāt oculos. ¶ Et nota ꝙ vela/
mē oculoꝝ in latronibus ſignū eſt mortis: ſic i
iſtis ſignū ē eterne dānationis. ¶ Septimo
corpus xp̄i flagellādo. Corpus xp̄i ſunt religi
oſi: nā ſicut corpus xp̄i nudatū fuit i cruce: ſic
iſti nudauerūt ſe ꝓpria voluntate. Tales flagel
lantur cū eis manus violente inijciunt. Zach.
Qui tetigerit vos tanget pupillā oculi mei.
Hanc etiā perſecutionē percipit quiſq devotus
in ſeipſo: nā ſacerdotes ſunt ſenſualitates: q̄ ſa
cerdos dicit q̄ſi donū ſaturitatis: qđ ꝯuenit ſen
ſualitati: hoꝝ principes ſunt potentia ⁊ aſtutia
mundana: que preſentando ſenſualitati diuiti/
as ⁊ delicias mūdi ipſaꝫ ad huiuſmodi inclinā
tes: ipi ſenſualitati p̄ncipent. Phariſei ſunt ap
petitus mundani honoris. Ipſi nāq bonī ap
parere conabant: ⁊ nō exiſtere tales: q̄ ihs id/
eſt devotus p caritatē roborat⁹ gratia dei facit
ſigna: que ideſt q̄ p vitā facinoꝝ erat mortua:
⁊ ceca ⁊ multipliceẗ vulnerata modo p peniten
tiā reuiuiſcit: ⁊ videt ꝓpriam infirmitatē ſana
tur: ⁊ iđ fit acceptio. p exercitationē virtutū me
ret gloriā adipiſci: ⁊ iđ timentes locū: ideſt con
ſcientiā cauteriatā ⁊ ſenſus allectos p vana ſen
ſibilia i deſt populū ſiue gentē perdere: nitunt
ieſum ꝑſuaſionibus ⁊ delectationib⁹ auertere
a bono ſuo: ſed caypbas ideſt ſagax cuius pro
priū eſt diligentius inueſtigare p lumen fidei
vt diſcutiat: vt boni ꝓfectus nō p̄pediant: vi
dens ꝯſcientiā habere populū: ideſt in omni/
bus ſibi expediendis cogitationib⁹ occupari:
Et gentē: ideſt affectiōes eſſe ordinatas. Ne
ergo maloꝝ exemplo pereant conſiliū dat.
Ut vn⁹ homo: ideſt animalis q nō ꝑcipit que
dei ſunt ſcđm apl̄m: peccato moriat. Et nō to/
ta gens pereat. i. cogitationū affectionū ⁊ ope/
rationum: ideſt in merito nō fruſtretur. Hoc
aūt indicebat caypbas: id eſt ratio. Quia erat
pontifex. Ipſa. n. ratio ſpernentib⁹ mundū in
formationibus inſpirationū dominat dirigēs
⁊ ꝑficiens eos vt ſpiritualis vita ꝯſeruet: ideo
ihs cū diſcipulis. ſ. virtutibꝫ declinat ſocieta
tem maloꝝ ⁊ vadit iuxta deſertum effrē. i. in/
religionē vbi exercitium meritorie actionis in
uenitur: qbus meretur gliam. Quā nobis ⁊c.

¶ Sermo. 85.

Sanguis chri

ſti emundabit ꝯſcientias ve
ſtras ab operibus mortuis
ad ſeruiendum deo viuen/
ti. Ad hebre. 9. Ber. dicit
Apud dominum miſericor/
dia ⁊ copioſa redēptio fuit: q̄ no gutta ſꝫ vnda
ſanguinis largit p quinq ptes ſui corporis ema
nauit. Ne igit tāti beneficij ſimus ingrati: hūc
ſanguinē apoſtolus ad memoriam reducit di.
Sanguis xp̄i ⁊c. Pn̄s ſmo in duas ptes p̄n
cipales diuidit. Prima pars.

Rima principalis pars cōtinet tres
conclusiones.

¶ Prima ꝯclō eſt. Chriſti ſanguis
deſcribit vt p̄cioſitate carior: vt puritate clarior
vt fecūditate rarior. Sane ei⁹ p̄cioſitatē innu
it ſue originis eminētia: eius puritatem innuit
ſui purgaminis refulgētia. Ideo dicit. Emū/
dabit ꝯſcias vr̄as ab opi. mor. Eius vero fecū
ditatem innuit iuuaminis ꝯferētia. Cōfert. n.
iuuamen ad ſeruienduꝫ deo viuēti. Deſcribit ꝓ
facti ſanguinis: vt p̄cioſitate carior: q̄ ſanguis
xp̄i. De quo pōt exponi illō p̄ᵃ Pe. 2. Redē
pti eſtis p̄cioſo ſanguine: quaſi agni imaculati
ihu xp̄i. In qua auctoritate vide tria hui⁹ ſan/
guinis p̄cioſitatem atteſtātia. Fuit. n. format⁹
nobilr: deificatus ſublimiter: ſctificatus totalr
Fuit ꝓ formatus nobilr. Naꝫ ſpūs ſanct⁹ fuit
eius cā efficiens. Mat. 1°. Qđ in ea. ſ. maria
natum eſt: de ſpiritu ſctō eſt. Aliqđ etiā delica
tum fuit in maria ſanguis huius mā̄ p̄iacens:
⁊ huius grā ponit in ꝯcordātia ſanguine quaſi
agni imaculati. Fuit. n. ſicut ⁊ totū corp⁹ xp̄i:
ſic etiā ⁊ ſanguis eius formatus de ſanguine:
q̄ſi agni imaculati. i. de puriſſimis ſanguinib⁹
marie corporis virginei ſm Dio. de di. noi.

¶ Secundo fuit deificatus ſubtiliter. vnde
dicitur. Ihu xp̄i. vnde ſm doctores quicquid
fuit in xp̄o ad integritatē hūane nāe ꝑtinens:
totū fuit deificatū pp eius aſſumptionē ad di/
uinum ſuppoſitum: ſed ſanguis ꝑtinet ad inte
gritatem humane nāe: cum ſine ipſo nō poſſit
viuere. Ergo. ⁊c. ¶ Tertio fuit ſctificatus to
taliter. vnde p̄ma coꝝ. 4. Calix cui benedici/
mus nos: coicatio ſanguinis eſt xp̄i. Sāguis
inquit xp̄i cuius imaculatam ſanctitatem tradi
tor ſanguinis atteſtatur. di. Peccaui tradens
ſanguinē iuſtum. Patet igit ex nobili forma
tione: ex ſubtili deificatione: ex totali ſanctifica
tione: q̄ hic ſanguis eſt precioſitate carior.
¶ Scđo eſt puritate clarior: q̄ emundabit cō
ſcientias noſtras. Non. n. hic tm̄ ſanguis car
nis vt ſanguis figuratiuus: immo etiam con/
ſcientie ⁊ aie purgatiuus ab opibus mortuis
id eſt peccatis: q̄ dicuntur opa meritoria: q̄ ie
dunt vitam nature: ⁊ reddunt hoiem indignū
vita glorie: ⁊ ſunt meritoria mortis eterne: ⁊
priuant vita gratie. ¶ Sed hic eſt triplex mi
rabile. ¶ Primum cū. n. alius ſanguis po/
tius inquinet: quomō poteſt eē q̄ iſte emūdetur?
¶ Secundum quō eſſe poſſit vt ſanguis: qui
eſt res corporalis conſcientiā que eſt intra ſpi/
ritum expiet. ¶ Tertium quomō poſſit eē: vt
ſanguis mortui a morte liberet: ⁊ tm̄ ita eſt vt
dicitur p̄ma Iohis p̄mo. Sanguis ihu chriſti
emundet nos ab omni peccato. Sꝫ vnde h̄ in
extimabilis vigor huic benedicto ſanguini?
Reuera ex ſumma ſanctitate xp̄i: ⁊ maxime ex
virtute infinita diuini ſuppoſiti: cuius fuit hic
ſanguis: ſicut natura humana aſſumpta contē
tiue: ⁊ in morte penalr effuſiue. Bene igitur
hic ſanguis ſic mundificans ꝯſcientiaꝫ dicitur
puritate clarior. ¶ Tertio tangitur ꝙ eſt fecū/
ditate carior. Hominem. n. ſpiritualr fecūdat
vt habiliter deo ſeruiat. Ideo dicitur. Ad ſer/
uiendum deo viuenti. Sine. n. effuſione ſan
guinis huius nullus alius potuit ꝑfectum fa/
cere ſeruientem: vt dicitur heb. 9. Si ergo ſu/
mus ſanguine fecundati: ſeruiamus deo in ſan/
ctitate ⁊ iuſtitia coram illo. Luce p̄mo.
¶ Secunda ꝯclō. Sanguis xp̄i efficit in no/
bis nobiles ꝯditiones. ¶ Primo generis no
bilitatem. Apoca. 2°. Redemiſti nos domine
in ſanguine tuo: ⁊ feciſti nos regnum ⁊ ſacer/
dotes deo patri: ⁊ regnabimus ſuper terram.
¶ Ubi notatur ꝙ ex ſanguine xp̄i ſumus tri/
pliciter nobilitati: vꝫ ſumus virtuoſe liberati
per ipſuꝫ generoſe ſublimati ⁊ p̄cioſe dedicati.
¶ Primo ſumus virtuoſe liberati: quod no
tatur ibi. Redemiſti nos in ſanguine tuo. Et
hoc etiam a tribus. ſ. a poteſtate feralis demo/
nis: a culpabilitate mortalis criminis: ab acer/
bitate penalis voraginis. ¶ Primum patet:
quia hoſtis antiquus in temptando ⁊ ſuperan
do primos parentes: totum genus humanum
ſibi ſubiecerat. ſ. quia ianuas paradiſi clauſerat
Sed imminente hora paſſionis xp̄i: quādo effū
dēdus erat eius ſanguis: dixit xp̄s. Nunc p̄n
ceps mundi. ſ. demon qui toti mūdo dominat
eijcietur foras. Ergo per xp̄i paſſionē ſumus
liberati a demonis ptāte. ¶ Secundum etiaꝫ
patet ⁊ tertium: quia virtute huius ſanguinis
ſunt nobis collata ſacramēta efficaciſſima: per
quoꝝ devotum vſum euadere poſſumus oēm
culpam depravantem: ⁊ omnem penam truci/
dantem. Zacharie. 9. Tu in ſanguine teſtamē
ti tui emiſiſti vinctos de lacu: vbi nō erat aqua
ſcilicet gratia conſolantis: ſed dolor immanens
cruciantis. ¶ Secūdo per ipſum ſumus glo
rioſe ſublimati: ibi. Et feciſti nos regnū deo
⁊c. Et Dani. ſcđo. Suſcitabit dominus de⁹
celi regnum: quod in eternum non diſſipabit.
Hoc regnum eſt cetus oium fidelium: quod
regnum eſt eleuatū a generib⁹ ſanctitatis: re
gulatum legibus equitatis: adunatum nexib⁹
caritatis. Sic ergo ſumus xp̄i ſanguine ſubli
mati. ¶ Tertio ſumus precioſe dedicati: quia
per ipſum facti ſumus ſacerdotes deo patri.
Priᵃ Pe. Uos eſtis genus electū: regale ſa
cerdotiū. Sunt igit cuncti xp̄i fideles ſacerdo
tes. Ipſorum. n. oium eſt ſacra contemplari:
⁊ ſacra operari. Sic patet quomodo ſanguis
chriſti efficit in nobis generis nobilitatem.
¶ Tertia ꝯclō eſt. Sanguis xp̄i efficit in no/
bis mentis ⁊ corporis ſinceritatem: lauit eniꝫ
in homine peccatoꝝ ſorditatem. Apoc. p̄. Di/
lexit nos ⁊ lauit in ſanguine. In cuius effuſio
ne fuit ſumma humilitas: ⁊ ideo lauat ſuperbi
am. Sūma caritas: ⁊ ideo lauat inuidiaꝫ. Sū
ma mititas: ⁊ ideo lauit inuidiam. Sūma lar
gitas: ⁊ ideo lauit auaritiam. Sūma mētis ꝓ
bitas: ⁊ ideo lauid accidiā. Summa cibi ⁊ po/
tus parcitas: ⁊ ideo lauit gulam. Summa car
nis aſperitas: ⁊ ideo lauit luxuriaꝫ. Ideo pau
lus apoſtolus dicit ad hebre. 4. ꝙ impoſſibile
eſt ſine ſanguinis effuſione remitti peccata.
¶ Tertio hoiem cum angelis pacificat. Eius
enim virtute homo cum angelis concordatur

engelice cuſtodie mancipat: ſuper choros angelorum in premio collocatur. Colocen. p̄. Complacuit deo patri per xp̄m reconciliari: omnia pacificans in ſanguine crucis eiꝰ: ſiue que in celis: ſiue que in terris ſunt.

¶ Secunda pars principalis huius ſermonis continet ſeptem conſiderationes.

Prima ꝯſideratio.

p Rima conſideratio eſt qualiter ſanguis iſte in veteri lege fuit prefiguratus. Dicitur ꝙ ſicut omnia ſacramenta noui teſtamenti habent efficaciam virtute ſanguinis xp̄i: ita omnia ſacramenta veteris teſtamenti pene in ſanguine ꝯſumabantur Ad heb. ¶ Intelligendū tn̄ ꝙ in veteri teſtamento fuit populus p̄. ꝑ ſanguinē emundatꝰ vt patet in leuitic vbi nō fiebat ſine ſanguinis effuſione remiſſio peccatoꝝ. vn̄ dominus ꝓhibuit ſanguinez comedi: leuitici. 17. q: ſanguis pro anima placatio erat. ¶ Secundo per ſanguinem fit populus ſanctificatus: qa moyſes aſpergens ipſum dixit. Hic eſt ſanguis ⁊c.
¶ Tertio ſine ſanguine nullus fuit ſancta ſanctorum ingreſſus. Ad heb. ⁊ habet̄ in leuitico Sic in nouo teſtamēto ꝑ ſanguinem xp̄i fuit pp̄ls ſctificatus: dicente ap̄lo. Ih̄s vt ſctificaret per ſanguinē pp̄lm extra portam paſſus eſt.
¶ Quarto ꝑ ſanguinem xp̄i pp̄ls fuit ad ſctā ſanctoꝝ tranſlatus. Apoca. Cantantibus ſanctis redemiſti nos dn̄e deus in ſanguine tuo.

Scd̄a ꝯſideratio.

s Ecunda ꝯſideratio eſt qualr̄ fuit iſte ſanguis in nouo teſtamento generatus. vbi ſunt quatuor veritates.
¶ Prima eſt ex p̄te materie: ex qua eſt. Fuit enim generatus ex puriſſimis ſanguibus beate virginis ſm̄ Diony. de diuis noībus.
¶ Secunda eſt ex parte efficientis: quia virtute ſpiritus ſancti fuit formatus.
¶ Tertia ex p̄te modi: quia mō tam mirabili ꝙ eius generatio eſt ignota omni menti etiaz ſummis ſeraph ſm̄ Dionyſium.
¶ Quarta eſt ex p̄te loci: q: loco ſacratiſſimo ſcilicet virginis vtero: in quo factum eſt ſacramentuz incarnationis: qđ eſt oīum maximuz. Et ideo ꝓpter modum ſue generatōis inclyte vocatur ſanguis agni immaculati. Prima petri primo.

Tertia ꝯſideratio.

t Ertia conſideratio eſt qualiter fuit a deitate aſſumptus. ¶ Ubi notandum ꝙ quatuor naturas aſſumpſit: animam. ſ. ad delendum noſtrā ſuperbiam: ꝑ quam cecidit primo ſpiritus creatus. ¶ Secūdo carnem ad delendum noſtram luxuriam: quo carnis habitus eſt ingnatus. vnde nefas eſt ingnare tantū hitū a tanto rege aſſumptū. ¶ Tertio nām oſſis iuxta illud. Palpate ⁊ videte ⁊c. Ad delendum pcm̄ duritie ⁊ malitie: quo peccator manet obſtinatꝰ. ¶ Quarto ſanguinem ꝓpter pcm̄ iracundie: qđ eſt ſanguis inflāmatiuus. vnde ap̄lus. Deus damnauit pcm̄ in ſemetipſo: aſſumendo. ſ. naturas: per quas ſumus ad peccatum proni: vt talis pronitas remitteretur.

Quarta ꝯſideratio.

q Uarta ꝯſideratio eſt qualiter fuit cōſecratꝰ. ¶ Ubi nota ꝙ ſicut ꝑ qnq̄ vulnera ſanguis xp̄i fuit effuſus: ita ꝑ qnq̄ verba fuit ꝯſecratus: ⁊ in remiſſionem bonis: ⁊ in damnationem malis. Que verba ſunt iſta. Hic eſt calix ſanguinis mei.

Quinta ꝯſideratio.

q Uinta cōſideratio eſt qualr̄ fuit effuſus. Et dicit̄ ꝙ ſicut in paradiſo fuerunt quatuor fluuij emanātes: ſic in corpore xp̄i viuentis fuerunt quatuor fontes ſanguinis. ſ. in manibus ⁊ pedibus: ex qbus ꝓceſſerunt quatuor fluuij ſanguinis totuz mūdum rigantes. ¶ Item ſicut Ezechiel vidit aquaz egredientē de templo a latere dextro: ita Iohes vidit aquam ⁊ ſanguinē egredientem de latere xp̄i poſt mortem. Et oēs ſalui fiebāt ad quos ꝑuenit fluuius ille: q: nō fuit fuſus niſi ꝓ electis: dicente dn̄o. Pro multis effundetur. Licet. n. ſufficiebat pro oībus: tamen reprobi nō ꝑmittunt ipſum ad ſe venire ꝓpter finalem impniaz: ad quam non attingit virtus huius ſacramēti.

Sexta ꝯſideratio.

s Exta conſideratio eſt qualiter fuit reſumptus. Dicitur ꝙ virtute diuina fuit recollectus: ⁊ a corruptione ſuatus ſicut caro: ⁊ corpori infuſus. ¶ Intelligēdum tamen ꝙ quatuor fuerunt reunita: ſcilicet corpus ⁊ anima: ſanguis ⁊ diuinitas. Licet. n. diuinitas fuerit cum corpore ⁊ anima: tamē in triduo non putatur vnita cum effuſo ſanguine immediate. vnde calix quez benedicimus: coicatio chriſti eſt.

Septima ꝯſideratio.

s Eptima conſideratio eſt qualiter iſte ſanguis fuit glorificatus: q: ſm̄ quatuor reſurrectiōis ornamenta. ſ. ſm̄ claritatem agilitatem ⁊c. vnde incorruptibilitatem inſinuat petrus di. Non corruptibilibus

auro ⁊ argento ⁊c. Iſtis aūt ſeptem ꝯſiderationibus alludunt ſeptē alia bn̄ficia corporis xp̄i. ¶ Quorum p̄mum eſt: ꝙ ſicut per pcm̄ ade deo facti ſumus inimici: ſic ꝑ iſtum ei ſumꝰ pacificati: per ſanguinem crucis. ¶ Scd̄m eſt: ꝙ ſicut per illum ſumus venditi inimicis: ſic per iſtuz redēpti ſumus ab inimicis. Eph. p̄. Habemus redemptionez ꝑ ſanguinem eius. ¶ Tertium eſt: ꝙ ꝑ iſtum ſanguinē: iuguz veteris legis importabile a nobis ſupplantauit teſte petro in actibus. ¶ Quartuz eſt: ꝙ in ipſo ſanguine nouum teſtm̄. ſ. gratie eſt ꝯfirmatuz ibi: cum dicit̄. Hic eſt calix ſanguinis mei noui ⁊ eterni teſtamenti. ¶ Quintum eſt: ꝙ per iſtum ſanguinem xp̄s eſt nobis inclinatus: ⁊ manet in nobis. vnde Iohes: Qui bibit meū ſanguinem: in me manet: ⁊ ego in eo.
¶ Sextum eſt: ꝙ per ipſum erimus in patria decorati. vnde ad queſtionem factam de amictis ſtollis albis: dicitur in apoca. Hij lauerūt ſtollas ſuas in ſanguine agni. Ideo regnant cum deo: ⁊ agnus dei cum illis. ¶ Septimuz poteſt apponi: ꝙ ꝑ hunc ſanguinem fides per miracula cōfirmatur: ⁊ paſſio xp̄i in nobis renouatur: vt pꝫ per mira: que deus in pluribus locis opat̄. Et ſic fides que quodāmodo fuit inueterata: per hunc renouatur. immo quaſi mortua reſuſcitatur: ⁊ viuificatur. Iohis. 6. Niſi biberitis ſanguinem ⁊c. Exemplum de pellicano: qui reſuſcitat pullos ſuos mortuos ſanguine ꝓprio. Iſte ſanguis dꝫ oſtendi ⁊ manifeſtari populo: vt animent̄ contra peccatoꝝ exercitium. Prima machabeoꝝ. 7. Oſtenderunt elephantibus ſanguinem mori. Cuius chriſti ſanguine participes nos efficiat qui in trinitate perfecta viuit ⁊ regnat dš. Amen.

¶ In die ſancto paſche. Sermo. 86.

Portebat

pati chriſtum ⁊ reſurgere a mortuis tertia die. Luce vigeſimoquarto. ¶ Circa p̄ns negociuz ſunt. 7. ꝯſideratones vidende de reſurrectiōe dn̄i.

Prima ꝯſideꝰ.

p Rima eſt de eiꝰ qdditate. ſ. qđ ſit reſurrectio. ¶ Ubi ſciendū ꝓut dicit btūs Dio. de ange. hie. ꝙ mors non eſt alicuius rei ꝯſumptio: ſꝫ ꝯiūctoꝝ ſeparatio. Et ſic ꝑ oppoſituz reſurrectio nō eſt alicuꝰ rei ſeparatio: ſꝫ tm̄ ſeparatoꝝ ꝯiunctio. ¶ Intelligendum tn̄ ꝙ in morte xp̄i fuerūt. 4. ſeparatiōes. ¶ Priᵃ fuit aīe a corpore. de quo Mat. 27. Ih̄s clamās voce magna emiſit ſpūz. ¶ Secunda fuit ſeꝑatio diuinitatis ab humanitate: qa xp̄s non fuit hō in triduo: vt dicunt doctores. Et ꝑꝑ hanc ſeꝑatiōez xp̄s clamauit in cruce. Deus dš meus ⁊c. Mat. 27. ¶ Tertia ſeparatio fuit ſanguinis a corpore. ¶ Quarta fuit ſeparatio ſanguinis a deitate remanēte ea ꝯiuncta cū corpore: q: lꝫ q̄diu ſanguis fuit intra corpus: fuit ꝯiunctus diuinitati ſicut corpus. Tn̄ q: ex quo fuit a corpore fuſus: videt̄ finalr̄ fuiſſe ſeꝑatus a diuinitate: q: illa q̄ exhibāt de corpore xp̄i: nō tenebāt ſuppoſitū in diuinitate p̄ter aiaz Iſtius aūt ſeꝑatōis ſignum eſt: q: lꝫ dicamus ꝑ coicationez ydiomatū: dei filius fuit ſepultꝰ. Non tn̄ dicit̄ ꝙ filius dei fuit effuſus ſuꝑ terram: ſicut in illo triduo fuit ſepultus. Iſta autē coicatio ydiomatum eſt nota vnionis: que fuit quadruplex. ¶ Prima fuit ſanguinis in corpore: q: aīa non pōt vniri corpori: niſi corpus humore ſanguinis ſit ſufficienter irrigatum. Alioqn per effuſionē ſanguinis nullus moreretur. ¶ Scd̄a reunio fuit ſanguinis cum deitate. Sicut ſanguis ꝑ h̄ ꝙ fuit effuſus a corpore: fuit ſeꝑatus a deitate. Ita ꝑ h̄ ꝙ ſanguis fuit reunitus corpori: fuit reunitus deitati.
¶ Tertia reunitio fuit aīe cum corpore: quia poſtq̄ corpus xp̄i fuit debite diſpoſitū: aīa potuit introduci. ¶ Quarta fuit reunitio diuinitatis cum humanitate reſultāte ex aīa ⁊ corpore q: lꝫ xp̄s in triduo nō fuerit hō: tn̄ poſt triduū fuit vere hō: ſicut ante mortē. vn̄ ꝓpha in ꝑſona xp̄i humanitatē itex aſſumentis ait. Reſurrexi: ⁊ adhuc tecum ſum. vn̄ ſeqtur ꝙ illud dictum btī Anſel. Qđ deꝰ aſſumpſit: nunq̄ dimiſit: eſt intelligendum q̄tum ad partes hominis eſſentiales: que ſunt anima ⁊ corpus: q: de ſanguine ⁊ humanitate ꝯſtat eſſe oppoſitū.
¶ Sed hic poſſet eſſe dubiū de dicto beati Dionyſij: qui dicit ꝙ mors nō eſt alicuius rei conſumptio: cum tn̄ pōatur: ꝙ xp̄i humanitas nō ꝑmāſit in triduo. Et dicitur ꝙ illud dicit ſanctꝰ Dionyſius ꝑꝑ aīam volēs diſtinguere mortē hois a morte bruti in q̄ aīa fuit ꝯſumpta.

Scd̄a conſideratio.

s Ecunda ꝯſideratio ſi xp̄s reſurrexit. ¶ Quantū ad iſtaz ꝯſiderationē notā ꝙ xp̄s vere reſurrexit: qđ declarat

angelice cuſtodie mancipat: ſuper choros angelorum in premio collocatur. Colocen. p̊. Complacuit deo patri per xp̄m reconciliari: omnia pacificans in ſanguine crucis ei⁹: ſiue que in celis: ſiue que in terris ſunt.

¶ Secunda pars principalis huius ſermonis continet ſeptem conſiderationes.

Prima ꝯſideratio.

p Rima conſideratio eſt qualiter ſanguis iſte in veteri lege fuit prefiguratus. Dicitur ꝙ ſicut omnia ſacramenta noui teſtamenti habent efficaciam virtute ſanguinis xp̄i: ita omnia ſacramenta veteris teſtamenti pene in ſanguine ꝯſumabantur Ad heb. ¶ Intelligendū tñ ꝙ in veteri teſtamento fuit populus p̊. ꝑ ſanguinē emundat⁹ vt patet in leuiticis vbi nō fiebat ſine ſanguinis effuſione remiſſio peccatoꝝ. vñ dominus ꝓhibuit ſanguinē comedi: leuitici. 17. q2 ſanguis pro anima placatio erat. ¶ Secundo per ſanguinem fit populus ſanctificatus: q2 moyſes aſpergens ipſum dixit. Hic eſt ſanguis ⁊c.

¶ Tertio ſine ſanguine nullus fuit ſancta ſanctorum ingreſſus. Ad heb. ⁊ habet̄ in leuitico Sic in nouo teſtamēto ꝑ ſanguinem xp̄i fuit ppl's ſctificatus: dicente ap̄lo. Ihs vt ſctificaret per ſanguinē ppl'm extra portam paſſus eſt.

¶ Quarto ꝑ ſanguinem xp̄i ppl's fuit ad ſctā ſanctoꝝ tranſlatus. Apoca. Cantantibus ſanctis redemiſti nos dñe deus in ſanguine tuo.

Scd̄a ꝯſideratio.

s Ecunda ꝯſideratio eſt qualr̄ fuit iſte ſanguis in nouo teſtamento generatus. vbi ſunt quatuor veritates.

¶ Prima eſt ex pte materie: ex qua eſt. Fuit enim generatus ex puriſſimis ſanguinibus beate virginis ſm̄ Diony. de diuis noībus.

¶ Secunda eſt ex parte efficientis: quia virtute ſpiritus ſancti fuit formatus.

¶ Tertia ex pte modi: que a mō tam mirabili ꝙ eius generatio eſt ignota omni menti etiā ſummis ſeraph ſm̄ Dionyſium.

¶ Quarta eſt ex pte loci: q2 loco ſacratiſſimo ſcilicet virginis vtero: in quo factum eſt ſacramentū incarnationis: qđ eſt oīum maximū. Et ideo ꝓpter modum ſue generatōis inclyte vocatur ſanguis agni immaculati. Prima petri primo.

Tertia ꝯſideratio.

t Ertia conſideratio eſt qualiter fuit a deitate aſſumptus. ¶ Vbi notandum ꝙ quatuor naturas aſſumpſit: animam. ſ. ad delendum noſtrā ſuperbiam: ꝑ quam cecidit primo ſpiritus creatus. ¶ Secūdo carnem ad delendum noſtram luxuriam: quo carnis habitus eſt ingnatus. vnde nefas eſt ingnare tantū hitū a tanto rege aſſumptū. ¶ Tertio nām oſſis iuxta illud. Palpate ⁊ videte ⁊c. Ad delendum pctm̄ duritie ⁊ malitie: quo peccator manet obſtinat⁹. ¶ Quarto ſanguinem ꝓpter pctm̄ iracundie: qđ eſt ſanguis inflāmatiuus. vnde ap̄lus. Deus dāmnauit pctm̄ in ſemetipſo: aſſumendo. ſ. naturas: per quas ſumus ad peccatum proni: vt talis pronitas remitteretur.

Quarta ꝯſideratio.

q Varta ꝯſideratio eſt qualiter fuit cōſecrat⁹. ¶ Vbi nota ꝙ ſicut ꝑ quinqꝫ vulnera ſanguis xp̄i fuit effuſus: ita ꝑ quinqꝫ verba fuit ꝯſecratus: ⁊ in remiſſionem bonis: ⁊ in damnationem malis. Que verba ſunt iſta. Hic eſt calix ſanguinis mei.

Quinta ꝯſideratio.

q Vinta cōſideratio eſt qualr̄ fuit effuſus. Et dicit̄ ꝙ ſicut in paradiſo fuerunt quatuor fluuij emanātes: ſic in corpore xp̄i viuentis fuerunt quatuor fontes ſanguinis. ſ. in manibus ⁊ pedibus: ex qbus ꝓceſſerunt quatuor fluuij ſanguinis totū mūdum rigantes. ¶ Item ſicut Ezechiel vidit aquā egredientē de templo a latere dextro: ita Iohes vidit aquam ⁊ ſanguinē egredientem de latere xp̄i poſt mortem. Et oēs ſalui fiebāt ad quos ꝑuenit fluuius ille: q2 nō fuit fuſus niſi ꝓ electis: dicente dño. Pro multis effundetur. Licet. n. ſufficiebat pro oībus: tamen reprobi nō ꝑmittunt ipſum ad ſe venire ꝓpter finalem impniā: ad quam non attingit virtus huius ſacramēti.

Sexta ꝯſideratio.

s Exta conſideratio eſt qualiter fuit reſumptus. Dicitur ꝙ virtute diuina fuit recollectus: ⁊ a corruptione ſeruatus ſicut caro: ⁊ corpori infuſus. ¶ Intelligēdum tamen ꝙ quatuor fuerunt reunita: ſcilicet corpus ⁊ anima: ſanguis ⁊ diuinitas. Licet. n. diuinitas fuerit cum corpore ⁊ anima: tamē in triduo non putatur vnita cum effuſo ſanguine imediate. vnde calix quē benedicimus: coīcatio chriſti eſt.

Septima ꝯſideratio.

s Eptima conſideratio eſt qualiter iſte ſanguis fuit glorificatus: q2 ſm̄ quatuor reſurrectiōis ornamenta. ſ. ſm̄ claritatem agilitatem ⁊c. vnde incorruptibilitatem inſinuat petrus di. Non corruptibilibus auro ⁊ argento ⁊c. Iſtis aūt ſeptem ꝯſiderationibus alludunt ſeptē alia bñficia corporis xp̄i.

¶ Quorum primum eſt: ꝙ ſicut per pctm̄ ade deo facti ſumus inimici: ſic ꝑ iſtum ei ſum⁹ pacificati: per ſanguinem crucis. ¶ Scd̄m eſt: ꝙ ſicut per illum ſumus venditi inimicis: ſic per iſtū redēpti ſumus ab inimicis. Eph. p̊. Habemus redemptionē ꝑ ſanguinem eius.

¶ Tertium eſt: ꝙ ꝑ iſtum ſanguinē: iugū veteris legis importabile a nobis ſupplantauit teſte petro in actibus. ¶ Quartū eſt: ꝙ in ipſo ſanguine nouum teſtm̄. ſ. graue eſt ꝯfirmatū ibi: cum dicit̄. Hic eſt calix ſanguinis mei noui ⁊ eterni teſtamenti. ¶ Quintum eſt: ꝙ per iſtum ſanguinem xp̄s eſt nobis inclinatus: ⁊ manet in nobis. vnde Iohes: Qui bibit meū ſanguinem: in me manet: ⁊ ego in eo.

¶ Sextum eſt: ꝙ per ipſum erimus in patria decorati. vnde ad queſtionem factam de amictis ſtollis albis: dicitur in apoca. Hij lauerūt ſtollas ſuas in ſanguine agni. Ideo regnant cum deo: ⁊ agnus dei cum illis. ¶ Septimū poteſt apponi: ꝙ ꝑ hunc ſanguinem fides per miracula cōfirmatur: ⁊ paſſio xp̄i in nobis renouatur: vt pꝫ per mira: que deus in pluribus locis opat̄. Et ſic fides que quodāmodo fuit inueterata: per hunc renouatur. immo quaſi mortua reſuſcitatur: ⁊ viuificatur. Iohis. 6. Niſi biberitis ſanguinem ⁊c. Exemplum de pellicano: qui reſuſcitat pullos ſuos mortuos ſanguine ꝓprio. Iſte ſanguis dꝫ oſtendi ⁊ manifeſtari populo: vt animent̄ contra peccatoꝝ exercitium. Prima machabeoꝝ. 7. Oſtenderunt elephantibus ſanguinem mori. Cuius chriſti ſanguine participes nos efficiat qui in trinitate perfecta viuit ⁊ regnat ds̄. Amen.

¶ In die ſancto paſche. Sermo. 86.

o Portebat pati chriſtum ⁊ reſurgere a mortuis tertia die. Luce vigeſimoquarto. ¶ Circa pn̄s negociū ſunt. 7. ꝯſiderationes videnđe de reſurrectiōe dñi.

Prima ꝯſide°.

p Rima eſt de ei⁹ quidditate. ſ. qđ ſit reſurrectio. ¶ Vbi ſciendū ꝓut dicit btūs Dio. de ange. hie. ꝙ mors non eſt alicuius rei ꝯſumptio: ſꝫ ꝯiūctoꝝ ſeparatio. Et ideo ꝑ oppoſitū reſurrectio nō eſt alicui⁹ rei ſeparatio: ſꝫ tm̄ ſeparatoꝝ ꝯiunctio. ¶ Intelligendum tñ ꝙ in morte xp̄i fuerūt. 4. ſeparatiōes.

¶ Pri^a fuit aīe a corpore. de quo Mat. 27. Ihs clamās voce magna emiſit ſpm̄. ¶ Secunda fuit ſeparatio diuinitatis ab humanitate: q2 xp̄s non fuit hō in triduo: vt dicunt doctores. Et ꝓpter hanc ſeparatiōē xp̄s clamauit in cruce. Deus ds̄ meus ⁊c. Mat. 27. ¶ Tertia ſeparatio fuit ſanguinis a corpore. ¶ Quarta fuit ſeparatio ſanguinis a deitate remanēte ea ꝯiuncta cū corpore: q2 lꝫ quādiu ſanguis fuit intra corpus: fuit ꝯiunctus diuinitati ſicut corpus. Tñ q2 ex quo fuit a corpore fuſus: videt̄ finalr̄ fuiſſe ſeparatus a diuinitate: q2 illa q̄ exhibebāt de corpore xp̄i: nō tenebāt ſuppoſitū in diuinitate p̄ter [illegible] Iſtius aūt ſeparatōis ſignum eſt: q2 lꝫ dicamus ꝑ coīcationē ydiomatū: dei filius fuit ſepult⁹. Non tñ dicit̄ ꝙ filius dei fuit effuſus ſuper terram: ſicut in illo triduo fuit ſepultus. Iſta autē coīcatio ydiomatum eſt nota vnionis: que fuit quadruplex. ¶ Prima fuit ſanguinis in corpore: q2 aīa non pōt vniri corpori: niſi corpus humore ſanguinis ſit ſufficienter irrigatum. Alioquin per effuſionē ſanguinis nullus moreretur. ¶ Scd̄a reunio fuit ſanguinis cum deitate. Sicut ſanguis ꝑ hoc ꝙ fuit effuſus a corpore: fuit ſeparatus a deitate. Ita ꝑ hoc ꝙ ſanguis fuit reunitus corpori: fuit reunitus deitati.

¶ Tertia reunitio fuit aīe cum corpore: quia poſtqꝫ corpus xp̄i fuit debite diſpoſitū: aīa potuit introduci. ¶ Quarta fuit reunitio diuinitatis cum humanitate reſultāte ex aīa ⁊ corpore q2 lꝫ xp̄s in triduo nō fuerit hō: tñ poſt triduū fuit vere hō: ſicut ante mortē. vñ ꝓpha in ꝑſona xp̄i humanitatē iterū aſſumentis ait. Reſurrexi: ⁊ adhuc tecum ſum. vñ ſequitur ꝙ illud dictum btī Anſel. Qđ de⁹ aſſumpſit: nunqꝫ dimiſit: eſt intelligendum quātum ad partes hominis eſſentiales: que ſunt anima ⁊ corpus: q2 de ſanguine ⁊ humanitate ꝯſtat eſſe oppoſitū.

¶ Sed hic poſſet eſſe dubiū de dicto beati Dionyſij: qui dicit ꝙ mors nō eſt alicuius rei conſumptio: cum tñ pōatur: ꝙ xp̄i humanitas nō ꝑmāſit in triduo. Et dicitur ꝙ illud dicit ſanct⁹ Dionyſius ꝓpter aīam volēs diſtinguere mortē hoīs a morte bruti in q̄ aīa fuit ꝯſumpta.

Scd̄a conſideratio.

s Ecunda ꝯſideratio ſi xp̄s reſurrexit. ¶ Quantū ad iſtā ꝯſiderationē nota ꝙ xp̄s vere reſurrexit: qđ declarat̄

vtriuſq; teſtamēti teſtimonio que teſtificata fuerunt xp̄i reſurrectionē. ¶ Quoꝝ primū fuit in veteri teſtamēto: vbi in pluribus locis dn̄s ꝓmiſit ſe reſurrecturū. ¶ Scd̄o in nouo teſtamento anteq̄ȝ fieret: xp̄s iā p̄nunciauit: Mat. 20. Ecce aſcendim⁹ hieroſolymā ꝛc. Et ſequitur. Tertia die reſurget. ¶ Intelligenduȝ tn̄ ꝙ iſta reſurrectio fuit ꝯfirmata poſtq̄ȝ fuit facta quadruplici teſtimonio angelico. Q nta q̄tuor angeli/n die reſurrectionis ipſaȝ fuerunt teſtificati. ¶ Primus fuit q apparuit extra ſepulchruȝ. Mat. 28. Angelus dn̄i deſcendit de celo. Iſte angelus fuit virtuoſus in ſuo aſpectu q: erat aſpectus eius ſicut fulgur: veſtimēta ei⁹ ſicut nix. Fuit terribilis i effectu: q: pre timore eius exterriti ſunt cuſtodes. Fuit etiā affabilis in ſuo affatu: q: dixit mulieribus. Nolite timē ſcio ꝛc. Sequitur. Surrexit nō eſt hic. q. d. v̄m Greg. Paueāt qui non amant aduentū ſupnoꝝ ciuiuȝ: uos autē cur ptimeſcitis: q veſtros ꝯciues cernitis. ¶ Scd̄s angelus apparuit eadem hora īfra ſepulchꝝ. Math. 16. Ubi dicit ꝙ iſte mulieres qbus facta fuit viſio introeuntes: reuoluto lapide a p̄mo angelo: in monumētuȝ: viderunt in dextris monumēti iuuenem ſedētem coopertum ſtolla cādidaꝛ obſtupuerunt qui dixit illis. Surrexit non eſt hic. ¶ Tertius ꝛ quartus fuerunt duo angeli quos vidit maria magdalena in monumēto ſola: quoꝝ vnus erat ad caput: ꝛ aliu s ad pedes. Ioh. 20. Qui dixerunt ei. Mulier qd̄ ploras? De iſtis videtur facere mentioneȝ Lucas. 24. Duo inquit viri ſteterunt iuxta illas in veſte fulgēti: niſi forte dicatur ꝙ illi fuerūt alij duo qui apparuerūt tribus mulieribus ſi. d. Quid q̄ritis viuentem cū mortuis? Et ſic eſſent ſex angeli teſtes. Sȝ ex iſtis duo accipiuntur documenta.

¶ Primū documentuȝ eſt ꝙ xp̄i reſurrectio fuit ſufficienter ꝓbata ex teſtiū qualitate: q: angeli cū eēnt i gr̄a ꝯfirmati nō potuerūt mortalr nec venialr peccare. Et iō nec mētiri valebāt. ¶ Scd̄m documentū eſt: ꝙ illa reſurrectio fuit ſufficientiſſime ꝓbata ex teſtium q̄titate: qa lex diuina dicit ꝙ in ore duoꝝ vel triū teſtiuȝ ſtet omne verbum. ſ. ad ſufficientiam duo: ad abundantiam tres: ad redūdantiaȝ ſex.

Tertia ꝯſideratio.

t Ertia ꝯſideratio eſt qualr xp̄s reſurrexit. Et dr̄: ꝙ ſicut xp̄s fuit ad modum agni imolatus: ita fuit ad modū leonis reſuſcitatus. Pro cuius reſurrectione dicitur apoca. 7. Vicit leo de tribu iuda ꝛc. ¶ Intelligendum tn̄: ꝙ in reſurrectione fuit xp̄s leo ꝓpter quadruplicē fortitudinis actum ¶ Quoꝝ primus fuit: q: clauſtra inferni fregit. O ſee. 13. O mors ero mors tua: morſus tuus ero inferne. ¶ Scd̄s actus: q: potentiā inferni ſubuertit. Luc. 11. Cum fortis armat⁹ cuſtodit atrium ſuū ꝛc. ¶ Tertius actus eſt: q: captiuos de inferno reduxit. Pſal. Captiuaȝ duxit captiuitateȝ. ¶ Quartus actus eſt: quia ſemeipſum ꝓpria virtute reſuſcitauit: vt ꝑ ipſo dicit Iacob gene. 40. Ad predā aſcendiſti fili mi: requieſcens accubuiſti vt leo ꝛ q̄ſi leena. Et quis ſuſcitabit eum? quaſi di. Nullus niſi ipſe met. ¶ Et nota ꝙ xp̄i reſurrectio fuit qualificata quadruplici diſpoſitione. ¶ Prima fuit q: eius caro ſanctiſſima fuit ab omni corruptione per triduum diuina virtute ꝯſeruata pro qua diſpoſitione dicit Petrus in actibus. Q: caro eius nō vidit corruptionē. ¶ Scd̄a diſpoſitio eſt: ꝙ caro xp̄i fuit reparata. Cum enīȝ ibi fuerunt plage ꝛ vulnera ex flagellis ꝑm vaticinium Yſaie. Omnia illa fuerunt ex diuina virtute ſaluata: nō medicamine. ¶ Tertia diſpoſitio fuit: ꝙ in carne xp̄i fuerunt quinq; p̄ncipaliora vulnera derelicta in ſignuȝ paſſionis preterite. vnde dixit Thomas. Niſi videro in manibus eius fiſſuram clauoꝝ ꝛc. Et poſt dies octo dixit ad eū. Infer digitū tuum huc ꝛc. Ioh. 20. ¶ Quarta diſpoſitio eſt: ꝙ caro xp̄i fuit glorificata. ¶ Q: ꝑȝ ſanctos habuit p̄mo doteȝ īpaſſibilitatis: q: dicit apoſtolus: Mors illi vltra non dn̄abitur. ¶ Scd̄o dotem ſubtilitatis: ꝑ quā exiuit de ſepulchro clauſo. Mat. 28. ¶ Tertio dotem agilitatis ꝑ quaȝ euanuit ab oculis eoꝝ. Luc. 24. ¶ Quarto dotē claritatis: q: quaſi peregrinus apparuit diſcipulis. non in ea claritate qua nunc fulget: vt determinat Augu. de ciuitate dei. Sed attendendū ꝙ vulnera in xp̄o remanſerunt: vt diſcipuli eum citius cognoſcerent: ꝛ ꝓpter multa alia que in alio ſermone patent.

Quarta ꝯſideratio.

q Uarta conſideratio quando reſurrexit: in qua occurrunt quatuor ꝑticule ¶ Prima eſt de anno. vbi ſciendū ꝙ xp̄s fuit. 30. anno baptizatus poſtea triēnio docuit. ſ. ꝙ fuit mortuus ꝛ ſuſcitatuſ. 33. anno quā etatē dicit Aug. perfectiſſimā eſſe in libro de ciuitate dei: q: vſq; ad illam etateȝ homo ꝓficit: ꝛ ex tunc incipit deficere: ꝛ iſtam etatē xp̄i

dicit apoſtolus plenam eſſe. Ephesiorum. 4. ¶ Scd̄a ꝑticula eſt de mēſe. Conſtat aūt xp̄ȝ reſurrexiſſe in menſe martij: ſecundū, qd̄ nos accipimus menſem: q: ſexto kal. aprilis vt habetur ex dictis Aug. 4. de ciui. dei. ¶ Intelligendum tamen ꝙ iſte menſis dicit quadruplici myſterio ꝯſecratus. ¶ Primo q: in iſto menſe traditur mundus fuiſſe creatus. Unde de hoc menſe dicitur exo. 12. Menſis ille principiuȝ menſium: ꝛ ſic in chriſti reſurrectiōe mūdus fuit renouatus: dicēte apoſtolo: Quomodo xp̄s reſurrexit per gloriam patris: ita ꝛ noſ in nouitate vite ambulemus. ¶ Secundo qa in illo menſe fuit iſrabeliticus populus ab egyptijs liberatus ibidē: ꝛ ita in reſurrectione ſancti fuerunt de egypto que dicit regio tenebraꝝ extracti. ſ. de iferno. ¶ Tertio illo mēſe populus egyptiorum fuit flagellatus: ſic illo menſe xp̄o in infernū deſcendente populus demoniorum fuit afflictus: et clamabant: Cur in mundū veniſti ante tēpus torquere nos? ¶ Quarto illo menſe ſicut fuit rex egypti ſubmerſuſ: ita in xp̄i paſſione fuit ſathanas alligatus q eſt rex tenebrarum: per xp̄m ad inferos deſcendentē vnde Apo. legitur. Sathanas alligatus ē qui eſt rex tenebrarum.

¶ De tertia particula ꝯſtat ꝙ dies in q̄ reſurrexit xp̄us fuit dies dominica. Marci vltimo Surgens ihs mane prima ſabbati: ideſt totius ſeptimane. Illa enim eſt dies dominica. Gen. p̄. Unde patet ꝙ errant qui primaȝ diē diem lune in ſeptimana ꝯputāt. ¶ Intelligendum tamē ꝙ illa dies inuenit quadruplici myſterio ſollennizata: vt fieret dies dominice reſurrectionis. ¶ Primo q: angeli illo die fuerunt creati. Gene. p̄. Dixit deus. fiat lux: ꝑ quam intelligit Yſido. ethimologiaꝝ angelos dicens ꝙ deus p̄ma die ſub lucis noīe creauit angelos. ¶ Scd̄o q: illo die fuerunt diui ſermones audīti. Illa. n. die lex fuit audita in mōte ſynai: q: qnto die a liberatiōe ppl̄i ꝑȝ Aug. de tri. ꝛ ꝑȝ Gre. fuit imolatus feria. 6. ꝛ ſabbato ꝑ mare rubꝝ traductus: ꝛ die dn̄ico perfecte liberatus: ꝛ qnquageſima die tunc eſt dies dominica. ¶ Tertio q: illo die fuerunt paſtores illuminati: quādo eis apparuit angelus annūcians xp̄i natiuitatē. Cum. n. annunciano fuerit facta feria ſexta: ſequit natiuitas ſemꝑ in die dn̄ica. ¶ Quarto q: illo die fuerunt apl̄i inflāmati veniēte ſpiritu ſancto ſuꝑ eos repēte quinto die a reſurrectione: que eſt ſemꝑ dominica.

Actu. p̄. Sed ex iſtis accipiunt. 4. documēta ¶ Primum ꝙ conuenienter diuina ordinatione in noua lege cōuerſus eſt cultus diei ſabbati: in cultum diei dominice: quia maiora beneficia ſunt humano generi collocata in eo: vt patet ex premiſſis.

¶ Secunduȝ eſt ꝙ in principio mūdi licet deus plus poſt diem dominicum honorauit diem ſabbati q̄ȝ quinq; precedentes: tamen plus honorauit ſecundū veritatem diem dominicaȝ q̄ȝ ſabbatum apud ſe ipſuȝ: q: licet dignius ſit vacare q̄ȝ operibus mechanicis intendere: tamen dignius eſt operari ſpiritualia q̄ȝ ceſſare. Sicut aūt in ſabbato vacauit ꝛ in quinq; dieb⁹ fuit intentus ſenſibus: quaſi mechanicis: die autem dominica ſbijs ſpiritualib⁹ producēdi.

¶ Tertiuȝ eſt ꝙ magis tenentur chriſtiani ad cultum huius diei q̄ȝ iudei ad obſeruantiā ſabbati: q: illud qd̄ eſt digni⁹ ē magis honorādū ꝛ iſta dies vt patuit fuit plus honorata a deo.

¶ Quartum eſt ꝙ licet chriſtiani in die illa debeant ab operibus ſeruilibus abſtinere: non tamen a ſpiritualibus immo tunc principaliter in ſpiritualibus debent ſe exercere.

¶ Quarta particula eſt de hora in qua conſtat xp̄m in aurora ſurrexiſſe. Unde Augu. 4. de trinitate. dicit ꝙ ſurrexit in diluculo: ꝛ ideo dicitur valde mane vna ſabbatoꝝ: ideſt vna die ſeptimane. Math. vltimo. ideo dicit propheta. Exurge gloria mea exurge pſalterium ꝛ cythara exurgam diluculo. ¶ Intelligenduȝ tn̄ ꝙ illa hora habet quatuor ꝓprietates xp̄i reſurrectioni conuenientes. ¶ Prima ē q: illuminatur: ꝛ ideo cū ſit illatiua ſolis homines incipiūt tunc plus occulta cognoſcere. Chriſt⁹ aūt eſt ſol iuſtitie ꝛ lux illuminationiſ. ¶ Scd̄o ē letificatiua q: tunc oritur ſol qui habet influentiam: ꝛ reſurrectio xp̄i inenarabile gaudium attulit diſcipulis. ideo dicit Ioh. 4. Gauiſi ſunt diſcipuli viſo domino. ¶ Tertio ē exterritiua beſtiarum. Pſal. Ortus eſt ſol ꝛ congregati ſunt: ꝛ ita in xp̄i reſurrectione fuerunt iudei exterriti: ꝛ ideo conduxerūt cuſtodes vt celarent myſterium reſurrectionis: vt dicit euangeliſta ¶ Quarto illa hora eſt aſſecuratiua ꝓpter qd̄ dicit propheta. Exhibit homo ad opus ſuum ꝛc. Et ita in reſurrectiōe mulieres que ſunt naturaliter timide: ita fuerunt aſſecurate vt ſeuiciam iudeorum nō formidarent. Sed ex iſtis accipitur documentum qd̄ hora iſta eſt ꝯueniēs ad orādū. Et ideo ipſaȝ dominus voluit gau

dio ſue reſurrectionis illuſtrare. Eccli. 29. Ju
ſtus cor ſuum tradet ad vigilandum diluculo.

Quinta conſideratio.

q Uinta conſideratio eſt. vtrus xp̄s re
ſurrexit. ¶ Eſt attēdendū q̄ i omni
tranſitu locali qui deſignatur per vbi
eſt ꝯſiderare terminum a quo ⁊ terminum ad
quē: ⁊ ideo vadit primo de termino a quo. ſ.
vnde reſurrexit. 2°. ad terminuꝫ ad queꝫ reſur
rexit de termino a quo xp̄s reſurrexit. ¶ Di/
cendum q̄ de inferno ad quem locum deſcen/
derat. vnde dicit apoſtolus ad Eph. 5. Deſcē
dit chriſtus primum ad inferiores partes terre
vbi. ſ. eſt infernus in centro terre: ille autē ſunt
partes infernales: ⁊ ideo conſtat q̄ ipſe ab infe
ris reſurrexit. Re. act. 2. Chriſtus nō fuit de
relictus in inferno ſicut caro eius nō vidit cor
ruptionem. ¶ Intelligendū tamen q̄ in infer
no ſunt quatuor manſiones. ¶ Prima dicit
inferior in quo ſunt damnati. ¶ Secunda eſt
limbus in quo ſunt paruuli in peccato origina
li decedentes. ¶ Tertia eſt purgatoriū in quo
ſunt fideles qui deceſſerunt nonduꝫ purgati.
¶ Quarta eſt ſinus abrahe in qua erant ſancti
ſine omni pena: immo cum ingenti letitia. Lu
ce. 15. Hic conſolatur: tu vero cruciaris. Nūc
igit chriſtus nō reſurrexit ab inferis: ideſt ab i
ferno inferiori qꝛ ad illud non deſcendit qꝛ ibi
eſt ſempiterna deiblaſphemia vt habet in apo.
Nec a limbo cum ſint in mortali culpa ſine di-
uina gratia immo in ira: ſed reſurrexit de pur/
gatorio quia illic deſcendit ad ſoluendas illoꝝ
penas. Actuū. 2. Hunc deus ſuſcitauit a mor
tuis ſolutis doloribꝰ inferni: reſurrexit ⁊ de ſi
nu abrahe quia ſanctos in aductu eius inde de
ducit. vnde Jacob geñ. 44. di. Salutare tuū
expectabo dñe. ¶ Sed attendendum q̄ xp̄s
rediens de inferno adduxit ſecum quadrupli/
cem militiam. ¶ Prima fuit animaꝝ de ſinu
abrahe exeuntium vt ſupra patuit. ¶ Secun-
da angeloꝝ eis miniſtrantium in illo loco qꝛ q̄
angeli ibi miniſtrarent patet quia lazarus fuit
ab angelis deportatus in illū locum. Luce. 16.
vnde fuit euacuatum illud myſteriuꝫ: cum nul
lus amplꝰ illuc deſcēdebat. ¶ Tertia fuit ani
marum de purgatorio venientium: ſicut fuit
oñſuꝫ ſupra. ¶ Quarta fuit angeloꝝ ſanctoꝝ
illuc miniſtrantium quia ille pene cum fuerint
ſalutifere ad modum medicine non videntur
miniſtrari ab inimicis: ⁊ non videtur q̄ deus
vaſa gratie ſue tradat in manibus inimicoꝝ

vnde angeli ſuos electos vſq; ad vltimū termi
num aſſociare credunt. vnde ꝓ iſtis generibꝰ
aiaꝝ intelligitur illō ꝓpheticuꝫ gene. 49. Ad
p̄dam fili mi aſcendiſti ⁊c.

Sexta ꝯſideratio.

s Exta conſideratio eſt: vbi reſurrexit
xp̄s. ſ. de termino: ad quem dicendū
ſm Aug. q̄ remeauit de inferno ad
ſepulchrum: ſic q̄ in ſepulchro facta fuit reſur/
rectio: qꝛ vbi fuit corpus mortuum: ibi fuit etiā
am reſuſcitatum. ¶ Intelligendum q̄ in xp̄i
reſurrectione fuerunt facta miracula ex pte cor
poris. ¶ Primum fuit: qꝛ corpus xp̄i fuit re
organizatum: cum aliqua organizatio fuerit in
paſſione deſtructa: p quam mors fuit ſecuta.
¶ Scōm fuit: q̄ illud corpus fuit diuinitus
immutatum: quia de corruptibili factum fuit in/
corruptibile: vt de iſto diceret aplus. Chriſtus
iam non morit. ¶ Tertium fuit: q̄ corpus fu
it aiatum. Nulla. n. creatura pōt facere corpus
aiatum animā infundendo: cū reſuſcitare mor
tuos ſit ꝓprium diuuꝫ miraculū ſm Augum.
¶ Quartum fuit: qꝛ tunc fuit renouatuꝫ idem
omnino ꝯpoſituꝫ: vt vere xp̄s idem homo eēt
per reſurrectionē: qui fuerat per generationē.
vnde bis fuit factus homo. Sed ex pte ſangui
nis fuerunt quatuor miracula alia facta.
¶ Primum eſt: q̄ fuit renouatum omnino
idem: qꝛ ſanguis xp̄i q fuit effuſus ſup terrā in
triduo: diuina virtute a reſolutōe preſeruatus
fuit: ſicut ⁊ caro a putrefactōe: qꝛ dicit propha.
Non dabis ſanctum tuum videre corruptōeꝫ
¶ Scōm fuit: q̄ ſanguis xp̄i ſit preſeruatus.
fuit p myſterium angeloꝝ recollectus: qꝛ vbi
ſufficit virtus angelica: non eſt neceſſaria vir/
tus maior: vt eſt diuina imediate ⁊ totaliter ſꝫ
Augu. 3. de tri. ¶ Tertiuꝫ eſt: q̄ ille ſanguis
fuit p diuinaꝫ potentiā infra ſepulchꝝ indutus
quia tunc oportuit eſſe in eodē loco: quod eſt ꝓ
prium diuine virtuti: vt pꝫ in. 4°. ſententiarū.
¶ Quartum fuit: q̄ ille ſanguis fuit ſubito di
uina virtute corpori reinfuſus: qꝛ virtus ange
lica nō videtur ſufficere ad hoc ita repēte diſp/
ſa ad ſingl'a loca mittendo. Et iſtis oibus pre/
miſſis xp̄i reſurrectio in ſepulchro fuit ꝯſuma
ta: ⁊ tot ⁊ tanta beneficia ⁊ miracula in h̄ ſepul
chro perpetrata. Et ideo Yſa. dicit. Et erit ſe-
pulchrum eius glorioſum. Sed ex his accipi
untur duo documenta.
¶ Primuꝫ eſt: q̄ filiatio reſpectu Vginis in
puncto reſurrectōis repata fuit: qꝛ xp̄s nō erat

filius virginis in hoc triduo. Sꝫ qꝛ in reſurre
ctione redit omnis talis humanitas: ideo pma
net filiatio ⁊ maternitas.
¶ Scōm: q̄ in patria remanebunt ille gene/
rationes parentū ⁊ filioꝝ: ⁊ p ꝯſequens cōſan
guineorum ⁊ fratrum: q ſunt ab illis: qꝛ in tali
ſtatu erimus ſicut chriſtus. quādo reſurrexit.

Septima ꝯſideratio.

s Eptima ꝯſideratio eſt quare xp̄s re/
ſurrexit. Et dicit apl's ad Roma. 4.
vt dñetur ſimul viuis ⁊ mortuis. Et
iſtius ſignuꝫ eſt qō Mat. 28. dicit xp̄s. Data
eſt mihi ois ptās in celo ⁊ in terra. ¶ Intelli-
gendum q̄ xp̄i reſurrectio fuit accelerata qua/
druplici rōne. ¶ Prima fuit ad dīne ſcriptu/
re veritatem adimplendā: dicente aplo q̄ xp̄s
reſurrexit a mortuis ſm ſcripturas. vnde oſee
dicit. Uiuificabit nos poſt duos dies: loquen
do in pſona totius generis humani de chriſto.
In cuius reſurrectōe fuimus oēs reſuſcitati.
¶ Scda fuit ad veritatem fidei ꝯfirmandam:
qꝛ diſcipuli poſt mortem xp̄i a fide deciderunt
vt habet in Johe. Et ideo opus fuit vt p mira
culū reſurrectōis fides in ipis reformaret. vñ
dicitur Luce. 24. O ſtulti ⁊ tardi corde ad cre
dendum. ¶ Tertia fuit ad inimicoꝝ negtiam
ꝯfutandam. vnde ſicut iudei gloriabant de eiꝰ
occiſione: ita ꝯtriſtati ſunt de eius reſurrectōe
vt non glorient ſe viciſſe: ſicut clamabat pſal.
Non p̄ualeat aduerſus iuſtuꝫ impius. Et idē
petit. Illumina dñe oculos meos: ne vnq̄ȝ ob
dormiaꝫ in morte: ne qñ dicat inimicus meus
p̄ualui aduerſus eum. ¶ Quarta fuit ad ſctōꝝ
reſurrectōeꝫ veram inſinuandā. Licet. n. ante
ipſum fuerint ſex mortui ſuſcitati: duo p He/
lyſeum: vnus per Helyā: ⁊ tres per ipm dñꝫ
tamen nullus potuit reſurgere vera reſurrecti
one non iteꝝ moriturus: niſi p̄mo xp̄s reſur/
geret: q eſt primogenitus mortuoꝝ. Apoc. p̄:
Et ideo p̄ reſurrexit: ⁊ ſic ſanctos alios mltos
ſuſcitauit. ¶ Sꝫ attendendū q̄ de iſtis ſanctis
cuꝫ xp̄o ſuſcitatis accipiunt ex dictis bti Jhe.
tria argumēta apparētia. ¶ Primū eſt: q̄ iſti
ſurrexerit vere: ⁊ nō fantaſtice: qꝛ dicebāt illi
quoꝝ verba beatꝰ Jhero. recitat: q̄ veri teſtes
nō eſſent: niſi eſſet vera eoꝝ reſurrectio. Et cō
firmatur: qꝛ ſcriptura dicit q̄ ſurrexerūt corpo
ra multa ſcōꝝ. Cuius verba fuerūt ſimplr ve
rificata. vnde eccl'ia repellit eos: q dicunt q̄ de
xp̄i latere non exiuit aqua: ſed flegma: qꝛ ſcri/
ptura dicit oppoſitū. ¶ Scōm argumentū eſt

q̄ iſti ſancti nō redierunt in terre pulvereꝫ: qꝛ
mors eſt pena peccati. ⁊ ipſi oēs erant peccato
purgati vltimate. imotā beati: cū beatitudineꝫ
in aia ſeqtur gl'ificatio in corporibus. Et aliter
non fuiſſet vera reſurrectio: niſi reſurrexiſſent
cum xp̄o. ¶ Tertiū eſt q̄ tales nō reſurgēt in
nouiſſimo die: qꝛ iam ſunt pfecte reſuſcitati.
Ex quo accipit documentū q̄ illi q ſunt priuile
giati: nō intelliguntur in litteris ⁊ regulis gnā
libus includi diuine ſcripture. Quare illi q iaꝫ
vere cum chriſto reſurrexerunt: non includun
tur ſub regula: cum dicat apl's. Omnes qdem
reſurgemus. Sicut nec mater dñi cum fuerit
ſine omni peccato: non ptinet ad illam regl'am
Omnes peccauerūt: ⁊ egent gratia dei. vnde
etiam Augu. dicit q̄ credibile eſt in quolibꝫ re
ſurrectionis dñice die aliquos ſanctos reſuſci/
tari ⁊c. Cuius dominice reſurrectionis nos fa
ciat participes: q deus viuit ⁊ homo. Amen.

¶ In die paſche. Sermo. 87.

e Xpurgate ue
tus fermentum: vt ſitis ⁊c.
Prima cor. 5. Scōm qō
dicit Grego. in moralibus
tres ſunt cauſe: quare impe/
dimur in cognitōe vite eter
ne. ſ. pctm̄: occupatio circa corpus: ⁊ mūdi ſen
ſibilis amplexus. Et ideo ꝯparat nos paralitī
co: cui ſi apponat cibus delectabilis: nō ſentit
eius ſuauitatē: donec curet paraliſis: ⁊ auferat
mala diſpoſitio. Sic dicit eſſe in nobis reſpe/
ctu dulcedinis vite eterne. ¶ Et hoc primo ꝓ
pter peccata ⁊ coionem corporis mortalis.
Peccata. n. inficiunt appetitum aie rationalis
⁊ molles corporis aggrauat aiam. Et ideo nō
ſentimus illam delectationē: nec allicimur ad
eam: niſi p̄us depoſuerimus a ceruicibus no/
ſtris iugū voluptatis. ¶ Scdo ꝓpter aie oc/
cupationē circa corpus. Nam dixit q̄ ſbaꝫ aie
corpus occupat: ⁊ reddit eam ſtultā in pfectōe
ingrendi q̄ ſibi ꝯpetunt: ⁊ pficiendi delectatōeꝫ
pfectōis ſue. ¶ Tertio pp occupationem cum
mundo. Quia. n. ſumus dediti mundo ſenſi/
bili: ideo negligimus inſenſibilem ⁊ ſpūalem:
ſm qō edocet Auicenna. Apl's vero videns
nos his impedimētis poſtergatos a guſtatōe
dulcedis eterne felicitatis: q̄ p agnuꝫ paſchalē
figurat. In epl'a ꝓpoſita hortat nos ad tria.

¶ Primuȝ eſt mundificatio anime a peccatis
di. Expurgate. ¶ Secundũ eſt ſubtractio ani
me a ſollicitudie corporis di. Vt ſitis noua cõ
ſperſio. ¶ Tertiũ eſt ſuſpenſio mentis a fruiti
one mũdi ſenſibili: ibi. Itaqȝ epulemur ⁊c. Di
cit igitur. Expurgate vetus. ¶ Circa totũ in
vniuerſali occurrunt due conſiderationes.

Prima cõſideratio.

.e Rima habebit octo ꝯcluſiones ⁊ ve-
p ritates tres. ¶ Secunda conſidera
tio continet in ſe tria dubia.

¶ Prima ꝯ͛ pme ꝯſiderationis eſt videre ſen
ſuȝ moralẽ q talis eſt: ꝙ quia xp̃s reſurrexit ꝑꝑ
noſtrã ſpũaleȝ reſurrectioneȝ: ideo ad h͛ vt ſpi-
ritualiter reſurgamus oportet expurgare: ideſt
eijcere corruptioneȝ peccati: que per vetus fer-
mentum intelligitur. Ut ſitis noua cõſperſio:
id eſt purificati renouatione virtutuȝ per pñiaȝ
Sicut eſtis: ideſt fuiſtis in baptiſmo ꝑ gratiam
Azimi: id eſt puri ſine fermento corruptionis
peccati. Et ideo q͛ xp̃s immolatus eſt pro no-
bis in paſſione qui paſcha noſtrum eſt. i. agn͛
paſchalis innocenter paſſus quem ſacramenta
liter edere debemus. Et ideo epulemur: nos
ipſi incorporando. Non in corruptione veteri
ſcilicet originalis culpe ⁊ actualis malicie in de
um ⁊ in proximum. ſed in ſinceritate: a vitijs
declinãdo: in nouitate vite ⁊ veritate bene ſem
per operando: declinãs ſimulationem in con-
cluſione veritatis.

¶ Secunda ꝯcluſio eſt: ꝙ per hoc fermentuȝ
ſpirituale peccatum ſignatur. Hoc. n. pȝ ex eius
proprietatibus peccato ꝯuenientibus. Nã yſi
do. dicit: ꝙ i fermento eſt terreſtris putredo ra
tione ſubſtantie: ⁊ infrigidatio ratione qualita-
tis. In ipſo enim eſt virtus infrigidatiua ꝑ ſuã
acetoſitatem. Auicẽna dicit ꝙ eſt ſaporis acri-
tudo que eſt acetoſitas: ⁊ ſic declinat a naturali
dulcedine ⁊ corruptione adulterino rancore: ⁊
eſt rei cui admiſcetur inflatio. A feruore ex ip̃o
reſoluto reſoluit: vt ait auicenna. Tale eniȝ eſt
peccatuȝ. ¶ Primo eni putredo vt ait amos
quarto. Aſcendere feci putredinem caſtrorum
¶ Scd̃o eſt anime infrigidatiuũ. Ihere. ſexto
Sicut ciſterna aquam ſuaȝ ſic frigidaȝ facit ⁊c.
¶ Tertio acetoſam acritudinem ſaporis. Ihe
re. tertio. Omnis qui comederit vuam acerbã
obſtupeſcent dentes eius. ¶ Quarto declinat
a dulcedine mãli que eſt in diuina conſolatione
Unde tren. 3. Repleuit me amaritudinibus.
¶ Quinto eſt tumefactio ⁊ inflatio. Iob. 25.
Quid tumes contra deũ? ¶ Sexto eſt anime
corruptio ⁊ in defectuȝ reſolutio. Unde apoſto
lus dicit: ꝙ modicũ fermenti totaȝ maſſam cor
rumpit. Unde prohibetur Exo. 12. Non erit
fermentum in domo veſtra. ¶ Intelligendũ
tamen ꝙ eſt quadruplex fermentũ. ¶ Primũ
eſt male ſuggeſtionis. Oſee. 7. Quieuit ciui-
tas paululum a mixtione fermenti. ¶ Scd̃m
eſt ſimulationis. Math. 16. Cauete a fermen
to phariſeorum. ¶ Tertiuȝ eſt malicie. Exo. 23.
Non imolabis ſup fermentuȝ ſanguinem vi-
ctime tue. ¶ Quartuȝ eſt nequitie: vt habetur
pma cor. v. Unde dicitur. Expurgate ⁊c. id
eſt a cordibus eijcite. Vetus fermentuȝ: id eſt
peccatum ſcilicet originale: qd̃ vetus dicitur re
ſpectu actualium peccatoruȝ.

¶ Tertia ꝯcluſio eſt: ꝙ tale fermentuȝ. ſ. pec-
catum eijciendum eſt ꝓpter quatuor. ¶ Pri
mum eſt q͛ eſt infructuoſuȝ actu. Nam nullus
actus meritorius ex ipſo vel per ipſuȝ producit
Radix. n. ẽ venenoſa. Et ideo nihil erit ide ni
ſi venenoſuȝ ⁊ miniſtratiuum mortis. Unde
Math. 10. dicitur peccatoribus in morali exi
ſtentibus. Quid hic ſtatis tota die ocioſi? Re-
uera illi ocioſi ſunt: qui ⁊ ſi laborant: fructuȝ m̃
ex labore nõ percipiunt. Et tales ſunt peccato-
res. Laborant. n. infructuoſe. Rom. 3. Quẽ
fructum habuiſtis tunc in quibus erubeſcitis
nũc? Quaſi di. Nullũ. ¶ Scd̃ȝ q͛ eſt ꝯtagio
ſum tactu. Qui enim picem tangit inquinabit
ab ea. Sic qui adheret peccatoribus inficietur
per eos. vnde pſal. Cuȝ peruerſo peruerteris
¶ Tertium eſt q͛ eſt ꝑiculoſum lapſu. Labun
tur. n. peccatores peccati merito ď peccato i pec
catum ⁊ tandeȝ in infernũ. Peccatũ. n. qd̃ per
penitentiam non diluit ſm Gregorium: mox
ſuo pondere ad aliud trahit. ¶ Quartum eſt:
q͛ eſt laborioſum victu. Viuit. n. homo in eo
multum laborioſe ⁊ ſine quiete ꝯſcientie que cõ
tinuo remordet. vnde dicit Michee. 2. Sur-
gite. ſ. a ſtatu peccati: ⁊ ite: q͛ nõ habetis hic re
quiem. Dicit igitur. Expurgate.

¶ Quarta ꝯclo eſt: ꝙ q͛ nõ ſufficit mala non
agere: niſi ⁊ quiſqȝ ſtudeat bõis operibus inſu-
dare: vt dicit Greg. Ideo poſt peccati eiectio-
onem oportet virtutibus inſiſtere ꝯglutinatis
vinculis caritatis: vt ſpiritualiter noſter ſtatus
renouetur: qd̃ fit per penitentiam voluntariaȝ
⁊ perfectam. ¶ Primum pȝ. Nam quantum
pnia eſt magis voluntaria: tanto eſt magis ſa-
tiſfactoria: ⁊ ideo dicunt ſancti ꝙ modicum de

tiſfactoria: ⁊ ideo dicunt ſancti ꝙ modicũ de pe
nitẽtia plus perficit in hac vita ꝙ̃ multa in pur
gatorio: q͛ illa pena non eſt voluntarie aſſum-
pta ſed violenter inflicta. Unde iudicum. 5°.
Qui ſponte obtuliſtis animas veſtras bene-
dicite dominum. Secundũ patet. Nam ma-
xime culpe debetur maxima pena. ſm Gre.
ſm magnitudinem culpe debet eſſe magnitu-
do pene. vt ſint digni fructus penitentie. vñ
deutero. 25. Scd̃m menſuram peccati erit pla
gaꝝ modus. Nam ſi quis penitentiam adeq̃-
tam preficeret: ſtatim poſt mortem euolaret.
Hoc autem fit quando penitentia penitẽti ap-
plicatur per contritionem: nã actus contritiõis
penaliſſimus eſt: q͛ ab intimis ꝓcedẽs omnia
exteriora ꝯturbat dicente Iheremia. Contri-
tum eſt cor meum in medio mei: contremue-
runt omnia oſſa mea. Hoc intelligitur per cõ
feſſionem. Nam ſecũ uȝ gloſaȝ. Conſperſio
eſt farina ꝑ aquam ꝯglutinata ſine fermento:
Et hoc eſt qd̃ dicit. Vt ſitis noua conſperſio:
ideſt pura congregatio innouati. ſ. virtutibus
⁊ ſine corruptione peccati puri. Dicit enim no
ua: naȝ prima ꝯſperſio erat per baptiſmum. ſ.
noua. ¶ Secunda innouans fit per peniten-
tiam. vnde dicit. Sicut eſtis azimi. Glo. i. ſi
cut facti eſtis puri in baptiſmo per gratiam.

¶ Quinta concluſio eſt ꝙ talis expurgatio a
vitijs ⁊ vita͛ occaſionis mali: eſt nobis meri-
toria vite eterne: ⁊ hoc ꝓpter xp̃i paſſionẽ: vñ
dicit. Etenim ꝓ q͛ vtiqȝ puri eſſe debemus:
q͛ xp̃s immolatus eſt pro nobis. ſ. ſuo patri:
in ara crucis per mortem ⁊ paſſionem. vñ phi
loſophi videnĩ h͛ ſenſiſſe: nã porphirius dicit
peccata non poſſe purgari niſi per dei filium.
Et dicit quidam expoſitor ꝙ in turba platonis
aureis litteris eſt quedam ſcriptura ſup pectuſ
ei͛: ꝯtinẽs hec ṽba. Credo i xp̃ȝ naſciturũ de
virgine: paſſurum pro humano genere: ⁊ ter-
tia die reſurrecturum. Hoc etiam confirmat
articulus fidei: quem ſcripſit andreas ap̃lus.
di. ꝙ paſſus eſt ſub pontio pillato crucifixus
mortuus ⁊ ſepultus. Hic intelliguntur qua-
tuor creditas veritates. ¶ Prima eſt de xp̃i
paſſione. ¶ Secũda de crucifixione q a cruci-
fix͛. ¶ Tertia de morte: q͛ mortu͛. ¶ Quar
ta de ſupultura: q͛ ſepultus: ⁊ hoc contra qua-
tuor hereticas prauitates. ¶ Prima fuit quo
rundam dicentium xp̃m omnino fuiſſe impaſ
ſibilem nec paſſũ niſi ſm apparentiam vt recitat
damã de hereſi. Alij dixerunt eum non poſſe
mori q͛ fuit genitus ſine corruptione. Alij di-
xerunt ꝙ omnia que fuerunt facta circa xp̃ȝ eſ
ſe fantaſmata: ⁊ iõ nõ eſſe vere ſepultũ. Quo-
modo igitur filius dei mortuus ẽ poſſet argui
ſic. Nihil moritur niſi compoſituȝ: q͛ mors ẽ
ſeparatio anime a corpore hoc ẽ partus a pte i
compoſito moriente: ſȝ dei filius moriebatur:
igitur ⁊c. ¶ Unde hic eſt aduertendũ ꝙ filij ꝑ
ſonalitas ſecundũ ſe nõ vulnerabatur nec ſepe
liebatur nec moriebatur: ſed iſta ſunt vera de fi
lio dei ſm cõmunicationem ydiomatuȝ. vnde
cum dicitur filius dei mortuus eſt: ideſt aliqd
deo vnitum ypoſtatice vt corpus carens vita
mortuum eſt. vnde Ambro. dicit. Xp̃s dei fi
lius ⁊ natus ex virgine idẽ patiebat̃ ⁊ nõ patie
batur: reſurgebat ⁊ non reſurgebat: ſm vnaȝ
naturam paſſibilis erat: ideſt ſm carnem que
mortua fuit nõ ſm verbum qd̃ apud deũ ſem-
per manebat. vnde dei filius mortẽ in anima
pertulit: ⁊ in maieſtate nõ ſenſit: ſed tantuȝ par
ticipatiue infirmitatis rex glorie eſt crucifixus
vnde dicitur paſcha. Nã grece pati dicit̃ pathi
iõ paſcha paſſio dicitur eſſe: immolat͛ eſt ſed ꝑ
paſſionem. vnde magiſter ſententiaruȝ in. 3.
libro diſtinctio. 20. dicit ꝙ peccata noſtra ideſt
penam peccatorum que conuerſo debetur per
ipſius penam quam in cruce tulit in baptiſmo
penitus relaxatur ⁊ in penitentia minoratur.
Non enim ſufficeret illa penitentia qua penitẽ
tes ligat eccl̃ia. niſi xp̃i pena cooperaretur qui
pro nobis ſoluit. Xp̃s igit̃ ſacerdos ẽ ⁊ hoſtia
⁊ precium noſtre redẽptionis qui ſe in ara cru
cis non diabolo ſed deo trinitati ſe obtulit pro
omnibus quantum ad precij ſufficientiam: ſȝ
pro electis tantum quantum ad efficaciam. vñ
dicitur. Immolatus eſt ſed primo a patre. im-
mo a tota trinitate quia voluntarie eius paſſus
eſt. Ipſe etiã ſeipſum obtulit: q͛ ſponte ad paſ-
ſionem acceſſit: iudas obtulit eum tradendo:
iudei inſtigãdo vt dicit Aug.

¶ Sexta cõcluſio eſt: ꝙ propter hanc ſuſtinẽ
tiam paſſionis ꝑſona filij eſt nobis magis dili
gibilis ꝙ̃ perſona patris ⁊ ſpiritus ſancti. Ra
tio eſt. Nam de xp̃o habebatur cognitio: qua
non cognoſcebat̃ pater nec ſpiritus ſanctus.
Igitur etiam ſpecialiter diligebat̃: q͛ chriſtus
potuit videri oculo corporali mediante ei͛ hu-
manitate: ⁊ diligi per accidens. Et ex hoc ſolo
ꝙ humanitas ſibi vnita propter aliquã condi-
tionem placabilem humanitatis per ſe dilige-
bat: puta ꝑꝑ ſufferentiã acerbiſſime paſſionis.

Sermo

¶ Nota ꝙ aliqua ꝯueniunt perſone filij : que
ad perſonalitatē diuinam ſiue eternã non pti
nent. Et hec ꝯueniunt eſſentie diuine: ꝗ eſt cõ
munis tribus ꝑſonis: vt ſic ſingulꝛ nõ põt di/
ligi ſine alijs. Sic etiã aliqua ꝯueniũt ſibi ſm
humanitatē tꝑalem : vt paſſio eius ⁊ alie iuſti
nentie ⁊ actiones plures. Sic loquendo aliq
videt habere maiorem deuotõem ad vnã ꝑſo
nam ꝙ̃ ad aliam. Cui ꝯcordare videt eccl̃ia fa
ciens orõnes ꝓ vna ꝑſona nõ ſic dirigẽdo ad
aliam: vt pꝫ de ꝑſona filij: q in humanitate re/
demit nos: natus ⁊ paſſus eſt pro nobis: ideo
poſſet licite plus diligi ꝙ̃ alia ꝑſona. Hec aũt
ſibi ꝯueniunt nõ ſolum rõne humanitatis : qꝛ
non illa ſola redemit nos: nec illa ſola paſſa eſt
⁊ mortua: ſꝫ filius dei in ipã. Propter hꝫ filiuꝫ
magno amore diligẽ poſſum⁹: imo certiſſime
ad hꝫ tenemur. Ex hijs dictis ſunt. 3. vitatẽ.

¶ Prima veritas eſt : ꝙ idem filius meruit
diligi amore magno: quia ſpontanee tm̃ dilexit
nos ꝙ voluit ſponte mori: ⁊ gratuite ꝓ nobis
pati. Naꝫ ſi ſolũ coacte plus teneremur coacto
ri ꝙ̃ ſibi: ⁊ certe quo ad hoc tm̃ obligamur pa/
tri: ſicut ſibi ſm velle ſuum ſpontaneum diui/
num: qꝛ illõ velle diuinum ſpõtaneuꝫ fuit tribus
ꝑſonis cõe ⁊ oẽs voluerunt: ſꝫ ſolus filius vo
luit voluntate creata: ꝓpter quam ſibi obliga/
mur : nec ꝑ ſe loquendo paſſio illa plus reſpi/
cit ꝑſonam eternam filij ꝙ̃ patris. Licet quate
nus vera paſſio humanitatis ſibi ꝯueniat ſm
coicationem ydiomatũ: hꝫ eſt ꝙ generauit ſuaꝫ
humanitatem: ꝗ ſibi fuit ſuppoſitaliter vnita.

¶ Scõa veritas eſt: ꝙ quo ad opus operatuꝫ
quo videlicet nõ ſolum voluit nos redimi: ſed
quo ad executõeꝫ nos redemit: ⁊ multa ꝓ nobꝫ
paſſus ꝑꝑ amoreꝫ : quo obligamur ſue huma
nitati: ꝗ etiã hoc voluit volitiõe creata. Et hec
penalia ꝑ ſe ⁊ directe ꝑpeſſa ẽ: ꝓ quo ſibi plus
ꝙ̃ alicui creature tenemur. Qui etiaꝫ amor in
filium referendus eſt: q ſubſiſtit in ipſa huma
nitate. vnde ſi vnus angelus vel purus hõ re
demiſſet nos: eque ex cã diligeremus eum: ſi/
cut nunc diligimus filiũ ceteris paribus: qꝛ cũ
filius ſimul cum hꝫ ꝙ nos redemit deus eſt: ſõ
plus eum diligimus ꝙ̃ puram creaturaꝫ : que
nos redemiſſet: ſed tunc ex cauſa alia: qꝛ deus
eſt: eque diligimus vt patrem.

¶ Tertia eſt : ꝙ toti trinitati tenemur equalꝛ
ex hꝫ ꝙ voluerũt nos ꝑ diuaꝫ ꝑſonam redimi.
Qꝫ aũt vltra hꝫ fuit filius: hoc ſuppoſitum per
qꝺ redempti ſumus: plus certe ſibi regratiar,
tenemur: ꝙ̃ pure creature ⁊ ꝑ euꝫ toti trinitati
Nam gratitudo plus debet affectui : ꝙ̃ exteri
ori opatõi. imo in nobis nõ ſunt iſta exteriora
opa moralꝛ bona: niſi ꝑꝑ bonitateꝫ affectiõis:
ex qua fiũt exteriores: ⁊ mlto fortius nõ debet
ſuppoſito opanti vel ex ſequenti : niſi ꝙ debet
nãe vel naturis ⁊ affectõi eaꝝ. vñ di. Auicẽ.
ꝙ propter acceptionem humanitatis noſtre in
vnitate diuine ꝑſone: ⁊ ꝓpter fixuras clauoꝝ
⁊ paſſionem: ⁊ redemptionem dꝫ homini eſſe
gaudiuꝫ infinitum. Et hoc eſt qꝺ dicit. Itaqꝫ
epule. vnde Luce. 15. Epulari ⁊ gaudere oꝫ.
vbi gloſa. Epulatio. n. eſt comeſtio letitie ſo/
ciata. Epulatio ꝑtinet ad occiſionem vituli. i.
ad paſſionem xp̃i. Sed gaudium ad guſtatio
neꝫ dulcedinis diuine bonitatis. vnde Ber.
O quot ⁊ quanta ⁊ qualia erunt fercula in illa
epulatione : qꝛ veritas ſine falſitate ⁊ fallacia :
caritas ſine inuidia: iocunditas ſine triſtitia: ſa
turitas ſine faſtidio.

¶ Septima ꝯclõ eſt: ꝙ volũtarie pati ſine cul-
pa pro xp̃o eſt multuꝫ meritorium. Nam pati
ſine culpa eſt ex voluntate dei. Sꝫ hanc paſſio
nem voluntarie acceptare: eſt ipſam referre in
deum per ꝯformationem voluntatis: ⁊ in hoc
ꝯſiſtit meriti ratio ꝑncipalis: cum ſm apoſtolũ
voluntas dei ſit ſanctificatio noſtra: ⁊ etiam qꝛ
talis volũtaria ſuſtinentia minuit temptatõe s:
remittit pctm̃: ⁊ meret gratie infuſionem.

¶ Et nota ſm glo. tria ſunt gnã patientium.

¶ Primo q innocens patit: xp̃m imitatur.
Qui vero flagellis corripit: latronem imitatur
q cum xp̃o paradiſum intrauit. Qui nec flagel
lis corrigitur: ſiniſtꝝ latroneꝫ imitat : qui poſt
crucem in tartaꝝ irruit. Ut igitur xp̃m imite/
mur : moleſtias ſine culpa illatas patienter ſu/
ſtineamuſ: qꝛ xp̃s frequenter ꝓponitur nobis
in exemplũ: qꝛ ſm Augu. ſumma ꝑfectio xp̃ia
ne religionis eſt imitari qꝺ colim⁹. vnde ꝑma
petri. 3. Chriſtus ſemel ꝓ pctis noſtris ẽ mor
tuus. Et hꝫ eſt qꝺ dicit. Non in fermen. ve. ſ.
originalis culpe. Neqꝫ in fer. malitie. ſ. culpe
actualis in deuꝫ. Et neqtie. ſ. culpe actualis in
ꝓximum: ſaluatur meritum voluntarie paſſio
nis: ꝗ rediligim⁹ xp̃m ꝓ nobꝫ paſſuꝫ volũtarie.

¶ Octaua ꝯclõ eſt: ꝙ dictum eſt ꝙ xp̃s imo/
latus patri ꝑ paſſionem eſt paſcha noſtrum. i.
tranſitus: per quem tranſire debemus de mũ/
do ad patrem. Scdm Augu. reuera ſaluber/
rimum tranſitum facimus: cum a vitijs tranſi
mus ad virtutes: a virtutibus ad gratiam: a

gratia ad gloriam: vel a diabolo ad xp̃m: ab in
ſtabili ſeculo ad eius fundatiſſimũ regnuꝫ: ne
cum hꝫ mundo tranſeunte tranſeamus. Talis
tamen tranſitus ꝯgruit ſolum iuſtis diuis iuſ/
ſionibus obedientibus ꝑ bonam voluntatem
vnde dicit Anſel. ꝙ deus obedientibus ſibi ꝑ̃
parauit ꝓmiſſioneꝫ felicem: ⁊ inobedientibus
ꝓmiſſionem terribilem. Bona aũt voluntas
ꝯſiſtit in cultu diuino. vnde ideꝫ dicit in. 2°. de
diuina natura. Cultus diuinus aptiſſimuſ eſt
idemqꝫ caſtiſſimus atqꝫ ſanctiſſimus pleniſſi/
muſqꝫ pietatis: vt euꝫ ſemꝑ pura: integra ⁊ in
corrupta mente ⁊ voce veneremur. Hec enim
voluntaſ in azima intelligitur: ꝗ dꝫ eſſe pura ⁊
recta. Nam azima dicitur ab a quod eſt ſine: ⁊
zima grece: quod eſt fermentũ corruptõis latt/
ne. vnde dicit in azimis. i. in puritate ſincerita
tis: a vitijs quo ad declinationem mali: ⁊ veri/
tatis quo ad opationem boni: vel in azimis ſin
ceritatis. i. noue vite quo ad ꝯuerſionem: ⁊ ve
ritatis quo ad ypocriſim ⁊ ſimulationem. vel
ſinceritatis in affectu ꝑ virtutis amorem: ⁊ ve/
ritatis in intellectu per veritatis cognitionem
vnde hanc vocem vocat Augu. affectioneꝫ iu
ſtitie. ſ. quando hõ hꝫ aliquem actum bonuꝫ ⁊
ordinatum circa deum: vt quando hõ vult de-
um eſſe bonum ⁊ iuſtum: ⁊ vult circa eum que
ſunt iuſta ⁊ ei placentia. Hic ſunt tria dubia.

¶ Primum ſi obſeruantia mandatoꝝ dei ſuf
ficit ad ſalutem: ſm illud Mat. Si vis ad vi/
tam ingredi: ſerua mãdata : ⁊ hoc ſine caritate
Scotus arguit ꝙ nõ. Sic deus ꝑ̃cipiens in/
tendebatq ꝗnlibet obligare ad ſeruanduꝫ ꝑ̃ce
pta ex caritate. Igit ꝗcunqꝫ facientes opus pre
cepti non ex caritate peccant mortalꝛ. Et hꝫ de
ꝑ̃cepto negatiuo: ad qꝺ tenetur ſemꝑ ⁊ ꝓ ſemꝑ
ita ꝙ ſi teneatur ad illud ex caritate: quãdo illꝺ
ſeruat non ex caritate peccat mortalꝛ. Similꝛ
de ꝑ̃cepto affirmatiuo : ad quod tenet ꝓ aliqñ:
ſi pro tunc nõ ſeruat ex caritate: peccat mortalꝛ
Solutio verũ eſſe ꝓbatur: ꝙ faciens opus pre
cepti non ex caritate : quando tenet exeq opus
illud ex ꝑ̃cepto peccat mortaliter : nõ quia facit
opus ꝑ̃cepti: ſed qꝛ non ex caritate facit illud.
Et etiam ꝙ tenetur habere caritatem: ⁊ nõ hꝫ.
Multo tamen minus peccat nõ ex caritate fa/
ciendo opus: ꝙ̃ ſi opus non faceret. Obligat
enim tunc ad tria. ſ. ad habendam caritatem: ⁊
ad operandum tale opus: ⁊ ex caritate cum ſci
ut horam: pro qua ſic obligatur operari.

[Marginal handwritten note, partly illegible: vide in ... do / ſc. Sa-to-de / ſco arguit / 128 di 2ᵃ / ibi ... q / do. Sera.]

¶ Scdm dubium eſt : ſi actus bonus in ha/
bente caritatem ⁊ operantem ex ea non facit ad
augmentum meriti: cum tota ꝙ̃titas meriti cõ
ſiſtat in bonis voluntatibus libere ⁊ ſm iudi/
ciuꝫ recte rationis elicientibus: qꝛ habitis illis
neceſſario infert actio exterior. ex nono ⁊ deci/
mo methaphyſice. Si ergo totum meritum in
volunate eſt: ergo opus bonum non remune
ratur: ſed ſola voluntas. Solutio dicitur vera
citer ꝙ ſola voluntas hõis: ſiue ad bonuꝫ: ſiue
ad malum ſola remuneratur. Et rurſum cõue
nienter dicitur ꝙ opus: ⁊ voluntas: ⁊ etiã ipſe
homo operans ⁊ volens: ꝓ voluntate ⁊ opere
remuneratur. Dicitur quideꝫ voluntas remu
nerari: qꝛ in ipſa meritum ꝯſiſtit. Dicit ⁊ op⁹
remunerari: qꝛ in ipſo conſiſtit cauſa ſiue occa/
ſio merendi. Uoluntas remuneratur ꝓ opere
⁊ opus pro voluntate: quia ex ipſis vt pꝫ : acce
pit voluntas quod placet: quia bona eſt.

¶ Item ipſa iuſtitia eſt que placet. Opus pla
cet quod ex voluntate bona eſt. Ergo ſola iuſti
tia eſt pro qua voluntas ⁊ opus volũtatis pla/
cet. Sic nõ due. ſed vna retributio que eſt vo/
luntas remuneratur: ⁊ opus volũtatis. vnde
homo remunerari dicitur: qꝛ illi datur ⁊ op⁹
remunerat: qꝛ pro ipſa datur: ⁊ opus remune/
ratur: in quo ipſa voluntas placens meretur.

¶ Tertium dubium eſt ſi rectitudo volũtatis
ſufficit ad merendũ. Dicitur ꝙ nõ: ſi intelliga
tur de rectitudine nãli: qꝛ ſm ſcripturam deus
creauit hoiem rectum: ⁊ tamen lꝫ homo vl' an
gelus ex puris naturalibus ſtare poterit: non
tamen proficere: vt dicit magiſter de anglis di
ſtinctione. 20. ⁊ de homine. 24. 2. libri ſnĩaꝝ.
Rectitudo tamen gratuita bene ſufficit: qꝛ iſta
includit gratiã: qꝛ voluntas rectã vt ſit ſm An
ſelmum: non eſt aliud: niſi eam velle illud: qꝺ
deus vult eam velle. vnde deus ſm potentiaꝫ
ſuam ordinatam: hanc rectitudinem volunta/
tiſ non poteſt auferre ſine eius demerito: quia
quandiu voluntas perſiſtit in hoc ꝙ vult illud
⁊ non aliud : non ꝙ deus velit eam velle ipſa
nõ demeret: ⁊ per cõſequens a deo auferri nõ
poterit. Sed ipſamet ceſſare poterit ab hac re/
ctitudine volendo illud quod deus nõ vult eã
velle ſm precepta ſua. Et tunc poteſt ſibi deuſ
ſm leges cõmunes auferre caritatem ⁊ recti
tudinem habitualem ⁊ cetera dona ſua.

¶ In feſto paſche. Sermo. 88.

Aria magda

m lenaꝛ maria iacobi ⁊ maria ſa
lome emerunt aromata ⁊c.
Matth. vltimo. Quia hodie
ſaluator noſter trāſlatus eſt ꝑ
reſurrectionē corpoꝛalr̄ de morte ad vitā. Cō
ſtat h̄ ꝑegiſſe ad noſtraꝫ ſaluteꝫ ⁊ doctrinaꝫ.
Vt. ſ. ſpūaliter de morte peccati ad vitā grē trā
ſiremus: vel de vita actiua ad vitā ꝯtēplatiuaꝫ
mentaliter transferamur. Unde ad Ro. 6. dr̄.
Sicut xp̄s reſurrexit a mortuis ꝑ glo꞉iam pa
tris: ita ⁊ nos in nouitate vite ambulemus: ſꝫ
q꞉ vita ꝯtēplatiua eſt quedam ſpiritualis reſur
rectio: ſurſuꝫ agens nos per deſiderium in de
um: q꞉ in actu ꝯtemplationis deus deſcēdit ad
nos per oſtenſionē ſuiipſius ⁊ celeſtiuꝫ reuela
tioneꝫ: ⁊ nos in ipſuꝫ aſcendimus per dilectio
nem ⁊ deſiderium eternoꝝ. vnde apoſtolus
ad phi. 3. Noſtra ꝯuerſatio in celis eſt. Sicut
enim res ignita ſurſum ferꝛ: ita aīa caritate in
flāmata ſurſuꝫ agitatur. Ideo in euangelio pꝛe
ſenti circa hanc vitā ꝯtemplatiuam ꝓponuntur
nobis quatuoꝛ conſiderationes.

Prima conſideratio.

p Rima ꝯſideratio eſt de iſtius vite in
choatione. vbi ſunt due ꝯcluſiones.
¶ Prima ꝯ° eſt: ꝙ vita actiua eſt ſe
mita ꝑ quā oꝛnate ad iſtā vitaꝫ ꝑuenitur. vnde
ſm Gre. ad vitā ꝯtēplatiuā nō peruenit niſi
mediante actiua: que ē ad ipſaꝫ diſpoſitio ꝑma
ſicut laboꝛ ē diſpoſitio ad requieꝫ: ⁊ ſicut finis bel
li eſt pax ſꝫ Aug. ¶ Et nota ꝙ ſunt tria q̄ req
runt ad ꝑfectioneꝫ vite actiue. ¶ Primo reuo
care errantē inſtructiōe. Job. 20. Oculus fui
ceco. Curare īfirmos viſitatiōe. Mat. 23. In
firmus fui ⁊c. Subuenire paupibus in neceſſi
tate: ſubuctione. Eccli. 3. Propter mandatuꝫ
aſſume paupē. Qđ pulchꝛe ſignat cū dr̄. Ma
ria mag. ⁊ iaco. ⁊ ſalo. He marie ſunt tres ne
ceſſitates que ꝯſiſtunt circa tria. ſ. circa aīaꝫ coꝛ
pus ⁊ poſſeſſionē: maioꝛ ē neceſſitas aīe q̄ꝫ coꝛ
poꝛis: ⁊ coꝛpoꝛis q̄ꝫ poſſeſſiōis: i quibus tene
mur ꝓximo ſubuenire. Nā ligua iſtruit: mēs
ꝯpatitur: ⁊ manus largitur indigenti.
¶ Scđa ꝯ° eſt: ꝙ he tres marie q̄ vitā actiuaꝫ
ꝑficiūt. ſ. ꝯſolatio verbi ꝑ linguā: ꝯpaſſio affe
ctus ꝑ mentē: diſpēſatio opis per manus: Aro
maticas vnctiōes pꝛeparant qbus alliciūt ꝯtē
platiuū: quaꝝ quelibet fert ſua vnguenta. Un
guēta mentis ſunt ꝯtritio: cōpaſſio ⁊ deuotio.
Unguētuꝫ ꝯtritiōis ꝯficiꝛ de ſpēbus viliſſimiſ
⁊ ꝓpꝛiis pctīs q̄ creſcunt in oꝛto noſtro. Un
guētū ꝯpaſſiōis ꝯficiꝛ ex ſpēbus amariſſimis:
ideſt ex oībus miſiis ꝓximoꝝ q̄ creſcūt in oꝛto
vicini. Unguētum deuotiōis ꝯficiꝛ de ſpēbus
ꝑcioſiſſimis. i. oībus beneficiis xp̄i: q̄ creſcunt
in oꝛto dñico. Unguēta lingue ſunt ꝯfeſſio ad
accuſanduꝫ ſeipſuꝫ: exhoꝛtatio ad edificandū ꝓ
ximū: grāꝝ actio ad laudandū deū. ¶ Primū
colligiꝛ in oꝛto hūilitatis. ¶ Scđꝫ i oꝛto carita
tis. ¶ Tertiuꝫ i oꝛto volūtarie pauptatis. Un
guēta manus ſunt opa mīe. Et h̄ eſt qđ dicit.
Emerūt aro. vt ve. vn. ie. Hec aūt vnguenta
dñr opa pietatis. Hoc aūt fit quotiēs ſepultuꝫ
in ꝯtēplatiōe ad opa ꝑdicta iuitāꝛ: vñ magdale
na dr̄ vnxiſſe pedes dñi qđ fit qñ pauperibus ⁊
peregrinis ſupꝛadicta obſequia īpenduntur.

Scđa conſideratio.

s Ecunda eſt de eius deſcriptione. vbi
ſunt due concluſiones.
¶ Prima ꝯclo eſt videre qđ ſit vita
ꝯtēplatiua: ⁊ dr̄ ſꝫ Dio. Uita ꝯtēplatiua ē aſ
ſiſtētia ſpūalis q̄ aſſiſtit aīa nr̄a deo. Naꝫ lꝫ ds
ſit ſemꝑ p̄ns oībus: tñ res nō ſunt ſꝑ p̄ntes do
Tūc aūt ei efficimur p̄ntes qñ caſtiſſimis oꝛo
nib᷒ ad dinaꝫ ꝯtēplationē nos reuelata mente
ꝯuertimuſ. Et tūc dic Dio. ꝙ trahim᷒ deū ad
nos: vt pꝫ ſilitudiarie: q ſi exntes i naui lignea
ad lapidē in littoꝛe manentē ⁊ fixū nos vellem᷒
ad nos lapidē ꝑ funē trahere: noſipſos ⁊ nauē
ad lapidē traheremuſ: ita dicit ꝙ in actu ꝯtēpla
tiōis nō trahimus deū ad nos ꝑmanēteꝫ i loco
ſuo imobilr̄: ſꝫ noſipſos trahimus ad deū. Cu
ius rō eſt: q꞉ ꝯtēplatio nō eſt niſi qdā mot᷒ mē
tis i deū: ꝑ motū nō duciꝛ terminus ad mobile
ſꝫ ꝯ°. Sicut xp̄s i aſcēſione nō trāſtulit ad ſe
celū: ſꝫ ſeipꝫ ad celū leuauit: vnde ſꝫ Aug. vl
timus finis ꝓtrahit oēꝫ affectū. vñ Ja. 4. Ap
pꝛopiquate deo: ⁊ appꝛopiquabit vobis: q꞉ dū
volumus ire ad ipꝫ: ipſe ſua mira benignitate
tanq̄ꝫ nimis humāus dignaꝛ ad nos accedere:
Et h̄ ē qđ dicit. Et val. ma. ve. ad mo. vbi po
nunt aliique ꝯditiōes: q̄ ad ꝑfectionē actus req
runꝛ. ¶ Primū ē feruoꝛ dilectiōis. Q꞉ valde
mane: nō. n. ſinebat eos feruoꝛ amoꝛis doꝛmi
re. ¶ Scđꝫ eſt mētis trāqllitas: q꞉ in pace fa
ctus ē locus eius. Unde dicit vna ſab. i. i pace
⁊ q̄te pectoꝛis. ¶ Tertiū eſt meritoꝛia ac cuꝫ
bona fama. vñ poꝛtabāt aromata. ¶ Quartū

eſt diuine gratie aſſiſtentia di. Orto iaꝫ ſole. i.
mediante gratia ⁊ illuſtrāte in mēte: q꞉ ipſa eſt
lumē ⁊ regula q̄ ipſa ꝯtēplatiua regulaꝛ. Et h̄
maxime ꝑ actuꝫ reuelatiōis diuine quo reuelan
tur ea celeſtia qbus ꝯtēplatiui alliciūtur: q꞉ ſi fe
licitatē poſuerūt phi in reuelatiōe nāli nāliuꝫ re
ruꝫ: q̄ꝫto magis nos i reuelatiōe ſupnaturaliū
eternoꝝ: ſꝫ Dio. vnde pſalm. Btūs hō queꝫ
tu erudieris domine ⁊c.
¶ Scđa ꝯ° eſt: ꝙ ſicut reſurrectio xp̄i celebꝛa
ta eſt in monumēto coꝛpoꝛalr̄: ſic noſtra ſpūa
lis reſurrectio que eſt q̄dam ſurſuꝫ actio. ſ. vita
ꝯtēplatiua celebꝛaꝛ in ꝯſciētie ꝯtētino. De mo
numēto. n. xp̄i legiꝛ ꝙ erat exciſuꝫ in petra: qđ
nullius coꝛpoꝛis nōdum fuerat habitaculū: qđ
erat diligētiſſime ſignatū: qđ fuit in ſollicitudie
cuſtoditū. His. n. apparet certitudo reſurre
ctiōis. Nō. n. poterat fodi: q꞉ in petra erat exci
ſuꝫ: nec aliū reſurrexiſſe potuit dici: q꞉ erat no
uum: nec poterat temere violari: q꞉ ſigillo pꝛeſi
dis erat ſigillatuꝫ: nec occulte potuit idē coꝛpuſ
xp̄i furari: quia ſollicita erat cuſtodia militum.
Sic igiꝛ tale monumētuꝫ ꝯſciētia noſtra i qua
manēs vita ꝯtēplatiua ſurſuꝫ agat ad ſupna: vt
ſit petra frigida: ꝑ carnis itegritatē: dura ꝑ pa
tiētie ſtabilitatē ⁊ ſoliditatē: ſit nouū ꝑ inocētie
puritatē ⁊ culpe immunitatē: ſit a q̄tuoꝛ militibuſ
cuſtoditū. ſ. a prudētia i agēdis: a tēperātia in
vtēdis: a foꝛtitudine in ſupandis: ⁊ a iuſtitia in
credēdis. Sit ⁊ ſigillaꝫ ſigillo honeſtatis in
viſu: ne apiatur oculus ad aſpectū vanoꝝ: i au
ditu ſobꝛietas: i guſtu inedia: in olfatu aſpitas:
in tactu ariditas. Et h̄ eſt qđ dicit. Ad monu
mentum.

Tertia ꝯſideratio.

t Ertia ꝯſideratio eſt de ipedimentoꝝ
admonitiōe ibi. Dixerūt ad inuicem
vbi no. ꝙ huius vite. 4. ſūt ipedimēta
¶ Primū eſt nimia loquacitas q̄ vertiꝛ in ſtulti
tiā: q꞉ denudans oīa ſua īteriora denudat ⁊ de
honeſtat ſeipſuꝫ: vt pꝫ in nobis: q꞉ cuꝫ paſſiōes
q̄ impugnāt aīaꝫ noſtrā. ſint oculte ipſas extri
ſecus celare nō poſſumus: ſꝫ ꝑ effectus exterio
res tanq̄ꝫ ꝑ voces ipſas manifeſtamus. vñ cū
vnuſq̄ſq̄ꝫ noſtꝝ ſꝫ qđ ē affectus opeꝛ exterius
oſtēdendo: Claret ꝙ ſicut nihil celās eſt fatuuſ
q꞉ ad quodcūq̄ꝫ iclinamur intriſecus volumus
ꝓferre exterius. ſꝫ iſte mulieres dixerunt adin
uicē. Prudēter. ſ. de deo. i. de hiis q̄ erant ſa
lutis. Vñ ꝓuerbi. 10. Qui moderaꝛ labia ſua
pꝛudentiſſimus eſt. Itē ibidē. 9. dr̄. Ubi ſunt
verba plurima: ibi frequēter eſt egeſtaſ. ſ. diuine
conſolationis ⁊ carentia veritatis. Ideo dicit ſe
neca. Si vis habere prudentiā celeſtē: moꝛes
dei ⁊ angeloꝝ: pauca loquere. ¶ Scđꝫ eſt ꝯſi
deratio futuroꝝ: q꞉ ille q ſoluꝫ p̄ntia. i. nō futu
ra ꝯſiderat. diſtātia ꝑicula vitare nō poteſt: ⁊ fa
cile labiꝛ in pctm̄. Iſta prudētia valet ad q̄dru
plíceꝫ ꝯſiderationeꝫ. ¶ Quaꝝ ꝑma eſt ꝙ volu
ptas cito trāſit. ¶ Scđa ꝙ ꝯſcientiā ſauciatam
reliquit. ¶ Tertia ꝙ amittit gliaꝫ. ¶ Quarta
ꝙ acqrit penā: ⁊ qđ plus ē dinaꝫ offenſaꝫ ꝓuo
cat. Vñ eccl. 7. dr̄. Memoꝛare nouiſſima tua
⁊ i eternū nō peccabis. Ber. Hāc prudentiaꝫ
habētes he mulieres dixerūt. Quis reuoluet
nobis lapideꝫ ⁊c. Lapis eſt difficultas q̄daꝫ q̄
remanet ex ꝯſuetudie peccādi poſt pniam: ⁊ q꞉
ꝯſiderabāt ꝓpꝛiā inſufficiētiā pꝛudenter ſollici
tabanꝛ ꝑ aſſiſtentia grē: Inabilis eſt. n. oīs ad
bona opa ⁊ facile relabiꝛ ad pctm̄ niſi grā adiu
uet. ¶ Tertiū eſt ꝯfectus graꝝ. Lꝫ ꝓp idigni
tateꝫ noſtraꝫ dina grā nobis non ſꝑ aſſiſtat: tñ
q̄ꝫtuꝫ in ſe eſt ſꝑ ꝑſto eſt deſiderātibus ⁊ diſpo
nentibus ſe ad ipſaꝫ. ¶ Et nota ꝙ qdaꝫ mēda
citer iponunt grē ꝙ ſit ipeditiua ſalutis: hac ra
tiōe moti: q꞉ illud q̄ peccaꝛ eſt ipeditiuū ſalutis.
ſꝫ grā peccaꝛ. Nā ſi habens grāꝫ moꝛtalr̄ pec
cet grauius peccabit: q̄ꝫ q grāꝫ nō hrēt nec ha
buiſſet: q꞉ talis magis igrate faceret: q꞉ faciliuſ
poſſet pctm̄ vitare: Igiꝛ grā eſt ſibi cā vt grauī
us peccet. Iſtud etiā pꝫ de virtutibus đ qbus
pōt hō ſupbire: vt de fide ⁊ ſcientia ⁊ de bōitate
aīe ꝓpꝛie nāli: ⁊ ita illa bona quoꝝ etiaꝫ multa
ſunt ad ſalutem neceſſaria poſſunt eſſe occaſio
nō data ſꝫ accepta peccati. Uirtus ⁊ ſcīa ⁊ fides
q̄ ſciꝛ ⁊ crediꝛ qđ ſit fugiendū ⁊ agendū ñ hō no
uit ſe ꝯfoꝛmare recte dictamini rōis ē occaſio:
⁊ cā ꝑ accidens q̄re grauius peccat q̄ꝫ faciꝛ ydi
ota. Sꝫ ſcīa nō agit ꝑ ſe ad pctm̄ imo reluctaꝛ
q̄ꝫtum in ſe eſt iudicās ⁊ inſtruens vt nō pecca
ret: ſicut eſt de caritate. Cōcedo igiꝛ ꝙ talis gra
uius peccat. Sed nego ꝙ ideo grā ſit cā pecca
ti ſiue grauius peccādi: ſed ipſemet non vtens
grā cum ipſe poſſet ⁊ deberet ad reſiſtendū vel
vitanduꝫ tēptationeꝫ peccati: ſic ⁊ ſciens q꞉ nō
ꝯfoꝛmat ſe ſue ſcientie in volendo ⁊ agendo pec
cat. Et h̄ eſt qđ dicit. Et reſpicientes viderunt
reuolutum lapideꝫ. Quia hec difficultas. ſ. cō
ſuetudinis q̄ꝫdoq̄ꝫ ꝑ gratiā ſubito admouetur
recte dicitur: Ut mōſtretur effectus gratie: re
ſpicientes: quia maioꝛ eſt gratia que vincit.
¶ Quartuꝫ eſt obduratio mentis. Sunt. n.
alique anime dure intantuꝫ ꝙ ſicut ſaxa nec cō

ꝯpunctione aut inſpiratione valeant īmutari ſi/cut fuerunt iudei ab initio dure ceruicis: qbus dicitur in ezechiele. Auferā cor lapideū de car/ne veſtra ⁊ dabo vobis cor carneū: ⁊ tales non ſunt idonei ad ſurſuꝫ actionem. Et iſtud īpedi/mentuꝫ remonebāt iſte mulieres: qꝛ mulieres habent cor magis ductile ⁊ tardius inueniunt indurgſe ⁊ magis benigne. vnde ſapien. dicit. Vbi non eſt mulier igemiſcit eger. vnde con/ſiderantes magnitudinem indurationis dixe/runt. Erat quipppe magnus valde. ❡ Et no/ta ſm philoſophuꝫ ꝙ lapides fiunt duobus mo/dis. ❡ Vno modo ex luto ventoſo congluti/nato ꝑ caloreꝫ ſolis. ❡ Alio modo ex aqua cō/gellata ꝑ virtutem terreſtris ſocietatis. Sic ⁊ aliq ad hanc vitā habendaꝫ per duo indurant. ❡ Primū eſt cupiditas q̄ rebus tꝑalibus con/glutinati ſunt ꝑ amoreꝫ: vt q̄ſi bruta aīalia nun/q̄ꝫ affectū erigant ad eterna. ❡ Scdꝫ eſt infi/delitas q̄ obſtinati ⁊ q̄ſi ꝯgelati intellectu car/nali ſemꝑ veritati reſiſtunt: non talis lapis ob/ſtinationis dicitur valde magnus: qꝛ pure na/turalia non ſufficiūt eum remouere ſine auxilio gratie diuine.

Quarta ꝯſideratio.

q Uarta ꝯſideratio eſt videre que ſint huius vite certa indicia. Vbi nota ꝙ ſeptem ſunt. ❡ Primum eſt vt a ſeculi vanitatibus nos caute ſeparemus: ſm il/lud apoſtoli. Ephe. 4. Hoc dico ⁊ teſtificor co/ram deo: vt iam non ambuletis: ſicut ⁊ gentes ambulāt in vanitate ſenſus ſui: tenebris obſcu/ratum habentes intellectum ⁊ alienati a via di/per ignorantiam que eſt in illis per cecitatē cor/dis illoꝝ. vnde Iher. dicit. Vanitas ſenſus ⁊ mentis obſcuritas bifarie diuiditur ī ſeculi hu/ius negocia ⁊ in ſapientiam ſecularem: Quan/do aut in hijs que mundi ſunt huius: ⁊ cito trā/ſeunt detinemur: aut non profutura cognoſci/mus. vnde Augu. libro confeſſionum dicit. Vita hec miſera eſt: mors incerta ſubito obre/pit: ⁊ indubitāter ſuos amatores mortifero po/culo ſic inebriat: vt que ſunt neceſſaria ſue ſalu/ti ac ſanitati: nec noſcant nec diſcere acquieſcāt ❡ Iteꝫ Aug. Ego cū amatores huius ſeculi intueor: neſcio quando poſſit eſſe ad eorum ani/mos ſanandos opportuna ſapiētia. vnde ſum/ma ſapientia eſt ſeculum renunciare: qꝛ ſapere ſecularia ſtultitia eſt ſm Ambro. Et hoc eſt qd dicit. Et introeuntes in monumentum. i. que/rentes loca ſolitaria a tumultu ⁊ ſeculi vanitate vnde beat⁹ Antonius dixit: Nō ſimul eſſe cū deo ⁊ hominibus poſſum. Et ideo ſancti pr̄es ad deſertuꝫ fugierunt vt liberius cōtemplatio/ni vacarent. Nam qui vult cum homib⁹ iu/giter conuerſari: non poteſt deum pura mente ꝯtemplari. ❡ Secundum eſt iugis meditatio ſcripture ſacre. Naꝫ ſm Dionyſi. de diuinis nominibus in diuina ſcriptura eſt lumen ⁊ re/gula qua regulatur vita contemplatiua. Nam idem Dionyſius dicit de angelica hierarchia ꝙ diuinarum ſcripturarum conſideratio eſt no/bis imaginatio contemplationis quaꝫ habem⁹ in patria. Pſalmi. Beatus homo queꝫ tu eru/dieris domine ⁊c. Unde mirari ſolent mundi ſapientes: ⁊ lucris temporalibus ⁊ commodis inhiātes de ſacre ſcripture amatoribus quos iu/dicant inſipientes ſimplices ⁊ fatuos: cur tam ſollicite in hac ſcientia: cū fides ꝓ notitia ſuffici/at ipſorum iudicio: inaniter occupant dies ſu/os: nec lucrari poſſunt temporalia. Tale ſtudi/um eſt valde meritorium: cū ad hoc eligitur: vt deus feruentius diligatur: ⁊ amor ꝓximi nu/triatur: ſpes ſalutis augeatur: anima paſcatur: ac crebris conſolationibus ſpiritus repleatur vt ſpiritus angelici ſtudentibus aſſiſtant: auxilia faciāt: ⁊ aſſiſtentes diuinis eloquijs reficiant. Et hoc eſt qd dicit. Viderunt iuuenem ſeden/tem in dextris coopertuꝫ ſtolla cādida: ⁊ obſtu/puerunt. Quid per angelū qui apparet in ſpe/cie iuuenis ſignificatur: niſi bona opera q̄ oſtē/dunt in eis ſurſum actionē? Et qꝛ ſunt noue vi/te: bene per iuuenem ſignificantur: quia cādo/rem habent virtutum: recte deſcribitur cooper/tus ſtolla candida. Et quia aſſidua ſunt ꝓ eter/nis: dicitur ſedere a dextris. Vnde qꝛ ita mira ti etiam multi mirantur: recte dicitur. Et obſtu/puerunt. vnde pſal. Cōfitebuntur tibi mirabi/lia tua. Vel aliter. Quid. n. per iuſtitiam: niſi fortitudo opis. qd ꝑ ſtollā candidā niſi puritas itentionis: qd ꝑ ſedere a dextris: niſi ꝯtempla/tio eterne remunerationis ſignatur? Quā q con/templātur nō reputant aggredi fortia ⁊ pati du/ra. Cum dr̄ obſtupuerunt: ſignat q operatiōes prioris ſtatus in ſic ꝓficiente faciunt oēs mirā/tes: ⁊ hec oīa ī ſacra ſcriptura luculēter ꝯtēplat ❡ Tertium eſt plena ꝯfidentia de deo. Nam xp̄s diſcipulis laborantibus dixit. Confidite ⁊ nolite timere. Sequitur. In mundo preſſuraꝫ

habebitis. Quia ſm Ambro. Robur ſpei no/ſtre et quedam ſperandi auctoritas: confiden/tia eſt. Et ideo Grego. dicit in moralibus. Iu/ſti viri ſecuritas recte leoni comparatur: qꝛ cuꝫ contra ſe quoſlibet inſurgere conſpicit: ad men/tis ſue confidentiam redit: ⁊ ſcit qꝛ cunctos ad/uerſantes ſuperat: quia illum ſolum diligit quē vincit⁹ nullo modo admittit. vnde ſequitur. Qui dicit illis. ſ. angelus. Nolite expaueſcere. Nā timor ſine ſecuritate eſt pars miſerie: quia neſci/tur qua hora dominus veſter venturus ſit: nec aliquis ſcit vtꝝ amore vel odio dignus ſit: ſicut nec vtrum preſcitus vel predeſtinatus: quia. ſ. in fine occulto iudicio dei mali conuertuntur: ⁊ boni auertuntur: vnde angelus volens eos aſ/ſecurare dicit. Nolite expaueſcere: qꝛ iſti q ſunt in diuinis contemplationibus intenti: ſunt ite perfectis affectionibus accenſi: quia perfecta ca/ritas foras mittit timorem. Qui enim timet nō eſt perfectus in caritate. ❡ Quartuꝫ eſt ſancta violentia que neceſſaria eſt omni fideli: tuꝫ pro/pter ſe: tum propter proximuꝫ. vnde ipſaꝫ com/mendat chriſtus dicens. Regnum celoruꝫ viꝫ patitur ⁊ violenti rapiunt illud. vnde Ihero. Que maior violentia q̄ꝫ ꝙ caro vult eſſe ſpiri/tus: homo deus: ⁊ caro fragilis ī loco a quo de/cidit angelica natura? Unde addit idem. Eſto predo regni celorum non pauperum animarū non pecuniarum ⁊ muſcarum. Sancta autem violentia filia eſt fortitudinis q̄ vincimus mū/di occupationes: ſeculi proſpera: ⁊ aduerſa dia/boli ⁊ ſpirituales nequitias: carnem crucifigen/tes cum vitijs ⁊ concupiſcentijs: ſtigmata do/mini portantes in corporibus noſtris. Et hoc eſt de quibus dicitur. Ieſum queritis nazare/num? Nazarenus enim dicitur flos per quem odor contemplationis ſpargitur qui demulcet illum cuius ſenſus ſuſpenſi ſunt ab omni exer/citio: Ipſa enim contemplatio quedaꝫ crux eſt ſenſibus. Et ideo recte addit. Crucifixū. Sic igitur quandoqꝫ querimus in contemplatione chriſtuꝫ ⁊ non inuenit: ſed in actione ⁊ c⁹ ⁊c. ❡ Quintū eſt vera innocentia. Hec eniꝫ ſepa/rat nos ab omni iniuſtitia ⁊ īpietate. Prouer. 12. Iuſtitia cuſtodit innocentis viam. Impie/tas autem peccatorem ſupplantat. vnde ꝓphe/ta in perſona innocentis dicit. Perambulabā in innocentia cordis mei. Naꝫ vtiqꝫ innocen/tia eſt fundamentuꝫ ſpiritualis ſtructure ī quo valeat homo liber ab hoſtibus habitare. vnde Iheronymus. Edificanti ſpiritualeꝫ domum non ſuper leuitatem arene. Sed ſupra petre ſo/liditatem innocentie in primis fundamentum ponatur ſuper quod facilius valeat arduum iu/ſtitie culmen ſurgere. Maximam enim parteꝫ equitatis impleuit que nulli nocuit. Ipſa ſiqui/dem innocentia hominem filio dei adherere fa/cit per quem liberamur. Unde pſalmiſta. In/nocentes ⁊ recti adheſerunt mihi. Non enim priuabit bonis eos qui ambulabant in innocē/tia. vnde Iheronymus. Gaude innocentia: ⁊ exulta quia vbique es illeſa: ⁊ vbique ſecura. Si tempraris proficis: ſi humiliaris erigeris ſi pugnas vincis: ſi cecideris coronaris. Hoc tangitur cum dicitur. Surrexit non eſt hic. quaſi diceret. Non ſedet in puluere defectuuꝫ Sed iam ſurrexit: id eſt ſtare cepit per iuſtitiaꝫ erectus: ⁊ propter inchoatam felicitatem: quia ſm Dionyſium: illi qui in hac vita dediti ſunt contemplationi: iſtius felicitatis iam participes ſunt effecti. Quia ſm apoſtolum guſtauerunt vitam futuri ſeculi. ❡ Sextuꝫ eſt virtuoſa ope/ratio. Nam ad hoc vt in hac vita contemplati/ua quis eſſe comprobetur: oportet vt accenſus amore beatitudinis ſuperne in via diuine legis per exercitiuꝫ operis virtuoſi ſollicite procedat ſm illud pſalmiſte. Beati immaculati in via. Et certe congruus eſt ordo: vt ſcilicet primo a vitijs per innocentiam diſcedamus: ac deinde per exercitium boni operis in virtutibus pro/cedamus. Nam ſicut dicit Bernardus. Nul/li eodem ſtatu eſſe conceditur ſeruo dei. Aut ſemper proficiendum: aut deficiendum eſt. vn/de dum tempus habemus operemur bonum ad omnes. Nam vt dicit Hugo. Operatio bona eſt via: qua itur ad vitaꝫ beatitudinis eter/ne. Nam bonus vſus virtutum requiritur cō/ſequenter ad oſtenſioneꝫ habituum: quia ſignū continuati habitus eſt delectatio in opere. Sic ⁊ de habitu infuſo requiritur in iſta exercitatio/ne aliquod augmentum meriti: quia ſemper in omni opere virtuoſo augetur gratia: ⁊ prome/retur gloria. Et hoc intendit cum dicit. Ecce locus vbi poſuerunt eum. Quaſi diceret. Ad tantus eſt profectus contemplationis: ꝙ tam minores q̄ꝫ maiores informantur: vt non ſo/lum equentur alijs: ſed eos qui ſolebant precel/lere virtute meritoruꝫ precellant. Propter qd eccleſia. xj. dicitur. Benedictio dei in merce/dem iuſti: id eſt contemplatiui.

¶ Septimum ⁊ vltimū eſt glioſa remuneratio. Nam beatitudo eſt ꝓmiū virtutū. Sicut igit̃ ex ordinatōe diuina virtutibꝰ btitudo adipiſcit̃: ſic in btitudine virtutes remunerant̃. vñ dicit̃. Omni opanti bonū merces debet̃ eterna: non q̄dam tpalis: que frequēter deſolatur: inſolenter ꝑturbatur: indifferēter occupat̃: violenter vſurpat̃. Sȝ regni celeſtis: qđ hȝ eternitatem duratōis: ſecuritatē poſſeſſionis: ſuauitatem refectiōis: dignitatem dñationis. vñ Augu. Illuc feſtinate: vbi ſemꝑ viuatis. Si enim ſic amatis iſtam miſerā fluidāq; vitam: vbi cum tanto labore viuitis: ⁊ vbi vix currendo: ſatagendo: ſudādo: ſuſpirando: neceſſarijs corporis ſatiſfacitis. Quanto magis amare debetis vitam eternā: vbi nullum laborē ſuſtinebitis: vbi ſemꝑ ſumma ſecuritas: ſumma felicitas: felix libertas: vbi hoīes erūt ſiles angl'is. De q̄ Grego. Hereditas illa eſt oībus vna ⁊ ſingulis tota: ⁊ nihil deeſt: nihil obeſt: nihil deſit: nihil ſupfluit: nihil exterius qđ appetatur nihil interius qđ faſtidiat̃. Et h̄ intendit di. Ite. ſ. de virtute in virtutē merendo. Dicite diſcipulis eius. i. imitatoribus. Et Petro. i. ſuꝑioribus: exēplum ꝑfectiōis ꝓbendo in doctrina ⁊ opando: q2 p̄cedet vos in galileā. Interpretat̃. n. trāſmigratio. Eſt. n. triplex tranſmigratio. ¶ Prima eſt de culpa ad gratiam. ¶ Scđa virtute in virtutē. ¶ Tertia de virtute ad gl'iam. vñ p̄cedet hanc trāſmigrationē q̄ eſt de virtute ad gl'iam: q2 ſuꝑ oēs ꝓmiabit̃. vel aľr. Dicite diſcipulis eius ⁊c. q2 aliq̄n q minor eſt inter fratres: ad tantā ꝑfectionē aſcendit: ꝙ ꝯtemplatōis puritate p̄cellit maiores dignitate: ⁊ pre ceteris diuis reuelatōnibus illuſtretur. vel aľr ſic. Precedet vos in galileā. i. in excellentia opis ad actiuā vitam ꝑtinentis: qđ ſignificat̃ per galileā: que interpretat̃ reuelatio: q2 merito bone actōis ꝑuenit ad grāȝ ꝯtēplatōis: cognitiōis ⁊ reuelatōis. Quā nob ⁊c.

¶ Feria ſcđa in paſchalibus. Sermo. 89.

Tu ſolus peregrinus ⁊c. Luce. vltimo. Preſens ſmo diuidit̃ in duas partes ꝓncipales. ¶ Prima ꝯtinet diuiſionem thematis: in quo introducuntur quatuor myſteria ad diuinam perſonam pertinētia. ¶ Primū eſt eternalis emanationis: ibi. Tu demōſtras ad oculū. Pſal. Filius meus es tu. ¶ Scđm eſt pſonalis diſtinctionis: ibi. Solus. Perſona. n. filij diſtinguitur ſuppoſitaľr: q2 hȝ eē incoicabile. Yſa. 64. Torcular calcaui ſolus. ¶ Tertium eſt tēporalis inclinationis: ibi. Peregrinꝰ. Sicut enim ꝑegrinus recipitur in domo aliena: ita xp̄i deitas fuit in eius incarnatione recepta in extranea natura. vnde gene. dicitur. Semen tuum erit peregrinum in terra. ¶ Quartū eſt ſuꝑnaturalis reſurrectionis: cum dicit̃. Es. Eſſe. n. accipit̃ per reſurrectionem: ſicut ꝑ primariam generationem. vnde exodi tertio. Ego ſum qui ſum.

¶ Secunda pars ꝓncipalis huius ſermonis eſt ſub hac concluſione. Leges quas chriſtus ſub typo peregrini in ſe habuit: ⁊ cuilibet fideli anime habendas dimiſit: ſub duodenario cōprehenduntur numero. ¶ Prima lex peregrini: ꝙ a ſua patria ſponte diſcedit: ⁊ per hāc legem diſtinguitur a figuratiua: qui violenter a ſua patria in regionem alienam expellitur. Ideo geneſis duodecimo dicit̃: ꝙ Abraham deſcendit in egyptum: vt peregrinaretur ibi: ⁊ non dicitur fugit. Deſcendere enim eſt actus ſpontaneus. Iſtam autem legem chriſtus non obſeruabat in ſua incarnatione: quia nunq̄ȝ a ſuo patre diſceſſit. Sed in paſſione: quia tunc anima eius ſponte regionem ſui corporis dimiſit: ⁊ ſine coactiōe. vnde dicit. Poteſtatem habeo ponendi animam meam ⁊c. Et rurſum. Nemo aufert eaȝ a me. Sed ego ponam eam a meipſo. Iohis. xj. Illam autē legem dȝ ſeruare quelibet aīa fidelis: vt ſponte diſcedat a regione propria: ſeipſam quantū poteſt a regione ſua ſubtrahendo: in qua eſt orta: dum eſt a deo infuſa: ⁊ infundendo creata. Tunc aīa noſtra ſponte egreditur: quando ad eius incitamenta non inclinatur: ſed ad ſuperiora efficitur: quia affectus eſt motus animi ad res: vt ſancti docēt: quia qui in carne ſunt: placere deo non poſſunt: id eſt qui ſectant̃ corporis leges ad ipſas non poſſunt inclinari. Romanorum tertio. Illi autē qui placere deo deſiderant: a carne ipſam odiendo fugiunt. Sicut enim in corporalibus idem eſt perſecutio ⁊ fuga: ita in ſpiritualibus idem eſt fuga: volito: ⁊ appetitus: quod perſecutio. ¶ Itē de talibus dicit apoſtolus. Non enim eſtis in carne: ſed in ſpiritu.

¶ Secunda lex eſt ꝙ peregrinus per rectam viam incedit non querens diuerticula ne forte non attingat terminum per errorem viarum. vnde ſollicitus eſt querere viam rectā: q2 in lōga via nullus diuertit libenter ne magis ꝓlonget ipſam. Via autem peregrinationis eſt longa. Pſalmi. Heu mihi q2 incolatus meus ꝓlongatus eſt. Illam ſeruauit xp̄s in ſua peregrinatione: quia via qua venit ⁊ quam tenuit: non ſolum fuit recta: ſed etiam omnis rectitudinis regula. Scđm Auguſtinū: ſicut artifex regula menſurat rectitudinem ſue artis: ita ꝙ quantum diſtat quodlibet ab eius conformitate: ꝙ tātū habuit de obliquitate. Ita aīa q̄ntū cunq̄ȝ habuit de deformitate a via chriſti: tantū habuit de obliquitate bonitatis ⁊ perfectionis vnde Iohis. 14. Ego ſum via veritas ⁊ vita. Ratio autem tota conſiſtit in conformitate ⁊ rectitudine voluntatis ⁊ rationis. Illam autem legem dȝ ſeruare anima fidelis que peregrinatur ad patriam vt directe ſemper incedat. Nulla autem recte ad celum peregrinari poteſt: niſi accedat directe ſine omni difficultate: vt ſicut aſcenſus montis: qui fit per lineas trāſuerſales non eſt directus aſcenſus: ſed qui fit perpendiculariter ſic plus eſſet de affectu terrenoꝝ q̄ȝ ſuꝑnorum: tunc eſt aſcenſus dyametralis: ⁊ ſi ſola affectio mūdialis tunc eſſet deſcenſus perpendicularis: Et ratio. Quia bonarum mentium eſt perfecte incedere ⁊ directe diſcendere: vt dicitur deuteronomij. 5. Nō declinabis ad dexteram neq̄ȝ ad ſiniſtram.

¶ Tertia lex eſt: ꝙ peregrinus nō retroducit q2 ſibi eſſet impedire ⁊ non pergere. Ille enī qui peregrinatur deſiderat terminū ſue peregrinationis: ideo non requirit ab eo elongari gratis. Iſtā autem legē xp̄s ſeruauit q2 in ſua paſſione non retroceſſit: ſȝ hoſtibus ipſū querentibus obuiauit. Iohis. 5. vt perficeret curſum quē inchoauit. Iſtam autē legem dȝ ſeruare anima fidelis: vt accepto virtutis propoſito nō reſipiſcat. Aliud eſt enim in via cadere: aliud retrocedere. Nam ille qui a bono ſtatu ad malum tranſit: non retrocedit: ſȝ cadit ſic peccando. Iſto modo qui de peccatis ꝯmiſſis non conteritur: nō recedit: ſed retrocedit. Sic vero qui a ſtatu ſuperiori ad ſtatum inferiorē lȝ bonum tranſit retrocedit: q2 plus diſtat a termino ſupremo. Et de talibus dicitur Luce. 9. Nemo mittens manum ad aratrum ⁊ reſpiciens retro aptus eſt regno dei.

¶ Quarta lex eſt: ꝙ peregrinus in terra peregrinationis non ſubſiſtit: q2 ſi ibi vltimate ſubſiſteret: non peregrinus ſed indigena eſſet reputandus ⁊ non aduena: cum omnis peregrinus ſit aduena. Pſal. Aduena ego ſum apud te ⁊c. Iſtam legem chriſtus ſeruauit quia affectione ſua in terrenis nullatenus quietauit vnū cum vellent eum regē facere ſolus fugit i mōtem. Iohis. 6. Iſtam legem debet ſeruare anima fidelis: vt requiem ſuam non querat in rebus huius mundi: appetendo eas ſui gratia: ſicut illi qui nihil aliud deſiderant preter illa vel propter illam. Non enim habemus hic manētem ciuitatem: ſed futurā inq̄rimus. Heb. 13.

¶ Quinta lex eſt: ꝙ peregrinus in terra peregrinationis ſue amicitias non querit: quia ad amicos pertinet pariter conuerſari. Talis enī amicitia nō eſſet eis ꝓficua. Et ideo illos q humano auxilio deſtituti ſunt reſpicit dominus. Et ideo dicitur. 4. deutero. Deus vult peregrinum ⁊ dat ei victum ⁊ veſtitum. Iſtam legem ſeruauit chriſtus: quia amicitias cū omnibus huius mundi contrahere non voluit: vt ꝑȝ de phariſeis: quibus ſe cōiungere noluit. Iſtā legem debet ſeruare anima fidelis: vt peregrinans per hunc mundum: amicitiam cum huiꝰ mundi incolis non contrahat: quia qui tetigerit picem inquinabitur ab ea. ideo Ioannes ⁊ alij patres fugierunt in deſertum: ne amicitiis huius ſeculi macularentur.

¶ Sexta lex eſt: vt in terra peregrinationis nō accipiat delectationes. quia impoſſibile eſt aliquem delectari perfecte in motu exiſtente: cum perfecta delectatio ſit coniuncta quieti. Iſtā legem ſeruauit chriſtus ſeruando ſupplicia mortis: ⁊ multa alia aſpera que ſuſtinuit: cū tamē non haberet peccatum. Iſtam legem ſeruare dȝ aīa fidelis: vt voluptates ⁊ delectatiōes ſenſibiles nō regrat: q2 illa extinguūt in nobis ſpiritualia cariſmata. vnde Matthei quarto dicitur: ꝙ diuitie ex quibus concupiſcentie oriuntur ſuffocant verbum diuinum.

¶ Septima lex eſt: ꝙ peregrinus in terra peregrinationis ſue hereditatem non petit: quia ibi non vult habere quietem. Iſtam legem in ſe chriſtus ſeruauit: quia hereditatem regis dauid: que etiam de iure ſibi debebatur non poſtulauit: immo recuſauit dicens. Regnū meum non eſt de hoc mundo: ⁊ illam legē debet ſeruare anima fidelis: vt hereditatem non vendicet in terris: ſed in celeſtibus: quia anima nō

eſt de terris: ſed patria ſua eſt celeſtis. Jdeo q̄ vult in terris hereditatem habere: iuſte priuabitur debita hereditate in excelſis.

¶ Octaua lex ē: ꝙ in terra aliena de negocijs cuiuſ ſe non intromittit: quia cum cauſaȝ ignoret: non poteſt bene de ea iudicare. Jſtam legem chriſtus ſeruauit: quia de negocijs mundi ſe nullatenus intromiſit. Jſtam legem tenere debet anima fidelis: quia nullus perfecte poteſt intēdere ad duo negocia diſparia q̄lia ſunt diuina ⁊ ſecularia. Unde dicitur. Nemo militans deo implicat ſe negocijs ſecularibuſ.

¶ Nona lex eſt: ꝙ peregrinus in terra aliena non extollitur: q̄ cum extollentia ſit prouocatiua aliorum nō expedit: ꝙ in terra aliena ab aliis extollatur. Jllam legem chriſtus ſeruauit: q̄ etiam ſupra diſcipulos ſuos ſe extollere noluit: vt patet in miniſtrando eis ⁊ pedes lauando. Luce. 22. Quis maior eſt: qui miniſtrat an qui recumbit? ⁊c. Hanc legem ſeruare debet fidelis anima vt non extollatur: quia licet ſit nobiliſſimis orta natalibus cum ſit a deo creata: tamē eſt brutali corpori ſociata: ⁊ quaſi matrimonio copulata. Pſalmiſta. Homo cuȝ in honore eſſet ⁊ cetera.

¶ Decima lex eſt: ꝙ peregrinus in domo aliena recipitur. Jſtam legem ſeruauit chriſtus q̄ in hac vita exiſtens propriam domum non habuit: ſed ſemper in aliena fuit receptus. Luce nono. Filius hominis non habet vbi caput ſuum reclinet. Jllam legem debet ſeruare anima fidelis: ꝙ carnem in qua habitat reputet alienam: ⁊ ſeipſam etiaȝ peregrinari ſciat: quia nullus de domo ꝓpria expellitur violenter. Sed aia noſtra poſtq̄ fuit ibi hoſpitata modico tempore inde expellitur cum violentia tanq̄ a domo aliena. Et iō ſicut filia regis in domo ignobili deſponſata cupit in domo patris regredi viculo matrimonij ſoluto: ita anima debet deſiderare ad domuȝ paternam. Sapiē. 12. Spiritus redeat ad dominum.

¶ Undecima lex eſt: ꝙ in terra peregrinatorus ſue iniurias equanimiter tolerat: quia cum ſit ibi incognitus ⁊ deſpectus non habet auxilium per quod reſiſtat. Et ideo ſapienter malū illatum diſſimulat. Jſtam legem xp̄s ſeruauit: quia nobis exempla patientie monſtrauit. Jllā legē dȝ habere aia deuota: q̄ ira ⁊ ꝯturbatio lacens lacerat mēteȝ. Luc. 21. Jn patiētia vr̄a ⁊c.

¶ Duodecima lex eſt: ꝙ exūs in terra aliena deſiderat ad ꝑriam redire: q̄ oia nāliter appetunt locum ſuuȝ. Et ideo cū patria ſit locus ꝓprius peregrini ad ipſum deſiderant redire. Hanc legē xp̄s ſeruauit: q̄ lȝ difficillimū amariſſime paſſionis ⁊ mortis paſſuȝ tranſire haberet: tū deſiderabat ad patriaȝ redire. Jſtā legeȝ ſeruare dȝ aia fidelis: vt ſemp ad patriaȝ ſupernam aſpiciat cū apoſtolo dicēte. Deſidero diſſolui ⁊ eſſe cuȝ xp̄o. Jlle eſt locus originis aie q̄ lȝ in primo inſtanti ſue creationis aia infunditur: tamen prius natura a tota trinitate creatur q̄ carni vniatur.

¶ Feria tertia paſche. Sermo nonageſim⁹.

Hunc aperu

it illis ſenſum vt intelligerent ſcripturas. Preſens ſmo diuidit in duas ptes.

¶ Prima parſ ex ratione ſcripture in h̄ euangelio ꝓbatur iſta ꝯcluſio. Oportuit pati xp̄m. vn̄ dr̄. Aperuit illis ſenſuȝ: vt ex ratione ſcripture intelligerent iſtam ꝯcloneȝ. ¶ Notandum autē ꝙ duplex eſt probatio. Una ad ſenſuȝ. Altera ad intellectū. ¶ Et ꝑmo approbat ꝑ illam que eſt ad ſenſuȝ viſus: cū dixit. Uidete man⁹ meas. ¶ Scd̄o quo ad tactū cuȝ dixit. Palpate. ¶ Tertio q̄ ad guſtū. Cū adhuc illis nō credētib⁹ ⁊ mirātib⁹ ꝑ gaudio dixit. Hēt̄ aliqd ⁊c. ¶ Quarto quo ad ſenſuȝ auditus cum dixit. Hec ſunt verba que ⁊c. Ubi verba q̄ dixerat ad memoriā illis reduxit: ⁊ eadē dixit vt ſic oſtēderet veritatē reſurrectionis. Deide ſubdit parabolā quo ad intellectū in verbo prius ꝓpoſito cū dixit. Tunc apuit illis ſenſuȝ. i. interioreȝ rationē. Ut intelligerent ſcripturas: vt ex rōne ſcripture ad intellectum huius concluſiōis deuenirent: ſcilicet oportuit pati chriſtum.

¶ Scd̄a pars. Hic innuit dn̄s ingrendū nobis quare oportuit pati xp̄m verbū. ſ. eternum ſupplicium crucis? Et rn̄dens. Apl's ꝑma cor. ꝑ. Ut eſſet virtus crucis pereuntibus ſtultitia nobis aūt q̄ ſalui ſiūt dei virtus ⁊ ſapia in ſanctificatione ⁊ redēptiōe. Et bene dic̄ virtus dī q̄ ois virtus ſiue cardinalis ſiue theologicalis in xp̄i paſſiōe ꝯplet. Nā virtus in īfirmitate ꝑficit. Scd̄a cor. xj. Et ideo oportuit pati xp̄m ꝑꝑ certitudinē fidei: ꝑꝑ corroborationē ſpei: ⁊ ꝑꝑ ardorē caritatis: ꝑꝑ directionē prudentie: ꝑꝑ ꝯfirmationē iuſtitie: ꝑꝑ robur fortitudinis propter exemplum tēperantie. ¶ Primo igit̄ ꝓpter fidei certitudineȝ: q̄ nō ſolū in ꝓmiſſione: ſed multiplici certitudine nobis firmata ē. Jn ꝓmiſſis. n. fit multis modis certitudo. Qn̄ eniȝ ꝓmittēti nō credit̄: addit iuramētuȝ: qn̄q̄ vero ad maiorē certitudinē adhibetur īſtrumētuȝ: vt lr̄e in qb⁹ ꝓmiſſuȝ ꝯtinet̄: adhibent̄ q̄ȝdoq̄ teſtes: ⁊ ad vltimuȝ tradunt̄ obſides: ⁊ h̄ totū ad certitudinē. Magna. n. certitudo ē qn̄ famuli tradūtur obſides: maior qn̄ amici: maxima qn̄ filius. Hac. n. certitudine maior fieri nō poteſt. Et ideo oportuit pati xp̄m. Abrahe facte ſunt ꝓmiſſiōes de eterna hereditate: ⁊ q̄ſi nō h̄ ſufficeret additū eſt iuramentuȝ. Un̄ geneſ. Per memetipſuȝ iuraui dicit dn̄s: q̄ feciſti rem hanc ⁊ nō pepciſti filio ⁊c. Sed ad maiorem certitudinē adhibitū eſt inſtrumentum: qn̄. ſ. data ē lex: ſicut inſtrumentū in quo ꝯtinebantur ꝓmiſſiōes. vn̄ ⁊ ſcripta eſt digito dei: ſicut legit̄ Exo. 20. Deide adhibiti ſunt teſteſ ꝓphete ꝓmiſſionē adhibētes. Deinde adhibiti ſunt obſides. ſ. ſancti patres. De qbus dr̄ hebre. xj. ꝙ ſunt ludibria ⁊ verbera experti ad teſtimoniū ꝓmiſſiōis. Unde ſeqtur. Et hij oēs teſtimonio fidei probati inuenti ſunt. Sȝ adhuc oportuit vt maior certitudo fieret: quo nō potuit maior certitudo fieri. ſ. vt traderet̄ vnigenit⁹ ꝓ obſide vt pignus haberemus: ⁊ certi eēmuſ de ꝓmiſſiōe. Quid ḡ fecit ipſe ds̄ pater? Uide am⁹ apl'ȝ d. Ro. Filio ſuo vnig. nō pep. ⁊ q̄uo ḡ cuȝ illo nō oia nobis dōauit? Jdeo igit̄ oportuit pati xp̄ȝ ad certitudinē fidei. ¶ Scd̄o ad ſpē ꝯfirmatiōeȝ. Diffidētia. n. ex duob⁹ naſcit̄ ſcilicet ex ꝯſciētia peccatoꝝ vel ex defectu meritoꝝ. ¶ Primū fuit in caȳ cū dixit. Maior ē iniq̄tas mea ⁊c. Alij ſunt q̄ de meritis ſuis nō ꝑſumūt īpedicēte miſeria in q̄ inuoluti ſunt. Un̄ ſpei duplex eſt īpedimentū. ¶ Unū ex p̄te miſerie īpedientiſ ad bonū. ¶ Aliud ex p̄te culpe q̄ ꝯſciētia repḣenditur a malo. Et iō oportuit pati xp̄ȝ: vt amplius diffidētia locū nō habeat: ſed vt ſpes qn̄q̄ ſic in alijs roboretur. ¶ Primo ergo oportuit pati xp̄m vt remoueret diffidentia ex parte peccatoꝝ: q̄ dicit Johes in canonica ſua. Si q̄s peccauit aduocatum habemus apud patrē. Jlle aduocatus bonus eſt: q̄ cauſaȝ ſemꝑ bene ꝓcurat. Et ideo deſpatio in nobis locum nō habeat: ⁊ ſic nullū eſt peccatuȝ ad mortem: qd̄ morte chriſti non ſoluat̄: cuȝ ꝑ mortem eius nobis venerit tam potens ⁊ efficax medicamentum ꝙ nullus poteſt malignitate morbi deterreri. Et ideo errauit caȳ dicēs. Maior eſt iniquitas mea ⁊c. ¶ Secūdo oportuit pati xp̄m vt remoueretur diffidētia ex parte meritoꝝ ſiue defectu meritoꝝ. Si. n. cōſideremus q̄tuȝ tpis voluptatibus carnis dediti fuim⁹ multū eſt diffidendū. Sȝ ſicut dicit apl's ad heb. Nō hēm⁹ pōtificē q̄ nō ſciat ꝯpati īfirmitatib⁹ nr̄is ⁊c. Et iō dic̄. Adeam⁹ cum fiducia ad thronū grē. vn̄ Ber. Qd̄ mihi deeſt d̄ meis meritis: vſurpo d̄ viſcerib⁹ dn̄i: nec deſunt foramia ꝑ q̄ effluūt. Foderūt ei man⁹ ⁊ pedes: ꝑ q̄s rimas lȝ mihi ſugē mel de petra oleū q̄ de ſaxo duriſſimo. Proide meū meritū eſt miſatio dn̄i: nec vnq̄ ſine meritis eſſe potero q̄ diu durabit dn̄i miſatio. Et ſic ois diffidentia remouet̄ ꝑ dn̄i paſſionē. Ad heb. Hn̄tes fiduciā ⁊c. ¶ Tertio ad caritatis ꝓbationē. Dupliciter. n. ꝓbat̄ dilectio. Nā ſic̄ dicit Gre. ꝓbatio dilectiōis ē exhibitio opis. Donū. n. eſt ſignū dilectiōis ⁊ mai⁹ donū maioris ⁊ maximū maxie. Multa dedit nobis ds̄ pr̄. Yſid. dicit ꝑma dei dona eē: qb⁹ nobis reos nos eē oñdit q̄ alicui⁹ ſub reatu culpe iuſtos nos eē credebam⁹. Venit ḡ xp̄s ⁊ patefecit vuln⁹a ꝯpoſuit ſemetipȝ: ⁊ de morte ſua medicinā aptauit: vt nō eēt tm̄ oſtēſor vulneris ſȝ ſaluator. Sicut pctm̄ nō admiſit. Jta penā nr̄i pcti ſuſcepit: vt ꝑ idebitā. ſ. penā ſuā: nr̄aȝ abluēt culpā. Dedit. n. primo imaginē in creatiōe: deinde oia ſua. vn̄ hoiem ꝯſtituit ſup opa manuū ſuaꝝ. Angelos etiā ſuos ad cuſtodiā dedit. Pſal. Angelis ſuis mandauit ⁊c. Qd̄ ibi dicit̄ de capite: de mēbris poteſt dici. Dedit nobis vnigenitū ſuū: ſicut dicit Johes in euāg. Sic ds̄ dilexit mūdū ⁊c. Et maius dare nō potuit q̄ dedit ipſe fili⁹. Johiſ. 19. Oia mea tua ſunt. Dādo igit̄ filiuȝ ſuū oia ſua dedit ipſe i effectu: vbi ꝓbat̄ dilectio ipſa: ſȝ adhuc magis ꝓbat̄ in effectu paſſionis q̄ȝ actionis. Qui. n. aliqd ꝓ aliquo facit: ſignū eſt ꝙ diligit eū: qui nō ſoluȝ facit ſed etiā patitur ſignum eſt ꝙ magis diligit. Maxime ds̄ pater dilexit in creatione rationalem creaturā potius q̄ȝ aliquam aliam. Nullā enim ad ſuam imaginē fecit ds̄ niſi iſtaȝ. Sed qd amplius? Hominē angelo pretulit in effectu incarnationis: qn̄ hoieȝ aſſumpſit nō angelos. Un̄ apl's ad heb. Nō angelos apprehēdit: ſȝ ſemē abrahe ⁊c. Quid de pati dicem⁹? Maiorem vero caritatē nemo habet: vt animam ſuam ponat q̄s pro ⁊ cetera. Jſta propoſitio vera videtur ⁊ tamen ſi maior videatur: illa maxima eſt.

Hanc xp̄s oſtendit: quando poſuit animam ſuam ꝓ inimicis ſuis. Ad Roma. Cum inimici eſſemus deo: reconciliati ſumus per mortem filij eius. Ex quo arguit ꝙ ſūme nos dilexit. vnde Ber. Multū laborauit ſoluator me⁹ pro me: nec in prima mundi fabrica tamen fatigationis aſſumpſit: ibi dixit. Et facta ſunt ſicut hec ſuſtinuit: in verbis ꝯtradictores: ⁊ in factis: obſeruatores: in tormentis illuſores: in morte exprobatores: ⁊ ideo oportuit pati xp̄m ad ꝓbationem dilectionis. ¶ Quarto ad prudentie directionem. Prudentia enim eſt electiua operandorum: ⁊ ideo homines decipiunt: qa neſciunt qd eligere debēt: ⁊ ideo oportuit pati xp̄z vt oſtēderet ide que eſſent elligēda. vñ Aug. de vera religione. Tria ſunt que eligūt homines: ⁊ inde error ⁊ via perditionis. ſ. diuitias honores: ⁊ voluptates. Et ideo oēs perierunt Superbi propter ambitionem honorum: cupidi ꝓpter appetitum diuitiarum. Et ideo oportuit ⁊c. vt oſtenderet iſta fugienda eſſe. Et ideo econtra iſta tria ſuſtinuit: paupertatem contra cupiditatem. vnde ⁊ nudatus eſt. Ignominiaz ⁊ cōfuſionem ſuſtinuit: vt ꝯfunderet ambitionē honoris. ¶ Item tribulationē ⁊ anguſtiam: qua nulla maior contra appetitū delictarū. Et ideo oportuit pati xp̄m. ¶ Quinto ad iuſtitie cōſumationem. vnde ad Johem dixit. Sic nos oz implere oēm iuſtitiā. Iuſtitia vero non implet niſi per ea: per que peccauit qs: per eadem qs puniatur. Totum. n. genus humanum ꝑditū erat: nec ſatiſfactio recipiebat. Aſſumpſit ergo noſtram nām: vt adimpleret oēm iuſtitiam: ſicut patet. Conſideremus igitur illō pctm̄ trāſgreſſionis ⁊ alia peccata actualia: q̄ plus ſuperaddimus: ⁊ videbimus ꝙ ſatiſfecit xp̄s: ſcilicet ꝙ ipſe factus eſt ſanctificatio noſtra: iuſtitia ⁊ redemptio. In ꝑma. n. tranſgreſſione duo fuerunt. Conſenſus ſuggeſtionis diaboli: qñ dixit. Eritis ſicut dij. Deinde cōſecuta eſt trāſgreſſio in actu: cum tulit lignuz ⁊ comedit eua In ſuggeſtione ligni illuſit diabolus vt ꝯſentiret: qꝛ in tribus decepit. ¶ Primo enim ſuggeſſit ligni comeſtionē: cuz dixit. In quacūqꝫ die comederitis ⁊c. ¶ Deinde retulit ad pietatem: cuz dixit. Eritis ſicut dij. ¶ Tertio ſuggeſſit ſcientie curioſitatē: ibi. Scientes bonuz ⁊ maluz. Quia vero ſic tripl'r diabolus illuſit ideo in tribus locis xp̄s eſt illuſus: in domo ſacerdotis: vbi velabant faciē eius: in domo pn̄cipis: vbi plectentes ſpineā coronam ponebāt in capite eius. Et quaſi nō ſatis ei eſſet illuſuz: adhuc tertio eſt ei illuſum cruce: quādo dictuz eſt ei. Vah qui deſtruis tēpluz dei. Sicut igit diabolus tripl'r illuſit in ꝑma ſuggeſtione: ita ſimiliter chriſto illuſum eſt in paſſione. in domo ſacerdotis. a quo requirit ſcientia: vt cōtra ſciētie curioſitatē ſatiſfaceret. in domo pn̄cipis contra ambitionez poteſtatis. in ligno crucis: vt ſatiſfaceret pro illuſiōe: qua illuſit diabolus adam in ſuggeſtione ligni voluptuoſi. Reſpiciēdo ergo trāſgreſſionē. ꝑmaz ꝑ quā peccauerat adam ſatiſfecit chriſtus: ſecutus eſt poſtea actus ⁊ ꝯſumatus per quatuor ſenſus. ſ. ꝑ auditū: quo ꝯſenſit dicto diaboli: quod audiebat Per viſum quando vidit lignum: qð eēt pulchrum viſu ⁊ ad edendū ſuaue. Per actuz qñ tulit lignum: vt comederet: ⁊ in ſenſu guſtus ꝯſumata eſt tranſgreſſio: quando comedit. ¶ Primo igit audiuit. ¶ Secundo vidit. ¶ Tertio tetigit. ¶ Quarto comedit. Econtra cōtumelias ⁊ inſultus iudeorum xp̄s audiuit vt ſatiſfaceret per auditum. Velata fuit facies ⁊ oculi clauſi: vt ſatiſfaceret contra viſum. Fecit ⁊ ſatiſfactionem ꝓ trangreſſione in tactu. Mulier. n. quando perrexit ad arborē: diſiunxit pedes: ꝯiunxit manus. Econtra xp̄s in cruce habuit manus diſiunctas ⁊ pedes ꝯiunctos Iam. n. ſatiſfactum fuit ꝓ triplici ſenſu: ⁊ ideo ſitiebat: vt ſatiſfaceret pro guſtu. vnde. Potauerunt me aceto: ⁊ tunc dixit. Conſumatū eſt. Conſideremus itez peccata actualia: ⁊ paſſionem chriſti: ⁊ videbitur ꝙ ſuffecerit chriſtus. Job in ꝑſona domini dixit. Utinam appēderentur peccata mea: qbus ⁊c. Chriſtus peccata noſtra ſua dixit: non qꝛ ipſe fecit: ſz qꝛ ꝓ ipſis ſatiſfecit. Quoſdaz vero decipit diabolus ex timore male humiliante. Quoſdā vero ex amore male accendente. Et ideo opz ⁊c. Et ideo illuſum eſt ei in veſte alba ⁊ coccinea. ¶ Itez cōmittimus peccata tripl'r ſm̄ triplicem actū cordis: oris: opis. Et ideo ꝯcurrit triplex ꝑcuſſio colli: qꝛ colaphis eum cedebāt. ¶ Item ꝑcuſſio faciei: qꝛ alapis cedebāt. Percuſſio capitis qꝛ arundine caput eius ꝑcutiebant. Percuſſionem capitis ſuſtinuit ꝓpter peccatum mentis colli ꝓpter pctm̄ oris ſiue vocis: qꝛ per collum vox format. Faciei: qꝛ manib⁹ datur propter peccatum operis. Et ideo oportuit pati xp̄m. ¶ Sexta ꝓpter robur fortitudinis. Robur enim fortitudinis tripliciter eneruat ꝓpter timorem acerbitatis ipſius pene. Aliquādo. n.

propter durationem pene. Utraqꝫ enim timēt homines. Prius. n. ſuſtinet quis decapitari q̄z lapidari: diuturnia ac⁹ maior pena eſt: ⁊ ideo ſcholares libentius crucē accipiunt q̄z religionem intrarent qꝛ magis diuturnitatem timent q̄z pene acerbitatem. ¶ Tertij vero ſunt qui timent genus mortis ⁊ iſti viliſſimum cruciatū non ſuſtinerent: ⁊ ideo voluit xp̄s pati vt non acerbitatē pene timeremus. vñ etiā penā acerbiſſimā ſuſtinuit: ⁊ ideo dicit Ihere. trē. 3°. O vos omnes ⁊c. Quaſi. d. Uideri poteſt ꝙ dolor meus maior ē q̄z alius dolor: ſenſus enī fundatur in neruis ⁊ ligaturis membrorum: ⁊ ideo pena quam patitur neruus acerbiſſima eſt qꝛ principium ſenſus eſt: ſic fuit in xp̄o qꝛ i cruce membra eius extendebant: nerui eius diſtrahebantur. ¶ Item diuturnitatē pene ſuſtinuit. Pſal. Pauper ſum ego ⁊ in laboribus a iuuentute mea ⁊ fui flagellatus tota die: ⁊ caſtigatio mea in matu. i. in nocte dū alij ſunt in quiete. Et quare hoc? Ne timeretur pena eterna. ¶ Item ſeptimo oportet pati xp̄m ꝓpter exemplum temperantie: qꝛ temperātie eſt motus exteriores ⁊ interiores affectus ſiue operādo ſiue numerando cogitationes quibus in deum tendimus. Non enim ambulamus in deum pedib⁹ corporis ſed affectib⁹. Igit pedib⁹ voluit ꝯfigi vt oſtenderet affectum debere contineri. ¶ Itez manibus voluit affigi vt per h̄ oſtenderet opa debere temperari. Latus eius aꝑtum eſt ⁊ exiuit ſanguis ⁊ aqua ꝓpter. 3m. qꝛ aliquando voluit cogitatio in corde ſine delectatione: ⁊ ideo vana eſt ⁊ ſignatur per aquā aliquando voluit in corde cū delectatiōe: ⁊ tūc feda eſt ⁊ tunc ſignatur per ſanguinē. ¶ Prima nociua eſt. Unde Gen. dicitur. Rubē primogenitus meus effuſus es ſicut aqua nō creſcas: tales enim quorum corda effundunt ꝑ tales cogitationes non creſcunt in gratia. vnde talis cogitatio impedit augmētuz gratie. ¶ Alia vero cogitatio periculoſa eſt. vnde Yſa. Ueſtimentuz mixtum ſanguine erit in ꝯbuſtionē ⁊ cibum ignis. Per veſtimenta vero virtutes ſignantur. vñ in Apoc. Beatus qui cuſt. ⁊c. Ab hijs ḡ oportet temperari ⁊ ideo ad perficiendum temperantiam exiuit ſanguis ⁊ aqua ⁊ hoc ex parte corporis vbi voluitur cogitatio. ¶ Et eſt notabile ꝙ hoc factum eſt xp̄o iā mortuo in quo notatur ꝙ licet habeatur temperantia quo ad duos primos gradus tamen quo ad tertiū non habet qꝛ in aliquo aliq̄tuli mortuo iaz mundo manet ſcd. 3m. ⁊ ideo oportet exire aquam vilis cogitationis ⁊ ſanguinē fede diſtractionis: ⁊ hoc poſt mortem ⁊c.

¶ Feria quarta poſt paſcha. Sermo 91.

m Aniſeſtauit e iterum. i. d. ſ. Joh. 21.

Quia perſeuerātia in bono ſola mercedē ꝯſeqꝫ ſꝫ qꝛ q ꝑſeuerauerit vſqꝫ ⁊c. Naz ſm̄ Tulliū tolle ꝑſeuerantiā: nec obſequm mercedez hēbit: nec beneficium grās: nec laudē fortitudo. Sz qꝛ ſm̄ Ber. cor inſtabile duz ſuo ducit arbitrio: ⁊ diuino caret ꝯſilio: in ſeipo ſubſiſtere non pōt: ſz diſtrahit ꝑ infinita: indiget grā aſſiſtente. Uidens ſaluator mentis inſtabilitatem: ⁊ inſidiātis calliditatē: ſue gratie aſſiſtentiā ſubminiſtrat di. Manifeſtauit ⁊c. vbi ponunt. 7. docu'. ¶ Primum eſt: ꝙ illi q nouiter mō ſurrexerunt cum xp̄o: q̄to plus ad cognitōez ⁊ dilectionem dei acceſſerunt: tanto ſciant ſe maiori impulſu grauari vitiorum. Naz vitia añ ꝯuerſionē pacem cum hoie hñt: qñ aūt expellunt acriori virtute ꝯſurgunt. Fiunt aūt inimica ꝯuerſo: q̄ pctōri ꝓſpera blandiebant ante cōuerſionem. Precedit turba vitiorum retrahens nos a ꝯuerſione: poſt ꝯuerſionē ꝑegit in nos turba tēptationum: ne deo adhercam⁹. Et ideo ſi poſt cōuerſionem patiaris infeſtatōez: nō frangaris. Scit. n. d's aduerſitates reꝑmere vitiorum: ſucceſſione virtutum. Hij aūt ꝯuerſi intelligunt per diſcipulos in piſcatura maris laborantes. ¶ Secūm documentū eſt: ꝙ mare ꝯparat mūdo ꝓp maris multa ꝑicula: q̄ ſpūalr inueniunt in mundo. ¶ Primum eſt aque receptio ꝑ rimas nauis. Sic qlibet periclitat recipiēs aq̄s delectationū in vanitatibus ⁊ delicijs mūdi. i. ſenſuum rimas. vnde ſicut obſtruēda eſt rima nauis: ita ad h̄ ne ſpiritualr ꝑiclitemur obſtruendi ſunt ſenſus noſtri. ¶ Scd̄z eſt eius profunditas. Sic in mundo ꝑiclitatur qs per implicationem ſecularium negociorum: q̄ fine ſeu fundo carent. Scd̄a cor. 1°. Qui volunt diuites fieri: incidunt in tēptationes ⁊c. ¶ Tertiū eſt tempeſtas. Hac etiaz ſic rumpunt funes ⁊ armamenta: ⁊ nauis allidit ad petraz. Sic ꝑ īnpatientiam ꝑiclitamur: qꝛ ꝑcepta ⁊ virtutes rūpuntur: que ſunt armamenta ſpiritualia.

¶ Quarto qñ nauis adheret ʒabulo non mouetur: ſic ſpũaliter qñ circa curaꝫ carnis nimis ſollicitatur; nõ mouet deſiderio in deũ. Pſal. Cõglutinatus ẽ in terra vẽter noſter. ¶ Quintuꝫ eſt vẽtoꝝ validitudo. ſ. tẽptatio. vñ Mat. Cũ vidiſſꝫ ventũ validũ timuit. ¶ Sextũ eſt pyrati inuaſio. ſ. ſupbia q̄ furatur oẽ bonum hoïs. Vñ ſi nauis ẽ fracta recurrẽduꝫ eſt ad ſecũdaꝫ tabulã naufragij. ſ. pñiaꝫ. Si vero nauis ẽ integra: recurrẽduꝫ ẽ ad plura remeᵈ. ¶ Primo nauis dꝫ ꝑ paupertatem exonerari. ¶ Scðo aq̃ de extra ꝓijci ꝑ ꝯfeſſionẽ. ¶ Tertio foramina ſenſuuꝫ ꝑ ſedulã cuſtoditionẽ obſtruantur. ¶ Quarto vt anchora ſpei ꝓijciatur. Hec. n. cuſtodit nauẽ cordis ne fluctuet. ¶ Quinto vt lucerna fidei iſpiciat̃ q̄ portum ſalutis oſtẽdit. ¶ Sexto ſicut piſcatores faciũt vota: ſic ſpũalr te voueas deo: eiꝰ regimi te ꝯmittendo.

¶ Tertiũ eſt qđ ꝑ hos ſeptẽ diſcipulos i mari piſcãtes itelligunt̃ ſeptẽ gnã hoïum: q in ſtatu ſuo piſcant̃ merita ſuaꝝ opationũ. ¶ Primuſ ſtatus eſt dñorum. His ds ſe manifeſtat cum ſua humilitate eos docet vt i memoria ſua habeant ꝙ equales ſeruis ſuis ꝯditi ſunt in nã.

¶ Itẽ ne ſupbiant ꝯtra deuꝫ de munere ſubditos eq̃les eis ꝑ nature ꝯſortiũ agnoſcendo: qbus dr̃. Remitte minas ſeruoꝝ: ſcientes ꝙ illoꝝ ⁊ veſter dñs eſt in celis. ¶ Secũdus ſtatus eſt ſeruoꝝ: qbus dñs ſe manifeſtauit eius obia: vt in ſe humilitatis aſpiciant ꝯditionem ⁊ ne dños deſpiciant: nec ordinationi eoꝝ ſupbiendo ꝯtradicant: ⁊ vt ſciãt ſe eſſe ſuos dñoꝝ quibus etiaꝫ dr̃. Serui obedite dñis carnalibus. ¶ Tertius ſtatus eſt iudiciuꝫ qbus ds ſe maĩfeſtat: cũ ſeueritate diue iuſtitie eos docꝫ: ꝙ i iudicio nõ recipiãt pſonã: Qui. n. ob ꝯſanguinitatis ⁊ amicitie fauoreꝫ ſiue inimicitiaꝝ odio iudiciũ puertũt i xp̃i iuſtitiã peccare noſcuntur. ¶ Quartus ẽ ſtatus diuitũ qbus dñs paupertate ſua ſe manifeſtat ꝯtra elationẽ inſerendo metuꝫ. vnde apl̃s de diuitibus dicit. Precipe diuitibus huius ſeculi nõ ſupbe ſape; neqꝫ ſpare in incerto diuitiaꝝ ſuaruꝫ. ¶ Item qñqꝫ docet ſua miſericorditer tribuere ⁊ agnoſcere ſe a deo poſitos diſpẽſatores tpaliuꝫ ſubditoꝝ ⁊ eẽ humiles ſcientes aliena eſſe q̄ diſpẽſant. ¶ Quintus ſtatus ẽ paupeꝝ: qbus eternoꝝ ꝓmiſſione ſe eſt manifeſtans dicẽs. Beati paupes ſpiritu ⁊c. ¶ Sextus ẽ ꝯiugatoꝝ qbus ſe manifeſtat mr̃imoniũ ſui pñtia approbãs: docuit eos ſic ea que mũdi ſunt agere: vt tñ etiam que dei ſunt appetãt: ſic de bonoꝝ pñtibus gaudeant: vt cũ intentiõe ſollicita mala eterna ꝑtimeſcãt: ⁊ vt ſuſcipiẽde ꝓlis cã ſe meminerint eẽ ꝯiũctoſ ⁊ tñ imoderate admixtiõi ſeruiũt: ꝓpagationis articulũ in vſuꝫ trãſferũt voluptatis. vñ apl̃s. Qui hñt vxores ſint tanqꝫ nõ hñteſ. ¶ Septimꝰ ſtatꝰ ẽ virginũ: qbꝰ ſe etiã maĩfeſtat qñ virginẽ in mr̃eꝫ elegit: cuiꝰ ẽt mres pñt eſſe oẽs virgines cũ maria ſi eterni pris fecerit voluntateꝫ ſꝫ Aug. hijs ſeptẽ noĩbus xp̃s noĩabat̃. Dr̃. n. dñs ⁊ pꝫ Jo. 13. Vocatis me magiſter ⁊ dñe ⁊c. ſuꝫ eteni. ¶ Iteꝫ vocat̃ ſuus q: venit i forma ſui miniſtrare nõ miniſtrari. ¶ Iteꝫ dr̃ iudex Jo. 5. Ptãteꝫ dedit ei iudiciũ facẽ ⁊c. Ipſe ẽt dr̃ ꝑ aplꝫ diues in oẽs. ¶ Iteꝫ dr̃ paup. vnde dicit ꝑ ꝓphaꝫ. Ego aũt mendicꝰ ſum ⁊ paup. ¶ Itẽ filiꝰ hoïs nõ hꝫ vbi caput ſuũ ⁊c. ¶ Itẽ q: mr̃imoniũ ſui pñtia ꝯſecrauit ⁊ ꝟginẽ virgo in mr̃eꝫ elegit. vñ ipſe ẽt dr̃ ſpõſus ⁊ ſponſa electꝰ Mat. 24. Tardãte aũt ſpõſo ⁊c. ¶ Iteꝫ dr̃ virgo: q: de eius puritate oẽs accepimꝰ. Et q: virginitateꝫ ꝑelegit ⁊c. Jõ in hijs ſtatibꝰ dr̃ ſe manifeſtaſſe. Johis. 17. Pater manifeſtaui nomen tuum hominibus ⁊c. quos ⁊c.

¶ Quartũ eſt ꝙ ante tpa xp̃i nullũ erat meritũ ſꝫ ſolũ i tpe gratie. ſ. xp̃i laborat̃ meritorie. Exẽplum de patribus in libo. Pſal. Vanũ eſt nobis ãte luceꝫ ſurgẽ. ſ. gratie: q̄ mediãte meritorie opatur. Et h̄ eſt qđ dicit. In illa nocte nihil prehendiderunt ⁊c.

¶ Quintuꝫ documentum eſt ꝙ ad meritũ adipiſcendũ. 4. requiruntur. ſ. feruor dilectiõis q intelligit̃ ꝑ prunas: rigor afflictionis q itelligit̃ ꝑ piſcẽ aſſuꝫ: dulcor deuotiõis q intelligit̃ ꝑ fauũ mellis: ⁊ vigor bõe opationis q intelligitur ꝑ panẽ. Jã in ipſa apparitiõe diſcipuli obtulerũt ei parteꝫ piſcis aſſi ⁊ fauum mellis. Hic etiam fit mẽtio de piſce: prunis ⁊ pane: vt ꝑ hec ſignificent̃ que ad meritũ adipiſcendũ requiruntur.

¶ Sextuꝫ documentuꝫ eſt: ꝙ ſic in merito ꝓficientes nõ eſtiment a ſeipſis eãꝫ merita habere: q: vt ſic ſpoliãt deum ſuo honore ⁊ dñio vſi ⁊ ingrati ſunt ei de beneficijs acceptis. Nocumentum ipedit noſ ne maiora bõa a deo accipiamꝰ q: indignos nos reddit ſupbie reatus grẽ dei: aut ſi plus daret nobiſ extolleremur: aut igrati efficeremur: aut nõ digne in grã oparemur: ⁊ ſic grauioris peccati rei efficeremur: vnde ſepe magis eſt clementia parcentis dñi: negare ampliora gratie dona q̄ ſeuitia iraſcentis. Et h̄ ẽ Afferte de piſcibus quos prẽdidiſtis. q. d. Talia ſunt mihi attribuẽda nõ vobis. vñ dr̃ Luce Cum feceritis oĩa q̄ ꝑcepta ſunt vob̃ dicite ſui inutiles ſumus. vñ Petrus cũ audiſſet q: dñs eſt. ſ. q opat̃ meritũ. Tunica ſuccixit ſe. ſ. ſibi nihil aſcribendo. Erat. n. nuduſ. ſ. a merito in puris nãlibus. Et miſit ſe i mare. ſ. ꝯfidentiaꝫ habens de aſſiſtentia diuine gratie.

¶ Septimum documentũ eſt: qđ illi q ſe ſic exercent i opibus virtuoſis ⁊ mediante aſſiſtentia gratie diuine. Manducabunt in menſa domini fruitione premij ſempiterni qđ innuitur cum dicitur. Venite prã. Quod ⁊c.

¶ Sermo nonageſimus ſecundus.

Tu cognouiſti ſeſſioneꝫ meã ⁊ reſurrectioneꝫ meã. Poteſt iſtud verbũ intelligi duobꝰ modis. ¶ Vno mõ vt ſit verbuꝫ xp̃i ad patreꝫ. ¶ Alio modo vt ſit verbũ dauid ad xp̃ꝫ loquentis ꝓ totius humani finali reſurrectiõe quã ꝑcedit reges eoꝝ. Ideo q̄tum ad requieꝫ ꝑcedentẽ dr̃ Tu cognouiſti ſeſſionem meã: ad euigilatiõeꝫ ſequenteꝫ: ⁊ reſurrectiõeꝫ meã ꝓ quibus dicitur Michee. 7. Surgã cuꝫ ſedero in tenebris ⁊c. Quia vero circa finalem reſurrectioneꝫ eſt intentio ꝑncipalis. Iccirco circa eam in ſiſtẽdo occurrunt quindecim articuli.

¶ Primu qd eſt reſurrectio. Dicitur ꝙ eſt euigilatio hominũ a ſomno mortis: iuxta illud Job. xj. Lazarus amicus noſter dormit: ſꝫ vado vt a ſomno mortis excuteꝫ eũ. ¶ Intelligẽdũ tñ ꝙ q̄druplex mors iuenitur i ſacra ſcriptura. ¶ Prima tpalis q̄ quis moritur mundo ꝑ ſuſceptioneꝫ religiõis. De q̊ ad Col. 3°. dicit̃. Mortui eſtis cũ xp̃o ⁊c. ¶ Scða ſpũalis, quã qs morit̃ xp̃o ꝑ culpã trãſgreſſiõis: vt hẽtur ad Phil. 2. Cuꝫ eſſemus mortui delictis: xp̃s viuificauit nos deo. ¶ Tertia eſt corporalis q̄ fit ꝑ ſeparationeꝫ aïe a corpore: ſicut habet̃ Joannis. xj. Lazarus mortuus eſt. ¶ Quarta ẽ hyemalis q̄ fit per dãnationeꝫ gehenne. vnde ad Ro. 5. Per peccatũ morſ. Cum igitur iſta ſunt quatuor gnã mortis: reſurrectio non fit a morte tpali: vt qs ad munduꝫ ab eo relictũ iam redire poſſet. ¶ Item nõ fit a morte eternali: q: in inferno nulla eſt redemptio ſm ſniãꝫ ſaluatoris. ¶ Item fit reſurrectio a morte ſpũali ꝑ ſacramentuꝫ pñie de q̄ dicit apl̃s Eph. Surge qui dormis ⁊ exurge a mortuis: ⁊ illuminabit te xp̃s. ¶ Iteꝫ fit quarto reſurrectio a morte corporis ꝑ miraculũ diuine potentie: ſicut fuit reſurrectio Lazari: q ſtatim ꝓdiuit cũ foras: qui mortuus fuerat. Et talis erit omniuꝫ finalis reſurrectio: de qua noſtra ꝑſens eſt itentio: ꝓ qua. Pᵃ cor. 15. Oẽs qdẽꝫ reſurgemꝰ ⁊c.

¶ Scðs articulus eſt quot ſunt reſurrectiões Dicit̃ ꝙ ſcriptura ponit. 4. fines humanos.

¶ Primus: reſurrectio pma. Scðs reſurrectio ſcða. Tertius mors pma. Quartus mors ſecunda. vnde apocal. quinto. Beatus ⁊ ſanctus qui habet partem in reſurrectione prima. In hijs ſecunda mors non habet poteſtatem. Vnde prima reſurrectio dat intelligere ſcðam Et ſecunda primam per naturam correlatoꝝ. Et ſm iſtos quatuor fines poſſunt hic fieri quatuor queſtiones. ¶ Prima qđ eſt reſurrectio prima. Dicitur ꝙ non eſt reſurrectio ſpiritualis q̄ fit in pñia: nec reſumptio corporiſ ab aïa: q: iſte reſurrectiones multis ꝯpetunt: in qbus habet partẽ mors ſcða: ſed eſt iſta. ſ. ꝯfirmatio in gratia qua ꝯfirmat̃ aïa: qũ cuꝫ grã a corpore ſeparatur: ſicut angeli ab initio fuerunt in grã confirmati poſt q̄ꝫ fuerunt ad deum conuerſi: ⁊ poſt talem conuerſionem ſecunda mors nõ habet in eis poteſtatem. Dicitur autem iſta reſurrectio confirmatio: quia poſt peccatuꝫ tranſit anima ad ſtatum immortalitatis: pro qua reſurrectione inducitur illud pſalmi. Non reſurgent impij in iudicio ſcilicet particulari: qđ fit in cuiuſlibet peccatoris morte: quia de iudicio vniuerſali dicit ſaluator oppoſitum. ¶ Secunda eſt quid eſt reſurrectio ſecunda. Dicitur ꝙ eſt vnio anime cum corpore que expectatur in fine: quia iſta reſurrectio ſcða: ſequitur immediate primã. ¶ Tertia queſtio qd eſt mors prima. Dicitur ꝙ non eſt ſpiritualis que fit ꝑ peccatũ: q: tunc mors totalis eſſet mors ſecunda: que ſtatim ſequitur eaꝫ: ſi mors eſſet corporis. ¶ Prima eſt corporis quã in reprobis immediate ſequitur mors ſecunda. ¶ Quarta queſtio quid eſt morſ. 2ᵃ. Dicit̃ ꝙ mors. 2ᵃ. accipitur pro eterna damnatiõe reproboꝝ. vñ Apo. 20. dicitur ꝙ infernus ⁊ mors miſſa in ſtagnũ ignis ⁊ ſulphuris. hec eſt mors. 2ᵃ. quo ad illos qui ſunt inuenti in libro vite vt dicitur ibidem. Nunc autem non eſt intentio de reſurrectione prima quia illa fit in morte ſanctorum: ſꝫ de ſecunda que fit vniuerſaliter in fine ſeculoꝝ

¶ Tertius articulus eſt: q vniuerſalis reſurrectio oium erit: qa ꝺ h ſcripſit beatus mathias duodecimū articulū fidei de carnis reſurrectione. Et ꝯfirmo iſtud auctoritate vtriuſq; teſtamenti. ¶ Primo qꝛ Dan. dr q multi q dormierūt in puluere terre euigilabūt: alij in vitam eternā: alij in opprobriū ſempiternū. Dico ꝙ ſūt multi: ꝛ nō oēs: ꝑꝑ illos qui ſunt reſuſcitati iam cum eis qꝛ dicit Joh. 5. q qui bona fecerunt ꝑcedent in reſurrectōem vite. Qui vero mala: in reſurrectionē iudicij. Et cōſtat qdem q omnes hoīes aut ſunt boni: aut ſunt mali.
¶ Intelligendum tn̄ q circa virtutē iſtius articuli. ſ. de reſurrectōe finali fuerūt. 4. errores
¶ Primus fuit saduceoꝝ: q ipaꝫ negauerūt: ſicut dicit Mat. 22. Saducei q dnt reſurrectionē nō eſſe ꝛc. 53. Saducei dicunt reſurrectionē nō eſſe mortuoꝝ; neq; angelos: neq; ſpūs
¶ Scđs error fuit phcoꝝ: q poſuerunt reſurrectionem iam eſſe factam dicente aplo. 2°. ad Thimo. 2°. q philetus ꝛ homoneus a veritate ceciderūt dicentes reſurrectōeꝫ ſuā iaꝫ factā.
¶ Tertius fuit cherinthianoꝝ a qdam cherintho: q poſuerunt poſt reſurrectōeꝫ futurā mille annos in voluptatib⁹ corporis: nō attendētes ſaluatoris dictū in reſurrectiōe: neq; nubēt: nq; nubentur: ſed erunt ſicut angeli dei in celo.
¶ Quartus fuit arrianoꝝ: q poſuerunt q aia ſimł cum corpore morit: ꝛ vtrunq; ſimul reſurget in fine. Ad quē errorē abolendū dixit beatus Matthi. Carnis reſurrectōeꝫ: ꝛ nō ſpūs.
¶ Quartus articulus eſt qñ erit. Dixit martha. In nouiſſimo die. Joh. xi°. Et ſi queratꝛ qtum diſtat iſta dies. Dicit ſm Augu. q ei⁹ diſtātia oibus viuētibus eſt occlta: tum qꝛ querentibus aplis actu. p. ꝛ dicentibus. Dñe ſi in tpe h reſtitues regnum iſrael? dixit. Non eſt vrm noſſe tpa vł momenta: q pater poſuit in ſua ptāte. ꝛ multo minus alioꝝ: cum illi fuerūt ſupmi in ecclīaſtica iherar⁹. Tuꝫ qꝛ Mat. 20. dixit dñs. De die illa ꝛ hora nemo ſcit: neq; angeli celoꝝ. niſi ſolus pater. Sꝫ iſtđ eſt valde mirabile: tum qꝛ apli dixerunt dño Joh. 16. Nunc ſcimus qꝛ ſcis oia. Tum qꝛ Joh. 18°. Sciens ihs oia q ventura erant ſuper euꝫ ꝛc. Et h nō hꝫ diſtinguere de xp̄o ſm diuinitateꝫ ꝛ ſm humanitatem: quia ſm humanitateꝫ nouit omnia futura in verbo: ſicut omnes magiſt ſniaꝝ. Ad hoc autem reſpondetur dupliciter.
¶ Unomodo ſicut dicit ſaluator. Matthi. 5. Nemo bonus niſi ſolus ds: qꝛ nullus alius hꝫ bonitatē a ſe: cuius ois creatura bona iuxta illđ gene. Vidit ds cūcta q fecerat ꝛ erāt valde bōa Et ſꝫ iſtū modū pōt itelligi q ſolus pr ſcit iſtā horaꝫ: qꝛ fili⁹ ꝛ ſpūs ſctūs neſciūt eam a ſe: Tñ huic obſtat: qꝛ eadeꝫ rōe fili⁹ nō eēt bonus aut ſpūs ſanctus cū glibet ſit ab alio bon⁹. ¶ Alio modo dr q xp̄s ſcit oia ſicut audiēs ꝯfeſſioneꝫ Nā audiētes ꝯfeſſionē poſſunt negare ſe ſcire illa q ibi audiūtur cū publice acgruntur aut qcūq; alia ſecreta. Ita xp̄s ſub ſecreto a deo pre iſtud audiuit. Quare qrentibus aplis potuit dicere ſe ignorare. ſ. modo cōicabili: ꝛ iſta videt intentio tertius: ꝛ huic ſnie ꝯcordat beatus Aug. qui dicit q xp̄s dixit ſe neſcire diē iudicij: qꝛ nō iſtā ſciebat vt diſcipulis tunc manifeſtaret.
¶ Quintus articulus vbi fiet iſta reſurrectio. Dr q in ſepulchris ꝛ in locis vbi corpora primitus qeuerūt: tuꝫ qꝛ illi cuꝫ xp̄o ſurrexerūt de monumētis exierūt. vt habet Matth. 27. tū qꝛ Jo. 5. dicit ſaluator. Uenit hora ꝛ nūc ē in qua oēs q in monumētis ſunt audiēt vocē filij dei. Ex h accipiunt duo catholica documenta.
¶ Primuꝫ ē: q non imerito ſepulchra fidelium venerant ꝑꝑ ſpeꝫ reſurrectiōis: imo ſancti ad loca ſuoꝝ ſepulchroꝝ afficiūtur: qꝛ ibi reſuſcitabunt. ¶ Intelligendū tn̄ q ad ꝑficiendum iſtā reſurrectionē. 4. ſunt premittēda. ¶ Primū eſt angeloꝝ miſſio: qꝛ xp̄s mittet angelos ꝑ vniuerſuꝫ mundū. ¶ Et p ad colligēduꝫ oia ſcādala vt habet Mat. 13. ꝛ multo magis merita. ¶ Scđo ad ꝯgregāduꝫ oēs: vt habetur Mat. 24. Mittet fili⁹ hoīs angelos ſuos ꝛ cōgregabūt electos ſuos a qtuor vētis terre a ſūmis eoꝝ vſq; ad termios eoꝝ. ¶ Scđꝫ opus eſt angeloꝝ miſtratio: qꝛ angeli ꝑ cineres eorū ꝯgregabūt eandē numero maꝫ: vt fiat eadē numero reſurrectio: ſꝫ hoc dictū a quatuor vētis terre ꝛc. Et poſtea deferent ad ſepulchra.
¶ Tertiū opus erit opatio diuaꝝ ꝑſonaꝝ: qꝛ dina virtute ex illis cineribus congregans formabit idē corpus qđ pus qꝛ angeli nō poſſunt ꝑ ſe talia ꝑducere. vt dicit Aug. 4. de trinitate.
¶ Quartū opus aiaꝝ approxima°. Aut eniꝫ ip ꝑ ſe veniēt: aut deferent ab angelis. Quibus ꝑmiſſis aia in inſtāti iſundet corporibus ab eo q ſolus poteſt reſuſcitare: qđ eſt mai⁹ miraculū qꝫ facere ꝯgregationē corpoꝝ diſꝑſoꝝ. vnde Gre. ponit optimā ſimitudineꝫ di. Cum dubitans animus de reſurrectiōis potētia rationeꝫ qrit: eaꝝ reꝝ ei qōnes inferende ſunt q iceſſanter ſiūt ꝛ cū rōne nequaq̄ ꝯphendi pnt. Ecce in vno grano putiſſimi ſeminis latet tota fortitudo ligni: aſꝑitas corticis: odoris ſaporiſq; ſuauitas: vbertas fructuū ꝛ viriditas folioꝝ: ex ſemine ꝑducit radix: ex radice virguituꝫ: ex virgulto fruct⁹: ex fructu ſemē: ꝛ ita latet ſemē in ſemie. Quid igit mirꝫ: ſi oſſa carnē neruos capillos reducat ex puluere: q lignuꝫ fructus ꝛ folia i magna mole arboris ex paruo quotidie grano ſeminis reſtaurat?
¶ Sextus articulus eſt qꝫ cito fit. Dicit apls ad Ro. Quod in momēto in ictu oculi i nouiſſima tuba ꝛc. Iſta aūt tuba erit vox xp̄i cū clamore ad iudiciū venientis. Tū qꝛ Jo. 5. dicit ſaluator. Hora eſt qñ mortui audiēt vocē ꝛc. Tū qꝛ dr ad Gal. q ipe dñs i iuſſu: ꝛ i voce archāgeli ꝛc. ¶ Intelligendū tn̄ q i iſto momēto venient aīe reſurgentiū a qdruplici parte. ¶ Primo a paradiſo: qꝛ mortui q in xp̄o ſunt: reſurgent pmi. ¶ Scđo de purgatorio illi q in xp̄o dormierunt: cum ſint in gratia. ¶ Tertio illi de limbo: qꝛ infernus dabit mortuos: vt habetur apoca. 20. ¶ Quarto illi de inferno inferiori: qꝛ illi ſunt remotiſſimi a parad.ſo: de quibus dicit ſaluator vbi ſupra: q q mala egerunt procedent in reſurrectionem iudicij.
¶ Septimus articulus in qua etate fiet. Dicitur ſm magrm in. 4. ſniaꝝ: q in etate. 33. annorum in qua xp̄s reſurrexit: ſm illđ ad eph. 4°. Donec occurramus oēs in vnitate fidei ꝛ agnitionis filij dei in viꝝ ꝑfectum in menſurā plenitudinis xp̄i. Sꝫ h ſolet formari qſtio qualiter in tali etate. Et dicit ſm Augu. de ci. dei q tunc nā humana eſt in optimo ſtatu vſq; tūc ꝑficiens ꝛ extunc deficiens. Et eadem rōne pmi parentes in tali etate fuerunt formati.
¶ Scđa qſtio fiet de ꝑuulis. Dicit q ſupplebitur dina virtute: qđ deficit vſq; ad talem etatē. Ideo dicit apoſtolus in virum perfectum.
¶ Tertia qſtio qđ fiet de ſenibus. Dicitur q renouabunt recuperando amiſſa: iuxta illđ. Renouabitur vt aquila iuuentus tua.
¶ Quarta qſtio qđ fiet de gigantibus ꝛ nanis. Dicit q reducentur ad formā moderatā. vñ Yſa. 26. Gigantes nō reſurgent. ſ. in tali qtitate: ꝛ multo minus nāni. Sꝫ remanet dubium ſi oēs reſurgēt in eadē qtitate. Dicit q oēs reſurgēt in qtitate debita: q ꝯplexioni ꝯueniens erit: reſecatis ſuꝑfluis ꝛ ablatꝫ defectib⁹
¶ Scđꝫ dubiuꝫ ſi oēs reſurgēt i eadē affinitate q prius ꝛ ꝯſanguinitate. Dicitur q ſic: quia poſt reſurrectionē mater xp̄i mater ei⁹ dicta eſt Act. p. ¶ Tertiū dubiū: ſi oēs reſurgēt cuꝫ circūciſione. Dr q qꝛ prepuciuꝫ videt ptinere ad integritatē hoīs cū eo: q videt eſſe futura reſurrectio: cū ſic fuerūt pmi parentes. Sꝫ nūc eſt mirꝫ ſi xp̄s cū prepucio reſurrexit. Dicit q ſic: qꝛ dicit apls q in viꝝ perfectū. ¶ Quartū dubium: ſi oēs reſurgēt virgines. Dicit q ſic: qꝛ cū virginatis amiſſio ſit quedaꝫ deformitas: ꝛ iſta excludit: ꝛ ds reformabit corpora integra: ſicut primo formauit. Ideo omnes qui ſequūtur agnum dicuntur virgines.
¶ Octauus articulus eſt qualr boni reſurgēt Dicit q illuſtrati qdruplici dote. ¶ Primo dote ipaſſibilitatis: iuxta illud. Nō eſuriēt ꝛc.
¶ Scđo agilitatis vt agiliter poſſint ire vbiq; iuxta illud. Aſſumēt penas vt aqle. ¶ Tertio ſubtilitatis: vt celuꝫ poſſint penetrare: ſꝫ illud Egrediētur ꝛ videbūt cadauera viroꝝ q ꝑuaricati ſunt in me. ¶ Quarto claritatis: iuxta illud. Fulgebunt iuſti ꝛc. Sed hic poſſunt formari. 4. qōnes. ¶ Primo ſi ſancti reſurgent nudi aut induti. Dicitur ſm Aug. q nudi: qꝛ maxima ꝛ honorabiliſſima erit i corporib⁹ eoꝝ honeſtas: qlis erat in pmis parentibus ante peccatum. ¶ Scđa qſtio: ſi reſurgent cū ſuis cicatricibus. Dicit Aug. de ciuitate dei: q ſic: ſicut fuerunt in xp̄o reſurgēte: qꝛ iſtud cedit ad honoreꝫ ipſoꝝ: ꝛ loqtur de cicatricibus ſuſceptis in martyrio. ¶ Tertia queſtio: ſi xp̄s veniens apparebit cum cicatricibus ſuis. Dicit q ſic: qꝛ videbit euꝫ ois caro: ꝛ q eum pupigerunt: vt habet Apoc. ¶ Quarta queſtio eſt: ſi xp̄i cicatrices remanebunt perpetuo. Dicit q ſic: ſicut in ſanctis alijs ad honorē recordatiōis ſue victorie. Jō Yſa. p. dr q vuln⁹ ꝛ plagas ꝛc.
¶ Nonus articulus qualiter reſurgent mali. Dicitur q cū quatuor corporis anxietatibus: oppoſita qdruplici dote. ¶ Primo ꝑ ipaſſibilitate ſenſibilitatē penaꝝ: q magis eſt radicata in aia ꝑ immortalitateꝫ. ¶ Scđo ꝑ ſubtilitate groſſiciē: vt ſe mutuo ꝯprimant ꝛ includent in inferno ſm illud pſalmi. Sicut oues in inferno ꝛc. ¶ Tertio ꝑ dote agilitatis grauitatem vt nequeant ſe mouere: iuxta illud ſapientie. Laſſati ſumus in via perditionis. ¶ Quarto pro dote claritatis: opacitatem ꝛ turpitudinem vt videri non debeant: iuxta illud Abacuh. Mundi ſunt oculi tui dñe. vt non videas malum: ꝛ ad iniqtatem reſpicere nō poteris. Sed oritur qſtio: ſi dānati reſurgent cum ſuis deformitatibus. Dicit q ſic: ſicut leproſi aut claudi:

q̄ non ſunt beneficio dei digni. Jſtud tamen
nõ valet: q̄ reſurrectio eſt diuinum beneficium
Et ideo videt̄ ꝙ ſicut in demonib⁹ nãlia ſplẽ/
dida remãſerunt: ita videtur in damnatis.
¶ Scḋa q̃ſtio ſi mali mox reſurgẽtes crucia/
buntur. Dicit̄ ꝙ ſicut in ſctis tunc nõ interrũ-
petur actus beatificus: ita nec in damnatis. Sic
autem cruciabunt̄: tñ corpora nõ videbunt̄ cre
manda: donec dicat̄. Jte maledicti in ignẽ ⁊c.
¶ Decimus articulus: qualr̄ diſcernent̄ boni
a malis. Dicit̄ ꝙ cum q̃tuor ſint loca vnde re-
ſurgent: illi q de paradiſo ſunt: ſcient ſe eſſe ſal-
uandos: cũ iam viderint diuinam eſſentiã: ⁊ vi/
deant. Jlli aũt de inferno cuꝫ ſciant ſe iaꝫ dam
natos eterno ſupplicio: nõ ſꝑabunt bonuꝫ. Et
idem de illis: q venient de limbo. Jlli tamen
de purgatorio q̄ expientur ſe magis: ſperabũt
ad illũ ſine omni dubitatõe. ¶ Jntelligenduꝫ
tñ ꝙ q̃tuor erunt ſigna inter bonos ⁊ malos:
⁊ eoꝝ q reſurgent: q nonduꝫ fuerãt in inferno
aut i paradiſo: ſi relinquẽdi ſunt in h̄ mundo.
¶ Quoꝝ ꝑmum erit: q̄ xp̃s apparebit malis
tñ in forma hoīs: ⁊ iuſtis nõ ſolum in forma
hoīs: ſꝫ dei: iuxta illḋ. Tollat̄ impius: ne vide
at gl̃iam dei. Jſtḋ ſignũ ponit explicite beatꝰ
Aug. ꝑ. de tri. ¶ Scḋm ſignũ ꝙ corꝑa ſctoꝝ
erũt ipaſſibilia: ſꝫ damnatoꝝ paſſibilia: q̄uis
incorruptibilia. ¶ Tertiũ ſignum: ꝙ reprobi
erunt inclinati ad diuinam blaſphemiaꝫ: ⁊ electi
ad laudẽ. vñ apoca. dicit̄ ꝙ mali nõ agẽt pniaꝫ
ſꝫ blaſphemabũt nomen dei hñtis ptãtem ſuꝑ
plagas eoꝝ. ¶ Quartũ ſignum: ꝙ cum in illa
die ſit futurus maximus plãctus in hoībus: ſi
cut h̄r̃ Zach. 13. Boni plãgent cũ ſolo amo
re. vñ ibi dicit̄ ꝙ plãgent cum q̃ſi vnigenitum
⁊ dolebunt ſicut in morte primogeniti. Et iſte
plãctus dilectõis ꝓueniet ex paſſionis recorda
tione: cuꝫ viderint. Mali aũt plãgent ex ti mo
re: iuxta illḋ apoca. Plangent ſe ſuꝑ eum oẽs
tribus terre. Et ſeq̄t̄ de eis q purgauerũt: ꝙ. ſ.
timebunt. Qḋ aũt iſte zach. plãctus ſit bonoꝝ
ꝓbatur: q̄ in plãgentibus illis noiant̄ familie
hoīum honeſtoꝝ: vt ibi pꝫ.
¶ Undecimus articulus q erunt excepti a re/
ſurrectione finali. Dicit̄ ꝙ lꝫ iſta lex ſit vniuer
ſalis ad bonos ⁊ ad malos: ⁊ nõ eſt intelligen/
dum de cõi lege: q̄ ex ꝑuilegio nõnulli erunt
excẽpti ab ea. ¶ Jntelligendũ tñ ꝙ circa iſtam
regl̄aꝫ occurrunt q̃tuor exceptões. ¶ Prima
de xp̃o: q nõ reſurget eo ꝙ reſurrexit: iux̄ illḋ.
Xp̃s reſurgens a mortuis: iam nõ ⁊c. ¶ Se
cunda de btã maria: de qua pie credit eccl̃ia: ꝙ
ſit aſſumpta in celũ in corpore ⁊ aīa: ⁊ ſic nõ in
diget reſurrectõe finali. ¶ Tertia de illis: qui
cum xp̃o ſurrexerunt: q̄ ſicut Jhero. dicit: ſen
tentia fuit antiquoꝝ doctoꝝ ꝙ illi reſurrexerũt
cum xp̃o virtute reſuſcitãdi in die reſurrectõis
ſicut inducit btũs Aug. in ſmone de martyri-
bus: qui legitur poſt paſcha.
¶ Duodecim⁹ articulus: qualr̄ reſurgẽt illi q
vſqꝫ ad vltimũ xp̃i aduẽtuꝫ remanebunt in h̄
mũdo: de q̃ ad theſ. 4. loq̄t̄ apl̃s de hora reſur
rectõis. Deinde nos q viuimus ⁊c. dic̄ bea
tus Aug. de ci. dei ꝙ iſtoꝝ trãſla⁹ de hac vita
ad futurã fiet vno duoꝝ modoꝝ. Aut ꝑ repen
tinam mortem ⁊ feſtinã reſurrectõeꝫ. Aut ꝑ ſo
lam mutatõeꝫ ad incorruptibilitatẽ. Tamẽ ad
ꝑmaꝫ magis videt̄ declinare ꝑꝑ legeꝫ vl̃em re
ſurrectõis. ¶ Jntelligenduꝫ tamẽ ꝙ iſti de q/
bus dic̄ apl̃s. Deinde nos q vi. ⁊c. hẽbunt cir
ca ſe q̃druplice ꝫ actuꝫ. ¶ Quoꝝ ꝑmus eſt: ꝙ
ipſi viuentes ⁊ nõduꝫ mortui: ſctis reſuſcitatiſ
aſſociabunt̄: q̄ poſtq̃ꝫ dixit apl̃s ꝙ mortui q in
xp̃o ſunt: reſurgent ꝑmi: addit de nob. Deīde
nos q viuimus ⁊c. Et ſic pꝫ qḋ poſt ſctoꝝ re-
ſurrectioneꝫ erunt adhuc in prima vita relicti.
¶ Scḋs actus ẽ: qḋ illi ſic ſctis aſſociati: ſimt̄
cum illis eleuabunt̄ aſcendentes obuiã xp̃o in
aera. Jdeo ait. Siml̄ rapiemur cum illis obui
am xp̃o in aera: ⁊ ſic ſemꝑ cum dño erimus.
¶ Tertius actus: qḋ in tali eleuatõe ſbito oẽs
iſti morient̄: q̄ nõduꝫ vl̃e carnis debitũ exſol/
uerant: facillima ⁊ letiſſima morte certificati de
ſua felicitate. Et iſta eſt ſñia Aug. de ciui. dei.
¶ Quartus actus: qḋ poſt talem mortẽ repẽ/
te reſuſcitabunt̄ a xp̃o: vt trãſeant ad vitã ſcḋaꝫ
iuxta illḋ. Et nos immutabimur. Et poſtea a
xp̃o nunq̃ꝫ diſcedent: iuxta illḋ. Et ſic ſemꝑ cũ
dño erimus. vbi Ambr. Jn ip̃o raptu eoꝝ: q
viui rapient̄ mors erit ⁊ reſurrectio: vt aīa q̃ ꝑ
ſoporẽ egreſſa de corꝑe i eodẽ momẽto reddat̄
¶ Decimus terti⁹ articulus: ſi oẽs damnati
q nũc ſunt in inferno reſurgent: aut qdaꝫ. Di/
citur qḋ in iferno dicĩr eſſe q̃tuor gnã dãnatoꝝ
¶ Primum demonuꝫ: qbus nõ ꝯpetit reſur
rectio: q̄ ſunt imortales. ¶ Scḋm de aīabus
oīum maloꝝ in inferno iferiori exiſtentium: ⁊
iſti reſurgent: ſm illḋ Job. ꝙ ꝓcedent qui ma
la egerunt in reſurrectõem iudicij. ¶ Tertiuꝫ
eſt i aīabus puuloꝝ: q ſm legem dei ſunt exter
minati de ppl̃o ſuo: q̄ nõ renati. vñ in leuitico
Aīa cuius ꝑpucij caro circunciſa nõ fuerit: pi

bit de ppl̃o meo: q̄ pactum meum irritũ fecit:
⁊ talibus debet̄ reſurrectio: quia minus mali:
¶ Quartuꝫ illoꝝ: q credunt̄ in inferno in cor
pore ⁊ in aīa: ſicut dicit̄ de dathan ⁊ abyron.
Numeroꝝ. 16. qḋ deſcenderunt viui in infer
nuꝫ: q̄ ꝯtra dñm rebelles fuerunt: ⁊ tales nõ
reſurgent: ſicut nec ſcti in corpore ⁊ aīa. Sꝫ re
manet dubiuꝫ qd fiet de malis: q remanebunt
vſqꝫ ad aduentum xp̃i. Dicit̄ qḋ ſicut boni aſ
ſociabunt̄ ſctis: ita iſti malis ſuſcitatiſ: ⁊ poſtea
morient̄ ⁊ cito reſurgent: ſicut dictuꝫ eſt de bo
nis: niſi forte omnes mali tunc fuerint ꝑempti
a plagis ꝓuenientibus xp̃i ſm aduentum.
¶ Decimus quartus articulus ẽ ſi poſt reſur
rectionẽ iſtam boni ꝯfeſti ad celũ euolabũt. et
mali demergent̄ in infernũ. Dicit̄ ꝙ nõ: quia
boni poſt ſuã reſurrectionem habebũt quadru
plicẽ diſpoſitioneꝫ. ¶ Prima ꝙ vnanimiter
congregabunt̄. ſm illud Eccl̄. ꝙ electi colligẽ
tur a q̃tuor plagis terre. ¶ Scḋa ꝙ eleuabun
tur obuiã xp̃o. ¶ Tertia ꝙ reuertentur ad iu/
diciũ: iuxta illud. Yſai. 3. Ueniet dñs ad iudi/
cium cũ ſanctis milibus ſuis. ¶ Quarta audi
ent dulcem ſentẽtiaꝫ: qua audita euolabũt. Re
probi aũt econtrario habebũt q̃druplicẽ diſpo/
ſitionẽ. ¶ Primo a demonib⁹ accipient̄: qḋ
denotat ſaluator in euãgelio: q̄ miſſionẽ bono
ruꝫ angeloꝝ nõ refert niſi ad electoꝝ ꝯgrega-
tionem. ¶ Scḋo ad iudicium adducentur ſm
illud. Congregabunt̄ ante cuꝫ omnes gentes
¶ Tertio redarguent̄ ſcḋꝫ illud. Diſceptabo
cum eis dicit dominus. ¶ Quarto ſentẽtia/
bunt̄ ⁊ ꝯfeſtim cũ demonibus abyſſabunt ſm
illud. Jte maledicti in ignem eternum.
¶ Decimus q̄ntus articulus. Quare fiet re/
ſurrectio. Dicit̄ ꝙ ideo q̄ dñs vult manifeſta-
re ſuaꝫ oīpotentiã cũ ſm Aug. nullum ſit inter
diuina miracula maius q̃ꝫ reſurrectio mortuoꝝ.
¶ Jntelligendum ꝙ illoꝝ miraculoꝝ aſſigna
tur quadruplex ratio. ¶ Prima ad mũdi vni
uerſitatem ꝑficiendã: q̄ cum in fine vniuerſuꝫ
optimuꝫ eſſe debeat eo ꝙ tunc maxime erit ſint̄
coniunctum: opꝫ qḋ ſpecies humana citra ange
gelos optima reperiat̄ in ſufficienti copia ſuꝑ/
poſitoꝝ. ¶ Scḋa ratio ad aīam ſeꝑatam gctã
dam: q̄ cuꝫ aīe habeãt inclinationem nãleꝫ ad
ꝑficiendum corpus illḋ nãle deſiderium eſſet
fruſtra: niſi ꝑficeret̄. Propter h̄ dicunt aliqui
ſctõs a perfecta gl̃ia retardari. ¶ Tertia ratio
ad diuinam iuſtitiã ꝑficiendã: tum q̄ cõuenit vt
per h̄ ꝑ qḋ qs peccat: ꝑ h̄ torqueat̄ ſm regl̄am
ſapientis. Et impij ꝑ corpus peccauerunt: tuꝫ
q̄ ꝯgruit vt ꝑ qḋ quis meruit: ꝑ h̄ remuneret̄
Eadem rõne ⁊ ſancti ꝑ ſua corpora meruerũt
¶ Quarta ratio ad ſctoꝝ letitiã geminandam
vt ſint gl̃ificati nõ ſolum interius: ſꝫ exterius:
ſm illud. Jngredietur ⁊ egredietur: ⁊ paſcua
inueniet. De qua duplici felicitate dr̄ Yſa. 4.
Jn terra ſua poſſidebũt duplicia. Jſta eſt terra
de qua in pſal. Credo videre bona dñi in terra
viuentium. Cuius terre nos ꝑticipes ⁊c.

¶ Et in hoc ſermone primũ volumen de tem
pore finitur ⁊ explicit.

¶ Franciſci mayronis aurei doctoris illumi/
nati ſermones explicunt. Uenetijs diligentiſ
ſime ac ſummo ſtudio impreſſi per Bernar/
dinuꝫ de Nouaria. Anno ab incarnatõe dñi
Mcccclxxxxj. die vero. xx. mẽſis Januarij.

Regiſtrum.
a b c d e f g h i k l m n o p q r s t v x y
ꝫ ⁊ ꝯ. Omnes hij ſunt quaterni: excepto ꝯ
quod eſt duernum.

Finis.

ca — m illo — s in cel

a e —

me — u s et lo — quar illis he — t

uo — bi — s deside —

ue — stre Non adora —

e — gu — tium do mi — deu —

m — de te — rra e gy

Sancta dñe munera pplo
tur homines et baptizati

Populus ad quisitio nis annuncia

nus ae ma qui uos de terre bys

Exaudi dñe pces nras. Postl
Et ut redemptionis nre sacrosan
commercia. et uite nob conf
gaudia sempitna concilien

O ds q nobis ad celebrandum
animos ptulisti. doce no
et amare qd precipis. Ad

UNIVERSIDAD
BIBLIOTECA.
DE ZARAGOZA.